IOAN. BERTACHINI FIRMANI
I. V. D. præstantiss.

REPERTORIVM,

OLIM QVIDEM
IO. THIERRY LINGONENSIS
IVRIVM INTERPRETIS CLArissimi opera locupletatum:

NVPER ETIAM
AEMILII MARIAE MANOLESSI I. V. D. excellentiss. studio magna parte auctum:

NVNC VERO
ab innumeris erroribus atque mendis doctiss. uirorum industria & labore ita repurgatum, ut iam nihil ferè in eo magnoperè Studiosi desiderare possint.

QVARTA PARS.

BASILEAE
APVD AMBROSIVM ET AVRELIVM
FROBENIOS FRATRES.
M D LXXIII.

TABVLA VOCABVLORVM, QVAE IN HAC QVARTA PARTE REPERTORII DO. IOANNIS BERTACHINI continentur.

Finis Tabulæ quartæ Partis.

REPER-

REPERTORIVM DO- IOAN. BERTACHINI FIRMANI,

Iuris utriusq; Doctoris præstantissimi, olim auctum opera D. Ioan. Thierry Lingonensis, Iurium interpretis celeberrimi:

Nunc uerò industria diligentiaq; excellentiss. I. V. C. Aemilij Mariæ Manolessi adeò cumulatum, ut planè studiosus nil amplius desiderare queat.

Quarta pars.

De litera P.

PAbulum dicitur prædicatio uerbi Dei. c. inter cætera de offic. ordi. glo. in c.j. de sepultur. † & dicitur Græcè νομὴ.]

Pactum est, quod incipit à promissione, responsione sequente: sed pollicitatio fit per solam promissionem, nulla sequente acceptatione. Stipulatio uerò fit præcedente interrogatione, & sequente responsione. Glossa est ordinaria in uerbo, duorum. & ibi doct. in l.j. ubi Bar. in iij. oppo. ff. de pact. uide gloss. Bald. & doct. in rubr. C. de dot. promis. & j. uer. Pollicitatio. ubi melius. uer. j. Addo inquantum dicitur, quòd pactum est duorum consensus, procedere in pacto expresso: sed pactum tacitum potest intelligi esse factum cum his, qui erant absentes, & simul non cõsenserunt. Ita Bart. in l. si creditores. in fin. C. de pac. & Alex. in l. ij. in j. col. eo. cum alijs concor. ibi signatis. Item addo inquantum dicitur, quòd pollicitatio fit, nulla sequente acceptatione: intellige quando pollicitatio fit absenti: sed si fieret præsenti, licet non acceptanti, non diceretur pollicitatio, sed tacitum pactum: quia præsens & tacens, uidetur consentire ad suum commodum. Istud est de mente Cy. & † Bar. in l.j. C. de pac. & do. Alex. l.j. in fi. ff. eo † & dicitur Græ † cè συνθήκη.] † Adde, quòd pacta sunt seruanda. uide inter consilia Alberti Bruni in feu. consi. xij. col. v. Ioan. Neuiza.]

* Pacta sunt seruanda. l.j. ff. de pac. in l. iuris gentium. §. prætor ait. ff. eod. Franc. Cur. min. consi. xl, num. 2. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Pacta seruanda non sunt, si aliquid noui & insoliti accidat. And. Alciat. consi. clvij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pacta de non contraueniendo ita intelligenda sunt, si res in eodem statu permanserint: non autem si eo in statu esse desierint. l. continuus. §. cùm quis. ff. de uerb. oblig. gloss. & Doct. in l. quòd Seruius. ff. de condi. ob causam. Cor. consi. lxxv. uol. iij. consi. cv. uol. iiij. Illust. Card. Pari. consi. xxiiij. num. 72. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Pactum dicitur pars cõtractus, cui apponitur. l. fundi partem. ff. de contrahenda emptione.

† Pactum quid sit, uide do. Pet. Phi. Cor. in consi. xxv. incip. Circa. in litera A. in iiij. parte.]

† Pactum appositum contra ius, non ualet, nec pœna: ut in regula, qui contra ius. de re iudi. lib. vj. l. iuris gentium. §. & si quis. ff. de pac. etiamsi interuenit iuramentum, ut in c. si diligenti. de foro compe. Si uerò pactum est præter ius, tunc ualet pœna apposita, sed non pactum. Exemplum in stipulatione alteri facta: ut in l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de uerb. oblig. Si uerò est secundum ius, ualet utrumq;: debet tamẽ quis esse contentus altero. nam potest agere ad pœnam, uel ad obseruantiam pacti. Vide glo. in l. pacta, quæ contra. C. de pac. & de pacto præter ius, uide Abb. in c. ij. de preca. & eundem in c. pleriq;. circa fi. de pactis.]

* Pacta in fundatione, ut nostri dicunt, beneficij apposita ualent, si beneficij fundationi consensit episcopus. Io. And. & alij, & in c. nobis. de iur. patron. Ant. But. consi. iiij. Ay. Cra. consi. lxxxij. nu. 6. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

† Promouendus ad ecclesiam si promittit aliquid ex pacto se daturum collatori, non potest agi contra eum ad obseruantiam pacti inhonesti. Nam omnis pactio, omnisq; conuentio pro spiritualibus obtinendis cessare debet: & si de facto ponitur pactum, nullam obligationem inducit. Abb. in cap. fin. de pact.]

† An uolens renunciare beneficio suo possit deducere in pactum, ut conferatur certæ personæ. Abb. in c. ex parte. e.j. de off. delegati.]

† Pactum nullum obligat, quod uergit in periculum animarum: & pactum turpe, uel rei turpis, non est obligatorium. Et dicitur pactum turpe, licet res, super qua interponitur, non sit turpis: ut, si promitto tibi dare decem, ut mihi conferas ecclesiam, & omne pactum contra ius est turpe: ut in c. faciat homo. xxij. q. ij. Pactum uerò rei turpis est, quando interponitur super re turpi: ut, si ex pacto capio decem, ut hominem interficiam: pactum impossibile dicitur de iure, uel de facto, & non obligat. Abb. in d. c. fin. Sed quid si pactio est impossibilis de iure tantùm, non obligat: si uerò est impossibilis de facto tantùm, aut illa impossibilitas est perpetua, & non obligat: ut Inst. de inuti. stip. §. j. aut est impossibilis ad tempus, & tunc obligat: ut, si promitto tibi dare mille, & impossibile est mihi tibi nunc ea tradere, sum nihilominus tibi obligatus: quia hoc nõ est impossibile, secũdum naturam: & potius dicitur incommoditas, quàm impossibilitas. ut in l. continuus. ff. de uer. obl. Abb. in d. c. fin. in ij. col.]

† Pactum appositum contra accidentalia contractus ualet, & in hoc pactum uincit legem: sed pactum contra substantialia contractus non ualet, quia pactum contra naturam contractus nõ ualet, nisi possit transire in naturam alterius contractus. Abb. in c. j. de commod. & in c. insinuante. qui cle. uel uo. & in c. fi. de preca.]

† Pactum, & pollicitatio differunt, quia pactum est duorum: pollicitatio est unius. glo. in cle. Romani. de iureiur. Abb. in c. cum iuramento. & uide tex. iuncta gloss. in l. sciendum. §. edictum. ff. de ædi. edicto.]

† Pacto interueniente, nõ potest aliquid accipi ultra sortem, quin sit usura. Abb. in c. fi. de usuris.]

Pacta recipiunt interpretationem, id est, originalem sensum, scilicet in re, uel in spe. Bald. in l. fin. in fin. C. de pac. inter emptorem & uenditorem.

Pactum principale non uestitur per pactum pœnale, quod est accessorium. Bart. in l. ex pupillari. in fin. de uul. & pu. & per

doct.in l.petens.C.de pact.Item nec per stipulationem pœnalem. Bar.in l.si pacto.in ij.no.C.eod.tit.& in l.nuda.C.de contrahen.& commit.stip.in fi.

Pactum potest esse temporale. l. si unus. §. si cum reo. ff. de pactis.

Pactum cóforme iuri cómuni non ualet.l.sicut.§.apud Pomp. & ibi Bart. ff. si ser.uen. Vide j.uer. Pactorum effectus. uer. xiij. Imò producit actionem.Bar.in l.non impossibile.ff.de pact.& in l.legitima.& ibi Alex.de Imo.eod.tit.

Pacti appellatione non uenit contractus nominatus ex communi usu loquendi. Pau. de Cast.consi.xlj.incip. Viso puncto.in ij.col.in fi.

Pactum factum dicitur ius commune. Bal.in l.liberti.in x.col. uersi. quid significant. C. de oper.liber.per glo.in l.qui mutuam.ff.mandati.

Pacta in contractibus ciuitatum habentur pro statutis. Barto. in l.ciuitas.ff.si cer.pet.paulo post principium.

10 Pactum potest poni in principio contractus, uel in fine: & non refert ubi ponatur, dummodo ponatur, antequam contractus sit habitus pro perfecto, secundum Bart.in l. si ita sit

† scriptum.ff.de leg.j. † Alex. consi.cxxij.uol.ij.]

Pacta simul posita in instrumento, unum post aliud, censentur simul & semel posita. Bald.in l.contractus.vj. col.uersi. item dicit Bart. & ibi Bart. C.de fide instr. qui dicit hoc esse propter consensum simul omnibus præstitum à partibus in fine instrumenti.

Pacta contra ius non sunt seruanda.gl.in l. si pater.§.ex pactis. ff.de iure doc.l.j.§.illud.ad fin.C.de rei uxo.act.l.pacta,quæ contra. C. de pactis. nisi de consuetudine approbentur. j. eod.uer.xlvj.

Pactum respiciens totius rei dispositionem, præsumitur appositum loco causæ finalis. Bald.in l.fi.in ij.no.C.de pac.inter emptorem & uenditorem.

Pactum sine scriptura tantum ualet, quantum cum scriptura.l. pactum,quod bona fide.Et ibi Bart.C.de pactis.

Pactum reprobatum à iure communi potest per consuetudinem approbari. Paulus de Cast. in l. pactum dotali.ad fi. C. de collatio.

Pactum fauorabile non potest in odium retorqueri. l. quod fauore.C.de legi.Bar.in l.quamuis.ff.de pig.actione.

Pacta non præsumuntur extranea: & ideo super eis non defertur iuramentum. Bal.in c.j.§.fi. quid sit inuesti.

Pactum contra naturam contractus, est nullú. Bal. in l.ij.iij.q. C.de contra. emp.& in Marg.uer.Pactum.uersic.iiij.contrà tenet in addi.Spe.de loca.uer.ualet.in xj.col.

Pacta extrinseca adiecta facto, an reddant factú nullum. Pau. de Castr. consi. cclxxix. aliàs cclxxxiij.quod incipit, Visis statutis.quòd nón.

Pacta dicuntur pars precij. Bald.in l.solam. pen.col. C. de te-

† stibus. † Et in consi.suo cccxxxviij.in j.parte.]Item,

20 Pactú, & renunciatio, quid differant. Bal.in rub.C.de pac. quod pactum est contractus,non autem renunciatio.

Pactum an possit quicquid & lex. Bar.in l.non impossibile.in fi.ff.de pac.distinguit.

Pacta inita cum superiore sunt seruanda.l.fin.& ibi Bald.C.de iure emphyteu.

Pactum primum non tollitur per secundum. l. si unus. §. pactus.& ibi Bart.in j.col.in fi.uer.no.ff.de pact.l.pacta nouissima. & ibi doct. C. eod.tit. ne per statutum nouum,uel re-

† scriptum.gloss.in cle.dudum.de sepul.in uer.pacto. † Vide Alex. consi.xl. in iiij.uol. an primum possit esse declaratiuú secundi, adeò quòd non tollatur per secundum, consuluit quòd sic. Adde Alex. plené in l.pacta nouissima.hic allegata.& per eundé in l.qui in aliena.§.Celsus.ff.de acqui.hære. plené Ias. in d.l.pacta.]

Pacto de recedendo à contractu,si non seruetur cótractus per partem, uidetur renunciare alter contrahens contractum petens seruare consilium Dy. sed Sali. sing.in l. commissoriæ.C.de pac.inter emp.& uend.

Pactum, & concordia, non differunt.no.per doct. & Alex.in l.j.in prin.ff.de pactis.

Pactum de iniuria dicitur pax, & prodest ad statutú de pace. Bal.Ang.& Alex.in l.j.ff.de pactis.

Pactum est duorum, uel plurium in idem placitus, & consensus.l.j.cum gloss.ff.de pact. Quod uerum in pacto expresso, non in tacito, quod fit inter absentes. Alex.& ibi Bart.in l.si creditores.in fi.C.eod.tit.

Pactum præsumitur appositum ab eo, cuius fauorem concernit.glo.in l.cùm manu.in prin.in uer.uidebuntur.ff. de contrahenda emptione.

30 Pactum expressum requirit præsentiam personæ, non autem tacitum.Bart.in l.ij.C.de pac. in l.si creditores.in fi.eo. tit.& s.eod.uersi.j.

† Pactum requirit consensum duorum. do. Barth. Soci. in consilio clxxxix.incip. Viso. uer. sed posset contra hoc. in ij.parte.]

Pacta simplicia confirmari possunt cú debita modificatione. Inno.in c.significasti.de præben.in gloss.sua,in uerbo,Assiduè.Bal.in Marg.uerb.Pactum.uersi.iij.

Pactum dubium interpretatur pro eo, pro quo est appositum. glo. & Bart.in l.insulam. ff. qui po.in pig.hab. & in l.ueteribus.ff.de pactis.

Pacisci nemo cogitur, nec transigere. in Spec. de arbi. §. viij. uer.sed nunquid arbitrator.

Pacisci alteri nemo potest.eo.§.uer. sed pone compromissum. el ij.in Spec.de loca.§.nunc aliqua.uersi.lxxxv.

Pacto renunciari potest iuri futuro. in Specul. de accusatore. uersi.sed pone.el j.Addo text. & ibi Bartol.in l.& hæredi.§.

† item filiusfam. ff. de pac. † Ponitur ordinariè in l.j. C. de de pac. & in l.qui Romæ.§.duo fratres. Alexan. consi.xl. in iiij.uolumine.

Pacta sunt seruanda, & custodienda.l.iuris gentium.§. prætor ait.ff.de pac.in Spec.de salar.§.iij.uer.quid ergo,si litigator. & de fruct.& interes.§.iij. nisi sint contra ius.j.eod. uer.xlij. Item etiam hosti. Bald.in l.j. C.de dediticia lib.tol.& Alex. in l.j.§.non autem.ff. de dolo.

† Pacto Deus obligatur, ut dicit Bart.in l.j. in prin.ff.de pac. & allegat magistrum Sententiarum, & Aristo. qui dicebat Alexandro, O` Alexander, obserua fidem datam,& fœdera confirmata:aliàs malus finis sequetur.]

Pactum licitum, & lex, æquiparatur. in Spec. de proba. §. ij. post uer.sed pone.el j.

Pactum plus ualet, quàm repudiatio.in Spe.de renunciatione & conclu.uer.quid si quis.

Pacisci non licet de crimine. in Spec. de obli. §.j. in fi.l. transigere.C.de transact.

40 Pactum, & consuetudo, æquiparantur. in Spe.de lib.con. cep.§.x.uer.xxj.

Pactum non seruanti potest quis propria authoritate auferre. glo. in auth. ut decætero commu. non fi.in fi. Alexan. in l.si alius.quod ui,aut clàm.

Pactum contra leges,& contra bonos mores, seruandum non est.in Spe.de loca.§.nunc aliqua.uer.xxxv.

Pactum non est seruandum frangenti illud.l. qui fidem. de transactionibus. & Spe.ubi s.uer.xxxvj.l.pacta nouissima. C.de pact.

Pactum est quædam donatio.in Spec.de homi.uer.illud.

Pactum unde dicitur. in d. uer.illud. & in tit. de pac. §.j. in l.j. ff.eod.tit.

Pactum quid sit.in Spe.in d.§.j.& in d.uer.illud.quòd est duorum pluriumʼue consensus. glo.in uerbo duorum.in l.j.ubi Bart.in iij.opp.& alij.ff.de pact.

Pactum, & transactio, qualiter differant. Spec. in §.j. in princ. in tit.de pactis.

Pactum est gratuitum, transactio non.gloss.j.in l.j.ff.de transactionibus.

Pactum dicitur contractus.Bald.in rub.C.de pac.glo.in l.j.de actio.& oblig. & Alex.in l.v.in princip.de uer.obl.

Pactum nudum uestitur multis modis, de quibus in l. legem.& ibi doct. & Franc. de Pad. & de pact. & in l. iuris gentium.§. igitur nuda. ff. eod.tit. Item j.eod.per

† totum. † Adde, quòd agitur de dolo, quando non est obseruatum illi, cui pacto nudo promissum est, & sic ei damnum affert, & sic agitur ad damna,& interesse. Ita Ang.suo consi.j. allegat casum in l. & eleganter. §. seruus.ff. de dolo. Quod nota pro declaratione dicti eiusdem Angel. consilio cxcviij. ubi dicit in terris Imperij non agi ex pacto nudo,ut procedat ad regulam:sed secus ad interesse.ut s. Vide Bald. in l.si

in l.si pro ea.col.fi. C. mandati. Alexan. de Imo.in consi.xlj. iij.uolumine.

† Pactum nudum quid sit, & quid differat à stipulatione, uide do.Alex.de Imo.in consi.xv.in ij.parte.]

Pactum nudum habet executionem per denunciationē Euangelicam. Alex. de Imo.in l.iuris gentium. §. sed cùm nulla. de pac.& in l. Quintus.ff.mandati.

Pactum nudum parit executionem. Alex.in §. sed cùm nulla. & in d.l.Quintus.per c.j.de pac.in vj.

Pactum nudum habet executionē ex officio lato iudicis, propter obligationem naturalem ex eo natam. Ant. de Butr.in d.c.quæ in ecclesiarum.de constit. Alex.ibi.Sed

Pacti nudi executio si petatur coram Imperatore, peccat Imperator, si non cōcedit. Ant.de But.& Ioan.de Imo. in c.qui in ecclesiarum.de consti.& Alex.in d.§.sed cùm nulla.

† Pactum nudum an producat actionem, uide do.Pet. Phil. Cor. in consi. ccxxviij.incip. Viso.in litera I.in iiij.parte.& do.Alex.de Imo.in consi.xvj.in ij.col.in ij.parte.& in consi. xlj.in ij.col.in iij.parte.]

Pactum nudum licet non pariat actionem de iure ciuili, tamē si resultet damnum ex eo non seruato, datur actio de dolo. l.eleganter. §. si seruus pactionis.ff. de dolo. Alexan.sing.in l.si conuenerit. de iu.om.iu. & suprà uerb. Actio de dolo. & Alexand.in l.iuris gentium.§. sed cùm nulla.ff. de pact.& in l.j.ff.de iud.

Pactum nudum uestitur cohærentia contractus, dictis legib. per glo. & doct.& in Spe.de salar.§.ij.post prin. & ĵ.eod.per discursum.& l.lecta.si cer.pet. Addo no.per doct.in l. petēs.

† C.de pac.† Vide do.Pet.Philip.Cor.in consi.cxxxiij.incip. Viso.in litera A.& B.& seq.in j.parte.]

Pactum nudum quandoq; sufficit ad agendum.in Spec.de salar.§.iij.uer.is quoq;. Et multos casus uide per Alex.in l.iuris gentium.§.sed cùm nulla. de pactis.

Pactum nudum non dat iurisdictionem ante litis contestationem, sed uestitū sic de consensu partium inter ipsas. in Spe. de cōpe.iud.adi.§.j. uer. sed quid erit. & omnino per Alex. in l.si conuenerit.de iur.om.iud.

10 Pactum nudum super eo, quod debetur à lege, uel statuto, uel ex præcedenti conuentione, parit actionem, tanquam uestitum colore legis, uel præcedentis obligationis. l. legitima.& ibi Alex.post Angel.& Pau.de Cast.ff.de pactis.& Alex. in l.iuris gentium. §. sed cùm nulla.ff.de pac.uel parit conditionem ex lege.glo.in l.cùm pater.§.Mæuio.de leg.ij. Bald.in l.j.§. ne autem. C. de cad.tol.Item super debito naturali tantùm parit actionem.l.j.§.penul.de consti.pe.Alex. ibi. Sed

† Pactum nudum an & quando noceat alteri, uide do. Alex. de Imo.in consi.xxxix.in fi.ult.col.in ij.parte.]

Pactum nudum principale non uestitur per pœnale accessorium.Bart.in l.ex pupillari.in fi.de uul.& pup. nec per stipulationem pœnalem.Bar.in l.si pacto,quo.in ij.no.C.de pac. & in l.nuda. ubi Bart.in fi. C. de contrahen.& commit.stip.

† & s̄.in uer.Pactum.el j.uersi.iiij.† Adde,quòd apud mercatores pactū nudum pro stipulatione habetur.Decius consi. cvj.col.ij.]

Pactum nudum parit actionē ad residuum, si incœpit soluere partem: & hoc fauore publico,uel fauore piæ causæ,secundum Alex.de Imo. post Sali.qui simpliciter post glo.loquitur in l.iuris gentium.§. quinimò.ff.de pactis

Pactum nudum geminatum parit actionem. sup. Geminatio. uer.xxj. Item in casu,de quo per Alex.post Bar.in l.fideiussor.ff.de fideiussoribus.

† Pactum nudum geminatum an producat actionem. uide latè & pulchrè do. Ias.in rub.ff.de uerb.obl.in iiij.col.uersi. quintò est constitutum.]

Pactum nudum nō sufficit ad translationem dominij. in Spe. de confes.§.iij.uer.porrò.

Pactum nudum an informet priorem obligationem, & producat actionem.not.in l.lecta.uer.dicebam. & ibi doct.& Bar. in ij.col.ff.si cer.pet.quòd sic.& ĵ.eod.uer.xx.

Pactum nudum an uestiatur cohærentia contractus conditionalis.no. in l.si in uenditione.& ibi Bart.ff.de peri.& cōmo. rei uend. & latius Bart.in d.l.lecta.in vij.col. uersic. quæro, pone distinguit.

Pactum nudum uestitur cohærentia contractus, quando est factum inter contrahentes, non si cum tertio, puta cum fideiussore. Bal. fin in l.ex placito.ult.col.uer.xvij.quæritur.

† C.de rer.permu.Barth.Cæp.in fin.uersi.cvij.† Quid autem de pacto nudo apposito iuxta traditionē dotis: uide Alex. in l.si cùm dotem.in prin.col.iiij.in §.rationem.ff.solu.mat. & ibi dat duas singulares limitationes ad l.in traditionibus. ff.de pactis.qui uoluit, quòd quando ex necessitate legis fit traditio, pactum iuxta talem traditionem appositum non uestitur cohærentia contractus. Primò, quia fallit,quando fit ex necessitate legis. Secundò,ut procedat,quando fit traditio ex necessitate imponenda per uiam actionis: secus, si imponenda erat officio iudicis, ut in dote:quia cogitur pater officio iudicis, non iure actionis dotare filiam.l.obligamur. & ibi Barto. ff. de actio.& obliga.Et ibi de differentia, quando pactum apponitur iuxta traditionem, & iuxta contractum.]

Pactum nudum coram iudice non uestitur calore iudicij, quo ad actionem producendam: sed quo ad officiū iudicis implorandum,sic.l.siue apud.cum gl. C.de transact.& in auth. generaliter. C. de episc. & cleri. Quod fallit in casu l.cùm ostendimus.de fideius.mi. Sed factum in iudicio parit actionem Lud. & Alex.in l.j.in princ.ff.de uerb.oblig. & Alex.in l.iuris gentium.§.sed cùm nulla.de pac.& per Bald.& Alex. in l.tale.§.qui prouocauit.ff.de pac.& per Bar.in l. pacta nouissima.cum glo.de pactis.

Pactum nudum non nouat obligationem præcedentem. Bal. in l.si ex precio.in iij.no.C.si cer.pe.

20 Pactum nudum informat actionem ex primo contractu. Item & uestitur stipulatione.no.in l.prædia. de act. emp.

Pactum nudum consensu non uestitur iuramento: secus est nudum stipulatione, uel alio uestimento.Bal.in l.j.in j.col. uer.modò solet dubitari. C.de ope.lib.de quo per Bart.in l. iusiurandum,quod ex conuentione.ff. de iureiur. & Sali.in auth.sacramenta. C. si aduer.uen.Inno.in c.nouit.de iud.& in c.cùm uenissent. de insti.& in c. Quintauallis.de iureiur. & But.& Innoc.in c.cùm contingat.eod.tit.& Sicu.in c.per tuas.in ij.col. cum seq.de arbi. & plenè per Bald. in §. item sacramenta. de pace iur. fir. in usi.feu. † An pariat actiones

† de iure canonico, Felinus in rubr. de pactis. ubi per sex columnas.]

Pactum nudum, etiam confessatum, & iuratum,non obligat. Bal.in l.fi.ij.col.in uer.item nota, quod aut. C. de fideicom.

† Adde Sali.in l.j. C.de reb.cred.]

Pactum nudum,etiam iuratum, non parit actionem. Bald.in l.j.in j.col. C.de oper.lib. Sed Barto.contrà,in l.si quis cum debitore.ff.de iureiu.& Alex.post Lud. in rub.de uerb.obl. & Imo.in c.cùm contingat.de iureiur.per l.si quis maior.C. de transact.& Alexan.in l.si quis conuenerit.in princ.de iurisdic.om.iud.

† Sing. Pactum nudum suffultum iuramento, statim, uel ex interuallo apposito,producit actionem de iure ciuili,ut dicit Mathe. notabili xxxvj. incip. Not. nouā regulam. per l. si quis maior. C.de transact. Sequitur Fel.in c.j.in ij.col.uer. est etiam alius casus.de pac.& ibi latè & pulchrè,an & quando pactum nudum tam de iure ciuili, quàm canonico producat actionem: uide Iacobi. de sancto Geor. in d.l. si quis maior.in iij.col. uersi. nota subsequenter. ubi dicit, pactum nudum non uestiri iuramento. & dicit, quòd ista est magis communis opinio.]

Pactum nudum non ualidatur per annuam præstationem.l. si certis annis. & ibi Bald. C. de pac. & Bald.in l.j.iiij.opp. C. de fideicom.

Pacta nuda non seruare,uerecundia est.l. Quintus.& ibi Bart. ff. mandati. & Alexan. in l. iuris gentium. §. sed cùm nulla. de pactis.

Pacti nudi exceptio non potest opponi inter mercatores, inter quos statutum mandat de æquitate procedi. Bart.in d.l. Quintus.& ibi Alexan.& uer.cxc.& Bald.in l.pro ea.in ult. col.uer.unde facit ad quartam quæstionē.C.eod.tit.Secus, si in causa proceditur, sola facti ueritate inspecta.Bald. in l. uenio.in fi.C.de senten.

Pactum nudum in instrumento deductum habet executionē paratam, stante statuto, quòd instrumenta habeant executionem

cutionem paratam. Bal.in l.ij.in fi.C.de execu.rei iudi. Sed melius uide per Bal.in l. ex placito.in fi. C. de re.permut.& plenius per Alex.in l.legitima.in fi.ff. de pactis.

Pactum nudum an uideatur adiectum causa donationis. Bar. Bal.& Alex.in l.iuris gentium.§.sed cùm nulla.de pac.

Pactum nudum de retrouendendo parit actionem, si est incõtinenti appositum.l.ij.cum glo.C.de pac.inter emp.& uen. l.j. C. quando decre. opus non est. Et dicitur incontinenti arbitrio iudicis. Ang.no.in l.uentri.§.fi.ff.de priui.cred.

30 Pactum nudum uestitur euentu conditionis, quæ teneat lo cum causæ finalis.Bal.in l.quoniam.C.de rer.permut.

Pactum nudum usurariũ non uestitur cohærentia contractus stricti iuris.l.quamuis. C.de usu.& ĵ. Usura.uersi.xciiij.Nec pactum de præstandis usuris.ĵ.Pactum usurarium.uer.v.

Pactum de non petendo factum in ipso contractu statim, antequam contractus habeatur pro perfecto, & absoluto, impedit ipso iure actionem oriri ex ipso contractu.text.fin.secundum Bal.in l.rogasti.§. si tibi.ibi:non amplius.ff.si cer.pe.& Barth. Cæp. in fin.uer.xlij.& Alexan.de Imo.in d.§.si tibi. Et sic limitat l.si unus.§.pactus.de pactis. ubi tale pactum tollit naturalem, & elidit ciuilem obligationem. † An ex pacto nudo de non petendo, facto ex causa donationis, oriatur actio ex lege ad damna & interesse, sicut oritur ex pacto nudo de donando: per l. si quis argentũ. C. de donat. Vide Ias. in l.creditori tuo.col.ij.uer.nunquid autem. C. de pac.post Bart.in l.si unus.§.pactus.in vj.col.& ibi Iason ff.eod.tit.

Pactum de non petendo totum debitum à singulis debitoribus insolidum obligatis, fit duobus modis, scilicet per electionem unius. Item per diuisionem inter singulos: quo casu quilibet tenetur pro rata. Bart.in l.fi.in prin.in j.col.in fi. & j.oppo.ff.si cer.petat.

Pactum de non petendo geminatum, tollit ipso iure obligationem, licet simplex tollat per exceptionem. doct. Ang. & Pau.de Cast.in l.legitima.ff.de pactis.

† Pactum de non petendo interpositum cum principali, an prosit intercessori, uide do. Pet.Phi.Corn.in consi.ciij.inci. Visis.in litera A.& E.in iij.parte.]

Pactum de non petendo debitum liquidum, sapit donationẽ, & non ualet, nisi sit insinuatum, si est de summa magna, scilicet supra quingentos aureos: sed secus est in debito nõ liquido.not.in l.contra iuris.§.fin. & ibi doct.Barto.& Pau. de Cast.ff.de pac.& tenet Angel. & Pau. de Cast.in l.tale.in prin.ff.eo.tit. Vide no.in l.tutor.in prin.ff.de iureiur.& in l. si quis obligatione.& ibi Alex.de reg.iur. Bald.in l.illud.iij. col.uer. secundò quæritur. C. de sac.san.eccle.Ang.in l.Nesennius.§.seruo. in fin. ad leg.Fal.& plenius per Alex. in l. si mulier.de condi.ob causam.Bal.in l.j.C.de bo.ma.Secus in transactione de lite: ut ibi.& Alex.in d.l.si quis obligatione.

† Vide Bal.in consi.ccclij.in v.parte.]

Pactum de liberando in futurum parit exceptionem. Bar.in l. si intra.in fi.ff.de pactis.

Pactum liberatorium factum principali an prosit fideiussori. Barto.in l.nisi.ff.de pactis.distinguit. Quid econtrà, no.in l. fideiussores.& l.seq.eo.tit.quòd non.& ĵ. in uerbo, Pactum extenditur.uersi.xxij.

† Pactum siue iuramentum de non petendo restitutionem, obstat agenti possessorio. Ita in Rota fuit decisum, deci. ccccj. in nouis.]

Pactum de non petendo an & quando præsumatur ex redditione instrumenti.no.in l.iij.in princ.ff. de libe.lega. & Bal. in l.unica.§.ille.in j.col.uersi.quærit gloss.C.de Lati.lib.tol. distinguit.

† Pacisci de non petendo uidetur, qui promittit cancellare instrumentum.Bald.in consi.cxlv.ij.parte.]

Pactum de non petendo nisi ab uno hæredum, non impedit peti ab alijs. Paulus de Cast. & Alex.in l.eum, qui ita.§.j.de uerb.oblig.

Pactum de petendo an præsumatur ex redditione instrumenti continentis pactum de non petendo. Bal.in d.§.ille. in d. uer.quærit glo. C. de Lati.lib.tol.distinguit.

10 Pactum de non petenda numeratione, etiam iunctum cum exceptione non numeratæ pecuniæ, non ualet, quia purè potest opponi exceptio non numeratæ pecuniæ.Bal.in l.in contractibus.iij.q.C.de non nume.pecu. † Adde, quòd pactum de non petendo licet regulariter transeat ad hæredes. Alexan. in l.j.col.xix.ff. sol. mat. Sed ego addo Alex. consi. cxlviij.uolum.v. colum.ij. qui dicit, quòd communis opinio est, quòd transit ad hæredes debitoris, siue uerba dirigantur ad personam debitoris, tam obligatiua, quàm executiua.]

Pactum de non petendo debitum, donec usuræ soluantur, ualet.l.item quia.§.idem Iulianus.ff.de pac.& ibi Alexan. Pactum de non petendo, &

Pactum de non agendo, sunt diuersa. Bald.in l. peremptorias. viij.col. C. senten.rescin.non pos.Bart.in l.si unus.§.pactus ne peteret. in viij. col. in princ. in uer. sum expeditus. ff. de pact.Sed Alex.de Imo.post Bart.aliter loquitur in l.si unus. §.pactus.ff.de pac.in lect.& in apostil.ad Bart.ubi uide.& in l.amplius. rem ra.habe. post Bartol.in l. si prius. de ope. no. nun. viij. oppo.

Pactum de nõ agendo an tollat obligationẽ naturalem.ſ.Obligatio naturalis.uer.xij.

Pactum de non agendo actione depositi, non obstat agenti, tanquam contra possessorem. Ang.& Alex.in l.si unus.§.illud.de pactis.

Pactum de non petendo legatum factum uni, quem legatarius credebat esse hæredem, non nocet legatario, si alius sit hæres. Bald.in l.si actionem.C.de pactis

† Pactum factum uni de non petendo rem suam, non est alienatio, sed potest eam uendicare à quocunq; alio possessore. Bald.in consi.ccccxv. in j.parte.]

Pactum de petendo an includat accessiones medij temporis. Spec. in tit.de pac.in §.j.uer.sed pone. arguit, & an ualeat post triginta annos. Spe.tit.de pact.in §.j. in uersic.sed quid si fecit.

Pactum de non petendo non repellit agentem, nisi allegetur. Bart.in l.si unus.§.pactus ne.in vj.col.ff.de pactis.Quod intellige, scilicet quod allegetur per reũ, quia si allegetur per actorem, qui actor confiteatur, non prodest reo aliter non opponenti illud.Bar.ibi.

Pactum de non petendo, uel non contraueniendo, impedit processum, & parit duas exceptiones, scilicet declinatoriã, & peremptoriam.Bal.in Marg.uerbo, Pactum.uer.j.

20 Pactum de non petendo quomodo impleatur. Bald.in l.ex placito.xx.q.de rerum permut.quod si apponitur iuxta cõtractum bonæ fidei, impletur per cautionem: si iuxta contractum stricti iuris, non sufficit cautio.

† Pactum de non petendo factum debitori de summa excedente quingentos aureos, an ualeat sine insinuatione, uide Iason in l.creditori tuo.col.j.C.de pactis.Alexan.in l.si mulier ff.de condic.ob cau.]

Pactum de non petendo tollitur per pactum de petendo ui replicationis. l. si unus. §. pactus ne peteret. & ibi doct. & Bart.ff.de pactis.

Pacti de non petendo exceptio quando sit opponenda. Spec. de exc.& repli.§.iij.uer.sed pone.& seq.

Pactum de non petendo à debitore, si obtinuerit contra creditorem, an ualeat.in Spe.de app.§.fi. post uer.& no.el ij.

† Pactum de nõ petendo factũ per creditorem patronũ filio, qui se abstinet ab hæreditate patris, an prosit nepoti possidenti aliqua bona auita. Bal.in consi.clxxxix.in ij.parte.]

Pactum de non petendo instrumentum quomodo concipiatur.in Spe.de pac.§.ij.in prin.

Pactum de non alienando, positum in contractu conforme iuri communi, operatur ut res, quæ regulariter non posset alienari, nec possit etiam in casibus, in quibus aliàs, si non fuisset factum pactum, potuisset alienari. doct.& Bart.in l.si ita quis.§.ea lege. de uerb.obl. doct. Moder.& Pet.de Sun.in l.ea lege. C.de condic.ob causam.

Pactum de non alienando rem propriam, non ualet. l. nemo. & ibi Bart.ff.de pac.& in Spec.de feu.§.quoniam.uersi.xix. & Alex. in d,l. nemo.& Imo. in l. qui Romæ. §. cohæredes. de uerb.oblig.Item,

Pactum de non alienando an impediat dominij translationẽ. Bart.& doct. in l.ea lege. C.de condi.ob causam.distinguit. & ſ. Dominium transfertur. uersi.cliiij.quòd non, nisi prohibens alienare reseruauerit sibi ius in re.

Pactum

Pactum de nõ alienando si ponatur in uenditione, quid iuris, uide Bar. in l. qui absenti. §. si quis possessionẽ. de acquiren. possess. ubi distinguit. & in l. si creditor. §. j. ff. de distr. pig. & in l. filiusfam. §. diui. in iiij. col. in fin. uersi. quæro, an per cõtractum. ff. de leg. j. & in l. pe. ff. de pac. Bald. in l. ea lege. in j. col. uer. modò ueniamus. C. de condi. ob causam. & Barth. Cæpol. in cautel. lxiij. & s. uer. Alienatio. uer. cix.

† Pactum de alienando an reddat inefficacem alienationem postea factam, uide do. Pet. Phi. Cor. in consi. cccxxj. incip. In hac in litera A. & B. in iiij. parte.]

Pactum de non uendendo pignore appositum à debitore dominio pignoris creditori, impedit eius uenditionem. l. si creditor. §. quæritur. & ibi Bart. ff. de distr. pig. ubi dicit Bar. quòd pro illo text. fuit tempore suo recursum ad Pandectas tunc existentes Pisis. Item refert Bart. in d. l. filius. §. diui. in v. col. in princip. uer. est alius casus. & in l. nemo. ff. de pac. & in l. ea lege. in j. col. in fi. in uer. item oppo. d. l. si creditor. C. de condi. ob. causam. & in l. si ita quis. §. ex lege. ff. de uer. ob. & Pau. de Castr. in consi. cclxxxj. incip. Pactum istud quod non liceat. & ego aliàs, cum assiderem in capitulo Florentino, uidi dictas Pandectas, & in specie uolui uidere. d. l. quæ est pro §. in Pandectis.

Pactum de non alienando inuito uicino, non ualet. l. pen. in fin. & ibi doct. ff. de pact. & Ludo. in fin. uerb. Pactum factum, &c.

Pactum de non uendendo, nisi certæ personæ, non impedit posse uendi alteri, si prius requirat, & expectet eum, cui promisit. l. qui Romæ. §. cohæredes. & ibi doct. & Bart. de uerb. obl. & s. uerb. Obligatus. uer. xxxv. & uer. xlv.

Pactum de uendendo facit præsumi contractum pignus. l. iij. † §. fi. ff. qui po. in pi. ha. † Et ibi Bar. Et an importet necessitatem, uide Bal. in consi. cccxl. in iij. parte.]

Pactum de uendendo non intelligitur personale. j. uer. Pactũ extenditur. uersi. ultimo.

Pactum de succedendo, uel non, an & quando ualeat. j. eod. per totum. & per Bald. in c. j. de feu. da. in ui. leg. commiss. uide per Alex. consi. lxxxiij. secundæ partis. & per Io. And. in addi. Spe. de pact. §. j. in addi. ad ampliationẽ.

Pactum de succedendo dicitur contra ius diuinum propter uotum captandæ mortis. Sed

Pactum de non succedendo non est contra ius diuinum. Bal. in l. pactum. ij. col. C. de col. per c. ij. de conces. præb. vij. q. j. quàm periculosum. & ualet. in Spec. de renun. & conclus. uersi. sed quid.

* Pactum de succedendo, cùm homines ad optandam, ac etiã alterius mortem quærendam impellat, contraq; bonos mores iccirco sit, nullas uires obtinet. l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de uer. ob. l. pactum dotali. C. de pac. l. cùm donationis. C. de transact. l. pactum. C. de collat. l. hæreditas. C. de pac. conue. l. ex eo. C. de inutil. stipul. Ias. cõsi. lxxxvij. num. 3. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Pactum de succedendo cũ contra bonos mores sit, etiamsi iureiurando sit confirmatum, neq; iure canonico, neq; ciuili ualet. glo. in l. si quando. §. j. C. de inof. testam. gl. in l. pactum. ubi Bald. oppo. v. C. de colla. Cy. Bar. Ang. & Sal. in l. pactũ quod dotali. C. de pac. Bar. in l. fi. C. de pac. in l. stipulatio hoc modo. ff. de uer. ob. in l. si quis pro eo. l. membro. ff. de fideius. Iason consi. lxxxvij. num. 3. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Pactum de succedendo cùm contra bonos mores sit, ne cõsuetudine quidem confirmari potest. Bald. in l. ij. col. iij. C. quæ sit lon. consue. Alex. in l. pactum quod dotali. in l. fi. C. de pac. in l. pactum. C. de collat. in l. stipulatio hoc modo. ff. de uer. obl. Ias. consi. lxxxvij. num. 3. uol. j. aliud tamen uult Bald. in l. cùm Archimedoram. C. ut in pos. leg. in §. mulier. §. filij. fi de feu. fuer. contr. inter dom. & agna. Æmilius Maria Manolessus.

Pactum de succedendo ex testamento factũ ab eo, qui est capax, ualet, stante statuto, quòd quis non succedat ab intestato. doct. & Bart. in l. fi. C. de pactis.

Pactum de non succedendo factum à sorore iuramento uallatum, ualet. Bart. & doct. d. l. fi. in iij. col. uer. secundò quæro. C. de pac. Bal. ibi. & in auth. sacramenta. pen. col. uer. ex hoc apparet. C. si aduer. uend. & in l. pactũ. in iiij. col. uer. xviij. quæritur. C. de col. Quod est uerum de iure canonico, per c. quamuis. de pac. lib. vj. non de iure ciuili, secundum quod solam ætatem supplet iuramentũ, secundum Bal. in d. l. pactum. & per Pau. de Cast. consi. cccvij. Item est uerum, nisi statuto caueatur, ꝙ minor contrahens nõ obligetur, etiamsi iuret, & paciscens sit minor. Bal. in l. j. in fi. C. si aduer. do. & in d. l. pactum. v. q. ubi dicit per statutum fieri posse, ꝙ non ualeat iuramentũ. & j. uer. Statutum de ultimis uoluntatibus. uersi. xiiij. Addo Bal. in c. item sacramenta. in v. col. uer. & quid ergo. de pace iur. firman.

* Pactum de non succedendo patri aut matri factũ cum matre aut patre, non ualet sine iureiurando. l. pactum quod. C. de collatio. c. quamuis. de pactis. in vj. Dec. cõsi. lxxxvj. col. iiij. secus, si factũ sit cum fratre patre, aut matre, consentientibus prin. casu pactum continet remissionẽ hęreditatis uiuentis, quæ pacto neq; dari, neq; adimi potest. Deci. in d. l. pactum quod. C. de collatio. secundo casu dicitur factũ pactum de hęreditate ita disponenda cum conditione, si pater in eadem uoluntate perseuerauerit. ita in term. respondit Ay. Cra. consi. lij. uol. j. post Pau. Castr. consi. ccccxlj. uol. ij. Calcan. consi. xxxiij. col. pen. Æmilius Maria Manolessus.

Pactum de futura successione uestitum stipulatione ualet. gl. no. in uer. accommodantiũ. doct. Bart. in d. l. fi. iiij. col. uer. tertiò quæro. C. de pac. Bar. contrà, in l. cũ donationis. C. de transact. Nec ualet transactio, nec laudum. Addo Ioan. And. in addi. Spe. in tit. de pac. in §. ij.

Pactum de hæreditate futura certo modo diuidenda factum præsente & cõsentiente eo, de cuius hæreditate agit, an ualeat, quũ testator alterum tantùm instituat. Raph. & Franc. de Cap. listæ in d. l. fi. C. de pac. & ibi nota. ꝙ non: secus, si testator in consensu perseueret. Vide omnino Bal. in c. itẽ sacramenta. v. col. de pac. iur. fir. uer. quæstio fuit de facto, &c.

Pactũ de succedendo factũ à filia nupta extra ciuitatẽ patris, non ualet, stante statuto, ꝙ filia extra nupta nõ succedat ex testamento, uel ab intestato. Bart. in d. l. fin. in ij. col. uer. pro hoc induco. & ibi per Bal. in iiij. col. uer. sed pone in quibusdam. Alex. in l. stipulatio hoc modo. de uer. obligat.

Pactum de futura successione, etiam de consuetudine approbatum, non ualet. Bal. in l. consuetudinis. in iij. col. uer. tertij dicunt. C. quæ sit lon. consue. Sed in d. l. pactũ. j. col. uer. secundò opp. tenet contrarium, id est, quod etiam sine iuramento ualet uigore consuetudinis. Et ponit exemplum in pacto de succedendo in feudo. & uide ibi Pau. in fi. & not. in d. l. fi. & per doct. & Bar. & Io. de Por. in l. stipulatio hoc modo concepta. de uerb. ob. & in l. si quis seruum. & ibi Bar. ff. de acti. emp. glo. & Bart. in l. cùm donationis. C. de transact. & per Baldum in l. cùm Archimedoram. circa princ. C. ut in pos. leg. ubi dicit, quòd

10 Pactum de renunciatione futura facienda, ualet. † Vide tu omnino do. Alex. de Imo. in cõsi. xxviij. per totũ. iij. parte.]

* Pactum inter uirum & uxorem de succedendo ad inuicem, etiamsi iureiurando eorum, lociq; consuetudine comprobatum esset, non ualet. Ias. in termi. consi. lxxxvij. num. iij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Pactum, per quod impeditur libera testandi facultas, non ualet. l. stipulatio hoc modo. & ibi doct. & Bar. de uerb. oblig. & ibi Alex. Bart. in l. cum duob. §. idem respon. & in l. adeò. ff. pro socio. Bal. in d. l. fi. & ibi no. C. de pac. & j. eod. uer. pe.

* l. j. C. de sacrosan. eccle. l. cùm donationis. C. de transact. l. ex eo. C. de inut. stipula. l. pactum quod dotali. C. de collatio. l. cum duob. §. idem respondit. ff. pro soci. l. si quis in princip. testamenti. ff. de leg. iij. Iason consi. clxxiij. num. 4. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pactum de succedendo nõ in uniuersa hæreditate, uniuersisq; bonis alicuius, cùm non auferat testamenti conficiendi facultatem, secundum com. doct. opinionem ualet. l. omnes. §. Lucius. ff. de his qui in fraud. cred. l. si quis argentum. §. sed & si quis. C. de donatio. l. j. C. ut actio. ab hære. & cont. hære. l. iubemus. la ij. C. de sacrosan. eccle. Bart. & doct. in l. stipulatio hoc modo cõcepta. ff. de uer. obl. in l. fi. C. de pac. Pet. Anch. & Io. Imo. in rub. de testa. Ang. consi. v. Alex. cõsi. xxix. consi. lix. uol. v. Ias. consi. clxxiij. post num. 4. uol. iiij. quanquam aliud respondit Ang. in consi. lxvj. Æmilius Maria Manolessus.

Pactum contra uoluntatem testatoris fieri potest, uolente eo, cuius fauore testator disposuit. l.j. per Bar. C. de pactis.

Pactum reseruatiuum successionis factum ab ingrediente in monasterium, ualet: non autem factum ab ingressa. Bar. in l. fi. in iij. col. in princ. uer. idem possumus dicere. C. de pac. & per Alex. in d. l. stipulatio hoc modo.

Pactum, quòd legitimatus non succedat, nisi patri placuerit, ualet. Lud. Pon. in l. qui superstitis. viij. col. ff. de acquir. hær. & Paul. de Castr. in l. pactum dotale. de col. & in l. solet. ff. de iurisd. omnium iudicum.

Pactum, quòd spurij succedant in emphyteusim, ualet. Bald. in l. ij. in j. col. in fin. uer. an ualeat. C. de iure emphy. & Barth. Cæp. in fin. uer. cxlj.

Pactum de futura successione conseruanda, ualet. Instit. de legiti. agna. suc. §. fi. Addo Bart. in l. fi. in ij. col. uer. extra glo. & ibi Bald. in ij. col. in fi. uer. præmissis oppositionibus. C. de pac. & Bart. in l. stipulatio hoc modo. in ult. col. uer. ultimo, cùm quæritur. ff. de uer. oblig.

Pactum de futura successione inter milites in expeditione armorum degentes ualet, uidelicet de inuicem succedendo. Casus fin. secundum Bar. in l. licet. inter priuatos. C. de pac. sed non inter paganos. Bald. ibi. Nec dicitur donatio causa mortis. Bald. ibi.

† Pactum de succedendo an & quando ualeat, uide Iacobi. de sancto Geor. in l. pactum, quod dotali. C. de pac. ubi tradit regulam, quam limitat quatuor modis.]

Pactum circa hæreditatem futuram ualet, si tendit ad liberandum hæredem. l. & suum. §. sed & si quis. uersi. idem probat. ff. de pac. & Bart. & Alexan. in l. stipulatio hoc modo. ad fin. de uerb. oblig.

* Pactum reciprocum inter fratres, ut altero sine liberis decedente, superstes dimidiam eius bonorum obtineat, ualet, si præsertim iurisiurandi ad id religio accesserit. Io. And. in addi. ad Spec. tit. de instru. edit. §. porrò. col. fi. Alb. & Salic. in l. fi. C. de pac. Ang. in l. hæreditariū. ff. de bon. auth. iudic. possid. & in l. sancimus. C. de donatio. Ioan. Imol. & Ludo. Roma. in l. Aquilius. ff. de donat. Oldra. consi. cxxxix. Iason consi. clxxiij. dub. ij. num. 4. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pactum inter fratres & nepotem ex fratre, ut bona paterna uel materna, nec ex testamento, nec ab intestato, nec inter uiuos, nec in ultima uoluntate alienari in fœminas possint: sed ad masculos tantùm spectent, ualet. Bartol. consi. lxxij. Iason consi. clxxiij. col. vj. uersic. ad idem & quarto. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

Pactum de inuicem succedendo inter fratres iuratos, & inter eos, qui inuicem iurant fraternitatem, & promittunt se tractare ut fratres, ualet: ut per Ioan. de Imo. in l. ille autem. ff. de hæred. insti. & Alex. in l. licet. C. de pac. & in l. nec apud. C. de hæred. instit.

20 Pactum filiæ de non succedendo patri factum metu, uel reuerentia patris, etiam cum iuramento, non ualet obtenta absolutione à iuramento. j. Renunciatio successionis. uersi. xv.

Pactum de non succedendo patri factum fratribus à sorore cum iuramento, excludit eam à successione. c. quamuis. de pac. in vj. Quod uerum, si pater consensit uiuens, uel si sit mortuus tempore pacti. Alex. in l. stipulatio hoc modo. vj. col. de uerb. ob. post Bart. ibi.

Pactum de non succedendo ualet, etiam sine iuramento. l. pactum. C. de pac. uel cum iuramento. c. quamuis. de pac. in vj. & Barto. in l. qui superstitis. de acqui. hæred. & Paulus consi. cccvij.

Pactum de non succedendo, etiam cum iuramento, non ualet de iure ciuili. Bart. in d. l. qui superstitis. & Pau. de Cast. in d. consi. & Bald. in l. pactum. in iiij. col. in q. xviij. C. de col. ubi etiam dicit secus esse de iure canonico, per c. ij. de pac. in vj. & s. eod. uersi. v. Sed uide Bal. in d. l. pactum. xix. q. Idem tenet Bald. in c. j. §. moribus. si de feu. fue. contro. & in c. j. §. si quis. de feu. da. in ui. le. commi. Sed Alex. de Imo. in l. stipulatio hoc modo. de uerb. obl. dicit contra Bald. & quòd opi. Bart. est uera & communis, etiam apud canonistas, quando

† ex eo inducit priuatio factionis testamenti. † Et per Franc. Are. in d. l. pactū. C. de colla. Vide do. Pet. Phi. Cor. in consi. cclviij. incip. Quanquā. in litera A. & B. & seq. in iiij. parte.]

Pactum de non succedendo cuidam defuncto, ualet. l. j. C. de pac. & in l. qui Romæ. in §. duo fratres. de uer. obl.

Pactum de non succedendo alteri paciscenti, si habet delictū annexum, an ualeat. not. in l. j. §. si parens. ff. si quis à paren. fue. manu. quòd non. Addo Bar. in l. fin. in ij. col. uer. secundò quæro. & ibi Bal. in iij. col. uer. uenio ad secundam quæstionem. C. de pactis.

Pactum filij de non succedendo patri contra testamentum, à quo recepit legitimam in uita, ualet, ut etiam auctis bonis patris non possit petere supplementum legitimæ. Iac. But. in l. pactum. C. de colla.

Pactum de instituendo talem hæredem non ualet, etiam cum iuramento. Bar. in l. iij. in j. col. uer. circa primum. ff. de testa. l. quidam cùm filium. cum glo. de uerb. obl. & j. Promissio. uersi. cvij. quia impedit liberam testamenti factionem. ut s. eod. uersi. xj.

Pacti de non succedendo in bonis instrumentum quomodo concipiatur. in Spe. de pac. §. ij.

Pacti de nō succedendo in bonis patris, uel matris, materiam supple in Spec. de testa. §. j. uersic. pone, filius. & tit. de don. inter uir. & uxo. §. ij. in fi. & j. uer. Quietatio. & uer. Renunciatio successionis. & s. uer. Filia. per totum.

Pactum inter creditorem & debitorem multiplex est: ut j. eod. & s. Pactum de non petendo. per totum.

Pactum inter creditorem & debitorem, quòd res pignorata sit creditoris, si debitor intra certum tempus non luat, non ualet, nisi addatur, quòd sit emptum pro quanto iustè æstimabitur. l. j. & ij. C. de pac. pig. l. si fundus. §. fin. & ibi doct. Bart. & Angel. ff. de pigno. ubi dicit esse cautelam usurariorum, facere tales contractus: & addunt, quòd nisi luatur intra tempus, pignus detur ei in solutū pro precio æstimando arbitrio Titij & Seij, quos ex nūc eligunt in arbitros, & arbitratores, & bonos uiros. Et subdit Angel. quòd usurarius cautus sit, ut eligat amicos, qui æstimēt pignus quanti uoluerit ipse. De quo uide per Bart. in l. fi. C. de pac. pig. & Bald. in c. j. ij. col. de feu. da. in ui. le. commi. in usi. feu. & j. eod. uersi. penul.

Pactum, ꝙ si intra decem dies non luero pignus, non possim amplius luere, an ualeat. glo. & doct. in l. fi. C. de pac. pig. ꝙ non. Secus, si dixerit, si non luero pignus hinc ad mensem: sit tibi emptum iusto precio: tunc ualet. Textus singularis in l. si fundus. §. fi. ff. de pig. & Bald. in c. j. j. col. in fi. uer. quæro, an ualeat. de feu. da. in ui. le. commi. in usi. feu.

Pactum, quòd creditor missus in possessionem lucretur fructus nomine interesse, ualet. sicut statutum, & consuetudo. Bal. in l. acceptam. xviij. q. C. de usuris. per glo. fin. in auth. de exhi. re. §. si uerò quidam iurent. Addo Bald. idem tenentem, scilicet, quòd imò tale statutum, uel cōsuetudo ualeat. in c. quoniam frequenter. §. in alijs. ut lite non contest. Sed Ang. ibi. & Bar. in l. si finita. §. Iulianus. pe. col. de dam. infec. dicunt consuetudinem non ualere de iure diuino propter fraudem usurarum. Idem dicas in pacto. Et est tutior opinio, propter animam, de qua Bald. non curauit.

Pactum liberatorium tollit obligationem naturalem, non ciuilem. l. si unus. §. pactus. & ibi doct. ff. de pac. Vide doct. & Bald. in l. pacta. ix. q. C. eod. tit.

Pactum, quòd debitor non possit cedere bonis, non ualet, nisi duobus casibus: per Bartol. in l. alia. §. eleganter. & ibi doct. & Ioan. de Port. sol. mat. & Bart. in l. fin. ff. de cessi. bo. Bald. & doct. in l. j. iij. colum. uersi. quærunt doct. an beneficio. C. qui bo. ced. pos. Flor. in l. homo liber. ff. ad legem Aquiliam. Idem consuluit Richar. Malum. per gloss. in auth. & omnino. C. de act. & obli. & tenet Pet. de Perusio in tract. de Socio, xv. parte. Et pridie sic iudicaui hîc Romæ in causa Vrsinorum. Sed doct. in c. cùm contingat. de iureiur. & in c. ex rescripto. eod. tit. & in Spec. de re. & conclu. §. j. in fin. uersic. item est bene factum. dicunt illud cum iuramento ualere. Quod uerum, nisi mendicitas & inopia iurantis sit notoria: quia iuramentum non obligat, sicut nec iuramentum filij de non petendo alimenta, secundum Frede. de Sen. consi. lx. per c. cùm quidam. de iureiu. & in Spe. qui filij sint leg. uer. sed pone. Et cū hoc transit But. in d. c. cum contin-

contingat.in tertio casu.& Imol.& Capra ibi in x. membro; uer.primus casus,&c.

Pactum legis commissoriæ in pignoribus, etiam de consuetudine approbatum,non ualet. Bald. in l.consuetudinis.in iij. col.uer.tertij dicunt.C.quæ sit longa consuet.

Pactum de pignore uendendo afficit etiam domum pignoratam, & dirutam,& refectá.l.fin.ff.de pig.Item afficit pignus, etiamsi eius ius transiuit ad secundum creditorem,qui successit in ius primi.l.Aristo.ff.quæ res pigno.ob.pos.

Pactum,quòd debitum non probetur, nisi per instrumentum, non ualet.Flor.in l.in lege Aquilia.ff.ad legem Aquiliá.But. in c.si diligenti.de foro compe.Cy.in l.pen. C. de pact. gl.in auth.ut sine prohi.ma.cred.& deb.§.fin.colla.vij. & Paul.de Cast.in l.pactum inter hæredes.ff.de pac.& in Spec. de proba.§.uidendum.uer.sed pone. el j. uer. sed quid, si debitor. Bal.in auth.iubemus.C.de iud. Bart. in l. fi.ff.de præto.stip. nisi cum iuramento:sed non habens instrumentum, potest facere quòd iudex ex officio testes examinet, secundū Spe. in d.§.uer.sed quid si debitor. Sed Bald. in addi.ibi dicit in uersic.licet quis.dicit,quòd

10 Pactum, etiam iuratum, de non probando debitum aliter, quàm per instrumentum, non nocet, quin etiam per testes probari possit.facit l.j.ff.de fide instru. Sed dic uerum, si testes iudicis officio examinentur,secundum Specul. ubi s̄.& Lud.Pon.in sing.uerb.Pactum.uersi.magnum.

Pactum,quòd scriptura priuata faciat plenam fidem,nō ualet: quia daret materiam delinquendi.Innoc.in c.cùm P. tabellio.de fide instr.& Paul.de Cast.in l.pactum inter hæredem. de pac.& per do. Alex.consi.xciiij.iiij.parte,ubi dicit uerum in scriptura conficienda,non in facta.

† Pactum,seu conuentio,per quam debitor conuenit,quòd si in termino non soluerit,possit excōmunicari, non data alia citatione,& contumacia,non ualet. Fel. in c.ex rescript.circa prin.iiij.col.de iureiur.

Pactum de ingrediendo propria authoritate possessionem pignoris,operatur quòd contra principalem nulla causæ cognitio requiratur,sed contra singularem successorē sic. Bar. in l.is,cui.§.qui in possessionem.ff.ut in poss. leg. & in l.creditores.iiij.q.C.de pig.& in l.si quis sub hac. de contrahen. empt.& s̄.uer. Creditor propria authoritate.uersi.iij. & uer. xiij.& uer.xviij.Et dicit Bart.uerum, si sit clausula precarij, uel quòd promittat alteri non uendere.

Pactum, quòd recipiens frumentum mutuò non possit illud restituere,nisi quando mutuans illud uelit, non ualet. Paul. de Castr.in d.l.item quia.§.fi.Sed ibi Alex.contrà, & Raph. Cuma.& Paul.de Castr.in l.qui.Romæ.de uer.oblig.

Pactum,quòd debitor soluere, uel offerre non possit, nisi uolente creditore,non ualet.gl.in l.fi.C.de pac. pig. Alex. post Paul.de Castr.in l.item quia.in fi.ff.de pac. & Paul.con.277.

Pactum,quòd creditor non repetat sortem, quousque debitor sibi soluat usuras,ualet.not.in d. l. item quia. & ibi Paul. de Castr.in fi.ff.de pact.& ibi Alex plenius.

Pactum accipiendi tenutam pignoris propria authoritate potest exerceri,etiam inuito debitore.l.iij.& ibi doc.C.de pig. & tenet Bar.in l.qui Romæ.ff.de pig.acti.& s̄. in uer. Creditor propria authoritate.uer.xix.

Pactum,quòd debitor conueniri possit Romæ,Florentiæ,Venetijs,& ubiq; locorum,quomodo concipiatur,& de eius effectu uide s̄.uer. Debitor in loco.uer.vj.& uer.vij.& x.

Pactum de occupando pignus propria authoritate, ualet. l. iij. & ibi doct.& Bart.C.de pig.l.pignoris.& ibi doct. & Pet.de Su.C.de pig.acti.& excusat creditorem occupantem à pœna ui bonorum raptorum,ut ibi.à pœna. l. si quis in tantam. C.unde ui.& à pœna l.extat.ff.quod met. caus. ut ibidem.& in Spec.de pig.in prin.uer.illud.etiamsi fiat ecclesiæ,uel pupillo.ī.uer.xx.

Pactum de occupando pignus propria authoritate, an intelligatur,quòd ipsa res insolutum recipi possit. Bart. in d.l.creditores.ij.q.prin.uer.ulterius iuxta. C.de pig.

20 Pactum de occupando propria authoritate, & uendendo bona debitoris,si non soluerit debitum, inducit hypothecā in bonis.Bald.sing.in d.l.creditores.ad fin. per l.creditor.§. qui post diuisionem.qui po.in pig.habe. & Barth. Cæpo.in sing.uer.ij.

Pactum de occupando pignus propria authoritate, intelligitur,etiamsi illud fiat ecclesiæ,uel pupillo.Bart.post gl.in d.l. creditores.j.q.in princ.in iiij.col.uer. quæro, quid in rebus. contra Innoc.in c.uerum.de foro compe.& Bart.in l.si quis curialis.C.de episc. & cler. & uide ī. in pacto inter emptorem.uer.xj.

Pactum de occupando pignus propria authoritate, non intelligitur, quòd possit quis expellere resistentem. Bar. in l.alia. §.eleganter.sol.matr.& plenius in d.l.creditores. in lectura, & in repeti.in vij.col. uersic. quartò principaliter quæro.& in Spec.de pig.in prin.uer.illud.

Pactum de uendendo pignore sine subhastatione, & sine citatione debitoris,non ualet. Bald.in l. fi.in j.col. C.de iure do. impe.Bart.in l.j.in j.col.uer.præterea cum ista. C.de fide instru.& iure ha.fis.lib.x.Sed contrarium dicit Bar. in l.Titio. §.fi.ff.ad municip.Vide Bal.in l.creditore. C.de distract.pigno.& ibi gl.& tenet cum Bart. Alex. in l. si conuenerit. ubi etiam gl.ff.de pig.acti.Idem tenet Alex.in d.l. Titio. §. fin.& Bald.in l.debitores. C.de pig. & Ang.in l.debitoribus.de re iud.ubi dicit de pacto uendendi sine subhastationibus.

Pactum de non petendo non tollit actionem ipso iure, nisi in casibus notatis.in l.si minus.§.pactus.cum gl. & doct.ibi.de pac.ubi per Alex.

Pactum,quòd non liceat unquam pignus luere, non ualet. gl. & doct.& Alex.in l.qui Romæ.in prin.de uer.oblig.

† Pactum,quòd debitor in instrumento obligat se ad carcerē, an ualeat. Fel.in c.ex rescripto.in ij.col. uersic.ista etiam.de iureiur.]

Pactum,quòd debitor non possit soluere,nisi ad placitum creditoris, non ualet. Paul. de Castr. in l.item quia.de pac. Sed Alex.contrà,in l.qui Romę.in prin.de uerb.oblig.

Pactum,quòd debitor conueniri non possit in loco cōtractus, & sic declinatiuum fori,ualet.in Spe.de actore.§.j. uer.item repellitur,qui experitur.doct.& Pet.de Sun. in l.hæres absens.§.j.ff.de iud.

Pactum,quòd nullo tempore currat præscriptio, ualet.Bart.& doctores in l.nemo potest. in vj. col. uer. quærit Dy. ff. de leg.j.& Bal.in l.fi.§.fi.C.de temp.app.& ī.uerb. Præscriptio cōtra quos.uer.xxxv.& in uerb.Præscriptio tollitur. uer.iij. & v.& ī.eo.uersic.xxxvij.& uer.seq.Alex.contrà in l.qui bona.§.fi.de dam.infect.

Pactum inter creditores unius,quòd pignora sint omnib. obligata,intelligitur, scilicet seruato ordine prioritatis in debito principali. Casus est secundum unam lectu. in l.insulam. & ibi Bar.ff.qui poti.in pig.hab.

30 Pactum de diuidendo debito inter creditores, porrigitur etiā ad pignora,in quibus debet seruari ordo prioritatis principalis debiti. Casus est secundum aliam lectu. in dicta l.insulam. Item,

Pactum,quòd debitor teneatur in totum,& non quatenus facere potest,ualet.Pet.de Bellapert.& Angel.in auth.imo.C. de acti.& ob.Pet.de Peru.in tract.Societ.xv.q.j.col. & text. Bart.& doct.in d.l.alia.§.eleganter.sol.mat. gl. & Bart.in l.si quis in cōscribendo.in ij.col. C.de pac. Item econtrà ualet. Bart.ibidem.

Pacti de occupando rem propria authoritate ab alio, quàm à creditore,materiam supple ī.uerbo,Pactum de occupando. per totum.

Pactum de lucrandis fructibus pignoris hodie non ualet, cùm sit usurarium.Bal.post gl.in l.j.C.de dist.pig.sed olim sic.l.j. §.pacto.& ibi Bar.ff.de pig.

Pactum quod acceptilatio facta debitori non prosit fideiussori,non ualet.Ang.in l.si hæres pecuniam.ff.ad Trebel. Item,

Pactum,quòd acceptilatio facta fideiussori non prosit principali,ualet.gl.& Bar.in l.si cum exceptione.§.Labeo.ff.quod met.causa.

Pactum liberatorium factum principali, an prosit fideiussori. s̄.uer.Pactum de non petendo.uersi.vj.distinguit.

Pactum,quòd nisi de solutione constet per publicū instrumentum,debitor teneatur iterū soluere,ualet. Bal.in l.ij.in prin. in lect.antiq. C.ut in pos.leg.& s̄.eo.uer.x.& xj.

Pactum,quòd non currat præscriptio, nisi centum annorum, ualet.Ang.in auth.ut ecclesi.Rom.colla.ij.Item,

Pactum ualet,quòd nulla currat præscriptio. Sed

40 Pactum non ualet, quòd nulla possit opponi præscriptio. Ang. in auth. ut decætero commi. non fi. l. q. si nolit. §. pe. ff. de ædi. edic. Bal. in l. j. C. ne rei do. uel tem. & s. eo. uer. xxvij.

Pacta insolita faciunt præsumi contractum usurarium. s. uer. Contractus usurarius. uer. xx.

Pactum legis commissoriæ in contractu pignoris quid operetur. j. uer. Pactum legis cõmissoriæ. uer. viij. quòd nullo tempore præscribatur per creditorem.

Pactum de pignorando propria authoritate creditoris, ualet. Ang. in auth. ut non fi. pig. pro alijs perso. col. v.

Pactum debitoris de dando decem creditori, uel fideiussorem die Paschæ, non impedit creditorem petere decem, si nolit fideiussorem. Bart. in l. quamuis. ff. de pig. act. ubi etiam dicit, quòd

Pactum fauorabile positum in fauorem alicuius, non potest in eius odium redundare. ut ibi. & l. quod fauore. C. de legi.

Pactum uni ex correis debendi factum, an prosit alijs Bar. in l. ex duobus. vj. q. ff. de duo. re. dicit esse opi. cõmunem, quòd prosit, si sunt socij, aliàs secus.

Pactum de nõ petenda numeratione, etiam iunctum cum renunciatione exceptionis non numeratæ pecuniæ, non ualet: quia nihilominus potest opponi talis exceptio. Bal. in l. in contractibus. iij. q. C. de non nu. pecu.

Pactum de soluenda minori summa, quàm debita, intra mensem, an impediat peti totam summam post mensem. Bald. in l. cùm allegas. vj. col. C. de usuris.

Pactum de soluendo in loco habitationis an intelligatur etiam de habitatione futura. Paul. de Castr. consil. cclxxviij. incip. Videtur, quòd dicta promissio. quòd sic.

50 Pactum inter debitores insolidum obligatos, quòd unus tantùm soluat, non nocet creditori. l. debitores. & ibi Bal. C. de pact. Item,

Pactum, per quod debitor obligatur ad priuatos carceres creditoris, ualet. gl. in l. interdum. §. qui furem. ff. de furt. & Bal. in addi. Spec. de obl. & sol. uer. j. Sed contrarium tenet gl. fi. in fi. & Bald. in auth. imò. in l. ob æs. C. de actio. & ob. ubi dicit, quòd

Pactum de capiendo & carcerando debitorem propria authoritate creditoris, non ualet, nec potest renunciari beneficio. d. auth. imò. secundum Bal. ibi. Item nec dictum pactum afficit hæredem. Bar. in l. si decesserit. ff. qui satisd. cog. Secus est in statuto. Bar. in l. postulante. in prin. ff. ad Treb. uide Alex. plenius in d. l. si decesserit. ubi, quo ad statutum dicit secundum Salic. quòd intelligit de hærede, qui non fecit inuentarium. † Et per Franc. Aret. in l. ij. de seruis fugi. & Feli. in c. ex scripto. post prin. iiij. col. de iureiur.]

Pactum, quòd pro simplo promittatur duplum, factum inter contrahentes ante contractum in præfationibus, censetur repetitum in contractu, non ex interuallo celebrato. Bar. in l. iiij. §. fi. ff. de pac. Item,

Pactum, quòd instrumentum mandetur executioni, sicut sententia, an ualeat. Bart. in l. tale. §. qui prouocauit. xx. q. ff. de pac. quòd sic.

Pactum, quòd pignus non soluto debito fiat creditoris, non ualet, si pignus plus ualet, quàm sit debitum, secundum Abb. in c. significasti. de pig. l. fi. C. de pac. pig. Secus, si pignus minus ualeat: quia ualet pactum sicut ualeret pactum, quod pro iusto precio habeat creditor pignus. l. si fundus. §. fin. & ibi Bar. ff. de pig. Non autem si fiat pactum, quod pro debito habeat. Ita Bald. sing. in Mar. uerb. Pactum. uer. fi. & s. eo. uer. j. Et prædicta uera, si tale pactum ab initio fiat, scilicet quòd pignus sit solutũ pro debito. Secus, si ex pòst facto fiat: quia tunc ualet. l. ij. & ibi Bart. C. de pac. pigno. Bar. in l. Titius. ff. de pigno. actio.

Pacti inter creditorem & debitorem materiam supple, s. uerb. Debitor. per totum.

Pactum inter emptorẽ & uenditorẽ, quòd res uendita reuertatur, ualet. l. iij. & ibi Bal. C. de pac. inter emptorem & uendi. an ualeat, quòd dominiũ non transeat precio soluto totaliter. Bal. in rub. de contrah. emp. xiij. q. quòd sic.

* Pacta inter emptorem & uenditorem conuenta, seruanda sunt. l. j. l. item quod. l. iuris gentium. §. prætor ait. ff. de pact. l. j. §. si conueniat. ff. depositi. Illustr. Card. Pari. con. xxvj. nu. 2. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Pacta inter emptorem, & uenditorem, & ab eorum hæredibus ac successoribus seruãda sunt. l. iuris gentium. §. pactorum. ff. de pact. l. si necessarias. §. pen. ff. de pignor. actio. l. fistulas. §. fundum. ff. de contrahen. emptio. l. si pactum. ff. de probati. Illustr. Card. Parisi. consil. xxvj. nu. 3. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Pactum, quòd nisi emptor soluat precium in termino, res sit uenditoris, non habet locum, si post terminum uenditor petit precium: quia uidetur renunciare pacto. Bart. & Bal. in l. commissoriæ. C. de pact. inter empto. & uendito.

* Pactũ, ut uenditoris sint fructus ex re uendita percepti ante precij solutionẽ, non ualet, cùm fœnoris loco eos percipere uelle uideatur. Bart. Veron. caut. clxxiij. Iason consil. cxvij. nu. 3. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Pactum inter duos, ut alter uendat fundum, & tradat eius possessionem, illicò alter precium numeret, & postea præconis uoce in foro omni. significetur hæc uenditio: & si quis se uenditioni opposuerit, nulla sit, sin minus firma ex tunc esse incipiat, & utroq; casu fructus post precij numerationẽ percepti emptoris sit, si uenditio ob alicuius contradictionem nulla fuerit, pactum huiusmodi tanquam usurarium nullũ est: cùm enim dominus non esset, & rei ad uenditorem periculum spectaret, fructus suos facere non potest. l. j. C. de pericu. & com. rei uendi. l. necessario. ff. eo. l. j. l. ij. C. de pignor. actio. l. epistola. §. j. ff. de pact. no. in c. conquestus. de usu. in c. plerīq; xiij. q. iij. Illustr. Card. Host. in §. j. uersi. & est ratio. de usur. in Sum. Bal. in rub. C. de usur. in extre. Alex. consil. lxxiij. uol. ij. con. cxviij. uol. iiij. Iason in term. con. cxvij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Pactum de non ædificando ecclesiam in loco uendito, ualet. l. fi. & ibi Bal. C. de pact. inter emp. & uen. Si uerò ædificetur, ualet factũ, sed agitur ad interesse. gl. & Bal. ibi. nisi factus sit contractus coram iudice cum decreto, qui de partium consensu decernat irritum & inane, nisi contrà fiat, uel coram prioribus loci, qui de partium consensu statuant, & inhibeant. Bal. ibidem. Vnde

Pactum inter emptorem & uenditorem si non seruetur, agitur ad interesse, nisi, ut s. dictum est.

Pactum inter emptorem & uenditorem ut seruetur, & si contrà fiat, non ualeat, quæ sit cautela. Bal. in d. l. fi. in j. q. & s. eo. uer. iij. & uer. Contrahens. uersi. xxvij.

Pactum de non ædificando castro in fundo uendito, si non seruetur, potest agi ad demolitionẽ. Bal. in d. l. fi. uersi. sed pone, uendo. C. de pac. inter emp. & uend.

Pactum si non interest, non ualet, quando cõsistit in faciendo: secus, quando in iure transferendo. Bal. in l. fi. C. de pact. inter emp. & uend.

Pacti de retrouendendo materiam, uide j. Pactum de retrouendendo. per totum.

Pactum, quòd res nõ exeat de manu emptoris, non rumpitur, si emptor rem locat alteri. Bar. in l. manumissiones. in fin. de iusti. & iu. & Bal. in l. fi. C. de reb. ali. nõ alie. Addo Bal. in l. uoluntas. in ij. col. uer. quæro, nunquid. C. de fideicom.

10 Pactum inter ementem cum pecunia ecclesię, & uenditorẽ, quòd res transeat in dominium emptoris, & hæredem, non ualet in præiudicium ecclesiæ, cui res acquirit. Bal. in l. etiã. in ij. col. uer. sed quid si est pactum. C. de fideicom.

Pactum, quòd liceat emptori capere propria authoritate possessionem rei emptæ, ualet. Bart. in l. iij. C. de pig. etiamsi res fiat ecclesię, uel pupilli: ut ibi. in j. q. prin. & in l. si quis curialis. C. de episc. & cle. & Pet. de Sun. in l. pignoris. C. de pig. actio. & uide sup. in pacto inter creditorem & uenditorem. uersic. xx.

Pactum, quòd pensio rei uenditæ debeatur emptori, intelligitur, scilicet de ea, quæ debetur uenditori. l. insulã. in prin. & ibi Bar. ff. locati. & operatur, quòd colonus teneatur stare in cõductione, licet res sit in alium translata: ut ibi no. secundum Alex. in l. qui fundum. ff. loc. Idem tenet in l. si filio. solu. mat. per l. arbores. §. quicquid. & ibi Bar. de usufr.

Pactum, quòd uenditor de euictione nõ teneatur ementi rem, quam ipse emit ab alio, nõ excusat primum uenditorem ab euictione. gl. & Bar. in l. si seruum. ff. de euict.

Pactum, quòd in emptorem nõ transeat dominium, an ualeat & faciat non dici uenditionem. not. in l. cum manu sata. §. fi. de con-

de contrah.emp.per Bald.in l.j.pen.col. C. de iure dot.& in rubr.C.de contrah.emp.xj.q. & in l.j.C. de rerum permu.& Io.And.in Spec.de emp.& uen.§.j.in addi.facilè ergo.

Pactum, quòd alienans non uult teneri, nisi de facto suo, intelligitur etiam de facto successoris singularis. Alex.in l.si seru9. de condi.fur.

Pactum, quòd si æqua uendita prægnās pariat mulum, sit uenditoris, si mula sit emptoris, quomodo intelligatur, si pariat utrumq;. Alexan. post Bar.in l.si extraneus.§.fi.de condi.ob causam. Alex.in l.si ita.de libe.& posthu.s.uer.iiij.

Pactum de non alienando factum, & si alienaret emptor, deueniat res alienata in ecclesiam, potest reuocari consensu partium. Bar.in l.j.C.si manci.ita fu.al.ne manu.& in l.qui Romæ.§.Flauius.ff.de uerb.oblig.

Pacta circa euictionem posita in uenditione hæreditatis, sunt seruanda.l.j.& ibi Bal.C.de euictio.

Pactum, quòd precium restituatur statim mota lite de euictione, seruari debet.l.siue in libertatem.& ibi Bal.C.de euic.

20 Pactum, quòd uenditor non teneatur de uitijs rei uenditæ, non prodest, quando uenditor sciuit, & tacuit. l. Iulianus.§. cùm uenditor.& ibi Bar.ff.de acti.emp.uide Ang.in l.si quis cùm aliter.ff.de uerb.oblig.

Pactum, quòd uenditor non teneatur de euictione, operatur, ut non teneatur de euictione, sed ex empto ad precium.l.tenetur.§.fi.& ibi Bart. ff. de actio.emp. Vide Bald.in l.j.C.de peri.& com.rei uen.& per Bar.in l.emptorem.§. qui autem. ff.de actio.empt.& ibi Alexan.in l.stipulatio ista. in prin.de uerb.oblig.De quo uide plenius s. Emptor agit. Et quid in creditore uendente pignus paciscente, ut sup. Alexan. ibi. quòd idem.

Pactum, quòd emptor nō teneatur denunciare emptori litem motam, ualet.Bal.in l.j.C.de peric. & commo. rei uen. Ang. in l.emptor.C.de euict.dicit illud ualere, & operari, ut uenditor non debeat certificari ab emptore de lite mota. & Barthol.Cæp.in cautela clxxviij,& ī.uer. Venditor de euictione.uersi.xxxvj.Item operatur, q nihilominus cōparens uenditor in iudicio admittatr ꝑ interesse suo.Bal.in d.l.j.in fine.

Pacti de non alienando rem emptā materiā uide s.uer.Pactum de non alienando.per totum.

Pactum quod precium soluatur, & possessio remaneat uenditori in uita sua, an ualeat.Bal.in c.j.§.decedente.v.col.uer.& de precio, qui feu.da.pos.& no.in c.cùm Ioannes. de fi.instr. quòd sic.

Pacta dicuntur pars precij.Bald.in l.solam.in penul. col. C. de testibus.

Pactum uenditoris ne liceat emptori exercere in domo empta certam artem, ligat etiam hæredes emptoris.Bart.& Flor.in l.uenditor.in prin. ff. cōmunia prædi.& Barth.Cæp.de Ser. urb.c.clxij.

Pactum, quòd emptor nō possit ædificare turrim in re empta, afficit emptorem secundum, qui etiam ligatur pacto authoris sui.Bal.in l.ea lege.viij.q.C.de condi.ob causam.

Pactum de uendēdo cum arrha, uel mutuo, facit eam, uel illud computari in precio.

Pactum quo ligatus est uenditor de non faciendo fenestram in pariete domus, an afficiat emptorem. Bald.in addi.Spec. de emp.& uen.uer.an pactum.& ibi Spec.§.j. uer. sed pone. ubi in effectu concludunt, quòd imò emptor poterit facere fenestram, nisi appareat pactum appositum contemplatione prædij. Vide Dy.in l.fi.ff.de ope.no.nun.& ibi per Bar.in fi.& Bal.in l.ea lege.ix.q. Alex. de Imol. in l.stipulatio ista.§. hi, qui.de uer.obli.quem etiam uide post Ang.in l.fluminū. §.adijcitur. ff. de dam. infect. ubi singulariter etiam Barth. Cæp.in tra.de Ser.urb.c.xij.& c.lxij.& gl.no.in l.iij.§. opus. ff.de al.iud.mu.caus.fac.& omnino per Bar.in l.si sub una.§. j.de uerb.obli.& in d.l.iij.§. opus nouum. quòd non, nisi sit reale: ut, promitto nō ædificare in fundo, ne officiatur luminibus: quia tunc afficit quemcunq; possessorem.& Flor.in l. ut pomum.in prin.de serui.Adde Bal.in l.cum fundo.de ser. rusti.prædi.qui singulariter dicit, quòd

Pactum pœnale impersonaliter conceptum, ne altietur castrū, afficit singularem successorem, sed pœna in eo posita non: unde pœna non committitur: sed nec potest altiare successor singularis.Casus est no. & sing.d.l.cùm fundo.uide omnino Barth.Cæp.de Ser.urb.tit.de reali. c.xij. Addo do.Frā. de Aret.in suo con.lxx.incip.In causa, quæ uertitur.

Pactum, quòd si res empta displicuerit emptori, restituat eam, intelligitur, scilicet si sibi displicere declarat intra sexaginta dies.l.quod si nolit.§.si quid ita.& ibi Bal.ff. de ædil.edict.& Lud.Pon.in fi.uer.pactum quo, &c.

Pactum de reuendendo inter emptorem & uenditorem initum, censetur usurarium, cùm fit à solito fœnerari.Bal.in c.j.in prin.in ij.col.uer.quæro de quibusdam pactis.in tit.de feu.da.in uic.legis commis.& no.in c.ad nostrā. & ibi doct.de empt.& uen.& in c.illo uos.de pig.gl.in c.con questus.de usur.Archi.xiiij.q.iij.pleriq;.Hostien.in Sum.de usur.§.an aliquo.& in rub.eod.tit.& s. Contractus emptionis.uer.xiij.& uer. Contractus usurarius.uer.xx.Vide Card. in cle.j.§.fi.xviij.q.de usur.Quod uerum, si accedit modicitas precij: ut ibi. & Abbas post gloss. singul.in cap. conquestus. de usuris.& s.uer.Emptio.uer.xlij.& per Alex. con.xc.

† iiij.parte.& in l.Iulianus.§.offerri.de actio.emp. † Et quot requirantur ad hoc, ut pactum de reuendendo faciat uideri contractum factum in fraudem usurarum, uide Bal. in cons. ccclix.in v.parte.]

Pactum de reuendendo facit contractum usurarium, quando præcessit tractatus mutui.Bal.post Odofr.sing.in l.emptione.C.plus ualere quod agi.Lud.Pon.in sing. uer. usurarius. uer.solet quæri.

* Pactum de retrouēdendo eadem die, loco, & coram eisdem testib.uenditionis contractus appositum, simulationis præsumptionem inducit.Bald.con.ccv.uol.ij.Corn.con.xj.uol. iij.Fran.Cur.maior con.liiij.Soci.cō.xc.nu.6.7.uol.iij. Illus. Card.Paris.cō.lv.nu.44.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

* Pactum de retrouendendo uenditionis contractui appositum, ita ut intra certā diem uenditor redimere cogatur, indicat, manifestoq; declarat emptorem sub emptionis simulatione fœnus exercere uoluisse.c.ad nostram. ubi doc.om.de emp.& uenditi.Barth.Veron.in tract. de Simulat. cōtractu. præsump.x.Illustr.Card.Paris.con.lv.nu.46.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

† Pactum de reuendendo, & precij paruitas, ambo sola simpliciter non sufficiunt ad agendum cōtractum simulatum. do. Barth.Soci.in consil.cliij.incip.Præstantissime. uer. iiij. & ult.ibi: primo quod in terminis.ij.parte.]

Pactum de reuendendo factum à rustico, quem iuris ignorantia excusat, non est usurarium.Raph.Ful. & Pet. de Sun.in l. cùm allegas.C.de usur.

Pactū de reuendendo ius an possit cedi. Paul.de Castr.consil. xliij.aliàs xlvij.quod incipit, Videtur dicendū, quòd dictus Christophorus.quòd sic.

Pactum de reuendendo ualet.l.ij.& ibi doct.& Bald.C.de pac. inter emp.& uen.& parit actionem, si incōtinenti sit factum ibidem.& l.j.quando decre.opus est.

Pactum de reuendendo non arguit contractum simulatum, etiamsi emptor interim lucratur fructus ante moram.Bal.in

† d.l.ij.in fi.C.de pact.inter emp.& uend. † Vide Bal.in consi. xxxix.in iij.parte.]

Pactum de reuendendo an sit personale.Paul. de Castr. consil. cclxxvj.incipiente, Viso processu causæ, quia licet in dubijs formetur hic casus, tamē in cōsilio nihil dicitur. & per Alex. consil.x.j.parte, & ī.

* Pactum si inter emptorem & uenditorem sit, ut pecuniam, uenditore intra quinquennium restituente, emptor rem restituat, si post quinquennium pecuniam numeret, emptor rem restituere non cōpellitur.Ang.con.cxcix. Illustr.Card. Paris.con.lxxxj.nu.31.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

† Sing. Si uendatur res cum pacto, quòd uendens, uel eius hæredes possint quandocunq; oblato precio redimere, certè non obstantibus talibus uerbis, præscribitur triginta annis, etiamsi istud pactum sit iuratum, & etiamsi sit dictum, quandocunq;, & sine aliqua præscriptione. Ita signanter cōsuluit Ang.in consil.lv.incip.Gul.& Fran.uendiderunt. Imò plus tenet Pet.de Anch.consil.cccxxx.secundū ordinem meum, incip. Visis diligenter actis, quòd talis facultas redimendi rem uenditam tollitur per lapsum decennij.& lapso decennio uenditor dicitur constitui in mora ad redimendum.Ista refert & sequitur dom.Iason in l.si mater.ad fi. C. de insti. & substi.

ſubſti.ubi aſſerit ſe pluries de facto reſpondiſſe,& conſuluiſſe,ſecundum d.conſilium Ang. Quod tene menti, quia iſta quotidie contingere poſſunt. Vide tamen Pet.Gerar.ſing. * xviij.incip.nota diligenter.] * & eſt com.opi. Fel.c.cùm acceſsiſſent.nu.44.de conſtitutio. & in rubr. de præſcriptio. nu.17.Iaſ.in l.petens.nu.x.C.de pact.Deci.con.clxiij. nu.4. Illuſtr.Card.Pariſ.conſil.xcij.uol.iij.quo in loco,hoc quî ſit intelligendum,& quando locum habeat, elegantiſsimè declarat.Æmilius Maria Manoleſſus.

Pactum de reuendendo quomodo probetur.Paul. de Caſtr.d. con.cclxxx.incip.Viſo proceſſu,& atteſtationibus.in ij.col. in fin.quòd per coniecturas,& præſumptiones.& in conſil. ccciiij.quod incipit,Iudex eſt miniſter.& Alex. con.cxxj.ij. parte,ubi dicit,an per teſtes,& an per unicum cum iuramento in ſupplementum probationis.

Pactum de reuendendo non operatur tranſlationem dominij, niſi incontinenti tempore contractus uenditionis ſit appoſitum.ſ.§.proximo,uer.pe.

† Pactum de reuendendo facit cenſeri pignus.Bald.in conſil. cc.in iiij.parte.]

Pactum de reuendendo prodeſt, etiãſi emptor alteri uendidit, ſiue uenditor obtulerit precium primo emptori antè,quàm ipſe uenderet alteri,ſiue pòſt.Paul.de Caſtr.in l.ſi cùm uenderet.de pig.actio.& Alexan.conſil.x.j.parte. Adde Paul.de Caſtr.conſil.cclxxvj.

Pactum de reuendendo an remittatur per conſenſum præſtitum à uenditore uenditioni factæ per emptoré alteri. Alex. in d.conſil.x.

Pactum de reuendendo parit rei uendicationem utilem cõtra quemcunq;,oblato precio.Paul.de Caſtr.fin.in l.ſi cùm uenderet.de pig.actio.ubi etiam per Fulg.Sed Alex.in l.j.ad fin. ff.de dona.dicit hoc dictum eſſe periculoſum.per no.ibi.

Pactum de reuendendo an ſit factũ incontinenti poſt emptionem,relinquitur arbitrio iudicis,tenet An.ſin.in l. ſi uentri. §.fi.ff.de priuil.credi & Lud.Pon.in l.j.de uer.obl. Item,

Pactum de reuendendo factum eodem die & loco, cum cõtractu emptionis, præſumitur factum incontinenti, uidelicet coram eiſdem teſtibus. Bal.no.in l.pen.§.mulier.ad fi.ff.ſol. matr.Item quando eſt factum eodem die,quo emptio,per l. ſi ex duobus.in prin.ff.de duo.re.ſecundum Bar.in l.j.§.j.de duo.re.& per Bal.in l.j.in fi. C.de oper.liber.& Inno.& doct. in c.conſiderauimus.de ele. Oldr. in con.ccliij. & quod per Bal.in l.petens.ult.col.C.de pac.& plenius per Barth.Cæp. in tract.de contractu ſimula.ſecundo caſu prin.

Pactum de reuendendo facit uenditorem teneri ſtare colono emptoris,cui fuit res locata ante redemptionem.ſ.uer. Venditor tenetur.uerſic lxxij.

Pactum de reuendendo debet probari per ſcripturam, ſi uenditio purè conſtat per inſtrumentum : aliàs ſufficit probari per teſtes.ſ.uer.Simulatio.uer.xxij.Et an poſsit probari per teſtes,uide Alex.con.cxxij.ij.parte.

* Pactum de retrouendendo tribuit,ſec.com.opin. ius actori agendi,& uendicandi rem à tertio poſſeſſore, ſingulari ſucceſſore.l.ſi cùm uenderet.ubi Paul.de Caſtr. ff. de pign.acti. ubi etiam Raph.Cum.Paul.in l.j.ff.de donatio.Bal.in l.ea lege.C.de cond.ob cauſam.Iaſon conſil.cxxviij.col.v.uol.iiij. Deci.con.lxxxviij.col.fi.con.dcxiiij.col.ij. Soci.conſi.lxxx. uol.iij. Ay.Cra.con.ccj.nu.j.uol.ij.ſed aliud tradũt Bal.con. cccclxxxij.col.ij.uol.j. Paul.de Caſtr. con.cccxxxix. col.iij. uol.j.con.cccvj.uol.ij. Alex.con.x.uol.j.Iaſ.in l.j.§. ſi hæres. ff.ad Treb.cõ.cxlix.col.fi.uol.iiij. Deci.in l.traditionib. col. iij.C.de pac.ſed com.ſequunť Alex. in l.qui abſenti.§.j.ff.de acq.poſſeſ.Cor.cõ.xc.col.ij.uol.iiij.Io.Ant. Rub. Alex.con. clxvj.col.iij.Boer.deci.clxxxij.col.ij.Æmil.Maria Manol.

* Pactum de redimendo dationi in ſolutum appoſitum ualet. Corn.con.cxxxiij. uol.j. Deci.con.xviij.col. cccviij. Illuſtr. Card.Pariſ.con.xcij.nu.66.uol.iij.Æmilius Maria Manol.

Pactum legis cõmiſſoriæ in principio non ualet, ſed poſt contractum ſic.l.Titius.ff.de pig. actio. l.ij. C.de pac.pig.& ibi Bar.in l.quamuis.aliàs l.Callipodius.ff.de ſol. & in l.ſi ex cautione.in fi.C.de non nu.pec. Bal. in c.j.ij.col. de feu.da.in uic.legis commiſ.& ſ.eo.uer.vj. Quod eſt uerũ, etiam de conſuetudine.Bal.in l.conſuetudo.iij. col. C. quæ ſit long.conſue.

Pactum legis commiſſoriæ nõ ineſt dationi in ſolutum.l.cùm dominam.per Bal.de pigno.

Pactum legis cõmiſſoriæ habet locum etiam in matrimonijs, & ſponſalibus.Bal.poſt gl.in l.fi.in fi.C.de pac.pignor.

Pactum legis commiſſoriæ,&

Pactum addictionis in diem ex interuallo appoſitum, nunquã fingitur retrò.Bald.in l.omne uerbũ.in j.col.in uer.ſed quid in contractibus.C.communia de lega.

Pactum legis commiſſoriæ in contractu pignoris poſitum ex interuallo,ualet,ſed non in ipſo contractu pignoris. Bald.in c.j.in ij.col.uer. ſed pone, quòd pactum. de feu. da. in ui.le. commiſ.& ſ.uer.j.etiam de conſuetudine.Bal.in l.conſuetudinis.iij.col.uer.tertij dicunt.C.quæ ſit long. conſue. Addo † Panor.in c.ſignificante.ij.col.de pig.† Et per Fran.Aret.in l. ſi ita quis.§.Seia cauit.de uer.obli.in medio.j. col. & per do. Pet.Phil.Cor.in conſi.xxxiij.in litera G.in j parte.]

Pactum legis commiſſoriæ in contractu poſitum, ualidatur iuramento.Bal.in l.j.C.de pac.pig. & Bart.in l.Seius & Augerius.circa medium.ff.ad legem Falc.Addo text. gl. & Innoc. in c.ſignificante.de pig.& ibi Panor.in iij.not. Bal. in rub.ff. † de iureiur.Alex.poſt Bal.in l.fi.C.de pact.pi.† Si in pacto legis commiſſoriæ reperiatur apponi iuramentum,an ualidatur cõtractus,& an iuramentum debeat ſeruari, uide do.Iaſ. in auth.ſacramenta puberum. in x.col.uer. facit etiam aliud ſimile.C.ſi aduer.uen.Et quibus caſibus pactum legis commiſſoriæ ſit ualidum,uide Cæpol.caute.ccxlj.incip.Pactum pignoris.

Pactum legis commiſſoriæ in pignore poſitum,operať in odiũ creditoris,quod nullo tempore præſcribatur iuri offerendi. Bal.ſing.in j c.in ſi.pen.co.de feu.da.in uic. le.commi.in uſi. feud.Item eſt odioſum,ut ibi: quia ſi reſiduũ precij non ſoluatur in termino,perdit ſoluere debens partem ſolutam,uel arrhas datas.ff.de peti.hæreditatis.l. ſed & ſi lege. in prin.& Alex.in l.j.ff.de leg.commiſſo.

10 Pactum legis commiſſoriæ ſit ſic, Niſi intra certum tempus precium ſoluatur,res ſit tibi inempta.l.j & l. ſi fundus.ff.de leg.commiſ. Sed pactum addictionis in diem fit ſic: Vendo tibi rem pro decem, niſi alter intra menſem plus offerat.l.j. ff.de in diem addict.

Pactum legis commiſſoriæ,uel ſimile,non operatur tranſlationem dominij ipſo iure in uenditorem, niſi fuerit initũ tempore contractus uenditionis,non ſi pòſt.gl. ſing. ſecundum doc.in l.ab emptione.de pactis.Sali. in l.ſi certis.C.eo.Alex. con.x.j.parte.

Pacti legis commiſſoriæ materiam uide per Alex. in d.conſi.x.

Pactum de occupando propria authoritate poſſeſſionem alicuius rei,quæ & quot it.ducat.Bart.in l.iij.iiij. parte.q.prin.C.de pig.in rep.

Pactum de occupando propria authoritate, habet executionẽ paratam.Bar.in d.l.iij.iiij.q.

Pacti de occupãdo propria authoritate cùm petitur executio, requiritur citatio partis.ſ.uer.Citatio requiritur. uerſi.xxv. Item libellus.ſ.uerb. Libellus neceſſarius. uer.xxviij. quòd non.

Pactum de occupando propria authoritate,& licentia iudicis, æquiparantur.l.pen.C.de pig.act.l.dotis.C.ſol.matr.l.j.ſi in cauſa iud.Bar.in l.iij.q.iiij.prin.C.de pig.

Pactum de ingrediendo propria authoritate, eſt perſonale,nõ reale.Bar.in d.l.iij.iiij.q.C.de pig.

Pactum de ingrediendo propria authoritate, ſi contrà fiat, an habeat locum ante liquidationem.Bar.in d.l.iij. iiij. q. prin. diſtinguit.Et an poſt liquidationem, ſi mora non præcedat in principali obligatione. Bar. ibidẽ,in vij.col.in fi.uer.item quæro.ſimiliter diſtinguit.

Pactum de ingrediendo propria authoritate, habet locum, & intelligitur,etiamſi pars reſiſtat ſolo uerbo, non aliter. Bart. in d.l.iij.iiij.q.prin.in viij.col.unde illud nõ operatur, quando debitor reſiſtit de facto,niſi inſit dicto pacto clauſula precarij:quia tunc etiam per uim poteſt creditor ingredi in cõtinenti,debitore reſiſtente.Bar.in d.iiij.q.principali, in viij. col.uer.& prædicta uera,&c. Et quid ſi fiat inter dominum, & emphyteutam,uide ſ.Pactum domini.uer.v.

Pactum de ingrediẽdo propria authoritate,an intelligatur debitore inſcio.Bar.in d.iiij.q.prin.uer.ſed an à uitio.quòd ſic.

Pactum de ingrediendo propria authoritate, an afficiat singularem successorem. Bart. ibidem in ix. col. uer. item dubitatur. quòd sic, si est clausula, quòd debitor promittat alteri nõ uendere, uel clausula precarij. Vide etiam Bart. in l. is cui. §. qui in possessionem. ff. ut in poss. le. & in l. si quis sub hac. ff. de contrah. emp. & s. Occupare. uer. xxxvij. & per do. Alex. consil. lxxvij. iiij. parte. post Bar. in d. l. iiij. q. uer. hoc premisso, uenio ad quęstionem propositam, &c. quòd sic, si constet tertium possessorem habuisse causam à debitore: aliàs requiritur discussio coram iudice.

Pactum de ingrediendo propria authoritate, an afficiat uniuersalem hæredem. Bar. in d. l. iij. iiij. q. prin. in vij. col. uer. quid in successore. quòd sic, si hæres sit eiusdem conditionis, cuius erat defunctus.

Pactum de ingrediendo possessionem rei emptæ, uel donatæ, uel pignoratæ, ualet. d. l. iij. & ibi Bar. de pig. ubi Bar. dicit uerum in j. q. prin. etiamsi res fiat ecclesiæ, uel pupilli. & Bar. in l. si quis curialis. C. de episc. & clericis. & uide s. uer. Pactum inter creditorem. uer. xx. & in uerbo, Pactum inter emptorem. uer. xj.

Pacti de occupando rem propria authoritate materiam supple s. uer. Pactum inter cred. & debi. & uer. Licentia. per totum. & uerb. Creditor propria authoritate.

Pactum de ingrediendo propria authoritate, non impedit urbanius agere, uidelicet petere licentiam à iudice: qua petita, nõ est loc⁹ pœnitẽtiæ. s. Creditor ꝓpria authoritate. uer. xj.

Pactum donantis & donatarij de nõ reuocanda donatione, ex causa ingratitudinis futuræ, non ualet. Bal. in l. fi. in iij. col. in j. q. C. de pac. & in l. fi. uer. extrà quæro. C. de bo. quæ lib. & per Alex. consil. xxxix. iiij. parte, & plenius in l. stipulatio hoc modo. de uerb. oblig. in ult. char. ubi uide omnino, quòd ualet cum iuramento, secundum Ioan. An. in Spe. de dona. §. j. uer. quid si actũ sit. & s. Donatio reuocatur. uer. ult. sed præteritæ sic. Bal. in l. j. C. de ingra. libe.

Pactum in donatione causa mortis, quòd sit perpetuò firma, non impedit eam reuocari per pœnitentiam, cùm sit contra naturam contractus. gl. in l. si alienam. §. Marcellus. ff. de do. causa mor. & ibi Ray. contra Iac. de Aret. ibi ubi per Bart. & Ang. tenet in consi. Domina Antonia de Florentia. & Sali. & Imol. cõsuluerunt. & tenet Alex. & dubitans in l. ubi ita. eo. tit. ubi plenè. & Bald. in l. cùm quis. de condi. ob causam. & Ang. consil. clxxxj. & Paul. de Castr. consil. lxxxix.

Pactum laici donantis ecclesię, quòd nisi ecclesia subeat onera pro rebus donatis, possit donãs propria authoritate res accipere, non ualet. Flor. in l. caueri. ff. communia præ. & per Innoc. in c. uerum. de fo. compe. ubi etiam tenet tale pactum nõ ualere. Addo Panor. in c. uerum. de condi. appo. in j. col.

Pactum in donatione appositum ad utilitatem tertij, potest remitti de consensu donantis & donatarij in præiudicium tertij, cui est ius quæsitum ex pacto, secundum Bart. singul. in l. qui Romæ. §. Flauius. de uerb. oblig. & ibi Alex. & Bart. in l. si quis. ff. de ser. expor. Bar. & Bald. & doct. in l. quoties. C. de donat. quæ sub modo.

Pactũ, ne donatio insinuetur, non ualet. Bart. in l. nemo potest. in ij. col. in fi. uer. quæro. ff. de leg. j. Cy. in l. fi. C. de dona. & j. Insinuatio qualiter. uersic. x.

Pactum de donando, non dicitur cõtractus nominatus, sed donatio. Bar. in l. iuris gentium. in prin. ff. de pactis.

Pactum, quòd tot sint donationes, quot res donatæ, nihil operatur. Bal. in addi. Spec. de do. uer. illud pactum. & ibi Spec. uer. quid si aliquis. & s. Donatio insinuari. uer. viij. & xxj.

Pactum, quòd donator possit propria authoritate ingredi in possessionem rei donatæ sub modo, si modus non impleatur, an ualeat. Innoc. & doct. in c. uerum. in uersi. dicunt quidam. de foro compe. quòd non. & ibi latè per Panor. in viij. col. uer. sed circa hoc quæro. & s. in uerb. Creditor ecclesiæ. uer. iij. tex. doct. & Arch. in c. cùm dilectus. de dona.

Pactum cedentis & cessionarij, quòd ignobilis cedens nihil possit petere à nobili cessionario de eo, quòd exiget à debitore cesso, non ualet, stante statuto, quòd ignobilis non possit cedere nobili. Paul. de Castr. in l. iuris gentium. §. prætor. de pactis.

Pactum eius, cui cedi debet actio, nocet ei, qui habet actionẽ, quam cedere debet. l. si cum emptore. & ibi Bart. ff. de pac. & Bar. in consil. cxcij. quòd incipit, Stipulatus est aliquis, &c. in uer. Pactum extenditur. uersi. xj. Item,

Pactum cedentis non nocet cessionario. Sali. in l. si. C. de procur. Io. de Pra. in l. si actor. ff. eo. tit. & s. uer. Confessio cedentis uer. j. & uer. Cedens. & per Alex. in l. si cum emptore. de pactis.

Pactum procuratoris in rem suam prodest, & nocet domino. l. sicut. §. si procurator. ff. qui. mo. pig. uel hypo. sol.

Pactum domini, & emphyteutæ, quòd emphyteuta possit uendere rem, intelligitur scilicet requisito domino. in Spec. de loca. §. nunc aliqua. uer. xciiij. & ibi. Bal. in addi. uersi. pactum quod. & Flor. in l. si stipulatus. ff. de usur.

Pactum personale cum emphyteuta non afficit secundum emptorem. Bal. in addi. Spec. de loca. uer. pactum personale.

Pactum, quòd pater cadat à feudo propter delictum filij, nõ ualet. Bal. in l. j. uer. opp. in fi. C. de his quæ pœ. no.

Pacta in secunda inuestitura an præiudicet pactis primæ. Paul. de Castr. consil. clxiiij. incip. Circa id, quod primo. in ij. dubio distinguit.

Pactum, quòd canone non soluto, liceat domino propria authoritate capere possessionem rei emphyteuticæ, operatur, quòd dominus possit repellere emphyteutam, & resistentẽ. Salic. in l. ij. v. q. C. de iure emphyt.

Pactum cum emphyteuta prodest eius successori singulari ad excipiendum. Bald. in addi. Spec. de loca. uer. Pactum cum emphyteuta.

Pactum de soluẽdo canone singulis mensibus, an intelligatur cum forma iuris communis, scilicet quòd aliàs cadat ab emphyteusi. Alex. de Vinc. in c. potuit. ix. col. de loca. quòd sic.

Pactum contra naturã emphyteusis, uel feudi, an ualeat. Paul. de Castr. consil. clx. & per Bar. in l. ij. iij. q. C. de iu. emph. ubi concludit, quòd ualet pactum: quod si non soluat, non possit expelli: sed si fiat pactum contra substantialia, puta quòd emphyteuta non teneretur ad solutionem canonis, tunc dicit, quòd non ualeret. Adde Spe. in tit. de loc. §. nunc aliqua. uersi. lxxxix. & ibi Io. An. in addi. & j. prox. uer.

Pactum, quòd propter canonem non solutum emphyteuta nõ cadat à iure suo, ualet. Bar. in d. l. ij. iij. q. & Bal. ibi. j. col. & tenet Bar. in l. fundi. C. de fun. pat. li. xj. & Bal. in addi. Spec. de loca. uer. an ualeat. & Paul. de Castr. consil. cxxxvij. & Sal. in d. l. ij. & s. Emphyteusis ecclesiastica. uer. antepen.

10 Pactum, quòd emphyteusis non transeat nisi ad primogenitũ, ualet. Bal. in l. ij. j. col. ad fi. uer. an ualeat. C. de iure emph.

Pactum, quòd spurij succedant in emphyteusim, ualet. Bald. in d. l. ij. in j. col. in fin. uer. an ualeat. de iure emphyt. & Barth. Cæpo. in sing. uer. cxlj. & sup. in uerb. Pactum de succedendo. uer. xv.

Pactum locatoris, & conductoris, si sit positum in fauorẽ locatoris, non extenditur ad eius præiudicium.

† Vide Bal. in consil. clx. in j. parte, ubi an in pactis interpretatio fiat contra locatorem.]

Pactum, quòd si fundus nõ colatur, possit locari alteri, & quanto minus locetur, reficiat primus conductor, non extendit, ut si pluris locetur, illud plus locator primo cõductori restituat. Casus est no. & ibi Bar. in l. ea lege. ff. locati. in prin.

Pactum, quòd conductor non teneatur de incendio, non ualet, quando fit culpa familiæ incendium. l. qui insulam. §. coloni. ff. locati.

Pactum sociorum, quòd societas transeat ad hæredes, nõ ualet. l. adeò. & ibi Bart. ff. pro socio. ubi assignat rationem.

Pactum de non diuidendo in perpetuum, non ualet. l. in hoc iudicio. §. si conueniat. & ibi Bar. ff. communi diuid. & j. Societas finitur. uersi. iiij. & j. proxi. §. uer. ult. & j. in uer. Pacta inualida. uersi. xx. Vide omnino do. Alex. in d. §. ubi dicit se cõsuluisse contrarium per l. j. iuncta l. nulla. ff. pro socio. & in consil. xviij. ij. parte, ubi ponit de pacto iurato inter dominos castri de nunquam diuidẽdo. & per Alex. in l. qui bona. §. fi. de dam. infecto.

Pactum unius socij, an & quando noceat alteri. in l. si unus. in prin. & ibi Bar. ff. de pact. ubi concludit, quòd si sint socij, pactum unius non nocet alteri: si uerò nõ essent socij, & essent creditores ex causa merè lucratiua, tunc pactũ unius potest alij præiudicare.

Pactum in diuisione facta inter socios, afficit rem, & ualet. Flo. in d.l. tria prædia. §. negauit. ff. de ser. rust. prædi. l. cùm fundo. & ibi Flor. eo. tit.

Pactum cohæredum de succedendo, uel nō succedendo, an ualeat. s. uer. Pactum de succedendo. per totū.

Pactum contra uoluntatem testatoris fieri potest, uolente eo, cuius fauore testator disposuit. Bar. in l. j. C. de pactis.

Pactum cohæredum non præiudicat creditoribus, sed inter ipsos cohæredes seruandum est. l. licet. & ibi Bar. C. fam. erc.

Pactum hæredi factum transit ad fideicommissarium uniuersalem. j. uerb. Pactum extenditur. & uerb. Pactum hæredi factum. uer. xvj.

Pactum gratuitum non ualet, nisi inspectis & cognitis uerbis testamenti, sicut transactio. gloss. & Bartol. in l. de his. ff. de transactio.

Pactum de non diuidenda hęreditate, uel re cōmuni, nō ualet. uidetur casus in l. si cōuenerit. ff. pro socio. Vide Bal. in con. Factū quod cōtinetur in instrumēto, &c. Et intelligitur sub cōditione, nisi socius, uel cohæres sit rixosus. doct. & Bar. in d. l. si conuenerit. & s. Diuisio. in uer. lxxxvj. & xcix.

Pactum litigantiū de non appellando, ualet. l. si. in fi. C. de temp. appel. l. j. §. ij. qui. appel. non licet. & Bar. in con. clxxij. quod incipit, Dubia occurrentia. in secundo dubio. Adde Bar. in l. nemo potest. in uersi. quærit hîc Dy. ff. de legat. j. &c. Bal. in addit. Spe. tit. de appellatione. uer. fi. Paul. de Cast. con. lxx. Quod est uerū, etiā in interlocutoria, secundum Bal. in d. l. fi. §. fi. in prin. quē etiā uide in §. illud. ad fi. ea. l. Vide in Sp. in tit. de appellatione. §. fi. uer. & no. Et an iuramento firmetur, s. uer. Appellatio permittit. uersi. iiij. & uide in uer. Appellatio tollitur. uer. xvij. & seq.

Pactum de stando cōsilio sapientis, ualet. l. si conuenerit. de re iud. & ibi doct. & Alex. con. lj. iiij. parte.

Pactum de appellando à sententia arbitri, ualet. Dy. & Bar. in l. nemo potest. in iij. col. in fin. uer. quærit hîc Dy. ff. de legat. j. per l. ex consensu. ff. de appel. d. l. fin. C. de temp. appel. Cy. & Bal. in l. j. C. de arbit. Lan. in trac. de Arbi. vij. parte, xxviij. q.

Pactum de nō petendo reductionē ad arbitriū boni uiri, ualet. Addo Bal. in l. j. ī vj. col. in prin. gl. Et facit C. de his, quæ pœ. no. Paul. de Castr. con. lxx. & j. Reductio. uer. xlvij. & xlix.

Pactum de non opponendo exceptionem, intelligitur de maliotiosa. Spe. tit. de obli. Alex. in l. j. §. & parui. qd' ui, aut clàm.

Pactum de non opponendo exceptionem instantię peremptę non ualet. uide Bal. in l. j. in vj. col. uer. & facit. C. de his quæ pœ. no. & s. Instantia causæ principalis. uer. lij.

Pactum, quòd instantia non prorogetur, non ualet, etiam cum iuramento, uel sine. Bart. in l. Seius. ff. ad legem Falc. reliquit cogitandum. Sed Bart. in l. properandum. in prin. C. de iud. tenet, tale pactum non firmari iuramento. & ibi dicit, posse iudicem non ferre sententiam, cùm uidet instantiam peremptam.

Pactum, quòd probatio nō perfecta habeatur pro perfecta, ualet. Fel. in c. cū causam. de testi. Bal. in l. fi. C. eo. tit. & in auth. si quis in aliquo. eo. tit. Alex. in l. Titia. sol. matr.

† Pactum, quòd aliquid non probetur testibus, an ualeat, uide Fel. in c. ult. col. uer. x. intellige. de proba.]

Pactum, quòd iudex procedat sine forma iudicij, ualet. Host. & Io. And. in c. j. de lib. oblat. sed ibi Io. de Imol. contradicit, & Alex. in l. ius publicum. de pactis.

10 Pactum actoris, quòd si obtinuerit in iudicio, nō uult reum sibi teneri in aliquo, an ualeat. in Spec. de appellat. §. fi. post. uer. & nota.

Pactum, quòd libellus non producatur, ualet. in Spec. de libel. concep. §. x. uer. xxj. & ibi Io. An. in addi. uide eundem Spec. in eo. §. in uer. ix. & s. Libellus necessarius. uer. lxxiiij. & latius in uerbo, Libellus. el j. uer. xvij.

Pactum de litigando coram iudice incompetenti, an ualeat. doct. & Alex. in l. si conuenerit. de iurisd. om. iu. & j. Prorogatio iurisdictionis. uer. lxj.

Pactum domini & procuratoris de quota litis factum, nō ualet. l. sumptus. ff. de pact. & repellit procuratorem à iudicio. l. litem. & ibi Bar. in secundo summario. C. de procura. etiamsi fiat de certa quantitate totius summæ. gl. & Bart. in d. l. sumptus. ad fi.

Pactum ꝓcuratoris in rem suam, ei prodest, & nocet domino. l. sicut. §. si procurator. ff. qui. mo. pig. uel hypo. sol.

Pactum domini cum aduersario post litis cōtestationem cum absente, uel inuito procuratore factum, non inducit reuocationem mandati. Bal. in l. procuratoribus. in fi. C. de procur.

Pactū de nō reuocādo ꝓcuratorē, nō ualet. & Bar. in l. cùm precario. ff. de prec. & j. Procurator reuocat. uer. ul. ubi omnino.

* c. fin. §. fin. ubi gl. de procur. in vj. & est com. opi. omni. doct. Alex. in d. l. cùm precario. Lud. Rom. & reuerendis. episco. Massilien. Claud. Seysel. in l. stipulationes non diuiduntur. col. antepen. ff. de uerb. oblig. Abb. in c. edoceri. ubi Feli. nu. 20. de rescript. Feli. in c. ex parte decani. nu. 11. 15. de rescript. in c. si diligenti. nu. 44. de for. competen. Alex. con. xviij. nu. 4. 5. 12. 13. uol. ij. Illustr. Card. Paris. consi. viij. num. 23. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pactum de non reuocando procuratorem, nō ualet, etiamsi iureiurando cōfirmatum sit, reuocans tamen fiet periurus. sec. com. opi. gl. & Doct. in c. fi. §. fi. de procur. in vj. Fel. in c. si diligenti. nu. 44. 45. de foro competen. in c. ex parte decani. nu. 16. in c. edoceri. nu. 20. de rescriptis. Illustr. Card. Parisi. con. viij. nu. 25. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

Pactum pro alio debet concipi sic, uidelicet: Promitto tibi pro Titio. & non sic: Promitto Titio absenti. Bal. & doct. in l. stipulatio ista. §. stipuletur. de uerb. oblig. Bald. & Alex. in l. rescriptum. §. fi. de pact. & Alex. in l. si cum emptore. eo. tit. ubi dicit uerum, nisi in pacto tacito. Adde Bart. in l. non solet. §. si liberationis. de li. legata. & in d. §. si stipuler. & ibi Alex. & j. Stipulatio. uer. xxxix.

Pactum inter duces belli de bonis hincinde ablatis tempore guerrę restituendis, non excludit exceptionem, dolo facis petere, quod incōtinenti debet restitui. Bal. in c. j. §. possessor. de pace Constan.

Pactum, quòd liceat uindicari contra rumpentem pacem, non ualet. Bald. in auth. sacramenta. circa prin. C. si aduer. uen. & Alex. in l. j. §. usqueadeò. ff. de iniurijs.

Pactum de restituendis castris acceptis tempore guerræ pro precio certo, non tenet, quia debet restitui gratis. Bal. in l. fi. C. de condi. ob tur. causam.

Pacta ducis belli afficiunt successorē eius. doct. & Pet. de Sun. in l. proponebatur. ff. de iud. Item,

Pacta regis, uel principis, ligant successorē. Bal. in l. digna uox. in fi. C. de legi. & s. Contractus principis. uer. iij.

Pactum ducis exercitus cum uniuersitate de transeundo per territoriū cum exercitu, intelligitur, quòd exercitus uolens uictualia, offerat precium: aliàs potest ei transitus denegari. Ang. in l. uenditor. §. si constat. ff. communia præd.

Pactum uniuersitatis, uel superioris, cū Iudæo super usuris, non ualet, maximè in præiudicium subditorum. Paul. de Castr. consil. cxlvij. per cap. post miserabilem. de usur.

Pactum uniuersitatis non ligat infantes, nec furiosos. Bal. in l. ij. iij. col. uer. quæro, nunquid per pactum. C. quę sit lon. consuetudo. Sed obligat singulares personas. Bal. ibi. nisi super usuris. s. eo. uer. prox. in prin.

Pactum uniuersitatis fit, quando omnes simul consentiunt, nō si separatim. l. iuris gentium. §. fi. & ibi Alex. de pact. & l. fi. & ibi Bal. C. qui bo. cede. pos.

Pactum populi cum prætore de habendo standardo, nō ualet. gl. & Paul. de Cast. in l. iuris gentiū. §. prætor ait. ff. de pactis.

Pactum in contractibus ciuitatum habetur pro statuto. Bar. in l. ciuitas. si cer. pe. paulo post princ. & uide s. in uer. Pactum. el j. uer. ix.

Pacta superiorum sunt seruanda. l. fi. & ibi Bald. C. de iure emphyt. etiam facta cum gabellarijs. Bal. in l. donationes. C. de dona. inter uirum & uxo.

Pactum administratoris uniuersitatis, uel municipum, prodest singulis de uniuersitate. Bar. ī l. testatrix. §. plures. ff. si ser. uen. not. in l. item magistri. ff. de pact. & per Bar. in l. ij. §. planè. ff. quod ui, aut clàm. Cy. in l. præses. C. de transact. & j. uer. Pascua. uer. pe. & j. eo. uersic. v. Sed an obsit uniuersitati, no. doct. & Alex. in d. l. item magistri.

Pactum prælati pro ecclesia obligat etiam successorem suum in prælatura. no. in c. dilecti. de fo. comp. & j. uerb. Successor in beneficio. uer. xxv. & uer. xxxj. & antepen.

Pactum prælati putatiui non prodest prælato uero, nisi putatiuus

suus esset in bona fide. Ange. & Alexan. & in l. si tibi. §. cùm possessor. ff. de pactis.

Pactum guardiani conuentus fratrum ualet, etiam sine consensu ministri, uel generalis, & superioris. c. fin. cum glo. de pactis. in vj.

Pactum præsidentis collegio, uel uniuersitati, prodest collegio, sed non nocet, nisi habeat speciale mandatum, uel liberam administrationem. l. item magistri. & ibi Bart. ff. de pac. & s̄. eo. uer. j.

Pactum tutoris factum animo donandi non nocet pupillo. gl. & Bart. in l. tutoris. ff. de pac. C. eo. l. pactum curatoris.

Pacta insolita ab administratoribus posita reprobantur. Paul. de Cast. consi. lxj.

Pactum super dote nō petenda an ualet. not. in l. si socer. §. Lucius. & ibi doct. & Io. de Imol. sol. matri. ubi facit duos articulos. Primus, an ualeat pactum circa dotem, si fiat deterior conditio dotis in præiudicium mariti: & tunc si fiat pactum, constante matrimonio, puta de non petenda dote, ualet. Idem si pactum fuit factum ante contractum matrimonium, & collatum in tempus matrimonij. Secundus est articulus, an pactum ualeat in præiudicium mulieris ab ea in dote factum. Et concludit, quòd si sit factum ante contractum matrimonium, quòd ualebit: secus, si post. Idem dicit, si faceret mulier pactum, soluto matrimonio: quia non ualeret in præiudicium mulieris. Vide Alex. in d. §. Lucius. in iij. columna.

Pactum diminutorium iuris dotalis an ualeat. ibidem quòd non. intellige ut s̄.

Pactum de non alenda uxore, dotem promissam non præstante, ualet: secus, si dotem non promisit: quia tunc etiam cum iuramento non ualet. Bal. in l. pactum. in fi. C. de col.

Pactum de non repetenda dote à uiro dissipante, non ualet. Bald. in auth. quod locum. vij. q. C. de colla. per l. ij. ff. de pac. dota. Addo, quòd idem tenet Bart. & alij, in l. si constante. in prin. ff. sol. matri.

Pactum de lucro dotis in casu mortis, intelligitur de morte naturali, & ciuili: & sic habet locum, etiamsi alter monasteriū ingrediatur. Quod uerum est de iure ciuili, non de iure canonico. Ioan. de Imo. in l. si cùm dotem. in prin. sol. matr. ubi omnino uide per Alex. in ij. charta. & ibi gl. Item non habet locum, si uterque coniugum post copulam ingrediatur monasterium. Ludouic. & Alex. in d. l. si cùm dotem. iiij. charta. Sed uide Bar. & Bal. in l. Deo nobis. in prin. C. de epis. & cleric. ubi tenet idem Ange. in auth. de nupt. §. j. & ibi gl.

Pactum de lucro dotis non ualet, collatum in casu mortis non naturalis mulieris. l. ij. ff. de pac. Alex. in l. si cùm dotem. in prin. iij. charta, ff. sol. mat.

Pactum de lucranda dote habet locum tam in data, quàm in promissa. Casus not. in l. si donaturus. in fin. de cond. ob causam.

Pactum de lucranda dote an & quando ualeat. in l. j. & ij. ff. de pact. dota. in l. quod scitis. cum glo. de bo. quæ libe. doct. in l. ij. sol. mat. infrà uerbo, Statutum de ultimis. uer. lxxj. cum sequent.

Pactum de dote restituenda soluto matrimonio sine filijs, intelligitur, quòd sit filiorum extantium. in l. inter socerum. §. cùm inter. de pac. do. & Bald. in l. quod scitis. C. de bo. quæ lib. pe. col. uer. pater stipulatus est. & in l. pro hæreditarijs. in iiij. col. uer. modò ueniamus. C. de hær. actio. nec potest reuocari. ibidem.

10 Pactum patris in dote non nocet filiæ. l. quamuis. C. de pactis conuen. tam super dote. sed nocet sibi. l. si conuenerit. eodem titulo.

Pactum, quòd bona mariti non sint pro dote obligata, non ualet, nisi cum iuramento. Bald. in l. etiam. C. ad Velleia. & Pe. de Sun. in l. iubemus. ad fi. C. eo. tit. nisi iuramentum sit extortum dolo, uel nimia reuerentia. Bal. in d. l. etiam.

Pactum de lucro dotis an fieri possit de bonis, quæ subiacent fideicommisso. Bald. in authent. res, quæ. C. communia de lega. quòd sic.

Pactum de dote restituenda quomodo intelligatur. s̄. uer. Maritus conuenitur. uer. iiij. & xxvij.

Pacta de lucranda dote, & donatione propter nuptias inequalia, non ualent. l. ex morte. C. de pac. conuen. tam super dote. cum auth. ibi posita, nisi fiant ante matrimonium contractum per uerba de præsenti. Innocen. in cap. donatio. de dona. inter uir. & uxor. Ang. in d. l. ex morte. & Barth. Cæpo. in cautela cxliij.

Pactum de lucro dotis uidetur remitti, si constante matrimonio reddatur dos uxori. l. j. C. si constan. matr. Ioan. de Por. in l. ij. ff. sol. mat. Addo Bald. in l. pro hæreditarijs. in iiij. col. uer. scias tamen. C. de hær. actio.

Pactum de lucro dotis non habet locum in matrimonio putatiuo, nisi uir pro eo subeat onera. l. j. & ibi Bald. & doct. C. de condi. ob causam.

Pactum, quòd pro dote promissa nō soluta uir, habeat aliquod annuum pro usuris, uel pro alimentis, an & quando ualeat. Io. And. & Albe. in c. salubriter. de usur. & omnino per Ioan. de Imo. & Alex. in l. in insulam. §. usuras. sol. ma. & j̄. Promissio. uer. xcix.

Pactum de lucro dotis potest remitti à marito, constante matrimonio, si uxor non præbuit causam remittendi. Alex. in l. si socer. §. Lucius. sol. matri.

Pactum, quòd si filia moriatur sine filijs, dos reuertatur ad dotantem, an acquirat filijs filiæ. Oldr. con. cxxxij. quòd sic.

20 Pactum lucrandæ dotis habet locum, etiam mortuo uiro pariter cum uxore. Baldus in l. sic pro rata. §. sed si eodem. ff. de relig. & sum. fune. & in l. pro hæreditarijs. iij. colum. C. de hære. act. & Bar. in l. qui duos. §. si maritus. ff. de reb. dub.

Pactum de lucranda dote etiam nascentibus filijs, uxore præmoriente, ualet. Bal. in l. j. C. de inoffic. dot. in ij. col.

Pactum, quòd dos sit filiorum secundi matrimonij, an noceat filijs primi matrimonij. not. in l. hac edictali. C. de secun. nup. & Bald. in l. j. in ij. col. in uersic. secundò quæritur. quòd sic. C. de iure do. & in auth. præterea. in ij. col. in fi. uer. ulterius etiam no. C. unde uir & uxor.

Pactum de lucro dotis, & donationis propter nuptias, intelligitur, quòd sicut uir non lucratur dotem, ita nec uxor donationem propter nuptias. Bal. in l. quod scitis. penulti. col. in fi. uer. ulterius oppo. C. de bo. quæ libe.

Pactum de lucro dotis habet locum etiam in donatione propter nuptias. Ang. in authen. de æqual. dot. §. j. in iij. col. uer. sed quæro. colla. viij. Item,

Pactum de lucranda parte dotis pro filijs, si uir prædecedat in matrimonio, factum ab ipso uiro cum socero, non nocet uxori, quin soluto matrimonio totam dotē repetere possit. l. quamuis. C. de pac. conuen. tam super do. lib. v. per Bal. in d. l. pro hæreditarijs. iij. col. C. de hær. actio. qui dicit illud nō ualere, si uir præmoriatur, licet supersint filij. per l. j. in prin. ff. de do. præleg.

Pacti dotalis materiam supple suprà, uer. Dos. & uer. Maritus. & uer. Lucrum. per totum. & infrà, uer. Statutum de ultimis. uer. lxxj. cum seq.

Pactum usurarium dicitur, quando est adiectum dationi quantitatis, non si facto. no. in l. j. ff. de actio. empt. glo. in l. ij. §. item si in facto. de uerb. oblig.

Pacta circa usuras cum fœneratore facta per communitatem, ligant singulos. s̄. uer. Pactum uniuersitatis. uersi. ij.

Pactum de lucrandis fructibus pignoris, hodie nō ualet, quia est usurarium. Bal. post gl. in l. j. C. de dist. pig.

Pacta insolita faciunt præsumi contractum usurarium. s̄. uer. Contractus usurarius. uersi. xvij.

Pactum nudum usurarium nō uestitur cohærentia contractus stricti iuris. l. quamuis. C. de usur. & uide suprà in uerbo, Pactum nudum. in fi.

Pactum de præstandis usuris, etiam incontinenti appositum, non ualet. glo. sing. in l. Titium. de præscript. uer. secundum Fulg. & Alex. in l. singularia. vj. col. si cer. pet.

Pacti usurarij materiam supple infrà, uer. Vsura. & suprà, Contractus usurarius. per totum.

Pacta inualida multipliciter dicuntur: ut infrà eodem, & suprà, in uer. præcedenti, per discursum.

* Pactum de non diuidenda hæreditate in perpetuū, nō ualet etiamsi iuramentū additū fuerit, non tamen est prorsus inutile, sed ualet eo modo, quo ualere potest. Alex. cō. xviij. uol. ij. Fran. Cur. min. cō. cxiiij. nu. 13. uol. ij. Aemili9 Maria Man.

* Pactum emptionis & uenditionis, cum minore factum, si ei damnum affert, nullius est momenti, aliàs secus. Fran. Cur. min. con. cxlvj. nu. 2. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pactum cùm est iuramento confirmatum, donationem à donatore reuocatam non iri, est donatio inter uiuos, quanquã est aliud pactum, donatario ante donatorem è uita decedentem, rem donatam ad donatorem reuerti. Ægid. Bellam. consil. cccxix. col. ij. Ay. Crau. consi. ccxiiij. nu. 20. uolum. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pacta noua, quæ aliàs apponi non consueuerunt, malam fidem arguunt, & suspicionem inducunt. l. si quis sub conditione. ubi glo. & Bar. ff. de condi. insti. Bal. consi. cccxj. col. ij. uol. v. Ay. Crau. con. cxlv. nu. 14. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Pacta contra publicam utilitatem non ualent, nec iuramento firmari possunt. Bart. in l. si quis pro eo. in princ. ff. de fideiuss. & in l. iuris gentium. §. si paciscar. de pac. in l. Seius. ad legem Fal. & l. habui. de admi. tut. & in l. ius publicum. eod. ti. de pact. ubi dicit, quòd

Pactum contra statutum, in quo est ratio publicæ utilitatis, nõ ualet, etiam cum iuramento, ut ibi per Bart.

† Pactum contra bonos mores dicitur, quando non potest seruari sine dispendio salutis æternæ. do. Pe. Phi. Cor. in cõ. ccxij. incip. Placet. in litera B. in ij. parte.]

Pactum contra bonos mores quot modis dicatur. Bal. in l. pactum. xix. q. C. de collat. dicit, quòd tribus: ut ibi per eũ. Adde etiam Bar. in l. si quis pro eo. in princ. in primo membro. ff. de fideiuss.

Pactum contra bonos mores an ualeat cum iuramento. s. uer. Iuramenti effectus. uersic. iij. & uersic. lxij. quòd non. † Vide Fran. Aret. in l. si plagij. de uer. oblig. & in l. pacta. C. de pac.]

Pactum si non interest, non ualet, quando consistit in faciendo, non quando in iure transferendo. Bald. in l. fi. C. de pac. inter emp. & uend.

Pactum, ne seruituti currat præscriptio, non ualet. Bar. contra Dy. in l. nemo potest. in vj. col. uer. quærit Dy. ff. de leg. j.

Pactum contra libertatem testandi non ualet. l. stipulatio hoc modo. de uerb. obl. & ibi Bart. in l. cum duobus. §. idem respondeo. & in l. adeò. ff. pro socio. no. in l. fi. & ibi Bal. & doc. C. de pactis.

Pactum circa solutionem collectarum non ualet in præiudiciũ fisci, sed inter paciscentes tantùm. l. epistola. §. pactum. & ibi Bar. ff. de pact. & in l. ex conuentione. C. eod. tit. l. j. & fin. & ibi Bal. C. sine censu, uel reliq.

10 Pacta posita in contractu inualido non ualent. l. j. & ibi Bal. C. de condi. ob causam.

* Pactum contra substantiam contractus nullas uires obtinet. l. j. §. pe. ff. depos. l. cùm preca. ff. de preca. And. Alcia. cõ. clvij. nu. 13. & est com. conclusio, ut affirmat Fran. Curt. minor con. lvj. nu. 2. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Pactum de non reuocanda donatione mortis causa, ipsi donationi adiectum in clausulis executiuis, etiamsi iureiurando confirmatum sit, donationis reuocationem non impedit. Dec. consi. cccv. Franc. Curt. min. con. lvj. nu. 3. uolum. j. Æmilius Maria Manolessus.

Pactum contra naturam contractus, etiam cum iuramento, non ualet. Bald. in l. etiam. C. ad Velleia. & Barto. in l. ij. in ij. col. uer. quæro tertiò. C. de iure emphy. & s. eo. uer. xxxviij. & uide in uer. Pactum Domini, & emphyteutæ. uers. viij.

Pactum, quòd unus teneatur pro alio, non ualet. Io. de Ligna. in tract. Repressali. in fi. per l. j. C. ne filius pro patre.

Pactum quòd liceat mihi te uulnerare, si dederis damnum in uinea mea, non ualet. Pau. de Cast. in l. si unus. §. illud nuda. ff. de pac. & Bar. plenè in l. j. §. usque. de iniur. & ibi uide Albe. & Guliel. de Cug. Addo Bartol. in l. j. §. usque. ff. de iniur. nec

Pactum de non rumpendo pacem, aliàs possit offendi rumpens impunè, nõ ualet etiam cum iuramento. Alex. Paul. de Cast. post Bald. in authen. sacramenta. si aduer. uen. & Alex. in d. §. usqueadeò.

Pactum de dando aliquid monasterio pro ingressu, non ualet, quia sapit simoniam. Baldus in l. si quenquam. C. de episco. & cleric.

Pactum super sepultura an ualeat. gloss. & doctor. in capit. j. de pactis. in vj. & in capit. j. de sepulturis. quòd sic.

Pacta contra ius non sunt seruanda. gloss. in l. si pater. §. ex pactis. ff. de iure do. l. j. §. illud. ad fin. C. de rei uxo. actio. & suprà, in uerbo, Pactum est. uersi. xij.

Pactum sine scriptura ualet, sicut cum scriptura. l. pactũ, quod bona. & ibi Bartol. C. de pact. & uide suprà, in uerb. Pactum est. uer. xiij.

Pactum de reseruatione successionis per ingressum an ualeat. Bart. in l. fin. in iij. col. uer. idem possumus dicere. C. de pac. quòd sic.

20 Pactum de nunquam diuidendo societatem, non ualet. in l. in hoc. §. si conueniat. & ibi Bar. ff. cõmu. di. sed de non diuidendo intra certum tempus, ualet. d. l. §. pe. & s. Pactum sociorum. uersi. ij. † Vide do. Pet. Phil. Corn. in consi. xlviij. incip. Quoniam. per totum. & in consi. lxxv. incip. Videtur. in litera D. in iij. parte.]

Pactum contra constitutionem, ualet. Cardi. in cle. dudum. §. nos. viij. q. de sepul.

Pactum de ponendo se in manibus inimici, an ualeat. Bart. & Alex. & doct. in l. j. §. usque. ff. de iniur.

Pactum, Facias mihi peius quòd potes, & ego tibi parco, non ualet. doc. ar. ff. de admi. tu. l. quidam decedens. in prin.

Pactum, etiam cum iuramento, de non alenda uxore, non ualet. suprà, uer. Maritus alere. uersic. ij.

Pactum à iure reprobatum potest approbari per consuetudinem. Pau. de Cast. in l. pactum. ad fi. C. de colla. quod intelligitur, secundum eum, quando est reprobatum à iure. non autem quando esset contra bonos mores.

Pactũ, quòd quis teneatur de casu fortuito, ualet. l. si quis fundum. in prin. cum glo. ff. locati.

Pactum etiam bannito factum ualet, & seruandum est. Bald. in l. j. C. quando li. sine iud. uin. Bart. & Ange. in l. quid ergo. §. si seruus. de leg. j.

Pactum, quòd non teneatur ad collectas factum subdito, non ualet: secus, si forensi. in Specul. de censi. §. nunc dicendum. uersic. quid si uniuersitas. glo. in ar. in l. uacuatis. C. de decu. lib. x. Item,

Pacta contra publicam utilitatem, & turpẽ causam continentia, non ualent, & non sunt seruanda. l. si unus. §. pacta. & ibi Bart. ff. de pactis.

30 Pactum contra statutum, in quo sit expressa causa publicæ utilitatis, non ualet. s. eod. uersic. iij.

Pactum in fraudem legis non ualet, etiam pœna apposita. Bal. in l. j. iiij. opp. C. de his, quæ pœ. nomine.

Pactum, ne liceat alimentare, non ualet. Bartol. in l. si quis à liberis. §. parens. ff. de libe. agno. in fine.

Pactum quod ædificium sit proprium, si area sit alterius, non ualet. Bart. in l. j. §. j. ff. de superfi. Sed Bald. contra in authen. excipitur. C. de bo. quæ libe.

Pactum de seruiendo in perpetuum, non ualet. glo. & Baldus in l. post certi. C. de lib. causa. & suprà, Obligatio personalis. uersic. fin.

Pactum, quòd credatur simplici uerbo alicuius, an ualeat. Bar. in l. fin. ff. de præto. stip. ubi relatis multis opinionibus, concludit quòd antequam pars declaret dictum, uel uerbum suum, potest altera pars reuocare conuentionem: facta uerò declaratione, secus. Vide etiam Spec. in tit. de proba. §. uidendũ. uer. quid si sibi. & ibi Bald. in addi. uer. an ualeat. & s. Promissio. uer. lj. & uer. lv.

Pactum, quòd si decætero talia attentabit, reincidit in primas pœnas, ualet, quomodo intelligatur. Bar. in l. si unus. §. pactus. ult. col. de pact.

Pactum dolosum infringitur doli exceptione. l. cùm postea. C. de pactis.

Pactum contra naturam contractus ualet, sed factum in uno capitulo, non extenditur ad aliud. Bald. in addi. Spec. de loca. uer. ualet pactũ. & ibi Spe. in §. nũc aliqua. in uer. cxxxix. Sed contrarium tenet Bal. in Mar. uer. Pactum. uer. iiij. & omnino per Barto. in l. ubi ita. de do. cau. mor. & s. uer. Precarium. & l. cum precario. ff. de precario. & text. & doct. & Abbas in c. fi. de precar. ubi dicitur non ualere, nisi pactũ transire faciat in alium contractum. per l. ubi ita. & ibi Bart. suprà allegata. Et adde Bald. in l. etiam. C. ad Velle. quòd non ualet, nisi cum iuramẽto. Et ibi ponit de pacto, quòd bona uiri non

non sunt hypothecata pro dote. Adde Bal. in l. ij. iij. q. C. de iure emphyt. Et quid de pacto soccidę animalium datorum in soccidam, facta æstimatione, & quod damnum sit commune, uide in l. pascenda. C. de pact. & Alexand. in dicta l. ubi ita.

Pactum super dimidia quantitate decimarum non ualet. Inn. in cap. uenerabilis. in princi. de confir. uti. uel inuti. & Bald. in Marg. uerb. Pactum. uersi. ij.

40 Pactum contra bonos mores, per quod quis inuitatur ad malè pronunciandum, non ualet. in Spec. de arbi. §. viij. uer. item quid si compromissum.

Pactum pro altero non ualet. eo. §. uersi. sed pone, compromissum. el ij. & uide suprà, in uer. Pactum est. uer. xxxiiij.

Pactum renunciatiuum iuris futuri, ualet. in Specu. de accusatore. uer. sed pone. el j. & uide s̃. uer. Pactum est. uer. xxxv.

Pactum, per quod quis inuitatur ad malè pronunciandũ, non ualet. in Spec. de pact. uer. non ualet.

Pactum de non recusando iudice, an ualeat. in Spec. de obli. & sol. §. j. uer. porrò. ibi, neç recusare. quòd sic.

Pactum, quòd sine citatione procedatur ad sententiam, an ualeat. in Specul. de citat. §. iij. uer. sed pone. arguit, & nihil decidit.

Pactum non ualet, quòd habeat ius patronatus is, qui dat fundum, in quo ecclesia fundetur: sed potest authoritate episcopi reseruare sibi tributum ex collatis ecclesiæ. glo. no. de conse. dist. j. sicut.

Pactum de stando iuramento damnum passi, non ualet. s̃. uer. Damnum. uer. xl.

Pactum de non accusando aliquem de crimine commisso, an ualeat. in Spec. de accusatore. uer. item quòd fecit pactum. quòd non.

Pacta contra iura, & contra publicam utilitatem, & contra bonos mores, an ualeant. in Spec. de proba. §. iij. uer. sed pone. el j. & s̃. eo. uer. ij. uer. iij. & uer. v. & uer. xxv. & de loca. §. vij. uer. xxxv. quòd non.

* Pactum contra ius, si est contractui appositum, pactum quidem ipsum inutile est: sed uires nihilominus contractus obtinet. §. neque illud. in authen. de non alienan. Bald. in auth. si quas. col. j. C. de sacrosan. eccle. Raph. Fulg. & Paul. Castr. in authen. qui rem. C. eo. de sacrosan. eccle. Imo. in c. fi. non longè à fi. de feud. Iason consi. lv. num. 3. uol. j. quotiescunq; enim ab inutili seiungi utile potest, utili non nocet. l. sancimus. C. de donat. Æmilius Maria Manolessus.

50 Pactum de incerta persona non ualet. in Spec. de emptio. & uenditio. §. j. uer. sed quid.

Pactum, quòd liceat quod licet de iure communi, non ualet. l. sicut. §. apud Pomponium. & ibi Bart. si ser. uen.

Pactum extenditur, uel non, ut infrà eodem, per totum.

* Pactum non extenditur, neque ad eas personas, eos'ue casus, quos uerba pacti non comprehendunt. l. si extraneus. ff. de condic. cau. dat. causa nõ secu. l. si cum dotẽ. in prin. ff. sol. mat. And. Alciat. con. cxiiij. nu. iiij. con. cxliiij. nu. 2. l. & hęredi. ff. de pact. & l. si unus. §. ante omnia. Fran. Curt. min. con. j. nu. 38. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Pactum de una re non trahitur ad aliam rem. in Spec. de accusatore, uer. sed pone. Addo tex. & ibi Barto. in ij. no. in l. si unus. §. ante omnia. ff. de pactis.

Pactum non trahitur ad alias personas, quàm specificatas. in Spec. de treu. & pa. in fi. Bar. in l. si unus. §. ante. ff. de pac. Itẽ,

Pactum directi dominij non nocet utili. Spec. de locat. §. nunc aliqua. uer. lxxv.

Pactum in uno capitulo specialiter factum, non debet extendi ad aliud. eo. §. uer. illud autem.

* Pactum, uel quietatio generalis, ut nostri dicunt, non extenditur ultra casum expressum, sec. com. opin. nisi uerba adeò latè paterent, ut salua ratione recti sermonis restringi nullo modo possent. fac. l. si ex maiore. ubi not. Cy. C. de exceptio. & quod tradit Bal. in l. sub prætextu specierum. col. fi. C. de transact. Franc. Curti. min. cons. cj. nu. 2. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Pactum non extenditur ad non cogitata. l. in lege. cum gloss. ff. de contrahen. empt. † Et do. Pet. Phil. Corn. in cons. xliiij. inci. Licet. in litera E. in iij. parte, & do. Alexand. de Imol. in consilio xlij. in vij. columna, in j. parte.]

Pactum circa unum non operatur circa aliud, nisi circa accessoria. l. lecta. in prin. & ibi Bar. ff. si cert. pet. Itẽ nisi circa pręambulum eius. Bar. & Bal. in l. postquam liti. C. de pactis.

Pactum personale non extenditur ad hæredes. l. epistola. §. de inofficioso. & ibi Bar. ff. de pactis.

† Pactum ne petatur à Titio, an sit personale, ita quòd nõ transeat ad hæredes Titij. Vide do. Pet. Phil. Corn. in consi. xxx. incip. In præsenti. in prin. in j. parte.]

Pactum inter cohæredes non præiudicat creditoribus, sed inter eos seruandus est. l. licet. & ibi Bart. C. fam. ercis.

Pactum domini rei per alium uenditæ, nocet etiam uendenti habenti actionem de iuris rigore: quia

10 Pactum eius, cui cedi debet actio, nocet ei qui habet actionem, quam cedere debet. l. si cum emptore. §. fi. & ibi Bar. ff. de pact. & Bart. in consi. cxcij. stipulatus est aliquis, &c. s̃. in uer. Pactum cedentis. uer. ij. Item,

Pactum possessoris non prodest, nec nocet uero hæredi. l. si tibi. §. cùm possessor. & ibi Bart. ff. de pactis.

Pactum an afficiat hæredes. s̃. uer. Hæres socij. uer. ultimo. quòd non.

Pactum, quòd quis non teneatur de damno, intelligitur de damno inferendo ab extraneo, non de inferendo à se: quia pro eo tenetur. l. sed de damno. in fine. ff. loca. & l. qui insulam. §. colonus. & ibi Bart. eod. tit.

Pactum hæredi factum transit ad fideicommissarium uniuersalem. l. sicut. §. creditor. & ibi Bart. ff. qui. mod. pig. sol. uide in l. si hæres pecuniam. ad Trebel. & in l. hæres à debitore. in prin. ff. de fideius. quòd non, nisi fiat ei cessio.

Pactum de non ædificando in solo ad præiudicium alterius, non ligat successorem. glo. & doct. in l. iij. §. j. de ali. iud. mu. cau. fa. Bal. in addi. Spec. de emp. uen. uer. an pactum. glo. & Bar. in l. si sub una. §. j. de uer. obli. Bald. in l. ea lege. viij. q. C. de condi. ob causam. & s̃. in uer. Pactum inter emptorẽ. uer. xxvj. & xxix. & s̃. uer. Obligatus. Item per Spec. tit. de iud. §. ij. uer. de duobus. & per gl. & Ange. & Alex. in l. fluminum. §. adijcitur. de dam. infec.

Pactum de nõ faciendo turrim, afficit etiam successorem. Bal. in d. l. ea lege. viij. q. & s̃. uerb. Pactum inter emptorem. uersic. xxvij.

Pactum, quòd liceat mihi accipere pomum de tali arbore tua, dicitur personale, & finitur cum persona promittentis, adeò quòd contra successorem agi non potest. Bar. in l. iij. iiij. q. prin. uer. item dubitatur, quid de successore singulari. C. de pigno. Sed in l. ut pomum. in fi. princip. ff. de serui. tenet, quòd est seruitus: & sic potest agi contra quemcunq; possessorem. Sed loquitur sub dubio forsan. Adde no. in l. fi. ff. de contra. emp. & in l. fi. ff. de const pec. & ꝑ per Ang. & Ale. post Bart. in l. fluminũ. §. adijcitur. de dam. infec. & per Alex. in l. si tertius. §. j. de aqua plu. & in Specu. de iud. iiij. parte. §. generalia. uer. quid si duo. & ibi Ioan. Andr. in addi. in tit. de præscri. in rub. uer. Ros. sua quæstione. Adde etiam Bal. in l. pe. in uer. item si debeas. C. de condi. infer. Item adde s̃. uer. Pactum inter emptorem, & uenditorem. uer. xxix.

Pactum, quòd liceat mihi coquere panem in furno tuo, non afficit emptorẽ furni. Bald. ubi s̃. in d. l. pe. in uer. item si debeas. C. de condi. infer. & Barth. Cæp. de seru. urb. c. viij.

20 Pactum negatiuum non transit ad hæredes, nisi sit actum. Bar. in l. qui in futurum. §. primo. ff. de pactis.

Pactum personale, dicitur, quando dictio taxatiua adijcitur, uidelicet, Non petam à te tantummodo. aliàs non. Bar. in l. nisi. ad fi. ff. de pac. & in d. l. qui in futurum. eo. tit.

Pactum liberatoriũ factum debitori an prosit fideiussori. Bart. in d. l. nisi distinguit. Et an econtrà, in l. fideiussoris. & l. seq. eod. tit. quòd non. & Dy. in con. xj. Item,

Pactum unius socij an noceat alteri. in l. si unus. in prin. & ibi Bar. ff. de pac. quòd non.

Pactum uni ex correis debendi factum, an prosit alijs. Bart. in l. ex duob. vj. q. de duo. re. quòd sic. si sunt socij. aliàs secus. Et dicit hanc esse communem opi.

Pactum cum una persona non nocet alteri. Item,

Pactum super una re non extenditur ad aliam. l. si unus. §. ante omnia. per Bart. ff. de pact. & s̃. eo. uer. ij.

† Pactum trahitur ad casum omissum, qui censetur dimissus, quia

quia non cogitatus. do. Pet. Phi. Cor. in consi. cclvj. incip. In hac, in litera B. in iij. parte.]

† Pactum ubicunque apponitur contra substantiam alicuius actus, si non potest saluari in ea specie: transit ad alium actũ, dummodo uerborum significatio hoc patiatur, aliàs secus. do. Bart. Soci. in consi. clxv. incip. Visis. uer. quintò probatur, quoniam. circa fi. in ij. parte.]

Pactum extenditur ad personas in eo contentas, & ad id quod est expressum. l. ex conuentione. & ibi Bart. C. de pactis.

Pactum cum emphyteuta non afficit secundum emptorem. Bald. in addi. Spec. de loca. uersi. pactum personale.

Pactum adeò afficit in realibus, ut non ualeat quod fit contra pactum. Bal. in l. ne cui. C. loca. in fi.

30 Pactum, ne emphyteuta locet nisi æquali, quomodo intelligatur. s. uer. Emphyteuta alienat. uersi. xxvij.

Pactum de non diuidendo intra certum tempus afficit etiam emptorem rei, ut intra illud tempus non possit petere diuisionem rei. tex. no. in l. in hoc. §. pe. ff. communi diuid.

Pactum de purgando riuum fundi mei, afficit promissorem, etiam fundo uendito per me alteri. Bald. in l. fi. uersi. quæro. de officio. C. de contrahen. emp. & Alex. in l. si tertius. §. j. de aqua plu. arcend.

Pactum de ædificando domum in fundo meo à Titio, soluitur alienatione fundi, ut Titius non teneatur ædificare. Tex. in fin. secundum Ang. & Alex. in l. non solum. §. morte. de ope. no. nun. & Ludo. in l. stipulationes non diuiduntur. de uer. obli. Quod est uerum, etiamsi alienatur pars fundi. per glo. in l. stipulationes. Item uerum, nisi uenditoris intersit, ut quia promisit emptori fundi, quòd domus ædificabitur in eo, & ideo cariori precio fundum uendiderit, secundũ Ludo. ubi s. & Alex. in d. §. morte. ij. charta.

Pactum de altius non tollendo ædificio, conceptum impersonaliter, ut quod altius non tollatur, factum inter fratres diuidentes, afficit etiam singularem successorem, & sequitur rem. Bald. no. in l. cum fundo. ubi dicit se ita consuluisse Paduæ. & ibi Flo. ff. de serui. rusti. præd. gl. ponit, & ibi Ang. & Alex. in l. fluminum. §. adijcitur. de dam. infec.

Pactum de uendendo, in dubio non intelligitur personale. l. si necessarias. §. de uendendo. & ibi Bart. de pig. actio. sed transit etiam ad secundum creditorem succedentem in ius prioris in pignore. l. Aristo. ff. quæ res pig. ob. pos.

Pacti effectus quis sit, uide infrà eodem, per totum.

Pactum an & quando mutet naturam contractus, no. in l. ij. & in l. lecta. si cer. peta. & in l. ubi ita. de do. & in l. cum precario. ff. de precario.

Pactum an impediat præscriptionem. infrà, Præscriptio contra quos. uer. xxxix. & in uerbo, Præscriptio tollitur. uer. iiij. & seq.

Pactum debet aliquid operari. in Spec. de arbi. §. viij. uer. quid ergo. in j. parte.

Pacto an possit renunciari iuri futuro. in Spec. de accusatore. uer. sed pone. el j. quòd sic. & infrà, uer. Renunciatio iuriũ. uersi. xxvij. & uer. xliij. & xlvij. quòd non. & uer. 50.

Pacto quæ exceptiones tollantur. in Spec. de excep. & repli. §. iij. uer. sed pone.

Pacti iure quandoque ualet, quod in uim confessionis non ualet: & econtrà. in Specul. de confessionibus. in ij. parte. §. iij. uer. in summa. & præced.

Pactum plus ualet, quàm repudiatio. in Spec. de renun. & conclu. uer. quid si quis.

Pacto potest libellus remitti. s. uer. Libellus. el j. uersi. xvij. & in uerbo, Libellus necessarius. uersic. lxxiiij.

10 Pactum in traditione rei necessaria nihil operatur. glo. in l. traditionibus. ff. de pac. Io. de Imo. in l. si cum dote. in princ. ij. col. sol. matri.

Pactum operatur ultra, & plus, quàm consuetudo, uel ius commune. gl. fin. in l. si cum militaribus. C. de rest. mil. dum dicit, quòd præscriptio legalis & consuetudinaria non currit minori: sed conuentionalis sic. & tenet Bal. in c. j. in gl. j. quo tempore mil. pro qua gl. dicit esse casum in c. constitutus. de in integr. restit. facit l. legitima. ff. de pactis.

* Pactum si tollat lex, uel constitutio, his uerbis, quibuscunque pactis, uel conuentionibus, non obstantibus, non intelliguntur sublata pacta cursu temporis confirmata. glo. in c. dudũ. §. fi. de sepul. in cle. nota. in c. cùm non deceat. de elec. in vj. Fran. Curt. min. con. clviij. nu. 9. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

Pactum de eo, quod disponitur per ius commune, alterat ius commune, & producit actionem, quam non produxisset de iure communi. Bal. in l. non impossibile. ff. de pact. Sed

Pactum, quòd liceat facere id, quod licet de iure communi, nõ ualet. l. sicut. §. apud Pomponium. & ibi Bart. si ser. uend.

Pactum patris pro filio, quam actionem quærat filio. j. uer. Pater contrahit. uer. xxiiij.

Pactum dicitur ius commune. Bal. in l. liberti. xij. col. de ope. li. & habetur pro statuto. Bald. in l. ciuitas. circa princ. ff. si cer. petatur.

Pactum extenditur ex paritate rationis, etiam ad casum omissum, de quo si partes fuissent interrogatę, in idem conuenissent. gl. fin. secundum Bal. & doct. in l. tale. §. fi. ff. de pact. ubi Bal. idem dicit in statuto. & j. Statutorum effectus.

Pactum de liberando in futurum, parit exceptionem in præsenti. Bart. in l. si intra. in fi. ff. de pactis.

Pacta insolita faciunt præsumi contractum usurarium. s. uer. Contractus usurarius. uer. xx.

Pactum de receptando quatuor naues in portu sine solutione gabellæ, habet effectum etiam post triginta annos, si interim naues non intrauerint in portum, nisi aliquando fuissent prohibiti conducere naues in portũ, & ab illo tempore transiuisset tantum tempus, quod posset dici præscriptum. Fl. in l. si partem. in prin. ff. quemad. ser. amit.

20 Pactum an possit quicquid lex. Bar. in l. non impossibile. in fin. ff. de pact. distinguit. & ibi per Alex. & glo. in l. ij. C. quæ sit longa consuetu.

Pactum in spiritualibus habet uim transactionis. Bal. in l. peremptorias. iiij. col. C. sen. rescin. non pos.

Pactum dolosum caret effectu, si opponatur exceptio doli. l. cùm postea. C. de pactis.

Pactum de habendo ratum & firmum, non impedit restitutionem in integrum, nec reductionem ad arbitrium boni uiri. j. uer. Promittens. uer. xxxiiij.

Paganus secundum leges dicitur, non miles: ut infrà uerbo, Testamentum. aliàs, dicitur Saracenus.

Paganus non præscribit contra Christianum. Archid. quæ. vij. pagani.

Paganus si fuerit sepultus in ecclesia, nõ per hoc polluitur ecclesia. de consecra. dist. j. c. ecclesia ubi.

Paganorum serui si accipiunt fidem Christi, sunt liberi. habetur in c. fraternitatem. liij. distin.

Paganus non potest conferre uerũ baptisma. j. q. j. c. si quis per ignorantiam.

Pagani non subsunt Christianis spiritualiter, sed temporaliter sic. c. gaudemus. de diuor. Vide Innoc. in cap. quod super. de uoto.

Paganus aliquando sumitur pro quodam genere paganorum. toto tit. C. de paganis. aliquando pro eo qui non est miles. l. fi. C. de inoffi. testa.

Paganus qualiter agat contra inferentem sibi uim. in Spec. de Iudæis. in prin. Et paganum occidens est homicida. j. dist. c. clericus, qui paganum. Adde glo. cum ibi not. in c. si habes. xxiiij. q. iij.

Paganus non potest accusare Christianum. iiij. q. j. c. j. & ij. q. vij. pagani. in Spec. de accu. uer. item opp. q. est hæreticus.

Pagani non ueniunt appellatione Iudæorum, etiam in statuto. Abb. in c. cùm sit. de Iudæ.

Palafreni qui dicantur. Bar. in l. Labeo. de supel. lega. dicit inspici communem usum loquendi.

Palàm dicitur, quod, fit, uel dicitur ab uno coram pluribus. l. palàm. de ritu nup. l. palàm. de uer. fig. l. hæredes palàm. in prin. ff. de testa. l. sed & si. §. de quo palàm. ff. de instito. l. non intelligitur. ff. de iure fis. Et de isto uer. Palàm, uide gloss. & ibi not. in l. j. C. de in integ. restitu. mi. & in cap. biduum. §. palàm. ij. q. vj. Salic. in l. ea quidem. vj. q.

† xliij. col. C. de accu. † Per Felin. in ca. exceptionem. de excep. circa fin.] Item quod fit à tutore cum præsentia, & consensu propinquorum, & amicorum pupilli, uel coram iudice. Bar. in l. frater à fratre. ult. char. ff. de cond. inde. per l. fin. quod met. cau. & l. transactione. C. de transact. Item quod

palàm

pa'lam fit, præſumitur iuſtè fieri: uide in l. cùm ipſe tutor. de contrahen.emptio.C.& in l.palàm.ff.de rit.nupt.

Palatium cedit in legato fundi, in quo ſitum eſt.ſuprà, Domus.uerſi.xxviij.

Palatium Poteſtatis debet poni in libello contra ſyndicum, qui non denunciauit delictum in palatio.ſuprà, Locus delicti.uer.xij. Addo, quòd non ſufficit in actis iudicialibus dicere, Actum in palatio, &c. niſi dicat, Ad banchum iuris, &c. Bar.in l.de pupillo.§.qui nunciauit.ff.de ope.no.nunciat.

Palatium propriè dicitur Imperatoris, uel regum: ſed aula dicitur inferiorum. Vel palatiũ dicitur totum: aula pars eius. Card.in clem.j.in prin.poſt gl.de baptiſ.

Palatium non debet in libello de neceſsitate confinari. ſuprà, Libellus in criminalibus.uer.viij.

Palatium & prætorium, differunt, ut colligitur ex l.fi.ff. de off. rec. prouin.

Palatia pertinent ad Imperatores, & dominos ſeculares, eccleſiæ ad ſacerdotes.xxiij.q.viij.conuenior.

Palatium epiſ.non gaudet eccleſiaſtica libertate.Inno.in c.inter alia.de immu.eccle. Vide Bal.in Marg.uer.Palatium.

Palea an ueniat appellatione fructuum.ſuprà,uer.Fructus. el j.uerſi.xxxiiij.quòd ſic.

* Palea etiam uenit, in fructu prędij.l.uſufructuarius meſſem. ff.quib.mod.uſufr.amit. Specul.tit.de decim.§.j.in extrem. Roma.ſing.dlxix.M.Antoni.Natta con.xxxj.num.19. uol.j. Æmilius Maria Manoleſſus.

† Adde, quòd palea eſt in fructu.l.adeò.ff.de acquir. rer. do. c. multi.ij.q.j.niſi conſuetudo habeat oppoſitum, ut communiter ſe habet hodiernis temporibus: quia portatur frumentum, poſtquam eſt ſeparatum à paleis, & debet deferri uſq; ad domum eccleſiæ, expenſis uillici.tex.iuncta glo.notabili in c.reuertimini.xvj.q.j.doc.in c. ex parte. el ij. de deci. Panor.in c.peruenit.in fi.eod.tit. Et dicuntur palea quidam canones à quodam diſcipulo Gratiani compilati.

Pali, & perticæ, non ueniunt appellatione lignorum.l.pali. & l.ligni.ff.de lega.iij.l.pali.ff.de uer.ſigni.l.inſtrumenta. ff. de fundo inſtru. Quod nota pro ſtatutis loquentibus de lignis.

* Pallor metum arguit. Pariſ.in trac.de Syndicat.uer.tortura. Illuſt. Cardinalis Pariſi.con.liij.nu.53.uol.iiij. Æmilius Maria Manoleſſus.

* Pallor, uultúſque mutatio reum affinẽ culpæ eſſe indicant. Bar.in l.de minore.§.plurium.ff.de quęſtio. Illuſt.Car.Pari. con.clvj.nu.35.uol.iiij. Æmilius Maria Manoleſſus.

Pallium, & eius materiam, & de uſu eius, uide in titu. de uſu pallij.& ibi per Spec.uide formam libelli, & poſitionem. Et eſt inſigne ornamentum archiepiſcopi, uel epiſcopi, de corpore beati Petri ſumptum. c. ſignificaſti. de elec.† & dicitur Græcè ἱμάτιον.]

† Epiſcopus, dum celebratur miſſa conſecrationis ſuæ, uel archiepiſcopus ante receptum pallium, ordines conferre nõ debet: nam ſolus papa poteſt in die conſecrationis ſuæ ordines conferre: & ante receptionem pallij non poteſt archiepiſcopus quantuncunq; conſecratus exercere ea, quæ ſunt ordinis epiſcopalis, nec alia, quæ ſunt magni ponderis, ut conuocare concilium prouinciale.& ſimilia. Vide quod no. Inno.in c.ſuffraganeis.de ele. Abb. in c. quod ſicut. in §.ſuper.eo.in prin.& in ij.col.in uer.no.uer.præterea.eo.tit.

Pallium archiepiſcopi numeratur inter pontificalia. Car. in d. cle.ij. q.

Pallio uti non poteſt archiepiſcopus extra ſuam diœceſim. in Specul.de inſtru.edi.§.vj. uer.quid de his.& Car.in cle.j. in princ. de priui.ſed in prouincia ſic. etiamſi celebrat in locis exemptis.Car.in cle.præal.q.vij.

Pallij uſus delegari non poteſt.in Spec. de iur. om. iud.uer.ſecundum canones. Addo, quòd unus prælatus non poteſt accommodare ſuũ palliũ alteri.c.ad hoc.extrà, de uſu pallij.

Pallium archiepiſcopi quare debeat habere quatuor cruces. Inn.in c.j.de auth.& uſu pallij.

Pallium, id eſt, pręmium curſoribus deputatum, prout hodie moris eſt in Italia, non debetur currenti etiam impedito in curſu qualitercunque. Bal.in l.ij.C.de do.ante nup.ſed tunc ei debetur intereſſe ab impediente: ut ibidem. & ſ. Equus. uerſic.vij.

Pallium non debetur uni equo currenti, cùm alij nõ currunt, ſtante ſtatuto, quòd illud debeatur primo currenti: cùm nõ dicatur primus, niſi reſpectu ſecundi. Dy.in l.qui duos. uer. in propoſita.de re.dub.in apoſtil.

Pallium an debeatur priori equo currenti ſine regatio, quia fortè ceciderit in curſu.in l.hoc articulo.de hæred.inſti. per Bart.& Dyn.in l.qui duos.de re.du. & docto. moderni in l. ex duob.de uul.& pupil. Angel.in l.eum, qui.ad Trebel.& ſ. uer. Equus.uerſi.vj.

Pallium, quòd lucratus eſt emptor equi cum equo infra dies, quibus equum emptum accepit ad experiendum, cedit uenditori equi, non emptori, etiamſi emptor uelit equum emere.l.apud Labeonem.in prin.de præſcri.uer.

Pallium debetur priori equo currẽti pro primo curſu. Barto. in l.hoc articulo.de hære.inſti. Alex.conſi.xv.iiij.parte.

Pallium neutri debetur, quando plures equi ſunt pares in curſu, ſed iterum currendũ eſt ab omnibus, non ab his tantùm, qui primi pariter cucurrerunt.& ſ.uer. Equus.uer.vij.

Palmarium debetur aduocato, & procuratori pro uictoria cauſæ. in Speculat. de ſalar. §.ij.uer. ſed nunquid ſalarium. & §.iij. uer. illud autem. & ibi Ioan. Andr.in addi.& uerſic.ſed pone, quòd non.

Palmus habet quatuor digitos. Flo. in l. uiæ. ff. de ſerui. ruſt.præd.

Pandecta dicitur à pan, quod eſt totum, & decta, quod eſt doctrina, quia ibi eſt doctrina Iuriſconſultorum. C.de uet.iur.enuc.l.ij. §. cùm antea. & ibi per Alber. de Roſ. & per eundem in dictio. ſuo. in uerbo, Pandecta.& per Abb.in c.quamuis.in iiij.col.de iudi.

Panis non uenit appellatione frumenti. l. j. & ibi Bartol. C. de fru. urb. Conſtan. lib. xj. Sed contrarium ſentit Bart.in l. quæſitum.§.illud. de leg. iij.† & dicitur Græcè ἄρτος.]

Panis an mutuetur. Bart.& doct.in l.ij.§.mutui datio. ff. ſi cer. pet. in iiij. col. ubi tenet, quòd ſic, ſi ſit limitatus in ciuitate, quòd debeat eſſe tot unciarum.

Panis poteſt impunè auferri tempore cariſtiæ per non habentes habenti, ne fame pereant. Bart. in l.j.§.cum eadem.in fine.ff.ad legem Rhod. de iactu.

Panis, quem auarus detinet, eſurientis eſt.in Specul.de inſtru. edi.§.xiiij.uer. item quòd panis.xlvij.diſtin.ſicut.

Panis utilius eſurienti tollitur, quàm qui de cibo ſecurus iuſtitiam negligat.in Spe. de inquiſitio.§.fi.uer. itẽ pone, Abbas xxiij.quæſtio.iiij.c.nimium.

Panis loco euchariſtiæ deficientis dari non poteſt, ſed euchariſtia.

Pannus de lino uxoris textus datus marito, an ſoluto matrimonio repetatur. ſ. uerbo, Cunctium. uerſic. ij. quòd ſic.

Panni apothecę uenales an ueniant in legato apothecæ.ſupra, uer. Legatum generale. uer. xxxv. quòd ſic, ſi teſtator erat mercator.

Pannorum appellatione ueniunt panni contexti, & inchoati, pro ueſtibus faciendis parati. Bartol. in l. ueſtimentum. de auro & argen. lega. quem uide etiam in l. diuus. de bon. damnatorum.

† Quibus pannis clericus uti debeat. dic quòd nec uiridibus, nec rubeis. tex.& ibi Abb. in ca. clerici. de uita & ho.cle.in uerbo, pannis rubeis, aut uiridibus. in iij.col. Et uide pulchrum dictum Hoſt.in c.antiqua.de priuile.quòd panni rubei, fræna, & calcaria deaurata, & ſimilia ornamenta ſunt inſignia papæ, & ſui legati, cùm proficiſcitur ultra mare. Refert, & ſequitur illud dictum Abb.in c.clerici. Hodie tamen permittitur color rubeus prælatis.

Papa dicitur à papè, quæ eſt dictio admiratiua, quaſi admirabilis in terris, cùm Dei uices gerat. glo. eſt in proœ. Cle.§.hoc ſanè.in uer.Papa. Card.in cle.fi.in prin.de ſen.ex-com.† & dicitur Græcè πάπας.]

Papa gerit uices Dei in terris.ca.j.ij. & iij. de transla. epi. de re iu.c.ad Apoſtolicæ.§.nos.& clem.j.& ibi Card.de magi.cle. j.in prin.& ibi Card.de ſent. excom. ut liget, & ſoluat quicquid uult. xxiiij.q.j.manet.& c.quodcunq;. xj. di. Innocen. 50.diſt.conſiderandum.gl.in c.ſignificaſti. de elect.& Matthæ.xvj.c.dixi in tract.de Epiſcopo, in prælud.in princ. q.j. omnis.

omnis. Item discipulorũ eius. ij. q. v. si quis presbyter. Item est uicarius Petri, & non Dei. lxiij. di. ego Ludouicus. uide tex. contra glo. & Card. in cle. j. in prin. de iureiur. xcvj. dist. Constantinus. quòd imò Dei, nõ puri hominis uices gerit. de transla. quanto. & suprà, & eius legatione fungitur. xix. dist. omnes. Item dicitur summus pontifex. cle. si. in princi. & ibi Car. de sen. excom. Et quibus modis nuncupatur, uide Archi. de constit. in vj. c. j.

† Adde Ioan. Andr. in cap. quoniam. de renunc. in Nouella lib. vj.]

* S.P. est Deus in terris. Bald. in l. fi. C. sen. rescind. Dec. in c. j. de constitutio. Illust. Card. Parisi. con. v. nu. 75. consil. lxviij. nu. clxj. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

† Papa canonicè electus, est Deus in terris, non canonicè electus, est diabolus, non habens claues regni cœlorum. sed inferni. Feli. in cap. ego N. in j. col. uer. in text. ibi, canonicè circa medium uer. de iureiur.]

Papa uocatur archiepiscopus. xxj. dist. c. fi.

† Papa licet sit doctor utriusque iuris, eo ipso, quòd est papa, tamen est doctor authoritate, & non scientia: ut dicit Bald. in c. j. in ult. col. de confes. Refert do. Ias. in l. omnium. in ij. col. uer. dum text. subdit, C. de testa.]

Papa habet plenam potestatem in spiritualibus, nõ in temporalibus. Bal. in l. ij. vij. q. de serui. & aqua.

Papa potest expressè conferre beneficium habens patronum, etiam laicum. j. uer. Patronus ecclesiæ. uer. xxxij.

* S.P. beneficium, cuius laici patroni sunt, etiam ipsis inuitis, cui uoluerit, conferre potest. cap. ij. ut lite pendente. c. ij. de præbend. in vj. gl. in c. per principalem. ix. q. iij. Archid. in c. piæ mentis. xvj. q. vij. Feli. in c. cùm inter. de exceptio. Rot. in nou. tit. de præbend. dec. xx. Illust. Card. Pari. consi. xlvij. nu. 26. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* S.P. si beneficiũ, cuius laici patroni sunt, eos patronos esse sciens, alicui contulerit, etiamsi in collationis literis nõ expresserit, se cõferre, iure patronatus non obstante, ualet collatio. Felin. in tract. quand. liter. Apostol. Rot. in nou. de rescript. decis. xxvij. Illust. Card. Pari. con. xlvij. nu. 28. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

Papa est solutus legibus. c. proposuit. de concess. præben.

Papa habet plenissimam potestatem beneficiorum, ut etiam sine causa possit ea auferre beneficiato. Card. in clem. j. ut lite penden. ix. q. iij. per principalẽ. x. dist. c. j. xij. q. j. omnis. Innocen. in c. cùm pridem. de pact. Sed non debet auferre sine causa ius alicui. cle. j. §. in cessationibus. de sent. excom. licet possit, si uelit: ut ibi per Car. c. ij. de præb. in vj. c. j. ut lit. penden. in cle. in extre. hinc etiamsi alijs cõcessa & quęsita sint, alijs concedere potest. Ias. in l. quoties. nu. xiij. C. de re. uene. Feli. in c. quæ in ecclesiarum. nu. lx. de constitut. ubi Deci. nu. 32. Alex. con. cxxix. nu. 9. uol. ij. con. ccxix. uol. iiij. Deci. con. cxlj. nu. 9. Illust. Car. Parisi. con. xj. num. lxxvij. uol. j. con. xxx. nu. vij. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

Papa an præscribat iurisdictionem Imperij. per Bald. d. l. ij. vj. q. xij. colum. quòd sic. ubi idem dicit esse in Imperatore, qui præscribit iurisdictionem in terris ecclesiæ.

Papa faciendo de plenitudine potestatis non interuertit possessionem alicuius. Bal. in d. l. ij. vij. q.

† Papa non debet sine causa uti plenitudine potestatis. d. Pet. Philip. Corn. in consi. cclxxiij. incip. Cuius. in litera P. in iij. parte.]

10 Papa potest ferre sententiam contra detentores terrarum ecclesiæ, etiam non citatos. Io. Andr. in c. olim. de re iudi. in Nouel. & Bald. in prælud. feudo. xiiij. col. Item in notorijs. Bald. in Marg. uer. Papa. uersi. vj.

Papa sententia præfertur alijs. xxxv. quæst. ix. ueniam. iiij. dist. in istis. Car. in clem. fi. in prin. de senten. excom.

Papa promouens consanguineos suos ad dignitates, pręsumitur facere instinctu carnis, & sanguinis, non instinctu Spiritus sancti. Bal. in l. tutor petitus. §. j. in prin. de excu. tu. Item,

Papa debet adiri in defectum iudicis à quo, quando iudex à quo laicus non habet superiorem, ut quia sit Imperator, uel rex, quo casu ad papam est appellandũ omisso medio. doct. & Inn. in c. licet ex suscepto. de fo. compe. Item,

Papa est iudex omnium nõ recognoscentium superiorem, etiam regum uel Imperatoris, ratione peccati, & iniustitiæ. glo. sing. in c. ex transmissa. de foro compe. Innoc. in c. licet. eo. tit. Phi. de Fran. in c. si duobus. §. denique. de app. & cap. nouit. de iudi. & infrà eod. uer. xciij. & Ab. in c. cùm Ioannes de fide instru.

† Papa est unicus fons institiæ fugans tenebras: nam ei præsumuntur illa tria concurrere, quæ considerantur in actibus hominis, bona uoluntas, modi congruitas, concessa potestas. do. Barth. Soc. in con. cxliiij. incipiente, Visa bulla. uer. tertio loco dico. in ij. parte.]

Papa dicitur metropolitanus. gl. in c. j. de schis. in vj. per c. sua. de offic. uicar.

Papa debet reducere errantes à ueritate. clem. j. & ibi Card. de magist.

Papa in quibus debeat esse sollicitus. in dicta cle. j. in princ. & ibi Card.

Papa debet habere curam studiorum. clem. j. de magistr.

Papa quibus casibus solus absoluat. in Spec. de pœni. & remis. Cardi. in cle. j. §. j. xj. not. de priuileg. ubi idem dicit de uoto ultramarino. c. quod super. & seq. de uoto. uel quando papa per se excommunicat. s. Excommunicatus absoluitur. & s. Episcopus in spiritualibus. per discursum.

20 Papa peccat, si iusticiam deneget, & ad consultationem nõ respondeat. Car. in cle. ij. j. col. de re iudi.

Papa cogit ad pacem. j. Pax. el j. uersic. viij. & debet procurare pacem. j.

Papa supplet defectum solennitatis in foro suo. Card. in cle. ij. xxij. notab. de re iud.

Papæ an & quando credatur. Cardi. in d. clem. ij. ij. q. de re iudi. in §. ut illud. quod creditur ei neganti, sicut affirmanti: ut ibi. Item creditur dicenti sibi cõstare de aliquo. cle. j. de probatio. Car. in clem. j. in prin. de senten. excom. uide in c. cùm à nobis. de testib.

Papa potest impedire matrimonium spirituale, & carnale, nõ autem eucharistiam, nec baptismum. Card. in clem. j. q. fi. de de rerum permu.

Papa concedens in feudum castrum non suum bona fide, an transferat in feudatarium saltem præscribendi conditionẽ. Bal. in l. ij. vij. q. de serui. & aqua. quòd sic.

† Singu. Papa, uel Imperator, seu rex Francorum si facit aliquam ciuitatem confiteri suam, & sibi fidelitatem iurare, cùm sua non sit, talis confessio, & iuramentum nihil ualent. Ita no. dixit Bald. in l. nec si uolens. per illum tex. C. de liberali cau. Et dicit Bald. Hoc pro Deo nota, & tene menti perpetuò. Sequitur Pet. Gerar. singu. xxxviij. incip. Nota, quòd singul.]

Papa non uidetur remittere decimas concedendo, quòd quis excommunicari non possit pro decimis non solutis. Bal. in l. omnibus. C. de uecti. & commis.

Papa recipiendo quosdam in filios, an uideatur eos eximere à iurisdictione episcopi. no. in c. si papa. de priuil. Bal. in l. unica. §. similiq; modo. in ij. no. C. de Lat. lib. tol. quòd non.

* S.P. cuius summa & latissima potestas est, omnia licet, modò contra fidem non sint. c. ex persona. de pœniten. dist. iiij. Illust. Car. Hostien. Ioan. And. & Abb. in c. proposuit. de cõcess. præben. in c. magnæ. de uoto. M. Anto. Nat. cons. xxxiij. nu. vj. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Papa potest dispensare, quòd rex capiat in uxorem consanguineam suam. Ioan. And. in c. actus legitimi. de reg. iur. in vj. in Merc. Sed in quibus casibus nõ dispenset, uide gl. & doc. in c. literas. de resti. spoliat.

* S.P. in gradibus diuina lege prohibitis dispensare potest ex causa. Io. And. & Abb. in c. per uenerabilẽ. qui filij sint legiti. Abb. in c. literas. de restit. spo. M. Anto. Nat. cons. xxxiij. nu. vij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* S.P. concedere potest nepoti, ut patrui uxorem ducat. Petr. Anchar. cons. ccclxxiij. M. Anto. Nat. cõs. xxxiij. nu. 100. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* S.P. concedere potest fratri ex causa magna, ut fratris defuncti uxorem ducat. M. Anton. Nat. con. xxxiij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

† Papa quando benedictionis munus impendit electo in abbatem, licet abbas sit loci ordinario subiectus, per hoc tamen non eximit eum à iurisdictione ordinarij, nec pręiudicat ordinario respectu aliorum promouendorum, quo minus ab

nus ab eo teneantur recipere munus benedictionis.textus, & ibi Abbas in c.inter monasterium.de re iudic.in j.col.]

† Papæ semper est obtemperandum,relictis omnibus, quando aliquis uocatur à duobus superioribus simul, dummodo papa non præcipiat aliquid contra Deum.Abb.in c.cùm parati.de appellatio.in iij.col.]

† Papa,& Christus faciunt unum consistorium,ita quòd excepto peccato, potest papa quasi omnia facere, quæ potest Deus,& à nemine potest iudicari,nisi circa fidem.Abb.in c. licet.in iiij.col.de elec.]

* Deci.c.j.c.ij.c.iiij.ubi illust. Car.Hostien.de translatio.prælator.Illust.Card.Parisi.consi.lxviij.nu.162.uol.iiij.Æmilius Maria Manolessus.

* S.P.quæ facit,facit ut Deus, non ut homo.c.inter incorporalia.de translatio.prælat.Illust.Card.Parisi.con.lxiij.num. 162.uol.iiij.Æmilius Maria Manolessus.

* S.P.quicquid cum causa agit, Deus Opt. Max. facere uidetur. Ioan.Andr. in c. inter corporalia.de translat.prælat.M. Antoni.Nat.con.xxxiij.nu.9.uol.j. Æmilius Maria Manol.

† Papa,seu princeps,ubicunque in facto specifico respondendo uel scribendo dicit,Toleramus,uidetur dispensare super illo actu aliàs illicito.text. est cum gl.in c.quia circa.de consang.& affi.Secus, ubi papa toleraret de facto non resistendo:quia tunc non inducitur dispensatio. Ab.in c.nisi essent. in iiij.col.de præbend.]

† Papa potest adijcere gratijs suis formam,quam uult.Et idê in priuilegijs.Ita domini de Ro.dec.cxcvj.in nouis.]

† Papa dans gratiam in certa ecclesia de beneficio inibi uacaturo,potest acceptare beneficium uacans in cœmiterio, ambitu,uel capellis ipsi ecclesiæ contiguis situatũ. Ita in Rota decis.cxcvij.in nouis.]

† Papa dispensans cum promoto ad episcopatum,quòd retineat beneficiũ spectans ad præsentationẽ laici, tunc dispensatio & impetratio ualebunt.Ita in Rota deci.431.in nouis.]

† Papa ratione peccati potest de omni delicto cognoscere. Ita Odofr.& Bal.in Epistola inter claras.C.de sum.tri.gl. in c.nos inter alios. extrà, de purg. cano. & ista est communis resolutio.]

† Papa an possit dare licentiam clerico ad bellandum in prælio iusto.uide suprà decisum,in uerb.Bellum.]

† Papa mortuo,licet expiret potestas uicarij,non tamen expirat licentia per ipsum uicarium data alicui de celebrando in domo sua.ita in Rota decis.dlxxx.in antiq.]

† Papa potest dispensare cum monacho, ut accipiat uxorem & efficiatur laicus.Iason in l.fin. C.de transact.& in l.si arrogator.ff.de adop.Feli.in c.si quando.extrà,de rescrip.* & est com.opi.Innoc.S.P.Ioan.Andr.Henri.Boich,& Abb.in ca. cùm ad monasterium.de stat.monach.in c.proposuit. num. xij.de concess. præben. Illust.Car.Præposit.in c. sicut ex literis.de sponsali.Pet. Anchar.in c.j.de constituti.Bald.in l.si filius.ff.de adoptio.M.Anton.Nat.consil. xxxiij.nu.4.uol.j. Soci.con.xiij.uol.j.Illust.Car.Parisi.consi.lxviij.nu.148.uol. iiij.Æmilius Maria Manolessus.

Papa an possit dispensare,quòd periurus non perdat feudum. Bal.in c.j.in fine principij. de forma fide. quòd non. & allegat Ioan.And.in c.ij.de renun.in Nouel.Item,

30 Papa assignãs castrum alicui ex plenitudine iuris,transfert in eum possessionem.Bal.in c.j.ij.col.quid sit inuest.

Papa non debet uti numero plurali, cùm scribit uni. glo. est in c.ad audientiam.de rescriptis.

Papæ sententia retractari potest per ipsum, uel successorem.ĩ. uer. Sententia retractatur. uersi.lxv.

Papa nõ potest sibi eligere successorem, licet Petrus princeps Apostolorum elegerit, cuius exemplum non est trahendũ. Car.in cle.ij.v. q. de elec. non dicit etiam posse papam cum cardinalibus facere constitutionem circa electionem successoris sui.

† Papa an possit tollere ius diuinum,uide Fel.in c.fi.in ul.col. uer. & plerunque. dixi, de maio. & obe.Et quando non sit obediendum papę.Fel.in c.inquisitioni.de senten.excom.]

Papę uerbis credendum est.c.cùm à nobis.de testi.Car.in cle. j.in prin.de probat.Item,

Papæ literis credendum est.d.cle.j.ubi per Card.& c.post cessionem.eo.tit.

Papa debet uigilare pro subditis.notat Car.in cle.ij.de re iud.

Papa quid possit relaxare monacho. Card.in cle.ij.§.j.de statu monac.quòd bona fortunæ,non bona naturæ,nec uotũ abstinentiæ, & paupertatis, & alia substantialia religionis.& gl.in c.literas.de rest.spo.& c.cùm ad monasterium. in fi.de statu reg. ꝙ non dispensat circa substantialia monachatus.

Papa reputatur sanctus,& præsumitur arbitrio cœlesti.Car.in cle.j.de proba.l.j.in fi.C.de sum.tri.

40 Papa an inquirat sine infamia præcedente.Card.in clem.j. iiij.q.iij.opp.de off.ordi.

Papa pater patrum cum omni prælato in potestate, & iurisdictione concurrit.Io.Mo.in cap. si eo tempore. de elec. in vj. Addo etiam Bal.in c.j.in prin.in j. col. in tit. qui feu. da pos.

Papa potest dare in feudum res cuiuscunq; ecclesiæ. Bal.in c.j. qui feu.da.pos.in prin.in j.col.item,

Papa potest infeudare alteri castra ecclesiæ, non tamen magnas ciuitates,sine consensu cardinalium.Bal. in l.pe.C. de bo.quæ libe.Archi.in c.cùm redemptor.xij.q.ij.

* Papa potest ex causa necessitatis uendere res ecclesiæ Romanæ,non tamen ad impinguandum, seu gratia ditandi consanguineos suos.Bal.in d.l.penul.C.de bo.quæ libe.& ĩ.eo. uer.clix.& clxix.& cxv.

Papa non potest dignitatem uni concessam sine causa reuocare.Bal.in c.j.de natura feu.in prin.in uer.& est argu.

* Summus Pontifex sine iusta causa iure suo aliquem priuare non potest.glo.& Doc.in c. quæ ecclesiarum. de constitutio.gl.& Doc.in l.fin.C.si contra ius uel util.publ.Iason cõs. cxlv.col.j.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

* Summus Pontifex ius alteri quæsitum, sine causa auferre non potest.l.fin.ff.de pact.glo.in l. uenia. ubi Doct. C. de in ius uocand.Ias.con.cxlv.col.j.uol.ij. Æmilius Maria Mano.

* Summus Pontifex uni ecclesiæ aliquid auferre, & alteri dare non potest.gl. in c.j. ubi Arch.dist.x.gl.in c.j.uer.iustitiã. dist.xxij.Arch.in c.j.dist.xij.no.in c.non liceat.xij.q.ij.Abb. in c.duo simul. de offic.ordina. in c.à nobis.de decim.Iason con.cxlv.col.j.uol.ij.

Papa Cœlestinus,qui refutauit papatum ob uilitatem, de mane faciebat gratias,& de sero reuocabat,ut refert Bald. in d. c.j.in prin.de natu.feudi.de quo loquitur Dantes,possa che nebi alcun recognosciuto uidi & recognobi lombra de colui che fece per uilta lo gran refuto.

Papa est publica persona,& super omnes ecclesias habet plenitudinem potestatis singulariter,& uniuersaliter, secundum Innoc.in c.cùm pridem.de pact.& Bald.in prælud.feu.xiiij. col.& in Marg.uer.Papa.uersi.vij.

Papa concedens feudum alicui, an debeat ipsum corporaliter inuestire.Bald.in c.j.§.fi.ij.col.de no.for.fide.quòd sic.

Papa solus potest congregare concilium mundi.Bal. in tracta. Schisma.xv.col.

50 Papæ,& Dei,idem est consistorium.Hosti.in ca. quanto.de transla.præla.ar.c.Romana.de off.ordi.in 6.Abb.in c.uenerabilem.de elec.

Papa uacante sede Imperij,administrat.ĩ.Imperium.uer. xv.

Papa est iudex in causa regis Francorum cum uasallis,quando deficit iustitia, uel quando pares curiæ magis fauent regi. Bal.in c.fi.j.col.de probi.feu.ali. per Fed. Adde omnino per Abb. in ca. nouit. de iudi.ubi etiam loquitur de regibus Hispaniæ.

Papa promouens spuriũ ad episcopatum, uidetur cum eo dispensare.Bal.in l.Imperialis.§. j. de nup. & dixi in tracta.de Episcopo,ij.lib.

Papa potest cum infamia dispensare.Bar.in l.infamem.in fi.de pub.iudic.& in l.j.§. de qua.de postu.Sicu.in cap. cùm te.in iiij.col.in prin.uer.ad primum.de papa.de re iudi.

Papa solus dispensare potest cum bastardis ad ordines sacros, & ad curam animarum.Bal.in addi.Spe. de dispen.uer.cum illegitimẽ.& in l.rescripta.in ij.alle. iij.col.C.de preci.Impe. offer. Addo Inno.in c.innotuit.circa prin.de electio.

† Papa an dispensare possit super uitio illiteraturæ, maximẽ in episcopo. Vide Fel.in c.si quando.in pen.col.in uer. dum glo.hic.de rescrip.]

Papa non potest sine causa auferre clerico bona patrimonialia,sicut nec princeps laico.Abb.in c.cùm dilectus.in iij.no. de iure patro.

Papa quam poteſtatem habeat, uide in Specul. de diſpenſa. §. nunc breuiter. & §. ſunt quoque. & ibi Bal. in addit. & Bal. in l. reſcripta. C. de preci. Impera. offer. & ſuprà, per diſcurſum. & infrà eo. per diſcurſum. & glo. ordinar. in c. ſicut unire. de exceſ. prælat.

Papa debet confiteri peccata ſua. Abbas in c. ſignificaſti. de fo. compe. no. in c. ſanè. de off. deleg. Et ibi dicitur, quòd alteri committit abſolutiones ſui. & Cardin. in clem. j. §. j. viij. q. de relig. do.

Papa poteſt ex cauſa diſſoluere uotum continentiæ. j. Votum. uerſic. xiiij.

60 Papa an diſpenſet ad matrimonium cum conſtituto in ſacris. Car. in cle. ij. viij. q. de æta. & quali.

Papæ poteſtas à Deo eſt. xj. diſt. conſequens. Car. in cle. fi. eo. tit. & in cle. paſtoralis. de re iud. c. j. & ibi Bal. de pa. tenenda.

Papa poteſt lædere iuriſdictionem epiſcopi. Card. in cle. j. uer. no. ut lite pen.

* Summus Pontifex epiſcopo epiſcopatum ſine cauſa adimere non ualet. Abb. in c. fi. col. pen. & fin. de confirma. util. uel inuti. in c. conſtitutus. col. iij. de religio. domi. in c. fin. in extr. de poſtul. prælat. in c. de multa. de præbend. in diſput. Epiſcopus, & quidam rector Parmenſis. col. xiiij. Illuſt. Car. Zab. con. cxlj. Iaſ. con. cxlv. col. j. uol. ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

* Summus Pontifex epiſcopatum ſine cauſa diuidere nō poteſt. gl. in c. j. diſt. x. Iaſ. con. cxlv. col. j. uol. ij.

* Summus Pontifex epiſcopum inuitum ab eccleſia ſua ad aliam ſine cauſa transferre non poteſt. Inn. S. P. in c. niſi cùm pridem. col. ij. de renunciat. Ioan. And. in cap. quod ob cauſam. de reg. iur. in vj. Lud. Roma. con. cccxlv. col. vj. Iaſ. conſ. cxlv. col. ij. uol. ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

* S. P. Cardinalib. Cardinalatus dignitatem ſine cauſa adimere nullo modo poteſt. c. ex geſtis. de cler. non reſidē. Iaſ. con cxlv. col. ij. uol. ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

Papa habet tantam poteſtatem circa ius poſitiuum, ut poſsit tollere conſtitutionem, etiam quo ad effectus præteritos, adeò quòd excommunicatus uigore illius non indigeat abſolutione: ut dicit Abb. ſingulariter in ca. per uenerabilem. qui fil. ſint legit. per tex. cum glo. in c. j. de immu. eccle.

*† Papa ſi faciat aliquid contra uniuerſalem ſtatum eccleſiæ, eſt ei reſiſtendū, ut not. Inn. in c. quanto. de conſuetu. Quod dictum refert Felin. dicens eſſe perpetuò notandum. c. nulli. in j. col. uer. no. perpetuò. de ſen. excom.

Papa de conſuetudine delegat indiſtinctè omnē cauſam contra laicum ad inſtantiam clerici. Archi. lxxxix. diſt. iudicatum. in Spec. de deleg. §. j. uer. xxxj. Ant. de But. in c. ſi clericus. de foro compe. Alex. con. lxxix. j. parte, ij. dubio.

Papa poteſt delegare cauſam in terris ſibi non ſubditis temporaliter. Alex. con. lxxix. j. parte, ij. dubio. per c. ſuper quibuſdam. in fin. de uerb. ſig. c. conqueſtus. de fo. compe. in Spec. de delega. §. j. uerſic. iij. Anton. de But. cap. ex tenore. de foro compe.

Papa poteſt congregare populum, & illum ire ad littus ad reſiſtendum Saracenis, iubere poteſt. xxiij. diſt. §. igitur.

Papa poteſt ſibi legem, etiam derogatoriam, imponere, nō tamen ſucceſſori ſuo. Io. Mo. in l. licet Romanus. de conſti. li. vj. & Bal. in l. ij. in ij. col. uer. modò quæro, nūquid. C. de ſen. ex peri. reci. & Bal. in c. j. uer. conſuetudo. in fin. qui feu. da. poſ. & in tract. Schiſmatis. in iij. col. Item,

Papa non debet uti poteſtate abſoluta, niſi ex cauſa. Innoc. & Io. And. in c. innotuit. de elect. Bald. in l. fi. in j. col. uer. attamen. C. de quadrien. præſcrip. Item,

70 Papa ſolus poteſt compellere ſubditum renunciare ſuo beneficio. Inno. in cap. cùm inter. el j. de elect. Bald. in l. fin. in j. col. ad fin. uer. dicit Innoc. C. de quadrien. præſcrip.

Papa electus non indiget confirmatione. c. ubi periculum. de elect. in vj. & ideo

Papa ſtatim poſt electionem poteſt adminiſtrare. Bald. in l. fin. ij. col. uer. & dicit Innoc. C. de quadrien. præſcr. & in c. j. qui feu. da. poſ. Ioan. Andr. in Nouel. de author. & uſu pal. xxiij. diſt. in nomine Domini. gl. in c. nihil. de elec. & infrà eo. uer. cclxxxj. & uer. cxxj.

Papa poteſt eligere Imperatorem, negligentibus, uel diſcordantibus eis, ad quos pertinet electio. Bald. in l. fi. in ij. colu. in fi. C. de quadrien. præſcrip. & in tit. de pa. Conſtan. §. in ciuitate. in iij. col. in fi. glo. in c. ad Apoſtolicæ. de re iudi. in vj. Car. in cle. j. in fi. prin. de iureiu. & §. Imperator. uer. lxxxvij. & in c. uenerabilem. & ibi Abb. de elec. uel ſi eligant ſcienter indignum. & ibi per Abb.

Papa non diſpenſat in his, quæ pertinent ad articulos fidei. Bal. in l. fi. in ij. col. uer. dicit etiam. in c. j. C. de quadrien. præſcrip. & Inno. in c. j. de biga. Card. in cle. ſi Romanus. de præben. c. literas. de reſti. ſpo.

† Papa an diſpenſare poſsit cum religioſo ſuper uoto continentiæ, uide Feli. in c. ſi quando. ad fi. ij. col. ibi, intelligat, niſi papa, &c. de reſcrip.]

† Papa habet plenitudinem poteſtatis. Abb. in c. unico. ut eccleſia. be. & ibidem plenitudo poteſtatis papæ eſt ſupra debitum officij papalis. Et quòd papa habeat plenitudinem poteſtatis, adduco bonum tex. in cle. j. in fi. ut lit. penden. & in c. propoſuit. de conceſ. præben. & in c. per uenerabilem. §. rationibus. qui fil. ſint legi. & Io. And. in c. j. de conſti. li. vj. & tex. in cle. paſtoralis. in §. fi. de re iu. & c. decreto. ij. q. vj. & gl. in c. propoſuiſti. in uerbo, non poſſunt. lxxxij. diſt. & Bal. in c. j. de conſt. dicit, quod plenitudini poteſtatis nil reſiſtit: nam omnem legem poſitiuam ſuperat, & ſufficit in principe pro ratione uoluntas. Allegat l. j. ff. de conſti. prin. & uide Bal. in l. ij. in xliiij. q. C. de ſeruit. & aqua. quòd plenitudo poteſtatis eſt plenitudo arbitrij, nullius iuris poſitiui ſubiecta regulis. Et dixit Inn. in c. innotuit. de elec. ꝙ papa non utitur plenitudine poteſtatis, niſi ex cauſa. Refert Bal. in l. fi. C. ſen. re. non poſ. & per clauſulam, Non obſtante, papa, ſeu princeps, utitur plenitudine poteſtatis, quando hoc clarè apparet, quòd uoluerit uti iure ſupremæ poteſtatis. Bal. in l. ſi teſtamentum. C. de teſta. do. Ant. & Inn. in c. quæ in eccleſiarum. de conſt. per Alex. de Imo. in l. quáquam. C. de teſt. mi. & in l. quidam conſulebant. ff. de re iu. & uide Paul. de Caſt. conſ. ſuo cclxxx. incipiente, In facto præſenti non intendo adulari. ubi quærit, an papa cenſeatur uelle uti plenitudine poteſtatis.

* S. P. plenitudinem, ut noſtri dicunt, poteſtatis habet. c. ad honorem. de auth. & uſu pallij. c. cuncta per mundum. c. per principalem. c. nemo. ix. q. iij. hinc Bal. in l. Barbarius. in extre. ff. de off. præto. S. P. omnia, & ſuper omnia eſſe tradit, & in c. cùm ſuper. col. j. de cauſ. poſſeſs. & propr. S. P. omnia ſupra ius, extra ius, ac contra ius poſſe, & in c. eccleſia ſanctæ Mariæ. col. iij. ut lit. pendent. S. P. Dominum dominantiū, & regum regem eſſe, & illuſt. Cardin. Hoſtien. in c. cùm ueniſſent, de iudici. S. P. quadrata rotundis mutare poſſe, & gl. in c. conſequens. diſt. xj. apud S. P. plenam iuriſdictionem eſſe, penes alios uerò ſemiplenā, & Bald. in l. ſacrilegij. C. de crim. ſacri. de S. P. poteſtate diſputare, ſacrilegiū eſſe, & cum cauſa cauſarum S. P. ſit, ut ipſe Bald. teſtatur in c. eccleſia S. Mariæ. col. pen. ut lit. pendente. neminem rationem eorum, quæ agit. ab ec. ſibi reddi, petere poſſe. Spec. in tit. de leg. §. nunc oſtendendum. uer. lxxxix. Bal. in prælu. feu. col. xij. & in l. fi. col. j. in exte. C. ſen. reſcin. non poſ. Iaſ. con. cxlv. col. ij. uol. ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

* S. P. non niſi diſcretè plena ſua poteſtate uti debet. gl. ij. in c. quanto. de iureiuran. gl. in c. nō eſt. de uoto. tex. in c. manet. xxiiij. q. iij. Bal. in d. c. quanto. co. iij. Iaſ. con. cxlv. col. iij. uol. ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

* S. P. plenitu. poteſtatis uti non debet, niſi, ut ea utatur, ſumma eum cauſa, ſummaque ratio impellat. Innoc. S. P. & illuſ. Card. Ab. in c. innotuit. de elec. Bal. in l. ij. C. de commu. rer. alienat. Iaſ. cō. cxlv. col. iij. uol. ij. Æmili9 Maria Manoleſſus.

† Ad papæ iudicium recurrendum eſt, qualitercunq; oriatur difficultas, & ambiguitas, ſiue in foro ſeculari, ſiue eccleſiaſtico, ſiue in cauſa criminali, ſiue ciuili. Quod nota cōtra Legiſtas, qui in caſibus dubijs de iure ciuili nolunt ſtare determinationi factæ per canones. Abb. in c. per uenerabilem. in fi. qui filij ſint legit.]

† Papa ex maxima cauſa poteſt diſpenſare cōtra nouum Teſtamentum. Abb. in c. fi. de diuor.

Papa ſuccedit in omnibus, quę Imperator tenet ab eccleſia Romana, uacante ſede Imperij. Bald. in d. l. fi. in ij. col. uer. item dixit. & Inn. in d. c. licet. de foro compe. circa prin.]

Papa debet iuuare Imperatorem, & punire rebelles eius, non tamen

tamen debet iurisdictionem exercere in terris imperij. Bal. in d.l.fi.in ij.col.uer.item dixit.

* S. P. cùm Imperator non est negligens, sed uasallos ad sibi obtemperandum compellere non potest, non succedit in locum Imperatoris: sed debet eum adiuuare, sacris, & fideliũ consuetudine interdicendo eis, qui perduellionis rei essent, Imperatorique, ut domino parére recusantes, ab eo deficerent. Inno. S.P. in c.licet ex suscepto.de fo.compe. Abb.in c. quod super his.col.ij.de uot. in c.nouit.ij.no.de iudi.in cap. excommunicamus.il j.col.iij.de hæretic.in c.j.col.fi.de offi. ordina.Ias.con.ix.nu.2.uol. iij. Æmilius Maria Manolessus.

Papatus non potest auferri per omnes clericos mundi. Bal. in l.pen.C.de bo.quæ libe.in uersi.item nota.

Papa potest retractare gesta sui præcessoris, quæ sunt contra statutum ecclesiæ.Bal.in l.pe.C.de bo.quæ libe.

Papali sede uacante, iurisdictio est apud collegium cardinaliũ. Bal.in l.ubi absunt.ff.de tu.& cura.da.ab his. Vide Innoc. in c.hi, qui.de maio.& obed.

Papa scribens excommunicatis, non appellat eos fratres, uel filios.in Spec.de rescripti præsenta.§.iij.uer.& no. in ij. col.

80 Papa non perdit possessionem rerum occupatarum à tyranno.Bal.in l.malè agitur.in fi.C. de præscrip.trig.annorum.

Papa non uidetur in dubio ad se causam aduocare, nisi dicat expressim, non autem si citet partem coram se. Bal. & Phil. in c.ut nostrum.de appel.

Papa promouens ad episcopatum homicidam, uel apostatam, uidetur dispensare, si scienter facit. Bar. in l.Barbarius.x.col. de offi.præto.dixi in tract.de Episcopo, ij.lib.

Papa committens simoniam, non minus peccat, quàm alij. Car.in c.fi.de simo.& in cle.j.ij.col.de sum.tri.

Papa diffinit dubia circa fidem.d.cle.j.§.porrò.& ibi Car.& gl. in c.sicut unire.de excess.præla.

Papę electio debet fieri in ciuitate, in qua, uel prope quam defunctus est præcessor.clem.ij.§.sanè. & ibi Car. de elec. ubi uide omnino.& in c.ubi periculum.eo.tit.in vj.

Papæ electio in loco interdicto fieri potest.Car.in d.§. sanè. ij. q. sed cardinales ad illum locum ire non tenentur: si tamen uadunt, & eligunt, ualet electio.

Papa, & Imperator, possunt priuilegiare contra ius.s̃. Imperator.uer.xv.& per discursum.

† Papa, uel Imperator, si aliquid scribat, quod uideatur contra ius, aut irrationabile, non debet officialis, uel alius, ad quem illud dirigitur, statim exequi, sed expectare secundas literas, seu secundam iussionem. Text. est in ca. si quando.& ibi per Panor.in ij.not.de rescrip.do.Iason in l.j.in ij.lect.in iiij.colum.uer.secundò pondera.C.de summa.trini.]

Papa an iudicet contra infideles.Card.in clem.j.de testi.

Papa potest facere de uno episcopatu duos.gl.in l.ij.in uer.castella.C.de offi.præfe.Afri.& c.quod translationem.de offi. legat.& in gl.in c.sicut.de exces.præla.xvj.q.j.præcipimus. Item potest de duobus facere unũ, & unire.d.c.sicut.cũ glo.

90 Papa potest derogare iuri ciuili in his, quæ concernunt peccatum.in c.fi.de præscrip.c.nouit.de iudic.

Papa ex quibus causis petit à subditis subsidium charitatiuũ. Oldr.consi.ciiij.

Papa solus potest dare licentiam celebrandi diuina officia in ecclesia interdicta.gl.& doc.in c.ad hoc.de appel. quæ dicit secus esse in episcopo. Sed

Papa non potest dare licentiam excommunicato, uel interdicto celebrandi diuina officia.Inn.in c.præterea. el ij. de appel.dum allegat c.nulli.de sen.excom.& ibi per doctores.

Papa an possit legitimare filium sacerdotis. Pau.de Cast. cons. ccxxiij.quod incipit, Videndum.in prin.ij.col.quòd sic.

Papa non habet temporale dominiũ in temporalibus in subditis Imperij.gl.in cle.j.de iureiu.Vide p Ab.in c.nouit.de iud.

Papa si eligitur hæreticus, uel schismaticus, dicitur apostaticus, non Apostolicus.Bald.in trac. Schis.xiiij.col.

Papa potest eligi de omni natione. Bal. in tract. Schis.xiij.col. dummodò non sit hæreticus, uel infidelis.ibidem.

Papa potest testari, & mutare testamentum suum.Bal.in l.cùm hæredes.C.qui testa.face.pos.& ibi gl.nota.

Papæ electio facta metu, est nulla. Bal. in tracta. Schis.ij.col. etiamsi per Cardinales sit dispensatum.Bal.ibi per cle.ne Romani.de elec. Vnde

Papa non est, qui per metum eligitur.Bal.ubi s̃.

100 Papa debet esse electiuus, non datiuus.Bal.in l. quæcunq;. C.de bo.quæ lib.in ij.col.

Papa concedendo abbati munus benedictionis, non uidetur eum eximere à iurisdictione ordinarij, siue cum protestatione, siue sine.c.inter monasterium.& ibi Ioan. And. & Sicu.in ulti.no.de re iudi.

Papæ electio in quo loco fieri debeat, si papa decessit in mari. s̃.uer. Electio ad officium.uer.xxj.

Papa eligi nõ potest, nisi unus de numero cardinalium. lxxix. dist.oportebat.& sequ.

Papa, & Imperator regunt orbem.xcvj.dist.duo. Sed

Papa est supra Imperatorem, sicut Sol supra Lunam.glo.in c.si Imperator. ea.dist.& ĩ.

Papa potest præcipere, & suadere principibus, quòd expellant Iudæos de terris eorum, & eis auferant bona: sed non debet, si bene uiuant. Old.cõ.lxxxvij.& pulchrius.in cõs.264.

Papæ narranti factum suum, uel alienum, an credatur. Paul.de Cast.consi.cclxxx.quòd sic.

† Papa loquẽs de cardinalibus simul, uel scribens eis, appellat eos fratres: sed si separatim, tunc ipsos cardinales dicit fratres, sed episcopos dicit filios.gl.in c.j.de off. deleg.in vj. & Car.in proœ.Cle.in prin.& Car.in cle.j.§.j. de reli.& uene.san.per Abb.in c.quàm graui.de cri.fal.Card.in cle.j.§.j. de iureiur.Item reges appellat filios.infrà, Rex.uer.xliiij.

† Adde, quòd papa potest dare licentiam cardinali testandi de bonis acquisitis occasione cardinalatus, secundum Ange. & Imolam, in l.si seruus communis.ff.de stipula.ser. Contrarium tamen tenet Panor. in monacho. in repe. c. cùm esset. de testa.secundum Iason.in authen.ingressi.C.de sacrosan. eccles.]

Papa celebrat concilium generale.Car.in proœ.Cle.§. nec sanè.xvij.dist.in princip.& c.ij.& cap.non licuit. sed pallium prouinciale facit archiepiscopus, uel primas, uel patriarcha.in c.cùm olim.de acc.episcopus uerò synodum. de ma. & obe. quod super his. Capitulum uerò monachi. de statu mona.ea, quæ.& c.in singulis.& Card.ubi s̃.uide glo.in cap. sicut.de exces.præla.

110 Papa dicitur dominus rerum omnium ecclesiarum, quo ad protectionem tantùm. Car.in clem.j.de sum.tri.& habet plenam administrationem, & dispositionem omnium beneficiorum, & rerum singularium: ut ibi.

Papæ soli creditur in præiudicium alterius, non alteri, etiam cardinali legato.no.in c.cùm à nobis.& ibi Abb.de test.

Papa procedit de consilio fratrum cardinalium.cle.j. in princ. & ibi Card.de senten.excom. De cuius effectu uide de re iudi.ad Apostolicæ.in vj.& de hæreticis.in vj.c.super.

Papæ uerbum, & literæ, æquiparantur. c. cùm à nobis. & ibi Abb.de testib.

Papa an possit pro oneribus incumbentibus ecclesiæ Romanæ sine consensu cardinalium alienare, uel pignorare bona ecclesiæ immediatè subiecta, & an bona ecclesiarum particularium.Pau.de Cast.con.cclxxx.& suprà eo.uer. xliiij. & infrà, uer.clix.& seq.quòd sic.

Papa an præsumatur uti plenitudine potestatis. Paul. de Cast. consi.cclxxx.quòd nõn.& suprà eod.uersi.lxviij.

Papa non potest reuocare sententiam suam.Bal.in l.ij.in ij.col. uer.modò quæro. C.de sent. ex peri. rec. quòd sic de plenitudine potestatis: sed an alius.infrà eo.uer.cxlvj.quòd non.

Papa quæ non confirmet.in Spec.de rescrip.præsenta.§.ratione aut formæ.

Papa per solos cardinales eligi debet de consuetudine. Hosti. in c.licet.de elec.Bald.in Marg. uer. Electio.in vj.& in c.ubi periculum.de elec.in vj.

Papa debet eligi à duabus partibus cardinalium: aliàs non dicitur uerus papa.per d.c.licet.Bal.in d.tract.Schisma.ij.col. & in xiij.col.

† Papæ electio an uitietur per uitium illiteraturæ.uide Felin. in c.si quando.in pe.col.in uer.dum.gl.hic.de rescrip.]

120 Papa habet plenitudinem potestatis ex sola electione. Bal. in tract.Schis.xiij.col.& xxiij.dist.in nomine.lxiij. dist. ego. gl.in d.c.licet.de elec.& infrà eo.uer.cclxxxj.

† Papa de plenitudine potestatis potest nuda uoluntate quẽ beneficio priuare.no.gl.ix.q.iij.per principalem.de reli. do.

c. constitutus. & patet ex tex. cle. j. ut lite pen. per quem tex. ita decidunt Pau. do. Ant. & Inn. ibi. & facit c. ij. de præben. li. vj. sed aliam rem meam non potest mihi auferre, quia in me non habet liberam potestatem: no. do. Anto. in d. cle. & do. Ant. post Inn. in c. quę in ecclesiarum. de consti. & Inn. in c. quia pleriq;. de immu. eccle. uoluit Abb. in c. inquisitioni. de sen. excom. & d. c. quæ in ecclesiarum. & in d. c. constitutus. & Rota. conclu. xix. & Ang. cons. cxxxix. incip. Visis omnibus statutis & reformationib. in iiij. col. & quod no. per eum & alios in l. bene à Zenone. C. de quadri. præscri.]

† Papa nemini subijcitur, nec potest etiam per concilium iudicari, nisi de hęresi. xlj. dist. si papa. & xxij. dist. nunc autem. & no. Inn. in c. ex parte. el j. de uer. sig. & Io. And. in c. in fidei fauorem. de hęre. lib. vj. & in c. proposuit. de concess. pręben. super gl. dispensare.]

† Papa in casu quo posset ab alio iudicari, non debet in ius uocari sine eius permissione, & uenia: sicut dicimus in liberto. not. do. Ant. in c. cùm uenissent. de iudi. in pe. col.]

† Papa tenet hodie monarchiã totius mundi, & utrumq; gladium: tamen non potest legitimare ad successionem hæreditatum, nisi in terris temporali iurisdictione sibi subiectis. no. Rota. conclu. cxcij. aliàs. cc.]

† Papæ summa potestas, & plenitudo eius, non potest per inferiorem possideri: quia illam papa habet, & nullus inferiorum est illius capax. no. do. Ant. in c. fi. in xxv. col. de causa pos. & pro. in uersic. nunc. Et hoc, nisi papa illam plenitudinem potestatis concedat: ut no. per eundem, eo. c.]

† Papa potest de potestate absoluta quicquid uult, & quamdiu uiuit potest mutare quadrata rotundis: de ordinaria tamen potestate non licet papæ alienare res ecclesię sine causa. Do. Anto. in c. cùm uenissent. de iudi. in uersi. oppono secundò, & in cle. si Romanus. de præben.]

† Papa potest in omni casu defectum supplere. not. d. Ant. de coha. cle. & mulie. cap. uestra. in xxvij. col. in prin.]

† Papa potest reuocare sententiam etiam arbitralem per laicum, quando ille laicus, etiam nõ recognoscit superiorem, saltem de facto. Et ita debet intelligi cap. exposita. de arbit. ut no. Fede. de Senis consil. ccxxxv. licet domi. Anto. aliter intelligat illum textum.]

† Papæ generalia uerba non faciunt, ut querimonia iam sopita debeat suscitari: quia in generali sermone non uenit id, quod quis in specie non esset uerisimiliter concessurus: ut in regula, in generali. de reg. iur. lib. vj. & in c. fi. de offi. uica. eo. tit. Abb. in c. exposita. in ulti. col.]

Papa quibus casibus reseruet sibi absolutionem. Inno. in c. nuper. de sent. excom. circa finem, enumerat quinque.

Papa an præscribat, &

Papa an patiatur præscriptionem. in Spec. de pręscrip. uersi. illud. ubi in utroq; tenet, quòd non, cùm habeat plenitudinẽ potestatis in qualibet ecclesia. Item cùm papa nihil perdat. Addo Inno. in c. bonæ. el ij. de postu. præla.

Papa potest præscribere subditum Imperatoris, non econtra. Car. in cle. fi. vij. q. de censi.

Papam debet quis osculari in pede. glo. ij. in l. j. C. de dome. & protecto. lib. xij.

Papa concedens beneficium clerico inhabili, uidetur uoluisse cum eo dispensare, si scienter contulit. gl. in c. cùm ecclesias. de exce. facit gl. in uer. oportet. in l. imperialis. §. j. C. de nup. & no. per Bar. in l. quidam. de re iudi.

Papa faciens ex certa scientia, uidetur facere de plenitudine potestatis, non tamen uidetur tollere ius parti. Vnde

Papa rescribens alicui, quòd conferat certa beneficia, uidetur auferre ordinario ius conferendi. Inno. & Io. And. in c. capitulum sanctæ crucis. de rescrip. & Pet. de Sun. in l. iudicium soluitur. ff. de iudi.

Papa potest dispensare, quòd sponsa unius, non tamen carnaliter cognita, possit alteri despõsari. Bal. in l. Deo nobis. iiij. col. uer. ulterius no. hoc. C. de epis. & cler.

130 Papa, & sedes Apostolica, sunt diuersa. gl. in c. abbatem. de elec. in vj. Car. in cle. ij. in prin. v. q. de relig. domi.

Papa potest permittere usuras populis, & Iudæis, & eas tolerare: ut plenè per Alex. de Imo. in consi. j. ij. parte, & consil. cvij. & cõ. lvij. j. parte. Car. no. in cle. j. §. fi. xxvij. q. de usuris. dicit, quòd papa non potest indistinctè permittere usuras, sicut non potest indistinctè matrimonium prohibere: sed certis personis sic. per no. in c. ex publico. de cõuer. coniug. facit x. dist. non licet. cum gl. & Anto. de Prato ueteri, in consilio, Paucis utar. quod est post consilium xl. Alex. de Imol. iiij. parte, ubi omnino. † Vide do. Ias. May. in l. cunctos. de sum. tri. & fide catholi. nu. 65. & nu. 74. & nu. 75. & in repet. eiusdem l. nume. 29.]

Papa nõ potest dispensare super usuris, cùm sint prohibitæ iure diuino. c. super eo. de usuris. & Ant. in d. suo consi. ij. col. Item,

Papa non potest dispensare in prohibitis Testamento ueteri & nouo. Ant. de But. & Io. And. in c. super. de usu. & Ant. de Pra. in d. consi. ij. col. Nec contra Euangelium, nec ius diuinum. xxvj. dist. deinde. xiiij. dist. sicut. & glo. in c. literas. de rest. spo.

Papa habens patrem, debet eum honorare. Bal. & Ludo. Pon. in l. adoptiuum. in fi. ff. de in ius uo. Sed ar. contrà per Bald. in l. senium. j. col. C. qui test. fa. pos. ubi dicit maiorem esse authoritatem magistratus, quàm patris. Sed hoc uerũ in actibus publicis, in quibus filius præferendus est: in priuatis uerò pater, ex sententia Thauri philosophi, secundum Aul. Gel. li. ij. c. ij.

Papa potest dispensare cum periuro, quòd admittatur ad testimonium. argum. cap. cùm I. & A. de re iudi. quia

Papa dispensat in multis grauioribus. per glo. in c. quod translationem. de offi. deleg. & in Spec. de teste. §. nunc dicendũ. & in practi. Papien. in forma iuramenti testium. uer. Protestantis. ij. col. & in Spec. eo. tit. de teste. §. j. uer. sed quæritur. & j. uer. Periurus. in uer. ultimo.

Papa potest esse iudex in causa propria tam per se, quàm per suum delegatum. Bar. in l. & est receptum. ff. de iurisd. om. iud. per l. & hoc ita. de hære. insti. Bal. in l. cum antiquiorib. C. de iu. deliber. in antepenul. col. & s. Imperator. uer. clxix.

† Vide Felin. in cap. cùm uenissent. in iij. col. uerb. limita. 2. de iudi.]

Papa potest esse iudex in causa ecclesiæ. Car. in cle. j. §. fi. j. opp. de iureiur.

Papa est iudex in causa, quam habet etiam cum Imperatore. Car. ubi s. ij. oppositione.

140 Papa potest declarare intentionem suam, & sui præcessoris. Bal. in d. l. cum antiquioribus. penul. col.

Papa non potest includere monialem inuitam, secundũ Oldr. consilio xcvj.

† Papa anteponit se illis: quibus scribit: & si contrarium seruatur in literis, literæ non ualent. Abb. in procemio Greg. & de materia in c. quam graui. de crimine fal.]

† Papa non dicit in epistolis & literis, In Christo, nisi scribat abbatissæ, uel regibus. Abb. in procemio Grego.]

† Papa nuncupatur summus pontifex: & dicitur summus, respectu aliorum. Episcopus autem potest appellari summus sacerdos & pontifex maximus, respectu aliorum sacerdotũ. Sic intelligitur xxj. dist. cleros. uer. pontifex. Ab. in c. in causis. in prin. de re iudi.]

† Papa an possit tollere ius ciuile in concernentibus animã, seu peccatum, dic quòd sic: ut in c. nouit. de iudi. Vide Bart. in l. priuilegia. C. de sac. san. eccle. & uoluit gl. in regula, possessor. de reg. iur. li. vj. Abb. in c. fi. de præscrip. in j. col.]

† Ad papam spectat interpretatio dubiorum, adeò quòd potest interpretari dubia iuris ciuilis. c. super literis. de rescrip. c. uenerabilem. de ele. c. literis. de resti. spo. c. per uenerabilem. qui fil. sint legi.]

† Papa an possit dispensare cum unico filio regis religioso, ut contrahat matrimoniũ ad tempus, scilicet donec suscipiat filium, & postea redeat ad monasterium. Abb. in c. ex publico. in ult. col. de conuer. coniug. & sic ex magna causa papa potest dispensare contra uotum religionis. Abb. in c. j. in iij. col. de uo. & uoti redemp. & in c. cùm ad monasterium. in vj. col. de statu mo. uide Io. And. in regula, actus legitimi. de reg. iur. lib. vj. in Mercu.]

† Papæ, & Dei idem est consistorium: & potest papa ferè omnia facere, quæ Deus potest, claue non errante. Host. in c. quanto. de transla. præla. Inn. in c. quanto. de iureiur. Abb. in d. c. proposuit. in iij. col.]

† Papa non potest dispensare contra uniuersalem statum ecclesiæ.

* clesiæ. Abb. ibidem.] * S. Pontificis dispensatio sine causa facta, dissipatio potius, quàm dispensatio est. Archid. in cap. consequens. Dixi. Ioan. And. in cap. de multa. col. v. de decimis. Iason consi. cxlv. col. iij. uol. ij. Æmilius Maria Manol.

† Papa habet potestatem in laicos, quando disponit in finem salutis animarum. Abb. in c. cùm infirmitas. in ij. col. de pœ. & remis.]

† Papa non potest compellere sacerdotem ad reuelandum, quòd sibi fuerit in pœnitentia detectum. Abb. in c. omnis utriusque sexus. in viij. col. de pœni. & remis.]

† Papa si concedit indulgentiam uerè pœnitentibus, & confessis, an prosit illis, qui fuerunt confessi semel in anno. Et dic, quòd sic, ex quo habent propositum confitendi, & contritionem de peccato præterito: nam ibi dicuntur uerè pœnitentes, ex quo habent contritionem, & uerè confessi sunt, ex quo fuerunt confessi tẽpore determinato, & habent propositum confitendi: nam contritio est illa, quæ multum operatur. Abb. in d. c. omnis utriusque sexus. in viij. & ix. col.]

† Papę pœnitentia ex causa potest moderari per sacerdotem, & episcopum. Vide glo. xxvj. q. vij. c. tempora plenitudinis. & in c. latorem. xxxiij. q. ij. Facit quod legitur & no. in. cap. Deus, qui. de pœn. & remis. per Abb. & alios.]

† Papa cùm scribit episcopo, & superiori, appellat eos fratres, quasi papa non sit eis maior, sed ęqualis in ordine: sed in administratione est maior: ut est bonus tex. cum glo. in cap. nouo. xxj. dis. alios uerò appellat filios, quasi eis sit maior, & in ordine, & in administratione: & cùm facit mentionem de cardinalibus permistim, appellat eos fratres: si uerò sigillatim de eis facit mentionem, ipsos cardinales appellat fratres tres, reliquos filios: ut in c. licet. el ij. de testibus. Item reges appellat charissimos filios: reliquos uerò principes appellat dilectos filios. Iudęum tamen, infidelem, uel paganum non appellat filium Abb. in c. quàm graui. de cri. fal.]

† Si sunt tantùm duo cardinales, an possint unum ex se in Papam eligere. Io. de Ana. in c. fi. de sorti. in v. col. in uer. v. ubi allegat Hosti. in c. licet. de elec. ubi concludit, quòd sic.]

† Papa nunquid possit prouidere dispensatiuè, ut duo episcopi sint in eodem episcopatu omnino pares. tex. singulariter uidetur innuere, quòd sic, in c. non autem. vij. q. j. nam hoc accidit in persona Augustini: ut ibi habetur. Refert tamen Arch. in c. quoniam. de offi. ordi. Augustinum dixisse, quòd si sciuisset prohibitionem ecclesiæ, non acceptasset. Credit tamen Abb. in d. c. quoniam. quòd ex causa posset papa hoc statuere: nam olim in primitiua ecclesia omnes episcopi regebant ecclesias in communi, ut nota. in cap. cùm sit Romana. de appel.]

† Duo papæ, uel duo Imperatores an possint creari, uide gl. in c. non autem. vij. q. j. quæ in summis pontificibus tenet, quòd non: quia esset contra articulum fidei, & ecclesiã sanctam. Item contra dictum Euangelicum, Et fiet unum ouile, & unus pastor. Secus in Imperatoribus, cùm sint uicarij, & defensores Romanæ ecclesiæ. ut clementi. Romani. de iureiurando. & dic, ut ibi notat Abb. in d. c. quoniam. circa fin. de offi. ordi.]

† Papa an teneatur confiteri peccata sua uni sacerdoti, quem ipse elegerit. dic quòd sic. Vnde electio pertinet ad eũ, quia non reperitur eo maior. & idem tenet Hostien. in Summ. de pœniten. & remis. in §. cui confitendum. & uer. cui papa. & Io. And. idem tenet in c. significasti. de foro competen. & ibi per Abb. & per eundem in c. omnis utriusque sexus. de pœniten. & remis. & uide glo. singula. & ibi Abb. in c. sanè. el ij. in ij. col. de offic. deleg.]

† Papa non præsumitur aliquid facere motu proprio, nec ex certa scientia, nec ex plenitudine potestatis, nisi hoc exprimat. Primum probatur in c. si motu proprio. de præben. lib. vj. Secundum probatur per Ioan. And. in c. statutum. de rescrip. eo. li. in glo. fin. & in c. porrecta. de confir. uti. uel inuti. & Innoc. in c. innotuit. de elect. Et quo ad tertium de certa scientia, uide Oldra. in consilijs suis, de confir. uti. uel inuti. consi. ccxxxvij.]

† Papa si mandat reuocari quicquid immutatum, uel factum est, debet intelligi de eo quod factum est illicitè, & iniustè, non de eo quod iustè. de restit. spo. audita. & ibi Abb. Ideo dixit Compost. de rescrip. causam quæ. quòd quando papa mandat beneficium alicui conferri, non obstante collatione prius alteri facta, debet intelligi de collatione inualida, nisi specificè expressit de ualida. Et de hoc etiam not. dom. Ant. in c. j. de consti. li. vj. in uer. tertius casus.]

Papa potest concedere monacho licentiam testandi. Bal. in authen. si qua mulier. de sacrosan. eccle. Bal. in l. certum. x. col. C. unde cognati.

* S. P. tantùm Concilium uniuersale conuocandi potestatem habet: alius uerò nemo sine eius mandato: & concilium sine eius authoritate conuocatum, non concilium, sed conciliabulum est. c. j. ubi gl. & seq. per totam illam dist. xvij. c. regula. uer. porrò. dist. iij. c. obedientiã. dist. xciij. c. mandastis. ubi Arc. ij. q. v. c. dudum. iij. q. vj. c. significasti. de electio. Ab. in c. licet deuitanda. col. iij. de election. Io. Imol. in c. graue. de pręben. col. pe. vj. q. Card. Zab. con. cl. q. ij. Iason con. xcv. col. ij. dub. j. uol. iiij. c. ix. Machab. Aymar. Archiep. Remen. in tract. suo de Synod. c. xviij. Illust. Card. à Tur. Cremat. in c. j. q. iij. dist. xvij. Æmilius Maria Manolessus.

* Summi Pontificis authoritate concilium uniuersale congregandum est, etiam cùm congregatur ob crimina, quæ ipse S. P. admisisse dicitur. Sed ne tunc quidem concilium eum damnare, eius'ue causam, quæ unius Dei est iudicio reseruata, cognoscere potest. c. concilia. §. hinc etiam. dist. xvij. Ias. con. xcv. col. ij. uol. iiij. Æmili9 Maria Manolessus.

* Summi Pontificis absq; auctoritate concilium uniuersale congregari potest à S. R. E. Cardinalib. cùm rogauerunt, ob secrauerunt, & monuerunt S. P. ut concilium congregaret, & ipse id facere detrectauit, uel cùm sedes uacat, & uniuersæ Christianæ Reip. periculum imminet, uel alia iusta causa subest. c. fi. ubi gl. dist. lxv. c. j. ubi glo. de schismatic. in vj. gl. in c. antiqua. de priuileg. Iason consi. 95. col. ij. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Summus P. cùm Christianæ Reip. periculum imminet, & Cardinalibus orationibus rogantibus, & obsecrantibus, ut concilium conuocaret, morẽ gerere noluerit, suspectus de hęresi uidetur, ideo S. R. E. Cardinales sine eius authoritate congregare concilium possunt. Illust. Card. Tur. Crem. in c. j. q. iij. dist. xviij. Æmilius Maria Manolessus.

Papa non potest se subijcere concilio generali. Ioan. And. in c. cùm uenissent. de iud. & per gl. in c. sanè. de offi. dele. Contrarium no. in c. nos si incompetenter. ij. q. vij. ubi papa se subijcit aliorum iudicio. Io. Pe. de Peru. in l. & est receptum. de iurisd. om. iud. ubi Alex. & etiam doct. post Bar. Et nisi se subijciat, iudicari nõ potest à concilio. gl. & in c. nemo. ix. q. iij. & gl. in c. mandastis. ij. q. iij. per §. hinc etiam. xvij. dist. Itẽ uide in Spec. de pœn. & re. uer. quid si papa. ubi tenet, quòd potest se subijcere sacerdoti. & ibidem uide in uer. sed nunquid papa. ubi dicit, quòd nõ potest sibijpsi remittere de pœnitentia per sacerdotem iniuncta, sine licentia ipsius sacerdotis.

Papa potest se subijcere iudici seculari. gl. in proœ. 6. li. uer. seruus. sed doct. contrà, ibi. & Io. Andr. & alij, in c. ecclesia sanctæ Mariæ. de constitutio.

Papa non potest iudicari ab Imperatore. xcvj. dist. in scripturis. Item nec ab ullo alio, cùm non habeat superiorem. ix. q. iij. patet. per totum. & c. aliorum. & glo. in d. c. nemo. nisi sit hæreticus. Io. de Ligna. in tract. de sen. excom. j. parte, in fin.

Papa est maior Imperatore. Inno. in c. nouit. de iud. & Bald. in proœ. Digest. vj. col. & Alex. in l. j. §. j. in fi. ff. de requi. reis. &

† plenius per Abb. in d. c. nouit. ubi fin. loquitur. & infrà. † Et per Feli. in d. c. nouit.]

Papę sententia non potest retractari. ix. q. iij. patet. & sequ. usque ad fin.

Papa potest committere causam appellationis ipsimet iudici, à quo, quando appellatio est ab interlocutoria. gl. in l. eos. in prin. C. de appel. Quod uerum est, secundum doct. ibi, cum clausula, Ex certa scientia. per c. dilectis. extrà, eo. tit.

Papa solus, & sine concilio potest Imperatorem deponere. gl. & doct. in c. ad Apostolicæ. de sen. & re iud. in vj. Bar. & Bal. in l. fin. C. de legi. & in l. j. ff. de requi. re. & suprà, Imperator. uer. lxxix.

Papa hæreticus debet deponi. xl. dist. si papa. & gl. in c. ad Apostolicæ. de sen. & re iud. in vj.

150 Papa hæreticus debet damnari per concilium, coram quo potest

potest accusari.xvij.di.§.hinc etiam.ij.q.vij.§.item cùm Balaam.Arch.in c.in fidei.de hæreti.in vj.Cardin. in c.licet.de elec.& in cle.ij.§.nuncij.ad fi.de hæreti.ubi etiã dicit, quòd quia concilium non facilè congregatur, potest papa per successorem damnari de hæresi, cùm non habeat superiorem, nisi concilium:argu.d.c.licet.in fi.

† Papa non potest in uita sibi eligere successorem, quia effectus confertur in tempus, quo non erit papa.glo.est in §. his omnibus.viij.q.j.quam dicit ad hoc no.Iason in rubr.C.qui testa.face.pos.]

Papa non potest se intromittere de temporalibus, nisi ex causa maxima.c.causam.qui fil.sint leg. & Abb. in c. uenerabilem.j.col.de elec.

Papa non potest laicos priuare iure eligendi, uel alio. Ab. in d. c.uenerabilem.& Inn.in c.inquisitioni.de sen.excom.

† Papa de plenitudine potestatis potest ratificare sententiam latam à iurisdictione carente, secundum Inno.in c.prudentiam.de off.deleg.in gl.quæ incipit, sed quid si iudex. Sequitur pro ualde no.Hipp.de Marsi.fin.ix. incip. Tu scis, quòd exceptio.]

Papa potest facere sine cardinalibus negotia ponderosa. Paul. de Cast.in l.j.ff.de legi.

Papa non potest tollere sacramentum eucharistiæ, sed potest disponere de nouo circa illud.Cardi.in clem.j.§.fanè.de sta.mo.de pœni.dist.v.in summa.

† Papa an dispensare posit, quòd quis sine baptismo saluetur: uide Felin.in c. quæ in ecclesiarum. in vj. col. circa medium.de constitu.]

Papa non potest priuare electionarios Imperatoris iure eligendi, sed potest eis negligentibus, prius monitis, eligere, uel eis discordantibus in numero pari.in c. uenerabilem. & ibi Abb.de elec.& gl.& doct.in c.ad Apostolicę.de re iud.in vj.

Papa auferens beneficium uni de plenitudine potestatis, & alteri concedens, tenetur illi prouidere de alio simili.Bald. in c.j.§.ad hoc.de pace iur.fir.Ale.in l.prohibere.§.planè, quod ui, aut clàm.

Papa an possit alienare terras ecclesiæ Romanæ, uel ciuitates. Bal.in l.pen.C.de bo.quę lib.doc.in clem.j.de iureiur.Ioan. And.in Spec.de instru.edi.§.nunc autem.uer. quid si Imperator.& Bal.de pace Constan.§.successorum.& Bar. in l.pe. ff.de offi.præsi.

Papa potest alienare bona ecclesiæ, etiam sine consensu cardinalium.no.in c.ad audientiam.& ibi doc.de præscrip.Arch. xij.q.ij.nõ liceat.ubi not.contrarium per Io.Mo.& Io.And. c.super eo.de hære.in vj.& s.eo.uer.xliiij. † Vide Feli.in d.c. ad audientiam.in prin.]Item,

Papa solus potest concedere laico iurisdictionem temporalẽ, & alia iura pertinentia ad Romanam ecclesiam.d.ca.ad audientiam.& ibi doc.de præscri.

160 Papa potest cum bigamo dispensare ad sacros ordines promouendum.gl.ordi.in c.rector.xxiiij.dist.quæ tamen reprobatur per doc.ibi.quia non potest dispensare cum uxorato, secundum doct.Dixi in tract.de Episcopo, ij.li.

Papa an & quando possit dispensare super matrimonio inualido.Anto.Rosel.in trac.Legit.ij.li.

Papa non potest dispensare, quòd matrimonium contrahatur inter personas iure diuino prohibitas.c.literas. de rest. spo. Item nec circa substantialia monachatus.gl.ibi.& s.eo. uer. xxxviij.Item nec circa articulos fidei, uel generale statutum ecclesiæ.d.glo.nec quod adulterari non sit peccatum.d.glo. Item nec quòd quis habeat duas uxores simul:ut ibidem & adde j.eo.

Papa non potest conferre beneficia in terris Saracenorũ.Ang. in l.id, quod apud hostes.& ibi Alex.in l.fi. ff.de leg.j. Addo Inn.in c.quod super.in gl.magna.in uersi.pro defensione.

† Papa si promouet nepotem suum in cardinalem, quod caro & sanguis sibi reuelauit, & non spiritus.Bal.in l.tutor.§.quę tutoribus.ff.de excu.tutor.Andr.Barbat.in consi.xx. incip. Illud afferam.in v.col.uer.& adduco.in ij.uol.]

Papa potest concedere regnum spectans ad ecclesiam, licet per alium sit occupatũ: prout aliàs fecit regi Carolo, secundum Bart.in d.l.id, quod apud hostes. Addo Bart. in l. liber homo.ff.de uer.obl.

Papa potest concedere, uel donare regnũ, uel terras alicui sub conditione, si iuerit contra Turcas, secundum Old.in consi. cclxiij.& Bar.in d.l.id, qđ apud hostes.in l.fi.ff.de act.emp.

Papa potest concedere indulgentias euntibus contra Turcas. Inn.in c.quod super his.de uoto.circa prin.

Papæ ignoranti currit tempus, ligans manus ordinario in concedendis beneficijs uacantibus.not.in c.statutum. de præben.in vj.Bal.in l.quamdiu.C.qui admitti.

Papa præfertur Imperatori.Bald.in l.cum antiquioribus.pen. col.C.de iure delib.

† Papa licet non subijciatur legibus ciuilibus, tamen ipsas, quo ad forum seculare, tollere non potest.Fel. in c. canonũ. de consti.in ix.col.uer.tertia declaratio.]

170 Papa non ligatur lege, uel canone, uel constitutione sua papali.gl.in c.nulli.de sen.excom.& ibi Vin.Tancr.Gofr.& Phil.& gl.in c.si aliquem.eo. tit. & Io. in c. si inimicus. xciij. dist.in gl.& c.statuimus.de sen.excom.in vj.Item,

Papa participans excommunicato, non incurrit excommunicationem, quia est solutus canone.gl.& doct.ubi s. & Ioan. de Lig.in trac.de sent. excom. ij. charta, sed in episcopo secus est: ut s.uer.Episcopus in spiritualibus. uersic. lvij.cum seq.& dixi in tract.de Episcopo.

Papa participans excommunicato, etiam scienter, non uidetur eum absoluere.cle.si.cum gl.& ibi Car.de sen.excom. & gl.xciij.dist.si inimicus.

Papa conferens præbendam, concedere uidetur etiam canonicatũ annexũ præbendæ.Ang.in l.illud.de acq.hæredi.Item,

Papa donans ex plenitudine potestatis, transfert statim possessionem in donatarium.Inn.in c.bonæ.el ij.de postul.prę-la.& Bal.in Marg.uer.Papa.uersi. j. Addo bene facere quod dicit Bal.in c.j.in ij.col.quid sit inuest.

Papæ osculum significat beneuolentiam.cle.si.& ibi gl.& Car. de sent.excom.Item,

Papa non uidetur absoluere dicendo, Volo absoluere. Cardi. in d.clę.si.

Papæ electio est negotium Dei.Car.in cle.ij.§.fin.& ibi not.de ele.& uocatus est Dei dispensator.viij.q.j. licet. cle. ij. §.j.& ibi Card. de sepul.

Papa absoluit subditos imperio.xv.q.vj.alius.& per gl.& Car. in cle.ij.ij.opp.de re iudi.

Papa in rescriptis uel mandatis, præsumitur uelle seruari ius. c.si quando.de rescriptis.Car.in cle.si Romanus.de prębẽn.

Papa mandans prouideri alicui de beneficio, non uidetur dispensare de eius inhabilitate in dubio: secus, si constet de eius præcisa uoluntate.Car.ubi s.

180 Papa non potest ponere legem successoribus suis. c. fin.de rescriptis.in vj.c.innotuit.de elect.Card.in cle.dudũ.§.nos. de sepul.

Papæ literis priuilegialibus cardinales se subscribunt. suprà, uer. Literæ.

Papæ priuilegia non possunt per alios iudicari. in Spec. de iudi.delega.§.vij.uer.item si agam.

Papa cognoscendo de causa, uidetur eam ad se aduocare inter eosdem, non inter alios.Inn.in c.cùm oporteat. de accus. & Bal.ubi s.uer.ij. Addo Inno.in c.cùm in ecclesiarum. ad fin. de consti.

Papa mandans aliquem recipi in canonicum, uidetur etiam mandare, quòd ei conferatur canonicatus.Inn.& Host.in c. cùm te.in ult.col.de rescript.

Papa scribens pro indigno, præsumitur circumuentus.Inn. in d.c.cùm te.de rescrip.& Bal.ubi s.uersi.iiij.

Papa potest tollere præscriptionem. infrà, Præscriptio tollitur.uersi.j.

Papa utens in bullis uerbo, Mandamus, non rumpit ius commune: secus, si utatur uerbo præcipimus.Hostien. in c.capitulum.de rescrip.not.in l.sæpe.de offi.præsi. Bald. in Marg. uer.Papa.uersic.v.

Papa potest errare in fide.Innoc.in c.j.de sum. trin.licet in dubio non præsumatur errare, secundum Bal.ubi suprà, uersi. viij. ubi dicit cautelam esse, quòd quis dicat, Credo quod credit sancta mater ecclesia, non quod credit papa.

† Papa, si errat, à quo corrigatur: uide Feli.in c.ne innitaris.in j.col.in uer.secundus casus.in fi.de consti.]

Papa concedens alteri beneficium prius mihi concessum, tenetur mihi prouidere de alio æquali.Bal.post glo.in cap. ad hæc.

hæc.in viij.col.uer.quæro,an hoc casu.de pace iur.fir.

190 Papam,& eius statuta,solus Deus corrigit. Bald.in tracta. Schisma.iij.col.

Papa succedit in legato facto monasterio,quod postea destruitur authoritate papæ.Bal.in l.post mortem. C. de fideicom. Item,

Papa non potest dispensare ad feudum imperiale,nec Imperator ad feudum ecclesiasticũ.Bald. in l.eam quam.xj.col.uer. consueuit esse quæstio.C.de fideicom.

Papa est canon animatus in terris. ix. q. iij. ipsi sunt. v. q.iiij. quod nota.

Papa potest excommunicari excommunicatione,quæ separat a Deo,scilicet quando peccat mortaliter,ꝓpter quod à Deo longius separatur. xiiij.q.iij. aliorũ.de pœ.dist.ij. principiũ. non autem in excõmunicatione ferenda ab homine,secundum do.Ioan.de Lig.in tract.de sent.excom.ij. char.uer.credo tamen,papam,&c.

Papali reseruationi renunciari non potest. Innoc. in c.cùm accessissent.de consti.& Bald.in Marg.Papa.uersic.ix.

Papa potest alteri committere executionem relictorũ ad pias causas.Innoc.in c.cùm tibi.de uer. sig. & Bald.ubi s.uersi.x. Item,

Papa non dicitur esse in dignitate, sed in culmine dignitatum. no.in cle.j.per Card.de renun.Item est uocatus in plenitudinem potestatis,cęteri in partem solicitudinis.ij.q.vij.qui se. Card.in cle.ij.§.j.de sepul.

Papa habet præeminentiam pastoralem,quia præest alijs officio & dignitate.ix.q.iij.antiquis.

Papa debet exaltare fidem catholicam.cle.ij.& §.j. & ibi Card. de sepul.

200 Papæ subest totus clerus, id est, omnes habentes ordines sacros,etiam & primam tonsuram. d.cle.ij.§.j.& ibi Card.

Papa non nouum acquirit,priori dimisso,per rationes.gl.in rubrica.vj.lib.

Papa an possit præcipere laicis aliquod iniustũ.Innoc.in c.inquisitionis.de sent.excom.ad fi.ubi concludit,ꝙ laicus,cùm nõ sit de sua iurisdictione, nec respectu causæ,nec personæ, uel alia causa, ꝙ nõ tenetur obedire. Dicit tamen, ꝙ semper debet obseruare excõmunicationẽ.& s.Obediẽtia.uersic.x.

Papa cùm dicit,Ad audiẽtiam nostrã peruenit: & facit aliquid per inquisitionẽ,ualet quod facit.Innoc.in c.cùm oporteat. de accus.in ult.col.& Bal.in Marg.uer.Papa.uer.xiij.

Papa non debet se intromittere de iurisdictione Imperatoris, nisi opem ferendo ei,nec contrà.Innoc.in c.per uenerabilẽ. in prin.qui fil.sint leg.&Bal.ubi s.

Papa debet denuò eligere,si is,cui mandat, malè eligit. Innoc. in c.inter dilectos.de exces.præla.& Bal.ubi s.uersi.xvij.

Papa solus debet interpretari priuilegia sua.Innoc.in c.cùm uenissent.de iud.& Bal.ubi s.uer.xvij.

Papa nunquam aufert parti suam exceptionem. Innoc.in c.ex transmissa.de fo.compe.& Bal.ubi s.uersic.xviij.

† Papa posset deponi,si in dando terras ecclesiæ suis attinentib⁹,esset incorrigibilis. Ita dixit Panor.in c.cùm uenissent. in iiij.col.uer.dicit tamen.Arch.de iud.Sequitur Fel.in c.ad audientiam.in prin.de præscript.]

Papa ex certa scientia,quæ colligitur ex rescripto, derogat iurisdictioni:quod non facit legatus. Innoc.in ca.præsenti.de rescript.& Bald.s.uer.xix.

210 Papa committendo ordinationem ecclesiæ, quid uideatur committere.Innoc.in c.super eo.de off.delegati.

Papa supplet defectus Imperatoris,& corrigit eius uitia. Inno. in c.j.de off.ordi. Quod uerum in criminibus ecclesiasticis, id est,quæ sunt crimina apud ecclesiam, non apud gentiles. per c.apud.de pur.can.Bal.ubi s.uersi.xx.

Papa infeudans rem,quam credit esse ecclesiæ,licet non transferat ius feudi,transfert causam præscribendi. Flor. in l.seruitutes.xviij.col.de serui.Bal.in l.ij.viij.q.C.eo.tit.

Papa mandans aliquid quod sonet in hæresim, dicitur turbare statum ecclesię,& ei non est parendum.Host.& Io.And.in c. proposuit. de concess. præben. Flor. in l.sed & loci.§.j.ff. fin. regun.

Papa non uidetur facere de plenitudine potestatis, quando facit contra ius,nisi cum clausula, Non obstante. Bal.in l.si testamentum.C.de test.

Papa dicit ecclesia animata,& succedere potest in feudo.Bald. in auth.nisi rogati.in fi.col.C.ad Treb.

Papa potest se submittere simplici sacerdoti in confessione sacramentali,& de pœnitentia sibi iniuncta nõ potest minuere sine consensu illius.in Spec.de pœ.& re.uer. quid si papa. uer.sed nunquid papa. & per Abbat. in c.omnis utriusq;.de pœni.& remis.ubi etiam dicitur,quòd papa tenetur confiteri peccata sua:cùm præceptum confessionis sit de iure diuino,secundum.Scotum in iiij.dist.xiij.q.unica.& etiam theologos,contra gl.in sum.de pœn.dist.v. & Abb.in d.c.omnis. ubi uide. Item,

Papa non potest dispensare, ne quis confiteatur peccata sua sacerdoti.Arch.de pœn.dist.v.in c.j.& doct. & Abb.in d.c.omnis.de pœn.& remis. Item,

Papa non habet potestatem peccandi.xl.dist.c.j.& Abbas in c. omnis.de pœn.& remis. Item,

Papa nõ compellit sacerdotem ad reuelandum sibi confessionem pœnitentis,secundum Abb.in d.c.omnis.

220 Papa non potest mandare confessori,quòd reuelet confessionem.Abb.in c.dilectus.de exces.præla.

Papa potest ex causa diuidere episcopatum.gl. x. dist.c.j. sicut episcopus parochiam.j.Parochia.uersic.xxxj.& seq.

† Licet per sententiam latam super crimine quis efficiatur infamis,& soli superiori,seu principi,& papæ reseruetur restitutio famæ,ut legitur & not.in c.cùm te.de re iud. & in l.j.§. de qua. ff. de postu. tamen eo casu, quo inferior restituit in integrum aduersus sententiam suam,per cõsequentiam restituit ad famam,licet principaliter non potuisset:ut est tex. singularis in d.l.j.§.de qua.Et sic illud,quod non potest fieri principaliter,fit incidẽter.Abb.in d.§.de adulterijs.in x.col. de iud.Adde in simili singularem text.secundum Bar. ibi in l.interdum.§.qui furem.ff. de fur. ubi licet iudex maleficiorum principaliter non possit cognoscere de causa ciuili.l.solemus.§.latrunculator.ff.de iud.tamen incidenter potest.ut in d.§.qui furem.facit l.quoties. C. de iudicijs. & quod uoluit Bart.in l.Titia.ff.sol.matr. & in l.omni innouatione. C. de sac.san.eccles.& quod no.in c.de prudentia. de dona.inter uir.& uxo.& de dote post diuor.resti.]

† Papa potest delegare iudici laico non solùm causas ciuiles & criminales,sed etiam beneficiales,seu spirituales.no.Ant. in c.decernimus.de iud.]

† Papa etiam facta propria præsumitur ignorare,propter multiplicitatem negotiorum.de re iud.c.cùm olim. Ideo si contra illud factum aliquid agit, præsumitur circumuentus, ut ibi dicunt.Innoc.& Ioan.And.& do.Abb. Quod est uerum, nisi illud factum esset notorium in curia, sicut ius scriptum, quia præsumitur illud scire:ut no. Feder.in tractatu Permutationis.q.x.Primum dictum procedit, quando pro te concedit gratiam,uel rescriptum:ut no.gl.in c.j.in uerbo,nascatur.de consti.lib.vj.]

† Papa potest dispensare cum bigamo iam promoto, sed non promouendo.uide Ro.consil.xxvj. & Archi.in ca.j.de biga. lib.vj.in gl.j.]

† Papa potest derogare iuri patronatus laicorum : quia illud ius habent ex mera gratia ipsius papæ. text. & ibi Abb.in c. cùm dilect⁹.de iure patro. sed alij ordinarij hoc nõ possunt, propter inhibitionem papæ : ut not. Rom. consil. cccxxxj. circa fin.]

† Papa eo ipso,quòd committit in curia,statim intelligitur ligasse manus inferiorum,non solùm ordinariorum, sed etiã executorum Apostolicorum:ut super ea re, de qua est commissio,non possint aliqualiter prouidere,nec etiam rei prouisæ ante prouisionem possessionem tradere: ut not.Rom. con.cxliiij.aliàs ccccxij.]

† Papa potest supplere defectum commissum in transactione, siue sit defectus iuris,siue facti.Hoc uoluit litera c.j.de transactio.ibi:incuria,uel imperitia. Et dic de incuria,id est,mala cura,uel negligentia: & respicit factum. Et dic imperitia,ut quia partes errarunt in iure,non seruando debitas solennitates, & papa simpliciter confirmando dicit,Supplentes defectum.nam nisi sit de omnibus informatus, illa clausula solùm refertur ad defectus commissos circa solennitates iuris,& alius citra papam nõ potest uti hac clausula, nec supplere defectum commissum in cõtractibus, uel iudicijs.

Abbas in d.c.j. de transactio. Quod ultimum intellige uerũ, nisi inferior à papa nõ recognosceret superiorem: quia tunc bene ille inferior posset uti tali clausula, argu. eorũ, quæ not. Bar. in l. infamem. ff. de publ. iudi. & in l. hostes. ff. de capti. & postli. re. Innoc. in c. cùm P. tabellio. de fide instru. & Bal. in c. cùm uenissent. de eo, qui mit. in pos. & Abb. in c. quæ in ecclesiarum. de consti.]

† Ex mandato papę non tenetur ordinarius aliquos admittere in peccato mortali. Et idem sentit Hostien. in d. c. significauit. & ibi Abb. & idem sentit Ioan. And. in c. si quando. de rescript. cùm papa mandat prouideri notoriè indigno de aliquo beneficio: & est tanta indignitas, quòd sine peccato parere non potest. Facit quod notat Abb. in c. cùm adeò. eo. tit. & in c. quanto. de consue. Item sentit Innoc. in c. inquisitioni. de sent. excom. & ibi Abb. quòd papæ non est parendum, ubi ex suo mandato præsumitur malum futurũ, uel aliquod scandalum. Probatur hoc ratione: nam papa mandans id, quod in se est peccatum, in quo dispensare nõn potest, excedit fines suæ potestatis: quia papa non recipit potestatẽ peccandi. xl. dist. c. j. & ideo sibi impunè non paretur, cùm non sit ibi censendus papa, sed priuata persona: arg. l. fin. ff. de iurisdictio. omni. iud. & c. ij. de consti. lib. vj. Et idem dic in lege ipsius papæ, uel cuiuscunq; principis: nam si est iniusta, & continet in se peccatum irremissibile per ipsum principem, talis lex non est à subditis recipienda. iiij. distin. erit autem lex. & l. finali. C. si contra ius, uel uti. publi. & sentit ibi Bart. & in l. omnes populi. ff. de iusti. & iure. Abb. in d. c. significauit. in ij. col.]

† Ab excommunicatione lata à papa nullus absoluere potest, nisi ipse papa uel successor. Fallit in articulo mortis: quia potest obtineri, nisi absolutio sit ab excommunicatione, cuius absolutio est reseruata papæ. Abbas in c. pastoralis. §. preterea. de off. ord.]

† Papa per rescriptum, quo mandat ordinario, ut subditos suos corrigat, non facit ex hoc ipsum delegatum: ideo ab eo poterit appellari ad proximum superiorem, sicut si papa nullum mandatum sibi fecisset. text. & ibi Abb. in c. licet. de off. ordin.]

† Papa per rescriptum, quo mandat ordinario, ut corrigat clericos suæ diœcesis, non datur ei iurisdictio super exemptos. Abb. in c. graue. de off. ord.]

† Ordinatus per papam præfertur ordinato per inferiorem à papa. text. ibi Abb. in c. per tuas. de maio. & obed.]

† Ordinatus à papa non propter hoc eximitur à iurisdictione sui episcopi. Abb. ibi.]

Papa potest ex causa diuidere episcopatum. gl. x. dist. c. j. sicut episcopus parochiam. s̃. Parochia. uersic. xxxj. & seq.

Papa licet sit dominus uniuersorum, non potest præscribere contra ecclesiam inferiorem eius bona spacio quadraginta annorum. doct. & But. in c. cùm nobis. de præscrip. nisi papa fuerit usus plenitudine potestatis, secundum Imol. Abba. & Bal. ibi. & Innoc. in c. bonæ. el ij. de postu. præla. & uide Spe. in tit. de præscript. uer. illud.

† Papa an priuare possit beneficium pro libito suo, sine causa: uide Fel. in c. quæ in ecclesiarum. de consti. circa prin.]

Papa an possit tollere ius quæsitum clerico, uel laico. per Paul. de Castr. consi. cclxxxiiij. incipiente, In facto præsenti. in iij. col. quòd sic.

Papa an tollat ius succedendi subdito. Paul. eo. consil.

Papa an possit tollere res unius ecclesiæ, & dare alteri. ꝑ Paul. de Castr. consil. cclxxxv. primum dubium, quòd non.

Papa an legitimet in terris Imperij. s̃. uer. Legitimatio à quib9. uer. xx. quòd sic.

Papa an possit absoluere à iuramento contractus in præiudicium tertij. Paul. de Castr. consil. ccxx. præsupposito, quòd non. & per Card. in cle. j. §. fi. pen. q. de iureiur. & s̃. Iuramentum remittitur. uer. xviij.

Papa non potest tollere ordinem iudicij, nisi quo ad eius forũ. Bal. in l. eos. §. super. in prin. C. de usur. per gl. in cle. dispendiosam. de usur.

Papa non potest recusari suspectus in causa, etiamsi sit coniunctus litiganti. doct. & Phil. in c. postremo. vj. q. de appel. facit c. j. in fi. cum gl. de concess. præb. in vj. gl. Host. Io. An. & Abb. Sicu. in c. querelam. de elect. quia papa non præsumitur uelle iniustitiam. Card. & Abb. ubi s̃. xl. dist. c. j. ix. q. iij. cuncta & per Abb. in c. cùm uenissent. de iud. & in c. cùm dilecta. de confir. uti. uel inutili.

230 Papa an possit tollere ius laici sibi non subiecti. per Pau. de Castr. consil. cclxxxv. primum dubium. quòd non, etiã cum causa.

Papa ad quem est appellatum, potest cognoscere de causa principali, omisso appellationis articulo. c. cordi. de appe. Quod uerum est, etiam inuito appellante, & de consensu solius appellati, dum tamen prius reuocet grauamen, secundum Io. And. post Innoc. ibi. licet Geminia. ibi contrà. & tenet Inno. & Compost. in c. j. de elect. in vj. & Sicu. & Imol. in c. ut debitus. & ibi Phil. de appel.

Papa an possit tollere ius clerici sibi nõ subditi, nisi ratione clericatus. Paul. de Castr. con. cclxxxv. quòd non. in iij. col.

Papa non dicitur facere simoniam conferendo beneficia, & dignitates, accepta pecunia. Bart. in l. Barbarius. de offic. præto. ij. col.

Papa inuestiendo unum, an uideatur præiudicare iam inuestito per episcopum. Paul. de Castr. con. clx. quòd non. & seq.

Papa iudicare debet secundum conscientiam suam. Bart. in l. j. in fi. C. ut quæ des. aduo. parti.

Papa prouidere debet, ne quis lucretur ex iniqua sententia. Innoc. in c. quia pleriq;. de immu. eccles.

Papa debet prouidere oppressis. xxiiij. q. j. si quis. & c. ex parte. de foro. compe.

Papa debet adiri pro auxilio, & opportuno remedio, de omnibus mundi partibus. ix. q. ult. c. cuncta. & c. principalem.

Papa, quia sine comparatione maior est omnibus, sine spe ueniæ condemnandus est, ut diabolus. de pœ. dist. j. c. j. §. principium. & gl. ij. q. ualet præsul. etiam per duos testes: ut ibi.

240 Papa potest dispensare cum existente in sacris, ut contrahat matrimonium. Card. in cle. ij. §. j. viij. q. & Pet. Aret. in c. j. iij. q. de uoto. & in regula, semel Deo. in vj.

Papa hortatur de curialitate, cùm possit præcipere de iure. cle. j. & ibi Card. de testib.

Papa debet prouidere, ne in fide Christi scandalũ oriatur. xcv. dist. peruenit. de regu. iur. qui scandalum. & Paul. de Castr. consil. lxxij. aliàs lxxvj.

Papa de potentia ordinaria non potest impartiri suum officiũ non petenti, sed de absoluta sic. Sicul. & doct. in c. ea quæ. in j. col. de re iud.

Papa per proprium factum non præsumitur uelle præiudicare iuri episcopi, etiam schismati. no. in c. inter monasterium. de re iudi. c. ij. in fi. de supplen. neglig. præla. c. fin. de confir. uti. uel inuti.

Papa si reseruat sibi iurisdictionem, partes sunt sub eo, uelint nolint. Ita Ioan. And. in c. inter dilectos. de excessi. præla. in Nouella, & in c. cùm M. per Innoc. de consti. & in c. tibi, qui. ubi gl. & Arch. de rescrip. in vj. Bal. in c. fi. in vj. col. uer. unde dicimus. de prohib. feud. alie. per Fred. ubi allegat omnia supradicta.

Papæ plenitudinem potestatis uide per Alex. consil. lxxxvij. ij. parte. & in consil. ij. in j. parte.

Papa quæ non possit facere, ponit gl. in c. literas. de rest. spo. & Card. in cle. si Romanus. iij. quæstio. de præben.

Papa non potest tollere orationes, id est, ne oretur: quia id est, de iure diuino: sed potest facere, ne dicatur officium diuinũ ex tanto, non ex toto. Card. in cle. fi. de cele. mis. Item,

Papa non potest tollere decimas, sed potest concedere priuilegium, ne quis teneatur soluere decimas. Card. in cle. fin. in prin. v. q. de pœnis.

150 Papa omnia potest, præmissa claue discretionis ante clauẽ potestatis. Innoc. in c. quanto. de iureiur. secundum Abb. in c. uenerabilem. de elect. Sed

Papa nõ potest facere de quadrato rotundum. Ioan. And. in ca. cùm uenissent. de iud.

Papa solus dispensat cum irregularibus. Innoc. in c. cùm æterni. de re iud. lib. vj. Bal. in Marg. uer. Papa. uersic. xxiij.

Papa in quibus casibus solus dispenset. s̃. uer. Dispensatio. per totum.

Papa non restituit laicum ad famam. Innoc. & doct. in c. cùm te. de re iud. & Bal. ubi s̃. uersic. xxiiij. Sed Bar. contrà in l. infamem. ff. de pub. iud.

Papa habet in se plenitudinem potestatis. Inno. in c. ut nostrũ. ad fi. de appel. Bal. ubi s. uersic. xxv. & s.

Papa mandans simpliciter testes recipi, intelligitur, scilicet iuris ordine seruato. Innoc. in c. cùm dilectus. de confir. uti. uel inuti. & Bal. ubi s. uer. fi.

Papæ soli creditur, etiam de his, quæ uidit ante papatum. gl. in c. j. de renun. in vj. & in cle. j. de testi. & in c. ad Apostolicæ. de re iud. in vj. no. in c. cùm à nobis. de testi. & Bald. in l. iurisiurandi. C. de testi. ubi Ang. tenet contrà.

† Papa ubi facit aliquid contra constitutionem, respicientem generalem statum ecclesiæ, non est sustinendus, nisi faciat cum causa magna, & alijs nota: & est necesse illam probari, & exprimi, quia aliàs nõ præsumitur, licet irregulariter presumendum sit pro facto papę, ut ipse semper moueatur ex iusta causa: ut no. Innoc. in c. quanto. de consuetu. refert. & sequitur Lud. Ro. consil. cccclxxxiij. incip. Dubitatur primò, utrum electio. in pe. col. uer. iij. quia examinata solutione.]

Papa creatus habens uxorem, ignorantibus cardinalibus, licet non cogatur stare cum uxore, tamen tenetur ei reddere debitum carnis, & renunciare papatui, nisi uxor inducatur ad continentiam. gl. lxxix. dist. si quis pecuniam.

Papa non potest facere legem, quòd omnes clerici conueniantur coram iudice seculari. glo. xcvj. dist. Imperator. & Card. Zab. in c. perpendimus. de sent. excom. in repeti. & Lud. in sing. uer. Papa. uer. quæro, nunquid, &c. Item,

260 Papa successor debet finire inchoata per præcessorẽ. lxiij. dist. Adrianus.

Papa non potest in totum derogare iuri diuino. Card. Zab. in d. c. perpendimus. & Lud. ubi s. & no. in l. fin. C. si contra ius uel uti. pub.

Papa per suum rescriptum non præsumitur uelle alicui damnum inferre. in Spec. de iud. dele. §. v. uer. Gof. dicit.

Papæ potestas his uersibus continetur, quos fecit gl. in c. sicut. de exces. præla.

Restituit papa solus, deponit & ipse
Diuidit, ac unit, eximit, atq; probat,
Articulos soluit, synodumq; facit generalem,
Transfert, & mutat, appellat nullus ab ipso.

& ibi gl. declarat singulas partes eorum.

† Papæ soli creditur, etiam de his, quę gessit, & concernunt factum suum, etiamsi fuit factum ante papatum, & de illo attestetur factus papa: ut est gl. in c. j. in uerbo, statuit. de renũci. lib. vj. & in c. ad Apostolicæ. in uerbo, permisissent. de re iud. eo. lib. Quod dictum sequitur pro not. Lud. Ro. singul. mihi cxxvj. incip. Sanctissimus pater Eugenius.]

Papę, uel pontificis morte homicidæ tuti erãt, & liberati olim, secundum legem Moysi. gl. xv. q. j. illi.

Papæ lex non dicitur ius diuinum. c. non debet. & ibi Sicul. de consangui. & affi.

Papa non tenetur sequi diffinitionem præcessoris. c. discretionem. & ibi Sicul. de eo, qui dux. in uxo. consan. uxo. suæ.

Papa elect9 p simoniã nõ debet deponi, licet cardinales eligentes possent accusari de simonia. gl. in c. si quis pecunia. lxxix. dist. per c. licet. de elect. & tenet Card. in cle. ij. vij. q. de elect.

Papa per simoniam electus non dicitur Apostolicus, sed apostaticus. d. c. si quis pecunia.

† Papa licet accusari non possit, tamen mulier, quæ cum eo adulterium cõmisit, accusari potest. Feli. in c. quæ in ecclesiarum. in xiiij. col. uersi. xvj. in fi. de consti.]

Papa potest accusari de hæresi. xl. dist. si papa. non de simonia. d. c. si quis. & Card. in d. cle. ij. §. cæterùm. ubi etiam dicit, q electo non obstat exceptio hæresis.

Papa eligi non potest criminosus. gl. in d. c. si quis.

270 Papa per inspirationem eligi potest, etiã intra decem dies ante ingressum conclauis. Cur. in cle. ij. vij. q. de electi.

Papa intrusus potest anathematizari per cardinales. s. Cardinalis. uer. xij.

Papa potest adiri per simplicem querelam: quia est ordinarius singulorum. in Spec. de leg. §. superest uidere. uersi. item.

Papa, cùm solutus sit legibus, nõ potest accusari, nisi de hæresi, & à certis tantùm. Spec. de accusato. uersi. item papa.

Papa cùm aditur, quæ fiant præfationes. in Specu. de aduoc. §. vj. uer. uel tali, si fueris coram.

Papa potest dispensare cum periuro, uel constituto in peccato mortali, quòd promoueatur ad ordines sacros. in Specul. de teste. §. j. uer. sed quæritur.

† Papa an possit dispensare cum homicida uoluntario, qui est irregularis: uide Fel. in c. fi. in ij. col. uer. extra materiam. de maio. & obed. & Fel. in c. ad audiẽtiam. in j. co. uer. & ex istis sequitur. de homicid.]

Papa an præponat sibi alium in scribendo, & qua salutatione utatur in literis Apostolicis. in Spec. de re crip. præsen. §. iij. in prin. quòd sic.

Papa nondum coronatus, an debeat se papam appellare, & an possit administrare temporalia, uel spiritualia: & an utatur integra bulla, & an eo, quòd eligitur, confirmatur. in Spe. de rescript. præsen. §. ix. uer. item quod obtentum. & s. eo. uer. lxxj. concludit, quòd sic.

Papa solus potest solo uerbo absoluere. in Spec. de cita. §. iam de citatione. in ult. col. uer. quid si iudex.

280 Papa nõ præsumitur uelle alicui præiudicare, licet possit: quia non est author periurij. in Spec. de excep. §. iij. uer. sed quæro.

Papa qualiter proferat sententiam. Item,

Papa solutus est legibus. Item,

Papæ præsentia supplet omnem solennitatem. in Spec. de sententia. §. viij. uer. non ualet.

Papa solo uerbo restituit degradatos. in Spec. de accusatione. §. ij. post medium.

Papa in omnes ecclesias habet plenitudinem potestatis: quia ei subsunt omnes ecclesiæ. Spec. de præscript. uer. illud. & uide s. eo.

Papæ qualiter scribatur. in Spec. de appel. §. iij. uer. alij sunt. & de rescript. præsen. §. iij. iuxta prin.

Papæ curiales seruientes ei in domo excusantur à residentia in beneficijs. in Spec. de cler. non resi. Addo tex. in c. cùm dilectus. de cle. non resi.

Par in parem non habet imperium. l. nam & magistratus. ff. de arbi. & in Spe. de deleg. §. ij. uer. sed secundũ. nisi in casu l. j. C. ne lice. poten. scilicet quando officialis patrocinatur priuato in causa coram alio officiali: quia etiam à minori punitur. & adde s. uer. Inferior. uer. j. & ij.

Par, uel paria, de quot intelligatur. in l. qui concubinam. §. qui quatuor. & ibi Bar. de leg. iij.

Paradisus est duplex, scilicet terrestris, & cœlestis. gl. est de cõsecra. dist. iiij. ecclesia. Quid autem sit paradisus terrestris, & in quo loco sit positus, an possit ab hominibus adiri, uide gl. in d. c. ecclesia. & gloss. in c. omnibus. xxiiij. q. j. & est Græca dictio.

Paradisus terrestris est altissimus, ut aquæ cadentes ex eo faciant uicinos surdos, propter continuum strepitum. j. uerb. Surdus. uersi. xiij.

Paraphernalia bona, & eorum materiam, uide s. uer. Bona. & uersi. Maritus. per discursum.

† & uide per Brixien. qui ponit sex uer. † Et uide per Feli. aliquid in c. tertio loco. in fi. de proba.]

† Adde, quòd paraphernalia dicuntur bona, quæ mulier defert, & habet extra dotẽ. gl. est in c. ex literis. de pig. ff. de iure dot. l. si ergo. §. dotis. & C. de pact. con. super do. l. ult. uide Abb. in d. c. ex literis. in gl. pen. ibi: paraphernalia. Et dicitur à παρὰ, quod est iuxta, & φερνὴ, quod est dos, quasi iuxta dotem: nam sæpe mulier habet aliqua bona ultra dotem: & in istis bonis paraphernalibus censetur maritus procurator, unde potest in eis agere tanquam procurator, nec tenetur cauere de rato. Et hoc tenet Bar. in l. maritus. C. de procura. per l. fi. C. de pact. conuen. super do. Abb. in c. constitutus. de procur. Et ibi uide, an in bonis, & iuribus uxoris admittatur maritus ad agendum. & uide Bald. in l. doce. de rei uend. & con. dlxxviij. incipiente, Vxor. & con. dccxxiij. inci. Quidã. Io. An. de Imol. in l. Titio centum. §. Titio genero. ff. de condi. & demon. & Bart. in d. l. maritus.

Paraphernalia bona mobilia consumuntur damno uxoris, & non uiri, qui non tenetur de eis usu communi consumptis. l. de his. C. de dona. inter uirum & uxor. Alex. in l. æstimatæ. sol. matr.

* Paraphernalia bona dicuntur, quæ ultra dotem ab uxore ad maritum peruenerunt, quorumque administratio ab uxore expresse

expressè, aut saltem tacitè uiro est tributa. gl. Bart. & doct. in l. maritus. C. de procur. gl. & doct. in l. fi. C. de pact. conuen. Bald. in l. fi. C. qui potior. in pigno. habean. in l. fi. C. de sent. quæ sine certa quantit. in c. iurauit. col. fi. de probatio. Iason con. cxcvij. nu. 2. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Paraphernalia bona, etiam constante matrimonio, uxoris sunt, & ideo ea uiro adimere, & ab eo petere, quotiescunque uisum ei fuerit, potest. Bald. in l. ubi adhuc. col. pe. C. de iure dot. in l. fi. C. de pact. conue. Ias. con. cxcvij. nu. 2. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Paraphernalia bona, inuita, uel contradicente uxore, administrare uir non potest. l. hac lege. ubi Bal. C. de pact. conue. Ias. con. cxcvij. post. nu. 2. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Paraphernalia bona unà cum fructib. præsertim extantib. soluto matrimonio, uir, eius'ue hæredes, uxori, eius'ue hæredibus restituere debet. l. maritus. in prin. ubi Bart. & doct. ff. ad l. Falc. Ias. con. cxcvij. col. ij. uol. ij. Æmilius Maria Manol.

Paragraphus dicitur à paros Græcè, Latinè diuisio, & graphis Grçcè, Latinè scriptura, quasi diuisio scripturæ: & ideo malè profertur parafus, cùm debeat proferri paragraphus. secundum Archidia. in d. c. j. sed illud † est ratione breuioris locutionis. † Et per do. Ias. May. Instit. de act. §. sed istæ. nu. 2.]

Paragraphus ubi esse debeat. Bar. & Alex. post Io. de Imol. in l. iij. §. filius. ff. de lib. & posthu. & Barth. Cæp. in rubr. de testa. in repe. & per gl. in c. j. §. si sub ea. de postul. prela. in vj. & per † gl. in l. unum. §. si de fal. de leg. ij. † Et per do. Ias. May. in d. §. nu. 1. ubi etiam ponit de uer. & litera grossa.]

Paranymphæ dicuntur ancillæ custodientes uirginitatem. gl. in c. fina. xxiij. dist.

Paranymphæ debent ducere sponsum coram presbytero, ut benedicatur. xxx. q. v. aliter & c. qualis. & c. sposus. & ita seruatur in patria mea: sed post benedictionem debet abstinere à copula per noctem. ꝫ. Sponsus. uer. ult.

Parangariæ dicuntur, ex quibus prçstantur pecuniæ, & operæ: sed angariæ dicuntur præstationes personales. gl. in c. j. quæ sint regal.

Paratum ad commodum, non dicitur paratum ad usum proprium. l. cùm in testamento. & ibi Bart. ff. de auro & arg. leg.

Parata ad usum communem, nõ dicuntur ad proprium usum alicuius parata. l. legatis uxori. & ibi Bar. de legat. ij.

Parata solutioni pecunia quando dicatur. Bar. & Alex. in l. singularia. in fi. si cer. pet. ubi etiam Paul. de Castr. & Sali. in l. si ex precio. C. eo. tit.

Paratus soluere est proximus soluenti. glos. in l. ædem. C. loca. Addo, quòd paratus soluere similis est soluenti. l. ubi dominus. ff. de procur. l. iure ciuili. ff. de condit. & demon. ar. c. qui peiora. xxij. quæst. v. Item,

Paratus soluere dicitur, qui habet pecuniam in manibus suis. Bar. in l. prçtor. §. si quis paratus. de ope. no. nun. & in l. item. §. qui paratus. ff. qui. mo. pig. uel hypo. sol. per l. peculium. in fin. ff. de statuliber. nisi in casu l. pe. de rescin. uen. secundum Bar. ubi s. & in d. l. pe. & gloss. in l. si residuum. C. de distr. pig. Alex. con. cvij. iiij. parte.

Parentela antiqua probatur per auditum. gl. & Bart. in l. ij. §. idem Labeo. ff. de aqua plu. arc. licet hodie corrigatur per c. licet ex quadam. de testibus. uide not. in c. quoties. in gl. fi. eo. tit.

Parentela accipitur pro affinitate. Card. not. in cle. j. §. fin. de iureiur.

Parentela per quos probetur, no. in c. ij. xxxv. q. vj. & in d. c. licet ex quadam.

Parentela ut probetur, non est necesse probari de stipite. Io. de Pla. Instit. de gradi. §. hactenus.

Parentes dicuntur mater, & auus maternus. gl. in l. parentes. C. de testi. & in Spec. de teste. §. j. clxxij. col. Item oẽs ascendentes in infinitũ. l. Iurisconsultus. §. parẽtes. de gradi. in Specul. de teste. in §. j. uer. item, quòd est parens. Alex. in l. ij. ff. de in ius uoc. etiam naturales tantùm. l. iij. in fi. & ibi. Bar. de in ius uoc. Item largo modo omnes agnati, uel cõsanguinei: ut s. uerb. Agnatus. uer. v. & Ang. in §. œconomus. in auth. de ali. & emp. Item pater, & mater. l. iusta. de uerbo. signifi. in Spec. de succ. ab intest. uer. sed an. Item omnes ascendentes ex linea paterna, & materna. in Spec. de teste. §. j. in uer. item quòd est parens. Item etiam adoptiui in materia fauorabili. l. sed si hac. §. parentes. & ibi Bal. & Alex. † de in ius uoc. † Vide Dy. Instit. de actio. §. pœnales. & ibidẽ uide do. Ias. May. nu. 54. Et adde Fran. Are. in l. cùm quidam. §. dicitur. de acquir. hære.]

† Adde, quòd parentis nomine omnes ascendentes continentur. l. appellatione. ff. de uerbo. signifi. & dicitur Græcè parens γονεύς.]

* Parentum appellatione, in testamento eius, qui nullos ascendentes habet, ueniũt alij propinqui. §. œconomus. ubi Ang. de alie. & emphyt. in auth. Abb. in c. fraternitatem. not. ij. de sepult. Ay. Cra. cõ. lxxx. n. 12. uol. j. Æmilius Maria Manolesſ.

* Parentum appellatione ueniunt omnes propinqui in statuto, quod uetat, ne parentes eorum, qui à Rep. defecerunt, aliquem magistratum obtineant. Ias. in l. ij. §. j. no. ij. ff. de in ius uoc. Dec. con. ccccxxvij. col. ij. Ay. Crau. consil. lxxx. nu. 12. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Parentes sponsorum possunt promittere pœnam inter se. l. j. in prin. C. si rec. prouin. & Bald. in l. mulier. in v. col. C. de sponsa. & ꝫ. uer. Pœna à quibus. uersic. xiij.

Parentes succedunt filijs salua gradus prærogatiua. Vnde pater præfertur auo, & auus proauo. auth. defuncto. & ibi Bal. C. ad Tertul.

Parentes in feudum, uel emphyteusim ecclesiasticam non succedunt filijs. Bal. in d. auth. defuncto. circa prin.

Parentes succedunt per lineas, non per capita. Bald. in d. auth. defuncto. iij. col.

† Parentes succedunt cum fratribus, & sororibus utrinq; coniunctis defuncto filio in uiriles, & excludunt coniunctos in uno latere tantùm. Bal. & tex. in d. auth. defuncto. & gl. in l. j. ff. de iur. & fac. igno.]

Parentes, quibus sunt substituti filij, an possunt diuidere hæreditatem in præiudicium filiorum cum extraneo, quem putabant cohæredem. Paul. de Castr. consil. ccxxviij.

Parentes an possint destruere sponsalia filiorum. ꝫ. uerbo, Pater agit. uer. xj.

Parentes nõ possunt esse testes pro filijs. l. parentes. C. de testi. nisi quando est quæstio, an filius transiuerit ad religionem animo profitendi, uel non. ij. q. iij. sicut. Item nisi super ætate filiorum, de qua faciunt præsumptionem tantùm, non probationem etiam semiplenam. l. etiã. de proba. & s. uer. Ætas. uer. xl. & sequen. Item nisi in causa matrimonij ad probandum, an coniugati sint in gradu prohibito, uel non. c. uidetur. qui matr. accus. pos. Non autem pro matrimonio probando. capit. super eo. de testi. Quod est uerum, quando est disparitas inter eos, quia unus sit nobilior altero: aliàs sic, secundum Ioan. de Imol. & doct. ibi & Lanfr. in c. quoniam contra. uer. Testes. uer. & primò quæro, an parentes, &c. de proba. & no. xxxv. q. vj. c. j. Item nisi in testamento filij militis in militia testantis. l. qui testamento. §. per contrarium. & ibi Bart. ff. de testa. Hos casus ponit Spec. in tit. de testa. §. j. uer. item excipitur, quòd est parens. & doct. & Pet. de Su. in d. l. parentes. & Lanfr. ubi s. Item nisi in causa status. Bart. in d. l. iij. §. duæ causæ. ff. ad Carb. & per Bald. in l. ij. C. eo. tit. uidelicet in causa filiationis probandæ in Carboniana, ut ibi. Item nisi aduersarius consentiat. Io. And. in addi. Specul. de teste. d. §. j. uer. item quòd est parens. in prin.

* Parentes in causa matrimonij cùm inter coniuges est æqualitas, possunt esse testes, sec. com. opi. c. super eo. il ij. de testibus. ubi Doct. gl. in c. uidetur. ubi Doct. qui matrimo. accus. poss. Illust. Car. Hostien. in Sum. de testib. §. ij. Alex. con. clj. uol. v. Fran. Aret. con. xiij. Illustr. Card. Parisi. consi. lv. nu. 28. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Parentes in causa matrimonij sunt testes, cùm inter coniuges est inæqualitas, sed modica. gl. Abb. & alij, in c. super eo. il ij. de testi. Aret. con. xiij. Card. Parisi. con. lv. nu. 28. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Parentes & in causa matrimonij, & si inæquales sint cõiuges, possunt esse testes, si probatũ fuerit, iuuenem per diuturnũ tempus uirginẽ deperisse, nec alia ratione ea potiri potuisse. Illust. Car. Host. & Abb. ac Fel. in c. super eo. il ij. de testi. Imo. & Henri. Boi. in c. uidetur. qui matri. accu. Alex. con. 50. uol. v. Paris con. lv. nu. 28. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Parentes

* Parentes non possunt esse testes in causa matrimonij, si ad coniunctionem aliud accedat impedimentum. Feli. in c. super eo. il ij. de testib. Illustr. Card. Paris. con. lv. nu. 30. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

Parentes non possunt esse testes in causa, in qua filius est procurator alterius extranei, scilicet super aliquo facto uel dicto filij. Bart. in in d. l. parentes. in alia lect. arg. l. si eum. de in ius uoc. l. licet. §. j. ff. de obsequi.

Parentes contra filios non possunt esse testes. l. parentes. & ibi doct. in l. nimis graue. C. de testib.

Parentes in causa iniuriarum testes esse nō possunt pro aliquo de familia sua. Bart. in l. lex Cornelia. in princ. ff. de iniur. & doct. in d. l. parentes.

Parentum materiam supple ĩ. uerb. Pater. & s̃. uerbo, Mater. per totum.

Párere non dicitur fœmina, cui mortuæ exciditur uenter, & partus extrahitur. l. anniculus. la j. §. fi. de uer. sig. Alex. in l. quod dicitur. de libe. & posthu. & per Bal. in l. Arethusa. ff. de statu hominum.

Pares, id est, curiales testes in causa feudi præsumuntur deponere sine odio, prece, precio, & simil. & ideo non sunt interrogandi super his. Bal. in §. idcirco. de notis feud.

Pares dicuntur conuasalli, qui possunt probare inuestituram feudi. c. j. de consue. rec. feu. Bald. in l. si libertorum. C. de testibus.

Pares in tempore sunt pares in iure. l. aliæ. §. j. & ibi Bart. ff. de pig. acti.

* Paria sunt, aliquem coactum, uel ne cogeretur, timuisse. l. j. §. quæ onerandæ. ubi Bart. ff. quar. rerum act. Alex. con. 100. uol. iij. con. xlvj. uol. iiij. Card. Parisi. con. cxxxix. nu. 14. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

Paries uicini non potest incommodari. l. si quando. §. fin. si ser. uen. & ĩ. eo. uer. v.

Paries, qui debet seruitutem, debet refici per dominum, cuius est, ad instantiam eius, cui seruitus debetur. Bart. in l. harum. ff. si serui. uend. l. & si fortè. §. etiam. & ibi Bar. eodem tit. Sed Flor. contrà in l. sicuti. §. j. eod. tit. ubi uide text. nota. Item,

Paries seruiens, si reficitur fulctura, ne domus dominans corruat, ad dominum pertinet. d. l. sicuti. in prin. & ibi Bart. ff. si ser. uen.

Paries quando dicatur cōmunis pro diuiso, uel indiuiso. Bart. in l. damni. §. cùm parietem. ff. de damno infect. & in l. iij. de seruit. leg. & Flor. in l. quidam Iberus. §. parietem. ff. de serui. urba. prædi. Item,

Paries licet sit communis, non potest in eo socius inuito consocio facere aquarolum, uel fenestram. s̃. uer. Aquarolum. uer. ij. & uerb. Fenestra. uersic. j.

Paries communis inter domos uidetur uenditus cum domo pro medietate tantùm. Bar. in l. iij. ff. de serui. lega.

Paries super solo meo factus potest deijci propria authoritate mea, uel usufructuarij. Flor. in l. j. §. j. in fine. ff. de serui. rusticorum prædiorum.

† Parietes an teneatur facere, qui promisit facere tectum. uide Bal. in con. cxlv. in iij. parte.]

Parietis materiam supple s̃. uer. Murus. per totum.

Pariter, id est, eadem die, diuersis tamen momentis: uel, id est, eodem momento. l. si fundus. §. si duo. per gl. & Bar. ff. de pigno. Adde, quòd aliquando exponitur pro communiter. c. cùm olim. el ij. circa fi. de off. delega. Et de significatio. huius dictionis uide gl. in c. bonæ. el j. & doc. in c. cùm in iure. de elect. & in c. j. de postula. prælat.

Parlamentum uide per doct. in l. non ambigitur. ff. de legi. & Bartol. in l. ij. C. de decur. lib. x. Loquitur tamen in filio. & sup. uer. Consilium. el j. per discursum.

Parlamenta laicorum in ecclesia fieri non possunt. gl. & doct. in c. j. de immu. eccles. ubi Gemini. & doct. dicunt uerum, nisi de spiritualibus: sed per clericos sic.

Parochia fit per decem homines. in Spec. de noto. cri. §. viij. uer. quidam tamen.

† Parochiæ fuerunt diuisæ post aduentum Christi, episcopatus uerò & prouinciæ ante aduentum Christi. Abb. in rubr. eo. tit. de paroch.]

† Parochiani debent sustentare clericum, seu rectorem, si non habet unde se alat. glo. in c. omnis Christianus. de consecra. dist. j. Abb. in c. ex parte Adæ. de testib.]

† Quilibet de diœcesi potest dici parochianus episcopi, licet habeat alium presbyterum immediatum. Abb. in c. fi. de sepul. facit c. ad Apostolicæ. de dona. & uide bonam gl. in c. ij. de pœn. & remis. lib. vj.]

Parochiani tenentur alere sacerdotem suum inopem, nec possunt ab eo conducere operas diuinas. xvj. q. j. statuimus. de consecr. eccles. c. cùm sicut. doct. in c. relatum. de præb.

Parochiani ecclesiæ subiacentis plebi non tenentur cōtribuere ad refectionem plebis. Paul. de Castr. in l. cùm consuetudo. ff. de legibus.

† Adde, quod parochia episcopi dicitur tota diœcesis sua. c. ad Apostolicæ. de donati. ca. j. de rapt. Et parochia Græcè, Latinè partitio. Ecclesiæ parochialis habent curam diuisam ab alijs confinibus ecclesiæ limitatam. Et quilibet de diœcesi dicitur parochianus episcopi. Abb. in d. ca. ad Apostolicæ. in j. col. & in c. de multa. de praben. circa fi. & in repe. c. extirpandæ. §. qui uerò. in iiij. colum. de præben. ubi uide quis dicatur parochianus ecclesiæ, & scholaris cuius parochianus dicatur. & etiam in c. fin. de paro. per Abb.

Parochiani possunt accusare suum sacerdotem de simonia. in Spec. de simon. uer. possunt. ubi dicit, quòd etiam possunt ipsum accusare pro adulterio, uel alio crimine.

Parochialis ecclesia quæ dicatur, not. in c. fi. de paroc. Innoc. & doct. in c. de multa. de præben. & Bal. in Marg. uer. Ecclesia. uersic. viij. & l. si quis ad declinandam. in xxj. col. C. de episc. & cle. & sup. uer. Ecclesia. uer. ciij.

Parochiali ecclesiæ uerè subiacent, quo ad sacramenta, etiam clerici non curati habitantes in ea. de consec. dist. j. c. hoc attendendum. & in c. alia. xvj. quæ. j. & Abbas in c. ad audientiam. j. q. de eccles. ædific.

Parochiali ecclesię, quo ad sacramenta, non subiacent rectores parochiarum, sed episcopo. Abb. in d. ca. ad audientiam. de eccles. ædifi. in fi.

Parochianus nō potest agere actione furti contra suum sacerdotem. Bal. in c. j. in §. præterea. in iij. col. de prohib. feud. ali. per Federicum.

Parochianus potest uendicare ecclesiam. gl. in l. iubemus. in §. sanè. el j. uer. œconomus. C. de sacrosan. eccles.

10 Parochianus ecclesiæ potest uendicare rem ecclesiæ iniustè alienatam. l. iubemus. §. j. & ibi Bar. C. de sac. san. eccl. Addo text. & doct. in c. si quis presbyterorum. extrà. de rebus eccl. non alie. quod dicit ibi Bar. uerum esse in subsidium. per l. j. C. de decur. lib. x.

Parochiani an teneantur ad sumptus recōciliationis ecclesiæ. s̃. uer. Ecclesia. uer. xxx.

Parochiani non tenētur reficere ecclesiam dirutam, sed rectores eius. s̃. uer. Ecclesia. uersi. cclxxxiiij.

Parochia episcopi dicitur tota diœcesis. xij. q. ij. bonæ rei. de dona. c. ad Apostolicæ. de off. ord. c. significauit. Bal. in l. si qs ad declinandam. §. in omnibus. de episc. & cle. iij. col.

Parochia non potest diuidi per episcopum inuito parochiali rectore ecclesiæ, etiam ex causa. gl. & Abb. in c. ad audientiā. j. de eccles. ædif. Sed ibi Abbas dicit contrariū, quando subest causa iusta. per glos. x. dist. c. j. quæ dicit idem in papa, uolente diuidere episcopatum.

Parochia nō potest diuidi sine causa. gl. xciij. dist. nulli. & Abb. in c. ad audientiam. j. de eccles. ædif. ubi dicit causam unam esse, si sit ampla, adeò quòd in ecclesia non possit conueniri temporibus debitis: quia potest tūc fieri noua ecclesia, quæ habeat partem parochianorum primæ ecclesiæ.

† Parochię diuisio an possit fieri inuitis clericis. Car. Zabarel. c. auaritiæ. in fi. de præb.]

Parochianorum est ecclesia. cle. j. §. j. & ibi Card. de priuil.

Parochianus recedens de una parochia uadēs ad aliam, debet præstare decimas primæ ecclesiæ parochiali, à qua recessit. Bar. singulariter in l. omnes. de agri. & censi. lib. xj.

Parochialis sacerdos potest recipere sacramēta à religioso electo per episcopum. Car. in cle. j. xvij. q. de priuil. Item potest sibi assumere alium sacerdotem, uel religiosum, de licentia abbatis, ad administrandū sacramenta in parochia sua, puta tempore Quadragesimæ: ut ibi. q. xxj.

Parochiani possunt præsentare rectorem in ecclesia ex præscriptione tanti temporis, quòd non sit memoria in cōtrarium, siue à principio in ecclesia constat non habuisse, uel propriè ecclesiam factam esse liberam, non procedit prǽscriptio, etiam cum titulo dato circa papam. Card. in cle. ij. v. q. de iureiurando.

20 Parochianus potest recipere sacramenta ecclesiæ à religioso de licentia parochialis sui. Card. in cle. j. de priuil. de qua constet ipsi parochiano, secundum glo. ibi. & Card. in xv. q. Item de licentia uicarij parochialis non potest. glo. & Card. ibi. xviij. q. Item episcopi, archiepiscopi, & presbyteri. ibi. xx. q.

Parochiani si recedunt de parochia, & uadunt ad habitandum sub alia ecclesia non parochiali, non faciunt illam ecclesiam parochialem. s̄. uer. Ecclesia. uer. ciij.

Parochiani tenētur reficere uiam ante ecclesiam ipsorum. Bal. in l. ad instructiones. C. de sac. san. eccles.

Parochiani an possint eligere sepulturam in ecclesijs interdictis. Innoc. in c. ut priuilegia. de priuil. quòd sic, si ecclesia sit interdicta propter delicta clericorum: secus, si propter delictum populi.

Parochianus esse dicitur ecclesiæ, in cuius parochia scholaris, uel mercenarius, uel alius habitat, non si ad tempus ibi sit recessurus incontinenti. gloss. & Card. in cle. j. in xvj. q. de priuileg.

Parochianus quis dicitur illius ecclesiæ, uersus quam domus habet aditum, nisi in finibus alterius ecclesiæ magis conuersetur. Bar. in l. quod conclaue. ff. de dam. infect. quem etiam uide in l. iurisperitos. §. j. de excu. tut. in lec. Nicolai de Neapoli, & in l. omnes. post gl. de agr. & censi. lib. xj. Adde glo. in c. ij. de sepul. in vj. Innoc. in c. super eo. de parochijs. & per do. Alex. in d. l. quod conclaue. ubi etiam Ang.

Parochiæ. uide in tit. de paroch. & ibi per Spec.

† Parochia Græcè, Latinè dicitur partitio: & quid sit, per Io. An. in Nouella, in c. licet canon. de ele. in vj. Parochialis sacerdos est pastor. Io. An. in loco s̄. allegato.]

Parricidium an ueniat appellatione homicidij. Bal. in l. fi. in ij. col. uer. iuxta prædicta. C. in qui. cau. in integ. restit. non est necess. quòd non. & s̄. uer. Homicidium. uersi. iiij. & per Alex. in l. senatus. de accusationibus.

† Parricidium dicitur esse grauius, quàm homicidium, igitur grauiori pœna punitur. do. Barth. Soci. in consil. clvij. incip. Præsens. uer. nec obstare uidetur. quasi in fi. j. col. in ij. parte. & ibi in ij. col. uer. concludendum est. cum v. uer. seq. ponit, quòd dicitur maius delictum, quàm pœna furcarum.]

* Marcus Mantua sing. clv. Æmilius Maria Manolessus.

Parricida dicitur etiam, qui procurat carcerari patrem uel fratrem, uel simil. sed impropriè. Bald. in c. j. §. fin. quæ sit prima causa bene. amitten.

Parricidium quod dicatur. nota. l. j. ff. de parricid. Item,

Parricidium Darius cum fratribus parauit in Artaxerxem patrem post regnum sibi renunciatum ab eo uiuo: causa fuit, ꝙ pater Astaxiam uxorem suam promissam Dario denegauit, & sacerdotio uouit, sed dij paternæ pietatis ultores nō passi sunt parricidium fieri. Darius enim cum fratribus, & eorum uxoribus capti cæsi sunt, secundum Iustinum lib. x.

Parricida dicitur etiam, qui occidit patrem naturalem tantū. Bar. in l. quia semper. ff. de in ius uoc. Bald. in l. cùm acutissimi. in ij. col. de fideicom. & in c. naturales. si de feud. fue. con tro. Item, † Et per do. Iason May. Institut. de actio. §. pœnales. nu. 59.]

†

Parricida non est, qui filium ingratum & adulterum occidit cum nouerca coeuntem. l. diuus. & ibi Bart. de parricid. sed qui occidit patrem spiritualem. s̄. uerb. Occidens coniunctos. uer. xij.

Parricida debet insui culeo cum cane, uipera, & simia, & gallo gallinaceo, & proijci in mare flumē proximum, aliàs debet feris subijci. l. pen. ff. de parricid. & Instit. de pub. iud. §. alia. Sed hodie talis pœna non est in usu, sed decapitatur, & caret sepultura, secundum Sali. in l. j. C. eo. tit.

Parricida an puniatur pro solo attentatu, no. in l. j. ff. de parric. ubi est tex. quòd sic, quando cum ueneno.

Parricidij conscius tenetur. l. utrum. & ibi Bar. & Alex. de parricid. Adde Bar. in l. j. §. in eo. ff. ad Syllanianum.

Pars dicitur dimidia in dubio. l. etiam. ff. de usufru. l. de ætate. §. qui interrogatus. de inter. actio. l. nomē. §. portionis. de uerb. sig. l. si in rem aliquis. & ibi gl. & Ang. de rei uen. gl. in l. plenè. §. fi. de leg. j. in l. Titius. eo. tit. in l. talis. §. fi. ff. de pact. per gl. & in l. si qui aduocatorum. de postul. Addo Bal. in l. scimus. in prin. C. de inoff. testa. Bart. in l. ij. C. quando, & qui. quar. pars deb. lib. x. Bal. in l. scimus. §. illud. de inoffi. test. Card. in cle. ij. §. ij. de æta. & qua. ubi dicitur pars dimidia: & sic exprimitur quod subintelligitur. & in Spec. de lib. concep. §. iuxta. uersic. j.

† Vide per do. Soc. suo consil. ccxv. incip. Visa prædicta facti. uer. nec obstat si. circa fi. in ij. parte. & per Felin. in c. pastoralis. de officio deleg. in ij. colum. & per Fran. Aret. in l. eius, si cert. peta. in iij. not. & in l. si uxori. §. mulier. ad Velle. & Bal. in l. testator. §. latè. de lega. ij.] Item dicit, quòd uerum, nisi adijciatur uerbū, Aliqua, quia etiam de minori dimidia intelligitur. gloss. in cle. j. in prin. de foro compe. in uersic. aut earum parte. & ibi Cardinalis q. ix. Alex. de Imol. consil. lvj. ij. parte. & Bald. in c. j. cùm autem. de controuer. inue. Quod est uerum, etiam in materia statuti, uel consuetudinis, secundum Bald. in c. j. in prin. de feud. ali. Sed Bald. in l. si cum uel in utero. in fin. C. de testa. mili. dicit contrarium, & intelligit text. l. si unquam. C. de reuo. do. ibi: partem aliquam, id est, dimidiam: & tamen est ibi dictio, Aliqua. Aliquando significat totum. l. uxori. in prin. cum glo. & ibi Bart. de leg. iij. & l. rectè. uer. Quintus. de uerb. sig. & Bart. in l. si plures. de dam. infec. Alex. in l. ij. C. de hære. instit. † Et uide per do. Soci. consil. cclxxij. incip. Prosequendo. uersic. vij. ista conclusio. uer. nam licet. in d. parte, char. cxv. & adde Bal. in l. qui non. in §. fi. de hære. insti.]

† Adde, quòd partis appellatione licet ueniat medietas. l. nomen filiarum. §. portionis uerbo. ff. de uerb. sig. l. & partis. ff. de usufru. c. j. de conces. præben. lib. vj. tamen si adijcitur dictio aliqua, uenit pars infra dimidiam. gloss. est singularis in cle. j. in uerbo, aut earum parte. de for. compet. quam magni facit Abbas in c. super eo. de eo, qui cog. consang. uxo. suę. & in c. pastoralis. circa finem primi responsi. de off. deleg. Facit quod uoluit Abb. in c. relatum. el ij. in uer. & pondera uerbum, Aliqua. de testa. & uide Bal. in c. j. §. cùm autem. in uer. quæro, utrum sit differentia, dicere partem, an aliquam partem. in tit. de contro. inuesti. in usi. feud. & uide quod uoluit Bar. in l. meminimus. C. quando & quib. quar. pars de. lib. x. & in l. si plures. ff. de dam. infec. & in l. interdum. ff. de hęred. inst. Barb. in c. ij. de libel. obla. Pet. de Anch. & Domi. in c. indemnitatibus. §. si uerò. de elect. lib. vj. do. Petr. & Abb. in c. extirpa. de præb. & in c. cùm homines. de deci. & Ang. in d. l. interdum. §. filiusfa. & in l. si rem. ff. de rei uend. & in d. l. etiam. ubi dicit, quòd iura allegata per Bart. in d. l. interdum. & in alijs iuribus non faciunt ad propositum: quia loquuntur in hæreditate, cui attribuitur similis diuisio in partes duodecim. Et dicit, quòd omnis consuetudo mundi seruat contrarium eius, quod uoluit Bar. in d. l. interdum. quòd libellans debet esse cautus, ut si in libello petat duas partes rei, ut dicat, & exprimat duas partes & portiones de tribus totius rei: quia si simpliciter peteret duas partes, intelligeretur de duodecim partibus: quia illud nō est uerum, per d. c. indemnitatibus. §. si uerò. ubi duæ partes intelliguntur respectu totius. & uide Barba. in c. j. de testa. ubi de hoc. & dicitur Græcè μέρος. Partes autem sunt, secundum beatum Thomam, iij. parte, quæ. xc. artic. j. in quas materialiter diuiditur totū.

* And. Alc. con. cccxxxv. nu. 1. Fran. Curt. minor con. clxxvij. nu. 7. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Partis fundi fundus appellari potest. l. locus. ff. de uerb. sig. Fran. Curt. in con. cxxxj. nu. 1. & 8. uol. ij. Æmil. Maria Man.

Partium duarū appellatione intelligitur scilicet de duodecim, nisi addatur uerbū, De tribus: ut, peto duas partes fundi de tribus. Ang. in l. si necessarias. §. si duo. ff. de pigno. & Bar. in l. interdum. ff. de hære. insti. & l. qui non. §. Lucio. eo. tit.

Partis appellatione res pro indiuisa significatur. l. rectè. uer. Quintus. de uer. signifi. uide l. si in rem aliquis. in prin. cum gl. ff. de rei uend.

* Pars una testamenti secundum aliam intelligenda est. l. iij. §. sed etiam inter duos. ff. de lib. & posthu. Ay. Crau. con. lxij. nu. 2. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Pars

* Pars maior uniuersitatis, ea quæ à tota uniuersitate, nemine dissentiente, sunt acta, reuocare non potest. l. nihil tam naturale. ubi Doct. ff. de regul. iur. Doct. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iur. in cap. cùm omnes. de constituti. Roman. consil. ccclij. quæst. iij. Aymo Crau. consi. cxxxij. num. j. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Minor Pars uniuersitatis magistratum abrogare potest, ei qui magistratum ab omnibus, nemine dissentiente, accepit. Aymo Crau. con. cxxxij. nu. viij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Pars maior uniuersitatis nihil agere potest, nisi alij, qui in ciuitate adsunt, confuerint. l. ij. C. de decur. lib. x. Barto. in l. nulli. in extre. ff. quod cuius. uniu. nomin. Aymo Crau. con. cxxxiiij. nu. ij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Pars maior uniuersitatis sufficit, in ijs, quæ ad publicam utilitatem spectant, etiamsi statutum omnium consensum desideret. Illust. Cardin. Abb. & Præposit. in cap. constitutus. il j. de appellatio. Aym. Crau. consi. cxcv. nu. viij. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

Pars hæreditatis fratris mortui accrescit fratri superstiti, non autem sorori per statutum exclusę à successione. s. Filia exclusa. uersi. xv.

Pars substantialis domus legatæ uni, si legata erat domus alteri, est communis utrique legatario. Bartol. sing. in l. si alij. in fi. ff. de usufru. lega.

Pars rei accedens regno, an regatur constitutionibus regni. Bart. in l. si conuenerit. la ij. §. si nuda. de pig. act. quòd sic.

Pro parte, id est, pro legitima. l. scimus. & ibi Bart. in fin. C. de inoffi. test. Bald. in §. illud. & s. Donatio inter patrem & filium. uer. lxxxiij. Item,

Patris exceptio non impedit receptionem residui, sed transactio sic. l. post. & ibi Bal. C. de furtis.

Pars tertia non dicitur minima. l. cùm oportet. §. cùm autem. & ibi Bal. C. de bonis, quæ libe.

Pars hæreditatis non dicitur una res tantùm. l. & si non. & ibi Bart. ff. si quis omis. causa testa.

10 Pars dimidia dimidiæ uenit in legato dimidiæ, quando testator habet tantummodo dimidiam dimidiæ. Bar. in l. serui electione. §. fi. de lega. j.

Pars fundi diuisi dicitur fundus, & uenit in legato fundi. l. plané. §. fin. de lega. j. in Spec. de probationibus. §. j. uersic. quid si pars. Item,

Pars hæreditatis accrescit cum onere suo. l. ciuitatibus. §. j. de leg. ij. l. Celsus. aliàs l. pater meus. §. fi. per gl. & Bar. in princ. de leg. j. & in l. si Titio. §. Iulianus. eo. titu.

Partis agnitio arguit agnitionem totius. Barto. in l. si cui res. de lega. ij

Pars legati facti duobus, quorum unus est incapax, debetur fisco, nõ autem socio capaci, cui non accrescit pars indigni. l. si Titio. & ibi Bartol. de lega. ij.

Pars fundi legati debita alteri per testatorem actione personali, non debetur legatario. l. qui concubinam. §. qui fundum. & ibi Bar. de lega. iij.

Pars hæreditatis relictæ tribus fratribus reciprocè accrescens secũdo post mortem primi, uenit in fideicommissum, quod debetur tertio post mortem secundi. Barto. in l. cùm pater. §. xv. de leg. iij.

Partium uoluntate receditur à iure communi. Inno. in c. j. de restit. spo. Bal. in Marga. uerbo, Pars. uersi. ij. & sup. uer. Consensus partium. uer. j.

Partis ratione uitiatur totum. Item,

Partis maioris ratione ualet totum. in Spe. de lega. §. vj. uersic. quid si causa.

Partem faciens, an totum facere uideatur. in Spe. de salario. §. iij. uer. sed pone, quòd nomine.

Pars fundi decisa sequitur fundum. in Spe. de proba. §. j. uersi. quid si pars.

Partem recipiens tenetur pro parte. in Spec. de salar. §. iij. uer. sed pone.

Pars est sub toto. Vnde

Pars uidetur petita, petito toto, & sententia lata super toto, uidetur etiam lata super parte, & obstat exceptio rei iudicatæ. l. si quis cùm totum. in princ. & per totam l. de except. rei iudi.

Partiales ciuitatum damnificantes alios partiales aduersarios suos, tenentur ad interesse, & ad æstimationem iniuriæ, si iniustè fecerunt. Bald. in cap. j. §. iniuria. j. col. de pa. iu. fir. & Inno. in cap. fin. in j. col. magna, ad fin. uer. item nobis uidetur. quod met. caus. & Alexan. in l. iniuriarum. ff. de iniur.

Partiales ecclesiæ Romanæ qui dicantur. in Specu. de treu. & pace. Item,

Partialitas terrarum dicitur casus fortuitus: unde si maritus exulet ex causa partialitatis, dicitur, non culpa sua, sed causa partialitatis, exulare. Bal. in l. si cùm dotem. §. si maritus. in j. col. uer. & hoc facit ad quæstionem. ubi Imo. ff. solut. matr.

Particeps dicitur qui consilium præstat. Bald. in l. j. C. si rec. prouin. & ibi Bart. qui dicit idem de filiis, nepotibus, propinquis, & domesticis, per textum singularem ibi.

Particeps criminis reuelans crimen, an habeat præmium statuti constitutum reuelantibus. infrà, Reuelans. uersic. viij. quòd non.

Particeps criminis an & quando puniatur. Bart. in l. j. §. occisorum. in fi. ff. ad Syllan.

Particeps litis non potest esse testis. Bald. in l. dictantibus. C. de testa.

Particeps criminis an possit esse testis. uer. Testes qui esse possunt. uer. xxxix. * not. in c. ueniens. de testib. in l. fi. C. de accusa. Anchar. cõ. xxiij. Raph. Fulgos. con. cxxxvj. cõs. clxxiij. Ioan. Anan. con. lix. Illust. Card. Parisi. con. lviij. nu. lxxij. co. clxiij. nu. 8. uol. 3. Aemilius Maria Manolessus.

* Pars una testamenti declarat aliam. l. utrum. ff. de petiti. hære. l. qui filiab. l. si seruus plurium. §. fi. ff. de leg. j. Fran. Curti. mai. consi. lj. co. vj. Bart. in l. j. §. & parui. ff. quod ui aut clàm. Illust. Card. Pari. consi. xxxviij. nu. xix. consi. xl. nu. xvj. consi. lxxxiij. nu. xv. uol. ij. consi. lvij. nu. ij. uol. iij. Aemilius Maria Manolessus.

Participis materiam uide j. uer. Socius. per totum.

Participans scienter in diuinis excommunicatus non potest absolui, nisi per papam. Car. in cle. j. §. j. de priuileg.

Participans cum excommunicato incurrit excommunicationem minorem. no. in cap. ij. de except. & gloss. in c. intelleximus. de iudi. nisi sit aduocatus, uel procurator eius, ut ibi. Addo gloss. in cap. cùm desideres. de sen. excom. quæ ponit casus, in quibus quis potest participare cum excommunicato sine pœna. Item nisi sit consanguineus. c. inter alia. de sen. excom. xj. q. vij. quoniam multos. secũdum Ludo. Pon. in l. j. iiij. col. ff. in ius uo. ut eant. Item uerum, etiamsi participauit per literas. cap. ubi. §. nulli etiam fas. de elec. in vj. gl. & Car. in cle. fin. in prin. de sen. excom. ubi idem dicit, si mittat nuncium. Item uerum, etiamsi participauit excommunicato mortuo, associando eum ad sepulturam, secundũ quosdam. Sed Host. contrà nesciens. sup. Excommunicatio. uer sicu. c. ij. Item nisi in conuertendo eum. cap. cum uoluntate. & ibi Abb. de sen. excom. Item etiamsi excommunicatus non respõdit, uel si erat furiosus. Car. in cle. j. q. xv. de sepul. Item uerum, si nutu, uel aliis signis frauduleter, uel quia est mutus, secundum Car. post gl. in cle. fi. in prin. de sent. excõ. Item si conuiuio, oratione, uel itineratione. gl. ibidem, nisi in papa. gl. ibi.

Participium præteriti temporis iunctum uerbo præsentis temporis, quid significet. per Bart. in l. uerbum oportebit. de uer. signi.

Participium an faciat conditionem. Bart. in l. j. ulti. col. de cond. & demon. in l. j. ff. de pericu. & commo. rei uend. quòd non. Sed

Participium competenti facit conditionem, id est, si competat. gl. in cle. j. in fi. de præb. & in uer. dignitatibus. & in practica Papien. de sententia diffinitiua. uer. absoluimus.

Participium futuri temporis nõ importat necessitatem. Alex. † contra gl. Bal. & Ang. in rubri. ff. de lib. & posthu. † Et per do. Ias. May. Insti. de actio. §. præterea. nu. x.]

Participium præteriti temporis iunctum cum uerbo, requirit factum esse, & factum durare. Bart. in l. si is qui in puteum. §. j. ff. quod ui, aut clàm. & in l. tutor, qui repertorium. ff. de admi. tut. quòd

Participium preteriti temporis significat actus perfectionem.

Particula instrumenti pertinens non uitiatur per aliam impertinentem. Bald. in l. eo, quod. C. si certum petatur.

Particula instrumenti faciens ad causam, debet edi. §. Editio. el j. uer. vij.

Particula instrumenti, uel statuti, non probat. Bart. in l. j. §. fin. de eden.

* Particulare si fideicommissum alicui sit in testamento relictum, & alij uniuersale, bona omnia ab hærede tradenda fideicommissario uniuersali sunt, qui postea fideicommissario particulari dabit, quod ei per fideicommissum à testatore relictum est. Illust. Cardin. Pari. consi. liiij. nu. xlvij. uol. iij. Aemilius Maria Manolessus.

Partus dicitur pars uiscerum: unde sequitur partem uentris: & talis est partus, qualis est mater. in Spec. de feu. §. ij. uersi. quintò quæritur. circa medium.

Partus non dicitur pars rei, quando est in uentre, nec tunc facit rem preciosiorem, sicut fructus pendentes faciunt. Bart. sing. in l. in lege Falcidia. placuit. ad legem Falcidiam.

Partus an & quando sequatur conditionem patris, uel matris. no. in l. fi. & ibi Bal. C. de ser. fugi.

Partus legitimus sequitur conditionem patris. Sed

Partus illegitimus sequitur matrem. l. cùm legitimè. & ibi Bar. ff. de statu ho. Quod uerum est, etiamsi rescripto statuto, uel consuetudine contrarium disponatur. C. de decur. l. exemplo. & l. diuæ memoriæ. li. x. Sed

Partus ex Iudæa & Christiano sequitur patrem. xxviij. q. j. Iudæi. & s. uer. Natus. uer. vj.

Partus cedit dominio matris, non dominio patris. l. Pomponius. §. idem scribit. & ibi Bartol. ff. de rei uendi. & l. partum. C. eod. titu.

Partus causa est fauorabilior, quàm iam nati, secundum Bald. in l. 3. C. ad Velleianum.

Partus habetur pro nato fauore testamenti, & contractus fauorabiliter. Bal. in l. fi. in iij. colu. in fine. uer. item quid si substituti. C. de suis & legitimis.

10 Partus, dum est in utero, dicitur persona incerta. Bal. in rubri. C. ad Treb. in j. q.

Partus apud furem conceptus an & quando sit furtiuus. Bald. in l. ancillæ. C. de fur. in j. col.

Partus rei furtiuæ an & quando possit usucapi. no. in d. l. ancillæ. & ibi Bal. in vj. oppo.

Partus pignoris uenit in pignore. l. j. & ibi Bald. C. de partu pignor.

Partus quibus casibus non sequatur uentrem. Bart. in l. ne diutius. C. de agri. & censi. li. xj. ubi ponit quator casus.

Partus an cedat legatario uentris. in l. si ancillas. & in l. huiusmodi. §. legatum. de leg. j. quòd sic.

Partus an possit peti, si petita fuerit serua prægnans. in l. si quis cùm totum. §. si ancillam. de excep. rei iudi. quòd sic.

Partus suppositi accusatio fieri potest quádocunq;, nulla præscriptione obstante. Item,

Partus abacti crimen ne procreetur inuito marito potest quádocunq; puniri. in Spe. de accusator. uer. item quòd lapsi.

Partus ancillæ non est in fructu. Institu. de rerum diui. §. partus. & Car. in cle. j. q. xvij. de decimis. nec uenit appellatione animalium, ut ibidem.

20 Partus partuum uenit in obligatione animalis cum omni causa, sicut fructus fructuum. s. uer. Fructus. el j. uer. v.

Partus cedit ex titulo, ex quo cedit uenter. l. non quocunque. §. Iulianus. & ibi Bart. de lega. j. l. si quod ex Pamphila. & ibi Bart. de leg. ij.

Partus natus ex re legata, pendente conditione, non debetur. l. Licinius Locusta. in prin. de leg. ij. & ibi Barto.

Partus non uenit appellatione mancipiorum. l. uxorem. §. uxori. de leg. iij. & quod not. in l. legatis. §. ouibus. eo. tit.

Partus nasci potest etiam in x. xij. & xiiij. mense, secundú Bar. in l. Gallus. in prin. de liber. & posthu. Item in mense xvj. secundum Plinium. Vide notata in l. septimo mense. ff. de stat. homi. uide Albe. in l. j. C. ad Orficianum.

Partus ancillæ dotalis pertinet ad uirum, qui de periculo teneretur ancillæ. l. pe. §. iij. & ibi Bart. ff. so. matrimo.

Partus an ueniat in uenditione matris. in l. uaccæ. ff. de euic. & Bart. in l. si quod ex Pamphila. de leg. ij. quòd sic. & in l. si certo. §. usqueadeò. ff. commodati. & ibi per Gul. & s. eodem. uer. xix.

Partus suppositus in loco mortuorum, non dicitur in fructu. l. deducta. §. hæreditatem. & ibi Bart. ff. ad Trebell.

Partus pignoris sequitur pignus, & accedit obligationi pignoris, si percipitur à debitore. l. Paulus. §. si mácipia. & ibi Bar. ff. de pigno. & Bart. in l. j. ff. de Salui. interdic. ubi dicit uerum esse, ut suprà. Sed secus, si nascitur apud emptorem pignoris. d. l. j. in prin.

Partus futurus potest dari in pignus, si tépore, quo datur, est in bonis debitoris. l. si colonus. §. j. ff. qui potio. in pign. hab.

30 Parere, uel

Parturire non dicitur mulier, quando cęditur ei uenter, & partus extrahitur. Bar. in l. Arethusa. ad fi. ff. de sta. homi. l. si ego. §. partus. ff. de Publicia. in rem actio. Dicitur tamen legitimè natus, qui sic cæso uentre nascitur. Bal. in l. fi. iij. col. magna. uer. uidi dubitari. C. de suis, & legi.

Paruum tempus aliquando dicitur decem mensium spacium. not. in l. ij. C. de secun. nup. Sed uide Angel. in authen. de hære. & Fal. in prin. in j. col. colla. j. & sup. uer. Modicum. uer. iiij.

Paruulus quis dicatur. gl. est. in l. sancimus. C. de infan. expo.

Paruæ causæ quæ dicantur. s. uer. Causæ breues. uersi. j. & per totum.

Parum in bonis quomodo intelligatur. per Ang. in auth. de hære. & Fal. in prin. in j. colu. in uer. super gl. eadem.

Pascha quomodo intelligatur, not. in l. omnes. & ibi Bal. C. de fer. Et est dictio Græca. & est celebrandum intra xxiiij. lunam, & xxj. diem mensis Aprilis inclusiuè, secundum tex. in c. celebritatem. de consecra. distinc. iij.

Pascua ueniunt appellatione fundi. leg. Seiæ. §. Tyrannæ. de fun. instru. & s. uer. Fundus. uersic. xiij.

Pascua sunt, quæ sunt destinata pasturæ pecudum. l. sylua. §. si cum ibi no. ff. de uerb. signi. † Adde do. Barth. Soci. in con. lxij. inci. In primo. uer. postremo. circa prin. in j. parte, quòd pascua deputata ad usum fundi, & cum eo uno nomine nuncupata ueniunt sub nomine fundi.]

Pascuorum consuetudo inspici debet. s. uer. Consuetudo. el j. uer. lxiiij.

Pascuatio in fundo alieno est prohibita. l. Quintus. ad legem Aquiliam. l. fi. C. de pascu. pub. lib. xj. l. iniuriarum. §. fin. & l. sequen. ff. de iniuriis. l. per agrum. C. de seruitut. Alex. consi. xxxiiij. iiij. parte.

Pascuorum materiam ponit Barth. Cæpol. de serui. rusti. tit. de serui. pascu.

Pascuis emptis per uniuersitatem non possunt utifrui singuli ex ea, nisi constet emptam esse ad commodum singulorum. l. testatrix. §. fi. & ibi Bart. ff. si serui. uen. & ibi Floria.

Pascere potest quis fructus uicini iacentes in suo solo. l. qui seruandarum. §. fi. ff. de præscrip. uerb.

* Pascua publica, non sunt domini loci, sed uniuersitatis, in cuius territorio sunt. Paul. Castr. consil. ccclxxvj. colum. ij. uol. j. consi. lvj. col. ij. uol. ij. Aymo Cra. con. cliij. nu. j. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

* Pascua diuidenda sunt inter uicinos pro eorum necessitatibus & modo agrorum, cùm de iis inter uicinos controuersia est. l. testatrix. §. fin. ubi Albe. ff. si serui. uendic. Alber. in l. Imperatores. ff. de seruit. rusti. prædi. Aymo Cra. con. cliiij. nu. j. uol. j. Calcan. con. xxxiiij. col. iij. Aemil. Maria Manol.

* In Pascuis seruandú id est, quod iam multos annos est seruatú. l. cùm nulla ratio. in extr. C. de pascuis publi. li. xj. l. j. l. ij. C. de fund. limitrop. eo. li. Calcá. có. 50. col. ij. Deci. có. cccl. Ay. Cra. con. cliiij. nu. j. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

* Pascendi ius xl. an. possessione acquiritur personis. Anchar. con. cclv. Pau. Cast. con. cxiij. col. ij. uol. ij. Ay. Cra. consi. iiij. nu. v. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

* Pascendi ius prædijs non acquiritur, nisi tanti temporis spacio, cuius initij memoria non extet. Deci. con. cccclxxxiij. col. fi. Ay. Cra. con. iiij. nu. v. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

Passio Domini nostri Iesu Christi quare dicatur notoria. in Spe. de notó. cri. §. viij. uer. notorium facti.

Passus quomodo mensuretur: uide glos. ordi. in cap. sicut antiquitùs. xvij. q. iiij. & gl. in l. iij. ff. de uer. sig. quod habet quinq; pedes. & j. proximo.

Passus habet pedes quinque. Flor. tenet in l. uiæ. ff. de ser. rust. prædi. l. iij. & ibi gl. ff. de uerb. sig. Alex. doc. ibi. & Alex. post Bart. in l. j. ff. si qu's cau. Vide Bart. in l. iij. ff. de uer. sign. glo. xvij. q. 4. sicut. el j. s. Albe.

Pastinum an ueniat appellatione uineæ. not. in l. Seiæ. §. Tyrannę. & ibi Dy. & Ray. & doct. ff. de fun. inst. quòd non, nisi coniunctum sub una appellatione contineatur. & j. uer. Vinea. uer. j.

Pastor si fiat lupus, tenetur actione furti. l. si seruus. & ibi Bal. C. de fur. & dicitur Græcè ποιμήν.]

Pastoris appellatione comprehēditur episcopus, & superior. gl. & Card. in cle. in plerisque. de elec.

Pastor tenetur de custodia. in Spe. de acti. seu peti. §. iij. uer. item not. quòd si. in fin. Nam non est pastoris bona excusatio, si lupus comedat ouem, secundum Abb. in cap. innotuit. de elect.

Pastus actio ponitur in Spe. de iniur. & dāno dato. §. ij. uer. porrò. & uer. sequen. ubi uide.

Pater & filius sunt copulati nexu diuino. Bald. in l. cùm adoptiuis. ij. col. uer. ibi. cùm enim. C. de adop.

* Pater & filius una & eadem persona uidetur. l. fin. C. de impuber. §. si quis alij. §. ei uerò. Insti. de inutili. stipul. Illustris. Cardin. Parisi. consil. lxxxiiij. num. xlvij. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

* Pater & filius una persona uidentur, & pro una tantùm persona soluunt tributum unicuique personæ impositum. Bar. in l. j. §. domini. il ij. ff. ad Syllania. Bald. in l. etiam. col. pen. C. de exec. rei. iudic. Iason in l. filius p acifscendo. colum. j. C. de pactis. Aymo Crau. consi. ccxlix. num. x. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

* Patrem & filium, unam & eandem personam uideri, dixi: nō est enim uerè, sed fictè una persona. Bart. & alij. in l. si is qui pro emptore. ff. de usucapio. Illust. Cardin. Parisi. consil. lxviij. num. clxxxviij. uol. iiij.

† Adde, quòd pater dicitur generās, filius nascens, spiritus sanctus ab utroq; procedens. gl. in c. unico. de summa trinit. & fide catho. in vj. & dicitur Græcè πατήρ.]

Pater magis contristatur de morte filij, quàm econtrà. Bald. in l. j. ij. col. uer. in text. ibi: solatium. C. de his, qui ante apertas tabulas.

Patris macula filium afficit. l. fin. & ibi Bald. C. de lib. & eorum lib.

Patris factum fauorabile. Item,

Patris ciuitas. Item,

Patris ęstimum prodest filijs. Bal. in l. ij. in ult. col. uer. item no. C. de li. & eo. li. s. uer. Estimum. uer. x. Addo gl. in l. ij. C. qui æta. li. x. & Bald. in l. diximus. §. fi. ff. de excu. tut. & do. Alex. in con. lix. quod incipit, Super hæsitatione.

† Pater an præsumatur filio præmortuus, quando simul moriuntur, uide do. Barth. Soci. in l. qui duos. §. cùm in bello. in ij. col. uer. not. secundò. de rebus dubiis.

Pater præsumitur uiuere, nisi constet contrarium, id est, de morte. gl. & Bar. in l. sed & si de sua. in prin. ff. de acquir. hæredi. & quod per Bald. in l. ex persona. C. de proba. Item in quolibet alio, usque ad centum annos. Bart. in l. ij. §. si dubitetur. & ibi glo. ff. quemad. test. ape. & l. fi. C. de sacrosan. ecclè. & Gul. in l. ab hostibus. ff. ex qui cau. ma. & j. uersicu. j.

† Et per Fran. Aret. in l. sed & si de sua.]

Patris appellatione uenit etiam naturalis tantùm, non adoptiuus. Bald. in l. si non speciali. C. de testa. per l. fideicommissum. de condi. & demon. l. iij. §. fin. & ibi Bart. de in ius uoc.

† Et Bald. in l. Iulia. de ritu nupt.]

Pater substituti non uenit appellatione hæredum substituti. Bald. in c. j. de nat. suc. feud.

30 Pater dicitur orbatus filio, etiam quando habet filium inutilem sibi. l. fi. & ibi gl. ij. C. de plagia. sic uxor dicitur uidua, quæ habet uirum inutilem. gl. ibi.

Pater non est præferendus filio in magistratu in actibus publicis: aliàs sic. Aul. Gel. li. ij. c. ij.

Patrem esse, uel haberi pro patre, sunt diuersa. l. si maritus. §. j. per Bart. & Alexan. ff. de adul. l. interdum. §. qui tutelam. de furtis. & in l j. C. de his, quæ sub modo.

Pater præsumitur se odisse pro filio. l. qui rei. §. si quis. & ibi Alex. de his, qui mor. sibi consci.

Pater uilis persona non potest contradicere filiæ agenti de dote. l. si cùm dotem. §. eo autem. in fi. & ibi doct. & Alexan. solut. matrim.

Pater, etiam inimicus filij, dolet eius mortem, ut fecit Dauid, qui planxit tribus diebus, & tribus noctibus mortem Absolonis filij sui. Cyn. in l. propter insidias. C. qui accusa. non possunt. * Aymo Crau. v. cap. col. j. nu. j. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

Pater hostis patriæ potest occidi à filio. l. minimè. cum glos. de relig. & sumpti. fune. & ibi Alex. dicit idem, si est hostis fidei Christianæ.

Pater dicitur superior, cui debet filius obedire. l. ij. de iusti. & iure. intātum quòd eius iussus excusat filium à periurio. Alex. in l. fi. ff. qui satisd. cog. Fred. de Senis con. cxcj. quæstio talis est, electus, &c. Adde s. Filius. in uer. xl. & seq.

Patris appellatione in statuto non comprehenditur mater in odiosis & correctoriis iuris communis: ut si dicit statutum, quòd pater teneatur assignare legitimam filio in uita. Bald. in l. quicunque. v. colum. C. de ser. fugi. & in l. quisquis. C. ad legem Iul. maiest. nec auuus. Bal. in l. si filius tuus. ad Maced. Item,

Paternum feudum dicitur quæsitum per quemcunq; superiorem. c. j. de natura succ. feu. in usi. feu.

* Pater plus uni filiorum quàm alteri donare, & relinquere potest. Fran. Cur. min. con. cviij. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

20 Pater potest denominari à filio: ut Iacobus pater domini Ioannis Bertachini. l. j. §. causam. ff. de postu.

Pater an sit præferendus patriæ, uel econtrà. Bart. in l. ueluti. ff. de iusti. & iure, distinguit. & in Spec. de aduo. §. j. uer. quid si pater. & Io. Pet. in l. quos prohibet. ff. de postu.

Patris calamitas non nocet ingenuitati filiorum. Bal. in l. cum antiquioribus. vij. col. C. de iur. delib.

Patris appellatione an ueniat auus. Bart. in l. liberorum. in fin. ff. de uerbo. signi. & Bald. in l. filius. C. ad Maced. quòd non, in odiosis.

Pater & mater, non præsumitur decipere filios. l. si superstite. in fi. C. de dolo. Paul. de Cast. consi. cccvij.

Patris & filij censetur unum patrimonium. l. ij. C. qui æta. libr. x. Bald. in l. qui se patris. C. unde liberi.

Patrem bonum debet filius imitari. Sp. in procе. uer. cæterùm.

Pater dicitur possidere filio possidente, & econtrà. Bal. in l. ij. C. de legi. hære. per l. fi. C. de usufru.

Pater præsumitur magis diligere filium, quàm econtrà. l. isti quidem. ff. quod metus causa.

Pater præsumitur benefacere filio, & lex multum confidit de eo. in Spe. de tuto. §. fi. uer. item excipitur contra tutorem.

30 Patris uoto congruit, omnia filijs parari. l. scripto. ff. unde liberi. l. patrem. & l. debitorem. ff. de his, quæ in frau. credit.

Pater & filius eadem persona censentur. Item,

Paterni corporis pars est filius. Item,

Pater talis est, qualis est filius. in Spe. de feu. §. ij. uersic. quintò quæritur. s. uer. Filius. el j. uer. lvij.

Patri magis fauent iura, quàm matri. Item,

Pater præsumitur uelle filio prouidere, sicut sibi. Spe. ubi s.

Pater præsumitur omnia ex uoto parare filiis. in Spe. de locato. §. vj. uer. clix.

* Pater filium summo amore prosequi, eius commodis apprimè cōsulere, utilitatique prospicere censetur. l. isti quidem. in ext. ff. quod met. cau. l. nā & si parentib. in prin. ff. de inof. test. l. scripto. ff. unde li. l. quidam cùm filium. in princ. cum gl. ij. ff. de hær. inst. l. nihil. §. facilior. ff. de bon. quæ li. l. fin. in prin. C. de cur. fur. l. pe. C. de spōs. l. nec in ea. ff. ad legem Iul. de adult. c. ea uindicta. xxiij. q. iiij. gl. in l. Paulo Callimacho. §. Pomponius. ff. de leg. iij. Cyn. in l. propter insidias. C. qui acc. non pos. Bal. in l. mater tua. C. de op. lib. in l. precib. col. vj. C. de impub. & con. cxliij. col. ij. uol. ij. Bart. in l. ij. ff. de uulg. in l. ut iurisiurādi. §. si liberi. ff. de ope. lib. in l. cū filio. in prin. ff. de uulg. in l. multi. ff. de lib. & posth. Pic. in l. in quartam. ff. ad l. Falc. Raph. Amb. Opiz. Ioan. Crot. in l. filiusfamiliās. §. diui. ff. de leg. j. Paul. Cast. consil. lxxvij. uolum. j. And. Alciat. uir illustris. in reg. j. Pręsumptio. quam latissimè. Aymo Crauet. præstantissimus I. C. in consil. j. uol. j. num. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Pater est melior amicus, quàm habeat filius. Bal. in c. per tuas. de probationibus.

† Pater si stuprat filiam, pater non præsumitur. Feli. in c. offerat. in ij. no. de præsumpt.]

Pater naturalis an ueniat appellatione patris. s. eo. in uersi. viij. quòd sic.

Pater naturalis an teneatur dotare filiam naturalem, j. uer. Pater dotat. uer. j. quòd sic.

Pater non potest uendere spurio suo, nisi simulatè, & in fraudem uẽdat. Bal. & doc. in l. is, qui ex bonis. de uulga. & pup. Bal. in l. j. C. de natur. lib. not. in l. qui testamentum. ff. de pro ba. ubi glo. & in Spe. de suc. ab intest. uer. quid si pater. Præsumitur autem fraus, si confiteatur precium recepisse. Sed tamen precium uerè recipiendo potest illud clam filio reddere, sicq; potest fraudem committere. per Bar. in l. j. C. de nat. liber. & quod per Bal. in l. is, qui. de uulg. & pupil. & ad. de gl. Bar. Bal. & doc. in l. si ex cautione. de non nu. pecu.

Pater naturalis an habeat usumfructum in aduenticiis filij. j. Pater usufructuarius. uer. xxiij. quòd non.

Pater naturalis lucratur partem dotis ex forma statuti mortua filia naturali. j. Statutum de lucro dotis. Alex. con. cl. ij. parte. & ibi etiã dicit, quòd pater transmittit dictam partem ad suos, & excludit matrem.

Pater naturalis eodem modo succedit filio naturali, quo filius naturalis succedit patri. Azo in Summa, de nat. libe. in fin. & in Summa, de suis, & leg. Bar. in l. j. in fin. principij. ff. de bo. pos. contra tab. quem etiam uide omnino in l. fi. in fi. j. col. ff. de his, qui. ut indig. & Rose. in arb. ix. col. & gl. Inst. ad Tert.

Pater naturalis non potest instituere spurium, nisi coram septem testibus, quando habet priuilegium instituendi spurium: secundum Bal. in l. si quando. in fi. princ. C. de inoffic. test. addo, quod Spe. in tit. de instr. edit. uer. quid si pater naturalis. uult, quòd imò pater naturalis filium naturalem coram duobus testibus possit instituere: quod Bal. ibi in addi. in uer. mater & pater, reprobat.

Pater naturalis potest facere legitimare bastardum, etiam inuitis filiis legitimis, & naturalibus: & potest in testamento disponere, quòd legitimetur post mortem suam: & tũc etiam inuitis, & irrequisitis legitimis fieri potest legitimatio, secũdum Paul. de Cast. in consi. cj.

Pater naturalis occidens filium bastardum tenetur de parricidio. Bal. in c. naturales. si de feu. fue. cõtro. Addo Bar. & Bal. in l. ius ciuile. ff. de iust. & iur. & uide s. in uer. Parricidium. uersic. vj.

* Pater filium naturalẽ in uniuersum hæredem instituere potest, cùm nullos liberos legitimos habet. auth. licet. in prin. ubi omn. doc. C. de natur. liber. Illust. Card. Parisi. con. j. nu xxix. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pater naturalis si filiũ naturalem legitimandum curauit, & cum postea, tanquam legitimatum hæredem instituit, si legitimatio non ualet, & institutio nullius momẽti erit. Paul. Cast. in l. eam quam. C. de fideicom. ubi & Ias. nu. ij. Dec. cõ. cclxxxviij. con. cccxliij. Illust. Card. Parisi. consi. iij. nu. xviij. xix. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

Pater naturalis potest instituere hæredem filium bastardum contemplatione tertij capacis, puta regis Franciæ. Bal. in l. hac edictali. in vj. col. C. de secun. nup.

Pater naturalis si nõ habet filios legitimos, & naturales, uidetur legitimare naturalem tantùm, appellando eum filium in suo testamento. Inno. in c. per tuas. qui fil. sint legi. & text. in auth. item si quis. & ibi doc. C. de natura. li. Ang. in auth. qui. mo. na. effic. legi. §. si quis uerò. & s. Legitimatio à quibus. uer. xiij. Quod uerum est, quo ad successionem bonorũ tantùm, non ad alium effectũ, secundum Host. in d. c. per tuas. Item uerũ, si possit contrahi matrimonium inter ipsum patrem, & matrẽ illius, quia ambo sint soluti & uiui, & quòd de facili possit haberi utriusq; præsentia, & consensus, & quòd secundum bonos mores, mater non sit nimis incondecens patri: ut tenet Bal. in Mar. uer. Pater. uer. j. & probatur in d. auth. itẽ si quis. Et uide quod pulchrè dixit Ang. in §. j. in authẽ. qui. mo. na. effi. legi. Vide Bal. in l. eam, quã. C. de fideic. xj. col. & Paul. de Cast. consi. lxxxiiij. & Anto. Rosel. in tractatu Legitimationis. Secus est in matre: ut s. uer. Legitimatio à quibus. uers. xiij.

Pater uolens instituere filium naturalem tantùm hęredem, potest uti multis cautelis, de quibus per Bar. in l. fi. de his. qui. ut indig. & nota. in l. si is, qui duos. de lib. lega. & in l. in tempus. de hære. insti. Bal. in l. nuper. C. de nat. lib. & in l. j. ad fin. C. pro soc. & Bene. de Barzis in li. de natu. li. & Barth. Cæpol. in cautelis, in cautela lxiiij. ubi ponit duodecim cautelas, quarum prima est, quòd legitimi promittant cum iuramento filio naturali non acceptare hęreditatem, secundum Obert. de Bob. quæ tamen non placet do. Benedic. quia eis non acceptantibus succedit fiscus. d. l. j. de natu. lib. Sed dic opin. Oberti procedere, quando non constat de mente patris, qui uoluerit aliquid peruenire ad bastardum: aliàs procedet opi. do. Bened. per text. cum gl. in auth. qui. mo. nat. ef. fi. sui. §. fi. col. vij. secundum Barth. Cæp. in d. cautela lxiiij. Secunda est, quòd pater instituat spurium, eumque roget, quòd alteri restituat. Nam si substitutus nolit sibi restitui, spurius apud se retinebit. l. cùm ei. de lega. ij. l. j. §. sed si legatam. si quis ali. test. prohi. l. cogi. §. qui solidum. ad Treb. secundum Ober. de Bob. De hoc habes in l. eam quam. C. de fideicom. secundum do. Bened. in d. libello, in fin. ubi dicit, hoc non esse uerum, cùm hoc casu hæreditas habeatur pro non scripta. l. j. C. de hær. instit. l. iij. de his, quæ pro non scriptis ha. Tu dic, quòd si substitutus nolit acceptare in fauorem spurij, constat, quòd hæreditas remanebit apud eum legitimè: quia tunc spurius intelligitur potius habere ab eo, quàm à testatore. arg. l. si nuptura. §. fina. de fun. do. & l. profecticia. §. si pater. cum glo. de iure dot. Aut renuit in fauorem legitimorum, & illis remanebit, non spurio eadem ratione: in dubio uerò præsumitur renuisse fauore legitimorũ, quibus in dubio debetur hæreditas: argum. no. in d. l. j. nisi ex coniecturis, & amore personarum aliud appareret, ut quia esset ualde amicus spurij, & non legitimorum. argum. l. sed si plures. §. in arrogato. cum ibi no. de uulg. & pup. & in l. qui proprio. §. procurator. ut in cæteris. ff. de procura. secũdum Barthol. Cæp. ubi sup. Tertia est, quòd pater iuret se debere ducenta uel simil. propter merita filio spurio, & in illis eum hæredem instituat, secundum Barth. Cæp. in cautela lxiiij. & suprà, uer. Bastardus. uersicu. xxxij. ubi plenè. Quarta est, quòd pater instituat regem Siciliæ, & eius filios, & nepotes in infinitum, sub conditione, si personaliter uenerint ad capiendum hæreditatem, uel sub alia conditione non uerisimili ad implendum, & interim relinquat spurium administratorem hæreditatis, & quod ab eo non possit peti redditio rationis, & quòd non teneatur facere inuentarium, nec præstare fideiussorem, secundum Bald. in l. hac edictali. vij. col. C. de secund. nupt. Quã cautelam damnat Barth. Cæp. ubi s. cùm ex legata redditionis liberatione fraus pręsumatur. l. Aurelius. §. Titius. de li. leg. & dicit sic aliàs Salic. consuluisse, & collegium Bononien. de facto. Quinta est, quòd pater instituat spurium, cùm capere poterit. per l. in tẽpus. de hæredi. instit. & ei substituat filios, & nepotes eius, si capere non poterit. Doct. ibi. & est glo. in l. sicut. ff. quib. mod. usufru. ami. quo casu pẽdente conditione institutionis, spurius petat bonorum possessionem, secundum tabulas. l. ij. §. si sub conditione. ff. de bono. pos. secundum tab. secundum Bald. in l. fin. ff. de his, qui. ut indig. qui dicit se sic multoties consuluisse. Sed contrarium tenet ipse Bal. in l. si quis incestis. C. de incest. nup. Benedict. ubi sup. cõcedit uerum esse dictum Bald. in d. l. fin. in instituto secundum tabulas, quando potest ab intestato succedere: aliàs non. Cogita. Et prædictam cautelam ponit Bar. in d. l. in tempus. quam Bal. reprobat in l. eam, quam. pen. col. C. de fideicom. & Barthol. Cæp. in l. uerbum, Oportebit. viij. colum. de uerb. sign. Sexta est, quòd pater uendat spurio, & actualiter recipiat precium palàm: deinde illud clàm ei restituat, non autem confiteatur recepisse precium: quia fraus præsumeretur. Bald. in l. j. C. de natur. lib. ut suprà eo. uersic. iij. Septima est, quòd pater emat nomine filij spurij, secundum Cy. & Petr. in l. filiæ cuius. C. famil. erciscun. Octaua, quòd pater instituat uxorem, uel amicum, de quo confidat, eumque grauet de restituendo pro anima sua: quia potest hæres restituere uni, qui restituat spurio testatoris. l. pater filio. §. quidam. de leg. iij. secundum Bart. in d. l. fi. de his, qui. ut indi. dicit tamen hoc continere aliquid fraudis. Vnde dicit do Bened. aduertendum,

tendum, quòd aut institutus restituit spurio: & præsumitur fraus, maximè si relinquat omnia bona. l. Lucius. §. j. de leg. j. l. omnes. §. Lucius. de his quæ in frau. cre. maximè post refutationem factam spurio, quia fraus præsumitur, eò quòd reperitur possidere bona patris, quasi per interpositam personam reliquerit. l. j. & iij. C. de natu. lib. & in auth. qui. mo. na. effi. sui. §. & quoniam uarię. Quinimò grauatus restituere cui uidebitur, intelligitur grauatus restituere arbitrio boni uiri. glo. in cle. sæpe. in uer. defensione. de uer. sign. Bart. in extrauag. ad reprimendum. in uer. uidebitur. & ideo non potest eligere spurium testatoris. gl. in l. cùm quidam. de lega. ij. nec tertium, qui restituat spurio, secundum Bartol. in con. Cecchus de Spoleto, &c. Secus, si restituat tertio absolutè, & ille postea tanquam rem suam donet spurio testatoris: quod fieri potest, secundum Barth. Cæp. ubi s. Bart. autem in l. Lucius. §. in testamento. ad fi. ff. de leg. j. dixit uxorem grauatam restituere, cui sibi uidebitur posse restituere spurio testatoris, nec præsumi tacitum fideicõmissum. Sed Bald. in Marg. uer. Testator. in princ. dicit, quòd spurio restitui non potest, nisi esset inops: quo casu pro alimentis restitui potest aliquid tanquam inopi, non tanquam filio. Et est casus, in quo dispositio captatoria ualet, quo ad distribuendum, secundum Bald. ibi. Vide omnino Bart. in l. tutor petitus. §. j. ff. de exc. tut. Octaua est, quòd pater instituat aliquem, & eum grauet de restituendo spurio suo: nam tunc fideicommissum est pro non scripto, & remanet apud eum, à quo relinquitur. ff. de iure fisci. l. non intelligitur. in princ. & sic ille hæres non tenetur restituere: tamen potest, si uelit, arg. Instit. de fideicom. hære. in princ. uidetur enim de suo hæres largiri, sicque cessat suspicio fraudis. l. ita fidei hæreditas. §. fin. & ibi Bart. de iure fisc. quam cautelam multi approbant. Sed Bart. in l. fin. in ij. colum. ff. de his, qui. ut indig. & Salic. reprobant in l. j. C. de na. li. At do. Bene. dicit sibi uideri in dubio præsumi, quòd restituat non tanquam rem suam, sed potius ut impleat uoluntatem defuncti. Probatur Insti. de fideicom. hære. in princ. nisi ex coniecturis constet, quòd uoluit de suo largiri, puta quia est talis persona, cui uerisimiliter donasset, quamuis non fuisset rogatus, & ipse protestetur, quod uult de suo largiri: argum. l. Procula. de proba. non tamen sufficeret sola protestatio: arg. l. qui testamentum. de probat. l. cùm quis. §. Titia. de lega. iij. secundum do. Barth. Cæpol. ubi suprà. Tu adde prædictis, quòd si hæres statim mortuo testatore restituit spurio, præsumitur fraus, & sic tacitam fidem testatori accommodasse. Bal. in l. eam, quam. C. de fideicom. Paul. de Castr. in l. Lucius. §. fin. de lega. j. Nona est, quòd pater instituat aliquem, qui accomodet tacitam fidem de restituendo spurio testatoris: quia tunc potest spurius ipse deferre fisco, & lucrabitur dimidiam, & alteram fiscus. ff. de iure fis. l. edicto. in princip. & §. hæredis. & l. senatus. secundum Ober. de Bob. Et uidetur uelle gl. in l. j. eod. ti. Quod tamen non procedit indistinctè, secundum do. Bene. quia aut est natus ex incestu, aut ex alio illicito coitu. Primo casu, si pater instituat uenientes ab intestato, de quibus in l. si quis incesti. C. de incest. nupt. aufertur ab eo, qui tacitam fidem accommodauit, tanquam indigno. Aut instituit alios: & tunc quia testator non habet cum eis testamenti factionem, non aufertur ab eis tanquam indignis: quia non possunt hæredes esse, quod requiritur. l. eius qui delatorem. in fin. de iur. fisc. Est ergo pro non scripto: & sic non applicatur fisco, nec habet locum de latio. l. si metallum. eod. tit. Si uerò sit natus ex alio coitu, tunc habet locum dictum Oberti: sed periculum est, ne ab alio præueniatur in deferendo, puta ab ipso hærede tacitè rogato. quia tunc spurius nihil haberet. l. j. in princip. eod. titu. secundum Bartho. Cæpol. ubi s. Decima est, quòd spurius contrahat societatem omnium bonorum cum aliquo, cui pater mutuet magnam quantitatem pecunię, & postea leget ei liberationem: quia talis liberatio quandocunque proficit spurio ad dimidiam illius quantitatis, cùm sit lucrum socij, & sibi commune. ff. de lib. leg. l. si is, qui duos. secundum Dyn. Idem si illum socium hæredem instituat: quia tunc hæreditas acquiritur societati. ff. pro soc. l. si societatem. §. uniuersorum. & sic spurius habebit dimidiam. Et sic potest esse ratio, quia nec liberatio, nec hæreditas relicta socio, quæritur societati ipso iure, sed quæritur socio, & postea uenit communicanda, tãquam sit de bonis ipsius socij. no. in d. l. si societatem. & gloss. in l. iij. §. cùm specialiter. eod. tit. Spurius ergo his casibus non capit de bonis testatoris, sed de bonis socij: quod potest. Gloss. est in §. fin. authen. qui. mo. nat. effi. sui. Et hanc cautelam approbat Bar. in d l. si is, qui duos. nisi appareat fraus, secundum no. per eum in l. post contractum. de dona. quæ fraus in dubio pręsumitur, secundum do. Bene. maximè quia dici non potest, quòd socius donet de suo proprio: quia cogitur communicare: ergo nõ donat. l. donari. ff. de reg. iur. Ideo potius dicitur acquiri filio per interpositam personam, mediante iudicio testatoris: quod est prohibitum, per prædicta. Bald. autem in l. j. xiiij. q. C. pro soc. tenet indistinctè cautelam prædictam. Tu dic considerandam esse personam socij, cui pater spurij reliquit: quia si erat amicus patri, cui uerisimiliter etiam non existente societate cum filio, reliquisset: & tunc cautela prædicta bona est, cùm cesset omnis præsumptio suspicionis: arg. l. sed si plures. §. in arrogato. de uul. & pup. Sed si nulla erat affinitas, coniunctio, uel amicitia cum eo, non est bona cautela, quia præsumitur suspicio, secundum Bene. & Bar. Cæp. ubi s. Vndecima est, quòd pater instituat spurium sub conditione, si monasterium ingrediatur. Bart. in l. j. ad fin. C. de sac. sanc. eccle. & Bald. ibi. v. col. Anto. Rosel. in tract. Legitima. in fi. sed hęc cautela est parum utilis, si filius noluit ingredi monasterium. Duodecima est, quòd pater facit filium dispensare ad successionem certæ partis bonorum, per habentem potestatem legitimandi, secundum Pau. de Cast. in l. solet. de iurisdictio. om. iudic. & in l. pactũ, quod dotali. C. de collat. & Benedict. de Plumbi. in l. fi. de iure aure. an. & in l. si pariter. in fin. de liber. causa. & in sua disputa. cum statuto Pisano, &c. Tertiadecima est, quòd pater relinquat spurio unum fundum pro alimentis, & post mortem spurij relinquat eius filijs, & hæredibus illum fundum. Bar. tenet in l. fi. ff. de his, qui. ut indig. ubi dicit uerum, nisi concedat magnam quantitatem respectu alimentorũ. Procedit autem dicta cautela, quia de iure canonico possunt relinqui spurio alimenta. cap. cùm haberet. de eo, qui dux. in ma. quã pol. per adulte. Quartadecima cautela est, quòd pater instituat extraneum, & eum grauet de dando centum spurio suo filio. ff. de iure fisc. l. ita fidei. in fi. secundum Dyn. Sed ibi Bartol. dicit hoc esse contra text. l. quod conditionis. & ibi Bar. ff. de dona. causa mor. nam illud non remanet apud spurium, sed ei tanquam ab indigno aufertur, & applicatur fisco. l. hæres meus. de condi & demonstr. Sed Bald. in l. socium, qui eum. in apostil. ff. pro soc. refert Ric. Malum, tenere cum Dy. & respondet, quòd licet spurius non possit aliquid habere ex re patris, tamen potest aliquid habere propter rem patris. l. eo tempore. in fin. de pac. & de ædil. edic. l. cùm autem. §. item si legatum. de coniung. cum eman. l. j. §. item uideamus. l. j. de aduoca. diuer. iud. leg. fori. & dicit do. Bened. quòd hoc putat esse uerum. quia non reperitur expressè prohibitum: ergo uidetur concessum, arg. l. necnon. §. quod eis. ff. ex qui. cau. ma. & c. inter corporalia. de transla. præla. uide glos. in authen. qui. mo. natu. effi. sui. §. fin. & ibi Barthol. Cæp. ubi suprà. Adde Bald. in cap. j. §. naturales. ij. col. si de feu. fue. contro. inter do. & uas. quod non potest pater instituere extraneum cum onere dandi certam partem spurio. Quintadecima est, si pater habet amicum, de quo confidat, eũ instituat, & nihil dicat expressim, sed clàm inter se roget eum, quòd suo spurio restituat: nec præsumitur fraus. Sed hæc cautela est animæ periculosa, quia amicus ille institutus tenetur legitimis testatoris in foro conscientiæ, secundum do. Bened. ubi suprà. Cautius est instituere amicum, & nihil sibi dicere tacitè de restituendo spurio, & potest postea ipse spurio restituere, secundum Specu. de suc. ab intest. §. j. uer. sed quid si pater. Et est bona cautela, si reperiatur amicus ita fidelis. Sextadecima est, quòd pater in testamento suo dicat, se esse contẽtum, quòd spurius, etiam post mortem suam possit legitimari: nam tunc potest filius legitimari, & patri succedere, etiam stantibus legitimis, secundum Bar. & doc. in l. Gallus. §. & quid si tantum. in vj. col. ff. de lib. & posth. Deinde dicat in testamento, Instituo filium spurium, cùm capere poterit: per l. in tempus. de hær. in-

hær. insti. & Barth. Cæpo. ubi suprà, & diximus suprà eod. Decimaseptima est, quòd pater instituat spurium, & ei substituat extraneum in partem, in qua spurius erat incapax. Bart. in l. ij. C. de hæred. insti. Decima octaua est, quòd pater liberet Titium, quando Titius & spurius suus sunt sibi obligati: quia liberatio prodest etiam spurio correo. Casus sing. secundum Dy. in l. qui duos. de libe. lega. Decimanona est, quòd pater confiteatur inter uiuos se habuisse centum à spurio, secundum gloss. in l. qui testamentum. ff. de proba. & sup. eod. uer. in tertia cautela. Sed an possit hæres patris instituere spurium illius: per Alexan. consi. lj. ij. parte. Vigesima est, quòd pater instituat Titium filium Bertæ, & non nominet eum filium suum. Bald. & Alex. in l. iij. de liberis & posthumis.

Patris naturalis materiam supple suprà uerbo, Bastardus. per totum. & uerb. Filius bastardus. per totum.

Pater adoptiuus nō uenit appellatione patris. Bald. in l. si nō speciali. in ij. col. uer. quære, hîc dicitur. C. de testa. nisi in materia fauorabili. l. sed si hoc. §. parentes. & ibi Alex. de in ius uocando.

Pater adoptiuus extraneus non tenetur aliquid relinquere filio adoptiuo. Bal. in l. cùm in adoptiuis. in iij. col. uer. caue tibi. C. de adop. Item,

Pater non tenetur facere inuentarium de bonis arrogati, nec de bonis, in quibus est substitutus filio. Bald. in l. iubemus. in ulti col. uer. item uidetur. C. ad Trebel.

Pater adoptiuo filio potest stipulari. infrà, Pater contrahit. uer sicu. xxvj.

Patris adoptiui materiam supple suprà uerb. Adoptiuus. per totum.

Pater tutor esse potest filij sui emancipati. glos. Bartol. & docto. in l. amicissimos. in §. j. ff. de excus. tutorum. in lect. Nicolai de Neapoli, & Bald. in l. licet. C. ad legem Falcidiam. Sed Bal. tenet cōtrariū, in l. filius. C. de inoffic. test. & malè: imò remanet legitimus tutor. l. iij. in fi. de leg. tut.

Pater tutor filij non potest alienare sine decreto. s. uer. Decretum iudicis. uer. cviij.

Pater tutor filij emancipati tenetur reddere rationem administrationis, sicut extraneus. Bald. in l. si superstite. in ij. no. C. de dolo. & in l. licet. in fi. C. ad legem Falcidi. & in authen. eisdem. in iij. col. uer. quæro, pone pater. C. de secun. nup. & in l. cùm oportet. §. sed cùm tacitas. in j. q. C. de bo. quę libe. sed non curator, j. eod. uer. penultimo.

Pater excusatur à tutela filij, propter numerum aliorum filiorum: & sic si habet tres, quorum unus est emancipatus, non cogitur ad eius tutelam, & sic etiam contra se numeratur ipse in numero trium. Casus sing. secundum Dyn. & Bartol. in d. l. amicissimos. §. Lucius. de excus. tuto. in lect. Nicolai de Neapoli.

Pater tutor filij emancipati non priuatur tutela per transitum ad secundas nuptias. l. generaliter. in prin. C. de secun. nup. uer. in his autem. Ang. sing. & Io. de Por. in l. ex facto. uer. igitur. de uulg. & pup. & j. eod. uer. viij.

Pater emancipans filium puberem remanet eius curator legitimus, secundum Dyn. in l. iij. §. fi. de leg. tu. Sed emancipās impuberem remanet tutor legitimus: ut infrà, uersic. viij. & suprà, uer. v.

Pater sicut potest esse tutor filij emancipati, ita potest, sed non cogitur esse eius curator. gl. & Bar. in d. l. amicissimos. §. Lucius. de excu. tut. Vide Bart. in l. sed milites. §. iam autem. & §. quæsitum. eo. tit. in lectura Nicolai.

Pater tutor filij emancipati secundo nubens non petito tutore filio, & non reddita ratione tutelæ, non punitur sicut mater. Bal. in authen. eisdem. in iij. col. uer. quæro, pone pater. C. de secun. nup. Vide Cy. in auth. sed & si quis. iij. col. eod. ti. & Io. And. in addi. Spe. de secun. nup. & s. eo. uer. v.

Pater tutor filij emancipati esse non potest, quando emancipauit pro implenda conditione adiectam institutioni. Bald. in l. filius matrem. C. de inoffi. test. pen. col. aliàs sic. l. iij §. fi. de leg. tut.

Pater curator non tenetur reddere rationem. gl. & Bart. in l. si is, qui. ff. de tu. & cu. da. ab his.

Pater debitor filij an possit esse tutor eius. Angel. in authent. minoris. in fi. C. qui da. tu. po. quòd sic.

* Pater potest dari curator filio, etiamsi ipsemet à magistratu petierit, ut filio curator daretur. Illus. Car. Paris. con. cix. nu. viij. uol. iiij. Aemilius Maria Manolessus.

Pater administrator est legitimus bonorū aduenticiorum filij, & minorum, etiam filio inuito. l. j. C. de bo. ma. Quod est uerum, nisi sit infamis, uel turpis persona. l. fin. C. de sen. pas. l. si cùm dotem. §. eo autem tempore. sol. mat. Bartol. in l. ij. v. col. in uersic. item quæro id, quod dicitur. de uulg. & pu. & Bald. in l. humanitatis. vj. colu. C. de impu. & ali. substi. † Vide do. Pet. Phi. Cor. in consi. cv. incip. Visis. in litera O. in iij. parte. ubi etiam, an de his administrationē reddere teneatur. De quo etiam per eum in consil. ccxl. incip. Præsuppositis. in litera E. in iiij. parte. uide eum in consi. j. incip. Pro decisione. in litera F. & in consi. xxvij. incip. In hac. in litera A. in ij. parte.]

* Pater est legitimus administrator bonorum filij, & eius actiones intentare potest. l. fi. C. de bon. quæ liber. Illus. Cardin. Parisi. con. cix. num. vij. uolum. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

Pater infamis, uel turpis persona, non potest substituere filio pupillo. Bartol. in d. l. ij. in v. colum. Item nec furioso. Bald. in d. l. humanitatis. ubi hæc omnia dicit. uersic. septima differentia. contrarium tenet Angel. & Imol. in l. si cùm. §. eo autem. solu. matrim.

* Pater in re dubia de bonis aduenticijs filij trāsigere potest, non autem ea donare. Bal. in l. j. C. de bon. matern. Iason in l. nulli. in extre. ff. de transactio. Alex. con. clxxvj. uol. ij. Ay. Crau. con. lxxiiij. nu. j. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Pater administrator bonorum filij potest transigere sine decreto super bonis filij. Azo singu. in Summa, de bon. quæ lib. doct. in l. rebus. & in l. nulli. de transact. Bald. in l. præses. eo. tit. Addo Bald. in l. j in j. quæst. C. de bo. ma. qui dicit esse uerum in retinendo. Secus in dando rem filij: per illum text. & Lanfran. in tract. de arbi. iij. parte, v. q. Sed an alienet. uer. Pater alienat. uer. ix. & x. & xij. quòd non sine consensu filij. & j. eod. uer. ultimo.

Pater cùm sit administrator, non tenetur reddere dotem, & bona matris mortuo filio ex ea, nisi sit prodigus: quia tunc debet reddere, uel eam deponere apud aliam: aliàs non tenetur satisdare filio de ea conseruanda. Ioan. de Imol. in l. si constante. x. col. sol. mat. licet Bartol. in ix. col. dicat indistinctè esse restituendam. Vide Bart. ibi ix. q. ij. in princ. qui dicit, quòd non tenetur restituere pater: quia si prodigaliter dissipet, consultum est filijs officio iudicis. Sed si pater uendat, eo mortuo filij uendicant ab emptoribus. Ioan. And. in addi. Spe. de dote post diuor. resti. in ultima additione, dicit esse dandum curatorem patri, qui dotem, & alia seruet: uel detur curator patri, qui solam proprietatem conseruet filijs, & patri præstet usumfructum: uel cogi debet pater filijs restituere, securato patre de usufructu. Quæ omnia bene nota.

† Sed emancipans tenetur reddere. j. eod. uersi. vj. † Vide do. Barth. Soci. in con. ccliiij. incip. Visa. uer. sed contra præmissa. ibi: nam specialiter. in ij. parte.]

Pater est legitimus administrator filij furiosi. l. fin. in prin. C. de cura. furios.

Pater emancipando filium tenetur ei reddere dotem maternam. j. uerbo, Pater emancipat. uersic. xij.

Pater ut administrator filij potest ei stipulari pignus pro legato conditionali. l. si legati. cum gloss. ff. de pignoribus.

* Pater ex causa etiam sine iudicis decreto bona immobilia filiorum alienare potest. Doct. in l. præses. C. de transactio. Ay. Crau. consi. lxxiiij. num. j. uolum. j. Æmilius Maria Manolessus.

Pater non potest alienare bona filij sine decreto. l. cùm emancipatus. & ibi Bart. C. de prædi. minorum.

Patris administratoris bona non sunt hypothecata filio pro administratore. l. cùm oportet. §. non autem. & ibi Bart. & do. C. de bo. quæ lib. Quod uerū, nisi pro mala, & culpabili administratione: ut ibi per Bart. & l. fin. & ibi Bart. C. de sen. pas. Item,

10 Pater in causa criminali filij, in qua nō habet usumfructum, non dicitur legitimus administrator, & comparere non potest: sed debet dari curator liti: quia patris authoritas tunc non suf-

non sufficit.Bal.in l. cùm oportet.in §. sed cùm tacitas. in fi. C.de bo.quæ lib.Addo Bart.in l.fi. §.j.ff.de uer. obl.& in l. si infanti.in iij.col. C.de iure delib. ubi idem dicit in causa spirituali.per c.j.de iudi.in vj.

Pater,cui est interdicta administratio bonorum,non potest filio pupillo substituere pupillariter.Bar.in l.cùm oportet. §. ne autem. C. de bo.quæ lib.& in l.ij.uer.vij. dixi in fin. ff.de uulg.& pupil.

Pater non uidetur legitimus administrator bonorum filij, in quibus non habet usumfructum.glo.& Bald.in l. cùm oportet.§.sed cùm tacitas.C.de bo.quæ lib. Bart. in l.si filij. ff. de * iniur.& in l.lis nulla.de iud.Sed * & est com. opini. Bart. & doct.in l.ff.§.j.ff.de uerb.oblig.Bart.in l.si filij.ff.de iniuri.in l.lis nulla. ff. de iudi.gl.& doct.in auth.excipitur.C.de bonis quæ liber.omn.in l.fin.§.necessitatem.C.eo.de bonis quę liber.Pau.Cast.in d.l.fi.§.filijs autem.Iason in l.non solùm. in prin.nu.xv.ubi & alij.ff.sol.mat.Illus.Card.Parisi.con.clvij. nu.xv.uol.iiij.Aemilius Maria Manolessus.

Pater dicitur legitimus administrator bonorũ filij, in quibus habet usumfructum.glos.& doct.in l. non solùm. §. si pater. de procu.l.j. & ibi Bald. C. de bon. ma. Bart.in l.fi.in j. §. de uer.oblig.& Bald.in l.iij. C.de contra.& commi. sti. leg. fin. §.ubi autem.de bo.quæ lib.non autem mater. s̃.uer. Mater * tutrix.uer.xxviij. * Illust. Card.Parisi.con.clvij. nu. xv. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pater legitimus administrator est bonorum, quæ filio sunt per fideicõmissum relicta, cùm eorum bonorum ad ipsum usufructus spectat. l.j.C.de bonis mater.l.cùm oportet.l.fi. C.de bonis quæ liber.Illust.Card.Parisi.con.lxxxj. nu. xix. uol.ij.Aemilius Maria Manolessus.

† Pater prohibitus alienare bona aduẽticia filij, potest tamẽ, dummodo alienet pro utilitate ipsius filij.gl.est, quam Bal. dicit perpetuò menti tenendam,in l.quęcunq;.C.de bonis, quæ libe.& illam dicit notabilẽ do.Ias.in l.contra iuris, uer. adde etiam gl.ff. de pact.]

Pater administrator filij emancipati non tenetur reddere rationem administrationis. Bald. in d.l. si superstite. in ij. no. de dolo.quem uide etiam in l.orphanotrephos. C.de episc. & cle. & tex.& Bal.in l.fi.§.paterna. C.de bo.quæ lib.Sed cõtrarium tenet Bal.in l.licet.in fi.C.ad legem Falcidiam.& in auth.eisdem.in iij.col.uer.quæro,pone.C.de secun.nup.uide Angel.in auth.de nup.§.sed quod sancitum est.gl.& Bar. † in l.si is,qui.in prin.ff.de tuto.& cura. da.ab his. † Et hoc idem tenet Fran.Are.in l.si seruus. §.pupillus.in fine. de uerborum obligationibus.]

Patri prodigo interdicitur administratio bonorum.Bal.in d.l. orphanotrophos. & in l. cùm oportet. §. ne autem. de bon. quæ lib. ubi dicit uerum, si delinquit committendo, non si omittẽdo.& Bal.in l.ij.C.si quid in frau. patro. Quod etiam pro futuris alimẽtis fit sequestrum bonorum, uide per Bar. in d.§.ne autem.& in l.si quis.§.in illo.de secun. nupt.& in l. si constante.ix.q.ij.princ.solut.mat.& s̃.eo.uer.iiij.

Patri dilapidanti aufertur administratio, etiam antequã eman cipet, si filius petat impetrata uenia per prius.Bal. in l. quãuis.C.de fideicom.

Pater administrator, & usufructuarius, an teneatur creditoribus.j.uer.Pater usufructuarius.uer.xvij.quòd sic.

Pater administrator potest alienare,ut soleat creditoribus,uidelicet primo mobilia,secundo immobilia. leg.fi. §. fin autem æs alienum.& ibi Bal.C.de bon.quæ lib.

Pater legitimus administrator bonorum filij potest promittere de illis sine decreto.Bald.in l.præses.C.de trãsactio.Lanfran.in tract.de arbitr.iij.parte.

Pater administrator bonorum filij non tenetur conficere inuentarium de illis.Bald. in l.cùm oportet. §. ne autem . ibi: nec ratiocinia.& ibi Mar. Silli. & docto. C. de bon. quæ libe.Sed Specul.titu.de instru.edi.§.fin.uer.quid de patre.tenet contrarium.Vide Bald.in authen.causa,quæ. C.de epis. & cler.in fin.ubi tenet, quòd non tenetur conficere inuentarium.& Frã.Por.Padua.in tract.de duo.fra.j.parte, xlix.q. Item nec tenetur illud facere, quando succedit filio, nec etiam in bonis filij arrogati.Bald.in l.iubemus.ult.col.uer.item uidetur.C.ad Trebel.

Pater administrator bonorum filij non tenetur reddere rationem filio.Bald.in d.l.cùm oportet. §. ne autem. uer. nec ratiocinia,&c.ubi no.& in l.fi.§.paterna.de bo.quę lib.nisi fuerit datiuus administrator.l.si superstite.C.de dolo.l.licet.C. ad le.Falcidiam.l. Aurelius. §. Titio. de libe.ag. Lud.in fin. uer.raro.uer.quæro,utrum pater.

* Pater rationem reddere filio debet administrationis bonorum, quorum ipsi non quæritur ususfructus. Bald.in l.cùm oportet.§.fin.C.de bon.quæ lib.in l.filiæ cuius. C. famil.ercisc.un. Aret. consil.lxxxij.q.ij.Soci. consil.ij. col. ij. consil. xxxiiij.q.vj.uolum.j. Ay.Crau.consi.ccxvij.num.iij.uol.ij. Aemilius Maria Manolessus.

* Pater si bona filij administrans, aliquid dolo egit, tenetur. Bart.& Ange. in l.cùm oportet.§.ne autem. C. de bon. quæ liber.Aret.con.lxxij.q.vj.Ay.Crau.con.ccxviij.nu.ij.uol.ij. Aemilius Maria Manolessus.

Pater habet plenam administrationem bonorum filij,etiã sine decreto iudicis.d.l.cùm oportet.§.ne autem.& ibi Bal.

Pater tanquam administrator legitimus filij agens pro filio, quomodo concipiat libellum,& quando conueniatur.uide Bar.in l.j.C.de bo.ma.suprà,uer.libellus cui.uer. xxvij. Sed an cum consensu filij.j.eo.uer.antepe.quòd sic.

Pater dicitur legitimus administrator filij, nisi quantũ ad obligandum.Bald.in l.j.in fi.C.de bonis maternis.

Pater etiam minor uigintiquinq; annis, potest agere tanquam legitimus administrator filij sui cum authoritate curatoris sui, & debet cauere non petere restitutionem in integrum. Bald.in l.j.in iij. col.uersi. quid si pater. C.de bo. mat. & no. in l.iij.ff.rem ratam haberi.

Pater absente legitimo administratore potest filius maior xxv. annis agere: sed debet cauere de rato pro patre.Bal. in d.l.j. penul.col.uer.quid si pater.C.de bonis maternis.

Pater dicitur legitimus administrator bonorum filij,etiam ante litis contestationem. Bar.in d.l.j. de bo.mater. & ibi uide per Bal.in j. col.ad fi. Quod est uerum ratione usufructus: ut ibi.& l.fi.§.ubi autem.de bo.quæ lib.& s̃.eo.uer.xiij.

Pater legitimus administrator dicitur procurator mistus,scilicet in rem suam ratione usufructus,& procurator filij ratione proprietatis.Bal.in d.l.j.in prin.ij.col.C.de bon.mater.

Pater administrator filij agens non satisdat de rato. Bal.in d.l. j.iij.col.uer.sed an ipse.C.de bon.mater.Vide omnino Bart. post gl.in l.fi.§.ubi autem.el j.C.de bo.quæ lib.Sed tex. in l. filius.qui sat.cog.dicit contrarium. Sed illud iure Digestorum,quo pater non erat administrator aduenticiorum, quę patri tunc quærebantur.& idem hodie,secundùm Alex.ibi, in casibus,quibus non esset legitimus administrator.

30 Pater administrator esse non desinit propter transitum ad secũdas nuptias.l.generaliter.in prin.C.de se.ũ.nup.Quod uerum est, nisi filius ex primo matrimonio esset emancipatus,secundum Ang.no.in authen.de non elig.secun. nub.§. quia uerò.circa.& s̃.uer.Pater tutor.uer.v.

Pater administrator bonorum filij clerici tenetur actione negociorum gestorum. Bartol. in l. litis. §. pater. ff. de neg. gest.Item,

Pater administrator bonorum filij, in quibus sibi non debeatur ususfructus, tenetur actione negotiorum gestorum. Bart.in d.l.litis.§.pater.ut pro peculio dato filio emãcipato: ut ibi.

Pater consentiendo filio adeunti acquirit sibi administrationem,& usumfructũ, & alienationem in casibus necessarijs. l.fi.§.ubi autem.& ibi Bart.C.de bo.quæ.libe.

Pater est legitimus administrator filij,etiam in usufructu legato ipsi filio ab extraneo.Azo in Summa C. de bo.quæ libe. Bal.in l.j.C.de bonis maternis. ubi etiam dicit, quòd habet commoditatem in eo.

Pater non potest renunciare officio administrationis, quod est naturale,& necessarium.Bald.in l.fin. §. in computatione.j.q.C.de iure delib.

Pater dicitur legitimus administrator filij in acquirẽdo, non perdendo.Bal.in l.j.in xv.col.in uer. & ideo uenio ad quintum.C.qui admitti.

Pater administrator beneficij ecclesiastici filij clerici facit eum priuari beneficio,si immediatè administrat, non si alia persona sit intermedia.Abb.no.in c.ex parte Adæ.de testi.

Pater an habeat administrationem dotis, pro qua se non obligauit.

gauit. Alex. in l. si cùm dotem. §. transgrediamur. soluto matrim. Pau. de Cast. in l. ij. eod. tit.

Pater administrator potest constituere procuratorem in causa filij, etiam ante litis cõtestationem. Bar. & Bal. in l. j. C. de bo. ma. & Bar. in l. neq; in prin. C. de procu. & per Bal. in l. fi. §. ubi autem. de bo. quæ lib. nec requiritur consensus filij, secundũ eum ibidem, quicquid dixerit Ray. & malè: & sic potest constituere procuratorẽ: etiam ante litis contestationẽ: ut ibi. & tenet do. And. Zaffi. in consi. in q. qua quæritur, an hoc modo agens pater, &c. Angel. Io. de Pra. in l. j. viij. col. ff. de procu. uide Bal. in addi. Spe. de procu. uer. pater. & Car. † in cle. j. vj. q. de procu. † Et per Fran. Are. in l. si seruus. §. pupillus. in j. col. post medium. de uerb. ob.]

40 Pater tanquam administrator potest agere pro bonis, in quibus habet usumfructum, etiã sine consensu filij. Bal. in l. j. in ij. col. uer. quæro, si filius. C. de bonis maternis. Sed contrarium probat tex. in l. fi. §. ubi autem. & ibi Bald. C. de bo. quæ lib. quòd requiritur consensus filij.

Pater non est legitimus administrator filiæ nuptæ in dote, constante matrimonio, nec in ea dote debet habere usumfructum: & ideo patris authoritas non requiritur in iudicio, qua filia, constante matrimonio, repetit dotẽ à uiro, uergente ad inopiam, sed tunc citari debet pater, nisi periculum sit in mora expectandi, quando dos est profecticia. Si uerò est aduenticia, non est citandus pater. Bald. sing. in auth. quod locum. iiij. q. C. de collat.

Pater potest administrare, non tamen alienare bona lucrata ex primo matrimonio, stantibus filijs ex eo, licet ipse secundas nuptias contraxerit. l. generaliter. in prin. & ibi Bal. C. de secun. nup. Addo tex. & ibi Ang. in §. nec illis. in auth. de nup. & in §. soluto. eo. tit. & non tenetur eis reddere rationem de illis, quæ tenetur eis reseruare, nisi pater esset suspectus de fraude, & alienatione, secundum Bar. ibidem, per illum tex. & leg. Imperator. ff. ad Treb. l. si quis. §. fi. & ibi Bal. eo. tit. & uide j. uer. Pater alienat. in uer. xj. & xij.

Pater usufructuarius est bonorum maternorum, & aduenticiorum filij. l. j. & ibi doct. C. de bon. mat. l. fi. de bo. quæ lib. Quod est uerum, nisi testamento, uel pacto prohibitus sit. in authen. excipitur. de bo. quæ lib. & Bal. tenet in l. iubemus. §. j. in j. col. uer. illud constat. C. ad Treb.

* Pater obtinet usumfructum aduenticiæ hæreditatis filiæ relictæ. l. j. C. de bon. mat. & per totum. l. j. & per tot. C. de bon. quæ lib. §. j. Instit. per quas perso. Illus. Car. Parisi. con. cxxx. nu. vij. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

† Pater habet usumfructum bonorum filij. d. Pet. Phi. Cor. in consi. inci. Pro decisione. in literaF. & K. in ij. parte.]

Pater habet usumfructum, etiam in bonis quæsitis per filiam nuptã: ut in donatione propter nuptias, & in lucris nuptialibus, ex quo eam retinet in potestate. l. j. & ibi Bal. C. de bo. quæ lib. l. ij. eo. ti. & l. ij. & ibi Bal. de bo. ma. Ange. in auth. de æqual. do. §. quia uerò. in ult. no. Quod facit, ut stante statuto, quòd uir habeat usumfructum in bonis uxoris, intelligatur deducto usufructu patri debito de iure communi, non aliter, secundum do. Ioan. Bap. Rosel. in uoce, & in consilio, quod aliàs uidi Paduæ, ubi audiui sub eo.

* Pater usumfructum non habet in dote aduenticia filiæ, sec. com. opi. Soci. in l. ij. §. quod si in patris. not. ij. ubi alij Doct. ff. sol. mat. Dec. in auth. quod locũ. no. iiij. ubi alij, C. de collatio: Bal. no. in trac. Dotiũ, par. vj. priuil. xxxiij. Ay. Cra. cõ. lxxxiiij. nu. vij. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

Pater non habet usumfructum in dote data filio emãcipato habitanti seorsum à patre: aliàs sic. Bal. & doct. in l. si cùm dotem. §. transgrediamur. so. ma. Io. Por. in l. si constante. §. j. eo. tit. & ubiq; per Bald. & in l. iij. C. de bo. mat.

* Pater usumfructum non obtinet bonorum filij emancipati, quæ post emancipationem quæsiuit. §. igitur liberi uestri utriusq; sexus, quos in potestate habetis. Inst. per quas perso. l. si filius. ff. de uerb. oblig. l. fi. ff. de stipul. seruor. Ay. Cra. cõ. lxxxiiij. nu. 8. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

Pater non habet usumfructum in dote, quam filius recipit, & pater pro ea non obligatur. Bar. in l. contra. §. j. ff. re. amo. ubi dicit uerum, si species in dotem data est, uel pecunia, ex qua empta est species, de cuius speciei fructibus si uir lucratur, nihil patri quæritur: sed si pecunia in dotem datur, cum qua filius lucratur, patri quæritur. Vide etiam Bart. in l. j. C. de bo. quæ lib. & per Alex. in l. si cùm dotem. §. transgrediamur. sol. matrim.

Pater potest remittere filio usumfructũ. l. cùm oportet. §. j. C. de bo. quæ liber. Bal. in l. si uxorem. j. col. uer. item pater. C. de condi. inser.

* Pater permittens filium percipere fructus bonorum aduenticiorum, usumfructum, qui ad ipsum spectat, ei tacitè donare uidetur, ualetque donatio hæc ita prorsus, ut sec. com. opi. eos fructus post mortem fratris, cum alijs fratribus, conferre cogendus non sit. l. cùm oportet. §. sin autem. ubi Angel. & Paul. Castr. C. de bon. quæ liber. Bal. in authen. ex testamento. C. de collatio. Alexand. in l. fina. C. de collatio. Cor. in d. §. sin autem. Bald. no. in tract. de dot. par. vj. priuileg. xxxvj. Alexand. consil. cxxxviij. uolum. v. Corne. consil. cclxxxv. uolum. j. consil. clij. uolum. iij. Illustris. Cardina. Parisi. consil. cxxx. num. x. cum seq. uolum. ij. à quibus dissentit Alex. in authen. ex testamento. & Iason in d. l. fi. nu. iij. C. de collatio. Aemilius Maria Manolessus.

Pater restitutus ad gratiam non habet usumfructum hæreditatis delatæ filio tempore banni. Bald. in authen. excipitur. de bon. quæ liber. circa princip.

Pater clerici non habet usumfructum in bonis eius aduēticijs. Abbas in cap. quia nos. de testamen.

Pater usufructuarius agens ad rem aduenticiam, debet cauere de restituendo rem finito usufructu. Alexand. post Raph. in leg. iij. §. si filius. quod quisq; iuris.

Pater dissimulans, quòd filius dissipet, uidetur renunciare usufructui suo in bonis filij. Bal. in l. certum. ulti. col. C. fami. ercisc. l. cùm oportet. §. sin autem. secundum Nico. Matar. ibi & Pe. de Peru. in tracta. soci. v. parte, vj. q.

10 Pater non habet usumfructum in donatione, uel legato facto filio ex tacita mente legantis, uel donantis. Bar. in l. si usfructus ita. §. quãdo dies leg. ce. ubi dicit, quòd legare filio nihil aliud est dicere, nisi quod eius patri non quæratur usufructus: ut ibi. adde infrà. Contrarium sentit Bald. in authent. causa, quæ, in fin. C. de episcop. & cler. ut infrà eod. uersicu. xiij.

† Pater non acquirit usumfructum in acquisitione filij momentanea. l. fin. §. fin. C. de bon. quæ liber.

Pater non habet usumfructum in bonis quęsitis per filium aduocatum, sed in quæsitis per filium procuratorem, notarium, uel mercatorem sic. Bald. in l. fori. C. de aduo. diuer. iud. & plenius in leg. cùm oportet. in princip. in penulti. colum. de bon. quæ liber. Et idem in acquisitis per tutorem, arbitrum publicum, & officialem publicum. suprà, uerb. Lucrum filij. uersi. vij. & uerb. Notarij lucrum. uer. j. & infrà eod. uer. xiij.

Pater socius in proprietate cum filio, ut quia utrique relictum sit factum de aliqua re, non habet usumfructum in parte filij, in authen. excipitur. in princip. & ibi Bald. de bon. quæ lib. & tenet Bald. in l. iij. C. de usufr. post glo. ibi. & Rosel. in arbo. lxxxij. col. & in authen. item si hæreditas. cum gl. C. de bon. quæ lib. adde s. eo. uer. x.

Pater non habet usumfructum in actione de dote filiæ suę. Io. de Por. in l. ij. §. quod si in patris. solut. matr.

Pater in quibus bonis filij non habeat usumfructum. gloss. Barto. & Bald. in authent. excipitur. C. de bon. quæ lib. & in authent. ut lic. ma. & auiæ. §. j. Oldra. in consil. In instrumento emancipationis, &c. & suprà eodem, uersi. iij. iiij. vj. viij. cum duobus seq. & infrà uer. prox. & uer. xxj. uer. xxiiij. & uer. xxviij. cum alijs uersi.

Pater perdit usumfructum in bonis filij per trãsitum ad secundas nuptias. in authen. de nupt. §. quoniam infirmas. & ibi Ang. & tenet Ioan. de Pra. in l. pen. C. qui test. fa. pos. & Cyn. in auth. sed & si quis. in iij. q. C. de secun. nup. & Ioã. And. in addi. Spe. eo. tit. Non tamẽ de bonis maternis. §. sed & hæc. & ibi Angel. in authent. de nup. etiamsi dans in ultima uoluntate disposuerit, quòd eum perdere debeat transeundo ad secunda uota. l. fin. & ibi Bart. & Bald. C. de bon. mat.

Pater propter usumfructum, quem habet in bonis filij, non reputatur hæres hæreditatis relictæ filio, sed legatarius: & ideo

Pater

Pater usufructuarius hæreditatis relictæ filio non tenetur facere inuentariũ, nec tenetur creditoribus hæreditarijs, sed bene tenetur facere sumptus in iudicio, cùm de ea litigat. Bal. in auth. causa, quæ. in fi. C. de epis. & cle. Item dicitur hæres usufructuarius, secundum Bal. in l. j. de bon. ma. in pen. col. Item facit sumptus de hæreditate, uel fructibus eius, nõ de suo. d. l. j. & ibi Bal. Item,

Pater usufructuarius bonorum filij, & administrator, tenetur creditoribus satisfacere de bonis filij, quæ debet uendere, & si sit in mora uendendi, tenetur ad damna, & interesse, & usuras de redditibus suis persoluenda. l. fin. §. si autem æs alienum. & ibi Bald. C. de bo. quæ lib. & s̃. eo. uer. xliij.

20 Pater non habet usumfructum in bonis filio relictis: à matre, uel auo materno sub cõditione, quòd patri ususfructus non acquiratur: & hoc in relicto ultra ius legitimæ. Bartol. in authen. excipitur. de bonis quæ libe. contra gloss. in authen. ut lic. ma. & auiæ. in prin.

Pater habet usumfructum in donatione per filium facta seruo cum authoritate patris. Bal. in l. bonorum. la ij. C. qui admi. contra glo. ibi. addo Bar. in l. j. ff. de autho. tuto. in prin.

Pater habet usumfructum in aduenticijs filij, non auus. ut infrà, uer. Peculium. uer. xxj.

Pater naturalis non habet usumfructum in bonis filio suo spurio relictis ei ab auo. Ang. in l. fin. C. de na. li. post Bartol. in l. Gallus. §. quid si is. in fin. ff. de libe. & posthu.

Pater executor testamenti alieni non habet usumfructum in bonis, quæ ipse distribuit filio suo, tanquam uni ex pauperibus. Bal. in l. tutor petitus. §. j. de excu. tut. s̃. Executoris potestas. uer. lxxx.

Pater usufructuarius bonorum filij tenetur ad legata hæreditatis aduenticiæ filio relictæ de redditibus suis, si sufficiant, aliàs debet uendere res primò mobiles, secundò stabiles, steriles: tertiò domos, & casamenta. l. fi. §. sin autem legata. & ibi Bal. C. de bo. quæ lib.

Pater perdit usumfructum in bonis filij, & legitimam sibi debitam in bonis eius, si inuitus emancipat filium ex causa iusta, secundum Raph. Cuma. in consi. In Christi nomine, amen. inspectis causis præmissis, &c. tenet Bal. in l. quamuis. in j. col. uer. modò. quæro. C. de fideicom. per l. cum filio. de lega. j. quod

Pater coactus emancipare filium perdit omne commodum, nisi tantùm fructus medij temporis: ut ibi.

Pater occupans bona filij, iure peculij. non tenetur facere inuentarium. Ang. in l. j. §. hæc stipulatio. iij. col. ff. si cui plus, quàm per legem Fal.

Pater emancipans filium nõ potest sibi reseruare usumfructũ in acquirendis per filium. Ioan. And. in addi. Spec. de na. ex lib. uen. §. j. uersi. circa præmissas alias prædictas formas. & Oldrad. con. ccxiij. & Ioan. de Prato in l. falsa. de condit. & demon. Sed

30 Pater emancipando retinet sibi dimidiã ususfructus bonorum, quæ filius habet tunc, nisi aliud actum sit. l. cùm oportet. §. cùm autẽ. & ibi Bart. C. de bo. quæ lib. & ibi Bar. Item,

Pater non habet usumfructũ in bonis feudalibus filij. Bal. in c. j. in §. j. de duo fra. de no. bene. inue. & Barth. Cæpo. in c. j. x. differentia. de cog. feud. & per Bal. in l. cùm oportet. in prin. in ult. col. uer. quæstio est de feud. C. de bo. quę lib. quòd sic. & in l. si uxorem. in fi. C. de cond. inser. quòd nõ, sed finitur morte filij. s̃. eod. uer. xlvj.

Pater usufructuarius bonorum filij non tenetur satisdare de utendo & fruendo arbitrio boni uiri. l. fi. §. paterna. & ibi Bal. C. de bo. quæ l. b.

Pater habet usumfructum etiam in pœnis applicatis filio pro iniuria ei illata. gl. & doc. & Io. de Pra. in l. non solùm. §. si pater. de procu.

Pater ædificans in area filij, non perdit usumfructum eius, quia durat aduenticia. glo. & Bal. in authen. excipitur. in j. q. C. de bo. quæ lib.

Pater alienans usumfructum, quem habet in bonis filij, perdit illum. Bal. in l. cùm oportet. §. cùm autem. in fine. C. de bon. quæ libe. per §. finitur. Instit. de usufru.

† Pater an soluta patria potestate usumfructum perdat, uide do. Pet. Phi. Cor. in consi. j. incip. Pro decisione. in litera K. in ij. parte.]

Pater an perdat usumfructũ in hæreditate relicta filio, & qua filius priuatur propter non impletam uoluntatem testatoris intra annum. Bal. in repeti. authent. hoc amplius. ij. q. C. de fideicom.

Pater si non habeat usumfructum in bonis filij, tamen habet commoditatem. l. plenum. §. si usus. uer. quanquam. & l. filio fa. de usu & habi. Ang. Are. Insti. per quas perso. no. acqui. §. j. & Barth. Cæpo. in cautela cxxviij. ut in re filio commodata. per gl. in l. iij. §. si filio. ff. cõmodati. & Alex. in l. possessio. in prin. de acqui. pos.

Pater non habet usumfructum in donatione propter nuptias quæsita matri filiorum ex pacto, & transmissa ad filios morte matris. l. quod scitis. & ibi Bal. sing. de bo. quæ libe.

40 Pater usufructuarius quomodo agat. infrà, uerb. Pater agit. uersic. xxx.

Pater non habet usumfructum in bonis aduenticiis filio iniustè quæsitis. Ioan. And. in Spec. de actore. §. j. uersi. aduenticium. & Alex. in l. quòd seruus. de acqui. pos. per text. ibi. & per l. quod autem. pro socio.

Patri in usufructu non potest filius præiudicare paciscendo. s̃. uerb. Filius acquirit. uer. viij.

Pater habens usumfructũ debet citari pro filio impubere: sed si renunciat usumfructum, non, sed debet ei dari curator. Alexan. in l. utroque. de in ius uoc.

Pater usufructuarius nõ potest alienare bona filij, & alienans tenetur emptori de euictione, & ei debet præstare fideiussorem de euictione imminente. l. j. & ibi Bald. C. de bon. ma. Quod uerum, nisi alienet in utilitatem filij. glo. & Bald. in l. quæcunque. ad fin. C. de bo. quæ lib. Item uerum, nisi ut soluat æs alienum, quod facere debet. l. fi. §. sin autem æs alienum. & ibi Bal. eod. tit. Item uerum, nisi res mobiles damnosas. d. l. fin. §. non autem. & ibi Bald. Item nisi de consensu filij. Ang. in authen. de nup. §. sed quod sancitum est.

Pater an retineat usumfructum in bonis filij ingressi in monasterium. gloss. & Bar. in auth. idem est. C. bo. quæ lib. Et quid si pater ingreditur. ibidem. & Bald. in auth. excipitur. eo. tit. & in l. ij. de bon. ma. quòd sic. Sed finitur morte patris. ibidem. Adde not. per Bal. in auth. ingressi. vj. col. uer. septimò quęro. C. de sac. san. eccle. & in Spe. de sta. mo. uer xlvij. Et si contradicit ei, priuatur bonis eius. s̃. Pater succedit. uer. xlj.

Pater usufructuarius nõ potest legare bona filij. l. uxor. C. de le ga. l. quod in rerũ. §. j. de leg. j. & s̃. Pater alienat. uer. iij. & xij.

Pater non perdit usumfructum in bonis filij per mortem filij. Bald. & Bart. in l. si quis. in fi. C. ad Tertul. & glo. in d. l. si patri. reprobata opinione Plac. contra no. in l. si patri. per Pet. Cyn. & Bald. C. de usufru. Sed Bart. in d. l. cùm oportet. in fi. princi. de bo. quæ libe. dicit usumfructum finiri morte filij in feudo tantùm, non in alijs bonis. & Bart. & Bal. in l. ij. de bon. ma. & in authenti. excipitur. & in d. l. quod scitis. C. de bon. quæ lib.

Pater usufructuarius concedens filio omnes fructus aduenticiorum, intelligitur concedere pro toto tẽpore, nõ pro anno tantùm. Bal. in auth. excipitur. in fi. C. de bo. quæ libe.

Pater non habet usumfructum in bonis donatis filio per principem. l. cùm multa. & ibi Barto. C. de bon. quæ libe. & glos. in d. auth. excipitur. cùm auth. seq. eo. ti. & Bald. in l. cùm oportet. ul. col. uer. quæstio est de feudo. C. eo. tit.

Pater clericus habet usumfructũ in aduenticijs filij. Bal. in l. fi. §. necessitatẽ. j. col. uer. quęro, pater. C. de bonis quę liberis.

50 Pater consentiens, uel authorans filio adeunti, acquirit sibi usumfructum. l. fi. §. ubi autem. & ibi Bart. C. de bo. quæ libe. & in l. bonorum. la ij. C. qui admitti. per Bal. & per Bart. in l. j. ff. de aut. tuto. & s̃. in l. impuberem. §. j. de falsis.

Pater non habet usumfructum in emphyteusi data uxori suæ, quæ mortua matre peruenit ad filium suum. Bald. in l. j. in fin. C. de bo. mater. quem etiam uide in authen. idem est. de bo. quæ lib. quam legit cum auth. excipitur.

Pater habet usumfructũ in bonis filio emãcipato relictis à matre pro dimidia tantùm, nõ si ab extraneo. l. si uiua. & ibi gl. Bar. & Bal. C. de bo. ma. & Oldr. in cõ. In instrumento emancipationis, &c.

Pater succedit in usumfructũ tãtùm in bonis emancipato relictis. d. l. si uiua. & ibi Bart. post gloss.

Pater usumfructum, quem habet in bonis filij, potest donare filio in-

filio inter uiuos, & reuocabiliter. Bald. in l. cùm oportet. §. non autem. in j. col. & §. cùm autem. C. de bon. quæ liber. ubi etiam dicit non habere locum querelam inofficiosæ donationis: & probatur in l. iij. §. fi. de lega. iij. * Bald. in l. si uxorem. colu. v. C. de condi. insert. Bal. not. in tract. Dotium, part. vj. priuil. xxxvj. Cor. consil. clxxv. colum. iiij. uolum. j. con. lxxix. co. cxxx. uol. ij. Ay. Cra. cõ. xxxix. nu. ij. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

Pater usufructuarius non potest bona filij deteriorare, nec potest arbores fundi incidere. Bald. & Angel. in l. fin. §. sin autem legata. uer. hoc proculdubiò. de bo. quæ lib. & Barth. Cæpo. de ser. rust. tit. de monte. q. viij.

Pater perdit usumfructũ in bonis filij, si patris bona publicantur. j. uer. Publicatio bonorum. uer. xxxiij. Secus, si filij, ut ibi. Sed quid si fit missio. s. Missio. el j. uer. cxxxviij.

Pater habens usumfructum in bonis filij, si patitur filium usufructuare, uidetur donare ei usumfructum. Bald. in d. l. cùm oportet. §. ne autem. & ibi text. & Barto. C. de bon. quæ lib. Item,

Pater an teneatur facere inuentarium de bonis filij, in quibus sibi debetur ususfructus. s. uerb. Pater administrator. uersi. xx. quòd non. & s. eo. uersi. xviij.

Pater fideiussor filij esse cẽsetur, quatenus est in peculio, nõ ultra. l. qui iurasse. §. ij. de iureiur. Bar. in l. cùm filius. in prin. j. col. ff. de uerb. oblig. uidelicet quãdo obligatur ad pœnam pro filio ex forma statuti: ut ibi. & Bal. in auth. ex testamento. pe col. uersi. xv. C. de coll. Item,

Pater censetur fideiussor filij. Bald. in l. j. in ij. col. uer. quæro testator. C. communia de leg. Vide etiam Bal. in l. j. C. ne filius pro patre. in iij. col. & in auth. sed cùm testator. in fin. C. ad legem Fal. Adde tex. in l. j. C. de decurio. lib. x.

Pater potest fideiubere pro filio, & obligari, etiam in casibus, in quibus pro eo est obligatus de in rem uerso, uel quod iussu. Bal. in l. si mandator. C. quod cum eo. per text. sing. in l. in eum. §. tabernæ. ff. de institor.

Pater censetur ut fideiussor filij, quando ex sua solutione filius liberatur à pœna. Bal. in l. j. ad fin. C. ne fil. pro patre.

Pater nõ dicitur fideiussor filij in delictis, sed in quasi delictis, sic, ut quando filius est in officio, quia pro eo tenetur de peculio. Bald. in authen. sed cùm testator. ad fin. C. ad legem Falcid. & per Bald. in l. j. C. communia de le. quòd pater censetur fideiussor filij.

Pater consentiens filio litiganti condemnato ad soluendum, dicitur quasi fideiussor, & habet tantum tempus ad soluendum de profectício peculio, uel usufructu aduenticiorum, quantum habet filius cõdemnatus: & sic ante quatuor menses conueniri non potest pro filio. Bal. & Pet. & Sun. in l. sancimus. §. fina. in ij. col. C. de usur. rei iud. Sed Bald. in l. fi. §. ne cessitatem. ulti. col. in princip. uer. quæro, nunquid consensus. C. de bo. quæ lib. dicit, quòd pater non obligatur cõsentiendo, nec contra eum fieri potest executio. & s. uer. Executio. el. j. uersi. xxxiij. & ciij.

Pater fideiubendo pro filio contrahente, non dicitur consentire ad effectum statuti, quòd contractus filij non ualeat sine consensu patris. Bal. in l. exceptione. in fi. C. de euictio.

Pater potest fideiubere pro dote nurus restituenda. Bart. in l. si constante. §. quoties. so. ma. Alex. in l. quamuis. ff. de sol.

Pater & fideiussor, quomodo differant. Alex. in l. cùm filius. in prin. de uerb. oblig.

10 Pater tenetur tanquam fideiussor pro filio. l. quoties. & ibi Bart. ff. ad municipalem. & in l. cùm filius. in princ. de uerb. obl. l. tria. de excu. tut. Item,

Pater fideiussor filij non potest conueniri, nisi prius fiat discussio de filio, nisi quando negotium principaliter pertineret ad patrem. Barto. in d. l. tria. Sed contrà tenet Bart. in l. libertus. §. filium. ad municipalem. & in l. si seruum. §. an filium. ff. de uerb. oblig. Vide glo. & Bald. in l. iij. §. si filius. ff. quod quisque iur. & Alexand. in l. cùm filius. in prin. de uer. oblig. & infrà §. proximo. ubi dicitur uerum, nisi quando pater in solidum tenetur cum filio. & suprà, Discussio. uersicu. xij. in xviij. fallentia.

Pater quando tenetur de peculio, dicitur fideiussor contractus, & iudicij pro filio, & patitur executionem. Bartol. in l. si filio. la ij. ff. so. ma. in ij. col.

Pater fideiussor filij legitimus tenetur de peculio, non in solidum. Nicol. de Neap. in l. si filius. in lectu. Bart. ff. de tutẽ. & ratio distr.

Pater legitimus fideiussor filij liberatur à fideiussione, si filius fuit sui iuris, scilicet pro tempore futuro tantùm. Nico. de Neapol. in d. l. si filius. in lectura Bart.

Pater obligatus pro delicto, uel contractu filij, ex forma statuti, non liberatur repræsentando filium in iudicio, sed debet pro eo soluere cum effectu. Bald. in l. fin. iij. col. uersic. extrà quæro. C. de usur. rei iudi.

Pater fideiubens pro filio in iudicio, an uideatur præstare consensum, & legitimare personam filij. Bald. in addi. Specu. de reo. uersi. si pater. quòd sic.

Pater, si fideiussit pro filio, an debeat soluere totum de parte bonorum suorum spectante ad filium. Franc. Por. in tracta. de duo fra. in 2. par. q. xxviij. quòd sic.

Pater pro filio non tenetur. C. ne filius pro patre. & ecõtrà, nisi ut fideiussor: ut suprà proximo, per totum. & nisi per statutum aliter disponatur. ut infrà eodem, uersi. xxxix. cum sequen. uel nisi de peculio, & in rem uerso: ut j. eo. per discursum. & in ti. ff. de pecu. & de in rem uerso.

† Vide plenè per Felin. in c. ius generale. j. dist. Et qualiter intelligatur statutum aliud disponens, uide do. Pe. Phi. Cor. in con. cclxxxj. incip. In hac. in litera G. in iiij. parte.]

Pater non tenetur dare legitimam filij pro pœna eius fisco, uel pro debito creditori. Guli. & Bald. in l. si qua pœna. de his, qui sunt sui, uel ali. iur. & in l. j. §. antepe. per Bar. de col. bo. & in Spec. de exec. sent. §. sequitur. uer. quid si filius. Paul. de Cast. con. xxx. no. in l. ij. ff. quod cum eo. Paul. de Cast. in l. si dubitetur. §. fi. de fideiuss. Quod est uerum, etiamsi ex forma statuti contrarium caueatur, secundum Bart. in l. cùm filius. in princ. in ij. col. ubi uide omnino, de uerb. ob. Sed gl. tenet contrariũ in rubri. C. de decu. lib. x. & Bal. in l. j. in j. col. in fi. uer. uigesimò reuoco. C. ne fil. pro pat. & Alber. de Rosa. in trac. Statutorum, j. parte, c. j. & Ioan. de Imo. in l. alia. §. eleganter. so. ma. & j. eod. uer. xl. & seq. Bald. in l. si filius. C. de bo. dam. quod statutum dicitur esse iniquum.

* Pater non obligatur ex cõtractu filij. l. j. C. ne filius pro patr. Paul. Cast. in rub. C. de exercitor. Ias. in l. frater à fratre. nu. viij. ff. de cõdi. indebi. Illustr. Card. Parisi. con. xciij. nu. xvij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Pater non tenetur nomine negotiorum gestorum à filio, nisi pro eo expressè fideiusserit. l. ij. ubi omn. arguendo à speciali. ff. ad municip. Azo in Sum. C. quod cum eo. col. v. l. j. ubi Doct. C. eo. quod cum eo. l. si mandato. ubi Bart. Paul. Cast. & alij, C. quod cum eo. Alex. in l. quæ dotis. nu. lxxxj. & ibi Iason nu. lxxxij. ff. solut. mat. l. in eum. §. tabernæ. §. seruus. ubi Paul. Cast. ff. de instito. Bar. in l. cùm filiusfamiliâs. ff. de uer. oblig. Illus. Car. Parisi. cõ. 93. nu. 39. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

* Pater non tenetur pro filio ob ea, quæ alicuius tutelam administrans gessit, nisi expressè pro eo fideiusserit. l. si filius. in extre. ff. de tutel. l. Lucius. ff. de admin. tut. gl. & Bar. in l. ij. ff. ad municip. gl. & alij, in l. j. C. quod cum eo. Alex. & alij, in l. quæ dotis. nu. lxxxj. ff. sol. mat. Illus. Car. Parisi. con. xciij. nu. xl. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

* Pater pro filio, qui magistratum init, fideiubere uidetur. l. ij. ff. ad municip. Illus. Car. Paris. con. xciij. nu. xlj. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

* Pater pro filio tenetur, ratione muneris publici, quo ad hoc tantùm, ut principem, uel Remp. præstet indemnem. l. j. ubi Bar. & cæteri. C. de decurio. lib. x. Andr. Alciat. cons. cccxxj. Aemilius Maria Manolessus.

* Pater non tenetur ad pœnã soluendã, in quã filius incurrit, ob malè gestum munus publicũ. l. j. ubi gl. C. de pericu. eor. qui pro magistr. lib. xj. An. Alciat. con. cccxxj. Aemilius Maria Manolessus.

† Pater an de iure communi teneatur pro debitis filij: & quid de iure municipali, & quod ius municipale attendi debeat, an loci originis paternæ, an loci ubi pater natus est, an uerò loci ubi domicilium, & omnes fortunas suas transtulit. uide do. Barth. Soci. in consi. cclxxj. incipien. In præsenti. per totum. in ij. parte.]

Pater an teneatur de fideiussione filij de peculio, uel de proprio. gl.

prio.glo.in uerbo, seruum. & doc.in l.qui satisdare. ff. de fideiuf.quòd de peculio.

Pater tenetur se obligare pro dote data filio, nisi uxorem acceperit indignam, patre inuito. Bart.Bald.Ange. Alex.& Io. de Imo.in l.si cùm dotem. §.transgrediamur. sol. mat. Paul. de Cast.consi.xiiij.in ult.col.Dyn. & doc. in l.si quis in tres. §.j.de excu.tu.& quid in dubio, doc.& Io.de Por. ibidem.& Fran.Por.de duo.fra.ij.parte, iij. q. Et quæ dicatur indigna, s̄.uer. Nuptiæ.uer.iij.

Pater inuitus obligatur per filiū de peculio, non insolidū, nec ut administrator. Bart.in l.fi.in princ.C.de bo. quæ liberis.

Pater tenetur cauere pro filio de non offendendo. s̄.uer. Cautio de non offendendo.uer.j.

Pater pro filio in delictis an teneatur de peculio. in l. quoties. ij.& ibi Bart.ff.de noxalib.

Pater, qui de peculio tenetur, æquiparatur fideiussori.l.cùm filius.in prin.& ibi Bart.& doc. Alex. de uerb. obl. & Bald. in authen.ex testamento. C. de collat. & in l. j. C. ne filius pro pa. & in l.si filius. eod. titul. per Salic. Sed quomodo differant, uide Alex.in d.l.cùm filius.

Pater & filius simul confessi recepisse dotem, & ad eam obligati, tenentur quilibet pro rata. s̄.uerbo, Confessio mariti. uer.xviij.& omnino per doc.& Alex.in l.si cùm dotē. §.trāsgrediamur.soluto matri.

10 Pater quando tenetur de peculio profecticio, tenetur etiā de usufructu aduenticij. Bart. in l.j.vij.col.C.de exercito. & Alexand.in l.pater qui.de cast.pecu.

Pater tenetur pro filio de peculio, si illud filio ademit post sententiam.l.si quis seruum.de pec.Alex.in l.si filio.so.ma.

Pater pro filio de peculio quibus casibus non teneatur. glo. in l.cum ancilla. C.quod cum eo.quæ ponit quatuor casus. Ad de gl.in l.si filiusfa.de iudi.

Pater obligatur pro filio, etiam ex simplici consensu. Bart. & Alex.in l.si cùm dotem.§.transgrediamur.sol.ma.& in Spe. de don.inter uir. & uxo.§.formatis.uer.quid si filius.

Pater non obligatur ex simplici consensu pro dote filij ex matrimonio inualido.& Ludo.& Alex.in d. l. si cùm dotem. §. transgrediamur.sol.mat.nec pro filio emancipato.Alex.ibi. licet Paul.de Cast.contra Spe.tenet ti.de donatio.inter uir. & ux.§.formatis.uer.sed pone, filius.

Pater tenetur pro filio cōstituere nurui donationem propter nuptias.per l.liberos.de ritu nupt.Paul. de Cast.consil.xiij. j.col.Item,

Pater tenetur dotem recipere pro filio.Bar.in authen.res, quę. in princip.C.communia de lega.& Dy.in d. §. transgrediamur.Item,

Pater cogitur consentire filio recipiēti dotem, & pro eo se obligare. Dy. in d. §.transgrediamur. per l.fin. ff.de suspec. tu. & uidetur casus in l. si filia. §.ij.ff. sol. mat. De quo uide Iac. de Are.& Bar.in d.§.transgrediamur.distinguentes. & Bar. & Nico.de Neap.in d.l.si quis inter.§.j.de excu.tu. & s̄. eod. uer.iiij.& per Alex.& doc.in d.§.transgrediamur.

Pater tenetur ad onera matrimonij filiorū suorum. d. l. si cùm dotem.§.transgrediamur.& tenet Bald. in authen. ex testamento.ix.col.C.de colla.

Pater tenetur dotem reassignare filio, uolente seorsum ab ipso habitare, si sit emancipatus, aliàs non, nisi uelit etiam in potestate constituto sponte restituere. Bart. Bald.Ang.& I-mo.in d.§.transgrediamur. & ibi Alex. & Bald. in l.ij. C. famil.ercisc.Idem si pater contēteatur, quòd filius habitet seorsum, secundum Io.de Imo.ubi s̄.Item,

20 Pater emancipans filium, tenetur ei restituere dotem uxoris, nec habet usumfructum eius.Bal.in d. §. trāsgrediamur. ad fi.& in l.si constante.§.j.circa medium.ff.eo. ti.& Alex.in d.§.transgrediamur.ubi dicit idem in filio exhæredato.

Pater soluens legitimam pro filio condemnato de crimine uigore statuti, non tenetur iterum eam ei præstare, secundum Bal.ar.glo.in l.si cùm dotem.§.j.& ibi omnino per do.Alex. in d.§.j.& ibi Bart.in fi.ff.so.ma.& Imo.in l.sed si ideo.eo.tit. Bart.in l.Stichus.in ij.col.ff.de pec.leg.Gul.de Cug. in l. frater à fratre.de condi.indeb.& not.in l.liber captus. C.de captiuis.ubi Bar.facit l.si quādo. C.de inoff.test.& Bal. in l.sancimus.§.j.eo.ti.& in auth.quod locum.de colla.& Bald. in l. sancimus.in prin.in vj.q.eo.ti.& in auth.ex testamēto.in pe. col.uer.quintò quæritur. C.de colla.& Bar.in l.si cùm dotē. §.si post.in fi.& sup.uer.Filius delinquens.uer.ij.& Paul. de Cast.con.xiij.& uide j̄.uer.Pater conuenitur.uer.xiiij.

Pater conuentus de peculio tenetur, deducto prius quid sibi, & suis debetur à filio, pro quo conuenitur. Bart. in l. si filio. la ij.in ij.col.so.ma.

Pater an teneatur pro filio ratiōe officij.doc.Alex.&Io.de Por. in l.si cùm dotem.§.transgrediamur.so.ma.l.si filiabus.& ibi gl.Bal.& doc.C.ne fi.pro pa. in l. quoties. ad municip.in l.j. quod cum eo.& ibi Bal.& Insti.de cur.in prin.quòd nō.Addo tex.& glo.in l.j.C.de decurio.li.x.

Pater non obligatur naturaliter ex persona filij, quia naturaliter tenetur.l.frater à fratre.ubi Bar.in x.col. de cōdi. inde.

Pater an teneatur de culpa familiæ suæ.in l.si uendita.de pericu.& com.rei uenditæ.quòd sic, si non adhibuit diligētiam. Addo benefacere notata per Bart.in l.j.§.familiæ.& §. quod nouissimè.ff.de publica.

Pater cōueniri potest pro filio ex iussu, facta prius excusione filij.Io.de Por.in l.cùm filius.de uer.ob. Bald.in l.j.in ij. col. uer. sed dubitari potest. C. ne fil. pro pa. quòd sic, si tenetur de peculio tantùm, non si in solidum.Item,

Pater obligatus per statutum pro filio ad solutionem pœnæ, non tenetur pro filio naturali tantùm.Bald.in l.generaliter. §.cùm aūt.ad fi.uer.& si statutū.C.de insti.& substit. sub cōdi.factis.Albe.de Rosa. in tractatu Statutorum, j. parte, c.v. doct.& Io.de Por.in l.cùm filius. de uerb.obli. sicut nec pro nepote spurio.Bal.in l.fi.in j.col.ad fi.uer.quid si profertur. C.de suc.edic.Dy.in consilio, Diligenter, &c.

Pater cùm pro filio tenetur, debet post filium conueniri, non antè.gl.& Bal.in l.iij. §.si filius. quod quisque iur. contrà, s̄. uer.Pater fideiussor.uer.xj.&omnino per do.Alex.in l.cùm filius.in prin.de uerb.oblig.

Pater pro filio obligatus ad pœnam ex forma statuti, non tenetur ad quantum plus, aut non, propter contumaciam non solutæ pecuniæ intra tempus. Bald.in leg. j. ff. de in lit. iur. Sed ibi Alexand.tenet contrarium, non obstante gl. in l. sine.qui satisda.cog.

30 Pater clerici potest declinare forum, licet clericus non posset, quādo ex delicto filij teneretur. Bal.in l.si qua. C. de his, qui sunt sui, uel ali.iur. Adde Bald.l.reges. C. de accu.& per Bar.in l.pe.§.ad crimen.pe.col.de pub.iud.ad ui.al.

Pater obligatus in solidum cum filio, uel pro eo, potest conueniri, facta discussione de filio, aliàs non. Alexand. post Barto.in l.cùm filius.in princ.de uerbor. oblig. Quod dixit uerum, nisi quando pater iussit filium obligari: quia tunc dicitur principalis, & ideo non habet beneficium fideiussoris. Barto.in l.si seruus.§.an filium.de uerbor.obligat. & in l. libertus.§.cùm filius.ad municip.& s̄.uer.Discussio.uersicu. xij.in xviij.fallentia.

† Pater obligatus ex contractu filij, an habeat beneficium cedendarum, uel actionem negotiorum gestorum, uide do. Pe. Phili. Cor. in consil. ccciij. incipien. In hac litera M. in iiij.parte.]

Pater soluens pœnam pro filio condemnato uigore statuti, potest petere à fisco sibi fieri quietationem in bonis pro legitima.Bal.in l.quamuis.in fi.in lec.antiqua. C. de fideicom. & Io.de Por.in l.cùm filius.de uerb.obl.

† Caute. Pater ut teneatur soluere condemnationem pro filio, cautela est, quòd eo tempore, quo agitatur iudicium contra filium, citetur pater, ut compareat pro suo interesse.Barto.in iij.q.incip.Perusinæ ciuitatis.col.fin.uer.& licet hæc sint uera.]

Pater soluens pœnam pro filio, an censeatur soluere de peculio filij, uel de suo proprio, ut solutum computetur in legitima. Bartol. & Ioann. de Por. in l. cùm filius. in ij. colum. ff. de uerbor. obligat. not.in l. qui iurasse. §. j. de iureiur. Ioann.de Imo. in l.quamuis. solut. matr.& in l. Stichus. & ibi Barto.ff.de pecu.leg.per Barto.& Iac. de Are. in l. frater à fratre.in fin.ff.de cond.indeb.Bald.in l.liber captus.C. de captiuis. & in authen.ex testamento. ix. col. uer. quintò quæritur.C.de colla.quòd tunc dicitur quasi fideiussor filij, & soluens repetit, uel imputat ei in partem suam: uide Pau. de Cast.in consi.xxx.Item,

Pater soluens pro legitima filij, non repetit: aliàs sic, si soluit pro fi-

pro filio animo repetendi.Bal.in d.l.j.in fin. C. ne filius pro patre.Item,

Pater pro filio non tenetur de peculio profecticio criminaliter,sed ciuiliter sic pro delicto filij.l.iij.C.de bo.dam.Bal. in Marg.uer.Filius.uer.iij.

Pater si tenetur pro filio ex forma statuti, non tenetur pro nepote.Bald.in l.si filius tuus.C.ad Macedon.

Pater obligatus pro filio ex forma statuti propter delicta, debet citari ad sententiam ferendam contra filium contumacem: aliàs non tenetur: sed non debet citari ad sententiam contra filium conuictum testibus, uel confessum. Bartol. doct.& Ioann.de Por.in l.cùm filius.de uerb. ob. & Bald.in l.fi.§.necessitatem.v.col.de bo.quæ libe. quem uide omnino.& in l.j. C.ne fil.pro patre.iij.col. Alexan.in l.à sententia de appel.

* Pater cùm iure municipali obligatus est pro filio mercatore, non intelligitur obligatus, nisi pro iis, quæ ut mercator egit.Bart.in l.iij.§.ex hoc edicto.ff.naut.caup. stabul. in l. fi. ubi Salic.C.ad Macedonia.Alex.con.cxiij.uol.ij.Soci. con. xxxj.col.vij.uol.j.Aymo Cra.con. ccxxxvj.nu.7.uol.ij. Æmilius Maria Manolessus.

Pater pro filio obligatus ex forma statuti tenetur pro delicto commisso per filium in territorio tantùm,non extra. Bal.in d.l.j.in iij.q.C.ne filius pro patre. Bart.in trac. Repressal. in j.q. in prin. & Ioann.de Lig.in trac.Repressal.ult.parte,v.q. Addo Bart.in l.ne quid.in fi.ff.de incen.rui.nau.ubi uult tale statutum non ualere,si diceret quem posse puniri pro delicto commisso in quacunq; parte mundi.

Pater tenetur pro filio, etiam iniustè condemnato, stante dicto statuto,quòd pater teneatur pro filio.Bald.in d.l.j.ne fil. pro patre.in vj.q. Sed an debeat fieri discusio de filio, ibid. in uer. sed dubitari. & s.eod.uersic.xx.& s. Pater fideiussor. uersic.xj.

40 Pater non tenetur pro filio contumace ad pœnam statuti. Ray.de Forliuio,in l.ij.§.illud.ad Syllania.Sed omnino Bar. in ult.col.& docto.& Ioann.de Por.in l. cùm filius. de uerb. oblig. & in l. cognitione.in fine. ff. ad Syllan. & l. j. quando ex fac.tut.& in l. ne quid. ad finem.ff.de incen.rui. nau. Sed Bald.tenet contrarium in l.j.vj.q.C.ne fil.pro pa.Ioan. de Imol.& Ioan.de Port.aliter dicunt in d.l. cùm filius.in princ. Prima opinio est communior,secundum Alexan. ibi.quam etiam tenet Barto.in quæst.Perusinæ ciuitatis, &c. & Bald. in Specul.de sen.prola.xix.col.Bald.& Angel.in l. qui repudiantis.§.j.de inoffic.testa. & Angel.in l. ij. §. fina.si ex nox. causa ag.Salice.in l.cùm filius.C. ne fil. pro pa. & tunc pater est loco fideiussoris. iudicatum solui. ut ibi per eum. Item

† nec de iure communi. † Vide Felin. in c. cùm Bertoldus. de re iudi. post medium.vij.colum.in uersi. sed adhuc quæro.& in viij.colum.uer.limita.xx.]

Pater pro filio obligatus ex forma statuti potest probare contra confessionem filij ante sententiam, non post.Bald. in d. l.j.in vj.q.in uersi.item dubitatur. C.ne fil. pro pa.& in l.fin. §.necessitatem.v.col.C.de bo.quæ lib.Bart.& Ioan. de Por. in d.l.cùm filius.de uer.ob.Bald.in l.error.in fin.de iur.& facti igno.glo.in l.ij.si ex noxa.cau. aga. & ibi plenè per Alex. Bald in l.principaliter.de libe.cau. & in addi. Spec. de confes.uer.an pater.& quod per Bar.in l.ij. §.fi.de his, qui mor. sibi consci.& in l.eius,qui.in prin.ff.de iure fis.& Bald.in l.j. ne fil.pro patre.

Pater pro filio obligatus per statutum,potest appellare à sententia lata contra filium.Bar.in l.fi.§.necessitatem.v. col.de bo.quæ libe.ubi etiam dicit tunc impediri executionē contra utrumq;.

Patre soluente pœnam pro filio, liberatur filius. Bald. in d.l.j. in fine.uer.item dubitatur,an.C.ne fil.pro patre.

Pater,cuius opera filius fuit positus ad aliquod officium, cogi potest edere libros eius absentis. l.prætor.§.j.& ibi Paul.de Cast.& Alex.ff.de edendo.

Pater de peculio tenetur pro quantitate peculij, & non ultra, licet fideiussor teneatur in solidum.l.in bonæ fidei. C.de peculio.Alex.in d.l.cùm filius.in prin.de uerb.oblig.

Pater non tenetur communi ad pœnam pro filio contumace inquisito de crimine.gl.fin.Insti.de noxa. §. fi.& Bart. in l. si finita.§.si de uectigalibus. de damno infec.& in l. pe. C. qui bo. cede. pos. & in l.j.in fin.C.ne fil. pro pat. & Alexan. in l. cùm filius.

Pater mente captus non habetur pro obligato ad dotem nurus,id est,uxoris filij, nisi dotans petierit dari curatorem illi,qui se obligat ad dotem pro mente capto.Alex.cōtra Pau. de Cast.in l.si cùm dotem.§.trāsgrediamur.so. matrimonio.

Pater non tenetur dotem nurus restituere filio seorsum habitanti ex causa iusta,si filius sit suspectus de dilapidatione, nisi præstet filius satisdationem de dote conseruanda.Io.de Imo.& Alex.in d.l.si cùm dotem.§.transgrediamur.so.ma.ubi etiam Paul.de Castr. dicit tunc iudicem posse prouidere ex arbitrio suo.

Pater si se obligauit pro filio uno, non debet totum soluere de parte illius.Bal.in l.filiæ.pen.col.C.fami.ercisc.& Alex.in l. & qui.de mu.& hono.

50 Pater inuitus obligatur per filium de peculio, non in solidum,nec ut administrator.Bart.in l.fi.in prin.C.de bo.quæ libe.l.si quis filium.§.etiam.ff.de pecu.

Pater obligatur ex mora filij, quod iussu actione. l.si seruus. §. an filius.ff.de uerb.oblig.

Pater promittens filio directo, & non per interpositam personam,obligatur naturaliter.glos.& Bart.in l.frater.iiij.col.de condi.indeb.

Pater tenetur pro delicto filij,quatenus ex eo est locupletatus. glos.doct.& Pe.de Su.in l.tam ex contractibus.ff.de iudi.sicut econtrà.glos.& Angel.in l.j.de eo,per quem fa.est.no.in

† l.j.C.ne ex deli.defun. † Et aliquid per Dy.Insti.de act.§.in personam.in iiij.col.post medium.]

Pater tenetur actione negotiorum gestorum ex facto filij habentis peculium, si patris contemplatione gestum sit. l. pupilli.§.sed si ego.& ibi Bar.circa prin.ff.de neg.gest.

Pater soluens uel promittens pro damno dato per filium, credens se teneri pro eo,cùm non teneatur, nō repetit per condictionem indebiti.l.ea,quæ.& ibi Bal.in prin. C.de condi. inde.Item,

Pater licet pro mutuo facto filio nō teneatur ex beneficio Macedoniani, tamen tenetur, si sit consuetus ea persoluere, secundum Bald.in l.Zenodorus. C. ad Maced.& Alex. in l. si quis patrem.ff.eod. Idem si consensit mutuo facto filio.l.iij. & ibi Bal.eod.tit.

Pater tenetur restituere usuras factas per filium cum pecunia ipsius patris sciētis, & tacentis.xlvj.dis.sicut nec suo.& Bal. in l.cùm oportet.in princi.in ij.col.uer.item contra patrem. C.de bo.quæ libe.ubi etiam dicit,quòd

Pater sciens filium solitum fœnerari,tacendo uidetur mandare quòd fœneretur,& tenetur pro eo.Bal.ibidem.

Pater non tenetur pro filio soluere pœnam pecuniariam subsidiariam,nisi statuto caueatur contrarium. Bal. in l. quanquam. C.ad legem Fal. in lec. anti. & per doc. & Bart.in d.l. cùm filius.in ij. col.ff.de uerb. ob. Sed ad pecuniariam tantùm tenetur.nec ualet statutum, quòd teneatur ad personalem.Bal.in l.j.C.ne fil.pro pa.in ij.col.in prin. c. cùm homo. in gl.xxiij.q.v.& Io.de Im.& Alex.in l.cùm filius. in fi. prin. de uerb.ob.Bal.in l.si qua.de his,qui sunt sui,uel ali.iur.Bal. Imo.& Lud.in l.filio.so.ma.

60 Pater an teneatur pro tutela per filium suscepta de suo consensu.in l.si filiusfam.& ibi gl.Bar.& doct.ff.de tutel.& j.eo. uer.lxvj.quòd sic.

Pater tenetur de euictione legitimæ filio. j. Pater conuenitur. uersic.xiij.

Pater tenetur pro mutuo facto eius filio, si cùm recepit literas de mutuo prædicto, legit, & non contradixit: quia uidetur ratificasse.l.si filius.ff.ad Mace.& Bal.in l.fi.C.eod.tit. in fin. j.col.& s.uer.Literas.uer.xxviij.

Pater tenetur pro filio tutore,si consensit tutelæ.l.Lucius.& ibi doc.& Bart.ff.de admi.tut.& in l.si filius. de tute. ubi etiā uide,quid si consensit tacitè.& in l.tria onera.la ij.in lec.Nico.de Neapo.ff.de excu.tu. & in l.j. & ibi Bal. C. quod cum eo. Quod est uerum peculiotenus, nisi sit testamentarius. Bal.ibi. Item uerum, quòd tenetur post discussionē factam de filio,non ante.Ale.consi.xxxj.iiij.parte, & Bald.in l. j. C. de conue.fis.deb.lib.x.Item pro filio decurione, si consensit eius officio.Bal.ibi.secundum Alex.per l.j. C.de decu.lib.x.

Pater non obligatur pro filio,licet in instrumento dicatur, patre præ-

tre præsente,& consentiente:nisi specialiter se obliget. Bar. in l.Lucius.in fi.de admi.tutor. Sed Bar.in l.j.§.si quis naue. ff.de exercitoria. tenet contrarium, scilicet,quòd uoluntas patris circa contractum filij obligat patrem insolidum, per l.Lucius.de admi.tuto.

† Pater obligatur filio, & filius patri in aduenticijs. do. Petr. Philipp.Corn.in consi.lxxix.incip.Licet.in litera O.& P.in ij.parte.]

Pater debet cauere pro filio tutore. l. si quis inter. §.j.de excu. tu.uel pro filio curatore. Dyn.ibi. & l.fi.§.j. & ibi Bar.de suspe.tutor.

Pater an obligetur ex persona filij recipientis mutuum à fratre,eiusdem patris filio.glo.& Bart.in l.frater à fratre.xj.col. de condi.inde.quòd non.

Pater de quo peculio teneatur pro contractu filij. gl.& Bart.in l.pater,qui.in prin.ff.de cast.pec.in j.q.distinguit inter tempora antiqua,& hodierna,& inter peculia.

Pater filio mortuo qualiter teneatur de cōtractu filij. Bar.in d. l.pater,qui.in ij.q.distinguit.

Pater quando consensu suo obligatur pro filio, magis accedit fideiussioni,quàm defensioni.Bald.in l.j.in fin. C. quod cum eo.

70 Pater consentiens filio an & quando obligetur ex contractu filij. Bald. in d.l.j. C. quod cum eo. ubi facit quatuor casus.& Bart.& doct.in l.si cùm dotem.§.transgrediamur. sol. matri.Item,

Pater simpliciter consentiens filio, obligatur, quando aliter cogitur consentire, & se obligare: aliàs obligatur de peculio tantùm.Barto.in d.§.transgrediamur.in ij.col.uersic.sed quæro.

Pater an teneatur,si filius recipiat dotem. in Spe. de dote post diuortium.§.formatis.uer.pone,filius.

Pater an possit conueniri pro condemnatione filij. Bal. in l.fi. in iij.col.uer.iuxta prædicta.C.de usu.rei iud. quòd sic.& s. uer.xxj.& uer.xxxj.

Pater conuentus pro condemnatione filij, potest opponere omnem exceptionem peremptoriam.Bal.in l.fi.ij.col. uers. quæro,nunquid.C.de usu.rei iud.

Pater obligatus pro filij pœna, non liberatur repræsentando eum.s.uer.Pater fideiussor.uer.xv.

Pater an priuetur peculio propter delictum filij. Bal. in l. executorem. xiij.col.uer.modò quæro. C.de exec.rei iud.& in l.reos. ix.col. C.de accusa.quòd non,siue loquamur in profecticio,siue aduenticio,siue castrensi,uel quasi.

Pater non tenetur de ui turbatiua filij,nisi mandauerit, uel ratificauerit.Bal.in l.momentaneæ. in j. oppo. C.unde ui.per c.cùm ad sedem.de resti.spol.

Pater tenetur de cōtractu filij, quatenus locupletatum est peculium.l.j.§.sed cùm.& ibi Bar.ff.de peculio.

Pater obligatus ex forma statuti pro delicto filij ad pœnam, tenetur ex uarijs figuris causarum obligatione. Bal. in rub. C.de exercitoria.Item tenetur inspecto tempore delicti cōmisi.Bald.in l.quanquam.in fi. C.ad legem Falc. & in l.ij.in uer.ibi:sobolis. C.de adopt. Item tenetur de bonis quęsitis tempore delicti,non pòst.ar.l.certa forma. C. de iure fis.lib. x.& ff.mandati.l.si tibi.§.is,cuius.ubi doc.Idem tenent Bal. & Imol.in l.lex Cornelia.ff.de uulga. & pupil. & ibi latè per do.Alex.qui relatis multis doctoribus,tenētibus hanc partem,& alijs aliam,tandem dicit consideranda uerba statuti, ut ibi per eum.

80 Pater obligatus pro filio ad legitimam, quantam partē potest assignare pro ea, si possit plures alios filios procreare. per Bal.sin.in l.si qua pœna. ff. de his,qui sunt sui,uel ali.iur. & in l.lex Cornelia.de uulg.& pup.

Pater non tenetur pro filio non condemnato: etiamsi crimen sit notorium.Bal.in iij.co.in uer.sed quid.& Pe.de Sun.in l. j.ne fil.pro pa.

Pater soluens pœnam pro filio uigore statuti, non repetit.glo. in l.iij.§.sed utrum.de minori. Quod limita,ut per Bal.in d. l.ea,quæ.circa princ. C. de cond.indeb.quem etiam uide in auth.ex testamento.ix.col. C.de colla.in xvj.q.uersi.quintò quæritur.& Barto.post Alexand.in l.cùm filius.in princ.de uerbo.oblig.

Pater an obligetur filio ex mutuo, uel deposito, uel commodato. Francis.Por.in tract.de duo.fra.in ij.parte,q.xlj.& seq. Addo Bart.in l.frater à fratre.in xix.col.uer.v.circa.& in xx. colum.uersi.secundò quæro.ubi distinguit,ibi.etiam,in ulti.char.uide quid de contractu emptionis,mandati, & locationis,& donationis,ubi in omnibus distinguit.† Adde Pe. Phi.Cor.in consi.lxxix.in ij.parte, in litera O.P. & D.Fran. Aret.in l.cùm filius.si cer.pet.]

Pater non tenetur assignare legitimam filio delinquenti,stante statuto,quòd delinquentis bona publicentur.in Spec.de sententia. §.sequitur. & Francis.Por.de duob.fratrib.ij.parte, q.xxviij.

Pater agit actione iniuriarum pro filio. l. ait prætor. §. filio. ff.de iniur. Quod est uerum,etiam pro bannito.ar.l.j. §.usq; adeò.& l.non solùm.§.quanquam.eo.ti.

† Pater potest remittere iniuriam factam filio. Fran. Aret.in l. moribus.in viij.col.uer.pro opi.Bar.de uulg.& pup.]

Pater, cuius authoritate filius est cōtestatus litem, potest producere testes in causa pro filio,& potest citari ad productionem testium factam per aduersarium filij: quando ipse non consensit in signum legitimę administrationis usus fructus, dando filio libertatem: quia tunc pater non haberet ius in causa.Bal.in l.si quando.x.q.C.de testib.

* Pater pro filio appellat. l. ex consensu. §.filiusfamiliàs.ff.de appellatio.Ay.Cra.con.cclxxviij.nu.1.uol.ij. Aemilius Maria Manolessus.

Pater potest constituere procuratorem ad causam dotis, præsente filio, & tacente. Ioan.de Pra. in l.filius.iij.colum.ff.de procurato. Bartol.in l.neque. C.eod.titu.per Bald.in l.fina. §.ubi autem.de bon.quæ liber. & in addi.Specu.de procur. uer.pater non potest.& in Specul.de Syndi.uersi.quid si pater. non in causa spirituali, secundum Cardin. in clem.j. vj. q.de procu.

Pater potest constituere procuratorem, etiam ante litis contestationem,in causa aduenticiorum filij.Bald.in l.j.in j.colum. C. de bo.mat.& ibi Barto.in ij.oppo.Angel.& Ioan.de Pra.in l.j.ff.de procura.Bart.in l.neque.C.eod.tit. per Bald. in l.fi.§.ubi autem.de bo.quę lib. ubi plus dicit,quòd etiam quando constituit procuratorem, non requiritur consensus filij.& in addi.Spec.de procu. uer.pater non potest.& in Spe.de syndi.uersi.quid si pater.

Pater non perdit actionem dotis propter adulterium filiæ. Bartol. & Ioan. de Pra. in l.ij. §. uoluntate. ff.soluto matrimonio.

Pater admittitur pro filio, etiam sine mandato, cum cautione de rato.l.ij. §.fi.solu.matr. Vide in Spec.de syndic.uer.quid si pater.

Pater minor potest esse procurator filij ad defendēdum, si periculum est in mora,non ad agendum.Bald.in l.exigendi.v. q.ubi uide.C.de procura.

Pater potest appellare in causa filij agitata suo consensu. Bald. in l.inuitos.ult.col.C.de procura.

Pater potest petere sibi exhiberi filium ingressum religionem, ut ipsum uideat, non ut extrahat de religione. Bal.in l.ij. C. de lib.ho.exhi.& j.in uer.Pater disponit.uer.x.

10 Pater an cogat filium ad matrimonium contrahendum. in Spe.de spon.§.j.uer.sed certè,quòd non.uide j.in uer.Pater disponit.uer.xxvij.

Pater an dissoluat sponsalia filiæ, uel matrimonium, ea inuita. no.in l.adoptiuum.§.j.de iure dot. & j.uer.Sponsalia.uer.v. quòd sic sponsalia,non autem matrimonium

Pater non potest agere querela inofficiosi testamenti, competente filio,nolente ea uti.Bal.in l.fi. in prin. in pe.col.de bo. quæ liberis.

Pater agens cum filio in iudicio, dicitur filio consentire. Bart. in l.cùm pater.§.libertis.de leg.ij.

Pater agens pro filio qualiter cōcipiat libellum.uide s.uer.Libellus cui.uer.xxvij.

Pater minor uigintiquinque annis potest agere tanquam legitimus administrator bonorū filij sui cum authoritate curatoris,& debet cauere nō petere restitutionem in integrū. Bal.in l.j.penul.col.uersic.quid si pater est minor. C. de bo. ma.no.in l.iij.ff.rem ra.haberi.

Patre absente, qui est legitimus administrator filij, potest filius maior uigintiquinque annis agere, sed de rato cauere debet

debet pro patre. Bal. in l. j. pe. col. in uersi. quid si pater abest. C. de bo. maternis.

Pater potest agere ad suppletionem legitimæ pro filio etiá inuito, contra testamentú extranei, non tamé habet ius dicédi nullum. Bal. in l. fi. in prin. in iij. col. C. de bo. quæ libe.

Pater potest petere reuocari alienationem factam per maritú filiæ de consensu filiæ, licet talis alienatio noceat filiæ mortuo patre, & non patri. Bar. in l. ij. §. fi. ff. sol. mat.

Pater an petat reuocari alienationem factá per filiú, eo inuito. Bar. in l. si cùm filius. §. j. in ult. q. de dona. distinguit.

20 Pater an possit accusare de morte filij. Bart. in l. fi. ff. de pub. iudi. quòd sic. & an pacisci. j. uerbo, Pax à quibus. uersi. xix. quòd sic.

Pater an habeat priuilegia dotis in actione dotis competenti filiæ, ea mortua. Dyn. & Bar. in l. si cùm dotem. solu. ma. & in l. j. ij. col. eo. ti. & in l. post dotem. pe. col. uer. vj. quæro. eo. tit. & ibi doc. quòd sic.

Pater an possit accusare filiú pro crimine. Bart. in l. ij. ff. de sica. concludit, quòd si delictum commissum contra patrem est graue, potest ipsum accusare: si uerò delictú est leue, uel est cómissum cótra alium, tunc secus est. & in Spe. de accusatore. uer. pater etiam. & no. in l. hi tamé. §. liberi. de accusatio.

Pater præponens filiú minorem apothecæ, & mercantijs, non potest agere ad supplementum precij, si filius uendens pro minori læsus est. l. cum mandato. ff. de minorib.

Pater emens fundum, quem dedit filiæ in dotem, potest agere de euictione. l. pater. de euict. & tenet Bald. in l. j. in fin. C. de iure dotium.

Pater pro filio comparere potest, ut defensor, etiam stante statuto, quòd alius pro alio non admittatur in causa criminali. Bald. sing. in l. patri. ff. de minori. & Pau. de Cast. & Ioan. de Pra. in l. j. in prin. & l. sed & hæ. in princip. de procu. & s. uer. Coniuncta persona. uer. lv.

Pater agens gaudet beneficio filij aduersus obligationem rescindendam per restitutionem in integrum. l. iij. §. sed utrú. & ibi Bar. ff. de mino. uide in l. cùm quidá. in prin. de acquir. hære. ubi dicitur, quòd

Patri subuenitur propter absentiam filij, non propter ætatem. d. §. sed utrum. & ibi Bar.

Pater qualiter agat contra filium nolentem sibi obedire. in Sp. de of. om. iudi. uersi. si uerò. ibi, item aliud exemplum in §. j. ubi officio iudicis.

Pater cogere potest filiú testari. Bald. in l. si pater. j. q. C. de inst. & substi. & j. uerbo, Pater disponit. uer. xij.

30 Pater agit per se, uel procuratorem, ꝓ bonis filij, in quibus habet usumfructum. in Spe. de procu. §. ij. uer. & nota.

Pater potest defendere filium in causa criminali, ut pater, non ut procurator. Bal. in l. si cuiusdam. de accusa.

Pater agens pro dote filiæ, debet in libello concludere dotem reddi sibi, & filiæ. l. si cùm dotem. §. item pater. & ibi doct. & Alex. sol. matri.

Pater non potest agere actione de dote, filia contradicente cú causa iusta. l. si cùm dotem. §. si patri. & ibi Alex. & doc. solu. mat. Nec potest filiæ agenti contradicere sine causa iusta. gl. doct. & Alex. ibi. & Pau. de Cast. Raph. & Sali. in auth. quod locum. C. de colla. quod in casu uergentiæ uiri ad inopiam. gl. Bar. & Alex. in l. si constante. so. ma.

Pater quomodo agat contra filium pro alimentis. Item,

Pater cùm litigat cum filio de patria potestate, quomodo agat.

Pater cùm conqueritur de filio malo, uel econtrà, quomodo, & an tunc requiratur libellus, & causæ cognitio, & an appellatio admittatur. Spec. tit. de of. om. iudi. d. §. ij. uer. si uerò. & seq. & §. vij. uersi. tertiò dicendum. & in ti. de nat. ex libero uen. & in ti. qui fi. sint legiti. uer. porrò. sub hoc ti.

Pater potest petere restitutionem in integrum pro filio condemnato. in Spe. de coniun. persona. uersic. quid ergo, si sit. Addo tex. in l. pater. in princ. ff. de mino. Cardi. in cle. j. vj. q. de procurato.

Pater agens de aduenticijs filij, an iuret de calumnia. in Spec. de iur. calum. §. iij. uersi. sed an pater. quòd sic. Item tunc debet cauere ei, contra quem agit de restituendo eidem finito usufructu ad ipsum spectáte. Raph. & Alex. in l. iij. §. si filius. ff. quod quisq; iuris.

Pater cùm agit contra filium, uel econtrà, an libellus requiratur. in Spec. de libel. concep. §. x. uersicul. xxxv. quòd si agatur de patria potestate, non requiritur libellus, cùm ista de plano officio iudicis expediantur. Si uerò filius est in libertatis possessione, & super hoc prouocatur ad iudicium à patre, requiritur libellus, quia aliàs non posset de iusticia discerni.

40 Pater qualiter agat pro rebus filio acquisitis, uel pro dote filiæ. eo. ti. §. xiiij. uer. illud autem. & seq.

Pater conuenitur à filio pro alimentis. in Spe. qui fil. sint legi. uer. porrò. sub hoc titu. & de offic. iudi. §. ij. uersi. si uerò. & seq. & s. uer. Filius ali debet. uer. ij. & iij. & j. Pater alit. uer. j. & pe.

Pater malè tractans filium, conueniri potest, & qualiter. in Sp. de nat. ex libero uent. eodem etiá modo ibi dicit, quòd coget ipsum emancipare.

Pater an conueniatur pro pœna filij. s. uer. Pater pro filio. uer. xl. quòd non.

Pater an teneatur restituere dotem filio, seorsum habitanti. s. Pater pro filio. uer. xix. quòd sic.

Pater tenetur ad onera matrimonij filiorum suorum. l. si cùm dotem. §. transgrediamur. sol. ma. & Bal. in auth. ex testaméto. ix. col. uer. decimumtertium capitulum. C. de collatio.

Pater pro debitis filij an & quando conueniatur. s. Pater ꝓ filio. per diuersos uersi.

Pater an teneatur redimere filium captiuú. j. uer. Pater expendit. uer. xij. quòd sic. & uer. vj.

Pater an cóueniatur ad dotandú. j. Pater dotat. in uer. j. ꝙ sic.

Pater an conueniatur ad alendum. j. Pater alit. uersic. j. & pen. quòd sic.

10 Pater cóuentus de peculio, tenetur deducto prius, quod sibi & suis debetur à filio. Bar. in l. si filio. la ij. ff. sol. matr. in ij. col. & s. in uer. Pater pro filio. uer. xxxiij.

Pater non tenetur in uita sua assignare filio, etiam emácipato, legitimam de bonis suis. l. lex Cornelia. §. ij. per doc. & Bal. & Ange. de uulg & pupil. & l. quamuis. per Bal. in j. col. in fi. uer. extrà quæritur. C. de fideicom. quia potest in mari proijcere, & dissipare omnia bona sua inter uiuos: ut ibi.

Pater tenetur restituere usuras per filium quæsitas sua pecunia. s. Pater pro filio. uer. lvij.

Pater non potest cóueniri iterum dare legitimam filio qui datam consumpsit. doc. & Paul. de Cast. in auth. quod locú. de collat. Pau. de Cast. cósi. xiij. Bar. in l. si cùm dotem. §. si post. sol. ma. Bald. in l. scimus. in princ. in vj. q. C. de inoff. testa. in auth. si captiui. in fi. de epis. & cler. Addo Bal. in l. filię. in viij. col. C. famil. ercis. & in auth. contrà rogatus. C. ad Trebel. in addi. suis ad tractatú Bar. de duo. fra. etiamsi eam primo soluit pro pœna uigore statuti. Bar. in d. §. si post. Addo tamen, quòd dicit Bald. in l. ij. §. j. ff. sol. ma. & in d. auth. si captiui. ꝙ pater non posset sibi denegare alimenta. Quod limita, secúdum Bald. in d. auth. contrà rogatus. nisi filius dolo, uel culpa lata dissipauerit: quia túc etiá perdit alimēta: secus, si leui culpa. Allegat l. etiam. §. j. ff. sol. ma. Ité tenet Spe. in ti. qui fil. sint legi. §. j. uer. sed pone. Vide etiam Ang. in l. pater. ff. de euictio. Bal. in l. j. §. ius naturale. ff. de iust. & iure.

Pater iens ad uisitandum filium studentem, non potest cóueniri in loco studij. gl. & doc. & Pe. de Sun. in l. ij. §. legatis. ff. de iudi. Nec capi potest ꝓ repressalijs, nec tenetur ad gabellas. doc. in auth. C. ne fil. pro patre. & ibi Bal. in vj. col.

† Pater uisitans filium in studio, an pro repressalijs capi possit, uide Feli. in c. licet. in xv. col. in princ. uer. ij. cogita. de foro competen.]

Pater hæres extranei grauatus restituere filio ad certam diem, cogitur ante diem restituere, si est dissipator bonorum. Bar. in l. Imperator. ad Treb. & ibi tex. & omnes doctores.

Pater non cogitur præcisè defendere filium: sed si pater conuenitur de peculio pro contractu filij, cogitur defendere, uel cedere peculio. l. summa. §. fi. de pecu. Alex. in l. si tibi. §. fi. & l. seq. de pactis.

Pater scribens filio, se illi debere decem, nó obligatur, & conueniri non potest. Bar. in l. ij. §. fi. de pecu. lega. no. in l. nuda. de donatio.

Pater non cogitur assignare filio Trebellianicam, etiamsi per statutum cogatur ei dare partem suam. Bal. in l. quanquam. ad fi. C. ad legem Falci.

Pater prostituens filiam, tenetur, & cogitur illam emancipare. Bar. in l. fin. C. de spectacu. sceni. & leno. li. xj. l. si lenones. C. de epi. & cle. uide gl. in §. fi. Insti. quib. mo. ius pa. po. sol.

20 Pater promittens per stipulationem aliquid filio, quod filius meruit propter merita sua, tenetur ad illud, cùm dicatur aduenticium, aliàs non. Bartol. in l. si tibi. §. si pactus. ff. de pactis.

Pater tenetur reseruare filijs post mortem lucrum dotis ex pacto sibi quæsitum, etiamsi filij nascerentur. Bald. in l. j. ij. col. C. de inof. donat.

Pater nõ agnoscens filium suum, punitur arbitrio iudicis. Bar. in l. j. §. mariti. ff. de libe. agnos.

Pater recipiens aliquem in filium, cùm nõ sit, ad quid ei teneatur. doc. & Bar. in l. quidam cùm filium. de uer. obli. & Fran. Por. in trac. de duo. fra. iij. parte. 50. q.

Pater studentis an conueniatur in loco studij. s. eod. uers. xiiij. quòd non.

Pater prodigus an conueniatur à filijs, ut assignet eis fundum pro alimẽtis, uel pro legitima. Bal. quòd sic, in l. ij. C. si quid in frau. pa. & s. Pater administrator. uer. iiij. & uer. xxv.

Pater contrahit pro se, & filijs: sed quæ sit uis contractus. in Specu. de loca. §. vj. uersicu. lxxviij. & Oldradus consil. cxxxij.

Patri, & filijs, si quid detur, uel acquiratur, tantum debetur patri, quantum filijs. in Specu. de loca. §. nunc aliqua. uer. cliij. & tit. de feudis. §. quoniam. uersicu. ix. & in simili. per Bald. in authen. causa, quæ. C. de episcop. & cle. & s. uer. Legatum pluribus. uer. vj.

Pater emens de pecunia sua pro filio, an uideatur donare. doc. & Bar. in l. quæ dotis. iiij. col. sol. ma. quòd sic.

Pater dans in peculium filio, uel

Pater emens nomine filij, uidetur donare. doc. & Alexan. post Bar. & Ioan. de Imol. in d. l. quæ dotis. in tantum quòd filius illud habet sibi præcipuum, & non confert alijs. Bar. & Bal. in l. si donatione. C. de collat. Quod uerum, si pater emat ex mera liberalitate: quo casu uidetur relictũ, & morte debet confirmari. Secus, si emat ex necessitate, ut uestes. Bald. in auth. ex testamento. v. colum. C. de col. Item uerum, si emit, & tradidit filio, non aliter. Bald. in d. auth. ex testamento. vj. colum. & Barto. in d. l. si donatione. & in l. j. C. si quis alteri, uel sibi. uide in l. si filij. C. de dona. inter uirum & uxorem. Item uide Bar. in l. fi. de pecu. leg. & j. eo. uer. vij. & uers. ix. & xiij.

Pater dans rem filio cum titulo, uidetur dare ut extraneo, non si sine titulo. Bal. in d. l. si donatione. ulti. col.

Pater stipulans sibi in unum casum, & filio in alium casum, uidetur filio donare. l. Publia. ff. depositi. Bal. in l. j. in fi. C. per quas perso. nobis acqui.

Pater an possit transigere pro filijs nõ natis super legato. Alex. consi. clxx. ij. parte.

Pater potest expressè & tacitè reuocare ius quæsitum filio uẽdendo, & relinquendo alteri. Petr. de Anchar. consi. cxxxij. casus talis est. Ludo. Pont. consil. xxiiij. uisa facti serie, &c. & consil. clxxxvj. & omnino per And. Barba. consil. illud afferam. penult. col. quod est post consil. xlvij. Alexand. de Imo. iiij. parte. & j.

Pater non potest contrahere sponsalia pro filio non consentiente. l. in sponsalibus. & l. sponsalia. ff. de sponsa. Et si simpliciter cõtrahat, uidetur contrahere sub tacita conditione, si filius consenserit. Raph. & Ale. in l. Lucius. sol. ma. Et si cõtrahit filio præsente, filius dicitur consentire. doc. & Alex. ibi. & in l. quę dotis. eo. ti. & in c. j. de despon. impu. in vj. & j. Tacens. uer. xviij. & per discursum. Item,

Pater non potest pro filia inuita contrahere matrimonium. d. c. j. xxx. q. ij. c. ij. tamen potest cum iuramento promittere se iuraturum, quòd illa contrahet cum tali: quo casu liberatur faciẽdo, quod potest. c. ex literis. ij. cum gl. & ibi Abb. de sponsa.

Patri an uideatur donare filius soluens debitũ patris, uel non, perpendi debet arbitrio iudicis ex qualitate expensę, & patrimonij. Bal. in l. si filius. C. de nego. gest.

Pater mutuans, uel deponens pecuniam nomine filij, uidetur donare, & sic morte sua talis donatio confirmatur. Bald. in auth. ex testamento. vj. col. C. de collat.

Pater contrahens pro se, & filijs, an possit discedere à cõtractu in præiudicium filiorum. Io. de Por. & doct. in l. qui Romæ. §. Flauius. de uerb. obl. Item,

Pater acquirens feudum an possit illud renuere in præiudiciũ filiorum. Bal. in l. qui se patris. ix. col. C. unde liberi. & s. uer. Feudum. uer. xxv. quòd sic.

Pater non potest auferre filijs, id quod eis ipse non quęsiuit, licet authores sui acquisiuerint. Pau. de Cast. con. lxxj. Sed

Paternum dicitur omne acquisitum per quemcunque superiorem. c. j. de na. suc. feu.

Pater potest stipulari sibi dotem, usq; ad tempus nuptiarum. Bar. in l. adoptiuum. ff. de iure dotium.

Pater stipulando filio uidetur stipulari sibi ipsi: secus, si promittat filio. l. ij. & ibi Bal. de contrahen. & commit. stipul.

20 Pater contrahens pro se, & filijs suis hæredibus, uidetur eos instituere hæredes, etiamsi aliud testamentum non condat: & satis dicitur testatus, si duos testes adhibuit. Bart. in l. tale pactũ. §. fi. in ul. not. ff. de pact. sed Bald. Ang. & Pau. de Cast. ibi tenent contrarium.

Pater stipulatus ꝓ filio uidetur ei cõcedere in peculium profecticium. Sed si facit filium stipulari, an uideatur donare. Bar. in l. si pater. in prin. ff. de dona. quod ex numero liberorum, uel ex quãtitate rei deductæ in stipulatione præsumitur donatio. Fran. Por. de duo. fra. j. parte. xix. q. Bar. in l. fi. de pec. lega. & in l. quæ dotis. in iiij. col. ff. sol. mat. & ibi Alex. & s. eo. uer. v. & uer. xiij. Item,

Pater assignando filio peculium simpliciter, nec dicit, iure institutionis, ualet testamentum. Bar. in d. l. fi. ad fi. Idem si assignat filio pro Falcidia: quia intelligitur iure institutionis. gl. in l. si patronus. §. j. de dona. & Bar. in d. l. fi. in fi.

Pater an possit contrahere cum filio. s. uerbo, Contractus patris. uer. iiij. cum sequentibus. quòd sic.

Pater paciscens filio ut filio, acquirit ei actionem utilem, si ut hęredi, acquirit directam: si ut extraneo, nullam acquirit. gl. & Barto. in l. si tibi. §. si pactus. ff. de pact. & ibi per Alex. plenè. Item,

Pater stipulatus uidetur pro filio ut extraneo, quando filius aliquid sibi fecit, propter quod illud meruit à patre, sicut meruisset quilibet extraneus. Si uerò filius meruit, uidetur pater stipulasse ut filio. Bart. in d. §. si pactus. & ibi Alex. & plenius in l. quod dicitur. de uerb. obl.

Pater potest stipulari filio adoptiuo. Bartol. doct. & Ange. in l. quod dicitur. de uerbo. obliga. Sed Ioan. de Imo. & Alex. ibi contrà.

Pater potest stipulari filio monacho. Bart. doct. & Alex. j. Io. de Imo. in d. l. quod dicitur. de uerb. oblig.

Patri non acquiritur commoditas, uel ius ex deposito, uel cõmodato facto filio. gl. in l. iij. §. si filio. ff. cõmo. Ale. in l. quod dicitur. de uer. obl. Io. de Imol. & doct. in l. possessor. §. qui in aliena. de acqui. pos.

Pater stipulans reddi sibi, uel filio, non uidetur donare filio. l. eum, qui. §. qui sibi. de uer. obl. l. si Stichum. §. quęsitũ. de sol. & ibi doc. & Alex. in l. quæ dotis. sol. ma.

30 Pater si stipulatur dotẽ reddi simpliciter, non expressa persona, cui reddatur, intelligitur stipulatus reddi sibi, & filiæ. l. post dotem. & ibi Alex. sol. ma.

Patris stipulatio pro filio sapit donationem, non econtrà. s. Filius agit. uer. xvj.

Pater ex contractu suo super aduenticijs acquirit filio utilem actionem. s. uer. Contractus patris. uer. iij.

Pater acquirit filię etiam actionem ad repetendũ dotem. Lud. & Alex. in l. si extraneus. de condi. ob causam.

Pater potest stipulari filię dotẽ. Alex. in l. quod dicitur. ij. charta. de uer. obl. l. uxorem. §. testamento. de leg. iij.

Pater emens pro se, & filio, uidetur emere ordine successiuo. Bald. in l. liberti. vj. col. uersi. quæro primò. C. de oper. lib. & per Oldrad. consil. cxxxij. Addo Bart. in l. Gallus. §. quidam rectè. in iij. col. uer. quæro quid in contractibus. & ibi Bald. in iij. col. uersic. extrà quæritur. ubi alij doctor. ff. de liberis & posthumis.

† Pater, & filius, contrahentes, an pariter, uel ordine successiuo se obligare intelligantur. uide do. Pe. Phil. Cor. in consil. ccxlij. inci. In causa. in litera L. in iij. parte.]

Pater stipulãs pro se, & filijs, uidetur stipulari pro filijs tanquã hæredi-

hæredibus, id eſt, ſi hæredes erunt ſibi. per gl. in l. etiam. ſol. ma. & Bal. in l. nepotes. C. de ſuis, & legi. quem uide in l. j. ad fi. C. per quas perſo. nobis acquir. & in d. l. liberti. vj. col. uer. quæro primò. & in l. Gallus. §. quidam. in iiij. col. uerſi. extrà quæro. & ibi Ang. de lib. & poſth. & glo. & Bar. in l. ſi tibi. §. ſi pactus. ff. de pac. ubi dicit, quòd

Pater ſtipulando aliquid pro ſe, & filijs: quòd de ſui natura nō tranſeat ad hæredes extraneos, ut emphyteuſis eccleſiaſtica, uidetur ſtipulari ut filio, non ut hæredi, ſecūdum Bar. ibi in ij. col. uer. & ex hoc dico. Ang. & Imo. in d. §. quidam. & j. Stipulatio. uerſi. lxx. Addo Bart. in l. quod dicitur. in pe. col. uer. item induco. ff. de uer. oblig.

Pater ſi ſtipulatur rem certam pro ſe, & filijs, ut in acquiſitione dominij, uel alterius iuris realis, non uidetur filius nominatus ut hæres: ſed ſi in actione perſonali, quæ non tranſit, niſi ad hæredem, filius uidetur nominatus, ut hæres. Bald. in l. j. ult. col. C. per quas perſo. no. acquir.

Pater ſtipulās emphyteuſim pro ſe in uita ſua, & pro filio poſt mortem, poteſt eam illi filio auferre, & alteri aſsignare, ſi ille eſt in poteſtate, nō ſi eſt emancipatus, cui donatio facta nō poteſt reuocari. Bal. in l. j. ad fi. C. per quas perſ. no. acquir.

Pater, & filius, dicuntur duo rei credendi in actione, quæſita per patrem filio, uel econtrà. Bar. in l. frater à fratre. ij. & viij. col. ff. de condi. indeb.

Pater acquirit ſibi bona caſtrenſia recuſata per filium. l. fi. §. ſimiliq; modo. C. de bo. quæ lib.

Pater an poſsit ſtipulari filio. Bar. in j. q. & doct. in l. quod dicitur. & in l. quodcunque. §. ſicuti. ff. de uerbo. oblig. ubi Alex. dicit uerum, etiam pro emancipato. & in l. quod dicitur. & ibi quid de patre naturali. & per Alex. in l. ſi tibi. §. ſi pactus. de pactis. quòd ſic. & quòd ex ſtipulatione quæritur filio actio utilis. l. quodcunq;. §. ſicuti. de uer. obl. & Bar. in l. quod dicitur. eo. ti. Alex. in conſi. lxxxvij. iiij. parte, & gloſ. in l. qui iuraſſe. de iureiur. & in d. §. ſicuti.

Pater, qui non poſſet rumpere ſponſalia filij de iure canonico, non poteſt ſtipulari dotem inuita filia. Bart. in l. quoties. in fine principij. ff. ſol. ma.

Pater an acquirat mutuum factum per filiumfa. nomine ipſius patris. Bar. in l. frater à fratre. vij. col. uer. nunc intro. gl. ff. de condi. inde. diſtinguit.

Pater paciſcendo ex interuallo nō præiudicat filio. l. cum à ſocero. per Bar. C. de iure dotium.

Pater alienat bona filij furioſi teſtando non inter uiuos. l. j. C. de bon. quæ libe. l. fin. §. ubi autem. eod. titu. ſecundum Bald. in l. humanitatis. C. de impuberum, & alijs ſubſtitutionibus.

Pater non poteſt alienare res, quas donauit filio minori, etiam eo conſentiente. l. ij. & ibi Bal. C. ſi aduer. dona.

Pater non poteſt alienare bona filij ſine decreto iudicis. l. cùm emancipatus. & ibi Bar. C. de prædi. mino.

Pater poteſt alienare omnia bona ſua, & proijcere in mare, etiā in præiudicium filiorum. no. per doc. & Ange. in l. lex Cornelia. de uulg. & pupil.

Pater poteſt alienare uſumfructum, quem habet in bonis filij. Bal. in l. cùm oportet. §. cùm autem. de bon. quæ lib. & in §. præcedenti. & s. uer. Pater uſufructuarius. uer. xliij.

Pater an remittat ius patronatus in præiudiciū filiorum. Bald. in l. j. C. de bo. quæ lib. in ij. col. uer. & eodem modo concludit, Aut eſt paternum, ſeu auitum: & nō poteſt. Aut eſt ſuū: & poteſt, cum limitatione, de qua ibi per eum.

Pater an renunciet feudum in præiudicium filiorum. quòd ſic. & s. in uer. Pater contrahit. uer. xv. s. Feudum. uer. xxv. & an in emphyteuſibus.

* Pater, uel auus, feudum antiquum, etiam conſentiente domino, alienantes, filijs, & nepotibus, qui non conſenſerunt, iurique ſuo in domini manibus non renunciauerunt, non nocent. §. j. ubi gl. de uaſal. decrep. ætat. Iaſ. in term. conſ. vij. uol. iij. Æmilius Maria Manoleſſus.

Pater præſumitur conceſsiſſe licentiam uendendi rem filio, patiendo diu rem eſſe apud emptorem. Bald. in l. ſi filius. C. de peti. hæred.

Pater an poſsit alienare bona materna filij. in l. j. C. de bonis mater. & s. uerbo, Pater adminiſtrator. uer. ult. quòd non. & j. eo. uer. xj. & xij.

10 Pater uendens omnia bona ſua, & confitens recepiſſe precium, an præiudicet filijs. Io. de Pla. Inſt. de inuti. ſtip. §. item ſi quis. ad fi. quòd non, niſi appareret de actu dinumerationis. & Bar. Cæp. in cau. xxxvj. in fi. Addo Panor. in c. quamuis. in pe. col. uer. ex his infertur. de re iudi. do. Iaſ. May. in l. † ſi arrogator. in xx. col. ff. de adop. † Et in §. item ſi quis. Inſtit. de actio. nu. 2. & nu. 4.]

Pater poteſt alienare bona filij aduenticia de cōſenſu filij. Ange. in auth. de nup. §. ſed quod ſancitū. aliàs non, niſi ad utilitatem filij. l. j. de bo. mat. gl. & Bald. in l. quæcunq;. in prin. eod. ti. & in l. cùm oportet. §. ne autem. in prin. C. de bo. quæ libe. & s. uer. Pater uſufructuarius. in uerſi. xliij. Et intellige patrem poſſe de conſenſu filij legitimę ætatis, non minoris. l. fi. §. filijs. de bo. quæ libe. Alex. in l. ſi cùm filius. §. ſi uerò. de † dona. † Vide do. Pe. Phi. Cor. in conſi. ccxlv. inci. In præſenti. in litera H. in iiij. parte.]

* Pater bona filij alienare poteſt, cùm ex alienatione ad filium commodum & emolumentum eſt peruentum. gl. & Bal. in l. quęcunq;. C. de bon. quæ lib. quos ſequitur Iaſ. cō. ccxxix. nu. 3. uol. ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

Pater an poſsit alienare dotem lucratam, an uerò debeat reſeruare eam filijs illius matrimonij. glo. & Ange. in aùth. de nup. §. neque illud. & §. ſoluto. & Bart. in l. ſi conſtante. ix. q. ij. princ. ſol. ma. uide s. in uer. Pater adminiſtrator. in uer. ultimo, quòd non.

Pater donans an reuocare poſsit donationem, ſi filius ſibi ſupnaſcatur. Bal. in l. j. in vj. col. C. de inoff. do. & in l. ſi totas. eo. ti. Et quid ſi iurauit non reuocare. Bal. ibi. quòd ſic.

Pater an poſsit cedere actionem filio. Bal. in l. ſi pater. C. mandati. & s. Ceſsio. el j. uer. xxij. quòd non, niſi emancipato.

Pater an poſsit alienare fundum dotalem filiæ uiduæ, uel teneatur illum reſeruare pro ſecundo matrimonio. Bald. in l. rem, quam. C. de iure doti. & j. uer. Pater dotat. uerſicul. xij. quòd non.

Pater diſponit de filio multis modis, de quibus infrà eodem, per totum. & ſuprà uerbo, Filius corrigitur. per totum.

Pater poteſt uendere filium ex neceſsitate famis. gloſſ. & doct. Inſti. de patria poteſt. C. de pat. qui fil. diſt. l. j. & ij. Bal. in l. fi. C. de patr. poteſt. Vel tempore guerræ. j. eo. uerſi. xvj. niſi filius ſit clericus. Cardi. in c. indecorum. de æta. & quali. & in † cle. j. xvij. q. de uita & honeſt. cleri. † Et Dy. in regu. in argumentum. de regu. iur. in vj.]

Pater quando poteſt uendere filiū, poteſt eum pignorare, non aliàs. l. fi. ff. quę res pig. obl. poſ. gl. & Bar. in l. qui filios. C. eo. tit. & Bal. in d. l. fi. per l. ij. & ibi Bal. de pat. qui fil. diſt. An autem propter guerram poſsit pignorare eum. Bald. quòd ſic, in d. l. ij. in ij. col.

Pater non poteſt permutare, nec donare filium. Bal. in d. l. ij. de pat. qui fil. diſt. in j. col. in fine.

Pater non habet poteſtatem occidendi filium. l. fi. & ibi Bald. C. de patr. po. niſi reperiat eum in adulterio, cū filia, & filius repertus ſit clericus. s. Clericus delinquit. uer. xxij.

Pater poteſt filium ingreſſum religionem reuocare intra annū & diem, ſi non conſenſit, uel abſens fuit, nō ſi præſens, & reuocando non peccat. gl. ordi. xx. q. ij. de his.

Pater non poteſt repudiare filium, nec repudiari à filio. l. abdicatio. & ibi Bal. de pat. pot.

Pater poteſt caſtigare filium ex offenſa ſibi illata. l. ij. & ibi Bal. C. de pat. po. non tamen ex ui iuriſdictionis, ſed iure paterno. Bal. ibi. & s. Filius corrigitur. uer. j. ubi etiam uide in uer. vij. an poſsit eum tenere in uinculis. q. ſic, etiamſi ſit emancipatus furioſus.

Pater poteſt filium relegare, & non tenetur pœna de priuatis carceribus. Bar. in l. ex facto. la ij. in fi. ff. de hære. inſti.

10 Pater poteſt petere ſibi exhiberi filium monachū, ut uideat eū, nō ut de monaſterio extrahat. Bal. in l. ij. C. de li. ho. exhi. & s. in uerbo, Pater agit. uer. ix.

Pater non poteſt occidere filium, etiam adulterum: ſed occidens debet in inſulam deportari, non autem de parricidio tenetur. l. diuus. ff. de parricid. ſed quid ſi reperit filium clericum adulterantem filiam. s. eo.

Pater poteſt cogere filium ad teſtandum. Bald. in l. ſi pater. j. q. C. de inſti. & ſubſti. & s. in uer. Pater agit. uer. xxix.

Pater non habens filium in potestate sua, quia ipse etiam sit filiusfam. sicut ego sum, licet quadragenarius, non potest disponere aliquid de rebus filij. Bal. in l. iiij. C. ad Maced. per l. filium. ff. eo. ti.

Pater an possit prostituere filiam. Bar. in l. fin. C. de specta. sceni. & leno. li. xj. uide s. uer. Pater conuenitur. uersi. xix. quòd non. imò cogitur illam emancipare, ut ibi. Addo tex. in l. si lenones. C. de epis. aud. & gl. in §. fi. Instit. quib. mod. ius pa. potesta. sol.

Pater an possit obligare filium. Bald. in l. si infanti. ix. op. C. de iure delib. quòd sic, in l. ij. de pat. qui fil. dist.

Pater potest tempore guerræ ex causa famis pignorare filium, non aliàs. Bald. in l. ij. v. q. de pat. qui fil. dist. & s. eo. uer. ij. nõ tamen propter famem aliorum, quàm suam. Bald. in d. l. ij. ij. col. ubi etiam dicit, quòd

Pater propter guerram, sicut propter famem, potest filiũ uendere.

Pater potest filium uendere pro redimẽda persona sui patris. Bald. in d. l. ij. iiij. q.

* Pater in casu necessitatis potest dare filium suũ pro obside. Feli. in c. ex rescripto. in j. col. uer. in ea. gl. de iureiu.]

Pater, licet cõiuncta persona, non potest recipere solutionem pro filio. l. nec si fortè. & ibi Bar. ff. ut legat. no. caue.

20 Pater an possit facere pacẽ de morte, uel iniuria filij. j. uer. Pax à quibus. uer. xxj. quòd sic.

Pater & mater non præsumuntur decipere filios. l. si superstite. in fi. C. de dolo. Pau. de Cast. consi. cccvij.

Pater potest occidere filiam in adulterio deprehensam statim, etiamsi sit prægnans. Bar. in l. Imperator. la ij. de sta. ho. Vide omnino Alex. post Bar. in l. nec in ea. ff. de adul. ubi dicit uerum in domo sua, non in aliena: & quid si sit uidua.

Pater an possit occidere adulterum filiæ. Bal. in l. j. C. unde ui. vj. q. Et an officialem inuentũ cum filia. no. in c. si uerò ideo. de sen. excom. quòd non, secũdum Alex. in l. marito. §. illud. post Bar. de adulterijs.

Pater patronus ecclesiæ potest præsentare filium. Bal. in addi. Spe. de iure pat. & ibi Spe. in uer. & nota.

Pater doctor an possit dare uocem in collegio pro filio doctorando. s. uer. Collegiũ. el j. uer. xciij. l. item eorum. & ibi Bar. quod cuiusq; uni. nomi.

Pater an possit filiũ suum offerre monasterio. Inn. in c. si quis. de regula. & j. uer. Professio. uer. viij. quòd non, si fiat de infante. & in uer. xxj. Idem dicit de maiore, si fiat coactè.

Pater an cogat filium ad contrahendũ matrimonium. in Spec. de spon. §. j. in uerbo, sed certè, quòd non. per c. j. de despon. impub. potest tamen ipsum ad hoc attrahere. & s. in uer. Pater agit. uer. x. Et an dissoluat illud. j. uer. Spõsalia. uer. v. no. in l. adoptiuum. §. j. ff. de iure dot.

Pater non potest corrigere filium monachum. l. Deo. §. hoc etiam. in princ. C. de episco. & cle. Sed an carcerare. Ray. in Sum. ti. de senten. excom. §. sequitur. & in tracta. de Carcere. vj. col. Item,

Pater quam potestatem habeat in carceratione filij, uide Anto. de Butr. in c. cùm contingat. de foro compe. & ibi etiam loquitur de potestate domini in familiã, & de potestate uiri in uxorem. in xxxiij. q. ij. placuit. Adde not. in c. cum uolũtate. de sen. excom.

Pater potest offerre iudici filium decapitãdum: quo casu liberat eum à morte: sed pœna debet mitigari. tex. fin. in l. milites agrum. §. desertorem. de re mili. secundum Sali. in l. propter insidias. C. qui accu. non pos. & cõsuluit Ray. de For. in quæstione de facto. Sed est similis textus in l. qui cum uno. §. qui filium. & in l. non omnes. §. quod in desertione. eod. ti. & cõsuluit Pau. de Cast. apud Taruisium, ut ipse refert in d. l. propter insidias. Sed consilium eius non reperi in numero aliorum. & tenet Barth. Cæp. in cautela j.

Pater emancipat filium: ut s. uer. Emancipatio. uersic. ij. & per discursum. ubi de materia. & uer. Filius emancipatus. per totum. & adde d. s. uer. Pater usufructuarius. uer. xxv. & seq. & uer. Pater tutor. uer. j. & uer. iij. & v. & seq. cum tribus sequentibus.

Patri emancipanti debetur præmium emancipationis. not. in l. cùm oportet. §. cùm autem. & ibi Bar. & Bal. de bo. quæ libe. & in l. si uiua. de bo. ma. & ibi Bal.

Pater an cogatur emancipare filium institutum hæredẽ in testamento extranei sub cõditione, si emãcipetur. gl. in l. quãuis simpliciter. C. de fideic. quòd sic. Et si non emancipet, an succedat ei in ea hæreditate. Bald. in l. filijs. ad S. C. de inoff. testa. quòd sic. Adde j. uer. Pater succedit. uersi. xxv. & xxxj. Quid autem, si pater sit rogatus de emancipando filium, an filius possit petere hoc à patre: uide Bar. in l. cogi. §. si pater. ff. ad Trebel. qui distinguit, secutus gl. ibi.

Pater hæres institutus ab extraneo sub conditione emancipãdi filium, an uideatur grauatus de restituendo illi filio. Bald. in d. l. quamuis. in lectura antiqua. quòd sic.

Pater potest indicere filio operas pro emancipatione. Bald. in rubrica, in fi. C. de operis libe. per l. penulti. si quis à pa. fuerit manu.

Pater an succedat filio emancipato. j. uer. Pater hæres succedit. uer. xxv. quòd sic.

Pater cogitur officio iudicis emancipare filium. gl. & Bal. in l. quamuis. C. de fideicomm. quo casu lucratur fructus medij temporis. Bal. ibi.

Pater emancipans nõ tenetur darẽ aliquid de bonis suis filio. Bal. in d. l. quamuis.

Pater spontè assignans legitimam emancipato iuranti plus non petere, non tenetur ei plus dare, licet postea sit factus locupletior. Bald. ibidem. Adde Bald. in l. pactum. in v. opp. C. de colla. per Ang. Imo. & Ludo. in l. stipulatio hoc modo. ff. de uerbo. oblig.

Pater alit, & alere debet filiũ. ut s. uer. Filius ali. uers. ij. & iij. ubi plenè. & quod ibi deficit, adde hîc.

Patri incumbit principaliter onus alẽdi filios. Bar. in l. quemadmodum. de libe. agnos. & Alexan. in l. in suis. de liberis & posthumis.

Pater debet alere filium, etiam monachum, licet dominus nõ teneatur alere seruum. Bar. in l. j. de uulga. & pupil. in princ. in vij. colum.

Pater putatiuus an repetat alimenta præstita filio putatiuo. Barto. in l. j. §. competit. ff. si mul. uen. no. in pos. calum. causa fuisse dicetur. qui distinguit: aut filius fuit in calumnia, aut non.

Pater qualiter petat alimenta à filio. in Spe. de off. om. iudi. §. j. uer. si uerò. el j. & seq. quòd officio iudicis. & §. vij. uer. tertiò dicendum. & ti. qui fil. sint legit.

Pater tenetur alere filios, & uxores filiorum, etiamsi ipse non habeat unde commodè uiuat. Bald. in l. ubi. in x. col. uersic. ista quæstio. C. de iure dot. Quod uerum est, etiamsi habitet separatim ex defectu nouercæ. in auth. ut lic. ma. & auiæ. §. si uerò an.

† *Pater non solùm tenet alere filios, ut est de iure naturali, sed etiam ultra ius naturale nepotes, & etiam uxorem filij, & sic nurum alere tenetur. gl. & Bar. in l. si quis à liberis. §. nõ tantùm. ff. de lib. agnos. Salic. in l. fi. C. de alen. libe. ponit do. Ias. in l. ius ciuile. in pe. col. ff. de iust. & iu.]*

Pater condemnatus ad alimenta filio, non appellat, nisi neget filiationem. Bal. in l. nemo. C. de sum. tri. in j. col.

† Pater nõ solùm tenetur alimentare filium, sed etiam nepotes, & neptes ex filijs masculis. do. Barth. Soci. in consi. clxj. incip. Pro decisione. in prin. in ij. parte.]

† Pater, etiam cum iuramento, non potest priuare filium alimentis: & an sit necessaria absolutio à tali iuramento, uide Felin. in c. cùm quidam. in ult. col. uer. ulti. no. circa fi. uer. de iureiuran.]

† Pater tenetur alere filium, etiamsi sibi assignauit alimenta, & filius illa ludendo dissipauit. Hippo. de Marsil. singu. ciiij. incip. Pater.

Pater debet filium alere, etiamsi legitimam sibi datam filius consumpsit, nisi dolo, uel culpa lata consumpserit. s. Filius ali debet. uer. ij.

* Pater filio, qui habet unde se alat, alimenta præstare non est cogendus. l. si quis ex liberis. §. sed si filius. ubi Bart. ff. de liber. agnosc. Bart. in l. libertus quos. §. manumissis. ff. de alimen. & cibar. legat. Abb. in c. ij. in extre. de conuers. M. Anto. Nat. consil. ccj. num. xij. uolum. j. Aemilius Maria Manolessus.

* Pater filio, qui operis suis se absque dedecore alere potest, alimenta præstare non est cogendus. Spe. in tit. qui filij sint legiti-

legitimi.uer.& nota,quòd alimenta. Bart.in l.si quis à liberis.§.si filius.ff.de lib.agnoscen. in l.j. C. de medicant.ualid. Areti.in l.alimēta.C.de nego.gestis.M.Anto.Nat.cōs.xlviij. nu.viij.uol.j. Ioan.Cephal.cōs.ccxvj.nu.xij.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

Pater dotat, & dotare cogitur filiam legitimam & naturalem,ex officio paterno.l.fin.& ibi doc. C.de do.promis.l.qui liberos. & ibi Bart. ff.de ritu nup.ubi dicitur patrē teneri maritare, & dotare non iure actionis, sed ex officio iudicis. Quod uerum, non in filia naturali tantùm, quam dotare non tenetur, secundum Bart.& doc.in l.dotis causa. solu.mat.& Alex.consi.xxxij.iiij.parte.& in l.obligamur.de acti.& oblig.& glo.no.& ibi Alex.in l.si socer.in prin.soluto matrimo.contra gloss.in d.l. obligamur. Effectus est,quia si officio iudicis tenetur, non transit onus dotandi ad hæredem:secus,si iure actionis: ut ibi per Alex.glo.in l.uxorem. §.pater naturalis. & ibi Bar.ff.de leg.iij.Bar.in l.si quis.§.uirum.ff.de lib.agnos. Bald.in auth.res,quæ.j.col.uer.quæro, nūquid autem istud habeat locum in filia. C. communia de lega.Franc.Por.in trac.de duob.fra.iiij.parte,ij.q. Quod est uerum, etiam de proprio. Bald.in c.j. §. donare. in princip. quali.feu.olim po.ali. Addo Bald. in l. auia. in iij.col. in fin. C.de iure dot.in l.fin.in ij.col.uersi.sed nunquid pater.C.de do.promis.Sed Bald.contrà in l.neque mater.C.de iure dotium. Item uerum,etiam de iure canonico, licet secundum illud teneatur alere. per c.cùm haberet. de eo,qui dux.in uxo. secundum Ioan.de Imol.in d.l.j. v.colum. soluto matrimonio. Item uerum, etiamsi filia nupsit sine consensu patris: quia tenetur pater ad dotem. gloss. no. xxxij.quæst.ij. hoc sanctum. & in l.obligamur. & ibi Barto. de actio.& obligatio. & Barto.& Bald.in auth. res,quæ. C.communia de lega.& Imo.in d.l.j. & Pau.de Cast.consil.cvj. & Lau.de Fano,in §.cæterùm.xxxiiij.col.Instit.de legit.ag.suc. Addo tamen, quod glossa in c. de raptoribus, xxxvj.q.ij. limitat uerum,nisi filia elegerit maritum moribus suis indignum. Et hoc tenet ibi Archidiaco. de quo uide Panormit. latius distinguentem,in c.j.de despon.impu.Item uerum,etiamsi sit sterilis. Bald. in d. authen. res,quæ. Item uerum,etiamsi filia uelit ingredi monasterium.Bald.in l.fi.in ij.colum. C. de dotis promis. Item uerum , etiam de bonis fideicommissi. Bald.in d.authen.res,quæ.& s̄.uer.xxix.Item uerum,etiamsi pater est furiosus,& resipiscat. Bal.in d.authen. res,quæ.j. colum.uersic.quæro,furiosus. Item uerum,etiamsi filia habeat dotem aliunde. gloss. Bald. in ij.colum.& docto.in d.l. fin. Ange.in authen.de æquali.do.§.quia uerò. in fi.Alexan. contrà ubi s̄. & idem tenet in l. qui liberos. ff. de ritu nupt. post Bart.in l.mulier. §.cùm ꝓponeretur.ad Trebel.Itē uerum,etiamsi nupta sit sine dote.xxx.q.ij.c.fin.xxxvj. q.ij. de raptoribus.& Bart in d.l.obligamur. Sed Alex.s̄.in d.consi. xxxij.& s̄.uer.Filia dotata.Item uerū,nisi filia sine consensu patris nupserit indigno. l.iij. §.si emācipatus. de bo.pos.cōtra tab.Bal.in l.j.iiij.col.ff. sol.ma.Bal. Ang.in l.si cùm dotē. §.trāsgrediamur.eo.ti.& s̄.eo.uer.& Alex.ibi, & in l.obligamur.de lega.ij.& per But.in c.cùm causam. de rapto.Itē uerum,etiam in hærede patris,ut teneatur dotare filiam. Bart. in l.si marito.§.si uoluntate.& in l.insulam.in fi.princ. ff.sol. mat.& in l.post dotem.& ibi Alex.eo.ti. Adde s̄.Filia nupta. uers.iij.& per totū. Item nec filiam hæreticam,uel Iudæam. Lud.in l.j.ff.solu.ma.Alex.in l.ij.in fi. C.communia de lega.

† Et adde ad supradicta Fran.Are.in l.si donaturus.C.de condi.ob causam.& Barth.Soci.in con.ccxcj. incip.Visis.uersi. præterea.circa fi.in ij.parte.Et adde do.Pe.Phi.Cor.in con. ccxlij.incip.In causa.in litera N.in iij.parte. Et ad materiam uide latè Ias.May.Insti.de act.in §.fuerat.]

* Pater superstes congruam filiæ dotē dare cogitur, & eo defuncto,eius hæredes ad idem agendum sunt compellendi. Illust.Car.Paris.con.xxvj.nu.84.uol.iij.& con.xxix.nu.60. eo.uol.l.j. ff.de ritu nuptia.l.fi. C.de dot.ꝓmis.gl.& omnes in l.j.ff.sol.ma. Æmilius Maria Manolessus.

* Pater filiæ etiam diuiti,& amplam ex bonis aduenticijs dotem habenti ex suo dotem dare debet.sec.com.opi.l.fin.ubi omn.C.de dot.promis.doct.in l.j.ff.solu.matr. Socin.consi. lvij.nu.3.uol.iiij.Illust.Card.Paris.consi.xxix.nu.60.uol.iij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pater filiæ, quæ sine eius consensu nupsit, dotem dare, sec. com. debet.l.qui liberos. ff.de ritu nuptia. Doct.in l.j.ff.sol. matri.Pau.Cast.in auth.res quę.C.com.de legat.ubi Ias.nu. xiiij.Ias.in l si donatarius.§.si quis indebita.nu.v. ff.de condi.cau.dat. gl.in c.hoc sanctū. xxxij.q.ij. Abb.in c.cùm causa.de raptor.in c.j.de adult.in c.j.ubi alij,de spōsa.& cōs.lxv. uol.ij. Alex.con.cxlj.uol.ij. Illust. Card. Parisi.con.xxix.nu. 62.uol.iij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pater filiæ etsi indigno , eo non consentiente, nupserit, dotem dare debet. Alex.in l.j.ff.sol.matr.Ias.in auth.sed si post. C.de inoff.testa.Dec.in l.nuptias.ff.de reg.iur. Imo.in c.accedens.de procur. Dec.consi.ccxxxj. Soci.con.lvij. uol.iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pater filiæ cum indigno contra suam uoluntatem ante xxv. ætatis annum nupsit, secundum commu. opi. dotem dare cogendus non est.glo.& Archidiac.in c.raptoribus.xxxiij. q.j.Ioan.Andr.Anto.Butr.Abb. Illustriss. Card.Zab.in c.accedens.de procurato. Abb. in c.cùm causa. de raptor.in c.j. de adulter.in c.j.ubi Illust. Cardin.Præp.de sponsal. Præpo. in c.cùm apud.de sponsal.in c.fi.de secun.nupt. Phil. Franc. in c.j.§.porro. de sponsali.in vj.Bald.in l.fi.col.pe.C.de dot. promis. Salicet.in l.qui liberos. ff. de ritu nuptia. ubi Fulg. Idem Fulg.in l.sed ea.ff.de sponsal.Bald.in l.ij. §.quòd si patris.num.28 ff.soluto matrim.Bald. Nouel.in l.j.nu.113.ff.soluto matrimo.ubi Bald.& Lud.Roman. Anchar.consil.xxj. Alex.consi.xcvij.uol.j.consi.ccix.nu.17.uol.vj. Paris consi. xxix.nu.61.uol.iij. Soci.in Fallent.reg.cccxlviij. Fallent.iiij. Æmilius Maria Manolessus.

† Pater non tenetur dare dotem filię ingratæ: quia ingratitudo tollit debitum naturæ.§.optimè.in auth.de nupt.quamuis si dos esset iam data, non reuocaretur prætextu ingratitudinis.Bal.in l.fi. C.de do.promis.& Bald.& Imol.in l.post dotem.ff.sol.mat. & do.Ias.in §.fuerat.in xxij.col.uer.tertiò nota,quòd pater.Instit.de actio.]

* Pater potest se obligare ad integram filiæ suæ uiro dotem tradendam,etiamsi filia ipsa non posset. Ias. in termi. consi. lviij.uol.iij.Æmilius Maria Manolessus.

* Pater filiæ dotem dare debet de suo. l. qui liberos. ff. de ritu nuptia. Andr. Alciat. consil.ccxlij. Æmilius Maria Manolessus.

Pater an possit dissoluere sponsalia filiæ. infrà uerbo, Sponsalia. uersicu.v. quòd sic de iure ciuili : secus, de iure canonico.

Pater an iterum teneatur dotare filiam , quæ dotem consumpserit.s̄.uerbo,Filia dotata. uersi.xxij. quòd sic,si amisit sine culpa:aliàs secus.

Pater potest in testamento relinquere dotem filiæ.gl.in l.iij. §. sed utrum.de minori.& ibi Bar.in fi. Et dicitur dotata tunc. s̄.uerbo,Filia dotata.uer.xiiij.glo.& Bart.in l.cùm plures.§. pe.de admi.tut.in fi.

Pater potest filiam instituere in dotem futuram, scilicet cùm nupserit.Bald.in l.si pater. iij.colum.C.de insti.& substit. & s̄.in uerbo,Pater testatur.uer.xlvj.

Pater relinquens dotem filiæ, intelligitur filiam in dotem instituere hæredem. doc. in c.Raynutius.de testa.Bar.contra in l.his uerbis.in prin.ff.de hære.insti.

Pater dotans,& stipulās sibi dotem reddi soluto matrimonio, tollit ius consolidationis in filiam.Bar.in l.pe.§.filiafa. ff.soluto matrimonio.

Pater dotans si stipulatur sibi dotem reddi,& filiæ hæredi,cùm erit sui iuris , uidetur filium apponere ad obligationem , ut sic filia posit agere.l.uxorem.§.testamento. cum gl. & Bar. de legat.iij. Bar.in l.post dotem.soluto matrimonio.& Alexand.post Ang.in l.eum,qui.§.qui sibi.de uerbo.obl.Secus, si sit extraneus dotās : quia potest indistinctè mulier agere, soluto matrimonio.l.Caius.& ibi Bart.solu.mat.& Alex.ibi contra.& s̄.Actio de dote.

* Pater filiæ spuriæ tantum dotis nomine dare non potest, quantum filijs legitimis, & naturalibus hæredibus institutis reliquit: quod si fecerit, in eo, quo modum excedit, filij legitimi eam poterunt reuocare. Bart.in l.fi.col.ij. ff. de his, quibus ut indig.Fran.Curti.min.consi.xxxvij.q.ij.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

Pater potest assignare dotem filiæ in uita, & eam in testamēto hæredem

hæredem cum filijs facere, & erit dos ei præcipua. l. Pomponius. fami. ercisc. non tamen potest ei dare, uel constituere bona paraphernalia, sed legitimam sic. s. uerb. Legitima. el j. uersicul. lxxij.

10 Pater promittens dotem, non tenetur, nisi quatenus facere potest. l. pe. ff. de iure dot. l. ex diuerso. in prin. sol. mat. Raph. Cuma. in l. si cùm dotem. §. si maritus. eo. tit. Alex. in l. fi. donaturus. §. ij. de condi. ob causam.

Pater potest dotem sibi stipulari usq; ad tempus nuptiarum filiæ, secundum Bart. in l. adoptiuum. ff. de iure dot.

* Pater filiæ uiduæ secundo nubenti dotem dare compellendus est. l. si socius pro filia. ff. pro soci. §. quia uerò. in authen. de æquali. dot. And. Alcia. consi. ccxlij. Æmilius Maria Manolessus.

Pater dotem filiæ datam pro primo matrimonio tenetur eidem dare pro secundo matrimonio, si uidua remansit, non solùm de iure authẽticorum, sed etiam de iure Digestorum: ut patet in l. si socius pro filia. ff. pro socio. & in auth. quamuis. C. de rei uxo. actio. & Bar. tenet in d. l. si socius. Quod uerum est, etiam pro secundo matrimonio spirituali, id est, pro ingressu in monasterium. Io. And. fin. in addi. Mar. de Fano, &c. & Ludo. Pon. in sing. uer. Dos. uersi. dicit autem quamuis, &c. Vide Bartol. in l. post dotem. soluto matrim. Quod uerum, etiamsi habeat aliunde. Ang. in §. quia uerò. in auth. de æqua. dot.

* Pater, cùm soluto matrimonio filiæ dotem reddi est stipulatus, ad ei secundo nubenti dotem dandam cogi nullo modo potest. Bartol. in l. post dotem. q. iiij. ff. solut. matri. Raph. Fulg. in l. fi. §. necessitatem. C. de bonis quæ liber. Soci. cons. c. uolu. iij. And. Alciat. consi. ccxlij. quanquam aliud sentit Thom. Parpal. in l. ij. §. quòd si in patris. ff. sol. matr. Æmilius Maria Manolessus.

* Pater non tenetur, ad filiæ secundo nubenti dotem constituendam, cùm prædia ex dotali pecunia empta, quæ filiæ pro dote obligata sunt, extant. l. uxor marito, ubi Bart. Bal. Salic. & Fulg. ff. de donatio. inter uir. & uxo. And. Alci. cons. ccxlij. Æmilius Maria Manolessus.

Pater dotans, si paciscitur dotem sibi restitui, si filia sine filijs moriatur, an uideatur donare filijs filiæ. Old. consi. cxxxiij. quòd sic.

Pater legans filiæ ducenta pro dote, si tradat ei centúm, an teneatur ei ad alia centum. Bald. in l. filia legatorum. C. de lega, quòd sic, sequendo Oldr. Addo ibi Angel. Sali. & Pau. de Cast. Vide Bald. do. Pau. & ibi latè per Alexan. in l. huiusmodi. §. cùm pater. ff. de leg. j. do. Alex. in cons. cxlix. quod incipit, Visis, & diligenter animaduersis. Pet. de Ancha. & Imo. in c. si filius. de testa. Dy. in l. Lucius. ff. de leg. ij. tenet q; non. Bartol. ibi distinguit.

* Pater qui dotem filię promisit, & ei deinde legatum reliquit, uidetur uoluisse dotem cum legato compensari. l. si cùm dotem. §. si pater. ubi Bartol. & alij, ff. solut. matri. l. Titia. ff. de leg. ij. M. Anto. Nat. consi. cix. nu. vj. uolu. j. l. filia legatorum. C. de legat. l. sed si plures. §. in arrogato. ff. de uulg. Bart. in l. Lucius. la j. in extr. ff. de leg. ij. Bal. Ang. Salic. & alij, in d. l. filia. Bald. & Alexand. in l. huiusmodi. §. cùm pater. ff de leg. j. Alex. consi. vij. uol. ij. Soci. consi. cj. uol. iij. Deci. consi. lxxxj. nu. vj. Illust. Card. Parisi. consi. lxj. nu. xxviij. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pater si filiæ dotem legauit, & postea minorem summam in dotem dedit, quàm in legato continebatur, filia residuũ petere potest, sec. com. opi. Dy. & Bar. in l. legatum. ff. de leg. ij. Bal. in l. ij. C. de iure doti. in l. j. col. pen. C. si quis omi. cau. testa. Bal. Salic. & Pau. de Cast. in l. filia legatorum. C. de legat. Bal. & Alex. in l. huiusmodi. §. cùm pater. ff. de legat. j. Socin. consi. cj. uol. iij. Deci. consi. lxxxj. Illustr. Cardi. Parisi. consi. lxj. nu. xxxvij. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Pater expendens pro studio filij, non potest tantundem de bonis filij dare in dotem filiæ. Bald. in l. fi. §. in seruis. C. de bo. quæ libe. uide j. uer. Pater expendit. uersi. ix.

Pater an possit dotare filiam de bonis aduenticijs filiæ, uel filij. Bald. quòd non, in l. fi. §. in seruis. C. de bo. quæ libe. & infrà eo. uer. xx.

Pater non tenetur dotare filiam de feudo, sed de fructibus feudi sic. Bal. in c. j. §. donare. qualiter olim. feu. po. alien.

Pater non potest dotare filiam de bonis matris inuitæ. l. neq; † mater. & ibi. Bal. C. de iure do. † Et in l. pater. ff. eo. tit.]

20 Pater an possit grauare filiam in dote substituendo ei. sup. uer. Filia hæredis uer. xx. Bald. quòd sic, in auth. res, quæ. in iij. col. uer. ex hac autem. C. communia de leg. & sup. Dos. el j. uer. xlvj.

Pater dotans filiam simpliciter, præsumitur dotare de bonis suis, non de bonis filiæ. l. fi. & ibi Bar. C. de do. promis. nisi sit negotiorum gestor filiæ habentis bona aduenticia. gl. ibi. & Bartol. in l. Nesennius. ff. de nego. gest. Sed Bartol. reprehenditur ibi per Alex. per d. l. fi. & per Lud. in l. j. ff. so. mat. & d. gl. loquitur in extraneo. Et sic melius loquitur Bart. in l. j. §. nec castrense. de cast. pecu. in iij. col. secundum do. Alex. qui idem dicit in auo, & alijs, qui tenentur dotare.

Pater debitis implicitus an teneatur dotare filiam. Bald. in d. l. fi. §. j. de his, quæ in frau. credi.

Pater promittens filiæ dotem de bonis sororis, an teneatur, si soror nolit consentire. Bal. in d. l. fi. quòd sic. de do. promis.

Pater dans fundum in dotem filiæ, si post illum emat, potest agere de euictione. Bal. in l. j. in ul. col. uer. extrà quæro. G. de iure dot. per l. pater. ff. de euic. Caue, quia Bal. nõ sic format quæstionem: sed dicit, Pater emit fundum, quem dat in dote pro filia, an possit agere de euictione constante, uel soluto matri. & tenet quòd sic, per d. l. pater.

Pater an teneatur fundũ dotalem datum filiæ reseruare ei pro secundo matrimonio, uel an possit illum alienare. Bald. in l. rem quam. C. de iure dot. & s. in uerbo, Pater alienat. uersi. ult. quod tenetur reseruare.

Pater promittens dotare filiam, tenetur dotare etiam emancipatam. Item etiamsi filia habeat dotem aliũde. Item etiamsi promisit dotare de bonis communibus: quia debet dotare de suo, nisi laboret inopia. d. l. fi. C. de do. promis.

Pater dotans non quærit sibi actionem in dubio, sed demùm, si eam sibi stipuletur. l. auia. & ibi Bar. C. de iure dotium.

Pater non potest præiudicare filiæ in dote. l. ij. & ibi Bartol. C. solut. matrimo.

Pater potest legare filiæ pro dote de bonis subiectis fideicommisso. per auth. res, quæ. & ibi Bart. C. de fideicom. Barto. in l. ij. de priui. credi. nisi sit nupta per prius. Itẽ potest ei ingredienti monasterium dare de illis. Bar. in authen. res, quæ. C. communia de legat. & ibi Bald. in ij. col. & Alex. consi. xxxij. iiij. parte. Salic. & Raph. in d. auth.

* Pater aliunde filiæ dotem dare ualens, non potest dare bona fideicommisso subiecta. Doct. in auth. res quæ. C. cõmu. de legat. Corne. cons. iij. co. ij. uol. iij. Aym. Crau. consi. ccxv. nu. vij. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pater emphyteusim, domino certiore non facto, filię in dotem dare potest. alienat enim eo casu nõ sua sponte, sed necessitate coactus. §. emphyteusim. in auth. de non aliena. c. potuit. locat. Iason in l. ij. nu. cvij. C. de iur. emphyteu. Alex. consi. cxv. uol. ij. Aym. Cra. consi. ccxv. nu. vj. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pater alia bona habens, emphyteusim filiæ, nisi domini consensus accedat, in dotem dare non potest. Aym. Crau. consi. ccxv. nu. vij. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

30 Pater an concedat alteri arbitrium dotandi, & maritandi filiam, no. in l. si pater. C. de sponsa. & in l. Theopompus. de do. præleg. quòd sic.

Pater non tenetur dare in dotem tantum uni filiæ, quantum alteri. per Bart. in auth. res, quæ. C. communia de lega. & in l. obligamur. §. lege. de act. & oblig. & Gul. de Cu. in l. cùm is. * §. mulier. de condi. indebi. * Carol. Rui. cons. lvj. nu. ix. uol. iij. Dec. consi. xxvj. Ioan. Cephal. cons. cclxxxj. nu. xviij. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pater in dubio tantam dotem uni filiæ dedisse, quantam alteri. Iason in l. parentib. C. de inoff. testam. Socin. in l. j. nu. xxxix. ff. solut. matrim. Io. Cephal. cons. cclxxxj. nu. xix. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Pater non tenetur iterum dotare filiam, quæ fuit negligens in petendo dotem à uiro facto inope. suprà, Filia dotata. uersicul. xxij.

† Pater tenetur dotare filiam, quę nupsit digno uiro, quamuis ipsa nupserit sine ipsius patris consensu. Iason in §. fuerat. in xxij. eo. uer. quid autem, si filia nupsit. Insti. de actio.]

† Pater licet teneatur toties, quoties opus fuerit dotare filiam, tamen si semel fuit dotata, & eam consumpsit, non tenetur amplius dotare, si sua culpa consumpsit. do. Bartho. Soci. in consi. lxxv. incip. Circa. uersi. j. quia ultra. circa princip. in j. parte.]

Pater expendit in aduenticijs filij: sed quo animo, & an repetat. Frã. de Por. in trac. de duo. fra. ij. parte, lj. q.

Pater expendens pro dote filiæ an uideatur de suo dotare. s̃. uer. Pater dotat. uersi. xx.

Pater expẽdens pro filio studente, uidetur expendere de suo. l. quæ pater. ff. fami. ercis. nisi filius habeat peculium castrense, uel quasi, uel aduenticium, quod erat apud patrem, quia de peculio uidetur expendere, tanquam negotiorũ gestor. l. filius. & ibi Bar. ff. de peti. hære. Bar. sing. in l. Nesennius. ff. de neg. gest. Addo Bart. in l. j. §. nec castrense. ff. de colla. bono. & Alex. in l. & qui. de peti. hære.

Pater tenetur emere libros filio studenti. gloss. Bald. & doct. in l. Macedoniani. C. ad Maced. Quod est uerum, si filius sit boni ingenij, non aliter. Bald. ibi, per l. Stichum. de lega. iij. & adde s̃. uer. Liber. el j. uersi. xj. Quod uerum, etiamsi studet inuito patre: ut ibi per Bald. in j. q. ut mihi contigit, qui studui patre inuito.

Pater non potest filio studenti auferre libros emptos. Oldr. & doct. in l. pater, qui dat. ff. de castren. pecu. & Bar. in l. filiæ cuius. in fi. C. fami. ercis. Bald. in l. Macedoniani. C. ad Maced. per gl. in l. Nepos Proculo. de uer. sig. sed alij filij debent esse contenti æstimatione illorum pro rata. Bald. ibidem. uer. aduerte tamen.

Pater an teneatur redimere filium captiuum. Bald. & Ioan. de Por. in l. sed & si ideo. sol. mat. quòd sic.

Pater redimens filium captiuum, nõ repetit ab eo precium redemptionis. Bal. in l. liber captus. C. de cap. gl. in l. deniq;. §. sed utrum. de minori. Bart. in l. Stichus. in fi. ff. de pecu. leg. & in l. cùm filius. de uerbo. obl. Item nec computat ei legitimam, uel in partem suam. Bar. ibidem. Sed uide Bal. in d. l. sed & si ideo. ff. so. matri. & ibi Imo. & docto. & Bal. in auth. ex testamẽto. C. de collat. in ix. col. & Modernos in l. si ita legatum. ff. de leg. ij. & tenet Bal. post Bar. in l. cum duobus. §. damna. pro soc. & Bal. post Guli. de Cu. & ibi Alex. in l. frater à fratre. in fi. de condi. indebi.

Pater tenetur facere sumptus litis in aduenticijs filij. l. j. & ibi Bald. C. de bo. ma. & ibi Bartol. in ultimo not. dicit, quòd pater expendit de fructibus bonorum filij: sed alios sumptus non tenetur facere pater. Bald. in authen. excipitur. ad fi. C. de bonis quæ libe.

Pater expendens pro filio studente, uel pro dote neptis ex filio, non presumitur uelle, quòd de communibus bonis post mortem suam dotetur alia filia alterius filij, uel studeat alter filius. Pau. de Cast. consi. cxx. per notata in l. iij. §. fin. & ibi Bar. & Alex. ff. de mune. & hono. l. filia. §. idem scribit. & l. si filius. fami. ercis. Bal. in l. fi. §. in seruis. in fi. & s̃. uer. Pater dotat. uer. xv. de bo. quæ lib.

Pater, qui expendit pro studio filij, non potest tantundem de bonis filij dare in dotem filiæ. Bald. in l. fi. §. in seruis. & s̃. in uer. Pater dotat. uer. xv. C. de bo. quæ lib. Item,

Pater expendens pro doctoratu, uel nuptijs filij, an faciat sumptus imputari ei in partem. Bald. in l. cùm non solùm. §. fi. in fin. C. de bo. quæ li. quòd non. & in auth. ex testamento. in viij. col. magna. uer. primò queritur de expensis. C. de col. & j̃. uer. Libri. uer. x. uer. Expensæ in personam. uer. v.

Pater tenetur filium redimere, etiamsi filius dissipauit pecuniam iam paratam pro redemptione. Bal. in auth. si captiui. in fi. C. de epis. & cle. quod intelligit uerum, nisi pater soluisset statuto cogente, quia tunc amplius non cogeretur.

Pater mittens filium ad studium, tenetur ei omnia necessaria destinare. Bal. in l. quamuis. C. de fideicom. circa prin. per l. ex parte. §. filiusfa. ercis. l. si longius. §. fi. de iud.

Pater expendens in uestimẽtis nurus, uidetur imputare in partem filij, cuius illa est uxor. j̃. Vestimenta. uer. xliij.

Pater si fecit domum in fundo aduenticio filij, possunt alij filij, mortuo patre, retinere fundum pro rata expensarum cõtingentium eis, ad quas tenetur proprietarius fundi. Bal. in authen. excipitur. in pe. q. ad fi. C. de bo. quæ libe.

Pater filio consentit agenti in iudicio: ut suprà. uer. Consensus patris. per totum. ubi plenè. & uer. Filius agit. uersic. xx. & uersic. xxxix. cum duobus seq. & uersicul. xlv. & uersicul. lj. & uer. lviij. & ultimo, & infrà, uerb. Statutum de contractibus. uersi. xxiiij. uer. xxxv. & uer. lv. & lxiiij. & uer. lxxxiiij.

* Pater & filius cùm simul agunt, pater filio, qui sine consensu suo agere iure municipali prohibetur, consentire uidetur. Bar. in l. cùm pater. §. libertis. q. pe. ff. de leg. ij. Ias. consi. lxix. nu. ij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Patris consensus an requiratur cum effectu, an uerò sufficiat eum requiri. per Bar. in l. fi. §. necessitatem. ij. q. C. de bo. quę libe. distinguit inter filium agentem, & requiritur cum effectu & filium reum, & sufficit eum requiri.

Pater debet consentire in contractu filij, etiam asserentis se patremfa. aliàs nõ tenet contractus, stante statuto, quòd filiusfa. non contrahat sine consensu patris. Paulus de Cast. consi. clxxij. & Io. And. in addi. Specu. de sententia. §. ut autem. in addi. quæ incipit, ad hæc, &c. Item,

Patris consensus non requiritur de iure communi in cõtractu filij. Bar. in l. fi. §. filij. C. de bo. quæ libe. per l. hæres. §. filia. & §. seq. ff. de pac. & s̃. uer. Consensus patris. uer. liij.

Pater consentiens filiofa. donanti causa mortis, potest pœnitere, si donatio fundatur in re patris, non si in re filij, & filius sit mortuus. Bal. in l. senium. C. qui testa. fa. poss.

Patris consensus si per statutum requiratur in testamento, statuto disponente, quòd filiusfamiliàs possit testari, requiritur consensus tempore testamenti, & non sufficit ratificatio: aliàs sic. Bald. in l. si uxorem. C. de condi. inser. ubi dicit, quòd

Pater potest ratificare testamentum, uel donationem causa mortis factam per filiam nuptam. Bal. ibi in j. col. nisi per statutum requiratur consensus: ut ibidem. ij. col.

Pater consentiens filio litiganti condemnato, habet ad soluendum de peculio, uel de fructibus aduenticiorum tempus, quod datur iudicatis, & sic ante quatuor menses non potest conueniri. suprà, uer. Pater fideiussor. uersicul. vj. Bald. in l. fi. §. & cùm antiquitas. in ij. col. uer. quæro quid de quasi. C. de usu. rei iudi.

Pater potest ratificare restitutionem fideicommissi factam filio. Bald. in l. j. viij. oppo. C. qui admitti. per l. seruo inuito, in prin. ad Treb. Item,

10 Pater debet consentire filio, si agit cum eo. Bar. in l. cùm pater. §. libertis. de lega. ij. † Et do. Barth. Soci. in consi. cc. incip. Quoniam. uer. ad hoc idem. in ij. parte.]

Pater non potest consentire filio donanti alteri filio suo. Ioan. And. in addi. Spec. de instr. edi. §. porrò. in addi. quæ incipit, Petrus. Cyn. in l. iij. C. de dona. causa mor. Bal. in l. simili. in l. bonorum. la ij. in iij. col. in uer. & ex prædictis. C. qui admitti. & s̃. uer. authoritas. uer. lxix. quòd sic.

Pater præsumitur consensisse uenditioni, patiendo per decennium emptorem possidere. s̃. uer. Diuturnitas. uer. iij.

Pater filio testanti potest cõsentire per nuncium, uel epistolam. l. honores. in fine. de decur. & Angel. in l. si quis mihi bona. §. iussum. de acqui. hære. Sed Specul. in titul. de sta. mo. uersicul. liij. tenet filiumfa. nõ posse testari de consensu eius, in cuius est potestate: quod est falsum. suprà, uer. Filius testatur. uer. iij.

Pater an possit authorare filijs diuidentibus bona materna. Bal. in l. generaliter. circa fi. prin. C. de secun. nup. quòd nõ: sed requirit authoritas iudicis: cùm diuisio sit species permutationis, siue alienationis, in qua requiritur decretum iudicis. l. non solum. C. de præd. mino. adde s̃. in uerb. Authoritas. uer. xxix.

Pater consentiens tutelæ susceptæ per filium, an obligetur pro eo. in l. si filius. ff. de tute. & s̃. Pater pro filio. uer. lxiij.

Patris authoritas non sufficit ad obligandum filium. Bal. in l. si infanti. ix. oppo. C. de iure delibe. Addo tex. in l. fi. §. j. ff. de uerb. oblig.

Pater sciens, & patiens filium possidere bona hæreditaria, uidetur ratificare. Bal. in l. j. vij. quæst. qui admitti.

Pater consentiens filio contrahenti, an obligetur ex consensu. s̃. uerbo, Pater pro filio. uersic. xiij. quòd sic.

20 Pater potest consentire, & authorare filiæ suæ in renunciatione

tione successionis bonorum, quam facit ad commodũ masculorum. Pau. de Cast. consi. cccvij.

* Pater cum filio contrahenti, & se obliganti cõsentire debet, aliàs nullius momenti obligatio est, uidetur cõsensisse, cùm pater & filius in eodem contractu, in ijsdemque tabulis se obligauerunt. Bal. in l. fi. colum. ij. C. ad Macedon. Bal. Ang. & Imo. in l. is qui hæres. §. fi. ff. de acqui. hære. Imol. in l. cùm pater. §. libertis. ff. de leg. ij. Angel. Are. in §. j. in prin. Inst. qui testa. tut. dar. poss. & in §. pupillus. Inst. de inut. stipul. Iason consi. lxix. nu. ij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Pater potest authorare filio adeunti hæreditatem, licet quęratur ususfructus patri. Item,

Pater potest authorare donationi sibi factæ à filio, non autem donanti sibi causa mortis. Bal. in l. bonorum. la ij. C. qui admitti. quem uide ibi. & in l. si uxorem. de condit. insert. & in l. si quando. §. j. de inof. dona. Ang. post Bar. in l. j. §. fuit quæsitum. ubi Imo. & latissimè per do. Alex. ff. ad Treb. & in l. j. in prin. ff. de autho. tu. ubi gl. & Bar.

* Pater consensu suo ipsius, ac proprio, suaq; authoritate, non potest confirmare renunciationem supplementi legitimæ sibi à filia, dum ei dotem constituebat, facta, stante statuto, ut contractus filiorũ non ualeant, nisi patris consensu confirmẽtur, sed iudicis, sec. com. opi. adhibenda auctoritas est. l. j. in prin. ubi Bar. ff. de aut. præstan. & in l. frater à fratre. q. vij. ff. de condic. indeb. Bal. in l. bonorum. C. qui admit. in l. si furiosi. C. de nupti. in l. si uxorem. C. de cond. insert. Imol. in l. in ædib. §. quòd si filius. ff. de donatio. in l. j. §. fuit quæsitũ. ff. ad Treb. Lud. Roma. in l. ij. in prin. ff. de donatio. Ias. consi. lxix. q. ij. uol. j. aliud tamen sentiunt Ang. Raph. Cuma. & Alexand. in d. l. j. §. fuit quæsitum. Bal. in l. si quando. §. j. C. de inoff. testam. Pau. de Cast. in l. qui in potestate. ff. de testam. in l. seniũ. C. qui testa. fac. poss. Ang. consi. clxxviij. Æmilius Maria Manolessus.

Pater authorans donationi factæ per filium seruo paterno, habet usumfructum ex ea. Bal. in d. l. bonorum. in ulti. colu. in uersi. & ex prædictis. Adde Bal. in l. fi. §. ubi autem. C. de bo. quæ libe. & s̃. Authoritas. uer. lxix.

Pater succedit filio ab intestato, & excludit matrem defuncti de iure codic. l. ij. C. ad Tertul. sed de iure Authen. succedit simul cum ea. in auth. defuncto. eo. tit. & ibi tenet Bald.

Pater succedit filio, etiam infanti, & excludit auum. d. auth. defuncto. & Bald. in l. si infanti. iiij. q. de iure delibe.

Pater hæres potest grauari fideicommisso à filio. l. filius. & ibi Bar. ff. ad legem Fal. & s̃. in uer. Filius testatur. uersi. j.

Pater excludit substitutum uulgarem à successione filij instituti ab extraneo: quia potest adire hæreditatem filio relictam, & repudiatam. l. fin. in princip. & ibi Bald. in j. colum. & doc. C. de bo. quæ lib. & Bartol. vj. colum. uersi. sed quid dicetis. ff. de uulg. & pupil. & Bald. & per Bartol. & Alexan. post in l. cùm proponas. C. de hæred. insti. in ij. col. ubi dicit uerum, quando testator uerisimiliter non cogitauit de patre hæredis. Vnde

Pater potest adire hęreditatem filio delatam, & recusatam. l. iij. per Bal. C. de hære. insti. & in l. j. xj. opp. C. qui admi. & j̃. uer. Pater adit. uer. ij. & j̃. Substitutio uulgaris. uer. v. Et an excludat cohęredem. Bald. in l. ij. C. ad Orfi. & Imo. in l. si paterfa. de hære. inst.

Pater hæres grauatus restituere filio non detrahit Trebellianicam. Bal. in l. post mortem. in iiij. col. C. de fideicom. & in l. iubemus. in iiij. co. uersi. tertiò quęritur. ad Treb. Cy. sing. in addi. in l. in fideicommissi. §. cùm Pollidius. ff. de usur.

Pater substitutus à matre filio furioso, non debet habere cohæredem, imò etiam eo sibi dato à matre furiosi, succedit in totũ ab intestato in bonis furiosi. Bald. in l. humanitatis. in xij. col. ij. q. C. de impub. & ali. substi.

Pater bannitus perdit legitimam in bonis filij. Bald. in c. j. in ij. col. de pace tenenda.

Pater potest substitui per matrem filio furiosi communi in bonis prouenientibus à matre, non in alijs, in quibus nec etiã cohæres dari potest patri per matrem, sed in eis pater ab intestato succedit in totum. Bal. in d. l. humanitatis. ij. q. de impub. & ali. substi.

10 Pater an succedat spurio. s̃. uer. Pater naturalis. uersi. vj.

Pater filijfam. instituti ab extraneo an possit grauari fideicommisso. Bald. in l. iubemus. in prin. in iiij. co. C. ad Trebellian. quòd sic.

Pater hæres extranei grauatus restituere filio ad certam diem, si sit prodigus, cogitur ante diem restituere. Barto. in l. Imperator. ad Trebel. nec retinet Trebellianicam. Bald. in d. l. iubemus. in princip. pe. colum. Quod est uerum, si fuit institutus hæres intuitu filij. Bar. ibi. & in l. post mortem. iiij. colu. C. de fideicom. Cyn. in l. in fideicõmissi. §. cùm Pollidius. de usu. Item tunc retinet fideicommissum ex persona sua, si filius præmoriatur. Bald. in d. l. iubemus. pe. col. Item nec potest derogare priuilegio hæredis. Bald. in d. l. iubemus. in fi. col. uer. deinde nota. Item nec tunc tenetur facere inuentarium de bonis, in quibus est substitutus filio suo. Bal. ibidẽ, in fi. co. uer. item uidetur.

Pater in legitima filij ingressi habet liberum arbitrium. Bal. in l. Deo nobis. §. hæc autem. in prin. C. de episco. & cleric. in tertio notab.

Pater succedens in hæreditate recusata per filium, iuxta l. fi. C. de bo. quæ lib. debet petere tenutam bonorum, uel missionem, sicut si esset scriptus hæres, iuxta l. fi. C. de edi. di. Adr. tol. secundum Bald. in d. l. fi. in prin. j. colum. C. de bo. quæ lib. Item,

Pater non succedit filio in feudo. Bald. in l. si uxorem. in fi. C. de condi. inser. nec acquisiuit sibi aliquid in uita de feudo concesso filio suo. Bal. ibidem.

Pater Iudæus excludit filiam à successione matris, cui ipse succedit de consuetudine Hebręorum. Ita tenet Anto. Rosel. in arbo. consang. pe. col.

Pater excludit auum maternum à successione filij. glos. doc. & Bal. in auth. defuncto. C. ad Tertul. Anto. Rosel. in arbo. consang. col. xliij. Sed an paternum. s̃. eo. uer. ij. quòd sic.

Pater hæres filij ex testamento grauatus fideicommisso, imputat sibi fructus in Trebellianicam. l. filius. & ibi Ange. ad legem Fal. & in l. quod de bonis. §. quod auus. in fi. eo. tit. non econtrà. l. iubemus. C. e. ti. s̃. uer. Fructus computatur. uersi. j. & in uer. Fructus hæreditatis. uer. iiij.

Pater pręteritus à filio potest approbare testamentũ filij, secundum Bar. & Bal. in l. filio præterito. ad fi. ff. de iniusto testa.

20 Pater subrogatus loco filij instituti habetur pro instituto. Bal. in l. cum antiquioribus. vij. col. C. de iure deli. per l. fi. §. similiq; modo. C. de bo. quæ libe.

Pater occupans iure peculij, non dicitur successor ex testamento, uel ab intestato. Bald. in d. l. cum antiquioribus. vij. quæstione.

Pater an succedat filio in peculio castrensi, uel quasi aduentitio, uel profectitio. in Spe. de suc. ab intesta. uer. item an pater. remittit ad no. in auth. de hære. quæ ab intest.

* Pater succedit filio in bonis, quæ inter uiuos ipsi non acquiruntur. §. j. in auth. de hæredi. ab. intestat. auth. defuncto. C. ad Tertu. Bar. & alij, in l. si infanti. C. de iure deliber. Iason in l. qui se patris. con. xxvj. C. unde liberi. Ay. Cra. consi. cij. nu. v. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Pater succedit filio eo modo, quo filius patri. Azo in Summa C. de legi. hære. in fi. Bar. in l. fi. de his, qui. ut indi. Anto. Ros. in trac. de successio. ab intest. iij. charta.

Pater succedit in legatum factum filio suo, & ab eo repudiatum. l. fi. in prin. §. j. de bo. quæ lib. Alex. post Bald. in l. & hæredi. §. filiafa. de pactis.

Pater an succedat in hæreditate delata filio sub conditione, si emancipetur, si nolit eum emancipare. Bald. in l. filijs. in antepen. q. C. de inoff. test. quòd sic. Sed an cogatur tunc pater emancipare. gl. quòd sic. & doc. in l. quãuis. C. de fideicom. & ibi Bal. in lec. antiqua. & j̃. eo. uer. xxxj.

Pater succedens extraneo simul cum filio, an habeat usumfructum in parte filij. gl. Bar. & doc. in l. iij. C. de usufruc. Anto. Rosel. in arbo. consang. lxxxij. col. quòd non. & Bal. in auth. excipitur. de bo. quæ libe. in prin.

Pater debet habere saltem legitimam in bonis filij, ingressi monasterium. gl. in uer. liberos. & doc. in auth. si qua mulier. C. de sac. sa. eccle. uide in Spe. de sta. mona. uer. liiij.

† Pater transiens ad secunda uota, an succedat in bonis maternis filio masculo primi matrimonij decedenti, excludendo filiam & sororem dicti filij masculi eiusdem matrimonij, an uerò

uerò ipsa filia soror filij masculi, an ipse pater solus, an ambo concurrant in dictis bonis maternis, ita quòd priuetur proprietate partis filiæ, & solùm sibi remaneat usus fructus, an autem priuetur proprietate & usufructu: & quid de statuto in tali causa excludente fœminas: uide do. Mari. Soc. in cōsi. xxxiij. incip. Prosequendo. uer. circa tertiam quæstio. cum vij. uer. seq. & uer. circa iij. q. cum uer. seq. in j. parte.]

Pater secundas nuptias cōtrahens perdit successionem ab intestato in bonis filij primi matrimonij. Io. And. in addi. Spe. de secun. nup. circa prin. & Bar. in l. fœminæ. uer. uenio ad §. illud. C. de secund. nup. quem omnino uide in l. de emancipatis. C. de legi. hære. quia afficitur pœnis eisdē, quibus mater, cùm pœnæ binuborum sint communes. Bald. in l. humanitatis. in xj. colum. uer. quæro ergo. C. de impu. & ali. sub. sti. & in cōsilio, Transitus patris, &c. & Ang. in auth. de nup. §. soluto. & §. uenient. Old. consi. xxxiij. uide ī. in uer. Pœna extenditur. uer. x. † Vide do. Pet. Phil. Cor. in consi. ccxlij. incip. Circa. per totum. in ij. parte.]

Pater hæres extranei grauatus restituere filio, an debeat restituere statim, uel cùm filius erit sui iuris. nota. in l. ubi purè. per gloss. & doct. & in l. cogi. §. si pater. ad Treb. & Bartol. & doc. in l. cum filio. in x. col. uersi. expediti de contrarijs. ff. de leg. j. distinguit.

30 Pater substituti non uenit appellatione hæredum substituti. Bald. in c. j. de na. suc. feud.

Pater an succedat in hæreditate materna relicta filio à matre sub conditione emancipationis, exclusis coniunctis, casu quo filius decessit ante patrem non emancipatus. Bald. in l. filijs. ad fi. in antepen. q. C. de inoffi. testa. quòd sic. & suprà, eo. uer. xxv.

† Pater & mater hodie pariter succedunt filio cū fratribus defuncti, utrinq; coniunctis. do. Mari. Soci. in consi. xxxiiij. incipi. Prosequendo. uer. uerum prædictis. circa fi. in j. parte.]

Pater præfertur matri in his, quæ filio prouenerunt à linea paterna. Bart. in auth. itaq;. C. cōmunia de success. & in l. quod scitis. §. j. C. de bo. quæ lib. ubi Bald. contrà. & Bald. in auth. defuncto. C. ad Tertul.

* Patrem excludit mater in ijs, quæ à linea materna ad filium, de cuius hæreditate ambigitur, peruenerunt. secundū com. opin. l. quod scitis. §. j. C. de bon. quæ lib. Barto. Lud. Roma. Bald. Nou. Iaso. Claud. Seysel. in l. post dotem. q. fi. ff. solut. matrim. gloss. in l. sciendum. in prin. ubi Ias. ff. qui satisd. cog. And. Alciat. consi. xciij. à quib. dissentit Illust. I. C. Petr. Philip. Corneus Perusi. in l. quod scitis. C. de bon. quæ liber. consi. xlvij. consi. xciiij. consi. xcv. consi. cclxxxvj. uol. j. con. vij. uol. iij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pater secundum com. opin. exclusis sororib. & fratrib. defuncti admittitur, & succedit filijs in bonis profecticijs. Bartol. Alex. Ias. & alij, in l. post dotem. in extr. ff. solut. matri. Alex. consi. clxviij. col. iij. uol. vij. Ioan. Anto. Rube. Alex. consi. lxxix. Boer. decis. cxcij. col. iij. aliud tamē sentit Corn. in auth. defuncto. C. ad Tertul. consi. xlvij. col. iij. consi. xciiij. consi. cclxxxvj. col. ij. uol. j. consi. cclxv. uol. iiij. Aym. Crau. consi. clxxvj. nu. j. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Pater succedit filio, & præfertur fratri defuncti consanguineo coniuncto ex latere patris tantùm. Bald. in d. auth. defuncto. & ibi no.

† Pater in hæreditate materna nondum adita, si unus ex duobus filijs decedat superstite fratre decedentis & communi, pater an excludatur à filio: uide do. Pe. Phi. Cor. in consi. j. incip. Pro decisione. in litera H. & seq. in ij. parte.]

Pater succedens in hæreditatem filio delatam & repudiatam, quis hęres dicatur. Bal. dicit, quòd habetur pro testamentario. in l. fi. in prin. in j. col. in ij. q. C. de bo. quæ liberis.

Pater succedit solus in dotem filiæ mortuæ, si ipse fuerit eam sibi stipulatus, uel filiæ, & non succedunt cum eo mater & frater defuncti. Bar. sing. in l. post dotem. & ibi Alex. in fi. ff. solu. ma. per l. quod scitis. C. de bo. quæ li. & Guli. & Raph. post Bar. in auth. defuncto. C. ad Tertul.

Pater manumissi præfertur matri. l. si quis. & ibi Bald. C. ad Tertull.

Pater succedit emācipato filio in usufructu, sed fratres in proprietate. l. de emancipatis. & ibi Bal. C. de legi. hære. sed hodie secus, secundum Bald. ibi in fi.

40 Pater non succedit filio in officio. l. fi. in §. fi. & ibi Bald. C. de bo. quæ liberis.

Pater succedens filio in peculio an restituatur in integrum ex persona filij, sicut ipse filius. gloss. & Bartol. in l. pater, qui. ff. de Castren. pecul. in fi. distinguit. Aut pater succedit ut hæres: & tunc restituitur. Aut occupat iure peculij: & tunc secus.

Pater succedit in bonis castrensibus recusatis per filium. l. fi. §. similiq; modo. C. de bo. quæ libe.

Pater non potest hęres institui à filio, nisi in testamento solenni, & aliter institutus non succedit. Bal. in add. Spe. de instr. edi. uer. mater & pater. in fi.

Pater succedit filio ingredienti monasterium, nisi ei contradicat. Bald. in addi. Spe. de statu mo. uersic. iij. & ibi Spe. uersi. quintò quæritur. & uersic. liiij. ubi uide. Adde s̄. Monachus succedit. uersi. j.

Pater transmittit in filium hęreditatem non agnitam, secūdum Bal. in l. si auia. C. de iure dotium.

Pater excludit auum maternum in successione dotis, mortuo filio post matrem. Bal. in l. si dotem. C. de fal. cau. adiec. lega. per auth. defuncto. ad Tertul. Vide Bal. in d. l. dos à patre. so lut. matrim. & s̄. uer. Dos lucrata. uer. j.

Pater succedens ex persona filij instituti, habetur loco hæredis, sicut fideicommissarius uniuersalis. Bald. in l. fi. vij. q. C. de hære. insti.

Pater succedens ex persona filij, ut successor eius, restituitur in integrum, sicut filius minor in castrensi peculio. l. iij. §. Pomponius. & ibi Bar. ff. de neg. gest.

Pater an succedat filio pupillo mortuo hæredi matris, superstite fratre cohærede, & substituto ei reciprocè, si pater accepit secundam uxorem. Oldr. consi. xxxij. ubi dicit, quòd si pupillus adiuit, substitutio expirauit, & pater, & frater succedunt pariter.

50 Patri an uideatur relictum, quod filio est relictum. in Spe. de iudi. §. iiij. uer. quid si isti.

Pater adit

uel repudiat hęreditatem filio delatam ab extraneo: ut ī. eod. per totum.

Pater potest adire hæreditatem repudiatam à filio habente substitutum uulgarem. Bald. in l. j. xj. oppo. C. qui admitti. & in l. iij. in prin. ij. colum. C. de hære. insti. & Bartol. in l. j. in vj. col. uer. sed quid dicetis. ff. de uulg. & pup. l. fi. in prin. & ibi doc. Bartol. & Bal. C. de bo. quæ lib. & s̄. Pater succedit. uer. iiij. & seq.

Pater furiosi potest agnoscere bonorum possessionem pro filio, nec restituitur, si lædatur agnoscendo. Bald. in l. iij. in fi. ubi etiam doc. & Alex. C. qui admitti. Item,

Pater potest adire pro filio furioso. Bald. in l. potuit. v. q. C. de iure deliberan.

Pater potest ratificare restitutionem hæreditatis factam filio substituto. Bal. in l. j. v. oppo. C. qui admit.

Pater retinens dotem uxoris mortuæ, uidetur eam adire pro filijs. Bald. in l. dos. C. solut. matr. & in l. si certis. C. de pac. in ultim. colum.

Pater non adit ex persona sua, si filius repudiet hæreditatem, in qua fuit institutus intuitu patris. Bal. & Sal. in l. fi. in prin. C. de bo. quæ lib. & Alex. in l. j. ad fi. C. qui admitti.

Pater, mortuo filio pupillo, non habet ius deliberandi. Bald. in l. si infanti. iij. q. C. de iure delib.

Pater non tenetur de negligentia non aditæ hæreditatis delatæ filio. Bal. in l. si infanti. vj. q.

10 Pater restituitur in integrum, si filius non adiuit hæreditatem propter absentiam ipsius filij, uel patris. l. cùm quidam. de acquir. hæred. ubi dicit Ang. esse cautelam, quòd pater dicat se enormiter læsum, quòd filius adire non potuerit propter eius absentiam. quod nota.

Pater non transmittit in infantem annum ad deliberandum. Bal. in d. l. cum antiquioribus. vij. q.

Pater infantis instituti à matre, & grauati fideicommisso mortui ante aditam cogitur adire, & restituere. Bar. no. in l. ille, à quo. §. j. in fi. ff. ad Trebell.

Pater adiens hæreditatem à filio recusatam, habet beneficium l. fi. C. de edi. di. Adr. Bald. ibi in xij. col. in j. q. Quod est uerum, si est hæreditas castrensis, secundum Bal. in l. fi. §. simili. de bo. quæ libe. Item,

Pater adiens hereditatem à filio recusatam, habetur pro hærede testamentario. Bal. in l. fi. in princ. in j. col. in ij. q. C. de bo. quæ libe. & §. Pater succedit. uersi. xlv.

Pater non potest adire hæreditatem filio delatam cum conditione, quòd patri non acquiratur, quando filius eam repudiat. Bald. in d. l. fina. in prin.

Pater non potest adire hæreditatem filio delatam, & caducam effectam morte filij. Bal. in d. l. fi. in prin. j. col.

Pater solus nomine filij potest agnoscere bonorum possessionem filio delatam. Bal. in l. j. v. q. C. qui admitti.

Pater non potest repudiare pro filio hæreditatem filio delatã. Bald. in d. l. j. v. q. & l. ij. C. de repud. bo. possef. & l. renitente. C. de iure delibe. nisi pro infante. l. fi. §. pe. de bon. quæ libe. & per Bal. in l. si infanti. vij. oppo.

Pater nõ potest adire antè, quàm discutiatur, an filius uelit adire. Bald. in d. l. j. vj. q. tex. & Bartol. in l. Papinianus. in princ. ff. de inoffi. testa.

20 Pater sciens, & diu patiens filium possidere hæreditatem, uidetur ratificare aditionem filij. Bal. in d. l. j. vij. q.

Pater non potest renunciare iuri filio competenti. l. renitente. & ibi Bald. C. de iure deli. l. ex repudiatione. C. de fideicom. uide Bald. in l. si infanti. vij. opp. de iure delib. Item nec iuri quærendo per filium. d. l. ex repudiatione. per Bal.

Pater adit pro filio infante nomine infantis, sed debet expressè dicere, quòd adit nomine infantis, si uiuat: sed si post mortem eius adit, non aditam, debet adire ex iure suo sibi competenti, mediante persona filij. Bartol. & Bald. in d. l. si infanti. j. colum. & in l. fi. in princip. C. de bo. quæ libe. per Bal. qui dicit, quòd

Pater pro infante filio potest adire: ut ibi. & l. fi. §. pen. ibi Bart. eod. titul.

† Cautela. Pater potest adire hæreditatem delatam infanti nomine ipsius infantis: & pater debet in hoc esse cautus, ut dicat se adire nomine infantis: aliàs uitiaretur aditio. Bar. in l. si infanti. in ij. not. & Pau. de Cas. ibi in ij. col. uer. item olim. C. de libe. præte. Sequitur do. Ias. ibi in prin.]

* Pater bona ab uxore sibi in dotem data post uxoris mortẽ, simpliciter possidẽs, filiarum suarum infantium, ad quas bona materna spectant, nomine hereditatem adiuisse existimatur: ideo mortuam, una ex filiab. sorore altera superstite, pater ijs in bonis tanquã filiæ, non matris filiam excludit, stante statuto, quod Mediolani uiget, ut ascendens masculus sororem excludat. Bart. in l. gerit. col. ix. ff. de acq. hær. & in q. debitor in diem, &c. Ioan. Imol. in d. l. gerit. & in l. recusare. ff. e. de acq. hære. Lud. Roma. in d. l. gerit ubi & Pau. de Cast. & in l. cũ antiquiorib. C. de iur. delib. Alex. & Hieron. Tort. in l. nõ hoc. C. unde legitimi. Ias. in term. con. i j. uol. j. aliud. tamen sentiunt Bal. in d. l. non hoc. in l. j. q. viij. C. qui admit. in l. si certis. C. de pact. in l. dos à patre. C. soluto matrimo. in d. l. cum antiquiorib. ubi & Salic. in l. in his. §. si seruus. ff. solut. matrim. Salic. in l. ij. C. de legiti. hære. in l. si filius. C. de petit. hære. Ang. consi. cccxiij. Æmilius Maria Manolessus.

Pater adit pro pupillo maiore infante cum eius consensu. Bartol. Bald. & docto. in d. l. si infanti. j. colum. ibi casus & l. fi. & l. potuit. eod. tit. sed pro infante solus adit: ut ibi. suprà. eod. uer. xxij.

Pater non potest unam de pluribus hæreditatibus delatis filio infanti repudiare, & alteram adire pro infante. Bald. in d. l. si infanti. ij. col.

Pater consentiens filio adeunti acquirit sibi usumfructum, administrationem, & alienationem in casibus necessarijs. l. fi. ubi autem. el j. & ibi Bar. C. de bo. quæ lib.

Pater hæreditatẽ filio delatam, & non aditam, nõ potest adire mortuo filio, nisi eo uiuente iusserit adire. Itẽ nisi filius fuerit infans. Bal. in l. fin. in prin. & ibi Bartol. C. de bo. quæ lib. Vide Bartol. in d. l. si infanti.

Pater potest adire hæreditatem delatam filio absenti, uel furioso. Bal. in d. l. fin. in iij. col. C. de bo. quæ libe. & Bart. in d. l. si infanti. iiij. col. in prin. Item,

Pater potest adire pro infante emãcipato, tanquàm legitimus administrator. Bar. in l. si infanti. C. de iure deli. in ij. col.

30 Pater potest acceptare donationem factam filio, & recusatam. Bal. singulariter in d. l. fi. in prin. ij. col.

Pater monachi an adeat hæreditatem filio monacho delatam, & excludat monasterium, si filius eam nolit. Bald. in d. l. fi. ij. colum. in princip. de bo. quæ lib. quòd abbas potest adire pro monasterio.

Pater non potest intentare querelam inofficiosi testamenti repudiatam per filium. j. Querela. uersi. xij.

Pater habet ius agendi ad supplementum legitimę competens filio, non ius dicendi nullum. Bald. in l. fi. in prin. iij. colum. C. de bo. quæ li.

Pater potest adire hæreditatem relictam filio, licet filius uelit eam adire ab intestato, & non ex testamento. Bald. in d. l. fi. in prin. iiij. col.

Pater potest adire hæreditatem filio delatam ab intestato, puta à matre, nisi sit alius, qui succedat per ius accrescẽdi. Bal. in d. l. fi. ult. col. uide Bar. ibi in prin. post gloss.

Pater potest adire hæreditatem filio relictam in ultimo uitæ spiritu ipsius filij. Bald. in d. l. fi. iiij. col. uide in l. cùm proponas. C. de hære. insti.

Pater an possit transigere pro filio non nato delegato. Alexan. consi. clxx. ij. parte.

Pater infantis mortui ante aditam nõn potest adire exclusa matre à fratre infantis, qui aliàs succedunt in aditam. per auth. defuncto. secundum Bald. post Bartol. in l. si infanti. iiij. opp. C. de iure delibe.

Pater non adit hæreditatem delatam filio naturali tantùm recusanti. Bal. in l. fi. in prin. pen. col. C. de bo. quæ lib.

40 Pater potest adire hæreditatem profecticiam filio delatam contemplatione patris, etiam inuito filio. Bald. in d. l. fi. in prin. in pe. col. uer. quæro, filius

Pater testatur inter filios coram duobus testibus. l. hac consultissima. §. ex imperfecto. cũ auth. hoc inter liberos. C. de testa. & infrà, uer. Testamẽtum qualiter. uersi. vij. non tamen nutu, nisi coram septem testibus. j. eo. uer. xx.

Pater testatur de bonis filij furiosi. l. humanitatis. & ibi doc. C. de impub. & al. sub. uidelicet substituendo ei exemplariter. infrà eo. uer. vj.

Pater testatur de bonis pupilli substituendo ei. l. precibus. C. de impub. & ali. sub. & leg. ij. in princ. ff. de uul. & pup. & ibi Bart. qui dicit idem esse in filio naturali legitimo post mortem patris.

Pater infamis, uel turpis persona, non potest substituere pupillariter filio pupillo. Bartol. in d. l. ij. in princi. in v. colum. de uulg. & pup. sed contrarium tenet Angel. & Imol. in l. si cùm dotem. §. eo autem. so. matri. nec furioso. Bald. in d. l. humanitatis. vj. col.

Pater sicut potest testari inter filios coram duobus testibus, ita potest permittere eis id, quod aliàs esset prohibitum. Bal. in l. hac consultissima. §. per nuncupationem. C. de testa. per l. fi. ff. de re. eorum. Sed an possit codicillari inter filios cum duobus testibus, s. uer. Codicillus. uer. xxxvj.

Pater potest instituere filium furiosum, & eis substituere exemplariter. l. fi. §. j. C. de cur. furi. & l. humanitatis. C. de impub. & ali. sub.

Pater potest dotem relinquere filiæ in testamento. gl. in l. iij. §. sed utrum. ff. de mino. & s. uer. Pater dotat. uer. iiij. & tunc dicitur dotare. s. uer. Filia dotata. uer. xiiij. & Bart. post gl. in l. cùm plures. §. pe. ff. de admi. tu. & in l. Titio. §. ante nuptias. ff. de condi. & demonstr.

Pater præsumitur relinquere filio ut filio, non ut bene merito. l. tutor petitus. §. j. & ibi Bartol. in lec. Nicol. de Neap. ff. de excu. tuto.

10 Pater minor uigintiquinq; annis potest dare tutorem filio in testamento. l. iij. §. quamuis. ff. de admini. tuto. Bartol. in l. quæro. §. Lucius. in fi. ff. de testamentaria tutela.

Pater potest in testamento diuidere hæreditatem inter filios, etiam inæqualiter, dum tamen non relinquat alicui minus legitima. l. parentibus. & ibi Bar. C. de inoffi. testa.

* Pater & mater, modò filijs legitimam relinquant, de alijs bonis arbitratu suo decernere possunt. l. parentib. ubi Bartol. C. de inof. testam. l. hac edictali. §. j. C. de secun. nupti. l. Papinianus. §. quoniam autem quarta. ff. de inoffi. testam. §. aliud. in auth. ut cùm de appellati. cogno. §. j. in auth. de nupti. §. j. in auth. de trien. & semi. Bald. consi. xxiiij. consi. clxj. uolum. j. consi. cccxxiiij. uolu. iij. consi. cccviij. consi. cccl vj. uolum.

uolum.v.Ioan.Anan.consi.xxix.q.iiij. Paul. de Castr. consi. ccclj.uol.j.consi.ccccxiiij.uolum.ij.Abb. consi. xv. colum.j. consi.cxj.uol.j.l.in ipsius.ubi Bald.C.fam.ercis.Aym. Crau. consi.cxlij.num.j.uolum.j.consi.cclvj.num.j.uolu.ij.Maria. Socin. Neap. consil. j. num.xvij.uolum. iij. Æmilius Maria Manolessus.

† Pater si diuiserit bona sua inter se & filios suos stipulantes pro se,& eorum hæredibus,ac eorum posteris,an ualeat:uide do.Mari.Socin.in consi.iiij.incip. Visis. circa medium. j. col.in j.parte.]

Pater potest facere codicillos filio pupillo,sicut & testamentũ. Bar.in l.si arrogator.ff.de adop.id est.

Pater potest substituere filio in codicillis.tex.no.cum gl. & ibi doc.in l.fundum per fideicommissum.§.fi.de leg.j.Bal.in au then.ex causa.xiiij.col.de libe.præ.

Pater potest omnia bona suã distribuere in prælegatis. no. in l. quid ergo.de leg.j.ubi uide.

Pater non potest exhæredare filium ingressum religionem, etiam patre inuito, etiamsi ante ingressum fuit sibi ingratus. Bal.in l. Deo nobis.§.hoc etiam.in prin.C.de epis.& cleric. quia purgatur omnis ingratitudo,& peccatum, per ingressum.xix.q.ulti.c.fi.§.pen.& de uoto.c.scripturæ.

Pater in contractu an posit instituere filios. s. uer. Pater contrahit.uer.xx.quòd sic.

Pater monachus non potest testari pro pupillo, & ei substituere pupillariter.Bald.in auth.ingresi.j.colum. in fi. C. de sacrosan.eccl.& in auth.si qua mulier.in pen.colu.uer.quintò quæritur.eo.tit.Sed an reciprocè.Bald.in d. auth. si qua mulier.pe. col. uer. quintò quæritur. eo. tit.quòd sic.ubi etiam dicit, quòd potest substituere uulgariter, compendiose, & per fideicommissum.

* Pater cum filio impuberi pupillariter substituit, ueritate inspecta,plura sunt testamenta: secus,si fictionem spectemus. l.Papinianus.§.sed nec impuberis. ff. de inoffic. testa. l. patris & filij.ff.de uulg.Aym.Crau.consi.ccxxxj.nu.iiij. uolu. ij.Æmilius Maria Manolessus.

Pater non potest filium præterire,uel exhæredare, etiamsi habet priuilegium liberè testandi.Bald.in l.si quando.in prin. C.de inoffi.testa.Item,

Pater habens priuilegium liberè testandi, non potest filio puberi substituere directo.Bal.in d.l.si quando.in prin.Item,

20 Pater non potest instituere spurium,nisi coram septem testibus,etiamsi habeat priuilegium liberè testandi. Bal. in d. l.si quando.in fi.prin.& s.in uer.Pater naturalis.uersi.v.

Pater inter filios nutu testari non potest.Ang. & Paul. de Cast. in l. iubemus. C. de testa.per l. in fraudem.§.j. cum gloss.de testa. mili. nisi coram septem testibus, non coram duobus, ne concurrant duo specialia in personam unius. Ioann. de Prato in d.l.iubemus.

* Pater si in testamento scripserit,certam se pecuniam in mundum & uestes uxoris filij impendisse,eius uerbis fides præstanda non est,nisi ad ea iurisiurandi religio accessisset.l.rationes autem, quod obtinet.C. de probatio. Iason in term. consi.xxiij.q.v.nu.v.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

Pater instituens filios suos in genere, non uidetur instituere eos, qui ipsum offenderunt, sed alios, nisi dixerit, omnes. Bal.in l.in ipsius.in fi.C.fami.ercis.Idem credo,si instituit filios,& habet duos tantùm: argu.no.s.uer.Legatum incertę personæ.uersi.xxx.

Pater instituens filium in centum,& in rebus eis donatis inter uiuos, uidetur adimere onus iniunctum donatori, ut sic filius habeat purè etiam res donatas.Old.consi.xxviij.

Pater in bonis pupilli non potest grauare pupillũ,sed uenientes ab intestato sic.Dy.& doc. in l. si fundum per fideicommissum.§.fi.de leg.j.& Pau.de Cast.consi.cv.in ul.col.

Pater quibus modis posit priuare filiũ legitima. s. uer. Filius hæres.uer.lxxxviij.

Pater potest instituere filium in proprietate bonorum,& relinquere usufructum extraneo in præiudicium filij.gl. & Ang. in auth.de trien.& semi.§.prohibemus. no. in l. uxori.de usufructu leg.& Barth.Cæp.in cautela xxxix.Bald.contrà,in l.quoniam in prioribus.in j.oppo. C. de inoffic.testa.Quod uerum,secundum Angel.ubi s.si proprietas ualet,quantum usufructus.

Pater potest grauare filiã in dote,licet non in legitima.Bald.in auth.res,quæ.iij.col.uer.ex hac autem.C. communia de lega.& s.uer.Filia hæres.uersi.xxj.

* Pater quanquam si generaliter à filia fideicommissum relinquat,non est eo casu dos restituenda,quia eam,ut patrimonium filiæ testator oneri subiecisse non censetur. l. à filia. l. mulieri.§. cùm proponeretur.ff.ad Treb.l. Pomponius Philadelphus.ff.fam.ercis.l.iij.§.sed utrum.ff.de minori. l. cohæredi.§. cùm filiæ. ff. de uulg. expressè tamen eam potest per fideicommissum relinquere,si filia aliunde acceperit legitimam,aliàs secus.l.quoniam in priorib.ff.de inoff.testa. Bar. in l.Titio centum. §. Titio genero. ff. de cond.& demonstr. in l.fi.§.filiæ.ubi alij.ff.de leg.ij. in l. Lucius.§. maritus.ff.ad Treb.Cy.in l.j.§.uideamus.in ext.C. de re.uxo.actio. Bal. in l.quoniam nouella.col.pe.C.de inoff.testa.in l. cùm uirum. col.ij.C.de fideicom.Lud.Rom.consi.cxxxiiij.col.iij. Iason consi.xliiij.nu.j.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

Pater nõ potest legare aduenticia filij,in quib. habet usumfructũ.l.uxor.C.de lega.no.in l.quod in rerum.§.j.de lega.j.

Pater instituẽs filios in certis rebus,& iubens eos esse tacitos, & contentos, & multa legata faciens, dicitur testatus. Rota in decisio.nouis,deci.cccxxxiij.item si pater,&c.

† Pater instituens,uel substituens filiam suam,& nepotes,censetur eos uocasse ordine successiuo, secundũ ordinem charitatis. Et quid de instituente fratrem, & filios fratris, & de extraneo,uide do.Barth.Soci.in consi.xlix.incip. Capio primam huius.uersi.v.confirmatur.cum uer.seq.in j.parte.]

30 Pater non potest filium exhæredare,& priuare legitima, ut instituat ecclesiam.per gl.in l.si quis ad declinandã. in uersi. simili modo. C.de epis.& cleri.& no.in auth.de hære. & Fal. §.si uerò expresim. Cyn.& Butri.in l. quanquam.C.ad leg. Fal.Ioan.An.in c.si pater.de testa.in vj.Ioan.de Por. in l. cohæredi.§.cum filiæ.de uulg.& pupil.& j. Testamentum nullum.uersi.iiij.

Pater potest relinquere secundæ uxori plus, quàm filiæ ex primo matrimonio dotatæ, stante statuto, quòd filia dotata nõ succedat.Ang.fin.in auth.de nup.§.optimæ.colla.iiij.

Pater relinquens filio fundũ pro legitima, tenetur de euictione.Bal.in l.scimus.in prin.in iij.no.C.de inoffi.testa.

Pater potest relinquere filiæ ingressæ monasteriũ,non obstante statuto contrariũ disponente.Bal.in l.ij.in j.col. in fi. uer. quæro,quid si.C.ut in poss.leg.

Pater non potest aliquid relinquere filiæ nuptæ extra territorium,stante statuto in contrarium.per Bald.in d.l.ij.in j. co. in fi.uersi.sed quid si.C.ut in pos.lega.

Pater adoptiu9 an teneatur aliquid relinquere filio adoptiuo. s.Pater adoptiuus.uer.ij.quòd non.

Pater an præsumatur reliquisse filiæ de iure institutionis. Bal. in l.fi.C.famil.ercis.in pe.col.quòd sic. & j. Relictum. uersi. pe.& antepe.

Pater non potest instituere extraneum cum onere dandi spurio certam partem.Bald.in c.j.§.naturales. ij. colu. si de feu. fue.contro.inter do.& uas.& plenius s. uer. Pater naturalis. in uer.xij.in xiiij.cautela.

Pater non potest plus relinquere filio legitimato,quàm uni ex legitimis. Angel. in auth. qui.mo.na.effi.sui. §. & quoniam. per tex.fin.ibi col.vij.

Pater an posit relinquere filio legitimam animo compensandi in aliquod debitum. Bald. post Cy.in l.ij.in fin.C.de iure dot.quòd non,nisi sit tale debitum,quod imputetur in debito de iure naturæ,ut est dos.

40 Pater rex habens duos filios,quorum primogenitus quis sit,ignoratur, potest gratificari cui uult, & relinquere ei regnum.Bal.in l.in quibus.C.de secun. nup. ad fi. & uide Bal. in auth.ex testamento.in ult.col.C.de colla.

Pater ingressus religionem si diuidat bona inter filios æqualiter, debet retinere sibi uirilem:si uerò inequaliter, debet sibi retinere tantum, quantum habet filius, cui plus dedit.glo.& Bar.in auth.si qua mulier.ad fi.C.de sacrosan.eccle.

Pater rex potest diuidere regnum inter filios de uoluntate filiorum.Bald.in c.j.§.item sacramenta. vj. col. in tit. de pace iura.fir.in uersi.sed hîc uertunt duo.& in c.j.v.col.uer. quæro,utrum pater.de prohi.feu.ali.per Fede.ubi dicit,quòd

Pater potest feudum uni filiorum asignare de consensu aliorum

rum filiorum, etiam in testamento, dum tamen illud alij filij approbent, nisi sint pupilli: quia inter eos pater non facit diuisionem feudi. Bald. in d. c. j. v. colum. & sequ. & infrà, uerb. Rex. uer. xx.

Pater an posit exhæredare eum, quem accepit in filiũ, & promisit tractare ut filiũ. Bart. in l. quidam cùm filium. de uerb. ob. quòd non sine causa. & Franc. Por. in trac. de duo. fra. iij. parte, l. quidam. s̄. allegata.

Pater potest exhęredare filiam meretricem. in Spe. qui filij sint legi. uer. quid si filia. l. si filiam tuam. cum auth. ibi posita. C. de inoffi. testa. Item potest ei denegare alimenta, secundum Spe. ibidem. & ibi Bald. uer. iij.

Pater substitutus uulgariter filio suo, sicut facit uoluntarium hæredem de necessario, per l. si filius hæres. de libe. & posth. ita potest facere necessarium filio suo. l. sed si plures. §. quos possum. & ibi Bart. ff. de uulg. & pup.

Pater potest instituere filiam in dotem futuram, scilicet cùm nupserit. Bald. in l. si pater. in iij. col. C. de institu. & substi. & s̄. in uer. Pater dotat. uer. v.

Pater an posit legare filio sub conditione. Fran. Por. in tractatu de duo. fra. iij. parte, & xxiiij. q.

Pater an posit substituere filium spurium. s̄. Pater naturalis. uer. x. addo gl. in §. fi. in uer. partium. in fi. in auth. quib. mo. na. effi. sui. quæ distinguit.

† Pater testando, etiam instituendo hæredem extraneum, an posit priuare filios, uel filias bonis ecclesiasticis: uide do. Mar. Socin. in consi. iij. incip. Quamuis. uer. expediat ergo. cum uersi. seq. in j. parte.]

50 Pater an posit filium exhæredare, & ex quibus causis. in auth. non licet. C. de li. præte. & in Spec. de feu. §. ij. uersic. v. & seq. Addo §. aliud quam. in uer. causas. in auth. ut cùm de app. cog. glo. & doc. in c. Quintauallis. de iureiu. quòd sic. & ex quindecim causis.

Pater iudex esse potest in causa filij, nisi opponatur, uel nisi recusetur suspectus. iij. q. vj. tria. uer. Filius. not. in l. in priuatis. de iud. & Phi. de Fran. in c. postremo. de app. & s̄. uer. Iudex quis. uer. iij. & iiij. Vide omnino Alexand. in l. qui iurisdictioni. de iurisd. om. iudi. quod potest esse in causa ciuili, si non opponatur, uel recusetur: non autem in causa criminali, secundum Butr. in c. cùm contin-

† gat. de fo. compe. in fi. † Et per Felin. in c. cùm R. canonicus. de off. deleg.]

Pater testis esse potest in testamento filij testantis de peculio castrensi, uel quasi, uel alijs casibus sibi permissis. Item in contractibus. l. qui testamento. §. per contrarium. ubi uide Bar. in uerb. quæcunq;. ff. de testa. Spec. in tit. de teste. §. j. uersi. item quòd est parens.

Pater non potest esse testis in testamẽto extranei, in quo filius instituatur. Insti. de testa. §. pater.

Pater potest esse testis in causa filij, in qua filius est procurator. Bar. in d. §. per contrarium, in uer. quæcunq;. in iij. col.

Pater pro filio testis esse non potest, etiam emancipato, nisi in causa ætatis. Bart. in l. qui testamento. §. per contrarium. in uer. quæcunq;. in iij. col. in fi.

* Pater pro filio, & filius pro patre potest esse testis in ijs, quæ difficillimè probari possunt. l. quoties. ubi Barto. C. de naufrag. lib. x. Iason consi. cxlj. num. iiij. uolu. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

Pater non potest esse testis pro filio, sed contra filium sic: sed non cogitur inuitus ad testimonium. Spe. in tit. de teste. §. j. uer. sed nunquid agnati. & docto. in l. parentes. ubi no. C. de testi. & s̄. uer. Domesticus. uer. xxxiiij. uide in Spe. in eo. tit. §. j. uer. item quòd est parens.

Patientia uniuersitatis, uel alterius, habetur pro mandato. l. qui patitur. ff. mandati. Bar. Cæpol. de serui. pascu. vj. q. prin.

Patientia an & quando habeatur pro mandato, & pro consensu expresso. not. in d. l. qui patitur. & in l. semper qui nõ prohibet. de reg. iur. & Bartol. in l. si filius. ff. de tute. & Bal. in c. j. §. fi. si de inuesti. inter do. & uasal. lis ori. uer. super gloss. & j̄. uer. xvj. per totum.

* Pater testamentum conficiendo filijs, etiam cum principis consensu, in feudo antiquo præiudicare non potest, cũ ipsis feudo ius iam inde à maioribus quæsitũ sit, ideo etiamsi patri hæredes extiterint, quod ad feuda attinet, contra eius uenire uoluntem possunt. l. si arrogator. ff. de adoptio. l. si partem. §. j. ff. quemad. seruit. amit. l. fi. ff. de pact. l. id quod nostrum. ff. de regu. iur. Bart. & alij, in l. si tibi. §. si pactus. ff. de pact. in l. ut iurisiurandi. §. si liberi. ff. de oper. liber. in l. quod dicitur. ff. de uerb. oblig. in l. iij. ff. de interd. & releg. Cyn. in l. si manumissus. in extre. C. de libert. & eor. liber. Bald. Ang. & alij, in l. apud Iulianum. §. si quis alicui. ff. de leg. j. gloss. & Bal. in §. hoc quoq;. uer. uestire. de succes. feudor. §. j. de alienatio. feud. patern. Andr. Iser. in §. j. ad fin. qui success. teneant. in §. j. colum. j. an agnat. uel filiu. in §. j. col. j. de alienat. feud. patern. Ioan. And. in addit. ad Spec. tit. de feud. §. quoniam. in addit. incip. directè. Bald. consi. ocxv. uolu. ij. Alex. consi. x. uol. iij. cons. xv. cons. xix. consi. xxviij. uol. v. Ias. con. clxviij. nu. x. xvij. uol. iiij. & con. vij. col. v. uer. quarto, & col. seq. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Patientia in his, quæ quis tenetur facere, habetur pro consensu. l. ij. & ibi Bar. C. de acqui. pos.

Patiẽtia domini, quòd colonus remaneat in fundo finito tempore locationis, arguit consensum, & reuocationem locationis, si scientia intercedit. l. item quæritur. §. fin. ff. loca. Quod uerum est, etiamsi sit prælatus, uel tutor. Bartol. ibi ad fi. Item uerum per tempus non modicum arbitrio boni uiri. Bartol. ibidem.

Patientia ad actum circa rem meam, qui cadit in speciem contractus, habetur pro consensu. l. Caius. per glos. de pign. act. Cy. in l. maritus. C. de procu. Dy. in reg. qui tacet. in vj. Bart. in q. mulier habens amplum patrimonium.

Patientia uicini, quando uicinus ædificat, ad sui præiudicium nocet. glos. in l. Meniana. C. de ædifi. priuat. & j̄. uerbo, Vicinus. uersi. x. Vide omnino glossam Ange. & Flo. in l. si precario. ff. communia præd. & s̄. Concessio. uersi. xlj. & j̄. uerbo, Pons. uersi. antepe.

Patientia facit tolerari multa, quæ si essent in iudicium deducta, non deberent aliquatenus tolerari. Spe. in titu. de loca. §. nunc aliqua. uer. sextò quæritur.

Patientia præcessoris non nocet successori. c. nihil. & ibi gl. & doctores, de præscri.

Patientia possidentis ui, aût clàm, uel precariò, non tribuit alteri ius seruitutis præscribendæ. l. j. & ibi Bar. C. de serui.

10 Patientia tyranni non tribuit ius præscribendi. Barto. in d. l. j. ad fi. uer. & per hoc. C. de seruitu. & Flo. in l. seruitutes. xvij. col. ff. eod. tit. & j̄. Præscriptio quomodo causatur. uer. xx. & j̄. uer. Tyrannus. uersi. xj.

* *Qui aduersus ius suum aliquid fieri patitur, sibi obest, & præiudicat. l. si quis ita hæres instituatur. ff. de hære. insti. Dec. in l. non uult hęres esse. ff. de reg. iur. Maria. Socin. consi. liij. uolu. iij. Æmilius Maria Manolessus.*

Patientia non nocet ei, qui contradicere non potest. Bartol. in l. sæpe. in prin. ff. de re iudi. & ibi not.

Patientia facit præsumi contractum. Pau. de Cast. consi. clxj.

Patientia habetur pro traditione. Bal. in l. ij. C. si quis alteri, uel sibi. & j̄. eo. uer. xvj. & xviij.

Patientia longa arguit aditionem, agnitionem, & ratificationem. Bal. in l. ij. C. de legi. hære.

Patiẽtia nihil operatur in his, in quibus requiritur uerus actus hominis. Bal. in l. licet. j. col. uer. iuxta hoc. C. de iure deli.

Patientia arguit consensum factum, & solennitatem. no. in l. j. & ibi Bal. C. de pat. pot. & Bal. in l. si fine. C. ad Velleia. Item arguit pactum allegatum contra patientem. Bartol. in l. cùm post. in prin. ff. de iure dot.

Patientia longa superioris habet uim priuilegij. Bald. in l. ij. ij. col. uer. ista regula est uera. C. quæ sit lon. consue.

Patientia in corporalibus habetur pro traditione. l. j. in fi. de serui. rusti. præ. l. ratio. §. si inter. & ibi Bartol. ff. de act. emp. & Bartol. in l. quoties. la ij. ff. de serui. ubi etiam dicit, quòd est quasi possessio. & suprà e. uer. xiij. Quod est uerum, si patiens posset ius illud expresse tradere. Bald. in l. ij. iiij. q. C. de seruit.

Patiens alium gerere, uidetur eum facere institorem. l. quicunque. in prin. ff. de instito. & l. quod cùm eo.

20 Patientia an inducat præsumptionem obligationis. Bal. in addi. Spe. de restit. spo. uer. an patientia. Cyn. & Bald. in l. si certis. C. de pact. & in l. cùm de in rem uerso. & ibi Bar. in ij. col. ff.

col.ff.de usur.& in l. si quis diuturno. si ser. uendic. quòd sic, in his, quæ sunt parui præiudicij.

Patientia cum scientia, etiam per longum tempus, in his, quæ sunt magni præiudicij, non inducit consensum ad obligandum. Bartol. in d.l. cùm de in rem uerso. in iij. colum. ff. de usur. Paul. de Castr. in l. licet. C. de iure delib. Addo Bartol. in d.l. item quæritur. §. fin. in iij. columñ. in uer. ex hoc dico. ff. locati.

† Patientia quadraginta annorum præsumitur concessio uiæ publicæ. Bal. in con. ccvj. in j. parte.]

Patientia in iudicio habet uim simplicis consensus. per l. cum ostendemus. §. fi. de fideiuss. tut. & per Bartol. & plenius per Alex. in l. j. in prin. de uerb. obli. & s. Taciturnitas. uer. lix. & per discursum.

Patientiæ in tribulationibus materiam uide xxiij. q. j. c. nisi bella. cum gl. & c. sequenti.

Patientia arguit licentiam, nisi error accedat. glos. & Bal. in c. j. de prohi. feu. ali. per Fed. aliàs per Lothar. & l. qui agros. C. de om. agro deser. lib. xj. Sed uide in l. filius. & ibi Bald. C. de peti. hære. & Bald. in l. j. vij. q. C. qui admit. & in l. si fine. ad Velle. & in l. qui patitur. cum gloss. ff. mandati. & in l. si uerò non remunerandi. §. si passus. & ibi Bartol. ff. eo. tit. & glo. & Bart. in l. j. ff. de neg. gest. & per Bald. in l. cùm oportet. ij. col. C. de bo. quæ libe. uer. item contra patrem.

Patientia arguit titulum contra patientem. Bal. in c. j. §. fi. si inter do. & uasal. lis ori. & in l. si certis. v. col. uer. uenio ad q. C. de pact. l. quoties. & ibi Bartol. & Flo. de serui. quòd procedit in incorporalibus, in quibus patientia cum scientia inducit titulum utêti: ut ibi. & tenet Bar. in d. l. cùm de in rem

† uerso. in iij. col. † Vide Bal. in consi. cccxcvj. in j. parte.]

Patientia hæredis, uel curatoris, idem operatur quod patientia domini. Bart. in l. item quæritur. §. fin. ff. locati.

Patientia inter fratres arguit diuisionem præcessisse. Bal. in d. l. si certis. & s. uer. Diuisio. uer. xiij.

Patina, id est, patella. l. cùm de lanionis. §. asinam. de fundo instru.

Pati, est facere. l. iij. §. dare. ff. de usufru.

Pati quis cogitur officio iudicis. l. j. per Bartol. ff. de ser. rust. prædior.

Patria dicitur ciuitas. l. si quis. in fin. & ibi Bartol. & Angel. de natur. lib. de quo per Bartol. in extrauag. ad reprimendum. uer. Longobardiæ. & tenet Bartol. in l. uxorem. §. legauerat. de leg. iij. & per Bald. in l. si non speciali. C. de testam. in ij. colum. in uer. quæro, hîc dicitur. & ibi uide quæ dicantur de patria. & per Bartol. in l. iij. §. hæc uerba. de negoc. gest. & Ant. de But. in c. ex parte. de spon. in princip. & per Alex. in l. j. §. siue autem. de ope. no. nun. Addo Bartol. in l. ij. ff. de uer. signi.

de amore patibil Alicus de ... c. p. q. 57. n.

Patriæ appellatione etiam suburbia continentur. d. l. uxorem. §. legauerat. de lega. iij. Vide omnino Bartol. in l. ij. ff. de uer. signifi.

Patria propria debet uideri maior, quàm alia. l. fin. & ibi Bald. C. si ser. expor. uen.

Patriam quis debet defendere. Barto. in l. j. §. fi. de iust. & iur. &

* plenè in Spe. de feu. §. quoniam. uersi. xvj. * c. omni timore. xxiij. q. viij. l. minimè. ff. de religio. & sumpt. funer. M. Anto. Nat. con. clvij. nu. v. 9. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Patria non mutatur per adoptionem, ut quia Firmanus adoptatur in Acona. l. in adoptionem. & ibi Bal. C. de adopt. Addo Bal. in l. si non speciali. in ij. co. in uersi. quęro, hîc dicitur. C. de testa.

Patriæ an potius, quàm patri debeat quis obedire. Bar. in l. ueluti. de iusti. & iur. distinguit: aut pater commisit aliquid illicitû contra patriam, aut non: aut sunt in pari necessitate, aut non: & si sunt in pari necessitate, tenet patrem præferri. Io. Pet. in l. quos prohibet. ff. de postu. & in Specul. de aduo. §. j. uer. quid si pater. & in Spe. de feu. §. ij. uer. xvj. ubi dicit, quòd pro patria licitum est interficere patrem. l. minimè. ff. de reli. & sump. fu. & omnino per Alex. in d. l. ueluti. & Cicero de Offi. Nam unicuique nostrûm chari sunt parentes, chari liberi, & familiares: sed omnes hominum charitates una pa-

† tria complexa est. † Et Bal. in d. l. ueluti. & adde do. Ias. May. Insti. de acti. §. pœnales. in nu. lxx. ubi refert Cicero. in prin. de Officijs, quòd non solùm nobis nati sumus, sed ortus nostri partem patria uendicat, partem amici. Pro quo uide latè do. Mari. Soci. in consi. xxxv. incip. Circa. uer. præterea clarissimi. in j. parte, ubi ponit quamplurimas authoritates Valerij Maximi, & Ciceronis.]

† Adde, quòd uigilãdum est pro ciuitatis ac patriæ custodia: tenetur enim quis defendere patriã suam. Ad quod uide bonum textum. in c. omni timore. & in c. si nulla necessitas urget. xxiij. q. viij. adeò quòd propter ipsius defensionem excusatur pater occidens filium, secundum Goffre. allegat bonum text. in l. minimè. ff. de relig. & sump. fune. Idem tenet Hosti. in Summa, de immun. eccle. §. à quibus. uersic. materiæ. & uide Bart. in d. l. minimè. qui per illũ text. dixit, quòd exbãnitus, qui potest impunè offendi, uel occidi, secundum formã statuti, poterit occidi à filio, uel à patre. Et uide, quod ipse not. in l. amissione. ff. de cap. dimi. Abb. in cap. peruenit. in j. & ij. col. de immu. ec. & uide eundem Abb. in cap. j. in ij. colum. de conuer. infide. ubi dicit, quòd quis pugnat licitè pro patria, per d. cap. si nulla. & magis obligatur patriæ, quàm parentibus. Et facit ad hæc statutum, quo cauetur, quòd bannitus possit impunè occidi, nunquid filius possit occidere patrem bannitum. Et dicit, quòd sic, quia bãnitus est hostis ciuitatis, & hostē ciuitatis etiam patrem posset occidere impunè. d. l. minimè. & ibi Bart. & per eundem in l. admissione. ff. de capi. diminu. Et pugnandum est pro patria: glo. est in l. ueluti. ff. de iusti. & iur. & in l. fallaciter. C. de aboli. & potius, seu prius nascimur patriæ, quàm parentibus: ut est text. in l. j. ff. de uen. in pos. mit. Et unicuique patria dulcissima est. l. qui habebat. in uerbo, dulcissimæ patriæ meæ. ff. de legat. iij. & iuxta illud poeticum, *Dulcis amor patriæ.* & pro patria quis mortem oppetere debet, dicto cap. omni timore. & iuxta illud Ciceronis in libro j. Officiorum, Chari sunt amici, chari sunt parentes: sed omnium charitatem una patria amplexa est. Quis enim mortem oppetere dubitet? Et adduco singulare dictum Bald. in cap. j. de pa. tenen. in iiij. col. super uerbo, spondeant. quòd filius non potest alimentare patrem bannitum, uel hostem: & si contrarium facit, punitur in amissione bonorum, quę erant sibi concessa sub iureiurando, ne patrem aleret. Et sic nota patrem propter bannum priuari iure naturæ in fauorem ipsius patriæ, & dicitur Græcè πάτρις.]

Patriam lædere, aduocando contra eam, an liceat. in Specul. de aduoca. §. j. uer. sed secundum hoc. & uersic. seq. quòd sic, dando tamen consilium illis, qui uolunt aduocare contra patriam.

Patriæ mores seruandi sunt, etiam ab incolis. in Spe. de aduoca. §. ij. uer. fina.

Patriæ proditio dicitur crimen graue, & æquiparatur crimini læsæ maiestatis, & ideo testes utriusq; partis admittuntur. in Spec. de proba. §. j. uersi. decimo, utriusque. & in tit. de accu. § j. uersi. sed pone.

Patriæ oppugnatio dicitur crimen læsæ maiestatis. gloss. in l. fallaciter. C. de aboli. ubi Salic. dicit uerum, si fiat ad finem, ut principi auferatur, aliàs non.

Patriæ tuendæ causa, potest filius patrem occidere. l. minimè. & ibi Alex. & doct. post gl. ff. de relig. & sum. fu. ubi idem dicit, si pater sit contra fidem Christi.

Patriæ amor dulcis est. l. habebat. de leg. iij. & Virgilius:

Nos patriæ fines, & dulcia liquimus arua.

Patria propria uidetur unicuique præstantior alia. l. moueor. C. de ser. expor.

Patriæ nascimur. l. j. §. ei, qui. de uen. in pos. mit.

Patria potestas ex præterito præsumitur in præsenti. Bald. in l. ex persona. iij. col. C. de proba. quia pater præsumitur uiuere. s. uer. Pater. el j. uer. vij.

† Patria potestas debet probari per allegantem. do. Pet. Phil. Cor. in consil. ccviij. incip. In litera F. in iij. parte.]

Patria potestas dicitur etiam auita, & proauita. Bald. in l. quod scitis. in fi. C. de bo. quæ li.

Patria potestas est de iure ciuili. Bart. in l. ij. ff. de his, qui sunt

* sui, uel alie iur. * §. j. Insti. de patri. potesta. l. nam & ciuium. ff. de his qui sui, uel alie. Maria. Soc. Nep. con. xlvij. nu. viij. uol. iij. Æmilius Maria Manolessus.

Patria potestas an sit dignitas. s. uer. Dignitas. uersi. xlij.

Patria potestas est res inæstimabilis. l. filiusf. §. secundum uulgarem.

garem.& ibi Bart.de legat.j.l.filiæ.C.de collat.& Alex.in l.si is,qui.§.iura.ff.de pig.

Patria potestas præsumitur eo, quòd quis est filius legitimus, & naturalis alicuius.gl.& Bart.in l.Titia.so.ma.per l.nam & ciuium. ff. de his, qui sunt sui,uel alie. iur. & Institu.de pat. pot.in prin.Item probatur pręcessisse ex emancipatione secuta.Bal.in l.fi.iij.col.C.de sen.pass.

* Patria potestas negligitur in ijs,in quib. animæ discrimē periculumq; uersatur.c.ecclesia sanctæ Mariæ.de constituti.c.si annum.ubi Doc.de iudici.in vj.Bal.con.ccccxxx. præmittendum est ad euidentiam.uol.j.Maria.Soci.nep.con.xlvij.nu.xiij.uol.iij.Æmilius Maria Manolessus.

Patria potestas non curatur, quando tractatur de religione. Bald.in l.ij.C.de lib.exhi.Item nec in his, quæ sunt publici iuris.l.item eorum.in princ.per Bart.ff.quod cuius.uniuer.no.& ibi asignat rationem no.& tenet Bart.in l.quod dicimus.§.fin.in fin.ff.de autho.tu.& in l.filius.& ibi Bar.de his, qui sunt sui,uel ali.iur.& Bal.in l.senium.in j.col. C.qui test. face.poss.

Patria potestas non lędit ius publicum.Vnde

Patria potestas non impedit filiumfa.habere magistratus. Bal. in d.l.senium.in j.col.uer.oppo.quòd patria.per l.ille,à quo. §.fi.cum l.seq.ff.ad Trebel.

Patria potestas soluitur multis modis: ut Inst. quib. modis ius pa.pote.soluitur. per totum. & in Specu.de tutor.§. iij. uer. sed quæritur.& j.eo.uersi.proximo.

Patria potestas finitur banno patris illato ab Imperatore, uel papa,non si ab inferiore,uel ciuitate.Bald.Angel.& Alexan. in l.si cùm dotem. §.si patri. sol.mat.Adde Bald. in l.j. & ibi Sali.C.de hære.insti. Quod dixi de banno ciuitatis, intellige, nisi stante statuto caueatur, quòd filius banniti succedat. Bald.in authen.incestus.C.de incest.nup.Item nisi statuto caueatur, quod banniti sint extra protectionem communis.Bald.in l.iij.C.si pen.app.mors inter.iij. col. & Alex. in d.§.si patri.

Patria potestas soluitur per assumptionē tēporalis dignitatis, uel consularis,uel senatoriæ,à filio,non à patre.Bal. in l.fi.§. necessitatem.j.col.C.de bo.quæ lib.no.in auth. episcopalis dignitas.C.de epis.& cler. in c. per uenerabilem. qui fil. sint legi.Innoc.in c.indecorū.de æta.& quali.not.in c. fi. de iud. in vj.& Inst.qui.mo.ius pa.potesta. sol.in §.filiusfam.Itē per dignitatem spiritualem,ut episcopalem.d.authen.episcopalis. tenet Bald.in l.si maritus. C.de pat.po.& Bar. in l. patre. ff.de his,qui sunt sui,uel ali.iur.Quod est uerum, quo ad fauorem,non quo ad odia.Bar.in d.l.patre,in l.ij.in fi.eod. tit. Item per sacerdotium,nisi in concernentibus fauorem. Bal. in l.apud hostes.in ultima col.C.de suis,& leg.& Bart.in d.l. patre.not.in l. sacrosanctæ.& ibi Barto.C.de epis.& cleri. & in d.c.indecorum.ubi Host.hoc idem tenet,ibi Innoc.tenet contrarium,secundum Bald.in Marga. uer.Prælatus. uersicu. vij. dum dicit per prælaturam inferiorem ab episcopatu non solui patriam potestatem. Addo text.in authen.presbyteros.C.de episc.& cleric. quæ uult, quòd imò remanent in potestate patris.& uide Angel. Are.in d. §. filiusfami. Item per monachationem patris,secundum Bart.in d.l. patre. Alex.in l.ij.eod.tit.de his,qui sunt sui.glos.in l.& sine. §.fin.ff. de minor.& ibi Alexan.in §. Papinianus.& in authen. idem est.de bo.quæ libe.& Bald.in d.l.apud hostes.& in d.l.si maritus.gloss.& Bart.in l.si ex causa.§.Papinianus. ff. de mino. & not.in l.Deo nobis. C.de episcop. & clericis. Sed uide in Specu.de actore.uersic.quid si pater.& de statu.mona.uersi. † xij. † Et per Feli.in c.Iudæi.de Iud.el ij.in fi.] Sed an per monachationem filij.in Spec.de tuto.§.iij.uer. sed quæritur. & in d.uer.quid si pater.& l.Deo nobis.de episc.& cleri.& Cardin.in cle eos.xj.q.de regula.quòd sic.Item per baptismum. s̄.uer.Iudæus. uersic. lxxvj. & sequenti. Item si pater factus est hæreticus.gl.in c.ij.de hæret.in vj.Alex.in l.patre.de his, qui sunt sui.Adde tamen, quòd filius factus monachus licet desinat esse in potestate,tamen retinet ius prioris gradus. s̄. Filius religiosus. uersi. iij.

Patria potestas non soluitur per solam electionem ad dignitatem.gloss.in l.ex eo tempore.ff.de testa. mi. nec soluitur per furorem patri superuenientem.d.l.patre.& ibi.Bartol. Item nec per bannum patris.Bald.in l. j. ix. colum. C. de hæredi. insti.ubi dicit uerum, nisi sit tale, quod pro crimine inferatur,cuius pœna de iure communi sit deportatio: quia tunc soluit patriam potestatem. Item nec soluitur per separationem filij à patre uasallo in uindictā domini offensi à filio. Bald.cap.j.§.insuper.in princ.de prohi.feu.al.per Fre. Item nec per doctoratum, nec per militiam. d. l. si maritus. & ibi Bald.Alexand.in l.ij.ff.de his,qui sunt sui. Item nec per minimam capitis diminutionem, aliàs sic. Insti. de capi.dimi. & tenet Bartol.in l.j.§.si filius.ff.de suis,& legi. Intellige per minimam capitis diminutionem contingentem in persona patris:secus,si contingeret in persona filij, puta quia emanciparetur,certè tunc liberatur à patria potestate, ubi declarat Bart.Hæc omnia dixi in trac.de Epis.ij.li.

Patria potestas amissa ex causa, an cessante causa reintegretur. Spec.quòd sic.tit.de tuto.§.iiij.uer.quid si mater. & de statu mona.uersicu. xij. ubi loquitur de patre monacho, si exeat de monasterio de licentia papæ.

Patria potestas non est eius,qui sit in aliena potestate.in Spec. ubi s̄.d.uer.xij.

Patria potestas non est diuisibilis.Ita Bal.in l.senium. in fi. col. C.qui testa.fac.pos.& ideo,secundum eum,filius non potest emancipari per patrem ad unum actum tantùm hac ratione.De quo uide omnino do.Alexan.pòst Bart.& alios in l.j. §.hoc autem.ff.ad Trebel.

Patria potestas præscribitur passiuè per uiginti annos,quibus filiusfami.gerat se pro patrefa.sciente patre.l.j.& ibi Bal. C. de pa.po.& s̄.Filius in potestate.uer.ij.

† Patriæ potestatis, & emancipationis differentia sublata est. Bal.in consi.quadringentesimoquarto,in j.parte.]

Patriarcha quam potestatem habeat.in Speculat. de dispensat. §. nunc breuiter. & §.sunt quoque. & ibi Bal.in add.uer. quam potestatem.

† Adde,quòd patriarcha Gręca lingua summus patrum interpretatur.c.cleros.xxj.dist.& quæ ibidem dixi in lectu. mea Parisiana collegij Cameracensis.]

† Patriarchæ possunt appellari antistites:& est nomē hoc multum commune episcopis,& superioribus:nam dicitur antistes,quasi ante stans.Abb.in c.antiqua.in j.col.de priui.]

† Patriarchæ utuntur pallio. Et est pallium quoddam ornamentum habens multas cruces, quod ponitur super humeros prelati,dum celebrat.De quo dic ut de autho.& usu pallij,per totum.Abb in d.c.antiqua.]

† *Archiepiscopi possunt dici suffraganei patriarcharum,sicut episcopi archiepiscoporum: ut in c. pastoralis. de offi.ordi. Abb.in d.c. antiqua.*]

Patriarchæ sunt ordinarij archiepiscoporum,sicut archiepiscopi episcoporum.Abb.in c.antiqua.de priuileg.

† *Ad patriarchas appellatur ab archiepiscopis.Non tamen intelligas,quòd à quolibet archiepiscopo,sed ab archiepiscopis existentibus in prouincijs deputatis ipsi patriarchæ: nā quilibet patriarcha habet plures prouincias sub se. Abb. in d.c.antiqua.in ij. col.*]

* Patriarcha Constantinopolitanus post S.P.primū in ecclesia obtinet locū, secundū Alexandrinus, tertiū Antiochenus,quartū Hierosolymitanus.c.j.cū seq.dist.xxij.ubi Illust. Card.à Turre Cremat.Æmilius Maria Manolessus.

Patriarchæ quatuor habent priuilegia papæ.Card.in cle.in plerisq;.xvj.q.de elec.

Patriarcha Hierusalem potest cōferre episcopo sui patriarchatus.per not.in clem.in plerisque.de elect.

Patriarchæ omnes possunt præ se ferre crucem ubiq;, nisi ubi est papa,uel legatus papæ.de priuileg.antiqua. Card. in cle. ij.j.oppo.eo.titul.

Patriarcha Alexandrinus, & Constantinopolitanus, possunt episcopos deponere,sicut papa.in Specula.ubi s̄.aliàs titul. de leg.§.vj.uersic.xvij.

Patriarcha potest dici superillustris.Item,

Patriarcha,& primas,idem sunt,quo ad quædam:sed

Patriarcha est maioris dignitatis,& iurisdictionis.in Specu.de iurisdict.omn.iudi.uer.secundum canones.

† Patriarcha iure ordinario interdicere potest.Feli.in c. ex literis.in fi.de off.deleg.

Patriarchæ qui sint,ad quos omisis medijs appelletur.in Spe. de appellat.§.iiij.uer.item non debet.

Patriarchę quot,& qui sint,& de his dixi in tract. de Episcopo, in præludijs.

† Patriarcha an posit clericos delinquentes beneficijs priuare,& cogere clericos,ut doceant de eorum institutione canonica,& quæ posint,uide Bal.in consil.ccccIxxviij.quarta parte.]

Patritius est superillustris,& de maximis iudicibus, sicut princeps,qui uocat eum patré. in Spe. de iurisd.omnium iudi.uer.maximi.

Patrimonium, id est, hæreditas à patre proueniens. leg.quantitas patrimonij. ff. ad legem Falcidiam.

Patrimonium an intelligatur deducto ære alieno.s. uer. Bona.el j.uer.xj.quòd sic.

Patrimonium patris, & filij, censetur unum.l. ij.C. qui ætate. lib.x.Bald.in l.qui se patris.viij.colu.C.unde liberi.

Patrimonij appellatio etiam bastardos comprehendit.Bartol. in l. fina.C.de uerborum significatione.

Patronus ecclesiæ debet esse custos ecclesię uagantis.glo.in c. cùm uos. de offic.ordi.& ibi per docto. sed nó habet ius in ea. x.q. nouit.Car.in cle.ij.v.q.de iure patro.& in cle.j.de censi. in prin.

Patroni infra tempus concessum præsentare possunt in beneficio uacáte, cuius habent ius patronatus.capitul.nobis. de iure patronat.capi. primo, de iure patronat.in vj.Rot.in nou.tit.de rerũ permuta.decis.sexta,& in Dec. Be. de Bisg. titul.de præben.decis.septima.Illustrissimus Cardinal. Parisi. consil. quadragesimoseptimo. num.j. uol.iij.Æmilius Maria Manolessus.

Patronus laicus potest præsentare etiam ultima die quadrimestris sibi præfixi ad præsentandũ,nec sibi imputet, quòd se arctauit.Gem.in c.j.§.j.de iure patro. in vj. Item,

Patronus excommunicatus si uendat uillam, potest emptor præsentare: quia excommunicatio obstans uenditori non obstat emptori.Geminia.post gloss.ubi suprà.

† Patronus propriè non eligit, sed præsentat: & episcopus propriè non confirmat, sed instituit: & patronus non releuatur,si intra tempus sibi à iure concessum solum eligit pręsentandum:nam debet realiter præsentare:quia tempus est præfixum,non ad nudam electionem, sed ad præsentationem episcopo faciendam. Pro hoc c.unicum.de iure pa. lib. vj.Interuenit tamen quædam electio impropriè dicta, quia patronus primo in mente eligit,uel etiam simplici uerbo,ut electum præsentet episcopo: non enim posset præsentare, nisi primo in mente eligit,tamen propriè non est electio,de qua iura canonica disponunt: unde per eam non transfertur ius spirituale in electũ, sed est quoddam initium ad institutionem obtinendam:ut in c.quod autem.de iure pa.facit quod no.Inn.in ca.quod sicut.de ele.& sic impropriè intellige iura, quæ dicunt patronum posse eligere. Et ideo doctores dant practicam in præsentationis actu:non enim debet dicere patronus,Præsento uobis clericum, cui ecclesiam concesi,seu contuli:sed debet dicere: Hunc clericum elegi uobis præsentandum, sic præsento eum, & peto eum per uos institui.Abb.in capitul.fina. de iure patro.]

† Patronus potest loco religioso dare ius patronatus absq; alia uniuersitate de licentia episcopi diœcesani,quamuis aliter absque uniuersitate uendi non posit. do.de Rot.deci. cccciiij.in nouis.]

† Patronus mortuo præsentato actore potest prosequi causam pro suo interesse, & petere declarari ius præsentandi ad eum pertinere, ac præsentatum remoueri debere. Ita in Rota,decis.clxxiiij.in nouis.]

† Patrono sufficit pręsentare idoneũ realiter intra tépus, licet eum superior nó admittat. do.de Ro.deci. ccxij.in nouis.]

* Patroni singuli,& separatim possunt,ut nostri dicunt,præsentare,& modò consentiant,non est necesse omnes conueniant,& præsentent.sec.com.opi.Illust. Car. Zab.in c. ij. §. & ut facilius.col. ij. de iure patronat. in Clem.Calderi.con. xv.de iur.patro.Abb.consil.lxxvj.q.ij.uol.ij.Deci. in c. cùm omnes.colu.viij.de constitutio.Aym.Crau.consil.lxiij. nume.primo,uol.j. Aliud tamen sentit Rochus Curti. in trac. de iure patronat. in uer. honorificum. quæst. lx. Æmilius Maria Manolessus.

* Patroni si unum pręsentauerint,possunt & alterum pręsentare, sed non deinceps. Cald.con.xvj.de iur. patro.Rochus Curti.in tract.de iure patro.in uer.honorificũ. q.x.Ay.Crau. con.lxiij.num.tertio,uol.j. Æmilius Maria Manolessus.

* Patroni si unũ præsentauerint primo, & postea aliũ, potest episcopus utrum uult, utrumq; magis idoneum existimat, eligere.c.cùm autem.de iur.patro.gloss.& docto. in cap.plures.de iure patron.in Cle.Rochus Curti.in tract.de iure patronat.uer.honorificum.q.iij.Ay.Cra. con.lxiij.num.3. uol. j.Æmilius Maria Manolessus.

† Patronus laicus præsentando scienter indignum,est priuatus ea uice potestate præsentandi. Est conclusio dominorũ de Rota,deci.ccv.& opi.Bart.in l.cùm quidam.de leg.ij.cótra opi.Io.An.& Anto.in c.cùm uos.de offi.ord.Abb. ibi approbat dictá decisioné Rotę,ubi dicit,quòd tunc ius patroni deuoluitur ad habenté institutioné,licet de iure speciali: ut no.gloss.in cle.j.de supplen. negli.prel.]

* Patroni alicui si aliquem, patronis alijs non uocatis, præsentarunt,ius præsentandi pro ea uice non amiserunt. Ay. Crau.consl.lxiij.num.ix. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

† Patroni præsentatio si differatur, uel propter cótentionem duorũ patronorũ, uel quia patronus uult expectare finem termini iuris,potest interim episcopus œconomum ponere:ut in ca.cùm uos.& ibi per Abb.de off.ordi.]

Patrono negligente præsentare intra tépus, potest episcopus prouidere de beneficio,scilicet per collationem,non autem per præsentationé, & confirmationem.Gemi. in d.c.j.

Patrono laico negligente,habet episcopus semestre ad prouidendum,nó auté quadrimestre:ut plenè p Gemi. in d.c. primo.Abb.in c.quia diuersitaté.de conces.præbend. ubi dicit uerũ à die scientię,nó aliter.& j̃.Terminus currit. uer.xviij.

Patronus laicus si donet ecclesiæ ius patronatus, ecclesia habet sex menses ad præsentandum.Gemi.in d.c.j.ubi nota.

Patronus hæreticus reuersus ad fidem,an recuperet ius patronatus.s.Hæreticus.uer.liij.

Patronatus eccclesię est ius honorificũ,onerosum, & utile,cópetens in ecclesia cóstructa per eum de cósensu diœcesani, uel fundata,uel dotata,secundum Abb.post Ioan. Andr. in rubr.de iure pa.glo.xvj.q.vij.piæ.& ibi Arch.

Patronatus ecclesiæ quæritur uel per fundationé,id est,per assignationé fundi,in quo ecclesia cóstruatur.c. nobis.de iure pa.c.abbaté.xviij.q.ij. Item per constructioné ecclesiæ.xvj. q.vij.monasteriũ.Item per donationé. ea.q.filius.quę donatio potest fieri à pluribus,qui omnes dicuntur patroni,licet unus minus det,quàm alter.Inn. & Abb.in d. rubr. & gloss. lxiij.dist.in summa.per quam limitatur gl. xviij. q. vij. quicunq;.dicens nó quæri patronatũ pro modica donatione, scilicet à solo facta,ut scilicet secundũ Abb.intelligatur,quádo unus solus dedit doté:secus, si plures dederũt dotem sufficiété,quáuis unus plus altero dederit,& gl.xvj. q.iij.c.pię.

† Patronus si dicat,Præsento istum ad ecclesiá, cócedendo ei patronatum,non per hoc fecit eum patronum, sed dat tantummodò ius petédę institutionis.Ita decidit Feli.in c.cùm uenerabilis.in j.colum.uersicul.ad idem.Vide Petr. de Anchara.de except.]

10 Patronis discordátibus, si ecclesia careat administratione, cessatur à diuinis, & reliquiæ tolluntur, & ecclesia clauditur,si aliter sine scandalo prouideri non potest. capitul. primo,& ibi doctor.de iure patro.

Patronatus transit ad hæredem extraneum,etiamsi filius sit hęres ex re certa,& non ad filium.Abb.in c.j.eo titu.& s.Ius patronatus.uersi.v.Item ad masculos,& fœminas.Abb.ibi.per ca. fina. & ibi Abb. de conces.præben.& in capi.cùm seculum. de iure patro.

Patronus si sit infans,uel pupillus,an posit præsentare, uel tutor.Fede.de Senis consi.xvij.Archi.xvj.q. vij. decernimus. Io.And.in c.ex eo.in ij.col.in prin.de electi.in vj. in Nouella,ꝙ pupillus. Et si ambo præsentarent,quòd præfertur pręsentatus à pupillo.Addo Panor.in c.j.in j.col.uer.quid auté. el j. de iure patro.

Patronatus est indiuisibilis.c.j.& ibi gl. & Sicul. de iure pa. & in c.querimoniam.e.ti.

Patroni possunt conuenire,quòd unus præsentet in una ecclesia,& alter in altera,secundum Sicul.in d.capitu.j.

Patronatus

Patronatus quæstio si sit inter patronum & episcopũ,& episcopus ponit œconomum,qui interim custodiat.c.cùm uos.de off.or.& gl.in c.eam.de iure pat.Abb.in c.j.e.tit.ad fi.

Patronatus quæstio si nõ finitur intra quatuor menses per laicos,episcopus eligit rectorem ecclesię,uel altaris.c.quoniã. & c.cùm propter.& Ab.in c. si uerò. de iure patro. & c.eam. & ibi. Abb. e. titul. sed eligit sine præiudicio obtinentis: ut ibi.& Abb.in d.c.j.in fi.& currit tẽpus à uacatione.d.c.eam. per Abbatem.

Patronatus ecclesiæ non transit ad filium non hæredem, nec filiam dotatam, exclusam à successione per statutum. Fede. de Senis con.cvj.incip.Item quæritur,an filius,&c. & Sicu. in c.cùm seculum.circa medium.de iure pa.

Patronatus ecclesiæ potest donari authoritate episcopi.Item,

Patronatus ecclesiæ potest relinqui in codicillis. s̃. uerbo,Ius patronatus.uersic.x.cum seq.& uersi.xiij.

20 Patronatus ecclesiæ transit ad bonorum possessorem.Fede. de Senis,consi.ccxvij.Si opi.Io.&c.& s̃.uer.Ius patronatus. uer.iiij.gl.in ca.consultationib.de don.dicit,quòd potest patronus donare ecclesię ius patronus, sed non ecclesiam sine authoritate episcopi.& ĩ.uer.xxviij.& c.præterea.& ibi Abbas in prin.de iure pa.quòd potest donare ius, etiã sine episcopo,si donat alteri ecclesiæ,non si laico.& c.j.eo.tit.in vj.

Patronus clericus potest allegare se patronum ecclesiæ uacantis, & percipere fructus reseruandos futuro prælato, uel in utilitatem ecclesiæ conuertendos.c.bonæ memoriæ.de appel.Innoc.in c.j.ut ecclesiã.benefi. Secus,si est laicus. glo.& Inn.in c.cùm uos. de off. ordi. secundum Abb.in d.c. bonæ memoriæ.in j.no.& in iiij.col.in fi.& ibi Phi.

Patronus ecclesiæ eligens bigamum, etiam scienter,non priuatur iure eligendi.c.cùm in cunctis.de elec.c.tam literis.& ibi doc.de testi.Sed

Patronus eligens indignum,priuatur iure præsentandi, secundum Ang.in authen.de san.epis.& cleri.§. si quis oratio. ubi est casus col.ix. Abb.in capit. illud. ad finẽ. de iure patron. & capitu.cùm propter.eod.tit.ubi melius.Addo Archi.in c. j.de conces.præben.in vj.plenè per Abb.in cap.cùm uos.de offic.ordin.

Patronus laicus eligens indignũ,nec est tempus elapsum,non priuatur iure præsentandi.d.c.cùm uos.per In.& refert Bal. in Marg.uer.Patronus.uer.j.& d.c.illud.per Abb.

Patronus laicus si non eligat,episcopus eligit.Inn.in d. c. cùm uos.& Bald.ubi s̃.c.ij.& ibi doc.de iure pa.aliàs episcopus non instituit.c.illud.& ibi Sicu.eod.titu.ad fin. Quod fallit, secundum Hosti.ibidem,si patronus fuit negligens in præsentando.ca.ij.de supl.negli. præla. ubi ualet institutio episcopi, facta sine præsentatione patroni, scilicet si patronus fuerit negligens.Secundò fallit,si patronus præsentauit indignum,secundum do.Abb.ubi s̃.eod.uersi.xxiij.

Patronatus an finiatur per unionem.no.in Spe.de iure pa.uer. ultimo,quòd non.

Patroni inuicem pacisci possunt de pręsentando alternis uicibus.cle.ij.de iure pat.Inn.tamen ibi tenet cõtrarium, quem sequitur.Flo.in l.quoties.in prin.ff.de usufru.& Sicul.in c. querimonia.de iure patro.& in c.j.post gl.e.tit.

† Patronus si cõparet intra tempus edicti,& opponit, ne pręsentatio alteri confirmetur ex eo, quia prætendit, quòd ad ipsum spectet præsentare uel simul, uel singulariter, si tunc non uult præsentare,sed uti beneficio temporis legalis,usq; ad finem quadrimestris,an possit,uide Feli.in capi.cùm Bertoldus.de re iudic.post medium.iiij.col. in uersi. considerabam.ante medium uersic.ibi:aliquando uerò quæritur.]

Patrono non præsentante clericum episcopo intra tempus, currit episcopo præsenti in diœcesi tempus semestris ad instituendum in beneficio à die quadrimestris finiti laico, & semestris clerico patrono pręfixi ad præsentandum,non autem à tempore notitiæ,uel scientię,dummodo beneficiũ uacauerit de iure & de facto.Rota in deci.cclxvij. aliàs ccxxij. si propter, &c. in nouis. nec datur episcopo aliud semestre, quia sit etiam legatus natus.Rota in decis.cccxvj. fuit dubitatum,&c.in nouis.Item currit à die deuolutionis, & scientiæ,nisi episcopus supinè ignoret.Abb.in c.fi. de iure patro. & per eundem latè in c.ij.de conces.præben.

Patronus potest iterum præsentare alium post semestre,si primus præsentatus per episcopum non sit admissus. Rota in decis.cclxxiij.si aliquis. in no.

Patronatus ius dicitur transire cum uniuersitate bonorũ, utputa cum uilla,uel castro,uel hæreditate, uel cum omnibus bonis:non si dicitur, Concedo omnia iura, quæ habeo in tali uilla,uel in talibus fundis,nec cum palatio,cui inhęret:secũdum Abb.Sicu.in c.ex literis.in fi. de iure pa. & in c. cùm seculum.eod. tit. Addo Panor.in c.illud.e.tit.

Patronus existens in quasi possessione,& in bona fide sine lite, potest præsentare,& institutus præsentatus ab eo nõ remouetur, licet pòst constet de non iure patroni:secus,si erat in mala fide.Sed si erat in bona fide,& contra eum lis erat mota ante pręsentationẽ,scilicet super possessione,id est,quod non possidebat:& tunc non potest præsentare: sed præsentatus non debet institui,nisi lite finita.Ita Sicul.post gloss.& Butr.in c.ex literis.de iure patrona.& in c. cõsultationibus. e.ti.ubi omnino.

Patronis non requisitis,potest papa prouidere ecclesiæ de rectore,non alius inferior prælatus.Abb.in c.iij.in prin.de iure pa.Addo Archi.in c.filijs.xvj.q.vij.per Abb.& c. cùm dilectus.e. titu. & ibi Abbas ad fi.qui etiam dicit ibi papam hoc posse, sed non solere facere, nisi expressim. Et plus dicit ibidem,quòd papa hoc faciens tenetur facere mẽtionem de patronatu laici,aliàs non ualeret collatio tanquam surreptitia: & quòd legatus de latere idem potest, quando ecclesia habet patronum ecclesiasticum,non si laicum.

* Patroni præsentare non possunt,cùm beneficium,cuius ipsi ius patronatus habent,S.P. alicui contulit.l.ij. C. de crimi. sacrileg. Archid. Geminia.& Illust.Car.Præposit. in c. hortamur.dist.lxxj.doc.in c.ij.de præb.in vj.in c.ij.ut lite pendẽt. gl.in c.per principalem.ix.q.iij. Archi. in c. piæ mentis. xvj. q.vij.Feli.in cap.cùm inter.de exceptio.Rot.in nou. titu. de præbẽ.dist.xx.Illust.Card.Parisi.con.xlvij. nu. 24.cum seq. & nu.34.uol.iiij.Æmilius Maria Manolessus.

* Patroni nõ est ab initio auctoritas necessaria:sed sufficit consensus,post institutionẽ.Abb.& alij,in c.cura. c. suggestum. c.si uerò.c.per uestras.de iur.patron.no.in cap. cùm consuetudinis.de consuetu.Illustr.Cardi.Parisi.cons. cxliiij. num. ij.uol.iiij.Æmilius Maria Manolessus.

Patronus si non consentit, nõ tenet institutio per episcopum. s̃.uerb.Episcopus in spiritualibus.uer.lxxxij.

Patronus falsus habens quasi possessionem iuris præsentandi,si est confirmatus,potest præsentare. Bald. in l.ij.antepe. col.uersi.sed quid si quis est.C.de serui.c.querelam. de elec. c.cùm Bertoldus. de re iud. c. consultationibus. de iure pa. in Specul.de posi.§. v. uer. in quinto quoque. etiamsi uerus patronus postea contradicat.ĩ.Præsentatio clericorũ. uersi. xxvj.& sequenti.

† *Licet ecclesia acquirat ius patronatus in ecclesia, quæ constituitur intra parochiam suam, per no.in c.ad audientiam. de eccle.ædifi.& illud habet uerum,si ei contulit dotem, ut not.in c.piæ mentis.xvj.q.vj.tamen si rector alicuius capellæ construxit capellam de redditibus ecclesiæ, patronatus non acquiritur sibi, sed ecclesiæ: nam si attribuant sibi,seu consanguineis tale ius patronatus,usurpare uidentur bona ecclesiæ.not.in c.Apostolicos.& ibi gloss.xij.q.ij. & Abb.in d.c.ad audientiam.el j.]*

† Sine consensu patroni,seu eius hæredis,non potest capitulum,nec episcopus minuere præbendam ecclesiæ: arg.in c. monasterium.xvj.q.vij. nec potest episcopus dispensare cõtra institutionem beneficij,uel ipsum mutare sine consensu patroni.no. Host. c. cùm accessissent. de consti. facit quod no.Pau.in cle.ne in agro.§.ad hæc.de statu reg.ubi dicit,episcopum non posse uenire ad beneficium patronatus sine cõsensu patroni:ut in d.c.monasterium. Si ergo ex institutione beneficij collatio est fienda presbytero, non potest episcopus dispensare sine consensu patroni, ut conferatur non presbytero.Facit quod no.Innõ.in c.fi.de cleri.non residen. Quod limitat Abb. in d. c.cùm accessissent.nisi dispensatio esset fienda ex necessitate ecclesiæ, & patronus nollet consentire: ut not.domini de Rota decisi. ccxcvij. ubi concludunt, quòd si patronus sine causa non uult consentire permutationi beneficij, potest episcopus illam facere necessitate urgente: quia contradictio patroni nõ debet impedire magnam

magnam ecclesiæ utilitatem. Facit cap.j.de his quæ fiunt à maio.parte cap.no. Abb. in d.c.cùm accessissent. Facit elegans dictũ Bal.in l.si quis presbyter.C.de episc. & cleri. ubi dixit illum tex.esse in argumentum,quòd in præiudiciũ patroni laici inuiti nõ potest ecclesia simplex erigi in collegiatam.& quod habetur in c.pastoralis.de do. ubi refert dominus Cardinalis Lapum dixisse,quòd executor, qui debet facere construi ecclesiam, nõ potest erigere in monasterium. Item iure cauetur, quòd res ecclesiæ non possunt alienari: ut xij.q.ij.sine exceptione.& in summa,eadem causa, & q.& in c.nulli.de reb.eccl.nõ alie. nisi in casibus à iure expressis de quibus habetur in gl.summæ.Eodem modo res ecclesiæ patronalis quando alienantur, an requiratur consensus patroni laici,uide Petr.de Ancha.con.cxj.ubi consuluit,quòd non: quia reperitur hoc cautum. in d. c. sine exceptione.Et adduco Gasparem de Cal.relatum à domino Barba. in d. c. cùm accessissent.in xij.co.ubi dixit se obtinuisse de facto,episcopum non posse dispensare contra institutionem beneficij patronalis, uel ipsum minuere sine cõsensu patroni.Et aliàs de facto per ista dedi bonã cautelam,quòd si institutio beneficij requireret sacerdotem,quòd de cõsensu patronorum poterit pręsentari sacerdos,& illo casu episcopus cũ uoluntate patronorũ poterit pmutare institutionẽ beneficij.]

† Ius patronatus an perdat filius, quod descendit à suis antiquioribus, si propter delictum patris debeant patris bona publicari,uide gl.in c.filijs.xvj.q.vij.ubi tractatur, nunquid iudex secularis possit priuare laicum iure patronatus ecclesię:& nunquid ueniat in uniuersali publicatione bonorum. & uide gl.in c.satis peruersum.lv. dist. quæ concludit,quòd licet pater commiserit crimen læsæ maiestatis, ex quo filij efficiuntur infames,ut in l.quisquis.C.ad legem Iul.maiestatis.& vj. q. j. si quis cum militibus, filij tamen non incidunt in infamiã,& per consequens nõ debent perdere beneficia. Abb.in c.fi.de feu.in iij.col.]

† Patronus,etiam ecclesiasticus,non potest in institutione beneficij apponere certum modum celebrandi diuina, nec etiam restringere aliter instituendum in illo beneficio: nam hoc explicare,& statuere,pertinet ad superiorem: ut colligitur ex c.significatum.de præben. & ibi Abb. in prin. facit c. cùm dilectus.de consue.& quod no. Inno. in c.iij. ne præla. ui.suas.poterit tamẽ patronus ordinare, prout sibi uidetur, & illius ordinationẽ porrigere episcopo,uel papæ,qui confirmauit & cõstituit beneficium,& apponere illa onera, uel modos,qui licitè & legitimè sibi uidebuntur: ut in d.c.cùm dilectus.& Abb.in d.c.significat.]

† Præsentatus per patronum ex sola institutione, cõsequitur ius plenũ in beneficio, seu ecclesia: ut in c.si tibi absenti. de præben. lib. vj. etiam sine traditione possessionis:ut ibi no. licet aliud sit in rebus profanis.l.quoties.C.de rei uẽd.Abb. [illegible] c.quod autem.de iure patro.]

† Beneficium patronatus non potest episcopus conferre sine præsentatione patroni: & talis concessio est de rigore iuris irritanda:ut in ca.illud.de iure pat.no.Io.And.in c. ij. de off. uica.li.vj.Ego adduco bonũ tex.in c.decernimus. xvj. q.vij. ubi dicitur,quòd est irrita.Fallit si patronus fuit negligẽs in pręsentãdo:ut in c.ij.de suppl.neg.pręla.& in cle.j.e.ti.Fallit secundò,si patronus pręsentauit indignum:ut in d.cap.ij.& plenè per Abb.in cùm uos.de off.ordi.Item fallit, cùm concessio fit per papam,uel per legatũ de latere. ut in c. cùm dilectus. de iure patron. & hoc si sit patronatus ecclesiasticæ personæ: nam si est laici,ad solum papam pertinet:ut in d.c. cùm dilectus.& not.Abbas in cap.illud.de iure patro.]

† Patronus ecclesiasticus habens patronatũ ab ecclesia,subest iurisdictioni legati.capit. dilectus. de offic. legat. & in dicto capit.cùm dilectus.de iure patro.]

† Patronus,qui est in quasi possessiõe unius articuli pertinentis ad patronum,uidetur præscribere omnia iura pertinentia ad patronum.Abb.in c.j.de religio.do.& Io.And.in regula,quod alicui.de reg.iur.lib.vj.in Mercurialibus.]

† Patronus dicitur, is qui construxit ecclesiam, seu dotauit, uel fundauit eam,ad esse deducens. Et dicitur patronus ad instar patris,qui filium suum producit in esse. not. Abb. super rubrica,de iure patronat. ubi nota quid sit patronus, & quot modis acquíratur, & quot possunt esse patroni unius ecclesiæ,an possint omnes concurrere in præsentatione.]

† Plures hæredes unius patroni efficiuntur simul patroni: ut in c.j.de iure pa.iuncta clem. fin. eod.titul.nec potest iudex uni eorum adiudicare ius patronatus: ut no. Ioan. And. in c.querimoniam. eod. titul. nec distinguitur inter masculos & fœminas:quia omnes succedunt in iure patronatus:ut in c.fin.de concess.præben.& ibi Abb.& gl.in c.quoniam inuestituras.xvj.q. vij. [illegible] in d.cle. Item de iure, licet nocem pinguiorem habeat [illegible] rem habens partem hæreditatis, tamen cùm ius patronatus est indiuisibile, nõ minus habet unus, quàm alius hæredum: sed illud ius patronatus est apud quemlibet hæredum insolidum,etiamsi non sint hæredes pro æqualibus partibus: ut in cap.primo.& glo.& Abb. de iure patro.]

† Sine præsentatione patroni instituit episcopus rectorem in duobus casibus.Primus,quando sine scandalo per patronũ pręsentatus institui non potest Secundus, quando intentio super patronatu non decidit intra tempus patroni ad præsentandum præfixum.ut in c.quoniam.& ibi Abb.in princi. de iure pat.in c.si uerò.eo.tit.]

† Ius patronatus ut acquiratur per ædificiũ ecclesiæ, uel reparationem eius, requiritur consensus episcopi: nam sicut ab initio non licet ecclesiam ædificare sine consensu episcopi, de conse.distin.j.c.nemo.ita nec ex pòst facto. Item reædificare,ut ius patronatus acquiratur.no.Hostien.post gl. & ibi Abb.in ij.col.uersi.in gl.j.& in iij.col.in prin. in c. quoniam. de iure patro.]

Patronatus ius quæritur per fundationem ecclesię,uel altaris. c.quoniã.& ibi glo.de iure pa.& c.nobis.& c.filijs.xvj.q vij. scilicet ex gratia, non de iure communi. Abb. in dicto cap. quoniam.Item uerum,si cõsentit episcopus,aliàs non.d.ca. nobis.& ibi Abb.in primo no.non autem ex refectione, nisi totali,secundùm gl.& doct.in d.c.quoniam.de conse.dist.ij. fabrica.& j.Et utroq; casu requiritur consensus episcopi. d. c.quoniam. per gl. Sicul.& docto. Et si unus primo fundat, deinde alter reficit,uterq; est patronus.Sicul.ibi.

† Patronus an per solam dationem fiat, uide Felinum in cap. significauit.in secundo nota.de testa.]

Patronus ecclesię summę inops debet ali de bonis ecclesię.xv. quæstio.vij.contra sanctorum.& capit.sequen.& in cap. nobis.& ibi gl.& docto. de iure pat.maximè Abb. in ij.colu. in uersic.circa tertium. Bartho. Cæpolla in capitu. primo,xv. cõcor.de cogn. feu.in usi.feud.uidelicet de fructibus superabundantibus,non aliter.docto. ubi s.& gl. cap. quicunq;. xij.q.iij.& Ange.in l.competens.C.de alen. à par. lib. Dyn. & Bartolus in l.si quis à liberis.§.fin.de lib.agn. qui dicit ali debere,si potest, aliàs secus: & qualiter petat,in Specul. de off.om.iud.§.ij. uersic.si uerò.el j.& ibi: item si patronus ad inopiã.ubi petit officio iudicis,nec potest uendere tale ius. Sicul.in c.præterea.de iure patr.

Patronatus non quæritur ex donatione facta ecclesię. Vnde cautela est,quòd detur pro dote,non pro donatione.Abb. in c. quoniam.de iure patro.

Patronus donans ecclesiam cum consensu episcopi, uidetur donare etiam ius patronatus.Abb.post gloss. in c. quod autem.de iure pa.

Patrono ecclesiastico redditur ratio administrationis bonorũ à clerico ecclesiæ,non patrono laico: quæ ratio reddi debet generaliter,nõ minutatim de expensis diurnis.Sicul.in cap. ex literis. in j. col. & ibi no.de iure pat. & in c. cùm propter. eod.tit.in fin.col.

40 Patronus ecclesiæ eligens,& non præsentans episcopo intra tempus,quia mortuus fuerit,non priuatur iure præsentandi.Dy.in l.j.§.eleganter.de libr.agn.facit l.inter. ff. de minori. & l. Lucius. de peti.hære.& C. de inoff. testa.l. contra maiores.

Patronatus renunciari potest in præiudicium filiorum. j. uer. Renunciatio iurium.uer.ix.

Patronus ecclesiæ legans ecclesiam uidetur legare ius patronatus,quod habet in ea.Bal.in l.monumenta. C.de legat.

Patronus non potest præsentare seipsum.ca.per uestras. de iure patr.& Abb.post gloss.in c.consuluit.eo.tit.sed filium sic: ut ibi p Spe.in ti.de iure patr.in uer.& no.& Abb. post gl. in c.consuluit. e. tit. Sed filium sic:ut ibi Alex.in l.planè.quod cuiusque

† cuiusque uni. no. † Vide Felin. in c. afferte. in medio. j. col. de præsump.] Item,

Patronus potest præsentare filium suum non malum. Item,

Patronus potest præsentare compatronum. in Spe. de iure pa. uer. & no. & uer. sed nunquid. & ibi Bal. in addit.

Patronus laicus habet quatuor menses ad præsentandum. c. j. de iure patrona. in vj. Sed clericus habet sex menses: ut ibi. Adde Abbatem in c. eam te. de iure pat. & in c. cùm propter. in glo. j. eo. ti. Tamen si patronus laicus habet ecclesiam, uel clericum compatronum, habet & ipse sex menses ratione communionis, ob quam gaudet priuilegio socij. Ioan. And. in gl. in d. c. j. & tenet Flo. in l. si communem. ff. quemadmo. ser. amit. & Abb. in c. eam te. de iure pat. quandoq; econtra: ut j. eo. uer. cxij.

Patronus laicus licet possit uariare ante institutionem, intellige tamen cumulando, non autem prorsus recedendo à primo præsentato: ut no. Ioan. And. In regula, in re communi. in vj. in Mercurialibus. Si enim posset ex toto recedere à prima præsentatione, non daretur potestas episcopo instituendi quem uellet. quod tamen est falsum. d. c. cùm autem. de iure patr. & ibi uult, quòd episcopus potest instituere secundũ præsentatum. doct. Ioan. And. & Imo. in c. cùm Bertoldus. de re iud. & in c. quod autem. de iure patr. Sed ecclesiasticus non potest uariare: ut ibi. & d. c. cùm autem. & ibi Panor. in iij. no. & in c. cùm propter. in ult. col. eo. ti. & Abb. in c. fi. in prin. eod. ti. nisi clericus præsentet ut hæres patris, secundum Abb. in c. cùm autem. & uide in c. cùm dilectus. eo. tit. & c. j. eo. ti. lib. vj. & in c. pastoralis. & ibi Abb. eo. tit. in antiquis. & Abb. in d. c. quod autem. & in c. cùm autem. dicit eũ posse uariare accumulando, id est, non recedendo à præsentatione facta de primo, & quod episcopus potest instituere secundò præsentatum.

† Patronus, non obstante mandato, in quo cõcedit procuratori ius præsentandi, potest etiam ipse accumulando præstare. Feli. in c. cùm uenerabilis. in j. col. uersi. sed in contrarium. circa prin. uersi. de excep.]

† Patronus per quos actus dicatur tacitè consentire, seu approbare institutionem, uide Felin. in c. cùm Bertoldus. post prin. iij. col. in uersi. iij. aduerte. de re iud.]

Patroni simul, non separatim, debẽt præsentare, quãdo debent præsentare, ut collegium: secus, si ut singuli. Io. And. & Abb. in c. iij. de iure pa. & s. Electio qualiter. uer. xc.

50 Patronus laicus excommunicatur, qui in ecclesia clericum instituit, & destituit, & clericus ipse communione priuatur. c. præterea. el j. & ibi Abb. de iure pa. & subdit ibi Abb. in iij. no. quòd nec à papa potest id impetrare.

Patronatus iura non ueniunt in fideicommisso. s. Ius patronatus. uersi. xlix.

Patroni habentes plura iura patronatus possunt inuicem permutare cum authoritate episcopi, non sine. Sicut in c. querimonia. de iure pa. in tertio intellectu. Item,

† Patronus licet non habeat ius præsentandi prælatum in ecclesia collegiata, quia electio debet pertinere ad collegium, ut in c. nobis. de iure patr. habet tamen ius præsentandi ad præbendas, quę sunt in eadem ecclesia, ex quo est patronus ecclesiæ, & præbendarum: ut in c. fin. de conces. præben. & ibi Abb. in princip.]

† Patrono non præsentante rectorem episcopo intra terminum à iure præfixum, ut in c. unico. de iure pat. li. vj. deuoluitur ad episcopum libera beneficij collatio: ut est glos. singularis in clemẽ. unica. de sup. neg. præla. no. Abb. in c. ij. de conces. præben. in fin.]

† Habens ius Præsentandi potest præsentare clericũ per literas: ut in c. ea noscitur. de his, quæ fiunt à præla. nam p literas cõstituitur procurator: ut in cle. j. de procur. clericus tamen pręsentandus debet esse pręsens: quia non dicitur pręsentari, nisi exhibeat se sensibus corporis illius, cui fit præsentatio. no. gl. in cle. dudũ. de sepul. Quod est uerũ, nisi pręsentandus sit notus: nam quemadmodũ beneficium potest conferri absenti: ut in c. accedens. de præben. & in c. si tibi absenti. eo. ti. li. vj. & ita præsentari potest. ex quo est notus, seu cognitus à superiore. Abb. in d. c. ea noscitur. in j. col.]

† Præsentãdi ius an poterit acquiri per populum, seu laicum ex sola cõsuetudine seu præscriptione. Abb. in c. querelam. in iiij. colu. de elec. & in dispu. sua incipi. Augerius. & plenè per Ioan. And. in regula, quod alicui. de reg. iu. li. vj. in Mercurialibus. & per Fede. de Senis consi. ccxxxiiij. Et an legatus de latere possit derogare iuri patronatus de consuetudine, uide Fede. de Senis consi. lxv. incip. Infrascriptæ quæstiones. ubi tenet, quòd sic. Idem Ant. de Butr. Card. & Abb. in c. dilectus. de off. lega. Io. de Im. & do. Barb. tenent ibi cõtrarium, dicentes, quòd hoc nõ reperitur iure cautũ. & facit ad hoc tex. in c. cùm dilectus. de iure pat. tamen do. Card. in cle. j. ut lite pend. in vij. q. tenet cum Federico. & idem Alex. de Imol. in consi. lxxiiij. incipiente, Viso puncto, & diligenter examinato. in iiij. uolumine Consiliorum. Et ista opinio Federici, & sequacium, est communis, & mihi placet: quia ratio quare legatus non possit conferre ius patronatus spectans ad laicos, est, ne ipsi laici trahãtur à fundatione ecclesiarum: quę ratio cessat in casu, quo ius patronatus acquiritur laico ex præscriptione. Et hanc partem sequitur etiam Marti. Laudensis in d. c. dilectus. do. Car. in cle. j. in vij. q. ut lite pendente.]

† Ex præsentatione Patroni nõ acquitur ius præsentato, sed per collationem, seu institutionem sic: & si episcopus nolit instituere legitimè per patronum præsentatum, compellitur per superiorem. Abb. in c. cùm Bertoldus. de re iud. & in c. illud. de iure patro. & in c. nullus. eo. ti. & per dominos de Rot. decisi. ccclvij.]

† Patronatus ius licet sit ordinatũ ad finem spiritualium, non tamen est spirituale, licet sit quoddam præambulum & inchoamẽtum à remotis: ideo laicus ex gratia, & quadam tolerantia illud possidet, & etiam transit ad eum cum uniuersitate: ut c. ex literis. & in c. cùm seculum. de iure pa. & trãsit ad hæredes, sicut alia res prophana.]

† Patronus licet tẽpore fundationis ecclesiæ possit episcopi authoritate censum, seu pensionem imponere, ut in c. præterea. de iure pa. & in c. hospite. de cẽsi. & in c. cùm dilectus. de consuetu. non tamen post fundationem hoc fieri potest, ut in c. grauis. & ibi Abbas de censi.]

† Fundatores ecclesiæ si æqualiter nõ contribuerũt ad dotationem ipsius, tamen omnes efficiuntur patroni, & ita est patronus ille, qui dedit modicum, sicut ille, qui dedit multum. no. glo. lxxiij. dist. in summa. Quod limita uerum, si ex donatione omnium ecclesia haberet competentem dotem: sed si non consequitur dotem integram, uel sufficientem, non adipiscitur quis ius patronatus. *Ad hoc glo. singularis in c. quicunque. el ij. xvj. q. vj. Abb. in c. ad audientiam. el j. de ec. edi.]*

† *Rector ecclesiæ potest præsentare ad titulum ecclesiæ suæ aliquos ordinandos, & uigore præsentationis debent ordinari: cùm fuerint ordinati, consequi alimenta ab illa ecclesia: & plures possunt esse ordinati ad titulũ unius ecclesiæ, sed nõ omnes erunt rectores ecclesiæ, sed solùm habent ius alimentorum. Abb. in c. postulasti. de iure pat.]*

† Si sunt plures patroni, qui ex patrimonio habẽt ius præsentandi, sufficit, quòd maior pars eorum respectu aliorũ præsentantium præsentet rectorẽ. Et sic intelligũt Doct. c. quoniam. de iure pa. quia plures patroni non habent potestatẽ, ut collegium, sed ut singuli: ut ibi no. Abb. in iij. col. nec requiritur in hoc casu, quòd patroni absentes uocẽtur: ut no. Fed. de Senis cõs. lxxxv. licet Abb. in d. c. quoniam. teneat, q debent uocari absentes: aliàs possent agere de contemptu, ut in c. bonæ memoriæ. el ij. de elec. & in c. sicut. eo. ti.]

† Patron9 laicus ex iure patronatus nõ consequitur ius instituendi, uel destituendi, uel bona ecclesiæ administrandi, sed solùm præsentandi: ut in c. quoniam. de iure patrona. & in c. unico. eod. tit. lib. vj. Et hoc procedit, etiamsi patronus sit clericus. Vide bonum tex. in xvj. q. v. c. j. ubi dicitur, quòd si episcopus construxerit in diœcesi aliena, solùm præsentationem habet, consecratio uerò, & institutio, & totius ecclesiæ dispositio pertinet ad episcopum loci, nec potest patronus super hoc aliter statuere: quia non potest immutare iuris dispositionem. Pro hoc text. nota. in c. cùm dilectus. de consuetu. facit quod not. Innoc. in c. quoniam. ne præla. uices suas. & x. q. j. c. nouerint. ubi patet, quòd super bonis ecclesiæ nullam potestatem habet patronus. Abb. in c. præterea. de iure patro.]

Legatus de latere licet possit reseruare beneficium primo uacaturum collectioni seu conferendum per se certæ personæ, & aliquod ius non acquiratur illi personæ, & non possit conferre ius ad rem, nec promittere beneficium uacaturum, sed reseruare ipsum beneficium: ut in c. deliberatione. & in c. præsenti. de off. deleg. li. vj. tamen non poterit reseruare beneficium patronatus laicorum. tex. & ibi Abb. in c. cùm dilectus. de iure patro.

† Papa non potest derogare iuri patronatus laicorum, cùm laicus habeat hoc à papa: ut in c. iij. de iure patronat. Quod uerum, ubi papa facit mentionem de iure patronatus laici, aliàs non ualet collatio tanquam surrepticia, quia papa non consueuit conferre talia beneficia, saltem quin faciat mentionem: ut in c. per literas. de præbend. Abb. in c. cùm dilectus.]

† Patronus non præsentando se, sed preces emittendo, potest assignare episcopo, ut sibi prouideat de illo beneficio, dummodò non sit curatum, ut sic euitetur prælationis ambitio, & sit indignus. Abbas in c. nostras. de iure patr. & ibidem, quòd ubi procedatur ab electione palàm, si qui uidet se uocari à fratribus, potest cõsentire electioni suæ, & alium non eligere.

Patronus etiam post tempus sibi pręfixum ad pręsentandum, puta semestre, potest aliũ præsentare, si præsentatus primo intra tempus non admissus per episcopum renunciauit in manib. patroni. Rot. in dec. cclxxiij. si aliquis, &c. in nouis.

Patronus laicus non potest præsentare religiosum professum ad ecclesiam parochialem. Rota in decisi. cclxvj. in religioso. in nouis.

Patronus nouus debet stare præsentato instituto. c. querimonia. & ibi Sicul. de iure patro.

Patronus etiã uiolentus, potest præsentare, si de uiolentia clarè non constet. Rota in deci. cclxxij. collatio. in nouis.

Patronus potest dare ius patronatus loco religioso absq; uniuersitate sine licentia diœcesani, aliàs uendere non posset sine uniuersitate. Rota in decisi. ccccviij. fuit dubitatum. in nouis. & c. j. de iure pat. in sexto.

Patroni dicuntur eligere largo modo, sed propriè dicũtur pręsentare: ualet tamen libellus, in quo dicitur, quòd elegerũt. Abb. in c. ij. & ibi no. de iure pa. & c. nobis. & c. fi. eo. ti.

Patronis uariantibus episcopus gratificatur instituendo unum ex præsentatis. glo. & doct. & Abb. in c. cùm autem. de iure patrona.

Patronatus debet donari gratis, aliàs est simonia. Sicu. in c. ex insinuatione. de iure pa.

60 Patronus donatarius ex toto potest præsentare donatorẽ: secus, si sit concessum ius præsentandi pro una uice tãtùm. Sicul. in d. c. ex insinuatione.

Patrona potest esse ecclesia cathedralis alterius ecclesiæ, & episcopus præsentat in ea: sed idoneum tam in propria diœcesi, scilicet sibijpsi: qui si est solus patronus, confunditur præsentatio, & institutio, & ipse prouidet ut ordinarius. Si uerò habet compatronum, instituet præsentatum sibi, & compatrono, licet ipse præsentet. Abb. tenet in c. significasti. de iure pat.

Patronatus transit ad primogenitũ, quãdo is tantùm succedit in hæreditate. Sicul. in c. ex insinuatione. de iure pat.

Patronus potest dare compatrono ius patronatus sine consensu episcopi, non extraneo. Sicul. in c. ex insinuatione. de iure patrona.

Patronatum sibi ecclesia emens, remanet libera. c. quia clerici. per Abb. in c. fi. de iure patro. non ratione sui contractus, sed quia uenditor debet spoliari.

Patronus non potest ecclesiã sibi retinere, nec filio concedere. c. consuluit. de iure pa.

Patronatus si perueniat ad exemptos, non præiudicat episcopo. c. cùm seculum. & ibi Abb. de iure pa.

Patroni possunt præsentare iam institutum per episcopum, ut conseruent ius patronatus. Sicu. in c. si uerò. de iure pa. & in c. per uestras. eo. ti.

Patroni bona confiscata pro crimine comprehendunt etiã ius patronatus. Sicul. in c. cùm laici. de iure pa. §. uer. Ius patronatus. uer. xxxvj.

† Patronus præsentans clericum, si dicat, Concedo tibi patronatum, nõ intelligitur de dotalibus iuribus patronatus; sed quatenus est respectu institutionis tunc pendentis: quę seruiunt ad sermones clericorum, quando loquuntur de talibus. Feli. in c. examinata. ante medium. iij. col. de iudi.]

Patronis inuitis si episcopus instituat clericum in beneficio, debet episcopus deponi. glo. est in c. quoniam. xxj. q. ij. per c. decernimus. xvj. q. vij. nisi quando sine scandalo non potest admitti præsentatus à patronis. Item nisi quando lis inter patronos non deciditur intra tempus eis præfixum ad præsentandum. §. eodem. uersic. xxviij. Quod uerum, etiam cum licentia inferioris à papa. Abbas in c. nobis. de iure patrona. uide in consilio, quod est ante consilium. lviij. Alex. iiij. parte.

70 Patronus unius ecclesiæ, quæ alteri uniatur, non fit patronus alterius. in Spe. de iure pat. in fi.

Patronus laicus in ecclesia collegiata nõ potest habere ius eligendi. c. sacrosancta. de elect. etiam ex ui fundationis. gl. ibi. de quo in c. nobis. de iure pat. & ibi. per Abbatem.

Patroni hæres potest pręsentare uigore generalis missionis in possessionem bonorum, licet nõ sit missus in possessionem iuris patronatus. Bald. in l. fi. pe. col. C. de edic. di. Adria. tol. per not. in c. cum nostris. de præben.

Patronus uerus possidens præfertur non uero etiam possidẽti: sed uerus non possidens non pręfertur. Bal. in l. ij. pe. col. C. de seruituti.

Patronus ecclesiæ potest uendicare ius patronatus. Bald. in l. rem. §. loca. ff. de rei uen.

Patronus habet actionem confessoriam pro iure eligendi. Bal. in l. cùm res. ult. col. de proba.

Patronus non est dominus uerè, sed abusiuè. Bal. in l. fi. pe. col. C. de edi. di. Adri. tol. sed dicitur patronus quasi aduocatus, & defensor ecclesiæ. Sicu. in c. quia. de iure pa. Item,

Patronatus per laicum non potest pręscribi. §. uer. Laicus. uer. x. & j. Præscriptio de quibus. uer. xiiij.

Patronatus ecclesiæ potest locari. c. ex literis. de iure pa. & uenit in locatione bonorum, uel uniuersitatis ad magnũ tempus, non ad modicum facta, ut ibi per Abb. & doc.

Patronus uti potest iure suo, etiam possessore non citato, nec aliter priuato. Inn. in d. c. de multa. de præben. Bal. in Marg. uerbo, Patronus. uersi. ij.

80 Patronus laicus ecclesiæ non dicitur persona ecclesiastica. Alex. in l. semper. §. fi. de iure immu.

Patronus ecclesiæ uenit in pignoratione uniuersitatis bonorum, sed non transit in creditorem. c. cùm Bertoldus. & ibi doc. de re iud. Sed quòd in pignoratione non ueniat, est gl. & ibi Abb. Sicul. in c. ex literis. de iure pa.

Patronatus quęritur per fundationem ecclesiæ, etiam à fœmina, uel excommunicato, qui tamen non potest præsentare: sed non quæritur hęretico, uel Iudæo, uel infideli. Abb. in c. nobis. de iure patro. in j. col. in j. q.

Patronatus an ueniat in uenditione bonorum. in c. cùm seculum. de iure patr. quòd sic. cum uniuersitate, non tamen expresso iure patronatus. Io. And. in c. j. eod. ti. in vj. Sicul. in c. illud. eo. tit. in antiquis. in ij. col. & in c. ex literis. ad fi. eo. tit. Item nec per se. c. de iure. eo. ti.

Patronus nõ potest cedere ius patronatus creditoribus. Sicul. in c. querimonia. de iure pa.

Patronus sancti Marci de Venetijs est dux Venetorum. Abb. in c. nobis. de iure patr.

Patrono potest ecclesia conferri per episcopum, licet se ipsum præsentare non possit. no. Abb. in c. per uestras. de iure patronatus.

Patronus non præsentando se potest assistere episcopo, & rogare, ut sibi prouideat de illo beneficio non curato, si ipse sit pauper. Abb. in d. c. per uestras.

Patronus laicus, & ecclesiasticus, in quibus differãt. per Abb. in c. propter. de iure patro. ubi ponit nouem differentias: & aliquid in c. cùm dilectus. eo. ti.

Patronus præsentare debet ad beneficium patronatum per episcopum promissum. no. in ca. cùm dilectus. & ibi Abb. de iure patrona.

90 Patroni collatio facta de ecclesia, non habet uim præsentationis, cùm possit etiam post collationem, quæ non ualet præsentare. c. fi. & ibi Abb. de iure patro.

Patro-

Patronus laicus,& ecclesiasticus,si simul sint in ecclesia,laicus regulatur ab ecclesiastico, tanquam à digniori, & uterque censetur ecclesiasticus. Abb.in c.cùm propter.in fin.de iure pa.nisi in casu:quia legatus de latere non cōfert beneficium ipsum, quia respectu ecclesiastici propter laicum, cuius respectu non potest, licet possit de consensu laici conferre illud, & uti iure ecclesiastici patroni. Fed.de Sen.consil.lxiij. secundum Abb.singulariter in c.fi.in fi.eod.ti. Quandoque ecōtrà:ut s̄.eo.uer.cxij.& uide ī.eo.uer.cx. Adde Geminia. in c.j.in fi.eo.ti.in vj.

Patronus non priuatur potestate pręsentandi,nisi in casibus à iure expressis.in gl.ij.ubi Abb.in d.c.fi.

Patronus laicus esse non potest ecclesiæ collegiatæ, etiam de consuetudine.s̄.Laicus.uer.xxj.& s̄.eo.uersi.lxxj.

Patronus propriè præsentat, non eligit,& episcopus instituit, non confirmat. no. in c.fi. & ibi Abb.de iure patr.sed primo eligit,deinde pręsentat:nec sola electio sufficit.Ab.ibi & s̄.

Patronatus ius ipso iure competit ei,in cuius fundo fundatur ecclesia, & ideo non ualet pactum, quòd habeat ius patronatus in ecclesia in suo fundo construendo. gloss. not. de consecra. distinct.j. sicut. ualet tamen pactum,quòd in his, quæ confert ecclesiæ,habeat tributum. glo.ibi.non si dotat. ut ibi.

Patrono negligente, ius cōferendi non deuoluitur ad episcopum,sed ad prælatum inferiorem,ad quē pertinebat ius cōfirmandi præsentatum à patrono. Abbas in c.ij.in fi.de supplen.negli.prælato.

Patrono inuito potest ecclesia fieri collegiata,sed sine eiꝰ præiudicio per episcopum : quia patrono seculari nō potest per inferiorem à papa præiudicari, etiam quo ad collationem, sed per solum papam sic. per cle.literas.de rescri.Car.in cle. statutum.iiij.q.de elec.& ī.

Patronatus capellę,& plebis,& plebem in qua plebe sua est.c. ad audientiam.j.de eccle.ædi. & ibi Abb. Car.in cle. j. vj.q. de sup.negli.prælatorum.

Patronus uendicans ius patronatus, in quo præsumitur probare.Abbas in d.c.querelam. probet illud non ex sola præscriptione,sed super eo,ad quod pręsumendum alleget plurimas præsentationes, & cursum temporis. Abb. in c.querelam.in glo.consuetudine.de electione. Adde Bald. in c.j. §. si uerò uasallis. quid sit inuestitura. & s̄. Ius patronatus. uersi.xxvij.

100 Patronus laicus præsentat ad beneficium, etiam quod uacauit in curia Romana,per obitum rectoris. Cardin.sing.in clemen.j.vij.q.ut lite pendente.sed doct.& Gemi.contrà in c.ij.de præben.in vj. & in con.quod est ante consilium lviij. Alex.iiij.parte.

Patrono,etiam laico,potest papa præiudicare, & conferre beneficiū patronatus,si exprimat.c.cùm dilectus.de iure patr. Cardina.in clemen.ij. §.j. de præben. in no.& legatus de latere.: secus, si beneficium spectet ad laicum in iure præsentandi sine patronatu. Cardi.ibi. iij.q.& s̄.Legatus de latere. uers.xiij. Item papa non intelligitur ei præiudicare ex clausula,Motu proprio,si patronus,quia laicus. Rota decisio.cj. Car.in cle.si Romanus.de præben.& ī.

† Patronis non dicitur papa derogare,licet in uerbis narratiuis dicatur beneficium esse de iure patronatus: sed requiritur expressa derogatio in corpore gratiæ.Feli.in c.cùm inter.de exce.post prin.iij.col.uer.item aduerte. ubi etiam refert,ita in Rota tempore suo conclusum fuisse.]

Patroni consensus requiritur in unione ecclesiæ. ī. uer.Vnio. uersic.xviij.

Patronus habilis solus potest præsentare, quando compatroni sunt inhabiles. Cardin.in clemen.j. vj.q.de supplen.neg. prælatorum.

Patronus non potest præsentare absentem, nisi per literas. ca. ea noscitur.de his,quæ fi.à præla.de exces.prælato. cle. frequens.gl.iij.q.ix.testes. Cardi.in cle.dudum.§.ac deinde.de sepul.& in d.cle.frequens. & ī.Præsentatio.Car.in cle.j.§.ij. de excess.præla.

Patroni fundatoris consensu potest per episcopum ecclesia subijci alteri,tempore fundationis,uel pòst,ante ordinationem clericorum.Cardin.in clem.ij.in princ.xj.nota.de religio.domi.

Patronus clericus præsentans unum uicario episcopi, nō habenti ius instituendi, potest alterum episcopo habenti ius illud præsentare:& præfertur secundo præsentatus. Car.in cle.j.in prin.ix.q.de iure patro.

Patronatus capellæ constitutæ in ecclesia parochiali quęritur ecclesiæ ratione soli, etiamsi ecclesia non contribuat capellæ de bonis suis.Abbas in c.ad audientiam.j.de supplen.negli.prælat.& s̄.uerbo,Plebs.uer.viij. & uerbo,Ecclesia.uersicul. xl.

Patronus ecclesiasticus præsentans indignum,priuatur iure præsentandi pro ea uice:non autem laicus, nisi perseueret per sex menses.Car.in cle.j.xiij.q.de iure patr.

110 Patronus si sit collegium, habetur pro una uoce, & potest prælatus præsentare pro eo. Cardin.in clem.ij.in prin.iij.q. de iure patr.

Patronus nō potest præsentare,nisi conuocatis patronis.Car. in cle.ij.§.& ut facilius.de iure pa.

Patrono laico uariante an appelletur. s̄. Appellatio. & ī. Præsentatus.uer.xxix.

Patroni plurium causarum possunt inter se diuidere, ut unus sit patronus unius ecclesiæ,& alter alterius ecclesiæ. in cle. ij.§.& ut facilius.de iure pa.

Patronus unus potest præsentare plures.gl.& Card.in cle.fi.§. fi.de iure pa.

Patroni si discordant,uide Car.in cle.fi.§.fi.iij.q.

Patronus propriè præsentat,non eligit:& episcopus instituit, non confirmat:no.in c.fin.& ibi Abb. de iure pat.sed primò eligit, deinde præsentat: nec sola electio sufficit. Abb.ibi,& s̄.eod.uer.lvij.& uer.xciiij.

† Patronus si dicat ad se spectare electionem in tali ecclesia, exponitur,id est,præsentationem. Feli.in c.examinata.ante medium.col.iiij.de iudi.uide s̄.eo.uer.lvij.]

Patronatus est apud quemlibet hæredem insolidum, etiamsi ex disparibus partibus hæreditatis sint hȩredes.gl.& Sicul. in c. primo. de iure patronatus. Adde per eundem Sicul.in c.querimonia.eo.ti.

Patronorum maior pars dicitur respectu totius collegij, quādo fit ut à collegio, non ut à singulis. Vnde primo casu ex quatuor, si duo præsentant unum, alter alium,& quartus alium, illi duo non dicuntur maior pars : secundo casu sic. Abb.in c.iij.de iure pa.

Patronus non potest administrare bona ecclesiæ. c.præterea. de iure pat.solum enim habet ius præsentandi. c.quoniā.de iure patr.& c.unico.eo.ti.lib.vj.

120 Patronus priuatur patronatu, quem emit,& ecclesia remanet libera,nisi emerit cum uniuersitate.c.quia.& ibi Abb.de iure patronat.

Patronatus solus non potest emi.d.c.quia.

Patronorum plurium unus hæres habet plures uoces. gl. not. in cle.ij.de iure pa.non econtrà.

Patroni unius hæredes plures habent unam uocem. tex. gl.& doc.in cle.ij.& Sicu.in c.j.eod.ti.in antiquis.quòd succedūt in stirpes,non in capita.& s̄.Ius patronatus.uer.lviij.

Patroni non conferunt beneficia,sed præsentant.Inno.in c.ex frequētibus.de insti.Bal.in Marg.uer.Patronus.uer.fi.& ibi tex. quòd clerici nō debent obtinere ecclesiam à laicis sine consensu episcopi.& c.illud. & ibi per Abb.de iure pat.& in c.suggestum.in ultimo notabili.

Patronus primus nō remanet, destructa ecclesia,licet sit refecta,ex eadem materia per alium.gl.in c.quoniam.de iure pa. & ibi per doc.& Abb.

Patronatus ecclesiæ materiam supple xvj. q.vij.& ibi gloss.ordinaria,cum multis c.sequent.& s̄.uer.Ius patronatus.& ī. Ius præsentandi.per totū.& in Spec.eo.tit.& ī.Pręsentatio. per totum.

Patronatus sententia lata ꝓ uno, nocet alteri,ut uideatur pronunciatum,eum non esse patronum,cùm pronunciatur,alterum esse patronum.Spe.de elec.§.j.uer.illud autem.& de sententia.§.vij.uer.item pone,T.

Patronus pro interesse suo potest uenire ad causam, etiā mortuo præsentato per eum. Rota in deci.clxxvij.si est præsentatus.in nouis.

Patronus ecclesiasticus dicitur ecclesia,uel rector eius habens patronatū nomine ecclesiæ, non autem clericus habens ius patrona-

patronatus ex patrimonio, quia dicitur tunc laicus, secundum doc.& Abb.in c.eam.de iure pat.& in c.cùm autem. & c.cùm dilectus.eo.ti.& per gl.in cle.fi.eo.ti.

Patronus non potest sibi reseruare aliquod seruitium, uel grauamen imponere ecclesię tempore fundationis, nisi episcopus consentiat: qui nō debet consentire grauamini immoderato.c.præterea.el ij.& ibi Abb.de iure pa.in ij.no.

Patronus potest uendere ius fructuum, uel redditųum, sibi reseruatum tempore fundationis cum cōsensu episcopi: quæ uenditio non cōprehendit ius patronatus. Abb.in d.c.præterea.el ij.uersi.sed dubitatur.

Patronus laicus habens compatronum ecclesiasticum, si semel ambo præsentant unum, non potest uariare laicus. docto.& Abb.in c.cùm autem.de iure pa.Ioan.And.in Mercu. in regula, in re communi. in vj.& in omnibus uterque censentur ecclesiastici. Abbas in c.cùm ꝑpter. in fi.eo.ti.nisi in casu, de quo per Abb.in c.fi.eo.ti.ad fi.& uide de hoc ultimo s̄.eo.uer.xlvj.& lxxj.

Patronus non potest in fundatione ecclesiæ disponere, quòd institutio præsentati fiat per alium, quàm per episcopum. Abbas ca.in nobis. de iure patro. in ij.colum.& ibi assignat rationem.

Patronus habet ius defendendi ecclesiam,& denunciandi rectorem prodigum, uel inhonestum. Abbas d.c.nobis.in iij. col.in uer.& ultra.

Patrono uariante, si episcopus differt instituere unum sine causa, punitur pœna.cap.pastoralis.de iure pa. Secus, si distulit, ut examinaret de idoneitate, & interim sit præsentatus alius. Abb.in cap.cùm autem.in fine.de iure patr.& plenius in d. cap. pastoralis. post glossam, & ibi dicit in dubio præsumi contra episcopum, si pręsentati sunt æquè idonei.

Patronus excommunicatus non pręsentat. Abb.in c.nobis.de iure patrona.Item,

Patronus debet in ecclesia sedere in primo loco. Abb.in d.ca. nobis.post gl.

Patrono non sufficit eligere rectorem, uel nominare,& literas concedere, nisi realiter præsentet superiori, ut pręsentatum instituat. Rot.in decisi.ccxj.nō sufficit.in nouis. de quo per Compo.in c.capitulum sanctæ crucis.de rescri.in uer.quæritur post semestre. & Sicul. in c.fi. de iure patr.sed nō tenetur à denegatione institutionis appellare. Rota in decisio. ccxvj.secundum omnes, in nouis. Vnde

Patrono sufficit præsentare rectorem idoneum intra tempus, licet superior eum non admittat. d.decisi.

140 Patronus si præsentat, debet per episcopum præsentatus admitti. xvj. q.vij. monasterium. sed potest remoueri, licet idoneus, ne scandalum fiat.c.iij.& ibi Abb.de iure patr.

Patronis impeditis pręsentare propter litem inter se currit tēpus.c.quoniam.& ibi Sicul.de iure pat.

Patronus potest præsentare forensem, si est idoneus de cōsuetudine, non de iure. Abb.in c.significasti.de iure patr.

Patronus non potest conferre decimas ecclesię, nec reliquias, nec aliud spirituale, sine consensu episcopi, uel papæ. c.nullus.& ibi Sicul.de iure patro.

Patronatus potest legari in testamento, etiam sine consensu episcopi, etiam laico, secūdum Abb.in c.cùm seculū. de iure pat. Adde do. Ant.distinguentē in c.illud.eo.ti. Pet.& Cy.in l.monumēta. & ibi Bal.Sali.Ful.& Pau.de Cast.C.de legi.

Patronatum potest acquirere episcopus in aliena diœcesi. in c.significasti.de iure patr.& ibi Abb.

Patronus non cedit proprietatem, uel titulum ecclesiæ, sed pręsentat rectorem per episcopum instituendum.c.illud.& ibi Sicul.de iure patro.& c.cùm laici.eo.ti.& c.fi.& ibi Abb. nec concedens proprietatem priuatur iure patronatus, sed potest præsentare: ut ibidem, per Sicul.

Patronus nisi præsentet, non instituit episcopus. d.ca.illud. & ibi Sicul.

Patronus an concedat ius patronatus sine episcopo. in d.cap. illud. per Sicul. in j.colum. in fin. ubi ponit longam distinctionem.

Patronatus si sit in uniuersitate. Cardina. in d.clem.fin. §.fina. iij.quæstione.

150 Patronus fundans ecclesiam collegiatam potest de licentia episcopi ordinare, quòd mortuo decano superiore collegij possit alius de tribus per patronum etiam laicum eligi.Card.in d.§.fi.in fi.

Patronus potest petere institutū ab ordinario remoueri, sicut præsentatus ab ipso.gl.& Car.in cle.j.§.ij.ij.q.de exces.prælа.etiam in Spe.de iure pa.ubi uide formam libelli.

† Patroni an possint petere ecclesias ratione iuris patronat⁹, quod habēt in illis:& quid si non adijciant in libello de iure patronatus:& quid de sententia super tali libello: uide Feli. in c.examinata.circa prin.iiij.col.de iudi.]

Patrona sui ipsius potest esse ecclesia. uide Sicul.in c.significasti.de iure patro.& gl.in c.j.eo.ti.in vj.

Patrono inscio non potest episcopus ecclesiam subijcere alteri.c.suggestum.& ibi Abb.de iure patro.

Patronus potest præsentare ad præbendas cōstitutas per episcopum de consensu suo in ecclesia sua. Sicul.in d.c.& Abb. in c.nobis.& c.pen.eo.ti.

Patrono inuito præbenda unica non plures constitui possunt in ecclesia de redditibus.Item,

Patrono inuito non potest ecclesia eligi in collegiatam per episcopum.Sicul.ubi s̄.& in d.c.nobis.

Patronus ecclesiæ collegiatæ non potest eligere prælatū in ea, nisi cum licentia papæ.Abb.in d.c.nobis.ubi etiam dicit nō fieri collegiatam ipso inuito.& in c.pe.eo.ti.

Patronus potest constituere procuratorem ad pręsentandum ad beneficium uacans, nō ad uacaturum. c.fi.& ibi per doc. de conces.præben.in ultimo not.

Patronus spoliatus possessione iuris patronat⁹, qualiter agat. in Spe.de resti.spol.§.ij.

160 Patronus debet consentire in alienatione rerum ecclesiæ. in Spe.de emp.& uen.§.iiij.uersi.cæterùm.

Patronatus ius cùm confertur clericis, uel collegijs à laico, quibus uerbis concipiatur instrumentum. in Spe.de dona. in principio.

Patronus potest accusare suum sacerdotem ecclesię rectorem. in Spe.de simo.uer.possunt.

Patronatus libelli,& positiones, quomodo formentur.in Spe. de iure patronat.& s̄.Libellus in spiritualibus.uersicu.xiiij. & sequentib.

Patronus liberti manumittens seruum libertum, nō potest renunciare beneficio.l.fi.C.de bo.li.uidelicet, quòd propter ingratitudinem non possit libertus reuocari in seruitutem.Bal.in d.l.fi.

Patrono priuato iure patronatus propter delictum suum, non debetur honor à liberto.Bald.in d.l.fi.de bo.li. Item nō debetur ius succedendi.d.l.j.§.fin.ubi Bar.sed tutelæ onus sic. l.j.§.fi.& ibi Bar.ff.de legit.tut.

Patronus an possit libertam suam ducere in uxorem. no. in l. sed si hac.§.libertam.de in ius uocan. l.si patronus. de iureiurando.

Patronus non habet ius aliquod in bonis liberti uiuentis, sed mortui sic: quia tunc habet reuocatoriam actionem usq; ad legitimam.Bal.in l.j.in ij.col.C.si quid in frau.pat.& in Spe. de reb.eccle.non alie.uer.cæterùm.& seq.

Patronatus ius nemo intelligitur remittere. Bald. in auth. sed hodie.C.de iure aur.annul.

Patronatus ius in fideicommisso an ueniat. s̄. Patronus ecclesiæ. uersicu.50. & plenius s̄. in uerbo, Ius patronatus.uersicu.xlviij.

Patronatus liberti ex quibus causis perdatur.Bal.in rub. C.de bo.li.& in l.fi.eo.ti.ubi gl.magna.

Patronatus iura quot sint.gl.in uer.Patronatus.& Bald.in d.l. fi.uer.quæro, quot sint.C.de bo.liber.quòd sex.

Patronus non est uerè dominus, sed abusiuè.Bal.in l.fi.in pen. col.C.de edic.diui Adria.tollen.& s̄.in uer.Patronus ecclesiæ.uersic.lxxvj.

10 Patronatus ius diuiditur in capita. Bald. in l.ij.C.de suis,& legitimis.

Patronus non habet iurisdictionem ordinariam in libertos.in Spe.de offi.ordi.§.j.in fi.in j.parte.

Patronus uergens ad inopiam qualiter agat contra libertum, ut ei prouideat.Item,

Patronus qualiter agat pro obsequio sibi præstando à liberto: uel si conqueratur de eo pro conuicio, uel iniuria, an tunc requiratur libellus, & an appellatio admittatur. in Spec.de off.om.

offi.om.iudi.§.ij.uer.si uerò.el j.ubi petet.offi.iud.Et si libertus est in possessione libertatis, & si super hoc prouocatur ad iudicium à patrono, tunc requiritur libellus, secundum Spe.in d.uer.xxxv. & seq.de libel.cócep.§. x.uer.xxxv.& in ti.qui filij sint leg.uer.patronus.

Patronus non tenetur iurare de calumnia in causa contra libertatem.l.iusiurandum & ad pecunias.§.qui iusiurandum. ff.de iureiur. Fulg.& Alex.in l.sed si hac. §.fi. contra gl.de in ius uocan.

Patroni forum sequitur libertus.in Spec.de compe. iu.adi.§.j. uersic.xlj.

Patronus citari non debet ad instantiam liberti sui:ut in Spec. de cita.§.j.uer.item ad querelam.

Patroni cósensus an requiratur in alienatione rei liberti. Spe. in ti.de emp.& uen.§.iiij.uersi.cæterùm.

Patronus non excluditur per abstentionem liberti.in Spec.de testa.§.j.ad fi.

Patronus quod ius habeat in libertum.Item,

20 Patrono competit bonorum possessio contra tab. in bonis liberti,quando est præteritus ab eo in testamento. in Spec. de testa.§.iij.uersi.est & alia.el ij.& uer.patrono.& C.de bo. pos.contra tab.

Patronus qualiter petat alimenta à liberto, & ecótrà. Spe.qui fil.sint legi.in uer.patronus.

Patruus dicitur frater patris, qui secundum Longobardos appellatur barba.Bar.in l.lege.C.de legi.hære.in ij.col.

Patruus quandoq; ponitur pro auunculo,& econtrà. l.j. & ibi Bar.C.de suc.edi.Sed Bar.in l.illam.in ij.no. C.de collat.dicit cótrarium,quòd lex de auunculo,non extenditur ad patruum,& econtrà,nec ad amitam,uel materteram.

Patruus si uendat fructus communes sibi & nepoti, & de pecunia emat fundum nomine suo,quid iuris:no. per Bal.in l. si ut proponis.ad fi.C.de rei uend.

Patruus pro nepte matrimonium non contrahit,nisi cóstet de eius consensu.Inn.in c.ex parte.de resti.spo.

Patruus quomodo succedat in feudo cum nepote ex fratre præmortuo.Bald.in cap.j.in fin.Imper.Lotha.in usib.feud. Item,

Patruus magnus nó uenit in statutis appellatione patrui:quia non est propriè patruus.gl.doct.Bald.& Paul.de Cast.& ibi Ang.Sali.& Ful.& Alex.in l.j. de suc.edic.& Alex.in l.j.pen. col.si cer.pet.Idem tenet Bal. in l. iubemus. §.fi.per illú tex. C.ad Treb.& Bal.in suo consi.quod incip.Si mater non extat.& in l.omnes populi.in xij.col. de iust. & iure.& in l.hac edictali. C. de secund.nup.& in l.quod uerò.ff.de leg.Bald. contrarium.in l.cui eorum. §.affinitates. ff. de postu. Adde Bart. in l.si quis sub conditione.v.col.uersic.quæro,quid in proauia. de testa.tut. Ant.Ros. in arb.consang.xlix.col.in §. † de uiro.xj.fal.solut.ma.& §.Nouerca.uersi.ul. †Vide do.Pe. Phi.Cor.in consi.xcij. incip.Videtur.in litera F.& in consil. cxliiij.incip.Ex themate.in litera D.in iij.parte, & do. Bart. Soci.in consi.cclxxx. incip.Confidere. uersi.circa primum. ibi,confirmati uidetur.in ij.parte.]

Patruus non petens tutores nepotibus pupillis, an priuetur successione. Fran.de Alber.in consi. Decessit pater,&c. no. in l.sciant.C.de legi.hæred.

Patruus clericus non petens tutorem nepoti pupillo,non priuatur eius successione. Bald. in consilio, Quidam nomine Alex.&c.

Patruus an excludat nepotem à fideicómisso relicto in familia.gl.sing.& doc.in l.cùm ita legatur.§.in fideicommisso.in uersi.nominato.ff.de leg.ij.quod sic.

* Patruus in fideicommissis nepotem ex fratre excludit. Bal. in l.cùm ita.§.in fideicommisso.ff.de leg.ij.Ange.Areti.in §. cùm filius.Insti.de hære.qui ab intesta.Alex.cós.cciij.uol.ij. Dec.con.j.col.lxxix.có.ccxvij. Illust.Card.Par.cós.xxxviij. nu.3.uol.ij.Aemilius Maria Manolessus.

* Patruus, & alij agnati, substituti nepoti, uel agnati sine liberis decedenti filiam instituti excludunt, quotiescunque ea testatoris uoluntas fuit, ut bona in agnatione, nomine, & familia perpetuò manerent. Iason in term.consi.cxl.con. cxlj.uol.ij.Aemilius Maria Manolessus.

30 Patruus excludens matrem pupilli à successione per statu-

[illegible]

tum intelligitur,scilicet si petijt tutorem. ꝑ. Statuta de ultimis uoluntatibus.

Patruus magnus princeps potest cum dispensatione papæ capere neptem in uxorem.Abb.in c.per uenerabilem. qui filij sint legitimi.

Patruus nó tenetur communicare nepoti cohabitanti lucrum suum ex pecunia communi.Alex.consi.xxx.ij.parte,& Ang. in cósi.ix.de pluribus fratribus,&c. Quod uerum,si suo nomine,non si communi nomine gessit,ut ibi.nec hæreditatē sibi obuentam, à cuius tamé fratribus in communi positos non repetit.per Alex.consi.xlix.j.parte.

Patruus an excludat à regno filium fratris primogeniti mortui.not.in c.pastoralis.de re iud.Anto.Rosel.in arb.consan. xxxiij.colum.& ꝑ.uerbo,Primogenitus. uersi.xj. & uer.Regnum.uersi.v. Addo melius ꝑ.in uer.Filius regis.uersic.viij. & Paul.de Cast.in l.is potest.ff.de acquir. hæred.qui dicit se ita consuluisse in Hispania, & ibi per do. Alex.in ij.col.eum multis concor.ibi signatis. & per Imo.& Gemi.in c.grandi. de sup.ne.præla.& do.Alex.distinguit. Aut nepos est natus post patruum:& excluditur. Aut antè: & tunc similiter distinguit,ut ibi per eum.

Patruus excludit nepotem bastardum à relicto facto, per clericum filio bastardo.Bar.in consi.Dominicus Blasij,&c.

Patruus ex utroque parente non excludit patruum ex altero parente tantùm.Bar.in l.post consanguineos.§.agnati.ff.de suis,& legitimis.

† Patruus an excludat matrem uiduam à successione filiorú præmortuorum, uel concurrat cum ea,stante statuto, quòd ad successionem decedentis ab intestato sine filijs ueniant ꝓximiores masculi, ex linea masculina patris, & deinde ad proximiores mulieris:uide do.Pe.Phil.Cor.in cósi.excviij. incip.In proposita.per totum.in iij.parte.]

Patruus pupilli substitutus ei pupillariter non excludit matrem pupilli à successione. Bald. in l.precibus. iij.col. C. de impuber.& alijs substitu.& Bal.in l.moribus.in prin.in ulti. col.prædicta uera.ff.eo.tit.

Patruus hodie nó excludit auunculum,quia agnati, & cognati sunt exæquati.Bal.in l.patruo.C.de legiti.hæred.

Patruus dotando neptem, an uideatur dotare de bonis suis, an de bonis neptis.Paul.de Castr.consi.cxviij. quòd de bonis neptis.

Patruus non tenetur ad dotandum. Ang.& Imo.in l.j.sol.mat. Alex.consi.liij.iiij.parte.

20 Patruus an succedat in hæreditate infantis non agnita, extante matre. Bal.in l.si infanti. j.q.C.de iure delib.v.col.ubi dicit, quòd est quæstio requirens imperialem decisionem, qua iudicari potest pro utraq; parte.

Patruus an excludat monasterium à successione nepotis ingressi mortui sine filijs.Bald.in auth.nisi rogati. penult.col. C. ad Trebel. dicit,quòd sic,per §.sed hoc præsenti.in auth. de san.epis.Secus,secundum eum,si dixisset, Si decesserit filius meus sine hærede masculo: tunc monasterium non excluderet patruum.

Patruus non potest esse tutor nepotis, si diuisit bona sua cum fratre sub patre pupilli, cùm sit ei obligatus pro euictione. Bar.in l.inter stipulantem. §.sacram.in pe.col.ad fi.de uerb. oblig.sed non seruatur.

Patruus excludit pronepotem ab hæreditate alterius nepotis ex altero fratre præmortuo,& sic frater patruelis præfertur patruo. Bald.in consi. pro Fran.de Castel.&c. sed Salic. consuluit utrumque succedere. Bald.in auth.post fratres.la j. C. de legi.hære. dicit,quòd frater,& filius fratris excludit patruum patrui,sed filius nepotis non:ut ibi per eum. & uide Bald.in c.j.Impera.Loth.Eugenio papæ.ad fi.ubi allegat d.auth.post fratres.Io.de Pra.tenet contrarium per l.j. C.de suc.edi. ubi dicit esse casum. & in d.authen.post fratres. Tu uide tex. no.in auth.de hær.quæ ab intest.defe.§.reliquum: uer.igitur defunctus.uide Ant.Ros. in arbo.cósan.lix.col.

Patruus patrui mortui excluditur per nepotem dicti patrui mortui ab hæreditate patrui mortui, licet uterque sit in pari gradu, & transuersales: sed non filius ex nepote. Bald.in d.authen.post fratres. la j.C.de legi.hære.Pone exemplum; si decedit dominus Antonellus patruus meus;ego succedo ei, excluso patruo suo, s. Antonio Bertachino,fratre patris

dominí

domini Antonelli: sed Hieronymus filius meus non excludit eum.

* Patruum & amitam, si statutum à successione nepotis excludat, & patruus magnus, & amita magna exclusi censentur. fac. l. ui. pacto. ff. de seru. expor. Bal. in l. quod uerò contra, ff. de legib. Ludo. Roma. & Alex. in l. j. C. de succes. edict. Iason consi. cxlj. col. v. uersic. hinc est, quòd statutum. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Patrueles sibi ad inuicem in feudis succedunt. §. j. de natur. succes. feud. §. j. de successio. feud. And. Alciat. consil. clxiiij. nu. i. Æmilius Maria Manolessus.

Patrui materiam supple s. uer. Auunculus. per totum. & j. uer. Statutum de ultimis uoluntatibus. per discursum.

Pauca dicuntur octo. Barto. in l. scire oportet. in prin. ff. de exc. tut. in lec. Nic. de Neap. Aliàs dicuntur duo, uel tria, secūdū Ouid. li. de Tristibus, in elegia: *Littore ab Euxino*, &c. unde uersus:

Si paucos aliquis tresúe duosúe uocat.

Quandoque dicuntur quadraginta. de clerico excommunicato. c. latores. Quandoque xxiiij. milia. xlv. dist. disciplina. secundum gl. in c. inquisitionis. in fi. de accusatio. Quandoq; xiiij. c. j. & ibi Sicul. ne cleri. uel mona. Sed in materia famæ dicūtur pauci minor pars uiciniæ, uel parochiæ. in gl. præalle. Item dicuntur secundū subiectam materiam. Bald. in l. antiquitas. C. de usufru.

Paupertas quandoque dicitur secundum communem usum loquēdi, id est, modica bona. l. Lucius. §. hæredum. & ibi Bart. ff. ad Treb. Bald. in rubri. C. de uerb. signifi. in fine.

† Paupertas an repellat à testimonio: & dic quòd sic, in suspectis: ut ij. quæst. j. in primis. & iiij. quæst. iiij. si testis. sed pauper aliàs honestus non repellitur à testificando: imò habet priuilegium, ut ad eum mittatur, si uerecundatur exire propter nimiam paupertatem: & uide Specu. in titu. de teste. §. j. uer. itē quòd est pauper. & gl. in d. §. si testis. in uer. testiū. Tancre. dixit se intelligere iura, quæ repellunt pauperem à testificando in criminali. Abb. in d. c. si testium. dicit quòd paupertas reddit testem suspectum: quia timet ne fuerit corruptus ex parte producentis, quæ causa militat etiam in causa criminali. Putat autem pauperem admittendum in testem, sed iudex secundum qualitatem personæ, & quantitatem causæ arbitrabitur quanta fides sit sibi adhibenda: & sic propriè loquitur dictus uer. testium. ad idem l. iij. ff. de testi. secundū Abb. in d. c. si qui testium. in fi. sed Bald. ibi dicit, quòd pauper impotentia iuris, quia propter crimē fuerunt sibi publicata bona, non potest esse testis.]

* Paupertas sola non derogat testi uiro bono, & honesto. glo. & Doct. in c. si qui testium. de testibus. §. sancimus. in auth. de testibus. Ias. in l. si fideiussor. in prin. col. j. ff. qui satisd. cogan. in auth. pręterea. col. xij. C. unde uir & uxor. Sp. in ti. de teste. §. j. Alex. cō. lxv. uol. j. con. cxlix. col. ij. uol. v. Areti. cōs. xiij. col. vij. Deci. cons. clxiij. col. iiij. Ay. Cra. con. ccxlix. nu. 2. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pauper & affinis non est integer testis. Anchara. consi. lxiiij. col. pen. Ay. Crau. consil. ccxlix. nu. 2. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pauper & subditus integer testis non est. Bartol. con. cxj. Aymo Crau. consi. ccxlix. nu. 2. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pauper & subditus integer testis non est. Romanus consil. cclxxxij. Ay. Crau. consil. ccxlix. nu. 2. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Paupertas quomodo probetur. Bart. in l. si constante. in princ. ij. q. & ibi doct. solu. matri. in l. ubi adhuc. C. de iure dot. ubi Bald. in x. col. & in l. si uerò. §. qui pro rei. ubi Bald. & Angel. ff. qui satisd. cog. in l. ij. C. quando fis. uel priua. in l. in fundo. ubi Ange. in j. col. qui dicit illum text. esse meliorem de iure ad probandum paupertatem. ff. de rei uend. authen. præterea. unde uir & uxor. & j. eod. uersic. proximo. quòd per famam, & etiam alijs modis. Addo Bald. in authen. quod locum. in ulti. col. C. de colla. Et in istis locis habes quis dicatur pauper. Vide etiam Bald. in l. paupertas. ff. de excu. tuto. & in l. si quis ad declinandā. in iij. col. per illū tex. C. de episco. & cleri. in l. si pro ea. in prin. C. mandati. per Ange. in authen. de æqua. do. in §. illud. Et quæ sit differentia inter pauperem, & inopem, uide Archid. in c. quo iure. viij. distin. qui dicit, quòd pauper est, qui parum habet: inops, qui nihil habet. Et ita eum refert, & sequitur Paul. de Castr. in l. id, quod pauperibus. C. de epis. & cleri.

† Adde, quòd paupertas confert septem bona, scilicet peccatorum recognitionem, uirtutum conseruationem, cordis quietem, desiderij impletionem, spiritualium bonorū dulcedine meritorum exaltationem, & cœlestem hęreditatem, secundum beatum Thomam, super Esaiam, c. xlviij. & dicitur Græcè πενία.]

Paupertas probatur per famam publicam. glo. & doc. in d. l. ij. C. quando fis. uel priua. Sed Nicol. de Neapo. tenet contrarium in l. paupertas. in prin. ff. de excu. tu. Vel si dicunt uicini, quòd omnia sunt Titij, uel quòd totus mundus est Titij. gl. & Bald. in d. l. ij. in iij. col. Item probando, quòd quis non est soluendo debita: aliàs in arbitrio boni uiri. Bald. in d. authen. præterea. in ij. col. ubi dicit, pauperes uirgines, quibus est relictū pro dote, declarari arbitrio executoris testamenti, tanquam boni uiri: qui si malè arbitretur, ad iudicem recurritur. Item per discussionem factam à uicinis, & amicis. Bal. in l. quæcunq;. pe. col. C. de ser. fug. Itē probando, quòd quis non potest stare in proprio domicilio. Ang. & Petr. de Sun. in d. l. in fundo. de rei uen. Itē si nō habeat quinquaginta in bonis. Bart. in l. qui accusare. ff. de accus. & est tex. in l. nulli. eo. ti. & in Spec. in tit. de accusatore. uersi. item excipitur contra accusatorem, quòd est pauper. & tit. de teste. §. j. uersi. item quòd est pauper. Addo, quòd dicitur pauper, qui non habet in bonis centum aureos. §. sed nostra. cum glo. in uer. nullum locū. Inst. de suc. lib. Et ita tenet gl. in §. fi. in uer. pauper. in auth. de exhi. & intro. reis. coll. v. Itē si uadit ostiatim quærens uictum. doc. in c. Odoardus. de sol. Alex. in d. l. si constante. iiij. char. Item si cessit bonis. doc. in d. c. Odoardus. & Alex. ubi s. Item si incipiat malè uti substantia sua: quod probatur per famam. Bart. & Alex. ibi. & alijs modis, quibus paupertas: ut ibi. & doc. in d. c. Odoardus. l. is, cui. §. fin. de tu. & cu. da. ab his. & in l. j. de cur. furio. Item, quòd fideiubere soleat pro alijs. Angel. in l. in persona. §. j. de pac. Alexan. ubi s. Item quòd retineat pecunias sub usuris. Ang. in d. §. j. & Alexan. ubi s. gl. in l. ij. solu. matri. l. iij. de fideius. c. quanto. de usuris. Item probatur per æstimum, uel inuentarium. Bald. in d. l. quicunque. penult. col. Item probando, quòd est infirmus, & uictum sibi quærere non potest. Item, quòd stat in hospitali. Bald. in l. si quis ad declinandam. ij. col. de episc. & cle. Alex. ubi s. Itē alijs modis, de quibus per Ange. in authen. de hær. & Fal. §. hinc nobis. in j. col. & Alex. plenè in d. l. si constante. iiij. char. Addo, quòd dicitur pauper, quādo nō potest superesse oneri sibi iniuncto, cùm necesse habeat laborare. tex. est in §. sed & propter paupertatem. cum gl. in uersi. ut si quis imparem. Insti. de excu. tut. & tex. in l. paupertas. cum glo. in uer. imparem. ff. de excu. tut. Item probatur paupertas, quādo uires patrimonij nō sufficiunt, ad soluendum. Bald. in d. auth. præterea. circa mediū. allegans §. sed oportet. in auth. de fideius.

† Pauperes qui dicantur, uide ubi s. & in auth. de exhi. re. §. fi. ubi gl. in l. j. C. de iure dot. melius gl. in l. ubi adhuc. eo. ti. Insti. de excu. tu. §. item propter. Bart. in auth. quod locum. C. de colla. & Bal. in d. auth. pręterea. & Vincen. Paliot. in cōsi. In hac hæsitatione, &c. quod est post consi. cv. Alex. iiij. parte, uer. in l. qui accusare. de accusa.

† Adde, quòd relinquitur arbitrio iudicis, quis dicatur pauper, secundū Bar. & alios Legistas, in l. si constaret. ff. sol. ma. secundum Ioan. And. & alios. in c. significantibus. de offic. deleg. & ibi per do. Barba. & ibi Abb. dicit, quòd uidua pauper potest trahere secularē ad iudiciū ecclesiasticū. Et uide uide gl. ij. q. j. prohibentur. & gl. in l. nonnulli. ff. de accusa. q. ille dicitur pauper, qui non habet in bonis tantum, quantū est causa. & uide gl. in auth. de hæredi. & Fal. in prin. quæ dicit, quòd ille dicitur pauper, qui non habet quinquaginta in bonis. & glo. Insti. de excu. tut. in §. sed propter paupertatem. Et adduco bonum tex. in c. illa. xv. q. j. quòd paupertas non est de genere malorum. Et adduco gl. in c. in primis. ij. q. j. in prin. quòd primò est causa pauperis tractanda, quàm diuitis: ut C. de episcop. & cle. l. si quis ad declinandam. Sed malè

l. i. tit. i. lib. 3. vbi probat. ... gl. fi. tit. ... lib. 3. vbi probat paupertatem excusare a prosecutione appellationis ... Montal. in l. ... lib. 3. ...

male seruatur, quia hodie dicitur, *Si nihil attuleris, ibis Homère foras*. Et adduco Vincent. relatum ab Abbate in c. si quis testium. in fin. de testi. quòd iudex ordinarius dabit expensas pauperibus testibus: quia tenetur pauperibus prouidere: ut in auth. de manda. princ. in §. si tibi: & de excess. prælato. in c. sicut unire. Et adduco tex. Insti. de excu. tuto. in §. sed propter paupertatem. ubi paupertas excusat à tutela. & in l. paupertas. ff. eod. Et adduco Bal. in c. sedes Apostolica. de rescript. ubi dixit, quòd per istam clausulam generalem, Et quidam alij, non includuntur pauperes, qui propter paupertatem non possunt se defendere: quia paupertas excusat. Allegat l. Titius. ff. de procur. Et adduco Ray. de Forl. in l. non facile. in §. j. ff. si cui plus, quàm per legem Falc. quòd pauperi remittitur onus satisdandi. Et adduco Bald. in c. iij. de rescrip. ubi dicit, quòd si propter paupertatem, uel metũ tyranni, quis non fuit protestatus, excusatur. Quod intelligit uerum ibi do. Barb. si in protestatione fienda erant necessariæ expensæ faciendæ. arg. l. si procuratorem. §. si ignorantes. ff. mandati. Et adduco Bal. in l. ij. §. si quis iudicio. ff. si quis cau. ubi refert se liberasse quendam à pœna furcarũ, qui appellauerat, & propter paupertatem non poterat prosequi appellationem, & per consequens appellatio erat deserta: quia excusabatur, per d. §. si ignorantes. Et ibi etiam uoluit Bal. in l. cùm quidam. C. de condi. inser. & in l. acceptam. C. de usur. Inno. Abb. & alij, in c. ex ratione. de appel. Et adduco eundem Bald. in c. sedes Apostolica. ubi dicit, quòd inopia, seu paupertas repentina, dicitur casus fortuitus. l. si res pupillorum. ff. de admi. tuto. Subdit tamẽ, quòd in clausula indifferenti, bene includitur pauper. Et adduco eundẽ Bal. in d. c. si qui testium. & in d. c. sedes. & in c. pe. de consue. & in c. quæ in ecclesiarum. de cõsti. ubi dicit, quòd paupertas nocet, quæ ex captione prouenit, & ex culpa. Allegat bonum tex. in l. pe. ff. de iure do. Et adduco bonum tex. in l. iudices. C. de epi. audien. quòd iudex tenetur facere expensas carcerato pauperi. Et adduco Bal. in l. magis puto. §. j. ff. de re eorum, quod si pauper contendit cũ rege, seu alia potenti persona, quòd rex tenebitur prouidere pauperi de expensis. Et adduco. Archi. in c. decimas. xvj. q. j. quòd pauperes excusantur à decimis, adeò quòd si constitutione synodali caueatur, quòd qui non soluerit decimas, sit excommunicatus, quod non includentur pauperes. Facit quod uoluit do. Ant. post Inn. in c. pen. & Gof. de offi. deleg. & in c. olim. el ij. de resti. spol. & uide do. Abb. in c. ij. de testi. cogen. Et adduco bonum tex. in l. forma. §. quenquam. ff. de censi. quẽ tex allegat. Bal. pro singulari. in l. acceptam. C. de usur.

* Pauper qui nihil possidet in causa magni momenti, integer testis non est. Iac. But. in l. iij. in prin. ff. de testib. Alex. consi. cxxxj. in extre. consi. ccxxxvij. col. j. uol. vij. Ay. Cra. consi. ccxlix. nu. 10. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pauper, qui aliquid possidet, in causa magistri ponderis, integer testis non est. Anch. consi. cxciiij. col. fi. Alex. consi. xciij. col. iij. uol. vj. Deci. consi. cccx. col. fin. Ay. Cra. consi. ccxlix. nu. 2. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pauper dicitur, qui tot reditus non habet, ut ex ijs alere se possit. l. ius alimentorum. §. j. ff. ubi pupil. educ. debe. Salic. in auth. præterea. C. unde uir & uxor. Bal. consi. xxx. uol. ij. Soci. consi. xxx. col. j. uol. iiij. Ay. Crau. consi. cxcix. nu. 67. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Pauper dicitur, qui unde uiuat ex redditibus non habet, etiamsi suis laboribus suaq; arte se alere possit. c. quod super his. ubi Abb. de uot. Iason in l. si constante. col. xxij. ff. solut. matri. Roma. consi. cccxliiij. Aymo Crau. consi. cxcix. nu. 58. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Pauperes dicuntur incertæ personæ. l. id, quod. & l. nulli. C. de episcop. & cleric. & Alexand. in l. prætor. in fin. de iur. om. iudi.

Pauper dicitur, qui parum habet: sed inops, qui nihil habet. Arch. viij. dist. quo iure. Paulus de Cast. in l. id quod pauperibus. C. de episcop. & cleric. Sed Alexand. aliter loquitur in l. si uerò. §. qui pro rei. qui satis. cogan. quem etiam uide in l. qui accusare. ff. de accus. & in l. si constante. in iiij. char. sol. matrim.

Paupertas ab exilio causatur. gl. in auth. de exhib. reis. in prin. Alex. in l. si cùm dotem. §. si maritus. sol. matrim.

Pauperum appellatione etiam ecclesia continetur. Bal. in l. omnes. in prin. ij. col. & in l. si quis ad declinandam. C. de epi. & cle. in prin. v. col. in uer. iuxta hoc quæro.

Pauperum appellatione ueniunt etiam seruientes pauperibus, secundum Old. consi. xj. ubi dicit, quòd

10 Pauperibus dicitur erogatum, quod datum est seruientibus pauperibus.

Pauperes, inter quos est hæreditas distribuenda, post mortem uxoris ex dispositione uiri testantis, dicuntur substituti, & eis non potest restitui in uita uxoris. Bald. in l. post mortẽ. iiij. col. C. de fideicom. Item nec eligi possunt ante mortem hæredis. Bal. ibidem.

Pauper non admittitur ad accusandum. l. qui accusare. & ibi Bar. & l. nonnulli. de accusati. nisi sit fidus & diligens. glo. in d. l. nonnulli. Ang. Are. in tract. Malefi. uersi. ad querelam. x. col. & per Spe. de accusatore, uer. item excipitur contra accusatorem, quòd est pauper.

Pauper non potest esse testis. l. iij. in prin. ff. de testi. gloss. not. in c. si qui. extrà, de testi. Quod intellige, si non habet in bonis tantum, quantum ualet causa, super qua deponit. gloss. sing. in §. si uerò absunt. in authen. de hære. & Fal. & Lud. in sing. uerb. Testis. Item uerum, cæteris paribus: quia magis creditur testibus diuitibus, quàm pauperibus, si cócurrant in eadem causa: aliàs sic. glo. in d. l. iij. in prin. & Bart. in l. illicitas. §. fin. de offi. præsi. Lanf. in c. quoniam contra. uer. testes. uersi. nunquid autem pauper. de proba. uide in Spe. de teste. §. j. uersi. item quod est pauper. & do. Nel. in tracta. de test. uer. pauper. † Et per Fel. in l. qui testamento. de testa. & do. Soci. consi. xvij. Supradicta causæ positio. uer. secundò, quia sit pauper. in j. parte, char. xxviij.

Pauperes instituti ex fideicommisso, non indigent restitutione ex Trebelliano. Bal. in addi. Spe. de testa. uer. sed quid de episcopo: sed habent iuris restitutionem. Bald. in l. fi. ij. q. C. de edi. diui Adri. tol. & in l. fin. C. de codicil. & in l. pe. §. fi. in iij. col. in fi. C. ad Trebel. ubi etiam idem tenet in ecclesia, & in ciuitate, in quam ipso iure transeunt iura utilia. Item pro eis episcopus, uel executor petit missionem ex beneficio. l. edicto. C. de edi. diui Adri. secundum Bart. ibi. & Bald. in l. si quis ad declinandam. in iij. col. in prin. C. de epis. & cle.

Pauperes ad collectas non tenentur. s. uerb. Collecta quibus. * uersi. cix. * glo. & Bart. in l. omnes. C. de anno. & trib. lib. x. Bald. in auth. defuncto. C. ad Tertul. & in l. etiam. col. fin. C. de execut. rei iudicat. in l. ex hoc iure. in extre. ff. de iusti. & iur. Abb. in c. peruenit. colum. pe. in extr. de immunit. eccle. Pet. Gerard. sing. lxxiij. & centesimo. num. 14. Æmilius Maria Manolessus.

† Pauperes, quorũ industria est necessaria ad alimenta, & eorum uictum, non tenentur concurrere, uel contribuere ad onus impositæ collectę. Ita Bal. in auth. defuncto. in ult. col. uersi. modò quæro. C. ad Tertul. Idem dicit Bal. in l. etiam. C. de execu. rei iud. in penul. col. uersi. nam quidam sunt. Et sequitur do. Ias. dicens esse diligenter notatum in l. auus neptis. in pen. col. uersi. nota etiam diligenter. ff. de pactis. ubi etiam dicit malè obseruari.]

Pauperes ad onera personalia non tenentur, cùm sint occupati in quærendis sumptibus pro uictu. Bald. in authent. defuncto. in ult. colum. C. ad Tertul. Nec ad sumptus bursales. s. uerb. Collecta quibus. uer. cix. & in l. inductiones. C. de annu. & trib. lib. x. Bald. tit. de pace Constan. §. nos Romanorum. iij. col.

Pauperes sunt cancellandi de libro ęstimi, porrecta prius supplicatione. Bald. in d. auth. defuncto.

Pauperes, inter quos bona testatoris sunt distribuenda, an debeant esse præsentes, quando eliguntur. Bar. in quæstione, filium adultum, &c. quòd non.

Pauper habens officium, præsumitur illud affectasse, sed non præsumitur ex officio acquisiuisse bona, quæ habet. l. spadonem. §. si non extiterit. & ibi Bart. de excusa. tut. in lectura Nicol. de Neapo.

20 Pauperes etiam post annũ eligi possunt. Pau. de Cast. consi. cxlv. & s. Executor quando. uersi. iij.

Pauper cogitur uendere domum dirutam, quam reficere non potest. in Spe. de satis. §. v. uer. circa hoc quæritur. Lud. Pon. in l. lege. ad Syllan. Barth. Cæp. de serui. urb. tit. de refectione.

* ne.*l. lege.in prin.ff.ad S. C.Syllania.l.j. C.quibus ex cau. seru.pro præm.liber.accip.Ludo.Roma.singu.dcclxxxiiij. And.Tiraq.in tract.de Nobilit.xxxvij.cap.nu.132. Æmilius Maria Manolessus.

Pauperes dicuntur miserabiles personæ.j.uerb. Persona.uer. xx. & seq.

Paupertas eximia dicitur, quando quis stat in hospitali. l. si quis ad declinandam. C.de episc.& cler.Alex.in l.qui accusare.ff.de accusa.

Paupertas, & penuria, quomodo differant.Archi.in c.periculosè.de statu regu.in vj.

Pauperrimus nō cogitur expensas reficere.l. in fundo.ibi Bar. in fi.ff.de rei uendi.sed pauper sic:ut ibi.

Pauperes, inter quos bona testatoris sint distribuenda, uidentur instituti hæredes in proprietate.Bald.in l.& in epistola. in pe.q.C.de fideicom.per l.donationes.§.species.de dona. & Pau.de Cast.consi.cxlv. & habentur pro hæredibus.Inn. in c.cùm tibi.de testa. & Bart.in l.si quis ad declinandam.& ibid.Bal. C.de episc.& cle.in l.j.iiij.q.vj.prin.in xviij.col.de sacrosansan.eccl.& Bal.in Marg.super Inno.uer. Testamento.uer.iiij.Bar.in d.l.si quis.dicit, quòd episcopus debet dare hospitali pauperiori in loco. & Bal. ibid.in ij. col.dicit, ꝙ Inno.distribuit arbitrio suo.

† Singu.Paupertas idem operatur, quod morbus, maximè circa dilationem legalem: ut no.Inn.in c. ex ratione.de ap. quem refert & sequitur Bal.dicens esse notatu dignum. in l. ij. §. si quis in iudicio. ff. si quis cautio. & uide ad hoc quæ posui in uerbo, Appellan.]

Paupertas ex præterito non præsumit in præsenti.Bart.in l.in confirmando.ff.de confir.tu. Item not.in l.iij.& ibi Bart.& Bal. C. de probati.quòd qui nunc non est soluendo, præsumitur retrò fuisse non soluendo: & sic ex præsenti præsumitur in præteritum. Quod etiam tenet glo.& Bar.in l.ij.§. si magistratus.ff.de mag.conue. & per Bal.in l.si qui adulterij.C.de adulte. uide Ioan. de Imo.in l.decem.de uer.oblig.

† Et ibi uide Franc. Aret.in medio.iiij.col. & Fel.in c. scribebam.de præsump.in medio.j.col.]

Paupertatis priuilegia cessant cum ea.l. nō tantùm.§. eos.qui. & ibi Bart.ff.de excusa.tuto.

† Paupertatis priuilegia quæ, & quot.Vide Felin.in c.significantibus.in medio.j.col.de offi.deleg.]

30 Pauper quis præsumitur, nisi probetur diues.s.uerb.Diues. uer.ij. Vide glo.Bar.& doct.in l.si uerò.§.qui pro rei.qui satis.cog.& per Abb.in c.bonæ.el j.de elect.

Paupertas debet probari per allegantem. Ang.in auth.de hæred. & Falc.§.hinc nobis.j. col.dicit, quòd allegans se idoneū debet probare. Item allegans se pauperem, & omnino per Sali.in l.actor.C.de proba.

Pauperes, quibus fieri debet bonorum restitutio post mortē alicuius, admittuntur ad petitionem eorum, licet ante mortem sit facta bonorum distributio.Bar.in l.cùm pater.§.à filio.de leg.ij. Vide Bal.in l.post mortem.in pe.col. uersi.modò quæro.C.de fideicomis.

Pauperes electi per executores testamenti ad distributionem bonorum, non habent actionem ex testamento ex ipsa electione, sed ex testamento.Bar.in l.unum ex familia.in prin. in primo no.ff.de lega.ij. Item,

Pauperes electi, ut s.ab executoribus inducuntur in possessionem bonorū uacantium, si bona sunt ab alio occupata, debent adire iudicem, & quòd ipsi pauperes electi uendicant bona cum fructibus.Pau.de Cast.in consi.cxlv.

Pauperes habent omnia priuilegia ecclesiæ. Baldus in l. pen. §.fin.in iij. colum.in fin. C. ad Trebel. & not.in authen.de eccle.tit. in princ.Addo Bald.in l.illud.C.de sacrosa.eccl.& est gloss.si bene ponderetur, in l.fi.in uerbo, captiuorum.C. de sacrosanc.eccle.

Pauperes hæredes instituti non implentes intra annum uoluntatem testatoris, priuantur hæreditate. Ang. in auth. de hære.& Fal.§.fin.colla.j.

Pauperes hæredes non confecto inuentario tenentur in solidum. Angel.in authen.de hære.& Fal.§.non autem.in fin. col.j. Sed Bart.contrà, in l.j.iiij.q.iiij.princ. C.de sacrosan. eccle. quòd

Pauperes hæredes instituti nō tenentur facere inuentarium, imò restitutione non interueniente de necessitate possunt dimittere damnosam hæreditatem. Bart.ibi. & tenet Bald. in l.fin.in prin.v.q. C.de iure delib.Addo plenè do. Alex.in l.fi.post Bart.ibi.C.de iure delib.Vide etiam Moder.in d.l.j. C.de sac.san.eccle. Bart.qui se non firmat, in auth. sed cùm te.C.ad legem Falcid.

Pauperes sunt in hospitalibus recipiendi.Bal.in l.sancimus.§. sed & si quis.in fi.C.de Lati.lib.tol.

Pauperes habentes proprium iudicem ex forma statuti, possunt coram eodem reconueniri. Bal.in c.j.in ij.col. uersi.secundò quæro.de contro.feu.apud pares ter.in usi feu.

40 Pauperes possunt facere collegia causa procurandi unde uiuant.Bar.in l.j.§.sed permittitur.ff.de colleg.illi.

Pauperes dicuntur uiles personæ. gloss. in authentic. de man. princ.§.si tibi quoq;. Quod est uerum, si habent malos mores.secundum Bal.in l. humilem.C. de incest. nup.& infrà, Vilis.uersi.j.

Pauper non tenetur alere pauperem. Bald.in l. præses. C. de seruit.

Pauperes substituti pupillo excludunt matrem pupilli etiam à legitima. c.si pater.de test.in vj.doct.& Bart.in l.centurio. in viij.col.ff.de uulg.& pupil. Bald.in l.si quis ad declinandam.iiij.col. C. de episc.& cle.& j. eod. uer.lx.

Pauper non potest renouari de emphyteusi.j.uerbo, Renouatio.uersi.iij.

Pauperes specialiter electi ab executoribus testamenti, in quo pauperes in genere sunt instituti, an ueniant ad substitutionem pupillo factam per uerba, Quisquis mihi hæres erit. per Bart.& Io.de Por.in l.qui liberis.§. hæc uerba. de uulg. & pup.ubi facit tres casus.

Paupertas superueniens procuratori post mandatum, non facit eum reuocari. Dy.in l.si cùm Cornelius.in fin.ff.de solu. Bar.in l.liberto.§.largius.ff.de an.lega.

Pauperes maritandæ iussu testatoris debent eligi ab executoribus testamenti. Bald.in ij.col.in auth. præterea. C. unde uir & uxor.Item,

Pauperibus potest quis stipulari.gloss.fin.j.q.vij. quoties cordis.Bal. in l.j.in j.col.§.illud. C.de sacrosan.eccle.& Rapha. Cu.Ioan.de Por. in l.stipulatio ista. §. alteri. ubi Io. de Imo. & Moder.ff.de uerb.obli.& j.Stipulatio.uersi.xviij. Aduerte tamen, quòd illam glo.reprobat Lud.in authen.similiter. in repetitione C. ad leg. Fal. in hoc speciali piæ causæ inter contractus.

Pauperes electi ad bona non possunt grauari ab eligente de restituendo.Bar.in l.unum.§. sed si fundū.de lega.ij. Quod est uerum, si ille alius, cui debet restitui, non sit de numero pauperum: sed si esset de numero pauperū, dicit Bart. quòd poterit grauari de restituendo illi. Item,

50 Pauperes certi loci omnes admittuntur ad bona, quando iussus eligere eos non eligit, nec bona distribuit inter certos eligendos. Bart. in l. unum.§.rogo.de lega.ij.probatur in l.cùm pater.§.rogo.& ibi Bart. eod.tit. Bart. in l. illud.de optio.legā.quia

† Pauper si petit ab eo, qui à iure priuilegiatus est, ut non teneatur ultra quàm facere possit, obtinebit actor pauper replicans de inopia contra exceptionem inopiæ. Felin.in c. dilecti filij.in iiij.colum. uersi. ad exemplum de pari causa. de excep. refert pro not. Hippo.de Marsil. sing. xcix. incip. Priuilegiatus.]

Pauperes per hæredem eius, qui debet eligere, non possunt eligi: ut ibi per Bar. Addo, quòd si testator dixisset, ꝙ bona simpliciter distribuantur inter pauperes, tunc succedit episcopus.l.nulli.C.de epis.& cle.§.fin autem.in auth.de eccle. tit.secundum Bar.in d.l.unum.§.rogo.

Paupertas probatur per uicinos. Ang.in auth. de hære.& Fal. §.hinc nobis.in j.col.& s.eod.uer.iij. & Alex.in l.j.ix.col.ff. si cer.pe.& in l.si constante.in prin.iij.char.sol.mat. Et quid si probetur, quòd quis habet parum in bonis. Ang.eod.tit. in princ.in j.col.

Pauper non punitur in corpore pro minima pœna pecuniaria.Bald.in l.quicunq;.iij.col. C. de ser.fug. dummodo leue sit delictum, secundum eum, per l.illicitas. §. fin. de offic. præsi.& ibi Alexan.& nota.in c.reprehensibilis.in gloss.fin. & ibi doct. de appella. argu. contrà: quia qui non habet in

ære, luat

ære, luat in corpus, ut j. uer. Qui. uersic. vij. Vide omnino in Spec. de accusatione, uersi. j. & §. vj. uersi. quid si pauper. de dolo & contu. §. ij. uersi. item si hodie. & s. Debitor pauper. uersi. ult.

Pauperes non possunt habere dignitates. l. rescripto. §. j. & ibi Oldra. ff. de mun. & ho. & in auth. de defen. ciui. §. j.

Pauper non est idoneus fideiussor, nisi quatenus approbetur per recipientem. l. qui satisdare. §. fina. & ibi Fran. Por. ff. de fideiuss. Item nisi pro coniuncta persona.

Pauper non potest cogere diuitem ad præstandum sibi alimenta. l. si locus. §. fin. ff. quemad. ser. ami. Ludo. Pon. in fin. uerb. Ius. uersi. quæro, differentia est, &c. & j. eod. uer. lxviij. & uersi. ult.

Pauperes succedunt peregrino, uel aduenæ, episcopo distributore, in auth. omnes peregrini. C. cōmunia de suc. Vnde

Pauperes excludunt fiscum à bonis mobilibus uacantibus, secundum doct. & Bal. in d. auth. omnes.

Pauperes loci in genere succedunt loco hospitalis hęredis instituti, si hæres erat post mortem uxoris testatoris. Bald. in l. extraneum. C. de hæred. instit. & ibi Salice. Addo Bald. & Angel. in l. hæreditas ex die. ff. de hære. insti. & Bal. in l. post mortem. circa pen. col. C. de fideicom. Bene facit c. liberti. el ij. xij. q. ij. Et ita tenet do. Alexan. in d. l. extraneum. quicquid tenuerit Bart. & Imo. in d. l. hæreditas ex die. tenentes contrarium.

60 Pauperes substituti pupillo succedunt in tota hæreditate, detracta legitima ex persona filij, non Trebellianica. Bald. in l. precibus. xx. colum. C. de impu. & al. sub. uersi. sequens quæstio est, &c. & infrà, uerb. Trebellianica. uersic. xvij. & s. eod. uersi. xlj.

Paupertas prodest multis casibus: quia excusat primo à multa, & pœna arbitraria, non autem à pœna ordinaria. Bald. in l. acceptam. xxiij. q. C. de usur. in Spec. de sententia. §. ij. uer. † est & quarta. & §. iiij. uer. quid ergo. el ij. & j. † Et per Fran. Aret. in l. inuitus. C. de proc]. Item excusat à desertione, ne appellanti pauperi currant fatalia. Bal. ubi s. glo. in l. eos. in §. super his uerò. in uerbo, Inopia. C. de appella. & gloss. ult. in l. minoribus. C. de his, qui ut indi. Innocen. in cap. ex ratione. eodem tit. Bald. in l. ij. §. si quis. in ult. q. ff. si quis cau. ubi allegat Innoc. in cap. dilationem. de appella. & dicit se euasisse quendam pauperem à furcis, qui cùm appellasset, propter paupertatem non potuit prosequi appellationem. & in l. fin. de condi. insert. & Alexand. in dicto §. si quis. sed contumax dicitur. & Alexand. in l. si procuratorem. §. si ignorantes. ff. mandati. Baldus in l. illicitas. §. ueritas. de offic. præsi. Et addo Panor. in d. c. ex ratione. in ij. colum. in prin. & in l. fi. C. de cōdi. inser. & s. uer. Appellans. uer. xlvij. & uersi. cxxiij. & uerb. Desertio. uersi. iij. & Lud. in l. si uerò. † §. de uiro. so. ma. in fallen. propter paupertatem. † Et Fel. in c. si qui. testi. de testa. & in c. nihil. in fi. de præscrip. & in c. ex ratione.] Item prodest, quia *Cantabit uacuus coram latrone uiator:* ut tenet glo. ordi. Insti. de excu. tu. §. sed & propter paupertatē. Sed à tali prodesse libera nos Domine: ut per Bart. in l. cùm non facilè. ff. si cui plus, quàm per leg. Fal. & Archi. in c. statutum. de rescrip. in vj. Sed do. Ang. Are. in tract. Male. glo. uersi. adulterio. ij. col. dicit esse glo. in l. diuus. ff. si cui plus, quàm per leg. Fal. quæ gloss. non est in libro meo. Item excusat à tutela, quæ est onus. Insti. ubi s. in d. §. sed & propter paupertatem. Quod uerum in tutore: ut ibi. non in pupillo: quia inopia pupilli non excusat tutorem à tutela. l. tutores. in fin. & ibi Bart. C. de excu. tu. Item excusat à muneribus & collectis. l. fi. & ibi Barto. C. qui numero liberor. lib. x. Car. in cle. j. xvj. q. de censi. x. q. iij. cauendum. Item excusat fideiussorem, ne teneatur prosequi appellationē. Bal. in l. si procuratorem. §. si ignorantes. ff. mandati. Item ab onere conditionis implendæ. Bald. in l. fin. C. de condi. inser. per l. cùm ita. de condi. & demon. Item à pœnis. l. j. & ij. C. de secun. nup. si mater secundo nubens non reddat rationem tutelæ, priusquam secundo nubat, si sit inops. Bald. in auth. ijsdem. C. de secun. nup. Item quia pauper non tenetur soluere mercedem notario. l. tam dementis. & ibi gloss. C. de episcopa. aud. Alex. in l. argentarius. in fin. princ. ff. de eden. nec procurationem uisitatori. glo. & Abb. in c. cùm instantia. & in c. procurationes. de censi.

Paupertas non habet in se perfectionem, sed est instrumentum perfectionis: & quomodo conueniat religioni. de reg. sanè. q. xiij. per Card. & idem tenet in cle. exiui. §. cæterùm. de uerb. sig. Item à pœna temeritatis, id est, à condemnatione expensarum. c. reprehensibilis. & ibi gloss. Bald. & doct. de appel. non à pœna contractus. l. diuus. de iure pa. Item facit, quòd etiam in foro conscientiæ potest pœna remitti, & non teneatur pauper liberatus. gloss. in c. sicut dignum. de homi. & in regula, Peccatum. in vj. & not. in c. cùm tu. de usur. Vnde

Paupertas excusat etiam in foro conscientiæ: & ibi ut etiam excōmunicatus absoluatur, non facta satisfactione ob paupertatem: ut ibi, & in cap. à nobis. de sent. excommun. & in clemen. j. §. uerum. & ibi Card. in clem. ij. §. j. per glossa. & Cardin. de hæreti. & infrà, uerb. Excommunicatus absoluitur. Item excusat à contumacia. s. uerb. Contumax dicitur. el ij. uersi. viij.

Paupertas non est de genere malorum. in Spe. de teste. §. j. uer. item quòd est pauper. Addo Inno. in c. sedes Apostolica. de rescriptis.

Paupertas narrata uitiat literas impetratas, si non sit. in Spec. † de rescrip. præsenta. §. v. uersi. item quod dixit. † Et per Fel. in c. ad aures. de rescrip.]

Paupertas excusat à satisdatione. in Spe. de primo & secundo decr. §. ix. uer. quid si quis. Adde Spec. in tit. de instr. edi. §. nunc uerò aliqua. uer. quid si hæres. el j. ibi: tu dic.

Pauper habet contra se præsumptionem de facili. in Spec. de instr. edi. §. xiiij. uersic. quid si hæres. & de accusatore, uersi. item excipitur contra accusatorem, quòd est pauper.

* Pauper si post furtum pecunias impendere deprehendatur, furtum admisisse existimatur, & præsumitur, præsertim si pecunia eo signo signata sit, quo & illa, quæ furto subtracta dicitur. l. quantus. ff. de donati. inter uirum & uxor. Bar. in l. fi. ff. de quæst. Bal. in l. conuenticulam. C. de epis. & cler. Ang. in l. milites. C. de quæstioni. Fran. Brun. in tract. de indici. q. iij. princ. Illust. Card. Pari. consi. clvj. num. 36. uol. iij. Æmilius Maria Manolessus.

Pauperes habent actionem ad relictum bonorum eis factum. Item ad petendum panem, quem auarus detinet. in Spe. de instr. edi. §. xiiij. uersi. sed an pauperes. & seq. item quòd panis, non tamen contra ecclesiam, licet de superfluis fructibus sint alendi pauperes. xlvij. dist. sicut hi. j. q. vij. exigunt. & Abb. in c. nobis. de iure patro. Vide etiam Spec. ubi s. in uersi. sed qualiter subuenitur.

Paupertas prodest, & nocet. in Spec. de accusatione. §. vj. uer. sed quid si pauper. & suprà uersi. lxj. & per Archi. in c. statutum. de rescrip. in vj. & in c. pauper. vj. quæst. iij. & xxxj. dist. hoc autem.

70 Paupertas an excuset à commisso, id est, ne res incidat in commissum, & sic à pœna: ut si emphyteuta pauper non soluit canonem. in Spec. de loca. §. nunc aliqua. uersi. xxix. quæritur. in fi. quòd sic.

Pauperes petere possunt unde uiuant. in Spec. de statu mona. uersicul. quartò quæritur. & adde suprà eodem uersic. lvj. & lxviij.

Pauperiei actionem uide in Spe. de iniur. & dam. dat. §. sequitur. uersi. porrò. & sequen. & ff. si quadr. paup. fe. di. per totum. & suprà, uerbo, Actio de pauperie. uersi. unico.

Pax unde dicatur, uide in Spe. de homi. uer. illud autē quæritur. qui dicit, quòd à pactione dicitur.

† Dic, quòd pax est tranquillitas ordinis, maximè in uoluntate, secundum bea. Tho. ij. ij. q. xxix. & dicitur Græcè εἰρήνη.]

Pax dicitur pactum, quo fit finis guerræ, & discordiæ. Bartol. in consilio, Ad declarationem, quòd prædictæ. secundum Alexan. in l. j. ff. de pac. uel secundum Alex. ibi post Angel. † in l. ij. C. de liber. & eorum lib. † Per Felin. in capitul. j. de treu. & pa.]

Pax dicitur uinculum charitatis.

Pax à pacto, & pollicitatione quid differat, no. per glo. in l. j. ff. de pac. & ibi. Bald. & j. uer. ult.

Paci reformandæ quilibet debet omni tempore intendere. in Spec. de arbi. §. viij. uer. sed nunquid amicabilis.

Pacis ratione se intromittit ecclesia in qualibet causa. in Spec. de compe. iudi. adi. §. j. uersi. xxiiij.

Pax debet esse uera & perpetua, non cum insidijs. Bal. in c. j. in fi. prin. de pace iur. fir. quia

Pax uera non est, quandiu pugnatur cũ uitijs, secundum Aug. lib. de ciuita. Dei, ut refert Bal. ibid. in fine.

Pax cùm haberi debet, non sufficit treug. Ang. & Pau. de Cast. in l. conuentionum. ff. de pactis.

Pax fieri potest de uulnere illato ex spinta in terram, ex qua spintus sit percussus cum sanguine, stante statuto, quòd de percussione cum sanguine non fiat pax. Baldus in l. pen. C. ad legem Aquil. Alexan. de Imo. in l. si gemina. ff. arb. fur. cæsarum.

10 Pacem papa debet procurare. not. Car. in cle. dudum. §. j. de sepul. quia ad iudicium ecclesiæ spectat pacẽ facere. xc. dist. incipimus. cum glo. & c. treugas. de treug. & pace.

Pax, & concordia differunt: quia pax est genus, concordia est species. Ang. & Alex. in l. j. ff. de pact. unde dicunt, ꝙ statutum de pace habenda, non uerificatur in concordia.

Pacis appellatione non uenit treuga: & ideo habens treugam, non gaudet beneficio statuti de pace. Pau. de Cast. & Alex. in l. conuentionum. de pac. & s̃. eod. uersi. vij.

Pax subditorum interest Reipublicæ. l. congruit. ff. de officio præsi. l. si quis ingenuum. §. fin. ff. de capti. l. j. §. quies. de offic. præfe. urb. Bartol. in l. ambitiosa. v. colum. de decre. ab ord. fac.

Pax cùm requiritur, sufficit pactum, quod idem est quod pax. Bald. & Pau. de Cast. in l. j. ff. de pac. ubi dicunt instrumentum pacti prodesse ad beneficium statuti loquentis de pace.

Pax qualiter fiat, seu eius instrumentum, uide in Spec. de treuga & pace. & quod per Bart. in l. de die. in fin. princ. ff. qui satisda. cogan. quòd partes adire debent iudicem, cum discordant.

Propter bonum Pacis toleratur ille, qui longo tempore de manu laicorum accepit ecclesiam, nulla interueniente authoritate episcopi. c. cura. de iure patrona. & ibi doct. & facit quod uoluit Innoc. in c. si cùm pridem. de renun. quem refert Abb. in c. j. de electio. quòd pro bono pacis tenetur episcopus, dato sibi bono cambio, renunciare episcopatui. propter pacem habendam inter eum & populum. Facit illud Lucani:

Pax alta per omnes,
Et tranquilla quies populo nos præda furentum,
Prima castra sumus.

Facit quod uoluit Bal. in l. j. §. quies. ff. de offic. præfect. urb. ubi habetur, ꝙ regens prouinciam uel ciuitatẽ debet subditos conseruare in pace, & debet rumorẽ impedire, & subditos ad quietẽ uiuendũ hortari, & cogere: q̃a sæpe status publicus lædit odijs priuatorum. l. si quis ingenuũ. §. si quẽ in ciuilibus dissensionib. ff. de capti. Et subdit ibi Bald. ꝙ licet offensus sit suadendus ad faciendam pacẽ, non tñ est cogendus. Et dixit Cy. in l. si seruus. C. de noxa. quòd si officialis uidet aliquos rixari, & non interponit se, est ab officio remouendus. Facit quod habetur Institu. de iniur. §. fi. ubi licet offensus non possit compelli ad pacem in foro contentioso, tamen secus est in foro conscientiæ: & in d. §. fi. Ita dicit Bald. in d. §. quies. facit gloss. singula. in l. diuus. ff. ad Syllan. quòd ubicunq; est publica accusatio, offensus non potest facere pacem, quæ liberet delinquentem, nisi delictum esset in omittendo: quia tunc posset, si quis non facit iniuriã alicui, nõ indiget pace, nec fit mutuò pax, si ex una parte est illata iniuria tantũ. Spe. in tit. de treug. & pace. in principio.

† Ille, qui fecit concordiam de pœna cum aliquo, si postea se adinuicem percusserint, nõ dicuntur pacem rũpere: quia uulgus aliter intelligit pacem, & aliter intelligit concordiã, secundum Bald. in rub. de treug. & pa. & dixit gloss. Insti. de iniu. §. fin. sufficeret, quòd sacerdos recipiat pacem pro absente. Et ita dicit Bald. in d. rub. quòd tempore treugæ possunt partes facere tractatum de pace. Ad hoc allegat l. dies festos. C. de feri. & dixit tex. in c. j. de pace tenen. quòd pax est desiderata à populo. & in c. j. de pace Constan. in princ. quòd in dubio pax uidetur esse perpetua. & ideo si in capitulis pacis non est præfixum certum tempus, præsumitur pax facta in perpetuum. & uide glo. peregrinam in c. ad Apostolicam. de senten. & re iudi. lib. vj. quæ enumerat causas, per quas Deus aufert populis pacem, & mittit guerram. & uide text. in l. unica. in princ. C. de cadu. tol. ubi habetur, quòd tempore pacis debet tolli statuta facta tempore guerræ ad locupletandum fiscum. Quod bene notabis contra multos tyrannos, qui tempore guerræ apponunt maiores collectas, & nolunt eas reuocare, pace adueniente. Facit quod uoluit Bald. in l. j. C. qui admit. tempore pacis est statutum, iurare coram Potestate, quòd nemo portet arma: deinde superuenit guerra, uel partialitas in ciuitate, quòd Potestas poterit uenire contra tale statutum iuratũ, & permittere, quòd homines portent arma: per tex. ad hoc sing. in l. si hominem. ff. mandati. Et cõcordia est conuentio cordium. c. indemnitatibus. de elect. lib. vj. est quædam remissio. sed pax est plena sedatio discordiæ: & pax est ordinata concordia, secundum Bal. in l. j. ff. de pactis.]

† Pax potest fieri in testamento, sicut in contractu. Ita dixit glo. sing. Insti. de iniur. §. fi. & uide de pace August. in lib. de ciuitate Dei, c. xiiij. ubi ponit plenam distinctionem.]

† Pacem non potest facere pupillus de morte sui patris cum occisoribus, nisi cum authoritate tutoris, & decreto iudicis. Ita dixit Spec. in tit. de homi. dummodò non sit dedecori pupillo, & eius agnationi. arg. l. ij. §. si emancipatus. ff. de bo. pos. contra tab. secundum Bal. in rub. de treug. & pa. Facit quod uoluit Sali. in l. pactum curatoris. C. de pac. facit etiam, quod habetur in prooemio Greg. in uerbo, rex pacificus. & quod uoluit Ioan. And. & do. Abb. in c. j. de postula. præla. per tex. in c. ad Apostolicæ. de re iud. lib. vj. Et adduco glo. in l. j. ff. de pac. quòd qui facit pactum de iniurijs sibi illatis, intelligitur facere pacem & concordiam. Et dicit ibi Ang. satisfactũ esse statuto requirenti pacem & concordiã: uel bannitus rebanniatur, uel accusatus nõ puniatur. & ibi dicit glo. quòd pax est genus, & cõcordia est species: & pax est perpetua concordia, & potest esse temporalis, secundũ Ang. ibi, qui subdit, quòd si statutum requirat instrumentum pacis, non sufficit instrumentum concordiæ.]

Pax facta inter duos principes, non extenditur ad adhærentes, nec ad bona eorum, nec includuntur in capitulis pacis, nisi de eis specialiter caueatur. c. ad Apostolicæ. de re iudic. lib. vj. Abb. in d. c. j. de postu. præla. in vij. col. uersi. & facit singulariter.

* Pacem si duo ciuitates pro se & suis subditis adinuicem fecerunt, eamque pœna sanxerunt, & castrum aliquod postea alteri ex ijs ciuitatibus se subijciat, alteri ei castro molestiam inferre nullam licet, aliàs in pœnam fractæ & uiolatæ pacis incideret. l. si seruitus. ff. de seruitu. urb. præd. l. si quis filiabus. ff. de testam. tutel. cap. quod circa. de priuileg. Ioan. Andr. in addit. ad Spec. tit. de treuga & pac. in rub. in extre. Iason consi. clxx. nume. 6. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

† Pacem ad inuicem duo promittentes, si unus primo offendat alium, & demùm alius offendat primum offendentem, non tenetur de pace rupta secundus offendens, cùm primus possit se fundare super pacem, quam prius uiolauerat: quia frustra legis auxilium implorat, &c. ut in cap. bonæ memoriæ. de elect. el j. & ibi Abb. & idẽ Abb. in c. quemadmodum. in j. col. de iureiu. & uide Bart. in l. cùm pater. in §. libertis. ff. de leg. ij. & uide Pe. de Anch. in c. intelleximus. de adulte. Et adduco Bald. in c. sicut. el iij. de iureiuran. ubi dicit, quòd primus offensor est ille, qui rumpit pacem, & nõ secundus: quia non dicitur rumpere eam, sed ruptam inuenire. & facit quod legi. & not. in l. quæro. §. inter locatorem. ff. loca. & in c. peruenit. de iureiur. & in l. cùm proponas. C. de pac. & glo. in l. si non fuerit. ff. de iureiur. & quod uoluit Inno. in c. mandatum. de rescrip. & uide gloss. in c. dilecti. de arbi. & Abb. in c. ij. de treuga & pace. & Pet. de Anch. in c. si bos. de iniur. ubi Abb. in d. c. ij. dicit, quòd si duo fecerunt pacem apposita pœna. & eam fregerunt, si nescitur quis primò eam fregit, non potest unus agere contra alium ad pœnam: ut uoluit Bar. in d. §. liberis. Sed si constat quis primò fregit, secundus frangens potest agere contra primum ad pœnam, ut in d. §. libertis. & in d. §. inter locatorem.]

† Propter pacem ruptam papa iudicat contra laicos. c. sicut. el ij. de

c.ij.de iureiur.& c.nouit. de iud. regulariter autem contrà, quia distinctæ sunt potestates.x. dist. c. quoniam. c. solitæ. de maio. & obe. & Abbas in cap.super quibusdam. in gloss. in uerbo,personarum.ibi, pro pace seruanda.de uerb.signi. in fin.]

† Pro bono pacis detrahitur dispositionibus iuris.c.his quæ. in uerbo,pro bono pacis nostræ.& ibi doct.& Abb.de maio. & obe.Ad idem c.ij. de arbi.in uerbo,pro bono pacis.& facit c.j.de mutu.petit.in uerbo,sententia.uer.concordia terminetis. ubi iudex debet terminare litem, aut per sententiam,aut per concordiam. & facit c.causam, quæ. de testi.& c.querela. de simo.& c.fi.de transact. & l.æquissimum.ff.de usufru.& quod uoluit Bar.in l.furti.ff.de his,qui no. infa. quod si ciuitas inquietaretur propter discordiam aliquorum, quod posset eos compellere ad pacem. & facit c.ij. de despon.impub.& in uerbo:pro,bono pacis.]

Pacis contractus fieri debet secundum formam à iudice dandam,quando partes discordant,ut possit eã declarare quanto tempore duratura sit cautio pro ea: secundum Alex.fin. in l.de die.in prin.qui satisd.cog.& ibi dicit,

Pacis contractus qualiter sit moderandus à iudice.

Pax fit per tactum manuum, per risum reciprocum, per potũ, per osculum, & similia. not.in l.in ipsius.C.fami.ercisc.glo. Insti.de inur.§.in summa.doct. & Paul. de Castr. in l.j. ff. de pac.& ibi Alex.& Angel. Bald.in l.& in epistola. C.de fideicom. Item quod dixi de osculo, non habet locum in domino feudi.s.Felonia.in prin.l.filio. C.de lib.& posthu.& Ale. in l.non solum.de iniur.

Pax probatur ex legato facto inter inimicos. Bal.in d.l.ipsius. l.iij.§.fin.& ibi Bart.ff.de adi.le. Item per salutationem uerbo,uel epistola.xxiiij.q.j. omnis qui. Bald.in l.filio. de libe. & posthu. si iniuria non fuit à principio ad animum reuocata. Inno.in c.olim.de iniur.& dam.dat.& adde suprà,uer. Inimicitia.uersi.x.ubi plenius,& uerb. Iniuria.uer.xl.& per Alex. in d.l.j.

Pax an fiat per confessionem peccatorum factam sacerdoti,in qua remittitur rancor. Alex.in l.j.ff. de pac. Adde per Alex. post Bart.& doct.in l.si tibi.§.j.eod.tit.& j. Rancor. uer.ult. & per Alex. in l. non solùm.§.j.ff. de iniur. But. & Imo.in c. de his.de accus.

Pax etiam absenti fieri potest in foro pœnitentiæ, non aliter, secundum Bal.in l.ij.C.de lib.& eorum lib.pe.col. & j. eod. uersi.ix. & Ant.de But.in c.fi.vij.col.de confes.& Alex.in l. non soler.§.j.de iniur.

Pax facta cum promissione pœnæ applicandæ fisco: nõ ualet, nisi notarius stipuletur pœnam pro fisco: quia non sufficit, quòd partes promittant sub pœna fisco applicanda. Bart. in l.arbiter.la ij.ff.de arbit. Addo Bar.latius,in l.j.in ult.col. ff.de iure fisci.

Pax absenti fieri non potest, nisi notarius ei stipuletur,sed remissio iniuriarum sic.l.athletæ.§. dat remissionem.per Bal. in iij.no.ff.de excu.tut. Bal.aliter loquitur in l.ij.C.de lib.& eod.lib.& Alex.consi.cviij.iiij.parte.† Et per Franc. Are.in l.pro hæred.§. si sepulchri. de acquir.hære.in ult.col.& in l. Pantonius.in fi.col.iij.eod.tit.]

10 Pax non debet fieri precio, uel recepta pecunia, aliàs non prodest.l.j. ff. de do.inter uir.& uxo. l. furti. §. pactus.ff. de infami.& uide Bal.in l.ij. C.de aboli.& in l.fina.ff.de condi. ob turpem causam. Quod est uerum secundum Bartol.in l. athletas.§.fi.eo.tit.ante sententiam condemnatoriam, quia post fieri potest etiam recepta pecunia, ut ibi no.tamen potest datum repeti. Bart.in d.§.fina.nisi datum sit causa redimendæ uexationis: quo casu repeti potest, sed pax firma durat.Bal.in d.l.ij.in fin. C. de abol.& ibi dixit,quòd potest dari pecunia pro pace, quandocunq; licet de causa transigere de iure communi, uel municipali, potest tamen remitti iniuria etiam precio. Bart.in l.cùm mota. C. de transact. & in Spec.de accusatore.§.j.uer.quid si uulneratus.ubi dicit etiã precio factã nõ comprehendere damna. & tenet Alex. post Bal.in l.si tibi.§.quædam de pact.Item,

20 Pax si fiat ab hærede occisi recepta pecunia,an uideatur adire hæreditatem.Bar.in l.pro hærede.§.fi.ff.de acqui. hæred. quòd non dicitur adire. & Bart.in l.pen.ff.de sepul.uiola.& j.uerb.Pacis effectus.uersi.xxx.

Pax per tutorem cum obligatione ad pœnam non ualet.Bald. in l.pactum curatoris.ad finem.C.de pactis.

Pax cùm fit,debet promitti pro tota familia. Bald.in l.j. C. de episc.& cle. Addo Inno.in c. ad Apostolicæ.in uerbo,adhærentes. de re iudi.in vj.

Pax per procuratorem fieri potest cum appositione pœnæ, licet in mandato non comprehendatur. Alex.in l.solutum.§. fi.de pig.act.Abb.in c.iij.de procur.

Pax fieri potest, cogentibus prioribus ciuitatis. Bartol. in l. ambitiosa.in v. colum. in uersic.subijciamus.ff. de decre.ab ord.fa. Sed

Pax non fit cogente iudice.j.uer. Pax quibus.uer.ult.& s.uer. Iudicis potestas.uer.cclxx.

* Pacem si inter se à magistratu coactæ fecerint partes, eam seruare omnino debent.l.æquissimum.in princ.ff.de usufr. l.j.§. & post operis. ubi gloss.& alij, ff. de operis noui nun.l. mulier.in princ.ubi gloss. & Bart.ff. quod met.cau. Bald.in l.j.C.de ijs qui pro p.met.iudic. Pau.Cast.in l.qui in aliena. §.Celsus. ubi Alex.nu.9.ff. de acqui.hær. Iason in l.quidam existimauerunt.ff.si cert.petat.in l. si quis maior.num.15. C. de transac.Aluar.in tit.de pac.tenend.col.iiij. & v.ubi doct. Deci.in c.fi.col.ij.de appellatio.And.Barba.consi.j.uol.iiij. Illust.Card.Paris.consi.x.num.63.uol.j. Æmilius Maria Manolessus.

Pax an fiat cum iuramento.j. uerb. Pacis effectus. uer.xxviij. quòd sic.

Pax à quibus fiat,uel non,uide j. eod. per totum.

Pax à dominis facta an præiudicet priuatis personis subditis. glo.doct.Bart. & Bald.in l.uenia. C.de in ius uo.quòd non. & Pau. de Cast. in l.ij.ff. de pac.& Ioan. de Pra.in l.filius.iij. col.ff.de procur. Bald.in l.quicunq;.ult.col. C.de ser.fu.ubi dicit compositiones dominorum non nocere iuribus subditorum. Secus in compositionibus uniuersitatum, per c. nostra.de iniur. Et hoc dicit fieri posse per generale statutũ populi,uel per ducem belli,cui sit ab uniuersitate commissum: per l.legitima.de pac. Sed Bald.in l.post decisionem. † C.de fur.remittit se ad Inno.ubi s. † Et per Fel. in c.ex parte.de accusa.]Item,

Pace facta inter duces belli in dubio nõ debent refici damna, nec castra expugnata restitui. Ang.in l.sed si hac.§.prætor. de in ius uocan. Bald.contrà.in l.fi. C.de cond.ob tur.causam.uide j.in uer.Pacis effectus.uer.xix.

Pax à maiori fieri potest, nec datur ei restitutio in integrum. Dy.in l.diuus.in apostil.ff.ad Syllan. & Pau. de Cast. consi. cxcj. ubi ponit, an pax facta per minorem possit rumpi per † eum factum maiorem. † Vide Paridem de Puteo in tracta. Syndica.in uersi.ultim.& per Bald. duo uerba. in l.j.de pac. in j.colum.]

Pacis faciendæ mandatum an expiret morte mandantis, ut hæres non teneatur eam facere uulneranti.in Spe.de homi. uer.sed pone,quòd non.

Pacem facere an possit dux belli.s. uerb. Capitaneus.uer.viij. quòd non. Et an priores pro populo iniuriato.j.uerb.Priores. uersi.lxj.quòd non.

Pax facta à principalibus, ligat etiam cohærentes. tex.sing.in c.j.de postu.præl.Inno. & Ioan. And.in c.ad Apostolicæ.de re iudi.in vj. Quod est uerum,secundum Ang. & doct.Moder.in l. quæ religiosis. ff. de rei uen.siue expressè fiat mentio in pace de adhærentibus,siue non, quia etiam de ipsis actum uidetur:sed tutius est exprimi. Et quomodo intelligatur, Ang.in auth.de hære. & Fal.in prin.& de alie.& emp.§. œconomus. & tenet Alexand. in l. si conuenerit. §. si nuda. de pig. act.

Pax cum ciuitate & castellis eius, extenditur etiam ad castella postea quæsita. Ioan. And.in addi. Spec.de treuga & pa. in rubrica,uersi.quæstio ad secundam partem.Petr.de Sun. in l.si cũ.C.de priuil.fis. Sed Bald.contrà,tit.de pa.Const.§. nos Romanorum.ij.col.& quod no.in l.uxori.§.j.de leg.iij. & j.uerb.Priuilegium extenditur.uersi.xxix.& Alexan.in l. damni.§.si is,qui.in addi.de dam.infec. Pau.de Cast.in l.sed seruitus.de serui.urb.præd.

Pacem habuerunt duæ ciuitates habentes guerram inter se, & apposuerunt pactum, quòd alteri liceat uendicare se,uel

fœdera pacis rumpere, an ualeat tale pactum. Bald. in auth. sacramenta puberum. in princ. C. si aduer. uendi. tenet, quòd non.

10 Pax à duce belli an fieri possit. suprà uerbo, Capitaneus. uersi. viij.

Pax à testatore in testamento fieri potest, & prodest. Bal. in l. j. in fi. C. communia de lega. in lectu. antiqua.

Pax ab hærede particulari fieri potest, & prodest. Bald. in c. j. in princ. ult. col. de suc. feu. & no. in l. quoties. C. de hæred. instit. Item,

Pax de adulterio fieri potest à marito, & prodest ad pœnæ remissionem uigore statuti. Bal. in consi. Super eo, quod quæsiuistis à me, &c. domino potestas Rochæ, &c.

Pax ab offenso, & non à fisco, prodest ad beneficium statuti loquentis de pace offensi: quia fiscus non principaliter, sed secundario offensus est. Ray. de For. in l. diuus. in apostil. ff. ad Syllan. adde no. in l. j. C. de suc. edicto.

Pax ab eo, qui pro ea recepit pecuniam, an fieri possit. s. uerb. Pax qualiter. uersi. x. quòd non.

* Pacem tutor pupilli, & curator furiosi facere possunt interfectoribus eius, cui pupillus uel furiosus hæres extitit. Baldus & Alexan. & Iason in l. iurisiurandi gratia. ff. de iureiurand. Bald. in l. j. uer. extrà quæritur. C. de restitut. in integ. Abb. consi. cviij. in princ. uol. ij. Andr. Alciat. consi. cclv. Æmilius Maria Manolessus.

Pax an per alium fieri possit, & ratificari per hæredem. Bald. in addi. Spe. de homi. uerb. sed pone, P. quòd sic.

Pax etiam per procuratorem offensi fieri potest, & ualet etiam mortuo offenso. Bald. in d. uer. fi. & ibi Spe. Addo, quòd debent ad hoc habere mandatum speciale. in Spec. in d. uersi. hoc quoq;. & Bald. in addi. Spec. in tit. de treuga & pace. in princ. ĵ. eod. uer. xxviij.

Pax per tutorem pro pupillo fieri potest sine pœnæ obligatione, aliàs non. de quo per Bald. in l. pactum curatoris. C. de pac. & in l. j. C. de in integ. rest. & in addi. Spe. de homi. uersi. pen. per Spe. in d. tit. uer. illud autem. & tit. de treug. & pa. §. hoc quoque. & in Marg. Alberti, tit. de accusa. Pau. de Cast. & doct. in l. tutoris. Ang. ibi. & Sali. ff. de pac. Iacob. de Aret. in l. j. de resti. mili. Item præsumitur expedire pupillo. Bald. in d. uer. pe.

Pax à pupillo an fieri possit, & cum cuius authoritate. Spec. in tit. de homici. uersic. illud autem. & ibidem Bald. in addi. & in tit. de iniur. §. ij. uersi. quid iuris. & doct. ubi s. & Anto. de But. in c. j. de pac. & Bald. in l. j. ad fin. C. de in integ. rest. ubi concludit, quòd pupillus potest cum authoritate tutoris. Si autem esset adultus, similiter cum authoritate curatoris: sed si non haberet curatorem, tunc poterit cum authoritate iudicis, si iudex uult supplere defectum curatoris, non existentis, uel absentis. Et in istis casibus non habet locum in

* integrum restitutio, secundum Bal. ibidem. & Bal. in d. l. pactum curatoris. ubi uide etiam in l. quid de minore xxv. annis. item uide Bal. & Alex. in l. iurisiur. & Io. And. in c. quod

† ad agendum. de procur. in sexto. † De iureiur. & Abbas in consi. xxvj.]

20 Pax ab infante filio occisi habente auum paternum, an sufficiat, stante statuto, quòd pax habeatur à filio occisi. Bal. in l. pen. vj. col. C. de condi. inser. in lect. anti. & ibi etiam dicit, quid si homicida soluit filio occisi infanti, stāte patre occisi, quando per statutum debet solui. Adde Spe. tit. de homi. in uer. Vbertus autem dixit. ubi quærit, an infans possit facere pacem. & tenet, quòd non, etiam cum tutoris authoritate: & facta non tenet, imò etiamsi excessisset infantiam, ita quod intelligit, nō etiam sufficit sola authoritas iudicis, sed requiritur decretum iudicis: ideo poterit facere pacē cum iudicis decreto, & authoritate tutoris: & facta ualebit, dum modò infantiā excesserit. Et pro hac distinctione facit c. si annum. §. j. de iudi. in vj.

Pax à patre fieri potest de iniuria illata filio Bar. post gl. in l. in personam. in princ. de pac. & in l. sed si unius. §. filiofam. de iniur. & ibi Alex. qui hæc omnia dicit, nisi pater sit uilis persona. glo. & doct. in d. l. in personam. & Bar. in l. Lucius. sol. mat. Item nisi filius sit iniuriatus à coniuncta persona. d. l. Lucius. per Bart. & Alex. Item de raptu filiæ, secundū Salic. in l. j. in fin. C. de rap. uirgi. Item,

Pax à filiofam. iniuriato non potest fieri in præiudicium patris, cui actio sit quæsita. Paulus de Castr. in dicta l. in personam.

Pax ab episcopo, uel abbate fieri potest de iniuria illata clerico, uel monacho, sed cum consensu capituli. Bal. in l. præses, ad fi. C. de transact. Ioan. de Pra. in l. si filius. de procur. Item de iniuria facta ecclesiæ. Archi. in c. olim. de iniur. & dam. dat. Quod est uerum inquantum concernit personam suā. & Card. in cle. j. de fo. compe. j. col. & per glo. in c. accedentibus. de priuil. dot. & Abb. in c. parochiano. & in c. contingit. de sen. excom. & ĵ. uer. Prælatus agit. uer. penul. non tamen impedit processum iudicis secularis. Bal. in l. si quis in hoc genus. ad fi. C. de epis. & cleri.

Pax à fœmina succedente offenso fieri non potest, & facta non prodest, stante statuto, quòd pax habeatur ab offenso: quia fœmina non est habilis ad uindictam. gloss. fin. in c. j. §. hoc autem notandum. in gloss. j. magna, ad fi. qui feu. dare pos. & Barth. Cæp. in l. j. vij. q. j. in prin. de uerb. sig. & Ioan. de Por.

† in l. si filius. de uul. & pup. † Et ibi per Fran. Aret. in ult. col. & Paris de Put. in tract. Syndi. in uersi. ult.]

Pax ab offenso an prosit, stante statuto, quòd pax habeatur ab hærede offensi. Bar. & Imo. in l. damni. §. Sabini. ff. de dam. infec. quòd non. Adde etiam Imo. in l. iij. §. Cato. ff. de uer. obl. Bal. contrà in l. ij. C. de liber. & eorum lib. quem etiam uide in l. j. C. communia. de leg. uer. pone te. Ang. de Aret. in tract. Malefi. uerb. termino defensionis. ij. col.

Pax à prioribus uel antianis populi, de iniuria facta populo, non potest fieri: sed à concilio ciuitatis fic. Bart. in l. ambitiosa. de decre. ab or. fa. & Bald. in cap. j. §. iniuria. de pace iur. fir. in usi. feu. Alexan. in l. prohibere. §. planè. ff. quod ui, aut clàm.

Pax ab episcopo de blasphemia fieri non potest blasphemo. Bal. in l. accusationem. C. qui accus. Alex. in l. damni. §. Sabini. in addi. de dam. infec. Adde not. per Bar. in cōsilio, Minister fratrum. & quod per Bald. in l. j. C. de rapt. uirgi. ubi dicit non posse fieri concordiam de delicto, in quo Deus offenditur.

Pax à procuratore fieri non potest, nisi habeat mandatum speciale. Spec. in tit. de homi. uer. hoc quoq;. s. uer. Mandatum speciale. uersi. xxxix. & s. eod. uer. xvij.

Pax habenda ab hærede occisi ex forma statuti, debet haberi ab omnibus, si plures sunt, licet statutum loquatur indiffinitè in singulari numero. Barto. in l. si plures. & ibi nota. de lega. iij. Vide Bart. in l. iiij. §. Cato. ult. q. de uerb. obl. ubi per Ang. & doct. moderni.

30 Pax habenda ab hæredibus occisi per statutum, nō sufficit haberi ab uno tantùm. doct. & Bald. in l. ij. C. de lib. & eo. li. in ij. col. ubi dicit secus, si statutum loquatur in numero singulari. Vide doct. & Bart. & Alex. in d. §. Cato. & per Flor. in l. per fundum. ff. de serui. rusti. prædio. Quod est uerum, nisi fiat coram alijs cohæredibus non contradicentibus. Item uerum, nisi in numero maioris partis facientis pacem sit fœmina, quia eius uox non attenditur. Flor. ibid. & in l. fi. ff. cōmunia prædio. & per glo. & Bald. in c. j. §. hoc autem notandum. in glo. j. ad fi. qui feu. dare pos. Bar. & Imo. in l. si filius, qui patri. ff. de uul. & pupil. & s. Item nisi in numero maioris partis essent consanguinei occisi, & in alia parte essent hæredes extranei: quo casu præualet uox consanguinei. Io. de Imo. in d. §. Cato. Flor. in d. l. per fundum. & in d. l. ij. de lib. & eo. li. Vide plenè per do. Ang. Are. in tract. Malefi. uersi. in termino defensionis. ij. col. Bart. in d. §. Cato. in ult. charta. & Bal. in d. l. ij. dicunt sufficere pacem à maiori parte hæredum. Alex. in l. communis. de in ius uocan. dicit secundum Bal. ibi, quòd sufficit habere de uno.

Pax à spurijs occisi potest haberi, & prodest, etiam stante statuto, quòd pax habeatur à filijs occisi. Cy. & Bald. in l. quisquis. C. ad legem Iul. maie. Bartol. in l. ij. ff. de accusa. & ibi Alex. & per Bart. in l. tutelas. ff. de capi. dimi. & in l. pronunciatio. de uerb. sig. in §. familiæ. Sed Fran. de Rampo. & Sali. in consilio, Super primo dubio, an filius spurius, &c. cōtrarium consuluerunt. & refert & sequitur Ang. Are. ubi s. uer. quid si statuto. Vera conclusio est, secundum Alexan. ubi s. quòd à filio naturali tantum potest haberi pax, non à spurio. Vide etiam Bald. in l. j. xxij. col. C. qui accusa. non pos. & in l. id,

in l.id, quod pauperibus.de episc.& cler.x.col. & in l.negan da.ad finem.C.qui accus.

Pax fieri potest etiam per filium occisi, non hæredem, etiam stante statuto, quod pax habeatur ab hæredibus occisi. Bal. in l.si filius, qui patri.in fin.ff.de uulgari & pupilla.ubi Bart. Ang.& Imol.& doct.

Pax fieri potest etiam ab eo, qui iurauit pacem non facere. in Spe.de præpara.iud.in fi.

Pax quibus fiat, uel non, uide ĩ.eod.per totum.

Pax absenti an fieri possit. s̃.uerb. Pax qualiter.uer.iiij. & uer. vj.quòd sic, in foro pœnitentiæ.

Pax facta uni uidetur facta etiam complicibus, & adhærentibus eius.s̃.uerb.Pax à quibus.uersi.vij.

Pax facta uni uidetur facta etiam cõsiliarijs eius. Bal. in Marg. uer.Liberatio.uer.fi.

Pax ciuitati & castris facta, extenditur etiam ad castra post acquisita.s̃.uerb.Pax à quibus.uersi.viij.

Pax bannito facta an sit seruanda. Bald. in l.j. C. quando lic. sine iudi.uin. Bartol.& Angel. in l.quid ergo. §. si hæres. de lega.j. Bart.& doct. in l.qui seruum.de uerb.obli.& in l.eleganter.§.fin.de pig.act.quòd non.& Bald.in l.j.pen.colum. C.si à non compe.iudi.& suprà uerb. Occidens bannitum. uersi.viij. & Alexan.in l.j.§.non iure.ff.de dolo. & per Bald. in l.reos.xiiij.col. C. de accus.per Alexand. in l.qui seruum. † de uerb. oblig. † Et per Fran. Aret.in l.eleganter.§.& si res. de pigno.actio.]

Pax falsarijs non prodest ex forma statuti, etiam stante alio generali statuto, quòd pax prosit in omnibus delictis, uel maleficijs. Dyn.& Ang.in l.talis scriptura.in fin.de legat.j.& s̃. uerb.Falsitas.uersi.xxxiiij.& ĩ. uer. Statutum de maleficijs. uersi.cxxviij.

Pax fieri non debet ei, qui pro ea habenda pecuniam soluit.s̃. uerb.Pax qualiter.uer.vij.

Pax facta alteri nomine offendentis, si ratificetur post terminum, an prosit. Bald.in addi. Specul.de accus.uersic.si per formam statuti. & Bald.in addi.Specul. de homi.uersic.fin. quòd sic.

10 Pax an possit fieri mandatori criminis, si statutum dicit, ꝙ pax fiat percussori. Bald. in l.transigere.ad finẽ. C.de transact.quòd sic.& in l.si seruum.§.prætor. de acqui.hæred.& ĩ. Mandans.uersi.iiij.

Pax fieri potest offendenti, etiam cogentibus prioribus populi.Bald.in l.ambitiosa.in v.col.ff. de decre.ab ordine fa. Sed non cogente iudice, nisi ex inimicitia posset inferi præiudicium Reipublicæ. Bald.in l.cùm affirmes.C.de lib.causa.& Bart.in l.furti.§.qui iussu.ff. de infami.etiam iudice ecclesiastico.Bald.in l.ex stipulatione. C. de senten.& Alex. in d.l. æquissimum.Item nisi timeatur de rixa.Ang.in auth.ut liti. iur.§.j.colla.ix.Item nisi maleficio punito. Bald.in d.l.cùm affirmes.quia non debet iudex studere ad concordiam.Bal. Sali.in l.transigere.C.de transact.& Alex.in l.æquissimũ.de usufru.& in §. & post operis. Item nisi diu durauerit inimicitia.xc.dist.placuit. Ant.de But.in c.j.de mutu.pe.Io.And. in Spec.de pig.§.sequitur.uer.quid si timeo.& Alex.in l.qui bona.§.si quis. de dam.infect. & in l.j.§. & post operis.de oper.noui nun. Item ante crimen commissum potest iudex cogere ad concordiam.d.l. æquissimum. sed post non potest, ut patet secundum Alex.in d.§.& post.& uide de materia in l.ex stipulatione. C. de senten.per Bal.qui aliter loquitur. & per Bart. in l.si quis ingenuo.§.in ciuilib.ff. de captiuis.& in l.congruit.in fi.de offi.præsid. & in l. æquissimum. & ibi omnino per dominum Alexan. §. sed si inter duos. ff. de usufru.qui tenet gloss.ibi, quòd iudex cogere potest partes ad pacem, & transactionẽ, causa litium finiendarũ. Sed Flo.reprobat gl.Tu limita, ut s̃.& uide Lanfra.tract.de arbi. vij.parte,q.xlv.Car.in cle.ij.vj.no.de re iudi.dicit, quòd papa cogit principes ad pacem. ut ibi. & in c.nouit.de iud.xc. dist.oblationes.alij cogantur per iudices suos.ead.dist. studendum.c.placuit. & c.præcipimus. & de usufru.l.æquissimum. ubi omnino per Alex.qui etiam ponit in l. qui bona. §.si quis.de dam.infec. Item etiam ponit plenè in l.quidam æstimauerunt. si cer.peta. ubi dicit, quòd papa & princeps possunt cogere, nõ inferior, nisi ex causa: ut quia partes diu litigauerunt. uide ibi omnino, & in l.j. §. & post operis. de ope.no.nun. & Ant. de But.& Imo.in d.c.j. de mutu.pet. & Ioan.And.in c.uenerabilem.de elect.

Pacis effectus quis sit, uide ĩ.eod.per totum.

* Pacis conseruandæ causa licet, quod aliàs non liceret, c.nisi essent.ubi Anto. But. Abb.& alij, de præbend.c. his quæ.in extr.ubi Doct. de maior.& obedi.c.quod sicut.in princ.ubi Docto.de electio.Maria.Soci. Nep.consi.lxviij.nu.158.uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

Pax inter superiores facta an afficiat subditos eorum. s̃. uerb. Pax à quibus.in uersi.ij.quòd non.

Pacem si faciunt duæ cõmunitates, potest remitti iniuria singularum personarum, etiam sine consensu earum. Inn.in c. in nostra.de iniur.& dam.dato. Ang.in l. uenditor.§.si constat.ff. communia prædiorum. & in l.j.ff.de pac. & in l.iij.ff. quod quisq;.iur.Item,

Pax facta an operetur cassationem banni, uel condemnationis.Bal.in l.filius.C.de liber.& posthu.in l.si quis in hoc genus. C. de episcop.& cleric. & Alexand.in l.j.§.usqueadeò. ff. de iureiur.

Pacis beneficium à statuto proditum delinquentibus, non datur blasphemia pœnitenti. Petrus de Anchar. in c.fin. de maledic.

Pax prodest etiam ei, qui maleficium negauit.Bal.in l.j.ij.oppos.in fine.v.col.C.de confes.

Pax si fiat cum remissione omnium damnorum & interesse inuicem illatorum, non uidetur remissa rei uendicatio utilis competens alteri parti in re, ut in castro. Alexan.consilio clxvij.ij.parte.

Pax tollit præsumptionem de morte illata, sicut securitas. s̃. uer.Indicium.uer.50.

Pax an probet guerram præcessisse. Bald.l. cùm tale. §. fin. de condi. & demonstr.in l.j.de confes. & s̃. Iudex maleficiorũ. uersi. lxxvij.

Pax facta non tollit pœnam fisco quæsitam propter pacem alteram ruptam.Bal.& Imol.in l.in insulam.§.fin.ff.solut.matri.& Ioan.de Por.in l. qui Romæ. §. Flauius. ubi per Alex. ff.de uerb.obli. Item,

10 Pacis instrumentum producendum ante sententiam ex forma statuti nõ productum in causa principali, potest produci in causa appellationis, secundum dominum Marcum de Perusio in consi.Verba statuti sunt ibi, &c.

Pacis instrumentũ productum post terminũ statuti, etiam ex consilio aduocati, non prodest. Bal.in l.iuris. C.qui admitti. Et eius productio sufficit sine pronuncia iudicis. Bald. in l.omniũ.C. de testa.in uersi.item nota, quòd sufficit producere.

Pacis beneficium datur ex sola productione instrumenti pacis coram iudice, etiam in hoc non pronunciante. Bald.in l. omnium.C.de testa.in uerb.ubi s̃.

Pax inter offensum & offensorem non excusat à pœna statuti, uel iuris communis. glo. in l.diuus.ad Syllan. Ang. in l. athletas.§. fin. ff. de infami. Lanfran. in tract. de arbitr. iiij. parte, j. colum. & Bart.in l.j.§. si ea.in fin. ff. de uent. in possmitten.& Bald.in l.j.in fin.colum.C.communia de leg.& in l.quos prohibet.de postul.Addo Bart.in l.j.§.usqueadeò.in j.q.ff. de iniurijs.& in l.in insulam.§.fin.solut.matri.

Pax non tollit inquisitionem faciendam, uel factam. Bartol.& Bald. in l.transigere.in pen.col. uersi. secunda conclusio.C. de transact. sed uide Spec. de accusatore.uer.sed pone, A.& ibi Ioan.And.in addi. & ibi etiam Spec. in uer. circa. & in princ. quòd

Pax tollit accusationem faciendam.ut ibi per Spe. & doct.ubi s̃.& in d.tit.de accusatore.uersi.sed pone.Item,

Pax de uulnere an tollat ius accusandi de morte post pacem secutã.in Spec.de homi.uer.quid si facta.& de iniur.& dam. dat.§. sequitur. uer. quid iuris.ibi remittit se ad no.in tit.de accusatore.uersi. sed pone quòd sic.ideo dicit consilium fore, quòd fiat pax de uulnere, & de omni eo, quod ex uulnere sequi potest. & in tit.de accus.§.j.in addi.magna.Io.And. uer.scias.& ibi Spec. uer.quia se de uulnere.

Pax tollit actionem iniuriarum competentem parti læsæ, non accusationem pro interesse fisci. Barto.in d. l.j.§.si ea.in fin.

& Bal. in d.l.j. in ult.col. C.communia.de leg.quòd tollit actionem ad uindictam, non autem ad pœnam.& uide s̃.eo. & Alex.in d.§.usqueadeò.& in l.insulam.§.fi.so.ma.

Pace facta post guerram debent hincinde castra accepta tempore guerræ restitui gratis, & nō per pecuniā, etiamsi pactū sit in contrarium.Bal.in l.fi.C.de cond.ob tur.causam.Ang. contrà in l.sed si hac.§. prætor.de in ius uoc.& s̃.in uer.Pax à quibus. uersi.iij.

Pacem facere an arguat aditionē, adde Bar. in l.pro hærede.§. fin.ff.de acqui. hær. quòd sic.& s̃. uerb. Aditio. uersi.lxxiij. & j.eod.uer.pen.

20 Pax quas uires habeat, & quid operetur. Bal.in tit.de pace Constan.§.fi.j.col.ubi multum moraliter loquitur.

Pax præsumitur expedire cuilibet. Bald.in addi. Spec. de homi.uersi.pen.

Pax facta facit indiciū ad torturam.s̃.uer.Indicia.uer.50.uerb. Iudex maleficiorum.uer.lxxvij.Bal.in l.j.C.de confes.Ang. in l.athletas.§.item si quis.de infamibus.

Pace facta tacitè, uel expressè, tollitur exceptio inimicitiæ. Bar. in l.iij. & §.fi.ff.de adi.lega.

Pax facta cum filio exhæredato tollit exhæredationem ex iusta causa factam. Bart.in l.iij.§.fin.ad fi.ff.de adi.leg. & facit conualescere legatum tacitè reuocatum propter inimicitiam.ibidem,in §.fi.

Pax de uulnere mortali an prosit secuta morte, stante statuto, quòd pax habeatur ab hæredibus. in Spe. quòd non.de accusatore.in uersi.sed pone.el j. & ibi Bald.in addi.uerb.Pax facta. & Bal.in l.ij.C.de liber.& eorum lib.quòd non.quem uide in simili in c.j.in prin.qui.mo.feu.ami. Bar.in l.damni. §. Sabini. de damn. infecto. Flor. in l.ita uulneratus.ad leg. Aquil.Ioan.de Por.in l.iiij.§. Cato. de uer.obl. Ang.Aret.in tracta.Malefi.uersi.in termino defensionis.j.col. Spe. ubi s̃. dicit pacem de uulnere uideri factam de omni eo, quod sequi posset ex uulnere, sed posse agi de occiso, nisi sit facta expressim de uulnere, & de omni quod potest nasci ex eo. uide ibi Ioan.And.in addi.mag.uer.scias.

Pax de homicidio ficto,scilicet in cōtumacia, fieri potest,etiā stante statuto, quòd de homicidio non possit fieri pax: & prodest.Bal.in l.transigere.v.col.C.de transact.

Pacis beneficium non habet, qui non iurauit pacem.c.j.§.cōuenticulas.& ibi Bal.in j.col.ad fi.tit.de pace iura.fir.

Pax precio facta non prodest.s̃.uer.Pax qualiter.uersi.x.

Pax facta per filium occisi,nō arguit aditionē hæreditatis.Pau. de Cast.in l.conuentionum.ff.de pac.Flor.in l.j.§. hoc autē. ff.de his,qui deie.uel effu.Bald.in l.eum qui.C.arbi.tu. Addoq; Bar.in l.pro hærede.§.fi. ff. de acquir.hær. quod tenet, quòd imò uidetur adire hæreditatem. Est uerum,quòd loquitur in casu, quando faciendo pacem accepit pecuniam. s̃.uerb.Pax qualiter.uersic.xj. uide ibi per eum.& aliquid s̃. eod.uer.xx.& in uerb.Aditio.uer.lxxiiij.

30 Pax si fiat, an intelligatur remitti solus rancor.s̃.uerb.Rancor.uersi.iiij.

Pax rumpitur multis modis: ut j̃. eod. per totum.

Pax si fiat pro attinentibus cum promissione,quòd non offenderet,non intelligitur pro inimicitia inter eos.Bal.in l.prædium.C.de ædi.act.Alex.in l.aut facta.§.causa.de pœnis.

Pax an & quando possit rumpi. Bart.& Ioan. de Por. in l. qui seruum. de uerb. obli. ubi si quis fuerit bannitus,tunc dicitur rupta pax, adeò quòd ipsum impunè potero offendere:
† ut ibi per eum. & latissimè per dom. Alexan. † Et uide do. Pet.Philip.Corn.in consi.viij.incip. Circa. in litera L.in iij. parte.]

Pax an rumpatur fideiubendo pro inimico eius, cum quo facta est pax.in Spe. de treu. & pa. in uer. sed pone, arguit. & uidetur tenere secundam partem, quòd non sit rupta pax.

Pacis fractor puniri debet per iudicem ecclesiasticum. in Spe. de compet.iud.§.j.uer.ij.in criminalibus.

Pacem rumpere an dicatur, qui iuuat aduersarium meū cōtra me,uel contra aliū.Spe.in tit.de treuga & pa. uer.sed pone.

Pax rumpitur etiam furando. Bar.in l.licitatio.§.quod illicitè. in ij.q.ff.de publica. ubi dicit uerum, siue fuerit simpliciter promissum non offendere,siue fuerit promissum non offendere in ære,& persona:secus,si in persona tantū. Adde Bar.
† in l.fin.C.si contra ius,uel uti.pub. † Et uide do.Phi.Cor.in consi.xlij.incip.Plura.in litera C.in ij.parte, & in consi.lj.in litera C.in j.parte.]

Pax non rumpitur adulterando.Bar.in l.uerum. & ibi Ang.& Alex.ff.de fur.doct. & Imo. post Bart.in d.§.quod illicitè.& Ang.Aret.in tract.Malefi.uerbo,adultero. & Alex. consilio xcvj.iiij.parte. & in d.l.uerum. quòd non, si constet, quòd ad finem libidinis: aliàs secus.& in dubio præsumitur causa durior. Facit dictum Bald.in l.fideicommissum. C.de fideicom. Ioan. And. in c.frustra.in Mercurial.de re iud.arg. contrà per not.per Bald. in l.fin. C. si contra ius,uel uti.pu. ubi dicit adulterum teneri ad pœnam, & quod bannita non potest adulterari,licet posset impunè offendi. Item si statutum permittat bannitum offendi, non uidetur permittere adulterari eius uxorem, secundum Alex.fin. in l.non solet. §.quanquam.ff.de iniur. ubi etiam dicit,quòd adulterando fit offensa. Item per raptum filiæ non rumpitur pax, uel
† treuga. Alex.in consi.cxiij.ij.parte. † Et do.Pet.Phil.Corn. in consi.xliiij.incip.Deueniendo.in litera L. in iiij.parte. & in consi.lj.in litera C.in j.parte.]

Pacem rumpere non dicitur, qui fecit pacem cum bannito, qui poterat impunè offendi,& ipsum offendit. Bart.in l.j.§. non fuit.ff.de dolo.& in l.fi. C.quando lic.se sine iud.uin.& in sua quæstione, Lucanæ ciuitatis statuto cauetur, &c. & Bald. & Ang.& Alex. in l.iurisgentium.§.si paciscar.de pac. & in l. qui seruū.per Bart. & Alex.de uerb.obl. & Alex.post Bartol.in l.accusationis. C. quod me.causa.& s̃. Occidens bannitum.uer.viij.Adde Bar.uer.viij.& alios in l.qui seruū. ff.de uerb.obl.

† Pax an dicatur fracta, auferendo aliquid de manibus alterius per uiolentiam,uide do.Pet.Philip. Corn.in s̃.allegato consi.xliiij.in litera K.& L.in iiij.parte.]

Pax an rumpi possit bannito.s̃.uerb. Pax quibus.uersi.vj.& s̃. uer.Bannitus offendi.uer.iij.quòd sic.

10 Pacis ruptæ pœna non tollitur fisco ex reconciliatione partium.s̃.uer.Effectus.uer.vij.& uersi.x.& uersi.xiiij.

Pacis ruptæ pœna committitur etiam contra auxiliatorem.s̃. uer.Auxiliator.uersi.ix.

Pacis ruptor non potest offendi, etiam ex pacto iurato inter partes.s̃.Pacta inualida.uer.xiiij.

Pax rumpitur etiam fauendo socijs contra hostes, secundum Iustinum lib.iij. in fi.

Pace rupta si fiat reconciliatio pœna applicata fisco, uel ecclesiæ,non tollitur. Bal.in l.insulam.§.fi.& ibi Ioan. de Imo.ff. sol.ma. Alex.in l.qui Romæ.§.Flauius.de uer.obl.& s̃.prox. §.uersi.x.& xiiij.& Alex.in l.j.ff.de iure fisci.

Pacis ruptæ causa potest laicus coram ecclesiastico iudice cōueniri. c. super quibusdam.in fin. & ibi gloss. fin. & Abb.de uerb.signi.

Pax rumpitur, etiamsi offendatur associans eum, cum quo facta est pax. Ioan. de Imo. & Alex. in l. si stipulatus. de uerb. obli. & Ang.in §. Cato. eo.tit.in fi.& Ioan. And.post Spe.de treu.& pa.§.j.& Alex.in l.si ita.§. Chrysogonus.in fi.de uer. oblig. ubi etiam dicit idem econtrà, ut associans teneatur de pace rupta.

Pax non præsumitur facta ei,qui uenit contrà,& rumpit pacē. Bal.in tit.de pace Constan.§.omnis.j.col.

† Pacem frangere an dicatur, si quis offendat ex causa iusta superuenienti.uide Fran.Are.in l.si ex legati.in ij.col.uer.in glo.ult.de uer.ob.quòd non.]

Pax non dicitur rupta,si frater offendatur.Bar.& doct.& ibi omnino per Alex.in ult.col.in l.si ita stipulatus.§. Chrysogonus.in fin.ff.de uer.obli.Bald.in c.j.§.similiter. qui.mo. feu. amit.in ult.col.ubi dicunt uerum, quando facta est pax simpliciter inter duos:secus, si pro ipso, & tota parte sua. & per Ioan.And.in regula,frustra in memoria.

* Pax non dicitur rupta, neq; incidit in pœnam pacis fractori impositam, qui ex noua causa offendi,sec.com.opi. Bart. in l.aut facta. §. causa. ff. de pœn.Barth.Soci. in l.mulieri & Titio.nu.10.ff. de condit.& demonstrat. Hipp. Mar. in rub. ff.de fideius.num.152.in l.j.§.fin.nu.25. ff. de quæstio. Alex. consi.xix.nu.13.uol.j.Hipp.Mar. consi.lxxvj.nu.30.31.consi. cxix.nume.1.& 2.uol.ij.Illustr. Card. Parisi. consi. clxiiij.in extr.consi.clxv. nu.26. uol.iiij. Hierony. Grat.consi.lxxiij. num.18.

num.18.xix.consi.cxliij.nu.2.uol.ij. Maria.Soci.Nep.consi. ciij.nu.vij.uol.iij. Bart. Ang. & Alex. in l.qui insulam.ff. de uerb.oblig. Bart. Bald.Angel.Imo.& alij,in l.quid ergo.§.si hæres.ff.de leg.j.Bal.in l.si prædiũ.col.fin. C. de ædil.actio. Lud.Roma. & Alex.in l.semel mora.ff.solu.matri. Ant.But. & Imol.in c.cùm inter.de renuncia. Anto. Corse.in tract.de potest.regi.q.xlj.Hip.Marsi.in pract.cri.§.aggredior.nu.85. & consi. ix. num.51. col.j. consi.cxxij.col.pen. & fin. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

20 Pax non rumpitur, si ob nouam causam alter alterum offendat.Bart.in l.aut facta.§.causa.ff.de pœnis. & ibi doct. & Alex.Ang.& Bald.in c.j. de pa.ten.ij. col. Host. & Alex.in l. qui seruum. de uerb.oblig.& Ioan.And.in Nouel. in c.fi.de immu.eccle. & Bart.in l.quæro. §. inter locatorem. ff. loca. ubi dicit, quòd promissio de non offendendo intelligitur, nisi iusta causa intercedat.Sed Alex.in consi.iiij.parte .dicit etiam causam iniustã excusare à dicta pœna. & in cõsi. xix. j.parte.Bald.in l.iij.in princ.C.de nau.fœn.ubi dicit,ꝙ promissio de nõ offendendo, uel inquietando,intelligitur,nisi culpa partis accedat. & tenet Ang. in d.§. Cato. & omnino per Alex. consi.xcvj.iiij.parte, ubi loquitur de percussione facta ob uerberationem uxoris. uide ibi omnino, & ibi debet præsumi rupta ex noua causa.quod no.& j. Sed Io.And. in addi.Spe.de treu. & pace,in rubrica,ad finem,tenet contrarium in treuga,quam dicit rumpi non posse etiam ex noua causa. Quod etiam sequitur Io. de Imo. in l. si seruum.§. sequitur.de uer.ob.& in l.qui seruum.ubi etiam Ang.eo.tit. & Bald.& Io.Pet.in l.cùm proponas.la ij.C.de pac.& s̃.Offendens.uersic.xxiiij.& seq.Et dicit uerum,nisi prior offendens soluat pœnam,non potest offendi tunc,aliàs pax rumpi sibi dicitur.Bal.in l.cùm proponas.

Pax an præsumatur rupta ex noua causa. Bald. in l. prælium. C. de ædil.act. & Alexan. consi.xcvj.iiij. parte. & in l.semel mora.sol.mat.ubi melius.

* Pacem si quidam inter se sanxerunt,& unus postea alterum offendit, ex noua potius causa, quàm ex antiqua alterum offendisse præsumitur. Bal.in l.si prædiũ.col.ij.C.de ædilit. actio.Illust.Card.Parisi.consi.clxv.nume.27.uol.iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pax ob leuem & modicam offensam rupta non dicitur: uerbi gratia, si inimicus olim, inimicum suum per uiam transiens cubito percusserit: uel, ut clarius dicam, & omnes intelligant, urtauerit, ut materno sermone dicimus. Bald.consi.lviij.col.iiij.uol.j.Illust.Card. Parisi. consi.clxv. nu.13.uol.iiij. Hip. Marsi.consi.lxxx.nu.34. uol.ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pax minis tantùm rumpitur. Angel. in l. si cum exceptione. §.satis.ff.de eo,quod metus cau.Hip.Marsi.in l.j.in prin. ff. de quæstio. in l. is qui cum telo. num.21. C. ad l. Cornel. de sicari.in pract. crimin. §. diligenter. nume. 90. Illustriss. Card.Parisi.consi.clxv.num.3.uol.iiij. Æmilius Maria Manolessus.

Pax si rumpatur ex noua causa, licet non committatur pœna conuentionalis applicanda parti, committitur tamen pœna fisco applicanda contra utrumq;. Bald.& Imo.in l.semel mora.ff.so.ma. Et intellige de pœna delicti, secundum Bal. in d.l.cùm proponas. de quo uide plenius omnino per Ale. in l.j.ff.si quadr.pau.fe.dic.& in l.semel mora.& j.

Pax non rumpitur per exactionem pœna contra alteram partem.Pau.de Cast.consi.lxxij. Ioan.And.in addi.Spe.in rub. de treuga & pace.

Pacis fractor potest à quolibet de populo accusari, in quantũ dimidia pœna fisco debetur. Bart.in l.j.in fi.de iure fis. & in l.arbiter.la ij.ff.de arbi.

Pax rumpitur etiam per castrametationem factam ab una uniuersitate contra aliam, id est, per ædificationem castri muniti fossatis & barbacanis. Bartol.in rubri. C. de metatis & epide.lib.xij.

Pax rupta quando dicatur.Pau.de Cast.consi.ccxciiij.

Pax si facta est inter duos, qui postea inuicẽ se offendant, nec constet qui prior offenderit,non potest alter alterum accusare de pace rupta: secus,si cõstet quis prior offenderit. Bar. in l.si seruum.§.sequitur.in fi.& ibi Alex.de uerb.obl.& in l. cùm pater.§.liberti.de legat.ij.& in l.j. §. cũ arietes.& ibi gl. & Flo.ff.si quad.pau.fe.di.& in l.scientiam.§. cùm stramenta.ad leg.Aqui.& probatur in l.qui cùm maior.§. si libertus. de bon.lib. quòd neuter tenetur. per Bal.in l. ut uim.in ult. col.ff. de iusti. & iure. & in l.semel. & ibi doct.& Lud.solut. matri.ubi per Alex.& in l.qui fidem.per Bal.& Pau.de Cast. ff.de transact. Io. And.in addi.Spec.in rub. de treuga & pa. licet contrarium teneat Bald. in l.cùm mulier.iij.opp.solut. matr. Vide omnino Alex.in l.j.si qua.pau.fe. di. Alex. not. in consi.xcvj.iiij.parte,tenet secundum communem opi.ꝙ primus offensor tenetur ad pœnã pacis ruptæ,non offensus postea offendens, etiamsi sit clausula, rato manente pacto, uel clausula,quòd pœna toties committatur,quoties fuerit contrà factum.Bald.Sali.& Pau.de Cast.in l.qui seruum.de uerb.obli.& in d.l.qui fidem. contra Ioan.de Imo.in d.l.qui seruum. quæ clausula solùm operatur,quando idem offendens iterum,uel pluries offenderet.Et sic debet intelligi dictum Ioan. And.d.rub.de treug.& pace,secundum Alex.in d.consi.xcvj. & per Alex.in d.l. qui seruum. & in l.aut facta.

† §.causa.ff. de pœnis. & in d.l.semel mora. † Et ad prædicta adde Fel.in c.j.de treug.& pac.]

Pax rupta ab uno de pluribus uni de pluribus, an dicatur rupta omnib.alijs de illa parte. Bar.in l.fin.ij.q.ff.de duo.reis. & ibi Angel.& Alexan. quòd non. Flor.in l. per fundum.de seruitu.rusti.prædio. & in l.fin.ij.col.ff. communia prædio. Itẽ per Alex. in consi.xcvj.iiij.parte. & per Bart.in authen. hoc ita.xiij.q.de duo.re. & in l.operæ.de oper.li. quòd unica pœna contra omnes committitur.& per Alexan.in l.v. §. Cato.j.col.de uerb.obl.& in l.si id quod. & ibi Pau. de Cast. de duobus re. Ang. in l.si seruus.§.si plurium. si quis cau. & per Bal.in l.ij.de lib.& eorum liberis.

Pax facta Titio,& socijs,non censetur rupta,si unus sociorum offendatur antè,quàm pacem ratificauerit. per Barto. in l.si uxor.§.pe.ff.de adul.ubi tenet,quòd non. Bal.arguit pro & contrà,& remittit se ad Dy.& Bart.ubi s̃.in l.fi.in j.col.C.ad Mace.ubi loquitur,quòd

30 Pax facta pro se, & recommendatis, uel complicibus, nondum ratificata per cõplices, an dicatur rupta, si complices interim offendantur: uide Bal.in d.l.fi.in j.col. & Bar.in l.si uxor. §. si quis uxorẽ.de adul.& Ant.de But. in c. accedens.

† de præben.† Vide do.Phi. Cor.in consi.xl.incip.In hac.per totum.in ij.parte.]

Pacis ruptæ condemnatus an sit infamis. per Ioan. de Imo. in l.infamem.de pub.iudi.

Pacis ruptæ pœna applicanda patri potest in eadem sententia deduci,in qua condemnatio fit in pœnam delicti. *Alber.de Rosa.in ij.parte Statu. xxj.q.*

Pax si rumpatur,cui applicetur pœna pacis.j.uerbo,proximo. uersic. xlv.

Peccatum in committendo maius est,quàm in omittendo.Bar.in l.j.ff.de iure patrona.

† Adde, quòd peccatum est dictum uel factum, uel concupitum,contra legem æternam,secundum bea. Augu.ex bea. Tho.j.lib.q.lxxvij.art.ij.& dicitur Græcè *ἁμάρτημα*.]

* Peccatum non leuius est, coniungere non coniungendos, quàm separare non separandos. no.in c.iurauit. de prob.in c.consanguinei. c.lator.de re iudica.Illust. Car.Parisi.consi. lviij.nu.47.uol.iiij.Æmilius Maria Manolessus.

* Peccatum auget magnitudo dignitatis eius, qui peccatum admisit. c.homo.xl. dist. ubi Illust. Card.de Turre Crem.c. nulli fast.xxv.q.j. Illust. Car.Host.& Ioan.And.in c.ea quæ. de stat.regul.Illust.Car.Parisi.consi.lxviij.num.238.uol.iiij. qua ex conclusione infert Illust.Card.à Tur. Cre. in d.cap. homo. clericum in eodem peccati genere peccantem maiori pœna mulctandum,quàm laicum. quod & sentit diuus Thom.in j.ij. q.lxxiij. artic. ultim. Æmilius Maria Manolessus.

Peccatum mortale non repellit quẽ ab ingressu ecclesiæ. gl. in c.qui sanctus.de pœ.dist.j. & Geminia.in c.is, cui. in princ. de sen.excom.in vj.& glo.xxxiij.q.iiij. uir cum propria.

Peccatorem egisse pœnitentiam, probatur per sacerdotẽ, qui eam iniunxit.x.dist.in c.& ibi Archi.

Peccator dicitur esse in peccato ante confessionẽ, licet sit contritus corde. Arch.in d. c. in capite.50. dist. & de pœ. dist.j.

† quantuslibet. † Adde Fel.in c.ij.de excep.circa fi.]

*Pecca-

* Peccatum cùm semel est remissum,de eo amplius pœna non est sumenda.cap.si illic.xiij.quæst.iiij.cap.fin. in princ. de pœniten.dist.iiij. Ioan.Ana.consi.xvij. Illustris. Cardin. Parisi.consi.j.num.62.uol.iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Peccata semel etiam per dispensationem cùm sunt remissa, amplius pœna sumenda de ijs non est. glo. & Doct. in c. de his.de accusati.in c.ex tuo.de filijs presby.in c.fi. de tempo. ordi.in c.ij.de schismat.Dec.consi.cxxxvij.Illust.Card.Par. consi.j.nu.63. uol.iiij. Æmilius Maria Manolessus.

Peccatum unius facit populum teneri ad pœnam in casib. in §.iiij.ecclesiæ.§.item peccato.glo.xlv.dist.sed illud Iosue c. vij. ubi dicitur, quòd Deus comminatus est contra populum propter furtum regulæ aureæ per Achor factum Gierico, qui Achor confessus fuit lapidatus, & ideo populus liberatus.

Peccatum originale non tollitur per baptismum, quo ad sui essentiam, sed mitigatur, ne quis damnetur.glo.in c.si concupiscentia.xv.q.j.de cons.dist.iiij.c.ij.

† Peccatum originale, & alia remittuntur uolenti baptizari, sed aquam non habenti.glo.xxviij.q.j.caue.]

† Adde,quòd in peccato originali non fuit uirgo Maria concepta:& hæc opi.est pia,& rationabilis,& uera,& catholica, contra opi. Spe.in tit.de fer. in princ.& Ioan.And.in c.fi.de fer.& glo.in c. pronunciandum.de consecra.dist.iij.& contra Ioan. Cal. in d.c.fin. qui refert idem tenere bea. Bernardum in epistola ad canonicos Lugdunenses. Dicit tamen, quòd post conceptionem fuit sanctificata in utero: & ideo celebratur eius natiuitas. Primam tamen opi.tenet Abbas firmiter in d.c.fi. & ibidē Barba. propter euidentissimas ratiōes:& hodie ecclesia approbat opin. Abb. Ita fecit Sixtus IIII. pontifex: & hoc est tenendum, & credendum, cum hodie sit festum celebre in qualibet ecclesia.]

Peccat plus,qui cognoscit carnaliter turpem mulierem,quàm qui pulchram.glo. fin.xiiij.q.ult.c.ult.

Peccata omnia abolentur per ingressum religionis.c.scripturę:& ibi gl.de uoto.xxxiij.q.j.admonere.xix.q.ul. c.fi.§.pe.

20 Peccare, humanum est:sed perseuerare in peccato,est diabolicum.not.in l. Papinianus.§.meminisse. & ibi Bartol.de inof.test.addo gl.in l.consentaneum.C.quomodo & quando iudex.

Peccator est seruus peccati. Bal.in tract.Schis.vij.col.

Peccatum mortale committitur, quando fit contra præceptum legis diuinæ. c.ij. de maio.& obe. Bart.in authen. sacramenta. C. si aduer. uen. in ij. colum. & quando fit contra conscientiam, quia ædificat ad gehennam. de resti.spol. literas. Item, quòd non est ex fide, peccatum est. c. ult.de præscrip.

† Peccatum impedit hominem, & eius progressum.cap.ij.de pur.uulga. Et ex peccato quandoque prouenit infirmitas corporis.text. & ibi Abb.in c.cùm infirmitas.de pœn.& remis.& de app.qua fronte.& uide bonam gloss.in c.episcopi. xj.q.iij. Et nota tritum prouerbium,Peccatum uetus inducit nouam pœnam:no.Pet.de Anch.in d.c.ij.facit quod uoluit Seneca in epistola ad Lucullum: Proijce quæcunque cor tuum dilaniant. Quæ si aliter extrahi nequirent, cor ipsum cum illis euellendum est.no.Ioan.And.in c. ut clericorum.de uita & honest.cleri.]

† Peccare quis non debet, ne offendatur diuina clementia uirtutis amore, uel timore pœnæ. Vnde uersus, secundum Horatium:

Oderunt peccare boni uirtutis amore:
Oderunt peccare mali formidine pœnæ.

Abb.in d.c.ut clericorum.]

† Peccare non debet quis spe ueniæ. text. & ibi Abb. in c.illud.de cle. excom. mini. nam magis peccat. unde dicitur, Maledictis homo,qui peccat in spe.]

† Peccatum nunquam dimittitur, nisi restituatur ablatum. & cap.cùm tu. & ibi Abb.de usur. Quod intellige, si restitui potest. uide text. & ibi doct.in regula,peccatum. de reg.iur. lib. vj.]

† Peccans mortaliter dicitur dormire:peccans uenialiter dicitur dormitare.tex.& ibi Abb.in c.j.de adulte.]

† Pro decedentibus in peccato nō est orandum. Abb. in c. ij. de fur.& uide bonum tex.xiij.q.ij. pro obeuntibus.& xxiij. q.v.placuit. Et interemptus in aliquo facinore,præsumitur decessisse in illo peccato,nisi aliter appareat de contritione per aliqua signa exteriora: & illi, qui propter facinora suspenduntur in patibulo, uel aliter morte uiolenta afficiuntur, sunt in cœmiterio ecclesiastico sepeliendi,& sacramenta sunt eis cōcedenda, si eos pœnitet peccati:ut est tex.xiij. q.ij.in c.fin.nec ualet consuetudo in contrarium.& cle.fi.de pœni. & remis. Abb. in d.c.ij. de fur. & uide de primo quod legitur. & nota. in cap.à nobis.el grande. de sent.excom. & in c.cùm Marthæ.de cele.mis. & in c.si quis.de hæretic.per Abb.in c.super eo.de rap.Ioan.de Imo. post Pet.in cap.ij.de testa.in xj.col.]

† Peccare non debet quis uenialiter, ut alius euitet mortale. Abb.in c.super eo.de usur.]

† Peccatum quando est occultum post peractam pœnitentiam, uel eius partem, non impedit promotionem.Abb. in c.ex literis.de fur.]

† Peccare an grauius sit clàm,aut palàm,uide glo.in c.nemo. xxxij.quæst.iiij.in uerbo,Tolerabilior. & uide Barto.in l.ij. §.generaliter.ff. ui bon.rap. & Alexan.l.sciant omnes. C.de his,qui ex pub.ratio.mu.pec.accep. lib.x. Abb. in cap. cùm quidam.de iureiur.& in c.sicut.el ij.in fi.eo. tit. & quod uoluit Iac. But.in l.nemo. C. de sum. trin. & fide catho. ubi si monachus publicè & palàm contrahit matrimonium,præsumitur id errore,& punitur ut hæreticus: secus,si occultè. Refert Barb.in c.ij. de sortile. & uide Ioan. de Ana. in c. fin. de accusa.in iij.col. Et quid dicatur occultè, seu clàm fieri, uide gloss. in d.l.sciant. & quod not.in c. non intelligitur.§. tacita.ff.de iure fis. & quod uoluit Bartol.in l.j. C. de præd. mino.sine.decr.non alie.lib.x.]

Peccatum dicitur committi instigante diabolo, & peccatum committitur tribus modis: per suggestionem, quæ fit per diabolum:per delectationem,quæ fit per carnem, & per cōsensum perficitur, qui fit per spiritum.de pœn.dist.vj.§. sed pensandum. & peccatori in uita non debet pœnitentia in morte denegari.Abb.in c.ex literis.de rap.

† Ab uno peccato nunquam quis liberatur,quin liberetur ab omnibus, quia Deus non nouit opus imperfectionis: & si confitens aliqua ex suis peccatis,uel etiam omnia, si dispositus est in aliquo peccato iacere, à nullo in ueritate absoluitur: quia peccata ex parte non dimittuntur. Abbas in c. maiores. in §. sed adhuc. de baptis.& in c. quod quidam.de pœn.& remis.]

† Propter concessionem iuris ciuilis non excusatur quis à peccato homicidij.not.gloss.in c.inter.xxxiij.q.ij. Quod intellige, nisi concessio sit rationabilis, & iuri diuino consonans. Pro hoc text.in c.suscepimus. de homi.ubi dicitur, q potius debet quis relinquere ciuitatem, & pallium,& sustinere iacturam, quàm aliquem interficere. Abb.in c.interfecisti.de homi.]

† Peccatum dictum in pœnitentia an sit licitum reuelare, uide tex. & ibi Abb. in c. omnis utriusq; sexus. de pœni.& remis.& uide Abb.in c.si sacerdos.de off.ord.& uide tex.& ibi Abb.in c.Matthæus.de simi.quòd peccatum detectū in pœnitentia, potest per confessorem alteri detegi, consentiente ipso peccatore pœnitēte: aliàs secus,per d.c.omnis.Et subdit Abb.in d.c.Matthæus. quòd uoluntas turbata in peccato,peccatum non excusat. Et de materia peccati uide plenè per do.Ant.in c.uestra.de coha.cle.& mulie.]

† Peccat mortaliter ueniens contra mandatum superioris. Abb.per illum text.in cap.ij.de ma. & obe. & in cap.peruenit.de deci.]

Peccati causa pertinet ad iudicem ecclesiasticum, non ad secularem.Bal.plenè in auth.ad hoc.C.de usur.

Peccatum lex nō permittit,nec Deus: nec est peccatum quod Deus uult fieri. xxij.q.j. si peccatum.xxiij.q.iiij.qui peccat. xxvj.dist. deinde.

Peccatum mortale septem annorum pœnitentiam requirit. xxxiij. q. ij.hoc ipsum. nisi aliud suaderet enormitas criminis,uel dignitas personæ.ead.causa, & quæst. hoc autem.& gloss.xxx.q.iiij. si pater.dixi in tract. de Episcopo, iiij. lib.ij. parte,per Abb. in c.sicut.de testi. Itē mortale punitur æternaliter,sed ueniale temporaliter.gl.xiiij. dist.c.j.

Peccatum, est causa uitæ breuioris. cap. episcopi, si sacerdotali.&

tali.& glo.xj.quæst.iij.& in cap.ij.xij.quæst.j. & xxiiij.q.iiij. ea uindicta.

Peccatum mortale infamat. gloss. & Bald.in l.fin.C.de infa.& ibi gloss.no.vj.q.j.c.omnes uerò.xxxij. quæ.v. præceptum. in fin. de quo plenius in cap. testimonium. de testib.& ibi Abb.vj.q.j.illi, qui.in Spec.de test. §.j. in uersi. item excipitur,quòd est fur.

Peccatum est, non obedire præcepto legis, non hominis: non autem est,non obedire. consi.xiiij.q.j.c.fin. per Abb.in cap.omnis. de pœ.& re. cap. ij. in fin. de ma.& obe.ij. q.vj. qui desistat.

Peccatum remittitur propter pœnitentiam,quo ad Deum,nõ quo ad iudicem fori,quando puniri debet.Inno.in c.de his. de accus.in fi.

20 Peccatum mortale repellit testem à testimonio.glo.& Bar. in l.iij.§.lege.ff.de testi. nisi pœniteat.in Spe. eo. tit.§.j.uer. sed quid in crimine hæresis. Addo in uersi.item oppo.q. est criminosus.Et hoc, secundũ eũ, probabitur per sacerdotẽ, cui cõfessus est.per c.nemo.de simo.& 50.dis. in c.in capite. Lanf.in c.quoniã cõtra.uer.testes.uer.iij.quęro,nunq̃d existẽs.de prob.uide in c.pe.de testi. Sed uide omnino in Spe. d.§.j. uer. item excipitur,quòd est fur. & gloss. omnino ij.q. vij.ipsi Apostoli.& glo.xxxij.q.v.præceptum. Sed non omne peccatum mortale repellit: ut quia testis dicat se inimicum partis,ut euitet onus testimonij, & mendacium dicat, quia peccat mortaliter.xxij.q.ij.ne quis.& tamen non repellitur.tex.fin.secundum Abb.in c.inquisitionis.de accu.Addo tamen,quòd papa posit facere,seu dispensare,quòd cõstitutus in peccato mortali nõ repellatur à testimonio.Spe. in tit.de teste.§.j.uer.sed quæritur.arg.c.cũ I.& A.de re iud.

† Et per Fel.in d.c.inquisitionis.]

Peccato quilibet detinetur,quia nemo sine crimine uiuit.Spe. d.uer.item excipitur, quòd est fur.per c. nisi cum.§.j.de renun.xxv.dist.§.nunc autem.& gloss.ij.q.vij. ipsi Apostoli.& plenius per Specul.de teste.§.j.uersic. item excipitur,quòd est fur.

Peccatum in Spiritum sanctũ est irremisibile. Bar. in l.qui ea mente.in ult.col.ff.de fur.& glo.xxv.dist. æqualis,quòd

Peccatum in Spiritum sanctum est,quando obstinatus peccat in contemptum: & tunc dicitur irremisibile, quia non de facili remittitur: peccatum uerò in patrem dicitur, quod fit per impotentiam: sed peccatum in filium,quod fit per ignorantiam: & ista remittuntur.ut ibi in glo.& est glo. ordi. de conse.dist.j.potest. ubi loquitur de peccato in Spiritum sanctum,quod non remittitur. dixi in tract. de Episcopo.ubi s. iiij.lib.ij.parte, j.q.

Peccatum mortale est,quod fit contra naturam.xxij. q.iiij.inter cætera.

Peccatum non est,quod fit Dei permissu.xxvj.q.vj.deinde.

Peccatum quid sit.in reg.peccatũ.in vj.de pœ.dis.j. si peccatũ.

Peccata mortalia sunt septem, de quibus per gloss.xxxij.q.vij. non solùm.

Peccatum,crimen,& delictum, differunt. gloss. in reg. peccatum. in vj.

Peccato mortali detentus, cogi potest ad pœnitentiam.vj.q.j. illi,qui.in gloss.xxij.quæst.j. prædicandum.xxiiij. q.iij. tam sacerdote.

30 Peccatum ueniale fit mortale ex consuetudine.Abb.in c.testimoniũ. de testi.xxv.dist.ij.§.criminis.glo.iiij.dist.deniq;.

Peccatum ueniale est ebrietas.xxv.dist. §. aliàs ea demũ. Abb. in c.sicut.de testibus.

Peccata uenialia delentur multis modis, scilicet per eucharistiam,per extremã unctionẽ, & per aquæ benedictæ aspersionem.per Card.in cle.j.in princ.ix.q.in fin.de priui.& glo. fin.& doct.in prœ.vj.lib. Item per benedictionẽ episcopi, uel archiepiscopi,populo datam. Car.in cle.ij.in prin. & ibi no.eod.tit.& ibi uide in v.q.

Peccatum ueniale licet non priuet quem uita æterna, tamen differtur eius executio, donec sit purgatum in purgatorio. Fel.in c.uerò,in j.col.uer.in ea glo.de iureiur.

† Peccatum ueniale an & quando per papam efficiatur mortale,uide Fel.in c.accepimus.in j.col.uer.no. de fi.instr.]

Peccatum ueniale non debet quis cõmittere,ut liberet alium, ne committat mortale.xiiij. dist.in summa.& c.j.cum glo.

† Peccans legis authoritate, non peccat.l. Gracchus. C. de adul.Fallit ubi lex est nutritiua peccati.Ita not.Bald.in cap. in omni.de testib.post princip. Felin. in cap.ecclesia sanctæ Mariæ.in xvij.colum.uersi. item per hanc limitationem.C. de constitu.]

Peccatum fit animo & mente, non corpore.xxxij.q.j.per totum.xv.q.j.sanè.cum glo.& c.seq.& seq.

Peccatum non remittitur, nisi restituatur ablatum. reg. peccatum. in vj. & remittitur facta restitutione, ut ibi, nisi in furto, usura, & rapina: quia debet pœnitere, etiam facta restitutione: ut ibi per Dyn. Card. in clem.j. §. fin. xiiij. q. de usuris.

Peccatum in Spiritum sanctum dicitur detrahere famæ alterius malo zelo.glo.de pœ.dist.j.homicidiorum.

Peccata suos debent tenere authores. in Spe.de sala.§.iiij.uer. pone ergo. Addo text. in l.sancimus. C.de pœnis. c.quæsiuit.ex.de his,quæ fiunt à ma.par.cap.

Peccans qualiter sit præmonendus, ne decætero peccet, per denunciationem Euangelicam. in cap. nouit.de iudic.& in Specul. de præpara.iudi.uersic. sed & si quis. ij. quæst.j. c.si peccauerit.

Peccans debet offerre statim satisfactionem in eum, in quem peccauit: qui si nolit recipere, excusabitur peccans. Spec. ubi suprà.

40 Peccati pœnitentia potest per sacerdotem minui. j. Sacerdos.uersi.xj.

Peccatum si inest legi,uel statuto,uel consuetudini, non ualet lex,statutum,uel consuetudo. in Spe. de dispu.& alleg.§.v. uersi.sed nunquid in causa.

† Peccata, quæ in proximum committuntur, sunt pensanda secundum nocumenta,quę ei inferuntur.do.Barth.Soc. in consi.clvij.incip. Visis.uersi.primò ostenditur de iure diuino. in ij.col.]

Peccatorem adiuuans ad peccandum, non dicitur opem ferre.in Spe.de feu.§.quoniam.uer.xv.quæritur.

Peccans seruus,uel ancilla,ex necessitate domini sui,an excusetur.in Spec.de adul.uersi. item constitutio.quòd sic.& poterit implorare officium iudicis, ut cogat dominum ad manumittendum eam.

Peculatus crimen & eius materia ponitur in titulo ad legem Iul.pecul.& per Spec.tit. de proba.§.j. uersic.x.

Peculium quid sit,& eius diffinitio ponit̃ in l.peculium. in prin.& ibi Bar.ff.de pecu.& Bar.in rub.eo. tit.in lect.noua. *Azo in Summa,eod.tit.in iij.col. Et dicitur quasi parua pecunia. Bald.in l.fin. C.quod cum eo.per l.depositi. §. peculium. de peculio. Et non dicitur, nisi sit concessum à patre,uel domino. Alexand.post Bart.in l.frater à fratre.de condi.inde.l.peculium.in princ.ff. de pecu.& Bar. in rubric.*

Peculium serui obligati non uenit in obligatione serui. l.j.§. seruo. de pig.

Peculium filij,uel serui,est patris, uel domini,& eos obligat actione negotiorum gestorum, si filius,uel seruus gesserunt contemplatione patris,uel domini.l. si pupilli. §. sed si ego. & ibi Bar.in j.no.ff.de nego.gest.Item,

Peculium filij non uenit in confiscatione bonorum patris, sed separatur. Bart.fin.in l.iij.§. sed utrum.ff.de minor.gloss.est not.in l. cùm & filijsfam. C. qui bo.ced.pos. Quod dicit uerum in profectitio:quia in aduenticio hodie non est dubiũ, quo ad proprietatẽ: sed quo ad usumfructum, dicit ibi Bar. esse dubium uiuo patre. Et omino uide Alex.in l.si finita.§. si de uectigalibus.vj.char.de dam.infe. Addo Bal. in l.diximus.§.si pater.ff.de excus.tuto.

Peculium non confertur, sed resignatur.Bal.in l.si emancipati.de colla.ult.col.

Peculium est nomen uniuersale, sicut hæreditas.glo.in l.si peculium.§. si ære.ff.de peculio.

Peculium, etiam castrense, non confiscatur ex delicto filij. s. uerb. Bona castrensia.in prin.per l.iij. C.de bo.dam. ubi casus fin.& omnino per Bart. & ibi per Alex.in §.si de uectigalibus.vj.char. de dam.infec.

Peculium præsumitur à fratre diuite, si filius nihil sciebat operari:aliàs secus. Alexan.consi.xxx.iiij.parte. Bald.in l.ij. C.de pa.

C.de pa.pot.Ant.de But.post Ioan.And.in c.j.de pec.cle.& Bald.in auth.ex testamento. C.de collat.& in l.iubere.C.ad Trebel.& §.Filius acquirit.uersi.xvj.

Peculium, cuius filius habet administrationem, potest hypothecari per filium pro dote.gloss.Bart. doct. & Alex.contra Lud.Pon.in l. si cùm dotem.§.fi.sol.matri.

Peculium filij est obligatum pro debito ipsius, licet sit patris, quo ad proprietatem. Bald.in l.si filiofam.data.circa prin.ff. so.ma.Item,

10 Peculium filio imputatur in legitimam, mortuo patre. Bal. in auth.contra rogatus.ij.col.C.ad Trebel.

Peculij appellatione ueniunt etiam nomina debitorum.l. quã Tuberonis.§.pe.ff.de pecul.

Peculium finitur morte concedentis.l.fi. C.de inof.testa. Bal. in l.si donatione. C.de colla.in j.oppo.

Peculij causa an possit agi per filium sine consensu patris. s. uer. Consensus patris.uersi.vij.& uer.xvij.& uer.Filius agit uersi.xv.& ult.quòd sic.

Peculij actione obtinet, qui prior ad sententiam uenit. Spe.de app.§.viij.uersi.sed secundum præmissa.

Peculium potest filio adimi per patrem pro libito uoluntatis. in Spe.de feud.§.quoniam.uersi.xix.quæritur.l.apud.§.fin. de excep.doli.nisi mala fide.l.summa.ff.de pecul. sed Alex. contra Ioan. de Imol. in l.si filio.sol. ma. ubi etiam dicit patrem teneri de peculio.

Peculij filiorum, uel seruorum, uel clericorum, causa quales libellos & positiones requirat.in Spe.de pec.cleric.

Peculium profecticium, an possit occupari per creditores patris.glo. Bal. Pau.de Cast.& doct.in l.cùm filij.C.qui bo.ce. pos.quòd non: & an in eo præferantur creditores filij. Bal. & Sali.quòd sic.in l.pen. C. qui bo.ced.pos. Alex.in §. si de uectigalibus.vj.chart.de dam.infe.

Peculium profecticium, uel aduenticium, an possit occupari per creditores filij, inuito patre. suprà uerbo, Executio. uersi.xxxv.quòd sic:& uersi.xxxvij. uide Alex.post gloss.in l.iij. §. sed utrum. de mino. & per Bald.in l.pen. C. qui bo. ce.poss.

Peculium profecticium dicitur, quod ex substantia patris pro ficiscitur.Bar.in l.illud.de colla. & in l.cùm oportet.in prin. de bo. quæ lib. & in Rub.ff. de pec.& in l. sed si plures. §. in arrogato.de uul.& pu.& ibi dicit per illum text.quòd quicquid filius habet beneficio, seu occasione patris, dicitur profecticium. Quod limitat uerum, quando beneficium patris sit causa proxima, uel sit causa remota non immediatam multùm. Secus, si pater esset causa remota, certè illud, quod tunc daretur filio, dicetur aduenticium, non profecticium. Hanc differentiam ponit text. in l. socium quem. ff.pro socio.puta Titius reperit filium meum in ostio, & dat sibi aliquid, quod non daretur, nisi propter me: unde cùm sim causa proxima, uel remota, non multum immediata: quia das ei purè, non tamen dares, nisi propter me. Secus, si ego pater essem causa remota, quia propter patrem meum habui notitiam cum quodam domino: & scio ita facere, quòd ille dominus plus me diligit, quàm patrem meum, illud quod daret mihi dominus ille, dicitur aduenticium.Flor.in l. si serui.in fin. de usur. Item quod prouenit ab eo, de cuius hereditate agitur.Bal.in l.filiæ.la j. C.de colla.item ut j.eod.uer.xxx.

20 Peculium aduenticium filij, qui patrem habet, & auum, dicitur aduenticium, respectu patris, non respectu aui. glo.& Bar.in l.qui in aliena.§.interdum.de acqui.hær. Vide Bart. in l.dedit.de colla.bono.& in l.quæsitum.in prin.de legat.j. Sed Alex. aliter dicit in consi. xxxj.iiij. parte, quòd dicitur profecticium ab auo, non à patre.

Peculium profecticium dicitur dari filio, quando pater pro filio stipulat.l.fi.& ibi Bart.de pec.leg. Sed quid si pater facit filium stipulari.Bart.l.si pater.in princip.de dona. dicit hoc præsumi ex numero liberorum, & ex quantitate rei deductæ in stipulationem.l. quæsitum. §. & ipse Pomponius. ff. de fun.instru.& l.si filio.ff.de leg.iij. & s. uerb. Pater contrahit. uersi.xxj.

Peculium profecticium an conferatur.Bart.in l.frater à fratre. viij.col.de cond.indeb.l.fin.C.de colla.Bald.in l.si emancipati.eod.tit.quòd sic.

Peculium aduenticium, & castrense, uel quasi, non conferuntur.l.fi.& ibi doct.& Bal.C.de colla.

Peculium castrense dicitur, quod etiam acquirunt milites maris in bello nauali. Bald.in l.cùm oportet. ult. colum. C.de bo.quæ lib.

Peculium castrense confiscatur ex eisdem causis, ex quibus hæreditas aufertur extraneo.l.senatus.§.si filius.& ibi Bart. ff.ad Syllan.

Peculium quasi castrense redactum est ad instar castrensis. in Spe.de actio.uer.item quòd est filius.

Peculium profecticium uenit in fideicommisso.l. filium quẽ. & ibi Bart. C.fami.ercisc.

Peculium profecticium dicitur, quod filio contemplatione patris datum est.gloss.& Bald.in l.cùm oportet.in princ.C. de bo.quæ lib.

Peculium profecticium non dicitur, quod nepoti relinquitur ab auo materno. Bar.in l.quæsitum.in fi.prin.de leg.j.

30 Peculium profecticium dicitur illud, quod filius acquirit, uel emit de residuo fructuum fundi concessi per patrem pro alimentis, nisi sit emancipatus. Baldus in dicta l. cùm oportet.ij.colum.& ibi Bart. non tamen si filius uendit rem patris plus iusto precio, & sic sibi quæritur illud plus. Bald. ibidem.iij.col.

Peculium serui an uideatur ademptum per manumissionem. Bal.in l.ij.C.an seruus ex facto suo.

Peculiorum omnium materiam uide in Spec.de act. uer. item cùm agitur.cum multis seq.

Peculijs in quibus succedat pater filio. in Spec. de suc. ab intesta.uersi.item an pater.& not.in auth.de hære. quæ ab intestato defer.

Pecunia est res mobilis, quæ seruando seruari non potest.l.Iulianus.de pet. hære.l.j.§. fuit quæsitum. ff.ad Treb.in auth.de nupt.§.& quia parum.& ibi Ang.Bar. in l.si quis pro eo.§.j.ff.de fideius.& qđ not. Bal.in l.iij.ff.ad Macedo. & in l.non omnis.§.j.si cer. pet. Alex.in l.singularia.ix.col.ff.si cer.pe.l. Aristo.§.fi. cum l.seq. de iure deli.l.ij. de usufruct.ea.re. & Insti. de usufruct.§. constituitur. Alex. in l.interdum.post Bart.& glo.de condi.inde. & in l.si ex legati causa.per Bart.de uerb.oblig.Bart.in l.uxorem.§. legauerat.de legat.iij.& glo.in l.interdum. de condi.inde. & ibi Bar.in prin. potest tamen seruari ad oculum, non tamen ut afferat fructum secundum usum, ad quem destinata est.Bar. in d.§.fuit quesitum.quem etiam uide in l.potest.ff.de auth. tut. Quod est uerum, etiamsi est redacta ex re immobili. Bal.in l.ea demùm. C.de colla.Item uerum, nisi sit destinata ad emptionem prædiorum.Rayn.Bald.Ang.& doct.in l.cetera.§.sed si parauerit.de legat.j. & est text. & ibi Lud. Pon. in l.quid ergo.§. quid ergo.de contrario iud.tut. Sed Bal.& Angel.in d.§.sed si parauerit.dicunt, quòd statutum de mobilibus bonis, locum habet etiam in pecunia parata ad emptionem prædiorum. quod est contra: & talis pecunia sine decreto iudicis non potest alienari. dicto §. quid ergo. uide Ludo.Pon.in sing.uerb.pecunia.uersi. pecunia est, &c. Sed alia pecunia, id est, non destinata ad emptionem prædiorum, potest alienari sine decreto, cùm sit mobilis: per gloss. in d.§.fuit quæsitum. Bald.in l.iij, C. de in integ.resti. Item † potest delegari, secundum Bar.in d.l.potest. † Et per Fel.in c.fi.de accu.& in l.licet Heli.de simo.in fi.j.col.& Fran.Are. in l.rogasti.§.si tibi.si cert.& do. Pet.Phi. Cor. in consi.xlix. incipien. In præsenti. in litera D.& in consi. xxxviij. incip. Viso.in litera C.in iij. parte.]

† Adde, quòd pecunia est, quicquid homines habẽt in terra, secundum August.in lib.de doctrina Christiana.& habetur j.q.iij.per totum. & dicitur Græcè χρῆμα. & dicitur à pecoribus, quia antiqui hoc quod habebant, ex pecoribus habebant.j.q.iij.] * Ias. in d.l.j.d.§.fuit quæsitum. idem sentit S. eam habendam in earum rerum numero, quę seruando seruari non potest, nisi prædiorũ emptioni sit attributa. Fran. Curt.mai.consi.lxxj. Corn.consi.cv.uol.iij.Soci.cõsi.cclix. uol.ij.Illust. Car. Pari.consi.xxv.nu.74. consi.lxxix.nu.46. uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

* Pecunia à patre filiæ in dotem data, præsumitur patris, non filiæ, nec tollitur præsumptio, eo quòd uel pater, qui dedit, uel accepit, in instrumento eam pecuniam non patris, sed filiæ

filiæ esse dixerunt.gl. Bar. & Bal.in l.cùm oportet. in princ. C.de bon.quæ liber.l.si fortè.ff.de cast. pecul.glos.in l.si donatione.C.de donatio.Bal.in l.iubemus.§.j.C.ad S.C.Trebel.Barto.in tract.de duobus fratri.col.ij.uersic.iiij. quæro. Ioan.And.in cap.inuestigandum.Iason in term. consi. xxv. uol.j. Aemilius Maria Manolessus.

† Pecunia post triennium censetur consumpta.do.Pe.Philip. Cor.in consi.cv.incip.Visis. in litera O.in iij.parte.]

* Pecunia omnium mobilum appellatione uenit. §. quod parum.ubi Ang.in authen.de nupt. Spec.in tit.de fructibus & interes.Dec.consil.ccclxxxj.Illust.Card.Paris.consil. lxxix. nu.45.uol.ij.Aemilius Maria Manolessus.

† Non omnis pecunia religiosi cum eo sepelienda est. sufficit enim, partem ponere in signum perditionis. no. Abb.in ca. cùm ad monasterium.de statu mona.]

Pecunia non uenit appellatione possessionum in contractu, uel testamento rustici,licet pecunia possideatur:nisi de cõsuetudine loquẽdi contrarium constet.Bart.in l.uxorem. §. legauerat.ff.de lega.iij.uide Cyn.& Bal.in l.fi. C. de compẽ. in ult.col.

Pecuniam usurariam exercere licitum est, secundum Archid. contra quem tenet Bal.in rub.C.de usur.& fru.lega.in fi.

Pecuniæ usus fructus si relinquatur, uide l.j.§. si decem,quæ in arca.& ibi Bartol.ut leg.no.caue.qui dicit, quòd proprietas pecuniæ debetur ipsi usufructuario. toto tit. ff. de usufruct. earum re.quæ usu consu.

Pecunia legata ad unum usum potest in alium usum conuerti, nisi testator aliud de ea fieri iusserit. Bart. in l.liberto.§. Lucius.ff.de annuis lega.& Bal.in l.dictam.in fi.col.C.de condi.ob causam.in uer.ista quæ dixi.

Pecunia in sacculo quando deponitur, debet prius numerari, aliàs eius depositum non probatur.Bart.in l.cùm seruus. ff. de condi.& demon.& j̃.omnino uersi.xx.

Pecunia reprobata debet restitui soluenti.l.eleganter.§. qui reprobos.& ibi Bar.de pig.actione.

Pecunia reprobata si approbetur per campsorem, uel communiter expendatur.Bartol.in dicto §. qui reprobos.& j̃. eod. uersic.xxxix.

Pecuniæ dominium consistit in possessione eius. Card. in cle. exiui.§.quapropter.de uerb.sig.

10 Pecunia mutuata etiã à non domino,fit recipientis bona fide per commistionem.de sol.si alieni.Card.in cle. præalleg. d.§.quapropter.

Pecunia ubiq; pariter bona est.l.ideo.de eo, quod certo loco.l. j.ff.de contrahen.emptio.

Pecunia pręsens in celebratione contractus præsumitur recepta,licet de numeratione non constet,uel de solutione.Bar. in l.singularia.uer.sed quæro, dicit,&c.ff.si certum pe.argu. contrà per Bart.in l.cùm seruus. de condi. & demon. Idem, quòd suprà dictum est, secundum Bar.tenet. Bald.in l. si ex precio.C.si cer.pet.

Pecunia potest teneri aliena per adultum,etiam sine curatore. gl.in d.l.j.§.fuit quæsitum.ad Trebel.

Pecunia redacta ex redditu protocollorum notarij non dicitur esse in bonis,nec uenit in usufructu legato in bonis.Bar. Bald.& doc.in l.diuortio.§.si fundum.sol.ma.& in l.quædã. §.nihil.de edendo.

† Pecunia si datur ad probandum, & damnũ, debet recipiens intra annum ostendere,an fuerit sibi furata,uel aliter perdita.Bar.in l.ij.C.de naufra.lib.xj.]

† Adde unũ notabile, quòd solitus lucrari ex pecunia, potest agere contra debitorem morosum, ut soluat loco interesse id, quod uerisimiliter fuisset lucratus ex pecunia tradita. Abb.in cap.per uestras.in ij.col.de dote post diuor.resti.]

Pecunia soluta prælato per debitorem ecclesiæ, præsumitur uersa in utilitatem ecclesiæ.Bal.in auth.hoc ius porrectum. vj.col.C.de sacrosan.eccles.Item si fisco,uel pupillo.Bart.in l.j.C.de sol.& li. deb. ci.

Pecunia relicta ad certum usum, puta ad constructionem capellæ,si superfit,an sit restituẽda hæredi. Ang.in l.j.§.de impensa.ad legem Fal.& in l.si seruus.eod.tit.quòd sic.ubi etiã Imo.Ioan.de Pra.in l.in testamento.de condi. & demon .facit l.Lucius.§.à te.ff. leg.ij. Bal.in l. si quis ad declinandam. in prin.v.col.uer.sed iuxta hoc quæro.C.de episcop.& cler. not.in l.generaliter.§.si quis alienum. de fideicom.li. Addo Panor.in c.tua nobis.de testa.Pau.de Cast.in d.§.de impensa.& ibi per Alexã.in ij.col. cum concor.ibi signatis. Quid si desit ad opus:puta testator legat certam quantitatem pecuniæ pro constructione capellæ,quæ pecunia non sufficit,an hæres teneatur,uel quid fieri debeat : uide Imo.in d.l.si seruus.& ibi do.Alex.in ij.col.qui dicit,quòd debet confici capella talis,ad quam sufficiat pecunia, per l.legatum.uer.siue plures.ff.de admi.rerum ad ciui. pert. & d.l.generaliter.§. si quis alienum . & uer. quid ergo. ff.de fideicom.li.& ibi hoc tenet Angel.

Pecunia data iudici pro iniusta sententia,an possit repeti.Bar. in auth.sed nouo.C.de pœna iudic.qui malè iud.gl.in l.ij.ff. de condi.ob turp. causam.& ibi Bar. quã legit pro prima, & ubique distinguit, ut per eum. Adde l.in hæredem.ff. de calumniatoribus.

Pecunia pro re solui non potest,inuito creditore.Bal.in l.contractus.j.q.C.de fide instru.in pen.col.

20 Pecunia tolerata apud mercatorem, præsumitur deposita, non autem mutuata. Quod est uerum,siue sit data in sacculo,quo casu non transfertur dominium in depositarium . & ideo de ea dicitur fieri furtum : siue ad numerum data, quo casu dicitur dominium translatũ,& de ea depositarius non tenetur furti actione propter contrectationem. Bal. in l.incendium.C.si cer.pet.

Pecunia ecclesiæ potest per prælatum mutuari. Bald. in l.etiã. C.de fideicom.

Pecunia ecclesiæ præsumitur mutuata fauore ecclesiæ, ut periculum sit recipientis.Bal.in d.l.etiam.

Pecunia ecclesiæ mutuata ad emendum facit contractum nõ ualere, quando omnes, & uendens sciebant esse pecuniam ecclesiæ.Bal.in d.l.etiam.in fi.

Pecunia grossa æstimatur, non minuta. Bal.in l.nummis.ff.de in litem iuran.

Pecunia,& denarij,diuersa sunt: quia pecunia propriè est substantia proueniens de pecoribus : sed denarius est, qui pro decem nummis aliàs computabatur : hodie tamen promiscuè accipiuntur.cle.exiui.§.porrò.& ibi Cardin.de uerborum significatione.

Pecunia ecclesiæ mutuata alteri facit rem emptam ex ea quæri emptori : aliàs enim esset ecclesiæ,etiamsi pactum esset in contrarium.Bal.in d.l.etiam.C.de fideicom.

Pecunia non parata solutioni, non uertitur in mutuum. l. qui negotia.in prin.& ibi Bar.ff.mandati. Secus, si esset solutioni parata.ut latè no.in l.singularia.ff.si cer.peta.

Pecunia, cum qua emit officialis communis, non præsumitur esse communis, uel fisci, ne præsumatur subtracta. not. in l. quisquis. C.si cer.peta.contra glo.in l.facultas.C.de iure fis. lib.x.& s. Officialis lucratur.uers.iiij.

Pecunia est uita hominis.Bald.in l.si tuis. C. de oper.liber. per no.in l.aduocati. C.de aduoc. diuer. iudi. & Bald.in l. recepticia.de consti.pec.in fi.j.col.ubi etiam dicit, quòd habens pecuniam,habet omnem rem, quam uult habere.Item subdit, quòd. † Et per Franc.Aret.in d.l.aduocati.]

30 Pecunia dicitur fideiussor in necessitatibus.Bal.ibidem.Itẽ dicitur omnium regina, Ecclesiastici xj. Car. in cle.j.de baptis. † Et per Bal.in l.singularia.si cer.pet.in ij.col. quòd pecunię omnia obediunt. alleg. Aret. dicentem,quòd nũmus est fideiussor.& ita debes diligere nummum, ut ei nõ subijcias intellectum.]

Pecunia mutuata , uel deposita per patrem nomine filij , uidetur donata filio, & ad eum pertinet mortuo patre: qua morte confirmatur talis donatio. Bal.in auth.ex testamento. vj. col.C.de colla.

Pecunia existens in naui confiscata, non uenit in confiscatione nauis,& mercium.l.iij.& ibi Bal.C.de nau.fœno.

Pecuniam uidetur quis recipere,qualitercunq; sentiat cõmodum bursale.l.j.§.pecuniam.& ibi Bar.ff.de calum.

Pecunia uenit in generali obligatione bonorum.l. cùm tabernam.§.j.& ibi Bald.ff.de pign.& l. idemq;.§.fin. ff. qui po.in pig.ha.Alex.in l.si constante.vij.char.sol.mat.sed non in legato, quo uenialia non comprehenduntur. Alexand. ibi & Bald.in l.fin.ad fin. C. de compen. per l.uxorem. §. legauerat.de legat.iij.

Pecuniæ appellatio in mutuo facto filiofa. strictè accipitur. l. iij. §. mutui. quod cum eo.

Pecunia numeranda tempore contractus, si non sit tota præsens, cautela est, quòd numeretur pars, quæ est præsens, & creditor eam receptet, & donet debitori, & retradat eidem, deinde debitor numeret, & tradat eandem pro residuo dicto creditori. Bart. in l. singularia. ff. si cer. pet. in ult. col. Ad do do. Bar. Cæpol. in sua cautela xxvj.

Pecunia promissa ad certum terminum, debet solui secundũ æstimationem temporis solutionis. sup. uerb. Obligatio pœnalis. uersic. v.

Pecunia pro argento an reddi posit glo. & Bar. in l. ij. §. mutui datio. in ij. col. ff. si cer. pet. distinguit.

Pecunia debita si exprobatur, non tamen debitor liberatur. Bar. in l. quod te. in princ. si cer. peta.

Pecunia debita, & oblata creditori nolenti recipere, perit periculo creditoris. l. qui decem. de sol. Bart. post gl. in l. quidã æstimauerunt. in fi. si cer. pet.

40 Pecunia deposita ut mutuetur, non dicitur esse in loco: secus, si ut ibi sit perpetuò. l. si chorus. §. j. & ibi Bar. de legatis. iij. Item,

* Pecunia deposita, uel mutuò data, nõ est reddenda deterior, quàm tempore cõtractus erat. Doct. in l. cùm te. l. cùm quid. ff. si cert. pet. in c. olim causam. de censibus. & est com. opinio. Franc. Cur. mai. consi. xxviij. nu. 12. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

Pecunia redacta ex re communi, an sit communis. Bal. in l. si ut proponis. ad fi. C. de rei uen. gl. ij. & Bal. in l. si patruus. C. cõmunia utri. iu. quòd non.

Pecunia pro corruptione iudicis data an posit repeti. s. uerb. Corrumpens. uer. vij.

Pecunia mutuata si extat illamet, non dicitur cõsumpta. l. nõ omnis. §. si pupillus. & ibi Bald. Salice. Lud. Pau. de Cast. & Alex. ff. si cer. peta. Dicitur autem consumpta, si sit commista, ita quòd discerni nõ posit ab alia: ut ibi. & l. si alicui. de sol. & ibi uide, quid si mala fide consumatur.

Pecuniam extare, & consumptam non esse, debet probare debitor, qui eam recepit, non qui mutuauit, probare debet esse consumptam. Alex. contra Iac. But. & Alberi. de Rosa. in d. l. non omnis. §. si pupillus.

Pecunia sculpta habens formam, & quæ potest communiter expendi, non uenit appellatione auri, uel argenti. Secus, si sit ualde antiqua: uel quando testator legans aurum, uel argentum, non habet aliam pecuniam, quàm signatam, nec aliud aurum uel argentum. Bart. in l. Quintus. §. j. de auro & argen. lega.

Pecuniæ appellatione ueniunt etiam nomina debitorũ: quia

Pecunia debita nondum exacta uenit in legato pecuniæ. Flor. singulariter in l. Proculus. de usufruct. Item,

Pecuniæ appellatione uenit totum patrimonium. l. cogit. in princ. & ibi Bar. ad Treb. uide Bar. in l. talis. in prin. de leg. j. quia habens pecuniam, habet omnia: & sic omnia ueniunt appellatione pecuniæ. l. ij. & ibi Bal. in j. col. in fi. C. de constit. pe. Item quicquid habet homo in terra, dicitur pecunia. j. q. iij. totum. j. q. j. quicquid. & c. sunt nonnulli. & Cardi. in cle. ij. §. j. & ibi gl. de hære. quòd omne commodum æstimabile. Item omnis res uenit appellatione pecuniæ. Bar. in l. j. † §. an potest. ff. de cõsti. pecu. & in l. quisquis. de leg. iij. † Adde Dy. Insti. de actio. in §. in præsentia. circa. fi. j. col.] Item si uerbum, Pecunia, profertur à testatore, comprehendit omnia, quæ consistunt numero, pondere, uel mensura. d. l. talis. in prin. & ibi Bar. sed secundum communem usum loquendi propriè & strictè intelligitur de nummis tantùm. Bartol. ibidẽ l. j. ff. ad Maced. Sed non uenit pecunia sigillata in sacculo, uel arca, sed pecunia numerata tantùm. Bar. ibidem. & uide in l. pecuniæ. de uerb. sig. & in l. nã quod. §. fi. ad Treb. Item non uenit pecunia reprobata, & falsa. l. eleganter. §. qui reprobos. de condi. inde. Bart. in l. quamuis. de auro & argẽ. lega. Item non uenit cessio nominis debitoris. glos. in l. legaui. in fi. ff. de lib. leg. Item in rescriptis capitur strictè. Innoc. in cap. sedes. de rescrip. Item uenit omne mutuabile. l. talis. & ibi per Bart. de legat. j. l. ij. §. item mutuum. si certum peta. † Alex. in l. singularia. ij. col. eod. tit. † Et uide do. Bart. Soc. in d. l. ij. §. creditum. si cer. pe. & quot in causis capiatur in iure, uide do. Pet. Phil. Cor. in consi. ccxxix. incip. Licet. in litera E. in iiij. parte.]

50 Pecunia non uenit appellatione mercis in statuto. Bal. in l. iij. ij. col. C. de nau. fœno. & ibi probatur.

Pecunia communis, uel fisci destinata ad emptionem frumenti, non potest in alios usus conuerti per officiales fisci eam tenentes. Item,

Pecunia fisci destinata ad salarium armigerorum, potest solui pro armis, & equis eorum. Bart. in l. fi. C. de fru. ur. Constan. lib. xj. Sed

Pecunia destinata pro salario doctorum non potest conuerti in salarium armigerorum per officialem communis. Ang. in addi. ad Bar. in l. sciant. C. de his, qui ex pub. col. lib. x.

Pecunia destinata ad usum necessarium, non potest conuerti in uoluntarium, sed non econtrà. Item,

Pecunia deputata ad unum usum, conuersa in alium, eo usu finito, debet conuerti in primum usum. Bar. l. j. C. de expens. pub. lu. lib. xj.

Pecunia per alluuionem aduocata in fundum, an cedat fundo. Bar. in tract. Tyberiadis. j. char. quòd sic.

Pecunia in feudum dari non potest. Bal. in c. fi. si de feu. uas. ab ali. interpel.

Pecunia mutuata ecclesię quomodo probatur uersa in utilitatem ecclesiæ. Ang. in §. hoc etiam. in auth. de al. & emph. in v. colum. quòd dupliciter. Primò, si probat euidenter, ut ibi in tex. Secundò, si probat, quòd incontinenti, postquã creditor mutuauit pecunias ecclesiæ, se liberauit à debito, aut incontinenti prædia comparauit: ratione enim proximitatis temporis pręsumitur se liberasse de illa pecunia, & prædium comparasse. l. si uentri. §. fi. ff. de priuil. credi. An autem posit probari per alias præsumptiones, uide ibidem Ang. in uersic. sed tunc est uidere.

Pecunia non rectè, & sine solennitate soluta officiali cõmunis, uel pupillo, non præsumitur uersa in utilitatẽ recipientis, nisi probetur. Bartol. in l. j. in fin. C. de sol. deci. & s. eod. uersic. xvj.

60 Pecunia usu consumitur. l. j. C. de usufruct. Bart. in l. si quis * pro eo. §. item si filius. de fideius. & supra eod. uersic. j. * §. constituitur. in auth. de nupt. Aemilius Maria Manolessus.

Pecunia exigenda debet poni in inuentario tutoris demùm, postquã fuerit exacta à debitoribus pupilli, non antè, quando non extant instrumenta de ea: aliàs sic. Bar. sing. in l. tutor, qui repertorium. in ij. col. in fi. uersi. cij. concludo. ff. de admi. tuto.

Pecunia inuẽta per canem doctum ad inueniendas pecunias latentes, pertinet ad dominum canis. Flo. in l. statuę. de usufruct. Item,

Pecunia uxoris mutuata à uiro nõ facit nomen debitoris esse uxoris. l. si maritus. & ibi Bal. C. de dist. pig.

Pecunia in specie legata, ut quæ est in arca, uel in tali loco, debet præstari eadem, non alia pro ipsa. Dy. & Bar. in ij. no. l. talis scriptura. de leg. j. uide in l. quidam. in prin. ff. eod. tit.

Pecunia, ex qua unus frater, uel socius emit fundũ, præsumitur propria, & non communis. Bald. in l. qui ex aliena. C. si quis alteri, uel sibi. Addo, quòd si unus ex fratrib. emat pro se fundum, & pro patre suo: si tamen in instrumento continetur, quòd uẽditor fuit confessus habuisse preciũ ab emẽte nomine suo, & fratris sui, nec dixerit, de eius propria pecunia, uel communi. quod in dubio intelligitur de pecunia propria soluentis, ita quòd ab alio fratre poterit repetere partem pecuniæ, si uult partem prædij empti. Ita singulariter dixit Bar. in l. ij. per illum text. C. pro soc. & dicit perpetuò menti tenendum, quia ualebit ad mille aureos, & uide etiam Bal. in l. j. C. si quis alteri, uel sibi. & s. in uerb. Frater acquirit. uer. xiij. & sequenti.

Pecunia data filio per patrem, an mortuo patre sit communicanda fratribus. Bar. in tract. de duo. fra. & Franc. Por. in eodem suo trac. j. parte, xvj. q. quòd non.

Pecunia data assasino pro homicidio cõmittendo applicatur ei, qui erat assasinandus. l. generaliter. §. illud. ff. de calum. arg. contrà in l. in hæredem. in prin. eod. tit. & Lud. in sing. uerb. Pecunia.

Pecuniam redactam ex re mea per alium uendita, possum in subsidium uendicare. l. mater. C. de rei uendi. l. fi. de nego. gest.

geſt. l. ſi eum ſeruum. ſi cert. peta. Item,

Pecunia iam exacta, uel deputata ad uſum patrisfa. non uenit appellatione reliquorum. l. filius. & ibi Bar. de legat. iij.

70 Pecunia mutuata an ſit reddenda in forma noua, uel ueteri. Bart. in l. cùm quid. in ult. col. uer. & hæc faciunt ad quæſtionem. ff. ſi cer. pe. diſtinguit, uide in l. Paulus. ff. de ſolu.

Pecunia minuta, ut ſextini, & ſimil. non poteſt ſolui pro groſſa, ut pro ducatis, niſi conſuetudo ſit in contrarium. ſ. uerb. Moneta.

Pecunia in ſylua reperta non poteſt ſalua cõſcientia retineri. infrà, Theſaurus.

Pecuniæ ſpecialia quot & quæ ſint, uide per Bar. Bald. & Alex. & doct. in l. ſingularia. ff. ſi cer. pet.

Pecuniam ſuam nemo iactare præſumitur. l. cùm de indebito. de proba. l. Campanus. de oper. li. in Spec. de pet. & poſ. §. j. uer. quid ſi peto.

† Pecunia nõ eſt locabilis: & ſi locatur, uſura eſt. do. Bar. Soci. in conſi. clxxix. incip. Circa. uer. cõfirmatur iſta conclu. circa fin. ij. parte.]

Pecuniæ nullus debet eſſe fructus. Item,

Pecunia debita ſi non ſoluatur, an poſsit intereſſe peti. in Spec. de fruc. & intereſ. §. v. in princ. quòd ſic. Addo, quòd no. uoluit do. Ant. & do. Abb. in c. conqueſtus. de uſur. quòd nõ ſolùm intereſſe damni emergẽtis poterit peti, ſed etiam lucri ceſſantis. & dicit ibi do. Abbas, quòd in iſto caſu, etiam in foro canonico, licitum eſt creditori petere ultra ſortem.

† Pecuniam fuiſſe uerſam in utilitatem minoris, quis probare habeat. Soc. in conſil. mihi cxv. incip. Circa primã quæſtionem. in ult. col. uer. circa tertiã. in j. uol. Et adde, quòd in dubio ſem per res præſumitur empta de pecunia ſoluentis: ut no. And. Barb. in cõſil. mihi xxxvij. incip. Scribitur ſapiẽter. in vij. col. uer. & ſi quiſpiam opponat. in ij. uol.]

Pecunia cùm deponitur ad numerũ, uidetur cõcedi eius uſus depoſitario. in Spec. de libel. concep. §. xv. uer. item non ualet, ſi aurum.

Pecunia facta de meo argento, mea eſt, & qualiter petatur. in Spec. de cauſa poſ. & propriet. §. j. uerſi. cæterùm.

Pecunia in ædem ſacram qualiter deponatur. in Spec. de emp. & uend. §. fi. uer. & not. uidelicet quòd ſigilletur pecunia in ſacculo, & ſigillata deponatur apud ſacriſtiam, uel presbyterum eccleſiæ, præſentibus teſtibus.

80 Pecunia ſi detur alicui ad mercandum, uel negotiandum cum ea, qualiter fiat inſtrumentum. in Spe. de obliga. & ſol. §. j. uer. quod ſi pec. & de conſti. pe. §. iij. uer. cæterùm. Addo Spe. in tit. de fideiuſ. §. j. in uerſi. quid autem ſi quis.

Pecuniæ non numeratæ exceptio an & quando detur, & de ea ſup. uerb. Exceptio non numeratæ pecuniæ. per totum.

* Pecunia pupillorũ uel alicui danda eſt, ut honeſtum inde lucrum pupillus capiat, uel in prædiorum eſt emptionem cõuertenda. Dec. conſi. clxxviij. Deciſ. Neap. deci. cxciij. Illuſt. Card. Pariſi. conſi. lxxxvj. num. 16. uolum. j. *Aemilius Maria Manoleſſus.*

Pecuniæ materiam ſupple ſ. uerb. Moneta. per totum.

Pecus cognoſcens carnaliter fœminam, puniri debet cum ea. ad hoc xv. q. j. mulier.

Pecora grauida, uel prægnantia, non faciunt ſui copiam maribus ad coitum, ſed fœmina rationalis: ſic xxxij. q. vij. non ſolùm. in fi.

Pecorum fœtus dicitur fructus induſtrialis. Bar. in l. ſequitur. §. fructus. de uſuca. & ibi Alex. in l. ex diuerſo. de rei uendic. & Bal. in l. ancillæ. C. de furtis.

Pecus meum, uel pecora mea, ſi damnũ tibi dederint, uel ſi quis in pecoribus meis damnũ dederit: uide in Spe. de iniur. & dam. dat. §. ij. per totum.

Pecoris appellatio continet etiam iumenta, & boues, non ecõtrà: quia pecus non continetur appellatione iumenti. ſ. Iumentum. per totum. Item continet ſues, uel porcos. l. ſeruis. §. pecoribus. de legatis iij.

Pecus morbida corrumpit ouile. xlv. diſt. ſed illud. in fin. j. q. j. fertur. xxiiij. q. iij. reſecandæ.

Pecudes continentur appellatione mobilium in legato. Bal. in addi. Spe. de fruc. & inter. uerſi. qui legat ſua mobilia.

Pecudes non ueniunt appellatione armenti: nec

Pecudum appellatione continentur armenta. Bar. in l. fi. C. de mili. ueſt. lib. xij. Quod nota pro ſtatutis: non tamen canes, apri, & leones. Flo. §. hac actione. ad legem Aquil.

Pecudum materiam ſupple ſ. uerb. Oues. per totum.

Pedagium ſolui debet in mari, ſicut in terra, ſi ſit impoſitum per dominũ maris. Bald. in l. iij. in pen. col. uer. ex quo ergo no. C. de nau. fœno. Ang. in l. fi. ff. de uſuris. & Io. de Platea in l. diligenter. ff. de aquæductu. lib. xij.

† Adde, quòd pedagium dicitur quædam præſtatio, quæ fit à tranſeuntibus pro rebus, quæ uehuntur. quandoq; ſoluitur pro perſona: & idem importat quod uectigal: quia ſoluitur pro his, quæ uehuntur. Ita Abb. in c. innouamus. de cenſi. Et nota hîc unum ſingulare, quòd pedagiũ ſeu uectigal, quod non eſt legitimè impoſitum, licitè poſſunt defraudare tam clerici, quàm laici: quia non cadit propriè fraus, ſed propriè quis euitat grauamen non ſoluendo. Bart. in l. uectigalia. ff. de publica. Panor. in proœm. Greg. & in ca. j. de conſti. & in ca. innouamus. de cenſi. & in c. dilectus filius. el iij. de præb. & in c. ex parte. de his, quæ fiunt à maio. par. cap. Et nullus pedagium imponere poteſt, niſi Imperator, uel rex, ſeu conſuetudo, de cuius initio non exiſtat memoria. glo. & Panor. in cap. innouamus. de cenſibus. & in cap. ſuper quibuſdam. de uerb. ſignifi.]

† Pedagium, uel uectigal ius exigendi an quis ex conſuetudine acquirere poſsit. uide Bal. in con. ccxlij. ij. parte.]

† Pedagium colligendi ius eſt cohærens territorio. Bal. in cõſil. ccxxxix. in iij. parte.]

Pedagium pro ſecuritate præſtatur, unde qui ſoluit illud, non poteſt capi pro repreſſalijs. ſ. uer. Repreſſaliæ contra quos. uerſic. xxij.

Pedagium exigens tenetur ad emendam damnorũ in ſuo territorio illatorum ſoluentibus. ſ. uer. Damnum. uer. lxvij.

Pedagium de præſtito, quæ fit tranſeuntibus pro rebus, quæ uehuntur, uel pro perſona. Abb. in ca. innouamus. de cenſi. ſed propriè dicitur à pede. c. ſuper. §. præterea. de uerb. ſign. & no. in c. quãquã. de cenſi. in vj. & ibi Io. And. in Nouella.

Pedagiũ in ponte deſtructo an poſsit exigi. Bar. Cæp. in tract. de Seruitut. ru. tit. de alueo. & ſuprà, uer. Gabella ubi ſoluitur. uerſi. viij. quòd non, niſi eo refecto.

Pedagium dicitur fraudari per tranſeuntes per uiam non rectam. Bal. in l. iij. pen. col. in uer. vj. not. C. de nau. fœno.

* Pedagia, ut noſtri dicunt, cùm fraus facta eſt bona fiſci ipſo iure fiunt. l. cõmiſſa. ubi Bar. ff. de publica. l. j. & ij. C. de uectigal. & commiſ. Aym. Crau. con. cxv. nu. 1. uol. j. *Aemilius Maria Manoleſſus.*

Pedagiarius plus iuſto exigens tenetur domino ad intereſſe, ſi propterea ſit fraus pedagio. Bal. in d. l. iij. in fi.

Pedagium ſoluere debet mulio pro mulo. ſuprà uerbo, Mulio. uerſic. v & ſ. in uer. Gabella contra quos. uerſi. iiij.

Pedagij exemptio dicitur ſeruitus. Bald. in l. pen. C. de condi. inſer. in v. col. in uer. uidi etiam dubitari. non tamen pedagij exactio. ut ibidem.

10 Pedagij ius non uenit in uenditione fundi. ſ. uerbo, Gabella à quibus. uerſic. xx.

Pedagij ius poteſt locari. Flo. in l. arboribus. §. uſufructuarius. de uſufru. & l. fi. C. de uecti. & con. Alex. & Bar. in l. locare. ff. locati. adde. Bal. in l. ſi ea. in fi. C. de uſuris.

Pedagij onus poteſt iniungi caſtro per nobilem, licet coactũ illud relaxare. Flo. in l. ſi quis duas. ff. communia præd.

Pedagium ſolui debet à forenſibus tranſeuntibus cum rebus. Bal. in c. j. ult. col. quæ ſint regalia.

Pedagium quis ſoluere debet & pro famulis ſuis. Bal. in l. uſurpationem. C. de uecti. & commi. per l. ſi quis pro uxore. de dona. inter uir. & uxo. & ſ. Gabella per quos. uerſi. xx.

Pedagium emptum ſi parum fructet, an fiat remiſsio precij. ſ. uerb. Emptor gabellarũ. uerſi. iij. & uerb. Gabella per quos. uerſi. xix. & uerſi. xxix. quòd ſic, ſi parum fructet propter ſterilitatem, non ſi propter guerram, aut peſtem: ut ibi. uerſic. xxvj. & uerſi. xxviij.

Pedagiarius ſi expellatur quomodo agat. Bal. in addi. Spec. §. ij. de reſt. ſpo. uerſi. quidam. quòd utili interdicto, unde ui. & ibi Spec. §. ij. uerſi. ſed & ſi aliquis.

Pedagia noua an poſsint prohiberi, & quibus ex cauſis. in Sp. de cauſa poſ. & propriet. in prin. uerſi. quid de colligẽtibus. & ibi per Io. And. in addi.

Pedagia exigere sine causa uera, uel putatiua, est atrox crimē. Bal.in consi.ccxxxix.in iiij.parte.

Pedagij locatio qualiter fiat, & qualiter cōcipiatur instrumentum.in Spe.de locato.§.j.uersi.porrò.Item,

Pedagium an soluant personæ ecclesiasticæ. in Sp.de immun. eccl.quòd non.& s̄.in uerb.Gabella per quos.uersi.xiij.

Pedagij materiam supple sup.uerb.Gabella.per totum.& dixi plenè in tract.Gabella.ubi etiam uide de prædictis.

Pedagio concesso, intelligitur concessum ius exigendi.Bar.in l.Aquilius.ff.de dona.

Pedaneus iudex dicitur delegat⁹ ab inferiore à principe.in Spe.de lega.§.j.uersi.omnis autem.& ibi Bald. in addit. in princ.l.j.in fin. C. qui pro sua iurisdictio.

Pedanei iudicis materiam uide s̄.Iudex.per totum.

Pedules quibus pedes uestiuntur, calcerarij uestes dicuntur.l.argento.uer.fasciæ.de aur.& arg.leg.

Pellis uenit appellatione lanæ.suprà uerbo, Lana.uersiculo quinto.

Pœna & usura, æquiparantur.glo.in l.quamuis.C. de usur. & j̄.uerb.Vsura.uersi.viij.& l.qui sine. de negot. gestis.Item usura dicitur pœna.l.lecta.& ibi Doct.& Alexan.si certum pet.& l.qui.de nego.gest.

Pœna per legatum prouinciæ apposita an sit perpetua, uel tēporalis.Io.de Imo.in c.fi.de offic.deleg.

Pœnæ an imponi possunt per potestates terrarum in casibus, quibus non sunt à iure determinatæ. j̄. uerb. Potestatis authoritas.uersi.xvj.quòd non.

Pœna non imponitur, nisi ubi à lege reperitur imposita. Bald. in l.iij.C. de sacrosan.eccles.uide infrà in uerb. Pœna à quibus.uersic.v.

Pœna grauis, uel grauissima, quomodò intelligatur.j̄.eo. uer. xxj.per glos.in uer.grauissima.in l.ij. de eunuch. & in l.j. C. nemini li.signum salua. & etiam in rub. Bal.in l.ij.in ult.col. C.de prob.ubi loquitur de maiori, & maxima.& per gl.in c. cùm canonici.in fi.de offic.ord.

Pœnæ non sunt stricti iuris.Bal.in l.non sine.C. de bonis quæ lib.sed sunt restringendæ.in Spe.de aduo.§.j.in uer.in summa.in fi.& de sententia.§.ij.text.est in l.cùm quidam. ad fin. ff.de liber.& posthu.

† Et Dyn.Instit.de act.§.sequens.in fine.ij.col.]

Pœnæ an dicantur fructus. s̄. uerbo, Fructus.el j.uersic. xxxj. quòd sic.

Pœna non est sine delicto.l.sancimus.C.de pœ.

Pœna spiritualis non tollit temporalem. Bald.in l.placet.ad fi. C.de sacrosanct.eccles. & infrà. in uerbo, Pœnæ diuersæ.in penult.uersic.

10 Pœna etiam est annullatio actus. Alex. plenè in l. si prætor. §.hoc interdictum. in addi.de oper.noui nunc.Bald.in l.iij. de sacrosan.eccles.& per Bald.in l.non dubium.ij.col. C.de legibus.Bar.in d.§.hoc interdictum. & Canonistæ in cap.ij. de consti.Io.And.in c.fi.de rescrip.

Pœnæ exclusio non est exclusio delicti.glos.in l.decurionum. C.de infamibus.

Pœna habet instar causæ lucratiuæ.Bald.in c.j.§.præterea.el j. de prohib.feu.al.per Fede.per l.apud.Celsum.uer.cęterùm. de doli.except.

Pœnæ diuersæ imponuntur pro diuersis delictis contra eundem.l.aduersus.& ibi Bal.C.de fur.circa princ.

Pœna mitior quæ dicatur.j̄.uerb.Pœna alteratur.uer.xvj.

Pœna intelligitur imposita taliter, quòd duret perpetuò.Bart. in l.si quis.§.si quis adulter.ff.de adul.

Pœna sequitur suum authorem. l. si hæredis seruus.§.fin.ff. de leg.j.Bald.in l.j.v.opp. C.de his quæ pœ.no. per l.sancimus. * C.de pœnis.uide j̄.in uerb.Pœna transit.uer.vij. * gl.& doc. in d.l.sancimus. Illust. Card. Paris. consi.lxix.nu.183.uol.iij. Aemilius Maria Manolessus.

Pœna succedit loco actionis persecutoriæ. Bald.in l.j.vij.opp. in fin.C.de his,quæ pœ.nomi.

Pœna ad tempus, uidetur remissa post tempus. l. fratres.& ibi Bartol.ff.de pœnis.per illum tex.l.Imperatores.ff.de postulan.Addo tamen,quòd Bald.in rubri.C.de cōdi.ob tur.causam ad fin.dicit, quòd si tempore, quo quis imbussolabatur ad officium, est bānitus, & tempore quo extrahitur, est positus extra bannum:quod tamen repellitur ab officio.per d. l. fratres.

Pœna præsumitur inflicta ei, qui deliquisse probatur. Bald.in l.uoluntas.ult.col. C.de fideicom.

20 Pœnæ exigendæ ueniunt appellatione bonorum mobiliū relictorum pauperibus. Old.consi.ccxviij.

Pœnæ dicuntur fructus iurisdictionis datæ in dotem:unde cedunt marito in lucrum. Bar.in l.fi.in j.q.ff.sol. mat.& Bal. & doct.in l.diuortio.§.si uir.eod.tit.

Pœna, & culpa, quid dicatur, & de earum remissione per Car. in cle.j.xxxiij.q.ij.& seq.de priuileg.

Pœnalis lex non dicitur, nisi priuet propter delictum.Bald.in l.fi.C.de bo.li.

Pœna grauis, grauior, & grauissima, quæ dicatur.j̄. uer. Statutum de malefi.uer.xv.& aliquid.s̄.eod.in uersi.v.

Pœnæ appellatione uenit corporalis.no.Abb.in ca. inter alia. de immuni.eccles.& ideo pœna dicitur, quæ in corpus infligitur, mulcta uerò in pecunia. Card. in cle. ij.§.j.de hære. ij. q.ad finem.

Pœna ad terrorem aliorum debet imponi.cle.j.& ibi Card.xj. no.& xiiij.de offi.ord.xv.q.j.mulier. de pœnis.c.j.& c.quęsitū.in fi.xlv.dist.disciplina.l.capitalium.§.famosos.de pœnis.C. ad legem Iuli. repe.l.j. de iusti.& iur.l.j. Vnde uersus: *Oderunt peccare mali:*,&c.de quo in c.eum,qui.de præben. in vj.Adde ij.q.vij.quapropter.de coha.cler.& mulie.clericos. de exces.præla. ca.j.de statu reg.ea quæ. in cle.ij.§.fin.& ibi Card.de pœni.& remis.

Pœna est publicanda .cle.ij.§.uerum & ibi Car. de re iud.

Pœna debita debet pro delictis imponi. & quæ sit debita. sup. Delictum.

Pœna per nomina simplicia potest excedere duplum, & quadruplum.l.stipulatio ista.§.alteri.cum glo.& Bal.secundum Alex.in d.l.in prin.iiij.col.de uer.oblig.

30 Pœna est uerè actus, cui opponitur.infrà, Pœna conuentionalis.uersi.vj.

Pœna contumaciæ an dicatur delicti. Alex. post Bartol.in l.ij. de pub.iudic.

Pœna præsumitur irrogata potius ob crimen, quàm ob contumaciam.Io.de Lig.in ca. ex literis. de consti.& omnino per Alex.in l.si quis.§.j.de adulterijs.Bal.in l.acceptam.ix.q. de adulterijs.

Pœna debet imponi secundum qualitatem culpæ.authē. omnes.& ibi Bal.in ult.no.C.communia de suc.

Pœna meri & misti imperij, & iurisdictionis, quæ sit.in Spe.de iurisd.om.iudi.uer.notandum. & seq. Addo Bart. & omnes doct.in l.imperium.ff.de iurisd.om.iud.

Pœnæ pecuniariæ non sunt meri imperij. Bal. in l.fi.ff. de offi. pręfect.uig. Sed Bar.contrà in l.iij.ff.de iuris.om.iudi.& ibi Alex.ubi etiam dicit contra Bal. quòd

Pœnæ pecuniariæ uidentur reseruatæ in reseruatione meri imperij.

Pœnam præstari suadet magna ràtio in Specul. de aduoca. §. vij.ad fin.

Pœna in contractibus qua forma ponatur.in Spe.de ces.act.§. ij.secunda forma.& in j.

Pœna non debet in præmium conuerti.in Spec.de comp.iud. adi.§.j.uer.sed pone, quidā.& de accusatione.§.vj.uer.quid si bannitus.l.siue hæreditaria.ff.de neg.gestis.

40 Pœna excommunicationis in ecclesia est maior. in Spe. de contumacia.uer.iij.§.cæterùm.

Pœna & mulcta differūt.in Sp.de sentētia.§.iij.uer. est & quarta.& s̄.uer.Mulcta.uer.j.Card.in cle.ij.§.j.ij.q.in fi.de hære. quòd pœna est in corpus, sed mulcta est in pecunia. & s̄.eo. uer.xxv. Addo Bar.in l.si qua.in ult.col.ff.de uerb. signifi. & mulcta non potest imponi, nisi ab habentibus merum imperium.gl.in rub.de modo mulctarum.

Pœna ut imponatur per prælatum, ei deferendum est. in Spe. de sententia.§.vj.quandoque.

Pœna unius debet esse metus alterius.l.aut facta.§.fi.ff.de pœ. in Spe.de accusatione §.ij.c.si canonici.§.fi. cum gl. de offi. ordi.in vj.cle.j.& ibi Card.xj.no.de test.& cle.j. & ibi Card. † de Iudæ. † Et per Fel.in c.ad Apostolicæ.de excep.in ij.col. circa medium.& per Paridem de Puteo in tract.Syndica.in uersic.Latro.]

Pœna non debet esse delusoria. in Specul. de loca. §. vj. uersic. xxxv. & sequenti.

Pœna priuationis quando habeat locum. infrà, Priuatio. per discursum.

Pœnam euadere, & lucrari, sunt diuersa. in Spe. de usur. uersic. sed pone.

Pœnarum mitigatio fieri debet. in Spec. de iniur. & dam. dat. §. j. in quarta forma.

Pœna ipso iure imposita requirit actum perfectum, aliàs non habet locum. Alex. in l. ea mente. de furtis.

In pœnis legalibus licitum est desistere usq; ad sententiam, siue illa sit diffinitiua, siue habeat uim diffinitiuæ: ut quia pronunciat se iudicē. no. gl. & Bart. in l. in criminali. ff. de iurisd. om. iudi. per l. in seruitute. §. petiisse. ff. de bo. libe. Secus, per uerba prolata ab homine, & non à lege: ut plenè not. in l. am plius. ff. rem ra. habe. Abb. in c. si diligenti. de foro compe. in vj. col. uersi. ij. gl. principaliter.

† Pœna posita à iure contra plus petētem, non habet locum, nisi perseueret usq; ad sententiam: per l. qui cùm maior. §. accusasse. & l. in seruitute. §. petiisse. ff. de bo. libe. ubi etiam pœna apposita à iure, etiam pro accusando, uel petendo, nō habet locum, nisi detur perseuerantia usq; ad sententiam. Idem Bar. in l. in criminali. C. de iurisd. om. iud. ubi dat theoricam, in pœna legali locum esse penitentiæ usq; ad sententiam. Abb. in c. unico. de plus peti.]

† Ad pœnam euitandam restituere non prodest rem captam, seu aliter pœnitere de peccato. not. in c. j. de postul. præla. & in l. qui ea mente. ff. de fur. & in l. non prodest. ff. ui bon. ra. Abb. in c. j. de dolo & contu.]

† Pœnam ordinariam potest iudex, si uult, moderari, ubi procedit per uiam inquisitionis, imponendo minorem pœnā, licet ad hoc nón adstringatur: unde, si uult, potest imponere ordinariam: ut in cap. inquisitionis. de accusa. & in l. non quicquid. ff. de iudic. & in cap. consuluit. de offic. delegat. Abb. in cap. cùm super. in iij. colum. de confes. uer. assigno & aliam.]

Pœnam ordinariam potest iudex imponere ratione contingētiæ, quando de crimine constat per confessionem: secus, si per alias probationes: & hoc licet directè non fuerit actum contra confitentem, quia ratione contingentiæ uidetur in iudicium deductum, sicut ipsum, de quo principaliter agitur: ut no. Inno. & ferè omnes doc. in c. cùm super. de confes & ibi Abb. in iij. col. uer. assigno & aliam. & in ca. ij. de ordi. cog. & in c. j. de excep.

† Si cōstat de crimine attento modo procedendi, imponitur pœna ordinaria, quantumcunq; sit grauis. l. proinde. ff. ad legem Aquil. & x. q. ij. de confes. lib. vj. & c. fi. de cele. missa. Idē si crimen est notorium: ut in l. si quis. C. qui accus. non pos. Par ergo pœna est inquisiti & accusati, ubi crimen est notorium. not. in c. cùm nō ab homine. de iud. Abb. in c. qualiter. el ij. de accusatio.]

† Si iudex alicui præcipiat, ut aliquid faciat sub pœna mille librarum, non incidit incontinenti in pœnam, cùm illa fuerit quædam comminatio de pœna infligenda: ut no. Spe. in tit. de execu. sen. §. j. post princ. & habes gl. in c. ij. de matri. contract. contra interdic. eccles. & in c. j. de loca. & in c. relatum. de iure patron. & in cap. de eo, qui fur. ordi. recep. & in cap. unico. de sagitta. & in ca. sicut tuis. de simo. in j. col. & in cap. dura. de crimi. fal. & ibi per Abb. & in cap. Salonitanæ. lxiij. distinct.]

† Pœna ubi imponitur alternatiuè, datur optio iudici, quam pœnam illarum imponat. no. gl. in c. de Iudæ. & in c. à crapula. de uita & hone. cle. & uide gl. xxj. q. j. in summa. & in c. fraternitatem, xxxiiij. dist. Abb. in d. c. sicut. & in d. c. à crapula. in ij. col. & in c. at si cleri. de iudi. & in c. ij. & in c. sicut. de coha. cle. & mulie. & in c. si autē. eod. ti. & facit gl. in c. de censi. de offic. deleg. Quod intellige uerum, cùm uerba referūtur ad iudicem, uel impersonaliter. Facit c. quoniam frequēter. §. fi. ut lite non contest. Secus, si referuntur ad reū, quia tunc eius est electio: ut in l. quicunque. C. de ser. fugi. secundum Abb. in d. c. sicut. & in d. c. à crapula. & uide Bart. in l. ij. de effracto. & Dyn. in regula, in alternatiuis. de reg. iur. lib. vj. & quod no. gl. & doct. in l. Lucio. de legat. ij. & Abb. in c. inter cæteras. in ult. col. de rescrip.]

† Pœna eorum, qui Saracenis deferunt merces prohibitas, arma scilicet, ferrum, & lignamina, est triplex: nam primò debent excommunicari: secundò debent priuari omnibus bonis: tertiò efficiuntur serui capientium: & de iure ciuili capite puniuntur, cum confiscatione bonorū: ut in in l. ij. C. quę res expor. non debent. c. ita quorundā. de Iudæ. & ibi Abb. & doct.]

† Pœnam pecuniariam potest ecclesiasticus iudex imponere, si magis timetur, quàm alia spiritualis, cessante tamen cupiditate. arg. c. dilectus. de offi. ordi. & quod no. Io. And. in c. j. de homi. lib. vj. & uide no. in c. licet. de pœ. Abb. in c. postulasti. in fi. de Iudæ.]

† Pœna ipso iure imposita afficit delinquētem quantūcunq; occultum. not. glos. in clemen. j. de hære. Abbas in cap. fin. de hære.]

† Pœna ubicūq; apponitur negatiuè ipso iure sine appositione temporis, non intelligitur inflicta, quo ad ecclesiam militantem, nisi præcedat monitio: secus tamen, quando apponitur affirmatiuè, tunc non requiritur monitio. Ita concludit Host. & Io. And. in c. excōmunicati. de rap. & ibi Abb. Quo ad Deum tamen quem nihil latet, non requiritur monitio, etiam in pœna negatiuè apposita: ut ibi no. & Abb. in c. extirpandæ. §. qui uerò. de præben.]

† Pœna ultimi supplicij potest indeterminatè commutari in pœnam pecuniariam, uel aliam temporalem: ut no. in cap. licet. de pœn. non tamen hoc potest, si ex cōmutatione speratur scandalum, uel ubi non habet causam cōmutandi, uel ubi agitur ad pœnam legalem per accusationem. Facit l. iij. C. ne sacrum bapti. reitere. Et sic debet intelligi §. pœna grauior. ff. de his qui no. infa. & l. hodie. ff. de pœn.

† Pœna ubi apponitur negatiuè, non committitur, nisi præcedat monitio: secus, si affirmatiuè. Abb. in ca. extirpandæ. §. qui uerò. in lec. & in repe. de præben.]

† Pœna clerici exercentis usuram est, quia debet deponi ab officio ecclesiastico: ut in c. inter dilectos. de exces. præla. tex. & ibi Abb. in c. j. de usuris. & in cap. præterea. eod. tit. & ibi de pœna laici. & quæ pœna primò imponenda sit manifesto usurario.]

† Pœna apposita non uindicanti mortem defuncti ipso facto est inflicta, si habuit facultatem uindicandi, & non uindicauit: & sic pœna apposita negatiuè, id est, si non fecerit, intelligitur apposita eo ipso, quod quis habuit facultatem faciendi, & non fecit. glos. in l. j. C. de his, quibus ut indig. de qua facit festum Bar. in l. in cognitione. ff. ad Syllan. Abb. in cap. extirpandæ. §. qui uerò. in ult. col. de præben.]

† *Pœna apposita in uno ex correlatiuis, uidetur apposita in altero concernente eadem ratione. Ita concludunt Legistæ in l. fin. C. de indict. uidui. tol. & in l. j. C. de cupressis. lib. xj. & ibi per Barto. & Domi. de sancto Gemi. in cap. j. de temp. ordi. lib. vj. glos. & doct. in cap. unico. de consang. & affinita. Abb. in cap. j. de loca. & in cap. quia clerici. de iure pa. & in c. fi. de Iudæis. & in c. cùm contingat. in viij. colum. de iureiur. Et an pœna debeat extendi ex identitate rationis, uide Ioan. And. in c. dispendia. de rescrip. lib. vj. & Abb. in c. j. de colla. in iiij. col.]*

† Vbicunq; quis iusto dolore motus committit delictum, pœna debet aliquantulum temperari. Text. est ualde no. in l. si adulterium cum incestu. in uersic. Imperatores. ff. de adult. Abb. in c. olim ex literis. in ij. col. de rescrip. facit c. si uerò. §. nec ille. de sen. excom. Spe. in tit. de iniur. quòd si quis prius lacessitus in iniuriam prorumpit, uel uerbera contra iniurantem, debet pœna mitigari.]

* Pœna nō est plectendus ille, qui id agit, quod lex permittit. l. Gracchus. C. ad l. Iuli. de adul. Illust. Card. Parisi. consi. xij. nu. 104. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

* Pœnis duobus ob unum & idem crimen nemo est mulctandus. l. sanctio legum. ff. de pœni. cap. quod autem. ubi glo. de pœni. c. uerbum. de pœni. dist. j. Illustr. Card. Parisi. consil. ij. nu. 204. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

Pœna inualida quando sit, uide infrà eodem. per totum.

Pœna pacto nudo promitti non potest. l. Titius. ff. de constit. pe. Bald. in rub. C. eo. tit. in iiij. q. & in l. quamuis. C. de usuris. glo. in l. seruus. de ser. expor. & ibi Bar. Quod est uerum,

nisi interfit:ut ibi.Item uerum,si ponatur in mutuo quantitatis,aliàs Bald.in d.l.quamuis. Si tamen promissa sit,nõ potest repeti.ut ibi not.cum glos. Item si sit adiecta facto, quia debetur, licet pacto nudo promissa sit. Old.in l.iiij.§. Cato. de uerb. oblig. sed aliter probatur in d. l. seruus. & plenius per Alex.in l.stipulatio ista.§.alteri.de uerb. oblig. in ij. col. an pœna pacto nudo adiecta possit peti.

Pœna in matrimonijs non potest apponi.s̄.uerb.Matrimoniũ qua forma.uer.iiij.Adde Spe.in tit.de sponsalibus.§.j.

Pœna in contractu nullo posita, est nulla.ix.dist.Iudæo. Card. in cle.j.viij.oppo.de consang.& affini. glos.in cap.ij. de preca.Card.in clem.ij.§.j.de hære.glo.in l.si patronus.§. patronum.uer.& à Fauiana.ff.si quid in frau.pa.facit glos.in l.imperialem.de prohib.feu.ali.per Frede.Bal.tenet in l.j.vj.col. uersi.quæro,utrum.C.de inoffic. don.& per Bald.in l.ij.in j. col.C. de episc.aud.ubi dicit in pœna legali ut cõmittatur, etiam pro facto inualido,nõ conuentionali. uide ibi omnino,& per Bart.in l.ubi pactum.in fin.C.de transact. Bald.in d.l.ij.dicit legalem committi: quia lex committi dicit pœnam,& ita statuit: ergo in dubio secus esset: ut in extrauag. Bar. in d.§.si quis de cessione inualida.Et adde,quòd pœna pro locatione prohibita ad centum annos non cõmittitur, quia locatio est inualida.j̄.uerb. Prohibitus.Item pœna,cle. j.de senten. excom. habet locum contra religiosos uiolatores interdicti etiã inualidi, ut ibi, quod tenet etiam ibi Car. iiij.opp.adde hîc omnino no. per Pau.de Cast. consi.cclxij. in ij. col. quãdo pro actu inualido pœna cõmittatur.& Bar. in l.filium.§.si quis. de leg.præstan. ubi dicit pœnam statuti contra cedentem non habere locum, quando cessio est inualida.& Bar.in l.non putauit.§.nominis.de bo.pos. contra tabu.& j̄.& in Spec.de emp.& uen.§.iij.uer. sed pone,uxor. Item per Pau.de Cast. in consil.cxlix.Item & infrà,uer.Procurator reuocatur.uersic.ulti. Sed pœna committitur,si sequatur traditio:ut dicit Bald.in c.j.§.aut si libellario. in ulti. col.uer.sequitur in text.quibus mo.feu. amit.& suprà, Emphyteuta alienat.uer.ix.& suprà, Officialis syndicatur.uer. xxvij. In casu tamen c.ij.de sol. pœna cõmittitur,licet actus sit nullus,secundum Abb.ibi.Idem in casu cle.j.de consang. & affinita.& ibi Card.viij.opp.nisi per uim , uel per metum contrahatur matrimonium in gradu prohibito : quia non tenet matrimonium, & pœna non committitur. Card. ibi. quæst.vij.

† Pœna adiecta uenditioni non habet locũ in uenditione nulla:ut dicit Bal.in l.ij.in j.col.uer.ex prædictis.C.de episc.audi.Sequitur Fabia.de mon.san.Saui.in suo trac. de Emptio. & uendi.in xxxv.q.iij.princ.q.]

Pœna conuentionalis ex facto frustratorio non committitur. l.ea.& ibi Bald.in ij.not.& Salic. C.si mancip. ita fue.alie. & Bal.in l.ij.j.col.C.de episc.aud.ubi omnino.

Pœna committitur contra eum, qui promisit non alienare rẽ fideicommisso subiectam.Bar.in l.seruo.§.j.de leg.j. Item,

Pœna pro petitione prohibita ualet. & committitur, licet petitio sit infructuosa.Bartol.in l.j.C.de bon.sublat.lib.x. Sed Bald. contrà, in l.j.ad fin. C. si rec.prouinc.& j̄.uerbo,Proponens.uersic.j.

Pœna est nulla,quãdo principalis obligatio est nulla, ex causa incertitudinis.l.ita stipulatus.la grande. & ibi Alex.iiij.col. de uerb.oblig.

Pœna in compromisso nullo posita, an committatur. Alexan. consi.xxxij.ij.parte,quòd sic. Sed cõtrarium tenet ipse post Bar.in l.licet.§.si seruus.ff.de peculio.

Pœna imposita ratione alicuius actus deficiẽtis committitur, etiamsi actus interuenit, sed de iure inualidus. Card.in cle. si.xij.q.de elec. quia paria sunt,non interuenire actum, uel interuenire inualidum.

Pœna super transactione alimentorum inualida,est nulla.Bar. in l.cùm hi.in fine principij.ff.de transact. per gl.in l. qui fidem.eod.ti.& j̄.in uer.Pœnæ petitio,uer.pe.Item,

Pœna committitur contra uasallum, cogitantem aliquid contra dominum per uiam contractus etiam inualidi. Bal. in c. j.in princ.in ij.no.de prohib.feu.alie.uer.Loth.Item,

Pœna statuti propter cessionẽ non ualet,si cessio fuerit inutilis.Bar.in l.filium.§.si quis.de leg.præstan.Item,

Pœna super statuto inualido non ualet. Bal. in l.j.in j. col.in fi. C.de indic.uidu.tol.& in l.j.iiij.oppo. C. de his, quæ pœn. no. Item,

Pœna statuti contra opponentem exceptioni,non habet locũ contra opponentem ineptè.Bal.& Alexan.in l.j.§.j.ff.quod quisque iur.& Bald.& Alex.in l.aduersus. de in ius uocan.

Pœna priuationis iuris sui non committitur contra fœminam emphyteutam alienantem sine consensu propinquorũ,contra formam statuti, quia alienatio non ualet. Bald.in l.ij. C. de episcop.aud.

† Pœna,quando nõ extenditur ille, cui principaliter est facta promissio, nec ille, cuius personam repræsentat, tunc non committitur,si non interest:secus, quando ostenditur,licet non intersit: & qualiter hoc limitatur,uide do.Bart.Soci.in consil.ccliij.incip. In causa domini Io. uer.circa sextam difficul.circa medium.in ij.parte.]

Pœna non committitur contra eum,qui uenit contra suum cõtractum inualidum.l.continuus.§.cùm quis.de uerb.oblig. Quod est uerum, si contractus non tenuit: quia est contra ius:secus,si præter ius.l.stipulatio ista.§.alteri.de uerb.obli. & not.in l.iuris gentium.§. generaliter. ff. de pact. Ita tenet Flor.in l.uenditor.in fin.princ. ff.communia prædi.& facit, quia consensus ad actum inualidum non nocet. Bart.in l.sicut.§.uenditionis.ff.qui.mo.pig.sol. Item,

Pœnale nõ tenet,si principale non tenet.l. Seius,& Augerius. & ibi Bartol. ad legem Falcid. Bald. in authen. habita. in ij. col.uer.sed quid in collegio.C.ne fi.pro pat.& in l.j.iiij. oppo.de his,quæ pœ. no.& glos.in c.ij.de preca. Car.in cle.ij.§. j.de hæret.

Pœna supra iurisdictionem iudicis non ualet. s̄.Præceptum. uersic.lxv.

20 Pœna pacto , uel præcepto turpi non potest apponi. l.j. de his,quæ pœ.nom.Item nec in casu d.legis Seius.

Pœna religionis,uel torturæ, hæredi non potest apponi à testatore, si non præstat legatum , nec à statuto. Bald. in l.j.in ulti.colum.de his,quæ pœn.nom.& infrà uerbo,Pœna corporalis.uersic.xv.

Pœna in præcepto continente rem non factibilem, non potest apponi. Bald.in l.j.vij.oppo. de his, quæ pœ.no.& j̄.Præceptum.uersic.lxxxij.

Pœna præcipitationis de turri est prohibita. l. si diuturno. §. fin.ff.de pœnis. & infrà , in uerbo, Pœna corporalis.uersic. xxj. Item,

Pœna plantationis in terram est prohibita. Flor. in l.qui occidit. ff. ad legem Aquil. & infrà in uerbo , Pœna corporalis. uersic.xxij. Item,

Pœna perpetuæ custodiæ carcerum est prohibita. Bal.in l.j.in j.q. C.qui ad lib. perue.non pos. & in l.j.de man. uin. ubi de his.& per Bal.in l.incredibile.C.de pœnis. & infrà , in uerb. Pœna corporalis.uersic.xxij.

Pœna personalis per pactũ non potest imponi.Bal.in l. executorem.xiiij. colum. C. de exe.rei iudic. not.in l.liber homo. ad legem Aquil.

Pœna perpetui carceris est prohibita in homine libero,non in seruo.l.incredibile. C.de pœn.nisi homo liber esset puniendus capitaliter.Bal.ibi.

Pœna annuatim solui non debet, etiã iussu testatoris propter cessationem à solutione sortis. Bartol.in l. cùm stipulati. in l.si.ff.de uerb.oblig.

Pœna ualet in stipulatione inualida. Bartol. plenè in l. ita stipulatus.xij.oppo. & Alexan. in l. stipulatio ista. §. alteri.de uerborum oblig.

30 Pœna per iudicem incompetentem imponi non potest,secundum Bal.in Marg.uerb.Factum.uersi.x.

Pœna super notorio fundata non ualet, si non sit notorium. Bal.in addi.Spe.de notor.cri.uersi.j.

Pœna non adiecta in contractu per partes , non potest adijci per notarium habentem authoritatem à partibus extendẽdi,addendi,& minuendi contractum de consilio sapientis. Bal.in addi. Spe. de instru.edi.uer.si tabellioni.uide omnino Alex.post.Bal.in l.iij.qui satisd.cog.

Pœna priuationis hæreditatis non potest apponi hæredi propter inobedientiam tertij.l.paterfa. testamento. ff. de hære. insti.secundum Bal.in l.j.v.oppo.C.de his,quæ pœ.nomi.

Pœna in testamento an possit apponi. in d. l. j. & ibi Bald. per totam

totam legem.C.de his, quæ pœ.no. ubi distinguit secundũ qualitatem pœnarum.& ĩ.in uerb.Pœna committitur. uer. xxxij.& xlvij.& in uerb.Pœna extenditur.uersi.vj.

Pœna de non alienando an possit in codicillis apponi. Bal. in d.l.j.xj.q.dicit uideri, quòd sufficiat hæredi soluere pœnam, quæ ueniet familiæ,& poterit alienari:& sic uult, quòd possit apponi.

Pœnæ promissio inter absentes non ualet, sed obligatio bonorum sic.in Spe.de instru.edi.§.xv.uersi.si autem.

† Pœna si apponitur à iure ipso facto propter aliquod delictũ commissum,nunquam est locus illi pœnæ, nisi illud delictũ sit consummatum, quantumcunq; fuerit inchoatum, licet extraordinariè posset puniri, quia delictum inchoauit:pœna tamen à iure imposita non habet locum. Singulare fuit dictũ Io.And.in regula, odia.de regulis iuris.lib.vj. in Mercu.quod dictum refert & sequitur Abb.in d.ca. cùm in cunctis.§.clerici.& dicit probari ex illo tex.iuncto c. perpetuæ. de elect.lib.vj.& uide Ioan.And.in regula,in pœnis.de regulis iuris.lib.vj.in Merc.& uide sing. dictũ Bart. in l.j.ff de fisca. quod refert Abb.in d.§.clerici. quod statutum puniens delictum certa pœna, non habet locum in eo,qui inchoauit illud delictum,si illud non perfecit: quia statutum, & maximè pœnale,est strictissimè interpretandũ,ut in regula,odia. Et de hoc ultimo dicto uide quod no. Bal.in l.si quis non dicam rapere.C.de episc.& cle. Et pro primo dicto uide Abb. in cap.j.de præsumpt.& in cap.j.de eo, qui mit.in pos. causa rei seruan.]

† Pœna temporalis,puta triennij, si alicui imponatur pro delicto,& aliquis inciderit in illam pœnam, & durãte triennio, ille iterum committit delictum,& sic incidit in nouam pœnam triennij, an istud secundum triennium incipiat statim post perpetratum delictum,an debeat expectari finis triennij.Abb.in ca.cùm in cunctis.ad fin.de elec.Et in simili uide Bart.in l.senatus.ff.ad Turpil. & uide eundem Bar. in simili in l.uulgaris est quæstio.ff.de fur.& in l.Mæuius.§.duobus. ff.de lega.ij.& Pet. de Anchar.in c.j.de conces.præben.& in consi.iij.& consi.lxxvij.& Ioan.de Imo.in c.ex literis.de cõsti.Bal.in c.ex parte.eod.tit.& in c.preterea.de dilatio.Old. consi.lxxx.Ioan.And.in c.unico.de plus peti.Barto.in l.aut damnum.§.quisq;. ubi bonus tex.ff.de pœn.Barb. in d.c.ex literis.& in d.cap.præterea. & in l.si ita stipulatus. in xvij.& xviij.col.ff.de uerb.oblig.& uide Bar.in d.§.duobus.in xiij. col.in pri.in uersi. secundò inducitur. & Ioan.And.in addi. Spec.in tit.de pœnis.in fin.princ. Et quid de dilatione data alicui per legem, an confundatur cum cõuentionali dilatione, uel incipiat à die primi termini conuentionalis. Vide Bald.in l.fin.C.de repud.hæred.facit text. in l.capite quinto.ff.de adulte.& quod in simili not.Barto. in l.fi.§.quoties. ff.de public.]

† Duo fecerunt pacem,& promiserunt sub certa pœna se non offendere, demùm unus offendit alium, & ille sic offensus offendit postea offendentem, quæritur nunquid posit agere ad pœnam contra primum offendentem, ex quo ipse postea offendit. Abb. in cap. bonæ memoriæ. el j. in iij.col.de elec. & in cap.quemadmodum. de iureiuran. dixi suprà, in uerbo, Pax.]

† Pœnæ appositio tollitur, ubi contractus non tenet: quia est contra ius: ut no. gl. in c.ij.de preca. Secus,si contractus sit præter ius: quia tunc tenet pœnæ appositio,etiamsi sit nullus. Ad hoc c.dilecti.& c. per tuas.de arbi.& quod no. in regula,accessorium.de reg.iur.lib.vj.& gl.in l. pacta quæ contra.C.de pac.& no.in c.significantibus.de offic. deleg. Abb. in d.cap.ij.]

† In materia pœnali prouisio concepta in ueram formam non extenditur ad fictam & præsentatam. facit text. in l.iij.ff. de nego.gest.Abb.in c.graue.in ij.col.de præben. uersi.ex quo potes colligere.]

† Vbi iure duo sunt æquiparata, pœna addita in uno, uidetur in alio repetita.Pro hoc text.cum gl.in c.si postquam.in fin. de elec.lib.vj.facit l.ij.ff.ad Tertul. Itẽ si in fine alicuius statuti pœnalis sit aliqua additio, pœna apposita in prin.uidetur repetita in alia additione: ex quo enim adijcitur, uidetur,quòd sit pars illius statuti.Et intellige,cùm dicitur, Adijciens,uel idem iudicium esse uolumus. Abb. in c.de multa. post gl.de præben.in vij.col.quam gl. communiter sequuntur doc.Ego addo Lap.in cle.statutũ.de elec.ubi uoluit hoc super uerbo,consuetudine.quod do.Car.ibi dicit esse singulariter notandum: quia id, quod uenit per modum addẽdi, sit pars illius,cui additur l.sed si manente. ff.de preca.In contrarium facit tex.iuncta gl.in cle.ij.in §.fi. in uerbo, sanctioni.de uita & ho.cle.ubi sanctio illa est pœnalis,& papa facit additionem illi sanctioni.& tamen gl.ibi dicit, q illa additio non erit sanctio, quasi uelit, quòd cùm sanctio sit pœnalis, additio non erit pœnalis, adeò quòd pœna apposita in sanctione, non uidetur habere locum in additione. Concorda illam gl. esse uerá, nisi statuens apponat aliquod uerbum in additione, quod esset repetitiuũ omnium existentiũ in statuto.per tex.d.c.de multa.in uerbo, hoc idem in personalibus.& ibi per do. Ant.facit quod legitur & no.in l. Titia.§.j. ff.de uerb.oblig.]

† Pœna pecuniaria pro delicto imposita, præsumitur ex auaritiæ fonte leuata, si imbursetur: sed si causa correctionis, & fonte charitatis exigatur, quod præsumitur, si pauperibus erogetur, tunc est licita: ut concludit Abb.post Host.& Io. And.in c.clericorum.de uita & hone.cleri.in fi.]

† Pœna non debet executioni mandari, donec sentẽtia super eo sit lata,& in rẽ transeat iudicatam,c. cùm secundũ leges. de hæreti.lib.vj.Inno.in c. bonæ.de æta.& quali.Et pro limitatione.d.ca.cùm secundum.uide Abb.in cap.peruenit. el j. de appell.]

† Pœna adiecta à testatore non concernit,nisi bona obuenientia ex testamento ipsius. Abb.in c.Raynaldus. de testa.in ij. col.unde non extenditur ad bona subiacentia restitutioni ex testamento alterius:& pœna posita ex contrauentione committitur ex sola contrauentione facti, quanquam contrauentio,seu contradictio,nõ habuerit suum effectũ. Abb. in c.Raynaldus. in vj.col. de testa. Et ibidem si quis promisit aliquid habere ratum, non committitur pœna, si cõtrauenerit de facto: secus si promisit habere firmũ id,quod factũ est.gl.sing.cõiuncta doctrina Bar.in l.id, quod pauperibus. C.de episc.& cleri.]

† Pœna apposita à testatore onerat hęredem ad eius obseruãtiam, & naturaliter obligatur oneratus defuncti uoluntatẽ obseruare:ut in c.cùm in officijs.de testa.licet aliæ pœnę iuris non sint obseruandæ in foro conscientiæ. gl. in c. fraternitas.xij.q.ij.quia pœnæ referuntur iudici, ut satisfiat Reipub.læsæ & fraudatæ ex delicto:quæ ratio cessat in foro animæ, cùm ibi principaliter imponatur pœna in fauorẽ Dei. Facit quod uoluit Inno.in c.sicut dignũ.de homi.Item quia forus contentiosus non intendit animarũ saluti,sed ut plurimùm respicit argumentum delinquentis. Abb.in d.c.Raynaldus.de testa.in x.col.in glo.in uerbo,adijciens.ubi ualet pœnæ oppositio, quatenus sufficit patrimonium testatoris: & pœna dicitur esse id, quod diminuit patrimonium alicuius:ut no.Io.Ant.in c.fi.de elec.lib.vj.Abb.ubi ſ.

† Pœnam exilij ac uerberum habet ecclesia. Abb.in c.j.de calumnia.& in c.ad audientiam.de cri.fal.]

Pœna à quibus imponatur, uel nõ, uide ĩ. eo.per totum.& ſ.eo.uersi. xxiij. quòd à iudice,non tamen incompetenti. Itẽ à testatore. Item à contrahentibus. Item à compromittentibus. Item à statuto, & de singulis dicetur ĩ.§.seq.

Pœna à iudice in sententia licet non sit expressa, tamen habetur pro expressa, si declaratur, delictum esse cõmissum.Bar. in l.si te.C.de infamibus.uide Bal.in l.si quis non dicam. de epi.& cle.& ĩ.in uerbo, Pœnæ petitio. uersi.x.Item,

Pœna non potest iniungi à sacerdote in confessione sacramẽtali,ut quòd confitens restituat malè ablata sub certa pœna. ſ.uerb. Clericus.Item,

Pœna per legatum prouinciæ potest apponi.Sed an sit perpetua,uel temporalis,uide Io.de Imo.c.fi.de offi.lega.

Pœna non imponitur, nisi ubi à lege reperitur imposita. Bald. in l.iij.C.de sacrosan.eccles.& ſ. in uer.Pœna, & Vsura.uer. iij.Item in casibus similibus.Innoc.in c.qualiter & quando. el ij. de accus.& Bal.in Marg.uerb.Pœna.in fine.

Pœna per iudicem imponi potest responsuro, ut respondeat ueritatem,& exigi potest,si ueritatem non respõdeat.Bart. & doc.in l.iij.§.j.ff.ubi pu.edu.deb.

Pœna poteſt apponi per iudicem in ſentẽtia. l.iij. & ibi Angel. C.de re iudi.non tamen per arbitrum. Bald. in l.quid tamẽ. §.fin.ff.de arbi.ubi Bartol. Lanfranc.in tract.de arbi.j.parte, iij.col.& in vij.parte,x.q.Sed uide omnino Bart.in l.j. C. de uſur.fiſcal.lib.x.& in d.§.fi. & ibi Pet.de Sun. & in l.arbiter. eo.tit.Adde Bal. Ang.& Imo.in l.ij.ff.de pub.iudi.& ſ̃.uerb. Arbiter.uerſi.lvj.

Pœnæ nõ poſſunt imponi per eos,qui diſponere non poſſunt. Addo no.per Bal.in auth.ſed nouo iure.in ij.col.de ſer.fugi. & j̃.uerb.Pœna committitur.circa finem.

Pœna filio offendenti patrem imponi debet arbitrio patris. j̃.uerb.Pœna arbitraria.

10 Pœna poteſt poni in contractu procuratoris cõſtituti ad cõtrahendum,& in contractu pacis per ambaſiatorẽ,& in contractu rectoris eccleſiæ nomine eccleſiæ. Abb.in cap.iiij. de precar. Ang.in l.bene à Zenone.de quadr.præſcript. & plenius per Alex.in l.ſolutum.§.fi.ff.de pig.actio.& infrà, Procurator contrahit.uerſi.viij.

Pœna per ſtatutum imponi non poteſt conſanguineis clericorum.Bar.in l.j.ff.de his,quæ pœ.nomi.

Pœna per epiſcopos imponi poteſt prohibitionibus honeſtis, ubi à iure prouiſum non ſit, quia habet merum & miſtũ imperium.c.j.de cõſtit.in vj. & Bal.in Marg.uerb.Vniuerſitas. uerſi.iij.Item,

Pœna à contrahentibus matrimonium non poteſt imponi. ſ̃. uerb.Matrimonium qua forma.uerſi. iiij. Item nec à ſponſis in contractu ſponſalium, etiam cum iuramento,niſi quo ad extraneos. Bar.in l.mulier.C.de ſpon.uide Bar. latè in l.Titia.in princ.ff.de uerb.oblig.

Pœna à iudice imponi poteſt reſpondenti poſitionibus.j̃. uer. Poſitionibus reſponſio.uerſi.xxiiij.

Pœna alia,quàm ſtatuti, non poteſt imponi per iudicem,quando uerba ſtatuti ſunt imperatiua ad iudicem. Bal. in l. in eũ. C.de fur.uide j̃.eo.in uer.Pœnę diuerſæ.uerſ.xlvij.& in uer. Pœna alteratur.uerſi.xxxiiij.

Pœna à iudice incompetenti non poteſt imponi.Bal in Marg. uerb.Factum.uerſic.x.& no.in l.certa. C. quando prouo.nõ eſt neceſ.

Pœna non appoſita per partes nõ poteſt apponi per notarium de conſilio ſapientis.ſ̃.uerb.Pœna inualida.uerſi.xxxij.

Pœna per teſtatorem apponi non poteſt hæredi, ſi executor teſtamenti non faciat capellam. Bal. in l.j.v.oppo.C. de his, quæ pœ.nomi.

Pœna carceris an imponi poſsit laico per iudicem eccleſiaſticum ſ̃.uer.Iudex eccleſiaſticus.uerſi.xiij.quòd ſic.

20 Pœna ſpiritualis,ſcilicet excommunicationis,poteſt per cõſtitutionem epiſcopi imponi cõtra fures,uel alios criminoſos.Bal.in l.ſi quis ſeruo.in fi.C.de fur.ubi etiam dicit,quòd non habet locum in delicto ficto,ſed perfecto.

* Pœná poteſt teſtator in teſtamẽto imponere, adimereq; hæreditatem hæredi, ſi uoluntati ſuæ non obtemperauit, & in alium transferre.§.diſponat.in auth.de nup.l.quoties.C de donati.quæ ſub modo. utrum. de condi. appo.l.j. ubi Bald. opp.v.& Corn. in princ.C.de his quæ pœn. nomi.§.fin. ubi Doct.Inſti.de legat.c.Raynaldus ubi Doct. de teſtamẽ.Bal. in l.fi.C.de fideicom.Bar.in l.j.§.item ſi ita.ff.ad l. Falc. Soc. in rub.ff.de his quæ pœn.nomi.Illuſt.Car.Pariſ.con.xcj.nu. lx.uol.ij.Aemilius Maria Manoleſſus.

Pœna conuentionalis an pacto nudo promittatur.ſ̃.Pœna inualida. uerſic.ij.quòd non,niſi interſit.

* Pœna cùm extra iudicium in conuentione appoſita eſt, non eſt ſpectandum, an tanti interſit, ſed etiam ſi nõ tanti interſit, quod conuenerat inter partes, factũ fuiſſe,cùm ciuili tamen,tum etiam canonico peti iure poteſt.l.ij.§.fin. iuncta l. ſeq.ubi gl.Bart.& alij,l.ſtipulatio iſta.§.alteri.ff.de uerb.oblig.gloſ.in §.alteri.Inſtit.de inut.ſtipu.c.ſuam.ubi Innoc. & Abb.in ij.not.& alij doct. de pœn.c.dilecti.ubi Abb.nota.v. de arbit.Iaſon conſil.xlix.in princ.uolu.iij. Aemilius Maria Manoleſſus.

* Cùm conuenit inter partes, ut aliquid fiat, & niſi factũ fuerit, pœna centum aureorum fuerit appoſita, pars nõ poteſt petere, & pœná,& ut id, quod cõuenit,fiat,ſed altero debet eſſe cõtẽtus, niſi in cõtractu hæc eſſent uerba,Rato manẽte pacto.l.prædia.ff.de actio.empt.l.duo ſocietatem.l. ſi quis à ſocio.ff.pro ſoci.l.qui fidem.ubi Bart.ff. de tranſact.l. ita ſtipulatus.la grande.in extre.ff.de uerb.oblig.apud Celſum.§.Labeo.il j.ff.de doli excep.l.cùm proponas. ubi Bart. C.de tranſact.glo.& doct.in l.ij.C.de iure emphyt.Bart.in l. cùm pater.§.libertis.ff.de leg.ij.Bal.in l.ſi defuncto.C.locati.Sal.in l.quoties.la j.in extre.C.de fideicõ. Ang.in §.actionũ.Inſti.de acti.gl.& Doct.in c.fi.locati.in c.cùm inter R.ſeniorem.de elect.Iaſ.conſil.xlix.num.1.uol.iij. Aemilius Maria Manoleſſus.

Pœna cùm ſuccedat pro intereſſe, non poteſt poni maior duplo: quia nec intereſſe poteſt æſtimari ultra duplum.gl.in l. ſtipulatio iſta.§.j.& §.alteri.ubi per Alex.de uerb.obli. in gl. in l.j.C.de ſen.quæ pro eo, quod inter.profe. aliàs etiá quadruplum poteſt excedere.gl.xij.q.ij.cùm deuotiſsimam.

Pœna dicitur, ſi promitto tibi decem, niſi ſoluam quinq; ante menſem.Bal.in l.cùm allegas.v.opp.C.de uſur.

Pœna adiecta dationi quantitatis, etiá à non ſolito fœnerari, præſumitur in fraudem uſurarum. gl. & Bar.in l.Iulianus.§. idem Papinianus.ff.de act.emp.& no.in c. ſuam. ubi Innoc. de pœn. Quod uerum, niſi ſit poſita in teſtamento,ſi modò ſit poſita ſine temporis dinumeratione. l. j. ff. de penu lega. aliàs ſecus.l.iij.§.fi.de annu.leg.& Pet.de Sun.in l. Iulianus. §.ibidẽ.ff.de actio.emp.uide do.Alex.conſi.cxix.ij. parte,& per Ant.de Pra.uete.in conſi.Paucis urar.quod eſt poſt cõſ. xlv.Alex.in iiij.parte,ubi dicit etiam pœnam iuramento nõ firmari.Sed ipſe tenet contrarium in.l.ſtipulatio iſta.§.alteri.pen.col.de uerb. oblig.ubi tenet contra Ang. quod etiam uide per Alex.in conſi.ſeq.xlvj.iiij.parte,& conſi.ſequ.& in cõ.lxxviij.ea. parte.& plenius in l.ſtipulatio iſta.§. alteri.de uerb.oblig. ubi ponit quid ſi deponatur in contractibus, & quid in teſtamentis,& quid in ſententia, & quid in compromiſsis, & quid ſi in tranſactione, & quid ſi pœna conſiſtat non in pecunia, ſed in facto. & per Bartol.in l.in ſtipulationibus.de uerb.oblig.

† Et per Franc.Are.in l.lecta.ſi cer.peta.& do.Iaſ.May.Inſti.de actio.§.omnes.]

Pœna conuentionalis maior legali promiſſa tenet.Bar.in l. nõ impoſsibile.ff.de pactis.

Pœna uidetur inſolidum à pluribus promiſſa in facto indiuiduo: quia pœna,& non actus,cui apponitur.Alex.poſt Bar. contra Imol.in l.v.§.fi.de uerb.oblig. & Bar.in l.iiij.§.Cato. in vj.q.eod.tit.& in l.fi.ij.q.de duo.re.& in l.ſtipulatio iſta.§. ſi quis dolum.de uerb.obli.& in l.ſi qui.§.utrum. & ibi Bar. de re.du.& in l.ſi eum.§.qui iniuriarum.ſi quis cau.

Pœna conuentionalis ſuper diuortio, ualet.Paul. de Caſtr. & Alex.in l.ſi ita ſtipulatio.de uerb.oblig.

Pœna conuentionalis debet applicari parti, non fiſco.Io.And. in Mercuriali.in regula, bona fides. per l.ſi duo.§.pe.ſi quis cau.Alexan.in l.agraria.de termino moto. & eſt tex. ſing.in l.ſi quis maior.C.de tranſact. & ibi doct. & Alexan. in l. uero.ſolu.matri.

Pœna de ſtando ſententiæ arbitri condemnatoriæ ad dandũ, dicitur in fraudem uſurarum : quia dicitur adiecta dationi, & non facto.Bar.in l.naturalis.§.quod ſi faciam. de præſcri. uerb.& in l.cùm proponas.C. de dolo. in ij. col. in princ. & per Bald.in l.cùm allegas.iij.oppo. C. de uſur.uide infrà, in uerbo,Pœna cõpromiſsi.in uerſi. x.& per Alex. in l.v.§. ſtipulatio.de uerb.oblig.poſt Bar.Pau. & Rapha.ibi.& Pau.in d.l.cùm proponas.

10 Pœna adiecta facto,puta dationi pignorum,uel fideiuſſorũ, non præſumitur in fraudem uſurarum, niſi à ſolito fœnerari ſit appoſita.gloſ.Cyn.& Bal.in d.l.cùm allegas.iij. colum. in iiij.oppo.& omnino per Anto.de Pra.uete. in d. conſi. & ibi Alexan.conſi.ſequ.xlvj.& ſeq. & in conſi. Callimachus. lij.in iiij parte.& Bartol.in l.cùm ſtipulati ſimus.de uerbor. oblig.in l.quamuis.de ſolu.aliàs l.Callipodius.& in l. rogaſti.§.ſi tibi.ff.ſi cer.peta.Ang.in repertorio,uerb. Vſurarius, Pau.de Caſt.in l.ſed & ſi quis.§.fi.ſi quis cau.ubi etiam Bart. Bal.Ang,& Bar.in l.cùm ſeruus.de condit.& demon. ubi dicit dici in fraudem,etiamſi ſit dictum,quòd ueniat ad iudicium ſub illa pœna. Addo modernos in l.v.§.fin. ff. de uerb. oblig.Bar.& doct.in l.ſtipulatio iſta.§.alteri.ff.de uerb.obli. & infrà eod.in uerſic.ſequen.& Anto.de Pra.ut in d. conſil.

& Alex.

& Alex. in consi. xlvj. iiij. parte, ubi uide quid si sit adiecta in contractu transactionis, de quo etiam in consil. lxxviij. iiij. † parte. & in d. §. alteri. in l. stipulatio. de uerb. oblig. † Et per do. Ias. May. Insti. de act. §. omnes. nu. xv.]

Pœna adiecta in contractu an & quando dicatur in fraudē usurarum. not. in l. cùm allegas. de usur. & ibi Bal. in l. magnam. de contrahen. & commit. stip. Ioan. de Por. in l. stipulatio. §. alteri. de uerb. oblig. & j. eod. uer. proxi. & seq.

Pœna adiecta dationi non potest esse ultra legitimum modū usurarum: secus, si facto. gl. in l. sed & si quis. §. quæsitum. & ibi Bar. in repe. in fi. ff. si quis cau. & si tunc petitur, quando excedit, obstat exceptio doli. Bar. post gl. in l. Iulianus. §. idē Papinianus. ff. de actio. emp.

Pœna adiecta facto, quòd sit loco dationis, an sit in fraudē usurarum, an pro interesse. Iac. Butr. in consi. j. & Bar. in l. rogasti. in §. si tibi. in fi. si cer. pet. in d. l. cùm seruus. ubi refert Dy. ibi & Cyn. in d. l. cùm allegas. & ibi Salic. & Anto. de Pra. ueteri in d. consi. ubi plenè. & seq. uolentes, quòd si sit apposita pœna pro mille, quòd ueniat ad audiendum præceptum, si contrafecerit, quod dicitur adiecta in fraudem usurarum, cùm principaliter sit adiecta dationi pecuniæ, non autē facto. Quod est uerum, secundum Bar. quando quis tempore contractus cōuenit de stādo in iudicio, & ibi cauetur de stādo in iudicio sub pœna, tunc non præsumitur in fraudem usurarum, l. sed & si quis. in fin. ff. si quis cau. ubi glos. Addo Bal. in d. l. cùm allegas. in iiij. oppo. in uersi. & hîc dubitatur. ubi refert Bart. & alios in d. l. cùm seruus. ubi in effectu facit differentiam, utrum consueuerit fœnerari, uel non. primo casu præsumitur in fraudem, aliàs non.

Pœna dicitur, etiamsi in instrumento continetur, q̃ Titius soluet decem nomine interesse, nisi tradat rem, & hoc, nisi probetur interesse: unde nō potest peti, stante statuto, quòd nō possit peti pœna, nisi probetur interesse. Bal. in d. l. cùm allegas. iiij. oppo. uersi. sed pone.

Pœna conuentionalis an committatur, si partis non interest. j. uerb. Pœna cōmittitur. uersi. x. & xlj. & quòd non. & uersi. xxx. Et an si sit error. ibidem. uer. xlj. quòd non.

Pœna si sit minor, quā interesse, potest peti quod plus est. Bar. in l. qui fidem. in pen. q. ff. de transact. etiamsi sit maior. infrà eod. uersic. xviij.

Pœna contractus cui applicetur. infrà uerbo, Pœna applicatur. uersic. xxvij.

Pœna conuentionalis si excedat, interesse petitum potest peti. Bar. in l. Lucius Titius. in fine. de actio. emp. Addo Innoc. in ca. suam. in fi. de pœnis. qui dicit, quòd licitè petitur tota pœna, etiamsi excedat interesse. uide etiam infrà in uerbo, Pœnæ petitio. uersi. xxxvj.

Pœna an possit excedere quadruplum interesse cōmunis, uel conuenti. Bal. in l. j. vij. col. C. de sen. quę pro eo, quod inter. profe. in l. si quis seruum. C. de ser. fugi. quòd non.

20 Pœna conuentionalis uidetur remitti, si creditor petat sibi solui debitum principale. suprà uerb, Obligatus. uersic. lxv. in Spe. de arbi. §. viij. uersi. sciendum. Addo Bar. in l. commissoriæ. C. de pac. inter emp. & uen. An autē creditor recipiendo simpliciter sortem, uideatur remittere pœnam conuentionalem, uide Bar. & alios in l. fi. ff. de eo, quod cer. loco. uide infrà in uerbo, Pœnæ petitio. uer. ij. & uerbo, Pœnæ remissio. uersi. xvij.

Pœna conuentionalis non cōmittitur contra offensorem suū, sed pœna publica sic: ut plenè per Bal. Io. de Imo. & Alex. in l. semel mora. solu. matri. & singul. per Alexan. in l. j. ff. si qua. pau. fe. di. & sup. uerb. Offendens. uersi. xxiiij. & uerbo, Pax rumpitur. uersic. xxj.

Pœna conuentionalis in cōtractu pacis posita potest peti per secundum offensorem contra primum, secundum Alex. in d. l. j. ff. si qua pau. fe. di. ubi etiam dicit eam non posse peti, quando nō cōstat quis prior offenderit. & s. Pax rumpitur. uersic. xxvj.

Pœna cōuentionalis censetur repetita in prorogatione termini. Bal. in l. j. x. q. C. de his, quæ pœ. nom. & in l. acceptam. de usur. Pau. de Cast. in l. lecta. si cert. petat. in l. Celsus. de arbi. in l. insula. §. j. loca. uide omnino dicta per Card. in clem. j. § nos. ult. col. de iureiur.

Pœna apposita contrafactioni licet tollatur, tamen remanet prohibitio. l. usurpationem. & ibi Salice. Cod. de uectiga. & commiss.

Pœna loco sortis posita inducit nouationem: sed secus est, si est posita loco accessionum. Bald. in l. j. x. colum. C. de his, quæ pœ. nom.

Pœna in iudicio cōmissa potest purgari per pœnitentiam usq; ad litis contestationem. Bald. in authen. habita. penult. col. C. ne fil. pro patre.

Pœna conuentionalis reducitur ad minorem, si æqualis pœna promissa non fuit per partes. in Specul. de arbit. §. viij. uer. sed circa. l. fi. C. de pac. dota. & uide infrà, in uerbo, Pœna cō promissi. in fi. & Alex. in l. si dę meis. de arbi. in princ.

Pœna an sit in obligatione, quando quis promittit se aliquid daturum, uel facturum sub pœna. in Spec. de acti. seu. peti. §. iij. uersi. quando autem. & seq. uide etiam Spe. in tit. de arbi. §. fi. uer. quid si plura.

Pœna ex illicito contractu applicata fisco nō facit dici causam criminalem. s. uerb. Causa criminalis. uersi. iiij.

30 Pœnam potest in contractu opponere procurator ad contrahendum. infrà, Procurator contrahit. uersi. viij. Item per ambasiatorem. s. Ambasiator.

Pœna in contractu apposita uni partium non committitur in alteram partem contrauenientem, licet pœnæ adiectio prędicta ualeat, ut j. §. proximo. Alex. in l. si de meis. in princ. de arbi. & Bald. in ca. j. qualiter dominus propriet. priue. in usi feu. Adde Bal. in l. fi. C. de indi. ui. tol. & in l. sed si interpellatus. §. si ex altera. de arbi.

Pœna inter absentes promitti non potest. suprà, Pœna inualida. uersic. ult.

Pœnæ restitutio an surgat ex restitutione in integrum ad principalem obligationem. in Spec. de restit. in integ. §. j. uersic. hoc autem scias.

Pœnæ in contractu effectus quis sit. in Spec. de emp. & uen. §. j. super uer. pœna. & super uer. & sing. & super uersi. sub pœna. & uer. seq. Item,

Pœna conuentionalis an possit apponi in contractu habente pœnā legalem, ut in emphyteusi: & si apponatur, an & quæ committatur, & an utraq;. in Spe. de loca. §. vj. uersic. xxxv. quæritur, quòd non.

† Pœnæ conuentionales an & quando peti possint, uide do. Alexan. de Imo. in consi. iij. & in iiij. & ult. col. in ij. parte. & do. Ias. May. Instit. de act. §. omnes. nu. 12.]

Pœnæ conuentionalis materiam supple j. uerb. seq. per totū.

Pœna committitur, uel non, ut j. eo. per totum. & s. uer. Obligatus. uer. xxvj. & uer. lj. & uer. lxj. & uer. 100. & uer. cxxj. & j. uerb. Promitto. uer. viij. & uer. v. & seq. cum alijs uersiculis.

Pœna contemptus mandati committitur etiam contra auxiliantem. s. Auxilium. uer. ix. & xxxiij.

Pœna adiecta facto indiuiduo cōmittitur cōtra omnes, si unus ex pluribus hæredib. promissoris contrafacit: secus, si unus ex pluribus promissoribus contrafacit. Alex. post Bart. in l. j. §. item si in facto. de uerb. obli. & Bar. in l. iiij. §. Cato. iiij. & v. oppo. eod. tit. & ibi Alex. vij. col. & j. eod. uersi. v.

Pœna facto diuiduo adiecta, si unus hæredum contrafacit cōmittitur contra illum tantùm. tex. sing. secundum Rapha. & Alexan. in l. iiij. §. Cato. j. col. uer. at si de eo. de uerb oblig. & ibi per eum in ix. col. & in l. v. §. fi. eo. tit.

† Pœna adiecta uenditioni nō habet locū in uēditione nulla.]

Pœna non committitur contra omnes, si unus contrauenit ex pluribus promittentibus iudicatum solui. doct. & Bartol. in l. v. §. fin. de uerb. obliga. & Alexan. in §. Cato. x. col. & in d. §. fin.

Pœna de stando sententiæ arbitri non committitur: si recedatur ab arbitrio boni uiri. j. uerb. Pœna compromissi. uersi. j.

Pœna non soluendi in termino, non committitur contra appellantem, licet terminus labatur post primam sententiam. Item nec si is, cui debet solui, appellauit, & succubuit. in pra. Papien. tit. de sententia in causa appel. uer. causis. & j. Terminus ad soluendum. uersi. ult.

Pœna per pactum nudum etiam incontinenti nō cōmittitur, nisi intersit. l. seruus. & ibi gl. & Bar. de ser. export. & s. uerb. Pœna inualida. uersic. ij. Alex. in l. j. q. viij. Item si in facto. de uerb. oblig.

Pœna cõtra obligatum reddere rationem intra terminum, nõ committitur, si in redditione est erratum in calculo. Bart. in l. quamuis. de condi. & demonst.

10 Pœna non committitur per contrauentionem de facto, sed de iure, in transactione. gl. Bar. & doc. in l. ubi pactum. in fin. C. de transact. no. in l. si uenditor. j. respon. de ser. expor. l. ij. & ibi Bar. C. si man. ita fue. alien. Sed Alex. contrà in l. stipulatio. §. si quis fortè. de uerb. oblig. per d. l. ubi. Addo l. continuus. §. cùm quis. ubi Bar. ff. de uerb. oblig.

Pœna semel committitur, non pluries. l. si duo. §. j. ff. de arbi. l. si sic. de uerb. obli. nisi sit dictum, toties quoties, &c. doc. & Odo. ibi. & Bart. in l. qui fidem. de transact. uel clausula, Rato manẽte pacto. per Bal. in l. ij. in iiij. col. C. de iure emphy. & ibi gl. Bar. & doc. & suprà, uerb. Clausula, Rato manente. uersic. v. Sed dicta clausula non id operatur, nisi sit expressum, quòd sæpius committatur, & ex uno facto non nisi semel potest committi, sed ex diuersis pluries. in Spe. de loca. uersi. xxxviij. & ibi Bal. in addi. uer. pœna legalis. & in Spe. de arbi. §. fi. uer. quid si dictum fuit in cõpromisso, quòd pœna pluries committatur.

Pœna iniuncta syndico, & uniuersitati, committitur pro dimidia contra utrumq;. Bal. in authen. causa, quæ. de epis. & cleri. in ij. col.

Pœna de intrante palatium, intelligitur committi, quando intrat, præsente Potestate, non quando absente. Bart. in l. ij. de auro & arg. legat. uide ĩ. uerb. Pœna extenditur. uersi. xiij.

Pœna excõmunicationis iniuncta contumacia à lege, non afficit ipso iure: secus, si ab homine. glo. in c. j. de sagit. & in ca. fraternitate. lxiij. distin.

Pœna non committitur contra eum, qui promisit factum alienum, si fecit quod potuit. Sicul. in c. significantibus. in fi. de offi. deleg. & in c. gemma. de sponsa. & ibi Ant. de But. in cle. j. §. præterea. & ibi Car. de iureiur. & Fede. de Sen. consi. ccij. Bar. in cons. Maritus promisit. & Alex. in l. qui autem. §. j. de consti. pe. & ĩ. Periurus. & ĩ. Promissio.

Pœna non cõmittitur, nisi concurrant omnia requisita ad eius commissionem. Bald. in cap. j. qualiter dominus propriet. priue. & Alex. consi. xxxiij. ij. parte. & ĩ. Statutum de maleficijs. uersic. lxiij.

Pœna an committatur, quando promissor non dedit cum potuit. per doct. & Alex. in l. ita stipulatus. v. char. de uerb. obli.

Pœna non committitur, si obligatus etiam cum iuramẽto soluere intra terminum non soluit, propter protestationem ei factam, ne soluat, per partem, uel per iudicem. Bald. singulariter in l. fin. ff. de lege commis. & suprà uerbo, Obligatus. uersic. iij.

Pœna contractus etiam committitur tota, licet pro parte sit satisfactum. l. Lucius. cum glos. ff. de actio. empt. & in Spec. de act. seu peti. §. iiij. uersic. quando autem. & seq. de loca. §. nũc aliqua. uersic. xxix. & uersi. lxxiij. & in tit. de arbi. §. viij. uer. quid si plura. & seq. l. ij. & ibi doc. & Alex. ff. in ius uocati ut eant. Sed si offeratur pro parte, pro qua commissa est, quia non sit in totum seruata promissio, obstat exceptio in totũ, si tota pœna petatur: & per talem oblationem euitatur tota. Sed non facta oblatione, obstat exceptio tantùm pro ea parte, pro qua non fuit contrauentum. no. sin. Fulg. & Alexan. in l. si seruus. §. si plurium. si quis caut. & in l. v. §. fi. de uerbo. obliga. & Bald. in l. cùm sit. de sepul. uio. & infrà eodem. uersiculo xxxvj.

† Pœnæ commissio quando conditio in contractu bonæ fidei per alterũ est impleta pro parte sua, alter constituitur in mora irregulari sine alia interpellatione: ut in l. curabit. C. de actio. empt. An dispositio, scilicet loquens in usuris recompensatiuis, uel in usuris succedendis loco interesse, extendatur, & habeat locum in materia qua strictius proceditur, uide do. Barth. Soc. in consi. clxiij. incip. Pro facto. uer. sed ad hoc fundamentum. cum uer. seq. in ij. parte.]

20 Pœna in exceptione concessa uniuersitati tota committitur, etiamsi uni de uniuersitate sit contrafactum. Bal. in l. pe. iiij. col. C. de condi. infer.

Pœna præcepto adiecta de discombrando domum committitur, si discombrare cesset, uel discombrat, & iterũ occupat. Bartol. in l. sicut. §. superuacuum. in ij. col. ff. quibus modis pig. uel hypo. sol.

Pœna de stando iuramẽto partis non committitur, si promittens prosequatur causam usq; ad sententiam, quæ cõfirmat iuramentum iam præstitum: quia censetur eam prosecutus pro confirmando iuramẽto. not. in l. admonendi. & ibi doc. ff. de iureiur. Item,

Pœna committitur contra hęredem grauatum soluere decem intra terminum, si soluat minus: sed ea soluta, facit repeti solutum. Bal. in l. j. xiiij. q. C. de his, quæ pœ. nomi.

Pœna statutorum committitur contra minorem, sed datur restitutio in integrum. Sed

Pœna iuris communis non committitur contra minorẽ, quia collectas, uel gabellas non soluit. Bartol. in l. ij. C. de fund. patri. lib. xj. Adde Barto. in l. Imperatores. §. j. in fin. ff. de publica. Et

Pœna apposita constitutioni negatiuæ non committitur, nisi per moram, quæ fiat per interpellationem temporis, uel hominis. Sed

Pœna constitutioni affirmatiuę apposita, committitur sine interpellatione, uel monitione. Inno. & Host. in c. extirpandę. de præben. & ibi Abb. in §. qui uerò. Bald. in l. si mora. in fi. j. col. & in l. cùm mulier. xxiij. col. uer. quæritur, an accusator. sol. mat. & in Marg. uer. Pœna. uer. fi. Addo Bal. in l. & si post tres. in x. col. in uersic. vj. & ult. quæro. ff. si quis cau. & infrà, Monitio. uersic. xxxix.

Pœna propter moram non committitur, nisi præcedat monitio: secus, propter factum. s̃. Monitio. uersi. v.

Pœna contractus locationis committitur, quando emptor nõ uult stare colono, scilicet contra locatorem, non autem pœna compromissi, quando arbiter iussit locari, & locatio fuit facta, si postea locator uendidit. Bart. in consi. Præcepit, &c. & Bar. in l. si fideiussor. §. fi. de lega. j. & in l. si hæres. de actio. empt. & in l. in numeratione. de sol. & ĩ. in uer. Pœna cõpromissi. in uersi. xx.

30 Pœna in stipulatione rati adiecta non cõmittitur, nisi quatenus interest, non haberi ratum. l. si compromissa. & l. stipulatione. ff. rem ra. ha. & ĩ. in uer. Pœnæ petitio. uersi. xxxiij.

Pœna inter mercatores nõ committitur, nec cõmissa peti potest, quãdo inter eos ex forma statuti debet de ęquitate procedi. Io. Pet. in l. hac cõsultissima. §. ex imperfecto. de testa. & ĩ. in uer. Pœnæ petitio. uersi. xj.

Pœna adiecta hæredi quod satisfaciat arbitrio executoris, si noluit arbitrari, propter quod ad episcopum deuenitur, nõ committitur, si non satisfacit hæres arbitrio episcopi post annum. Bartol. in l. mulcta. de condi. & demon. quia quo ad commissionem pœnæ in ultimis uoluntatibus non receditur à persona, ut ibi. & Bal. in l. j. in ij. opp. C. de his, quæ pœ. no. & infrà, in uerbo, Pœna extenditur. in uersic. xv. & infrà eod. uersic. xxxij.

Pœna contra uniuersitatem non committitur, nisi leuato uexillo, & pulsata campana, & præcedente deliberatione concilij committat delictum. Bar. in l. aut facta. §. fi. in iiij. col. in uersi. ulterius quæro. ff. de pœnis. gl. in l. aliud. §. refertur. de reg. iur. l. semper. §. ij. quod ui, aut clàm. & in l. metum. §. animaduertendum. quod met. causa. Bart. in l. sed si ex dolo. §. sed an municeps. ff. de dolo. Pau. de Cast. con. lxxxviij. Addo tamen, quòd si delictum fuisset commissum per aliquos de uniuersitate, & nõ seruata dicta solennitate, & postea sequeretur ratihabitio aliorũ. certè hoc sufficeret ad puniendum uniuersitatem. Ita Inno. in c. grauem. de sen. excom. & Bar. in d. l. aut facta. §. fi. in ult. col. in uer. puto tamen.

Pœna committitur quandoq; contra non peccantem: contra appellantem uerò seruata forma etiam in eo, in quo formã seruauit. no. Card. in clemen. constitutionem. §. insuper. in princ. de elect.

Pœna non committitur contra promittentem sub pœna non mouere litem, si fecit citare, & citatus non comparuit. sup. uerbo, Citatus.

Pœna in totum committitur ex contrauentione pro parte: ut sup. eod. uersic. xix. nisi de æquitate canonica, per c. tuam. de pœnis. Bart. doct. & Alex. in §. Cato. de uerb. oblig. & in l. v. §. fin. eod. tit. & in l. si seruus. §. si plurium. si quis cau. Bal. in l. cùm sit. de sepul. uiola.

Pœna quando committatur ipso iure, aliàs ipso facto. s̃. uerb. Ipso facto. per discursum.

Pœna

Pœna contra persistentem in lite usq; ad litis contestationem, habet locum etiam in persistente usque ad iuramentum calum.§.Iuramentum calumniæ.uersi.ij.

Pœna non committitur contra eum, qui in termino sibi dato non comparuit, qui si comparuisset, nihil actum esset, fortè quia iudex est mortuus: & sic partis non interest, cum non comparuisse.in Spe.de arbi.§.fi.uersi.ij.

40 Pœna conuentionalis committitur, etiamsi partis non interest. Sed

Pœna legalis non committitur, nisi partis intersit.l.cum pœna.& ibi doc.ff.de arb.& glos.in l.ex quacunq;.in fi.ff.si quis in ius uoc.non ier. doct. in l. stipulatio ista.§.alteri.de uerb. oblig.per Bart.& Alex.in l.ij.§.item si in facto.de uerb.obli. ubi ponit plenè quando petatur, uel non, pœna, si non intersit.& s̄.Pœna conuentionalis.uersi.xv.

Pœna an committatur sine monitione.Bald.in l.j.vj.col. C.de his,quæ pœ.no.Ang.in auth. de hære.& Fal.§.si quis autem non implens: quòd non:sed requiritur bina monitio.& infrà,Interpellatio.uersi.xxxiij.

Pœna contractus non committitur contra unam partē,quando altera non seruat promissa. Bart.in l.quæro.§.inter locatorem.ff.locati.

Pœna committitur contra eum, cuius facto soluitur compromissum.l.si quis rem.& ibi Bar.ff.de arbi.& j̄. in uerb. Pœna compromissi. uersi.xxij.

Pœna pluribus factis imposita committitur, etiamsi omnia facta non concurrant simul.j̄.uerbo, Statutum de maleficijs. uer.lxiij. Hæc committitur, si cessauit alterum de requisitis copulatiuè ad eius commissionem. Car.in cle.j.ij.q.de bap. & vj.q.de pœnis.

Pœna non committitur contra debitorem in diem nō soluentem creditori bannito, uel excōmunicato.Bal.in l.j.xij.col. uer.quæro te.el j.C.de his,quæ pœ.no.

Pœna adiecta hæredi grauato dare fundum sub pœna decem, committitur,& debetur alternatiuè, non simul cum fundo. Bal.in d.l.j.in pen.col.uer.quæro te.el ij. Sed an petatur eodem libello quo fundus.j̄. uer. Pœna petitur. uer. xlvj. & uide j̄.in uer.Pœna compromissi.uersi.xxix.

Pœna an committatur contra dominum, si procurator generalis petit debitum solutum. Bar. in l. in illa stipulatione. la ij.in uersi.pro declaratione.quòd non,intelligēdo ut ibi per eum.ff.de uerb.oblig.& s̄.uer. Generale.uer.j.& j̄.in uerbo, Procurator generalis.uersi.xxv.

Pœna promissa per patres sponsorum an committatur, si sponsa nolit stare promissioni patris. Bald.in l.mulier. in pe.col. uer.sed pone. C.de sponsa. ubi relatis duabus opinionibus contrarijs,tandem distinguit, quòd aut ab istis promissoribus pendet matrimonium ratione potestatis, quia de facili possunt compellere puerum & puellam ad contrahendum, & tunc promissio pœnæ non ualeret. Aut nō sunt tales,qui habeant potestatem compellendi: & tunc promissio pœnæ non ualet.& in l.j.C.si rec.prouin.circa principium.

50 Pœna non committitur, si secundo mandato paretur, licet primo non fuerit paritum.glo.& Ang.in auth.de non aliē.§. quia uerò.colla.ij.& in Spec.de contumacia.§.iiij.uer. quid si duob.& seq. & melius in uer. sed quid si iste paruit. Quid autem,si iudex iubeat alicui,ut iuret aliquid facere, aliàs parere suis mandatis,sub pœna scilicet decē,sed quia non uult obedire,iterū pręcipit sub pœna de uiginti, & quia nec obedit, præcipit tertio sub pœna de quinquaginta, nec adhuc obedit,an iudex poterit exigere omnes pœnas. uide Spe.d. §.iiij. uersi. sed pone.ubi post multa argu. pro & contrà uidetur concludere,quòd tātum exiget ultimā pœnam: quia iudex comminando uel exigendo maiorem pœnam, uidetur recedere à minori.l. Stichus.ff.de manu.testa.

Pœna cōmittitur contra non soluentem in termino, licet admittatur ad moræ purgationem.l. fin. & ibi Bar.ff. de arbit. Secus,si offerat interesse. Bal.in l.iiij.vj.q.j.C.de ac. empt.l. prædia.ff.eod.tit.

Pœna post diem cōmittitur, licet possit impleri conditio post diem.l.hoc iure.de uerb.oblig.& Alexan.in l.ita stipulatus. vij.col.eod.tit.

Pœnam cōmitti pro pupillo, non potest tutor facto suo impedire.no.in l.qui Romæ.§.cohæredes. ubi Alex. de uer. obli.

Pœna conuentionalis non committitur, si error excuset. Bar. in auth.& omnino.in fi.C.ne uxor pro mari.& gl.in uersi.tētauerit.ad fi.in auth.habita.C.ne fil.pro patre.

Pœna statuti committitur contra filiam nuptam sine consensu patris,licet matrimonium ualeat.Bal.in l.omnem.ad fin. C.ad Tertullianum. Sed ibi Alex. contrà, & melius s̄.uerb. Matrimonium inter quas personas.uersi.vj.

Pœna committitur contra eum, qui facit contra consuetudinem, uel statutum à principe reprobatum. auth.nauigia. & ibi Bal.C.de furtis.

Pœna duobus imposita an committatur,si alter facit quod debet,alter non.in Spec. de contuma.§.iij.in uer.quid si duobus.ubi dicitur tenere, quòd in totum committatur,argu.l. hæredes.§.contra si promissor.ff.fa.ercis. Addo no. in l.si seruus.§.si plurium.ff.si quis cautio.

Pœna apposita emphyteutę non committitur contra dominū non seruantem pacta,nisi expressè dictum sit.Vnde

Pœna uni contrahentium adiecta non afficit alterum. Bald.in ca.j.qualiter domi.à propriet.feu.priue.uide j̄.in uer. Pœna extenditur.in uer.xix.

60 Pœna committitur contra reuocantem mādatum, quamuis pactum non ualeat.j̄.Procurator reuocatur.uersic.ult.

Pœna statuti de non conuiuando, nisi cū decem personis,non habet locum,si pater & filius simul conuiuant cum quadraginta.Bar.in l.inficiando.§.infans.de fur.ubi uide in fi.

Pœna imposita facienti committitur ipso iure,sed imposita cō mittenti non, nisi certum tempus, intra quod fieri debet,fit à iure statutum.Car.in cle.in plerisq;.x.q.de elec.

Pœna stipulationis non faciendi committitur,etiamsi contrà fiat: quia contrafacere dicitur etiam qui nō facit. Alex.in l. v.§.qui id,quod. de uerb.oblig.

Pœna per testatorem adiecta hæredi grauato facere intra decem dies à die mortis testatoris, intelligitur committi post decem dies à die aditæ hæreditatis, & non mortis tantùm: quia uerba regulantur ex quantitate rei. Bal. in l.iij.xij. col. uersi. quæritur.C.de his,quæ pœ.no. Alexan. consil.xxxvj. iiij. parte.

Pœna committitur ipso facto, licet non requirat sententiā, requirit tamen declarationem delicti commissi.j̄.uer. Ipso facto. uersi.xxxij.j̄.Pœnæ petitio.

Pœna committitur quamprimùm stat per promissorem, quin impleat,si tamen interpelletur.l.ita stipulatus. uer. itaq;.cū gl.& Alex.ibi.vij.col.de uerb.oblig.& in viij.col.

Pœna inserta ueteri constitutioni, quæ potest implicitè sub ea includi,retrotrahitur, & committitur. Inno.in c. cùm tu.de usur.& Bal.in Marg.uerb.Pœna.uersi.iij.

Pœna cōmittitur contra non seruantem pacta transactionis.l. promissis.& ibi Bar.C.de transact.

† *Pœnam periurij nemo præsumitur incurrere. Ang. in consil.clxxxij.]*

Pœna periurij imponitur à lege, & ideo non committitur,nisi toto tēpore elapso, intra quod quis iurauit se aliquid facturum,non antè,scilicet cùm primum certum est,eū non posse facere intra tempus. Barto.in l.cùm stipulatus sim mihi à Proculo.in ij.col.in fi.per gl.ibi.ff.de uer.oblig. ubi dicit secus,si apponitur ab homine. & ibi Alex.qui tenet contra in l.si decesserit.& ibi gl.& Bar.qui satis.cog.quòd

† Pœna committitur in totum respectu partis iurando.Raph. Fulg.in consi.ccxxiij.post prin.ij.col.& uide j̄.eo.in uer.cj.

70 Pœna committitur, si constat antè fieri non posse. & infrà eod.uersic.xc. Item adde omnino casum l. si eum. §. homo. & ibi Alexan.si quis cau.& per Alexan.in l. morte.in fi.ff.de ope.no.nuncia.

Pœna non cōmittitur, si fiat quod fieri debet à quocunq;. l.fi. & ibi Bar.C.si mā.ita fue.ali.& in l.cū seruus.de uerb. oblig.

Pœna non committitur,quando præceptum est nugatorium. Bal.in l.j.vj.opp.C.de his, quæ pœ.no.per l.quidam in suo. de condi.insti.& l.medico.de auro & argen.lega.

Pœna adiecta dationi quantitatis soluendæ in loco, ubi est statutum, quòd talis pœna non exigatur, ut Perusij in contractu celebrato alibi, quo promissum est solui Perusij certo tēpore sub pœna, non committitur, & exigi non potest: quia inspicitur statutum loci,ubi debet fieri solutio,& ubi est mora commissa.Bar.in l.j.in prin.de usuris.

Pœna,

Pœna, cuius dispositio incipit à præcedenti conditione, non committitur, nisi cõditio desinat existere posse. l. cùm ita stipulatus: la grande. & ibi Alex. iiij. col. de uerb. oblig. ubi dicit, quòd fallit in ultimis uoluntatibus: ut ibi. uer. idq;. Item in contractibus, in quibus actum esset utrumq; præstari: ut ibi. quod sine dubio. Item in dispositione legis, uel statuti, ut quòd auferatur hæreditas hæredi, si non uindicabit mortẽ defuncti, & applicetur fisco: quia aufertur ei, si transiuit tempus tantum, intra quod potuit commodè uindicare, & non uindicauit: & nõ oportet expectare, quod desierit posse uindicare. gl. no. & Bar. in l. j. ff. de his, quib. ut indig.

Pœna promissa à debitore de soluendo pecuniam, quã sibi dabit alius suus debitor, an committatur, si promittens nõ soluit, eo quia alius sibi nõ soluerit. Bar. in l. j. §. Papinianus. ff. de usur. ubi uidetur dicere, quòd sic.

Pœna non committitur, nisi fiat formaliter cõtra mandatum. Bal. in l. j. iij. col. C. de his, quę pœ. no.

Pœna adiecta hæredi per testatorem de parendo arbitrio alicuius, non committitur, si eo non arbitrante hæres non pareat arbitrio boni uiri. Bald. in d. l. j. j. col. de his, quæ pœ. no. quæ non uenit formaliter contra dispositionem testatoris inductam. & s̄. eo. uersi. xxxij.

Pœna non committitur ex coniecturis, sed ex liquidis probationibus. Bald. in d. l. j. ij. col. ideo patet, quòd in pœnis nunquam defertur iuramentum necessarium in supplemẽtum probationis, secundum Bal. ibidem, quod perpetuò nota.

Pœna promissa pro re tradenda an committatur, si res pereat antè, quàm tradatur. gl. Bar. & doc. in l. si decesserit. in fin. ff. qui satis. cog. distinguit.

80 Pœna non committitur, quando iudex abbreuiat dilationes, uel monitiones faciẽdas ad faciendum incidere in pœnam. s̄. uerb. Iudex. uersi. xxiij

Pœna conuentionalis non cõmittitur, si offensus offendat offensorem, cum quo fecit pacẽ: quia facit ex noua causa. Sed tunc committitur pœna legalis, id est, pro simplici delicto. Bald. & Imol. in l. semel mora. solut. mat. & s̄. Pax rumpitur. uersic. xxj. & uide s̄. in uerb. Offendens. uersi. xxiiij.

Pœna contra ingredientes committitur contra scientes, non contra ignorantes. l. fi. ff. de decre. ab ordi. fa. Item,

Pœna contra ignorantem committitur, sed datur restitutio in integrum. s̄. Ignorans. uersic. xviij.

Pœna licet committatur, & sit factum pactum, quòd sola pœna debeatur, tamen potest solui principali, & mora purgari. Ang. & Alex. in l. ita stipulatus. §. ulti. de uerb. oblig.

Pœna contra petentem aliquid imposita per statutum non cõmittitur, nisi sit ad effectum perducta petitio. infrà, Petere. uersic. vj.

Pœna inter plures promissa de non offendendo inuicem, committitur insolidum, si unus tantùm ex pluribus ostendatur. Alex. post Bart. in §. Cato. x. col. de uerb. obl. & suprà, Pax rũpitur. uersi. xxix. & sequen.

Pœna an committatur statim mota lite, non expectata sententia in stipulatione, habere licere. glos. doct. & Alex. in l. stipulatio ista. §. si quis fortè. de uerb. oblig.

Pœna committitur contra non facientem obligatũ ad faciendum, licet offerat interesse ante moram. Alex. post Bar. in l. stipulationes non diuiduntur. ulti. col. de uerb. oblig. & Io. de Imo. in l. continuus. §. qui insulam. eo. tit. & s̄. Hæres grauatus. uersi. v. & xx.

Pœna non committitur per supplicationem non effectualem, id est, sine impetratione. s̄. uerb. Contrauenire. uersic. j. circa medium.

90 Pœna legis, uel statuti, committitur statim, quo constat fieri nõ posse id, de quo faciendo fuit imposita, sicut in ultimis uoluntatibus. per l. j. §. idem si ita. ad legem Falc. non tamen in contractibus. l. ita stipulatus. de uerb. oblig. secundũ Bar. sing. & Alex. in l. nõ solum. §. morte. ad fi. de oper. noui nun. adde s̄. eod. uersi. lxx.

Pœna statuti committitur contra utentem instrumento contra filiumfa. sine partis consensu confecto contra formã statuti, non si utatur eo contra aliũ correum, cuius obligationi non obstat statutum. Bal. in l. eo, quòd. C. si cer. pe. in fi.

Pœna contra ingredientes non committitur contra mittentẽ nuncium. l. quod sæpe. §. si quis amico. ff. de cõtrahen. emp.

Item nec contra introductum uiolenter in locum prohibitum. l. Cæsar. ff. de publica. Bal. in auth. habita. vj. col. C. ne fil. pro pa. uer. item si pœna est.

Pœna adiecta hæredi non committitur, nisi post aditam hæreditatem. s̄. Hæres conuenitur. uersi. xxiiij.

Pœna committitur contra delinquẽtem, licet uniuersitas pœnam soluerit pro malefactore uigore statuti. Bal. in l. j. ad fi. C. ne fil. pro patre.

Pœna in iudicio commissa potest purgari per pœnitentiã usq; ad litis contestationem. Bald. in authen. habita. pen. col. C. ne fil. pro pa.

Pœna contra hæreditatem iacentem potest cõmitti ex cõtractu defuncti. Bal. in rub. C. de suc. edic. in ij. col. & s̄. Hæreditas iacens. uer. viij. ubi etiã uide, an detur hæredi restitutio.

Pœna hæredi grauato adiecta, ut faciat compromissum, uidetur etiam adiecta, ut laudo obediat. unde committitur, si nõ paret laudo. Bal. in l. j. iiij. q. C. de his, quæ pœ. no.

Pœna non committitur contra debitorem, uel emphyteutam soluentem partem debiti uel canonis domino, uel creditori recipienti: quia tunc uidetur recessum à pœna. Bald. in l. pen. iij. col. C. de condi. inser. & adde s̄. eo. uersi. xix. uide in Spe. de loca. §. vj. uersi. xxix. Addo bene facere quod uoluit Spe. in tit. de arbi. §. fin. uer. sciendum.

Pœna non committitur, si terminus prorogatur. Sed

100 Pœna commissa non tollitur per prorogationem termini. l. cùm stipulatus. in prin. ubi Bar. ff. de uerb. oblig. ubi etiam Alex. plenè. Adde Bal. in l. j. in x. q. C. de his, quæ pœ. no. & s̄. in uerb. Pœna conuentionalis. uersi. xxiij.

Pœna an dicatur in totum committi, si non sit facta solutio in primo termino, quo ad alios terminos solutioni competentes. Raphael Cuman. in consil. clxxix. post mediũ. & Raph. Ful. in consi. clxj. in fi. ij. col. & uide s̄. eo. uersi. lxix. ubi quid, si fuit iuratum.]

Pœna committitur contra obligatum ad tempus soluentem post tempus. in Sp. de arbi. §. viij. uer. sciendum quoq;. & sequen. intelligitur uerum, nisi ille, cui offertur sors principalis, acceperit: quia tunc pœnam petere non potest, secundũ Spe. ibidem per l. Celsus. ff. de arbi. Adde Bar. & alios, in l. fi. in fi. col. ff. de eo, quod certo loco.

Pœna quando committatur. in Spe. de ac. seu. peti. §. ij. in uer. quãdo autẽ. Et an ratione culpę. Bal. in l. quę fortuitis. aliàs in l. pignus. pen. col. C. de pig. actio. & in l. si quis non dicã. de episc. & cler. quòd non, nisi pro dolo, & lata culpa, nisi in leuibus: & qualiter petatur, uide Spe. in d. ti. de act. seu. pet. uer. sed quid si quis.

Pœnæ omnes contempti præcepti iudicis pluries facti, an cõmittantur ex quolibet contempto præcepto. Item,

Pœnæ pluries an committantur contra pluries delinquentem circa eandem rem. in Spec. de contu. §. iiij. uer. sed pone, & scripsi. s̄. eo. uer. xj. quòd non.

Pœna non committitur sine dolo, uel fraude. in Sp. de al. iudi. mu. cau. fac. in fi. Item quãdo committatur pro delicto præter propositum commisso. Io. And. in l. quod quis mandato. de regulis iur. in vj. & in c. cùm quis in ius multo minus. eo. li. & per Pau. de Cast. consi. cxc. & j. in uer. Pœna criminalis. in uersic. xxj.

Pœna non infertur pro facto non malo animo. Bald. in l. j. viij. col. C. de his, quę pœ. no per l. si seruum. §. prætor. de acquir. hære. Vnde

Pœna contra hæredem molestantem uxorem defuncti animo malo cõmittitur: aliàs secus, si animo non malo. Bald. ibi in ult. col. uer. quæro, quid si testator.

Pœna corporalis requirit dolum. Bal. in l. quicunq;. vj. col. C. de ser. fugi. Adde Pau. de Cast. in con. cxc. Bal. in l. data opera. in iiij. col. C. qui accus. non poss. Vide etiam Bart. in l. j. §. diuus. ff. ad legem Corn. de sicar.

Pœna compromissi de non recedendo à laudo, intelligitur committi, non si recedatur ab arbitrio boni uiri, sed à laudo tantùm arbitri. Bal. in l. j. ij. col. C. de his, quæ pœ. no. Sed uide doc. in l. multa. ff. de cõdi. & demon. & in gl. l. & in proposito. pro soc. & Bar. in l. cùm apud. ff. iudi. sol. Bal. contrà, in l. fi. xj. q. C. de cõtrahen. emp. & j. eo. uer. xxx. & xl.

Pœna primi compromissi censetur repetita in secundo facto in

in eundem arbitrum simpliciter. s̄. uerb. Obligatus. uersic. cxxxiiij. Item,

Pœna in primo termino non censet repetita in termino prorogato. d. uer. Obligatus. uer. cxxj.

† Pœna in compromisso an toties committatur, quoties fuerit contrà factum. uide Raph. Ful. in consil. clxvj. in fi.]

Pœna compromissi committitur contra partem, quę petijt reductionem, & succubuit. Bal. in l. fi. xj. q. C. de contrah. emp. & s̄. uer. j. & j̄. eo. uer. xxxvij. ubi plenius.

† Pœna apposita in compromisso, si fuerit petita reductio ad arbitrium boni uiri, non committitur, si fuerit petita reductio ex probabili & iusta causa. Rapha. Fulg. in consil. clxxj. in ult. col.]

Pœna compromissi potest peti, si iudex reductionis pronunciauit laudum iustum, licet sententia sit erronea: secus, si simpliciter absoluit reum à petitione, non tamen per hoc uidetur pronunciare laudum æquum: & ideo in causa pœnæ poterit examinari, an sit æquum, uel non. Bar. in l. ex diuerso. §. j. ff. de rei uen. Vide Bal. in l. j. ij. col. C. de his, quæ pœ. no. & j̄. eo. uer. xxxvij. Vide Bal. in l. tres. de pact. Lanfr. in tract. de arbitr. vij. parte, xxiiij. q. & plenius per Bart. & Alex. in l. qui Romæ. §. duo fratres. de uer. obl. Addo Bar. in l. Iulianus uerum debitorem. in v. col. & ibi per alios. ff. de condi. indebi.

Pœnam compromissi si uelit pars soluere, nō cogitur stare laudo. l. non distinguemus. §. si domini. de arb. Bart. in l. non solùm. §. qui alieno. in fi. de procur. Item,

Pœna compromissi non committitur, quando pars utraq; nolit stare laudo: secus, si altera tantùm. l. non ex omnib. §. fi. & ibi Bart. de arb. & Bart. in consil. Domine Iacobe, primò per uos, &c.

Pœna compromissi nō committitur contra unum ex duobus condemnatis per arbitrum, si alter petit reductionem. Bart. in l. Iulianus. in v. col. uer. & prædicta. & ibi Bal. ff. de condi. inde. Addo Bald. in l. j. in fi. xj. q. C. de contrah. emp. in l. si iudex. in j. col. ff. de his, qui sunt sui uel alie. iur.

Pœna compromissi non committitur, si sententia sit lata post terminum. l. j. & ibi Bart. C. de arbi.

10 Pœna de stando sententiæ arbitri condemnatoriæ ac dandū dicitur adiecta dationi, & in fraudem usurarum. Bal. in l. naturalis. §. quod si faciam. de præscript. uerb. & in l. cùm proponas. in ij. col. in prin. C. de dolo. & plenius per Bal. in l. cū allegas. in iij. opp. C. de usur. quòd non committitur. uide s̄. in uer. Pœna conuentionalis. in uer. ix.

Pœna compromissi committitur contra contumacem absentem, sicut contra præsentē, si non paret laudo. l. diem. §. quis litigatorum. & ibi Bar. ff. de arbi. & Bar. in l. j. C. eo. Innoc. in c. ex parte. de arbi. Lanfr. in tranct. de Arbi. v. parte, x. q.

Pœna compromissi committitur etiam opponendo cōtra laudum exceptionem iniustam. doct. Perusini in consil. In Christi nomine, amen. Viso puncto, & narratis in eo, &c.

Pœna compromissi etiam inualidi cōmittitur. per Alex. consi. xxxij. ij. parte. Alex. post Bar. tenet contrarium in l. licet. §. si seruus. de pecul.

Pœna compromissi an committatur contra alterum, si alter prius contrauenit: & an contra primū possit exigi. per Alex. in d. consil. xxxij. ij. parte.

Pœna compromissi an committatur contra reclamātem à laudo contra promissionem. Item de

Pœna compromissi uide Alex. consil. cxix. ij. parte, & in consi. xlvj. iiij. parte, & plenius in l. Iulianus. de cōdi. inde. per eundem in l. qui Romæ. §. duo fratres. de uer. obl.

Pœna compromissi non potest stipulari per arbitrum pro parte obseruata dandum. s̄. uer. Arbiter.

Pœna compromissi non potest peti statim reductione petita, sed demùm lata sententia in causa reductionis. Dy. in consi. Tholomeus, &c. Ang. in q. duo litigantes. Alex. in l. qui Romæ. §. duo fratres. vij. col. de uer. obl.

Pœna compromissi committitur, si pendente cōpromisso una partium supplicauit principi, & impetrauit alium iudicem in causa, non si uerbo, uel etiam in scriptis supplicauit causam committi, & nec impetrauit. Alex. consil. xxxiiij. j. parte.

20 Pœna compromissi, & laudi, de locando non committitur, si fiat locatio, licet locans postea nolit dare locationi, nisi sit dictum, quòd locet, & stet locationi. Bart. in l. fideiussor. §. fi. de leg. j. & in l. si hæres. de actio. emp. & in l. in numerationibus. ff. de solu. & in consil. Præcepit, &c. & s̄. eo. in uer. Pœna committitur, in uer. xxix. Item,

Pœna compromissi an committatur per impetrationem rescripti. Paul. de Castr. consil. cclxxxj. quòd sic. Addo omnino s̄. in uer. Obligatus. uer. cix.

Pœna compromissi apposita committitur etiam contra eum, cuius facto tollitur compromissum. l. si quis rem. & ibi Bart. ff. de arbi. & s̄. in uer. Pœna committitur. uer. xliiij.

Pœna compromissi habet in se tacitam cōditionem, ut contra eius exactionem opponatur exceptio doli. l. ita demùm. §. sed si quidem. ff. de arbi.

Pœnam compromissi facti per uenditorem ante traditionem nō lucratur emptor. Bal. in l. j. C. de peri. & commo. rei uen. in ult. col. in uer. extrà quæro. & j̄. in uerb. Pœna applicatur. uer. xxj.

Pœna compromissi per minorem non cōmittitur contra eum in effectu, id est, nō petitur quod est: quādo minor nō habet curatorem. Casus est in l. Labeo. in prin. & ibi. Bar. ff. de arb.

Pœna compromissi non committitur pro dimidia, quādo laudum pro parte cōfirmatur per iudicem reductionis, sed pro parte tantùm. Sali. in consil. quod si iudex reductionis, &c. & Bald. in l. eos. in §. fi. in ij. col. uersi. quid si hoc. C. de appel. & in l. fi. C. de arbi. Io. de Por. in l. v. §. si sortem. de uer. oblig. Lanfr. in tract. de Arbi. vij. par. viij. q. & in Spec. in tit. de arb. §. fina. uersi. quid si plura. nisi sit clausula, quòd pœna cōmittatur in totum, uel in partem: ut ibi.

Pœna in compromissis committitur, si pars uadit ad iudicem. Ang. in auth. de iud. §. quia uerò.

Pœna in compromissis apponi solita potest apponi, nō obstante statuto, quòd in contractibus non possit apponi pœna. Flor. in l. si quis donaturus. ff. de usufru.

Pœna compromissi an possit peti simul cum contentis in laudo. Bal. in l. j. in pe. col. in uer. quæro te, mandauit. el ij. quòd non. C. de his, quæ pœ. no. uide s̄. in uer. Pœna committitur. uer. xlvij.

30 Pœna compromissi non committitur, nisi quatenus laudo non paretur: & ideo si laudum continet cōdemnationem in decem, & iudex reductionis cōdemnat in uiginti, pœna cōmittitur, si pareatur in uiginti, sed si non paretur in decem. Bar. sing. in l. mulcta. ff. de condi. & demon.

Pœna cōpromissi potest peti. Bal. in l. promissis. C. de transac. & in l. cùm allegas. in fi. de usur. Vide Lud. *in rub. de arbi. ad finem. gl. est in contrarium. xij. q. ij. fraternitatis.*

Pœna compromissi potest peti cōtra *fideiussorem pupilli, qui fecit compromissum sine tutore. in Spec. de comp. iud. adi. §. j. uer. xxij. uer. sed pone. ibi, hinc est, &c.*

Pœna compromissi non committitur contra eum, qui cōpromittit de eo, quod nō dependet à sua potestate. c. significantibus. cum gl. & ibi Abb. de off. dele.

Pœna compromissi an committatur, si petens reductionem à laudo pro parte obtinuit, & pro parte succubuit. per Bal. in l. fi. C. de arbi. & Alex. in l. qui Romæ. §. duo fratres. iiij. char. de uerb. oblig.

Pœna compromissi committitur cōtra eum, qui succumbit in causa reductionis. Bar. in l. qui Romę. §. duo fratres. in ij. col. in prin. ubi plenius per Alex. secutus Dy. de uerb. obli. & in l. ex diuerso. §. j. in j. col. in fi. ff. de rei uen. sed in d. §. duo fratres. Ang. & Imo. tenent contrarium, quando habuit iustam causam petendi reductionem. & Lanfr. de arbit. vij. parte, q. xxiiij. & per Alex. in d. l. Iulianus. de condi. inde. Vide Bal. in l. si iudex. in l. j. col. j. de his, qui sunt sui, uel ali. iur. & in l. qui cum tutorib. in ij. col. ff. de transact. Vide Bald. in l. fi. xj. q. C. de contrah. emp. qui tenet eam committi, nisi habuerit iustā causam petendi reductionem: aliàs secus. Vide Bal. in l. j. ij. col. C. de his, quæ pœ. no. Sed Bar. in l. Iulianus. in v. col. uer. & prædicta sunt. ff. de condi. inde. dicit pœnam committi & in causa pœnæ petitæ nō poterit probari laudum iniquum, si iudex reductionis absoluit conuentū causa expressa, quia laudum erat æquum: si uerò absoluit simpliciter, uel expressa causa, quia non fuit probatum iniquum laudum, tunc in causa pœnæ poterit de iniquitate probari. Bart. & Alex. ibi quem etiam uide in l. societatem. §. arbitrorum. ult. col. pro socio. & in l. ex diuerso. §. j. prælle. Vide Io. An. in addi. Spe.

de arbi.§.sequitur.uer.item si compromissum.& Butr.in ca. Quintauallis.de iureiur.& ibi Abb.& Io.de Imol.in d.§.duo fratres.& ibidem latissimè do.Alex. Addo Lud. in rub.ff.de arbi.& Dy.in suo consilio,quod incipit, Tholomeus.Bal.in c.j.in tit.Imperator Lotha.in usibus feudorum.Bal.in l.edita.in lect.Paduana,in xxij.col.C.de eden. Sali. in l.cùm antea.ad fi.C.de arbi.Bald.& Ang.in l.tres fratres.ff.de pactis. Bal.& Ang.in l.qui cum tutorib.ff.de transactionib.

Pœna non cōmittitur contra eum, qui promisit habere ratum laudum.j.Reductio contra eum,qui succumbit in causa reductionis ex defectu processus ob imperitiam aduocati, cùm sit iusta causa.Bal.in l.quod te.si cer.petatur. Alex.in d.§.duo fratres.v.col.

Pœna compromissi committitur, si non paretur laudo, quando arbiter ultra quàm potuerit, iudicauit. l. arbiter. la ult.ff. de arbi.& ibi Bart.

Pœna compromissi non committitur cōtra eum, qui petit reductionem ad arbitriū boni uiri, & obtinuit, secundū Paul. de Castr.consil.vij.

Pœna cōpromissi non cōmittitur,etiamsi causa iniusta subest, quæ excuset.Bal.in l.edita.x.col.magna.in uer.viij.oppo.in Perusina.C.de eden.Sed contrarium tenet in l.fi.xj.q.C.de contrah.emp.& s.uer. Causa iniusta.uer.iij.& uer.Causa iusta.uer.v.Item nec pœna statuti, quòd stetur laudo. Quod uerum,si ex iusta causa non stetur. Bald. in l.edita. x. col. de eden.& glos.ult.in l.ab executione.quorum appel.non reci. Addo,quòd idem tenet Bal.in addi. Spec.in tit.de arbi.uer. ex forma statuti motus simpliciter.per glos.in d.l.ab executione. Addo bene facere, quòd si quis faciat cōpromissum, & promittat sub pœna non petere reductionem ad arbitriū boni uiri,etiam cum iuramento,quòd si iniquè fuit arbitratum,poterit peti reductio ad arbitrium boni uiri, nec incurrit pœnā, quia facit ex iusta causa.Tex.est in l.si libert⁹.ff. de oper.li.& Bart.in l.quæro.§.inter locatorem.ff.loc.& Bal.in l.societatem.§.arbitrorum.in x.col.ff.pro soc. uide do.Paul. de Castr.in consil.lxx.& in consil.lxxj.

40 Pœna compromissi non committitur,si tertio arbitro dato per iudicem nō paretur. Bal.in l.j.C.de his,quæ pœ.nom.ij. col.Sed contrarium dicit in l.fi.x.q.C.de contrahen.emp.& Alex.in l.si dominium.de furt.post Bart. uide j.in uer.Pœna extenditur.in uer.xxij.

Pœna compromissi potest peti,etiam stante statuto,quòd pœna quantitati adiecta,non possit peti.Bal.in d.l.j.iiij.q.C.de his,quæ pœ.no.sed uide Bald.in addi. Spec. de arbit.uer.de emologatione.& Alex.consil.xlvj.iiij.parte.

Pœna cōpromissi maior reducitur ad minorem, si æqualis apposita non fuit.Spec.de arb.§.viij.uer.sed circa. & Alex.in l. si de meis.in prin.ff.de arbi.

Pœnæ diuersæ si ponantur in contractibus, maior reducitur ad minorem.s.prox.uer.

Pœnæ diuersæ quando in iure sunt pro aliquo facto, à qua sit inchoandum,an à minori,& an sit iudicis optio. in Spec. de contuma.§.iij.uersic.cæterùm.gl.c.quoniam.xxj.q.ij. tenet quòd iudex eligit,per c.quoniam. §. si uerò.ut lite non contesta.

Pœnæ diuersæ positę per iudicem in diuersis mandatis,an omnes exigantur.in Spec.de contu.§.iiij.in uersi. sed pone,ubi uidetur uelle,quòd tantum exiget ultimam pœnam. Et ibi etiam uide, quid si ultimo mandato paritum est: quod non committitur pœna,ex quo primo mandato non paruerat.& in uer.sed quid si iste non paruit.Addo glo.& Ang.in §.quia uerò.in auth.de non alie.& s.uer. Pœna cōmittit.in uer.50.

Pœnę diuersę nō sunt ab initio infligēdæ.eo.§.& uer.sed pone.

Pœnæ plures pro pluribus pugnis in una rixa an exigantur uigore statuti, quòd pro pugno sit pœna decem solidorum.in Spec.de sententia.§.iiij.uer.pone. & de iniur. & dam.da.§.j. uer.quid si in statuto.& j.uer. Percutiens. uer.xiij.quòd sic. Card.quòd sic,in cle.j.§.si qui.de priuileg. per Bart.in l.nunquam.de priua.delict.

Pœna duplici non debet quis puniri pro eodem facto.in Spec. de expen.§.iij.uer.quid si talis.& de accusatione.§.v.sed contra in sepeliente interdictum,uel usurarium: ut j. Sepultura.uersic.xxxviij.& Card.in clem.de sepult.Item nisi una nō sufficiat.Card.in clem.ij.§.j.de hæret. Item nisi in casu posito per Bar.& Alex.in l.sepulchri.in fi.de sepulc.uiolat. Vide Bart.& Bald.in l.is,qui reus.de publ.iud. & j.eo. uer.xxv.& seq.& uer.xiij.& xvj.

Pœna legis si sit diuersa à pœna statuti, pro eodem facto iudex imponit eam,quā uult.in Spec.de accusatione.§.j. uer.j.ubi etiam dicit,quòd

Pœna legis in dubio non tollitur per pœnam statuti.& j.eod. uer.xlv.& seq.

Pœna una tantùm,non plures,debet solui per uillam, quando non cepit plures reos unius criminis, uigore statuti punientis uillam ob nō captum malefactorē.Bart.& Ang.de Perig. in l.j.§.si plures.de publica.Bal.contrà in l.si familia.ff.de iurisdict.om.iud.

10 Pœna integra debet solui per iudicem, & qui nō punit unū de pluribus homicidis,stante statuto, quòd iudex teneatur ad centum pro quolibet delicto non punito,licet iudex punierit alios,uno omisso. Bal.post Cy. in l.si familia.ff.de iur. om.iud.& ibi Alex.

Pœna unica committitur, & non plures contra simul euellentem plures terminos:idem contra simul producentem plures falsos testes.Ang.& Alexan.post Bart. in l.nunquam.de priua.delict.

Pœna unica tenetur,qui retinuit uxorem alterius per annum, stante statuto,quòd retinens uxorem alienā puniatur in decem.Alex.in d.§.infans.& Bal.in l.si duo.§.j.de arbit.

Pœnę plures habent locum contra eundem pluries inuentum in eodem ludo,uel cum armis,si statutum punit inuentum. Ang.& Alex.in d.§.infans.

Pœna mille librarum per statutū posita pro percussione in platea,habet locum,non obstante alio statuto imponente pœnam quingentorū tantùm,& sic cum dictione taxatiua.Bar. in l.iij.§.cum Titio.de adi.lega. Alex. in l.si cōstante.in prin. viij.col.sol.matr.& Lud.in l.si uerò.§.de uiro.eo.tit.

Pœna utraq; an habeat locum pro delicto commisso in platea, quando per statutum imponitur una pœna pro simplici delicto,& alia imponitur per statutum pro delicto in platea cōmisso. Guido de Suzar. in q. pone de facto, quidam fecit insultum,&c.

Pœnæ pluries pro eisdē delictis imponi possunt. xvij.q.iiij.attendendum.cum gl.& j.Sacrilegus.xvij.q.iiij.quisquis.in fi. Vide omnino Alex.post Bart.in l.sepulchri.in fi.de sepulch. uiol.& Bald.in l.j.in fi.C.ubi de cri.agi oportet. & in l.si pluribus.de legat.j.& in l.is,qui reus.de publi.iudi. & Alex.in l. senatus.de accusa.

Pœnæ plures si sequi possunt ex uno libello, sententia debet ferri ex ea parte, quæ mitior est.in Specu.de li.concep.§.xij. uer.sed cùm ex his.

Pœna conuentionalis,& legalis in contractu potest deduci,ut in emphyteutico:& an utraq; committatur,& quę. Spec.de loc.§.vj.uer.xxxv.ubi refert quatuor opi.& seq.& s.uer.Emphyteuta soluere. uer.lx. & per Bald.in l.ij.iij.col.C.de iure emphyt.& j.eo.uer.xxxvj.

Pœna pecuniaria,&

20 Pœna corporalis,si per eandem legem uel statutum imponitur pro eodem crimine,una nō tollitur per alteram. auth. imo.& ibi Bal.C.de actionib.& obligationib.

Pœna una cum altera cōputatur, si duo delicta simul committantur:secus,si utrumq; disiunctim : quia tunc non confunduntur. Si uerò simul, tunc confunduntur, quatenus una non excedit aliam.Bald.in l.aduersus.C. de furtis.uer.quæro,nunquid.

Pœna tractatus non cōfunditur cum pœna delicti ex interuallo post perfecti.Bal.in l.aduersus.C.de furtis.

Pœna fori ecclesiastici an liberet à pœna fori secularis.j.uerb. Punitio.uer.ix.

Pœnæ diuersæ imponuntur pro diuersis delictis contra eundem.d.l.aduersus.& ibi Bar.C.de fur.l.illud.& ibi Bart.ad legem Aquil.& j.eod.uer.xxxviij.

Pœnæ diuersæ per diuersa statuta pro eodem crimine, an imponantur.Bar.in l.senatus.in ult.col.ff.de accus.& l.sanctio. in iij.col.ff.de pœnis.distinguit.Bal.in l.in eum. C.de fur.& in l.quicunq;.iij.col.C.de seruis fugitiuis. Angel.in auth.de sanc.episc.§.fi.in fi.col.ix.Addo Cy.in l.qui sepulchri. C.de sepul.uio.Et uide j.eo.uer.prox.Item per Alex.in d.l.senat⁹. ubi plenè

ubi plenè de pluribus pœnis contra eundem imponendis.
† Et per Fel.in c.quòd olim.de Iudæis.ad fi.]
Pœna duplex pro eodem delicto potest imponi,si utraq; imponatur per unum statutum: sed si per diuersa, debet una tantùm imponi:si per idem,& tunc si copulatiuè, & utraq; debet imponi:si alternatiuè,una tantùm:si uerò simpliciter,& tunc mitior.Bart.in l.quid ergo.§.pœna.j.col.ff. de infamib.
† Et per Fel.in d.c.olim.]
Pœna maior si imponatur per legem sequẽtem,quàm per præcedentem,habet locum utraq;. Bar. in l.fi.C.de aquæductu. lib.xj.& tenet Alex.in l.senatus.de accus.
Pœna pecuniaria soluta non potest repeti,licet postea sit imposita pœna relegationis.j̃.Pœna pecuniaria.
Pœna iterata debet mitior imponi.Alex.in l.senatus. de accusationibus.
30 Pœnæ plures an exigantur ex percussionibus plurium illatis ab uno.Pet.de Anchar.in cle.j.§.quib.de priuil.Alex.in l. nunq̃.de priua.delic.Bar.in cõsi.Antoni9 cõmisit adulteriũ.
Pœna pro percussione,& pœna pro concitato rumore,habent locũ contra eundem,qui rumorem concitauit, & in eo percussit.j̃.Percutere.uer.xxviij.
Pœnæ diuersæ contra eundem in diuersis locis an imponant. Bal.in l.pen.C.de execu.rei iud.vj.& viij.col. & in l.data.ij. col.C.qui accus.non pos.& in l.ancillæ.ult.col.C.de furtis.
Pœna unica in fine statuti,uel legis posita, censetur repetita in omnibus capitulis statuti eiusdẽ.Bal.sing.in l.quisquis.C.si cer.pet.& j̃.in uer.Pœna extenditur.in uer.xij.
Pœna maior debet imponi,quando quis uulnerat in platea, & fugientem occidat extra plateam, si statuto ponatur diuersa pœna occidenti,& uulneranti.Bal.in l.quicunq;.ij.col.C.de ser.fugi.
Pœnæ plures an committantur ex ui clausulæ, Rato manente pacto:uide s̃.uer.Pœna committitur.uer.xj.
Pœna legalis,scilicet priuationis,an imponatur simul cum pœna hominis, id est, testatoris, uel tollatur una per alteram.s̃. uer.Hæres grauatus.uer.vj.Bal.in auth.hoc amplius.iij.col. C.de fideicom.in uer.item quæro.el j.ubi distinguit.in Spe. de loca.§.vj.uer.xxxv.& s̃.eo.uer.xviij.
Pœnæ diuersę impositæ diuersis personis,puta nobili,& populari,habent locum,etiá quando uterq; inuicem delinquunt, & quilibet puniatur pœna sua.Bal.in addi. Spec. de accusatione.uersi.licet plures.Addo Bar.in l.sanctio. in vj.col.uer. quæro ergo.ff.de pœnis.
Pœnæ diuersæ imponuntur pro diuersis delictis eodem tempore non commissis, ut insultus, & percussio.l. illud & ibi Bar.ad legem Aquil.& s̃.eo.uer.xxiiij.
Pœnæ multiplicantur ex geminatione delictorũ. Bal. in l.quicunq;.iiij.col.de ser.fugi.& in vij.col. Quod uerum,si ministerio iudicis est imponẽda:secus,si ipso iure.Bal.in l.si quis non dicam rapere.v.col.de episc.& cler.
40 Pœna capitalis homicidæ potest imponi in loco delicti, licet fuerit pecuniariter cõdemnatus in loco domicilij. Ang. in l.si uacantia.de bo.uac.lib.x.& fuit de facto Eugubij.
Pœnæ plures à statuto impositæ requirunt concursum omniũ qualitatum facti à statuto positarũ.j̃. Statuta de maleficijs. uer.lxiij.& s̃.Pœna committitur.uer.xvj.& xlv.
Pœnæ plures si sint impositæ, si una non potest exigi,uel locũ habere,habet locum alia. Card.sing.post gl.in cle.ij.§.j.xiiij. q.de ætá.& quali.ar.contra.s̃.Pœna committitur.
Pœnæ plures exigi debent à pluribus delinquentibus,uidelicet insolidum, & uno soluente, alij non liberantur.l.si quis id,quod.& ibi Bar.& Alex.plenè ff.de iurisd.om.iud.
Pœnæ plures imponuntur percutienti simul & semel in capite,& in pectore.Bal.in l.quicunq;.iij.col.de ser. fugi.dum loquitur de aqua putrida.& in l.si familia. de iuris. om. iudi.& per Alex.in l.si gemina.arbo.fur.cæsarum.
Pœna statuti pro eodem crimine tollit pœnam iuris communis.in Spec.de pœna temerè lit.uersi.fina. Cy.in l.qui sepulchro.C.de sepul.ui.Item Alex.in l.sanctio.de pœnis.& s̃.eo. uersi.viij.& per Bal. in l.data.iij.col. C.qui accus.non pos.& Ioan.de Imo.in l.ij.de pub.iud.Bal.in l.in eum.C. de fur.nisi constet de mente contraria. Item & s̃.eo.uer.viij. & j̃.proxi.
† Et Paris de Pu.in tract.Synd.in c.quid si per statutum.Bald. in l.non est nouum.de legibus.]

Pœna noua intelligitur tollere pœnam antiquam.no.in l.eum. C.de fur.ubi Bal.Quod uerum,secundum Bal.ibi,nisi aliud appareat de mente legumlatoris, ut quia uelit alterare pœnam minorando.Bal.ibi per gl.in l.qui cum uno.§. qui post. de re.milita.Sed Bal.in additione.Spec.de accusatione.uer. pœna statuti.dicit pœnam statuti esse imponendam. & Bal. in l.quid ergo.§.pœna.de infa.& in l.non est nouum.ff.de legi.& Alex.plenius in l.qui rem.ff.ui bo. raptor. post Bar.ibi. & Io.An.in Spec.de pœna te.litig.in fi.
Pœna alia,quàm statuti,non potest imponi per iudicem,quando uerba statuti, diriguntur imperatiuè per iudicem. Bald. in d.l.in eum.de furt.Addo Bal.auth.sed nouo iure.in ij.col. C.de ser.fugi.Ratio est,quia iurant seruare ipsa statuta. Ratione ergo iuramenti,ac etiam,quia non habent iurisdictionem,nisi secundum formam statuti præcisè tenentur ad obseruationem ipsorum:arg.l.qui cum uno. §. qui post.in uer. recessum.ff.de re mili.Vide j̃.uerb.Pœna alteratur.in uersic. xxxiiij.& s̃.in uer.Pœna à quibus.uersic.xv.
Pœna cõuentionalis maior legali præualet,& promitti potest. Bar.in l.non impossibile.ff.de pactis.
Pœna mulieris accipientis duos maritos, est de iure ciuili diuersa à pœna iuris canonici : ut colligit ex l.eum, qui duas. C.de adult.& xxxij.q.j.de benedicto.& Lud.in sing.uer.Pœna qua punitur,&c.
50 Pœna occidentis uxorem diuersa est de iure ciuili à pœna iuris canonici,ut colligitur ex l.j.ff. de parricid. & xxij. q.ij. admonere.
Pœna pacis ruptæ licet non committatur, scilicet conuentionalis,si alter offensus ostendat priorem offensorem: facta pace tamẽ committitur pœna legalis propter ipsam offensam: & sic pœna publica contra utrumq;.Bal.&Io.de Imo.in l.semel mora.sol.matr.
Pœna spiritualis,scilicet excommunicationis,potest addi temporali contra fures per cõstitutionem episcopi : ut quòd fur sit excommunicatus,& soluat decem libras. Bal. in l. si quis seruo.ad fi.C.de furtis.
Pœna spiritualis nõ tollat temporalẽ.Bal.in l.placet.de sac.san. † ecclesi.& ibi no.& s̃.in uer.Pœna de usura.in uer.ix. † Et per Fel.plenè in c.de his.in pe.col.de accus.]
Pœna spiritualis imposita pœnitenti à confessore, nõ tollit pœnam imponendam in foro iudiciali ecclesiastico,uel seculari.gl.sing.in c.gaudemus.de diuor. *Nunquid autem iniuria remissa in foro pœnitentiali,possit intentari in foro iudiciali,uide Bald. pulchrè in c.j.§.iniuria.in ij.col. de pace iur.fir. qui facit tres casus.& ibi no. Item,*
Pœna spiritualis imposita pœnitenti à cõfessore, non tollit pœnam imponendam in foro iudiciali ecclesiastico,uel seculari.gl.sing.in c.gaudemus. de diuor.& Abb. Sic.in c.ij.de emptio.& uend.ubi etiam dicit idem econtrà.

Pœna corporalis contra absentem non potest infligi,nisi propter delictum. Ang. in l.nemo carcerem.C.de exacto.tribut.lib.x.

* Pœna corporis nemo plecti potest, nisi dolo malo aliquid admiserit. Cy.in l.si quis non dicá rapere. C.de episc.& cler. in l.data.C.qui accus.non pos.Bal.in l.ut uim.col. pen. ff. de iust.& iur. Ang.in l.si usufru.in prin.ff.de usufru. Abb. in c. ij.de const.Ay. Cra.consil.ij.nu.15.uol.j.l.generati. C.de tab. exhib.l.j.C.ad l.Cor.de sica.l.ij.§. si eo tempore. ff. de admi. rer.ad ciui.perti. Æmilius Maria Manolessus.
* Pœna corporis cùm à lege uel statuto aliquid agenti imponitur,uidetur cum hac conditione imposita, si id dolo malo egerit,&ita intelligendum est etiam statutum,quo cauetur, ut alium occidẽs interficiatur.l.cùm autem. §. capitalem.ff. de ædil.edict.l.in lege Cornelia. ff. ad l. Corne. de sicari.ubi Bart.in l.omnes populi.uer.v. infert, quòd si statutũ.ubi Io. Bapt. de Sancto Seu. in l. quod Nerua. ff. deposi. in l.j. ff. si quis testa.liber es.iuss. sit.Azo in Sum. C. ad l. Corn.de sica. Cy.Bal.& Paul.de Castr.in l.j.ff.de legib.l.ij.ubi Bal.& Sali. C.de noxal.in leg.j.C.de his qui latro. in l. in actionib. ff. de in litem iuran.Bal.in l.si quis alieno.§. cùm autem. ff. de his qui no.infam.in l.j.col.antepe.in l.cunctos populos. circa finem.C.de sum.trini. & fide cath.in l.non dubium.col.vj.C. de legib.in l.quæ fortuitis.col.pe.C.de pignor.acti.in l.quicunq;.col.vj.C.de seru.fugiti.in l.& si seuerior. ubi Paul.de

Castr. C. de his qui no. infam. in l. nemo. ubi & Paul. de Cast. C. de episc. audi. in l. decuriones. C. de infam. in l. data opera. col. v. C. qui accu. non pos. in l. omnes populi. col. xij. ff. de iusti. & iur. Angel. in l. is qui cum telo. ff. ad l. Corne. de sicar. Sali. in l. non ideo minus. C. de accus. in l. pe. C. ad l. Corn. de sicar. col. x. Lud. Ro. in l. j. §. occisorum. col. iij. ff. ad Syllan. Illustr. Card. Zab. in ca. lator. de homic. Ant. But. in c. ij. de con stitutio. Anch. cons. cclxxxiij. Rap. Cum. con. cxxxiiij. Alex. con. cix uol. j. con. cxl. uol. ij. Barr. Veron. caut. iiij. con. xxix. con. xxx. con. xxxiij. con. xxxiiij. con. xxxvij. Hip. Mar. con. iiij. nu. xxvj. xxvij. xxviij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

† Pœna quęlibet corporis maior est quacunq; pecuniaria. Ias. May. Insti. de actio. §. pœnales. nu. lxv.]

Pœna corporalis in subsidium pecuniariæ imposita per statutum intelligitur, scilicet nisi usq; ad sentētiam pecuniariam soluatur. Bar. in l. j. in fi. ff. de penu legata.

Pœna corporalis pro pecuniaria potest per iudicem imponi, causa cognita. l. quid ergo. §. pœna. & ibi Bar. ff. de infam.

Pœnam fustigationis, uel aliam corporalem, si malit subire condemnatus, quàm soluere pœnam pecuniariam, nō auditur. Bal. in l. quicunq;. pe. col. de ser. fugi. per l. de pollicitationib. ff. de polli. Quid autem, si uelit potius detineri, quàm fustigari, an audietur. Bal. in d. pe. col. dicit, quòd sic, per no. in l. j. C. de cessio. bon. Item potest alius soluere pro eo etiam inuito. j̄. Solutio à quibus. imò potest & debet iudex inquirere de bonis cōdemnati, an sufficiant pro pœna, & potest eo inuito accipere de bonis pro pœna. Paul. de Castr. & Alex. in l. non tantùm. de appel. & Ang. consuluit.

Pœna corporalis imposita alicui confesso delictum, quod reuerà alius commisit, non liberat uerum delinquentem. l. qui seruum. & ibi Alex. de interrog. actio. & Bal. in c. iniuria. ult. col. de pace iura. fir. in usibus feud. & s̄. Confessio in criminali. uersic. ix. & Bal. in l. ij. in fi. C. quibus res iud. non nocet.

Pœna mortis nō habet locum contra eum, qui ponit offendiculum ad fenestram, ut capiat furem nocturnum, si fur ob id cecidit, & mortuus est. Alex. in consi. cxl. ij parte.

Pœna corporalis in subsidium pecuniariæ nō solutæ intra decem dies, an lapsis decem diebus appellatione interposita, habeat locum. j̄. uer. Terminus ad soluendum. uer. ult.

Pœna corporalis imposita per statutū defectu pecuniariæ non solutæ intra decem dies, nō habet locum, si pecuniaria sit soluta, & non quæsitū plus auctum, propter negationem. Bar. & Alex. in l. j. de in lit. iur. & j̄. Statuta. de maleficijs. uer. liiij.

Pœna corporalis committitur contra primum, si desinit posse solui pecuniaria, in cuius defectum sit iniuncta corporalis. Bart. & Ang. in l. suus quoq;. uer. sed si filios. de hære. insti. & per Alex. in l. ita stipulatus. de uer. obl.

Pœna amputationis membri dicitur subordinata in locum pecuniariæ, non autem dicitur alternatiua, quando statutum dicit, quòd quis puniatur in centū, uel in mutilatione membri. Flor. in l. si uia. ff. de serui. rusti. prædi. qui dicit illud intelligi, quòd nisi solueret pœnam pecuniariam, amputetur ei membrum. quod nota.

Pœna corporalis iniuncta per sententiam in subsidium pecuniarię potest omitti, etiam post terminum, & exigi pecuniaria à condemnato, licet sit commissa corporalis per lapsum temporis. Bartol. in l. cùm duobus. §. idem respon. socius. ff. pro socio. & Bald. in l. quamuis. C. de usur. Sed contrarium tenet in l. commissoriæ. C. de pact. inter empt. & uenditor. ꝙ hoc possunt administratores cōmunis eligere mitiorem pœnam, licet iudex non posset facere, per ea quæ not. Bald. in auth. sed nouo iure. in ij. col. C. de ser. fugit. & ibi uide Ful. Vide etiā Lud. in l. j. §. post operis. ff. de oper. noui nunciat. Adde Ang. in l. si insulam. ff. de uerb. oblig. & in l. si quando. §. hæres. ff. de leg. j. Vide Innoc. in c. Odoardus. de solut. Modernos in l. si quis id, quod. ff. de iurisd. om. iud. ubi habetur, quando loco pœnæ corporalis potest subrogari pœna pecūniaria, uel econtrà. Vide etiam Ang. & Modernos in l. neq;. ff. de in ius uoc. & Imol. in l. ita stipulatus. la grande. in xviij. col. ff. de uerb. oblig. Adde in materia, quod incidenter tangit do. Alexan. de Imol. in l. non solùm. §. morte. circa fi. ff. de ope. no. nun. si statutum disponat, quòd si delinquens non soluerit, uel soluere nō poterit pœnam pecuniariam, quòd sibi amputetur pes, an sit expectandum, cum desinere posse soluere. De quo per do. Alex. in d. l. ita stipulatus. la grande. per Bart. & Ang. in l. suus quoq;. §. sed si filius. ff. de hære. instit. & uide Ang. Aret. in tract. Malefic. in uer. quas si non soluerit, amputetur, &c. Opinionem Bart. tenet Imol. & Alex. in l. ita stipulatus. in fi. de uer. obli. & Ang. in l. si insulā. eo. tit.

† Et per Ias. May. Insti. de actio. §. pœnales. nu. 18.]

Pœna corporalis imponenda multitudini, commutatur in pecuniariam. l. pe. C. de sicar. Innoc. in c. grauem. de sent. excō. Bart. in l. aut facta. §. fin. ff. de colla. not. in l. & si seuerior. per doct. C. de infamibus. & j̄. eo. uer. xvij.

Pœna homicidij, capitalis est. l. iij. & ibi Bal. C. de episc. audi. l. j. de sica. nisi ut in Specul. de accusatione. §. vj. uer. sed pone. & nisi per ebrietatem committatur. s̄. Homicidium. uer. xij.

Pœna corporalis subsidiaria nō potest imponi post terminum præfixum ad soluendum pecuniariam, si intra terminum est erratum modicè in solutione pecuniaria. Bal. Imol. & Raph. in l. quamuis. de condi. & demon. Ang. Aret. in tract. Malefi. gloss. uer. amputetur sibi manus. ult. col. & per Alex. in l. non tantùm. ff. de appellat.

Pœna torturæ, uel relegationis, non potest à testatore imponi hæredi, nec à statuto, si hæres non præstet legata. Bald. in l. j. in ult. col. C. de his, quæ pœ. no. & s̄. uerb. Pœna inualida. in uersic. xxj.

Pœna mutilationis nasi, uel auriculæ, uel cæcationis, uel marchationis, & similes faciē deturpantes, imponi non possunt. Bald. in rub. C. de manu. uindi. in j. col. Flor. in l. liber homo. ad legem Aquil. & tex. cum gl. & doct. in l. si quis in metallū. C. de pœnis.

Pœna homicidij corporalis commutatur in pecuniariā, quando homicida est incertus de multis certis: si uerò esset incertus de incertis, tunc nullus puniretur. Bal. in additi. Spe. de homi. uer. si lapis. & ibidem per Spe. in uer. pone iiij. de quo uide per Bart. latè in l. si in rixa. ff. de sica. uide j̄. in uer. Pœna alteratur. in uer. xxxv.

Pœna capitalis triplex est. s̄. uer. Capitalis. & in Spe. de iur. om. iud. uer. notandum.

Pœna corporalis, uel pecuniaria, an cadat in monachum. Bar. in l. hos accusare. §. fi. in ult. col. ff. de accus. & est meri imperij. in Spec. de iur. om. iu. uer. notandum. ubi uidetur concludere, quo ad pœnam pecuniariam, respectu omnium bonorum, uel certæ partis bonorum, non eadem in ipsum: secus sit, si puniatur in genere ad pœnam pecuniariam, quia tunc alius poterit soluere pro eo. Specul. in tit. de reo. uer. licet, an monachus. Quo uerò ad pœnam corporalem, uide ibi Spec. uide etiam Innoc. in c. cùm olim. de priuil. qui uult, quòd omnia disposita in seruo habent etiam locum in monacho. Nunquid autem possit ciuiliter uel criminaliter monachus pro commissis ante ingressum monasterij conueniri, uide Specul. in tit. de reo. uer. sed nunquid. & est meri imperij. in Spec. de iur. om. iud. uer. notandum.

20 Pœna corporalis, etiā minima, est maior qualibet pecuniaria. l. in seruorum. ff. de pœn. & ibi Alex. nisi in personis uilibus. Bar. in l. j. §. fina. eo. tit. in Spec. de accus. §. v. uersic. item si quæras.

Pœna præcipitationis de turri est prohibita. l. si diutino. §. fina. ff. de pœnis. & s̄. uer. Pœna inualida. in uer. xxiij.

Pœna plantationis est prohibita. Flo. in l. qui occidit. ad legem Aquil. Item & perpetui carceris. Bal. in l. j. C. qui ad lib. perue. non poss. l. incredibile. C. de pœnis. Item pœna bullationis in facie. s̄. uerb. Facies. uer. ij. Quod est uerum in homine libero, non in seruo, nisi homo liber esset capitaliter puniendus: ut ibi per eum. & uide s̄. in uer. Pœna inualida. uer. xxv. cum seq.

Pœna corporalis potest commutari in pecuniariam, ex consuetudine loci, uel causa rationabili. in Spec. de accusatore. uer. quid si iudex. Item,

Pœna fustigationis quandoq; imponitur in supplementū pœnæ. in Spec. de accusatore. uer. item quod non est

Pœna corporalis imponitur ei, qui nō potest soluere pecuniariam. in Spec. de accusatione. §. vj. uer. sed quid si pauper.

Pœnæ corporalis alternatiuæ electio est iudicis: sed & reo dari potest. l. aut damna. in prin. de pœnis.

Pœna corporalis potest imponi per iudicem habentem liberū uel plenū arbitrium. s̄. uerb. Arbitrium. uer. lxxx. Addo Bal. in l. &

in l.&si post tres.ff.si quis cau.in xiij.col.uide ĩ.in uer.Pœna arbitraria.in uersi.xxvj.

Pœna ignis est maior, quàm decapitationis.not.in l.j.& ibi Salic.in j.col.C.de rap.uirg.

Pœna corporalis imponitur pecori carnaliter cognoscenti fœminam.xv.q.j.mulier.Idem in re inanimata, cum qua delictum sit commissum.per gl.vij.q.j.deniq;.uer.thuribula.

30 Pœna pecuniaria, in cuius defectum est posita corporalis, diminuitur, & duplicatur ex qualitatibus, uigore statuti, sicut more pecuniaria. Salic.in consil. Statuto ciuitatis cauetur, quòd qui occiderit aliquem forensem, &c.pro quo facit quia intra terminum est more pecuniaria, & post dicitur innouata de pecuniaria in personalem.Bal.in l.acceptam.xxj.col.uersic.unde ista noua.C.de usuris. arg. contrà ex no.per Bal.in l.transigere.de colla.uersi.sed pone.C.de transact.

† Et Bal.in l.si quis.de iur.om.iud.]

Pœna corporalis uenit appellatione pœnæ.s̃.uer.j. uer.xxv.

Pœna personalis non potest in pactum deduci. Bal.in l.executorem.xiiij.col.C.de execu.rei iud.not.in l.liber homo.ff.ad legem Aquiliam.

Pœna capitalis pro delictis non consummatis non debet imponi ex generali consuetudine. in Spec. de accusatore.uer. quid si primo.&Bald.in consilio, Franciscus fecit uenenum, &c.& s̃.uerb. Affectus.uer.vj.& ĩ.uerb. Statutum de maleficijs.uersic.lxxix.

Pœnæ corporalis executio potest differri ex causa sciendi ueritatem de alia persona, non tamen per calumniam.Bar.in l.is,qui.de accu.& Alex.in l.prægnantis.de pœnis.

Pœna corporalis quando imponitur in defectum pecuniariæ, debet remitti ad maiorem iudicē.Bar.l.fina.ff.de in ius uoc. & in l.imperium.de iur.om.iud.

Pœna corporalis non potest imponi clerico, si episcopus nolit degradare clericum condemnatum.Bald.in l.j.C.an seruus ex facto suo.

Pœna furcarum debet imponi famoso latroni, etiam pro uno furto enormi.tex.est in l.capitalium.§.famosos.& ibi Bar.ff. de pœnis.Bald.in c.post.§. iniuria.ij.col. de pace iur.fir.& s̃. uer.fur.uer.xxvj.An autem fur non famosus possit suspendi pro uno furto enormi de iure communi, Bal. ibidem tenet, quòd sic.Et ita dicit no.per Cy.in auth. sed nouo iure.C.de ser.fugiti.Quis autem dicatur famosus latro, uide Bart.in d. §.famosos.& in d.uer.Fur.uersic.xxij. quòd ille, qui tria furta fecit.Item piratæ.Item sacrilego.Item transfugæ.Item reuelanti cōsilia principis.Item authori tumultus, uel seditionis. Item seruo regis aliquem occidenti. Item principi adoranti falsos deos.Ita Bal.in d.§.iniuria.

Pœna grauissima est, flagellis cædere. Bart. in l. sed si hac.§.ait prætor.ff.de in ius uoc.

Pœna carceris an imponatur laico per iudicem ecclesiasticū. s̃.uer.Iudex ecclesiasticus.uer.xiij.ꝙ sic, & an carceris perpetui per iudicem laicum.s̃.Carcer.uer.xlvij.

40 Pœna ignis de iure communi debet imponi fabricanti falsam monetam principis.l.ij. C. de fal.mo. sed uide s̃.Moneta.uer.xxxij.Item haruspici, & diuinatori.l.iij. C. de male.& math. Item seruo coeunti cum domina. l.j. C. de muli. quæ propri.ser.se immi. Item seruo rapienti mulierem, uel auxiliatori raptoris.l.j.in fin. C. de rapto.uirg. Item procuratori Cæsaris, qui alium uexauerit iniurijs.l.uniuersi. C.ubi res fisca. Item Iudæo prosequenti alium Iudæum Christianum effectum, uel Dei cultum.l.ij.C. de Iudæis. Item rumpenti aggeres Nili.l.j. C. de Nili agg. non rum. secundum Cy.ibi. & Barth.Cępo.in uoce.Item usurpanti ualla Nili intra duodecim cubitos.d.l.j.& ibi doctor. Item notario conficienti falsam alicuius immunitatem. infrà, Notarius de falso. uer. lv.l.j.C.de immun.ne.conced.lib.x.& ibi Bart. Item ei, qui dedit facultatem barbaris prædandi Romanos. l. si quis à barbaris.C.de re mili.lib.x.& ibi Bart.Quod facit contra illum Albanensem, qui anno præterito M.CCCCLXXIX. die corporis Christi ante auroram immisit Turcos piratas in castrum nostrum Firmanorum Grutas ad mare, qui undecim homines interfecerūt, & plures domos robauerunt, &, quod peius fuit, Ioan. Vfreducium nobilem uirum crudeliter interemerunt, dominum uerò Ludouicum eius patrem, militem generosum, uulnerauerunt ad nasi truncationem: quæ res Firmanis, & omnibus uidentibus incussit magnum timorem.Item ei, qui ædes, uel aceruum frumenti combussit.l.qui ædes.de incen.rui.nau.Item renunciatori consiliorum principis.ff.de pœnis. l. aut damna. §. hostis. & leg.si quis aliquod.Item sacrilego.l.sacrilegij.C. ad legem Iuliam.pecul.Ita dicit Sali.in d.l.j.C. de Nili agge.non rum.

Pœna corporalis per statutum imposita requirit actum perfectum, non inceptum.ĩ.Statuta de maleficijs.uer.lxxix.

Pœna mortis de iure canonico non imponitur. Inno.in c.qualiter.de accusa.

Pœna linguæ est, contra solitum facere falsas accusationes.s̃. uer. Accusator.

Pœna capitalis est triplex.s̃.uer. Capitalis.uersic.iiij.

Pœna corporalis in subsidium pecuniariæ an faciat dici crimē capitale.Bart.in l.cùm duobus. §. idem rescripsit.pro socio. Alex.in l.ij.de pub.iud.

Pœna capitalis dicitur, quando quis potest impunè offendi, uel non est audiendus ex forma statuti. Bart. & Alex. in l.ij. ff.de pub.iu.non si procurator interuenit:ut ibi per Bal.in l. data.xxvij.col.C.qui accusare non pos.& l.reos.C.de accus. in pen.q.& Ang.in l.ij.§. qui hic. de adulte. Et an mutilatio membri.Bal.in d.l.reos. Alex.post Bar.in l.ij. Et an fustigatio.Bal.& Sal.in l.transigere. C. de transactioni.Et an confiscatio tertiæ partis bonorum.s̃.Confiscatio.uersic.ix. Alex. ubi suprà.

Pœna corporalis an possit imponi ex arbitrio iudicis.ĩ.uerbo, Pœna arbitraria, uel extraordinaria.uer.xxvj.quòd sic.

Pœna criminalis pecuniaria non imponitur ei, qui proprium non habet, nec accusari potest de crimine, de quo sit pœna pecuniaria. in Spec.de accusa. uersic.j. Adde latè Bart. in l. hos accusare. §. fin.ff. de accusa. dum tractat, an pœna pecuniaria cadat in seruos & monachos, cùm nihil habeant. uide etiam Spec. in tit. de reo.uersic.sed an monachus.& suprà uerbo, Pœna corporalis.uersic.xix.

Pœnam pecuniariam soluere non ualens ob inopiam, luit in corpus.s̃.uerb.Pauper.uer.liij.Addo Spec.in tit.de accusatione.§.vj.uer.quid si pauper.&s̃.uer.Pœna corporalis.uer. xxv.& s̃.in uer.Debitor pauper.uer.ult.

† Vide latissimè Iasonem May.Insti.de act.§.pœnales. nu.43. & seq.& nu.46.& nu.49.& sequen.Et an teneatur, si ad pinguiorem fortunam peruenerit, uide ibidem, nu.47. Et quid si reus totam pœnam pecuniariam soluere posset, excepto uno numo, uide ibidem, nu.51.]

Pœna in causa inquisitionis quæ sit.Spec.de inqui.§.j.in fin.& §.iiij.per totum. ubi etiam dicit de pœna in causa accusationis, & in causa denunciationis, & notorietatis.

Pœna pecuniaria non cadit in seruum. Ang. & Alex.post Bart. in l.hos accusare.§.omnib.de accus. & Salic.in l.ij.C.eo.tit. Bart.contrà in l.j.si fa.furt.fecis.di.& ĩ.Seruus.uer.lxiiij.

Pœna criminalis dicitur, quæ applicatur fisco. l. agraria. & ibi Bar.ff.de ter.moto.& in l.iij.in prin.de sepul.uiol.

Pœnæ condemnatio licet nō fiat in sententia, sufficit, quòd iudex declaret delictum esse commissum. Bart. in l.si te. C. de infamibus.

Pœna, ad quam tenetur frater, uel socius, non debet solui de communibus bonis.glos.in l.cum duobus.§.Papinianus.& ibi Bart.& Alex.ff.pro soc.Addo, quòd istud est uerū, quando maleficium commisisset post mortem patris. Sed pone, quòd commisisset delictum uiuente patre, & pater soluisset condemnationem, an pœna post mortem patris detrahatur de parte sua tempore diuisionis. De hoc uide latè Bart.in l. Stichus.ff.de pecu.l.qui concludit, quòd filius habebat bona profecticia, uel aduenticia, quòd de illis uidet facta solutio: si uerò nullum habebat peculium, uel habebat, sed non sufficiebat ad solutionem cōdemnationis:& tunc aut soluit ex necessitate, aut uoluntariè. Primo casu imputabitur in partem suam. Secundo casu non: nec poterit peti ab alio fratre.Vide etiā Gul.de Cu.in l.frater à fratre.ff.de condi.inde. Vide etiā Pet.de Perusio in consi.Factum tale est, Damnus, &Franc.&c.& in suo tract.de Societ.viij.parte, ij.q.in Sp.de iud.§.iiij.uer. q̃d si alter.& uer. q̃d si pater.& ibi Bal.in addi, uersi.an condemnatio.& Bald.in l.si patruus. C. communia utri.iud.quem etiam uide in auth.ex testamēto.x.col. C. de colla.&

colla. & Fran. Por. in tract. de duob. fratr. ij. parte, xxxiij. q. & Alex. consil. xcix. in fi. in ij. parte, & in consi. cxxxiij. & Alex. in d. §. Papinianus. ubi refert Bal. in d. l. si patruus. quod debet solui de communi, quando fuit iniustè cõdemnatus, & erant socij uniuersales. & Io. de Imo. in l. cùm filius. de uerb. obl. per gl. sing. in d. §. Papinianus. ubi etiam Bal.

Pœna soluta per patrem pro delicto filij an computetur ei in legitimam. Bald. in d. auth. ex testamento. ubi similiter distinguit, ut facit Bart. in d. l. Stichus. ff. de pecu. quòd aut soluit ex necessitate, aut uoluntariè. Primo casu imputatur in legitimam: secundo casu nõ intelligitur semper in casu, quando filius non haberet bona profecticia, uel aduenticia, quia omni casu de illis diceretur facta solutio cõdemnationis, etiamsi uoluntariè soluisset. & s. uer. Filius delinquẽs. in uer. j. & ij. Paul. de Castr. consil. xxx.

Pœna criminalis non crescit per negationem. Bal. in l. ea. quæ. iiij. q. C. de condi. inde. in ij. col.

10 Pœna non sufficiens potest suppleri. Bald. in l. ij. C. de sportulis.

Pœna an sit quartum plus auctum propter non solutionem intra terminum, uel propter delicti negationem. Bal. in l. ij. de pub. iud. & in l. j. de in litem iuran. & in l. si cum exceptione. §. in hac. quod me. cau. & in uer. Pœna alteratur. uersi. xij. & omnino per Bald. & Alex. in l. iij. in fin. ff. qui satisd. cog. & in d. l. ij. ubi etiam dicit, quid si illud imponitur à iudice, nõ à statuto.

Pœna, cuius statuti imponatur pro delicto commisso ante conditum nouum statutum, si de eo inquiritur post conditum nouum statutum. Bart. in l. omnes populi. v. parte, ij. q. ff. de iusti. & iur. & j. uer. Statutum de iudicijs. uer. cxlviij.

Pœnæ exclusio non est exclusio delicti. gl. in l. decurionum. C. de infamibus.

Pœna pecuniaria soluta per eum, qui postea fuit relegatus, nõ potest repeti. Bald. in l. fi. C. de fideicom. li. & Alex. in l. senatus. de accusationibus.

Pœna pecuniaria pro homicidio an per statutum possit imponi, uide j. Statuta de maleficijs.

Pœnam pecuniariam, in cuius defectum sit imposita corporalis, potest iudex exigere de bonis condemnati etiam inuiti. qui malit luere in corpus. Paul. de Castr. & Alex. in l. quamuis. ff. solut. matr. post Bar. in l. Stichus. de peculio legato.

† Et uide Ias. May. Insti. de act. in §. pœnales. nu. 48.]

Pœna pecuniaria commutatur in corporalem, etiamsi erat applicanda parti, nõ si fisco tantùm. Quod ultimũ tenet Innoc. in c. Odoardus. de sol. sed primum tenet Abb. per text. ibi in c. finem. in ult. no. de dolo & contuma. ubi dicit uerum, etiamsi talis pœna sit interesse ex parte rei soluentis: quo casu debet reus expectari, donec ueniat ad pinguiorem fortunã, secundum Abb. ibi. & s. Debitor pauper. uersic. ulti. Quid econtrà: nunquid pœna corporalis possit commutari in pecuniariam. Bart. quòd sic, in l. cum duobus. §. idem respondit, si socius pro socio. uide suprà in uerbo, Pœna corporalis. in uersic. xij.

Pœna extinguit morte rei condemnandi. l. defuncto. ff. de pub. iud. no. in l. j. & ibi doct. ne ex delict. defuncto. & in l. ex iudiciorum. de accusationibus.

Pœna pecuniaria soluta pro condemnato per tertium, ne condemnatus patiatur pœnam corporalem, uel exilium, potest repeti à reo, dato etiam quod soluisset ipso nolente, & inuito. Bart. in l. Stichus. de pen. lega. Quod nota ad limitationẽ. l. fi. C. de nego. gestis.

20 Pœna criminaliter non imponitur, nisi pro dolo, & lata culpa, in atrocibus, & non in leuibus. Cy. & Bal. in l. si quis non dicam. pe. col. C. de episc. & cle. & s. uer. Pœna committitur. prope fi. in uer. cv. & uer. ult. Addo Bart. in c. j. §. iniuria. in ij. col. de pa. iur. fir. dicentẽ, quòd pro leuissima culpa non oritur actio criminalis in aliquo delicto mundi tantùm: sed pro dolo, & lata culpa. Et allegat Cy. in d. l. si quis non dicam.

Pœna maior, & maxima, quæ dicãtur. Bal. in l. ij. C. de proba. in ult. col. & s. in uer. Pœna & usura. in uersi. v.

Pœna potest mitigari per iudicem in casibus, in quibus punitur affectus sine effectu. s. uer. Affectus. uer. iiij.

Pœna pecuniaria debet solui de moneta currente tempore solutionis. Spec. de obl. & solu. §. nunc aliqua. uer. fi. & ibi Bal. in addi. uerb. Obligatio. & in l. illud. in ult. col. uer. ultim. & quæro. C. de sac. san. eccles.

Pœna ordinaria non imponitur secundum canones ex inquisitione, sed secundum leges sic, sicut ex accusatione. Innoc. c. cùm P. de purga. cano. Quod uerum, si procedatur causa cognita, non si incidenter: quia tunc extraordinaria etiam secundum leges, not. in l. nullum. C. de testi. & in l. ictus. ff. de infam. & Bal. in Marg. uer. Pœnas. uer. v.

Pœna statuti nõ requirentis dolum, habet locum, etiamsi probetur lata culpa. Bal. in l. pignus. aliàs in l. quæ fortuitis. pe. col. C. de pigno. actio. nõ si leuis, uel leuissima. ibidem. uide j. in uerb. Pœna extenditur. in uersi. xxxiiij.

Pœna arbitraria uel extraordinaria dicitur, quando à iure non reperitur certa pœna determinata. l. j. §. expilatores. & ibi Bart. ff. de effra. & expi. l. sanctio. de pœnis. Bal. in rub. C. de fide instr. xj. col. uer. quæro, dixi superius. in Spe. de accu. §. j. uer. demùm autem. Bal. in l. j. ne ex delict. defun. Alex. in l. hodie. de pœnis. gl. & Car. in cle. j. xij. no. de testa. de off. deleg. de causis. Car. in cle. ij. §. nominati. de hęre. & Alex. in l. si q̨s id qd'. de iur. om. iud. Itẽ,

† Pœnæ sunt arbitrariæ de iure canonico, ubi proceditur per inquisitionem. do. Pet. Phil. Cor. in con. xix. incip. Videtur. in litera H. in iij. parte.]

Pœna arbitraria succedit cessante regulari, secundum Card. in cle. j. §. si quis. de sta. mona. per c. de causis. de off. delega.

Pœna arbitraria debet imponi, quando alia per statutum taxata non reperitur, etiamsi in libello sit petitum reum puniri secundum formam statutorum. Bal. in l. iij. C. de nuptijs.

Pœna arbitraria intelligitur, scilicet media eius, quæ taxata est à statuto ꝓ delicto perfecto. Bal. fin. in l. iij. C. de nau. fœno. in q. de rapto. cum rebus prohibitis extrahi in uia non recta. & tenet Spe. tit. de consti. uer. pone ergo statutum. & dixi in tractatu Gabel. ult. parte.

Pœna arbitraria ubi est imponenda, non dicitur publicum crimen. Bal. in c. j. §. iniuria. j. col. de pace iura. fir.

Pœna extraordinaria est, quæ imponitur officio iudicis. no. in l. j. ff. de extraord. cri. gl. & Bar. in l. cùm filius. si cer. pe.

Pœna extraordinaria est contra offerẽtem maius precium ad damnificandum eum, qui iustum precium offert. l. iij. §. item si quis. & ibi Bar. de crim. stel. Item pro uulnusculo habente guttam sanguinis. s. uer. Graccicatura. uer. unico.

Pœna arbitraria est imponenda ei, qui imaginem Christi, & sanctorum proijcit in terram. tex. & gl. in c. cùm canonici. §. fin. de off. ord. in vj. in gl. in uerb. Vlterius. in fi.

Pœna arbitraria quibus casibus imponitur pro auxilio. s. uer. Auxilium. uer. ix. & xxxiij.

Pœna arbitraria est contra eum, qui non potest satisfacere de expensis. in Spec. de expensis. §. vj. uer. hoc quoq;.

Pœna arbitraria est contra expilatorem hęreditatis, non pœna furti in statutis. s. uer. Furtum. uer. viij.

Pœna extraordinaria est contra eum, qui iuit ad furandum, & non potuit furari. l. saccularios. & ibi Bart. de extraord. cri. Bal. in l. uulgaris. §. qui furti. de furtis. & per Bald. in l. si quis nõ dicam rapere. C. de episc. & cle. & Alb. de Rosat. in ij. parte Statu. q. clxv. & do. Catal. in tract. de Syndi. q. cxcvj.

Pœna arbitraria est contra pignorantem æs pro auro. l. j. in fin. ff. de pig. act. & ibi gl. l. pe. de cri. stel. Quod nota contra barros, uel giontatores. & s. Barataria. uer. ij.

Pœna arbitraria est, facere contra præceptum legis. gl. & Bald. in l. nemo martyres. de sac. sa. eccl. & Alex. in l. hodie. de pœ.

Pœnæ arbitraria est pro furto commisso per famulum domino animo sibi soluendi salarium. s. Famulus. uer. xiij.

Pœna arbitraria est, falsificare pondera, uel mẽsuras publicas. s. uer. Mensura. uer. xxv.

Pœna est extraordinaria ei, qui ioco, uel lapsu linguę dicit usuras non esse peccatum. Card. in cle. j. §. fi. vj. q. de usur.

Pœna arbitraria est pro laceratione instrumenti. suprà, Lacerans. uer. ij.

Pœna extraordinaria an infamet. s. Condemnatus. uer. xcij.

20 Pœna extraordinaria si non sit imposita, debet imponi ordinaria. Bald. in l. nullum. C. de test. & Alexan. in l. senatus. ff. de accus.

Pœna criminalis pro iniuria est arbitraria. Abb. in c. cùm te. ff. de re iud.

Pœna

Pœna arbitraria est, quando lex, uel statutum utitur uerbo, Quasi, ut teneatur quasi falsarius. infrà uerbo, Quasi. uersic. vj. & primo.

Pœna arbitraria locum habet contra eum, qui producit, uel facit falsum non nociturum. s. uer. Falsitas. uer. lxxxix.

Pœna arbitraria est contra surripientem bona ex naufragio. l. uniuersis. C. de naui. lib. xj. quod intelligit Bald. ibi, scilicet usque ad deportationem.

Pœna arbitraria an duplicetur. Bart. in l. sanctio legum. in ulti. col. in pe. q. ff. de pœnis. quòd sic, ut duplicetur consueta.

Pœna arbitraria debet imponi similis, quæ similibus delictis imponi consueuit, etiam mortis, non aliàs. Antoni. de Butr. & Ioan. de Imola in cap. de causis. de offici. deleg. Cardinal. & Abb. in ultima colum. & Imol. in capit. ex literis. de rescrip. Ioan. de Imo. in l. ij. de pu. iudi. Ludo. Pon. in rubri. ff. de arbit. Vide Bald. in l. & si seuerior. ij. columna. C. de infamibus. Sed Baldus in capit. j. §. iniuria. in princip. de pac. iura. firm. dicit, quod propter excessum facinoris potest arbitraria pœna extendi usque ad mortem inclusiuè. & tenet Abb. in dicto cap. ex literis. per l. sacrilegij. ad legem Iuliam pecu. & Imol. tenet idem in capit. inquisitiones. de accusat. per glo. Institu. de iniur. §. in summa. & ibi Angelus Areti. tenet idem post Ioann. de Imol. in d. l. ij. & Abb. in capitu. cùm te. in prima colum. in fine. de re iudic. & dicta glo. in §. in summa. & tenet Baldus in l. fina. ff. de rerum diui. & in l. j. C. de his, qui latro. Sed in capitu. j. in v. columna, in fine. in uersic. sed hîc quæro. de pace tenen. uidetur sentire contrarium, quòd uigore arbitrij non potest iudex bona confiscare. Sed aduerte, quòd d. glossa non dicit de morte, sed de pœna capitis. & doctor. non intellexerunt bene: quia pœna capitis triplex est, scilicet mortis, seruitutis, & amissionis ciuitatis. l. hos. §. omnibus. cum glo. de accusat. Innocent. in capit. qualiter, & quando. in ij. colum. de accusa. Vnde potest glo. intelligi in alia pœna, quàm mortis. & suprà, uerb. Capitalis. uersicu. ij. & iiij. Pro d. gloss. est alia in cap. dictum. lxxxj. distinct. & text. in l. lex Iul. §. fin. ad legem Iuliam rep. Prædicta uera in iudicibus. Sed princeps potest arbitrari pœnam mortis. l. j. per Bartol. de sacrosan. eccles. Sed si statutum est, quòd pœna sit centum ducatorum, uel alia ex arbitrio iudicis, intelligitur de simili, non de morte. Baldus in l. quicunque. C. de seruis fugi. & in l. conuenticulam. de episcop. & cleric. in iiij. colum. in uer. item est arg. à natura. & in l. ij. in ultima colum. C. de prob. & in l. si post tres. in iij. colum. si tamen habet plenum uel liberum arbitrium ex statuto, etiam de morte intelligitur. Baldus in d. l. & si post tres. si quis caut. in xiij. colum. Adde suprà uerbo, Capitalis. uersicu. ulti. Item si statutum dicit, quòd sit pœna manus, uel alia, arbitrio iudicis, intelligitur de simili, id est, corporali, non de pecuniaria. Bal. in d. l. quicunque. & in d. l. conuenticulã. in d. uersic. item est argum. à natura. Item Baldus in consil. Franc. confecit uenenum, &c. tenet, quòd pro delictis non consummatis non potest iudex arbitrari pœnam captis. & Spe. de accusatore, uer. quid si primo. Adde no. per Bald. in l. iij. & in l. quicunque. C. de ser. fugi. & suprà, uerb. Iudex ex arbitrio. uer. vj. & uer. Arbitrium. uer. lxxx. & glo. in d. §. in summa. tenet Abb. & Imol. in d. c. ex literis. & Imo. in c. inquisitionis. de accu. si qualitas criminis id importet.

† Pœna arbitraria an & quando extendatur ad mortem, uide Fel. in c. inquisitionis. in ult. col. uersi. tangit. de accu.]

Pœna arbitraria si modum excedat, potest appellari. gl. in c. super his. de accu. Bart. in l. si qua pœna. ad fi. ff. de uerb. signif. & s. uer. Arbitrium. uersi. lxij. & Ioan. de Imo. in d. cap. ex literis. Addo Bartol. in l. j. in princ. ad fi. ff. si quis ius dic. non obtemp.

Pœna ordinaria dicitur etiam ea, quæ consueuit imponi pro tali delicto. Bart. in l. fin. ff. de priua. delict.

Pœna quando non est certa, debet imponi ea, quæ magis timeatur. Inno. in c. de causis. de offi. deleg. Sed potest mitior per iudicem eligi. Innoc. & ibi Bald. in Marg. uer. Pœna. uer. vij. uel per reum: ut ibidẽ. glo. in l. quòd si minor. §. si seruus. de minori. Vide Bald. in l. quicunque. de ser. fugit. in vj. col. in uersi. scias enim. & s. eo. uer. xxvj.

30 Pœna de similibus ad similia potest imponi. Inno. in c. qualiter & quando. de accu. Bal. in Marg. uer. Pœna. in fi. & s. in uer. Iudex ex arbitrio. uersic. vij.

Pœna arbitraria potest alterari. j. uer. Pœna alteratur. uer. xxv. & xxxiiij.

Pœna arbitraria est pro fractione securitatis. j. uerbo, Ruptor. uersic. ij.

Pœna extraordinaria imponitur imponenti scalam ad muros, uel fenestras alicuius mulieris non castæ: ideo puniendus erit arbitrio iudicis. Ita Bald. in l. fi. ff. de rerum diuis. Secus, si mulier esset honesta, tunc puniretur pœna mortis, secundum eum ibidem. l. si quis non dicam rapere. C. de episcop. & clericis.

Pœna extraordinaria punitur expendens monetam falsam. l. saccularios. & ibi Bar. ff. de extraordi. crimi. Quod est uerũ, secundum eum, nisi in casibus positis. in l. lex Cornelia. ff. de fal. ubi Bart. in quibus punitur lege Cornelia, de falsis.

Pœna extraordinaria punitur denegans alimenta. l. j. §. pœna. Bart. in l. necare. ff. de liber. agnos.

Pœna alteratur aliquando commutatione, aliquando augmento, & aliquando diminutione. j. eod. per discursum.

Pœna, quæ ex forma statuti non potest augeri, nõ potest etiam diminui, & econtrà Ang. in fin. in l. fin. C. de proximis sacr. scri. lib. xij.

Pœna, quę ipso iure, uel ipso facto imponitur per statutum, nõ crescit propter negationem: & ideo non potest duplicari. Barto. in l. id, quod seruo. §. j. de peculio leg. ergo non diminui. Angel. & Bart. in d. l. fin. & tenet Bald. sing. in l. ea. quæ. secunda q. C. de condic. inde. & Alex. in l. eum, qui. in prin. de iureiuran.

Pœna contra auxiliatorem non debet minui, nec duplicari, sicut contra principalem, si causa duplicationis, uel diminutionis, non militat pariter in utroque, licet ex forma statuti sint pari pœna puniendi. Barto. in l. libertis. §. posthumis. de ali. leg. quem uide in l. is, qui opem. in ij. col. ff. de furtis. & s. uer. Duplicatio. uer. xj.

Pœna mitigatur doctori, uel dignitatem habenti. l. Moschis. in fine. de pœnis. Item potius libero, quàm seruo. l. statuliberi. de quæs. Itẽ statulibero, quàm seruo. l. j. & ibi Bar. de pœnis. Item fœminæ, quàm masculo. l. quisquis. uer. ad fœminas. & ibi Bar. & Sali. C. ad legem Iul. maiest.

Pœna furcarum pro primo furto per statutum imposita potest per iudicem mitigari. Lud. consilio ccccl xix. & suprà uerb. Fur. uer. lxix.

Pœna debet mitigari ex uiolenta præsumptione, ne mora imponatur. Innoc. in c. quia uerisimile. de præsump. & ibi Car. & Imo. post But. & Abb. Old. con. cxcij. *Viso diligenter, &c.* Pet. de Anchara. in regula, semel malus. x. col. But. in c. quanto. de præsump. Abb. in c. constitutis. de testi. Bald. in l. fina. ultima colum. uer. & adde, quòd licet. C. de proba. & in rubrica, extrà de offic. deleg. in Spec. de præsumpt. §. species. uer. in summa. Abb. in capit. at si clerici. §. adulter. de iud. & in cap. auditis, in penul. colum. de præscrip. & Bal. in l. fin. C. de proba. ult. col.

Pœna per statutum alterata non facit delictum aliàs priuatum dici publicum. s. uer. Accusatio. & uer. Delictum. uer. lx.

Pœna debet augeri uigore statuti, & propter negationem procuratoris ratificatam à principali. Ang. in auth. de tri. & se. §. sin autem. in fine.

10 Pœna uulneris potest alterari contra uulnerantem animo occidendi. j. Vulnus. uer. xxij.

Pœna mitior debet imponi homicidę confesso fecisse ad suam defensionem, secundum do. Abb. in c. auditis. in pe. col. uer. puto tamen. de præscrip.

* Pœnã imminuere, & mitigare ex causa iudex potest. l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de ijs qui notan. infam. Deci. in cap. consuluit. iij. in extre. de appellatio. And. Alciat. con. ccccl ij. nu. 8. Æmilius Maria Manolessus.

* Pœnæ minuendæ idonea causa est, cùm quis iniuria ab aliquo affectus, ita incensus, suique non compos eum uulnerauit, uel interfecit. l. j. in extr. ff. ad l. Cor. de sicar. Bar. in l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de ijs qui no. infa. And. Alciat. consi. ccccl ij. nu. 8. Æmilius Maria Manolessus.

* Pœnę minuendę idonea causa est, si reus diutius in carceribus fuit.

*bus fuit.l.si diutino.ff. de pœn. And.Alciat.conf.ccccliij.nu. 8. Æmilius Maria Manolessus.

* Pœnæ minuendæ idonea causa est, si uictoria aliqua de hostibus parta, hoc à præside nobiles petierint. Iac.l.j.C. publ. lætitiæ.lib.xij.& quæ traduntur in l.iustißimos.C. de offic. rector.prouinciæ. & affirmat Alciat. consil.ccccliij.nume. 8. Æmilius Maria Manolessus.

Pœna semel imposita non potest per iudicem augeri, uel minui, uel remitti, nisi de licentia fisci, uel principis.l.acta.§.j. de re iud. Vide Bar.ibi.& in l.j.in princ.circa fi.ff.si quis ius di.non obtemp. Petr. de Sun.in l.& in mulctis.C.de app.& per Bal.in auth.interdicimus.de episc.& cler. & s̄. in uerbo, Pœnæ remisio.uer.vj.nisi pauperi.l.illicitas.§. fin. de offic. præsid.& omnino per Flo.in §. hæc actio.ad legem Aquil.

Pœna criminalis non crescit per negationem.Bal.in l.ea,quæ. iiij.q.C.de condi.indeb.

Pœna aucta in quarto pluri ex forma statuti, an dicatur pœna in illo augmento.Bart.in l.ij.in ij.col.ff.de public.iudic. distinguit in l. j. de in lit. iur. & in l. si cum exceptio. §. in hac. quod me. cau. & in uerbo, Pœna criminalis. uer. xj. & per Bald.& Alex.in l.iij.in fi.ff.qui satis.cog.quòd pœna contumaciæ non dicitur pœna delicti.Et inferunt ad statutum de quarto pluri, si pœna non soluatur intra tempus.

Pœna corporalis in uniuersitate alteratur in pecuniariam. s̄. Pœna corporalis.uer.xij.

Pœna mitior dicitur media inter grauiorem,& mitiorem. Sal. in l.j.xiij.col.uer.ex prædictis infero.C.de raptu uirgi.

Pœna falsi duplicari non debet uigore statuti de duplanda pœna pro delictis commißis in palatio, cùm falsitas per testes non nisi in palatio committi poßit.Bar.in consilio, Tuderti nus quidam, &c.

Pœna mitigari debet ei,qui deliquit,motus iusto dolore.text. no. in l.si adulterium cum incestu. uer. si Imperatores. de adulte.c.si uerò.el j.§.ut ille.de sent. excom. secundum Abb. in c.olim.de rescriptis.& in Spec. de accu.§.j.uer.quid si uocaui te.Adde l.Gracchus.cum gl.C.de adult.

Pœna multiplicatur ex iteratione criminis. s̄. Pœnæ diuersæ. uer.xxxix.

20 Pœna mortis potest per iudicem commutari in aliud genus mortis.Bal.in l.data.j.col.C.qui accus.non pos.

Pœna grauior imponi debet, quantò maior est delinquens.xl. dist.homo.j.q.j.uilissimis.Cardi. in cle. ij. §. nominatim.de hæret.& Iuuenalis:

Omne animi uitium tanto conspectius in se
Crimen habet, quanto maior qui peccat, habetur.

† Et per Felin.in c.cùm quidam.de iureiur.& in c. j. de simo.]

Pœna grauior debet imponi pro culpa grauiori.cle.j.§.quæ omnia.& ibi gl.& Car.de pœnis.

Pœna augetur ex dignitate offensi.cle.j.§.nec super.de pœnis. & ibi gl.ut si sit persona publica,uel si familia. & ibi Alex.de iur.om.iud.

Pœna statuti an & quando poßit per iudicẽ alterari.Bald.in l. j.C.si aduersus deli.& omnino per Alex.post Bart.in l.quid ergo.§.pœna.de infamibus.& in l.hos accusare.§.omnibus. de accusa.Ioan.de Imo.in l.ij.de pub.iudi.& Alexan.in d.§. omnibus.

† Pœnæ si per iudicem alterantur, an causam alterationis exprimere habeat, uide Feli.in c.sicut.de re iudi.in ix.col. statim post medium.uer.præterea alteratio.]

Pœna priuationis beneficiorũ, & suspensionis an poßit commutari in pecuniariam per uicarium episcopi, & per Paul. de Cast.consi.cvij.ubi post multa eleganter dicta, concludit quòd non.

Pœna ex qualitatibus aucta nunquam potest excedere quadruplum.Bal.in l.j.C.de senten.quæ pro eo, quod inter.

Pœna duplicanda debet duplicari cum qualitatibus suis.Bar. in l.j.in fi.ff.si fami.fur.fe.di. Addo Bartol.latè in l.sanctio.ff. de pœnis.

Pœnam augeri, uel minui, petitur officio iudicis. Bartol.in l. quid ergo.§.pœna.iiij.col.ff. de infamib.

Pœna an minuatur per confeßionem,& quando.Bald.in l.ea, quæ.in xj.q.C.de condi.inde.& in l.contra negantem. ad legem Aquil.Bart.in l.eum,qui.in princ.in j.col.uer. secundò not.ff.de iureiur.quòd non.& in quęst.per Italiã.sed omnes alij ferè doc.in d.l.eum,qui.in prin.tenent cõtra Bar.ut ibi p

† do.Alex.† Et per Fel.in c.de hoc.de simo.in ij. col. in prin.]

30 Pœna potest per iudicem mitigari in casibus, in quibus punitur affectus sine effectu. s̄.uer. Affectus.uer.iiij.

Pœna potest per iudicem alterari, quando constat de animo occidendi ex euidentibus indicijs. Salic. in l. si is, qui cum telo.pen.col.in fin.C.de sicar.uide infrà,in uerb.Percutere. uer. xlj.

Pœna contraria iuri communi non potest permutari, nisi per illum,qui habet potestatem dissoluendi.Innoc.in c.licet.de pœnis.& Bald.in Marg.uerb.Pœna,uer.ij.

Pœna iuris communis potest alterari in consuetudinariã mitiorem pro delicto extra territorium commisso per subditum.Bal.in l.ij.C.de eunuch.

Pœna ordinaria non potest per iudicem alterari.Bal.in l. ij. C. de usur.rei iudi.sed extraordinaria sic.Bal.ibidem.Quod uerum est, si statutum ponit uerba imperatiuè ad iudicẽ: quia tunc alterari non potest.in l.in eũ.C.de fur.Adde Bal.latius in auth.sed nouo iure.in ij.col.C.de ser.fug.ubi aßignat rationem.& s̄.in uer.Pœnæ diuersæ.in uer.xlviij. nisi ex causa.Bar.in l.quicunq;.v.col.C.de ser.fugi.& in l.& si seuerior. ij.col.C.de infamibus. Contrariũ tamen dicit in l. j. C.si aduer.deli.quo casu potest etiam minuere.Bal.in l. obseruare. §. proficisci. de offi. proconsu. Et limita prædicta uera, nisi statutum uetet imponi aliam pœnam. Bal. in l. nõ dubium. xj.col.C.de le.& s̄.uer.Iudex ex arbitrio.uer.xxij. Et potest alterari,cùm iudex procedit ex officio,non si ad instantiam partis.Car.in cle.j.xij.no.de testa.

Pœna capitalis pro homicidio alteratur in pecuniariam,quando est incertus quis ex multis certis occiderit, ut si ex cœnaculo proiectus sit lapis. Si uerò esset incertus de incertis, tunc nullus puniretur.Bal.in addi.Spec.de homicidio. uer. si lapis.Adde Bar.latè in l.si in rixa.ff. de sicar.& s̄.uerb.Pœna corporalis.in uer.xvij.

Pœna quo tempore poßit alterari,& quot modis.Bald. in d.l. & si seuerior.vj.col.uersi.v.quæro.& in iiij.col.uer.iij. opp. C.de infamibus.distinguit.doc.& Bar.in l.quid ergo.§.pœna grauior.ff.eo.tit.

Pœna potest mitigari per iudicem ex causa ætatis.l. auxilium. §.in delictis.de minor.Bal.in d.l. quicunque. in vj. col. & in d.l.& si seuerior.in j.col.uersi.& antequam.post gl.unde pupillus homicida non tenetur de sica, secundum Bal.ibi in ij. col.uer ex prædictis.& est text.no.in l.sacrilegij.in princ.ad

† legem Iul.pecu.† Et per Fel.in c.j.de sen.excom.]

Pœnę statuti de amputanda manu dextra potest per iudicem commutari, si non sit manus dextra ei, qui debet puniri. suprà, uer.Manus.uer.v.

Pœnæ mutilationis membri per statutum imposita, potest per iudicem commutari in sene, uel puero in pecuniariam, sed non cogitur iudex à quo non alterante, non potest appellari, secundum Bal.in d.l.quicunq;. vj. col.in fi.per l.qui posthumos. ad Sylla. & sequitur do. Alex. in l.pœna grauior.de infamibus.

40 Pœna potest alterari ex causa doli cessantis. l. respiciendũ. §.delinquunt.ff.de pœnis.& Bald.in d.l.& si seuerior.ij.col. uersi.ex prædictis.& in d.§.proficisci.

Pœna alteratur in delicto fortuito tamen lasciuo, ut quando in cursu equi puer occiditur.Bald.in d.l.& si seuerior.ij.col. in prin.uer.iiij.ponit gl. Pau.de Cas.in l.j.C.ubi sena.uel clari.Flori.in l.si putator.§.si nauis.ad legem Aquil. Ang. Aret. in trac. Malef.§.dolo.ij.col.Sed Sali.in l.non ideo minus.v. col.uer.& ideo.de accusa.dicit,quòd non tenetur, nisi data opera equitantis equus sit concitatus in puerum occisum. & s̄.uer. Currens.uersi.ultimo.

Pœna alteretur ratione effectus non secuti. l. is, qui cum telo. de sicar.secundum Bal.in d.l.& si seuerior.in ij.col.in princ. uer.ult.glo.& s̄. Affectus.uer.iiij.

Pœna alteratur ex causa publicæ utilitatis, ut quando puniendus esset homo peritus,& singularis in arte sua.Bart. in d. l. quid ergo.§.pœna grauior.& s̄.uer.Mors.uer.lxxv.

Pœna corporalis in pecuniariã põt cõmutari de cõsuetudine, uel alia rationabili causa.in Spe.de accusat.uer. q̃d si iudex.

Pœna à iure statuta quando poßit augeri, uel minui. in Spec. de accusatore.§.ij.per totum.

Pœna

Pœna mitigatur in prouocato iniuriante. Sicu. in c. cùm te. ix. col. uer. puto tamen. de re iudica.

† Pœnæ si per iudicem alterantur, an causam alterationis exprimere habeat: uide Fel. in c. sicut. de re iud. statim post medium. ix. col. in uer. præterea alteratio.]

Pœna extenditur, uel non: ut infrà eodem. per totum.

† Adde, quòd punitur quis quandoque ratione uicinitatis sine culpa. ca. clerici. de exces. præla. c. super spe. de priuile. & facit ad quæst. illam de duobus fratribus, habentibus domũ communem, quorum unus habet partem superiorem, alter inferiorem, & ratione statuti uenit destruenda domus habentis partem inferiorem: nunquid debeat destrui tota domus. & uide per Bar. Brix. in q. uenerabili. xliij. dist. de pœn. di. ij. cap. sed & continuò. Io. And. & Ab. in cap. super spe. de priuile. Ioan. And. in rubr. de iniu. in addi. & in rubri. de pœ. per Arch. in cap. felicis. de pœn. lib. vj. Bart. in l. hactenus. in §. fi. ff. de aqua plu. arcé. & in l. cùm alicui. ff. de neg. gest. & in l. stipulatio. §. j. ff. de noui oper. nunciat. ubi uidetur esse tex. Bartol. & Dyn. in l. non amplius. §. fina. ff. de leg. j. in fin. per Cyn. in l. filium quem habentem. C. fami. ercisc. Bald. in l. & si seuerior. C. de infa. aliàs ex quibus cau. infa. irrog. & in l. ij. C. in quibus cau. seru. præmium liber. ac. Abb. in c. sacris. de sepult. & utrum ille, qui promisit non offendere aliquem sub pœna, interficiendo fratrem eius incidat in pœnam: uide Dy. Ang. Imo. Ludo. Roma. & Modernos in l. ita stipulatus. §. Chrysogonus. ff. de uerb. obliga. uide casum in c. j. de eo, qui interfe. fratrem domini feudi. Ro. in l. licitatio. §. quod illicitè. ff. de publi. Bart. in cap. cùm P. Manconella. de accu. pro qua q. secundum eum facit text. in c. sciant cuncti. de elect. lib. vj. coniuncto c. si quis suadente. xvij. q. iiij. Bal. in c. j. §. similiter. in fi. in uer. extrà quæro. in titu. quib. mod. feu. amit. Facit quod uoluit Ant. de But. in c. j. de pact. ubi dixit, Ego feci pacẽ pro parte mea, tu fecisti pacem pro parte tua, deinde percussisti consanguineum meum, utrum incideris in pœnam: determinat, quòd non. & allegat Specul. in tit. de treu. & pace. in §. j. uide do. Barba. in d. c. j.

Pœna contra corrumpentem, habet locum etiam contra effundentem. Flo. §. inquit. ff. ad leg. Aquil.

Pœnæ non sunt stricti iuris. Bald. in l. non sine. C. de bon. quæ lib. uide suprà, in uer. Pœna & usura. uersi. vj.

Pœna circa oliuam, & uuas, habet locum etiam circa syluas, & perticas. Flor. in §. si oliuam. ad legem Aquil.

Pœna imposita uni dispositioni, si dispositio mutetur in aliam, non censetur repetita in alia dispositione. Bart. in l. in testamento, de condi. & demon.

Pœna à iure imposita nõ extenditur per identitatem rationis. not. Abb. in c. fin. de iure patro. de pœni. dist. j. §. pœna. & s. Extensio. uer. vij. Addo Io. Andr. in c. odia. & in c. in pœnis. de reg. iur. lib. vj. in Mercurialibus.

† Pœnalis dispositio an extendi debeat ad personam, quæ est talis propriè, nec tantę qualitatis: & an extendatur ex identitate rationis de casu ad casum, uide do. Barth. Soci. consil. cclxxv. incip. In causa. uersic. confirmantur prædicta. circa medium. in ij. parte. & ibi an & quando pœnalis extensio fieri debeat.]

Pœna in uno correlatiuorũ posita extenditur ad aliud, in quo sit eadem ratio, ut apposita uenditori afficiat emptorem: non si cessat ratio, ut apposita usurario, nõ afficit soluentem usuras. Alex. post. Bart. in l. si ego. ff. de accep. & Abb. in d. c. j. de loca. Adde gl. no. in clem. j. de consang. & affini. doctor. & Bald. in l. fi. C. de indic. uidu. tol. & infrà, Statutum extenditur. uer. xiij. & lxxxiij.

Pœna constitutionis seruitutis posita non sequitur fundum. l. per fundum. ff. de serui. rustic. prædio. Bal. in l. & in prouincia. C. de serui. & aqua. uide j. in uer. Pœna transit. in uer. v.

Pœnæ inductæ contra mulierem secundo nubentem habent locum etiam contra mulierem inhonestè uiuentem. l. his solis. & ibi Bar. C. de reuo. dona. Alex. in l. bonorũ. ff. de infam.

10 Pœnæ binuborum sunt communes. Bald. in l. humanitatis. viij. col. uer. nunc ueniamus. C. de impu. & alijs substitu. uide s. in uer. Pater succedit. in uer. xxviij.

Pœna ementi imposita afficit etiam uendentem. l. j. & ibi Bart. C. de cupressis. lib. xj. Addo Panor. in cap. j. de locato. Vide Bar. in l. fi. ff. de accepti. & in l. j. C. de indi. uidui. tolar. contrà, infrà eo. uer. xix.

Pœna in fine statuti habentis plura capita, censetur adiecta omnibus capitibus statuti. Bald. sing. in l. quisquis. C. si cert. pet. & s. in uer. Pœnæ diuersæ. in uersi. xxxiij.

Pœna de intrante palatium non habet locum contra intrantem tempore, quo Potestas est absens. Bart. in l. ij. de auro & arg. lega. uide s. in uerb. Pœna committitur. in uer. xiij.

Pœna pro matrimonio illicito an habeat locum, quando est ignoranter contractum. gl. & Bart. in l. auunculo. de condi. sine causa. ubi facit multa membra. & no. in l. qua in prouincia. §. j. ff. de ri. nup. tex. & glo. quòd non, in clem. j. de consang. & affi.

Pœna occidentis habet locum in denegante alimenta, & in suffocante. in l. necare. & ibi doc. & Bart. ff. de libe. agnos.

Pœna contra hæredem si non exequitur arbitrio Titij, non habet locum, si non exequitur arbitrio episcopi post annum. Bar. singul. in l. mulcta. de condi. & demon. & suprà, in uer. Pœna committitur. uersic. xxxij. & infrà, uer. Pœna transit. in uer. ultimo.

Pœna priuationis beneficij obtinendi non habet locum, quando beneficium est iam obtentum. Bart. in l. seruum. §. fina. ff. de acquiren. hæred.

Pœna contra emphyteutam non soluentem canonem, nõ habet locum contra dominum non seruantem pacta emphyteutę. Bal. in c. j. qualiter dominus proprie. feudi priue. uide s. in uer. Pœna committitur. in uer. lviij. Vnde

Pœna uni ex contrahentibus adiecta, non censetur adiecta alteri. Bal. ibidem. argu. contrà in l. j. & ibi Barto. C. de cupres. li. xj. & suprà eo. uer. xj. & in cle. j. cum glo. de consang. & affi. & ibi Card. quòd pœna contrahentis nuptias cum monia li afficit etiam monialem.

20 Pœna secundo nubenti non habet locum, quando uxor secundo nubit de consensu primi uiri, uel eius hæredum. s. uer. Mulier secundo nubens. uersi. ix. & j. uer. Vxor secundo nubit. uer. iiij.

Pœna censetur etiam in prorogatione termini. Bald. in l. j. x. q. C. de his, quæ pœnæ no.

Pœna contra non parentem arbitrio Titij, non habet locum, etiamsi non pareat arbitrio boni uiri, Titio non arbitrante. Bal. in d. l. j. ij. col. de his, quę pœnę nomine. Bene facit quod uoluit Bar. in l. mulcta. ff. de condi. & demon. uide s. in uer. Pœna compromissi. uer. antepe.

Pœna extẽditur de similibus ad similia. Inn. in c. qualiter. el ij. in iij. col. magna. de accu. sed non à maioritate rationis. infrà, Percutiens.

Pœna statuti non requirentis dolum extenditur, & locum habet etiam in lata culpa. Bal. in l. pignus. aliàs in l. quæ fortuitis. C. de pig. act. in pe. col. & s. in uer. Pœna criminalis. in ultimo uer.

Pœna contra ingredientes ad quos extendatur. s. uer. Pœna committitur. uer. lxxxij.

Pœna abbatissæ imposita non extenditur ad abbates. Cardi. in cle. ij. §. statuimus. q. pe. de statu mo.

Pœna hæredi grauato compromittere habet locũ, etiamsi laudo hæres non stet. Bal. in l. j. iiij. q. de his, quæ pœ. nomi.

Pœna transit ad hæredes, quando ipso iure à lege irrogatur, sicut transit ad hæredes, quando per sententiam irrogatur. Bar. in l. iij. §. quod autem. ff. quod quisque iur. & Alex. in l. eius, qui. si cert. pe. Bal. in l. j. vj. col. C. ne ex delic. defunc.

Pœna nõ transit ad hæredes regulariter. l. si pœna. & l. crimen. ff. de pœnis. & in l. j. C. ne ex delic. defunc. Vide Bar. in l. j. de priua. deli. glo. in l. fideiussor obligari. de fideius. Io. de Por. in l. si seruum. §. uideamus. de uerb. obliga. & per Alexand. in d. l. eius, qui. ibi dicit uerum, nisi in crimine læsę maiestatis, & hæresis, in quibus transit etiam ex ficta confessione defuncti, ut per Bar. in l. j. ad fi. ff. de bo. eorum. non tamen pœna plus petentis mortui lite pendente: ut ibi. & Bal. in l. j. in fin. C. de plus peti.

Pœna commissa contra testatorem an possit exigi contra hæredem. no. in l. Lucius Titius. ff. de act. emp. quòd sic.

Pœna transit in hæredem, quando ex delicto perditur dominium bonorũ ipso iure. l. cõmissa. in prin. & ibi Bart. & doc. de publica.

de publica. Idem in possessore bonorum. Bart. ibidẽ, & doc.

Pœna in constitutione seruitutis non sequitur fundũ, & sic nõ transit ad successorem fundi. l. per fundum. ff. de seruit. rust. præd. Bald. in l. & in prouincia. C. de seruit. & aqua. & s. in uer. Pœna extenditur. uer. vij.

Pœna intelligitur apposita, ut perpetuò duret. Bar. in l. si quis, §. si quis. de adult. facit l. si seruus. C. de pœnis.

Pœna sequitur authorem suum. l. si hæredis seruus. §. fina. de legat. j. Addo l. sancimus. C. de pœnis. uide suprà in uerbo, Pœna & usura. in uersic. xvj.

Pœna an transeat ad successorem. Bar. in l. j. ff. de priua. deli. & j. uer. xj. distinguit, aut quis tenetur nomine dignitatis, aut non: primo casu transit, secundo non.

Pœna ad hæredem transit propter quæstionis contractũ, qui dicitur celebrari inter fiscum, & defunctum. Bal. in l. j. v. col. C. ne ex delicto defunc. Bar. in extrauaganti, uer. rebellãdo.

Pœna mortuo accusato quibus casibus transeat contra hæredes. Bar. in l. ex iudiciorum. ff. de accusa. ubi etiam glo.

Pœna non transit ad successorem singularem, sed seruitus sic. Bal. sing. in l. cum fundo. de serui. rusti. prædi. quia

Pœna in seruitute tali non reddit eam personalem, ut ibi not.

Pœna non tenet aliũ, quàm authorẽ suũ. Bal. in l. j. v. opp. C. de his, quæ pœ. no. per l. sancimus. C. de pœnis. & s. eo. uer. vij.

Pœna per bannum illata non transit ad hæredem. Bal. in l. pen. x. col. C. de condi. insertis.

Pœna non egreditur personam eius, cui adiecta erat, etiam in ultimis uoluntatibus: nec intelligitur tacitè repetita. l. mulcta. & ibi Bart. C. de condi. & demon. & Bald. in l. j. j. colum. C. de his, quæ pœn. no. suprà in uerbo, Pœna extenditur. in uer. xvj.

Pœna applicatur fisco, si est criminalis. s. uer. Pœna criminalis. uersic. v.

Pœna pacto nudo promissa & soluta, non potest repeti. ar. l. quamuis. cum gl. de usur. dum eam usuris æquiparat.

Pœna fisco applicata debet solui regi, cuius est fiscus. Bal. in l. j. §. cùm autem. C. de cad. tol.

Pœna an sit accusatori, uel fisco applicanda. Bart. in l. lege Cornelia. §. ex hoc edicto. ad Syllan. & j. eod. uersi. xiij. ubi dicit, quòd quando lex accusationẽ inducit, tunc applicatur fisco: si uerò per legem inducitur actio, tunc pœna applicatur accusatori. & j. eo. uer. xxxv.

Pœna, quæ ratione rei meæ peruenit ad alium, an debeat mihi restitui cum re. in l. si pignore. & ibi Barto. de pig. act. & in l. prętor. §. de fructibus. de bon. autho. iudi. pos. ubi ponit longam distinctionem. uide per eum.

Pœna in promissione de non offendendo cui applicetur. infrà, uerb. Promissio. uersi. lxxiij. quòd parti læsæ.

Pœna applicatur ecclesiæ læsæ. xvij. q. iiij. si quis deinceps. cum gl. Item,

Pœna per introitum in uineam debet applicari domino uineæ, quando quis intrauit de licentia domini castri, stante statuto, quòd pro introitu in uineam pœna soluatur domino castri. doct. & Alex. post Bal. & Ang. in l. sed si hac. §. prostituta. de in ius uocando.

Pœnæ exactæ per usufructuariũ, durante usufructu in castro, non sunt restituendæ domino, finito usufructu, sed cedunt lucro usufructuarij, nisi illæ, quæ nondum sunt exactæ, sed tantùm commissæ, & declaratæ per sententiam. Flo. in l. usufructu. ff. de usufruct. quem etiam uide in simili. in l. Proculus. eodem titu. & Bartol. in l. is, qui rem. ff. loca. ubi dicitur, quòd

10 Pœnæ cedunt lucro conductoris fundi, in quo damnum datum est, & pœnæ exactæ, & locatori non restituuntur.

Pœnæ diuiduntur, ut fructus inter maritum & uxorem, quando iurisdictio datur in dotem. Pet. Cy. & Bald. in l. diuortio. §. si uir. & ibi doct. soluto matrimonio. Sed Bart. in l. fina. ff. eodem titulo. dicit, quòd pœnæ cedunt lucro uiri, & non sunt restituendæ cum dote, soluto matrimonio. quod nota.

Pœna an sit parti, uel fisco applicanda. Bart. in l. agraria. de ter. mo. ubi distinguit, ut suprà eo. uer. iiij. Aliquando lex introducit actionem: & tunc pœna applicatur parti. Quandoq; introducit accusationem, & applicatur fisco. Quandoque lex simpliciter imponit pœnam, & tunc in dubio introducit accusationem, & pœna applicatur fisco. Et pro hoc ultimo allegat text. licet in hoc ultimo aliter loquatur in l. fin. ff. de his, qui deie. uel effu. quòd quando lex uel statutum simpliciter introducit pœnam, quòd medietas applicatur parti, & altera fisco. Adde etiam Bartol. in materia in l. iij. ff. de sepul. uiol. Flo. in §. hoc autem. in fine. ff. de his, qui deie. uel effu. & suprà eodem, uersicu. iiij. infrà eodem, uersicu. xxxv. & Bartol. in l. fin. eodem titu. quòd uterque pro parte. & infrà, & omnino per Alexand. in l. si quis id, quod. ultima colum. de iurisdict. om. iudi. quòd in dubio applicatur fisco. Fallit, si imponitur ex edicto prætoris. l. iij. in princip. de sepul. uiol. scilicet in casibus, in quibus lex contrarium non disponit. Item fallit, quando lex utitur uerbis, Iudicium dabo. Item quando offensa respicit priuatum. Ioan. de Imo. in rubr. de pub. iudi. & Alex. ubi s. Item si est imposita à iudice, uidetur fauore fisci imposita. Alex. in l. agraria. de termino moto. & j. eo. d. uer. xxxv. † Et per Feli. in c. ad corrigendam. in ij. col. de accu. & uide eum in rubr. de iudi. in uersi. utrum autem in dubio.]

Pœna pro delicto commisso in fine temporis, pro quo fructus iurisdictionis est concessus mihi, non pertinet ad me, si de ea est facta condemnatio finito tempore. Bal. in l. fin. in ij. colum. uer. modò quæro. C. de fruct. & lit. expen. & infrà eo. uer. xxxix.

Pœna in contractu uel quasi, uel ex debito. Item,

Pœna inuentarij non confecti per hæredem debet applicari creditoribus, & legatarijs, etiam salua eorum conscientia. Ang. in l. j. §. hæc stipulatio. iij. col. ff. si cui plus, quàm per legem Falci. per c. calumniam. de pœnis.

Pœnæ hæredi applicatæ imputantur ei in Falcidiam. l. utrum. in fi. ff. de peti. hære. Ange. in l. ij. ff. ad legem Fal. Sed an ueniant in fideicommisso, uide Angel. in l. Lucius. §. tres. ff. ad Treb. l. euicta. & ibi Bar. de peti. hær. quòd sic.

Pœna per episcopum imposita debet applicari camerę episcopali, nisi in casu, quo lex disponit eam pauperibus erogari. Bal. in l. ij. in princ. C. de epis. audi. uide Ang. in auth. ut nul. iudi. §. quoniam uerò. in fi. & melius in §. ut autem. in j. col. eod. tit. Sed uide omnino j. eod.

Pœna fraudantis gabellas applicatur gabellario. suprà, uer. Gabellarum fraudes. uer. vj. Bal. in l. j. ij. col. uer. modò accidit quæstio. C. de fruc. & lit. expen. & in c. ij. de cog. feu. in l. ij. de uec. & com. facit xvij. q. iiij. si quis in atro. in gl. & Alex. in l. agraria. de termi. moto.

Pœna in actione populari post litem contestatam applicatur agenti. Bal. in l. si quis id, quod. de iur. om. iud. Barth. Cępol. in l. creditores. iij. col. de uerb. sig. Addo text. in l. si cui. ff. eo. titu. uide latè Modernos in l. eum, qui. §. in popularibus. ff. de iureiurand.

20 Pœna præcepti iudicis applicatur fisco. Bart. in l. filiusfa. §. diui. ad fi. ff. de leg. j.

Pœna compromissi facti per uenditorem ante traditionem rei non applicatur emptori. Bal. in l. j. C. de peri. & commo. rei uen. in ul. col. uide s. in uer. Pœna cõpromissi. uer. xxiiij.

Pœna pacis ruptæ cui applicetur. infrà, Pax rumpitur. uer. ult.

Pœnam fisco contrahentes stipulari non possunt pro fisco, sed notarius sic. Bar. in l. arbiter. la ij. ff. de arbi.

Pœna dotis non solutæ soluta uiro post mortem uiri debet uxori restitui simul cum dote, si sit soluta ab uxore, uel patre, non si ab extraneo. Ang. in l. at ubi. ff. de pe. hær.

Pœna priuationis iurium propter aliquod delictum intelligitur, quòd illa iura applicentur aduersario, non fisco. Bald. in l. j. C. de his, quæ pœ. no. Alex. in l. agraria, de termi. moto.

Pœna à testatore posita cui applicetur. in l. uxorem. §. hæres. & ibi Bar. ff. de ter. moto.

Pœna conuentionalis applicatur parti. suprà, Pœna conuentionalis. uer. viij.

Pœna occidentis clericum cui applicetur. in c. ij. & ibi glo. & doc. de pœnis. quod pro parte eius ecclesiæ applicatur, & pro parte pauperibus, non autem episcopo, ut ibi. uide. xvij. q. iiij. qui subdiaconum. & c. si quis deinceps.

Pœna occidentis episcopum, scilicet cõfiscationis bonorum, applicatur ecclesiæ. xvij. q. iiij. si quis deinceps.

30 Pœna euellentis terminos ex agris, cui applicetur. in l. agraria. & ibi Bar. ff. de ter. mo. & Abb. in c. ex literis. de proba. ad fi. & ibi uide quæ sit pœna.

Pœna

Pœna applicata fisco,& parti,si repudiatur per fiscum,non accrescit parti.Bal.in l.arbiter.la ij.ff.de arb.Addo no.per Bar. in l.j.ff.de iure fisci.

Pœna contractus non applicatur creditori inuito.Bald. in l.ij. in prin.C.de iure emphy.

Pœnæ per uasallum exactæ, durante feudo,cedunt ei, & non sunt domino restituendæ finito feu.Bal. in c.j. §.ex contrario.de inuesti.de re alie.fact.

Pœna applicanda partim fisco,partim accusatori ex forma statuti, debet tota solui fisco, & ab eo debet accusator partem suam recipere.Bart.in l.j.C.de uend.re.fis.lib.x.& in l.dicit. aliàs in l.senatus.§.senatus.de iure fi.Sal.in l.iij.uer.ulterius ab extra.C.ad legem Falc.Ang.Are.in tract.Malefi.uer.dandis & soluēdis.& Ang.l.lege.§.fi.ff.ad Sylla.adde Ang.Are. in c.eum,qui.§.in popularibus.ff.de iureiuran.Aduerte tamen,quòd si condemnatus soluerit illi priuato,quòd fiscus hoc non posset impedire,secundum Bart. in d.l.j. ad fin.per tex.not.in l.res,quæ.§.j.ff.de iure fisci.

Pœna simpliciter imposita à lege,uel statuto, cui debet applicari.Bal.in l.ij.C.de epis.audi.Ange.in auth.ut nul.iudi.§.ut autem.in j.col.& suprà eo.uer.iiij.Adde Bart.in l.agraria.ff. de term.mo.scripsi suprà eo.in uer.xiij.

Pœna per fideiussorem de iudicio sisti commissa, cui applicetur,& quomodo exigatur.Bartol.in l.si quis reum.de custo. reo.ubi dicit,quòd cōsuetudo seruat,quòd applicatur fisco.

Pœna succedit loco actionis persecutoriæ.Bald.in l.j.vij.opp. in fi.C.de his,quæ pœnæ nomi.

Pœna non uenientium ad consilium diuidenda inter consiliarios,debetur etiam soluenti eam pro rata sua. Bart.in l.ab omnibus.§.si Titio.de leg.j.

Pœnæ unius semestralis officij deductæ in condemnationem per successorem in officio, an pertineant ad condemnantē, an ad præcessorem, cuius tempore fuerunt commissæ, si is ex priuilegio habeat pœnas sui officij.Bald.in l.fin.in ij.col. uer.modo quæro.C.de fruc.& lit.expen.& s̄.eo.uer.xiiij.

40 Pœna soluta per uasallum unius in territorio alterius propter delictum ibi commissum,an possit repeti.per d. Bal.in l.j.ij.col. C.si à non compe.iudi.Puto,quòd uoluerit allegare in v.oppo.ubi sentit,quòd sic,sed non clarè loquitur, nec ita format quæstionem.

Pœna interdum applicatur offenso. Bal. in auth. cui relictum. iij.col.C.de indi.uidu.tol.

Pœna applicatur fisco iudicis à quo, nō fisco iudicis ad quem. Bald.in Marg.uer.Iudex.uer.lv.

Pœnam lucrari aliud est,quàm pœnam euadere. in Specul. de usur.uersi.sed pone.

Pœnæ petitio, uel actio qualiter fiat,uide infrà eo.per totum.

Pœnæ petitioni an dicatur renunciatum per creditorem recipientem post terminum principalem sortem.in Spec. de arbi.§.viij.uer.sciendum.& suprà,in uer.Pœna conuentionalis.in uer.xx.quòd sic.Et an creditor recipiendo principalē sortem,uideatur remittere debitori pœnam conuentionalem,uide Bart.& alios in l.fi.ff.de eo,quod certo loco.ubi etiam ponitur,quid in pœna iudiciali.& quid in legali.

Pœna an possit peti, si creditor recipit sortem cum protestatione de pœna.d.uer.sciendum.& seq.& infrà eod.uer.xiiij. dic quòd sic in isto casu.Adde Bart.in l.fi.in ult. col. ubi ponit longam distinctionem . & ibi per omnes alios. ff. de eo, quod cer.loco.

Pœna an possit peti simul cū facto principali,& an ualeat sententia super pœna tantùm.in Spec.de acti.seu peti.§.iij.uer. quando autem.& seq.& tit.de sol.§.j.uer.pœnam & sortem.

Pœnam petit, qui stipulatus est pœnam,nisi aliquem certo die sistat.Quod est uerum,etiam lite finita,nisi sit per transactionem finita.in Spec.de expen.§.vj.uer.porrò.

Pœna conuentionalis,uel legalis, an peti possit secundum leges,uel canones.in Spec.de fruc.& interesse.§. ij. in prin. & glo.xij.q. ij. fraternitatis. & infrà eod. uer.xxiiij.& xxvij.& xxx. quod in foro conscientiæ peti non potest, sed de iure fori peti potest.

Pœna conuentionalis,uel legalis, quanta peti possit. in Spec. de fru.& interesse.§.vj.uer.in pœna.ubi cōcludit, quòd conuentionalis, quantacunque sit, debetur.§.alteri.cum simil. Instit. de inuti. stip. Pœna autem legalis non debet quadruplum excedere.§.omnes.Insti.de actio.Fallit in sponsalibus, l.mulier sicut.ff.de spon.& s̄.eo.uer.xxvij.

Pœnę persecutio non committitur iudicis uoluntati,sed legis necessitati reseruatur.in Spec.de abolit.§.j.uer.sed cùm s.

Pœnæ petitio,uel libellus ualet,Peto à te talem rem, & si contradixeris,peto pœnam.in Specul.de lib.concep.§. xv. uer. item libellus.

10 Pœnæ condemnatio licet non fiat per sententiam,sufficit,si iudex declarat delictum esse commissum.Barto. in l.si te.C. de infamibus.& s̄.in uer.Pœna à quibus. uer.ij.

Pœna conuentionalis non potest peti in iudicio, in quo proceditur de æquitate ex forma statuti, ut inter mercatores. Ioan. Pet. de Perusio in l. hac consultissima. §. ex imperfecto. C.de testa.& quod not.in l.Quintus.per Bar.ff.mandati.& in l.si pro ea.C.eo.tit.uide suprà in uerb.Pœna committitur.uer.xxxj.

Pœna in contractu mercatorum posita potest peti, etiā coram consulibus mercatorum.Pau.de Cast.sing.in l.cùm eorum. C.de sent.per l.si quis ex argentarijs.§.rationes. ff. de eden.

Pœna peti non potest,si quis promittat decem,nisi intra mensem soluat quinque.Bal.in l.cum allegas.v.opp.C.de usur.

† Pœnam promissam potest uenditor petere, si tamen prius rem reddiderat, seu contractum impleuerat pro parte sua. Ang.in consi.xliij.in fi.]

Pœna an peti possit soluta sorte.Bar.in l.fi.uersic. ultimò quæro.ff.de eo,quod cer.loc.distinguit.& ibi gl.& not.in l.si pro fure.§.j.de condi.furti.& in l.j.in prin.si quis ius dicen. non obtem.& in l.iij.§.idem Iulianus.ff.de eo quod cer.loc.& in l.qui ea.de fur.& suprà eo.uer.iij.

Pœna,quatenus interest, peti potest in omni contractu mundi.Bald.in l.cùm allegas.pen.colu.C.de usur. Quod est uerum,etiam per denunciationem Euangelicam.Bal.in auth. ad hæc.eod.tit.

Pœna negationis uenit sine nouo libello,si crescit actio,nisi esset talis actio, quæ cresceret post primam sententiam : quo casu requiritur libellus pro pœna.Bald. in l.j.antepe.col.C. de fur.

Pœna indebitè soluta potest repeti.l.eleganter.§. si qua lex. ff. de condi.indebi.

Pœna imposita per uerbum, Protinus, potest exigi sine nouo processu.Bal.in l.ij.C.ut lite pen.in iij.no.

Pœna sine causa iusta peti non potest.Bald.in l.ea.C. si manci. ita fue.ali.in fi.quæ causa debet esse liquida.l.si fuerit. de iureiur.& Alex.in l.quæro.§.inter locatorem.ff.locati.

20 Pœna per ecclesiam peti non potest à fure, si res furtiua restituta est.gl.xij.q.ij.fraternitatis.

Pœnā de respondendo positionibus potest iudex exigere. infrà, uerb.Positionum responsio.uer.xxvj.

Pœna in fraudem usurarū promissa cum iuramento potest peti, nisi iurans absoluatur à iuramento. Alex.in l. stipulatio ista.§.alteri.de uer.ob.contra Ang.in cons.cxciij.prout,&c.

Pœna de qua moneta soluatur. s̄. uerbo, Obligatio pœnalis. uersi.iiij.& v.

Pœna conuentionalis stipulata fisco potest peti per quemlibet de populo pro fisco.Alex.post Bar.in l.j.in prin.de iu.fi.

Pœna stipulata fisco pro parte, & pro parte parti contrahenti, quomodo petatur.s̄.uer.Libellus in criminalib. uer. antep.

Pœna pecuniaria præscribitur spacio uiginti annorū,nisi contra ecclesiam Romanam.Bal.in l.data.xxv.colum.qui accu. non pos.Alexand. in l. in omnibus. de diuer. & tempora. præscrip.

Pœna in foro conscientiæ peti non potest. gl. fin.in d.c.fraternitatis.xij.q.ij.Bal.in l.quibus.§.dominus.in fin.& ibi Ioan. de Prato,ff.de condi.& demon.& Bal.in l.iubemus.§. sanè. el j.C.de sacrosan.eccle. & in l.id ,quod pauperibus.ix.q.de episcop.& cleric.& in l.post decisionem.in fin. C. de fur. ubi.dicit furem non teneri ad pœnam in foro conscientiæ. Sed ad restitutionem rei,per d.glo.& vj.q.j.mutare.& Lud. Pon.in rubr.de arbitris.in fi.Adde suprà, in uer.Fur.in uer. ix.& Alex.in l.ex hoc iure.de iust.& iure.& in l.si pœnæ. de condi. inde. & in l. stipulatio ista. §. alteri. de uerb. obligatio. post modernos. idem Alex. in l. Iulianus. §. idem Papinianus.de actio.emp. Sed contrariū tenet ipse in l.si finita.§. Iulianus,

Iulianus. ix. char. de dam. infec. Idem in pœna contractus: ut s̄. eo. uersi. vj. quia solum interesse contractus non seruati peti potest, non pœna in eo posita. Innoc. in c. suam ad nos. de pœn. no. ibi. & in c. j. de dolo & contu. liiij. dist. generalis. in fin. Bald. in Margar. uersi. Promittens. Adde Baldum in l. j. xviij. col. C. unde ui. in fin. uide in Spec. de fruc. & interesse. §. ij. ubi dicit uerum, nisi ex speciali pacto. Sed Sicu. in d. c. suam. dicit uerum de æquitate, quando contractus impletur pro parte, ut tota pars non petatur: secus, si nullatenus, quia pœna committitur etiam de iure canonico, per c. cùm dilecti. de arbit. Vnde si contractus non impletur pro parte, pœna pro ratâ committitur, non in totum de æquitate: si uerò in totum non impletur, in totum pœna committitur, e-
† tiam de iure canonico. per c. dilecti. secundum Sicul. † Vide do. Pet. Phi. Corn. in consi. ij. incip. Circa. in litera L. & in consi. lv. incip. Visis. in litera N. in iij. parte. & in consi. clxvj. incip. Licet. in litera C. in iiij. parte. & in consi. xxviij. incip. Visa. in litera A. & in consil. lxix. incip. De duobus. in litera L. la ij. in ij. parte.]

Pœna uerò compromissi peti potest, etiamsi nõ intersit. l. cum pœna. ff. de arbi. Item nec pœna in promissione rati nõ committitur, nisi quatenus interest. l. si commissa. & in l. in stipulatione. rem ra. habe. & s̄. eo. in uerb. Pœna committitur. in uersic. xxx. Quid de pœna à iudice imposita. Innoc. in dicto c. suam. de pœnis. & j̄.

Pœna petitur simul cũ sorte, si contractus est iuratus. in Spec. de actio. seu. pet. §. iij. uer. quòd si pœnalis. ad fi. no. in c. cùm dilecti. de arbit.

30 Pœna de iure fori potest peti. l. stipulatio ista. §. alteri. uersi. planè. de uer. obli. & suprà eo. uer. vj. Sed secus est iure poli: ut s̄. eo. uer. 27. & tenet Bu. & Sic. & Imo. in c. fi. de præscrip. Host. tit. de pœnis. glo. in c. cùm secundum. de hæreti. in vj. Ange. in l. j. C. de iudi. nisi sit pœna præcepti iudicis. Bald. in l. cùm allegas. ultima colum. de usuris. & Inno. in c. suam. de pœnis. & Alex. in l. si finita. §. Iulianus. xj. chart. de dam. infe.

Pœna, quæ ipso iure imponitur, requirit iudicis declarationẽ, non autem sententiam condemnatoriam. Bald. in l. si quis non dicam. v. colum. uer. nota. quod in tali. C. de episco. & cle. ubi dicit secus in pœna imponenda per iudicem. l. item. de hoc uide omnino s̄. uer. Ipso facto. uersi. j. & vj. & omnino s̄. uerbo, Declaratio. uersi. xlvj.

Pœna non potest exigi, nisi prius declaretur esse commissam. Inn. in c. consuluit. in gl. sua, in uer. expectare. de offi. deleg. per Bart. in l. si desertorem. §. si ad diem. de resti. mili. & in l. creditores. C. de pigno. Alex. in l. eius, qui. de iure fisci. Caue, quia licet loquantur de pœna, tamen non loquuntur in isto casu. & uide Bald. in l. si cum exceptione. §. hæc autem. quod metus causa. & in l. si quis in suo. in prin. in ij. col. uer. ulterius no. el ij. C. de inoffi. testa. & Ludo. Pon. in l. stipulatio. §. alteri. de uerb. obliga. Item requiritur citatio partis ad pronunciam, quòd pœna sit commissa, etiamsi ipso iure sit commissa, cùm possit subesse legitima defensio, secundum Card. in clem. in plerisq;. x. q. de elec. & Alex. in l. Imperator. de iure fisci. in fine. per gl. in cle. pręsenti. de censi. quòd declaratio requiritur, quando excommunicatio ipso iure imponitur: per c. cùm secundum. de hæreti. in vj. & iure pars
* debet citari: ut s̄. proximo.* Illust. Card. Parisi. con. xxxiiij. nu. 28. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Pœna per iudicem imposita potest exigi per eundem non per alium, sine nouo processu, citato tamen reo ad se defendendum ab ea, & statui sibi terminus ad defendendum: nec requiritur sententia declaratoria, pœnã esse commissam. Bart. in l. fi. ff. si quis ius dic. non obtem. nisi sit imposita incerta arbitrio iudicis, quia condemnatione opus est. Bar. ibi & Pet. de Sun. in l. & in multis. C. de appel. sed quando pœna est commissa propter non impletam conditionem, debet pronunciari prius, quàm pœna exigatur, quòd conditio impleri non potest, secundum Alex. in l. ita stipulatus. la grande. de uerb. obli. Sed ibi Alex. iiij. col. tenet contrà, ut in processu declarari sufficiat.

Pœna contractus potest exigi sine nouo processu, cum primũ producitur instrumentum. Bal. in l. ij. C. ut lite pen.

† Pœna contractus ad hoc, ut peti & exigi possit per unũ ex contrahentibus aduersus alium, qui contrauenit, quę requirantur, uide do. Pet. Phil. Corn. in consil. cccxxxiiij. incip. In causa. per totum. in j. parte.]

Pœna ante sententiam potest solui sub conditione, si comdemnabitur: sed nõ cogitur eam recipere inuitus camerarius communis. Bart. in l. item. §. qui paratus. ad fin. ff. quib. mo. hypo. solui.

Pœna loco contemptus apposita potest peti cum principali. l. si quis rem. & ibi Bar. ff. de arbi.

Pœna si sit minor, quã interesse, peti potest quod plus est. Bart. in l. qui fidem. de transact. Et quid si est maior. j̄. eo. uer. xliij.

Pœna ante diem peti non potest, licet constet, fieri non posse ante illam diem, id quod erat in obligatione. s̄. uerb. Pœna committitur. uer. xc. & lxx.

Pœna priuationis etiam ipso iure imposita acquirit sententiã. Bald. in auth. qui semel. in j. col. C. quomodo & quando iudex. & Alexan. in l. Imperator. de iure fisci. ubi dicit uerum, quando causæ cognitio requirebatur. Item,

40 Pœna in dubio non intelligitur ipso iure imposita. glo. in c. non solùm. de regula. in vj. Bal. in l. si quis. de secundis nup. & Alex. ibi.

Pœna constitutionis episcopalis, uel statuti à magistratu conditi, quia dicitur ius prætorium, non potest exigi post annum. Bal. in l. ij. §. nouissimè. in aliquibus lec. ff. de ori. iur. ubi dicitur se sic audiuisse uiua uoce. & Bar. & Alex. in l. fin. ff. de pœnis.

Pœna conditionalis peti potest. l. si ita. de ope. li. Quod uerum, etiam stante statuto, quòd pœnæ peti non possunt, secundũ Bal. in l. j. xvij. q. in lect. antiq. C. de his, quæ pœ. nomi.

Pœna quatenus excedit interesse, peti potest, licet interesse petitum sit. Bar. in l. Lucius Titius. in fi. de act. emp. nisi sit loco usurarum. Inno. in cap. suam. de pœnis. Bald. in Margar. uer. Pœna. uersic. j. & s̄. in uerbo, Pœna conuentionalis. in uersic. xvj. & xviij.

Pœna peti non potest, nisi petens probet se impleuisse contractum pro parte sua. Bal. in c. j. qualiter do. proprie. priuc. & Alex. in l. quæro. §. inter locatorem. ff. locati.

Pœna contra fideiussorem de iudicio sisti qualiter exigatur. Bart. in l. si quis reum. ad fi. ff. de custo. reo.

Pœna contra hæredem grauatum dare fundum sub pœna decem, an debeat peti per legatarium eodem libello, quo petitur fundus. Bal. in l. j. viij. col. uer. secundò quæritur. C. de his, quę pœ. no. tenet, ꝙ debebit petere pœnã. gl. in l. si quando. §. fi. de leg. j. Cy. in l. si pacto. C. de pac. Imò sine libello potest peti pœna, quando hæres recusat prętare fundũ. ut ibi.

Pœna unius sententiæ an possit exequi extra territorium. Io. de Lig. in tract. de sen. excom. pe. charta.

Pœna per alium pro aliquo soluta potest repeti. Bart. in l. Stichus. de pecu. lega. uide s̄. in uerb. Pœna criminalis. uer. xx.

Pœna statuti, & pœna testamentaria, peti possunt, etiam de iure canonico. Bal. in l. cùm allegas. ult. col. de usur. & in auth. ad hoc. vj. col. eo. tit.

50 Pœna an & quando possit exigi. Bald. plenè in d. l. cùm allegas. de usuris. ad fi. distinguit.

Pœna in transactione alimentorum adiecta non potest peti. Bart. in l. cùm hi. in prin. ff. de transac. gl. in l. qui fidem. eod. tit. & s̄. in uerb. Pœna inualida. uer. xj.

Pœna debita defuncto an possit peti per hæredem. Bart. in l. j. §. j. de priua. delict. ubi concludit, quòd si competebat defuncto, tanquam cuilibet de populo, & illa non transit ad hęredem, nec per illum potest peti: si uerò competebat tanquam priuatæ personæ, & tunc aut competit ad uindictam, & illa non potest peti per hæredem: aut ad rem familiarem, & potest peti.

Pœnæ remissio

an fiat propter pœnitentiam. j̄. uerb. Pœnitentia in delictis. uersic. vij.

Pœna seu mulcta propter contumaciam iniuncta, æquiparatur banno, & remittitur propter paupertatem. Bar. in l. illicitas. §. fi. de offi. præsi. & in l. j. si quis ius di. non obtemp.

Pœna contractus remittitur propter paupertatem, sed pœna temeritatis sic. Bal. in c. reprehẽsibilis. de appel. per l. diuus. de iure pat.

Pœna remissa propter inopiam non debetur, si pinguior fortuna superueniat. Bart. in d. l. illicitas. §. fi. Io. And. & Car. in c. authoritate. de institu.

Pœna an & quando remittatur ob inopiam.Bald.in l.acceptā. xxiij.q.C.de usu.ubi concludit,quòd in pœnis iudicialibus inopia excusat.Item excusat in pœnis, quæ imponūtur pro metu iudicis respectu parui excessus.Secus est in pœnis applicandis fisco, respectu criminis. Inopia enim non excusat.l.palàm.§.non est ignoscendū.ff.de ritu nup.Vide Inno. in c.P.& G.de offi.deleg.

Pœna semel imposita non potest remitti,nisi de licentia fisci. l. acta.§.j.de re iud. Vide Bartol.in l.j.in prin.circa fi.ff.si quis ius di.non ob.doc.& Pet.de Sun.in l.& in mulctis.C.de appel.Addo Bal.in auth.interdicimus.C.de episco.& cleri.uide s̄.eo.uer.Pœna alteratur.uer.xij.

Pœna pacis ruptæ stipulata fisco,uel ecclesiæ, & commissa,nō tollitur reconciliatione secuta.Bal.in l.insulam.§.fi.sol.mat. & Alex.in l.qui Romæ.§.Flauius.de uerb.oblig.

† Pœna an remittatur ebrio:uide Felin. in c. sicut ex literis in medio.j.col.de iureiuran.]

Pœnæ & culpæ remissio qualiter fiat pœnitenti. Archi. & Io. de pœ.dist.j.uerbum.xxiij.q.v. remittuntur. Inno.& Hosti. de pœnis.significauit.Host.in Summa de pœni.§. & quis sit effectus contritionis.& in rubr.de remissi.§.j. & per Car. in cle.j.xxxiij.q.& præcedenti.

Pœna purgatorij potest remitti per solum papam.Card. ubi s̄. q.xxxiiij.

10 Pœna contumaciæ cessat,contumacia purgata.l.j.§.si super. de colla.bonorum.& Bal.& doc.in l.j.§.puto.de postul.c.ex literis.de consti.& Alex.in l.si quis.§.j.de adult.

Pœna legalis potest purgari usq; ad sententiam.l. Papinianus. §.meminisse. de inoffi.testa.l.alia.ff.de his.qui.ut indig Lanfran.in cap.quoniam contrà.uer.positiones.de proba.Vide Bal.in auth.habita.pe.col.ne fil.pro pat.

Pœna applicanda parti nō potest per iudicem remitti, nec per rescriptum superioris.glo.Bart.& Bal.in l.ij.C.de in ius uo. nisi in casibus not.per Bart. in l. quid ergo.§.pœna.ulti.col. ff.de infamibus. Nec applicanda fisco. Bald. in l. præses. C. de transact. ubi dicitur uerum, etiam per Priores habentes arbitrium. & per Bartol. in l. ambitiosa. ff. de decre. ab ordin. fac.

Pœna potest remitti condemnato ex gratia.Bar.in l.acta.§. de amplianda.de re iudi.

Pœna ex delicto applicanda fisco, non potest remitti per partes.l.ius publicum.ff.de pactis.

Pœna ex delicto in omittendo potest remitti per partes. gloss. sing.Dyn.& Bart.in l.diuus.ad Syllania.

Pœna ad tempus uidetur remissa post tempus. l. fratres. & ibi Bartol.ff.de pœnis.l.Imperator.ff.de postulando.

Pœnæ remissio,uel omissio,uel non exactio, non dicitur donatio:& ideo non debet insinuari.Bald.in l.j.in j.col.uersic. in text.putent.C.si rec.prouin. per Ang. in l. contra iuris.ff. de pact.Io.de Imol. in l.Aquilius. de dona.Alex.in l.mulier. de condi.ob cau.

† Pœnæ remissio in simplicibus delictis an trahatur ad mista, uide dominum Pet.Phil.Corn.in consi.cix. incip. Constat. in litera A.in iiij.parte.]

Pœna conuentionalis uidetur remitti, si creditor petat sortē. suprà uerbo,Obligatus.uer.lxv.l.commissoriæ.& ibi Bart. de pact.inter empt. & uendi. uide s̄. in uerbo, Pœna conuentionalis.uer.xx.Addo idem esse,si recipiat sortem : quia uidetur remitti pœna.Ita Bar.in l.fi.in ult.col.ff.de eo,quod certo loco.ubi alij doctores.

Pœna uidetur remissa, quando remittitur principale. l. ij. in prin.& ibi Bar.ff.si quis cau.

20 Pœnę mulieris secundo nubentis hodie non sunt correctę, sed pœnæ confestim nubentis sic.Bar.in l.j.in fi.C.de secun. nuptijs.Vnde

Pœnæ nubentis intra annum luctus sunt correctæ, de quibus in l.j.C.de secund. nupt. per dictum Apostoli, Mortuo uiro mulier nubat in Domino: ut c.fi. extrà eod. titu. secundum Inno.ibi.& Bald.in Marga.uerb.Pœna.uersi. vj. Vide Bald. in l.si qua. C. ad Tertul.& Bart. in l.liberorum.ff.de his,qui no.infa.& Ang.in auth.de non eli.secun.nuben.in prin. iiij. col.colla.ij.& doct.in d.l.j.& ibi Bal.in iiij.col. & Salic. & s̄. uer.Mater secundo nubens.uer.ij.& uer.Vxor secundo nubit.uer.j.

Pœna transeuntis ad secunda uota etiam fauore filiorum,an sit sublata,uide Feli.in cap. ecclesia sanctæ Mariæ.in xx.col. uersic. j. declaratio restrictiua. de constit. Et quid si resultat dubium turbationis prolis, uide ibi in secunda declaratione restrictiua.]

Pœna priuationis tutelæ non est sublata hodie per transitum ad secunda uota intra annum luctus.in auth. sacramentum. C.quando muli.tut.offi.fun.potest.& Bald. ubi s̄. in d. uer. pœna. Adde Bald.in l. si qua mulier. ad fi.C.ad Tertul.Vide omnino per Ang.in auth.de nō eli.secundo nuben.in princ. iiij.col.colla.ij.

Pœna imposita uiro secundo accipienti uiduam antè,quàm ea reddat rationem tutelæ filijs primi matrimonij, quæ est, quòd bona secundi uiri sint in subsidium tacitæ hypothecę, pro ratione tutelæ, non est sublata per dictum Apostoli. l.si mater.& ibi Bal.C.in quib.cau.pig.ta.contrah.

* Pœna imposita à testatore ei,qui defuncti uoluntatem non adimpleuerit, potest remitti ab eis, quorum gratia apposita erat.l.j.l.cùm proponas.C.de pac.l. quoties.C.de fideicom. Oldr.consi.xvij.q.fi.Abb.consi.xj.q.j.uol.ij.Ay.Crau.consil. lxxx.nu.19.uol.j. Æmilius Maria Manolessus.

Pœna pro legato adiecta hęredi potest remitti post terminum per legatarium hæredi, & res legata peti, quæ debuit intra annum præstari.Bal.in l.j.ix.col.C.de his,quæ pœ.no.

Pœna licet remittatur,remanet prohibitio,cui fuit apposita.l. usurpationem.& ibi Sali.C.de uectigā.

Pœna commissa propter contractum matrimonium in gradu prohibito,non uidetur remissa per papam dispensantem su per matrimonium,nisi expresse remittatur.Car. in cle. j. de consang.& affi.q.ix.

Pœna corporalis non debet remitti condemnato, qui soluens pecuniariam pœnam soluit minus unum denarium, stante statuto,quòd soluenti pœnam intra decem dies,remittatur pœna corporalis. Ange.& Alex.in l.si seruus.§.si plurium.in fin.si quis cau.& infrà uerbo,Statuta de maleficijs. uer. ciij.

† Pœna præteriti delicti an & quando remittatur, uide dominum Maria.Soci. in consil. xij.incip. Quoniam.uersicu.fin. j. parte.]

† Pœna remissa intelligitur, si in recipiendo sortem quis non protestatus fuerit, quòd non intendat renunciare iuribus petendæ pœnę.do.Mari.Soc.in con.xviij.incip.Prosequendo.uer.quinimò etiam.& uer.ex prædictis.in j.parte.]

Pœnæ materiam supple suprà, uerb. Mulcta.per totum.

Penates componere mœstos, quid est dicere:in Specu. de accusatione.§.j. uer.qualiter autem,id est,ut componat, & ordinet domum, & res suas, consanguineos, & familiam consoletur, dicens eis:Mœsti estis de tali accusatione mihi illata, uel quæ mihi à tali paratur:sed nolite timere, quia Deus me liberabit. sic compono & ordino de rebus meis,quia fortè redire non potero, quia non credat fideiussoribus, uel accusatio non erit talis criminis,quòd eis debeam committi.

Pendere propriè dicitur,quod tanquam accessorium uenit ab aliquo. Alex. in l. iij. §.fin.de li.& posthu. per l.non dubium.C.de legi. c.inter dilectos.§.cæterùm.de fide instru.

Pendere lis quando dicatur. s̄. Lis pendet. uer. j. & uer. iiij. & xiiij.pendente lite, nil debet innouari.in Specu.ut lite pen. per totum.Addo s̄.in uerb.Lis pendet.uer.iiij.

Pendente lite de electione, an electus possit officiū exercere. j̄.uer.Potestas terrarum.uer.xxiij. & s̄. uer. Electus. uersic. viij.quòd non.

Pendentis litis materiam supple s̄. uer. Lis pendet.per totum.

† Penè quomodo ponitur.Oldr.consi.clix.in fi.† Et per Io. And.in c.sibi.de rescrip.in vj.]

† Adde,quòd hæc dictio Penè,diminuit parum de significato eius cui adijcitur.Abb.in cap.dudum.in iij.col.de elect. do. Car.Io.de Imo.in c.ij.de testa.& Abb.in c.uestra.in viij. col. in uersi.penè occultum.de cohabit.cleric.& mulie.

Penes significat possessionem.Nico. de Neap.in l.j.ff.de fideius.tu. uide l.j.in prin.& ibi Bar.de tab.exhi.

Penes me dicuntur esse res,quę sunt in domo mea.l.Titia cum testamento.§.Caius.& ibi glo.& Bart.de legat.ij. & in l. penes.de uerb.signifi.

Pœnitentia sacramentalis qualis esse debeat in corde, & quanta in satisfactione, & an sit arbitraria. Inno. in c. omnis utriusque sexus. de pœni. & remis.

Pœnitentia pro peccatis ante ingressum religionis commissis non datur ingresso. c. scripturæ. de uoto.

† Pœnitentia non dicitur peccatum reuelatum in confessione ex eo, quod aliquis dicat amico, Et hoc tibi dico in confessione tanquam confessori: uel similia uerba: nam oportet, quòd dixerit in confessione salutis animæ suæ: ut uoluit Inn. in c. omnis. de pœni. & remis. & ibi Abb. & idem Abb. in c. qualiter. el j. de accu. in fi. & in c. sacerdos. de offi. ordi.]

† Sacerdos, cui reuelatum est peccatum in confessione, fungitur legatione Dei: ideo per suum prælatum non potest cogi dicere, & reuelare peccatũ: & si propter hoc sententiam excommunicationis proferat contra illum, est nulla: quia sacerdos est maior hoc casu prælato suo. gl. est fin. in c. dilectus. de exces. præla. & ibi Abb. in gl. l. in eadem. gl. ibi. quod est contra multos simplices sacerdotes, qui reuelant peccatum episcopo, seu alteri sacerdoti, licet dicãt episcopo, Nos recepimus in confessione. Vnde si sacerdos producitur in teste in iudicio, recta conscientia potest dicere, se nihil scire: & ibidem si quis iurauit non reuelare secreta, & postea producitur in testem, an possit reuelare.]

† Pœnitentiam reuelans sacerdos de aliqua muliere, quæ ab alio uiro dicit se filium habuisse, & dat ei licentiam, ut post mortem suam reuelet uiro proprio ad exonerandum conscientiam suam, nõ punitur, & creditur super hoc iuramento suo, nisi contrarium probetur: ut in c. in lectum. & ibi gl. xxxiiij. q. ij. & Ioan. in c. ij. de testa. & in c. significasti. el ij. de homi. & in ca. omnis. de pœ. & remis. & Lap. allega xciiij. & quæ pœnitentia debet imponi tali mulieri, uide Host. & Pe. de Anch. in c. officij. de pœni. & remis.]

† Pœnitentia publica nõ debet imponi, nisi pro crimine adeò graui, & notorio, quòd totam urbem commouet: ut in c. in capite. 50. dist. Abb. in c. fi. de his, qui fil. occide.]

† Ad Pœnitentiam agendam ecclesia potest compellere peccatorem: & si peccatum est publicum, publica debet esse satisfactio, & cum qua qualitate peccatum est productum ad esse, cum eadem per pœnitentiam abolendum est. Abb. in c. j. de pœni. & remis.]

† Pœnitentia solennis dicitur illa, de qua habetur 50. dist. in capite. & illa non imponitur, nisi pro delicto enormi, & scandalizanti totam urbem. xvj. q. vj. c. fi. & not. in d. c. in capite. publica uerò est illa, quæ imponitur in publico sine solennitate, de qua d. c. in capite. & hæc imponitur, siue delictum sit graue, siue sit leue, & omnis solennis pœnitentia est publica, sed non omnis publica est solennis: & nunquid publica uel solennis pœnitentia sit indicenda clerico. Abb. in d. c. j. & in c. quæsitum. eo. tit.]

† Pœnitentia septennis regulariter debet esse pro quolibet peccato mortali: tamen sacerdos ex causa potest mitigare eam, ut in cap. Deus qui. de pœni. & remis. & in c. mensurã. de pœn. dist. j. & uide glo. in c. tempora pœnitudinis. xxvj. q. vij. & in c. latorem. xxxiij. q. ij. imò posset esse tanta contritio peccatoris, ut fieret absolutio sine iniunctione alicuius pœnitentiæ exterioris: ut no. de consec. dist. iiij. in c. baptismi uicem. & d. c. mensuram. nam & ipsa maxima contritio est maxima pœna. de pœni. dist. j. quem pœnitet. Abb. in c. ij. in fi. de pœni. & remis.]

† Pœnitentia arbitraria consideratis circunstantijs indicenda est ei, qui se defendendo modum excessit. Abb. in c. significauit. de pœniten. & remis.]

† Pœnitentia alleuiari debet, licet quis faciat malum propter bonum finem: non tamen peccatum excusatur. Abb. ibi.]

† In imponenda pœnitentia sacerdos nõ debet esse austerus. Ad hoc adduco text. in c. alligant. xxvj. q. vij. debet enim talem imponere pœnitentiam, qualem præsumit peccatorem posse peragere: nec debet peccantem adducere ad periculum desperationis: & si peccator non ualet agere pœnitentiam, quam imponit sacerdos, tamen contritus est de peccato suo, quòd tunc debet sacerdos eum absoluere cum leui pœnitentia: & etiam sine aliqua pœnitentia: nisi ille diceret se non posse agere pœnitentiam, secundum Hosti. in Sum. de pœni. & remis. Ratio est, quia si non agat hîc pœnitentiã, luet illa peccata in purgatorio. nam pœnitentia, quæ peragitur hîc, tollit peragendam in purgatorio: & quæ hîc non perficietur, perficietur ibi. xv. dist. qualis. Abb. in d. c. significauit.]

† Pœnitentiam ueram, qua reparatur homo lapsus, & incipit esse nouus homo. 50. dis. ferrum. pauci agunt. Vnde Ambrosius ait, plures inuenisse pœnitentiã simulantes, quàm congruam pœnitentiam agentes. de pœni. dist. j. c. sunt qui arbitrantur. Nescit igitur homo, an sua pœnitentia sit accepta, uel non: ut in cap. fi. de purg. cano. in uer. cùm beatus Ioannes. & Ecclesiastes in prin. Nescit homo, an honore, uel odio dignus sit. & Apostolus: Nihil mihi conscius sum, sed non in hoc iustificatus sum. de pœn. dist. j. adhuc. Potest tamen quis scire se habere charitatem. j. q. j. Pau. & colligitur ex not. per doct. in d. c. fi. de purga. cano.]

† Pœnitentia tẽpore interdicti conceditur morientibus duntaxat: hodie uerò conceditur omnibus, dummodo non fuerint causa interdicti, uel auxiliũ præbuerint. Abb. in c. quòd in te. de pœni. & remis.]

† Pœnitentia non conceditur cruce signatis, uel peregrinis, nisi periculo imminente. Abb. in d. c. quod in te. ij. col.]

† Pœnitentia, seu alia sacramenta non sunt deneganda alicui, quantumcunque facinoroso in mortis articulo contrito. Abb. in c. in literis. de rap. & in c. ij. de fur.]

† Decedens in peccato rapinæ alicuius rei ecclesiasticæ, non debet admitti ad pœnitentiam nec debet sepeliri in cœmiterio sacro. & idem est in quocunque decedente in peccato mortali. Abbas in c. super eo. de rap.]

† Indulgentia concessa uerè pœnitentibus & confessis prodest illis, qui fuerunt confessi semel in anno. Abb. in d. c. omnis. in vj. col. uer. & ex his.]

† Pœnitentia licet imponatur, non tamen tollitur potestas iudicis secularis, quo minus possit procedere contra pœnitentem. & idem dicendum, quo ad iudicem ecclesiasticum. Abb. in d. c. ij. & uide glo. in c. admonere. uersic. xxxiij. q. ij.]

Pœnitentia iniuncta per papam an ex causa mutari possit per episcopum. suprà, uerb. Episcopus in spiritualibus. uersicu. xlix. quòd sic. & in Specul. de pœ. & re. Puto, quòd uoluerit allegare uer. ad fin. sed loquitur in casu diuerso, uidelicet nunquid pœnitentia iniuncta per episcopum possit dimitti per sacerdotem. & dicit quòd non, licet econtrà sic. Car. in cle. j. §. si qui. de priuileg. quod sic, per glo. in c. cùm P. de accusa. & in c. ij. de sacri. & quid econtrà. Cardi. in cle. ij. §. j. xij. q. de pœni. & remis.

Pœnituisse quis præsumitur in articulo mortis. xxvj. q. vij. qui recedunt. ij. q. vij. sancimus. de homi. c. significasti. arg. contrà: quia ecclesia militans non iudicat de occultis. de pœni. distin. j. agite.

Pœnitentia cœpta sufficit ad hoc, ut peccans cum uxore uel uiro post pœnitentiam cœptam non peccet mortaliter. c. fi. de diuor. c. ex literis. de furtis.

† Pœnitentia publica iuueni non imponitur, cùm dubitatur, quòd non seruabit. Feli. in c. scribebam. circa princi. de præsump. & c. nouit. in fi. xj. col. de iudi.]

Pœnitentia non potest iniungi à non proprio parochiali, etiã pro delicto commisso in eius parochia. gl. fin. xvj. q. j. c. j. secundum Lud. in uer. Pœnitentia. uersi. ratione delicti.

Pœnitentiales canones arbitrarij sunt. in Spec. de offic. iudi. §. ij. uer. xij. ad finem.

Pœnitentia per canones iniuncta potest mutari per confessorẽ, quia est arbitraria. Ab. in c. ij. de emp. & uen. per c. Deus, qui. de pœ. & re. & c. mensuram. de pœni. distinct. j. & suprà, Confessio sacramentalis. & Abb. in c. sicut. de testib. quòd sacerdos potest diminuere tempus septem annorum dandum pro pœnitẽtia peccati mortalis, per gl. in c. sunt plures. de pœni. distin. iij.

Pœnitens publicè an possit esse testis. in Spec. de teste. §. j. uer. quid de portantibus.

10 Pœnitentium causæ pertinent ad ecclesiam. Ita Spec. in tit. de competen. iudi. adi. §. j. uer. xvij.

Pœnitentia quam infamiam tollat. in Spec. de competen. iud. adi. §. j. uer. xvij.

Pœnitentialis confessio si reueletur per sacerdotem, qualiter probetur. & adde suprà, uer. Confessio sacramentalis. uersi. xlij. Addo

xlij. Addo Spec. in tit. de proba. §. j. uer. qualiter fiat. & Bald. in l. archigerótis. C. de epi. audi. quod nõ probat in iudicio.

Pœnitentia delet omne crimen. in Specu. de no. cri. §. viij. uer. notorium facti.

Pœnitens potest dare confessori suo etiam quod subiacet restitutioni. no. in c. cum uoluntate. & ibi Abb. Sicu. de sent. excommunica.

Pœnitentiarius maior est unicus, & debet esse cardinalis: sed minores sunt plures. in cle. ij. §. eo ipso. & ibi per Cardin. de elec. ubi etiam dicit, quòd eorum iuribus credendum est.

Pœnitentiarij officium, sede uacante, an duret. gl. & Card. in d. §. eo ipso. & quare ibi. q. vij.

Pœnitentiarius maior absoluit etiam in casibus reseruatis papæ, secundum Card. ibi: q. v.

Pœnitentiarij minores absoluunt in casibus, in quibus parochiales non absoluunt. id est, in casibus episcopo reseruatis: ut ibi. q. vj.

Pœnitentiariorũ numerus potest augeri per cardinales. Card. in cle. ij. §. eo ipso. in fi. de rela.

Pœnitentiam egisse peccatorem, probari potest per sacerdotem. Arch. 50. dist. in capite. infrà, Testes quot. uersic. 38. circa fin. ibi: item soli sacerdoti eccle.

Pœnitentia raptori peccanti, sed non restituenti rapta non debet dari. c. j. & c. super eo. de rap. Cardin. in clem. j. j. oppo. de pœni. & remis.

Pœnitentia in foro conscientiæ non tollit pœnam legalem, & econtrà. Abb. Sicul. in c. ij. de emp. & uendi. & melius suprà, uer. Pœnæ plures. uer. antepe. cum duobus sequentibus.

Pœnitentia in extremo uitæ petita, ualet, quia quacunq; hora ingemuerit peccator, &c. de pœ. di. j. §. hoc idem. de conse. dis. iiij. baptismi uicem. cle. j. & ibi Car. de pœni. & remis. uide s. uer. Confessio sacramentalis. uersi. xliiij.

Pœnitentia debet dari condemnato ad mortem pœnitenti, nõ obstante consuetudine. cle. j. & ibi Car. post gl. de pœ. & re.

Pœnitudinis iustæ humanitas non debet alicui imputari. in Spec. de li. concep. §. viij. uer. porrò.

Pœnitentia publica, uel solennis, non est imponenda pro peccato occulto. in Spec. de pœnis. in fin.

Pœnitentia papæ iniuncta à sacerdote an possit per ipsum papam minui. in Spec. de pœn. & remis. circa fi. quòd non. iniunctã uerò per episcopum sacerdos non relaxat, nisi in casu necessitatis: ut si superior adiri non possit, uel ex alia iusta causa. Card. in cle. ij. §. j. xij. q. de pœ. & remis.

Pœnitentia in delictis qualiter probetur. in Spec. de teste. §. j. uer. item opponitur, quòd est tibi. & §. xj. uer. hoc tamen.

Pœnitentia nõ probatur assertione eius, qui dicit se pœnituisse de crimine, secundum Io. Andr. sing. in addi. Specul. titu. de consti.

Pœnitentia an sit permissa. in Spec. de feu. §. quoniam. uersic. xxiij. & de instr. edi. §. uidendum. uer. quid si aliquis. ꝙ non.

Pœnitentia habet locum solum in peccato formę, non in peccato materiæ. Io. Cald. in c. qualiter. de ele. sed Hosti. tenet contrà, secundum Bald. in Marg. uer. Pœnitentia. in prin.

Pœnitentia usque ad litis contestationem tollit pœnam, in iudicio commissam. Bald. in auth. habita. pen. col. C. ne fil. pro patre. & ibi uide an post litem contestatam. & s. uer. Pœnæ remissio. uersic. viij. & infrà in uerbo, Pœnitentia in iudicijs. in uersic. v. & per glo. & Bal. in l. j. de plus peti. Abb. in c. j. eodem tit.

Pœnitentia non prodest, quando pœna ipso iure committitur, uel ipso facto. gl. in cle. ne in agro. §. quia uerò. in glo. in uer. ipso facto. de statu mona. & Bal. in d. auth. habita. ul. col. & Alex. in l. qui ea mẽte. in fi. de fur. & in l. j. ff. de infamibus. & in l. si insulam. in pe. char. de uer. obl.

Pœnitentia post delictum an prosit ad euitandum pœnã. doc. & Ioan. de Por. in l. si insulam. de uerbo. obli. & in l. qui ea. de furtis. & in l. quamuis. & ibi Ludo. Pon. de in ius uo. glo. in uersi. omni macula Bartol. & doct. in l. imperiales. §. j. C. de nup. Bald. in l. si quis non dicam. in iiij. col. C. de epi. & cleri. Paul. de Cast. in l. qui fidem. de transact. in l. iij. in prin. C. de ser. fugi. in l. si quis sit fugitiuus. de ædil. edi. & no. in c. licet canon. & in c. commissa. & in c. cupientes. de ele. in vj. & Io. And. in c. cùm laici. in j. gl. de iure patro. Bald. in l. alia. C. de his, quib. ut indig. & ad Syllan. dicit, quòd nõ habet locum, si lex ultra procedit: aliàs sic. & per Bart. in auth. nouo iure. C. de pœna iud. qui ma. iudicauit.

* Pœnitere potest, qui falso instrumento in iudicio est usus, & non tantùm in prima instantia, uerùm etiam in causa appellationis dicere, se eo instrumento nolle amplius uti. Bald. in l. alia. col. fin. C. de his quib. ut indig. Alex. con. cviij. col. fin. uol. vj. Æmilius Maria Manolessus.

* Pœnitere non licet ei, qui falsum instrumentum fecit, sed etiamsi eo non utatur, in pœnam falsi incurrit. l. si falsos. C. de fals. Ay. Cra. con. xlvj. nu. 2. uol. j. Æmilius Maria Manol.

Pœnitentia in rapina non habet locum. l. non prodest. ui bon. rap. gl. no. xij. q. ij. Apostolicos. nec in crimine læsæ maiestatis. l. quisquis. C. ad legem Iuliam maie. nec in hæresi. c. ad abolendam. de hære. in vj. & in c. excommunicatus. §. credentes. eo. tit. nec in consciscente sibi mortẽ. l. iij. in prin. de his, qui mor. sibi cõsci. nec in extrahente fugientẽ in ecclesiam. l. fi. §. mulier. de his, qui ad eccle. confu. nec in furto. l. qui ea mente. & ibi Alex. & doct. de fur. Sed an in contrahente matrimonium illicitum. Bart. in l. si adulterium. §. fratres. ff. de adulterijs.

Pœnitenti blasphemo non datur beneficium statuti de pace. Pe. de Anch. in c. fi. de maledic.

Pœnitenti de conuitio an sit parcendum. Cy. in l. si non conuitij. C. de iniur. quòd sic.

Pœnitentia in contractibus, uel alijs, non præsumitur, quando præcedunt uerba derogatoria ad futurum actum. Bal. in l. multum. C. si quis alte. uel sibi.

Pœnitentia non habet locum in promissione, sed permissione sic. Bal. in auth. hoc amplius. ij. col. de fideicom.

Pœnitentia locum habet in contractibus nominatis, quando accessit dolus partis. l. cùm in plures. §. mandaui. & ibi Bart. ff. locati.

† Pœnitentia in donatione an locum habeat, uide do. Pe. Phi. Cor. in consi. cclij. incip. In litera M. in iij. parte.]

Pœnitentia in contractibus principis non habet locum Dy. in l. digna. C. de legi. Bal. in l. qui se patris. xj. col. C. unde liberi. Sed

Pœnitentia in priuilegijs locum habet, nisi princeps receperit pecuniam pro eis. Bal. ibidem.

Pœnitentia clerici alienantes rem ecclesiæ facit eum à pœna liberari. suprà, Clericus alienat. uersic. xxij. & xxiiij. Item etiam ante alienationem perfectam, licet attentatam. Car. in cle. j. §. j. de reb. eccle. non alie. ij. quæstio.

Pœnitentia non habet locum in dante aliquid ecclesiæ etiam tumultuario impulsu mentis, & in uoto tumultuariè facto. xvij. q. iiij. sunt qui opes.

Pœnitentia in promissione permutantis an habeat locũ. Alex. consi. xvj. ij. parte.

Pœnitentia locum non habet in contractu innominato, quando causa, uel modus non potest impleri casu fortuito. glo. in l. penul. C. de condi. ob causam. Alex. in l. si pecuniam. pen. col. ff. eo. tit.

Pœnitentia non habet locum in habente rem pro derelicta, nisi re integra, id est, antequam ab alio sit occupata. l. ij. cum glo. C. qui bo. cedere pos. Alex. in l. ꝙ seruus. de stipula. seru.

Pœnitentia non habet locum in contractu transactionis. l. quamuis. C. de transact. & Alex. in l. dedi. in princ. de condi. ob causam. nec in donatione. l. Aristo. de dona. & Alex. ubi suprà, in §. Flauius. de uer. obl. Nec quando datur causa conditionis implendæ. gl. in l. itẽ mortis. de dona. causa mortis. & Alex. in l. si pecuniã. de condic. ob causam. † Et per Franc. Are. in d. l. quamuis.]

Pœnitendi facultas non transit ad hæredem. Salic. & Alex. in l. si pecuniam. pen. col. de condi. ob causam.

Pœnitentia in inuitante alium ad cœnam, punitur ut dolus. s. uer. Iurans. uer. ult.

Pœnitentia in contractibus ad præiudicium tertij quando habeat locum. Alex. & docto. in l. qui Romæ. §. Flauius. de uer. obl. & suprà, uer. Donatio reuocatur. uersi. xxv.

* Pœnitere non licet, posteaquam ius alteri est quæsitũ. Ang. consi. ccclxiiij. col. pen. Ay. Cra. consi. cvj. nu. 14. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Pœnitentia in facto proprio re integra, id est, ex quo non est

ius alteri quęsitū, admittitur. l. si quis ius. per Bal. C. de reb. credi. & iureiur.

Pœnitentia in repudiatione maximè post annum, non admittitur. Bald. in l. j. vij. q. C. qui admitti. per l. filij. §. j. ad Tertul.

Pœnitentia in dictione non habet locum. Bal. in l. si dictione. C. famil. ercis. & Alex in l. si pecuniam. de condi. ob causam.

Pœnitere potest contrahens, dum contractus legitur per notarium. Bal. not. in l. contractus. vj. col. C. de fide instr.

Pœnitentia permittitur quandoque cum pœna, id est, perditis arrhis. Bal. in d. l. contractus. in pen. col.

20 Pœnitentia in quibus contractibus nominatis, uel innominatis, habeat locum. glo. & Alex. & doct. in l. si pecuniam. in princ. quòd non, quando altera pars pro parte sua impleuit. & §. si seruum. & in l. dedi. in prin. per Bart. de condi. ob cau. & ibi per Alex. & dicit ibi, quòd non, quando stipulatio interuenit, per l. ex placito. & ibi Bal. x. q. C. de rerum permu. Item nec si iuratum sit. gl. & doc. & Alex. in d. l. si pecuniam.

† Et per Fran. Aret. in d. l. si pecuniam. & uide do. Pet. Philip. Cor. in consi. lxviij. incip. Ardua. in litera C. in iij. parte. & in consi. ccvij. incip. In hac. per totum. in j. parte.]

Pœnitentia habet locum in contractibus innominatis re integra. Bart. in l. quamuis. C. de transact.

Pœnitentia in uerbo prolato non admittitur. Vnde uersus:

Euolat emissum semel irreuocabile uerbum.

Bald. in l. quidam elogio. C. de iure delib.

Pœnitentia locum non habet in contractibus, uel promissionibus pijs, uel dotalibus. Bar. & Bal. in l. sicut. in fin. C. de act. & oblig. & Bart. in l. si pecuniam. j. col. de condi. ob causam. & ibi Alex. Salicetus in l. si pecuniam. C. eod. tit. & Alex. in l. qui Romæ. §. Flauius. de uer. oblig. per tex. sing. in l. si ego. §. si res. ff. de iure do. & Bart. in l. ij. §. si pecuniam. de dona. & Bal. in c. j. in fi. qui suc. feu. & in l. mandatum. iiij. col. C. manda. Et adde, quòd si dedi ecclesiæ, ut aliquid faceret, si non facit, non repeto. sed ago, ut faciat. per c. uerum. de condi. appo. secundū Alex. in d. l. si pecuniam. in prin. pe. col. & Bald. in d. l. dictam. C. eod. tit.

Pœnitentia an habeat locum in patre, qui dedit filio licentiam donandi causa mortis. Bald. tenet, quòd non, si donatio fundetur in re filij, non si in re patris. in l. senium. C. qui testa. fa. pos. in fi. j. col.

Pœnitentia in dante, uel mandante, an debeat notificari. in d. l. si pecuniam. §. si seruum. de condi. ob cau. ꝙ sic.

Pœnitentia uenditoris an dissoluat cōtractum, uel faciat eum teneri ad interesse. gl. & doc. in l. j. in prin. ubi Bar. in iiij. col. in fin. ff. de actio. empti. distinguit. & in tit. C. quando li. ab empt. disce.

Pœnitentia in renunciatione beneficij, uel præbendæ, admittitur antè, quàm illud alteri conferatur, non pòst. Inno. in c. quidam. de renun. Ioan. de Pra. in l. si procuratorem. ult. col. ff. de procu. † Et uide, quod per Io. And. in Nouella. in c. fin. de supplen. negli. præla. li. vj. in uer. quia de præsentia.]

Pœnitentia in feudo habet locum. infrà, in uer. Vasallus iurat. uersic. iiij.

Pœnitentia in creditore nolente recipere oblatum à debitore, pendente cōditione an admittatur. Bal. in l. pe. ult. col. C. de condi. inser. & in l. acceptam. vj. q. C. de usur. quòd non.

Pœnitentia in iudicijs an habeat locum. infrà eodem. per totum.

Pœnitentia non prodest ei, qui forum declinauit. suprà, uerb. Declinans. uersi. vij.

Pœnitentia in creditore, cui offertur debitum, an habeat locū. s. proxi. uer. ult. & uer. Oblatio debiti. uersi. lxxviij.

* Pœnitere non licet ei, qui appellauit. c. j. de appellatio. in vj. Ay. Cra. con. cvj. nu. 13. uol. j. Æmilius Maria Manolessus

Pœnitentia in causa appellationis an habeat locum. Bal. in l. alia. C. de his, qui ut indig. in iij. col. in prin. ubi tenet, quòd si reus, contra quem agebatur de falso, appellauit, tunc admittitur pœnitentia actoris: si uerò appellauit accusator, non prodest pœnitentia. Vide ibi per eum, ubi ad utrumq; membrum assignat rationem. & per gl. in l. j. in prin. de act. empt. & quod not. in l. si creditor. §. iussus. de appel. & per Bal. in l. porrò. ad fin. quæ sit prima causa bene. amitten.

Pœnitentia in creditore petente plus debito admittitur, usq; ad litis contestationem. gl. Bal. & doct. in l. j. C. de plus pe. & gl. & Ab. in c. j. eo. tit. Ang. Pau. & Alex. in l. quamuis. dicunt quando pœna apponitur propter solam uocationē in ius, admittitur pœnitentia usq; ad litem contestatam: sed si propter petitionem, uel litis motionem, admittitur pœnitentia usque ad sententiam.

Pœnitentia in iudicijs ad euitationem pœnæ, admittitur usq; ad sententiam. l. qui cùm maior. §. accusasse. de accusa. Bart. in l. in criminali. C. de iurisd. om. iud. & in l. amplius. rem ratam habe. & in l. j. in fin. C. de plus pe. & Abb. in c. j. eo. tit. omnino uide. & not. in l. alia. de his, quib. ut indig. & in l. quamuis. de in ius uo. ubi omnino. Vide Alex. post Bal. ꝙ si per statutum pœna imponitur petenti, uel excipienti, non habet locum pœnitentia ad euitationem pœnæ, secundum Ange. Pau. de Cas. Ful. & Alexand. ibi. & adde s. Declinare. uer. vj. Item infert Alex. ubi s. quòd renuncians liti, ante litis contestationem non euitat pœnam iam incursam propter litem motam.

Pœnitentia ante accusationē de incestu prodest. gl. in c. quod sicut. §. fi. de elec. per l. si adulteriū. §. idem Pollioni. de adul.

Pœnitentia protestantis se accusaturū nō prodest. l. miles. §. si socer. & ibi Bar. de adulte. & Ale. in l. qui desistit. ff. ad Turp.

Pœnitentia accusatoris an prosit ad euitandum pœnam talionis. Bal. in l. fi. C. de accusa.

10 Pœnitentia non habet locum in offenso, qui interrogatus, an uelit accusare offensorem, respondit quòd non, & propterea iudex inquisitionē formauit. s. uer. Inquisitio. uer. vij.

Pœnitentia usque ad litis contestationem admittitur pro pœnæ purgatione. Bald. in auth. habita. pe. col. ne fil. pro patre. & s. in uerbo, Pœnitentia in delictis. uersi. v. & in uerbo, Pœnæ remissio. uer. viij.

Pœnitentia in prorogatione iurisdictionis, quibus casibus habeat locum. Bal. in addi. Spec. de compe. iudi. adi. uer. iurisdictio. aliàs incipit, sub tribus. ubi ponit duos casus, uidelicet ubi iurisdictio prorogetur per pactum, quòd possit ubique conueniri: & si promisisset per pactum ubiq; respondere istis duobus casibus, admittitur pœnitentia usq; ad litis contestationem.

Pœnitentia in actu, per quem finitur lis, non habet locum. Bal. in l. edita. xxxvij. col. C. de edendo.

Pœnitentia locum habet in deferente iuramentum, si sibi probationes superueniant. Bar. in l. non erit. §. j. ff. de iureiur. uide textum, & Bal. in l. si quis ius. C. eo. tit.

Pœnitentia in sponsalibus, & matrimonijs, an habeat locum. glo. in l. sufficit. in uerbo, posse. ff. de sponsa. quòd sic. no. in c. fin. de procura. in vj.

Pœnitentia testatoris sufficit ad reuocationem fideicommissi: ut quia testator dicit, Pœnitet me. l. fideicommissum. & ibi Bald. C. de fideicom. Quod uerum est, quando pœnitentia est perfecta. Bald. ibi. aliàs non, nisi superueniat inimicitia, ut ibidē. Addo ad hoc ultimū, quando superuenit inimicitia, quod tunc reuocatur. tex. & ibi per Bart. in l. iij. §. fi. ff. de adi. lega. Qualiter autem probabitur talis pœnitentia, uide gl. in d. l. fideicommissum. & ibi Bart. dicens, quòd si uult probare pœnitentiam expressè, necesse est probare per solennem numerum testium. l. hęredes palàm. §. j. ff. de testa. Aut uult probare aliquos actus, ex quibus præsumatur pœnitentia, puta quia interuenit inimicitia: & tunc secundum Bar. sufficit probare per duos testes addo, quod singulariter dixit Bart. post Dy. in d. l. hæredes palàm. §. si quid post. ff. de testa. ꝙ ad probandum, quòd propter inimicitias superuenientes tacitè reuocatur legatum, requiruntur septem, aut quinque testes: & sic requiritur, quòd talis tacita uoluntas solenniter probetur. Vide Bal. in l. hæreditas. C. de his, qui. ut indi. qui uidetur innuere contrariū, dum dicit, quòd statur soli assertioni. Sed potest intelligi Bal. dummodo probetur per quinque testes. & aliquid uide in seq. uer.

Pœnitentia testatoris debet probari per tot testes, quot in testamento requiruntur. Bal. in l. fi. v. col. de fideicom. & Bart. plenius in d. l. fideicommissum. adde, quod dixi s. proximo uersiculo.

Pœnitentia non habet locum in eo, qui consensit alteri leganti rem suam. Bal. in l. senium. C. qui testa. face. pos.

Pœnitentia patris in dando licentiā filio donandi causa mortis,

tis, an habeat locum. ſuprà, Pœnitentia in contractib. uerſi. xxiiij. quòd non.

Pœnitens eſt ſibi contrarius. Bal. in l. j. C. de furt. ult. col.

Penitùs, id eſt, ipſo iure: & dicit nullitatem abſq; alio decreto. c. Romana. §. in uniuerſitatem. & ibi glo. in uerbo, penitùs. doct. & Gemi. in iiij. col. uerſi. ex glo. habes poſt Io. And. de ſen. excom. in vj. per §. ſancimus. in auth. de alie. & emphy. Sed uide glo. in cle. j. de præben. Io. Andr. in c. j. de poſtu. præla. in vj. in Nouel. & eſt text. in l. ſi is, qui ducenta. §. utrum. ff. de reb. dub. Et exponitur penitùs pro ad. l. j. C. de glad. peni. tol. lib. xj. & Archid. in cap. j. de ſup. neg. præla. in vj. & Io. And. in c. j. de poſtul. præla. in vj. in Nouel. Alexand. in l. qui uſumfructum. de uerbo. oblig. & in l. Imperator. de iure fiſci.

† Adde, quòd penitùs, eſt canon latæ ſententiæ, & importat ipſo iure. gl. eſt ſingu. in l. ſi qui aduocatorum. in uerbo, penitùs arceantur. C. de poſtul. quam legem reputauit ſingularem ibi. Raph. Ful. hoc uoluit. Abb. in c. in quibuſdam. de pœn. ubi allegat ad hoc c. ſi. eo. ti. & uide Moder. & ibi Alex. de Imo. in l. qui uſumfructū. ff. de uer. obli. Idem dicas de dictione, Prorſus, ſecundum Abb. in d. c. in quibuſdam. & uide tex. & ibi Abb. in c. ad aures. de præſcript.

Penſio dicitur fructus induſtrialis potius, quàm naturalis, ſecundum do. Marian. Socin. de Senis, in conſ. An fructus rerum paraphernalium, &c. ubi nihil allegat. & tenet Bal. in l. j. in ij. col. uer. quæro, q d ſi teſtator. C. de uſur. & fru. leg. Imò dicitur induſtrialiſsimus, non autē induſtrialis, nec naturalis. Bal. in l. ſi traditio. in fi. C. de acti. emp. uide in l. ex diuerſo. de rei uen. & Bal. in l. ubi adhuc. pe. col. C. de iure do. & gl. in l. diuortio. in prin. ſolu. matr. & omnino per do. Alex. in l. ſi urbana. de condi. inde. refert Bal. in d. l. ſi traditio. ꝙ penſio non eſt fructus, ſecundū glo. in d. l. ſi urbana.

† Penſio annua inter immobilia cōputatur. tex. eſt in cle. exiui. in uerſi. item quod redditus annuos. & uide Bal. in c. ad audientiā. de reſcri. el ij. & in l. hac edictali. C. de ſecun. nup. Frede. de Senis conſil. xij. aliàs xiij. Bald. in c. domino guerram. in tit. hic finitur lex. ubi dicit, quòd iſtæ penſiones dicuntur eſſe fructus, & uide not. in c. querelam. de elec. ubi legatum factum ad magnum tempus, computatur inter immobilia. Dixit tamen Bal. in c. ad audientiam. conſtituta eſt penſio annua mihi ſoluenda non eſt appoſitum tempus ſolutionis. dicit quòd aut pręſtatur propter ſe, & in genere: & tunc in principio anni. Aut propter aliud, id eſt, propter operas tuas, & tunc in fine anni. Allegat l. ſi ſeruus communis. §. fi. ff. de ſtip. ſer. Aut de redditibus rei, & beneficij: & tunc debet ſolui recollectis fructibus. l. inter ſtipulantē. §. ſacrā. ff. de uer. ob. Aut propter legatum: & tunc in principio anni ſoluenda eſt: ut in l. nec ſemel. ff. quando di. leg. uel fi. ced. & uide Abb. in c. propter ſterilitatem. in v. col. ubi queritur, quo tempore eſt ſoluenda penſio pro re locata, & quid in alio contractu. & uide gl. & doc. in l. ædem. C. loca. & Bart. & doc. in l. qui hoc anno. ff. de uer. obl. Et an debeat augmentari penſio propter ubertatem, ſicut fit remiſsio & diminutio propter ſterilitatem. Vide Abb. in d. c. propter ſterilitatem. de locato.]

* Penſio aſsignata motu proprio, cùm tertiam fructuum partem excedit, non ualet. Hierony. Gig. in tracta. de penſioni. ti. penſ. in quanti. quant. conſt. poſ. nu. 45. in tantū, in quantum excedit. non enim omnino inutilis eſt: ſed intra legitimos terminos reuocando. Ludo. Rom. con. ccclxix. Æmilius Maria Manoleſſus.

* Penſio Cardinali aſsignata, etiamſi tertiam fructuum partem excedat, eius rei nulla facta mentio ſit, ualet. Hierony. Gig. in trac. de penſion. tit. penſ. in quant. quantitat. conſtit. poſ. nu. 7. Æmilius Maria Manoleſſus.

† Penſio eo ipſo, quòd ſit ſoluta, nō ſoluitur, uidetur quis ſpoliari facultate, ſeu poſſeſsione percipiendi. Abb. in c. querelam. in ij. col. de ele.]

† Vna eccleſia poteſt eſſe in poſſeſsione percipiendi penſionem annuam ab alia eccleſia, & pro penſionis ſubiectione poteſt agi iudicio poſſeſſorio.]

† Quando agitur poſſeſſorio ad præſtationē cenſus, uel penſionis ſubtractæ, non eſt neceſſe allegare cauſam quare debeatur penſio, uel cenſus: ſed ſatis eſt dicere, quod erat in poſſeſsione percipiendi, & nouiter fuit ſubtracta: & ſi agatur petitorio, ut ſuper proprietate iuri percipiendi cenſum, ſeu penſionem, debet allegare cauſam. Ab. in c. querelam. in ix. col. in gl. in uerb. per multa tēpora. in fi. de ele. & ibi uide an poſſit agi poſſeſſorio ſup ſolutione pēſionis, uel cenſus.]

† Penſio ſi omni anno pro certa re debeatur, & nunc denegas ſoluere, poſſum agere poſſeſſorio. Abb. in d. c. querelam. in x. col. de ele.]

† Penſio una impoſita pluribus rebus, uidetur tacitè diſtributa in ſingulis rebus: & ſic quælibet res tenetur pro rata ad penſionem conſtitutam. arg. in l. reos. §. cùm in talibus. ff. de duo. re. colligitur ex not. in c. conſtitutus. de reli. domi. & ibi Abb. in ij. col.]

† Beneficio ſuo priuatur, qui per colluſionem illud conſtituit cenſuale. Abb. in c. iij. de collu. detegen. & idem per Ana. q. ille, qui propter pactum penſionis agendæ conſecutus eſt beneficium, debet illo priuari.]

† Ad uoluntatem fundatoris eccleſiæ non ſolùm imponi poteſt cenſus, ſeu penſio perſoluenda, ipſi patrono, ſed etiam tertio, ſeu alteri eccleſiæ. Abb. in c. quanto. de cenſi.]

† Vna eccleſia poteſt obligari alteri eccleſiæ ad ſoluendā penſionē, licet ei nō ſit penſio ſoluenda, epiſcopus ex cauſa pōt imponere eccleſię inferiori. Ab. in c. cū uenerabilis. de cēſi.]

* Penſio etiam non legitimè nato concedi poteſt. Old. conſi. lxxxj. Domin. Geminia. in c. ſi. de præben. in vj. Doct. omn. in c. j. de ſupplen. negligē. præla. in Clem. Felin. in c. poſtulaſti. de reſcript. Curtius in tracta. iuris patronat. ij. q. princip. Ludo. Gomes S.P.A.C.A. in reg. de annal. poſſeſſor. q. xxj. in extre. Æmilius Maria Manoleſſus.

† Penſio debet imponi ædificio nouiter in publico facto, & non debet deſtrui: ut in l. j. §. ſi quis à principe. ff. ne quid in loco publi. & ibi Bar.]

† Penſio ſi fuit impoſita iure conuentionis ſuperioritatis, uel in ſignum protectionis, uel quia patronus hoc obtinuit ab epiſcopo tempore fundationis, uel ex pręſcriptione, nō debet augeri penſio eccleſię, licet ſint augmentatę eius facultates: quia nō ſubeſt iuſta cauſa. Sed ſi pēſio fuit ab initio impoſita, hàbito reſpectu ad facultates eccleſiæ: & tunc ſuperioris authoritate debet augeri, & minui penſio. Abb. in c. clerici. de pactis.]

† Si eccleſia abundat in redditibus, & caret ſuffragio miniſtri, poteſt ſtatui authoritate ſuperioris, ut ibi ſit unum beneficium pro clerico, & poteſt penſio in certam ſummam aſsignari, non tamē poteſt penſio nomine beneficij in fraudem aſsignari ſine iuſta & uera cauſa: ut ſi epiſcopus habens nepotem, cui nō poterat prouidere de eccleſia curata propter repugnantiam ætatis, ipſam eccleſiam contulit alteri ſacerdoti, & ferè omnes fructus decreuit aſsignādo nomine ſimplicis beneficij, quod fieri nequit, ut in c. extirpandæ. de pręben. Abb. in c. conquerente. de cleri. non reſi.]

† Penſionem eccleſiæ abundantis ſoluendam ad ſuſtentationem uirorum religioſorum, poteſt epiſcopus cum conſenſu capituli ſui minuere: ut in c. paſtoralis. de his, quæ fi. à prælа. Quod uerum eſt, quando detracta penſione rector eccleſiæ poteſt congruè uiuere, aliàs non debet diſcooperiri unum altare, ut cooperiatur aliud: ut in c. cùm cauſam. de pręben. no. Abb. in c. paſtoralis. prællegato.

Penſio poteſt dari in pignus, quo caſu actiones tranſeunt utiles in creditorem. l. cùm conuenerit. ff. de pigno. & ibi Bart.

Penſio ſi non ſoluatur, poteſt creditor includere in domo res inuectas. l. pen. & ibi Bart. quib. mo. pig. ta. contra.

Penſiones receptæ per legatarium ante aditam hæreditatem ab hærede ex domo legata, debent hæredi reſtitui, niſi hæres fuerit in mora adeundi. Bal. in l. j. C. de uſur. & fru. leg.

Penſiones perceptæ per hæredem an reſtituantur ſubſtituto. Alex. con. lxxxij. ij. parte.

Penſionis receptio per hæredem locatoris inducit ratificationem locationis. Rota in deciſ. ccxxxvij. ex pręmiſſis: ſecus, in ſucceſſore pręlati. Rota in deciſ. 236. ſi prælatus. in nouis.

Penſio, eſt portio ex aliqua menſa, uel beneficio ex cauſa ad tempus, non in perpetuum ſeparata. Card. in cle. j. §. j. iij. q. de ſup. neg. præla. & dicitur à pendeo, quia formaliter pendet à beneficio, à quo detrahitur, ſicut uſusfructus à proprietate: ut ibi. iiij. q. & eſt duplex, ſcilicet illicita, & licita: ut ibi.

ut ibi. v. q. & noua quæ dicatur: ut ibi. x. q. post glo.

Pensiones nouæ non sunt soluendæ. d. cle. j. & ibi Card.

Pensio non dicitur uacare, si pensionarius promouetur. Card. ubi s. vj. q. Et quid si pensionarius impetrat in forma pauperum. ibi. vij. q.

10 Pensio an posit permutari cum beneficio. in c. quæsitum. de rerum permu. uide Car. in cle. ij. j. q. de rerum permu. ꝗ

Pensiones non permutantur, quia non ueniunt appellatione beneficiorum.

Pensio in fructibus decimarum potest constitui aduocatis ecclesiæ per prælatum. Car. in cle. j. xvij. q. de reb. eccle. non alie. sed nec potest reuocari per successorem, si fuit constituta pro beneficio iam impenso, ut ibi. q. xviij.

Pensio domus dotalis soluto matrimonio, debetur uxori pro rata temporis, actione sibi cessa contra inquilinum per hæredem uiri. Bal. in l. j. iij. col. C. de usur. & fruc. leg. & no. in l. diuortio. in prin. sol. mat. & in l. filiusfa. §. fi. eo. tit.

Pensio ex relegata post aditam hęreditatem cedit legatario, & percepta per hæredem debet restitui pro rata; ante aditam uerò cedit hæredi. Bal. in l. j. pe. col. C. de usur. & fruc. leg.

Pensio fundi uenditi debetur emptori: ut plenè per Alex. post Bar. in l. Valerius. §. Triphonino. ff. de iure fis. & per Bald. in l. j. in iij. col. uer. similis quæst. C. de usur. & fruct. leg. & in l. si traditio. in fi. C. de act. emp. & Sali. in l. fructus. C. eo. tit. in l. Iulianus. §. si fructibus. & ibi Bar. ff. eo. tit. ubi uidetur contrarium, in uers. si uocatus. & in l. insulam. in prin. & ibi Bar. ff. loca. ubi pactum, quòd pensiones debeantur emptori, intelligitur de his, quę debentur uenditori: & dictum pactum operatur, quod colonus teneatur stare in conductione, ut ibi. & tenet Alex. in l. qui fundum. ff. locati.

Pensio tamen rei promissæ uendi computatur in sortem, & nō cedit emptori. Alex. sing. in l. Iulianus. §. offerri. de act. empt.

Pensio consueta censetur repeti in locatione domus, & ea debetur. Bal. in l. etiam. in fin. C. de iure dot. l. excepto. & ibi gl. & Bald. C. locati.

Pensiones an & quomodo æquiparentur fructibus. Bal. in c. j. ad fi. in pe. q. de pa. tenend. & in c. j. §. pe. hîc fi. lex Conra. sic si cessit dies soluendæ pensionis, æquiparantur fructibus à solo separatis, aliàs fructibus pendentibus: & dicit æquiparari fructibus naturalibus, per l. si nauis. de rei uendica. Bald. in l. in rebus. pe. col. C. de iure dot. & Alex. in l. qui se. §. fi. de condi. ob causam.

* Pensio adempta intelligitur ei, cui generaliter ob hæresim omnia sunt beneficia adempta, & qui ob eandem hæresis causam beneficium obtinere non potest, ne pensionem quidem poterit, c. quicunq;. §. hæretici autem. iuncta gl. in uer. beneficium. de hæretic. in vj. Hierony. Gig. q. xciiij. num. 7. Æmilius Maria Manolessus.

Pensiones an ueniant in confiscatione bonorum. Bal. in c. j. in ij. col. uersic. quid de pensionibus. de pace tenen. distinguit, aut cessit dies soluēdæ pensionis, & cōfiscantur: aliàs secus.

20 Pensiones feudi locati per feudatarium pertinent ad dominum finito feudo, sicut fructus pendentes. Flo. in l. defuncta. in fi. pri. ff. de usufr. Vide Bal. in c. j. §. hic fi. lex Conr. incip. Consu. re. gl. & doc. in l. j. de anno. ciui. li. xj. & doc. Io. de Por. in l. diuortio. §. j. ff. solu. mat.

Pensiones feudi, ad quem spectent alienato feudo. Bald. in c. j. ad fi. an agna. uel fil. uersi. sed quid in pensione. ꝗ tota pertinet ad locatorē, & eius hæredes. per l. Iulianus. §. si fructib. ff. de act. empt. & l. defuncta. ff. de usufruct. Quod intelligit uerū, quantū ad actionē ex contractu, ea tamen pensio, quæ exigetur, partiri, uel restitui debebit domino: ut ibi per eū.

* Pensio quam emphyteuta pro emphyteusi soluit, est ab eo domū domino ferenda, aliàs amittit emphyteusim, etiamsi diuersi fori essent, emphyteutaq; ad exigendam pensionem uenienti soluere paratus fuisset. l. forma. §. si uerò quis agrū. ff. de censib. l. ij. C. de iur. emphy. §. si quis igit ex qualibet. in auth. qui. mo. d. natur. efficiā. sui. Guliel. Cug. Bar. Alb. Bal. Ang. & Raph. Cuma. in l. item illa. in prin. ff. de const. pecu. Iason term. cons. viij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Pensio propter sterilitatem an remittatur conductori ad longum tempus. Bald. in l. j. C. de iure emphy. in iij. col. in uer. quæro, an propter. ꝗ sic. Addo Panor. in c. potuit. in ij. col. in fi. de loca. & Bar. in l. si merces. §. uis maior. in ij. col. ff. locati.

Pensio emphyteusis debet esse tanta, quę cumulata pro uiginti annis faciat uerum precium rei. Ang. in auth. de non alie. §. quia uerò. in fin. col. ij. gl. in uer. constante. in auth. perpetua. de sac. san. eccl. & in Spec. de loca. §. vj. uer. dicitur autē. uide Alex. in con. lxxv. iiij. parte.

Pensio ad uitam constituta per episcopum alteri, nō potest reuocari per successorem. Old. consi. ccxxv. quòd sic.

Pensio fructuum clerici cui soluatur mortuo clerico. glo. ordi. & doc. in l. j. C. de anno. ciui. li. xj. & ibi Bar. quòd hęredibus clerici. & in l. diuortio. §. j. & ibi Io. de Por. ff. soluto matr. dicta glo. dicit, quòd percepta est ipsius, & hæredum: aliàs est ecclesiæ, & tenet gl. in c. fi. de offi. ord. in vj. & s. Fructus beneficij. & ibi latè per Bar. Addo no. per docto. in c. j. de offic. or. li. vj. tex. in c. relatum. de testa. qui uult, quòd transeat ad successores. Et ista est communis opinio doc. in clerico beneficiato habente administrationem: in clerico uerò simplici est maius dubium, secundū doc. & ibi Bal. & Sali. in auth. licentiam. C. de episc. & cle. & doc. in l. cōmodo. ff. de re iud.

Pensio an possit sequestrari. infrà, uerbo, Sequestratio. uer. xl.

Pensio augeri non debet colono propter meliorationem rei ab eo factam. Paul. de Cast. consi. lxj. per l. fin. & ibi Bart. C. de omni agro deser. li. xj.

Pensio noua nō pōt imponi cū consensu capituli, sine cōsensu rectoris immediati. Car. in d. cle. j. xj. q. de supplē. negli. pręl.

30 Pensio potest constitui alicui ex fructibus beneficij alieni. no. Abb. in c. extirpandæ. §. qui uerò. de præben.

Pensitationes & tributa, differunt: ut per Salic. in l. fin. C. sine cen. uel reliq.

Pensio constitui potest, pacto dimittendi eam, adepto beneficio. Car. in clem. j. xvij. q. de reb. eccle. non alie.

Pensio transit ad hæredem. l. defuncta. de usufru. Bar. in l. fin. §. fi. de iure fis. & Alex. cons. xv. ij. parte.

Pensio ex re pignorata computatur in sortem, siue extet, siue consumpta sit. Bald. in l. iij. in fi. C. in quibus causis pignus taci. contra. ad fin. per l. si conuenerit. in prin. ff. de pig. actio. & tenet Bar. in fi. eo. tit.

Pensio ex re pignorata extenuat sortem, quia à principio cum sorte recipit functionem: uel ex post, quia sit consumpta, puta commissione, ita quòd discerni non possit.

Pensio non est augenda colono ex eo, quòd sit multum lucratus ex casu inopinato superueniēti. l. si merces. §. uis maior. & ibi Bar. ff. locati.

Pensio, uel merces ad mensuram operis debita, potest præstari pro rata operis facti: aliàs nō debetur, nisi toto opere perfecto. l. qui insulam. §. qui ędem. ff. loca. nisi operarius sit pauper, cui dietim & minutatim debetur merces. Bart. ibi, & s. uer. Operarius. uer. x.

Pensio tota debetur locatori per conductorem ante tempus uoluntariè recedentem de domo: non si ex iusta causa recedat, ut propter pestem. Bar. in l. j. §. si pensio. ff. de migran. & in l. si in lege. §. si domus. in j. oppo. ff. locati. & s. Inquilinus. uer. xx. Addo Pau. Cast. in l. si uno. §. item cùm quidam. ff. locati. & tex. in l. inquilino. ff. de dam. infec.

Pensio pro partu in naui nato, non debetur. l. sed addes. §. si quis mulierem. ff. locati. & ibi Bar.

40 Pensio an possit solui abbati intruso. s. Conductor. uer. cvj. ꝗ sic, si ab eo conduxit: secus, si conduxerat. à uero abbate.

Pensio pro tempore præterito, & in futuro, simul peti potest. Bar. in l. malè agitur. in fi. C. de præscrip. triginta annorum.

† Pensio iusta solet esse illa, quæ uiginti annis ascendit ad ualorem rei. do. Pet. Phil. Corn. in consi. ccj. incip. Visis. in litera L. & in con. cclxxxv. incip. Viso. in litera L. in iij. parte.]

Pensio dicitur, quasi naturaliter debita, & uenit in sentētia, etiamsi non fuerit petita, sicut fructus. Bal. in l. cùm Archimedoram. C. ut in posse. lega. in j. col.

Pensio debet solui in fine anni. glo. in l. defuncta. & ibi Flor. ff. de usufruc. glo. & doc. in l. diuortio. §. j. sol. matr. Vide glo. in l. quæro. §. inter. ff. locati. & in d. l. sed addes. §. si quis eum. eod. tit. & ibi Bartol. tenet idem. & Barto. in l. j. ff. de migrano. in l. ædem. C. loca. nisi consuetudo aliter se habeat. Bart. & doct. maximè Bar. in j. q. in d. l. ædem. C. loca. Adde Alex. post Bar. in l. si seruus. §. cùm seruus. de stip. seruorum. Vide in Spec. eo. tit. §. nunc aliqua. uer. lxxxviij. & gl. in d. l. ędem. Alex. in l. qui hoc anno. de uerb. obl.

Pensio dicitur ex re gl. in l. liber homo. de uerb. oblig. Sed Bal. in l. si traditio. in fi. C. de act. emp. dicit, quòd dicitur quasi ex re. Io. And. in c. quanquam. de usuris. in vj. dicit pensionem non dici ex re, secundum do. Alex. in l. quod procurator. ff. de procur. quem omnino uide. & in l. stipulatio. §. si stipuler. de uerb. oblig.

Pensio integra solui debet. tex. cum gl. in uer. insolidum. in l. iij. C. loca. & in l. qui insulam. §. qui ædem. & ibi Bar. eo. tit.

Pensio an diminuatur, quando inquilinus ante tempus expellitur de domo códucta. gl. in l. iij. C. loca. in gl. in uerbo, corrigere. quòd sic.

Pensio an remittatur conductori hospitij, si ex casu aliquo hospitium non fructauit. Bart. in l. cùm in plures. in prin. ff. loc. & in l. cotem. §. qui maximos. de publi. quòd sic, si nihil fructauit: secus, si parum.

Pensio aucta an faciat dici nouum contractum. Alexan. consil. lxxix. j. parte.

Pensiones an æquiparentur fructibus separatis, & computentur inter immobilia. per Alex. in l. mouentium. de uerb. sign. per Bald. in c. j. §. j. de feu. cogni. & in c. j. de controuer. inter uas. & episcopum.

50 Pensio habet bona inuecta obligata. s. uerb. Bona inuecta. uer. unico. Addo gl. & Bal. in l. certi iuris. C. loca. & doct. in l. item quia. ff. de pact.

Pensio an etiam in uno nummo consistat. Bal. in l. usufructu. ff. solu. matr. in iiij. col. quòd sic.

† Pensio iusta quæ sit in his, quę sunt modici ualoris, uide do. Pet. Phil. Cor. in cõ. cclxv. inci. Circa. in litera C. in j. parte.]

Pensio ex domo patris, etiam stipulata per filium, quæritur patri. Bal. in l. cùm oportet. in prin. de bo. quæ libe. in j. col. uer. secundo modo aliud.

Pensio domus relictæ alteri ad habitandum, an ei debeatur, si domus sit alteri locata. Paul. de Castr. consil. ccxxxvj.

Pensiones perceptæ, uel percipiendę qualiter, & quibus actionibus petantur. in Spec. de cau. pos. & proprie. §. j. uer. est & nullus.

* Pensio ecclesiæ, quæ debetur à laico, est soluẽda, & si molendinum, pro quo eam debet, quodq; ut sibi ædificare liceret, pensioné promisit, corruisset. Barth. Brix. q. lxxj. in suis domin. quæst. Æmilius Maria Manolessus.

Pensio an diminuatur propter deteriorationem. in Spec. de loca. §. nunc aliqua. uer. sed quæritur. & seq.

Pensio à quo sit petenda, si emphyteuta alienauit fundum. eo. §. uer. ix. quod ab emphyteuta alienante, non autem ab emptoribus: si tamen ecclesia non petat pensionem, quicunq; ipsorum soluerit pensioné, satis est, scilicet siue emptor, uel emphyteuta, & si nullus soluerit, res incidit in commissum, & ad ecclesiam redit, finito biennio.

* Pensio uoluntate tantùm, etiamsi non ad id S. P. auctoritas accedat, potest extingui. gl. in c. Agathosa. dist. lxiij. & ibi illustr. Card. Præpar. Lud. Gomes S. P. C. A. in reg. de infirmi resigna. q. xvj. ubi ita persæpè à sacra Rot. se. in consilio sedente statutum affirmat. Io. Bapt. Caccialup. in tract. de pension. q. xxx. nu. 11. Æmilius Maria Manolessus.

* Pensio pro alimentis constituta, sine cõsensu S. P. extingui non potest. l. cùm hi. ff. de transact. Bar. in l. Mela. in ex. ff. de aliment. & cibar. lega. Hier. Gig. in tract. de pension. q. xlv. nu. 9. Æmilius Maria Manolessus.

Pensio si non soluit per ecclesiá, uel per minoré, an ecclesia, uel minor perdat rem. eod. §. uer. xiiij. & seq. ubi in effectu uidet concludere, quòd sic: sed postea restituuntur in integrum.

Pensionem recipiẽs dominus, an uideatur renunciare iuri cõmissi. eo. §. uer. xxiij. & seq. ubi uidetur inclinare in illá partem, quòd sic, si scienter receperit.

Pensionis solutioni an præscribatur. eod. §. uersi. xlj. quæritur, quòd sic.

60 Pensio rei imposita facit dici rem esse affectam.

Pensio quando uideat perpetua. eo. §. uer. lxxxvj. uer. lxxxviij. & §. postquam. uer. sed quæritur.

Pensio si nõ soluatur, an res incidat in cõmissum. d. uer. lxxxvj. distinguit. ut ibi per eum.

Pensione nõ soluta statuto tẽpore, dominus põt eijcere colonum de fundo propria authoritate. Ita Sp. in tit. de acto. uer. item quod uult. & uide Bal. in l. ædem. in j. & ij. q. C. locati.

* Pensio etiam pro anno sterili præcedente exigi potest, si sequenti magna ubertas fuit. Paul. de Castr. consi. cccxxxviij. uol. j. Io. Bapt. Caccialup. in tract. de Pẽsioni. xvj. q. nu. 5. Fel. in c. ad audientiá. ij. de rescri. Hier. Gig. in tract. de Pensio. q. lxij. nu. 7. aliud suadere uidentur, quæ adducit Lud. Gozad. con. lxxxiij. nu. 8. Æmilius Maria Manolessus.

* Pensio est soluenda & pro illis annis, quib. fructus beneficij antistes ob bella percipere non potuit. Lud. Gozad. in term. in con. lxxxiij. quia pensio principaliter erat imposita super titulo, non autem super redditu tituli, ac fructib. ut ibi. nu. 8. Rot. dec. dcccclxix. in antiquis. Caccialup. in tit. de pensio. q. xvj. Gig. q. lxij. nu. 7. Æmilius Maria Manolessus.

* Pensio est in totum, uel pro parte remittenda, si fructus, super quib. est imposita, diminuti fuerint, uel perierint, si fructus, ut plerunq; fit, sunt causa taxationis appositi. Bar. Alb. Bal. Ang. Paul. Imol. Alex. & alij, in l. inter stipulanté. §. sacrá. ff. de uerborum oblig. Cy. & Sali. in l. si quis argentum. C. de don. Cast. cõ. cccxxxviij. uol. j. Abb. in c. nisi essent. de præb. Rom. con. ccclxix. Alex. cõ. cxij. uol. j. Fel. in c. ad audientiá. il ij. de rescr. Goza. con. lxxxiij. nu. 6. 117. Belleci. de subsi. carit. q. xxxiiij. Gig. de Pension. q. lxij. Æmilius Maria Manol.

† Pensionum materiam uide latissimè per Fel. in c. ad audientiam. el ij. in j. col. de rescr.]

Penus uenit in legato domus. gl. & Bart. in l. uxori. in prin. de leg. iij. nisi sit remota à domo, & de per se locari consueuerit. ut ibi.

† Adde, quòd pœnus, secundum Cicero. in lib. ij. de Natura deorũ, est omne id, quo homines uescuntur. & dicitur Græcè ταμίειον.]

Penus quid sit, & quid comprehẽdat, & quomodo declinetur. Aul. Gel. lib. iiij. c. j.

Penus materiam uide in toto tit. ff. de pen. lega.

† Adde, quòd ista dictio Per, notat perfectionem. & augmentum eius, cui additur Abb. in c. si constiterit. in gl. in uerbo, pernoctauerit. de accus. & ibi per Io. de Ana. ego adduco Archid. in c. si annum. de iud. lib. vj. & Io. An. in c. cum cõtumacia. de hæret. lib. vj. in Nouella, & Bal. in rubr. C. de exerci. & Barba. in c. ad Apostolicæ. de dona. Et adduco do. Domi. in c. j. de testib. lib. vj. ubi dixit per illam gl. in uerbo, per quos. ꝙ dictio Per, semper refertur ad personas principales actum agentes, sed quandoq; refertur ad personas, quarũ ministerio principales inducũtur ad actum faciendũ, quod facit ad saluandos testes, qui dicerent, ꝙ talis contractus fuit factus per talem, & ille nõ fuisset principalis, sed mediator: quia dictum testis posset saluari, ut per illum factũ fuerit, id est, eius ministerio, ut uult gl. in d. c. j. in uerbo, per quos. & uide Bal. in auth. qui rem. C. de sac. san. eccl. ubi dixit, ꝙ quádo dictio Per, adiungitur tempori, significat continuationem temporis. l. urbana. §. pernoctare. ff. de uer. significatio.]

Per, denotat causam ministralem: ut contraho. per procuratorem. Bal. in l. ex arrhali. C. de act. empt. & in rubr. C. de exercito. j. col. Aliquando tamen significat continuationem † temporis. l. urbana. de uerb. signifi. † Et per do. Soci. in cons. xlij. incip. In causa restitutionis in integrum. uersi. sed in articulo. in j. parte, charta lxxxiij.] Aliquãdo rei perfectionem. ff. de arbi. l. iij. §. fi. de procur. l. qui procurator. Bar. in l. quinquaginta. de excus. tuto. in lect. Nicol. de Neap. Addo Bal. in c. j. §. si quis per triginta. si de feud. fuer. contro. Bald. & doct. in l. si cui. in prin. ff. de lega. j. & in d. l. urbana. §. pernoctare. & l. maleficia. §. perfecisse. eo. tit. Dyn. in l. iurisperitos. §. j. in apostillis. de excu. tuto. Bart. in l. illud. ff. de off. præsi. & in l. sed milites. §. iam autem. de excu. tuto. in lect. Nic. de Neap. & Car. in cle. causam. de elec. ubi etiá dicit, ꝙ testes dicentes Titiũ possedisse per decẽ annos, intelligit scilicet cõtinuos. & Bal. in c. j. §. si quis per triginta. si de feu. fue. contro. Addo etiam, quòd aliquando dictio Per, denotat causam efficientem, ut dicitur Ioãnis j. Omnia per ipsum facta sunt. Vel sic: Hæres obligatur per defunctum: & sic radix & fundamentum obligationis cepit à defuncto. Bar. in d. rubr. circa prin. C. de exercito. Aliquando dictio Per, denotat causam secundum quid, & non simpliciter, ut contingit in actione de peculio: quia pater per filium, & dominus per seruum obligantur, quatenus est in peculio. l. quæsitum. in prin. ff. de pecul. secundum Bald. ubi s. Per, dictio aliquando significat

aliquam causam ex uarijs figuris causarum, quas adinuenit uoluntas hominum, puta si statuitur, quòd pater obligetur per filium ad pœnã criminalem. Item quòd uilla obliget ex maleficijs singulorum per eorum delicta. iuxta nota. in rub. C. de decre. decurio. secundum Bal. ubi s̄.

Percipio, est uerbum directum, sed non ciuile in substitutione. Bal. in l. humanitatis. uer. quartò principaliter. C. de impuber. & alijs substitu.

Percipi posse, probatur eo, quòd cõmuniter omni anno locari potuisset pro tanto. l. j. & ibi. Bar. C. de pig. actio.

Percutere, est cutem tangere: sed etiam fit sine scissura carnis, dummodo cutis tangatur. l. si seruus. §. rupisse. & ibi Flor. ad legem Aquil. & l. libellorum. in prin. & ibi Bar. in ij. col. ff. de accus. Ang. Aret. in tract. Malefi. uer. percussit & uulnerauit. Quid de percutiente in uestib. Bal. in l. Gallus. §. ille casus. de libe. & posthu. & sup. Offendere. uer. xiij.

† Percussio. Si plures percusserunt, & potest apparere quis extinxit, ille solus tenetur de homicidio: & primus, licet lethaliter percusserit, tenetur tantùm de uulnerato. Secus secundum canones, quia lethaliter percutiens tenetur de occiso, sicut & alij, qui postea occiderunt. Abb. in c. significasti. el ij. in iij. col. de homicid.]

† Si aliquis corruit in alium lapidem, ut fugeret percussionẽ alterius lapidis, percussio imputat̃ proijcienti, si lapis proiectus fuisset magnus, & inflixisset percussionem magnã, seu grauem, si ille nõ cepisset fugã. Abb. in c. exhibita. de homi.]

† Pro simplici percussione non debet clericus deponi, sed aliter cotripi: sed si assumat percussionem in consuetudinem, tunc deponẽdus est. Quod intellige in his, qui sunt multùm faciles in percutiendo, utputa pro minimis uerbis sibi non placitis procedunt ad uerbera. Abb. in c. j. de cler. percus.

Percussio cum tumore carnis dicitur uuln⁹, si tumefactio omnino scindenda est, aliàs non. no. in l. prætor. §. atrocem. per Bar. ff. de iniur. in fi.

Percussio, etiam cum sanguine, non dicitur uulnus, nec comprehenditur in statuto de uulnere. Bald. in l. edita. xxiij. col. C. de eden. qui dicit Bar. consuluisse contrarium.

Percutere dicitur, etiam qui percutit in celatina, quæ reuerberatione sui percutit caput. l. item Mela. in prin. & ibi Flor. ad legem Aquil. & Bart. in l. si gemina. ff. arbo. fur. cæ. &

Percutere non dicitur, qui fugientem insequitur, & fugiens cadit in terram, & se percutit, sed dicitur fecisse percuti. Bar. in d. l. si gemina. ubi etiam Alex. & per Bar. in l. pecoribus. ad legem Aquil.

Percutere non dicitur spingens alium in terram, si spinctus se cum terra percutiat. Bal. in l. pe. C. ad legem Aquil. & in l. j. iij. col. C. si seruus extero. & Alex. in l. si gemina. & Bal. in l. si familia. de iurisdi. omnium iud. in fi. & ideo non contrahitur irregularitas. Card. in cle. j. pen. q. de homi. Sed contrarium tenet Bal. una lectura non dicit, in l. si de interpretatione. de legi. uide Ang. Aret. in tract. Maleficiorum. uer. s̄. Sed

Percutere dicitur proijciens lapidem, & non lapis. Bar. in l. iiij. §. si procurator. ff. quod quisq; iur. & Salic. in l. non ideo minus. C. de accus. † Et per Fran. Aret. in l. & si seuerior. C. ex quib. cau. infa. ad fi.]

Percutiens confessus se uulnerasse Titium, tenetur, etiamsi Titius sit mortuus post confessionem. Bald. in c. j. §. iniuria. de pace iura. firm. & Alex. in l. qui Stichum. de confess.

Percutiens uolentem debet puniri. Alex. post Ang. in l. quamuis. ff. de in ius uoc. & Bar. in l. j. §. usqueadeò. ff. de iniur. ubi dicit uerum, si percutit grauiter, id est, cum sanguine: non si leuiter, id est, cum alapa: quia tunc uerum est, quod iniuria non fit uolenti, ut ibi. Item,

10 Percussio facta officiali regis uolenti, uidetur facta regi, & puniri debet. Paul. de Castr. & Alex. in l. quamuis. in fi. de in ius uocan.

Percutiens non dicitur homicida, nisi dicatur expressè.

Percutientis appellatione in statuto non comprehenditur occidens. Bal. in addi. Spec. de sententia. uer. si statutum dicit, quòd percutiens.

Percutiens pluries, incidit in plures pœnas, licet statutum loquatur simpliciter de percutiente, nisi pluries percutiens occidat: quia fit confusio penarum, morte secuta. Bal. ibidem. & s̄. uer. Pœnæ diuersæ. uersi. v. adde in Sp. de iniur. & damda. §. j. uer. quid si in statuto.

Percussio manu uacua an dicatur atrox iniuria. Insti. de actioni. §. pœnales.

Percussio cum lapillo est impunibilis, quia lapillus est æquiuocum nomen ad lapidem preciosum, & ad paruum lapidem. Ray. in l. & si non. §. gemmæ. de auro & argen. lega. Alex. in l. j. de acquir. possess.

Percutere quis prior potest impunè, quãdo euidenter timetur repercussio. Bal. in Marg. uer. Percutiens. & s̄. uer. Defensio. uer. xv. & uer. xlj. cum seq. Bart. in l. j. C. unde ui. in iij. col. & Alex. in rub. de his, qui mor. sibi consci.

Percutere seipsum bannitus non potest impunè. j̄. Bannitus offenditur. uersi. viij.

Percutiens seipsum, punitur pœna statuti de percutiente aliũ. Io. An. sing. in addi. Spec. de pœnis. in addi. in fauorem, &c. uer. secundò quæro, an uulnerans.

Percutiens seipsum, punitur. per Bart. in l. si quis aliquid. §. miles. ff. de pœnis. no. in l. omne delictum. §. qui se. de re. mili. & in l. fi. §. si quis. de bo. qui mor. sibi consci. Bart. in l. trãsigere. in pen. col. in uer. item si ipsemet. C. de transact. facit xxiij. q. v. si non licet. ubi clericus percutiens se, est excommunicatus. & tenet Card. in clem. j. in prin. iij. not. de reli. & uene. sanc. de sent. excom. contingit. Item si mutilat seipsum, est irregularis. Car. ibidem. & in cle. j. xix. q. de homi. arg. contrà, per Card. in cle. ij. §. illis. de pœnis. quod impediens se, non punitur statuto, de impediente alium, nec potest promoueri ad sacra, qui se mutilat ira, uel metu. xxxiij. dist. maritum. in casibus notatis. in d. §. qui se. & in d. l. fi. ubi omnino uide. & per Alex. in d. rubr.

20 Percussio proditoriè facta quomodo & quando dicat̃. Bar. in l. respiciendum. §. delinquunt. ff. de pœ. uidelicet quando quis amicabiliter uadit cum alio, & eum percutit sine insultu, & rixa: uel si sedens tecum in mensa hoc faciebam: uel si cùm tibi essem amicus, saltem inter te & me nullus erat rancor, percussi te retrò: ista omnia dicuntur fieri proditoriè. Si uerò esses mihi inimicus, adeò quòd inter te & me esset rancor, & te percutio, tunc non te proditoriè percutio, quia illud, quod facio, in actibus ostẽdebam: ut ibidem per eum.

Percutiens pinzocholam non incidit in excommunicationẽ. Bal. in addi. Spec. de sent. excom. uer. ij.

Percutiens clericus seipsum est excommunicatus. s̄. Clericus percussor. uersi. j.

Percutiens seipsum animo se occidendi, licet non sequatur mors, capite punitur. l. ij. §. sic autem. de bo. eo. qui mor. sibi consci. & in l. omne delictum. §. qui se. de re mili. cum gl. in l. si quis. §. miles. ff. de pe. & ibi per doct. Adde s̄. Occidens seipsum. uersi. j.

Percutientes plures occisum, tenentur omnes de occiso. l. si in rixa. & ibi Bar. de sicar. l. item Mela. §. si plures. ad legẽ Aqui. & ibi Bar. & Flo. Sed si unus tantùm, & nescitur quis, nullus tenetur. Card. dicit utrumq;, in cle. j. xiiij. q. de homic. ubi loquitur, si lapis projjciatur de fenestra domus, in qua plures erant, & nescitur quis proiecerit, quòd nullus tenetur de occiso, uel de uulnere. Et uide omnino consilium do. Aurelij inter consilia Alexan. iiij. parte, post consil. xliiij. ubi tenet idem: omnes tamen sunt irregulares: ut ibi per glos. xxiij. q. ult. c. fi. uide omnino Alex. consil. xv. j. parte. Quid autem, si nõ potest apparere cuius ictu occisus fuerit, qualiter erunt puniendi: uide Specu. in tit. de homi. uer. pone. iiij. & ibi Io. And. & Bal. in uer. si lapis. & s̄. in uer. Pœna corporalis. uer. xij. & uer. xvij.

Percussionis qualitas, puta locus, uel in facie debet intentari, & probari, ne sequatur absolutio. j̄. Qualitas. uersi. vij.

Percutiens si occidat, non tenetur de percussione, sed de morte. s̄. Occidens seipsum. uer. j.

Percutiens cum sanguine non est irregularis, nisi sequatur mors, uel mutilatio. Card. in cle. j. xxxj. q. de homi. & c. fi. eo. tit. lib. vj.

Percutiẽs in rumore per ipsum concitato, tenetur duplici pœna, scilicet percussionis, & concitati rumoris. Bald. in consil. In Christi nomine, &c. ex insultu, & percussione. & Alex. in l. nunquam plura. de pri. deli.

Percutiens extra plateam illum, quẽ cepit in platea, & extraxit de platea,

de platea, ut extra percuteret, tenetur ut percutiens in platea. Io. And. in Spe. de accus. §. fi. & Ang. & Alex. contra Bart. in l. quod ait. §. quod ait. de adult. Vide Bal. in auth. item nulla. ad finem. & in l. si quis nō dicam. de episc. & cler. & ī. in fi.

30 Percussus in uno territorio, si spoliatur in altero, quis locus intentetur. Bal. in c. j. §. iniuria. de pace iur. fir. & per Bar. in l. j. de incen. rui. naufra. & in l. libellorum. de accus.

Percussus cum hasta ferrata non dicitur percussus cum ferro. Bal. in addi. Spec. de homic. in prin.

Percutiens in mammilla sinistra, uel in palato, nō punitur pœna statuti de percutiente in gula, uel in platea ex maioritate rationis. Cyn. & Bald. in l. j. in j. col. uersic. dicamus ita. C. de interdict.

Percutiens transeuntem per locum iaculatorum, non tenetur. in Spec. de iniur. & dam. dat. §. j. ante uer. porrò. & no. in l. si putator. ff. ad legem Aquil.

Percussus non tenetur expectare iterum se percuti, uel prius, sed potest percutere prius, quàm percutiatur, uel repercutiatur. Bar. in l. j. in iij. col. C. unde ui. & s̄. eo. uer. xj.

Percutiens unum, cùm uelit percutere alium, tenetur, quia dabat operam rei illicitæ: secus, si licitæ, ut quia uoluit percutere ferā in uenatione, uel pro defensione, sed percussit hominem. l. respiciendum. §. delinquunt. & ibi Ang. & Alex. in fi. & ibi Bar. ff. de pœnis. nō tamen incurrit irregularitatem, nisi in fraudem fecerit. Card. sing. in cle. j. in pen. q.

Percutiens unum credens esse alium, tenetur. l. eum, qui. §. si iniuria. ff. de iniur. ubi dicitur idem in percutiēte ignotum. Item,

Percutiens oblatum ecclesiæ uniuersali, non incidit in excommunicationem. Card. in cle. j. pen. q. de decimis.

Percutiēs clericum incidit in excommunicationem, à qua nō, nisi per papam, potest absolui. xvij. q. iiij. si quis suadente. Fallit, si sit senex, puer, mulier. c. quamuis. de sent. excom. Item si monachi, uel canonici regulares inter se: quia absolui possunt à superiore suo cum consensu diœcesani: secus, si percutiant alium clericum secularem. c. cùm illorum. & c. de monialibus. de sent. excom. Item si percutiens clericum habet capitales inimicitias, propter quas nō iret tutus ad papam. c. decæterò. de sent. excom. Item si modica fuerit offensa: qđ est in arbitrio episcopi. c. peruenit. & in c. ueniens. per Inno. eo. tit. Vide in practica Papien. in libel. rei. uerb. publicè excommunicatū. Item si in eum spuat animo iniuriandi. Inno. in c. si uerò. de sent. excom. Quod uerum, etiam uolentem. c. contingit. el ij. de sent. excom. Lud. in sing. uer. nota dictum Innoc. eod. tit. uide in practica Papi. in libel. rei. uer. publicè excommunicatum.

Percutiens clericum regulariter incidit in excommunicationem. d. c. si quis suadente. Fallit secundum gl. ibi, si percutit non tonsuratum, & in habitu non incedentem, quem crediderit laicum. c. si uerò. de sent. excom. & gl. in l. si quis ignorans. ff. loca. & in l. item apud Labeonem. §. si quis uirginem. de iniur. & ibi per Bar. Item si percutiat per iocum, uel sit impubes, uel sit magister, qui percutiat gratia disciplinæ. gloss. xxiij. q. v. circumcelliones. c. super. eod. tit. Item si sit officialis, qui repellens tumultum non ex proposito clericum percutiat. Item si ad sui defensionem. glos. & Card. in cle. j. vij. q. de pœnis. Item si turpiter inuenerit clericū cum uxore, matre, uel sorore, uel filia. d. c. super eodem. Item si inueniatur in apostasia post trinam monitionem sibi factam ab episcopo. Item si clericum turbantem diuinum officium clericus eijcit de ecclesia. c. ueniens. & ibi Abb. de sent. excom. Item si percutiat in uestibus, uel si ponit manum ad rem à clerico detentatam: non si clericum insequatur. gloss. est not. de pœ. dist. j. si quis pulsatus. Item si cepit clericum per mantellum, uel per frænum equi: ut per Card. in cle. j. vj. q. & seq. de pœnis. ubi uide omnino. & Innō. in c. nuper. de sentent. excom. Item si tyrannidem exerceat, etiam nō monitus. Item si fiat miles, uel bigamus clericus. Hoc no. Innoc. plenè. in c. cum uoluntate. & ibi tex. & gl. de sent. excōmu. & c. ueniens. eod. tit. Et de his uide plenius in practica Papien. in libel. rei. uer. tanquam publicè excommunicatum. ubi etiam ponit, quando potest absolui ab inferiori à papa. De quo dixi, s̄. eodem. prox. uer. quid de mandante clericum percuti. s̄. Mandans. uer. xxxvij. quòd est excommunicatus. Sed quid si percutit eum arma portantem: gl. xvij. q. iiij. quisquis inuētus. Quid si quis ratificat clerici percussionē. gl. ea. q. c. omnes. in cle. j. de pœn. Item si percutit eum excōmunicatum. gl. xvij. q. iiij. si quis deinceps. & Cardin. in clem. ij. §. cæterùm. de elect. & Innoc. in c. si uerò. de sent. excommu. Sed si percutit hæreticum, pœna non committitur. Card. ibi. Sed si resisto clerico occupanti rem meam, repellendo unde uí cum moderamine, non incido in excommunicationem. c. olim. de restitu. spolia. secundum Card. in cle. j. in prin. vj. q. de pœnis. Item nec auferens zonam, uel aliud clerico dormienti, uel inscio. Card. ibidem. Sed carcerās, uel uinculans clericum, incidit in excommunicationem, sicut capiens. Card. ibi. viij. q. Item si pater percutit filium clericum in sacris constitutum, incidit in excōmunicationē. gl. xxiij. q. v. circumcelliones. Item si clericū includat, licet corpus nō tangat. Alex. in l. sed eximendi. §. quod prætor. in fi. ff. ne quis eum. Item uerū in clerico in minorib. cōstituto, etiā coniugato cum unica, uel uirgine. c. j. de cler. coniuga. in vj. Vel conuersum. Card. in cle. ij. xij. q. de præben. gl. in c. quisquis. xvij. q. iiij. & in Spec. de sent. excommu. uer. quid si uerbo. & c. non dubium. eod. tit. & s̄. Conuersus. uer. xiiij. in fi. Sed quid si fugiens inimicum aufert per uim equum clerico, ut uelocius fugiat, ne ab inimico capiatur. Archid. in d. c. si quis suadente. in prin. xvij. q. iiij. Item, percutiens non clericum, incedentem tamen in habitu, & tonsura, non incidit in excommunicationem. Dy. in l. gerit. de acquir. hæred. & Alex. in l. item apud. §. si quis uirginem. ff. de iniur. Item percutiens clericum captum, patientem se duci, est excommunicatus. glos. no. in c. si clericos. de sent. excom. in vj.

40 Percutiens fœminam prægnātem, & facit pārere abortiuū, quomodo puniatur, uide s̄. uer. Abortiuus. uer. ij.

Percutiens animo occidendi, non punitur statuto de occidente, sed statuto de uulnerante. Sali. in l. si is, qui cum telo. ad fi. C. de sicar. ubi subdit posse per iudicē alterari pœnā, qñ sibi cōstat de aīo occidendi. & s̄. uer. Pœna alterat. in uer. xxxj.

Percutiens episcopū non depositū incorrigibilem, est excommunicatus, & eius bona publicātur in ecclesiam. xvij. q. iiij. si quis deinceps. cum gl. Et ibi etiam de pœna percutientis clericum. Quid si percutit episcopū electum nō consecratū. gl. & Card. in cle. j. in prin. v. q. de pœ. dicit non esse locū pœnis illius clem. & per Bal. in l. si nondum. C. de furtis.

Percutiens cum alijs percussorem suum, à quo solo fuit percussus, tenetur de excessu uindictæ, si statutum permittat competentem uindictam. ī. Vindicta. uer. j.

Percutiens cardinalem quomodo puniatur. in c. felicis. de pœnis. in vj.

Percutiens, uel offendens episcopum, punitur pœnis, de quib. in c. in quibusdam. de pœnis. & in c. si quis deinceps. xvij. q. iiij. & in cle. j de pœnis.

Percutiens clericum seditiosum, uel bellicosum agitantē guerras, & seditiones publicè, nō incidit in pœnam. c. si quis suadente. xvij. q. iiij. Secus, si percutit clericum, qui interfuit suspendio, uel morti alicuius, ut iudex, uel executor, secundū Card. in cle. j. v. no. de off. ord.

Percutienti clericū fauens, consentiens, uel non resistens, cùm possit, est excommunicatus. c. quantæ. de sent. excom. ubi omnino per Abb. Sicul.

Percussus in claustro, uel curtili cōmuni domib. percussi & uicini, dicitur percussus in domo, si oēs habent unā clausurā. Bar. in l. quid sit fugitiu9. §. apud Marcellum. ff. de ædil. edi.

Percussioni confunditur insultus, etiam intentatus, & probatus post percussionem: ut si dicatur, percussit, & insultauit. Bal. in l. aduersus. in ij. col. C. de furt. & s̄. Insultus. uersi. ix.

Percutiens nō tenetur pro cicatrice, quando percussus potuit adhibere medicum, & non adhibuit: nec tenetur de occiso, si propter imperitiā medici uulnus sit factum mortale. Bald. in l. quòd si nolit. §. si mancipium. de ædil. edi.

Percutiens se ex forma statuti est puniendus in corpore ultra pœnam pecuniariam, & non est fideiussoribus relaxandus, nec per alium defendi potest. Bart. in l. quoties. la j. in prin. ff. de noxal.

Percutiens non animo occidendi, puta cum claua, cùm possit percutere gladio, non tenetur de homicidio secuto. l. j. §. sed si claua. ff. de sicar. Bal. in l. cū mādati. C. mādati. Pau. de Cas. consil.

consil.cxc.& cxcij.Card.in c.lator de homic. Alexan.in l.j.si quis test.lib.

Percussus in ecclesia non dicitur,qui captus per mantellum in ostio ecclesiæ,& tractus extra ecclesiam,fuit percussus. Bal. in c.iniuria.iiij.col.de pace iure fir.& Io.An.in c.si.de immu. eccles.in Nouel.& ibi per Abb.qui tenet contrarium in uer. ult.& s̃.in simili.

Percutiens confessus occidisse Titium,non punitur ut homicida,si adhuc uiuat Titius percussus. Bald. in d.c. iniuria.ult. col.de pa.iur.fir.per gl.in l.si is,qui Stichum. ff. de confes. & Bart.in l.j.C.eo.tit.

Percussio cum bidente, forpice, uel forchono, an dicatur una uel plures,quot sunt uulnera.in Spec.de sententia.§.j.uersi. sed pone.Bal.in l.si familia.de iur.om.iud.quod consuetudo seruat teneri de pluribus.Bar.in l.si gemina.& ibi Ang. ff.arbo.fur.cæs.& in l.nunquam plura.de priua. deli. & ibi Ang. ubi in effectu concludit,quòd si lex,uel statutũ dicat,si quis amenauerit uno ictu cum bidente uel forpice, quòd unus tantùm erit ictus,& tantùm punietur ꝓ unico ictu: quia lex respicit solum actum agentis. Si uerò lex uel statutũ dicat,si quis percusserit aliquem:Bart.tenet,quòd punietur pro tot ictibus,quot erunt uulnera,quia isto casu lex respicit nõ solum actum agentis, sed patientis, & sic percussi : ut ibi per eum,& per Flor.in l.item Mela.& in l.illud.§.si idem.ff. ad legem Aquil. Communis opinio est,secundum doc.quòd debent inspici uerba statuti,an loquatur de percussionibus,an de uulneribus.& tenet Alex.in l.quod dicitur. de uerb. obl. & Paul.Liaza.in q.episcopus monuit. Iac. de Aret. in l.item apud Labeonem.§.ait prætor.ff.de iniur. Bal.in l.quicunq;. in ij.col.in fi.de ser.fugi.tenet quòd si uno ictu descendente in plura membra,de omnib. tenetur. Istud idem tenet Bart. in d.l.si gemina.in uer.idem dico,quia ex diuersitate locorũ dicuntur diuersæ percussiones. Item Bal.in consil.inquiritur cõtra Petrum Stagni,&c. dicit, quòd percutiens manu, cuius digiti plures faciant uulnera plura, tenetur de unico, si statutum punit percutientem cum manu,quod no.& uide Ang.Aret in tract.Malefic.uer.percussit.

Percutiens clericum pluribus percussionibus simul & semel, excõmunicatus semel tantùm censetur,& non pluries. Car. post gl.in cle.j.§.si qui.de priuil.ubi dicit uerum, quo ad forum iudiciale,non quoad forum pœnitentiale. De quo per Host.in Sum.de pœn.& remis.in rubr. §. ad quid ualeant. & in Spec.de contuma.§.fi.uer.sed pone,iudex.& Card.in cle. j.xj.q.iij. opp.de pœnis. ubi etiã dicit, quòd participans tali percutienti in illo actu,non est excommunicatus tanquam participans,sed tanquam fauens,& socius.& per Car.in cle. j.xxvj.q.de sepul.ubi etiã dicit,quòd percutiens plures clericos simul,est pluries excommunicatus.

Percutiẽs simul in capite,& pectore,punitur utraq; pœna.Bal. in l.si familia.de iur.om.iud.& s̃. Item,

Percutiens simul in pluribus digitis,tenetur de omnibus percussionibus.Bald.l.si familia.ff.de iur.om.iudic. Et idem de proijciente aquam in caput,& in spatulis. Alex.in l.si gemina.arbo.fur.cæs.post Bal.in d.l.quicunq;.

Percutiens pluries cum alapis,an puniatur pro plurib.s̃.uerb. Pœnæ diuersæ.uer.v.quod sic.& Card.in cle.j.§.ij.de priuil.

Percutiẽs simul in capite,& pectore, punitur utraq; pœna. Bal.in l.quicunq;.iij.col.de ser.fugi.

Percutiens bis in eodem loco,an teneatur de uno uulnere, uel de duobus.Bar.in d.l.si gemina.distinguit : aut statutum imponit pœnam pro uulnere:& tunc unicum est uulnus,& punitur pro unico uulnere. Aut imponit pœnã pro percussione:& tunc quia plures faciunt percussiones,& plures ictus, punietur pro plurib.& uide Flor. in d.l.item Mela. & Ang. Aret.ubi s̃.

Percutiens filium,uel uxorem,uel discipulum,nõ punitur.no. in l.j.C.de emen.ser.& in l.j.C.de emen.propin.& ibi glo.& doct.& in l.iiij.§.si magister.& ibi glo.Bart.& Flor.ad legem Aquil.& Ang.Aret.ubi s̃.uer.admenauit.

Percussus cum bastono,si percutit cum ronchono, dicitur excedere modum tutelæ inculpatæ,& tenetur, nisi aliter euadere non potuit.Paul.de Castr.consil.cxc. Cyn. in l.j.& ij.q. Item nisi percutiens primo sit robustior.Bar.ibidem.

Percutiens cum armis punitus de percussione,non potest puniri alia pœna,scilicet pro portatione armorum. Bal.in l.aduersus.C.de furtis. Alex.in l.nunquam.de priua.delic.

Percussio in pannis an dicatur iniuria personalis. s̃. uer. Iniuria.uer.xxxj.quòd non.

Perdere nõ põt quis,quod nõ habet.in Sp.de accusatore. Perdens rem alicuius,an probet se perdidisse sine culpa.in l.si quis ex argẽtarijs.§.an uero hæredi. ff. de eden. ubi Bar.cõcludit,ꝙ si res amissa erat causa defensionis alicuius,tunc nõ tenetur ꝓbare:sed eo ipso, ꝙ dicit se nõ habere, præsumit amisisse,nisi ꝓbetur cõtrariũ, & creditur iuramento suo. Et sic potest intelligi.Bal.in d.l.si quis ex argentarijs. §.pe.Si uerò ꝓbatur rem fuisse penes se, & tunc si ipse tenebatur ad exhibendũ rem officio iudicis, potest ꝓbare amissionem per suũ iuramentũ.Si uerò tenebat iure actionis,tenetur probare amissionẽ manifestis probationib.d.§.an uerò.& in l.si creditor.ubi gl.in uer.Perdidisse.& doct. C.de pignor.act.& s̃.uer.Casus.uer.pen.

Perditum dicitur, quod in rerum natura esse desijt. l. deperditum.ff.de peti.hær.

Perditum esse,probatur,si facta diligenti inquisitione res non reperit.Bal.in l.si quis ex argẽtarijs.§.an uerò.ff. de edendo.

Perdidisse non dicitur quis rem,ad quam potest petere restitutionem.l.nemo.& ibi Bar.ff.de resti.in integ.

† Perdidisse an dicatur quis causam, quam certum est iterato posse mouere:uide Bal.in consil.cvj.in ij.parte.]

Perditionis materiam supple s̃.uer. Amissio.per totum.

Perduelles sunt hi, cum quibus est duellũ, & bellũ tanq̃ cum hostib. populi Romani. l. quos nos. de uer.sign.Car.in cle.ij.xv.no.& v.q de re iud.ubi etiã dicit,ꝙ

Perduellio est crimen læsæ maiestatis.uide ibi.

Peregrini sunt de foro ecclesiæ.in Sp. de compe.iud.adi. §.j.uer.xxxviij.c.si quis.& c.cum omnipotens. xxiiij.q.iij.& Sicu.post Inno.in c.significantib. ff. de off.deleg.ubi dicit uerum,quo ad res, quas secum portant, & quo ad contractus,& quo ad iniurias eis illatas.

Peregrini possunt conueniri ubiq; tanquam absentes,& uagabundi. Bal.in l.cum longi. in j.col.C.de long.temp.præscri. uide in rubr.de priuil.cred. & Lud. in l.qui damni.§.de illo. de damno infecto.in addi.nouis.& s̃.uer.Forensis conueniuntur.uer.j.& uer.xv.

Peregrini sunt sepeliendi in ecclesia cathedrali.xiij.q.v. ecclesias.cum gl.

Peregrinis succedit episcopus loci,in quo moriuntur,pro pauperibus, quibus bona distribuat. auth. omnes peregrini.C. commu.de succesi.& ĩ.eo.uer.xj.

Peregrinus nõ præsumitur mortuus.in auth.hodie.& ibi Ang. C.de repudi.nisi inter suos,uidelicet quando agitur de modico præiudicio recuperabili. Ang.ibidem.

Peregrinus dicitur is,qui est extra patriam suam.in auth.ut differen.iud.in prin.& ibi Iac.de Bel. in lect. no.in l.ciues.ad fi. C.de inco.lib.x.& ibi Bar.circa fi. Itẽ quando nõ est in loco, ubi habitat.Bar.in l.j.§.habitare.de his,qui deie.uel effu.

Peregrinatio duplex est,scilicet bona,& mala. Bona est, quando quis peregrinatur ex bona causa : mala uerò, quando ex mala causa,ut ex causa exilij. Prima nõ excludit à successione,secunda sic.Bal.in leg.j.j.col. C.de hæred.insti. † & dicitur Græcè ἀποδημία,ας.]

Peregrinus an & quando succedat: dic, ut ibi per Bald.ubi distinguit.

Peregrinis non potest hospitium denegari.auth.omnes. & ibi Bal.in prin.C.communia de succes.

Peregrini possunt testari.d.auth.omnes.

Peregrinis intestatis succedunt agnati,si qui sunt,aliàs episcopus pro pauperibus.in auth.omnes peregrini.& ibi Bald.in ij.col.C.communia de suc.& s̃.eo.uer.iiij.

Peregrini præsumuntur testabiles in dubio, cùm sint ignoti. Bald.in d.auth.omnes. & ĩ. uerbo, Testamentum à quibus. uer.xxxiiij.

Peregrini,& eorum bona, ligantur consuetudine. d. authent. omnes.& ibi Bald.

Peregrini pro repressalijs capi nõ possunt.Bar.in auth.omnes. C.communia de suc.& ibi Bal.in ij.col.in prin. Alexan. post Bar.in ij.§.legatis.ff.de iud.ubi idem dicit in scholaribus.& ĩ.Repressaliæ.

Peregri-

Peregrinatio an dicatur iusta causa absentiæ. in Spec. de restit. in integ. §. j. uersicu. sed quid de mercatore. quòd sic, c. super consultationibus. de off. deleg.

Peregrinorũ nomine quis petat attentata reuocari, & quomodo, & coram quo. in Sp. de cle. peregrin. per totum. ubi uult, quòd non solum ipsemet, si fuerit præsens, sed etiã eius procurator, & seruus, si fuerit absens, & coram ordinario.

Peregrini si in hospitio, uel naui derobentur, nunquid si conquerantur, stetur iuraměto eorum. in Spec. de furt. uer. quid si peregrinus. & s̃. uerb. Hospes. uer. vij. quòd non. posset tamen secundũ ipsum, cogi nauta, uel caupo, iurare, quòd res ipsas non subtraxerit, nec subtrahi fecerit.

Peregrinorum clericorum materiam uide in tit. de cle. peregr.

Peregrinorum materiã supple s̃. uer. Absens. uer. Aduena. uer. Forensis. & ĩ. uer. Vagabundus. per totum.

† Et dicitur perfectum, cui nihil deest, secundum Aristot. lib. iij. Physico. & li. j. de Cœlo, & mundo. & Græcè perfectio dicitur πλειότης, πλέωσις.]

Peremptorium quod, & quare dicatur, & à quib. iudicib. fieri posit, & de eius effectu, uide plenè in Spec. de cita. §. iij. & s̃. uer. Citatio. per discursum. & quod ibi deficit hîc supple.

Peremptorij uim habet trina citatio, & simplex. de offic. deleg. consuluit. Card. in clem. j. xv. not. de foro compe. ubi etiam dicit, quòd

† Peremptorij sunt termini probatorij. Bald. in consil. lxvij. in iij. parte.]

† Adde, quòd peremptoria, uel trina citatio præcedere debet ad testes recipiendos, & ad depositiones publicandas, & ad sententiam proferendam. Abb. in arg. illius tex. in c. consuluit. de off. deleg. unde dicit hoc procedere respectu sententiæ, sed nõ respectu aliorum actuum. Vnde tex. ibi in uerbo, peremptoriè, non ponit iuris ministerium. & uide eundem ibi in gl. in uerbo peremptorium, ubi ponit practicam, quando requiratur citatio peremptoria. Et de materia uide in l. ad peremptorium. ff. de iud. & per Innoc. & Ioan. de Ana. in c. ad petitionem. de accu. & Abb. in c. causam, quæ. in glo. ij. de rescript. & in l. tres denunciationes. C. quomodo & quando iudex. & in l. contumacia. ff. de re iud. & xxiiij. q. iij. de illicita. & no. in c. querelam. de procur. & in c. honoratus. lxx. dist. & in c. causam, quæ. de dolo & contuma.]

Peremptorius terminus potest præfigi etiam in prima citatione, causa tamen expressa. & in d. clem. §. fanè.

Peremptorium unum non sufficit pro trina monitione. Card. in cle. j. in prin. de ui. & hone. cle. & ĩ. Monitio. uer. xxiij.

Pẽptoria citatio non sufficit, quando statutum requirit tres citationes in bannimentis, uel actibus. Bal. in l. cessante. ult. col. C. quomodo & quando iudex. & in c. j. de mili. uasal. qui contu. est. & Alex. in l. j. de libe. & posthu.

Peremptorium non est necessarium contra eum, qui de culpa, uel contumacia notatus est. Bal. in Marg. uer. Peremptoriæ. uersic. ij.

Peremptorij uerbum nõ requiritur in citatione sacerdotis ad confectionem inuentarij. Ang. in l. j. §. hæc stipulatio. x. col. ff. si cui plus, quàm per legem Falcidiam.

Peremptorium an requiratur in mandato de comparendo coram superiore. Bal. in c. j. de mili. uasal. qui cõtu. est. in ij. col. in prin. ubi refert Spec. tenere, quòd sufficiat unum mandatum. Refert & sequitur Io. An. uelle, quòd si debet citari tyrannus, uel alius, qui sit terribilis, sufficit una citatio.

† Peremptorium an ad interlocutoriam ferendã requiratur, uide Fel. in c. ij. in fi. vij. col. uer. puto hanc. q. de test.]

Peremptorius intelligitur etiã primus terminus subhastationum. Bar. in l. si tempora. in ij. col. C. de fide instr. & iure ha. fisc. lib. x. Addo Innoc. in c. cùm à nobis. ultra mediũ. de ele. dixi in tractatu Gabel. ij. parte, x. q. Item quilibet terminus ab homine præfixus. Innoc. in c. per tuas. de appel. & Bal. in Marg. uer. Terminus. uer. iij. Bart. in l. mancipiorũ. de optio. leg. maximè si iudex comminatur, quòd pòst non audiet: ut ibi. Addo latè Bart. in l. si finita. §. Iulianus. ff. de dam. infect. Sed contra Innoc. tenet Paul. de Castr. in l. oratione. de fer. Item quilibet terminus, etiamsi non exprimatur. Innoc. in c. consuluit. de off. deleg. & Bald. ubi s̃. uersi. vij. gl. in cle. j. de excep. & s̃. Dilatio peremptoria. uersi. iiij. & uer. xj. Item terminus datus ad uoluntatem partium. Innoc. in c. super eo. el j. de appel. & Bal. ubi s̃. uersi. xj. & Bal. in addi. Spec. de sententia. uer. terminus. Item quilibet terminus iuris. Bal. in d. uer. terminus. nisi probetur impedimentum. s̃. uer. Dilatio peremptoria. uer. vij. & tenet Io. de Por. in l. si insulã. in fine. de uerbo. oblig. & Ang. in l. fi. C. de dila. Est uerum, siue præfigatur à iure communi, siue à statuto: ut ibi. & Innoc. in c. cùm in tua. uersi. ultra terminum. qui ma. accus. pos. siue à iudice, secundum Spec. in §. uidendum. uersic. quid si data. in tit. de dilatio. Sed in hoc Paul. de Castr. tenet contrà in d. l. oratione. Item etiam in extraiudicialibus. Bart. in l. si instrumenta. C. de fide instru. & iure ha. fis. lib. x. Sed secus in terminis ante litis ingressum, nisi exprimatur, uel nisi ex numero edictorum. Bal. in addi. Spec. de cita. uer. ante litem. & s̃. Dilatio peremptoria. uer. ix. ubi omnino. & per Card. in cle. j. §. sanè. de foro compe. vj. q.

Peremptoriæ dilationis materiam uide s̃. uer. Dilatio peremptoria. per totum. & ĩ. uer. Terminus ad cõparendũ. uer. vj.

Peremptorium contra pupillum indefensum non ualet. in Sp. de contuma. §. fina. uersi. sed nunquid minor. l. contra pupillum. ff. de re iud. & ibi Bart.

Perenne flumen dicitur, quod continuè currit, scilicet in æstate, & in hyeme. in Spe. de causa p. & propriet. §. iij. uersic. quid ergo.

† Perfectum dicitur, quod ex omnibus suis partib. constat. l. ij. ff. de orig. iur. Dy. in l. iurisperitos. §. j. in apostil. in fine. de excusa. tuto.]

* Perempto primo gradu substitutionis, admittit sequens. l. quandiu. ff. de acquir. hære. Illust. Card. Paris. con. lxxiij. nu. 30. uol. iij. Æmilius Maria Manolessus.

Perfecta res dicitur, quæ habet executionem. l. metum. §. sed quod prætor. ff. quod met. causa.

* Perfectum non dicitur, quod reuocari potest. l. nõ uidetur. ff. de donatio. cau. mor. Signor. con. viij. Ay. Crau. cons. ccij. nu. 33. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Perfectum dicitur, cui nihil potest addi: sed imperfectum dicitur, quod crescere potest. Bal. in tract. Schisma. ult. col.

† Et do. Barth. Soci. in l. possidere. §. ex pluribus. de acquir. possession. nu. 17.]

Perfectum dicitur, cui nihil potest detrahi. Bal. in auth. hoc amplius. iij. col. C. de fideicommis.

Perfectè fieri dicitur, quod bona fide fit. Bal. in l. precibus. vij. col. C. de impu. & ali. substi. Vbi etiam dicit, quòd perfectũ ius, & opinioni legis accedit opinio hominis.

Perfectum nihil inuenitur in humanis inuentionibus. Spec. in procе. uer. cæterùm.

Perfectum nihil dicitur, nisi perfectionis ordine sit perfectum. in Spec. de salar. §. iij. uer. sed nunquid aduocatus.

Periculum maius uertitur circa maiora, & circa ea cautius est agendum. xlij. dist. quiescamus. de simonia. c. Matthæus. j. q. j. si quis neq. & in Spec. de actionib. in fine. & in tit. de exceptio. §. pe. c. ubi periculũ. de elec. li. vj.

Periculi euitandi causa an posit sine infamia ad inquisitionẽ procedi. in Spec. de inquisitio. §. ij. uerb. utrum autẽ. ubi concludit, quòd licet regulariter procedi non debeat ad inquisitionem ordinariam, nisi præcedente infamia, tamen cùm superior uisitet, licet nulla infamia præcedat, potest gradatim & summariè inquirere sine iudiciali strepitu: ut ibi latius per eum.

Periculum imminet ex nauigatione maris. l. ij. & ibi Bal. C. de nau. fœno.

Periculũ qui in se suscipit, ad quid teneat. s̃. Obligatus. uer. cij.

* Periculo suo qui rem suscepit, si damnum partis culpa contingat, non tenetur. l. cùm proponas. ubi Bart. & Bald. C. de nauti. fœn. Alex. con. lxxxiiij. col. ij. uol. vj. Cor. cõ. cciij. col. pe. uol. ij. Ay. Cra. con. cxix. nu. 2. uol. j. Æmilius Maria Man.

Periculum in re permutata nudo pacto, & nõ tradita, pertinet ad dominum. Item in diuisione, & in quolibet contractu innominato. Bal. in rub. C. de peric. & commo. rei uen. ij. q.

Periculũ in dote cuius sit. in l. si inter uirum. per Bal. C. de iure dot. & in l. æstimatæ. & in l. si æstimatis. soluto matr. ubiq; cõcluditur, quòd aut res datur æstimata, aut inæstimata, primo casu perit periculo mariti, secundo non. Vide etiam Bald. in d. rubr. in iij. q.

Periculum contingens ex natura cōtractus,uel ex natura personarum, semper sequitur emptorem scientem qualitatem rerum,uel qualitatem personarum.Bal.in rub.C.de peric.& commo.rei uen.in ult.col.in uer.& do & tibi.

Periculum est delinquentis in rem debitam, in tantum quòd non habenda ratio est, an res fuisset eodem modo peritura apud creditorem.l.j. C. quod met.causa.l.j.§.rectißimè.de ui,& ui ar.l.subtracto.C.de furtis.Alex.in l.si seruum.§.Stichum.de uer.obl.

Periculum uini uenditi ad mensuram contingens ante mensurationem, pertinet ad uenditorem aliàs ademptorem, si in specie emit uina.la ij.& ibi Bald.C.de pericu.& commo.rei
† uenditæ.† Cautelam pro uenditore,ut periculū sit emptoris,posui in uer.Venditor tenetur subire.]

10 Periculum cōtingens in debitore delegato, si fugiat,uel fiat fallitus,an sit debitoris delegantis,an uerò creditoris.Bart. in l.singularia.in ix.col.ff.si cer.pet.ubi concludit, quòd si ille delegatus promisit,quòd primus debitor est liberatus: & sic periculum est creditoris:si uerò non promisit, non est liberatus, & sic periculum est debitoris.Adde Bart.in consil. quod incipit,Viso puncto.Bal.& Ang.in l.fi.C.de noua.per do.Alex.post alios in l.qui usumfructum.ff.de uerb.obl.omnino Ias.de May.in d.l.singularia.

Periculo cessante,cessat permißio concessa metu periculi.Bal. in l.j.C.de nau.fœno.

Periculū in pignore pertinet ad emptorem nominis hypothecæ,si probetur hypothecaria in eo cōstituta.l.periculum.& ibi Bar.post gl.ff.de pignor.

Periculum iniuriæ illatæ ad quem pertineat. Bal.in l.quæ fortuitis.ij.col.C.de pig.act.aliàs est in l.pignus.ubi distinguit. Aut loquimur in societate, & tunc periculum est cōmune. Aut in uenditione hæreditatis, & periculum est emptoris. Aut in fideiussoribus,& tunc periculum est fideiussoris passi iniuriam.

Periculum in re æstimata tradita alicui uendenda,pertinet ad recipientem.l.j.§.j.& ibi Bar.ff.de æstimatoria actione.

Periculū an & quando transferatur per æstimationē. Bar.in d. l.j.§.j.de æstima.act.De quo etiam per Bar. in l.si ut certo.§. nunc uidendū.ff.commod.& in l.quæro.ff.locati.§.fi.& in l. cùm fundus.eo.tit.ubi dicit,ꝙ in dubio si res tradatur æstimata,periculū spectat ad accipientē rem,cùm æstimatio faciat emptionem.d.l.cùm fundus.Si uerò tradatur æstimata, hoc acto,quòd reddatur æstimatio,& nō res,& similiter periculum pertinet ad accipientem. Aliquando res datur æstimata,hoc acto,quòd res reddatur,& non æstimatio:& tunc periculum nō pertinet ad recipientem rem. Aliquando traditur res æstimata,hoc acto, quòd reddatur res,uel æstimatio:& isto casu cōsideranda est natura cōtractus: ut per Bar. in d.§.nunc uidendū.in ij.col.ubi naturaliter loquitur.

* Periculum rerum æstimatarum,quæ in dotem datæ sunt,ad uirum,sec.com.opi.spectat.l.plerunq;.ubi gl.& doct. l.quoties.ff.de iure doti.Illustr.Card.Parisi.consil.lxiiij.nu.19.uol. iiij.Æmilius Maria Manolessus.

Periculū in re uendita contingens,conditione pendente, pertinet ad emptorem.l.quod si pendente. de periculo & commo.rei uen.

Periculum rei,de qua est contracta societas,est cōmune.l.si id, quod.in prin.& ibi Bar.ff.pro socio.nisi ut ĩ.eo.uer.xxv.

Periculū rei emptę,quādo spectet ad emptorē.in l. quòd sæpe. §.in his.ff.de contrah.emp.ubi Bar.concludit, ꝙ in his, quæ uenduntur,uti species,periculū ptinet ad emptorē:in illis uerò rebus,quæ uenduntur,& cōsistūt pondere,numero, uel mēsura,periculū spectat ad uenditorē: quia quātitas perire nō pōt.l.incendiū.C.si cer.pet.& per Bal.in rub.C.de periculo, & cōmo.rei uen.ult.col.& in l.si ea lege.C.de usuris. & Bar.ĩ
† l.j.in opp.C.de iure emph.† Vide Bal.in cō.ccxiiij.in j.par.]

Periculū in rebus uenditis derobatis ab inimicis uenditoris, pertinet ad uenditorem:secus,si ab inimicis emptoris.Bart. in l.si merces.§.culpæ.ff.locati.& ĩ.uer.Socius.uer.lviij.

20 Periculum interitus pertinet ad inferētem metum.l.si cum exceptione.§.quatenus.& ibi Bart.ff. quod met.causa.& l.j. C.eo.tit.in summario.

Periculum an sit operarij,ſ.uer.Operarius.uer.xj. quòd sic,donec opus mensuretur,uel approbetur.

Periculum contingens in itinere debitori in re debita, quam tenetur portare ad domum creditoris,pertinet ad debitorē. l.fi.& ibi Bal.circa fi.C.de condi.inser.no.in l. argentum.ff. commodati.

Periculum in re furtiua cōtingens pertinet ad furem.l. qui furtum. & ibi Bart.ff.de condi.furtiua.l.j.& ibi Bart. C. quod met.causa.

Periculum in societatem, seu in soccidam animaliū, cuius sit. Bald.in l.si pascenda. C. de pac. concludit, quòd si animalia dantur æstimata,& pereat casu fortuito,quòd periculum est commune.Si uerò dantur in æstimata,periculum est domini,ratione dominij retenti.Fallit,ubi pastor fuisset in culpa: quia tunc totum periculum est pastoris.

Periculum in societate contingens culpa unius socij, pertinet ad eum,non autem est commune. Bald. in consil. In Christi nomine,amen.Proponitur,quosdam mercatores,&c.& in l. si merces.§.culpæ.& ibi Bart.ff.locati. & ſ.eo.uersi.xvij.Secus in balla unius non socij,portata in itinere, & perdita,licet ballæ aliorum sint saluatæ, secundum Baldum in dicto consilio.

Periculū in bonis uiri aßignatis uxori propter inopiam, pertinet ad uirum.ſ.uer.Aßignare.uer.vj.

Periculum in mora modici temporis non est.Card.no.in cle.j. §.fina.de reb.eccles.non alie.& no.in c.potuit.de locato.

Periculum cōmune dicitur,ut quilibet teneatur pro parte.glo. in l.si ut certo.§.si duob.ff.commodati.

Periculum in re legata an sit hæredis.in l.cùm res.§.pe.& fina. de lega.j.ubi per Bar.quòd sic, post eius moram. An autem sit distinguendum,an res esset omnino peritura penes hæredem,uel non,uide Bar.in l.nemo rem.ff.de uer.obl. & in l. quod te.ff.si cer.peta.

Periculum est in falsis fratribus.gl.est in l.senatus. §. mortis.ff. de dona.cau.mort.Bal.in l.si pater.vij. oppo. C. de instit.& substit.sub condi.fac.

Periculi appellatione an ueniat casus fortuitus.gl.tenet, quòd sic,si qualis qualis culpa intercesserit. in l. item quæritur. §. si gemma.ff.locati.& sentit Bar.in l.qui mercedem.& per gl. in l.opus.eo.tit.& ibi per Bart.ultimo not.qui tenet contrarium,quòd imò ille,qui recipit in se periculum,non tenetur de casu fortuito.Paul.de Cast.in l.sed & si quis.§. quæsitum. si quis cau.& ibi Bart.Lud.in sing.uersic.lex opus.
† Et do.Barth.Soci.in l.si quis ut pe.nu.15.& do.Alex.de Imo. in uersi.in gl.in uerbo,periculo.]

Perinde est nota improprietatis, & similitudinis.l. qui à patre.& ibi Bar.ff.de confir.tu.& in l.j. in prin. ff. de recepta.& Bar.in l.sacrilegij.§.is autem. ff. ad legem Iul. pecul.& ibi Alex.plenius.& ibi Bar.in extrauag. ad reprimēdum.uer.perinde.& Rota in decisi.ccclxxxvj.in nouis. si papa,&c.l.iiij.qui po.in pig.ha.sed inducit omnimodam similitudinem,& totalem identitatem,unde statutum in uno habet locum in altero.Bald.in l.sed si lege.§.perinde.ff.de peti.
† hære.† Et per Fel.in rub.ex.de proba.& Fran. Aret.in l.rem. de acquir.poss.& in l.quisquis.eo.tit.& in l.Titia.§.idem l.ij. de uerb.oblig.& in l.plurib.eo.tit.in l.cùm hæres.de acquir. hæred.in j.col.& in l.cum filio.de lega.j.in vj.col.in l.lecta.si cer.peta.

Perire non dicitur id,quod nunquam fuit in esse productū. l.in itinere.& ibi Flor.ff.de serui.rusti.prædi.

Peritura si sit res,de qua est quæstio, potest etiam lis contestari coram iudice incompetenti.in Spec.de lit.contest.§.iij. in princip.

Peritura si sit res,fit quod aliàs fieri non posset. in Spe. de pe.& pos.in prin.uer.sed pone.

* Peritis in arte fides est adhibenda.l.septimo mense.ubi Alb. ff.de stat.homi.l.intestato.§.fin.ff. de suis & legiti.l.antiqua. ff.si pars hæred.peta.l.si pater.ff.de soluti.Bart.in proœ.ff.& in l.Gallus.in prin.de liber.& posthu.Abb.& alij in c.proposuisti.de probati.Illust.Card.Parisi.cō.lvj.nu.12.uol.iij. Decon.cxliiij.nu.7.Æmilius Maria Manolessus.

Periurus dicitur etiam,qui conuentus in uiginti, cùm decem debebat,iurauit se non teneri. Bar.in l.pupillus.§.uerbum.ff.de uerb.signific.

Periurus est,qui iurat suum non esse,quod cōmune est. d.l.pupillus.§.uerbum.facit l.id,quod nostrum.de reg.iur.

Periuriũ est, qui termino ad faciẽdum elapso nõ fecit intra terminum: non aũt est eo ipso, quod est certũ fieri non posse intra terminũ. l. cũ stipulatus sim mihi à Proculo. ff. de uer. ob.

Periurus non est, qui non soluit in termino propter protestationem ei factam, ne soluat. Bal. in l. fi. ff. de lege commis.

Periurus non dicitur, qui excusatur aliqua ex causis notatis per Bal. in l. fi. C. de non nu. pecu. & s. Iuramentum qualiter. uer. xxvij. & Alex. & doct. in l. fi. ff. qui satis. cog. de authoritate legis, uel superioris, uel partis.

† Periurus non est, qui contra ueritatẽ respõdet processui inquisitionali. Vide Ang. in l. j. ff. de his, qui mor. sibi cõsciuer. sequitur Io. Neuiza. in sua Sylua nup. col. xliij.]

Periurus non est, qui facit quod potest, ut seruet iuramentum. cap. ex literis. ij. per gloss. & cap. sicut. de sponsa. Abb. in cap. gemma. eod. tit.

Periurus non dicitur, cui papa remisit iuramentum. Bald. singul. in l. fin. §. filijs. in fin. C. de bon. quæ li.

Periurus non dicitur, qui saltem in uno uerum dixit. Bal. in ti. de pace Constan. §. uolumus, ut regalia. uersic. & ad saluandum. Ioan. And. in c. præsentium. de testi. in Nouella. Caue, quia Bald. non dicit hoc, sed dicit, quòd sufficit, quòd iurás dicat uerum, secundum suam conscientiam.

Periurus non dicitur hæres non seruans iuramentum defuncti. Bar. in l. cùm quis. §. codicillis. in fi. de legat. iij. licet teneatur seruare illud, ut ibi. & s. uer. Iuramentum. el j. uer. ix.

10 Periurus non est, qui non soluit in termino, & ei creditor iuramentum remisit. Bart. in l. Labeo. de iureiur. & quod per Bal. in l. fi. C. de non nume. pecu.

Periurus est, qui reuocat iuramentum, licet reuocatio ualeat. Io. And. in c. ij. de procura. in vj. Bal. in reperto. Spe. uer. procurator. & Alex. in l. stipulatio hoc modo. ij. col. de uer. obl.

Periurare si testis timet: uide Bar. in l. qui iurasse. de iureiu. & Fran. Por. in l. j. de uerb. oblig.

Periurus an dicatur, qui contrahit, & cum iuramento promittit non impetrare moratoriam, si imperat. Cy. & Sali. in l. fi. C. si contra ius, uel uti. pub.

Periurum esse, potest declarare etiam iudex laicus, si est certũ, non in dubio. Alex. post gl. in l. de periurio. ff. de cri. stel. & s. Iudex secularis. uer. viij.

Periurus non dicitur, qui iurauit se non temere concubinam, licet postea fateatur se fuisse tentum, & alitum à concubina. Io. And. in addi. Spe. in rubrica de cohabi. cler. & mul.

Periurus non dicitur, qui iurat rem ualere decem, si ualet quindecim. l. antepen. & ibi Bar. ff. de in lit. iur.

Periurus non dicitur, qui per errorem iurauit. Bald. in auth. nisi rogati. iiij. col. C. ad Trebel. nec qui ignoranter iurauit, si diligentiam fecit. Cardi. in cle. j. §. fi. xj. q. de iureiur. nec qui culpa, sed dolo, in l. qui iurasse. de iureiur. *Alexand. in l. fin. qui satisda. cog. & in d. l. qui iurasse. in princi. per §. item opponetur. xxij. q. vj. & j. §. proxi. uer. v. & xv.*

* Periurus non est, qui iurat falsum, quod uerũ esse existimat. c. quãto. de iureiu. c. beatus Apostolus. 22 q. 2. Bal. in l. de tutela. col. ij. C. de in integr. restituti. Ay. Cra. con. lxv. num. ix. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

* Periurus dicitur ille, qui de eo, quod ignorat, deponit. l. Iulianus. ff. de actio. emp. gl. & doc. in l. ij. ff. quod. quis. iur. Pau. Cast. cõ. ccccxxix. uol. j. Calcan. con. xxv. col. iij. Corn. con. cv. nu. ix. uol. iij. con. clvij. col. ij. uol. iiij. Soci. con. lvj. col. iij. uol. iiij. Ay. Cra. con. xcix. nu. vj. uol. j. Aemil. Maria Manol.

Periurus dicitur, qui nititur authoritate statuti dicentis, quòd non ualet contractus, etiam cum iuramento sine certa solennitate: quia contrahẽs cum iuramento est periurus, nec excusatur à statuto annullante iuramẽtum. Alex. con. xxxviij. iiij. parte, iij. col.

Periurus est, qui dubitat, uel qui nescit ueritatem, & iurat contra ueritatem. no. in l. uideamus. in princ. & ibi Raphel & Alexander, de in litem iuran.

10 Periurus est, qui contra iuramentum iterum testatur, licet secundum testamentum ualeat, j. uer. Testamentum reuocatur. uer. xxxv. & uer. Testator. uer. lij.

Periurus est, qui contra iuramentum reuocat procuratorem, licet reuocatio ualeat. Io. And. in c. fi. de procur. in vj. Alex. in l. stipulatio hoc modo. ij. col. de uer. oblig.

Periurus est etiam, qui uenit contra iuramentum à iure ciuili reprobatum. Alex. in d. l. stipulatio hoc modo. iij. col. Host. & Io. And. in c. quemadmodum. de iureiur.

Periurus non dicitur fictè residens. cap. ex parte. ij. de cler. non residen.

Periurij quæstio incidens coram iudice laico, an cognoscatur per eum. Ioan. And. in cap. fi. de fo. compe. in vj. in Nouel. per Bald. in l. j. C. de rebus credi. & in authent. sacramenta. si aduer. uendi. & in l. si cum patruo. C. communia utriusque iudi. & in cap. uasalli. j. de pace Constan. & in l. j. C. de ope. lib. in Spe. de compe. iudi. adi. §. j. docto. in c. cùm sit. de foro compe.

Periurus excusatur authoritate sui superioris. cap. petitio. & euenientes. de iureiur. l. fin. qui satis. cog. per do. Alexan. & in Spec. de cita. §. j. uer. pen. & s. Debitor. & uer. Obligatus. & uer. Iuramentum qualiter. uer. xj.

Periurus non est, qui statutum, sed qui iurat contenta in statuto, si contrauenit. Car. in cle. j. in prin. iij. q. ij. opp. de regu.

Periurus est, qui matrimonium contrahit contra iuramẽtum. c. sicut. de sponsa. & s. Matrimonium per quas. uer. liiij.

Periuri non sunt singuli de collegio, si collegium cõtraueniat statuto iurato. Car. in cle. j. iij. q. ulti. opp. de reg. & plenius per Alex. in l. omnes populi. vj. col. de iusti. & iure.

Periurus habet solum Deum ultorem, quando iuramentum non est alteri præiudiciale. glo. est vj. q. j. quicquam. & j. §. seq. uer. ult.

30 Periurus non admittitur ad probandum per iuramentum aliquid ut impedimentum. xxij. q. ult. paruuli. Ludo. Ro. in l. admonendi. post princi. de iureiur. & Alex. in l. ij. §. quod diximus. si quis cau. nec ad iuratoriam cautionem. s. Cautio iuratoria. uersic. v.

Periurus non dicitur, qui legis authoritate nititur. l. pen. ff. qui satisda. cog. l. fin. C. de non nume. pecu.

Periurus non dicitur, qui cõtrauenit laudo non registrato intra terminum statuti, licet in compromisso iurauerit stare laudo, & absolutionem à iuramento nõ impetrauerit. Ioan. Petrutius de Perusio in consilio, In Christi nomine, amen: casus est talis, quidam M. de Gualdo, &c.

Periurus non est, qui periuro non seruat promissa, secundum Abb. antiquum, in cap. sicut. de iureiur. Inno. in c. peruenit. eod. tit. Bald. in Marg. uerb. Iurans.

Periurus perdit feudum. cap. j. & ibi Bal. de for. fide.

Periurus potest extraordinariè puniri, licet solum Deum habeat ultorem. Ang. in auth. scen. non solum. col. v. † *Et per Francisc. Are. in l. si duo. §. si quis iurauit. de iureiu.]*

† *Periurij quæ sit pœna, latè Socin. con. vij. col. iiij. in j. uol. & Ias. latius in l. si duo patroni. §. fin. ff. de iureiur.*

Periurus an & quãdo possit criminaliter accusari de periurio, ut puniatur, & quomodo. Bal. in l. si cum patruo. C. communia utriusque iudi. ubi concludit quòd non, ex quo solum Deum habet ultorem. doct. Cy. & Pet. de Sun. in l. ij. C. de reb. cre. & ibidem Bald. qui aliter loquitur. & Sali. ibi. & in l. j. eodem titu. ubi uide, an & quãdo decisa per iuramentum possint retractari prætextu periurij. & j. eod. uer. xxx. & seq. & uer. xl.

Periurus remanet, qui iuramento fuit absolutus, & ueniret, & succubuit. Paul. de Castr. consil. ccxiiij.

Periurus conuictus per duos testes, excommunicatus per episcopum, generaliter cum omnibus periuris non debet uitari. Bal. in l. fin. pen. col. C. de fideicommis.

Periuro non defertur iuramentum honoris, sed oneris sic. cap. cum ecclesijs. de maio. & obe. nisi sit presumptio, quod periuret. cap. clericos. de cohab. cle. & mu. secundum Abb. in c. quæstioni. de appellationibus.

40 Periurus priuatur beneficio ecclesiastico, & dignitate de iure canonico, secundum Bald. in l. j. j. col. C. de reb. credit. per l. quoties. C. de digni. lib. xij. & etiam sensit in l. ij. circa prin. eod. tit. ubi similiter allegat d. l. quoties. * Doct. in ca. cùm non ab homine. de iudi. & Inol. in c. postulasti. de foro com. Abb. & alij, in capit. querelam. de iureiurand. Illustris. Cardin. Parisi. consili. cxxxvij. num. xxiij. uol. iiij. Aemilius Maria Manolessus.

Periurus non potest regere ecclesiam. in cap. querelam. de iureiur. glo. in c. fi. in uer. periuro. eod. tit. in vj.

Periurus est ab officio deponendus. l. ij. §. militum. ff. de infamib. Bal.

mib. Bald. in d. l. ij. C. de reb. cre. nisi in sex casibus, in quibus quis non cogitur seruare iuramentum, quibus potest contrauenire sine absolutione, nec priuatur officio, dignitate, uel bonis: ut per Bald. in l. iiij. eodem titul. & supra, uerb. Iurans. uer. lxxxj. & plenius in uer. Iuramentum seruandum. uer. xlix. & uer. lviij. in uerb. Iuramentum qualiter. uer. xvij.

Periurus testis punitur ex officio in eadem instantia. Bald. in l. nullum. in iij. nota. C. de testibus.

Periurus statim perdit authoritatem sibi concessam à populo de condendis statutis, nisi iusta causa sit in periurio. Bal. in l. clari. C. de fideicommiss.

Periurus non potest salua conscientia retinere quod acquisiuit de periurio. cap. si diligenti. & ibi doct. de præscrip.

Periurus in pluribus capitulis, licet semel iurauerit in respondendo positionibus, punitur de pluribus periurijs, etiã per uerbum, Credo, secundum do. Catal. de Viso, in consi. Con sueuit dubitari. Allegat Inn. in c. super his. in iij. col. magna. uer. sed quid dices. de accu. & glo. in cap. ex literis. de iureiur. Adde Bal. in l. si ex falsis. in ult. col. in uersicu. sed quid in testibus. C. de transact. & Bart. in l. de ætate. §. si cùm esset. ff. de interro. act. & s. uer. Responsio. uer. lvij.

Periurus potest puniri per iudicem ecclesiasticum ratione iuramenti. Bald. in l. liberti. ulti. col. C. de ope. lib. per cap. fi. de fo. compe. in vj. & s. eo. uer. liiij. Imò debet. in Sp. de compe. iudi. adit. §. j. uersi. ij.

Periurus esse non potest quis in præiudicium alterius, cui ex iuramento sit ius quæsitum. Bal. in l. pactũ. xviij. q. C. de col la. l. si quis maior. C. de transact.

50 Periurus est infamis, secundum Abb. antiquum in c. querelam. de iureiur. Bal. in Mar. uer. Periuriũ. uer. ij. Bar. & Ang. in l. Lucius. ff. de infamibus. Vide glos. Barto. & doct. in l. si quis maior. C. de transac. & per Bald. in l. j. de fideicom. lib. & in l. ij. de reb. cred. & in auth. si dicatur. ulti. col. C. de testi Angel. in authen. sceni. non solùm. col. v. vj. q. j. infames. Lanfran. in c. quoniam contrà. uer. testis. uer. subsequenter. de proba. & Card. in clem. j. §. j. de iureiur. quòd est infamis, si uiolat iuramentum licitum. Vbi etiam ponit distinctionem Legistarũ, quòd non est infamis, sed tenetur de crimine stellionatus, si iuramentum est de præsenti, uel præterito: sed de futuro est infamis, si ueniat contra pactum, non si contra solum iuramentum. & per gloss. not. vj. q. j. quicquam. ubi etiam ponit, an iuramentum contractus infamet sicut iuramentum iudicij. * Illust. Car. Parisi. con. xxv. num. v. uol. iij. Aemilius Maria Manolessus.

Periurus admittitur ad probandum. Bald. in l. iij. C. si mi. se. ma. dixerit.

Periurus quando iurare non debuit, non punitur. Bal. in auth. decernimus. in fi. C. de arbi.

Periurus reuocans statim dictum suum, non tenetur. c. præter ea. de testi. cogen. gl. in c. fi. de iureiu. in vj. & s. eo. uer. lviij.

Periurus an condemnetur in expensis, & in amissione causæ, si non petatur, stante statuto, quòd periurus perdat litem. Bal. in addi. Spe. de sen. peti. uersi. ij. quòd non.

Periurus non admittitur ad iurandum, stante statuto, quòd quis ad iurandum admittatur. Bald. in auth. ei, qui. C. de bo. autho. iud. pos.

Periurus ad iurandum compelli non potest in sui fauorem, sed in odium sic. c. cùm in ecclesia. de maio. & obed. Lud. Pon. in sing. uerb. Periurus. uer. licet periurus.

Periurus punitur ciuiliter ab homine. l. si legatarius. ff. de dolo. Item pœna exilij. de cri. stel. l. de periurio. Itẽ fustigatur. l. si duo. §. fi. ff. de iureiu. Item decapitatur. in authen. ne luxu. contra natu. Item punitur pro motu principis ratione contemptæ religionis. l. cunctos. C. de summa trinita. & fide cathol. Item pœna legis Corneliæ, de sicarijs. l. j. §. j. de sicar. Ita tenet Bald. in l. ij. C. de reb. cred. ubi dicit uerum in teste deponẽte falsum in causa homicidij: aliàs punitur lege Cornelia de falsis. l. j. in prin. ff. de falsis.

Periurus an repellatur ab agendo. in Spe. de actio. uer. item qui est periurus. quòd non, nec habere potest rem, quam petit. † De quo uide no. in l. si quis maior. C. de transact. † Et per Feli. in c. dilecti filij. de excep. in princi. & do. Ias. May. in d. l. si quis maior. ubi allegat Car. in cõ. xxvij. incip. In causa quæstionis excellentissimi doctoris. ubi dat magnam & notab. limitationem ad illam l. si quis maior. & nemo eam tangit, * secundum do. Iaso. May. in consi. xxxvj.] * Illust. Car. Parisi. con. v. nu. clx. uol. iiij. con. xxvj. nu. v. uol. ij. ubi concludit, sec. com. opin. qui contra id, quod iuramento promisit, uenit, non esse audiendum, & ab agendo repellendum, nisi absolutionem antea impetrauerit, quod etiam uult Ioã. And. in c. debitores. de iureiur. Doct. & præsertim Fel. in c. j. num. xx. de iureiuran. Fede. Sen. con. cccj. Alex. con. xvij. uolu. ij. Corne. con. vj. uol. j. Soc. con. lix. nu. xiiij. uol. iij. quod & habet locũ, si metu quis ad iurandum esset impulsus. Bal. Pau. Castr. & Corn. in l. pactum. C. de collatio. Aemilius Maria Manolessus.

Periurus potest statim reuocare dictum suum, & non tenetur de periurio. glo. in cap. fin. de iureiu. in vj. per cap. præterea. de test. cog. & sup. eod. uersi. lij.

60 Periurus est etiam Imperator non seruans iuramentũ. Car. in clem. j. §. fin. de iureiur. & ibi probatur.

Periurus si quis causam det, uel inducat ad periurandum, homicida est. xxij. q. v. si quis per se. Card. in clem. j. §. fin. xij. q. & q. xiiij. de iureiurand.

Periurus testis non replicat de crimine contra excipientem. Abbas in ca. testimoniũ. de testi. & plenius in c. testimonio. eod. tit. & est tex. in c. quicquã. vj. q. j. ubi ponitur pœna periurij in foro pœnitentiæ.

Periurus in una causa non potest esse testis in alia, etiam inter diuisas personas, & sufficit quòd sit conuictus de periurio in illa prima causa. Abbas in capit. ex parte. de testi. & in c. j. de excessi. prælator.

* Periurus in causa, in qua periurium cõmisit, audiendus non est. c. dilecti. ubi Deci. not. iij de exceptio. not. in l. aliàs. ff. de iureiur. Bald. con. cxviij. col. ij. uol. iiij. Ay. Crau. con. vij. nu. xij. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

* Periurus nullo modo est audiendus, cùm periurium tangit causam, pro qua producitur. Bal. con. cxviij. col. ij. uol. iiij. Ay. Cra. con. cxcj. nu. vij. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

* Periurus etiam in accessorijs causæ nequaquam est audiendus. Inn. P. M. in c. fraternitatis. de hæretic. Bald. & doct. in l. si ex falsis. C. de transactio. Bal. con. cclxxxvj. col. fin. uol. ij. consi. ccxxj. uolu. i. j. consil. cccciiij. uol. iiij. Aret. consi. lxxj. col. j. Deci. con. cv. col. iij. Ay. Cra. consi. vj. num. xiiij. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

* Periuro testi fides non est præstanda, ne ijs quidem quæ in tormentis dixit. Ay. Cra. con. vj. num. xlviij. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

* Periurus audiendus est, si pars non opponat. nota. in l. nam & postea. in prin. ff. de iureiuran. in l. fratris. C. de transactio. Iason in §. actionũ. nu. cxl. Insti. de action. Ay. Cra. cõ. cxcix. nu. xij. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

Periurus non potest esse testis. l. Lucius. ff. de infa. l. qui cum uno. de re milit. Quod uerum est, etiamsi non sit infamis. Bal. in authent. si dicatur. ulti. colum. C. de testi. Item uerum, etiamsi non sit condemnatus. l. si uteris. per Bal. in pe. q. C. de fi. instr. Item uerum, nisi iuramentum esset temerarium. Inno. in c. constitutus. el j. de testi. Item uerum, nisi sit dispensatus per papam ad testificandum. suprà, uer. Papa. uersicu. cxxxiiij. Specu. de teste. §. j. uer. sed quæritur. & est text. in c. cùm I. & A. de re iudi. & in Spec. de teste. §. j. uer. sed quæritur. Item uerum, si iuratum est super eo, quod est de futuro: quo casu contraueniens est infamis. Secus, si super eo, quod est de præsenti, uel præterito: quo casu non est infamis. l. si quis maior. C. de transact. Ita tenet Bart. & Angel. in d. l. Lucius. Item uerum, nisi peracta pœnitentia, quia potest esse testis. Bart. in l. imperialis. §. j. C. de nup. & Bald. in Mar. uer. Testis. ij. col. Sed gl. tenet contrarium. in c. fi. de iureiu. in vj. per c. paruuli xxij. q. v. & c. testimonium. de testi. Sed Inn. ibi dicit, quòd periurus potest esse testis de iure canonico, nisi contra periurum. Quod uerum, etiãsi in corde pœniteat. Bal. tenet in Mar. uer. Crimen. uer. fin. Lanfr. in c. quoniam contra. uer. testes. uer. subsequenter. de proba. Vide glo. in l. iij. §. Iulia. ff. de testi. & uide plenè in Spec. de testi. §. j. uer. item excipitur, quòd est infamis. & uer. item quod est periurus. & in c. sicut. de testi. in c. literas. de præsum. vj. q. j. quicunque. Item Oldra. consi. cxcj. † Et per Feli. in c. ex parte. de testi. & in c. per tuas. de syndi. circa finem.]

Periurus

Periurus in uno capitulo, non habet fidem in alijs capitulis. in Spec. de instrum. edi. §. instrumentum. uer. quid si aliquod.

* Ay. Cra. cō. vj. nu. lix. uol. j. ubi testi periuro in uno, in nullo fidem præstandam concludit. Aemilius Maria Manolessus.

Periurium anceps nemo cogitur subire. in Specu. de iurament. dela. §. cæterùm. maximè in facto alieno. Inno. in c. cū dilectus. de iur. calum.

† Adde, quòd periurium est mendacium iuramento firmatum, secundū b. Tho. iiij. sent. di. xxxix. q. iiij. & dicitur Græcè ἐπιορκία.]

* l. Marcellus. in princ. ff. rerum amota. Aym. Cra. cons. cciij. nu. v. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Periurium tutoris an uitiet eius cōtractum cum decreto. Bal. in c. j. §. ij. in ult. col. de feu. guar. & cast. quòd non.

Periurium remitti non potest. Bal. in auth. quod eis. in fi. C. de nuptijs. * Bar. in l. Labeo. ff. de iureiur. Alex. consi. xvij. col. ij. uol. iij. Ay. Crau. con. clj. nu. ix. uol. j. aliud tamē tradit Soci. in l. j. col. pen. ff. soluto matri. Lud. Gozadi. cō. xxviij. col. iiij. Aemilius Maria Manolessus.

* Periurium, quo ad Deum opt. Max. grauius crimen est homicidio. Bart. cō. ccxvij. ad declarationem. Ay. Cra. cō. ccvj. nu. xviij. uol. j. Sed horum errorē manifestò redarguit text. in c. nerui. uer. ecce quidam. c. duo. dist. xiij. uer. Etenim dū peierare compellimur, creatorē quidem offendimus, & nos tantummodo maculamus: cùm uerò noxia promissa complemus, & Dei iussa contemnimus, & proximis impia crudelitate nocemus, & nosmetipsos crudeliori mortis gladio trucidamus. Aemilius Maria Manolessus.

Periurium facit cōtristari Deum. auth. cui relictum. & ibi Bal. in iiij. col. in fi. uer. no. quod Deus. C. de indic. uidu. tol.

Periurium in pupillo non cadit. Bald. in l. j. v. col. C. de ser. fug. & in l. fin. C. ad Syllan. & Alex. in l. qui iurasse. in prin. de iureiuran. quia periurium requirit dolum: ergo pupillus non doli capax non potest dici periurus. text. xxij. q. vj. §. item opp. & Alex. in l. uideamus. in prin. de in litem iuran. & s̄. §. proxi. uersi. xvij.

Periurium est mendacium iuramento firmatum. Bald. in l. fi. C. de reb. cre.

Periurium facit retractari causam decisam, etiam post executionem. l. fin. & ibi Bal. in j. nota. C. de reb. credi.

† Periurij crimen remouet quem à beneficio. uide suprà, Beneficium.]

Periurij reatus non afficit hæredem. s̄. uer. Hæres. & Bart. in l. cùm quis. §. codicillis. de leg. iij. & s̄. proxi. §. uer. ix.

Periurium est crimen ecclesiasticum. Io. An. in c. fi. de fo. com. in vj. in Nouel. & in c. nos inter. de purg. cano. xxij. q. j. prædicandum. in Spe. de compe. iud. adi. §. j. uer. secundò in criminalibus. Bal. in l. liberti. ult. col. de ope. li.

10 Periurijs non debet uia aperiri. in Spe. de offic. om. iud. §. postremo, uersi. vj. quærendum est. circa medium. c. cùm dilectus. quod metus causa.

Periurium an committatur, si quis nō reuertatur ad carceres, prout iurauit. s̄. Carceratus. uersi. vij.

Periuriū est maius adulterio: quia periurio offenditur Deus, adulterio proximus. Card. in cle. j. xiij. q. de iureiu.

Periurium est maius homicidio, licet mitius puniatur pœnitens, propter nimiam Dei misericordiam. Car. in d. clè. j. §. fi. q. xiiij. de iureiu.

Periurium committitur etiam pro modico. Car. in cle. j. §. porrò. de hæreti.

Periurium non fit sine dolo: ut suprà, §. proxi. uersic. xvij. & Alex. in l. uideamus. in princi. de in litem iurand. & in consil. xcij. j. parte.

Periurium euitatur per prorogationem termini factam, etiam quando cōstabat fieri non posse quod debebat. Bar. & Alex. in l. cùm stipulatus sim. de uerb. obli.

Periurium toties committitur, quoties contra idem iuramentum fit. c. ad Apostolicæ. & ibi Io. And. de re iudi. in vj.

Periurij pœna est personalis, id est, in personam iurantis. c. ueritatis. de iureiur.

Periurium non incurrit inquisitus, uel accusatus respondens, & negans delictum commissum cum iuramento. Alex. in l. j. ff. de his, qui mor. sibi consci.

10 Periurus debet facere pœnitentiam septem annis. vj. q. j.

quicunq;. gl. & Ab. in c. sicut. de testa. ubi dicit, quòd potest durior imponi à sacerdote, quā pro alio peccato mortali, scilicet quòd bis in hebdomada ieiunet, & tot pauperes alat.

Periuriū non debet quis incurrere pro cōmodo temporali. in Spe. de act. seu peti. §. iiij. uer. quod si fortè. xxij. q. j. c. fi. Imò potius debet omnia mala temporalia pati, quàm malo animæ consentire. c. suscepimus. de hom. xxxij. q. v. c. ita ne.

Periurium habet ultorem solum Deum. l. ij. & ibi gl. doct. Bal. in primo no. & Sali. C. de reb. cre. & in l. non erit. §. dato. eo. ti. l. fi. ff. de in lit. iur. in l. ij. in fi. C. de indic. uidu. tol. glo. in l. Lucius. ff. de infa. An. in auth. sceni. non sol. col. v. ubi dicit esse uerum, quando iuramentum non est alteri præiudiciale. gl. vj. q. j. quicquā. & s̄. prox. §. uer. xxix Item uerum, quo ad hoc, ut non possit puniri pœna ordinaria, sed pœna extra ordinaria bene poterit puniri per iudicem. per gl. ibidem.

† Vide Frā. Are. in l. si duo. §. si quis iurauerit. el ij. de iureiur.]

Periti artis malè iudicantes tenentur de dolo, & culpa, etiam leuissima, secundum doc. & Abb. in c. quia iudicante. in ulti. col. de præscrip.

† Periti sæpe respondent sub dubio, Fortè. gl. in l. si duo. gl. in uerbo, Fortasse, ff. de arbi. Ias. in l. j. in prin. in pen. col. uer. quartò pondera. ff. de iusti. & iure.]

Peritorum dicta faciunt præsumptionem pro sententia, licet non necessitent ad sententiandum. doc. in c. sicut. de re iud.

Peritis in arte credēdum est. l. j. §. fi. & ibi doc. & Bart. in fi. prin. ff. de uen. inspi. l. semel. C. de re mil. li. xij. & l. septimo mēse. de statu homi. & in c. significauit. iij. de homic. in Spe. de proba. §. fi. uer. hoc quoq;. Bal. in l. nemini. C. de aduo. diuer. iudi. & in l. cōparationes. j. col. in vj. no. & ibi tex. C. de fide instru. dicit, quòd debent iurare non de ueritate, sed quòd nō deponant gratia, uel odio. & ibi San. & no. Instit. de rerum diui. §. præterea cum glo. Imò de ueritate super facto, quod perfectè sciri potest, ut in agrimēsore. s̄. uer. Mensura. & per Bar. plenè in prima consti. Digestorum. §. omnē. ubi etiam uideantur cum iuramento. & But. in c. proposuisti. & omnino per Abb. plenè de proba. & s̄. uer. Medicus. uer. vij. Et intellige de peritiorib. quàm haberi posit. Ang. in l. qui luminibus. de serui. urb. præd. & unus sufficit, quando res est modici præiudicij: aliàs non. Alex. in l. j. §. fi. de uer. ob. & in addi. Bal. in l. iuris ignorātia. C. qui admi. & per eum in l. iuris. C. qui admit. omnino per Alex. in cons. cxlviij. ij. parte. ꝗ de equo bulso creditur mareschalchis. Et quòd in arduis non credatur unico perito, est gl. fin. iij. q. viij. suggero. *gl. in c. si fortè. lxv. di. quòd tamen non firmat Alex. in d. §. fi. licet Ab. ubi s̄. sic tenuerit per d. gl. sed dicit credi uni, si plures haberi non possint, etiam in re ardua. Item,*

Periti si inter se dissentiant, peritioribus debet credi. Bald. in procemio Digestorum, per l. diui. de iure pa. & Alex. in l. j. §. fi. de uer. ob. Vel uni peritiori omnium. Bald. ubi s̄. & in rub. de controuer. inue. & plenius per Alex. in l. si in rixa. ad fi. ff. de sica. & in d. l. iuris ignorantia. C. qui admitti. Item. † Et per Feli. in c. proposuisti. de proba. in fi.]

Periti etiam in loco uicino sunt consulendi, aliàs non est excusatio. Alex. post doc. in d. l. iuris ignorantia. qui admitti. Vide Io. de Imo. & Ludo. in l. si duo. de acquiren. hær. But. in c. ij. de constitu.

Periti de loco nimis distanti, uel de loco uicino, sed non tuto, non sunt consulendi de necessitate. Lud. in l. si duo. ff. de acqui. hær. & Alex. in l. iuris ignorantia. C. qui admitti.

Peritus artis deponens falsum per uerbum, Credo, non excusatur à pœna falsi. Bal. in l. data opera. xiiij. col. C. qui accus. non pos. Alex. in l. ij. §. idem Labeo. de aqua plu. arcen.

Periti artis quando referunt, non requiritur citatio partis. s̄. Citatio requiritur. uer. xc. & xcvij.

Peritorum iudicio lata sententia an possit retractari. j̄. uer. sententia ex falsis probationibus. uer. vj. quòd sic. & in uer. sententia in rem iudicatam. uersic. iiij.

Peritorum copia ubi præsumatur. s̄. Copia. uersi. penult.

Perlæ, uel earum usus, an prohiberi possit per statutum. Bald. in l. quod non ratione. in fi. ff. de legibus. quòd sic. Tamen dicit, quòd cùm prædictum statutum sit præter rationem, non debet extendi per illam legem. Adde Car. Zaba. in proœ. Cle. uer. uniuersitati. ij. q. Barth. Cæp. in l. mulieris. de uer. sig. & in tractatu de serui. rusti. ti. de serui.

aquæ haustus. & infrà, uer. Statutum de maleficijs. uer. liij.

Perlæ fictæ, seu falsæ, portari possunt in usu, etiam stante statuto, quòd usus perlarum haberi non possit. Bart. in l.j. §. hoc interdictũ. el j. ff. de fonte. Ludo. Pon. in l.j. ultima col. quod quisque iur. Bartho. Cæpo. in d.l. mulieris. & in tractatu de serui. ubi suprà, & titu. de ser. urb. cap. xlvij. & infrà, uerb. Statutum de maleficijs. uersicu. liij. Addo Barto. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iur. in vij. quæst. qui dicit, quòd statutum, quod potest uerificari in casu uero, uerificatur in ficto. & Alex. in l. iiij. §. hæc uerba. de negotijs gestis.

Perlarum materiam supple s. uer. Iocalia. & uer. Margaritæ. per totum.

Permittere quomodo intelligatur. no. in l. peculium. §. fi. & in l. quam Tuberonis. §. j. ff. de peculio.

Permittens parari obstaculum iuri suo, uidetur renunciare iuri suo. Bald. & Flo. in l. si stillicidij. in fine. ff. quemad. ser. amitit.

Permissio fieri potest filijs à patre de prohibitis, ut testari possint, scilicet coram duobus testibus. suprà, uer. Pater testatur. uer. v.

Permissio papæ non est approbatio. cle. fi. §. illa. & ibi Card. de statu monachorum.

Permittimus, est uerbum noui iuris inductiuum. gl. sing. secũdum Car. in cle. fi. §. fi. de iure pa.

Permisso maiori, uidetur permissum quod est minus. l. in actionibus. & ibi Alex. de in lit. iurá. & in l. si pupillorum. §. si præter. de rebus eorum.

* Permissa censentur omnia, quę expresse prohibita nõ sunt, si sint ex genere permissorum. l. iij. ff. de procur. l. nec non. §. quod eis. ff. ex qui. cau. maior. l. j. in extre. ff. de testibus. c. ij. de tránslat. prælat. c. j. de procur. in vj. Ay. Cra. cons. clxxiiij. nu. v. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Permissa extra territoriũ in foro pœnitentiæ, uel in foro iudiciali, quæ sint. Car. in cle. dudum. §. extra. q. penul. de sepul.

Permissu domini quomodo intelligatur. in l. peculium. §. fi. de pecu. & in l. quam Tuberonis. §. j. eod. tit.

Permissum aliquibus, uidetur prohibitum alijs. Bald. in tracta. Schisma. ix. col.

Permissum in aliquibus contra ius, uidetur prohibitum in reliquis non expressis. Cardin. in cle. j. §. sanè. ij. quæst. de foro compet.

Permissum ad tempus, uidetur prohibitum post tempus. not. in l. si ita quis. & ibi doc. de uulg. & pu. & in l. statuliberum. §. Stichũ. de legat. ij. & ibi Bart. & tenet Bal. in l. post mortem. C. de fideicom. l. cùm prætor. de iud. Bart. in l. scire. §. consequens. in ij. col. in lec. Nic. de Nea. ff. de excus. tut. & in cõ. A domino Cyno de Bono. & Pau. de Cast. con. lxj. & omnino in con. cccxxv. ubi ponit, an de nullitate sententiæ dici possit post decem dies à statuto præfixos. † Et per Fran. Are. in d. l. si ita quis. & ibi per do. Ias. May.]

* Permissum ad certum tempus, ut post id prohibitum censetur, ita ad tempus prohibitum cẽsetur permissum. l. si unus. si cum reo. l. epistola. §. fi. ff. de pact. l. Imperator. ff. de postulan. And. Alcia. con. cij. nu. iiij. Aemilius Maria Manolessus.

Permissum ratione necessitatis, uidetur prohibitum, ea cessante. Bart. in l. sed si restituatur. §. sed si dies. & ibi Pe. de Sun. ff. de iudi. & Bal. in l. j. C. de nau. fœno.

Permittens alterum uti re sua, sicut propria, uidetur in eũ transferre dominium rei. Ang. in auth. de resti, in prin.

Permutatio est species alienationis. in Spec. de rerum permu. in pri. uer. cæterùm. ibi: quòd autem dixi. & s. uer. Alienatio. uer. lxiij. post principiũ. ibi: itẽ permutatio, &c. per Bar. in l. sicut. §. promiserit. ff. qui. mo. pi. sol. & s. Licentia. §. viij.

† Permutatio est unius rei certæ pro altera re certa uicaria præstatio. gloss. in l. j. C. de rer. permut. & dicitur Græcè ἀιαλλαγή, ῆς.]

Permutatio est species emptionis. in Sp. de loca. §. vj. uer. cxxj. & ibi Io. And. in addi. dicens, quòd est uicina emptioni. Addo Spe. in ti. de rer. permu. in prin. in uer. cęterùm. ibi: quod autem. & Bar. in l. ij. ff. de re. permu.

Permutatio uenit appellatione emptionis, & uenditionis, uel comprehenditur permutatio. Bart. in l. j. ff. de contrah. emp. l. j. & ibi Bart. Bald. & doct. C. de re permu, & Bald. in l. sciendum. §. emptorem. de ædil. edi. l. statuliber à cæteris. §. Quintus. ff. de statuli. & dixi in tractatu Gabellarum. viij. parte, in rub. de gabel. contract. Sed Bald. aliter in l. uoluntas. j. & ulti. col. C. de fideicom. & in l. fin. & ibi plenius per Alexand. ff. de condi. ob causam. uide text. not. in capit. j. de his, quæ fiunt à præla. & ibi Abb. quòd permutatio non comprehenditur sub uerbo Venditionis, nec etiam donatio. Quod dicit uerum, quando habetur mentio de precio: aliàs secus, nisi in odiosis, & nisi ex communi usu loquẽdi: quia tunc uenditio intelligitur de contractu cum precio. Quid econtrà, not. in d. l. j. C. de re. permut. & uide Specu. in titu. de re. permut. in princip. in uer. cæterùm. ibi: quædam tamen permutantur.

† Permutatio beneficij expedienda est per episcopũ, in cuius diœcesi situm est beneficium, non illius, ad cuius collationem pertinet. Hoc tenuerunt do. de Rota decisione cccxcviij. in nouis.]

† Episcopus potest beneficiatos, etiam inuitos, cogere permutare ex causa necessitatis, uel utilitatis ecclesiæ, propter euitandum scandalum, & persecutionem alterius, etiamsi ipse non sit in culpa ipsius scandali, uel persecutionis. Abb. in c. quæsitum. de re permu.]

† Beneficiati possunt liberè tractare inter se de permutatione fienda, non tamẽ debent de illa concludere, sed supponere se dispositioni superioris. not. Io. And. in c. unico. de rer. permu. li. vj. & gl. in cle. unica. eo. tit. Abb. in c. quæsitũ. in fi. de rer. permut.]

† Si duo faciunt permutationem unius speciei pro alia, & ad compensatione ualoris alterius rei interuenit pecunia, quia intendunt principaliter permutare, interuentio pecuniæ, quæ accessoriè uenit, non alterat naturam permutationis. Ab. in c. ad quæstiones. in j. col. uer. & ex his. de re permu.]

† Permutari licet possint ad inuicem omnes dignitates & beneficia maiora, dum tamen superioris interueniat consensus, ut in c. quæsitũ. & in c. cùm olim. de rer. permu. & in eo. tit. lib. vj. & in clemen. unica. eod. tit. beneficium tamen cõmendatum permutari non potest, cùm sit alienum: ut in l. j. ff. ue rer. permut. interueniente tamẽ authoritate illius, qui commendauit, poterit fieri permutatio. Ita concludit Abb. in c. cùm olim. de re permu. in j. col. in fi.]

† Permutatio beneficiorum si completa est ex una parte, & per alteram stat, quo minus compleatur, restituitur primus ad suum beneficium. Abb. in cap. cùm uniuersorum. de rer. permut.]

† Præbenda uacans ex causa permutationis non debet alteri conferri, quàm permutare uolenti, ut in c. inter cætera. de præben. & talis collatio est ipso iure nulla: ut in clemen. j. de rer. permut. nec expectans Apostolicas, potest tale beneficium acceptare: ut in cap. j. de rerum permut. lib. vj. Abb. in d. ca. inter cætera.]

† Permutare uolẽtibus acquiritur ius in reb. permutatis absque alia traditione, interueniente superiorum authoritate, facit c. si tibi absenti. de præben. li. vj. & colligitur ex cap. inter cætera. de præben. & ibi. ex quo, secundum eum patet, quòd in spiritualibus ex solo titulo absque alia traditione acquiritur ius in re.]

Permutatio est nomen generale ad omnes cõtractus. gl. & Bar. in rub. C. de re. permu.

Permutatio an, & in quibus differat à uenditione. Bar. in l. j. & ij. C. de re. permu. & gl. & Bar. in l. j. ff. eo. tit. ubi tandem concludit quinque esse differentias.

Permutatio est similis uenditioni. l. ij. & ibi gl. Bart. & Bald. C. de re. permu. Item est ei uicina. in Spe. de loca. §. vj. uer. cxxj. & in tit. de re. permu. in prin. uersi. cæterùm.

Permutatio dicitur, quando datur res pro re, licet quantitas superaddatur uni. l. si in emptione. in prin. & ibi Bart. ff. de contrahen. emp. & per Bart. in l. j. in ij. col. uer. quæro extra. ff. de re. permu. & Bal. in l. j. C. eo. ti. & in prælud. feu. in prin. in vj. col. uer. & dicimus in simili. & no. in l. fundi partem. ff. de contrahen. emp.

Permutatio continens læsionem ultra dimidiam iusti precij, rescinditur beneficio. l. ij. C. de rescin. uend. secundum Bal. ibi in iij. q.

Permutans tenetur de uitio rei, sicut uenditor. l. ij. & ibi Bart. ff. de

ff.de rer.permu. Quod est uerum actione redhibitoria.l.sciendum.§.deinde.uerb.emptorem.de ædil.edi.

10 Permutatio trâsfert dominium.l.j.§.j.de re.permu.l.cû precibus.C.eo.tit.l.j.C.de fun.dot.c.nulli. de re. eccle. non ali.

Permutatio per ecclesiam fieri potest.gl.& Bar.in l. si pupillorum.ff.de re.eo.& ibi Nic. de Nea. auth. itê sibi inuicem. C. de sacrosan.eccle.

Permutatio beneficij fit cû authoritate episcopi, in cuius diœcesi situm est, non episcopi collatoris, nisi is habeat ex priuilegio, uel ex consuetudine. Ro. in decisi. ccccij. si aliquis. in nouis. Item uerum, etiam si collatio spectet ad inferiorem.

† Io.And.& Pau.in cle.j.de re permut. † An sicut beneficium potest permutari cum alio, ita possit renunciari literis beneficij ad obtinendum aliud beneficium. Feli.in c. ad audientiam.lo.ij. col.viij.in fine uer.nota alia. de rescrip. Deci. consi.cxlj.latè.

† Permutatio ad hoc, ut ualet, iura requirunt quòd beneficia sint permutantium.do.Barth.Soci.in consi.clxviij. incip.in primis.uer.nec promissa obstant.in prin.in ij.parte.]

Permutatio beneficij habentis patronum laicum facta ab episcopo, contempto patrono, non est nulla, sed annullanda. Ro.in decis.cccx.permutatio.in nouis.

Permutari potest unum beneficium cum duobus, quorum uno euicto, datur euictio. Rot. in deci. lxvj. si quis in nouis.

† Vide Decium consi.clxxiiij.in fi.ubi clarè.]

† Permutari an possit hospitale cû beneficio, uel simplex cum curato, uel econuersò, uel unum cum pluribus, & ecôuersò: uide latè & pulchrè Pet.de Ancha.in c.fi.in iij.col.uers. quo ad septimum.de rerum permu.]

* Permutatio beneficij, patronis non uocatis, facta ab initio, ualet.c.j.de rer.permut. in Cle.Guid. Pap. q. ccclxxiiij. Ay. Cra.con.lxxxij.nu.j.uol.j. Aemilius Maria Manolessus.

* Permutatio beneficij, patronis nô uocatis, facta, inutilis redditur, si eam ipsi ratam habere noluerint, sed côtradixerint. Feli.in c.cùm Bertoldus. de reiudica. Roch. Curti. in tract. de iur.patron.uer.honorificum.q.iij.Ay.Cra.cô. lxxxij. nu. ij.uol.j.Aemilius Maria Manolessus.

Permutatio beneficij in fraudem facta, nulla est.c.j. de permu. in vj. Ol.con.cclvij.in extr.Ay.Cra.con.lxxxij.num.v.uol.j. Aemilius Maria Manolessus.

* Permutatio beneficij ea est præsertim de causa facienda, ut ecclesiæ utilitati consulatur. Abb.doct.in c.quæsitum. col.j. de rer.permu. Anchar.in c.j.col.ij. de rer.permu. in cle. Ancha.con.cclxxix.quæstio proponit.Ay. Crau.cô.lxxxij.nu. viij.uol.j.Aemilius Maria Manolessus.

Permutatio beneficiorum diuersorum extra diœcesim fit authoritate utriusq; episcopi.Card.in clem. j. ix. q. de rer.permut.Et an authoritate capituli, sede uacante. s.Capitulum. & ibi uersic.xxviij.

Permutatio impedit collationem beneficiorum permutandorum.d.cle.j.Item electionem.Item præsentationê. Item postulationem.gl.& Car.in cle.j.xij.q.

Permutanda beneficia dicuntur uacantia. Car.in cle. j. xiij. q. de rerum permuta.

Permutatio canonicatuum non impeditur statuto canonicorum, etiam iurato, de non recipiendo canonicum ultra numerum.Card.in cle.j.xiiij.q.de rer.permut.

Permutatio beneficiorum tribuit ius, secuta collatione, & authoritate superioris, aliàs non.Card.in d.clem.q.xv.

20 Permutatio beneficiorum impedit eorum optationê. Car. in d.cle.j.q.xvj.

Permutatio non dicitur, si nuda possessio permutatur cum nuda.Bald.in l.j.C.de rer.permut.Et quid si res non sit permutantis.ibidem.

Permutari potest res dotalis per uxorem cum uiro, & res permutata succedit loco dotis. Bald. in authent. si qua mulier. C.ad Velleianum.

Permutatio à clerico de re ecclesiæ immobili uigore licêtię sibi concessæ ab episcopo de alienandis bonis ecclesię immobilibus pro satisfactione debitorum nô ualet, quia de re accepta titulo permutationis non potest satisfieri creditoribus, nisi quando res accepta titulo posset habilius uendi, quàm res data. Bart. in l. sicut. §. si permiserit.in fine.ff.qui. mo.pig.uel hypo.sol.& s.uer.Licentia.uersi.viij.

Permutatio rei, in quâ debentur alimenta, fieri non potest, nisi cum authoritate iudicis, quâdo conditio alimentarij fieret deterior.l.cùm hi.§.si cui.& ibi Bart.ff.de transact.

Permutare non potest, qui prohibitus est alienare.Bald.in authen.res, quæ. ult. col. C.communia de legat. Vide Paul.de Cast.in consi.xvj.

Permutatio est contractus innominatus, in quo habet locum euictio.l.si permutationis.& ibi Bal.C.de euic. not.in l.j.in princ.ff.de rerum permu.& ibi Bart.post gloss.quare non dicitur contractus nominatus, ex quo habet elegans nomen. De quo etiam per Barto.in l.iuris gentium.in princip. ff. de pactis.& no.in l.j.& ibi Barto. C. de rer. permut. & in rub. eod.tit.post gloss.& Barto. remissiuè in l.j. ff. de rerum per-

† muta.in j.col. † Et do.Pet.Phil.Cor.in con.cccix.inci. Circa.in litera K.in iij.parte.]

Permutatio à contractu, Do ut des, an differat.gloss.& Bart.in l.j.ff.de rer.permu.& in l.j.C. eod.titu.ubi concludit, quòd quando ex utraq; parte est species, tûc dicitur permutatio: si uerò ex utraq; parte esset genus, uel ex altera parte tâtùm, tunc dicitur côtractus innominatus.& per Io.And. in addi. Spe.in tit.de re.permu.in addi.quæ incipit, quando inter.

Permutatio per minorê an fieri possit. Bart. in l.si pupillorum. in prin.ff.de reb.dub.ubi uidetur concludere, quòd sic, cùm sibi magis expediat habere unam, quàm aliam.

Permutatio operis construendi facta locatore uolente, non impedit petitionem mercedis.l.cùm in plures. §.lege. & ibi Bart.ff.locati.

30 Permutatio beneficiorum ualet, si prius fiat renunciatio, & postea collatio per superiorem.Bald.in l.j. C.de rer.permu. in iij.col.uer.quæro, an possint spiritualia.& Inn. in cap. inter cætera. de præben. sed non lite pendente de eo. in deci. lix.si lite.in nouis.

Permutatio beneficiorum si non fiat, non nocet eorum renunciatio ex dicta causa.clem.j.& ibi Car.de re.permu.

Permutatio beneficiorû fieri potest pendente tractatu de permutando.cle.j.& ibi Car.de re.permu.& c.j.eo.ti.in vj.

† Permutatio beneficiorum fieri non potest sine authoritate superioris.cle.j.de rer.permu.nisi fiat de duabus prębendis inter duos canicos in eadem ecclesia: ut ibi per Cardin. iij. opp.& Inn.in c.quæsitum.eo.tit. & superior intelligitur episcopus.j.eod.uer.xxxix.]

† Adde, quòd permutatio facta per ordinarium de beneficio patroni laici, eo contempto, non est nulla ipso iure, *sed annullanda. istud tenuerunt do.de Rot.decis. cccvij. in nouis. de quo per Freder. de Senis in tracta. suo de rerum permut. q.xxx. Et Hosti.& Ioann. Andr. in cap.cùm ecclesijs.de præ. in vj. Et Alex.in repet.c.licet.de rer.permut.in vj.]*

† *Permutatio beneficiorum an fieri possit, & quomodo, & an rescindatur prætextu inæqualitatis, uide Decium con.ccxj. & de ea materia consil.cxlj.]*

Permutatio etiam ab inuitis fit, scilicet de præbendis æqualis Conditionis. Car.in d.clê.j.vj.q.per c.scias.vij.q.j.

† Permutari an possit beneficium commendatum cum intitulato. Car. Zabarella in ca.quæsitum.in ij. col. uer. quintò quæro.de rer.permut.]

Permutatio beneficiorum fit ex causa utilitatis ecclesiarum, ita ut personarum: sed cuius consensu, uel authoritate. Card. in cle.j.iiij.q.

Permutatio hospitalium in titulum fieri potest.glo.& Card.in d.cle.j.iij.opp.

Permutatio pensionum fieri non potest: sed aliorum beneficiorum sic.Card.in clem.j. q. ij. de rer. permut. & suprà, de pensio.uersi.xj.

Permutatio beneficiorum fit authoritate episcopi. d. clemen. j.uel inferioris habentis potestatem conferendi. Cardin.ibi. quæst.viij.& x.

† Permutare an possit cum beneficio habens expectatiuam, uide Feli.in c.ad audientiam.ij.de rescriptis.]

Permutatiouis facienđę pactum an recipiat pœnitentiâ. Item,

40 Permutatio generalis beneficiorum an comprehendat bona emphyteutica, uel feudalia. Item,

Permutatio quando intelligitur facta per stipulationem. Alex. consi.xvj.ij.parte.

Permutatio parit actionem ad interesse contra nô implentem pro par-

pro parte sua. glo. & Sali. in l. cum precibus. C. de rerum per mut. & in Spec. eod. tit. ad fi.

† Permutantes cum beneficio litigioso dicuntur esse in culpa: nam debet quis de iure alterius inuestigare. do. Bartho. Socin. in consil. clxvij. incip. In primis. uer. precium. ij. seq. in ij. parte.]

Permutatio rei alienæ ualet. gl. in uer. Precium. & Bal. in l. j. in iij. col. uer. quæro, utrum dicitur. C. de re. permu. & ibi Cyn. in ij. q. & Bar. in l. j. ff. eo. tit. Addo, quòd in contrariũ est tex. ad literam in l. j. uer. ideo Pedius. ff. de rer. permu. & uidetur tenere alia gl. in d. l. j. C. eo. Ideo dicit secundum Bar. in d. l. j. ff. de rer. permu. cũ quo transit ibi Fulg. quòd si conuentum est ex utraq; parte quod detur, & sic quòd dominium transferat, & tũc rei alienæ nõ fit permutatio. Si uerò permutatio fieret uerbis ambiguis, puta per uerbũ, Accipio, uel simile, & tunc rei alienæ fit permutatio, & permutans præsumitur scire, & credere rem esse eius, cum quo permutat, nõ tamen ad sui præiudicium. Bal. in rub. de inuest. de re. alie. fac.

Permutatio habet locum in pœnis fiscalibus, non in pœnis creditorum, nisi eis consentientibus. Inno. in c. Odoardus. de sol. & Bal. in Marg. uerb. Odoardus. uer. j.

Permutatio rei intelligitur facta pro iure libero, & proprio, quando recipiens non est certificatus de qualitate rei, aliàs pro iure, quod quis habet in re. Bald. in rubri. C. de contrah. emp. vj. q.

Permutatio licita est, & peti potest, secundum Abb. antiquum in c. quantum. de renuncia. & Bald. in Marg. uer. Permutatio. uer. ij.

Permutatio à quibus fieri possit. in Spec. de rerum permu. §. in prin.

Permutationum instrumenta in diuersis casibus quomodo fiant. in Spe. eo. tit. §. in prin. per totum.

Permutationis libelli, & positiones quomodo fiant. in dicto ti. §. ij. & Salic. in l. quoniam. C. eod. tit. ubi dicit posse peti etiã alternatiuè, Tradas, uel data restituas.

Permutationis materiam uide in decretis. x. q. ij. hoc ius porre ctũ. de pœ. dist. vij. qualitas lucri. & s. Cãbiũ. per discursum.

Pernoctare, id est, per totam noctem manere. l. urbana. §. pernoctare. de uerb. signifi. & Bart. in l. illud. ff. de offi. præsi. nam dictio Per, denotat perfectionem:

* ut s. in uer. Per, per Bal. in rubrica de exercitoria. * Ay. Cra. Cra. con. ccv. nu. xvj. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

* Pernoctatio mulieris extra domum, stuprum, uel adulteriũ indicat. l. consensu. §. uir quoq;. C. de repu. Ang. in §. minores. de nupti. in auth. Fel. in c. preterea. de testibus. si nulla idonea pernoctationis fuerit ratio, aliàs secus. Ay. Cra. consf. ccv. nu. j. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

Perorare. Perorandi audacia causatur ex septem, de quibus in Spe. de aduoca. §. vj. in summa. uidelicet scientia, potentia, eloquentia, libertas, gaudium, fauor, & benignus auditus.

Perperam, non ponitur in libello, quando appellatur à sententia episcopi. Specul. titu. de app. §. x. uer. sciendum. & s. in uerb. Libellus appellationis. uer. xxvj.

† Et Frãcis. Aret. in l. si procuratoris. de condi. ob causam.]

Perpetratum dicitur perfectum, & consummatũ. Dy. in l. iurisperitos. §. j. in aposti. ff. de excu. tu. Quod nota pro statuto loquente de maleficijs perpetratis. & Bald. in l. facturus in fi. de ori. iur. quod statutũ ipsum non habet locum in delicto cœpto tempore Potestatis, & finito tempore successoris eius.

Perpetuum intelligitur secundum subiectam materiã. s. uerbo, Emphyteusis ecclesiastica. uer. iij. & in uer. Emphyteusis perpetua. per totum.

Perpetua dicitur etiam concessio ad uitam. s. uer. Concessio.

† uer. xiiij. † Et per Feli. in c. ne Dei. in fin. de simo.

Perpetuum dicitur, quod certo tempore non limitatur, & quod datur ad beneplacitum superioris. l. iurisperitos. in

* prin. & ibi Bar. in lect. Nic. de Neap. ff. de excu. tutorũ. *Socin. con. xij. consi. xliiij. consf. lvij. uolu. iij. Dec. con. xxxviij. Illustrif. Cardin. Parisi. consi. xc. num. xxix. uolum. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Perpetuum ponitur, pro centum annis. Bar. in l. si usufructus. ff. de usufr. leg. & Bald. in l. j. C. ne rei do. uel tempo. & gloss. & Bart. in l. annua. §. à Titia. in fin. de ann. leg. Aliquando uerò pro seculis seculorum: ut ibi per Barto. Aliquando pro triginta annis. l. omnes. l. sicut. C. de præscript. trigin. ann. & in Specu. de sentẽtia. §. viij. in fine. ubi idem dicit de quadraginta annis. Adde per Card. in cle. ij. xv. q. de rescriptis.

Perpetuum & æternum, differunt. per glo. in l. eum debere. in uer. æternus. ff. de ser. urb. prædi. Sed aliter loquitur, quia ponit differẽtiam inter æternum, & perpetuum: & dicit, quòd æternum dicitur, quod semper fuit, & est: sempiternum uerò, quod aliquando cœpit, & non desinit.

Perpetuæ exceptiones quare dicantur. in Spec. de exce. §. iiij. uer. item no. el j. ubi dicit, quòd ideo dicuntur perpetuæ, quia quandocunque possunt opponi, & semper, etiamsi actor staret per mille annos, quòd non ageret. Et ibi dicit etiam, quòd omnes ferè exceptiones sunt perpetuæ. Ferè dicit, quia excipiuntur duæ: uidelicet exceptio non numeratæ pecuniæ, & exceptio non numeratæ dotis: ut per Spe. in tit. de sententia. §. viij. in fi.

Perpetuatur iurisdictio per rescripti præsentationem, etiã inuito præsentante. Inno. & Hostien. in c. ex conquestione. de restitut. spo.

Perpetuatio iurisdictionis non inducitur ex processu nullo glo. in cap. cùm plures. circa finem. in glo. quomodo. de offi. deleg. li. vj.

Perpetuatio fit per succesionem, uel subrogationẽ. l. eum debere. per Bart. & Bald. de ser. urb. prædi.

* Perpetuò & semper, idem significat. gl. in rubr. proœ. Instit. uer. Semper. in l. j. ff. solut. matri. Illus. Card. Pari. con. xc. nu. xxviij. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

Perseuerare, est diuersis temporibus idem pluries confiteri. Bal. in j. consti. Codic. in fin. col. uer. sed tu in hoc dic. Vide gl. in fin. in l. iiij. ff. de pig. act. & j. eod.

† uer. iiij. & Alex. in l. j. §. diuus. in fi. de quæsti. † Et per Feli. in c. testamentum. de testamentis.]

Perseuerantia in matrimonio post uerba facit natos esse legitimos. s. uerb. Filius bastardus. uersi. xlj.

Perseuerantia, est animi declaratio, uel animi iudicium sic fuisse à principio. Bald. in l. quicunq;. pe. col. C. de ser. fugiti. & in l. quidam. ix. col. C. de iure deliber.

Perseuerare in confessione dicitur, quando quis non terretur tormentis, & tormenta non uidẽs, perseuerat extra loca tormentorum. Bal. in cap. j. §. iniuria. vj. col. de pace iur. fir. uer. quæro, utrum semel. & Ang. & Imo. in l. qui aliena. §. fi. de acqui. hære. & Alex. in l. j. §. diuus. ff. de quęst. & Io. And. in reg. cùm in contemplatione. in Nouel. Vide Bal. in rub. C. de nouo Cod. cõpo. & in l. ij. C. quod me cau. & quod per gl. fi. in l. iiij. ff. de pig. actio. uel quando in loco publico coram testibus, & notario ratificatur. Abb. Sicu. in c. fin. de confes. & s. proxi. in uer. j. & per Alex. in d. §. diuus. Ang. in tract. de quęstio. & Bal. in l. ij. C. quor. app. non reci. & in l. j. de confes.

Perseuerantia confessionis factæ in tortura qualiter scribi de-

† beat. in Spe. de accu. uer. accusati. † Vide quando reus dicatur perseuerare in confessione, Hippolytum in l. j. §. diuus Seuerus. col. j. in fi. cum seq. de quæstionibus.]

Perseuerantia an requiratur in conditionibus. in l. si quis hæredem. & ibi Bal. C. de insti. & substitu. & in l. humanitatis. xvj. col. C. de impub. & alijs substi. distinguit.

* Perseuerare quis in eadem uoluntate præsumitur, nisi contrarium probetur. l. iij. l. eum qui. ff. de probati. l. fideicõmissa. §. si rẽ. ff. de leg. iij. c. maiores. ubi gl. de baptism. Alex. con. cxiij. nu. xix. uol. vj. con. xliij. nu. v. uol. vij. Corne. con. xcij. uol. j. Bar. Soci. con. lxxxvj. con. cxxvj. uol. iij. Fran. Curt. mi. con. ciij. nu. iiij. Carol. Rui. con. lxxxj. nu. xiiij. uol. iij. Maria. Soc. nep. con. xciiij. nu. xlij. uol. iij. Aemilius Maria Manol.

Perseuerantia uoluntatis testatoris an & quando pręsumatur, & per quot testes probari debeat, quando testamentum reconualescit. gl. & Dy. in l. j. in prin. de leg. iij. in l. fi. §. in testamento. de bo. pos. secundum tab. & Bal. in l. seruus. C. de lega. quòd per duos tantùm.

Perseuerantia requiritur in eo, quod est factum legitimè. Bal. in l. reprehendenda. C. de instit. & substit.

* Perseuerare in uoluntate dicitur, qui eam mutare potest, & non mutat. Corn. con. cj. uol. iij. Illus. Card. Parisi. con. xcv. nu. xxxvij. uol. iij. Aemilius Maria Manolessus.

Persona loquentis compreheditur in generali sermone. s̄.uer.Generalis.uer.xxxiij.

† Adde, quòd persona, secundum Theolo.est naturæ rationalis indiuidua substantia.& dicitur Græcè πρόσωπον.]

Persona extrinseca non subauditur in dispositionibus. l. si ita stipulatus.§.Chrysogonus.de uer. obl. nisi in casibus notatis per doc. in l. post doté. so.ma. ubi per Alex. Et adde Bal. in l.si patruus.C.communia utri.iud.

Personæ appellatione uenit masculus,& fœmina. s̄. uer. Masculus.uersi.j.

* Personę appellatione uenit ciuitas,uniuersitas,& collegiũ. c.j.§.conuenticulas.ubi Bal.ij.no.de pac.iuram.firman.Bal. in l.sed si hac.§.qui manumittitur.ff.de in ius uocá.in l.ij.C. de impu. & alijs subst. gl. in c.ut circa. de electio.in vj. Lud. Roma.con.ccccxxxvj.hinc si statutum caueat, ut omnes cõtrouersiæ inter personas compromittant, etiam controuersiæ inter uniuersitatem & collegium compromittédę sunt. Lud.Roma.in l.ij.in prin.ff.de uerb.obl.in con.cccc. Ias.cõ. cxviij.nu.ij.uol.j. Aemilius Maria Manolessus.

* Personæ appellatione, etiamsi propriè non ueniret ciuitas, uniuersitas uel collegium, ex lata tamen significatione ueniret.l.metum.§.animaduertendum.ubi Bald.ff. quod met. cau.in l.quanquam.col.iiij.C.de ser.fugiti.in §.j. in princip. de nou.forma fidelit. Iason con.cxviij.num.ij.uolum.j. Aemilius Maria Manolessus.

Personæ appellatione non uenit ciuitas, uel collegium. Bald. in cap.j.§.conuenticulas.de pace iur.fir.in j. colu. & in rub. C. ad Trebell. Vnde procurator datus contra omnem personam, non intelligitur contra ciuitatem.Bald.ibi. Item iurans fidelitatem contra omnem personam, intelligitur, nisi contra ciuitatem: ut ibi per Bald.in capi.j.de no.for.fide. & Anto.de But.in cap.grauem. de præbend. & infrà.uerb. Vniuersitas.& j̄.uerb. Quicquã.& plenius per Alex. in l.mortuo.ff.de fideiuss.& Bald.in l.metum.§.animaduertendum. quod me.causa.& in l.quicquam.de seruis fugitiuis. glos.in l.eos.C.de usuris.

Persona electa non intelligitur inter eligentes.Inn.in cap.cùm in iure.in princip.de elect.cap. fin.de institu. Quod uerum est, quando proceditur per uiam recompromissi: secus, si per uiam scrutinij,secundum Bern.in cap. Cumana. eo. tit. De quo etiam per Bern.in cap. per uestras. de iure patro. & Bald.in Marg.uerb. Persona.uersi.j.

Personæ publicæ dicuntur statim, quod sunt ad publicum officium deputatæ.Bald.in rubri.C.de fide instru. j. col. Item sacerdotes.Azo in Summa C.de sacrosan.eccl. Alexan.plenè in l.j.ff.de iustitia & iure.

Personarum qualitas facit præsumi contractum non esse usurarium.Pau.de Castr.cons.xix.& Bald.in l.iij. C.de his,quæ pœnæ nomine.

Personæ ecclesiasticæ habent priuilegia militum. Bar.in l.fin. §.fi.C.de iure deli.uide in l.miles.ff. de re iudica.

Personarum acceptio non est apud Deum.cap.nouit. de iudi. Bart.in l.j.in princip.ff.de postu.& Dy.in reg.in iudicijs. de reg iur. in vj.

10 Persona principalis, & persona secundaria, quæ dicantur. Bal.in l.j.v.col.magna.in xviij.opp.C.qui admitti. ubi in illa materia appellat filium personam principalem,& patrem secundarium.

Persona si inaniter inseratur actui,an uitiet.Bal.in l.fin. xxij.q. C.de hær.insti.ubi distinguit.

Persona prius quæri debet.l.si quæramus.de test.l.j.de procuratoribus.

Personale uitium non egreditur personam. in Spec. de recus. §.vj.uer.sed quid si is.

Personale priuilegium non egreditur personam.j̄.uer. Priuilegij extensio.uer.xiij.& uer.lxiiij.

Personæ mutatio facit mutari statum rei.in Spec.de cleric.cõjug.uer.ad huius.

Personæ subiectio an aggrauet bonorum subiectioné. in Spe. de feu.§.quoniam.uer.xvij.quòd sic.

Persona aliena facit quandoq; consequi id, quod non potest propria.in Spe. de loca.§.vj.uer.clv.

Personę coniunctę materiam uide s̄.uer.Coniuncta persona. per totum.

† Persona cõiuncta in causa beneficiali ad agendũ non committitur sine mandato,licet in temporalib. admittatur cum cautione de rato.Ita Inn.in c.coram.de offi.deleg.& per do. de Rota decis.cxlij.in nouis.]

† Persona coniuncta debet admitti ad defensionem absentis citati per edictum.do.de Rota decis.ccccxx.in nouis.]

Personæ miserabiles dicuntur,quibus natura mouetur ad miserendum.Io.And.quem refert Abb.in c.significantibus.de offi.deleg. Item qui causam per se mouere non potest, quia sit inops,uel impotens aliter: ut ibidem per c.j. de postu. Item pauperes & infirmi diurno morbo, pupilli & uiduæ:ut ibi.& s̄.uer.Miserabiles.uer.ij.

20 Personæ miserabiles habitu tantùm sunt uiduæ, & pupilli diuites,sed miserabiles habitu,& actu sunt uiduæ, & pupilli pauperes. Abb.in d.c.significantibus.

Persona arbitratoris quando recedatur,uel non.per Alex.plenè post Bar.& doc.in l.si quis arbitratu.de uer.oblig.

Persona una quando potest gerere uices duorum. per Abb. in c.ex literis.de proba.

Personatus cognoscitur ex prerogatiua,quam habet in capitulo,in optionibus,processionibus, uocibus dandis, & similib.de præben.c.de multa.de elec.dudum.Car. in cle. ij. §.j. de æta.& quali.& per Car.in cle.j.in prin.j.q.de præben.

Persona & Hypostasis,differunt.s̄.uer.Hypostasis.uer. unico.

Personæ mentio expressè fieri debet,non in genere, in rescriptis.gl.in c.inquisitores.uer.expressè. de hæreti. in vj. Alex. consi.ciij.iiij.parte.

Persona incerta dicitur partus,dum est in utero.Bald. in rubr. C.ad Trebel.

Persona incerta quæ dicatur.in l. iubemus. §. cùm autem. C. ad Trebel.

Persona si est de forma actus,ab ea non potest recedi, uel quando non potest adaptari alteri personæ.l.j. §. ne autem. & ibi Bal. C. de cad.tol.& sup.uer. Industria.uer.ij.

Personæ habilitas præsumitur ex multis actibus publicè celebratis.l.j.& ibi Bal.in uersi. item notandum. C. ad Mace. & s̄.nominatus.uer.xij.Item aliàs semper.l.ab ea parte.de proba.Bal.in l.si post diuisionem.C.de iur.& fac.ignoran.

30 Persona quandoq; capitur pro singulari, quandoq; pro uniuersali, quandoque pro capite,uel prælato. Bal.in l. ij. C. de impub.& alijs substit.

Persona repræsentata dicitur ciuitas, uel Respublica. Bald. in rubr. C.ad Trebel.

Personarum qualitas debet inspici.l.plenum. §. equitij. de usu & habi.& Bal.in l.ij.xv.q. C.de serui.Bar. in l. si non sortem. §.libertus.de condi. inde. Quod uerum est, quo ad præstationem op erarum.Bal.in l.liberti. v. col. C. de ope. lib. & j̄. uer. Qualitas.uer.xxxv.

Personarum qualitas inducit præsumptionem, an quis sit admissus de iure,uel ex gratia. Bald. in d.l.ij. xv. quæst.

Personarum legitimatio fieri debet. s̄. uerb. Legitimatio mandati.uersi.j.

* Persona aliqua cùm succedere prohibetur,etiã omnes, qui descendunt ex ea, prohibentur succedere. §. reliquum. ubi Ang.de hære.ab intesta.in auth.l.si uiua matre. C. de bonis mater.Bal.in l.fi.col.j. C.de li.preter.Frã.Cur.min.con. clvij. nu.iij.uol.ij. Aemilius Maria Manolessus.

Persuadere dicitur immediata causa delicti persuasi: imò dicitur ipsum delictũ.Bart.in l. ob hæc. ff.de infa.

Persuasor criminis potest reuocare, certiorando eum, quem persuasit offendi,ut sibi caueat.s̄.Mandatum.

Persuasor furti tenetur pœna furti. l. si quis seruo. C. de fur. & l.si ego.ff.quod ui, aut clàm.& Perunicus.in consil. Saluatoris, &c. uisa inquisitione. quod est post consilium Alexand. † cv.in iiij.parte. † Et aliquid per Feli.in capit.j.de offic.& pot. iu.deleg.in vj.col.]

Persuasor tenetur de dolo.l. cùm quis.& ibi Bart.ff de dolo.

Persuasor quis dicatur, & quomodo puniatur. in l. j. §. persuadere.ff. de ser.cor. Bartol. in l. non solum. §. si mandato. ff.de iniur.in j.colum.uersicu.uenio ad materiam.ubi dicit, quòd persuasor dicitur ille, qui alicui persuadet propter ipsum, cui fit persuasio. Salic.in l. j. j. quæst. C.de rap. uirgi. qui dicit post multas opiniones eum teneri eadẽ pœna,qua

faciens, cùm erat omnino facturus, aliàs mitiori. Et dicit sic esse de mente Dyn. in regu. nullus ex consi. lib. vj. Et de isto ultimo quomodo puniatur, addo Bartol. idem tenentē cùm Dyn. in d. §. si mandato. in iiij. colum. uersicu. quæro, utrum in persuadente. Quæ autem sit differentia inter mandantem, & persuadentem: item inter persuasionem, & consiliū, instigationem, & instructionem, uide Bart. ibidem in j. col. & in ult. col. in ult. q.

Persuadere, & mandare, differunt: non tamen persuadere, & instigare. Bartol. in l. non solùm. §. si mandato. ff. de iniurijs. Alex. consi. cvj. iiij. parte.

Persuadere & præsumere, differunt. infrà, uer. Præsumptio. uer. xiiij.

Persuadens semel malum an teneatur de cæteris postea factis. Barto. in l. Neratius. §. j. ff. de ser. corrup. qui uidetur tenere, quòd sic, cùm sit resistendum principijs.

Persuasio aliena est iusta causa petendi restitutionem in integrum. Bar. in l. j. in prin. ff. de eo, per quem fac. erit.

Pertica habet duos passus, id est, decē pedes. Flo. in l. uiæ. ff. de ser. ru. prædi. & sic genus est mensuræ.

Perticæ non ueniunt appellatione lignorum. l. pali. & l. ligni. de leg. iij.

Pertinacia facit hæreticū. cle. j. in principio. & §. porrò. & ibi Car. de summa tri. ubi etiam gl.

Pertinaciter, id est, obstinata pertinacia, uel cum persistentia incorrigibili. cle. j. §. sanè. & ibi glo. & Card. de usuris. xxij. q. † pe. dixit. † Et per Feli. in c. qualiter & quando. de accusa. in iij. col. in medio. in rub. de hære.]

† Adde, quòd pertinaciter uidetur defendere peccatum, qui delinquendi authoritatem usurpat: nam magis delinquit. Abb. in c. quàuis. in prin. de deci. Ego adduco Pet. de Anch. in cle. j. de usur. quod qui pertinaciter asserit decimas nō deberi, dicitur hæreticus. Et ibi dicitur, quòd qui pertinaciter asserit, exercere usuras, non esse peccatū, dicitur hæreticus. Item qui pertinaciter stat in aliqua opinione, dicitur hæreticus. tex. in cle. j. §. porrò. in uerbo, pertinaciter præsumpserit. de summa tri. & ibi gl. & Abb. in apostil. ubi no. illam gl. quis dicatur propriè pertinax, & quid pertinacia. Et adduco Bald. post Iaco. Bu. in l. nemo. C. de sum. tri. ubi refert Ia. Bu. dixisse ibi, quidam professus contraxit matrimoniū publicè, debet puniri ut hæreticus: quia præsumitur in errore. Secus si occultè: quia uidetur esse in dolo, & nō punitur ut hæreticus. Dicit ibi Bald. hoc esse uerum, si pertinaciter stat in hæresi. Et adduco text. in l. ij. in uerb. pertinaciter. C. ubi quis de curi. uel cohorta. & ibi Bal. dicit in uerbo, sciant. q̀ si aliquis conuenitur coram incōpetenti iudice, debet uti clausula, Inquantum sitis iudex cōpetens, in uos cōsentio: quia non reputabitur contumax, nec pertinax. & adduco Barto. in l. iij. §. si tutor, qui repertoriū. ff. de suspe. tut. ubi dixit per illum text. iuncta gl. quòd ille dicitur pertinaciter resistere, qui iudici recipienti nō obedit, quod facit secundum eum, quòd ille potest condemnari tanquam hæreticus pertinax, qui inquisitori aliquid asserenti nō credit. Et adduco Abb. in c. qualiter. el j. de accu. ubi dicit, quòd iudex, & quælibet discreta persona, debet errorē suum cautè corrigere. quod est no. contra illos, qui uolentes pertinaciter defendere unū errorem, incidunt in infinita inconuenientia. nam talis non potest dici sapiens, sed potius pertinax.]

Pertinere intelligitur, scilicet principaliter, non secundariò. l. non solùm. §. quæritur. ff. de procur. & ibi Io. de Pra. facit l. qui liberis. §. hæc uerba. de uulg. & pupil.

Pertinere, restringitur ad causam præsentem, seu in libello contentam. arg. l. nec enim. in princip. de suspect. tut. & in l. ij. de iudi.

Pertinere dicitur ad me res, quę meo mandato, uel procuratoris facta est per aliū, si meā utilitatē cōtineat. Bart. in l. si quis ex argentarijs. §. pertinere. ff. de edendo. & ibi est causa.

Pertinere dicitur ad dominum, uel hæredem eius, non ad creditores, si uerba dicunt, is, ad quem ea res pertinet. l. non solùm. §. quæritur. & ibi. Bar. ff. de procur.

Pertinere, in libello positum sine alia certa limitatione, reddit libellum obscurum. Bald. in addi. Spe. de libell. concep. uer. uerbum.

Pertineat ad me, intelligitur, scilicet facta mihi restitutione per aduersarium. Bar. sing. l. etiam. C. de iure dotium.

Pertineat, est uerbum cōmune in substitutionibus. Bar. in l. j. in fi. col. uer. ulterius nō. ff. de dona. & in l. Seia. in fi. ff. de dona. causa mor. Sed Cy. Bar. & Bal. in l. j. in fi. C. de pactis inter emp. & uen. dicunt esse obliquum in substitutione, & directum in institutione. Sed Bar. in l. licet. C. de pact. & ibi Bal. dicit, quòd est directū, & in l. centurio. ff. de uulg. & pupil. & in pe. col. uer. secundò dubitatur. & in l. fideicommissa. §. si filio. de lega. iij. & in l. Lucius. §. filiam ex asse. de lega. ij. Item trahitur ad fideicommissum. d. §. si filio. per Bartol.

Pertinet, quid importet. in l. uerbum pertinere. de uer. signi. gl. in c. inter dilectos. de fide instru. quòd rei uendicationē. & in l. si quis intentione. ff. de iudi. & ibi Bar. in princi. Inno. in cap. cùm ecclesia Sutrina. de causa pos. & propriet. circa prin. in uer. idem si diceret. & in pra. Pap. in uer. spectat, & pertinet. & Flo. in l. j. §. j. ff. de ser. urb. præd. ubi dicit post Inno. ubi suprà, quòd si iunctum est uerbo, Consuetudo, importet petitorium: ut si dicitur, Pertinet ad me de consuetudine. de quo etiam per Bald. in addi Spe. in titu. de causa posses. & proprie. uersi. qui agit. Alex. consi. xlij. quarta parte dicit, quòd positum in libello importat petitorum, & possessorium, secundum Frede. de Sen. consi. cclxxxiij. Consilium latum, & cæte. & But. in cap. cùm ad sedem. tertia colum. de resti. spol. & Io. And. in Spe. de emp. & uen. §. sequi- † tur. uer. sed certè. in addi. dicunt simplices. † Et per do. Soci. in consi. viij. incip. Viso, & diligenter inspectis. uer. secundo principaliter. circa mediū, ij. parte, char. viij. & cōsi. xlvij. inci. In primo cōsultationis. circa mediū, ij. col. in d. parte, char. xcix. & cō. clj. incip. Mediū. ij. col. consideratis omnib. uer. præcessit. circa mediū. in d. parte, char. ccxxv. & per Feli. in rub. de rescrip. & in d. c. inter dilectos. & Fran. Aret. in l. cēturio. in ult. col. de uulg. & pup. & do. Pet. Phili. Corne. in con. lxxxviij. incip. Quia. in litera G. in iiij. parte.]

Pertinere, uerbum latè patet. in Spec. de lib. concep. §. xv. uer. quid si in fi. de causa posses. & propriet. in princip. uer. & aliæ sunt reales. & §. j. uer. hoc etiā. el primo. Do. Iason May. Institu. de act. §. item Romana. con. lxxxvij. quod latissimè patet.]

Pertinentiæ quæ dicantur. Inn. in ca. cùm ad sedem. de resti. spol. qui dicit, quòd ea, quæ petuntur tanquam accessoria. & in c. ubi. §. porrò. de elec. in vj.

Pertinentiarum appellatione uenit territorium. l. j. §. cùm urbem. ff. de offic. præfec. urb. Bald. in Marg. uer. Libellus. uer. xvj. non tamen possessiones. cap. cùm uenerabilis. de excep. d. ca. cū ad sedē. uide in c. ex literis. de iure pa. Item nec quæsita speciali iure ecclesiæ, quę petitur cum pertinentijs. Innocen. d. c. cùm ad sedem. circa prin. super gl. in uer. pertinentijs. qui dicit, Pertinentiarum nomine tantùm intelliguntur, quæ statuto, uel consuetudine, uel lege deputata sunt, ut accedant: ut patet in multis exemplis ibi per eū positis, & in seq. uer.

Pertinentiarum appellatione ueniunt omnia, quæ lege, uel statuto, uel consuetudine deputata sunt uenire, ut iurisdictio, dos decimæ. Inn. in d. c. cùm ad sedem. & in pra. Pap. in libello rei uendi. uer. cum pertinentijs.

Pertinentiarum appellatione an ueniāt molendina. Bald. in c. j. ij. col. de cap. qui cur. uen. concludit, quòd aut Imperator concessit solam iurisdictionem castri: & non ueniunt molendina. Aut concessit castrum cum pertinentijs suis, pertinentibus ad castrum: & tunc molendina ueniūt accessoriè, nisi essent molendina priuatarum personarum.

Pertinentia qualiter intelligatur, & quid de ea. in Spec. de relido. uer. illud autem notandum. & uer. sed quis rectè. & uer. quid si petatur ciuitas.

* Pertinentiarum appellatione ueniunt, piscationes, molendina, iurisdictio, alluuio, ibique nascentes arbores, in Principis præsertim donatione: l. si quando. C. de bon. uacant. lib. x. ubi Bart. Bald. in §. j. de capita. qui cur. uendid. in usib. feud. Paul. Cast. consi. lxiij. quod dici redditus. uol. j. Raph. Cuma. consi. clxij. Andr. Alciat. cō. clxx. con. clxxiij. nu. ij. Iason. Aemilius Maria Manolessus.

Perueniße quando quid ad aliquem dicatur. in l. ij. §. perueniße. ff. de hære. uel act. uend. & Card. in cle. j. §. cęterùm. de priuileg. quod etiam si non sit uersum.

* Per-

* Peruenire ad aliquem propriè non dicitur, quod statim restituere debet.l.ij.§.peruenisse.ff.de hære.uel act.uend.l.nomen.l.aliud est capere.ff.de uerb.signif.Corne. con. clxxvj. nu.xvij.uol.ij.Crau.cō.ccij.nu.xxv.uol.ij.Æmil.Mar.Man.

Perueniat, est uerbum commune in substitutionibus. Bart.in l.centurio.de uulg.& pupil.in penul. col.& in l.fide cōmissa.§.hęc uerba.ff.de lega.iij.in.l.hæreditatis.C.de hære.insti.per Bar.in l.precibus.in v.col.uer. quæro, quid si dixit.C.de impub.& Bald.in l.fin.in ulti.col. C.de sacrosan.eccle.ubi dicit uerum,nisi apponatur uerbū, Eo ipso,quia tunc est directum.sed in rubri.C. de impub. & † alijs substi.dicit esse obliquum. † Et per Francis.Aret.in dicta l.centurio.in ulti col.in princ.& do.Bartho.Soci.in con. ccxlix.incipiente,Materi. præsentis consultationis.uer.tertia responsio.circa medium,in secun.par.char.cxxxvj.

Perueniat,ubicunq; prolatum est,siue in contractibus, siue in ultimis uoluntatibus, semper intelligitur deductis expēsis. l.ij.§.peruenisse. ff. de hære. uel act. uen. & Bartol.in l. Mæuio. §.j. de leg. ij.Item intelligitur scilicet cum effectu. l. qui concubinam.§.ij.de leg.iij.l.ubi purè.in princip.ff.ad Treb. Item intelligitur in statuto,scilicet,si perueniant uniuersaliter,non particulariter.Bart.in l.si peculium. la picola. de pecu.leg. Item intelligitur, scilicet quando directò peruenit. Barto.in l.si ita.la j.de leg.iij.

† Perueniat,uerbū significat quod animi effectu.do. Bartho. Soci.in l.j.§.ueteres.num.xv.de acquiren.pos.]

Peruertere iudicium,& sensus humanos solet amor, odium,auaritia,timor,affectio dominij, familiaritatis,& affinitatis.in Spec.de requi.consi. uer. tu igitur.

Perusini tenentur iurare fidelitatem domino papæ,quando papa uadit Perusium. Bal. in c.j. qualiter uas. iura.de fide.

Perusinus,& de Perusio,idem est.Bart.& Alex.in l.j.ff. ad muni.& in rub.soluto matrimonio.

Pes quando pro mensura ponitur,est longitudo sedecim digitorum.glos.no.xvij.q.iiij.sicut el j.& Flo.in l.uiæ.ff.de ser.urb.præ.Bald.& doct.& Alexand.in l.j si quis cautioni† bus.& in l.iij. de uer. signi. † Et Iason May. Instit. de act. §. rursus.num.lxvij.]

Pedes quinque faciunt passum.l.iij. ff. de uerb.sig. & in d.glos. Sed Bart. in d.l.iij dicit consuetudinem regionis attendi. & † Ale.in d.l.iij. † Et Ias.May.Insti. de actio.§.rursus.nu.lxvij.]

Pes an ueniat appellatione membri. s̄.uer. Membrum. uersic. ij.in fine.

Pedanei iudicis materiam supple s̄.uerbo,Iudex inferior,seu pedaneus.per totum.

Pestis interrumpit præscriptionem.Bart.in l.naturaliter.in penult.col.de usucap.& infrà,uer.Præscriptio interrumpitur.in uersicu.j. in j. col. circa medium. ibi : item per guerram,&c.

† Pestis facit expelli morbosum.s̄.uer.Morbus. uer. v. † Benedic.in repet.c.Raynutius.fo.10.colu.ij.de testa.

Pestis tempore an currant fatalia.sup.uer. Appellationis fatalia.uer.viij.quòd sic.sed instantia currit,datur tamen restitutio.Maria.Soc.in c.pe.uersi.circa.xxiiij.de iudi.

Pestifer locus non est tutus.l.recusare. §. fi.aliàs est l. de ætate. & ibi Barto.ad Treb. & in l.de pupillo. §. si quis riuos. de oper.noui nun.gloss.ordi.xxiij.dist.communis causa.gloss.in uersi.morari.in cap.ad supplicationem.de renun.Bald.in c. ex parte , de appel. & suprà , uer. Citatio ad locum inhonestum.uersi.penul.& in uer. Citatus.uersi.cxxxviij.lxxiiij.di. quorundam.gloss.in c.si uerò.de iureiur.Sali.in l. cùm à matribus.qui pe.tut.doc.in c.fin.de cle.non residen.& Bald.in l.ij.§.quod diximus. ff.si quis cau. Quod intellige procedere, quando propter pestem magistratus communiter in ciuitate ius non redderet, & feriæ essent introductæ,secundum docto, in ca. cùm dilecti.de dolo & contu. ubi per Panor.in vij.colu.uer.& facit ad prædicta.

Pestis non excusat citatum,stante statuto , quòd reddatur ius in loco pestifero,secundum Ant.de But.in c.cùm dilecti.de dolo & contu. uel si ius ibi reddatur communiter. Io. And. ibi,& doc.secundum Ale.in l.ij.si quis cautionibus.

Pestis est iusta causa recedendi de domo conducta. Phil. in ca. ex parte.de appel.dixi in tractatu Gabel.ij.parte, s̄.Inquilinus.uer.xx.& sup.in uer.Pensio.uer.xxxvij.& Alex. in l. inquilino.de dam.infec.in addi.

Pestem Autarij populi fugerunt longè per uiginti tres dietas, & Celtæ usque ad montes Pyrenæos , secundum Appianū Alexandrinum in vj.li.de Bellis ciuilibus,in j.charta.

Pestis tempore contractus cum unu notario tantū, ualet quāuis statutum requirat duos notarios regulariter. Ang.in authen.de non alie.§.quod autem.adde j̄. Testamentum qualiter.uersi.vij.post medium.Item sufficit nominatus, nō matriculatus: licet statutum requirat esse matriculatum nominatum de testamento rogatum.Ang.in l.uacantia. C. de bo.uac.li.x.in §.fisci patrono.uer.item patet ex prædictis. & Alex.in l.fi.C.de testa.& in l.j.ult.col.de li. & posthu.Ange.in l.conficiuntur.§.codicilli.de iure codicillorum.

Petere ad realem actionem pertinet.l.actio in personam. ff.de acti.& oblig.Bartol.in l.sed si.§.j. ff.de rebus eorum.

Petere prolatum ab homine, intelligitur scilicet lite contestata,sed nō prolatum ab homine intelligitur per sententiam. Bal.in l.si quis in princip.in ult.col.in uer.ulterius no. ad finem.C.de inofficioso testamento.

Petere incoloratè quid sit.Innoc.in c.cùm ex literis.de restitu. in integ.in ij.col.magna.in gl.super uer.principali. & Bal. in Mar.uerb.Petitio.uer.vj.

Petere si refertur ad eum, qui ex petitione debet aliquid acquirere,sufficit sola monitio extra iudicium.l. Titia hæredi. de condi.& demon.Si uerò refertur ad eum,qui debet obligari requiritur litis contestatio. l.amplius. rem ra. hab. secundum Ang.in repertorio,uer.uerbum.uide Bart.in l.licet. in fin.ut legat.nom.cau.& Bal.omnino in auth.habita.ult.col. C.ne fil. pro pa.& per Alex. in l. si decē cùm petiero. de uer. obli. & per Bal. in l.j. C. de lit. contest. ubi ponit quomodo accipiatur hoc uerbum , Petere in statuto. & per Alex. post Bar.in l.amplius.rem ra.hab.

Petere amoueri institutum quis possit. Inn.in c. quia. de concess.præben.circa pri.ubi concludit, quòd ille ad quem pertinet institutio.per c. dilecto.de præben.Item patronus. ca. ex literis.de iure patro. & alij , de quibus ibi latius per eum.

Petierit, intelligitur scilicet cum effectu : & sic denotat actus perfectionem.Barto.in l.ij. ij. colu. uer. nota, quod dicit. ff. qui.pe.tut.

Peto,operatur conclusionem libelli in ciuilibus,sicut uerbum Accuso,in criminalibus.Bal.in l.edita.xvij.col.C.de edēdo.

Petiisse in ius quis dicatur, uide in l.qui cùm maior. §. accusasse.de bon.li.& in l.in seruitute.§.petijsse.eo.tit. Bal.in auth. habita.ne fi.pro pa.in pe.col.in uersi.sequitur.uer. qui uerò. ubi facit multa membra.& in l.si quis in suo. in prin.in uers. ulterius nota puniri. C.de inoffi. testa. quòd is, qui ad effectum petitionē produxit.Bar.in l.amplius.rem ra. hab. & s̄. & plenius per Alex.con.lj.in fin.in iiij.parte,ubi dicit, q̄ statutum puniēs petentem, intelligitur de eo, qui ad effectum perduxit petitionē , adeò quòd etiāsi prosequatur, & ad sententiam sit peruentum , à qua sit appellatum , pendente appellatione,adhuc pœna non esset commissa,quia petitio nō diceretur ad finem perducta:ut per Bal.in l.aliam.C.de his, qui.ut indig.Adde Bar.in l.si quis id,quod.§.j.de iur.om.iu. Adde Alex. in l.si decem cùm petiero. de uer.obli. & in d. l. amplius.& per Bal.in l.j.C.de lit.conte.& in l.ab eo. C.quo modo,& quando iudex. Quod uerum petere positū in preparatorijs,uel in monitorijs,non requiritur litis cōtestatio: ut si promitto, ubicunq; fuerit petitum, secundum Alex. in in d.l.amplius. qui etiam dicit secundum Bal.in l.fi. ult.col. C.de bo.auth.iudi.pos.quòd uerbum Petere,ordinatum ad interlocutoriam,intelligitur per libellum:sed si ad diffinitiuam,intelligitur per litis contestationem.

10 Peti plus dicitur quatuor modis.c.j.de plus peti. §.plus. Institu.de actionibus.

Petens plus quā pœna puniatur.in Sp.de acto. uer. item quod plus.& Inst.de act.§.plus. & in Spe. de plus peti. per totum.

Peti quid potest ex pluribus causis.in Spe. de act.seu peti. §. j. uer.porrò.

Petens terminū ad soluendū, uidetur renunciare appellationi interpositę.l.pe.& ibi doc.C.de re iud.Inn.& doc.in c. quod ad consultationē. de re iud.circa prin.in gl.in uer pręcipiēs.

Petens quod habet, dolo facit. Inst. de legatis. §. si res. Bal. in l. iubemus. C. ad Trebel. in Spe. in ti. de dote post diuor. resti. §. formatis. uer. illud etiam.

Petens malè sibi imputet. l. quidam. de in rem uerso. Bald. in l. j. C. ut in possess. lega. in Spe. de pri. & secun. decre. §. ij. uersi. quid si hæc.

Petens, quòd est restituturus alteri, non repellitur exceptione doli. l. si socer. §. Lucius. & ibi Bart. in ij. col. ff. sol. mat. sed frustrà: ut j. eod. uer. xxix.

Petens rem uidetur totam petere, & non partem. l. si in rem. la j. & ibi Bart. ff. de rei uen. & in Spe. de libel. concep. §. iuxta. uer. item debet. & seq. j. uer. Res. el. j. uer. ix.

Petens mutuū, quid debeat probare. s. uer. Mutuum. uer. xxxj. quod probet numerationem: quomodo autem probetur mutuum, uide ibi in uer. xxij.

Petens copiam libelli, non consentit in iudicem. s. uer. Copia. uer. xxxvij.

Petens absolutionem an uideatur fateri se excommunicatum. in Spe. de proba. in §. uidendum restat. uersic. sed nunquid probatur. quòd non.

Petens domum an uideatur etiam petere eius seruitutem. glo. & Bar. in l. rei appellatione. de uer. signi. quòd non: secus, si ageret actione personali.

Petens duas partes rei, uidetur petere duas de duodecim. j. uer. Res. el j. uer. viij. & s. uer. Pars. uersi. vij.

Petere dicitur etiam qui excipit de compensatione. Bart. in l. amplius. in fi. ff. rem ra. hab.

† Petere dicitur etiam, qui petit extra ordinem. do. Pet. Phil. Cor. in consi. clxxvij. incip. In hac. in litera P. iiij. parte.]

Petens rem an uideatur renunciare pœnæ, in l. commissoriæ. C. de pac. inter emp. & uen.

Petens plus, si moritur lite pendente, nō tenetur hæres ad pœnam. ut s. Pœna transit.

Petere plus debito dicitur etiam, qui petit totaliter indebitū. j. uer. Potestas syndicatur. uer. vij.

Petere an intelligatur etiam extra iudicium. s. uerb. Debitor soluens. uer. lj.

Petens debitum solutum quomodo puniatur. s. Creditor agens. uer. vij. quod crimine stellionatus.

Petens hæreditatem debet dicere, an sit hæres ex testamento, uel ab intestato. Bal. in l. ij. C. de succes. edi. Item debet probare se hæredem esse, & adiuisse. Bal. in l. fin. C. qui admitti. & s. uer. Hæreditatis petitio. uersi. iiij.

Petens uidetur petere omni meliori modo, quo potest. Inn. in c. cū ecclesia. de causa pos. & propri. in j. col. Bal. in Marg. uer. Petitio. uer. vij.

Petens ius in ecclesia debet exprimere tale ius, & ex tali causa. Bald. ubi s. uer. viij. post Inn. in c. ad audientiam. de præscriptionibus.

Petens uidetur totum ius suū deduxisse in petitione generali. Spe. de arbi. §. vj. uer. sed pone. & s. uer. Agens. uer. xl. & Bar. in l. fi. C. de ann. excep. c. abbate sanè. de re iudicata. li. vj.

Petere quod competit iure communi, superfluum est, & repellitur exceptione, quod petis, intus habes. in Specu. de pri. & sec. decre. §. v. uer. hoc quoque.

Petens rem tradi, uel opus fieri, an possit postea petere interesse. in Spe. de fruc. & interes. §. vj. uer. hoc etiam. quòd sic.

Petēs quod est restituturus, frustrà petit. in Spec. de loca. §. vj. uer. lxvj. circa medium.

Petentis materiam supple s. uerb. Agens. & uer. Creditor agit, per totum.

Petitio facta per unum, an interrumpat præscriptionem, quo ad alios. Bart. in l. ex duobus. la ij. in iij. q. ff. de duo. re. quòd sic.

Petitio debet admitti, dum tamen sit tolerabilis. Inn. in c. j. circa fi. de lit. contesta.

Petitio causæ quomodo fiat. s. uer. Libellus. circa for. uersi. cj.

Petitione facta coram diuersis iudicibus, reus petit se remitti ad primum iudicem. Inn. in c. cùm M. de consti. in ul. col. ad fi. uer. sed certè.

Petitio suppletur per sententiam, & sententia per petitionem. Bal. in Mar. uer. petitio.

Petitiones tot sunt, quot articuli continentur in ea. Bald. in l. j. in ult. col. C. de fideicom. l. scire. §. j. ff. de uer. oblig. in Spe. de expen. §. v. uer. item quæritur.

Petitio uerbalis scribenda in actis sufficit in causis, in quibus per simplicem querelam procedi potest. Bald. in l. j. C. ut in pos. leg. Item in causis summarijs. cle. sæpe. in prin. & §. j. & ibi Car. de uer. sig. quòd petitio uerbalis in causa summaria debet in actis redigi & scribi. ut ibi. & in xj. nota. & in ult. q. ubi etiam dicit idem in exceptione uerbali opposita. Item,

Petitio qualis qualis requiritur in causis summarijs. Bald. in l. ab executione. iij. col. C. de exec. rei iud. & Alex. in cons. 50. iij. col. & Ant. de But. in c. j. uer. xj. casus. de libel. obla.

Petitio, etiam infructuosa, est punibilis, quādo petenti aliqua pœna imponitur. l. j. & ibi Barto. in ij. not. C. de peti. bono. subla. li. x.

Petitio an sit pertinens, uel impertinens, debet summatim cognosci per iudicem. Bart. in l. si defensor. §. illud quæritur. de interro. act.

Petitio subiectionis est generalis, & tenet, etiam sine specificatione capitulorum. Inn. in c. cùm inter. circa prin. in glos. in uer. subiectione. de re iudi. Bar. ubi s. uer. ix.

Petitio generalis admittit etiam sententiam generalem, secundum Abb. in cap. licet causam. de probat. & Bald. ubi s. uersic. fin.

Petitiones mutuæ simul terminantur. l. j. & ibi Bart. C. rerum amotarum.

Petitio quartæ parochialis quomodo fiat. j. uer. Quarta parochialis. uer. xiij. & uer. Quarta episcopalis. uersi. xvj.

Petitio & libellus, differunt. sup. uer. Libellus. el j. uersi. xxiij.

Petitio partis debiti non arguit petitionem debiti inter debitores. Bart. & docto. in l. inter eos. §. j. de fideiuss. & in l. si creditores. C. de pac. & in l. si ex toto. §. j. de leg. j. l. fi. in princ. & ibi Alex. si cert. pe. Quod uerum, secundum glo. sing. in d. l. inter eos. & Alex. ubi s. vij. col. si petitio est facta pro partibus disparibus. Ang. in d. l. inter eos. & Bald. & Ang. & Sal. in d. l. si creditores. & Io. de Imo. in l. ij. de uerb. oblig.

Petitio generalis potest declarari in articulis, & probationibus, substantia non mutata. in Spe. de teste. §. v. uer. sciendum. post medium. & uersi. hoc etiam not.

Petitio an & quando debeat cōtinere specificationem. in Spe. de acti. seu petit. §. ij. per totum.

Petitio an debeat continere causam. &

Petitio si contineat factum, pro quo multæ actiones competant. uide in Spe. d. §. ij.

Petitio si non est in mora, deficit. in Spe. de contu. §. fi. uer. sed nunquid minor. circa medium. l. nulli. ff. de reg. iur.

Petitio summaria ponitur in Spec. de lib. concep. §. x. uer. sed si petitur. uidelicet quando petitur caueri de legato, uel fideicommisso restituendo. Idem si petuntur alimenta, ut ibi per eum, uersi. quid si petuntur.

Petitionis materiam supple s. uer. Libellus. per totum.

Petitio hæreditatis debet proponi in foro, ubi hæres habet domicilium. l. j. & ibi. Bart. C. ubi de hære. agi opor. & ibi uide Bal.

Petitio hæreditatis mota excluditur per titulum superuenientem possessori, lite pendente, si superuenit ab eo, qui excluderet agentem. Bar. in l. cogi. in fi. C. de peti. hære. Bal. in l. ij. eo. tit. dicit titulum quæsitum post litem motam impedire petitionem hæreditatis, sed haberi pro non titulo.

Petitio hæreditatis, datur etiam pro una re tantùm. in Spe. de tutore. §. fi. uer. quid si quasi. Item institutio in re certa, sentit Bar. in l. edita. ij. col. uer. contra hoc oppo. de eden.

Petitio hæreditatis non datur contra titulo possidentem, si titulus est ab eo, qui conuenire non posset petitione hæreditatis. Pau. de Cast. con. vj. & de hoc nunquid petitio hæreditatis datur contra possidentem, uide Bart. in l. hæreditatis. C. de peti. hære. quòd non. & ibi assignat rationem post gl.

Petitio hæreditaria cum rei uendicatione concurrit. Paul. in d. consi. Addo Bald. in l. ij. ij. colum. uersi. iuxta hanc legem quæritur. C. de peti. hære. sed inter se differunt. in Specu. de coniu. §. iij. uer. quid si.

Petitio hæreditaria datur contra titulo erroneó possidentem. Bar. in l. Iulianus. in princ. ff. ex quib. cau. ma. gl. & Bart. in l. j. in prin. in primo no. ff. quorum bono. & an contra possidentem titulo putatiuo nullo. Alex. consi. lxxv. ij. parte.

Petitione hæreditaria agens non tenetur probare rem fuisse defun-

defuncti.Bart.in auth.contrà rogatus.C.ad Trebel. & Pau. de Cast.con.vj.& consi.xciiij.

Petitio hæreditaria non tollitur spacio longi temporis. Bald. in l.licet.j.col.C.de iure deliberan. sed durat triginta annis. l.fi.& ibi Bal.in xj.opp.C.de edi.diui Adria.tol.& l.hæreditatis.& ibi Bart.C.de peti.hære.& Alex.in l.j.C. quãdo non pe.partes.

Petitio hæreditaria datur in omnibus bonis, quæ per defunctum detinebantur.l.item uidendum.§.fi.& l.seq. in prin. ibi Bart.ff.de peti.hære.

10 Petitio hæreditatis datur ei, qui nunquam possedit hæreditatem,non ei,qui quandoque possedit. Azo,gl.& Bar.in l. ij.ff.de fideicom.hære.peti.& Paul.de Cast.consil.xciiij. sed non datur ante aditam hæreditatem.per Phil.Cor.in consi. statutum sic disponit, si quis autem,&c.

* Petitio hæreditatis non competit ei, qui ante bonorum hæreditatis est possesionem adeptus.§.adipiscendæ.uer.ideo autem.Insti.de interd.gl.magna in c.j.de confes.in vj.glo.& Bar.in l.ij.ff.de fideicom.hær.petitio.Ale.con.clxxxiij.con. clxxxv.uol.v.ias.con.cxij.nu.vj.uol.iiij.Aemil.Mar.Manol.

Petitio hæreditatis non datur contra possessorẽ ex titulo quæsito uiuo testatore.Bal.sing. in l.fi.xj. opp. C. de edi.diui Adri.& ix.opp.& ibi Pau.de Cast.in fi.& in suo consi.vj.

Petitio hæreditatis si intentetur, & reus non posideat, sed actor probet se hæredem,iudex debet reum absoluere,& pronunciare actorem hæredem.glo.in l.si à te. §.j.in iij.lectura. ff.de excep.rei.iud.& Bal.in l.licet. de peti.hære.contra Rapha.Fulg.in l.j.ff.de eden.secundum Alex.ibi.

† Petens hæreditatem,uel restitutionem talium rerum, quia hæres,uel quia dominus,tacitè uidetur petere pronunciari se hæredem, uel dominum.uide Felin.in c. significantibus. viij.col.in uer.demùm tene menti.de lib.obl..]

Petitio hęreditatis qualem petitionem requirat pro fructibus. Bal.in l.j.C.de peti.hære.

Petitio hæreditatis an excludatur per titulum diuisionis. Bal. in l.Pomponius.ff.de rei uen. & quod no.in l.j. C. communia utri.iudi.

Petitio hæreditatis,& Publiciana,quomodo detur contra possessorem. Alex.consi.xc.ij.parte.

Petitio hæreditaria non datur contra non possessorem.l.regulariter.de pe. hære.nisi dolo desierit posidere.l. nec ulla. §. is autẽ.de peti.hæ.Item nisi obtulerit se liti.l.apud. §. non solum.& l.qui se liti.de peti hær. Item nisi per dolum noluerit possessionem acquirere, sicut si per dolum desierit posidere. & contra eum tanquam contra possessorem iuratur in litem.l.sed si lege.§.perinde.& ibi Bart.de pet.hær. Sed Bart. in l.sin autẽ.§.ij.ff.de rei uendi.dicit, quòd datur utilis petitio hæreditaria.

Petitio hæreditaria non datur contra donatarium,qui mortuo donatore statim ingressus est possessionem rei. Bart. in l. etiam.§.si quis sciens.de peti.hære.

Petitio hæreditatis non datur contra posidentem alieno nomine.l.apud Marcellum.§.si quis absentis.& ibi Bart. de peti.hæredi.

Petitio hæreditaria datur contra quondam possessorem, qui dolo desijt posidere, nisi possessor offerat se liti: sed possessor nõ liberatur,licet dolosus satisfaciat. l.apud Marcellum. §.fi.& ibi Bar.de peti.hære.

20 Petitio hæreditaria impeditur per accusationem testamenti de falso.l.diuus. §.diuus.& ibi Bart.de peti.hære. sed non impeditur possessorium.Barto.ibi per l.fin.C.de edicto diui Adria.tollen.

Petitio hæreditatis est mista actio, scilicet in rem, & in personam.l.siue bonæ.in prin. & ibi Bart. ff. de peti. hære. Addo gl.& Bar.in l.hæreditatis.C.de pet.hære.& ibi Bal. in ij. no. & in l.ij.in ij.col.eo.tit.

Petitio hæreditaria datur etiam ementi hæreditatem à fisco. l. ei,qui.in prin.& ibi Bart.eo.tit.

Petitio hæreditatis datur contra extraneum posidentem pro indiuiso cũ cohærede,non aũt contra cohæredem.l.j. §.si ego.ff.si pars hæ.pe.uidelicet ad partem extranei: ut ibi.

Petitio hæreditatis non datur contra titulo posidentem, nisi titulus superueniens possessori habuerit causam ab eo, in quẽ antè possessor hæreditatis alienauerit. Casus sin. in l. si rem,& preciũ.ff.de peti.hære. Contrarium no. per Cy. in l. apud antiquos.ul.q. C.de furtis.secũdum Lud. Pon.in sing. uer.tu scias,quòd regulariter. Ratio, quare non datur cõtra titulo posidentem, est, quia si ipse nititur ex titulo solo, & posidens nititur ex titulo & possesione, meritò nõ potest conueniri petitione hæreditatis. Bart.in l. pro hęrede. de peti.hære.doc.in l.hæreditatis.ubi per Bart.in l.cogi.C.eo.tit. & Paul.de Cast.consi.vj.

Petitio hæreditatis non datur contra titulo posidẽtem etiam mala fide.l.etiam.§.si quis sciens.& ibi Bar.eo.ti. ubi uide alios casus,in quibus datur contra titulo posidentem.

Petitio sine effectu non remouet à querela inofficiosi. l. nihil. §.si cùm filius.& ibi Bar.ff.de inoffi.test.

Petitio hæreditatis non uidetur proposita,quãdo agitur querela inofficiosi testamenti.gl.& Bart. in l. qui de inofficioso. ff.de inoffi.testa.

Petitio hæreditatis comprehendit etiam res cœptas posideri per reum post libellum porrectum, & sic etiam non specificatas in libello, siue actor solum contendat se hæredem, sicut reus econtrà, siue reus simpliciter dicat se posidere pro possessore, secundum doc.contra Sali. qui hoc ultimum negauit,secundum Alex.in l.j.ff.de eden.ubi refert Sali. in l.edita.C.eod.tit.

Petitio hęreditatis,& querela, simul proponi possunt cõditionaliter, quando scilicet una querela est præparatoria ad aliam.gl.& Bar.in d.l.qui de inofficioso.& Bald. in l.si defunctus.in fi. C.de suis,& legi.qui dicit nulliter agi, nisi præcedat querela. Vide ibi omnino: & per Bald. in l. ij. in ultima col.in uer.quid ergo dicemus. C.de peti.hære. Cyn. in l. ordinarij.C.de rei uen. Addo Bart.in l.non ab re. C. unde ui.& notatur per Bal.in l.si quis in suo.in fi.prin.C. de inoffic.testa.latè per Ludo.in l.ij.§.itẽ si in facto.ff.de uerb.obli.Limita,ut per Bald.in l.edita.in repeti. Paduana. in xxxj. col. in uer.dubitatur.C.de eden.Addo no.per Bal.in l.quo tempore.in pe.col.uer.secundò quæro. C.de resti.mil.

Petitio hęreditatis non habet executionẽ paratã ex sententia lata super querela,sed nouo iudicio opus est. Bart.post gl.in l. qui de inofficioso. ff.de inoffi. testamen.uer.quæro,utrum.

Petitionis hæreditatis materiam supple s̃.uer. Hæreditatis petitio,per totum.& j̃.Possessor hæreditatis.per totum.

Petitorium, & possessorium ueniunt in rescripto, quando dicitur, quòd talis fecit sibi iniuriam in tali re ad ipsum pertinente. Bal.in l.pe.in ij. col.uer. quæro quid in rescripto. C. si à non com.iud. Inn.in c. episcopi. de reb.eccl.non ali. Arch.xi j.dist.si quisquam.c j.& ij.de causa pos.& proprietat. Car.in cle.j.uersi.sextò no.eod.tit.

Petitorio suspenso potest ad illud rediri, omissa appellatione à sententia super possessorio lata cum negocio principali, non aliter.Rot.in deci.cxxxiiij.intentato.in nouis.

† Petitorium utriusque partis quamuis in beneficialibus possit suspendi, non tamẽ in causis prophanis. do. de Rota decis.cclix.in nouis.]

† Petitorium suspendens utriusq; partis, potest in utroq; procedere, non obstante protestatione actui cõtraria. Ita do.de Rota per nota.in c.cũ M.de constit.& decisio.ccl.in nouis.]

† Petitorium suspendenti in secunda instantia non obstant producta in prima instantia, per quæ de non iure suo constare uidetur.Ita in Rota.decis.cccxciij.in nouis.]

Petitorium dicitur iudicium Publicianæ. j̃. uerb. Publiciana. uersicul.j.

Petitorio agere est cõsultius,quàm possessorio. l.si is, qui. la ij. & ibi Bart.de rei uen.

† Petitoriũ,& possessoriũ retinendæ,an posint simul cumulari,maximè in corporalib.uide Bal.in con.clx.in iij.parte.]

† Petitorium conuenit cum omni possessorio.Bald.in consil. lxvij.in iij.parte.]

Petitorium & possessorium an simul cumulentur.Bar. in l.naturaliter.§.nihil commune.uer.his igitur explicatis.ubi do, Alex.ff.de acq.po.& per doc.in c.pastoralis.de causa pos. & proprie.& Rot.in deci.vj.& sup.uer. Libellus in interdictis, per totum.Bart.in l.incerti. C.de interdi.& in l.si de ui.de iudi.Paul.de Cast.con.cclvij. incipiente, In causa, quæ uertitur.quòd non.

Petitorium & possessorium an eadem sententia terminentur. Bart.in

Bart. in d. §. nihil commune. iiij. q. ubi distinguit inter ius canonicum, & ciuile. & ibi Alex.

Petitorium suspendens cum protestatione, quod nõ intendit ab eo recedere, nisi exprimat dando postea libellum super utroq;, uidetur à suspensione recedere. Rota in deci. ccliij. si suspendens. in nouis.

Petitorium utriusq; partis licet suspendi possit in beneficialibus, non tamen in prophanis. Rota in deci. cclxiij. si rector.

Petitorium pluries in causa beneficiali suspendi potest. Rot. in deci. ccclxxxv. fuit dubitatum.

20 Petitorio agens an uideatur renunciare possessorio. glos. & Bart. in d. §. nihil commune. uer. quæro pro declaratione. in v. colum. ubi concludit. Aut sciebat se possidere: & tunc uidetur renunciare possessorio: secus, si ignorabat. Quod tamen limita ut ibi per eum, in uer. prædicta uera. Pro hac distinctione uide no. per Bart. in l. & an eadem. §. fin. ad fi. ff. de excep. rei iud.

Petitorium & possessorium electione tolluntur. l. fi. C. de codicil. Bar. in l. incerti. C. de interdi.

Petitorium & possessorium si simul cumulentur, potest iudex diuidere libellum, & de utroq; pronunciare, si sibi constiterit. Inno. in c. suborta. de re iudic. in gl. in uer. decernimus. & Bald. in Mar. uer. Possessorium. & potest sententia prius ferri super possessorio, de quo prius constet. d. c. suborta. & sic in ordine pronunciandi præmittatur possessorium: ut ibi per Inno. tenet Innocen. in c. cùm dilectus de causa pos. & propri. sed in exequendo sententiam præfertur petitorium. Bald. ubi s. Sed an absolutoria lata in uno pariat exceptionem rei iudicatę in altero. gl. in uer. proprietatis. quòd non: imò poterit aduc intentare petitorium respectu dominij. & Bart. in d. l. incerti. ad fin. & l. & an eadem. §. fi. ff. de except. rei iudi. & per Innoc. in d. c. cùm dilectus.

Petitorium in causa appellationis prophana nõ potest suspendi per appellantem uel appellatũ: secus, in causa beneficiali. Rota in deci. ccxc. in causa. in nouis.

Petitorium suspendenti in secunda instantia non obstant producta in j. instantia, per quæ de non iure suo constet. Rot. in deci. cccxcvj. si A. conferatur.

Petitorio agens potest producere testes super eisdem, uel directo contrarijs, non obstante publicatione processus. Rot. ccccxlij. fuit dubitatum. in nouis.

Petitorium super beneficio potest inuentari. cle. j. & ibi Car. in iij. opp. de causa pos. & proprie.

Petitorij ad possessorium transitus an sit permissus. Card. in d. clem. vj. oppo. quòd sic: & potest etiam post publicatũ processum. Car. ibi. in xiij. q. sed econtrà, ibi. in fi. q. post glos. & per Bar. in d. §. nihil commune. & ibi Alex.

† Petitorium, & possessorium, & quãdo, & per quæ uerba intentantur, uide do. Barth. Soc. in con. cclxvij. incip. In causa. in prin. ibi. & in primis, cum uersi. seq. in ij. parte.]

Petitorij & possessorij sententię æquiparantur ad effectum sequestri. not. Card. in cle. j. uersi. not. de seq. pos. & fruc.

Possessorium prius ortum non excluditur per notorietatem dominij. Car. in d. cle. j. xvj. q. in op.

20 Petitorium an possit suspendi. Card. in d. clem. xlij. oppo.

Petitorium, & possessorium si cumulentur per delegatum contra formam rescripti, processus non tenet. infrà, uer. Processus. uer. lxj.

Petitorium non competit possessori, nisi in matrimonialibus. Car. ubi s. viij. q.

Petitorij ad possessorium si fiat transitus, non condemnatur in expensis. Car. ubi s. q. xv. & melius per Alex. post Bart. in l. prædicta. §. nihil commune. v. char. de acqui. pos.

Petitorio succumbens an agat possessorio. Car. ubi s. q. xvj.

Petitorij sententia an præiudicet possessori. in d. q. xvj. & per Alexan. & doc. post Barto. in d. §. nihil commune.

Petitorio agens an cogatur agere possessorio. gl. in uer. orta. in d. l. incerti. C. de interdi. quòd non.

Petitorij materiam supple infrà, uer. Possessorium. & uer. Processus. per totum. & per Alexand. in consil. lxxvj. ij. parte. in consi. cx. j. part.

† Phlebotomia permissa est etiam monachis ad salutem. c. cùm ad monasterium. de statu monach.]

Phlebotomia die xiij. Februarij facit quem non posse illo anno mori ex febre. Io. And. post Vincen. in d. c. cùm monasterium. secundum Abb. ibi, qui refert post Ant. de But. quòd Io. An. sic seruabat ex reuelatione angeli. Sed non est consulendum non indigenti, cùm uitam minuat.]

† Phlebotomauit angelus equitem dormientem propter uitium linguæ, ut posset predicare. xxj. q. j. §. hoc idem. & Car. in cle. j. de magistr.]

† Phlebotomia non fiat in palato ex causa infirmitatis. sup. Barb. uer. fi. & j. Statutum de maleficijs. uersi. cxxxvj.]

† Petrus accepit à domino nostro Iesu Christo exercitiũ potestatis per traditionem clauium, quæ non erant militares, sed spirituales, secundum Compost. in c. translato. de consti.]

† Et nomen suum accepit à Petra Christo. §. decretis. ante fi. xxj. distin.]

Petrus habet potestatem à Deo spiritualem per uerba, Petre, si diligis me, pasce oues meas. c. significasti. de elec. gl. in cap. translato. de constit. Vel per uerba, Ite, & docete, &c. secundum d. gl. per c. proprie. de conse. di. iiij. Vel per uerba, Tu es Petrus, &c. dabo tibi claues, &c. quodcunq; ligaueris super terram, &c. xxj. dist. in no. cum si. dixi plenius in tract. de epis. in prælud. in prin.

Pia causa habet fauorem specialem, ut actio ex testamento stricti iuris assumat naturam bonæ fidei, & quòd debitor reipsa constituatur in mora, etiam non interpellatus. gl. Instit. de actio. §. item mista. in glos. in uer. iudicium. Bal. in auth. hoc amplius. iij. col. C. de fideic. uer. hoc uerum, nisi in his. Ludo. in fin. uer. Pia causa.

† Adde, quòd omne relictũ pro anima dicitur ad pias causas. no. gl. & Bar. in l. si quis Titio. ff. de leg. ij. Abb. in rubr. de testi. & in c. requisisti. in prin. eo. tit. & in c. relatum. el j. eod. ti. & uide Bal. in l. j. C. de sac. san. eccles. ubi concludit, quòd relictum factum cõsanguineo pauperi dicitur ad pias causas. Secus, si cõsanguineo diuiti, licet dicat, quòd pro anima sua fecit. Ex quo infertur, quòd relictum factum consanguineo religioso, si amore Dei fit, dicitur ad pias causas: ut no. in c. j. de testa. li. vj. & Bal. in d. l. j. Abb. in d. rubr. de testa.

* Piæ causæ filij nõ in legitima tantùm, sed in uniuersa etiam hæreditate præferendi sunt, cùm hæreditas à legitima non possit seiungi. l. j. l. ij. ff. de acq. hær. Bar. in l. gerit. ff. eo. Iason in l. j. q. vj. ff. de uulg. Abb. in c. Rainutius. de testamen. Alex. con. lxxv. uol. j. Archi. consi. clx. Alciat. con. dcxxxiij. nu. iiij. Aemilius Maria Manolessus.

Pia causa, & filius, æquiparantur. c. in præsentia. de proba. Alexan. con. lxxxvj. iiij. parte, & sup. arg.

Pietatis causa quandoque dicitur fieri expensa. glo. ult. in l. ex duobus. §. j. de ne. ge. dicit, quòd ex qualitate personarũ, & expensarum. & addo aliam glos. in l. utrum. ff. de do. inter uirum & uxo.

Pietatis causa si quis alatur, non repetuntur alimenta. l. ex duobus. §. fin. de neg. gest. ubi loquitur de auunculo alente filium sororis.

† Piæ causæ fauore debetur melius in legatis ad pias causas generaliter factis. Pro hoc tex. no. & ibi Bart. in l. Titia. in §. Seia. ff. de auro & arg. leg. Ex quo decidit ibi Bart. quòd si testator legat ecclesiæ calicem, intelligitur de argento: & si planetam, intelligitur de serico. Abb. in c. indicante. in ij. col. de testa. ibi Ioan. de Imo. in viij. col. in uersi. quintò quærit. post Pe. de Ancha. & uide eundem Abb. in c. ex parte. de censi. di xi s. in uerbo, Calix.

Pia causa dicitur, causa dotis. l. cum his. §. si mulier. & ibi Bald. de condi. inde. & Bal. in repe. l. j. col. xvj. C. de sa. san. ecc. & Bart. in l. si ego. in prin. & §. j. ff. de iure do. & Alex. in l. si cùm dotem. §. eo autem. solu. mat. & in l. si constante. v. char. eod. tit. Barto. in l. ij. de dona. Bal. in l. mandatum. iiij. col. C. mandati. & l. sicut. de actio. & ob. Lud. in auth. similiter. iij. col. ad legem Falcid.

Pia causa dicitur omnis actus uergens principaliter in salutem animæ. s. uerb. Legatum pium. uersic. j.

Pietas filij debet esse æqualis patri, & matri. l. furiosæ. ff. de curfurio.

Pietatis officium non debet esse uenale. Bald. in l. sancimus. C. de infan. expo.

* Piã causam ex pręsumpta mente testatoris nõ excludit substitutum,

nota: bonorum piorum ... inalienatione bonorum ecclesiae v. Eueraerdum loco 32. ab ecclesia ad pia loca. Et optime Porcum lib. 5. regularum con-clus. 6. et seqq. ... et conduunt qui de hospitalibus et confratrijs scribit optime Menoch. de recuperan. posses. reme. 15. an. 22.

stitutum, qui ex testatoris liberis est. sec. com. opi. c. fi. xviij. q. iiij. Bar. Soci. in l. j. ff. de reb. dub. in l. cùm auus. ff. de condi. & demonstr. Rip. in l. ex facto. §. j. nu. 41. ff. ad Treb. And. Alciat. in l. quinq; pedũ. not. j. C. fini. regũd. Vincen. Hercul. in disp. Perusinus. q. v. Bal. cõ. cxcvj. uol. j. Raph. Ful. cõs. lxij. Ias. cõ. ccxij. uol. ij. And. Alciat. cõs. dcxxxiij. à quib. dissentit Deci. con. ccccxxvj. Aemilius Maria Manolessus.

† Pia causa ex uerisimili mente testatoris non uidetur praeferẽda propriae soboli ipsius testatoris. do. Pe. Phi. Cor. in cõs. cclxxvj. inci. Visis. in litera D. in iij. parte.]

Pia loca quae sint. in Spec. de instru. edi. §. nunc uerò aliqua. in xiij. chart. in uers. & scias. ibi, pia autem loca. qui dicit, quòd sunt ecclesiae, monasteria, hospitalia, & quaelibet alia pia loca, in quibus senes, debiles, infantes, & aliae personae miserabiles & languidae aluntur, & alia charitatis opera exercentur.

† Pia loca & ecclesia gaudent eisdem priuilegijs. ut in l. fin. C. de sac. sanc. eccle. no. Io. And. in c. j. & ij. de in integ. resti. li. vj. quòd pia loca possunt petere restitutionem in integrum, sicut ecclesiae. Abb. in c. fin. de testa. & Abb. in c. ij. de consue. & ibi Pet. de Ancha. Card. & alij doc. in c. grandi. de supplen. negli. praela. li. vj. & in c. sciant cuncti. & in c. generali. de elec. eod. lib. & doc. in l. omnia priuilegia. C. de epis. & cler. Host. in c. cõquestus. de fo. compe. Pe. de Anchar. in clemen. causam. de elec. & in clem. dispendiosam. de iud. & plenè per Barb. d. c. fi. de testa.]

† Pia loca tenentur ad canonicam portionem. Et dicũtur pia loca, in quibus exercetur officiũ pietatis. not. Ioan. And. in c. Ioan. de testa. Spec. in ti. de instru. edi. in §. nunc uidendũ aliqua. uersic. scias. Abb. in d. c. fin. de testa. & in c. officij. in iiij. col. eod. tit.]

† Pictatium, est scriptura cõtinens petitionẽ alicuius. Ita dixit. gl. in c. pictatiũ. xxx. q. iij. Vel dicitur uerius scriptura, quae in Tuscia dicitur apodissa. C. de eroga. mili. anno. l. actuarij. li. xij. uide gl. & ibi Arch. lxxxix. dist. in c. si quis papa. in uerbo, Pictatia.]

Pictura in re uenali facta dicitur impensa utilis, nõ autem in re, qua quis utitur ad usum suũ, cùm possit uti etiã sine pictura. Bar. in l. uoluptariae. ff. de impẽsis. in re. do. fact. & in l. in fundo. de rei uend. in iiij. col. uersi. sequitur uidere. tenet esse uoluptariam.

Pictura praesumitur facta ab eo qui grauatus est facere. Bart. in l. cùm seruus. in j. col. uer. unde uidi. ff. de uer. obli. & in l. nomina. in fi. C. arbi. tu. Bal. & Pau. de Cast. in l. fi. §. in computatione. C. de iure delib. Addo Bal. in l. fi. C. de ali. pupi. praestan. & in l. id, quod pauperibus. in fi. C. de epis. & cle. & in l. j. in fi. C. de fru. & lit. expen. & in rub. C. de fide instr. in xvij. col. uer. sequit uidere de scriptura. Im. post alios, in c. j. ut ecclesiastica beneficia. & Im. & Alex. cõtra Ang. in d. l. cùm seruus. & ibi tenet Pau. de Cast. & §. Haeres grauatus. uer. clxxiij.

Pictura, cùm tendat ad ornatum ecclesiae, potest fieri à quocunque, non obstante prohibitione. Bar. in l. j. ff. ne quid in loco sacro.

Pictor pingens cum coloribus adulterinis tenetur ad interesse. Bar. in l. ij. in fi. C. de murileg. lib. xj.

Pictor obligatus pingere non potest seruire per substitutum. Bald. in l. j. §. ne autem. in ij. col. uersi. quidam sunt actus. C. de caduc. tollen.

Pignus non efficitur extranei inuenientis. l. res. & ibi Bal. C. de pign. imò nec acquirit sibi ius in pignore, secundum Bar. ibidem in j. notab.

Pignus augetur per alluuionem. l. si fundus. in prin. ff. de pign. & ibi Bart.

Pignus praetorium, & conuentionale, qualiter differant. Bart. in l. j. ff. de pig. actio. ubi dicit gl. quòd differunt in modo cõstituendi: quia conuentionale contrahitur solo consensu partium: praetoriũ uerò transitione, nisi in casu l. cum unius. §. fi. cum l. seq. ff. de bo. author. iud. pos. & Alex. in d. l. j. ubi etiam addit unam, scilicet quòd requiritur discussio in petitorio, quae aliàs requiritur in cõuentionali hypotheca. Item aliam, quia creditor accipiens pignus praetorium liberatur in totum, licet pignus non sit idoneum. l. à diuo. §. si pignore. de re iudic. secus in conuentionali. l. creditor, qui nõ idoneum. si cer. pet. & l. si pro mutua. C. eo. tit. Adde Bar. in l. nõ est mirum. in fi. ff. de pig. act. Quae autem sit differentia inter pignus praetorium, & iudiciale, uide gloss. in rub. C. de praeto. pig. & melius per do. Alexand. in l. à diuo Pio. §. in uenditione. in antepe. colum. ff. de re iud. Item quae sit differentia inter pignoraticiam, & hypothecariam, uide Spec. in tit. de pig. in uer. quae autem differentia. & in Spe. de pig. in princ. in uersi. quid si iudex.

Pignus non potest propria authoritate debitoris auferri creditori, sed debet agi actione pignoraticia. Bald. post gl. in l. si quis in tantam. C. unde ui. nec per creditorem. §. Creditor propria authoritate. uer. iiij.

Pignus dicitur commercium. Bar. in l. in quorũ. ff. de pigno.

Pignus debet reddi tale, quale fuit datũ. §. Creditor in pignore. uers. lxiij. & si deterioretur, uide in l. seruũ, quem. ff. de pigno. & d. uer. Creditor in pignore. uer. lj.

Pignus datum à defuncto potest peti petitione haereditatis. l. ei, qui. §. j. de pe. haered. ubi Bar.

Pignoratio possessionis intelligitur de re pleno iure. §. Possessio. el j. uer. xxvj.

Pignoris titulus an sit titulus, probatur secundum Bald. in l. si tibi. C. de pigno.

10 Pignus inutiliter datum, non potest retineri. l. cùm uitiosae. ff. de pigno.

Pignus subrogatum pro pignore non dicitur pignus, si nõ habet ortum à re, cuius loco subrogatur in pignus. l. fideiussor. §. Lucius. & ibi Bar. de pigno.

Pignus praetorium potest pro chirographaria pecunia retineri, sed non pro hypothecaria. Bald. in addi. Spe. de pig. uer. pro chirographaria.

Pignus praetorium, uel iudiciale debet ali à debitore. glo. sing. in auth. ei, qui. C. de bon. autho. iud. posid. in glo. in uerbo, Pro mensura. ad fi. & Flo. in §. magistratus. ad legem Aquil. uide in l. si necessarias. in prin. de pig. act. & §. uerbo, Cibus. uersi. ij. & Bar. in l. cùm seruus. de uerbo. obli. in uersi. & eadem ratione.

Pignus in compromisso non tenetur pro eo, quod augetur in causa reductionis. gl. in l. in proposita. & per Barto. in materia in l. si societatẽ. §. arbitrorũ. pro socio. in ij. col. uer. quaerit gl. Ioan. de Pra. in l. mulcta. de condi. & demon. Bald. in l. fi. x. q. C. de contrahen. emp.

Pignora nõ ueniunt in legato bonorũ. l. qui habebat. in prin. & ibi Bar. de lega. iij. & ibi glo. uide Bar. in l. statuli. haeredis. ad legem Falc. quòd

Pignus dicitur in bonis debitoris, nisi sit datum pro tanta pecunia, quòd non sit spes luitionis: ut ibi in uer. dicitur hîc. & in Spe. de loca. §. vj. uer. cxxij.

Pignus datur pro omni obligatione. l. si rem. §. j. & ibi Barto. ff. de pigno. act.

Pignus dicitur etiam quod pignori accedit. l. si conuenerit. §. si nuda. & ibi Bar. ff. de pig. act. & §. Partus. uersi. xiij.

Pignora ex pacto communicato inter creditores retinent priuilegium prioritatis. l. insulam. ff. qui po. in pig. hab.

20 Pignus pro mutuo filijfami. nõ tenetur, sicut nec fideiussor. l. si alius. ff. quae res pig. obl. pos. nec pro muliere. l. si alius. ff. quae res pig. oblig. pos.

Pignus si crescat, uel decrescat, ad debitorem spectat. l. si inter. §. quicquid. ff. de pig.

Pignus inter duos certantes depositum apud tertium, petitur actione praescriptis uerbis à depositario per uictorem. l. si gratuitam. §. fi. ff. de praescri. uer.

Pignus haeredi debet reddi, licet in instrumẽto non sit dictum de haerede. l. si uxor. & ibi gl. & Bar. C. de pig.

Pignoris possessio si perdatur, recuperatur per hypothecariã. l. ij. & ibi Bal. C. de praeto. pig.

Pignora diuersa pro diuersis debitis data possunt omnia retineri pro utroq; debito. Bal. in l. j. C. etiam ob chirogra. pec.

Pignus si detur unũ pro alio, quomodo teneatur debitor. in l. si quis in pignore. in prin. & ibi Bar. ff. de pig. ac. quod furti. si pignus iam erat constitutum: si uerò in cõstituendo aliud pro alio submittatur, tunc tenetur crimine stellionatus.

Pignus aequè idoneum dari potest pro alio pignore. l. si Titio. per glo. de pig.

Pignus trahit ad se etiã instrumenta fundi pignorati, quae sunt ibi perpetuò. l. debitor. ff. de pig.

Pignus si fame pereat culpa officialis, qui illud cepit, tenetur officialis. l. quemadmodum. §. magistratus. ad legem Aquil.

30 Pignora capiuntur post lapsum tempus datum iudicatis. l. fi. & ibi Bart. C. de excep. rei iudi. & ĩ. in uer. Pignus alienatur. uersic. xxviij.

Pignus & fideiussor æquiparantur. l. promissor. §. cõstituto. & ibi Ang. de consti. pecu.

Pignus simpliciter præstitum intelligitur pro sorte, non pro usuris. l. per retentionem. C. de usur. Vide Bar. in l. solutum. §. si in sortem. ff. de pig. act. nisi usuras soluerit seruus creditor priori: quia etiam pro illis retinet pignus. l. si prior. §. j. qui po. in pig. ha.

Pignora capi non possunt, nisi præmissa citatione. Bal. in addi. Spe. de cita. uer. item debitor.

Pignoris appellatione nõ uenit hypoheca. l. si rem. §. propriè. ff. de pig. act. & ibi Bar. & glo. in l. j. eo. ti. Vnde statutũ de pignore non habet locũ in hypotheca. Bar. in d. §. propriè. ubi tamen se non firmat. Sed contrariũ probatur in l. res hypothecæ. §. inter pignus. ff. de pign. ubi non est differentia, nisi in sono uocis. Vide in Spe. de pig. in prin. in uer. quæ autem differentia. per Azo. in Summa. C. de pig. act. in prin. & Pau. de Cast. & Ale. in d. §. propriè. tenet contra Bar.

Pignus pro uno debito nõ potest pro alio retineri. l. j. C. etiam ob chirog. pecu. & ibi omnino per Bald. nisi pro debito pœnę. l. pignoribus. C. de usuris. & Lud. in sing. uer. Pignus pro uno. Sed in l. creditori. C. de fideicõ. & ibi Bal. dicitur posse retineri ob aliam causam. & ĩ. in uer. Tenuta. uersi. xix. adde s̃. eod. uersi. xj.

† Pignus potest subrogari unum pro alio, inuito creditore, dummodò sit æquè idoneum: ut not. Franc. Crem. not. liiij. incip. Quæritur, si penes Iudæum. alleg. glo. quam dicit singularem in l. Titio. ff. de pigno.]

Pignori incumbere, tutius est, quàm agere in personã. in Spe. de salar. §. iiij. uer. quid si infirmus.

Pignoris prætorij, & iudicialis materiam ponit Spec. de pri. & secun. decre. §. ij. uer. sed oppo. & §. v. in princip. & uersi. sed quæritur.

Pignus potest uendicari à possessore per secundum creditorẽ, non obstante exceptione, quòd alter sit prior. in Spe. de peti. & pos. §. ij. uer. item nunquid potest.

Pignoris causa potest creditor agere actione furti. Spe. in ti. de fur. uer. in summa. adde tex. in §. aliquando. Insti. de ob. quæ ex deli. nas.

Pignoris amissio quomodo probetur. in Spec. de fur. uersi. sed quomodo, uidelicet qualiter latrones uenerũt de nocte ad ostium suum, & illud fregerunt: ut ibi per eum.

Pignus constituitur per uerba, uidelicet, Mutua mihi decem super hoc libro. l. codicillis. §. instituto. & ibi Bar. de leg. ij. Vide Bar. in l. fundus; quem. de an. le. Bal. in l. j. C. com. de leg. & ĩ. uer. Super. uersi. j.

Pignus si constituatur pro tanta quantitate, quòd non sit spes luitionis, dicitur alienatio, & tunc res pignorata præsumitur creditoris. Bart. in l. legata. §. fi. de supel. le. uide Bart. in l. statuliber hæredis. in fi. ad legem Falc. & ĩ. eo. uer. ix. & tunc creditor tenetur facere rem describi in æstimo suo, non debitor uigore statuti. Ang. in l. cùm notissimi. in prin. de pręs. trigin. ann. & Alex. in l. j. §. per seruũ. de acqui. pos. Item tũc creditor dicitur possidere: ut ibi. & s̃. Creditor in pignus.

† Beneficiatus si tempore infirmitatis suæ pignorauit seu contraxit multa debita pro necessitate corporali, tenetur successor in beneficio illa debita soluere: & sic extenditur. capitul. j. de solutio. ubi dicit text. quòd successor in beneficio tenetur debita soluere pro necessitate ecclesiæ contracta. Idem si pro necessitate propriæ personæ. Ex quo nota, quòd res ecclesiæ possunt pignorari, uel obligari pro sustentatione rectoris. Abbas in d. c. ex præsentium. & uide eundem in c. j. de solu. & aliquid in c. olim. el ij. de resti. spol. & in c. peruenit. de arbi. & plenius in repe. c. cùm esses. de test. uer. iiij. quęro. & in c. peruenit. de fideius. & aliquid. in c. Odoardus. de solut.

Pignus etiam per epistolam contrahi potest. in Spe. de procu. §. ratione autẽ formę. uer. quid si mandato. l. cùm tabernam. §. idem quæsijt. & ibi Bart. ff. de pig. Bal. in j. consti. C. §. quibus. in ij. col. ibi, utrum pignus. Vnde

Pignus contrahitur etiam inter absentes: ut ibi. l. creditor. §. obligatio. ff. de pig.

Pignus non intelligitur repetitum in obligatione nouante. l. nouatione. ff. de noua. nisi expressè dicatur. & tunc retinet priuilegium prioritatis. l. iij. in prin. & ibi Bart. ff. qui pot. in pig. ha. Sed constitutum pro obligatione nouante, tenetur pro prima, quæ non est nouata cum effectu. l. si paternam. & ibi Bar. in iij. no. C. ad Velleian.

Pignus etiam de nocte potest cõstitui. gl. in l. more. de fer. Bal. in Mar. uerbo, Testium receptio.

Pignora pro dote restituenda constitui & dari possunt à marito. Bar. & Alexand. in l. quamuis. de solu. contra Bal. & Lud. Pon. in l. si constante. ff. solu. mat. & Alex. in d. l. si constante. §. quoties. ibi Dyn. & Barto. & est glo. in l. j. C. de fideius. pro do. dan.

Pignus pro pignore an possit constitui. s̃. uer. Pignus. el j. uers. xxvj. quòd sic.

Pignoratio pro tanta quantitate, quòd non sit spes luitionis, non ualet in prohibito acquirere. Bart. in l. in quorum. ad fi. ff. de pig. Cy. & Bal. in l. fi. de rebus ali. non alie. Addo, quòd prohibitus alienare potest pignorare. Bartol. in d. l. in quorum. circa prin. Quod intellige uerum, nisi prohibitus alienare pignoraret pro tanta pecunia, quod non est uerisimile ipsum luiturum, quia tunc uidetur alienare: & ideo non tenet pignoratio. Ita Bart. in l. legata. §. fin. ff. de supel. le. Adde circa supradicta, quòd prohibita alienari non possunt pignorari. Abbas Panor. in c. j. de his, quæ fi. à præla. sine consensu capi. Bar. in l. qui habebat. in princ. ff. de legat. iij. & ibi per do. Alex. post eum. Bal. in l. uoluntas. C. de fideic. & in l. manumissiones. ff. de iusti. & iure.

10 Pignus etiam in testamento constitui potest. Bar. in l. non est. ff. de pig. actio.

Pignus prætorium non constituitur, nisi tradatur possessio. l. non est. & ibi Bar. ff. de pig. act. & in l. j. eo. ti. Secus est in pignore conuentionali, quod contrahitur solo consensu partium, secundum Bar. in d. l. j. & uide s̃. eo. in uer. Pignus non efficitur. in uersi. ij.

Pignus pro filiofa. & pro muliere constitui non potest. s̃. uer. Pignus. el j. uer. xx.

Pignus à pupillo debet cõstitui cum tutore, & authoritate iudicis. l. j. cum gl. ff. quæ res pig. ob. pos. Item,

Pignus debet constitui, & dari pupillo cum authoritate tutoris: aliàs contra eum nõ datur actio pignoraticia. l. pupillo. & ibi Bar. ff. de pig. act.

Pignus pro filio etiam pater potest stipulari, tãquam administrator. l. si legati. cum gl. & Bar. ff. de pig.

Pignus etiam per procuratorem specialem acquiri potest, uel saltẽ si dominus ratificet. l. si inter. in prin. ff. de pi. Idem per negociorum gestorem secuta ratihabitione, secũdum Bart. ibidem.

Pignus contrahitur etiam per missionem in possessionem ex primo decreto. l. si is, qui. §. j. & ibi Bart. ff. de pig. Itẽ per pactum de uendendo. l. iij. §. fi. qui po. in pig. ha. & tenet Bal. in l. creditores. ad fi. ff. de pig. & Bartho. Cæp. in sing. uersi. ij. & Alex. in d. §. fi.

Pignus per alium sine mandato obligari non potest. l. j. & ibi Bal. C. si res ali. pig. da. sit.

Pignus in nomine debitoris constituitur, si iudex dicit, Iubeo nomen Titij esse loco pignoris. Bald. in l. ij. C. de prætorio pignore.

20 Pignora non sunt obligata fideiussori creditori soluenti, nisi creditor cedat ei ius pignoris. l. mandati. & ibi Bald. C. de fideiusso.

Pignorans rem suam pro amico quomodo agat. s̃. Actio præscriptis uerbis. uer. x.

Pignus si detur unum pro alio. s̃. uerbo, Pignus. el j. uersic. xj. & xxvj.

Pignus etiam sine scriptura potest constitui. l. contrahitur. & ibi Bar. ff. de pig. l. si uxor. & ibi Bar. C. eo. ti.

Pignus de fundo censetur cõstitutum etiam de instrumentis perpetuò mansuris in fundo. s̃. Pignus. el j. uers. xxviij.

Pignus idem datum uni creditori, potest etiam alteri constitui pro residuo ualoris, si creditor secundus certificetur esse prius alteri obligatum, & liberatum à primo, totũ remanet

secundo creditori obligatū.l.& quę nondum.§.fi.& ibi Bar. ff.de pig.& j.in uerbo, Pignus de quibus.uer.xxiiij.

Pignus idem constitutum duobus simul diuersis momentis, tenetur cuilibet insolidum: sed si eodem momento, tenetur cuilibet pro parte rei.l.si fundus.§.si duo. & ibi gl.& Bart.ff. de pig.uide in l.idem.§.j. qui po.in pi.ha.& in dubio melior est conditio occupantis.Bar.ubi s.

Pignus constitutum simpliciter non tenetur pro usuris. l. per retentionem.C.de usu. Vide Barto.in l.solutum.§.si in sortem.de pig.act.ubi distinguit, quòd si sunt usuræ debitæ naturaliter tantùm, & tunc pignus non tenetur pro usuris, nisi sit specialiter dictum. Si uerò usuræ sunt debitæ naturaliter, & ciuiliter: & tūc pignus simpliciter acceptum tenetur etiam pro usuris.Item nisi usuras soluerit secūdus creditor priori.l.si prior.§.j.qui po.in pig.hab.

Pignus datum præsumitur idoneum. l.ij. C.de pig.etiam facit censeri renunciatum actioni personali, nisi fecerit non idoneum.l.creditor.& ibi Alex.si cer.peta. Item facit non posse iurare debitorem suspectum.Alex.post Bal.ibi.

Pignus an dicatur constitutum, uel uendi per uerba, Do tibi fundum in pignus pro decem, cum pacto, quòd nunquam possim luere, & tu lucreris fructus. Alex.post gl.in l.qui Romæ.in prin.de uerb.oblig.

30 Pignus ex turpi causa constitutum potest uendicari per pignorantem. Alex.post glo.in l.iuris gentium.§.si ob maleficium.ff.de pac.& j.eo.uer.penult.

Pignus constitui potest per tutorem alienantem sine decreto, licet alienatio non ualeat.l.si is.C.de præd.min. & Alex.cō sil.liiij.iiij.parte.

Pignora constituta pro prima cōductione, stant etiam pro secunda conductione renouata tacitè, id est, per patientiam domini, & inhabitationem cōductoris, nisi fuerint data per tertium: secus, si per conductorem.l.item quæritur. §. fin. & ibi Bart.ff.locati.

Pignus acquiritur mutuanti pecuniam alienā suo nomine, nō autem domino pecuniæ.l.& si frater.& ibi Bar.C.de pig.

Pignus prætorium non constituitur nudo uerbo iudicis, sed requiritur immissio in possessionem, nisi quādo per casum, uel de facto potentioris fieri nō potest: quia tunc missio habetur pro facto. Bal.no.in l.iij.in prin.C.ut in pos.le.Bart.in l.si finita.§.illud quæritur.de dam.infect. Adde s.in uer.Pignus non efficitur.in uer.iij.& s.eo.uer.xj.

† Pignus an constituatur per uerbum, Assignamus in solutum, ut magis sint cauti recipientes, an uerò sit solutio. uide do.Pet.Phili. Cor.in consi.cclxxxvj. incip.In hac.per totum.in j.parte.]

Pignus constitutum pro minoribus usuris non potest retineri pro maioribus ex contractu nouo debitis. l.per retentionē. & ibi Bal.C.de usuris.

Pignus pro sorte cōstitutum non stat pro usuris noui contractus.d.l.j.per retentionem.& ibi Bal.nec pro usuris contractus in dubio: ut ibi.& s.eod.uersi.proximo.

Pignus pro sorte, & pro usuris constitutum, potest pro utroq; retineri.l.pignoribus.& ibi Bal.C.de usuris.non tamen potest retineri pro sorte, & pœna: ut ibidem per eum.

Pignoratio dicitur cōtractus nominatus. Bal. in rub. C.de rerum permu.in uer.sed quæritur.

Pignus in feudo solius uerbo non constituitur, sed possessionis apprehensio requiritur.Bald.in l.iij.in iij.quæst. C.ut in pos.lega.

40 Pignus in compromisso constitutum durat, etiam com promisso prorogato, si sit compromittentium: secus, si extranei.Nico.de Neap.in l.Titius. ff. de excu.tut. in prin.in uer. in pignoribus.distingue.

Pignus ob turpem causam constitutum potest repeti rei uendicatione.Bart.in l.iuris gētium.§.si ob maleficium.de pac. & ibi Alex.uide gl.& ibi Bart.in l.j. ff.de condi.ob turp.cau. gl.& Cy.in l.ij.s.eo.tit.

Pignus cōstitui potest fideiussoris de iudicio sisti. Bal.in auth. offeratur.v.col.de lit.contest.in uer.sed hic quæro, an iste

† Pignus ex quibus pactis & uerbis potius iudicatur, quàm datio in solutum, ac emptio, & uenditio. uide do.Bar.Soci. in consi.xciij.incip.Circa.in prin.usque ad uer.circa secundum.in j.parte.]

Pignus de quibus rebus contrahi possit, uel non, uide j. eod.per totum.& in Spe.de pignor.§.j.per totum. & de solu.§.j.

Pignorari possunt pro debito fructus beneficiorum.in Spe.de hære.uersi.in fauorem autem fidei.ad fi.

Pignus rei alienæ non cōfirmatur, licet dominus succedat pignoranti.l.si Titio.& ibi Bar.ff.de pig.& j.eo.uer.vj.

Pignorari potest etiam pensio,l.cùm conuenit.ff.de pigno.

Pignorari possunt etiam fructus pendentes, & partus ancillæ futurus.l.& quæ nondum.in prin.ff.de pigno.

Pignoratio rei alienæ, quæ postea fit debitoris, an ualeat. gl.& Bar.in l.j. ff.de pig. quòd nō, si creditor sciebat alienam esse rem: ut ibi etiam per Angel.

Pignorari potest etiam emphyteusis.s.Emphyteuta pignorat. uer.j.& no.in l.fi.C.de iure emphy.

Pignoratio rei alienæ ualidatur per ratihabitionem domini. j. uer.Ratihabitio.uer.xl.& j.eo.uersi.pe.

Pignus in re communi constitui potest per unum ex socijs, & durat totum in qualibet parte, etiam facta diuisione rei.l.ij. §.fi.ff.qui po.in pig.hab. Item potest pro indiuiso pignorari res cōmunis per alterum socium. Bar.in l.unus.ff.de seruit. ti.generali.& ibi Flo.in l.j.C.si res communis pi.da.sit.

10 Pignoratio rei alienæ an ualeat, finita pręscriptione per hęredes pignorātis. in Sp.de ob.& sol. uer.sed quid.& ibi Bal. uer.an possit.& per Bar.in l.j.§.j.de pigno.quòd sic.

Pignus in re propria quando constitui possit.in l. ex sextante. §. Latinus.de excep.rei iud. per Bartol. in l.si finita.§.Iulianus.de dam.infec. xiij.col. & quod not. per Bal.in auth.sin. C.ad Velleian.

Pignus pignorari potest.l.j.& ij. C. si pig.pi.da.sit. Quod uerū est tribus uicibus tantùm, & non pluribus. in Spe.de pig.in prin.uer.sed cum pi.gl.in rub.de arbit.xxij.col. Pet.de Sun. in l.j. C. de sent. quæ pro eo, quod int.prof.& j.uer.Res.el j. uer.lxij.Imò ultra ter, quandocunq; uelit creditor, an sit ius quæsitum in eo. Ang.in l.j. uer.ij.præal. Alex.in l.qui bona. §.fi.de dam.infec.& s.Infamis.

Pignus fieri non potest de tegulis tectorum. Bart. in l.nuru. §. fi.de leg.iij.

Pignus de re aliena an & quando cogatur dominus luere, & qua actione. Barto.in l.si ut certo.§.nunc uidendum.el ij.ff. commo.uide gl.pleniorem.in l.pe. C.eo.& ibi Bal.

Pignus per alium sine mandato obligari non potest, sed retineri potest per creditorem, si pecunia data pro pignore sit uersa in utilitatem domini, cuius est pignus.l.j.& ibi Bal.C. si res ali.pig.da.sit.

Pignoratio rei alienæ non ualet, nisi dominus fraudem committat.l.ij.& ibi Bald.C.si res ali.pig.da.sit. & j.uer.Res.el j. uer.lxij. Potest tamē res aliena pignorari domino uolente, uel ratum habēte.l.aliena res.in princ.& ibi Bar.ff.de pi.act. & in d.uer.lvij.& s.eo.uer.viij.

Pignoratio rei donatæ fieri non potest per donantem. l. quæ prædium.& ibi Bal.C.si res al.pig.da.sit.

Pignorari potest nomen debitoris.l.j. C.de præto.pig.per Bal. Item ius quod quis habet in re.l.si ab eo.de pig.

Pignorari potest res propria pro amico. s. uer. Actio præscriptis uerbis.uer.x.

20 Pignorari non possunt ea, quæ non sunt in commercio. l.ij. §.eam rem.ff.quæ res pig.obl.pos.Item,

Pignorari non possunt sacra.Bar.in l.in quorum.ff.de pig. & j. Sacra.per totum.nihil tamen dicit de pignoratione.

Pignorari nō potest res litigiosa.l.ij.§.quid ergo. ff.quæ res pi. obl.pos.& ibi Bar.

Pignus cadit in omni re, in qua cadit emptio, & uenditio.l.sed quod.§.quod emptionem.ff.de pig.

Pignus uni datū, potest & alteri obligari pro eo, quod plus ualet.s.uer.Pignus constituitur.in uersi.xxiiij.

Pignoratio rei alienæ quare non ualet, sicut uenditio. glo.in l. rem alienam.ff.de contrahen.emp.& ibi Bart.& no.per Cy. in l.siue.C.ad Velleia.Vnde

Pignorari non potest res aliena in præiudicium domini: ut ibi no.& l.quæ prædium.& per totum ti.C.si res ali.pi.da.sit.& s.eo.uer.viij.& uers.xvj. Quomodo autē intelligatur, quòd res aliena non possit pignorari, uide no. per Bart.in l.si rem alienam.ff.de pig.actio.

Pignus rei suæ, id est, creditoris, non ualet: quia pignus & dominium, non cõcurrit. in Spe. de cess. actio. §. j. uers. sed quid si cessi. & uer. sed pone, habeo. & de loca. §. vj. uer. xlv.

Pignus soluitur multis modis: ut s. eodẽ, per totum. & ff. quib. mod. pig. uel hypo. sol. & C. de remi. pig. per totum.

Pignus obligatum duobus, nõ liberatur à secundo creditore, quamuis liberetur à primo. l. creditor. §. j. qui po. in pi. hab.

Pignus liberatum à primo creditore, per solutionem debiti confirmatur secundo creditori: & idem si liberatur cõpensatione, uel quacunque alia satisfactione. l. iiij. qui pot. in pigno. habean.

Pignus pro trãsactione datũ durat etiã pro prima obligatione, si transactio non seruetur. l. fi. ff. qui. mo. pig. ta. contrah.

Pignora plura data pro uno debito, nulla liberantur, nisi toto debito soluto. l. qui pignori. ff. de pig.

Pignus liberatum debet reddi hæredi, licet de eo non fiat mẽtio in instrumento. l. si uxor. & ibi gl. & Bal. C. de pig.

Pignus dissoluitur, si fiat creditoris. l. eleganter. in princ. & ibi Bar. in j. not. ff. de pig. act.

Pignus emphyteusis dissoluitur finita emphyteusi. l. tutor. §. fi. per Bar. ff. de pig. act. etiam per canonem non solutum. Bal. in l. ij. xiij. q. circa medium. uer. sed contrà uidetur. C. de rescin. uend.

Pignus dissoluitur per nouationem obligationis. l. nouatione. ff. de noua. nisi repetatur expressè. l. iij. in prin. & ibi Barto. per illum tex. in ult. notab. ff. qui po. in pig. ha. & pro parte, qua ualet nouatio, liberatur. l. si paternam. & ibi Bald. C. ad Velleianum. Adde casum no. per Alexan. in l. solutum. in prin. ff. de pi. act. ubi dat cautelam liberandi pignus sine solutione debiti.

10 Pignus rei communis non soluitur per diminutionem rei, quæ fiat inter socios, quorum alter pignorauit, sed durat totum, etiam in qualibet parte. l. iij. §. fin. qui po. in pig. hab. & ibi Bart. qui dicit secus esse, si debitum esset pro iure personali. De quo per eum in l. Iulianus. §. idem Celsus. ff. de act. empt.

Pignus datum fideiussori, recuperatur, si debitor soluat creditori: quia illud liberatur. l. fideiussor. in princip. ff. de pigno. & ibi Barto.

Pignus in solutum dari non potest creditori inuito. l. j. & ibi Bald. C. de pig.

Pignus non efficitur luentis extranei. l. res. & ibi Bald. & Bart. C. de pigno.

Pignoris interitus non liberat debitorem. l. seruo. & ibi Bald. C. de pigno.

Pignus remitti potest pro parte pro indiuiso. l. si consensit. §. si conuenerit. ff. qui. mo. pig. sol. & ibi Bar.

Pignus extinguitur per solutionem æstimationis rei. l. sicut. in prin. ff. qui. mo. pign. so. & ibi Bar.

Pignoris remissio inter uirum & uxorem an ualeat. s. uer. Remissio. el ij. uer. xiiij. quòd sic.

Pignus liberatur remissione debiti. l. soluitur. & ibi Bar. ff. qui. mo. pig. sol. l. debitum. C. de remis. pig.

Pignus liberatur sola solutione debiti. Item per oblationem effectualem factam in iudicio, nõ autem alia satisfactione. l. itẽ. §. qui paratus. & ibi Bar. quib. mo. pi. uel hypo. sol. Item nec satisdationem: ut ibi. nisi sit actum à principio. l. pen. eo. tit. & plenius s. uerbo, Debitor pignus. uer. xij.

20 Pignus non liberatur per filium, nec per seruum. l. sicut. §. non pacisci. qui. mo. pig. sol.

Pignus an tollatur usucapione. s. uer. Pignus alienatur. uers. ij. quòd non. Addo Bar. in l. usucapio. C. de pig.

Pignoris redditio non inducit liberationem. l. postquam. ff. de pac. Inn. in c. ij. de fide instr.

Pignoris liberatio est indiuidua. l. si residuum. & l. quamdiu. C. de distra. pign. & Alex. in l. in executione. §. item si ita. de uerbo. obliga.

Pignus non liberatur per procuratorem sine mandato. l. si cõsensit. §. uideamus. qui. mo. pi. sol. Potest tamen accipere remissionem pignoris sine mandato: ut ibidem per Bar.

Pignus liberatur causa sopita per sententiam, uel iuramentum principali delatum. l. si defendente. & ibi Barto. ff. qui. mod. pig. sol.

Pignora uxoris liberantur, si uir eius hæres soluat debitum, & repetuntur per eum. l. si uxor. & ibi Bal. C. de pig.

Pignus an liberetur si fideiussor præstetur. gl. in auth. de exhibend. re. §. illud quoque. in uersi. si uerò administrat. in glo. in uerbo, Fideiussorem. quòd sic. & ibi Ang. in ij. col. in uers. sed an possit.

Pignus emptum à creditore desinit esse pignus, nisi emptio sit simulata, & constet canonicè de simulatione. Bal. in c. j. §. similiter. de controuer. inuesti. in prin.

Pignus in domo durat, etiam ea dirupta: quia per ruinam non soluitur, si domus reficiatur. l. fi. ff. de pig.

30 Pignus soluitur, si obligatus ad reuendendum reuendit: sed non resoluitur, si uendens læsus agat rescissoria ex beneficio. l. ij. C. de rescin. uend. Bart. in l. quoties. aliàs est in l. ubi autem. §. sed &. ff. de in diem addi. & in l. si res. quib. mo. pi. sol. Addo Bart. in l. in diem. in uer. tota die contingit. ff. de aqua plu. ar. Ioan. And. in addi. Spec. in ti. de ob. & sol. in ij. & iij. col. in duabus quæstionibus. Bal. contrà in d. l. ij. xiij. q. in uer. iuxta hoc quæritur.

Pignus non resoluitur, licet donatio de eo facta prius donatario pignoranti rescindatur, tanquam non insinuata. Bart. in d. l. si res, qui. mo. pi. sol. Sed Bald. contrà in d. l. ij. in xiij. q. in uer. dicit etiam ibidem Bart. quòd dicit uerius. do. Alex. Im. in d. l. si res. post Bar. Allegat tamen per Bart. Io. An. in addi. Spe. in ti. de ob. & sol. in ij. & iij. col.

Pignus uendicatum per creditorem à possessore usucapiente potest liberari, & relui per debitorem, & auocari à creditore. l. j. §. cùm prædium. el j. per gl. & Bart. ff. de pig. ubi etiam uide, an postea possit per usucapientem uendicare à debitore. & per gl. & per Cy. in l. usucapio. C. eo. ti.

Pignus non tollitur, licet debitor sit condemnatus, nisi soluat. l. quamuis. la j. & ibi Bar. C. de pig.

Pignus non tollitur per alienationem legalem. l. usucapio. per Bar. circa prin. C. de pig. per l. alienationis. de uer. sig.

Pignus resoluitur, resoluto iure debitoris. l. lex uectigali. ff. de pigno. & Bald. in l. ij. xiij. q. C. de rescin. uend. in uer. iuxta hoc quæritur.

Pignora pro compromisso durãt etiam eo prorogato, nisi sint extranei. Nic. de Neap. in l. Titius. in fi. prin. ff. de execu. tu.

Pignus alienatur, & si non sufficiat eius precium creditori, debet residuum suppleri. l. j. per Bald. C. de pig. Bal. in l. quæ specialiter. C. de distra. pig.

Pignus non potest usucapi per tertium. l. usucapi. & ibi Bal. C. de pig. & sic nõ tollitur usucapione, sed præscriptione sic: ut ibi per Bar. & doc.

Pignus potest uendi contra pactum, si ter requiratur debitor per interualla dierum. l. si conuenerit. & ibi glo. & Barto. de pigno. actio.

Pignus uenditum quanto tempore præscribatur. in Specu. de præscrip. uer. sed de hypothecaria. Et aliquando quadriennio: aliquando decem, uel uiginti annis, aliquando triginta annis, aliquando quadraginta, & aliquando sex mensibus: & in quolibet casu ponit exemplum, ut ibi per eum. & s. in uer. Hypothecaria. uer. iiij.

Pignus locari potest. l. creditor. ff. de pig. Quod uerum etiã debitori, & pcario rogari à creditore. l. cùm & sortis. §. pign9. & ibi Bar. ff. de pig. actio. & s. uer. Creditor pignus. uer. 50.

Pignus si legatur pignoranti, debet lui ab hærede. l. si tibi homo. in prin. & ibi doc. de leg. j.

Pignus uendi potest propter debitum, & alias accessiones. l. si necessarias. §. cùm pignus. & ibi Bar. ff. de pi. act.

Pignus uendi potest, nisi omnibus hæredibus satisfiat. l. solutum. §. si creditorem. & ibi Bar. ff. de pig. act.

Pignus, quod ex pacto poterat uẽdi per primum creditorem, potest uendi per secundum, qui in locum eius successit. l. Aristo. ff. quæ res pi. obl. pos.

10 Pignus prætoriũ debet uẽdi cum authoritate iudicis. l. ij. & ibi Bald. C. si in causam iud. pig. ca. sit. & si non reperitur emptor, debet adiudicari creditori ex secundo decreto. l. fi. & ibi Bal. eo. ti. l. ordo. C. de execu. rei iudi.

† Pignus prætorium, uel iudiciale, uenditum, non seruato ordine. l. à diuo. §. in uenditione, non rescinditur sine magna læsione. do. Pe. Phi. Cor. in consi. 50. incip. Vltra. per totum. in iij. parte.]

† Pignus

† Pignus conuentionale, uel ex pacto, ut ad subhastationem uendatur, elapso die, quæ solennitates requirantur, uide do. Pet. Philip. Cor. in consil. lxxix. incip. Viso. per totum. in iij. parte.]

Pignus alienatum cum effectu iuxta l. sicut. §. si uoluntate. quib. mod. pig. sol. per debitorem, sciente, & non contradicente creditore, uidetur remitti. l. ij. & ibi Bald. C. de remiss. pi. & l. iiij. §. si in uenditione. ff. qui. mo. pig. sol. secus, si ignorat. l. res pignoris. eo. ti. C. de remis. pi. & Bar. in l. si probaueris. eo. ti. Sed si creditor consentit, pignus liberatur, etiamsi illud postea redimat debitor, quia in hypothecam amplius non recidit. Casus fin. in l. solita. C. eo. ti.

Pignus uenditum cum consensu creditoris, non est amplius obligatum creditori, licet emens pignus animo nouandi promittat soluere pro debitore. l. fi. & ibi Bart. & Bald. C. de remis. pigno.

Pignus totum uendi potest etiam pro parte debiti residua. l. quádiu. & ibi Bal. eo. ti. l. j. & ibi Bal. C. si unus ex plu. hęr. cre. l. si necessarias. §. si unus. ff. de pi. act. & Bal. in l. j. iij. col. C. cōmunia de lega. in uer. item not. el j. Ratio est, quia natura pignoris est indiuidua, secūdū Bal. in d. l. si unus. in l. quádiu.

Pignus non præscribitur. l. nec creditoris. & ibi Bal. in j. no. C. de pigno. act.

Pignus si uéditur à creditore prius, & postea à debitore diuersis personis, quis emptor præferetur. uide Bald. in l. si debitor. C. de distr. pig. ubi reliquit cogitandum.

Pignus per creditorem uendi potest, etiamsi debitor contrarium protestetur, & debitum non offerat. l. ij. & ibi Bald. C. debi. uen. pi. impe. non pos. Item uerum, etiamsi debitor in testamento prohibeat, uel alteri leget. l. j. & ibi Bald. eod. ti. de quo s. uer. Obligatio debiti. uersic. xij. & xxxvj. cum tribus sequen.

Pignus conualescit, quando uenditio de eo facta rescinditur. l. uoluntatis. in prin. & ibi Bar. ff. qui. mo. pig. sol.

Pignora an ueniant in iudicio familiæ erciscúdæ. in l. si pignori. ubi tex. dicit in prin. quòd ueniunt adiudicáda, & nō diuidenda, & latius ibi Bar. ff. fam. ercis.

Pignoris uenditio facta per creditorem sine debita solennitate, an ualeat, si emens uelit supplere iustum precium. glos. & doc. in l. pen. C. si uen. pig. aga. quòd nō, cùm solennitas requisita non fuerit seruata: ut ibi per Bal.

20 Pignoris uenditio impeditur per secundum creditorē offerentem debitum primo. l. fi. & ibi Bal. C. si anti. cred.

Pignoris uenditio facta à creditore nō liberat debitorem, nisi creditor precium receperit. l. quæsitum. in prin. & ibi Bart. ff. de di. pig. & nisi res tradatur emptori. Barto. in l. fi. eod. tit. in j. col. in uer. ex quibus nota.

Pignus an alienetur sine monitione debitoris ex pacto. s. Pactum inter debitorem & credi. uer. xxiij.

Pignus alienatum de consensu creditoris, si re acquiritur postea per debitorem, non reconualescit. l. fin. C. de remis. pig. Alex. in l. stipulatio ista. ix. col. de uer. obl.

Pignus emptum à creditore desinit esse pignus. s. Pignus soluitur. uer. xxviij.

Pignus sibimet uendere creditor nō potest. l. & qui. & ibi Bal. C. de distra. pig.

Pignus non potest uendi, nisi debitor fuerit in mora soluendi. l. cùm soluendo. ff. de distra. pig.

Pignus quando uendi possit post sententiam. glo. in l. fi. C. de execu. rei iud. dicit, quòd statim post tēpus quadrimestre. & ibi Bar. in uer. quæro, intra quantū. si tamē esset pignus prętorium ex diffinitiua, post quadrimestre debent etiam alij duo menses expectari, secundum gl. & Bar. ibidem.

Pignus legatū per debitorem alteri, potest uēdi per creditorē, non obstante testamēto debitoris legantis. Bal. in l. prædia. ad fi. C. de fideic. ubi uide etiā, an tunc in uenditione requiratur citatio legatarij: ubi distinguit. Aut fit ex pacto, aut fit in iudicio. Primo casu non requiritur citatio: secundo casu sic. Rationem diuersitatis uide ibi per eum.

Pignoris emptor sit cautus, ut precium soluat creditori, & faciat sibi cedi iura. Bal. in l. fi. C. de hære. uel actio. uen. in uer. alij autem.

30 Pignus datū cum pacto, quòd nisi debitor ad certam diem soluat debitum, possit uendi, si non sit uenditum, an possit amplius uendi reo debitū offerente, licet post diem. in Spe. de lit. contest. §. j. uer. patet. ibi: item si tibi rem. & Car. in cle. j. §. nos. in fi.

Pignus ne uendatur, appellari non potest. in Spec. de appel. §. ij. uer. octauo, quando res.

Pignoris alienationis materiam supple s. uer. Alienatio. uersi. xxxv. & uersi. lv. & uer. Creditor in pignore. per totum. & j. Venditio.

Pileum dicitur, quod pilos capitis tegat. glo. in clem. ij. in uer. dignitatem. de ui. & ho. cleri.

Philosophi diuitias contemnunt. xij. q. ij. Socrates. cum gl.

Pilus si alicui per iniuriam extrahatur, pœna est decem librarum parti applicandarum, & uiginti applicandarum fisco, si sanguis nō exeat. c. j. §. si quis alium. de pace te. Lud. Pon. in sin. uer. Pilus. uer. extrahens alicui.

Pinguedo uentris arguit grossum sensum. in Spe. de peti. sen. uer. not. igitur. xliiij. dist. §. fi.

Pipinus rex, fuit pater Caroli Magni, qui dedit Bononiā & Romandiolam ecclesiæ Romanæ. in Spec. de rescrip. præsenta. §. ix. uer. item quod obtentum.

Piratæ non possunt creari milites, & priuilegijs non gaudent. Bal. in l. j. in fine. C. qui bo. ce. poss.

* Pirata ab assassino, ut nostri dicunt, qui precio accepto homines interficit, plurimū differt, maioriq; pœna assassinus q̃ pirata est mulctádus: assassinus enim ipso iure est excommunicatus, nō pirata. c. j. de homi. in vj. assassinus in personas sęuit, pirata sine sanguine est contentus: pirata in mari, cuius nemo dominus est, delinquit: assassinus in terra, quæ huic & illi est subiecta. l. deprecatio. ff. ad legē Rhodiam. de iact. Bal. in rub. ff. de rer. di. Ias. in l. ex hoc iur. uer. eo. modo Veneti. ff. de iust. & iur. pirata seipsum plurimis maximisq; periculis exponit, assassinus in portu nauigans inopinátes aggreditur. Fac. ea quę tradit Ang. Are. in §. ex maleficijs. Insti. de actio. & ita concludit, ac respondit summus I. C. And. Alciat. con. xj. in prin. Æmilius Maria Manolessus.

Piratæ æquiparantur hostibus fidei Christianę, & possunt impunè derobari. auth. nauigia. C. de fur. & ibi Bal.

Piratæ sunt ipso iure diffidati. Bal. in d. auth. nauigia.

Piratæ possunt puniri in loco uicino mari, in quo delinquunt. Bar. & doct. in l. insulæ. ff. de iudi. uidelicet intra centū milliaria, secundum Bar. no. in tract. Tyberiadis, ij. parte, de insula. in prin. & s. uer. Iurisdictio. uer. xcvj.

† Piratarum bona, quod à quocunq; capi possint, quando locum habeat, uide do. Bar. Soc. in cō. cclij. incip. *In causa*. uer. præterea & secundo. circa medium. in ij. parte.

Piscator obligatus ex pacto portare ad forum qualibet die duas salmas piscium, tenetur portare plures, si populus augetur. Barto. in l. iij. in fin. C. de murileg. in fin. libro xj.

Pisces nō ueniūt in uenditione fundi uenditi, in quo est piscina. l. Iulianus. §. fi. & l. seq. ff. de act. empti.

Pisces in piscinis nostris possidentur à nobis, non in stagnis, uel lacubus magnis, ut est lacus Perusij. l. licet. & ibi Ang. & Alex. de acqui. pos.

Piscatio est permissa clericis, non uenatio, secundum Cardi. in cle. j. §. porrò. de statu mo.

† Piscari an dominus possit subditis prohibere. Benedi. in repe. c. Raynutius. fo. cxliiij. col. iij. de testa.]

Piscatores nō possunt ignem facere de nocte in littore maris. l. ne piscatores. de incen. rui. nau.

Piscationes in mari nō prohibentur. l. j. §. si quis in mari. & ibi Bart. ff. ne quid in loco pub. aliàs datur actio iniuriarū contra prohibentem. l. actio. §. si quis prohibeat. ff. de iniur.

Piscationes sunt permissę, uel prohibitæ, secundum consuetudinem. l. si quisquam. C. de diuer. & tempora. præscr. Inst. de rer. diuis. §. flumina. Iaco. Aluaro. Paduanus in c. j. quæ sint rega. Barth. Cæp. in l. inter publica. §. j. ff. de uer. sig.

Piscatio in flumine permissa est, quousque dominus loci prohibeat. Io. de Imo. & Alex. in l. iij. §. Nerua. de acq. pos. per l. diuus. de seru. rust. præd.

Piscandi ius potest præscribi. Bal. in l. j. viij. col. C. de eman. li. in uersi. item præscribitur. & est tex. in l. quisquam. ff. de diuer. rescrip.

Pistrinum in domo usufructuaria fieri non potest per usufructuariũ, nisi ex arbitrio iudicis. l. æquissimum. in fi. & ibi Flo. ff. de usufru.

Placet, importat arbitrium boni uiri. l. Thais. §. sororem. ff. de fideicom. liber. l. Lucius. & l. fideicommissaria. eodem titu. Bartol. in l. si sic. in princ. uer. quid de uerbo. ff. de legat. j. & in l. item si unus. §. idem Pomponius. in uersic. breuiter prædicta. ff. de arbi. & in l. si quis arbitratu: de uerbo. obliga. in iij. colum. uer. præterea. & in l. cùm proponas. C. de fideicom. lib. Angel. in l. quod si nolit. §. si quid ita. ff. de ædil. edi. & in l. j. §. si plures. de exercito. per Barto. qui tenet idem in l. creditor. §. Lucius. ff. manda. & in l. alio. ff. de ali. & ciba. leg. iiij. colum. in fi. in uersi. item dicitur testator. Adde Bal. in c. j. in fi. per illum tex. de pa. iur. fir. qui uidetur contrariari Bartolo.

Placuit, prolatum à teste, intelligitur, scilicet per pactum, non per stipulationem. l. quæ fortuitis. in fi. cum gl. C. de pig. act. secundum Sali. ibi. & Lud. & Alex. in l. lecta. si cer. pe.

Placitum non potest reuocari. Old. consi. cxlij. in Spe. de arbi. §. viij. uer. displicet. cum concor. ibi allegatis.

Plagium dicitur furtum serui alieni: ut in titul. de plagia. Addo Panorm. in c. j. in xx. col. in uer. item plagium. extrà. de iudi.

Plagium est nomen criminis criminaliter intentandi. Bal. in l. alienum. in fi. C. de furtis.

Planities quæ dicatur. Bar. in tract. Tyberiadis, j. li. uersi. & sic statuta, &c. in iij. charta, ubi loquitur de plano fluminis. & Barth. Cæp. de ser. rust. ti. de ualle.

Plantatio hominis ad pœnam non est permissa de iure. Flori. in l. qui occidit. in princ. ff. ad legem Aquiliam. & s. uerbo, Pœna inualida. uersic. xxiiij. cum seq. & in uer. Pœna corporalis. uersic. xxij. Quod limita, ut ibi dixi post authorem.

Plantatio arboris an sit contra seruitutem altius non tollendi. j. uer. Seruitus altius nõ tollendi. uer. v. quòd non. & in uer. Seruitus perditur. uer. xxxviij.

Planta cedit solo, & pertinet ad emptorem. in Spec. de emp. & uen. §. j. uer. ad euidentiam.

Platea etiam dicitur ædificium plateæ uicinum destructũ. Bar. in l. fi. ff. de loc. & iti. pu. Ang. de Are. in trac. Maleficiorum. uer. in platea communis. & Barth. Cæp. de serui. rust. c. de uia. uide Bar. in l. fi. §. fi. ff. de serui. rust. præd. quod nota pro statutis.

Plateæ communes sunt, in quibus omnes publicè conuersantur, sed priuatæ sunt priuatorum. in clem. ij. §. ab olim. & ibi Car. iij. & iiij. q. de sepul.

Plateæ principiũ dicitur à parte superiori usq; ad duodecimã partem: sed finis plateæ est pars, ubi est cursus aquæ procliuior. Barto. in l. ij. ff. de fur. & Alex. quem etiam uide in l. j. in §. j. in ij. colum. uersi. quod facit ad q. ff. si quis ius di. non ob. & l. nemo. & ibi Bar. & doc. C. de temp. app. Bal. in rub. ff. de rerum diuisio. sed quomodo cognoscam. Ang. Are. ubi s. & j. uer. Principium. uer. j.

Platea communis uendi non potest, nisi prius fiat statutum de uendẽdo. Bar. in l. j. in prin. ff. ne quid in loco pu. Addo Bar. in l. prohibere. §. planè. ff. quod ui, aut clàm.

Plateola inter dominum & uasallum quomodo diuidatur. Bald. in c. j. §. si quis de manso. vj. col. de contro. inuest. uersi. quid si quædam. qui dicit, quòd per chordulam debet diuidi, & dimidia uersus dominũ est domini, alia dimidia uersus uasallum est uasalli.

Plebs intelligitur habere curam animarum. Bald. in Marg. uer. Plebs.

Plebanus habet curam animarum clericorum, & laicorũ, quæ sunt intra eius parochiam. Host. & Abb. in c. ad audientiam. j. de eccle. ædifi. & s. Parochia. uer. xij.

Plebanus habet patronatum in capellis. c. ad audientiam. & ibi Innoc. de eccl. ædifi. & Car. in clem. vj. vj. q. de sup. negl. præla. Vnde

Plebs est patrona ratione dotationis, & fundationis capellæ in ea sitæ. Car. ubi s. post Inn. Quod uerum, etiamsi non dotauit: ut s. Ecclesia. uer. ccclxiiij. & seq.

Plebano negligente, an episcopus suppleat. Cardin. ubi suprà, vj. quæst.

Plebanus qualiter formet libellum, & positiones, contra capellas sibi subiectas, uel contra eum, qui gerit se pro rectore alicuius capellæ. in Spec. de offic. or. & de maio. & obe. uer. porrò. & sequen.

† **Plebeius** quis potius præsumit, quàm nobilis, quia in qualitatibus, quæ nobis nõ insunt à natura, qualitas non præsumitur, nisi probetur. do. Barth. Socin. in consi. ccxlvj. incip. Eleganter. uer. circa primum, circa medium. in ij. parte.]

Plenitudo potestatis non debet exerceri in præiudiciũ subditorum. Bald. in l. j. §. cùm autem. in iij. not. C. de cadu. tollen.

Plenitudo non indiget adiectione gratiæ. vj. q. j. omnia. & in Spe. in prooemio. uer. cæterùm.

Plena administratio dicitur libera. Bart. in l. inter bonorum. ff. de administ. tut. & in l. creditor. §. Lucius. ff. mandati. Addo Barto. in l. j. in ult. colum. ff. de offic. procu. Cæsa. & in l. procurator, cui libera. ff. de procurat. tex. & ibi per do. Anto. in c. fi. de dilatio.

† Plenum dominiũ dicitur ex proprietate, & usufructu. l. iiij. de usufr. & in l. Mæuius. §. fundo. de leg. ij. l. mater. & ibi Bal. ad Tertu. ubi dicit secus, si dicitur stabili iure.]

† Plenissimum dominium uide Feli. in c. conquestus. de foro competen.]

Plena possessio, id est, naturalis, & ciuilis, & pacifica. Bald. in l. mater. C. ad Tertullianum.

Pleno iure subiectus dicitur quis, quo ad spiritualia, & quo ad temporalia. c. cùm inter. & ibi doc. & Inn. de re iudi. in gl. in uer. pleno iure.

Pleno iure dicitur res mea, scilicet quæ est prohibita alienari. Bal. in l. uoluntas. ij. col. C. de fideicom. uer. nunquid res.

† Pleno iure in omni materia, uide Feli. in c. conquestus. col. j. de foro compe.]

Pleno iure si ponitur in substitutione, facit eam intelligi directam. Bal. in auth. hæc usus. C. de sac. san. eccl. & per Pau. de Castr. consil. cxlviij. aliàs clij. incip. In causa, quæ uertitur.

† Et per Feli. in c. subditis. de præscrip. in ij. col. in fi.] ubi etiam dicit, an excludat Falcidiam, quòd sic: in beneficialibus uerò intelligitur, id est, quo ad spiritualia, & quo ad temporalia. no. Car. in cle. j. in prin. xvj. no. de exces. præla.

Plenè beneficiatus non dicitur, qui non habet possessionẽ beneficij. s. uer. Beneficium. uer. lxxij.

Plenum ius dicitur, quando quis habet ius, & possessionem. Bal. in l. uenditor. §. uenisse. ff. de hær. uel act. uen. & not. in l. si hominem. de rei uendi. & ibi doc.

Plenariè dicitur, ut etiam minima pars non deficiat. gl. in cle. j. de re iudi. ubi plenariè.

Pleno iure si res concedatur à principe, an transferri intelligatur dominium, & possessio. Bal. in c. j. quæ sit inuesti. & c. fi. de noua for. fide. & in prælu. feu. xij. col. & idem Bal. in c. ad audientiam. de præscri. & in l. fi. ff. de consti. princ. & Ang. in l. officium. de rei uen.

Plenum quomodo ponatur. Pau. de Cast. consi. cxxxij. & consil. cxlviij.

Pleno iure quomodo intelligatur. no. in l. Titia. de an. leg. & in c. querelam. de electio.

Plenum arbitrium quomodo intelligatur. s. uer. Arbitrium. uersic. xxv.

Plerumque facit regulam. l. cùm uirum. & ibi gl. Bald. in iij. colum. uersi. deinde not. & doc. C. de fideicõ. & Insti. de legi. patro. tu. §. fi. in l. antepe. de tute. Bar. & Nic. de Nea. in l. j. in prin. ff. de tute. & rationi. distr. Barth. Cæp. in l. j. ff. de uer. signi.

Plerumq;, id est, maximè. l. nec quicquam. §. fin. & ibi Bar. ff. de offi. procon. & legati.

Pluralitas uerificatur in duobus. l. ubi numerus. ff. de testi. l. si gemina. ff. ar. fur. cæsa. & ibi Bart. c. ij. de fil. presb. & in Spe. de inqui. §. j. uer. itẽ crimina. ubi dicit, quòd pluralis locutio contenta est numero duorum. Vnde

Plures, id est, duo. Item plures, & plures, id est, quatuor pluries, id est, bis. Bar. in d. l. si gemina. & Ang. Are. in tract. Maleficiorum, uer. pluribus. & no. d. c. ij. & omnino per Alex. in d. l. si gemina. gl. & Abb. in c. ad nostrã. de reb. eccl. non alie. & Alex. in l. si post tres. si quis cau.

Plures, quandoque uerificatur in tribus uel quatuor. l. cogi. §. item Metianus. ad Treb. c. j. §. quod autem. & ibi Bal. de no. feu. uide gl. & Bal. in l. & si post tres. ff. si quis cau. Addo Angel. in §. & quod sæpe. in auth. de tri. & semiss. De quo per Archi. in c. ij. de fil. presb. in vj. & in c. de Christiano. xxxiiij. dis. per Bal. in l. fidei commissa. §. si quis decem. ff. de leg. iij.

Plurium appellatione uenit totum. l. qui totam. de acq. hære.

Plurimi, id est, tres. gloss. & Angel. in auth. de tri. & semiss. §. & quod sæpe. & Alexan. plenè, in d. l. si gemina. & in l. & si post tres. si quis cau.

Pluralitas facit duas singularitates. l. qui concubinam. §. si Stichus. de leg. iij.

† Pluralitas rerũ, nominum, & locorũ inducit obscuritatem. l. duo sunt Titij. ff. de testa. tutel. Gl. & Ias. in l. quoties in stipulationibus. ff. de uerb. ob.]

* Pluralis numerus in uno nõnunquã uerificatur, l. iij. §. negocia. ff. de negoc. gest. l. Gallus. §. quid si is. uer. illis cuius. ubi Bald. ff. de li. & posthu. l. diuus. in extr. ff. de pet. hære. hinc si S. P. scribat, ut alicui conferatur beneficium, si pro alijs non scripserit, etiamsi pro uno tantùm scripserit, ei beneficium conferendum non est. Archi. in c. quamuis. il j. de præben. in vj. Bal. in c. mandatum. col. ij. de rescript. hinc si testator alicui absq; liberis decedenti substituerit, substitutus excluditur, si unum tantùm filium reliquerit. l. non est sine liberis. ff. de uerb. signifi. l. j. ubi Bal. C. de condit. inse. & hinc dicatur, Titius, & socij promittunt, si Titius unicum socium habeat, ille tenetur. Illust. Card. Zab. consi. clv. hinc appellatio, quæ coram honestis personis interponenda est, coram uno honesto homine interponi potest. Spe. in tit. de pri. & secũ. decreto. §. iam de effectu. uersi. sed nunquid sufficeret. Abb. in c. pastoralis. §. j. in extre. de offi. ordina. Lud. Roma. & Alex. in l. de pupillo. §. si quis ipsi prætori. ff. de oper. noui nunc. & hinc cùm S. P. quendam in secreto consistorio Cardinalem de fratrum consensu crasset, ad eumq; pileum, annulum, & benedictionem misisset, mandans ut se pro Cardinale non gereret, donec alios crearet: in prima enim Cardinalium publicatione, eum & Cardinalem promulgaturum, respondit. Iason in term. consi. cxlv. q. ij. nu. lvj. uol. ij. si unum tantùm crearet Cardinalem, & eum promulgare debere. Æmilius Maria Manolessus.

* Pluralis numerus, & in pœnis in uno uerificatur. l. ij. §. sed si unus. ubi Bar. ff. ui bo. raptorũ. ut hinc, & si leges præcedentib. indicijs torquendum dicunt, unum tamen indicium satis est, l. si quis alicui. ubi gl. & Bartol. C. ad l. Iuliam maie. hinc, si falsos testes producentem falsi pœna ius municipale mulctet, pœnam, nõ euitabit, qui unũ tantùm falsum testem produxerit. l. iij. §. negocia. ubi Bar. ff. de neg. gest. l. j. in prin. ubi Bart. & Bald. ff. de procurat. gl. Bal. & Ang. in l. diuus. §. diuus. ff. de petit. hære. Bal. in l. Gallus. §. quid si is. in extr. ff. de lib. & posthu. in c. mandatum. col. ij. de rescript. Cy. in l. j. C. uti possíde. Ang. in l. j. §. prætor. ff. de neg. gest. Pet. Anch. & Imo. in c. relatum. il ij. de testam. Anto. Butr. in c. fi. col. lix. de consuet. gl. & Gemi. in c. si compromissarius. de election. in vj. Albe. in ij. part. Statut. q. xxvj. Ias. consi. cxlv. nu. vj. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pluralis numerus in fideicõmissis in singularem resoluitur ex mente testatoris, non ex ui uerborum. l. fi. §. filium. ff. de legat. ij. l. Lucius. §. Caio Seio. ff. ad Treb. Alciat. cons. clxiiij. nu. xviij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pluralis numerus non resoluitur in singularem, in pactis, & contractib. in quib. à ui uerborum non recedimus. Guliel. Cune. in l. pen. C. de impub. Pau. de Cas. in l. Lucius. §. Caio Seio. ff. ad Treb. Salic. in l. ij. q. xxiiij. C. de iure emphyteut. Alex. consi. xvij. uol. ij. Andr. Alcia. consi. clxiiij. num. xviij. Æmilius Maria Manolessus.

Pluralitas quandoq; resoluitur in singularitates. Bar. in l. falsa. §. fi. ff. de codi. & Bald. in l. quamuis. de impu. & al. subst. & in l. pe. eo. ti. & Card. in cle. j. xxxij. q. de fo. compe. Alex. consil. lxxxiiij. iiij. parte. & Bal. in l. cùm quidam. C. de impube. & alijs subst. in j. no. in pe. col. in uer. dubitatur. Addo Bal. in l. j. in j. col. in uer. & facit ad quæstionem. C. de condi. inser. & Dy. in regu. pluralis locutio. in vj. Bar. in l. si seruus. §. si plurium. in j. colu. ff. si quis cau. & in l. scire debemus. in prin. ff. de uer. ob. & Bal. in l. quamuis. C. de impu. & alijs substi.

v. que Sabes in Soc. §. fin.

* Pluralis numerus in inuestituris feudorum, & emphyteusis resoluitur in singularem: hinc si duo fratres pro se, & suis hæredibus masculis, & masculis nõ extantib. pro fœminis emphyteusim uel feudũ acceperit, altero fratre sine liberis masculis, fœminis tantùm relictis, decesserit, feudum, uel emphyteusis nõ ad alterum fratrem spectat, sed ad fœminas. §. j. de du. fratr. à capita. inuesti. ubi. And. Iser. Aluar. Bald. & alij, Bart. & Alex. in l. si mihi & Titio. ff. de uerb. obli. Bald. in auth. qui rem. C. de sacrosa. eccles. Salic. in l. ij. q. xxiiij. C. de iur. emph. Rap. Fulgo. con. ccxxxij. Alex. con. xvij. co. cciij. uol. ij. cõ. cxix. uol. v. Lud. Ro. con. xix. Cor. cõ. xxiiij. uol. ij. And. Alcia. con. clxxij. nu. xij. Æmilius Maria Manolessus.

* Plura testamenta, dum reperiuntur, & in eorum altero legatum ad pias causas est relictum, nec apparet, quod sit posterius illud, in quo ad pias causas est legatum relictum, posterius confectum, piæ causæ fauore præsumitur. l. j. C. de iure fisc. lib. x. Lud. Roma. in authen. similiter. in xij. priuil. C. ad l. Fal. Iason con. lxj. col. ij. uersi. tertio pro ista. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Pluralitas nec in personis, nec in actibus hominis presumitur. Bald. in l. neque natales. in ij. colum. in uersi. circa hæc. C. de proba. & in l. ij. C. de erro. aduo. & in suo consi. Cùm appareat, &c. & in alio consi. In Dei nomine, amen. quod est uerum, etiam in his, quæ possunt esse unum. Bal. in l. edita. pe. col. C. de eden. per l. Sempronius. de leg. ij. & l. eum, qui. §. in popularibus. de iureiuran. & Pau. de Cast. consi. xxxv. Item nec delictorum. Bald. in l. si duo. §. j. ff. de arbi. per gloss. in l. uulgaris. & Barto. in l. inficiando. §. infans. de fur. & Alexan. plenè in l. is, qui reus. de pub. iudi. Item nec testatoris. l. omnium. C. de testa. in gloss. & Bald. in l. fin. C. de rebus credi. & Alexand. in l. diuus. de custo. re. Item nec nominum legatarij. Bartol. in l. si quis seruum. §. si inter duos. in fi. de leg. ij. & Alex. plenius in l. si in rem. de rei uen. Item nec nominum condemnati: ut si reperitur cõdemnatus. Ioan. Iacobi. Bald. in d. consi. Cùm appareat, &c. Alexand. in d. l. diuus. & consuluit Angel. quòd nominum pluralitas non præsumitur. Item nec pluralitas actuum, uel multiplicatio. Alexand. ibi per text. & ibi Ant. de But. in c. in præsentia. de proba. & Bald. in l. conuenticula. v. colum. de episcopis & cle. & Iaco. But. in l. optimam. C. de contrahen. & com. stip. & not. in c. cùm Ioan. de fide instru. & per Alexand. in consi. cxix. j. parte, cap. in præsentia. & ibi Ant. de Bu. de proba. c. cùm Ioannes. de fide instrumen. & Bald. in l. conuenticula. de epis. & cleric. † *Addo, quòd licet pluralitas factorũ non præsumatur, tamen ratione diuersitatis actuum, personarum, locorum, & temporum præsumitur pluralitas factorum. Soci. j. uol. consi. xxiiij. col. ix.*]

* Pluralitas, ut nostri dicunt, actuum, & personarũ, non præsumitur, nisi probetur: plura enim instrumenta cõfecta, plura testamenta condita, plures sententias latas, plures homines, eiusdẽ ciuitatis, familiæ, ac nominis esse, in facto situm est: quæ autem facti sunt, ea non præsumuntur, nisi probentur. l. in bello. §. captæ. ff. de captiu. & postlim. reuer. præterea hoc declarat tex. in c. in præsentia. ubi Ant. Butr. col. xxij. de probatio. Bar. in l. si in rem. ff. de rei uẽd. in l. si quis seruũ. §. si inter duos. in extr. ff. de leg. ij. Bal. & Salic. in l. ij. C. de error. aduoca. Bald. in l. neq; natales. col. ij. C. de prob. in l. testium. col. v. C. de testib. Ant. But. in c. ij. col. ij. de libel. oblat. Ias. consi. lxj. post nu. iij. consi. lxij. nu. ij. consi. lxx. nu. ij. con. cxiiij. nu. vj. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Plures loco unius substituti habentur pro uno. Bal. in l. ij. C. de impu. & alijs substi.

10 Pluralitas uinculorum non attenditur, nisi inter fratres & filios fratrum. Pau. de Cast. consi. ccclviij. Item quando agitur de successione patrui. eo. consi.

Pluries contrà fieri non dicitur, quando faciendo fit contrà, non quando omittendo. Bal. in l. j. viij. colu. & C. de his, quæ pœ. no. uer. sed quando dicitur pluries.

Pluralis locutio in testamentis uerificatur etiam in una. Deci. consil. v.

Plurium integrũ est iudiciũ. in Spe. de aduo. §. iij. uer. habito.

Plures plura sciunt, quia facilius inuenitur, quod à pluribus quæritur: & quia melius est esse plures, quàm unum. in d. §. iij. uer. habito. & seq.

Plurium capitulorum confessio non resultat ex confessione unius tantùm. in Spe. de teste. §. ix. uer. pe.

Plura præcepta non dicuntur, sed unum tantùm, quando fiunt circa eandem rem. in Spec. de contu. §. iiij. uer. sed pone, iudex. & s. uerbo, Pœnæ diuersæ. uer. iij.

Plures rationes, & plura iura, & plurium opiniones, faciunt aliquem obtinere. in Spe. de dispu. & alle. §. iij. uer. studeat.

Pluries eodem instanti petitũ, semel uidetur petitum. in Spec. de appel. §. iiij. uer. & debet. Addo bene facere, quod uoluit idem in Sp. in ti. de arbi. §. sequitur de quibusdam. uer. quid si dictum fuit.

† Plurimis, uerbum in quot uerificetur, uide do. Bar. Socin. in l. possideri. §. ex pluribus. de acquir. poss. nu. j.

Plus in dubio importat arbitrium boni uiri, præterquam in attestationibus testium. l. cùm filius. §. pater. & ibi Bar. de legat. ij. & omnino per Alexand. in l. & si post tres. si quis cau. & omnino j. Testis. & in consil. xc. iiij. parte. † Et per Felin. in capi. pastoralis. de rescri. in uersi. ratione unius. & Frã. Are. in l. si quis suo. C. de inoffi. test. & in l. cùm fuerit. in fin. de iureiu. & Bald. in l. si seruus. §. si ei, cui. de legat. j. & latè in l. cùm filius. § pater. de leg. j.]

Pluris appellatione nihil intelligit. uide omnino Bart. in l. cùm filius. §. pater. de leg. ij. in l. si seruus. la iij. §. si ita. de legat. j. & s. uer. Clausula, si quid plus. in clausulis Contractuum. & j. uerb. Testis producitur. uer. vij.

Plus debito petere dicitur, etiam qui in totum petit indebitũ, ut incidat in statutum. Bart. in d. §. si ita. & Bar. in l. ubi decretum. §. proficisci. xj. col. de offi. proconsul.

Plus, & minus de modico intelligitur. in Sp. de arbi. §. viij. uer. quid ergo, si dicatur. el ij.

Plus soluit, qui ante tempus soluit. Item,

Plus quàm debeat faciens, bene facit, & laudandus est. in Spe. de loca. §. vj. uer. xxxiij.

Podere quod dicatur. Bartol. in l. j. in ult. q. ff. de reb. du. & in l. Seiæ. §. Tyrannæ. de fun. instru. ubi dicit Bart. quòd in legato poderis uenit, quicquid uno nomine nuncupatur, licet simul non stet. Vide Bar. in l. si ita. in ult. col. & ul. q. ff. de auro & ar. le. quòd podere idem est, quod mãsus, qui dicitur, quantum unum par boum potest laborare pro uno anno & ideo cõprehendit etiam possessiones de nouo quęsitas, quas cũ primo podere posset laborare unũ par boum, & non plus. Sed Bar. in d. l. j. dicit inspici consuetudinem patrisfa. quantum uel quale intellexerit sub uerbo podere. uide Bald. in rub. C. de uer. sign. uer. quid ergo, si testator. addo Bal. in l. in legatis. C. de lega.

Poeta à tutela non excusatur. gloss. Institu. de execut. tu. §. Romæ.

Poetarum authoritas ualet, & allegari potest. l. in tantum. de re. di. & in Specul. de aduo. §. vj. uer. nil j. sic ait Boetius. dixi plenè in tract. de Episcopo, secũdo li. in q. an episcopus possit esse illiteratus. & est dictio Græca, quæ Latinè dici potest factor.

Poetarũ figmenta incitant mentes ad uitia. Vnde beatus Hieronymus studens libris poetarũ, fuit ab angelo correctus. d. §. vj. uersi. uel si allegauerit.

Pollicitatio & pactum, differunt. gloss. in uersicu. duorum. & doct. in l. j. ff. de pac. Bald. in rubr. C. de dot. promiss.

Pollicitatio requirit solum consensum promittentis, pactum uerò requirit consensum duorum. uide Spe. in tit. de sala. in §. nũc de pcuratorũ. in prin. quod declara, ut dixi s. in uer. Pactum. el j. uer. j. post authorem.

Pollicitatio ad piam causam non transfert dominium. l. si quis rem. §. j. de pollicita.

Pollicitatio ad dotem petendam sufficit. Bald. in rub. C. de dotis promis. aliàs in l. j. eo. ti. & s. Dos promissa uer. xvj.

Pollicitatio incipit à promissione sine responsione. d. gl. in l. j. in uersi. duorum. de pactis. & glo. in cle. j. §. ego H. de iureiu. Et intellige, quòd propriè fit absenti: nam si fit præsenti & tacenti, dicitur propriè pactum propter tacitum cõsensum, secundum Alex. in l. j. in fi. ff. de pac. post Cy. & Bar. in l. j. C. de pact. & Io. de Imo. in c. cùm contingat. de iureiur.

Pollicitatio in instrumento prolata importat pactũ circa stipulationem, & sufficit ad agendum. Bal. in l. j. C. de do. promis.

Pollicitatio de hæreditate uiuentis non ualet. l. cùm donationis. & ibi Bar. C. de transact.

Pollicitatio non parit naturalem obligationem. gl. & Bart. in l. si unus. §. pactus. ff. de pactis. in vj. col.

Pollicitatio an sufficiat ad agendum, & qua actione.

Pollicitatio quid sit. in Spe. de sala. §. ij. in prin. & §. sequit. uers. is quoq;. & de instru. edi. uer. quandoq; uerò. & s. e. in prin.

Pollicitis diues quilibet esse potest. in Spe. de sal. §. ij. in prin.

Pollutio nocturna an sit peccatum. vj. di. in prin. & c. testamentum. cum gl. c. seruentis, iuxta, quo doro v.

Poma dicuntur fructus naturales. Bal. in l. ancillæ. iiij. col. C. de fur. uer. sed dubitatur.

Pomorum nomine glandes non ueniunt, secundum Plinium de naturali historia, lib. xv. c. xxiiij. Quod no. pro statuto.

Pompa non est de substantia doctoratus, uel matrimonij. l. si donationem. & ibi Bal. C. de nuptijs.

Pondus si falsificatur, datur actio de dolo. l. arbitrio. §. de eo. in fi. & ibi Bartol. ff. de dolo. Sed pœna criminalis est relegatio. l. pe. de falsis. Addo gl. in rub. C. de põd. li. x. & no. in l. modios. C. de suscep. & arc. eo. li. Et quæ pœna sit fraudantis pondera uel mensuras, no. in l. annonam. ff. de extraor. cri. Addo do. Abb. in c. ij. in j. no. de emp. & uen. qui per illũ tex. dicit, quòd punitur lege Cornelia de falsis: quæ pœna est, publicatio bonorum cum deportatione. Ibi tamẽ in effectu uidetur concludere, quòd pœna sit arbitraria.

Ponderari nõ debet manica ferrea cum caldaria raminea uendita ad pondus. Bar. in l. cùm aurum. in fi. prin. ff. de auro & arg. leg. sed usus seruat contrarium.

Ponderis materiam uide per gloss. ordi. in l. arbitrio. §. de eo, qui. ff. de dolo.

Pons dicitur de lignis propriè. Barto. in l. supra iter. ff. de aqua pluuia arcend.

Pons nouus dicitur, si locus est mutatus. Barth. Cæpol. de serui. rust. tit. de alueo. Vnde

Ponte destructo, in quo pedagium exigi consueuit, non potest exigi consuetum pedagium, nec etiam eo refecto alibi superius, uel inferius: secus, si in eodem loco. Bal. in l. pe. iiij. col. C. de condi. inser. uer. item seruitus. & Bal. in l. si eum. C. de priuilegio fisci.

Pontis refectio promissa quomodo intelligatur. Bald. in l. non modus. C. de serui. uer. quidã nobilis. ubi distinguit. & Bar. Cæpol. tit. de ser. urb. capit. lix.

Pons super flumine dicitur uia publica: unde pœnæ duplicatio ex forma statuti locũ habet. Bal. in l. fi. ff. de ser. rust. pręd.

Pons super uia publica de una domo ad aliam fieri non potest, etiam per dominum utriusque domus. l. si intercedat. & ibi Flo. & Paul. de Castr. ff. de serui. Bartol. in l. de quibus. in pe. col. ff. de legibus. no. in l. ij. §. tractatum. ubi Bar. ff. ne quid in loco pub. in l. fi. de flu. in l. supra iter. de aqua plu. arcẽ. Sp. de causa poss. & propriet. §. sequitur uidere. uer. item quæritur. & ibi Bald. in addi. uersicu. fina. & in Specul. eodem titul. in prin. uer. si autem id quod. ubi ponit libellum. Barth. Cæpo. de serui. rust. tit. de uia. xij. q. Quod est uerum, nisi statutum, uel consuetudo sit in contrarium. Flo. ubi s. per l. an in totum. de ædi. priua. & l. prohibere. §. planè. ff. quod ui, aut clàm. & Barto. in l. quo minus. xiij. q. de flu. & aliàs consului apud castrum ad mare communitatum Firmi. Et intellige consuetudinem inductam per duorum pontium constructionẽ in locis publicis factam à duobus sine populi cõtradictione, secundum Bar. in d. l. de quibus. v. q. prin. in pe. col. uer. ulterius quæritur. Imò per unũ tantùm, quia habet causam successiuam, secundũ Abb. in c. fi. in uer. septimò quæritur. in fi. de consuetu.

Pons super uia uicina an fieri possit, uigore statuti permittentis, fieri super uia publica. Bart. in l. j. ff. de lo. & iti. pu. & in l. ij. §. tractatum. ne quid in loco publ. concludit, quòd si extat memoria, quòd fuerint empta à uicinis, tunc non posset fieri, quia esset priuata uia: secus, si non extaret memoria, quia tunc posset: ut ibi. Et de materia adde Bar. in l. pro regione. ff. de acqui. rerum domi.

Pons super uia publica constructus de licentia uicini, non debet remoueri ad eiusdem instantiam. Bald. & Flo. in l. ij. ff. communia prædi.

Pons super uia publica per duos uicinos habẽtes domos alter ab una

ab una parte,& alter ab altera in ipsa uia an fieri possit, stante statuto, quòd non liceat protendere trabes, nisi usque ad mediã uiam. Bar. in l. p regione. ff. de acqui. rer. do. ubi uidetur tenere, quòd sic, secundum rationem positam in d. l.

Pontis materiam uide per Barth. Cæpol. in ti. de seru. urb. c. lx.

Pontificum appellatione comprehendunt episcopi, & superiores. Car. in cle. fin. de celeb. missa.

Pontifex dicitur quasi pontem faciens ad cœlum. xxj. dist. cleros. per arch. de consti. in ca. primo. in vj. & Cardi. in cle. j. in prin. de pœnis. † dicitur & Græcè ἀρχιερεύς.]

Populator agrorũ capi potest propria authoritate, sicut debitor suspectus. Bart. in l. extat. in prin. ff. quod met. causa.

Populus potest condere leges. l. omnes populi. de iusti. & iur. §. lex est. Instit. de iure natu. gen. & ciui. Quod uerum generales, non autem speciales, scilicet contra certas personas. l. si priuato. & l. toties. §. j. ff. de pollicit. l. Antiochensium. de priuile. credi. & Barto. in consi. dubia occurrentia, & c. nisi ex causa. l. uenditor. §. si cõstat. & ibi Ang. ff. communia prædi.

† Adde, quòd populus est cœtus iuris consensu, & utilitatis communione sociatus, secundum Bea. August. lib. j. de ciuita. Dei. & dicitur Græcè λαός.]

* Populus aliquibus, ut statuta & leges condant, mandare potest, ut in proœ. Insti. ff. & leg. ij. ff. de orig. iur. Bar. & alij, in l. omnes populi. v. q. ij. q. prin. nu. xx. ff. de iust. & iur. Illus. Car. Par. con. xlvij. nu. xxvj. uol. iij. Æmilius Maria Manolessus.

* Populus si aliquibus statutum & leges cõdendi potestatem dedit, sub certa forma, & ij aliquibus è suo corpore absentibus leges & statuta, forma non seruata, condiderunt, leges & statuta ab ipsis condita nullius sunt momenti. Doct. in c. j. de constitutio. Felin. in c. ij. de rescript. Bal. Pau. de Cast. & alij, in l. humanum. C. de legiti. Bal. con. xj. uol. j. Ancha. con. xxxj. Dec. con. x. Illust. Card. Parisi. con. xlvij. nu. xxvij. cum seq. uol. iij. Æmilius Maria Manolessus.

† Populus est docendus, & non sequendus: ut in d. ca. Osius. & in l. decurionum. C. de pœn. & lxij. dist. docendus. & lxj. distin. miramur.]

† Populus non potest sibi eligere prælatum, seu rectorem ecclesiasticum, quantumcunque uideatur eligere unanimiter & concorditer: nec sufficit, quòd clamor populi etiam insurrexit in ecclesia, petendo aliquem in prælatum, quia potuit hoc fieri in fraudem, & minus præsumitur pro toto populo, quàm pro aliquibus prudentibus de populo: in toto populo recipiuntur multi non habentes rectum iudicium rationis, sed corruptibile. Abbas in cap. Osius. de electi.]

† Populus potest habere ius præsentandi: ut in c. querelã. de elect. nõ tamen eligendi: ut in d. c. Osius. de elect. & ibi Abb. in fine. & in capit. nobis. de iure patro. Tu uide quod no. Innoc. in c. cùm uenerabilis. de excep. & quod uoluit notabiliter Anto. de But. in c. dilectus. de off. leg. & quod no. in c. sacrosanct. de elect.]

Populus potest iurare per alium. Bartol. in l. municipibus. de condi. & demon.

Populus non potest auferre ius priuati. Bartol. in l. fin. ff. qui, & à quibus. & in j. constitut. Digestorum, & in l. si constat. de appel. Addo bene facere quod uoluit Bartol. in l. toties. in fi. ff. de pollicita.

Populi concitator non tenetur crimine læsæ maiestatis. Bald. in l. j. & ij. C. de sedit. & ibi no. & Alex. in l. j. in fi. ff. ad legem Iuliam maiestatis.

Populi appellatione ueniunt etiam ecclesię forenses, possidentes bona in populo, in oneribus iniunctis populo, & ecclesijs pro rebus eorum. Car. in cle. j. iij. q. de immu. eccle.

Populi appellatione non uenit clerus, nisi in fauorabilibus. Card. in cle. in plerisq;. de ele. nec contrà. ut ibi no. Cardi. in cle. j. §. nos itaq;. de reli. & uene. sanc.

Populus Romanus accipitur pro toto Imperio Romano. gl. in l. Roma. ff. ad munici. sed hodie dicũtur de populo Romano omnes gentes illi obedientes, licet modicæ sint. Item ciuitates Tusciæ. Item Veneti. Itẽ prouinciæ donatæ ecclesię Romanæ. Item clerici. Item reges Franciæ, & Angliæ, confitentes Imperatorem esse dominũ orbis. Item terræ obedientes ecclesiæ Romanæ. Ita Bar. plenè. l. hostes. ff. de captiuis.

Populus Romanus an possit deponere Imperatorem. gloss. & Bal. in c. j. ult. colum. si inter do. & uasallis oria. Cy. Gull. & Bartol. in l. non ambigitur. de legi. quòd sic. & Bart. in l. sed & reprobari. in fi. princip. de excu. tut. in lec. Nico. de Neap. contrarium tenet in l. fi. C. de legi. ubi dicit, quòd ius priuandi habet solus papa.

Populus Romanus hodie nõ potest condere leges. Bar. in l. fi. C. de leg. quia hodie non habet imperium: ut ibi. & l. ij. C. de adop. per Bald. & Sicu. in c. cùm te. de re iudi. Addo Io. de Ligna. in c. ij. de consti. & uide do. And. in d. c. ij. & ibi Imo. qui disputant, an imperium fuerit rectè acquisitum per populum Romanum, & per consequens, rectè translatum in imperatorem. Et uidetur tenere, quòd non. De quo etiam per Imo. in ru. ff. de uer. ob. per Pe. de Anch. in c. canonum statuta. in x. char. uersi. viij. quæro breuiter. de constit.

10 Populus non restituit ad famam per uiam indulgentiæ, sed per uiam restitutionis in integrum. Bal. in c. iniuria. in prin. de pa. iu. fir. Vide Barto. in l. fi. C. de sen. pas. & in l. j. §. de quare. de postul. & Alex. ibi. & in l. infantem. ff. de pub. iud. & in consi. cxiiij. ij. parte.

Populus potest legitimare bastardos. s. Legitimatio à quibus. uer. xiij.

Populus constat ex decem hominibus. Bal. in authen. quod locum. in fi. C. de colla. gl. x. q. j. ca. j. per cap. unio. cum glo. x. q. iij. Vide Bartol. in l. prætor. in princip. ff. ui bo. rapt. & in l. j. ff. de proba. & in l. sicut. §. j. quod cu. uni. no. ubi dicit, quòd populus, & gens est idem. Vide gloss. in capitu. j. de elec. & ibidem omnino per Innoc. Quis autem sit populus, uide Bal. in l. etiam. in iij. col. C. de execu. rei iud. Idem tenet Car. in cle. in plerisque. in prin. ult. q. de ele. & Alex. in §. tormenta. iiij. col. de quæstion. † Et per Io. And. in c. fundamenta. in j. col. de leg. in vj. in Nouella.

Populus præscribit sibi libertatem spacio centũ annorũ. Bal. l. j. in j. col. in fin. uer. & idem dico. C. ne rei domi. uel tẽpo.

Popularium appellatione an contineantur aduenæ. s. uer. Aduena. uer. v. quòd sic.

Populus docendus est, non sequendus. lxij. distinct. nosse. xij. dist. docendus.

Populus dicitur idem, etiamsi totus sit renouatus. l. grege. in prin. ff. de pig. l. proponebatur. de iudi. l. sicut. §. j. quod cu. uni. nomine.

† Populus subditus an possit statuta condere sine consensu superioris, uide do. Petr. Philip. in consi. v. incip. In hac litera A. in iiij. parte.]

Populus an possit statutũ factũ authoritate superioris tollere, sine eius consensu j. Statutũ corrigitur. uer. xij. quòd non.

Populus tenetur actione, quod metus causa. l. metũ. §. animaduertendum. & ibi Bar. ff. quod met. causa. Addo no. per Bar. in l. facta. §. fi. in ult. col. ff. de pœnis.

Populus non recognoscens superiorem potest auferre hæredi hæreditatem, qui occidit testatorem. Bald. in l. j. ulti. col. C. de hær. insti.

Populus recognoscens superiorem, non habet ius fisci. Bald. in d. l. j. C. de hære. insti. uide in l. j. C. de bo. uac.

Populus est loco unius, & unum corpus indiuiduum reputatur. Bald. in l. ij. C. de impu. & ali. substi.

Populi clamor facit nihil ritè geri, sed non excusat à pœna. Bal. in tract. Schisma. v. col.

Populus ligatur consuetudine à se inducta. l. uenditor. §. si constat. & ibi Ang. ff. com. præd.

Populus semper est idẽ ad mille annos. gl. vij. q. j. deniq;. Card. in cle. j. §. nos. de iureiur. Item facit l. proponebatur. de iudi.

Populus si iurat, tamen successores iurantium non ligantur iuramento, nec ad periurium. Card. ubi s.

Populi qui dicantur. Alex. post Bart. in l. in prouinciali. §. j. de oper. noui nun. & ibi in addi. & in lect. & ibi etiam dicit etiã forenses dici in populo.

Populi materiã supple j. uer. Vniuersitas. & s. uerbo, Ciuitas. per totum.

† Populus propter magnitudinem delicti potest puniri. Feli. in c. dilectus. de simo. circa finem. ij. col.]

† Populus ubi est coadunatus, & committit delictum, cui requiratur solennis conuocatio, ut possit puniri, uide do. Petr. Phil. Cor. in consi. ccxxiiij. in litera C. in iiij. parte.]

Porci dicuntur animalia grossa, & non minuta, secundum Bar. in l. oues. de abig.

Porci ueniunt appellatione pecorum. l. seruis legatis. §. pe. de legat. iij.

Porcus in uenatione captus, & datus cani, est domini canis, licet canis sit incapax. Flo. in l. statuæ. ff. de usufru.

Porcus est oculus rustici. gl. in l. illicitas. in fi. ff. de offi. præsid.

Porta in domo cum apertura in uiam publicã fieri potest, quatenus se protendunt stillicidia domus, etiã prohibente uicino. l. fi. & ibi Flo. & Bart. de serui. rustic. præ. & Barth. Cæp. in trac. de ser. tit. de porta.

Porta, uel ostio qui est, dicitur esse in domo. de pœn. dist. j. si distinctam. & c. j. de conse. eccl. uel alta. in vj. & Alexand. in l. j. §. j. de cloac.

Porta domus non est cõmunis fratribus diuisa domo, nisi fuerit reseruata in diuisione pro cõmuni. s. Diuisio. uer. cxxxv. & uer. Fratres diuidentes. uersic. j.

Portator literarum non presentans eas, tenetur ad interesse propter moram. l. fi. C. de Fabricen. li. xij. & Ioan. de Pra. in l. si procuratorem. xiij. col. ff. de procur.

Portare dicitur etiam qui incœpit, & non perfecit portationẽ. doc. & Alex. in l. qui Romæ. §. Callimachus. de uerbo. oblig. & s. Gabella. §. fina. uersic. xx.

Portator rei tenetur de periculo, si precio portat, uel si ad periculum se obligauit. Bart. in l. eum, qui. §. fi. ff. de furtis.

Porticus est locus discoopertus à parte ante, & coopertus à parte superiori. Bartol. in leg. quod conclaue. de dam. infec. ubi etiam Alexand. & Host. de accusa. §. ij. uersicul. sed si crimen. Addo, quòd Host. in Summa de accusa. §. ij. uer. sed si crimẽ. dicit, quòd porticus est illa pars, quæ est ante domum.

Porticus non uenit appellatione ædium. l. cætera. §. hoc senatus. el ij. de leg. j. sed ibi doct. & Barto. dicunt contrà ex proprio significatu. argu. l. qui ædes. de in cen. rui. naufra. non tamen appellatione domorum, secũdum doc. & Io. de Por. in d. §. præsertim. per do. Alex. in ij. no. & Bal. & Flo. in l. quidam Iberus. de seruitu. urb. prædio. Sed

Porticus dicitur pars domus, & accessorium eius. l. si aquæductus. de cõtrahen. emp. l. arbor. §. de uestibulo. communi di. & d. l. quod conclaue. de dam. infe. Item uenit appellatione domus. xvij. q. iiij. si quis contumax. cap. si quis in atrio. de immu. eccl. cum ecclesia. & e. ti. in vj. c. decet. uer. cessent. & Io. And. in Spe. de iniu. §. j. uer. pone. dicit hoc uerum in porticu domus priuatæ, non publicæ. & Card. in cle. j. §. ciuitatis. vij. q. de pœ. ubi etiam dicit, quòd statutum de insultu ad domum habet locum in insultu in porticu domus.

Porticus non comprehenditur statuto puniente repertum de nocte extra domum: quia repertus in porticu non punitur. Bald. in d. §. hoc senatus. & Barth. Cæp. de seruit. ur. c. xliiij. uide in Spec. de iniur. §. j. uer. pone in statuto. & s. uer. Domus. uer. vj. & j. proxi. uer.

Porticus an sit tutum refugium, sicut domus, ut capi quis in eo non possit. Bald. in rubr. ff. soluto matrim. & in d. l. quidam Iberus. & ibi Flo. in Specul. de iniur. §. primo. uer. pone in statuto. Angel. Aret. in tract. Malefic. uer. fecit insultum. & suprà, Debitor in domo. in uer. primo, circa medium. quòd sic. & ideo in ipso capi non poterit. Addo Bald. & Angel. in l. plerique. ff. de in ius uo. & ibi per do. Alexand. & Bartol. in l. meminisse. ff. de off. procõ. Bar. & do. Pau. in l. quod cõclaue. ff. de dam. infec. do. Ant. in c. cùm inter alia. de immuni. eccle. De porticu & ostio uide gl. in l. quidam Iberus. de serui. ur. prædi. Bald. in l. data opera. xv. colum. C. qui accu. non pos. & Bald. & Imo. in l. cætera. §. hoc senatus. de legat. j. in Specul. de iniur. uersi. sed pone, statur. Ioan. And. in rubric. Spe. de immuni. eccle.

Porticus consuetudine fieri potest in domo super publicam uiam. Specul. in d. §. j. uer. & gloss. & Bald. in rubr. C. quæ sit lon. consue. ad fi. & Barth. Cæp. de ser. ur. c. xliiij. & adde s. uer. Pons. uer. vj.

Portio quanta intelligatur de toto. l. nomen. §. portionis. de uer. sign. & s. uer. Pars. uersic. j.

Portio deficiens eius, qui nemini erat coniunctus, accrescit omnibus. l. liber homo. §. cùm quis. & ibi Bar. ff. de hæred. insti. uidelicet pro rata. l. Mæuio. in princip. & ibi Bart. ad finẽ. & in summario, de lega. ij. in l. mortuo. §. fina. per Barto. eod. titul. Vide in l. cùm pater. §. cùm pater. eod. titul. & Bartol. in l. re coniuncti. de lega. iij. ultima colum. & l. Lucius. §. pater. & ibi Bartol. ad Treb. Item uerum cum onere. d. l. mortuo. §. fina. & ibi Bar. in l. Titio. la ij. §. Iulianus. eodem tit. l. secunda, de his quæ in testam. del. nisi onus sit nominatum iniunctum hæredi. gloss. & Barto. in l. Celsus. aliàs, pater meus. in fi. princip. ff. de lega. ij. ubi non accrescit cum onere. Vide Barto. in l. j. §. cùm autem. C. de cadu. tol. Item accrescit sine noua petitione. l. ij. §. si duo. & ibi Bartol. ff. de bo. poss. secundum tab.

Portio accrescit pro uiribus, in quibus est facta substitutio. d. l. Lucius. §. si pater. & ibi Bar. ad Trebel.

* Partem in substitutione quis habet eam, quam habet in substitutione. l. j. C. de impuber. leg. qui cùm plures. ff. de uulg. §. & si ex disparibus. Inst. de uulg. Iason consi. lxxviij. num. vj. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Partem si inuestitura feudi eandem dat singulis nepotibus ex fratre defuncto, quam patruis uni ex patruis mortuo, superstites fratres, & nepotes succedunt per capita, non in stirpes. Iason in term. consi. lxxviij. q. vij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Portio legati accrescens potest repudiari. glo. & Barto. in l. neminem. ad fi. ff. de leg. ij.

Portio non grauata accedens grauatæ, & econtrà, an & quando accedat cum onere. in l. si Titio. in prin. cum glo. de le. ij. concludit, quòd si portio non grauata accedit grauatæ, fit contributio, & legata solida præstantur. Idem est, si portio grauata accedit non grauatæ, tenetur ad legata: non tamen fit contributio, ut augeatur portio sua non grauata.

Portio legati facti mercatori, & artificibus artis lanæ quomodo accrescat. Bal. in l. j. vj. q. prin. C. quando non pe. par.

Portio repudiata per unam filiam uiuo patre, an accrescat fratribus. Bart. in d. vj. quæst. prin. concludit, quòd si repudiat dote contenta, accrescat fratribus, quia uidetur habere suã partem. Si autem ex alia causa, puta quia sic placuit sibi facere, tunc habetur pro mortua in uita patris: & tunc nõ accrescit fratribus.

Portio unius nepotis ex duobus institutis cum patruo accrescit nepoti, non patruo. Item,

Portio unius fratris ex pluribus institutis cum uxore, accrescit alijs fratribus, & uxori. Bald. in d. l. j. vij. q. prin. quando non pe. par. Item,

10 Portio occidentis defunctum cui accedat. s. uer. Hæreditas delata. uer. xx. & uer. xxxij.

† Portio accrescens sapere debet naturam eius rei, cui accrescit. do. Barth. Soci. in consi. cliiij. incipien. Pulchra. uer. confirmatur etiam ratione. in ij. parte.]

† Portio delata filio in potestate in bonis patris, permittente iure communi, quòd transmittatur ex potentia suitatis, locũ haberet, uidelicet quando filius in potestate succederet in aliqua portione sibi delata à statuto in bonis patris. do. Barth. Socin. in s. alleg. consi. uer. prima ratio. ibi: nam sicut uidemus. ea. j. parte. ij.]

Portio accrescens an ueniat in fideicommisso, addo Bartol. in l. Marcellus. §. quædam. ff. ad Trebel. quòd sic. quod indubitanter procedit, secundum eum, quando hæres adit coactè. Idem etiam, si sponte: quia portio accrescit portioni, nõ personæ. l. si totam. & ibi no. ff. de acqui. hær.

* Portio, quam hæres grauatus, ut nostri dicunt, restituere accepit, & consecutus est morte sui cohæredis, & ipsa restituenda, sec. com. opi. est. gl. & Paul. de Castr. in l. si Titius. ff. de leg. iij. Bartol. in l. Scæuola. in extre. in l. Marcellus. §. quidam liberis. ff. ad Trebel. ubi alij, & præsertim Barth. Socin. Doct. in l. cùm uirum. C. de fideicom. Alexan. & alij. in l. hæredes mei. §. cùm ita. ff. ad Trebel. in l. ita tamen. §. qui suspectam. ff. eo. Bald. consilio xciiij. uolum. ij. Corne. consil cxlij. uolum. iiij. Deci. consilio lxxxj. num. ij. Illustris. Cardin. Parisi. consilio lxxxiij. numer. xvj. uolum. ij. Æmilius Maria Manolessus.

† Portio canonici absentis accrescit presentibus. s. uerbo, Distributio. uersic. vj.

Portiones an dicantur præbendæ, & redditus. not. in cap. dilectus. de præben. ubi Panor. in iij. col. quòd sic.

Portio-

Portiones & præbendas an habere possint regulares, non habentes proprium. Innoc. in c. dilectus. de præbend. in j. col. & ibidem cõcludit, quòd ubi præbendę, seu portiones sunt distinctæ, & nullum ius habet in canonicatu, sic receptus, & non potest petere. Si uerò ibi non essent portiones priuilegiatæ, sed tantùm consequentes ad numerum clericorum, & tũc si talis regularis est electus in canonicum ultra numerum, poterit petere portionem, etiamsi non uacat præbenda, uel portio: quia ex quo rumpit priuilegium in numero canonicorum, ita & in numero portionum, secundũ Innoc. ibi. & ibidem assignat rationem diuersitatis.

Portionis canonicæ materiam uide j. uer. Quarta episcopalis. & in uerbo, Quarta parochialis. per totum.

Portio tanta debetur Titio, quanta omnibus fratribus suis de eo, quod datur Titio, & fratribus. Spec. tit. de loca. §. vj. uer. clij. & s. uerb. Legatum pluribus. uer. vj.

* Portio eius, qui renunciauit ijs, qui non renunciauerunt. l. j. ubi. Doct. C. quãdo non peten. part. accrescit. Æmilius Maria Manolessus.

* Portio hæreditatis fratris ab intestato defuncti non spectat ad fratrem, uel sororem, qui successioni paternæ, maternæ, & fraternæ renunciauit, sed ijs, qui non renunciauerunt. Alex. consi. cxlix. nu. v. uol. vij. Deci. consi. xxxj. Dec. Neapo. decisio. cxlj. Dec. Delphin. decisio. cxcij. Illustriss. Cardinal. Parisi. cons. xxvj. cum sequent. num. xxxvij. uol. iij. Æmilius Maria Manolessus.

* Portio hæreditatis, quæ aliàs spectaret ad fratrem & sororem, peruenit ad alium fratrem, uel sororem, si ille renunciauit. Paul. de Castr. & Alexand. in l. pactum. C. de collati. Signor. consil. xxix. quæst. ij. Oldrad. consil. cxxxij. Alexand. consilio xxix. uol. iij. consil. cxlix. uolum. vij. Socin. consi. clxxxiij. uol. ij. Illustriss. Cardinal. Parisi. consi. lxix. nu. xlviij. uol. iij. Æmilius Maria Manolessus.

Portus quis dicatur. in l. portus. de uerborum signifi. Bart. Cæpol. in tit. de ser. rust. de portu.

Portus est de regalibus principis. Bald. in capit. j. in prin. quæ sint rega. Barthol. Cæpol. ubi s.

Positio, est breuis narratio, factum continens, ad eliciendam ueritatem concepta. Ioan. An. in c. j. de confess. lib. vj. Bal. in l. ij. §. quod obseruari. ult. col. C. de iur. calu. uer. ultimo, in ista materia. Vel sic:

Positio est alicuius particularis rei ad causam pertinens assertio. Barto. in l. ij. §. quod obseruari. in iiij. co. uer. quæro, quid est positio. C. de iur. calum. uide in Spe. de posi. §. j. in prin. & per totum. uide etiam Bald. ibidem in addi. in uersi. ij. & in uer. Positio est breuis oratio.

Positio dicitur à ponendo. Specul. ubi s.

Positiones dicuntur membra litis. Bald. in l. generaliter. §. sed iura. C. de reb. cre. in j. col. in uersic. item nota.

Positio est pars intentionis continens id, super quo pars petit ab aduersario responderi: sed articulus est pars intentionis continens id, quod actor, uel reus probare intendit. Bald. in d. l. generaliter. §. sed iuramento. de re. cred. per no. in c. præsentium. de testi. in vj. Item,

Positiones dicuntur, quæ fiunt, ut eis pars respondeat: capitula uerò dicũtur, super quibus testes sunt examinandi. Ideo positio negatiua fieri potest, sed capitulum non, nisi coarctatum: ut plenè per Alexan. in l. inter stipulantem. in princip. de uerb. obliga.

Ponens uidetur confiteri: sed capitulans non, secundum doc. & But. in capitu. fina. de confes. & Ioan. Andr. in capitu. cùm in positionibus. de iureiur. lib. vj. But. in cap. quoniam contra. de pro. Bald. in d. l. generaliter. §. sed iura. in j. colum. C. de reb. cred. & in l. sicut. in fine. C. de rep. hære. Bartol. in l. ij. §. quod obseruari. in iiij. colum. C. de iur. cal. Paul. de Castr. con. ccvj. in Spe. de posi. §. x. uer. ij. & gl. in c. j. de cõfes. in vj.

Positiones factæ non dicuntur, nisi sint per iudicem admissæ. no. in c. cùm contingat. de off. deleg. & Bal. in l. generaliter. §. sed iura. in iiij. colu. & ideo dicitur in actis, Iudex admisit, & c. Bal. ibi. ubi etiam dicit, quòd aliter non fiunt de actis.

Positio non censetur fieri de iure aduersarij. Bald. in addi. Spe. de posi. uer. iiij.

10 Positiones sumuntur de corpore libelli. in Specul. de teste. §. sequitur. uersi. sciendum. & ibi Bald. in addi. uersi. positiones. & in titu. de posi. uersicu. formans. & ibi Card. de uerb. signi. Quod est uerum, secundum Bal. in d. uer. positio. in actore: secus est in reo.

Positiones admissæ per iudicem, saluo iure impertinentium, si non debuerunt admitti, habentur pro non admissis. Ioan. And. in c. cùm contingat. de offi. deleg. & ibi Ioan. de Imo. & Bene. Cap. Et potest postea disputari, an sit respondendum eis, uel non. Barto. in l. si duo. & ibi Alex. §. idem Iulianus. ad fi. ff. de iureiur. Item possunt reijci, etiam post factas probationes, licet fuerint admissæ, etiam simpliciter. j. Positio impertinens. uer. iiij.

Positio contra naturam non admittitur. in Spec. de posit. §. vij. uer. xvj. considerandum.

Positiones debent concludere de necessitate. Bartol. in l. non hoc. ad fi. C. unde cognati. Addo Bal. in c. j. v. co. uer. quæro, an filius, an agna. uel filij. Bald. contrà in l. siue possidetis. ultim. colum. uersi. sed reuoco in dubium. C. de proba. Ioan. And. in cap. literas. de præsum. in nouel. in cle. fi. de rescrip. in ca. præsentia. de proba.

Positio, Tu possides hæreditatem Titij: non concludit, nisi dicatur, Tanquam hæres. Bal. in c. j. vj. col. an agn. uel fil.

Positio, Tu fuisti excommunicatus: admittitur, licet non concludat de præsenti esse excommunicatum. Bald. in d. l. siue. in ult. col. uer. sed reuoco in dubium. Vnde

Positioni, etiam non concludenti, est respondendũ. Bal. ibidẽ.

Positiones si nõ fiant, testes sunt examinandi super petitione. Card. in cle. sæpe. §. & quia. j. q. de uer. sig.

Positio non debet de necessitate concludere, sed articulus sic. Bald. in l. siue possidetis. C. de proba. & Alex. in l. non fatetur. in fi. de confess.

Positiones, & articuli, differunt. per Spe. de teste. §. v. post princip. uer. sciendum igitur. in titul. de positio. uer. positio est breuis. & Card. in cle. sæpe. §. quia. de uer. sig. ubi dicit, quòd dicens ponit, & si opus sit, probare intendit: intelligitur scilicet, si pars confitebitur, habentur pro positionibus, si negabuntur, cedunt loco positionum & articulorũ, super quibus testes examinabuntur. & ibi gl. ideo secundum gloss. ibi & Cardi. in q. vj. non potest iudex dare terminum simul ad ponendum, & articulandum, sed successiuè. vij. q.

20 Positio & interrogatio, differunt: quia ponens uidetur fateri, uel negare, sed interrogans non. Bart. in d. l. ij. §. quod obseruari. in iiij. col. uer. iuxta prædicta quæro. de iura. calum. & in Spe. de positio. §. iij. circa prin. ubi ponit aliam differentiam, uidelicet quòd interrogationes fiunt ante litem contestatam, & aliquando à iudice, & aliquando à parte: positiones uerò propriè fiunt post litem contestatam, & post iuramentum, & à parte, licet antè aliquando possint fieri. Addo gl. & cap. j. de confes. in vj. in gl. j. magna.

Positio semel facta non debet iterari. l. ampliorẽ. §. j. C. de app. Bal. in addi. Specu. de app. uer. interrogatio. Bald. in d. l. ij. §. quod obseruari. vj. col. in uer. septimò quęrit. glo. & ibi Bartolus in v. colum. in uer. iuxta hoc quærit. dicit uerum, nisi ex causa. & Lanfran. in c. quoniam contra. uersi. positiones. de probatio.

Positiones aptæ non prosunt, quando petitio, uel libellus est ineptus. Ioan. And. in c. examinata. de iudi. in Nouel. & Bal. in addi. Spe. de posi. uer. aptitudo. & Bald. in l. fina. viij. col. uer. sed quæro de tali quæstione. C. de codicil. quòd libellus ineptus præiudicat aptè positioni. Addo j. uer. Probatio inualida. uersic. xv. & Bald. in l. edita. de eden. Sed Alexand. de Imol. in l. j. §. idem scribit. de positi. dicit per illum text. probari. quòd si in libello reali nõ est deducta possessio, non potest de ea fieri positio. ubi omnino uide.

Positiones nouæ quæ dicantur. Bart. in l. per hanc. C. de temp. appel. loquitur tamen in capitulis.

Ponens, & non probans, an uideatur calumniari. Bal. in addi. in Spe. de posi. uer. qui non probat. quòd sic.

Positiones sunt introductę, ut quis releuetur ab onere probandi. Specul. in tit. de posi. §. ij. circa principium. gloss. in capitul. si post præstitum. de confess. in vj. in gloss. j. Quod est uerum de consuetudine, non de iure scripto. Paul. de Castr. consil. ccxcvj. & in Specul. de posi. §. primo. Cyn. & Bartol. in d. l. ij. §. quod obseruari. in iij. colum. in uersi. sequitur uidere. ad fin. Bart. in l. Offidius. in uer. ulterius. ff. de lega. iij. & gloss.

& gloss. in cap. dudum. de elec. Bald. in l. fi. iij. colum. uersic. ex quibus conclude. ibi, compositiones. de edi. di. Adr. tol. Barto. in l. j. §. j. de uen. in spi. Item ad faciliorem litis expeditionem: quia si pars confitetur, causa citò terminatur. cle. sæpe. §. & quia. & ibi Cardi. de uer. signi. ubi etiam dicit, quòd ideo dicit quandoq; de causa non liquere, ꝓpter cōtumaciá partis: quia non potest haberi eius confessio, non tamen sunt necessariæ: quia potest fieri probatio, seu testiū examinatio, & sine articulis. ī. Testes deponūt. uer. clxxvij. & seq.

Positio, & libellus, qualiter differant. Innoc. in capitul. j. de lit. contest. Bald. in d. §. quod obseruari. ulti. colu. quòd positio non concludit, libellus sic. Lanfran. in c. quoniam contra. uersi. positiones. de proba. j. col.

Positiones in scriptis fieri debent. gloss. in ca. j. de confes. in vj. in gl. magna. & ibi. & sunt in scriptis. Addo Spe. in tit. de positio. §. quanto. uersi. item nota.

Positionum appellatione in statuto non ueniunt interrogationes. Pau. de Cast. con. ccc. incip. Ad primum quæsitum.

Positio cum responsione non arguit litis contestationem. cap. dudum. el ij. de lit. conte. gloss. in ca. ij. eod. titu. in vj. in glos. ult. in uer. oportet. Bald. in d. uer. quod obseruari. ad finem. uide in Specul. de lit. contest. §. j. uer. & not. quòd per positiones. Quæ autem sit ratio, uide ibidem per Specul. in uer. sed quæ est ratio. uidelicet, quia positiones succedunt loco probationum, quæ non sunt fiendæ ante litis contestationem. Item quia in positionibus nulla fit petitio, sine qua sententia non profertur.

Positionum alteram probari per testes, alteram per confessionem partis, sufficit. Bar. in l. qui Stichum. ff. de confess.

Positiones cùm sint exordium probationis, potest facere quilibet, qui admittitur ad probandum. Bald. in l. fi. iij. col. C. de edi. di. Adri. tol. per cle. sæpe. de uer. sign.

Positiones actoris non admittuntur, quando ex eis non accrescit actori ius contra ius rei. Bal. in l. fi. iij. col. uer. & sic intellige. C. de edi. di. Adri. tol. Inn. in c. cùm Bertoldus. de re iud. in fi. Arch. in c. contra morem. c. dist.

Positiones in causa summaria non admittuntur. in Spe. de testa. sequitur. §. iij. uersi. si autem mouetur.

Positiones esse admittendas, uel non, qualis discussio fiat. in Speculat. de offic. om. iudic. §. postremo. uer. iij. dicendum est. post medium.

Positionibus negatis quandoq; fiunt articuli soli, quandoque positiones, & articuli ex illis. Item,

Positiones dubiæ quandoq; admittuntur saluo iure impertinentium. in Spe. de teste. §. nunc uidendum. in uersic. sciendum igitur. & in uersic. siue igitur.

Positiones succedūt loco probationis. in Spe. de teste. §. fi. uer. item nota. & de dila. §. fi. uer. item quid si datus est.

Positiones, cōtra quas oppositæ sunt exceptiones per partem citatam ad opponendum, si admittantur per iudicem, non potest pars appellare, quæ non dicitur grauata. Ro. in decis. cxvj. iudex. &c. in nouis.

Positionum probandarum causa an fiat remissio ad partes. ī. Remissio. uer. xij.

Positiones si iterum admissæ sunt post primam admissionem, à qua fuit appellatum, ualet testium receptio super eis, si à secunda admissione non sit appellatum. Ro. in deci. cccxcv. si auditor. in nouis.

Positionum admissio requirit citationem partis. Ro. in deci. x. fuit dubitatū. in nouis. & omnino per Abb. in c. ij. de testib.

Positiones qualiter offerantur. in Spe. de posi. §. v. per totum.

Positionibus productis, & admissis, quid debet facere iudex. in d. §. v. uer. oblatis igitur.

Positiones quo iure sunt inuentę. ī. Positiones quando. uersic. iij. adde gloss. in capit. j. in glo. j. magna. de confess. per Bart. l. ij. §. quod obseruari. in iij. col. uersi. sequitur uidere. C. de iuramen. calum.

Positiones à quo fiant. infrà eodem.

Positiones nouę an fiant à tertio comparente in iudicio pro suo interesse. ī. uerb. Tertius. uersi. xxx. quòd sic.

Positiones fieri possunt etiá per eum, qui se adstrinxit ad probandum per instrumenta, uel testes. Bald. in addi. in Specul. de posi. §. j. uersic. licet pars.

Positiones fieri non possunt per eum, qui renūciauit omni generi probationum. Bald. in addi. Spe. de posi. uersic. qui denunciauit. aliàs, qui renunciauit.

Positiones de proprietate fieri possunt ab eo, qui agit possessorio ad colorandum possessorium. in Spe. de teste. §. nunc uidendum. uer. sed pone, ago. & ibi Bald. in addi. uer. ad colorandum. ī. uer. Positio de quib. uer. vij.

Positiones fieri possunt à quolibet, qui admitteretur ad probandum. s̄. e. uer. j. Ergo.

Positiones fieri possunt ab actore, & à reo. Specul. in titul. de posi. §. iij. uer. fiunt quoque. sed prius ab actore, nisi iudex ex causa statuat utrique terminum ad ponendum, & probandum. in Specul. de posi. §. iiij. uersi. hoc quoq;. & Alex. in l. si non fuerit. de iureiur.

Positiones à quo fieri possunt, supple in Speculat. de posi. §. iij. per totum.

Positiones quando fiant. infrà eodem. & in Specul. de posi. §. iiij. per totum.

præsertim in uersic. regulariter. ubi dicit, quòd regulariter fiendæ sunt post litis contestationem, & non antè, & post iuramentum in causa præstitum. Addo tex. quod imò. ante litem contestatam. in c. unico. de lit. conte. & Bartol. in l. j. C. de lit. contesta.

Positiones possunt fieri ante litis contestationem: & tales sunt inuentæ de iure Digestorum: ut in tit. ff. de interroga. actio. Sed &

Positiones possunt fieri post litem contestatam: & tales sunt inuentæ de iure Codicis, non iure Digestorum, secundum Bar. in l. Offidius. de leg. iij. sed non post publicatas attestationes. Bal. in d. §. quod obseruari. viij. colu. in uer. septimò quærit. nisi iudici uideatur. Inn. in c. cùm Io. in fi. de fide instru. & Pe. de Su. in l. sed & si restituat. §. ex quib. de iudic. & Car. in cle. j. xiiij. q. de causa pos. dicit posse. Et quo iure sint inuentæ positiones, uide Bar. qui refert sex opiniones in d. §. quod obseruari. in iij. col. uer. sequitur uidere.

Positiones factæ intra terminum, possunt declarari etiam post terminum, & post conclusum in causa. Bald. & Pet. de Su. in l. tres. in fi. quomodo & quando iudex. ad finem.

Positiones fieri non possunt post lapsum terminum probatorium. Bal. in addi. Spe. de dila. uer. lapso termino. el ij. & no. in l. in contractibus. §. illo. & ibi Bald. C. de non nu. pecu. & ī. Terminus ad probandum. uer. xxxix. Item per Old. cons. ccxliiij. Item & ī. Probatio quando. uer. xij.

Positionibus post terminum probatoriū factis non est respondendum. docto. in l. sed & si restituatur. §. ex quibus. de iud. nisi iudici uideatur ex æquitate contrarium. l. ubicunq;. ff. de interro. act. Paul. de Castr. in fine. ff. de ser. uide Oldrad. consi. ccxliij.

Positio debet prius fieri quàm deueniatur ad aliquod genus probationis. Bal. in addi. Spe. de posi. uersic. iij.

Positiones in causa appellationis an fieri possint. Bal. in l. fina. §. in refutatorijs. C. de app. in ultimo not. quòd sic. gloss. in l. per hanc. de tempo. appel. in gl. in uer. nouum. & in l. in offerendis. per doc. de appel.

Positiones admittendæ post terminū ex ui rescripti, non possunt admitti in secunda & tertia instantia. Ro. in deci. xcvj. commissio. in nouis.

10 Positiones in causa criminali, etiam ciuiliter mota, non admittuntur post terminum. Rota in deci. xxxij. fuit dubitatum, in nouis.

Positiones nouæ in secunda instantia licet admittantur, nō datur secūda remissio. Rota in deci. ccxix. si in prima. in nouis.

Positiones iuris possunt produci etiam post terminum, & usq; ad conclusionem in causa, & sunt admittendæ. Rota in decisio ciiij. omnes domini. in nouis.

Positio admissa post cōclusionem in causa inducit reuocationem conclusionis iam factæ. s̄. Conclusio. uer. xix. cum his, quæ ibi scripsi post authorem.

Positiones in causa iniuriarum ciuili possunt produci, etiam post terminū. Rota deci. cccxcix. an in actione. in antiquis.

Positiones post terminū nō admittūtur, etiá ꝓductæ per procuratorem nouū. Bal. in addi. Spe. de procur. uer. terminus.

Positiones & in causis summarijs admitti debent, & terminū habent. cle. sępe. §. & quia. & ibi glo. & Card. viij. not. de uersigni.

signi.& ibi in v.q.& in vj.q.subdit, quòd iudex inuitis partibus non potest dare terminum ad ponendum & articulandum in causis summarijs.

Positiones fieri possunt in quacunq; parte iudicij, etiã sine dilatione, si iudici uideat. in auth. de his, qui ingre. ad app. §.fi. & C.de iur.cal.auth.hoc sacramentum.siue ciuiliter.

† Positiones an & quando fieri possint.uide Lanfr. in c. quoniam contrà. de proba.in uer.responsiones.in ij. colum.uer. præterea.in fi.]

Positiones inualidæ sunt multis modis: ut j. e. & in Specul. de positio. §. vij. † per totum. † Adde, quòd in dubio sunt admittendæ, si modicè conferat ad causam. Decius consi.clxij.

Positio criminosa quæ dicatur. Bal.in l. transactione.la j.C.de transact. qui dicit ubicunq; contineat crimen, siue criminaliter, siue ciuiliter.

Positioni criminosæ non est respondendum. Bar.in d.l.transactione.& ibi per Bald. Sed Bart.tenet contrarium in l.quoties.§.prætor.ff. de noxa.per text.ibi.sed remittit se ad no.in l.qui iurasse.§.si pater.ff.de iureiur.& in l.fina. & ibi Bart.iij. colum.in uersic. quæro, utrum hęres.ff.de his, quibus ut indig. & Bartol.in l. non intelligitur.§.tacita. ad fin. ff. de iure fis.& in l.qui iurasse.§.pater. quòd non. & in l. Marcellus. §. primo.ff.re.amo.uer. secundò est uidendum.ubi dicit, quòd non per uerbum Credo, quod nõ facit delictum esse, sed de ueritate sic.si positio sit de facto proprio delinquentis, aliàs secus. Quod uerum est, siue de crimine agatur ciuiliter, siue criminaliter. Bar.ibi, qui subdit, etiam id esse uerum, quando ex crimine quis lucratur cum aliena iactura: aliàs secus, nisi turpitudo esset ab alio iudice detecta per sententiã. Sed ipse Bartol.in l.ij.§.quod obseruari.in vj.colum.uersic. opp. sextò.C.de iur. calum. dicit, quòd si per positionem detegitur, aliquem esse detentatorem rei, etiam ad alium pertinentis, & esse debitorem alterius: & tunc debet responderi, nisi per hoc retractaretur, quod aliàs esset decisum. Si uerò per delictum hoc non detegitur, sed solum persona repellitur: & tunc non debet responderi: ut per doct.in capit. dudum. de elect. Vide etiam Angel.in d.l.Marcellus.§.j. & Innoc. in c.cùm super.in prin.de confess.qui dicit, quòd quando positio continet crimen notorium, & infamię, est ei respondendum: uide etiã Baldũ in dicto §.quod obseruari.in pen. col. uer. item non tenetur. & in l. j. C. de pœ. iu. qui ma. iu. in j. colu.in uer.scias tamen.& Pet.de Su.in l.qui petitorio. post Ange.de rei uend. Archidia.l.distin.ex pœnitentibus.glo.in uer.rationabili.circa fi.doc. in c. ij. de confess.lib.vj. & gloss. in rubr. C. de rei uend. & in Specul. de posi.§. septimo, uer. xix.& ibi. Bald. in addi. in uersi. positioni criminosæ. & per Card.in c.ij.de confess.in anti.post Innoc.ibi.& in cle. sæpe. §.quia.in prin. de uerb. sig. ubi dicit, quòd positioni continenti crimen non tenetur quis respondere, quando est super occultis: secus, si super manifestis.& s̃. eodem.Item nec est periurus, qui respondit cum iuramento, & negat.s̃. Periurium. uer. xix. Addo Bald.in l. constituit. Cod. de pœna iudic.qui ma. iudic. latè in l.accusationem.C. qui accu.non pos.Vide Imo.in d.c.dudum.qui dicit, quòd sicut non tenetur respondere positioni criminosæ, ita nec illi, per quã per-† uenitur ad illud. † Et per Feli.in c.cùm dilectus. de accu.& in pe.col.uer.no.Fran.Are.in l.fi.ad fi.C.de eden.& in l. si pater.de iureiur.]

Positioni criminosæ de facto alieno nõ debet responderi. Bar. in d.l.Marcellus.§.iurare.re.amo.

Positio, quòd percussisti in capite, uel cum cicatrice, potest negari, si non fuit in capite, uel cum cicatrice: secundum Bald. in addi. Spe. de posi.uer.porrò, quòd percussisti.

Positio per uerba contumeliosa non debet recipi. Cald. in addi.Spe.de posi.uer.si libellus.

Positio de publica forma criminis an admittatur. Bald. in d.§. quod obseruari.in ult. col. uer. sed quid si positio. ubi refert Innoc.in d.c.dudum.tenere, quòd in spiritualib. est respondendum: sed in temporalibus non, super positione de infamia.uide ibi per eum.

Positio incerta admittitur, sicut libellus. Inn. in c.ex parte.el ij.in ult.col.in glo.in uer.negligentia.de rescrip.Bald. in l.fi.iij.col.C.de codicil.uer. uenio ad uer.in fi.& in l.cogi.iiij.q.de peti.hær.sed ei nõ est respondendũ, nisi prius declaretur.Bal.ibidem.Vide in Spec. de teste.§.nunc uidendum.uer.j.& ij.& Bal. expressè in l. ij. §.quod obseruari. in v.colu. in uer. iij. quæritur. C. de iura-† men.calum. † Vide Lanfr.contrà in c.quoniam contra. de prob.in uers.responsiones.] De positione incerta, uide Hippoly.in rub.C.de proba.co.lxxv.in fi.

Positio alternatiua an procedat. Spe. in tit. de teste.§.nunc uidendum.uer, item articuli.& Bald.in l. quanquam.j.q.C. de senten.quæ si cert.quanti profer.& in l.edita. xxxiiij. col. de edend.uer.quid dicetur.& in l.j. C.de fur.& Alex.in l.ubi. §. qui illud.de uerb.ob.quòd sic, quando libellus tenet. & Bal. in addi.Spe.de posi.uersi.nõ admittitur.quòd non, nisi propter ignorantiam intolerabilem, uel nisi sit alternatiua contractus: aliter tamen loquitur in d. l. quanquam. De hoc an positio alternatiua, uel disiunctiua admittatur, adde Imo. in c.ex parte.de rescript.quòd sic. Quod est uerum, secundum eum, quando fit de facto alieno, in quo est probabilis igno-† rantia.l.fi.ff.pro suo. Spe.in tit.de posi.§.vij.uer.xx † Et per Franc.Are.in l.si pater.de iureiur.in fi.]

Positio ambigua an procedat. Bal.& Alex.post Bar.in l. si quis intentione. ff. de iudi.& Bald.in l.edita. de eden. & in l.j.§. quod obseruari. C.de iura.cal.& in l.si quidẽ.ij.col. post glo. C.de excep.Bar.in l.inter stipulantem.§.j.de uer.ob.

Positio debet esse clara, & si sit obscura, non est ei respondendum. Bald.in l.precibus.primo no.C.de impub.& ali.sub.& in l.edita.xxviij.col.C.de edendo.

Positio potest propria authoritate ponentis interpretari. Bal. in addi.Spe.de posi.uer.pono contra eum, non autẽ per hæredem.Bal.in Marg.uer.Confessio.uer.xij.

Multiplex si sit positio, non est ei respondendum, uel ratione partis potest tota negari, uel debet specificè responderi ad quamlibet eius partem: ut, Titius minorem decem annis percussit.gl.in cap.si post præstitũ.de confes.in vj.uer.rationabili.circa mediũ.& omnino.in Spec. de posi.§.secundo.uersic.xj.uide ibi Bald.in addi.uer. quando positio est.& uer.pono, quòd percussisti.& in tit.de lit. contest.uer.uno falso.in fi.& in d.§.quòd obseruari. in vij. colu. uersi.item non tenetur quis respondere positioni, quando. & s̃.eo.uer.incerta. uer. iij. & per Inno. in c. præsentium. in ult.col.mag.in gl.sua.uer.super quolibet.de testi.in vj. colu. quod nõ est generaliter neganda, nisi ad singulas partes respondeatur.& j̃.uerbo, Positionibus responsio.in uer.iij.

De facto alieno ciuili si fiat positio, debet responderi per uerbum, Credo. Bartol.in d.l. Marcellus. §. j. ff. re.amo.Bald.in d.§.quod obseruari.in v.col.in uer. iiij. non tenetur.ubi uide glo.in Spec.de posi.§.iij. uer. & no.non de facto alieno criminali.Bartol.in d.§.j.paulo post prin.& s̃.e. uer.Positio criminosa.uer.ij.sed & j̃.uer.Positionib.responsio.uer.xij.

Positioni de facto alieno debet dari terminus ad respondendum.Bar.in d.§.quod obseruari.in iiij. col. in uer. sed pro eius declaratione.& tũc si certificari potest, debet responderi, aliàs non, secundum Bar.ibi.Bald.ibi in iiij.col.uer.secundò quæro.& facit d.l.Marcellus.uer.pater autem.secundum Ray.ibi contra.Mar.Sil.& tenet Lanf.in c.quoniam contra. uer. positiones. de proba. Item de hoc, si de facto alieno fit positio, sit respondendum.uide gl.in d.§.quod obseruari.gl. in c.j.& ij.de confes.in vj.

Captiosa positio dicitur, quando quis responderet contra se. Pau.de Cast.in l. cõtrouersiam. ff. de trans. per l.qui iurasse.§. si pater.ff. de iureiur. Item quando in neutram partem potest responderi sine periculo.Bal.in d.§.quod obseruari.vj.col.uer. item non tenetur quis respondere captiosæ.& Lanf.ubi s̃.

Positioni captiosæ non est respondendum.Bal.& Pau.ubi s̃.& Lanfr. Addo Spec. in tit.de posi.in §. vij.in uer.x. & ibidem Bal.in uer.positioni captiosæ.gl.in c.si post pręstitum. in gl. † in uer.rationabili. de confess. in vj. † Et per Fran. Are.ut in l.responsum.C.de trans.& in l.j.si cer.pe.]

Positiones quando sunt impertinentes, potest iudici instari, ut reijciat, licet admiserit, saluo iure impertinentiũ. Quod uerum, si statim sunt manifestæ, id est, si constet de impertinentia.Cardi. fin. in cle.constitutionem.§. fi.in fi. de elect.& ita n practi-

practicatur in Capitolio. Itē & si sunt admissę simpliciter, potest iudex impertinētes reijcere postea, etiā post factas ,pbationes. Car. in cle. sæpe. §. & quia. 7. notabili. ff. de uer. obl.

Positiones impertinentes si admittantur, saluo iure impertinentium, & non admittendarum. s. e. uer. Positio est breuis. & uer. xj.

Positio pertinens dicitur etiā quæ est de dependentibus. l. qui proprio. §. item quæritur. de procura.

Positioni impertinenti notoriè nō est respondendū, stante statuto, quòd in dubio sit respondendum. Io. de Imo. in l. iiij. §. item. de damn. infe.

Positio cauillosa non dicitur, licet quis taceat ius partis. Bald. in addi. Spe. de posi. uer. non dicitur.

Positio captiosa dicitur, an hęreditas sit soluendo: & non tenetur legatarius uel creditor respōdere. Bal. in l. filium quem. ulti. char. C. fami. ercis. in uer. ego breuiter.

Positio dicitur captiosa, an testis credat esse uerum dictum eius. Barth. Cæp. in cau. cliij.

Impertinens positio quomodo dicatur. Bar. in v. col. in uers. quandoq; est positio. & Bal. in d. §. quod obseruari. in iiij. col. in uer. secundo, non debet. Addo Bald. in l. cùm uirū. in prin. C. de fideicom. & Bart. in l. ad probationem. C. de proba. uidelicet quando directò nec probat intentionē, nec adminiculatiuè, uel quādo non facit ad causam fundandam, uel coadiuuandā, secundum Bald. ubi s. & tenet Lanf. ubi s. & Alex. in l. si duo. §. idē Iulianus. de iureiu. in dubio admittitur per auditores Rotę. Rota in deci. ccxlv. domini. in antiquis. quia per alios iudices. Bal. & Alex. in l. si duo. §. ij. de iureiuran.

Positio impertinens non debet admitti. gl. in d. c. si post pręstitum. in uer. rationabili. in prin. d. l. ad probationem. & l. neq; natales. C. de proba. & ibi Bar. qui dicit uerum, nisi præsumptiuè concludat, & onus probandi transferat in aduersariū simul, nisi faciat talem præsumptionē, quæ probet semiplenè: ut ibi. & Bar. in l. si duo. §. idem Iulianus. in ij. col. ff. de iureiur. nec testes super eis. Rota in deci. cccxxvj. super articulo. in nouis. & in Spe. de teste. §. iam de interrogationibus.

Positioni impertinenti non est respondendū. l. in speciali. cum gl. j. ff. de rei uend. Bar. & Bald. in d. §. quod obseruari. in uer. ubi s. in j. uer. & Bart. in l. si duo. §. idem Iulianus. in ij. col. ad fi. uer. quæro iuxta. ff. de iureiur. ubi dicit, quòd nec etiam super eis debent testes recipi, nec pars examinari. & Lanf. ubi s. ibi per Alex. quòd si respondeatur sine protestatione, pręiudicat responsio, secundum Bar. ibi. & Inno. in c. prout. de do. & contu. in Spe. de deposito. §. vj. uer. & scias. Bald. in l. si sine. de interr. actio. Addo gl. in d. c. si post præstitū. in uerb. rationabili. in prin. Quod uerū, quando est omnino impertinens: ut s. proxi. & Bald. in Marg. uer. testis. j. col. † Et per Fran. Are. in d. §. quod obseruari.]

Positio de dominio possessoris dicitur impertinens, cui possessor non cogitur respondere. d. l. in speciali. & ibi doct. & Bar. in l. at qui natura. §. cùm me. in fi. j. colu. uer. & propterea. de negoc. gest. nisi in casu l. si quis in iure. & seq. de interroga. actio.

Positio, an hæres in corde suo statuerit esse hæres, dicitur impertinens, & non est ei respondendum. An. in l. gerit. j. colu. de acquiren. hæred. Sed contrarium tenet Ange. post Bald. in x. q. & Pau. de Cast. in l. potuit. de iure delibe. qui dicunt hæredem iam confessum se hæredem, teneri respondere dictæ positioni. Sed

Positioni, q̃ est hæres in actu, debet responderi. Bal. in d. l. potuit. ix. q. & Bar. in l. fi. de his, qui. ut indi. in antepe. col.

Contraria positio de directo dicitur multipliciter. ut de ætate minori & maiori, de legitima & illegitima, de pręsentia & absentia, de furore & sana mente, de actu spontaneo & coacto, de uirginitate & corruptione, quando talia, & similia de eisdem personis, & actibus de eodem instanti temporis formantur sic contrariæ. gloss. in cle. testibus. uer. directo. de test. sed contrariæ indirectò dicuntur absentia partis, uel testis, à loco eodem tempore. in d. gl.

Positiones ad probandum contrariam famam, uel opinionem fiunt sic: Titius habebatur pro infame ab omnibus cum cognoscētibus, uel pro seruo, uel quòd dubitabatur tali tēpore de statu suo, an esset habilis uel liber. Bar. in l. j. C. de test. in ij. col. uer. ultimò nota mirabilem. & j. in uer. Positionum formæ. uersi. viij.

Positio continens in se contrarietatem, non ualet, & ei non est respondendum. Bald. in addi. Spe. de posi. uer. non ualet. & Bart. in d. §. quod obseruari. & ibi Bald. in v. col. uer. tertio, † non debet. adde Spe. in tit. de posi. §. vij. uersi. xiij. † Et per Feli. in c. pastoralis. de excep.]

Positioni contrariæ non est respondendum. Bald. in v. colum. in uer. tertio, non debet. & Bartol. in v. colum. in uer. quandoque ponens. in d. §. quod obseruari. Quod quomodo intelligatur, uide ibi, & Lanf. ubi s.

Positio, quòd quis est minor. &

Positio, quòd quis non est maior, non differunt. sed idem sunt. Bald. in l. cùm te. in ultim. q. C. de proba. in fi. contra glo. in l. de ætate. de minori.

Positioni rei præiudiciali positioni actoris debet prius responderi. Bal. in addi. Spe. de posi. uer. si positio. Unde

Positio præiudicialis impedit processum: ut ibi. & j. in uer. Positionibus responsio. uer. vij.

Positio, quòd res ualet x. &

Positio, quòd res ualet quindecim non sunt contrariæ, sed diuersæ: unde si una producitur in causa principali, altera potest produci, & probari in causa appellationis. Bar. in l. antepe. ff. de in lit. iur. in uer. & per hoc dico. & ibi Ange. & Moder. Addo Bar. & Pau. de Cas. in l. fi. §. qui indiuisam. post gl. & ibi. ff. de leg. ij. Spe. in tit. de teste. §. postquam. uer. quid si plures. licet gl. in d. l. qui indiuisam. uideatur tenere contrarium, uidelicet, dico rem ualere centum, intelligitur cum dictione taxatiua, Tantum: de quo uide ibi Cuma.

Positiones contrariæ si fiant ab eadem parte, sunt saluandæ, ut dicatur, uel subaudiatur clausula, Et posito, uel constito de contrario, &c. Bal. fin. Pau. de Cas. & Alex. in l. j. in prin. ff. ne quis eum, qui in ius uoc. ui. exi.

Positio de quasi dominio facta si sit negata. Alex. in l. si mater. §. fi. de excep. rei iudi.

Iuris si fiat positio, non debet ei responderi. l. ornamentorum. de auro & argen. le. Bal. in d. §. quod obseruari. vij. col. uer. quintò, non tenetur. & in addi. Spec. titul. de posi. uer. positioni iuris. & ibidem Spe. in §. vij. uer. xiij. & glo. in capit. ij. in uerbo, rationabili. circa medium. de confess. in vj. & Bar. in l. non fatetur. in fi. colum. in uer. quæro, facio ibi. ff. de confes. & glo. & Bart. in l. j. in ij. col. ad fi. C. eo. tit. quòd nec responsio releuat ponentem. & Old. consi. ccxliij. & Lanfr. ubi s. ubi limitat dictum Bal. quod est uerū in iure scripto, quod pendet ex facto partium: secus in alio, ut consuetudo, quia positioni de consuetudine est respondendum. Bal. in rub. C. quæ sit lon. consue. ad fi. Bart. in d. §. quod obseruari. in v. col. in uer. opp. quartò. & in d. l. non fatetur. in ult. col. in uer. quæro, facio. & in Spe. ubi s. & Bald. † in d. uer. quintò no. Item, † Et per Bald. in pri. consti. Digestorum, in §. illud autem.]

Positioni iuris municipalis, uel extrauagantis, debet responderi. Bar. in l. ornamentorum. in fi. & in d. l. non fatetur. in d. uer. quæro, facio. & Bald. in d. §. quod obseruari. in d. uersi. v. non tenetur. uidelicet alterius loci. Bart. in d. §. quod obseruari, quæ ambæ positiones debent fieri, & probari. Bar. in l. præscriptione. C. si contra ius, uel uti. publi. in ultim. col. in uersic. secundò no. & Bar. tenet in l. de quibus. ff. de legibus. & s. uer. Consuetudo. & possunt produci etiam extra terminum. s. Positiones quando. uer. xij.

Positio, quòd quis possidet bona, uel mala fide, dicitur iuris, & ei non est respondendū: secus est, si fiat positio de possessione simplici, quia facti est. Bal. in l. iij. in fi. C. de cōdi. ex lege. Item nec testis est interrogandus, an quis possedit bona, uel mala fide. Bal. ibi. q̃ no. quia in practica erratur quotidie.

Positio iuris dicitur ea, in qua ponitur uerbum Legitimè, uel uerbum Canonicè. Bal. in addi. Spe. de posi. uer. ubi positio. & in d. §. quod obseruari. vij. col. in uer. adde, quòd ubicunque. & per gl. doc. & Pau. de Cast. in l. cum, quem temerè. §. j. de iudi. & gl. in c. ij. de confes. in vj.

Positio de iuris præsumptione ualet, & debet ei responderi. Bald. in l. cùm uirum. in j. no. C. de fideicom. puta, quòd de iure præsumitur tale quid.

Positio,

* Positiones iuris uidentur admissæ receptis testibus super eis. Rota in deci. cviij. ualet. in nouis.

Positio mutatur & corrigitur tanquã erronea, constito de errore. Bal. in addi. Spec. de posi. uer. potest quis.

Positio potest interpretari per ponentẽ, non per hęredẽ. s̃. uer. Incerta. uer. fi. Sed quãdo declaratur, s̃. uer. Positio quando. uer. iiij. post terminum, & post conclusum in causa.

Positiones erroneæ an possint corrigi in causa appellationis. Bal. in l. edita. xxxviij. col. de eden. quòd sic. & j̃. e. uer. ult.

Positiones quando possunt emendari. Bald. ibi. xxxvj. col.

Positiones factæ post litem contestatã possunt mutari in causa appellationis: ut tenet Bald. in addi. Spe. de app. uer. positiones factæ post litem conte. in secundis addi. ut si uolui probare dominium per sententiam, possum postea probare per præscriptionem: ut ibi. Item,

Positio, quòd res ualet decẽ, facta in prima causa potest mutari causa appellationis, & fieri alia positio, quòd dicta res ualet quindecim, ut tenet Bart. in l. pe. de in lit. iur. in uersi. & per hoc dico. Addo ea, quæ scripsi s̃. in uer. Contraria positio. uersic. antepenul.

† Positiones, Non potest positionem suam reuocare, nisi doctus de errore. do. Barth. Socin. in consi. clviij. incip. Visis. uersi. non potest ponens. in ij. parte.]

Positio mea confessata per te, potest reuocari à me: sed negata, & probata per testes, uel instrumenta, potest reuocari negatio, & sic confiteri. Bar. in l. post legatum. in prin. ult. col. uer. sed circa prædicta. ff. de his, quibus ut indig.

Positio facta per procuratorem, & iurata, potest mutari per dominũ, etiam in causa appellationis, etiã nõ reuocato errore expressim. Rota in deci. lxiij. positiones. in nouis. Itẽ & per ipsum procuratorẽ potest reuocari, etiã nõ docto de errore, de stylo palatij. Ro. in dec. cclxiiij. si procurator. in nouis.

Positio de quibus fiat, & de quibus non, uide j̃. e. per totum. & in Spe. de posi. §. v. & §. viij. & s̃. e. quasi per totum.

Positiones actoris super defectibus rei non possunt fieri, & eis non est respondendum. in Spe. de act. seu peti. §. super petitionibus. uer. reus. in fi.

Positio de identitate fieri debet, quando apparet uar. etas. Bar. in l. senatus. in fi. ff. de accu. & s̃. uer. Identitas. uer. j.

Positio de furore, id est, quòd quis est furiosus, dicitur implicita, & non est affirmatiua, uel negatiua. Bald. in l. nec codicillos. C. de codi. & j̃. Positio negatiua. uer. j.

Positio de facto alieno an fieri possit. s̃. uer. Positio de facto alieno. uer. j. & ij. Addo gl. in c. ij. in uerb. rationabili. de confes. lib. vj. quòd nõ. Bal. in l. ij. §. quòd obseruari. in v. col. uer. quartò, non tenetur. C. de iura. cal.

Positio de dominio euincẽtis fieri non debet in causa euictionis, & emptor non tenetur ei respondere. Bart. in l. at qui. §. cùm me. de nego. gest. in uer. & propter hoc.

Positio proprietatis in possessorio iudicio fieri potest ad colorandum possessionem. in Spec. de teste. §. nunc uidendum. uersi. sed pone, ago. & ibi Bal. in addi. uersi. ad colorandum. & s̃. Positiones à quo. uer. iiij. Bart. in l. fina. C. qui legi. perso. dicit quòd

Positio de ꝓprietate est pertinens in interdicto retinendæ, recuperãdæ, & adipiscendę. Sed uide gl. & Bar. in l. cùm quęrebatur. C. unde ui. & Bar. in l. si de eo. §. fi. ad fi. ff. de acq. pos.

Positio fieri non debet de eo, quod non releuat ponentem, & ei responderi non debet. Innoc. in c. cùm Bertoldus. de re iud. in uer. item prædicta. in fi. & j̃. eod. uer. ulti.

10 Positioni, Tu non numerasti mihi pecuniã: nõ cogitur quis respondere cum iuramẽto, si habet iustã causam recusandi. Bar. post gl. in l. in contractibus. §. illo. C. de non nu. pecu.

Positiones fieri possunt de excommunicatione alicuius. Bald. in addi. Spe. de posi. uer. ad probandũ. uers. quando positio. el ij. Quod est uerum, secundũ eum, de excõmunicatione hominis: secus, si fierent positiones de excommunicatione canonis: quia sententia canonis necessariò infert crimen, nõ autem sententia hominis. l. probrum. ff. de uer. sign.

Positio contra naturam non admittitur. in Spec. de posi. §. vij. uer. xvj. Addo glo. in uer. rationabili. circa medium. in c. ij. de confes. in vj.

Positio de die & consule fieri non debet per eum, cui editum est instrumentum sine die, & consule: & responderi non debet, ne certificetur de die & consule: Bald. in addi. Spec. de posi. uer. ille, cui. & ibidem per Spe. in §. vij. uer. xiiij. circa fi. imò sufficit respondere, Credo prout in instrumẽto continetur: ut ibi in Specul. §. qualiter. uer. quid ergo. & Alex. in l. j. §. j. ff. de eden.

Positio dependens ab alia negata, fieri non debet, & ei non est respondendum. Vnde

Positio de possessionis traditione fieri non debet, si est negata positio de contractu. Item,

Positio de dote fieri nõ debet, si est negata positio in matrimonio. Bal. in add. Sp. in ti. de positio. in uer. quãdo positio. el ij.

Positio pro quota parte sit hæres, fieri non debet, si negata est positio, quòd sit hæres. Bal. in additio Spec. de posi. el ij. ibi, item qui se negat hæredem.

Positio de propria excommunicatione, & quòd ideo agere nõ potuit, & quòd ideo non currit præscriptio, fieri nõ potest. Bal. in addi. Spe. de posit. uer. quidam uult.

Positio semel facta fieri non potest iterum. Bal. in addi. Spe. de appel. uer. interrogatio. in secundis addi. per l. ampliorem. §. j. C. de appell.

20 Positio de consuetudine allegata fieri debet. s̃. Positio iuris. in uer. j.

Positio de dominio possessoris fieri non debet, & ei possessor respondere non debet. l. in speciali. & ibi doctor. de rei uen. & s̃. in uer. Impertinens positio. uer. iiij.

Positio, quòd quis mala fide, uel bona possedit, non potest fieri, & responderi non debet. Bal. in l. mala fide. C. de cond. ex lege. per gl. ibi, & s̃. in uer. Iuris positio. uer. ij.

Positio fieri potest de omnibus, quæ probari possunt. Bal. in l. non nudis. C. de probatio. uer. quæro, an positioni. & glo. in c. dudum. de elect. Vnde

Positio de negatiua improbabili fieri non potest. d. gl. in c. dudum. v. q. v. actor.

Positio, quòd quis sit hæres, fieri potest, & ei debet responderi. Bartol. in l. fi. ff. de his, qui. ut indig. in antepe. col. uer. quæro, utrum hæres.

Positio an hæres sit rogatus restituere hæreditatẽ, fieri potest. Bar. omnino in l. non intelligitur. §. tacita. ad fi. ff. de iure fis. & in d. uer. quæro, utrum hæres.

Positio, quòd quis fuerit tacitè rogatus restituere hęreditatem Titio, fieri potest. Bar. in d. l. fi. in antep. co. de his qui. ut indig. & plenè per Bar. in consi. Cecchus de Spoleto, &c.

Positio, quòd quis dolo desijt possidere, an fieri possit. Bart. in d. l. non intelligitur. §. tacita. & in d. l. ij. §. quòd obseruari. in ulti. col. uer. opp. sexto. & supra, Interrogationes. uer. xxiiij. quòd sic.

Positio de iure accrescendi non est necessaria. Bald. in l. j. §. ubi autem. C. de cadu. tol. iij. col. in uers. ex hoc nota.

Positiones fieri possunt, super quibus examinentur testes ad perpetuam rei memoriam super ultima uoluntate, uel testamento. Bal. in l. publicati. j. col. C. de testa. ubi dicit uerum, nisi super testamento facto in scriptis.

Positio non fit de eo, quod non auget ius partis, secundũ Inn. in c. cùm Bertoldus. de re iud. ad fi. & Bal. in l. fi. iij. col. C. de edict. di. Adr. tol. uer. & sic intellige. & Arch. in c. contra morem. c. dist. & s̃. e. uer. ix.

Positio negatiua non dicitur, quòd quis est furiosus. Bal. in l. nec. codicillos. C. de codicil. & s̃. uer. Positio de quib. in uer. iiij.

Positio per uerbum, Absque eo, dicitur negatiua. Bal. in addi. Spec. de posi. uersi. tantum est dicere. & in c. j. de conten. inter do. & uas. & glo. in capit. non est nostrum. xxiij. q. v. uide in Spe. de emp. & uẽd. de loca. & s̃. uer. Absq;. uer. j. Sed contrarium probatur in l. inter stipulantem. in princ. & ibi doc. & Alex. de uerbo. obliga. post Barto. ibi, qui dicit textum illum esse cõtra aduocatos nolentes uti uerbis negatiuis, sed utuntur uerbis affirmatiuis priuatiuis, ut cessauit esse, uel fuit, & est absque eo: quia olim erat dubium, an esset positioni negatiuæ respondendum. ut j̃. eod. hodie uerò decisum est, quòd sic, in c. j. de confes. in vj. ideo aduocati utebantur dicta cautela: sed illa confunditur per text. ibi: quia uerba, Dolus abest, sunt affirmatiuè prolata: tamen quia sunt priuatiua

natiua doli, dicũtur negatiuæ: ut d. l. inter ſtipulantẽ. & eſt gl. in l. fin. §. fi. de doli excep. & ibi per Alex. gloſ. in cle. fi. de. except. Ioan. And. in c. bonæ. ĩ. de elec. in nouel. & Bald. in l. actor. & in l. cùm te. C. de proba. & in l. minimè. de appel. & in c. j. de contro. inter. domin. & uaſ. de inue. & in l. ij. §. quod obſeruari. de iuramen. calum. & Bart. in l. nec codicillos. C. de codi. & in l. de ætate. iij. q. prin. de minor.

Poſitio negatiua probatur per confeſsionem partis aduerſæ. Bal. in addi. Spec. de poſi. uer. pono, quòd percuſsiſti. & Bal. in l. in contractibus. §. illo. C. de non nume. pecu. not. in l. ij. eod. titu. gloſſ. in d. l. in contractibus. in princip. Bartol. in d. §. quod obſeruari. in vj. col. uer. oppo. quintò. per ca. j. de confeſ. in vj.

Poſitio ignorantię dicit negatiua. ſ. uer. Ignorãtia. el j. uer. xxij.

Poſitioni negatiuæ non eſt reſpondendum. Bald. in d. §. quod obſeruari. vj. col. in uer. ſextò non tenetur. Quod eſt uerum, ſi eſt improbabilis, uel æquum iudici non uideatur, ſecundum Lanf. in d. c. quoniam contra. uer. Poſitiones. Idem tenet Bartol. in d. §. quod obſeruari. in vj. col. uer. oppo. quintò. ſed hodie deciſum eſt, quòd debeat reſponderi per c. j. de confeſ. in vj. ſecundum Alex. in l. inter ſtipulantem. in prin. † de uer. ob. † Vide Bal. in conſi. cccxl. in j. parte.]

Poſitioni negatiuæ, quòd non eſt filius, debet reſponderi. Bal. in l. non nudis. C. de proba. uer. quæro, an poſitioni.

Ponens negatiuam nõ uidetur adſtringere ſe ad onus probandi: ſed ſi iudex, uel lex eum aſtringat ad probandum, probari debet. Bal. in l. cùm te. in fi. C. de proba.

Poſitionum formæ uariæ ſunt. infrà, e. per totum. & in Specul. de poſi. §. ij. & v. & per omnes titulos.

Poſitiones de metu quomodo fiant. in Spe. quod me. cauſa. & dic, pono quòd metus fuit illatus per talem tali. Item, quòd inferens metum ſenſit cõmodum ex eo. probatur in l. ſi cum exceptione. §. in hac. ff. e. tit. Item quod metum paſſus ſenſit damnum. d. l. in prin.

Poſitiones contra eximentem captũ de manibus familiæ, formantur ſic: Talis ducebatur ad iudicem authoritate iudicis competentis. Item, quod per hanc exemptionẽ factum eſt, ne captus ueniret ad iudicem tempore exemptionis. Barto. in l. ſi per alium. §. docere. ff. ne quis eum, qui in ius uoc. eſt, ui exi.

Poſitiones ad probandum negotium utiliter geſtum, formantur ſic: quod geſtum eſt utile domino, uel etiam communiter omnibus alijs. Bar. in l. Pomponius. §. is autem. de nego. geſt. & ĩ. uer. Vtilitas. uerſic. xj.

Poſitiones de præſcriptione debent concludere eam completam ante litis conteſtationem, & quòd Titius poſſedit à decem annis citra, & per dictũ tempus. Bar. in l. ſi poſt. in prin. ff. de rei uen. & in l. Celſus. in ult. co. in uer. unde ſis cautus. ff. de uſuc. & in l. more. C. de rei uen. & in l. ne bona. C. de longi temporis præſcri. & Bald. in l. ſuper longi. e. tit. in ultima col. in uer. dixi quartò.

Poſitiones an debeant concludere de neceſsitate. ſ. e. in prin. uer. xij quòd ſic.

Poſitiones ſuper intereſſe ſingulari quomodo formentur. Bar. in l. j. in ult. col. C. de ſenten. quæ pro eo, quod inter. profe. in uer. ideo aduerte.

Poſitiones contra infamem, uel excõmunicatũ quomodo formentur. Dic ſic: Talis tali tempore, puta iuramenti, erat excommunicatus, uel infamis, & pro tali habebatur, & reputabatur ab omnibus eum cognoſcentibus. Bal. in l. j. C. de teſta. in ij. col. uer. ult. nota mirabile. & ſ. in uerbo, Contraria poſitio. uer. ij.

Poſitio de fama contraria quomodo formetur. ſ. uer. Contraria. uer. x.

Poſitiones rei uendicationis quomodo formentur. in Spec. de poſi. in §. v. uerſi. ſuper primo ergo exemplo.

Poſitiones in hypothecaria quomodo formentur. in Spec. de poſi. uer. ſcias ergo cognoſcere. & ſ. uer. Hypothecaria. uer. ix. & uer. vij. & uer. Creditor in hypotheca. uer. ij.

Poſitiones in interdicto, Vti poſsidetis, quomodo formẽtur. Bal. in addi. Spe. de poſi. uer. ſi pono, quòd tu expuliſti.

Poſitiones pro re habita pro derelicta quomodo fiant. Bart. in l. rem, quæ nobis. de acquir. poſ. uer. do iſtam practicã. hoc modo, Poſſedi talem rem tali tempore, & quòd tunc cùm cepi poſsidere, in nullius bonis erat, & etiam ante apprehenſionem meam: & ſic probando probo dominium. & in l. qui agros. de omni agro deſer. lib. xj.

Poſitiones in Publiciana quomodo fiant. Bald. in addi. Spe. de poſi. uer. pone, in Publiciana. hoc modò: Pono, quòd poſſeſsio fuit mihi tradita à uenditore ex illa cauſa: uel pono, quòd mihi dedit licentiam poſsidendi, item quod uigore dictę licentiæ intraui poſſeſsionem: uel pono, quod eo ſciente & patiente tenui.

Poſitiones de cõtractu, ex quo agitur, debent concludere contractum fuiſſe factum ante iudicium motum ſuper eo: aliàs actor ſuccumbit. Io. And. in c. abbate ſanè. de re iudic. in vj. & Bar. in l. non poteſt. ff. de iudi. in j. not.

Poſitio ſi fiat per uerba taxatiua, ſolummodo, uel duntaxat, an ſit ei reſpondendum. Bal. in addi. Spec. de poſitio. uerſic. ubi ponitur, quòd non, cùm dicatur poſitio implicita, & negatiua, ſecundum quid.

Poſitio in ſeruitutib. fieri debet, quòd Titius fuit in quaſi poſſeſsione ſeruitutis, uel talis iuris ſciẽte, & patiente tali domino per tantum tempus, &c. Bart. in l. j. in fi. & in l. ij. in ij. col. in prin. uer. ex hoc ſis ſemper. C. de ſeruitu. & ĩ. uer. Seruitus probatur. uer. v. & penul.

Poſitionibus reſponſio qualis, & à quibus fiat, uide ĩ. eo. per totum. & in Spe. de poſi. §. iiij. v. & vj. & de inſtr. edi. §. v. uer. q̃d ſi quis. & ĩ. uer. Reſponſio. uerſ. x. uer. xxxj. & ſeq.

Poſitioni qualificatæ reſpondens confitendo uidetur confiteri ſingulas qualitates. ĩ. Reſpondere. uer. xxxv.

Poſitio falſa in parte, poteſt tota negari ratione partis. Bald. in d. §. quod obſeruari. vij. col. uerſic. item non tenetur quis reſpondere poſitioni, quãdo. & in addi. Spe. de lit. conte. uer. uno falſo. in fine. & in tit. de poſi. uerſi. quando poſitio. & ſequen. in Spec. eod. titul. §. vij. uerſic. xj. & omnino per Alexand. in l. j. §. ſi ſtipulanti. de uerbo. oblig. ubi per Bar. quòd non licet negare totam poſitionem ratione partis falſæ, per l. ſi quis cùm totum. de except. rei iudi. cuius opi. eſt communis, ſecundum Alex. ibi, qui dicit uerum, ſi ſit falſa in parte in quantitate, non ſi in qualitate: quia tunc poteſt tota negari. Et ſic debet intelligi gl. in ca. ij. de confeſ. in vj. & in c. præſentium. de teſtibus. eodẽ li. quicquid dixerit Bald. in d. §. quod obſeruari. & in l. j. & iij. colu. C. de lit. conteſt. & in l. ea quæ. ix. q. C. de condi. inde. & in l. ex facto. §. j. de uul. & pup. & Specul. ubi ſup. cum opi. Barto. tenet Ioan. And. in c. dilecti. de maio. & obed. & Ant. & Imo. ibi. & Ioan. And. in d. c. præſentium. in Nouella. & Paul. de Liaz. in c. ex parte. ultima colum. de confeſ. & Anto. in c. j. de plus peti. & Imol. in c. nam concupiſcentiam. de conſti. & Bartol. in l. is, qui ducenta. §. utrum. de rebus dubijs. Sed Innoc. in cap. præſentium. in ult. colum. mag. in gloſ. ſua, in uer. ſuper quolibet. de teſti. in vj. dicit, quòd nõ eſt ſimpliciter neganda, niſi ad ſingulares reſpondeatur. & ĩ. e. uer. xxj. & uide ſ. uer. Multiplex. uer. j. Addo gl. in c. ij. in uer. Rationabili. circa medium. de confeſ. † in vj. † Vide Felin. in ca. nam concupiſcentiã. in uer. in gl. ij. ad fi. de conſtitu.]

Poſitiones, quibus non reſpondetur, nõ hábentur pro confeſſatis ipſo iure, ſed per pronunciam iudicis. Bal. in l. j. uerſic. quærit. Ioan. Mo. C. de pœna iudi. qui ma. iud. & in l. tranſigere. in ulti. colum. uerſic. demùm not. C. de tranſac. & plenius. in d. §. quòd ſi actor. in l. ij. de iuramen. calum. poſt glo. Cyn. & Bartol. in uer. quæro, utrum. Vide etiam Bald. in c. uaſallus. ſi de feu. fue. cõtro. inter domi. & agna. in iij. col. in uerſic. tertiò quærit. & gloſ. & doct. in c. ij. de confeſ. in vj. in uer. pro cõfeſſo. & per Bar. in l. eius, qui. de iure fiſc. in ij. no. & in l. fin. uer. ſed quæro, dicitur hîc. C. de iuriſ. om. iud. & in l. j. §. j. uer. item ulterius. de uentre inſpi. & in l. j. §. ſed hæc conſtitutio. in fi. j. col. uer. & idem dico. de calum. & Lanfr. in c. quoniam cõtra. ultima col. de proba. in uer. poſitiones. Quod eſt uerum, ſi poſitiones fuerũt ei lectæ, & iuſſus fuerit à iudice reſpondere: aliàs non habetur pro confeſſo: uel ſi monitus receſsit, ſecundum Bald. in l. ſi filius. per illum tex. ff. de interro. acti. gl. in c. ij. & Bart. in d. §. quod ſi actor. & ibi Bal. & in l. j. C. de confeſ. in ultima charta. Et ſi antè moritur contumax, talis ficta confeſsio non nocet hæredi. Bal. ibidẽ in uer.

in uer. item dico. & in d. §. sed hæc cōstitutio. in uer. & idem dico. Fallit in filiosa. cui taciturnitas non nocet. d. l. si filius. & ibi Bar. Item quando positio est falsa scienter facta. ut ī. e. uersic. xiij. nec requiritur citatio ad talem pronūciam, si fuit bis citatus ad respondendum cum comminatione, secundū statutum. s̄. Contumax pro confesso. uer. vj. & xxvij.

Positionibus non respondens nō uidetur confiteri. Bal. in addi. Specul. de posi. uer. qui non uult. imò potest comparere. & respondere contrarium, secundum Bald. & Pau. de Cast. in l. iij. C. qui test. fa. pos. in uer. quid ergo de tali. C. de proc. & Bartol. in l. absentem. ff. de pœ. in ult. col. ibi: debet comparere. Item non est amplius citandus ad sententiam: in Spec. de positi. §. viij. uer. fi. & ibi Io. And. in addi. Sed contrarium tenet Io. And. in c. ij. de confes. in vj. in Nouel. nec debet iterum interrogari: licet sit secus, quando respondet obscurè. Innoc. in c. cùm clamor. uer. sed si aliqui. de testi. & Flo. in l. de ætate. ff. de interroga. actio.

Positioni rei præiudicanti positioni actoris debet prius responderi. Bal. in addi. Spe. de posi. uer. si positio. Vnde

Positio præiudicialis impedit processum. Bal. ubi s̄. & s̄. in uer. Contraria positio. in uer. viij.

Positioni semel negatæ quis non cogitur iterum respondere. Bal. in addi. Spe. de posi. uer. qui semel. & Bart. in l. ij. §. quod obseruari. in v. col. uer. iuxta hoc quęrit gl. C. de iura. cal. ubi dicit uerū, nisi ex causa. & ibi gl. no. & ibidem Bald. in v. col. in uer. septimò quærit gl.

Positio si confessetur per unum procuratorem, & per alterum negetur, statur responsioni negatiuæ. Bar. & Nico. de Neap. in l. consilio. §. quæsitum. ff. de curat. furi. Item habetur pro non responso, & proceditur tanquam contra contumacem, secundum Nico. de Neap. ibi: & tenet Innoc. in c. in nostra. in j. colum. uer. ubi autem duo. de procu. uide Bart. in l. pluribus. e. titu.

10 Positio negata non prodest neganti, quòd uelit se in ea fundare. Bal. in addi. Spe. de posi. uer. ponens uidetur. † Et per do. Soc. con. clviij. incip. Viso processu, & sententijs. uersic. nunc obstat, si dicatis. in ij. parte, charta xij.] & Bartol. in l. post legatum. in prin. ff. de his, qui. ut indi. in pe. col. in uer. quæro, aduersarius. ubi dicit uerum, nisi reuocet suam responsionem, id est, negationem. Ang. in l. j. uer. ubi stipulanti. & ibi Alex. de uerb. obli. ubi Alex. dicit uerum, nisi aduersarius probauerit illam, quo casu negatio non potest reuocari. per no. per Bartol. in l. eum, qui. in princ. de iureiur. & per Ang. si. consf. clij. in q. uertēte. &c. & per Bal. in l. j. v. col. C. de confes. & ī. Responsio. uer. xxij. & Bartol. in d. l. post legatū. in prin. uer. quæro ego. & Alex. in l. suus. C. de repu. hær. in † l. naturaliter. §. nihil cōmune. v. char. de acquir. pos. † Vide omnino Ludo. Bolog. in repe. §. nihil commune. col. xix.]

Positio, cui contumax nō respondit, habetur pro negata ad effectum, ut cōtumax in respondendo non possit se in ea fundare, quasi uideatur eam negasse, cùm iussus non respondit: sicut habetur pro confessata, si confessio magis nocet sibi: quia contumacia facit interpretari in pœnis. Alex. fin. in l. suus. C. de repu. hær. & in l. naturaliter. §. nihil commune. de acqui. pos.

Positio, quòd pars fingit non audire, & ei non respondet, non habetur pro negata, nisi iussa respōdere neglexerit: & sic potest se in ea fundare. Alex. fin. in d. l. suus. C. de repu. hær.

Positio scienter falsa si fiat, reus non tenetur ei respondere, & non respondens non habetur pro confesso, quia dolus cum dolo compensatur. Bal. in l. sicut. in fi. C. de repu. hær.

Positionibus in causa ciuili respondetur per uerbum, Credo. Bal. in d. §. qđ obseruari. v. col. uer. iiij. nō tenetur. & gl. in c. j. de cōfes. in vj. Secus in criminalib. s̄. uer. Credo, uer. xiiij. Et addo Bar. in l. Marcellus. §. j ff. rerum amo. & s̄. in uerbo, Positioni de facto alieno. in uer. j.

Positionibus responderi potest etiam per uerbum æquipollens ad uerbum Credo. Paul. de Castr. in consi. ccxcv. aliàs ccc. incip. Ad primum quæsitum dicendum est.

† Positionibus responsione facta per reum, dicendo, Credo factam esse uenditionem, unà cum certis capitulis, & pactis declaratis postea in suis exceptionibus tantùm continentibus unum capitulum, an possit pro parte negari, & pro parte acceptari per actorem, ex quo ex ea uult se fundare. uide do. Barth. Soci. in consi. ccviij. incip. Visis. uer. primo, ex responsione. cùm uer. seq. in ij. parte.]

Positionibus responderi potest etiā per uerbū, Dubito, quando positio est de facto alieno. Bart. in d. §. quod obseruari: in iiij. col. uer. examinemꝰ ista. & uide gl. no. in c. cùm causam. de iura. cal. & in ca. j. de confess. in vj. in glo. j. magna, circa fi. & Bal. in cap. uasallus. si de feu. fue. controuer. inter do. & agna. in iij. col. uer. iiij. quærit.

Positioni an respondeatur per uerbum, Nescio. Bal. in c. j. §. fi. de lege Conra. ī. Respondere. uer. xxij. quòd ita respondens cogitur per iudicem respondere, Credo, uel non credo.

Positioni responderi potest etiam per uerbū, Nego, etiā stante statuto, quòd respondeatur per uerbū, Credo tantùm. Paul. de Cast. consi. ccxcvj. aliàs ccc. incip. Ad primum quęsitum. & per Bal. in addi. Spe. de po. in v. col. uer. idem est.

Positionibus negatis per procuratorem, an teneatur dominus respondere. in Spe. de iura. cal. §. ij. uer. sed nunquid.

20 Positionibus super petitorio cogitur respondere actor recessurus de curia, ubi agit possessorio: sed responsio non nocet possessorio, maximè cum protestatione. Rota in de. cccxcvij. si suspensio. in nouis.

Positioni responderi debet ad singulas partes: nec sufficit simpliciter negare totam. Innoc. in c. præsentium. in ult. col. magna, in gl. sua, in uer. super quolibet. de testi. in vj.

† Positioni respondens per uerbum, Credo, prout in tali instrumento continetur, an sibi præiudicet. Deci. quòd non, suo consi. lxiij. colu. iij. post medium. Et faciunt notata per Bartol. in l. ornamentorum. ff. de auro & argen. lega. quòd respondens positioni iuris aliter, quàm iure decidatur, non sibi præiudicat.]

Positionibus procuratoris non tenetur quis respondere. Bal. in l. j. C. de senten. & Alex. in l. si actor. de procura.

Positionibus si non respondent actor & reus, actor succumbit, si sunt contrariæ: aliàs cuilibet nocet contumacia sua. Alex. post Ang. in l. si non fuerit. de iureiur. & in l. quæro. §. inter locatorem. ff. locati.

† Positioni sine tempore si quis non respondeat, non habetur pro confesso: puta, si fecisti positionem, seu articulum, quòd mihi mutuasti decem, ego nolui respondere, non debeo haberi pro confesso, quia posuisti sine tempore: & si sine tempore probares, non uinceres. Istud est singulare dictū Bald. in l. j. ad fi. C. si plures una sen. quod dictū retulit & secutus est Francis. Crem. not. cix. incip. Statuto cauetur, &c. dicens se lucratum fuisse duos ducatos.]

Positio de commodato libri, & equi si fiat, & respondeatur negatiuè de libro, uidetur confessata de equo. glo. & Alex. in l. certum. §. sed si fundum. de confes. ubi dicit uerum, quo ad semiplenam probationem.

Positionib. respōdens per uerbū, Credo, inducit aditionē, sed per uerbum, Non credo, repudiationē. s̄. uer. Credo. uer. xv.

Positionibus respondere quis cogitur per iudicem sub pœna, uidelicet quòd si falsum respondeat, soluat centum pro pœna: uel si non dicat ueritatem, habeatur pro confesso. Iac. de Are. & Nico. de Neapo. in l. iij. §. sed si non constat. in uersic. item præstat argumen. in lec. Bart. ff. ubi pupill. edu. de. ubi etiam dicit, talem pœnam exigi posse per iudicem. & s̄. in uerb. Pœnæ petitio. uersi. xxxiij.

Positionibus non potest respondere pupillus sine authoritate tutoris. Bart. in l. j. §. sufficit. in ij. colum. uer. quæro, quando maior. ff. de admi. tu. & per Bar. in l. certū. §. sed an. ff. de confes. in uer. in pupillo.

Positionibus an possit respondere syndicus uniuersitatis. in cap. præsentiam. in prin. de testi. in vj. quòd sic.

† Positionibus si respondet procurator, quando respondere de iure non debet, non nocet domino. Flor. in §. si procurator. ad legem Aquil.]

† Adde, quòd positionibus contumaciter nō respondens, pro confesso non habetur, nisi tria concurrant: de quibus per Abb. in c. cùm causam. de iura. cal. in ix. col. & per Bald. in l. j. & ij. C. quomodo & quando iudex. & si in positionibus contumax in non respondendo ex legis dispositione habeatur pro confesso, an tamen incontinenti iudex possit super principalibus, ac super eo, super quo factæ fuerunt positiones, pronunciare, ac si interuenisset uera confessio, uel sit necesse, quòd

se, quòd iudex prius pronunciet eum contumacē in respondendo: & si nollet respōdere sine rationali causa, an debeat iudex prius delictum punire, antequam habeatur pro confessio. Abb. in d. c. cùm causam. in x. col. & in c. fi. e. tit. Bal. in l. ij. §. quòd si actori. C. de iura. calum.]

30 Positionibus procurator non debet respondere, nisi habeat speciale mandatum ad sic respondendum cuilibet articulo, uel positioni. c. fi. cum gloss. & doc. de iureiur. in vj. & c. ij. ij. responso. de iura. calum. in vj. & omnino per Barto. in l. non solùm. ff. de procur. in j. colum. in j. q. qui dicit posse procuratorem respondere, teneri etiam dominū respondere, si pars uelit.

Positionibus tenetur respondere procurator, sicut dominus, & uterque. in Spe. de iura. calu. §. iij. uer. quid si aliquod collegium. ibi: si tamen procuratori. & ibi Io. And. in add. & per Spe. in tit. de posi. §. vj. uer. in summa. & ita seruatur Geneṇ. & Bar. in l. qui bona. §. pe. in ul. col. uer. si uerò poneres. ff. de dam. infect. & in l. iij. §. defendi. ff. ex qui. cau. in pos. ea. & in l. non solùm. in prin. de procur. & cogitur dominus Inno. in c. pastoralis. de iudi. in prin.

Positionibus nō tenetur respondere procurator, nisi consulat dominum melius informatum. Bald. in d. §. quod obseruari. in ult. co. uer. item no. Vide Bart. in d. l. non solùm. de procura. qui tenet idem.

Positionibus cùm respōdetur, potest interesse aduocatus, nisi consuetudo sit in contrarium. Bartol. in l. si postulauerit. §. quęstioni. ff. de adulte. & s̄. Aduocatus. uer. iiij. in fi.

Positionibus respondentem instruens aduocatus, quomodo puniatur. no. in c. j. cū gl. de confes. in vj. quòd tenetur parti læsæ ad interesse. Addo s̄. in uerb. Aduocatus. uersi. lxxij.

Positionibus debet principalis respondere, nō procurator, uel aduocatus, qui tanquā suspecti possunt à iudice repelli. glo. c. j. de confes. in vj. nisi parte uolente. ut s̄. e. uer. xxx.

Positionibus præsens, & non citatus, respondere an teneatur. per Bal. in l. ij. C. quomodo & quando iud. Caue, quia Bal. nihil dicit de positionibus, sed solum quærit, an præsens sit citandus, adeò quòd si non citetur, possit pronunciari contra eum, tanquam contra præsentem. & distinguit. & Lud. Ponta. in l. j. iij. col. ff. de in ius uocan.

Positionibus responsuro datur terminus, si libelli copiam non habuit. Lud. Ponta. in l. j. ff. de in ius uoc. Flo. in l. de ætate. §. Celsus. de interro. act. Idem si respondere titubat. l. si debitor. de peti. hær. & gl. in c. præsentium de testi. in vj.

Positionibus responsio facta reuocatur. j̄. Responsio. uer. xxij. & s̄. in uer. Credo. uer. xv.

Positionibus respondens non tenetur iterum iurare de calu. Bal. in auth. hodie. C. de iura. cal. paulo post prin.

40 Positionibus donec non respondeatur, non currit terminus probatorius. Bal. in l. j. uer. ulterius not. C. de iura. cal. & in l. si cùm ipse. in ij. no. ff. de excu. tu. ubi dicit cautius esse, quòd iudex interloquatur non currere. & ita seruatur hîc in Capitolio urbis.

Positionibus si procurator nesciat respondere, dicitur contumax. Bal. in addi. Spe. de posi. uerb. Procurator.

Positionibus non respondet procurator, nisi speciale mandatū habeat, si dominus fuit monitus. Bal. in addi. Spe. de posi. uer. qui non uult. & s̄. e. uersic. xxx.

Positionibus responsio facta per procuratorem, an noceat domino. Bar. in l. non solum. in prin. ff. de procu. Et quid si est contumax. ibidem.

Positionibus respondere procurator nō potest, nisi post litem contestatam, sed debet dominus respondere. l. si actor. & ibi Bar. in ij. col. uer. sed si in iudicio. & Ioan. de Pra. de procu. & in l. ante litem. per Ioan. de Pra. vj. col. e. tit. no. in l. fi. C. e. tit. Quod uerum, inuito aduersario. Bal. in l. j. pe. col. Caue, quia licet in ul. co. aliquid dicat de positionibus, tamen non dicit hoc. C. quomodo & quādo iud. Vide Bar. in d. l. non solùm. in prin. in j. col. & in j. q. quòd interrogationib. ante litis contestationem debet procurator respondere: sed & dominus tenetur, si uelit pars.

Positionibus nō respondens intra terminum monitionis sibi factæ à iudice, non potest morā purgare. Ang. in l. & si post tres. ff. si quis cau. Lanf. in tra. de Arbi. vij. parte, xj. q. & Bald. in l. in contractibus. §. illo. C. de non nu. pecu. & Ang. Imo. & Alexand. in l. si insulam. de uer. oblig. aliàs sic. Dicit tamen, quòd respondeat, antequam pars probet. Bald. in c. j. iij. co. de mil. uas. qui contu. est.

Positionibus respondere an teneatur, qui cessit liti. Bal. in d. §. quod obseruari. ult. col. in uer. sed nunquid. allegando Inn. in c. dudum. de elec.

Positionibus respondere facit iudex ex officio, & super singulis. in Spe. de offi. om. iud. §. vj. uer. post litem.

Positionibus actoris super defectum rei non tenetur reus respondere. in Spe. de act. seu peti. §. iiij. uer. reus quoq;.

Positionibus debet responderi cum iuramēto. in Spe. de posi. §. iiij. maximè in prin. & in uer. j.

Positionibus non respondens quomodo puniatur. e. ti. §. ix. & x. & ibi uide quid si respondeat falsum, uel obscurè.

Positionibus qualiter sit respondendum. in Spe. de instru. edi. §. nūc dicamus. uer. quid si quis. & s̄. e. uer. xij. cum quatuor uer. seq.

† **Posse.** Illud dicimur posse, quod commodè facere possumus, seu honestè. no. Abb. in c. ut iuxta. de off. ord. & uide tex. in c. faciat homo. xxiij. q. ij. & in l. filius. ff. de condi. insti. & in l. Nepos Proculo. ff. de uer. obligat. * l. diuortio. in prin. ff. de nego. gestis. l. si seruus. ff. de noxali. l. si peculium. §. fi. ff. de statuliber. Aym. Crau. cons. cxcix. nu. ij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Posse non dicimur, quòd non, nisi uix, ac difficile possumus. l. naturalem. ff. de acq. rer. domi. §. ferę igitur. Insti. de rerum diui. §. j. in auth. de fideiuss. glo. in §. pœnales. Insti. de actio. Bal. cons. cj. col. j. uol. j. Aym. Crau. cons. cxcix. num. ij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Posse non dicimur, quod nisi alius consentiat, non possumus. l. in ementis. C. de contr. emptio. Abb. consi. xvij. col. ij. uol. j. Aym. Crau. consi. clxxxij. nu. vij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Possessio secundum communem usum loquendi, intelligitur proprietas. Bar. in l. cùm antiquitas. C. de usufr. per l. interdum. ff. de uer. signi. & Bartol. in l. j. §. si uir. in fin. j. colum. ff. de acqui. pos. no. in c. ad sedem. de resti. spo. & in l. initio. ibi: possessionem, id est, agrum. C. de pac. inter empto. & uen. & l. j. C. de serui. Innocen. in c. cùm aliquibus. de re iud. & Ludoui. de Visso in consi. Tanta est scientia patris. in fin. l. locorum. de omni ag. deser. lib. xj. per Alexan. in rub. de oper. no. nun. & econtrà proprietas, id est, possessio. ibidem. & tenet do. Bened. de Plumbi. in l. j. de ope. no. nun. † & suprà uer. dominus. uersicul. cxlvj. & sequen. unde. † Et per Felin. in cap. ad nostram. de iureiuran. & dicitur Græcè κτῆμα.]

Possessionis appellatione uenit proprietas, ut s̄. uel dominiū plenum. ibi Abb. in c. cùm ad monasterium. de sta. monach.

Possessionis appellatione uenit naturalis tantùm, id est, detentio, quando non potest uenire ciuilis. l. stipulatio ista. §. hi, qui. ff. de uer. ob. & in Spe. de proba. §. iij. uer. sed pone, statutum. quòd uenit etiam possessio nuda. Et ideo si testis deponit, quod Titius possedit, intelligitur, id est, detinuit. Abb. in c. cùm causam. de testi. & j̄. Possessio probatur. uer. xj. & omnino per Alex. in d. l. stipulatio. §. hoc quoq;. & in l. j. §. j. de ui, & ui ar. quòd uenit utraq;.

Possessionum appellatione nō continetur pecunia, licet possideatur. s̄. uer. Pecunia. uer. ij. & uer. Venditio comprehendit. uer. x.

Possessio debet æstimari alio modo, quàm proprietas. l. si mulier. §. qui possessionem. & ibi Bar. ff. quod metus causa.

† Possidens præsumitur in dubio bona fide possidere. no. gl. in c. sanctorum. & in c. si diligenti. de præscri. Qualiter autē probatur mala fides, no. Bartol. in l. Celsus. ff. de usucapio. & Abb. in d. c. si diligenti. & in d. c. sanctorum. Et si duo probāt possidere eandem rem insolidum, cùm hoc sit impossibile, sententiandum est pro eo, qui habet præsumptionem iuris pro se: ut in c. licet. uer. ex præmissis. de proba. si autem duo possident, & conuenerunt in exercitio, ita quòd locus sit præuentioni, sententiatur pro utroq;, cùm utrumq; sit possibile: ut in c. cùm tu. de testi. Abb. in d. c. licet. & in c. auditis. de præscrip. in iiij. col.]

† Si senex permutat cum nepote iuuene beneficium pingue cum exili, præsumitur in fraudem expectantium permutare, ma-

re, maximè si remanet in possessionem beneficij. Io. de Ana. in c.iij. in ij. col. de collu. detegen. Abb. in c. quia uerisimile. de præsump. Domi. in c.j. de præben. li. vj. in prin.]

† Possessionis cōmoda magna sunt, & à iure sunt priuilegiata. Insti. de interdic. in §. commodum. & in dubio præsumitur pro possessione. Vide Bald. in c. capitulum. de rescrip. & Bart. in l. inter uirū. & in l. qui duos. §. cùm in bello. ff. de reb. dub. & in l.j. §. non autem. ff. de bo. pos. secun. tab. gl. in c. afferte. de præsump. & gl. fin. in c. nulli. xij. q.v. Bald. in l.j. C. si quis aliq. test. prohibu. in fi. in ulti. col. tex. in cle.j. ut lite pēden. Innoc. in rub. de spon. duo. tex. in c.j. de contro. inuesti. & in ca.j. de conten. inter domi. & fidelem. facit l.j. ff. famil. ercis. & in l. fi. ff. de offi. cura. Cæsa. & l. pen. ff. de condi. insti. & l. si seruus. C. quod cum eo. & l. qui possessionem. de ui, & ui ar. & l.j. ff. de itine. actuque priua. & c. si clericus laicum. de fo. comp. & tex. in c. querelam. de elec. & Bal. in l. cùm super. C. de rei uendi. & Bald. in l.ij. ff. de iuris. om. iudi. ubi dixit, quòd si statutum disponat, quòd forenses non possint acquirere rem immobilē in ciuitate, poterit acquirere possessionem rei immobilis. Restringit tamen dictum suum ad nudam possessionem facti, per l.j. §. si uir uxori. ff. de acquir. pos. facit l. eum. qui. ff. de dona. inter uir. & ux. Sed in cōtrarium adduco tex. contra Bal. in l.j. C. non licer. habi. metroco. lib. xj. uer. quoquo modo. Et de ista possessione priuilegiata uide Ala. in auth. quas actiones. & in l. fi. C. de sac. san. eccl. & in rub. de causa pos. & proprie. & Inn. in c.ij. de in integ. resti. ubi dicit, ꝙ licet aliquis possideat contra ius commune, si tamē possessio sua est longissima, purgatur uitium cōtra ius commune. De quo dicto exclamant omnes. & ibi Abb. & Ant. in c. si diligenti. de pręscri. & in c. consultationibus. de iure patro. Quod limita non procedere in mala fide, quia illa nullo tēpore purgatur, per c. ult. de consue. & c. ult. de præscri. & uide tex. in l. fi. C. unde ui. & Bal. in l. post mortem. ff. de adop. & in l.j. aliàs ij. C. de patria potestā. & tex. in l. commissa. ff. de publica. & Bart. in l. si quis. C. de aposta. & Bal. in l.ij. C. de uect. & uide plenè per Barb. in repe. rubr. de cau. pos. & proprie. ubi colligit centum priuilegia huiusmodi possessionis, quæ omnino ibi uideas.]

† Possessionem omnem sequitur uitium reale: per l. uitia. C. de acqui. pos. Ex quo sequitur, quòd secundus possessor in uitium succedens non potest dominum, seu primum possessorem in iudicio nominare, cùm teneatur ex proprio delicto: ut notat Abb. post Inno. & Host. in c. sæpe. de resti. spo. in penul. colum.]

† Si aliquis timet, ne alius suam possessionem inuadat, sufficit ad cōnsequendum iudicis interdictum facere fidem de possessione sine libello, & sine ordine iudiciario: ut patet in l. liberis. §. fin. de libe. causa. secundum And. de Pisis: tamen tunc super possessione non fertur diffinitiua: ut nota. C. fin. regun. l. si quis. Bal. in l. fi. C. de edi. di. Adri. tol. in ij. col.]

† Possessor bonæ fidei in beneficialibus non tenetur ad restitutionem fructuum, quemadmodum nec in temporalibus. ut no. in cap. grauius. de restitu. spo. & in l. ex diuerso. de rei uendi. & per do. de Rota decisio. xxiiij. Quod intellige uerum, quando bonæ fidei possessori ius non resistit: ut not. Bart. in l. licet. §. scire. ff. de pe. hære. Si autem iure resistentē possideat tenetur ad restitutionem omnium fructuum: arg. in l. quemadmodum. C. de agri. & censi. lib. xj. & in l. iubemus. C. de sac. san. eccle. facit c. qui contra. de regu. iu. lib. vj. Abb. in c. dilecto. de præben. in iij. col.]

† Possessio uera potest haberi in beneficialibus sine iusto titulo: ut est expressum in c. cùm nostris. de conces. præb. lib. vj. Sed quo ad restitutionem faciendam, sufficit probare solam possessionem: ut in c. in literis. de rest. spo. Abb. in d. c. cùm nostris. in ij. col.]

† Possessio beneficij non est quid spirituale, sed annexum spirituali: ideo non licet dare pecuniam pro habenda possessione beneficij. in c. ad aures. & Abb. & Ioan. de Ana. in fi. de simo. nisi quis uellet redimere uexationem suam: & tunc an liceat, uide in d. ca. dilectus. de simo. & ibi plenè per Abb. ubi distinguit tam pro iure quæsito, quàm pro iure querendo, ut quis redimat non solùm uexationem, sed etiam possessionem.]

† Possidens beneficium per longum tempus, habet præsumptionem tituli beneficialis: nam ubi factum est antiquum, ut quia diu stetit in pacifica possessione beneficij, præsumptio est pro ti. Abb. in c. licet Heli. in fi. de simo. & in c. dilecto. de præben. Inn. in c. illud. de præsum. Bal. in l. si filius. C. de pet. hære. & ibi Ang. & idem Ang. in l. qui aliena. §. quod si non adierit. ff. de acqui. pos. Cardi. in c. requisisti. de testa. Arch. in c. nemo. de consecra. dist.j. Host. & Io. de Ana. in d. c. licet Heli. & distingue ibi, secundum Abb. de hoc in uer. extra gl. quæro.]

† Possessionem locatio probat, ubi alius non possidet. Item probat in præiudicium soluentis præstantis authoritatem, & consensum solutioni. not. in c. inter dilectos. de fide instr. & in c. cùm uenerabilis. de relig. domi. Abb. in c. cùm uenissent. de resti. spo. ubi uide an per pensionē transferatur possessio. Ad possessionem probandam sufficit, quòd probentur saltem extrema, quod olim possedit quis, & nunc possidet: ar. in l. pe. C. de apo. publ. lib. x. l. si seruus plurium. ff. de leg.j. & gl. in c. accedens. de conuer. coniug. & gl. in c. uolumus. xvj. q. iiij. Ant. & ibi Abb. in ix. col. in c. olim.j. de resti. spo. & Abb. in c. accedētibus. de priuileg. & uide do. Barbat. in repe. rubr. de causa pos. & propriet. in vij. charta. & quod uoluit secūdum do. Ant. in c. cùm ad sedem. de resti. spo. secundum do. Anto. & alios in c. accedēs. de conuer. côiuga. & in c. ex parte. de rescrip. & in d. c. olim.]

† Possessione rei corporalis acquisita, competit exercitium incorporalium: argu. eorum, quę no. in c. transmissa. de elec. Licet ergo requiratur scientia fortè ad iusticiam possessionis, uel ut non appareat iniusta, tamen quo ad habitum possessionis, non requiritur: potest enim acquiri possessio rei, licet dominij acquisitio interdicatur à iure. tex. est no. in l.j. §. uir. ff. de acqui. pos. & in l.j. §. uidetur. ff. de ui, & ui arma. Abb. in d. c. in literis. in viij. col.]

Possessionum appellatione an ueniant mobilia, & merces uenales. Bald. in l. fi. in ult. col. uer. quærunt hîc. C. de compen. ubi dicit recurrendum ad consuetudinē: sed si non esset cōsuetudo, includuntur bona mobilia, nisi essent parata alienationi: quia tunc non ueniunt: & idem dicitur in pecunia, ut non ueniat in legato possessionis. & ĵ. Venditio comprehendit. uersi. x.

Possessio est facti. Bal. in l. fi. in prin. C. de edi. di. Adri. in Sp. de teste. §. vij. uer. hoc quoq;. & de loca. §. vj. uer. xlvj. de quo latissimè uide omnes doc. in l.j. in prin. ff. de acq. pos.

Possessionis actus præsumitur fieri tanquam à domino. glo. & Bar. in l.ij. C. de acqui. pos.

Possessio etiam unius anni dicitur longa. Bal. in c.j. §. fi. de cōsue. rec. feu. Contrarium probatur in l.j. in prin. ff. de usucα. transfor. & in l.j. C. quæ sit lon. consue.

10 Possessio sola uenit in obligatione bonorum, ut pro re aliena possessa competat Saluianum interdictum, nō hypothecaria. s. uer. Hypothecaria. uer. ix.

Possessio, & quasi possessio reperiūtur, sicut ꝓprietas, & quasi proprietas. gl. sing. in l. ij. ff. de interdic. & Alexan. in l.j. ff. de Publiciana.

Possessio ponitur pro quasi possessione. l. planè. de seruit. l. iij. in prin. ff. de acquir. posses. l. si seruus. §. incorporales. de acqui. re. domi.

Possessio non deducta in libello reali potest articulari, & probari. s. Possessio. el j. uer. xxij.

Possessio præsumitur iusta. Alexand. post Bart. in l. communi. §. inter prædones. ff. communi diuid. & in consil. xxxiij. iiij. parte. Item sine rapina. gl. in c. si duo. de pa. tenen. Quod uerum, nisi quo ad alium, qui probet de antiquiori possessione. Bar. in l. Celsus. de usuc. Ang. in l. super longi. C. de præscrip. longi temp. & Ant. de But. in c. si diligenti. de pręscrip. & Alex. in consi. xxxiiij. iiij. par. ubi dicit uerum, quando requiritur bona fides.

Possessio sine persona non dicitur. Bald. in l. fi. j. col. C. de edic. diui Adri. tol.

Possessio in statuto intelligitur de rebus corporalibus tātùm. ĵ. Statutorum interpretatio. uer. xlviij.

Possidere dicitur ut prædo, qui tacitam fidem accommodat. l. prædonis. & ibi Bar. ff. de peti. hære.

Possessio longa habetur pro ueritate. l. ij. C. de ser. Bal. in l.j. vj. q. C. de testamen.

Possessionis appellatione in rescripto quando cõtineatur ꝓprietas, & econtrà. in Spec. de rescrip. præsenta. §. fi. uer. itẽ quod facit. Et quid in statuto. ĵ. Statuta interpretantur. uer. xlviij. & clxxxiij.

20 Possidere est aliud, quàm esse in possessione. in Spe. de primo & secundo decre. §. iam de effectu. paulo post prin. ibi, quartò, quia habet.

Possessio est aliud, quàm res. l. si duo. §. fi. uti possi. & Alex. in l. stipulatio ista. §. si quis fortè. de uerb. obli.

Possessio est ius. l. peregrè. in prin. & ibi Bart. de acq. pos. l. nemo. eo. ti. l. iiij. de libe. causa.

Possessionem assignans uidetur rem possessam assignare. Bal. in l. iij. C. ne uxor pro ma.

Possideri pro indiuiso dicũtur bona mobilia, & iura, non pro diuiso: secus, in immobilibus. Bald. in l. Pomponius. la ij. de rei uend. nota. in l. arbor. communi diuid.

Possessio longa præsumitur solennis, & cũ titulo. Ang. in l. qui aliena. §. j. de acqui. hær. no. in l. si filius. & ibi Bal. C. de peti. hær. & præsumitur titulo pro suo. Bal. in l. non hoc. C. unde cognati. in ij. col. uersi. item quia quàdiu. ubi etiã dicit, quòd facit præsumi animum possidendi in futurum.

Possessione pignorata intelligitur res pleno iure pignorata. Bal. in l. j. circa prin. C. si pignus pigno. da. sit.

Possessio quando ponitur pro detentione. xij. q. j. c. ij. Abb. in c. causam. de præscrip. & econtrà, ut ibi.

Possessio pacifica rei dicitur, in qua lis non mouetur. c. j. & ibi Abb. de cõfirm. utili. uel inutil. Pau. de Liaz. & Io. de Ligna. in cle. gratiæ. de rescri.

Possessionis turbatæ appellatione quæ ueniat in statuto de turbata possessione. Alex. consi. lxxx. ij. parte.

30 Possessio prior præsumitur in habente priorem titulum. ĵ. Possessionis effectus. uersi. xxxj. & uer. Possessor præfertur. uersi. j. & iij.

Possessionis appellatione in statuto uenit possessio de pręsenti, non præterito. Bal. in l. j. C. de ser. fug. in lec. antiqua.

Possidere bona uel mala fide, est iuris: sed fructus percipere, & sic simpliciter possidere, est facti. Bal. in l. iij. C. de condi. ex lege. uer. quæro, utrum possidere.

Possessio sola, quã habet testator in re, an ueniat in legato rei. Bal. in l. cùm alienam. in j. q. C. de lega. distinguit. Aut testator legauit possessionem: & tunc sufficit nuda traditio. Aut legauit rem: & tunc similiter distinguit, ubi latè per eum.

Possessionis causa mutari non potest. Bart. in l. cùm nemo. C. de acqui. pos. in Spe. de loca. §. vj. uer. xliiij. in fi.

Possidentur corporalia, sed incorporalia quasi possidentur. in Spe. de procurator. §. fi. uer. quid mihi. & in Spec. de act. seu pe. §. ij. & titulo, de proprie. §. j. uer. alię sunt. de resti. spo. §. ij. & iij. de emp. & uen. §. j. uer. usufructus.

Possideri nõ potest libera persona. in Spe. de primo & secũdo decre. §. v. in uer. sed quæ est ratio. circa medium.

Possessionis causa prius agi debet, quàm proprietatis. in Spe. de cau. pos. & propr. in princ.

Possessio præsumitur ex titulo pro suo in corporalibus, & incorporalibus. Bal. in l. ij. §. iiij. C. de dot. ꝓmis. & per eum in l. post sententiam. C. de sent. ubi Bar. & Alex. in l. j. pro suo.

† Possessionis commoda plura enumerat. Bald. post gloss. in tit. de controuer. inter do. & fidelem. Viginti ponit Barbat. suo consil. xxiij. incip. Scripsit. in v. dubio, uol. j. uide Alex. consi. lxxiij. Punctus talis est. in col. fin. in v. uol. & consi. cxlj. eod. uolu.]

Possessionis & proprietatis causa an simul tractetur. ĵ. uerbo, Possessorium. uersic. xxiij. & s. uerbo, Petitorium. uersic. v. Addo latissimè per omnes in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquir. pos.

40 Possidere dicitur ciuiliter, & de iure: sed tenere dicitur de facto naturaliter. in Spe. de emp. & uend. §. j. uer. ad euidentiam. Item secũdum communem intellectum dicitur de facto tenere. in Spe. de teste. §. vij. uer. hoc quoq;.

Possessio quotuplex est, uide ĵ. per totum. & glos. in l. stipulatio ista. §. hi, qui. de uerbo. oblig. & in l. j. ff. de acquir. pos.

Possessio est triplex, scilicet semiplena, plena, & uacua. gl. Inst. de usu. §. quod aũt. Bal. in auth. defuncto. C. ad Ter. in ij. col. uer. secunda quæstio est. & per Ale. in l. ij. §. j. ff. de act. emp.

Possessio alia est naturalis, alia ciuilis, alia ciuilissima. ut ĵ. eod. in uer. Possessio naturalis, & possessio ciuilis. per totum.

Possessio alia est uisibilis, alia inuisibilis. gl. Instit. de suc. ab in test. §. sui. & Bald. in c. j. in princ. in addi. in ij. col. de contro uer. inuesti.

Possessio alia est conuentionalis, alia iudicialis, alia uiolenta. Host. in c. quoniam. ut lite nõ contest. §. fi. C. de acq. pos. Bal. in Marg. uer. Possessio. uer. ij. Item alia quieta, alia syncera. c. sanctorum. de præscrip.

Possessio alia est uiolenta, alia clandestina, alia precaria uel ficta: ut dicetur ĵ. eo. per discursum.

Possessio plena intelligitur naturalis, & ciuilis, & pacifica. Bald. in l. mater. paulo post princ. C. ad Tertul. Vide Bald. in authen. defuncto. in ij. colum. uer. secunda quæstio est. eo. ti. Item cum fructibus. Bald. in l. pe. in ij. col.

† uer. hæc ratio est falsa. de condi. inser. † Et per Feli. in c. cùm Ioannes. de fide instru. & per Franc. Are. in l. j. de acqui. pos. in xj. colum.]

Possessio libera quæ dicatur. Bar. in l. Mæuios. §. fundo. in ulti. col. uer. sed quęro. ff. de lega. ij. & in l. uim facit. de ui & ui ar.

† per Alex. in l. in conuentionali. §. j. de uerb. obli. † Et per Felin. in d. c. cùm Ioannes.]

Possessio uacua dicitur, quæ à nemine detinetur animo, & corpore. l. ratio. §. j. & ibi Bartol. in j. no. & in l. ij. §. j. ff. de actio. empt. & ibi Alexand. glo. in uersi. uacuam. in fin. C. unde ui. Item arg. in l. si quis fundum. de actio. emp. ubi dicitur, quòd si alteri post uenditur, non dici-

† tur tradi libera. † Et per Felin. in cap. cùm Ioannes. de fide instru.]

Possessio uacua intelligitur, scilicet sine fructibus, nisi à tempore moræ. d. l. ratio. §. j. & ibi Bart. in ij. not. Sed Bal. in l. pe. C. de condi. inser. ij. col. in uers. hæc ratio est falsa. ubi tenet, quòd imò intelligitur cum fructibus. & uide Bart. in l. Mæuius. §. pe. in ul. col. uersi. sed quæro. ff. de leg. ij. & ĵ. eo. uer. v. & per Bar. in l. Celsus. ij. col. de uer. obl.

Possessio licet non sit uacua, nõ tamen impeditur præscriptio. Bar. in l. misso. ff. pro emp.

Possessio uacua tradita quando dicatur. Ange. in l. in conuentionali. §. si quis uacuam. de uer. obli. gl. in l. nõ idcirco. C. de fide instr. & in l. improba. C. de acqui. pos.

Possessio uacua dicitur tribus modis. gl. sing. Instit. de usucap. §. quod autem.

Possessionis uacuæ materiam uide ultra prædicta per Bald. in l. fin. C. de pac. inter emp. & uend. & doct. in c. cùm Ioannes. de fide instr.

Possessio pacifica dicitur, cui nulla infertur molestia. Pau. de Liaz. in cle. gratiæ. de præscri. Ale. in l. in conuentionali. §. j. de uer. obl. arg. c. licet episcopus. de præben. in vj.

Possessio uacua probatur eo, quòd author, uel eius successor, diu, id est arbitrio iudicis possedit. Bal. in l. cùm res. ij. col. C. de proba. & ibi Salic. & Alex. consi. xj. iiij. parte.

Possessio uacua dicitur, etiamsi in re debeatur alteri seruitus, non tamen dicitur libera. Bartol. in d. l. Mæuius. §. fundo. in ulti. colum. in uersic. sed an uideatur. & in d. l. uim facit. & in l. ij. §. uacua. & ibi not. ff. de act. emp. & in l. si quis fundo. eo. tit. & Bartho. Cæp. de serui. ur. cap. xij. & de serui. rust. c. j. gl. in l. fin. C. unde ui. in uer. uacuam. & plenius Alex. in l. ij. §. j. de act. empti.

10 Possessio uacua non requiritur ad acquisitionem dominij, cùm sufficiat etiam detentatio asinina: secus in Publiciana. Bal. in l. si fundũ. ff. de fun. do. Bar. in l. cùm res. C. de proba. & ibi Bal. in iij. opp. & in l. eũ, qui. §. ait prætor. de Publicia. & Alex. in d. l. ij. §. j. & in §. per traditionem. Instit. de re. diui. Io. de Imo. in l. j. §. hæc quæ de seruis. de acqui. pos. & in Spe. de causa pos. & prop. §. nunc uidendum. Bal. in l. qui prędiũ. de distra. pigno. & Alex. in con. x. & seq. iiij. par.

Possessio tradenda debet tradi uacua, id est, ab alio non occupata. d. l. ratio. §. j. & ibi Bar. & in l. ij. de act. emp.

Possessio uacua rei propriæ potest occupari propria authoritate. in Spe. de acto. uer. item quod uult.

Possessio uacua iurisdictionis quæritur in subditos per bannum, etiãsi nemo incidat in ipsum proclama cõtrà faciẽdo. Innoc. in c. dilectus. in gl. in uerbo, Possessorium. j. de capel. mona. Bal. in Marg. uer. Possessio.

† Violen-

† Violentiam passus non solùm potest agere contra eum, qui scienter successit in uitium, ut in c.sæpe. de restitu.spoli. sed etiam interdicto unde ui, contra suum spoliatorem, adeò quòd si spoliator eandem rem transtulerit, nihilominus poterit conueniri, cùm dolo desijt possidere: ut in l.qui restituere. ff. de rei uendi. & in l.j. ff. de alie.mu. iudic. causa fac. imò quod plus, quòd si non dolosè desijsset possidere, nihilominus possit conueniri ad æstimationem rei: ut in l.si ui me deieceris. ff. de ui & ui arma. & in l.j. §.hoc interdicto. eo. tit. Item si primò incœpit conuenire possessorem uitiosum, & ab eo recuperauit possessionem, poterit nihilominus agi contra uiolentum, non ad æstimationem rei, sed cõdictione legis, si quis in tantã. C. unde ui: id est, ad pœnã. & in c.placuit. xvj.q.vj. ut scilicet priuetur dominio illi9 rei, si erat dominus: si autem non erat dominus, condemnetur ad æstimationem: nec una actio tollitur per aliam, quia una est ciuilis ꝑ interesse, alia est pœnalis pro delicto uiolẽtiæ coercẽdæ: ut C. quãdo ciui. ac. cri. præiudi. l.j. facit quod no. Hosti. in c.fi. de rescr. Abb. in d.c.sæpe. in fi. de resti. spolia.

† Possessio licet perdatur per sequestrationem uoluntariam, iuxta no. in c.j. de sequest. pos. & fruc. & Cy. in l.unica. C. de prohi. sequest. & Bart. in l.interesse. ff. de acquir. pos. non tamen perduntur beneficia competentia possidenti tempore sequestrationis: puta quia sibi non incumbat onus petẽdi, seu probandi, aduersario non probante. quod est bene no. Abb. in c.examinata. de iudi. in v.col.

Possessio naturalis dicitur corporalis. Bart. in l.j. in prin. in ul. co. in pe.q. in fi. ff. de acqui. pos.

Possessio naturalis etiam animo retinetur. Bar. in d.l.j. in prin. in pen.q.

Possessio naturalis facit competere interdictum uti possidetis. Bar. in d.l.j. in prin. in ulti. col. in pe.q. dum ponit exemplum de usufructuario.

Possessio naturalis non sufficit ad acquisitionẽ fructuum, sed possessio ciuilis sic. Bar. in l.si fur. alias l.Iulian9. ff. de usufructu. Bar. in l.iij. §.ex cõtrario. in iij. col. in uer. quæro quę possessio. ff. de acq. pos. Bal. in c.j. §.marchio. in j. col. qui feu. da. pos. & uer. scias. Cy. in l.certũ. C. de rei uẽdi. Ale. cõs. xxxiiij. iiij. parte. & in d. §.ex cõtrario. Addo Pau. de Cast. in l.Iulianus. §.ex uẽdito. ff. de act. emp. ubi dicit, quòd possessio naturalis nõ est sufficiens ad acquisitionem fructuum, nõ quo ad accessiones ciuiles, ut sunt pensiones, & similes.

Possessio naturalis remanet apud donatorem usufructuarium, id est, qui reseruauit sibi usumfructũ, cùm ciuilis possessio transeat in donatarium. glo. in uer. credatur. in l.quisquis. C. de dona. Quod uerum, si possidebat, secundũ Ange. ibi. Item, nisi ad præiudicium tertij: ut ĩ. uer. Possessio transit. uersi. xl.

Possessio naturalis non transfertur per constitutionem precarij, nisi fiat instrumentum in facie fundi uenditi, sed ciuilis tantùm. Bart. in l.j. C. de acquir. pos. & Abb. in c.ij. in iiij. col. in glo. ul. de consue. Bar. in l.prędia. in ij. oppo. ff. de acq. pos. & Abb. in c.ij. de consue. & infrà, Possessio transfertur. uersi. xxxix.

Possessio naturalis, & corporalis, requiritur in institutione de beneficio. c.cùm Bertoldus. & ibi doc. de re iud. gl. in c.authoritate. de institu. in c.ex ore. de his quæ fi. à maio. par. ca. c.per tuas. de dona. & Abb. in d.c.ij. in iiij. col. in uer. exemplum primum. de quo etiam per Ioan. Andr. in c.transmissa. de elect.

Possessio naturalis uenit appellatione possessionis. s̃. eo. uerbo primo, uer. iij.

Possessio naturalis dicitur esse apud emphyteutam. Bar. in l.si ut certo. §.si duobus. in ul. uer. ff. cõmo. Addo glo. & ibi Bar. in l.iij. §.ex contrario. in iiij. col. in fi. ff. de acq. pos. Bal. in l.j. C. cõmu. de usuca. in Spe. de emp. & uen. §.j. uer. ad euidentiam. paulo post prin. & ea non est ciuilis, ut ibi. & de loca. §. vj. uersi. xlvj. not. in l.sciendum. §.possessor. ff. qui satisd. cog. & per Alex. plenè in l.iij. §.ex contrario. de acquir. pos.

10 Possessio naturalis dicitur apud fructuarium, non conductorem, nec colonum. ĩ. uer. Possessio apud quos. uers. xxiij. & ĩ. uer. Vsufructuarius possidet. uer. j.

Possessionis naturalis materiam supple infrà, uer. se. per discursum.

Possessio naturalis non sufficit in præscriptione. Bart. in l.j. in prin. in vj. col. ff. de acq. pos. Addo Bar. melius & latius in l.j. & iij. §.econtrario. in j. col. uersi. quæro, quæ est possessio. & ibidẽ uide latissimè per do. Alex. in decima col. vj. cum seq.

* Illustriss. Card. Parisi. consil. cxiij. nu. 26. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Possessio naturalis transfertur ex locatione ad longum tempus. gl. in l.si quis ante. de acq. pos. & in l.iij. §.ex contrario. eo. ti. Alex. consi. j. iiij. parte.

Possessio naturalis non dicitur de nouo acquiri per habẽtem possessionem ciuilem in concedentẽ, sed continuari. ĩ. Possessio continuatur. uer. x.

* Possessionem naturalem sua ipsius ac propria authoritate recuperare non potest is, qui etiam ciuilem amisit. l. clàm possidere. §.qui ad nundinas. ff. de acqui. pos. Ay. Crau. cõsi. v. nu. 9. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Possessio ciuilis dicitur, quæ animo retinetur, secũdum doct. & debet probari per possessorem. Bal. in l.pe. C. si à non compe. iud. in ij. col. uer. modò quæro.

† Possessio ciuilis qualiter amittatur. Felin. in c.uigilanti. col. antepe. de præscrip.]

* Possessionem ciuilem amittit qui cognouit aliquem naturalem possessionẽ inuasisse, nec eam statim recuperare cõtendit. l.quamuis. l.si de eo. §.si fortè. ff. de acq. pos. Bart. in l.j. §.interdictum. ff. uti possider. Pau. Cast. con. x. col. ij. uol. j. Ay. Crau. con. v. nu. 9. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Possessio ciuilis sufficit ad acquisitionem fructuũ. s̃. uer. Possessio naturalis. in uer. iiij.

Possessio ciuilis transfertur in donatariũ ex retentione usufructus. s̃. uer. præcedenti. uer. v.

Possessio ciuilis transfertur per clausulam precarij. s̃. uer. pręced. uer. vj. Addo Bart. in l.creditores. in rẽpet. in vj. col. uer. prædicta uera. C. de pig.

Possessio ciuilis, quæ animo retinetur, præsumitur durare decẽm annis tantùm: quia ultra præsumitur obliuio. l.factum. §.fundi. de usuc. Alexand. in l.Celsus. eod. tit post Mathesil. in fin. cxv. & ideo etiam medio tempore probanda est præscrip. triginta annorum.

Possessio, etiam ciuilis, dicitur esse apud detinentem. gloss. in c.causam. de præscrip. glos. & Alexand. & docto. in l.iij. §.ex contrario. de acquiren. pos. ubi Ioan. de Imo. & Alex. contra Ludo. ibi dicunt statutum de detinẽtibus habere locum in

† eo, qui ciuiliter possidet. † Et per Felin. in d.cap. causam. in vj. colum.]

Possessio ciuilis an debeat restitui, quando cõstat de nouo iure. Inn. in c.constitutus. de fil. presby. ubi distinguit.

Possessio ciuilis dicitur esse apud dominũ rei, uel quasi dominum, uel quando res à nullo possidetur, non aliter. Bal. in c.j. uer. marchio. qui feud. dare pos. in ij. col. in prin.

Possessio ciuilis quomodò probetur. Bald. in l.solam. iiij.q. C. de testi. in l. fi. in prin. melius in viij.q. C. de edi. di. Adri. tol. & in l.j. xxiiij. col. C. de confes. & in l.j. C. cõmunia de usuca. Bar. & doc. in l.stipulatio. §.hoc quoq;. de uer. obli. quòd per actus tali possessioni congruos.

10 Possessio ciuilis præsumitur ex naturali. Bal. in l.j. ul. col. C. de seru. fugit. ibi, nam ex naturali.

Possessio ciuilis uera requiritur in præscribente. Bal. in d.l.j. in ult. col. C. de ser. fug. in uer. sequitur nunc utilis quæstio. Io. de Imo. & Abb. Sicul. in c.causam quę. in uer. secundò colligo. de præscrip. & Dy. in regula, sine possessione. lib. vj. Bar. in l.j. in prin. uersi. quæro, quæ est possessio. ff. de acquir. pos. quod ciuilis non sufficit. & ĩ. uerbo, Præscriptio quomodò. uersic. xxxv. & per Alexand. in §.ex contrario. de acqui. pos.

† Vide domi. Bartho. Socin. in consi. xlvij. incipien. In primo. uersic. postremo. in j. parte. & Franc. Aret. in l.iij. §.Labeo. de acquiren. posses. & Dyn. in reg. sine possessione. de regul. iur. in vj.]

* Possessio ciuilis præscriptionem inducit. glo. & Doct. in c. sine possessione. de regul. iur. in vj. in c.causam quæ. de præscriptio. Doct. in l.iij. §.econtrariò. ff. de acquiren. posses. Illustriss. Card. Parisi. consi. cxiij. nu. 25. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Possessio ciuilis facit possessorem dici continuare, non de nouo quærere possessionẽ, quam uacantem occupat. Sicul in c.cum

c.cùm uenissent.in ij.colum.uersic.ultimò potest colligi.de resti.spol.

Possessio ciuilis causat usucapionē. glo.& Bar. in l.si ut certo. §.si duobus.in fi.ff.commodati.

Possessio ciuilis est causa dominij acquirendi. in Spe.de emp. & uen.§.j uer.ad euidentiam.paulo post prin.

Possessio ciuilis dicitur ficta. Lud.& Alex.in l.iij.§.ex contrario.ff.de acqui.pos.

Possessio ciuilissima dicitur, quæ ex dispositione statuti transfertur in hæredem, quando statutum dicit, quòd possessio transferatur in hæredem sine apprehensione.Bald.in l.fi.in iij.col. uersi.unum tamen non est omittendum.C.de sacrosan.eccle.per c.ij.de consue.& Bald.in l.j.iij.col.in uer.sed alij dicunt.C.si plu.una sen.Ludo.Pon.in l.j.ubi etiam Alex.ff.de acqui.pos.per l.raptores.C.de epi.& cle.l.quisquis.& l.si quis ex argentarijs. & l.& si quidem. C. de dona.Ang.in l.j.ff.de dist.pig.& ibi Alex.& Ang. & Ioan. de Imo.in l.qui uniuersas.§.j.ff.de acqui.pos.Bald.in l.licet.in j.col.& ibi Ang.C.de acqui.pos. Cy.in l.ea lege. C.de cō. di.ob causam.& in l.traditionibus. C.de pac. Pau.de Castr. in l.seruum.de rei uend. & in l.si sorori. de iure deli.sed Bal. in l.j. C.cōmunia de le.circa prin. in uer.sed nūquid eo modo. dicit possessionē non trāsferri per statutum sine corporali apprehensione. Quod etiā tenet Pau.de Cast.cōsi.xxxj. Ang.in l.si uacātia.in lec. de bō.uacan.lib.x. dicit quòd trāsfertur possessio sine titulo ex forma statuti sic disponentis. & per Alex.in l.cùm hæredes.de acqui.pos.

Possessio ciuilissima translata per dispositionē statuti non dicitur tertia species possessionis de per se.doct.ubi s.

Possessio ciuilissima per statutum translata dicitur ficta,& nō tribuit interdictum recuperandæ. Bal.in auth.defuncto.in ij.col.in fi. uer.non tamen credas.C.ad Tertul.

Possessio ciuilissima inducta per instrumenta,appellatur artificiosa.Bal.in rub.extrà,de cau.pos.& propri.& Alex.in d.l.j.de acquir.pos.v.charta.

Possessio uera dicitur, quæ acquiritur per traditionem rei corporalem:ut j.eo. & Bal.in l.j. in prin. C. communia de legatis.

Possessio uera dicitur etiam ea, quæ quæritur ex precario,scilicet quando quis constituit se nomine alterius possidere, licet tunc traditio ficta sit, & non uera.Idem tenet Barto.& Alex.in l.j.in prin.de acqui.poss.pe.col.

Possessio uera quęritur etiam ex ficta traditione. Quod est uerum,etiā per procuratorē.Bart.fin.in l.ab emptione.in fi.ff. de pac. & in l. si is qui pro emptore. pe.char.de usuc.in uer. uenio ad secundum.Bar.in l.certè.§.j.ad fi.ff.de preca.

Possessio uera ciuilis requiritur in præscribente. s. Possessio ciuilis.in uer.ix.

Possessio præsumitur uera, & non abusiua,id est,nomine proprio,nō alieno.Inn.in c.cùm olim. el ij. de priui l.Archi.xvj. q.j.pontifices.no.in c.fi.ut lite pen.in vj. per Io.And.in Nouella.Bal.in l.executorem.x.col. C.de execu.rei iudi.

Possessio uera quæritur ex beneficio. l.fi. C.de edi.diui Adria. tol.Bal.ibi in vj.oppo.

Possessio resultans ex patientia an dicatur uera, uel ficta. Bal. in prelu.feu.in col.ul.uer.sed illud quęritur,quòd uera. Addo Bal. in l.executorem. in xj.col.in uer. & no.quòd in istā. ubi dicit, quòd quādo præcedit titulus sequens, & patiētia, habet pro traditione,si annus labatur:si uerò possessio præcederet,& titulus sequatur,statim habetur pro traditione.

Possessio ficta per procuratorem acquiri potest. Bal.in l.j.§.ne autē. in fi. C.de cadu.tol. Bart.in l.certè. §.j.ff.de preca. & in l. si is,qui pro emptore.in antepe.col.in uer.quid dicemus.ff.de usucap. ut quando quis cōfitetur se possidere pro procuratore meo,quia mihi quæritur possessio.& per Alex.in l.j.in prin.de acq.pos.in pe.col.

† Possessio ficta nō parit interdictum reintegrandæ, sed adipiscendæ tantùm.Alex.j.uol. consil.xxxvij.col.iij.in princ. ubi loquitur de statuto disponēte, quòd possessio defuncti continetur in hæredem.]

Possessio simulata præsumitur, quæ acquiritur lite pendente, uel quæ de omnibus bonis est acquisita.Bal.in l.executorē. x.col.C.de execu.rei iudi.Item quæ transfertur ex cōtractu simulato.Bar.in l.emptor.ff.de aqua plu.arcen.

Possessio ficta dicitur ciuilis.s.Possessio ciuilis.uer.ultimò.

Possessio precaria ad quid prosit emptori, uel uenditori.glo. & doct. in l.Iulianus. §.ex uendito.ff.de actio.emp.

Possessio precaria an sit uitiosa uitio reali. Bartol.in l.Pomponius. §.cùm quis. uersic.quæro,an possessio. & in §.si is,qui precario.in j.oppo. ff.de acqui.pos. ubi concludit, quòd nō est uitiosa,donec durat uoluntas,sed ea finita sic. Addo Cy. in l.uitia.C.de acqui.pos.& per do. Alex.in d.§.cùm quis.in pe.col.Et quæ dicatur.gl.& Bart.in l.j.unde ui.melius in l.j. C.uti possid.& ibi gl.in uer.precario.

Possessionis precariæ materiam uide j. uerbo, Precaria. per totum.

Possessio clandestina quando dicatur.gl.& Bar.in l.j. C. uti possi.in iij.col.in uer.uenio ad aliam gl. uidelicet, si iui ad nundinas, & tu ingrediens possessionem meam clàm me absente acquiris naturalē. De quo latè per omnes in l.clàm possidere. §.qui ad nundinas. ff.de acquir. pos. Et si inuaditur, habet locum l.si quis in tātam. unde ui. gl & Bar.in d.l.j.in iij.col.

* Possessio clandestina est,cùm quis absente domino possessionem occupauit.l.clàm possidere. in prin. ff.de acquiren. posses.Illustriss.Card.Parisi.consi.cvij.nu.37.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

Possessio clandestina,& iniusta,nihil operatur in his,quę sunt iuris.Bald.in l.j.vj.q.C.de testa.circa medium. & Inno.in c. nihil.de electio.

Possessio clandestina præsumitur ea, quæ est posterior, nisi durauerit longissimo tempore, uel longo,arbitrio boni uiri,uel nisi cum titulo,uel alijs coniecturis quæsita sit,si iudici uideatur,secundum Abb.Sicul.in c.si diligenti.in iiij.col. uer.aduerte autem.de præscrip.Vide Pau.de Cast.consil.v. & j.uer.Possessor præfertur.Vide Bal.in l.non ignorabit.C. ad exhiben.in uer.si uerò.

Possessio uiolenta non potest confirmari per priuilegium superioris.l. iij. & ibi Bartol. & Bald. C. unde ui.

Possessio uiolenta, uel furtiua, nemini patrocinatur in onere probandi.Bal.in l.namque. C.de lib.causa.in fi.& l.uis eius. & ibi Bal.in fi. C. de proba.quòd possessor uiolentus nō releuatur ab onere probādi.& tenet Bar.in l.circa.ff.de prob. & in d.l.uis.uide j.in uer.Possessionis effectus.uer.ij.

† Possessio uiolenta, uel aliter uitiosa, an & quanto tempore præscribatur. uide Lanfr.in rubr.de causa pos.& proprie.in ulti.linea,iij.col.uer.hæc omnia.]

Possideo à te ui,id est,uiolēter tibi abstuli. in Spe.de resti.spo. in fine principij.

Possessionis uiolentę materiam supple j.Possessio occupatur. per totum.

* Possessio uitiosa est, quam quis propria authoritate acquisiuit.l.si ex stipulatione. ff.de acqui.posses.l.improba. C. eo. c.pastoralis.de priuilegi. c.placuit.xvj.q.vij. Oldra.consi.j. uol.ij. Ay.Crau.consil.cxxxiiij. nu.23.uol.j. Æmilius Maria Manolessus.

Possessio momētanea an patiatur appellationem.s.uerbo,Appellatio à sententia possessorij.uersi.j.& per Spec.in tit.de libel.concep. §.nunc uidendum est.uersi. xxvj.ubi tenet,quòd sic.Et an reconuentionem.j.Possessorium.uer.xxxiij.quòd non.

Possessionis momentaneæ iudicium potest exerceri per quālibet personam.in Spe. de acto.uer.& quid.

Possessionis momentaneæ causa an requirat libellum.Spe.de libel.concep. §.nunc uidendum est.uers.xxvj. sed solùm loquitur,an appelletur.

Possessio iurium non dicitur,sed quasi possessio.in Specul.de resti.spol.§.ij.per totum. & ideo.in uersic.seq.propone uerbū,Quasi.& s.Possessio.el j.uersi.xxxv. & in Spe.de emp. & uen. §.j.uer.sed si usufructus condēnatus.de causa pos.& propri. c.cum ecclesia. Car.in cle.j. xj.q. ut lite pend.

† Possessio propriè non cadit in iuribus : ut est textus, & ibi glo.in uerbo,Incorporalia.in l.iij. in prin. ff.de acqui.pos.& in l.sequitur.§.si uiam.ff.de usucap. Et nota,quia est magna utilitas,dicere, quòd possessio propriè nō cadat in iuribus: ut ibi

ut ibi per glo. tamen in iure sunt multi textus, qui utuntur uerbo, Possessio, in materia iurium: ut in l.j.in fine.cum gl. ff.de seruitu.& aqua.& in l.fi.de itiner.actuque priua.& tex. in c.olim.el iij.& ibi Panor.de restitu.spolia.Et dicit Panor. in c.fi.in notab.de iudi.quod agēs ad aliquod ius, possit dicere se esse in possessione: quia exponitur, id est, quasi. De quo per Felin.in procemio Decret.col.ij. allegat Bald. in c. quanto.de iudic.

*[Possessio, uel quasi possessio iure seruitutum non acquiritur, nisi per annum uel saltem per xxx. dies iure uel seruitute sit usus.l.j.§.hoc interdicto.ff.de itin.actuq; priu. Ay. Cra.con.cxxiiij.nu.1.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

*Possessio, uel quasi seruitutis utendi aqua, acquirit eo ipso, quo quis uel semel ea est usus. Bar.in l.j.§.hoc interdicto. ff. de itin.actuq; priu.Alex.con.cxlij.col.j.uol.j.Ay.Cra.consi. cxxiiij.nu.1.uol.j.Aemilius Maria Manolessus.

Possessio iuris episcopalis per quos actus quæratur.Item,

Possessio iurisdictionis quomodo quæratur, alio possidente. Bald.in l.ij.C.de serui.x.col. uer.sed pone.& uer.sed quæritur.distinguit in c.conquerente.de offi.ordi.

Possessio imperij quomodo acquiratur. Bald. ubi s̄. uer.iuxta prædicta.

Possessio canonicatus quomodo acquiratur.Bal.ubi s̄.uer.super secundo.quod per stallum in choro.Item,

Possessio iuris eligendi quomodo acquiratur. Bald.ubi suprà, quòd per electionem etiam unicam, etiam non confirmatam. Contra tenet in cap.j.§.si uerò uasallus.in j.no.quid sit inuest.quòd per duas, uel per unicam tantùm cōfirmatam. & j̄.eo.uer.xxiiij. & per gl.& doc.in c.cùm ecclesia.de causa

† pos.& propri. † Vide omnino Decium consil.cxxix.col.j.& ij.in fine.cum sequen.]

† Possessio iuris per specialem procuratorem acquiritur, nō per negociorū gestorem, nisi dominus ratum habuerit intra tempus, intra quod potuisset possessionem nancisci. ita do. de Rota decis.ccxc.in nouis.per tex.in l.iij.ff.de acquir. pos.& notatur in c.accedens.de præben.

Possessio præbendæ quomodo acquiratur. Bal. ubi s̄.xij. col. uer.super tertio puncto. & Rota in deci.cclxxix. petēti,&c. uide Inno.in c.in literis. de restitu.spolia. maximè in iij.col. magna.uer.ultimus autem.

Possessio iurium,uel dignitatum,qualiter perdatur.Bal.in l.ij. in xiiij.col.magna.uer.nunc de quarta.C.de seruitut.

Possessio obedientiæ quæritur per obedientiam in faciendo, non in omittendo Bald.in l.liberti.j.colum.C.de oper.libe. & in d.l.ij.xv.colum.uersic.sed quærit,an per obedientiam. & Bald.in l.ij. in pen.q.C.ne uxor pro marito.C.de serui.& Inno.in c.olim.el iij.ad fi.de restitu.spol.Item per præceptū si spontanea obedientia sequatur.Bal.in c.j.in prin.in v.col. quid sit inuest.in addi.quæ incip.itē no.& in l.iij.C.ne uxor pro marito.

10 Possessio officij probatur per actus officio competētes; sed non officiū.glo.in c.in Genesi.de elec. & j̄.eo.in uer.Possessio probatur.in uer.xlvj.

Possessio iurium non perditur ab ignorante: quia non admittitur sine animo,uel corporali expulsione. Flor.in l.si sic cōstituta.ff.quemadmodum ser.amit.

† Possessio iurium incorporalium qualiter acquiratur, uide Bald.in tract.Præscrip. in ij.parte, iiij.partis. princi.colum. xxiij. uersi.octauo iuxta præmissa. Et quos effectus operetur quasi possessio in incorporalibus, uide Bart.in l.j. §.hoc interdicto.ff.de itinere actuq; priua.& in l.penul.ff.de aqua quoti.& æstiua.

Possessio seruitutis releuat ab onere probandi de dominio fundi.Bald.in l.eam,quæ.in fin. C.de lib.causa.in l.cùm res. in fi.C.de proba.& in addi.Spe.de arbi.uer.sed quid si compromittitur causa.Pau.de Cast.aliter loquitur in rubri.ff.de

† serui. † Dic,quòd quasi possessio seruitutis non acquiritur, nisi à tempore prohibitionis cum patientia: ut uoluit Bart. in l.si prius. in vij.oppo. in ij.parte, ff. de noui oper.nuncia. quem sequitur Alex.consi.clxxiiij. in ij.uol.& Feli.in c.cùm accessissent. in fi. de constitu. & sufficit unicus actus prohibitionis in quasi possessione seruitutis negatiuæ: sed in affirmatiuis secus. Vide Bart.in l.j.§.hoc interdicto.ff.de itin. actuq; priua. Ang.& Ias.in §.æquè.Instit.de actio. glo.j.uer. circa istam partem. Vide Ias.in l.si prius. col.vij.in fi.ubi dicitur,quòd etiā patientia coacta,& quæ prēstatur ex officio iudicis, inducit quasi possessionē in his iurib. incorporalibus.gl.& Fl.in l.sicuti.§.Aristo.ff.si ser.uen.ubi etiā dicit,q.

Possessio seruitutis bona fide releuat ab onere probādi seruitutem.Flo.ubi s̄.Item,

† Possessio seruitutis quomodo quæratur,retineatur, & perdatur,uide Alberi.de Rosate in l.si prius.in vij.oppo.Bar.ff. de noui oper.nuncia.]

Possessio officij cùm de iure probanda sit per instrumentum uel literas,non releuat ab onere probandi.Bal.in l.j.vj.q.C. de testamen.Item,

Possessio iuris, in qua quis est, facit quòd non debeat quis probare de iure suo.Bald.in l.solennibus. C.de fide instr. & uide Bald.in l.si qua per calumniam. de episc.& cler. & Bar. in l.magis. §.j. ff.de reb.eorum. & in Spec.de proba.§.j.uer. uerum.& uer.fin.& omnino per Alex.in l.si prius.iij.charta, de oper.no.nunciat.

† Possessio, aut quasi, seruitutis realis, non releuat ab onere probandi seruitutem.uide Ias.in l.si prius.col.xij. ff.de noui oper.nunc. post Bart.ibi in ij.oppo.iij.parte. & idem Bar.in l.& hæredibus.C.de seruitu. Pau.in rub.de seruitu.ti.generali.ubi pulchrè.

Possessio generalis iurisdictionis, quæ territorio, & uniuersitati cohæret,non acquiritur eo, quòd singuli de uniuersitate confiteantur se subditos, & iurent fidelitatem, nisi collegialiter hoc faciant. Inn.in c.dilectus.in gl.in uerbo,Possessorium.de capel.mo.& Bal.in Mar.uer.Possessio.

Possessio iuris canoniæ, uel præbendæ,non acquiritur per procuratorem, sine mandato speciali, nec negociorum gestorum,nisi dominus ratum habuerit intra tempus,intra quod potuisset possessionem acquirere. Rota in decisi.ccxciij.ad recipiendum,&c.in nouis.

Possessio iuris patronatus ecclesiæ facit possessorem præsumi patronum,ut si probet,quod pluries prēsentauit,& cursum temporis.Abb.in c.querelam.de elec.

Possessio iurium quæritur cum consensu, uel patientia primi possessoris,non aliter. Bal.in l.j.pe.col. C.de serui.post Inn. in c.ij.de resti.in integ. in gl.mag.& Bald.in l.ij.iij.q.ad fi.de seruitu.post gl.ibi.ubi etiā dicit nō dici pati eum,qui nescit, & ideo requiritur scientia.

20 Possessio iuris spiritualis,ut prælaturæ,an transferatur per traditionē clauium.doct.& But.in c.fi.xij.col. de causa possessio.& propriet.

Possessor decimarum in aliena diœcesi condemnatur, nisi doceat de titulo.Bal.in l.uis eius.in fi. C.de proba. c.si ad decimas.de restit.spo.li.vj.

Possessio iuris eligēdi, uel alterius iuris potest statim lata sententia occupari, maximè si iudex in sententia illud adiudicauit:secus,in possessione rei corporalis.Flor.in l.seruitutes. in fi.prin. ff.de ser.ur.prædi. Inn.in c.cùm nostris. in pe.col. in uers.imò plus uidetur.de concess.præb.uide Bal.in Marg. uer.Possessio.uer.ix. & sic solo titulo quæritur possessio incorporalis.& j̄.eo.uer.xxiiij.

Possessio iuris perditur animo, statim quod turbatus, quam primùm potest,non agit cōtra turbantem. infrà, Turbatus. uersic.pen.

Possessio iuris eligendi perditur per solam patientiam, quòd alius eligat,quando subditi habent pro electo eum, qui est electus à non habente ius eligendi, non si semel omittat eligere, & alius pro eo non eligat. Flor. in l. si constituta. ff. quemad.serui.ami. Inno.in c.querelam.de elec.in j.col.magna,uer.sed quid dices.circa medium.

Possessio paternitatis, filiationis, & matrimonij, & sponsaliorum reperitur. Bald.in l.non epistolis. C.de proba.in ij.col. uer.quæro nunquid.cum uer.seq.

Possessio matrimonij per uerba narratiua non probatur, nisi constet de titulo, id est, quòd matrimonium fuerit contractum per uerba de præsenti. Bald. in d. l.non epistolis.in d.ult.col.uer.sed nunquid.& j̄.in uerbo,Possessio probatur. uersic.xlix.

Possessio in incorporalibus,ut iurisdictionis,quæritur ex sola concessione.Bald.in Mar.uer.Possessio.uer.ix.Idem in spiritualibus.j̄.Spiritualia.uer.ix.

Posses-

Possessio imperij quæritur etiam sine apprehensione. Bal. ibi. uersic. vij.

Possessio ecclesiæ quomodo perdatur. j. uerbo, Possessio perditur. uer. xxv.

Possessio ecclesiæ, & aliarũ rerum censetur continuata, donec quis expellatur, uel alius occupet, & ipsa suspicatur se posse repelli. Inn. in c. sæpe. de resti. spo. in uer. & sunt hîc notáda. & j. in uer. Possessio continuatur. uer. pe.

Possessio ecclesiæ non probat dominium. Bald. in Marga. uer. matrimonium. & quomodo acquiratur. j. uer. Possessio acquiritur. uer. xlij.

Possidere ecclesiam non dicitur is, cui debentur fructus uacationis pro primo anno, sed prælatus eius. Ioan. Andr. in c. si propter. de rescriptis. & Flo. in l. si quis ita. de usufru.

Possessio corporalis requiritur in institutione de beneficio ecclesiastico. c. cùm Bertoldus. & ibi doct. de re iud. glo. in uerbo, Instituatur. in c. authoritate. de insti. in c. ex ore. & in glo. in uer. & si mandatum. de his, quæ fi. à maio. par. ca. & c. per tuas. in uer. possessionem. de dona. Quod limita uerum, nisi institutio fieret in præsentia beneficij, & nullus alius esset in possessione illius: quia tunc per solam inuestituram transfertur possessio corporalis. Ita Panor. in d. c. authoritate. in ulti. col. ar. l. quòd meo. ff. de acqui. pos. uide j. in uer. Possessio transfertur. in uer. xxxiiij.

Possessio ecclesiæ non dicitur quæsita per eum, qui intrat ecclesiam, cuius campanile per aliũ detinetur. s. Clericus beneficiatus. uer. xxvij.

Possessio beneficij impetrati debet tradi per executorem ad id deputatum, non autem per ordinarium collatorem. Bal. in l. si seruus. C. de fideicom. liber.

† Possessio diuturna beneficij quid operetur. uide Felin. in c. sicut. de re iudi. in xv. colum. in uersic. cæterùm ne prædicta. ubi etiam declaratur regula cancellariæ de triẽnali possessione.]

Possessio prælaturæ, & rerum ecclesiæ, an uacet, mortuo prælato, & apud quem sit. Innoc. in c. ex parte. de arbit. in j. colum. magna. uersic. sed opponet. quòd sic. & s. uerbo, Mors. uersi. lxix.

Possessio ecclesiæ uacantis non acquiritur sine scientia superioris, ad quem spectat collatio. Bal. in l. ij. vj. col. C. de serui. in uer. item nota regulam.

Possessio canonicatus, uel præbendæ, quomodo acquiratur. s. uer. Possessio iurium. uer. vij. & Rota in decis. cclxxix. petenti. in nouis.

Possessio sine titulo an sufficiat in beneficialibus. in cap. contingit. de dolo & contuma. in ca. olim. de rescrip. glo. in ca. licet. de præbend. in vj. in uersic. uocato. per illum tex. quòd non.

† Possessionis inductio beneficij acceptati per executorem, uim collationis habere censetur. Ita in Rota decisi. ccccxlj. in nouis.]

Possessio ecclesiæ an dicatur uacare mortuo prælato. j. eod. in uerbo, Possessio uacans. uer. ij.

Possessio beneficij, etiam uacans, non debet ab alio occupari. Inno. in c. in præsentia. de prob. in j. col. magna. in uer. item præbendæ. & Bal. in Marg. uer. Possessio.

Possessio beneficij pacifica, uel pacificè adepta, non dicitur, si fructus eius ad tempus alteri debentur. Car. in cle. si plures. j. q. de præben. per c. si tibi. eo. tit. in vj.

Possessio in spiritualibus non præsumitur canonica, nisi probetur. Cardi. in clem. j. xiij. q. de decimis. c. ex frequentibus. de insti.

Possessio ecclesiæ, etiam ex titulo iniusto, prodest, ne possessor non citatus eijciatur. c. licet. ij. cum gl. de præben. in vj.

Possessio uacans non dicitur hæreditate iacente. Bal. in l. fin. j. col. C. de edic. di. Adri. tol. ibi tamen merè, & omnino uacat possessio.

Possessio non dicitur uacare, mortuo prælato, quia uniuersalis ecclesia, & Christus dicuntur possidere. Barto. & Pau. de Cast. in l. j. §. municeps. in fi. ff. de acq. pos. & Bar. in l. sicut. §. j. ad fi. ff. quod cuiuscunque uniuer. nomi. per Inno. in c. cùm super. de cau. pos. & proprie prope fi. Bald. in d. l. fi. j. col. in uer. idẽ in rebus ecclesiarum. & in Marg. uer. Mortuo. Inn. in c. ex parte. de arbi. in j. col. mag. in fi. uer. sed opponet. Addo Inno. in c. in præsentia. in j. col. magna. uersi. in præbendis tamen. de proba. & Bal. in l. non minus. ff. de hære. insti.

Possessio non uacat soluto ecclesiastico collegio: secus in collegio laicorum. Bar. in d. l. sicut. §. j. ad fin. & in d. l. j. §. municeps. ad fin.

Possessio uacans potest per dominum occupari. Innoc. in c. in præsentia. paulo post prin. de proba. Bal. in l. fi. v. q. uer. sextò opponẽdo. C. de edic. di. Adri. tol. l. cùm quærebatur. C. unde ui. & ibi Bar. Bal. in l. licet. C. de ser. pi. dato manu. nisi sit apud curatorem bonorũ, uel inquilinum. Bal. in d. l. fi. v. q. in d. uersi. sextò opponendo. in fi.

Possessio uacans prodest domino: & si nõ est uacans, prodest bonæ fidei possessori. Inn. in c. Cumana. de elect. in gl. in uer. protestatione. & Bal. in Mar. uer. Possessio. uer. iiij.

Possessionem uacantem occupans quomodo puniatur. in Sp. de resti. spo. §. j. in fi. in prin. uer. octauum est.

Possessio apud quos sit, uel non, uide j. eod. & j. uer. Possessio transfertur. uer. Possessio quæritur. & j. uer. Possessor. per totum.

Possidere non dicitur tutor, nec detinere. Bart. in l. j. in prin. in pe. col. de acqui. pos.

† Possideri an & quando, & ex quibus causis quis dicatur iure proprio, uel iure familiaritatis: uide do. Bartho. Socin. in consi. cxxxj. incip. In præsenti. per totum. in j. parte. & uide j. eo. in uer. xxv. & uide eum in consil. lxj. incip. In præsenti. uer. & ex quibus præmissis. & uer. secũdò probatur ea parte, ubi ponit, quòd possidere iure proprio ille præsumitur, ad quem res spectat, & habet titulum: nec quod simul detinet, utputa frater, filius, uxor, maritus, uel alius propinquus, cùm isti præsumantur iure familiaritatis & propinquitatis detinere, non iure proprio.]

Possessio apud quem sit, quando unus possidet naturaliter, & tertius ingreditur. Bar. in l. j. in ul. col. in uersi. ultimo. quærit gl. C. uti pos. dicit, quòd apud tertium. Item,

Possessio an dicatur esse apud proprietarium. Bald. in c. j. uer. marchio. qui feu. da. pos. in j. col. in uersi. extrà quæro, quòd nõ. & ibi assignat plures rationes. An apud superficiarium. j. Superficies. uer. vj. quòd sic.

Possessio rerum ecclesiæ mortuo prælato apud quem sit. s. eo. in uer. Possessio uacans. uer. ij.

Possessio naturalis est apud donantem, retento usufructu. s. Possessio naturalis. in uersi. v.

Possidere ecclesiam quis dicatur. suprà, Possessio ecclesiæ. uersicu. iiij.

Possessio ciuilis apud quos sit. s. uerbo, Possessio ciuilis. in uersic. vj.

Possidere dicitur ut prædo, qui tacitam fidem accommodat. l. prædonis. & ibi Bar. ff. de peti. hære.

10 Possessio furis, & domini furtum passi, dicitur eadẽ. Bal. in l. si abducta. C. de fur. in ij. col. in uer. secundò quæritur.

Possessio apud emphyteutam existens quæ sit. Dic quòd naturalis: ut s. Possessio naturalis. uersi. ix.

Possessionem nactus fungitur per consuetudinem, qui non est possessor. Innoc. in c. cùm super. de cau. pos. & propriet. paulo post princi. & in c. ij. de consue. & Bald. in Marg. uer. Possessio. uer. viij.

Possessio patris dicitur possessio filij, & econtrà. Bald. in l. ij. in fi. C. de legi. hære. per l. fin. C. de usufru. contra no. in l. sciendum per Bar. & doc. & Alex. ff. qui satis. cog.

Possidere nihil dicitur is, qui ab alio possidet. in Spec. de actore. uer. sed quid si spoliatus. & de feu. §. quoniam. uersi. xix.

Possessio non est apud duos insolidum. l. si ut certo. §. si duobus. ff. commodati. cum gl. & in Spec. de resti. spol. §. j. uersi. item circa.

Possessio esse dicitur apud missum ex pri. & sec. decre. Et an ex causa iudicati. uer. Missus. uer. vj. & viij. Vide in Spe. de pri. & sec. decre. §. fi. in uer. sed utrum missus. iũcto uer. sed cùm in personali. & uer. si uerò agitur.

Possessio naturalis bonorum ecclesiæ dicitur esse apud prælatum nomine suo, sed nomine ecclesiæ dicitur esse ciuilis, & naturalis. Bal. in l. ij. xv. colum. uer. iuxta hoc quæritur. C. de seruitu. Flo. in l. seruitutes. v. col. ff. eo. ti. dicit, quòd naturalis tantùm est apud eum.

Possessio an esse dicatur apud missum in possessionẽ ex causa iudica-

iudicati. glo.& Bart.in l.à diuo.§. si super rebus. in.j.col.ad fi.quòd non.de re iudi.Addo Bald. qui tenet contrarium in l.cùm notissimi.in prin.in ij.col.uer.item excipe.C.de præscrip.trigin.ann.& s̄.Missus.uersi.viij.

Possessio pignoris dicitur esse apud creditorem. Bal.in l.cùm notissimi.ij.col. uer. item excipe.de præscrip.trig.ann. & s̄. Creditor in pignore.uersi.cxix.Addo Bar.in d.l.à diuo Pio. §.si super.in ij.col.in prin.uide l.sciendum.§.creditori.& ibi doct. & Alexan. qui satis.cog. & melius per eum.in l.j.§.per suum.de acq.pos.

20 Possidere dicitur uidua, cui relicta est habitatio in domo.j̄. Vidua.uersi.xxv.

Possidere an dicatur uxor. infrà, Vxor possidet.uersic.j.quòd sic,& ibi per totum.

Possidere an dicatur usurarius.infrà uerbo, Vsurarius.uer.ij. quòd sic.

Possidere an dicatur sequester.j̄.uer. Sequestrum.uer.lviij.

Possessio an sit apud hæreditatem iacentem. s̄. Hæreditas iacens. uersi.iiij.

Possessio non dicitur esse apud eum, qui possidet iure familiaritatis.l.qui iure. & ibi Bart. & l. sequen. & l. generaliter. de acqui.pos.

Possessio non dicitur esse apud filium cohabitantem in domo patris cū matre, uel fructuantē fundum matris cū ea. doct. & Alex.post Bar.in l.qui iure.de acqui.hære. sed poss.apud cohæredes pro indiuiso stantes, quamuis unus tantùm administret,& fructet.doct.ibidem. non autem apud simul cū uiro possidentem res uiri, uel quæ uiri esse præsumuntur: ut ibi per Alex.plenè.

Possessio apud usumfructuarium est naturalis, non ciuilis.in Spe.de locato.§.j.uer.illud.& plenius j̄.uer. Vsufructuarius possidet.uersi.j.

Possessio dicitur esse apud eum, cuius nomine possidetur. in Spe.de emp.& uen.§.j.super uer.constitui possidere. & inf. precaria.uersi.xxj.& xxxv.

Possessio non dicitur esse apud colonum. suprà uerbo, Colonus. uersi.ix.

Possessio apud conductorem naturalis esse dicitur. s̄. uerbo, Conductor.uersi.xxxj.

Possessio acquiritur modis incertis, & per personas incertas. infrà uerbo, Possessio transfertur. per totum.

Possessio quęritur per actum corporalem, non sine.sed dominium quæritur ipso iure. l.licet. C. de acquir.pos.l.possidere.& l.quemadmodum. & l.cùm hæredes.ff.eod.tit. Ang.in l.si uacantia.v.opp. C.de bo.uac.lib.x.& j̄.eod.proxi.uersic. & l.traditionibus.C.de pactis.

Possessio non quæritur ipso iure per oblationem precij, licet dominium sic.Bart.in l.cum duobus.§.fin.ff.pro socio.& in l.commissa.ff.de publi.l.fi.C.de sacrosan.eccle. & j̄. in uerb. Possessio transfertur.in uersi.iij.

† Possessio per actum fictum quęritur. do.Bart.Soc.in consi. cxlvij.incip.Visa.uer.j.& circa medium.j.parte.]

Possessio potius acquiritur, etiamsi in angulo tantùm ingrediatur.in Spe.de pri.& sec. decre.§.v.l.iij.in princ.de acqui. pos.& Pau. de Cast.in consi. clxxvij.aliàs clxxxj.quod inci. In causa mota.& consi.xcvij.quod incipit, Visis allegationibus. ubi dicit uerum, nisi residuum fundi sit occupatum ab alio. Item per Alex. plenè, in d.l.iij.in pri.& in l.quod meo. §.si dum in alio.post glo. de acqui.pos.

Possessio domus hæreditariæ per hæredem apprehensæ sufficit pro omnibus rebus hæreditarijs domi existentib. Bar. in l.de his.C.de fur.in j.q.

Possessio sub conditione quæritur existente conditione. Inn. in c.cùm olim.de restitu.spolia.in gl.uer.domum. Item sub modo.Inn.in c.inter cætera.de præben.

Possessio castri cum pertinentijs empti quomodo quæratur. & capiatur. Bart. in l.iij.in pri.ff.de acqui.pos.in ult.colum. uersi.quæro,aliquis emit.ubi concludit,quòd si quis uendit castrum,id est locum, in quo est ædificatum cum illis ædificijs: & tunc accipiendo possessionem unius partis,dicitur accepisse possessionem totius. An autem dicatur adipisci possessionem iurisdictionis, dicit quòd si emo ab eo,qui est in possessione iurisdictionis, & tunc agendo unum actum iurisdictionis illo uolente,acquiro possessionem totius.

Possessio seruitutis quæritur per usum triginta dierū.l.j. §.ij. & ibi Bart. & Alex. ff.de iti. actuq; priua.& Flo.in l.seruitutes.xviij.col.ff.de seruitu.

Possessio non quæritur de nouo intranti animo continuandi, qui putabat eam sibi prius traditam, cùm reuerà non fuerit tradita.gloss.no.in l.iij.in prin.ff. de acqui.pos.quam.ibi reprobat Bart. & doct. & ibi per Alexan. qui etiam tenet in l. dies.de dam.infecto.

10 Possessio iuris, uel ecclesiæ, uel iurisdictionis,uel dignitatis,uel præbendæ, uel canonicatus, quomodo acquiratur. s̄.uer. Possessio iurium.in uersic.ij.cum quatuor uer. seq.& uer. Possessio ecclesiæ.uer.x.& xj.

Possessio uniuersitati qualiter acquiratur, uide Bald. consilio cccxx.incip. Permittendum.iij.uol. Corn. consi. xlvj. iiij. col.iij. uol.& cōsi. cxlviij.col. fi.j.uol. Cuma.cōsi.clviij. col ij. circa finē. & seq.pulchra uerba Bar.in l.sicut. in fine.post gloss.ff.quod cuiusq; uniuer.nomi. Refert,& sequitur Curtius consi.lxxvj.incip. Super motiuis. col.fi. post medium. & latè ponit Decius consi. ccxxj.col.iij]

Possessio seruitutis quomodo quæratur.suprà uerb.Possessio iurium. uersi.xij. & uersi.xix.& infrà uerb.Seruitus constituitur.uer.xiij.

Possessio obedientiæ quomodo quæratur. s̄. uerb. Possessio iurium.uersi.ix.

Possessio quæsita contra unum non nocet alteri. Baldus in l.ij.xj.col.magna. C.de seruit. & aqua.in uersic.sed quid de personis.

Possessio futurorum non quæritur emptori omnium bonorum præsentium,& futurorum, pro quo precario possidet uenditor ex concessione precarij iam facta. Bald.in rubric. C. de contrahen. emp. quæst. xxj. nisi ea mente fiat precarium, ut ipsum faceret possessorem, secundum Bald. ibid. & omnino per Alex. post doct. in l.iij. §. incertum.ff. de acqui.pos.quod sic.

Possessio acquiritur prohibenti per non fieri:secus,si non prohibeat: quia tunc per non fieri nulli possessio acquiritur. Bald.in l.liberti.j. col.in uersic. sed certè etiam. C. de oper. liber.per l.ij.C.de seruitu.

Possessionis acquisitio inducitur per animum retinendi possessionem.Bart.in l.quod uulgo.ff.pro emptore.

Possessio acquiritur per missionem in possessionem, si usus postea sequatur.Flor.in l.quoties uia.ff.de serui.

Possessio acquiritur per sigillationem.j̄.eod. uerbo, Possessio probatur.uer.xxiiij.& j̄.uerb. Sigillatio.uer.v.

Possessio acquiritur solo uisu, quando res est in præsentia, & uacua,& tradens possidet. Card.in cle.j.§.porrò.de hæreti. & plenius per Bart.& Alex.in l.j.in prin.ff.de acqui.pos.ubi doct.ubi etiam dicit secus esse in tutore,procuratore,& curatore, qui per aspectum rei ostensæ non transferunt possessionem in alium, secundum Bart.ibi & doct. & in l.j. §.si iusserim. per Alex.

20 Possessio quæritur etiam per unicum actum perfectum. j̄. uerb. Quasi.uersi.iij.

Possessio quæritur per appositionem custodis. l.quarundam. & ibi doct. & Alexand. de acqui. pos. & Alexand.in l. iij.in princ.eod.tit.

Possessio an quæratur per unum actum tantùm, ut sufficiat, quo ad omnes actus.Bar.& Alex.in l.j.§.si quis.de iti.actuq; pri.& s̄.uer. Iurisdictio.uer.clxxiiij.cum tribus seq.

† Possessio acquiritur, & inducitur per perceptionem pensionis.Fel.in c.cùm Bertoldus.col.xiij. de re iudicata.]

Possessio thesauri acquiritur per apprehensionem. j̄. Thesaurus.uersi.vj.

Possessio acquiritur domino,si uenditor uendens procuratori constituit se precario nomine procuratoris possidere. Bart.in l.si is,qui pro emptore.pen.col.de usuca. Alex.in l.j. in prin.de acq.pos.

Possessio,& dominium non quęritur absenti per negotiorum gestorem.c.accedens. & ibi Abb.in fi.de præben.

Possessio quæritur etiam ex causa nulla,uel iniusta.l.j. §.si uir. ubi Barto.& omnes. ff. de acquir.pos.secundum Bart.in l.si quis.C.loca.paulo post prin.

Possessio quæritur infanti per traditionem de his tantùm, in quibus cadit eius affectio, ut in iocalibus. l. iij. & ibi Bart. C. de acqui. pos. l. j. §. adipiscimur. ff. eod. tit. & ibi per dom. Alex. in iij. col.

Possessio potest quæri, uel recipi, & tradi per procuratorem. l. possessio. §. & si possessio. & ibi Bart. de acqui. pos. & in c. accedens. de præben. text. & ibi Bart. & omnes in l. j. §. per procuratorem. ff. de acqui. pos. Bald. in c. j. §. sed utrum. per quos fi. inuesti. & in l. j. §. ne autem. in fin. C. de cadu. tol. & Bart. in l. certè. §. j. in fi. ff. de precar. & in l. si rem. de usuc. & in l. si is, qui pro emptore. in pe. charta, in vij. q. princ. eod. tit. ubi dicit uerum, etiã in ficta, ut quia quis confitetur possidere pro procuratore meo. & omnino per Alexan. contra Ang. in l. j. §. per procuratorem. de acquiren. pos. & ĩ. & per † Alexan. in l. si is, qui. de usucap. † Et per Fran. Aret. in §. per procuratorem. ibi do. Iason May. & Fran. Are. in l. rogasti. §. si fugitiuus. si cer. peta.]

Possessio abbati quæritur etiam per monachum. s̃. uer. Abbas.

30 Possessio partis repudiatæ ab uno hærede, an accrescat sine noua apprehensione cohęredi, qui partem suam adiuit. Bal. tenet quòd non, in l. j. ij. col. C. quando non pe. par. uersic. sed nunquid.

Possessio bonorum ingressi in monasterium quæritur monasterio sine apprehensione. Bart. in l. si adoptauero. ff. de precario. & in l. qui uniuersas. §. aut si is. de acquiren. pos. & Bald. in authen. nisi rogati. in fi. C. ad Trebel. quòd sic. & in d. auth. ingressi. in iij. opp. & tenet in l. penul. §. cùm autem. in fin. eod. tit. & Bart. in auth. si qua mulier. de sacrosan. eccl. in pen. col. aliàs contrà: ut ĩ. & de materia per Alex. in l. iij. in princ. de acquirenda possessio. Addo glo. quæ reputatur singularis, in c. si qua mulier. xix. quæst. ult. & per Canonistas in c. in præsentia. de probat. Bart. & ibi pulchrè per do. Iason. May. in authen. ingressi. C. de sacrosanc. eccle. Quod est uerum, secundum omnes ibidem, quando quis simpliciter dedicat personam suam monasterio. Idem si dedicaret personam cum bonis. Si uerò quis expresse dedicaret se, & bona sua monasterio, tunc nec possessio, nec dominium acquireretur ecclesiæ sine traditione. Fuit singularis limitatio do. Ant. & Butr. in commento c. fin. in iij. char. de cau. pos. & propri. quod refert do. Franc. Aret. in c. in præsentia. in ij. colum. de probatio. & sequitur do. Iason in dicta authentic. ingressi. adducens pro eo optimam rationem: aliàs contrà: ut infrà eodem, uersic. xlij. Addo gloss. in c. ij. in gloss. fi. in fi. de consue. & not. in l. cùm hæredes. ff. de acquiren. pos.

Possessio non quæritur ex titulo quæsito à tutore sine causa. l. non omni. & ibi Bart. C. de admi. tut.

Possessio nudo animo non acquiritur, sed retinetur. l. licet. & ibi Bart. C. de acquirenda posses. & in Spec. de confes. §. iij. uer. quid si confiteor.

Possessio quæritur omnibus hæredib. per traditionem clauiũ factam etiam uni cohæredum. l. j. C. de cri. expil. hære.

Possessio sequestri an quæratur post annum ei, ad cuius petitionem fuit factum. Inno. in c. ij. de dolo & contu. in glo. in uer. sequestrationem. ubi dicit non reperiri iure cautum, ꝙ efficiatur possessor. Bald. in l. fi. §. sed & si quis. in princ. C. de præscrip. trigin. annorum. ubi non decidit, sed se remittit ad Innoc. ubi s̃. & ibi Angel. & Alexan. in l. interesse. de acquiren. pos.

Possessio uacua inter subditos quomodo acquiratur. s̃. Possessio uacua. uersi. fi.

Possessio quæsita creditori ex licentia iudicis an dicatur iudicialis. in Spec. de pigno. uer. quid si iudex.

Possessionem nullus quærere potest contra papã, quæ ei præiudicet, quo ad iurisdictionem spiritualem in aliquo loco, secundum Inno. in c. bonæ. el ij. in ij. col. magna. in uer. contra papam. de postul. prælato. & Bald. in Marg. uerb. Posses. sio. uersi. iij.

Possessionem nactus fingitur per consuetudinem, qui non est possessor. Inno. in c. cùm super. de cau. pos. & proprie. paulo post princ. & in c. ij. de consue. Bald. ubi s̃. uersic. viij. & s̃. in uer. Possessio apud quos. uersi. xij.

40 Possessio de nouo acquiri non dicitur, etiamsi est uacans per eum qui habet animum continuandi. Baldus in l. fina. vj. oppo. C. de edi. diui Adrian. tol. Sed Bart. An gel. Imo. & Alexand. contra in l. iij. in princ. ff. de acqui. pos. quòd de nouo acquiritur possessio, quæ apprehenditur animo continuandi, si prius nulla fuit. & uide in l. j. §. j. eo. tit. & in l. dies de dam. infec.

Possessio uera quæritur ex edicto diui Adri. de quo in l. fi. eod. tit. Bal. ibi in vij. oppo.

Possessio ecclesiæ per solum titulum non quæritur sine apprehensione. Bal. in Marg. uer. Possessio. uer. viij. & in l. j. in fin. C. de re. permu. Vide Innoc. in c. in præsentia. de proba. in c. ij. de consue. & ibi gloss. fi. in fi. per Bart. in l. fi. de sacrosan. eccle. nisi in bonis ingressi: ut s̃. eo. uer. xxxj. per Bal. in authen. ingressi. de sacrosan. eccle. in iij. opp.

Possessio præbendæ, uel iuris, acquiritur per procuratorem specialem. s̃. uerb. Possessio iurium. uer. xvij.

Possessio facti etiam per excõmunicatum potest acquiri. Rota in deci. ccxciij. ad recipiendum, &c. in nouis.

Possessio quæritur ex utraque parte emptione eiusdem rei. s̃. Emptio.

Possessio quæritur domino per procuratorem, si transferatur per actum naturalem. l. qui mihi donatũ. & ibi doct. & Bart. & Alex. de don. non si per ciuilem, & ideo possessio precarij non acquiritur per procuratorem. Bald. Imol. & Ang. in lect. Bald. in l. j. C. de acqui. pos. & Ang. in l. per procuratoré. eod. tit. & Alexan. in d. l. qui mihi. in prin. & in fi. Et idem de possessione per traditionem clauium, quæ similiter dicitur ciuilis, ubi per eos. Adde omnino ĩ. uer Precaria. uersi. v. & † per Alex. in l. si is, qui pro emptore. de usuca. † Limita tamen d. l. qui mihi donatum. ut per do. Aretinum in l. j. §. hæc quæ de seruis. de acqui. pos.]

* Possessio beneficij non acquiritur per procuratorem, nisi hoc ei sit expresse mandatum. Abb. & doct. in cap. accedens. de præben. Gemi. in c. si tibi absenti. de præben. in vj. Aymo Crau. consi. ciiij. num. xv. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Possessio acquiritur per pupillum, etiam uiolenter occupanté cum authoritate tutoris. Ang. Imo. & Alex. glo. in l. j. §. item acquirimus. uer. cæterùm. de acqui. pos.

Possessio ex primo decreto an quæratur. s̃. uer. Missus. uer. ij. & iij. & xij. & per discursum.

Possessio quomodo acquiratur, uide in Spe. de iurisd. om. iu. uer. ultimo. de emp. & uen. §. j. uer. quid si. s̃. eod. per totum.

50 Possessio non quæritur tibi ex confessione mea, quando confiteor te possidere fundum, quem ego possiderem, licet ego statim tunc perdam possessionem eius, quę solo animo perditur. Spec. tit. de confessionibus. §. iij. uersi. sed quid si confiteor. & s̃. uersi. ij.

Possessio transfertur, uel transit in alterum modis ĩ. scriptis: uel non transit, ut ĩ. eo. per totum.

Possessio transfertur per traditionem clauium domus. l. clauib. & ibi Bart. ff. de contrahen. emp. & Old. in consi. ccviij. & s̃. uer. Claues. uer. vij. & Sicul. in c. ij. de consuet. & omnino per Bart. doct. & Alex. in l. j. in pri. de acq. pos. & in l. iij. in princ. per Alex. eod. tit. & an in spiritualibus. Ant. in c. fi. de cau. pos. & propri.

† Possessio de defuncto in hæredem translata ex dispositione statuti qualis dicatur, & quid operetur, uide ample Decium consi. lxxxiiij. col. j. & ij.]

Possessio nõ transfertur ipso iure per oblationem precij, licet dominium sic. Bart. in l. cum duob. §. fi. pro socio. & in l. cõmissa. ff. de publi. & l. fi. C. de sacrosan. eccle. & s̃. in uer. Possessio acquiritur. uersi. iij.

Possessio sine traditione uera, uel ficta non transit. c. ij. de consue. & Bald. in l. j. pen. col. C. communia de leg. & l. traditionibus. in j. col. C. de pac. & ĩ. eod. uersic. vij. & uersi. xxxvij. not. in l. cùm hæredes. ff. de acquir. pos.

Possessio per sententiam non transfertur. no. in l. sciendum. §. creditor. ff. qui satisd. cog. c. cùm aliquibus. & ibi doct. de re iudi. quod etiam uide per Flo. in l. seruitutes. in fi. principij. de seruitu. urb. præd. Vnde

Possessio non transfertur ex sola adiudicatione, nisi fiat missio. d. c. cum aliquibus. nisi ius incorporale sit adiudicatum. s̃. uer. Possessio iurium. uersi. xxij.

Possessio in hæredem non transit sine apprehensione corporali

rali rerum hæreditariarum.l. cùm hæredes. & ibi doct.ff.de acqui.pos. in Spec. de succes.ab inte.uer.an possessio.& per Bart.in l.cùm miles.in fi.prin.ff. ex quibus cau. ma.l.in suis. & ibi Bald. de libe. & post.l.j.§. Scæuola. si quis testa.lib.& per Alex.in d.l.in suis. Econtrà possessio cõtinuatur.Quod uerum,siue in suum, secundum Bald.in l.fin.in princ. C.de edi.diui Adri.tol.Addo Bart.in l.ij.§.filium.ff. pro hære.qui aliter uidetur loqui. & uide Bal.in l.de his.circa princ.C.de fur.qui dicit, q in suo sufficit qualis qualis possessio,quæ in ipsum uidetur continuari, siue in extraneũ,secundum Bal. in auth.ingresfi.iij.col.uer.quæro,quare. C.de sacrosan.ecc. Item nisi,ut j.eod.uer.xviij.

Possessio bonorum an transeat in ecclesiam sine apprehensione.s.uerb. Possessio acquiritur. uersi.xxxj.& xlij.& Abb.in c.ij.de consue.

Possessio castri cum pertinentijs quomodo capiatur. Bar.in l. iij.in prin.ff.de acqui.pos.in ult.col.uer.quæro, aliquis.uide s.in uer.Possessio acquiritur.uer.vij.

10 Possessio in fideicommissarium non transit in casibus, quibus transit dominium sine restitutione, nisi apprehendatur.glo.& doct.in l.j.§.de illo.ff.ad Treb. nisi sit ecclesia, uel pauperes. Bal.in l.pe.§.fi.in ult.col.in pe.q. C.ad Treb.uide in l.j.ff.& C.quorum lega.

Possessio in legatarium non transit sine apprehensione. glo.& Bart.in l.j.§.ueteres.de acqui.pos. Alex.in l. à Titio. de furtis. Bald.in d.l.pe.§.fi.in ult.q.ubi dicit uerum,nisi sit ecclesia,uel pauperes.uide in l.j.quorum legatorum.

Possessio in hæredem sine apprehensione transit, quo ad usucapionem perficiendam:quia cõtinuatur, & perficitur etiã hæreditate iacente. l. cùm miles.in princ. & ibi Bartol.ff.ex quibus cau.ma. Bart. in l. cùm hæredes.in prin.ff.de acqui. pos.Item in casibus nota.per glo.ordina.in l.fin.C.de sacrosanc.eccle.Vide Bal.in l.fin.paulo post princ. C. de edi.diui Adri.tol.& s.eod.in uerb. Possessio acquiritur. uersic.xxxj. Item in feudis. ut j. eod. uersi. xvj. Item nisi statutum dicat continuari,quod ualet. Bald.in d.l.fi.iij.col.de sacrosan.eccle. uersic. unum tamen.& appellatur possessio ciuilissima. & Bald.in l.iij.in iij.col.C.si plu.una sententia.Pau.de Cast. in l.si sorori. C. de iure delib.& ibi Alex.qui ponit effectum dicti statuti.& in l.in suis.de lib.posthu. & in l.seruum.C.de rei uen.per Pau.Et de hoc ultimo statuto uide s.in uer.Possessio ciuilissima. uersi.j.

Possessio in prælatum an transeat sine apprehensione corporali. Bart.in l.cùm hæredes.in prin.ff.de acqui.pos. & in l.j. §.fin.& ibi Pau.de Cast.eod.tit.quòd sic. Et an possessio beneficij per Abb.in c.ij.de consuetu.

Possessio feudi an transeat in filium. j. Possessio continuatur. uersi.quòd sic.

Possessio rei permutatæ cum ecclesia non transit in ecclesiam sine traditione. Baldus in l.j. in ult.colum. in uersi.de possessione non est.C.de rerum permu.& ibi dicit idem in dominio.

Possessio feudi per inuestituram uerbalem non transfertur, nisi per prius,uel tempore inuestituræ feudatarius possideret.Bald.in l.j.in fin. C.de rerum permu.Quod est uerum,si dominus sciebat eum tunc temporis possidere, aliàs non. Ang.in l.quædam. ff. de rei uend.& adde j.eod.uersic.xviij. & uersi.xlviij.

Possessio transfertur ipso iure sine facto alicuius, in casu l.raptores.secundum Bart.ibi.C.de epis.& cler.Addo do.Alex. in l.si mora.in ij.col.in fi.ff.solu.matri.

Possessio in feudis transmittitur ad hæredem,in quibus etiam uiuo patre filius dicitur possidere, nec requiritur in noua inuestitura. Bald. in l.cum antiquioribus.vij.colum.uer.x. sic. C. de iure delib.& Paulus de Cast.in l.j.§.fin. de acquiren. posses.

Possessio rei, quam reus præsens dicit nolle defendere,transit in actorem statim, & habet uim secundi decreti.Bar.in l.nõ solùm.ff.de noxal.& s.uer.Negans uersi.xix.& xx.

20 Possessio transfertur ex sola destinatione, seu dedicatione opere facta. c.ex parte. de consue. Bald.in l.nondum. C. de furtis.circa princ.

Possessio ciuilis transit in donatariũ proprietatis.s. Possessio ciuilis. in uer.iij.melius in uer. Possessio naturalis.in uer.v.

Possessio beneficij transfertur per inuestituram factam de beneficio collato in facie ipsius beneficij. Compost. & Io.An in c.ij. de consue.& in c.transmissa. de elect. Abb.in c. cum aliquibus. de re iud.& plenius per Alex.in l.j.in prin.antep. col.de acqui.pos.Addo Panor.idem tenentem in c.authoritate.in ult.col.de insti.quod tamẽ intelligit, quando nullus alius esset in possessione.Et istud nota ad limitationem eorum quæ sunt s.in uerb.Possessio ecclesiæ.in uer.v.

Possessio transfertur ipso iure per consuetudinem,puta per licentiam intrandi propria authoritate. Innoc. & Hostien.in cap.ij.de consuetudin. Flor.in l.seruitutes.iij.col.de seruit. Bald.in l.j. C. communia de leg.in l.penul.§.fin.in fin. C.ad Trebel. in l.j. in fi. C. de rerum permu. & s. uerb. Licentia. uersi.xxxvij.

Possessio per statutum an transferatur, & quæ, s. uerbo,Possessio ciuilissima.in uersi.j.

Possessio naturalis, uel ciuilis, an transferatur per constitutionem precarij.s.uerb. Possessio naturalis.uersi.vj.quòd non naturalis,sed tantùm ciuilis.

Possessio non transfertur per clausulam, Vendidit, tradidit, mandauit: sed sola licentia apprehendendi eam importatur.l.prædia.& ibi doct.& Alex.post Bart.circa fin. ff. de acquir.pos. & Bart.in l.ij. C. eod.tit.Bald.in repertorio,uerb. Possessio. & in c.j.penul. col. quid sit inuesti.& Abb.in c.ij. de consue.& Alex.consi.x. iiij.parte, & Bald.in l.indicia. C. de rei uend.j.col.in ij.q.& in rub.C.de contrahen.emp.xix. q. Addo Spec.in tit.de contrahen.emp.& uen.§.sciendum. uer.si uero res.cum uer.seq. quod est uerum,nisi res immobilis esset præsens,& in conspectu.Bart.& Iac.de Are.in d.l. prædia. & Cy.& Bar. & Bal.in l.ij.eod.tit. Bal.in l.j.j.col.C. de suffra.& in d.l. indicia. in ij.q. & no.in c.inter dilectos.in fi.de fide instru.& Lanfran.in c.quoniam contra.uer.testes. de proba Bal.in l.idcirco. C. de fide instru.& ibi dicit,quòd per testes debet probari traditio,etiamsi per instrumentum sit probanda donatio insinuanda. Item nisi res esset mobilis,quæ tunc tradi potuisset. Bal.in d.rub.xix.q.& Spec.ubi s.& Bal.in §.per traditionem. Instit.de re.diui. Addo,quòd fallit, ubi in instrumento esset etiam appositum constitutũ, quia tunc transfertur possessio,quæ probatur per instrumẽtum,secundum Spe.ubi s.l.quod meo.in princ.ff.de acqui. pos.ubi doct.& j.eod.uersi.xxxix.

Possessio in fideicommissarium an transeat uirtute statuti disponentis, quòd possessio transeat in hæredem sine apprehensione. Alex. consi.lxxxij.ij. parte, ubi de tali statuto,de quo etiam in consi.lxxxiij.ea.parte.

Possessio transfertur in forensem prohibitum a quirere per statutum, si acquirat per contractum, qui est inualidus. s. Forensis prohibitus.uer.j.

* Possessio transfertur per constitutum, id est, cùm aliquis se alicuius nomine possidere constituit. Not.in l. ab emptione. ff. de pact.in l. quod meo. in princ.ff. de acq.posses. Illust.Card.Parisi.consi.ij.nu.3.uol.iij. Æmilius Maria Manolessus.

Possessio per constitutum, uel precarium procuratoris generalis,uel tutoris,uel curatoris,non transfertur.Bar.& Alex. in l.j.in prin.de acqui.pos.ubi Io.de Imo.tenet cõtrà,secundum Bar.in l.si is,qui pro emptore.pen.col.de usuc. & j.eo. uer.xxxix.& xlvj.sed bene quæritur domino,si eius procuratoris nomine uenditor constituit se possidere.Bar.in d.l. si is,qui.& Alex.in d.l.j. & s. Possessio ficta.uer.j.& per Alex. in l.j.§.per procuratorem.de acqui.pos.

Possessio an transferatur per primum,an per secundum decretum.s.uer.Missus.per discursum.

30 Possessio sine traditione corporali quibus casibus transferatur,uide per Alex.in l.iij.in prin.ff.de acqui.posses.

Possessio licet non transferatur per inuestituram, ut infrà eo. tamen intelligitur per eam in absentia rei factam concessa licentia occupandi propria authoritate. Cyn.in l.j. C. de dona.Ant.de But.in cap.fin.de causa pos.& propriet. Ioan. de Imo.in c.ex literis.de consue. & Alex.in l.iij. in princ.de acquir. pos.

Possessio translata in alium cum uitio, debet pristino possessori,etiam titulum non habenti, restitui per condictionem ex l.si coloni.C. de agri.& censi.lib.xj.& ibi Bart. & c. re integranda.

tegranda.iij.q.j. Quod est uerum in re, siue sit ecclesiæ, siue priuati, secundum Ang. ibidem in addi. Bar. in fi. Ioan. And. & doct. in c. cùm ad sedem. de resti. spo. Item uerum, etiamsi res peruenit sine uitio, licet Bart. contradicat in d.l. secundum Inno. & doct. in c. sæpe. eod. tit. Vide glo. in l. inciuilẽ. C. de fur. & doct. Mod. in l. manifestissimi. §. sed cùm in secunda. post gloss. eot. tit. & per Bart. in l. & ideo. §. Neratius. circa medium. ff. de condi. fur. in l. rem, quę nobis. de acqui. pos. in j. col. uersi. quæro, quia prædicta. & infrà uerb. Spoliatus. uersi. j.

Possessio translata ex cõtractu minoris uel ecclesię inualido, potest repeti per condictionem indebiti. l. indebiti. §. sed si nummi. & ibi Bar. in j. nota. ff. de condi. indeb.

Possessio transfertur ex contractu simulato, sed non dominium. Bart. & ibi Alex. in l. emptor. ff. de aqua plu. arcen. ubi dicit uerum, si hoc agatur: & quod in dubio præsumitur simulata, sicut contractus. & Alex. in l. j. §. si uir. de acquiren. pos. Et dic uerum esse, si interuenit traditio, quando ueritas tendebat ad translationem possessionis, aliàs non. Bald. in c. j. §. callidis. in j. col. uersic. quæro, utrum. de prohi. feu. al. per Feder. Vide Bald. in l. iij. in ultima quæst. C. plus ualere quod agitur. qui distinguit inter possessionem ciuilem, & naturalem, ut ciuilis non transferatur: secus in naturali. Vide Bartol. in l. quemadmodum. in ij. not. C. de agri. & censi. Vide Angel. in l. si non rerum. C. de do. inter uirum & uxorem, quòd

Possessio non transit in filium ex donatione patris. Item,

Possessio rerum immobilium transit per ueram traditionem, non per fictam: quia est pręsumptio simulationis. Bal. in l. j. in j. col. in ij. no. C. de suffra. Item,

Possessio ciuilis non transfertur per precarium in contractu simulato. Bald. in l. iij. in ult. q. C. plus ual. quod agitur. Sed naturalis sic, secundum Bal. ibi, qui sequitur Bar. in d. l. emptor. & subdit, quòd uerè transfertur possessio, quando recedens alium in possessione dimittit. Item,

Possessio transfertur ex constitutione precarij. l. quod meo. in princ. & ibi per Aret. & l. interdictum. §. fin. & ubiq; doct. ff. de acqui. pos. Old. in consi. cxiiij. Bar. in l. iij. C. de pig. in repetitione, in viij. col. uersic. & prædicta uera. & in l. ab emptione. ad fi. ff. de pac. & in c. ij. de consu. Quod est uerum, si constituens precarium possideat tempore constituti. Old. ubi s̃. & Alex. consi. x. iiij. parte. & glo. & doct. in l. quamuis. §. si conductor. de acquirend. pos. Bart. & Ang. in l. quędam. & ibi no. ff. de rei uen. Lanfr. in d. c. quoniam contra. uer. testes. de proba. Item uerum in rebus mobilibus tantùm, secundum Bald. in l. j. in j. col. C. de suffr. Sed alij contrà, ut s̃. uer. proximo. Item uerum de possessione naturali tantùm. s̃. eod. uersi. proxi. & s̃. uerb. Possessio natura. uersi. vj. Item uerum, nisi conferatur post mortem constituentis, secundũ Alex. consi. lxxxij. ij. parte. Item an per prælatum cõstituentem se possidere precario nomine emptoris, cui uendit rem in ecclesiã. per Alex. in l. j. in prin. in §. fi. de acqui. pos. & Inn. † in c. cùm super. de cau. pos. & propriet. † Vide do. Pet. Phil. Cor. in consi. lxxxix. incip. Viso. in litera E. & P. in iij. parte. & in consi. cxl. incip. Licet. in litera G. & in cõsi. cxiij. incip. Circa. in litera F. in j. parte.

40 Possessio transfertur per reseruationem usufructus apud donantem: quia in donatarium tunc transit dominium, & possessio ciuilis. l. quisquis. C. de donati. & ibi glo. Quod est uerum, si donans tunc possidebat, secundum Angel. ibi, & Lanfran. ubi s̃. & Bal. in c. j. quid sit inuesti. Item uerum est, quo ad præiudicium contrahentium, & non tertij. & Bal. in l. emptione. uersi. quæro, qualiter. C. plus ualere quod ag. & Pet. de Sun. in d. l. quædam. De hoc ultimo uide ĩ. in uerb. Possessio probatur. in uersi. viij. Item,

Possessio potest transferri, non obstante statuto, quo prohibetur rei alienatio: secus, si statuto prohibetur aliquis obligari. Ang. & Alex. in l. j. §. si uir. in fi. de acqui. pos.

Possessio transfertur per aspectũ rei. si concurrat intentio uolentis tradere. l. j. §. si iusserim. & ibi doct. & Ale. de acq. pos. Item uerum, si rem in præsentia ostendat principalis dominus; non si procurator nuncius, uel executor. Alex. ibi in d. l. j. in prin. ubi plenè post Bart.

Possessio ex donatione inter uirum & uxorem cum traditione transfertur, sed non dominium. l. j. §. si uir. & ibi doct. de acq. poss.

Possessio ex conductione rei propriæ facta à tertio non domino, & non possessore, non transfertur in conductorem dominum, & possessorẽ. Alex. in d. §. si uir. secus, si locator possidet. Bar. in l. si rem aliquam. eodem tit. & Alex. ubi s̃. in secunda limitatione ad d. §. si uir. & per Bar. in l. quod meo. & in l. ei, à quo. eo. titu.

Possessio in ecclesiam non transit sine corporali apprehensione, licet dominium transeat. c. pastoralis. & ibi Abbas, de priuileg. & s̃. uerbo, Dominium transfertur. uersi. xxij.

Possessio transfertur etiam per actum fictum, cùm quis se nomine alicuius cõstituit possidere. gl. in l. ab emptione. ff. de pac. & ibi doct. & Ang. & Lanfr. in c. quoniã contra. de probat. & Bartol. in l. ij. C. de acqui. pos. Et intellige, quòd transfertur possessio uera, licet traditio sit ficta. Bar. in d. l. ab emptione. in fi. Item uerũ, etiam per procuratorem, uel nomine procuratoris: quia quæritur domino possessio, & dominium. Bar. in l. si is, qui pro emp. in penul. char. in vij. q. prin. ff. de usucap. & in l. certè. §. j. de precario. ad fin. Et de hoc ultimo uide suprà, in uerb. Possessio acquiritur. in uersi. xxiiij. & per Abb. in c. ij. de consuet. Sed uide Bar. & Alex. post Io. de Imo. in l. j. in prin. ff. de acqui. posses. & s̃. in §. per procu- † ratorem. † Vide Franc. Aret. in l. certi. §. deposui. si cer. pet. do. Bart. Soci. in l. j. §. incertam. de acquir. poss.]

Possessio per uerbum Assigno, prolatum à papa, transfertur. Bald. in c. j. in j. col. in fin. quid sit inuestitu. uel prolatum à quocunque alio, quando res est in conspectu. Bald. ibi. in j. col. in uersi. sed per talem inuestituram. & gloss. in l. quod si. §. fin. ff. de peri. & commo. rei uen. in gloss. in uerb. signasset. per l. clauibus. de contrahen. emp. & omnino per Bar. doct. & Alex. in l. j. in princ. de intellectu d. l. clauib. ff. de acq. pos. & per Alex. in d. l. j. §. j. per procuratorem. & in §. iusserim. & ibi dicit uerum, si dominus rem ostendat non si procur. nominibus, uel executor.

Possessio non transfertur per uerbalem inuestituram. l. non statim. ff. de peculio. Bald. in prælu. feu. xj. col. uersi. certum est. Quod est uerum, etiamsi possessor uelit eam transferre. Bald. in c. j. j. col. quid sit inuesti. Inno. in c. cùm M. de consti. in ij. col. uersi. sed quæritur. nisi fiat in ipsa re, per l. clauibus. de contrahen. emp. secundum Bal. in c. j. in ij. & iij. col. quid sit inuestit. in rub. C. de contrahen. emp. xvij. q. & l. prædia. de acq. pos. c. inter dilectos. in fi. de fide instr. Bal. in l. j. j. col. C. de suffr. & in l. nõ idcirco. de fide instr. ubi ponit, an per testes probetur traditio ueræ possessionis. per Alex. in l. iij. in princ. de acqui. pos. Addo Panor. pulchrè distinguentem in c. ij. iiij. col. de consue.

* Possessio nunquam ex inutili contractu transfertur. Ang. Forliui. Pau. Cast. Iason, Bart. Soci. in l. j. §. si uir uxori. ff. de acquir. posses. And. Alci. consi. cvij. num. 23. Æmilius Maria Manolessus.

Possessio ex inutili contractu transfertur. l. j. §. si uir uxori. & ibi Bart. ff. de acqui. pos. & Bart. in l. si quis. in j. col. uersi. sed doct. omnes. C. locati. nisi in casibus notatis per Alexan. in d. §. si uir. s̃. eod. uer. xxviij. Vide Bart. in l. iubemus. §. sanè. el ij. uersi. quæro, utrum ex inutili. C. de sacrosan. eccle. uide s̃. in uerbo, Possessio acquiritur. in uersic. xxvj. sed non per eum, qui non potest contrahere, secundum Ang. & Alexan. post Ioan. de Imol. in l. is cui bonis. de uerb. obl. & ĩ. Statu- † tum de contractibus. † Et per Franc. Aret. in l. si rem. in ultcolum. de acquir. poss. & do. Bart. Soci. in l. j. §. si omni. de acquir. pos.]

50 Possessio tradita præsumitur emptori possidenti, sciente uenditore. l. ij. & ibi Bart. C. de acqui. pos. in primo nota.

Possessio retransfertur ex incisione instrumenti. glo. est fin. l. ab emptione. ff. de pac. Bald. in prælud. feu. xj. col. in addi. uer. ij. ex gloss. illius l. & in c. j. iij. col. in addi. in uer. & no. φ quid sit inuesti. per l. j. C. de dona. quia transfertur per traditionem instituti. in d. glo. & ibi Alex. post Bart. & Bald. in dicta l. j. ad fin. & per Alex. in l. iij. in princ. de acqui. pos.

Possessio non transfertur in fiscum sine apprehensione. l. cum duobus. §. idem respondit. ff. pro socio. l. fin. C. de bo. uac. lib. x. glo. & Bart. in l. fi. de sacrosan. eccle. in ult. col. Bald. in c. j. iij. col. quid sit inuesti. Sed

Possessio

Possessio transit in Imperatorem sine apprehensione. Baldus in Marg. uerbo, Possessio. uersic. viij. Item per donationem Imperatoris dominium transfertur sine traditione. Bald. in d. xj. col.

Possessio dicitur transferri, quádo quis legat alteri, ut eam ingrediatur, sicut quando traditur. l. fistulas. §. fundum. & ibi Bald. ff. de contrahen. emptio.

Possessio non transfertur per præceptum superioris, nisi sequatur obedientia spontanea. Bald. in l. ij. q. pen. C. ne uxor pro mari. & in c. j. v. col. in uer. sed quæritur, quid sit inuestitu. Intellige, nisi alius sit in possessione. Bal. in preludijs feu. in ult. col. uer. quæro in corporalibus.

Possessio rerum dotalium non statim, soluto matrimonio, retransit in uxorem. l. dotis actione. & ibi Bal. & Ang. C. solu. matri. & in l. quæ dotis. ff. eod. tit. glo. in l. si mulier. §. rerum. ff. re. amotarum.

Possessio non dicitur tradita, quæ potest auocari. l. ratio. in prin. & ibi Bart. ff. de actio. empt.

Possessio transfertur in subrogatum. in l. item. uel in ius defuncti. Rot. noua in dec. lxvij. surrogatus, &c.

Possessio an transferatur ex cótractu procuratoris in emptorem. in Sp. de emp. & uen. §. j. uersi. nonnunquá. & ibi Ioan. And. in additione, quæ incipit, conficietur. quòd non.

60 Possessio transfertur in aduersarium, si cófiteor, quòd pro eo possideo: nó si confiteor eum possidere, cùm ego possideo. Bald. in l. j. C. de confess.

Possessio an transferatur per sentétiam. j. Possessio perditur. uersi. xxxviij.

Possessio per dationem in solutum an transferatur. s. uerbo, Datio. uersi. ult.

Possessio ex alienatione ecclesiæ per prælatum facta, sine solennitatibus, iuris non transfertur. l. iubemus. §. sanè. de sacrosan. eccle. Alexan. & doct. in l. j. §. si uir. de acquir. poss. & ibi Bart.

Possessio omnis transfertur ex contractu pupilli cum tutore. gloss. no. & ibi Bart. in l. ij. §. si pupillo. ff. pro emptore. Alex. in d. §. si uir. per l. poss. pupillum. eod. tit.

Possessio rerum dotalium non transit in uirum sine apprehensione. Bald. in l. nulla. C. de iure do. in lec. noua, paulo post prin. l. j. pro dote. in ult. q. glo. in l. j. eod. tit. Ioan. de Imo. in l. de diuisione. sol. mat. & in Spec. de actione seu peti. j. chart. dum loquitur de dominio.

Possessio bonorum an transeat in filium adoptatum sine apprehensione ad patrem arrogatorem. not. in l. si adoptauero. ff. de preca. quòd sic. & Angel. in l. hac lege. C. de pac. conuen.

Possessio probatur multipliciter: ut j. plenè, & quomodo non. j. per totum.

Possessio partis probatur, quando constat de possessione totius fundi, uel rei, licet non constet particulariter de possessione partis. not. in l. is, cui. ff. quib. mo. usufruct. amit. Gul. de Cug. in l. licet. C. de acqui. poss. l. una est uia. de serui. rust. prædi. in l. si stillicidij. §. j. cum l. seq. quemad. seruit. amit. & in Spec. de præscrip. uersi. sed pone, miles. Inno. in c. ij. in j. col. uersi. & potest induci in argu. de cap. mo. in l. iij. in princip. ff. de acqui. poss. & in l. Caius. §. j. de lega. ij. Item per Pau. de Cast. consi. clxxvj. quod incipit, In causa mota. & consi. xcvij. quod incip. Visis allegationibus. Addo Bald. in l. conuenticula. in ult. col. in uersic. ult. not. C. de epis. & cle. & s. Possessio acquiritur. uersi. iiij.

† Possessio probatur per perceptioné census, seu pensionis. uide Fel. in c. cùm Bertoldus. col. xiij. de re iudica. Hippo. in rub. C. de proba. col. iiij.

Possessio domus hæreditariæ sufficit etiam pro rebus in ea sitis. Bal. in l. de his. C. de fur. uer. sed quæro, nunquid.

Possessio centum annorum quomodo probetur. Bal. in auth. quas actiones. in ult. col. in ult. q. C. de sacrosanct. eccle. ubi concludit, quòd directa probatio fieri non potest, sed tantùm præsumpta, quæ sufficit ratione difficilis probationis: ut ibi latius per eum. & in l. conuenticula. de epis. & cler. in penul. col. in uersi. ex his etiam infero. & no. in cap. cùm nobis. de præscrip.

* Possessio centum annorum instrumentis potest probari. Abb. in c. cùm nobis. col. ij. de præscrip. Franc. Curti. min. consi. xc. nume. 12. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Possessio seruitutis inducitur per usum triginta dierum. l. j. §. ij. & ibi Bart. & Alex. ff. de iti. actuque priua. & Flo r. in l. seruitutes. xviij. col. de seruitu. & j. uerb. Seruitus constituitur. uersi. xiij.

Possessio non probatur per solutionem tributorum pro re. l. si pater: & ibi Bar. & Bal. in primo no. C. de act. emp. nec collectarum: ut ibi j. in uer. xxxij.

Possessio non probatur per testes, qui non deponunt tempus completum, ut quia dicunt, quod Titius possedit quasi, uel ferè, uel uix decem annis. Bal. in l. si. xv. oppo. uer. item debet deponere. C. de edi. diui Adr. tol. Ité nec per testes dicétes, quòd possedit, iam sunt anni decem. Bal. & Alex. in d. l. Celsus. & Bal. in l. indicia. & Bart. in l. more. eo. tit. Sed Bal. contra in procemio Digest. Lud. concordat in d. l. Celsus.

Possessio probatur ex receptione pensionis, si alius non possideat uere, ut si arat, uel fructat. Et est uerum etiam in præiudicium tertij. Bart. Ang. & Imo. in l. qui uniuersas. §. quod per colonum. & l. quamuis. §. si conductor. & ibi Bart. ff. de acquiren. poss. & Ang. in l. quædam mulier. de rei uen. & in l. litibus. C. de agri. & censi. lib. xj. & Lanfran. in c. quoniam contra. uer. testes. uersic. tertiò uenit probanda possessio, &c. de prob. qui dicit uerum, etiam ad præiudicium tertij, secundum Bart. & Angel. ubi s. & tenet Iaco. Butr. in consi. Quidam fratres, &c. Vide Alexan. consi. x. iij. parte. & consi. cxxxij. j. parte. contrariú no. in c. cùm Bertoldus. de re iudi. Baldus in Reperto. uerb. Possessio. uide etiam Ludo. Rom. in consi. lxx.

Possessio probatur per locationem, & fructuum perceptioné. Bar. in l. ij. C. de acqui. poss. etiamsi non dicat testis, quòd tanquam dominus percepit: ut ibi. Addo Bald. in l. j. ult. col. C. † de ser. fugi. uide j. eod. uer. xxvj. † Et do. Pet. Philip. Cor. in consi. vj. incip. In præsenti. in litera C. & in consi. clxxxv. in- * cip. Licet. in litera C. in iij. parte.] * And. Alc. consi. ccxciiij. num. 2. Æmilius Maria Manolessus.

10 Possessio probatur per testes, dicentes uidisse terram arari, seminari, uel fructus colligi, ad instantiam talis. in uersi. finiatur. Bald. in uersi. quæro, qualiter. & doct. in l. iij. C. finiú regun. uel ex sola aratione: ut ibi. & Bal. in c. j. in prin. ij. col. uer. extra no. de controuer. inuesti. & j. eod. uer. xxij. Bar. in l. ij. uersic. nota illa. C. de acquir. poss.

Possessio probatur per testes rusticos, dicentes uidisse Titium possidere: quia intelligitur, id est, detinere. gloss. in uersic. hoc referens. & Bart. & doct. & Alexan. in l. stipulatio ista. §. hoc quoque. de uerb. oblig. & Abb. in c. cùm causam. de testi. non, si dicunt uidisse colonum possidere, quia colonus non possidet. gloss. Bart. & Bald. in l. j. in princ. C. communia de usucap. & Bal. in l. j. xxiiij. col. C. de confess. & per Ale. in d. consi. cxxxij.

Possessio præsumitur ex titulo præcedenti. glo. Bart. & do. in l. quædam. ad fin. ff. de rei uen. l. ij. & ibi Bart. in uer. item debet scire. C. de acqui. poss. Bar. in l. eum, qui. §. si. de Publiciana. & in l. cùm solus. in ult. col. uersic. item an occasione. de usuca. in Spe. de loca. §. vj. uersi. viij. & j. uerb. Possessio. el j. uersic. xiiij.

Possessio facti non presumitur, quando non est animus possidendi. Bald. in l. siue. C. de proba. in j. colum. in fine. uersic. reuoco in dubium.

Possessio cùm est probanda, quomodo interrogetur testis. j. Testis interrogatur. uersi. iiij. cum duobus seq.

Possessio an probetur per testem non interrogatum de causa scientiæ. Bald. in rubr. de contro. inuest. ult. col. uer. adde, si testis. quòd non.

Possessio decé annorum dicitur probatá per quatuor testes, quorú duo probant de quinq; annis, & alij de alijs quinq;. Bald. in l. testium. iiij. colum. C. de testi. uersic. circa primas interrogationes.

Possessio ciuilis quomodo probetur. s. Possessio ciuilis. uersi. ix. quod probatur per actus tali possessioni congruos.

Possessio si probetur per testes dicentes, Titiú possedisse pro suo, & tanquá pro suo. Bart. & Alex. in l. j. ff. pro suo. & Ang. & Raph. in glo. in l. si quis intentione. ff. de iudic. & Inno. in cap. illud. de præsum. Rota in dec. cccxxv. Bald. in Spec. de poss. §. j. uersi. pone, in rei uendi.

Possessio si probetur ex perceptione fructuum unius anni, intelligitur probata pro toto illo anno. Bald. in addi. Spe. de probationibus. uersi. continua. & Cy. in l. pen. C. de præscr. longi temp.

20 Possessio incorporalis probatur per duos, uel per tres actus in percipiendo consistentes. Bald. in cap. j. §. si uasallus. quid sit inuesti.

Possessio probatur etiam per testes singulares, quorum unus deponit de perceptione grani frumenti, alter de faba. Bal. in l. actor. C. de prob. in iij. col. uer. simile est. Quod est uerũ de possessione in genere, non in specie. glo. in l. ob carmen. §. fi. de testi. & Bart. in l. Celsus. de usuca. & Bald. in l. fi. xvj. opp. de edi. diui Adr. & Alex. consi. iij. & xciij. iiij. parte. & ĩ. eod. & in Spe. de teste. uer. testes uariantes.

Possessio probatur ab utroq;, quorum unus probat arationẽ, & alter fructus perceptionem. Flo. in l. arboribus. §. de illo. de usufru. quo casu in possessorio is obtinet, qui probat de antiquiori possessione, secundum Flo. ibi. Quod intellige, ut per doct. & Bart. in l. si duo. in prin. ff. uti possi. Bald. in l. ordinarij. in iiij. col. uersi. sed hic quæro. C. de rei uend. & ĩ. uerb. Possessor. el j. uer. iij.

Possessio probatur ex detentatione. Inn. in c. cùm olim. de priuileg. in ij. col. mag. in uer. omnis autem. Arch. vij. q. j. pontifices. Old. consi. ccvij. nisi constet alium possidere. l. si fundum. de fun. do. secundum Bald. in tit. de pace Constan. §. possessiones. uer. sed qualiter. in l. j. C. de ser. fugi. in ult. col. Card. in cle. j. j. opp. & xl. q. ut li. pen. glo. in l. ob maritorum. ne uxor pro marito. quam ad hoc allegat Ang. in l. qui uias. la j. de dam. infe. & in l. iij. C. ubi in rem actio. & in quæstio accusatus de ui turbatiua. pen. col. Bart. sentit in l. stipulatio ista. §. hoc quoq;. de uerb. obli. & Ioan. de Imo. in l. à diuo. §. si super. de re iudi. & Alex. de Imo. in l. rẽ alicui. de pig. act. & in d. §. hoc quoq;. xix. q. j. c. j. & Bart. in tract. de Teste. ij. col. Bal. in l. j. C. de ser. fugi. in l. data. xviij. col. C. qui accu. non pos. & in l. pen. C. de execu. rei iudi. ix. col. & in c. j. de pace Constan. & in l. iudicia. C. de rei uen. doct. in c. cùm ad sedẽ. de resti. spo. item nisi in casu, ut ĩ. eod.

Possessio non probatur ex detentatione, quando repugnat qualitas personæ, uel natura subiectæ materiæ: ut quia testis deponit commodatarium, uel depositarium possidere. Alexand. in l. stipulatio ista. §. hoc quoque. ubi not. de uerb. oblig.

Possessio decem annorum an sit probata per testes, quorum unus probat de decem annis, alter de uiginti, alter de triginta. infrà, uerb. Testes deponunt. uer. xxviij. Arc. iij. q. ix. nihilominus.

† Possessionis probatio per Decium consi. lvj. per totum. & consi. lvij. col. ij. & consi. lxij. in prin. Et quomodo probetur possessio communitatis, consi. ccxxj. uide latè.]

Possessio probatur ex sola fructuum perceptione. l. Titia. & ibi Dy. & Bart. ff. de sol. Bald. in l. iij. C. fi. regun. uer. quæro, qualiter. l. litibus. C. de agri. & censi. lib. xj. ubi dicitur, quòd præsumitur possessor ex annua perceptione fructuum. Et id uerum, nisi alius possideat. Bald. in l. post sententiam. in iij. col. uer. quæro, qualiter possum. C. de sen. & Abbas in c. cùm Bertoldus. pe. col. de re iudi. & glo. in l. quamuis. de acquir. pos. & per Alex. in d. consi. cxxxij. j. parte. Item nisi alteri respondeat de illis. Bald. in addi. Spec. de alleg. & dispu. uersi. præsumitur fraus. Item nisi causa familiaritatis facta sit. l. qui iure. & ibi Alexan. de acqui. pos. adde Bart. in l. ij. in

† ij. notab. C. de acquir. pos. uide s̃. eod. uersic. ix. † Vide do. Barth. Soci. in consi. clj. incip. In præsenti. circa princ. in j. parte. & uide do. Pet. Phil. Cor. in consi. xcj. in litera P. &

* seq. in iiij. parte.] * not. in l. qui uniuersas. §. per colonũ. ff. de acqui. pos. & tradit etiam. Ay. Cra. consi. cvij. nu. 2. uol. j. possessionem ex fructuum perceptione probari. Æmilius Maria Manolessus.

* Possessio non probatur ex sola fructuum perceptione, cùm potest responderi fructus eum familiaritatis causa percepisse: uerbi gratia, si uxor iustum titulum habuit, & uir fructus percepit, non propterea eum possedisse sequitur. l. qui iure. ff. de acqui. pos. Bal. in l. ob maritorum. C. ne uxor pro marit. Soci. consi. cxxxj. uol. j. And. Alciat. consi. ccxciiij. num. 7. Æmilius Maria Manolessus.

* Possessio non probatur, testibus deponentibus, se meo nomine possedisse, nisi & illud addant, me id ratum habuisse. §. ex his itaq;. Insti. per quas perso. l. si ego. ff. de nego. gestis. l. j. §. per procuratorem. ff. de acq. pos. Cor. consi. cxc. consi. cxcix. col. iiij. uol. j. consi. xlvj. col. ij. uol. ij. consi. xcj. col. pen. uol. iiij. Alex. consi. 100. uol. j. Iason consi. clxxxv. col. iiij. uol. ij. Lud. Gozadi. consi. xlij. uol. j. Aym. Cra. consi. iiij. nu. 16. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Possessio probatur per sigillationẽ rei. l. quod si neq;. de peri. & commo. rei uen. & Barto. in l. quæ dotis. in fi. ff. sol. mat. & ibidem uide do. Alex. plura allegantem.

Possessio probatur ex perceptione receptæ annuæ pensionis, nisi aduersarius probet ueram possessionem ex receptione fructuũ. Bart. in l. quamuis. §. si conductor. de acq. pos. Ang. in l. quædam. de rei uen. Lanf. ubi s̃. eod. in uer. viij.

Possessio probatur per solam inuestituram inter contrahentes, non in præiudicium tertij. Angel. in l. quisquis. C. de dona. Lanfran. ubi suprà. Bald. in l. emptione. in uersi. quæro, qualiter. C. plus uale. quod agitur. Pet. de Sun. in dicta l. quædam. An autem transferatur possessio per solam inuestituram uerbalem, uide s̃. in uerbo, Possessio transfertur. uersi. xlviij.

30 Possessio probatur per instrumenta locationis factæ, scilicet contra ipsum conductorem, non contra tertium, cum quo est quæstio. Angel. in d. l. quisquis. & Lanfr. ubi s̃. uersi. & ideo si est quæstio. Pau. de Castr. consi. ccxcj. aliàs ccxcv. incip. Viso puncto. & in consi. cclxxxvj. incipiente, Videtur dicendum. & per Bart. in l. fin. viij. q. C. de edi. diui Adri.

* tol. * l. prædia. ff. de acqui. pos. Fel. in c. inter dilectos. de fide instr. Soci. in consi. xj. uolum. iij. And. Alciat. consi. ccxciij. Æmilius Maria Manolessus.

Possessio probatur, si unus recedit, & alium in possessionem dimittit. Bald. in l. iij. in fi. C. plus ua. quod agitur.

Possessio per instrumentum an & quomodo probetur. Bald. in l. fi. viij. q. C. de edi. diui Adri. concludit, quòd aut instrumentum sit super promissione, & non probatur possessio: aut super recognitione possessionis, uel solutione census, & tunc probatur possessio inter se, non contra tertium. aut instrumentum sit super traditione: & tunc distingue inter possessionem fictam & ueram. Primo casu nõ probatur per instrumentum: secundo sic, ut ibi per eum. & per Alex. in d. consi. x. & in l. prædia. de acq. pos.

* Possessio antiquis instrumentis probatur. Pau. Cast. consi. lxxxj. col. ij. uol. ij. Dec. consi. xxxvj. col. iiij. consi. cccij. col. iiij. Fran. Cur. min. consi. xc. col. fi. uol. ij. Ay. Cra. consi. liiij. num. 2. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Possessio prout est facti, solo instrumento, etiam nouo probatur. Oldr. consi. cxcix. col. ij. Ay. Cra. consi. liiij. nu. 2. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Possessio non probatur per æstimum communis. Bart. & Bal. in l. si pater. C. de act. emp.

† Possessio per receptionem clauium ita probatur, nisi alius possideat: quia duo non possunt insolidum possidere. do. Barth. Soci. in consi. cxxxj. incip. In prin. circa fi. iij. col. & in l. possideri. de acqui. pos. nu. 24.]

Possessio non probatur per solutionem collectarum. Barto. & Bal. in l. si pater. in j. no. C. de acti. empt. Lanf. ubi s̃. Sed uide Bart. in l. iura. in j. col. uer. ex solutione. C. de omni agro deser. lib. xj. Bald. in l. solennibus. C. de rei uen. & in l. indicia rectè inspicienti. eod. tit. & Pau. de Cast. in l. scriniarios. C. de testa. mil. & s̃. eod. uersi. vj.

Possessio si probetur per testes dicentes, quòd Titius possedit decem annis tantùm, dicitur probata. ĩ. uer. Testis deponit. Sed quid si dicit, quòd possedit prope decẽ annos, uel circa decem annos. s̃. uer. Circa. uersi. unico. & per Alex. in l. & si post tres. si quis cau. probat autem si dicit, quòd possedit decem annis, & pluribus: nõ si dicit, quòd possedit decem annis, & plus: nec si dicit decẽ annis, aut plus, secundũ Alex. ibi. & ĩ. Testis deponit. uersi. xxviij.

Possessio an sit coloranda in interdicto unde ui. Abb. in d. c. in literis. de resti. spo.

Possessio an ueniat in obligatione bonorum. s̃. Hypotheca.

Possessio negata an probetur per testes, dicentes Titium non possedisse. glo. & Bar. in l. j. §. ij. ff. de iti. actuque priua. & ibi Alexan.

Alexan.plenè, quòd non,nisi testis addat affirmatiuam,scilicet quòd Seius possedit.in ult.colum.uersi. ad secundum. ubi reprobando gloss.tenet quòd non.& Bar.in c.j.§.si quis per triginta.in ij.colum. uer. sed quid econtrà.si de feu.fue. controuer.

Possessio non probatur, si testes deponunt Titium possedisse decem annis, quia quilibet eorum potest sentire de diuersis decem annis,non de eisdem.Bal.in l.fi.xv.opp.C.de edi. diui Adri. in uersic.item debent deponere.& in l.indicia.in fi.C.de rei uen. & Bart.in l. Celsus. de usuc.in pen.col. in fi. in uersi.sed circa. Sed Bar.in l.ob carmen.§.fi.de testi.uidetur dicere contrarium, quòd probent, si unus dicit Titium possedisse uno anno,& alter alio anno:sed illud uerũ,quando agitur de probanda possessione simpliciter certo tempore non limitata. Cogita. & ita intelligit ibi glo. & doct.& Alex.ibi.& in consi.iij.iiij.parte.& s̃.eod. uersi.xxxv.& Bal. in Spec.de teste.uersi.testes uariantes. Quid si dicunt,quòd possedit decem annis, & plus, infrà, uerb.Testis deponit. uersic. xxvj. Vide Bart. in l. cùm filius.§.pater.ff.de lega.ij. Addo, quòd possessio probatur, si dicunt uidisse Titium possedisse per decẽ annos continuè. Bart.& Imo.in l.si quis ita legauerit.ff. de condi.& demon.& Bart.in l.j.§.quod autem.ff.de aqua quot.& æsti.& infrà,in uerb.Testis deponit. uersi. lxj.

† Possessio an probetur per testes dicentes, Vidi possidere. Vide do. Pet. Phi.Cor.in consi.vj.in litera H.in iij.parte.]

Possessio iuris eligendi probatur per binum actum.s̃.uer.Possessor iurium.in uersi.vj.

40 Possessio probatur per unum testem cum fama in iudicio possessorio.Bar.in l.j. C.quorum lega.in ult col.de fama tamen nihil dicit.

Possessio uacua quomodo probetur.s̃.uer. Possessio uacua.in uersic.iiij.

Possessionẽ nõ probat ire,& agere,sed fructus percipere. Bal. in l.post sententiam. C. de sen.in ij.col.in fi.uersi.quomodo quæro.

Possessio probatur per spoliationem. glo. Bar.in c. cùm ad sedem.de resti.spo.in uer.Diutius possedisset.

Possessio continua quomodo probetur.j̃.Possessio continuatur.in uersi.ij.

Possessio officij probatur per actus officio competentes. gl. in c.in Genesi.de elec.& s̃.uer. Possessio iurium.in uer.x.

Possessio locationis non probatur per solum instrumentum locationis factum extra rem. Innoc.in c.inter dilectos.in fi. in glo.sua.in uer.sufficiat. de fide instrum.& Bal. in Marga. uer.Possessio.

Possessio nomine alieno probatur ex præstatione annua alteri facta.Bald.in l.malè agitur.C.de præscr.triginta,uel quadraginta an.in j.col.in uer.nota diligenter.

Possessio matrimonij non probatur per uerba narratiua, nisi constet de titulo,id est, quòd matrimonium fuerit contractum per uerba de præsenti.Bal.in l.non epistolis.C.de probatio.in ult.col.uer.sed nunquid.uide s̃.eo.in uer.Possessio iurium.uersi.xxvj.

50 Possessio præsumptiua non inducitur per literas in rebus corporalib. Bal.in d.l.non epistolis.in ij.col.uer.ex̃.quæro.

Possessio debet ab utraq; parte probari,quando utraq; se asserit possidere.in Spe. de proba.§.j.uer.viij. In qua probanda præferuntur testes de antiquiori probantes numero pares. Bart.in l.si duo.ij.col.uti possi. Bald.in l.ordinarij. C.de rei uendi.in v.col. uersic.sed si uterq;. & j̃. Possessor præfertur. uersic.j.

Possedisse aliquem,quod est principale,cùm est demonstratum, satis uidetur declaratum, & accessoria possedisse. l. si alienas.j.ff.de usucapio.no in l.iij.in prin.ff. de acq.pos.tradit Bald.consi.ccccxxxix.col.pe.uol.iij.Barto.in l. de quib. col.ij.ff.de legibus.l.qui fundum.§.j. ubi doct. ff. de usucapio.Rom.sing.dlxxix.Ias. consi.clxxxv.col.iij.uol.ij. Aymo Cra.con.liiij.nu.14.uol.j. aliud tamen sentit Barth. Soci. in l.multa.not.j.ff.de cond.& demon. Æmilius Maria Manol.

Possessio qualiter probetur. in Spe.de peti.& pos.§.j.per totũ. & per Bald.in l.fi.xij.col.xv.opp. C.de edi.diui Adri.& in l. indicia.ad fi. C.de rei uen.& Bar.in l. Celsus.in pe.col.in fi. in uer.sed circa.de usucap.& s̃.eod.uer.xxxiij.

Possessio recuperatur refectis expensis:ut in Spe.de expen.§.vj.uersi.hoc quoq;.el j. ad fin.& in tit.de pri.& secun.decre.§.fi.in uer.ult.not.

Possessionem recuperans non dicitur uim facere. in Spec. de resti.spolia.in prin.uer.item circa interdictum.

Possessionis recuperatio cũ petitur, quid debeat probari. in Spe.de re.spo.§.j.

Possessionis restitutio quandoque petitur à non possidente. Spe.eod.tit.§.ij.

Possessio rei militaris alienatæ quando recuperetur.per Alex. consi.j.iiij.parte,ult.col.

Possessio recuperatur remedio c.reintegrãda.iij.q.j. quod datur cuilibet, qui à possessione ceciderit sine iusta causa,tam pro rebus profanis,quàm ecclesiasticis,secundũ opi.doc.in c.cũ ad sedem.& in Spe.de resti. spolia. & Bar.in l.si coloni. de agri.& censi.lib.xj. & Ang.consi.ciiij.Iudæi enim.& in j. q.uertente.&c.& Alex.consi.lj.j.parte.& doct.in l.rem,quę nobis.de acq.pos.ubi etiam Alex. & præsertim contra possidentem sine titulo.& in d.consi.Alex.

Possessio,nisi intra modicum tempus recuperetur,perditur.j̃. Possessio perditur.uersi.xxix.

Possessio recuperari potest etiã adeundo iudicem.j̃.Possessio perditur.uersi.iiij.

Possessionem recuperare uolens quid habeat facere. Spec.de pri.& secun.decre.§.v. in uer.ultimò not.ubi tenetur soluere omnia damna,& omnes expensas actori.Itẽ tenetur præstare cautionem de lite prosequenda, etiamsi possideat immobilia, & etiamsi sit clericus: & hoc procedit propter contumaciam eius.

Possessionem uolens recuperare intra annum qualiter caueat tam in realibus,quàm in personalibus.Spe.tit.de satisd.§.ij. uer.porrò.de cautione. & plenius per eundem in tit.de primo & sec.decre.§.fin.uersi.ultim. nota. Cui autem præstabitur prædicta cautio, uide Spec. ibidem, in uersic.sed cui præstabitur.

Possessio pignoris perdita recuperatur per hypothecam. l. ij.& ibi Bald.C.de præto.pig.

Possessio perdita facto proprio sine ui alicuius occuperata per alium nõn recuperat per interdictum unde ui, sed per condictionem ex lege,ex hac. C.unde ui.dummodo probetur de antiquiori possessione. Bal.in addi. Spe.de resti.spo. uer.nota,quòd ille,qui perdit.

* Possessio restituenda est etiam prędoni spoliato.l. colonus. l.cùm fundus.ff.de ui,& ui armat.l.si quis. C. ad leg. Iuliam. de ui.c.in literis. de restitut.spoliat. Æmilius Maria Manolessus.

* Possessio restituenda non est ei,quem ex actis, uel ut nostri dicunt,processu constat,prædonem esse. Inn.S.P.Illus.Car. Abb.in c.cùm ecclesia Sutrina.de caus.pos.& propriet.Ioan. Ant.Rubel.Alex. consi.clxvij.col.iiij.Ay. Cra.cõsi.ccxlviij. nu.6.uol.ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Possessio uitio laborans restituenda possessori non est.Anchar.consi.cccx.col.iij. Paul. Castr.consi.ccccj.col.iij.uol.j. Aymo Crau.consi.ccxlviij.nume.6. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Possessio non est restituenda ei, qui iudicis est auctoritate spoliatus. gloss. fin in c.præsentium.vj.q.j.Bald.in consi. cxlvij. uolum.iij.Soci.consi.xij.col.iij.consi.xviij.col.xiiij. uol.j.Aymo Crau.consi.ccxlviij.num.5.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

Possessio continuatur in filium feudatarij sine apprehensione.c.j.in fin.de feu.cogni. Bald.in l.cum antiquioribus.vj.colum.in fin. uersi.x.sic. C.de iure deli.Pau. in l.j.§.fina. de acquir.pos. & suprà uerb.Possessio transfertur.uersi.xviij.

Possessio continua probatur probatis extremitatibus temporis,quia medio tempore præsumit. Bald.in j.consti. C.hoc quoque.& in l.fin.in xv.opp.uer.item cõtinuatio.C.de edi. diui Adri.& in l.testamentum.ult.col.uer.quærit hîc Cy.C. de testi.per cap. uolumus.xvj. quæst. iiij. Barto.in l.j. §.j. de aqua quoti. & æsti. & in l.sicut. §. superuacuum.in fin. col. uersicul.ultimò nota. ff. quibus mod.pig.sol.& in l.Celsus. de usuc. in penul.colum. in fine. in uersic. quando dicatur continuata.not.in l.litibus. C. de agri.& censi.lib.xj.& in l.

quicunq;. C.de apo.pub.lib.x. Bart. in l. sæpe. de lon. tem. præscrip. & Pau.de Cast.consi.cclxxxij. aliàs cclxxxj.quod incipit, Videtur dicendum. Bald.in l. indicia. ad finem.C. de rei uendica. in Spec. de proba. §.j. uersi. sed quæritur.el ij.Bald. in l.siue.in j.col.in fin. uersic.reuoco in dubium.C. eodem tit. Ioan. And.in c. accedentibus. de priuile.in vj.& Bald.in c.j.§.si quis per triginta.in ij.col.uer.sed quid econtrà. si de feud. fuer. contro. Ioan. de Prat. in l. si quis ita.de condi. & demon. Et quid si dicunt, quòd continuè possedit, uide Bart.in terminis,in d.l. si quis ita.& ibi Imo.quòd probatur possesio.& j. Testis deponit.uersic.lxix. Et dicit uerum in actore, cui sufficit probare extrema,sed reo sufficit probare initium tantum. Alex. post Bart. in l. Celsus.de usucap.ubi etiam dicit,quòd post media non est probanda, † nisi in præscriptione longissima. † Et per Fel.in c.inter dilectos.de fide instru.]

Possessionis continuatio probatur per testes de uisu, non de opinione deponentis, nisi opinioni subdatur ratio de uisu. Bald.in l.fina.xv.oppo. de edi. diui Adri.in uersi.item continuatio possessionis.

Possesio præsumitur continuata per eum, qui in præteritum possedit, nisi contrarium probetur, scilicet quòd alius postea possederit. Bart.in l. Celsus. in penul.col.uersi.quando dicitur continuata. ff. de usuc. not. in l. siue possidetis. de proba.& ibi doct. & Bart.in j. col.in fin.uersi.reuoco in dubium.& in l.indicia.ad finem. C. de rei uend. Bald. Bart. & Sali.in l.non ignorabit. C. ad exhiben. Bart.in l.sicut.§.superuacuum. ad finem. ff.quib.mod. pignus sol. Cyn.in l.super longi. C.de longi temp.præscrip.But.in c.licet causam. xxvj.col. uer. qualiter autem probetur continua.-de proba. & in c.cùm ad sedem. & ibi Ioan.And.& Siculus in xiij.col. uersic. sed circa istum ultimum. de restit.spo. & ibi Bart. in gloss.in uersi.pars utraq;.quòd spoliatus præsumitur possedisse.facit l.si creditor. C. de pig.actio. & c.olim el iij.de restit.spo. Arch.vj.quęstio.j.pontifices.in Spe.de peti.& pos. in prin.uersic. quid si peto. domini de Rota in deci.cxx. ubi dicunt, quòd si constet quem semel possedisse beneficium, præsumitur possedisse usq; ad mortem.Et ibi etiam dicunt, quòd possessor non præsumitur habuisse rem pro derelicta. Item facit quia creditor, qui semel possedit pignus, præsumitur de præsenti possidere. Bald.in l. nec creditoris.uersi. quæro, nunquid creditor. C.de pig.actio. Adde prædictis gloss.& Bald.in c.j.j.col.in fin.uersi.& no.glo. de pa.iu.fir.& j.uerb. Semel. uersi.pen. & per Alex. consi. ccxxxij.j.parte. & not. & per Bald.in l.ex persona.in j.col. C.de proba.& in l.j.viij.col. de sen. quæ pro eo quod inter. profe.uersic.item dominia. & in l.si hi,qui. C.de adult. & in l. secunda. in ult. col.uersic.quæro,nunquid illud. C. quando prouo.non est ne.& in l.uis eius.in ij.q. C. de proba.per Bart.in l.siue possidetis.in uersi.quæro,quid est. C. de proba.qui dicit,quòd si constet iam possedisse, & alleget se hodie possidere,præsumitur possidere: secus,si neget se possidere. Item si probetur rem ad aliquem peruenisse, præsumitur de præsenti habere, nisi probet consumptam esse. glo. in l. creditor.§.si inter.in gloss.fin.ff.mandati.uide gloss.not.in uersi.fuisse. & Bald.in l.ciuile.uersi. quærit glo. C. de fur.& in l.si minorē. uer.quæro ulterius.C.de in integ.resti.& in d.l.siue possidetis.in j.col.in fi.uersi.reuoco in dubium. Et prædicta uera, si continuatio allegetur. gloss. in uer.in possessionem.& ibi Bart. & Bald. in d.l.siue. in uersi. ubi s̄.in d.c.olim.& Iacob. de But.in l.licet.C.de acquir.pos.& frater do.Bald.in consi. Responde domine,&c. ubi etiam dicit in immobilibus semper retineri ciuilem possessionem animo,nec desinere,licet alius occupet naturalem turbando,per gloss.in l.j.C.de ser. fugi.& Dyn.in regula, pro possessore.in vj. Idem tenet Bal. in consi. Sciendum est ad euidentiã. in fin. Item prædictis adde not.per Abb.in c.cùm ecclesia.de cau.pos.& propriet. Sed an possessio præsumatur ex præterito, ultra prædicta uide etiam in l.si rem meam. & ibi Bart. in princip.ff.de excep.rei iudi. quòd sic: & si quis desijt possidere, præsumitur in dolo, nisi probetur, quòd non dolo desierit. Quod maximè est uerum in possessorio, secundum Bald. in l. nec creditores.C. de pig.acti.in uersi. quæro, nunquid.& in l.si minorem.de resti.in integ.uersi.quæro ulterius. Item adde idem in domino, secundum no.in d.l.siue. & ibi Bal.j.n̄o.& in d.uer. reuoco. & in d. l. si minorem.in ult.q. & Bart.in d. l.uis eius.Et de possessionis continuatione probanda,uide in Spe.de proba.uer.qualiter.& Pau.de Cast.cõsi.cclxxxiij. & j.eod.uersi.xiij.

Possesio auctoris,& successoris præsumitur continuata. Bar. in l.Pomponius.§.fi.ad finem.ff. de acqui.pos.

Possesio continuata in hæredem ex forma statuti intelligitur scilicet, nisi prius sit per alium occupata post mortem defuncti incontinenti. Raph. in l.Pomponius.§.quæsitum.de † acq.pos.& Alex.in l.cùm hæredes.eod.tit. † Vide Bald.in l. eum.ex quib.cau.ma.]

Possesio continuata quando requiratur. per Bald.in l.j. C.de usuc.transfor.

Possessione quis potest uti,etiam lite pendente.s̄.uer. Lis pendet.uersi.xviij.

Possesio in filiũ non continuatur.glo.in l.cùm miles.ex quib. cau.maio.& in l.cùm hęredes.de acq.pos. & ibi Bar.& doct. & Bal.in fi. C. de edi.Adri.tol.& in l.j.C.de app.in auth.defuncto. C. ad Tertul. & in c.j. de contro.inter.mas.& fœmi. de beneficio.& in auth.ingressi.iij.col. de sacrosan.eccle.& in l.j.§.Scæuola.si quis test.li.& Alex. & doct. contra glo.in l.in suis.de lib.& posth.& Instit.de hære. qua. & diff.§. sui.

Possesio dicitur continuari, non de nouo quæri, per eum, qui habens ciuilem acquirit naturalem. Abb. in c. cùm uenissent.ij.col.de resti.spol.

10 Possesio præsumitur continuata tempore turbationis, & litis contestationis,quando actor probat de antiquiori.Bal. in pe.col.C.uti possi.in uer. sequitur alia gl.& Alex.plenius in consi. cxxxij.j. parte. Ant. de But.in c. cùm ad sedem.de resti.spo. Rota in deci.Item si probetur aliquem,&c.Sali.in l.non ignorabat.ad exhibend.

Possessionis continuæ materiam supple j. Testes deponunt. uersi.xxviij.& lxix.

Possesio continua probatur, si testes deponunt,Titium possedisse decem annis, & citra: non si dicunt à decem annis citra.Bart.& Alexand. in l. Celsus.in penul.col. in fin.uersi. sed circa huiusmodi. ff. de usuc. Bald.in l.indicia.ad finem. C.de rei.uen.But.& Imo.& Sicu.in c.licet causam.de prob. & Lanfran.in d.c.quoniam contra.uer.testes.de prob. Item secus,si dicunt,possedit decem annis, uel circa. Bart.in d.l. Celsus.in d.uersi.sed çirca. But.in c. licet.& Lanfran. ubi s̄. Item probatur,si dicit, quòd à decem annis citra per ipsum tempus, & tempora,uel per tempus decem annorum præteritorum. Bart. in l.j.§.quod autem. de aqua quot. & æsti. & in d. l. Celsus.in d. uer. sed circa.ibi. Item si dicetur,uide Bald. in Marg. uer. Testis.ix.col.& uerbo,Clausula.uer.pe. Inno. in c. inter dilectos.in j.col.in gloss. in uer.lx.annis.de fide instru. & Abb.in d.c.licet causam. Item nec dicendo,ꝗuix, uel ferè, uel quasi decem annis possedit: quia debet testis dicere tempus completum. Bald.in l. fin.xv.opp.C.de † edi.diui Adri.in uersi. item debent asserere. † Et per Felin. plenè in d.c.licet.in vj.col.]

Possesio ecclesiæ, & aliarum rerum, præsumitur continuata, donec quis expellitur, uel alius occupet, & ipse suspicatur se posse repelli.Innoc.in c.sæpe. de restitu.spo.uersic.& hæc sunt notanda.Bal.in Marg.uer.Possesio.uide s̄.in uer.Possessio ecclesiæ.uer.ij.

Possesio præsumitur cõtinuata. Bal.in addi.Spe.de posi.uer. pono me. Quod uerum, si possessor possedit ab initio litis, uel si habet causam ab actore. gloss. & Bart.in l.siue. in fi.de † proba.& Barto.in l.non ignorabit. C. ad exhi. † Et do.Pet. Phi.Cor.in consi. vj. in litera L. in iij. parte.]

Possesio retinetur multipliciter,& per j.scriptas personas,ut j. eod.per totum. & in Spec.de iur.om. iu.uer.ultimò not.

Possesio retinetur etiam per hæredes coloni, non colonum. l.cùm in plures.§.hæredem.ff.locati.

Possesio retinetur etiam per senem, uel infirmum, dum tamē non sit occupata per alium,uel in obliuionem deducta.Flo. in l.arboribus.§.de illo.de usufruct.

Possesio per uniuersitatem quomodo retineatur.in l.j.§. fi. & ibi Bart.ff.de acquiren. possess. in l.sicut.§.j.uersic.sed est uidendum.ff.quod cuius.uniuer.no.Item.

Possessio longi temporis solo animo retinetur, nisi alius possideat interim, & fructet. glo. in l. j. C. de ser. fu. & ibi Bald. in ult. col. in uer. sequitur nunc utilis quæstio. & in l. post sententiam. C. de sen. in uer. quæro, qualiter.

Possessio auium inclusarum retinetur. Item & apium inclusarum, nisi euolent. Item columbarum inclusarum, nisi euolent. l. iij. §. Nerua. & ibi doct. & Alex. de acqui. pos.

Possessio retinetur per furiosum, licet per eum nō acquiratur: quia furiosus, licet non habeat animum retinendi, uel possidendi, tamen non habet animum non possidendi. glo. & Bar. & Alex. in l. j. §. j. de acq. pos.

Possessio retinetur per familiam. l. si mulieri. & ibi Bart. ff. quib. mo. usus fruct. ami. & gloss. & Bart. in l. consentaneum. C. quomodo & quando iudex. & per Bart. in l. iij. §. Labeo. ff. de acq. pos.

Possessio nudo animo retinetur, licet non acquiratur. l. licet. & ibi Bart. C. de acq. pos.

Possessio perditur modis j. scriptis. & in Spec. de iurisd. om. iud. uer. ult. no. & de locato. §. vj. uer. xlvj.

Possessio ipso iure non perditur, sed dominium sic, stante statuto, quòd quis perdat rem. doct. & Bart. in l. commissa. in j. no. ff. de publica. Facit quod no. Bart. in l. cum duobus. §. fi. in j. not. ff. pro socio. sed requiritur traditio, ut transferatur in alterum. d. §. fi. per glo. & l. cùm hæredes. ff. de acqui. pos. & in l. cùm miles. in prin. ff. ex quibus cau. ma. & Ang. de Periglis, in d. l. commissa.

† Possessio an perdatur per illum, qui non timet se posse repelli à possessione, sed timet de persona: uide dom. Pet. Philip. Corn. in consi. xlviij. incip. Præsupponatur. in litera C. in iiij. parte.]

Possessio perditur, si in loco possesso aliquis construat ædificium. l. ij. per Cy. & Bald. C. de rei uend. & per l. iij. §. Labeo. ibi Alex. de acq. pos. Alex. in l. si de eo. §. si fortè. eo. tit.

Possessio non perditur per aditum ad iudicem, si non suspicitur se posse repelli. Bart. in l. j. §. interdictum autem. & ibi Alex. uti possi. Alex. in l. si de eo. §. si fortè. de acquir. pos. & no. in §. meminisse. de acqui. posses.

Possessio an præsumatur renunciari ex lapsu temporis. Dy. in c. iij. de reg. jur. in vj.

Possessio non est lite pendente impedienda. Flo. in l. cuiuscunque. §. si fundus. ff. de usufru.

Possessio an possit sequestrari. j. uer. Sequestrum. uersi. xvij. & xxxiij. & c. significante. de app. quòd sic. & an perdatur possessio per sequestrationem. in uersi. xviij.

Possessio an perdatur per negligentiā census non soluti. Bald. in l. ij. x. col. C. de ser. in uersi. tertiò quęrit. ubi primò distinguit. Aut non soluitur per impotentiam, aut per resistentiā. Primo casu non perditur, secundo distinguit.

Possessio iurium, uel dignitatum, quomodo perdatur. Bald. in dicta l. ij. xv. col. mag. C. de serui. in uersi. nunc de quarto puncto. quòd perditis iuribus & dignitatibus statim perditur possessio.

10 Possessio perdita non restituitur per postliminium. Bart. in l. deniq;. ff. ex quib. cau. maio.

Possessio rerum corporalium an perdatur per negligentiam. Bal. in d. l. ij. x. col. de serui. in uer. secundò quæritur. ubi refert plures op. tandem tenet opi. Inno. quòd tempus inspiciatur arbitrio iudicis. ut ibi per eum.

Possessio perditur per negationem. suprà uerbo, Negans. uersi. xix.

Possessio per obliuionem an perdatur. Bart. in l. si id, quod. in princ. ff. de acq. pos. & in l. si is, qui. eod. tit. ubi in effectu concludit, quòd sola obliuio non sufficit, nisi sit inducta ex cursu temporis. Addo etiam Bartol. in l. si de eo. §. si fortè. uersi. sed quæro, quanta. eod. tit. & in l. furtum. §. fundi. ff. de usucap. Flo. in l. arboribus. §. de illo. de usufruct. quòd sic. Bartol. & Alexand. in l. j. §. j. de acquiren. pos. ubi dicit uerum, nisi in furioso. & per Alexan. in l. si de eo. §. si fortè. eodem tit.

Possessio an perdatur dormiendo. Bart. in dicta l. si id, quod. in princ. quòd non.

Possessio præsumitur interrupta, & perdita, eo quòd non possessor sciens patitur alium possidere. Bald. in l. si minoré. in uer. quæro ulterius. C. de in integ. resti. Bal. & Ang. in l. non ignorabit. uer. ultimò generaliter. C. ad exhiben. arg. l. clàm possidere. ff. de acq. pos. Vide omnino per Alex. in l. si de eo. §. si fortè. de acqui. pos.

Possessio an perdatur, si colonus deijcitur. no. in l. fi. C. de acqui. pos. ubi concluditur, quòd si colonus deijcitur, dominus perdit possessionem. Idem si colonus uenderet, & traderet: secus, si derelinquit, uel perdit possessionem: & quia tunc dominus non priuatur possessione, secundum Bar. ibi.

Possessio perditur de episcopatu, etiam per expulsionem uicarij factam, absente uel inscio episcopo. infrà, uerb. Spoliatus. uersi. xxx.

Possessio perditur morte coloni. l. peregrè. in princ. & ibi Ale. & doct. de acq. pos.

Possessionis priuatio, uel amissio, non inducitur per uerba enunciatiua. Bal. in l. cum falsa. in fi. de iur. & fac. igno.

20 Possessionem restitui per inquilinum, non potest tertius prohibere. s. uer. Inquilinus. uer. xiij.

Possessio ciuilis, & naturalis an perdatur, si quis possedit per alium, & dubitat posse repelli. Paulus de Castro consilio cccv. incip. Ad confirmationem eorum. in primo dubio, quòd non.

Possessio per sequestrationem à iudice factam non perditur: secus, si fiat de uoluntate partium. Bart. in l. licet. ff. deposi. quem uide in l. interesse. ff. de acqui. pos. & ibi doct. & Alex. post Bart. Ioan. And. in reg. locupletari. in vj. Cyn. & Bald. in l. j. C. de prohi. seque. pos. & fru. & doct. in cle. j. eod. titu. & doct. in c. examinata. de iudi. post gloss. & quod per Bart. in l. si oleum. ff. de dolo. & j. Sequestrum. adde j. uerb. Sequestrum. uersi. lviij.

Possessio serui uagabundi recedentis sæpe perditur. Bal. in l. j. vj. col. C. de ser. fugi. uer. quæro, quid de errore.

Possessio naturalis an perdatur, quando quis possidet naturaliter, & precariò constituit se possidere. Bart. in l. interdum. §. fi. de acq. pos. quòd sic.

Possessio perditur, si possessor citatus generaliter, uel nominatim ad respondendum, an possideat, uel non, contumax sit. Ang. in l. si uacantia. iiij. oppo. C. de bo. ua. lib. x.

Possessio an perdatur ob censum non solutum. Baldus in l. ij. in x. colum. C. de serui. in uersi. iij. quæritur. ubi distinguit. s. eod. uersi. viij.

Possessio occupata per actorem mortuo reo, lite pendente, reuocatur per uiam attentati, subrogato dato in locū possessoris mortui. Rota in deci. cccv. si lite. in nouis.

Possessio perditur per sententiam priuatiuam beneficij ecclesiastici, quæ transiuit in rem iudicatam, nec requiritur deiectio. Bald. in l. j. in fin. C. communia utri. iudi. & in l. quoties. C. de rei uen. & in l. traditionibus. in fin. C. de pac. & in Marg. uerb. Dominium. & iur. fin. in cap. cùm in nostris. de concess. præben. Ang. in l. ex hoc iure. de iustitia & iur. & s. Dominium perditur. uer. iij. Secus in corporalibus, in quibus requiritur deiectio, cū post sententiam remaneat possessio. Bald. Angel. & Alex. post glo. in l. sciendum. §. si fundum. qui satisd. cog.

Possessio ciuilis perditur per modicum tempus, si negligam recuperare possessionem naturalem uacantem, quam scio ab alio occupatam. Bart & Alexan. in l. si de eo. §. si fortè. de acqui. pos. & ibi Ang. & Bald. in l. j. ult. col. de ser. fug. Et dicitur modicum tempus, intra quod se præparet ad recuperandum, quod est arbitrio iudicis. Bart. in l. iij. §. cùm igitur. de ui. & ui. ar. Bald. in l. fi. C. de his, qui al. no. do. Alex. ubi s. quem etiam uide ad idem in l. j. §. interdictū. uti pos. ubi secundum Bar. limitat uerum esse, si ideo negligat, quia suspicetur se posse repelli: non autem si ideo, quia non uelit esse causa rixæ: ut ibi. † Quæ autem requirantur, ut perdatur ciuilis possessio, uide Felin. in c. uigilanti. de præscrip. in iij. col. uer. limita septimò. ibi, & ideo ad perdendam.]

30 Possessio an perdatur mortuis omnibus de collegio. glo. & doct. in l. sicut. §. fin. quod cuius. uni. no. Alex. post Bart. & doct. in l. j. §. fi. de acq. pos.

Possessio perditur per inundationem. l. si ager. & ibi Bart. ff. quibus mod. usufruc. amit. l. iij. §. Nerua. & ibi Alex. & doct. de acqui. pos. ubi dicit uerum, nisi inundatio esset studiosa, & utilis, ut in Syria, uel alibi, ubi fit data opera pro irrigandis agris, secundum Bald. in l. ij. xxix. col. C. de confes. Item uerum,

uerum, si fundus inundatus non potest calcari pedibus. Io. de Imo. in d. §. Nerua. Item uerum, nisi dominus fundi incō tinenti apparet se ad prouidendum contra inundationem, ut eam faciat cessare. Alex. in d. §. Labeo.

Possessio an perdatur, quando quis conducit rem propriam ab alio. Bart. in l. si rem aliquam. ff. de acq. pos. in j. col. uersi. quæro, an possessio. quòd non, quia non est animus perdendæ possessionis, quam quis ignorat se habere.

Possessio per furtum perditur, scilicet regulare, non irregulare. Bal. in l. j. vj. col. C. de ser. fu. in uer. quintò opponitur.

Possessio serui ab alio detenti per uim non perditur, quando seruus possessus appellat se seruum talis ueri domini, & gerit se pro seruo, in his in quibus potest. Bald. in l. j. in vj. col. C. de ser. fugi. uer. plus dico. Item,

Possessio perditur nesciendo rem ab alio possideri per decennium. Bal. in d. l. j. in ult. col. in uer. item Inno. non credit. C. de ser. fug. & Bal. in l. ij. C. de his, qui à nō domino. in uer. itē no. † Vide do. Pet. Phi. Cor. in consi. xvj. incip. Viso. in litera Et, in ij. parte.]

† Possessio perditur intentando rei uendicationem, & aduersarius fit possessor. glo. & doct. in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acq. pos.]

Possessio rei uenditæ per colonum, uel emphyteutam, an offeratur domino. in Spe. de præscrip. uer. pone, colonus. ubi tandem concludit, quòd sic.

Possessio, uel quasi, quomodo perdat, uide Pau. de Cast. consi. cxcviij. quod incipit, ut plenè attingamus. in ij. dubio.

Possessio iurium non perditur sine animo, & sic ab ignorante: quia non amittitur sine animo, uel corporali expulsione. Flo. in l. si sic constituta. ff. quemad. ser. amit. uide Inno. in c. in literis. de resti. spo.

Possessio beneficij quomodo amittatur. Inn. in c. in literis. de resti. spo. Item,

40 Possessio perditur per negligentiam. l. ij. & ibi Bald. C. de preto. pig. in ij. no. Sed recuperatur per hypothecam: ut ibi. Addo pulchrè per Bal. in l. ij. in ix. col. magna. uer. quæritur, an negligens. & uersi. sed quæritur. & uersi. tertiò quæritur. ubi ponit quid in corporalibus, & quid in incorporalibus. C. de serui. & aqua. † Et do. Pet. Philip. Cor. in consi. lvj. in litera E. in ij. parte.]

Possessio perdita sine ui quomodo recuperetur. s̄. Possessio recuperatur. uer. fi.

Possessio perdita condici potest cōdictione ex l. fin. C. de acq. pos. & s̄. Condictio ex lege. uer. iij. & s̄. uer. Possessio recuperatur. uer. fi.

Possessio castri, uel episcopatus, perditur, quando quis dominus, uel episcopus scit, & patitur alium imperare in castro, uel in diœcesi, & non contradicit. Innoc. in c. olim. el iij. in princ. de restitu. spoliato. & Flor. in l. loci. §. sciendum. ff. si serui. uendi. Item per expulsionē uicarij, absente episcopo. s̄. eod. uersi. xvij.

Possessio rei corporalis, uel iuris, perditur animo statim quòd turbatus quamprimùm potest, non agit contra turbantem. j̄. uer. Turbatus. uersi. iij.

Possessio iuris eligendi quomodo perdatur. s̄. Possessio iuriū. uersi. xxiiij. Addo Bald. in l. ij. ix. col. mag. uersi. quæritur, an negligens. C. de ser. & aqua. ubi distinguendo refert plures opiniones.

Possessio ex uiolentia iudicis facta colono, uel possessori, non perditur. Bal. in l. ij. C. ne uxor pro mari. in pen. q. & Innoc. in c. quoniam frequenter. ut lite non contest. in iiij. colum. mag. uersi. sed opponens.

Possessio serui fugitiui perditur demùm, cùm ab alio apprehenditur, non antè. Bal. in l. j. pen. col. C. de ser. fugi. per Alc. in l. iij. §. seruus. de acquiren. poss.

Possessio perditur per dominum, qui scit alium possidere, & suspicatur se posse repelli ab eo. Baldus in l. j. pen. colum. C. de ser. fugi. ad fin. uersic. sequitur nunc utilis quæstio. Alex. plenè in l. si de eo. §. si fortè. de acq. pos. & suprà eod. uersi. xliij.

Possessio rei mobilis bouis, uel asini, perditur statim, quòd alius occupat. Bald. in d. l. j. in fi. col. uer. quid in boue. C. de seruis fugiti.

50 Possessio bonorum perditur etiam à filio, nisi petatur intra legitimum terminum. in Spec. de actore. uersi. quid si filius.

Possessio non perditur per eū, qui renunciat iuri suo, nisi causa cognita, & eo citato auferatur possessio. Innoc. in c. accepta. ad fi. de resti. spo. Ang. in l. destitisse. de iudi. in fi. & glo. no. in l. sciendum. §. si fundum. qui satis. cog.

Possessio non perditur, licet alius uigore sententiæ per iudicem mittatur in possessionem rei. Bald. no. in l. ij. in pe. q. C. ne uxor pro mar. & Inno. in c. quoniam. ut lite non contest. in iiij. col. mag. uer. sed pones. & s̄. eod. uer. xlvj.

Possessio perditur per expulsionem, si expulsus se statim non præparat contra expellentem ad recuperandum possessionem. l. iij. §. cùm igitur. cum glo. de ui, & ui arma. & ibi glo. & Bar. & Alex. in l. iij §. interdictum. ff. uti posid.

Possessio perditur statim, quòd ego confiteor te possidere rē, quam ego possideo, licet tibi non acquiratur. Item,

Possessio perditur aliter, quàm dominium. in Spec. de confessionibus. §. iij. uersi. quid si confiteor. & seq. qui incip. sed quid si confiteor.

Possessio faciliter perditur. in Specul. de proba. in §. ij. uersic. qualiter.

Possessio si dolose, uel negligenter perdatur per colonum, uel procuratorem, qualiter domino subueniatur. in Specul. de loca. §. postquam. uersic. sanè. quod per condictionem. l. ex liberis. C. de acquir. pos. uel per actionem de dolo: uide aliquid per Specul. in tit. de resti. spo. in princ. uersi. qualiter autem.

Possessio occupatur per eum, qui nō potest probare iustum initium possessionis. in Spec. de restitu. spo. in princip. uersi. viij.

Possessionis occupatæ pœna quę sit contra occupantem. Spe. ubi s̄. & in Spec. de primo & secundo decre. §. fi. uer. sed pone. ubi ponit pœnam contra interuertentem possessionem alicuius, quia tenetur & condemnatur ad omne damnum, quod ex eo dominus reuersus passus est.

Possessio an possit interuerti, uel prohiberi per iudicem. j̄. uer. Sequestrum. uer. xvij. Et an possit interuerti per solam animi destinationem coloni, & solo uerbo, uide Bal. quòd nō. sed per actum facti, in l. j. C. commu. de usuc.

Possessio si bis occupetur per diuersos, cui restituatur, an primo possessori spoliato, an spoliatori etiam spoliato per tertium: in l. cùm à te. ff. de ui, & ui arma. gl. & Bart. in l. fin. C. unde ui. in ult. col. uersi. quærit glo. quid si actor. ubi sequendo glo. dicit, quòd est restituenda secundo, nisi simul & semel ueniret primus & secundus contra istum tertium possessorem: quia tunc ille prefertur, qui doceret de dominio, arg. l. bona fides. ff. depositi.

Possessio occupata est restituenda primo bonæ fidei possessori, licet titulum non habenti per secundum malæ fidei possessorem. j̄. uerb. Spoliatus. uersic. j. in prin. ibi: item nisi spoliatus.

Possessio uiolenta non potest occupanti cōfirmari, etiam per priuilegium superioris. l. iij. & Bart. & ibi Bal. C. unde ui.

Possessio non est lite pendente impedienda. l. cuicunque. §. si fundus. & ibi Flo. ff. de usufruc.

Possessio, etiam iniusta, nemini est auferenda sine causæ cognitione, & possessore non citato. l. ij. in fi. & ibi Bal. in j. no. C. si propter pub. pensi. c. in literis. de resti. spo. & ibi Inn. in j. col. uersi. item no. nisi iniustè quis possideat, quia de facto fuerit per iudicem missus in possessionem, possessore non citato: quia eodem modo potest priuari. Inno. in c. querelam. in ij. col. magna. uer. alij contrà, cùm non possit. de ele. Bal. in l. si pacto, quo. in v. no. C. de pac. facit l. pe. §. hoc edictū. si muli. uen. no. Inn. in c. inter quatuor. paulo post prin. de maio. & obe. Bal. in l. ij. C. ne uxor pro marito. in ult. col. in pe. q. Addo ad hoc ultimum Bal. in l. fi. in ij. col. uer. secundo casu prin. C. de edic. diui Adri. tol.

Possessio translata ad alium cum uitio, uel sine, an sit restituenda primo possessori. suprà uerb. Possessio transfertur. uersi. xxxiij.

10 Possessione sine causa occupata debet restitui. l. si nulla. C. de acq. pos. & ibi Bart.

Possessio bonorum sine ordine concessa, debet infirmari, non confirmari. Bald. in l. j. paulo post princ. C. ad Carbo. & j̄. Tenuta. uersi. xix.

Possessio prima censetur interrupta per secundam, si primus possessor sciuit alium possidere: sed si non probatur scientia, dicitur clandestina possessio. Bald. in l. non ignorabit. C. ad exhiben. uer. si autem media possessio.

Possessio clandestina si inuaditur, habet locum pœna. l. si quis in tantam. C. unde ui. glo. & Bart. ibi pen. col. uersi. quæro, an hæc lex.

Possessio uacans an possit occupari. s. Possessio uacans. in uersi. iiij. quòd sic.

Possessio occupata pro parte fundi per alium possessi, non dicitur in totum occupata, sed pro illa parte tantùm: aliàs secus, scilicet si fundus per alium non possidebatur: quia ex parte arguitur tota. glo. & doct. in l. quod meo. §. si domino in alia. de acquiren. poss.

Possessionem intrare propria authoritate nemo potest, secundum Inno. in c. cùm uenissent. de resti. spoliat.

Possessionem auferre, est de processu iudicij. Inn. in c. dudum. de elect. Bal. in Marg. in uerb. Possessio. uersi. v.

Possessio rei corporalis non potest statim lata sententia occupari per uictorem, sed dandus est executor. Secus est in iuribus incorporalib. Inn. in c. cùm in nostris. in pen. col. mag. in uersic. & idem dicimus. iuncto uer. imò plus uidetur. de concess. præb. Flo. in l. seruitutes. in fi. prin. ff. de ser. ur. pręd. & Bal. in Marg. uer. Possessio. uer. ix.

† Possessionem occupare quot modis dicatur, uide dominum Pet. Philip. Corn. in consi. ccxlvij. incip. Viso. in litera B. in ij. parte.]

Possessionis occupatæ materiam supple s. uerbo, Occupare. per totum.

Possessionis effectus sunt j. scripti, & s. per uer. præcedens. per totum.

† Possessionis effectus quis sit, & quis effectus proprietatis. Bart. in l. j. in princ. ff. de acquirend. poss.]

* Possessio efficit, ut si plures eandem rem emerint, alijs prę feratur ille, qui in eius possessione est. l. siue aut. §. si duob. ff. de Publiciana. Fran. Cur. min. consi. clxxvij. num. 3. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Possessio longissima ius in re tribuit. l. j. §. fi. iunct. l. seq. ff. si ag. uectig. Barto. in l. j. §. quod autem. ff. de superfici. Ias. in l. diuortio. §. si fundum. col. ij. ff. sol. ma. in l. ij. col. xj. C. de iur. emphyt. Deci. consi. ccxcij. consi. cciiij. Ay. Cra. consi. cvij. nu. 1. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Possessio non finit aduersus eum, qui possidet, pręscriptionem currere. l. malè agitur. l. cùm nouissimi. C. de præscrip. xxx. uel xl. ann. l. si is cuius. ff. ex quib. cau. mai. Bal. cõsi. ccij. col. ij. uol. ij. consi. 50. col. j. uol. v. Ay. Crau. cõsi. xxix. nu. 9. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Possessio, uel quasi, an releuet ab onere probandi. Bal. & Alex. in l. Titia. sol. mat. & in l. j. vj. q. in uersi. item quasi possessio. C. de testa. quòd quasi possessio transfert onus probandi in aduersarium, per l. non ignorat. C. qui accu. non poss. Et dicit etiam, quòd nõ releuat, quando probatio fieri debet per instrumenta: ut ibi per Bald. Item nec quando proprietas principaliter in iudicio deducitur. not. in c. ex literis. & ibi Ioan. de Imo. de proba. & Innoc. in cap. illud. de præsumpt. & But. & cap. cùm ad sedem. de rest. spo. Vide Bald. in l. uis eius. in ult. no. C. de proba. & ibi Bartol. quem etiam uide in l. si plus. iij. quæst. de ope. no. nun. & ibi Alexand. & in iij. & v. opp. iij. partis. gloss. & Bart. in l. circa. & ibi Alexan. ff. de probat. & Barto. in l. quidam. ad fi. de condi. insti. l. sicuti. §. sed si quæratur. si ser. uen. & adde s. uerb. Possessio uiolenta. in uersi. ij. & uer. præce. & uer. Possessio iurium. uersi. xij. cum duobus seq.

† Possessionis natura est, transferre onus probandi in aduersarium. do. Barth. Soci. in consi. clxxxj. incip. Visis. uer. his tamen non obstantibus. in ij. parte. & do. Pet. Phil. Corn. in consi. xc. incip. Viso. in litera M. in ij. parte.]

Possessio rerum immobilium releuat ab onere satisdandi de iudicio sisti. l. sciendum. qui satis. cog. & ibi Bar. in j. col. uer. quæro, extra gloss. qui assignat rationem, nisi quæstio sit de re ipsa l. de die. uer. quidam autẽ. & ibi doct. & Pau. de Cast. in l. si fideiussor. §. si satisdatũ. ff. eod. tit. & s. Fideiussor quot modis. uer. xxxiiij. & Bar. d. l. sciendum. in prin. in ult. col. in fi. uer. sed in hoc articulo.

Possessio aduersarij, etiam in causa appellationis allegari potest, & prodest agenti rei uendicatione. Bald. & doct. in l. per hanc. C. de tempo. appella. in vj. colum. magna. uersic. pone, actor.

Possessio naturalis ad quid prosit. s. uerb. Possessio naturalis. uer. ij. & ad quid ciuilis. eo. uer. j. & uer. iiij. & melius in uer. Possessio ciuilis. uer. ij. & in tribus ultimis uersiculis.

Possessio tempore litis motæ sufficit in iudicio reali. Bald. fin. in l. non ignorabit. C. ad exhib. uer. ult. generaliter no. Idem si superuenit pòst: ut j. eod. uer. xxv.

Possessio sine titulo an sufficiat in beneficialibus. s. Possessio ecclesiæ. uer. xj. quòd non.

Possessio sola in præscriptione non sufficit. l. nemo. C. de acq. pos. & j. Præscriptio quomodo. uer. lxxix. & lxxxj. & s. uer. Possessio naturalis. in uer. antep.

Possessio iniusta, etiam cum titulo iusto, non sufficit in præscriptione. l. nec ex uera. & ibi Bar. C. de acqui. possess.

10 Possessio iniusta, & uitiosa, nõ prodest ad præscribendum. l. improba. C. de acq. pos.

Possessio quæsita contra unum non nocet alteri. Bal. in l. ij. xj. col. C. de serui. uer. sed quid de personis.

Possessionis apprehensio habet uim litis contestatæ. gloss. & Bar. in l. si is. ff. ex quib. cau. ma. & actionem perpetuat. ibidem. in prin. & in fi.

Possessio quæsita post sententiam latam contra tertium, uel post litem motam, non excludit executionem contra possessorem, & probari debet quæsita pòst per eum, qui petit executionem. s. uer. Executio. uer. clxxj.

Possessio iuris patronatus probata per plurimas præsentationes facit præsumi eum esse patronum. Abb. fin. in c. querelam. de elect.

Possessio bonorum patris apprehensa per filium, est eiusdem qualitatis, cuius erat apud patrem. Bal. in auth. defuncto. ad Tertul. & in c. j. de contro. inter mas. & fœmi. de benefi. & Alex. in l. in suis. de lib. & posth. unde infer, quòd filius non usucapit pro hærede, quando pater non poterat.

Possessio prior reo quæsita in uti possidetis iudicio, præfertur dominio actoris posteriori. Bal. in q. accusatus de ui turbatiua. pe. col. & Alex. in l. si de eo. §. fi. de acq. pos. & s. uer. Interdictum uti pos. uer. xvj.

Possessio defuncti prodest hæredi ad complendum præscriptionem cœptam. l. nonnunquam. §. uacuam. & l. possessio. de usucap. Alex. in l. in suis. de libe. & posth.

Possessio superueniens post litem contestatã uenit in petitione hæreditatis. l. si quo tempore. & ibi Bar. ff. de peti. hær.

Possessio licet non sit uacua, non tamen pręscriptio, uel usucapio impeditur. Bar. in l. misso. ff. pro emptore.

20 Possessio longa facit præsumi animum possidendi in futurum. Bald. in l. non hæc. C. unde cogna. in ij. col. uersic. item quia quandiu.

Possessio facit aduersarium reum. Bal. in l. fi. in ij. col. uer. scias tamen. & uer. ex quibus conclude. & in xv. col. in vj. q. C. de edi. diui Adria. tol. uer. quidam dicunt.

Possessio non sufficit, nisi probetur titulus, quando est contra aliquem suspicio. cap. si iudex laicus. cum gloss. de sent. excom. in vj.

Possessio longissima facit currere præscriptionem in seruitutibus contra ignorantem, sicut titulus. Pau. de Cast. sing. in l. iij. C. de seruitu. & Barth. Cæp. de ser. ur. c. xx.

Possessio prædonis ad quid ualeat. l. communi diuidundo. §. inter prædones. ff. communi diuidundo.

Possessio superueniens reo post libellum sufficit ut condemnari possit in rei uendicatione: ut in practica Papien. in libello reali. uersi. deducendo in præsenti. & adde suprà eod. uersi. vj.

Possessio domesticorum probata non releuat, cùm censeatur iure familiaritatis, quando res est patrisfam. uel alterius de domo. s. uer. Domestici. uer. xxij.

Possessio si non sit apud reum rei uendicatione conuentum, qui tamen habet facultatem rei restituendæ, an possit condemnari. glo. in uerb. Absoluendus. & doct. in l. is, qui. a ij. præsertim. ff. de rei uen.

Possessio antiquior sine titulo an præferatur posteriori cum titulo. Bart. & Imo. in l. si de eo. in fi. de acqui. pos.

Possessio

Possessio longa habetur pro ueritate.l.ij.C.de seruitutibus.

30 Possessio quinque annorum requisita per statutum ad præscriptionem, debet incipere post conditum statutum: anterior enim possessio non prodest. Bart. in l. omnes populi.ij.uersic. principalis. de iusti. & iur. uer. certè alium dicit statutum.

Possessio titulata præfertur possessioni non titulatæ. c. licet causam.de proba.& ibi doct.Bar.in consi. In quæstione domini Cioli,&c.& in l.si duo.iij.col.uersic. sed si uterque. & ibi Alex.ff.uti pos.Bal.in l.qui accusare.in ult.not. ad fin. C. de edend.& in l.fin. C.qui legi.perso.& in c.j.de controuer.inuesti. & Pau.de Cast. consi.lxxxvij.uide ĩ. uer. Possessor.cũ tit.uersi.ij.Ideo Alex.in l.j.C.de edi.diui Adri.tol.dicit,quod in iudicio possessorio obtinet, qui probat de possessione titulata, quia illa præsumitur antiquior de eo,quod uterque de possessione eiusdem rei probet, secundum Bal.in c. facta.si de feu.fue. controuer. & in q.accusatus de ui turbatiua.ult. char. & l. post sententiam.scilicet de feu.& ĩ. Possessor præfertur.uer.j.etiam in l.ordinarij.C.de rei uen.per Bal.& in l. non ignorabit. C. ad exhiben. Alex.in d.l. si duo.

Possessio an & quæ præferatur, uide Bal.in addi. Spe. de peti. & pos.& uer. antiqua possessio. & ĩ.uer. proxi.cum seq.

Possessio antiquior præfertur nouæ,nisi agatur de possessione de præsenti. Bald.in addi. Spec.de peti.& pos.uer.antiqua. Sed uide Bal.in addi.Spe.ti.de posi.uer.si pono, quòd tu.& ĩ.uer.Possessor præfertur. uer.j.

Possessio de præsenti præfertur possessioni antiquæ in Publiciana, quando utraque pars probat de possessione. l. siue.§.si duob.ff.de publi.Bal.in l.cùm res.in j.col.magna,in fin.uer. nunc ergo restat. C.de probatio. Quod uerum,nisi sit fraudulenta. Bart.in d.§.si duobus.Bal.in l.cogi.in ij.col.uersic. iuxta hoc quæro.de petitione hæredita.& in l.quoties.in ij. col.uer.iuxta hanc partem.C.de rei uendic.

Possessio,quæ infringitur possessione,non iuuat possessorem. Bal.in l.uis eius.C.de proba.in ult.no.

Possessio non requiritur in præscriptione iuris liberatorij. Baldus in l.j. C. de ser.fugi.in ult. colum.uersic. item scias, quòd iura.

Possessionis commoda multa sunt in iure, & in facto. Bald. in l.siue.C.de proba.ij.col.Item,

Possessio facit reum absolui, actore non probante.ĩ. Possessor conuenitur.

Possessio facit præsumi dominium. s̃. Dominium probatur. uer.j. in ij.col. circa principium,ibi: item probatur ex possessione,&c. & per Ant.in c.cùm ad sedem.de resti.spol.

Possessio meri facti nõ operatur iuris officium, quo ad acquisitionem fructuũ, & usucapionem. Lud.in l.j.§.si uir.de acqui.pos. Sed Alex. in l.is,cui.de uerb. oblig. reprobat, quo ad fructus, quia eos non acquirit,nisi cum bona fide. Item nec usucapit sine titulo.

40 Possessione hincinde probata, quid faciat iudex in iudicio,uti posidetis.ĩ.uer. Possessor præfertur.uersi.ult.

Possessio facit præsumi aditionem, nisi constet de alia causa. Bald.in l.j.ij. quæst.uersi. unũ tamen non est omittendum. C.qui admit.in l.non hoc. C. unde cogna.in l.j. C. quando non pet.par.in ij.colum.uersic.quid autem. Bartol. in l.gerit.in secundo no. ff. de acq.hær. & suprà,uerb. Hæres adit. uersic.xxxiiij. & uerb. Aditio.uersic.xlij.& uerb.Filius hæres.uersi.xxiij.

Possessionis renunciatio inducit repudiationem hæreditatis. Bal.in d.l.j.ij.col.quando non pe.partes.uer.sed contra hoc sic oppono. & in uer. quid autem.

Possessio titulata arguit proprietatem, aliàs arguit possessorẽ prædonem esse.Bal.in Marg.uerb.Quæstio.

Possessionis commodum maius est, quàm in rem agere. in Specul.de aduo.§.vij. uersic. cautus etiam. & de cau.pos. & proprie. in princ. & de locato. §. nunc aliqua. uersic. lxvj. quæritur. Addo Bal.in c.j.in princ.in ij.col.in fi. de contro. inuestit.

Possessionis ratione quando competat actio contra aliquem. in Spe.de acti.seu peti.§.iij.circa primam col.

Possessionis ratione conuenitur quis coram iudice non suo. in Spec.de compe.iudi.adi.in princ. uersi.vij. ratione rei.& in uer.quòd si quis per locum.

Possessionis causa potior est in pari. infrà uerbo, Possessor. uersi.xxv.

Possessio subijcit possessorem actioni in rem. in Spec. de cau. pos.& proprie.§. sequitur. uer.hic etiam.& ĩ.

Præscriptio quomodo.uer.xlv.Addo tex.in l.sine possessione. in prin.ff.de usuc.& in regula,sine possessione.lib.vj.

Possessio libertatis, uel seruitutis, ad quem sit, inspicitur, ut sciatur cui incũbat probatio. in Spe. de causa posses.& propriet.§.sequitur.uer.sed ibi.

* Possessio tanti temporis, cuius in contrarium memoria nõ extat,uim constituti priuilegij obtinet.l. hoc iure.§. ductus aquæ.ff.de aqu.quotidi.& æstiu.c.super quibusdam.§.præterea.de uer.sign.Franc.Cur.min.consi.cxxiiij.nu.10.uol.ij. Æmilius Maria Manolessus.

Possessor habetur pro domino, si posidet tanquam dominus.& glo.Bar.& doct.in l.quidam in suo.ff. de condit.insti.uer.ult.glo.inducit.no.in l. Titia.de solut.& per Bald.in l.apud antiquos. C.de furt.uer. item not.quòd bonæ fidei.qui dicit,quod

Posidens domini cogitatione dicitur possessor bonæ fidei, & quòd

Possessor percipiens fructus dicitur posidere domini cogitatione, secundum Bal.in d.l.apud.in d.uer.item not.

Posidens pro alio, non dicitur posidere,sed is,pro quo posidet.in c.si diligenti. & ibi doct.de præscrip.

Possessor prior dicitur, qui occupauit possessionem uacantẽ, nec debet uim pati.Inn.in c.in præsentia.in j.col.uer. & qui præuenerit.de proba.& Bald.in Marg.uer.Possessio.& præsumitur dominus.s̃. uer. Dominiũ probatur.uer.j.in ij.col. circa prin.ibi.item probatur ex possessione. & per Ant.in c. cùm ad sedem.de resti.spo.

† Possessor uiolentus,seu malæ fidei,potest eligere, & præsentare,sed cassabitur eius electio,& præsentatio,si de eius uiolentia,& mala fide constiterit ex post facto. Ità domi.de Rota per dictũ Inn. in c.in literis.de resti.spol.in decis.cclxviij. in nouis.]

† Possessor reus si pendente lite moriatur, & actor possessionem recipiat, & tertius surrogatur, reuocabitur possessio per uiam attentati. Ita in Rota fuit decisum. decisi. ccccxj. in nouis.]

† Possessor præsumitur detentator.no. Inn.in c. olim.de priuileg.& Paulus in c.in literis.de resti.spol.quod procedit etiam in dicto testis,si deponit,quòd uidit talem rem detinere:nam officium testis est,deponere super facto, & ex facto oritur iuris præsumptio.not. Barto.in l. stipulatio ista.ff.de uerbo. obliga. & Pau.in d.c.literis. Abb. in d. c. cùm ad sedem.in ix.col.]

Posidens authoritate prætoris, dicitur iustè posidere. l. iustè. ff. de acq. pos. Quod est uerum, si iusta fuit authoritas, prima parte citata,& causa cognita concessa. Bartol. ibi. & in l.meminerint. C. unde ui.in ij.col.uersi. sed contra hanc lecturam.

Possessor propria authoritate, uel ope iudicis est reus, & non actor.Bald.in l.fi.ij.col.uer.scias tamen. C. de edi.diui Adr. † tol. †Et per Fel.in c.decætero.de iudi.in v.col.]

Possessor dicitur reus in petenda hæreditatis possessione.Bal. d.l.fi.ij.col.uer. unde in materia huius legis.

Posidens fundum, & sic prædium rusticum, dicitur magis idoneus,quàm posidens urbanũ, ut domum: quia minus periculi est in fundo,quàm in domo.Bar.in l.ij.in fine.C.de debit.ciuita.lib.xj.

10 Possessor percipiendo fructus non dicitur damnum dare, secundum Bal.in tit.de pa.Constan.§.possessiones.ij.col.in princ.uer.nota,quòd fructus.

Possessoris appellatione in statuto an intelligatur etiam, qui desijt posidere per dolum. Ioan.Andr.in repet. c. pro possessore.in Mercurialibus.

Possessor præsumitur iustus, & sine rapina. s̃. uerb. Possessio. j.uersi.xiij.

Possessorum geminorum quis præsumatur dominus.per Bar. & Alexand.in l.rem,quæ nobis. de acqui. pos. & Alexan.in l.j.eod.tit.

Possessor præsumitur posidere ex titulo pro suo, si possedit diu: & præsumitur uelle perpetuò posidere,quando alius titulus

titulus non apparet. Bald.in l.non hoc.C.unde cogna.in ij. col.uer.item quãdiu. Vide Bal.in l.ij.xj.col.C.de serui.& in l.post sententiam.C.de sen.in iij.col.uer.quero, qualiter pos sum.& s̃.in uer.Possessio probatur.uersi.xij. quòd ex titulo præcedenti: ut ibi. Adde j̃.eod.uer.xix.

Possidens precario, ciuiliter, & naturaliter, æquiparatur credi tori possidenti.Bar.in l.Pomponius.§. si quis precario.ff.de acqui.poss.in iij.oppo.

Possessor rei non uenit appellatione debitorum meorum: unde non dicitur liberans legata liberatione debitoribus.Bal. in l.cùm necessitatem. C. de fideicom. & in l.j.ij.col. uersic. quęro qui expressè. C.de falsa causa adie.legat.& in l.pactũ. xij.q.C.de collat. Item,

Possessor liberatus à testatore à rei uendicatione, fit dominus. Bald.in d.l.j.ij.col.uersi.quæro,nunquid in legato.C.de fal. causa adiect.legato.

Possessor emens titulum à uero domino, non dicitur emptor litis, cùm in possessione defendat, etiamsi minus iusto precio emat.Bald.sing.l.per diuersas.ij.col.C.man.Quod uerũ, etiamsi emat commoditatem emphyteusis usufructus feudi, uel superficiei: quod potest contra proprietarium.Bald. ibidem.Item,

Possidens ab initio litis, adhuc hodie præsumitur possidere.l. non ignorabit.C.ad exhiben.& ibi Bald.in princ.ne præsumatur in dolo.

20 Possessor quilibet habet ius offerendi.Bald.in l.ij.in j.nota. C.si unus ex plu. hæred. credit. Sed an post sententiam, infrà,Possessor pignorum.uersi.ult.

Possessor præsumitur credere se dominum.Cyn.in l.cùm alienam.C.de lega. Bal.in l.j. C. si de momen. pos. fue.app.in j. col.uer.extra no.& s̃.uersi.j.

Possessor prædij sui tantùm, non omnino præsumitur dominus,nisi etiam sit in possessione seruitutis: quia tunc releua tur ab onere probãdi de dominio fundi sui, si est possessor seruitutis,& fundi.glos.in l.sicuti.§.sed si quæratur. si serui. uend.in gl.in uersic.possessoris.in fine,secundum Bal.in addi.Spe.de arbi.uersi. sed quid si compromittitur in causa di uisionis.& Bald.in l.principaliter.la ij. C.de lib.cau. & Pau. de Cast.in rub.de serui.

Possidens apparenter,pręsumitur etiam existenter possidere. Bald.in l.post sententiam.C.de senten.in ȝ.colum.uersi. sed nec illud.

Possidens dicitur dominus possessionis, & comprehenditur statuto de dominis loquente. in Spec. de proba.§.uidendũ. uer.sed pone statutum.& Bal.in l.j.ff. de religio.& s̃.Dominus.uersic.cxxxix.Alex.consil.cxxix.ij.parte.& j̃.Statutum † de damno dato.& But.in c.j.de postul.prælat. † Et uide do. Pet.Phil.Corn.in consi.xxiiij.in litera C. in consil.cxxxviij. incip.Viso.in litera M.in j.parte.]

Possessoris cõditio potior est in pari delicto. Bal. in l. quoties. la j.in ij.col.C.de fideicom.& j̃.eo.uersi.xxviij.& in pari cau sa turpitudinis.l.ij. C. quod met.cau. & in l. si ob turpem.ff. de condi.ob turpem causam.

Possessor contradictor debet dicere causam suæ contradictionis.Bald.in l.fin.in fin.col.uersi.ex quo.tex.no.C.de edi.diui Adriani.

Possidens naturaliter, & ciuiliter, potest deijcere quemlibet alium propria authoritate. Bar.in l.certa.in fin.C.ut in poss.legato.

Possessoris causa potior est.in Spec.de leg.uersic.quid si actor. & s̃.eod.uersic.xxv.

Possessor quandoq; præsumitur prædo. in Spec. de loca. §. vj. uer.lxxvj.circa medium.& j̃.Possessor sine tit.uersi.iij.

Possessor habet plus iuris in retinendo, quàm actor agendo. eodem §.uersi.lxvj.quæritur. & s̃.in uerb.Possessionis effectus,uersic.xlv.

Possessor præsumitur dominus in iudicio diuisionis. Ang.in l. & ideo.in fine principij.ff.de condi.fur.

Possessor prior præsumitur, qui priorem titulum habet. Ang. in l.siue.§.si duobus.de Publicia.& Bal.in q.accusatus de ui turbatiua.ult.col.& Alex.in l.si duo.uti po.

Possessor hæreditatis potest uẽdere pro ære aliquo soluendo, & pro expensis in rebus faciendis. l. non solùm. & ibi Ang. ff.de peti.hære.

Possessor lite pendente inter alios acquirens possessionem,an patiatur executionem sententiæ. s̃. Executio. uer.clj.quòd sic.& s̃.in uer.Possessionis effectus.uersi.xiij.

Possessoris appellatione in statuto uenit possessor bonæ fidei, etiam sine titulo.Bal. in l.ij.C.de longi temp. præscrip.quæ pro libe.oppo.uer.quæro,nunquid.

Possessor dicitur, qui detinet.Innoc.in ca. cùm olim.j.col.ij.de priuileg.Card. in cle.j.xj. q. ut lite pen. adde s̃. Detentator. uersic. iiij.

Possessoris appellatione uenit possidens ciuiliter tantùm: itẽ possidens naturaliter tantùm.Bal.& Alex.in l.sciendum. §. † possessor.ff.qui satis.cogan. † Et per Franc.Aret.in rubri.de acquir.pos.]

Possessor cum titulo præsumitur possidere ex titulo, quem habet.s̃. Possessio probatur.uersic.xij.

Possidens cum titulo præfertur possessori sine titulo.Barto.in consil. In quæstione domini Cioli de Camerino, &c. in l.si duo.uti posside.per Bal.in iij. col. uer. sed si uterq;.& tenet Bal.in l.qui accusare.C.de eden.in ulti.no.ad fin. & in c.j.ij. col.de contro.inuesti. & Pau.de Cast.consil.lxxxvij. & s̃.in uer.Possessionis effectus.uersi.xxxj.& Bald. in q. accusatus de ui turbatiua.ult.char.& in l.post sententiam. C.de sen.& Alex.in l.j.C.de edi.diui Adri.tol.

Possessor rei alienæ debet docere quo iure possidet.in Spe.de loc.per Bal.uer.Emphyteuta cogitur.circa medium.

Possessor emens titulum, non dicitur emptor litis.s̃. uerb.Possessor habetur.in uersi.xviij.

Possidens cum titulo pro parte temporis, & pro parte sine titulo, dicitur bonæ fidei pro parte temporis,qua cum titulo possedit.Bal.in l.apud antiquos.C.de fur.in uer.quid enim, si aliquis possidet.

Possidens cum titulo,præsumitur in bona fide, & præscribit: sed possidens sine titulo,pręsumitur in mala,& non præscribit.Bar.in l.quemadmodum.C.de agric. & censi.lib.xj. in j. col.in fine.uer.nota ex hoc uer. & in l.fin. C. unde ui. in ult. col.in uer.sed contra.

Possessor allegans titulum debet probare ante litis cõtestationem,si pars petat.Bal.in l.cogi.de pet.hær.in iiij.col.uersic. sed hîc quæro.

Possidens diu præsumitur habere titulum. Angel.sing.in l.qui aliena.§.j.ff.de acq.hær.Vide Bal.in l.indicia.ult.col.uersic. quintò quæritur.C.de rei uen.

Possidens cum titulo,si negat titulum,uel alleget eum falsum, debet priuari possessiõe.Bal.in l.cogi.v.col. in uer. ulterius quæritur.C.de peti.hęr.Pet.de Sun.& doc.in l.fi.de rei uen.

10 Possessor interrogatus de titulo ante litis contestationẽ, nolens respondere,potest titulum allegare, & probare post litem contestatam, refectis expensis actori. Bal.in d.l.cogi.in iiij.col.uersic.sed ulterius quæro. C. de peti.hæred. Pau. de Cast. consil.xlj.ubi etiam dicit, quòd si allegetur & probetur ante litis contestationem,excluditur actor à limine iudicij.Si allegatur pòst,succumbit actor diffinitiuè.

Possessor bonæ fidei cum titulo an præscribat.j̃.Possessor pręscribit.uersi.vj.

Possessor non cogitur dicere titulum suæ possessionis. Spe.de inter.quæ fiunt in iud.§.j.uersi. si uerò neget.Bal.in l.siue.in j.col.C.de probat.& in Spec.de inter.quæ fiunt in iud.§.j.& per Inno.c.cùm causam.in uer. sed opponens. de proba.secundum Pau. de Cast. consi.xlj.& Bald. in l.cogi. in iij.col. uersic.iiij.quæritur.C.de peti. hæred. & clarius in j.nota.& per Bald.in l.indicia. in ult.col. C. de rei uendi. & in l. cùm oportet.in princ.iiij.col.uer.sed statim quæritur.C.de bon. quæ li.nisi in petitione hęreditatis.l.cogi.& ibi Bar. in j.col. uer.uenio ad secundam partem. & doc. C. de petitio hære. & in Spe.de inter.quæ fi.in iudi.§.j.sciendum.nisi aliàs possederit nomine alieno: quia tunc eodem nomine præsumitur de præsenti possidere, nisi aliud doceat. Bald. in l.malè agitur. paulo post principium.C.de præscript.trigin. anno. Item quãdo allegat se possidere nomine alieno, ut clericus nomine ecclesiæ, cogitur dicere titulum suæ possessionis. Bal.in l.ij.ij.col.uersi. sed nunquid. C. quomodo & quando iud.& in d.l.siue.in j.col.uer.iiij.opp.& in d.l.cogi.in j. col. in fin.uersic.iiij.extra opponitur. Item quãdo diu possedit,

non tenetur dicere titulum. Bal. in l. siue. j. col. C. de probatio. uer. & istud est uerum. & in d. l. cogi. & in l. post mortem. C. de adopt. & in l. iudicia. in ult. col. in uersi. v. quæritur. C. de rei uendi. Ang. in l. qui aliena. §. sed si adierit. de acquirẽ. hæred. Archi. de consec. dist. j. nemo. Inno. & Ioan. And. in c. illud. de præsum. Host. in c. licet Heli. de simo. & Ang. in l. j. §. non quærimus. si quis omi. caute. Itẽ possessor habens cõtra se iuris præsumptionem cogitur ostendere titulum. glo. Bal. & doc. in d. l. siue. C. de proba. & in d. l. malè. in j. col. uersic. item ubicunq;. Item & quãdo est quæstio de feudo, quia debet ostendi inuestitura per uasallum, actorem, uel reum. c. j. §. cũ domino. & ibi Bal. de natu. feu. Addo Bal. in terminis, in l. ij. in ij. col. in uersic. sed nunquid dominus feudi. C. quomodo & quando iud. Item possessor beneficij ecclesiastici. not. in cap. j. de reg. iur. in vj. & in c. ordinarij. de offi. ordi. in vj. & Bal. in l. ij. in ij. col. uer. porrò. C. quomõ & quando. iud. & Bal. qui dicit uerũ, nisi diu illud possederit: ut tenetur in l. siue. in j. col. uer. & illud est uerum. de probat. & in d. l. cogi. in iiij. opp. & in l. ciuile. C. de fur. & Inno. in c. illud. de præsump. & Ang. sing. in l. qui aliena. uer. sed si adierit. de acquir. pos. si is spoliatus beneficio petat se restitui, cogitur ostendere titulum: ut plenè per Car. in cle. j. post gl. de causa pos. & propriet. ubi uide in x. nota. & in ix. oppo. ubi plenius. & ĩ. Spoliatus. uer. xxxiiij. Sed an possessor officij. Bal. in l. j. vj. q. C. de testa. in uer. itẽ quia est in quasi possessione officij, quòd non. Et an possessor rei ecclesiasticæ. ĩ. Possessor ecclesiæ. in uersi. ij. quòd sic. † Et uide Fel. in c. licet Heli. de simo. circa fin. iij. col. Et ad suprà dicta adde do. Pet. Phil. Corn. in consil. cccxiij. incip. Aliàs. in litera D. in iiij. parte.]

Possessor non cogitur respondere positioni de dominio. l. in speciali. & ibi doc. ff. de rei uen. Quid de possessore decimarum. s̄. Possessorium. uerb. xxj. quòd sic.

Possessor sine titulo si cadit à possessione, nullum habet remedium ad rem recuperandam. Ang. & Pet. de Sun. in l. siue autem. §. si duobus. ff. de Publiciana. & not. in l. ij. §. sed cùm in secũda. C. de fur. ubi Bar. hoc dicit in uoce secundum Ang. ubi suprà. Quod uerum, si sine uitio peruenit ad alium: ut ibi per eos. & tenet Bar. in l. si coloni. uer. aliud autem remedium. C. de agri. & censi. lib. xj. Nam si cũ uitio peruenit, recuperatur per conductionem ex d. l. si coloni. secundum Bart. ibi. & ĩ. uerb. Spoliatus. uer. j. in ij. col. in princ. ibi: item uerum est, si spoliatus careat titulo.

Possessor sine titulo præsumitur uiolentus: & sic alienans eam non transfert etiã usucapiendi conditionem. gl. no. in uer. competat. Insti. de usucapio §. quod autẽ. uide Bar. omnino in d. l. si coloni.

Possessor sine titulo pręsumitur prædo, nisi ostẽdat causam possessionis. Bal. in Marg. uer. quæstionis. uide in Spe. de loca. §. vj. uer. lxxvj. circa medium.

Possessor sine titulo præsumitur in mala fide. s̄. Possessor cum titulo. uersi. vj. Item,

Possessor sine titulo præsumitur scire rem esse alienam. Bal. in l. cùm alienam. ult. col. uer. unũ scias. C. de lega. & in l. post sententiam. C. de sen. in ult. col. uer. extrà nota.

Possessor sine titulo non potest accusare de fructibus secatis, cùm non sint sui, uigore statuti loquentis de derobante res alienas. Bart. in l. si fur. ff. de usufruc. Addo bene facere illud quod uoluit Bar. in l. si seruus. §. locauit. in ult. col. uer. secũdò ueniamus. ff. de fur. & do. Anto. in cap. quoniam contrà. de proba.

Possessor sine titulo lucratur fructus, si sit in bona fide, sed non præscribit. Alex. in l. is, cui bonis. de uerb. oblig. contra not. in l. j. §. si uir. de acq. posses.

Posidens sine titulo rem absentis, an præscribat. in l. nullo iusto. & ibi Bal. C. de rei uend. in j. nota. quòd non, nec etiam usucapit.

Posidens rẽ sine titulo, dubitans ne conueniatur actione Publiciana, si eam alienet, & tradat alteri, tenetur ad interesse, ex edicto. de ali. iudi. mut. causa fa. Bald. in l. ij. §. opus. ff. de ali. iudi. mu. causa fa. uer. facit ad quæstionẽ. & Alex. in l. ij. §. si duobus. de publi. & ĩ. Venditor conuenitur. uersi. xiij

Possessor longi temporis præsumitur in bona fide, etiamsi nõ habet titulum. ĩ. uerb. Possessor bonæ fidei. uer. j. & facit fructus suos. ĩ. Possessor lucratur. uersi. vj. Et intelligitur quando possedit naturaliter & ciuiliter: ut ibi uer. si.

Possessor malæ fidei quis dicatur, uide in Spec. de fruct. & interesse. §. j. præsertim in uer. item possessor. & in uer. si uerò sit malæ fidei possessor. & s̄. uer. Malæ fidei. per discursum, precipuè in uersic. xiiij. † Et an dubitans dicatur malæ fidei possessor, uide do. Franc. & Areti. in l. iij. §. genera. de acquir. pos. in fi. j. col.]

Possessor malæ fidei non repetit expensas per actionem negotiorum gestorum. Bal. in l. si mandatum. in fi. C. de nego. gestis. Vide Bar. in l. si fundo. ff. de rei uend. in iiij. col. cum seq. in uer. uenio ad malæ fidei possessorem.

Possessor malæ fidei donans tenetur ad uerum preciũ rei. Bal. in l. mater. viij. col. C. de rei uen. uer. ex hoc sequitur.

Possessor malæ fidei tenetur ad rem, etiam per ipsum alienatã: sed si expediebat alienari, actor eligit an uelit rẽ, an preciũ. l. item ueniunt. §. cæterùm. & ibi Bar. ff. de pet. hæredi.

† Possessor malæ fidei, etiam cum titulo, tenetur ad fructus percipiendos in re minoris. glos. est in l. patri. §. prædium. ff. de mino. quam glos. dicit esse notabilem Franc. Crem. not. cxxxiiij. incip. tu scis, quòd titulus.]

Possessor malæ fidei præsumitur, qui scit rem esse alienam, nisi habeat titulum, uel diu posideat, domino patiente. Bald. in l. post sententiam. C. de sen. in ult. col. uer. extrà nota.

Possessoris malæ fidei materiam supple s̄. uer. Malæ fidei possessor. per totum.

Posidens iure non asistente, uel resistente, an dicatur in mala fide. Bar. in l. quod Nerua. ff. depositi. & in c. si diligenti. de præscript. per Abb. in vj. col. uer. ex hoc infertur. ut si posideat iure non asistẽte, præsumatur in bona fide: si iure resistente, dicatur in mala fide.

Posidens ex testamento inualido non dicitur in mala fide, secundum Abb. in d. c. si diligenti. in d. vj. col. uersi. sed quando posidet.

Possessor malæ fidei tenetur de culpa commissa in colendo. l. si qui. §. cùm prædia. & ibi Ang. ff. de peti. hæred.

Posidere mala fide, uel bona, est iuris, & testis non est interrogandus. Bal. in l. iij. ad fin. C. de condi. ex lege.

Possessor bonæ fidei quis dicatur. in Spec. de fru. & interesse. §. j. maximè in uer. item possessor. & uer. sed quando exigitur. ubi ponit, à quo tempore exigatur ista bona fides. & s̄. uerb. Bonæ fidei possessor. uersi. vj. Itẽ qui diu possedit patiente domino, uel cum tit. s̄. uerb. Possessor cum ti. uersi. viij.

Possessor bonæ fidei in hypotheca quanto tempore præscribat. s̄. uerb. Hypothecaria. uer. iiij. quòd decem annis.

Possessor præsumitur bona fide possedisse. Alex. in con. cxcix. ij. parte. & s̄. Bona fides. uersi. xiiij. & per discursum.

Possessor bonæ fidei præscribit. ĩ. Possessor præscribit. quasi per totum. & infrà, Præscriptio quomodo. uersic. lv. & uersic. lxxix.

* Possessor bonæ fidei fructus extantes, uel etiam cõsumptos, quatenus locupletior factus est, restituere debet. notat. in l. fructus. in l. ex diuerso. in prin. ff. de rei uend. in l. certum. in extre. C. eo. de rei uend. Ias. consi. lxxxiiij. nu. 3. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

* Possessor bonæ fidei fructus quos per triennium possedit, etiamsi extent, & locupletior factus sit, restituere non compellitur. glos. in l. sequitur. §. fructus. ff. de usuc. Cyn. in l. ancillæ. ubi Bald. col. v. C. de fur. Bartol. in l. iij. col. fin. C. quod met. cau. Bald. in l. j. colum. ij. C. de usufruct. leg. in l. eos. in princ. C. de usur. Anto. Butr. in cap. grauis. de restit. spoliat. Iason consil. lxxxiiij. nume. 3. uolum. j. Aemilius Maria Manolessus.

Possessor bonæ fidei an lucretur fructus legitimè cõsumptos, uel teneatur eos restituere filio, simul cum legitima. in l. nõ est. per Bal. C. fami. ercis. quòd sic, cùm iudicium sit uniuersale, bonę fidei possessor tenetur ad fructus consumptos, ut ibi per eum. adde Bald. in l. quod Nerua. in xij. col. uersic. v. fallit. ff. depositi.

Possessor bonæ fidei non tenetur ad fructus consumptos bona fide, nisi in petitione hæreditatis, quatenus factus est locupletior. Bald. in l. j. ij. col. de usur. & fruc. lega. uer. & scias.

† Et per Franc. Aret. & do. Alex. in l. fi. ff. si cer. petatur.]

Posidens bona fide à principio, postea cõtractando scienter, & sic

& sic factus malæ fidei, non dicitur committere furtum. glo. & Bart. in l. item si res. in princ. uer. not. quòd quando. ff. de ali. iudi. mutan. causa facta.

Possidens bona fide dicitur, qui possidet alieno nomine, quádiu durat, ea finita dicitur possidere iniustè. Bart. in l. apud Marcellum. §. si quis absentis. ff. de petiti. hære. in j. notabili.

Possessor bonæ fidei singularis lucratur fructus consumptos, nō uniuersalis. Bal. in l. non est. C. famil. ercisc. Bar. in l. quod Nerua. in xij. col. uersi. v. fallit. ff. depositi.

Possessor non in totum malæ fidei non tenetur de interitu rei, quæ erat eodem modo peritura apud dominum. Casus sin. in l. item si uerberatum. §. si seruus. ff. de rei uen. Sed

Possessor bonæ fidei à principio semper, & indistinctè non tenetur de interitu rei. Bar. ibidem per l. illud. ff. de pet. hære. nisi culpa sibi posit imputari: quia credidit rem esse petentis. per l. quod te. ff. si cer. petat. Item,

Possessor bonæ fidei habens iustam causam litigandi, non tenetur de interitu rei, nisi post litē contestatā. Bar. ubi s. Itē,

Possessor bonæ fidei, qui ab initio cœpit esse malæ fidei indistinctè, non tenetur de interitu rei, si res erat eodem modo peritura apud dominum. Bar. ibidem.

Possessor bonæ fidei debet restitui ad possessionem alteri bona fide quæsitam, etiamsi de spoliatione non constet, nisi cōstet ipsum iustè amisisse possessionem. Inno. in c. sæpe. de restit. spo. uer. imò plus, quod si aliquis.

Possessor bonæ fidei faciens fructus suos, quia erret in iure, tenetur ad restitutionē, quatenus est factus locupletior. Bald. in l. pro oneribus. uer. sed hîc formatur talis quæstio. C. de iure do. & in l. ij. C. de serui. & per Bar. in l. ex diuerso. de rei uen. Ang. Imo. & Alex. in l. Nesennius. de re iudicata. Barto. in l. sed si lege. §. scire contra. de peti. hære. Alex. in l. iustè. de acquir. poss.

Possessoris bonæ fidei materiam supple s. uer. Bonæ fidei possessor. per totum.

Possessor cauet de iudicio sisti, & iudicato soluēdo, si paruam rē

possidet. gl. Bar. & do. Alex. in l. sciendum. qui sat. cog. & gl. in l. si fideiussor. §. fin. eo. tit. & Ang. de hære. & Fal. §. hinc nobis. post gl. ibi. Et sufficit, quòd possideat tot bona immobilia, ꝙ uerisimiliter non credatur fugiturus. Bar. Bal. & Alex. in d. l. sciendum. uel si solam rē, de qua est quęstio, possidet. Bar. in l. sciendnm. in princ. in ult. col. in fi. uer. sed in hoc articulo. ff. qui satisd. cogan. & s. uerb. Possessionis effectus. in uer. iij. Item uerum est, si nō possidet: sed dicit se possidere, quamuis agat suo proprio nomine. l. si plurium. §. quid alienum. & ibi Bar. ff. de noxa. Item & qui habet actionem personalem ad fundum, uel rei uendicationem. d. l. sciendum, uer. diuersa causa. & ibi Bar. & Alex. & in §. si fundus. in uer. ultimò tene menti. Item si possideat mala fide. Barto. in d. l. sciendum. §. sed qui. Item si possidet ut fructuarius. Bartol. ibidem in princ. & Flor. in l. iij. in fine. ff. de usufruct. Addo Ang. & Alex. in d. §. possessor. & ibi limitant. Item si sit filius, cuius pater possideat. Alex. & doct. post Bar. in d. l. sciendū. in princ. ad fin. Item si est potens, qui de facili conueniri nō posit. d. l. sciendum. §. possessor autem. Sed & actor debet cauere de iudicio sisti, licet possideat immobilia. Alex. in l. de die. §. j. in fi. qui satis. cogan. & in d. l. sciendum.

Possidens immobilia debet satisdare, quādo cauet litem prosequi, per auth. generaliter. C. de episc. & cle. Alex. l. sciendum. qui satis. cog. & in l. de die. §. quidam. eod. tit. post Bar. Item si possidet bona sterilia, uel inutilia. Alex. in d. l. sciendum. Item si possidet in loco periculoso, uel ruinoso. Bar. in l. ij. solu. matri. Alex. ubi s. Itē in causa criminali. Bal. & Alex. in d. l. sciendum. Item in causa naufragij. gl. doc. & Alex. ibi. Item in casu l. j. ff. in ius uoc. ut eant. Alexā. ubi s. & Raph. in reper. in ius uoc. ut eant.

Possessor immobilium debet cauere de iudicio sisti. Bar. doct. & Alex. in l. sciendum.

Possessor immobilium non tenetur cauere. d. l. sciendū. Quod est uerum, etiamsi possideat extra prouinciam in loco propinquo, in quo posset faciliter conueniri, non si ibi sit ualde potens. Bart. in d. l. sciendum. §. possessor. Secus, si possidet in loco longinquo. gl. sing. in uer. cautioni. in l. fi. C. de prin. agen. in re. lib. xij. quod facit ad cautelam Ang. Pau. de Cast. in l. filius. qui satisd. cogan. & ibi do. Alexan. in ult. col. & tenet Bar. in d. l. fi. uersic. not. ex gl. Item nec qui possidet etiā sine titulo iusto, dummodo bona fide. Bar. in d. l. sciendum. in principio. in ult. colum. uersic. quæro, quid si aliquis, non si mala fide, ut suprà eod. uersic. j. Item nec qui possidet multa bona mobilia. doct. in d. l. sciendum. per Alex. & ibi Bart. in princ. in j. colum. in fin. uer. ex hoc sequitur. Pet. & Ioan. Pe. in l. quoties. §. si satisdatum. eod. tit. & infrà, & Alexand. in l. facere. solu. matri. Item nec qui habet annuos redditus ex re immobili: non si ex actione personali. Bar. in d. l. sciendum. in princ. in ult. col. uersi. quęro, quid si iste conuentus. & ibi Alexand. plenè. Item nec uxor, licet etiam uir dicatur dotem possidere. d. l. sciendum. §. si fundus. per Bartol. Item nec pupillus, cuius tutor possidet. d. l. sciendum. §. tutores. & ibi Bart. nisi tutor conueniatur nomine proprio, uel nisi alius contutor possideat, non ipse, qui conuenitur, quia debet cauere. Bart. ibidem. Item nec mercator habens multas merces. Ang. in l. nemo carcerē. ulti. chart. C. de exact. tribu. lib. x. per l. si creditores. C. de priuileg. cred. Item nec qui habet magnum creditum. l. si quis stipulatus sit Stichum, in fi. de uerbor. obligat. suprà uerbo, Fideiussor idoneus. uersic. xiij. Itē nisi petat reuocari tenutam. gl. in §. si uerò. in authē. de exhiben. re. & Alex. in d. l. sciendū. post Bal. ibi. & infrà.

Possessor immobilium tenetur iurare loco satisdationis. & obligare bona sua pro defensione. Bart. in d. l. sciēdum. in prin. in ij. col. uer. quęrit gl. & ibi Alex. qui tenet idem in l. j. ff. qui satisd. cog. Item debet promittere sub pœna. Bar. in l. fin. de præto. stip. & Alex. in d. l. sciendum.

Possessor uolens intra annum recuperare possessionem, qualiter debeat cauere, & quæ sit forma cautionis. in Spe. de satis. cog. §. ij. in fin.

Possessor agit ad confirmationem possessionis suæ, si in ea molestatur, non alias.

Bald. in l. fin. vj. opp. & vij. C. de edi. diui Adria. tol. Vide Bal. in l. j. C. cōmunia de leg. Et idem si timeat molestari. l. fin. de offic. procur. Cęs. Bald. & Phil. in c. an sit deferendum. de appel. & j. eod. uersic. ix. Item,

Possessor an & quando agat ad expensas in re factas. j. uerbo, Possessor expendit. uer. ij. Addo Barto. latè in l. in fundo. in princ. ff. de rei uen.

Possessor potest petere confirmari sententiam pro se latam, ut declaretur, & fiat dominus rei possessæ. not. in l. j. per doct. C. ad Carbonianum. Item,

Possessor timens uim sibi fieri, potest officium iudicis implorare, ut fiat securus. l. si super. & ibi Bal. C. de transact. & Bar. in l. qui bona. de dam. infec. & in §. si quis iuxta. ea. l. cū Spe. de satisd. §. j. uer. mea. Alex. in l. æquissimum. de usufruct.

Possessor alieno nomine expulsus de possessione potest agere nomine domini absentis & ignorātis, ad recuperandū possessionem. l. fi. C. unde ui.

Possessor cōdemnatus ad rei restitutionem si restituat preciū, uel ęstimationem, & non rem, non agit de euictione contra petitorē, si postea sibi res euincatur. l. ex diuerso. §. petitor. & ibi glos. & doct. & Bartol. ff. de rei uendi. Vide Dyn. in regula, pro possessore. in vj. & Bartol. in l. iij. ff. pro emptore. uersi. iij. quæro.

Possidens comitatum potest petere, quòd declaretur comes. Bar. in l. uti frui. §. utrum. si usufruct. pet.

Possidenti datur actio confessoria, & negatoria, licet non detur rei uendicatio. l. uti frui. §. utrum. & ibi Bar. s. allega.

Possessor agens iudicio familiæ erciscūdæ, si ei opponitur exceptio, quòd non est hæres, debet probare se cohæredem, quando alter totam hæreditatem possidet. Bar. in l. j. ff. familiæ ercisc un. uer. item nota.

10 Possessor potest petere sibi cōfirmari possessionē quam habet, sicut petere posset eam sibi dari, si non habet. Bartol. in l. iij. §. missum. in j. col. uer. ex qua habes. ff. ad Carbo. Bar. in j. col. & j. opp. & Pau. in l. j. C. eod. tit. ubi dicunt uerum, etiā ex edicto diui Adri. & quod per Bartol. in l. si quis decurio. C. de falsis.

Possessor an debeat probare de dominio, uel alio iure suo. Bal. in l. indicia. C. de rei uendi. in ij. col. uer. tertio principaliter quæritur. ubi distinguit. & ibidem in uer. quintò quæritur. uide qualiter debeat formare articulum, quando uult pro-

bare

bare dominiũ particulariter, & possessionem continuatã.

Possessor condemnatus in hypotheca per arbitros nõ facta discussione, potest petere reductionem ad arbitrium boni uiri. Bald. in l. fi. §. sed & si quis. C. communia de legat. in j. col. in uer. fuit quæsitum à me.

Possessor cadens à possessione, quod remedium habeat. s̃. uerbo, Possessor sine ti. in uersi. j.

Possessor dignitatis an agat nomine dignitatis, in cuius possessione est constitutus. Bald. in l. ij. xiij. col. magna. in uersi. itẽ quæritur. ubi distinguit. C. de seruitu.

Possessor agens interdicto, uti possidetis, non obtinet, si possideat ui, clàm, uel precariò. Barto. in l. j. C. uti possi. in iij. col. uer. modò uenio ad gl. magnam.

Possessor à nemine conuentus non potest petere rẽ sibi adiudicari. l. j. C. de ali. iud. mut. cau. fac. sed si conuenitur ab alio dicente se dominum, poterit probare de dominio suo, & petere se declarari dominum, & rem sibi adiudicari. c. ex conquestione. de resti. spo. & ibi Innoc. in uer. idem etiam dicimus. & Abb. in c. cùm causa. de re iudic. in ij. col. in uer. legitur & secundo modo. & l. circa. de proba.

Possessor, etiam improbus, agit ex suo contractu. l. ita & si fur. & ibi Bal. ff. commodati.

Possessor turbatus ad quid agat. j̃. Turbatus. uersic. xxiij. & per discursum.

Possessor agit condictione ex l. si quis in tantam. C. unde ui. nõ autem detentator, nec dominus. gl. & Bar. ibi.

Possessor comparens ad impediendum executionem, si alleget se dominũ, præsumitur dominus, aliàs nõ. Cy. & Bar. in l. ob maritorum. C. ne uxor pro marito. Bald. in l. etiam. iij. col. in uer. & nota, licet possessor. C. de execu. rei iud. Item præsumitur dominus, actore non probante. l. ij. & ibi Bald. in princ. C. de probationibus.

Possessor non agit rei uendicatione. in Spec. de petit. & pos. §. j. & s̃. eodem.

Possessor conuenitur rei uendicatione. l. officiũ. ff. de rei uen. & sic actione reali, non personali. gl. in l. in uenditione. ff. de act. emp.

Possidens rem metu ablatam per alium potest conueniri rei uẽdicatione, licet metum inferens sit conuentus ad æstimationem rei. gl. & Bar. in l. si cum exceptione. §. secundum. in pe. q. ff. quod me. cau.

Possessor conuentus an cogatur ostendere tit. s̃. uerbo, Possessor cum tit. uersi. xij.

Possessor rei potest conueniri, ubicunq; possidet, & sic coram iudice incompetẽti. l. fi. & ibi Bal. C. ubi in rem actio. Pet. de Sun. & doct. in l. non aliàs. & in l. heres absens. §. j. ff. de iudi. l. j. C. ubi de hæred. aga. per Bal.

Possidens uerè, id est, naturaliter, tenetur ad onera realia. Gul. de Cun. in l. licet. antepen. colum. de acquir. pos. & Fl. in l. si pendentes. §. si quid cloacarij. ff. de usufruct. & j̃. eod. uersic. proximo. uersic. viij.

Possessor tenetur ad onus fructuum iniunctum fundo, uel domui. l. nihil proponitur. & ibi gl. & Bar. in princ. de legat. j. l. fi. §. fi. ff. de contrahen. empt. Vide Bar. in l. Caio. ff. de al. leg. & in l. Lucius. eod. tit. & s̃. uerb. Emptor conuentus. uersic. lxxxix. & se. & uersic. xcv.

Possessor fundi cogitur ad restitutionem fructuum simul cum fundo, etiam ex officio iudicis. Cy. & doc. in l. cùm propria. C. si quis alteri, uel sibi. & Pet. de Sun. in l. non quemadmodum. in fine. ff. de iudi.

Possessor tenetur ad collectas. s̃. uerb. Collecta quibus imponi tur. uersic. liiij. & lvij.

Possessor conuẽtus hypothecaria à creditoribus potest cogere creditores ad cedendum sibi actionem contra debitorẽ, secundum Bal. sing. in l. res obligata. de legat. j. Adde no. per Bart. in l. j. §. cùm prædiũ. in ij. col. in prin. uer. sed tunc quæro. & ibi glo. ff. de pigno. Quod est uerũ, siue iustè possideat, ut ibi, siue non, secundum gl. no. in l. mulier. in gl. in uer. posse. ff. qui po. in pign. ha. per l. Paulus. ff. quib. mo. pi. uel hyp. sol. Quod uerum est: siue possessor iniustus uelit se tueri in possessione sua, & soluere creditori agenti hypothecaria, quia potest: nec tunc creditor potest quærere de titulo possessionis, cum sibi soluatur debitum, pro quo res est sibi hypothecata. Et ita procedit d. l. Paulus. Si uerò possessor uult sibi actionem cedi à creditore: & tunc non potest, nisi iustè possideat. d. l. mulier. Ita dicit Pau. de Cast. in l. si res obligata. de legat. j. dicens se in uoce audiuisse hoc dici à dño suo.

10 Possessor cõuentus à duobus in iudicio reali, debet ei restituere, quod primus in causa obtinet, recepta cautione ab eo. l. is, à quo. & ibi Bar. ff. de rei uen.

Possessor, & eius hæres, tenetur de fructibus perceptis, & percipiendis post litem contestatam. l. litigator. & ibi Bar. C. de fruc. & lit. expen. l. fructus. & ibi Bart. & doc. ff. de rei uend. Sed qua actione, uel iure. Bar. in l. ex diuerso. eod. tit. in ult. col. uer. ex prædictis liquet. ubi concludit, quòd si non facit fructus suos, tenetur rei uendicatione: aliàs iudicis officio, uel condictione sine causa.

Possessor in actione reali tenetur etiam de negligentia, quando sciuit rem esse alienam. l. si seruum. §. Stichũ. & ibi Alex. de uerb. oblig.

Possessor conuentus rei uendicatione an possit opponere exceptionem, ne conueniatur ultra quàm sit locupletior. in l. sed si lege. §. pe. & ibi Bar. in pen. col. ff. de peti. hære. in uer. reassumo ergo, ubi ponit longam distinctionem.

Possessor quilibet omne lucrum restituere debet. l. post senatus. in prin. & ibi Bar. ff. de peti. hære.

Possessor hæreditatis ex titulo quæsito in uita testatoris an cõ ueniatur. s̃. uer. Petitio hæreditatis. uer. xj.

Possessor an teneatur de periculo rei, cuius dominiũ est apud alium. gl. sing. in l. non omnis. §. si pupillus. uer. eius. secundum primam lec. ff. si cer. pet. & no. in l. quæ fortuitis. & in l. pignus. de pig. act. & s̃. Possessor bonæ fidei. uer. x. cum se. & non. & j̃. eod. uer. xliiij. Et adde latè Bar. in l. item si uerberatum. §. si seruus. ff. de rei uen.

Possidẽs rem alienam, quam dominus habet uenalem, potest offerre domino rei iustum precium rei, quando conuenitur ad rei restitutionem, & liberatur. gl. & Bal. in l. non enim. in princ. ff. rer. amot. & Ang. in Reperto. uer. uendere.

Possessor rei nõ tenetur, stante statuto, quòd super causis uertentibus super instrumentis guarentigionatis procedatur, reiecta omni exceptione. not. in l. j. §. si hæres. & ibi Ang. ff. ad Trebel. & ibidem per do. Alex. qui allegat Bald. in l. j. in j. col. C. communia de leg.

Possessor feudi, uel emphyteusis ad quid conueniatur. j̃. Possessor feudi. uersi. vij.

20 Possessor an restituat fructus perceptos, conditione pendẽte, gl. in l. emptor. & ibi Bar. in princ. ff. de rei uend. quòd nõ: quia interim est dominus. Bal. & Imo. in l. domos. de legat. j.

Possessor tenetur cedere actiones hæreditarias, si quas habet. l. illud. §. actiones. & ibi Bar. ff. de peti. hære.

Possessor an possit conueniri, non excusso debitore principali. s̃. uerb. Discussio. uersi. xij. ibi, secundò fallit. quòd no. & Bar. Cæp. in cautela xliij. al. xliiij. Addo, quòd procedit, nisi debitor obligasset omnia bona sua, & constituisset se tenere, & possidere nomine precarij nomine creditoris: quia tunc si debitor alienaret, creditor posset habere regressum cõtra possessorem, non excusso principali. Ang. Imo. & Ludo. in l. exitus. ff. de acquir. possess. cum alijs concor. ibi signatis per Alex. & Lud. in consi. clxxxix. in j. col. in fin. ubi hoc limitat.

† Possessor tertius, ut possit hypothecaria conueniri, necessarium est, quòd præcedat condemnatio principalis debitoris, & eiusdẽ legitima, & solennis excussio. do. Mari. Soci. in con. xxiiij. incip. Visis diligẽter. uer. iiii. uidetur. in j. parte.]

Possessor offerens se liti mota contra alium, qui dolo desijt possidere, liberat eum, non contrà. Vnde

Possessor non liberatur per satisfactionem ab eo, qui dolo desijt possidere. l. apud Marcellum. §. item si quis dolo. de peti. hære. & ibi Bald. in prin. Vide Bald. in l. j. C. de alien. iud. mut. cau. fa. nec per solutionem precij rei factam à fure, uel alio. Bal. in l. j. C. de condi. fur. in j. notab.

Possessor quilibet deducit sumptus factos causa fructuum. l. si à domino. §. fi. cum l. seq. & ibi Bar. ff. de petit. hære.

Possessor pecuniæ depositæ perditæ liberatur cedendo actionem. l. item uidendum. in prin. & Bart. ff. de peti. hære.

Possessor cõuentus si nominat alium in iudicio, debet absolui ab instantia iudicij, & dominus nominatus debet conueniri in iudicio, nouo iudicio, & libello, si possessor cedat nominato domino possessionem, aliàs non. Barto. not. in l. ij.

C. ubi in rem actio. in iij. col. uer. quęro secundò. Potest autē nominare aliū, ut ibi. & glo. & Bar. in l. officium. de rei uen. etiam pro re mobili Bart. & do. in d. l. ij. in ij. col. uer. procedo ulterius. licet Inno. contrà in c. quoniam frequenter. ut lite non contestata.

Possessor pignoris an cōueniatur. j. Possessor pignoris. uer. iij.

Possessor rei alienæ coactus per superiorem uendere, liberatur restituendo precium domino rei. Pau. de Castr. in l. mater. C. de rei uen. Barth. Cæp. in l. Labeo. §. item si dominus. v. col. ff. de uerb. signifi.

30 Possessor malæ fidei ad quid conueniatur. s. Possessor malæ fidei. uersi. iiij. Item,

Possessor rei ablatę per alterum, tenetur restituere per condictionem ex decreta. sępe. de resti. spo. Innoc. in c. cùm ad sedem. eod. tit. in ij. col. uer. hoc autem scias.

Possessor clandestinus an teneatur iudicio possessorio. Pau. de Cast. consi. xxxiij. aliàs xxxvij. incip. Priusquam iura fierēt. quòd non, nisi quando mala fide ingressus esset, sciens rem ad se non pertinere.

Possessor clàm deiectus, si clàm recuperat possessionem, qualiter teneatur. Pau. de Cast. in d. consi. xxxvij.

Possessor mala fide colens fundum an conuentus ad fundum possit retinere sibi de fructibus partem coloni. Bald. in l. si quis sciens. in j. q. C. de rei uend. arguit ad partes, & tandem decidit, quòd sic: non tamen ut admittatur, ueluti colonus partiarius, sed quòd possit ex fructibus tantum deducere, quantum sit precium operarum.

Possessor conuentus à fisco actione hypothecaria, debet probare rem fuisse sibi prius alienatam, uel obligatam, quàm fisco hypothecatam, fauore fisci. Casus sin. secundum Bart. in l. j. C. de iure fisc. lib. x. in j. col. uer. contrarium est ueritas. & Bart. in l. quæ nondum. §. quod dicitur. ff. de pig. in fi. ubi dicit regulariter contrà: quia

Possessor cōuentus hypothecaria à priuato obtinet, nisi actor probet prius sibi fuisse hypothecatam: ut l. de rebus. & ibi Cyn. Bal. & doc. C. de dona. ante nupt. & suprà, uer. Creditor in hypothecaria. uersi. vij.

Possessor, qui rem ex necessitate distraxit, tenetur ad precium rei, si fuit in bona fide, aliàs secus. l. item si uerberatum. §. si quis. & ibi Bart. ff. de rei uend. uide in l. Iulianus. §. si hominem. eod. tit.

Possessor fundi alieni tenetur ad ęstimationem fructuum perceptorū præterito tempore, qui conseruari non potuerunt. Bar. in l. is, cui. §. qui seruandorum. ff. ut in pos. le. in j. notab.

Possessor ciuilis tantùm, uel naturalis tantùm an possit conueniri rei uendicatione. Bar. in l. ij. in j. col. uersi. quæro, dicitur hîc. & in ij. col. uersic. iuxta hoc quæro. & ibi Bald. in ij. col. uer. quæro igitur, nunquid. & uersic. iij. queritur. C. ubi in rē act. gl. & Bar. in rub. in prin. ff. rei uend. l. Pomponius. §. si is, qui. de acquir. pos. & ibi Bar. in uersi. quæro, an ille, qui tantùm ciuiliter. & est text. in l. cuiuscunque. §. j. ff. de usufruct. quod sic. & in l. defuncta. per Bar. eod. tit. in l. hac. §. interdū. ad exhibendum. in Spe. de actio. seu peti. §. sequitur. uer. sed nunquid is, qui. Item,

40 Possessor rei uēdicatione conuentus debet probare se possidere nomine alieno. Bal. in l. ij. vj. col. ubi in rem actio. uer. quæritur, nunquid.

Possessor citandus est in causa, quæ sibi præiudiciū affert. Bal. in l. cùm miles. §. si is, qui. ff. ex quibus cau. maio.

Possessor an teneatur ad restitutionē fructuum legitimato ad bonorum possessionem. Bald. in ca. j. in princ. in ulti. col. in uer. sed ego. in tit. hîc fi. lex Conra. quòd non.

Possessor tenetur de facto eius, cui uēdidit, sicut de suo. l. Iulianus. in princ. secundū unā lec. ff. de rei uē. & ibi Bart. in prin.

Possessor tenetur in subsidium re perempta, actione negotiorum gestorum ad precium eius, licet non habuerit titulum lucratiuum. l. Iulianus. in prin. secundū aliam lec. & ibi Bar. in j. oppo. de rei uen. & suprà, eod. uersi. xvj.

Possessor re perempta post moram tenetur ad fructus & alias accessiones. l. Iulianus. §. idem Iulianus. & ibi Bartol. ff. de rei uendica.

Possessor non tenetur, si res pereat post litem contestatam sine dolo, uel culpa sua, aliàs secus. l. si bonæ fidei. & ibi Bartol. de rei uendi. Item,

Possessor tenetur, si res culpa perijt. l. qui petitorio. §. qui in rē. & ibi Bar. de rei uend.

Possessor habet rei uendicationem ad excipiendum, licet non ad agendum, si plenè possidet. Bald. in l. fin. v. q. de edi. diui Adri. tol. in uersi. iij. per instrumenta.

Possessor ad fructus quando teneatur. j. uerb. Possessor lucratur. uersi. iij. cum seq. & uer. ult.

50 Possessor conuentus actione reali an absoluatur, si lite contestata actor desijt esse dominus. Bal. in l. j. C. de ali. iud. mu. cau. fac.

Possessor bonorum uiri conuentus hypothecaria ab uxore cōstante matrimonio, repetente propter inopiam uiri, an liberetur offerendo pignus pro dote uxori. Bald. in auth. quod locum. v. q. C. de colla. ubi refert aliquos tenere, quòd non. quod intellige secundum quod ibi declarat.

Possessor opponens exceptionem, per quam remouetur ius actoris, non debet arctari ad docendum de iure suo, secundum Bar. in l. Paulus. §. fi. in fi. ff. quibus mo. pig. sol.

Possessor conuentus rei uendicatione directa, si post litem cōtestatam desijt possidere, quo casu debet conueniri utili rei uendicatione, potest condemnari ex eadem instantia: & sic super directa, in qua fuit lis contestata. Bart. in rubr. ff. de rei uen. & in uer. & istud est utile. & in l. si post eo. tit. in j. uersi. alij dicebant. uide Bart. in l. quanquam. §. j. uersi. quæro, ago contra. ff. de aqua plu. arc. & in l. electio. de noxa. & j. uerbo, Possessor desinit. uer. xj. & seq.

Possidens tempore sententiæ potest condemnari, ac si ab initio possedisset. l. sin autem. in prin. & ibi Bar. de rei uend.

Possessor excusatur à culpa præcedenti per casum superuenientem. l. sin autem. §. si homo. ff. de rei uendic. & Barto. in summario.

Possessor rei furtiuæ, si sit honestæ uitæ, non præsumitur fur, nec conuenitur ut fur. Bald. in l. inciuilem. in fin. C. de fur. nec alius regulariter, nisi esset solitus taliter negotiari, scilicet emere res furtiuas: quo casu contra eum præsumitur ex consuetudine. Bal. ibidem. Item debet ex urbanitate nominare suum authorem, si uult euitare suspicionem. l. ciuile. & ibi Bal. eod. tit. in prin.

Possessor equi alieni quo iure teneatur restituere domino. in l. de usu. & ibi Bar. ff. de uar. & extraord. cogni. in uer. tertius casus. ubi concludit, quòd potest conueniri rei uendicatione, siue Publiciana.

Possessor debet assignare res in catastum communis, non autē is, qui habet ius petendi eas. Bar. in l. forma. §. si cùm ego. de censi.

Possessor conuentus hypothecaria, licet possit offerre debitū principali creditori agenti, & cessionem impetrare ab eo, & rem sibi retinere. l. mulier. ff. qui po. in pig. ha. Quod uerū est, etiamsi iniustè possideat. l. Paulus. §. fin. quibus modis pig. uel hypo. sol. secundum Bar. in d. l. mulier. in ij. oppo. & in d. §. fi. per tex. ibi. qualiscunq;, &c. ubi omnino per Alex. qui tenet contra Pau. de Castr. in l. si res obligata. de leg. j. quòd non potest impetrare cessionem iurium. & s. eo. uersi. ix. tamen potest condemnari, & cogi ad rei restitutionem. Bart. in l. si quis stipulatus decem in melle. ad fi. ff. de sol. si tamen cōuentus non possidet, uide Alex. post. Bal. in l. nullam. C. de sol. Sed an possit offerre post sententiam. Bartol. in d. l. si quis. ad fi. & Bald. in d. l. Paulus. §. fi. Et quod dicitur de cessione impetranda, limita secundum Bal. in d. l. si res. v. col.

60 Possessor litē contestata faciens se expelli de possessione, si constet se id procurasse, an releuetur, & quo modo consulatur actori. in Spec. de inter. quæ fi. in iud. §. fi. uersi. sed ecce. quòd accuset expulsorem de ui: & tunc aut ille aufugiet, & actor apprehendet suam possessionem. Aut comparebit: & tunc si confitebitur, cōdemnabitur: si negabit, hoc nō proderit reo. & ibi Bal. uer. j.

Possessor expellens alium possessorem, non punitur, si constet de possessione utriusq;. Bald. in addi. Spe. de pe. & pos. uer. pe. & ibi Spe. in princ. uer. nota tamen diligenter.

Possidens nomine alieno, conuentus non potest referre quęstionem dominij. Bal. in l. non ab re. C. unde ui. uersi. & ideo dicit Dy.

Possessor quilibet habet ius offerēdi. Bal. in l. ij. in fi. C. si unus ex pluri. hæred. credi.

Possessor non tenetur restituere indebitum quod exigit. Bart. in l.si possessor.§.ait senatus.in fi.ff.de peti.hære. Sed

Possessor tenetur restituere pœnas exactas.l.euicta.ff.de peti. hæred. Item,

Possessor conuentus hypothecaria an posśit excipere contra agentem creditorem, quòd bona superuenerint principali debitori,quamuis contra ipsum sit facta discusśio, & lis cōtestata cōtra possessorem. Bal.in l.peremptorias.C.sent.resci.non posse.in ulti.col.uer.quæro, fuit facta excusśio.ubi concludit, quòd nondum dicit sufficere, si excusśio sit facta legitimo tempore lite contestata, contra conuentū hypothecaria.& idem dicit in fideiussore.

Possessor cōdemnatus ad rem debet etiam restituere fructus, licet de fructibus non sit dictum in sententia. Bal.C.de fru.& lit.expen.in l.j.in ult.col.uer.quæro,nunquid fructus.

Possessor conuentus ad rem debet condemnari, etiam ad fructus,si actor etiam per errorem declaratus sit dominus.l.ex diuerso.§.ubi autem.& ibi Bar.ff.de rei uen.in princ.

Possessor an debeat cōdemnari ad fructus domino nudæ proprietatis.Bal.in l.ij.ij.col.uersi. Rofredus disputauit:ubi distinguit.C.de fruct.& lit.expen.

70 Posśidens longo tempore, etiam sine titulo, nō tenetur ad fructus, nisi constet de mala fide. Ang.in l.præscriptionem. C.quibus longi tempor.præscri.non obstet.

Posśidens ciuiliter debet probare de possesśione sua.l.officiū. ff.de rei uend.Bald.in l.pen.C.si à non compe.iud.in ij.col. uersi.modò quæro.

Possessor contradictor debet dicere causam suæ contradictionis.Bal.in l.fi.in fin.col.uer.ex quo tex.no.C.de edicto diui Adri.tollen.

Possessor si probet de possesśiōe, sicut actor, debet iudex pronunciare utrumq; posśidere pro dimidia pro indiuiso. Bar. in l.j.C.uti pos.in v.col.in uer.hoc præmisso ueniamus.

Possessor conuentus hypothecaria soluens debitum creditori,non tenetur restituere pignus debitori, nisi sibi restituatur precium à se solutum.l.si creditor.& ibi Bart.ff.quibus mod.pig.uel hypo.sol.

Possessor condemnatus ad restituendum, si restituat,& res iterum reuertatur ad ipsum,quomodo conueniatur.Bart.in l. sed & si possessori.in prin.ff.de iureiur.uersi.ult.hanc legem inducit.ubi concludit quod officio iudicis.& sup.uerb.Officium iudicis.uersi.cviij.

Possessor potest conueniri actione reali in loco, ubi ipse est,licet res alibi sit.Item in loco ubi res est,licet alibi habitet.Itē quando conuenitur actione in rē scriptam: sed actione personali debet conueniri in foro suo. Item quando cōuenitur actione personali ad rem.Bal.in l.cùm longi.in j.col.uersic. nota bene.C.de long.temp.præscript.& in l.si ex multis.in fin.prin.C.de anna.except.

Possessor potest conuentus opponere de iure tertij.no.in l.ij. C.ubi in rem actio.Bal.in l.executorem.in vij.col.uersi.modò quæro,certum est.C.de execu.rei iud.Bart.in l.fructus. in iij.oppo.ff.de rei uendicatio.ubi dicit,an possessor posśit opponere de usufructu alterius, ut sic nō teneatur restituere fructus actori. Vide etiā Io.And.in addi.Sp.de fru.& interesse.§.scias.uersi.fi.& s̄.uerb.Exceptio de iure tertij.uer. v.& uersic.xij.& in Spe.de peti.& pos.§.j.& per Bal.in c.j.§. preterea.lo ult.de prohib.feudi aliena.per Feder.per Bald. in l.ij.C.de fruct.& lit.expen.Alex.in l.si usufructuarius.ff. de usufruct.accresc.

† Possessor potest post primum decretum comparere, & impedire secundū,de eius contradictione summariè erit agnoscendum, sed post secundum non poterit irritare, nisi ordinariè agēdo.do.Barth.Soc.in consi.clviij.incip.Visis.uersi. tertius & ultimus casus.in ij.parte.]

Possessor conuentus hypothecaria, potest cōueniri etiā ad fructus extātes,uel dolo cōsumptos.l.si fundus.§.in uēdicatione.ff.de pig. nisi extātes fuerint seminati ab ipso possessore. gl.in uer.res.& Bar.ibi in uerb.uenio ad uersiculū,interdū.

Possessores plures an conueniantur uno libello. Bald.in addi. Spe.de libel.concept.uersi.possunt.quòd sic,si pro indiuiso posśident: aliàs non.& tenet Bald.in l.fi.vj.q.uersic.sed hîc quæritur,quòd sic.C.de edi.diui Adria.& Bar.in l.si quis.§. unus.de procuratoribus.

80 Possessores,quorum alter est clericus,an uno libello cōueniātur.in Spe.de pri.& secun.decre.§.restat.uersi.quid si dominus clericus est.Addo Bald.in l.fi.in vj.q.in uersi.sed hîc quæritur,quòd sic.

Possessor cōuentus hypothecaria,& cōdemnatus,habet ius offerendi creditori, etiam post sententiam.in Spec.de execu. sent.§.postremò dicendum est.uer.item quid si mihi.de pignori.l.si fundus.§.in uendicatione.& ibi Bart.in ij.not. ubi dicitur, quòd liberatur soluendo debitum, uel restituendo rem:ut s̄.eod.uersi.lix.

Possessor,qui non posśidet,uel posśidere non desijt,non tenetur subire iudicium.in Spe.de iura.cal.§.ij.uersi. quid ergo. & j̄.Possessor.definit.uersi.pen.

Possessoris conuenti materiā supple j̄,uer.se.& suprà uer.præcedenti.& j̄.uer.Reus.per totum.

Possessor lucratur, uel non lucratur: ut infrà, per totum.

Possessor rei per metum extortæ non dicitur locupletatus, si res perijt: secus, si perijt res percepta ex ipsa re.l.si ipsa res. & ibi Bar.in summario.ff.quod me.causa.

† Possessor bonæ fidei an lucretur fructus, uide Bal. in consil. cccxiij.in j.parte.]

Posśidens authoritate sententiæ, quæ nulla est, non lucratur fructus.Bal.in l.ij.pen.col.uersi.sed an possessor.C.de serui. suprà,Fructus lucratur.uersi.iiij.

Possessor quilibet debet restituere omne lucrum.s̄.eod. uersi. proxi.uer.lxvij.cum tribus sequentibus.

Possessor dicitur locupletior factus,quando res est apud eū, licet in ea latius expenderit.s̄.uer.Locuples.uer.xj.

Possessor posśidens,etiam per errorem iuris,uel facti,lucratur fructus.l.sed si lege.§.scire.de peti.hære.Bald.in l.ij. in pen. col.C.de ser.uersi.sed quid si quis.

Possessor locupletior factus non restituit fructus industriales, sed naturales.Bar.in l.ex diuerso.iij.col.de rei uend.uer. circa principium.

Possessor non facit fructus suos, nisi possederit naturaliter, & ciuiliter.l.serui.in prin.& ibi Bar.de peri.& com.rei uēd.& ibi gl.& Cyn.in l.certum.C.de rei uend.Bar.in l.iij.§.ex cōtrario.in iij.col.in fi.uersi.quæro, quæ est possesśio.ff.de acquir.possess.uel ciuiliter tantùm,non si naturaliter. Bart.ibi. in l.si fur.in j.& ij.nota.ff.de usufru.& s̄.uerb. Possesśio naturalis.uersi.iiij.& per Spe.de fruct.& inter.§.j.& s̄.Fructus ueniunt.uer.j.& uer.Possesśio naturalis.d.uer.iiij.

Possessor expendit in re possessa: sed an & quando repetat,uel non,uide j̄.eod.per totum.& s̄.uer.expensæ in rem.uer.vij.& per discursum. & s̄.uerb.Fructus computantur.per discursum.

Possessor recuperat expensas bona fide factas, etiā in ædificādo,per doli exceptionē, si actor nō cōcedat earū deductionē.l.fin autē.§.in re petita.& ibi Bart.ff.de rei uē.l.si in area. ff.de cōd.inde.& C.de rei uē.& Bar.in l.domū.in fi.C.de rei uen.Itē per retētionē.Bal.in l.si mandatū.j.q.C.de neg.gest. Vide Bar.in l.in fundo.de rei uen.in ij.col.uer.uenio ad gl.

Possessor hæreditatis potest retinere. & repetere sumptus.l.si penè.§.j.& l.repeti.de condi.inde. Bal. in d.l.si mandatū.j. col.uer.fallit in possessore hæreditatis.Vide l.si quid possessor.§.sicut autem.& ibi Bar.ff.de petit.hæred.& j̄.in uerbo, Possessor hæreditatis.uersi.j.

Possessor malæ fidei non repetit expensas.s̄.Possessor malæ fidei.uersic.ij.

Possessor conuentus ab eo, à quo habuit causam, si sit bonæ fidei,semper repetit expensas:sed si conuenitur ab alio,deducit expensas de fructibus,per l.domus.§.in conducto.ff.locati.& Alex.de Imo.fin.in l.in fundo.ff.de rei uend.

Possessor condemnatus ad rei restitutionem, quomodo repetat expensas.Ang.in l.domus.de legat.j.& in l.in fundo.& ibi Bar.de rei uen.& ibi in fi.dicit, quòd non repetit à domino,qui est pauperior.per tex.ibi not.

Possessor quilibet deducit sumptus factos causa fructuum.l.si quis à domino.§.fi.cum l.seq.& ibi Bar.ff.de peti.hære.Addo Bal.in l.si quis sciens.C.de rei uend.

Possessor potest alienare pro ære alieno soluendo, & pro expēsis faciendis in re.l.non solùm.& ibi Ang.ff.de peti.hære.

Possessor restituens rē non retentis expensis, quid faciat.Bal. in l.

in l.si quis sciens.C.de rei uen. uer.quæro hîc, si illi.ubi relata opi. Dyn. tenentis, quòd poterit repetere possessionem propter retentionem, tandem ipse secutus Petrum tenet contrarium.

Possessor præscribit contra actionem hypothecariam per decem annos.suprà, uerb.Hypothecaria.uersi.iiij.& omnino Bald.in l.si fine.C. ad Velle.in j.col.uer.sed quia hoc non est.

Possessor præscribens non restituitur ad possessionem ablatam per inundationem.gl. & Bar.in l.j.C.de annali except. uer.circa hanc legem.

Possessor bonæ fidei præscribit fructus extantes,etiam sine titulo.Bal.in l.j.ij.col.C.de usur.& fru. leg.uersi.quæro, quid si hæres.

Posidens bona fide non præscribit, si sciat rem esse alienam: ut dicitur in creditore posidente pignus.l.res creditoris.& ibi gl.& Bal.C.de pig.actio.in uersi.secundò quæro.

† Possessor malæ fidei nullo tempore præscribit. do.Bar.Soc. in consi.lxxxvj.incip.In causa.uersi.j. quo ad unam.in consi. lxiiij.incip.in causa.uer.accedat.circa fin.in j.parte.]

Possessor præscribit intra sex menses res etiam immobiles si faciat fieri proclama,quod quicunq; prætendit ius in tali re, compareat intra sex mẽses. nam dominus comparens post sex menses non auditur.Bart.no.in l.qui agros. & in l.locorum.C.de omni agro deser.lib.xj. Addo,quòd etiã aliquando præscribitur per lapsum quatuor mensium.l. cum duob. §.idem respondit.ff.pro socio.

Possessor bonæ fidei cũ titulo habens causam à malæ fidei possessore,ignorante uero domino non præscribit, nisi spacio uiginti annorum.Ang.sing.in auth.ut spon.lar.§.rursus.

Posidens precario à non domino an præscribat.gl.& Bar.in l. j.C.de usufru.Item præscribit, si rem emit à concedente precarium.Bar.& Alex.in l.Pomponius.§.si is,qui precario.de acqui.posses.Caue,quia nec gl.nec Bar.ibi hoc tangunt, solùm Bar.in iij.col.dicit, quòd si emphyteuta capit à possessione,& agat contra possessorem, quòd poterit probare utile dominium probando præscriptionem decem uel uiginti annorum.Ideo uide gl.& Bar.distinguentem.in l. malè agitur.C.de præscript.triginta annorum.

Posidens precario nomine alterius non præscribit contra eũ, cuius nomine posidet.Bal.in c.si facta. in ij.col.uersi.extrà quæro.si de feudo fue.contro.unde

Possessor naturalis non præscribit cõtra possessorem ciuilem. Bal.ibi. Item,

10 Posidens precario nullo tempore præscribit.Bal.in l.malè agitur.C.de præscript.triginta annorum.in ulti. col.in glos. super uer.possum.

Possessor contra minorem præscribit spatio decem annorum à die,qua factus est maior.l.quoniam.& ibi Bartol.C.si quis igno.rem mi.

Possessor an & quando præscribat,uel non.j.uerb.Præscriptio quomodo.per discursum.

Possessor desinit posidere, & per dolum præsumitur desijsse eo ipso, quòd post libellum datum nõ posidet.Dy.in regula, pro possessore.lib.vj.gl.in l. Fulcinius.§. si is, qui.in uerb.enim.ff.ex qui.cau.in pos.ea. & Bar.in l.nõ solet.§.morte.xiiij.col.de oper.no.nun. in c. cùm ad sedem. de resti.spo.& Alex.consi.lxxvij.iiij.parte.& Alexan.in d.§. morte.pen. col.in addi.post Bar. ibi uer.item si nuncio tibi, ne alienes,&c. Pet.de Sun.in l.fin autem.§.posidere. de rei uendic. Quod uerum est, si alienauit post litem motam, uel postquam sciuit mouendam esse.Bar.& Pet.de Sun.in l.qui petitorio.in prin.eo.tit.de rei uen.in ult.nota. & Bar.in l.itẽ

† si res.§.fi.de ali.iudi.mu.cau.fa. † Et per Feli.in c.aduersario tuo.de excep.in j.col.& do.Ias.latè Instit.de act.§.omnium. nu.lxxviij.cum pluribus sequentibus.

Possessor,qui desijt posidere per dolum,non euitat iudicium actionis personalis. Old.in consi.ccxx.& in Sp.de interrog. quæ fiunt ante lit.contest.Bart.in l. quanquam. §. Iulianus. de aqua plu.arcenda.

Possessor,qui dolo desijt posidere, uel qui dolo nõ acquisiuit possessionem,ut possessor, tenetur petitione hæreditatis ad rem, & fructus, & contra eum iuratur in litem. in l.sed si lege.§.proinde.& ibi Bar.de peti.hære.

Possessor si lite contestata facit se expelli, quomodo cõsuletur actori.in Spe.de interrog. quæ fiunt in iudi.§.fi. uer.sed ecce.& ibi Bald.in addi.uersic.j.s̄.in uerb. Possessor conuenitur.uersic.lx.

Possessor restitueus non recepta cautione, dicitur dolo desijsse posidere,& tenetur de dolo.l.dolo.ad legem Falc. Bar.in l. cùm idem.in fi.ff.de petitio.hæredi.

Possessor hæreditatis si alienet, uide j̄. Possessor hæreditatis. uersic.viij.

Possessor,qui desijt dolo posidere,an comprehendatur statuto de possessore.Io.And.in Merc.in rep.pro possessore.in vj.

Possessor bonæ fidei à principio, si postea sit malæ fidei, licet alienet rem,nõ facit furtum. Alex.post Bar.& gl.in l. item si res.ff.de ali.iud.mut.cau.fa.

Possessorẽ desijsse posidere dolo, qualiter probetur:per Bart. in l.qui petitur.ff.de rei uendi. & l. cùm solet.§.morte. xiiij. col.de oper. noui nun.

10 Possessori,qui culpa desijt posidere, sunt cedẽdæ actiones, & competunt utiles sine cessione contra extraneum, & etiã contra dominum, cùm soluit litis æstimationẽ.l.si culpa. & ibi Bar.ff.de rei uend.in princ.

Possessor, qui desijt posidere, tenetur utili rei uendicatione. in Spe.de interrog.quæ fiunt in iudicio.uersi.& not.glos.& Bar.in rub.ff.de rei uend.uersi. & istud est utile.& Bar.in l.si post.in princ.eod.tit. uer.alij dicebant. & in l. quicunq;.§.j. uersi.quæro,ago contra.de aqua plu. arcen.& in l.electio.de noxali.& in Spe. de ces.act.§.j.uer. illud quoq;.per l.si autẽ. §.sed hi.de rei uen.& in l.nec ullam.§.j.de peti.hæred.

Possessor qui post litem contestatam posidere desijt,quomodo condemnetur.Bar.ubi suprà.

Possessor,qui dolo desijt posidere,tenetur,ac si posideret.in Spec.de act.seu pe.§.ij.uersi.item uide.& l.fin autem.§.si is, qui.& ibi Bar.ff.de rei uen.& Pau.de Cast.consi.xl.Idẽ si culpa sua desijt ante sententiã.d.l.fin autem.in princ.& ibi Bar. eod.tit.uide Bal.in l.j.iiij.q.C.de alie.iu.mu.cau.fa.

Posidens tempore sententiæ potest condemnari, ac si ab initio possederit.d.l.fin autem.in prin.& ibi.Bar.& s̄.uerb.possessor conuenitur.uersi.liiij.

Posidens in dubio non præsumitur alienasse rem,quam posedit.l.sicut.§.superuacuum.& ibi Bar.in summario.ff.quib. mod.pig.sol.

Posidere qui non desijt,nec posidet,non cogitur subire iudicium.in Spe. de iura.cal.§.ij.uer.quid ergo.& s̄. in uer. Possessor conuenitur.uer.pe.

Posidere qui desijt condemnatus an appellet. in Spe.de app. §.ij.uer.sed nunquid in actione.quòd sic,cùm subiaceat periculo iuramẽti in litem,uel interesse.timore ergo huius periculi,quod est gratiæ,potest appellare.

Possessor expellitur uel turbatur.Et de eo uide infrà eodem.& j̄.uerbo, Turbatio.& uerbo, Spoliatus.per totum.

Posidens nomine alieno si expellatur, agit pro domino etiam inscio.s̄.uerb.Possessor agit.uersi.v.

Possessor expulsus pendente iudicio ciuili super possessorio, non potest accusare expulsorem de uiolentia,nisi prius finito iudicio ciuili, licet iudex ex officio posit inquirere contra uiolentum.Bald.singulariter in l.j. C.de appel. in iij.col. uer. uel pone aliud exemplum. & ibi Pet.de Sun. Item,

Possessor per iudicem expulsus non priuatur possesione.Bal. in l.ij.in ij.col.in pe.q.C. ne uxor pro ma. Inno. in c.quoniã frequenter.ut lite non contest.

Possessor timens turbari, sufficit quòd fidem faciat iudici de possessione sua: non autem requiritur libellus pro interdicto,ne uis fiat ei.Bald.in l.fi.ij.col.uersi.& est notandum.C. de edi.diui Adri.tol. Item petit officio iudicis se tueri. Bald. in l.si seruus.in prin. C.quod cum eo.& j̄.eod. uer.xj.& Bal. in l.si super. C.de transact.& Alex.in l.æquissimum.de usufru.& s̄.Possessor agit.uer.iiij.

Possessor molestatus potest petere se confirmari in possessione.Bal.in l.fi.vij.opp.C.de edi.diui Adria.

Possessor expelli non potest,nisi citetur, licet quis habeat licẽtiam expellendi.l.meminerint.& ibi Bal.paulo post prin.in uer.item patet.C.unde ui.& j̄.eod.uersi.xx.

Possessor, qui occupauit possessionem uacantem, non debet

uim pati. Innoc. in c. in præsentia. in j. col. de proba. Bald. in Marg. Possessio. Item,

Possessor naturalis, ut emphyteuta, potest turbari impunè à possidente ciuiliter. Bar. in l. ij. j. q. C. de iure emphyt.

10 Possessor expulsus per interdictum recuperandæ, debet ante omnia restitui nec debet prius quæri de proprietate. l. si quis à se fundum. C. ad legem Iul. de ui. Quod uerũ, etiamsi non sit passus uim. Bar. in l. si coloni. uer. ult. patet. C. de agri. & censi. lib. xj. Et intellige in pristino statu. Bart. in l. j. §. qui autem. de ui, & ui ar. & per Innoc. in cap. super. de cau. pos. & propriet.

Possessor timens turbari, potest petere, ne turbetur. l. fin. ff. de offi. procur. Cæsar. & Bal. & Phil. in c. an sit. de appel. scilicet per officium iudicis. s. eod. in uer. Officium iudicis.

Possessor prohibens alteri facit prohibitum dici uim facere sibi, quando facit aliquid contra prohibitionẽ. l. j. §. quid si ui. & ibi Bar. ff. quod ui, aut clàm.

Possessor rei ablatæ alteri scienter recipiens rem à spoliatore, tenetur restituere ex conditione decre. sæpe. de restit. spo. secundum Innoc. in c. cùm ad sedem. eod. tit. in ij. col. uersi. hoc autem scias.

Possessor proditoriè deiectus, si clàm recuperat possessionem, quomodo teneatur. Pau. de Cast. consi. xxxiij. aliàs xxxvij. incip. Priusquam iura. ubi etiam uide, an possessor clandestinus teneatur iudicio possessorio. & s. in uer. Possessor cõuenitur. in uersi. xxxij. & seq.

Possessor agens interdicto uti possidetis, succumbit si possidet ui, clàm, uel precario. Barto. in l. j. C. uti possid. in ij. col. cum seq. uer. modò uenio.

Possessor turbatus potest de facto resistere turbanti. Bar. in l. j. §. hoc interdicto. in j. col uer. alij dicunt. ff. de iti. actuq; priua. per l. j. §. uim ui. de ui, & ui arm. etiamsi est institutus. per Bal. Bar. & doc. in j. col. uer. his præmissis. & ibi Bal. & doct. in l. j. C. unde ui. & j. eod. uersi. xx.

Possessor potest turbari, etiamsi est extra rẽ ipsam. l. j. & ibi glo. & Bal. C. ubi de pos. aga. in j. nota.

Possidens precariò, & negans potest propria authoritate expelli: quia dicitur spoliare, secũdũ Bar. in l. j. in j. col. uer. his præmissis uenio. C. unde ui. Bal. in l. ij. x. q. C. de serui. l. non ab re. unde ui. Flor. in l. seruitutes. xij. col. C. de serui. & Innoc. in c. bonæ. el ij. in ij. col. magna, de postu. præla. item,

Possessor, etiam iniustus, si turbetur, potest agere interdicto recuperandæ, seu unde ui, secundum Bal. in d. l. ij. xj. q. C. de serui. & no. in l. ij. ff. uti possid. & Bald. in l. manifestissimi. in principio. in j. col. uersi. sed contra. C. de furt. per l. j. §. qui ui à me. ff. de ui, & ui arm. Et sufficit, quòd probet possessionẽ, non quòd probet iustam possessionem. Innoc. in ca. licet. de proba. in ult col. in glo. sua, in uer. uti possidetis. & Bald. in Mar. uer. agens. uersi. v.

20 Possessor, etiam iniustus, debet citari, quando est expellendus per iudicẽ. l. j. in fin. & ibi Bart. in j. no. C. si propter pub. pen. l. si & ibi Bal. C. si per uim, ue alio modo. l. meminerint. & ibi Bal. paulo pòst princ. C. unde ui. l. fin. C. de bon. uacanti. lib. x. l j. C. de priuileg. fisc. l. ob maritorum. C. de ne uxor pro marito. l. facultas. C. de iure fis. lib. x. l. cùm miles. §. j. ff. ex quibus cau. ma. l. à diuo. §. super. de re iudi. Inno. in c. in-

† ter quatuor. de mai. & obe. circa princ. † Et do. Mari. Soci. in consi. xij. incip. Quoniam. uer. quo ad primas. q. ibi. item prædicta theorica. in j. parte.]

Possessor expellens alium possessorem, non punitur, si constet utrumq; possidere. Bald. in addi. Spec. de peti. & pos. uersic. pen. & ibi Sp. in prin. in uersi. nota tamẽ diligenter cautelã.

Possidens pro alio non potest referre quæstionem dominij. l. non ab re. C. unde ui.

Possessor præsumitur spoliatus eo quod probat de possessione antiquiori, & de præsenti non possidet. Bald. in l. pen. C. si à non compe. iudi. ult. col. uer. & nota. Item,

Possessor si turbetur, qualiter appellet. in Spec. de appel. §. v. in princ. & qualiter formetur appellatio, quando timet turbari. eod. tit. §. ij. uersi. si autem.

Possessor naturalis, & ciuilis potest quemlibet alium deijcere propria authoritate. Bal. in l. certa. in fi. C. ut in poss. leg.

Possidens ui, uel clàm, si deneget restituere, an possit expelli. Bar. in l. j. C. unde ui. in j. col. uersi. his præmissis. Adde Alex. in l. j. §. interdictum uti pos. Bal. in q. accusatus de ui turbatiua. & in l. si quis à se fundum. iiij. oppo. C. ad legem Iul. de ui. Ludo. in l. clàm possidere. §. qui ad nundinas. de acquiren. poss.

Possessor iuris turbatur, si alius eo iure utitur. j. uerbo, Turbatio. uersic. iij.

Possidens nomine alieno si eijcitur, non datur domino interdictum unde ui. s. Interdictum unde ui. uersi. vj.

Possessor expulsus quando habeat remedium. c. reintegrãda. iij. q. j. uide Alex. consi. cxvij. ij. parte. & in consi. seq. & consi. cxcix. ea parte.

Possidens alieno nomine, si neget, dicitur spoliare. j. uerb. Spoliatus. uersic. xiiij.

Possessor præfertur, qui antiquior est in possessione. c. licet causam. de proba. c. cùm ad sedem. de resti. spo. c. sæpe. eod. titu. & ubiq; doct. & Bar. & doc. in l. si duo. in princ. in iij. col. in uersi. quandoq; uterq;. & ibi Ang. & Alex. ff. uti pos. in pen. col. uersic. si uerò uterq;. & ibi Cy. & doct. & Bal. in l. pe. in ult. col. uersi. & nota. C. si à non compet. iudi. & in l. j. pe. col. in fi. uer. sequitur nunc utilis. C. de ser. fugi. & Pau. de Cast. consi. v. incip. Causa, quæ uertitur. in ij. col. in fin. Bar. doct. & Ang. in l. naturaliter. §. nihil commune. de acquir. pos. & Bar. in consi. lxxx. incip. In quæstione Cioli, &c. & in consil. xcvj. Mathiolus, &c. & in l. si de ea. §. fi. circa finem. uersic. tu ergo. & ibi Ioan. de Imo. ff. de acquir. pos. Ratio est, quia præsumitur habere causam iustiorem. Inno. in c. pastoralis. ad fin. de cau. pos. & propriet. & Bald. in Marga. uerb. Præsumptio. Et quia prior in titulo, præsumitur prior in possessione, secundum Ang. in l. siue. §. si duobus. de Publiciana. & Cyn. in l. quoties. C. de rei uend. Alex. in l. j. C. de edi. diui Adri. & in l. post sententiam. C. de sentẽ. & in c. facta. si de feu. fue. controuer. & in q. accusatus de ui turbatiua. in ult. charta. & Alex. in d. l. si duo. & possessio sequens pręsumitur clandestina. l. fi. C. unde ui. Quod uerũ est, nisi ultimus possessor possideat triginta annis. d. l. fin. & ibi dominus Bart. in ulti. col. ad fin. & Butr. & Sicu. in c. si diligenti. in ij. col. in uers. aduerte, aut quæritur. de præscrip. uel longo tempore arbitrio boni uiri, secundũ Siculum ibi in iij. col. uer. aduerte, aut quæritur. & Innoc. in c. ij. de resti. in integ. in iij. col. magna, ad fin. in uer. item nota, quòd licet. Item uerum, nisi primus possessor sciuerit, & non contradixerit alteri pòst possidenti: quia tũc prima dicitur interrupta per secundam. Item secunda possessio non dicitur clandestina, secundum Ang. de Aret. Instit. de act. §. quadrupli. per l. j. §. Aristo. de aqua quoti. & æsti. ut j. uerbo, Turbatus. uersic. xxv. ubi plenius. & probatur in l. clàm possidere. in princ. ff. de acquir. pos. & in §. j. uersic. nec clàm. & in l. j. in fi. ff. de act. empt. & suprà uerb. Clàm. uersi. j. & tenet Alex. in l. si duo. uti pos. & Bart. in l. si de eo. §. si fortè. de acq. pos. & quod per Bal. in l. super longi. ult. col. C. de præscript. long. tempo. & in l. præses. C. de sent. uersi. j. & tenet Innoc. in c. licet causam. in ult. col. uersi. imò plus dicimus. de proba. ubi etiam dicit notabiliter, scientiam probari per coniecturas, & statim quòd non probatur contrarium. Quod bene no. Et adde omnino sup. uerb. Possessionis effectus. uer. xxx. cum duobus. uersi. seq. & per Alex. consi. lxxx. ij. parte, adde suprà uerb. Possessio. in uersi. xxx.

Possessor præfertur qui possidet de præsenti ei, qui olim possedit. Bal. in l. cùm res. C. de proba. in j. col. in fi. uer. nunc ergo restat.

Possessor habens priorem titulum, præfertur, quia pro eo pręsumitur in possessorio. Barto. & Alexan. in l. j. C. de edic. diui Adri. uersi. & sic no. & Alex. in l. si duo. uti possi.

Possessor præfertur, qui habet titulum. sup. uerb. Possessor cum titulo. in uersi. ij.

Possessore utroq; probante de possessione, iudex pronũciare debet utrũq; possidere pro indiuiso. Bar. in l. j. C. uti pos. in ulti. col. in princ. in uersic. quidam dicunt. Imò debet reum absoluere, quando testes sunt pares numero, & dignitate. Bartol. & Alexan. in l. si duo. uti pos. per glos. in cap. nostra. in fi. de testi.

Possessor ecclesiæ, & bonorum eius, & de eo uide j. eo. per totum. & sup. Possessio ecclesiæ. per totum. & uer. Possessor cum titulo. uer. xij.

Possessor

Possessor rei ecclesiasticæ debet ostendere titulum authoritate superioris. Bal. in l. inciuile. C. de fur. in uer. item si tenet rem. Adde s. Possessor cum titulo. uersic. xij.

Possessor beneficij an cogatur ostendere titulum. s. Possessor cum titulo. in uersi. xij. quòd non.

Possessor beneficij præsumitur possedisse usq; ad mortem, & nō dimisisse possessionem, nec habuisse illud pro derelicto, secundum dominos Rotæ in deci. cxxvij.

Posidens decimas in aliena diœcesi dānatur possessione sua, quæ infringitur possessione alterius. Bal. in l. uis eius. in fi. C. de proba. per c. si ad decimas. de resti. spo. in vj. Item,

Possessor beneficij, eius titulo non probato, & pensionis eisdē beneficio debitæ, potest agere nomine dicti beneficij condictione. c. querelam. de elect. ad pensionem subtractā, quāuis in percipiendi possessione non fuerit. Rota in deci. iiij. possessor.

Possessor beneficij obtinet, quia debet absolui, si neutra pars probet in causa. Ro. in deci. xv. si in causa. in nouis. & in deci. clxiij. reus. in nouis.

Possessor beneficij, etiam ex titulo iniusto, priuari non debet, nisi citetur. c. licet. ij. in gl. de preb. in vj. xvj. q. iiij. uolumus.

Possessor dicitur ecclesiæ, qui posidet campanile, licet alter posideat ecclesiam, nisi possessor campanilis sit in eo assediatus, ut exire non posit. Bald. in rubr. ff. de rerum diui. & & Barth. Cæp. de serui. rusti. c. de insula. vij. q.

Possessor nouus ecclesiæ tenetur ad onera, & decimas, & ad iura episcopalia non soluta pro tempore præterito, quo alius possedit, cùm sit onus reale potius, quā personale: sed est in optione actoris, an conueniat antiquum possessorē, qui fructus percepit, an nouū: nam etiam fructus transeunt ad possessorem cum onere suo, sicut de fructibus decimarū proba tur in c. pastoralis. de deci. Ita tenet Car. in cle. j. xj. q. de censib. post Zenze. & Feder. de Sen. cons. lxxiiij. quod etiam tenet Abb. in d. c. pastoralis. de deci.

Possessor beneficij curati dicitur, qui habet liberum exercitiū curæ. not. in cap. commissa. de elec. in vj. Car. in cle. j. xj. q. ut lite pendente.

Possessor feudi, uel emphyteusis, & de eo uide j. eod. per totū. & sup. uerb. Feudatarius. uersi. 50. & uerb. Emphyteuta. el j. uersic. iiij. & j. uerbo, Vasallus agit. uersic. pen. Item potest à domino conueniri actione in rem. in Spec. de loca. §. vj. uersic. xlviij. in fi. & uersi. lvj.

Possessor feudi tenetur etiam ad fructus domino uendicanti feudum, nec potest opponere contra dominum de iure tertij, scilicet feudatarij, scilicet uasalli, ad quos spectant. Bald. in c. j. §. præterea. in vj. col. uersic. denuò quæro. de prohib. feu. ali. per Fede.

Possessor rei feudalis tenetur iurare fidelitatem. Angel. in l. j. §. si hæres. ff. ad Trebel.

Possessor emphyteusis soluens canonem, an teneatur rei uendicatione emphyteutæ, qui diu non soluit, & an præscribat. Bal. in l. solennibus. C. de rei uen. in uersi. ij. quæro. ubi concludit, quòd potest agere rei uendicatione contra illum possessorem, & non præscribit ille possessor, siue habuit firmam ab ecclesia, siue non.

Possessor hæreditatis potest retinere, & repetere expensas. l. si pœnę. §. j. & l. repetitio. de cōd. inde. Bal. in l. si mādatum. j. col. uer. fallit in possessore. C. de neg. gest. uide l. si quid possessor. §. sicut autem. ff. de petit. hære. & ibi Bar. & s. in uer. Possessor expendit. uersi. iij.

Possessor hæreditatis nō aditæ, etiam cum titulo, & bona fide per longum tempus non præscribit, & cogitur restituere: quia contra hæreditatem iacentem non currit præscriptio. doct. Cy. & Pau. de Cast. in l. licet. C. de iure delib.

Possessor hæreditatis acquirens titulum, ne conueniatur, dicitur dolo uersari, & conueniri potest petitione hæreditatis. Ang. in l. si is, qui bonis. de acqui. hæred. & in l. j. §. non quęrimus. si quis omis. cau. test. & Bal. in l. cogi. in ij. col. uer. iuxta hoc quæro. C. de peti. hære.

Possessor bonæ fidei hæreditatis soluens creditoribus hæreditarijs, an repetat à uero hærede agente petitione hæreditatis. in l. si quid possessor. §. quod autem. & ibi glos. & Bart ff. de peti hæredi. ubi uidentur inclinare, quòd repetat, etiamsi sit malæ fidei possessor, secundum Cyn. in l. si à patre. ij. quæst. C. de condit. inde. & Bartol. ubi suprà.

Possessor hæreditatis tenetur respondere, an posideat ex testamento, uel ab intestato, si intersit partis. l. si defensor. §. illud. ff. de interrog. act. & Pau. de Cast. consil. ccxxv. An autē teneatur respondere, an posideat pro hęrede, an pro possessore, uide Bald. latè in l. cogi. in iij. col. uersic. iiij. quæritur. C. de peti. hære. ubi distinguit.

Possessor rerum hæreditatis non habet necesse contendere se hæredē, quando conuenitur petitione hæreditatis, sed possessor iurium ut debitor sic: ut l. si debitor. & ibi Barto. ff. de peti. hære.

Possessor hæreditatis potest petere se tueri in possessione ex edic. diui Adri. licet sit adipiscendæ: quia etiam est retinendæ, sicut Carbonianum. Bal. in l. j. C. ad Carb. circa princ.

Posidens pro hærede, uel pro possessore, dubitans conueniri petitione hæreditatis, si alienet, tenetur ad interesse ex edicto de ali. iu. mu. causa fac. propter actionem subtractā. Bar. in l. ij. §. opus nouum. de ali. iudic. mu. causa fac. uer. simile si tenemus.

† Possessor hæreditatis tenetur ad restituendos fructus. Fran. de Aret. in l. qui liberis. in j. col. uersic. iij. ibi nota. j. de uulg. & pupil.]

Possessoris hæreditatis materiam supple s. uerb. Petitio hæreditatis. & s. Hæreditas. per totum.

Possessor hæreditatis potest uendere pro soluendis debitis. s. uerb. Possessor. el j. uer xxxiij.

Possessor pignorum unus ex plurib. an posit impetrare, quòd omnes pro rata contribuant in solutione debiti. Bart. in l. creditoris. ff. de distra. pig. in iij. q. quòd non.

Possessor pignoris conuentus potest excipere, quòd prius cōueniatur principalis debitor. in Sp. de excep. §. iij. uer. quid de exceptione, quā proponunt fideiussores. Addo tex. cum ibi no. in auth. hoc si debitor. C. de pign. & sup. in uerb. Discussio. uers. xij. Limitarem tamen, prout limitant Ang. Imo; Lud. & do. Alex. in l. exitus. ff. de acqui. pos. & s. scripsi post authorem in uerbo, Possessor conuenitur. uer. xxj.

Possessor pignorum an & quando posit conueniri. gl. in uer. hypothecarijs. & Ang. in §. sed neq;. ij. col. uer. quęro, an posit. in auth. de fideius. colla. j.

Possessor pignoris si negat rem esse actoris, & conuictus dicit se esse emphyteutam, uel ex alia causa possessorem, non est audiendus, nisi prius ei possesio auferatur. in Spe. de actor uer. item eluditur.

Possessor pignoris cōuentus à secundo creditore non tuetur se exceptione de iure primi creditoris. in Sp. de peti. & pos. in prin. uer. item nunquid potest.

Possessor pignoris conuentus à debitore condemnato, usque ad quod tempus posit debitor debitum offerre. in Spec. de execu. sen. §. postremò. uersi. item quòd si usque ad tempus, donec suscipiat iudicium in actione iudicati.

Possessorium iudicium est leuis præiudicij. s. uer. Iudicium. uer. cxx. Quòd uerum sine petitorio. s. uerb. Causa.

Possessorium ciuiliter motum facit supersedere iudicium criminale. Bal. in addi. Spe. de appel. uer. ego ago. in secundis additionibus.

† Possessorio adipiscendi agenti in beneficialibus obstat exceptio criminis cum infamia, non obstante, quòd habeat titulum: ut in c. accedens. de accus. ita agenti possessorio recuperandæ obstat exceptio criminis notorij, licet non concludat nullitatem ipso iure: satis enim est, ut det facultatē priuandi. Et sic limitatur c. item cùm quis. de resti. spo. ut procedat, quando delictum non est notorium. Et sic restringitur theorica Innoc. in ca. inter dilectos. de exces. præla. no. Abb. in c. si constiterit. de accus.]

† Possessorio ubi agitur pro libertate posidendi, compellitur tertius relaxare rem, quæ non est agentis: sed fit relaxatio, ut liberè agens posit rem suam posidere: ut no. in c. Pisanis. de resti. spo. Sicut ergo quis potest interpretari interdictum ad conseruationē possesionis suæ, ita potest resistere, & irruere contra omnia obstacula facta in defensionē iuris sui. no. Abb. in ca. j. de immu. ecclesi. in quasi possesionibus iuris habet locū, in quo dicitur, uim ui repellere licet: ut no.

Bar.in l.j.§.hoc interdicto.ff.de iti.actuq; priua.Et est ratio, quia quęlibet uiolentia corporalis est maior, quã realis: ut in l.in seruorum.& quod ibi nota. ff. de pœnis. Si ergo pro conseruatione iuris nostri licitum est irruere in personam, ut probatur in c.dilecto.de sent. excom.lib. vj. ergo fortius debet esse licitum irruere in loca inanimata nobis in obstaculum præparata.Abb.in d.c.j.de immu.eccles.]

† Possessorio agenti in beneficialib. non obstat exceptio proprietatis à principio: obstat tamen, si pendente iudicio probetur proprietatis defectus, ut si cõstet ex literis alterius reseruationem factam, ut quia narratur hoc in literis papę: ut in cle.literis.de proba.& gl.de elec.si fortè.lib.vj. ad hoc c.j. de restit.spo.Pau.in cle.cõstitutionem.§.fi.de elec.Io. And. in c.ut circa.eod.tit.lib.vj. Reseruatio enim non solùm afficit petitorium, sed etiam possessorium.no.Inno.in c.ut nostrum.de appel.ne pateat uitiosus ingressus: ut in c.j. de eo, qui mit.in pos.uide Spec.in tit.de restit.spo.in §.nunc uidẽdum.uer.sed pone.& ibi Io.And.in addi.]

* Possessorio agens restituitur contra eius spoliatorem, quãuis ipse alium de eadem spoliauerit.do.de Rota decis. ccccxxxix.in nouis.

Possessorium absorbetur cum petitorio.Bald.in l.fi.in iiij.col. C.de edic.di.Adri.tol.in xij.notab.

Possessorium nullum cõpetit pro re mobili.gl. & doc. & Alex. plenè in uer.erepta.in l.rem,quæ nobis.de acqui.pos.Bald. in l.inciuile.C.de fur.paulo post prin.

Possessorium iuris habet similitudinem cum possessorio facti. Bal.in l.emancipata.C.qui admitti.circa princ.

Possessorium non requirit libellum,nec ordinem iudiciarium. Bal.in l.fi.ij.col.C.de edi.diui Adri.tol.uersi.& est notandũ.

Possessorium contrarium petitorio præiudicat petitorio,aliàs non.Bal.in l.fi.v.col.C.de codicil.in iij.opp.

Possessorium moueri non potest contra non præstantem. Bal. in l.j.j.col.C.de fideicom.uer.extrà opponitur.

Possessorio recuperandæ iurisdictionis agens debet probare spolium. Item quod aliàs ipse possedit, & quod de præsenti possideat aduersarius. Pau.de Cast.consi.lij.incip.In causa, quæ uertitur.

Possessorij sententia an sit diffinitiua, uel interlocutoria, uide ĩ.uerb. Sententia diffinitiua.uersi.v.quod diffinitiua.

Possessorij sententia potest esse diffinitiua. no. Car. in cle.j.de sequ.pos.

Possessorij libellus potest facere mentionem de petitorio ad colorandum.Card.in cle.ij.§.rursus.de re iudi.

Possessorium an habeat locum contra possidentem sine uitio. doc.& Alex.in l.rem,quæ nobis.de acqui.pos.

Possessorium an suspendat petitorium prius intentatũ,in quo fuit lis cõtestata. Paul.de Cast.consi.cclxxiiij.quod incipit, quia per primum.in primo dubio, ubi ponit longam distinctionem.

Possessorium adipiscendæ & retinendæ possunt simul cumulari diuersis respectibus.Pau.de Cast.consi.cclxxxvij.incip. Videtur dicẽdũ. Addo per Bar.& omnes in l.naturaliter.§. nihil commune.in iij.combinatione. ff.de acquir. pos. cum concor.ibi signatis per Alex.

Possessorium contra minorem indefensum an procedat. Bald. in l.momentaneæ.C.qui legi.perso.in iij.q.quòd non.

Possessorium non dicitur res spiritualis, licet petitoriũ sit spirituale.glo.in cle.dispendiosam.de iudi.Bald.in l.pen.C.si à non compe.iudi.in ult.col.uer. quæro,nunquid.

Possessorium,& petitorium ueniunt, quando in rescripto dicitur,quòd talis facit sibi iniuriam in tali re ad ipsum pertinẽte.Bal.in l.pe.in pen.col.in uersi. quæro quid si in rescripto. C.si à non compe.iud.Innoc.in c.episcopi.de reb.eccles.nõ ali.uer.sed alij dixerunt.Archi.xj.q.j.si quisquam.

† Possessorium,& petitorium simul,an includatur sub simplici commissione,uide Felin.in rubr.de rescript.in ij.col. uer. non obstat.]

Possessorio iudicio conuentus potest alium nominare in iudicio.Bart.in l.ij.C.ubi in rẽ act. in ij.col.uersi.quæro extra gl.

20 Possessorium pro iure merè personali datur.cap.sicut.& ibi † doc.de re iud. † ibi uide omnino Fel.] Item,

Possessorium est officiũ iudicis. Bal.in l.fi.xij.oppo.C.de edic. diui Adri.tol.

Possessorium an requirit litis contestationem.Bar.in l.natur liter.§.nihil cõmune.in xx.col.uer. quæro, nunquid in possessorijs.de acquir.pos.& ibi per Alex.& s̃. Litis contestati in quibus causis.uersi.xxij.ubi in effectu uult,quòd aut iudicium possessorium dirigitur contra certam personam: & requiritur litis contestatio.Aut contra personam incertam: & tunc secus.ut ibi latius per eum. & ibidem per d. Alexã. in pen.col.ubi limitat.

Possessorium retinendæ debet prius examinari,quàm petitorium.l.ordinarij.C.de rei uendi.

Possessorium an simul & eodem libello cumuletur cum petitorio.s̃.uerb.Petitorium.uersi.v.quòd non.

Possessorium quid habeat commune cum petitorio. Bartol.& doc.in d.§.nihil commune.

Possessorij causa deciditur per iudicem,qui de ea principaliter cognouit, licet incidẽter de proprietate cognouerit:de qua tamen non potest pronunciare.in Spec.de teste.§. nunc uidendum.uersic.sed pone,agõ.ubi etiam uide,quod pronũciabitur super proprietate probata per possessorem, licet actor egerit de possessione tantùm,& probauerit.

Possessorium cedit petitorio,quo ad effectum. Bald. in Marg. uerb.Possessorium. Item,

Possessoriũ intentari põt suspẽso petitorio.l.j.C.ad Carboniã.

Possessorio an uideatur renunciare, qui petit terminũ ad probandum in petitorio.gl.in uersic.restituto.& doc.quòd nõ, in c.suborta.de re iudi. Item,

30 Possessorij causa quando uertitur in scriptura priuata,mortuis testibus,sufficit comparatio literarum,& sigillorum,secus in petitorio.Bald.in l.fin.vij.col.in v.oppo.C.de edic.diui Adri.tol.

Possessorio agens potest petere possessionem sibi dari, & cõfirmari.Bar.in l.iij.§.missum.ff.de Carb. edic. paulo post prin.

Possessorio agens an admittatur ad probandum de proprietate.in Sp.de teste.§.v.uersi. sed pone, ago.ubi uidetur tenere quòd non,& maximè in beneficijs.

† Si contra agentem possessorio adipiscendæ super beneficio excipiatur de defectu potestatis in conferente,uel in eligente,admittitur talis exceptio,quia non debet alicui dari possessio,quam nunquam habuit, nisi prius cõstet de legitimo titulo: ut in l.fi. C.de edic.diui Adri.tol.& in c. accedens.de accus.Abb.in c.post electionẽ. de conces. præben.in fi.]

† Possessorem se constituens nomine alterius titulo constituti incontinenti transfert possessorem in illum, ut in l.quidã sunt. ff. de rei uend. Et transfertur uera possessio, & dominium, adeò quòd si iste postmodum uenderet, uel donaret alteri,& traderet sibi possessionem,nihilominus primus est potior.Ita uoluit Io.And.in addi.Spe.in tit.de emp.& uẽdi. §.j.uer.hoc scias,& uidetur tex.in l.certè.ff.de preca.]

Possessori commissio fieri non potest uni,& proprietatis alteri.in Spe.de rescript.præsenta.§.ultimò.uersic.item excipitur,quòd ad quosdam.

Possessorium non comprehenditur in rescripto de proprietate,uel econtrà, nisi actor, & reus sint eiusdem fori:sed commissio simplex trahitur ad utrumq;.eo.§.uer. item quod faciat.circa medium.

Possessorio iudicio agens an possit reconueniri. Spe.de recõuen.§.ij.uersi.sed nunquid si agebam.quòd non.

Possessoriæ quæstiones propositæ qualiter tractentur, si propositæ sunt à diuersis, & de diuersis rebus, uel si super eadẽ re. Et quid si una quæstio possessoria, altera petitoria:& an recursus sit de petitorio ad possessorium. in Spec.de peti.& posses.§.j.per totum.Addo Pau.de Castr.in consil.cclxxiiij. quod incipit, Quia per primum.in primo dubio.

Possessorium quis prosequi dicitur, quando se tuetur in possessione,sicut quando petit possessionem sibi restitui. in Spec. de cau.pos.& proprie.§.j.uer.hoc etiam.paulo post princ.

Possessorium,& petitorium,cùm simul agitur, quomodo libellus formetur.in Spe.de resti.spo.§.ij.uersi.sed si simul.

Possessorio de matrimonio qualiter agatur.in Spe. de spons.§. iiij.per totum.

Possessorij materiam uide etiam in Spe.de pet.& pos.per totũ. & ibi Bal.in addi.& doc. & Bar.in d.§. nihil cõmune.& in l. incerti.C.de interdic.& supple s̃.uerb. Petitorium. per totum.& ĩ. Spoliatus.& suprà, Interdictum.per totum.& per Alex.

Alexan.consil.lxxvj.ij.parte.& consil.cx.j.parte.

† Possessorium intentans debet probare, quòd tempore spoliationis possidebat.do.Pet.Phil.Corn.in consi: cclxxij.incip. Viso. in litera F.in iij.parte.]

Possessorio litigans recessurus de curia potest arrestari,donec respondeat articulis super petitorio productis à reo, cuius responsio tunc possessorio non nocet, maximè cum protestatione.Rota in deci.cccxcvij.si suspensò.

Possessorij & petitorij causa in dubio uidetur cōmissa. Ro.in deci.cccxcix.si committatur.in nouis.

Possessorio si quis obtinuit,potest ad petitorium redire in causa appellationis,etiam inuito appellante,dummodo cōmissio id comprehendat. Rota in deci. ccccxxj. si pro spoliato. in nouis.

Possessorio agenti super beneficio obstat reseruatio papæ, ne restituatur.Rota in deci.xvj.si contra.

Possessorio agens probet de institutione in beneficio, licet nō de præsentatione. Rota in decis. cxcij.sufficit. Item probet, & alleget se canonicè institutum, & possedisse, & spoliatum esse.Rota in dec.cclxj.si quis dicat.

Possessorio ad prębendam agens quid probet. infrà, Præbendarius.uersic.viij.

Possessorio agens restituitur contra spoliantem, etiamsi ipse alium spoliauerit,nec repellitur exceptione, quod alius possidebat tēpore,quo dicit se possedisse.Rot.in dec.ccccxliiij. si agenti.in nouis.

Possibile dicitur id, quod cōmodè fieri potest.l. Nepos Proculo. & ibi. Bart.ff.de uerb. sig.& ſ.Potest. uer.viij. Addo Bal.in l.j.ff.de iniusto rup.test.

Possibile satis est fieri.cle.sæpe.in princ.& ibi Car.de uerb.sig.

Post quomodo ponatur. Bart.& doc.in l.ij.§.creditum. in j. col.cum seq.uer.uenio ad uersi.uelut.ff. si cer. peta. Io. de Imo.in l.diuortio.sol.matri.Et per Fran.Aret.in l.si ita stipulatus. de uerb.oblig.in uersi.sed attenta.& per Bal.in j.cōsti.Digestorum,in §.illud autem.& per Franci.Aretin.in l.si ita quis.§.Seia cauit.de uerb.oblig.in secundo not.& in l.an duobus. in j. nota.de duobus re.& Bald.in l.j.si cert.peta.in §. creditum. & ibidem Franc.Areti.in l.debitorum.ad Velleia.& do.Barth.Soc.in d.§.creditum.nu.v.]

Postea etiam actu intermedio accedente, uerificatur.no.in l.j. in princ.ff.si tab. testa.nul. exta. Vide tamen no.in l. ab hostibus.§.sed quod simpliciter.& ibi Bar.in j.colum. ad fin.& doc.ff.ex quib. cau.maio. ubi dicit, quòd subintelligitur de dispositione de dando, uel faciendo certo die,quia intelligitur,scilicet uel postea incontinenti. Io. de Por. in l. fructus. sol.mat.Nam significat interuallum.l.non erit. in fin.& l. nā & postea.de iureiuran. in l. post dotem.sol.mat.in l.j.§.j. de uerb.oblig. Sed intellige de modico, secundum Bar.in d.§. sed quod simpliciter.in j.col.ad fin. Aliquando tamen significat sine interuallo. in proœmio Digestorum. §. illud autē. & in l.quoties.§.si quis ita.el ij.& ibi Bar.& Bal. de hære.instit.Et sic ponitur in dubio,secundum Dy.& Bar.in d.l.fructus.in fi. Item significat interuallum arbitrio iudicis. Alex. post Bar.in l.j.§.diuus.ff.de quæst.& Ioan.de Imo.in l.qui in aliena.§.fi.de acquiren.hære. doc.in c. cùm M.Ferrariensis. de constit.

Postquam, non significat modum.Bart.in l.quibus.§.fin.in ij. col.in fi.uer. quid de dictione.ff.de condi. & demon. & in l. si filius.& ibi Bart.ff.de dolo.ubi tenet cōtrarium. & ibi etiā dicit, quòd non facit conditionem, in quo tenet cōtrarium in d.§.fi.post gl.in dicto uer.quid de dictiōe uidelicet, quòd faciat conditionem.

Posteri dicuntur etiam nepotes cōcepti post mortem aui. Bar.in l.item prætor.ff.de suis,& legiti.

Posterorum appellatione continentur liberi, sed non liberti. l.quod quis.§.fi.de legat.iij.& ibi Bar.Addo, ꝙ continentur omnes descēdentes.Bar.in l.si quis filiabus.ff. de testa.tute.

Posteriora derogāt priorib.in Sp. de teste.§.j.uer.quid si dicis.

Posteri & generatio, uel genus,sunt idem,secundum Alexā.in l.j.de iure immunita.

* Posterorum & proximorū appellatione ita ueniūt fœminæ,& descendentes ex eis, sicut masculi.l.quod his uerbis. §.fi.ff.de legat.iij.c.quibusdā.de pœ. Deci.in l. ij.ff.de regul. iur.Ant.But.consi.ix.Anchar. consi.cexxxiij.pro maiori intelligentia.Ang.con.cclxxxviij. Alex.consi.cxv.uol.ij.Soc. con.lvij.uol.iij.consi.lj.uol.iiij.Dec.consi.cclxix.nu.2. con. ccclxiij.nu.1.Illust. Card.Paris.consi.lxxxviij.nu.13.uolu.ij. Aemilius Maria Manolessus.

Posthumus dicitur propriè natus post humationē, id est,sepulturam, & sic mortem patris,& statutum loquens de posthumo debet intelligi de eo. Bar. in l. Gallus.in prin.in ij.col.in fi.uer.nota ergo ex hac gl.ff.de liber.& posthu.& in l.posthumi.in prin.in j.not.ff.de iniu.testa.Item & natus post testamentum.Bart.in l. conficiuntur. §.si post.de iure codicil.ad finem.Sed impropriè quis dicatur,not.in l.filius à patre.§.j.de liber.& posthu.& in rubr.C. de posthu.hære.insti.ubi uide gl.tex. & doct.in l.posthumi. §.j.de iniu.testa.Item filius iam natus,patre inscio.l. Titius. §.Lucius: de libe. & posthu. uide in l. posthumi.§. nominatim.& ibi Bar.de iniust.test.Pau.de Cast.in consi.lxxx.quod incipit, Casus iste infrequenter.in fin.Item & qui postremo loco natus est. Aulus Gell.lib.xij.cap.xv.

† Vide do.Pet.Phil.Cor.in cons.cclviij.incip.Quo ad primū: in prin.in litera A.B.C.& D.in iij.parte.ubi natus post testamentum in uita prius ueniat appellatione posthumi.]

Posthumi appellatione an liberi contineantur.Bart.in l. quod his.§.item testator.de leg.iij.& l. quod si nepotes. quā Bart. legit cum l. si quis filiabus.ff.de test. tut. Addo text.in §.fin. Insti.qui test.tu.dari possunt.quòd sic.

Posthumus an dicatur,qui est natus ex secto uentre. in l.posthumus.ff.de inoffi.testa.ꝙ sic.& in l. quod dicitur. in princ. de libe.& posthu.& suprà, Natus.uersi.iij.

Posthumi an & quando ueniant appellatione filiorum.suprà, in uerb.Filiorum appellatione.uer.v.& vj.quòd sic.

Posthumorum appellatione ueniunt etiam nasciturí ex secunda uxore.l.placet.& ibi Bartol.limitat,& doct.ff. de liber.& posthu. Item descendentes in infinitum. Instit. qui dā.tuto. po.§.fi.sed non naturales ex concubina. Bald. in d.l.placet. ubi Alex.dicit uerum,si est institutus in solidum: secus,si in parte,cuius est capax iure Digestorū, uel Codicis, uel in solidum hodie.per auth.licet.C.de natu.lib.secundum Alexā. ibi. qui dicit uerum, nisi legitimos tempore testamēti haberet,uel dignitas testatoris refragaretur:quia naturalis tunc non comprehenditur,secundum Io.de Imo.& doct.& Rap. ibi in l.ex facto.§.si quis rogatus.ad Trebel.

Posthumi appellationè in numero singulari ueniunt etiā plures,si plures nascantur.l.qui filiabus.§.j.de legat.j.nisi in materia exhæredationis.l.j.§.sed & si incertum.& ibi Bar.ff.de uen.in pos.mit. Item ſ.eo.uersi.xj.uersi.xxiiij.alias cxij.plenè per Alex.contra Paul.de Castr.in d.l.placet.& s. Institutio.el j.uersi.xj.& xxxiij.

Posthumi etiam plures uidētur instituti instituto uētre. Old. in consi.ccxj.

Posthumus præteritus à matre sine causa,dicit testamentum nullum,sicut natus,qui sine causa præteritus à matre habet querelam,cùm tunc habeatur pro exhęredato. Bar.in l.filio præterito.ij.col.de iniusto testa.

Posthumus alienus hodie potest indistinctè institui. Barto. in l.posthumus.in fi.principij.ff.de inoffic.testa.Instit. de bon. possess.§.posthum. not. in l. Gallus.§. ille casus.de liberis & posthumis.

10 Posthumus in feudum quęsitū pro se,& filijs,an succedat.s. uerb.Filius succedit.uersic.xlv.

Posthumus nō uidetur exhæredatus exhæredatis filijs.l. Titius.in princ.per gl.& Bar.de libe.& posthu.& s.eod.uersic. vj.Secus in institutione.ſ.eod. uersi.xxiiij.

Posthumus habet querelam eo casu, quo competeret iam nato.l.posthumus.in prin.& ibi Bal.ff.de inoffic.testa.

Posthumus ab intestato habet tacitam uoluntatem defuncti. Bal.in authen.ex causa.v.col. C.de lib.præte.uersic.item talis posthumus.

Posthumus etiam dicitur monasterium, quod quis post testamētum est ingressus.Io. de Imo.in l.j.ff.de testa.& in l. filius à patre.§.j.de li.& posthu.& Alex.in rub.eo.tit. & doc.in ca. in præsentia.de proba.

Posthumorum appellatione in testamentaria tutela uenit etiā natus uiuo testatore post testamentum.l.si quis.ita.§.fin. de testa.tu.& Alex.in rub.ff.de libe.& posthu.

Posthumo instituto ueniũt in institutione etiam duo, eodem partu editi, & sic gemini. Fred. de Sen. con. xlj. aliàs xlij. Testator instituit posthumum, &c. & Alexã. in l. placet. de liberis & posthu.

Posthumi exhæredatio intelligitur de primo nascituro. uide omnino gl. Bart. Bald. Ang. Raph. Io. de Imo. Alex. in l. sed & quæsitum. de lib. & posthum.

Posthumus sexto mense natus prẹteritus non rumpit testamẽtum. uerb. Natus. uersi. xij.

Posthumi appellatione in testamẽto clerici uenit adoptiuus. gl. uerò & doct. & Alex. in l. si quis posthumus. in prin. de liber. & posthu. ubi & Ang. ubi dicunt etiam uenire spurium eius legitimatum. Sed ibi Paul. de Cast. dicit comprehendi spurium extantem tempore testamenti, si eum fecerit legitimari. Secus, si tunc filios non habebat: quia non intelligitur de nascituris, quos licitè non poterat habere. Sed Alex. ibi tenet opi. Pau.

20 Posthumus prẹteritus an teneatur ad legatã. Bal. in l. si cum uel in utero. C. de testa. mil. quòd sic.

Posthumo an fiat substitutio exẽplaria. Bald. in l. humanitatis. xj. col. magna. in uersi. ij quæro exemplaria. C. de impub. & al. substi. quòd sic.

Posthumus restituitur in integrum. l. etiam. la ij. ff. de restitu. in integr.

Posthumus habetur pro nato, quo ad cõmodum. not. ff. de excusa. tu. l. ij. §. qui autem. & l. qui in utero. de statu ho. l. cùm pater. & ibi Bar. de neg. gest. Addo gl. expressam. in l. cùm autem. in glo. in uerbo, in pluribus. Insti. de tutelis. non autem quo ad commodum alterius, uel quo ad incommodum matris, secundum prædictam glos.

† Posthumus antequam nascatur, nõ est suus. tex. est in l. posthumus. & ibi do. Ias. in primo no. C. de col. & tenet. Bal. in l. si pater. in ix. oppo. C. de instit. & substit. ponit dom. Ias. in l. posthu. in primo no. C. de bo. pos. contra tab.]

Posthumus conceptus, & natus post mortem testatoris, scilicet aui, non rumpit testamentum. Bart. in l. nam ad ea. circa princ. ff. de legi. per l. si quis exhæredato. §. ij. ff. de iniu. testa.

Posthumus præteritus non rumpit testamentum militis. Bal. in l. si cum uel in utero. in prima oppo. C. de testa. mili. l. qui iure. ff. eod. tit.

† Posthumus ad rumpendum testamentum an requiratur baptisma eius. do Pet. Phil. Corn. in consi. clxxvj. incip. In prẹsenti. in litera L. in ij. parte.]

Posthumus ignoranter præteritus succedit rumpendo. Bald. in d. l. si cum uel in utero. de testa. militis. uer. modò reuoco in dubium.

Posthumi agnatione rumpitur testamentum. in Spe. de instr. edi. §. compendiose. uer. pone, quidam fecit testamentum. sed habet uim fideicommissi in personam hæreditatis. Pau. de Cast. consi. lx. quod incipit, Incipiendo à secũdo. & in cõsilio seq. quod incipit, Quanquam multa.

Posthumus non potest ex hæredari. ĵ. uerb. Venter. uersi. ij.

Posthumus intelligitur institutus hæres, institutis filijs. Ray. de For. in l. qui filiabus. de legat. j. ubi dicit se sic consuluisse. non autẽ exhæredatus, ut s̃. eo. uer. vj. & xj. maximè si habebat unum filium tantùm. Bar. in l. qui filiabus. de legatis. j. in ult. col. uer. item quando testator.

30 Posthumus monstruosus præteritus non rumpit testamentum. l. pe. & ibi Bal. C. de posth. hære. insti. Addo s̃. in uerbo, Filius præteritus. uersi. xiiij.

Posthumus pro quota parte possit adire. ĵ. Tempora pariendi. s̃. uerb. Filius.

Posthumus hæres institutus simul cum alijs hæredibus dicitur suus, etiam ante natiuitatem, sed non institutus dicitur suus, etiam post natiuitatem. Casus sing. secundum Lanfrã. Brix. in l. cùm quidam. §. suum. ff. de acqui. hære.

Posthumus filius præfertur sorori defuncti, scilicet amitẹ suẹ. l. intestato. & ibi Bal. C. de suis & legi.

Posthumo prẹterito decedente uiuo testatore, conualescit testamentũ. l. posthumus. in prin. & ibi Bar. ff. de iniust. testa. Quod uerum, si decedit ciuiliter, & naturaliter, & non si ciuiliter tantùm. l. qui uxorem. eo. ti. & Lud. Pon. in fin. uerb. Posthumus præteritus. ĵ. Testamentum nullum. uersi. viij.

Posthumus præteritus rumpit testamentum, postquam natus est, ut retrò, non quando est in utero. Bald. in l. ij. in ij.ª col. in uer. præterea C. de libe. præter.

Posthumus potest substitui filio. glos. & Barto. in l. substitui. in princ. ff. de uulg. & pupil.

Posthumus non potest committere ingratitudinem. l. si quis in suo. & ibi Bal. C. de inoffic. testa. & ideo hodie nõ potest exhæredari: ut ibi. & gl. in l. si posthumus à primo. de lib. & posthu. & ĵ. Vener.

* Posthumus succedit patri, & alijs omnib. præfertur, etiamsi à natiuitate sua die quarto decessisset. l. quod dicitur. ff de liber. & posthu. l. quod certatũ. l. uxoris abortu. C. de posthu. hæredi. instit. Illust. Card. Paris. consi. lvj. nu. 2. 3. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

Postulare nõ potest infamis, nisi pro se, & pro certis personis: & postulans potest repelli per iudicem ex officio. in Spec. de offic. om. iudic. §. j. uersic. si uerò iudicis officium.

† Adde, quòd postulare est, desiderium suum, uel amici sui in iure apud eum, qui iurisdictioni præest, exponere, uel alterius desiderio contradicere. tex. in §. sunt autem. iij. q. vij. l. j. §. postulare. ff. de postu. gl. in c. fi. de trãsac. unde postulatio, quæ dicitur, Græcè. ἀξίωμα.]

Postulatus non potest petere beneficium, tanquam debitum, sed potest implorare officium tanquam de beneficio quasi debito. Car. in cle. auditor. xj. q. de rescrip.

Postulare quomodo intelligitur. Bald. in l. fi. §. illud. C. de tempor. appellat. & in l. j. C. de lit. contesta. ubi etiam de uerbo, Petere.

Postulans in eadẽ causa repellitur ab agendo. in Spec. de actore. uer. item excipitur, quòd est patronatus.

Postulans clericus cõtra ecclesiam, à qua beneficium obtinet, quomodo conueniatur. in Spe. de postul.

Postulationis materiã uide xv. q. ij. in summa. & supple s̃. uer. Aduocatus. per totum.

Postulatio quid sit, & qualiter fiat, & qualiter præsentetur superiori. tit. de postula. præla. Et quid procedere debet ad postulationes super probationem, & qualis inquisitio. in Spe. de inquisi. §. ij. uer. in summa.

Potentia an significet actũ in conditionibus implendis. Bald. in l. j. viij. q. C. de insti. & substi. uidetur tenere quòd sic. Dicit tamen, quod propriè loquendo actus significat actum, & potentia potentiam.

† Adde, quòd potentia significat id, quod est principium, non autẽ relationem eius, secundũ beatum Thom. j. par. q. xlj. uer. v. & dicitur. Græcè δύναμις.]

Potentes solent facilè dubitare. Bald. in l. quidam. C. de necess. hæred. instit.

Potentius trahit ad se minus potens. l. ij. in princ. & ibi Bal. C. communia de lega.

Potentia, id est, potestas, & econtrà. Bal. in c. j. de consti. & ĵ. in uer. Potestas. el j. in ultimo uer.

Potentiores qui dicantur, & quando his fit cessio. in Spec. de cessio. actio. §. j. uer. quid si aliquis plebeius. & uers. quod autem dixi. & uer. si autem fit cessio. Vide Ias. in l. si ita quis. §. ea lege. col. iij. ff. de uerb. oblig.

Potentior quibus modis quis dicatur. in Spec. quod metus cau. in fi.

* Potentior dicitur familiaris Cardinalis, & alienatio in familiarem Cardinalis facta, lite & cõtrouersia pendente, in potentiorem facta dicitur. Doct. in c. ij. de alienati. iudicij mutã. au. Illust. Car. Paris. consi. xcvj. nu. 16. uol. iiij. Aemilius Maria Manolessus.

Potest quomodo ponitur. uide glos. & Bart. in l. quod Seruius. & ibidem per do. Alex. in j. col. ff. de condi. ob causam. Adde Bal. in l. j. in ix. opp. C. qui. res iud. non nocet. prope fi. uer. scias autem. & in auth. item si quis. C. de na. libe. & in cle. ij. cum glo. de cele. mis. de offic. deleg. consuluit. & cle. auditor. de rescript.

Potest, est uerbũ extensiuum. Bar. in l. j. ff. de iniu. testa. & Bal. in l. eam, quam. xij. col. uer. ex hoc infertur. C. de fideicom. Addo text. & Bartol. in l. si ita quis. in princ. ff. de leg. ij. & ĵ. eod. uersic. vj.

Potest, relatum, ad futurum intelligitur ex causa de præsenti. glo. & Bar. in l. quod Seruius. in ij. col. & ibi Franc. de Capilista.

listæ.ff.de condi.ob causam.& Fran.in l.j.C.de pac. Bar.in l.
† emptor.§.Lucius.ff.de pactis. † Et Fran.Aret.in l.qui se.§.
fundus.de condi.ob causam.]

Potest,ponitur quandoq; pro Poterit. l. si ita quis in testamento.de lega.ij.

Potest si inuenit principium ualidum, facit illud inspici.l.cum in secunda.de iniu.testa.d.l.quod Seruius.& ibi glo.Si uerò inuenit inualidum, facit inspici tempus opportunũ. l. si ita. de leg.ij.& Bal.in cõsilio,Quidam condidit testamentũ,&c.

Potest,extenditur usq; ad mortẽ.l.si ita quis.& ibi Bar.in prin. de leg.ij.uide Bal.in d.l.eam,quam.xij.col.uers.ex hoc infertur.& s̃.eo.uer.ij.

Posse non dicitur, quod fit per beneficium restitutionis in integrum,& sic per remedium extraordinarium. Card. in cle. j.xiiij.q.de causa.pos.

Posse quis dicatur.Bar.in l.Gallus.in prin.in j.col.uer.oppo.dicitur hîc.de lib.& posth.& Bald.in l.pen.uer.& no.pro prin. C.de bonis.quæ libẽ.qui dicit id intelligi,quando facit iniustẽ.Item quod honestẽ, uel de iure, uel commodẽ potest.in clem.sæpe.de uerb.signi.c.cùm teneamur. de præb.& c.nisi cum.de renun.xxij.q.ij.faciat.xij.q.ij. & si illi. xxv.q.ij.si ea. Ioan.And.Butr.& Anch.in c.exceptionẽ.de excep.l.nepos.
† de uer.sig.† Et Paris de Puteo in suo tract. de Syndicatu,in c.de rebus.circa.fin.]

Posse quando quis desinat. Bar.in l.suus quoq;.§.sed & si filio. de hære.instit.in j.col.uer.ad quam declarationẽ. quòd multis modis:ut ibi.

Potest,præcedente negatione importat præcisam necessitatẽ, aliàs non.gl.in regula,Beneficium.in vj.aliàs incipit, Indultum Bar.in l.iij.in j.col. C.de pigno.& in l.fi.in ij.q. ff. de fer. & in l.de his.de transac.in j.col.uer.præterea ista lex est prohibens.& Bar.in d.l.Gallus.in prin.uersi.quandoq; uerbum potest. ff.de lib.& posth.& Bal.in l.j.pe.col. uer. & cõfirmat. C.qui admitti.Bar.in consil.Super petitione cuiusdam, &c. Lanfr.in c.quoniam contra.uersi.dilationes.ad fi.de proba. Item facit actum de iure impossibilẽ.gl.in d. c. & tenet Bar. in d.l.si non sortem.§.si centum.ff.de condic.inde. Item iunctum cum uerbo,debeat,ualet,possit,& debeat.c.j.ut ecclesia.bene.& Alex.consi.pen.ij.parte.in fi.Idem est quandoq;, si non præcedat negatio.l.in bonæ fidei.C.de re.credi.Bart. in l.fideicommissa.§.hæc uerba. de leg.iij. & in l. Gallus. in prin.de libe.& posthu.in j.col.in fin. uersi.oppo.dicitur hic. quem etiam uide in d.l.iij.in j.col.& no.in l.j.cum glos.& ibi Alex.vij.col.de iur.om.iud.

Potest,si ponitur affirmatiuẽ in contractibus,rescriptis,uel legibus inducit necessitatem causatiuam.l.sæpe. de off.præsi. l.si tibi.§.fi. ff. mandati. sed in ultimis uoluntatibus inducit necessitatem pręcisam,quandoq; habito respectu ad uerba, ad quæ refertur.l.peto.de legat.ij.si ponitur in oratione purẽ,& per se principaliter:secus,si incidenter per modum cõditionis,uel causæ:& tunc uide Bart.in lege j.de iniust.te.in j.col.in fin.uer.óppo.quòd dictio, Potest.& in d.l.Gallus.in prin.in ij.col.ubi ponit ista omnia.& Bal.in l. ij.§ .creditum, si certum petatur.

Potestas.Potestatis uerbum, uel uerbum ex potestate,quomodo intelligatur.in l.j.§.in potestate.& ibi Bart.& Bal.ff.de exercitoria.& in l.j.§.potestas.ff.de peculio.& in l.potestatis uerbo.de uerbo.signi.& Ioan.And.in rub.de iureiur.in Merc.& Alex.in l. eum,qui.ff.de iur.om.iud.& plenius Archi.xj.q.j. magnum
† omne.† Et per Fel.in rub.de of.& pote.iud.delega.quot modis hoc uerbum accipiatur in iure,uide do. Pet. Phil.Corn. consil.ccliiij.incip.Circa.in litera H.& I.in iij.parte.]

† Potestas uerbum quid importet,uide Alex.in l.eum,qui.in ij.col.ff.de iuris.om.iud.ubi amplẽ.]

Potestas ad superiorem quando deuoluatur.Innoc.& Host.in c.fi.de electio.

Potestati alterius qui subest,non potest alium habere in potestate sua.in Spec.de tutore.§.ij.uer.sed quæritur.

Potestas omnis est impatiens consortis. Vnde Lucanus: *Nulla fides regni*,&c.& in Spec.de iud.§.iiij.in prin.

Potestas,& iurisdictio sunt diuersa.s̃.Iurisdictio. uersic. cxviij. Sed appellatione potestatis uenit iurisdictio, & imperium. Alex.in d.l.eum,qui.

Potestas ordinaria est fauorabilis ea tantùm,quę est perpetua, uel patriarchalis,non alia.Car.in cle.fi.ult.q.de off.ord.

Potestati alienæ subiectis delinquẽtibus iussu domini quomodo subueniatur.in Spec.de adult.uer.item cõstitutio. ut possint suffragium episcopi,uel officium iudicis implorare.

Potestas nomen pluribus modis accipitur.in Spec.de feu.§.ij. uer.decimoquartò quæritur.

Potestas,id est,potentia,& econtrà.Bal.in c.j. de consti. & s̃.in uer.Potentia.in uer.iiij.

Potestates terrarum non debent esse lenes subditis,& officialibus suis. l.obseruandum.& ibi Bart.ff.de off.præsi.

Potestas præsumitur remotus culpa officialiũ. l. diem functo. cum gl.de off.asses.secundum Alexan.ubi s̃.& in l.ij.in prin. quod quisq; iur.

Potestas terrarum dici nõ potest, nisi habeat merum imperiũ. Paul.de Castr.& Alex.in l.eum,qui.ff.de iuris.om.iud.

Potestatum appellatione ueniunt magistratus maiores,habentes merum imperium.Alex.post gl.in l.j.ff.si quis ius di.non ob.& in l.eum,qui.de iur.om.iud.

Potestas non potest eligi à castris contra statutum factum incontrarium à præside prouinciæ.s̃.uerbo,Electio à quibus. uer.xxxiiij.

Potestas dicitur minor episcopo.gl.& Alex.in l.ex ea.de postu. Bal.in auth.habita.xvj.col.ne fil.pro pat.

Potestas non debet habere quartam partem pœnę,si statutum ei tribuens quartam partem corrigitur,& ipse non contradicat.Abb.sing.in c.nouit.ix.col.de iud.

Potestas conducere debet assessorem,& alios officiales sumptibus ipsius de consuetudine,non de iure. Alex. in l. stipulationes commodissimum.de uerborum obligationib9. post Ang.in l.si non sortem.§.libertus.de condict.indeb. & Lud. in l.recusare.§.fina.ad Trebellianum.Bar.in l.pen.C.de iure fisci.lib.x.

Potestas dicitur habere maius imperium, quàm assessor eius habẽs iurisdictionem à statuto,in tantum quod potest eum prohibere,ne iudicet.Bart.in l.iudicium soluitur. ff. de iud. uer.uel pone.

10 Potestas dicitur ad instar præsidis. Barto. in l.illicitas.§.qui uniuersas.in fi.ff.de off.præsi.& ideo

Potestas potest sibi tribunal eligere, dummodo congruum & honestũ.Raph.& Pet.de Sun.in l.si ut proponis.la ij.C.quomodo & quando iudex.& quod per Bal.in tit.de pace Constan.§.nos Romanorum.iiij.col.

Potestas potest & debet ex necessitate conuocare consilium, & proponere quid sit agendum.l.ij.& ibi Bartol.in secundo notab.C.de decur.lib.x.Bald.in addi. Sp.de requisiti.consi. uer.in consil.

Potestas,id est,iudex,uel prætor habens potestatẽ.l.si fideiussor.in prin.ff.de pign.qui textus utitur hoc uerbo, Potestas.

Potestas est caput collegij laicorum, & episcopus clericorum, si non habet aliud caput.Bar.in l.nulli.quod cuius.uni.in secundo notab.

Potestas terrarum debet confirmari ab Imperatore:ut in tit.de pace Constan.Alex.de Imol.in l.j.ad fi.de iurisd.om.iud.dicit rectorem esse à populo eligendum,& per superiorem cõfirmandum.

Potestates terrarum de consuetudine generali habent merum imperium,& possunt exbannire,sed non de iure.Bald.in tit. hîc.fi.lex.Conradi.c.j.in prin.in ult.col.uer.& no.& de pace Const.§.nos uerò.Bart.Cæpol.in l.eum,qui uectigal.viij.q. de uer.sig.Bart.in l.præsides.C.de episcopali aud.& Bald.in addi.Spec.de iuris.om.iud.uer.Potestates. & Alex.in l.imperium.de iur.om.iud.

Potestas inuitus non potest in officio refirmari.Bald.in l.inuitos.C.de locat.

Potestas in cuius manibus debet iurare officium.gl. & Ang.in auth.ut iud.sine quo.sustr.§.iusiurandum.col.ij.

Potestas incipit habere iurisdictionem iurato officio, & non antẽ.Ang.in d.§.iusiurandum.in uer.& nota.& s̃.in uer.Potestas cognoscit.in uer.xvij.

† Potestas quidam electus fuit tertio uel quarto loco cuiusdã ciuitatis, si unus ex præcedentibus acceptauit officium, & casu impeditus non potuit illud exercere, sequens erit propter exclu-

pter exclusum. Fran. Aret. in l. quidam testamēto. in j. col. in primo notab. de uulg. & pupil.]

20 Potestas electus pro sex mensibus, si primo mense fuit impeditus, an sibi restituat alius mensis in fine temporis. doct. & Bar. in l. & ideo. quā legit cum l. si ita stipulatus essem. in uer. ad declarationem huius. & ibi Ang. & Imol. de uer. obl. & Alex. ꝙ nō. & per do. Ant. in c. fi. de iud. & Bal. in l. liberti. v. col. in uer. dubitatur. de oper. li. ubi dicit, ꝙ si cessauit per paucos dies, admittitur. Bart. in l. si prius. x. q. in fin. de oper. no. nuncia. But. in c. fi. de iud. & in c. j. de eo, qui mit. in pos.

Potestas si non seruiat, quia stet per communitatem. potest petere salarium, & interesse, nec tenetur seruire alio tempore. Bar. in l. si mihi usus fructus. uersi. ultimò nota. ff. de usufruc. lega. Bal. in addi. Spec. de loca. uersi. qui locauit. & ibi Spec. uersi. & scias. & s̄. uer. Operarius. uer. xxxiiij. & per Bal. in d. l. liberti. in v. col. Idem si moriatur. Bar. & doct. & Alex. in l. diem functo. de off. asses. & j̄. uer. Salarium. uersi. xxxiiij.

Potestas si fecit sumptus in præparando se ad officium, si prohibeatur intrare ad officium, potest petere interesse. Bart. in l. si pecuniam. in fine principij. ff. de condic. ob causam. & in l. j. §. diuus. el ij. in vij. col. in uersic. sed iuxta hoc quæro. ff. de uari. & extraordi. cogni. & s̄. uer. proxi.

Potestates non possunt ante ingressum officium creare uicarium sine causa, sed cum causa sic. Item & post officium susceptum possunt ex causa, puta infirmitatis non longæ. Bart. in l. obseruare. de off. procon. & lega. in uer. oppo. ad hanc solu. De quo plenius per Alex. in rub. ff. de officio eius. ubi etiam uide, an ualeat sententia lata per talem uicarium.

Potestas cassus, & reassumptus ad officium, intelligitur cum ijsdem pactis. Bald. in l. si constante. C. de do. ante nupt. uer. nota ex hoc.

Potestas debet esse speculum successori. in Spec. de aduoca. §. consequenter. ad finem.

Potestas potest esse illiteratus, sed debet tenere assessorem. no. in l. certi iuris. & ibi Bal. C. de iud. & in l. fi. per gl. Bar. uer. secundò quærit gl. & doct. C. de sent. ex peri. re. Bar. in l. expertes. C. de decu. lib. x. Adde Bald. in l. j. §. aduocatos. de uar. & extraordi. cogni. & si non retinet, est in culpa lata, & malè iudicans tenet edicto, quod quisq; iuris. Paul. de Castr. & Ale. in d. l. ij. ff. quod quisque iuris. Ang. in auth. de iud. in fi. prin. col. vj. & si sit dispensatus, ne teneat. j̄. eo. uer. xxviij.

Potestas an pendente exceptione contra electionem administret. s̄. Electus. uersi. viij. quòd non. uer. xxix. & seq.

Potestas dispensatus ne retineat doctorem assessorem, potest petere salarium pro doctore. & si retineat eum, non cogitur ille ostendere priuilegia doctoratus, quòd aliàs ostendere teneretur. Bal. & Ang. in l. administrantes. de excu. tut.

Potestas an posit esse minor. s̄. uer. Minor tutor. ī uer. iij. ꝙ sic.

Potestas electus cum certo salario nō tenetur de salario soluere decimas, uel capita solidorū. Paul. de Castr. consil. cccxx. quod incipit, Visis & consideratis.

Potestas per baculum inuestitur. Bald. in c. j. in iij. col. in addi. uer. sic uidemus, quid sit inuest.

Potestates terrarum dicuntur de magistratibus. not. in l. iij. C. de sent. ex peri. re. cum l. fi. C. de præscr. lon. tem. & Alex. in l. diem functo. de off. asses.

Potestas habens filium rixosum, uel familiam scandalosam, potest remoueri, nisi prouideat. Alex. in l. illicitas. §. ueritas. de off. præsi. Cy. in l. si prius. de noxalibus.

Potestas terrarum secularis capiens episcopum est excommunicatus. cle. secunda, de pœnis. Quod uerum, secundum gl. ibi. & Card. in illis, etiamsi capiat uolentem.

Potestates terrarum non possunt capi pro repressalijs. Bar. in l. ij. §. legatis. de iud. nec pro gestis ante officiū conueniri possunt tempore syndicatus. Bar. ibidem: loquitur tamen in legatis. & j̄. in uer. Potestas conuenitur. in uer. v.

Potestas, qui nō stetit per totum tempus, an debeat habere immunitatem. Bar. in l. sed milites. §. quandoq;. ff. de excu. tut. in lecturis. Nicol. de Neap. quòd non.

Potestatis appellatione an ueniat electus. Bart. quòd sic. in l. j. in prin. in j. col. in uer. & ideo puto. ff. de pœnis. facit l. fin. & ibi Bal. C. si ex noxa. causa aga. Sed Bal. contra in l. si nondū. in uersi. & not. C. de furtis. quod non dicitur occidisse episcopum, qui occidit electum.

Potestates dicuntur habere iurisdictionem ordinariam, & possunt causas delegare, & uicarios substituere. Bal. in addi. Sp. de iurisdict. om. iud. uer. Potestates. & ibi Spec. §. ij. de off. or. Addo in hoc ultimo Bar. in l. obseruare. in uersi. item not. ex l. seq. ff. de off. procon. & leg.

Potestas si non sit in loco, priores sunt adeundi. l. ubi absunt. de tu. & cur. da. ab his. & j̄. uer. Priores populi. uer. xvij.

Potestas & episcopus habent iurisdictionem contra conuenticulas illicitas. c. conuenticulas. & ibi Bal. de pace iur. fir. in ij. col. uer. & ex. no. in usi. feu. Item inuestitur per baculum. Bal. in c. j. quid sit inue. in iij. col. & s̄. eo. uer. xxxj.

Potestas terrarum non tenetur obedire prioribus, uolentibus ipsum impedire, uel cogere ad aliquid. Bar. in l. si tutor. ff. de autho. tut. in uer. ult. no.

Potestatis authoritas quæ sit, uide j̄. eod. & s̄. per totum.

Potestas non potest remittere pœnas. Bald. in l. præses. C. de transact. & s̄. uer. Pœna remittitur. uer. xij.

Potestas non potest remittere debita communitatis debitoribus. Bar. in d. l. præses. uer. quæro, utrum potestas. ubi dicit uerum sine concilio.

Potestas iurans seruare statuta, nō potest ea transgredi: sed debet præcisè seruare. Bal. in auth. hodie. C. de iud. nisi ex causa legitima. Bal. & Lud. Pon. in rub. C. qui admitti. in j. col. & Bal. in authent. sed nouo. C. de seruis fugiti. in ij. col. in prin. uersi. adde, quòd furta. Innoc. in c. j. de consti. Sed idem Bal. in d. c. j. dicit uerum in maioribus magistratibus, non in potestatibus terrarum: quia etiam ex causa non possunt leges transgredi, secundum do. Alex. de Imol. in consil. Obijcitur carcerato, &c. in fi. & tenet Bal. in d. auth. & tenet Alex. in l. quid ergo. §. pœna grauior. de infamib. sed Alex. tenet prin. in l. si hominem. ff. mandati.

Potestas simpliciter potest delegare causam intra certum terminum expediendam, non tamen expressè terminandam post finitum eius officium. Paul. de Castr. in l. eum, qui. ff. de iurisd. om. iud.

Potestas si cum concilio populi condit statutum iniquum, tenetur ipse edicto, quod quisq; iuris. gl. & Bar. in d. l. j. in prin. in ij. col. uer. no. ex hac. gl. ubi Bar. dicit uerum, si id fecit uoluntariè, non si ex necessitate statuti. Item,

Potestas non potest cōcedere debitori moratoriam, uel saluū conductum, ne molestetur intra certum tempus à creditoribus. Paul. de Castr. in d. l. j. in prin. quod quisq;. iur.

Potestatis delegatus an prohibeatur per gubernatorē prouinciæ. Bar. in l. iudicium soluitur. de iud. uer. sed quid diceres. ubi non clarè firmat.

Potestas an eligat sibi tribunal. s̄. uer. Potestates terrarum. uer. xj. quòd sic.

10 Potestas non pōt percipere pecunias fisci solui alteri, quàm officiali fisci. Bar. in l. illud. C. de cano. præsta. lib. x.

Potestates terrarum possunt bannire, sicut rex. gl. in c. j. hîc fin. lex Conra. & Alex. in l. j. ff. de requi. reis.

Potestas nō potest facere banna sine licentia priorum populi. Bal. in l. nulli. in j. q. C. de sent. nisi ex causa æquitatis, uel publicæ utilitatis. Bal. & Lud. Pon. in rub. in j. col. C. qui admitti. nec sine gubernatore loci, ꝙ capiens bannitum lucretur. Bar. in l. j. in prin. in ij. col. uer. itē inducit. ff. de iust. & iur. & j̄. eo. uer. xvij. & seq. & per Alex. con. ciiij. iiij. parte.

Potestas iurans seruare statuta non tenetur, seruare illicita. c. j. & ibi gl. in uer. declaramus. ad fi. & doct. de iureiur. li. vj. Bar. in l. si quis sub conditione. in fi. ff. de condi. insti.

† Potestas, stante statuto, quòd in criminalibus liberè inquirere posit, famā tamen non præcedente, uel plus quàm sit fama, uel iudicia inquirere non poterit. do. Ias. May. in l. j. C. de sacrosan. eccles. nu. 10. Et an poterit aliquem ponere ad torturam. ibidem. xj.]

Potestas non potest seruire per substitutum, uel uicarium, nisi causa necessitatis. Ang. in auth. de administr. in fi. col. vij. bene facit quod not. Bal. in c. qui clericum. si de feu. fue. cōtrouer. per Sp. de sala. §. fi. uer. quid si docto. Alex. in l. nemo. de duob. re. Addo Bal. in l. unica. §. ne autem. in ij. col. uer. item quòd quis. C. de cadu. tol.

Potestas an posit creare uicarium. s̄. uerb. Potestas terrarum. uer. xxxiij.

Potestates nō possunt facere statuta pœnalia in delictis, in quibus non reperitur pœna determinata. Bar. in l. omnes populi. v. q. principali. de iust. & iur. not. in c. cùm dilectus. de consue. & ibi Ioan. de Lig.

Potestates non possunt condere statuta, sed banna sic, etiam de quo non sit statutum. Bal. in rubr. in j. col. uer. aliquando adiuuat. C. qui admitti. Primum uerum, nisi cum cōsilio populi. Bar. post glo. in l. j. quod quisq; iur. in ij. col. uer. quæro,
† pone. Alex. in consil. ciiij. iiij. parte. † Et per Fran. Aret. in d. rubr. C. qui admit.]

Potestas non potest facere statutum, quòd capiens bannitum rebanniatur. s̄. uerb. Bannitus liberat. uer. vj. & omnino per Alex. in l. j. in prin. ff. quod quisq; iur. ubi ponit, an posit constituere præmium. & in l. j. de iusti. & iure.

Potestas non potest reformare, uel statuere, etiamsi habet authoritatem, & bailiam addendi, & minuendi. gl. in uer. constituitur. & in uer. adde & in uer. reformare. & Ang. de Periglis in l. uectigalia. in prin. ff. de publica.

Potestas potest dissoluere collegium disciplinatorum, habens statuta, intra quę non sit aliquod statutum concernens religionem. Bart. in l. sub prætextu. de uar. & extraor. cri. & Bal. in c. j. §. conuenticulas. in ij. col. uer. ex. not. de pace iur. fir. & Lud. in sing. uer. habeo nunc pulchrum.

Potestas an posit delegare. s̄. eo. uer. v. quòd sic.

Potestas potest administratorem, uel actorem, seu syndicum constituere ad bona ciuitatis obuenientia, licet etiam priores id posint. Bar. in l. cum alicui. ff. de neg. gest. ad finem.

Potestas potest cōstituere salarium de publico manigoltis, seu iustitiarijs, & capientib. bannitos. & Bar. in l. fi. §. fi. ff. de pig. acti. Addo Bar. in l. iubemus nullam. in uer. facit hæc lex. C. de sacrosan. eccles.

Potestas, cui competit ius confirmandi electos per priores, an posit committere uices suas, & tale ius ipsis prioribus. Bal. in addi. Spe. de appel. uer. ad priores, siue antiquos pertinet. ubi arguit ad partes, tandem distinguit.

Potestates terrarum dicuntur de infimis iudicibus, & de eis in Spec. de iur. om. iud. uer. infimi.

Potestas debet interuenire in condendo statuta, quę fiant à populo. gl. & Alex. in l. j. in prin. ff. quod quisq; iuris. & Bar. in l. j. ff. de legi. & Bartol. in l. omnes populi. ij. q. principali. & ibi Bal. ij. col. de iusti. & iure.

Potestas potest facere aliquem capi, & carcerari in omni loco subdito, donec mittat familiam pro carcerato. s̄. uer. Carceratus. uer. xliiij.

Potestatibus terrarum si quis non obediat, an hodie habeat locum titulus, si quis ius di. non obtem. Sp. in tit. de sententia. §. species. uersi. sed nunquid titulus. quòd sic.

Potestates an habeāt authoritatem mulctandi. in Spec. de sententia. §. ij. uer. sed nunquid titulus, quòd sic, dum modò sit modica. & ibidem uide quando dicatur modica, & quando maxima.

† Potestas qui ex forma statuti liberum arbitriū habet, quod facere posit, uide do. Ias. May. remisiuè tamen in lege j. C. de sacrosan. eccles. nu. 12.]

Potestas tenetur defendere uniuersitatem. &

Potestas potest petere restitutionē in integrū ꝓ uniuersitatē.

Potestas fungitur uice tutoris, uel procuratoris. in Spe. de res. in integ. §. ij. uer. sed nunquid prælatus. & seq. in ij. parte.

Potestas cognoscit, & iudicat de delictis suæ familiæ, circa officium commisis, non de alijs, nec de iniuria alteri illata per familiam suam. Bar. in l. senatus. in ult. q. ff. de off. præsi. & ibi gl. & doc. Idem tenet Ioan. de Imol. in l. quoties. §. sed si. de hæred. instit. per Bar. in l. si quis fortè. §. j. de pœnis. uer. quæro, quid si aliquis delinqueret. & omnino per Alex. in l. qui iurisdictioni. de iurisdi. omnium iud. & in l. si quis. §. si quos. ff. de pœnis.

Potestas potest iudicare de causa inter suos familiares, non autem inter familiarem & extraneum. Bart. in d. l. senatus. ad finem.

Potestas non cognoscit de iniuria illata sibi uel suæ familiæ. gl. & Bar. in d. l. senatus. ad fi. Cy. & Bald. in l. j. C. ne quis in sua causa. uer. quærunt hîc doct. ubi distinguit. Aut delictum est notorium, aut non. Primo casu potest punire: secundo casu subdistinguit, ut ibidem per eum. Bal. in l. obseruare. §. proficisci. j. col. de off. procon. & legati. & Flor. in §. si fornicarius. in l. si seruus. ff. ad legem Aquil. & s̄. uer. Iudex. quis. uer. vij. & seq. cum quinq; præcedentibus. Bart. in l. lex Cornelia. in prin. in uer. ultimò facit. ff. de iniur. & in l. si quis fortè. §. j. de pœnis. uer. quæro quid si aliquis. ubi dicit uerum, nisi crimē sit notorium. & Alex. in l. magistratibus. in fi. de iurisdict. omnium iud.

Potestas an cognoscat de iniuria illata clerico, qui forum declinauit, stante statuto, quòd clericus declinās forum laici posit impunè offendi. Bal. in auth. statuimus. C. de episc. & cle. in ij. col. uer. deinde ulterius quæro. ubi distinguit.

Potestas an posit iudicare de causa post terminum instantiæ. Ray. in l. scire. §. quoties. de excu. tu. Bal. in l. properandum. in prin. in pen. & ult. col. uers. quid ergo. C. de iud. & in auth. clericus. ult. col. C. de episc. & cler. uersic. sed iuxta hoc quæritur. distinguit. & l. ab eo. in ij. col. in uersic. sed quid si propter intricationes. C. quomodo, & quando iu. & in §. proficisci. iij. q. de offic. procon. & lega. facit l. j. in fin. C. ut omnes tam ciui. j̄. Sententia quando. uer. iij. & s̄. uer. Instantia. uer. lxj. & uer. antepen.

Potestas non potest cognoscere de homicidio, quando tempore præcessoris sui fuerit quis uulneratus, sed tempore suo uulneratus decesit, stante statuto, quòd de delicto tempore sui officij perpetrato, Potestas cognoscat: quia non dicitur perpetratum tempore suo, ex quo fuit cœptum tempore præcessoris. Dyn. in l. iurisperitos. §. j. de excu. tu. Sed ibi Bar. cōtrà tenet in uer. item præstat. arg. cum Dy. tenet Bal. in l. facturus. de orig. iur.

Potestas substitutus capitanei in certis casibus cognoscit de eis, & debet expedire intra terminum capitaneo præfixum, non intra terminum præfixum Potestati ex forma statuti. Bal. in l. certum. viij. col. C. unde cogna. uer. item dubitatur. & adde j̄. Subrogatus. uer. x. Alexan. cōtra in l. j. §. j. in fi. ff. si quis testa. li. ubi malè refert Bal.

Potestas habens generalem iurisdictionem, potest cognoscere etiam de damnis datis, in quibus sit specialis iudex. Paul. de Castr. in l. testamenta. C. de test. & Alex. de Imol. in addi. ad Bal. in l. j. in fi. C. de cad. tol. & s̄. Iurisdictio. uer. clxxxviij. & Bar. in l. ij. C. de off. præfe. urb. quam legit pro prima.

Potestas, cuius statutum permittit cognoscere de delictis intra annum commisis, uidetur prohibitus de cōmisis ante annum cognoscere. Flor. in l. iiij. ff. de seruitu. Item,

Potestas an cognoscat de furto facto per uxorē uiro. s̄. uerb. Furtum. uer. xxvj. quòd non, si sit leue.

Potestas, quia non potest esse iudex pro familia sua, si potest facere fieri proclama, quòd creditores suæ familiæ compareant coram ipso intra decem dies, aliàs non audientur, secundum Ang. sing. in l. pars literarum. ff. de iud.

Potestatis nomine debet assesor proferre sentētiam. s̄. Sententia qualiter. uer. xxvij.

Potestas deputans assessorem potest eo infirmato causam alteri delegare, nōn si statutum dat assessori iurisdictionem. Bal. in l. j. ff. de off. procon.

Potestas ultima die officij non potest iudicare. l. pridie. de fer. nisi de consensu partium. Paul. de Castr. ibi: & no. in l. j. ff. de iud. Innoc. in c. prudentiam. de off. deleg.

Potestates ciuitatum uicinarum ambo cognoscere possunt de delicto commisso in finibus territoriū. Bar. post Dy. & doct. in l. iurisperitos. §. j. uer. item facit arg. ff. de excu. tut. & doct. in l. iij. §. quia Plautianū. uer. quid si hoc ipsum. de lib. agno. Tancre. in tit. de iurisdict. in v. q. & Bald. in l. pen. v. col. uersi. fuit quæstio inter duas communitates. C. de condi. inser. quòd sic: nec sufficit præuentio, uide in l. ij. C. ubi de cri. agi oportet.

Potestas cognoscit etiam de delictis commisis intra districtū. Bal. in l. j. C. ubi de poss. aga. uer. ultimò ex hac lege.

Potestas non cognoscit de causis, nisi post iuratum officium. Angel. in §. iusiurandum. in auth. ut iu. sine quo. suffra. & s̄. in uer. Potestates terrarum. in uer. xix.

Potestas obligatus ex forma statuti expedire causam intra terminum, si potest expedire de iure, expediat, aliàs expediat de facto, ut quando utraq; pars est absens. Bal. in l. ij. vij. col. C. de his, quæ pœn. nom. uer. & prædicta faciūt ad quæstionem.

Poteſtas per ſtatutum prohibitus procedere de maleficijs cõmiſsis antè per ſex menſes, an cognoſcat de his, quę habent cauſam permanentem, ut quia ante ſex menſes ſunt cõmiſſa, & de pręſenti durant. Bar. in l. eum, qui. §. in popularibus. de iureiur. in ij. col. uer. & prædicta quæ dicuntur. ubi diſtinguit.

20 Poteſtas prohibitus exequi per ſtatutum, ultimo menſe officij poteſt pronunciare exequẽdum. Bal. & Alex. in l. j. poſt gl. de iur. om. iud. ubi uide omnino: quia eſt aliud pronunciare liberandum, aliud liberum facere, aliud eſt reſtituere, & aliud pronunciare reſtituendum: ut ibidem.

Poteſtas prohibitus abſoluere, ultimo menſe regiminis poteſt pronunciare eſſe abſoluendum. Bar. in l. ſolent. in fine principij. ff. de off. procon. & leg. Bald. in l. j. uer. & hæc ſunt. C. ſi aduer. libert. & Alex. & Lud. & Io. de Imol. in l. j. §. ſi quis ita. de uerb. obl. no. in l. fundus, qui Lucij Titij. ff. de reſcin. uen. Addo Ioan. And. in c. tranſmiſſa. de elect. & Bal. in l. ſi quis filio. §. eius. ff. de iniuſt. teſta. Ang. in auth. de exhi. re. §. fi. Ioan. And. in c. tranſmiſſa. de elect. Alex. in l. j. ff. de iur. om. iud. & ǰ. Pronuncia. uer. xxij.

Poteſtas debet expedire cauſam penultima die termini, ſi ultima eſt feriata. s̄. uer. Inſtantia. uer. lxviij.

Poteſtas agit pro collegio non habente caput. glo. j. & Bar. in l. nulli. ff. quod cuiuſq; uni. nomine. circa prin. uer. uel dic, ut dicit gl.

Poteſtas, durante officio, nõ poteſt agere, uel conueniri. l. pars literarũ. ff. de iud. Sed poteſt alteri actionem cedere, qui poteſt agere, ſecundum Ang. ibidem.

Poteſtas non poteſt durante officio petere executionẽ inſtrumenti guarentigiati contra ſubditum. Sed poteſt cedere actionem alteri, cum hoc, quòd non teneatur de euictione, & ceſsionario tunc non obſtat exceptio. Ang. in d. l. pars literarum. per l. ſed ſi reſtituatur. de iud.

Poteſtas conuenitur, ut s̄. eo. uer. Officialis ſyndicatur. per totum. & uerb. Officialis conuenitur. per totum. & uer. Iudex punitur. per totum. maximè in uer. v. uer. lxij. & uer. lxxiij. & uer. cvij. & uer. cxj. cum ſimilibus.

Poteſtas conueniri non poteſt durante officio. l. pars literarũ. & ibi doct. ff. de iud. & s̄. Poteſtas agit. uerſic. ij. Addo, quòd iſtud procedit, niſi reperiret̃ in furto, & barataria: quia tunc etiam durante officio poterit conueniri. text. eſt, & ibi Ang. ad hoc no. in §. ſi quis autem. in auth. ut iud. ſine quo. ſuffra.

Poteſtas non tenetur dare ſalarium aſſeſſori per ipſum remoto ab off. gloſſ. & Bart. in l. diem functo. in fi. ff. de off. aſſeſſo. niſi pro rata, qua ſeruiuit. Bald. in l. ſed & reprobari. in prin. ff. de excu. tut.

Poteſtas quando teneatur officialibus ad ſalarium. s̄. uer. Officialis ſalarium. per diſcurſum.

Poteſtates terrarum nõ poſſunt capi pro repreſſalijs. Bart. in l. ij. §. legatis. ff. de iud. nec pro geſtis ante officium tenetur in ſyndicatu. Bart. ibidem. & uide s̄. in uer. Poteſtates terrarũ. uer. xxxv.

Poteſtas non tenetur pro officialibus iam defunctis, ſed pro uiuis ſic. s̄. Iudex punitur. & uerb. Officialis ſyndicatur. uer. xxxv. & uer. xlvij.

Poteſtas ſyndicatur, ut ǰ. eo. & s̄. uer. Iudex punitur. per diſcurſum, maximè in uer. xviij. uer. xxxviij. & uer. xxix. & uer. lxxij. cum ſimil. & uer. Officialis ſyndicatur. per totum. & ſupple hîc.

Poteſtas tenetur, ſi facit quod iudex ſuus ferat malam ſententiam. Bart. & Alex. in l. j. ff. de ſicar. Adde Bart. in l. j. ff. de ui. pu. & Innoc. in c. paſtoralis. de officio deleg.

Poteſtas in ſyndicatu probat ſe retinuiſſe totam familiam, ſi teſtes dicunt, quòd tales continuè ſteterunt in palatio ad ſeruitia, uel ad ſumptus Poteſtatis, licet quandoque iuerint extra ciuitatem ad comitatum cauſa exercendi officium. Bart. in l. ſi quis ita. de condi. indebi. in uer. iuxta illud uide.

Poteſtas timens, ne condemnetur in ſyndicatu, ſit cautus, ut priuſquam cõdemnetur, ſoluat pœnam, uel id, in quo uenit condemnandus, ut ſic uitet obſtaculum ſtatuti loquentis, de Poteſtate cõdemnato in ſyndicatu. Bar. & doct. in l. cùm res. ff. de iureiur.

Poteſtas tenetur de imperitia aſſeſſoris electi ab ipſo, non à populo. Item nec ſi aſſeſſor habebat priuilegium approbationis à collegio doctorum, nec ſi erat exercitatus. Alex. ſing. in l. ij. in prin. quod quiſq; iur.

Poteſtas tenetur in ſyndicatu, ſi mandato ſuo nuncius communis damnificauit alium. Bar. in l. liber homo. ff. ad legem Aquil. Item,

Poteſtas condemnans aliquem totaliter iniuſtè, punitur pœna ſtatuti de cõdemnante in plus debito. Bart. in l. ſi ſeruus. la ij. §. ſi ita ſcriptum. uer. illud facit ad q. ff. de leg. j. Vnde ſtatutum de plus petente, habet locum etiam in eo, qui totaliter in debitum petit. & per Bald. in l. obſeruare. §. proficiſci. xj. col. de off. procon. & legati.

Poteſtas tenetur pro furto, & barataria ſuorum officialiũ, quos miſit in comitatum. s̄. Officiales Poteſtatis. uer. vj.

Poteſtas tenetur pro famulis ſuis, & liberat̃ præſentando eos. l. ſi poſt. per Bar. C. de aſſeſſo. & ǰ. eo. uer. xij.

10 Poteſtas iuriſperitus non excuſatur ex imperitia aſſeſſoris. Alex. in l. ij. in fine. quod quiſq; iur.

Poteſtas conducens aſſeſſorem imperitum, eſt in culpa, & tenetur. no. in l. j. §. fi. & ibi Ang. de Perigl. ff. de publi. Sed Bal. in rub. de pœ. iud. qui ma. iud. in §. quæro, nunquid teneatur Poteſtas. dicit eum teneri de dolo, & culpa, nõ de imperitia collateralis, & poteſt eum expellere. Bar. in l. ſed & reprobari. in prin. de excuſ. tut.

Poteſtas non tenetur pro familia ſua de geſtis extra officium, niſi ad exhibẽdum eam, ſi poteſt, niſi mandauerit, uel ratum habuerit. Bald. in rubr. C. de pœna iud. qui ma. iud. in uerſic. quęro, quid in factis. & d. §. proficiſci. in prin. de off. procon. & leg. Bart. in l. debet. in prin. ff. nau. cau. ſta. & in l. j. §. familiæ. & in §. fi. ff. de publica. Addo Bart. in l. ſi poſt. C. de aſſeſſ. & s̄. eo. uer. ix. Item niſi ex pacto ſe obligauerit. Bal. in d. rub. ad finem uerſic. nota quem. Sed in dubio tenetur de geſtis circa officium. Bar. in d. l. debet.

† Et per Fel. in c. ſi quãdo. de off. & po. iu. deleg. circa fi. primæ col. & in c. precij. in ij. col. circa medium. de homic.]

Idem in epiſcopo, qui tenet̃ de delicto uicarij, uel officialis ſui. Rot. in deciſ. cclxxxij. ſi uicarius. in nouis. ubi dicitur uerum, niſi poſtquam ſciuit, purgauerit illud. & uide per Bald. in l. nulli. C. quorũ appel. non reci. & in l. ij. C. ubi de cri. agi. opor. Addo Bal. in d. rub. in uer. quæro, nunquid epiſcopus. qui tenet, quòd non tenetur de imperitia uicarij.

Poteſtas condemnatus in ſyndicatu non perdit ſalarium, ſed condemnationem ſoluit. Bal. in l. j. in fi. C. de ſuffra.

Poteſtates terrarum ſequentes reformationes partiales tenentur ad pœnas. in cap. cùm æterni. de re iudic. in vj. ſecundum Bald. in l. fin. C. de pœna iudic. qui malè iud. in uer. item nota alias pœnas.

Poteſtas nõ ſyndicandus ex forma ſtatuti tenetur reddere reliqua. Bar. in l. dominus. §. ſeruo. ff. de pe. leg.

Poteſtas an teneatur pro famulo ſuo, contra quem teſtes deponunt, non ſpecificato nomine. Bald. in addi. Spec. de accuſatore. uer. ſed quid ſi ſtatutum. el ij. Item an pro famulo contumace, & an pro familia per ipſum non electa. Sed per communitatem: & an pro famulo mortuo, uel exbannito. eo. tit. uer. ſed nunquid Poteſtas. & ſeq. q; non. & s̄. Officialis ſyndicatur. uer. xlvij. † Et per Fel. in d. c. Petrus. in prin. ult. col. & per Pari. de Pu. in tract. ſyndi. in uerſic. an ex eo.]

Potorium dicitur uas, quo aqua retinetur ad potandũ, non uas, quo datur aqua ad manus abluendas. Bar. in l. in argento. §. fi. de auro & argento lega.

Potus debetur cum cibo. s̄. Cibaria. uer. ult.

Pragmaticum reſcriptum, principis dicit̃. gl. in c. peuenit. cj. diſ.

† Adde, quòd pragmatica ſanctio dicitur, quę fit cum conſilio procerum. C. de palatinis. l. non aliter. lib. xij. Vide gl. fi. in c. j. de rerum permu. ubi ponitur pro quadã annotatione, ſeu ſignificatione, quam facit princeps ſuper permutatione. & uide tex. in prima cõſtitutione Cod. in prin. in uer. Pragmatica ſanctio. & glo. in auth. qua in prouincia. C. ubi de crimi. agi oportet. gl. in c. fi. Cy. Di. & Barbat. in c. j. in v. col. de con ſtit. & latè per Coſ. Guimier in prag.

Pragmatica ſanctio dicitur cauſa in conſiſtorio principis uentilata, & cõſtitutio principis ſuper ea facta cauſa cognita. d. gl. in d. c. peruenit. cj. diſt.

Pratum dicitur, quod per decem annos proximos sectū est. l. forma. uer. pratum. ff. de censi. Quod no. pro statuto loquēte de pratis. Nec dicitur locus sterilis, nec propriè incultus. Card. in cle. j. vj. q. de decimis. ubi etiam dicit, quod reductum ad cultum non dicitur nouale.

Præ, quomodo ponatur. gloss. in rubri. ff. de dote prælegata.

V. Imolam in clem. si cuncta a n°. 3. de præben.

Præbenda, & canonia, quid differant. gl. in uer. si in canonicos. & in uer. ad prębendas. in c. cùm M. Ferrariensis. de constitu. Card. in cle. ij. de iud. & plenius in cle. fi. xv. q. de præb.

Canonia enim est ius proueniens ex electione, & receptione in fratrem: sed præbenda est, quæ prouenit ex institutione, & officio: quia cùm facit officium, debet percipere beneficium. Vide ibidē Innoc. in j. col. uer. canonia est quoddā ius.

Præbenda propriè dicitur, quando bona ecclesiæ sunt diuisa: aliàs dicitur portio. Card. in cle. ij. §. j. j. no. de æta. & quali.

† Præbendæ appellatione ueniunt omnia beneficia. Fel. in c. postulasti. col. ix. uersic. iij. conclusio, de rescrip.]

Præbendæ sunt quandoq; annexi ordines, & sapit aliquid spirituale, & nō est merè temporale. Card. ubi sup. secundo no. & not. in c. cùm M. de consti. & in clem. ij. j. col. de iud. ubi etiam dicit, quòd

Præbendę causa est priuilegiata, tanquam spiritualis: ut ibidē.

Præbenda monachalis ex monachia assecuta constat in uictu, & uestitu. Card. in clem. ij. iij. q. in fi. de iud.

Præbenda est ius percipiendi fructus in ecclesia, cui præbendatus seruit competens ex officio diuino. Card. in cle. fin. x. q. de præben. Item,

Præbenda oritur ex canonia tanquam filia à matre. Car. ubi s.

Præbenda dicitur à precio, quod quis percipit pro labore. ut ibi. q. xj.

Præbenda est duplex, scilicet spiritualis, & tēporalis. ibi. q. xij.

10 Præbenda potest dari laico, sed non canonia, secundum d. gl. & ibi doct. Innoc. & s. uer. Canonicus. uer. lxxj.

Præbenda debetur cuilibet canonico, non econtrà: ut ibidem.

Præbenda etiam absenti conferri potest. Bald. in l. sancimus. §. sed si quis. C. de Lati. lib. tol. Item,

Præbenda debetur etiam absenti de licentia papæ pro tempore absentiæ. gl. & Bart. in l. hac lege. de proximis sac. scri. lib. xij. in fi.

Præbenda filijfamil. clerici habetur loco peculij castrensis, uel quasi. l. sacrosanctę. & ibi doct. de episc. & cle. Bar. in l. litis. §. pater. de nego. gest. in fi.

Præbenda concessa simul cum canonicatu, si adimatur sola, non ualet ademptio. Ioan. de Imol. in l. si ita. §. regula. de li. & posthum.

Præbenda clerici condemnati non potest auferri pro executione sententiæ. gloss. & Bart. & doct. in l. stipendia. C. de executio rei iud.

Præbenda potest locari. Arch. xij. q. ij. abbatibus. Bald. in c. j. in prin. in ult. col. in uer. ex. quæro. qui feu. da. pos. Bartol. in l. j. uer. item præbenda. C. de peti. bo. subla. lib. x. quòd non, sed fructus eius sic.

Præbenda dicitur litigiosa, si pendente lite de ea unus ex litigatoribus moriatur. Bal. in l. principaliter. la j. C. de li. causa.

Præbenda, quæ non consueuit dari clerico seculari impetrata per clericum secularem, ei non debetur. Bal. in l. fideicōmissa. §. si seruo. de lega. iij. Item,

20 Præbenda inconsueta concedi non potest impetrari, aliàs sic. Bar. in l. ij. C. de peti. bo. subla. lib. x. uersic. uenio ad quartam partem, & impetrata non debetur, quia intelligitur secundum consuetudinem impetrata. Bald. in d. §. si seruo. Item,

Præbendæ primo uacaturę concessio ualet. suprà, Concessio. uer. viij. cum seq. Et an permissio. glos. & doct. in c. relatum. de præben. ubi not. ubi Panor. quòd non, nisi recipiatur in canonicum.

Præbenda uacans potest acceptari per canonicum habentem expectatiuam, etiam post mensem, re tamen integra. Rota in decisi. cccxxxj. habens, &c. in nouis. uide per Card. post gl. in cle. j. §. j. viij. q. de conces. præben.

Præbenda uacans in curia non potest operari. Rota in decisi. ccxcix. sicut canonicatus. in nouis.

Præbendarum operationes posui s. uerb. Consuetudo quando. uer. lxxxix. cum duobus uer. sequentibus. & in uer. Consuetudo inducitur. uersic. vj. & uer. xvj.

Præbenda ecclesiæ cathedralis non potest conferri dispensato per episcopū super illegitimitate. Ro. in deci. cxxxix. uoluerunt domini, &c. in nouis.

Præbenda ecclesię cathedralis potest acceptari per habentem gratiam ab episcopo de beneficio cum cura, uel sine. Rota in deci. cclj. habens gratiam. in nouis.

Præbenda constituitur ex rebus temporalibus, non ex ecclesijs. Vnde si ecclesia concedatur in pręͤbendam, intelligitur, id est, ad proprios usus. Item,

Præbenda potest constitui de redditibus ecclesiæ, non tamen patronatę, nisi patronus consentiat, qui tunc pręsentabit ad præbendas: unam tamen potest episcopus constituere pro clerico sine consensu patroni, secundum Abb. in cap. suggestum. de iure pa. uer. nunquid autem episcopus.

30 Præbendæ collatio comprehendit etiam canoniam, quando solita est conferri canonico, & collata est clerico. Abb. post Compost. in c. cùm M. vij. col. de constit. & s. Collatio beneficij. uer. xxxiij.

Præbendæ etiam uacantis possessio non debet ab alio occupari. Innoc. in c. in pręsentia. de proba. in j. col. in uer. item pręͤbendæ. Bal. in Marg. uer. Possessio. Item,

Præbendæ ubi non sunt distinctæ ex more capituli, nō deuoluitur ad episcopum electio canonicorum. Innoc. in ca. cùm ecclesia Vulterana. in prin. de elect. Bald. in Marg. uer. Præbenda. uer. j.

Præbenda potest habere iura sua, sicut quælibet domus ecclesiastica. &

Præbendæ nomine potest agi, sicut nomine hospitalis. Innoc. in c. ex literis. uer. sed dices. de proba. & Bal. ubi s. uer. ij.

† Præbenda an ueniat appellatione beneficij, uide Fel. in c. postulasti. in vij. col. uer. circa gl. ij. de rescript.]

Præbendas plures in eadem ecclesia quis habere non potest. c. literas. de concel. præben. Oldr. consil. clxxxj. per Innoc. in c. cùm iam dudum. de præb. & gl. in c. dudum. de elect. Imò una uacat ipso iure per impetrationem alterius: ut ibi. & gl. & Bart. in l. eis. uer. ult. no. C. qui mili. pos. lib. xij. dixi in tractatu de Episcopo, ij. lib. Quod uerum, etiamsi dispenset episcopus: qui tamen dispensat pro pluribus disparibus in eadem ecclesia. Abb. in d. c. literas.

Præbenda una duobus concedi non potest, quia est indiuisibilis. c. maioribus. & ibi Innoc. & doct. de præben. & Io. And. in Nouella, & Bald. in c. j. §. præterea ducatus. in iij. col. uer. unde dicunt Canonistę. de prohib. feu. alie. per Fred. Et si cōceditur, debet uni dari. Fortè doc. ubi s. & Io. And. in c. duobus. de rescriptis. in vj. in gl. j. Pet. de Sun. in l. in trib. de iud. Sed Innoc. in c. maioribus. dicit electionem duorum canonicorum ad unam præbendam non ualere, ut sit una, sed ut quilibet dimidiam habeat. per c. eo. tit.

Præbendarum numerus nō rumpitur rupto numero canonicorum. Innoc. in c. pro illorum. in fi. de præben. Bal. in Mar. uer. Statutum. uersic. pe. in fi.

Præbenda quæsita cum pecunia dicitur ex titulo lucratiuo. Bar. in l. j. ff. si quis omis. cau. test. uersic. nota etiam.

Præbenda prior dicitur, quæ prius habet effectū, & confirmationem. Bal. in l. si is, qui tres. in prin. ff. de excu. tuto.

Præbenda proximè sequens debet subrogari loco uacantis. Bal. in d. l. si is, qui tres. in prin.

40 Præbenda non potest constitui, ubi nō sunt fructus. Innoc. in c. maioribus. de præben.

Præbenda nimis magna potest minui, ut addatur minori. Inn. & doct. in d. c. maioribus. in prin. & Abb. Sicu. in ca. cùm M. de consti. vij. col. in gl. industriam.

Præbendæ unius ecclesiæ possunt esse plures, quàm canonici, non pauciores. Innoc. & doct. in d. c. maioribus.

Præbenda uacans non potest concedi ei, qui fuerit priuatus alia præbenda. doct. in c. relatum. præsertim Innoc. ad fi. uer. imò plus uidetur. de præben. quòd sic.

Præbenda uacans per renunciationem non debetur habenti expectatiuam primi uacaturi, quia intelligitur de uacaturo per mortem. Bal. & Imol. in l. si quis sic. solu. matr.

Præbendæ prima concessio facta generaliter præfertur con-

cessioni factę alteri specialiter in certa ecclesia. Bar. in l. si do mino. de legat. j. uer. & per hoc apparet.

Præbenda non datur inuito. Bal. in l. nec emere. C. de iure deli be. in j. notab.

Præbenda si acceptatur per unum de pluribus habentibus expectatiuam, euanescit gratia in altera, nec reuiuiscit per mor tem acceptantis. Bal. in l. si legata. C. de leg.

Præbendæ maioris facta impetratione, potest impetrans petere maiorem, uel mediam. Ro. in deci. ccxxj. si mandetur, &c. in nouis.

50 Præbenda uacans post mortem episcopi, qui de mandato papæ contulit canonicatum, reseruata præbenda, potest acceptari per canonicum. s. uer. Mandatum finitur. uer. lxiij.

Præbenda ecclesię cathedralis non potest cōferri minori quatuordecim annis. Ro. i dec. cccxxvij. supposita, &c. in nouis.

† Præbenda sacerdotalis an possit conferri ei, qui non est in actu presbyter, sed potentia tantùm. Decius consil. cxxix. col. ij. & iij. in fi. cum seq.]

Præbendæ possessio potest acquiri per procuratorē cùm speciali mandato. s. uer. Mandatum speciale. uer. vij.

Præbenda potest esse sine canonia, nō econtrà, ut hîc. Car. contra in cle. fi. iiij. q. de præb. & per Abb. in c. cùm M. de consti. Rota in deci. ccccliiij. quidam. in nouis. Item,

Pręsbenda non uenit in collatione canonicatus, sed secus econ trà. Card. in cle. fi. ij. col. de rescript. & s. uer. Canonicus.

Præbenda an ueniat appellatione beneficij. s. Beneficium. uer. xliiij. quòd sic.

Pręsbenda habens diaconatum, uel subdiaconatum annexum, potest concedi expectanti. Card. in cle. ij. §. j. xj. q. de æta. & qualita.

Pręsbenda sine uacatione non potest conferri per expectatiuā. Secus in canonicatu. Card. in clem. fina. ij. q. de pręb. & in q. xvj. contrà sentit in q. xviij.

† Præbendam an monachus possidere possit, uide Feli. in iij. col. circa prin. de proba.]

Præbendarum, & canonicorū numerus potest restringi ex causa, scilicet quando redditus non sufficiunt ad sustentationē canonicorum. no. in c. cùm M. & ibi Abb. de consti. in prin.

Præbendarum numerus, & qualitas, remanet integer, licet numerus canonicorum augeatur, sed aliæ nouæ præbendæ cō stituuntur ex nouis redditibus. d. c. cùm M. & ibi Abb. j. col.

† Vide Feli. in c. cùm accessissent. in iiij. col. in uer. ad prin. de constitu.]

60 Præbendæ nouæ constitui debent de fructibus superexcrescentibus pro canonicis supernumerarijs. Abb. no. in c. cùm M. de consti. ij. col. & in vj. col.

Præbendæ à principio, id est, tempore constitutionis debent esse pares. no. in c. cùm M. & ibi Abb. j. col. de constitu. ubi etiam dicit, quòd

Præbendæ nouæ non debent esse minores, quàm antiquæ: ut ibi tenet Abb. in fi. j. col.

Præbendæ diuisio fieri potest ex causa. c. uacante. de præben. ergo potest inter duos constitui: ut tenet Abb. in c. cùm M. vj. col. de constitu.

† Præbenda ut possit diuidi, quatuor sunt causę rationabiles, quas enumerat Card. Zab. post Host. in c. uacante. uer. quæro quæ, & quot. de præben.]

Præbendarū numerus nō frangit propter fructuum exuberantiam. per c. fi. de uer. sig. Abb. in c. cùm M. ult. col. de constit.

Præbendæ in ecclesijs regularibus an esse possint. Innoc. in c. dilectus. ij. de præb. & ibi per Abb. & per Io. And. in regula, non est obligatorium. in vj. in Mercur.

† Præbenda uacans in curia non potest optari, nec etiam fructus grossi canonici in curia defuncti, etiamsi dicti fructus redeant ad capitulum. Ita do. de Ro. dec. ccxcvj. in nouis.]

† Præbendæ ecclesiæ cathedralis non nisi existentib. in decimoquarto anno conferunt, secundū ordinationē Greg. XI. de quo per do. de Rota, decisi. cccxxiiij. in nouis.]

† In præbenda præfertur receptus in canonicū per literas papæ ei, qui erat antè receptus per capitulū & prælatū, etiamsi ei esset promissa prima uacatura, quandocunque facultas se offert: nec potest cōtra literas papæ opponi de surreptione per capitulū: ut uoluit Innoc. in c. relatū. de præb. quia daretur materia capitulo illudendi papæ, & eius potestatē usurpandi, contra id quod habetur de ali. mut. iud. cau. fac. c. j. de off. leg. c. quod translationem. Cęteris enim paribus, pręfertur habens authoritatē Apostolicā. de ma. & obe. c. per tuas. c. si à sede. de præb. lib. vj. no. Io. And. in c. relatū. de præben. & ibidē pręsbendā habens per decē annos, si modò spoliatus est, ea de facto, uel de iure, ut fortè quia debebatur alij, si modò inuenitur aliqua uacans, danda est sibi, nō alijs, pro quib. est scriptum. arg. vij. q. j. pastoralis. c. si clericus. de præb. lib. vj. secundum Io. An. in d. c. relatum.]

† Præbenda uacans uel uacatura per mandatum Apostolicū de prouidendo super canonicatu, & præbenda non afficit, quo minus collatio alteri facta teneat, licet secus sit in receptione in canonicum facta authoritate Apostolica. Abb. in c. dilectus. el ij. in j. col. de præb.]

† Non ponens uicarium in ecclesia annexa Præbendę, uel dignitati, priuatur ipse solus in uita sua: nō autem priuatur dignitas, uel præbenda, quia delictum personæ non debet nocere dignitati. Abbas in c. extirpandæ. §. qui uerò. in fin. de præben.]

† Præbendę quædam sunt sacerdotales: quia fortè secundum consuetudinem sacerdotes tantùm ad illas promoueri debent, uel habeāt onus sacerdotale annexum, ut assumpti ad illas teneantur promoueri ad sacerdotium annexum, ut colligitur. ex c. constitutus. de conces. præb. & ibi Abb. in prin. & uide de hac materia in c. j. de instit. & quod legitur & not. in cle. ut hi qui. de æta. & quali. & in c. cui. de non sacerdotali. de præben. lib. vj.]

Præbendæ possessio quomodo probetur, & quomodo apprehendatur. Rota in decisi. cclxxix. petenti. in nouis.

Præbenda si uacat in curia Romana, collatio pertinet ad papā, non ordinarium. c. licet. & c. præsenti. de præb. in vj. & Bart. in l. si quis sub conditione. de testa. tut. in iiij. col. uer. & hoc etiam dicūt Canonistæ. Quod est uerum, scilicet pro prima uice, quia eo mortuo, collatio fit per ordinarium. Bart. ibi in iiij. col. in d. uer.

Præbenda cùm petitur, sufficit in libello concludi ad præbendam cum plenitudine iuris canonici. Idem in sententia, & instrumento de præbenda. in Specu. de acti. §. sequitur. uer. distingue.

70 Præbendæ, uel beneficij, si sit quæstio, qualiter agatur. Spec. eo. tit. §. super. uer. sed qualiter. & seq.

Præbendæ quæstio si sit inter plures, ubi debeant litigare. in Spec. de compe. iud. adi. in prin. uer. qualiter ergo fiet.

Præbendæ nomine debet facere clericus, qui aliquid impetrat, uel facit pro ecclesia sua, non autem nomine suo. Spec. de rescripti præsenta. §. iij. uer. item cùm aliquis clericus.

Præbendæ causa si sit finita pro me cōtra te per sententiam, an me mortuo tibi de eadem agenti contra alium, cui papa cōtulit, obstet exceptio rei iudicatæ. Spec. de sententia. §. nunc de effectu. uersic. item pone, ubi uidetur tandem tenere, quòd sic.

Præbendæ collatio facta per capitulum lite pendente cum capitulo, & eo, qui eam petebat uigore expectatiuę, an debeat reuocari, ex quo facta fuit nondū docto de iure eius. in Spec. de appellat. §. nouissimè uerum. tandem uidetur concludere, quòd non.

Præbendam petens canonicus quomodo formet libellum. in Spec. de cōcep. libel. §. iam nunc. uer. si uerò prælatus. Addo Spec. in tit. de actio. seu peti. §. super. uer. sed qualiter formabit libellum. ubi debet formare libellum nomine ecclesiæ.

Præbendæ collatio continet etiam canonicatum, cui est annexa. s. Collatio beneficij. uer. lxxviij.

Præbendę materiam supple s. uer. Beneficium. & uer. Collatio beneficij. & uer. Canonicus. & j. proximè. per totum.

Præbendarius non obligat successorem cōtrahendo. Inn. in c. fi. in fi. ne præla. uic. su. Bal. in c. j. j. col. qui suc. di. & in Marg. uer. Prælatus. uer. iij. Item,

Præbendarius possidet naturaliter, & ciuiliter, & facit fructus suos, & habet loco domini. Bal. in l. litigator. j. col. C. de fru. & lit. expe. in uer. quæro ergo in præbendario. † Et per do. Fran. Aret. in l. cùm hæredes. in fi. j. col. de acq. possesi.]

Præbendarius ali debet de præbenda, etiam lite pendente de ea, si est in possessione. aliàs non. Bart. in l. si neget. in fi. ff. de liberis agnoscen.

Præben-

Præbendarius agere potest pro confinibus suæ præbendæ. Flo. in l. sed & loci. §. fi. ff. fi. reg. doc. in c. ex literis. de proba.

Præbendarius potest contrahere, & testari de fructibus præbendæ lucratis. Bal. in l. cùm oportet. §. non autem. in prima col. uersi. in tex. ibi, & fi. C. de bo. quæ lib. Card. in cle. fi. xiij. q. de præben. quod facit eos suos, & de eis testatur. Sed Bar. in l. diuortio. in princ. in vj. col. uer. unde fortè esset idem. ff. solu. matri. dicit quòd eos transmittit ad hæredes pro rata anni. Remittit tamen se ad Canonistas. Tu uide in c. præsenti. de offi. ord. in vj. & in c. fi. de pecu. cleri. & glo. in l. j. de anno. ciui. li. xj. in gl. in uer. quod gestum. in fi. & ibi Bart. in fin. dixi in tracta. de Episcopo, iiij. li. & s. uer. Clericus testator. uer. ij. & iij. & do. Alex. in d. l. diuortio. in ij. col. in fi. cum concor. ibi per eum signatis.

Præbendarius spoliatus quid probet. Rota in decisi. cclxxix. petenti, &c. in nouis.

Præbendarius petens se restitui tam ad illam, quàm ad alias res præbendæ maximè continuas. Rota in decisi. cclxxxj. ex quibus. in nouis.

Præbendarius agens possessorio ad præbendam non tenetur probare fundum esse præbendæ, per quem acquisiuit possessionẽ præbendæ: sed solũ quòd illius fundi possessionem apprehendit. Rot. in deci. cclxxx. sed ex prædicta. in nouis.

Præbendarius debet seruire potius præbendæ, quàm ecclesiæ parochiali suæ. Cardi. in c. extirpandæ. §. qui nò.

Præbendarius potest agere nomine præbendæ suæ contra canonicum, si bona sunt diuisa. Car. in cle. fi. xiiij. q. de præb.

Præbendarius non tenetur stare colono prædecessoris. s. Successor in beneficio. uer. x.

Præbendarius contrahens non obligat successorem. Bald. in Marg. uer. Prælatus. uer. iij. Vide Inno. in c. fi. ne præla. uices suas. ad finem.

Præbendarius supernumerarius non gaudet priuilegijs canonicorum. s. Canonicus. uer. xxviij.

Præbendarius tenetur ad onera ecclesiæ, in qua habet præbendam. Bart in l. Caius. ff. de excusa. tu. in lect. Nico. de Neap.

Præbendarij materiam supple s. uer. Canonicus. per totum.

Precaria, & Precarium an & quomodo differant, omnino uide p do. Alex. de Vincen. in c. potuit. de loca. ix. char. Abb. in c. fin. de precar. quòd precaria est concessio ad tempus, quæ antè reuocari non potest. sed

* Precario possidere non præsumitur, qui suo ipsius ac proprio iure possidere potest. Bal. in l. ij. q. ix. C. de seruit. & aqu. Iason con. xxxij. nu. 4. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Precarium est sine tempore, & potest reuocari quandocunq; finito usu. & s. Addo tex. x. q. ij. c. precario. & ibi gl. magistra.

Precaria propriè dicitur, quando ad preces petenti res immobilis conceditur de quinquennio in quinquenniũ cum pacto renouationis in perpetuum. precarium uerò dicitur, ut statim in seq. uer.

Precarium, & commodatum an & quomodo differant. glo. & Bar. in l. j. in prin. ff. de precar. Addo Bart. in l. in commodato. §. sicut. ff. commodati. in ij. opp. Nam precariũ fit ad tempus. & usum incertum, commodatum ad certum. Vide Bal.

† in l. ij. in fi. C. commodati. † Et per do. Iason. May. Institu. de actio. §. sequens. nu. 22.]

Precarium dicitur, non commodatum, quando quis commodat domum ad habitandum alteri, quamdiu uoluerit habitare: quia non habet tempus certum pacto, uel rei natura, & potest statim reuocari. Bal. in l. ij. uersic. sed iuxta hoc quæro. C. commodati. per l. Lucius. ff. de dona. & sic commodatum non reuocatur, nisi finito usu. & s. eod. uer. xxxviij.

Precarium dicitur ficta traditio, sed acquirit ueram possessionem, etiamsi fiat à procuratore. Bar. in l. ab emptione. in fin. ff. de pac. & in cõs. Martinus de Eugubio, &c. Bal. in l. j. C. de acq. pos. tenet contra. & Ang. in l. p procuratorem. eod. tit. & Alex. in l. qui mihi. de dona. & per eum in l. si is, qui pro emptore. de usucap. Vide Bald. in l. j. ij. col. uersic. denuò quæro. C. quando liceat ab empti. disce. & habetur pro traditione, in tantum quòd non præsumitur ficta donatio, licet donans postea possideat, si tamen precario pro donatario, secundum Bar. in d. consi.

Precarium dicitur beneficium, secundum Abb. in capit. fina. de precario. & Barth. Cæpo. sin. de serui. urba. cap. lxxix.

Precarium in contractu uenditionis inualidæ non tenet. Bal. in c. j. ad fin. de feu. da. in ui. le. commis. & Alex. in l. j. §. si uir. de acq. possess.

Precarium sufficit ad dominij translationem. s. uer. Dominiũ transfertur. uer. lxij. Addo Bald. in l. j. col. j. in uersi. sed quæro. C. quando lice. ab emp. disce. & in ij. col. uer. denuò quæro. Sed an ad translationem possessionis. s. uerb. Possessio

† transfertur. in uer. xxxix. iuncto uer. præce. quòd sic. † Et per Bald. in tract. de pact. in prin. ult. col.]

10 Precarium an facit præferri eum primum emptorem secundo emptori, cui sit facta uera traditio. Bald. in rub. C. de contrahen. emptio. xvj. quæstio. dicit, quòd si non est habita fides de precio, præfertur secundus: si uerò est habita fides, uel precium est solutum, & uenditor possidebat, præfertur primus. Secus, si non possidebat, quia secundus præfertur.

Precarium si dissoluitur consensu partium, non debet solui noua gabella ex forma statuti. Bal. in l. j. ij. q. uer. quid est ergo. C. quando lice. ab empti. disced.

Precario possidens si non uult restituere possessionem, quomodo concipiatur libellus, & quid sit probandum. Bar. in l. non ab re. C. unde ui. uer. uiso qualiter.

Precarij constitutio facit bona futura uenire in obligatione generali. Bartol. in l. fin. C. quæ res pi. ob. pos. uer. item quæro, debitor.

Precarium non operatur in eo, qui non possidet tempore constituti. no. in l. quamuis. §. j. de acq. pos. & Alex. ibi. & in l. ab emptione. de pactis. & in l. interdum. in prin. ff. de acquiren. possess.

Precarium magis accedit commodato, quàm deposito. Bal. in l. fi. ij. col. C. de compensa. Alex. in l. in commodato. §. sicut. ff. commodati.

Precarium notario recipiente contractum stipulatum, acquirit dominium. Bal. in l. si quis emancipatum. C. de donatio. Alex. in l. ij. ff. rem pup. sal. fore.

Precarium per prælatum constitutum an transferat possessionem. suprà, Possessio transfertur. uersic. xxxix.

Precaria concessio non est uera traditio. Bal. in l. j. C. de dona. & in l. ij. de usuris. Ang. in l. ab emptione. de pact. Alexan. in l. Pomponius. §. si is, qui precario. de acqui. pos. nisi in uenditore precario possidente pro emptore. gl. fin. & doc. in d. l. ab emptione. & Bal. in d. l. j. & in d. l. ij. Salic. in l. traditionibus. de pact. Alexan. ubi suprà, Ioan. And. in Spec. de empt. & uen. §. j.

Precarium, & conductio, quando concurrant. in l. si quis autem. de acq. pos. & ibi doc. Bar. & Alex.

20 Precarium non est donatio propriè. l. j. ff. de precario. & Alex. in l. si quis annum. de acquir. possess.

Precaria est concessio de quinque annis in quinq; annos, uel in maius tempus. Bar. in l. si finita. §. si de uectigalib. v. char. de dam. infec. & in l. j. post Cyn. C. de iure emphy. & per Bal. in l. rescripta. eo. tit. c. j. & ibi doc. & Imo.

Precario possidens non dicitur possidere, sed is, cuius nomine precario quis possidet. no. in c. cùm uenissent. de restit. spol. & Sicul. in c. cùm non liceat. in v. col. in fin. uer. secundus casus est. de præscrip. no. in l. certè. §. is, qui. ff. de precario. & not. in Spec. de emp. & uen. §. j. in uer. constituit possidere. Addo s. in uerb. Possessio transfertur. uer. xxxix. In illum ergo transit possessio. Intellige de naturali: secus est de ciuili, ut s. uer. Possessio transfertur. uer. xxxviij.

Precarium donatoris facit, ut ei remaneat naturalis possessio, & ciuilis sit apud donatarium. Bartolus in d. consil. Martinus de Eugubio.

Precarium debitoris facit, ut ei remaneat naturalis possessio, & ciuilis transeat in creditorem. Bart. in l. iij. iij. q. ij. principalis. C. de pignorib.

Precarium sufficit ad resoluendum contractum, in quo interuenit etiam uera traditio. Bart. in l. ab emptione. ff. de pact. in ultima col. uer. quæro, quid si uendidi. Et ponit exemplum, si uendidi, & tradidi tibi, & postea recedimus à contractu, sufficit quòd tu constituas te precariò possidere rem meam tibi traditam.

Precarium ante morã facit quem teneri de dolo, & lata culpa,

sed post moram facit teneri etiam de leuissima. Bartol. in l. quod Nerua.xiij.q.ff.depositi.no.in l.quęsitum.§.illud.& §. ex hoc.& §. si seruitute. de precario. & l. contractus.de reg. iuris.

Precarium excludit præsumptionem simulationis.Bald.in l.j. C. de do. ante nup. in lec. noua. in uersi. ex hoc patet. Vide Pau.de Cast.in consi.cccxxxj. quod incipit, Præsuppositis his, de quibus suprà, & suprà uerb. Contractus simulatus. uersi.xlix.

Precarium an faciat contractum uenditionis, uel donationis non posse dissolui solo dissensu. glo. in l. ab emptione. ff. de pact.quòd non.& ibi Bart.in ij.q.& Bal.in l.j. C. quando liceat ab emp.di.qui dicit uerum, quando uenditor possidebat tempore præcarij,non aliter.

Precarium ad futura bona non trahitur.Bal. in rub.C.de contrahen.emp.xxj.q.nisi ea mente,ut possessorem faciat illum etiam de futuris: ut ibidem.

30 Precarium in usufructu,seruitute,& iurisdictione an & quo modo constituatur.Bart.in l.quod meo.de acquirend.poss. in princip.in pen.col.& fin.in uer. quid si alicui concedo. & uer.sed quid si concedo.quòd sic.

Precaria possessio an sit uitiosa uitio reali.Bar. in l. Pōponius. §.cùm quis.de acq.pos.in uersi. quæro, an possessio precaria.quòd sic.

Precarium æquiparatur possessioni creditoris. s. Possessio transfertur.uersi.xxxviij.& seq.Addo Bar.in l.Pomponius. §.si quis precario.in iij.oppo.ff.de acquir.pos.

Precarium constituens an conueniatur rei uendicatione.Bar. & Alex.post gl.in l.Pomponius. §. si quis precario.de acqu. pos.in uer.quæro,utrum ille.post glo. ibi. in uer. Accedere. in uer. item an hic. quòd non. & in l.ab emptione.& ibi per doc.& Alex.de pac.quòd sic.& j.eo.uer.xlvij.

Precario possidens non præscribit.suprà, Possessor pręscribit. uersic.x.

* Precario possidens ius aliquod non habet aduersus eum qui ei,ut possideret,concessit.l.j.§.si tibi.ubi glo.Bart.Ang. & alij,ff.de itin.actuque priuat. Illustriss. Card.Parisi.consil. cxiij.nu.xliiij.uol.j. Æmilius Maria Manolessus.

Precariū potest reuocari,& in dubio pręsumitur potius,quàm donatio.Bart.in c.j.§.j.de natura feu.in uer.ulti.nota.

Precaria possessio differt à possessione alieno nomine.Bartol. in l.interdum.de acqu.pos. uer. quæro, quæ est differentia. Nam quando dico,Precario ego constituens possideo naturaliter,aliàs secus.doc.in rubr.de precario.& j.eo.uer.xlvij. & Alex.plenè in d.l.interdum.& infrà.

Precarium uidetur refirmatum per retentionem rei post tempus,quo fuit constitutum.glo.& doct.in c.j. de preca. Alex. in l.item quare.§.qui impleto. ff. locati. quòd d. §. habet locum etiam in precario.

† Precarium rei suæ non ualet.do.Pet.Phil.Corn. in consi.vj. inci.Licet.in litera G.in iiij.parte.]

Precarium operatur etiam in futuris bonis.Iac.But. & Bart.in l.fi. C.quę res pig.ob.pos.Lud.& Imo.& Alex.in l.stipulatio hoc modo.x.col.ubi plenius, de uerb. oblig. Ludo. & Alex. in l.iij.§.inter certam.de acquir.poss.Bald. in l.si quis argentum.§.sed & si quis. C. de dona. Bartol. in consi. Pater filio suo,&c.

Precarium cum pacto de non reuocando potest reuocari,non obstante pacto contrario naturæ contractus. l. cum precario.ff.de precar.Bart.in l.ubi ita.de donatio.causa mor.& in c. fi. & ibi Abb. & doc.de preca.

40 Precarij constitutio an sit de substantia instrumenti uenditionis.Alex.in consi.xxiij.ij.parte.

Precarium collatum post mortem constituentis non transfert possessionem,& nihil operatur.Alex.consil. lxxxij.ij.parte. & Ang.singulariter in l.quamuis. §. cōductio.de acq.posses.

Precario possidens & negans, non potest expelli propria authoritate.Flo.in l.seruitutes.xij.col. ff. de seruitu. Vide Bal. in l.ij.x.q.C.eo.tit.Sed Bar.contra in l.j.in j.col.uer.his pręmissis.C.unde ui.dicens,quòd tunc uidetur spoliare,& potest repelli per uim.per l.cùm fundum.ff.eo.tit.

Precarium feudum, etiā sine causa, tolli potest quandocunq; per dominum,licet aliàs secus.Bald.in l.qui se patris.x.col. C.unde liberi.uersi.sed quid si pater.

Precarium facit uenditorem præcisè cogi ad tradendum, sicut guarentigia.Bald.sing.in l.j.in pen.col.uer.sed ad unum aduerte.& ibi Pet.de Sun.C. de sent. quæ pro eo, quod inter. profe.Item parit actionem exempto emptori contra uenditorem ad traditionem rei.l.ab emptione.in fine.ff.de pactis. & ibi Pau.de Cas.& in l.ij.C.quando lic.ab emptio.discedere.Secus tamen in clausula, quod nomine emptoris possidet:quia tunc debet agi rei uendicatione,uel uti possidetis ad rem,non actione exempto ad tradendum,secundū Bart. in d.l.ab emptione.in ij.col.uer.nota,& tene menti.gl.Item secus,si res esset incerta:quia super ea precarium non ualet. Bart.in l.iij.§.j.ff.de acquir.pos.Item uerum,si tempore constituti precarij constituens possedisset: aliàs secus. l. quamuis.§.j.& ibi doc.ff.de acq.pos. Ita tenet do. Matthæus Mathe.in notab.uer.lxviij.& ult.& Alex.in d.l.ab emptione. & in l.interdum.in prin.de acquir.possess.

Precarij contractus non transit ad hæredem.Barto.in l. libertus.§.patris.quam legit cum l. ordine. ff. ad municipa. & in l.si adoptauero.in princ.ff.de precario.

Precarium per procuratorem fieri potest.Bartol.in d.l.ab emptione.in fin.de pact. Bald. in l.j.C. quando lice.ab emp.di. in ij.col.uer. denuò quæro.

Precarium debitoris obligantis bona sua facit possessorem, in quem facta esset alienatio,posse conueniri, etiam non facta discussione de principali conditione ex lege si.de acq.pos. secundum Bal.circa princip.& Ang. ibi. & tenet Flo. in authen. hoc si debitor.C.de pig.& Barthol.Cæpol. in cautela lxiij.& plenius suprà,uer.Discussio.uersi.xiij. Addo, quod idem tenent Ang.& Imo.& Lud.in l.exitus.ff. de acqu. pos. & ibi omnino uide do.Alex.qui multas remissiones allegat. & uide Ludo.in consi.clxxxix.in fi.j.col.idem tenentem,& singulariter limitantem uerum, nisi precarium esset extinctum,puta quia mortuus esset debitor principalis, ut etiam per do.Alex.in d.l.exitus.

Precarium debitoris in pignore quid operetur,si debitor uendat pignus:uide Bartol.in l.Celsus.ff.de usucap.in iiij.colu. in uersic.sed pone.qui distinguit.& Bal.in l.nulla.in fi.C. de rei.uen.& s.proximè.

Precarium inducitur per uerba, Permitto tibi ex uoluntate mea,ut aliquid facias.Ang.in con.Porrecta fuit petitio,&c. Alex.in l.j.ff.de precar.

Precarium tacitè prorogatur,& tacitè reuocatur.no.in l.in rebus.§.item qui.& ibi Bar.ff.de precar.in j.notab.

50 Precarium in pignore soluitur cum pignore. Dyn. & Bart. in l.si debitor.ff.de precario. Vide Bart. in l. qui pignoris.in fi.ff.de acq.pos.& in l.si rem alienam.in ult.q.ff. de pign. act. ubi etiam dicit illud tolli per solutionem debiti. Item & per statutum,quòd creditor cadat à debito.quod nota.

Precarium interdictum datur etiam contra hæredes.l.fi.& ibi Bart.& doc.C.de preca.& Saluiano interdicto.

Precarium finitum prorogari non potest.in Spec. de recusa. j. parte.§.effectus.ante uersic.uerum.

Precario non utitur quis,nisi quatenus patiatur is, cui constitutum est.in Spec. de actore. uer. item excipitur contra locatorem.& Bald.in l.ij. C.commodati. uer.sed occurrit dubium.s.eo.uer.iij.in Spec.de cau.pos.& propriet.in prin. in uer.est & duodecimum interdictum.circa finem.

Precarium reuocari petens non potest propria authoritate expellere.Bal.in l.ij.x.q. C.de seruitu. Alex.consi.cvij. iiij.parte.ubi dicit uerum,nisi perierit cum protestatione.

Precarium morte non reuocatur. l. j. & l. cum precario. §.j. de precario. Alex.in l.centesimis.§.fin.de uerb.oblig.& in l.pe. de precar.per Bar.

Precarium potest incontinenti reuocari ad beneplacitū concedentis.l.j.& l.cum precario.ff.de precar. Abb.in c.fi.eo.ti. & Alex.in l.si pœnā.de uer. obl. ubi dicunt uerū cum causa, non sine, ad damnum eius, cui conceditur: aliàs reuocans tenetur de dolo. Quod not.& Alex.in l.j. ff. de precar.& per Bald.in l.ij.C.commodati.

Precarium est beneuola actio,commodum tribuens capienti. Alex.in l,j.de precar.

Precarij instrumenta, & libelli, & positiones qualiter concipiantur.in Spec.de precar. per totum. & de locato.§.v.uer. si enim.& de conuer.§. iij.uer.porrò.

* Præ-

* Præcedens clausula potius subsequentem declarare debet, quàm econtrà. Barto. in l. si quis ex argentarijs. §. si initium. col. j. ff. de edend. in l. quisquis. ff. de leg. iij. in l. auia. in princ. ff. de conditio. & demonst. Pau. Cast. & alij, in l. j. C. de liber. præter. Ias. con. clxxiij. in prin. uol. ij. Roma. sing. dclxxij. Ias. in l. si is qui pro emptore. ff. de usucapi. Deci. con. xiiij. nu. v. Tiraq. de retract. §. j. gl. xiiij. Io. Cephal. con. clvj. nu. 11. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Præcedens clausula cùm clarè per se ac expressè loquitur, & aliquid decernit, ad eam statim sequentem referre non debemus. l. cohæredi. §. qui patrem. ubi Imo. & Alex. ff. de uulg. l. cum uulgari. ff. de dot. prælegat. c. cùm dilecti. ubi Illust. Car. Zab. & Imo. de donatio. Bal. in l. j. C. de legi. hær. in c. secundò requiris. c. inquisitioni. de appellatio. Ias. consil. clxxiij. col. iij. & iiij. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Præcedenti expressa & clara, declarant subsequentia generalia, & obscura. l. legatorum petitio. §. fin. ubi Bald. per l. ij. l. cùm fundum. ff. de uer. signifi. Fran. Cur. mai. consi. lj. nu. 13. Illust. Car. Pari. con. 66. nu. 45. uol. iij. Æmilius Maria Man.

* Præcedentia declarantur à sequentibus. l. si seruus plurium. §. fi. ff. de leg. j. l. sed Iulianus. §. sed si ab initio. ff. ad Macedo. l. regula. §. fi. ff. de iur. & facti ignoran. l. si qui adulterij. C. ad l. Iuli. de adulter. Bal. in l. si ita scriptum. ff. de here. insti. l. falsus. col. xiij. C. de furtis. Soci. consi. lxxxvij. nu. 4. uol. iiij. Illust. Car. Parisi. con. lv. nu. 41. con. xc. nu. 41. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Præceptum superioris non durat ultra tempus suę iurisdictionis, & officij. l. fi. ff. de pœnis. Quod uerum, si fiat lite non contestata: aliàs perpetuum est. Bal. in Marg. uer. Sententia. uer. iij. uide gl. in l. j. C. de postulando.

† Adde, quòd præcepta negatiua licet obligent semper, & ad semper, quia prohibent actus peccatorum in omni tempore, quo sunt mali. de iureiur. cap. & si Christus. tamen pręcepta affirmatiua, quæ inducunt actus uirtutum, non quolibet tempore de necessitate fieri debent, sed debitis temporibus, & seruatis debitis circunstantijs, quæ semper debent interuenire ad hoc, ut actus sit uirtuosus. Abb. in c. nouit. de iudi. in x. col. & Pe. de Ancha. in c. quod quidã. de pœ. & re.]

† Præceptum superioris iniustum non excusat. Vide Hippol. in l. j. in prin. col. fi. ff. de sicar.]

Præceptum & consilium per quę uerba importentur. Anto. de But. in c. nam & concupiscentiam. de consti.

† Præceptum, & mandatum, quibus casibus differant, uide Feli. in c. eam te. in vj. col. uer. mandatum. de rescriptis.]

Pręceptum episcopi factum laico, ne se intromittat de tali contractu usurario, non prodest fideiussori debitoris. s. Fideiussor excipit. uer. xx. & in uer. Fideiussor conuenitur. uer. iij.

Præceptum de soluendo fieri potest etiam à delegato. gl. sing. in l. si reus paratus. ff. de procu. Item ab arbitro. l. si cùm dies. §. fi. ij. col. C. de execu. rei iud. in uer. sed nunquid.

† Præcipere sicut potest episcopus clerico in uirtute obedientiæ, sic dominus uasallo sub debito fidelitatis: ut in c. ego N. de iureiur. & xxij. q. v. de forma. & no. in c. ex transmissa. de fo. compe.]

Præceptum de soluendo parit actionem in factum. glo. sing. in l. fi. §. necessitatem. & ibi Bal. in iij. col. de bo. quæ lib. uer. sequitur in gl. quero. & in Spec. de execu. sent. §. v. ult. col. uer. sed cùm ex sententia. & Bald. in addi. Spec. de confessionibus. uersi. præceptum. & sic habet uim sententiæ. ibidem. & ibi Spec. §. iij. uer. fi. ad fi.

Præceptum de soluendo factum pluribus, intelligitur pro uiribus. Bal. & Pet. de Sun. in l. j. C. si plu. una sententia. in j. col. in ij. q.

Præceptum de mittendo in possessionem fieri debet causa cognita, aliàs non ualet. Bar. in l. meminerint. in ij. col. uer. sed contra hanc lec. C. unde ui. & in l. j. C. commi. uel epi. & s. uer. Missio. uer. xxviij. & uer. cxxij. Item de extrà mittendo. Bal. in l. iudex. commi. uel epist.

Præceptum iudiciale requirit probationem, & cognitionem: secus est in extraiudiciali. Inn. in c. ad aures. de temp. ord. circa medium, & in c. j. in iiij. col. magna. in uer. pręceptum. de in integ. resti. Bal. in Mar. uerb. Præceptum. Item,

Præceptum iudicis sine causæ cognitione non ualet, quæ debet fieri parte præsente, uel citata. l. fi. C. si per uim, uel alio modo. & Paul. de Cast. consil. xxxix. aliàs xliij. incipit, Visis actis, & actitatis. & in consi. v. inci. Quę uertitur. Item eis est parendum. s. eod. uer. xviij. quòd sic. † Vide Paridem de Pu. in tract. Syndica. in uer. Præceptum.]

10 Præceptum iudicis sine causę cognitione factum, etiam pro nuda citatione non habetur. Inn. in c. tua. in ult. col. magna. uer. item monitio. de cohabi. cleric. & muli. Bart. in l. iij. in §. j. in pe. q. ff. ubi pupil. edu. deb. Item,

Præcepto notoriè iniusto non est parendum. Car. Zaba. in cle. j. §. pe. ij. q. de foro compe. Vnde

† Præcepto iniusto, & prohibito, resistere possumus. do. Barthol. Socin. in consi. clvj. incip. Pro iuramento. uersi. xxx. & ulti. est. uer. primum corollarium. in ij. parte.]

† Præcepto superioris excedenti officium & potestatẽ, non est obediendum. Deci. consi. lxxij. col. ij.]

Præceptum iudicis ex abrupto, & causa non cognita factum, non tenet, & nunquam transit in rem iudicatam. Inno. in c. cùm uenissent. in iij. col. magna, in uer. uel dic, & melius. de restit. in integ. Quod uerum in contentiosis, non in uoluntarijs. ut ibi. & tenet Bald. in Mar. uer. Mandatũ. uer. xj. Item etiam post decem dies appellari potest. doc. & ibi. Phil. in c. cùm cessante. de appellat.

Præceptum causa cognita factum habet uim sententię. in Spe. de actio. seu pet. §. v. qui inci. Super petitionib. uer. sed qualiter. & uer. cæterùm. ad fi. & de confessionibus. §. iij. in fi.

Præceptum iudicis nudum, & sine causa, non ualet, sicut nec præceptum testatoris. Bar. in l. filius. §. diui. de lega. j. in ulti. col. uer. ult. hæc lex.

† Præceptum, quod fit in confessum, an dicatur sententia, uel non. uide Fel. in c. quærenti. ad fi. de officio deleg.]

Præceptum sine causæ cognitione factum an possit parte non citata reuocari, causa non cognita. Bald. in l. ij. uer. quartò quærit. C. de serui. glo. in l. minor. de euictio. quòd sic. & ibi per Alex. post Bart.

† Præcepto facto alicui, quod est contra conscientiam, non tenetur obedire. Decius consi. lxxvij. col. ij.]

Pręceptum nõ ligat, quando est dubium de iurisdictione. Inn. in c. cùm in iure. in j. col. de offic. deleg. Bart. in Mar. in uer. Præceptum. Item,

Præceptum sub pœna applicanda parti, non ualet. in Spec. de sententia. §. species. uer. sed nunquid iudex. & ibi Bal. in addi. uer. an ualeat. sentit contrarium. & Alex. post gl. in l. j. §. fi. pe. col. si quis ius di. non obtem.

Præceptis iudicum etiam sine ordine, & causæ cognitione factis, parendum est: & si spectat ad suum officium. Inn. in c. ad aures. de tem. ordi. paulo post medium. Bal. in Mar. uer. Sententia. vj. col. & s. eo. uer. xxxiij. & per gl. in l. non uidetur. §. qui iussu. de reg. iur. & s. Substitutus. uer. xxj. Car. contrà in cle. j. §. fi. in fi. de cele. mis. per c. conquerente. de rest. spol.

20 Præceptum importat necessitatẽ. iiij. q. j. quod præcipitur. non constitutio simplex. Car. in cle. fi. de æta. & quali.

Præcepti suspecti pœna committitur etiam contra auxiliatorem. Alex. consi. xxxv. ij. parte.

Pręceptum de soluendo factum confesso, non parit exceptionem litis finitæ post x. dies intra quos non fuit appellatum. Rot. in deci. cclxxxij. Alex. in l. uir bonus. iud. solui.

Præceptum iudicis habet executionem paratam. arg. c. quæstionis. secundum doc. ibi de appella. & in c. dudum. el ij. de elec. & in c. ex parte in Christo. de uer. sig. l. si debitori. ff. de iudic. l. fi. §. necessitatem. C. de bo. quæ li.

Præceptũ iudicis de occupando rem excusat à pœna. l. si quis in tantam. C. unde ui. Inno. in c. ad nostram. el primo, super gl. sua. in uerbo, adstrinxisti. de iureiuran. l. iustè. de acquir. pos. Quod est uerum, si est ritè factum: aliàs locum habet l. meminerint. C. unde ui. secundum Bal. in Marg. uer. Mandatum. uer. xij.

Præceptum colono factũ domino citato debet reuocari. Bal. in consi. In Christi nomine, amen: punctus, super quo consilium quæritur, talis est. Clericus quidam, &c.

Præcepto si prima uice nõ pareatur, secunda sic, an pœna committatur. s. uer. Pœna committitur. uer. 50.

Præceptum iudicis cum clausula, Si senseris te grauatũ, compareas, &c. habet uim citationis simplicis: gloss. in cap. ex parte.

parte.de uerb.sign.l.de pupillo.§.meminisse. & in l.non solùm.§.sed ut probari.in fin.& ibi Bartol.in j.col.uer.quæro, qualiter.ubi etiam Imol. & alij moderni,& l.nō solùm.§.sed ut probari.in fin.per Bar.de ope.noui nunc.Bal. in l.ij.C.de serui.& in l.actione.in ij.col.uer.quęrit Iacob. C.de transac. Bar.& Pe.de Su.in l.j.C. de execut.rei iud. in ij.no.& Bal.in l.ij.C. de episcopa.audi.in iij.col. uer. uenio ad citationē. & Cardi.in cle.ij.xxiij.q.de iud.& per Cardi.in c.j.de rest.spo. Quod uerum est,si fiat comparenti:aliàs habet uim præcepti.Bald.in rubr.C.commin.uel epi.in j.colum. in fi. in uer. quid de eo. & in l.ad peremptorium. ff. de iudi. & ideo non arctat,si comparet.Item uide Angel.Aret.Insti.de acti.§.curare.ubi plenè.& per Alex.in d.§.meminisse.Addo Bal.in c. j.in tit.de mili.uas.qui contu.est.per Pau.de Cast.in suo cō-
† sil.v.incip.Causa, quæ uertitur.† Et per Fran.Are.in l.actione.C.de testa.]

Præceptum de soluendo,uel de comparendo,si senserit se grauatum,non arctat ad soluendum,si comparet.Bal.in l.ea.C. si manc.ita fu.ali.Inn.in c.tua nos.in iij.col.magna.de cohabitati.cler.& mulier.

Præceptum non ualet,nisi prius sententia condemnatoria pręcedat.l.j.C.de execu.rei iud.& ibi doct.& Bar.nisi cum clausula,Si senseris te grauatum,&c.Bart.ibi.ij.no.& Alex.con. xlj.iiij.parte.

Præceptum de discombrando domum fieri potest.Bar.in l.sicut.§.superuacuam.ff.qui.mo.pi.solui.in ij.col.in uer.redeo ad ordinem.& Ioan.de Prat.in l.non cogendum.§. si procuratori. ff. de procur. & locum habet etiam contra eum, qui discombrat,& postea reingreditur domum:ut ibidem, & dicitur executio,non sententia diffinitiua.Bar. in l.j.& in l.nō fatetur.de confes.& gl.in l.fin. §.necessitatem.de bo.quæ li. Bart.in l.error.de iur.& facti ignoran.Alex.in consil.x.in ij. col.in ij.parte.

30 Præceptum iudicis excusat ab actione iniuriarum.l.iniuriarum.la j.§.j.ubi Bar.& §.ij.& §. quæ iure.ff.de iniur.

Præceptum iudicis præsumitur iustum.gl.in l.iniuriarum. §.j. ff.de iniur.l.Herennius.§. Caia.de eui.doc.in c. innotuit.de eo,qui fur.or.suf.Alex.consi.lxxvij.iiij.parte.

Præceptum iudicis impedit translationem dominij. Bart.in l. filiusfa.§.diui.in pe.col.in fi. in uer. quæro, an præceptum. ff.de leg.j.contra Inno.in c.Raynaldus.de testa. & est glo. in l.prospexit. ff. qui. & à quibus. ubi dicit uerum, si fiat cum causa.

Præceptum respiciens forū contentiosum non tenet sine causa. Secus,si concernat authoritatē iudicis,& de modico præiudicio tractetur. Bald. post Cy.in l.quoties.la j.in ij.col.C. de fideicō.Et sic dicitur nudū,si fiat sine causa,aliàs non : ut ibi.p Bar.in l.filius.§.diui.in ult.col.uer.ult.hæc lex. de leg. j.& in l.pater.§.Iulianus.de leg.iij.uer.ex hoc dicit.& in l.iij. §. sed si constat. ubi pu. edu.de.ad finem. ubi uide omnino. & s.eo.uer.lvij.

Pręcepto iudicis an excusentur ignorantes.Pau.in proœ.Cle. §.fin.no.in c.fi.qui ma.accu.pos.

Præceptum patris tanquam superioris excusat filium à periurio.s.Pater.§.j.uer.xvj.

Pręceptum de soluendo non potest fieri per arbitrum,nec per delegatū:quia nō potest fieri sine litis contestatione,& corā eis non contestatur.Bal.in l.eos.C.de execu.rei iud. Sed an per arbitratorem. Bald. ibi in l. eos. C. de execu. rei iudi.& Alex.in d.l.si debitor.ff.de iudic.

Pręceptum de soluendo dicitur interlocutoria,sed impropriè. glo.j.uer.decreto.& ibi Ang.in j.col.in j.q.in auth.de hæredi.& Fal.§.si quis.& in glo.in uer.decreto.in §.illud.colla.j. & ibi Ang.in uer.super gl.& Lud.Pon.in l.v.in prin. de uer. obli.dicit esse interlocutoriā.Sed glo.& Ang.in l.sancimus. la j.in gl.ij.C.de admi.tu.dicunt esse tertiam speciem sententiæ,licet potius sit interlocutoria, quàm diffinitiua. Si uerò præcedat libellus,& litis contestatio,dicitur sententia:aliàs non ualet,secundum Bal.in l.fin.§.necessitatem.iij.col.uer. quæro ergo.C.de bo.quæ lib.& Abb.in rub.extrà, de re iudi.in ult.col.uer.sed dubitat.Sed uide Cy.& Bal. in l.si contra.uer.& ideo sequitur.C.de arbi.& gl. in uer. ex sententia. in l.fi.in fi.in prin.C.de iure do.impe.& in l. cum clericis. in uer.sententiarum.C. de epi. & cle.& no.in l.si debitori.ff.de iudi.& ibi Alex.in l.non fatetur.de confessis.& Lud.Pon.in rub.ff.de re iudi.iij.col.Flo.in l.proinde.§.notandum.in fin. ff.ad leg.Aquil.& Pet.de Sun.in l.fi.C.de sen.& in Spec. de actore. uer. sed nunquid tenet. & de sententia. §. species.in uer.est quoque.Bar.in l.ait prætor.in prin.uer.uenio ad uersiculū,permittitur.ff.de mino.& in l.j.uer.sed dices.& l.non fatetur in ij.col.ad fi.uer.sed dico. ff. de confes.quòd impropriè dicitur interlocutoria.Item est glo.xj.q.iij.in summa.& gl.ij.q.j.in summa.quod propriè nō est diffinitiua,nec interlocutoria.Quod no.pro statuto,& per Lanfr. in c. quoniam cōtra.uer. sentētia. de proba. xxj.col.& s.eo.uer.xlvj.& uer.
† Sententia.el j.uer.xxj.& xxiij.† Et per Fel.in c.quærenti.de offi.delegati.circa fi.& rub.de re iudi.in iij.col.]

Præceptum si fiat, & appelletur, debet appellatio ex primis actis iustificari,non ex nouis.Bald. in l.j.C.de lit.contesta.in ult.col.ad fin.uer.item cùm appellatur. & suprà, Appellatio à præcepto.uer.pe.& in uerbo, Appellatio ab interlocutoria.uersic.xxxviij.

Præceptum iudicis potest reuocari etiam die feriata. docto. & Pet.de Sun.in l.si debitori.ff.de iudi.& ibi Alex.& in l.quod iussit.de re iudi.Item fieri potest:ut ibi per Alex.

40 Præceptum guarentigię dicitur interlocutoria.s. Guarentigia.uer xv.& xxiij.

Præceptum de non reseruando an fieri possit per nuncium. per Ang.in §.illud.ad fi.in auth.de hęre.& Fal.quòd sic.& in uerb.Guarentigia.uer.xxiiij.

Præceptum ne quis soluat,excusat à periurio.s.uerb. Obligatus.uer. iij.

Præceptum de restituendo malè ablata factum à sacerdote in confessione sacramentali,habet uim præcepti iudicis. Hostien.in c.fin.de sepul.

Præceptum non transfert possessionem, nisi spontanea obedientia subsequatur.Bal.in c.j.iiij. col. quid sit inuest.in usi. feu.in addi.in uer.item no.

Pręceptum de soluendo an habeat executionem paratam.Cy. in l.j.C.de confes.& Bar.in l.j.ff.eo.tit.quòd sic.

Præceptum factum confesso,dicitur executio, non sententia. Bar.in l.j.ff.de confes.Ant.de But.in c.fi.xlj.col.C. de cōfes. dicit habere uim diffinitiuæ,si fiat ante causę cognitionem, secundum Alex.consi.50.pen.col.sed habet uim sententiæ. s.eo.uer.xxix.& xxxvij.

Præceptum de soluendo factum confesso, non potest reuocari.Bar.in l.si plures.ff.de accu.sed potest retractari per appellationem.Bal.in addi.Spec.de sententia.uer.sententia uerò præcepti.& de appel.uer.à præcepto. & ibi Spec. §. in quibus. uer. sed nunquid hæc tria. ubi Odofr. tenet contrariū. Vide gl.in l.creditor.§.iussus. ff. de appel.in uer.appellandi auxilium.

Præceptum factum utrique parti de eo, quod fieri debet mutuo consensu,si una pars facit,altera non,habetur pro impleto,quo ad implentem.Bar.in l.fundus.qui Lucij.de rescind. uend.in ij.notab.

50 Præceptum iudicis cum comminatione, Si nō compareas, mulctaberis in decem libris,fieri potest. Angel.& Imol. in l. cùm stipulatus sim mihi & Proculo.de uer.obl.& Alex.in l. j.in prin.ult.col.si quis ius di.non obtemp.

Præceptum iudicis sine pœna ualet,ut etiam possit iudex non parentem mulctare. Old.consi.xv.& Alex.in l.j.§. xvj. uidetur. ff. si quis ius di. non obtemp. uide in l.eos. C. de modo mulcta.& no.in l.si quis reum.cum gl.ff.de custo.reor.

Præceptum iudicis sub pœna arbitrio iudicis inferenda, ualet,non obstante incertitudine.Bart.in l.j.in princ.ff. si quis ius di.non obtemp. in ult. col. uer. quod puto uerum.per l. iij.§.pen.ff.ubi pupil.edu.de.Sed tunc dicit ibi Bart.requiri nouam condemnationē. Sed an requiratur nouus processus.Bar. ibidē. Practica seruat,ꝙ sic.& per Alex.in d.l.j.ulti. col.ubi omnino uide de præcepto cū cōminatione mulctę.

Præceptum sub pœna excommunicationis factum contumaci à lege,non infligit excommunicationem ipso iure in contumacem:secus,si est factum ab homine.glo. in cap.j. de sagittar. in uersic. sub anathemate. in c.Salonitanæ.lxiij.dist. sed Abb.in c.relatum.in ult.nota. de iure pa. dicit ibi notari simpliciter, tale præceptum nō esse excommunicationem, sed monitionem de excommunicando.

† Præ-

† Præceptum sub pœna excommunicationis latæ sententiæ de obseruando iuramento, de non reuocando iuramento, an ualeat, & sic uera ad hoc cautela Cæpollæ, uide Feli. in c. inter cæteras. de re iudi. in prin. pe. col. in uer. obstant. ui. ibi ex quibus cogita.]

Præceptum de cauendo factum incidenter dicitur interlocutoria: sed si principaliter, est diffinitiua. Bart. in l. j. §. fi. ff. de præto. stip. in ij. col. uer. ad contraria respondetur.

Præceptum requiritur in confessum, non sententia, quæ ferri debet partibus litigantibus. Bal. in auth. hoc amplius. j. col. in ij. opp. C. de fideicom.

Præceptum post probationes dicitur diffinitiua. Alex. consil. 50. pen. col. l. iiij. & ibi Bal. & Sali. C. de re iudi.

Præcepti pœna debetur fisco. Bart. in l. filiusfam. §. diui. ad fin. de lega. j.

Præceptum nudum dicitur, quod iuris remedia non includit. Bal. in l. quoties. uer. quæro, quid si est. C. de fideicom. Item factū fauore partis tantùm, nō si alterius, uel si intersit. Bart. in l. pater. §. Iulius Agrippa. de leg. iij. Item factum sine causa. suprà eod. uersic. xxxiij.

Præcepto non obedire, peccatum est: sed consilio non obedire, non est peccatum, sed non meretur. xiiij. q. j. c. fin.

60 Præcepti spretor potest puniri ab ipso iudice præcipiente. in Spec. de iurisf. om. iud. uer. fi. in prin.

Præceptum sub pœna excommunicationis fieri potest iudici seculari per episcopum, ne exequatur testamentum usurarij: nec testamentum, in quo sit hæres incestuosus. Bald. in l. consulta. C. de testa. in j. q.

Præceptum pupillo factum ualet. l. ait prætor. §. permittitur. ff. de minor. Bal. in l. ij. C. de re iudi. uersi. extra oppo.

† Præceptum an & quando expiret morte præcipientis, mandantis, & mandatarij: uide Fel. in c. relatum. circa medium. iij. col. de off. deleg.]

Præceptum non expirat morte. in Spec. in tit. de iudice deleg. §. restat. uer. item mortuo. el ij. & ibi Bal. in addi. Spec. uer. si committitur.

Præceptum de silendo fieri potest actori, sicut reo præceptum de soluendo. Bal. in l. peremptorias. penu. col. in fi. uer. quæro, utrum reus. C. sent. rescin. non pos. Item,

Præceptum sub pœna quindecim ducatorum cùm ex forma statuti debuerit fieri in decem, non ualet etiam in decē. Bal. in addi. Spec. de appel. uer. ex forma statuti. in secundis addi. no. in l. certa. & ibi doc. C. quando prouo. nō est ne. ubi ui de gl. in uer. non tenere. & Bal. & per Bald. in l. j. C. si aduer. rem iudi. in uer. item pone aliud. & per Bar. in l. fi. ff. de iurisf. om. iud. uer. uenio ad secundam partem. & omnino per do. Alex. in l. j. §. xvj. uidetur. ff. si quis ius di. nō ob. Et facit, quia locatio ad tempus illicitum facta non ualet pro tempore licito. Bal. in l. quæcunq;. C. de bo. quæ libe. circa prin. uer. & facit ad locationes. Sed idem Bal. in l. cùm allegas. in prin. in ul. notabili. C. de usuris. & in l. pecuniæ. ff. eo. ti. quòd excessus reducitur ad debitum modum, & non cassatur in totum. Adde l. fi. §. fi. de temp. & Fl. in l. in lege. §. si quis testamentū. ad leg. Aqui. & ī. Sententia nulla. uer. xxj. Sed gl. in l. credibile. C. de pœnis. tenet ualere in totū, donec retractetur. Vide ad prædicta omnino Alex. in l. j. §. si stipulanti. de uerb. obli. in articulo, an minor numerus comprehendatur in maiori. & s̄. uer. Numerus. uer. vj. Ad prædicta adde suprà, Consecratio. uer. vj. Sed factum sub pœna personali cum ære ualet, si fiat à iudice habente talem potestatem, aliàs non. Bal. in l. j. C. ne sine ius. prin.

Præceptum sub pœna, est potius comminatio, quàm condemnatio. gl. in c. j. de sagit. Bald. in rub. & in l. j. & in l. proclama. C. commina. uel epi. Bart. in l. j. ff. si quis ius di. non ob. Imol. in l. ij. de pub. iudi. & in c. cùm in tua. post Inn. qui ma. accusa. pos. Alex. in l. ad diem de uerbo. oblig. & in l. filius. §. diui. de leg. j.

Præceptum in uirtute sanctæ obedientiæ inducit peccatum mortale, si non obediatur. s̄. uer. Clausula rescriptorum. in uer. Clausula, in uirtute, &c.

Pręceptū de repręsentando, factum reo, an extendatur ad eius fideiussorem. Bal. in addi. Spec. de dolo & contuma. uer. j. ꝙ sic: nō autē extenditur ad expromissorē, secundū eum, ibid.

Præceptum possessori ne dilapidet, fieri potest. l. pe. §. ex quadrante. ff. de doli excep. Spec. in tit. de sequestra pos. in prin.

70 Præceptum iudicis an ualeat, si postea constet de debito, & ex quibus causis possit reuocari. Pau. de Cast. cons. ccxcvij. aliàs. xxxj. quod incipit, quòd dictū præceptū, ꝙ non. Item,

Pręceptum de non recedendo, nisi iuret, uel referat, uel soluat, ualet. l. delata. & ibi Bar. C. de rebus creditis.

Præceptum iudicis excusat à mala fide, uera, uel præsumpta. Pau. de Cast. consi. xcij. quod incipit, Ad primum quæsitum uidetur dicendum. in ij. dubio.

Præceptum de adeundo factum hæredi quid operetur. suprà, Iussus. uer. x.

Præcepto iudicis non obstat exceptio numeratæ pecuniæ. Bal. in l. in contractibus. in prin. C. de non num. pec. in ulti. col. in v. q.

Præceptum factum episcopo ligat eius successorem. glo. in l. tale. §. fi. ff. de pactis.

Præceptum super notorio fundatum non ualet, si non sit notorium. Bal. in addi. Spec. de noto. crimi. uer. j.

Præceptum an debeat reuocari per successorem do. & Bal. in l. j. C. de postu. Bar. in l. fundi. ff. de acq. pos. quòd non.

Præceptum de soluendo intra decem dies, nisi interim de solutione doceatur, ualet. Bald. in addi. Specu. de sententia. uer. sed an ualeat.

Præcepta iudicis captiosa non merentur executionem, nec habent uim interlocutoriæ. Bal. in addi. Specu. de sent. in ulti. char. uer. ceruicosa.

80 Præceptum filiofa. in iudicio sine authoritate & consensu patris fieri non potest, nisi guarentigiæ. Bal. in addi. Spe. de sent. in ij. char. uer. filius. & in addi. Spe. de appe. in secundis addi. circa principiū, in uer. minori. & de actore. in v. charta, uer. sed nunquid tenet. Sed Bal. in l. fi. §. necessitatē. iij. col. in uer. & ideo concepta guarentigiæ. C. de bo. quæ lib. dicit guarentigiam non ualere sine consensu patris, nisi pater sit absens, uel nisi sit mentitus de morte patris, uel de emancipatione, uel nisi sit in quasi possessione sui iuris cum fama publica. Vide omnino Bart. in d. §. necessitatem. in iiij. colu. uer. quæro, quid si pręceptum. & suprà uer. Guarentigia infringitur. uersi. iij.

Præceptum an requirat litis contestationē. in Spec. de actore. in v. char. in uer. & no. ꝙ sic, si fieret libellus ablat⁹: aliàs sec⁹.

Præceptum impossibile non obligat. suprà, uer. Pœna inualida. uer. xxij. Bal. & Ang. & Alex. in l. si decesserit. qui satisda. cog. ubi secus dicit in præcepto cōtinente difficile. De quo

† per Bart. in l. ij. ff. de re iudi. † Et per Feli. in c. accepimus. de fide instru.]

Præcepta uno contextu simul facta non dicuntur plura, sed unum tantùm. Spec. de contumacia. §. iiij. uersi. sed pone.

Præceptum iudicis quandoq; est species sententiæ. in Spe. de sent. §. ij. uer. est quoq;. & seq. uide s̄. eo. uer. xxxvij. & xlvj.

Præcepta iudicum qualiter formentur. in Specu. de sententia. §. vj. autem. uer. nunc dicamus. & seq.

Præceptum iudicis sub pœna quod soluat, an fieri possit. in Specul. pulchrè in tit. de contuma. §. nunc dicamus. uer. sed pone, iudex. quòd sic.

Præceptum iniustum non excusat. c. ad aures. de tempori. ordina. Car. in cle. exiui. §. utilitatem. de uerb. signi.

Præceptum & mandatum, differunt. ī. uerb. Præcipio. uer. ij.

Præcepti appellatione in statuto uenit ualidum. infrà, Statuta de iudicijs. uer. xviij.

Præceptum domini excusat à peccato, uel pœna. in Specul. de feud. §. quoniam. uer. xv. quæritur.

Præceptum an patiatur appellationem. s̄. Appellatio à præcepto. per totum. quòd sic.

Præcepti materiam supple suprà, uer. Iussus. & uer. Pœna. per totum.

Præcepti testatoris materiam uide ī. uerb. Testator. uer. lxiij. cum tribus uer. seq.

* Præceptum testatoris iudicis præcepto æquiparatur. l. si ita fuerat. §. fi. ff. de manum. testa. Soc. con. ccxlvij. uol. ij. Illustr. Card. Pari. cō. xix. nu. 213. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Præcipere testator hæredibus potest, ne usque ad certum tempus hæreditatem inter se diuidant, & qui diuidere uoluerit, quod in ea iuris habet, amittat. l. iiij. in prin. ubi Bald. & Angel. ff. de cond. insti. l. hoc iudicium. §. si conuenerit. ij. resp.

resp.ff.com.diuid.Bartol.in l. Quintus.ff.de annu.leg.Paul. Cast.& Alex.in l.si non sortem. §. si centum. ff. de cond. indeb.Ias. cõs.cxij.nu.4.uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Præcipere testator non potest hæredibus,ne unquam hæreditatem inter se diuidant,& qui auctor diuisionis fuerit,partem suam amittat.Pau.Cast.& Ias.in l.si non sortem.§.si centum.ff.de cond.indeb.Alex.con.cx.uol.iij.Ias.conf. cxij.nu. 4.uol.iiij.Æmilius Maria Manolessus.

† Præceptores, & eorum officium. per Abb.in c. cùm deputati.de iudi.

Preces inducunt simoniam.per Inn.in c. tuam.in princ.de æta.& qual.& ĩ.Simonia.uersi.vj.

Precibus impetrare superfluum est, quod competit iure communi.in Spec.de aduo.§.vj.uer. uel tali ad captandum. Ad do tex.in l.j.C.de thesau.li.x.

† Preces potentium an inducant metum,uide Feli.in c.j. circa prin.de offic.dele.]

Precis uitium supplet precantis affectus. eod. §. uersic.uel tali tempore indigemus.

† Præcedere tribus modis aliquid dicitur aliud. Primò,tempore:secundò,ordine:tertiò, iuris fictione. Vide Bened. in repet.c.Raynutius.uer.testamentum.ij.fol.iij.col.j.]

Præcipio uerbum in bullis papæ positũ rumpit ius commune.s̃.uer.Papa.uer.clxxxvij.

Præcipio habet uim sententiæ.nõ.in c.Raynutius. & ibi Ioan. And.de testa.in summa.ff.de re iudi.c.in his de uer. signi. & importat necessitatem.clem.j.& ibi Car. in prin.de re.& uene.sanc.& xiiij.q.j.quod pręcipitur.de uer.sign.in his.& inducit mortale, & inobedientiam, si contemnatur. idem & Car.in cle.j.§. ideoq;. de reli.& uene.sanc. & cle.fi.quòd sic. & ibi Car. de pœnis. Hoc uerũ est contra negligentes. xiiij. q.j.quod præcipitur.iiij.di.denique.Card.in cle.ij.de magi. & differt à uerbo mando:per glo.& Alex.in l.& quia.de iur. om.iud.pe.col.gl.& Archi.xiiij.q.j.quod præcipitur.gl.in c. cum aliquibus. de rescrip. in vj. & glo. & Alex. in l.sæpe.de offic.præsidis.

Præcisum in statuto quid importet. & s̃. uerb. Clausula statutorum. uer. hoc statutum. cum his, quæ ibi scripsi post authorem.

Præcipitare non debet iudex sententiam, aliàs potest repelli à iudicando. in Specul.de legato.§. viij.uer.item quòd suas sententias.

Præco non potest citari uerbaliter, dum uadit pręconizando per ciuitatem:sed nec personaliter capi,nisi finita præconizatione compareat.Barto. in l.ij.ff.de in ius uoc. uer.item no.quòd præco.Quod uerum, si uadit ex causa publica.Ange.& Alex.ibi.

† Et dicitur Græcè κήρυξ.]

Præconis uox paucis innotescit.auth.qui semel. C. quomodo & quãdo iu.Spe.de cita.§.liiij.uer.cæterùm.el ij.& uer.hoc ordine.Et intellige siue tuba,siue cornu,siue aliter. Card.in cle.ij.xj.q.de sent.excom.

Præconis uocem non audiens excusatur. in Spec. de cita. §.j. uer.item quòd clamorem.& de sententia.§.ij. uersic. quid si præconizatum.

Præconis uox horrida conquiescat diebus festiuis. eo. §. uer. item excipitur,quòd cita.

Præconis citatio,proclama,& subhastatio ponitur in Spec. de cita.§. iij. uer. per uiuam uocem.ibi,fit quoq; citatio.& uer. cęterùm.& seq.de pri.& secun.decre.§.viij.uer.quid si reus. & uer.porrò.

Præconis materiam supple ĩ. uer. Proclama. per totum. & s̃. uer.Bannum.uer.50.

Præda recuperata debet gratis restitui patronis, uel dominis.Bald.in l. ab hostibus.C.de postli.reuer.l.latrones.ff.de captiuis. Io. Andr. in rubr.in Spec.de rapto.& Alex.in l.j.de acq.po. & Alex.in l. ut uim.de iusti.& iure.& s̃.Bellum.uer.vij.

† Adde,quòd omnis præda illicita sub furti nomine in Decalogo est prohibita.c.meretrices.xxxij.q.iiij.& dicitur Græcè λεία.]

Præda in bello iusto facto potest retineri salua cõscientia. Bal. in c.j.de mili.uasal.qui contu.est. Alex. in l. si quid in bello. de capti.& per Bar.in l.hostes.eo.tit.& per Host.in Sum. de treu.& pace.§.quid sit inue.

Prædam dux belli debet diuidere inter milites.xxiij.q.v.dicat. cũ gl.Bar. in l.si quis in bello.de captiuis.Alex.in l.j.de ac q. pol.

† Et per Fel.in c.excommunicamus.de hær.in fi.ij.col.]

Præda per statutum potest permitti.Bal.in c.j.iiij.col. uer. sed nunquid id quod.de mili.uasal.qui cõtu.est.& in l.j.§. quod autem. de altero. ubi etiam dicit posse retineri etiam salua conscientia.

Præda hostibus est permissa.l.ij.& ibi Bal.de commer.& merca.Item,

Præda si restituatur accepta pecunia, debet restitui quicquid accipitur,tanquam turpiter acceptum.Bal.in l.fi.C.de condi.ob tur.cau.

Præda est casus fortuitus.Bart.in l.creditor.de solu.

Prædam suam non putat iudex alienum iurgium.in Specu.de sala.§.ij.uer.si uerò.

Prædæ materiam supple infrà uerbo,Prædo.per totum.

† Prædestinatio quid sit,& quid sit pręscientia.Ab.in dicto proœmio,ibi:rex pacificus. in iij.col. Nam prædestinatio est præparatio gratiæ:& prædestinatus nullo modo damnari potest. Vnde prædestinatio est ad bonum. Non tamen intelligas, quòd prædestinatio, uel præscientia necessitet ad bonum & malum: sed ꝗ Deus sciebat aliquos esse casuros, ideo illos non prædestinauit: alios uerò,quos sciebat ad bonum reuersuros, prædestinauit.Et de materia dic,ut habetur xxiij.q.iiij. Nabuchodonosor.& in §.uasis iræ. cum §. seq. Nam omnes homines largo modo prædestinati sunt,id est creati in bonitate,& promissi ad bonũ:sed abutentes libero arbitrio,committunt malũ. Facit illud Euãgelicũ,Multi sunt uocati, pauci uerò electi.]

Prædicatores æquiparantur columbis,& agnis.Arch. q.v.non omnes.

† Prædicari potest etiam in ecclesia interdicta.Cardi. in cle.j. xxx.q.de foro competenti.]

† Adde, quòd prædicare est principalissimus actus, & proprius episcopi,& dignior,quàm baptizare, secundum beat. Tho.iij.parte.q.lxvij.arti.j.unde prædicatio,quæ Gręcè dicitur κήρυγμα.Vnde prædicationem debet facere prælatus, uel per se,uel per alium.c.inter cætera.de offi.ordi.]

† Prædicatio nedum est utilis, sed necessaria populo: est enim officiũ, quod principaliter pertinet ad episcopum:ut in c.j.de censi.li.vj.& xij.q.ij. c. placuit.& c. episcopum. & quilibet rector ecclesiæ parochialis habet officium prædicandi in sua ecclesia,nec potest prędicare,qui curam animarũ non habet.no.in cle.j.de sepul. fratres uerò mendicantes habent ex priuilegio papæ. Abb. in c.inter cætera.de off.ordi.]

† Prædicator magis debet uitam habere,quàm scientiã, quia longius proficit prædicatio ex boni operis prædicatione, quàm doctrinæ:nec sufficit uita sine scientia, propter multos errores,qui quandoque oriuntur ex defectu scientię,secundum Abb.in d.c.inter cætera.]

† Prædicare non possunt religiosi infidelibus,nisi habeant licentiam superioris,& authoritatem sedis Apostolicæ: ut in c.quàm sit.de Iudæ.& ibi Abb.]

† Prædicandi officium est officium curæ:ideo non possunt contemnere illi, qui habent curam animarum,ut no. glo. in cle.j.de regu. Vnde fratres mendicantes de iure communi non possunt prædicare,quia non habent curam animarum, licet eis competat ex priuilegio audire confessiones:ut in cle.dudum.de sepul.Ab.in d.c.quàm sit.de Iudę.& uide do. Abb.in d.c.quod Dei timorem.in ij.col.uer.item no. de statu mona.in uer.item no.ex hoc.& est text. quòd prædicatio dicitur officium.]

† Prædicator,uel docens,debet stare in altiori loco. Ab. in c. ex iniuncto.de hæreti.]

Prædicare quis non debet in aliena parochia, nisi inuitatus, uel de licentia obtenta à sacerdote parochiano, curato, uel archiepiscopo, etiam in diœcesi suffraganeorum. clem. dudum.§.ab olim.& ibi Card.de sepul.

Prædicari potest etiam extra ecclesias.d.§.& ibi Car.

Prædicare quibus liceat.Car.ibi.vj.q. non tamen mulieribus, etiã abbatissis,scilicet publicè,sed in secretò sic,ut inter moniales.Car.in cle.j.in prin.de relig. domi.Itẽ licet etiã cruciferis,hospitalarijs,tẽplarijs,ibidẽ.

† Et p Fel.in c.ij.de iudi.]

Prædicans

Prædicans ſine licentia an reſtituat quod acquiſiuit.ibi.q.vij.

Prædicare poſſunt fratres, dum tamen non concurrant cum prælatis.ibi.q.vij.

Prædicandi materiam uide plenè in d.§.& ibi per Card.

Prædicare,& proponere uerbũ Dei, differunt.Car.ibi opp.ul.

Prædicandi officium eſt rectoris eccleſiæ curatæ.cle. dudum. §.uerum.& ibi Car.in prin.de ſepul.& glo.in cle.j. de reg. & Ab.in c.quàm ſit.de Iudęis.quod non competit his,qui non habent curam animarum,nec fratribus mendicantibus, ni-

† ſi ex priuilegio:ut ibi.† Et per Feli. in d.c.quàm ſit.in fi.]

Prædicandi cauſa poteſt monachus exire de monaſterio per obedientiam.c.quod Dei.de ſtatu mona.Car.ubi s̃.

Prædicare non eſt minus quàm corpus Chriſti. q. j. interrogato.de conſec.di.ij.cùm omne.Card.ubi s̃.& ibi uide quomodo hoc intelligatur.

Prædicari poteſt tempore interdicti, etiam pulſata campana, niſi pulſetur in fraudem, ut quòd pulſet pro prædicatione tempore funeris.Car.in cle.ij.vj.q.de ſent.excom.

Prædicatores non debent prædicare ſine licentia papæ, uel diœceſani, aliàs incidunt in excommunicationẽ. c. excommunicamus.el j.§. quia nonnulli. & ibi Sicul. in ultima col. uer.oppo. contra. de hære. Item & habentes curam animarum in locis ſuis,ibidem,& cle.j.de regu.Item mendicantes ex priuilegio.cle.dudum.de ſepul.

† Prædicatio criminoſi ſacerdotis non debet contemni:quia, teſte Hieronymo, ſicut lixiuiũ per cinerem humidũ fluens lauat,& non lauatur, ita bona doctrina animas credentium lauat à ſorde peccatorũ:ut dicit tex.in §.fin.in fi.xxxiij.diſt. Fel.in c.cùm adeò.in ult.col.de reſcrip.]

Prædicandi officium non poteſt delegari alteri.Bal.in l.j.§. ne autem.in j.col.in uer.ſed nunquid. C.de cadu.tollend.

Prædicatores non debent nominatim diffamare peccatorẽ, uel uſurarium,ſed generaliter increpare.in c.ij. de off.ordi.

Prædicatores uoluntarij poſſunt recipere eleemoſynas à uolentibus, non ab inuitis:ſed neceſſarij etiam ab inuitis pro neceſsitate uictus poſſunt petere.not. in c. cùm ex officij.& ibi Hoſti. & doct. de præſcrip. & nót.in c.cum uoluntate.§. prædicatores.de ſenten.excom.

Prædium dotale quod dicatur. in l. dotale. ff. de fund.dota.

Prædij appellatione uenit etiam pars eius. l. dotalis. §. j. ff. de

† fun.dot.& s̃.uer.Fundus.uer.iij.† Et dicitur Gręcè χωρίον.]

Prædium emptum de pecunia communi an ſit commune.in l. ſi patruus.C.communia utri.iudi.ubi text.quòd non.& ibi per Bartol. in j.col.qui ponit notabilem diſtinctionem:ubi etiam Bald.

Prædium emptum de pecunia redacta ex re communi, an ſit commune.in l.ſi ut proponis.per Bald.C. de rei uen.in uer. vj.quæro. quòd niſi inter eos eſſet contracta ſocietas. & infrà uer.Res.uer.vj.

Prædium medium non ſeruiens impedit ſeruitutem. in Spec. de cauſa poſ. in princi.uer. eſt & aliud.& infrà,uer.Seruitus conſtituitur.uer.lxviij.& uer.Seruitus impeditur.uer.iiij.

Prædia ruſtica,& urbana, qualiter diſtinguantur.in Specul.de emptio.& uen.§.j.uer.ſed ſi.&

Prædio uendito quæ ueniant in uenditione.eo.§.iij.char. uer. ad euidentiam,circa medium.Item,

Prædij materiam ſupple s̃.uer.Fundus.per totum.

Prædo dicitur etiam qui facit contra conditionem ſibi appoſitam in acquirendo. Bald. in authent. cui relictum.iij.col.uerſic.deinde uides.C.de indic.uidui.tol.Item qui tacitam fidem accommodat.l.prædonis.& ibi Bar.ff.de peti.hęr.Item qui non apprehendit ex iuſta cauſa poſſeſsionem.l.ſed ſi lege.§.quod autem.infrà, de peti.hær.l. ſi ex ſtipulatione.& ibi Alex. de acquir. poſ. Item aduocatus paciſcens de quota litis. l. ſi quis aduocatorũ. C. de poſtulan.& Alex. ubi ſuprà. Itẽ abigeus uiolentus. l.j. de abigeis & l.ne quis.& ibi Bald. C.quæ res uen. non poſſ. Item adminiſtrator ſubripiens de bonis.l.Pomponius.§.ex facto.& ibi Angel.de acqui.poſ.& Alex.ubi s̃.& in d.§.ex facto.

* Prædo dicitur ille,qui rem aliquam detinet,nec quo titulo, quáue de cauſa detineat,docet.l.ſed & ſi lege.§.quod autem ait ſenatus.ff.de petiti.hær.Aymo Crau.conſi.lxxxvij. nu.1. uol.j.Æmilius Maria Manoleſſus.

Prædo dicitur donatarius, ſi ſtatim propria authoritate ingreditur.s̃.uer.Donatarius.uer.xxv.

Prædo præſumitur interdum poſſeſſor.in Spec.de locat. §. vj. uer.xxxvj.circa medium.

Prædo non dicitur, qui precium numerauit.in Spec. de empt. & uen.§. nunc dicendum. in fin. l. etiam.§.ſi quis.ff.de peti. hær.l.nemo.de reg.iur.

Prædo non debet eſſe melioris conditionis, quàm iuſtus poſſeſſor.in Spec.de loca.§.vj.uer.xliiij.circa medium.

Prædo agit actione pignoraticia.l.pignore.§.ſi prædo.ff.de pigno.actio.

Prædo an reſtituat fructus.in d.§.ſi prædo.per gl.& doc.quòd ſic.& j.eo.uer.xv.& xiiij.

Prædo dicitur poſsidere.l.fi. C.ſi per uim,uel alio modo. Sed

Prædo non præſcribit propter malam fidem.Fl.in l.ſeruitutes. xiij.col.ff.de ſeruit.

10 Prædo an teneatur re perempta etiam alienata per ipſum.in l.ſi à domino.§.ſi prædo.& ibi Bart. quod eſt in electione actoris,uel precium iuſtum,uel conuentum exigat.& l.illud. in prin.de peti.hær.

Prædones quomodo ſatis faciant rapinas.Bal. in c.j.§.iniuria. vj.col.de pace iur.fir.uer.quæro, aliquis cum armis.

Prædo ſi ſpoliatur poſſeſsione caſtri,non poteſt agere interdicto recuperandæ.Bal. in l.pen.ad fi. C.ſi à non compe.iu.& plenius per Abb.in c.in literis. de reſt. ſpo. & ibi an ſit reſtituendus.

Prædo tenetur petitione hæreditatis ſiue poſsideat, ſiue dolo deſijt poſsidere, ſiue eius culpa aliquid acciderit. l.ſed ſi lege.§.quod ait.& ibi Bart.ff.de peti.hær.

Prædo nullam cauſam poſsidendi habens, tenetur de fructibus pręceptis,& percipiendis.d.l.ſed ſi lege.§.quòd autem. & ibi Bar.in ſummario.ff.de pe.hære.Item,

Prædo tenetur de fructibus, quos percipere potuiſſet, quando agitur rei uendicatione.Bar.in d.§.quòd autem.& s̃.eo.uer. proxi.& per Bar.in l.ex diuerſo.de rei uen.in ij.col.

Prædo reſtituens rem ablatam non euitat pœnam.l. non prodeſt.ff.ui bo.rap.gl.xiij.q.ij.apoſto.

Prædonibus ſtipendium etiam promiſſum non debetur.Bald. in l.ſi fideiuſſor.C.mandati.

† Prędo ille dicitur, qui negat aliqua ad ſuas manus perueniſſe in redditione rationis,uel occultauit, uel ſcribere omiſit. do.Barth.Socin. in conſi. ccxiij. incip. In præſenti.uer.v.in ij parte.]

Prædones largo modo qui dicantur.no.in l.fin.C.quę res pig. ob.poſſ.& per Alex.in l.capitalium.§. famoſos.ff.de pœn.quis, qui rem accipit ſine uoluntate domini, etiamſi ſit debita. per l.ex ſtipulatione.de acq.poſ.& ibi per Alex.

Prædo perdit melioramenta. Angel. in l. ex argento. de condi. fur.

* Prædo amittit pecuniam impenſam, ut meliorẽ rem, quam de facto occupauit faceret. Ang.in l.ex argento.ff.de condi. furt.Deci.in l.nemo prædo eſt.ff.de regul.iur. Ay. Cra.con. lxxxvij.nu.2.uol.j.Æmilius Maria Manoleſſus.

* Prædo deducit, ac cum fructibus compenſat pecuniam, quam impendit in colendo fundum, quem de facto occupauit.l.fundus qui.in prin.ff.fami.erciſcun. in l.ſi à domino.§. fi.ff.de peti.hær.Bar.in l.cùm quæritur.§.prædijs. ff. de leg. iij.Ay.Crau.con. lxxxvij. nu. 2. uol.j. Æmilius Maria Man.

20 Prædo dicitur etiam qui propria authoritate occupat rem emptam,uel ſtipulatam.l.ſi ex ſtipulatione.ff.de acq. poſ. & ibi omnes doct. & Alex.

Prædo dicitur etiam ſimplex malæ fidei poſſeſſor, qui non inuaſit poſſeſsionem,ui,uel clàm,ſed à principio fuit bonæ fidei, & poſtea ſuperuenit ſcientia rei alienæ. l.ſi quis poſſeſſor.§.ſicut.& l.ſed ſi lege.§.ſi ante.de peti.hæredi.& Alex.in l.ſi quis nec.ſi cer.peta.

Prædonum damna dicuntur caſus fortuiti.Bart. in l. creditor. de ſolut.Alex.in l.in his.in fin.princ.ſol.matri.

Præfationes legis, uel ſtatuti, arguunt mentem.l.j.in prin.& ibi Bar.in j.no.ff.ad Mace. Bart.in prima conſt.Cod.in prin.in iiij.col.uer.opponitur.& uidet.

* Præfationes finalem cauſam demonſtrant.l.fi.ubi Bart.Bal. & Imol.ff.de hær.inſtituen.Bal.in d.l.j.ff.ad Macedo.l.cùm hi.in prin.ubi Bar.& Bal.ff.de tranſac.l.j. ubi Bal.ff.de orig. iur.

iur.l.ut liberis.ubi Bal.no.j. C.de collatio.l.regula.§.si quis. ff.de iur.& fac. ignor. l. quisquis. in extr. ff.de legat.iij.glo.j. mag.in l.j.ff.de iudic.Bal.in §.quibus.in j.const.C.in l.j.col. iiij.C.de fals.cau.adie.legat.in l.nostram.col.j. C. de testam. in l.intestato. in extr. ff.de legiti. tut. in c. secundò requiris. de appellatio. Anto.in c.j.de electio.in cle.Imol.in c. pen. in extr.de cle.coniug.Abb.in c.multa.de uot.Iason cons.j.uer. secundò ergo.col.iiij.uol.j.Illustris.Card.Zab.in c.j.de clericis coniugat.And.Barbat.consi.xix.uol.ij. Fran. Curt. min. con.clxxxv.nu.2.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

Præfationum dies,de quo fuit dictum in præfationibus,censetur in contractu repetitus.l.Titia.de uerb.obli.Alex.in l. ita stipulatus.x.col.eo.tit.

Præfationes stipulationis censentur in ea repetitæ. l. Titia. §. idem respondit.de uer.ob.Alex.in l.de die.in prin. qui satis.

† cog.† Et Fran.Aret.in d.§.idem respondit.]

Præfationes faciunt præsumi promissionem aliter factam erroneam.l.quoties.§.tantundem.de hæred.instit.& ibi Bart. & in l.Titia.§.j.de uer.obl.& s.uer.Promissio.uer.50.Quod uerum,si incontinenti sequatur contractus, non si ex interuallo:quia præsumitur recessum à præfationibus.Alex.in l. ita stipulatus.x col.de uerb.obl.

Præfationes probant uoluntatem testatoris, & finalē causam dispositionis.Bal.in l.nostram.j.col.C.de testa.

Præfationes an sint resecandæ.Bar.in di.j.consti.Cod.in prin. in uer.oppo.& uidetur.quòd non,si sint utiles: secus, si superfluæ.

Prefatio requiritur,sine qua nihil est inchoandum.Bal.in rub. ff.de acqui.hære.in princip.per l.j.ff.de orig.iur.

Præfationes statutorum restringunt statuta. Bart. in l.cùm hi. in prin. uer. item no.& §.eam. in primo no. ff.de transact.& ibi.Bald.per l.fin.ff.de hære.inst.l.item quia.§. fi.ff.de pact.l. Titia. §.idem respondit.de uer.oblig.

Prefationibus statutorum an sit credendum.Bar.in l.ambitiosa.xj.col.in uer.uisis.& examinatis.ff.de decre.ab ordi. faci. quòd sic.& ibi Alex.in Spec.de inquisi.§.nunc tractandum. uer.quid si in literis.

10 Præfationibus contractus standum est, si ex eis possit aliquid apparere.Barto. in l.cùm quid.in iij.col.uer.tertiò potest probari.ff.si cer.pe.& dant nomen contractui.l. Titia. §. idem respondit.de uer.obl.

Præfationes contractus cēsentur repetitæ in contractu, qui tamen ex interuallo non sit celebratus.Bart.in l. si tibi. de act. emp.& in l.item quia.§.fi. & ibi nota.ff.de pac.no.in l.Titia. §.idem respondit.el primo.de uerb.obli.& in d.l.item quia. §.fin.uer.& ideo.ubi dicit,quòd contra usurarios, qui prius inter se conueniunt de duplo,& postea tempore contractus nihil dicunt, irritatur contractus, si de præfationibus constet.& per Bar.in l.p retentionē.C.de usuris.qui dicit,quòd dicta in præcedentibus,repetita ex interuallo, in sequentibus non intelliguntur repetita. & in Specul. de instrumen. edi.§.nunc autem uidendum.uer.item excipitur, quòd talis clausula.

Præfationes in rescriptis inspiciuntur, quando agitur de leui præiudicio.l.j.& ibi.Bart.C.de diuer.rescrip.ad finem.

Præfationum formas ponit Spec.tit.de aduo.§.nunc de exordijs.uer.deinde.& uer.ut autem.

Prefationum usus placuit antiquis,hodie uerò displicet. eo.§. uer. uel tali quidam modus.

Præfationes aduocatorum,& oratorum, quæ sint. in d. tit. de aduoca.

Præfectus prætorio æquiparatur cardinalibus & episcopis.Bar.in l.j.ff. de off. præfec.præt.

Præfectus urbis an habeat merum imperiū. Alex. in l.j. vj.col. de off.eius.

Præfecti urbis dicuntur illustres, & de magnis iudicibus. in Spec.de off.om.iu.uer.magni.& uer.medij.

Præfectus urbis est iudex de commissis intra centum miliaria.eo.uersic.

Præfectus prætorio subest principi immediatè: & præest omnibus iudicibus,quibus etiam est excellentior.eo.uer.

Præfectus uigilum est spectabilis.d.uer.medij.

Præfectus Aegypti est spectabilis.d.uer.medij.

Prægnantia præsumitur ex lacte. Bald. in rubri .C.de proba.in ult.col.in uer.uisa diuisione. & s. uer.Fœmina.uer.xiiij.

Prægnans fœmina an dicatur infirma.s.uer. Fœmina.uer.xvj. quòd non.

Prægnantis materiam supple eo.uer.Fœmina.uersic.xiij. cum quinque uer. sequentibus. & uersic. Mulier prægnans. per totum.

Prægnantia probatur per duos testes, & quandoq; per quinque.s.uerbo,Venter.uersi.iiij.

Prælatus debet appellare laicum fratrem, & non filium. glo.xcv.dist.esto subiectus.Item,

Prælatus debet appellari pater,uel dominus, non frater à laico. c. cùm clerici. de uerbo. signifi.& in c.grauem.de exces. prælato.

Prælatus debet ali de bonis ecclesiæ.xij.q.j. illi autem qui.xvj. q.j.quoniam quicquid.j.q.ij.clericos.

Prælatus non est de collegio, sed caput, non pars collegij. de conces.præben.c.post electionem.& Card.in cle.ij.j.col. de æta. & quali. & plenius ibi in §. j. x. q. & in cle.j. opp.iiij.de reg.& in q.fi.in fi.

† Prælatis est licitum impendere consilium,& auxilium regi, & dominis temporalibus, pro conseruatione Reipublicæ, maximè instante regni turbatione: ut in c.non est.de uoto. & ibi Abb. in princip. Ex quo nota, quòd prælatus potest esse de concilio regis.Facit quòd legitur & nota.in c.archiepiscopatu.de rapto.& quod habetur in c.duo sunt. xcvj.distinctio.]

† Vbi in loco reperiuntur idonei, non debet præfici extraneus.Abb.in c.bonę memorię.el ij.in iiij.col.in uer.no.xiij. de postu. præla. & in xiiij. not. an iustum sit præferendum honesto,sine aliqua dispositione, si ambo, scilicet iustum & honestum concurrant.]

† Prælati inferiores episcopo licet habeant iurisdictionem in suos de collegio,eam tamen non obtinent,concluso episcopo,sed accumulatiuè ad episcopum, sit quod faciunt isti gradum, sed episcopus concurrit tanquā generalis ordinarius, & isti inferiores tanquam speciales. Ex quo infertur, quòd ualet absolutio facta ab episcopo de excommunicatione lata ab inferiori:ut concludit Abb.in c.cùm ab ecclesiarum. de offi. ordi.]

Prælati dicuntur,qui habent perpetuam dignitatem.Innoc.in c.de multa.de præben.Car.in cle.j.j.q.de supplē.neg.præla.

Prælatus dicitur dominus beneficij.Car.in cle.j. de causa pos.

† Prælatus reputatur maritus ecclesiæ.Io.Lup.in repet.rubr. de dona.inter uir.& uxor.col.cliij.in fine.

Prælatus non sit negligens in punitione delictorum.clem.j.& ibi Car.de offi.ordi.clem.j.de uita & ho.clericorum.

Prælatus habet quandoq; iurisdictionem secularem.no.Card. in cle.statutum.de elec.

Prælatus an admittatur ad distributiones.Car. in cle. ij. §.j.ix. q.de æta.& quali.

10 Prælatus immediatus supplet negligentiam. Car. in clem. j. xvj.q.de supplē.negli.prǽl.ix.q.iij.cùm scimus.

† Prælatus etiam idoneus remoueri debet ratione scandali. per Inno.in c.nisi cum pridē.de renun.Sicul.in c.iij.de iure pa.& ibi no.

† Adde hìc, quòd contra prælatum notoriè criminosum, & incorrigibilem, potest subditus excipere, quòd correctio non pertineat ad eum:& si uult ad ulteriora procedere, poterit appellare.Abb.in c.sciscitatus.de rescript.in ij.col. uer. unum tamen dictum.& ibidem, quòd in certis casibus licitum est recedere à proprio prælato:aliàs secus, etiamsi crimina sint notoria, & à prælato non seruante canonem licitum est recedere.]

Prælati per promotionem fiunt lupi,& elati,& uentosi conuertuntur in leones, & pinguefacti perdunt memoriam pristini status.Car.in clem.j.§.ij.de iureiur.

† Prælatus licet possit conferre suis consanguineis de bonis suæ ecclesię competens subsidium,imò potius tenetur suis, quàm alienis,ut in c.non satis.lxxxvj.dist. & in c.j. de coha. cle. & muli. non tamen habet eis tantum tradere, ut faciat eos diuites, sed ut subueniat alijs indigentibus. xij. q. ij. monemus.not.Abb.in c.inquirendum.de pecu.cleri.]

* Prælatus cùm in quærendis ecclesiæ præiudicare possit, quanquam non in quæsitis, ideo hæreditatem ecclesiæ relictam ipse unus repudiare potest, & canonem ab emphyteuta accipiendo, ei pœnam, in quam ob canonem non solutũ inciderat, remittere. Bar. & doct. in l. iubemus nullam. C. de sacrosf. eccl. Doct. in c. j. de dolo. & contum. Illust. Card. Zab. in c. potuit. ubi Imo. col. xxviij. & seq. de locat. Ias. con. cviij. nu. 2. uol. j. Deci. in c. ecclesia S. Mariæ. col. xxiiij. de constitutio. Fran. Curti. min. con. cxlvij. col. fi. Ay. Craue. conf. clij. nu. viij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

† Prȩlatus solus an possit repudiare legatum factum ecclesiȩ, etiam de re immobili, uide Fede. de Senis consilio ix. Bald. in authen. si qua mulier. C. de sacrosan. eccl. in l. pupillorum. C. de repu. hære. & in l. magis puto. §. fundum. ff. de reb. eo. & in l. contra iuris. §. si curato. ff. de pac. Ludo. Ro. consilio clxxxiiij. incip. Visis, quæ narrantur in facto. Pet. de Ancha. do. Cardin. Ioan. de Imo. & do. Barba. in c. ut super. de reb. eccle. non alie. do. Cardin. in cap. de multa. de præben. & in clemen. gratiæ. de rescrip. Innoc. in c. admonet. de renun. & in c. uerum. de condi. appo. Abb. in c. tua. de his, quæ fiu. à præla. & in c. quoniam. de deci. Lap. alleg. xxvj. Lap. Abb. & Domi. de san. Gemi. in c. j. de reb. eccle. non alie. li. vj. Ro. in l. si is, qui hæres. §. neque filius. ff. de acqui. hære. Dy. Iac. de Are. Bal. & Imo. in l. seruum filij. §. j. ff. de lega. j. Pau. de Cast. & do. Alex. de Imo. in l. legatum. ff. eod. titu. uersic. quid autem in prælato, an sine consensu capituli, &c. Et licet dom. Alex. in d. l. legatum. dicat magis cummunem opi. esse, quòd non possit, mihi uidetur quòd communis opi. est in contrarium, quòd prælatus hoc possit. Facit gl. & quod uoluit do. Ca. ibi in c. potuit. de loca. & facit bonus tex. in optimum argumentum in l. qui autem. ff. de his, quæ in frau. cred. & in l. si sponsus. §. si maritus. ff. de do. inter uir. & uxo. & l. seruus. & quod uoluit Sali. C. de pact. & quod uoluit Bal. in c. cleri. de iudi. & Sali. in l. pactum curatoris. C. de pact. & in l. j. C. qui admit. & uide Barb. in c. fin. de ordi. cog. & in d. c. ut super. & plenè per eundem in repe. rubricæ, de causa pos. & propriet. & Abb. in d. c. uerum.

† Prælatus tepidus in iustitia exequenda, potest deponi à sua dignitate: ut in c. ij. de treu. & pa. facit c. si quis. Abb. xviij. q. ij. & negligentia prælati est peccatum mortale. no. gl. in c. ea quæ. de offic. archi. & idem in dissimulatione. no. gl. in c. clericos. de immu. eccl. li. vj. Abb. in c. ij. de treuga & pace. & uide quæ dixi in uerbo, Negligentia.]

† Prælatus, qui negligit ecclesiæ acquirere, ubi potuit, tenetur ad interesse lucri cessantis. no. glo. in c. fi. ij. q. iiij. & ij. q. iij. §. fi. imò contra prælatum, qui passus est prȩscriptionem, seu contra eius hæredes potest ecclesia agere ad emendandum damnum: ut in l. quicquid. C. arbi. tute. Abb. in c. j. de in integ. resti. & in c. ij. de præscrip. circa prin.]

† Prælatus si sit negligens in acquirendo res ecclesiæ, uel in perdendo eas, seu permittendo labi præscriptionem contra ecclesiam, uel si impediat requisitionem ecclesiæ sub conditione suspendente, an teneatur ipse prælatus. Abb. post Ant. in c. j. de do. & contu. & per Barba. in c. ut super. de reb. eccle. non alien.]

* Prælatus potest præiudicare ecclesiæ, cùm res ad ius antiquum & commune reducitur. gl. in c. ab exordio. dis. xxxv. Abb. in c. ueniens. colum. viij. de præscriptio. Ay. Cra. consi. cxxxv. nu. xxxviij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Prælatus nos uita & exemplo plus, quàm uerbis commouet. c. in sacerdotibus. dis. xvj. Ay. Cra. con. cciiij. nu. 13. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

† Prælatus malè uiuens an dicatur ecclesiam suam polluere, quo ad opinionem. Et dic quòd sic, nõ tamen pollui potest ecclesia: quia quæ sancta sunt, coinquinari non possunt. c. ueritatis. de dolo & contuma. c. uestra. & ibi Abb. de coha. cler. & mulier.]

† Prælatus non potest cum enormi damno ecclesiæ iura ecclesiæ renunciare. Inn. in c. conquestus. de cle. & in c. accedentibus. de exces. præla. cum leui tamẽ præiudicio potest: ut in c. terrulas. xij. q. ij. Fede. de Se. consi. lxxxviij.]

† Prælatus ecclesiæ succedit in uniuersum ius ecclesiæ: ut in c. j. de solu. & in c. cùm ad sedem. de resti. spo. Et comparatur in hoc hæredi, qui succedit in uniuersum ius defuncti: ut in d. c. j. & in l. hȩreditas. de peti. hæredi. Item comparatur, quo ad sustinendum onera contracta per prædecessorem: ut in d. c. j. Tenetur ergo prȩlatus ad debita contracta pro necessitate ecclesiȩ, etiam post mortem prælati contrahentis: nec requiritur probatio uersionis in utilitatem ecclesiæ: sed sufficit, quòd probetur casus necessitatis. Ideo si prælatus contraxit debita pro sua sustentatione, tenetur successor, cùm ecclesia tenetur illum alimentare: ut not. Abb. in c. ex præsentium. de pig. & in d. c. quod quibusdam. de fideiul. not. Abb. in d. c. j. de solu. & in c. per tuas. de dona.]

† Contra prælatum patientem præscriptionem in rebus ecclesiæ, potest agi ad interesse, inquantum ecclesia est damnificata ex negligentia sua. no. glo. xvj. q. iij. c. placuit. An & quando factum prælati noceat ecclesiæ, plenè per Abb. in c. j. de dolo & contu. ut ipse refert in c. ij. de dona.]

† Prælatus an possit infeudare bona ecclesiæ, uide Decium suprà, in uer. Consuetudo introducta, quòd prælatus, &c.]

† Prælatus confirmatus, si alius est in possessione prælaturæ, licet iniustè non possit administrare, nec iurisdictionẽ exercere, nisi inducatur in possessionem, quia secus faciendo esset spoliare possessorem propia authoritate, quòd non licet, ut in c. eum, qui. §. insuper. de præben. lib. vj. l. si quis in tantam. C. unde ui. placuit. doct. in c. per uenerabilẽ. qui fil. sint legi. si autem prælatura uacat, & nemo est in possessione illius, & tunc post confirmationem est ei licitum administrare: nec ad hoc requiritur inuestitura, nec installatio. ad hoc c. quanto. lxiij. distin. ubi not. dicitur, quòd per electionem datur potestas in habitu, per confirmationem uerò datur in actu, per do. Ro. decis. iiij. Abb. in c. transmissam. de elec. in iiij. col. & idem Ab. in c. cùm super. de causa pos. & propriet. in iiij. col.]

Prælatus debet occultare crimina subditorum: ar. cap. ex tenore. de tempor. ordi. Car. in cle. j. iiij. q. de offi. ord.

Prȩlatus dicitur etiam prouincialis Minorum, Prȩdicatorum. j. Prouincialis. in prin.

Prælatus, & rector, sunt diuersa. cle. fi. de procu.

Prælati absoluunt à sententia concilij prouincialis. Car. in cle. j. §. ij. in fi. de sen. excom.

Prælati inferiores episcopo possunt facere statuta pœnalia in subditos. infrà, Statuta à quibus. uer. xxxvij.

Prȩlatus debet mortem pati pro tuitione bonorum ecclesiȩ, si aliter tueri non potest. Car. in cle. j. xxvj. q. de homic.

Prælatus debet punire subditos delinquentes. cle. ij. §. nuncij. & ibi glo. & Car. de hæret. nec potest etiam uolens tolerare eos, nec in pœna dispensare. Car. ibi uerum in casu illius cle. & ad ipsum pertinet correctio primo loco. cle. fi. uersi. quod se. & ibi Car. de pœnis.

20 Prælatus superior dicitur, qui habet iurisdictionem quasi episcopalem. Car. in cle. dudum. §. ab olim. q. xx. de sepul.

Prælati non edant carnes in monasterijs. infrà, Religiosus. uersi. xxv.

Prælati uoluntariè euntes ad monasteria habent uictualia de gratia, non de iure. cle. ij. §. j. & ibi Car. de censi.

Prælatus habens iurisdictionem dicitur publica persona, & potest alteri stipulari. Abb. in cap. pastoralis. §. præterea. de offic. ordi.

Prælatus ecclesiæ collegiatȩ confirmatus habet coercitionem in religiosos. Card. in cle. j. §. j. j. q. de cele. mis. per c. sicut. de simo. & per doc. in c. cùm ab ecclesia. de offi. ordi.

Prælatus secularis potest esse rector ecclesiæ regularis ex dispensatione, secundũ Car. in cle. j. viij. q. de reb. eccl. nõ alie.

† Prælatus regularis an præferatur seculari. Decius con. clxj. per totum.]

Prælatus immediatus dicitur proprius. Car. in cle. j. q. xxxiij. de reb. eccle. non alie.

Prælati appellatione uenit papa in exemptis, sed in non exemptis uenit episcopus. Car. in d. cle. j. q. xxxiiij. post gl. nota. ibi. uel ille cui subest ecclesia, pleno iure, secundũ Inno. ut ibi per Car. non tñ rector ecclesiæ. Car. in cle. ij. §. ab olim. q. ix. de sepul. & in §. fi. ea. cle. Item episcopi de iure. Item inferior de consuetudine. Card. ibi. q. viij. Item episcopi, & alij, qui præsunt. Cardi. in cle. j. de consang. & affi. Item alij non episcopi in casu clem. j. de exces. præla. ubi per Cardinal. in princ.

Prælati non capiant religiosos, aliàs sunt excommunicati. cle. j. & ibi gl. & Card. de exces. præla.

Prælatorum officium dicitur publicum authoritate, & utilitate. Bar. in l. Barbarius. xj. col. uersi. sed quid de sententijs spiritualibus. ff. de offi. præt.

30 Prælatus, qui diu fuit in possessione prælaturæ, præsumitur canonicè electus, & institutus. Ang. in l. qui in aliena. §. j. ff. de acquiren. hæred. Item infrà uerbo, Prælatus agens. uersi. xj.

† Et domi. Maria. Soci. in consi. xv. incip. Visis. uer. confirmatur etiam. in j. parte. & domi. Barth. Soci. eius filius, in cons. cliij. incip. Pulchra. uersi. ad hanc obligationem. in ij. parte.]

Prælatura non transit ad hæredes. gl. & Bar. in l. tutela. la ij. in j. no. ff. de tutelis.

Prælatus dicitur procurator ecclesiæ. j. uerb. Prælatus administrat. uer. j. & j. eod. uer. xliiij.

† Prælatus non defendens iura ecclesiæ, debet remoueri ab administratione. Fel. in c. edoceri. col. x. in fi. de rescrip.]

Prælatura potest permutari cum alia. c. cùm uerisimiliter. de præsump. sed non præscribit. Bald. in l. j. iiij. col. C. de emancipa. libe.

Prælatus debet esse electiuus, non datiuus. Bal. in l. quicunq;. C. de bo. quæ lib. in j. col. in fin. uersi. non obst.

Prælatura non soluit patriam potestatem. s. uer. Patria potestas. uer. xij.

Prælatus quandoque quis est de facto, sicut in Barbaria. Inno. in c. literas ad fin. de conces. præben. Bald. in Marg. uer. Prælatus. uer. xij.

Prælatus, etiam idoneus, remoueri debet ratione scandali. per Inno. in c. nisi cùm pridem. in ij. col. in uer. si autem alius. de renun. Sicul. in c. iij. in iij. no. de iure patro. & ibi no.

Prælatus præsumitur possidere nomine ecclesiæ suæ. Inno. in c. cùm in officijs. in j. col. de testa. Bald. in authen. licentia. in j. col. in fi. uer. Item quid lucratur. de episcopis & cleric. Sed quam possessionem habeat. s. uerb. Possessio naturalis. uer. vij. quod naturalem.

Prælatus non excusatur ignorantia iuris. Inno. in c. constitutus. in j. col. in glo. sua, in uer. appellauerit. de appel. Bald. in Marga. uerbo, Beneficium. uersic. iiij. in cle. j. de æta. & quali. c. cùm in cunctis. de elec.

40 Prælatus dicitur maritus ecclesiæ. in Spec. de actore uersi. item contra prælatum. & seq.

Prælati plures eiusdem ecclesiæ, scilicet unus sub altero esse possunt. Inn. in c. cùm ecclesiæ. de præben.

Prælati plures eiusdem ecclesiæ, scilicet unus sub altero esse possunt. Innoc. in c. cùm non ignores. de præben. uer. item bene dicit.

Prælatus non dicitur dominus rerum ecclesiæ. Sed

Prælatus comparatur tutori, & procuratori. in Spec. de procurat. §. ij. in uer. item quod est constitutus à tutore. & uide etiam in uersi. non ob. & de instru. edi. §. fi. uer. prælatus. & de

† resti. in integ. §. ij. uer. sed nunquid prælatus. in ij. parte. † Et do. Barth. Soci. in consi. ccxiij. inci. Cùm in præsenti. uer. simile uidemus. in ij. parte. & do. Maria. Soci. in cons. xv. inci. Visis. uersi. hæc autem conclusio. circa medium. & in consil. xxxij. incip. Ex his. uersi. probatur. circa medium. in j. parte. & Io. And. in c. auaritiæ. de elect. in vj. in Nouella. & do. Bartho. Socin. in consi. xlv. incip. Circa primam partem huius conclu. circa princ. in j. parte.]

Prælati appellatione ecclesia cõtinetur. in Spec. de instru. edi. §. nunc uerò aliqua. uersi. sed quid erit. Item minister, & custos fratrum Minorum. Cardin. in clem. j. x. q. de elect. Item quilibet habens administrationem cum officio perpetuo: ut ibidem.

Prælatus est in ecclesia, & ecclesia in prælato. Spec. de lib. concep. §. iam nunc uidendum. uersi. si uerò prælatus.

Prælatus debet esse non in quiete, sed in solicitudine. in Spec. de electione. §. j. uer. publicatione. circa medium.

Prælatus quandoque præstat iuramentum fidelitatis, & homagium principi laico ratione temporalitatis. in Spec. de feu. §. j. in prin.

Prælatus fungitur uice tutoris. j. Tutor est loco. uersi. ij.

Prælatus tenetur etiam de negligentia, sicut de dolo, & potest deponi. Car. in cle. j. de æta. & quali. aliàs peccat mortaliter. Car. in cle. j. de resti. in integ. & cle. j. de uita & ho. cle.

Prælati mtteriam supple s. uer. Episcopus. per totum. & infrà eo. per totum.

† Prælatorum appellatione ueniunt non solùm episcopi, & superiores, sed etiam inferiores, habẽtes iurisdictionem, & ex lata significatione sacerdotes parochialium ecclesiarum, possunt dici prælati, quia præsunt parochianis. Et plebanus potest dici prælatus: ut in c. tua. de cle. ægro. Et dicitur prælatus, quasi præ alijs ditatus, uel ante latus. Sed strictè illi soli dicuntur prælati, qui habent iurisdictionem aliquam fori contentiosi. Ad hoc tex. iuncta gl. in c. decernimus. de iudi. & ibi Abb. dixit, quòd appellatione prælatorum non solùm ueniunt episcopi & archiepiscopi, sed etiam abbates: ut in c. j. de æta. & quali. & in c. indemnitatibus. de elec. lib. vj. & c. ut Apostolicæ. de priui. eo. lib. Abb. in c. cùm ab ecclesiarũ prælatis. in princ. de off. ord. & in d. c. decernimus. in princ. Ego addo gl. in cle. j. in uerbo, prælatum. de ele. & uide plenè Barb. in d. c. decernimus. in v. col. Arch. in c. ij. de foro compe. lib. vj. Inno. in c. firmiter. de summa tri. & fide catho. & in c. quoniam. §. porrò. ut lite non contest.]

† Prælati inferiores episcopis possunt ferre excommunicationem in subiectos. c. sicut. de spon. c. cùm in ecclesia. de ma. & obe. c. ij. de eo, qui fur. or. rece. & prælati inferiores possunt eorum sententias mandare executioni. Abb. in d. c. cùm ab ecclesiarum prælatis. de offi. ordi.]

† Prælatus solus nõ potest rescindere contractum, per quem aliquod ius ecclesiæ quæsitum est. Abb. in cap. querelam. in prin. de simo. & ibidem, quòd aliqui de collegio possunt agere ad remotionem eorum, quæ prælatus illicitè alienauit. de quo in c. si quis presbyterorum. de re. ec. non alie. & in c. cùm olim. de testi.]

† Prælatus quantumcunq; secus in se, potest grauari, & deprimi ex subditorum excessibus, quos negligenter omittit incorrectos. Is enim uidetur eos occidere non corripiendo. c. Ephesis. xliij. dist. c. irrefragabili. de of. or. c. fi. de regula. bonus tex. in c. præcipuè. xj. q. iij. ubi dicitur, Tot mortibus prælati digni sunt, quot perditionis exempla in subditos transmittunt. & uide tex. in c. magnæ. de uo. & uo. redemp. quod fit à prælatis, de facili trahitur à subditis in exemplum. & ibi Abb. dicit, quòd prælatus delinquens magis aggrauatur ex suo peccato, quàm persona priuata propter malũ exemplum, quod præbet subditis. Et prælatura non est modicum onus, cùm nedum sibi, sed etiã alijs oportet quòd sit bonus. Abb. in c. licet Heli. de simo. in prin.

Prælatus agit interdicto recuperandæ, uidelicet nomine suo, si est spoliatus prælatura: sed si est spoliatus rebus, agit nomine ecclesiæ. Bal. in l. ij. xiij. col. C. de serui. uer. item quæritur, an prælatus.

† Prælatus non potest agere pro damno dato subdito suo, nisi dicat sua interesse: ut no. In. in c. dilectis. super uerbo, ciuitatis. de appellatio. quem sequitur Rota decisio. xvij. in antiquis.

Prælatus an possit agere sine consensu capituli, & econtrà. Inno. in c. edoceri. uer. sed quid de episcopo. de rescri. quòd sic. & in Spec. de actore. uer. item etiam obijcitur prælato. & seq. inci. Ad præsentis. & s. uer. episcopus. circa iudicia. uer. cx. & Rot. in deci. ccccclxix. confessio. in nouis. q; solus agit, & defendit, quando bona non sunt separata: uel si sunt separata, exceptis arduis. & per Car. in cle. fi. ij. q. in opp. de procur. † In arduis non potest, etiamsi sint bona diuisa. Vide Felin. in c. edoceri. col. ij. uer. prima declaratio. & col. seq. in pri. de rescr. Et ibi limitat, nisi agatur sup possessorio tantũ.]

Prælatus agens admittitur cum cautione de rato. suprà, Episcopus circa iudicia. uer. v.

Prælatus agens simpliciter, dicitur agere nomine ecclesiæ, quia omnia acquirit ecclesiæ, si est regularis: quia etiam nomine proprio agere non posset: secus, si est irregularis. Car. in cle. j. prima opp. de resti. in integ.

Prælatus pro ecclesia petit restitutionem in integrum sine speciali mandato. Car. post gl. in clem. j. j. q. de resti. in integ. nõ tamen procurator eius, nisi incidenter. Car. ibi.

Prælatus excommunicatus non potest petere restitutionem in integrũ principaliter. Car. in clem. j. ij. q. de resti. in integ. Item nec incidenter: ut si appellauit, & post spoliatus petat restitutionem in integrum: ut ibi. q. iij.

Prælatus

Prælatus pro conuentu admittitur cum cautione de rato, etiamsi bona sunt discreta. glo. & Inno. in c. edoceri. de rescri. & Bal. in Marga. uer. Prælatus. uer. v. Caue. quia Inno. nihil dicit de cautione rati.]

Prælatus agere potest etiam pro obedientia sua. Inno. in d. c. edoceri. prope fi. uer. item dicimus. & Bal. ubi s̄. uer. vj.

10 Prælatus temerè agens pro ecclesia, patitur damnum expensarum in bonis suis. gl. Bart. & doc. in l. non est ignotum. C. de admi. tu. & ibi Bal. & Ang.

Prælatus non potest agere, nisi ostendat prælaturam suam. s̄. uer. Episcopus circa iudicia. uer. vj.

Prælatus præsumitur ex possesione prælaturæ, quando lis nō est de prælatura. Bal. in addi. Spec. de arbi. in pen. col. ad fin. in uersi. sed quid si compromittitur causa diuisionis. & uide in Spec. de actore. uersic. sed pone. & suprà, uer. Episcopus circa iudicia. uer. iiij.

Prælatus agit pro iniuria, & damno dato ecclesiæ suæ. Archi. in c. olim. de iniur. & dam. da. Sed an eam remittat, s̄. uerb. Episcopus circa personas. uersi. xxxix. & uers. seq. quòd sic: secus in alio domino superiore. s̄. Dominus. uer. clxxv. Et dicit Car. in cle. j. de foro compe. quòd sic. quatenus concernit personam, non ecclesiam.

† Prælatus solus agit, & conuenitur sine capitulo pro bonis communibus, etiam ratione administrationis tantùm. Feli. latè per regulam, & limitationes. in c. edoceri. col. j. & ij. de rescrip. ubi uide.]

Prælati agentis, uel conuenti, materiam supple s̄. uer. Episcopus circa iudicia. per totum. & in uer. Episcopus circa personas. uer. xl.

Prælatus administrat bona ecclesiæ, & dicitur legitimus administrator, & ordinarius. in Specul. de actore ab uniuer. uersi. item quòd excedit. tex. & gl. in c. is, cui. de elec. glo. v. q. iij. c. fi. vij. q. j. c. j. xvj. q. j. & temporis. xxj. q. j. relatio. arg. contrà, xij. q. j. c. fin. Quod uerum est, si est excommunicatus. Innoc. in c. ex tuæ. de cleri. non resi. prope fin. in gl. sua. in uer. remoueat. & infrà, & Rota in decis. ccccclxxix. confesio. in nouis.

Prælatus inferior episcopo habens ius confirmandi præsentatū à patrono, habet ius instituēdi, negligente patrono. Ab. Sicu. in c. ij. in fi. de supp. negli. prælat. per glo. singu. in clem. j. eod. tit.

Prælatus maior mediatus superior ecclesiæ potest reuocare infeudationem illicitè factam per prælatum immediatum superiorem illius ecclesiæ. Bal. in c. j. quid iuris, si ali. fue. de feu. inuesti.

Prælatus inferior episcopo habens iurisdictionem quasi episcopalem, potest omnia, quæ episcopus. Abb. in c. sicut. de exces. præla.

Prælatus inferior non potest unire ecclesias. j̄. Vnio. uer. v.

Prælatus non potest administrare futura, sed præsentia sic. uide in uersi. Episcopus circa res. per discursum.

Prælatus malè agens res ecclesiæ, tenetur. gl. ult. Bal. & Angel. in l. non est ignotum. C. de admi. tut.

Prælatus suspectus an administret. s̄. uer. Episcopus circa res. † uersi. xliij. quòd potest remoueri. † Et per Felin. in cap. licet Heli. de simo.]

Prælatus de qua culpa teneatur. Inno. in c. ea, quæ. in gl. sua, in uerb. Negligentia. de offic. archi. quòd de dolo, lata, & leui.

10 Prælatus an & quando habeat liberam administrationem. per Inn. in c. cùm uenerabilis. in j. col. in uer. possessionibus. de excepti. in Spec. de actore. uer. item contra prælatum.

Prælatus administrans debet esse paratus reddere rationem cuilibet petenti. in proœmio Spec. circa princ. sed non tenetur eam reddere eo modo, quo hospitalarius. Car. in cle. quia contingit. §. illi. de relig. domib.

Prælati administrantis materiam supple s̄. uer. Episcopus circa res. per totum.

Prælatus contrahit, uel emit, & acquirit: ut j̄. eo. per totū. & s̄. uerbo, Episcopus circa res. per totum.

Prælatus præsumitur emisse nomine ecclesiæ. Innoc. in c. cùm in officijs. in gl. magna. in ij. col. in uer. item cùm quicquid. de testa. Bal. in l. cùm ipse. in ij. col. uer. quæro, lex nostra. circa medium. C. de contrahen. empt. & suprà, uer. Bona. el j. uer. xxxvij. & uersi. xxx. & uerbo, Clericus acquirit. uer. ij.

Prælatus si emat nomine suo, uel alterius de pecunia ecclesiæ, cui acquirat. Bald. in l. iij. C. si quis alteri, uel sibi. & in l. si ut proponis. C. de rei uen. in ij. col. in iiij. q. & in l. cùm ipse. C. de contraben. empt. in ij. col. uer. quæro, lex nostra. ubi distinguit gl. in l. uxor marito. ff. de dona. inter ui. quòd ecclesiæ. & per Inn. in c. cùm in officijs. in gl. sua, in uer. remanere. de testa. & s̄. Clericus acquirit. uer. iiij.

Prælatus minor non potest emere rem ecclesiæ, etiam cum authoritate maioris prælati. Bal. in d. l. cùm ipse. in j. col. & j. q.

Prælatus contrahens nomine suo non obligat successorem suum: secus, si contrahat nomine officij: licet secus sit in præbendario. Inn. in c. querelam. ne prælati ui. su. Bal. in Marga. uer. Prælatus. uer. iij. Bal. in c. j. j. col. uer. nota, quòd successor. in titu. qui succes. feu. dare tene. Dicitur autem nomine officij, & ecclesiæ, uel prælaturę contrahere, quando exprimitur in contractu uerum, talis prælatus talis ecclesiæ. Car. in cle. fi. q. de procu.

Prælatus alienat bona ecclesiæ sine consensu capituli, etiam res preciosas, ob magnam necesitatem. Archi. xij. q. ij. terrulas. Bald. in c. j. in prin. in vj. col. in uer. quæritur de legatis. qui feud. da. po. Item,

Prælatus non potest alienare bona relicta ecclesiæ, quia semper dicuntur ad usus pauperum: imò committit periurium alienando. Bal. in d. c. j. in prin. vij. col. uer. dicit Inn.

Prælatus potest donare propter seruitia ecclesiæ suæ collata. xij. q. ij. quique suffragio. & in præiudicium successoris. xvj. q. vj. illud. Alex. consi. lv. j. parte. ubi dicit uerum, si de seruitijs constat aliter, quàm per confesionem prælati. Io. Andr. in addi. Spec. in rub. de reb. eccle. non ali. & omnino s̄. Donatio propter merita. uer. xiiij. & Alex. in l. si cùm dotem. §. eo autem. ad fi. sol. matrim.

* Prælati, antistitesque ecclesiarum, qui ecclesiæ res alienare, & in feudum concedere nō possunt, possunt tamen id facere ab alicuius benemerito. c. relatū. c. cùm in officijs. de testam. l. iusta causa. ubi Bart. ff. de manumiss. uind. gl. in l. iubemus nulli. in prin. C. de sacrosanc. eccle. Ioan. Andr. in addit. ad Spec. tit. de reb. eccle. no. alienan. in rub. Ias. consilio ccxxvij. col. vj. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Prælati eos, qui operam suam ecclesiæ præstiterunt, ecclesiæ rebus donare possunt. c. per tuas. ubi Abb. de donatio. gl. & Abb. in c. consensus. de reb. eccle. non alienan. Ancha. c. j. q. iij. de reb. eccl. non alienan. in clem. Iason con. ccxxvij. col. vj. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Prælati res ecclesiæ in feudum alicui concedere non possunt. §. j. in prin. episcop. uel Ab. c. ij. de feu. Ias. cons. ccxxvij. col. iij. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Prælati etiamsi iureiurando affirmarint, ecclesię se res S. P. inconsulto, nec alienaturos, nec in feudum concessuros, possunt tamen & S. P. inconsulto in feudum dare ea, quæ dari aliàs consueuerunt. Ang. in l. non est nouum. col. j. ff. de legi. glo. & doct. in c. ij. de feud. glo. in c. ij. uer. hæresis. xxiiij. q. j. Iason consi. ccxxvij. colum. iij. uolum. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Prælati ea, quæ in feudum & emphyteusim dari consueuerunt, propinquis suis in feudum uel emphyteusim concedere possunt. §. j. à contrario sensu. de capit. extraor. in usib. feud. Iac. Beluis. & Bal. in §. j. in prin. col. ij. qui feud. dar. pos. Bal. in §. j. in prin. col. fin. ubi & Ia. Aluaro. col. xj. si de inuestitur. inter domi. & uasal. lis oriatur. Bald. in l. j. q. xxv. ff. de rer. diuis. Abb. in c. ut super. col. fi. de reb. eccle. non alienan. Fed. Sene. con. lij. Ias. con. ccxxvij. col. iij. in extre. & col. iiij. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Prælati qui sint, qui possunt alienare, papa inconsulto. Bald. in d. c. j. in prin. vij. col. uer. quæro, qui sint prælati.

Prælatus iurans non alienare potest alienare bona, quæ desierunt esse de mensa, non mensalia, de quibus debet intelligi iuramentum. cap. fin. de feud. Paul. de Cast. consil. cxxxiiij. aliàs cxxxix. quod incip. Viso instrumento cuiusdam inuestituræ. in fin. j. col.

Prælatus non potest donare res ecclesiæ, nisi paruas, & consuetudo sit. gl. in c. is, cui. in prin. in gl. j. in fi. de elec. in vj. per c. cæterùm. de dona. Quod uerū, etiam consanguineis suis.

Bald.in auth.quibuscunque.in ij.no.C.de sacrosan.eccle.& in l.j.in prin.de tute.& ratio.distra.

* Prælatus cum consensu capituli de re ecclesiæ potest transigere.c.statuimus.c.contigit.c.ueniens. de transactio. Andr. Alcia.con.xvij.nu.6.Æmilius Maria Manolessus.

* Prælatus de re ecclesiæ transigere non potest, cùm rem ecclesię esse constat, sec.doc.in c.contingit.præsertim Abb.de transactio.& est com.opi.And.Alcia.consi.xvij.nu.8.Æmilius Maria Manolessus.

* Prælatus de re ecclesiæ transigere potest, cùm eam ecclesiæ esse non constat.Andr.Alcia.consi.xvij.nu.8.Æmilius Maria Manolessus.

† Prælati confessio nocet ecclesiæ, si prælatus confitetur in iudicio per modum contentiosæ iurisdictionis, non autem si per modum uoluntariæ iurisdictionis.Ita concludit And. Barba.in consil.viij. incip. Sapienter doctissimus, &c. in x. col.uer.& si quispiam dicat.in ij.uol.Et quando prælati confessio præiudicet ecclesiæ,uide Felin. post Panor.in c.fi. in pen.col.uer.generaliter autē,quando confessio.de pręscri.]

Prælatus an posit infeudare in masculum,& fœminam simul, stante consuetudine,uel constitutione de infeudádo in masculos.Bal.in c.j.in princ.in vj.col.uer.consuetudo,qui feu. da.pos.& in fi.per Bart.in l.si ita scriptum.in prin.ff.de lib.& posthu.Addo quod uoluit Bar.in auth.qui rem.ad fin.C.de sacrosan.eccl.& ibi Fulgo.& Paul. de Cast.& latè der do.Ia-

† son.May.† Vide Feli.in c.edoceri. de rescri.uide latè Franc. de Aret.in ij.parte sui tractatus, in vj.q.j.]

Prælatus statim post confirmationem potest inuestire de feudo.gl.in c.transmissa.in gl.fi.de elec.not.in c. cùm olim. per gl.ibi.in uer.elisionem.de re iudic. Bal. in c.j. circa prin.ibi: item statim quod.in tit.qui succes.feu.dare tenentur.

Prælatus non potest in præiudicium ecclesiæ facere etiã permissa.Inn.in c.puenit.de arbi.& Bal. in d.c.j.in ij.col.in uer. prælatus non potest administrare futura. in titu.qui succes. feu.dare tene.

10 Prælatus uendens rem ecclesiæ , si constituit se posidere precario nomine emptoris,an transferat possessionē.Alex. in l.j.in prin.& in §.fi.de acqui.posse.& Inn.in c.sed cùm super.de causa pos.

Prælatus non potest remittere exceptionem ecclesiæ compe tentem.Inn.& But.in c.j.de deposito.& Io. Andr. in c. ij. de

† don.Alex.in l.si fraudator.de his,quæ in frau.cre.†.Et dom. Mari.Soci. in consi. xviij.incip.Prosequendo.uer.quamuis posides.circa medium.in j.parte.]

† Prælatus quando posit compromittere de re ecclesiæ sine consensu superiorum,& quando posit transigere sine consensu capituli.Soci.j.uol.con.xviij.col.x.]

Prælatus non potest renunciare appellationi in causa ecclesiæ.Alex.in d.l.si fraudator.

Prælatus non dicitur alienare concedendo in feudum res solitas infeudari,secundum Abb.anti.in c.ij.de feud.& Bald.in Mar.uer.Prælatus.uer.fi.

Prælatus an posit infeudare res ecclesiæ sine consensu capituli.Bal.in c.j.qui feud. da.pos.in j.col.uersi. sed dubitatur, quòd non,si feudum sit quid distinctum, & eius concesio sit attributa prælato.Item,

Prælatus superior an posit infeudare res prælati inferioris. Bal.in d. c.j.ij.col.uer. sed nunquid superior prælatus. ubi arguit ad partes,& similiter distinguit.

Prælatus repetens malè alienata , non potest reconueniri. in Spec.de reconuen.§.nunc dicamus.uer.sed pone,aliquis.& in c.j.de mu.petitio.

Prælatus non petens restitutionem in integrum pro ecclesia, peccat mortaliter.Car.in cle.j.iiij.no.de restitutio.in integ.

Prælatus non punitur de sola attentatione alienationis. Card. in cle.j.§.j.ij.q.de reb.eccle.non alie.

Prælato de dilapidatione suspecto datur adiūctus.c.uenerabili.& ibi per Ab.& doc.de of.dele.s.uer.Coadiutor.uer. viij.

† Et Pa.de Pu.in trac.de syndi.in c.de of.synd.in uer.accusat9.

20 Pręlatus etiam cum consensu capituli,propter merita & seruitia collata ecclesiæ,non potest concedere redditus ad uitam.Alex.con.xlij.iiij.parte.& Io.And.in addi.Spec.in rub. de reb.eccle.non alie.quòd moderatè potest.

Prælatus non debet uendere rem pro maiori precio scienter: aliàs peccat. glo. fin. xij. q.ij. hoc ius. quod uerum emptori inscio.Ioan.de Imola in c. placuit. de emptio. & uen. Alex. in l.item si precio.§.j.ff.locati.

† Prælatus,seu rector ecclesiæ habens administrationem, an nullo accedente consensu capituli,posit locare, & fructus uendere:uide do.Maria.Soci.in consi.xxxij.inci.ex his.uer. circa primam q.uer.xxx.prædicta.in j. parte.]

Prælati conscientia an debeat tueri iura ecclesiæ, uel præscribere pro ecclesia.gl.fi.in uer.item quid si prælatus. Inn.But. & doc.in c.fi.maximè Panor.in xiiij.col. uer. quartò quærit glo.de præscrip.& gl.in c.bonæ.el ij.de postul.præla.& in c. generalis.& ibi Archi.liiij.dist.quod non , si notoria est iniustitia pro ecclesia:tunc enim solus potest restituere rem ab ecclesia possessam sine causa,uel ex causa lucratiua , non si ex onerosa, quia emerit : tunc enim debet domino denunciare, ut posit ecclesia postea agere de euictione, secundum Ioan.de Imo.in d.c.fi. Sed si non est notoria. & solus prælatus sciat,non debet restituere, sed tacere : nec tunc retinendo peccat,uel defendendo,secundum Archidia.ubi s̄.Si uerò & alij sciant,nō potest solus prælatus restituere, nisi cum consensu capituli.Hostien.in Summa.de pręscrip.re.immo. §.quæ exiguntur.& si capitulum contradicat repitioni, quę fit per dominum,prælatus debet lauare manus suas de hoc, & dimittere defensionem capitulo,secundum Io.de Imo.& do.Balio.de Perusio,in d.c.fi.

Pręlatus tractus in iudicio pro ecclesia,licet recuset respondere,non potest reuocari ab administratione:licet secus in tutore.Spec.de reo.in ulti.char.uer.item tutor.& sequen.

Prælatus an donet sine capitulo.in Spec.de his,quæ fi.à pręla. uer.hoc etiam no.quòd aut donat cum consensu capituli.& potest:aliàs secus.

† Prælatus si nulla ecclesiasticæ rationis necessitate compulsus præsumpserit aliqua de bonis ecclesiæ uendere, tanquã furti,& latrocinij reus honore priuabitur: & ut inquit Hieronymus,sacerdos de altari uiuere debet,non luxuriari per mittitur. do.Mari.Soci.in consi.xxxij.incip.Ex his.uer.circa secundam q.circa medium,in j.parte.]

Prælegatum factū uni ex filijs ex testamento non perfecto propter mortem festinam , uel linguæ ingrossationem,an debeatur ei succedenti ab intestato simul cum alijs filijs. Bal. in l. fi. in ij.col.uer.sed hîc quæro. C.fa.ercis.quòd non.

Prælegatum prohibitum alienari , non pōt dari in feudū. Bal. in c.j.in §.j.circa prin. in uer. nota in ista gl.p quos fi.inue.

Prælegata non intelliguntur adempta cum legatis in dubio. tex.fin.in l.Paulo Callimacho.§.ipse.de lega.iij.

Prælegatum dotis factum nurui à socero quid operetur. in l. sed si pro dote.§.j.de leg.præstan.ubi Bar.in fi.quod socero, uel eius hæredibus, uergente ad inopiam constante matrimonio, datur actio de dote illi nurui. Io. de Por.in l.si constante.§.si exhæredato.ff.solut.matr.

Prælegata ueniunt in fideicommissum.l.Marcellus.§. quidam liberis.& ibi Dy.Ang.& doct.ff.ad Treb.& in l.in fideicommissariam.§.si legatum.eo.tit. Bar. & Ang.in l.filio pater.cū l.seq.in fin.& l.quid ergo.la ij.ff.de leg. j. & in l.cùm uirum. & ibi gl.in uersic. comprehensum.& doct.C.de fideicom.& Bart.in l.ex parte.§.intestato.uer.nota ergo.ff.fa.erci. quod assumunt ius petitionis hæreditatis,& ueniunt in restitutionē fideicōmissi.& Bal. in l. iubemus.in prin.in j.col.uer.sed ista reprehensio. C.ad Trebel.& Oldr.consi.cvij. & plenius per Alex.con.xxxij.iiij.partę.Quod uerum,quando diuisio bonorum est facta inter filios à testatore.Bar.in d.l.quid ergo.la ij.& in d.§.quidam.in uer.dico,quòd si pater.& Bal.in d.l.cùm uirum:in ij.colu.in iiij.oppo. Item uerum, nisi sint prohibita alienari.l.Lucius Titius.§.pluribus.& ibi Bart.in j.opp.ff.ad Treb. Item nisi sint facta post rogationem de restituendo.l.Titia testamento.& ibi Barto.ad legem Falci. & Ludo.Pon.in sing.uer.dicit tex.in l.quamuis,&c.De hac etiam materia uide omnino.Bal.in d.l.iubemus.in j.& ij.col. in ij.& iij.opp.

* Bar.in d.l.Marcellus.d.§.quidā liberis.Bar.& doc.in l.ita tamen.§. qui suspectam.ff.ad Treb.Cy. Bal. & Sali.in d.l.cùm uirū.Ias.con.clxxv.in prin.uol. iiij. Æmilius Maria Manol.

* Prælegata ueniunt in fideicōmisso, cùm eorū testator alienationem

nationem prohibuit.l.Lucius.§.plurib.ubi Bart.ff.ad Treb. Iason con.clxxv.in prin.uol.iiij.Æmilius Maria Manoless.

* Prælegata ueniunt in fideicommisso, cùm testator hęredem rogauerit, ut omnia bona sua alicui restituat, uel quicquid ex bonis suis ad eum peruenerit.l.cùm uirum.C.de fideicō. l.cùm pater.§.fidei tuæ.ff.de legat.ij.§.Iulianus.in prin.ff.de leg.iij.Bar.in l.Marcellus.iij.Bart.in l.Marcellus.quidam liberis.q.fi.ff.ad Treb.Ias.con.clxxv.in prin.uol.iiij.Æmilius Maria Manolessus.

* Præ legata facta post substitutionem fideicōmissariam, sec. com.conclusionem restituenda non sunt.l.Titia.ff.ad l.Fal. gl.in l.cùm uirum.C.de fideicom.gl.Bart.& Alex.in l.Marcellus.§.quidam liberis.ff.ad Treb.Ias.con.clxxv.col.ij.uer. in primis moueor.uol.iiij.Æmilius Maria Manolessus.

* Prælegata etiam post substitutionem fideicommissariā relicta sunt restituēda, si penè totum patrimonium absorbent. l.quid ergo.in extre.ubi gloss.Bar.& Doct.ff.de leg.j.Bart.& doct.in l.Marcellus.§.quidam liberis.ff.ad S.C.Treb.Bal.& Paul.de Cast.in l.cùm uirum.C.de fideicom.Ias.con.clxxv. col.ij.uol.iiij.Æmilius Maria Manolessus.

* Prælegata etiam post substitutionem fideicommissariā relicta, sunt restituenda, si extraneo testatoris filius per fideicōmissum est substitutus.l.liberto.§.filium.ubi Bar.ff.de annu. leg.Ias.con.clxxv.col.ij.uol.iiij.Æmilius Maria Manoless.

* Prælegata non ueniunt in fideicommisso, cùm quis partem hæreditariā restituere est rogatus: secus, si simpliciter.l.Marcellus.§.quidam liberis.ubi Doc.ff.ad Treb.Fran.Cur.min. con.xiij.nu.3.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

Prælegatum pro augmēto dotis uenit in fideicommisso. Alex. consil.xxxij.iiij.parte.

Prælegata non ueniunt in substitutione uulgari. Casus sing.in l.Sextiliam.de legat.iij.Bar.& Ang.in l.Marcellus.§.pe.uer. quæro, hîc dicitur.ff.ad Treb.no.in l.qui filiabus.§.fi.de leg. j.l.miles.§.pro parte.& ibi Bar.de leg.ij.Sed

Prælegata ueniunt in substitutione pupillari, & in exemplari. Bar.in d.l.Marcellus.§.quidam.in j.col.uersi.quæro, an prę-legata ueniant.

Prælegata ueniunt in diuisione hæreditatis. l. si qua.& ibi Bal. C.fam.ercisc.

10 Prælegata computantur in Trebellianicam.l.j.§. si hæres.& ibi gl.ff.ad Treb.& gl.doct.Bald.in l.cùm uirum.iij.col.& in lect.antiq.in j.q. C. de fideicom. & in l.ij.in j.opp.ad fi.C.ad Treb.& in l.iubemus.in prin.j.col.uer. sed ista reprehensio. eo.tit. facit auth.præterea.in fi.C.unde uir & uxor.

Prælegata non computantur in Falcidiam, nisi quo ad eum, à quo percipiuntur.l.si filio.& Bar.ad legem Falc.Bal.in l.ij.in j.opp.ad fi.C.ad Trebel. Item nisi prælegatum liberationis. s.eo.uer.xiiij.

Prælegata an & quando debeantur. in l. quid ergo.la ij.& ibi. Bal.de lega.j.

Prælegatum si euincatur, non tenetur hæres.l.cùm pater.§.euictis.de lega.ij.

Prælegatum liberationis computatur in Falcidiam hæredi, cui factum est. Angel.in l.in lege.la j.& ibi per Alex.ff. ad legem Falc.sed alia non.no.in l.quod alias.& l.id, quod. eo.tit.& s. eo.uer.xj.

Prælegata perdit hæres, qui coactus adit.l.ita tamen.§. si percepti s.& ibi Bar.ad Treb.

Prælegata nō debentur hæredi repudianti hæreditatem.l.quidam.ff.si quis omis.cau.test.Vide Bart.in l.miles. §. pro parte.in j.oppo.de leg.ij.uide in l.cùm responso. & ibi Bartol.& Bald. C.de leg. Et quid si habet substitutum uulgarem, uide Bal.in d.l.cum responso. Quod uerum, nisi filio facta sunt.l. filio pater. de legat.j. etiamsi sit emancipatus. l. nam nec emancipatus.eo.tit.& ibi doct.

Prælegatum factum hæredi, & alteri non hæredi, non debetur pro parte hęredi, sed totum legatario: secus, si ambo sint hæredes.l.planè.§.si duobus.& §.inde dicitur.de leg.j. Sed factum uni cohæredum debetur ei pro dimidia iure prælegati.& pro alia ut hæredi.l.legatū.la ult.in prin.& §.j.de lega.j. & l.qui filiabus.§.fi.cum l.seq.eo.tit.Alex.in l.j.§. ueteres.& ibi no.de acquir.poss.

Prælegata possunt absorbere totam hæreditatem. l.quid ergo. la ij.de leg.j.

Prælegata non debentur, si testamentum rumpitur pro parte. l.cùm filius.in prin.& ibi Bar.de leg.ij.

Prælegata non ueniunt in bonis, quæ auferuntur ex causa taciti fideicommissi. Item,

20 Prælegata intelliguntur, prout testator reliquit, non prout de iuris subtilitate debet.l.eum, qui pro parte. & ibi Bart.in summario.ff.de his, qui.ut indig.

Prælegatorum inæqualitas non facit quod hæredes non teneantur proportionibus hæreditarijs ad onera.l.j. & ibi Bald. C.si cer.pet.

Prælegatum non uenit in fideicommisso, quādo de ordine nō constet, licet per testes probetur utrumq;, scilicet fideicommissum & prælegatum, secūdum Bal.in l.cùm uirum.ij.col. C.de fideicom.uer.quid si probatur.

Prælegatum an computetur in substitutione ipsi filiæ.in Spec. uer.item pone, quidam.

Prælegata an ueniant in restitutione, quam hæres indignus facit fisco. Casus sing.in l.eum, qui. §. pro parte. de his, qui.ut indi.quòd non. Addo Bald.in terminis in d.l cùm uirum.in ij.col.mag.in sing.uer.quæro nunquid prælegata.

Prælegata ueniūt appellatione legatorum. Paul.de Castr.con. ccxlvij.incip.Viso codicillo facto.

Prælegatum de feudo an ualeat. Old.consil.ccxxxvj.quòd nō. Addo Spec.in tit.de locato.§.nunc aliqua uer.lxxviij.in fin. & Bal.in c.j.in prin.in v.col.uer.quæro, utrū pater de prohi. feu.alie.per Fred.quòd sic de uoluntate fratrum. & per Pau. de Castr.in consil.clxv.incip.In causa, quam magnificus dominus.& s.in uer.Feudum.uer.cxliij.

Prælegata capiuntur, etiam hæreditate non adita.Bar.in l.si patroni.§.sed nec illud.ff.ad Treb.ad fin.per l. qui filiabus.§.filio.de leg.j.

Prælegata non debentur, nisi prius satisfiat creditoribus, & sic deducto ære alieno, sicut legata.gl.& Bal. in l.j. C.si cer.pet. uer.quæro de ratione.

Prælegatum transit cum onere suo ad prælegatariū, ut ab ipso debeat solui census annuus pro re prælegata.Flor.in l.si pendentes.§.si quid cloacarij.ff.de usufr. Adde no.in l.apud Iulianum.§.hæres.de leg.j.per Bald.in l.prædia.in ult.col.uer. ex.opp.C.de fideicom.Item cum onere alimentorū ad hæredes, licet sint plures.l.cùm unus.in prin.& ibi Barto.ff.de ali.& ci.lega.& s.Legatarius.uer.ccxxij.

Prælegatarius potest grauari etiam ultra uires prælegati, quia tenetur tanquam hæres.Bar.in l.Pamphilo.§.fi.de leg.iij.

Prælegata per Falcidiam defalcantur, sicut legata.l.à cohæredibus.C.ad legem Falcidiam.

Prælegatum factum uni cohæredi reuocatur reuocato altero prælegato facto alteri cohæredi.l.alteri.& ibi Dy.& Bart.ff. de adimendis legatis.

Præmittuntur ea, quæ sequentium præstāt clariorem intellectum.l.j.ff.de ori.iur.& l.j.si cert.pet.Bal.in rub.circa medium.C.de serui.fugi.

Præmium qui meretur nō debet habere dispendium.in Spec.de inquisitio.§.j.uer.porrò.

† Adde, quòd præmium est id, quod redditur alicui in bonum eius, secundum B.Tho.iij. Senten.dist.xxix.q.iiij. & dicitur Græcè γέρας.]

Præmium non debetur quis sentire de eo, de quo pœnam sentit.gl.& Bar.in l.siue hæreditaria.in ij.summario.ff.de nego. gest.Dy.in regula, quod ob gratiam.in vj.Sed

Prēmiū, & pœna, pōt deberi ex eodē facto.l.decreto.& ibi Bar. in fi.ff.de suspect.tuto.& plenius per gl.ord.in d.l.siue.

Prēmium constitutum accusatori debetur etiam denunciatori.Ita Io.An.in addi.ad Spec.de denun.§.j.Ang.Aret.in tractatu Maleficiorum.uer.ad denunciam.

Præmium constitutum capienti bannitum non debetur uillæ capienti, si tenebatur capere ex forma statuti. Bart. in l.iij.§. utrū.ff.ad Syllania.ubi etiā dicit, quòd nec debetur capienti eum casu fortuito, sed capienti ignoranter sic.Bald.in l.si quis hæredem.uersi.extrà quæritur. C.de instit.& substit.& omnino per Bartol.in l.omnes populi.in v.q.principali.de iust.& iure.ubi dicit secus, quando capiens ignorauit præmium statuti, non quādo ignorauit esse bannitū.& ibi Alex. in addi.viij.col.& Bal.in l.inter omnes.§.rectè.de fur.& per

Bart.in l.generο.uer.extrà dicit statutum.ff.de his,qui not. infam.& per Bar.in d.§.utrum.& uer. Occidens bannitum. uer.v.& seq.Item nec accurrentibus ad rumorem,& bannitum capientibus,quem alius insequebatur.Bar.in d.§.utrũ. Addo Bar.in l.nulla macula.& ibi modo per do.Alex.in apostillis.C.de delato.lib.x.&Bar.in l.si is qui.§.quod seruus. ff. de acquir.rerum domi.

Præmium constitutum capienti bannitum in personam, non debetur capienti furem pro uno furto, licet postea conuincatur de pluribus,& personaliter sit banniendus. s.Bannitus.el j.uer.xxxviij.

Præmium an constitui posit per magistratũ alicui. Alex. post doct.in l.j.in prin.ff.quod quisq; iur.

Præmium an posit constitui per statutum occidenti bannitũ. s.uerbo, Occidens bannitum. per discursum, & maximè in uersic.ult.

Præmium constitutum capienti filios banniti, non debetur capienti bastardum banniti. Bart.in l.ij. ff. de his, qui sunt sui, uel alie.iur.

Præmium remouetur ab eo,à quo remouetur officium. Bal.in l.si quis ad declinandam.§.omnibus.iiij.col.de episc. & cle. & uer.modò est uidendum.

Præmium unum debetur inter plures simul capientes uexilla hostium.Bart.in l.hoc articulo. in ult. col.uer.sed iuxta hoc. de hæred. insti.& ibi uide de pluribus simul intrantibus ca-
† strum hostile.in pen.col.uer.ult.ad quæstionem. † Et per Fran.Aret.in l.si quis filiabus.§.si quis ita.de leg.j.]

Præmium inuentionis an debeat dari inuentori socio & participanti criminis.doct.in l.iiij præsertim Bar. ad fi.quòd nõ. ff.de condi.ob tur.cau.& s.Inuenire.uer.v.

Præmium constitutũ denuncianti malefactorem debetur primo de bonis denũciati,secundò de bonis eius, ad cuius uindictam dicta denunciatio fit:tertio de bonis fisci. Bar.in l.lege Cornelia.in j.oppo.ff.ad Sylla.

Præmium constitutum reuelanti malefactorem, non debetur reuelanti seipsum,uel socium criminis.tex.sing. cum gl.in l. j. C.de mul.quæ ser.propri.se immiscu.Bal.in l.j.C.de cond. ob tur.cau.in ij.col.uer.sed hîc quæritur. Bart. in l.idem.§.si tibi.& ibi Alex.ff.eo.tit.& in l.si quis in graui.§. si ex stipulatu.ad Syllania.& ibi Angel.nisi sit dictum expressè: ut ibi.& Bar.& Alex.Paul.de Castr.in d.§.si tibi. Item uerum, secundum Bal.ubi s.quando interrogatur, nõ quando sponte sua reuelat.Vide Ang.Aret.in tract. Maleficiorũ, in materia capturæ.uer.ad denuncian. Sed an detur reuelanti ad sui excusationem,per Bar.in l.nulla.C.de delatoribus.lib.x.quòd non.

Præmium constitutum capienti bannitum non debetur officiali capienti, quia tenetur capere ex necessitate officij.l.ij. & ibi Bal.in j.no.C.de opc.lib.& Bald. in l.ab hostibus.la ij. C.de captiuis.Bal.in l.si quis in graui.§.utrum.ad Sylla.ubi dicit uerum,nisi expressè dicatur in statuto.uer.item eadem ratione. & ibi Bal. Addo Bart.in l.si is,qui.§.quod seruus.ff. de acquir. rerum domi. & Salic. in l. ea quidem. in uer. xvj. quæro.C.de accusa.& Ang.in §.iubemus. in auth. de collatore.col.ix.in uer.& hoc facit ad quæstionem. & Aret. ubi s.
† & s.eo.uer.v. † Et per Fel.in c.de hoc.de simo.in ij.col.circa prin.]

Præmij materiam supple s.uer.Pallium.per totum.

Præparamenta an & quando repetantur,uide Bar.in l.si pecuniam.ff.de condi.ob causam. in ult.col.in uer.quæro,an præparamenta.quòd sic.& s.uer. Expensæ in rem.uer.xv.

† In præparatorijs iudicij semper quælibet lex præualet in foro suo.Ita Panor.in c.ecclesia sanctæ Mariæ. in ix. col. uersi. sed si causa agitatur.de constit.& sequitur Fel.ibi in xix.col. uersic.septima declaratio. & ibi subdit in viij.& ult.declaratione,an lex canonica in præparatorijs præualens in foro ciuili admittatur.]

Præparatoria,id est,facta ante litis contestationem,non dicuntur acta.& s.uer.Acta.

Præpositus,& œconomus idem est.in Spec. de his, qui ali. no.in iud.interue.j.quæst.iij. Saluator. §.in nomine uerò. ubi ponit textus alia synonyma similia.

Præpositus ad officium quis non præsumitur, nisi probet.l.j. & ibi Bald.C.de exercito.& instito.

† Præpositus an præferatur priori.Dec.con.ccxj. & ibi uide.]

Pręposítus capituli habet iurisdictionem.c.cùm ab ecclesia.de off.ordinarij.cum gl.dum dicit prælatum inferiorem electũ ab episcopo,uel à capitulo habere iurisdictionem cõtrariã. no.in d.c.Saluator.§.in nomine.

Præpositus capituli potest interponere authoritatem.c.præsentium.de testi. in vj. Bal.in l.si ita. in fi.C.de seruis Reipu. manu.

Præpositura est dignitas principalis in ecclesia collegiata, si sit electiua,& habet administrationem bonorũ ecclesiæ, & habet prærogatiuam in choro,& loco capitulari.Rota in deci. cccclvj.fuit dubitatum.in nouis.ubi dicitur uerum,nisi consuetudo sit in contrarium.

† Præpositura est dignitas principalior in ecclesia collegiata, dummodo tria concurrant.Primò,quòd sit electiua.Secundò,quòd habeat administrationem bonorum temporalium dictæ ecclesię.Tertiò,quòd habeat pręrogatiuam in choro, & loco capitulari.Ita do.de Rota,deci.cccclj.in nouis.

* Præpositus de fructibus præpositurae extantibus, in testamento disponere non potest,sed ad successorem in præpositura,non ad eius hæredem spectant. c. præsenti. de off.ordina.in vj.c.cùm in officijs. de testam.c.ad hæc.c.relatum.il ij.eo.de testam.c.fi.de pecu.cleri.c.hæc huius. ubi glo.xij.q. ij.gl.in c.duo sunt genera.uer.proprietatem. xij. q.j. gl. in c. cùm olim.ubi Abb.in extre.de rer.permuta. gloss. in c.fi.ubi Abb.de pignori.gl.in c.peruenit.de fideiussor. gl. in c.possessiones.de rebus ecclesi. nõ aliena. c. cùm Marcus Ferrariensis.ubi Ant.Butr.de constitutio. Ias. in termin. consil. lxxv. uol.iij.Æmilius Maria Manolessus.

Præposteratio est,quando inchoatur à medio, omisso principio.Bald.in auth.si quis aliquid. in j.col.C.de testi. Item,

Præposteratio est abusus ordinis , quando præmittitur id, quod debet sequi de iure,& de facto. Bal.in l.præposteri.C. de testa.in prin.

† Adde, quòd præposteratio regulariter non uitiat, etiam in titulo cessionis:ut in l.præposteri.C.de testam.& in c.pe.de confir.uti.uel inuti.& in c.causam,quæ.de rescrip.Abb.in c. ex parte.de alie.mu.iud.cau.fac.& uide quod legitur & not. in l.ij.§.prius.ff.de uulga.& pupil.& in l.j.C.de appel.& plenè per do.Barb.in rub.de ord.cogni.]

Præposterare est uitium.in Specul.de cita.C.iam de citatione. uer.porrò.el iij.

Præposteratio est grauamen. ar. l. liber nec de petitio. hæred. & in l.diximus.de excu.tu.& Bal. & Pet. de Sun.in l.j.in iij. no.C.de appel.

Præposteratio ordinis,uel omissio,in præparatorijs iudiciorũ nõ uitiat.l.si mancipium.in fine.ff.de euict.Bal.in auth.contrà rogatus.in fi.C.ad Treb.& in auth. generaliter.in vj.col. uer.v.quæro. C. de episc. & cle. & in l. exceptionem.iij.col. uersic.quædam opponuntur ratione formæ. C. de proba.& s.uer.Forma.uer.xxxij.Quod uerum est ante litis contestationem,secundum Bal.in addi.Spec.de præparato.iudiciorum.uer.fi.& Bar.in l.si quæramus.in j.col.uer. quæro,quid si iste ordo.ff.de testam.Item uerum,si non opponatur:alias secus.Bart.in d.l.si mancipium.§.j.& ibi glo.& in l.ij.uer.ad istud.C.communi diui.per gl.no.in l.fundi.de except.Vide Bal.in d.l.exceptionem.in iij.col.& s.uer. Exceptio præposterationis.uersi.pen.

Præposteratio non uitiat legatum.l.qui duobus. & ibi doct.& Io.de Pra.de cõdi.& demon.l.quidam.& ibi Bar.ff.de pecu. lega.l.præposteri.& ibi Bal.C.de testa. Item,

Præposteratio non uitiat institutionem.l.si te.§. fi.& ibi Bar.ff. de hære.insti.& in l.cùm in testamento. §. hæc uerba.eo.tit.

* Præposteratio ordinis testamentum non reddit inutile,ut si institutio hęredis post legata relicta facta sit.§. ante hęredis. Inst.de legat. quod & in cæci testamento sibi locum uendicare tradunt Bal.Paul.de Castr.Lud. Roma.& Alex.in l.hac cõsultissima. C.qui testa.fac.poss.& respondit Ias.con.xxvj. uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

Pręposteratio conclusionis ad narrationem non uitiat libellũ.
† s.uer. Libellorum formæ.uer.xxxiij.† Et per Fel. in c.qualiter & quando.de accusatio.in j.col.]

Præpo-

Præpoſteratio non uitiat executionem.l.non eſt uerisimile.ff. quod me.cau.Quod limita,ſecundũ Bart.in q.Lapus capt9.

10 Præpoſteratio infringit confeſsionem partis, in tantùm, q confeſsio nõ ualidat probationes factas poſt ſecundum decretum,nec ipſum ſecundum decretum. Bal. in l.ut debitũ. in fi.C.de hær.actio.per l.ſi cùm nulla.de re iud.

Præpoſteratio ordinis ſtatutorum,uel conſtitutionis,uitiat ipſo iure.Bal.in l.ambiguitates. C.de teſta. & in auth.hoc am plius.v.col.C.de fideicom.in uer.no.dicit gl.

Præpoſteratio in his,quę ſunt de ſubſtantia,uitiat.l.prolatam. C.de ſent.& Paul.de Caſtr.conſil.xxxix.aliàs xliij. quod incipit,Viſis actis,& actitatis.in iij.col.Addo Bal.in l.ambigui tates.C.de teſta.

Præpoſteratio ordinis an uitiet inſtrumentum.Bal.in c.j.utrũ inue.præce.debe.an fide.uer. ſed quid. ubi diſtinguit:aut or do eſt de ſubſtantia,aut eſt de ſimplici conſenſu. primo caſu uitiat,ſecundo non.

Prępoſteratio factorum an uitiet.Bal.in d.l.ambiguitates.in j. no.quòd ſic.

Præpoſteratio uerborum non uitiat, niſi quando ſunt tradita pro forma,ut in ſtipulatione.Bald.in d. l. ambiguitates.in j. notab.

Præpoſteratio uocabulorum permiſſa eſt in oratione, quando una dictio finit in una uocali, & ſequens incipit ab eadem: quo caſu fieret hiatus oris. Card.in cle.j.§.porrò. uer. no.de ſum.tri.

Præpoſterationis exceptio, quando opponatur. s̃. Exceptio præpoſterationis.& uer.Exceptio quando.

Præpoſteratio ordinis dati ab homine uitiat ipſo iure ſine appellatione.c.Piſanis.de reſt.ſpo.c.cùm dilecta.de reſcri.Bal. & Pet.de Sun.in l.j.C.de appel.in iij.notab.

Præpoſteratio ordinis ſi fiat,an appelletur.Bal.& doct.in d.l.j. C.de appel.in ij.no.quòd ſic.

20 Præpoſterationis materiã ſupple s̃.uer.Exceptio præpoſte rationis.& s̃.uer.Ordo peruerſus.per totum.

Presbyter quare dicatur,eſt tex.in c.cleros. xxj. diſt. ubi etiam uide de ſingulis ordinib. eccleſiæ.

Presbyter præponit laico,cùm querela proponitur de utroq;. in Spec.de reſcrip.præſent.§.ratione formę quoq;.uer.item presbyter.& uer.ut autem.

Presbyter ſemel ordinatus poteſt celebrare ubiq;,ſaltem de licentia eius,ad quem declinat.in Spec. de inſtru.edi. §. reſtat uidere.in ix.col.uer.quid de his.

Presbyter habet pro ſe multam iuris præſumptionem. Item,

Presbyteri teſtimonium plus ualet,quàm alterius. in Spec.de teſte.§.xij.uer.item quod ius.

Presbyter poteſt pro altero ſtipulari.in Specu. de inſtru.edi.§. nunc uerò aliqua.uer.item pone, quòd quidam fœnerator.

† Adde tamen,quòd prohibetur exercere officium tabellionatus.Deci.conſil.cxx.]

† Presbyter nõ habet authoritatem tabellionis,etiam in legato ad pias cauſas.Decius conſil.cxx.]

Presbyter de crimine accuſari nõ poteſt poſt quadraginta annos.in Spec.de accuſato.uer.item quod lapſis.

Presbyteri materiam ſupple j̃.uerb.Sacerdos.& uer.Clericus. per totum.

Præſcriptio eſt de re immobili: uſucapio eſt de mobili. Bal.in l.j.in vj.col.iij.opp.C.de ſer. fugi. & no.Inſti.de uſuc.in prin.& in rub.ff.eo.tit. Sed

† Dic,quòd præſcriptio eſt quoddam ius ex tempore congruens authoritate legum uim capiens, pœnam negligentibus inferens,& finem litibus imponens.]

Præſcriptio quandoq; ponitur pro uſucapione. Vnde

Præſcriptionis exceptio non dicitur inepta contra rem mobilem,cùm intelligatur pro exceptione uſucapionis. Bal.in d. l.j.vij. col.ubi etiam ponit,an

Præſcriptio cadat in re mobili.uide ibi.

Præſcriptio,& priuilegium non ſunt contraria:cùm

Præſcriptio poſsit cauſam habere à priuilegio, etiamſi erretur in iure.Bal.in l.j.pe.col.C.de fur.uer.item quæritur.

† Præſcriptionis exceptio præiudicium iniquiſsimũ eſſe dicitur.do.Barth.Soci.in conſi.lxxxvj.incip.In cauſa.uer.j.quia quo ad curiam.circa fi.in j.parte.]

Præſcriptio,& ſententia,non ſunt cõtraria,cùm ſententia poſsit eſſe cauſa præſcriptionis. Bald.in d.l.j. pe.col.in uer.item quæritur.

Pręſcriptio,& conſuetudo,non ſunt contraria, & ideo ſimul allegari poſſunt.Bal.in l.j.pe.co.in uer.item quærit. C. de fur. & in Spec.de præſcr. Item,

Præſcriptio dicitur contra naturalem æquitatem. Bal.in l.ancillæ.C.de fur.in iij.col.uer.ſed an per ius canonicum.

† Et per Fran.Are.in l.quod uer. de acquir.poſſ.]

10 Præſcriptionis tempora licet mutata ſint per ſtatutum, tamen Publiciana remanet in eſſe ſuo. Bald. in l.ancillæ.C.de fur.in ij.col.uer.ſed contra hoc.de inſtit.

Præſcriptio non dicitur probata,niſi articuli concludant finitam eſſe ante litis conteſtationem.l.nec bona.per Bar.C.de præſcr.long.temp.& in l.ſi poſt.in prin.ff. de rei. uen.quem uide in l.Celſus.de uſuca.in ult.col. uer. ſed circa huiuſmodi,circa medium.

Præſcriptio longi & longiſsimi temporis ſimul poteſt legari. s̃.Allegans. uerſi. lxxviij. & uerb, Exceptio præſcriptionis. uer.xv.

Præſcriptio dicitur iniquum præſidium.in auth.ut eccleſ. Rocen.an præſcr.gau.doc.& Abb.in c.fi.de præſcr.vj.col.

Præſcriptionis diffinitio ponitur per Io. And. in regu. poſſeſſor.in Mercu. ſed uſucapionis diffinitio ponitur in l. uſucapio.ff.de uſucap.

Præſcriptionum alia fauorabilis,alia odioſa,alia miſta.Bald.in l.fi.v.col. C.de edi.di.Adri.tol.in undecimo no.& Bar.in l.j. in prin.in j.col.ff.de eo,per quem fac.

Præſcriptio in foro conſcientiæ procedit. doct. Bur. Abb.in c. uigilanti.in ult.col.in uer.ego uerò indiſtinctè. de præſcr.& ibi Ioan.de Imol.& Innoc.in c.fin.eo.tit. & ibi Abb.iiij. col. Innoc.in c.cura.in gl.in uer.præſcriptum.de iure patro.& in c.quia pleriq;.uer.quidam tamen dicunt.de immunitate eccleſ.Ioan.And.in regula,Poſſeſſor.in vj.col.uerſi.item dubitatur.C.de uſur.Lud.in rub.ff.de arbitr.in prin.Bal.in l.cùm quis.C.de iur.& fac.igno.viij.col.uerſi.quæritur,an lex poſitiua.& in Marg.uer.Tutus. licet contrarium dicat in l.ij.ſecundo not.C.de fideicom.per Bart.in l. ſequitur. §. ſi uiam. & ibi doct.ff.de uſucap.Bald.in l.ij.in j.char.C. de ſeruitu.& aqũa.in c.j.ult.col.de contentio.inter do. & fide. de inueſti. feu.in uer.& an ius naturale.& in c.j.§. ſi quis per triginta.in iij.col.uer.extrà no.quòd ille. ſi de feu. fue. contro. Ioan. de Pra.in l.quibus.§.dominus.ff.de condi.& demon. Et an inter eccleſias.ſuprà,uer. Eccleſia. uer.clxx. Item uerum,etiamſi poſt ſuperuenerit mala fides: ut ſuprà, uerbo, Mala fi-

† des.uerſic.xxxv. † Et per Felin.plenè in d. c. uigilanti. circa fin.]

Præſcriptio ſapit naturam pacti initi contra eum,contra quem decurſa eſt.gl.& Bald.in l.j.in vij.col. in iij.opp. ad medium. C.de ſer.fugi.& in Spec.de feu. §. quoniam.uer. tertiò quæritur.tamen cõtra,quòd plus operatur, quàm pactum. & gl.

† in l.j.ff.fam.erciſ.† Et adde do. Barth. Soci. in conſil.lxxxvj. incip.In cauſa.uer.iiij.hoc conclu.in fi.uer.in j.parte.]

Præſcriptio eſt odioſa, & reſtringenda, ut ad aliam rem trahi non poſsit.Inno.in c.tua.ad fi.de decimis. Bal. in Marg.uer. Præſcriptio.uer.ſecundò not.in c.cùm olim. & ibi doct. de præſcrip.& Bald. in l.non dubium.iij. uer. addo, quòd licet conſuetudo.C.de legi.quòd non extenditur. Sed

Præſcriptio extenditur de perſona ad perſonam, non de re ad rem.Flor.in l.ſi quis diuturno.ff.ſi ſerui.uen.

20 Præſcriptio triginta annorum eſt odioſa. l. fi. C.de edi.diui Adri.Bart.in l.fi.in prin.in j.col.uer.ueritas eſt. ff. de eo, per quem factum erit.Pau.de Caſtr.conſil.ccxciij.aliàs ccxcvij. incip.Viſis & ponderatis omnibus, ſed in feudis eſt fauorabilis.Bal.ſing.in c.j.§.ſi quis de manſo.iiij.col.uer.opp. quia iſta litera.de contro.inue. Barth.Cæp. in c.j.xxiij.differẽtia. de cogni.feu.

Præſcriptio pro hærede non habet locum in ſuis.gl.& Bar.in l. j.uer.quæro quæ.ff.pro hærede.& Bart. in l. in ſuis. in prin. uer.ex hoc dicto.ff.de liber.& poſthu. Item,

Præſcriptio libertatis eſt,occidere ſeruitutem. Bar.in l.ſi ædes. §.libertas.ff.de ſerui.ur.prædi.uer.quæro,quid eſt.

Præſcriptio æquiparat priuilegio.Bald.in l.j.x.col.C.de eman. libe.

Præſcri-

Præſcriptio vtrũ pacto tolli poſsit, veluti ſi inter partes conueniat q talis res nũq̃ poſsit præſcribi v.º franc. Caldas. in l. ſi curatorem habens v.º sua facilitate n.º 84.

Præſcriptio non præſupponit conſenſum aduerſarij. glo. in l. j. §. fi. in gl. ult. in uer. actione. ff. de dolo.

Præſcriptio caſtri comprehendit etiam iuriſdictionem eius. Bar. in l. ſi aliena. §. hoc iure. ff. de uſucap.

Præſcriptio rei comprehendit etiam fructus penultimi & ultimi anni ſeparatos à re. Bald. in l. terminato. j. col. uer. modò quæro. el j. C. de fru. & lit. expen.

Præſcriptio non cadit propriè in priuilegio: quia ex eo arguitur mala fides, niſi probetur titulus: qui ſi non eſt ſufficiens, recipit ſupplementum à præſcriptione. Bal. in l. ſolennibus. C. de fide inſtrum. uer. quare.

Præſcribens non eſt ſimilis ſoluenti. j. Præſcriptionis effectus. uer. xxij.

Præſcriptio præſumitur ex tempore. Bald. in l. creditor. C. de uſuris. Innoc. in c. peruenit. de cenſi. in gl. in uer. ignorante.

30 Præſcriptio cùm allegatur, præſumitur allegata bona fides, & titulus. Abb. Sicu. in c. fi. viij. col. uer. ſed quæro. de præſcr.

Præſcriptiones longi temporis ſunt de iure ciuili. Bal. in auth. niſi tricennale. circa medium. de bo. mater.

Præſcriptio eſt de iure humano, non diuino: & ideo per Imperatorem impediri poteſt, ne currat. Bal. in addi. Spe. de poſi. uer. ponunt Tudertini. Dy. in c. ij. de regu. iuris, in vj.

Præſcriptionis libellus quomodo formetur. ſ. uer. Libellorum formæ. uer. clxv.

Præſcriptio quomodo cauſetur, uide infrà eodem, per totum.

Præſcriptio requirit, ut præſcribens ſciat tradentem eſſe dominum, & habere poteſtatem tradendi. gl. & doct. in c. ſi diligenti. de præſcript. unde ſi ſciat eum eſſe minorem, non eſt in bona fide, & non præſcribit, ſecundum Abb. ibi in vij. col. uerſi. quartus caſus.

† Præſcriptio in ſpiritualibus, & merè uoluntarijs, per decennium currit, & inducitur conſuetudo, ad quam laici ſunt cogendi: licet ſecus in temporalibus, ut ſi quis mihi quolibet anno dedit duos capones merè uoluntariè per decennium, perpetuò non inducitur conſuetudo. Abb. in c. cùm M. Ferrarienſis. in fi. de conſtit. & uidetur dictum probari, quo ad ſpiritualia, in c. ad Apoſtolicam. de ſimo. quo ad temporalia, uide Ioan. And. & Abb. in c. Ioan. de cleri. coniuga. Abb. in c. quoniam. de ui. & ho. cleri. in c. cùm eccleſia Sutrina. de cauſa poſſ. & propri. in c. ſua. in c. ad Apoſtolicam. de ſimo. & in c. poſt electionem. de conceſ. præb. Bart. in l. cùm de in rem uerſo. ff. de uſur. Cy. in l. j. & ij. C. quæ ſit lon. conſue. Innoc. in c. bonæ. ij. de poſt. præla. legitur, & no. in l. j. C. de ſeru. & aqua. gl. & doct. in l. ſolent. ff. de off. proconſu. & leg. Abb. in c. quod ad conſultationem. de oſt. lega.]

Præſcriptio contra eccleſiam ſpecialem cauſatur ſpacio quadraginta annorum, l. fin. & ibi doct. & Bart. C. de ſacr. eccleſ. auth. quas actiones. eo. tit. ſed uide plenius j. eod. uerſic. xlv. Quod uerum, etiam contra priuatum ſocium eccleſiæ in re communi: ut eſt gl. in c. j. in gl. ult. de iure pa. in vj. & Abb. in c. de quarta. in vij. col. uer. ſed circa prædicta quæro. de præſcript. per l. ſi communem. quemad. ſer. amit.

Præſcriptio contra eccleſiam ad Publicianam cauſatur minori ſpacio quadraginta annorum. Bart. in l. ſi finita. §. ſi de uectigalibus. in j. col. poſt medium. ff. de dam. infect. Bal. & Pe. de Su. in rub. ff. de rei uend. & Bal. in l. j. in ij. col. in uer. ultimò cõclude. C. de anna. excep. Addo Ang. in l. ij. C. ne rei do. Bal. in l. ſiue autem. §. ſi duobus. ff. de pub. Ang. & Imol. in l. uſucapionem. ff. de uſucap.

Præſcriptio uiginti annorum ſtatutaria in actione perſonali cœpta contra maiorem, completur cõtra filios, etiamſi alter eorum ſit minor. Paul. de Caſtr. conſil. ccxcij. aliàs ccxcvj. incip. Vendi. iſta uen.

Præſcribens poteſt allegare titulum, & bonam fidem, etiam in cauſa appellationis non allegatos in cauſa principali. Bal. & Pe. de Sun. in l. per hanc. C. de temp. appel.

Præſcriptio non dicitur probata, niſi articuli concludant, ante litis conteſtationem eſſe perfectam præſcriptionem. ſ. eod. uer. Præſcriptio eſt. uer. xj.

Præſcriptio triginta annorum habet locum in feudis. c. ſi quis per triginta. & ibi Bal. ſi de feu. fue. contro. & in c. fi. in j. not. de feu. da. in uic. legis commiſſ. Barth. Cæpo. in c. j. xiij. concor. de cogn. feud. Quod uerum cõtra uaſallum alienantem domino inſcio, nõ contra dominum inſcium, qui poſſeſſionem ciuilem nunquam perdidit. Ioan. And. in addi. Spec. de feu. §. j. uerbo, Iacobus uerò. & infrà uerbo, Vaſallus ſeruit. uer. xiij.

* Præſcribi incorporalia iura non poſſunt, niſi aduerſario ſciente, & patiente: ſcientia enim & patientia aduerſarij quaſi poſſeſſio eſt. l. pen. ubi Bart. ff. de ſeruit. l. ratio. §. ſi iter. ff. de actio. empt. Bartol. in l. ij. in prin. ff. de aqua plu. arcen. in l. ij. C. de ſeruitu. Iaſon conſil. lxxxj. nu. 1. uol. ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

Præſcriptio iuris nõ ualet, inſcio eo, qui eſt in quaſi poſſeſſione iuris. l. j. & ij. & ibi Bart. C. de ſeruit. Innoc. in c. bonæ. el ij. in prin. uer. quærit. de poſtu. prælat. Flor. in l. ſeruitutes. xvj. col. ff. de ſeruit. Inno. in c. conquerente. in ij. col. in gl. iij. uer. ſpecificantes. uer. ex his autem colligo. de off. ord. Quod uerum, ſi poſſeſſor ſit talis, qui, ſi uellet, poſſet expreſſè concedere ſeruitutem in re: aliàs eius ſcientia non opitulatur. Et ideo quando poſſeſſio uacat, non requiritur ſcientia, uel patientia alicuius in iuribus priuatorum, ſed in iuribus eccleſiarum requiritur ſcientia cuſtodis, uel ſuperioris, ad quem ſpectat conceſſio iuris. Innoc. ubi ſ. in c. bonæ. & Flor. ubi ſ. & in l. ſi cõmunẽ. in prin. quemad. ſer. amit. & in l. loci. §. competit. & l. ſi quis diuturno. ſi ſerui. uen. Item requiritur omnium ſcientia in præſcriptione contra plures: imò ignorantia unius prodeſt omnibus æquè poſſidẽtibus, niſi iura ſint diuerſa, ſecundum Flo. ubi ſ. & in l. per fundum. de ſeru. ruſt. præd. & in d. l. ſi. communem. Item requiritur ſcientia eius, cuius authoritas requiritur ad conſtitutionẽ expreſſam ſeruitutis. Flor. ibidem. nec ſufficit ſciẽtia poſſidentis ui, clàm, uel precariò. Flor. ubi ſ. per l. j. iij. lec. & ibi Bar. & doct. C. de ſerui. Et ſciendũ eſt, ꝙ incorporalia non præſcribuntur, niſi ſciente & patiente eo, cõtra quem quis utatur iure, puta ſeruitute: quia ſciẽtia cũ patientia habeť ꝓ titulo. l. quoties uia. la ij. & ibi Bar. in j. no. & Flor. ff. de ſerui. & Bart. in l. j. & ij. C. eo. tit. dixi in tractatu de Gabel. ij. parte principali.

10 Præſcriptio triginta annorum currit contra actionem finiũ regundorum. l. fin. C. finium regun. Bar. in l. pro emptore. §. cùm Stichum. in ultima opp. ff. pro emptore. Item contra actionem fam. erciſcundæ. l. j. §. ad hæc. iuncto §. nemo itaq;. C. de anna. excep. gl. in l. j. ff. fam. erciſc. in gl. in uer. cohæredibus. ad finem.

Præſcriptio contra libertatem ſeruitutis in ruſticis non requirit bonam fidem, ſed in urbanis ſic. Bar. in l. hoc autem. ff. de ſer. ur. prædi. in j. no. & Barth. Cæpol. de ſer. urb. c. xx. gl. in l. fi. ff. quemad. ſer. amit. in gl. j. ad fi. Flo. in l. ſicuti. §. ſi quæratur. ſi ſer. uen. Bal. contrà in l. j. vij. col. iij. opp. uer. in furto. C. de ſer. fugi. Nec titulum. Bart. in l. ſi ædes. in prin. in j. not. ff. de ſer. urb. præ.

Præſcriptio contra legatum quanto tempore currat. Paul. de Caſtr. conſi. cclxxxv. aliàs cclxxxix. incip. Hæreditas dictæ puellæ. in ij. dubio. quòd triginta annis.

Præſcriptio fundi tributarij deſerti, & occupati à præſcribente, procedit ſpacio biennij tantùm, etiamſi ſit minoris, & titulus deſit. Bar. ſing. in l. qui agros. uer. per hanc legem. C. de omni agro deſer. lib. xj.

Præſcriptio ſtatutaria requirit bonam fidem, ſicut præſcriptio iuris communis. Paul. de Caſtr. in l. hoc autem. in prin. ff. de ſerui. ur. prædi. & ſ. uer. Bona fides. uer. xxxj.

Præſcriptio ſtatutaria non requirit titulum. j. uer. tit. uer. vj.

Præſcriptio decimarum currit tanto tempore, in cuius contrarium memoria hominis non exiſtat. c. j. de præſcri. in vj. c. ſuper quibuſdam. §. præterea. de uer. ſig. & Inno. in c. ad aures. & in c. de quarta. prope finem, ibi: ſi autem nõ habet. de præſcri. Barth. Cæp. de ſer. ur. c. xix. & in cautela cxcv. Vide Bar. in l. competit. ad fi. C. de præſcrip. trigin. an. quòd non currit contra præſtationem earum. & j. uer. Præſcriptio de quibus. uerſi. viij.

Præſcriptio ſeruitutis aquæductus cauſatur per tantum tempus, in cuius contrarium memoria nõ exiſtat. l. uſum aquæ. & ibi Bar. in uer. no. hîc uſum. C. de aquæduct. lib. xj. Quod uerum, ſi ducatur ex publico. aliàs ſecus. l. diligenter. & ibi Bart. eo. tit. aliàs enim ſufficit tempus longum. l. j. & ij. cum gl. C. de ſeruitu. Item uerum, ſi habet cauſam diſcontinuam. not. in l. ſi quis diuturno. & ibi doct. ſi ſer. uen. & no. in d. l. ij.

Adde

Ac de Innoc. in c. de quarta. in uer. ſi autē non habet. de præſcript. & ĩ. uerb. Seruitus uiæ. uer. iij. & uerb. Seruitus aquæ. uer. v. & in uer. Seruitus conſtituitur. uer. xxxv.

Præſcriptio fructuum extantium ſine titulo procedit in bonæ fidei poſſeſſore. Bal. in l. j. j. col. in fi. uerſi. & not. C. de uſur. & fru. legat.

Præſcriptio acceſſoriorum procedit cum titulo generali pro ſuo. Bal. in d. l. j. in j. col. in fi. uer. & no. C. de uſur. & fru. leg.

20 Præſcriptio territorij, uel rerum ciuitatis, etiam cum ſcientia, & patientia tyranni, non ualet contra ciuitatem. Bar. in l. j. iij. lect. C. de ſer. Flor. in l. ſeruitutes. xvij. col. ff. de ſerui. & ĩ. uer. Tyrannus. uer. xj.

Præſcriptio iuris eligendi procedit per præſentiam in electionibus triginta uel quadraginta annis. Bald. in l. ij. iij. col. uer. quæro ergo. C. de ſerui. & Flor. in l. ſeruitutes. xviij. col. uer. unum nota. ff. de ſeruitu.

Præſcriptio decem annorum ſufficit in hypothecaria. ſ. uerb. Hypothecaria. uer. iiij.

Præſcriptio non requirit conſenſum partium, ſed conſuetudo ſic. Bal. in l. fi. xv. opp. ad fi. ibi. & magis eſt conſuetudo. C. de edi. di. Adria. tol.

Præſcriptio triginta annorum non currit in iudicio communi diuidundo in feudis: ſed quadraginta annorum ſic. c. j. §. item ſciendum. & ibi Bal. ad fi. de natu. feu. Bart. Cæp. in c. j. xxij. col. de cogni. feu.

Præſcriptio quadraginta annorũ non currit contra inſtrumentum, ſtante ſtatuto, quòd nulla currat præſcriptio. Bart. in l. cùm ſatis. in j. col. uer. quantum autem tempus. C. de agri. & cenſi. lib. xj. Secùs in præſcriptione centum annorum. Bal. in l. j. uerſi. & per hoc dico. C. ne rei do. uel tem. & in l. j. in ij. col. in prin. in glo. quæ incipit, quid ergo. C. de anna. excep. gl. & Ang. in auth. ut decęterò non fi. commu. ad fi. Sed uide Bal. in c. j. §. ſi quis per. uer. quæro, quid ſi ſtatutum. ſi de feu. fue. contro. & tenet Sicu. in c. fi. in xj. col. uer. quæro, quid ſi ſtatuto. de pręſcriptio & Flor. in l. an uſufructus. ff. de uſufr. & Bal. in c. j. §. præterea. uer. quid ergo. de capi. Conra. Ang. in l. uniuerſas. ne rei do. uel temp.

Præſcriptio contra feudatarium eccleſiæ an currat minori ſpacio quadraginta annorum. Alex. conſil. clxviij. ij. parte. & an noceat eccleſiæ. eo. conſil.

Præſcriptio triginta annorum fuit incognita de iure Digeſtorum. glo. in l. qui occidit. ad legem Aquil. Alex. conſil. xlviij. iiij. parte. quia fuit inducta iure cod. per l. ſicut. & l. omnes. C. de præſcript. trig. an.

* Præſcriptio xxx. lx. & 100. annorum, non indiget bona fide, aut iuſto titulo quotieſcunq; igitur alienam rem aliquis, etiam mala fide, & ſine titulo per xxx. xl. uel 100. annos poſſedit, eius dominus eſt effectus, nec auditur is, qui eum mala fide, & abſq; titulo poſſediſſe cõtendit. l. ſi quis diuturno. in prin. ff. ſi ſeru. uend. c. j. de præſcrip. in vj. l. cùm quęrebatur. ubi Bar. & Salic. C. unde ui. Bald. in l. j. col. iv. C. unde ui. in l. ſuper longi. C. de long. tem. præſcri. Ang. in l. pen. C. qui nõ obijc. lon. temp. pręſcr. l. iij. §. ſi ſeruum. ff. de acq. poſ. Innoc. S. P. in c. cùm ueniſſent. col. iiij. de in integ. reſtit. Ant. Bu. in c. cùm eccleſia. col. fi. de cau. poſſeſſ. & proprie. & in repetit. c. peruenit. de cenſib. Abb. in c. ſi diligēti. de pręſcript. Arch. in c. j. de præſcr. in vj. Ioan. And. in addi. ad Spec. tit. de teſte. §. nunc uidendum. in j. addi. mag. col. iij. Fran. Are. con. lxiij. col. pen. con. ciij. col. j. con. cxij. con. cliv. in ext. Iaſ. con. ccix. nu. 1. uol. ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

[Manuscript note in margin: v. j. fol. seqti col. 1. in fine.]

Præſcriptio triginta annorũ contra actionem perſonalem etiam hodie de iure ciuili procedit cum mala fide. l. ſicut. C. de præſcrip. trig. anno. Secus tamen de iure canonico, ſecundũ quod malæ fidei poſſeſſor nullo tempore pręſcribit: ut in regula, malæ fidei. lib. vj. Quod intellige, ſcilicet de præſcript. minori, non de maiori triginta annis, quæ etiam ſine poſſeſſione procedit, & ſic etiam cum mala fide, ſecundum Bart. ſing. in l. ſequitur. §. ſi uiam. uer. modò quæro. & ibi doct. & Ang. ff. de uſuc. & Bart. in l. hoc autem. ff. de ſer. ur. præd. uer. ex hoc dico. & in l. fi. in fi. ff. quemad. ſer. amit. Addo Bal. in l. j. in ult. col. uer. item ſcias. C. de ſeruis fugi. Pro qua opi. facit, quia qui tenetur actione perſonali, non dicitur malæ fidei poſſeſſor. Bald. in l. ij. §. fi. in fi. C. communia de leg. Vide Bal. qui tenet cõtrariam opi. in l. ij. C. de ſerui. & in c. j. §. porrò. qualiter olim feud. po. ali. Caue tamen, quiá loquitur in alia materia. Paul. de Caſtr. in d. §. ſi uiá. & in d. l. ſicut. & præceden. & Sali. in d. l. ſicut. & doct. Imol. Panor. in iij. col. cum uer. ſequentibus. & But. in c. fi. de præſcr. & in c. ſi diligenti. de foro compe. & Sicul. in c. circa. in ij. col. in v. ſolu. de iure patro. qui omnes tenent contra Bar. qui tenet idem in l. omnes populi. de iuſtit. & iure. iij. q. ij. principalis, contra quem etiam tenet Flo. in l. ſeruitutes. xiiij. col. de ſeruitu. ubi dicit, quòd etiam de iure canonico debitor ex actione perſonali ſciens ſe debitorem, non præſcribit contra creditorem per triginta annos petere negligentem. omnino ſ. Debitor malæ fidei. uerſi. j. Nec ualet ſtatutum in cõtrarium, ſecundum doct. in d. c. fi. & Io. An. in d. c. ij. de excep. in vj. Addo Bal. qui tenuit ualere. in c. j. §. porrò. in tit. qualiter feud. alie. poſſ. in uer. ex. quærit. & ĩ. Statutum ſuper quibus. uer. cxxix. & per Bar. in l. ait prætor. §. planè. ex quibus cau. ma. Addo Panor. concordantem has opi. in c. quod clericis. in xiij. col. in uer. ideo dicit Ioan. And. de foro compe. † Et per Fel. in d. c. fi. de præſcr. uide do. Pet. Phil. Cor. in conſil. clxxvj. incip. Ad euidentiam. in litera K. & L. in j. parte, & in con. cccxxviij. inci. Videtur. per totum. eadem parte.]

Præſcriptio ſtatuti in actione perſonali procedit, etiamſi præſcribens habeat ignorantiam iniuſtam. Paul. de Caſtr. conſi. cclxxxv. aliàs cclxxxviij. incip. Hæreditas.

30 Præſcriptio per unum contra plures, uel contra unum tantùm, & non cõtra alium, procedit, ſi quo ad unum, eſt in bona fide, & quo ad alium, eſt in mala. l. ſi ædes. & ibi Bald. de ſeru. urb. præd.

Præſcriptio ſtatutaria, quòd fur non poſſit poſt annum conueniri, intelligitur ſcilicet tam ciuiliter, quàm criminaliter, ſecundum Bal. ſin. in l. j. §. quod ait prætor. ff. de aleatorib.

Præſcriptio iuris exigendi pedagia, uel gabellas, cauſatur per tantum tempus, quòd non ſit memoria in contrarium. c. ſuper. §. pręterea. de uer. ſig. Bar. in l. publicanus. §. fi. in prin. ff. de pub. Bal. in c. j. ij. col. quæ ſint rega. uer. quædam nituntur ex præſcriptione. Sed

Præſcriptio contra ius exigendi gabellas, uel pedagia, inducitur per longiſsimum tempus, ſicut in ſeruitutibus. Bal. in d. c. j. in ij. col. ubi etiam dicit tale ius quæri territorio, nõ perſonæ. Dixi in tractatu de Gabel. ij. parte.

Præſcriptio conſuetudinis etiam ſine titulo procedit. Bald. tit. de pace Conſtan. §. nos Romanorũ. in iij. col. uerſic. & ſcias. & in c. j. qui feud. da. poſſ. in prin. in iij. col. Inno. in c. cùm eccleſia. in iij. col. magna. uer. ſed in pręſcriptione iuris. de cau. poſſ. & proprie. Bal. in Marg. Titulus. uer. ij. Flor. in l. ſeruitutes. in fi. de ſeruitu. Arch. in c. j. de præſcri. in vj. & no. xxviij. q. ij. ſeruitium. x. q. iij. cognouimus.

Præſcriptio ſeruitutis nõ cauſatur, per poſſeſsionem ciuilem. Bal. in c. j. §. quis de manſo. vij. col. uerſi. ex. no. de cõtrouerſ. inueſtitu. ſed præſcriptio rei corporalis ſic. Bald. in repertorio. uer. Præſcriptio.

Præſcriptio contra fiſcum, & contra ciuitatem in bonis eorũ, an, & quot annis currat. ſ. Bona uacãtia. uer. j. & ij. & ĩ. Præſcriptio de quibus. uer. xliiij.

Præſcriptio contra ius pręſentandi currit patrono per quadraginta annos cum titulo non currit, niſi per tantum tempus, quòd non ſit memoria in contrarium. Frede. de Sen. conſil. ccxxvij. Item,

Præſcriptio iuris patronatus cauſatur quadraginta annis. no. in c. de quarta. de præſcriptio. Alex. con. lviij. in fi. iiij. parte.

Præſcriptio quadraginta annorum requiritur in taxatione beneficiorũ, ut ſeruata per quadraginta annos, non poſsit mutari. Card. in cle. ij. viij. q. de decimis.

40 Præſcriptio præter, uel contra ius in cauſa eccleſiaſtica, ut in optandis præbendis, inducitur per quadraginta annos: ſed in cauſa profana per decem annos inter pręſentes. Rota in deciſi. cccclxiij. quæritur. in nouis.

Pręſcriptio, in cuius contrarium memoria hominis non extat, quomodo probet. gl. & do. in c. j. de exceptio. in vj. & ĩ. uer. Teſtis deponit. uer. clxxv. Addo in uerbo, Memoria. uerſi. v. & ſequen.

Præſcriptio cum titulo erroneo an procedat. Bal. in l. nulla. C. de rei uend. in ij. oppo. ubi diſtinguit. l. Celſus. & ibi Bart. de uſucap. in j. col. cum ſeq.

Præſcriptio decem annorum ſufficit contra uſuras dotis non petitas per maritũ. Bald. in conſilio, Titius promiſit dotem. & ĩ. uer. Vſura. uer. cliij. cum ſeq.

† Præſcriptio ſtatutaria quindecim annorum in dubio nõ tollit præſcriptionem decem annorum iuris communis inter præſentes, ſecundũ do. Marcum de Peruſio, in cõſilio, Quæritur, nunquid præſcriptio iuris ciuilis.] Item,

† Adde, quòd præſcriptio ſtatutaria, ſeu conſuetudinaria, licet ſit temporalis, currit contra minorem, ubi agitur de lucro caprando: ut in c. conſtitutus. de in integ. reſt. Non obſtat l. fin. C. in quibus cau. in integ. reſti. non eſt neceſſ. ubi dicitur, ꝙ nulla præſcriptio currit contra minorem: illud in præſcriptione legali. nam illa lex fuit principaliter inducta ad conſeruationem patrimonij minorum, ut eorũ iura intacta ſeruentur: ſed ubi ſtatutum affert lucrum cum temporis limitatione, ceſſat ratio dictæ l. fi. Abb. in d. c. conſtitutus.

Præſcriptio quadraginta annorum, & non minor, requiritur, & ſufficit contra eccleſiam. c. de quarta. de præſcrip. c. ad audientiam. & ibi doct. eo. tit. Hoc uerum, niſi lata ſententia etiam iniuſta uictor poſſedit annis triginta. xvj. q. iij. inter cætera. §. etiam ĩ. de reb. & ſ̃. eo. uer. iij. l. fi. & in auth. quas actiones. C. de ſacroſan. eccleſ. Bal. in l. ſicut. in ult. col. C. de præſcript. trig. annorum. & tex. in auth. de eccleſia. tit. §. pro temporalibus. & ibi Ang. Quod eſt uerum, etiamſi eccleſia ſit exempta. gl. & doct. in d. c. ad audientiá. & in c. uolumus. xvj. q. iiij. & c. dilect9. de capel. mona. Item uerũ, ſi eccleſia agat: ſecus, ſi papa agat pro eccleſia particulari: quia requiritur præſcriptio centum annorum, ſicut cõtra eccleſiam Romanam. But. ſing. in c. nihil. de præſcript. Vide Ang. in d. l. fi. de ſacroſan. eccleſ. Item contra eccleſiam Lateranenſem ſolam requiritur præſcriptio centũ annorũ. c. cùm nos. de præſcri. & Card. in clem. ij. §. irritum. v. q. de elect. Item uerum ſine titulo. c. j. de præſcri. in vj. & Paul. de Caſtr. conſil. xlviij. aliàs lij. incipit, In cauſa, quæ uertitur. Item uerum etiam contra hoſpitalia conſtructa authoritate epiſcopi. doct. in d. c. de quarta. cum ſi. de præſcript. præſertim Panor. in ult. not. qui idem dicit eſſe in legatis factis ad pias cauſas. Addo idem eſſe in pauperibus, cõtra quos præſcribitur ſpacio quadraginta annorum ſecundum Bal. in d. auth. quas actiones. & ibidem uide per do. Iaſ. in j. no. Sed quando annalis ſufficit contra Romanam, gloſſ. & Ang. in fin. in auth. de ſanctiſſ. epiſc. §. pen. & per gl. in d. auth. quas actiones. & ibi per doct. omnes. ſed eccleſia contra laicum quanto tempore præſcribat, ſ̃. Eccleſia. uer. cj.

Præſcriptio contra ſpiritualia pro laico nõ procedit, etiam per tantum tempus, quòd non ſit memoria in contrarium. ſ̃. Laicus. uer. iiij. & per Alex. conſil. lxviij. iiij. parte.

Præſcriptio cum mala fide acquirit exceptionem, non dominium. ĩ. Præſcriptionis effectus. uer. xxv.

Præſcriptio rei ſuę prius præſcriptę per alium procedit tit. pro ſuo. ĩ. Præſcriptio de quibus rebus. uer. lxxiiij.

Præſcriptio de finibus præbendarum cauſatur ſpacio quadraginta annorum. c. ex literis. & ibi Abb. de prob.

50 Præſcriptio centum annorum requiritur contra uaſallum, uel alium, in præiudicium eccleſiæ Romanæ. d. c. ad audientiam. in gl. & ibi doct. de præſcriptio.

Præſcriptio tanti temporis, quòd non ſit memoria in contrarium, etiam cum mala fide nõ procedit. c. uigilanti. & ibi Io. An. & doct. de præſcrip.

Præſcriptio contra ius offerendi debet eſſe longiſsimi temporis. Bal. in c. j. §. fi. de feu. da. in uic. legis commiſ. in ult. q. & in c. j. §. porrò. in j. col. uer. nota hîc expreſſum, qualiter olim feu. po. alie. Bar. in ult. q. & Bal. in j. col. in fi. uer. item habes. & melius in ult. col. in gl. quæ incipit, quod igitur. in l. cùm notiſsimi. in prin. C. de præſcrip. trig. anno. Bar. in l. pignori. in prin. ff. de uſuc. Bal. in l. licet. in fi. iij. q. C. de iure deli.

† Et Fran. Aret. in l. quandiu. de acquir. hære. poſt prin. in uer. in gl. j. uide do. Pet. Phil. Corn. conſil. cxvij. incip. In hac. in litera B. in iij. parte.]

Prę́ſcriptio inducitur per fluxũ aquę de ſe decurrentis per certum locũ. l. qui fundũ. ff. quemad. ſerui. amit. l. j. §. quæſitũ. de aqua quo. & æſti. Bar. in l. j. §. deniq;. el ij. de aqua plu. arcen. Bal. cõtrà in c. j. §. ſi quis de manſo. vij. col. uer. ſed nunquid. de controuer. inueſt. uide Barth. Cæp. de ſeruit. urba. c. xxij.

Præſcriptio longi temporis currit in actione perſonali ĩ. rem ſcripta. gl. Bar. in iij. col. uer. item not. & doct. in l. iij. C. quod me. cau.

Præſcriptio ſine poſſeſsione non procedit. l. deniq;. & ibi Bart. ff. ex qui cau. ma. l. nec utilem. eo. tit. in Spec. de cau. poſſ. & proprie. §. j. uer. hoc etiam. ad fi. Bar. in l. ſicut. in fi. C. de prę́ſcrip. trig. anno. & Bar. in l. deniq;. el ij. ff. de aqua plu. arcen. c. ſine poſſeſſione. de regu. iur. in vj. Panor. in c. cauſam, quæ. in j. no. de præſcript. niſi in caſibus no. in l. cùm ita. de uſuca. & in l. rerum. §. Labeo. eo. tit. Dyn. in regula pro poſſeſſore. in vj. Bart. in l. j. C. de uſuc. transfor. ubi dicit uerum de continuata tantùm. Tu uide alium caſum, quo ſine poſſeſsione ꝓcedit prę́ſcriptio. in auth. de exhib. re. §. ſi uerò. colla. v. per Ang. in pen. col. uer. quæro, uſq; ad quod tempus. Et intellige de ciuili, quia naturalis ſola non ſufficit. Bal. in Repertorio uerb. Præſcriptio. quòd ſola naturalis non ſufficit, ſed ciuilis: ut ibi per l. j. C. de ſer. fugi.

Præſcriptio an procedat, & quando, ſi actor fuit in mala fide. ſ̃. uer. Mala fides. uer. xxxix. & xliij. cum tribus ſeq. ubi plenè.

Præſcriptio contra gabellarios currit per quinq; annos in rebus, quæ inciderint in cõmiſſum. l. ij. C. de uecti. & commi. Bar. in l. commiſſa. in ult. q. ff. de publ. Item in bonis confiſcatis. ibidem.

Præſcriptio quinq; ann. uel alia ſtatutaria perficit poſſeſsione quinq; annorum currentium poſt conditum ſtatutum, non ante. Bart. in l. omnes populi. ij. q. v. principalis. de iuſtit. & iur. uer. ecce aliam.

Præſcriptio ſtatutaria uiginti annorũ ſine titulo an tollat præſcriptionem iuris cõmunis cum titulo. Paul. de Caſtr. conſi. ccxcij. aliàs ccxcvij. incip. Venditio iſta. quòd ſic.

60 Præſcriptio iurium corporalium ſine titulo perficitur ſpacio quadraginta annnorum. Paul. de Caſtr. conſil. v.

† Adde Fel. in c. de quarta. de præſcr. circa prin. in j. col.]

Præſcriptio per tantum tempus, quòd non ſit memoria in contrarium, non procedit in eo, qui non poteſt poſsidere. doct. & Sicu. in c. cauſam, quæ. de præſcri. in j. not.

Præſcriptio in dubio etiam ſtatutaria intelligitur habere tempus cõtinuũ. Paul. de Caſtr. conſil. ccxciij. aliàs ccxcvij. inci. Viſis, & ponderatis omnibus. in ij. col.

Præſcriptio contra eccleſiam ſuccedentẽ priuato, quanto tempore cauſetur. gl. in uer. excluduntur. ad fi. & ibi Bart. Bal. & doct. in auth. quas actiones. C. de ſacroſan. eccleſ. Io. Andr. in c. j. de iure pa. in vj. & Sic. in c. de quarta. in vij. col. uerſic. ſed quæritur. de præſcript. quòd eccleſia utitur iure ſuo pro tempore futuro.

Præſcriptio quadraginta annorum requiritur contra eccleſiá in relicto pio. Ang. in auth. de eccle. tit. §. pro temporalibus. uer. & no. doct. moder. in c. ij. de præſcrip. præſertim Panor. in pen. col. in fi. uer. item eccleſia. Fed. de Sen. con. iij. Addo Panor. in c. de quarta. in ult. no. de præſcript. & uide ſ̃. eod. uer. xlv.

Præſcriptio contra ſeruitutẽ cauſatur, etiamſi negligentia imputari non poſsit non utenti ſeruitute. gl. & Bar. in l. non ſic. ff. qui. mo. ſer. amit. Quod uerum, etiamſi impeditus non ſit quis uti ſeruitute ruſtica: ſecus eſt in urbana, quia requiritur prohibitio, & non uſus: ut ibi per gl. in fine.

Præſcriptio requirit titulum, boná fidem, & poſſeſsionem con-

† tinuatam. Bar. in l. j. C. de uſuca. transfor. † Et Cy. in re. poſſeſſor. in iij. col. uer. quęrendus eſt.]

Præſcriptio contra uniuerſitatem currit ex negligentia adminiſtratoris non petentis debitum. Bart. in l. Imperatores. ff. de pactis.

Præſcriptio aquæductus currit, ſi fons deſiccatur: ſed datur reſtitutio in integrum. Bartol. in l. j. xxij. oppo. C. qui admitti. per l. Attillicinus. de ſeruitu. ruſti. prædio. Addo Bald. in l. ſicut. in ultimis uerbis. C. de præſcript. trig. anno.

Præſcriptio iuris liberatorij procedit etiam ſine poſſeſsione. Bald. in l. j. ult. col. C. de ſer. fug. uer. item ſcias. & uide ſ̃. eod. uerſi. xxviij.

70 Præſcriptio cõtra ſeruitutem cauſatur ex ſola negligentia, non utentis ex longo tempore, niſi quando ſeruitus non eſt cõtinua: quia requiritur tempus duplicatum. Bal. in l. ſicut. in vij. col. C. de præſcriptio. trig. in gl. iiij.

Præſcriptio ſtatutaria interrupta quomodo perpetuetur. ȷ̄. Præſcriptio interrumpitur.uer.xxvij.

Præſcriptio longiſsimi temporis, quia non requirit titulum, requiritur ad præſcribendum totam rem poſſeſſam per emptorem, qui emit quicquid iuris in ea uenditor habeat. ȷ̄. uerbo, Venditio comprehendit.uer.iiij.

Præſcriptio contra ius petendi refirmam emphyteuſis currit per annum, quia poſt annum ius eſt ſublatum. Idem in iure petendi reuocationem alienationis competente proximiori ex forma ſtatuti.no. Bal.in c.ſi Titius.ſi de feu.fuerit controuer. Alex.in l.j.§.permittitur.de aqua quoti.& æſti.

Præſcriptio contra habētem cauſam ab eccleſia Romana perficitur longe minori tēpore, quàm contra eccleſiā Romanā. Bal.in l.ſicut.ulti.col.in gl.in uer.ſeruāda. C.de præſcr. trig. ann.& in l.j.ij.col.C.de anna.exce.uer.item caue.per l. cùm ſponſus.§.de uectigalibus.& ibi Bart. de Publicia. ubi uide omnino.& ibi per Alex.& Ang.in d.l.ſicut. Ioan. de Imo. in l.uſucapionem.& in l.quamuis.de uſucapionibus.& doc.in c.ad audientiam.de præſcripti. Quod uerum, quando eccleſia contradicit præſcribenti, uel quando pręſcribens non fatetur ius ab eccleſia, nec ab ea recognoſcit. Pet. de Anchar. in conſi.v.& Alex.ubi ſ̄.

Præſcriptio contra ciuitatem cauſatur ſpacio centum annorum, licet cōtra eccleſiam ſufficiat ſpacium quadraginta annorum.l.fin.& ibi Bart. C. de ſacroſ.eccleſ. Bald.in l.uniuerſas.C.ne rei do.uel tem.in prima lectura.& in l.j.ij.col.C.de anna. excep.uerſic. ultimò conclude. Idem contra caſtrum, quòd in hoc parificatur.doct.& Salice.in d.l.fi.& Alex.conſil.j.iiij.parte.

Præſcriptio procedit ſine animo præſcribendi, quia aliàs eſſet præſcribens in mala fide. Bal.in l.dum res.ij. col. C. de proba. Item uer.item acquirimus.

Præſcriptio negatiua, ſcilicet quòd nullus poſsit habere molendinum in flumine, uel furnum in caſtro, uel macellum, quæritur per conſuetudinem, ſicut per priuilegiū.tex. ſing. ſecundum doct.in c.ſignificante. de appel. Quod uerum, ſi præceſsit prohibitio cum patientia aduerſarij per tantum tempus, quod ſufficiat ad præſcriptionem.doct.& Sicu.ibidem, in primo not.per gloſſ. in l. qui luminibus. de ſer. urb. præd.& in cap.abbate.de uer.ſigni.& ȷ̄.uer. Seruitus conſtituitur.uerſi.xj.

Præſcriptio hypothecaria uerè non cauſatur ex longa poſſeſſione rei alienæ, quam debitor obligauit creditori. Bal. in l. ſine uoluntate.j.col.C.ad Vell.

Præſcriptio ex ſola dimiſsione rei non procedit. gl. in l. pe. C. pro emptore.l.clauibus.de contrahen.emp. Pau.de Caſt. in con.lxxvj.quod incipit, Quia fruſtrà diſputaretur.

80 Præſcriptio impeditur per ſcientiam rei alienę, quam habet etiam bonæ fidei poſſeſſor.gl.in uer.longi.& Bal.in l.res creditoris.C.de pign.acti.in ij.q.Et eſt exemplum in creditore poſsidente pignus, qui habet bonam fidem, cùm habeat pignus à domino, id eſt, debitore: tamen quia ſcit pignus alienum, nullo tempore præſcribit ipſe, nec hæres.ibidem.

Præſcriptio non procedit ſpacio triginta, uel quadraginta annorum ſine titulo, quando res ſui priuilegio & natura non poteſt præſcribi.Bar.in l.j.ff.de mor.infe.

Præſcriptio ſeruitutis uiæ, etiam ſine titulo, procedit. l. ſi quis diuturno.ff.de ſeruit.Bal.in l.fin.C.ne de ſta.defun.gloſſ. & Bart.in l. ſeruitutes. la grande. in princip. uer. quæro, quot ſunt neceſſaria.ff.de ſerui.& l.ſi.ff.qui.mo.ſer. amit.in ij. op. niſi præſumptio iuris, & de iure eſſet contra præſcribētem, uel quando præſcriptio curreret cōtra ius.de reſt.ſpol. c.ad decimas.de præſcri.in vj.c.j.ſecundum Floria.in d.l. ſi quis. Item niſi contra eccleſiam, Pau.de Caſt. in d.l.ſeruitutes. & d.Balio.c.de quarta.de præſcri.Addo ȷ̄.uer. Seruitus conſtituitur.uer.vij. † Et per Feli.in c.ſi diligenti. de præſcript. in vj.colum.]

Præſcriptio cum titulo iniuſto non procedit. Bald. in l. j. in j. not.C.de uſucap.pro emptore. l.nullo. & ibi Bart. C. de rei uendica.Paul.de Caſtr.conſi.lxxvj.incipiente, Quia fruſtra diſputaretur.contrarium tenet ipſe Bald. in l. proprietatis. C.de probati.quod titulus putatiuus cauſatus à fama publica ſufficit.& Rota ſimiliter tenet contrà in deciſ. cccclxxvj. ſi apparet. in nouis.& Butri.in cap.peruenit.ultim.colu. de emptio.& uendi.& nota.in cap. cùm dilectus. de conſuetu. l.quod uulgo.ff.pro emptore.l.iiij.& fin.ff.pro lega.ſed cum titulo putatiuo ſic, ut infrà, Titulus.uerſi.xvj.& ſequen. ubi etiam uide de titulo erroneo.in uerſi.xlvij.& per Abb.in ca.cura.de iure pa.Addo per Bart.in l.Celſus.in j. col. cum ſequent.ff.de uſucapio.& Bald.in d.l.nullo. in ij. oppo. & ſuprà eod.uer.xlij.

Præſcriptio an procedat, quando præſcribens habuit poſſeſſionem ab uno, & ab alio titulum.Bal.in l. ſuper longi. colu. iiij.uer.ſed orta.C.de lon.tem.præſcrip. quòd ſic: ſed refert Bart.contrarium tenere.

Pręſcriptio centum annorum ſuper his, quæ ſunt in ſignū pręeminentiæ, & prælationis, currit contra Imperium, uel eccleſiā.Bald.in l.j.C.ne rei do.uel tem.uer.ſed tu tene. Secus eſt in eccl.Romana.ut ȷ̄.eod.uer.xcvij.

Præſcriptio uidetur confirmari per ſcientem & tacentem rem ſuam præſcribi.gl.& doc.in c.auditis.de præſcr.

Præſcriptio contra clericum decem, uel uiginti annorum, in reb.proprijs ſufficit.ſ. uerb. Clericus conuenitur.uer.liij.& gl.xvj.q.iij.poſſeſsiones. Addo gloſſ. Archi.& alios in cap. quanquam.de cenſi.in vj.Anton.in c.ſi diligenti.in ulti. col. de foro compe.Panor.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ. in iij. col. de conſti.Sali.in l.fin. in ult.q. C. de ſacr. ſan. eccle. latè per Imo.in c.fi.de præſcrip.

Præſcriptio annalis contra eccleſiam quando procedat. gloſ. & Ang.in fi.in authen.de eccle.tit.§.pen.colla.ix.Addo glo. & doc.in authen.quas actiones. C.de ſacroſ. eccle. & ſ̄. eod. uer.xlv.in fin.

90 Præſcriptio banni pecuniarij, uel pœnæ, cauſatur ſpacio uiginti annorum, niſi contra eccleſiam Romanam. Bald. in l. data.xxv.col.C.qui accu.non poſſ. Alexan.in l.in omnibus. de præſcript.

Præſcriptio contra ius adeundi non currit per longum tempus, ſed per triginta annos.l.licet.& ibi docto.C.de iure deli.per Paul.de Caſtr. conſi. ccxcij. quod incipit, Super primo quæſito.in ſecundo dubio.& in conſi.ſequen.quod incipit, Viſis dubijs propoſitis. † Et per Fel.in ca.de quarta. de præſcrip.in vj.col.]

Præſcriptio in Publiciana, contra eccleſiam currit ſpatio decem annorum, ſicut contra priuatum.ſ̄.eod.uer.iiij.

Præſcriptio triēnalis in fructibus ſufficit.l.ſequitur. §. fructus. ff.de uſucap.& Bald.in l.eos.C.de uſur.in v.oppo.

Præſcriptio ſeruitutis requirit bonam fidem. Bar.poſt Azo.in l.ſeruitutes.la grande.ff.de ſeruit.in princi.uer.quæro, quot ſunt neceſſaria. Item requirit allegationem tituli. ȷ̄. uerbo, Seruitus conſtituitur, uer.vij. Item requirit ſcientiam eius, contra quē præſcribitur.Bart.ubi ſ̄.in fine principij.uer.ſed quæro, nunquid.in l.quoties.la ij.eod.titu. ubi de hoc dicit, quòd debet articulari & probari ſcientia, & patientia eius, contra quē præſcribitur ſeruitus, niſi cum poſſeſsione longiſsima, in qua titulus non requiritur, nec ſcientia. Paul. de Caſt.fin.in l.ij. C.de ſeru.& Bart.Cep.de ſer.urb.c.xx.

Præſcriptio in malæ fidei poſſeſſore habente ſententiam iniuſtam pro ſe, non procedit, niſi in cauſa noxali. ſ̄. Malæ fidei poſſeſſor.uerſi.x.

Præſcriptio centum annorum requiritur contra eccleſiam Romanam.c.cùm nobis.& c.ad audientiam.de præſcript.& authen.quas actiones.de ſacroſ. eccle. Quod uerum etiam in ciuitatibus & caſtris eccleſiæ præſcribendis.ut ibi.& in ca. ij.eo.ti.in vj.& ibi Io. And. ubi idem dicit, contra eccleſiam Lateranenſem. quod not. Item uerum etiam in bonis non incorporatis, ſed debitis eccleſiæ Romanæ. doct. & Sicul. in d.c.cùm nobis. in iij. col. uer. ſed poteſt dubitari. & eod. uerſi.lxxxiiij.

Præſcriptio iuriſdictionis impeditur ab errore iniuſto, licet ſecus ſit in incorporalibus.Bal.in l.fi.xv.oppo.circa medium. C.de edi.di.Adriani tol.

Præſcriptio centum annorum contra eccleſiam Romanam reſpectu prælationis, & ſupremæ poteſtatis, non currit: quia ea poteſt uti etiam poſt centum annos in inferiores. gloſſ. & doct.in cap.cùm nobis.de præſcrip.Inno.in c.bonæ.el ij. in ij.col.in uer.contra papam autem.de poſtu. præla. & ſuprà, uer. Eccleſia.uer. cvij. nec in his, quæ ſibi reſeruauit ex priuilegio ſpeciali.gloſſ.in cap.j.de cleri.ægro.in vj.Sicul.in j.col.

j.col.uer.sed circa hanc particulam.& doct.in c.cùm nobis. de præscrip.

Præscriptio causatur,& currit etiam contra ignorantem se habere seruitutem,etiamsi sibi non potest negligentia imputari.l.si partem.§.j.ff.quemad.serui.amit.l.Attilicinus. de serui.rust.præd.Bar.Cæp.de serui.ur.c.xxiiij.

100 Præscriptio sine titulo quando procedat. infrà, Titulus. uer.vj.

Præscriptiones quæ currant minori,uel ecclesiæ.Spe. de resti. in inte.in ij.parte. in principio uer. hoc autem. & seq. & §.j. uer.in restitutione. Addo Bald.in præscriptione contra minorem,in l.cùm notissimi.in princ.C.de præscrip.trig.ann. quod contra ipsum currit præscriptio decem annorum, licet restituatur postea in integrum,de quo uide infrà in uerbo,Præscriptio contra quos.uersi.iij.

Præscriptio probatur, ut infrà eodem, per totum.

Præscriptio tanti temporis, quòd non sit memoria in contrarium, cùm probatur, debet articulari certus actus. Oldra. consil.ccliij.& qualiter probetur,in Specu. de proba. in §.j. uer.ultimò quæritur.& suprà,uer.Memoria.uer.v.cũ duob. seq.& uer.ix.& xj.

* Præscriptio cùm facti sit ab eo,qui ei innititur, probãda est. l.deniq;.ff.ex quib.cau.mai.l.quæcunq;.ff.de publici.l.j. C. de mand.princ.l.j.C.de probatio.l.asseueratio.C.de non numer.pecu.l.si emancipati. C.de collatio. c. cùm in iure peritus.de offi.deleg.cap.in præsentia.de probatio.cap.Raynutius.cap.Raynaldus.de testament.Bart.in l. Celsus. ff. de usucapi.Bald.con.cccccl.uol.iv.Corn.con.cxxxvj.col.fin.uol. ij.Ay. Crau.consi.xxix.num.ix. consi.cxxxij.num.xij.uol.j. Aemilius Maria Manolessus.

Pręscriptio potest allegari,& probari per titulum & bonam fidem,etiam in causa appellationis. Bal.in l. per hanc. de tẽp. app.in v.col.magna.uer.ecce aliud exemplum.

Præscriptio seruitutis diu non usæ non præsumitur.Bald.in l. si tibi.C.de serui.

Præscriptio tanti temporis in cuius contrarium memoria hominum non existat,quomodo probetur.glos.in c.j. de præscrip.in vj.& s̃.uer.Memoria.uer.v.cum duobus se. & uersi. ix.& xj. * Franc.Curt.min.con.lxj.nu.xj.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

Præscriptio probatur,etiamsi testes super titulo emptionis nõ recordantur de precio.Bald.in l.j.de re.ali.non alie. uer. denuò quæro.& infrà,Testis deponit.uersi.cxlij.

Præscriptio probatur per instrumẽtum.Ang. in auth. de exhire.§.illud.col.v.in ij.col.

Præscriptio centum annorum non potest probari per testes. in auth.hæc constitutio innouat consti.in prin.col.viij.Bal. in add.Spe.de teste.uer.præscriptio.nisi concurrant instrumenta,& alia adminicula,uel ex auditu, uel communi opinione.But.in c.si diligenti.de præscrip. † Et per Felin. in c. cùm nobis.de præscrip.in iij.col.]

Præscriptio probata per agentem iure dominij,uel quasi sufficit.j̃.uer.Præscriptionis effectus.uer.xx.

10 Præscriptio non probatur per testes dicentes, quòd Titius præscripsit,quia uidimus:nisi dicant se uidisse possidere,ex qua possessione resultet præscriptio. Bald. in l. solam. C. de testi.in ij.col.in iij.q.

Præscriptio præsumitur ex tempore.Inn.in c.peruenit.de censi.& Bal.in l.creditor.C.de usur.

Præscriptio an sit probata, si dominus respondens positionibus coloni, quòd colonus non soluit pensionem per quadraginta annos,& confiteatur. Bald. in addi. Spec. de posi. uers.ponit colonus.distinguit.

Præscribens allegans præscriptionem debet articulare scientiam,& negligẽtiam partis.Bart.in l.genero.in ij.col.in uer. ulterius ista lex.ad fi.ff.de infamibus. Item debet articulare & probare finitam esse ante litis contestationem. Bart. in l. si post.circa prin.ff.de rei uen.& in l.Celsus.de usucap.in ulti.col.uer.item aduertat reus.Item,

Præscribens debet probare præsentiam aduersarij, si sit allegata præscriptio decem annorũ: si uerò allegatur præscriptio uiginti annorum, non est necesse,quòd is, contra quem est præscriptũ,probet absentiam suã.Bal.& Ange. in l.præscriptionem.C.quibus longi tem.præscrip.non ob.Vide etiam Bal.in l.emptor.uer.sed pone.C.de lon.tem.pręscr.& no.in practica.& s̃.uer. Absentia.uer.xlviij.& j̃.uer.Pręsentia.uer. xix.& in Spe.de præsc.uer.item præscriptionem.

Præscriptio ut probetur, an testes debeant concordare de loco,tempore,& contestibus.in Spec. de teste. §. vj. uer. Item de tempore.

Præscriptio ut probatur,quæ sint necessaria.in Spec. de exceptio.§.iiij.uer.tu ergo.& omnino per glo.xvj. q.iiij.dilectio. quòd possesio,& titulus,& bona fides,quæ duo ultima possunt probari iure,probata longa possesione.

Præscriptio qualiter probetur. in Spec. de præscrip. uer. item præscriptionem.eo.per totum.

Præscriptio à quibus.

Præscriptio cœpta per defunctum potest perfici, & compleri per hæreditatem iacentem, sed de nouo inchoari non potest per eam.l.fin.§.fin.cum gl.de usucap.& s̃. Hæreditas iacens.uer.xj.

Præscribendi animus non censetur esse in utente priuilegio.j̃. uer.Priuilegiatus.uer.iiij.

Præscribere non potest hæreditas iacens contra creditores. Item,

Præscribere non possunt creditores contra hæreditatem iacentem,licet secus sit in usucapione.Bald.& Io.de Por.in §. si exhæredato. in l. si constante. solut.mat. & ibidem omnino per do.Alex.in ij.col. post glo. Vide etiam. Bald. in l. fin. ulti.col.uer.quæro hic.C.in qui.cau.in inte.resti.non est ne. & in l.ea,quæ.uer.ultim.no.C.de tem.in integ.resti.pe.Pau. & doct.in l.licet.C.de iure deli.uide l.cœptam.& l.fin. §.fin. ff.de usucap.

Præscriptio longi temporis non currit creditori contra debitorem posidentem pignus in ipsa hypotheca.l.res creditoris.& ibi Bal.in j.no.C.de pig.actio.

Præscribere an posit malæ fidei possessor,& an debitor sciens se debitorẽ.s̃.uerbo,Pręscriptio qualiter.uers.xxviij.& uer. Mala fides.uersi.xxxiiij.

Præscribere non possunt iura spiritualia,nisi personæ,quę possunt ea posidere:ergo nõ laici.c.ad aures,de præscri.Sicul. in primo not.& doct.in ca. causam, quæ.eod. tit. ubi dicunt uerum,etiam per tantum tempus,quòd non sit memoria in contrarium.

Præscriptio statuti loci, in quo est destinata solutio à forensibus alibi contrahentibus,ualet.Bar.in l.cunctos. iij.charta. C.de sum.trini.& fide catho.

Præscribere an posit posidens cum titulo erroneo, uel iniusto.s̃.uer.Præscriptio quomodo.uersi.xlij.

Præscribere an posit unus ex dominis contra alterum, si ei emphyteuta longisimo tempore soluit canonem integrũ. in Spe.de loca.§.vj.uer.liij.

Præscriptio perfecta per hæredem putatiuum non prodest uero hæredi,& econtra.j̃.uer. Vsucapio.uer.xxj.

Præscribere quis posit,uel non,supple j̃.uer.seq.per totum.

Præscriptio de quibus rebus procedat, uel non, uide infrà eodem.per totum.& s̃.uerbo,Præscriptio quomodo causatur.per discursum.& inf.§.seq.

Præscribi non potest id,quod est acquisitum contra iuramentum,propter malam fidem.no.in c. si diligenti. de præscrip.

Præscribi non potest hęreditas iacens.Bal. in l.cum antiquioribus.iiij.q.C.de iure delib.uer.caue.& plenius inf. Præscriptio contra quos.uer. x. Addo Spec. tenentem contrarium in tit.de præscrip.uer.item nota.

* Præscriptio tanti temporis,cuius initij in contrariũ memoria non extat,pro ueritate habetur.gl.in l.j. C.de seruit. Bal. in l.cùm causam.col.iij.de probatio.Franc. Curti. min. con. clviij.nu.xij.uol.ij.Aemilius Maria Manolessus.

* Præscriptione tanti temporis, cuius in contrarium memoria non extat,cùm pro ueritate habeatur,sec. gl. in l.j. C. de seruitut.Bal.in c.cùm causam.col.iij.de probati.merum imperium præscribitur,& directum dominium acquiritur. l.j. §.ductus aquæ.ubi Angel. ff.de aqu.quotidi. & æstiu. Raynu.Forliu.in l.sanè.ff.de iniuri. Bartol. in l.quo minus. q. j. ff.de flumini.in l.iniuriarum.la j.§.fin. ff. de iniuri. in l. infamem.in

mem.in extr.ff.de public.iudici. in l.hoſtes. ff. de captiu. & poſtli.reu.Fran. Cur.min.con.lxj.nu.iij.uol.j.Aemilius Maria Manoleſſus.

* Præſcriptione tanti temporis, cuius in contrarium memoria non extat, etiam ignorante ſuperiore, ſec.com.opin.merum imperiũ præſcribitur.gl.j.& ibi Ange.in l.j.§. ductus aquæ.ff.de aq.quoti.& æſti.Bald.in §.j. quæ.ſint regal.Anto. But.in c.peruenit.col.xxiij.de cenſib.Felin.in c.cùm nobis. col.ij.in c.cùm ex offi.col.iij.in c.ſi diligenti.col.pen.in c. de quarta.col.pe.de præſcriptio. Ale.con.vj.uol.j. Fran. Curti. min.con.lxj.nu.iij.uol.j.Aemilius Maria Manoleſſus.

* Præſcribi tanto tempore, cuius in cõtrarium memoria non extat, etiam ea poſſunt, quorum præſcriptionem ius commune impedit.cap.j. ubi doct. de præſcript.in vj.cap. ſuper quibuſdam.§.preterea.de uerb.ſigni.Bart.in l.ſi quis ad declinandam.C.de epiſco.& cler.Franc. Curti.min. conſi. xx. nu.vj.uol.j.Aemilius Maria Manoleſſus.

Præſcriptio contra ſubſidium charitatiuum non procedit.docto.& Sicul.in ca.accedentes.de præſcri.in iij. col.uer. item dubitatur.

Præſcriptio rei mobilis an procedat.ſ̃.Præſcriptio. el j. uerſi.j. quòd non propriè.

Præſcriptio contra merum imperium, uel cõtra ſacerdotium, uel contra matrimonium, uel contra prælaturam, an currat, & an contra ius legitimandi.Bald. in l.j. C.de eman. libe. in ij.col.in repetitione.Et de imperio uide Bal.in auth.quas actiones.in pe.col.in uer.xxx.quæritur. C.de ſacroſ.ecc. per Io.And.in add. Spe.in rub. de præſcri. in ij. col.uer. item de quæſtione.latè per doc. omnes in ca. cùm contingat. de fo. comp.ubi diſtinguitur.

Præſcribi non poteſt pignus per creditorem. l. res creditoris. & ibi doc.& Bal.C.de pigno.actio.

Præſcriptio contra præſtationem decimarum non currit.Bar. in l.comperit. C.de præſcri.trig.ann.circa prin.& ſ̃. Præſcriptio quomodo.uer.xvj.& ĩ.eod. uerſi.xv.

Præſcriptio currit contra officium diu geſtum.Bal. in l.j. vj.q. C.de teſta.

10 Præſcriptio ſtatutaria procedendi de criminibus ante annum commiſſis, an habeat locũ in commiſſis ante annum habentibus cauſam permanentem.Bart. in l.eum, qui. §. in popularibus.ff.de iureiur. in ij.col.uer. & prædicta. ubi diſtinguit.

Præſcriptio in feudis an habeat locum.ſ̃.Præſcriptio quomodo.uerſi.viij.quòd ſic.

* Præſcriptione 100. annorum & feuda præſcribuntur, nec aduerſus eam reſtitutioni in integrum ullus eſt locus. gl. in §.decæterò.in auth.ut decætero com. Bal.in l.j. C.de annal. except.Curt.con. pen.And.Alcia.con.cxcix.num.lv. Aemilius Maria Manoleſſus.

Præſcriptio contra actionem pignoraticiam nondum ortam an procedat. Paul. conſil. ccxciiij. incipien. Ego Paulus. quòd ſic.

Præſcriptio contra actionem finium regundorum communi diuidundo, & famil. erciſcundæ, an currat. ſ̃. Præſcriptio quomodo.uer.x.quòd ſic.

Præſcribi nõ poteſt patronatus eccleſiæ per laicum.ſ̃.Laicus. uerſi.x. & plenius per Abb.in ca.querelam. de electio.& ibi Card.in clem.ij.v.q.de iure patro.

Præſcriptio legis iniuſtæ nullo tempore cauſatur. gl.xvj.q.iij. inter cætera.

Præſcriptio iuris uniendi eccleſias procedit, & requirit titulum, uel tantum tempus, quòd non ſit memoria in contrarium.Card.in clem.j.§.ad hoc.de ſtatu mona.

Præſcriptio contra cathedraticũ, ut nullatenus debeatur, non currit: ſed ut minus debeatur, ſic. Card.in cle.j.in prin. iij.q. de iure pa.uide gl.xvj.q.vij. quicunq;. & per doct.in c. cùm uenerabilis.de cenſi.& in c.j.de præbendis.in vj.& Card.in cle.j.xij q.de cenſi.ubi dicit, quòd

Præſcriptio non procedit contra uiſitationem, procurationem, correctionem, & cathedraticum. uide ibi Cardi. † Et per Feli.in c.cùm ex officij.de præſcri.]

Præſcribi non poſſunt ea, quæ ſine priuilegio principis quæri non poſſunt.Gemi.in c.ij.de præben.in vj.de quo in c.ſuper quibuſdam.§.præterea.de uerb.ſigni.

20 Præſcriptio de his, quæ ſunt epiſcopalis ordinis, non procedit, ſed procedit de his, quæ ſunt iuriſdictionis, uel dignitatis epiſcopalis. Abb. Sicu.in c.literas.de reſti.ſpo.

Præſcriptio iurium parochialium procedit, ſcilicet per tãtum tempus, quòd non ſit memoria in contrarium, uel per quadraginta annos. Card.in cle.quia contingit.in fi. de reli. do. ubi etiam dicit, quòd

Præſcriptio curæ fori pœnitentialis procedit.

Præſcriptio contra decimas per laicos non procedit, etiam papa tolerante.Gemi.in c.ij.de præb.in vj.

Præſcribere poteſt papa ſubditum Imperatoris, non econtrà. Car.in d.cle.fi.vij.q.de cenſi.

Præſcriptio decimarũ an procedat.in c.ad aures. & c. cauſam. de præſcri.Pau.de Caſt.conſi. cclxxxvij. alias cxcj.incip. In quæſtione, quæ uertitur.in primo dubio.quòd nõ. & ſ̃.uer. Decimæ.uer.xj. cum duobus ſeq. ſuprà, Præſcriptio quomodo.uer.xvj.

Præſcribi an poſſit fundus dotalis.ſuprà, Dos alienatur. uerſ. xij. quòd ſic. † Et per Feli. in rub. de præſcri.circa fin.in ultim.colum.]

Præſcriptio in ſpiritualibus non procedit, nec ipſa dicitur titulus in illis legitimus.Inn. in c. contingit. circa princ. in uer. ſed nunquid idem.de do.& contu.Bal.in Mar. uer. Præſcriptio. uer.ſecundo no.in c.ad aures. de præſcrip.

Præſcribi non poteſt contra obedientiam, ſecundum Abb.anti.in ca.cùm nõ liceat. de præſcri. & ibi per Paul. in vj.col. uer.uenio ad tertiã.Bal.ubi ſ̃.Old.cõ.ccxliij. & ccliij.Quod uerum actiuè, ſed paſsiuè ſecus, ſecundum Car.in cle. fi.vij. q.de cẽſi.Addo Io.And.in addi.Sp.in rub.de præſc. in j.col. † Et per Fran.Are.in l.continuus.§.cùm quis.in fi.de uer.oblig.& in l.is, qui putat.de acqui.hære.]

Præſcribi non poteſt imperium.Bald. ibidem.& ſ̃. Imperium. uerſi.x.& uerſi.xxv.

30 Præſcribi poteſt res quondam eccleſiaſtica effecta profana: ſecundum Bart.in l.Paulus.in fi.ff.de acqui.hære.

Præſcribi non poteſt res alteri hypothecata. l. uſucapio. & ibi Bald.circa medium.C.de pig. ubi dicitur uerum in re mobili, ſecundum gl.ibi.

Præſcriptio territorij, uel rerum ciuitatis, etiam cum ſcientia, & patientia tyranni, non procedit. ſ̃. uer. Præſcriptio quomodo cauſatur.uerſi.xx.

Præſcriptio contra conceſsionem papæ de plenitudine poteſtatis facta, an ualeat. Bald.in l.ij.in v. col.& v.q. C. de ſerui. quòd ſic.

Præſcriptio iuriſdictionis an & quomodo procedat.ſ̃.Iuriſdictio.uer.clxxiiij.cum uerſi.ſeq.

Præſcribi poteſt iuriſdictio ſine emolumento, non econtrà. Cad.in clemen.ſtatutum.xiij.q.de elec.

Præſcribi poteſt res non ſolẽniter alienata. l.ſeruos. & ibi Bal. C.ſi uen.pigno.aga.

Præſcriptio contra ſupremam poteſtatem principis non procedit.Bal.in l.j.ix.col.C.de emãci.lib.gl.xvj.q. iiij. cùm non liceat. † Et per Franc.Aret.in l.is, qui putat.de acqui. hære. in prin.in uer.in glo.ſuper uerbo.]

* Præſcribitur xxx.annorum ſpacio ius non iurandi domino iuramentum fidelitatis. Ay.Crau. con.xxvij.num.vj. uol.j. Aemilius Maria Manoleſſus.

* Præſcribi xl.an.ſpacio poteſt ius non ſoluendi cẽſum.Bart. con.lix.Bald.con.cxij.col.fin.con.cclvij.uol. ij. con. cccxv. uol.iij.Pau.Caſtr.con.cccxiij.uol.j.Ay.Cra.con.lvij.nu.viij. uol.j.Aemilius Maria Manoleſſus.

* Præſcribi xl.an. ſpacio poteſt ius non ſoluendi cenſum etiã eccleſiæ.Paul. Caſtr.con.ccxiij.col.j.uol.ij. Ay.Crau.conſi. lvij.nu.viij.uol.j.Aemilius Maria Manoleſſus.

* Præſcribitur xxx. annor.ſpacio aduerſus pactum de retrouendendo, etiamſi in contractu promiſiſſet emptor ſe uenditurum, toties quoties uoluerit uenditor. Iaſon & Deci. in l.petentis.C.de pact.Ioann.Anton.Rube.Alexand.conſi. iij.con.lxxv.col.ij.Aym.Crau.conſi.lxxj.num.j.uol.j. Aemilius Maria Manoleſſus.

Præſcriptio in tributis non currit.l.comperit. C. de præſcript. trig.ann.ſed in cenſu ſic.c.ad audientiam.de præſcript. & ĩ. eod.uerſi.xlij.

Præſcriptio, ne corrigantur exceſſus, non ualet. Innoc.in cap. ad no-

ad nostram.ad fi.de appel.Bald. in l. de quibus. uer.ex prædictis apparet.ff.de legib.

Præscriptio contra bonorum possesionem decretalem non currit,sed contra edictalem sic.glos.& Bal.in l.j.vij. q.C.qui admit.uer.sed hîc quæritur.

40 Præscriptio fructuum an & quãto tempore procedat. Bal. in l.eos.C.de usu.& §.Fructus præscribuntur.per totum.]

Præscriptio contra solutionem collectarũ non currit. d.l.comperit.& ibi Bal.de præscrip.trig.an.nisi quis habuerit immunitatem,& per quadraginta annos non soluerit.Bal.ibidem per l.fin.C.de fun.patri.Vide Bart.in l.licitatio.§.earum.ff. de publi.in iij.oppo.

Præscriptio contra liberum arbitrium non currit.l.j. C.de an. exceptio.Bal.in l.cùm notisimi.C.de præscript.trig.an.in ulti.col.in glo.quæ incipit,quòd igitur.

Præscriptio contra fiscum non procedit.l.penult.& ibi Barto. C.communia de usuca.quæ loquitur in rebus fisco incorporatis: secus in bonis uacãtibus, quæ præscribuntur uiginti annis ante denũciationẽ fisco factam, sed pòst per quadriennium.gl.ibi in l.j. C. de quadri. præscri.& §. Bona uacantia. uer.ij. Item bona ciuitatis præscribũtur quadraginta annis, nisi sint in pub.usu.gl.in l.ij.C.communia de usuca. Idem in bonis castri,secundum doc.in l.fi.de sacrosan.eccle. ubi per Sali.secundum Alex.con.j.iiij.parte.penu.col.& j.uer.Præscriptio contra quos.uer.liij. Addo Bal.in l. uniuersas.ad fi. in j.lect.C.ne rei domi.uel temp.

Præscriptio non currit contra existentiam sui hæredis. Bal. in l.j.v.col.C.quando non pe.partes.in ij.q.

* Præscribi non possunt,quę sunt alienari prohibita.gl.in l.ij. C.de usucap.pro empt.Ioan.Anton.Rube.Alexand.consi. xiij.nu.xiij.Ioan.Cephal.consi.ccxv.num.xviij.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

* Præscribi ne longisimo quidem tempore possunt, quæ duplici prohibitione sunt alienari prohibita.§.sanctisimas.in authen.de alie.& emphy. Carol. Rui. consi. xlj.num. xxvij. uol.j.Ioann.Cephal.consi.ccxcvj.num.xxviij.uol.ij.Aemilius Maria Manolessus.

Præscriptio non procedit in his, quæ sunt prohibita alienari fauore publico,uel contrahẽtium.Bald.in l.acceptam.xxij. q.ad fi.C.de usuris.per l.quemadmodum.C.de agri.& censi.& l.ij.uersi.quæro,utrum.C.de usuc.pro emp. & ibi Bart. nisi sint prohibita alienari sine decreto.Bal.in l.j.viij.col.C. de ser.fugi.Item,

* Præscribi nequeunt alienari prohibita in præiudiciũ agnatorum remotiorum,qui stantibus proximiorib.agnatis agere non possunt. gl. & Andr. Isern. in §. hoc quoq;. de succes. feud.Paul.Castr.con.xliv.uol.ij.Iason con.vij. col.pen. uol. iij.Dec.con.ccccxlv.col.v.& viij.Ay.Crau.con.lxvij. nu.ix. uol.j.Aemilius Maria Manolessus.

* Præscribi xl.an.spacio, iusto titulo accedente, res ecclesiæ possunt.c.si diligenti.c.illud. de præscriptio.c.j. de præscripti. in vj.Doc.in c.de quarta.de præscri.Abb.cõ.cj.q.ij.uol. j.Ay.Crauet.con.x.nu.x.uol.j.Aemilius Maria Manolessus.

Præscriptio de fundo fluminibus uicino non procedit, quia nunquam perficitur,propter crebras alluuiones interrumpentes possesionem.Bartol. in tract. de alueo. in fin. & j. Præscriptio interrumpitur.uersi.j. in col. ibi: item per alluuionem,&c.

Præscriptio regnorum, & comitatuum, procedit sine titulo, cum bona fide.sed

Præscriptio diœcesis, & parochiarum non procedit, sed intra diœcesim non præscribitur sine titulo. Card.in cle.ij.§.ut illud.j.q.de re iudi.

50 Præscriptio contra quartam parochialem procedit cum bona fide. Card.in clem.dudum.§.uerum.de sepultu.

Præscribi non potest indebitum solutum scienti.Bal. & Ful.& Alex.post gl.cõtra Bar.& Ang.in l.indebiti. §.sed si nummi. de condi.indebi.per l.si hominem.de solu.

Præscribi potest ab inferiorib. prælatis ius uniendi ecclesias competens diœcesano.Abb.Sicul.in c.sicut unire.de exces. præla.& infrà,uer.Vnio.uersi.v.

† Præscribere potest etiam prælatus regularis contra capitulum suum, ut ipse exerceat pertinentia ad collegium: & sic capitulum quandoq; præscribit contra prælatum: ut in ca. irrefragabili.§.excessus. de offi.ordi. Abb.in ca. ca noscitur. de his,quæ fi.à præla.ij.col.]

† Præscribi non potest potestas interdicendi ecclesias excõmunicandi sine iurisdictione,habens tamen prærogatiuam in alios, ut capitulum, archidiaconus, uel præpositus,bene possunt præscribere excommunicandi potestatem. no.Io. And.in c.auaritiæ.de elect.lib.vj.in Nouel.refert Ab.in cap. quæsiuit.de his,quæ fi.à ma.par.ca.]

Præscribi potest contra seruitutem debitam prædio dotali ex negligentia mariti.infrà, Seruitus perditur.uersi.iij.

Præscriptio contra annuam præstationem ex contractu debitam ex die cessationis, incipit contra omnes præstationes etiam futuras,& sufficit una præscriptio: quia unica est obligatio, licet præstationes sint diuersæ: & ideo una præscriptio sufficit,quæ ordinatur ad æstimationem iuris, & contra pręscriptionem:sed in ultimis uoluntatibus tot sunt obligationes,quot præstationes annuæ, diurnæ,uel mẽstruæ: & ideo totidem præscriptiones requiruntur.Ita tenet Bald. in l.cùm notisimi.§.in his.in fin.C.de pręscriptio. trig.ann. ubi etiam dicit,quòd Bart. tenet gloss. & bene in contractibus, quòd in ultimis uoluntatibus si legatum est unum, & præscriptiones diuersæ, quòd sufficit una præscriptio. & ibidem per Ange. De quo etiam uide Bartol. in l.si prius. in princ.uer.ult.Dy.ff.de aqua plu.arcend.& in l.de pupillo.§. si in pluribus.in j.col.in uer.quæro,utrũ.& ibi Pau.de Cast. & Alex.plenius de ope.no.nun.& ibidem per Alex.in j.col. & Bald.in l.j.in fi.C.de sen.quæ sine cer.quan.profe. qui dicit, quòd annuum legatum sunt plura legata. Et licet currat præscriptio in uno, non currit in futuris annis. Vide etiam Angel. Quod uerum actiuè,pasiuè secus,secundum Card. in cle. fin. vij. quæst. de censi. in l. Stichum. §. stipulatio.de uer.oblig.ubi limitat.& in Spec.de loca. §. vj. uer.xlj.& seq. Ioan.And.& Abb.in c.auditis.de præscri.in ult.col. uer. extra gl.quæro.& Anto.de Butr.in c.peruenit.penulti.charta, de censi.Bald.in addi.Spe.de loca. uer. si debes mihi. & per glo.& doct.moder.in l.plures.C.de fide instrument. in glo. in uerbo, temporalem. & per Bald. in l. eos.in ij. oppo. C. de usuris.

Præscriptio de non appellando ad principem,non ualet.Bald. in auth.quas actiones.in ulti.col.uer.ex his apparet.C.de sacrosf.eccle.Phil.in c.dilecti.viij.col.de appell.

Pręscribi potest res immobilis ui possessa,& uitiosa,licet nõ reuertatur in possesiõe domini. Casus fin.secundũ doc. & Alex.post Bartol.in l.certè. §.Iulianus. de precar. & per gl. in uer.creditori.in l.sequitur.§.quod autem.de usucap.& text. in l. fin. ff. ui bon. rap. ubi dicitur secus esse de re mobili. & infrà, Vsucapio.uer.xvj.& per Bart.C.pro emptore. l.si partem.& ibi per Cy.& Bald.

Præscriptio non cadit propriè in priuilegio, quia ex eo arguitur mala fides,nisi probetur titulus:qui si non est sufficiens, recipiet supplementum à præscriptione. Bald.in l. solennibus.C.de fide instrumento.

Pręscriptio contra ius proprium principis non procedit,quãdo est necessaria clausula,Non obstante.Bal.in l.j. C.de iure aur.annu.in ij.col.uer.item nec potest.

Præscriptio contra ius adeundi an currat. in l. licet. C. de iure delib.ubi Bar.quòd non,longo tempore.& ibidem latè per Bald.in j. & ij.col. Addo Bald. in l. cùm notisimi. in fin. C. de præscrip.trig. an. quòd sic longisimo tempore. Paul. de Castr.consil.cccxcij.quod incip.Super primo quæsito.in ij. dubio.& in seq.quod incipit, Visis dubijs. & §. Præscriptio quomodo.uer.xc. & Alex. in l.j.C. quãdo non pe.par.quòd sic,per triginta annos,secundum communẽ opi. & per glos. in l.cum antiquioribus.de iure delib.& in l.iij.de acq.hære. & per Bart.in l.j.de condi. ex lege. cum l.filio. præterito. de † iniusto testa. † Et per do.Soci.in consi.lxiiij. incip. In causa uertente.& uers. quia ad hoc.circa fin.in j.parte. chart. cx.& ibi etiam in uer.ij. ulti. col. in fin. uer. sed his non obstantibus.& in consi.lxxxj. incip. In præsenti consultatione. in fi. consilij,in d.pe.char.cxl.& per Feli.in ca.de quarta.in fin.vj. col.de præscrip.

60 Præscribi potest res uendita per metum.l.si ui, uel metu. & ibi doct. C.quod me.cau.

Præscribi non potest res per uim ablata, uidelicet expulsiuam, non

non compulſiuam.gl.Bart.Bald.in l.iij.C.quod me.cau.

Præſcriptio non currit contra ius declarandi,& contra ſtipulationem non liquidam.Bal.in l.petens.iij.col.C.de pac.uer. ex hac glo.

Præſcriptio non currit contra arbitrium contrahendi.Bald.in d.l.petēs.iij.col.uer.quid dictum eſt.per l.ſi quis poſtquam. de fideiu.& l.ſi tibi mandauero.§.interdum.ff.mandati.

Præſcribi poteſt uſus ſyluarum.infrà,Præſcriptionis effectus. uerſi.pen.

Præſcriptio contra præſtationem conſenſus an procedat.Caſus ſing. in c. non eſt.de conſue.in vj. & in ca.ea nōſcitur.de his,quæ fi.à præla.Inn.& Io.And. in Nouel. c. paſtoralis. de dona.Caue,quia Inn. hoc clarè nō dicit, ſed prope fin.in gl. in uer.conſenſus, dicit q collationes beneficiorū ſi fiunt de conſuetudine ſine conſenſu capituli,ualent. Ergo ſentit, q poteſt præſcribi contra præſtationem conſenſus,cum præſcriptio,& conſuetudo in multis æquiparentur, ſecundum no.in c.cùm contingat.de fo.compet. Spe.in tit. de præſcri. uerſi.ſed quæ eſt.Ludo.in ſingu.uerſi.Præſcriptio.uer.quæro,utrum requiſitionem.

Præſcriptio in crimine ſuppoſiti partus nunquam currit. in Spe.de accuſatore,uer.item lapſi.

Præſcriptio contra libertatem nunquam currit.in Spe. de pri. & ſecun.decre.§.x.uer.ſed ſi is.

Præſcriptio bonorum paternorum ſpurio datorum an currat. j.Spurius.uer.ix.quòd non.& uerſi.xl.

Præſcriptio contra uotum nunquam currit.gl.in c.non debet. in fi.de conſan.& affini.in uerbo , nulla longinquitate. quæ idem dicit eſſe in matrimonij contractu,quòd nulla præſcriptio currit.

70 Præſcribi poteſt eccleſia per aliam eccleſiam iure proprietatis.ut eam habeat ad proprios uſus , tanquam ſubiectam, uel unitam:non autem præſcribitur reſpectu tituli , ut eam quis habeat tanquam rector:ut tenet Abb.in c.cura.de iure pa.in iiij.notab.

Præſcribi non poteſt contra iura imperialia.Item,

Præſcribi non poteſt contra ſuperioritatem. l.comperit. ff. de præſcrip.trig.an.xvj.q.iij.§.poteſt.uer.iubemus. Car.in cle. ij.§.ut illud.de re iudic.ubi etiam dicit,quòd

Præſcribitur contra Imperatorem intra limites Imperij ſpacio quadraginta annor.C.de fun.patri.l.fin.lib.xj. & d. uer. iubemus.Quod uerum præcedente conceſsione imperiali. Card.ibi.

Præſcribi poteſt à domino res ſua ad ipſum reuerſa,poſtquam fuerit ab alio præſcripta, & præſcribitur titulo pro ſuo. Bal. ſin.in capit.j. §. ſi quis per triginta. v. colum. ſi de feud. fue. controuer.

Præſcribi non poteſt beneficium eccleſiaſticum etiam longiſſimo tempore.Bal.in c.ſi quis per triginta.ſi de feu.fue.contro.per c.ex parte.de teſti.& s̄.uerb.Beneficium.uer.j.

Præſcriptio locum habere non poteſt in his , in quibus uertitur periculum animæ.in Spe.de Sententia.§.ij.uer.& not.

Præſcriptio penſionis qualiter procedat.in Spec.de loca.§. vj. uerſi.xlj.

Præſcriptio contra quos procedat, uel non, uide inf.eo.per totum.

Præſcriptio non currit contra prohibitum alienare.glo.& docto.in l.j.C.ſi aduer.uſuca.uer.ergo nec uſucapi. tex.& Bar. in l.alienationis.in prin.ff.de uer. ſig. Bal.contrà in l.fi. uer. item nota.C.in quib.cau.in integ.reſt.non eſt ne.Vide Bar. in l.filiusfa.§.diui.in ult.col.uer.quæro,utrum.ff.de leg.j.ubi ponit,an res prohibita alienari,ſi alienetur, poſsit uſucapi.& tenet q nō,per gl.in l.j.C.de uſuc.pro emptore. Quod dicit eſſe uerum in re minoris.non maioris. Adde j.uer.prohibitus alienare.uer.ult.& per Bart.in l.ubi lex.in ij. opp. ff. de uſuca.do.Sicul.in c.cùm non liceat.in iiij.col. uer.[& circa iſtam primam partem. ubi optimè loquitur cōcordando de præſcrip.quod incipit,Venditio iſta. & Paul. de Caſtr.in conſi.xvj.& Alex.con.j.pe.co.iiij.parte.

*Præſcriptio non obeſt ijs, quibus nondum patuit locus. l. in rebus.§.fin.C.de iure dotium. l. j. §.fin.C. de annal. except. Iaſon con.vij.col.pen.uer.ultimò non obſtat.uol.iij. Aemilius Maria Manoleſſus.

* Præſcriptio poſſeſsioque eius temporis,quo quis reuocandi ius non habuit,ei non obeſt. l.j.in extre. C. de annal. except.Iaſon con.vij.colum.pen.uol. iij. Æmilius Maria Manoleſſus.

* Præſcriptio minoribus obeſſe nullo modo poteſt, cùm aduerſus eam in integrum reſtitutionem petere poſsint.l.ſancimus.ubi gl.Bar.& alij.C.in quib.cau.in integ.reſtit. nō eſt neceſſa.l.non eſt incognitum.C.quib.non obſt.long.temp. præſcri.l.j.in ext.C.ſi qui.ignora.reb.minor. emer. iuncta l. ſicut.§.j.C.de præſcrip.xxx.anno.l.fi.C.de tempo. in integ. reſti.pet.c.j.de reſtitu.in integr.in vj.Iaſon conſi. cxxxvj. in extr.uol.iiij.Pau.Caſtr.con.ccccxl. nu.ij. uol.ij.Alex. conſi. xxxj.uol.v.Gui.Pap.dec.xxxj.nu.iij.Ioan.Cephal.con.clxj. nu.xxxiij.uol.ij.Io.Anto.Rube.Alex.con.xij.nu.xix.Aemilius Maria Manoleſſus.

Præſcriptio longi & breuis temporis,non currit contra minorē, ſed lōgiſsimi temporis,ſic.l.fi.& ibi gl.& doc. C.in quib. cau.in inte.reſti.non eſt ne.& Pau.de Caſt.in conſi.ccxcvij. quod incip.Venditio iſta.[ſed contra pupillum nulla præſcriptio currit.ibidem.Sed de utroque uide Bal.plenius in l.iij. in j.lec. C.quibus non obijciatur præſcrip.long. temporis. & in l.auxilium.§.j.in fi.de min.Ang.in auth.de hęre.& Fal. §.illud.& in auth.de nup.§.ſed quod ſancitum.ad fi.col. iiij. Sed uide Bald.in c.j. §.porrò. qualiter olim feu.po.al.uer.item potes no.& s̄.uer.Minor reſtituitur.uer.lxij. cum duobus ſequen.& lxvj.

Præſcriptio iudicialis currit contra minorem , non autem extraiudicialis.Bal.in l.ij.uer.opponitur. C.ſi ſæpius in integ. reſti.poſtu.Vide Bal.in l.cùm notiſsimi.in princ.C.de præſcriptio.trig.anno.

* Præſcriptio contra defunctum inchoata aduerſus minorem perficitur.gloſſ.in l.j.C.ſi aduerſus uſucapio.in l. fi.ubi Bar. & Docto.C.in quibus cauſ. in integr. reſtitu. non eſt neceſ. Barto.in l.etiam ei. ff. de minor.Angel.in l.ſicut. C. de præſcript.xxx.annor.Iaſon con.ccxxvj. uol.ij. Aemilius Maria Manoleſſus.

Præſcriptio non currit cōtra minorem,niſi ſit cœpta cum maiore.Bart.in l.etiam.in j.col.de mino.ubi dicit eum tunc reſtitui,ſecundum gl.contra Vltramon. Quod eſt uerum,etiā contra nondum natum,qui eſt in utero,ut reſtituatur poſtquam natus eſt.in d.l.etiam.& ibi Bar.Item quid de ſtatutaria.j.eod. uerſi.xlviij.cum duobus ſeq. Addo per Bart. in d. l.etiam.in prin.ij.col.uer.quæro, quid in præſcriptionibus. & Bal.in l.cùm notiſsimi.in princ.in j.col.C.de præſcri.trig. † anno.uerſi.nota,quòd in omni. † Et per Feli.in c.placuit.de præſcrip.in ij.col.]

Præſcriptio triginta, uel quadraginta annorum currit contra bona pupilli,non computato tempore pupillaris ætatis.Io. de Imo.doc.& Balio.in c.cùm non liceat. de præſcrip. per l. ſicut.& l.omnes.C.de præſcrip.trig.anno.quòd ſic.

Præſcriptio contra minorem currit à die, qua factus eſt maior per decem annos.l.fi.C.ſi quis ignorās.& j.uer. Præſcriptio quo tempore.uerſi.ix.

Præſcriptio dormit in pupillari ætate.l.ſicut.& Bal. in l.cū notiſsimi.C.de præſcri.trig.an.in §.imò.in ij.col.Addo Panor. in cap.cùm non liceat.in iij.col.de præſcrip.uerb.ult.glo.diuiditur.& Bart.in l.etiam.in j.col.ff.de mino.Et alios caſus, in quibus præſcriptio dormit,uide Panor. in c.ex tranſmiſſa.in ij.& iij.col.de præſcript. *& Barto.in l.naturaliter.col. penul.ff.de uſucapi.& Iaſon con.vij.col.fin.uol. iij. præſcriptionem,donec in pupillari ætate eſt,quieſcere tradūt. Aemilius Maria Manoleſſus.

Præſcriptio an currat contra prodigum, & furioſum. glo. in l. ij.C.de cur.furio.Bald.in l.fi.j.col.in uer.quid autem de furioſis.C.in quib.cau.in integ.reſt.non eſt ne.quòd non, niſi longiſsimi temporis,ſicut contra minores.Sed gl.& Bald.in l.oratione. C. de cura.fu. quæ eſt l. ij. dicit non currere ipſo iure, ſicut nec contra minorem. & j. uer.Præſcriptio interrumpitur.uer.j.in ij.col.in fin.ibi: item ſi poſſeſſor ſit furioſus,&c. Addo Panor.in c. cùm non liceat. in iiij.col.de præſcrip.uer.uigeſimò quæro.

Præſcriptio currit contra hæreditatem iacentem,& contra bona uacantia.Bald.in l.ſi intrà.in ultima q.C.de non num. pecun.& in d.l.fin.ulti.col.uer.quæro hîc. C.in qui. cau. in integ.reſti. non eſt ne. ibi etiam dicit non dari reſtitutionem

in integrum aduersus eam. & per Alex. in l. etiam. ff. de mino. & per Alex. in consi. cxxv. ij. parte. & in l. fi. ff. de cur. bo. dam. & in l. si constante. §. j. sol. ma. Sed Bald. in l. ea, quæ. in ultima col. C. de tempo. in integ. restit. pet. dicit cōtrarium, nisi ad eam requiratur tempus utile. Idem Bal. in l. licet. C. de iure delib. dicit, quòd præscriptio non incipit contra hæreditatem iacentem, & quòd præscribi non potest hæreditas iacens: ut ibi in iiij. q. & per Bal. in l. abducta. in fin. C. de fur. & in l. qui se patris. in pe. col. dubitatur. ubi aliter loquitur. C. unde liberi. uide l. si homo. de usucap. Ange. in l. sed si in conditione. §. j. de hære. inst. Io. de Por. in l. ad diem. in fi. de uerb. obl. in Spe. de præscri. uer. Item no. Bu. in c. de quarta. & ibi per Abb. Panor. in j. col. in fi. uer. quæro, nunquid. & doct. in cap. cùm non liceat. eod. titu. Vide Bald. in l. cùm antiquioribus. iiij. q. de iure delibe. & per Bar. in l. cùm miles. in prin. ex qui. cau. ma. ubi dicit possessionem continuari in hæredem, quo ad usucapionem, quæ perficitur etiam contra hæreditatem iacentem. & Bart. & Angel. in d. l. ea, quæ. circa medium, & ibi Bald. in ij. col. uer. ultimò not. qui ponit ibi, quid si hæreditas iacens habet curatorem? & tenet quòd currit. Item quid de usucapione. infrà, Vsucapio. uer. v. quòd non incipit currere præscriptio, quæ tamen cœpta perficitur cōtra eam: ut s. & plenè per Alex. in d. l. si constante. §. j. † Et per Feli. in d. c. de quarta. in x. col. & per Soci. in consi. lxj. incipi. In præsenti consultatione. uer. sed ad hoc respondetur. in ij. parte, char. cvj.]

Præscriptio aduersus non petitam restitutionem in integrum an currat contra hæreditatem iacentem. Bald. in d. l. ea quæ. in ulti. col. quòd non. &

Præscriptio contra hæreditatem dolo non aditam currit. Bal. in d. l. ea quæ. ulti. col.

Præscriptio contra creditores hæreditatis iacentis an currat. s. Præscriptio à quibus. uer. iij. quòd non.

Præscriptio contra ignorantem currit. l. cùm longi. & ibi Bal. in uer. j. in tex. ibi: uel ignorantia. & doc. C. de lon. tem. præscrip. & Paul. de Cast. consi. ccxciiij. quod incipit, Ego Paulus. Sed uide plenius per Bal. in l. j. xxiiij. op. C. qui admitti. † Et per Feli. in cap. uigilanti. de præscriptio. in j. colum.] Et uerum est in rebus corporalibus, non in incorporalibus, & iuribus, quia scientia requiritur. Bald. in l. quoties. la ij. ff. de seruit. & suprà, uer. Præscriptio quomodo causatur. uer. antepen. Item nisi in casu auth. malæ fidei. & ibi Barto. C. de longi temp. præscript. Sed datur restitutio in integrum ex clausula generali. Io. de Por. in l. filius. §. in hac. de uerb. oblig. Barth. Cep. de serui. ur. cau. xxiiij. post Bald. & Franc. de Capi. listæ. in d. l. j. in viij. regula. & per Barto. in l. j. §. si quis autem propter. ff. de itine. actuque priua. Io. de Pra. in l. qui procuratorē. §. si quis omiserit. de procu. Addo gl. in l. si partem. §. j. ff. quemad. ser. ami. in uer. non utendo. Specu. in tit. de præscrip. uer. sed pone. Angel. in l. in hæredem. ff. de calum. Item an usucapio. infrà, Vsucapio. uersic. ij. quòd sic. † Alex. consi. lxxxj. uolu. ultimo, & consi. lj. v. uol. uide omnino Bald. in suo tract. Præscrip. in iiij. parte, colum. lvij. uersi. xxviij. &c.]

Præscriptio si contra ignorantem non currat ex forma statuti, non intelligitur exclusa Publiciana. Bald. in l. ancillæ. ij. col. C. de fur. in v. oppo.

Præscriptio etiam longi temporis currit contra ignorantem. gl. in l. licet. C. de iure deli. Bart. in d. l. j. §. si quis autem propter. de iti. actuque pri. Angel. in l. in hæredem. de calum. quem etiam uide in authen. de sanc. episc. §. pe. Barth. Cep. de ser. urba. c. xxiiij. Lanfr. in tract. de Arbi. vij. parte, xx. q. Item per Paul. de Castr. consi. ccxcvij. incip. Visis, & ponderatis. & in consi. cclxxxix. quod incipit, Hæreditas dictæ puellæ. Item titulata. j. uer. Titulus uer. lj.

Præscriptio iurium contra ignorantem an procedat. s. Præscriptio quomodo causatur. uer. antepe. quòd sic.

Præscriptio longi temporis contra ignorantē non currit quādo successor singularis habens titulum, & bonam fidem succedit authori malæ fidei. Bal. in l. fi. C. de præscrip. longi tēp. in ij. col. in prin. in uer. in tex. ibi: uel ignorantia. uide Angel. in auth. ut spon. larg. §. rursus. & auth. malæ fidei possessorē. C. de lon. temp. præscrip. & s. uer. Mala fides. uersi. xliij.

Præscriptio in feudo alienato per uasallum sine consensu domini ignorantis currit per triginta annos contra uasallum, non contra dominum. Ioann. And. in addi. Specu. de feud. §. j. uersi. item Iacobus. per gloss. magnam, in fin. in l. j. C. de seruis fugi.

* Præscriptio obstat filio petente, quod minus legitima è bonis paternis accepit. Fran. Rip. in l. fin. num. lxxxv. C. de reuocan. dona. Illustrissimus Cardin. Parisi. con. xxxij. uol. iij. Ioan. Cephal. consil. clxvj. num. xlvij. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

20 Præscriptio contra ius agendi ad supplementum legitimæ nunquam currit contra possessorem hæreditatis. Bald. sing. consi. clxxxiij. uisum est.

* Præscriptio impedit, ne legatarius, qui non acceptauit legatum, legatū petat. Fran. Rip. in l. fi. nu. lxxxv. C. de reuocan. donati. Ancha. in c. sine possessione. de reg. iur. in vj. Illustris. Card. Parisi. cō. vij. uol. j. Io. Cephal. con. clxxvj. nu. xlvj. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

* Præscriptio etiam longissimi temporis fideicommissario non obstat. l. fi. §. pen. C. commu. de legat. gl. in l. ij. C. de usuca. pro empto. Ias. in l. filiusfamiliâs. §. diui. ubi & Rip. num. cxiij. ff. de leg. j. Ioan. Igne. in l. dudum. col. fi. C. de contrah. empt. Bal. nou. in tract. doti. part. vij. col. v. Bald. in tract. de præscri. l. v. prin. q. iiij. Ias. con. lvij. uol. j. Cor. con. cxvij. uol. j. cō. ccciiij. nu. xix. uol. iij. cō. cclxviij. nu. xvij. uol. iiij. Alex. con. lix. uol. iij. Soci. con. cclj. uol. ij. con. xliij. uol. iij. Rube. con. xcviij. nu. ij. Steph. Ber cō. xv. nu. xxxvj. uol. j. Ioan. Cephal. con. ccxv. nu. xxv. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

Præscriptio contra impeditum non currit ullo modo in l. j. §. si quis autem propter. & ibi Bar. & Alex. de iti. actuq; pri. sed incœpta perficitur. Alex. ibi. Inn. in c. ne pro defectu. de elec. per Bal. in l. j. iij. col. C. de anna. excep. Item,

Præscriptio non currit impedito etiam culpa sua. c. quia propter. de concess. præbē. & Alex. in l. j. §. si quis autem propter. de iti. actuque priua.

Præscriptio extraiudicialis currit contra ignorantem. l. partem. §. si fundum. & ibi Flo. ff. quemad. ser. amit. Sed

Præscriptio non currit contra ignorantē ignorantia iuris, qui patiatur rem sibi debitam ab alio possideri, ignorās eam sibi deberi. l. quæ fideicom. & ibi Bar. de leg. ij.

Præscriptio statutaria currit contra ignorātem, sed datur restitutio in integrū ex clausula generali. j. uer. Restitutio in integrum ex clausula generali. uer. vij. & x. & in uer. Restitutio contra præscriptionem. per totum.

Præscriptio non currit contra non ualentem agere. l. j. in fi. C. de anna. excep. gl. in c. auditis. Butr. in ca. cùm non liceat. de præscri. nisi sit impeditus agere de facto. Bal. in l. j. xxij. opp. C. qui admit. & in l. cùm notissimi. §. illud. de præscrip. trig. ann. & plenius per Bar. in l. senatus. de offi. præsi. per Alex. in d. l. j. §. si quis autem propter. de iti. actuq; pri. in ij. col. in v. oppo. Imò contra excommunicatum, qui non potest agere, currit præscriptio: quia per eum non potest interrumpi agendo, secundum Abb. in cap. cùm inter. iiij. col. de excep. uer. in secundo uerò casu. ubi uide. Item currit, sed datur restitutio impedito de facto, non de iure. Bal. in l. j. in ij. col. uer. opponitur, dicitur hîc. C. de bo. ma. Item currit in casu c. iij. de iure pa. secundum Abb. ibi. in ult. notab. Addo Panor. in c. ex transmissa. in iij. & iiij. & v. col. de præscrip. † Et per Felin. aliquid in d. c. ex transmissa. & per Fran. Aret. in l. pacta nouissima. C. de pactis. & Iason May. Inst. de act. §. rursus. nu. xxiiij.]

Præscriptio currit contra filiumfa. licet impeditum agere sine consensu patris. d. l. j. & ibi Bald. C. qui admit. & plenius in xxj. opp. & in xxiij. opp. ubi ponit an & quando.

Præscriptio an currat contra impeditum agere de iure, de quo per Bart. in l. unus. §. si fons. ff. de serui. rust. prædi. qui tenet, quòd sic: sed datur ei restitutio ex clausula generali. ut ibi. & s. Fons. uer. iij. Vide in Spe. de appel. §. restat. uer. ij. & de loca. §. vj. uer. xlj. † Et per Feli. in d. c. ex transmissa.]

Præscriptio statuti contra filiumfa. non currit. Bald. in auth. nisi tricennale. C. de bo. ma. uer. sed quid dices. quem etiam uide in l. fin. §. donec. C. de iure delib. in ij. nota. de quo etiam per Abb. Sicu. in cap. ex transmissa. in ij. col. uer. quartus casus. & glo. & Io. de Imo. in c. auditis. de præscri. & inf. eo. uer. xlv. cum duobus seq.

30 Præ-

30 Præſcriptio cœpta in minori ætate, & completa in maiori contra maiorem, quomodo reſcindatur per reſtitutionem in integrum. Bald. plenè in l.fin.in fin. C.de tempo. in inte.reſt.pe.

Præſcriptio non currit contra impeditum agere in iudicio. l.j. & ibi Bal.in ij.col.uer.opp.dicitur hîc.C.de bo.mat.Et quid ſi iudex excomunicatus.j.eo.uer.xlviij.ubi loquitur de impedito: ſed quando iudex eſt excommunicatus. inf. in uer.

* Pręſcriptio quo tempore.uer.xj.quod currit. * l.fi.C.de annal.excep. Ay.Cra.con.ccj.nu.xxix.uol.ij.con cxvj. nu.viij. uol.j.ubi loquitur in ijs,qui ob paupertatem agere non potuerunt.Aemilius Maria Manoleſſus.

* Præſcriptio non currit contra non ualentem agere, etiamſi ſua culpa agere non ualeat. ca.quia diuerſitatem.de conceſ. præben.Deci.in l.j.col.penult. C. qui admit. Lud. Roman. con.ix.Ay.Cra.con.ccj. nu.xxix. uol.ij. Aemil.Mar.Manol.

* Præſcriptio non currit aduerſus non ualentem agere,etiãſi ius municipale quibuſcunque uerbis præſcriptionem inducat.Bal.in auth.niſi tricennalis.C.de bon.mater. Fran.Cur. min.con.clxxxj.col.ij.uol.j.Ay.Cra.con.cxvj. nu.viij. uol.j. Aemilius Maria Manoleſſus.

† Caute.Præ criptio ne currat,qua cautela utendum ſit,tradit Pet.Gerar.ſing.xviij.incip.Nota diligenter.circa fi.]

Præſcriptio an currat,ſi impedimentum ſuperueniat antè,uel poſt cœptam.Paulus de Caſt. con.ccxc.quod incipit, Viſis his, quæ ſuperius.in v. col.in ij. dubio. quòd non. & in col. ſeq.quod incipit,In quæſtione,quæ uertitur.

Præſcriptio in tempore appellandi cœpta contra defunctum, quia ſciuit ſententiam contra ſe latam, non currit contra hæredem, niſi à die ſcientiæ hæredis, nec eo deliberante, nec hæreditate iacente.not.ſingu.in l.fin. C.ſi penden.app. mors interue.

Præſcriptio contra locatorem an & quando currat. Paul. de Caſt.conſi.cclxxxvj.& ccxxxvij.& ccxcj.

Præſcriptio cõtra creditorem nunquam currit, ſi debitor promiſit nunquam contrauenire, uel habere perpetuò rata, & firma, uel ſoluere quandocunque.Bald.ſing.in l. quod ſi nolit.§.ſi quis ita.& ibi Ange.de ædil.edi.Barto.in l.nemo poteſt.de legat.j.in penul.col.uer.quæro,ſtatutum.& in l.ſicut in annos.in princip.ff.qui.mo.uſusfru.amit. Vide Bald.in l. ij.C.ut in poſſ.leg.uer.ſed nunquid.Ang.& Alex.in l.j. ff. de uſucap.& Raph.Fulg.in conſilio,In propoſita quæſtione uidetur ſingularis,&c.Barthol.Cæpol.in cautela cxv.& Ioan. de Pra.in l.mutus.§.qui non cogitur.de proc. Bald. in l. fin. † in j.col.uer.item allegatur. C.de tempo.appel. † Et per Felin.in rubr.de præſcrip.in fi. vij.col.& per do.Soci.in conſil. lxxxvj.incipien. In cauſa communitatis caſtri.uer. ſecundò probatur dicta conclu.in j.partè,chart.cxlv.] Item quando contractus eſt iuratus à creditore ad delationem debitoris, quia iuramentum perpetuat actionem.Bart.ſing.& Ang. in l.nam & poſtea. §.ſi is,qui pro temporali.de iureiur. ubi Sali.& moderni.& ibi Ang.dicit uerum etiam de præſcriptione ſtatuti. Addo Imo. & Lud. in l. naturaliter. in princip.ff. de uſucap. Item quando debitor promiſit ſoluere ante præſcriptionem, & pòſt quandocunquè.Angel.in d. §. ſi quis ita.& in l.item illa.§.quod adijcitur.de conſti. pec. Quod dicit uerum in præſcriptione,cui poteſt renunciari,nõ in merè odioſa longiſsimi temporis, quæ non tollitur tunc. Ang. ibi.& Rapha. ubi ſuprà. uide Angel. in authen. ut decætero non fiant commuta.col.v.in uer.nota tex.iſtum.& j.eo.uer. xl.Item ſi promittit ſoluere certo tempore, & abinde in antea ad petitionem creditoris. Ange.& Alex. in l.cùm ſtipulatus ſim mihi à Proculo.de uerb.oblig.

† Caute.Præſcriptio ceſſat,ubi debitum eſt iuratum : & ideo cautela eſt optima, ut in fine inſtrumenti apponatur iuramẽtum.do.Mar.Anto.Baue.in ſuo tractatu,de uirtute iuramenti.in xxix.caſu.Hippol.de Marſil. ſingul. cxlj. incipien. Audiuiſti fortè.]

Præſcriptio non currit impedito propter occupationes iudicis habentis multitudinem cauſarum.Ang.ſing.poſt gl.in l. ſenatuſconſulto.& ibi Alex.de offi. præſidis.

Præſcriptio an curratei, cui obſtabat exceptio compenſationis.Petr.de Anchar.in conſil. v. ſecundum Alexand. in d. l. ſenatuſconſulto.

Præſcriptio contra ſeruitutem impeditur pacto appoſito in conſtitutione illius.Io.And.& Sicu.in rub.de præſcrip.

Præſcriptio non currit contra eum, qui ex pacto ſibi prouidit, ne currat.Io.And.in rub.de præſcripti.in addi.Spe.in ij.col. ad fi.ubi dicit uerum,quo ad paciſcentem,& habentem cauſam ab eo,non quo ad tertium. doc.& But.in c. cùm non liceat.eo.ti.& ibi Panor.in v.col.uer.ſed ego dubito.

Præſcriptioni an poſsit renunciari. uide doct. & Barto. in l. j. ff.de uſucap.& in l. nemo poteſt. & ibi Barto.in penult.col. uer.quæro, ſtatutum.ff.de lega. j. ubi dicit non poſſe renunciari præſcriptioni inductæ à ſtatuto. uide ibi Ioan. de Por. Angel. in l. quòd ſi nolit. §. ſi quis ita. de ædil. edict. dicit, quòd non poteſt renunciari præſcriptioni longiſsimi temporis. & Rapha.Fulg.in d.conſi.& infrà, Renunciatio exceptionum. uerſi. v. Anton.de Butr. in cap.cùm non liceat.de præſcripti.contra Barto.ſecundum Abb.in rub. eod.tit.qui † tenet cum Barto. † Et per do.Socin. in conſil.lxxxvj.incip. In cauſa communitatis caſtri.uer.xx.probatur dicta concluſio circa medium.in j.parte,char.cxlv.& per Feli.in rubr.de præſcriptio.in fin.v.col.]

40 Præſcriptio contra bona materna an currat filiæ, uiuo patre.Bar.in con.Quidam habuit uxorem.quòd ſic.

Præſcriptio contra ciuitatem non currit, etiam cum ſcientia tyranni.Bart.in l.iij.C.de ſerui.Flo.in l.ſeruitutes. xvij. col. eodem tit.ff.

Præſcriptio contra defunctum an currat contra minorem, in quem ſit tranſmiſſum ius deliberandi.Paul.de Caſtr.conſil. iiij.incip.De iure communi dicta hæreditas. in iij. dubio. q ſic,ſed reſtituitur in integrum.

Præſcriptio contra papam an procedat.Bald.in l.ij.vj.q. C. de ſeruitut.quòd non in his,quæ tangunt plenitudinem poteſtatis:ſecus in his,quæ ſunt pręſcriptibilia.Flor.in l.ſeruitutes.xvij.col.ff.eod.tit. in Specu.de præſcr.uer.illud addo.& Bald.in l.j. C.ne rei domi. uel temp. per Panor. in cap. cùm nobis. de præſcrip.

* Pręſcriptio xl.annorum aduerſus eccleſiam,piumq; locum currit poſt, intra quadriennium tamen tantum à die completæ præſcriptionis in integrum reſtituuntur, non poſtea, ſec.com.opi.gl.Bart.& Doct.in auth.quas actiones. C.de ſacroſ.eccleſi.Innoc.S.P.in cap.j.de in integ.reſtitut.Illuſtriſ. Cardin. Hoſtienſ. in cap. contingit de tranſact.in cap.j. ubi Abb.de præſcript. Abb.con.xxxiij.Ludo.Roma.con. clxvj. con.ccccvij.Iaſon in term.con.xxvij.q.ij.nu.iiij.uol.j.à communi tamen opinione,reſtitutionem dandam non eſſe exiſtimans, diſſentit Cyn.in d.authen.quas actiones.q.vj. Aemilius Maria Manoleſſus.

Præſcriptio cõntra filiũfa.non currit,ſtante ſtatuto, quòd currat contra omnes.Bald.in auth.niſi tricennale. uer.ſed quid dices.C.de bo.mater.& ſ.eod.uer.xxix.& per Bal. in l. fi. in qui.cau.in integ.reſti.non eſt ne.& ibi Bar.Caue tamẽ,quia loquútur in minore,in filiofam.& Bal.in l.omnes populi.de iuſti.& iure.Petr.de Anchar.in c.j.vij.q.uerſi. j. de conſti. in vj.aliàs ſic,ſecundum Bal.in addi.Spe.de reſti.in integ.uer. præſcriptio.Vide Bart.in l.quid ergo.§.uſuras.in lect.Nico. de Neap.uer.iſte §. facit ad quæſtionem de contrario iudic. tut.quòd currit contra filiumfami. qui licentiam non petijt à patre de agendo in iudicio,etiam pro his, in quibus pater non habet uſumfructum:ut ibi per Nico.de Neap.Bart.in l. ij.C.de fund.patri.li.xj.tenet, quòd currit,ſed datur reſtitutio in integrum.Barto.in l. etiam.ultima col. in uer. quæro, quid in præſcriptionibus.de minori.dicit, quòd non currit ad damnum minoris,ſed ad lucrum ſic.uide Inno.in c. conſtitutus.de reſti.in integrum.

Præſcriptio in iure adeundi currit contra filiumfa.etiam uiuo patre. Bald. in l.j.xxj.oppo. C. qui admitti. uer. & per hanc rationem.

Præſcriptio contra filiumfami.non currit uiuo patre,quia poteſt eo mortuo uendicare bona materna per patrem uendita. l. j. & ibi Bald. C. de bon. mater. circa princip. & infrà, in uer.Præſcriptio quo tempore. uerſicu. xvj. niſi ſit maior, & habeat plenam adminiſtrationem,&uſumfructum.Bald. in auth.niſi tricẽnale.in prin.eod.tit.per auth. quod locum. C.de collationibus.

* Præſcriptio filiofamilias cùm agere non ualeat, non currit.

l.j.in extr.C.de annal.excep.l.j.in extre.auth. nisi tricēnale. C.de bon.mater.l.quæcūq;.§.fi.C.de bon.quæ liber.gl.in c. non liceat.de præscri.Bal.in l.j.xxj.oppo.C. qui ad.Ias.con. cxviij.nu.iiij.con.cxxxvj.nu.vj.uol.iiij.& cō.vij.col.fi. uol. iij.Ias.con.ccxxvj.uol.ij.Aemilius Maria Manolessus.

* Præscriptio in feudis quidem aduersus filiosfamiliâs currit. Bald.con. ccxv. uolum.ij.Iason con.cxviij. num. iiij. consi. cxxxvj.num.vj.uol.iiij.con.vij.col.fin.uol.iij. Aemilius Maria Manolessus.

* Præscriptio nec in statutis currit aduersus filiosfamiliâs. Bal.in auth.nisi tricennale.in prin. C.de bon.matern.Anch. in c.canonum statuta.xij.q.de constit.Iason con. cxviij. nu. iiij.cō.cxxxvj.nu.vj.uol.iiij.con.vij.col.fi.uol.iij.cō.ccxxvj. uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

* Præscriptio etiam inchoata contra filiosfamiliâs nō currit. Abb.in c.ex transmissa.col.pen.de præscriptio. Iason consi. cxxxvj.in extr.uol.iiij.con.vij. col. fin.uol.iij. Cyn. Bart. & transalpini,in auth.quas actiones. circa fin. C. de sacros. eccles.& post eos Raph.Fulg.& Paul.Cast. ibi. communis tamen sententia in contrarium est,& ita sentiunt Bar.Albe. & Bal.post antiq.in l.senatus.ff.de offic.præsid.Bart.in l.fi.col. ij.in extrem.C.in quibus.cau.in integr.restit. Bal. in l.quoties.C.de prec.imp.offer.Anto.Butr.in c.cùm non liceat. in c.ex transmissa.de præscripti.& ita non referens alios, ut in d.con.cxxxvj.& col.vij. Sed consultus in terminis respondit Ias.in con.ccxxvj.uol.ij.Aemilius Maria Manolessus.

Præscriptio an currat in actione personali cōtra absentem impeditum,& ignorantem.Paul.de Castr.con.suo ccxcvij. incip.Visis & ponderatis.quòd sic.

Præscriptio contra ciuiliter possidentem non currit, sed demùm post decem annos, quibus causatur obliuio. l. j. & ibi Bart.in ulti.col.uer.quæro,utrum seruus.C.de ser.fugiti.& omnino Bal.in repertorio,uer.Præscriptio.

Præscriptio contra ecclesiam non currit uiuente prælato in bonis alienatis.Bal.in l.j.C.de bo.mater. in j. col. uer. itē in prælato.& ī.eod.uer.Præscriptio quo tempore.uer.xv.

50 Præscribere potest quis sciens rem alteri hypothecatam,scilicet contra dominum, non contra hypothe. l. si quis fundum.de acqui.poss.& ibi Bar.in fi.ff.& doc.& glo. in l.sicut. C.de præscrip.trig.an.& Bal.in repertorio,uer.Præscriptio. & Bald. in l. cùm notissimi. in lec. antiqua. C.de præscript. trigin.anno.

Præscriptio ne currat contra legatarium, uel quòd currat, an possit disponere testator.uersi.vij.quòd sic.

Præscriptio contra proprietarium nullo tempore fieri potest ab usufructuario,scilicet de proprietate.l.neq;.C.de usufru. nec de usufructu.l.iusto.§.non mutat. de usuca.nisi respectu ususfructus,si habet titulum,licet à non domino, & bonam fidem.Sicu.in c.cùm non liceat.de præscri.in vj.col.in prin. in uersic.quintus,& ultimus casus.& ibi Imo.& in d. §.non mutat.uer.quæro,utrum ius.qui sic limitatur.Sed per quantum tempus,ī.Vsusfructus constituitur.uer.x.

Præscriptio statutaria subrogata loco præscriptionis triginta annorum, quia sapit eandem naturam, currit ignoranti,& qualitercunque impedito, & sic etiam temporibus feriatis, uel bellicis, uel pestiferis, quibus subest impedimentum agendi, cùm sit merè odiosa, id est,odio non petentis inducta ob simplicem negligentiam. Paul. de Castr. sing.in consil.ccxciij. Item dicit ibi, quòd præscriptio statutaria habet tempora continua. per gloss. in rubr. de diuer. & tempora. præscrip.

Præscriptio decem annorū statutaria subrogata loco præscriptionis triginta annorum,non currit contra pupillum, sed contra adultū, sic, sicut præscriptio triginta annorū. Bal. in c.j.§.porrò.in j.col.in fin.uer.& idē dico.qualiter olim feud. po.ali.Vnde

Præscriptio minor statutaria subrogata loco maioris sapit eandem naturam:ut ibi Bald.in l.in contractibus.in primo not. C.de non num.pecun.& non currit contra minorem. c.constitutus. & ibi docto. de resti. in integ. Cardin. in clemen. j. iij.oppo.eod.titu.ubi dicit uerum de legali, non de consuetudinaria,nec secundum Barto.& docto.mode.in l.fin.C.in qui.cau.in integ.resti.non est ne.& Bar.in l.etiam.in fi.principij,uer.quæro,quid in præscriptionibus.ff.de min.quē sequitur Sali. in d.l.fi.ideo interrumpitur sola citatione:ut ī. Præscriptio interrumpitur.in uer.j.in ij.col.in prin. ibi:item per citationem.& in fi.ibi per solam nuncij missionem,&c, & s̄.Citationis effectus. uer.v. Quod uerum ad damnū minoris,sed ad lucrum sic,secundum Bar.ibi prope finem:contra quem tenet Bald.in d.l. fi.in ultima col.circa medium. Idem Bar.in l.j.C.de fun.patri.lib.xj.uer.& per hoc patet.dicit eam currere contra minorem, sed eum restitui. Vide etiam Bal.in l. omnes populi. de iusti. & iure.& in l. si mater. uer. extrà quæro. C. ne de statu defunc. & in l. cùm notissimi.C.de præscri.trig.an.in j. col. uersi. nota, quòd in omni præscriptione.ubi tenet,quòd currit. Vide Pet.de Anch. in cle.j.xij.q.in fi.de constitut.in vj.& s̄. eo. uer. iij. cum quinque sequen.

Præscriptio statutaria non currit contra pupillum.l.sicut.§.nō sexus. de præscrip. trig.an.l.bonæ fidei.de acqui.re.do.Sed statutum de adeūdo intra certum tempus sic.Paul. de Cast. in l. in pupillorum. de repud. hæredit. Adde infrà,uer.Statuta interpretantur. uersi.xxvj. & uersic. lxij.& uersic. ciiij. cum sequen.

Præscriptio statuti currit etiam contra cessionarium,licet statutum loquatur de creditore.Bal.in l.per diuersas. x.q. uer. & per hoc soluitur alia quæstio.C.mandati.& s̄. uer.Creditor.el j.uer.x.& perficitur contra eum,licet cœpta contra cedentem.Salic.ibi xiiij.q.

Præscriptio iuris communis, uel consuetudinaria non currit contra minorem,sed conuentionalis sic.glo. fin. in l. si cum militaribus. C. de resti.mili. Pro qua est text. in c.constitutus.de resti.in inte.secundum Bal.in c. j. quo tempo. miles. Addo Bart.in l.ij.C.si aduer.uendi.pignor. qui allegat gl. in d.l.si cum militaribus.

Præscriptio contra uniuersitatem currit ex negligentia administratoris.Bart.in l.Imperatores.ff.de pactis.

Præscriptio contra fiscum non procedit.l.pe.& ibi Bart.C.cōmunia de usuc.& s̄.in uer.Præscriptio de quibus.uer. xliiij. Addo Bal.in l.j.C.de quadri.præscr. aliquid in l. uniuersas. ad fin.C.ne rei domi.uel templorum.

Præscriptio currit contra non agentem aduersus officialem, sed datur restitutio in integrum non agenti ob metum officialis:sed potest interrumpi, si agitur contra eum, durante officio.Bal.in l.j.xxiij.opp.C.qui admitti.per l. senatusconsulto,ff.de offici.præsi.

Præscriptio currit etiam contra hæredem hæredis, licet ignorantem. Bald. in l. cum antiquioribus. iiij.quæst. C. de iure delib.

Præscriptio statutaria an currat contra ecclesiam.Bal.in l.cùm notissimi.in prin.C.de præscri.trig.anno.& in l.si mater.ne de statu defunct. Caue,quia non dicit de ecclesia,sed de minore,& Republica,contra quos currit, sed datur restitutio. Sic fortè uoluit extendere idem esse in ecclesia, cùm æquiparentur.l.fin.cū ibi not.C.de sacros.eccl. Addo,quòd præscriptio statutaria currit contra Rempublicā, licet detur postea restitutio in integrum.Ita Bal.in d. l.si mater. uer. extra quæro.ubi idem dicit esse in minore.De quo ultimo uide suprà eodem,uersi.lvj.Addo etiā,quo ad primum,de ecclesia, Bal.in d.l.cùm notissimi.§.imò.in ij.col.in fin. uersi. eadem ratione dormit. quòd contra ecclesiam Romanam non currit præscriptio tempore schismatis.

Præscriptio statutaria decem annorum inducta contra executionem instrumentorum, non obstat agēti uia ordinaria. s̄. uer.Guarentigiæ executio.uer.xxix.

Præscriptio contra medicum exercitus nō currit.l.j.& ibi Bar. C.quibus non ob.longi tempor.præscrip.

Præscriptio currit contra ignorantem se habere seruitutem, etiamsi non possit ei negligentia imputari.l.si partem.§. fi. ff. quemadmo. serui.amitt. l. Attilicinus. de serui. rust. præd. Bartho. Cæpo.de ser.urba.c.xxiiij.

Præscriptio quadraginta annorum currit contra uolentem accusare presbyterum de crimine, nisi pro crimine suppositi partus,de quo nunquam currit præscriptio. Item nisi de crimine abacti partus,ut inuito marito non procreet.in Spec. de accusatore.uer.item quòd lapsi.

Præscriptio quo tempore currat,uel non,uide infrà eo. per totum.

Præscri-

Præſcriptio non currit, niſi à tempore, quo moueri potuit actio. in Specu. de loca. §. vj. uer. xlj. & xliij. & j. eodem, uerſi. xix. & xx.

Præſcriptio non currit tempore uacationis, ſed illud deducitur de præſcriptione certi temporis, non de præſcriptione tanti temporis, quòd non ſit memoria in contrarium. no. in c. auditis. de præſcri. Old. in conſi. cclij.

Præſcriptio an currat, durante minori ætate. s. eod. uer. Præſcriptio contra quos. uerſi. viij.

Præſcriptio an currat iacente hæreditate. s. eod. uer. Præſcriptio contra quos. uerſi. x.

Præſcriptio intra quadriennium à die minoris ætatis finitæ ipſo iure non currit. Bal. in l. fi. in iij. no. C. de repu. hæredi.

Præſcriptio contra obligationẽ in diem, uel ſub conditione, quando currat, in l. cùm notiſsimi. §. illud autem. & ibi doc. de præſcrip. trig. anno. & j. eod. uerſi. xix.

Præſcriptio contra actionem pignoraticiam nondum ortam, an currat. Pau. de Caſt. cõ. ccxxiiij. incip. Ego Paulus. quòd ſic, in l. ſi rem. §. omnis. de pign. actio. l. res. C. eo. tit.

Præſcriptio contra minorem currit à die, qua factus eſt maior per decem annos. l. fi. C. ſi quis ignorans. & s. uer. Præſcriptio contra quos. uer. vij.

10 Præſcriptio currit etiam tempore feriato. l. j. in fi. ff. de fer. ibi: actio tempore peritura. & Inſti. de uſuca. §. j. & j. Præſcriptio interrumpitur. uer. xvij. Addo Panor. in c. ex transmiſſa. in ij. col. in fi. uer. ſeptimus eſt. de præſcri. qui dicit eſſe uerum in ferijs ſolennibus: ſed in repentinis licet currant, tamen poteſt indulgeri reſtitutio: ut ibi per eum.

Præſcriptio currit etiam tempore, quo iudex eſt excommunicatus. doc. in l. naturaliter. ff. de uſuca. Ang. de Vbal. in rubr. C. qui admitti. xvj. col. Addo Panor. in c. j. in iij. col. uer. extra quæro. de præſcriptio. non tamen tempore, quo iudex eſt impeditus multitudine cauſarum. ſuprà, §. proximo. uer ſicu. xxxj.

Præſcriptio currit etiam pendente conditione. docto. & Ang. in l. j. §. qui ſub conditione. contra Bald. quòd imò non currat. in capit. ex tranſmiſſa. in ij. colu. in fin. in uer. ſextus. de præſcript.

Præſcriptio an currat tempore tyrannidis. infrà, Tyrannus. uerſic. xj.

Præſcriptio ſede uacante non currit, etiam in bonis communibus prælato & capitulo. cap. de quarta. de præſcript. & ibi doct. & infrà.

Præſcriptio interrumpitur. uer. j. in j. col. in fin. Bald. in l. cùm notiſsimi. §. imò. in ij. col. magna, in uer. eadem ratione. C. de præſcrip. trig. an. Bald. in l. naturaliter. de uſucap. in pen. col. uer. item reperio. cap. j. & ij. de præſcrip. Alexand. in l. etiam. de mino.

Præſcriptio cõtra eccleſiam an currat uiuo prælato. Bal. quòd non, in l. j. in j. col. uer. idem in prælato. C. de bon. ma. s. in uer. Præſcriptio contra quos. uerſi. 50.

Præſcriptio contra filiumfami. non currit uiuo patre. d. l. j. & ibi Bal. & s. uer. Præſcriptio contra quos. in uer. xlvij.

Præſcriptio rei alienatæ per prælatum illicitè, non currit, niſi tempore ſucceſſoris. Bart. in l. qui fundum. §. ſi tutor. in fi. ff. pro emptore. Bal. in l. j. C. de bonis ma. & s. eo. uer. xv. Addo Panor. in c. ij. in ſecun. da lec. gl. de præſcrip.

Præſcriptio currit etiam durãte officio debitoris, ſed datur reſtitutio. Bal. in l. j. xxiij. oppo. C. qui admitti. quod ho. ad l. pars literarum. de iudi.

Præſcriptio non currit pendente dilatione conuentionali. l. quæſitum. §. pen. ff. de precario. Bald. in l. ſicut. de præſcrip. trig. an. Item,

20 Præſcriptio dormit tempore, quo ius non redditur. Item tempore feriarum repentinarum, non aliarum. Item tempore guerræ, & peſtis. Item tempore quo prælatus eſt inutilis, hæreticus, excõmunicatus, uel dilapidator. j. Præſcriptio interrumpitur. uer. j. in j. col. circa mediũ. ibi, item per guerram, &c. uſq; in finem. Addo Panor. in c. ex tranſmiſſa. in j. & ij. col. de præſcriptio. Aliquid per Barto. in l. naturaliter. in penul. col. de uſucap.

Præſcriptio currit ante litis conteſtationem, non poſt. l. more. & ibi Bal. C. de rei uendi.

Præſcriptio ſtatutaria nullo tempore dormit, quia habet tempora continua. s. §. proximo. uer. liiij.

Præſcriptio contra ius eligendi non currit durante lite de eo inter epiſcopum & capitulum. Fede. de Sen. con. ccxxv.

Præſcriptio nõ currit, quãdo fit per cauillationes partis, quod tempus labatur. l. contra. C. de inoffi. teſt. l. intra utile. de minor. Alex. in l. j. de priua deli.

Præſcriptio dormit in pupillari ætate. l. ſicut. & ibi doc. Bal. C. de præſcri. trig. an. & l. cùm notiſsimi. eo. tit. ubi Bald. circa prin. Addo Bart. in l. naturaliter. in v. col. in uer. quæro utrũ. de uſuca. & in ulti. col. in uer. item præſcriptio.

Præſcriptio uacante Imperio non currit contra Imperium, licet ſuccedat in poteſtate adminiſtrandi. c. licet ex ſuſcepto. de fo. compe. Bart. in l. naturaliter. de uſuc. in pen. col. uer. item reperio. & in l. j. in fi. C. de ſerui. & Bald. in l. cùm notiſsimi. §. imò. de præſcri. trig. an. in ij. col. uer. eadem ratione.

† Et per Feli. in c. placuit. de reſcript. in ij. col. Nunquid autem poſsit ſuprema poteſtas Imperatoris præſcribi, quo minus quis habeat eum in dominum, uide do. Soci. in con. cclxxv. incip. In cauſa fratris Andreæ. circa fi. iij. col. & in col. iiij. in ij. parte, charta cxlij.] Item nec abſente Imperatore in longinquis partibus: quia contra eum ignorantem non currit præſcriptio. docto. moder. in c. j. in fi. de præſcrip. & ibi Panor. in iij. col. uer. & notabis.

Præſcriptio extenditur, uel non: ut infrà eodem, per totum.

Præſcriptio iuris interdicendi, uel excommunicandi, non extenditur ad ius abſoluendi, & econtrà. not. in c. cùm olim. & ibi doct. de præſcri. & maximè per Panor. in ij. col. in fi. uer. ſed iuxta prædicta.

Præſcribens iuriſdictionem territorij puniendo ſubditos, poteſt punire etiam forenſes in territorio delinquentes, licet in eis nunquam ſit uſus iuriſdictione. Flo. in l. ſi quis diuturno. ff. ſi ſerui. uen. & Bald. in addi. Specu. de iuriſ. omn. iu. uer. penult.

Præſcriptio ſeruitutis aquæ non extenditur ad ſeruitutem uiæ. Item,

Præſcriptio iuriſdictionis in uno articulo, puta in cauſa appellationis, non extenditur ad querelam ſimplicem. Item,

Præſcriptio iuriſdictionis in ciuilibus non extenditur ad criminalia. Flo. in d. l. ſi quis diurno. † Et per Feli. in c. ſubditis. de præſcri. in x. col. & facit quòd habetur per do. Soc. in con. cxj. incip. Abundè, & ſubſtantialiter. uer. ſolum ergo reſtat. cùm uer. ſeq. in j. parte. char. clxxvij.]

Præſcriptio non extenditur. Bald. in l. non dubium. C. de legi. in iij. col. uer. adde, quòd licet conſuetudo.

Præſcriptio eſt odioſa, & debet reſtringi, non trahi ad aliã rem. Inn. in c. tua. ad finem. de decimis. Bal. in Marg. uer. Præſcriptio. uer. ij. Item,

Præſcriptio extenditur de perſona ad perſonam, non de re ad rem. Flo. in l. ſi quis diuturno. ſi ſerui. uen.

Præſcriptio contra unum non extenditur contra alium, ſi quo ad unum, eſt in bona fide, & quo ad alium, in mala. l. ſi ædes. & ibi Bal. ff. de ſerui. urb. præd.

* Præſcriptio pedagium exigendi à quibuſdam perſonis, non extenditur contra alias perſonas, ſed habet locum in ijs tantùm, à quibus eſt exactũ, modò non ſemel, ſed ſæpius ab ijs exactum ſit. l. ſæpe. ff. de re iudicat. capit. cùm ſuper. in extr. c. quamuis. de re iudi. Paul. Caſt. in l. reſtituta. in princ. ff. ad Treb. In. S. P. in c. dilectus. de capel. monach. Spe. in tit. de iuriſd. omn. iudic. §. j. uer. illud etiam. Iaſon con. lxxxj. nu. iiij. uol. iij. Aemilius Maria Manoleſſus.

* Præſcriptio uectigal exigendi quibuſdam de reb. ad alias res non extenditur. l. j. §. ſi quis hoc interdicto. ubi gl. & Bar. ff. de itin. actuque priuat. Bar. in l. ſi publicanus. in extr. ff. de publican. Ioan. Imo. in l. inter pares. ff. de re. iud. Lud. Roma. in l. uectigalia. ff. de publica. Iaſon con. lxxxj. nu. iiij. uol. iij. Æmilius Maria Manoleſſus.

Præſcriptio contra iuriſdictionem in capitulis, in quibus non eſt exercitata, non currit, ſi in alijs capitulis eſt uſa. Flor. in l. una eſt uia. de ſerui. ru. prædi. & ſuprà, uer. Iuriſdictio. uer. clxxiij.

Præſcriptio contra principale debitũ prodeſt etiam cõtra uſuras, & fructus. l. eos. & ibi doc. & Bal. C. de uſuris. & per Bal. in l. terminato. de fru. & lit. expen. in j. col. uer. modo quæro.

† Præ

† Præscriptio non extéditur de similibus ad similia. do. Soci. in consi. cclxxv. incip. In causa fratris Andreæ. uer. præterea etiam. circa prin. in ij. parte. char. cxcij. Et per Feli. plenè in c. subditis. de præscrip. in prin. vj. col.]

Præscriptio tollitur per papam, non per inferiorem. gl. & do. in c. cùm nobis. de præscrip. no. in c. fi. de offi. archi. sed per laicum sic. l. omnes populi. de iusti. & iure.

Præscriptio non impeditur per iuramentũ. c. dilecto. de præb. regula, quod semel. & in reg. non est obligatorium. in vj.

Præscriptio completa an tollatur, cessante possessione. Bal. in l. generaliter. v. col. C. de epis. & cle. in uer. item exemplum. de causa successiua. ubi distinguitur.

Præscriptio an tollatur pacto. supra, uer. Præscriptio contra quos. uersi. xl.

Præscriptio tolli potest per statutum, & per pactum. Ang. in authen. ut decæterò non fi. commu. uer. & not. colla. v. & supra, uer. proximo. Bal. in l. ij. C. de consti. pecu.

Præscriptione sublata per statutũ simpliciter loquens de præscriptione, non intelligitur sublata præscriptio centum annorum. Bald. in l. j. C. de anna. exce. in ij. col. uer. in glo. & in l. j. de præscri. trig. ann. & Alex. in l. j. ff. de usuca. Ang. in d. authen. ut decætero non fi. commu. uer. nota text. istum. Flor. in l. an ususfructus. ff. de usufru. Bal. in c. j. §. preterea. de cap. Conra. uer. quid ergo. Ange. & Bald. in l. uniuersas. C. ne rei do, uel. temp. Ioan. And. in addi. Specul. de feudis. in rub. in ij. col. ubi dicunt idem in præscriptione longissimi temporis trig. uel quadr. annorum. & supr. uer. Guarentigia infringitur. uer. xxij. quia dictum statutum intelligitur de prescriptione longi temporis, nisi de prescriptione longissimi temporis tantum intelligi possit, secundum doct. ubi suprà. & doct. in c. fi de præscriptio & ibi Abb. in xj. col. uer. quæro, quid si statuto. Adde no. in l. si quis decurio. la iij. C. de decu. li. x. & ibidem Ange. in l fi. C. de metal. & in l. fi ubi Bart. C. de fun. limi. lib. xj. & per Bart. in l. cùm satis. de agri. & censi.
† lib. xj. in j. col. uer. nota. quod dicit. † Vide Feli. in c. cùm ex officij. in prin. extrà, de præscrip.]

Præscriptio iuris cómunis an tollatur præscriptione statutaria. Pau. de Cast. in cons. ccxxij aliàs ccxcvj. incipit, uendítio ista. uidetur quòd sic. & s. Præscriptio contra quos. uer. liiij. cum multis sequ.

Præscriptio statutaria decursa rescinditur per restitutionem in integrum ex clausula generali intra quadriennium à die scient æ. Bart. in l. j. §. si quis autem. ff. de iti. actuque priua. & in l. ij. C. de fica & in l. Attilicinus. quemadm. ser. ami. Raph. in l. iuris. de iur. & fac. igno. & Sicu. in c. uigilanti. de præscr. in ultimo notabili.

Præscriptio an tóllatur per priuilegium. j. Priuilegium. el j. uer si. xvij. quòd sic.

* Præscriptio c. annorum dotalem actionem tollit, etiamsi iure municipali cautum sit, dotalib. instrumentis nullam obijci præscriptionem posse. gl. & Ang. in c. decæterò. in auth. ut decæter. comm. rer. eccle. non fia. Bal. & Ange. in l. j. C. ne re. do. uel templo. in l. j. col. ij. C. de anna. exce. Ias. consi. xcij. in ext. uol. iij. Aemilius Maria Manolessus.

* Præscriptio cẽtum annorum obstat, etiamsi lege & statuto nullam præscriptionem obstare, cautũ sit. l. an ususfructus. ubi Flor. à S. Pet. ff. de usuf. gl. in §. decæterò. uer. nulla temporum præscriptione. in auth. ut decæterò comm. rer. eccl. non fia. Bal. & Ang. in l. j. C. ne rer. dom. uel templo. in l. j. in prin. co. ij C. de annal. excep. in l. omnes. in extr. C. de præsc. xxx. uel. xl. anno. Ang. in l. non solùm. in prin. ff. de usuc. Ias. con. xcij. nu. iiij. uol. ij. Feli. in rub. de præsc. col. fi. Aret. con. xv. col. pen. & fin. Franc. Curti. min. con. clviij. nu. xiij. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Præscriptio xl. ann non tollitur clausula, non obstáre nulla præscriptione, posita in cõtractu, statuto, cõstitutione & priuilegio. gl. Bar. & Ang. in l. si quis decurio. C. de decurio. lib. x. l. uniuersitas. ubi Ang. C. ne re. dom. uel. tẽpl. Bal. in §. preterea. de cap. Corra. Ang. in l. ꝙ si nolit. §. si quid ita. ff. de ędi. edict. in l. nõ solùm. ff. de usuc. in l. j. ff. de concus. in con. liiij. Frã. Cur. mi. cõ. clviij. nu. xiij. uol. ij. Aemilius Maria Manol.

Præscriptio interrumpitur multis modis. ut per Abb. plenè in cap. illud. de præscriptio. Primò per petitionem debiti, etiã pro parte tantùm. Bal. in c. j. §. quid ergo. uer. extrà quæro. de inuesti. de re alie. fac. Addo Bartol. in l. naturaliter. in vj. col. in uersi. quæro quid si. ff. de usucap. Secundò per legatum debiti factum creditori: quia id sapit recognitionem. Bald. in l. j. viij. col. uer. sed nunquid. C. de fur. Item per protestationem. Barto. in l. non solùm. §. morte. in fi. ff. de ope. no. nun. Paul. de Cast. con. cclxxxviij. aliàs ccxcij. incipiẽte, uisa supra scripta facti. & per Alex. in l. naturaliter. de usuca.
† Et per Felin. in cap. nihil. & in cap. illud. de præscrip.] Item per ædificationem, quæ interuertit possessionem, sicut alluuio, sine qua possessione deficit præscriptio. Bald. in l. ij. in fi. C. de rei uen. & Alex. in d. l. naturaliter. & in l. iij. §. Labeo. de ac. pos. Item per solutionem usurarum, per quam fit recognitio debiti. l. plures. & ibi doc. de fide instru. gl. & doct. in d. l. cùm notissimi. in §. imò. C. de præscript. trig. annorum. & Sicu. in v. col. in fi. uers. item fit interruptio. in ca. illud. de præscri. ubi etiam dicunt, nec pignus ob hoc datum præscribi. Addo Bart. in l. naturaliter. in vj. col. in uer. quæro, quid si. de usuca. Item per notificationem factam domino à colono conuento rei uendicatione. Bal. in l. ij. pe. col. ubi in rem actio. uer. sed quæro. Addo Panor. in d. c. illud. in v. col. Item per treugam, per no. per Bald. in tit. de pace. Constan. §. uasalli, qui. Item per contradictionem aduersarij. Bald. in l. si aquam. j. col. C. de seruitu. in iiij. not. Item per exiliũ, uel bannitionem. Bald. in tit. de pa. Constan. §. imperialis. in j. col. uersic. eam semper. in fin. Item per malam fidẽ superuenientem ante perfectam præscriptionem cœptam, non pòst, de iure canonico. Bald. in l. ij. iij. col. uer. melior ratio est. C. de de serui. & in l. cùm notissimi. §. imò. de præscript. trig. ann. in ij. col. uer. item superueniens mala fides. per capit. ij. de reg. iur. in vj cocto. & Imo. in capitu. fina. de præscript. Bartol. in l. aliena. ff. pro emptore. & in l. eum, qui. §. prætor. ff. de public. & in l. sed si lege. §. de eo. uer. item opp. ff. de pe. hære. & suprà, Mala fides. uersi. xxxiiij. Non tamen, si superueniat dubitatio, an res sit aliena. doct. communiter in d. c. fi. ubi Imo. & Abb. Sicu. Bar. in l. naturalem. j. col. de usuc. Ange. in l. super longi. C. de præscrip. longi temp. Alex. in l. iij. § quam. de acqui. pos. quem etiam uide no. in l. naturalem. Item per expressam recognitionem debiti. l. in contractibus. C. de non nu. pecu. glo. & doc. in d. l. cùm notissimi. in §. imò. in uer. innouata. Bald. in l. si pactum. in fi. C. de excep. gl. Old. Bart. & Ange. in l. cùm quis. §. si quis pro reo. ff. de solutio. Item per alluuionem, & inundationem aquarum. glos. & Bart. in l. j. C. de anna excep. l. cùm unus. §. fi. de bo. author. iudic. pos. suprà, Alluuio. uer. j. & in l. iij. §. Nerua. & ibi Barto. doct. & Alexan. ff. de acquir. pos. ubi Alex. dicit uerum, nisi inundatio sit artificiosa, utilis, & facta ad irrigandum agros, secundum Bald. in l. j. xxiij. col. de confes. & Alexan. in d. l. iij. §. Labeo. & tenet Bald. & Angel. in l. seruitutes. ff. de serui. Addo Bald. in l. cùm notissimi. in §. imò. in ij. col. uer. in ea gl. in fi. C. de præscrip. trig. annorum. per l. quĩ uniuersas. §. item quod à mari. ff. de acqui. pos. Barth. Cæp. de serui. urb. c. xx. qui dicunt, quòd quis non præscribit clusam molendini, quam cursus aquarum semper interrumpit, si eam inundatio totaliter, uel pro maiori parte destruxerit. quod no. Idem in fundo prope flumen, qui nunquam præscribi potest propter frequentem alluuionem interrumpentẽ. Bar. in tractatu de alueo. uer. speciẽ. Item per inundationem non perditur possessio in casibus nominatis. s. in uerb. Possessio perditur. uer. xxxj. Item interrũpitur, si possessio mea fiat lacus. Bal. in l. j. pe. chart. C. de confes. uer. pone, fui cõfessus. & Barth. Cæp. de serui & aquæ ductu. x. q. Item per guerrã, & pestem tantã, quòd ius in loco non reddatur. Bar. in l. naturaliter. in pe. co. uer. & aduerte. ff. de usuc. ubi etiam Alex. & Bald. in d. §. imò. in ij. col. uer. eadem æquitate. iuncto uer. præcedenti. doct. in c. ex transmissa. de præscrip. ubi dicunt, quòd tunc dormit, sed continuatur, cessante guerra, uel peste, tempus præcedens cum sequenti: ut ibi per Inno. & Sicu. in ij. col. uer. secundus casus. dicentes idem in ferijs repentinis, dummodò nolens agere protestetur: ut ibi per Panor. in iij. colum. uer. septimus est. & aliquid suprà, in uer. Præscriptio quo tẽpore. uer. xx. Sed But. Imo. & Capra dicunt, tutius esse, ꝙ currat, sed datur restitutio. Secus uerò in

rõ in alijs ferijs consuetis, secundum Inno. Sicul. & Balio. ibidem. & in c. cùm nõ liceat. eodem tit. ubi Balio. refert Inno. ubi s. tenere, quòd tunc currit, sed detur restitutio: hoc nõ procedit in præscriptione triginta annorum, uel statutaria subrogata eius loco: quia habet tempora continua, & currit qualitercunque impeditis, cùm sit merè odiosa in negligentibus, non impeditis. Paul. de Cast. fin. in con. cccxciij. Item dormit, & non currit tempore, quo ius nõ redditur in loco. Inn. & doct. in d. c. ex transmissa. præsertim Panor. in ij. col. uer. secundus casus. & in Spec. de appel. §. nunc breuiter. uer. item fallunt præmissa, & uer. si quando. Item tempore, quo prælatus est hæreticus, uel excommunicatus, uel dilapidator. xvj. q. iij. si sacerdotes. Inn. & Ioan. And. in d. c. ex transmissa. doc. in d. c. cùm non liceat. eo. tit. Addo Bal. in d. §. imò. in ij. col. uer. item si superuenit. Item tẽpore uacantis ecclesiæ. Bald. in d. §. imò. uer. eadem ratione. in ij. col. Item tempore inutilis prælati dormit, & non currit præscriptio. d. c. cùm non liceat. & cap. auditis. eodem ti. & c. j. & ibi doc. eod. tit. Interrumpitur per schisma. Barth. in d. l. naturaliter. in penul. col. uer. item non currit. ff. de usucapi. Bald. in d. §. imò. in ij. col. uer. eadem ratione etiam contra ecclesiam Romanam. c. cùm nobis. de præscript. Item per actus cõtrarios consuetudini duos, uel tres. glo. sing. in l. nemo. §. temporales. de regul. iur. Paul. de Cast. in l. consuetudo. ff. de legi. Item per dationẽ fideiussorum. l. cùm quis. §. si quis pro reo. & ibi Bartol. in j. col. ff. de solut. Addo Barto. in l. naturaliter. in vj. col. uer. quæro, quid si. ff. de usucap. Vide etiam glos. in d. §. imò. in uersi. interrupta. Item per apprehensionem rei oblatæ. glos. in uerbo, innouata. in d. l. cùm notissimi. §. imò. & ibi docto. Item si seruus usufructui debitus aliqualiter pro se fruatur. gloss. in d. §. imò. in uer. annouata. ad fin. per l. arboribus. §. idem tractat. de usufruct. Item per productionem instrumentorum, uel actorum, factam contra potestatem. Bald. in l. j. ff. de in ius uo. & in l. j. C. quando libe. princ. da. & Alexand. & Fran. de Capi. listæ. in d. l. j. de in ius uoc. Lanfran. in tract. de Arbi. in vij. parte, q. xxxij. Item per solam libelli accusatorij porrectionem interrumpitur præscriptio statuti, licet in ciuilibus citatio, uel litis contestatio requiratur. Bartho. & Alexand. in l. mariti. §. quinquenium. de adul. Addo Bald. in l. ij. uer. sed quæro. C. quando libel. princi. datus. & gl. in uerbo, interruptio. Sicu. & docto. in c. illud. de præscript. in iij. colu. uer. quædam est præscriptio. per Lud. in l. j. de arbit. & Bald. in addi. Specu. de libell. concep. uer. libellus est fundamentum. Bald. distinguit. in l. j. quando libel. princi. da. & per Bartol. in l. naturaliter. de usucap. infrà eodem. uer. ibi: item per libelli. Item per litis contestationem coram iudice suo factam. l. more. C. de rei uend. l. si post acceptum. ff. eodem tit. uidelicet cum effectu, non ipso iure. Bartol. ibi in ij. oppo. uidelicet animo litem prosequendi, usque ad finem, non aliter. Sicul. & doct. post gloss. in cap. illud. de præscript. Vide plenius suprà uerbo, Litis contestationis effectus. uer. iiij. cum uersi. septem sequentibus. & Ioann. de Prato. in l. per procuratorem. ff. de procu. & in Specul. de rescrip. præsentatione. §. ratione autem. uer. quid si utitur. Addo Bartol. in l. ij. §. fin. ff. pro emptore. & in l. fin. in princ. ff. de eo, per quem fac. erit. Item per citationem legitimè factam in iudicio, etiam unicam non peremptoriam, in ciuili causa: ut suprà uerb. Citationis effectus. uersi. j. & ij. ubi plenè. & Abb. in c. illud. de præscrip. ubi dicit, quòd intelligitur de citatione ualida. per l. cùm notissimi. de præscrip. trig. annorum. & tenet Bald. in l. & post edictum. de iudi. Bart. & Alexan. in l. accusaturus. de adult. Addo Bart. in l. fi. in princip. ff. de eo, per quem fac. erit: imò etiamsi citatio esset generalis, & indiscreta. Bald. in authen. offeratur. C. de lit. contest. in iij. col. Item interrumpitur per missionem executoris in incorporalibus, aliàs non. Bald. post Barto. in l. ij. iij. col. uersi. ulterius quæritur. C. de seruitut. & in l. j. uersi. sed quæro. C. quando libel. princip. datus. & in l. j. ff. de in ius uo. Barto. in d. l. sicut. in j. oppo. & ibi Bal. in j. col. in duobus locis. C. de præscrip. trigin. anno. & in l. ij. §. fin. ff. pro emptore. uer. sed hîc uidetur contra. ubi dicit uerum cum distinctione. l. fi. de eo, per quem fac. erit. Quod tamen est uerum de iure ciuili: sed de iure canonico semper impeditur præscriptio per missionem executoris, secundum Bald. in d. l. ij. in ij. colum. uer. ulterius quæritur, nunquid præscriptio. C. de serui. Angel. Aret. Instit. de actio. §. neque. Bartho. Cæpol. de serui. urba. cap. xx. & per Oldra. consil. cclxxvj. ubi uide. & j. eod. uer. ibi. item per solam nuncij. & in Spec. de executore, uer. executoris. Item per solam formationem inquisitionis. Bald. in l. j. uer. sed quæro. C. quando libel. prin. da. ubi uide omnino. & per eum in auth. offeratur. vj. col. C. de lit. contesta. & per Alex. in d. l. naturaliter. Item per libelli oblationem. gloss. in cap. innouata. & Bald. in d. §. imò. ad fi. uer. Præscriptio. quia habet uim citationis ad effectum interrumpendi. suprà, uer. Libelli effectus. uersic. iiij. & sequen. & uersic. iij. & ultimo. Idem tenet Barto. in l. mariti. §. quinquennium. de adult. Quod est uerum, etiam coram arbitrio, secundum Oldr. consil. clxxvj. & per Alexan. in d. l. accusaturus. Item uerum, etiamsi sit malè conceptus. Barto. in l. accusaturus. in uer. sed contra. & ibi Alexand. ff. de adult. contra Bald. in add. Specu. de cita. uer. nota, quòd in criminali. & per Alexan. in l. iustè. ad fi. de acqui. pos. & per Bald. in l. j. iij. col. de fruct. & liti. expẽ. ubi dicit, quòd per libellum ineptum, cuius uigore sit absolutus reus, interrumpitur præscriptio: sed interruptio, sicut alia perimuntur, secundũ Alex. in d. l. accusaturus. in fi. de adult. Et dic per libellum ineptum interrumpi præscriptionem, ut s. Si tamen detur præsenti in iudicio etiam non citato. Bald. in addit. Specu. de reo. uer. qui habent ius. & per Alex. in d. l. accusaturus. quòd per citationem nullam, reo comparente. Item uerum, etiamsi sit incertus. l. fin. C. de anna. excep. & ibi Bartol. qui idem tenet, si sit generalis. & tenet do. Fran. de Capi. listæ. in l. edita. de eden. & Bal. in addi. Spe. de app. uer. quæstio talis est. Vide in Specu. de comp. iu. adi. §. fi. in princ. & tenet Alex. consi. xxxj. iiij. parte, s. uer. Libelli effectus. uer. iiij. Item per amissionẽ possessionis. Bald. in d. §. imò. in j. col. post glos. quæ idem uult in uerbo, sine uiolentia. Item per solam nuncij missionem, seu citationẽ, si præscriptio sit longissimi temporis. d. l. more. de rei uen. & d. l. sicut. & Bal. in l. in contractibus. C. de non num. pec. in j. col. in fi. ibi: & do tibi regulam. ubi etiã Pet. de Sun. uel si sit longi temporis, quæ tamen habeatur ex forma statuti pro præscriptione longiss. tẽporis: ut ibi per eos. & Bar. in l. ij. §. fi. ff. pro emptore. ubi uide, & suprà in uer. Præscriptio tollitur. uersicũ. vj. & suprà, in uer. Præscriptio contra quos. uersic. lvj. Item per nunciationem noui operis. l. aliena. & ibi Bart. pro emptore. Item per expulsionem. glo. & doc. in l. qui fundũ. §. qui bona fide. in uer. redhibeatur. ff. pro emptore. Bar. contra glo. in l. qui possessionem. de ui, & ui arma. no. in l. si quis ad se fundum. C. ad legem Iul. de ui. Item per defectum tituli superuenientem præscribenti. Bald. in d. §. imò. in ij. col. uersicu. item dicas. Item per defectum rei, quę extare naturaliter desijt, quia res sacra. Bald. ibidem in ij. col. in uer. item interrumpitur, si res. Item per defectũ personæ superuenientem præscribenti, quia fortè fiat incapax. Bald. ibidem in iiij. col. in uer. item si superuenit. Addo Bar. in l. naturaliter. in iiij. colu. uer. item quæritur. ff. de usuca. Item per amissionem prædij dominantis. Bart. in d. l. naturaliter. in pen. col. in fin. uersi. quæritur qualiter. & Bald. in d. §. imò. in ultima col. uer. præscriptio uerò. Item quando præscribens impeditur præscribere. Item quando quis impeditur uti iurisdictione, uel iure eligendi. Bal. in d. §. imò. in ult. col. uer. item si quis. & Bart. in l. naturaliter. de usuc. in pen. col. uer. quæritur, qualiter. Item si possessor sit furiosus, infans, uel in potestate constitutus. Bal. in d. §. imò. in ult. col. uer. item interrumpitur, si. Item per primum decretum. Bal. in l. consentaneum. in vj. col. C. quomodo & quando iudex. in v. opp. Sed gl. sing. tenet contrarium in regula, sine possessione. li. vj. gl. & Bart. in l. is qui Reipublicæ. ex qui. cau. ma. ult. col. uer. itẽ no. ad q. Lud. Pon. in fin. uer. Decretũ. uer. dicit l. quã uis, &c. Et an idem sit, stante statuto, quòd post decẽ annos debitũ peti nõ possit, nisi de eo fuerit facta executio prius. Bald. in d. l. consentaneum. in vj. colum. in v. oppo. &c. & per Barto. in d. l. is, qui. in d. uer. item not. ad quæstionem. Item per petitionem in iudicio etiam debiti incerti. Bald. in add. Spec. de app. uer. quæstio talis est. & s. eodem, uer. ibi: item uerum. Item per responsionem tertij in iudicio. Bal. in addi. Spe. de lit. conte. uer. licet persona. Item per stipulationem

etiam

etiam inualidam. ʃ. uer. Stipulatio. uersi. lxxvj. Item per litis contestationem factam à tutore solo in causa pupilli. doct. & Bart. contra gl. in l. j. §. sufficit. in ij. col. in uer. quæro, utrũ sit differentia. ff. de adm. tu. uel à pupillo cum authoritate tutoris. Bar. ibidem. Item per exceptionem compensationis: ut s. uer. Compensatio. uer. lx. & j. uer. xxiij. Itē præscriptio seruitutis interrumpitur sola citatione, si præscribens non nitatur ex titulo: aliàs per litis contestationem. Bar. in l. ij. in fi. C. de ser. Item per recognitionem in dominum. Bart. in l. malè. C. de præscr. trig. anno. uer. præterea. per l. cùm notissimi. §. fi. eo. ti. Item per citationem, quam libellus præcedat. Io. de Imo. & Ale. in l. si finita. §. Iulianus. de dam. infe. per l. sicut. uer. postulatione. de præscri. tri. ann. Item impeditur per difformem annuã solutionē, ut quia colonus certis annis soluerit plus, quàm alijs, intetrumpitur præscriptio contra dominum ad ius coloniæ. Flo. in l. quod autem. de serui. urb. prædi. post. Gul. in l. omnes. de præscri. tri. an. Item impeditur contra non solutũ per solutionem alterius rei solutæ ab eodem, qui duo soluere debebat, & non soluit, nisi unum. Flo. in l. una est uia. de serui. ur. præd. Vide gl. in l. cùm notissimi. §. pe. C. de præscr. tri. ann. Item per missionem in possessionem causa rei seruandæ. Bar. in l. Celsus. in iiij. col. uer. sed una lex est. ff. de usuca. Item per sequestrum factum partium consensu, quod priuat possessione. Bar. in l. interesse. de acqu. poss. Bal. in l. j. j. col. uer. tu autem istã materiam. C. de prohi. sequest. pec. † Et per Felin. in d. c. illud circa fi.] adde j. eod. per totum.

Præscriptio an interrumpatur per simplicem controuersiam. glos. in l. sed si lege. §. si ante. uer. controuersiam. ff. de petit. hære. quòd sic. Bartol. & doct. in l. fi. in princip. ff. de eo, per quem fac. erit.

* Præscriptio interrumpitur per litis contestationem, & missionem in possessionem. l. fi. C. de præscript. xxx. ann. Bart. in l. fi. in princ. ff. de eo per quem fact. erit. Iason con. xxxiv. nu. iiij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Præscriptio non interrumpitur per litis contestationem factã coram iudice incompetenti. gl. in uer. interruptio. circa medium. & ibi Sicul. in v. col. uer. quæro, quid si fiat. & doc. in c. illud. de pręscri. in Spe. de lit. contest. §. fi. circa prin. in uer. item interrumpit. & ibi Io. And. in add. sed plenius per Abb. Sicu. in c. debitus. de appel.

* Præscriptio x. uel xx. an. sola citatione non interrumpitur, sed litis necessaria contestatio est. l. ij. §. pen. ff. pro emp. l. mater. C. de rei uen. Bart. in l. fi. in princ. ff. de eo per quem fact. erit. And. Alcia. con. ccclxix. nu. ix. Aemilius Maria Manol.

* Præscriptio xxx. an. aduersus bonæ fidei possessorem sola citatione non interrumpitur, sed litis contestatio necessaria est. l. cùm notissimi. C. de præsc. xxx. uel xl. ann. Abb. & Feli. in c. illud. de præscriptio. And. Alciat. con. ccclxix. num. ix. Æmilius Maria Manolessus.

* Præscriptio xxx. an. aduersus malæ fidei possessorē non interrũpitur, si citatio ritè facta nõ fuerit, uerbi gratia, si actor intra spaciũ citationi præstitutum ad iudicē non uenit. l. & post edictũ. §. j. ff. de iudi. Fel. in c. illud. de pręscr. And. Alcia. con. ccclxix. nu. ix. Aemilius Maria Manolessus.

* Præscriptio xxx. an. per citationē non interrumpitur, cum à nuncio eius relatio facta scribę non est. Felin. in c. illud. de præscri. And. Alcia. con. ccclxix. nu. ix. Aemil. Maria Manol.

† Præscriptio sola libelli oblatione nõ interrumpitur. l. sicut. uer. nec sufficiat. C. de pręsc. xxx. uel xl. an. Alcia. cõ. ccclxix. nu. ix. Aemilius Maria Manolessus.

* Præscriptione ad recipiendum testes ad æternã rei memoriã, non interrumpitur præscriptio. Feli. in c. illud. de præsc. And. Alcia. con. ccclxix. nu. ix. Aemilius Maria Manolessus.

* Præscriptio sequestratione non interrũpitur. Fel. in c. illud. de præsc. And. Alcia. con. ccclix. nu. ix. Aemil. Maria Manol.

* Præscriptio non interrumpitur, nec præscribens in mala fide cõstituitur, denunciatione extraiudiciali. l. alienam. ubi gl. Bartol. & alij, ff. pro emptor. in l. naturaliter. ff. de usucap. doct. in c. nihil. ubi Feli. de præscript. Fel. in c. illud. circa fin. eo. tit. Alex. cõ. lxxxix. uol. v. And. Alcia. con. ccclxix. nu. ix. Aemilius Maria Manolessus.

Præscriptio interrupta ab uno ex correis credēdi prodest correo. l. fin. & ibi Bal. prope finem. & Ang. C. de duo. reis.

* Præscriptio interrupta ab uno ex ijs aduersus quos pręscribebat. nulli alij obesse potest. gl. Bar. & doct. in l. à diuo Pio. §. si super. ff. de re iudica. Iason con. xxxiv. nu. iiij. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

Præscriptio interrupta contra unum de pluribus reis debendi, nocet correo. d. l. fi. & ibi doc. Quod uerum, si ad illum citatum fuit transmissa copia libelli. ut d. l. fi. secundum Ang. fin. uide Bal. in l. ij. xvj. col. C. de serui.

Pręscriptionem non interrumpere, est lata culpa. Ang. & Imo. in l. si hæres. §. si tempore. ad Trebel.

Præscriptio seruitutis & aliorum iurium, interrumpitur per contradictionem. Bal. in l. si aquam. in iiij. no. C. de ser. Bart. ibi ad fi. dicit, quòd per litis contestationem, si præscribens nitatur ex titulo, aliàs per citationem.

Præscriptio an interrumpatur per interpellationem extraiudicialem. s. Interpellatio. uer. iij.

Præscriptio non potest interrumpi per excommunicatum, scilicet contra actionem, quæ fortè peritura sit tempore, nec ualet interruptio ciuilis per eum facta: secus in naturali. Sicu. in c. cùm inter. iiij. col. de excep. uer. in secundo uer.

10 Præscriptio in totum interrumpitur per petitionem partis tantùm rei. Bal. in c. j. §. quid ergo de inuesti. de re ali. fac. & Alex. in l. is, qui. quib. mod. usus fr. amitt.

Præscriptio non interrumpitur per compromissum. s. uer. Cõpromissum. el j. uer. vj.

Præscriptio non interrumpitur per impetrationem iudicis, delegati. Ang. in auth. de exhib. reis. in princ. in ij. colum. in princip. uer. nota istam glo. Bal. in l. sicut. C. de præscri. xxx. anno. in j. col. uer. nota bene, quòd sola.

Præscriptio non interrumpitur per præsentationem rescripti delegationis. Bald. in d. l. sicut. j. colum. uer. nota bene, quòd sola.

Præscriptio non interrũpitur per processum nullum. per Bal. in auth. offeratur. de litis conte. in ulti. colu. uer. uenio ad illud uerbum. & in l. ij. ij. col. uer. sed pro gl. facit C. de fru. & li. expen. Vide Paul. de Cast. consi. cclxxxix. aliàs ccxciij. incipiente, Viso puncto & dubio. Nec per actum nullum. Alex. in rub. ff. de in ius uoc. Et an per citationem nullam. s. uer. Citatio nulla. uersi. iiij. & ix.

Præscriptio non interrumpitur per titulum dotis superueniẽtem. l. si fundum. & ibi Bal. ff. de fun. dot.

Præscriptio non interrumpitur per litis contestationem in actione ad exhibendum. s. uer. Litis contestationis effectus. uersi. xxix. Sed an per primum decretum. s. uer. Decretum primum. uersi. ij. quòd non.

Præscriptio non interrumpitur per actum factum tempore feriato. Bal. in auth. offeratur. C. de lit. cont. ulti. col. uer. adde quartum.

Præscriptio per laudum non interrumpitur. Oldra. in consil. clxxvj.

Præscriptio non interrumpitur per citationem realem, id est, per capturam personæ. Bald. in addi. Specu. de citatio. uer. nunquam tamen legi.

20 Præscriptio non interrumpitur per condemnationem debitoris contumacis. Bal. in l. fi. ult. col. pe. q. C. de re iud.

Præscriptio non interrumpitur per solutionem partis debiti. gl. in l. cùm notissimi. §. pen. C. de præscrip. tri. an. in uerbo, innouata. tenet quòd imò interrumpitur. sed Flo. contrà in l. una est uia. de seruit. rust. præd. quòd interrumpitur per solutionem unius de pluribus debitis.

Præscriptio non interrumpitur per aliquã exceptionem. Inn. in c. ij. de ordi. cogn. in ul. col. in gl. in uerbo, nullatenus. Bal. in Mar. uer. Pręscriptio. uer. j. Vide Bal. in d. l. cùm notissimi. §. imò. ad fi. † Et per Fel. in d. c. illud. in vij. col.]

Præscriptio interrumpitur per exceptionem compēsationis, & sic per actionem propositam per modum exceptionis. Bald. in d. §. imò. in fi. & per Bart. in l. omnes actiones. de re. iur. ubi uide. & per Bald. in l. ij. ad fi. C. de ædil. act. & Alex. in d. l. accusaturus. ff. de adulter. † Et per Felin. in d. c. & loco suprà allegat.]

Præscriptio an interrumpatur per exceptionem ineptam. Bal. in l. edita. antepe. col. C. de eden. in uer. ex tribus. in lec. Perusina. quòd non.

Præscriptio non impeditur totaliter per impedimentũ superueniens

ueniens, ſed dormit durante impedimento. glo. & doct. in c. cùm nobis. de præſcrip. & ſ. Præſcriptio quo tempore currat. uer. xx. Bar. contrà in l. ſenatuſconſulto. de offi. præſi. in ij. & iij. col. ubi diſtinguit.

Præſcriptio poteſt interrumpi per filiumfa. ſine conſenſu patris, quando citatio ſufficit, non quando requiritur litis cõteſtatio. Bald. in l. j. ij. col. in iij. oppo. C. qui admitti. quem uide in l. fin. §. neceſsitatem. C. de bo. quæ lib. in ultima col. uer. item quæro.

Præſcriptio ſtatutaria interrupta, per miſsionem executoris perpetuatur in tantundem tempus, quod habet ex ſtatuto: ſed interrupta per litis conteſtationem perpetuatur in triginta annos. Bald. in l. ſicut. j. colum. uerſic. nota bene. & iij. col. de præſcri. trig. ann. in uer. ibi: anno tollitur. not. bene. Vide Bal. & Alex. in l. ſi ſeruum. §. ſequitur. de uer. obl. Vide omnino Alex. in l. j. de eo, per quem fac. eſt. & Ange. in l. ij. §. ſi rem. pro emptore.

Præſcriptio interrupta debet denuò inchoari. l. ſi ædes. §. libertas. & ibi Bal. ff. de ſer. ur. præd.

Præſcriptio interrumpitur tam aduerſus actionẽ perſonalem, quàm hypothecariam, quando creditor accipit poſſeſsionẽ rei hypothecatæ, niſi eã tradat debitor. Bald. in d. l. cùm notiſsimi. §. imò. in j. col. in uer. in glo. quæ incipit, uide l. ſi ex multis. in prin. & ibi Bal. C. de anna. excep.

30 Præſcriptio ſi ſit interrupta per inundationem fluminis, an detur reſtitutio in integrũ. glo. doc. & Alex. in l. iij. §. Labeo. de acqui. poſ. quòd non. uide ibi omnino.

Præſcriptio ſi ſit interrupta per paucos dies ante finitam, poteſt agi ad intereſſe contra interrumpentem, ſi pauci dies deficiebant ad perficiendum præſcriptionem. gloſſ. in l. j. §. qui autem. de ui, & ui armata. Alexand. in l. iij. §. Labeo. de acquir. poſ. Dyn. in l. qui fundum. §. qui bona. ff. pro emptore. ubi etiam Alexand. & per Bald. in l. j. C. de anna. except. Ludo. in l. ſi conſtante. §. quoties. ſol. mat. Ang. in l. ſi is, qui. de furtis.

Præſcriptio interrupta propter amiſſam poſſeſsionem an reintegretur recuperata poſſeſsione. glo. ſing. & Bart. in l. ſi is, qui pro emptore. §. ſi quis bona fide. ff. de uſuca. quòd ſic, & ſic præſcribet. Bal. in d. l. cùm notiſsimi. §. imò. præalleg. in j. col. in gl. in uerbo, Innouata.

Præſcriptio annalis inducta per cõſtitutionem epiſcopi, quomodo interrumpatur. Bar. in l. ij. §. fi. ff. de uſuc. pro empt. in uerſi. ſed hîc uidetur contra, quòd per litis conteſtationem, uel quaſi.

Præſcriptio dormiens propriè non interrumpitur, ſed continuatur, ceſſante impedimento, primum tempus cum ſeq. Sed interrupta debet de nouo inchoari. Bald. in d. §. imò. in ultima col. uer. attende tamen.

Præſcriptio ſeruitutis interrumpitur per miſsionem executoris. Bald. ſingulariter in l. ij. C. de ſeruitu. Quod uerum, ſecundum Bart. ibi, ad fi. quando præſcribens non allegat titulum: aliàs ſecus, quòd requiritur litis conteſtatio. Bartho. Cæp. de ſer. ur. c. xx. Adde ſ. eo. uer. j. in ij. col. ibi. item interrumpitur per miſsionem.

Prĕſcriptio interrupta contra principalem uidetur interrupta etiam contra fideiuſſorem. glo. & Bar. in l. ſi fideiuſſor. §. fi. ff. mandati. & ibi Alex. Contrarium tenet gl. in l. cùm quis. §. ſi quis pro reo. ff. de ſol. Vide Bald. in l. tam mandatori. in ulti. col. in prin. uerſi. ſed quæro, quid ſi fideiuſſor. C. de non nu. pe. & ſ. Interruptio. uer. vij. Ang. in l. grege. §. etiam. de pign. & in l. ſi ſeruum. §. nunc uideamus. de uer. obl. & in l. naturaliter. de uſuca. & in l. fin. & ibi Cy. C. de anna. excep. & Alex. in l. mora. de uerb. oblig.

Præſcriptio interrumpitur ex poſſeſsione unius diei. in Sp. de loca. §. vj. uer. xlj. xliiij. circa medium. in vj.

Præſcriptionis interruptæ materiam ſupple in Spe. de præſcr. & ſ. uer. Interruptio. per totum.

Præſcriptionis effectus multiplex eſt, ut j. eo. per totum.

* Præſcribi nullo tempore poteſt ius cenſus, uel tributi non ſoluendi. l. competit. C. de præſcr. xxx. uel xl. ann. c. placuit. xvj. q. iij. gl. in l. fi. C. de fund. & ſaltib. re. dot. lib. xj. Æmilius Maria Manoleſſus.

* Prĕſcribi centum annorum ſpacio poteſt ius cenſus, uel tributi non ſoluendi. gl. fi. in c. cùm non liceat. de præſcr. Bald. in l. j. C. ne re. dom. uel templ. Iaſon con. ccviij. col. j. uer. nec obſtat. uol. ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

* Præſcribi xl. annorum ſpacio poteſt, ius cenſus, uel tributi ſoluendi ei, qui imperatore inferior eſt. l. omnes. C. de præſcri. xxx. uel xl. annorum. Cyn. Ioan. Fab. Alb. & Sali. in l. cõpetit. C. de præſcri. xxx. uel xl. ann. Abb. in c. ſignificauit. in extre. de cenſib. in c. ad audientiã. col. fi. de præſcri. in c. cùm cõtingat. col. v. de for. compet. Iaſon conſ. ccviij. nu. 2. uol. ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

* Præſcribi tanto tempore, cuius initij memoria non extet, poteſt etiam ius non ſoluendi cenſum, uel tributum Imperatori. c. præterea. §. ſuper quibuſdam. de uerbo. ſignifi. c. j. in extre. de præſcrip. in vj. l. hoc iure. §. ductus aquæ. ff. de aqua quo. & æſtiu. l. ij. §. idem Labeo ait. ff. de aqu. pluu. arcen. Iaſon conſi. ccviij. col. ij. uol. ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

* Prĕſcribi nullo tempore, ne tanto quidem, ut eius initij memoria non extet, poteſt, plenitudo poteſtatis, ſummi Pontificis, uel Imp. Bal. in auth. quas actiones. col. fi. C. de ſacroſ. eccl. in l. j. col. ix. C. de emancip. lib. in l. ij. C. commu. de uſucap. in l. ſicut. col. fi. C. de præſcri. xxx. uel xl. ann. in l. fi. ff. de iuſt. & iur. Abb. in c. fi. j. not. de conſt. in c. nouit. col. x. de iudic. in c. cùm contingat. col. v. de foro compe. in c. j. prope fi. ut lit. penden. in c. cùm nobis. in prin. & col. pen. in c. ad audientiam. prope fi. de prĕſcri. in c. omnis anima. in c. cum inſtantia. in extre. de cenſib. Iaſ. conſi. ccviij. col. ij. uol. ij. aliud tamen exiſtimat Feli. in d. c. cùm nobis. de præſcrip. ſi ad tẽpus S. P. ſcientia accederet, & ſequitur Fran. Cur. min. conſ. clviij. nu. 16. uol. ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

* Præſcribi tanto tempore, cuius initij memoria non extat, poſſunt, quæ S. P. & Imperatori iure præcipuo competunt, c. ſuper quibuſdam. §. præterea. ubi Abb. de uer. ſigni. Anto. Butr. & Abb. in c. cùm contingat. de for. cõpet. c. quod trãſlationem. ubi Abb. de off. legat. Abb. in c. cùm nobis. col. j. de præſcr. Bar. in l. ſi publicanus. §. fi. ff. de publican. Bal. in l. cùm proponas. col. fin. C. de naut. fœno. in l. j. C. ne re. domi. uel templo. Fran. Aret. in l. more. col. iiij. ff. de acq. hære. Iaſ. conſi. ccviij. col. ij. uol. ij. Aemilius Maria Manoleſſus.

Præſcriptio licet ſeruiat ad excipiendum contra dominum rei agentem ad rem præſcriptam, non tamen ſeruit, ut ſi res præſcripta reuertatur ad dominum, poſsit dominus cogi ad reſtituendum eam præſcribenti. in Spec. de reſcri. præſenta. §. viij. uer. item quod obtẽtum. per c. ij. de ord. cogni. xvj. q. iij. §. poteſt. uer. ſi autem res. C. de præſcri. triginta annorum. l. ſi quis emptionis. §. ſin autem.

Præſcriptio tollit ciuilem obligationem, & elidit naturalem. l. fi. §. j. & ibi Bart. ff. rem rat. hab. & per Bald. in auth. ad hæc. iiij. col. uer. item dubitatur. C. de uſu. Imo. & doc. in c. fin. de præſcrip. Flo. in l. ſeruitus. §. j. ff. quemadmo. ſerui. amit. qui dicit tolli naturalem. Sed Bar. ſ. in l. iij. §. fi. ff. quod quiſque iur. Cy. in l. cùm quis. C. de iur. & fac. igno. no. in l. at qui natura. in prin. de neg. geſt. ſed ad aures. de præſcr. nota. quòd in totum tollitur actio. Item per Spec. de except. §. iij. uerſi. ſed pone. el iiij. in j. col. in fi. ibi: ſed certè. & de obli. & ſol. §. j. uerſi. itẽ pone, quod debebas. circa medium. & omnino per Alexan. in l. ſi pœnæ. in prin. de condi. indeb. & in d. l. ſi cui. §. filiabus. de ſol. & in d. l. fin. Addo etiam Specu. in titu. de præſcri. uer. j.

Præſcriptio triginta annorum non tollit actionem ipſo iure, ſed ope exceptionis. Cyn. in d. l. cùm quis. & Salic. in l. ſicut. vj. oppo. de præſcri. trigin. annorum. ubi dicit eſſe communem opi. gl. & doc. in l. eum. §. qui iniuriarum. ſi quis cau. in l. at qui natura. de neg. geſt. in l. ſi pupillus. de admi. tu. in l. ſi quis poſtquam. de fideiuſ. contra Bar. in l. fi. §. j. ff. rem ra. ha. uide gl. in uer. prorogari. Bald. & Ang. in d. l. cùm notiſsimi. in prin. ij. col. & in d. l. ſicut. in j. col. ibi in tex. ibi uiuendi. & Ang. in l. j. C. ſi aduer. cre. lib. xij. Bald. in l. fi. xiij. oppo. circa medium. C. de edi. di. Adr. tol. Sed quod tollat, ex text. in d. c. ad aures. & ibi per Panor. in ult. no. ubi multum notat illum tex. & Alexand. in §. Flauius. de ſol. in l. ſi cui. quem etiã uide in l. fi. rem rat. hab. ubi etiam dicit poſt Bald. & Ang. in l. bene à Zenone. C. de quadr. præſcr. quòd ſi ſtatutum dicit tolli omnino actionem præſcriptione, in totũ liberat. Item in delictis præſcriptio ſtatuti perimit obligationem ipſo iure,

iure, licet in contractibus non, sed ope exceptionis, ut tenet Bal. in l. si pœnæ. ff. de condi. inde. & Alex. in d. l. si. quem etiam uide in l. si pro hærede. Item in censu præscriptio non tollit ipso iure, sed potest census præscriptus de nouo induci. Alex. ibi, & Hosti. in c. significauit. de censi. & per Imo. in c. fi. de præscr. c. ad aures. eo. ti. Item præscriptio quadraginta annorum. j. eo. uer. ultimo.

* Præscriptio à statuto inducta, quo cautum est, ut si quis per xx. annos, quod sibi debetur, non petierit, nullatenus amplius petere possit, actionem ipso iure perimit, non exceptionis ope euitat. Iason in term. cõs. vij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Præscriptio statuti non loquentis per uerbum ipso iure, secũdum do. Nellum in tractatu suo de bannitis, ij. parte secũdi temporis, v. q. ubi allegat Bal. & alios tenere, ut s.

Præscriptio iuuat pactum. Bal. in l. j. in viij. col. uer. quædã non possunt. C. de ser. fugi. & operatur plus, quàm pactum. gl. in l. j. ff. famil. ercis. in Spe. de feu. §. ij. & iij.

Præscriptio habet uim decreti in his, quę non possunt alienari sine decreto. Bald. in l. j. viij. col. C. de ser. fug. uersi. quædam non possunt alienari.

Præscriptio statutaria decem annorum contra subeuntẽ onera, & filios suos, intelligitur scilicet contra filios natos post præscriptionem, non antè. Barto. in l. ij. in ulti. col. uer. & est hic arg. C. de lib. & eo. libe.

Præscriptio an teneat in foro conscientiæ. s. Præscriptio. el j. uer. xvj. quòd sic.

10 Præscriptio contra hypothecãm impedit uenditionem rei hypothecatæ, quæ uendi poterat ante pręscriptionem. l. si à creditore. per Bal. in ij. not. C. de act. & obli.

Præscriptio non obstat constituto, licet obstet primæ obligationi. Bald. in rubric. C. de constitu. pecu. in ij. colum. uersi. item circa.

Præscribens utitur omni iure, quod habebat prior dominus. c. ad audientiam. de præscript.

Præscriptio longa acquirit ius uendicandi. l. si quis. in princ. & ibi Bar. C. de præscri. trig. an. qui idem dicit in præscriptione longissimi temporis facta bona fide.

Præscriptio ligat etiam clericum fundantem se in statuto laicorum. Bal. in l. omni. ult. col. C. de sac. san. eccl. facit regula, ex eo quod. lib. vj.

Præscriptio an sit causa iuris accrescendi. Bald. in l. j. v. col. in j. q. C. quando non pet. partes. ubi distinguit.

Præscriptio non facit hæredem eum, qui non est. Bal. in l. j. vj. col. C. quando non pe. partes. uer. unde etiam.

Præscriptio legati ante aditam hæreditatem per tertium possessorem an extinguat legatum. Bald. quòd non. in l. j. v. colum. C. communia de lega. uer. quæro, ante aditam hæreditatem.

Præscriptio principalis prodest fideiussori, quando est talis, quæ ipso iure tollat obligationem, aliàs non. Bald. in l. tam mandatori. iij. col. uer. item dubitatur. C. de non nu. pec. nõ econtrà. Bal. ibi ulti. col. Addo Bart. & ibi gl. in l. fideiussor. §. fi. ff. mandati.

Præscriptio firmat id, quod est ipso iure irritum. Bald. in l. j. C. ne de sta. defun.

20 Præscriptio probata in iudicio reali, quo actum est iure dominij, uel quasi, licet ex ea oriatur utile dominium, nõ quasi dominium sufficit. Bart. post gl. in l. minor. §. fin. ff. de eui. Vnde

Præscriptio acquirit dominium utile: ut ibi. in auth. nisi tricẽnale. & ibi doc. præsertim Bal. in uer. modò quero. C. de bo. ma. nisi titulus eius sit secundum decretum. Bald. fin. in l. in possessione. C. de bo. autho. iud. pos. Sed Alex. contrà in l. si finita. §. Iulianus. in prin. de dam. infec. Item nisi statuto caueatur, quòd præscriptione quæratur dominium, quia intelligitur scilicet directum, ut statutum aliquid operetur contra ius commune. Bart. no. in l. ij. in ij. q. ff. de usuca. & s. uer. Dominium. el j. uer. xxij. Et ideo dicitur meum id quod quæsiui præscriptione. s. Meum. uersi. vj. Addo Archi. in c. j. de præscrip. lib. vj. tenet quòd de iure canonico acquiritur non solùm utile, sed etiam directum dominium, per Panor. per illum tex. in c. ad aures. de præscrip. uersi. item facit. † Et per Fel. in rub. de præscriptio.]

† Præscriptio an inducat ius uendicandi, etiam ab antiquo uero domino. uide do. Pe. Phi. Cor. in consi. xiij. incip. Quatuor. in litera G. & in consil. xxij. incip. In præsenti. in litera Con. in iiij. parte.]

Præscriptio est similis solutioni. Bald. in d. l. tam mandatori. C. de non nu. pecu. in iij. colum. uersicu. item dubitatur. per l. si pupillus. & ibi tenet Barto. ff. de admini. tuto. in ult. col. uersic. uenio ad ultimum. Sed contrarium tenet Barto. in l. item illa. §. quod adijcitur. in j. no. ff. de constitu. pecu. Primam opi. tenet Spec. de obl. & sol. §. j. uers. item pone, quòd debebas. & gl. in l. ubicunque. in princ. ff. de fideiuss. dum æquiparatur tutum exceptione solutionis, & præscriptionis, & iuramenti.

Præscriptio decem annorum statutaria contra executionem instrumentorum, non obstat agenti uia ordinaria. s. uerbo, Guarentigiæ executio. uer. xxix.

Præscriptio cõtra feudatarium ecclesiæ decursa an noceat ecclesiæ, ut cogatur recipere præscribentem in uasallũ. Alex. consi. clxviij. ij. parte.

Præscriptio contra dominum rei non obijcitur ei agenti contra tertium. l. si quis emptionis. §. si uerò nullum. C. de præscri. trig. an. & Alex. in d. l. indebiti. §. fi. ff. de condi. inde. Addo s. Exceptio præscriptionis. uer. vij.

Præscriptio cum mala fide acquirit exceptionem, non dominium. l. si quis emptionis. in princ. C. de præscr. trig. annor. Alex. ubi s.

Præscriptio unius actionis non tollit actionem alterius actionis non præscriptæ. s. Electio à quibus. uer. xcviij.

Præscriptio acquirit rei uendicationem utilem præscribenti, præterquam contra uerum dominum: ut j. Rei uendicatio. uersic. viij.

Præscriptio, & absolutio, procedunt à pari. l. sed si unius. §. sed si antè. ff. de iniur. Alex. in l. pe. si quis testa. lib.

30 Pręscriptio pignoris cõtra debitorem non nocet creditori. l. præses. & ibi Bar. C. de pigno. in ij. notab.

Præscriptio antecedens impedit obligationem fideiussoris. l. si quis postquam. de fideiusso. Bald. in l. tam mandatori. iij. colum. C. de non nume. pecu. in uersicu. item dubitatur. sed si fideiussor præstatur, prius iuuatur præscriptio. l. ubicunque. de fideiuss.

Præscriptio statuti pręfigentis terminum ad agẽdum impedit processum. Bald. in l. fi. xiij. opp. C. de edi. di. Adri. tollen. & in auth. nisi tricennale. ad fi. C. de bo. matern.

Præscriptio in principali tollit accessorium, quòd habet causam ex tempore, non quòd habet causam ex pacto. Bald. in addi. Specu. de locato. uersic. præscriptio. aliàs uer. an una. l. eos. C. de usur. l. si aliena. §. j. de usuca. Quod uerum, si accessorium inerat illi principali à principio: sed si ex post facto, opus est noua præscriptione. l. qui fundum. §. j. pro emptore. Lud. Pon. in sing. uer. præscriptio. Vnde

Præscriptio contra principale, prodest etiam contra usuras. d. l. eos. & ibi Bal. & doc. C. de usuris.

Præscriptio una an tollat omnem annuam pensionem. Bal. in addi. Spe. de loc. uersi. an una præscriptione. quòd sic, referendo Azo. ita tenere.

Præscriptio usus nemoris contra ciuitatem facit eam præferri alteri, contra quam præscriptum est: si usus nõ sufficit utrique. Io. An. sing. in c. dilecti. de arb. in Nouella. per c. suggestum. de deci. & in c. quid per nouale. de uer. sig. Lud. in sin. uer. Præscriptio. uer. una ciuitas.

Præscriptio quadraginta annorum tollit omnem actionem, & obligationem. in Spe. de sen. §. fi. uer. & nota. el j.

* Præscriptio tanti temporis, cuius in contrarium memoria non extat, efficit, ut omnia, quæ necessaria sunt, interuenisse, & nihil ex solennibus, defuisse præsumatur. Bald. Ang. & alij, in l. qui in aliena. §. j. ff. de acqui. hære. Ioan. And. Anto. But. & alij, in c. peruenit. de censibus. in c. Albericus. de testi. Imol. & alij, in c. ea noscitur. de ijs quæ fiu. à prælat. sine consen. capit. Fran. Curti. min. con. xx. nu. vj. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Præsentatus ad beneficium non potest reijci uoluntate episcopi. c. pastoralis. de iure pa. clem. j. §. ij. & ibi Card. de exces. prel. Et si reijciatur, debet ei prouideri de alio beneficio à diœcesano reijciente, maximè si sit præ-

ſi præſentatus à parua eccleſia, cuius præſentatio habet uim electionis. Card. in d. cle.

Præſentatio & electio differunt: quia prima innititur gratiæ, ſecunda iuri communi: ut plenius per Abb. in c. iij. in j. col. in fi. de iure pat. & electio præcedit. Abb. in c. fi. eo. tit. uer. & nota.

† Præſentatio uerbum propriè refertur ad ius patronatus. Deci. conſi. cxvij. col. penul. in prin. Adde, quòd conſenſus patroni, qui requiritur in præſentando, poteſt interuenire antè, & pòſt. Decius conſi. clxxij. col. j. & ij. Et quando patroni ſunt in pari numero, & unus præſentat alium, an ſit in optione epiſcopi ponere quem uoluerit. Deci. con. ccxxvij. Vide Lapum allegatione lxxviij.

Præſentationis lite pendente inter patronos ſi terminus labitur, epiſcopus prouidet de rectore. d. c. iij. & ibi Abb.

Præſentatus à maiori parte patronorũ præfertur, niſi ſit ſcandalũ: quo caſu etiam idoneus remouetur. d. c. iij. & ibi Abb. & epiſcopus prouidet. ut ibi.

Præſentatio fieri poteſt per abbatiſſam monaſterij, cui competit ius præſentandi: & ſic per fœminã. Sicu. in c. ex literis. de iure patro. in ultimo notabili.

† Præſentatio, ubi ſunt plures, quàm duo patroni, ſingulariter fieri non poteſt, ſed ſimul. Feli. in c. cùm omnes. in prin. xviij. col. in uer. & ex iſtis. de conſtitu.]

Præſentatus per epiſcopum in diœceſi aliena idoneus debet admitti. c. ſignificaſti. & ibi Sicul. de iure pa. uerſi. ſecundus intellectus.

Præſentatus à patrono uero, qui nõ ſit in quaſi poſſeſsione, & inſtitutus non eſt remouendus, ex quo alius non poſsidet. no. Abb. in c. conſultationibus. de iure patrona. in j. col. uer. item nota. Idem dicit, ſi alius poſsidet mala fide, ſecundum Innocen. Sed contrarium firmat ibi, ut nulla præſentatio ualeat: quia dominus non poſsidens nõ præſentat, nec poſsidens mala fide. Vide ibi, & omnino Alex. cõſ. lviij. iiij. parte. ubi etiam docet practicam in articulando.

Præſentatio clericorum habet uim electionis. Innoc. in c. cùm autem. de iure pa.

Præſentatio lite pendente an fiat. s. Patronus eccleſiæ. uerſicul. xxxj.

Præſentatio an dicatur fructus. Innocen. in c. conſultationibus. & ibi Sicul. quòd ſic, in fi. primæ colum. & in c. ex literis. in ij. colum. in glo. fi. de iure patr. quòd induſtrialis. Addo Bal. in l. ij. in antep. col. in uer. huic actui intrinſeca. C. de ſeru. & aqua.

Præſentatio an tribuat ius præſentato. Ioan. And. in c. ij. de poſtu. præl. in glo. & in c. cùm Bertoldus. de re iudi. quòd non plenum, ſed ius petendi confirmationem. Inn. in c. quod ſicut. de elec. & in c. dilectus. de offi. leg. quòd non. Abb. in c. nobis. in iiij. no. de iure pa. & in Spe. ne ſede uacan. in iij. forma libelli, quòd ſic. & no. in c. cùm dilectus. & c. quod autẽ. de iure pa. Item quod poſsit petere intruſum remoueri. d. c. cùm Bertoldus. & ibi doc. †Et ibi uide Feli.] Item,

† Præſentatio ſi non fiat, non ualet inſtitutio per epiſcopũ. Abb. in c. cùm Bertoldus. de re iud.

Præſentatio à non patrono, qui eſt in quaſi poſſeſsione, ualet. s. uer. Patronus. el j. uerſi. xxxj. Quod uerum, etiamſi uerus patronus pòſt contradicat. Inno. fin. & Ioan. And. in c. conſultationibus. de iure pa. Ang. & Pet. de Sun. in l. Iulianus. in fi. ff. de rei uen.

Præſentari non poteſt abſens, niſi per literas. Cardi. in cle. dudũ. §. at deinde. de ſepul.

Præſentatio contra iuramentum ualet. Pau. de Caſt. conſi. lix. incip. Venerabilis uir.

Præſentatio ſecunda an ualeat, prima non caſſata. Ioan. And. in c. auditis. ad fin. de elect. & c. cùm Bertoldus. de re iudic. quòd ſic, ſi eſt facta à non habente ius præſentandi. c. dudũ. & c. conſiderauimus. de elect. Idem ſi prima eſt nulla: ut ibidem. & s. uer. Electio confirmatur. uerſi. xij. dixi in tractatu de Epiſcopo.

Præſentatus quomodo formet libellum. s. uer. Libellus in ſpiritualibus. uer. xiij. & uer. ſeq.

Præſentatus à uero patrono quaſi poſsidente ius præſentãdi, præfertur præſentato à falſo patrono. Bald. in l. ij. pen. col. uer. ſed quid ſi quæſtio. C. de ſerui. Item fieri poteſt à nõ patrono, qui ſit in quaſi poſſeſsione. Sicu. in c. ex literis. de iure pa. ij. notabili.

Præſentatus à patrono debet recipi ab epiſcopo. xvj. q. vij. monaſterium. & niſi recipiatur, poteſt renunciare in manibus patroni, qui etiam poſt ſex menſes poteſt alium præſentare. Rota in deci. cclxxij. ſi aliquid. in nouis.

Præſentatus ab eo, qui eſt in quaſi poſſeſsione iuris patronatus, an ſit reſtituendus, ſi conſtet de proprietate alicuius. Deci. conſi. cxxvij.

Præſentationis forma eſt, uidelicet, Elegi hunc clericũ uobis præſentandum, & præſento, quem peto inſtitui. Abb. in c. fi. de iure pa. per hunc textum.

Præſentandi tempus currit patrono à die uacationis eccleſiæ, & ſcientiæ. Sicu. in d. c. fi. uer. oppo. contra tex. in c. eam te. eodem titu.

Præſentationis materiam ſupple s. uer. Patronus eccleſiæ. per totum.

Præſentationis tempus an inſpiciatur, an uerò datæ. in Spec. de reſcri. præſenta. §. iij. uerſic. quid ſi impetrans. & §. fi. uer. in ſumma. quòd tempus datæ. & in deci. Rotæ in no. ciiij. ſi unus.

Præſentatio pertinens ad epiſcopum non poteſt fieri per capitulum, ſede uacante. in Specu. ne ſede uacan. uerſic. & no. generaliter.

Præſentatus dicitur inſtitui, ſed electus dicitur cõfirmari. Abb. in c. nobis. de iure pa. in ij. col. in vj. no.

Præſentatio ſi nulla eſt, non tenet admiſsio. Spec. eod. tit. in iij. forma libelli.

Præſentatio laici de religioſo profeſſo ad eccleſiam parochialem, non ualet. do. de Rota deciſ. cclxij. in nouis.

20 Præſentatio facta à patrono probatur per literas epiſcopi continentes inſtitutionem, uel electionem ſeu cõfirmationem, ſi in eis fiat mentio de præſentatione. Rota in deciſio. ccccxxvj. ſed retento. in nouis.

Præſentatio ad beneficium caſtri, uel uillæ, fieri poteſt per poſſeſſorem caſtri, uel uillæ, ex quibus reſultet ius patronatus. Rota in deci. cxliiij. poſſeſſor. in nouis.

Præſentatio fieri non poteſt per procuratorem cõſtitutum ad conferendum beneficia. c. cùm in illis. de præbend. in vj. & Pau. de Caſt. conſi. lix. incipiente, Venerabilis uir.

Præſentatio per procuratorem an fieri poſsit. s. uer. Patronus. uerſic. clvij.

Præſentatus quid poſsit petere. s. Clericus beneficiatus. uerſicu. xlix.

Præſentatio fieri poteſt ab emptore uillæ, quam uendidit patronus excommunicatus. in Spe. de procu. §. fi. uerſi. quid ſi excommunicatus.

Præſentatus à non patrono, qui ſit in poſſeſsione iuris patronatus, & in bonæ fidei, præfertur præſentato à uero patrono nõ poſſeſſore, ſi ſit facta inſtitutio, & antequam cõſtet de iure proprietatis. no. Abb. in c. cõſultationibus. de iure pat. in ult. col. uer. ult. quæritur.

Præſentatus à nõ patrono malæ fidei poſſeſſore, etiam inſtitutus, debet remoueri. Abb. in d. c. conſultationibus. in ij. col. uer. & ex his infertur. & in ulti. col. uer. ſi uerò poſſeſſor.

Præſentatio à non patrono, uel ab eo, qui non eſt in quaſi poſſeſsione patronatus, licet ſequatur inſtitutio, habetur pro non facta. Abb. ibi in j. col. uer. ultimò nota.

Præſentatus unus de pluribus idoneior, ſi appellatum ſit, non inſtituatur, licet patronus uariet. Abb. in c. cùm autem. de iure patro. uer. item dubitatur.

30 Præſentatus primus poteſt appellare, ſi non inſtituatur, nõ autem ut alius non præſentetur. c. paſtoralis. & ibi Abb. in j. no. de iure patro. unde præſentatio ſecundi nõ impeditur per appellationem primi: ut ibi. Item,

Præſentatus primò poteſt adire ſuperiorem, ſi epiſcopus differat recipere: ut ibi per Abb. Item,

Præſentatus ſecundò poteſt inſtitui etiam pendente appellatione primi: ut ibidem.

Præſentati per rectorem eccleſiæ ad titulũ in ea an remaneãt, rectore mortuo. Abb. in c. pe. de iure patro. in ij. col. uerſ. ſed eſt dubium. ubi diſtinguit.

Præſentatio non dicitur diſpoſitio de beneficio. Card. in cle. j. j. oppo. de ſup. neg. præla.

Præsentatio præsumitur à bonæ fidei possessore, cui ius nõ resistit. Alex. in consi. lviij. iiij. parte.

Præsentatio à bonæ fidei possessore factam post litem motam de iure patronatus, non ualet. Alex. in d. cõsi. & Inn. & doct. in c. consultationibus. de iure patro.

Præsentatio potest fieri etiam per inuasorem toleratum, si nõ constet de causa iniusta possessionis. Archi. in c. eum, qui. de præb. in vj. xxiij. q. ij. in summa. Alex. in d. consilio.

Præsentatus secundo loco ab episcopo, præfertur præsentato prima uice uicario episcopi habenti ius instituendi. Car. in cle. j. in prin. ix. q. de iure patro.

Præsentatio clerici ad ordines pertinet ad rectorem ecclesiæ, non ad patronum. Card. post glo. in cle. ij. in princ. ulti. q. de iure patro.

40 Pręsentatio ab uno patronorũ fieri non potest, nisi uocatis compatronis. Car. in cle. ij. §. ut facilius. de iure pat.

Præsentari debet diœcesano ordinãdus, etiamsi sit exemptus. cle. iij. §. præsentatos. & ibi Card. de exces. præla.

Præsentatio fieri potest per literas. gl. sing. & Card. in clem. j. §. præsentatis. & ibi Cardi. iij. no. in j. q. ubi etiam dicit sufficere, quòd præsentatus offerat se cum literis præsentationis patroni.

Præsentatio facta per personam ecclesiasticam, habetur pro electione. Inno. in c. cùm autem. de iure patro. Cardi. in d. §. præsentatos.

Præsentatus primo non potest appellare à uariatione patroni laici, nisi secundus non præsentetur, & alius non præsentatus ab episcopo instituatur. Archi. xvj. q. vij. decernimus. & s̃. uide in c. pastoralis. de iure pa.

Præsentatus à patrono pupillo pręfertur præsentato. Archi. in d. c. decernimus.

Præsentatus potest petere institutũ ab episcopo etiã idoneum remoueri, sicut potest patronus. Car. in cle. j. §. pręsentato. ij. q. de exces. pręla. & s̃. Episcop⁹ in spiritualibus. uer. lxxxij.

Præsentatio dicitur ius ex gratia, nõ gratia. Abb. in c. super eo. de offi. delega.

Pręsentatio fieri debet per abbatem, & capitulum, non per abbatem solum. c. nouit. & c. quanto. de his, quæ fiunt à præla. sine consen. ca. & sic facta præsumitur. c. ea noscitur. eod. tit. Card. in d. cle. §. abbates. j. oppo.

Præsentatio alternatiua à patrono etiam clerico fieri potest. Card. contra gl. in fi. cle. de iure pa. ad fi. ubi omnino uide de ea simul facta de pluribus, uel successiuè.

Præsentia principis ꝓbatur per duos testes. l. omniũ. & ibi Bal. C. de testa. in ul. col. uer. in tertio autẽ.

Præsentia iudicis habetur pro decreto. Bald. in l. fin. in ult. col. uer. sed nunquid. el j. C. qui admit. Item,

Præsentia. Vbicunque præsentia alicuius requiritur ad aliquem actum gerendum in fauorem Reipublicæ, uel secundum formam mandati, non ualet quod geritur in ipsius absentia: secus, si in fauorem priuatum. no. gl. Anto. & Abb. in c. matrimonij. de off. dele. in iij. col. Et an sufficiat sola præsentia. Abb. in c. dilecti. de arbi.

Præsentia includit uisum. Vnde bene sequitur, Fui præsens: ergo uidi. Bald. in l. si non speciali. C. de testa. in j. col. uersic. caueant tamen.

Præsentia arguit scientiam. Vnde

Præsens præsumitur sciens. Bald. in c. j. j. col. uer. nota ex præsentia. si de inuesti. inter do. & uasal. lis ori. l. testiũ. C. de testi. & Bar. in l. j. §. fi. ff. de autho. tut. ubi dicit testem probare, qui dicit, quòd fuit præsens, licet non dicat, quòd uidit, uel audiuit. Quod uerum est, si deponat de præsentia sua, non si alterius: quia non probat, nisi etiam dicat de intelligentia illius, secundum Bart. ibi. Sed Card. contrà in cle. causam. §. intimatio. de elec. v. q. per Alex. consil. clxxix. ij. parte. & uide Inno. in c. cùm in iure. de off. deleg. & per Alex. consi. xix. iiij. parte. & cõ. xlij. & lxxij. j. parte, in ulti. col. Et adde s̃. uer. Coram. uer. j. & ĩ. uerbo, Testis deponit. uers. ccvij. & s̃. Præscriptio probatur. uer. x.

* Adde, ꝙ præsens ꝓpriè est illud, cuius essentia præsentatur sensui, uel intellectui, secũdũ bea. Tho. j. parte Sũmæ, q. viij. art. iij. & dicitur Gręcè παρών. Æmilius Maria Manolessus.

* Præsens, & tacens consentire uidetur. l. qui patitur. ff. mandati. l. de unoquoque. ff. de re iudica. Doc. in l. quæ dotis. ff. solu. matrimo. Iason consil. clxix. col. j. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Præsens & tacens uidetur consentire, si id quod agebatur cõtradicendo impedire poterat. l. si fideiussor. §. pater. & ibi gl. in uer. manifestum est. ff. de pignor. glo. & Bar. in l. Caius. ff. de pignor. act. Bar. in l. quæ dotis. col. fi. ff. sol. ma. Ias. consi. iij. nu. 2. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

* Præsens & tacens, cùm ne id, quod agitur ad exitum perducatur, impedire non potest, etiamsi contradicat, assentiri nõ uidetur. l. Caius. ff. de pigno. actio. l. Titia. §. Lucia. ff. de lega. ij. l. sæpe. ff. de re iud. Ias. consi. iij. uol. ij. & est com. opin. gl. in d. l. Cai⁹. Bar. & doc. in l. quæ dotis. ff. sol. ma. Fran. Cur. min. consi. xxxiv. nu. 5. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Præsens & tacens ratione coniunctionis sanguinis, assentire uidetur, etiamsi contradictione sua, ne id quod agi incœperat, ageretur, impedire non posset. l. si seruus. ff. de donatio. inter uir. & uxo. l. Procula. ff. de probatio. glo. & Bar. in l. quæ dotis. col. fin. ff. solu. ma. quod est intelligendum, ut declarat Bal. in l. cùm proponas. C. de pact. Iason con. iij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Præsens & tacens cùm de graui præiudicio agitur, consentire non uidetur. Iason in l. quæ dotis. con. xiij. ff. sol. ma. ubi alij docto. Deci. in c. cæterùm. col. v. de iudi. Ay. Crau. consi. ccxxvj. nu. 10. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Præsentia quãdo in aliquo actu requiritur, tunc ad talem actũ faciendum nõ potest constitui procurator. Ita dicit Decius in c. cùm parati. col. j. in fine, cum prin. seq. ubi limitat duobus modis. extrà, de appel.

Præsens non dicitur, qui non intelligit. l. coram. de uerbor. signif. Bal. in l. j. in ij. q. C. de erro. aduo. Bar. ibi. & in l. j. §. propter. ff. de postulan. & in Spec. de teste. §. j. uersic. item quod non prohibet. & Abb. in c. peruenit. de test. cogen. ubi secus dicit de astante, & qui potest etiam non intelligere animo, licet astet corpore. Vide omnino per Alex. in consi. clxxix. ij. parte. † Et per Felin. in c. quoniam frequenter. ut lite non contesta. quasi in fine.]

Præsens propriè dicitur, qui personaliter est præsens, & sensibus exhibetur, nõ qui mittit procuratorem. gl. in cle. dudũ. de sepul. in uer. præsentari. & ibi Car. & Sicu. in c. cùm parati. de appel. j. col. uer. item nota.

Præsens dicitur etiã is, pro quo absente alius recipit uel stipulatur. l. Titius. & ibi. Bar. ij. opp. ff. de cõsti. pec. Pau. de Cast. in l. ij. in prin. ff. de pactis.

Præsens dicitur, qui est in communi patria. Item,

Pręsens dicitur, qui est in loco, ubi potest conueniri, nisi sit tutus exceptione fori. l. nec non. §. si cùm. & ibi Bart. ff. ex qui. cau. maio. Item,

Præsens dicitur, quando est in eodem domicilio, uel prouincia. l. cùm longi. cum gl. & ibi Bar. & Bal. C. de præscrip. lon. tem. uterque. in prin. Vide Bar. in l. iij. in ulti. col. in viij. q. ff. de duo. re. ubi etiam Alex. & in Spe. de præscrip. uer. quando aliquis dicatur. & s̃. uer. Absens. uer. xxix. & not. in l. pręsens. ff. de procu. & per Pau. de Cast. in cõs. ccxcij. de quo uide omnino Car. in d. cle. causam. §. j. de elec.

Præsens potest absolui à citatione, altera parte non citata. Bal. in addi. Spe. de contumacia. uer. præsens.

Præsens in iudicio non debet citari, imò præsumitur citatus, & tenetur respõdere libello, sed potest petere terminum ad deliberatè respondendum, & potest recedere sine licentia, nisi aliter moneatur per iudicẽ. Bal. no. in addi. Spec. de reo. uer. citatus præsumitur. Vide in Spec. de lib. concep. §. xiij. uer. item dicũt. per Bal. in §. ad hoc. in x. col. uer. quæro, quæ sit. de pa. iur. fir. & in c. j. vj. col. de mi. uas. qui contu. est. uer. xx. quæro. ubi dicit idẽ, si alias comparuit, & est instructus. Tancre. in Summa, ti. de cita. j. q. & s̃. uer. Citatio de quibus personis. uer. xxvj. ubi omnino, cum his, quæ ibi addidi.

* Præsens non est uocandus ad iudicem, cùm citatio non fieret ob aliam causam, nisi ut ad iudicem ueniret. l. etiam. §. fi. l. in causæ. §. causa cognita. ff. de minor. l. de unoquoq;. uersi. præsentibus. ff. de re iudica. Bar. & alij. in l. j. ff. de in ius uoc. Ias. con. clxix. nu. 2. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Præsens est citandus, cùm absens si esset, ad iudicem uocaretur, ut causam suam defenderet. c. pastoralis. de re iudica. in cle. Bald. in l. cùm fratrẽ. in extr. C. de his, qui. ut indig. Io. And.

And.in c.fi.de electio.in vj.in Nouel.Iaſ.cõſ.clxix.nu.2.uol. ij.Æmilius Maria Manoleſſus.

* Præſens ob unam cauſam, eius gratia non eſt citandus, alterius uerò eſt.Bald.in l.conqueſtus.col.pe. de feri.in cap.j. col.v. de iudici.in l.accuſatoribus. C. de accuſatio. in l. ij. §. nam & diuus.ff.de iudic.Ancha.cõſ.ccccx.clxix.nu.2.uol.ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

* Præſens pro citato habetur, cùm certior eſt factus de eo, quod iudex agere uult,aliàs ſecus. Bal.in l.furioſo.in extre. ff.de re iudic.Anto.But.in c.j.de iudici.Iaſ.conſi.clxix.nu.2. uol.ij.Æmilius Maria Manoleſſus.

* Præſens in figura iudicij pro citato habetur,aliàs ſecus.l.de unoquoq;.ff.de re iudi. Iaſ.conſ.clxix.in extre.uol.ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

Præſens an præſumitur citatus. Bartol.in l.ſi furioſo.in fin. & † ibi Alexand. ff. de re iudica. † Et per Felin. in c. cùm oporteat,de accuſa.in j.colum.& per Franciſ.Aret.in rubri. C.de in ius uocan.]

Pro pręſente habetur recedens ſtatim reuerſurus. j.uer.Recedens.uerſi.iiij.

Præſentia partium requiritur in diſcuſsione iurium ipſarum. ſ.uer. Cauſæ cognitio.uer.iiij.

Præſens in iudicio præſumitur præſens ex cauſa, pro qua fuit citatus: ſed ſi non fuit citatus, non dicitur præſens ad illum actum,qui geritur eo præſente.Bar.in l.furioſo.de re iudi.

Præſens ſi nolit reſpondere,patitur primum decretum. ſ.Decretum primum.uer.xj.

Pręſentia arguit conſenſum fauore pupilli.l.cùm oſtendimus. §.fi.& ibi Nico.de Neap.ff.de fideiuſ.tut.in lec.Bar.

Præſentia non præſumitur, quia eſt facti. Bal.in l.præſcriptione.in fi.C.qui.lon.tem.præſcr. non ob.& ibi Ang.Bal. contra in l.ij.pe.col.uer.hic quæro.C.de bo.poſ.ſecundum tab. ubi de gl. Bal.& Ang.in l.j.circa prin. & in l.optimã. C.de cõtra.& commit.ſti.in ult.col.uer.nota gl. Pau.de Caſt. in l.illud.de ſac.ſan.eccle.ubi omnino uide.& per Bart.in l.is poteſt.in viij.col.uer.nũc uideamus.ff.de acqui.hære.& ſ.uer. † Abſentia.uer.xlviij.†Vide per regulã & limitationes,Felin. in c.tenor.extrà,de iudi.]

Præſentia pręſumitur in inueſtiturã,& in ſtipulatione. Oldra. in conſil.ccxv. Item in ſententia condemnatoria: ut j.eod. uer.penult.

Præſentia præſumitur, quando de ea fit mentio in ſcriptura. d.l.j.& ibi Bald.C.de contra.& commit.ſti. & ſ.uer.Epiſtola.uerſi.x.

Præſentia probatur per inſtrumenta.d.l.optimam. & l.j. & ibi doc.de contra.& commit.ſti. non per inſtrumentum donationis.Ang.in d.l.illud.

Præſentia pecuniæ in contractu habetur pro numeratione tẽpore cõtractus. Bal.in l.ſi ex precio. C.ſi cer.pe. in uer.ſecũdo,inter cætera.Bar.in l.ſingularia.ff.eo.ti.in x.col.

Præſentia quomodo probetur.glo.Bald.& docto.in d. l. optimam.

Præſens contra abſentem non reſtituitur, niſi quando periret actio,uel inſtãtia iudicij.l.cùm miles. §.item ex reliquis.per Bart.uer.oppo.quòd præſens.ff.ex quib.cau.ma.no.in l.j.§. ait prætor.in prin.eo.tit. & plenius per Bart.in l.is,qui Reipublicæ.eo.ti.

Præſentia non ſufficit, quando conſenſus requiritur. gl.in c.j. de rebus eccleſ.non alie. in vj.Lau.in regula ea.xxiiij.quæſtione.Item,

Præſentia coniunctorum inducit conſenſum. j.Tacere. conſi. xxij.& uer.ſequen.& uer.xl.& j.in uer. Vxor contrahit.uerſicu.xxvij.

30 Præſentia patris non habetur pro conſenſu, niſi expreſſè conſentiat,ſecundum Bald.in l.fi.§.neceſsitatem.pe.col. C. de bo.quæ lib.uer. quæro,an ſufficiat præſentia.

Pręſentia inducit conſenſum in caſu l.ſi ut proponis.la j.C.de nup.de quo per Alex.con.cxxxj.ij.parte.

Præſentia, & conſenſus patris in cõtractu filij non obligat patrem,niſi expreſsim ſe obliget.Bar.in l.Lucius.la j. uer.ultimò nota.ff.de admi.tuto.& ſ.uer.Pater pro filio.uerſi.xij.& ſeq.& in uerbo,Pater conſentit.uer.xviij.

Præſens non conſentiens æquiparatur abſenti. Bald. in l.fi. §. neceſsitatem.j.col.in fi.C.de bo.quæ lib.

Præſens tempus quid ſignificet.j.uer.Procurator.uerſi. vij.

Præſens alienationi rei ſuæ an ſibi præiudicet.j.uer. Taciturnitas uerſi. xlviij. quòd ſic.

Pręſens nõ tenetur allegare iura aduerſarij contumacis.ſ.uer. Contumax dicitur.el j.uer.x.

Pręſentia eius,pro quo alius facit actum in iudicio, non inducit mandatum.Bart.in l.poſt dotem. col.iiij. ſolu.matr. uer. opp. & uidetur.

Præſentia iudicis in contractu tollit præſumptionem doli.l.fi. quod met. cauſa. Barto.in l.frater à fratre. ultima char. de condi.inde.uerſi.tertiò quæro.

40 Præſentia coniunctorum, uel amicorum in contractu minoris,excludit omnem pręſumptionem fraudis.ſ. Conſanguineus.uerſi.xviij.

Pręſentia propriè dicitur per ſe,non per procuratorem,in ſtatuto requirente præſentiam. Sicul.in c. cùm parati. in j.col. uer.item no.& ibi Phil.in ij.col. de app. nec ſufficit ratifica- † tio.j.Ratificatio.uerſ.xxxvij.† Et p Fran.Are.in l.ſi quis mihi.§.miſſum.in fi.iiij.col.de acqui.hære.]

Præſentia ſuperioris non inducit cõfirmationem. Bal.in l.humanum.j.col.C. de legibus.uer.& ex hoc dico.

Præſentia honorati,uel grauati, uel coniunctorum, nõ requiritur in ultimis uoluntatibus.l. non idcirco. & ibi Bald. C. de codicil.

Præſentia iudicis ſupplet defectum curatoris, quando minor torquetur, & confitetur in iudicio ſine curatore, qui intereſſe non debet. Cyn.in l.clarum.C.de auth.præſt. Bal.in c.j. §.item ſacramenta. de pace iura.fir. in v.col. uer. quid ergo. & ſ.uer.Confeſsio pupilli.uer.vj.

Præſentia æquiparatur literis. Bald.in rubr.C.de conſti.pecu. ult.col.uer.ſequitur uidere.

Præſentia aduerſarij non requiritur in foro pœnitentiali. Bal. in Marg.uer.ſacerdos.in fi.

Præſens conſenſus præſentis non tenet uſum. in Spe. de cita. §.iiij.uer.quid de illis.

Pręſentia propria quandoq; nocet. in Spe.de primo & ſecũdo decreto.§.iiij.uer.ſed pone.el ij.

50 Præſens præſumitur fuiſſe quis ſententię condemnatoriæ, licet in ea non dicatur, niſi contrà probetur. in Spe. de ſentẽtia. §.vj. uer.& not.el j.& Io.An.in c.tenor.de re iud.in iij. col.gl.& Bal.in addi. Spe.de ſententia.uer.ubi apparet.

Præſens reputatur, quem citatio apprehendit, licet poſtea ſe abſentet.in Spec.de cita.§.j.uer.quæritur.aliàs in §.fin. uer. item quæritur.

Præſertim, *id eſt,maximè.gl.in c.diſcretionem.in uerſ. præſertim.quę exponit tantùm.& ibi Alex.* de eo,qui dux.in uxo.conſan.uxo.ſuæ.& in c.ſignificaſti.de diuor.& in c.cùm contingat. de foro compe. & c.diſcretionem. & ibi Alexãdrinus de eo,qui duxit in uxo. cõſan.uxo. ſuæ.Car.in cle.j.iiij.opp.de iud.ubi etiam dicit,quòd quandoque ponitur pro tantùm. Card.in cle.j. de rer. permu. de excep. c.j.de deſponſ. imp.cõtinebatur. quod exponitur pro maximè. & in clem.j. §.j. & ibi Card.de priuil. & in cle.ij.in prin.& ibi Car.de ſenten.excom.

Præſertim, includit utrumque caſum, ſicut maximè. glo.quæ incipit, non ita. & Flo.in l.illud. ff.ad legem Aquil. & glo.in l. quod ſi minor. §.reſtitutio. ff.de mino. Sed quandoq; ponitur pro ſolummodo, & comprehendit caſum expreſſum tantùm.c.j. de except. & uide in Spe.de diſpẽ.& alle.§.poſt hoc.in iij.col.in uer.item maximè quandoq;.

Præſes eſt ordinarius, & an & quando poſsit delegare.in Spe.de delega.§. excipi poteſt.uer.itẽ quòd eſt delegatus in cauſa criminali.

Præſes eſt ordinarius, & de minimis, ſiue clariſsimis.in Spec. de iuriſ.om.iud. uer.iudicium igitur.& uer.minimi. † & dicitur Græcè ἡγεμών.]

Præſes habet merum imperium.eo.ti.uer.dic quòd quędam.

Præſes eſt iudex competens, etiam inter non ſubditos ſuper tempore perituris,& lis conteſtari poteſt coram eo. in Spe. de lit.conteſt.§.nunc tangamus.in prin.

Præſes ex officio debet cõtra malos homines inquirere,& eos de prouincia ſua expellere. in Spec.de inqui. §.ij.uer.tertio † præſes.& l.congruit.ff.de off.præſi.† Et Io.An.in c.ut circa. de elec.in vj.in Nouella.]

Præsidis nomen est generale ad omnes iudices. in Spe. de dolo & contuma. §.j. uersi. item si hodie. uide gl. in §.j. in uer. legato. Insti. de suspec. tutor. Item ad omnes rectores prouinciæ. l.j. & ibi Bart. ff. de offic. præsi. Et dicitur qui præest iurisdictioni. l.j. ff. de off. præsi. & Alex. in l.ij. in prin. si quis in ius uoc. non ierit.

Præses non habet exercitium iurisdictionis extra territorium. l.ij. & ibi Bar. de offi. præsid.

Præses non potest exbannire, sicut nec deportare. Bar. in l. illicitas. §. qui uniuersas. de offi. præsid.

Præses prouinciæ delinquens non punitur per Potestates terrarum, sed per superiorem. Ang. in l. omnem. ff. de iud.

Præses potest remittere bannum. s̃. uer. Bannum. uer. xlvj.

Pręses duarum prouinciarum existens in una potest expedire negocium alterius. Ang. & Alex. in l. fi. de iu. om. iu. Inn. in c. nouit. in fi. de off. lega. & Bart. & Ang. in l.j. §. fi. C. de metropoli. lib. xj. & no. in c.j. de postu. præla.

* Præstanş auxilium ad aliquem interficiendum, pœna est mortis mulctandus. Bart. in l. is qui opem. in l. in furti. ff. de furt. Bald. & Ang. in l.j. C. de Nili agger. non rumpen. Bal. in l. non ideo minus. C. de accusa. Doct. in c.j. de offic. delegat. Aemilius Maria Manolessus.

* Præstans auxilium cooperatiuum, non autem simplex ad homicidium committendum, pœna mortis est mulctandus. Ioan. And. in c. felicis. de pœni. in vj. gloss. in c.j. uer. defensauerit. ubi illustrissimus Cardin. Zabar. q. x. de pœn. in Clem. Ang. in l. furti. §. ope. l. is qui opem. ff. de furt. Aug. Arimi. in addit. ad Ang. Areti. in tract. Malefici. uer. dicto maleficio semper astitit. col. vj. Ias. con. cxxxvij. nu. 3. 4. 5. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Præstatio longa facit coniecturam pro titulo, ut omnia uideantur solenniter acta. in Spe. de loca. §. vj. uersi. cxlij. & de feu. §. ij. uer. tertiò quæritur. ad fi. & uer. cæterùm. & de censi. in prin. uer. in repetitorio. & Alex. consi. ciiij. iiij. parte.

Præstatio triennalis in contractu non obligat. Bar. in l. ij. C. de fideicom. in j. col. uer. ueniamus ergo.

Præstatio annua an computetur inter mobilia, uel immobilia. s̃. uer. Annus. uer. vj. quod inter immobilia. x. uer. xvij.

Præstatio triennalis facit deberi legata ex testamento non solenni. Bald. in l. si certis annis. ij. col. C. de pac. in uer. aduertatis. Quod uerum, maximè in legato aliměntorum. l.j. & ibi doc. & Bar. in j. col. uer. ueniamus ergo. ad fi. C. de fideicom. Bar. in l. cùm de in rem uerso. in ij. oppo. ff. de usuris. Bal. in l. non dubium. C. de testa. ubi uide in iij. oppo. & in ulti. col. uer. sed quid de annuo.

Præstatio annua nõ obligat rusticũ in futuro. Bal. in c.j. §. si uerò uasalli. uer. item not. quid sit inuesti. quem etiã uide in l.j. iij. col. in ij. opp. C. de fideicõ. & in l. si certis annis. x. col. C. de pac. uer. iuxta hoc quærit. Bar. in l. cùm de in rẽ uerso. in ul. col. uer. quæro. ff. de usur. & Bal. in addi. Spe. de resti. spo. uer. spoliatur. & in Spe. in §. nũc dicamus. uer. sed pone, rusticus. quia in dubio præsumitur præstitisse ex curialitate, si nõ apparet alius titulus, secundũ Flo. in l. si cùm uis. in prin. si ser. uen. & gl. in l. solent. de offi. ꝓconſ. & legat. Pet. & Ang. in d. l. certis. Sed Pau. de Cast. in cõs. ccciij. quod inci. In causa spectabilium. dicit uerũ, nisi ꝓtestatio fuerit decennalis: quia obligat in futurum. & per Inno. in c. cùm ecclesia. in ij. col. de cau. poss. & propriet. Vide Alex consi. ciiij. iiij. parte, qui obligat. & per Ant. de Butr. in c. peruenit. de censi. Item uerum, quando præsupponitur, contractum uel obligationem non præcessisse alterius. sic Alex. in l. si duo. in prin. de iureiur. & uide de materia consi. cxiij. Alex. j. parte. † Et per Fran. Areti. in l. si certis. C. de pactis.]

Præstatio annua non impedit opponi exceptionem falsitatis, uel aliam contra instrumentum. Ang. sin. in auth. de instru. cau. & fide. §. in his. col. vj. in fine.

Præstatio annua canonis an ꝓbet emphyteutã. s̃. Emphyteuta præsumitur. uer. ultimo, quòd sic.

Præstatio triennalis usurarũ pro dote confirmat legatũ dotis in testaměto imperfecto. Bar. in l. cùm de in rẽ uerso. ij. col. uer. primo casu. ff. de usuris. Bald. in addi. Spec. de resti. spo. uer. qui longo tempore. Addo Bald. in l. si certis annis. in ij. col. de pactis.

Præstatio usurarum diutina facit præsumi stipulationem sortis. Bar. in d. l. cùm de in rem uerso. ult. col. & ibi nota.

10 Præstantiæ sunt reddendæ pręstantibus, secundum ordině quo factæ sunt, priori mutuatori reddantur. Bal. in l.j. §. sed ut manifestetur. C. de cadu. tollen.

Præstatio per tantum tempus, quòd non sit memoria in contrarium, facit titulum, & obligationem. Bart. in d. l. cùm de in rem uerso. ij. col. uer. ueniamus ad secundum. Vide Bald. in l.j. v. col. C. de fideicom. uer. item gl. dicit. s̃. Annuus. uersic. xij. & j̃.

Præstatio annua fieri debet in fine cuiuslibet anni. l. lecta. si cer. pet. Bald. in l. ij. in j. col. C. quando dies lega. ce. & s̃. uer. Legatum annuum. uer. xix.

Præstatio annua ex pacto nudo facta, nihil operatur. Bald. in l. j. iij. colum. in iiij. opp. C. de fideicomm. l. si certis annis. C. de pactis.

Præstatio diuturna decimarum an acquirat ius. gl. & Bar. in d. l. cùm de in rem uerso. iij. col. uer. ueniamus ad tertiũ. quòd sic. & c.j. de præscri. in sexto. ubi doctores.

Præstatio diuturna non probat titulum donationis allegatũ. s̃. uer. Donatio.

Præstationes mutuæ ueniunt in diuisione. l. item Labeo. §. pe. & seq. l. puto. §. fi. & l. seq. fami. ercis. Alex. in §. duo fratres. v. charta, de uer. obli.

Præstatio triennalis facta de diuersis rebus, scilicet uno anno de una, & alio de alia, non obligat ad futurum. Bald. in d. l.j. iij. col. de fideicom. uersi. quæro, quid si uno anno. Item nec facta semel: & sicut unica ꝓ multis annis, etiam pro decem annis. Cy. & Bald. in l. ij. C. de dot. promiss. & Alex. in l. cùm charde in rem uerso. de usuris.

Præstantię factę communitati non repetuntur, stante statuto, quòd expensæ computentur in cõdemnationibus, uel collectis. & Bar. in l. fideicommissa. §. item si quis. de lega. iij.

Præstatio annua an tollatur unica solutione. j̃. Solutio qualiter. uer. pen.

20 Præstatio pensionis fructuum, uel canonis per decem annos, an faciat præsumi inquilinum, colonum, uel emphyteutam. Bart. in l. litibus. C. de agri. & cẽsi. lib. xj. in j. col. uer. & ex hac litera probatur. quòd sic. & Alex. in d. l. cùm de in rem uerso.

Præstationem si quis uult petere ex eo quod in præteritum facta sit, non dicat, Peto quod in præteritis annis præstasti: sed dicat, Peto decem, quia constitutum, & debitum est, & tot annis solutum: quia sufficit, & præsumitur constitutum & debitum ex pręstatione certis annis facta: quæ præstatio uel solutio inducit præsumptioně cõstituti & debiti. Archi. singulariter xviij. q. ij. c. fi. & j̃. Titulus. uer. xv. & Alex. consi. ciiij. iiij. parte, j. col.

Præstatio annua triennalis pro dote obligat, sicut pro alimentis. Bart. in quæstione, quædam mulier habens amplum patrimonium. & Alex. in l. cùm de in rem uerso. ff. de usuris. & in l. si certis. post Salic. C. de pactis.

Præstatio annua de minori quantitate, quâm debita, an inducat liberationem ab illo pluri. in l. aduersus. & ibi Bald. C. de usuris. Ioan. And. in reg. plus semper. in vj. in Marg. in Spec. de præscrip. §.j. uersic. quid si cùm deberem facere. l. qui semisses. & ibi glo. de usuris. & quod per Bart. in l. prius. ff. de aqua plu. arcen. Cy. & Ang. in l. si certis. C. de pact. & gl. in l. cùm notissimi. §. in his. de præscri. trig. ann. glo. & doct. in c. auditis. de præscrip.

Præstatio longa seruitiorum præsumitur potius facta ex debito, quàm ex liberalitate. Bald. in l. fin. C. ne de statu defun. Gul. de Cu. in l. solent. §. fin. de off. proconſ. Alex. consi. ciiij. iiij. parte, ubi etiam dicit sufficere allegare causam, uel titulum. uer. Titulus. uer. xv.

Præstatio annua non transit ad hæredem eius, cui fiebat. l. Caius. & ibi Bar. de annu. lega.

Præstatio annua triennalis facit præsumi præstationem pro tempore. s̃. uer. Emphyteuta præsumitur. uer. v. uer. iij. & j̃. uer. Præsumptio.

Præstatione annua an præscribatur. s̃. Præscriptio de quibus. uer. xlij. quòd sic.

Præstatio diuturna annua facit præsumi titulum. j̃. Titulus. uersic. xv.

30 Præ-

30 Præstatio diuturna facit præsumi contractũ solennem præcessisse. Bal. in l. j. v. oppo. C. de fideicom.

Præstatio seruitiorũ facta per uasallum an arguat constitutionem feudi. Bald. in c. j. de feu. dato in uicem legis commis. in fi. quod no. Bart. in d. l. cùm de in rẽ uerso. in fi. Bart. in l. j. iiij. col. de fideicommiss. uer. pone ergo tanquam uasallus.

Præstatio usurarum non facit præsumi promissionem earum. l. creditor. & ibi Bald. C. de usu. nisi pro dote si allegetur. ꝭ. Vsura. uer. x. & uer. xv. & xxv.

Præstatio annuæ inducit probationem causæ allegatæ. Cyn. & Bal. in l. ij. paulo post prin. C. de dot. promiss. per l. cùm de in rem uerso. & Alex. consi. ciiij. iiij. parte. Quod uerũ præsumptiuè. nam error potest allegari, & probari contrarium. Bal. ibidem. & Alex. in l. cùm de in rem uerso.

Præstationis annuæ materiã supple ꝭ. uer. Annua. per totum.

Præsumptio habetur pro charta liquida. l. j. C. de pœnis. l. quicũq;. C. de apoch. pu. Bal. in Mar. uerb. Notarius. uer. viij. & æquiparatur scripturæ. ibi, & Bal. in l. j. §. j. circa fin. C. de rei uxo. action.

Præsumptio probat plenè in his, quæ sunt consona ueritati. Bartol. in l. ij. in prin. in ij. col. uer. quæritur gl. j. in lect. Nico. de Neap. ff. de excu. tuto.

† Adde, quòd præsumptio non est aliud, quàm quædam suspicio, quæ causatur in animo iudicis, uel cuiuscunq;, ex uarijs coniecturis, seu argumentis, seu indicijs, secundum quod coniecturæ, uel argumenta, uel indicia urgent, causatur, firmatur, uel augmentatur illa suspicio: & uide plura exempla per Abb. in d. c. quanto. in iiij. col. de præsum. Et nota singulariter, quòd præsumptio quandoq; sumitur ex facto de præsenti, quandoq; ex facto de præterito, & utriusq; temporis. Nam ex præsenti circa præsens, ita circa præteritum, & circa futurum. Item ex facto de præterito præsumitur, quandoque circa præterita, quandoq; circa præsentia, quandoq; circa futura. De quo uide gloss. cum iuribus in ea allegatis in cap. scribam. de præsump. & in c. cùm per bellicã. xxxiij. q. ij. & in c. peruenit. xviij. dist. & in c. multis. xliiij. dist. & uide plenè per do. Pet. de Anch. & Abb. in d. c. scribam. ubi plenè distinguunt, & aliquid per Abb. in d. c. quanto. in fi. & dicitur Græcè πρόληψις.]

† Præsumptio iuris est liquidissima probatio. l. si tutor. cum gl. & ibi Bal. C. de pericu. tuto. & Bald. in l. ita demum. in fi. C. de procur. Paulus de Cast. consi. cij. quod incipit, In causa, quæ uertitur. in j. col. & Alex. in l. manifestæ. de iureiur. & in l. absentem. de pœnis. & quod habetur in l. j. & ij. C. de testa. mil. Addo Ang. in l. si quis ex argentarijs. §. prætor. in ij. col. ff. de eden. & in l. si prætor. §. Marcellus. in j. col. ff. de iudic. & Pau. de Cast. in consi. cccxxx. quod incipit, In causa mota per dominam Dorotheam. in ij. col. & ꝭ. uer. Probatio liquida. uer. j. & ij. & in uer. Probatio per præsumptiones. uer. iij. † Adde Socin. j. uolum. consi. xxiij. colum. v. in fine, cum prin. seq. quando admittatur probatio in contrarium.]

* l. j. ubi gl. Ang. & Lud. Rom. C. de testam. milit. l. licet Imperator. ubi Bar. not. ij. ff. de leg. j. Ioan. Imol. in l. in tempus. §. j. in l. si quis ita hæres institutus fuerit. ff. de hæred. institu. in l. quæsitum. ff. de re iudicat. Ias. consi. xxv. nu. ij. uol. j. Deci. in rubr. de probatio. consi. xv. Ias. in l. manifestæ. not. ij. ff. de iureiuran. in l. si fundum. not. ij. ff. solut. matri. in l. j. col. iij. ff. de mili. testam. Paul. de Castr. consi. cclxxxj. consi. cclxxxij. uolum. j. Aym. Crau. lxxiij. num. 19. uolum. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Præsumptio iuris, quia plenissima probatio est, sufficit, & satis probat, etiamsi statutum instrumentalem probationem desideret. l. iij. C. de apoch. publ. lib. x. Bal. in l. j. col. iiij. C. de fideicom. Iason consi. xxv. num. 2. uolu. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Præsumptiones iuris, & uiolentæ, quæ in ciuilibus causis satis sunt, in capitis causis, impellere iudicem non possunt ad condemnandum. Innoc. P. M. & Illustriss. Card. Hosti. in c. quia uerisimile. de præsumptio. Anto. Butr. in c. quanto. de præsumptio. Abb. in c. ij. de præsump. Bal. in l. sciant cuncti. C. de proba. Lud. Ro. in l. j. §. si quis in uilla. ff. ad Sylla. Alex. consi. xv. uol. j. Ias. consi. clxvij. num. 6. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus

* Præsumptiones satis esse non debent ad impellendum iudicem, ut criminaliter falsi pœna aliquem mulctent, doct. in locis præallegat. & Iason in term. con. cxj. nu. 4. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Præsumptiones plures simul iunctæ plenam faciunt probationem. gl. in l. ij. §. j. ff. de excus. tuto. in l. iij. §. eiusdem. ff. de testib. in l. instrumenta. C. de probatio. in c. cùm dilectus. de success. ab intest. Bal. in rub. C. de probat. Roman. consi. vij. & seq. Calcan. consi. lxxvij. Ay. Crau. con. lxxiij. nu. 19. con. clviij. nu. 11. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Præsumptiones duæ simul iunctæ plenã faciunt probationem. gl. in l. instrumenta. C. de probati. in c. cùm dilectus. de success. ab intesta. Calca. con. viij. col. v. Ay. Crau. con. cxliij. nu. 12. consi. clviij. nu. 11. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Præsumptiones ualde urgentes etiam in criminalibus plenam faciunt probationem. Bald. consi. cccxiiij. col. ij. uol. iij. Calderi. consil. xxij. tit. de constitu. Abb. consil. cxiij. colu. ij. uol. ij. Calcan. consi. ij. col. xvj. Aym. Crau. consi. lxxiij. nu. 19. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Præsumptiones ualde urgentes etiãsi crimen aliquem commisisse probent, non tamen ei, qui præsumptionibus duntaxat coarguitur, capitis potest pœna imponi, ut habetur in c. afferte. de præsumptio. & tradit Oldra. consi. cxcij. cuius auctoritatem sequitur Aym. Crau. consi. lxxiij. nu. 19. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

† Iudex procedens ex præsumptione debet multùm tẽperare pœnam, uel sententiam suam, uel modicè, uel rarò pœnam inferat. ar. c. afferte. de præsump. & in l. sciant cuncti. C. de proba. Abb. in c. ij. de coha. cle. & mulie. Tu adde eundem Abb. in d. c. afferte. in iij. col. post Host. & Innoc. in c. quia uerisimile. de præsump. Hoc uoluit Abb. antiquus in c. afferte. uoluit Rom. in l. lege Cornelia. ff. ad Syllanian. Bal. in l. sciant cuncti. C. de proba. & do. Barba. in rub. de probat. & in d. c. afferte. & uide gl. in c. inter. de pur. cano. & Spe. in ti. de præsumptio. in §. fi. uer. in summa. licet aliter uoluerit Host. in d. c. inter. per tex. in c. de hoc. de simo. Sed iudicio meo, ille text. facit pro Innocen. & alijs. Et pondero mihi dictionem, Tanquam, quæ de sui natura importat similitudinem, per not. in ca. cùm pro causa. de sen excom. Adde ad hoc sing. dictum Bal. quod refert ibi Sali. in l. is, qui cum telo. C. de sica. quòd iudex hoc casu, si uult, potest temperare pœnam: sed nõ necessitatur. Allegat text. singu. in l. aut facta. §. euentus. ff. de pœnis. Limitarem tamen hoc dictum Innoc. Host. Abb. antiqui, & aliorum sequacium, nisi præsumptiones essent ingentissimæ, & indubitatæ: quia tunc posset puniri criminaliter. l. sciant cũcti. C. de probat. Hoc uidetur sentire Abb. in c. excommunicamus. §. credentes. de hæreti. Ioan. Andr. in addit. Spe. in tit. de proba. § fi. uer. iij. Bal. in d. l. sciãt. & Bal. in c. j. §. furtũ. de pac. iura. fir. & in c. j. qui success. tenean. ubi dicit ualere statutum, quòd ex contumacia, non aliter probato delicto, quis condemnetur ad mortẽ. Allegat Io. Andr. in c. ueritatis. de do. & cõtu. Spe. in tit. de fideiuss. §. j. uer. sed pone. & Ro. in d. l. lege Cornelia.]

† Præscriptionem fraudis inducit ludus noxius, seu in dubio in delictis præsumitur dolus. text. & ibi Abb. in capitu. j. de præsump.]

† Præsumitur animus delinquentis ex qualitate instrumenti. Nam proijciẽdo lanceas, & sagittas, præsumitur animus occidẽdi: secus, si pugno, uel calce. l. j. §. diuus. ff. de sicar. l. si nõ cõuicij. C. de iniur. Tu adde sing. tex. in l. delictum. §. si quis commilitonem. ff. de re. mili. ubi si quis habebat ensem, & percussit cum lapide, & secutum est homicidiũ, quòd non præsumatur habuisse animum occidendi, & ideo punietur minori pœna. & per illum text. ita fuit aliàs in facto iudicatum. Primum dictum ponit Petr. de Anch. in d. c. j. de præsumpt. Quod ego limitarem, nisi considerata uirilitate percutientis, & debilitate percussi per pugnũ, seu calcem quis moreretur, prout tempestate nostra contigit, tempore bonæ memoriæ diui regis Alphonsi, quòd quidam nobilis uir, nomine Iambardasi de regno Siciliæ cum pugno interfecit quendam Saracenum potentissimũ. Facit quod dixit Bald. in c. j. §. furtum. de pace iur. fir. in usib. feud.

* Præsumitur animum interficiendi non habuisse, qui euaginato ense, ludens cum eo, cuius socius, & domesticus familiaris erat, cuiusq; nũquã inimicus fuerat, nec ab eo iniuriã accepe-

acceperat, aut ei intulerat, eum interfecit. gl. & doct. in l. j. ff. ad legē Corn. de sicar. in c. significasti. in l. ij. de homic. Bal. in l. fin. opp. xx. C. de hær. institu. Frā. Are. cō. cxlij. col. vj. Hipp. Mar. con. xcj. nu. 24. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

† Præsumitur in malefactis prima fronte malus animus, & dolus. facit l. j. C. de sicar. Vnde dicit Inno. in c. j. de præsumpt. quod malum & damnum illatum semper præsumitur factum malo animo, nisi probetur contrarium, uel præualeat alia præsumptio. ff. ad legem Aquili. item si obstetrix. §. fi. & l. seq. & l. item Mela. in j. responso. & de re. iu. ca. j. Et sic contraria præsumptio tollit præsumptionem fraudis. Quod intellige in præsumptione uehementiori: ut in c. literas. de præsumptio. Nam præsumptio quandoque, & in aliquibus, ex uarijs circunstantijs tollitur. Nam bonus iudex arbitrabitur, cùm prima facie sit præsumptio contra delinquentem, seu rem illicitam facientem: sed ex alijs præsumptionibus, quas probabit reus, poterit hæc præsumptio purgari. Idem uoluit glo. Insti. de obli. quæ ex delic. nas. in §. placuit. & Bart. in l. inter omnes. §. rectè. ff. de fur. ubi si contrectans rem alienam, allegat quòd credebat dominum consentire, sibi non credebatur: imò præsumptio est contra reum, tanquam cōtra furem, nisi ex alijs coniecturis sua allegatio corroboretur: quia in dubio dominus non præsumitur consentire: ut l. qui uas. §. uetare. ff. de fur. & in l. cùm de indebito. ff. de prob. facit c. super hoc. de renun. Et sic intellige quod no. in c. dudum. el ij. de ele. in gloss. in uerbo, furtum. & quod not. in c. cùm dilecti. de accu. Hostien. & Abb. in c. j. de præsumpt. Ego pro primo dicto adduco Iacob. de Aret. quem refert & sequitur ibi Ange. in prima constitutione Digestorum, in §. hæc autem. in uer. effectus. ubi colligit, quòd qui percutit aliquem, præsumitur percussisse appensatè, sumpto argumento ab effectu. Quod est bene notā. Facit quod uoluit Abb. antiquus, Host. & alij in d. c. j. in fin. ubi dicunt illum text. facere cōtra illos, qui in aliquo testo faciunt cōtra aliquem cantum famosum, seu ignominiosum, ut propter occasionem ludi non excusentur à pœna, quia præsumptio est contra eos. Vnde Abbas antiquus ponit uersum,

Si uideor, ludo: aliàs sacco cuncta recludo.

refert ibi Abb. modernus, in fin. & Barba. ibi dicit hoc procedere, siue dicat falsum in illo cantu, quia non euitabit pœnam. l. unicæ. C. de famo. libel. & refert Ange. ibi esse casum de directo contra quendā Masium de Pellacanibus de Bon. qui posuerat quandam schedulam diffamatoriā regiminis Bon. cum insertione plurium causarum super altare palatij Bonon. quòd debuit decapitari per illam legem: sed indulta fuit ei, & conuersa in pœnam duorum millium ducatorū: quia per dictum Host. & aliorum non potuisset euadere, licet dixisset quòd ioco fecisset.

Pręsumitur ex uicinitate noticia facti loci uicini, & tanto quis subtilius præsumitur scire factum alterius, quanto uicinior est: & sic quis præsumitur scire factum uicini sui. text. & ibi Abb. in c. quosdam. & in c. quanto. de præsump. uide tex. & ibi not in l. si uicinis. C. de nup. Bal. in l. conuenticula. C. de epis. & cle. & in l. j. C. de collu. deteg. & in c. j. §. si tres. de pace tenen. & per Modernos post Barto. in l. j. ff. si cer. pe. & facit quod habetur in l. iiij. §. si tam uicinum. ff. de dam. infec. & in l. diuus. ff. de tuto. & curat. da. ab his. & in c. cùm olim. de consue. & uide in ar. l. pro locis. C. de anno. & trib. lib. x. facit l. à diuo Pio. §. in uenditione. ff. de re iudi. & quod uoluit ibi Bart. & in l. decem. ff. de uer. oblig. & in l. in illā. ff. eo. per Ro. & quod uoluit Bart. in l. fi. C. de his, qui ut indig. & in l. si tertius. ff. de aqua plu. arcen. post Bart. & quod uoluit glo. in c. felicis. de pœn. lib. vj. Et nunquid consanguineus præsumatur scire facta sui consanguinei. uide Bal. in l. testium. ad fin. in uerbo, quæro. C. de testi. ubi dicit, quòd probatur ætas, si testis dicat Seio, quia consanguineus: secundum Nicol. de Mata. ibi, quia ex qualitate personæ præsumitur scientia de necessitate iuris: ut in l. de tutela. C. de in integr. resti. & ibi Salic. & alij. & uide Bart. in d. l. j. ff. si cer. pet. quòd si testis dixit, Scio quia consanguineus: ualet eius dictum. & an contra hanc præsumptionē admittatur dicens & allegans ignorantiam, uide gl. & ibi Abb. in d. c. quosdam. Et an præsumatur factum notum in uicino loco, quod est notum in remoto, uide tex. & ibi Abb. in d. c. quanto.]

† Præsumitur quòd erit negligens in futuris, diu negligens in præterito. quod not. secundum Gof. quòd qui negligenter studuit in iure canonico, præsumitur quòd studebit negligenter in iure ciuili, & econuersò. Abb. in d. c. scribam. in princip. de præsump. Tu adde Bald. in l. j. ff. de orig. iur. ubi dixit, quòd ille, qui facit bonum principium, præsumitur facere bonum finem, & bonū medium. quod dicit esse notandum pro officialibus, qui in principio sui officij solent fideliter regere. & do. Barb. in d. c. scribam. dicit illum text. esse no. pro doctoribus, qui in principio lecturæ malè legunt, quia pessimè legent in futuro.]

† Si prælatus uehementer præsumitur se non profecturum, non tenetur assiduè monere peruersum & negligētem: debet enim tunc tacere, ne mittat margaritas inter procos. Ad hoc tex. in c. quando. xj. q. iij. in c. Ephesijs. xliij. dist. Abb. in d. c. scribam.]

† Id quod præsumitur potest dici apparere. tex. est in cap. scribam. iuncta gl. & ibi Abb. in c. quanto. eo. ti. Adde Bal. in l. fi. ff. de hære. insti. & Ioan. de Imol. in c. literas. de præsum. & propterea dicitur, quòd præsumptio iuris est liquidissima probatio: ut not. gl. in l. si tutor. C. de peri. tuto.]

† Præsumptio iuris, & de iure, regulariter nō admittit probationem in cōtrarium. c. is, qui. de sponsa. l. fi. C. arb. tut. l. antiquæ. C. ad Velleia. Vide Felin. latè & pulchrè in c. quanto. de pręsump. in ij. colum. uer. & ad cognoscendam. ubi ponit istam regulam cum quinque fallen. & Cardin. Alexand. in d. c. is, qui. in penul. colum. uer. colligenda. ubi ponit sex fallentias. * l. qui habeat in extre. ff. de manumis. c. cùm ecclesiasticæ. de exceptio. Bald. in l. filius quem habentem. colu. penul. C. fam. ercifcun. Iason consi. xj. num. ij. uolum. j. Fran. Curt. min. consil. l. num. iiij. uolum. j. Æmilius Maria Manolessus.

Præsumptio non est uera probatio. Bald. in addi. Spe. depositi. in j. col. uersi. præsumptio. Cy. in l. Lucius. de condi. & demon. Bart. in l. iij. in ij. not. C. de fide instru. & iure hast. fisca. lib. x. ubi obligatus probare debet aliter, quàm per præsumptionem iuris. Sed præsumptio iuris facit posse ferri sententiam pro actore. Pau. de Cast. consi. xcvij. quod incipit, Visis allegationibus suprà scriptis.

Præsumptio non attenditur in re non uerisimili. Bald. in l. fi. ij. col. C. de hæredi. insti. ubi etiam uide in xx. oppo.

Præsumptio debet allegari, aliàs non prodest. l. si adulterium. §. idem Pollioni. de adul. Bart. in l. cùm quid. in penul. colu. uers. ex hoc puto. ff. si cer. pet. qui dicit, quòd non cadit præsumptio super non allegatis. & Bart. in l. rem alienam. de pigno. act. Bald. in iij. co. magna. uersi. illud autem. & ibi Ang. in l. super longi. C. de præscrip. lon. tem. Bald. in l. si certis annis. iiij. colum. uer. item conclude. & ibi Angel. C. de pac. Bar. in addi. Spe. de resti. spo. uersic. qui longo. Salic. in l. certi iuris. C. locati. dum dicit, quòd ex possessione dominium præsumitur, si allegetur, aliàs non. & s. uer. Dominium probatur. uer. j. in ij. col. circa medium. ibi: item intellige, si allegetur, &c. Alex. in l. si certum. §. sed si fundum. de confes. ubi dicit etiam, quòd semel dominus præsumitur dominus, si allegetur, secundū Pau. de Cast. in l. si minorem. C. de in integre. mi. Quod est uerum, etiā tempore allegationum, & quandocunq; ante sententiam, secundum Butr. in c. peruenit. in fi. de emp. & uen. ubi etiam dicit idem, nisi pręsumptio constet ex actis. Et tenet Bald. in l. j. vij. col. uer. & hoc facit ad q. C. de his, quæ pœ. no. & Bal. l. quicunq;. in j. col. de ser. fug. & Innoc. in c. ex insinuatione. in fin. de appel. in c. per tuas. de testi. ad fin. Itē Lanfr. in c. cōtra. uer. Testis. uer. sed pone testem. de proba. Item uerum, ubi uerba de sua propria significatione importent id, quod pręsumptum est. Alex. in l. iij. §. iurasse. in prin. de iureiur. Et ponit exemplū in libello contra falsarium, in quo non fit mentio de dolo, quia præsumitur ex natura uerbi falsitas.

Præsumptiones duæ simul concurrentes an probent. glo. Dy. & doc. in l. excusantur. §. ætas. de excusa. tuto. quòd sic, cum alijs adminiculis.

Præsumptiones plures simul cōcurrentes inducunt animum iudicis ad unum conceptum mentis finalem, ut adminiculo iuramenti non indigeat. Bald. in rub. C. de contro. iude. in ultim. colum.

Præſumptio contra eum qui debet probare, afficit illum duriori probatione. l. fin. in prin. & ibi Bart. ff. quod met. cau. Bal. in l. ſiue poſsidetis. in ij. colum. uerſic. deinde reſtat uidere. C. de proba. Innocen. in c. ueriſimile. de præſumptio. circa princip. in gloſſ. in uer. ueriſimile. & transfert onus probandi. ĩ. eo. uer. xxvij.

* Præſumptiones cum pro reo ſunt, actor cauſa cadit, niſi planiſsimè, clariſsimè, ac apertiſsimè, quod intendit, cõfirmet. glo. in l. fi. in prin. ff. de eo. quod met. cau. Roma. ſing. cxcvij. And. Alc. conſi. dcxxiiij. Æmilius Maria Manoleſſus.

10 Præſumptio generalis tollitur per ſpecialem. Bart. in l. cùm de indebito. in prin. ff. de prob. Bald. in d. l. ſiue poſsidetis. j. col. in ult. oppo. * Aym. Crau. conſi. cclviij. num. 21. uolu. ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

Præſumptio ſpecialis releuat ab onere probandi. Bar. l. cùm de indebito. in prin. de probat. & in l. ei incumbit. eo. tit.

Præſumptio una tollit aliam. c. tuam. & ibi gl. de ſpon. Bal. in l. Pachumeuius. ff. de hæredi. inſti. per Bar. in l. diuus. de reſti. in inte. in ij. col. in prin. in ij. no. Cyn. & doc. in l. ſi cùm dotem. §. tranſgrediamur. ſolu. matri. & in Spe. de expen. §. iiij. uer. in hoc. circa medium. & in l. ſi qui. adulterij. C. de adult. & l. ſiue poſsidetis. & ibi Bal. C. de prob. & in l. mater. & ibi † Ang. & Salic. C. de cal. † Et per Felin. in cap. literas. de preſcrip.] † Adde Hippoly. in l. j. §. diuus Adrianus. col. iiij. in princip. ff. de ſica. ubi idem in indicijs, & idem in coniecturis. * l. cùm de indebito. ff. de cõdict. indeb. And. Alcia. con. ij. nu. 17. cõ. cccxvj. nu. 5. conſi. dccxix. nu. 4. Æmilius Maria Manoleſſus.

* Præſumptionem unam incerta præſumptio nõn tollit, ſed certior. l. diuus. ubi Bald. ff. de in integr. reſtitut. Iac. l. ob carmen. in extre. ff. de teſtib. Bart. in l. admonendi. uer. quæro, quid ſi actor probauit. ff. de iureiuran. Andr. Alcia. conſi. ccxxxxvj. nu. 2. Æmilius Maria Manoleſſus.

* Præſumptioni maiori minor cedit. l. diuus. ff. de in integ. reſtit. And. Alc. con. cclxix. nu. 2. & eſt com. opi. Frá. Cur. min. conſi. xxxv. nu. 6. uol. j. conſi. clxiij. num. 22. uol. ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

* Præſumptio fraudis quanquam eſt in confeſsione inter perſonas coniunctas facta, ceſſat tamen, ſi aliæ in contrariũ præſumptiones ſint, & idem eſt in alijs caſibus ſimilibus. l. ſi mater. ubi Salic. C. de contr. empti. Bart. in l. etiam. §. j. ff. de manum. uindict. Bald. in l. iubemus. la ij. C. de ſacroſan. eccleſ. Alexand. Corne. & Dec. in l. ſi donatione. C. de collatio. Anto. Butr. Abb. & alij, in c. quamuis. de re iudicat. Alex. conſi. xviij. uol. j. Deci. conſi. ccij. And. Alcia. conſi. dlxxxiiij. num. 5. Æmilius Maria Manoleſſus.

Præſumptio quid ſit. Bald. in l. ea quidem. ij. colum. uer. quæro, quid eſt. C. de accu. & in rub. de proba. ij. co. uer. præſumptio autem. & in l. ſiue poſsidetis. eo. tit. ij. col. uer. deinde. Ioan. Cald. in cap. ueſtra. de cohab. cle. & muli. & in Spec. de præſump. §. j. in prin. ubi etiam unde oriatur. † Et per Feli. in c. quanto. de præſumpt.]

Præſumere pertinet ad legem, uel iudicem, perſuadere ad oratorem, uel aduocatum, deponere uerò ad teſtem. Bal. in l. ſiue. ad fin. de probat. uer. item nota.

Præſumptio iuris eſt, quæ à lege inducitur: ſed

Præſumptio iuris, & de iure, dicitur de qua factum eſt ius, & tranſit in ſtatutum legis. Bald. in d. l. ſiue. in ij. col. in uer. ſed quæro. & in l. fin. C. de hæred. inſti.

Præſumptio pro præſcribente elidit præſumptionem, quæ facit pro eo, contra quẽ præſcribitur. Ioan. And. in c. j. de præſcrip. in vj. in nouella.

Præſumptiones iuris, & de iure non recipiunt probationes in contrariũ, niſi ex confeſsione partis. in auth. ſed iam neceſſe. C. de don. ante nu. & ĩ. Probatio per cõfeſsionem. in uer. ult. & per Alex. in l. non eſt ueriſimile. ff. quod me. cau. Item niſi ad finem petendi reſtitutionem in integrum ex regula generali. ĩ. Probatio per confeſsionem. Item niſi actor non contradicat. Io. de Imo. & Alex. in l. inter ſtipulantem. §. j. de uer. obli. & Inn. in c. fraternitatis. de frigid. & malefic. & in c. cum Bertoldus. de re iud. & in c. cùm dilectus. de reſcrip. & Butr. in c. is, qui. de ſponſa. Addo Bal. in rub. C. de probat. in ij. col. magna, in fin. uer. ego aliter. & Baldus in l. ſiue poſsidetis. in iij. col. uerſi. ſed quæro. C. de proba. & Pau. de Caſt. † ibi conſi. clvij. quod incipit, Viſis, & ponderatis. † De probatione per præſumptionem, & de præſumptione uiolenta, & quæ dicatur, & an ex ea poſsit deueniri ad definitiuam, uide Hippoly. latè in rub. C. de proba. col. xvj. cum quatuor ſeq. Adde Decium conſi. liiij. col. pen. Et de præſumptione iuris, & de iure, uide Soci. j. uol. conſi. xxiij. conſi. vj. in prin. Adde, quòd præſumptio iuris dicitur liquidiſsima probatio, quod declara, ut per Deciũ conſi. cxxij. col. iiij. poſt prin. † Et plenè per Feli. in c. quanto. de præſump.]

Præſumptio ex quibus oriatur. Bald. in l. ſiue poſsidetis. ulti. col. uer. demùm dubitatur. C. de proba. & in addi. Specul. de præſũmp. uerſi. j.

20 Præſumptio quotuplex eſt. gl. in ca. cùm his. de ſponſa. Bal. ubi ſ. & in Spe. de præſump. §. ij. per totum.

Præſumptio debet adaptari ad id, quod iuſtũ & ueriſimile eſt. Bal. in l. generaliter. vij. q. de non num. pecun.

Præſumptio ignorantiæ excuſat ab onere probandi. Bald. in l. quicunq;. j. col. uer. & nota. C. de ſer. fug.

Præſumptioni iuris probatio conformis præualet alijs probationibus. & ĩ. uer. Probatio inualida. uerſic. xiiij.

Præſumptio non eſt pro libellante, niſi probet. Alex. poſt glo. in l. j. in prin. ff. de dolo.

Præſumptio reſultat ex præſentia & patientia. no. in l. Caius. & Alex. de pig. actio. Contrarium no. Bal. in l. ij. §. quod ſi actor. C. de iura. calu.

Præſumptio filiationis nõ expirat morte, ſed quaſi poſſeſsio filiationis ſic. Bal. in l. nõ ſtudis. C. de proba. uer. ſed dubitat.

Præſumptio transfert onus probandi in aduerſarium. Baldus in d. l. ſiue poſsidetis. in princip. in ij. not. & in iij. colum. uer. ſed quæro. C. de probat. & in Specul. de prob. §. j. uer. ſecundo. ubi plenè. & §. iij. uer. quintò, per præſumptionem. ca. j. ut eccl. be. & debet tunc fieri probatio euidentiſsima in contrarium. l. ſi extraneus. de condicti. ob cauſam. & l. j. ff. quod met. cau.

Præſumptio poteſt coadiuuari probationibus. Bal. in l. j. C. de condit. ob tur. cauſam. j. col. uer. op. dicitur.

† Cautela eſt, quod ſi præſumptio uiolenta moueat iudicem ad ſententiam proferendam, faciat illam ſcribi in actis: alias ſi appellaretur, & ex actis ſententia non iuſtificaretur, licet ipſe iuſtè fuerit motus, iudex tamen ad quem, cui de hoc nõ conſtat, iuſtè retractaret ſententiam. Panor. in c. afferte. col. pen. uer. ſed ad unum aduerte. de præſump.]

Præſumptio uiolenta ſufficit ad condemnandũ de adulterio. Bart. in l. j. ij. col. uer. modò reuoco. & doct. in l. fi. C. de proba. per l. ſi quis adulterij. C. de adulte. Addo Inno. in c. quia ueriſimile. circa princ. de præſum.

30 Præſumptio an ſufficiat ad condemnandum de alio crimine. doc. & ibi Bal. in l. fin. ff. de hær. inſt. & in l. ſi aduerſarius. C. de fide inſtrum. uer. ſed nunquid. & in l. non hoc. C. unde cogna. ulti. col. uer. reuoco in dubium. & in l. neque natales. in j. col. C. de probatio. & in l. ſiue poſsidetis. eo. tit. in ij. col. uer. deinde reſtat. & in iij. colum. uer. quæro, nunquid. quod ſic, per c. afferte. de præſum. Quod eſt uerum, ſi eſt uiolenta, non ſi uehemens. & per Bal. in addi. Specul. de proba. §. iij. uer. v. per præſumptionem. Ang. Are. in tractatu Maleficiorum, uer. quod fama. ij. col. not. in l. abſentẽ. ff. de pœnis. Sed Bartol. in l. quod Nerua. v. col. ff. de poſi. dicit non ſufficere, niſi in caſibus à iure expreſsis ex aliqua cauſa. d. l. ſi quis adulterij. & l. ſi quis ei. de adult. & ſ. uerbo, Iudiciũ. uer. xxx. lxj. & lxvj. & nota. in l. fin. C. de periculo tut. ubi gloſſ. not. & per Bal. in rub. C. de probat. & Alex. in l. fin. de quæſt. quod coniecturæ & præſumptiones ſufficiunt in his, quæ communiter ſecretè fiunt.

Præſumptio in infinitum uitanda eſt. l. fluminum. §. j. de dam. infe. Pau. de Caſt. conſi. clvij. incipiente, Viſis & ponderatis omnibus.

Præſumptio malæ fidei non poteſt allegari poſt quadraginta annos. l. fi. & ibi Bartol. C. unde ui. ult. colum. uer. ſed contra prædicta. But. in c. ſæpè. v. col. de reſti. ſpo. & Barth. Cæp. de ſerui. urb. c. xx.

Præſumptio iuris & de iure reſultat pro eo, quod ex forma ſtatuti reprobari non poteſt, adeò quòd non admittitur probatio in contrarium, niſi per confeſsionem ueram, uel fictam. Bartol. in conſilio, A' domino Cyno de Bononia, &c. Item dicitur,

dicitur, quando lex super aliquo facto præsumit, & statuit. Ange. in l. nõ est uerisimile, quod me. causa l. fina. C. arbi. tut. l. diuus. de in integ. resti. Azo in Summa de probat. Bald. in rub. C. de proba. in ij. col. magna. in fin. uer. ego aliter probo. facit gl. & Bal. in l. antiquæ. C. ad Velleian.

† Adde, quod præsumptio iuris, & de iure non admittit probationem in contrarium, nisi per confessionem. gl. in auth. sed iam necesse. C. de do. ante nu. & in corpore unde sumitur. & in l. contractibus. §. illo. C. de non nu. peci & in ca. is, qui fidem. de spons. Si tamẽ de facto admittatur probatio in contrarium, patiente eo, cuius interest, debet à tali præsumptione per probationem contrariam recedi. Ita singulariter dixit Abb. in ca. cùm contingat. in iij. col. de off. delega. & uoluit Bal. in l. filium quem habentẽ. C. famil. ercis. Item quando de contrario constat per confessionem partis, cuius interest, ut probant præallegatæ glo. & uoluit Inn. in cap. quia plerique de immu. eccle. Item contra prẹsumptionem iuris, & de iure admittitur probatio indirecta. gl. est singularis in clem. unica. de probatio. & uoluit Anton. de But. in c. is, qui fidem. de spons.

Præsumptio uitæ futuræ colligitur ex præterita. Specu. de loca. §. ij. uer. sic mandata. & de aduoc. §. ix. & ĩ. Præsumitur. uer. viij.

Prẹsumptio de intrinsecis resultat ex extrinsecis. in Spe. de aduo. §. v. uer. item non rideat.

Præsumptio resultat ex consuetudine. in Specul. de aduocat. §. ix. uer. sed qualiter.

Præsumptio resultat ex uno teste. in Specul. de teste. §. xj. uer. hoc tamen.

Præsumptio quandoque facit indici iuramentum malitiæ, nisi una per alterã tollatur. Spe. de excep. §. ij. uer. porrò. & uer. quid si probatur.

Præsumptio quando probet. in Spe. de prob. §. iij. uer. quintò per præsumptionem.

40 Prẹsumptio iuris & de iure non causatur de decreto interposito in contractu: & ideo illud nõ excludit restitutionem in integrum, secundum glo. Pet. & Abb. in c. constitutus. de resti. in integr.

Præsumat, uerbum est, quod importat quod quis actũ non facit authoritate propria. c. decernimus. de formul. & c. decernimus. de iu. & c. monasteria. de ui, & hone. cler. c. cùm laici. de iure pa. c. omnino. de pœn. & re. c. j. ne præla. ui. su. c. fi. de ep. ord. in vj. cle. j. de priuil. c. quanto. cum gl. de consue.

† Prẹsumere, uerbum, denotat aliquid fieri de facto, & non de iure: & ubi quis facit ex se quod debet facere superiore requisito, dicitur præsumere. quod est notandũ ad statuta dicentia, Nullus præsumat. Feli. in c. Iudæi. in fi. de testi.]

Præsumptio iuris & de iure facit appellari non posse. l. antepenultim. in fin. C. de adulter. Bal. in additio. in l. quædam mulier. j. col. ff. fami. erciscun.

Præsumptio confirmat fidem testium. ĩ. Testis. el j. uer. iiij.

Præsumptio iuris dicitur uiolenta. Paulus de Castr. in consilio ij. quod incipit, Pro euidentia eius. in j. col. in fin.

Prẹsumptio pro se facit, ne teneatur de falso. Bal. in l. fin. v. q. de edict. di. Adri. in ij. col. uersi. primo casu.

† Præsumptio calumniæ, aut doli, cessat, quando iuratum est. do. Mar. Ant. Baue. in suo tractat. de uirtute iuramenti. in xlvij. casu.]

Præsumptionis ratione permittitur, quod aliàs non permitteretur. in Spe. de instr. edi. §. vj. uer. in summa.

Præsumptio resultat ex personis & causis. eod. titul. §. xiiij. uer. sed quid erit.

Præsumptionum diuersarum effectus ponit Spe. de præsumptioni. §. ij. per totum.

Præsumptionis notorium uide in Spe. de not. crim. §. viij.

50 Præsumptio fraudis in contractu ex quibus resultet. s. uer. Contractus simulatus. uer. xix. cum sequentib. & uer. Fraus. uer. xxx.

Præsumitur prius factũ id, qđ prius erat faciẽdũ, quando duo cõcurrũt. l. & qui duas. & ibi Flo. de serui. urb. prẹd. facit l. illud. de acq. he. & l. filius. de test. mil.

Præsumitur non soluendo is, cuius bona uendunt à creditoribus. Bar. in l. tres. in ulti. col. uer. not. text. ibi. ff. de admi. tut.

Præsumitur pro processu principis. ĩ. uer. Processus. uer. xlv.

Præsumitur pro sententia iudicis. ĩ. uer. Sententia præsumitur. uer. j. Quod uerum, etiam post biennium, etiam sine actorum productione. Host. in c. in præsentia. in fi. de renun. & Bald. in c. j. §. fi. in ultim. colum. uer. adde, dicit. in tit. quo tem. mi.

Præsumitur quis uelle quod exprimit uerbis. Bartol. in l. Nesennius. in prin. uer. nota quod in lect. Nico. de Neapo. ff. de excus. tuto.

Præsumitur contra tutorem non conficientem librum rationum, sicut contra non conficientem inuentarium. Bald. & doct. in l. j. §. officio. de tut. & ratio. di. ut teneatur ad interesse probandum iuramento: ut ibi.

Præsumitur in præteritum ex præsenti. l. non rectẽ. & ibi Flo. ff. de proba. l. quicunq;. C. de apo. pub. lib. x. Bald. in l. j. vij. q. uer. si uis saluare. C. qui admitti. & l. ex persona. per Bald. C. de probat. in ulti. col. in prin. uer. sequitur de prẹsumptione. & uersi. sequitur enim unum.

Præsumitur ex præterita uita in præsenti. Arch. ij. q. j. in primis. in fine.

Præsumitur ex præterito in prẹsenti: quia quod semel uerum, semper uerum. glo. & Bal. in ca. j. ij. colu. uer. & no. gl. de pace iura fir. & plenius per Bal. in d. l. ex persona. in ult. col. uer. sequitur enim unum. & in l. si quis adulterij. C. de adul. & in l. fi. §. necessitatẽ. in fi. C. de bon. quẹ lib. & in l. siue possidetis. C. de proba. & plenius per Bar. in l. ab hostib. §. sed quod simpliciter. iiij. colu. uersicu. vj. ille non debet. ff. ex quibus cau. maio. & omnino per Alexand. in l. publicati. C. de testa. quod qui semel habuit instrumentum, præsumitur illud habere, nisi iuret de præsenti non habere. & ibi no. per Pau. de Cast. & in text. & in l. fi. C. de fide instru. & in Spe. de loca. §. vj. uer. lxvj. gloss. in l. fina. C. de fide instrumento. l. non ignorabit. ad exhibendum. † Et per Felin. in cap. cùm in iure. de offic. deleg. & in ca. auditis. de præscriptio. circa fin.]

Præsumitur ex futuro in præteritum. Bal. in l. j. vij. q. C. qui admitti. in uer. si uis saluare. in prin. cle. exiui. §. cùm uero. & ibi Card. in §. rursus. de uerb. sig. & econtrà idem. & de prẹsum. scribam.

10 Præsumitur tacitẽ agi inter partes, quod est ex natura contractus. Bar. in l. cùm quid. si certum peta. in iij. notab.

Præsumitur agi in contractu, quod consuetum est. l. semper in stipulationibus. & ibi Bar. in prin. ff. de reg. iur.

Præsumitur contra accusatum, si eius consanguinei impediũt examinationem. Bald. in l. j. in ult. col. uersi. ultimo est argu. C. si quacunq; prædi. pote. per no. in c. abbas. & in c. cõstitutus. de testib.

Præsumitur contra tacentem inquisitum de pluribus criminibus: quia confiteri præsumitur, si respondendo tacet de aliquibus. Bald. in l. siue. in ij. col. in fin. uer. deinde restat. C. de proba. per ca. nonne. de præsumpt.

Præsumitur pro iudice. l. j. uer. non arbitramur. C. de offi. iudi. Bal. in l. iubemus. §. sanẽ. ult. col. uer. ego addo. C. de sac. san. eccl. Bal. in l. ij. ff. ubi pub. edu. de. quod præsumitur iudex facere cognita ueritate, quod iuris est.

† Præsumitur pro iudice, quando seruat debitum ordinem in procedendo: sed quando debitum ordinem omittit, tunc non præsumitur pro eo. Ita not. Bald. in l. sancimus. in pen. colum. uer. tertiodecimò quæritur. C. de iudi. quem sequitur Iacobi. de sanc. Georg. ibi in fin. qui allegat text. cum gl. in l. j. C. de fide instrum. & iure hastæ fisca. lib. x. nam ille textcum glos. probat quod quando iudex procedit non seruato debito ordine, præsumitur in dolo, & mala fide. Quod est perpetuò menti tenendum, secundum eum.]

Prẹsumitur quis idoneus ad simplicia beneficia, nisi contra ꝓbetur, secundum Abb. anti. in c. dudum. de præsump.

Præsumitur pro hæresi. s. Hæresis. uer. xj.

Prẹsumitur ꝓ instrumẽto, c. abbatẽ. de uerb. sig. & c. si papa. de priuil. in vj. maximẽ accedẽte bona fama notarij. Alex. con. lxij. iiij. parte. Bal. in c. j. §. si instrumentum. de natu. feu.

* Præsumendum id semper est, quod confirmat, non quod inutile reddit id, quod actum est. l. quoties. ff. de reb. dubi. c. Abbate sanẽ. de uerb. signifi. And. Alciat. consi. dcxxiiij. Æmilius Maria Manolessus.

Præsumitur pro notario. not. in l. quoties. in prin. ff. de hæred. insti. & Alex. in l. Herennius. §. Caia. de euictio.

Præsu-

Præsumitur pro declaratore. in Spe. de emp. & uen. §. nunc ui-deri dum. §. hoc quoq;. & Alex. ubi s.

* Præsumitur pro laudo arbitratoris, ita prorsus, ut qui id, ut iniquum ad boni uiri arbitrium reduci postulat iniquum id esse probare, ac apertè declarare debeat, c. nisi essent. de præbend. l. ab ea parte. ff. de proba. l. sciendum. ff. de uerb. obli. l. j. & ibi nota. C. de fide instru. & iur. has. fiscal. lib. x. Imol. in c. in præsenti. de renuncia. Illust. Card. Zibar. & Imo. in d. c. nisi essent. Ioan. Andr. in addit. ad Specul. tit. de arbitr. uer. sequitur. Bald. in addi. ad Specul. tit. de appellatio. xv. col. Ias. consi. xij. num. 6. uol. j. Idem tamen Ias. in consi. lxxxviij. nu. 3. uol. j. post Anto. Butr. in c. quoniam contra falsam. col. xviij. ubi Abb. de probat. & in c. in præsentia. de renunciati. & Alex. in l. sciendum. ff. de uerb. obl. pendente reductione, ad arbitrium boni uiri pro laudo non præsumi concludit. Æmilius Maria Manolessus.

* Pro sententia iudicis pendente appellatione non præsumitur. §. illud quoq; determinare. in auth. de his qui ingred. ad appell. c. cùm ad sedē. in extre. de restitut. spoliat. Iason cons. lxxxviij. nu. 3. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

20 Præsumitur pro decreto iudicis, & pro alijs, quæ non requirunt figuram iudicij. Bald. in Spe. de appellat. xvj. col. Alex. in l. sciendum. vij. col. de uer. oblig. & s. Decretum. el j. uersi. * cxx. & cxxij. * Iason consi. xij. num. 6. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Præsumitur pro processu antiquo. j. uer. Processus. uer. lxvij. nisi constet defectus ex actis. s. uer. Acta. uer. lij.

Præsumitur quis uelle defendere factum suum. Inn. in c. diuersis. de cleri. coniu. paulo post medium.

Præsumitur contra coniurantes, nisi côiuratio sit specialis contra diffamatos. Inn. in c. j. de schisma. in j. col. uer. semper tamen præsumitur.

Præsumitur quis habilis ad matrimonium contrahendum, & procreandum filios, nisi côtrarium probetur. l. filium. & ibi Bar. de his, qui sunt sui uel alie. iuris. in prin.

Præsumitur factū eo nomine, quo testator iussit. Bal. in l. cùm oportet. ij. col. in fi. uer. quæro, quare fratres. in fi. C. de bo. quæ lib. per l. qui negotiationem. ff. de admi. tut. ubi tex. singularis.

Præsumitur pro excusatione delicti. suprà uerbo, Excusatio. uersi. xxviij.

Præsumitur scire quis omnia, quæ communiter sciuntur, & sic id, de quo est publica uox, & fama. gl. in uerbo, ostēderis. in l. penul. C. de pericu. tut. & s. uer. Ignorantia an excuset. uer. iiij. Nec auditur uolens iurare contrarium. gl. in c. nulli. de elec. in vj. in uerbo, uerisimiliter. iuncto tex. Item,

Præsumitur sciri quod sit publicè, sed potest probari contrarium. Car. in cle. j. xiij. no. de foro compe.

Præsumitur quis scire ea, quæ sunt ei ad domum notificata, ut ea, quibus interfuit. gl. in d. l. pen. in gl. in uerbo, ostenderis.

30 Præsumitur quis talis, qualem habitum portat. l. moueor. & ibi Bar. C. si ser. expor. uen.

Præsumitur pro nobilibus in his, quæ concernunt nobilitatē. gl. in c. illud. xl. dist.

Præsumitur pro testamento. Bal. in l. ij. in fi. C. de edi. di. Adri. tol. per l. post diuisionem. C. de iur. & fac. ignoran. & in l. si scriptura. & ibi Bart. C. de proba.

Præsumitur pro processu excommunicationis, si constet ex actis, & nō aliter hodie. gl. in c. bonæ. de elect. per c. quoniam contra. de proba. Sed an pro sententia. j. uer. Sententia præsumitur. uersi. j. quòd non.

Præsumitur côtra eum, qui uerecundè petit. Item contra eum, qui furtiuè nititur. Item contra eum, qui ex mala conscientia timet ire in publicum. Bartol. in l. Barbarius. iij. col. ff. de offi. præto. in repetitione.

Præsumitur dictum, quòd reperitur commissum, si colligi potest ex præcedentibus, & sequentibus uerbis. Pau. de Cast. cons. ij. quod incipit, Pro euidentia eius.

Præsumitur quis ille, de quo loquitur scriptura, si ei congruant adiecta, nisi probetur de altero. Pau. de Cast. in d. consi. ij.

Præsumitur pro stilo curiæ, quando in loco est copia peritorum. c. sicut. & ibi doc. de re iudi.

Præsumitur pro officiali publico. in Spe. de instrum. edi. §. restat. uer. quid si dum attestationes.

Præsumitur quis memor æternæ salutis non falsò iurare. in Spe. de actore. uer. sed nunquid iudex. doct. in c. cùm contingat. de iureiur.

40 Præsumitur pauper, uel diues. Item,

Præsumitur pro eo, quod facere consueuit. eo. titul. §. j. uer. sed qualiter. & s. uer. Pauper. uer. xxij.

Præsumitur iudex rectè officium suum exercuisse. c. in præsentia. de renun. & c. cùm inter. de re iud. c. bonæ. de ele. gl. in c. quoniam contra. de proba.

Præsumi an debeat factum à me id, quod est factum à coniuncto. s. uer. Factum. uersi. xxxiiij.

Præsumitur pro prælatis. in Specul. de rescrip. præsenta. §. iiij. uer. nunc dicamus. & uer. item cū diœce. & in uer. item cùm super debitis.

* Præsumendum est pro presbyteris, de quibus nihil est mali credendum. c. absit. ubi gl. xj. q. iij. And. Alcia. consi. dcxxiiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Præsumitur presbyter à uiduo hæres institutus, nō turpi de causa institutus. l. nec adiecit. l. meritò. ff. pro socio. And. Alciat. consi. dcxxiiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Præsumptio est in meliorem partē facienda. c. estote. de reg. iur. And. Alc. consi. dcxxiiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Præsumitur quilibet innocens à crimine, à culpaq; alienus. l. absentem. ff. de pœn. l. cùm probatio. de probati. l. j. C. de ædil. edi. Andr. Alciat. consi. dcxxiiij. Æmilius Maria Manolessus.

Præsumuntur omnia licere, nisi reperiantur prohibita. in Spe. de probatio. §. j. uer. sequitur, circa medium.

Præsumitur quilibet idoneus, nisi contrariū probetur. in Spe. de proba. §. j. uer. sequitur uidere. Item habilis. l. ab ea parte. de prob. & j. Persona. uer. xxviij.

Præsumitur ꝓ processu iudicis. eo. §. & uer. maximè antiquo. j. uer. Processus. uer. lxvij. nisi cōstet defectus in actis. s. Acta.

Præsumitur dominus in præsenti ex præterito. in Spe. de loca. §. vj. uer. lxvj. circa medium. & s. eod. uersi. ix.

Præsumitur fraus in cōtractu multis modis. s. Fraus uersi. xxx.

Præter,

quomodo ponatur. doct. & Bartol. in l. j. ff. de pigi act. & in l. nam quod liquidè. §. fi. de penul. lega. l. si tutor. §. si tutor. uer. nota quòd. & ibi. Bartol. in lect. Nico. de Neapo. de tut. & ratio. di. Old. consi. xlix. per Bal. in c. j. §. sed & res. per quos fi. inuesti. Inno. in c. dudum. el ij. de elect. ubi dicit, quòd in dispensationibus non includit, sed remouet uitium obiectionis. & tenet Bartol. in l. Seio. §. uxori. de annu. lega. quod est dictio exclusiua: ut ibi per Bald. in l. si ita legatum. in princip. & ibi no. de le. j. & in l. cùm ita. de dote prælega. ubi dicit, dotem uideri legatam, si legantur centum præter dotem. per d. §. uxori. De quo plenius per Card. in cle. j. de sum. tri. & in cle. j. §. pe. de hær. & in cle. ij. in prin. de pœni. quod concludit, quando sequitur propositionem affirmatiuam: sed si negatiuam, stat positiuè, & exclusiuè: & sic eius effectus est, ponere quod præcedens positio negabat: ut ibi per Card. Item ponit, quando oratio est negatiua præcedens. & tenet Dy. in regula, peccatum. lib. vj. Exemplum est, nec fundum præter usumfructum lego. ut ibi per Bartol. quem etiam uide in l. si eum. §. fin. in ij. colu. uer. his præmissis. ff. si quis cau. & ibi ponit Bart. de dictione, Prætérquam. Addo etiam Bartol. Bald. & Salic. in l. actione. C. de transac. † Et per Felin. in c. literas. de præsum. in fi. & per Fran. Aret. in l. si pater. de uul. & pup. & Ioan. And. in c. ad Apostolicæ. in j. col. de re iud. in Nouella, in vj. & Fran. Aret. in l. actione. C. de transactio in l. quicunq;. C. de ser. fugitiuis. & in l. falsis. C. de furtis.]

* Præteritum, quid futurum sit, nobis demonstrat. Hip. Marcon. xxj. nu. 28. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Præteritio cum causa

dicitur exhæredatio impropriè: sed sine causa dicitur propriè præteritio. l. in arena. C. de inoff. testa. doc. in l. filio præterito. ff. de iniust. test. & Bald. in addi. Spec. de instr. edi. in vij. colum. uer. præteritio. & fit hoc modo: Filium non instituo, quia fecit tale quid. Bartol. in l. j. in prin. ff. si quis à paren. fue. manu. Addo Bar. & do. Alex. in auth. ex causa. in ij. col. C. de lib. præte.

Præteritio materna cum causa ualet. Bald. in l. sicut certi. C. de testamento mili. in j. oppo.

Præte-

Præteritionis formam ponit Bal. in auth. ex causa. vij. col. C. de lib. præt. uer. forma autem. & j. eo. uer. xij.

Præteritio matris habetur pro exhæredatione. Insti. de exhæreda. libe. §. fin. Ratio est, quia non dicitur continuari dominium in eum in bonis matris, sicut in bonis patris. Bart. in l. pater filium. in repetitione in j. col. uer. sicut dicimus. ff. de inoffic. testamen. & in l. in suis. de lib. & posth. & in ij. colum. in ij. q. Bald. in l. si quis posthumos. §. si filium. in fin. eo. titul. Quod uerũ est cum causa, quia sine causa facta reddit nullũ testamentum, & in nato, & in posthumo, secundum Bartol. in l. filio præterito. xij. colu. uer. secundo casu. de iniusto testa. per §. aliud quoque capitulum. in authen. ut cùm de appell. cog. & ibi Ange. in fin. & Alexand. in d. l. in suis. & Alex. plenè in l. posthumo. C. de bon. poss. contra tabu. & in l. j. C. de bono. poss.

Præteritio matris, quo ad filios, non facit testamentum nullũ, sed per querelam rumpitur. Bart. in d. l. in suis. in fi. Sed Pau. de Cast. consi. cccij. incipiente, Dictum testamentum dicit esse nullum. Bal. in d. l. in suis. dicit, quòd hodie mater debet filiũ instituere: per d. §. aliud quoq;. & j. præteritus. uer. pen. & per Alex. consi. xlj. j. parte.

Præteritio filij impedit misionẽ ex edicto diui Adriani. j. uer. Missio. uer. lxv.

Præteritio facta à fratre habetur pro exhæredatione. Barto. & Bal. in l. fratres. C. de inoffi. testa.

Præteritio emancipati reparatur per contra tabulas. Ioan. de Imol. & Alex. in l. in suis. de libe. & posthum.

Præteritio matris de filio, etiã quem ignorabat, habetur ꝓ exhæredatione. l. si instituta. §. fin. & ibi Bar. ff. de inoff. testa.

10 Præteritio aui paterni de nepote facta, superstite filio, habetur pro exhæredatione: quia tunc non dicitur in nepote dominium continuari ex persona aui, cùm pater sit in medio. Bald. singulariter in d. l. si quis posthumos. §. fi. de libe. & posth. ubi tamen reprobat Bar. Vide Bar. in d. l. pater filium. in j. col. & latius in iij. col. in iiij. oppo. de inoff. testa. & in d. l. in suis. ad fin. Ioan. de Imol. in d. §. si filium. ij. col.

Pręteritio legis, & militis, scienter facta, uel simpliciter legatario filiæ, habetur pro exhæredatione. l. sicut. & ibi Bartol. de testamen. milit. & Bald. in l. maximum. de lib. præteri. in j. colum. uersicul. & facit ad statutum. Quod uerum, si fiat à milite ex certa scientia, non si per errorẽ. d. l. sicut. & ibi Bal. in summario.

Præteritio dicitur, quãdo de eo, qui debet institui, non fit mentio in testamento, nec ei relinquitur aliquid iure institutionis, licet iure legati. gl. & Bartol. in l. si quis. C. de lib. præte. & Bartol. in authen. ex causa. xiij. col. eod. tit. & in suo cons. xxix. & in l. quidam. in fi. C. de fideicom. & glos. in auth. nouissima. C. de inoffi. testa. & Instit. de exhære. lib. in princip. Bald. in d. authen. ex causa. j. & xvij. col. uersic. secundò pręmittitur. & uer. nunc ueniamus. & s̃. uer. iij. uel si sit substitutus. j. eod. in uer. Præteritus. uer. j.

* Pręterita nõ dicitur auia in testamento nepotis, in quo propinquis ius aliquod in bonis suis habẽtibus legauit solidos quinq;, atq; ita testamentum ualet, & ea poterit non uniuersa bona, sed id tantũ, quod legitimè deest petere. Crau. cons. clxij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Præteritio de matre facta à filio habetur pro exhęredatione. s̃. uer. Mater an succedat. uer. lxv. Quod uerũ iure ueteri, non iure nouo, quo mater, & ascendentes sunt instituendi, sicut descendentes. ut s̃. uerbo, Legitima. el j. uer. lviij. & uer. lxxiiij. & uerbo, Mater succedit. uer. lxiiij. Et ideo mater præterita dicit nullum testamentum, sicut filius præteritus, & consuluit do. Pet. de Vbald. in consi. Viso, & ponderato puncto, &c.

Præteritio quando reddat testamentũ nullum. Bal. in d. auth. ex causa. iij. q. C. de lib. præte. in xv. col. & Pau. de Cast. cons. cxxxix. quod incipit, Viso puncto suprascripto. & s̃. Filius

† præteritus. uersi. iij. & per discursum. † Et per Franc. Aret. in l. ex facto. §. Lucius Titius in secundo no. de uulg. & pup. & quod ibi dixit in apostil.]

Præteritio filij reddit testamentum nullum, etiamsi sunt instituti nepotes ex filio præterito. eo. consi. cccij. quod incipit, Dictum testamentum.

* Præterita cùm in testamento à patre est filia legitima & naturalis, testamentum est nullum, nulliusq; momẽti, etiamsi filia id nullum non diceret, sec. com. opi. §. j. cum seq. Inst. de exhær. liber. l. maximum uitium. C. de liber. præte. §. aliud quoque. in auth. ut cùm [illegible] cognos. gloss. in l. iij. §. sed utrum. ff. de minor. Barto. & alij in l. filio præterito. ff. de iniust. rupt. Alex. & alij, in l. [illegible] C. de bonor. poss. cont. tab. Iason consi. cxiij. in prin. uol. j. consi. ciiij. num. iij. uolu. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Præteritus si à patre sit filius legitimus, & naturalis, qui paternæ prius hæreditati cum iuramento renunciauerat testamentum non est nullum. l. j. §. quidam filium. ubi Bar. q. iiij. ff. de bon. poss. contr. tab. Bal. in l. filio præterito. col. pen. ubi Ioan. Imol. ff. de iniust. rupt. & irri. testa. Raph. Cuma. in l. si filius, qui in potestate. ff. de iniust. rupt. & irrit. testa. secus, si sine iuramento. Iason consi. ciiij. nu. iij. q. ultim. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Pręteritus filius, detracta quarta, hęreditatem restituere debet ijs, qui in testamento hæredes instituti sunt, cùm clausula codicillaris ad testamentum accessit, sec. com. sent. l. generaliter. §. ex testamento. ff. de fideicom. libert. l. posthumus. §. fi. ff. de iniust. rupt. & irrit. Bartol. & doct. in authen. ex causa. contra gl. ibi. C. de liber. præt. Bart. in l. j. q. v. ff. de iur. codicil. in l. ij. ff. de legat. iij. Bal. & alij, in l. ex ea. ff. de testam. Angel. consi. xcviij. Iason consi. ciiij. col. pen. uolu. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Præteritus filius, qui ob clausulam codicillarem hæredibus in testamento institutis restituere hæreditatem debet, non potest detrahere, nisi legitimam. Bartol. in l. Papinianus. §. meminisse. in extre. ff. de inoffi. testam. Bar. in l. filium quem habentem. colu. x. C. famil. ercíscun. Ang. in l. j. ff. de iur. codicil. Iason consi. ciiij. colum. fin. uolum. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

Præteritus dicitur filius, etiãsi sit substitutus in tota hęreditate. l. ita tamen. §. qui rogatus. ad Treb. adde s̃. eo. uer. xij.

* Præteritus dicitur filius, qui in re sui ipsius, ac propria hæres institutus est. gl. in l. iij. l. sed & utrum. ff. de minor. Deci. in l. posthumo. col. v. C. de bon. possess. cont. tab. Bal. consi. xciij. col. ij. uol. iij. Paul. de Cast. consi. ccccl v. col. j. uol. ij. Alexan. consi. xx. col. iij. uol. iij. Iason consi. lxiv. col. ij. uol. j. cons. clx. col. j. & ij. uol. ij. Guid. Pap. deci. cccclxj. Ay. Cra. consi. cxlij. nu. x. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

† Præterito filio naturali an aliquo remedio succuratur. Ias. in l. Gallus. §. quidam rectè. in secunda lectura. colum. v. ff. de liber. & posthu.]

Præteritus dicens testamentum nullum ueniens ab intestato, an teneatur olim ad legata coniunctis personis. Bal. in l. certũ. pen. col. C. unde cog. uer. iuxta hoc quæritur, quòd non. hodie uerò tenetur. auth. ex causa. & in corpore unde sumitur. C. de libe. præter.

Præteritus substitutus fratri pupillo potest repudiare substitutionem pupillarem, & adire ab intestato. Bartol. in l. ij. ff. de his, qui ut indig. in j. q. per l. Iuli. de acquir. hæredi. & l. cùm pater. §. Titio. de leg. ij.

Præteritus an possit approbare testamentum. Bal. in l. ij. col. j. C. de bon. poss. contra tab. uer. secundò quæro. quòd sic, de æquitate, si sint institutæ personæ, quę possint succedere de iure ciuili.

Præteritus si approbet testamentum, in quo sint instituti fratres sui pauperes, uel ecclesia, uel alij, qui ex testamento imperfecto non possunt succedere, an testamentum conualescat ad commodum institutorum. Bal. in d. l. ij. ij. col. uer. tertiò quæro, quòd sic de æquitate.

Præteritus tacens per annum an dicatur approbare testamentum. s̃. uer. Filius præteritus. uer. xxiij. Addo Bal. in l. certũ. in viij. col. magna. uersi. est sextus. C. unde cognati.

Præteritus an teneatur ad legata ab eo nominatim facta. in l. quidam. & ibi Bal. uer. quæro, quid si testator. quòd non. C. de fideicom. & j. eo. uer. xj.

Præteritus potest agere petitione hæreditatis, & si opponatur de testamẽto, replicet de nullitate. l. suus. & ibi Bal. in primo not. C. de repu. hære. Item potest dicere nullum, & agere petitione hæreditatis. Bal. ibid. Vide Bar. in l. filio pręterito. de iniust. testa. & j. Testamentum nullum. uer. lxxxiij.

Præteri-

Præteritus succedens ab intestato nõ petit legatũ sibi factum. Bal.in l.quidam.C.de fideicom.uersi.quæro, quid econtrà.
Præteritus minor restituitur ad fructus perceptos per hærede antè intentatum ius dicendi nullum.Bald.in l.certũ.ix. col. C.unde cogna.uer.est sextus casus.
Præterito non potest legari,nec fideicommitti.Bal.in auth. ex causa. x. col. uer. nunc transeo.C.de lib.præte.Contrarium no.in l.pe.C.de fideicom.& s̄.eo.uer.vij.
Præteritus à matre sine causa dicit testamentum nullum. Bal. in d.auth.ex causa.vj. col. uer. secundò oppo. & Bartol.in l. Gallus.§.nunc de lege.ult.col.uer.opp.hic dicitur.ff. de lib. & posthu.& s̄.Præteritio.uer.v.
Præteriti materiam supple s̄.uer.Filius præteritus.& j̄.uer.Testamentum nullum.per totum. & uersic. Querela. per totũ. & in uer.Filia præterita.per totum.

Precium pro fundo ad mensuram debito debet pro rata minui, qua mẽsura deficit.l.qui libertatis. §. fin. cum gloss.in uerb.portio.ff.de euic.& augetur cum mensura.Bal.in rub.C.de contrahen.emp.xxij.q.Item,

Precium rei censetur eodem iure cum ipsa re in uniuersalibus,ut petitio hæreditatis : & succedit in locũ rei:ut in l.sed si rem,& precium.ff.de pet.hære. Secus in particularibus:ut in l.qui uas.in fi. ff. de fur. no. in c.inquirendum.de pecu.cleri. Abb.in c.ij.ut lite penden.
Precium rei probatur ex qualitate rei, & quantitate reddituũ, uide gloss.per doct.approbatam in c.cùm causa. de testi.ubi not. Ioan. Cal. quòd æstimatio rei potest per testes, per instrumenta,per confessionem,per dilationem iuraméti, per inspectionem oculorum,per coniecturas, & per accidentia probari,sicut est rei qualitas,quãtitas communis, uenditio rerum,& similium,quæ debet considerari.no.Ioan. And. in c.cùm causa.de emp.& uend.& Bart.in l.si seruus.ff.de condi.furt.& in l.precia rerum.ff.ad legem Falcid.
* Precio iusto existimatur res uendita, uel locata, cùm per licitationem solennitatibus seruatis facta est.auth.hoc ius.C. de sacrosan.eccles. l.fin.§.fi.C.de admi.tutor.Bald.Angel. & Raph.Fulg. in l. j. C. de præscr.long.tem.Iason in l. qui Romæ.§.cohæredes.ff.de uerb.oblig.And. Alcia. consi.cx. Æmilius Maria Manolessus.
* Precio iusto etiamsi minoris quàm est res empta,uel conducta uidetur,cùm ob belli,uel alterius casus imminens periculum,incertum erat,an ad emptorem, uel cõductorem res peruenire posset,l. eos ubi gl. C. de usur. toto tit. de nautic. fœnor.in auth.And.Alciat.consi.cx.num.v.Æmilius Maria Manolessus.
Precium gabellarum debet augeri cum territorio. in auth. ut deter.sit nume.cle.in fi.per Angel. colla.j.
Precium rei communis uenditæ an ueniat in iudicio familiæ erciscundæ,not.in l.familiæ.C.fami.ercis. maximè Bal. in j. not.quòd non.
Precium incertum debet certificari arbitrio iudicis. l. officio. de contrahen.empt.l.fi. C.de iure do.impe.Bal. in l. j. C. de communi ser.manu.uersic.nota.quòd ubi in l.
Precium iustum debet per iudicem æstimari.l.sed si ego.& ibi. Bartol.ad fi.ff.de lega.j.Barto.in l.si fundus.§.potest.de pig. uer.quæro ergo.ubi dat formam æstimandi,scilicet quòd cogat partes citatas eligere æstimatores,uel ipsemet eligat, ut ibidem.
Precium facit præsumi contractum emptionis.l.j.§.qui superficiem.& ibi Alex.& Bar.de superfi.glos. & Bartol.in l.apud Celsum.§.sed cùm.de doli excep.l.fi.de præd.curi.& in Spe. de ces.acti.§.ij.in for.& Alex.in l.fi.ff.de condi.ob cau.quòd datio pecuniæ pro precio rei dandæ arguit uenditionem. Alex.plenè in l.Iulianus.§.offerri.de act.em.gl.in uers. quis. & Bald.in l.cùm dotem. uer. nota hîc arg. à correlatiuis. C. de iure do.& omnino Alex.in l.si quis autem. de acqui. pos. & s̄.uer. Contractus emptionis.uer. ix. & in Spe. de cessio. actio.§.ij.in for.
† Singu.Vbicunq; fit mentio de precio,semper in dubio præsumitur emptio. gloss. in l.cùm dotem.in uerbo, quis enim. C. de iure dot.quam ibi no.Bald.& reputat menti tenendã. Et per eam infert singulariter, quòd si statutum disponit, quòd de precio cuiuscunq; rei deductæ in contractũ soluatur gabella, quòd intelligitur de emptione tantùm propter uerbum,precij,positum in statuto. Quod dictum pro ualde not.refert, & sequitur do.Ias.in l.j.in vj.col.uer. unum tamẽ in proposito. C.de iure emphy.ubi reputat illam gloss.singularem & notabilem.Pro qua glo.& doctrina Bald.allega ibi tex.notabilem in l.fi. C.de prædijs curialium.lib.x. & doctrinam Bald.in l. qui se patris.in vij.col.uersic. hoc scias. quòd si princeps.C.unde liberi.ubi dixit,quòd si princeps ꝓ feudo reciperet precium,& postea diceret,Indulgemus,uel simile uerbum, non propterea esset feudum, sed emptio: & ideo reuocari non posset, nec ei deberetur fidelitas. Quàm glo.tamen limitat ipse do.Iason,ut procedat, quando fieret mentio de precio,& precium esset condignum rei: nam tũc
* bene præsumeretur emptio:aliàs secus. * gl.in l.j.§.j. ff. de superfici.Bal.in l.ex conuentione.C.de pact.Iason con.xlv. nu.iij.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.
Precium si interuenit in donatione,nõ est propriè donatio. gl. in uer.meum.& Bar.in l.si tibi pecuniam.ff.si cer.peta.
Precium an debeat restitui,quando petitur contractum rescindi.Bald. in c. j. §.notandum.in primo notabili, quòd sic,qui feu.da.pos.& in l.fi.§.fi.uer.nota quòd qui.C.cõmunia de lega.& ibi Bart. in l. iubemus. §. sanè.in primo notabili.C.de sac.san.eccle.Bar.& Alex. in l. si debitor. paulo post principium.ff.de his quæ in fraud.credi.Laur.de Fano, in rub. de rebus eccles. non alie.j.q. & Bald. in l.huiusmodi.§.si ita. de leg.j.Dixi in tractatu de Episco.iiij.lib. & s̄.uerb.Alienatio. uer.xxj.& plenè per Card.in cle.j.xxv.q.de reb.eccl. non alienan. & s̄. uerbo, Minor alienat. uersi. x. & Abb. in c.cùm causa.in fi.de re iud.Cyn.l.pe.Ioan.de Imo.in l.post contra-
† ctum.de dona.& per Cy.in l.penult.C.de bo.dam. † Et per Feli.in d.c.cùm causa.]
Precij non soluti exceptio quando opponatur.s̄.uerbo,Exceptio quando.uersi.lxxxviij.
10 Precij declaratio potest conferri in arbitrium tertij.j̄. uer. Venditio qualiter.uer.vij.
Precium feudi uenditi per uasallum an sit tenendum nomine feudi.Bald.in c.j.de feu.non haben.propriam naturam feu. in ulti.q.quòd sic.
Precium inuentionis rei perditæ non debetur inuentori.Bartol. in l. falsus. §. qui alienum. uersicul. ultimò habes. ff. de furt.Sed
Precium inuentionis rei alienæ solutum inuentori per me, potest repeti actione negotiorum gestorum.Bar.ibidem.
Precium coacto uendere debet solui statim.gl.& Bal. in l. j. C. de communi ser.manu.in uer.modò quærit glo.
Precium rei, & interesse, sunt idem.Bald.in l.j.C. de his,qui à non do.ma.sunt.Sed contrarium tenet in addi.Spe. in titul. de fruc.& interesse.uersi. nunquid interesse. ubi uide omnino.& in l.j.§.considerandum.de tute.& ratio.distra. ubi dicit contrarium.
Precium iustum non reperiri, uel emptorem nõ reperiri, sunt paria.l.lege Iul.C.qui bonis cedere possunt.Bal.in l. ij. in fi. C.si in causam iudic.pignus cap.sit.
Precium emptori non debet restitui,nisi lata sententia in causa euictionis,nisi pactum sit factum,quòd restituatur statim lite mota.l.siue libertatem.& ibi Bal.C.de euictio.
Precium an & quando debeat restitui à uendicante.in l.super. & ibi gl.Bald.& doc. C.de euic.& in l.ciuilem. circa principium.C.de furt.quòd sic,si est uersum in eius usum.l. si precium.& ibi Bar.C.de procur.& s̄.Emptor rei furtiuæ.uersi. v.& in uer.furti actio.uersi.xvij.
Precium peti potest,quando res præstari non potest. Bar. in l. si res.de leg.iij.in l.planè.§.si rem.de leg.j.gl. in uerbo, competit.tenet contrarium.Insti.de lega. §. si rem alienam. & in l.fundo.ad legem Fal.& s̄.uerbo, Actio. el j.uer.liiij.
20 Precij numeratio requiritur in rei uendicatione, ad probandum dominium, non in Publiciana.Bald. in l. cùm res. C.de proba.in j.col.in iiij.not.iuncta ij. oppo. l. si de precio. ff.de Publiciana.
Precium repeti potest tanquam indebitè solutũ, quando uenditio est nulla.l.seruum.& ibi Bar.de condi.indebi.
Precium redactum ex re uendita conuertitur in causam mutui l.qui negotia. in princip. per Bartol. ff. mandati. uer.secundò habes.
Precium rei non dicitur ex re. l. uenditor ex hæreditate. & ibi Bartol.

Bartol. ff. de hæredi. uel actio. uen. in ij. no. & Alexand. in l. stipulatio ista. §. si stipulor. v. fallen. de uer. oblig. & Alexan. in l. quod procur. ubi etiam dicit, quòd nec res uidetur esse ex precio.

Precium rei, quæ potest esse lucrosa, & damnosa, ut hæreditas uendita præsumitur iustum inter contrahentes. Bal. in l. per diuersas. iiij. q. in fi. C. mandati.

Precium rei minoris, quæ uenditur, non debet taxari per iudicem interponentem decretum super uenditione. gloss. & Bart. in l. ait prætor. §. permittitur. de minori. uers. no. quòd quando iudex.

† Precium rei, de qua contrahitur per onus adiectum in contractu, minuitur, quia est pars precij. Feli. in c. cùm Ioannes. in j. col. in uer. in tex. ibi ad. de fide instrumen.]

Precium rei uenditæ per maritum, & uxorem simul confessos recepisse, præsumitur totum peruenisse ad manus mariti. Bald. in l. j. in ij. colum. uersi. prædicta faciunt. C. de duobus reis. & in auth. si qua mulier. C. ad Velle. in j. col. in fi. uersi. pone ergo. & omnino per Alex. consi. xxxv. ij. parte.

Precium debet offerre is, pro quo notarius emit. Bart. in l. nec ei. §. eorum. uer. quæro, nunquid tabellio. ff. de adop. ubi dicit, quòd alias non potest agere ex ipso contractu.

Precia rerum mutantur ex tempore. l. precia. ff. ad legem Falc. in Spe. de obliga. & solu. §. sequitur. uer. quid si libellus. circa medium.

Preciũ rei immobilis iudicatur mobile. Bald. in l. ea demùm. C. de collat. uers. & prædicta faciunt ad quæstionem.

30 Precium temporis dicitur usura. Bal. in rub. ij. q. C. de constitu. pecu.

Precium rei subiectæ fideicōmisso uenditæ per hæredem grauatum, an ueniat in fideicōmisso. no. in l. Imperator. §. fi. & ibi Bar. distinguit. ff. de leg. ij. Bal. in auth. res, quæ. in fi. col. in uersic. quæro, nunquid tenet alienatio. C. communia de lega. & s. eo. uersic. lviij.

Precium rei emptæ, & legatæ per emptorem, debet solui uenditori ab hærede, non à legatario. l. his uerbis. §. idem testator. & ibi Bartol. in summario. ff. de lega. iij. Et si legatarius emit rem emendam per hæredem, repetit precium ab eodē. d. l. §. alumno.

Precium portaturæ alimentorum debetur alimentario, si est persona digna, cui sit dedecus portare illa. Bartol. in l. j. uer. quæro, uideo. ff. de alimen. leg. Item,

Precium aquæ uidetur legatum, aqua legata. l. Mela. §. fi. & ibi Bar. in prin. ff. de alimen. lega.

Precium rei non uenit appellatione expensarum. l. quibus. §. j. & ibi Barto. singu. in summario. & in uersi. ego dico aliud. ff. de conditio. & demonstra. Bal. in l. terminato. C. de fruct. & lit. expen. ad fi. in uer. ultimò scias. & in rub. C. de uer. signific. in vj. quæstione.

Precium rei debet intelligi, quantū emptor recipit, non quantum uenditor soluit. Bartol. in l. sed si hoc. §. j. uer. facit ad quæstionem. de cond. & demon. & ibi tex. quia intelligitur, deductis expensis. & no. in l. quātitas patrimonij. & ibi Bar. ad legem Fal. ubi dicit id esse precium rei, quod remanet emptori, deductis expensis factis in proxenetis, & subhastationibus. Et ponit exemplum in eo, qui emit pro quadraginta. & facit pactum, quòd lucretur decem: nam precium dicitur triginta tantùm. & no. per Barto. in l. per diuersas. C. mandati. in j. colu. in fine. uer. quæro, qualiter dicatur precium. & in l. ubi purè. §. fin. ff. ad Treb. & Bald. in l. precibus. xiij. col. uer. sequens quæstio circa medium. C. de impu. & alijs sub. dixi in tra. Gabel.

Precium uenditionis prohibitæ lucratur uenditor, non fiscus. Baldus contra glos. in c. j. uer. demùm. de prohi. feud. ali. per Federicum.

Precium pro indicando fure potest licitè promitti, & promissum petitur actione præscriptis uerbis. l. solent. & ibi Bartol. de præscript. uerb. ubi dicit uerum, nisi indicans fuerit in dolo.

Precium rei peremptæ ex pecunia mea emptæ possum in subsidium petere. Bart. in l. Proculus. ff. de iure doti. & Cyn. in l. mater. vij. q. C. de rei uendi.

Precium rei, de qua est quæstio, potest per arbitratorem adiudicari uni partium, ut alteri res remaneat pro concordia a-ptiori. Bartol. Ange. & Paul. de Castr. in l. cum Aquiliana. ff. de transact. uer. circa illam rem. ubi dicunt secus in arbitro, & iudice.

40 Precium quis potest recipere, ut alium iuuet, uel tueatur. l. metū. §. sed licet. & ibi Bar. in secundo no. ff. quod met. cau.

Precium operarum futurarum non potest peti, sed præteritarum sic. l. j. & ibi Bal. in ij. col. uer. ad secūdam partem oppo. C. de ope. lib. l. nec patronus. & ibi Bal. in prin. C. eod. tit.

Precium collatum in arbitrium tertij, non potest arbitrari, uenditore absente, & exbannito, eiusq; bonis confiscatis. Bart. in consi. Talionus de Spoleto. Cyn. in l. fi. C. de contrahen. emptio. Pe. de Bel. perti. in l. si quis arbitratu. de uerborum obliga. Bartol. in l. postquam. uersic. & consului in quadam quæstione, ff. ut leg. no. caue. etiam post quadriennium: ut ibi per Bartolum.

Precij non soluti exceptio si opponatur. iij. uersic. except. j.

Precium iustum an sit, est in arbitrio iudicis, quando lis est de precio iusto inter ementem & uendentem. l. non dubium. §. fi. & ibi Bart. de lega. iij. quòd sic. Bal. in l. per diuersas. xij. q. uer. sed quid econtrà. C. maudati. & s. eo. uer. l. Bar. in l. iij. C. de pignoribus. in ultima col. in prin. in uer. iuxta præmissa quæro. Item,

Precium iustum dicitur, quod cōmuniter reperitur ab omnibus, non ab uno, uel duobus uolentibus emere. gl. in l. ij. in uersi. iudicis. in uer. sed qualiter sciā. C. de rescin. uen. Alex. Ioan. de Por. post Angel. & Rapha. in l. qui Romæ. §. cohæredes. de uer. oblig. & s. uer. res ualet. uer. j. & uer. Valor. uer. xj. & s. eo. uer. lix.

Precium non potest conferri in uoluntatem emptoris. l. iij. ff. de contrahen. emp. l. in ementis. C. eo. tit.

Precium præsens in celebratione contractus habetur pro recepto, licet non constet in celebratione contractus de numeratione. Bar. no. in l. singularia. in xij. col. uer. sed quæro, dicit. ff. si cer. petat.

Precium an præsumatur certum, si testes de quantitate nō recordantur. Cy. & Pet. in l. j. C. de contrahen. & commi. stipu. in ulti. q. quòd non. Ioan. de Por. & Raph. Cu. in l. sciendum. de uer. obliga.

Precium modicum quod dicatur. gloss. in uersicul. alijs causis, uersi. sed quantum. & ibi Pet. & Cy. in l. per diuersas. C. mandati. quòd est in arbitrio iudicis. Sed Bartol. ibi in j. colum. in fi. uer. quæro, qualiter preciū. dicit esse iustum precium, deductis expensis & labore exactionis. & supra, eod. uersicul. xlvj.

50 Precium simulatæ uenditionis non potest peti. l. cùm ea, quæ. & ibi Bart. C. de transact.

Precium rei hypothecatæ qua actione petatur. Bald. in l. fi. §. & si præfatam. in iiij. not. C. de iure delibe. glo. in l. j. & ibi Bart. uer. sed quæro. ff. de distr. pig. quòd condictione ex l. ge. & Bald. ubi s. Item,

Precium ex re pignorata redactum an possit peti. in Specu. de oblig. & so. §. j. uer. pone, quòd si res non extat, in subsidium potest peti precium per condictionem uel actione in factū, uel iudicis officio.

Preciū debet offerri per emptorem demùm, si ei agenti ad rem opponitur exceptio precij non soluti. s. uer. Emptor agit. uer. xvij.

Precium rei subiectæ fideicommisso alienatæ computatur in quartam hæredi. l. mulier. §. si enim. ff. ad Trebel. Bartol. in l. Marcellus. §. res, quæ. eod. titu. uide ibidem.

Precium rei obligatæ duobus, & uenditæ, solutum uni nō debet alteri communicari. Bald. in l. fi. §. si præfatam. in fi. C. de iure delibe.

Precium debet declarari tempore uenditionis, non tempore promissionis de uendendo. Bald. in l. j. pen. col. C. communia de lega. uer. item nota.

Precium rerum uenditarum ab hærede grauato uenit in fideicommisso, quando substitutus ratificat uenditionem nisi sit ecclesia. Bal. in auth. res, quæ. in fi. col. uer. quæro, nun. quid. C. communia de lega. & s. eo. uer. xxxj.

Precium iustum & uerum dicitur, quod communi æstimatione probatur iustum. Bald. in l. ij. C. de rescind. uen. ulti. colu. uersicu. sed hìc occurrit dubium. Item quod in subhastatione offertur. Bald. ibi. ad fin. Item quod habiturus erat possessor.

ſſor.Bal.ibi in fin.per l.in fundo. de rei uend. Item uerum, inſpecto tempore contractus.l.ſi uoluntate.& ibi Bal. C. de reſcind.uend.& s̄.eod.uer.xlvj.

Preciũ ſupplere non tenetur emptor,licet res pro minori precio incontinenti fiat libera à ſeruitute,uel ęſtimatio creſcat, uel alius fructus,uel commoditas accedat rei.Bal.in rub.C. de pericul.& comm.rei uen.in fi.

60 Precium rei per alium uenditæ poteſt uendicari in ſubſidium facta ratificatione, iuxta l.mater. C. de rei uendi. non ſolùm per uerum dominum, ut ibi, ſed etiam per quaſi dominum,cui competat Publiciana,niſi cum eo concurrat uerus dominus,qui pręfertur:ut j̄.uer.Publiciana.uer.vj.Item uerum,ſi ratificatio facta eſt perempta, uel præſcripta, quæ uendicari non poſsit. d. l. mater. ſecundum communem lectu.Quod eſt uerum,ſi uenditio ſit facta,ut de re uendentis, non ſic,ut de re ratificantis:quia tunc conſenſus non præiudicat ſibi:& precio,quod peti poteſt per dominũ rei conſentientem uenditioni rei ſuæ, ut ſuæ. Bartol. in l. ſi fundum per fideicommiſſum.de legat.j.Alexand.in l.quæ dot. ſolut. matrim.

† Singu.Precij quãtitas arguit & probat quid uenerit & quantum, in contractu emptionis & uenditionis : ut not. Socin. conſi.xcviij.incip. Viſis inſtrumentis.in j.uolum.in ij. colu. uerſicul. confirmantur prædicta.dicens, quòd ad hoc ſolet allegari gloſſ. ſingu.in l.j.ff.de ſuperficie. Ad idem tex. in l.j. ff. de rebus dub. & no. Bald.in l. j.in ij.col.uer.quæro,nunquid ille. C. qui teſtamenta facere poſ. * Bald. in l. meminiſſe.in extr.ff.de offic.procon. in l. ſemper in ſtipulationibus.ff.de regu.iur.Socin.in l.j.not.iiij.ff.de rebus dubi. glo. in d.l.ſemper.Alexand.conſi.xxvj.uolum.iiij. Franc. Curtimin.conſi.lxxx.colum.ij.uolum.ij.Aym.Crau.conſi.cv.nu. ix.uolum. j. conſil. cccx. num.iij.uolum.ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

Precium debet reſtitui domino rei à uenditore, quando emptor rem præſcripſit.l.j.& ibi Bald.C.de re. al.nō al.in ſummario.& in ſecundo notabi.

Precium non dicitur damnum.l.j.& ibi Bald.in primo notabi. C.de ædi. act.

Precij declaratio cùm petitur, libellus non requiritur, ſecundum Bartol. in l. creditores. ult. col. C. de pigno. uer.iuxta præmiſſa quæro.

Precij numeratio ſubauditur in contractu. s̄. uer. Contractus emptionis.uer.ix.

Precium rei aliud eſt,quàm precium poſſeſsionis.in Specu.de reſtitu.ſpol.in prin.uer.& nota.

Precij minoris, uel non ſoluti, uel in utilitatem recipientis non conuerſi,uel non durantis exceptioni, qualiter renuncietur.in Spec. de emption. & uenditio.§. nunc dicendum. prima forma.

Precium ex re furtiua redactum non eſt furtiuum. in Spec. de uſur.s.uer.pone,uſurarius.

Precij loco quandoq; ſuccedit res:ut p Alex. plenè in l. ſi rem. de peti.hære.& econtrà,d.uer.pone, uſurarius.

Precium ſuccedit loco rei peremptæ.l. ſi cùm ſeruum. cum gl. ff.ſi cer.peta.l.ſi rem & precium.& ibi Bart. de peti.hæredit. & omnino per d. Alex.& Bar.in rubr.ff.ſo. mat.l. itē ſi uerberatum.§.j.ff.de rei uen.Bal.in l.fi.§. & ſi præfatam. in quarto not. ad fi. C. de iure deli.& in l.in familiã.uer.opponitur.C. fami.erciſ.l.Imperator.§.fi.cum l. ſeq. de legat.ij.l. Labeo.§. itē ſi dominus.& ibi Barth. Cæp. de uerb. ſignifi. & ideo eſt pro re reſtituendum. d. l. ſi eum. Sed ſecus,ſi res extat, quia debet agi ad rem,niſi uenditio ratificetur. Bartol. ibi. & in l. mater.C.de rei uen.& per Alex.in d.l.ſi eum.

70 Precium ſuccedit loco rei in uniuerſalibus iudicijs, non in particularibus.Bart.in l.ſi ipſa.ad fi.ff.quod met.cau.& in d. † l.ſi rem.in ulti.oppo.ff.de peti.hære. † Et per Bal. in l. uenditor.de hære.uel act.uendi.]Item,

Precium ſuccedit loco rei in ſubſidiũ re perempta in actione reali,aliàs non.l.mater.C.de rei uendic.& ibi Bal.in vij. col. magna.uer.demùm quæro.

Precium ſuccedit loco rei in actione perſonali ratione doli. l. uenditor ex hæreditate. de petit. hæredi. Vide omnino per Bart. in l.qui à debitore.in prin.ff.de his,quæ in fraud.credi. & in l.j.ff.de diſtra.pigno.ubi dicitur uerum,etiam in hypothecaria.per gloſ.ibi.& per Bald.in d.l.mater.vij. col. uerſic. demùm quæro.

Precium ſuccedit loco rei in hypothecaria uniuerſali.Unde

Precium mercium obligatarum pro penſione domus eſt obligatum,ſicut merces,ſecundum Bald.ſing.in l. cùm tabernã. ff.de pigno.Sed

Precium non ſuccedit loco rei in actione hypothecaria particulari.text.ſing.in l.j.ff.de diſtra.pigno.ſecundum Bart.in l. qui à debitore.in prin.uerſi.ſed quæro.ff.de his, quæ in fraudem credi.& Bal. in l.fi. §. & ſi præfatã.C.de iure deli.in iiij. no.Ang.& Alex.in d.l.ſi rem.

Precium loco rei an ſuccedat in foro conſcientiæ.in Spe.de uſuris.uerſic.pone,uſurarius.ubi uidetur tenere, quòd non: ſed tenetur reſtituere.

Precium rei dotalis ſuccedit loco dotis alienatę,& mulieri debetur,quando dos eſt reſtituenda.l. ita conſtante. ff. de iure dotium.glo.in l.fi.eo.tit. Bart.in conſi. Domina P. &c.& in l.j.in fi.ff.de diſtra.pig.

Precij probatio quomodo fiat.j̄. Valor.per diſcurſum.

Preciũ, & res,adeò ſunt diuerſa, quòd interrogatus an habeat rem,poteſt negare,licet habeat precium eius.Bal. in l. cogi. pen.col.C.de peti.hære.& Alex.in l.ſi rem.de peti.hære.

Precium pro parte rei communis uenditæ per unum ex cohæredibus poteſt peti per alterum,ſi res uendita fuit tanquam communis,& petens ratificet. l. ab uno. C. de negotijs geſt. & in l.in familiæ.& ibi Bar.C.fami.erci.& Alex.in l.ſi eum.ſi certum petatur.adde j̄.Socius.

* Precium niſi conſtitutum appareat, nulla prorſus eſt emptio,& uenditio.§.precium.Inſti. de empt. & uenditi. Alex. conſi.xviij.colum.j.uolum.j.conſi.xxiij. col. ij. uol.ij. Deci. conſi.lvij.uol.iij.Aym.Crau.conſi. cclxxij. num. xix. uol.ij. Æmilius Maria Manoleſſus

Precij materiam ſupple s̄.uerbo,Emptor.& j̄. uerb. Venditor. & uerbo Valor.per totum.

Prætor eſt ſpectabilis,& eſt de medijs iudicibus.in Spe.de iur.om.iu.uer.medij.

Prætor cognoſcit de cauſa ſanguinis. Alexand. in l.j.vj. col. ff. de offi.eius.

Prætoris boni officium eſt,lites minuere.in Spe.de off.om.iu. §.vj.uer.in ſententiæ.

Prętoris album,& de eius materia,uide in Spe.de cita.§.ſequitur uidere.in vij. colu. uer.citatio autem. & in tit. ff. de albo ſcribendo.cum Specu.de loca. §. ij. Addo tex.in l.ſi quis id, quod.in prin.& per totam legem. ubi Bartol. & alij omnes. ff.de iur.omn.iu.

Pręctor poteſt tollere ius ciuile.in Spe. de reſti.in inte.§.ij.uerſi.ſed non ui.in ij.parte.

Prætoris nomen generale eſt ad omnes iudices.Bald.in l. fi. in j.q.C.de ędil.acti.

Prætoris decreta non debent eſſe deluſoria.in Spe. de emp. & uen.§.nunc dicendum.uer.& breuiter ſcias.

Prætoris materiam ſupple in tit.ff.de offic.præto.& s̄.uerb.Poteſtates terrarum.per totum.

† Prætoris manus non ſolùm à pecuniæ lucro, ſed etiam oculos à libidinoſo aſpectu continentes eſſe debere. Io. And.in Nouella,in c.quorundam.de ele.in vj. facit dictum Bal. in l. ij.de legat.ibi:& cùm placuiſſet.]

Præuentio quandoque inducitur per citationem, quandoque per litis conteſtationem, quandoque per libellum, quandoque per ſententiam.Bartol.plenè in l. ſi plurib.ff.de lega.j. & j̄. e. uerſi.vij. & uerſi. pe. & fi. & per Alexan.in l.ſi Titius.de u.ob.& l.ſi plurib.de legat.j. & ibi Bartol.& Alex.& doc. in c. capitulum ſanctæ crucis. de reſcrip.& in c.ſi duo.de procu.in vj.& omnino per Alexan. in l.ſepulchri. de ſepul. uiolato.

Præuentio iuriſdictionis contra unum ſocium non ſeruit,quo ad alios.Cyn.& Bald.in l.j.C.qui accuſ. non poſ. & Alexan. poſt Bart.in l.denunciaſſe.§.quæritur.de adul. & s̄. Iuriſdictio.uerſi.lxvij.

Præuentio in cauſa ciuili non inducit præuentionem in cauſa criminali.l.de fide.C.de falſis.

Pręuentio locum non habet in literis beneficialibus, ſed in reſcriptis ad lites ſic.Bald.in addi.Spe. de compe. iudi. uer. in literis beneficialibus.

Præuentio locum non habet, etiam pro delicto in mari commisso, scilicet in loco uicino duabus ciuitatibus. Angel. in l. sanè. ff. de iniur. Item,

Preuentio locum habet in pari iurisdictione. l. si pluribus. ff. de lega. j. l. j. de offi. præsi.

Præuentio locum habet inter eos, qui sunt paris conditionis, & dignitatis in præcedendo: alias dignior debet præferri. Bal. in l. per agrum. in fi. C. de serui. & aqua.

Præuentio inducitur etiá per citationem realem, id est, per capturam personæ furis, & facit preferri alteri iudici inquirenti etiam per prius: sed ualet processus, si non opponatur: opponi autem debet ante litis contestationem: quia

Præuẽtionis exceptio est declinatoria fori. Ita Bal. in auth. sed nouo. iij. col. uer. sed pone. C. de ser. fugi.

10 Præuentionis exceptio non potest opponi per citatū contumacem. Bar. in l. ubi cœptum. uer. quæro, dicitur hic. ff. de iud. & in l. sepulchri uiolati. in j. col. uer. circa prin. ff. de sepul. uio. Bal. in q. accusatus de ui turbatiua, &c. & v. articulo pro prima parte affirmatiua. & suprà, uer. Contumax punitur. uer. xlj. & plenius per Alexand. in d. l. sepulchri. & in l. præter. & in l. seq. §. Celsus. de dam. infec. ubi omnino post Bartol. ibi. & Angel. qui tenet contra Bartol. uel nisi renuncietur primæ instantiæ, non potest adiri alius iudex. & per Innoc. in c. super literis. de resc. & per Io. And. in Spe. de appel. §. j. in quibus. uersi. quid si uictus. Tu dic melius ꝑ Alex. in d. §. Celsus. quòd si reus contumax coram primo iudice comparet, & reficit expensas, & contumaciá purgat, potest coram secundo iudice opponere exceptionem præuentionis, seu litis pendentis coram alio, etiamsi primus inhibeat secundo. Si uerò non reficit expensas, & contumaciam non purgat, potest trahi reus coram alio iudice, nó obstante exceptione præuentionis.

† Præuentio non potest fieri per eum, qui non habet potestatem cognoscendi de causa. Soc. con. xij. col. fin. in j. uol.]

Præuenire non licet aduersarium. in Spe. de rescrip. præsenta. §. ratione autem impetrantis. uersi. item quod nimis.

Præuentionis iurisdictionis materiam uide in Spe. de rescrip. præsenta. §. ratione autem causæ. uer. item quod sublatum. & uersi. item quando impetrans. & de cita. §. fi. uer. pe. & s̃. Iurisdictio. uersic. lxiij. cum quatuor seq.

Præuentio locum habet inter duos iudices, quorum alter examinauit testem falsarium ad petitionem alterius, quia potest uterq; ipsorum punire, sed melior est conditio exequentis sententiam suam. Bal. in l. nullum. ad fi. C. de testi.

Præuentio non fit per formationem inquisitionis sine citatione, sed per confessionem, etiam sine inquisitione formata, sic. eo. uer. Iurisdictio. uer. lxv.

Præuentio si dubitatur per quẽ sit facta, defertur maiori. Cardin. in clem. j. §. ne igitur. de cele. mis. per c. si à sede. de præbend. in vj.

Præuentionis exceptio, seu exceptio litis pendentiæ quando opponitur. s̃. uer. Exceptio litis pendentiæ. uer. ij.

Præuentio per citationem realem, id est, capturã personæ preferter præuentioni per citationem uerbalem. Bart. in l. iij. ff. de cust. reo & in l. j. de pœnis. & in l. diuisim. ad Turp. Bal. in l. j. ubi de crimine agi oportet. & in auth. sed nouo. de seruis fugi. & Ioan. And. in c. j. de oblig. ad ratioc. & ibi Bal. in Spe. de contuma. §. sequitur. uer. sed pone. & Alex. in l. sepulchri. de sepul. uio. & s̃. Iurisdictio. uer. lxiiij.

Præuenisse in ædificando molendinum dicitur, qui incepit, & non intermisit, nisi pro modico tempore. Bart. in l. quo minus. v. q. ff. de fluminibus.

Præueniens dicitur solus exercere iurisdictionem. Bal. in l. pe. vj. col. C. de condi. in ser. uer. fuit quæstio.

20 Preuentio non habet locum, quando delictum est commissum in uia communi inter duo territoria. Bal. in d. l. pe. col. vj. uer. alij dicunt. & Bartol. in l. iurisperitos. §. cùm oriundus. de excusatio. tu. in lectura Nico. de Neapo. in uer. item facit arg.

Præuentio inducitur per citationẽ. c. pe. de foro compe. Quod uerum, nisi alter sit impeditus cognoscere. Barto. sing. in l. si maritus. in §. j. ff. de adul. secundum Lud. in fin. uer. Iurisdictio. uer. ubi sunt plures.

Præuentio inducitur etiam per simplex præceptum extraiudiciale. Fred. de Senis consi. cxl. But. in c. proposuisti. de foro compe. Ioan. And. in regula, cùm sint partium iura. lib. vj. Ludo. Pon. ubi s̃.

Præuaricator dicitur, qui alium accusat, ut absoluatur, non ut condemnetur. Bartol. in l. athletas. §. calumniator. ff. de infamibus. ir. princ. † Et per Felin. in rubr. de calumnia. & per Franc. Aret. in l. j. de aduo. di. iudi.]

† Præuaricator punitur in quinq; libris auri. l. iij. in fin. ff. de præuari. gl. ij. q. iij. in sum.]

† Adde, quod præuaricator dicitur ille, qui concludit cum reo admittendo falsas probationes, & ueras simulando, & consistit ex utraq; parte. nam uidetur esse contra reum, & tamẽ eius partem fouet tacitè, & punitur arbitrio iudicis: ut in l. j. & ij. ff. de præuari. Abb. in rubr. de calumnia.]

Præuaricator impropriè dicitur aduocatus. Barto. ubi s̃. & Alexand. in l. j. ff. de præuari.

Preuaricatio aduocati punibilis est. l. j. C. de aduo. di. iudicum. sed non nocet principali in ipsa causa. Bartol. & ibi Alex. l. ij. ff. de præuari.

† Pridem qualiter ponatur, uide Bald. in l. si cùm militi. de compensa.]

Primas potest dici illustris, & idem est quod patriarcha, quo ad quædam: sed patriarcha est maioris dignitatis, & iurisdictionis. in Spe. de iur. om. iudi. uer. secundum canones, dixi in tractatu de Episcopo, in prælud.

Primas propriè dicitur primus præsidens: ergo non archiepiscopus, sed largo modo sic, id est, quilibet ordinarius, secundum Sicu. in c. sanè. de foro compe.

Primatis iura, & quomodo libelli formentur circa ea, uide in Spe. de off. ordi. & de ma. & obe.

Primatis appellatione quis ueniat, uide Soci. in c. sanè. de foro compe. in prin.

Primicerius dicitur, qui primò scriptus est in matricula notariorum, uel qui in festo portat primus cereum. Alex. in rub. C. de primice. lib. xij.

Primiceriatus an sit dignitas. Alex. consi. lxxvij. ij. parte.

Primipilarius dicitur ille, qui deferebat in bello primipila, id est, tela, & propter magnū periculum, quod in primipilarijs uertebatur, cùm erant primi in bello, fuit inducta ista specialitas, quòd bona mulieris sint obnoxia pro culpa mariti, si prauè se gessit in illo officio: ut si non habeat unde soluat, possint manus extendi ad bona uxoris, & filiorum. Abb. in c. ex parte. in ij. col. de consue. & in c. ex literis. in prin. de pign. ubi dos mulieris potest capi, si maritus delinquit in officio primipilatus, secundum gl. ibi, quæ allegat l. satis. C. qui. mo. pig. ta. con.

Primitia an & quando debeatur sacerdoti, & an possit ei solui ante tempus. glo. in l. stipulatio ista. §. inter cætera. de uerb. oblig.

Primitiarū materiam uide xiij. q. j. xxiij. causa, per totum. xvj. q. j. xxvij. q. j. & ij.

Primitiarum materiam supple suprà, uer. Decimæ. & uer. Clericus, & in Spe. de decimis. per totum.

Primogenitus quis fuerit, de duobus si dubitat, quid iuris. Bald. in auth. ex testamento. in ultim. col. uersi. decimumoctauum. C. de colla. & in l. in quibus. C. de secundis nup. in ult. col. uer. pone consuetudo. & † j. Regnum. uersic. vij. † Bald. in j. consti. Digestorum, in §. itaq;. per Bald. in l. ex hoc iure, circa fi. j. col. de iust. & iure. & in l. ex duobus. de uulg. & pupilla.]

Primogenitus quis dicatur, uide Ias. in l. ij. colum. xvj. de iure emphyteu.

Primogenitus filius, non nepos, succedit in regno ex ui cõsuetudinis. Bald. in l. iij. C. de suis, & legi. & Alexand. in l. liberorum. iij. col. de uerb. signi.

Primogenitus si dubitetur quis sit de duobus uno partu natis, pater eligit. Bald. in l. in quibus. C. de secundis nup. Alex. in l. Arethusa. de sta. ho.

Primogenitus an cõferat regnum. infrà, uer. Regnum. uer. xij. quòd non.

Primogenitus inhabilis, quia fatuus, uel frater minor an succedat in feudum regni. Bald. in tit. de succes. feu. in fi. principij, uer. quero, si consuetudo. distinguit. & suprà, Filius regis. uer.

gis.uer.ultimo. Addo Bal.in l.si quis.§.tale.ad fi.C. de secun dis nuptijs.

Primogenitus legitimatus an excludat secundogenitum legitimum.§.Legitimatus.uers.xxxvj. Addo Ang.in l. Gallus.§. & quid si tantum.in fin.ff.de lib.& posth.ꝙ non. & Io. An.in regula, sine culpa.in vj. in Mercurialibus.Iacob. But. & Bal. in l.quoties.C.de rescin.uen.uide Bald.in l.eam,quã. in xij. † col.uer.sed pone,quòd est nominatim.C.de fideic. † Et per Feli.in c.prudentiam.de offi.dele.in ij.col.]

Primogenitus in loco,ubi præfertur uigore statuti,an preferatur etiam in bonis alibi sitis.Bart. in l. cunctos populos. vij. q.C.de summa trini. uer. sed posset dubitari. ubi distinguit, secundum quod cantant uerba statuti.

Primogenitus si cõsentiat inuestituræ de secundogenito.Bal. in c.j.§.præterea.qui.mo.feu.am.sibi imputet.

Primogenitus an possit priuari regno per patrem. Oldr. consilio cxiiij. quod incipit, Eleganter circa negotium. quòd non.Item,

10 Primogenitus regis dicitur, qui natus est post dignitatem † regalem patri quæsitam.§.Filius regis.uer.j. † Et per Felin. in c.prudentiam.de offi.deleg.in ij.col.]

Primogenitus filius an excludat secundogenitum. §.Filius regis. uersi.viij.quòd sic.& uerbo, Nepos. uer. l. Addo Alex.l. is potest.ff.de acqui.hær.& ibi Pau.de Cast.qui dicit se consuluisse in Hispania. & per Oldr. in consi. cxiiij. & §. in uer. Patruus.uer.xj.cum concor.quas ibi scripsi post authorem. † Et per Fran.Are.in d.l.is potest.]

Primogenitus dicitur, etiamsi pòst alius non nascatur. ca. Ioseph.& ibi doc.de uerb.sig.

Primogenitus dicitur,id est,primò natus.Bal.in l. cũ antiquioribus.v.col.C.de iure delib.uersic.& primò præmitto.

Primogenitus dicitur duobus modis. Bal. in l. eam,quã. C.de fideicom.xij.col.uersic.sed pone,quòd est nominatim.

Primogenitus an possit institui in feudo.Paul.de Castr. consi. clxv.quod incipit,Causa,quã magnificus.quòd sic, nisi feudum teneretur ab ecclesia Romana.

Primogenitura est dignitas, & æquiparatur ingenuitati. Bal. in l.cum antiquioribus.vj. colu. C. de iure deliber. uer. tertiò arguo.

Primogenituræ priuilegia ponit Bald.in d. l. cum antiquioribus.v. col. uersic. & primò præmitto.& in d.l.liberti.vj.col. † uer.modò formatur hic alia questio.C.de oper.lib. † Corsetus in tracta. de potest. & excel.reg. fo. 31. col.ij.gloss.in c. quàm periculosum. vij. q. j. Natan.in repet. c. quamuis.col. iij.de pact.lib. vj. De iure primogenituræ,text. & Panor. in ca.licet.col.ij.de uoto.

Primogenitus succedit in ius patronatus, quando succedit in hæreditate.Sicu.in c.ex insinuatione.de iure patro.

Primogeniti materiam supple §. uer. Filius regis. & uer. Regnum.per totum.

Primus dicitur respectu secundi. Bal. in l. si quis.§.talem. uer.modò pone. C. de secun. nup. in Spe. de primo & secundo decreto. §. j. quod facit pro equis currentibus.& §.uer.Pallium.uer.vij.Item etiamsi nemo præcedit,licet alter non sequatur.l.qui duos.& ibi Barto.de re. dubi.in † prin. † Et per Fran.Aret.in l.qui filiabus.§.j.de legat.j.& in prima constitutio Digestorum.in §.itaq;.]

Primum dicitur,quod non habet aliud ante se.Bald.in rub. C. de seruis fugi.

Princeps potest esse iudex in causa propria. §. uer. Iudex quis.uer.xxviij.

† Dic, quòd princeps dicitur quasi primum caput. & dicitur Græcè ἀρχός,§.]

* Princeps plenitudine Potestatis suæ uti nõ existimatur,nisi id apertè dicat,l.quanquam.C.de testa.milit.Innoc. S. P. & Illustr.Card.Abb.in c.innotuit.col.fin.de electio.Bal.in l. si testamentum. C. de testam.in l. precib. col. x. opp. ix.C.de impub. &ali. substitutio. Angel. in l. bene à Zenone. C. de quadriennij præscrip.Iason consi.j.col.vij.uolu.j. Æmilius Maria Manolessus.

* Princeps etiamsi supremus esset,ut S.P. & Imperator, ne de plenitudine quidem potestatis suæ potest decernere, ut is, cui pœnam,quam ob crimen merebat,remiserat,& condonarat, per uiam contractus pœna mulctetur. l. quod semel. ubi gl.& Bart.ff.de decre.ab ordi.facien.l.item eorum. §. ex his.ff.quod cui.uniuer.nom.Bart. in l. omnes populi.q. iiij. iij.p.q.ff.de iusti.& iur.Bal.in l. qui se patris.viij.& ix. col. C. unde lib.Bal.& Pau.de Cas.in l.fi.C. de transac.Pau.de Cas. in l.digna uox.C.de legib. Alex.consi.cj.col.j.ij.& viij.cons. ccxv.col.ij.& iij.uol.ij.Iason con.lxxxvj.nu.8.uol.iij. Æmilius Maria Manolessus.

Princeps nõ intelligitur uti potestate absoluta, nisi exprimat. Innoc.in c.innotuit.in ij.col.de elec.Quod uerum,nisi cum clausula,Ex certa scientia.gl.in c.ad hoc.de rescrip.

† Principis intentio talis debet esse, qualis legis & naturalis rationis:& talis præsumitur,qualis esse debet. Decius con. xcvij.in princip.]

* Princeps priuilegium suum alicui concessum, si eius priuilegij concedendi causa non accepit aliquid, quotiescunq; ei uisum fuerit,tollere potest. Nicol.Muti.& Bal.in l. qui se patris.colum.x. C.unde liberi.Imol.& Alex.in l.non amplius. §.si quis certum.ff.de leg.j. Salic.in auth.cassa.q. v. C. de sacrosf.eccle.Raph.Fulg.& Paul.de Cast. in l. priuilegia. C. de sacrosan.ecclesi. Ias. consi.j. col. vj. uer. tertiò principaliter. consi.lvj.nu.2.uol.j.l.qui fundos.C.de omni agro deser. lib. xj.Æmilius Maria Manolessus.

* Princeps donationem alteri factam, postquam perfecta est, reuocare nullo modo potest.l.prędia.C.de loca.pręd. fiscal. lib.x.glo.in l.si qua loca.C.de fund.& Salic.Reipub.libr. xj. Baldus in l.ij.nota.iij.C.de legibus.ubi Raph.Fulgo.& Pau. de Cast.Iason consi.lxxiij.nu.2.q.ij.uolum.j. Æmilius Maria Manolessus.

* Princeps etiamsi motu proprio alicui concedat id, quod alteri prius tribuerat, secunda cõcessio nullius momenti est. l.prædia.ubi Bartol. C.de locat.prædi.fisca.lib.x.Ludo. Roman.consil.ccxcviij.Iason consi.lxxiij.nu.2. uol.j. Æmilius Maria Manolessus.

* Princeps ciuitatem,uel castrum aliquod alienare,uel in feudum concedere alteri, eius castri, uel ciuitatis hominibus inuitis,non potest.§.pręterea ducatus.de prohib.feud.alienat.per Frid.§.si quis miles. quo tẽpore mil. §. ex eadem.de lege Corrad.Bal.in §.in generali.si de feud.fuer. cõtrou. inter dom.& agna.gl.in l.inuitus.ff.de fideicom.liberta. Bald. Sali.& Pau.de Cas.in l.debitorũ.C. de pact.Bal.in l. in testamento.C.ad l.Falc.Illust.Car.Host. Ioan.And.& alij,in cap. dilecti filij.de maiorit.& obed. Bald. in ca. j. in extre. de restitu.spolia.c.humilis.ubi gl.& Abb. de restitutio. spo. Abb. in cap.auditis.col.vj.de præscriptio. Spe.in ti.de feu.§. quoniam. ubi Ioan. Andr. in addit. incipien. & hanc rationem. Bald.consi.cccxxvij.uol.j.Iason consi. ccxxvij. in prin. uol. ij.Æmilius Maria Manolessus.

† Princeps quando reuocat,etiam motu proprio, illud quod seruare tenentur, fingitur circumuentus, ita quòd non potest probari contrarium: ut not.Bald.in consi.cccxxviij. secundum ordinem meum,incip.Pridie enim consului sub sigillo.in ij.colum.uer.præterea.idem in j.uolum. allegat bonum textum,in l.prædia.C.de loca.prædio.ciui.lib.xj.& ibi dicit,quòd in principe,tanquam in fonte iustitię, debet esse cõstans uoluntas:& quod in principib. conuenit illud uerbũ,Semel locutus est Deus.&,Quod scripsi,scripsi.Et princeps debet habere unum calamum,unam linguam,non plures linguas: quia scriptum est, Quæ processerunt de labijs meis,non faciam irrita. Ideo debet esse immobilis, sicut lapis angularis, & sicut polus in cœlo. ponit do. Philip. Dec. consi.cclxxxvj.in ult.col.in ij.uol.]

† Princeps licet possit libere contra ius ciuile scribere, seu statuere,ut in capitu.proposuit.de concessio. præbend. & nota.in l.rescripta.C.de preci.Imperat.offer. requiritur tamen quòd subsit legitima causa,aliàs princeps ius positiuum uiolando,non facit ut bonus paterfamiliâs: data est enim sibi potestas pascendi oues,non autem turbandi,seu molestandi,& procedere ex rectitudine iustitiæ,& æquitatis,non autem ex affectione speciali.not.Abb. post beatum Thomam, in ca.de multa.de præb.& in cap.quæ in ecclesiarũ.de constit.in vj.col.licet contrarium sentiat Innoc.& Anto. in cap. per uenerabilem.qui fi.sint legi.& Pet.de Anch. in cap. pen. de concessio.præbend.]

† Princeps,etiam supremus, non potest tollere cõuentionem

initam inter partes super iure priuato, cùm ex tali conuentione oritur obligatio, quæ est de iure naturali: ut in clem. pastoralis. de re iud. no. Innoc. in ca. quæ in ecclesiarum. de constitutio. papa tamen hoc potest super iuribus ecclesiarum: quia in ecclesiasticis habet plenitudinem potestatis, & sua authoritas in omnibus intelligitur excepta. ad hoc clement. dudum. de sepul. §. nos. not. Abb. in c. ex multiplici. de deci.]

† Principis motus proprius non probat, nec inducit dispensationem, nec tollit defectum personę, sed solius surreptionis. ut in c. si motu proprio. de præben. lib. vj. Operatur tamen, quia facit gratiam extendere, in quod aliàs non comprehenderetur per rescriptum. ut in c. si plures. de præbend. lib. vj. Item quia magis præsumitur princeps instructus, super his, quæ narrat motu proprio, quàm aliàs in facto per alium narrato. in clem. per literas. de præben. Sed Domi. de san. Gemi. post Lapum allegatione sua viij. tenet, quòd siue princeps scribat motu proprio, siue aliter, non est magna uis: sic enim potest in facto alieno proprio motu narrando errare, sicut ad alterius instantiam. Vnde in ecclesia numerata, si non facit de numero mentionem, & scribat motu proprio, licet non possit opponi de defectu intentionis, tamen de alijs bene potest opponi: ut nō. Ioan. And. in d. clem. per literas. & Lap. in d. allegatione viij. Et de motu proprio, uide Pe. de Ancha. consi. cxxxvij. & Roman. consi. cccxxvij. incipiente, Istæ sunt rationes. & consi. ccccxxxvj. incipiente, Quod indultum. ubi plenè de clausula, Motu proprio. & uide do. de Rota in decisionib. nouis, decisione iiij. quòd clausula, Motu proprio, non tollit ius tertij. & uide gloss. in cle. si Romanus pontifex. de præben.]

† Princeps non debet procedere contra absentem non citatum de ordinata iustitia: ut in c. j. de causa poss. & proprie. & in c. nos in quenquam. ij. q. j. & in l. meminerint. C. unde ui. de absoluta tamen potestate tunc potest procedere sine citatione in his, in quibus princeps nō habet plenam potestatem, uel dispositionem: quia tollere defensionem, quę est de iure naturali, princeps de iure non potest: ut probatur in cl. pastoralis. de re iud. & facit quod no. Bar. in l. cùm mulier. ff. sol. mat. Abb. in c. inter cætera. de maio. & obe. & plenius in c. cùm olim. de re iudi.]

† Princeps regni admittitur ad excipiendum de crimine contra electum: nam etiamsi princeps esset suspectus, si excipit contra electū, quia timet de cōiuratione, seu proditione patriæ, uel de reuelatione secretorum suorum, & hoc ratione patriæ, unde princeps est oriūdus, uel ꝓpter partiales suos, qui sibi fuerunt infesti: audiendus enim est in talibus princeps, quia satis prosequitur interesse suum, & publicum. no. Abb. in c. super his. de accus. in iij. col. uer. & ex prædictis.]

† Princeps potest ex causa statuere contra illa, quæ sunt de iure gentium, uel naturali: ut per præscriptionem inductam à iure positiuo, per quā priuatur quis dominio rei suę, uel per usucapionem uel confiscationem bonorum propter delictum, uel indicendo seruitutem: ut in c. ita quorundam. de Iudæis. Si autem non subest causa, non potest princeps alicui auferre rem suam. nam licet habeat iurisdictionem in uniuerso, nō tamen habet dominium rerum priuatarum: sed causa subsistente potest, ut est fauor publicus: ut in l. item si uerberatum. ff. de rei uendi. Abb. in d. c. quæ in ecclesiarum. in iiij. col. uer. circa secundum.]

† Princeps potest modicam læsionem subdito inferre, ut dando debitori dilationem, ut non possit interim conueniri à suis creditoribus: ut in l. quotiẽs. C. de precib. Impera. offe. Secus enim, si princeps uelit in totū concedere, ut non possit ab aliquo conueniri: quia sine causa non potest: ut ibi no. gloss. & Innoc. & Abb. in ca. quæ in ecclesiarum. de constit. in v. colum.]

† Princeps in spectantibus ad officium suum potest præcipere subditis, licet non exprimat causam præcepti: nā uani capitis esse existimatur, superiorem non posse præcipere sine omni cognitione, & sine causæ expressione: ut no. Inn. in c. ad aures. de tem. ord. Abb. in c. si quando. de rescrip. in fi.]

† Princeps reuocando ad se negotium, ligantur manus inferioris, ut nihil in eo attentari possit: & tantùm operatur talis reuocatio inficiando iurisdictionem iudicis, quantum facit appellatio: ut in ca. ut nostrum. de appella. & idem in alio inferiore citra papam, habēte potestatem tale negotium ad se reuocandi: ut si episcopus reuocat ad se negotium coram suo uicario pendens. no. in c. Romana. de appel. lib. vj. Abb. in d. c. ut nostrum. in prin. Non tamen credit Innoc. in ca. dilecti. de offic. archi. quod episcopus possit aduocare ad se iurisdictionem inferiorum prælatorum.]

† Principes non recognoscentes in tēporalib. superiorē, possunt exercere ea, quę specialiter sunt de iure reseruata Imperatori in signū specialis priuilegij: ut legitimare, famā restituere, authoritatem interponere in arrogatione, &c. ut in c. per uenerabilem. qui fil. sint leg. & ibi Abb. in iij. col.]

Princeps causam minori committens uidetur illum habilitare: ut in l. quidam consulebant. ff. de re iud. Quod tamen intellige, dummodo ille sit pubes: nam si esset impubes, puta minor quatuordecim annis, nō uidetur, quòd princeps posset eum habilitare ad iudicandū, quia tunc est impedimentum naturæ: ut in l. cùm prætor. in fi. ff. de iudi. Princeps autem non potest super ea, quæ sunt de iure naturali. Insti. de iure natu. gen. & ciui. in §. sed naturalia. & cle. pastoralis. de re iudi. & v. dist. in princip. Et hoc sensit gl. in c. cùm uigesimum. de offic. delegat. & clarius in d. l. cùm prætor. Vnde requiritur, quòd princeps ex certa scientia committat causam minori decem & octo annis: nam aliàs rescriptum esset surrepticium. Item si princeps ignorabat minorem ętatem, cessat ratio dispensationis, & habilitationis, super qua fundatur. d. l. quidam consulebant, quia ignorans non dispensat. l. ut ignorans. ff. de dona. & in c. si quis uiduam. l. dist. Abb. in d. c. cùm uigesimum. de offic. deleg.]

† Princeps potest pœnam, etiam parti applicabilem, remittere: quia solus motus principis habet ꝓ iusta causa. no. Cyn. & Bald. in l. rescripta. C. de preci. Impe. offe. Abb. in c. quæ in ecclesiarum. de constit. & in c. nisi specialis. de offi. lega.]

† Princeps, qui ignoranter donat rem alienam, licet donatio sit firma, potest tamen contra eius fiscum agi ad æstimationem rei: ut in l. bene à Zenone. C. de quadrien. præscriptio. Item si habet rem cōmunem cum priuato, quia licet possit de illa in totum disponere, & satisfacere priuato de æstimatione, ut no. glos. in l. ij. C. de commu. rerum alie. non tamen potest scienter rem alienam donare, cùm non possint sine causa aliquem sua in re priuare: ut in cle. pastoralis. de re iud. & in l. fi. C. si contra ius uel uti. pub. Abb. in c. ij. de reb. eccle. non alie.]

Princeps intelligitur quilibet dominus circa regē. in cle. j. per Car. de testib. & cle. j. de bap. ubi plenius in vj. q. ubi etiam uide, qui principes sint æquiparati regibus. Item & Imperator, & papa, & quilibet superior. Car. in cle. j. in prin. de iureiur. no. Alex. post Bar. in prin. Digestorum.

Princeps unde dicatur, & quis sit, & de eius materia uide glosing. in cle. j. de bap. & ibi Card. vj. q.

† Singu. Princeps in dubio non uidetur uelle uti plenitudine potestatis. Quod intellige uerum, quādo actus, quem facit, potest ualere absque plenitudine potestatis: secus, si actus non potest ualere absque plenitudine potestatis: quia tunc in dubio uidet uti plenitudine potestatis. Ita fin. dixit Paul. de Cast. in consi. ccccxiiij. incip. In facto præsenti non intendo adulari. in penultim. colum. uer. nec obstat, quòd nō censetur papa, in primo uol. Et eum refert, & sequitur Alex. in l. quanquam. uer. iuxta prædicta, &c. C. de testa. mili. Et similiter refert, & sequitur Felin. in c. j. in x. col. uer. & hinc est, ꝙ rex. de const. Et similiter sequitur Iacob. de sanc. Geor. dicens, quòd nunquam exeat memoriam. in l. bonorum in fi. C. qui admit.]

† Princeps debet esse facilis in audiendo subditos. Benedict. in repet. c. Raynu. fo. 22. col. iij. de testa.]

Princeps dici potest omnino diues. Ecclesiastici c. xj. de maio. & obe. omnes. Cardi. ubi s.

Principes Christiani tenentur defendere Romam oppressam, aliàs possunt per papam deponi, si sine causa recusant. xxiij. q. j. princeps. & c. regum. Abb. in c. uenerabilem. de elec.

† Princeps cùm facit guerram, uel nubit filiam, non debet uexare subditos, sed de suo expendere: ut no. Paul. de Castr. in cons. xx. incip. In causa istorum. in j. col. uer. pręterea sequeretur. in j. uol.]

Princeps

Princeps quando sit adeundus. Barto. in l.j. §. quæsitum. & ibi Alex. ff. de appella. l.j. C. de relat. quod non, quando probationes non potest recipere.

† Princeps nō debet in facto suo fraudem aliquam adhibere. do. Mari. Socin. in consi. xxxij. incip. Ex his. uer. nunc enim conueniens. circa medium, in j. parte.]

* Princeps si cum aliquo contraxit, quod promisit, seruare omnino debet. l. donationes quas Diuus. ubi Cyn. Bart. & Bald. C. de donatio. inter uir. & uxo. ijdem docto. in l. digna uox. C. de legibus. Bald. in l. princeps. ff. de legibus. in l.j. ff. de consti. princip. in l. fi. in extr. C. de transact. in l. ex imperfecto. ubi gl. C. de testa. in l.j. C. de dediti. libert. tol. in auth. omnes peregrini. col. fi. C. com. de success. §. j. in prin. de natur. feud. c.j. ubi Anto. Butr. & Abb. de probat. Ias. cons. j. q. j. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

* Principis contractum cùm ipse, tum etiam eius successores seruare debent, cùm ad graue damnum, diminutionem, & detrimentum principatus non tendit, aliàs secus. c. intellecto. de iureiur. c. abbate sanè. de re iudica. in vj. Bar. in l. prohibere. §. planè. ff. quod ui, aut clàm. Bal. in §. j. de succes. feu. Igne. in l. donationes. nu. 13. 31. 34. C. de dona. int. uir. & uxo. Spe. in ti. de insti. §. nūc aūt. prope fi. Ias. con. j. q. j. & ij. uol. j. Rol. à Val. con. j. nu. 116. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Princeps statuto, uel decreto suo, contractus à seipso factos tollere non potest. Iason consi. j. q. iij. num. 3. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Princeps statutum suum quod in contractum, uel quasi cōtractum transiuit, in damnum, uel detrimentum eorum, qui cum eo contraxerunt, uel quasi tollere non potest, sec. com. conclus. Bartol. in l. omnes populi. iij. p. q. iiij. q. ff. de iusti. & iur. in l. ij. in extr. ff. de iur. immun. in extrauag. ad reprimēdum. uer. non obstante. Guid. Suzar. in l.j. C. de nouo C. facien. in l. digna uox. C. de leg. Bald. in l. non plures. C. de sacros. eccl. Io. Imo. in l. non amplius. §. fi. ff. de leg. j. Ioan. And. in c. decet. de reg. iur. in vj. Spec. in tit. de censib. §. nunc uidēdum. uer. quid si uniuersitas alicuius. uer. quid si uniuersitas fecit. ubi Ioan. And. Ias. consi. j. q. iij. col. iiij. uer. pro hac parte. uol. j. & uidetur tex. in l. item eorum. §. ex his. ff. quod cuiusc. uniu. no. nisi tamen iusta causa subsit: tunc enim aliud est. l. quod semel. ff. de decret. ab ordin. facien. Iason d. cōs. j. q. iij. col. iiij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Princeps feudū uasallo sine iusta causa adimere nullo modo potest. §. j. de success. feud. ubi Bald. & in §. j. in prin. qui feud. da. poss. & in c. j. col. j. de probat. & in l. princeps. ff. de legibus. & in l. qui se patris. col. x. C. unde liberi. Ias. cons. j. q. iij. col. vj. uersi. tertiò principaliter. uol. j. consi. clxxvij. nu. 2. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Princeps cum uasallo sine eius culpa ob aliquam causam de plenitudine potestatis, feudum adimit uasallo, quanti id est, uel feudum, quod tantidem sit, præstare debet. glo. in §. ad hoc. uersi. si uerò. ubi Bald. de pac. iura. firman. Bald. in l. item si uerberatum. §. j. ff. de rei uendica. Ang. consi. cxxxvj. Ias. consi. j. col. viij. uersi. nono principaliter. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

† Princeps quando ligetur ex suo cōtractu. Feli. in c. j. de proba. in j. col. cum quinque seq.]

† Princeps potest donare. Decius consi. cxcj.]

Principis materiam supple s. uer. Imperator. per totum.

† Principium plateæ, uel alterius loci, dicitur usque ad medium. s. Platea. uer. iij. † & dicitur Græcè ἀρχή.]

Principium officij dicitur usq; ad medium. Bart. in l. ij. de furt. & ibi Alex. in apostil. & in l. j. §. is uidetur. & ibi Alex. si quis ius di. nòn obtemp.

Principium iudicij dicitur litis cōtestatio, & usq; ad litis contestationem, secundum Bal. in addi. Spec. de app. in secūdis addi. in viij. char. uer. iudiciū. & Bar. in l. ij. ff. de fur. uer. quæro, quomodo. † Et Bal. in l. j. de rerum diui. in spe. col.]

Principium à maioribus est inchoandum. in Specu. de deleg. in princip.

Principium debile melior fortuna sequetur. in Spec. de aduo. §. nunc de exordijs. uer. nonnulli.

Principium est faciendum, inuocato nomine Dei. s. uer. Inuocatio. uer. j. & ij.

Principio dolus adhibitus nocet. in Spe. de rescrip. præsentat. §. ratione autem impetrantis. uer. quid si impetrans.

Principium est spectandum. in Spe. de resti. in integ. in ij. parte, §. ij. uer. sed cùm etiam. de quo per Alex. in l. denique. §. si quis. post Bar. ff. de mino. & Bar. in l. j. ff. qui po. in pig. hab. si quid. Et de principio loci & temporis, Bart. in l. quod ait. §. quod ait. de adulte. & Bal. in l. si tutor. de tut. & ratio. dist. in cle. fi. & ibi Card. de rescrip. & cle. dudum. de ele. & omnino per Ang. & Alex. post Bar. in d. §. quod ait.

Principium uniuersorum est sancta trinitas, unus Deus, præter quod aliud inueniri non potest. in Spec. de summa trinitate. in prin.

Principio apposita clausula an referatur ad sequentia. s. uer. Clausula. el. j. ibi: in principio. uer. j. & uer. ij.

Principale trahit ad se accessoriū, etiam preciosius ipso principali. l. hæres meus. §. fi. de leg. iij.

Principale non confirmatur ab accessorio. l. quod per manus. & ibi Bar. de iure codicil.

Principale inspicimus, etiāsi accessorium sit maioris ualoris. l. si in emptione. in prin. & ibi Bar. ff. de contra. empti.

Principale non extinguitur cum accessorio. l. pediculis. §. fina. & ibi Barto. de auro & argen. leg. sed econtrà sic. j. eod. uersicu. viij.

† Principale potest stare sine accessorio, sed non econtrà. Mari. Soci. in consi. iij. incip. Circa. uer. & nota glo. in fi. in j. parte. & Franc. Are. in l. si quis. §. si suo testamento. de uulga. & pupil.]

Principales dicūtur corporales, siue in faciēdo, siue in fieri faciendo. Bal. in l. j. v. col. uer. sed quæro. C. de ser. fugi.

Principalis delinquens potest prius accusari criminaliter, quàm alter conueniatur ciuiliter ex facto principalis. l. licet. & ibi Bar. ff. ad Carbo. Bar. in l. cùm in plures. §. uestimenta. ff. locati. gl. in uer. quod existimans. & Cyn. in l. fi. C. de fide instru. & s. uer. Malefactor. uer. ij.

Principali sublato tollitur accessorium. in Spe. de comp. iudi. adi. in princ. uer. sed quid in delegato. & de instru. edi. §. nūc

† autem uidendum. uer. item cōcessio. † Et per Feli. in c. olim. de accus. in iiij. col. in fi. & Fran. Areti. in l. si quis. §. si duo testamento. de uulg. & pupil. & in l. fi. §. fin. in j. col. in uer. nota ulti. de uer. oblig.]

* Principalis contractus cùm nullus aliquam ob causam est, omnis obligatio, omneque pactum in eo appositum nullū peræquè est. Alber. in l. pupillus. ff. de acq. rer. domi. Bald. in l. ex testamento. C. de fideic. in §. ij. col. fi. de feud. dat. in uic. leg. cōmisso. Alex. in l. j. §. si uir uxori. col. iij. in l. quod meo. in prin. ff. de acq. poss. Alex. cōs. lxxxj. col. vij. uol. iij. Ias. con. cxxxiij. nu. 20. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Principalis contractus, cum infirmus est, omnes quæ in eo appositæ sunt clausulæ, nullius momenti sunt. glo. in l. si patronus. §. patronus. uer. Fauiana. ff. si qu. in fraud. patro. Ias. con. cxxxiij. nu. 20. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Principaliter, quod in instrumento actum est, cùm non ualet, confessio accessoria, aliaque omnia, quæ sunt in consequentiam acta, non ualent. l. fi. ff. de consti. pecu. Bald. in l. si absentis. in extr. ff. si cer. peta. Ias. con. cxxxiij. nu. xx. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Principaliter quod agitur, si uires non habet, ne renunciationes quidem in compromisso appositę uires obtinebunt. Bal. in l. si diuersa. C. de transactio. Illust. Car. Zab. in c. cùm olim. post prin. de pręscr. Alex. con. xxij. uol. j. Ias. cō. cxxxiij. nu. 20. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Principaliter cùm aliquid agitur, & pœna adijcitur, siue cōtractui, siue cōpromisso, siue cuilibet actui, adiecta sit, cum hac conditione intelligitur adiecta, si id quod principaliter agebatur, uires obtineret. glo. fi. in c. significantibus. ubi docto. de offic. deleg. Ias. consi. cxxxiij. nu. 20. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Principale cùm irritum factum est & pœna, ac omnia alia in consequentiam irrita sunt. Bald. in l. pactum. oppo. j. C. de collat. Iason consil. cxxxiij. num. 20. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Principale cùm instrumentum ob uectigal non solutum municipali est iure infirmum, omnia, quæ in cōsequentiam ueniunt, omnisque obligatio, quæ in eo continetur, nulla

sunt.Bal.in l.seruum filij.§.eum qui chirographum. ff.de lega.j.Ludo.Roma.consi.lvij.Ias.consi.cxxxiij.nu.20.uol.iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Principalis contractus cùm simulatus, & in fraudem factus est, clausulæ omnes, quæ ei adiectæ sunt, simulatæ & in fraudem apposita uidentur.Ludo.Roma.consi.clxxj.consil.ccxlvj.Iason consi.cxxxiij.nu.20.uol.iiij.Æmilius Maria Manolessus.

* Principalis contractus, principaleque instrumentum, cùm nullum est, promisio adiecta est & ipsa nulla. l. etiam. ubi Bart.ac alij, C.de iure dotium.l.iij. §.hæc uerba. ubi Bald.ff. de negoc.gestis.Iason consi.cxxxiij.con.fi.uol.iiij.Æmilius Maria Manolessus.

Principale, ut gratia, si est surrepticium, etiam accessorium in litera dicitur surrepticium. in Spec.de excep. §.iij. uersi.sed quid si gratia.

Principale habet idem ius, quod est de accessorio. in Spec. de lit.contesta.§.nunc dicamus.uer.item nunquid.

Principali commisso, committitur & accessorium. in Spec.de inqui.§.iij.uer.sed quomodo.

Principalis materiam supple s̃.uer.Accessorium.per totum.

Principale redhibetur propter accessoria quandoque. j̃. Redhibitio.uer.ij.

Principaliter aliquid fieri quot modis capiatur.Bar.in l.ambitiosa.v.& vj.col.de decre.ab or.fa.& in j.constitu.Cod.& ibi Bal.in fi.& Bal.in l.j.§.j.de iusti.& iure.

Principaliter actum inspi debet. l. rogasti.in princ. & ibi doct. Alex.si cer.pe.& in l.si quis nec.in prin.eo.tit.

Prior ecclesiæ exemptæ uidetur exemptus: ut c.pe.exemptus.de priuilegijs. nisi sit laic⁹ prior hospitalis exẽpti.Barto.in l.quod constitutum.de testa.mili.ubi etiam dicit,quòd

† Dicitur autem prior Grecè, ut meam cognoscas theoricam & Græcam, πρότερος.]

Prior hospitalis potest esse laicus. Bar. ibi per cle.ij.de religio. domi.Item,

Priori claustrali potest causa delegari.Item & monacho. Card. in cle.ij.de rescrip.

Prioratus claustralis est officium,non dignitas. Car.in cle.j.§. fi.de sup.negli.præla.

† Prioratus manualis quid. uide Feli.in c.fi.col.iij.de iud.]

Prioratus dicuntur hi, ad quorum regimen per Abbatem destinantur aliqui.c.j.§.in eos.de priuile.in vj. Card.in cle.j.q. xxxij.de reb.eccle.non alienan.

Prioratus curatus potest conferri minori uigintiquinque annis. Cardin.in clem.j.§.cæterùm.de statu mona.Item etiam monacho uiginti annorũ:ut ibi. Et si prioratus est conuentualis,non dispensat episcopus.ut ibi.Potest tamen dispensare cum nõ sacerdote ad prioratum conuentualem: ut ibi. in §.qui autem.ad fi.

Prior collegij dicitur habere liberam administrationẽ,& generalem,& potest pacto nocere,& prodesse,nõ tamen donare. Pau.de Cast.& Alex.in l.item magistri.de pactis.

Priores monasteriorum non eliguntur,nisi per capitulum generale.Alex.in consi.cvj.ij.parte.

† Prior secularis an præferatur præposito, uel alij prælato. Deci.con.clxj.ubi latè de præcedentia.]

Prior ecclesiæ contrahens pro ecclesia non obligatur. Bald.in rubrica C. de institoria.v.col.uer.ex hoc apparet.Inno.in c. quod quibusdam.de fideiusso.

Prior collegij,uel alterius ordinis,an possint constituere procuratorem. doc. & Ioan.de Pra. in l.j.in prin. ff.de procura. ubi Bar.uer.quintò ad idem.quòd sic.

Prioratus ecclesiæ an sit dignitas. no.in c.fi. de offic.ord.in vj. & in cle.& si principalis. de rescrip. & Innoc. in c.monachi. de statu mona.in glo.sua. in uersi.donatione. quòd sic,si ecclesia est conuentualis, aliàs non, secundum Abb.anti.in c. nisi esset.de præben. & Bald.in Marg. uer.prior. & not.in c. & si periculum.de preben.per Card.in cle.j.de rescriptis. & in d. cle.ij. quòd sic, si est prior cõuentus, non si claustralis. & in cle.j.§.fi.de sup.neg.prælat. ubi idẽ dicit:& addit uerũ,

† siue sit collegiatus, siue non: siue sit curatus,siue non. † Et quando prioratus dicatur dignitas,Felin.in c.in nostra.col. xxiij.de rescript.]

* Prioratus perpetuus conuentualis,& collegiatus est dignitas, ita ut huiusmodi priore delegatus S.P.fieri possit,secus est in priuilegio simplici, uel claustrali, c.si principalis. ubi Imo.in ij.notab.de rescrip.in cle. Illust. Card.Zab.in c.j.§.fi. not.j.de supplen.negli.præla.in cle.Anto.Butr. & Abb.in c. nisi essent.de preb.Spe.in ti.de iudi.deleg. §.fi.uer.nunquid ergo monacho.in extr.ubi & Ioan.And.in addi.Fed.Senen. consi.cxxxij.Iason con.lxxvij.q.ij.nu.5.uol.j. Æmilius Maria Manolessus.

Prior an possit esse executor.in Spec.de instru.edi.§.nunc uerò.in xiij.charta,uersi.sæpe etiam.& seq.& s̃.uer.Executor. el ij.uer.xliiij.

Prioratus debet conferri monacho purè, & sine simonia, uel pactione.in Spe.de reli.domi. uer.hoc quoque. & ibi Bald. in addi.uersi.ij.

Prioris appellatione uenit etiam electus ad prioratum. Bar.in l.j.in prin.in j.col.& j.opp.ff.de pœnis.& facit l.fi. & ibi Bal. ff.si ex noxa.cau.aga.

Prior monasterij est sui iuris,& quasi emancipatus uiuit.Bald. in addi.Specu.de arbi. in vj.col.magna.uer.priores sunt sui iuris.

Prior claustralis conuocat capitulum ad ecclesiam. Innoc. in c.j.de maio.& obe.Bal.in Marg.uer.Prior.uer.j. Et cogitur id conuocare,si necessitas imminet.Innoc.ibidem. Et est ꝑ abbate in monasterijs carentibus abbate, cuius officiũ non reuocatur morte abbatis,secundum Card.in clem.j. ij.q.de sup.neg.præla.

Prior uacante prioratu non potest alteri obligari, secundum Abb.antiq.in c.nisi esset.de præb.& Bald.ubi s̃.uer.pen.

Prior potest cõstitui procurator à conuentu, etiã cum suimet authoritate.Bald.sing.in l.filiusfa.§.ueterani.de procur.qui allegat Archi. in c.præsentium. de testi.in vj.& Lud.Pon.in sing.Prior.uer.tu scis,&c.

Prior contra monachos,uel canonicos,qualiter formet libellos,& positiones.in Spe.de offi.ordi.uer. eodem etiam modo.de maio.& obe.

Prioratus,& ecclesia,differunt.Cardi.in clem.j.in j.col.de sup. negli.præla.

Prior in tempore, uel actu, an præferatur. uide j̃. eod. per totum.

Prior in electione debet primo poni. Bart. in j.constit.Codic. §.quibus.aliàs est in princi. in ult.colum. uersic.nota hîc de ordine.

Prior in ordine uerborum erit prior etiam in possessione. Bal. in l.j.C.de edi.di.Adria.tol.uer.& sic nota.

Prioritas temporis in hypotheca debet probari per creditorẽ agentem hypotheca,uel excipientem. Bald.in l.matrem.C. de probat.in uer.item allegatur.

Prior uia,prior in ordine.Bal.in l.pe.C.de condi.inser.in j.col. uer.si autem aqua.

Prioritas temporis quomodo probetur.Bal.in l.de rebus.uer. quæro,quomodo. C.de dona.ante nup.

Prioribus derogãt posteriora.in Sp.de teste.§.j. uer.quid si d. cis.l.nam & posteriores.ff.de legi.

Prior appellãs,prior agat.in Spec.de recõuen.§.iiij.paulo post prin.de inci.quæst.§.j.uer.uidimus.c.ij.de ord.cogni.

Prioritas uerborum non inspicitur, sed iuris effectus.in Spec. de lit.contest.§.j.uer.sed pone,peto.

10 Prioritas temporis debet probari per allegantem. Cardi.in cle.fi.vij.q.de rescrip.

† Prioritas quando non apparet,& duo concurrunt,& quando sunt duo instrumenta,& non apparet quod sit prius, uide de his Feli.in c.capitulum.col.xviij.de rescrip.& in c.pastoralis.in fi.eo.tit.]

Prior quis censetur de duobus, quibus separatim bona præsentia & futura hypothecantur. Barto. & Alexand. in l.si is, qui.de iure fis.& per Barto.in l.licet. C.qui pot.in pign.hab. & in l.in rebus.C.de iure dot.& Bald.in l. Offidius.qui pot. in pig.hab.& in l.hac.§.his illud.de secundis nup. gl.& Pau. de Cast.in l.in operis loca. quòd prior in tempore. & j̃.eod. uersic.xiiij.

Prioritas consideratur inter actus ualidos, non inter ualidum, & inualidum: quia tunc nõ tam potior, quàm solus dicitur. l.ij.ff.qui po.in pig.hab.

Prior

Prior in tempore potior est in iure, quando ambo sunt paris priuilegij creditores. l. potior. & l. qui balneum. ff. qui pot. in pig. habean. & glos. in auth. de æqual. do. §. his uer. posterior. in Spec. de secundo decre. §. nunc dicamus. uersi. si autem. iuncto uersi. sed pone quod unus. & de primo decreto. §. item de effectu. uer. v. Dy. plenè in regula, qui prior. in vj. Secus, si unus est priuilegiatus: quia præfertur. l. Titius. in princip. & ibi Barto. eod. tit. ff. qui po. in pig. habe. Item uerum, etiam in postea quæsitis. Bald. singul. in l. hac edictali. §. his illud. ulti. colum. uer. ibi: ut si quis. C. de secundis nup. & Bart. in l. is, qui. ulti. col. uer. ultimò quæro. ff. de iure fisci. & in cõsilio suo; Florentinus quidam debitor. & est casus in l. fin. ff. qui po. in pign. habean. Item uerum in re dubia, l. j. & ibi Bald. in j. notab. C. de edicto diui Adria. tollen. Item uerum in hypotheca. Bart. in l. in operis. ad fin. ff. de loca. & in l. si fundus. §. si duo. uer. item quæro. & ibi not. ff. de pignor. non in actione personali. Bartol. in l. j. C. de pœnis fisca. cre. præfer. libr. x. ubi uide omnino. Item uerum in hypotheca expressa, non in tacita. Bartol. in l. j. C. de priuileg. dot. in j. colum. uersic. quæro primò. Item uerum in pignore prætorio, non in conuentionali. Bartol. in l. cùm unus. in princip. in ulti. colum. in uersi. uenio ad secundum. ff. de bon. autho. iudi. possi. Item uerum, si prætorium concurrit cum conuentionali. l. iij. & ibi Bartol. C. ut in poss. lega. Item uerum, in pignore iudiciali capto in causam iudicati. §. Missus. uersicu. xlij. Addo Bartol. in d. l. cùm unus. in princip. in ulti. colum. uersic. quæro, quid in pignore. Item uerum etiam in guarentigia. Barto. in d. l. cùm unus. in fin. in prin. & in l. si & iure. ad fin. ff. qui po. in pign. habe. & Ange. in l. fi. C. eod. tit. & §. Missio. uersic. xl. Item uerum etiam in præbenda. Innocen. in c. relatum. in ij. colum. uersic. sed dices. de præbend. Item uerum, etiamsi prior in tempore habet priuatam scripturam contra debitorem, quia præfertur habenti publicam. Bald. & Ange. singul. in l. scripturas. in ulti. colum. uer. tu dic plenius. C. qui po. in pigno. hab. Lanfr. in c. quoniam contra. uersic. instrumenta. penult. col. de probat. & §. Scriptura. el j. uersic. lx. Item uerum etiam in usuris. l. Lucius. & ibi Barto. qui po. in pigno. habean. Item uerum, nisi pignora sint accepta à non domino: quia tunc possessor est potior. in l. si non. & ibi Bart. eod. tit. Item uerum, etiam in reddendo præstantias, §. uer. Præstatio. uersi. x. Item uerum in operarum promissione. §. uerbo, Operarius. uersic. xij. Item uerum etiam in eo, qui prior soluit pecuniam: quia præfertur in iure dominij. Flor. in l. sed & si quis. §. interdum. de usufruct. Item uerum, nisi in casu l. quamuis. la j. C. de pigno. ubi omnino uide Bald. in j. not. & in l. si generaliter. in princip. C. qui pot. in pigno. habe. ubi dicit Bald. quòd generalis hypotheca prior præfertur speciali. de quo est l. ij. ff. eod. titu. & §. uer. Hypotheca. uersic. x. Item nisi in re de pecunia secundi creditoris empta. l. licet. & ibi Bald. eod. titu. Item nisi prior neget rem fuisse debitoris. auth. item possessor. & ibi Bart. in prin. & Bald. eod. tit. Item uerum, etiamsi secundus creditor sit fiscus. l. si fundum. C. eod. tit. uel rex, uel Imperator. Bald. ibidem in princi. Item de fisco, tenet Bald. in l. iij. C. de remiss. pi. Addo Bald. in l. assiduis. in iij. col. magna. uer. nota bene. C. qui pot. in pigno. habean. l. si pignus. & ibi Bart. & l. fi. §. fin. ubi etiam Bart. ff. qui pot. in pig. habe. Item uerum etiam in duabus dotibus: quia prior debet præferri. l. assiduis. §. fin. C. eo. tit. Dyn. in regula, qui prior. in vj. Item prior in hypotheca tacita, præfertur expressæ posteriori. Dyn. in d. regula. etiam fisco. ut ibi per l. unicam. C. rem ali. gerentibus. licet glo. dubitet in fisco, in l. pignus. ff. qui pot. in pigno. habean. secundum Dyn. ubi §. Item uerum, nisi secundus offerat priori. l. j. & ibi Bald. C. eod. titu. Item uerum, etiam in conductione operarum ab eodem. l. in operis. locati. Item uerum, etiamsi fiat nouatio obligationis cùm expressa repetitione pignorum: quia etiam prior in tempore, potior est in iure, facta nouatione. l. iij. in princ. & ibi Bar. ff. qui po. in pig. hab. Item uerum, nisi quando secundus mutuauit pro cõseruatione rei. l. interdum. & l. seq. eod. tit. & Bart.

* Ille, cui contulit Pontifex prius beneficium, præfertur ei, cui secundò est concessum, etiamsi in secundi collatione diceretur, non obstante collatione alteri facta: uerba enim illa intelligenda sunt, de collatione, quæ uires non obtinet, non de ea, quæ firma est, secun. com. opi. Compost. in c. causam quæ. ubi Do. de resc. Dec. in c. j. col. v. de rescrip. Ias. & alij, in l. fi. col. v. ff. de consti. princ. Dec. cons. cxcj. col. ij. con. cxxxvj. in extr. con. ccxcij. col. ij. Ay. Crau. consi. xciij. nu. 2. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

Prioritas temporis non inspicitur inter creditores chirographarios, nec in priuilegijs. l. priuilegia. de priuileg. credi. l. scripturas. qui pot. in pigno. habean. Quod est uerum, secundum gloss. singu. & Barto. in l. in operis. in ij. oppo. ff. locati. quando quantitas est in obligatione. Secus, si in obligatione est factum cohærens personæ: quia ille præfertur, cui est prouisum, seu promissum: ut ibi. Item nec inter creditores banchi. Bald. in l. superuacuum. in fi. C. depositi. nec in concessione beneficij ecclesiastici: quia titulus inspicitur, non traditio possessionis. Sicu. in c. suggestum. uer. item not. de iure patr. ubi etiam dicit, quòd inspicitur titulus ualidior, non obstante prioritate temporis.

† Prioritas modici temporis an sit in cõsideratione, uide do. Barth. Soci. in l. qui duos. in prin. in ij. col. uer. quintò no. & in l. cum pubere. in j. not. uersic. ex quibus infertur. de rebus dubijs.]

Priores populi habentes arbitrium à statuto faciẽdi quicquid eis placuerit, possunt facere arbitrio boni uiri. Bar. in l. cùm proponas. C. de fideicom. liber.

Priores populi quandoq; dicuntur Antiani, quandoq; scabini. c. fi. & ibi Panor. de alie. iudi. mu. cau. fa.

Priores non possunt facere gratiam de pœna condemnatis. Bald. in l. præses. in ij. colum. in fin. uersic. quid de prioribus ciuitatum. C. de transact. & quod not. in l. ciuitas. ff. si certum petatur. Addo benefacere illud, quod uoluit Bart. in l. ambitiosa. in iij. col. uersic. sciendum est ergo. ff. de decre. ab ord. fac. & ibi Alex.

Priores non possunt remittere debitum populi, nisi habeant mãdatum speciale. l. item magistri. l. Imperatores. ff. de pac. d. l. præses. Item nisi intersit Reipublicæ. l. contra iuris. §. fin. eo. ti. Item nisi negligendo, id est, patiendo currere præscriptionem. Bar. in d. l. Imperatores.

Priores non possunt absoluere officiales à syndicatu. Bal. in l. mãcipia. uer. item nota ar. C. de seruis fug. Nec superior, nisi cum clausula, Non obstante: ut ibi. & per Alex. in l. ambitiosa. de decre. ab ord. fac.

Priores possunt facere proclama, quòd soluentibus collectas antiquas remittantur pœnæ contra eos iam commissæ. Bar. in l. fi. C. de uesti. holoba. lib. xj. uer. nota ex hac lege.

Priores electi ad aliud officium non possunt illud gerere, uel acceptare, durante prioratu. l. duumuirum. secundum Bar. C. de decu. lib. x. facit §. & qui potestatem. ij. respon. Insti. de exc. tut. Bar. in l. honorem. ff. de mune. & honoribus.

Priores nõ possunt mittere ambasiatores sine authoritate cõcilij. l. fi. & ibi Bar. C. de legatio. lib. x.

Priores possunt facere contra statuta, quando Reipublicæ foret utile: ut quod non seruetur modus in electione Potestatis, si eo seruato populus remaneret sine Potestate. Bar. in l. cùm nauiculariorum. C. de nauicularijs. lib. x. Item possunt ex noua iusta causa, uel ueteri, quam ignorauerint tempore concessi arbitrij, uel conditi statuti, non aliàs. Bar. in l. si hominem. in prin. ff. mandati.

10 Priores uigore arbitrij non possunt statuere ius iniquum. Bald. in l. milites. C. de testa. mili. in ulti. col. uersi. tertiò ponamus.

Priores nõ possunt torqueri, nisi pro crimine læsæ maiestatis. l. decuriones. C. de quæstio. etiamsi iam fuerint in officio prioratus. l. nihil. & ibi Bal. eo. ti.

Priores populi, uel Antiani, sunt decuriones. Bal. ibidem. & in l. si quis decurio. C. de falsis.

Prior esse potest, etiam qui antè commisit falsum, uel homicidium, si de eo non est condemnatus: aliàs secus. Bal. in d. l. si quis decurio.

Priores habentes arbitrium tollẽdi, & condendi statuta, quid possint. §. uer. Arbitrium.

Priores possunt facere gratiam temporis carceratis certo tẽpore excarcerãdis ex forma statuti. Bal. in d. l. milites. in fi. in lect. antiqua. uer. ego tamen consului.

Priores possunt cōuocare concilium. Bal. in Marg. uer. Prior. el j. uer. xvj.

Priores habent iurisdictionem, absente Potestate, & sunt iudices appellationum in defectum iudicis appellationū. Bartol. in l. ubi absunt. ff. de tut. & cu. da. ab his. & j̄. eod. uersi. cu. xxxiij.

† Priores habētes authoritatem delegantis aliquam causam, an possint illam committere cum clausula, Simpliciter, & de plano: uide do. Pe. Phil. Cor. in consi. xl. incip. Præsupposito. in litera G. H. & I. in iiij. parte.]

Priores non possunt impedire, uel cogere Potestatem ad aliquid faciendum, sed potest eis Potestas resistere. Bart. in l. si tutor. ff. de autho. tuto. uer. ulti. no. regulam.

Priores non possunt remouere factum per prædecessores authoritate cōcilij: secus, si fecerint authoritate ꝓpria. j̄. Successor in officio. uer. viij.

20 Priores possunt eligere officiales. gl. & Bar. in rub. C. de admi. Reipu. li. xj. Sed contrarium tenet Bart. in l. ij. ad fi. C. de decur. lib. x. ubi dicit, quòd eligunt per concilium populi.

Priores non possunt auferre salaria, nec impedire solutionem salarij salariatis populi. Bald. in addi. Spec. de consti. uer. no. quòd illi.

Priores possunt creare syndicum, & administratorem bonorū populi. per l. item eorum. §. j. quod cuiusque uniuer. no. secundum Bar. in l. cùm alicuius. in j. no. ff. de nego. gest. Vide Bal. in l. si ita. C. de seruis Reipublicę manu. Item potest Potestas eum creare. Bar. ibidem.

Priores absentes sunt expectandi ad sententias criminales proferendas, quibus interesse debent ex forma statuti. Baldus in l. cùm sententiam. C. de senten. uersi. pone, dicit statutum.

Priores debent uacare per quinquennium antè, quàm iterum subeāt prioratum, nisi aliter statuto caueretur. l. libertus. §. præscriptio. & ibi Bart. in princ. quam legit in l. ordine. ff. ad municip.

Priores uigore arbitrij super abundantia, uel super statu populi, non possunt alteri præiudicare. Barto. in l. toties. §. j. de pollicita. Addo Bartol. in l. ambitiosa. in iij. colum. uer. item ex uirtute. ff. de decret. ab ord. fa. Quod est uerum, statuendo particulariter: secus, si generaliter. Bartol. in l. dotalem. paulo post princip. ff. de testa. mili. & in l. Antiochensium. de priuil. cred.

Priores non possunt statuere, quòd nō delictum sit delictum: nec statuere, quòd opponens exceptiones, & non probans, puniatur. Bar. in l. ambitiosa. in xij. col. uer. quinta regula. ff. de decre. ab or. fa.

Priores uigore arbitrij super statu populi concessi à statuto an possint accipere mutuum pro populo: & an statuere, quòd salariati seruire possint per substitutum, soluēdo certum quid in cōmuni: & an statuere, quòd mercatorib. reddatur ius summarium. Bart. quòd sic. in d. l. ambitiosa. ij. regula. in vij. col.

Priores uigore arbitrij super abundantia concessi, an possint statuere, quòd rustici nō cogantur uenire ad ciuitatem pro testimonijs ferendis. Bar. ibidem.

Priores an possint statuere terminum ad implendum mandatum iudicis: & an possint imponere pœnam inobedientibus: & an possint deputare officiales ad exigendum pœnas: & an possint statuere, quòd creditores non possint petere post decem annos: & an statuere, quòd non liceat appellare. Bart. in d. l. ambitiosa. iij. regula. quòd sic, declarādo tamē in aliquibus casibus ex his: ut ibi per eum. & ibi Alex. Adde Bal. in j. consti. Cod.

Priores si sunt decem, & postea eorum numerus minuitur, non præiudicatur electis, sed nouiter eligendis. l. comperimus. & ibi Bart. C. de proximis sacr. scrin. lib. xij. uer. no. ex hac litera.

Priores facientes statutum, quòd offendens aliquem de Prioribus decapitetur, ligātur eodem statuto. Bart. in l. j. in prin. in ij. col. uer. pone priores. ff. quod quisque iur.

Priores sunt adeundi, quando in ciuitate nō est rector, uel Potestas pro expeditione actus iurisdictionem concernentis, non pro actu cōcernente administrationem: quia ad rectorem cura spectat, non ad uniuersitatē. Bar. in l. nulli. in j. col. in fi. uer. ad argum. quod facit. ff. quod cuiusq; uni. no. & in l. quoties. ad municipa. Bal. in c. j. iij. col. si inter do. & uasal. lis ori. & no. in l. ubi absunt. de tut. & cu. da. ab his.

Prioribus populi potest aliquid remitti gerendum, uel committi per concilium generale. d. l. item eorum. §. si decuriones. & ibi Bartol. ff. quod cuiusque uni. no. Sed an ipsi possint alteri committere. Bart. ibidem. & in sua quæstione, ab adunantia, &c. & Bald. & Phi. de Fran. in c. constitutus. de appel. quòd sic.

Priores habentes arbitrium statuendi super publica utilitate, an statuendo debeant facere mentionem, quod ad publicam utilitatem pertineat. Bart. in l. j. in prin. ff. de resti. in integ. quòd non.

Priores uigore arbitrij super statu populi nō possunt corrigere statuta, nisi expressim dictum sit, uel nisi superueniat noua causa correctionis. Bar. in j. constitu. Cod. §. quibus. aliàs est in prin. in iiij. col. uer. extra gl. quæro.

Priores habentes arbitrium super abundantia, possunt statuere certa precia rerum uenalium. l. item si uerberatum. §. j. & ibi doct. de rei uendica. c. quicunque. in fine. de pace tenen. & Phi. in c. significante. de appel.

† Priores, uel conseruatores, an habeant iurisdictionem delegatam, uide do. Pet. Phil. Cor. in consi. clvij. incip. Viso. in litera A. in iij. parte.]

Priores ꝓhibiti interesse sepulturis cadaueris, possunt interesse, quando ossa mortui deferuntur in ciuitatem. Bar. in l. j. §. j. ff. de reli. & sumpti. fu.

Priores prohibiti agere, durante officio, per l. pars literarum. de iud. possunt alteri cedere ius suum, & cessionarius aget, non obstante exceptione, quæ obstaret cedentibus. Angel. sing. ibidem. & ita practicatur.

Priores habentes arbitrium, si simpliciter faciunt, credentes se posse id facere uigore officij, an factum ualeat, si id citra arbitrium non possent. Bartol. in l. post mortem. §. j. ad fin. ff. quando ex facto tuto. & Bald. in l. falsus. j. q. C. de fur. uersicu. ad primum redeo. ubi distinguit. & Alexand. post Bartol. in d. l. ambitiosa. in fi. & quod per Bartol. in l. habebat. de instito. & Ludo. in l. j. §. si quis ita. de uerbo. obligat. quòd non.

40 Priorum contractus nomine officij celebratus, non ualet. Bald. in d. l. falsus. j. q. C. de fur. & s̄. Officialis contrahit. uer. j. & j̄. eod. uer. lv.

Priores si intercedant ad iudicem in causa ciuili pro aliquo, eum recommendando iudici, priuatur iure suo is, pro quo ipsi rogarunt. Bar. sing. in l. pe. ff. ex qui. cau. ma. per l. j. C. ne lice. po. Caue, quia Bar. hoc non dicit.

Priores non possunt concedere repressalias, nisi consuetudo, uel statutum permittat. Bal. in auth. & omnino. iij. col. C. ne uxor pro marito.

Priores possunt dare tutorem iudicem. l. decreto. & ibi Bar. ff. qui pe. tuto.

Priores non tenentur scire, nisi sint præsentes, ea, quæ pertinent ad eorum officium. Bald. in l. j. in prin. uer. ibi: præsentes. ff. de magi. conue.

Prioratus officium gerere non potest, qui tempore imbussulationis erat inhabilis, & bannitus, licet tempore extractionis de bussula sit habilis. Bald. in l. fin. in iij. q. C. de condi. ob turp. causam. per l. fratres. ff. de pœnis.

Priores habentes arbitrium super reddenda iusticia, possunt eligere rectorē. Item possunt statuere terminū ad causas decidendas. Item possunt deputare executorem ad sentētiam. Item possunt pœnas adijcere. Bald. in l. j. C. si rect. prouin. in ult. col. uer. circa brocarda permissura.

Priores, qui minantur iudici ne faciat iusticiam, tenentur lege Iulia, de ui publica. Bart. in l. qui dolo. ff. ad legem Iul. de ui publica.

Priores an & quando possint dare tutorem pupillo. in d. l. ubi absunt. de tu. & cu. da. ab his. & ibi Barto. quòd quando rectores non sunt in ciuitate. & Bartol. in l. quoties. in iiij. not. ad municip.

Priores habentes arbitrium super statu populi, possunt statuere, quòd bannitus rebanniatur. Bald. in l. non omnes. §. fin. de re mili. & Bald. in l. Lucius. §. Lucius. de lega. ij. & Alexand. in l. ambitiosa. in princip. de decre. ab ordi. fa. An autem ipsi

tem ipsi possint rebannire, uide Bart. in d. l. ambitiosa. in iij. colum. uersi. sciendum est, quòd non. Item possunt statuere, quòd tollatur dissensiones ciuium. Bart. in l. si quis ingenuam. §. in ciuilibus. de capt. Itē possunt statuere, quòd causæ cōpromittantur. Bar. plenè in j. const. Codi. §. hoc quoq; necessario. in j. col. uer. super hoc quæro. Item possunt compellere inimicos ad pacem. Bar. in d. l. ambitiosa. vj. col. uer. subijciamus extra. Et ita pridie scripsi in casu à me quæsito per sanctissimum dominū nostrum Sixtum. Et an possint statuere, quòd nobilis faciēs brigam puniatur certa pœna. Io. de Imo. in l. j. ff. solu. mat.

50 Priores possunt sibi constituere salarium. Bar. in l. medicorum. de decre. ab ordi. faci.

Priores an possint donare de bonis populi. Bar. in d. l. ambitiosa. j. col. uer. quæro, utrum. quòd sic, in remunerationem.

Priores an possint remunerare benefactorem Reipublicæ, nō remuneratum per præcessores eorum. Bar. in d. l. ambitiosa. ij. col. uer. item quæro, quòd non.

Priores habentes arbitrium super certo actu ex forma statuti, dicuntur ordinarij in illo actu. Bald. in l. ij. in fin. C. de adop. Item,

Priores dicuntur magistratus municipales. glo. sing. in l. item magistri. ff. de pactis. Bald. in l. j. in j. colum. in repeti. ubi dicit illam glo. non esse alibi. C. de eman. libe. & non possunt præiudicare collegio, uel populo. no. in d. l. item magistri. & ibi Alexand.

Priores possunt contrahere tam pro se, quàm pro populo, secundum Barto. in l. principalibus. ff. si cer. peta. & Bald. in l. quisquis. C. eod. in uersi. modò hic reuocatur ad finem. Sed Bald. in l. falsus. j. q. uersicu. ad primum redeo. C. de fur. dicit non ualere contractum prioris nomine officij initum. Vide Bar. & Flo. in l. testatrix. §. j. si ser. uen. & s. Officialis contrahit. uersi. j.

Priores absentes an sint requirendi, quando ex forma statuti prioris, uel quatuor ex eis, remittitur aliquis actus celebrādus. Barto. in l. heredes. la j. §. peto. ad Trebel. ubi distinguit. Vide in l. ij. C. de decur. lib. x. & Bald. in l. nulli. in fi. quod cuiusq. uni. nomi. ubi dicit omnes esse uocandos. Et an sufficiat fieri à maiori parte, uel à duabus partibus ex eis. & s. uer. Maior pars. uer. xiij. & seq.

Priores, quibus sunt facta duo legata, unū de uiginti, alterum de decem ab eodem testatore, admittūtur ad utrumq;. Bal. in l. si consul. ff. de adop. in j. col. uer. ex prædictis.

Priores habentes arbitrium super statu ciuitatis, an possint rebannire bannitos. s. eod. uersi. xlix. & Bar. in d. l. ambitiosa. in j. regula. & per Alexand. ibi. & in l. si quis nec causam. si cert. peta. & s. uer. Arbitrium. Et an tollere sententias condemnatorias: & an prorogare terminum executionis sententiæ: & an mutare ordinem regiminis populi: & an alienare bona immobilia populi: & an facere statuta: & an auferre ius quæsitum alteri: & an liberare debitores alterius: & an concedere moratoriam debitoribus: & an tollere, uel dare iurisdictionem officialibus: & an imponere nouas gabellas: & an bellum indicere: & an teneantur ad interesse, si non faciant iustitiam. Bart. in d. l. ambitiosa. in iij. & iiij. col. ubi plenè in uers. sciendum. ubi in aliquibus tenet, quòd sic: in aliquibus, quòd non. & per Alex. ibi.

Priorū actus an ualeat, quem facere non possunt. Bar. in l. post mortem. §. j. circa fi. uersic. & prædicta faciunt. ff. quando ex facto tu. & s. eod. uer. xxxix.

60 Priores an possint facere cōtra statuta populi. Bar. & Alex. in d. l. ambitiosa. in iiij. col. in uer. item ex uigore. & in j. consti. Cod. §. ideoq;. aliàs in §. quibus specialiter. uer. extra gl. quòd non. & l. si hominem. ff. mandati. & per Bal. in l. libertas. de statu homi.

Priores non possunt remittere iniuriam factam populo. Bald. in c. j. §. iniuriam. ij. col. uer. quæro iniuriam. de pace iura. fir. & s. Pax à quibus. uer. xxv.

Priores an habeant authoritatem, & mandatum quilibet insolidum. glo. in l. j. quando tu. uel cur. sentit quòd sic. Sed uide Bald. in c. j. iij. colum. in fin. uer. quæro de consulibus. qui feu. da. pos.

Priores reuelantes secreta communis, sunt remouendi. Bal. in tit. de pace Constan. §. credentia. in fi.

Priorem esse, cùm sit notorium, non debet probari. Bart. in l. j. C. qui, & aduer. quos. uer. circa primam partem.

Prioratus superueniens ei, cui fuerit bonis interdictum, non facit cessare interdictum. Bar. in l. j. C. qui, & aduersùs quos. uer. ulti. in fine.

Priuatio præsupponit habitum. l. decem. de uerborum obligatio. & l. manumissiones. de iusti. & iure. l. j. §. cæterùm. ff. quib. mo. usufruc. amit. & per Bald. qui ponit multa in l. moueor. ad fi. C. si ser. expor. ueni. † Et per domi. Socin. in consi. lij. incipi. Vt uerum testatrix. circa princip. penulti. colum. in j. parte, char. xcv. & consi. lxxxv. incip. Viso compromisso. circa fi. v. colum. in d. parte, char. cxliiij. & consil. cxliij. incip. Non fuisset opus ulteriori discussione. uersic. secunda ratio, quia. post medium, in ij. parte, char. xxij. & per do. Fran. Are. in d. l. decem. in vj. colum. & in l. iij. §. illud. de acquiren. poss. & in l. ait prætor. §. si neque. de iureiuran. & in l. si extraneus. de condi. ob causam. in fine.]

Priuationis pœna intelligitur non ipso iure, sed per sententiā. s. Pœnæ petitio.

* Priuatus hæres hæreditate, si contra testatoris uoluntatem ueniret, cùm quis semel hæres extitit, hæres esse desinere non possit, uidetur per fideicommissum rogatus, hæreditatem restituere, secundum com. opin. Bart. in l. paterfamiliàs. ff. de hære. instituen. Bald. in l. j. C. de his, quę pœ. nomi. Ang. consi. clxx. Pau. Cast. consi. lxxvij. col. ij. con. ccc. consi. cccij. con. cccxxxij. uol. j. con. clxxj. cons. ccxcij. col. iiij. uol. ij. Alex. con. lvij. col. ij. uol. ij. Aret. consi. lxvij. q. ij. Ay. Crau. con. j. nu. vj. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Priuandus iure suo nemo est, nisi ter sit citatus. l. impuberibus. §. fin. ff. de suspect. tut. Iason in l. j. §. j. nu. 12. ff. si quis ius dicen. non obtempe. auth. saltem bis. Ange. in §. si quis uerò non implens. in auth. de hære. & Falci. Ias. in l. rem quæ nobis. ff. de acq. posses. in l. ij. col. iij. C. de eden. Ay. Crau. cons. ciij. nu. 9. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Priuatio iurium inducta pro pœna, intelligitur quòd iura applicentur aduersario. s. uer. Pœna applicatur. uer. xxxv.

Priuatio est perpetua, sed suspensio est ad tempus. Bald. in authen. habita. vij. col. magna. uersic. sequitur in litera C. ne fil. pro patre.

Priuatio est bonę fidei, sicut habitus. Bald. in l. j. j. q. C. quando liceat ab emp. disced.

Priuationis sententia non requirit expresionem beneficiorum. Car. in cle. ij. xxj. no. de re iudi.

Priuationis pœna non habet locum, nisi exprimatur à iure. §. cùm igitur. in auth. de non eligen. secun. nub. glo. xvj. q. viij. in summa. Bal. in auth. ex testamento. de secun. nup. Alex. in l. etiam. solu. mat. in §. licet.

* Priuationis beneficiorum pœna mulctari nemo potest, nisi in casibus à iure expresis. §. cùm igitur. in auth. de non eligen. sec. nubent. Bald. in auth. ex testamento. col. pen. C. de secund. nupti. And. Iser. in §. j. qualiter uasal. iura. debe. fidelit. gl. in c. in summa. xix. q. j. in c. si quam. ubi Abb. & alij, de iure patronat. Iason consi. lxxxvj. nu. 4. uol. iij. Felin. in c. ex parte. de rescriptis. And. Alciat. con. xj. nu. 1. Æmilius Maria Manolessus.

Priuatio debet probari per allegantem. s. uer. Allegans. uersicu. xxiiij.

Priuignus debet alere nouercam. l. fina. C. de bonis maternis.

Priuigno patroni debetur reuerentia. l. fi. & ibi Bal. C. de obsequi. pat. præstan.

Priuignus non succedit ab intestato nouercæ immediatè, sed fratribus suis ex nouerca natis, & nouercæ per mediam personam eorum. l. amitæ. & ibi Bart. & Bald. C. communia de succes.

Priuigni materiam supple s. uer. Nouerca. per totum. quia est correlatiuum.

Priuilegium dicitur potius suprà, quàm cōtra ius cōmune. Bald. in l. j. pen. col. uer. unde quæritur. C. de fur. Item,

† Dic quòd priuilegium est priuatum ius indultum cōtra ius commune: nam nisi aliquid indulgeret, nō esset priuilegiū. c. abbate. de uer. signi. & dicitur Græcè προτίμησις.]

† Priui-

† Priuilegium propter quod dicatur. Io. Nauiza. in suo consilio, inter consilia Alber. Bruni, consi. ij. col. iiij.]

Priuilegium est contra uel preter ius cõmune. l. j. C. de thesau. lib. x. Bar. in l. nulla. ff. de legi. uersic. oppo. de leg. si una.

Priuilegium continens ius, non est priuilegium, nisi concedatur inhabili. Inno. in c. j. de rescript. & Bal. in Marg. uer. Priuilegium. uer. j.

Priuilegium continens ius commune, dicitur ius commune. Bal. in l. j. pe. col. C. de fur. uer. unde quæritur.

Priuilegium dicitur, quod addit, uel detrahit iuri communi. l. ius ciuile. ff. de iusti. & iur. & Bal. in Marg. ubi s.

Priuilegium cõtinet ius priuatum, & ei de facili præfertur ius commune. in Spec. de instru. edi. §. nunc autem uidendum. in princi.

Priuilegia, quæ non continent aliquid certum, sed conceduntur ad aliquid faciendum, æquiparantur epistolæ, ut id fieri non possit, nisi recepto priuilegio. Bald. in l. falsus. xj. colum. uersic. item scias. C. de fur. Sed si priuilegium continet actum perfectum, statim sortitur effectum à die datæ, seu signaturæ, nec reuocatur morte concedentis. Archid. in procœ. sexti.

Priuilegium imperiale clausum in corpore iuris non requirit diem, sed non clausum, sic. Bart. in j. const. Codic. §. quibus. aliàs est in §. colligentes. in fine.

Priuilegium principis quando debeat obseruari pro lege. Bar. in d. j. consti. Cod. in §. & si quæ earum.

† Priuilegij concessio potest fieri sine citatione alicuius, & sine clausula, Non obstante. Decius consi. clxix. col. ij. uer. secundò similiter, &c.]

Priuilegium ad sumptus releuandos, & molestias leuandas debet esse firmum. l. uectigalia. & ibi Bald. C. de uectigal. & commis.

Priuilegium operatur fortius, quàm pactũ. l. fi. C. de bo. liber. & iure patro. per Bal. in iij. notab.

Priuilegium, & exemptio, sunt diuersa. clem. j. & ibi Cardin. de censi.

† Priuilegium, & consuetudo æquiparantur. Ioan. Campa. inter consilia Alberti Bruni, consi. ij. col. pen. in fin. & consi. vj. col. j. in fin.]

Priuilegium concedi potest, etiam parte non citata. Ioann. And. & Innocen. in cap. ueniens. de fil. presby. & de priuil. cùm olim.

Priuilegij allegatio sufficit cum possessione longi temporis. doct. & Abb. de causa pos. & propriet. & Abb. in c. peruenit. de censi. & per Alex. consi. lviij. & præcedenti. iiij. parte. & ĩ. Titulus. uer. xxix.

Priuilegium, quòd non possit obijci exceptio, intelligitur non solùm de friuola, sed etiam de peremptoria. Bald. & Alex. in l. iij. §. si is. quod quisque iur. ubi dicit uerum, si sit clausula, Non obstante.

Priuilegium uidetur reprobatum per sententiam contrariam, etiãsi de eo non fuerit in iudicio discussum. c. suborta. & ibi doc. de re iu. & ĩ. uer. Priuilegium finitur. uer. viij.

Priuilegium, & ius cõmune, simul possunt intentare, licet sint contraria. Bal. in l. j. pe. col. uer. inde quæritur. C. de furtis.

Priuilegium, & præscriptio, non sunt contraria, cùm Priuilegium potest esse causa præscriptionis. Bald. in d. l. j. pe. col. uer. item quæritur, nunquid. qui dicit uerum, etiam si erretur in iure. Vide doc. & Abb. Sicul. in c. pe. de præscri. in v. col. in gl. in uer. renunciasse.

20 Priuilegij impetratio est renunciatio præscriptionis, quãdo cõtraria sunt. doc. & Abb. Sicu. in d. c. pe. in v. col. in gl. in uer. renunciasse. in uer. concludo.

Priuilegium contra ius commune debet strictè interpretari. ĩ. Priuilegium extenditur. uer. xix.

Priuilegium impetrari debet secundum consuetudinem, quæ est cõtra ius commune. But. in c. certiorari. de sepul. Barth. Cæp. in rub. de uer. sig. iiij. q. ult. q. principalis.

Priuilegiũ, & indulgentia, dicũtur continere aliquid speciale. Host. c. j. de rescrip. & Bald. in Marg. uer. Priuilegium.

Priuilegium spirituale est, quod cõceditur alicui ordini. Host. in d. c. j. & Bal. ubi s.

Priuilegium carnale fortius est, quàm spirituale. Inn. in c. j. de transac. in gl. sua, in uer. priuilegio. & Bal. ubi s.

Priuilegij impetratio requirit citationem partis. s. Citatio requiritur. uersic. lxxvj. & ĩ. uerbo, Priuilegium impugnatur. uersic. viij.

Priuilegiũ suum quilibet allegare tenetur, sed nõ priuilegium † aduersarij. Bal. in Mar. uer. Priuilegium. uer. fi. † Vide Feli. in c. cùm ordinem. in uer. ad allegandum. de rescript.]

Priuilegium præsumitur concessum motu proprio. c. si motu. de conces. præb. lib. vj. Barto. in l. j. C. de peti. bo. subla. lib. x. doc. & Lud. Pon. in l. iij. ff. quod quisque iur. Quod uerũ est, si est secundum formam legis: aliàs præsumitur concessum ad postulationem partis, secundum Bart. & Ludo. ubi s. & Bart. in l. j. in ij. colum. uer. opp. quòd priuilegium. C. de bo. uacan. lib. x. & in auth. quas actiones. C. de sac. san. eccle. in ij. colum. uersi. secundò quæro. & plenius per Alexand. in l. iij. in prin. quod quisq; iuris. Item dicit regulam esse, quòd præsumitur concessum ad postulationem, ut ibi, nisi concessio sit geminata. Bald. in l. nec damnosa. C. de precib. Impera. offer. Item nisi præcesserint merita, secundum Gul. de Cu. in d. l. iij. §. j. Item nisi sit clausum in corpore iuris communis, uel statutorum. gloss. & Bart. in auth. quas actiones. & in d. l. j. de bonis uacan. lib. x. quod Alex. dicit uerum, nisi sit concessum circa ea, quę respiciunt processum, & non decisionem litis. Item nisi sit concessum uniuersitati. & Bal. in d. auth. quas actiones. j. col.

Priuilegium interpretari debet contra cõcedentem. Inn. in c. cùm dilecti. de dona. Bal. in l. nec auus. de eman. lib. Paul. de Cast. in l. beneficium. & ibi pulchrè per do. Ias. May. ff. de consti. prin. & Bal. in l. auus. ff. de pac. ubi uide. Quod uerũ, si in eo tractetur de iure concedentis. Bal. ubi s.

† Priuilegium alteri nociuum licet sit strictè interpretãdum, non tamẽ adeò, ut recedamus à propria significatione uerborum. Quod est menti tenendum, secũdum Panor. in c. ad audientiam. per illum tex. in j. & ij. notab. de deci. Et subdit quòd ille tex. solet quotidie allegari cõtra peruertentes intellectum iurium, & impropriantes uocabula legum: nam sine necessitate hoc fieri non debet. Deinde latè super hoc distinguit post Io. de Ligna. ponendo super hoc notabilem doctrinam, quam etiam dicit notabilem do. Ias. in l. non dubium. in x. col. uer. circa istam materiam. C. de legi.]

30 Priuilegium intelligitur perpetuum, seu continuum. auth. constitutio, quę. de dig. §. illud. Bald. in l. ij. ad fi. C. de diuer. rescriptis. & in l. uectigalia. C. de uectiga. & commis. in fi. & in Spec. de instru. edi. §. instrumentum ergo publicum. uer. item excipitur, quòd est uituperandum. & per Alex. in con. lxxxvj. j. parte.

Priuilegiũ concessum clerico uidetur concessum contemplatione ecclesię. gl. & Bart. in l. non plures. ulti. q. C. de sacros. eccl. & Bar. in l. ij. de reb. dub. uer. contra istud.

Priuilegium fauorabile acquirit ius priuilegiato statim à die concessionis, nõ à die scientiæ, sed odiosum à die scientiæ. Bar. in l. beneficium. de constitu. princ. in ij. col. uer. quæro, quando sit interpretatio.

Priuilegium intelligitur secundum mentem principis. c. dudum. de elec. & c. super eo. de offic. delega. c. audita. de resti. † spo. c. ex multiplici. de deci. † Et an, & quando prout uerba sonant, & quando strictè, & quãdo etiam latissimè sit interpretandum, uide aliquid per do. Ias. May. in l. j. C. de sac. sanc. eccl. circa princ. iij. col.]

Priuilegium occupandi propria authoritate intelligitur, scilicet seruato iuris ordine, id est, citato possessore. l. meminerint. & ibi Bal. in prin. C. unde ui.

Priuilegium contra pactum non tollit illud, nisi de eo fiat expressa mentio. c. ex multiplici. de decimis. gl. in c. j. de pact. in gl. in uer. derogetur.

Priuilegio libertatis non potest renunciari. Bald. in l. cùm ex oratione. uersic. item est ar. el ij. ff. de excu. tut. & Abb. in c. cùm tempore. de arbit. & suprà, Exemptio. uersic. xiiij. Nec indulto causa miserationis. glo. & Bald. in l. j. in j. q. C. quando Impera. inter pu. & uidu. Nec priuilegio. l. ad egregias. de iureiuran. Cyn. in l. nec honore. de episc. & cler. c. ij. §. cæterùm. de iud. in vj. & Alber. de Ros. & do. Alexan. in d. l. ad egregias. & Ludo. in singul. uer. Priuilegium. uer. nunquid priuilegio. & in dicta l. ad egregias. tenet contra decisionem Cyn. † Et per Felin. in c. ij. de sent. excom. in fine.]

† Priui-

† Priuilegium immunitatis de non soluendo gabellas, & q possit conducere intratas, concessum alicui, an competat emptori, uide Decium consi.xlviij.

* Priuilegium ut quis ad nulla onera, etiam insolita, ut nostri dicunt, soluenda teneatur, concedi potest. Fac.l.qui iure.ff. de milita.testam. & tradit And. Alciat. Iurecos.clarissimus in l.iubemus nullã.C.de sacrosan.eccle.in consi.lxxx.nu.4. Æmilius Maria Manolessus.

† Priuilegium concessum non subdito, non potest amplius reuocari per ipsum concedentẽ: nam habet suam perfectionem incontinenti, cùm peruenit in noticiam priuilegiati, & est illi ius quæsitum, & concedens non est dominus. ut in c.j.de conces.præben.lib.vj. Inn.& Abb.in c.nouit.de iudi. in viij.col.& Imo.in c.fi.de solut.]

† Priuilegium si est cõcessum per uiam statuti, & transiuit in contractum, uel conuentionem, non potest reuocari: puta quando statutum dicit, Qui uenerit ad habitandum in tali loco, sit immunis ab omni collecta: certè si aliqui extranei uenerint, non potest amplius contra illos statutum reuocari, quia transiuit in quasi contractum, quo etiam princeps obligatur: ut not.in c.j.de proba. Abb.in c. nouit.de iudi.in viij.col. uide Bart.in l.hi, qui.ff.de iur.immu.& in l.quod semel.ff.de decre.ab or.fac. & in l.omnes populi.ff. de iusti.& iure. Ioan. And.in addi. Spec. in tit.de censi.§.nunc dicendum.& in tit.de instru.edi.§.nunc uerò aliqua.Bald.in l.qui se patris. C. unde liberi. & in l.si cùm mihi.ff. de dolo.& in l. non nuptæ. ff. de senato. & in c.j.de na.feu. & in l.princeps. ff.de legi. & in cap.j.de feu.sine cul. non amitten.& in l.j.ff. de constit. princip. & in l.digna uox. C. de legi.& in l.ij. C. de serui. & aqua. dominus Anton. in capit.j. & in cap. cum M. Ferrariensis. & in capit. quæ in ecclesiarum. de consti. Inn.in c.in nostra.de iniur. & in c.dilectus.de tempo.ordin. Ant.in c.at si clerici. §. de adulterijs.de iudi.Bart.in l.priuilegia. C. de sacrosanc. eccle. Barb. in d.c. nouit. & in d.§.de adulterijs. in xx. col. Adde singul. limitationem datam per Inno.in d.c. in nostra. ubi uoluit, quòd ex iusta causa potest superior reuocare statutum transiens in quasi contractum cum subdito suo. Et licet aliqui reprobent illud dictum, tamen est pura ueritas. Pro quo dicto est text. ualde sing.in l. Titius.ff.de obsequijs. Facit tex.in c.pe.de cle.non residen. & in c.suggestum. de deci. & in l.ex facto.ff.de uulga.& pupil.& alibi tex.d.l. Lucius.ad hoc allegauit Lud.Ro.]

* Priuilegium pecunia concessum in contractum transit.Bal. in l. qui se patris.C.unde liberi. Iason in l.j. col.v. C. de iur. emphyte.Doct.in c.nouit.de iudici.Alex.cõsi.cj.col.j.uol.j. Dec.consi.ccxcij.col.iij. Ay. Crau.consi.ccxlj. nu.10.uol.ij. Æmilius Maria Manolessus.

† Priuilegium, seu statutum remuneratorium, non potest reuocari in præiudiciũ alterius.l.si pater.§.j.ff.de dona. Idem dic, si est concessum pio loco: ut in l.priuilegia. C.de sac.san. eccle.facit quod uoluit Bald. & Abb.in c.fi.de reb.eccle.nõ alie.facit c.si propter tua debita.de rescrip.lib.vj.per Bart.in d.c.nouit.de iudi.in lj.& lij.col.]

† Priuilegiatus, qui uult immunitatem plenam consequi, debet eam habere specialiter, & distinctè, ut scilicet fiat mentio de muneribus personalibus, & realibus ordinarijs, uel extraordinarijs: nam si quis sub generalitate omitteret immunitatem à muneribus simpliciter, non haberet immunitatem à patrimonialibus: ut in l.immunitatem.& ibi glo.& doct. in l.his. de excu.mune.nec intelligeretur tale priuilegium de munerib. ordinarijs, sed extraordinarijs tantùm: ut in l.hi, qui. & in l.sunt munera.ff.eo. nec porrigeretur ad honores: ut in l.cui muneris.ff.de mune. & hono.no. Abb. in c.ij.de immu.eccle.circa fi.]

† Priuilegiatus ciuis per ciuitatem, quia factus fuit de nouo ciuis eo pacto, ut collectas & munera non subiret, debet in suo priuilegio tueri: ut in l.j. C.de his, qui spon.mune.sube. & ibi glo.& Bart. nam hoc priuilegium est rationabile, cùm transiuit ad contractum, uel quasi. Vide quod not.Bart.in l. quod semel.ff.de decre.ab ord.fac. & per Ioan.And.in addi. Spec. in titu. de censi.§.nunc dicendum. in iij.& iiij.col. Et nota, quòd habens immunitatem non soluendi, renunciat illi soluendo, iuxta not. per Cyn.in l.uoluntas.C.de excusa. tuto.& per doct.in c.cùm uenissent. de consti. & per Inn.in c. accedentibus. de priuil. not. Abb. in c. ij. de immu.eccle. circa fin.]

† Priuilegiatus licet regulariter non utatur priuilegio suo cõtra alium pariter priuilegiatũ, ut in auth. de sanc.epis.§.sed hæc præsenti.& glo.fi.in c.in præsentia.de proba.illud procedit, quando utriusq; priuilegium concurrit super eodem. Sed si fauor priuilegij concurrit, solum in fauorem læsæ ecclesiæ, uel minoris, cui datur restitutio, alia ecclesia, uel minor, quæ non est læsa in illo articulo, non habet in eo priuilegiũ.not. Bar.in auth.quas actiones. C. de sacrosanc.eccle. & Abb.in d.c.in præsentia.in xviij. col. Ex quo infertur, q si ecclesia contraxit cum ecclesia, & fuit læsa in contractu, potest petere restitutionem, sicut minor contra minorem: ut in l.uerum.in fin. ff. de mino.no.in c.auditis. de in integ. restitut.& in c.ad aures.de prescript.& in c.fi.de ordi.cogni. circa princi.& in c.cùm causam.de præben. & in c.cùm pro causa.de sen. excom.]

† Priuilegium concessum in fauorem alicuius motu proprio principis, licet non debeat retorqueri in damnum priuilegiati, si tamen ad eius instantiam concedatur, potest in eius damnum retorqueri: ut in casu c.ij.de mu.pet. & ibi glo.Facit in simili, quod no.glo.in auth.quas actiones.C.de sacrosanc.eccle. Ioan.And.in regula, qui ad agendum.de reg.iur. lib.vj. in Mercu. Abb.in d.c.ij.de mu.peti.in ij.col.]

† Priuilegium potest princeps concedere etiam cum grauissimo præiudicio alterius in dependentibus à principe, ut in spiritualibus à papa, licet princeps hoc non uideatur uelle concedere: ut in c.suggestum.de deci.& de officij.delega. c.ex parte.& c.super eo.in l.ij.§.si quis à principe.ff.ne quid in loco publi.Abb.in c.ex tenore.de foro compe.]

† Priuilegium concedens immunitatem, non ualet, nisi sit proprio motu concessum, & in priuilegio sit apposita illa clausula, Non obstante tali lege, &c.no. Bar.in l.euacuatis. C.de decu.lib.x.& in l.fi.C. si contra ius uel uti.pub.& facit c.ex parte.de capel.mona.Abb.in c.nonnullj.de rescript.Et priuilegium immunitatis potest doctoribus, & medicis cõcedi per decuriones ciuitatis, & non alijs: ut not.in l.j. C. de decu.& Bar. in l.ij.ff.de iure immu. & in d. l. euacuatis.]

* Priuilegium immunitatis à decimis potest S. P. concedere aliquibus locis.Deci.in c.cùm ordine.in prin. de rescrip. Aymo Crau.consi.xxj.num.11.uol.j. Æmilius Maria Manolessus.

† Priuilegium licet non debet extendi, ut in c. sanè.de priuil. tamen si est priuilegium in corpore iuris clausum, extenditur, quia est conforme rationi, & dignitati indultum: nec uidetur tunc extensio, sed potius uendicat sibi locũ ex uoluntate concedentis, ut probatur in simili in cap. j. de iuracalum. & in c.si quis presbyter.ij.q.v.Abb.in c.j.de iura.calum.in ij.col.]

Priuilegium retorquetur contra priuilegiatum, non tamen ex natura priuilegij.Bald.in d.l.cùm ex oratione.in uersi. item est ar.el j.ff.de excu.tu.Bal.contra in c.j.de natu.feu.in prin. uer.adde, quòd statutum, quòd non retorquetur.

Priuilegium prodest etiam absenti. Ioan. And. in data sexti libri, & in cap.ij.de constitu.& not.in cap.statutum.de præbend. in vj.

40 Priuilegia fisci numerantur per Bald.in l.j. C. de hære. uel act.uendi.in ij.col.uer.uenio ad quæstiones.

Priuilegia dotis numerantur per Bald. in l.j. ff. sol. mat. & ibi latè per Bart.in l.j.ij.iij.iiij.col. & Barto.in l.j. C. de priuilegio dotis.

Priuilegia ciuitatibus concessa præsumuntur perpetua & realia.l.uectigalia.& ibi Bald.C.de uectig.& commis.

† Priuilegium exemptionis decimarum strictè interpretatur Decius consi.cxiij.]

Priuilegia iniusta non censentur confirmata per generalẽ confirmationem. Bald.in c.j.in princ.j.col.in fin. uersi.nota ar. per quos fi.inuesti. & suprà uerb. Confirmatio. uersi.lvj. & lxiij. & uersi.lv. cum multis additionibus, quas ibi addidi post authorem.

Priuilegia possunt pendere.l.fi.per Flor.ff.communia præd.& c. si gratiosæ. de rescrip.in vj.& in c.si super eo.tit.l. uniuersa.& auth.quæ supplicatio.C.de preci.Imper.offe.l.præscriptione.C.si contra ius.

Priuilegium superueniens an excuset quem ab onere. Bart.in l. tutor petitus. ff. de excu. tuto. in princ.in lectu. Nicol. de Neapo.quòd sic.

Priuilegium est potentius, quàm ius commune, & præfertur fraternitati, & habet locum etiam in causis coniunctorum. l. iurisperitos. §. qui priuilegio. & ibi Baldus ff.de excus. tuto.

Priuilegio, quod habeo propter te, non possum uti contra te, sed contra alium sic, etiam te inuito. Bart.in l.amicissimos. §. Lucius. uersic. item potest.in lect. Nicol. de Neapol. ff. de excus. tut. ubi Angel.contrarium tenet, & latius distinguit.ubi etiam Bald.in uersic.extra not.Vide Bartol.in lect. eiusdem Nicol.in l. planè. eod.tit.& suprà,uer.Beneficium. uersic. xxiij.

Priuilegium principis habetur pro peculio castrensi. Bal.in l. pe.in j.not.C.de bo.quæ lib. & dicitur libertas.l.pe.§.fin. & ibi Bald.ad fi.C.de adoptio.

Priuilegium non debet interpretari contra priuilegiatum. l. si Rufinus.per Bald.C.de testa.mili.

* Priuilegiũ ita semper interpretandum,ut utile sit,aliquidq; iuris tribuat.And.Alcia.consi.ccxij.num.9.Æmilius Maria Manolessus.

* Priuilegium cùm ita interpretatum est, ut non sit omnino inutile, & aliquid efficiat, est postea ita restringendum, ut quàm fieri potest minimè ius commune lædat.l.ij. C. de noxali.l.si quando. C.de inof.testa.not.in l.fi.§.in computatione. C. de iure deliber. Franc.Curt.min.consi.v. num.27. uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

Priuilegium prohibitiuum præualet priuilegio permissiuo. Bald.in d.l.si Rufinus.

50 Priuilegium conforme iuri communi non debet confirmari ut priuilegium. Bal.in auth.omnes.C.communia de succes.in ult.col.uer.ult.nota.

Priuilegium mutatur cum persona.s. uerbo, Priuilegium tollitur.uer.xxix. † Et do.Barth.Soci.in consi.xciij.incip.Circa.uersi.ad quartam rationem. & in consi.cxvj. Non potest negari.circa prin.vij. col.in j.parte.]

Priuilegium ætatis est potentius, quàm quod competit de iure communi filiofa. per Macedoniam. Bart.in l.uerum.§.fi. ff.de minoribus. quam legit cum l. ex causa.eod.tit.Item est potentius priuilegio Velleiani competenti mulieribus:sed non tantùm superat Velleianum, quantum Macedonianũ. Bart.in l.si apud.in princ.eod.tit.

Priuilegium fori superueniens non eximit litigantem à iurisdictione.l.si quis postea.& ibi Bart.in prin.ff.de iudi.

Priuilegio testis dictum ualidari non potest.Bal.in l.si non speciali.ult.col.C.de testa.uer.& per hoc dico.

Priuilegium extrauagans non clausum in corpore iuris debet allegari, & probari, etiamsi sit manifestum,dummodò non notorium.Bald.in addi.Spec.de ap.uer.nota, quòd habens priuilegium,in secundis additionibus.in iiij.charta.

Priuilegium non præsumitur,nisi probetur.Bald.in addi.Spe. de præsumptio.uer.nemo præsumitur.

Priuilegium quando profit,& an ignoranti. Car.in proœ.Cle. §.fi.& per Alex.in l.qui absenti.de acqui.posses.

Priuilegium clericale intelligitur dupliciter, scilicet immunitas respectu personæ. Item respectu fori. Card.post gloss.in cle.j. de offi.ordi.

Priuilegijs clericalibus gaudent conuersi tertij ordinis sancti Francisci.s.Conuersi.uersi.iij.Item hospitalarij.s.uerb. Hospitalarius.uersi.xx.Item oblati perpetuò.s.Oblatus ecclesiæ. uersi.iij. Item omnes deputati per episcopum ad usum pium perpetuum.Card.fin.in cle.ij.xij.q. de præb. ubi dicit uerum, nisi quo ad priuilegium. cap. si quis suadente.xvij. quæst.iiij.Item nouitij religiosorum, etiam quo ad c.si quis suadente. ut ibidem not. Item heremitæ: ut ibi. & suprà, Heremita.

60 Priuilegium ratione loci, & personæ concessum,nõ potest alibi exerceri, quàm in illo loco. Inno.in c.bonæ.de postul. prela.Alex.in d.l.beneficium.de consti.princ.& Bald.in l.ij. xvij.q. C.de serui.

Priuilegium non obscurè, nec absurdè interpretandum. l. ij. & ibi Baldus, C.de legi. Alexan. in l. beneficium. de constit. princ.

Priuilegium habet suum effectum, etiam ante impletam suam causam, propter quam fuit impetratum.l. imperialis.§.j. & ibi Bal.C.de nuptijs.

Priuilegij impetratio inducit malam fidem. c. ueniens. & ibi gloss.& doct. C.de præscrip. Bald.in l. si solennibus.de fide instrum.

Priuilegium in forma communi obtentum dat causam præscribendi.Bald.in l.si solennibus.C.de fide instr.qui dicit,quod propriè in priuilegijs non cadit præscriptio: quia allegans priuilegium allegat malam fidem, nisi probet titulum.c.ad decimas.de resti.spo.in vj.Sed si titulus non est usquequaq; sufficiens,recipit supplementum à præscriptione.

Priuilegium debet intelligi in casu, in quo ius cõmune aliter disponat.l.j.ff.ad municipal.Bart.in l.j.in repeti.in j.charta, de sacrosan.eccle.uer.secundò præmitto.

Priuilegium,& confirmatio differunt. Inno.in c.cùm inter.de re iudi.in glo.sua,in uer.priuilegia. Bal.in addi Spec.de instrum.edi.in vij.col.uer.aliud est. & ibi Spe.§.ix.

Priuilegium nõ habet in se ius accrescendi. Bal.in l.pe.vij.col. C.de condi.inser.in uersi. secundò opponitur.

Priuilegium creandi tabelliones, & conficiendi instrumenta, obstante statuto aliquo, tollit etiam futurum statutum disponens contrariũ,quòd instrumenta non ualeant,nisi notarius habeat authoritatem à cõmunitate. Flo.no.in l.si seruus. in princ.de serui.urb.prædior.

Priuilegium derogans statuto, intelligitur etiam de statuto futuro.Flor.ubi suprà, & Bartol.in l.si mihi & tibi.§.in legatis. de leg.j. uersicu. ultim. dist.& tenet Ray. de Flor. in l.si ita esset.de auro & argen. leg. & suprà, uerb.Clausula, non non obstante, in clausulis Rescriptorum.uersic.xxij. & melius in uersi.xlix.

70 Priuilegium concessum uiolento possessori non ualet, nec prodest ei.l.iij.& ibi Bald. C.unde ui.

Priuilegia aliquis infringens quomodo punitur. in c. cùm dilecti.de priuilegijs.

Priuilegium æquipollet naturæ. Ioan.And.in c.fi.de consuet. in vj.in Nouel.Bald.in l.siue.ij.col.C.de proba.uersi.secundò quæro.

Priuilegia concessa patri propter filios,non censentur concessa propter filios naturales.l.ij.§.legitimos.cum glo.de excu. tu.nec propter adoptiuos.Insti.eo.tit.§.j.

Priuilegium ecclesiæ nondum constructæ concedi nõ potest. s.uer. Ecclesiæ.uer.cccxxix.Item,

Priuilegium originale productum apud acta debet registrari, & restitui producenti, non apud acta dimitti.Bal.in l.instrumenta.C.de fideicom.in j.col.mag.in fi.uersi.quæro,utrum procurator.

Priuilegium non probatur per usum eius, sed per titulum iustum, id est, per authoritatem concedentis,uel per consuetudinem.Bal.in l.si solennibus.C.de fide instru.

Priuilegium dicitur lex priuatiua.Bal.in l.eam,quam.x.col.C. de fideicom. uer. interrogatus fui. Item dicitur lex priuata, & comparatur statuto. Bald.in l.quæ ex relationibus. C.de leg.& Alex.in l.beneficium.de constitu.princ.

Priuilegij usus, non impetratio prohibetur. in casu cle.j. de testi.secundum Card.ibi.

Priuilegia Imperatorum in ecclesias an ualeant.Car.in repeti. c.perpendimus.vij.oppo.de sent.excom.

80 Priuilegium non soluendi decimas an ualeat. suprà uerb. Decimæ.uersi.xix.

Priuilegium resignatum reuiuiscit per usum tanti temporis, quòd non sit memoria in contrarium.Alexan.consi.cxcvij. ij. parte.

Priuilegium nõ quæritur absenti, antequam certioretur.Bar. in l.fi.de consti. princ. Alex.in l.qui absenti. in princ.de acquirenda hæreditate.

Priuilegium ciuilitatis nõ acquiritur ignoranti. Lud. & Alex. in d.l.qui absenti.de acqui.pos.

Priuilegium concessum personæ in dubio intelligitur personale. gloss.not.xxj.q.iij.cùm uenissent.& Alexand.consilio lxxxvj.j.parte.

Priuilegium cessat inter pares.Bald.in l.cũ alienam.pe.col.C. de lega.uer.ulterius reuocatur.

Priuilegium quanto tempore duret. Bart.in l. beneficium.de

consti.

consti.prin.in ult.col.uersi.quæro, quanto tempore.ubi distinguit.& Alex.consi.lxxxvj.j.parte.

Priuilegium, & rescriptum differunt.j. uerb. Rescriptum.el j. uersic.xxiij.& Bart.in d.l.beneficium.in j.col.uersic.quæro quæ differentia.

Priuilegium omne est rescriptum, sed non econtrà. Bald.in l. gesta.de re iud.& Alex. in l.beneficium. de consti.prin.

Priuilegium qualiter edatur parti.in Spec.de instr.edi.§.ostenso.uer.porrò. Et quare, & quãdo exempletur,& quomodo. eod.tit.§.iiij.uer.sed quoniam.& seq.

90 Priuilegij publicatio, uel innouatio, uel exemplatio,quomodo fiat.eod.tit.§.iij.uersi.sed quoniam & seq.

Priuilegij titulus, uel salutatio, qualis esse debeat.in Spec.de rescrip.præsenta. §.iij. uer.item titulus.

Priuilegia monasterijs concessa cum quibus clausulis fiant. eod.tit.§.iij.uer.item nota.

Priuilegium est plenè interpretandum.Item,

Priuilegij secundum ius commune interpretatio superflua est.Item,

Priuilegium qualiter sit interpretandum.Item,

Priuilegium quod dicatur reale, & quod personale. eodem titu.§.xj.

Priuilegia singulorum nõ faciunt legem communem. in Spe de rest. in integ.§.fin.ij.parte,de censi.§.j.uersic.quid si uniuersitas.

Priuilegij allegati fides quomodo fiat. in Spec. de appel. §. ij. uersi.si autem.

Priuilegia contraria si sint, quid iuris: uide j.eod. uersi.ix.Et quid si sunt diuersa.j.eod.per discursum.

Priuilegium primum non irritatur per secundum. l. ij. uersic. suis.& ibi doct.C.de consti.pecu.

Priuilegium, de quo fit mentio in altero priuilegio, probat,si constet eius effectus, & proferatur ab habente potestatem conferendi, sicut est principis. Bart.in l.admonendi.in iij. col.ff.de iureiurando.

Priuilegia concessa fratribus sancti Francisci possunt generaliter concedi alteri ordini,licet non specificentur. Vnde sufficit dicere, Concedimus omnia priuilegia iam concessa talibus fratribus.l.quicquid. & ibi Bar.C.de aduo.diuer.iudi.l. ijsdem.eod.tit.100.dist.contra morem.

Priuilegium secundum non tollit primum,habens clausulam derogatoriam,nisi de ea fiat mentio in secundo,& ei derogetur.Pau.de Cast.in consi.cccxvj.incip. Quoniam adiectione non indiget. & Alexan.consi.ciij.iiij.parte,ubi dicit post Cy.in l.j.C.quando Imp.inter pu.quod

Priuilegium concessum monialibus, ne teneantur ad aliquas collectas, non intelligitur reuocari per potestatem concessam legato de latere de collectis imponendis cõtra quoscunque, non obstantibus quibuscunque priuilegijs, & gratijs contrarijs, etiamsi de eis esset facienda mentio specialis: ut suprà, Clausula, Non obstante.uersi.liij.in clausulis Rescriptorum.

Priuilegium speciale non censetur reuocatum per generalem reuocationem priuilegiorum.gloss.sing.in l.decurionibus. C. de silenti. lib.xij. & sentit Bald.in l.non plures.de sacrosanc.eccle.& in l.j. C.de Iusti. C. compo. & in auth.habita. in j.col.ne fil.pro patre.in l.ij.j.col.ff.de consti.prin.& And. Barb.consilio, Scripsit.vij. colum. quod est post consilium ciij.Alex.iiij. parte, & And. Barb.in consi.ult.in d.iiij.parte, ad finem.

Priuilegium secundum cum clausula, Submotis alijs priuilegijs,sub quacunq; forma loquentibus,an tollat primum habens clausulam derogatoriã.Pau.de Cast.in d.consi.cccxvj. incip.Quoniam.quòd non.

Priuilegium contra priuilegium non ualet,& præsumitur surrepticium.l.j.& ibi Bal.in iij.not.C.de legibus.

Priuilegium cũ clausula derogatoria, an tollatur per sequens rescriptum concessum per uiam mandati, non per uiam priuilegij. Paul. de Castr. consilio lvij. quod incipit,Passus iste dubitabilis. ubi subtiliter arguit ad partes, & tandem distinguit.

Priuilegium speciale derogat generali, licet de eo nõ fiat mentio,siue præcedat,siue sequatur. Ioan. And.& doct. in c.ueniẽs.de præscr.& not.in c.j.de rescriptis.c.dudum.& c.quãuis.de præben.in vj.& in regula,generi.lib.vj.nisi per generale sit quęsitum ius alteri.Sicu.in d.c.ueniens.in iiij.col.in uer.aduerte, hic sunt.doct. in d.c.j.& in c.j.de conces.præb. in vj.& in c.j.de exces.præla.eo.li. & per Abb.in c.suggestũ. de decimis.& omnino per Abb.in c.cũ ordinem.de rescrip. † Et Paris de Put. in tract. Syndica. in uersic.mandauit.circa fin.j.col.]

Priuilegium secundum non debet facere mentionem de iure communi,uel de primo priuilegio, secundum ius commune, sed tantùm de eo, quod est contra ius commune. no.in c.j.de rescrip. Item de priuilegio primo,quod est partim secundum ius cõmune, partim contra.c.ueniens. & ibi doct. de præscrip. & ibi Ioan. And. Inno.& Sic.in d.iiij.col.& sequenti.uer.ego de hoc ultimo.

Priuilegium secundum debet facere mentionem de primo alteri concesso.c.ex multiplici.de deci.c.j. de rescriptis. Item de primo eidem concesso limitare, si secundum est purum contra ius alteri reseruatum in primo. Casus sing. secundũ Sicu.in c.ueniens.de præscrip.in iiij.col.uer.aduerte hìc.& uide etiam per eum,in ij.col.in viij.notabili.

Priuilegium concessum cuilibet, quòd non trahatur extrà ciuitatem, non tollitur per aliud concessum fratribus de trahendo debitores ad tres dietas. Card.in cle. dudum. §.eos. de sepul.q.xv.

Priuilegium clausum in corpore iuris, an præferatur priuilegio non clauso. Host. doct.& Ioan. in c.j.de rescrip. & quod per Bart.in extrauaganti, ad reprimendum. uersic.non obstantibus.

Priuilegij extensio an & quando fiat, uide j. eod. per totum.

Priuilegium moratoriæ an extendatur. s. uer. Moratoria.uer. ix.quòd non.& uersi. vij.

Priuilegium confirmans iura,etiam cum clausula,Suam obtineant roboris firmitatem, non extenditur ad iura inualida. Angel.sing.in l.fin.C.de temp.app. & Bar.in l.priuilegia.de sac.sanc.eccle.uer.expediamus per particulas.

* Priuilegium iure municipali quibusdam concessum, ut à quibuscunq; oneribus municipio illo impositis sint immunes, extendendum etiam est ad onera ob bellum imposita, præsertim si alias soluere non consueuerunt. Andr. Alciat. consi.lxxx.Æmilius Maria Manolessus.

Priuilegium quòd dos alienari non possit, transit ad hæredes. not.in l.ij. & in l.etiam. ff. de fun. do. Vide Bartol. & Bald. doct.& Ioan.de Por.in l.j.ff.so.mat.tex.in l.j. C.de priuileg. dotis.Item,

Priuilegia furiosi extenduntur ad minorem.gloss.fin.in l.ij.C. de cur.furio.& econtrà.Addo quòd illam glo.multum commendat, & sequitur Bald.in l.si curatorem habens. C. de in integ.resti.mino.& in l.si infantis. C. qui admitti.& Imo.in l.Imperator.ff.de re iudi.quam dicit non esse alibi.Angel.& Imol. in l.is, cui bonis. ff. de uerb. oblig. & uide infrà eod. uersi. liij. & lxv.

Priuilegia concessa ciuitati an extendantur ad studentes in ea, stante statuto, quòd studentes habeantur pro ciuibus. Bart.in l.si maritus.la ij.§.j.ff.de adul. Pet.de Anch.in clem. quocirca.de electio.quòd sic.

Priuilegia sententiæ nouatæ per Aquilianam stipulationem, super qua est facta transactio, an transeant in actionem nouantem, & sic in transactionem. gloss. ordi. in l. eleganter. §.si post rem. de condi.inde.in glo. quæ incipit,bona ratio. quòd sic.

Priuilegium papę probat de contentis in eo,etiam contra laicum tertium possessorem. c. ad audientiam.& ibi gl. in uer. magna authoritate. & doct.de pręscrip.Item probat magis, quàm testes.glo.& Sic.ibi in iij.no.& in ij.col.uer.ex prædictis.& no.in c.peruenit.de censi.

Priuilegia concessa ciuitati, & uillis, non extenduntur ad uillas postea quæsitas.Dy.in l.uxori.§.uxori.de lega.iij.& Bal. tit.de pace Constan.§.non Romanorum.ij.col.uer.quid autem,si quondam. Bart.in fi. in l.damni.§.si is,qui ædes uicinas.de dam.infec.in pen.& ult.q.arg.contrà in l.fin.ff.quod quisque iur. & contrarium tenet Ioan. And. in addit. Spec. super rub.de treuga & pa.pe.q.uersi.quo ad secundam partem

tem. & omnino per Alex.consi.clxxvij.ij.parte,& in l. si con uenerit.§.nuda.de pign.actio. uide omnino Card.in cle.fin. iiij.q. de rescrip. an appellatione beneficiorum ueniant beneficia nouiter creata, uide Card.in cle.j.iiij. oppo. & in ij. q. de censibus, quòd exemptio non extenditur ad ecclesias † postea quæsitas. de quo in c.cùm capella. de priuileg. † Vide Franc. Aret.in l. si pater.§.filio impuberi. de uulg.& pup. & ibi per dom. Iason.May. & Ias. Instit. de actio. §. rursus. num.40.]Item,

10 Priuilegium exemptionis fratribus concessum nõ seruatur in ecclesijs postea quæsitis.Car.in cle.j.de censi.q.ij.

Priuilegium monialibus concessum, quòd non teneantur ad decimas pro possessionibus etiam acquirendis, non extenditur ad possessiones magnas in præiudicium ecclesiæ parochialis, cui debentur decimæ. Cardin. in clem.j. in fin. de censi.

Priuilegium fratribus Minoribus uel Prædicatoribus cõcessum,nõ extenditur ad sorores ordinis. Bal.in l.tres fratres. ff.de pac.& Alex.consi.xiiij.iiij.parte,& in consi.cxxvj.j.parte. quod est idem.

Priuilegia concessa comitatui, nõ extenduntur ad ciuitatem.

Priuilegia concessa membris ecclesiæ non extenduntur ad ecclesiam.

Priuilegia concessa uni ecclesiæ unitæ alteri, non extenduntur ad alteram.doct. Bald.& Ioan. de Imo. & Angel. & ibidem Alexan. qui omnia ponit in l.ex pupillari.ff.de uulg. & pup.uide glo.in c.j.ne sede uacan.& in c. recolentes.de statu monachorum.

* Priuilegium immunitatis concessum à principe emptori quorundam bonorum, & eius hęreditatibus ad successores singulares non spectat.secun. com. opin. l.j.§.j.l. semper. §. immunitati. ff. de iur.immunitat. l. priuilegia.ff.de reg.iur. Bartol.in l.j.colum.ij.ff.de constitu.princ.in l.pen.ff.de seruit.legat. in l. quod tale.ubi Alexan.& alij,ff. solut. matrim. Franc.Cur.min.consi.lv.num.10.uol.j. Æmilius Maria Manolessus.

Priuilegium in dubio non transit ad hæredes.doct. & Ioan.de Imo.in l.mariti.solut.matri.l.uerum. in princ. & ibi Bart.in uersic. item uides.ff.pro socio. & in l.pen.ff. de ser.lega. nisi sit aliter actum,uel nisi sit reale. Bart.in l.iij.§. quod autem. ff.quod quisquis iuris.l.j.in fin.de iure immu. Dyn.in regula,priuilegium personale.in vj. Barto.in l.j.de consti.princ. in j.& ij.col. & in consi.suo,Primò quæritur, utrum iurisdictio.l.j. & ibi Bart. uersic.breuiter quicquid. C.de priuileg. † dot.& j̃.eo.uer.lxxiij.& per Alex.in d.l.j. † Vide do. Barth. Soci.in consi.lix.incip. Visis.uersi.secundò,hæc conclusio. cum uer.seq.in j.parte.]. Vide Alex.uol.j. consi.lxxxvj.per totum.ubi distinguit duplex priuilegium,uidelicet reale,& personale.

Priuilegium, ne teneatur ultra quàm possit facere,an transeat ad filios.j̃.uer. Priuilegium ne teneatur.uersi.vij.

Priuilegia contra ius commune sunt strictè interpretanda, & non extendenda. Ioan. de Imol.in l.etiam.ff. solut.mat.per l.ius singulare.ff. de legi. nisi sit contra legem priuatam, uel contra statutum, quia latissimè interpretantur. Ioan.And. post Host.& doct.& Fran. de Cap.listæ Paduanus in c.olim tibi.de uerb. sig. Sed odiosum restringitur.c.dudum.in fin. & ibi glo.de electio.

Priuilegia sunt restringenda.clem.j.& ibi Card.de censi.cle.ij. §.fi.& ibi Card.de priuileg.ubi dicit uerum,quo ad præiudicium alterius. & probatur in l. & milites. in princ. de excu. tu.& Alex.l.liberorum.de uerb.signi.

20 Priuilegium fori non transit ad fideicommissarium uniuersalem.glo.& Bart.in l.sed & si restituatur.in princ.ff.de iudi. ad finem.

Priuilegium personale quando prosit alteri. Bald.in l.si infanti.in iij.oppo. C. de iure delib.& in Spec. de instrum.edi.§. nunc autem uidendum. uersic. item quod fuit concessum personæ.quòd non.

Priuilegium in dubio censetur reale. gloss. in l. forma.§.quanquam.ff.de censi.& gloss.xxv.q.ij.in summa. Quod uerum, si est concessum loco,non si personæ. Bald.in addi.Spec.de instru.edi.uer priuilegium in dubio. & in l.uectigalia. C.de uectig.& commis.Et ita intelligitur glo.in c.cùm uenissent. in glo.in uerb.donec.de insti.facit l.quia personale. sol.ma & regula priuilegia.in vj. & Ioan.de Imo.in l.etiam.sol.mat Bar.in l.j.in ij.col.ff.de consti.prin. & in l.penul.de ser.lega circa fi.& uer.ego in dubio.& in consi.j.quæritur,utrum iurisdictio.in iij.col.Sed concessum ciuitati pręsumitur reale, † & perpetuum.l.uectigalia.& ibi Bald.C.de uectigal.† Vide Alex.uol.j.consi.lxxxvj.]Item,

Priuilegium patri concessum non extenditur ad filium.glo.in l.ij.§.fi.sol.ma. nisi ad filios.doct.j̃.eod.uer.lij.

Priuilegium competens hęredi competit etiam fideicommissario.l. sed si restituatur.& ibi doct. & Pet. de Sun. de iudic. & not.in l.j.§.j.ff.ad leg.Falcidiam.

Priuilegium ecclesię extenditur ad pupillos.not.in c.ij.de cõsue.doctores, Bald.Ang.& Pet. de Sun.in l.siue autem.§.si duobus.de Publiciana.

Priuilegia præiudicialia sunt stricti iuris propter timorem ambitionis.Inn.in c.dudum.paulo post princ.de priuileg. Bal. in Marg.uerb.Priuilegium.Item,

Priuilegium cõcessum ministris, non egreditur personam eorum.facit l.cùm patronus.& ibi Iac.de Are.de lega.ij.

† Priuilegium regulariter est strictè interpretandum. l. si quando.in princ. C. de inoff.testa. Quod limita dupliciter, ut per do. Iason.in l. fi.in vj.col.uer. circa priuilegium.ff.de consti.prin.]

Priuilegium impetratum lite pendente, an prosit in actu iam celebrato. Bart.in l.tutor petitus.in princ.ff.de excus.tut.in lectu.Nico.de Neapo.

Priuilegium concessum ciuitati an extendatur ad castra.Bald. in l.fi.ij.col. C. de sacrosan.eccle.uer.secundò quæro. quòd sic: quia castrum, & ciuitas non differunt, nisi sicut parua ciuitas à magna: & quia castrum est membrum ciuitatis.l. qui ex uico. ad munici. & in c.j.viij.col. de capita. qui curi. uendi.quòd non.uersic.tertiò, sic se habet. & in addi. Spec. de resti.in integ.uer. Castrum, & uilla. Vide Bart.in l.si finita.§.ex hoc edicto.de dam.infect.& Nicol. de Neap..in l.sed & reprobari.§.fin.de excus. tut. in lectura Bart. in ij.colum. uersi.nota ex ista gloss.qui tenet idem, nisi certo casu.Ioan. And.in c. si ciuitas. de sent.excom.in vj. in Nouel. & j̃. eod. uersi.lxxxvj. Barth. Cæp.in l.urbana.x.col.& ibi Bart.in ij. colum.ff.de uerb.sig.no.in l. Respublica. C. ex qui.cau.ma.

† Vide Alex. in rub.ff.sol.mat.& in l.si finita.§. ex hoc edicto. ff. de damno infecto.]

30 Priuilegium ad futura non extenditur. per Card. in clem.j. de censi.

* Priuilegium monasterio, & eius capellis concessum,ad capellas postea conditas non est extendendum.gloss. & doct. in c.cùm in capellis.de priuil. And. Alci. consi.xxij.num.5. Æmilius Maria Manolessus.

Priuilegium personæ debitoris superuenientis non excusat fideiussorem. l. qui autem. & ibi Alexand. in l. si quis. ff. si quis cau.

Priuilegium lite pendente concessum motu proprio prodest ad litem,non aliàs. glo. & Alex.in d.l.qui autẽ. & Alex.post Bart.in l.j.ff.de pœn.& Bald.in l.ij.ut lite pen.& idem si non sit procuratum.Alex.in d.l.j.

Priuilegium socij extenditur ad socium, quando in persona priuilegiati esset inutile. Abb. in cap. quàm sit.de Iudæis.& not.ibi.& in c.licet. de priuil.in vj.& j̃.uerb. Socius.uer.lvj. ubi plenius.

Priuilegium concessum castro, an extendatur ad eius uillas. Barto.in l.non tantùm.§. Iliensibus.ff. de excu.tut.in lectu. Nicol.de Neap.ubi non firmat.

Priuilegium concessum Titio, & filijs masculis, & fœminis, extenditur ad filias fœminas uirgines, uel uiduas, non ad maritatas: quia dicuntur de casata mariti.Bart.in l.quoties. C.de priui.scho.lib.xj.uer.nota sing. Ludo. Pon.in l.j.ff. ad Syllan.Laur.de Fano, Institut.de leg.agna.succ.§.cęterùm. lxiij. col. Ego in uidua credo idem, quod in nupta eadem ratione,quia retinet forum,& dignitatem uiri: ut j̃. uer. Vidua.uersi. secundò cogita. Primum etiam tenet Alexan.l.j. † ff. de iure immunita. † Et per Felin. in capitul. potuit. de iudic.]

† Priuilegium concessum patri & filijs, an comprehendat etiam filias,& filios eorum, etiamsi filiæ sint nuptæ. Vide do. Pet.

Pet. Philip. Cor. in consi. clxxvij. incip. Circa. in litera K. per totum. in iiij. parte.]

* Priuilegium immunitatis ab oneribus realib. ad quæcunq; onera, siue à principe, siue à communitate imposita, est extendendum. Fran. Curt. min. consi. cvj. num. 15. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Priuilegium, ne quis teneatur ad decimas, uel collectas pro prædijs, an extendatur ad prædia futura. Bart. in l. damni. §. si is, qui ædes uicinas. de dam. infecto. in ult. q. & sic, dum allegat c. quia circa. de priuileg.

Priuilegium, ne appelletur à sententia alicuius, nō extenditur ad eius uicarium. Bart. & Pet. de Sun. in l. à proconsulibus. primo not. C. de appellat.

Priuilegium fisci potest cedi. l. fin. & ibi Bartol. C. de priuileg. fisci. Item,

Priuilegium pupilli non potest cedi. Bar. in d. l. fi. & l. si ex pluribus. de admi. tut. Quid de alijs, j. eod. uer. xcj.

40 Priuilegium dotis an competat mulieri, uel actioni dotis. Bart. in l. j. C. de priuileg. dotis. ubi uidetur inclinare, quòd mulieri. De quo latè in l. j. ff. solut. matr. Nec transit ad hæredes, nisi ad suos ex eodem matrimonio. Bart. ibidem, in fin. j. colum. & etiam in fi. l. Vide doct. & Alexan. in l. etiam. cum l. post dotem. ult. charta, solut. matr. quòd priuilegium prælationis in dotem transit ad hæredes: & infrà eodem, uersic. lxxij.

Priuilegium cōcessum Hebræis retinendi res furtiuas sibi pignoratas, donec sibi precium restituatur, non afficit studentes, quibus debet res restitui, etiam sine precio, secundum Abb. sing. in c. quod clericis. de foro compe. & Barth. Cæp. in sing. uer. lxxv.

Priuilegium non extenditur ad non cogitata. cap. dudum. ubi glo. de electio.

Priuilegia clericorum concessa etiam familiæ eorum, per not. in l. ij. C. de episc. & cler. extenduntur ad familiam perpetuam, non ad seruientes conducticios, & famulos. Arch. xj. q. j. c. ij. Ioan. de Por. in consi. Omnipotentis Dei postulato suffragio. iiij. col. Frede. de Senis, consi. cxvj. Ludo. in singu. uerb. Priuilegium. uersi. & no. quod. Vide omnino per Car. in cle. j. xj. nota. & sequen. de excess. præla. Item non extenduntur post mortem clerici. Bart. in dicta l. ij. Item ad uxorem eius. xxxij. dist. eos. xj. q. j. c. ij. Ioan. And. s. in c. j. de cler. coniuga. Item,

Priuilegia filiorum an extendantur etiā ad sibi subditos. Bald. in l. fi. ult. col. uersi. extrà quæritur. C. de indic. uidu. tollen. quòd sic, quatenus conueniantur ex persona filiorum, non ex propria.

Priuilegium collegij non datur uni de collegio contra alium de collegio. l. administrantes. §. fin. & ibi Bald. in §. eorum. ff. de excusa. tut.

Priuilegia collegiatorum non extenduntur ad famulos collegij. doct. & Ang. in l. Titius. §. fin. de excusa. tuto.

Priuilegia concessa ciuibus, an extendantur ad eos, qui habentur pro ciuibus. s. uer. Ciuis. uer. vij. & ultimo.

Priuilegium mariti extenditur etiam ad uxorem, etiam mortuo marito, donec secundò nupserit. l. fœminæ. & ibi Bart. ff. de sena. & j. eod. uersic. lxxvj. & in uerb. Priuilegium finitur. uersi. xv.

Priuilegium uni ex litigatoribus concessum an & quando extendatur ad alterum. not. in l. fi. & ibi Bart. C. de fruct. & lit. expensis. ubi distinguit. Aut respicit ordinationem litis, seu processum: & extenditur. Aut respicit litis decisionem, & tunc etiam subdistinguit, ut ibi per eum.

50 Priuilegium dotis an transeat in cessionarium. doct. in l. j. ff. sol. ma. Pet. de Sun. & doct. in l. j. C. de priui. do. & ibi Bar. uersi. quæro, utrum. ubi distinguit. & Alex. in l. post dotem. ult. char. solu. mat. quòd cessionarib. eo utitur uiuente cedente, non eo mortuo.

Priuilegium concessum doctori extenditur ad uxorem, & filios. l. fi. & ibi Bart. C. de professor. & medic. lib. x.

† Priuilegium concessum filio, nepotem etiam comprehendit. do. Barth. Soci. in consi. lix. incipiente, Visis. uer. præterea licet. in j. parte.]

Priuilegium patris an extendatur ad filios antè natos. in l. ij. §. in filijs. ff. de decur. Anto. Rose. in tractatu Legitimitatis. ij. lib. pen. colum. in causa materiali. quòd non. Sed an ad alios filios. Gul. de Cuneo, in l. ij. C. de episcop. & cler. & not. in l. magistros. C. de profe. & medic. lib. x. & s. eod. uersic. xix. quod non.

Priuilegia minorum extenduntur ad omnes, qui reguntur per alios, sicut furiosus, & uniuersitas magna, & simi. gloss. ordi. in l. ij. C. de cur. furio. quam dicit singularem Bald. in c. j. de benefic. Fra. & Bald. in l. iubemus nulli. in princip. in ij. colum. uersi. sed ego quæro. C. de sacrosan. eccle. Barth. Cæp. in l. eum, qui uectigal. vij. col. de uerb. sig. & econtrà: ut s. eod. uersi. v. cum his, quæ ibi addidi post authorem. ad de j. eod. uersi. lxv.

Priuilegium transmissibile ad hæredes potest cedi. l. iij. C. de iure fis. Angel. in l. si eius pupilli. ad Trebell. no. in l. ex pluribus. & ibi Barto. primo no. ff. de admi. tut. Barto. in l. j. C. de priuil. do. in fi.

Priuilegium extenditur etiam ad collegam. l. administrantes. §. eorum. & ibi Bar. in iij. opp. in lect. Nico. de Neap. & doct. ff. de excusa. tut. l. non solum. §. qui primipilum. eod. tit. & j. Socius. uersi. lvj.

Priuilegium non debet extendi. clem. j. & ibi Cardin. de censi. & cle. ij. §. fin. & ibi Card. de priuileg. Bald. in l. humanitatis. x. col. x. q. C. de impub. & ali. substitu. Quod uerum, etiam ex identitate rationis. Card. sing. per glo. ibi in clem. j. vj. q. de testam.

Priuilegium matris, quod excludat substitutum ex tacita pupillari. per l. fin. C. de institut. & substitut. non transmittitur ad hæredem matris præmorientis pupillo. Bald. ibi in prin. & in j. col. uer. secundò, quia.

Priuilegium indultum clericis extenditur etiā ad canonicos. c. cùm per exemptionem. de priuileg. in vj.

Priuilegium monachis concessum extenditur ad abbatem. c. fi. de simonia.

60 Priuilegium ciuilitatis concessum uni ex fratribus extenditur ad alios fratres ex eodem patre natos. Ang. in auth. ut lic. mat. & auiæ. §. j. ad fi. collati. viij.

Priuilegia ciuitati concessa extenduntur etiam ad recommendatos. Angel. in auth. de eccle. rerum immobili. alie. v. col. circa fin.

Priuilegia ciuium non extenduntur ad comitatenses, secundum Ang. in auth. qui. modis natu. effic. sui. §. si quis igitur. el ij. uersic. nota. singu. col. vij. & s. eod. uersic. xxxix. & xlvij. Addo Bart. in l. ij. in ij. col. uersic. sed quæro. ff. de uer. signifi.

† Vide do. Barth. Soci. in consi. cxxx. incip. Præstantissimi. uersi. tertiò respondetur. in j. parte.]

Priuilegia dotis extenduntur etiam ad augmentum. in auth. de æqual. dot. §. aliud quoq;. & ibi Ang. in j. col. uersi. nota, quòd illud priuilegium. coll. viij. sed non ad paraphernalia. s. uerb. Bona paraphernalia. uersi. penul.

Priuilegium contra ius commune nō comprehendit casus omissos in eo. Bald. in c. j. j. col. quib. mo. feud. amit. in ij. rubr. per c. licet. de transactio.

Priuilegia pupillorum extenduntur ad prodigū, & furiosum. Bal. in c. j. de benefic. fratris. & s. eod. uer. liij.

Priuilegium principis præsumitur concessum sine præiudicio tertij: & ideo non extenditur ad præiudicium tertij. c. quamuis. de rescrip. in vj. nota. per Abb. Sicul. in c. suggestum. de decimis. & per Alexan. consi. xxxvij. j. parte. gloss. & Bald. in c. j. §. fin. uersic. not. quòd princeps. quid sit inue. l. ij. §. si quis à principe. ne quid in loco publico. & Bart. in l. Gallus. §. & quid si tantum. in col. ult. & etiam in pen. ff. de lib. & posthu. & in l. impuberi. in ij. not. ff. de administra. tutor. Quod uerum in priuilegio ex gratia concesso, non ex iustitia. Bald. in l. fin. in iiij. colum. uersi. sed contra hanc oppo. C. de senten. pass. Item uerum, etiam in priuilegio pupilli, secundum Bart. in l. idemque. ff. qui po. in pigno hab. uer. secundo, quia priuilegiū. Item uerum, siue concederetur ex gratia principis, siue à iure, secundum Imol. & doct. in cap. j. de præscriptio. Item uerum, etiamsi concederetur motu proprio, secundum Ioan. Andr. in c. si motu proprio. de præben. in vj. Panor. in c. j. de iudi. Addo etiam Bald. in Marga. in c. j. §. si quis de manso. in vij. colum. in fin. in tit. de controuers. inuestit. Sed potest expressè dici in eo, etiam cum præiudicio tertij, licet tertius non exprimatur. Paul. de Cast.

de Cast. in l. si Titius. de lib. & posthu. Barth. Cæpo. de seruit. rustic. cap. de aquæductu. & infra eod. uersic. lxix. Idem in licentia ædificandi in loco publico: ut s. uerb. Edificium. uersic. xxix. Et adde omnino s. uerb. Clausula, non obstante. tertio uersi.

Priuilegium legitimandi certum genus spuriorum non extenditur ad spurios, qui laborant maiori spurietate. Bald. in c. j. §. naturales. in fi. uer. extra not. si de feu. fue. cõtro. & s. uer. Legitimari quis possit. uersi. xij.

Priuilegia artis non extenduntur ad eos, qui artem non exercent, licet sint in collegio, seu matricula artificum. Bartol. in l. semper. §. fin. in ij. not. ff. de iure immu. Sed ad eos tantùm, qui artem exercent per se. Bart. in l. fin. ff. de excus. tut. non si per substitutum. ibi. & Bart. in rubr. C. de nauicu. lib. xj. uersi. circa istam rubr. Addo Bald. in proœ. Digestorum. in j. col. & dom. Alexand. in l. j. C. de tyroni. lib. xij. in apost. ad Bartol.

Priuilegium cum clausula, Etiam cum præiudicio tertij intelligitur, scilicet in paruo, non maximo. Barth. Cæp. in tract. de ser. rust. tit. de aquæductu. per gloss. in l. seruitutes. §. publico. de serui. & in l. sed cum hærede. ad Trebel. & Card. in c. mandatum. vij. not. de rescrip. cum similibus.

70 Priuilegium faciendi molendinum, intelligitur scilicet sine præiudicio tertij. suprà uerbo, Molendinum. uersi. xiiij. Addo Bald. in terminis in cap. j. §. si quis de manso. in vij. colum. in fin. de contro. inuesti. vij. notabili. de rescrip. cum simil.

Priuilegium ecclesiæ transit etiam ad laicum, ratione communionis, quam fortè habet simul cum eo in re, utputa in iure præsentandi: & ideo laicus habebit sex menses ratione ecclesiæ, non quatuor, sicut ipse solus haberet ad præsentandum. s. Patronus ecclesiæ, uersic. xivj. ubi etiam uide, quòd quandoq; econtrà, in uer. lxxxiiij. & cij. Adde not. per Abb. in c. quàm sit. de Iudæis.

Priuilegia dotis an transeant ad hæredes. in l. etiam solu. mat. Bal. in l. fin. in fin. C. qui po. in pig. ha. per Alex. in l. post dotem. ult. char. solu. matr. quòd sic. & s. eod. uersic. xl. & j. eod. uer. cij. quòd sic, si sint filij. Addo etiam Bar. in l. j. uer priuilegium dotis. C. de priui. dot.

Priuilegium personale non transit ad hæredem. in l. cùm patronus. & ibi Bart. de lega. ij. & in l. quia personale. sol. matr. Dyn. in regu. priuilegium. in vj. per Bart. in l. j. in ij. col. ff. de constitu. princ. l. j. & ibi. Bart. in j. q. C. de priui. dot. Spec. de instrum. edi. §. nunc autem uidendum. uer. item quod fuit concessum. & s. eo. uer. xvj.

Priuilegium matris non prodest filiæ. Bal. in l. imperialis. §. his illud. C. de nupt. in uersi. nota priuilegium matris.

Priuilegia patris extenduntur ad filios. Item,

Priuilegia uiri extenduntur ad uiduas. Cyn. in l. ij. C. de epi. & cle. & Bart. in l. fœminæ. ff. de sena. & s. eod. uer. xlviij. & j. eod. uerb. Priuilegium finitur. uer. xvj.

Priuilegia collegij dissoluti ad quem transeant. Bar. in l. fi. in fi. ff. de colle. illi. ubi distinguit. Et quid de priuilegijs monasterij. Inno. in c. abbate. de uerb. sign. ult. col. ad finem.

Priuilegia actionis nouatæ primæuæ an extendantur ad actionem nouantem. Bart. in l. aliam. uer. quæro, utrum. ff. de noua. & in l. Aristo. ff. quæ res pign. oblig. poss. in l. iij. qui pot. in pign. hab. qui distinguit. & j. in uer. Priuilegium finitur. uersi. xxxiiij.

Priuilegium fori cedentis an transeat in cessionarium. Bald. in l. per diuersas. xvij. q. C. manda. ubi distinguit. & per Ale. in l. si per diuortium. solut. matr. & in l. post dotem. ultima char. eod. tit.

80 Priuilegia militum in testamentis quatenus extendantur. Dy. in rub. de testa. mili.

Priuilegium pupilli, quod præferatur alijs in actione personali, an transeat ad hæredem. Barto. in l. ex pluribus. de admi. tut. in ij. not. quòd non.

Priuilegia arti lanę concessa extenduntur ad eos etiam, qui ob infirmitatem desierint exercere. s. uer. Artifex. uer. xj.

Priuilegia personalia non transeunt in cessionarium, etiamsi expresse agatur. Cyn. in l. j. C. de priui. & per text. in authen. ut exac. instan. dot. & Alexan. in l. post dotem. ultima char. solut. matr.

Priuilegium uicini quod præfertur in emendo, non potest extendi. Cyn. in l. ad officium. C. communi diui. Alex. in l. post dotem. pen. col. sol. mat.

Priuilegium testandi quomodo extendatur. j. uer. Testamentum à quibus. uer. x. & xviij. Addo melius j. Priuilegium testandi. per totum, maximè in uer. vj. & uer. pen.

Priuilegia ciuitatis transferuntur in castrum, ad quod Imperator scribit, ut ad ciuitatē. Bar. in extrauag. ad reprimendum. uersi. ciuitatis. & Bal. in Mar. uer. Castrum. uersi. iij. & Ioan. And. in c. cùm ecclesiarum. de offi. ordi.

Priuilegium concessum Titio & hæredi, extenditur ad primū hæredem tantùm. s. uer. Hæres. el j. uer. xvj. & seq.

Priuilegium Titio, & heredibus concessum, transit ad descendentes tantùm, & non ad alios. Bart. in l. Gallus. §. quidam rectè. in iij. col. ff. de lib. & posth. tantū. & in l. quia tale. uersi. quæro, quid si. ff. sol. mat. & in l. j. de consti. princ. in v. oppo. & latius in ij. col.

Priuilegium Titio, & hæredibus, intelligitur ordine successiuo. d. l. Gallus. §. quidam rectè. iij. col. uersic. quæro, quid in contractibus. & ibidem uide Ang. ponentem aliquas limitationes, de quibus ibi per do. Alexand. in x. colum. Vide etiam Bartol. in consilio quod incipit, Quæstio ista habet duo dubia.

90 Priuilegium Titio, uel hæredibus, intelligitur ordine successiuo, quia ponitur Vel, pro Et. c. j. & ibi Bal. de eo, qui sibi, & fil. suis mascu. & fœmi. Lud. Pon. in fin. Priuilegiū. uer. si concedatur. & j. uer. Vel. uer. ij. Sed

Priuilegium Titio, & filijs, debetur filijs, etiam uiuo patre: nec intelligitur ordine successiuo. Bart. in d. §. quidam rectè. in ult. col. uersi. ex hoc sequitur.

* Priuilegium, ut aliquis à decimis, & tributis soluendis, sit immunis, extenditur etiam ad prædia, post priuilegium, & immunitatem concessam, quæsita. c. quia circa. de priuileg. c. ex parte. cap. pen. de decim. doct. in l. j. ff. de leg. j. Imo. & doct. in l. damni. §. si is qui. ff. de dam. infect. Iason consi. clxx. num. 6. uol. ij. Iason in l. si stipulatus fuero. §. cùm stipulamur. ff. de uerb. oblig. Alex. consi. clxxviij. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Priuilegium immunitatis ab onere collectarum non extenditur ad bona tempore priuilegij ab alio possessa, licet postea sint recuperata per priuilegium. Io. And. fin. in c. ij. de deci. in vj. Lud. in fin. uer. Priuilegium. uer. pone quidam. Sed an ad bona futura. s. Immunitas. uer. j. quòd sic.

Priuilegium scholaris non extenditur ad eius famulum precio conductum, sicut dicitur de famulo clerici, ut s. eo. uer. xliij. Et adde notata per Bald. in auth. habita. v. not. C. ne fil. pro patre. & in l. ij. C. de episc. & cler.

Priuilegium scholaris non extenditur ad maiorē uigintiquinque annis. s. uer. Nouus. uer. antepe. Caue, quia ibi nihil dicitur de hoc.

Priuilegium patris non extenditur ad filium excercentem artem uilem. l. senatoris filia. de ritu nupt. Lud. in sing. uerbo, Priuilegio. uersi. priuilegio concesso.

Priuilegium in causa per me agitanda mihi concessum motu proprio principis, non extenditur ad aduersarium. l. iij. §. illud quoque. quod quisque iuris. gloss. in l. j. C. de non nu. pec. Quod uerum, si concernat decisoria iudicij, id est, diffinitiuam: non si ordinatoria, ut libellum. Bartol. in l. fi. C. de fruct. & lit. expen. Lud. ubi s. & s. eod. uersi. xlix.

Priuilegium pupillo competens in actione tutelæ, non extenditur ad hæredem, etiam suum. Bar. in l. non solùm. §. si puellæ. ff. de ritu nup.

Priuilegium concessum liberis non extenditur ultra pronepotes. glo. & Bart. in l. liberos. ff. de senato. Item nec ad nepotes, lege prohibente. l. iubemus. §. fi. & ibi Bal. in princ. C. ad Trebel. & j. eod. uer. cxj.

Priuilegium personæ concessum, quod respicit actum conueniendi, non habet locum cùm propter alium conuenitur. Bar. in l. sed si hac. §. semper. de in ius uo. circa princip.

Priuilegium concessum uni, extenditur etiam ad consortem, si est eadem ratio, & agitur de modico præiudicio. l. j. C. de diuer. rescr. Adde s. Patronus ecclesiæ. uersi. xlvj.

Priuilegium concessum districtualibus, extenditur etiam ad clericos. s. uer. Districtus. uer. ix.

100 Priui-

100 Priuilegium, quòd mulier præferatur alijs creditoribus uiri in actione personali ex stipulatione dotis, per l. dabimus. de priuil.credi. transit ad descendentes. Alex. fin. in l. etiam.solut.matri.per glo.ibi sing. in ij.col.& in l.post dotẽ. ult.chart.eod.tit.

Priuilegium dotis competens filiæ non competit patri in actione de dote ei competenti. Bart.& Alex. contra Lud.in l. post dotem. ult. char. solut. matr. & tenet Angel. & Imol. in l.j.eod.tit.

Priuilegium filij transit ad nepotem.l. diuo Marco.C.de quęsti.Bald.in l.maximum uitium.iij.col.uer.in contrarium.C. de lib. præte. nisi sit contra ius tertij:ut ibi.& Bart.in l.liberorum.de uer.sign. & Alex.in l.etiam.sol. mat. Item nisi lex prohibeat.l.iubemus.§.fi.& ibi Bal.C.ad Treb. & s̃.eodem. uersi.xcviij.

Priuilegium patris descendit in filium.Bald.in d.l.maximum. iij.col.uer.in contrarium.

Priuilegium contra ius tertij non transit ad nepotem. Bald. ibidem.

Priuilegium datum aliquibus,non transit ad alios. in Spec.de success.ab intest.uersi.quid si aliquis.

Priuilegium uni de uniuersitate concessum, non extenditur ad alios,nec ad uniuersitatem. in Spec. de censi.§.ij. uersic. † quid si uniuersitas. † Et per Bal. in l. non tamen.§.non omnia.de excusatio.tuto.]

Priuilegium impugnatur multis modis, ut j̃. eod. per totum. & plenius per Spec. de instr.editio.§. nunc autem uidendum. per totum.& de rescripti præsenta. §. ratione quoque defectus.per totum.

Priuilegiorum exceptiones, uel cõtra priuilegia,quando opponantur.in Spe.de excep.& repli.§.iij.uer.sed quæro.

Priuilegijs quis defectus obstet. de rescr. præsenta. §. ratione quoq; defectus.per totum. [& de instru. edi. §. nunc autem uidendum.per totum.& §.instrumentum quoq; publici.itẽ excipitur quod est uituperatum.

Priuilegium,quòd non currat pręscriptio, non ualet,nisi cum clausula, non obstante tali lege.Bart. post glo. in auth.quas actiones. uersi. quæro,utrum hodie. C.de sacrosan.ecce.ubi etiam uide glo. & Bart.in iiij.q.& per Ang.in auth.ut ecclesia Rom.colla.ij. uer.sed tunc uidendum est ibi.uide de priuilegio,quòd præscriptio centum annorum non currat cõtra ecclesiam.& per Bar.in l.si unus.§.pactus.in fi.de pactis.

Priuilegium sine die an ualeat. suprà, uerb. Dies. uersic. xxj. quòd non.

Priuilegium de eo,quod prohibetur impetrari,si concedatur, non ualet.Bald.in l.j.pen.col. C. de furt. uersi. unde quæritur.circa medium.

Priuilegium super lite pendente ualet, si faciat mentionem de lite,aliàs non. Inno. in c.dudum.de priuilegijs.& in c.dilectus.ut lite pend.in glo.sua, super uer.mentio.Bal.in Marg. s̃.uer.Priuilegium.

† Priuilegium impetratum lite pendente,utrum sit nullum absolutè, uel tantum non ualeat in illa lite, in qua fuit impetratum. Areti.latè in c.causam,quæ. lo ij.pen. colum.de testibus.]

Priuilegium cùm impetratur,debet pars citari.s̃.uerb.Citatio requiritur.uersi.lxxv.Addo Bart.in l.ij.in princ.C.de temp. appel. distinguentem. Addo tamen, quòd si concederetur de plenitudine potestatis principis,tunc tollitur citatio,secundum Host.& alios,in cap.nostra.de procurat. Idem si ex certa scientia.l.ij.in fin. ff. de in integ.restitu. Et in materia uide Pau.de Cast.in consi.ij. & per Oldra. in consi.ccxxiiij. qui dicit, quando per rescriptum confirmatur illud, quod competit de iure cõmuni,non requiritur citatio partis. Addo etiam,quòd in interpretatione priuilegij debet pars citari.Ita Spe.in tit.de rescrip.præsenta.§.ratione autem causæ.uer.item quod ad rescripti.& s̃.in uerb. Citatio requiritur.uer.xliiij.cum his,quæ ibi scripsi post authorem.

† Priuilegiũ interpretatur secundum usum, & consuetudinẽ iudicis obseruatum uide Decium consi.clxxxvj.col.j.& ij.]

Priuilegium, cuius sigillum est corrosum,& separatum in totum,non ualet: secus,si in parte. Bar.in l.j.§.fi.ff.de bo.poss. secundum tabu.

Priuilegium cõtrarium priuilegio an & quando ualeat. s̃. uer. Priuilegia contraria.per totum, maximè in uer.vij.

Priuilegiũ immunitatis ut ualeat, quæ sit forma.s̃.uer.Exemptio.uersi.penult.

Priuilegium contra ius speciale concurrens etiam cum iure cõmuni, nõ facta mentione de iure speciali, nõ ualet. doct. & Sicu. in c. cùm olim. de præscript.in ult. colum. uersi.ex hoc ultimo.

Priuilegium contra ius commune ualet, etiam sine clausula, Non obstante: secundum Car.in cle.j.iij.q.de censi.iij.dist. priuilegia.per Archi.xxij.dist.renouantes.& glo.& doct.in c.graue.de offi.ordi.

Priuilegium non ualet,continens quod credatur testi,qui nec uidit,nec audiuit. Bal. in l.si non speciali.ult.col. C.de testa. uersi.ultimò scias.

Priuilegium creandi notarios sine clausula,Non obstante:ualet. Sed

Priuilegium legitimandi spurios sine dicta clausula, non ualet. Bald.in l.eam, quam.x.col. C. de fideicom. uersi. interrogatus fui.

Priuilegium contrarium rationi, & contra solitũ cursum priuilegiorum,est de falsitate suspectũ.c.causam.& ibi Abb.de testi.in uer.ultimò tene menti.

† Adde eundem Abb. in c. ex parte.el ij.in fi. de offi.deleg.& Fel.in d.c.causam, quæ uertitur.de testi.in fin.]

Priuilegium per testes probari potest. in cap. cùm olim. & ibi Innoc. de priui. & Card.in proœ. Cle.§.nec sanè.in fin.& s̃. Scriptura.contra gloss.in c.j.de censi.in vj.Alex.in l.certi.§. quoniam.si cer.pet.

Priuilegium contra ius non ualet, nisi à papa, uel Imperatore concedatur. Card.in cle.j.de testi.

Priuilegia cõcessa à filio Imperatoris reputato cõmmuni opinione pro domino,ualent.Alex. consi.cxxxviij.j.parte.

Priuilegium id,quod ueniat ab omni æquitate, non pręsumitur emanasse à principe. gloss.in c. causam, quæ. de testib.& Abb.in c.quàm graui.de crimine falsi.

Priuilegia obrepticia non ualent, secundum Ioan. And. in c. dudum. de priuilegijs. in Nouella, & cap. dudum. de elect. Bald.in c.j.ij.colum. per quos fiat inuesti. uer. not. argu. ad generalem.

† Priuilegium uitiatur ipso iure per obreptionem. uide Io. Neuiza.inter consi. Alber.Brun.consi.xiiij.col.iiij.]

Priuilegium continens duo specialia,non ualet. Bald. in l. j. C.de dot.promiss.uer.& est arg.& in l.j.in fi. C. quando.lic. ab emp.disced.

Priuilegium impetratum circa conclusionẽ in causa, uel causa appellationis,non ualet.Bal.in additi.Spe.de appel.uer.priuilegium.in secundis addit.in v.charta.

Priuilegium, quòd illegitimus habeat duo beneficia curata, non ualet, nisi de primo fiat mentio, quòd habeat unum. Sicu.in c.ueniens.de præscrip.in v.colum.ego de hoc ultimo.

Priuilegium, quòd testamentum nõ seruetur,ualet: quamuis princeps concedens iniustè faciat. Quod uerum,cum clausula,Non obstante: aliàs secus.l.si testamentum. in fi. & ibi Bald.paulo post princ. C.de testa.

Priuilegium finitur multis modis: ut j̃. eod. per totum.

* Priuilegia omnia in casu necessitatis cessant.doct. in l. si ex toto.ff.de leg.j.And.Alciat.consi.clxj.num.6.Æmilius Maria Manolessus.

Priuilegium quibus modis perdatur. in Spec.de instrum. edi. §. nunc autem uidendum. per totum. & in practica Papi. uersi.penitùs, & omnino sublatum.tit.de exceptio. contra instrumenta.

Priuilegium speciale facilius tollitur, quàm ius commune.in Spec.de loca.§.vj.uersi.xxxv.

Priuilegium primum an tollatur per secundum. s̃. Priuilegia contraria.uersi.v.

Priuilegium an finiatur cum persona. s̃. Priuilegij extensio. uer.xvj.& uer.xxj.& lxxiij.& per Alex.consi.lxxxvj.j.parte.

† Et per Franc. Aret. in l. Paulus.in ij.not. quòd priuilegium concessum rebus propter personas,mutatione personæ extinguitur priuilegium.]

Priuilegia concessa ad similitudinem aliorum iam concessorum alteri, non reuocantur per reuocationem eorum, ad quorum similitudinem concessa sunt. Bal. in l. quicquid. C. de aduo. di. iudi. & in l. omnes. la ij. ad fi. & in l. omnia. in uer. secundò quærit hîc Gul. C. de epis. & cler.

Priuilegium an possit reuocari, & an eius tenor debeat inspici. Pau. de Castr. in consi. cclxxxiiij. incip. In facto præsenti non intendo adulari reuerendissimo in Christo, quòd sic. & j. eod. uer. xxvij. & uersi. xxxvj. Et quid de priuilegio immunitatis, quod transiuit in contractum per Alexan. consi. ccxv. ij. parte, & per Ludo. Bologni. in consi. quod est ante consi. xlvij. Alex. iiij. parte, quòd non. & Bald. in l. si cùm mihi. ff. de dolo. & Petr. de Anchar. in consi. ij. & And. Barb. in consi. ultimo. iiij. parte consi. Alexan. & Bart. & Alexan. in l. omnes populi. de iust. & iur. Ioan. And. in Spec. de censi. §. nunc dicendum. uersi. quid si uniuersitas. & in tit. de instru. edi. §. nunc uerò aliqua. in addi. hæc omnino. & Bart. in l. quod semel. de decre. ab ordi. fa. cum l. hi, qui. de execu. mino. Innoc. in cap. nouit. de iudi. Butr. in cap. cùm M. de consti. & in c. quæ in ecclesiarum. eod. tit. Archi. xj. quæst. j. quicunq;. Abb. in c. suggestum. de decimis. & Alexan. in d. l. quod semel.

Priuilegium uidetur reprobatum, per sententiam latam contra ipsum, etiamsi de eo non fuit disputatum. cap. suborta. & ibi doct. de re iudic. & suprà eod. in uerb. Priuilegium dicitur. uersic. xv. & in c. inter. eod. tit. & Abb. in c. suggestum. de decimis.

Priuilegium rumpitur, quo ad numerum canonicorum: & per consequens, quo ad numerum portionum, præbendæ non sunt distinctæ: aliàs secus, secundum Abb. antiq. in cap. dilectus. de preben. & Bald. in Marg. uerb. Priuilegium. uersi. pen.

* Priuilegium principis perpetuum esse debet. §. illud. in authen. constitu. quę de dignitati. l. quod semel. ff. de decret. ab ordi. faci. Franc. Curt. min. consi. j. num. 33. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

10 Priuilegium intelligitur perpetuum. s. uerb. Priuilegium. el j. uersi. xxix.

Priuilegia scholarium nō perduntur, licet statutum fiat, quòd scholares tractentur ut ciues. Bart. in l. iij. §. si emancipatus. ad fi. ff. de bo. poss. contra ta. quia intelligitur, quo ad fauores suos, non autem, quo ad eorum præiudicium. Ita Bald. & Fulg. & ibidem per do. Ias. May. in l. si Rufinus. C. de testamento mili. Bald. in l. ea lege. iiij. col. C. de condi. ob causam. uersi. ego addo, quia

Priuilegium speciale non tollitur per generale: ut ibi. & Bald. in l. si Rufinus. C. de testa. mili. in authen. habita. in tertio not. C. ne fili. pro pa. s. uerb. Priuilegia contraria. uersic. ix. & vij. unde

Priuilegium superueniens non tollit antiquum. Bald. in dicta auth. habita. iij. nota. & in l. recepticia. C. de consti. pecu. in primo notab.

Priuilegia scholarium finiuntur cum studio. Bald. in l. omnia. uer. secundò quærit hic Gul. C. de epis. & cle.

Priuilegium an finiatur morte eius, cui concessum est. Bald. in l. ij. C. de epis. & cle. ad fi. & ibi gloss. & Bart. quòd sic. & per Alex. consi. lxxxvj. j. parte.

Priuilegium mariti durat uxori etiam uiduæ: sed finitur cùm secundo nubit. l. fœminæ. & ibi Bar. ff. de senato. & s. in uer. Priuilegij extensio. uersi. xlviij. & lxxvj.

Priuilegium tollitur per reatum. clem. j. §. j. & ibi Card. de reli. domibus. cap. ut clericorum. de offic. ordi. l. j. C. ubi sena. uel clari.

Priuilegium perditur per abusum. xj. q. iij.

Priuilegium de priuilegijs duarum. Card. in cle. ij. §. porrò. & ibi no. de hęre. c. ij. in prin. & ibi Card. de pœ. & remiss. Abb. in c. suggestum. de decimis.

20 Priuilegium reuocari potest, quando timetur, ne tendat in abusum. clem. ij. §. j. & ibi Cardin. de pœnit. & remissio. xv. nota.

Priuilegium speciale non tollitur per reuocationem generalem, nec per nouam legem. s. Priuilegia contraria. uer. vij.

Priuilegio speciali non potest quis derogare uigore arbitrij sibi concessi generalis. Bald. in l. dotalē. ff. de test. mili. And. Barb. in consi. Scripsit ecclesiasticus. viij. col. quod est post consilium ciij. Alex. iiij. parte.

Priuilegium papæ etiam clericis concessum, non potest perturbari per legatos, etiam de latere. no. in c. uenerabilem. & ibi Abb. ij. colum. de elect. & per gloss. in cap. pro illorum. de præben.

Priuilegia super spiritualibus concessa laico, possunt reuocari per papam Innoc. in c. inquisitionis. de sent. excom. & Abb. Sicul. in c. uenerabilem. de elect. Sed concessum super spiritualibus an & quando possit reuocari: per Abb. in c. nouit. de iudic.

Priuilegium non subdito concessum statim tribuit ius, ut reuocari non possit per concedentem. Abb. singu. in c. nouit. ix. col. de iudi. & per Abb. in c. suggestum. de decimis. Pau. de Cast. consi. clvj. & consi. ccxvj. & s. Imperator. uer. xxix. & per Alex. consi. ccxv. ij. parte, ubi plenè. & per Alex. consi. cj. j. parte. & s. Immunitas. uer. xj.

Priuilegium imponendi collectas, uel gabellas, non potest reuocari. Bar. in l. hi, qui. in ult. q. ff. de iure immu. & in l. quod semel. de decret. ab ordi. fac.

* Priuilegia generali reuocatione tolluntur. cap. j. de sepultur. in Clem. ubi Paul. Liaz. Bartol. in extrauag. ad reprimendum. uersic. non obstantibus. ad fin. Fed. Senen. consi. xlvj. Franc. Curt. min. consi. j. num. 35. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Priuilegia clausa in corpore iuris, uel statutorum, non censentur cassata per generalem cassationem, nisi dictum sit expressè. gloss. Bart. in j. col. uersic. uel dic uerius. Bald. in iij. col. uersi. tertia est solutio, & melior. & Pau. de Cast. in auth. qua in prouincia. C. ubi de crimine agi oportet. facit gloss. & quod ibi per Bart. Angelum, & Petr. de Sun. in l. ij. §. omnes. quem legit cum §. legatis. & in l. hęres absens. in princip. de iu. & Bart. in extrauaganti, ad reprimendum. uersic. non obstantibus. in pen. colum. & Bart. in l. ij. §. legatis. in fin. de iudi. quòd uerba, Non obstante aliquo priuilegio, intelligūtur de priuilegio speciali, non de clauso in corpore iuris. & Bart. in d. auth. & suprà uerbo, Clausula, Non obstante. in clausulis Rescriptorum, uersic. xxx. & Paulus in l. j. de legi.

Priuilegia paupertatis cessant superuenientibus facultatib. l. non tantùm. §. eos, qui. & ibi Bart. de excus. tut. l. nec maritus. & ibi Bart. C. solu. mat.

Priuilegium mutatur mutata persona, quæ est causa priuilegij immediata. Bal. in rub. C. de usuris. iiij. q. uersi. item mutatione personæ. l. j. C. de impo. lucra. describ. lib. x. & l. licitatio. §. fin. de publican. Bart. in l. Paulus. in fin. ff. de acquir.

† hæred. † Et sic non egreditur personam, secundum Bald. in l. cùm patronus. de lega. j.]

30 Priuilegium ætati minori concessum non finitur cum ætate, sed durat etiam pòst. Bald. in l. minorib. C. de his quib. ut indig. in ij. col. uer. quærit glo. hîc.

Priuilegium personale extinguitur cū persona, sed reale transit cum re. l. ætatem. & ibi Bart. ff. de censi. & per Alex. consi. lxxxvj. j. parte.

Priuilegia monasterij an pereant cum monasterio. Innoc. in c. abbate. de uer. sign. in ult. col. ad fin. in gloss. in uersi. secundò quærit hîc Guli. C. de episc. & cle. Bart. in l. fin. in fin. de colle. illici. ubi loquitur de priuilegijs collegij dissoluti, in uersi. quæro, destructo collegio.

Priuilegium finitur, cessante causa eius. l. Titia. §. usuras. & ibi Bart. de leg. ij. l. ex facto. de uulg. & pupi. Abb. Sicul. in cap. suggestum. de decimis. & j. §. ij. uersic. ij. nisi ipsum priuilegium concessum esset iam consummatum: quia tunc non cessat, etiam causa cessante. Bald. in l. iij. in ij. col. in uersic. & ideo. ff. de offic. eius, cui man. est iuris. omnino per do. Alex.

† in l. excusantur. §. non solùm. ff. de excusat. tut. in apost. † Et do. Bart. Socin. in consi. cl. incip. Et nos. uersi. sextò confirmatur. circa medium. in j. parte.]

Priuilegia actionis an finiantur per nouationem. Bartol. in l. aliam. de noua. & in l. Aristo. quæ res pign. oblig. poss. l. iij. qui po. in pig. ha. & s. eodem in uerb. Priuilegij extensio. uersic. lxxviij.

Priuilegium non tollitur per ius commune. Bald. in l. j. j. col. C. de his, qui ante aper. tabu.

* Priui-

* Priuilegium princeps, qui id concessit, reuocare potest, secun.com.opin. Anto.Butr. Illustriss.Card.Zabar.& Abb. in cap.nouit. in prin. de iudici.c.in natura.de iniur.& dam. Bald.in tit.de pace Constant.uersi.in omnibus.col.iij.Fran. Curt.min.consilio j.nume.34.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

* Priuilegium de plenitudine potestatis potest etiam sine ulla causa princeps reuocare.l.qui fundus.C.de omni agr.desert.lib.xj. gloss.in c. decet. de reg. iur. in vj.Angel.in l.Antiochensium.ff. de priuileg.cred. Bald. consilio ccccxxxix. col.iij.uol.iij. consi.ccc. col.j.uol.v. Alex. consi.clv.col.fin. uol.vj.Aymo Crau.consi.cclxxvj.nu.7.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

Priuilegium potest reuocari.c.ueniens.de rescr. nisi fuerit uenale,id est,concessum recepta pecunia. Bal.plenè in l.qui se patris.x.col.uer. hoc scias. C. unde liberi. Contrarium not. in l.Titius.ff.de obseq.& s̄.uer.Imperator.uer.xxix.ubi etiā uide, quid de priuilegio præcessoris,quod potest reuocari per successorem, etiamsi quæsitum sit ius ex eo. Bald.ibid. pen.col.in eod.uer.hoc scias.Barth.Cæp.de serui.tit.de uia. & s̄.Concessio.uersi.lvj.& Alex.in l.omnes populi.v.col.de iusti. & iure.

* Priuilegium reuocatum non esse,in dubio est pronunciandum. Fed. Senen. consi.ccxxxiij Pau.Cast.consi.cclxxviij. col.fin.uol.j. Alex. consi.clvij.col.j.uol.vij. Corn.consi.clv. uol.ij. Deci.consi.clxv. Ay.Crau. consi.xxj.num.14.uol.j. Æmilius Maria Manolessus.

Priuilegia indulgentiarum durant etiam ecclesia diruta,& reparata,si sit de facto,non si de iure diruta fuerit. Innoc.in c. cùm ex iniuncto.uer.nota, quòd quādo ecclesia.de ope.no. nun. Dy. & doct.in l.pater.§.Tusculanus.de leg.iij. Flo.in l. seruitutem. §. si sublatum.de ser.urba.prædi. & in l.cùm essent.in fi.de serui.rusti.præd.

Priuilegium non finitur morte concedentis. in Spe.de loca.§. vj. uersi. quid si dominus papa.Et quid si est concessum,sed non scriptum,& sigillatum.doct. & Gemi.in proœ. Sexti libri,§.uniuersi.Item,

Priuilegium quanto tempore duret.Bart.plenè in l.beneficiū. ff.de consti.prin.in ult.col.uer.quæro,quanto tempore duret.ubi distinguit.& ibi Alex.

* Priuilegio sibi tributo,atque concesso, qui per x.annorum spacium non utitur, id amittit.l.j. ubi Bartol.ff. de nundin. Iason consi.cxl.nume.6.uolum.iiij.Æmilius Maria Manolessus.

* Priuilegium non utendo,& contrario usu amissum,non reuiuiscit,l.qui res.§.areā.ff.de solutio.Ay.Cra.consi.cccxxij. num.3.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

40 Priuilegium per nō usum quanto tempore perdatur. Bart. in l.beneficium. in d.ult.col.uer. ubi distinguit. & per doct. in c.cùm accessissent.de constit.

† Priuilegium si habeat effectum momentaneum, perditur per unum actum contrarium. Bart.in l.beneficium. ad fi.ff. de consti.princ.Istud limita octo modis,ut per do.Ias.ibi.in pen.col.uer.ij.principaliter no.]

Priuilegium an tollatur per actum contrarium.j̄. uer. Priuilegiatus.uersi.j.

Priuilegium renunciatum nō finitur, si post renunciationem fuit in usu per tantum tempus, quòd non sit memoria in cōtrarium.Alex.in consi.cxcvij.ij.parte.

Priuilegium finitur per renouationem tacitam, uel expressam.cap.pro illorum.de præben. Abb.in cap.suggestum.de decimis.

Priuilegium, quod incipit nocere,an ipso iure reuocetur statim. Abb. in d.c.suggestum.de decimis.Vide glo.in regula, decet.in vj. sed non reuocatur in totum.Abb.ubi s̄.

* Priuilegium alicui concessum,non nisi ex causa ei auferendum est.l.quod semel.ff.de decret.ab ord.facien. And.Alci. consi.ccviij.nu.4.Æmilius Maria Manolessus.

Priuilegium reuocatur ex causa, scilicet si incipit esse nociuū. dicto cap.suggestum. ibi gloss. Abb. & doct. Item ex pacto. Abb.ibi.in fin.per cap.cùm olim.de rescript. & c.j. & fin. de pac.in vj.

Priuilegium reuocatur, uel perditur in casibus nominatis per glo.& Abb.in d.c.suggestum.de decim.

Priuilegium de sui natura perpetuū non potest reuocari. Inn. & Abb. in cap. nouit. de iudi.& Abb. in c. uenerabilem. de elect.ij. col.

Priuilegium per Imperatorem concessum,an possit reuocari per comitem in comitatu,uicarium,uel per ducem.s̄. uerb. Dux. uersic.iiij. ubi nihil de hoc ideo.uide s̄. in uerb.Imperator. uersi. xxix.

Priuilegium quatenus facere possit debitor,ut conueniatur, & nō ultra, semper datum intelligitur,quando conceditur ratione personæ,uel ratione cōtractus. gl. in l.in condemnatione.ff.de reg.iur.Bal.in c.j.in prin. de natu.feu.uer.sed nunquid idem erit.sentit glo. in l. uerum.in princ.ff. pro socio.

Priuilegium, ne teneatur, &c.intelligitur, deducto ne egeat. glo.& Bar.in l.maritum.uer.quæro, quòd sit dictum.ff.solu. mat.Bal.in l.ij.in j.q.C.quod cum eo. uide l.facere.sol.mat. Et quomodo intelligatur, deducto ne egeat. Bal.in d.l.ij.& j̄.eod.per discursum.

Priuilegium,ne teneatur,&c. intelligitur in sententia reseruatum beneficio legis, & in executione discutitur. Bald.in d. l.ij.circa princ.uer. & nota,quod licet. C.quod cum eo.l.ex diuerso.§.fi.solu.mat.& ibi doct.& Pau. de Cast.consi.cxlv. incip. Visis actis, & actitatis.in pen.col.in fin.quod in executione potest opponi, uide tex.in l.Nesennius.§.fin.& ibi per doct.ff.de re iudi.

Priuilegium, ne teneatur,&c. intelligitur, quòd debitor possit uendere, quod sibi relinquitur ne egeat pro alimentis, nisi faciat in fraudem, & nisi creditori sint data omnia eius bona in solutum, reseruatis tantùm alimentis debitori,ne egeat. Bald.in l ij. C.quod cum eo.in uersi.secundò quæritur.

Priuilegium, ne teneatur,&c. non prodest ad repetendum solutum.Bart.in l.ex diuerso.§.fi.solut.mat.uersi.quæro,quid si tutus.

Priuilegium,ne teneatur,&c.non habet locum pro maleficijs. l.si mulier.§.fin. & ibi Bart. & doct.ff.rerum amo.glo.in d.l. ij.& l.sed si ex parte.§.quanquam.ff.eod.tit.quod cum eo.& s̄.uer.Moratoria.uersi.ix.Addo Bart.in l.maritum.in j.opp. ff.solut.matri.

Priuilegium,ne teneatur,&c. non competit fratribus inter se. gloss. & Bart.in l.uerum.ff.pro socio. nec hæredibus priuilegiati:ut ibidem.l.nec maritus.& ibi Bart. C. sol.mat.& omnino s̄.Maritus cōuenitur.uer.vij. Bar.in l.ij.in uer.tertiò quæro.C.quod cum eo.Nec fideiussori.Bal.in d.l.uerum.& ibi Alex. & Bald.& tenet Pau. de Cast.in l.si maritum.solut. mat.& Imo.in l.non tantum.de re iudi.& Bart.in l.si fideiussor.de solut.& Imo.in l.cùm filius.§.j.de uerb.oblig.l.si cum procuratore.cum l.seq. ff. de re iudi.Nec filio nō communi, sed filio ex eodem patre & matre.glo. & Bar.ibidem.in uersi.Addo glo.in uerbo,solidum.in l.si cum procuratore,aliâs l. non tantum. ff. de re iudi. Contrarium tenet gloss.in l. etiam.ff.solu. matr. de quo latè uide doct. maximè per Alex. qui fœdere distinctionis nititur concordare has opin. An autem tale priuilegium competat hæredibus extraneis mulieris, uide gloss.in l.j. C. de priui.do.& Bart.illam limitantem in l. Nesennius.ff. de re iudi. Nec massario,uel syndico communis: quia in solidum tenetur. Bart.in d.l.uerum.§. si cum. Sed defensori.d.l.uerum. & ibi Bart. & in l. alia. sol. mat.Addo idem esse in procuratore.dicta l.si cum procuratore.ff.de re iudi. Sed quibus alijs competat, uel non, suple s̄.uerb. Debitor pauper.uersi.xx. cum sequentibus.per discursum.Nec datur, quando fit emenda. Card. in clem.j. viij. nota. de decimis. Item datur patri promittenti dotem pro filia. Item ipsi filiæ dotem uiro promittenti. Alex. in l. si donaturus.§.j.de condictio.ob causam.Item filiofam.contra creditorem, etiam pauperiorem.Bald.in l.ij.C.quod cū eo.& Alex. in rubr.ff. eod.tit. Item marito contra uxorem, etiam inopem.s̄.Maritus conuenitur.uersi.ix.Sed an marito tunc relinquatur, quatenus uiuere possit, secundum qualitatem suæ personæ, an uerò tantum quòd sine necessitate uiuat. Bart.& doct.in l.maritum.sol.mat. Item hæredibus mariti conuentis pro dote legata, s̄. Hæres mariti. uersic. iij.

Priuilegium,ne teneatur,&c.datur donatori.l. qui ex donatione. de

ne. de dona. Quod uerum, nisi donatio sit in opus publicũ: ut ibi per Alex. & per l. de pollicitationib. de pollicita. Item nisi donator neget donasse. l. sed hoc ita. in fin. de re iudic. & Alex. ubi s.

Priuilegij, ne teneatur, &c. materiam supple s. uerb. Debitor pauper. & uer. Exceptio, ne teneatur. per totum.

Priuilegium testandi liberè concessum patri, nō intelligitur, ut possit filius præteriri, uel exhæredari, uel sibi puberi directò substitui, nec ut usurarius nō teneatur cauere de restituendis usuris, iuxta c. quanquã. de usuris. Bal. tenet in l. si quando. in prin. in j. & ij. no. C. de inoffi. testa.

Priuilegium testandi pro filio muto, uel inhabili concessum, potest reuocari ipso facto, cessante causa, & defectu in filio. l. ex facto. de uulg. & pup. & Abb. in cap. suggestum. de decimis.

Priuilegium, quòd pater possit instituere spuriũ, intelligitur scilicet coram septem testibus, non coram duobus, quod aliàs posset coram duob. Bald. in d. l. si quando. in prin. C. de inoffi. testa. in uer. item habes similiter.

Priuilegium liberè testandi concessum inhabili, intelligitur, scilicet seruato iuris ordine: quia intelligitur tantùm dispensari cum inhabilitate. Bart. in l. j. v. quæst. principali. in princip. C. de sacrosanct. eccle. & Baldus in dicta l. si quando. in princip. iij. oppo. melius in j. opposi. Idem tenet † Baldus in addi. Specul. de libel. conce. uersic. licet. † Et per Felin. in c. quàm sit. statim post medium, in pen. colum. de Iudæis.]

Priuilegium liberè testandi concessum uxori, non tollit uiro lucrum dotis. Bal. in l. si quando. in prin. uersi. sed hîc quęro. & Barth. Cęp. in sing. uersi. cxxxiiij.

Priuilegium testandi liberè concessum patri non extenditur ad filium, ut ipse possit liberè testari. Bald. in dicta l. fin. C. de fru. & lit. expen. in ij. col. in princ. uersic. pone, princeps concessit.

Priuilegium testandi monacho concessum per papam, intelligitur scilicet de bonis, quæ de facto possidet, cùm de iure nihil habere possit. Bald. in l. j. C. si seruus extero. in iij. col. iij. oppo. uer. & est arg. Addo, quòd priuilegium concessum monacho per papam testãdi de bonis paternis, intelligitur ut possit testari secundum ius canonicum, & nō secundum ius ciuile. Ita Bal. in l. illud. in princ. in tertia oppo. C. de inoffi. testam. † Et per Fel. in d. c. quàm sit. ad fi.]

Priuilegium testandi inter liberos concessum patri, intelligitur scilicet de bonis suis. Bart. in l. impuberi. in iij. not. ff. de admi. tu.

Priuilegium liberè testandi, intelligitur, scilicet cum solennitate iuris. Bald. in addi. Spec. de libel. concep. uersic. licet per statutum. & suprà eod. uersi. iij. & iiij. Item intelligitur scilicet secundum consuetudinem, uel statutum patriæ. Bald. in l. fin. C. de fideicom. in j. col. in fi. uersi. adde, quòd si princeps.

Priuilegium testandi cum certa solennitate, intelligitur concessum personis, & loco. Bald. in l. si non speciali. col. j. C. de testa. uersi. quæro hîc, quid si.

Priuilegium testandi certæ patriæ concessum, an comprehendat forenses ibi habitantes, & an ciues alibi habitantes. Bald. in d. l. si non speciali. in j. col. uersic. quæro hîc, quid si. distinguit.

Priuilegium, quòd testamentum non seruetur, cum clausula, Non obstante: ualet. l. si testamentum. & ibi Bal. circa. prin. C. de testamentis.

Priuilegiatus faciens actum contrarium priuilegio, dicitur renunciare priuilegio, quo ad eum actum tantùm, & dependentes ab eo, non quo ad alios actus, de quibus priuilegium loquitur. Bald. in Marga. uerb. Statutum. uersi. vj. Innoc. in c. accedentibus. circa princip. & c. si de terra. de priui. Vide not. in l. ij. & ibi Baldus, C. de iure do. impe. & per Cyn. in l. uoluntariè. & ibi Sali. C. de excu. tut. Bart. in l. ij. §. fi. ff. de decur. & in l. j. & ij. de ueteranis. not. in l. priuilegio. C. de decur. lib. x. & gloss. ordinaria in c. cùm accessissent. de consti. Addo Angel. in addi. Bart. in l. usum aquæ. C. de aquæductu. lib. xj. & per Barto. in l. j. C. de his, qui spon. mu. susci. lib. x. qui dicit, quòd subiens onera, nisi protestetur, ne sibi præiudicet, uel priuilegio suo, sibi imputet. Item Bart. in §. beneficium. & ibi Alexand. ff. de constitu. princ. in fin. dicit, quòd si priuilegium continet actum momentaneum, perditur per unicum actum contrarium: non si habet actum successiuum, ut ibi. Per actum tamen contrarium imperfectum non renunciatur priuilegio, secundum Cardin. in cle. sæpe. §. si tamen. ij. quæstio. de uerb. signifi. per dictum cap. cùm accessissent. & omnino uide de materia per Alex. consilio cxcvij. ij. parte. Et per Abb. in cap. suggestum. de appella.

Priuilegiati exceptuantur à iure communi. l. decurionibus. C. de silentarijs. lib. xij. Bald. in l. j. C. de fur. in pen. col. uer. unde quæritur.

Priuilegiatus potest uti iure communi. Bald. in l. apud hostes. in fi. C. de suis & legi.

Priuilegiatus utens priuilegio, nòn intelligitur habere animũ præscribendi. Car. in cle. j. §. fi. de foro compe.

Priuilegiatus ut non possit excommunicari per alium, quàm per papam, non ligatur constitutione episcopi, imponente pœnam excommunicationis. Card. in cle. j. §. nonnulli. de exces. prælat.

Priuilegiatus citatus an debeat comparere ad allegandum priuilegium. s. uer. Citatus. uersi. lxxvij.

Priuilegiatus succedens non priuilegiatio gaudet priuilegio suo. Bar. in l. fiscus. ff. de iure fisc. ubi dicit uerum pro tempore futuro, non pro præterito. & per Bart. in l. cùm filius. §. in hac. de uerb. oblig. in j. col. uersic. & istam gloss. & j. eod. uersi. x. uide plenius in text. & in glo. Geminia. in c. j. de iure patrona. in vj. Addo Cy. Bal. & Fulg. in auth. quas actiones. C. de sacrosanct. eccle.

Priuilegiatus non utens priuilegio per decem annos, perdit illud. l. j. & ibi Bart. ff. de nundinis. & per Barto. in l. beneficium. ult. col. uersi. quanto tempore. de constitu. princip. Cyn. in l. uoluntariè. iij. & iiij. q. C. de excu. tuto. & Franc. Albergoti. in consi. In Dei nomine, amen: magister Cicchynus, &c. Addo do. Alex. de Imo. in l. j. in addi. Bart. C. de his, qui spon. mu. susci. lib. x. qui dicit, quòd imò requirantur triginta anni. per l. falso. C. de diuer. rescrip. & c. si de terra. & c. accedentibus. de priuileg. Distingue secundum Bar. in d. l. beneficium. in uersi. quæro, quanto tempore. & omnino uide do. Ias. May. in d. l. falso.

Priuilegiatus potest uti priuilegio aduersus priuilegiatum. cap. ad aures. & ibi doct. de præscrip. l. iubemus. in princip. & ibi Baldus in j. not. C. ad Trebel. Barto. tenet contrarium in l. sed milites. in princ. de excu. tuto. in lect. Nico. de Neap. uersic. & inducit gloss. & Paulus de Castr. in consi. cccviij. uide Bartol. in l. uerum. §. item quæritur, si minor. ff. de minori. in primo not. in l. j. C. si aduersus fis. gloss. & Bald. in authent. item si inuicem. C. de sacrosanct. ecclesi. quam legit cum authen. perpetua. eod. titu. Cyn. Bart. & doct. in auth. quas actiones. eo. tit. in ij. col. uer. quæstio stat in hoc, an priuilegiatus. & Pet. de Sun. in auth. habita. ne fil. pro pa. & in ix. colum. magna. uersi. quęro. & Alexan. in l. si apud. ff. de mino.

† Priuilegiatus contra pariter priuilegiatum, an utatur priuilegio, posui s. in uer. Pauper.]

10 Priuilegiatus in præscriptione succedens non priuilegiato, si priuilegium tollit præscriptionem, non utitur suo priuilegio. Si uerò differt, & tunc utitur suo priuilegio: sed si mutat eam, & tunc contra priuatam currit præscriptio decẽ uel uiginti annorum: sed contra ecclesiam quadraginta annorum. Bart. in d. auth. quas actiones. in ultima col. uersic. quærit gloss.

Priuilegiatus allegans priuilegium debet satisdare de iudicio sisti in foro proprio. gloss. in l. ij. §. sed utrum. ff. de iudi. & ibi Bart. in §. fin. & not. in l. ex quacunque. si quis in ius uocnon ierit.

Priuilegiatus concurrens in hypotheca cum priuilegiato, pręfertur quisquis eorum est potior in tempore. gloss. sing. in auth. de æqual. dot. §. his consequens. uer. posterior. coll. vij. & s. uerb. Prior in tempore. uersi. xiij.

Priuilegiatus in dubio intelligitur uti priuilegio, non potestate absoluta, sed ordinaria, ut miles quando testatur. Bal. in l. pre-

in l. precibus.vij. colum.in nona oppo. C. de impub.& ali. substi.

Priuilegiatus ratione officij non gaudet priuilegijs, si nõ exercet officium actualiter, ut militia, uel doctoratus. l. si duos. §. & philosophos. & ibi Bart. de excu. tuto. in lectura Nico. de Neapo. ĩ eod. uersi. xiiij.

Priuilegiatus ne conueniatur, non gaudet priuilegio, quando conuenitur nomine alieno. l. sed si hac. §. fi. & ibi Bart. ff. de in ius uoc. circa prin.

Priuilegiatus non restituitur contra priuilegiatum. l. fin. & ibi Bart. ff. ex quibus cau. maio. l. uerum. §. pen. & ibi not. ff. de mino. Cyn. in l. quod tempore. C. de resti. mi. in ult. questio. Vide gloss. & Bart. in ultima col. uersic. quærit gloss. authen. quas actiones. C. de sacrosanct. eccle. Spec. contrà de restitu. in integr. §. ij. uersic. item nota, quòd priuilegiatus. in ij. parte.

Priuilegiati ut tales gaudent priuilegijs eorum, qui propriè sunt tales. Bald. in l. fine. ij. colum. C. de proba. uersi. secundò quæro.

Priuilegiatus non allegans priuilegium suum, uidetur renunciare. Bald. in l. parentes. in ij. col. uersi. sed nonne testis. C. de testib. & in l. alia. C. de his, qui. ut indig. in ultima colum. uersi. tu dic.

Priuilegiatus priuatus priuilegio suo remanet iuri communi. l. sed milites. in princ. de excu. tuto. & ibi Bart. in lectura Nicolai de Neapo.

Priuilegiatus potest renunciare priuilegio suo sibi concesso. Sicu. c. cùm olim. de præscrip. de priuileg. c. si de terra. & de pac. c. j. in vj. non autem, si priuilegium tangit ius concedentis. de arbitr. cum tempore. xxv. q. ij. postquam. de don. c. inter dilectos. Card. in cle. j. v. q. de arbi.

Priuilegiatus renuncians priuilegio, si pòst eo utatur per tantum tempus, quòd non sit memoria in contrarium, nõ perdit illud. Alex. consi. cxcvij. ij. parte.

Priuilegiatus quibus modis perdat priuilegium suum. in Spe. de instrum. edit. §. nunc autem uidendum. uersi. item oppone, quòd priuilegiatus. & s̃. uerbo, Priuilegium tollitur. per totum.

Priuilegiatus quomodo formet libellum contra priuilegiatũ. in Spe. de priui. & eod. tit. in vj. per totum.

Priuilegiati non comprehenduntur à statuto generali. Bald. in consi. Super hoc puncto duo sunt uidenda. in fi. per l. j. C. de silentiarijs. lib. xij.

Priuilegiatus non utitur priuilegio inuito concedente. Bald. in l. si cui. C. de non nu. pecu. paulo post princ. per l. amicissimos. §. Lucius. de excusa. tu. Quod uerum, secundum Bar. in d. §. Lucius. in uer. itẽ potest ex isto. in lect. Nico. de Neapol: contra concedentem, sed contra alium sic. Vide Bart. in l. petendæ. C. de tempo. in integ. resti. pe. uer. quæro, dicitur hîc. & Pau. de Cast. consi. cccvij. quod incipit, Vt bene attingatur. circa fi. s̃. uerb. Priuilegium. el j. uersi. xlv. & s̃. uer. Beneficium. uersi. xxij.

Prius, id est, statim, non ex interuallo, secundum Bal. in l. j. C. de commu. ser. ma. uersi. modò quærit. & omnino per Bart. in prima constitu. C. §. hæc quæ nec non. in ij. col. uersi. non obstat primum. qui dicit, quòd dictio Prius, duobus modis capitur. Vide etiã per Abb. in c. in literis. ij. col. † de restitu. spolia. † Et per Ioannem And. in c. sibi. de præscrip. in vj.]

Prius expediri debet, quod primo mandat. in Spe. de deleg. §. sequitur uidere. uer. item quod ad offi.

Prius supple. s̃. uerb. Primus. per totum. & uerbo prior in tempore. per totum.

Pro dicit causam finalem, non formalem. Bald. in l. j. C. per quas perso. no. acqui. in pen. col. uersi. uenio ad secundã formam. l. ij. §. Titio. per Bar. de dona. l. pen. §. fi. de ali. lega. † & glo. in l. dominus. de pecu. leg. † Et per do. Soci. in consi. ccvij. incip. Præsens consultatio pulchra. uersi. confirmantur omnia præmissa. in ij. parte, char. ciij. & per do. Pet. Phil. Corn. in consi. xxxiij. incip. In hac litera P. in iiij. parte. & in consi. cxxxiij. inci. Viso. in litera L. in j. parte. & in cõsi. j. inci. Pro decisione. in litera Y. & in consi. clvij. incip. In hac. in litera F. & in consi. clxxvij. incip. Circa. in litera H. in ij. parte. & in consi. lxxx. incip. imminet. in litera E. in iij. parte, ubi dicit, quandoq; exponitur, id est, propter. & per Franc. Are. in l. quidam cùm. in ij. col. circa fin. de uerb. oblig. & per Fel. in c. innotui. in col. xiij. in uersi. dicit hic do. Ant. post princ. uersi. de iudi.]

Pro Titio, id est, nomine Titij. l. fideicõmissa. §. interdum. per Bar. in ij. no. ff. de lega. ij.

Pro, an significet modum, uel conditionem: ut, Do tibi fundũ pro decem florenis. Bald. in l. ex arrhali. C. de actio. em. circa medium, quòd causam finalem. Bart. in l. Lucius. §. à te. uersic. Dyn. inducit. ff. de leg. ij. & in l. quibus diebus. §. fi. de condi. & demon. in iij. col. uersi. quid de dictione Pro: quod facit modum. Bar. in d. l. ij. §. Titio. l. pen. §. fi. de ali. lega. l. cũ mota. C. de transact.

Pro, &

Propter differunt. per Bal. in l. quod scitis. C. de bon. quæ lib. in j. col. uersi. item præmitte.

Proauia uenit appellatione auiæ. Bartol. in l. cui eorum. §. j. de postu.

Proauia potest esse tutrix. Bart. in l. si quis sub conditione. v. col. C. de test. tut. & in d. l. cui eorum. §. j.

Proauiæ materiam supple s̃. uerb. Auia. per totum.

Probatio quid sit, notatur in cap. forus. de uerb. sign. & Bald. plenè in rubrica, de prob. in j. colum. uer. redde igitur. & in l. ea quidem. vij. col. C. de accus. uer. deinde pono.

† Probationum data paritate in interdicto, uti possidetis, obtinet is, qui meliorem titulum probat, & qui probat possessionem, & titulum, præfertur, & qui probat possessionẽ tantùm, secundum Abb. in d. c. licet causam. Adde Alber. de Rosa. in l. quis libertatem. ff. si pars hære. pe. Bart. in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquir. pos. & in l. si de eo. §. fi. ff. eo. & in l. si duo. ff. uti possi. Bart. in l. ordinarij. C. de rei uen. & in l. j. C. uti possi. & in l. momentaneæ. C. qui legi. perso. & in l. siue. §. duobus. ff. de pu. & in l. qui accusare. C. de eden. & in l. incerti. C. de interdic. Salice. in d. l. ordinarij. Cyn. in dicta l. j. C. uti posid. Ioan. de Imo. in c. j. de resti. spo. Alber. de Rosa. in l. si de ui. ff. de iudi. Bald. in c. ij. de rescrip. Et qui probat aliquid per duos testes cum fama, præfertur ei qui probat per duos testes tantùm. Baldus & ibi Barb. in cap. suborta. de re iudic. Iacob. & Aret. ibi. not. in l. proprietatis. C. de proba. facit l. ij. in uersic. confirmatur. de test.]

† Si ex aliqua dispositione statur iuramento alicuius, illi non creditur, si ex aduerso probatur contrarium. Text. & ibi Abb. iuncta gloss. iij. in d. c. proposuisti. Vide Bald. Angel. Ludo. Rom. & Ioan. de Imol. & Alexan. in l. qui bona. §. qui damni. ff. de damn. infec. & Bald. in l. j. C. de reb. credi. & iureiur. & in l. prætor ait. ff. eo. in l. si tutor. C. de pericu. tu. & in l. j. C. si aduer. liber. Ang. in l. qui restituere. ff. de rei uẽdi. Bald. in l. contra negantem. C. ad leg. Aquil. Azo in Summa, C. eo. Innoc. in cap. fin. quod met. cau. Iacob. But. in l. j. C. de re iud. Barb. in dicto cap. proposuisti. ubi loquuntur de statuto, quo cauetur, quòd stetur iuramento damnum passi: quia debet stari, nisi probetur contrarium: ut no. in dictis locis.]

† Probat plenè unus testis de ueritate cum cõfessione extra iudicium facta super existentia actus, licet confessio incidenter fuisset facta: & ideo si per unum testem probo quòd tibi mutuaui, & per alium probo, quòd fuisti confessus mutuum incidenter, istæ duæ semiplenæ probationes debent coniungi, & ut plenè probent mutuum, quamuis actor fundauit se super mutuo, & non super confessione, colligitur ex. c. fin. de suc. ab intesta. & ibi Abb. in ij. col. & unus testis deponens de ueritate actus, & duo deponentes super confessione illius actus in absentia partis facta, coniunguntur ad faciendam plenam probationem. not. in c. cùm causam. de prob. & no. Bart. in l. admonendi. ff. de iureiuran. Ex quo infertur, quòd confessio in absentia partis facta inducit semiplenam probationem, & duæ semiplenæ tendentes ad eundem effectũ, coniunguntur ad faciendam plenam probationem in iudicio: ut in d. l. admonendi. & Abb. in d. c. fi. de succes. ab intesta.]

† Probare se astringens in libello duo, quorum alterum per se non sufficit, tenetur utrumque probare; ut in c. cùm dilecta.

dilecta.de præscrip. Sed si alterum per se sufficit, satis est illud probare, nec in dubio uidetur se adstringere ad utrumque. c.cùm iam dudum.de præben.& in c.exhibita.de iudi. licet aliqui contra. Sed cauti aduocati & procuratores solent ponere in fine libelli,& articulorum, quòd non adstringunt se ad probandum, nisi ea, quæ necessariò incumbunt. no.Abb.post glo.in c.ij.de rescrip.in iiij.col. & in c.licet causam.de probati.& per legistas in l. diuus.ff.de re iudi.& Bar. in l.circa.ff.de proba.]

† Probatio quid sit,& quot sint species probationis, uide Hippoly.in rub.C.de proba.j.ij.& iij.col.cum seq.]

Pro batio debet fieri iudici.Bald.in l.j.j.col.C.de cond.ob tur. cau.& j.Probatio cui.uer.ij.& ult.

† Probationes factę coram arbitro,uel arbitratore,an faciant fidem corā iudice inter easdē personas, uide omnino Bap. in suo tract.de Arbitro,& arbi.in xlvij.q.]

Probationes sunt permissę cuilibet proponenti.Bal.in l.quinquaginta.ff.de excusa.tuto.

Probatio pertinens dicitur quæ per se, uel coniuncta alijs facit adminiculum.Bal.in l.ad probationem.la j. C.de proba. uersi.tertiò nota.

† Probatio etiam incerta, dummodo concludat in utroque intellectu, dicitur pertinens. Decius consi.ccxviij.in princ. Adde, quòd in probationibus ueri similitudo attenditur. Decius consi. cxiiij.col.ij.]

Probandi per testes onus est grauius, quàm per instrumenta. in Spec. de probat.§.ij. ad fi.uersi.sed.quæritur.non tamen ita clarè dicit.

† Probatio dubia non iuuat, ut si probes equum tibi commodatum naturaliter mortuum, & non probas de quo equo, nec signa eius:ut no. Io. And.in c.auditis.de præsc.Et idem in similibus, & in alijs exemplis positis per Abb. ibi in d.c. auditis. in pen.col. ubi etiam dicit, quòd quando unum & idem factum non est punibile in qualibet parte loci, debet exprimi, & probari illa pars loci, in qua factum est punibile. Et idem dicit in diuersitate temporis: ut ibi latè per eum.]

† Probatur mala fides possidentis per famam,quæ erat in loco,quòd res erat aliena, uel possidens,uel quòd præscribēs hoc fuit aliquando confessus extra iudicium. De quo uide Bart.in l. Celsus.ff.de usucap.Abb. in rub.de præscrip.& in c.fin.eod.tit.]

† Licet ad ualiditatem sententiæ requiratur scriptura, ut in c.fi.de re iud.lib.vj.illud tamen,quo ad sui substantiam,exigit scripturam,& potest probari per testes,si scriptura dicatur perdita, sufficiunt duo testes:ut in c.sicut.de re iudicat. ibi Abb.& no.in c.in præsentia. de probatio.& in l.testium. C. de testibus & Bart. in l.sciendum.ff.de uer.obligatio.facit quòd not.Abb.in c.ij.in fi.de proba.]

† Ad probandum sententiam per testes nō est necesse, quòd testes deponant de omnibus uerbis per iudicem prolatis, sed satis est recitare effectum, & substantialia sententiæ: ut in c.sicut.de re iudic.& ibi Abb.circa prin.]

† Deducens plura capitula in libello, nō uidetur se obligare ad quamlibet partem copulatiuè probandam: sed satis est, probare id, quod sufficit ad uictoriam.no.Abb.in c.licet.de prob.& in c.significante.de appel.]

† Probatio contraria potest admitti cōtra priorem probationem, si secunda probatio est clarior: nam tunc obfuscatur effectus prioris probationis. Idem cùm probatur infamia contra aliquem,quæ sufficeret ad torturam. Nam si per aliā partem probatur bona fama, tollitur prima præsumptio.in c.cùm in tua.de sponsa.& ibi Abb.& Bart.in l.fi.ff.de quæst. Adde Bald.in l.qui accusare. C.de eden.& in d.l.diuus Traianus.ff.de test.mili.& in l.si tutor. C.de peric.tut.& in l.fin. ff.de eden. ubi dixit,statuto cauetur, quòd sola fama sufficiat contra magnates: cautela est,quòd magnas probet cōtrariam famam. Refert Pet.de Anch.in repe.c.canonum.de consti.& do. Barba.in c.j. de appel.& ibi Bald.& uide eundem Bald.in l.proprietatis dominium. C.de proba.& Abb. in c.cùm oporteat.in uersi.ultimò quæro.in v.col.& in c.fi. de accu. & in c.inquisitionis.in fin.eod.tit. Si duo probant æqualiter super eadem re, adiudicatur res primo probanti, & uictor præstabit cautionem reo de conseruando eum indemnem respectu alterius petitoris. ut in l.is,à quo. cum l. se.q.ff.de rei uen.Quod limita uerum,nisi ex traditione,uel ad iudicatione rei possit sequi periculum animarum: quia tunc est differenda sententia, si res petita non est diuisibilis,nec potest insolidum possideri.not. Bartol.in l.si duo.ff. uti possi. Inn.& Abb.super rub. de spon.duo.ubi actor plenè probat intentionem suam, debet obtinere,nisi reus eam clarè confundat: nec sufficit, quòd reddat eam dubiam,ut uidetur text.in c.in præsentia.de proba.facit quod not.glo. in Clementi.j.de rescript.]

† Probationes diuersæ differentes in modo, licet conueniant quo ad intentionem agentis, nō debent coniungi, cùm resultat contrarietas respectu modi. arg.in l.ubi repugnantia.ff.de reg.iur.& in c.sollicitudinem. de appel.not. Abbas in cap.transmissæ. qui fil.sint legi. & in cap.cùm causam.de proba.]

† Fundans se in libello super certa qualitatè,si eam non probat,succumbit: quia non uidetur probatum factum in iudicio deductum, ut no.in c.cùm sit.de fo.compe.Et Cy.in l.ij. C.de proba.ubi dicit, quòd si sit accusatio,uel inquisitio de insultu cum armis, uel de percussione cum sanguinis effusione, si postea probatur insultus,sed non cū armis,uel percussio sine sanguinis effusione,uenit reus absoluēdus, quia non uidetur probatio facta,deficiente qualitate. Facit c.fin. de rest.spol.no. Abb.in c.conquestus. de fo. compe. & in c. abbas. quod met.cau. & in c. licet causam. de proba. & in c. examinata.de iudi. in iij. col. & in c.j. de reg. Barto.in l.denunciasse. §. qui tamen.ff.de adulte. & in consi.cxvij.incip. Accusatio fuit instituta.Gul.de Cu.& Bart.in l.quid ergo.§. pœna grauior.ff.de his, qui no.infa.Pet.de Anch.in c.significasti.de adul.& in c.quia propter. de elect. Ro. consi.clxvj. & cviij.gloss.in c. notificasti.xxxiij.q.v. doct.in d.l.ij. C. de proba.facit glo.fi.in l.non solùm. §.sciendum. & ibi Bart.& Alex.de Imo.ff.de no.oper. nun. cū concor.allegatis ibi per Alexan. Et facit glo.in c.ut circa.de elect.lib.vj.& in cle.j.in uer.Corporaliter.de hæreti.]

† Probatio quando debet offerri incontinenti, non requiritur, quòd probans habeat probationes secum in promptu: sed satis est,quòd non petat dilationes longiores:ut est tex. optimus in c.literas. de restit. spo. dicitur enim eas offerre, cùm intra breue tempus eas se exhibiturum offert. quod uidetur contra Ioan. And. in c.interposita.de ap.facit c. exhibita.de iud.& in mora modici temporis non est magnum periculum.ff.de iudi.l. si debitori. Abb.in c. literas.in j.col. de restit.spo.]

† Probandi onus incumbit prælato, qui non est in possessione prælaturæ,& tenetur ostendere titulum.no.do. de Rota deci.quarta.Sed si est in possessione,& talis possessio est recens,tenetur etiam titulum probare.no.Host.& Ioan.And. in c.j.de conces.pręb.lib.vj. Sed si possessio est antiqua,non obstat exceptio defectus tituli.not.in c.j.ut eccle. benefi.& ibi per Ioan.And.Abb.in c.nihil.de elect.in pe.col.]

† Licet credatur cardinali afferenti se fore legatum, ut in c. nobilissimus. iuncta glo. xcvij.dist. non tamē sibi creditur, si dicat papam sibi reseruata concessisse, sed oportet eum probare:ut no.in c.j.de offi.leg.lib.vj.Abb.in c.quod translationem. eod.tit.in fi.]

† Probatur crimen alicuius per instrumentum indirectè confectum: ut si aliqui ferunt instrumentum super coniuratione,uel simile: ut in c. cùm in positionibus.de iureiuran.lib. vj. Sed si agant de probatione directè fienda, & instrumentum fuit confectum sine consensu illius, qui dicitur criminosus,non probat per notarium,qui non habet ad hoc officium, nec per testes, qui non fuerunt citati,nec iurauerunt in præsentia partis,ut in c.ij.de testi. Sed si criminosus consensit instrumento, tunc probat, quo ad pœnam,ad quam potest se subijcere: ut in c. cùm dilecti. de elect.in c.pen.de cri.fal.sed quo ad pœnam mortis, ad quam nō potest se obligare, non creditur instrumento, cùm nemo est dominus membrorum suorum: ut in l.liber homo.ff.ad legem Aquino.Abb.in c.cùm in ecclesijs.de ma.& obe. & in c.tertio loco.de pro.& uide gloss. in c.cum positionibus. & in c. ij. de uer.sig.lib.vj.& ibi Pet.de Anch. Bal.in c.olim.de præscrip. Cy.in l.sciant. C. de proba. Io. And.in regula, semel malus. de reg-

de reg.iur. lib.vj. gl.in l.contra negãtem.C. ad legem Aqui. & Bal.in l.senatus.ff.ad Tur.

Probantur res amissę per domesticos,& familiares,quia uiderunt res illas præcedenti die,& de nocte senserunt furem,& de mane res illas nõ repererunt. no.[Bar.in l.si quando.in fi. C.unde ui.Abb.in c.fi.quod me.cau.

Probatio actionis redditur dubia ex probatiõe rei in causa beneficiati,sed tamen coadiuuatur per confessionem rei.glos. sing.in c.j.de rescrip.in vj.

Probatio notoria fit ex actis.supra, Accusatio.& uerbo,Notorium.uersic.xiij.

Probatio super decisis nõ admittitur.l.si duo.§.idem Iulianus. & ibi Alex.de iureiur.l.qui iurasse.§.si pater.eod.tit.

Probationes quæ accommodari possunt, ad libellum tantum debent admitti, & non aliæ.Bald.in l.j.C.ut in pos. legat.& Alex.in l.j.§.idem scribit.in fi.ff.depositi.

10 Probationes,& sententia procedunt à pari.text. fin. in l.lege Iul. Petronia.ff.de manumis. Bald.in cap.domino guerram.hic fi.lex Conra. in usib.feu.& Alexã.in l.j.§.idem scribit.depositi.

Probationum facultas non debet angustari. l. quoniam.& ibi Bar.C.de hæreti.Ioan.And.in c.fraternitatis.de testi. in Nouel.Bald.in auth.qui semel.C.de proba.in j.col.uersic.j.casu nota regulam.in Spec.de teste.§.j. uer. sed quid uxore.§. xj. uersic.penult.

Probationibus testium, & instrumentorum renunciari nõ potest.gl.in auth.ut sine prohib.ma.credi.& debi. † Et per Fel. in c.si diligenti.de for.compe.]

Probatio cui incumbat,debitore negante.Pau.de Cast.consil. ix.quod creditori.

Probationes qui destruit, substantiam actus uidetur destruere.Bal.in l.nostram.C.de testa.ij.col.uersic.tertiò quæritur.

Probatio manifesta,& euidens,quæ dicatur.s̄.uerbo,Manifesta.uersi.ult.& j̄.eod.uersi.xvij.

Probanda sunt omnia, quæ requiruntur loco unius causæ finalis:secus,si resultent plures causæ finales.Bald.in l.j.vj.q. C.de condi.indeb.

Probatio euidens dicitur,etiam quæ resultat ex coniecturis.l. si quis locuples. C.de manu.testa.not. in l. licet Imperator. de leg.j.Sed euidentissima dicitur ex priuilegijs,uel instrumentis,etiam in statuto. Abb.in c.licet.de proba. † Per do. Franc.Are. in l.si plures.& in d.l.quidã testamento.de uulg. & pup.]

Probatio dicitur plena etiam quæ fit per iuramentum in causis breuibus. Item per famam. infrà uerbo, Probatio plena. uersic.v.

Probationis appellatione uenit plena probatio. glos. in c. statutum.de rescrip.in vj.Ang.& Pet.de Su.in l.j.C. quorũ bono.tex.cum gl.in cle.constitutionem.de elec.Bald.in l.peremptorias.ulti.col.C.senten.rescin.non posse. Alex.in l.eũ, qui. de iureiur. Quod uerũ si agatur de magno præiudicio, non si de paruo, quia etiam semiplena uenit:ut ibi per glos. Item uerum, etiam in statuto dicente, quòd qualiscunque probatio sufficiat: quia intelligitur de legitima, & idonea. glos.& Bald.prope fin.& Salic.in l.j. C. de fide instru. Bart. in l.& si instrumenta.de fide instru.& iu. hastæ fisc. li.x.in ij. not.facit l.fideiussor.uersic.qualiscunq;. & ibi doct. & Lud. qui satisd. cogan.& quod per Baldum in l. id quod.xj.q.iiij. partis princ. C.de episcop.& cleri. Item uenit probatio per testes, & instrumenta. cap.forus.§. probatio. de uerborum signifi.Alexã.in l.iij.§.dote.de iureiuran. & per confessionẽ partis.Bar.in l.si duo.§.idem Iulianus.in princ.ff.de iureiur. Sed de confessione secus est, ut non dicatur probatio, sed releuatio ab onere probandi.Io.And.in rub.de proba.Bald. in authen.sed nouo.C.si cer.pe.in ult.col.uersi.secundo modo sufficit. & ibi Alexã.& in l.Publia.§.j.ff.deposi. ubi tenet cum Bald.& idem in §.duo fratres.x. charta. de uerb.oblig. & in rub.de probat.in ij. col. in uersic. uisa diffinitione.Sed Bar.contrà ubi suprà,in l.j.ad fin.ff.de offic.consul.Idem de iuramento, ut non sit probatio. Bald.in d.rub.de probat.in d.uersi.uisa diffinitione.& j̄.in uerbo. Probatio per iuramẽtum.in uersi.iij.& uersi.iiij.Sed uenit probatio per cõiecturas, dum tamen lex habeat coniecturas pro ueritate. l. Lucius.de cond.& demonst.Bald.in cap.j.§. conuenticulas. ij. coll.de pace iur.fir.uer.tertiò probatur.& in l. id quod pauperibus.xj.q.quartę partis principalis.C.de epis.& cle.& suprà,uerb.Iuramentũ.el j.uersi.x. † Et prædictis casibus adde Felin. in rub.extrà,de proba.] Adde Hippo.in rub.C.de proba.col.ij.

20 Probatio inutilis dicitur impertinens, & admitti nõ debet. Innoc.in c.inter dilectos.de exces. præla.Bal.in Marg.uerb. Probatio.uersic.j.

Probatio falsa non dicitur propriè probatio. Bal. in rub. C.de proba.j.col.in fi.

Probatio debet interpretari in meliorem partem. Bal. in addi. Spe.de dispen.uer.semper probationes.

Probatoria forma inducta per statutũ non extenditur ad præterita perfecta, sed ad futura. Bal.in l.cõparationes.j.col.C. de fide instru.in ult.notab.

Probatio probata dicitur instrumentum.Bal.in l.ij.C.quando fiscus,uel priua.uer.sed iuxta hoc quæritur.

Probatio etiam fit per denunciationem publicarum personarum.Spec.de prob.§.iij.uersi.xj. per denunciationem.

Probationis simplicis appellatione non uenit mista, uel complexiua in statuto.Bal.in auth.sed nouo.iij.col. C. si certum peta.uersi.dubitatur tamen.

Probatio per interpretationem papæ de scientia alicuius non admittitur, nisi uellet probare impossibilitatẽ sciẽtiæ. Car. in cle.j.§.fi.de conces.præben.

Probatio contra fictionem iuris non admittitur. Card.ubi suprà,per c.is, qui.de sponsa.

Probationes si sunt pares, quid agendum sit.j̄. uerb. Probatio inualida.uersi.xxxviij.

* Probationes rei, probationibus actoris præferendæ sunt. c. fi.de re iudi. Franc.Cur.min.consi.xvij.nu.xiij.uol.j. Aemilius Maria Manolessus.

30 Probatio incerta uel obscura, potest declarari per cõfessionem partis aduersæ.no.in c.cùm Ioannes.ubi Abb.in ij.col. de fide instru.ubi etiam dicit sic limitare Inno. in c.cùm cõtingit.de officio lega.ut dicta testium meorum obscura non releuentur per confessionem aduersarij: quia confessio nõ debet prodesse confitenti.xiiij.q.ij.in princ.

Probationi si sit præclusa uia,non est locus iuramento.s̄. Iuramentum quando.uersi.xiij.

Probatio conformis prȩsumptioni iuris accedenti pro aliquo, præfertur cæteris partibus.j̄. Qualequale.

Probatio maxima requiritur in crimine falsi.Bald. in l.fi. C.de probatio.Alex.consi.lxxiij.j.parte.

Probatio propriè non dicitur iuramentum, sed quasi probatio.Bal.in c.j.§.sacramentum.in penul.col. in fin.in uer. adde, quòd iuramentum.de consuet. re.feu.& in c.uasallus. el j.in ij.col.in fi.uersi.quęrit hic Iacob.si de feu.fuer. controu. & in c.j.§.conuenticulas.ij.col.de pa.iur.fir.uer. tertiò probatur.& in l.j.C.de sen.quæ pro eo quod inter.profe.ix.col. magna.uer.modo contra hoc oppo.Vide Bald.in rub.C.de probati.in ij.col.uer.uisa diffinitione.Lud.& doc.in l.admonendi.de iureiur.no.in c. ij.de proba.& in Spe.de offic.om. iud.§.postremò.in uersi.sextò quærendum. Sed glos. tenet contrarium in c.statutum.de rescrip.in vj.Adde s̄. uer.Iuramenti effectus.uer.xxvij.& s̄.eod.uer.xix. & præced.& Alexand.in l.iij.§.dato.ff.de iureiur. ubi etiam dicit iuramentũ in supplementum probationis dici probationem, secundũ Lud.Pon. † Et per Feli.in rub.extrà,de probatio]

Probatio est triplex, scilicet plena, semiplena,& per iuramentum.Angelus in l.nemo carcerem.uers.sed tunc incidenter. C.de exacto. tribu. lib. xj.do.& Bar.in l.admonẽdi.de iureiuran.& Bald.in l.in bonæ fidei. C.eod.tit.in l.iij.ff. de testibus. Item parua,maior,& maxima,per Bal.in l.fi.C. de probationibus.

Probationum species sunt decem,secundum Bal.in rub.C.de prob. in iij. col.uer.ecce apparet.imò tredecim,in Sp.eo.ti. §.iij.per duas chartas.

Probationes in promptu dicuntur, quæ intra triduum haberi possunt.gl.no.in l.ij.C.de errore aduoca.

Probationes diuersi generis an sint cumulandæ ad eundem effectum.Bar.in l.admonẽdi.in xiiij.col.uer.aduerte.ff.de iureiur.docto.in c.ueniens. & c. licet ex quadam. de testibus, quòd sic.

Probatio tacita dicitur, quãdo facto uno articulo in consequẽtiam, probatur alius. Bal. in l. precibus. vj. q. C. de imp. & ali. substitut.

Probationibus renuncians, testes, & instrumenta, & priuilegia producere non potest, nec positiones facere: quia

Probationum appellatione ueniunt prædicta. in Sp. de testib. §. fi. uer. & not. & de dila. §. fi. uersi. item quid si datus.

Probationis onus quandoq; implicitum est, & graue. Item,

Probatio quandoq; deficit, licet ius non deficiat. in Spe. de instru. edi. §. iij. uersic. porrò. de libell. concept. §. fin. uersic. & in sum.

Probatio per scripturam ualidior est, quàm per testes, nouem & uiginti casibus. in Spec. de instrumen. edi. §. restat uidere. uer. sed si alij.

* Probatio perfecta est, quę omnino inducit animum iudicis, ad aliquid ita esse credendum. l. quinquaginta. ff. de proba. Barto. & docto. in l. admonendi. ff. de iureiuran. Aym. Crau. consi. lxxiij. nu. 20. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

Probatio plena dicitur, etiam quæ fit per iuramentum. ut s. eod. uersi. xviij.

Probatio plena uenit appellatione probationis. suprà eodem. uersic. xix.

Probatio plena fit ex pluribus indicijs. Item ex pluribus testibus familiaribus. Bart. singulariter in l. ij. in princ. post glo. in ij. col. in uer. ad declarationem huius glos. in lec. Nico. de Neapo. ff. de excu. tuto. & per glos. in c. cum causam. de proba. Item per duas semiplenas, puta per unum testem, & per confessionem, absente parte. Item per unum testem, & famam, casu, quo fama facit semiplenam. Bart. in d. l. ij. in prin. in lect. Nico. de Neapo. in l. admonendi. x. col. de iureiuran. uer. uenio ad tertium. & j. in uerb. Probatio semiplena. uers. xiij. & infrà eod. uersic. se. & Alexan. consil. xcvj. iij. parte. & in d. l. admonendi. ult. char. Item per iuramentum in supplementum probationis. Bart. in l. si finita. §. Iulianus. de dam. infe. Contrarium tenet gl. in ca. cupientes. uer. plena. de electio. in vj. & j. Probatio per iuramentum. uer. ij. Item fit plena, quando est facta fides iudici tanta, quòd animus eius inductus est ad credulitatem eius quod intenditur. Bart. in d. l. admonendi iij. col. uersic. quæro, quando dicatur. & Abbas Sicu. in c. cùm causam. de proba. in iij. col. uer. sed circa hoc quæro. Item ex duabus præsumptionibus, cum alijs indicijs. Bart. & Nico. de Neapo. in d. l. ij. in princ. de excu. tuto. in ij. col. uer. uiso quid sit indicium. Item duo testes. j. eo. uersi. ulti. Item ex uno teste cum adminiculis: ut plenè per Abb. in d. c. cùm causam. in iij. col.

* Probationem plenam plures præsumptiones, pluraq; indicia efficiunt. glo. in l. ij. §. eiusdem. ff. de testibus. in l. ij. §. j. ff. de excu. tut. in l. instrumenta. C. de proba. Ioan. Imo. consil. cxxxviij. col. j. Roma. consil. vij. co. viij. Andr. Barba. consil. lix. col. vj. uol. iij. Calcan. consi. lxxvij. col. j. Ay. Crau. consi. cclxxv. nu. 2. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

Probatio plena requiritur in causis summarijs, in quibus agitur de pleno præiudicio. Bald. in l. j. C. ut in pos. leg. in j. col. uer. & expone. & Barto. in l. sed si filius. aliàs est in l. si quis à liberis. §. si quis ex his. de lib. agno. uersi. quæro in istis summarijs ubi etiã dicit secus, si agitur de leui præiudicio: quia tunc dicit sufficere probationem per iuramentum. Si uerò agitur de qualiquali præiudicio, sufficit qualisqualis probatio. Bar. ibidem. quem etiam uide in l. Carbonianum. §. causæ. uersic. item no. ff. ad Carbo. ubi dicit sufficere semiplenã probationem in causis summarijs, in quibus tamen agitur de modico præiudicio. & Bar. in l. iudices. j. opp. C. de iud. & per Bar. in l. j. C. quorum bonorum. in pen. col. uersi. item differunt. Sed Bal. in d. l. iudices. dicit in summarijs sufficere præsumptiuam probationẽ, in ij. col. Adde s. Causa summaria. uersi. xviij. ego addo quartum.

† Probatio plena & sufficiens resultat pluribus præsumptionibus simul iunctis, ut pulchrè concludit And. Barb. consil. vj. incip. Sapienter, &c. & quidam uiso, &c. in vij. col. uersic. præmitto etiam, quòd ex pluribus. in ij. uol.]

Probatio plena dicitur etiam per iuramentum in causis breuibus. Item per famam. Bar. in l. de minore. §. tormẽta. in viij. col. uer. ulti. principaliter. in fi. ff. de quæst. & Anto. de But. in c. ueniens. el j. de testi. & s. Probatio. el j. uersi. xviij.

Probatio plena in iudicio summario facit fidem in iudicio ordinario. Iac. de But. in l. ab hostibus. §. sed quod simpliciter. ff. ex quib. cau. maio. & But. in cap. cùm causam. de testibus. Sed Bald. contra in l. quod tempore. C. de restit. mili. in ult. colum. uersic. iij. quæro. & infrà, Probationis effectus. uersicul. xiiij.

Probatio plena etiam ex forma statuti inducta admittit probationem contrariam. j. Statuta de iudicijs. uersi. cxv.

Probatio plena quæ dicatur, & in quibus requiratur. in Spec. de offic. om. iud. §. postremo. uersi. sextò quærendum. quasi per totum.

Probatio plena fit per duos testes. in Sp. de iuramenti delatio. uer. nota igitur.

* Probatio plena aduersus legis præsumptionem, tres testes idoneos desiderat, uel duos, saltem omni exceptione maiores. Spec. in tit. de proba. §. fin. uer. fi. Deci. consi. clxxv. col. vj. Franc. Cur. min. consi. lij. num. 7. uolu. j. Aemilius Maria Manolessus.

Probatio semiplena fit per unum testem. in Spe. de iuramenti dela. uer. nota igitur. & in tit. de offi. om. iud. §. postremo. uersi. sextò quærendum per totum. Quod uerum, si probet directè: ut j. eo. uersi. xiiij. & in Sp. de satisda. §. iij. uersi. sed qualiter. & de iure delib. uer. non ergo. & per Alex. post Bar. in l. j. §. idẽ Cornelio. de quæst.

Probatio semiplena per quam scripturam fiat. in Spec. de iuramenti delatione.

Probationis semiplenæ sex sunt species: ut in Spec. de proba. tio. §. iij. uer. ult. not. & j. in uersi. ulti.

Probatio semiplena sufficit in causis summarijs leuibus. in l. Carbonianum. §. causæ. ad Carboni. & in l. iudices. C. de iudi. in j. oppo. & suprà, in uerb. Probatio plena. uersi. iiij.

* Probatio semiplena in testamentis nõ habet locum, etiamsi unus tantùm testis deesset. gl. & Bal. in l. ij. C. de bon. posses. sec. tab. Ias. in l. admonendi. col. xxj. & in repet. col. lxxj. ff. de iureiuran. Calcan. consi. xcj. col. j. Soc. consi. xcij. col. iij. uol. iij. Deci. consi. cv. col. iij. Aym. Crau. consil. xxv. nu. 15. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

Probatio semiplena uenit appellatione probationis in leuib. suprà eo. uerb. Probatio. el j. uer. xix.

Probatio semiplena nõ excusat accusatorem à præsumpta calumnia, nisi reus ipse probet contra authorem. Bald. in l. fin. in ij. col. uer. quærit ipse. C. de proba. & suprà, uerbo, Accusans. uersic. j.

* Probatio semiplena, & dubia reum à mortis pœna tuetur, atq; defendit, & etiam in ciuilibus reo aduersus actorẽ adiumento est. l. bonæ fidei, & ibi not. C. de proba. Bart. in l. non solùm. §. sciendum. & ibi Alexan. qui communem hanc esse sententiam affirmat. Lud. Rom. Ias. num. 6. glos. in l. ij. C. de pet. hære. Salic. in l. matrimonio. C. de proba. Abb. in ca. in præsentia. col. ij. de proba. & in c. auditis. de præsc. Ias. in l. j. col. iiij. in extre. uol. iij. multum not. C. de ser. fug. Alex. cõ. xxx. col. ij. in extre. uersi. iiij. respondeo. uol. vij. Anch. consi. cclxxxiij. nu. 4. Soc. con. lxvij. col. iij. circa med. uol. iij. Ay. Crau. consi. ij. nu. 16. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

Probatio semiplena nõ excusat uictum ab expensis. c. j. §. adijcientes. de elec. in ca. vj. & suprà, uer. expensarum condemnatio. uersi. xix.

Probatio semiplena excusat à pœna appellandi. c. ut circa. c. si fortè. & ibi Io. And. in Nouella, de elec. in vj. secundum Bal. in l. ij. in fine. C. de episc. audi.

Probationes duæ semiplenæ faciunt unam plenã. suprà, uerb. Probatio plena. uer. iij. & Alex. Addo Bart. in l. admonendi. in xiiij. col. in uer. aduerte. & ibi latè per do. Ias. ff. de iureiu. Quod uerum, si sunt eiusdem generis, non si diuersi. glos. & Bar. in l. ij. in prin. ff. de excusa. tuto. in lec. Nico. de Neap. in ij. col. in fi. uer. uiso, quid sit indicium.

10 Probatio semiplena potest suppleri in causa appellationis. suprà, Appellans. uer. clxv. in j. col. in fi. ibi sextodecimò.

Probatio semiplena facta ante sententiam coniungitur cũ instrumentis postea nouiter repertis, id est, post sententiam. Bal. sing. in c. fin. in lec. antiqua. de foro compe. & Alex. in l. admonendi. in ij. char. de iureiur.

Probatio semiplena non uerisimilis excludit iuramentum in supplementum

supplementũ probationis.glof.& Bal. in l.j.C.qui,& aduer. quos.Alex.in l.ob carmen.§.j.de testi. & suprà, Iuramẽtum in supplementum. uersi.xix.in j.col.circa medium. ibi item fallit in habente præsumptionem contra se,&c.

Probatio semiplena fit per unum testem, & indicia.per Barto. in l.admonendi.ff.de iureiuran. & in l.j.§. idem Cornelius. de quæsti.

Probatio semiplena fit per unum testem directò probantem. glos.& doct.in l.in bonæ fidei.C.de re.credi. & in l.admonẽdi.de iureiur.& suprà eod.in princ.Quod uerũ est,nisi quando agitur de fama probanda, Barto. in d.l.admonendi. in x. colum.uersic.uenio ad tertium.& ibi Alexan.& Bald.in d.l. bonæ fidei.in iij.colum.uer.alij dicunt. Hoc uerum, quãdo circa idem possunt habere plures testes,ut si statutum dicit, quòd probatio per famam sufficiat plenè pro probatione: quia unus testis non probat semiplenè.Bar.& Ang.& Alex. in d.l.admonendi.Bald.& Salic.in l.bonæ fidei. & But.in d. c.fin.Bald.in l.de quibus.de legibus.xxij.colum.dum dicit unum testem non sufficere ad probationẽ consueti,uel notorij. Item nisi quando requiritur maior numerus testium, ut in testamentis. Barto.ubi suprà, in uer.& ideo ut declarẽ istud.& Bald. ubi suprà, in uer.item dico.& Bald.in cap.j.§. sacramentum. de consuet. recti feud. in ij.colum. in uer.sed nunquid hæc consonat. Item uerum,si testis est omni exceptione maior:ut ibi per eos, & Alexã.in d.l.xvj.col. præsertim per Barto.in d.uer.uenio ad tertium. & ibi omnino do. Ias.May.in sua eleganti repetitione, cum multis concor.per eum signatis.

Probatio semiplena fit per confessionem factam, parte absente.Bar.ubi suprà,licet.Bald.contrà in d.l. in bonæ fidei.in ij. col.uer.modò quæro. Item per confessionem in tortura, licet reuocatam. Bald. ibidem, in ij.col. ner.item quæro. & s̃. uerb. Testis.uersi.xij.

Probatio semiplena sufficit, cùm petitur restitutio in integrũ incidenter, scilicet excipiendo, uel replicando, licet agẽdo principaliter requiratur plena probatio. Bar. in l.nam & postea.§.si minor.in ult.col.prope finem.ff.de iureiur.not.in c. ueniens. de testibus.

Probatio semiplena an sit species probationis. not.in cap.j.de elec.lib.vj.& in l.fi.C.ad Carbo. quòd sic.

Probationis semiplenæ sex sunt species.in Spe.de proba.§.iij. uersi.ult.no.Bar. & doc.in d.l.admonendi. & Bald. in d.l.in bonæ fidei.in ij.col.uersi.iuxta hoc oportet.

† Probatio semiplena licet fiat per famam, tamen fortior est illa unius testis,& magis tenta.do. Bart.Soci.in consil.cclxx. incip. Consideratis. uer. ista conclusio. circa medium.in ij. parte.]

Probatio liquida dicitur etiam, quę fit per prę sumptionem iuris.l.si tutor. cum glo. & do.C.de periculo tu. Item quæ fit per argumenta.Angel. ibidem. Item quæ fit per coniecturas. l. licet Imperator. de legatis, primo. doct.& Pet.de Sun.in l.si prætor.§. Marcellus.& ibi Ang.ff.de iud.l. Lucius.§.Lucius. de legat.ij. Bart. in l.si quis.§.an uero hæredi. in j. col.uersic.sed quæro, qui erunt. ff. de eden. loquitur tamen de manifesta. & Paul. de Cast. con. lxxxiiij.incip.Visis his, quæ superius.in ulti. col.

† Adde Fel.in c.significauerunt.circa medium ij.colum.]

Probatio liquida dicitur præsumptio iuris. suprà uerbo, Præsumptio.uersic.iij.

Probatio euidens quæ fit.suprà eo.in princ.uersic.xvij.

Probatio manifesta & euidens quæ dicatur. suprà,uerbo,Manifestum.uersi.ulti.

Probatio per iuramentum sufficit in causis summarijs leuibus.Bar.in l.sed si filius.aliàs est.in l. si quis à liberis. §. si quis ex his. ff.de liber.agno.uer. quæro in istis summarijs.& s̃. eod.uer.Probatio plena.uer.iiij.

Probatio per iuramentum in causa ciuili facit indicium in criminali.Bartol.in l.fin.ff.de in lit.iuran.ubi Alexan. dicit esse arbitrarium.

Probatio per iuramentum non dicitur propriè probatio. suprà eod.uer.Probatio.la j.ubi uide. uersi.xix. & xxxiiij.Sed dicitur suppletio, uel releuatio ab onere probandi,uel saltẽ est summaria,& non plena,quæ non sufficit, quando agitur de graui præiudicio, uel quando contractus,uel testamentum requirit fieri probationem. Bal.in c.j.§.conuenticulas. ij.col.de pace iuramen.fir.uer.iij.probatur.

Probatio per iuramentum, & confessio non est probatio, sed releuatio probationis.Bald.in rubr.C.de proba. in ij.col.in uer.uisa diffinitione. Ioan. And.in rub.extrà,eod.tit.l.iij. in princ.de iureiuran.

Probatio per iuramentum dicitur ficta probatio, quæ non uenit appellatione probationis.Bal.in d.c.conuenticulas.iiij. col.uer.item iuramentum.& in rubr.C.de proba.ij.col.uer. uisa diffinitione.& s̃.uerbo,Probatio.la j.uersi.xxxiiij.

Probatio per iuramentum non admittitur, quando agitur ad pœnam.Bar.in l.fi.uer.ult.quęro.ff.de in lit.iur. Flor.in l.in lege iiij. col.ff.ad legem Aqui.Bal. in l.j.in ij.col.uersi.quidã solent.C.de his, quę pœ.nomine.& in d.c.conuenticulas.in ij.col.uer.pone,quòd dominus. & s̃.uerbo, Dominus.uers. lx.sup.uerb.Damnum.uersic.xxxij. cum tribus uersic.sequ. uer.lxvij.in fi.& per Pet.de Sun.in l.in bonæ fidei.ix. fallen. de re.credi.& suprà, uerb. Iuramentum in supplementum. uersi.iiij.in ij.col.in fine.

Probatio per iuramentum non admittitur, quando agitur ex delicto,uel facto alterius: utputa contra pupillum conuentum ex dolo tutoris, uel contra uillam conuentam de damno illato per aliam.l.j.& ibi Bar.ff.quando ex facto tu.Bald. in c.conuenticulas.ij.col.uer.pone, quòd dominus.de pace iura.fir. Cy.in l.si quãdo.C.unde ui. & sup.uerb. Damnum. uersi.xxxij.& uersi. lxvij.

Probatio per iuramentum quandoq; admittitur. in Spec. de excep.§.ij.uer.potest etiam.

Probatio per iuramentum an & quando admittatur, supple s̃. uerbo,Iuramentum in supplementum. per totum.maximè in uersic.xix.

Probatio per iuramentum purgationis fit etiam de scientia alicuius.Inno.in ca.bonæ.el ij.de elect.in ij.col.

Probatio per confessionem partis fieri potest. in Spec. de proba.§.iij.uersi. ij. per confessionem. & s̃ eo. per totum.& sup.uerb. Confessio. per totum. & probat in quolibet iudicio.Innoc.in c.cùm dilectus.in j.col. uer. sed dices. de ordi. cogni.& But. in c.cùm causam.de testib.

† Probatio per propriam confessionem est efficacior cæteris probationibus.Ias.in l.cùm te transegisse. C.de prob. Deci. in c.at si clerici.in princ.extrà,de iudi.]

† Adde,quòd probatio euidens ex inspectione sola instrumentorũ potest dici. Abb.in ca.cùm cõtingat.in j.col.de rescrip. dicit esse not.pro statutis requirentibus euidentem probationem. Item ex coniecturis præcipuis potest dici euidens probatio:ut est tex.no.in l.licet.ff.de leg.j.facit l.sciant cuncti.C.de proba.Abb.in d.c.ij.& uide eundem in c.licet causam.de probatio.& in ca.cùm dilecti.de donat.& in c.qualiter,ij.de accus.& in c.auditis. de præscrip. & in c.cùm olim. de censib.& in c.j.de cle.non residen. & in ca.j.de re iud.circa medium.& in c.inter cæteras.eod.tit.Bar.in l.non codicillum.C.de testa. & in l.j.in prin.ff.de noui ope. nunc.& in l.j.ff.de uen.inspi.& in d.l.j. licet Imperator. Bal.in l.j. C. de momen. poss. Raph. Cu.in d.l.j.§.j.ff.de uent. inspici. Io.de Imo.in l.quantum.ff.de re iudi.Ant.de But.in c.cùm Bertoldus.eod.tit.& in d.c.cùm olim.& in d.c.j.de re iudi.do.Car. in c.suam.de pœn.cum similibus.

Probatio per confessionem ualet, sicut per instrumenta.Bart. in l.cùm te.C.de transact.

Probatio per confessionem rei coadiuuat probationem actoris,effectam dubiam ex probatione rei. glos.in c. si duobus. de rescript.in vj.

Probatio per confessionem factam parte absente, facit semiplenam probationem. suprà uerbo, Probatio semiplena. uersic.xv.

Probatio per confessionem partis fieri potest,etiam post conclusum in causa,licet sit renunciatum probationibus.s̃.Cõclusio.uersi.xiij.& in Spe.de positi.§.iiij.uersi. quid si.Bald. in auth.qui semel,quomodo & quãdo iud. Item post terminum ad probandum, & probatum habendum, secundum glo.in c.j.de confes.in vj.But.in c.licet causam. de test.Item post publicationem processus. Car. in cle.j.xiiij.q. de causa poss. & prop.ubi idem dicit de positionibus. & per Alex. in l. Publia.

l.Publia.§.j.depo.& Bal.in auth.sed nouo.C.si cer.peta.

* Probatio per confessionem admittitur contra præsumptionem iuris,& de iure, sec. com.opi.glo.in §.illud. in auth.de æqualit.dot.Bar. & doc.in auth.sed iam necesse.C.de donatio.ante nupti.Franc.Curt.min.con.xvij.nu.12.uol.j. Aemilius Maria Manolessus.

* Probatio per confessionem admittitur contra sententiam, quæ transiuit in rem iudicatam. Innoc. S. P. in c. quod plerisq;.de immunit.eccles.doct.in l. admonendi. ff. de iureiur. Franc.Cur.min.consi.xvij.num.12.uolum.j. Aemilius Maria Manolessus.

Probatio per confessionem partis admittitur contra præsumptionem iuris,& de iure,& non alia. no.in auth. sed iam necesse.& ibi Azo,Barto.& doct.& glos.C.de donat.ante nup. glo.in l.in contractibus.C.de non nu.pec.Bartol. in l.fin. in princ.ff.quod metus cau.& in l.Iulianus.ij.col.de condi. inde.& in suo consi. A' Domino Cyno de Bononia,&c. Bald. in rub.C.de prob.ij.col.uer.uisa diffinitione.& in l. siue possidetis.in iij.col.uersic. sed quæro hîc, utrum testis.eod.tit. & glos.in auth.de æqua. do.§.aliud.& ibi Ang.iij.col.in fin. uer.sed quæro,quid si.& in Spe. de proba.§.uidendũ restat. uer.quartò,per euidentiã.in fi.Pau.de Cast.consi.viij. quod incipit, Ad primum quæsitum.in fin.primi dubij. & consil. clvij.incipiẽte,Visis,& põderatis. in j.col.& in con. clxxvij. quod incipit,Super primo uidetur dicendum.in ultimo dubio.& Alexan.consil.xcv.iiij.parte.Salice. in l.j.C. de dolo. Bartol.in l.absente.ff.de pœ.& Cano.in cap.si qui. de sponsal. Alexan. in l. qui iurasse. §.j. de iureiuran. & in l. admonendi.vij.colum. eod. titu.& in l.Iulianus. de condit. inde. Quod uerum, etiamsi confitens non iuret, quia nec iurare cogitur,secundum Bal.in l.ij.in repet.ff.de iureiur.Item uerum, nisi in causa matrimoniali, in qua probatio in contrarium non admittitur contra præsumptionem iuris, & de iure,etiam per confessionem partis.per ca.super eo.de eo,qui cogn.consang. uxo. suæ.secundum Barth. Cæp.in xxij.cau. Item nec contra fictionem iuris, quæ præsumptioni æquiparatur,secundum Bar. in l.si duo.de acqui.hære. & in l.fin.in princ.quod met.ca. post glo.ibi.& Bar. in l.siue possidetis. in ij.oppo.C.de proba. quòd contra fictionem non, sed contra præsumptionem facti sic. Item uerum,etiamsi confessio sit ficta.Bar.in d.consi. Item nisi sit facta per iracundiam. Io. de Imo.sing.in ca.si.de confes.& Lanfr.in c.quoniam cõtra. uer.confessiones.de proba.Item nisi ad finem petendi restitutionem ex clausula generali.Cyn.in l.j.C. de condit.inde. Ioan. & Alex.in l.Imperatores. de re iudi. & Alex. in l. inter stipulantem.§.j.de uerb.oblig. Addo quod est fortius,quòd illud,quod hîc dicitur,quòd probatio admittitur cõtra præsumptionem iuris, & de iure, per confessionem partis,non solùm habet locum in cõfessione uera,sed etiam in ficta.Per confessionem ergo fictam admittitur probatio contra præsumptionem iuris, & de iure.Ita do.Franc.Aret.in c.proposuisti. in iiij.col.de proba. Allegat Bar. ita tenere in l. absentem. in princ.ff. de pœnis. † Et Franc.Areti.in l.si certis.C. de pac.& Felin.in c.quanto.de præsumpt.in ij.colum.uersi. sed fallit.]

Probatio per coniecturas sufficere potest contra usurarium. Angel.in.l.sed & si quis.§.fi.in ij. col.ff.si quis cautio.

* Probari coniecturis,indicijs,& præsumptionibus potest,cõtractum esse usurarium, ob occultas fœneratorum insidias. c.cùm in diœcesi. uersi. si tamen argumentis. de usur.Ioan. And.in c.ex literis.de iureiuran.Bal.in rub.de offi.iudi. col. vj. Anchar. & Imol.in cap.ad nostram. de emptio. & uendi. Iason consil.cxlj. num.4.uolum. iiij. Aemilius Maria Manolessus.

Probatio per coniecturas uenit appellatione probationis. s. uerbo,Probatio.cl j.uersi.xix.

* Probari coniecturis & indicijs satis est id, quod sui natura probare difficile admodum est.l.filium definimus. ff. de his qui sui, uel alie.iur.l.consensu.§.super. C. de repud.cap.ueniens.il ij.de test.c.Michael.de fili.presbyter.Bar.in l.de pupillo.§.si quis ipsi prætori.q. viij.ubi & Alexan.col.viij.ff.de oper.noui nuncia.Bal.in l.si quis in hoc genus.C. de episco. & cler.in l.quicunq;. col.pe. C.de seru.fugiti.Feder. Senen. consi.cxviij.Alexan.consi.lxiiij.uol.j.consi.xxiiij.con. lxix. consi.clxxxiiij.consi.ccxj.uol.ij. consi. xcviij.uol. iij. consi. cxiij.uol.iiij.consi.cliij.uol.v.Ias.consi.cxlj.num.4.uol.iiij. Aemilius Maria Manolessus.

Probatio per cõiecturas sufficit, quando alia probatio est, difficilis de sui natura.Alex.con.liij.ij.parte, & con.lxvj. ea parte,& consil.xlv.iiij.parte,& consil.xcvj.ead.parte, ut probatio casus clandestini,uidelicet furti,uel amissionis.& Fede. † de Senis con.cxix.si nulli dubium,&c. † Et per Franc. Are. in l.indicia. C.de rei uendi.]

Probatio ex pluribus coniecturi & præsumptionibus fit plena.ex glo.in l.ij.ff.de excu.tut. & in c.cùm causam. de prob. Quod uerum, quando aliàs probatio est difficilis. & s.proxi.uersi.& nota in c.ueniens.j.de testi.per Ant.de But. ad fi. & Alex.in d.con.xcvj. † Et do.Barth.Soc.in consi.clxxxvij. incip.In controuersia.uersic.confirmantur præmissa. in secunda parte.]

Probatio per coniecturas dicitur probatio non propriè. l. j. ff. si tab.test.nul.exta.& Ludo.& Alex.in l.j.C.de test.mi.

Probatio per indicia est maior, quàm per famam. s. uerb. Fama.uersic.lxvij.

Probatio per coniecturas dicitur liquida. s. uerb. Probatio liquida.uersic.j.& uerb.Coniectura. uersic. ij. ubi plenius de tali probatione.

Probatio per præsumptiones fieri potest.in Spe.de proba.§.ij.uersi.v.per præsumptionem. & suprà, uerbo,Præsumptio. uersi.ij.iij.& iiij.

Probatio per præsumptiones iuris admittitur per triennalem præstationem,etiam stante statuto, quòd requiratur probatio per instrumenta. Bald.in l.j.v.col.C.de fideicom. uersic. quæro,quid si statutum.quod est mirabile.

Probatio præsumpta dicitur, quæ fit per testes uicinos.Bar.& Alex.in l.j.ff.si cer.peta.& Bal.in l.conuenticula. de episc.& cle.& in l.j.de ser.fugiti.

* Probatio per præsumptiones satis est in ijs, quæ plenè,uerè ac clarè probari non possunt.l.non omnes. §. à barbaris. ff. de re militar. Bart.in l.in illa stipulatione, si Calendis.in extre.ff.de uerb.oblig.Bal.in auth.quas actiones.col.fin. C.de sacro.eccles.in l.si quis in hoc genus.C.de episco.& cleri.in §.uasallus.in extre.si de feu.fuer.controu.int.domi.& agna. Iason con. cxlj. nu.4. uol.iiij. Aemilius Maria Manolessus.

Probatio per præsumptiones iuris dicitur liquida.s.uer. Præsumptio.uer.iij.& uer.Probatio liquida.uer.j.

† Probatio plena,fit ex plurib. præsumptionibus incertis. do. Bar. Soc.in con.clxxxvij.incip.In controuersia.uer.ex quibus omnibus.circa fin.in secunda parte.]

Probatio per oculos & euidentiam facti, fieri potest.in Spec.de probat.§.iij. uersi.iiij.per euidentiam facti. & Ioan.And.in addit. in uer. octauum modum.& debet apparere in scriptis.Bal.in l.j.C. ut in poss.lega.in j.col.uer.& not. & facit sententiã non transire in rem iudicatam.Alex.cons.lij.iiij.parte.& j. Sententia in rem iudicatam.uersi.xxix.

Probatio per oculorum inspectionem fieri potest etiam post cõclusum in causa,& post didicita testificata. Bal.in l.si quis testibus.in fi.& ibi Sali. C. de testib.Lud.Pont. in rubr.ff.de arb.xiiij.colum.& in rubri.de proba.& per Alexan. in l. Publia.deposi.

Probatio per inspectionem scripturarũ dicitur euidẽtissima. Alex.consi.ciij.iiij.parte.

Probatio per oculos in octo casibus requiritur, quos ponit Archi.xxij. dist.§.hoc uidetur. uidelicet in probatione cõfiniũ ætatis,uirginitatis,uitij genitalium, uitij oculorũ,prægnantis,& numerationis pecuniæ,& infirmitatis.

Probatio per oculorum inspectionem præualet cuicunq; probationi testium.Azo in Summa,C.ad legem Aquil.Bal.in l. contra negantem.ad finem.C.eod.tit. no. in l.pen.ff.fini.regun.Bald.in l.j.uersi. quærit hîc Iaco. Areti.C.si aduer.libe. Adde omnino dictum Bal.in rubr.C.de proba.j. col. uersic. redde igitur. Addo Bald.aliter loquentem in l.ait prætor.in princ.ff.de iureiur.& omnino uide do.Alexan.Imol.in l.qui bona.§.qui damni.ff.de damn.infect. & in consil. xxxiij.iiij. parte.& Pau.de Cast.consi.xxviij.incipiẽte.In casu præsenti.circa fin.& consil.lij.incipiente. In causa, quæ uertitur inter

ter reuerendissimum.& in consi.cxxxij.incipiente, Visis al legationibus suprascriptis.& Inno.in c.proposuisti.de pro bat.& Bal. in l.si quis testibus.in fin. C. de testib. dum dicit conuictum de homicidio cōtra Titium esse absoluendum, si iudex uidet Titij corpus non habere uulnera.& Bald.in l. pen. C.de pœnis.& Alex.in l.eum, qui popularibus.de iure-iur. * glos.in l.fin.ff.de in lit.iuran. And. Alcia.consi.ccclvij. nu.1. Aemilius Maria Manolessus.

Probatio oculata cùm fieri debet,est pars citanda, uel monenda ad interessendum in loco inspiciendo. Barto.fin.in l.qui bona.§.huic stipulationi.de dam.infect.in j.col.in fine.

Probatio oculata non sufficit,quando actus, uel locus probandus non plus patet, & inspici non potest. Baldus in Marg. uerb.Probatio.

* Probationem, quæ per rei euidentiam fit, neq; lex,neq; statutum tollere potest. Azo in Sum.C. ad l. Aquil.Bal.in rub. C.de probatio.col.ij. in l.contra negantem. in extre.C.ad l. Aquili. in l.j. C. si aduers.liber. Hippo. Marsi.in l.j.§. si serui quasi.ff.de quæst.& in consil.xvj.nu.8. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

Probatio per testes fieri potest.in Sp. de proba.§.iij.uersic. primò per testes. de qua infrà uerb. Testis. per totum.

Probatio per testes,etiam infames,excusat à calumnia.in Spe. de calumnia.uer.fi.& ibi Bald.uersic.j.

Probatio damni & interesse fieri potest per testes, scilicet de quantitate,si de ipsius illatione constet per instrumentum, stante statuto, quòd de debito cōstare debeat per instrumē-tum.suprà uerbo,Damnum.uersi.xlj.& xliij.

Probatio per testes sufficit ad pœnam mortis inferendam, licet reus non confiteatur crimen.l.qui sementiam. C. de pœnis.Bald.in l.fin.C.de probat.in ulti.col.uersic. adhuc circa probationem.

Probatio per testes, & famam, præualet probationi per testes contrariæ.Bal.in l.proprietatis.C.de proba.& Alex.in §.tormenta.pen.col.de quæstio.

Probatio per testes iuncta cum confessione partis aduersæ, suffic t.Abb.fin.in c.cùm Ioannes.iij. col. de fide instrumē. Quod adde ad no.in c.licet ex quadam.de testi. per Abb.

Probatio per testes non sufficit cōtra scripturas, uel instrumē-tū.Bart.in l.cùm de indebito.§.sed hoc. in fi.ff. de probatio. & per Bart.in l.generaliter. C. de non nume.pecu.& j.uerb. Simulatio.uersi.xxij.Item,

Probatio per testes sufficit contra præsumptionem, uel cōtra solennitatem instrumenti, non contra tenorem eius.glo. & Bart.in l.iuris gentium.§.quod ferè.uer.quærit gl.ff.de pac. Bald.in l.generaliter.ij.oppo.de non nu.pec.& glos. Ang.& Imo.in l.reos.§.cùm in tabulis.de duo.reis. & probatur in l. quicunq;.& ibi Bar. C.de apo.pub.lib.xj.

Probatio per testes sufficit, si instrumentum est inualidum ex forma statuti, ratione gabellæ non solutæ, quia statutū annullat instrumentum non contractum.Ioan.de Imo.& Pau. de Castr.Raph.Cuma.& cæteri nouissimi, præsertim Alex. Imo.in penult.colum.contra Bald.in l.seruum.§. eum, qui. de lega.primo.

10 Probatio per testes fieri potest de sufficientia alicuius. Rota in decis.cclxxiij.si mandetur. in nouis. Item de substitutione collectoris.s.Exactio.uersi.xvij.

Probatio per quinq; testes fieri debet loco instrumenti deficientis requisiti à statuto. Abb. fin. in c. sicut. fin. de proba. per l.testium.C.de testib.

Probatio solutionis per quinq; testes rogatos fieri debet,quā-do debitū apparet in scriptis.d.l.testium.& ibi. omnino per Salic.C.de testibus.

Probatio per testes etiam dicentes fuisse confectum instrumē tum,ualet,licet instrumentum non appareat.s.uerbo, Debitum.uersic.xv.

Probatio per testes, & per instrumenta, an admittatur, stante statuto,quòd requiratur.

Probatio per testes,& instrumenta.infrà,uerb.Mistum,

Probatio per testes ex forma statuti potest reprobari, & ualet statutum.Bart.in l.j.vj.q.de sum.tri.& fide ca. sed non comprehendit causam piam.Bar.in l.j.v.q.& vj.& ult.q.C.de sacrosan.eccles.& Alexan. consil.lxxxvj.iiij.parte.Item ualet, si non opponatur, non obstante statuto prædicto.Item fieri potest ad probandum debitum ad finem cogendi debitorē ad conficiendum instrumentum debiti. ut infrà, Statuta de iudic.uersi.xiij. & cclxxiiij. ubi etiam dicitur ualere probationem per testes cum apocha, nō obstante eodem statuto.

Probatio per testes idoneos, & non idoneos, ualet.ca. cùm I. & A.de re iudi.

Probationibus per testes & instrumenta renunciari non potest.Bal.in auth.ut sine prohi.ma.credi.& debi.

Probatio per testes iudicis officio examinatos,ualet:quamuis quis promiserit probare per instrumenta.Bal.in addi. Spe de proba. uersic. licet quis.facit l.j. ff. de fide instrumen. Secus tamen est,si statutum dicit probandum esse per scripturam,& non aliter.Bar.in l.certi.§.quoniam.in j.col.uer.hoc facit ad quæst.ff.si cer. peta. & ibi Alexan.Pet.de Sun.in rubri.C.de proba.sed uide Bartol.in l. planè.ad fin. ff. de peti. hære.Bald.in l.si non sortem. §. indebitum . de condi. inde. Vide Abbatē in cap.sicut.de proba.Et si probetur debitum, scilicet promissio per instrumentum, potest liquidari interesse per testes. Bartol. in d.§.quoniam & Bald.in l.j.in fi. in repeti.de lega.ij.& de materia uide in Spe. de prob.§.iij.

Probatio testium quibus casibus non præualeat.in Spe. de instru.edi.uer.sed si alij.in §.restat uidere.

Probatio per testes regulariter fieri potest, nisi in casibus prohibitis,de quibus per gl.in c.j.de censi.in vj.& gl.in l.singularia.si cer.pe.Alex.consi.50.iiij.parte.

Probatio per testem,qui iurauit super facto principali, & deposuit super fama,ualet,non econtrà,si iuratus super fama deponit de facto principali. Bald. fin. in l. non nudis. in fin.C. de proba.

Probatio per instrumenta, uel scripturas fieri potest. in Spec. de proba.§.iij.uer.tertio,per instrumenta.& de ea uide s.uerb. Instrumentum probat.per totum.& uersic. xiij. & sequen. & uersic. xviij. xxij. xxvj. xlvij. lviij. cum alijs.

Probatio per instrumenta dicitur patens.Abb.in cap.cū olim. & ibi no.de censi.

Probatio per scripturam requiritur contra aliam scripturam. s.uer. proximo,uersic.vij.& j.uerb. Simulatio.uersic.xxij.& sup.uerb. Liber mercatorum.per totū. Quibus casibus prę-ualeat probationi testium,in Spec.de instru.edi.§. restat uidere.uer.sed si alij.

† Probatio quando est prohibita fieri, nisi per instrumentum publicum,tamen hoc casu poterit fieri probatio per quinq; testes, & erit plena & ualida probatio, non obstante statutu prohibente.Panor.in cap.sicut consuetudo. in fi. de proba.& Felin.ibi in vj.colum.uersic.secundò intellige.& Hippo. de Marsi. singul. clvij. incip. Volo te docere singulare uerbum, &c.

Probatio per instrumenta contraria non ualet. j. uerb.Probatio inualida.uersi.xxxvj.

Probatio per scripturam non est necessaria in omnibus, quæ requirunt scripturam, ut sentētia,& appellatio. Rota in decis.ccccxiij.fuit dubitatum.in nouis.

Probatio per instrumenta dicitur exordia, artificialis,& miraculosa: quia per eam creditur pelli animalis mortui. Innoc. & doct.in ca.cùm Ioannes.& in cap. cùm P.de fide instru.& Abb.in c.tertio loco.de probatio.

Probatio per famam publicam fieri potest. Spe. de proba.§.iij.uersic.sextò,per famam.maximè quando probatio est difficilis.& s.uerbo, Fama.uersic.xxxv.& in multis seq.per discursum.ubi plenè.Item,

Probatio per famam,etiam per statutum admissa,recipit probationem in contrarium.j.Statuta de iudicijs.uersi.cvij.

Probatio per famam admittitur in factis antiquis.l. proprietatis.& ibi Bald.uer.item famam.C.de proba.& sup.uerb.Fama.uersi.lxiij.Item in iudicio possessorio. Bar.in l.j.C.quorum bon.Sed nihil dicit de fama: bene dicit, quòd præsumptiuę probationes sufficiunt.& in l.ij.§.fin.ubi in rem actio. Et an in his, quæ excedunt tempus quadraginta annorum. † Alexan.consi.ccvij.ij.parte. † Et per do.Barth. Soci. consi. cclxvj.incip. In causa, quæ uertitur. uer, præterea.Ioannes And.in princ.ij.parte,char.clxxvj. & in con.ccv.incip.Difficultas. uersic. quartò, optimè ad propositum.in ij.parte.]

* Innoc.in cap.ueniens.de uerb.signifi.Bald.in c.ueniens.ij j. de testib.in auth.quas actiones.col.fin. C. de sacrosan.eccle. in l.cùm super.C.de re uendi.& Ias.consi.cxlj. nu.4.uol.iiij. in antiquis famæ probationem satis esse tradunt. Aemilius Maria Manolessus.

* Probantur planè per famam, quæ non ita facilè probari possunt:notatur in ca.præterea. de testibus.Ant.But.in cap. ueniens.ij j.eod.tit.de testibus.in cap.transmissæ . qui filij sint legiti. Alex.consi.lxvj.uol.ij.Ias.consil.cxlj.num.4.uol.iiij. Aemilius Maria Manolessus.

* Probatio per famam desiderat,ut testes causas probabiles & uerisimiles adducant,quibus ad ita credendum sit populus inductus.l.decurionum.C.de pœn.Bar.in l.de minore. §. si pluriũ.in extre.ff.de quæsti. Bal.in l.proprietatis.C.de proba.in l.diffamare.C.de ingenuis manumis.Salic.in l.ea quidem.C.de accusa.Franc.Curt.min.consi cxxij.nu.9. uol.ij. post Raph.Cum.consi.lxviij.& Fulgos.cõsi.clxxxiiij.Aemilius Maria Manolessus.

* Probatio per famam desiderat, ut testes, se à maiori parte populi id audiuisse confirment. Ang. in l.ea quidem. col.iij.C. de accusatio.in l.quid ergo.§. inquantum. ff. de infamibus. Bald. consil. cclxxv. uolum.j. Anchara.consil.ccliiij. Franc. Curt.min. consil.cxxij.nume.9.uolum.j. Aemilius Maria Manolessus.

* Probatio famam non concludit, nisi testes etiam non interrogati afferant causas, & personas, à quibus originem duxit.Ang.in l.solam.C.de testibus.Alex.con.lxx.uol.ij.consi. lxviij.consi.xcj. Viso themate suprascripto.uol.iij.con.xxv. con.cxvij.uol.iiij.Franc. Curt.min.consi.cxxij.nu.9. uol.ij. Aemilius Maria Manolessus.

Probatio per pugnam non sufficit ad imponendum pœnam mortis, sed ad membri incisionem. Bald. in l.fi.in fi.C.de proba. Vide Bal. in l.libertorum.C.de testi. & Alex.in l.ex hoc.de iusti.& iure.

Probatio per pugnam est interdicta, uel prohibita hodie, nisi in casu §.per contrarium.Institu.de hæred.quæ ab intest.de fe.& Bal.in d.l.fi.in fi.

Probatio per duellum regulariter non recipitur, nisi in crimine læsæ maiestatis. Cardi.in cle.ij.xv.no.de re iud. Item nisi in casu,s̃. Filius regis.

* Probatio à communiter accidentibus ualet.l. neq; natales. ubi gl.C.de proba.Franc.Curt.min.consi.cvj.num.7.uol.ij. Aemilius Maria Manolessus.

Probatio summaria sufficit in iudicio possessorio. Inno. in c.quoniam contra.de proba.Bald. in Marg. uerb.Probatio.Addo Bart. in l.j.in pen. col.uer. item differunt.& in uersi.tertium est interdictũ. C. quorum bonorũ.

Probatio summaria per unicum testem sufficit in iudicio possessorio.Bart.in l.j.C.quorum bonorum.in pen.col.in duobus locis.& in l.ij.§.fi.C.ubi in rem actio.

Probatio summaria sufficit actori,si reꝰ nihil opponit,uel quãdo se non offert probaturum exceptionẽ incontinenti. Bal. in l.j.C.ut in posse.lega.uer.sed quæro.

Probationis summariæ materiam supple s̃.uer.Causa summaria.per totum,præsertim in uer.xviij.

Probatio summaria sufficit in causa filiationis, & ualet etiam per coniunctos,& coram iudice laico. Bal.in l.j.C. ad Carbo.& s̃.uer.Filiatio. uersi.xxiij. Vide aliquid in materia per Bar.in l.j.paulo post prin.C.quorum bonorum.

Probatio summaria an sufficiat in iudicio præparatorio alterius.Bal.in l.quo tempore. C. de rest.mili. Adde Bald.in l.ij. ult.col.C.quando fisc.uel priuat.

Probatio inualida quando dicatur, uel non: uide j̃.eo.& suprà in materia Instrumentorũ,& infrà in materia. testium,& j̃.uer.seq.& per totum.

Probatio non ualet, quando iudex admittit ad probandum, quòd de iure proponi non debet. infrà, uerb. Probari quid. uersic. ij.

Probationes diuersæ à libello non admittuntur. Bald.in l.j.C. ut in posse.lega.uersic. ultimò nota hic argu. nisi adminiculentur.ut ibi.

Probatio pertinens admittitur, licet non sit urgens. Bald.in l. cùm uirum.C. de fideicom. in princ. Et quæ dicitur pertinens, s̃.eo.uerb.Probatio quid sit.uersic.iiij.

Probationes an simul fiant in causa appellationis, & nullitatis simul propositis.Bal.in l.j.C. quando prouo.non est necess. in iij.col.uer.an autem simul & semel.ubi distinguit.

Probationes in una causa factæ,an ualeant in alia.j̃.uerb. Probationis effectus.uersi.iiij.quòd non.

Probatio in contrarium an ualeat in his, quæ sunt commissa conscientiæ alicuius. s̃.uerb. Conscientia.uer.xij.quòd nõ.

Probatio debet esse concludens, etiam in tempore,quando tẽpus alterat,uel facit esse delictum, quod aliàs non esset.l.matrem.& ibi Bald.de probatio.

Probatio coniuncta famæ præualet cuicunq; probationi. Bal. in l.proprietatis.C.de probatio.uersi.item dicit.

10 Probatio affirmatiua præualet negatiuæ.j̃.uerb. Testiũ impugnatio.uersi.cxviij.

Probatio sola sine pronuncia sufficit. Bart. in l. de ætate.in ix. col.in iiij.q.princ.ff.de minori.& j̃.in uerb.Probationis effectus.uersic.vij.

Probatio de manifesto nõ potest esse tam clara,quin sit obscurior,quàm manifestum.Bart.in d.l.de ætate. vij.col. uer.sed iuxta hoc quæro.

Probationes si sunt pares,uide Bald.in l.fin.ff.de fer.& in l.qui accusare.ult.col.C.de eden.Alex.in l.ob carmẽ.§. j. de testi. & j̃.Testes quot.

Probationes cùm sunt pares, præfertur ea, quæ habet pro se præsumptionem iuris. Bartol.in l.si duo. ad fin.principij.in uer.quæro,ad quid prodest.post glos. ibidem, in uerb.fidei. ff.de iureiur.& dicit Angel. illam glos. meliorem de iure ad hoc.Addo Ang.in l.j. ff.de excep.rei iudic.& in l.sciendũ.in repe.in xiij.col.ff.de uerbo. oblig.Inno.Ioan.de Imo.Sic.& doct.in cap.auditis. de præscriptio. & j̃. uerbo, Testium impugnatio.uersic. xciiij.& s̃.uerbo, Episcopus circa iudicia. uersic.iij.glo.ordi.iiij.q.j si testes. Abb.in cap.licet. de proba.Bal.in l.testium.pen.col.C.de testa. Alex.in l.ob carmen. §.j.ff.eod.tit.

Probationes contra homicidam factæ, omisso ordine iudiciario,non ualent. Bal.in c.j.§.iniuria.vij.col. de pace iur.fir.in usi.feu.in uer.in ista materia quæritur.

Probatio apta super exceptione inepta an procedat.in l.j.ulti. col.ff.de iur.om.iudi.

Probationes etiam aptæ super libello inepto non ualent. suprà,Libellus ineptus.uersi.xxiiij.in Spec. de offic.om.iudi. §.deserui. uer.quid si libellus.& ibi Bal.in addi.uer.si iudex. Ioan. And. in cap. examinata. de iudic. Bald. in l. edita.xiij. col.de eden. & in l.ij.in pen. col. C. de rescin.uendi.& in l.j. in apostil.si men.fal.mo.dixerit.& suprà uerbo, Positio.el j. uersic.xxij. Item,

Probatio recepta ualet,si sit talis, quæ recipi non debuerit.Innoc.in cap.constitutus.de fil. pres. & Bald. in Margar.uerb. Probatio.

Probatio per possibile non concludit. Bald. in l.ad probationem.C.de proba.uer.ex quo no.& j̃.eod.uersi.antepen.

20 Probatio simplex non sufficit, quando requiritur qualificata,secundum Bal.in Marga.uerb.Probatio.Item,

Probationes diuersorum actuum non debent coniungi.Bald. in authẽ. rogati. circa medium.uer. quæro,pone,quòd duo testes.C.de testi. ca. cùm dilectus.de success.ab intest. Lud. Pon.in consil.lxxx. Visis, ac ponderatis actis. Ioan.Cald.& But.in c.ueniens.de testi.& j̃.Testes deponunt.uersic.lxxv. & Bal.in l.j.j.col.C.de confess.

Probatio incerta non ualet.Bal.in l.pen.C.de senten.quæ sint cer.quan.profe. & in l.j.ij.col.C.de fur.in uer. & nota, quòd † Et do.Pet.Phil.Cor.in consi.ccliiij.incip. Principalis. in litera G.in iiij.parte.]

Probatio infrà terminum facta, quæ dari non debuit, non ualet.j̃.Probatio quando.uersi.xj.& penult.

Probatio dubia uno casu sufficit:ut si dico, quod tu deteriorasti,remanet ecclesiæ,& quod rem alienasti, uel deteriorasti, rẽ obtinebo : quia per quẽlibet istorũ actuũ ecclesia potest rem petere, licet probatio non concludat perfectè in uno, uel duobus allegatis : ut tenet no.do. Geminianus.in c.j.de pact.in vj. Adde omnino Bal.& Cy.in l. Gallus.§.si eius.per illum tex.uer.item facit. de lib.& posth.& Alex.in l.j.§.fi. de itinere actuq; priuato.& per Innoc. in c.ex parte abbatissæ. de priuilegijs.

Probatio dubia non prodest. in ca. in præsentia. & ibi doct. de proba. Bal. in Marg. uerb. Probatio. & Bald. in l. ij. in ult. col. uer. modò aduerte. C. de bo. poss. secundū tabu. Addo Bald. in l. j. in ij. col. uer. & no. C. de fur. & tex. in l. neq; natales. C. de probatio. l. non hoc. C. unde cogna. cum simi. j. eod. uers. pen. Quod uerum tam ex parte actoris, quàm rei. l. matrem. C. de proba. glos. in l. ij. de peti. hæred. & in l. eum actum. de neg. gest. & in cle. fi. de reb. eccles. non alie. & Bald. in l. pen. de sen. quæ sine cer. quantit. profe. & in l. j. C. de fur. sed potest declarari per confessionē partis aduersæ. s. eod. §. j. uers. vj. * l. inter stipulantem. §. si Stichum. ubi Imo. ff. de uerbo. oblig. Aym. Crau. consil. ccij. nu. 25. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

† Probatio obscura non releuat probantem: domi. Pet. Philip. Corn. in consil. ccxxxviij. incip. Reperio. in litera F. in iiij. parte.]

Probatio dubia in summarijs facit rem dubiam: sed

Probatio non concludens non facit rem dubiam. Bald. in d. l. ij. C. de bon. posses. secundum tabul. in ulti. colum. uer. modò aduerte.

Probatio in iudicio summario non ualet in ordinario. j. Probationis effectus. uersi. xiiij.

Probatio superflua non nocet, ut quia intentio sit fundata ipso iure. l. cùm uirum. in fin. C. de fideicom. & ibi Bart. & tenet. Bal. in l. j. pen. col. uersi. unde quæritur. ad fin. C. de furt. & c. auditis. de præscriptio. Item,

30 Probatio imperfecta an tollat aliam imperfectam. in l. j. C. qui, & aduer. quos. quòd non.

Probationes inualidæ partium consensu probant. Innoc. in c. cùm causam. de testi. Bal. in l. fi. paulo post princ. C. eod. tit. Pet. de Sun. in l. j. C. quorum bonorum.

Probatio debet interpretari contra probantem. Bal. in l. fi. C. si min. se maior. dixer. Bar. in l. ij. ulti. col. uer. circa secūdam partem. ff. de duo. reis.

Probationes sine libello an ualeant. in Spe. de libel. conce. §. nunc uidendum. uersi. xxij. quando duo. & ibi Ioan. And. in addi. mag. quæ incipit, §. j. in fi. quòd sic. intelligendo tamen in causa possessorij, ut ibi per eum. & in cle. sæpe. de uerbor. signifi. & ibi gl. & Car. quòd sic, in summarijs.

Probationes diuersi generis quando sunt cumulandæ in causa. per Bart. in l. admonendi. in xiiij. col. ff. de iureiur. doct. in c. ueniens. & c. licet ex quadam. de testi. & j. uerb. Testes deponunt. uersi. lxv. lxxx. & seq. & uer. lxxij. & uer. cxxix.

Probatio inualida potest ualidari per statutum. cap. cùm dilectus. de fide instru. & c. quoniam contrà. de proba. doct. in c. post cessionem. eo. tit. l. curent. secundum unam lec. de testi. l. j. §. fi. de uerb. obliga.

Probationes contrariæ non ualent, ut neutri standum sit. c. imputari. de fide instru. l. scripturæ. & ibi doct. & Bar. & glo. C. eo. tit. & Alex. in l. si mater. §. fi. de excep. rei iudic. Bal. in l. j. iiij. col. C. de fur. Quod uerum, etiamsi producantur à rustico, uel etiam ex parte rei. Bal. ibidem in ult. col. uer. quærūt doct. & uer. quæro, nunquid hæc lex.

Probatio super non intentatis non ualet. Bal. in l. ij. C. de proba. in j. col. ad fi. uer. in contrarium. & in l. fin. xvij. q. de hære. insti. & in l. Beblius. de pac. dota. & in auth. sed & si quis. pen. col. uer. item illa. C. de secundis nuptijs. Item,

Probationes æquales hincinde non ualent, quia faciunt rem dubiam. Bal. in l. fi. v. q. uer. septimò qualiter. C. de edi. diui Adria. tol. & faciunt reum succumbere. Bal. ibi.

Probatio specificata non prodest super exceptione generaliter opposita. Bal. in auth. si dicatur. in fi. C. de testib.

40 Probatio obreticia non ualet. in Spec. de teste. §. j. in ulti. char. uer. quid ergo.

Probatio in criminalibus debet esse clarior luce: aliàs non ualet. l. fi. C. de proba. & ibi doct. & in Spe. de iuramenti dela. uer. secundum est. & de teste. §. ij. uer. quid si criminaliter. & de proba. §. j. post uer. ult. quæritur. Pau. de Cast. consi. cxcix. incipiente, Visa inquisitione.

Probatio debet esse concludens. l. matrem. & ibi Bal. C. de proba. l. non hoc. & ibi Bal. in princ. unde cogna. Sed non positio. suprà, uerb. Positio incerta. uersi. iij.

* Probatione ea, quam homines afferre possunt, satis esse legi debet, in ijs, quæ difficilis sunt probationis. Bartol. in l. si quis ex argentarijs. §. pen. ff. de edend. in l. in illa. in extrem. ubi & Ioan. Imol. ff. de uerb. oblig. Bal. in l. obseruare. §. proficisci. col. viij. ff. de offi. procons. in auth. quas actiones. col. fin. C. de sacrosanc. eccles. in l. fin. §. licentia. not. ij. C. de iur. deliberan. Felin. in cap. ueniens. il ij. col. x. in princ. de testi. Hippo. Marsi. consil. cxxvij. num. 37. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

Probatio non dicitur esse cōcludens per possibile, sed per necesse. l. ad probationem. la ij. & ibi Bald. C. de proba. in uer. ex quo not. & suprà eod. in uersi. xix.

Probationes coniunguntur, quando quælibet species per se est perfecta, aliàs non: ut si fama probatur per duos testes, coniungitur cum uno teste probante de ueritate, non si fama probatur per unum testem. Alexan. consil. xj. iiij. parte. & Bal. in l. si quis ex argentarijs. ff. de eden. licet Dy. contra in l. ij. ff. de excusat. tut. & But. in c. ueniens. j. de teste. & infrà, Testis deponit. uersi. lxxx. & per Alex. con. xviij. & cons. xx. iiij. parte, ubi omnino.

Probatio per testes coniungitur cum confessione partis aduersæ. Abb. sing. in c. cùm Ioan. iij. col. de fide instrum. Adde no. per Abb. in c. licet ex quadam. de testibus.

Probari quid debeat, uel possit, uel nō, uide j. eodem, per totum. & in Sp. de prob. §. ij. per totum.

Probatio non ualet, quādo iudex admittit ad probandū, quod de iure proponi non debet. l. quod si. ff. de dolo. Bald. in l. in contractibus. in princ. C. de non nume. pec. in j. col. uer. sed adhuc instabis.

† Probationis tempus indultum pendente compromisso nō currit. Quod singulariter fuit decisum in Rota, decis. ccclx. in nouis.]

† Probationes in una instantia factæ perpetuò faciunt fidem inter easdem personas, non tamen diuersas, licet super eadē re & causa, nisi tertius pro suo interesse ante finem litis ueniat, aut à sententia appellet. Ita domi. de Rota, decis. cccccx. in nouis.]

† Probatio famæ, & reputationis, releuat ab onere probandi negatiuam illum, qui eam aliàs probare tenetur. Ita in Rota, decis. cccclxxix. in nouis.]

Probationes factæ releuant, quæ fieri non debuerunt. c. j. de re stit. spo. Bar. cōtrà. in l. si posthumus. §. fin. de libe. & posthu. in prima opp. & in l. ad probationē. la j. C. de proba. & quod per Innoc. in ca. constitutus. de fil. pres. & s. proximo, uersic. xxxviij. & Bal. in Marg. uerb. Probatio. & j. eod. uersic. xij. & uer. Probationis effectus. uersi. iij.

Probanda sunt omnia, quæ requirūtur loco unius causæ finalis: secus, si resultent plures causæ finales. Bald. in l. j. vj. q. C. de condict. inde. uer. item do aliam regulam.

Probare si quis uelit quod non est necesse, admittitur. Bald. in l. j. col. in prima oppo. C. de condict. ob tur. causam. not. in regula, non licet actori. in vj. & j. eod. uersi. xij.

Probatio admittitur contra præsumptionē solennitatis. Bart. in l. sciendum. ff. de uerb. oblig. in ij. col. in fin. uersic. quæro, hîc dicitur.

Probari debet exceptio leuior, quando plures oppositæ sunt. c. auditis. & ibi doc. de præscript.

Probari an debeat notorium. s. uerb. Notorium probatur. uer. j. & uersi. iij. & per totum.

Probatio super non intentatis non ualet. suprà uer. proximo. uersic. xxxvij.

10 Probatio unius ex pluribus necessarijs non sufficit, sed omnia sunt probanda. l. si apud. & ibi Bald. in princ. C. de ædil. actio. & in Spe. de teste. §. j. in ult. char. uer. quid ergo, si dicitur. circa medium, & per gl. & Alex. in l. j. §. hæc autē. de itine. actuq; priua. per Bal. & Alex. in l. Titia. sol. mat. gl. & doc. in c. ij. de rescrip.

Probari debet solennitas, de qua est quæstio. Spec. ibidem. circa medium. & j. uerb. Solennitas. uer. xxvij. & seq.

Probatio de eo, quod est impertinens ad causam, uel non releuat, uel est inutile, uel superfluum. non debet admitti. in Sp. de teste. §. iij. in princ. & §. v. uer. siue ergo. aliàs incipit siue. de libel. concep. §. fin. uer. secundum est, quod ponat. & suprà eod. uersi. iij.

Probari possunt specificè ea, quæ in genere sunt petita. in Spe. de teste. §. iam de interrogatorijs. uer. hoc etiam nota.

Probatio proprietatis an fieri possit in iudicio possessorij. supra uerbo, Possessorium. uersic.xxxj. quòd non, maximè in beneficijs.

Probari debet falsitas, & corruptio testium. & sup. uerb. Clausula, Non adstringens. in clausulis Libellorum. in uersic. vj. Addo suprà in uerb. Allegans. uersic. xvj.

Probari debent, quæ in libello ponuntur. in Spe. de lib. conce. §. fin. Item consueuerunt, uidelicet omnia, aliàs succumbit. l. j. §. j. & ibi. Alex. de aqua quoti. & æsti. per Bart. in l. is, qui reus. de pu. iudi. & per Bald. in l. j. xvij. q. & seq. C. qui accus. non poss. nisi agens protestetur cum clausula non Adstringens se, & c. suprà uerb. Clausula, Non adstringens. in clausulis Libellorum. uersicul. ij. & v. & Abb. antiq. in cap. licet causam. de probatio. & Bald. in Marg. uer. Probatio. & in Spec. de aduoca. §. vj. uer. ad eius.

Probatio quando fieri possit & debeat, & quando non, uide ĩ. eodem, per totum. & in Spec. de proba. §. ij. per totum.

† Probationes super principali non recipiuntur ante litem cõtestatam, etiam utraque parte uolente. in Spe. de instru. edi. §. uidendum. uer. sed quid, ecce. nisi ex officio mercenario. ĩ. eodem, uersic. xiiij.]

Probatorius terminus quando debeat præfigi à iudice. in Sp. de proba. in prin.

Probatio fieri potest in causa appellationis de non probatis in causa principali. l. per hanc. C. de temp. app. & s̃. uerb. Appellans. uer. cxlv. ubi plenè.

Probatio de nouo superueniens potest produci in causa appellationis, etiamsi statutum prohibet. Bald. in l. inuitus. C. de procur. in iij. q. in uer. consuluit tamen dominus Dy. Quod nota pro Romanis habentibus dictum statutum.

Probatio per actorem impeditum facto rei potest fieri, etiam post terminum statuti. Bart. in l. si cùm ipse. de excus. tuto. in lec. Nico. de Neap. in uer. ista lex allegatur.

Probationes in criminalibus sine ordine iuris an ualeat. Alex. in l. j. §. si publico. de adul. & in l. ab accusatione. §. nunciatoris. ad Turpilianum.

Probationes post cõclusum in causa quibus casibus admittantur. Bald. in l. j. C. ut quæ desunt aduoca. par. in Spec. de renunc. & conclusio. §. j. uer. ij. & iij. & Ludo. in l. admonendi. † de iureiur. Adde Alexan. in l. in crimine. de adult. † Et per Felin. de accusa. in ca. ad petitionem. in fin. iiij. colum. & uide domi. Barthol. Soci. in consil. cxc. incip. Memini me pluries. uer. ultimũ dictum. in ij. parte, quod in summarijs admittatur.]

Probationes an simul fiant in causa appellationis, & nullitatis simul motis. Bart. in l. j. C. quando prouoc. non est necess. in iij. col. in uer. an autem lata. ubi distinguit.

Probatio oculatæ fidei quando fieri possit. s̃. uerbo, Probatio per oculos. per totum.

Probationes fieri possunt. etiam non dato termino ad probandum. Bal. in l. ij. C. de dila. Bart. in l. fi. in ultima col. uer. opp. infrà, de adulte. ff. de fer. & ibi Alex. post Bald. & Ang. & no. in l. in crimine. de adulte. & Alex. & per doct. in l. orationes. de fer. & ibi Bald. & Pau. de Cast. & Bart. in extrauaganti, ad reprimendum. uer. sine figura iudicij. & infrà eod. uersic. penult. uersic. ulti. & Alexan. in l. fin. C. qui admi. & in Spec. de dila. §. uidendum. uer. utrum. Sed uerum est, nisi quando dilatio de iure nõ erat danda: ut in crimine adulterij, quia nõ ualet. d. l. in crimine. uel si erat danda, & non est data. Pau. in d. l. & omnino per Abb. in cap. licet. de proba. & ibi Butr. Card. & Imol. in ca. prudentiam. §. sexto. de offic. deleg. & in cap. in causis. de testam. & Bald. & Salic. in l. cùm à nobis. C. de dila. Item rescripti productio non dato termino ad id, ualet, ut ibi. & Alex. in d. l. fi.

Probationes post terminum probatorium elapsum fieri non possunt, nec factæ ualent, si terminus fuit peremptorius. l. scire. §. consequens. de excusa. tutor. Bald. in q. accusatus. de ui turbatiua, &c. in iij. articulo, iij. partis principalis. & in l. à caligato. C. de nupt. uersic. modò restat uidere. Angelus in l. fin. ff. de fer. Lanfranc. in cap. quoniam contra. uer. dilationes. de probatio. Innocẽ. in cap. coram felicis. in j. col. de restit. in integr. Bald. in Margar. uer. Terminus. uersi. vij. & infrà, Terminus ad probandum. uersic. liij. & uer. præcedenti. & suprà, Positio quando. uersic. v. Sed uerum est, nisi sit de nouo reperta. Card. in cle. constitutionem. §. j. vj. q. de elect. & omnino per Alex. in l. si insulam. de uerbo. oblig. & in l. j. de except.

Probatio facta ante terminum, puta die dati termini, postquã incipit currere terminus, ualet, quãuis facta post terminũ, non ualeat. Bald. in d. l. à caligato. uersic. sed pone, quòd iudex. & Paul. de Castr. contra Bald. in l. fin. C. qui admitti. & suprà, ubi dicit Paul. testes producendos intra terminũ posse produci ante terminum. & Rot. in decis. lxxv. si testes. & per Alex. in l. fin. C. qui admit. ubi tenet idem.

Probationes, etiam lite non contestata, ex officio mercenario recipi possunt. Bald. in addi. Spec. de test. uer. an officio. nõ aliàs, secundum Feder. de Senis, in consi. In Christi nomine, amen: casus talis est; dominus de Ptolomæis, &c. s̃. eodem, uersic. ij.

Probatio fieri non potest, pendente causa, ad consilium sapientis. Bar. in l. ex illo tempore. C. de appel.

Probatio quæ fieri non potuit in termino probatorio, propter iniustam appellationem partis fieri potest, etiam post terminum. Innoc. in cap. tam literis. de testi. Bald. in Mar. uerbo, Tempus. uersic. x.

Probatio non facta in termino speciali dato ad probandũ, non potest fieri, uel suppleri in generali dilatione. Bald. in l. peremptorias. in ij. colum. in princ. in uersic. quæro, iudex statuit. C. sen. rescin. non posse. & infrà, Terminus ad probandum. uersic. xlj.

Probationes in causa reductionis fieri possunt, etiamsi non cõstet de dolo arbitratoris, dũ tamen constet de læsione. Bal. in cap. Quintauallis. de iureiur. contra Bar. in l. si societatẽ. §. arbitrorum. pro socio. in ix. col. uer. quæro, utrum arbitramentum.

Probatio fieri potest etiam ultima hora termini. Bald. in addi. Spe. de dila. in uer. etiam ultima.

20 Probationes uerè non possunt fieri in causa appellationis ad fortificãdum sententiam latam ex falsis probationibus. Bal. in l. j. v. oppo. C. de condictio. indeb. per glos. sing. in l. si is, ad quem. contra Barto. ibi de acquir. hære. quia talis sententia potest impugnari, non iustificari: ut infrà uerbo, Sententia ex falsis. uersic. iij. & uerb. Restitutio contra sententiam. uersic. xxvj.

Probationes post sententiam conditionalem fieri possunt ab utraq; parte, scilicet ab actore ad fundandam sententiam, & à reo ad fundandam exceptionem, & infirmandam sententiam. Bar. in l. admonendi. iij. col. ff. de iureiur. in uer. ad unũ tamen aduerte.

Probationes non dato libello, an ualeant. s̃. Probatio inualida. uersi. xxxiij. quòd sic. Item,

Probationes post sententiam admittuntur, quando in executione dubitatur de corpore, scilicet ut sententia liquidetur. Bal. in l. uoluntatis. ad fin. C. de fideicommis.

Probationes super eisdem, uel directo contrarijs articulis, recipi non debent post publicatas attestationes, nec in causa appellationis. infrà uerbo, Testis post publicatas. in uersic. j. in princip.

Probatio intra terminum datum, qui dari non debuit, non ualet. Bart. & Paul. de Cast. in l. fi. ff. de fer. in Spec. de dilat. §. ij. uersi. item quid si datus. facit l. iij. & iiij. ff. de iure deli. & l. fi. §. sed quia. C. eod. tit.

Probationes ualidæ admitti debẽt etiam in causis summarijs. cle. sæpe. §. j. & ibi Car. de uerb. signifi.

Probatio à quo fieri debeat, uel non, infrà eodem, per totum.

Probatio, quòd quis non sit ritè bannitus, incumbit allleganti, cùm præsumatur ritè bannitus. Guido de Suza. in q. statutum est, quòd bannitus. & Alex. in l. j. de glan. leg.

Probationes permissæ sunt cuilibet proponẽti. Bal. in l. quinquaginta. ff. de excu. tut.

Probatio cui incumbat, debitore negante. Pau. de Cast. consil. ix. incip. Viso puncto suprascripto. in ij. col. & suprà, uerbo, Allegans. uer. xj. & uerb. Negatiua. uersic. xlij. cum quatuor sequentibus. & uerb. Præsumptio. uersi. xxvij.

† Probatio temporis quis fundans se in eo, præcisè probare habet. domi. Bartho. Socin. in consi. cciiij. incip. Eleganter. uer.

uer.præterea ad hoc.in princ.in secunda parte.]

Probationes per tertium factæ in una causa, an probent contra ipsum in alia causa. Bar. in l.si perlusorio.§.j.in uer.quæro,utrum.ff.de appel: quòd sic.

Probatio fundamenti,puta delegationis,uel iuris eligendi,incumbit affirmanti in iudicijs.Bal.in Mar.uerb.Probatio.

Probatio seruitutis, uel libertatis cui incũbit, inspicitur quis possideat.in Spec.de cau. poss. & propriet.§.ij.uer. sed istæ. qui est sub uer.sed quæritur,quanto tempore.

Probandi onus incumbit ei, qui asserit se in quasi possessione iuris, si nõ est in quasi possessione illius iuris, aliàs non.l.circa.& ibi Bar.ff.de proba.& s̃.Allegans.uersi.vij.

Probare debet actor, etiamsi reus sit in possessione uiolenta.l.circa.per Bar.ff.de proba.uide in l.uis eius.& ibi Bal.uersic. quæro hîc,nunquid agens.C.de proba.s̃.Actor.uersi.ij.

10 Probationes duriores fieri debent per eum, cõtra quem est præsumptio,l.fi.in princ.& Bar.ff.quod met.cau. Bal.in l.siue.C.de proba.in ij.col.uer.deinde restat.

Probatio in causa appellationis per quem fieri debeat. Bal. in addi.Spec.de app. in secundis add.in iij. char.uersic.quæritur, quis debeat.ubi distinguit, & suprà,uerbo, Appellans. uer.xxvj.& lxxxiiij.& lxxxvij.& uersic.lxxiiij.& in Spec.de probat.§.j.uer. sed quis probabit. ubi tenet, quòd actor,seu appellans. De quo uide per eundem Spe.distinguentem in tit.de prola.senten.§.fi.ad fin.uer.nunquid appel.

Probationes paratas habere debet agere, uel accusare uolens. Item reus uolens se defendere, debet probare exceptiones suas.in Spe.de aduoca.§.iij.uer.facta autem.

† Probare unusquisq; habet illud, quod est fundamentum suę intentionis.do.Bartol.Soc.in consi.lxv.incip.Visis.uersi.ij. hæc conclusio.circa medium,in ij.parte.]

Probandi onus incumbit ei, qui dicit.l.actor.C. de proba.l.ei, qui.ff.eo.tit.l.qui accusare.C.de eden.& in Spe.de teste.§.j. in ult.charta,uer.quid ergo,si dicitur. & §.nunc uidendum. uer.item agens.& s̃.uerb.Actor.uer.ij. & iij. & uer. Allegás. uer.vij.& in Spe.de prob.§.j.uer.nunc ad propositum.& de fide instru.uer.porrò.

* Probandi id, ad quod non tenebatur, si quis onus susceperit,etiamsi non probauerit,nihil tamen obstat.glo.& Bar.in l.circa.ff.de probat.Ias.in l.qui accusare. not.iiij.C. de eden. in l. cùm uirum.not.iij.C.de fideicom. Deci. in c.licet causam.col.xvij.de proba.consi.iij.consi.xliij.Aym.Crau.cons. cxcij.nu.20.uol.j.Aemilius Maria Manolessus.

Probare debet actor, aliàs reus, etiam nihil probans, absoluitur.d.uer.item agens.

Probari debet aliena scientia per allegantem. in Spec. de compe.iud.adi.§.j.in vj.col.uer.sed nunquid præsumitur.

Probatio negatiuè cui incumbat, & quomodo fiat.s̃.uer.Negatiua.uer.xlij.cum quatuor sequentibus.Item,

Probare debet actor prius, quàm reus:sed quando debet reus probare prius. Item,

Probandi onus quibus casibus reo incumbat.Item,

Probatio furoris, uel non sanæ mentis, cui incumbit.in Spec. de proba.§.j.uersi.nunc ad propositũ.usq; ad uersi. ult.quæritur.& de aduoc.§.iij.uer.facta autem. ubi loquitur de probationibus rei.

20 Probare quis debeat res esse subtractas.eo.§.uersi.ult.quæritur. Item,

Probatio prompta exceptionum si sit reus, admittitur.in Spe. de lit.contest.§.j.sed quid si reus.

† Probandi onus incumbit alleganti usum loquendi. do. Pet. Phil.Cor.in con.lxiij.incip.Licet.in litera G.in ij.parte.]

† Probandi onus incumbit alleganti, quòd quis sit minor,uel maior, uel filius in potestate, uel sui iuris.do.Pet.Phil.Cor. in consi.lxviij.incip.Consuluit.in subscriptione.in litera N. & O.& sequen.& in consil.cxix.incip. Placet. in litera H. & I.in j.parte.]

Probatio cui fiat,uide j̃.eodem.per totum.

† Adde,quòd probatio est iudici facienda: nõ ergo ualet,si fit notario,uel alteri. Ad hoc de testi. in nostra. & ff.de prob.l.quinquaginta.in fi. Ab. in c.ex literis.in j.col. de prob.& uide gl.sing.in l.iubemus.C.de lib.causa.ubi cõfessio facta coram tabellione,uel coram iudice, non in figura iudicij,non ualet,de qua facit festum Salic.in l.j.C.de cõfes.& in l.generaliter. C.de non nume. pecu.& Bald.& Angel.in d.l.iubemus.& Bald.in cap. j.de pace iur.fir.in usibus feu.& uide glos. in l.hac consultissima. C. de test.quæ dicit, quòd testes debent iurare in causa coram iudice, & non coram tabellione.& uide glos.in cap.pleriq;.ij.quęst.vij. & ut de Angelum consi.cxcix.aliàs cxciij.ubi dixit,quòd nõ ualuerunt repressaliæ indictæ à Genuensibus contra Florentinos,ex quo non fuit facta probatio debiti coram Potestate,sed coram notario. Et uide glos.& Domi. in cap.solet.de senten.excommu.lib.vj.& Domi.in cap.pręsentium.§.si uerò.de testi.co.lj. Et uide Bal.in l.si ea.C.qui accusa. non pos. in ij.nota.ubi dixit, quòd non dicitur producta accusatio,si est producta tabellioni, ut ostendat iudici. ff.de fur.l.Sempronia. Et subdit Bald.in d.l.si ea. quòd non satisfaciat termino,qui comparet coram tabellione, & nõ coram iudice: per not.in l.iubemus.C.de libe.cau. Sed Bartol.in l. eos.C. de appell.dicit, quòd instrumenta possunt produci coram notario. Refert, & sequitur illud dictum Pet. de Anchar.in cap.cordi.in iiij.col.de appell.lib. vj. sed communiter probatur, quia notarius est deputatus ad scribendum, & nõ ad recipiendum, secundum Angel. in d.l.eos.& in l.offerẽdis. & in l.præcipimus. C.eo.& ibi etiam per Bald. nam productio instrumenti est probatio:ut in cap. cõtingit. de fide instru. Sed probatio est fienda iudici, ut dictum est.Probatur etiam in l.procurator. C. de eden.& in l.j.C. de rebus alien. non alie. in uerbo, præsidi prouinciæ probatus fuerit. & in c.eos.in uerbo,religioni iudiciariæ. C.de testi.& in l.si quando.§.sed cùm oportet. C.eo.& in l.idcirco.in uerbo,præsidi prouinciæ probauerit.C.ex qui.cau.ma.in integ.resti. & in l.doce ancillam.in uerbo,in notione præsidis.C.de rei uen. & in l.j. in uerbo, ei qui super ea recogniturus est, probandum.C.de condi.ob tur.cau.& uide glos.in §.item sæpe.iiij. q.iij.& facit quod uoluit Inno. in c. quoniam cõtra. de proba.quem refert & sequitur Bal. in l.nullum.C.de testi.quòd notarius non potest scribere, quòd testis deposuit trepidè. quia hoc spectat ad iudicem,non ob.auth.supplicatio.C.de prec. Impe.offe.quam allegat Bar. pro dicto suo:quia supplicatio non est probatio. Vide doc.in c.ij.de fo.compe.lib.vj. Sed iudicio meo,Bart.potest saluari, quia debet intelligi,quòd productio debet fieri notario, non ut ipse cognoscat,& examinet,sed ut per ipsum iudici consignetur. nam tex.d.auth. supplicatio. loquitur, quo ad receptionem,uel protestationem, non quo ad examinationem, & diffinitionem. Ita dixit Io. And.in c.Romana.in j.responso. & ibi doct. de appel. lib.vj.& per consequens, dictum eius debet intelligi secundum legem,quam allegat,& uoluit idem Bar.in l.nõ solùm. §.liberationis uerbo.ff.de lib.leg.& Lud.Rom. con.ccx.incipiente. Alleg.doctoris.]

Probatio debet fieri iudici. Itẽ & parti aduersæ,iudice mediante.in Spe.de teste.§.iij.in princ.

† Probationes, uel instrumẽta probatoria nõ debent fieri notario, sed ipsi iudici, uel de cõmissione iudicis.l. quinquaginta.ff. de prob. gl.j.in l.iubemus. C.de libe.caus.do.Ias.in auth.quæ supplicatio.in ij.col.uersic.limita prædicta. C.de preci.Impe.offer.]

Probatio facta iudici, & non parti, in contradictorio iudicio, non ualet facta,non in figura iudicij.Inno. in c.quoniã contrà.in j.col.de proba.Bal.in Marg.uerb. Probatio.glo.in l.ij. ff.quorum bonorum.

Probatio debet fieri iudici.Bal.in l.j.j.co.in ij.not.C.de condi. ob tur.cau.

Probationis effectus quis sit.j̃.eodem.per totum. & s̃. Probatio à quo.per totum.

Probatio tollit præsumptionem.l.nõ est uerisimile. quod metus causa. Bartol.in l.j.§.de rationibus.ad fi.ff. de tute.& ratio. distra.

Probationes factæ, quæ fieri non debuerint, an releuent.sup. uerb.Probari quid.in uer.iij. quòd sic.& debent seruari per iudicem.Bal.in l.illicitas.§.ueritas.de offic.præsi.Inno.in c. cùm Bertoldus. de re iudi.

Probationes factæ in una causa, non probãt in alia.l.spadonẽ. §.quia tutela.& ibi doct. & Rayn.ff.de excu. tuto. & s̃.uerb. Acta.uersi.xxxij.xlj.lj.lxij.& uer.lxx.& uerb.Attestationes. uer.xiiij.& j̃.uer.proximo.& uer.xx.& xxxj.

Probationes in uno iudicio factæ, non probant in alio, in his, quæ cursu temporis mutantur. Bart. in l. cura. §. deficientiū. in ij. no. ff. de mune. & hono. in l. j. §. j. de uaca. mu. & in l. spadonē. §. qui absolutus. ff. de excusa. tuto. in lec. Nic. de Neapol. Addo Bartol. expressè in l. de ætate. in ult. col. in uer. sed quæro, quid si in uno iudicio. ff. de minoribus.

Probatio ætatis facta in una causa præiudicat in alia, etiam separata. Bartol. in l. de ætate. iiij. q. ff. de mino. in uersic. lij. est uidendum.

Probatio sola sine pronuncia sufficit. Barto. in d. l. de ætate. iiij. q. princ. in princ. de mino. & s. in uerbo, Probatio inualida. uersic x.

Probationes si sunt pares, præfertur ea, quæ habet pro se iuris præsumptionem. s. uerb. Probatio inualida. uersic. xiiij.

Probationes præiudicant, quandocunq; sententia præiudicat. Bart. in l. sæpe. in pen. q. ff. de re iud. & in l. si mater. §. fin. ff. de excep. rei iudi. & in l. si superatus. ad fin. ff. de pign. & s. uerb. Attestationes. uersi. xxj. Item,

10 Probatio bonæ uitæ, & famæ, eneruat iudicia. s. uerb. Iudicium. uersic. iij.

Probatio per tertium facta, an probet contra eum in alia causa suprà, uerb. Probatio à quo. in uersi. v. quòd sic.

Probatio super inepto libello non prodest, sup. uerbo. Probatio inualida. uersic. xvij. nisi in alia instantia. Abb. in cap. causam. j. in fin.

Probatio super innocentia inquisiti prodest etiam ignoranti. Pau. de Cast. consi. ccix. incipiente, Super primo dubio.

Probationes in iudicio summario factæ non probant in iudicio ordinario, etiam inter easdem personas. l. j. cum glos. C. quorum bonorum. Bar. in l. qui Romæ. §. duo fratres. in iiij. col. & v. oppo. ff. de uerb. oblig. & in l. ij. §. hoc edicto. in iiij. col. uer. quæro, utrum probationes. ad fi. ui bon. rap. Bal. & Alex. in l. ij. iudi. sol. & Bal. in l. quod tempore. ult. col. uersic. ex hoc destruo. C. de restit. mil. no. in c. ueniens. de testi. nisi sit facta per confessionem partis. sup. Probatio plena. uersi. vj. Item nisi partes consentiant. glos. in ca. cùm dilectus. de ordi. cogni. l. j. & ibi Pet. de Sun. quorum bonorum. Ludo. Pon. in l. naturaliter. §. nihil commune. ix. col. de acquiren. pos. Vide Bartol. in l. pen. de his qui sunt sui, uel alie. iur. & s. Acta. uersic. xciij. ubi plenè. & per Bar. in l. iij. in fine principij, ff. de bon. pos. & in Spec. de proba. §. iij. uersi. hoc quoq; † scias. † Et per Feli. in c. ad corrigendos. in viij. col. de accus. in medio]

Probatio dubia non prodest. suprà uerbo, Probatio inualida. uersic. xxv.

Probationes receptæ coram uno iudice probant coram alio. Abb. antiq. in c. bonę. de proba. Bal in Mar. uer. Probatio & sup. uerb. Acta. uersi. ij. & uer. xlviij. liij. lxiij. & uer. xlix. cum uer. sequen. & uerbo, Confessio iudicialis. uersi. 50. lvj. & in Spe. de proba. §. iij. uer hoc quoq;. & uer. sequen.

Probationes in causa conuentionis non prosunt in causa singularis successoris super eisdem. Alex. consi. lxiij. ij parte.

Probationes in una instantia factæ, perpetuò probát inter easdem personas, non inter diuersas, licet super eadem re, nisi tertius ante finem litis pro suo interesse compareat, uel appellet à sentẽtia, quia & eũ afficiunt. Rota in deci. ccccxiij. si pòst. in nouis.

20 Probationes in causa authoris an probetur in causa singularis successoris super eisdem. Alex. consi. lviij. ij. parte.

Probationes super exceptione non prosunt super actione. gl. & Innoc. in c. super spoliatione. in j. col. in fin. de ordi. cog. & Bar. in l. ij. §. j. ff. ui bon. rap.

Probationes in una causa factæ probant in alia inter easdē personas, & ad eundem effectum coram ordinario, sed coram arbitro distinguitur, ut in l. fin. C. de testi. Ita Bart. in d. l. ij. §. j. in ultima colum. uersic. quæro, quid si ille. ff. ui bon. rap. ubi plenè.

Probatio in iudicio nullo facta, est nulla. Car. in cle. constitutionem. §. fi. de elec. ubi dicit secus in confessione.

Probatio excõmunicationis in uno iudicio nõ sufficit in alio. Car. in cle. j. q. xvij. de exceptio.

Probationes sine sententia non operantur, quo ad producendam actionem, sed quo ad alios effectus, per Bar. in l. de ætate. iiij. q. princ. de minor. & in l. stipulatio. §. habet. de oper. no. nun. gl. in l. solam. C. de testi. Alexan. in l. sed & possessionis. §. fi. de iuriuran.

Probationes actoris præualent probationi rei contrariæ imperfectæ, & dubiæ, directæ, nõ indirectæ. Alex. cõ. cxxxiiij. ij. parte, ut si actor probat mutuum per duos testes, & reus probat contra per unum testem prẹfertur probatio actoris: sed si reus probat solutionem, præfertur eius probatio cum iuramento rei, ut ibi post Bar. in l. admonendi. de iureiur.

Probationes solæ, & sine sententia faciunt rem manifestam. facit c. cùm olim. de uerb. signifi. & c. fi. de coha. cleri. & mu. l. fi. cum gl. C. de reb. credi.

Probatio in dilatorijs an probet super principali. Innoc. quòd non, in c. fin. de ordi. cogni. nisi confessio: ut ibi. & Alex. in l. ij. ff. iudi. sol. & per But. in c. j. de proba.

Probatio super nullitate processus, uel instrumenti, prodest, quo ad omnes. s. uer. Attestationes. uersi. xviij.

Probatio superflua nõ nocet, ut quia intentio sit fundata ipso iure. l. cùm uirum. in fi. C. de fideicom. & ibi Bart. & Bal. in l. j. penult. col. uer. unde quæritur. ad fi. C. de fur. c. auditis. de rescriptis.

30 Probatio contra principalem non sufficit contra auxiliatorem criminis. s. Auxiliator. uersi. xxxvj.

Probatio contra unum de requisitis an alteri noceat. Butr. & doct. in c. dilecto. de præbend.

Probationes actoris non prosunt reo absoluto diffinitiuè. Bal. singulariter in Marg. uer. instantia. in fin.

Probatio in causa restitutionis in integrum non prodest in rei uēdicatione, & sic probatio in actione rescindente nõ prodest in rescissoria. Cy. Pet. & Bal. in l. quod tempore. in ultima col. uersic. iij. quæro. C. de resti. mil. Io. de Pra. tenet contrarium per glos. in l. qui proprio. §. item quæritur. ff. de procurat.

Probatio declarat libellum. Inno. in c. ij. de ordi. cog. & in Spe. de libel. concept. §. nunc uidendum. uersi. cùm ex his. Alex. in l. sciendum. de uerb oblig.

Probationes unius fratris an prosint alteri fratri. in Spe. de senten. §. ut autem. uer. sed pone.

Probatio contra aduocatum super præuaricatione non sufficit contra principalem, id est, clientulum. Barto. in l. j. C. de aduo. diuer. iudicum. in ult. q. & in l. cùm filius. de uerb. oblig. & Alex. in l. ij. ff. de renuncia.

Probationes in causa ciuili factæ probant in causa criminali. s. uerb. Acta. uer. vij. Addo idem esse econtrà, ut probent inter easdem personas: ut ibi uersi. viij.

Probatione cessante quandoq; uindictæ ratio conquiescit. in Spe. de aduo. §. iij. uer. facta autem.

Probationes faciunt iudicem iudicare secũdum eas. ut s. uer. Iudex iudicat. uer. ix. ubi plenè. & in Spe. de sententia. §. iuxta. uer. sed ecce.

Procedas. Verba, Procedas simpliciter & purè, nõ tollunt ordinem iudiciorum, sed tantum subtilitatem perniciosam, & quod procedatur sine plica, & inuiolatione, & malicia, colligitur ex ca. dilecti. el j. de iudi. & ad hoc glos. in cle. sæpe. in uerbo, simpliciter, de plano, sine strepitu, & figura iudicij. no. Abb. in d. c. dilecti. ubi uide per eũ, si apponãtur uerba, Procedas sine iuris solẽnitate, seu, Procedas prout uelis: uel, Procedas sine figura iudicij. & plenè de hoc in d. cle. sæpe. Et de uerbo, Simpliciter, uide doc. in l. j. §. si quis simpliciter. de uerbo. oblig. & iiij q. iij. in c. testibus. in uerbo, Simpliciter. & glos. exponit, id est non obscurè. & in c. scriptura. in uerb. Simpliciter. de consecra. distin. ij. & Domi. in ca. j. de post. prælat. lib. vj. c. postulasti. in uerbo, Simpliciter. de homi. & Barto. in extrauag. ad reprimendum. Bal. in l. j. ff. de uul. & pup. in uerbo, Simpliciter. & in l. manifestissimi. in uerbo, Simpliciter sentẽtia placuit. C. de fur. & l. non simpliciter. C. de ędi. edic. & in l. Gallus. in prin. ff. de libe. & posthu.

Statuto cauetur, quòd respondeatur simpliciter, id est, sine plica, & accumulatione. ca. j. de sum. trin. & fi. cathol. & ibi do. Car. & alij. Bal. in l. interest. ff. de uul. & pup. in l. fi. C. de dot. promis. & ibi Bal. c. accedens. de crim. fal. & ibi per do. Barb. per Bal. in l. iubemus. C. de app. Vide Ang. Are. Inst. de iusti. & iure. §. his itaq;. Et quid importent ista uerba, Summariè, de plano, sine figura iudicij, & sola facti ueritate inspecta, & quid

& quid seruandum sit sub his uerbis per iudicem in processu, uide Ludo. Rom. consil. cccccxix. incip. In casu propositæ consultationis breuiter dicendum. ubi concludit, quòd per illa uerba non censetur parti sublata legitima defensio, & facultas opponendi: ut in d. clementi. sæpe. in uerbo, non sic tamē. Ea enim uerba, Sola facti ueritate inspecta, hîc important, quòd dilationes à iure requisitæ ad probationē faciendam abbreuiari possint, non autem totaliter omitti potest solennitas libelli, & litis contestationis: ut uolunt do. de Rota, deci. ccccxxxv. & cccccxxxix. allegantes dictum Ioā. Mona. in c. fi. de hære. lib. vj. super uerbo, figura dicētis, quòd uigore illius solius uerbi, scilicet, Procedat iudex sine figura iudicij: potest incipere ab articulis, quibus probatis statim procedere poterit ad sententiam: ergo multo fortius idem posse debet, secundum eos. per illa uerba, Facti ueritate inspecta. Et legatus de latere non potest de iure in rescripto suo uti hac clausula, ut procedatur simpliciter, & de plano: ut est gl. singularis in c. fi. de hæret. lib. vj. & uoluit Abb. in c. fi. de confir. uti. uel inuti. & in c. mandata. de præsumpt. & in c. fi. de confir. uti. uel inuti. & in c. quia diligentia. in ij. col. de elect. & in d. c. dilecti. & uide gl. in c. indemnitatibus. §. si uerò. in uer. sine strepitu. de elect. lib. vj. & in cle. sæpe. in uer. mandamus præallegata. Domi. de sancto Geminiano in c. ij. de iud. lib. vj. in gl. in uer. literarum.

Processus appellatione an sentētia cōtineatur. c. cùm I. & A. de re iudi.

† Processus contumaciæ punitiuus ualet, si iudex ignorat defectum suæ iurisdictionis, etiamsi pars præsens sciat: ut in l. j. ff. si quis in ius uo. non ier. & in l. j. ff. si quis ius dicenti non obtem. sed super principali nō ualet processus, ex quo in ueritate non habet iurisdictionem, nisi prius pronunciasset se competentem iudicem. no. in c. ij. de dila. Et ad id, quod dicitur, quòd ualet processus contumaciæ punitiuus, si pars sciat, est uerum, quatenus non concernit commodum partis, ut in dictis iuribus: sed quatenus cōcernit commodum partis, puta in missione ex primo decreto, uel secundo, non ualet. no. Inno. in c. ij. de dila. & Io. And. in c. dilectus. el ij. de præben. Abb. in d. c. si duobus. de appel.]

† Processus an ualeat, si iudex sciebat habere iurisdictionem, sed elidibilem per exceptionis condictum. Dic quòd non. ar. in cle. pastoralis. §. Pisana. de re iudi. facit l. non uidetur latitare. ff. de iud. Sed si iudex sciebat iurisdictionem habere, & ignorabat impedimentum, ualet processus tam super principali, quàm super cōtumacia: ut in d. c. si duobus. Sed si pars pręsens dolosè celauit, seu obticuit iura absentis, nō tenet processus ad sui commodum. no. Inno. in d. c. fi. de accus. & Abb. in d. c. si duobus.]

† Processus ualet, si coram iudice agitantur duę causæ, quarū una est præiudicialis ad alteram, si non opponatur, uel nisi appelletur. no. Bart. in l. sed si autem. ff. de excep. facit c. j. de resti. spo. & quod not. in c. fi. de ordi. cogni. Et est ratio, quia quidam ordo est de substātia, quidam de iustitia: peruersio ordinis iustitiæ non habet uitiare ipso facto. not. gl. ij. q. j. in summa. xvij. q. iiij. uxor. nec alibi expressè probatur, ut iste ordo sit substantificus extra exceptionem, & appellationē. Abb. in c. exhibita. de iudi. in iiij. col.]

Processus an corruat cum sententia. s. uerbo, Acta. uersic. liiij. distinguit.

† Processus ab executione de iure inchoare non potest. Felin. in c. ex rescrip. in prin. iiij. col. de iureiur.]

† Processus uitium tollitur ex eo quod pars requirit iudicem pro sententia ferenda. Hosti. & Io. And. in c. causam, quæ. de re iud. ubi Ioā. de Imo. dicit uerum, si facultas tollendi uitiū dependet à sua potestate, non aliter.]

† Adde, quòd processus tenet, ubi solùm peruertitur ordo causæ, ad causam: nam cùm secularis iudex cognoscit de hæreditate, si opponatur quæstio illegitimitatis, quæ debet corā ecclesiastico tractari, & ipse secularis procedat ad ulteriora, ualet processus, nisi præcedat inhibitoria, uel appellatio interponatur: ut in l. j. C. de appel. & quod ibi no. & in l. prolata. C. de senten. & inter. Et hoc apertè tenet Bar. in istis pręiudicialibus. in l. sed si autem. ff. de except. in fi. & optimè facit tex. in c. tuam. de ordi. cogni. ibi: fueris requisitus. Secus enim ubi peruertitur ordo causæ ad se ipsam. & ita loquitur ca. exhibita. de iudi. & d. l. prolatam. Et hoc casu potest mitti inhibitoria iustificata, tamen exprimendo causam inhibitionis. habet enim uim cuiusdā citationis iudicialis, in qua fienda non requiritur causæ cognitio. no. Inno. in c. quoniā contra. de probat. Abb. in d. c. tuā. Et de hac peruersione ordinis causæ ad causam, uel causæ ad se ipsam no. idem Abb. in c. cùm dilectus. de cau. pos. & propriet. in iij. col. & plenè per Legistas, in l. j. C. de appel. & plenè per Barb. in Rub. de ordi. cogni.

Processus contra absentem, uel pupillum, non ualet, nisi citatis eius amicis, uel propinquis. Pau. de Cast. consi. liiij. incipiente, Super primo.

Processus per inferiorem factus, postquam papa ad se causam aduocauit, est ipso iure nullus, sicut factus post appellationem. c. ut nostrum. & ibi doct. de appel. Item,

Processus per uicarium episcopi factus, postquam ad se episcopus causam aduocauit: non ualet. docto. & Phil. ibi. Item,

Processus per inferiorem factus in causa, de qua incipit papa cognoscere, non ualet: quia tunc dicitur causa aduocata, de offic. dele. c. licet. j. quæst. vj. quæuis. Innoc. in ca. cùm M. ad finem. de cōstit. ubi dicit uerum inter easdem partes. Secus, si sit lis inter unum ex litigatoribus, & tertium: quia tenet processus, nisi causam ad se papa aduocasset: quo casu uidetur in totum omnis iurisdictio ei ablata: & sic etiam quo ad tertium, non tenet processus. Innoc. ibi. & tenet ibi Ant. de Butr. Ioan. de Imol. viij. charta. & suprà uerbo, Aduocatio causæ. uersic. iij.

Processus summarius in causa ordinaria de consensu partium an ualeat. s. Causa summaria. uersi. xl. & Ordo iudicij. uersi. xviij. & Car. post gl. in cle. sæpe. §. fi. de uerb. signifi.

Processus ualet, si citatus ad locum non tutum sit passus uim in termino citationis, ita quòd nō potuit comparere, & aduersarius fecit ei claudi ostiū palatij: quia sententia non tenet, nisi appelletur. Bal. fin. in c. constitutus. el ij. de app. per illum tex. & j. uer. Sententia ubi fit. uersic. vij.

Processus falsi delegati non potest ratificari per delegantem. Bal. in l. mancipia. C. de re. ali. non alie. Quod uerum, etiam de consensu partium. Bartol. in l. obseruare. in fin. de officio procon. & lega. & Pet. de Sun. in l. licet. ff. de iudi.

† Processus si sit inualidus, puta propter ferias, possunt partes concorditer ratificare. Feli. in c. significasti. in iij. col. uer. tene menti. de fo. compe. & uide j. eod. uersi. xxx.

Processus super statuto nondum confirmato an ualidetur per confirmationem statuti factam, lite pendente. Bald. in l. ex placito. iij. col. C. de rerum permutatio. uersic. sed pone. ubi arguit ad partes, & tandem distinguit.

Processus factus per iudicem incompetētem, inscijs partibus à principio, postea uerò consentientibus, an ualeat. Bald. in l. j. in ult. col. in uerbo, circa hoc. C. ubi de cri. agi. oport. Bal. in l. ij. in iij. col. in repetitione. ff. si quis in ius uo. non ier. in uer. sed iuxta hoc quæro. dicit, quòd

Processus ualet factus per iudicem, quando partes sciunt esse incompetentem, & nihil opponunt: non si ignorant, uel si dubitant, nisi sit pronunciatum super competentia. Sed Io. de Imo. post But. & ibi Sicu. in c. cum ex officijs. in pe. & ultima col. in uersi. secunda quæstio est. de præscrip. dicit non ualere processum, & consensu partium non conualescere, quia à principio fuit nullum ratione iurisdictionis deficiētis: ut ibi per eos. Sed Lapus, & Geminianus, & doc. & in c. j. de rescrip. in vj. dicit ualere sentētiam & processum super rescripto nullo, ut quia impetrato per excommunicatum si de nullitate sit oppositum, & super ea pronunciatum tacitè uel expressè, secundum Bal. moder. in consi. Diuino repetito numine, præsuppositis pro ueris no.

Processus ualet, si de principio exceptio incompetentiæ non datur. s. Exceptio contra iudicem. uersi. ij.

Processus nullus an interrumpat præscriptionem. s. uer. Præscriptio. uersi. ij. Item,

Processus contra exiticios, uel rebelles, an extinguatur per gratiam eis factam. Bald. in tit. de pace Constan. §. sententia quoq;. in princ.

Processus super cumulatione prohibita de consensu partium an ualeat. Bald. in l. ordinarij. v. col. de rei uendi. uer. or aduertatis. ubi distinguit.

Processus non ualet, si nuncius retulit citationem, postquam iudex pronunciauit contra contumacem. Bart. in l. si finita. §. Iulianus. vij. col. uersi. quæro, utrum ista contumacia. ff. de dam. infe. & in l. hoc autem. §. j. circa prin. ex qui. cau. in pos. ea. & in l. multum. in ij. col. in princ. uer. item facit, pone. ff. de condi. & demonst.

20 Processus nullus inducit interpellationem. Bald. in ca. j. iij. col. de mil. uasal. qui contu. est. uer. citatus à iudice.

Processus iudicis laici contra clericum an ualeat coram ecclesiastico iudice, ad quem fit remissio. Ang. in auth. de sanctis. epis. §. si uerò examen. col. ix. quòd sic. & s. Cōfessio iudicis. uersi. xix. & seq.

Processus coram iudice excommunicato, uel inhabili, qui tamen reputabatur habilis, ualet. Bar. in l. Barbarius. in lectura, in fi. & in repe. x. col. ff. de offi. præto. uer. sed quid dices.

Processus nouus requiritur contra contumacem mulctandū, si mulcta iam sibi imposita in prima citatione est magna, nō si leuis. Bart. in l. ij. in lectura, in ult. col. uer. quæro, uideo. ff. si quis in ius uo. non ie. & s. uer. Mulcta. uersi. ix.

Processus super inepto libello est nullus. gl. Insti. de obli. post princ. in l. j. §. j. & ibi. Bal. ff. si men. fal. mo. di. Bart. in l. j. C. de erro. cal. Bald. in l. edita. xij. col. C. de eden. ubi dicit uerum, nisi cum clausula, Ius, & iustitiam ministrari, &c. & no. in ca. cùm dilecti. de emp. & uen. & j. uerb. Sententia super libello. uers. j. & s. uerb. Clausula. in clausulis Sententiarum. uer. uiso libello. & uerb. Libellus ineptus. uersi. ix.

Processus contra absentem iustè impeditum ualet, sed annullatur per restitutionem in integrum, si iudex ignorauit impedimentum: sed si sciuit, est nullus ipso iure. Paul. de Cast. in l. ij. §. si quis in iudicio. ff. si quis cau. & ibi Bar. in uer. quæro, quid si infirmatur. & in l. seruum quoq;. §. publicè. ad fin. ff. de procu. & in l. fi. ff. de in integ. restit. in iij. col. uer. uenio ad quartam absentiam. & sentit Bal. in l. ij. C. ex quibus cau. ma. & j. uerb. Restitutio quibus. uersi. xxxv.

Processus papæ in notorijs ualet, etiam sine citatione. doct. & But. in c. cùm olim. de re iudi. & ibidem Abbas Panor. pen. col. in uer. do. Ant. dicit se putare.

Processus nullus ratione ordinis non seruati, potest per solum principem ratificari. c. ad petitionem. cum gl. de accus. doc. & Sicu. in c. cùm olim. de re iudi. in pen. col. uer. sed in contrarium ego adduco.

* Processus, cui desunt ea, quæ necessaria in processu sunt, ualet, si aduersarius non opposuerit. Deci. in l. uinum. col. pe. ff. si cer. peta. Aym. Crau. con. cl. nu. 2. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

Processus iudicis, qui detulit appellationi, non ualet. Innoc. in c. dilectis. & ibi Bal. de appel. & in c. cùm cessante. eod. tit. & in c. cum appellationibus. eod. tit. in vj.

Processus per procuratorem minoris non legitimum ualet fauore minoris, nisi sit opposita exceptio, & iudex ultra procedat. Bald. in d. l. non eo. non contra eum. l. non eo minus. & ibi Bartol. & docto. C. de procur. Sed cum tutore falso non tenet. l. si tutor. & ibi Bald. C. in quib. cau. in integ. resti. non est necessa.

Processus rumpi non potest ratione ineptitudinis, crimine iā liquidato. Bal. in l. edita. xiij. col. C. de eden. Bart. in l. si confessus. de custo. reo. in uer. circa hanc legem.

30 Processus die feriato factus non ualet. Ang. in auth. de iudi. & ut nullatenus. §. appellationibus. in fi. col. vj. & in c. conquestus. de fer. Sed potest reuocari tempore habili, scilicet breuiter repetendo singulos actus de consensu partiū. gl. & Bar. no. in l. mutari. in j. col. ff. de procu. ubi dicit idē, ex quacunq; causa sit inualidus. Addo j. Sentētia quādo. uer. xviij.

Processus per alium iudicem factus nomine iudicis ordinarij, non ualet. Bald. in c. j. in ulti. col. in princ. si inter do. & uasallis ori. rectè intuenti inquantum dicit, quòd clausa iurisdictione nihil ualet, quod fit à iudice incompetenti.

Processus per delegatum reuocatum ignorantem de reuocatione sui, ualet. Bal. in l. mandatum. iij. q. C. mandati. & in l. si arbiter. in ij. colum. uersi. sed pone. C. de senten. not. in l. iudex datus. ff. de iudic. & Bald. in addi. Spec. de remis. uersi. j. doct. & Phil. plenè in cap. ut nostrum. de appel. & suprà Gesta. uersic. xxiij.

Processus per delegatū ignorantem mortem delegantis, non ualet. Bar. in l. & quia. ad fi. ff. de iurisd. omnium iudic.

Processus per procuratorem non legitimum, sed admiss. legitimatum per iudicem, non ualet. Bar. in l. pe. §. ad crimē. in ult. col. uersi. quæro, quid si procurator. ff. de pub. iud. & Bald. in l. ita demùm. ij. col. uersi. sed quid dicemus. & in l. licet. iij. col. in uersic. sed quo ad secundum membrum. C. de procur. & per Bald. in l. falsus. xij. col. uersic. uenio modò ad quartam. C. de iureiur. & gl. in c. j. de iudi. in vj. quòd sic. Sed Bart. in l. filius. §. ueterani. in fi. de procur. dicit, quòd si totaliter esse non potuit procurator, ut quia seruus, non tenet, & si fuit excōmunicatus, uel hæreticus, non retractetur sententia. in Spec. de aduoca. §. j. uer. j.

Processus per iudicem infamem an ualeat, si non sit oppositū. in Spe. de deleg. §. excipi potest. in j. col. in uer. sed nunquid infamis. quòd sic.

Processus an ualeat, non opposita exceptione contra accusatorem. Bart. in l. j. §. accusationem. in uer. circa legem istam. ff. ad Turpi. & in l. hos accusare. in prin. ff. de accus. quòd sic. Et quid si uno libello plures accusantur. Bart. ibi. in §. lege. in uer. quæro, quid si plures. quòd sic. Addo Bar. in d. §. accusationem. in uer. idem dixi.

Processus post terminum statuti ualet, si non sit opposita exceptio. Bar. in l. absentem. de pœnis. & Bald. in l. non dubium. in fin. C. de legi.

Processus sine actione ualet, si exceptio non opponatur. Bart. consi. A domino Cyno de Bononia, &c.

† Processus ad ulteriora non ualidat processum, qui est nullus propter exceptionem irritatiuam antea adductam. uide Felin. in c. suborta. de re iudic. in v. col. in uer. limita septimò. circa fi. uersi. ubi etiam, quòd talis processus nō reddit processum nullum, uidetur super exceptione pronunciatum, quando est talis exceptio, quæ si includatur, præposterat ordinem, & reddit processum nullum.]

Processus an teneat, quando unus fuit à pluribus accusatus, & sit opposita exceptio. Bar. in l. si plures. ff. de accus. uer. quæro, quid si plures. quòd sic.

40 Processus cum falso procuratore, est nullus. in Spec. de excep. §. iij. uer. & not. & seq. etiam sententia. j. uerb. Sententia nulla. uer. viij. cum duobus seq.

Processus in curia Romana nocet non uenienti. Cardi. in cle. constitutionem. §. sanè. vj. q. de elec.

Processus ordinarij tanquā à delegato agitatus per partes tanquam coram delegato, non ualet: secus, si tanquam corā ordinario, secundum Alex. sing. in l. si per errorem. post Ang. ibi de iu. om. iud. & ibi multa allegat.

Processus contra carceratum ualet. per Bart. in l. ij. §. j. in ij. col. uer. circa hoc quæro. ff. de cust. reo. Addo Bartol. in l. is, qui reus. in ulti. col. uer. item per hanc glos. ff. de publi. iud. & s. uerb. Carceratus. ubi melius. uersi. lxvj. & lxxiij. cū concor. ibi signatis post authorem. Et dic uerum, nisi iudex sciuerit esse carceratum. Bart. in l. ij. in fi. ff. de in ius uoc. & in d. uer. circa hoc quæro. uide etiam do. Paul. de Cast. & do. Alex. in d. l. quæsitum. in ij. col.

Processus peruerso ordine actionum ualet, sed peruerso ordine iuris, secus Bald. in addi. Specul. de peti. & pos. uer. si ordo. Item,

Processus legati an expiret cum legatione. Bald. in addi. Spec. de legato. uer. an processus legati, non decidit.

Processus principis habet præsumptionem iuris pro se. Cy. in l. rescripta. C. si cōtra ius uel uti. pub. in c. in causis. de re iud. & Sicul. in c. cùm olim. eod. tic. in pen. col.

Processus contra non citatum non ualet. l. fi. & ibi Bal. C. si per uim, uel alio modo.

Processus est nullus, si citatio sit nulla. Bal. in l. testa. C. de testa. uersic. ultimò formo talem q. per §. fi. Instit. de pœna temerè litig. † Vide Felin. in c. quoniam. in vj. col. uersi. glos. in uer. citationes. de proba.]

Processus discussionis erroneæ an ualeat. s. Discussio. uersic. vj. quòd sic.

50 Processus uenia nō impetrata an ualeat. j. uerb. Venia. uers. xiij. quòd sic.

Processus per iudicem incompetentem, qui pronunciauit se competentem, ualet contra contumacem. Bart. in l. ij. in repetitione. in ij. col. ad fin. uersic. sed quæro, quid si processit. ff. si

ff.si quis in ius uoc.non ie.Innoc.in c.præterea.in j.col.magna in fi.de dila.Item per doct.in c.super literis.de rescrip.

† Processus factus à laico contra clericum, etiamsi de clericatu nulla fuerit facta mentio,redditur nullus detecto de clericatu.Fel.in c.cùm ex ordine.col.xij.in fine.de rescript.]

Processus per iudicem appellationis non uerum, ualet contra contumacem. Casus sing.in c.si duobus.de appel.

Processus contra itinerantem ad papam ex causa necessaria sua,uel aliena,non ualet,licet non dimiserit procuratorem. Sicul.in c.meminimus.in uer.ex cuius dictis. & ibi Phil.de appel. Innoc. in c.ut debitus. eo.tit. in j.col. in gl. sua in uer. nuncium.

† Processus papæ an teneat cōtra non citatum, & quid de plenitudine potestatis,uide Fel. in c.cùm olim. de re iud. in ix. col.uer.processus papæ.]

Processus per ignorantem de incompetentia iudicis ualet, usquequò opponatur.Ang.in l.fi.C.de excep.

Processus per excommunicatum ualet, quousq; non opponatur de excommunicatione.c.pia.de excep.in vj. Innoc.in c. ex parte.el j.de uer.signi.Ang.in d.l.fi.C.de except. & Alex. in l.pe.ff.de pub.iud.

Processus in loco non tuto factus,est nullus, si notoriè erat nō tutus,aliàs ualet,sed requiritur appellatio.doct.& Phil.in c. ex parte.j.q.de appellatio.

Processus contra exiticios uel bannitos ipso iure est nullus, quia citatio eos non arctat.Barto. in l.fi.iij col.uer.sed iuxta hoc quæro.& ibi omnino per Alex.ff.de restitu. in inte.& s̄. uer.Exiticij.uer.vij. Alex.post.Bar.in l.creditor.de solut.

Processus ad ulteriora bene ualet,quamuis iudex super emergenti non pronunciet.Bar.in l.ait prętor.§.permittitur.uer. quid si iudex non pronunciauit.ff.de mino.& latè in l.j.in ij. col.& ibi Bal.in ul.col.uer.quid ergo,si iudex.C.de ord.iud. & omnino per Bar.in l.à procedente.C.de dila.& est text.in c.ex parte.& ibi doct.de appel.

Processus per delegatum ante præsentationem rescripti, non ualet.s̄.uer.Delegatus.uer.cxij.

60 Processus procuratoris dubitantis de suo mandato,non ualet.Bal.in l.de statu suo.in prin.ff.de testa.allegat. Io.And.& Arch.in c.is,qui.de procur.in vj.

Processus sine uenia petita an ualeat pœna soluta. Cy. doct. & Alex.in l.fi.C.de in ius uoc.

Processus delegati,in quo est facta cumulatio petitorij & possessorij,contra formam rescripti,est nullus ipso iure, & si opponatur exceptio cumulationis.c.uenerabili. de off. deleg. & Alex. in l. naturalem. §. nihil ecclesiæ.pen.col.de acquir. possess.

Processus unius delegati ignorantis de impedimento alterius socij ualet,quando sunt delegati cum clausula, Quòd si ambo non poterunt, unus exequatur. Bald. in l.falsus.j.q.prin. C.de fur.vj.col.uer.circa secundum.& doct.in reg. eum,qui certus.in vj.Card.in cle.ij.pe.q.ut lite pen.

Processus contra falsum procuratorem ratificari non potest post conclusum in causa,nisi ad sui præiudicium.Innoc.in c. ex parte.de rescri.uer.ult.contra gl. in l.si mater. §. hoc iure. de except.rei iudic.Sed sententia sic.in Spec.de sententia.§. ult.uer.item retractatur.

* Processus iudicium, & sententia pro excōmunicato ualent: nisi opposita excommunicationis exceptio contra eum nō fuerit.c.pia. de exceptio.in vj.quanquam cùm opposita est, audiri nō debet.c.intelleximus. de iud.c.exceptione.de exception.Ias.con.clxviij.col.ij.uer.iij.pro eadem.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

* Processus factus pro bannito,quem non esse audiendum,est municipali iure cautum,nisi opposita exceptio fuerit,ualet. Bar.in l.eleganter.§.si quis post.ff.de condict. indeb. Bal.in l.non dubium.in extre.C.de legib.in l.j per illum text.C.de patr.potest.l.uenditione.ubi Ang.C.de usucap. pro empto. Ioan.Imol.in l.quidam consulebat.xxij. & xxiij. col.ff.de re iud.Are.in l.cum lege ff.de testam.Ioan.And. in c.statutum. de rescript.c.constitutionem.§.fi.ubi illustris. Card.Zab.q. j.de electio.in Clem.Aret.in c.j.col.v.& vj.de accusa.Communis tamen opi. in cōtrarium est, cuius opinionis author fuit Iacob.Aret. in quadam sua disput. & eum sequitur per text.in l.quoties.ff.si qui.cautio.in l.non idcirco.§. cùm postea.ff.de iudici.in l.seruus.C.de iudic.Ioan. And. in addi.ad Spec.tit.de sent.prolat.§.iusta. Alber.in l.j.C. de iur.& facti ignor.in l.fi.in extre.C.de ord.cognit.in trac.Statu.ult.part. q.ix.Iacob.Belu.in §.ad excludendas.in auth.de litig.Bal.in l.iubemus.§.sanè. C. de sacrosan. eccles.in l.edita.col.pe.C. de eden.in l.j.q.pen. C.de hęre.instit.in l.eleganter.§.si quis post.ff.de cond. indeb. in l.scire oportet. §. consequens.per illum text.ff.de excus. tut. in l.cum lege.ubi Ang.ff.de testa. Ang.in l.cùm prolatis.ff.de re iud. Ioan. Imol. & Alex.in l.j. §.sublata.ff.ad Trebel. Imol. in d.l. cùm prolatis. in l. sequitur.§.si uiam.ff.de usucap.Butri.in c.super literis.not.ult. de rescript. Anchar.in c.ea quæ.col.vij.& viij.de regu.iur.in vj. Gemi.in tract.Bannit.part.iij.temp.ij.q.iij. Alex.cō.xxxvij. uol.ij.Are.con.lxxxv.Iason latissimè con.clxvj.con.clxviij. uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

Processus agitatus in causa banniti, non opposita exceptione statuti, quòd non audiatur, est ipso iure nullus, si sit in eius fauorem: sed si contra eum sit, ualet ipso iure.Bal.in l.j.in fi. col.uer.quintò quæritur.C.de hære. insti. & omnino Bal.in l.edita.pe.col.in uer.& idem est,ubicunq;.C. de eden.in repetitione Perusina.& l.postquam.iij.col. uer. septima exceptio.C.de pact.& s̄.uer.Exceptio banni.uersi.viij. & x.cum seq.& in l.nō dubium.ult.col.uer.iij.quæro.C.de legi.Addo j̄.Statutum de iudicijs.uer.cxxiij.

Processus an ualeat,si super eadem re sit datus libellus geminatus.Paul.de Castr.in consil.xvij. incip. In causa, quæ uertit. in iij.col.uer.& primo circa.tenet quòd sic, sed debet appellari:ut ibi,in iiij.col.

Processus iudicis incompetentis fit nullus per exceptionem incompetentiæ oppositam ad sentētiam, quæ fuit omissa in causa principali:ut s̄.uer.Exceptio contra iudicem. uer.xij. & expressius in uer.xxij.

Processus antiquus habet præsumptionem pro se,non si sit factus de recenti.Host.in c.cùm in iure.de off.deleg. Io.An.in c.quoniam contra.de proba. Cyn.in l. emancipatione.C.de fide instru.& in Spec.de proba.§.j.uer.sequitur uidere, & dicitur antiquus post bienniū. Host. in c.cùm inter.de re iudi. & j̄.uerb.Sententia præsumitur.uer.j.& s̄.Præsumptio.uer. xij.imò non præsumitur,nisi constet legitimè. in Spe.de lit. contest.§.j.uer.quid autem.& j̄.eo.uer.clxvij.

Processus nouus contra hæreticum condemnatum per inquisitorem remissum ad iudicem secularem requiritur Bar.in l. magistratib.in fi.ff.de iur.om.iu.& ibidem tenet Bald & do. Pau.ubi etiam per do. Alex.allegantem infinitas no. doctrinas.Addo Bar.in l.j.in prin.uer.sed quæro ad faciendum.ff. si quis ius di.non obtem.

70 Processus non uitiatur,in quo fuit admissus aduocatus,qui non debet admitti.Bart.in l.filius.§.ueterani.ad fi.ff.de procur. Item,

Processus per procuratorem agitatus,cùm procurator admitti non debuerit,an ualeat.Bar.in d.§.ueterani. & gl.in c.j.de iud.in vj.quòd sic.& j̄. Procurator in criminali. uersi. xvij.& Alex.in l.pen.de pub.iud.

Processus coram arbitro transit ad hæredem compromittentis.Bald.in addi.Spec.de arbitr.in iij.col.uer. Compromissa personalia.

Processus ualet, quamuis accusator non promiserit, prout ex forma statuti tenebatur, licet statutum ultra non procedat. Bal.in addi.Spec.de accusatore.uer.de consuetudine.& Richar.de Saliceto in consil.Licet statutum,&c.& uer.forma. uer.xxxij.

Processus publicatio quomodo fiat,& de ea j̄.uerb. Publicatio processus,&c.uer.iij. Item,

Processus super inquisitione, & super accusatione, procedit uterq;,si non opponatur. Bal.in l.j.ad fi.C.de furtis.

Processus ut ab ordinario,& à delegato,ualet,nec continet cōtrarietatem.Bal.in d.l.j.ult.col.de fur.uer.ultimò quæro.

Processus cōtra clericū nō ualet, etiāsi iudex laicus ignoret de clericatu,etiāsi cōmuniter habeat̄ ꝑ laico. Bal. in addi.Spec. pen.col.de cita.uersi.citatio est nulla. Quod uerū est,etiā cōtra cōtumacē.Arc.in c.olim.de iniur. & dam.da. sed Car.cōtra. cle.j.§.j.ij.opp.de ex. ef.præla. dicit, ꝙ ualet processus cōtra clericū,si nō cōstat de clericatu:nec allegat̄.quia interim habetur pro laico,per c.si iudex.de sent.excom.in vj.

Processus factus pendente termino ad recipiendos apostolos, est ualidus. Et hæc opinio est uera, quicquid dicant multi. Et ita decisum est per dominos de Rota, decis. cxxviij. in nouis. de quo per Io. de Ligna. in c. dilecti. de appel.

Processus factus post appellationem legitimam, & multo fortius post inhibitionem, est irritus, etiamsi contingat appellationi renunciare. Ita do. de Rota, decisi. cxxx. in nouis. per tex. in c. dudum. de elect.

† Processus factus coram ordinario publicè excommunicato, ualet: secus, si coram delegato. Ita do. de Rota, dec. xxiiij. in antiq.]

Processus procuratoris clerici in curia seculari pro laico ualet, nisi opponatur. Sicu. in c. ij. ne cle. uel mo. in j. col. uersic. an autem teneat iudicium.

Processus contra illicitè captum, & non appellantem à captura, ualet. Bal. in l. requirendi. C. de ser. fugi. in ij. col. uer. quid ergo, si iudex.

80 Processus contra absentem dicitur summarius, etiamsi causa cognita procedatur, & iuris ordine seruato. Bar. post gl. in l. j. C. quorũ appel. nõ reci. circa mediũ. & ibi Petrus de Sun.

Processus cum procuratore habente mandatũ generale, & speciale, an ualeat, quãdo produxit generale ad actũ, in quo requiritur specialis. Bald. in l. falsus. x. col. C. de fur. uer. ad tertiam particulã. quòd non. intelligitur tamen ut ibi per eum.

Processus tyranni non ualet, si fiat eius contemplatione: aliàs secus. Bal. in auth. decernimus. ult. col. uer. uenio ad secundum. C. de sacrosan. eccles.

Processus cum excõmunicato factus, ipso iure nõ ualet. Hosti. & Ioan. An. in c. pia. de excep. in vj. in Nouella.

Processus sine litis contestatione est ipso iure nullus. gl. in l. cõsentaneum. in auth. qui semel. C. quomodo & quando iu. & in l. fi. §. illud. de temp. appel. Paul. de Castr. consil. xcviij. in-

† cipiente, Viso quodam processu. † Et per Fel. c. ex rescripto. de iureiur. & per Pari. de Put. in tract. Syndi. in uerb. utrum iudex. in j. col.]

Processus coram iudice recusato ualet, nisi appelletur Innoc. in c. cùm super. j. col. de off. deleg. Bald. in Marg. uer. Processus. & omnino per Alex. consi. clxxxij. ij. parte, con. clxxxvj. j. parte. Innoc. idem tenet in c. cùm speciali. de appe. & idem do. Ant. & Card. Sed Bar. & Ang. contrà in l. quia poterat. ff. ad Treb. quod est nullus. per l. j. C. si quacunq; prædi. po. ubi etiam Bal. qui tenet cum Innoc. uide gloss. in c. cùm inter. de excep. Pro Bar. facit, quia pendente recusatione nihil debet innouari. Bal. & Pet. de Sun. in l. iij. C. de appel. & j. Recusatio. uer. xvij. & j. q. vij. patet. Vide Paul. de Castr. consil. xxij. incipiente, Circa primum quæsitum, &c. qui refert opiniones, & sequitur Bar. Tu uide Archid. in c. cùm plures. de off. deleg. in vj. & uide Innoc. in c. ut debitus. de appel. in c. cùm sicut. de eo, qui mit. in pos. & in Spe. de recus. §. qualiter. uer. quid delegatus. no. in c. super eo. de appel. De quo uide omnino latissimè per do. Alex. in d. l. quia poterat. in ij. col. in fi. in uer. & iuxta prędicta. cum tribus seq. not. in c. super eo. de appel. ij. quæ. vj. quoties. no. in c. legitima. de appel. in vj.

† Vide Fel. in c. cæterùm. de rescrip.] Item,

* Processus iudicis recusati est ipso iure nullus, nec est necesse, ut feratur sententia, qua eum non ualere declaretur. c. secundò requiris. de appellatio. iuncto c. super eo. l. ij. eo. tit. & l. cùm apertissimi. C. de iudici. ubi gl. in uer. executore. Bar. & Alex. in l. quia poterat. ff. ad Trebel. gl. in c. quoties episcopi. ij. q. vj. in c. quod suspecti. iij. q. v. Illustrissimus Card. Hostien. Io. And. Abb. & alij, in c. cùm speciali. de appellat. Anc. & Gemi. in c. iudex. de off. deleg. in vj. Fran. Aret. con. cix. & est com. sententia, ut tradit Ias. con. xxj. nu. 8. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Processus procuratoris recusati pro suspecto non ualet. j. Procurator suspectus. uer. vj. Item,

Processus coram iudice notoriè suspecto ualet. si non sit recusatus. c. postremò. & ibi doct. & Phil. de appel.

Processus cassatio non nocet possessori non citato. Innoc. in c. cùm dilectus. de pur. cano. ad fi. in glo. sua, in uer. Accusationem. Bal. in Mar. uer. Processus. uer. j. Item,

Processus licet sit cœptus per denunciationẽ, transit ad inquisitionẽ, & uterq; modus potest cumulari. Bal. ubi s̃ uer. ij. post Inn. in c. licet. Dy. in j. col. in gl. sua, in uer. cõtẽdere. de simo.

90 Processus unius nõ est alterius, quando duo sunt in eade causa adiuncti. Bal. ubi s̃. uer. vj. Innoc. in c. cùm super. in g. in uer. deponendum. de confes.

Processus est nullus post exceptionem rei iudicatæ. Paul. de Castr. consil. xvij. incip. In causa, quæ uertitur.

Processus non requiritur, quando nec libellus. Item,

Processus nõ retardatur per exceptionem, quæ requirit altiorem indaginẽ, in causis summarijs. Bald. in c. insuper. ij. col. uer. modo ad propositum, de prohi. feu. ali. per Fred.

Processus factus nõ dato libello nõ ualet. Paul. de Castr. consil.

† v. quod incipit, Causa, quæ uertitur. † Et per Fel. in c. ex rescripto. de iureiur.]

Processus ualet, si non opponitur exceptio cumulationis. Bal. in l. edita. C. de eden. in ix. col. uer. expeditis generib. cumulationum. in repe. Perusina.

Processus per procuratorẽ accusatum de crimine capitali, ualet, si non opponitur. gl. & Bar. in l. reum. C. de proc. ad fi.

Processus quando incipiat. s̃. uer. Iudicium. uer. xxix. & uer. iurisdictio. uer. lviij. cum multis seq. Et an per solam inquisitionem. Ang. in l. fin. §. j. C. de temp. appel. & in l. libertus. & ibi Pau. de Castr. de in ius uoc. quòd non. An à libello. s̃. uer. Libellus. el j. uersi. xxx. & xxxv. Item per citationem, actore comparente, non aliàs. Bald. in l. j. ff. de in ius uoc. & Alex. in rubr. ff. eo. tit.

Processus super appellatione interposita post decem dies ualet, si est pronunciatum esse super ea procedendum. Arch. in c. Romana. §. cùm autem. de appel. in vj. & Compost. in c. capitulum sanctæ crucis. de rescript.

Processus per iudicem prorogatum sine consensu proprij iudicis ualet, si iudex prius sciuit, & non contradixit: sed potest impediri eo contradicente. j. uer. Prorogatio. uer. lix. in fi.

100 Processus super libello generali ualet. Innoc. in c. cùm dilectus. in j. col. in gl. in uer. & alijs. de ord. cog. Bal. in Mar. uer. Libellus. uer. xiiij.

Processus non reuocatur, si libellus sine causa producatur, & admittatur, & pars respõdeat. Innoc. in c. fi. circa prin. de lib. obla. Bal. ubi s̃. uer. iiij.

Processus an ualeat non soluta gabella ex forma statuti soluenda. Bal. in l. uniuersa. C. de precib. Impe. offe. in j. col. ad fi. in uer. ego ultra. ubi distinguit. & j. uerb. Statutum. de iudicijs. uersic. cxxvj.

Processus contra exemptos citatos non comparentes an ualeat. per Bal. in l. generaliter. C. de episc. & cler. in j. col. in ij. oppo. ubi dicit, si dubitatur, utrum sit exemptus, tenetur cõparere. & si non comparet, processus erit nullus: aliàs secus. doct. in l. ij. ff. si quis in ius uoc. non ie.

Processus post apostolos petitos, & non datos, non ualet. gl. in cle. ij. de app. Bal. in l. eos. §. apostolos. in ult. col. uer. ultimò nota. C. eo. tit. Item,

Processus pendente appellatione factus nõ ualet. s̃. uer. Appellatione pendente. uer. xix. Intelligitur à iudice à quo.

Processus non ualet, quando statutũ, uel lex prohibet & procedit ultra annullãdo. Bal. in l. fi. xiij. oppo. de edi. di. Adri. tol. uer. idem ubicunq; lex. etiamsi non opponatur. j. Statuta de iudicijs. uer. cxxiiij. & cxxvj.

Processus post terminum à statuto præfixum ad agendum impeditur pręscriptione temporis elapsi. Bal. in d. l. fi. xiij. oppo. uer. no. & ualet, si non opponatur. s̃. eo. uer. xxxvj.

Processus agitatus coram duobus iudicibus super eadem causa, ualet, nisi sit opposita exceptio. Bar. in l. sepulchri. in j. col. ff. de sepulc. uio. Pet. de Sun. in l. ubi cœptum. ff. de iud.

Processus delegati inhabilis ratione naturæ est ipso iure nullus. Sed si est inhabilis ratione legis, uel consuetudinis, ualet, nisi opponatur per partes. glo. est in c. j. iij. q. vij. Innoc. in c. sciscitatus. de rescriptis. & Pet. de Su. in l. cùm prætor. §. j. ff. de iud.

† Processus an quando gestus per delegatum datum per rescriptum falsum uitiatur, & quid de eo, uide latè per Fel. in c. super literis. uer. limita tu. de rescrip.]

110 Processus ualet cum excommunicato, uel bannito admisso per iudicem, non obstante exceptione opposita. Paul. de Castr. in l. j. §. j. ff. de fer. per no. in c. inter monasterium. de re iud. in Nouella.

Processus contra ambasiatores communis factus tempore absentiæ,

sententiæ, ualet: sed rescinditur per restitutionem in integrum. l. j. & ibi Bal. C. ex qui. cau. maio. Inno. in c. licet. el ij. de foro compe. Bal. in Marg. uer. Processus.

Processus non ualet, si non est pronunciatum super exceptione incompetentiæ. Inno. in c. præterea. in j. col. magna, in fi. de dilat. & s̄. Iudex incompetens. uer. xx. Item,

Processus plurium delegatorum cōtra eosdem in diuersis causis non ualet, etiamsi non opponatur. gl. sing. in c. dispendia. uer. ualeant. de rescript. in vj. secundum Lud. Pont. in singu. uer. dicit papa, &c.

Processus delegati ab episcopo, ad quem fuit appellatum à sententia sui uicarij, cōtra c. ij. de consue. in vj. non ualet, quamuis partes consenserint, scientes episcopum non uerum iudicem appellationis non potuisse delegare. in Spec. de appellat. §. nūc tractemus. in ij. col. uer. quid si de facto. & quid per Bal. in l. j. C. de peda. iud.

Processus contra principalem citatum nocet etiam fideiussori non citato. l. authore. & ibi Bal. C. de euict. in ij. summario.

Processus non retardatur per dilationem nullam datam ad probandum actum nullum. Bar. in l. cùm pater. §. curatoris. de leg. ij.

Processus appellationis non dicitur inchoatus per appellationem, nisi ultra procedatur. gl. & Bar. in l. inuitus. C. de proc. in ij. col. in fi. uer. oppo. tertiò.

Processus contra contumacem ualet, etiamsi procurator actoris produxerit mandatum post conclusum in causa in audientia cōtradictarum: si tamen mandatū factum fuerit incontinenti post citationē. Rota in dec. clxxij. si uigore. in nouis.

Procedi potest in causa cum procuratore constituto post executionem citationis etiam indebitè factam. Rota in decisi. cclxxv. si de mandato. in nouis.

120 Processus super possessorio est nullus, pendente appellatione à pronuncia, non habere locum prætorij suspensionē. Rota in decisi. cclxxxvij. si quis. in nouis.

Processus iudicis à quo, post appellationem ab interlocutoria an ualeat. s̄. Appellatio ab interlocutoria. uer. xix.

Processus ab ecclesia agitatus, non ualet. s̄. uer. Acta. uer. xix.

Processus delegati ante præsentationem rescripti factus, non ualet. Rota in dec. ccclvij. circa tertium dubium, &c. Addo Baldum in terminis, in l. falsus. in vj. col. magna, in uersi. sed pone. C. de furtis. Quod uerum parte opponente de rescripto non præsentato, aliàs ualet. Bal. sing. in l. nec quicquam. §. ubi decretum. in fi. ff. de off. procon. & leg.

Processus factus dilatione pendente, est nullus. s̄. Dilatio pendens. uersi. vj. ubi plenè.

Processus coram prælato putatiuo, non uero ualet, etiā eo remoto, licet eius contestationes non ualeant. Bar. in l. Barbarius. xj. col. ff. de off. præto. uersi. sed quid de his.

Processus cum prælato putatiuo an ualeat. Bart. ibidem tenet quòd non. uer. sed quid de actionibus motis.

Processus cum tutore putatiuo ualet. Bart. ibidem. Addq Bartolum in l. multum. in uersi. idem in similibus, si tutor. ff. de condi. & demonstr.

Processus per delegatum à non habente iurisdictionem delegandi in causa delegata inter non subditos, ualet. gl. in l. j. C. qui pro sua iurisdict. Ioan. And. & doc. in c. cùm ex officij. de præscrip. ubi dicunt uerum, si partes sciuerunt eum non habere iurisdictionem. Item dicunt uerum, si processit ut ordinarius, non si ut delegatus: quia non ualet, etiam partibus scientibus. doctor. Io. And. & Sicul. ibidem in xj. col. in uer. ult. scias. Item,

Processus non ualet in dubio, si non constet quomodo iudex processit in causa, secundum Sicul. in dicto c. cùm ex officij. in x. col. uer. item & fortius.

130 Processus contra eum, quem iudex non sciebat esse contumacem, cùm uerè esset, nō ualet. Bart. in l. multum. uer. item facit, pone. ff. de condi. & demonstr. Adde no. per Inn. in c. innotuit. de eo, q fur. ord. susc. & in c. quoniā cōtra. de pba.

Processus non uitiatur eo, quòd in libello desit locus, secundū Bar. in l. ij. §. si quis Ephesi. uersi. quæro, quid si committatur locus. ff. de eo, quod certo loco.

Processus, sine relatione nuncij est nullus. Bal. in l. ij. C. de sportu. in v. no. Paul. de Castr. consil. lij. incip. In causa, quę uertitur. & s̄. uer. Nuncius. uersi. lxxviij.

Processus non dato termino partibus ad probandum in casu, quo de iure non erat dandus, ut in crimine adulterij, ualet. l. in crimine. de adult. Item & quando dandus erat de iure. l. cùm à nobis. C. de dilat. Sed si probatio non sit facta, quia dilatio danda non fuit data, nō ualet processus, nec potest ferri diffinitiua, etiam absolutoria. Bart. in l. properandum. §. & si quidem. in j. col. & j. oppo. C. de iud. & in l. admonendi. de iureiur. & in l. si de meis. §. fina. in uer. sed contra prędicta. de arbitr. Bald. in l. prolatam. in j. col. ad finem. uer. secundo casu. C. de sent. & in l. ab eo. in j. col. ad fi. C. quomodo & quando iudex. uer. oppo. quod si est. Ioan. de Imo. in c. ecclesia. de constit. circa medium. Phil. de Fran. in c. dilecto. de appel. & Paul. de Castr. in l. oratione. ff. de fer. & uer. Probatio quando. uersic. xj.

Processus coram iudice incompetenti credente se competentem, ualet. Casus sing. in l. ij. §. conuenire. uersic. proinde. secundum doct. & Petr. de Sun. ff. de iud. in Spec. de compet. iud. ad. in prin. uer. j. Quod uerum est, si iudex non careat iurisdictione: quia eius processus est ipso iure nullus. l. sed si de sua. §. j. ff. de acquir. hæred. l. quæro. ff. de eo, qui pro tuto. Vide omnino Bart. in l. multum. uer. & hæc sunt utilia. ff. de condi. & demonstratio. ubi loquitur, an sententia lata ab eo, qui ignorabat se esse iudicem, ualeat.

Processus per iudicem credētem se esse excommunicatum an ualeat, cùm non sit excommunicatus. Bar. quòd sic, in l. Barbarius. pen. col. de off. præto. in uer. sed quid si non est.

Processus contra præsentem ualet, licet alius inquisitus, uel accusatus sit absens. doct. & Petr. de Sun. in l. non idcirco. ff. de iud. & in l. j. C. qui accus. non poss. & in l. denunciasse. §. fi. ff. de adulte.

Processus ineptus non potest ualidari ex cōsensu partium, uel cōfessione. s̄. uer. Confessio iudicialis. uer. xix. cum quinq; sequentibus. cum seq. ubi omnino.

† Processus quid si sit factus ex rescripto in his, quæ sub eius uerbis non comprehenduntur. Vide Feli. in c. super literis. circa principium. de rescriptis.]

Processus super denunciatione maleficij facta per syndicum sine scriptis, est nullus. Bald. in l. fin. in ult. col. in prin. uer. ex his apparet. C. de nego. gestis. Lanfr. in c. quoniam cōtra sententias. vij. col. de proba.

* Processus, qui innititur duabus causis, quarum altera iuri conueniens, aduersa altera est, ualet, c. per tuas. ubi Abb. qui filij sint legiti. Inn. S. P. in c. in præsentia. de renunciat. Abb. in c. sicut. de re iud. Bal. in l. j. §. ignorantiæ. ff. de infam. Imo. & alij, in l. si is, ad quem. ff. de acq. hæred. in l. demonstratio. in fi. prin. ff. de conditio. & demonst. in l. si plagij. in l. qui Romæ. §. duo fratres. ff. de uerb. oblig. in l. j. §. biduū. ubi & Ang. Aret. ff. qua. appel. sit. Ias. con. clxvj. col. ij. in prin. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Processus criminalis motus pendente ciuili non est ipso iure nullus, sed potest per appellationem infringi. Bald. in addi. Spec. de appel. in secundis addi. in j. char. uer. ego ago.

140 Processus ciuilis suspēditur per accusationem de falso contra testes institutam. Bald. in l. si quis testib. C. de testi. in iij. col. uersi. sed an pendente. per l. maritus. de usuris. & Bar. in l. diuus. §. diuus. circa medium. ff. de peti. hæred. & s̄. uer. Falsus. uer. cxlv. ubi omnino.

Processus tempore feriato ualet, si non opponitur exceptio feriarum per præsentem in iudicio: sed contra absentem factus est ipso iure nullus. l. j. §. j. & ibi Bart. in prin. ff. de fer. nisi absens sit suspectus, quia tunc ualet. Bal. in l. ij. eo. tit. uer. & no.

Processus procuratoris contra contumacem non potest per iudicem pronunciari nullus sub conditione, si apparebit, non esse procuratorem. Bar. in l. inter quos. §. alieno. paulo ante fi. uer. sed quando agitur. de dam. infecto.

Processus procuratoris in rem suam, qui mandatum non producit, ualet, stante statuto, quòd non ualeat processus procuratoris, nisi mandatum produxerit, quia intelligitur non de procuratore in rem suam. Bald. in l. j. v. q. prin. C. de actioni. & obli.

Processus factus post petitum compromissum an ualeat. Bald. in l. fi. C. si quacunq; prædi. pote. in j. col. magna, in fi. uer. & hoc facit ad quæstionem. qui uidetur tenere, quòd non.

Processus contra contumacem non ualet, nisi ad instantiam præsentis. no.in auth. qui semel.& ibi Bart. in primo no.C. quomodo & quando iudex.

Processus contra cõfessum non requiritur, cùm posit condemnari ex confessione.s̃.uer.Confessus.uer.xiij.

Processus ualet, si appellatus post appellationem, & terminum appellanti præfixum, impetret causam committi, uigore cuius in causa procedatur. Rota in deci.ccxcviij.si appellatus.

Processus ualet post remissam causam per unum auditorẽ ad alium. Rota in deci.ccclxv.si committatur.in nouis.

Processus per procuratorem ualet, etiam in causa criminali, in qua fuit citatus principalis. Rota in decisi.cliiij. si citatus. in nouis.

150 Processus non ualet in possessorio, si pronuncietur, suspensionem petitorij non habere locum, & non appelletur. Rota in decisi.cclxxxvij.si quis.

Processus ualet uigore pœnitentiæ, licet citatio fuerit nulla, & non legitimè facta, quamuis contra contumacem non legitimè citatum ualeret. Bal.in auth.si omnes.in ij.col.uer.deinde no.C.si ut se ab hæred.abst.

Processus non requiritur, quando bona ipso iure publicantur. in uer. Publicatio bonorum.uer.xxiij.

Processus non requiritur in delictis leuibus puniendis. s̃. uer. Libellus in criminalibus.uer.xxxiij.

Processus est irritus, si contradictor comparet, & eius iure non discusso iudex ultra procedit. Bal.in l.fi.v.col. in j.opp. C.de edict.di.Adri.

Processus impeditur per exceptionem præscriptionis. s̃.uerb. Exceptio præscriptionis.uer.xvj.

Processus uno modo prosecutus ualet, quamuis libellus dupliciter modo fuerit conceptus, quorum alter sit inhabilis. Bal.in l.Polla.in iij.no.C.de his, qui ut indig.

Processus contra hæreditatem tanquam iacentem, non ualet, si extat suus. Bal.in l.cùm hæreditas. C. deposi. & melius s̃. Hæreditas iacens.uersi.ij.& v.

Processus ualet, quamuis possessor non nominauerit dominũ in iudicio.gl.& Bar.in l.ij.in prin.in ult.col.uer.quæro quid si talis posidens. C. ubi in rem act. per l. officium. de rei uend.

Processus præposterus an ualeat.s̃.uer.Exceptio præposterationis.uer.iiij.& uer.Præposteratio.uer.v.quòd sic.

160 Processus contra extraneos ualet in casibus, in quibus admittitur procurator, si timetur de ui personæ: secus, si de ui causæ. Bal.in Marg.uer.Fugiens.

Processus iudicis dubitantis de ueritate rescripti sibi præsentati, ualet, si rescriptum pòst reperiatur uerum. Innoc.in c.super literis.in iiij.col.magna.super gl.sua, in uer. qualitate.de rescrip.& Bald.in Marg.uer.Iudex.

† Processus nullitatis an absente parte declarari posit: uide Fel.in c.causam.in prin.de rescrip.]

Processus iudicis habentis iurisdictionem prorogatam, an ualeat, si iudex putauerit habere ordinariá. Bal. in d.uer.lxxij. & in l.falsus.j.q.prin.in uer.circa secundum.C.de furt.quòd sic. Addo tamen, quòd si causa sit uni delegata, tamẽ nondũ recepit literas delegationis, non potest exercere iurisdictionem, & si fecerit, processus erit ipso iure nullus, etiamsi sciat se delegatum. Ita tenet Bal.in d.l.falsus.in vj.col.uer.sed pone, quod causa.

Processus contra non subditum, etiam consentientem citationi, non ualet. Innoc.in c.ad petitionem.in j.col. uer. item est hîc no.de accus.& Bal.ubi s.uersi.lxxvij. Item,

Processus coram altero ex iudicibus habentib. parem iurisdictionem, an ualeat, si coram altero sit inchoatum prius. Bal. ubi s̃.uer.iudices duo. Bald.in auth.sed nouo.iij.col.uer.sed pone.C. de ser. fugi. dicit, quòd ualet, nisi opponatur exceptio præuentionis ante litis contestationem.

Processus ualet, nec dicitur inordinatus, licet iudex non admiserit exceptionem, putans non esse ueram. Bald.ubi s̃. uersi. xliiij.& Innoc.in c.post electionem.de concess.præb. in ult. col.uer.sed dices.

Processus ualet, licet copia articulorum non sit data, quæ dari debuit. Bal.in Marg.uer.Interrogatoria.

Processus non ritè factus potest ritè fieri. Bal. in addi. Spec. de sententia.in ij.col.in fi.uer.processus.

Processus iudicis an habeat præsumptionem pro se: & quomodo debeat constare de eo. in Spec.de sent.§.viij.uer.sed quid.& §.fin.uer.in summa. quòd sic.& s̃.eo. uer. lxvij.& de execu.sent.§.j.uersi.quod autem.quod præsumitur, nisi contrarium probetur.& s̃.uer.Præsumitur.uersi.iiij. Addo gl.& ibi Io.An.in c.in præsentia.de renuncia.

Processus iudicis, & ad ulteriora habet uim interlocutoriæ super except.s̃.uer.Iudex incompetens.uersi.xx.

170 Procedere debet iudex secundum petita & allegata.in Sp. de teste.§.j.uer.sed pone, agi.

Processus contra intrusum ualet factus per executorẽ sententiæ, licet de intrusione non cognouerit. Rota in decis.482.si executor.in nouis.

Processus cum uno ex pluribus procuratoribus non in solidũ constitutis admisso per iudicem, ualet. Rota in deci. xc.si in causa.in nouis.

Processus procuratoris prælati translati, & sic reuocati, factus post ratificari potest per successorem prælati, si prelatus egit nomine ecclesię, non si suo. Rota in deci.ccclxxx.ex hoc insurrexit.in nouis.

Processus pendente termino ad recipiẽdum apostolos, ualet. Rota in deci.cxxxj.si iudex.in nouis.

Processus post appellationem, & inhibitionem, non ualet.s̃. Inhibitio.uersi.v.

Processus non ualet, si relatio nuncij non procedat. Bald.in l.j. ij.col.C.de sportul.

Processus contra nuncium in officio delinquentem remouendum, non requiritur. Bal.in d.l.ij.C.de sportul.

Proclama non dicitur citatio præcisa, sed causatiua, & conditionalis. Paul.de Cast.consil.xlvj.quod incipit, In causa Egidij.

† Proclama clàm fecisse, & quando dicatur, uide Felinum in c.consuluit.in prin.j.col.de off.deleg.]

Proclama generale requiritur de creditoribus in confectione inuentarij, quando hæres ignorat ueros creditores. Bal.in l. fin.§.cùm igit.in iij.col.magna.in uer. quæro ergo, nunquid. s̃.de iure delib.& in auth.sed cùm testator.C.ad legem Falc. in j.col.in fi.uer.qualiter.

Proclama generale fieri debet, quando non est certus aduersarius. Bal in l.certum.vj.col.uer.uiso.de bonorum possessione.C.unde cogna.& in l.publicati.vj.col.C. de testa.ubi etiã dicit idem probari in c.fi.de maio.& obe.& in l.eo tempore. C.de remiss.pigno.& tenet Bar.in l.de ætate.j.q.prin.uersic. item quæro.ff.de mino.dum dicit, in causa ætatis requiri citationem certi aduersarij, uel generale proclama, quãdo est incertus.& tenet Innoc.in c.cùm in tua. qui ma.accus. poss. & Bal.in l.fi.iiij.q.C.de edi.di.Adri.

Proclama generale amicorum fieri debet pro pupillo, uel absente, causa Reipublicæ. Bald.in auth.sed cùm testator.in ij. col.uer.porrò interdum.C.ad legem Fal. omnino per Alex. in l.hoc autem.§.defendi.ex quibus caus.in poss.ea.& s̃.uer. Amicitia.uer.xv.

Proclama fieri debet de arbore, uel alia re delata in fundum meum impetu fluminis, si nescitur cuius sit, cum protestatione, quòd habebitur pro derelicta, nisi dominus cõparuerit intra certum tempus: & hoc authoritate iudicis. Fede.de Senis consi.cvij. Domine Francisce, &c.& Alex.in l.prætor §.de his.de dam.infect.& j̃.Thesaurus.uer.vij.

Proclama ad contradicendum relaxationi carcerati sufficit ad relaxationem. Paul.de Castr.consil.xlvj. incipiente, In causa Egidij.

Proclama comprehendit etiam clericos. Paul.in d.consil.xlvj.

Proclama generale, quòd hæredes talis, si qui sint, compareát, debet fieri antequam fideicommissarius petat se immitti ex beneficio.l.fi.C.de edict.di.Adri.secundum Bar.in l.pen.§. fi.C.ad Trebel.in j.col.uer.uenio ad secundum casum.

Proclama generale, quòd hæredes debitoris compareant, an sufficiat. Bald.in consil. Quidam nomine Bellus, &c.not.in auth.si omnes.& ibi Bal.C.si ut se ab hęre.absti.in iij.q.ꝙ sic.

10 Proclama generale non sufficit, nisi fiat specialiter de proximioribus, quando creditores agere uolunt contra bona hereditaria, si non reperitur hæres. Bar. in l.si quis instituatur. §.item si conditioni.de hęred.instit.in j.q.quòd nominatim sunt citandi obtinẽtes primum gradum, & ad quos pertinet hæreditas.

hæreditas.Bal.in l.si curatoris. in j.not. C. de iure delib.q& debet specialiter fieri citatis,quos proxima causa successionis contingit,secundum Bal.ibi per l.j.§. pe.ff.de uen.inspi. Item nisi in examinatione testium super natalibus ad perpetuam memoriam. Bal.in l.neq; natales.de proba.in ult.col. uer.sed nunquid.

Proclama an debeat esse generale,uel speciale.not.in d.auth.si omnes.& ibi Bal.in iij.q.& Bart.qui dicit sufficere generale proclama.& doct.& per Bal. in j.not. & Paul.de Castr.in l.si curatoris.C.de iure delibe.Angel.in l.j.§.hæc stipulatio.ff.si cui plus,quàm per legem Falc.

Proclamate facto,ne quid tale fiat sub pœna, an excusetur contrafaciens,qui non audiuit illud fieri.in Specul. de sent.§.ij. uersi.quid si præconizatum.

Proclama ad quam ecclesiam debeat affigi.Innoc. in c.cùm inhibitio. de clan. despon. quòd ad ecclesiam, in qua sit facta electio,quando fit,ut opponatur contra electionem.c. fi.de elect.in vj.

Proclama,quòd creditores cedant intra certum tempus instrumenta hæredi deliberanti fieri debet.l.non solùm.aliàs l.Aristo.& ibi Bar.ff.de iure delibe.uer.quæro hîc.

Proclama si quis uelit defendere Titium cõtumacem,fieri debet,antequam contra eum interponatur secundum decretum.l.ergo.& ibi Bar.in prin.& l.item ait prætor. in fin.ff.ex quibus caus.maio.

Proclama fit hoc modo, uidelicet, si quis est hæres, uel bonorum possessor talis compareat. Bart. in l. controuersia. ff.de transact.in ij.col.in prin.uer.item quando.

Proclamata fieri possunt per dominum castri, sicut & statuta condi possunt. Bart. in l.j. quod quisq; iur.Alex. consil.ciiij. iiij.parte,ubi secus dicit in Potestatibus terrarum.post Bar. in l.j.ff.de iustit.& iure.& s̃.uer.Bannũ.uer.xl.& xlj. & uerb. Potestates terrarum.uer.xvj.

Proclama an liget absentes.& Bart.& Alex.quòd sic,in l.municipij.ff.de decre.ab ordi.fa.per Innoc.in c.humilis.de maio. & obedien.

Proclama de natiuitate probat etiam contra nõ certos. Bal. in l.neq;.iij.col.C.de proba. Alex.in l.fi.ff.de decre.ab ord.fac.

* Proclama publicum omnes scire præsumuntur.c.j.de postulat.prælat.c.fin.qui matrimo.accus.poss.c.j.§.fin.de concess. præb.in clem.§.fi.in auth.quomo.oport.episc.l. sed & si pupillus.§.proscribere.ff.de institor.actio.l.si tutor. ubi glo. & Bar. C.de peric.tutor.gl.& Bar.in l.j.ff.de recept. arbit.gl.in l.quinquaginta.ff.de excusatio.tut.in §.qui aut. Insti.eod.in c.quod dicitis.dist.xvj.in c.exceptionem.§. fin.de exceptio. Æmilius Maria Manolessus.

* Proclama publicum cum expressè non probet,sed præsumptionem inducat,nemini obest, cùm agitur de pœna ei imponenda, non quia aliquid contra id egit, sed quia id, quod iubebat,non fecit.gl.in l.ex maleficijs. §. longè minus. ff. de actio.& oblig.Bal.in l.j.col.xiij.C.qui accu. nõ poss.Ias.con. xlvj.col.iij.uol.iij. Æmilius Maria Manolessus.

20 Proclamatis materiã supple s̃.uer. Bannum.uer.xlvj.& uer. Citatio per proclama.per totum.

Proconsul potest cõmittere cognitionem meri imperij,sed non sententiam. in Spec. de leg.§.excipi potest.uer.item quòd est delegatus.

† Adde,quòd proconsul est,qui ex consulibus ab Imperatore ad regendum certam prouinciam mittitur. Et legati cardinales æquiparantur proconsulibus, reliqui uerò præsidib. gl.in c.legatis.de off.deleg.li.vj.& dicit Græcè ἀνθύπατος.]

Proconsul est ordinarius in causa criminali. Item,

Proconsul dicitur esse de medijs iudicibus.in Spec.de iur.om. iud.uer.iudicis.& uer.medij.

Proconsul non habet iurisdictionem,nisi postquam est ingressus in prouinciam sibi decretam.in Spec.de compe.iud.adi. §.iij.in fi.

Proconsulis materiam uide ff.de off.proconsul.& leg.

Procuratio si præstita est episcopo per abbatem exemptum per tempus annorum quadraginta.uide in Spec.de instru.edi. §. nunc autem uidendum.uer.quid ergo.

† Adde,quòd procuratio est triplex: una, quæ ratione uisitationis debetur: alia,ratione consuetudinis: tertia, ratione facti,quòd appositum fuit in ipsa fundatione.gl.in c.procurationes.in uersic. uisitationis : de censibus. & dicitur Græcè ἐπιτροπή.]

† Procuratio qualiter præscribatur : & plura in materia uido per Fel.in c.cùm ex officij.j.ij.iij.iiij.& v.col. cum seq.extra, de præscript.]

Procuratoris appellatione qui ueniant. Innoc. in c. fin. de off. arch.in prin.

Procuratio non debetur à paupere.gl.& Abb.in c.cùm instantia.c.procuratoris.de censi.

Procuratorium ad causas solo sigillo authentico sine subscriptione notarij sigillatum,ualet.do.de Rota decis.clxij.in nouis.ita Host.in c.j.de procur.per Paul.& Guli.in cle.j.eo.tit. & pro hoc uidetur tex.in l.si procurator.ff.de procur.

† Procuratorium cõcernens certas personas, ad alias non extenditur,nisi clausulæ generales subsistant. Et ideo ueniens ad causam pro suo interesse habet dominũ principalem ad causam uocare,seu uocari facere. Ita in Rota.decis.cccclvj. in nouis.]

Procuratio debetur episcopo pro consecratione ecclesiæ, uel altaris,non pro reconciliatione,nisi sit consuetudo.Card.in cle.j.xiiij.q.cum seq.de cele.mis.

† Procuratio non potest exigi pro expensa consecrationis episcopi,sed imponi potest charitatiuum subsidium,si prelatus est impotens.Feli.in c.accedens.de præscri.in ij.col.uer.ultdum tangit.circa fi.c.]

Procuratio archiepiscopi est de iuribus episcopalib. Card.cle. j.vij.q.de censi.nec debetur à pauperibus.j.q.xvj.& s̃.

Procuratio an possit præscribi.Card. in d.clem.j.ij.q.& seq.de censi.† per Fel.in c.cùm ex officij.de præscr.ubi plenè.]

Procurationes à monasterijs quando nõ debeantur. Card.no. in cle.ij.in prin.de censi.

Procuratio nõ debetur uisitanti pro ferratura equorum.d.cle. j.& ibi Card.

† Procuratio ratione uisitationis factæ debet plenè solui secundum ualorem beneficij,non facta detractione onerum, & pensionum super ipso beneficio debitorum. Deci.consil. clvj.col.ij.in prin.

Procuratio potest componi,& cõpositio ualet.d.cle.ij.in prin.

10 Procurationes plures pro una die non possunt recipi.d.cle. ij.de censi.& Card.in cle.j.in xv.q.de cele.mis.

Procuratio,est annexa uisitationi, & dicitur onus episcopale. x.q.iij.cauendum.Car.in cle.j.in prin.iij. q. de iure patrona. & debetur à religiosis legato.j̃.Religiosus.uer.xvij.

Procuratio legatorum non est de iuribus episcopalibus.glo.& Card.in cle.j.de censi.

Procurationes legatorum an debeantur ab exemptis.glo.in d. cle.j.c.cùm instantia.eo.tit.

Procuratione si quis est spoliatus, quomodo agat,& quid probet.in Spec.de resti.spo.§.ij.

† Procuratio nunquam potest exigi, nisi in casibus à iure expressis.Fel.in s̃.allegato c.accedentes. circa fi.de præscrip.]

Procurator est,qui negotia aliena mandato domini gratuito gerenda suscepit.in Specul.de his,qui ali.no.in iud.inter.in prin.l.j.ff.de procur.

Procurator,actor,coniuncta persona,defensor,excusator,syndicus,œconomus,orphanotrophus,uicedominus,uicecomes,castaldus,curator,tutor,qui dicantur: uide in Spe.ubi s̃.& ibi uide quomodo differũt,per discursum totius tituli.

Procurator frequẽtius in iudicio interuenit inter cæteras personas,quæ alieno nomine interueniunt.in Spec. de procur. in prin.

Procurator dicitur quilibet nuncius largo modo.in Specu. de procur.§.iiij.uer.& nota. Quod nota pro statuto de nuncio & j̃.eo.uer.xliij.& xlviij.

Procurator dicitur aduocatus. Item,

Procurator,& aduocatus æquiparantur.in Spec.de salar.§.ij.

Procurator fit dominus litis per contestationem litis.in Spec. de except.§.iij.uer.sed pone, datus.no.in l.procuratorib.C. de procur.nisi in casibus notatis per Bal. & Io.de Pra.in l.j. ff.eo.tit.& j̃.eo.uersi.xxj.cum seq.

Procurator quandoq; dicitur syndicus, & œconomus. in Spe. de iura.cal.§.secundò,restat uidere.uer.quid si aliquod.

Procurator dicitur quilibet administrator.c.petitio. de procu. j.q.iij.Saluator.in Specul.de instru.edi.§.nunc uerò aliqua. uer.porrò.Quod uerum de iure canonico: sed de iure ciuili est differentia.in Sp. de libel. conce.§.xiij.uersi.si uerò prælatus.& seq.& Card.in cle.iij.de procur.

10 Procuratoris officiũ à sola uoluntate procedit.eo.§.uer.hoc autem etiam.

Procurator quis dicatur,& an executor testamẽto.eo.§.uer.ad secundum. Item,

Procurator non dicitur,qui loquitur in personam domini, sed suam:sed dicitur nuncius, qui loquitur in personam domini:ut si dicit,Titius dominus meus producit hoc instrumentum,&c.Bar.in l.nec quicquam.§.ubi decretum.de off.procon.& leg.Io.de Prato in l.j.ff.de procu.in fi.& ibi gl. & Bar. in §.procurator.& §.quamuis.in ea.l.j.

Procurator promittens iudicatum solui, dicitur dominus litis.l.Titius.ff.de procur.Bal.in l.mandatum.ij.q. C.mandati.& j.eo.uer.xxj.

Procurans prælatum capi,uel monasteria comburi, incidit in excommunicationem.cle.j.§.quia uerò.de statu mona.

Procurans capi personam ecclesiasticam non clericum,incidit in pœnam,sicut si clericum.Card.in cle.ij.in prin.de pœnis. Item si procurat capi mulieres religiosas: ut ibi.in iiij.q.non tamen, si procurat capi clericum, non tamen ut resignet beneficium,ut ibi.q.v.uel si procurat capi eum,sed nõ cogit ad resignãdum,ibi.vj.q.Item idem si procurat capi citatum ad papæ curiam potius,quàm ad alterius curiam.q. viij. non si procurator sit laicus.ibi.xij.q.

Procurãs capi clericum citatum ad curiam,plus peccat,quàm capiens.Card.Zaba.in cle.ij.in prin.xj.q.de pœnis.

Procurãs se capi à potestate seculari,punitur pœna,cl.ij.de pœnis.non autem, si procurat se capi à potestate ecclesiæ. gl. & Car.in cle.ij.§.illis.de pœnis.

Procurans se capi,habetur pro contumace.gl.& Card.in cle.ij. d.§.illis.in fine.

* Procuratorem se alicuius esse asserenti,fides præstanda non est,nisi mandatũ proferat.l.si quis inficiatus.ff.depositi.Bal. in l.qui absentem.not.iij.ff. de procur. in l.de pupillo. §. qui procuratorio.ff.de oper.noui nunci. Ay.Crau.con.cclx.nu. 8.uol.ij. Æmilius Maria Manolessus.

Procurator non dicitur,qui non producit mandatum.Bal.in l. falsus.j.col.C.de fur.uer.ille etiam dicitur.

20 Procurator non dicitur ante præsentatum sibi mandatum. c.is,qui.de procur.in vj.gl.ord.in cle.j.eo.tit. & Compostel. in c.j.de elect.in Spec.de procu.§.j.in iiij.char.uer.sed quid. el ij.& Bar.in consil.An procurator constitutus. Bal.in l.falsus.in vj.col.uer.circa tertium est uidendum.C.de furt.& in l.licet.in iiij.notab.C.de procur.& in Marg. litera P.uer.xij. & j.Procurator cõtrahit.uer.iij.Item nisi acceptauerit mandatum,secundum dominos Rotę,in deci.cxlj.si procurator ad certam causam constitutus, &c. Idem in procuratore ad opponendum crimina.Car.in cle.ij.q.pe.de procur. Et non dicitur acceptasse,nisi expressè acceptauerit secundum leges,sed secundum canones etiam tacitè. Rota in deci. ccij. sed imò secundũ leges dicitur acceptare tacitè,scilicet quando non cõtradicit mandato,uel fideiussioni domini.l. si defunctus.ibi:non contradicente.ff.de procu.ubi per Ioan.de Prat.Idem in arbitro,qui non dicitur arbiter, nisi post acceptatum cõpromissum.l.si cùm dies.cum gl.ff.de arbitr. Lanfran.in tractatu de Arbitr.j.parte,v.col.& s. uerb. Compromissum. el j.uersic.xxxij. & in uerbo, Consensus.el j.uersic. lxxxvij.

Procurator fit dominus litis per litis contestationem.l.procuratoribus.C.de procu.l.post litem.& ibi Bar. uer. est ergo ratio.in Spec.de exce.§.iij.uer.sed pone.c.j.de procur. in vj.& c.non iniustè.eo.tit.in anti.Card.in cle. fin.iiij. oppo.eo.tit. doct.in c.cùm M.de constit.Addo Bart.in l.j.§. fi. in prin.ff. de appellat.& Bald.in l.nulla. C. de procur.& s.eod.uer.vij. Quod est uerum in procuratore actoris, sed procurator rei fit dominus litis per satisdationem de suo.Bal.in l.mandatũ. ij.q.C.mandati.per l.Titius.ff.de procur.& s.eo.uersi.xiij.

Procurator in causis summarijs, in quibus lis non contestatur eo,quòd incipit agere de causa,statim fit dominus litis.Bar. & Bal.in d.l.nulla.in uer.quærit Bar.C.de procur.& Bart.in l.post litem.uer. quæro circa istud.ff.eo.tit.& per Bar.in l.ij. §.fi.ff.de appel.uer.quæro, quid in causis. & per Alex. ibi l.ab executore.§.si procurator.ff.de appell. Alios casus uide per Bal.& Io.de Pra.in l.j.ff.de procur.

Procurator non contestans litem,ubi est contestanda, non fit dominus litis.Bald.in l.nulla. C.de procura. uersi. sed extrà quæro.

Procuratoris uita,uel mors,si sit incerta,& dubia, no. in l.libera.ff.de peculio.& Io.de Prat.in l.defunctus.§.fi.de procur.

Procuratorem constituens, an teneatur præuidere casus fortuitos.Bal.in l.si is.in fi.C.de fur.quòd non in iudicio,sed in extraiudicialibus tenetur esse diligens, secundum naturam contractus,uel officij,quòd gerit.

† Procurator constitutus ad causam, quam habeo cum tali,& ad omnes alias,an intelligatur cum tali:uide Bar.in l.qui habet.§.qui habet.§.fi.ff.de tute.Roma sing.clv.]

Procurator in dubio uidetur facere nomine domini,&tanquã procurator,etiamsi nõ exprimat. Quod uerum,quando agitur inter ipsum & dominum, non quando inter dominum, & partem aduersam.Bal.in l.pupilli.§.item si procurator.in ult.col.ff.de neg.gest.& j.Procurator contrahit.uer.xvj.

Procurator si facit ut nuncius,nõ ualet factum.Bar.in l.qui autem.§.constituere.ff.de consti.pecu.uer.item ex prædictis.

Procurator absens recipiendo instrumentum mandati sui, uidetur ratificare.j.Procurator quis.uer.vij.

Procuratore legitimato, uel infirmo post litis cõtestationem, potest citari dominus ad causam.do.Domi.Geminia.in c.si quem.§.secus.de procur.in vj.

30 Procuratorem mitti potuisse præsumitur, quando fuit missus nuncius.no.in c.cõstitutus.& ibi doct.& Phil. de appel. & debet ab eo mitti,q de facili põt mittere. not. in l.idemq;. in prin.per Alex.pro socio.Ang.in l.j.§.iij.si quis cau.

Procurator eo ipso quod non reperitur,potest iudicium transferri in dominum.Bar.in l.post litem.ff.de procur.uer.quæro,an eo.

Procuratoris appellatione uenit solennis, & legitimus.l.ædiles.§.pcuratoris.ff.de ædil.edict.Bal.in l.fi.C.de ædil.actio. v.col.mag.uer.quæro igitur.gl.& Bald.in l.j.C.etiã per procur.in j.oppo.

Procuratorem alienum impediens dicitur facere iniuriam domino.s.uer.Impediens.uersi.vij.

Procuratoris appellatione uenit procurator in rem suã.j. uer. Procurator in rem suam.uersi.xiij. Nec coniuncta persona: ut s.Coniuncta persona.uersi.liiij.

Procurator non dicitur dominus contractus.l.cùm per liberã. C.per quas personas nobis acquir.Bald.in c.j. §.sed utrum. per quos fi.inue.in usi.feu.

Procurator ex causa potest reuocare errorẽ domini. l. si hominem.& ibi Alex.ff.manda. Bal. in l.error.xv.col.C.de iur. & fac.igno.

Procuratoris usus necessarius est.l.j.§.usus. de procura. nisi in casu l.cùm miles.de alie.iud.mu.cau. fa. & in l.ij.& ibi Bald. C. de his, qui ue. æta. imp. quibus duobus casibus cogitur quis personaliter agere,uel defendere,secundum Alex.in d. §.usus.

Procurator si appellatur syndicus, cùm non sit syndicus, non uitiatur actus.Bar.in l.insulam.de præscrip. uer. & in l.j.§.j. quod cuiuś.uni.& j.uer.Procurator qualiter.uersi.xxxij.

Procurator uenit appellatione aduocati. l. j. §. aduocatus. de uar.& extraordi.cogni.Lanfr.in c. quoniam cõtra.xxj. char. in uer.testes.de proba.Quod uerum est largo modo.Bal. in l.j.ad fi.C.mandati.& per Spec.de salar.§.ij.& econtrà largo modo.iij.q.vij.infamis.cum gl.& Alex.in l.iij. §. si procurator.in fi.quod quisq;.

40 Procuratorem non mittens probet quòd de facili non inuenit,cùm fortè non sit in loco insigni. Bar. in l.in bonorũ.uer. quandoq; dixi.ff.de bo.poss.ubi etiam dicit,quòd præsumitur reperiri sufficiens in loco insigni. & Bart. in l.idemq;.ff. pro socio.in prin.

Procuratoris appellatione uenit tutor,& curator,etiam in statuto de mandato producẽdo.l.quod si nolit.§.quod in procuratore.& ibi Bal.ff.de ædil.edic. Sed an executor. in Spe. de instru.edi.§.nunc uerò aliqua.in xiiij.char.uersi.ad secundum.s.eo.uer.xlvij.

Procuratoris officium dicitur ignobile.suprà,uer. Officium.el j.uer.xxviij.ideo non potest esse de prioribus populi. Bart. in l.uniuersos.& l.si quis.la ij.de decur.lib.x.

Procurator,& nuncius differunt:ideo actus nuncij non ualet, si ad illum fuit constitutus procurator.gl.sing.in l. multum. in uerbo,Potes.C.si quis alteri,uel sibi,secundum Ludo. in sing.uer.procurator.uer.actus.& Ioan.de Prat.in l. j.in fi.ff. de procurat.Et si quis constituitur procurator, & nuncius debet eligere quid uelit esse:quia simul non potest esse procurator, & nuncius.Bart.in l.si Titio,de usufru.leg.

Procurator quis sit.Item,

Procurator quandoque ponitur pro actore.& econtrà.Item,

Procurator, actor, & syndicus differunt.in Spec.de his qui al. no.in iudi.interue.per totum.& s̄.eo.uersi. ij. Vide Bal.in l. neque tutor.in ult.col.uer.ultimò esset.C.de procur.

Procurator frequentius,quàm alius, interuenit in iudicio pro alio.in Spec.de procur.in prin.& s̄.eod.uer.iiij.

Procurator est quilibet nuncius largo modo. in Spec. de procur.§.iiij.uer. & nota.s̄.eo.uersi.iiij.

Procurator,& aduocatus æquiparantur.in Spec.de salar.§. ij. s̄.eo.uer.v.

50 Procuratores quandoq; dicuntur etiam, qui sunt syndici, uel œconomi.Spec.de iura.cal.§. restat uidere circa principium.uer.quid si aliquod. & s̄.eo.uer.viij.item omnes administratores.in Spec. de instrumen. edi. §. nunc uerò aliqua. uer.porrò.& de libel.concep.§.xiij. uer. si uerò prælatus.& seq.& s̄.eo.uer.viij.

Procuratoris officium ex sola uoluntate procedit.s̄.eo. §. uer. hoc autem etiam.& s̄.eo.uersi.x.

Procurator quis esse posit, uel non, uide j̄.eo.per totum.& plenius in Spec.de procu.§.j.per to † tum.† Et Feli. in c. intelleximus. in uer. no.etiam.de iudi.] Item,

Procurator inuitus non potest dari.in Spec.de his, qui ali. no. in iudi.inter.l.inuitus. & ibi doc.C.de procu.l.filius.§.inuitus. ff.eodem tit.

Procurator potest esse maritus pro uxore.l.maritus.C.de procura.in Spec.de cur.§.iij.uer.sed nunquid.el j.

Procurator ad dandum uocem esse non potest, qui suâ uoce priuatus est.Car.in cle.ij.xj.q.de æta.& qual.

Procurator forensis non subditus non admittitur, etiam cum cautione de rato,inuito aduersario.glo.& Ioan.de Prat.in l. neque fœminis.ff.de procurator.

Procurator esse potest filiusfa.l.filiusfa.ff.de procu.& in Spec. de actore.uer.licet autem.Quod uerum est,etiam inuito patre,& prohibente.Bart. & Bald.in l.fi.§.necessitatem.ij.col. uer. prosequor glo.C.de bo.quæ lib.& Spec.de actore.uer. licet autem.

Procurator non contradicens mandato sibi facto, uel fideiussioni iudicatum solui,uidetur acceptare, & cogitur præcisè suscipere iudicium.Bar.in l.filius.§.procuratorem.ff.de procurat.uer.pone ergo.in l.j.§. fin.uer. extra gl. quæro.ff.eod. tit.cle.j.eo. tit.

Procurator excusatur propter inimicitias capitales , uel propter infirmitatẽ,uel propter absentiam causa Reipub.Card. in cle.j. in fi. de procu. ubi etiam dicit omnes causas sufficere ad procuratorem exsandum,quæ ad reuocandũ , sed non econtrà:quia leuis inimicitia sufficit ad reuocandum,& capitalis requiritur ad excusandum.

Procurator,etiam absens,constitui potest, sed non habet executionẽ,nisi recepto mandato:argu.l.si filius. ad Mace. & l. eum,qui.§.fin.de acquir. hæred. no. in c.is,qui.de procu.in vj.habet tamen potestatem contra dominum,licet non contra aduersarium : quia ratum habet dominus, ubi procuratoris scientia non desideratur. l. bonorum. ff. rem ra. ha. Et ita consuluit Dy.in consil. xviij.secundum Bald.in Margar. Procurator non habet.Itẽ recipiendo mandatũ uidetur acceptare.Bar.in d.l.j.§.fi.uer.ex. gl. quero.& in l.filius.§.procuratorem.de procu.uer.pone ergo.& s̄.eo.uer.vij.& j̄.Pro † curator qualiter. in uer. lviij.† Et per Franc.Aret.in l.qui in domino.de testa.in princ.]

10 Procurator minori dandus in defectum tutoris absens dari non potest, cùm iudicis decreto dari debet.Ioan.de Prat. in l.j.vj.col.ff.de procurator.

Procurator minor an restituatur. suprà, Minor procurator. uer.ij.& ibi in uer.primo. Vide quòd minor non potest esse procurator.& infrà eodem,uersic.pen.

Procurator esse non potest, qui est accusatus de crimine capitali.l.reum.C. de procur. sed tenet processus,si exceptio nõ opponitur.glo.& Bart.ibi in fi.Addo Panor.in simili in c.ij. in j.col.uer.an autem.ne cle.uel mo.

Procurator inhabilis potest officio iudicis repelli, licet nõ opponatur.Bar.in l.filius.§.ueterani.de procu.in iij.notabili.

Procurator inhabilis admittitur,quando periculum est in mora.Bal.in l.exigendi.j.col.C.de procurat.

Procurator seruus esse nõ potest. in Spec.de procurat.§.j. uer. † item quòd est seruus.† Nisi extraiudicialis.dò. Fran.Are.in l.j.§.hæc,quæ.de acqui.poss.]

Procuratori etiam laico potest conferri beneficium ecclesiasti cum pro absente.Abb.in c.accedens.de præb.

Procurator laicus esse potest ad renunciandum beneficium ecclesiasticum.Item ad acceptandum illud. cle.j. & ibi Car. de renun. iij. q.de quo plenius per Car.in cle.j.in uer.quem etiam. iij. q. de concess.præben. etiam generalis,ibidem. & Abb.in c.accedens.de præben. qui dicit posse constitui procuratorem ad acceptandum beneficium de proximo uacaturum.& incertum,etiam laicum.

Procurator laicus esse potest in causa clerici , uel ecclesiæ. de procur.in vj.c.j. de syndic.& Abb. in c.ij. ne cle.uel mo.in ij. col.in princip.uer.quid autem econuerso.& in j.col.uer.sed quæro.

Procurator etiam salariatus esse potest, & dicitur legitimus, quamuis mandatum debeat esse gratuitum. Bald. in l. j. C. mandati.in pen.q.

20 Procurator an esse posit, qui renunciauit mandatum.no. in c.licet.de procur.in vj.quòd non.

Procurator contra affinem quis esse non cogitur.s̄.uer.affinis. uersic. xvj.

Procurator rixosus,uel cauillosus,potest recusari. j̄. Procurator suspectus.uer.iij.

Procurator incertus dari non potest.l.ij.de procura. Io.Andr. in c.j.eod.titu.in vj.Pau.de Cast. consi. cxlvij.incipiente,In quæstione,quæ uertitur.in ij.col.

Procurator religiosus constitui potest. cap. cùm I. & A. de re iudi.cle.religiosus.de procu . & requiritur licentia superioris immediati,ut abbatis:non mediati,ut episcopi. Card. in cle. religiosus. de procur. Quod uerum,etiam pro causa,& utilitate ecclesiæ.xv.q.j.qui uerò. & c.monachi. Item etiam pro causa sui prælati,uel abbatis. d. c. cùm I. Item uerum,etiam pro causa patroni laici , uel magni domini defensoris ecclesiæ.docto.ibi,præsertim Panor.in ulti. col. in uer. quo ad secundum.& sic si in consequentiam resultat utilitas monasterio.& tenet Abb. in c.ij. ne cle. uel mo.in j.col.uer. dicendum sic. Item potest de mandato episcopi. docto. ibi. & Inno.& Panor.in ult.col.uer. item & de mandato episcopi. Item & contra uoluntatem sui superioris ad denunciandum malum prælatum.d.c.cùm I.& ibi Sicu. in ult.col.uer. quinimò.& docto.post Inno.ij.q. vij. quapropter. & s̄. uerbo,Clericus artifex. uersic.ij.ubi plenius.& uer.Monachus procurator.uer.j.pen.& ult.& Spec.de procur.§.j.in penul. charta, uer. item quòd est monachus. & §. ij. in princ. Item non potest esse sine licentia superioris.Card.in d.clem.reli- † giosus.& ibi no.† Et per Feli.in d.c.cùm I.& A.in v.col.]

Procurator an posit esse prior ecclesiæ.s̄.uer.Prior.uer. antepe.quòd sic,etiamsi constituatur à conuentu , & cum ipsius authoritate.ibidem.

Procurator quis esse non potest, durante magistratu. in Spec. de procura.§.ij.uer.item quod est in magistratu.

Procurator infamis an esse posit.s̄.Infamis.uersi.lv.

Procurator an posit esse prouincialis Minorum, uel Prædicatorum,quia prælatus dicitur.Car.in cle.j.xiij.q.de procu.

Procurator an posit esse mulier. suprà , uer. Mulier procurator.per totum.

30 Procurator an posit esse miles.s̄.uer. Miles.uer.xliij.& seq. quòd non,nisi in causa salutis animarum.

Procurator qui esse non potest, & quas exceptiones patiatur. in Spec.de procu.§.j.per totum.

Procurator ad impetrandũ quis admittatur.in Spec.de rescri.

præsenta. §.iiij. uersi. sed nunquid procurator. & sequen.

Procurator excommunicatus, impetrans in curia patitur exceptionem excommmunicationis. in Spec. de rescrip. præsenta. §. ratione formæ. uer. sed quid si contra procuratorẽ. addo ibidem, in uer. item excipitur, quòd impetrans.

Procurator si fuit excommunicatus, uel hæreticus, non retractatur processus cum eo factus. in Spec. de aduo. §. j. uersi. j.

Procurator non potest esse minor uigintiquinque annis. in Specul. eo. tit. d. §. j. uer. item quod est minor. & plenius in tit. de procu. §. j. uer. item quod est minor. & ibi Io. Andr. in addi. & ibi Bal. uer. procurator debet esse. Addo tex. in l. minor. ff. de procu. c. generaliter. in fi. eo. tit. in vj. Quod intellige ad iudicia. Fallit in filiofa. minore, qui admittitur in iudicio ad defendendum patrẽ. l. exigendi. & ibi gl. & doct. præsertim Bald. C. de procura. ubi de hoc articulo latè uide per nouissimos, præsertim de secundo membro, nunquid possit † esse procurator ad negocia. † Et uide do. Ale. de Imo. in con. lix. in iij. col. ij. parte.] Quæ autem sit ratio, quare minor uigintiquinque annis non possit esse procurator, uide Ange. de Aret. post glo. in §. fi. Instit. ex quib. cau. manu. licet. Sed ad negocia sic: ut ibi. & suprà, uer. Minor procurator. uer. j. Et si opponitur, debet opponens probare ætatem. docto. & Pet. de Sun. in l. cùm te. C. de proba. Procurator. uer. ij. & iij. quòd non.]

Procurator an possit esse excommunicatus. suprà, uerbo, Excommunicatus procurator. uer. ij. & iiij.

Procurator à quibus constituatur, uel non. uide ĩ. eo. per totum. & plenè. in Specul. de procu. §. † ij. p totũ. † Et Fel. in c. intelleximus. in uer. ubi quis. de iud.]

Procurator per minorem constitui potest ad petendum curatorem. & constitutus potest curatorem petere. l. minus. §. is, qui. & ibi per Bar. ff. de procur. in prin.

† Procuratores duo si sunt dati insolidũ ad negocia, unus potest exigere debitum ab alio, siue debitum fuit contractum ante mandatum eis factum, siue pòst. not. Fede. consil. xcix. & consi. xv. de quo plenè per Bart. in l. qui proprio. §. fin. ff. de procur. facit l. si plures. ff. de administra. tuto. Abb. in d. c. non iniustè. de procura.]

† Procuratorem constituens, si sciebat eum excommunicatum, sibi est imputandum, qui talem elegit: ut in c. post cessionem. de proba. Sed si ignorabat, potest agere contra procuratorem ad interesse, quia ingessit se officio sibi interdicto à iure. no. Abb. in c. consuluit. de procura.]

† Procuratorem constituere in causa criminali potest monialis, cùm pro nulla causa debeat egredi monasterium, & hoc si iudici non licet ad monasterium accedere, ut quia episcopus: ut in simili dicitur in talibus, in c. ij. de iudi. lib. vj.]

† Procurator non requiritur ad impetrandum literas ad beneficia pro alio: secus, in literis ad lites. glo. & ibi Abb. in c. ad aures. de rescrip. & in c. nonnulli. §. sunt & alij. de rescrip. uide suprà, Mandatum.]

Procurator an possit alium substituere. ĩ. uer. Procurator substituit. per totum. Item,

Procurator ad petitionem hæreditatis an possit constitui. no. in l. qui ita. §. j. ff. ad Trebel. Ioan. de Por. in l. si stipulatus fuerim. de uerb. oblig.

Procurator à socio absente constitui potest, & debet admitti in societate. Bal. in l. exigendi. iij. colum. uer. præterea dico, quòd in contractibus. C. de procur. ar. l. idemque. ff. pro socio. Et procurator an constituatur per coniunctam personam, s̃. uer. Coniuncta persona. uersi. xiiij. cum tribus seq.

Procurator in rem suam à quo constituatur. ĩ. Procurator in rem suam. uer. ix.

Procurator etiam per prælatum ecclesiæ potest constitui. in auth. de san. epi. §. si quando. & Bart. post gl. in l. j. in princ. in ij. col. uer. quintò ad idem oppo. ff. de procu. cle. fi. eod. tit. & no. in c. petitio. eodem tit. Vide Bal. in addi. Spec. de procu. uer. pater non potest. & suprà, uer. Episcopus circa iudicia. uer. vij. Bart. in l. neque. C. eod. tit. in j. col. uer. ulterius opponitur etiam ante lit. contesta. Card. in d. cle. in princi. in j. † oppo. † Et per Felin. in c. edoceri. de rescri. in uer. solus prælatus. & per Franc. Aretin. in l. si seruus. §. pupillus. in fin. de uerb. oblig.]

Procurator potest constitui à procuratore cum libera à lege. Bald. in l. j. in j. col. C. de bon. mater. Item & per quemcunque procuratorem post litis contestationem. infrà, Procurator substituit. uersic. iiij. vj. & xv.

Procurator unus à pluribus hæredibus constitui debet. l. si familiæ. fa. ercis.

10 Procurator potest constitui etiã à defensore ante litis contestationem si cauit iudicatum solui. in Specu. de procu. §. j. uer. sed nunquid defensor. per Cy. in l. id, quod. xiij. q. de epis. & cle. & per Bartol. in l. Titius. ff. de procur. in ij. col. uer. item nota.

Procurator an constituatur à monacho. in Spec. de procur. §. ij. in prin. & uer. item. quòd est constitutus. ubi pro, & contrà. & c. cũ I. de re iudi. Vide Panor. in pe. col. uer. circa prin. ubi distinguit. c. cùm inter. de elec. cle. religiosus. de procur. quòd sic, si habet administrationem, ut abbas: aliàs nõ. Car. ibi. j. opp. Item in casibus, in quibus potest proprio nomine stare in iudicio. Car. ubi s̃. opp. iij. & viij. Item cùm licentia abbatis: ut ibi. vij. oppo. dicit, si de facili potest haberi, aliàs sine: ut in viij. opp. & ibi uide in ix. opp. & x. Item nisi habeat potestatem substituendi: ut in oppo. xij. Item nisi ad negocia.

Procurator per seruum an possit constitui. ĩ. Seruus. uer. xj.

Procurator à socio litis ante litis contestationem constitui nõ potest. l. ij. cum glo. C. de consor. eius. lit. & Ludo. in consilio ccxxxvij. Spectabilis, &c. in pen. col.

Procurator pro alio an constituatur. Card. in cle. j. vj. q. de procu. quòd non, nisi post litem contestatam per dominum litis, uel nisi habeat speciale mandatum.

Procurator per excommunicatum, an possit constitui ad iudicia. s̃. uer. Excommunicatus agit. uer. xxxv. sed nõ ad impetrandum solutionem, secundum Cardin. in cle. iij. xij. q. de procu. quòd non in actore: secus in reo. † Et per Io. Andr. in Nouella. in c. j. de offi. ui. in vj. circa fin.]

Procurator ad negocia potest constitui per excommunicatũ. Inno. in c. cùm dilectus. in gl. sua, in uerbo, suspensis. de consue. & Bald. in Marga. uer. Excommunicatus. uer. ix. & in c. cùm dilecti. de dolo & contum.

Procurator potest constitui per aliquem ad omnia, quæ ipso constituens solus posset expedire per se. no. in l. filiusfam. in † princip. per Bart. in primo no. ff. de procur. † Et per Franc. Aret. in l. si per epistolam. de acqui. hære. in j. col.]

Procurator per clerum constitui potest sine consensu episcopi. c. accedentes. & ibi per docto. & Abb. de præscrip. in iiij. notab.

Procurator pupilli potest constitui per pupillum cum authoritate tutoris. l. neque. ibi Bart. in iij. col. uer. quæro, utrum pupillus. C. de proc. in Spec. de instru. edi. §. nunc uerò aliqua. in vj. char. uer. sed nunquid ante lit. contest. & ibi etiam uide per quem reuocetur. Addo Specul. de acto. uer. item quòd constituens est.

20 Procurator per tutorem, uel curatorem ex personis eorum non potest constitui, sed per minores cum eorum authoritate. d. l. neque. & ibi Barto. in j. no. in ij. col. uer. uenio ad secundam. C. de procura. Quod est uerum pro actione hæreditaria: secus pro actione descendente ex contractibus ipsorum. Bart. in l. ij. in prin. ff. de cura. bo. dan. Item secus, ad negocia, quia potest. Bart. in d. l. neque. in dicto uersi. uenio ad secundum. uide omnino Spec. ubi suprà, & tenet Bart. in l. decreto. in princip. ff. de admini. tuto.

Procurator clerici coniugati carcerati potest constitui etiam ab uxore. ĩ. uer. Vxor. el primo. uersi. lj. Sed an ante litis contestationem. ĩ. Procurator quando. uersi. ij.

Procurator potest constitui per patrem legitimum filij administratorem. Bart. in l. neque. col. j. uer. ulterius oppo. C. de procu. & s̃. Pater administrator. uer. xxxix. & ĩ. Procurator quando. uer. iij. Non tamen in causa spirituali, uel beneficiali, uel alia requirente speciale mandatum. Car. in cle. j. in vj. q. de procura. in Specul. de commun. perso. uer. item quod est causa spiritualis. & uer. quid ergo. Sed quomodo agat. in Spec. de libel. concep. §. iam nunc uidendũ. uer. illud autẽ.

Procurator non potest constitui per tutorem ad petendũ interponi decretũ à iudice super alienatione rei minoris. Casus est fin. secundum secundam lec. communiter approbatã in l. minorũ. C. de prędi. mi. & Lud. in fin. uer. Procurator. uer.

uer.utrum possit constitui. Item potest constitui ad gerendum tutelam cum decreto iudicis, si tutor est in dignitate. uel infirmus, uel patrimonium pupilli amplum. Bart.in d.l. decreto.in princ.

Procurator an possit constitui per testem cum speciali mandato ad iurandum pro eo.j.uer.Testis deponit.uersi.ccvj.in fi. & s̄.Iuramentum quibus.uer.vj.ubi plenè.

Procurator an possit constitui per ecclesiam parochialem sine consensu episcopi.suprà,uer.Ecclesia.uersi.ccclxvij.

Procurator potest constitui per filiumfa.in casibus, in quibus potest per se agere.in Spe.de actore,in v.char.uer.licet auté. & seq.& de procu.§.ij.in uer.item ꝙ constituens est filius.

Procurator non fit ab uniuersitate, quæ non est domina. in Spec.de his,qui alie.no.in iudi.interue.

Procurator an sit mittendus à reo infirmo.in Spe. de procu.§. ij.uer.sed nunquid reus.quòd non,nisi in casu:ut ibi ꝑ eum.

Procurator debet mitti ab eo,qui de facili potest. s̄. eo. uersic. proximo.

30 Procuratorem debet mittere absfuturus.in Specu.de citati. §.iiij.uer.item hoc ordine.

Procurator an & quando possit constitui per executorem testamenti.in Spec.de instru.edi.§.nunc uerò aliqua. uer. sed nunquid ante lit.conte.& s̄.Executor testamenti quis dari. uersic.50.

Procurator quando constituatur, uel non, uide j.eod. per totum.

Procurator ante litis contestationem & pòst constitui potest. in Spec.de his,qui alie. no. in iudi. inter.uer.syndicus uerò.

† Vide do.Alex.de Imo.in con.lxxxvj.in iij.col.in ij.parte.]

Procurator etiam ante litem contestatam constitui potest per patrem, tanquam legitimum administratorem filij. Andr. Zaffi. in consi. In quæstione, qua quæritur,an hoc modo agens pater,&c.not.per alios, ut s̄. uer. Coniuncta persona. uer.xiiij.& seq.† Vide do.Alex.de Imo.in consi.clxxxiij. in iiij.col. in ij.parte,ubi ponit per quos possit ante litis contestationem constitui procurator.]

Procurator ante litis contestationem non potest constitui per tutorem,uel curatorem,sed pòst. in Spec. de actore ab uniuersi.in prin.prope fi.uer.item constituitur. Item secus per prælatum.Card.in cle.fi.in prin.de procu.ubi plenius, in j. oppo.& Inn.in c.edoceri.de rescrip.& Alex.in l.j.ff.de ꝑcu.

Procurator qualiter constituatur,uide infrà eo. per totum. & supple s̄. uer. Mandatum qualiter. per totum. Et hoc uide de potestate procuratoris. & supple in Spec.de procur.§.ratione autem formæ.per totum.

Procurator debet constitui secundum naturam causæ:aliàs dicitur insufficiens.c.ij.de procur. Bald. in l.falsus.j.col.C.de furtis.Item,

Procurator tacens cùm constituitur,præsumitur contradicere,& dicitur inuitus,& mandatũ non acceptare,nisi sit coniuncta persona, uel magnus amicus, uel nisi esset procurator cõstitutus apud acta.Bal.in l.inuitus. ij.col.in uer.ut ergo clarius intelligamus.C.de procu. & Lanfran. in tractatu de Arbi. j.parte, v. col. & in l. quæ dotis.solu.matri.& infrà uer.Taciturnitas.uersic. xiiij. Contrarium no.in l.si defunctus.ff.de procur.Cardin.in cle.j.iij.oppo.eodem titu.dicit, quòd per acceptationem literarum uel instrumenti mandati, non dicitur acceptari mandatum,nisi aliud fiat.

Procurator simpliciter datus,intelligitur scilicet ad agendum, & defendendum. Bart.in l.quod dicitur.in princ.in ult. no. ff. de tutel.

Procurator contra Titium ad certam causam, & omnes alias, intelligitur,scilicet contra eundem Titium nõ contra alios, nisi sit dictum.Bar.in d.l.quod dicitur. Adde Card.in clem. ij.xv.q.de procur.& s̄.Mandatum extenditur.uersic. xxij.

Procurator etiam ad certam diem constitui potest. Bart.in l.j. §.fi.uer.quæro,dicitur hìc.ff. de procu. ubi ponit, an possit post diem prosequi causam cœptã ante diem. & distinguit. & in Spec.de defen.uer.quid si defensor.Item,

Procurator ad causas constitutus simpliciter intelligitur,scilicet ad præsentes tantùm,non ad futuras.gl.Bar.& doct.in l. damni.§.si is,qui uicinas.uer.quærit gl.ff.de dam.infec.& in l.si actor.per doct.& Pet. de Sun. C. de appel. & ibi Bald. in uer.quid de procu.qui tenet contrà.Vide etiam Dy. & Bar. in l.omniũ.ff.de procur.ubi uide omnino in j.q. Idem tenet. Bart.in l.iij.§.fi.& in l.quod dicitur.ff. de tutel. Contrarium tenet Specu.in tit.de procu.uer.sed quid si procuratoriũ.in §.ratione autem formę.& infrà eod.uer.xxvj.cum seq.Vide Card.in cle.j.v.q. de procu. quòd etiam ad futuras. & Alex. in l.more.de iur.om.iud.& Ro.in deci.ccccxvij.fuit dubitatum,&c.in nouis.quod admittitur etiã ad causas pòst exortas.Idem tenet in deci.clj.commissio impetrata, &c. in nouis.ubi dicitur uerum,si uerba non repugnent.Dy.tenet primam opi.nisi connexa sint futura præsentibus: ut tenet in d.l.quod dicitur.& Bal.in addi.Spec.de procu.uers. procurator constitutus ad causas.Adde dictũ Bart.in l.illud.Aliàs est in l. item eorum. §. sed si ita. quod cuiusque uni. nom.& per Alex.in d.§.si is,qui.quòd arbitrium datum super actionibus,intelligitur scilicet super præsentibus.Et subdit,ꝙ actor uniuersitatis ad futuras lites non potest dari, sed actor priuati sic,per no.in l.neque.C.de procur.Sed Bald in addi. Spec.de his, qui ali.no.dicit, syndicum etiam ad lites futuras constitui posse: ut ibi uer. ij. Consensus uerò patris in tali causa,& in alijs, non intelligitur de futuris, nisi dictum sit.Bald.in l.fi.§.necessitatem.vij.col.uer.quid si pater ita dixit.C.de bon.quæ lib.Addo ad princi. materiam huius uer. s̄. in uer. Mandatum extenditur. uer. xv. & uer.xxvj. Delegatio non ad omnes, non extenditur ad futuras. §. delegatio.uersic.lxxvij.

Procurator dari non potest,nisi causa cognita in his,in quibus uertitur utilitas publica.Bar.in l.non cogendum. §. qui ita. ff.de procura.

Procurator ad agendum tantùm potest constitui,& intelligitur etiam ad defendendum: sed non ut procurator, sed ut defensor potest suscipere defensionem:nec repellitur exceptione, quòd non sit procurator, quando sponte comparet ad defendendum:& si interpellatus defendere, non defendat,potest remoueri.Bar.post glo.no.in l.mutus.§. pœna.ff. de procu.Et intellige in procuratore actoris,nõ rei,ut ibi.& omnino per Lud.& Alex.in l.j. si quis ius di. non ob. & Ludo.in fin.uer.Procurator constitutus.Bal. in addi.Spec.de appel.uer.Procurator cõstitutus.el primo.dicit procuratorem ad defendendũ non posse agere,nec econtrà, nisi in duplicibus iudicijs.Vide Bart.in l.seruum.§. ait prætor.uer.& per istum tex.ff.de procura.& j.Procurator agit. uersi. xvij.

† Procuratorem non dat tutor,seu curator ante litem contestatam,sed actorem cum decreto iudicis:ut in l.neque tutoris. C.de procura.& Insti.de cura.in fi.Neq; procurator constitutus ad agendum potest deputare alium procuratorem ante litem contestatam: & quilibet beneficiatus potest constituere procuratorem ad agendũ à principio sine alterius superioris authoritate,uel licentia.Abb.in d.c.petitio.]

† Procurator habens generale mandatum,seu potestatem generalem,non potest facere, quæ requirunt speciale mandatum:ut in c.qui ad agendum.de procura.lib. vj. & ideo non potest transigere,nec alienare.Secus si detur potestas generalis cum libera. Abb. in c. petitio. & ibi de procu. per quæ uerba datur libera & plena potestas.in c.dilecti.de iud.& in c.intelleximus.eo.tit.Limita hoc per gl.iũcta theorica. Bar. in l.nulli.ff.de transac.& Abb.in c.contingit.eo.tit.]

† Si aliquis constitutus sub nomine syndici,actoris, procuratoris,& negociorum gestoris non tenetur ad petitionem aduersarij eligere alterum ex illis:quia satis est,quòd ex tenore instrumentum appareat,quod dominus, seu constitutus uoluit sibi dare potestatem agendi & respondendi: unde censendus est syndicus,seu procurator, secundũ materiam subiectam contentam in instrumento. Vnde dicunt docto. quòd si quis constituit procuratorem ad litem contestandum, & ut in consecutiuis constitueret alium procuratorẽ, quòd poterit procurator per se totam litem agere, considerata potius intentione, quam uerba:nam uoluit ipsum præferre alijs, unde per illam clausulã uoluit eam exonerare, ut non teneretur per se prosequi Ab.in d.c.petitio.de procu.]

† Si ego sum creditor Titij in centum, & adueniente tempore solutionis, constituo procuratorem, ut petat ista centũ, procurator petit,non exhibito mandato, nec requisito an habeat mandatum: debitor dicit se non habere pecunias, nec posse præstare debitum.procurator protestatur se uelle accipere

accipere ista centum ad usuras, ex quo interest sua, & domini, habere illa: nunquid talis dicatur constitutus in mora, & teneatur soluere sortem, & usuras. Vide Bartol. in l. si quis inficiatus. ff. depo. & Bald. in rub. C. eo. ubi refert Bart. in d. l. si quis inficiatus. & dicit, quòd si petit illa centum, & est protestatus extra iudicium, debet exhibere mandatum ad hoc, ut consequatur accessiones, & usuras: sed si in iudicio petit, & protestatus est, etiam mandato non exhibito, constituitur in mora. Et ratio diuersitatis est, quia non est præsumptio, quòd ille adiuiisset iudicem obrependo ei. arg. l. si quis obrepserit. ff. de fal. refert do. Barba. in cap. ex parte decani. de rescript.]

† Procurator si incidit inter latrones, dum iret pro facto domini, & ab eis fuerit spoliatus, uel in uia fuit infirmitate oppressus, nunquid possit huiusmodi damna, seu expensas factas imputare domino. Abb. in d. c. cùm pro causa. facit tex. in l. inter causas. §. nō omnia. ff. mandati. uide quod uoluit Spec. in tit. de iudi. in §. illud. & do. Anto. in c. significante. de pigno. Inno. in c. sicut. de iureiur. Bald. in c. j. de testi. & in l. j. ff. si quis testa. liber iuss. fue. Bald. in l. qui contra. C. de ince. nup. Fede. de Se. consi. cxiiij. quē refert Abb. in c. proposuisti. de fo. compe. uide no. in c. breui. de iureiur. & Host. in c. cùm clamor. de testi.]

† Procurator constitutus ad agendum, appellandum & prosequendum, compellitur prosequi, si appellet. Ita do. de Rota, decis. cxlvij. in nouis.]

† Procurator datus cum potestate substituendi, reuocandi, & reassumendi, licet totalem potestatem in substitutum transferat, potest tamen quandoque reassumere procurationis onus. Ita in Rota, decis. clxxxiiij. in nouis.]

† Procurator mandatum habens ad opponendum crimina, & defectus, potest illa opponere, quamuis in procuratorio specificata non fuerit. Ita in Rota decis. ccliij. in nouis]

† Procurator in prima instantia substitutus, non potest per collegam procuratorem in secunda instantia reuocari. Ita in Rota, decis. clxvj. in nouis.]

† Procurator administrator potius dicitur prælatus, quàm dominus rerum ecclesiasticarum: sed propriè prælatus non est procurator. nam prælatus debet habere dignitatem, uel potest latius disponere de rebus eccle. quàm procurator. De quo uide bonam glo. v. q. iij. in c. fi. & xij. q. j. duo sunt genera. & in c. præsenti. de offic. ordi. lib. vj. sed dicitur procurator in eo, quòd habet procurare utilitatem ecclesiæ: non autem disponit ad libitū, ut dominus Abb. in c. ij. de dona.]

† Procurator rei, quantumcunq; constet de mandato, debet semper cauere de iudicato soluendo, nisi dominus fideiusserit pro eo sub hypotheca bonorum suorum. & ita seruatur: ut in cle. prima, de procur. & quod ibi not. & in §. si uerum. Instit. de satisda. Et hoc casu sufficit, quòd procurator potest soluere id, super quo conuenitur, utputa quia agitur ad quantitatē pecuniæ: sed ubi non posset soluere, ut quando agitur super re possessa à domino, tunc contra illam cautionem debet præstare cautionem de ratihabitione. Et quæ est ratio diuersitatis inter procuratorem actoris & rei, uide per Abb. in c. mandato. de procura.]

† Procurator constitutus uidetur constitutus ad ea facienda, quæ sunt de consuetudine. Feli. in c. cùm M. in ij. col. uer. & hinc est. de consti.]

10 Procurator ut nō teneatur defendere, qualiter protestetur. Card. post glo. in cle. j. q. xij. de procur.

Procurator ad excipiendum non potest exceptiones probare: sed

Procurator ad agendum potest totam causam expedire. Bal. in addi. Spec. in tit. de procu. §. procurator constitutus solùm.

Procurator ad litem contestandam potest prosequi usque ad sententiam, nisi sit in mandato dictio taxatiua. Cyn. in l. si procurator ad unam. ff. de procura. & Ioan. de Prat. in l. ad rem eo. tit. & Spec. eo. tit. §. ratione autem formæ. uer. quid si dedi. ubi plenè.

Procurator ad agendū constitutus intelligitur, scilicet ad litē per sententiam terminandā. l. qui procuratorem. & ibi Bar. in princ. ff. de procur. & potest omnia facere in processu: ut ibi. & Bal. in addi. Spe. eo. ti. uer. Procurator cōstitutus solū.

Procurator ad defendendum datus potest agere. Bal. in l. non prohibentur. in prin. C. qui accusare non pos. Sed contrarium probatur in c. constitutus. de procur. secundum Io. de P. in l. mutus. §. pœna. ff. de procura. & supra eo. uersic. ix. & infra, Procurator agit. uersic. xvij.

Procurator ad renunciandum beneficium ecclesiasticum, debet constitui cum consensu capituli ecclesiæ, cui fienda est renunciatio, si capitulum habet. Car. in cle. j. ij. oppo. de renun. Item debet constitui spontè, & liberè. Car. ibi. iiij. q.

Procurator potest constitui ad causam unam, & ad causas plures. cle. j. & ibi Card. de procu.

† Procurator, qui confitetur inuitus per uiam contentiosæ iurisdictionis, ut respondendo positionibus, præiudicat domino, sicut & præiudicaret sententia. ff. de procurat. l. Plautius. & l. non solùm. §. j. eo. tit. Et idem in confessione procuratoris, quæ surgit ex contumacia, non respondendo positionibus: ut est tex. in c. ij. de confes. li. vj. Et præiudicat talis confessio uera, seu ficta, procuratoris, & non habet instar donationis, cùm fiat in inuitum ad subeundum iudiciū in his, in quibus habet mandatum. Et idem in tutore, uel curatore, ut distinguatur, an confiteatur uoluntariè, uel contentiosè. Secus in confessione facta per pupillum cum authoritate tutoris: nam etiam uoluntaria ualet: nota Bart. in l. certum. §. sed an ipsos. ff. de confess. Abb. in d. c. j. in vij. col. uer. si confitetur.]

† Procuratoris confessionem potest dominus reuocare, sicut propriam, probando errorem: ut in c. fi. de confes. & in l. error. C. de iur. & fac. igno. Cy. in l. j. C. de confes. Procuratoris tamen confessio non est tantæ efficaciæ, quantæ propria est: quia per propriam confessionem mihi præiudicatur in alio iudicio: quia non possum uenire contra id, quod dilucida uoce protestatus sum, etiamsi agatur ad alium effectum. no. Inno. in c. ij. de or. cog. in c. per inquisitionē. de ele. quod non procedit in confessione procuratoris, quæ non debet extendi ad aliam causam. no. Spec. in tit. de confes. §. nunc uidendum. uer. sed nunquid confessio. nec confess. o procu. tollit facultatem appellandi, sicut propria confessio. ij. q. vj. sunt quorum. & l. ij. C. quo. app. non reci. & c. Romana. de ap. li. vj. Abb. in c. cùm speciali. de appel. & idem Abb. in d. c. j. ut lite non contest. in ix. col.]

† Si quid fuit iniunctum, uel præceptum domino, & ipse mittit procuratorem, qui illud non adimplet, nocet domino, quia talis contumacia est domini, non procuratoris. Et sic intelligitur l. non distinguemus. §. pe. ff. de arbi. & quod ibi not. tamen si procurator hoc non faciat propter causam, seu casum, excusatur dominus, sicut si in personam illius ille casus contigisset. C. qui pet. tuto. l. cùm à matribus. de pigno. c. significante. no. Bart. in l. j. §. si procurator. ff. si quis ius di. non obtem. & Abb. in c. j. ut lite non conte. in vj. col.]

† Si aliquid iniungitur, seu præcipitur procuratori, non domino, & procurator non obediens, si talis inobedientia cadit in delictum, tunc in his, quæ sunt parui præiudicij, ut circa missionem ex primo decreto, contumacia procuratoris nocet domino: ut in l. eum, qui res. C. de procu. & C. de dignitati. l. quoties. li. xij. Si tamen sunt magni præiudicij, ut circa mulctæ impositionem, non præiudicat domino: ut in d. §. si procurator, nec etiam circa missionem ex secundo decreto. ff. si ex noxa. cau. aga. l. cum usufructu. & ff. de dam. infec. hoc amplius. §. fi. cum l. seq. Prædicta uera, nisi dominus fuerit sciens, & negligens in purgando cōtumaciam illam: ut in d. c. j. ut lite non contest. Ex quo nota, quòd si fuit contumax procurator in respondendo, tenetur ipse, & non dominus. l. non solùm. ff. de procur. nisi fuerit sciens, & non negligens. no. Abb. in d. c. j. in vj. col.]

† Procurator constitutus ad comparendum, si nunquam fuit in iudicio, & dominus fuit citatus, & contumax, debet dominus in expensis condemnari, & non procurator, ex quo non fuit in iudicio, nō uidetur iudicem habere potestatem ipsum condemnandi, quia procuratori nihil incumbit: potest tamen dominus agere actione mandati, contra procuratorem ad interesse, & ab eo illas expensas recuperabit: ut in l. si procurator. §. si tutores. ff. mandati. est conclusio. Bar. in d. l. j. §. si procurator. ff. si quis ius di. non obtem. Abb. in d. c. j. ut lite non contest. in v. col.]

† Si dominus citatus misit procuratorem, qui uerisimiliter putabatur

putabatur bonus, & diligens, hoc constito, an debeat dominus mulctari propter contumaciam, ex quo fecit domino id quod à lege est sibi permissum, scilicet procuratorem constituere: & si sententia & mulcta contra dominum fuerit lata, an reuocabitur, cùm non uidetur in aliqua contumacia esse, ex quo nulla culpa fuit constituendo sufficientem procuratorem. Abb. in d. c. ulti. ut lite non contest. in v. col.]

† Si dominus citatus misit procuratorem, qui fuit cōtumax, licet prima fronte dominus repellatur ab appellando: quia contumacia iudicatur in personam ipsius domini citati. Si tamen dominus uult dicere se constituisse procuratorem, qui communi opinione reputabatur diligens, an debeat appellatio admitti, ex quo fuit sibi permissum à lege. Abb. in d. c. j. in viij. col.]

† Procurator constitutus, ut faciat omnia, quæ ipse constituens propria persona facere posset, habet potestatem explicandi exigentia speciale mandatum: ut no. Bar. in l. procurator, cui libera. ff. de procu. ubi dicit, quòd tali procuratori uidetur cōcessa libera: ut est tex. in l. creditor. §. Lucius. ff. mand. & argu. in c. j. de rescri. lib. vj. Bar. in l. j. ff. de of. procon. Abb. in c. fin. de dila. in fin. & in c. petitio. de procu. & in c. dilecti. de iudi.]

† Clericus potest defendere causam suam sine mandato, & sine cautione. xij. q. ij. non liceat. de re. eccle. non alie. si quis. & not. gl. in c. coram. de offi. de lega. & in c. cùm olim. de testi. Item potest quemlibet alium in cautione defendere: ut in l. qui proprio. ff. de procurato. Io. & Abb. in c. j. de restitu. spolia. in fine.]

Procurator potest interuenire, si agitur contra clericū solum, ut priuetur beneficio propter crimen. no. Fred. de Senis consil. xxij. nam talis quæstio non est criminalis, cùm non tendat ad punitionem, nisi ut priuetur beneficio: quod est inhabilitare personam ipsius clerici, non ut delictum puniatur. Hinc est, ꝙ parochianus, uel patronus, potest hoc modo agere contra clericum, ut priuetur beneficio: ut no. Fred. consi. xcviij. & not. in c. illa. de accus. & in c. ex parte. de teste. & est textus expressus in c. per tuas. §. tales. de simo. si tamen pœna delicti esset tantùm priuatio beneficij. Secus dicunt Ro. Anto. & Abb. in c. super his. de accus. in j. col. uer. ultimò nota.

† Procurator datus cum clausula, & quicquid aliud etiam super hoc fecerit, ratum habebit, potest transigere, seu componere. & sic intelligitur, ff. de procu l. mandato. ut no. gl. in c. cùm dilectus. de reli. domi. Idem si apponatur illa clausula, quòd procurator posit agere totum illud quod dominus ipse personaliter agere posit. nam tunc uidentur data tota potestas agendi ea, quæ requirunt speciale mandatum. Et si ampliatur procuratorium per illam clausulam: ut nota. Abb. in d. c. cùm dilectus. & no. Archi. in c. j. de procura. lib. vj. & Bar. in l. prætor, cui libera. ff. eo. tit. & Abb. in c. fi. de dilato. gl. & Abb. in c. contingit. de transac.]

† Procuratoris officium est utile, & onerosum, ad quod etiam infames, saltem de iure ciuili, promouentur. Insti. de excep. in fi. Ab. in c. Imperatorum. de iura. calum. & hoc in odium sui: quia posset esse sibi utile. Item ut facilius resipiscat, & ut euitetur aliorum periculum communione: ut in cap. pia. de excep. lib. vj. Abb. in d. c. post cessionem. in ij. col. Secus de iure canonico: ut iij. q. vij. §. infames. ubi infamis non potest esse procurator. Sed ibi gl. dicit hoc procedere, quando est infamis per sententiam: secus, si est infamis ipso facto, quia potest. Et allegat dictum §. fin. Instit. de except.]

† Procuratorem nō tenetur quis constituere in causa ardua, & graui, si sit impeditus, nisi in causa electionis, seu uocationis ecclesiæ. De quo uide plenè no. in c. querelá. de procur. & ibi doct. quæ dicatur causa ardua. uel suprà, Causa.]

† Procurator ad agendum constitutus ab actore potest dominum defendere. not. glo. in l. inuitus. §. pœna. ff. de procura. Quod limita, nisi daretur ex parte rei: quia tunc cùm potestas defendendi debeat esse principalis, si daretur ad agendum, non ualet procuratorium: ut in c. constitutus. de procura. Si tamen procurator est datus cum dictione taxatiua, scilicet ad agendū solummodo, tantùm, præcisè, duntaxat, &c. tunc nō potest procuratoriū extendi, nec est sufficiens: ut in d. §. pœna. Bar. tamen ibi dicit, ꝙ licet procurator in tali casu non posit defendere dominū ui mandati, potest tamen tanquā quilibet defensor præstita cautione de iudicato soluendo: ut no. in c. j. de procu. Ab. in c. accedens. eo. tit.]

† Procurator licet non admittatur in causa criminali criminaliter intentata: ut not. in c. tuę. de procu. socius tamen auditur pro se, & pro alijs. ar. iij. q. vj. hoc quippe. & c. cùm dilecti. de do. & contu. & est gl. sing. in c. statuit. ij. q. iij. uinculatus etiam prosequi potest accusationem, seu appellationem per procuratorem. no. Ang. in l. per hanc. C. de tempo. appella. & Innoc. in c. licet. de accusa. Et licet procurator non admittatur in causa criminali ad disputandū super ipso crimine, tamen admittitur ad probandas exceptiones contra accusatorem de ipsius dignitate. Et sic non solùm admittitur procurator ad allegandum causas absentiæ, quæ consistunt in facto, sed etiam causas absentiæ, quæ consistunt in iure, & ad probandas exceptiones expulsiuas, propter dignitatem accusatoris. Abb. in c. ueniens. de accu. in j. col.]

† Procurator in actione populari ex parte actoris ante litem contestatam potest constitui: ut in l. licet. ff. de procur. post litem uerò contestatam cùm actor in actione populari est factus dominus litis, potest constituere ad instar tutoris. ut in l. nec tutores. C. de procu. not. Bart. in d. c. licet. & sic restringitur. gl. in c. ueniens. & ibi Abb. de accusa.

Procurator potest constitui ad tēpus, & diē. Car. ubi s. in Spe. de procu. §. ratione autē formæ. uer. quid si mandatū. Item.

Procurator ad agendum, & ad alia maiora, & ad requirentia speciale mandatum, non potest opponere crimina. s. Mandatum extenditur. uer. xxxviij.

Procurator cum clausula, Qui utiliter contrahat, aliàs nō uult domino obligari, constitui non potest, & non ualet. Bald. in rub. C. de excep. iij. col. & per Bal. in l. cùm mandati. C. mandati. & in l. si procurator. in fi. C. eo. tit.

Procurator ad agendum non potest exigere, nec solutionem recipere. Bar. in l. hoc iure. in j. col. ff. de solu. & no. in l. sed si tantum. in prin. ff. de pactis.

Procurator generalis an intelligatur etiam ad causas. j. Procurator generalis. uer. xj. quòd sic.

Procurator intelligitur etiam is, quem Titius asinum suū constituit ad agendum in tali causa: quia mens inspicitur, non uerba. Bald. in l. testamentum. in primo not. C. de testa. no. in c. petitio. de procura. & j. eo. uersic. xxvj. Item,

Procurator contra omnem personam mundi constitutus non potest agere contra uniuersitatem, uel collegium. Bald. in rubri. C. ad Trebel. uer. item si facio procuratorem. & in c. conuenticulas. in princip. in ij. no. de pa. iur. fir. Sed contra tutorem, & procuratorē debitoris sic, & Bald. in d. rub. in fi.

Procurator omnium rerum potest agere, & exigere, tam in iudicio, quàm extra. l. procurator, cui libera & ibi docto. & Io. de Pra. in l. qui proprio. §. fi. ff. de procura.

Procurator ad certas causas, & generaliter ad omnes alias constitutus, an intelligatur constitutus ad causas maiores expresis: s. uer. Mandatum extenditur. uer. xxv.

Procurator ad certas causas, nisi ad aliquas requirentes speciale mandatum specificatas, intelligitur constitutus tacitè ad omnes alias non expressas requirentes speciale mandatum, secundum Lapum, & Dom. de sancto Gemini. in c. qui ad agendum. de procu. in vj.

Procurator constitui potest, ut duret etiam post mortem domini. j. uer. Mandatum finitur. uer. xlix. & in uerbo, Mandatum reuocatur. uersi. ij.

Procurator constitui potest cum potestate faciendi procuratorem: sed an tunc posit donare. Bal. in l. j. C. de bo. mater. in lec. antiqua.

30 Procurator cum potestate faciendi omnia, quæ potest dominus, potest uendere, & alienare. Ang. in auth. de col. & alijs capi. §. ad hæc prohibemus. uersic. item nota istum text. colla. ix. & j. Procurator ad negocia. uersi. lix.

Procuratoris constitutio ualet hoc modo, Constituo procuratorem illum, quem Titius nominabit: licet Titius sit inhabilis ad constituendum. Barto. in l. institutio talis. ff. de condi. insti. uer. item inducitur ad quæstionem.

Procurator si appelletur syndicus, cùm non sit, non uitiatur actus. Bar. in l. insulam. de præscriptis uerb. & in l. j. §. j. quod cuiusq; uni. no. & s. in uer. Procurator est, qui. uersi. xxxviij.

Procurator ad agendum non potest de causa transigere. Bart. in l. qui Romæ. §. Callimachus. uersi. si autem dixi. ff. de uer. obli. & in l. si procurator. C. de procura. & ĩ. Procurator con trahit. uersi. xix.

Procurator potest constitui, etiamsi ipse post sex menses acceptet ante, quàm reuocetur, quæ reuocatio non præsumitur. Io. And. in c. licet. de procu. in vj. in Nouella. & Alex. in l. si stipuler. de uer. oblig.

Procurator ad recipiendum solutionem an possit prorogare terminum debitori. Bart. & doct. in d. §. Callimachus. quòd non, nisi sit constitutus procurator cum libera. & ĩ. uer. Procurator generalis. uer. lxij.

Procurator ad causam futuram intelligitur ad instantiam, non ad negocium principale. Bartol. in d. §. Callimachus. in uer. idem dixi. & ĩ. eo. uer. 50.

Procurator ad opponendum contra executionem instrumenti, nõ potest opponere contra personam. Bal. in addi. Spec. de procur. uer. aliud est.

Procurator ad excipiendum non potest respondere pro domino citato ad respondendum. Bald. in addi. Spec. de procur. uer. qui opponit.

Procurator ad recipiendum constituitur Titius, quando rem meam, uel mihi debitam stipulor restitui Titio. Bartol. in l. j. in fi. principij. ff. de pactis.

40 Procurator etiam per substitutionem potest constitui hoc modo, Constituo Titium procuratorem: & si esse nolit, constituto Caium. glo. & Bart. in rubr. ff. de procu. sed non admittitur Caius, si Titius cœpit officium. l. tutoribus ita datis. & ibi Dy. de test. tu.

Procurator & nuncius simul quis constitui potest. in Spec. de procu. §. ut autem. uer. & nota. el ij. & seq.

Procurator an constituatur cum pacto de non reuocando. ĩ. Procurator reuocatur. uer. fi. quòd sic.

Procurator ad agendum & defendendum constitui debet, uel ad agendum, & respondendum. non ad agendum tantùm. Car. in cle. ij. de procur.

Procurator potest constitui sub conditione. l. iij. de procura. Insti. mandati. §. mandatum. Car. in cle. j. de procur.

Procurator licet non habeat mandatum specialiter ad iurandum, non tamẽ dicitur sufficiens habere mandatum. Alex. no. in l. iusiurandum. §. de pupillo. de iureiur.

Procurator ad confitendum, & quietandum non potest confiteri, & quietare, nisi reuerà receperit. Bald. in l. omnes. §. ad hoc. C. de quadri. præscrip.

Procurator ad uendendum, uel donandum, potest in instrumento apponere omnia pacta, etiam pœnalia, solita tamen poni in talibus instrumentis. Item potest bona domini obligare pro implendo contractu, etiamsi mandatum id nõ contineat. Bald. in l. fin. C. de quadri. præscrip. in j. col. & infrà in uerbo, Procurator ad negocia. uer. lxxvj.

† Procurator constitutus à prælato ad locandum, & ad recipiendum fructus, & alienandum, & omnia faciendum, quæ ipsemet, &c. an possit renouare inuestituras emphyteuticarias uel feudales, uide Bal. in consi. cxxxviij. in v. parte.]

Procurator ad adeundum potest constitui simpliciter, nõ sub conditione, si hæreditas est locuples. Bald. in l. j. xxx. oppo. C. qui admit.

Procurator ad agendum potest appellare. Bart. in l. j. §. si aduersus. ff. quando app. sit. & ĩ. Procurator appel. uer. xxxiij.

50 Procurator debet per dominum informari, ad quod debet habere dilationem. Inno. in c. exposuit. in glo. sua, in uerbo, teneri. de dilatio. & Bal. in Marg. uer. Procurator. Sed uide Inno. in c. dilectus. in prin. de procur. Bart. in l. prætor. §. defendi. ff. ex quib. cau. in pos. ea. & in l. non solùm. in prin. uer. sed an procurator. ff. de procu. ubi dicit, quòd si procurator fuit citatus ab initio, potest petere dilationẽ ad respondendum interrogationibus ante litem contestatam: sed si fuit citatus dominus generaliter, nõ expresso ad quid, idem est, cùm nõ potuerit instruere procuratorẽ. Si uerò specialiter, & tunc debuit mittere procuratorem instructum, qui respondeat: ideo tunc dilatio danda nõ est: imò si nolit respondere, punietur dominus ut contumax. ut ibi. & tenet Inn. in c. in pertractãdis. de iura cal. & Bal. in Mar. uer. Procurator. uersi. viij. Sed quid in procuratore absentis. in Spec. de dila. §. fin. uer. sed quæro. quòd non. Item quid si conuenitur ex suo contractu. infrà uer. Procurator contrahit. uer. fi. ꝙ sic. in Spec. de procura. in §. j. in v. charta. in uer. sed pone, procur. & ibi Bal. in addi. uer. procuratori. el j. ubi dicunt, quòd procurator in causa appellationis non petit dilationem ad consulendum dominum. uide ibi Rotam decisi. cccxcviij. fuit dubitatum. in nouis. tenet, quòd generalis potest petere, non specialis.

Procurator constitutus ad appellationem, quæ uertitur, non habet sufficiens mandatum, si appellatio non uertitur tempore mandati. in Spec. de procur. §. j. in iij. char. uer. sed pone capitulum. ar. contra in l. Titius. §. j. de lib. & posthu. Sed ibi erat in utero, & ad id, quod est in rerum natura, potest adaptari præsens, & præteritum. Item argu. contra in l. pen. ff. de testa. tu. Sed illud ex natura conditionis, & substitutionis, quæ prospicit futuris casibus. Bal. in addi. Spec. de procu. uer. procurator constitutus ad appellationem.

Procurator ad impetrandum dicitur datus potius ad extraiudicialia, quàm ad iudicialia. Ioan. Andr. & Philip. in c. Nicolao. v. q. de appel. Io. de Imo. in ca. ex parte decani. de rescrip. no. in cap. j. de rescript. in vj. & in Specul. de procur. §. j. uer. quid ergo.

Procurator ad conferendum beneficia nõn potest præsentare, nisi dictum sit. c. cùm in illis. de præben. in vj. & Pau. de Cas. consi. lix. incip. Venerabilis uir. in ij. dubio. & ĩ. Procurator ad negocia. uer. lxxxvj. & Procurator prælati. uer. vj.

Procurator ad emendum potest etiam mutuum recipere, ut emat. Bal. in rubr. C. de institoria. v. col. uer. aduerte. per l. j. §. unde quæritur. & l. Titius. ff. de exercitoria.

Procurator ad exigendum pensiones domorum locatarum, non potest locare domos. l. j. §. igitur proposito. ff. de exercitoria. Lud. in sing. uer. Procurator. uer. constituo.

Procurator ad agendum non potest petere executionem sentẽtiæ. l. hoc iure. la ij. ff. de solu. l. si procurator. ff. de procur. Bar. in l. omnium. in j. q. in fin. eo. tit. nisi procurator fecerit sumptus in lite pro domino inope. l. actoris. eo. tit. Ludo. in sing. uer. Procurator. uer. quæro, utrum. Item nisi sit procurator in rem suam, uel nisi habeat speciale mandatum post latam sententiam, uel nisi sit procurator generalis ad causas etiam futuras. Bart. d. l. si procurator. in ij. not. & in d. l. hoc iure. in j. col. nec tenetur petere. gl. in l. tutores. §. tutores. de admi. tu.

Procurator ad litigandum non potest soluere. Pau. de Cast. & Io. de Pra. in l. si quis cùm procuratorio. de procu.

Procurator ad causas potest litem contestari, licet causa dicatur post litis contestationem. Bal. in l. j. ff. sol. matri.

Procurator absens recipiendo instrumentum mandati à domino, uidetur ratificare, & acceptare mandatum. cle. j. de procura. Bart. in l. j. §. fi. uer. extra glo. quæro. & in l. filius. §. procuratorem. de procu. uersic. pone ergo. ubi etiam dicit cogi posse ad suscipiendum iudicium, si pro eo dominus satisdedit. & s̃. in uerbo, Procurator quis esse possit. uersic. vij. Sed quid si protestatur, quòd non uult acceptare, deinde recepit literas, uel instrumentum mandati. Car. in d. clem. j. xiiij. q. Et intellige, quòd scienter recipiens procuratorium, uidetur acceptare, non si ignoranter. gl. & Car. in clem. j. de procurat. xvj. q. Quæ scientia probatur, quando sciuit contenta † in instrumento, uel literis. ut ibi xvj. q. † Et Baldus in l. j. ff. mandati.]

60 Procurator ad causam futurã, intelligitur scilicet ad instantiam, non ad negociũ principale. Bar. in l. qui Romæ. §. Callimachus. de uer. ob. uer. idem si dixi. s̃. eo. uersi. xxxvij.

Procurator ad uendendum non potest euincere, sed ei euincenti obstat exceptio. l. seruum. & ibi Bar. ff. mandati. & infrà, Procurator ad negocia. uer. antepe.

Procurator ad causam simpliciter constitutus, quando dominus habet duas causas, censetur constitutus ad causam maiorem, & grauiorem. Ioan. And. fin. in addi. Spec. de procur. uer. ratione autem formæ addi. cuius contrarium, &c. & tenet Lud. Põ. in fin. uer. Procurator. quidã habet duas causas.

Procurator ad plures causas comparens simpliciter in iudicio pro omnibus terminis, uidetur comparere in omnibus causis, licet non expresserit nominatim causas, & ideo cõtumax reputari non potest. Bart. in l. accipientis. in fin. ff. de tuto.

Procurator

Procurator ad causas constitutus, intelligitur scilicet ciuiles tantùm, non ad criminales. in Spec. de procu. §. j. in iij. char. uer. sed nunquid media. & in §. ratione autem formæ. uer. item quod licet. & Alex. in d. l. xxvj. col. de offi. eius, cui manda. est iurisd. & plenius in cle. j. per Car. q. xviij. de offi. uica. & in cle. ij. iiij. q. de procu. ubi idem tenet: nec ad requirentes speciale mandatum, ut matrimonialis, & beneficialis: ut ibidem.

Procurator ratione formæ mandati repellitur multis exceptionibus, quas uide in Spec. de procu. §. ratione autem formæ. ubi plenè per totum.

Procuratorem constituendi ad lites, & ad negocia, uide multas formas in Spec. eo. tit. §. iiij. per totum.

Procurator constitui potest ad lites futuras, & incertas. in Spec. de actore ab uniuer. in prin. uer. item quod est.

† Procurator constitutus ante laudum ad emologandū, non uidetur habere mandatum ad consentiendum iniquitati. Bal. in consi. cxvij. iiij. parte.]

Procurator cum libera potest constitui. l. procurator, cui libera. ff. de procur.

Procurator cum libera qualiter cōstituatur. s̄. uer. Libera. uer. viij. & adde j̄. eo. uer. xiiij.

Procurator habens liberam, etiam ad unam causam tantùm, potest deferre iuramentum. per c. qui ad agendum. de procura. in vj. Bart. in l. iusiurandum. §. procurator. in j. col. in fi. uer. circa istam partem. el j. ff. de iureiur. & in l. qui Romæ. §. Callimachus. de uerb. obligat. ubi dicit, quòd omnia potest, quæ potest dominus: ergo & deferre iuramentum.

Procurator cum libera datus ad litem non potest recipere solutionem. l. hoc iure. & ibi doct. de sol. no. in l. si procurator. de condi. indeb. Io. de Por. post Bart. in d. §. Callimachus. ubi dicūt secus in procuratore simplici, & omnino in l. rescriptum. §. fin. de pac. in d. l. hoc iure. ubi dicit, quòd.

Procurator cum libera ad certam causam datus potest transigere, & solutionem recipere. c. qui ad agendum. in fin. de procurat. in vj. Secus uerò, si dicit, Concedo plenam, & liberam administrationem in prædictis: quia intelligitur, scilicet quo ad instantiā tantùm, nō super causa: & sic solutionē nō potest recipere. Bart. in d. §. Callimachus. secundū Alex.

Procurator cum libera, & procurator omnium rerum, sunt pares in potestate, non autem procurator bonorum. gl. & doc. in l. si procurator. ff. de con. indeb.

Procurator cum libera, siue sit generalis, siue specialis, potest rem domini obligare, aliàs non, nisi dominus esset solitus eam obligare, uel nisi pecunia in rem domini uersa sit. l. j. & ibi gl. Bart. & doc. C. si res ali. pi. da. sit.

Procurator cum libera potest pignorare rem domini, etiā non soliti recipere pecuniam sub usuris, non procurator generalis. l. solutum. in fi. cum l. seq. & ibi gl. ff. de pig. act.

Procurator cum libera nō potest transigere de re certa, etiamsi habet mandatum de quietando. Pau. de Cast. consi. ccxxvj. incipiente, Circa primum quæsitum. Addo quòd procurator generalis sine libera non potest transigere. l. mandato. & ibi Bar. ff. de procura.

20 Procurator cum libera ad uendendum potest uendere pro minori precio: sed non potest dolum committere in contractu, aliàs tenetur domino ad interesse. Lau. Brixi. in tracta. tu de Arbi. j. parte. ix. col. facit quod no. Bart. in l. si procurator, cui libera. ff. de procu. in ult. q.

Procurator cum libera non potest opponere exceptionem, stante statuto, quòd dominus opponens, & nō probans, puniatur. Bartol. in l. si procurator. in ij. col. uer. item dico. ff. de cond. indebi. & j̄. uer. Procurator generalis. ubi plenius, in uersic. ij.

Procurator cum libera non potest eligere. j̄. Procurator generalis. uersi. xij.

Procurator cum libera potest deferre iuramentum. j̄. Procurator in rem suam. uer. xvj.

Procurator ad faciendum quicquid uiderit expedire, dicitur cum libera constitui. Bald. in tit. de pace Constan. §. nomina. uer. in fi. & s̄. Libera. uer. viij. post medium. ibi: item per uerba, Facias quicquid, &c.

Procurator cum libera à lege potest constituere procuratorē. Bald. in l. j. C. de bo. mater. in j. col.

Procurator ad causam, quam dominus est habiturus cum tali, licet habeat liberam, tamen intelligitur eam habere nominatus, quo ad instantiam: secus, si sit constitutus cum libera ad certam causam expressam: quia potest etiam transigere & solutionem recipere Bar. in l. qui Romæ. §. Callimachus. de uer. obl. & s̄. eo. uer. viij.

Procurator generalis cum libera non potest donare. l. contra iuris. §. fi. ff. de pact. Bal. in l. iiij. C. de noua. Bart. in l. procurator, cui libera. ff. de procur. in prin. & j̄. in uerbo, Procurator † generalis. uersi. viij. † Et uide do. Alex. de Imo. in consi. xxij. in iiij. col. in j. parte.]

Procuratori cum libera an possit solui. Bart. in l. uero procuratori. ff. de solu. in prin. in ij. q. quòd sic. & Alex. in l. rescriptū. §. fi. de pac. & s̄. eo. uer. iiij. & seq.

Procurator generalis quid possit facere, uel non, uide s̄. uer. Generale mandatum. uer. j. & ij. & j̄. eo. per totum. & s̄. uer. Mandatum generale. per totum.

† Procurator generalis an rumpat mandatum: uide Feli. in c. de causis. in fi. de offic. deleg.]

Procurator generalis, uel cum libera, nō potest opponere exceptionem, stante statuto, quòd dominus uel procurator opponens, & non probans incidat in pœnam, ne faciat dominum incidere in pœnam, quia non potest damnificare dominum omittendo, sed faciendo potest. Bar. in l. si procurator. de condi. inde. in ij. col. in uer. idem dico. & s̄. Procurator cum libera. uer. x. & in l. iij. §. si procurator. uer. quærit glo. iuncto uer. & per hoc dico. ff. quod quisque iur. & ibi gl. Lud. & docto. & ibi Alex. & si opponat, non facit dominum incidere in pœnam. ut ibi, nisi habeat mandatum speciale, uel nisi dominus approbet. Bar. ibi. & j̄. Procurator specialis. in uer. ij.

Procurator generalis potest omnia, quæ quilibet diligens paterfa. faceret, non alia. Bart. sing. in l. si procurator. ff. de condi. inde. in ij. col. ad fi. uer. circa istam partem. el ij.

† Procurator generaliter cōstitutus ad causas postea exactas, potest, & debet admitti: secus in iudice. Ita do. de Rota. deci. ccccxiij. in nouis.]

† Procurator generalis si in aliqua causa de nouo citetur, potest petere inducias ad dominum consulendum, per do. de Rota. deci. cccxcv. in nouis.]

† Procuratoris generalis uires non ampliantur per clausulā appositam in procuratorio, promitto habere ratum quicquid feceris, &c. nec per hoc datur potestas transigendi, nec ad faciendum ea, quę requirunt speciale mandatum, contra no. per glo. in cap. contingit. de transac. & Bar. in l. procurator cui libera. ff. de procu. & in l. j. ff. de offic. procu. Cęsa. ubi in d. l. j. dicit, quòd clausula solet ad cautelam apponi. no. * Abb. in c. contingit. & in c. petitio. de procu. ubi no. per quę uerba datur libera potestas: & quid operatur, & de dicta clausula uide do. Car. & do. Barb. in c. fi. de dila. & uide gl. in c. relatum. xxj. q. j. in uerbo, canonicè.]

† Procurator non potest ex generali mandato compromittere, nec transfire: ut in c. qui ad agendum. de procura. li. vj. Limita, nisi procurator transigeret in utilitatem domini. Ad hoc tex. cum glo. no. in l. nulli. ff. de transac. & ibi no. firmat hoc Bar. & uoluit do. Abb. in d. c. contingit. in ij. & iij. col. facit in simili gl. fin. in l. ij. ff. de acceptil. & tex. Insti. de author. tu. in prin. & quod uoluit do. Abb. & do. Barb. in c. causam quæ. el primo. de iudi. * etiamsi in mandato promitteret dominus sibi rata futura omnia quæcunq; à procuratore fierent. l. transactionis. C. de transactionib. l. mandato generali. ff. de procu. c. causam. de iura. calum. c. p tuas. de arbitris. glo. & doc. in c. ex parte decani. de rescrip. in c. contingit. de transac. Domin. à S. Geminia. in c. qui ad agendum. de procu. in vj. Cy. Bal. & alij. in l. si procurator ad unam speciem. C. de procu. Bart. in l. j. ff. de offi. procu. Ludo. Roma. in l. in prouinciali. §. j. ff. de oper. no. nunc. Ias. con. cxxxiiij. num. 2. uol. iiij. Aemilius Maria Manolessus.

† Procurator generalis etiam nō habens speciale mandatum ad iurandum, admittitur ad iurandum de calumnia, si dominus est longè absens, ita quòd in breui haberi non potest. arg. l. si longius. ff. de iudi. no. in c. cæterùm. de iur. cal. tangit Abb. in c. in pertractandis. eo. tit. Secus, si est constitutus specialiter ad causam post citationem: quia tunc condemnatur

mnatur dominus in expensis:ut no. Abb.in d.c.cæterùm.]

† Procurator generale habens mandatum ad uendendum, si fuit deceptus in precio citra dimidiam iusti precij, non auditur dominus uolens contrauenire, etiamsi procurator nõ sit soluendo, imputet tantùm sibi, qui talẽ elegit. facit l.cum mandato.in fi. ff. de minori. nam ibi est speciale in minore, ut audiatur per beneficium restitutionis ex negligentia, & deceptione procuratoris, si non est soluẽdo: secus, in maiore.nó.Abb.in c.cùm causa.de emp.& uend.in ij.col.]

† Procurator generalis si confiteatur domino præsente, & nõ contradicente, licet præiudicet domino, ut recitat Cy. in l. j.C.de confess.q.xxiiij.si tamen dominus non est in præsentia, sed absens, & uoluntariè confitetur: ut quia uadit ad iudicium uoluntarius, nulla facta citatione, sed statim quod porrigitur libellus, confitetur, talis confessio non præiudicat domino: ut in l.certum.§.sed an ipsos. ff. de confes. nam talis actus habet instar donationis, qui prohibetur procuratori: ut no.Abb.in d.c.j.in ij.col.]

Procurator generalis cùm libera habetur pro procuratore speciali.Bald.in l.illud.§.j.de mulieri.& s̃. Mandatum generale.uer.xxj.

Procurator generalis uendens dolose nõ transfert dominium rei, nisi secuta præscriptione.gl.& Bar. in l.fi.circa medium. C.de uxo.mil.& ibi Bal.in lect.ij. Vnde transfert usucapiendi conditionem. Vide l.mandatum distrahendorum.ff.mandati.& ĩ.Procurator ad negocia.uer.x.

Procurator generalis an possit denunciare.gl.& Bart.in l.j.§.j. de libe.agno.in j.col.quòd sic, si habeat mandatum generale, aliàs secus.

Procurator generalis sine libera non potest exercere actus obligatorios.Bal.in l.mandatum.ij.col. uersic. secundo casu, quando mandatum. C. mandati. per l. quam Tuberonis. §. alia.de peculio.& s̃.Generale.uer.j.circa medium.ibi: item nec actus obligatorios, &c.& Alex.in l.procura.ff.de procu.

Procurator generalis cum libera non potest donare. l. contra iuris.§.fi.ff.de pac.Bart.in l.procurator, cui libera.in prin.ff. de procu.Bal.in l.iij.C.de noua.& s̃.in uer.Procurator cum libera.uer.pen.nisi sit consuetudo in contrarium, uel nisi dominus esset consuetus donare.Alex.in l.solutum.§.fi.de pigno.actio.per c.iij.de dona.

Procurator generalis non potest in dolo uersari. l. creditor. §. Lucius.& ibi Bart.ff.mandati.& in l.procurator, cui libera. ff.de procu.in ulti.q. & uide suprà in uerb. Procurator cum libera.in uersi.x.

10 Procurator generalis ad agendum, & defendendum, potest allegare causas absentiæ pro reo personaliter citato. Roma. in decisi.cccxvij.procurator.in nouis.

Procurator generalis ad negocia an intelligatur etiam ad causas.in Spec.de procu.§.j.uer. pe. quòd sic, nisi essent causæ, quæ requirunt mandatum speciale. & ĩ. Procurator ad negocia.uer.xv.

Procurator generalis, uel cum libera, ad alienandum datus, non potest eligere. l. si is, qui. & ibi Ioan.de Pra.de procur. & Bart.in l.si stipulatus fuero illud.ad fi.principij. ff.de uer. oblig.sed specialis sic.Bar.in d.l.si is,qui.& ibi not. & suprà, Procurator cum libera.uer.xij.

Procurator generalis agens litem calumniosam, debet in expensis condemnari, non procurator specialis, sed tunc dominus debet condemnari.Bartol. in l.j.§.si procurator.ulti. col.uer.ex prædictis. ff. si quis ius di.non obtemp.l.non est ignotum.C.de admi.tut.& Spec.tit.de exec.sen.§.sequitur. uer.sed quid si procurator.in l. iiij.de iudi.per Bart. in addi. Spec.ubi suprà, uerb.Sententia expensarum.

Procurator generalis an iuret de calumnia.suprà, uer.Iuramentum calumniæ.uer.iij.& uer.xliiij.& uer.Mandatum speciale.uer.xl.quòd non.

Procurator generalis an possit renunciare exceptionibus domini.Bart.in l.si fraudator.de his, quæ in fraudẽ. cre. quòd non, nisi esset exceptio declinatoria fori, cui poterit renunciare, cùm illa non sit donatio. Addo Bald.tenentem in hoc contrarium in l.pactum curatoris. in uer. & ex dicta theorica.C.de pac.& ibidem Sali.Opinionem tamen Bart. sequitur do.Ant.& do.Abb.Panor.in c.cùm olim.el j.de offic.deleg.& do.Ant.in c.j.ut lite non conte. Addo etiam Io. Andr. & alios in c.ij.de dona.& per do.Alex.de Imo. saluantẽ Ba in d.l.pactum.

Procurator generalis ad iudicia, uel negocia, nõ potest transigere.gl.in c.dilectus.& c.petitio.de procur.

Procurator ad causas non intelligitur ad requirentes speciale mandatum, ut matrimoniales, & beneficiales. Cardi.in cle. ij.iiij.q.de procura.

Procurator etiam generalis clerici habentis expectatiuam, potest acceptare beneficium. Cardi. in cle.j.§.quem etiam.iij. q.de concess.præben.

Procurator generalis potest promittere pœnam solitam promitti ex natura contractus, & ad eam potest dominum obligare.Alex.in l.iij.§.si procurator.quod quisque iur.Bar.in l. si procurator.de iure fis.Ang.in l.bene à Zenone.C.de quadri. præscript. & in l.ij. ff. de iurisd.om.iud.& Alex. in d.l.si procurator.Abb.in c.ij. de precar. & per Alex.in l.solutum. §.si procurator.de pign.actio.

20 Procurator generalis cum libera non remittit debitum gratis.Ang.& Alex.in l.rescriptum.§.fin.de pactis.

† Procurator generalis cum libera, non potest liberare debitorem per acceptilationem: ut est glo.& ibi clarius Bar. in l. per procuratorem.ff.de acceptila.Ratio est, qui acceptilatio est in effectu donatio. Ias. in l. præses.in ult. col. uer.ex istis collige.C.de transact.]

Procurator generalis cũ libera an fideiubeat.no. in l. si seruus. de fideiuss.& Bal.in l.in parua.§.fi.de pactis.

Procurator generalis ad omnia præterquam ad aliquid requirens speciale mandatum, uel ad petendum restitutionem in integrum, non uidetur constitutus ad alios casus requirentes speciale mandatum.Pet.de Ancha.in rub.de reg.iur.iiij. q.& Alex.in l.fi.ff.quod quisque iur.

Procurator generalis non potest rem emphyteuticam auferre uni, & dare alteri, nisi emphyteuta sit persona scandalosa. Bart.in l.cotem.in princi.ff.de publica.& suprà, Mandatum speciale.uer.xj.

Procurator generalis potest facere protestationes.Bart.in l.actione.§.renunciare pro socio.Item potest impetrare sequestrum contra debitorem suspectũ.ĩ.uer. Sequestrũ. uer.lxx.

Procurator generalis potest renunciare societatem, sicut procurator specialis, nisi expressè sit sibi prohibitum.d. l. actione.§.renunciare. Quod est uerum cum causa, non sine causa.Bart. ibi. Item potest renunciationem sibi factam ex causa acceptare, aliàs non: ut ibi per Bar.

Procurator generalis petens debitum quietatum, an faciat dominum incidere in pœnam.Bart.in l. in illa stipulatione. de uerb.oblig.la ij.in uerbo, pro declaratione. quod non intelligo, ut ibi per eum.

Procurator generalis non admittitur in causis infamiæ, quæ sunt criminales.glo.& Bar.in l.planè.ff.de excu.tu. in lectu. Nico.de Neap.

Procurator generalis potest soluere creditoribus.l.si procurator.& ibi Bar.in prin.ff.de condi.indeb.

30 Procurator generalis si petat à debitore habente quietationem, an dominus incidat in pœnam.ĩ.uer. Procurator præiudicat.uer.xxviij.

Procurator generalis an debeat appellare.ĩ. Procurator appellat.uer.xxv.quòd sic.

Procuratorium generale debet registrari, non apud acta dimitti.ĩ.uer.Procurator producit mandatum.uer.xxij.

Procurator non potest alienare immobilia, nec mobilia, quæ durent, sed quæ tempore corrumpantur sic: ut l. procurator totorum.ff.de procur.sed specialis sic, uel cum libera.l.procu.& ibi Bart. C. eo.tit.

Procurator generalis non potest transigere. ea. l. mandato. ff. de procurator.Item,

Procurator generalis si facit aliquid iniusti domino sciente, & non prohibẽte, tenetur dominus.l.ij. C. de exact.& transla. mil.an.lib.xij.facit l.ij.C.de noxa.& l.j.de fal.mo.Idem si faciat aliquid illicitum nomine domini, qui si præsens fuisset, fecisset idem, quia tenetur dominus, per tex.in l.sed & hę.§. fin.cum l.sequ.ff.de procura.Idem si dominus potuit certiorare procuratorem, ne sic faceret, & non certiorauit.Bart.in l.in illa stipulatione.in fi.la ij.ff.de uer.obli.& l. fideiussor. §. si mandato.ff.mandati.& Alex.in l.iij.§. si procurator. quod quisque

quisque iuris. Idem si procurator contrahat nomine domini, & in contractu ponat pœnam, ut in contractu pacis. l. bene à Zenone. C. de quadri. præscript. facit l. si procurator meus. in fi. de procur. l. uel uniuersorum. de pign. l. quòd si nolit. §. qui assidua. de ædil. edi. Ita tenet Lud. Pon. aliàs do. Ibbus in l. iij. §. si procurator. quod quisque iuris.

† Procurator generalis in quib. non admittatur, uide do. Bar. Soci. in consil. ccxxxj. incip. Cùm in præsenti. uer. secunda ratio est, in ij. parte.]

† Procurator ex generali mandato an iurisdictionẽ prorogare possit, uide Feli. in c. P. & G. de of. dele. in medio. iij. col.]

Procurator specialis quando, & ad quid requiratur, uide ĩ. eod. per totum. & supple s̃. uer. Mandatum speciale. per totum, ubi plenius, & per quæ uerba constituuntur. s̃. uer. Mandatum speciale. uer. xij. & seq.

† Procurator in curia Romana non solùm in animam domini sui, sed etiã in suam, de calumnia iurare tenetur, etiamsi principalis iurauerit. Ita decisum est in Rota, decis. xxxvij. in nouis. & decis. xl. Et hoc iuxta constitutiones Io. XXII. Bene. XII. & Greg. XI.]

† Procurator, qui sententiam obtinuit, non potest prius per eum dicta etiam in suum fauorem impugnare. Ita domini de Rota, decis. ccccxv. in nouis.]

† Procurator si acceptat beneficiũ maioris ualoris, quàm habeat in mandatis, pręiudicat domino, qui pecuniã de fructibus perceptis recepit. Ita in Rota, deci. ccccxxvIij. in nouis.]

Procurator specialis non potest petere dilationem ad se informandum à domino, sed generalis sic. suprà, Procurator qualiter. uer. 50.

Procurator specialis faciens contra statutũ non incidit in pœnam, sed dominus sic, secundum Lud. Pon. in l. iij. §. si procurator. ff. quod quisque iur. sed generalis faciens contra statutum, incidit in pœnam, nisi dominus ratificet. Bart. ibidem, ubi etiam per doc. & s̃. Procurator generalis. in ij. uersic.

Procurator specialis an reuocetur per constitutionẽ procuratoris generalis. ĩ. uer. Procurator reuocatur. uer. xxx. ꝙ sic.

Procurator specialis potest deferre iuramentum. ĩ. Procurator in rem suam. uersi. xvij.

Procurator specialis ad comparendum in causa potest appellare ab interlocutoria. ĩ. Procurator appellat. uersi. xvj.

Procurator specialis ad iurandum pro muliere alienante dotem constitui potest. gl. in c. licet. de iureiur. lib. vj.

Procurator specialis agens litem calumniosam, non debet in expensis condemnari, sed dominus. s̃. uer. Procurator generalis. in uersic. xiij.

Procurator specialis non potest auferre emphyteusim uni, & dare alteri pro eadem pensione, uel canone. Bar. in l. coterm̃. in prin. ff. de publica. & s̃. Procurator generalis. uersi. xxij.

Procurator, etiam specialis, ad uendendum bona ecclesię, non potest uendere. in c. j. de reb. eccle. non alie. secundum Bald. in consi. In Christi nomine, amen: in primis, &c.

Procurator in rem suam ex parte rei fieri potest, etiam inuito actore. gl. in uer. suo loco. in princ. in l. iij. in fi. ff. fami. ercis.

† Procurator in rem suam quis dicatur, uide Feli. in c. licet. ad fi. de offi. deleg.]

Procurator in rem suam constituitur per uerba, Pono te in locum meum. Bar. & doc. Ang. & Alex. in l. ij. §. fi. de oper. no. nunc. per l. qui quadringenta. ad Treb. & in l. planè. cum gl. fam. erc. & ubiq; Bar. Sed Lud. contrà, in d. §. fin. quòd constituitur procurator simplex, non in rem suam. Alex. uerò ibi firmat opi. Bart. & limitat ueram, ut nisi actus repugnet, ut quia procurator ad lites fiat per dicta uerba: nam tunc erit simpliciter procurator, nõ in rem suam, per l. creditor. §. Lucius mandati. Vide l. si cum emptore. & ibi Ange. de pac. & l. sed si in tantum. eod. tit. non tamen per uerba, Facias de reb. meis, quicquid ego possum facere. Ludo. & Alex. in d. §. fin. ubi dicunt per dicta uerba importari mandatum cum libera, sicut per uerba, quòd possit uti re tanquã sua, ut per uerba, Facias de re mea ut tua. Sed Angel. ibi dicit per dicta uerba, Vtere re mea ut tua, fieri procuratorem in rem suam: ut ibi per Alex.

Procurator in rẽ suã dicit ad exigendũ, nec admittitur sine mãdato, etiã cum cautione de rato. Bal. in l. j. ad fi. C. de procu.

Procurator in rem suam non potest reuocari. l. illud. C. de dona. Bal. in l. iij. in j. q. C. mandati. nisi de consensu utriusque. Bart. in l. si procurator. ij. col. ff. de condi. ob causam. in uer. sed dices.

Procurator in rem suam quis non præsumitur, nisi præcedat causa cedendarum actionum, uel cessarum. Bal. in d. l. iij. in j. q. C. mandati. item l. quæ omnia. §. planè. de procur. Alex. in l. si quis in rem. eo. tit.

Procurator in rem suam non potest constitui ad recipiendum fideicommissum. tex. fin. in l. si mulier. §. ex asse. de iure do. Bart. in l. sancimus. C. ad Trebel. & in d. §. ex asse. nec ad petendum restitui fideicommissum. ĩ. eo. uersi. xiiij.

Procurator in rem suam, uel simplex, an possit constitui ad eligendum, uel quomodo. Ioan. de Por. in l. si stipulatus fuerim. de uer. obl. & adde s̃. Procurator generalis. uer. xij. & in uerbo, Procurator cum libera. uersi. xij.

Procurator in rem suam potest probari per testes, licet instrumentum mandati loquatur de simplici mandato. l. quæ omnia. §. planè. per Bar. in primo no. ff. de procur.

Procurator in rem suam potest constitui per eum, qui potest se obligare. in Spec. de cessi. acti. §. j. in iij. char. uer. & scias.

10 Procurator in rem suam non tenetur præsentare principalem ad respondendum, nisi probetur, quòd principalis est legalior: sed procurator simplex sic, secundum Bart. in l. si actor. in fi. ff. de procur.

Procurator in rem suam facit sumptus litis de suo. Bald. in l. j. C. de euic. circa principium.

Procurator in rem suam potest paci sci ad commodũ, & ad prę iudiciũ domini. l. sicut. §. si procurator. ff. quib. mo. pign. sol.

Procurator in rem suam, nõ uenit appellatione procuratoris. Bal. in l. j. v. q. primæ q. principalis. C. de ac. & ob. & in l. qui stipendia. uer. bene facit ad statutum. C. de procurat. Io. de

† Pra. in l. j. ff. eo. tit. † Et ꝑ Fel. in c. licet undiq;. de off. delega.]

Procurator in rem suam non potest constitui ad petendũ restitui fideicommissum. Bal. in l. si mulier. §. ex asse. ff. de iure dot. gl. Bar. uer. nota, quòd procurator. doc. in l. sancimus. in princ. C. ad Trebel. & ibi dicit secus in procuratore simplici. Vide gl. in l. restituta. in prin. ff. ad Treb. & in l. quamuis. & in l. si ita. §. j. eo. tit.

Procurator in rem suam dicitur quælibet ciuitas habens priuilegia, & iura fiscalia à papa, uel principe. Bal. in l. j. in fi. C. de hære. uel acti. uend. in ult. col. uer. unde scias.

Procurator in rem suam datus re integra transmittit ad hære-

† dem. l. illam. C. de dona. † Gl. in l. sicut. §. si precium. in gl. fi. ff. quib. mo. pig. uel hypot. solui. Rom. consi. cccl. in ij. col.]

Procurator in rem suam, uel specialis, potest deferre iuramentum, uel si habet liberam, aliàs non, etiamsi caueat de rato. l. iusiurandum, quod ex conuentione. §. procurator. ff. de iureiur. ubi Bart. in j. col. in uer. circa istam partem. & melius in prin. & s̃. in uer. Procurator cum libera. uer. xiiij. Idem in procuratore cum libera: ut ibidem. uer. iij. Addo Spec. in ti. de procu. §. fi. in uer. j.

Procurator in rem suam intentans directas ante litis contestationem, debet producere mandatum, nisi sit talis, ad quem principaliter negocium spectet.

Procurator simplex potest probare se esse procuratorẽ in rem suam, & cessionẽ sibi factam. l. quæ omnia. uer. planè. & ibi Bar. dicens quòd potest probari per testes. & Pau. de Cast. & Io. de Por. de procurat.

20 Procurator in rem suam dicitur etiam cessionarius secundus, cui primus cessionarius cessit. Bald. post glo. in l. j. ff. de procura. & Alex. in l. si quis in rem. ff. de procur.

Procurator in rem suam tenetur iurare de calumnia. no. in l. non solùm. in prin. in j. col. in fin. uer. secundo modo potest. ff. de procu. Bartol. in l. ij. §. sin autem. C. de iura. calum. in ij. col. uer. reuertor ad glo. & in l. j. §. in propria. ff. quando appel. sit. & in l. qui stipendia. C. de procur. in prin.

Procurator in rem suam ex necessitate dicitur is, cui bona iudicio familiæ ercisc undæ sunt adiudicata, & nomina debitorum. l. planè. ff. famil. ercis. uel cui nomina sunt data in solutum per iudicem exequentem, quando aliud in bonis non reperitur. C. quando fiscus, uel priua. l. j. l. à diuo. §. idem. §. respondit. de re iud. Bart. post gl. in l. seruũ quoq;. §. equum. ff. de procurat.

Procurator in rem ſuam ex neceſsitate poteſt uti exceptionibus,& replicationibus ex perſona ſua. Bart. in d.§.æquum. in fi. per l.idemq́;.§.generaliter.ff.mandati. & l. procurator. §.j.ff.rem ra.ha.l.ſed ſi.§.item ſi rem.de peti.hære.

Procurator in rem ſuam intentans actiones directas agit nomine domini, & ſic procuratorio nomine principalis, ſed concludit ad dandum ſibi, & pro ſua utilitate: ſed quando intentat utiles,agit nomine ſuo.l.ſi quis in rem.& ibi glo. & Bar.in prin.ff.de procura.& Bar.in l.planè.ff.fam.ercîſ. Bal. in l.fi.C.quando fiſ.uel priua. & omnino per Bar.in l.qui ſtipendia.C.de procu. Et quando producat mandatum.infrà, Procurator producit.uer.xx.

Procurator in rem ſuam intentans utiles, non tenetur defendere cedentē in cauſa reconuentionis,quando agit ad ſuum commodum,non ſi ad alienum.Bar.in l.ſi quis in rem.ff. de procu.in j.q.

Procurator in rem ſuam non tenetur appellare, nec proſequi, ſed poteſt cauſæ renunciare.Bar. in l.ſi inuitus.C.de procu. in ij.col.uer.quandoq; quis eſt in iudicio.

Procurator in rem ſuam quis dicatur. &

Procurator in rem ſuam à quo conſtituatur.Item,

Procuratori in rem ſuam quæ actio competat.in Spec.de procurat.§.fi.per totum.& de ceſsi.acti.§.j.uer.& ſcias.& §. ſecundo,circa primam formam.

30 Procuratoris in rem ſuam materiam ſupple s̃.uer. Ceſsionarius.per totum.& in Spec.de procurat.§.fin.per totum.

Procurator ad negocia dicitur,qui aliena negocia mandato domini adminiſtrat, ſi eſt maſculus, non ſi fœmina.in Spec.de diſputat.& alle.§.iiij.quarta char. uerſi.ut ibi maſculinum.

Procurator ad negocia repetit ſumptus litis factos pro negocijs domini.l.idemque.§.idem Labeo.& ibi gl. & Bartol. ff. mandati.& j̃.eodem,uer.lxj.

Procuratoris ad uendendum materiam uide j̃. Procuratoris poteſtas.& j̃.eo.per diſcurſum.

Procurator ad uendendum non poteſt habere fidem de precio.l.cùm uendente.per gl.& Bal.C.ubi cauſæ fiſ. Bald. in l. inciuile.in iij.q.de rei uen.ubi Cy.tenet contrarium. & Bar. tenet eum poſſe in l.iij.§.non tamen.ff.de inſtitoria.& in l.à diuo. §. ſed ſi emptor. de re iudic. & ibi omnes. præſertim do.Alex.ipſum ſequuntur. & Bartol.in l.eleganter.§.ſi uendiderit.de pigno.actio.Paul. de Caſt. in l. ſin autem domini cauſa.in fi.ff.de pact.& Ioan.And.in addi.Spec.de pac.Idem tenet Bart. in l.j.ff. de uſur. rei iudi. ubi loquitur de ſimplici procuratore.Sed Bart.in l.j.in iiij.col.uer. quid in alio procuratore.ff.de off.procu.Cæſ.tenet poſt Io. de Aret. quòd

Procurator ſingularis non poteſt habere fidem de precio: ſed

Procurator uniuerſalis ſic,niſi fuerit ſibi prohibitum expreſſè in mandato.ut ibi per Bart. & ibi omnino per do. Alex. qui communiter reprobatur:ut per do. Alex. in d. §.ſi emptor. & communiter tenetur, quòd non poſsit uendere. Addo Bald.in l. ſi non donationis.C.de contrahen.empt.& etiam Ang.Aret.in §.uenditæ.Inſti.de re.diui.ubi limita.Sed quid de procuratore fiſci,eccleſiæ uel minoris.Bart. in l.ſi procurator.§.ſi ab eo.ff.de iure fiſci.& Bald.in l.inciuile. C. de rei uend.§.idem de procuratore fiſci. quòd non. Addo Panor. in c.ij.de preca.& Ang.limitantem in l.ij. per illum textum. ff.de iuriſ.om.iudi.& omnino per do.Alex.in d.§.ſi emptor. in v. columna.

Procurator uendens an teneatur de euictione, an uerò dominus. in l. procurator, qui pro euictione. ff. de procu.uide j̃. eodem,in uerſi.xxxviij.

Procurator proficiſcens extra territorium pro negocijs domini, debet habere cibaria, & mercedes pro equo, ſecundum qualitatem perſonæ.Bal.in l. etiam. in j.q.C.mandati,per l. idemq́;.§.idem Labeo.ff.eo.tit.

Procurator expendens quinque de ſuo, ſi facit utilitatem domino in decem, compenſat domino omnia decem. glo. & Bald.in l.etiam.C.mandati.iij.quæſt.

10 Procurator uendens doloſè nō transfert dominium,niſi ſecuta præſcriptione.gl.& Bartol.in l.fin.circa medium.C.de uxo.mil.ergo transfert uſucapiendi conditionem:ut ibi uide ſuprà,in uer.Procurator generalis.uerſi.v.

Procurator ad uendendū poteſt promittere duplam de euictione nomine domini, & dominum ad eam obligare pignore.§.ſi creditor.ff.de pig.actio.no.in l.ſi procura... in prin.& ibi.Bar.in ij.q.ff.de iur.fiſ.ſecundum Pau.de Caſt.in l.ſin autem domini.ff.de pac.Flo.in l.item ſic.§.qui haberet. de ſerui.ruſt.præd.

Procuratori, qui mutuauit, ſolui poteſt à debitore,non quando dominus.Bar.in l.eum,qui ita.§.qui ſibi.in fi.de uer.obl.

Procurator ad uendendum,uel locandum, non poteſt recipere precium,uel penſionem.tex.ſin.ſecundum Gul. de Cun. in l. j. §. igitur propoſita. uer. ad locandum. de exercitoria. Sed Bar.contrariū tenet in l.filiæ.uer. item habuiſtis. & in l. hoc iure.in j.col.ff.de ſol.Lud.in ſin.uer.an habēs mandatū.

Procurator hęreditati datus an poſsit adminiſtrare hęredibus ignorantibus.Io.de Pra.in l.j.iiij.col.ff.de procu.

Procurator ad negocia poteſt agere in iudicio, etiamſi mandato generali non ſit expreſſum.doc.& Alex.Pau.de Caſt.in l. reſcriptum. §. plerunque. ff.de pac.glo.in l.qui proprio.§.ſi duobus.cum l.ſeq.& ibi Io.de Pra. ff. de procur. & in Spec. eo.tit.§.j.in uer.pe.niſi in caſibus requirentibus mandatum ſpeciale:ut ibi. & s̃.Procurator generalis.uer.xj.

Procurator ad uendendum res eccleſiæ laicus conſtitui non poteſt.s̃.uer.Laicus.uer.xxxix.

Procurator bonis abſentis dandus eſt.l.ab hoſtibus.in prin.& ibi Bar.ff.ex quibus cau.ma.no.in l.j. ff. de priui. credi.& in l.ad priuilegium.eo.tit.& in rub.de cur.bo.dando. & in l. ſi pupillus.§.j.ff.de tu.& ratio.diſt.

Procurator cum libera ad uendendum, an uendat pro minori precio,uide ſuprà,Procurator cum libera.uerſi. x. quòd ſic.

Procurator ad negocia ſi reuocatur, poteſt agere de dolo ad intereſſe,ſi ſua interſit, non eſſe reuocatum. Caſus eſt no.in l.quidam debitor.ff.de dolo.ſecundum Bart. in l.ſi mandaſſem.ff.mandati.& glo.in clem.j.de renuncia.& Lud.in ſing. uer.Procurator ad negocia.

20 Procurator ad recipiendum mutuum non poteſt confiteri recepiſſe.Bal.in auth.hoc ius porrectum.vj.col.uerſ.ultimò quæro.C.de ſacroſan.eccle.Barto.in l.ij.§.fin.ult.col.uer.& iſta ſunt ultima.ff. ſi cer. peta. & in l. ſi debitorem.de noua. no.in l.ſi procurator ad unam. ff. de procurator. & omnino Paul.de Caſt in conſi.cccxcix.incipiente,In cauſa,quę uertitur Piſis.& Alex.in l.j.§.ſi quis ita.ad finem.ſi cer.pet. Addo caſum,quòd contra Bart.tenet Ang. do. Pau. de Caſt. & do.Alex.de Imo.in d.§.fin.& Imo.in d.l.ſi debitorem. Vide omnino per do. Alexand. in l.à diuo Pio. §. ſi emptor. & ibi etiam Angel. ff. de re iudica. & domi. Iaſon May. in dicto §. † fin. qui ſaluat Bartol. † Et per Felin.in c.cùm olim.de offic. delegat.]

Procurator ad negocia poteſt quandocunque reuocari re integra. Cy.& doc.in l.nihil.in l.procuratoribus. & in l. nulla. C.de procu.Io.de Pra.in l.ante litem.ff.eo.tit.

Procurator emens nomine domini de ſua pecunia, & poſsidens,& fructans,debet reſtituere fundum domino,& compenſare ſibi fructus cum precio.Bal.ſing.in rubr.C.de contrahen.emp.xv.q.

Procurator ad negocia poteſt alium ſubſtituere quandocunque.l.ſi procuratorem.§.j.& ibi Bart.ff. mandati. Quod uerum eſt,ſi eſt generalis,non ſi ſpecialis.Bart.in l. quod quis. C.de procurat.per l.fin.§.j.aliàs l.pen.de diuer. & tempora. præſcri.ubi dicitur uerum de conſenſu domini. Sed Barto. tenet ſimpliciter poſſe in l.nam ſi Seruius. §. mandato. in j. no.l.mandaſti.de neg.geſt.in uer.ij. ex hac lege no. ubi aſsignat rationem.

Procurator ad emendum reuocatur morte mandantis. Ioan. de Por.in l.ſed ſi defunctus.ij.col.de procura. Sed

Procurator ad uendendū non reuocatur morte domini.l.fundi.§.item ſi amicus.ff.de acquir.poſſ.

Procurator ad uendendum tenetur de euictione, niſi quando uendit,doceat de mandato.Bal.in l.j.in j.col.in fin.C.credi. eui.pi.non deb.ubi etiam dicit, quòd proteſtatio ſua, quòd non uult ſe obligare,ſed dominum,intelligitur ſcilicet,ſi docet de mandato. Item niſi in procuratorio ſit dictum, Ponens T.in locum ſuum,uel conſtituit procuratorem in rem ſuam.Bar.in l.ſi procuratorem.§.fi.ff.mandati. uide in Spe. de emp.& uen.§.j.uer.item nota.el ij.& uer.nota ergo.

Procurator poteſt remittere debitum nō liquidum: quia non dicitur

dicitur donatio talis remisſio.glo.no.& doct.in l.contra iuris.§.fi.ff.de pactis.

Procurator ad negocia poteſt ſubſtituere.l.ſi procuratorem.§.ſi quis.& ibi Bart.ff.mandati.Vide Bar.in l.fin.ff.de diuer.& temp.præſcrip.& ſuprà,eod.uerſi.xxiij.

Procurator ad ſoluendum non cogitur præciſè ſoluere.Bar.in l.filius.§.procuratorem.ff.de procura.uer.ſed quæro.

30 Procurator ad exigendum non poteſt liberare debitorem, niſi quatenus ab eo receperit reuerà. l. non abſtulit. & ibi Bald.in j.q.C.de noua.& in l.ſi actione.in fin.C. de ſol. & in l.inductum.ad fin.eodem titu.ubi dicit poſſe cancellare inſtrumentum,ſi reuerà accipit debitum, non aliàs. Item non poteſt facere dilationem debitori,ſecundum Bal.in d.l.non abſtulit.uer.ſed an procurator.ubi contrà.& j.eo.uer.lxv.& in uer. Procurator præiudicat.uer.xiiij.& Bart. in l.qui Romæ.§.Callimachus.de uerb.oblig. dicit uerum,niſi haberet liberam:ſed non poteſt donare,ſecundum Bal.ibidem, circa mediũ,ſcilicet in d.l.non abſtulit. An ei poſſit ſolui.Bart. & doct.in l.hoc iure.de ſolu.

Procurator ad nunciandum uidetur habere mandatum etiam ad recipiendum ſatiſdationem de opere demoliendo, & ad remittendum nunciationem.Barto.in l.cùm procurator.in prin.de ope.no.nunc.in ij. lec. Dicit tamen Imo.ibidem, ꝙ non poteſt remittere nunciationem gratis ſine mandato ſpeciali.

Procurator omnium bonorum, licet non poſſit uendere, tamen poteſt pignorare.l.procurator tutorum.ff. de procu.& ibi doct.& Io.de Pra.in l.ſolutum.§.fi.de pig.act.& in l.fi.eo.tit.Lau.de Fano in l.in quorum.iij.col.ff.de pign.

Procurator omnium bonorum poteſt agere. l. in prouinciali. §.ſi ergo.de oper.no.nunc.Ioan.de Imo.in c.fin.de procura. Alex.in l.ſed ſi minus.§.procurator.ff.de iniur.

Procurator ad ſoluendum omnibus creditoribus domini, nõ debet ſoluere creditoribus naturaliter tantùm. not. in l.is, cui.§.Flauius.de act.& obli.Bartho. Cæpol.in l. creditores. de uerb.ſigni.& j. Procurator conuenitur.uer.xiij.& j.Procurator præiudicat.uer.xxiij.

Procurator ad iubendum non tenetur.l.aut qui aliter.§. fi. per Bart.ff.quod ui,aut clàm.in ſecundo notabili.& j. Procurator conuenitur.uer.xv.

Procurator ad negocia tenetur de leuiſsima culpa, ſi eſt ſibi iniunctum aliquid, quod diligentiam requirat, aliàs non: quia de dolo,& lata culpa tantùm tenetur tunc:de leui uerò ſemper tenetur.Bal.in l.quæ fortuitis.viij.col.C.de pig.act.& per Bart.in l.quod Nerua. ix. q. ff. depoſiti.uer.iuxta hoc reuoco.uide etiã j.in uerb.Procurator conuenitur.uer.x.& uer.xix. Item,

Procurator ad uendendum non poteſt alios ſubſtituere. Bart. in l.j.in fi.ff.de offi.procur.Ceſ.Quod uerum,ſi eſt induſtria electa perſonæ : ut ibi.& tenet Petrus de Sun. in l.ſi quis. §. ſi ſeruus.ff.ad legem Aquil.

Procurator uendens an teneatur de euictione finito officio.in l.ſi procurator,qui pro euictione.de procur. & in l.ſeruum. & ibi Bart.in j.notabili.ff.mandati.& Pau.de Caſt. conſ. clj. quod incipit,Viſis,& ponderatis.quòd ſic.

Procurator ad recipiendum ſalarium à communi non debet admitti.Bart.in l.per hanc.aliàs incipit,iubemus.in j.no. C. de ero.mil.anno.lib.xij.

40 Procurator ad adeundum hæreditatem conſtitui non poteſt.l.Paulus.de acqui.hære.Sed

Procurator ad petendum hæreditatem poteſt conſtitui. l. qui ita.§.j.ff.ad Trebel.

Procurator ad agnoſcendum hæreditatem poteſt conſtitui, uel bonorum poſſeſsionem.l.iij.§.acquirere.de acqui.hęre.

Procurator ad reſtituendum ex fideicommiſſo.&

Procurator ad detrahendum Trebellianicam conſtitui poteſt. Dy.ſingulariter.& doc.Moder. in l. apud Iulianũ.§. utrum. ad Treb.gl.& Bar.in l.qui ita.§.j.& in l.reſtituta.in princ.eo. tit.in iij.q.& in l.ſi ſtipulatus ita fuerit.in prin.in ul.col. uer. quæro,licet.ff.de uerb.obli.& in l.ſi mulier.§.ex aſſe.de iure dot.Fran.de Capi.liſtæ.in l.j.iiij.regula.C.qui admitti.

Procurator ad repudiandum hæreditatem conſtitui non poteſt.gl.& Bart.in l.ij.ff.de offi.procura.Cæſ.

Procurator omnium rerum poteſt agere,& exigere tam in iudicio, quàm extra. l. procurator, cui libera.& ibi doc.& Io. de Pra.in l. qui proprio.§.fi.ff.de procu.

Procurator omnium bonorum cum libera, uel ad litem cum libera,poteſt compromittere,non aliter.Bar.& doc.moder. in l.mandato.ff.de procu.

Procurator ad negocia tenetur proſequi appellationem, cùm teneatur de neglectis,non autem procurator ad litem. Car. in cle.j.v.no.de procu.poſt Hoſt.in c.non iniuſtè.eo.tit.

Procurator conuertens pecunias domini in proprios uſus, tenetur ad uſuras.j.uer.Procurator conuenitur.uer.xxv.

50 Procurator ad legatum petendum quid poſsit.no.in l. ad legatum.ff.de procur.

Procurator ad compromittendũ cum quacunq; perſona conſtitutus à duobus an compromittat cauſam uertentem inter conſtituentes.Pau.de Caſt.conſi.lxxix.incipit,Dubitatio primi.& s.uer.Compromiſſum per quos.uerſ.xvj.

Procurator factus hæres domini non recuperat res domini per ipſum alienatas nulliter tempore procuræ.Caſus fin. in l.cùm dominus.§.filius.ff.de pecu.leg.iuncta l.filius.de iure patr.ſecundum Ludo. Pont. ſing.uer.Procurator generalis non dicitur. Vide omnino Franc.de Capi.liſtæ.in l.j.vj.col. C.de edend.

Procurator ad recipiendum ſolutionem, debet probare mandatum per inſtrumentum,non per teſtes.Bald.in l. falſus.x. col.C.de fur.in uer.utrum autem mandatum.

Procurator ad negocia non iurat de calumnia.doc.& Io.And. in c.fi.de iura.calum.in vj.in Nouella.ſed procurator ad iudicia ſic.s.Iuramentum calumniæ.uerſi.xxxviij.

Procurator ad iurandum pro muliere alienante dotem,conſtitui poteſt.gl.in c.licet.de iureiur.in vj.

Procurator alienans rem domini an transferat dominiũ.Bart. in l.j.ff.de offic.procu.Cæſ.in ij.& iij.col.ubi diſtinguit.

Procurator tenetur ad æſtimationem fructuum conſumptorum.Bart.in l.diuortio.§.ob donationes. ff. ſolu. matrimonio.ad finem.

Procurator ad fideiubendum an poſsit renunciare beneficio de fideiuſſoribus,& beneficio ordinis.Barto.in l.fraudator. in prin.ff.de his,quæ in frau. cre. ubi tandem uidetur tenere,quòd ſic.

Procurator cum poteſtate faciendi omnia, quæ poteſt dominus,poteſt alienare. Ang. in auth.de colla.& alijs capi.§. ad hæc prohibemus.colla.ix.uer.item nota iſtum tex. & ſuprà in uerbo,Procurator qualiter.uer.xxx.

60 Procurator ad exigendum repetit ſumptus per eum factos in exigendo.l.j.& ibi Bal.in prin. C.mandati.Bal.in l.procuratorem.eo.tit. Item poteſt retinere inſtrumenta cauſæ pro eis.Bar.in l.quæ omnia.§.planè.ff. de procur.

† Procurator ad exigendum ſi probat mandatum ſolum per teſtes,tamen debitor non cogeretur ſoluere tali procuratori,niſi oſtendat inſtrumentum de mandato, etiamſi probaret per teſtes,quòd habeat mandatum ad recipiendum ſolutionem.Ita no.dixit Bal.in l.falſus.in penul.col. uer. utrum autem mandatum.C.de furtis.Quod dictum refert,& ſequitur dicens eſſe aureum,& ſemper notandum. Fran. Cremo. no.cxxxviij.incip.Si procurator.]

Procurator ad negocia repetit ſumptus factos in negocijs domini.l.idemque.§.idem Labeo.ff.mandati.s.eo.uer.ij.

Procurator repetit ſumptus factos pro domino actione mandati.d.l.j.& ibi Bal.in prin.C.mandati.niſi improbè fecerit. l.ſi contra.& ibi Bald.eo.tit.

Procurator repetit ſumptus litis, etiamſi ſuccubuit, dum tamen non ſua culpa.l.etiam.& ibi Bald.in princ.C.mandati. Vide gl.in l.ex parte.in prin.fam.ercif.& Bart.in l.iij.§. pen. ff.de contrario iudi.tut.in lectura.Nic.de Neap.

Procurator ad pignorandum poteſt luere, & agere actione pignoraticia.l.ſolutum.§.fi.& ibi Bar.de pign.actio.

Procurator ad recipiendum ſolutionem, an poſsit terminum prorogare debitoribus.Bar.in l.qui Romæ.§. Callimachus. de uer.obl.& Bal.in l.non abſtulit.in uer.ſed an procurator. C.de noua.Quod non intelligitur uerum, niſi haberet liberam:quia tunc poteſt,ſecundum Bart. in d. §. Callimachus. uer.pone.& ibi per Alex.de uerb.obli.Sed Bal.in l. non abſtulit.C.de nouat.tenet contra, & malè, ſecundum Alex. in l.conuentionum.ff.de pac.Sed dic,quòd nõ poteſt, niſi habeat

beat liberam: ut per Alex. plenè in d. §. & doc. Canonistas, in c. cùm olim. de offi. dele. & Bal. in l. nam & nocere. ff. de pac. † & s̄. uer. xxx. & j̄. uer. Procurator præiudicat. uer. xiiij. † Et per Fran. Aret. in d. l. seruus. C. de pact.]

Procurator non tenetur dare pecunias domini ad usuras. gl. & doc. in l. at qui natura. §. nō tantum. de nego. gest. Io. de Pra. in l. qui proprio. §. procurator ut in cæteris. ff. de procura.

Procurator soluere potest de bonis principalis. l. Plautius. & ibi Ang. ff. de procur. & Alex. in l. si procurator. §. si ignorantes. ff. mandati.

Procurator si facit ut nuncius, non ualet, & ratificari non potest. Alex. post Bar. in l. qui autem. §. constituere. ff. de consti. pec. & s̄. uer. Gesta. uersi. xij.

Procurator ad locandum prædia ecclesiæ, an possit locare domos ei contiguas. Lapus in allegatio. xij. & Lud. in sing. xij.

70 Procuratori an & quādo possit solui per promittentē. Bar. in l. eū, qui ita. §. qui sibi, & filio. ad fi. ff. de uer. ob. distinguit.

Procuratori ad recipiendum mutuum, si fecit secū alium principaliter obligari ad illud, quomodo dominus teneatur, an insolidum, uel pro parte. Paul. de Cast. con. ccxxij. quod incipit, Consideranda sunt uerba, quòd insolidum.

Procurator ad negocia an debeat facere inuentarium. s̄. uer. Inuentarium à quibus. uer. iiij. quòd sic. & melius in uer. ix.

Procurator ad extra iudicialia, puta ad petendum absolutionem ab excommunicatione, potest iurare sine mandato speciali. Bald. in addi. Spec. de iura. calumn. uer. procurator ad extraiudicialia. Item,

Procurator an teneatur edere libros ad instantiā domini contra tertium. Bald. in l. j. iij. col. C. de edend. uer. sed quid si librum, quòd non.

Procurator ad quietandum, & confitendum, quid potest. suprà, Procurator qualiter. uer. xlvj.

Procurator ad uendendum, uel donandum, potest in instrumento ponere omnia pacta, etiam pœnalia consueta: & potest obligare bona domini pro obseruantia contractus. Bal. in l. fi. C. de quadrien. præscr. in j. col. & s̄. in uer. Procurator qualiter. uer. xlij.

Procurator ad sic faciendum, uel respondendum, post quam dominus iurauit de calumnia, non tenetur iurare de calumnia. Innoc. in c. j. uer. alij dicunt uerum. de iur. cal. Bald. in Mar. uer. Dominus. uer. j.

Procurator ad emendum repetit quod soluit de suo. l. si uerò non remunerandi. §. si mihi, & tibi. ubi Bar. ff. mandati.

Procurator ad negocia potest nominare dominum, quod non potest procurator ad iudicia. Inno. in c. quoniam frequenter. in pe. col. in gl. sua, in uer. possidet. ut lite non contest. & Bal. in Marga. uer. Procurator. uer. vij.

80 Procurator ad confitendum, uel negandum me esse hæredem, potest constitui. Bal. in l. j. xxx. oppo. C. qui admitti.

Procurator ad impetrandum an substituat. j̄. Procurator substituit. uer. xl. quòd non, nisi habeat mandatum speciale.

Procurator ad negocia potest esse testis pro domino de consensu partis, secundum Inn. in c. Romana. in prin. de testi. & Bald. in Marg. uer. Testis. & uer. procuratori. Item uerum, si non sentit commodum. glo. in c. fi. de test. in vj. Sed quid in procuratore litis. j̄. Testis. qui esse. uer. xlix. quòd non, nisi in casibus ibi notatis.

Procurator ad acceptandum laudum futurum constitutus à partibus, non potest illud acceptare, si est iniquum. j̄. uer. Procurator præiudicat. uer. 50.

Procurator ad tradendū reuocatus, si ignoret reuocationem, & tradat, non transfert dominium. l. ij. §. sed & si quis donatarius. de doli excep. Pau. de Cast. con. lix. quod incipit, Venerabilis uir. in pe. col. in fi.

Procurator ad renunciandum beneficium reuocatus an possit renunciare, si ignoret reuocationē. cle. cùm illusio. de renuncia. & Paul. de Cast. consi. lix. incipit, Venerabilis uir. in pe. col. in fi. quòd sic.

Procurator ad conferendum beneficia non potest præsentare. c. cùm in illis. de præben. in vj. & Paul. de Cast. consi. lix. in iij. col. in prin. & s̄. in uerbo, Procurator qualiter. uers. liij. & j̄. Procurator prælati. uersic. vj.

Procurator ad emendum potest etiam mutuam pecuniam recipere. s̄. uer. Procurator qualiter. uer. liij.

Procurator ad uendendum non restituens arrham, an præiudicet domino. no. in l. quicunque. §. item si institor. ff. de institoria. & Lud. Pon. in fin. uer. Procurator. uer. ego constitu.

Procurator ad uendendum tenetur de euictione, & nō potest euincere: & si euincat rem ab ipso uenditam, repellitur exceptione. l. seruum. & ibi Bar. ff. mandati. & s̄. Procurator qualiter. uersi. lj.

90 Procurator ad negocia, circa cuius reuocationem dominus uariat, habetur pro non reuocato, & obligat dominum ex contractibus suis. text. singu. in l. sed si pupillus. §. pe. uer. sed si aliàs. cum gl. ff. de instito. secundum Lud. Pon. in sing. uer. Procurator. uer. uacans continuè.

Procuratoris ad negocia materiam supple s̄. uer. Factor. & uer. Institor. & s̄. Negociorum gestor. per totum.

Procuratores plures si constituantur, uide infrà eo. per totum.

Procuratores plures pro pluribus actorib. dandi sunt, quando res, de qua est lis, habuit initium à plurib. aliàs unus sufficit. Bart. in l. si quis. §. unus. in fin. ff. de procura.

Procuratores duo cōstituti producentes diuersa mandata, de quorum prioritate non constet, ambo repelluntur. Casus sin. in c. si quis iusto. de elec. & Lud. Pon. in fin. uer. Procurator. uer. per constitutionē, &c. s̄. uer. Mandatum an ualeat. uer. iij. sed si constet de prioritate, & in secundo mandato est clausula, Non reuocando, &c. ambo intelliguntur insolidum constituti. Bald. in rub. C. de institoria. ultima col. uer. sed hoc est contra. ubi etiam dicit, quòd si plures simul constituuntur cum libera, uidentur insolidum dati: secus, si sine libera. Vide Oldrad. in consi. cxxx. quod incipit, Omissa prolixitate. & infrà, uer. xv. ubi melius. & Bal. in l. pen. ij. col. C. de uerb. sig. dicit intelligi datos insolidum. uide l. si pluribus. ff. de procurat.

Procurator primus an & quando intelligatur reuocatus per constitutionē secundi. j̄. Procurator reuocatus. uersi. xxx. & xxxiij. & uer. Procurator substituit. uer. xiiij. & uer. xxviij. † Vide do. Mari. Soci. in consi. xviij. incipien. Prosequendo. uer. & uidetur dicendum. in j. parte.]

Procurator unus contra alium agere non potest, nisi habeat mandatum. l. qui proprio. §. si duobus. & ibi Bar. in princ. ff. de procura. ubi uide omnino de plurib. procuratoribus. & l. qui duos. eo. tit.

Procuratorū unus si neget positionem, & alter confitetur, statur neganti. Bart. in l. consilio. §. quæsitum. ff. de cur. fu. & j̄. eo. uer. xiiij. & Bald. in l. j. C. de confess. quòd nō debent admitti duo procuratores: sed si admissi sunt, statur confessioni, quę magis nititur ueritate, uel in dubio statur confessioni pro reo.

Procuratores an possint uni ex eis committere totum. Bar. in l. in uenditione. §. fin. ff. de bo. autho. iudi. poss. quòd sic, si habeant mandatum ad substituendum: aliàs secus.

Procuratores sicut insolidum conuenire non possunt, ita nec conueniri. Bart. in l. si plures. ff. de cur. bo. dan.

Procurator nouus non admittitur in causa post litem contestatam per alium procuratorem, nisi omnia acta renouentur cum nouo procuratore statim, id est, reproducantur. gl. & Bart. in l. mutari. ff. de procurat. in j. col. & j. q. & s̄. uer. Dominus. uer. lxxxiij.

10 Procurator unus, nō plures, constitui debent à pluribus heredibus. l. si familiæ. ff. fa. ercis.

Procuratores plures si quis constituat, an possint per iudicem repelli, ut per unum tantùm litiget. Bal. in l. j. xxiij. col. C. de confess. & in l. fin. C. si plu. una sent. & in l. ij. ff. de exercito. Innoc. in c. in nostra. de procurat.

Procurator cum pleniori mandato præfertur alijs. Bald. in addi. Spec. de procu. uer. quando apparent.

Procuratorū unus si procedit in causa, ualet processus, etiam si non insolidum fuerint constituti: quia is solus uidetur admissus per iudicem. Rot. in deci. xc. si in causa. in nouis.

† Procuratores simpliciter constituti, unus sine altero agere non potest. do. Mari. Soci. in con. xj. incip. Circa præsentem. uer. hæc conclusio uidetur. j. in j. parte.]

Procuratores plures unius debent concorditer negare, uel confiteri, aliàs nihil est. sed principalis confitendo, & negando statur eius confessioni. Inn. in c. in nostra. in j. col. & in gl. de procu.

de procu.& Bald.in Marg.uer.Persona.uer.fi. Vide Dyn:in l.consil.in fi.ff.de cur.furi.& ibi Nico.de Neap.quòd si unus negat,alter confitetur, habetur pro non responso, & proceditur tanquam cõtra contumacem.& per Bar.in l.pluribus. in ult.q.ff.de procur.& s̃.eo:uer.vj.

Procuratores plures simpliciter constituti,intelliguntur quilibet pro parte.c.si duo.de procur.in vj. nisi dictum sit, quòd sint insolidum,uel quòd unus posset exequi incœpta per alterum,nec sit melior conditio occupantis. Bar.in d.l.pluribus.in prin.ff.de procu. Item nisi cum libera constituantur: ut s̃.eo.uer.iij.sed Sp.cõtrà,eo.tit. §. ratione aũt formæ.uer. quid si duo.qui dicit,ꝗ intelligunt insolidũ. & quod ita seruatur in curia in spiritualibus. uide ibi plenè.& in c.nõ iniustè.de procu.quid de syndicis.j̃.Syndicus qualiter.uer.xv.

Procurator non potest producere testes in causa, in qua est lis contestata per alterum procuratorem,si ambo sunt constituti cum clausula,quòd unus possit prosequi inchoata per alterum,si pars sit absens,uel præsens,& contradicat. Io.And. & Abb.in c.in nomine.de testi.& Bal. in l. si quando.in pen: col.uer.viij.quæritur.eo.tit.& Lud. Pon.in sing.uer: Procurator.uer.constituitur.

Procuratorum duorum constitutorũ cum clausula, quòd non sit melior cõditio occupantis,debet citari is,cùm quo lis est contestata,non aliter,si pars contradicat:aliàs secus. Bal.in l.si quando.viij.q.C.de testi.& ibi Sali.vj.q. & Alex.in l.pluribus.de procur.& Abb.Sicul.in c.ij.de testib.

Procurator secundus specialis non præfertur pòst generali,sed intelligitur datus secundum ordinem: ut si secundus non facit,suppleat primus generalis.glo.in l.quoniam augurio.C. de conue.fis.debi.lib.x.& Alex.in l.plurib.de procur.& Bal. in l.ij.iij.col.C.quando fis.uel priua.

Procuratores plures si dentur ad litem cõtestandam, iudex ex officio eligit magis idoneum,licet insolidũ dati sint.in Spe. de off.om.iud.§.deseruit ante lit.contest.

Procuratores ubi dati sunt simul,melior est conditio occupantis,ita quòd alterius officium conquiescit. in Spec. de instr. edi.§.nunc uerò aliqua. in x. charta, uer. sed nunquid.el iiij. & seq. Addo Spec. in tit.de procur.§. ratione autem formæ. uer.item quòd licet plures.& ibi Io.An.in addi.

Procurator falsus tripliciter dicit, scilicet propriè, proprijssimè,& impropriè.Bal.in l.falsus.j.col.

† C.de furtis.& in Spec.de teste.§.iij.† Vide Iasin.in l.si procuratori falso.col.iiij.in prin.ff.de condi.ob cau.]

† Procurator falsus quot modis dicatur,declarat Pet. de Anc. in c.in nostra.in penult. colum.uer. ultimo, circa materiam. de procur.]

† Procurator constitutus à matre ante litem contestatam, nõ dicitur constitutus à legitima persona habente potestatem constituendi,& is dicitur falsus procurator. do.Bar.Soci.in consil.cclv.incip.In causa.uer.j.quia.in ij.parte.]

Procurator falsus dicitur,qui portat ueras literas mandati sub falso sigillo,quando sigillum est de substantia,uel qui portat sigillum sub falso themate.Bal.in d.l.falsus.ult.col.uer.dubitari potest.

Procurator falsus nõ potest mouere actionem.l.si pupilli.§.penul.ff.de neg.gest.Bal. in d.l.falsus.ij.col.& ij.opp. sed tenetur de furto.gl. Bart.in l.si procuratori.in iij.còl.ff.de condi. ob causam. Item,

† Procuratoris falsi dominus facta seu gesta ratificat,si eis utitur,quamuis sit tutius,si expressè ratificet.Ita in Rota decisi. ccccl v.in nouis.]

Procurator falsus exigens tenetur ad duplum condictione furtiua.d.l.falsus.& ibi Bald.Item de falso.gl. in d.l. si pupilli.§. pe.nisi dominus ratificet.Bar.ibi uide gl.in d.l.falsus.& in d. l.si procuratori.& l.creditoris.de condi.inde. Item,

Procurator falsus tenetur ad interesse.Bal.in l.j. C.credi.euict. pig.non de.per l.si uno.§.ubicunq;.& ibi Alex.ff.locati.

Procurator falsus condemnatus succedens domino nõ potest ex persona domini impugnare sentẽtiam, & dicere ꝗam nullam.Io.An.in addi.Spec.de sententia. §. quoniam. uer.quid si procurator.in addi.quæ incipit,quæstio fuit Pilei.

Procurator falsus nõ dicitur committere furtum manifestum. Bartol.in c.iniuria.iij.col.uer.quæro,an falsus.in tit.de pace iur.fir.per Bar.in d.l.falsus.in j.opp.

Procurator falsus tenetur cõdictione indebiti.l. creditoris.C. de condi.inde.l.falsus.per Bald.C.de fur.& ibidem per Bar. in ij.col.iiij.oppo.

Procurator insufficiens dicitur,qui non est constitutus secundum naturam causæ.c.ij.de procu.uer. qui non satisdat.l.minor.§.fi.de procur.Bal.in d.l.falsus.j.col.

10 Procuratoris falsi factum potest tacitè uel expressè ratificari per dominũ utentem illo.Rot.decis.ccccxxxiij.si habens. & in decisio.ccccl ix. fuit dubitatum. & in decisi. ccccl x. per prædicta.in nouis.Et est communis opi. docto. in l.si tutor. C.in qui.cau.in integr.restitu.non est ne. & ibi omnino per Bar.in ij.oppo.& in l.licet.ff.de iud.per doct.in l.licet. C.de procur.& in l.causæ.eo.tit.no.in l.si ꝓcuratori falso.in prin. de condi.ob causam.Quod uerum est,nisi iudex pronunciauerit eum nõ habere mandatum legitimum, secundum Bal. in auth.ei,qui.in j.col.in iij.q.C.de tempo.appe.per l.fi.rem ratam haberi.Vide Bal.in d.l.licet.C.de iud.Item nisi sit statutum,quòd procurator non habens mandatum nõ admittatur ad agendum.Bal.in l.si uxorem.in ij.col. uer.prædicta sunt uera.C.de condi.inser.per l.si uerò non remunerandæ. §.si post creditam.ff.mandati.Vide Bal.in d.l.falsus.xiij.col. Item nisi procurator illegitimus, de cuius mandato dubitetur,fuerit admissus cum cautione de rato, aduersario protestante, scilicet nisi apparuerit non habere mandatum: quia eius gesta non possunt ratificari per dominum,inuito aduersario.Text.est no.secundum cõmunem lect. in l.inter quos. §.qui alieno.de dam.infe.secundum Lud. Pon.in singu.uer. procurator.uer.habes.l.si tutor. & Barth.Cæp.in cau.xxxij. Itẽ nisi gesta sint per falsum procuratorem in cõsistorio principis,nisi ad præiudicium domini.Innoc.in c.ex parte decani.in gl.sua,in uerbo,protulistis.de rescript. facit l. fi.de his, qui à non domino.Bald.in d.l.falsus.j.col.uer.secundo præmitte.Ioan.de Prat.in l.Plautius.ult.col.ff. de procur. Idem si gesta sunt coram inferiore à principe, quando est gestum re,& consilio: secus,si bona fide.per l.si mater. §. hoc iure. de exe.rei iud.d.l.tutor.secundum Cyn.& Bald.in d.l.falsus.in j.col.uer. secundò præmitte. Item uerum,nisi sententia sit lata contra absentem pro falso procuratore.Ang. sing.in d.l.licet.ubi dicit se hoc audiuisse à Baldo in uoce. & infrà, Sententia contra falsum.uer.viij.Item uerum,quòd possit ratificari etiam exactio facta tanquã à procuratore,ut liberetur à pœna falsi.Bartol.in l.si pupilli.§. quod si amicitia.uer.extrà quæro.ff.de neg.gest.Adde ad prædicta, quod no.per do.Io. de Prat.in l.qui proprio.§. procurator ut in cæteris. & in l. procurator,cui libera.ff.de procur. Adde omnino j̃.uer.Ratificatio.uer.lxxvj.

† Vide latè Iason.in l.licet.C.de procur.ubi regula, & limitationes.& in l.si procuratori falso.colum.ij.& iij. ff.de condi. ob cau.]

† Adde, quòd procuratoris falsi exceptio, qui nunquam fuit procurator:uel fuit,sed est reuocatus, potest opponi etiam post sententiam,quia reddit iudicium nullum:nõ enim potuit ius alterius sine mandato in iudicium deducere, sed exceptio,Tu non potes esse procurator: solùm potest opponi usq; ad contestationem litis,& non postea: ut patet in milite,qui non potest esse procurator:ut in l.qui stipendia.C.de procur. Sed si non excipitur contra eum,non poterit repelli post litẽ cõtestatã: ut in l.filiusfam.in §.ueterani.ff.de procur.& in l.ita demùm.C.eod.Abb.in d.c.in nostra.in iij.col.

Procurator falsus transfert in emptorem usucapiendi conditionem,non dominium rei uenditæ.l. mandatum distrahendorum.ff.mandati.Bal.in l.ij.C.de uxo.mil.in ij.lectu.

Procuratoris gesta contra formam mandati non ualent. l.cùm mandati.C. mandati.Quod est uerum,secundum Bal. ibi,in extraiudicialibus.quia in iudicijs gesta ualent, quę de necessitate geri debuerunt de natura iudicij, licet forma mandati non sit seruata. Item uerũ,nisi in delictis, in quibus mandãs tenetur,etiamsi procurator sit transgressus formam mandati:ut ibi per Bal.& s̃.uer.Mandans.uersi.lxxxij.

Procurator falsus non dicitur legitimus contradictor.Bal.in l. falsus.antepe.col.C.de fur.uer.uenio modò ad quartam.

Procuratoris falsi per iudicem legitimati gesta nõ ualent, licet secus sit in tutore & curatore.Bar.in l.j.§.idem Põponius.ff. qđ falso tu.auth.ubi est casus no.in tutore falso legitimato.

Bal.in l.licet.ult.col.uer.ulterius quæro.C.de procu. & in l. fi.§.necessitatem.j.col.in ij.q.C.de bo.quæ libe.& doct. Perusini in consil.In Christi nomine,amen. uiso dicto puncto, & narratis in eo,&c.& s̄.uerbo, Legitimatio mandati.uersi. ultimo.

Procuratoris falsi mortui gesta possūt haberi rata, etiā eo mortuo.Bal.in l.falsus.x.col.præalle.uer.secundò quæritur.

Procurator falsus agens nomine Titij non potest postea succedens Titio dicere se non fuisse procuratorem Titij.Bart.no. in l.Modestinus.ff.de excep.post gl.ibi.&Bal.in l.si creditoribus.C.de seruo pigno.dato manu.uer.pone,falsus procurator.

Procurator falsus dicitur multis modis.in Spec.de procu.§.iij.

Procuratoris falsi legitimati per iudicem processus non nocet domino,nisi ratificanti.in Specul. de rescript.præsenta.§.ij. uer.quid si dico.& s̄.uer.Iudicium.uer.xlvij. & lj. Benefaciunt quæ dicta sunt s̄.eo.uer.xiiij.& s̄.uer.Legitimatio mandati.uer.ult.

Procuratoris falsi exceptio potest opponi in quacunque parte iudicij.Spec.de excep.§.ij.uer.& no.& s̄.uer.Exceptio mandati.uer.iij.

20 Procuratoris falsi processus est nullus. Item,

Procuratoris falsi exceptio dicitur impropriè exceptio. in Sp. de excep.& repli.§.iij.uer.& no.& seq.

Procurator si est falsus,in cuius persona sit lata sentētia, est nulla.in Spec.de sententia.§.viij.uer.item est nulla. el j. sed potest ratificari.eo.tit.§.ix.uer.item retractatur.

Procuratoris falsi gesta retractantur per refectionem expensarum.j̄.uer.Ratificatio.uer.lxxix.

Procuratori falso an possit solui.j̄.uerb. Solutio quib.uer.xvij. & xix.

Procuratoris falsi appellatio ratificatur per prosecutionem domini.s̄.Appellatio per quem.uer.xij.

Procuratore sine mandato tam actoris, quàm rei domino non ratificante, tenetur ad interesse, etiamsi non cauit de rato. Bar.in l.licet.j.col. C.de proc.& Alex.in l.Iulianus. qui satis. cog.post Bal.in l.j.§.j.de præto.stipu.& in l.procurator, qui pro euictione.de procu.

Procurator actoris sine mandato non admittitur, si constat nō habere mandatum, nisi pro coniuncta persona, sed non pro inuito : sed procurator rei,etiam inuiti, etiam contra inuitū admittitur sine mandato. Alex.post gl.in l.Iulianus.ff. qui satisda.cogan.

Procurator sine mandato si cauit iudicatum solui habito mandato debet iterum cauere iudicatum solui. Raph. & Alex.in d.l.Iulianus.

Procurator suspectus nō est in productione instrumenti,de quo ipse fuerit rogatus. Io.An.in regula,cùm quidam.in Mercur.in vj.

Procurator si allegatur suspectus, debet causa probari. gl. in c. quamuis.de procur.in vj.& in l.item si suspectus. & ibi Bar. ff.eo.tit.

Procurator suspectus potest ex officio iudicis repelli.Bald.in l. iij.in iiij.no.C.de procur.& in l.mancipia.uersi.item procurator.C.de ser.fugi.Quod est uerum,si est suspectus propter contumaciam suam,non si propter aliam causam.Bal.in d.l. iij.in iiij.nor.in uer.aduerte.& in l.mandatum.j.q. C.mandati.Item rixosus,uel cauillosus.gl.& doct.& Bar.in l.fin. C.de procu.Io.de Pra.in l.si actor.eo.tit.

Procurator an & quando possit recusari ab aduersario,& quare.no.in l.si actor.per doct.& Io.de Pra.de procur.

Procurator est suspectus,si fiat affinis aduersarij.l. aut affinitate.ff.de procur.

Procurator allegatus suspectus non potest exercere mandatū. s̄.Causa suspicionis.uer.iij.

Procurator ingerens se sponte pro inuito, est suspectus.l.quæ omnia.§.j.& ibi Bar.de procur.in prin.& in ij.no.

Procurator contradicens domino potest,ut suspectus recusari.gl.in c.quamuis.de procu.in vj. Item reuocari etiam post litem contestatam.j̄.Procurator reuocatur.uer.v.

Procuratoris suspecti loco non debet alius per iudicem subrogari.Bal.in auth.hoc amplius.j.col.uer.uel dici. C. de fideicom.per l.eum,qui.C.de procur.

Procurator approbatus semel an possit recusari. in Specul. de procur.§.iij.uer.sed nunquid pars.quòd non,si sit constitutus simpliciter, uel ad totam causam, nisi quid noui emergat,uel aliquid ad noticiam partis ueniat,si uerò sit constitutus ad diem,poterit reuocari.

Procurator fisci,uel principis excusatur à tutela.l.geometræ.& ibi Barto.ff. de excu. tuto. in lect. Nicol.de Neapoli.

* Procurator principis aliquem sine causa uexās, iniuriarum tenetur. Ay.Crau.consil.clxviij. num.7.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

Procurator fisci an præsumatur emere de propria pecunia, uel fisci.gloss.in l.facultas.C.de iure fisci.lib.x.Cy.Bal.& Pet.de Sun.in l.pe.C.si cer.pe.quòd sic.

Procurator fisci an sit citādus ad sententiam absolutoriam accusati de crimine.s̄.uer.Accusatus.uer.viij. Et quid in causa appellationis.ibidem.

Procurator principis intelligitur constitutus cum libera.Bart. in l.j.in prin.ff.de off.procur.Cæsa. Item,

Procurator uniuersitatis intelligitur constitutus cum libera. Bar.in ult.no.& ibidē Bal.& doct.in l.præses.C. de transact. & Alex.in l.procurator,cui libera.ff.de procur.

* Procurator fisci rem fisci,absq; legitimis solennitatibus alienare non debet,sec.com.opi.gl.& doct.in l.j.C.de fide instr. & iure has.fiscal.lib.x.Fran.Curt.min. cō.cxlvij.nu.17.uol.j. Æmilius Maria Manolessus.

Procurator fisci uendens rem fisci,non potest habere fidem de precio.Bal.in l.in contractibus. §. sed quoniam. uer.quæro, nunquid.C.de non nu. pe. & in l.inciuile.in iij.q.uer. item de procuratore fisci.C.de rei uen.Bart.in l.si procurator.§.si ab eo.ff. de iure fis. & ibi Alex. sed potest confiteri precium recepisse.per l.ij.§.fi.de quadri.præscrip. secundum Bar.ubi s̄.unde Bar.in l.j.ff.de off.procur.Cæsa. & omnino in practica Papi.titu.de execu.sententiæ.uer.per publicum nunciū. Idem in procuratore minoris,& ecclesiæ. doct.ubi s̄.præsertim Bar.in d.§.si ab eo.in prin. & Alex.in d.§. si ab eo. & per Abb.in c.ij.de precar.& Ang.in l.ij.ff.de iurisdi.om.iud. Addo Panor.in c.ij.de precar.& Ang.in l.ij.ubi per illum tex.limitat.ff.de iurisdi.om.iud.De quo uide omnino do.Alex.in l.à diuo Pio.§.si emptor.in v.col.ubi multa allegat, & etiam limitat.ff.de re iud.Vide etiam aliquid in materia.s̄.in uerb. Procurator ad negotia.uer.iiij.cum duobus uer.seq.

Procurator ciuitatis cognoscit de causa uertente inter fiscum & priuatū.l.mancipia.C.de ser.fugit.l.ij.C.de sent.quæ sine cer.quanti.profer.

Procuratorē habere potest fiscus,& Imperator,& ecclesia.Bal. in l.j.xxx.opp.C.qui admitti.uer.idem dico.

Procurator uniuersitatis non potest reuocari per singulos de uniuersitate.Bal.in l.ij.xvij.q.C.de serui.

Procurator uniuersitatis,uel collegij iurat in animam propriā, & debet esse bonæ famæ.Spec.de acto.ab uniuersi.in princ. uer.est autem.

Procurator uniuersitatis an reuocetur officio constituentium finito.Card.in cle.fi.xj.q.de procur.

Procurator fisci, uel administrator ciuitatis, non reuocatur, si mutat statum.l. qđ si fortè.de sol. Alex.in l.cùm quis.eo.tit.

Procurator fisci nō potest iurare in litem. gl.in l.quoties. C.de exact. trib.lib.x. & Alex. in l.pe.§. in eum.ff. ne quis eum.& in l.actionibus.de in lit.iur. nec in contractu. j̄. Procurator contrahit.

Procurator fisci specialis negligens in exactionibus debitorū fiscalium,tenetur fisco:sed debet prius discuti an sit soluendo,quàm procurator generalis, qui etiam tenetur de negligentia procuratoris specialis.Casus sing.in l.quoniam auguriò.C.de conue.fis.debi.lib.x.Bal.in l.ij.in ij.col.uer.de uno quæro.C.quando fis.uel priua.Lud.in sing.uer.Procurator. uer.Fiscus.& s̄.uer.Negligentia.uer.xxxviij. & uer. Discussio.uersicul.xij.in j.col.ibi: quintò fallit.& melius in quarta fallentia.

* Procurator fisci, uel principis lucrum quæsitum remittere non potest.l.liberto octoginta.ff.de bo.libert. gl. & doct.in l.non amplius.in fin.prin.ff.de leg.j.Ias.con.cviij.nu.2.uol.j. Æmilius Maria Manolessus.

* Procurator fisci,uel principis,lucrum quærendum,præsertim si id quæsitū iri incertū sit,remittere potest. l. qui aut.in prin.ff.

prin.ff.de his qu. in fraud.cred.l.fi.ff. de acquir. possess. cum multum inter quæsita, & quærenda intersit.§.res fisci.Instit. de usucapio.& damnum non uideatur pati is, qui lucri quę rendi spem amittit.l.pro cuius.ubi Imol.& alij,ff.de dam.infect.gl.in l.j.§.si quis autem propter.in uerb.in integrum restitutioně.ff.de itine. actuq;.priua.glo.in l.ij.§.j.ff.ne quis in loco publ.Cy.& Bal.in l.quod sponsæ. C.de donati.ante nupti.Bal.Ang.Imol.& alij,in l.non amplius.in prin.ff.de leg.j. Paul.de Cast.& Alex.in l.ij.§.fi.ff.qui satisd.cogan.Ias.consi. cviij.nu.2.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

Procurator ecclesiæ an uendens possit habere fidem de precio.s̄.uer.Procurator fisci.uer.vj.

Procurator ecclesiæ ad uendendum,etiam cum speciali mandato non potest uendere, etiam seruata solennitate iuris, si est laicus.But.& Imol.in c.decernimus.de iudic.& Lanfr.in tract.de Arbitr.ij.parte,ad fi.

Procurator ecclesiæ,etiam inops,potest conueniri ad interesse,si læsit ecclesiam,licet ecclesia possit petere restitui in integrum.in c.cùm uenissent.& ibi gloss.in uer.restituimus.& Abb.in v.col.de resti.in integrum.

Procurator ecclesiæ per quem constituatur.s̄.uer.Procurator à quibus.uer.vij.& uer.xxv.

Procurator capituli non potest reuocari per singulos de capitulo.Bal.in l.ij.xvij. q. C. de serui.sed à prælato sic.Innoc.in c.præsentium.de testi.in vj.Card.in cle.fi.vij.q.de procur.

Procurator ecclesiæ pronunciatus illegitimus non restituitur in integrum aduersus sententiam contra mandatum latum. gl.& Bart.in l.Pomponius. §. ratihabitionis.in ij.col.in uer. sed opponitur.ff.de procur.Bar.in l.licet.in ult.col.uer.ideo si procurator.C.eo.tit.ubi dicit rationem esse, quia quæstio fuit cum ipso procuratore,non cum ecclesia: ut ibi per glos. idem in procuratore minoris.ut ibidem.& j̄. Procurator minoris.uersi.iij.

Procurator ecclesię constitutus per prælatum an mortuo prelato possit causam prosequi.Innoc.& doct.in c.dilecti.circa prin.uer.idem dicimus,quòd procurator.de fo.compe.& in cle.fi.de procu.& s̄.Mandatum finitur.uersi.xiij.quòd sic.

Procurator capituli creatus cum authoritate prælati, non pôt agere causam cũ prelato.Bar.in l.pôt etiã.de autho. prestan.

Procuratorem habere potest ecclesia. Bal. in l.j.trigesima opp. C.qui admitti.

Procurator cõuentus an reuocetur.per Abb.j̄. Procurator reuocatur.uer.xxxix.quòd sic.

Procurator ecclesiæ conuentus,uel capituli,debet respondere non secundum suum credere, sed secundum placitum maioris partis cõuentus.Innoc.in c. præsentium.in gl.sua,in uerbo,nomine suo.& uer.in quorum.de testi.lib.vj.Bal.in Mar. uer.Procurator.

Procurator ecclesiæ potest constitui etiam prior ecclesiæ cum authoritate ipsiusmet.s̄.uer.Prior ecclesiæ.uer.xviij.

Procurator ecclesiæ debet habere salarium, etiam pro tempore,quo non litigat.Car.in cle.statutum.vj.q.de elect.

Procurator ecclesię parochialis quomodo constituatur.s̄.uer. Ecclesia.uer.ccclvij.

Procurator prælati potest agere coram ipso nomine ecclesiæ in causa ecclesiæ.Bal.in l.j.C.ne quis in sua causa.in uer.iuxta hoc quæro.

Procurator decani & capituli, nõ potest petere absolutionem ab excommunicatione pro se,& omnibus de capitulo.Rota in decis.cccxxx.si decanus.in nouis.

Procurator prælati desinit esse procurator etiam lite contestata,mortuo prælato.cle.fi.de procur.Bal.in l.mandatum.iiij. col.uer.nunc uenio ad secundum.C.mandati.& s̄.uer. Mandatum finitur.uer.xiiij.cum seq.& per Card. in d. cle.in v.q. cum duabus sequentibus.

Procurator clerici coniugati carcerati potest constitui etiam ab uxore.j̄.uer.Vxor.

Procurator ecclesiasticę personæ iurat de calumnia etiam sine speciali mandato:aliàs non.c.fi.de iur.calum.& Bal.in Mar. uer.Procurator.

Procurator episcopi ad conferendum beneficia nõ potest presentare.c.cùm in illis.de præb.in vj.Paul.de Cast. consil.lix. incip.Venerabilis uir.& s̄.Procurator qualiter. uersic.liij.& Procurator ad negotia.uersi.lxxxvij.

Procurator episcopi agit nomine ecclesiæ, & similiter conuenitur.in Spec.de libe.cõcep.§.xiij.uer.si uerò prælatus.cum seq.& seq.

Procurator prælati,& capituli,à quo reuocetur. s̄.Mandatum finitur.uer.xiij.

Procurator prælati proprio nomine constitutus pro ecclesia, an desinat morte prælati.Car.in d.cle.fi.x.q. de procu.quòd sic:ubi uide omnino.

Procurator prælati potest petere restitutionem in integrũ incidenter sine mandato speciali,non principaliter.Card.in cle. j.iiij.q.de rest.in integ.

Procurator prælati constitui potest ante litis contestationem. Innoc.& doct.in c.edoceri.de rescript. Alex. in l.j.ff.de pac. & s̄.Procurator quando.uer.ult.

Procurator militis acquirit domino sine cessione,& æquiparatur tutori,& curatori.l.si pecuniam. & ibi Alex.in l.j.ff.si cer.pet.de eo uide ibi. & s̄.Miles.uer.cj.

Procurator minoris an possit constitui per minorem.s̄. uer.Procurator à quibus.uer.xvij.

Procurator minoris uendẽs an possit habere fidem de precio s̄.uer.Procurator fisci.uer.vj.

Procurator minori dandus in defectũ tutoris absens dari non potest.s̄.uer.Procurator quis.uer.x.

Procurator minoris,qui est pronunciatus illegitimus,non restituitur aduersus sententiam contra mandatum latam.Bar. post gl.in l.Pomponius.§.rati.in ij.col.uer.sed oppo.de procur.& Bar.in l.licet.in ult.col.uersi.ideo si procurator.C.eo. tit.ubi dicit rationem esse,quia quæstio est cum ipso procuratore,non cum minore:ut ibi per gloss. & s̄.in simili in uer. Procurator ecclesiæ.uer.vj.

Procurator pupilli an possit ab eo reuocari. Bart. in l. actor.ff. rem ra.hab.& j̄.eo.uer.ij.quòd sic.

Procurator minoris debet cauere, quòd minor non petet restitutionem in integrum.l.iij.§.j.& ibi gl.& doc.ff. rem ra.hab. Bar.in l.neq;.C.de procur.in ult.col.uer. quæro,utrum minor.& j̄.Procurator cauet.uer.xlvj.

Procurator pupilli cõstitutus ab eo sine authoritate tutoris potest reuocari per solum tutorem,si fuit cõstitutus ad ea,quæ possunt fieri per solum tutorem,uel administratorem: aliàs secus.Bar.in l.neq;.ult.col.uer.quæro,an iste procurator.C. de procur.Innoc.in c.bonæ.de postu.præla.& in c. præsentium de testi.in vj.

Procurator minoris grauatus in causa an petat restitutionem in integrum.s̄.Mandatum speciale.uer.xvij.quòd sic.

Procurator absentis dandus est eius bonis.l.ab hostib. in prin.& ibi Bar.ff.ex quib.cau. ma..& no. in l.j.ff.de priuil.credi.& in l.id priuilegium.eo.tit.& in rub. de cur.bo.dan.& in l.si pupillus.§.j.de tut.& ratio.distr.

Procurator absentis sine mandato debet cauere de rato.l.j.C. de satisd.l.qui absentem.ff.de procur.

Procurator pro absente contumace excusando potest comparere in criminalibus,& facit officium iudicis conquiescere, & bannum contra eum prolatum non ualere. Bar. in consil. A domino Cyno de Bononia,&c.& tenet Bar.in vj.col.uer. & ideo iam de facto dixi.& Bald.in l.ubi. C. de transactio.in ult.col.uer.ultimò inducitur.

Procurator pro socio absente debet admitti in societate. Bald. in l.exigendi.iij.col. uer. præterea dico. C. de procur. arg.l. idemq;.ff.pro socio.

Procuratoris absentis,de cuius uita,uel morte dubitatur,uide in l.libera.ff.de peculio. & Io. de Prato in l. si defunctus.§.fi. ff.de procuratoribus.

Procurator absentis debet ostendere mandatũ sumptibus domini.Bar.post gl.in l.ij.§. defendi.in fi. ex qui cau.in pos.ea. Paul.de Cast.in l.fi.actor.in fi.de procur.Io. de Pra.in l.neq; fœminis.eo.tit.&Bal.in addi.Spec.de procur.uer.Procurator debet dare.Bar.in l.j.C.de procu.& Bar.& Bald.in l.j.C. de procur.in fin.& j̄.Procurator producit. uer.x. & s̄. Mandati editio.uer.ij.

Procuratori absentis potest iudex officium procurationis interdicere . Bald. in l. mandatum. j. quæst. uersic. sexta est iudicis. C. mandati. per l. eum, qui res. C. de procur. & ibi Bald. in iiij. not. Idem dicit , quando procurator est contumax.

Procurator

Procurator forensis absentis potest repelli à iudicio, si non satisdat iudicatum solui in causa reconuentionis, etiamsi suus dominus possideat immobilia extra territorium rei côuenti, licet instrumento mandati releuauerit procuratorem ab onere satisdandi, & pro eo fideiusserit. Ang. & Paul. de Cast. in l. filius. ff. qui satisda. cogan. & ibidem per Alex. Imol. ult. col. & per Alex. in l. sciendum. §. possessor. eo. tit. & in rub. ff. iud. sol. ubi docet cautelam ad repellendum eum. & j. Procurator cauet. uer. xxxv. & liiij. & omnino uide Cynum, & Sal. in l. ij. C. per quas perso. no. acquir.

Procurator absentis non obediês communitati punitur ipse, & dominus, si sciat. Bartol. in l. ij. C. de exact. & transla. mil. lib. xij.

10 Procurator absentis iurat de calumnia, aliàs etiam domin9 debet iurare. Bart. in l. qui bona. §. si alieno. de dam. infect. & in l. ij. §. fin aût. C. de iura. cal. in ij. col. uer. quid si procurator.

Procuratorem banniti, uel exiticij ciuitatis, an mittere teneantur. Bar. & Alex. in l. creditor. de sol. But. in c. cùm dilecti. de dolo & contumacia.

Procurator absentis an sit citandus in confectione inuentarij. gl. in auth. de hære. & Fal. §. si uerò absunt.

Procurator absentis ueniês de longinquis partibus, an debeat cauere. j. Procurator cauet. uer. liiij. quòd non.

Procurator absentis an habeat dilationem ad dominum consulendum. in Spec. de dilatio. §. fi. uer. sed quæro. & s. uer. Procurator qualiter. uer. 50.

Procuratorem dimittere an teneatur, qui se absentat. in Spec. de cita. §. iiij. uer. hoc ordine. & s. Absens. uer. 50. & de restit. in integr. in prin. uer. si uerò actor sit absens. & omnino per Alex. in l. ij. de diuer. & tempora. præscri. Bal. in l. ab eo. quomodo & quando iudex. cum l. pe. eo. tit. gl. & Bart. in l. fin. de resti. in integ. Et dic, quòd qui reuersurus est in breui, nô tenetur dimittere procuratorem. Ang. in l. cùm antiquitas. de testam. per Io. de Imol. in l. quæsitum. de re iudicata.

Procurator producit mandatum, & tenetur producere, uel saltem curare quod dominus ratificet. Iac. But. in l. j. C. euict. pign. credi. nô de. l. j. & per totum. l. pro tutore. iuncta l. si procuratori falso. & ibi Bar. ff. de condi. ob causam.

Procurator non dicitur habere mandatum, qui illud non producit. Bal. in l. falsus. j. col. C. de furtis.

Procurator debet plenè probare de mandato, non per unum testem cû iuramento. gl. & Ang. in l. non solùm. §. j. ff. de procur. doct. & Pet. de Sun. in l. in bonæ fidei. C. de reb. credi.

Procurator ad exigendum debet producere mandatum, aliàs non auditur, etiam cum cautione de rato. j. Procurator cauet. uer. vj.

Procurator an probet mandatû per productionem instrumentorum causæ. s. uer. Mandati editio. uer. iij. Sed debet cauere de rato. j. Procurator cauet. uer. xvj.

Procurator producês testes ad probationem mandati, tanquâ temerarius debet in expensis condemnari, si dixit de mandato constare in scriptis: aliàs secus. Bal. in l. j. C. de procur. in pe. col. uer. ego dico. ergo potest probari procuratorium per testes. De quo in Spec. de procur. §. iij. uer. porrò. & ibi Io. And. in addi. ubi plenè.

Procurator in rem suam quomodo probet de mandato. s. Procurator in rem suam. uer. vij. & uide etiam in uer. xix.

Procurator repulsus propter mandatum non productum, an possit admitti ut defensor cum cautione de rato. Bal. in l. côtra. C. de inoff. testa. uer. & prædicta faciunt. ubi sequendo Pet. distinguit.

Procurator promittens procuratorio nomine, saltem tenetur docere de mandato. l. j. C. credi. euict. pi. non debe. Bart. in l. procurator, qui pro euictione. ff. de procur. in ij. oppo.

10 Procurator absentis ostendit mandatum sumptibus domini, suprà uer. Procurator absentis. uer. vj. & s. Mandati editio. uer. ij.

Procurator ad repetendum depositum repetens extra iudiciû debet producere mandatum, etiamsi de eo non opponatur. Bal. no. in rub. C. depositi. in iiij. q.

Procurator uendens debet ostendere mandatum. s. uer. Procurator ad negotia. uer. xxvj. Item,

Procurator côtrahens debet ostendere se esse procuratorem. Bart. in l. j. §. iudicialis. ff. de præto. stip. in ij. col. uersi. pone contraxi tecum. & in l. si procuratori falso. ff. de condict. ob causam. aliàs tenetur crimine stellionatus. Bar. ibi. & Ioâ. de Prato, in l. procurator, cui libera. de procu.

Procurator ad recipiendum debet probare mandatum per instrumentum, non per testes. Bald. in l. falsus. x. col. C. de fur. uer. utrum autem mandatum. Sed quid de procuratore ad iudicia. s. eo. uer. xj.

Procurator denuncians, uel protestans debet tunc producere mandatum, aliàs sibi iustè non creditur. Bar. in l. qui absentem. in iij. no. ff. de procu. & in l. de pupillo. §. qui procuratorio. de ope. no. nun. uer. est tertia solutio.

Procurator debet ostendere mandatum in iudicio etiam summario. Bal. sing. in l. quamuis. in fi. C. de edict. di. Adria. tol.

Procurator non potest rogari, & conficere instrumentum de mandato suo, sed aliter debet de eo fidem facere. Bal. in l. iudices. ad fi. C. de fide instru.

Procurator habens mandatum generale, & speciale, si producit generale in iudicio, requirente speciale mandatum, ualet iudicium, si postea producitur speciale, cui non sit præclusa uia, aliàs non. Bal. in l. falsus. xj. col. C. de fur. uersi. ad tertiam particulam.

Procurator ad ualiditatem iudicij, quod nullum est, potest producere mandatum, nisi sit præclusa uia producendi, ut quia fortè sit statutum, quòd ante litis contestationem mandata producantur. Bal. in d. l. falsus. x. col. uer. ad tertiam particulam. & in l. si uxorem. ij. col. C. de condi. inser. uer. & ideo si statutum diceret.

20 Procurator in rem suam intentans directas debet ante litis contestationem facere fidem de mandato, nisi esset talis, ad quem principaliter negotium pertineret: secus, si intentat utiles. Bal. in l. j. iiij. q. j. principalis. C. de actio. & obli. in d. l. si uxorem. uersi. & ideo si statutum. & Bar. in l. qui stipendia. C. de procu.

Procurator post litis contestationem officio iudicis, & nô per uiam exceptionis, cogitur ostendere mandatum, quando pars non opposuit, sed solùm copiam petijt. gl. sing. in c. j. de elect. in vj.

Procurator producens mandatum an debeat illud dimittere apud acta. s. uer. Mandatum generale. uer. xj. quòd non.

Procurator occultans mandatum non cogitur illud exhibere, nisi illud alleget. Bal. in addi. Spec. de procu. uer. procurator occultans. & ibi Spec. in §. ut autem. uer. quid si procurator occultat.

Procuratoris producentis mandatum materiam supple s. uer. Mandati editio. per totum.

Procurator non tenetur producere mandatum, si cauit. j. Curator cauet. uer. xviij.

Procurator legitimatur. uide s. in uer. Legitimatio mandati. per totum. ubi plenè.

Procurator cauet de rato, uel non cauet, in casibus infrà scriptis.

Procurator non cauens, cùm debet, dicitur insufficiens. l. minor. §. fi. de procu. Bal. in l. falsus. j. col. C. de furtis.

Procurator debet cauere de rato ante litis contestationem. l. Pomponius. §. pen. ff. de procur.

Procurator qualiter caueat de rato. s. uer. Cautio rati. uersi. iij. & iiij.

Procurator an possit cauere de rato sub conditione, si constabit ipsum non esse procuratorem. in l. inter quos. §. alieno. & ibi Bar. uer. item posset intelligi. ff. de dam. infec. & ibi. Alex. & Ioan. de Imol. dicunt singu. post Bart. quòd si admittatur sub dicta conditione, non prodest ratihabitio. Adde Bart. in l. licet. de procu. Addo Bart. in simili in l. uulgo. in ij. q. ff. de administra. tut.

Procurator sine mandato, uel de cuius mandato dubitatur, si cauet de rato, nô potest exigere, & quomodo teneatur, si dominus non habet ratum. gl. & doct. in l. aliàs. de iureiur. quæ legitur cum l. præcedenti. §. si procurator. Bald. in l. j. in fi. C. de procu. no. in l. nô solùm. §. qui alieno. ff. eo. tit. Bart. in l. si sine. §. cùm autê. in ij. col. uer. secundò quæro. ff. rem ra. hab. † Ang. contrà in l. qui ita. §. etiâ. ad Trebel. † Et per Fran. Aret. in d. l. j.]

Procurator non habens mandatû, regulariter non admittitur, etiam

etiam cum cautione de rato. glos. & doct. in l. j. C. de procur. Quod uerum, nisi in causa momentaneæ possessionis. l. j. C. si per uim. uel alio modo. Item nisi sit coniuncta persona. l. sed & hæ. in princ. ff. de procur. Item nisi in causa capitali, in qua quis appellat pro reo. l. non tantùm. ff. de appel. l. addictos. de episc. audi. & de appel. secundum Bar. in d. l. non solùm. §. qui alieno. in j. col. & Bar. in d. l. j. C. de procu. in j. col. ubi uide per eum, quibus casibus non admittatur procurator cum cautione de rato.

Procurator ut non admittatur cum cautione rati, cautela est, q̃ petatur copia mandati, si quod habet. Bart. in d. l. j. in fi. & in l. licet. eo. tit. ij. col. uer. tertium membrum.

Procurator actoris ad agendum debet cauere de defendendo, licet reus nolit tunc agere. Bart. in l. actionem. C. de procur. & in l. j. ult. col. in uersic. uenio ad tertium notabile. C. de satisda. Sed an possit statim dicere, Volo defendere, nec uolo satisdare. glo. & Bart. in l. sed & hæ. §. præter. ff. de procur. in uersi. quæro, utrum procurator. distinguit.

10 Procurator rei debet indistinctè cauere iudicatum solui. l. j. C. de satisd. Bar. in l. non solùm. §. qui alieno. j. col. de procuratoribus. uer. prædicta in procuratore.

Procurator rei cauet de rato, quando actori non est cõsultum per cautionem iudicatum solui. l. Pomponius. §. sed & is. & ibi Bar. de procur. in j. not.

Procurator rei non tenetur cauere de rato. l. non cogendum. §. fi. & ibi doct. ff. de procu. nisi in casibus no. in l. Pomponius. §. sed & is. & ibi Bar. in j. col. ff. eo. tit.

Procurator perdens rem domini debet cauere de restituenda, si unquam perueniat ad manus suas. l. si pecuniam. §. item si quis dederit. cum gl. ff. de condi. ob causam.

Procurator absentis an caueat. s̃. uer. Procurator absentis. uer. secundo. quòd sic.

Procurator, de cuius mandato constat, si tamen de reuocatione dubitatur, debet cauere de rato. Bar. in l. uulgò. de admini. tuto. uer. quæro, mandato. Item si semiplenè constet de reuocatione. ibidem. & in l. non solùm. §. qui alieno. in j. col. uer. item fallit. ff. de procur. & in l. j. C. eod. tit. in ult. col. uer. idem si procurator.

Procurator producens instrumenta causæ, licet præsumatur habere mandatum, debet tamen cauere de rato. Bar. in l. uulgò. in fi. præallega.

Procurator sine mandato potest repelli, etiamsi uelit cauere de rato in causa magni præiudicij. tex. fin. secundum Raph. & Ang. in l. qui ita. §. etiam. ff. ad Trebel.

† Cautelam ad opponendum cõtra procuratorem, tradit Bar. in l. j. in fi. & in l. licet. in ij. col. uer. tertium membrum. C. de procur. & uide aliam bonam cautelam, quòd dominus non possit ratificare gesta per suum illegitimum procuratorem. per Cæp. cau. xv. Et uide aliam not. cautelã, quam dat Ang. in l. filiusfam. uer. & ideo practicatur. ff. qui satisd. cogan. ad excludendum procuratorem agentem cõtra te, nisi satisdet de defendendo dominum in causa reconuentionis, nõ obstante, quod à domino suo sit releuatus ab onere satisdationis, & in instrumento mandati: dic ut ibi per eum, cum quo transeunt Moder. Et illam cautelam refert, & approbat Iacobi. de sancto Geor. in l. sciendum. §. j. uer. hinc sumitis cautelam. eo. tit.

Procurator sine mandato cauens de rato, in nulla parte iudicij cogitur producere mandatum. tex. fin. in l. inter quos. §. alieno. de dam. infec. secundum Iac. Butr. in l. licet. C. de procu.

Procurator compromittens sine mandato debet cauere de rato habendo compromisso, non sententia. Bart. in l. j. in j. col. in ij. opp. C. de procur. & j̃. eo. uer. xxxvj.

20 Procurator agens nomine suo ad commodum alienum debet cauere de rato. l. non solùm. §. sed interdum. & ibi Bar. ff. de procur.

Procurator in causa criminali allegans causas absentiæ debet cauere. j̃. Procurator in causa criminali. uer. v.

Procurator repulsus propter mandatum non productũ an admittatur, ut defensor cum cautione rati. Bald. in l. contra. C. de inoff. test. uer. prædicta faciunt distingue.

Procurator absentis debet cauere. s̃. uer. Procurator absentis. uersi. ij.

Procurator si petat sibi solui ex contractu suo, debet cauere de rato, aliàs non auditur. l. non solùm. §. sed interdũ. de procu. & Alex. in l. eum, qui. §. qui sibi. de uerb. oblig.

Procurator, qui cauit in causa principali, debet etiam cauere in causa appellationis: secus, si in prima causa nõ cauit. Bar. in l. ij. C. de procur. ad finem.

Procurator non cauet de rato, quando in primo iudicio citatur principalis, & comparet. l. si procuratorem. §. ignorantes. ff. mandati. Io. de Pra. in l. sed & hæ. §. fi. ff. de procur.

Procurator forensis admittitur etiam cum cautione rati inuito aduersario. gl. & Io. de Pra. in l. neq; fœminis. de procura. Item,

Procurator constitutus post litem contestatam an satisdet, si principalis antè satisdedit. Io. de Pra. in l. qui prior. in prin. de procur.

Procurator non debet cauere, nisi petatur ab eo caueri. Io. de Pra. in l. qui proprio. in prin. de procur. facit l. peto. §. fratre. de legat. ij. & quod no. in c. quanquam. de usuris. & in l. uniuersa. cum gl. C. de preci. Imper. offer.

30 Procurator, pro quo dominus cauit, non debet cauere. Bar. in l. ij. C. de satisd. in ult. q.

Procurator, pro quo dominus satisdedit iudicatũ solui, an præcisè cogatur defendere. Bartol. in l. filius. §. procuratorem. in prin. quòd sic. ff. de procur. doct. & Ioan. de Pra. in l. si defunctus. eo. tit. & j̃. Procurator conuenitur. uer. ij.

Procurator constitutus apud acta non tenetur cauere de rato. l. ne satisdatio. & ibi Bar. in fi. ff. rem ra. ha. & ibi Bar. in ij. col. C. de satisd. Sed de defendendo sic, ut ibidem.

† Procuratoris constitutio cum pacto de non reuocando, nõ ualet. Alex. ij. uol. consil. xviij. col. fi.]

Procurator, pro quo dominus cauit, an debeat cauere nuda ꝓmissione. Bar. in rub. ff. iud. sol. in j. col. uer. sed circa. ubi latè referendo plures opiniones. & in l. si defunctus. §. j. ad fi. uer. posset quæri. & ibi Io. de Pra. in iiij. col. de procur. & in l. minor. per Bar. in prin. ff. eo. tit. Cy. in l. j. C. de satisd.

Procurator substituens an caueat de rato. j̃. Procurator substituit. uer. xvij. quòd sic.

Procurator ad agendum debet cauere de defendendo in causa reconuentionis. gl. & doct. & Io. de Pra. in dicta l. si defunctus. & in l. seruum quoq;. §. ait prætor. & ibi Bar. in j. q. ff. de procu. & in l. in actionem. C. eo. tit. Quod est uerum, etiamsi reus nolit agere incontinenti. Bar. ibi. & in l. j. in ult. col. uer. uenio ad tertium. C. de satisda. Item uerum, nisi talis cautio cauillosè petatur. Bar. in d. §. ait prætor. & ibi Bar. & Ang. in l. filius. qui satisd. cog. & ibi do. Alex. ubi dicunt uerum, si sit releuatus à domino ab onere satisdandi in instrumẽto mandati, sed contrà j̃. eo. uer. liiij.

Procurator compromittens non tenetur cauere rem ratam haberi. l. non distinguemus. §. fi. & ibi doct. & Pet. de Sun. de arbitr. Bart. in l. non solùm. §. qui alieno. in ult. col. pen. q. ff. de procu. ubi dicit rationem esse, quia nec dominus debet ratificare laudum, si uelit soluere pœnam compromissi.

Procurator post litem cõtestatam tractans causam nõ tenetur cauere de rato, si ante litis contestationẽ non fuit ab eo petita cautio rati. Bar. in l. ij. in fi. C. de consor. eiusdem lit. & in l. Pomponius. §. rati. ff. de procur. in secunda opp. † Et Io. An. in c. j. de elect. in pen. col.]

Procurator domino præsente non tenetur cauere, sed eo absente sic. Io. de Pra. in l. qui proprio. de procur. in fi. principij.

Procurator rei, qui non cauit, nec à domino releuatus est, admittitur ante litis contestationem ad opponendum exceptiones dilatorias. in Sp. de satisd. §. expedito. uer. sed pone.

40 Procurator promittens iudicatum solui, præsente domino, obligat dominũ tacentem. Quod uerum, si defendebat cum mandato, non si sine. Alex. in l. si procurator. ff. de procu.

Procurator ostendens instrumentum in iudicio ad deliberandum, si cõtra illud iusta causa non allegatur per partem, sed solùm negatur esse uerum, nõ tenetur cauere de rato: secus, si illud ostendit extra iudicium. Bar. & Io. de Imol. in l. de pupillo. §. qui ꝓcuratorio. ff. de ope. no. nun. & Alex. in l. si quis inficiatus. ff. depositi.

Procurator sine mandato etiã cũ cautione rati in causa appellationis non admittit. Gul. de Cu. in l. Pomponius. §. sed & is. Bar. in ij. col. in prin. uer. exemplum, egi rei uendicatione. & Ioan. de Pra. in l. nõ solùm. §. qui alieno. v. col. ff. de procur.

Procura-

Procurator non cauet de rato, si constet de mandato. doct. & Io. de Pra. in l. si procuratorem. ij. col. de procur. & l. si seruū. §. ait prætor. per Bart. ad fi. ff. eo. tit.

Procurator, qui semel cauit de rato, non tenetur iterum cauere, nec mandatum producere. Bart. in l. inter quos. §. alieno. uer. quærunt doct. procurator. ff. de dam. infect. Item,

Procurator quomodo releuetur ab onere satisdandi de defendendo. Bar. in rub. iud. sol. in pe. q.

Procurator minoris debet cauere, quòd minor non petet restitutionem in integrum. s̄. uer. Procurator minoris. uer. vj.

Procurator, de cuius mandato dubitatur, cauere debet de rato, non si constet de mandato. Barto. in l. seruum quoq;. §. ait prætor. ad fi. ff. de procur. s̄. eo. uer. xliiij. & l. j. C. eo. tit. & in l. non solùm. §. qui alieno. ff. eo. tit. Et dic uerum, nisi per cautionem non sit plenè cōsultus. l. iusiurandum. §. procurator. & ibi Alex. de iureiurando.

Procurator satisdans in causa principali, non intelligitur satisdare in causa appellationis, nisi actum sit. gl. in l. ij. C. de procura. & ibi Bar. ult. oppo. & doct.

Procurator rei quare semper debeat cauere de rato: sed

50 Procurator actoris non admittitur, nisi quando de mandato dubitatur. per Bal. in l. j. §. si debitori. ff. ut in poss. leg.

Procurator præsentis non admittitur cum cautione de rato, cùm de eius mandato dubitatur. Casus fin. secundum Ang. in l. mutus. §. is, qui. ff. de procur. & ibi Io. de Prato, & in l. nō solùm. §. qui alieno. iij. col. eo. tit. & Ludo. Pon. in sing. uerb. Procurator. uer. cùm de mandato.

Procurator, de cuius mandato dubitatur, an sit sufficiens, admittitur cum cautione de rato. Bar. in l. nō solùm. §. qui alieno. in j. col. uer. item fallit. ff. de procur. & in l. j. C. eod. tit. & adde s̄. eo. uer. xlvij.

Procurator substitutus à procuratore habente mandatum ad substituendum, si de mandato dubitatur, debet cauere de rato, id est, quod substituens ratum habebit, non quod dominus. l. de curatore. de bo. dam. Quod est uerum, si substituēs est absens, secundum Lud. Pon. in sing. uer. Procurator. uer. quando dubitatur. uide in Spec. de procur. §. j. v. charta, uer. & nunquid.

Procurator de longinquis partibus ueniens cum mandato, in quo dominus satisdedit de iudicato soluendo pro procuratore, ut releuet ipsum ab onere satisdandi in loco, ubi acturus est, nō tenetur amplius satisdare in loco iudicij, cùm sufficiat satisdatio stipulata per notarium in loco mandati pro quocunq;, cuius intersit. Bal. sing. in l. fi. in ult. q. C. per quas personas nobis acquir. Sed Ang. & Alex. in l. filiusfam. in fi. qui satisda. cog. quòd tunc debet cauere iudicatum solui in causa reconuentionis plenius. & per Alex. in rub. ff. iud. sol. & s̄. Procurator absentis. uer. viij.

Procurator filiusfam. debet cauere de iudic. soluendo. in Spec. de actore. in v. char. uer. sed an egeat. & de satisd. §. expedito. in prin.

Procurator uniuersitatis non cauet de iudicato soluendo. Sp. de actore ab uniuersi. in prin. uer. itē, ꝓcurator uniuersitatis.

Procurator actoris quam cautionem pręstet, & cui, & quando. in Spec. de satisd. §. iiij. per totum.

Pro Procuratore non potest dominus fideiubere. Card. in cle. j. ij. opp. de procur.

Procurator ad unum articulum non tenetur cauere. gl. in l. decem. de reg. iur. Alex. in rub. ff. de iud.

Procurator iurat de calumnia, etiam in animam suam, in curia Romana, etiamsi principalis iurauit. s̄. uer. Iuramentum calumniæ. uer. xxxviij.

Procurator fisci non iurat in lite. s̄. Procurator fisci. uersi. x.

Procurator iurans in animam domini, debet dicere sic, Iuro, ꝙ talis principalis meus dicet ueritatem per me. Host. in c. accedens. de præben. Io. An. in c. præsentium. de testi. in vj. in Nouella. not. in c. fi. de iureiur. in vj. & Innoc. in c. præsentiū. el ij. in pen. col. magna, in gloss. in uerbo, in quorum. de testi. Adde s̄. uer. Iurans. uer. xv. uel sic: Iuro in animam domini, quòd ipse hoc seruabit, sic Deus ipsum adiuuet: secundum Card. in cle. j. §. ij. de iureiur.

Procurator non cogitur iurare. l. iusiurandum. §. pupillus. de iureiur. & ibi doct. & Alex. ubi etiam dicit non dici mandatum insufficiens, si non continet iurari posse.

Procurator specialis iurare, & recipere potest iuramentum. s̄. Iuramentum quibus. uer. vj.

Procurator ad causam debet iurare in animam suam, nō in animam domini. Io. And. in d. c. præsentium. iiij. col. Bart. in l. ij. in §. sit autem. in j. q. & ibi Bal. in ij. opp. C. de iura. calum. nisi habeat speciale mandatum. Innoc. in c. de causis, in j. col. ibi. procurator etiam sine speciali. de off. deleg. & s̄. Iuramētum calumniæ. uer. liij. † Et Io. And. in Nouella, in c. procurator. de elect. in vj.]

Procurator ad iurandum cum speciali mandato cōstitutus, potest iurare. gl. in c. j. de iud. in vj. aliàs non. not. in l. ij. §. sin autem. & ibi Bart. in j. q. & in auth. principalis. & ibi Bart. C. de iura. calum. & in c. fi. eo. tit. in vj. ubi casus. Bart. in l. quoties. la j. §. fi. in fi. ff. de noxa. & in l. qui bona. §. qui alieno. ff. de dā. infe. in j. col. ad fi. in j. q. prin. Card. in cle. j. §. nos. de iureiur. & ibi no. Et idem dicit de iuramento calumniæ.

Procurator ad negotia nō iurat de calumnia. s̄. Procurator ad negotia. uersi. lj.

Procurator generalis an iuret de calumnia. s̄. uer. Iuramentum calumniæ. uer. liij. in fi. Addo melius s̄. uer. Mandatum speciale. uer. xl. in Spec. de iura. calum. §. ij. Addo Bar. in d. l. qui bona. §. si alieno. in iij. col. uer. quid de procuratore generali. quòd sic.

10 Procurator potest iurare de calumnia, & de ueritate, & de affectione in litem, quando principalis haberi non potest, ut quia sit absens de longinquo. Bart. in l. qui bona. §. qui alieno. in iij. col. uersic. quid de procuratore generali. ff. de dam. infect. aliàs licet iuret procurator, tenetur etiam iurare principalis: ut ibi. & tenet Bar. in l. ij. §. sin autem. in ij. col. & ij. q. C. de iura. calum.

Procurator hodie debet iurare de calumnia. c. ij. de iur. calum. in sexto. Bart. in auth. principalis. eo. tit. & Alex. in l. non solùm. in prin. de procurato. † Vide do. Pet. Phil. Corn. in con. lxxxvj. incip. Contra. in litera A. B. & seq. in ij. parte.]

Procurator in contractu an iuret pro domino. Bart. in d. §. qui alieno. in fi. col. v. & j̄. proxi. Et idem credo, quòd nō, nisi habeat non datum speciale à domino, uel nisi dominus promisisset se habiturum ratum, quod fieret per procuratorem.

Procurator si sit contumax in non iurando de calumnia. Alex. & Bar. in l. certum. §. sed an ipsos. de confes.

Procurator potest iurare fidelitatem domino feudi, & petere inuestituram. Bald. in c. j. ult. col. quo tempore mil. & in c. j. §. fin. per quos fiat inue. & suprà, Iuramentum fidelitatis. uer. xij.

Procurator licet iurauerit de calumnia, tamen dominus tanquam legalior cogitur etiam iurare. Innocen. in capit. fin. de iuram. calum. Baldus in Margar. uerb. Procurator. & s̄. uer. Dominus. uersic. xlix. & uer. Iuramentum calumniæ. uersic. xxxix.

Procurator petens se admitti ad opponendum exceptionem omissam post terminum datum ad opponendum, quid debeat iurare. in Spec. de excep. §. iij. uer. sed pone, datus.

Procurator constitutus post iuramentum calumniæ, debet iurare. in Spec. de iuram. calum. §. ij. uer. sed nunquid hæres. & uersic. fi. Idem si sit substitutus, secundum Innoc. in c. j. de iuram. calum. in gl. in uer. in quacunq; causa.

Procurator an & quando iuret. supple s̄. uer. Iuramentum quibus. uersic. vj. xl. & seq. & uersic. xlij. & xlv. xlvj. & seq. & uersicul. lxvj.

Procurator contrahit, & si promittit se obligare ut procuratorem, debet probare se esse procuratorem. j̄. uer. Promittens. uer. xxvj. Unde

Procurator promittens procuratorio nomine de euictione, debet docere de mandato. l. j. C. credit. euict. pi. non de. Bar. in l. procurator, qui pro euictione. in ult. col. in uersic. unam etiam. ff. de procur. aliàs non prodest sibi protestatio, quòd uelit dominum obligari, non se. Bal. in d. l. j. in ij. col. in prin. uer. item nota, quòd creditor.

Procurator contrahens ante præsentatum sibi mandatum, nō obligat dominum. Bar. in consi. An procurator constitutus. & Bal. in l. falsus. in vj. col. uer. circa tertium. C. de furt. & in l. licet. j. col. in iiij. not. C. de procur. & in Margar. uer. Litera. uer. xij. contra Dyn. in consil. Quidam nomine F. & s̄. eo. in uer. Procurator est. uer. xx.

Procurator

Procurator contrahens non agit ex contractu suo, nisi caueat de rato. s. Procurator cauet. uersi. xxiiij.

Procurator dicitur facere ut procurator Titij, qui dicit, Vendo rem Titij: uel, Protestor, ne ædifices in re Titij. Alexan. in l. j. §. nunciatio. de oper. noui nun. per l. in familiæ. & ibi Bart. C. famil. ercifcun. & in l. si ab uno. de neg. gest. & in l. mater. & ibi Bal. de rei uen.

Procurator generalis contrahens potest etiam in contractu iurare, licet iuramentum requirat speciale mandatum. Bar. in l. qui bona. §. si alieno. iij. q. de dam. infect. Alex. in l. solutū. §. fin. de pign. act. Item,

Procurator ad emendum si emit pro domino, cogitur actione mandati ad transferendum dominium in dominū. l. pignori. §. fin. & ibi Angel. de usucap. Bald. in l. si patronus. cōmunia utriusq. iudic. & in l. j. si seruus extero. & Alexan. in l. post dotem. ff. sol. matr.

Procurator contrahens potest ponere pœnam in contractu, & clausulas consuetas. Alexand. plenè. in d. §. final. & Angel. in l. si quis ita hæredem. C. de instit. & substit. l. bene à Zenone. ubi tenet idem etiam Angel. C. de quadr. præscript. & Barto. & Alexand. in l. si fraudator. de his, quæ in fraud. credit. & Baldus in rubric. C. de constitut. pecun. nisi sit procurator fisci. l. procurator. in princip. de iure fisci. ubi etiam
* Barto. & tenet Alexand. ubi suprà. * l. si fundus uenierit. ff. de euict. l. apud Celsum. §. in hac. ff. de dol. mal. & met. exceptio. Fran. Curt. min. consi. cxlvij. num. xvj. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

Procurator ad emendum si emat simpliciter, uidetur emisse nomine domini. Ioann. de Imol. & Alexand. in l. post dotem. solut. matrim. l. qui seruum. & ibi Barto. de interroga. actio. l. proprius. §. omnium. & l. proinde. in princip. & §. j. de stipula. ser. l. si is, qui aliena, & ibi Bart. de acquiren. hære. in lectu. noua.

10 Procurator si contrahit nomine proprio, non obligatur dominus, nisi ratificet, uel in rem suam uersum sit. Alex. post Bart. in l. si pupilli. §. item si procuratori. de neg. gest. & Bal. in l. ei, qui. C. quod cum eo. Item,

Procurator si contrahat nomine domini, an ipse obligatur. Bart. & Alex. in d. l. item si procurator. & Bald. in d. l. ei, qui. & Bar. in l. procurator, qui pro euictione. de procu.

Procurator contrahēs potest conueniri in loco contractus. Alex. per tex. ibi sing. in l. hæres. §. apud Labeonem. ff. de iud.

Procurator contrahens simpliciter uidetur contrahere nomine proprio, quando talis cōtractus fieri poterat proprio nomine, ar. l. magis. de sol. & Alex. in l. si pecuniam. ff. si cer. pet. post Bart. in l. j. §. nunciatio. & ibi Alex. de ope. no. nun. & in l. Titium. §. altero. de admi. tut. & Lud. in l. post dotem. ff. sol. mat. ubi etiam per Alex. qui etiam ponit. in l. stipulatio ista. §. si quis ita. de uer. obli. post Bar. in l. qui aliena. §. si is, qui. de acqui. hæred. quod in dubio acquirit domino.

Procurator uendens an trāsferat dominium, & possessionem. Spec. de emp. & uendi. §. j. uer. item nota.

Procurator contrahens si obligat aliquem, & ignorat mandatum sibi factum, non potest dominus agere ex contractu illo, sed uolens dominus agere debet articulare scientiam sui procuratoris, id est, quòd talis erat suus procurator, & sciebat se esse procuratorem cùm contraxit. Bar. in l. si pupilli. §. item si procuratori. ultim. col. uer. quæro extra gl. ff. de neg. gest. Item,

Procurator potest exprimere quod ipse contrahit, uel facit nomine domini, sed non tenetur, cùm præsumatur facere nomine domini ex ui præcedentis mandati. Quod uerum, quando agitur inter ipsum, & dominum, non quando inter dominum, & partem. Bartol. in d. §. item si procuratori. ult. col. Idem tenet Bar. in l. post dotem. iij. col. uer. secundo, quòd procurator. ff. sol. ma. & in l. qui aliena. §. si is, qui. de acqui. hære. Bald. in l. etiam. de fideicom. uide s. in uerbo, procuratorem. uersic. xxvj. Alex. in l. iij. §. j. ff. iud. sol. & s. §. Nunciatio. uer. iiij.

Procurator dicitur contraxisse procuratorio nomine, uel stipulasse ex eo, quod asserit se procuratorem. l. cùm post. de admi. tut. Bald. in l. j. in ulti. col. uersicu. tertia forma. C. per quas personas no. acqui. & in l. etiam. C. de fideicom. & omnino j. Procurator agit. uer. iij. & v.

Procuratoris ementis, uel uendentis materiam, uide s. uer. Procurator ad negotia. per totum. in Spe. de emp. & uen. §. j. uer. nota ergo.

Procurator ad litem non potest transigere. l. transactionis. & ibi Bar. C. de transact. & in l. qui Romæ. §. Callimachus. uer. si autem dixi. ff. de uer. ob. & in l. si procurator. C. de procur. in Spec. de instru. edi. §. xiiij. uer. de illa gl. in c. dilectus. & c. petitio. de procur. & s. uer. Procurator qualiter. uer. xxxiij.

20 Procurator contrahens non dicitur dominus contractus. j. Procurator acquirit. uer. v.

Procurator contrahens debet ostēdere se esse procuratorem. s. uer. Procurator producit mandatum. uer. xiij. Nec obligatur ex contractu, nisi se, & hæredes suos obliget. Bald. in l. si quis seruo. in ij. colum. in princ. uer. quæro, quid si procurator. C. quod cum eo.

Procurator contrahens ante habitum mandatum, an obliget dominum. Bal. in l. falsus. vj. col. uersi. circa tertiū est uidendum. ubi distinguit. & ibi doc. C. de furtis.

Procurator contrahere potest, & debet ex eo agere, uel constituere procuratorem ad agendum ad petitionem domini, pro quo contraxit. l. cùm per eos. & ibi Bal. C. si quis alteri, uel sibi.

Procurator contrahens an iuret pro domino. s. Procurator iurat. uersi. xij.

Procurator si contrahat, quæ actio detur domino ex cōtractu procuratoris. in Spe. de emp. & uen. §. j. uer. nota ergo.

Procurator contrahens si conueniatur ex contractu, potest petere dilationem ad se informandum à domino de defensione. Barto. in authen. qua in prouincia. in ij. col. uer. primò quæro. & ibi Bald. in iij. col. mag. in uer. ex ista casus figuratione. ubi de cri. agi opor. & suprà in uerb. Procurator qualiter. uersi. 50.

Procurator acquirit usumfructum domino etiam sine cessione, quando stipulatur illum pro domino. l. qui ita. §. etiā. per Bart. ad fi. ff. ad Treb. & in l. si quis usumfructum. ff. de usufruc. leg. in j. q.

Procurator acquirit sibi ut aduenticium, in quo patri debetur usufructus: sed in aduocato secus est. Bal. in l. cùm oportet. pe. col. uer. de tertio genere peculij. C. de bo. quæ lib.

Procurator potest acquirere domino remissionem pignoris. l. si consentit. §. uideamus. qui. modis pig. sol.

Procuratori simplici potest actio cedi, sicut potest fideicōmissum restitui. l. restituta. in prin. & ibi Bar. ff. ad Treb.

Procurator contrahens non dicitur dominus cōtractus. l. cùm per liberam. per quas person. nobis acquiritur. Bald. in ca. j. §. sed utrum. per quos fiat inuest.

Procurator, cui fit cessio de eo, quod non potest, quærit domino utilem sine cessione. no. sing. in l. qui ita. §. etiam. secundum Ray. ad Treb.

Procurator à lege non potest domino stipulari seruitutem. infrà, uerb. Vsufructuarius fruitur. uersi. xxxj.

Procurator præiudicat domino modis infrà scriptis. & adde s. uer. Contumacia procuratoris. per totum. & uer. generale. in princip. & suprà uer. Procurator ad negotia. & uer. Procurator generalis. & uerbo, Procurator qualiter. per totum.

Procurator non potest facere conditionem domini deteriorem, sed meliorem sic. l. ignoranter. de procura. nisi in casibus ibi notatis per gl. & doct.

Procurator non potest donare de bonis domini, nisi habeat speciale mandatum. Bald. in l. ij. §. mutui datione. ad fi. ff. si cer. peta. l. si. ff. de don. l. contra iuris. §. fin. ff. de pact. ca. ij. de dona. & suprà, uer. Generale. in prin. s. Procurator cum libera. uer. pen. & suprà, Procurator generalis. uersi. xij. Item nisi sit dominus solitus donare. suprà, Procurator generalis. in d. uersi. viij.

* Procurator domino non nocet, si fundum, uerbi gratia, qui est centum iugerum, pro fundo, nonaginta iugerum uendat. Fac. quæ tradit Bart. in l. ij. §. fin. ff. si cert. petat. in l. ij. C. de iur. fisc. lib. x. & in termin. respondit Alciat. con. cccxxxj. num. j. Æmilius Maria Manolessus.

Procurator quibus casibus potest pacisci super re domini, & iuramentum deferre. not. in l. iusiurandum. §. fin. cum gl. de iureiur. & in l. nam & nocere. ff. de pactis.

Procurator opponendo, uel petendo, an faciat incidere dominum in pœnam. s. uer. Procurator generalis. uer. ij.

Procurator habens literas de rato, potest trásigere secundum quosdam. in Spec. de procu. §. j. uer. in præmissis autem casibus. & sequen. ubi omnino,

Procurator an possit respondere dominum hæredem. glo. in l. non solùm. in prin. de procu. & in l. certum. §. sed an ipsos. & ibi Bar. de confess.

Procurator non potest damnificare dominũ negligendo, sed faciendo sic. Bart. in l. si procurator. in ij. col. uer. idem dico. ff. de condi. inde. gl. Bar. & doct. & Lud. Pon. in l. iij. §. si procurator. quod quisq; iuris. in uer. quærit glo. iuncto uer. & per hoc dico. & s. Procurator generalis. in uer. ij.

Procurator præiudicat domino acceptando beneficium ecclesiasticum maioris ualoris, quàm habuerit in mandato, si dominus recepit pecuniam de fructibus perceptis. Rota in decis. ccccxxxiij. si habens, &c. in nouis.

10 Procurator non præiudicat domino faciens ultra mandatum, nisi dominus tacitè uel expresè ratũ habeat intra tempus, intra quod potuisset ipse facere. Rota in d. decisi. 433. si habens.

Procuratoris respõsio an noceat domino. s. uerb. Positionibus responsio. uer. xxviij. cum tribus uersiculis sequentibus.

Procurator potest renunciare exceptionibus domini peremptorijs. Bal. in l. pactum curatoris. C. de pact. & ibi Sali. Sed Paul. de Cast. tenet contrarium in l. j. §. j. ff. de fer. & per Inn. in cap. cùm olim. in gloss. in uer. protinus. de offic. deleg. & Alexan. in l. si quis delegauerit. de nouatio. Addo Bart. in l. si fraudator. ff. de his, quæ in frau. credi. & s. in uer. Procurator generalis. uer. xxix. Sed an dilatorijs, uide infrà eo. uer. xvj. quòd sic. & per Alex. in d. l. j. de fer.

Procurator non potest remittere debitori debitum. l. pactum curatoris. & ibi doct. C. de pac. & in l. qui Romæ. §. Callimachus. de uer. obli. Quod uerum de liquido, aliàs secus. gl. & doct. in l. contra iuris. §. fi. de pact.

Procurator an possit prorogare terminos debitoribus. in d. §. Callimachus. Bal. in l. non abstulit. C. de nouatio. quòd sic. & s. in uer. Procurator ad nogotia. uer. xxx. & uer. lxv.

Procurator an possit renunciare ferijs. Paul. de Castr. in l. j. §. j. ff. de fer. arg. l. si fideiussor. §. quædam. ff. mandati. etiam tacitè. & ibi per Alex. & s. uer. Feriæ. el j. uer. xxxv.

Procurator potest renunciare exceptionibus domini dilatorijs. Pau. de Cast. in l. j. §. j. ff. de ferijs. & quod per Bar. in l. fi. in prin. de his, quæ in frau. cred. & in l. si quis delegauerit. ubi etiam Alex. de nouatio. circa princ. Innoc. in c. cùm olim. in ult. col. in glo. sua, in uer. protinus. de offic. deleg. Bald. in Marga. uer. Procurator. & s. eo. uer. xij. Vide Bar. in l. si ftaudator. in prin. quæ est lex fi. de his, quæ in frau. cred.

Procurator cõdemnatus potest soluere de bonis domini. Bal. in auth. qua in prouincia. in ult. col. uer. ultimò quæro. C. ubi de cri. agi opor. Ioan. de Prato in l. Põponius. §. sed & his. ff. de procura. l. Plautius. eo. tit.

Procurator si facit ut nuncius, non ualet factum. Bartol. in l. qui autem. §. constituere. uer. item ex prædictis. ff. de constit. pecun.

Procurator producens falsos testes de mandato domini, facit dominum teneri, non ipse tenetur. Paul. de Castr. in l. iij. §. si procurator. ff. quod quisque iuris.

20 Procurator ad recipiendum mutuum, an possit confiteri se recepisse. s. uer. Procurator ad negotia. uer. xx.

Procurator negans maleficium pro domino, facit dominum ratificantem incidere in pœnam quarti pluris propter negationem. Ang. in auth. de trien. & semis. §. si autem. in fi.

Procurator ad litem datus, non potest soluere. Pau. de Cast. & Ioan. de Pra. in l. si quis cum procuratorio. de procur.

Procurator ad soluendum creditoribus nõ potest soluere creditoribus naturaliter tantùm. l. is, cui. §. Flauius. de action. & obliga. Barth. Cæpol. in l. creditores. viij. col. de uerb. signif. & j. Procurator conuenitur. uer. xiiij. & s. Procurator ad negotia. uer. xxxiiij.

Procurator nõ potest remittere pignus, nisi cum speciali mandato, si consentit. l. uideamus. ff. qui mo. pig. sol.

Procuratoris iussus non nocet domino, nisi ratificet. Bart. in l. aut qui aliter. §. fi. ff. quod ui, aut clàm. in j. notab.

Procuratoris sententia quoniam nocet directè constitutionem de ele. quoniam non nocet. ca. gratiæ. de rescrip. in vj. uide l. cùm mancipium. de ędil. edi. & quod no. in c. si episcopus. de præben. in vj.

Procurator petens contra debitorem habentẽ quietationem à domino, facit dominum incidere in pœnam, si dominus potuit ei notificare sibi solutum esse, & non fecit, aliàs secus. Bart. Paul. Ioan. de Imo. & Alexan. in l. illa. ij. colum. de uerb. oblig.

Procurator excedens fines mandati domino non præiudicat. l. si procurator. & ibi Bart. C. de procurat. Vnde

Procurator ad unum articulum tantùm, si prosequatur totam causam, domino non nocet. d. l. si procurator. & ibi Bart.

30 Procurator non potest renunciare appellationi in causa domini. Bal. in l. fi. §. fi. uer. sed nunquid procurator. & ibi doc. & Pet. de Sun. C. de temp. app. Alex. in l. si fraudator. de his, quæ in frau. cre. Quod uerum est expresè: secus tacitè, id est, non appellando, uel non prosequendo, quod potest, & domino nocet: ut ibi. & Angel. & Imo. in l. ab executore. §. si procurator. de appella. & doc. in c. j. ut lite non conte. & ibi gl. & c. sæpe. de appella. Item uerum, quòd nec expressè, etiamsi est dominus litis, nisi ex causa iusta. Bal. in c. ex parte G. de rescrip. Phil. in c. interposita. §. ille. vj. q. de app.

Procurator si ex dolo, uel negligentia causam appellationis non prosequitur, tenetur domino ad interesse, si est soluendo, nec dominus restituitur ad fatalia decursa: sed si non est soluẽdo, restituitur dominus. in Spe. de appella. §. nunc breuiter. uer. item quid si pars. Ang. & Ioan. de Imo. in l. ab executione. in fi. de appel. per no. per Inno. & Io. Andr. ca. cùm olim abbas. de offic. dele. Butr. Abb. in cap. ex ratione. in iij. col. & ibi Phil. de appellat. Card. in clem. sicut. eo. tit. & s. in uerb. Contumacia procuratoris. uer. j. Adde not. in l. eleganter. §. si dolo. in uer. quęrò, dicitur hîc. & in c. cùm uenissent. & ibi glo. in uer. restituimus. & Sicu. in v. colum. de restitut. in integr.

Procurator non potest compromittere, nisi habeat liberam omnium bonorum, uel litis tantùm. l. mandato. & ibi doct. & Bar. & Ioan. de Pra. de procu. & s. uer. Compromissum per quos. uer. xvj.

Procuratoris negationi stãdum est, licet alter procurator confessus sit. Bar. in l. consilio. §. quæsitum de cur. fur.

Procuratoris culpa nocet domino in redhibitoria. Bal. in l. fin. C. de ædil. act. in pen. col. uer. & nota, quòd dominus.

Procurator an possit donare, uel uendere. Bal. in l. j. C. de bo. mater. & suprà, uer. Generale. uer. j. & Ang. in auth. de colla. & alijs ca. §. ad hæc prohibemus. ad finem.

Procurator ad fideiubendum an possit renunciare beneficio de fideiussoribus, & ordinis. Bart. in l. si fraudator. ff. de his, quæ in fraud. credi. & suprà, in uer. Procurator ad negotia. uer. lviij. quòd sic.

Procurator non comparens facit dominum contumacẽ. Bart. in l. si procuratorem. §. si tutores. ff. mãdati. & in l. j. §. si procurator. in j. & ij. col. ff. si quis ius di. nõ ob. & in l. cùm filius. §. in hac. in ult. col. uer. ultimò, ex prædictis. ff. de uerb. obli. & in l. iiij. in fin. principij. de re iudi. & in l. si finita. §. Iulianus. iiij. col. de dam. infect. Paul. de Castr. & Ioan. de Prat. in l. fin. de procura. Quod uerum est, quando procurator prima uice non comparuit: aliàs dicitur contumacia sua, secundum do. Fran. de Capi. list. in d. §. si procurator, ubi omnino uide Bart. Item uerum, nisi procurator reputabatur diligens. arg. l. argentum. ff. commodati. secundum Lud. Ponta. in d. §. si procurator. & Abb. in c. j. ut lite nõ cõtest. & omnino adde s. uer. Contumacia procuratoris. uersi. iij.

Procurator non potest inscio domino rem domini obligare. Bal. in l. j. C. si res ali. pign. da. sit.

Procurator non potest probare dicta testium inualida, licet principalis posset. Inn. in c. cùm causam. de testi. Bal. in Mar. uer. Consensus. uer. pe.

40 Procurator si promittat dominum ratum habiturum sub pœna, & dominus de facto contraueniat, committitur stipulatio, quo ad sumptus. l. si sine. §. cùm autem. & §. Marcellus. ff. rem ra. habe. Alex. in l. stipulatio ista. §. si quis fortè. de uerb. oblig.

Procurator falsificãs acta non facit dominum priuari iure suo. Innoc.

Innoc.& docto.in c.j.ut lit.non contest.in ulti.col.uer. pen. ex dictis rationibus uidetur.

Procurator contumax ante litis contestationem in respōdendo præparatorijs iudicij præiudicat domino,quo ad primū decretum.l.hoc amplius.in fin.ff.de dam.infect.Item ut dominus habeatur pro conuicto super præparatorijs. l.non solùm.de procur.Item ut claudatur domino copia iudiciorū, nisi reficiat expensas, arg.l.qui solidum. §. etiam.de lega. ij. non ut dominus possit excommunicari,uel infamari. l.furti.§.qui alieno.ff.de infamibus.nec mulctari.l.j. §.si procurator.quod quisque iur. Ita Bald. in Margar. uer. Procurator. uer quinto.Item adde Specul.de contumacia.§.fin. uersi.utrum propter.

Procurator potest facere dominum incidere in pœnam contractus,secundum Bal.in d.uer.

Procurator potest esse contumax post litem contestatam, & nocet domino, quo ad præiudicium litis, & quo ad primū decretum. Item ut dominus habeatur pro confesso, si procurator non respondeat positionibus. ca.j. de procura. non tamen quo ad præiudicium excommunicationis, secundum Bald.ibi.quæ omnia dicit uera esse, nisi dominus dissimulet. Vide in Spec.de primo & secundo decreto.§.iij. uer. quid si reus.el ij.& suprà, Contumacia procuratoris.uersic. ij.iij.& iiij.

Procuratoris absentia non retardat processum in audientia papæ.Rota.in deci.cxxxij.

Procurator litis potest prorogare iurisdictionem de re ad rem sine mandato speciali.Inn.in c.cùm olim.in gl.sua.in uer.interlocuti.de offi.deleg.& Bal.in Mar.uer.Procurator.

Procurator non comparens, facit dominum condemnari in expensis.Inn.in c. constitutus.uer. sed quid si ad defendendum.de procu.& s̄.uer. Contumacia procuratoris.uer.ulti. cum his, quæ ibi addidi post authorem.Addo,quòd

Procurator ecclesiæ condemnatus in expensis ratione contumaciæ,fit executio in bonis ecclesiæ,secundum Spec.in tit. de execu.sen.§.sequitur.uer. quid si procurator ecclesiæ.

Procurator ad acceptandum laudum futurum constitutus à partibus non potest illud acceptare, si est iniquum, sed uti bona fide debet,& si est dubium,debet consulere partes,uel principalem,cuius interest:quia non potest iactare bona.in l.fin.in fin.C.de contrahen.emp.

50 Procurator ad uendendum non restituens arrhas,an præiudicet domino.in l.quicunque.§.item si institor. ff. de institoria.& Lud.in fin.uer.Procurator.uer.constituo.

Procurator præiudicat domino, si malè respondet positionibus.glo.& Bart.in l.non solum.in prin.de proc.Addo latius s̄.in uerbo,Positionibus responsio. uersic. xxxviij. cum tribus sequentibus.

Procuratoris confessio an noceat domino. s̄. uerb. Confessio procuratoris.uer.j.& per totum.

Procuratoris taciturnitas an prȩiudicet domino.in Spe.de cōfessionibus.§.iiij.uer.si uerò.& seq.

Procurator si ex contumacia sua fuerit excommunicatus, uel condemnatus,an possit appellare dominus.in Spec.de contumacia.§.fin.uer.quid si procurator.quòd sic.

Procurator non potest deferre iuramentum, nisi in tribus casibus.in Spec.de iur.delat.in uer.in summa nota.

Procuratoris dolus, uel negligentia, an noceat domino. in Specu.de exec.senten.§.sequitur uidere.uer.sed & si.& seq. distinguit.

Procurator uti potest retorquutione iuris iniqui contra dominum.Bart.& Ang.Io.& Alex.in l.iij. §. si procurator.in gl. ff. quod quisque iur.

Procurator potest obligare dominum promittendo pœnam solitam promitti.s̄.Procurator generalis.

Procurator citatur ad causam: ut j̄.eod.per totum.& s̄. uer.Citatio de quibus personis.uersi.vj. & uer.xij.& uer.Citatio procuratoris.uer.j.ij.& ultimo.

Procurator an prima uice citandus sit,uel dominus. s̄.Citatio procuratoris.uer.iij.& in uer.Citatio de quibus.uer.xij.

Procurator post litis contestationem cum ipso debet citari ad omnem actum,non dominus:& si citatur dominus, non ualet actus factus domino contumace. Bar.in l. procuratorib. C.de procura.Bal.in l.j.in ij.col.uer.sed pone.C.de sen.& suprà,Citatio procuratoris.uer.ult.& Bart.in l.mutari.in fin. ff.de procura. Addo do. Alex. Imol. latè in l.furioso. ff. de re iudic.in iij.col.in uer.quid si agitatū est iudicium. cum multis concord.ibi per eum signatis.

Procurator post litem contestatam cum ipso potest contradicere domino,ne liti se immisceat.Barto.in d. l. procuratoribus.ubi dicit secus,si dominum patiatur procurator comparere ad litem,& non contradicat.

Procuratore absente, uel impedito, post litis contestationem debet citari dominus.do.Gemi.in capit.si quem.§.secus.de procura.in vj.

Procurator fisci an sit citandus ad sententiam absolutoriam de crimine.suprà,uer.Procurator fisci.uersic. iij. & uer. Accusatus.uer.viij.

Procuratorum quis sit citandus,cùm plures sunt.suprà,Procuratores plures.uer.xvij.

Procurator an sit citādus in principio iudicij ad accipiendum copiam libelli.Ang.in auth.de exhib.re.§.illud quoque.in j. col.uer.sed quæro.col.vj.& no. in l.eum, qui. C. de procur. quòd sic. Addo Bal.in l.si finita.§.Iulianus.in examinatione primi decreti.ff.de dam.infect.

Procurator agit actione mandati ad expensas,quas facit in causa pro domino. l. j. & ibi Bald. in princ.C.mandati. Item potest retinere instrumenta, donec sibi dominus restituat expensas. l. sumptus. ff. de pact. l. in causæ.§.fin.& l.qui proprio. §.fin. de procu. Adde Bart. in l. quæ omnia. §.j.in uer.item no.eo.tit.facit gl.in l.j. ff. de procur.& in l.si non sortè.§.si centū.ff.de condi.indeb. & Io. de Pra. in d.l. in causæ. ubi dicit idem de salario. Vide etiā Bal. in l.si cùm dotem.§.eo autem tempore.sol.matr.

Procurator an petat se liberari ab obligatione mādati. l.si mandato.§.fi.ff.mandati.quòd sic.

Procurator agens in primo libello procuratorio nomine,licet postea simpliciter in iudicio compareat, intelligitur etiam procuratorio nomine cōparere.gl.in l.quicunq;.ff.de proc. & in l.si procurator.& in l.sciendum.§.tutores.ff. qui satisd. cog.Bar.& Bald.in l.procurator, qui pro euictione. de procur.ubi dicit,quòd totus contractus censetur celebratus nōmine officij,si in uno capitulo tantum est expressum, quòd nomine officij. Paul. & Alexan.& docto. in l.j. §.nunciatio. in ij.col.uersi.quæro,quid si procurator. ff.de ope. nō. nun. l.qui seruum.& ibi Bart.ff.de interrog.act.facit dictum Bar. l.qui in aliena. §. si is, qui. in uer.nota diligenter. de acquir. hæred. Quod uerum est, maximè si in primo libello dixit, Agens,& agere intendens procuratorio nomine,&c.Bar.in l.ita stipulatus.§.Chrysogonus.& ibi Alexā. penul. col.uer. ultimò hic §. facit.ff.de uerb.oblig.& no.in l.j. §. sufficit. de admini.tutor.Vide Bart.in l.post dotem.iij. col. uer.secundò,quod procurator.ff.solu.matr.& in practica Papien.uer. Simon Spelta procurator in libello rei. Sed faciens simpliciter intelligitur,scilicet ut procurator.Bart.in d.l.post dotem.& Bal.in l.etiam.C.de fideicom.

Procurator prima uice agens simpliciter intelligitur, scilicet proprio nomine, sicut extra iudiciū : ut in practica Papi.in d.uer.imò procuratorio nomine,si mandatū præcedit. Bar. in l.qui aliena.§.si is,qui.uersi.nota diligenter. ff. de acquir. hæred.& in d.l.post dotem. in iij.col.& Bal. in l. etiam. uer. item quando. C.de fideicom.& in l.j.ult.col.C.per quas personas.acqu.uer.quarta forma est.Bar.in l. si pupilli. §.item si procuratori.de neg.gest.ult.col.uer.prædicta uera.

Procurator si agit tanquam procurator, sufficit, licet non dicat,& procuratorio nomine.Bart.in l.fi.ff. de institoria. etiā Alex.post Bar.plenè in l.j.§.nunciatio.de ope.no.nun.

Procurator,qui agit pro aliquo,potest cōtra eū post agere nōmine proprio.Rota.in deci.cccc xix.si secundus.in nouis.

Procurator potest agere ciuiliter pro delicto. Bal. in l. aduersus. C. de fur. uers. item nota. & j̄. Procurator in criminalibus.uer.vj.

Procurator ad causas non tractat extraiudicialia. Car.in clem. ij.v.notab.de procur.

Procurator ad litem constituit debitorem in mora per litis cōtestationem.Bar.& Alex.& doct. in l. si seruum. §. nunc uideamus.de uer.obl.ubi Bar.etiam dicit,quòd mora tunc finitur cum lite:sed alij doct.in cōtra. Item per interpellationem e-

nem etiam extra iudicium, quando sunt eiusdem fori. Ang. post Bar. ibidem. sed ibi Alex. contra Ang. tenet idem simpliciter, secundum Bar. & Imo.

10 Procurator potest prosequi litem etiam mortuo domino. l.mala.& ibi doc.& Iac.de But. C. de procu. & Alex. in l. si cùm hominem.de fideiuss.

Procurator non tenetur exire prouinciã pro causa agitanda. Bal.in l.inuitus.ult.col.uer.quartò quæritur.C. de procu.

Procurator agere potest in causa matrimoniali. glo. & Bar. & doct.in l.nihil.in j.col. uersic. quid. & C. de procurato. & s. uer. Mandatum speciale.uer.xlix. etiam ut uxor remoueatur tanquam adultera.cap.tuæ.eo.titu.

Procurator post litem contestatam cogitur agere, uidelicet præcisè.Bar.in l.mutari.in prin.ff.de procur.

Procurator ag[illegible] si obtinet in causa, cogitur dominum defendere in causa restitutionis in integrum obtentæ contra sententiam. Rota in decisi. cclxxxiij. procurator ad agendum. in antiq.

Procurator agens coram iudice laico potest reconueniri coram ecclesiastico.Bar.& Io.de Pra.in l.sed & hę.§.nõ solùm. ad fi.ff.de procu.& j.Procurator conuenitur.uer.xxxvj.

Procurator ad agendum intelligitur, scilicet ad lites perficiendum per sententiam.l.qui procuratorem.& ibi Bar. in prin. ff.de procuratoribus.

Procurator ad defendendum potest agere, & accusare. Bal. in l.non prohibetur.in prin.C.qui accusa.non poss.Contrariũ probatur in c.constitutus.de proc. Io.de Prato, in l. mutus. §.pœna.ff.eo.tit.& s.Procurator qualiter.uer.xv.

Procurator ad agendum an possit defendere. s. uer. Procurator qualiter.uersic. xv. quòd non,nisi in duobus casibus. & Bart.in l.mutus.§.pœna.post glo.

Procurator an possit petere executionem sententię pro eo latæ.Bar.in l.hoc iure.de solu.& Io.de Pra. in l. in causæ. §. ex parte.iij.col.ff.de procu.& in §.si agat.& ibi Pau.de Cast.sed non tenetur.glo.in l.tutores.de admi.tu.per l.si procurator. de procu.& s.Procurator qualiter.uer.lvj.

20 Procurator constitutus ad causas deuolutas ad curiam Romanam,potest comparere in causa,quæ tempore constitutionis erat commissa per papam in curia de mandato speciali papæ.Rota.in deci.xix.

Procurator an agat unus contra alterum. s. uer. Procuratores plures.uer.v.quòd non,nisi habeat mandatum.

Procurator ad agendum constitutus quid possit facere.suprà, Procurator qualiter.uer.ix.

Procurator agit ex contractu suo.suprà, uerb. Procurator contrahit.uer.xiij.& xxiij.

Procurator emens si ignorat uitium rei emptæ, an agat redhibitoria,si dominus sciuit.Bart.in l.fi. C. de ædi. act.ulti.col. uersic.sed quid si sciens.ubi distinguit.

Procurator agens nomine Titij, si succedat Titio, non potest negare se procuratorem Titij.Bartol.in l.Modestinus.ff. de except.

Procurator quibus casibus agat pro collegio sine mandato. suprà,uerb.Collegium.el j. uer.lxxix.

Procurator officio deposito an possit agere inuito domino. Spec.de actore,in viij.charta,uersi.item tutor.quòd non directis actionibus sibi quæsitis,durante officio.

Procurator actoris potest petere sibi satisfieri ex sentẽtia,quãdo dominus non est soluendo.l.actoris.de procu. Specu. in d.uer.item tutor.

Procurator conuenitur, si finat se corrumpi per aduersarium.l.eleganter.§.pen.ff.de dolo.glo. in l.j.§.sed & hæc constitutio.de calumnia.sed nõ dicitur propriè præuaricator.gl.& Fulg.in rub.C.de procuratoribus.

Procurator cogitur defendere dominum. gloss.Barto. Bald.& docto.in l.iij.C.de procurat.l.non cogendum. in princip. ff. eod.titu. Quod est uerum præcisè.l.sed & hæ.§ præter. & ibi Bartol.post gloss.eod.titul. & plenè per Cardin. in clem. j.xviij.q.de procura. Quod est uerum, nisi antequam dedisset libellum, cõtra reum cauisset defendere.Bar.in d.§.prędicto,quòd.Item nisi quando nõ esset præsens in domo:quia si extra domum est, sicut dominus cogeretur præcisè defendere.ut ibidem per Bart. uersicu. contra legem istam. Item procurator actoris præcisè cogitur defendere, non procurator rei. Cardin.in cle.j.xix.q.de procur. & melius in q.xviij.& infrà.Item nisi in casibus, in quibus dominus non cogeretur præcisè defendere,quia nec procurator. d. l.sed & hæ. §. defendere. el ij. & ibi Bartol. de procura. Item cogitur præcisè defendere, quando pro eo præsente, & patiente dominus cauit:secus,si eo absente.in Spec. eod. titul.§.ut autem. uer. in summa. Item & in casu clem. j. eod. titu.Vide omnino Bart.in l.filius. §.procuratorem. eod. tit. & Card.post glo.in d.cle.j.q.xvij.ubi uide.& in q.xviij.

Procurator tenetur eum defendere in causa reconuentionis. l. sed & hæ. §. præter.de procurat. Quod uerum, nisi prima causa esset perempta.l.inuitus. §.sed nec. & ibi Cyn. Barto. & Paul.de Castr.de procur.& Alexand. in d.§.præter.quod est singulare.

Procurator reconuenti tenetur præcisè defendere in causa reconuentionis.Ange.& Ioann.de Pra.in l.sed & hæ.§.defendere.ff.de procu.& ibi gl.in l.v.& per Bal. in l. actionem. C. eod.tit.Card.in cle.j.eod.titu.ubi uide.

Procurator tenetur defendere pro eodem salario, etiam pro articulo incidenti coram iudice ecclesiastico.Bald.& Io. de Pra.in d.l.sed & hæ.§.non solùm.

Procurator an teneatur deposito officio.Bart.plenè in l.procurator.qui pro euictione.ff.de procu.& in l.cum curatore. ff. de admi.tut.distinguit.in Spec.de actore.in viij.charta,uersic.item tutor.

Procurator cõdemnatus procuratorio nomine principalis,patitur executionem sententiæ,si succedit ei,aliàs non:& potest condemnari, ut suprà, etiamsi interuenerit post litẽ contestatam.l.si quis cum procuratorio.in prin.& ibi Bart.ff.de procu.& Bar.in l.Plautius.eo.tit.quòd fit contra dominum executio,nisi quando esset condemnatus propter contumaciam,uel calumniam procuratoris.& s.Executio sententię. uer.xliiij.cum duobus sequentibus.& uer.xlv.& lxix.

Procurator non tenetur si non dedit pecunias domini ad usuras.suprà,Procurator ad negotia.uer.lxvj.

Procurator pro quo dominus cauit, cogitur præcisè ad iudicium suscipiendum.Bar.in l.filius.§.procuratorẽ.de procu.

10 Procurator producens falsos testes de mãdato domini,non tenetur de falso,sed dominus.Pau.de Cast.in l.iij. §.si procurator. quod quisque iu. Et si falsificet acta, nocet domino. Inn.& doct.in c.j.in ultima col.uer.prædictis rationibus uidetur.ut lite non contesta.

Procurator tenetur etiam de leui culpa. gl.& Bal.in l. à procuratore.in princ.C.mandati. Quod uerum est,etiam in procuratore litis,etiamsi læsit dominũ in modico.l.cùm per procuratorem.& ibi Bal.eo.tit.& j.eo.uersi.xviij.Et an de leuissima.suprà,Procurator ad negocia.uersi.xxxvj.

Procurator post litem contestatam cogitur præcisè causam prosequi.Bar.& Pau. de Cast.in l.mutari.ff.de procur.

Procurator ad soluendum non cogitur præcisè soluere. Bart. in l.filius.§.procuratorem.ff.de procur.uer.sed quæro.

Procurator ad soluendum creditoribus, non tenetur soluere creditoribus naturaliter tantùm:aliàs soluendo eis tenetur ipse.suprà,uer.Procurator præiudicat. uersi. xxiij. & suprà, Procurator ad negocia.uer.xxxiiij.

Procurator ad iubendum non tenetur.l.aut qui aliter. §. fin.& per Bar.ff.quod ui,aut clàm.in ij.no.& suprà,Procurator ad negotia.uer.xxxv.

Procurator conuentus ex contractu potest petere dilationem ad se informãdum à domino.s.uer. Curator contrahit. uer. ulti.& s.Procurator qualiter.uer.50.

Procurator sine mandato comparens in iudicio debet condẽnari in expensis,tanquam temerarius.Bal.in l.j. pen. col. C. de procu.uer.ego dico.per Bar.in l.j.§.si procurator.ult.col. uer. ex prædictis. si quis ius di. non obt. & in l.iiij. in prin. uer.sed quęro.de re iudi.& in Spe.de execu.sent.§.sequitur. uer.quid si procurator. Item tenetur ad interesse. s. Procurator falsus.

Procurator in actione ad exhibendum tenetur defendere etiam in iudicio rei uendicationis, secũdum Io. de Pra. sing. in l.qui proprio.§.item quæritur.ff.de procu.

Procurator ad lites tenetur etiam de culpa leuissima. Bal.in l. cùm per procuratorem.C.mãdati. & in l.quæ fortuitis. viij. col.uer.iuxta hoc reuoco.C.de pign. actio. per l.à procuratore.C.

tore. C. mandati.ubi uide omnino, quia tenet contra Bart. quòd teneatur de leui tantùm.& s̄.eo.uer.x.& s̄.Procurator ad negotia.uer.xxvj.Itē de dolo,& lata culpa, quatenus ad eum peruenit.l.eleganter.§.si dolo.& ibi Bar.ff.de dolo.

20 Procurator potest excommunicari.in Spe. de procur. §. ut autem.uer.finali.

Procuratore condemnato an executio differatur, ut reddat rationem.per Bar.in l.interdum. ff. de publica.in gloss.in fine principij.quòd sic.

Procurator missus ad prosequendum appellationem, si non prosequitur,tenetur ad interesse appellationis desertæ, sed si non est soluēdo,restituitur dominus in integrum ad prosequendum.Car.in cle.sicut.penul.q.de appel.

Procurator si deliquerit mandante domino,an puniatur. l. iij. §.si procurator.& ibi Alexand.quod quisque iur.

Procurator exercēs usuras pro domino tenetur ad restitutionem earum.Bald.in lectu.antiqua,in l.iij.§.si procurator. & ibi Alexand.ff.quod quisq; iuris.

Procurator conuertens pecunias domini in proprios usus,tenetur ad usuras.l.idemq;.§.si procurator.ff.mandati.& Alexand.in l.qui negotia.ff.de nego.gest.

Procurator lędens tenetur ad interesse,si est soluendo aliàs datur restitutio domino.l.si mandato. de mino. l. eleganter.§. si dolo.& ibi Batt.de dolo.Sicu.in c.cùm uenissent.in v. col. in gl.in uerb.restituimus.de resti.in integr.

Procurator ecclesiæ sedens tenetur ad interesse.c.cùm uenissent. & ibi doct. & Sicu.in vj. col. in prin. uer. principaliter soluit.de testib.

Procurator, cui sint data pignora, tenetur actione pignoraticia.l.solutum.§.per liberam.de pign.act.& Pau.de Cast.consi.clj.quod incipit, Visis,& ponderatis omnibus.

Procurator uendens an conueniatur de euictione.s̄.Procurator ad negotia.uer.xxvj.& xxxviij.

30 Procurator tenetur ad æstimationē fructuum consumptorum.Bar.in l.diuortio.§.ob donationes.ad fi.ff.sol.matr.

Procuratores in solidum conueniri non possunt.s̄.uer. Procuratores plures.uer.viij.

Procurator promittens de rato,ad quid conueniatur, Bart. in l.indebitum.in prin.ff.rem ra.hab.ubi distinguit.

Procurator banniti an teneatur de auxilio præstito bannito, ut incidat in pœnam statuti.Bar.in l.in furti.§.ope.in j. col. uersic.tamen circa hoc. quòd non, nisi in bannito propter crimen læsæ maiestatis.ff.de fur.& in l.post legatum. §.sunt qui.ubi aliter loquitur.s̄.de his,quib.ut indig.Addo Bart.in l.quisquis.C.ad legem Iul.maiestatis.

Procurator reuelans aduersario secreta clientis sui,tenetur de falso.Bart.in l.j.§.is, qui.ff.de fal.& Abb.in c.cùm olim.de offic.deleg.

Procurator non restituens instrumenta domino, conuenitur actione mādati,sicut & quando colludit. l.si procuratorem. in fine principij.& ibi Barto.ff.mandati.

Procurator tenetur actione furti.l.idem est.ff.pro socio.

Procurator committens dolum tenetur actione de dolo. l. si procurator.& ibi Bart.C.de procur. Item actione mandati. j̄.eod.uersi.xliiij.

Procurator cōuenitur,ut edat libros suos.Bal.in l.j. in iiij. col. C.de eden.uer.sed quid si librum.

Procurator tenetur reficere expensas domino condemnato in illis dolo procuratoris.Bald.in addi. Spec.de execu. sen. uer.sententia expensarum ex malitia.& ibi Specu.§.iij.post uer.sed & si.

40 Procurator appellans per dolum punitur extraordinariè. Bal.in addi.Sp.in secundis addit.de app. uer. si procurator.

Procurator agens coram Potestate reconueniri potest coram episcopo.Bart.in l.sed & hæ.§.non solùm. ad fi. de procu.& s̄.Procurator agit.uer.xiij.

Procurator non petens bonorum possessionem tenetur domino ad interesse.l.si maritus.& ibi Bald. C. mādati.ubi etiam dicit non requiri speciale mandatum.

Procurator tenetur actione mandati propter dolum,uel præuaricationem.in Spe.de aduo.§.fin.uer.sed quare hoc casu. & seq. Addo benefacere id,quod uoluit idem Spe.eo.tit.de aduo. §. obijcitur. uer. item quod est præuaricator. & in §. nunc tractemus.uer.caueant etiam.

Procurator interrogatus si respondet se nescire, quæ ad causam pertinent, condemnatur in expensis.in Specu. de execu.sent.§.iij.post uer.sed & si.in uer. quid iudi.& uer. quid si procurator.

Procurator omittens exceptionem domino competentem, tenetur domino ad interesse.in Spec.de restit.in integ.in ij. parte.§.ij.uersi.sed quam uocas.

Procurator cùm conuenitur, quomodo libellus concipiatur. in Spe.de lib.conce.§.iam nunc uidendum.uer.si uerò prælatus.& seq.

Procurator in criminalibus causis an & quando admittatur.j̄.eod.per totum. & in Specul. de accusa. §.j. uersic. quid si accusatus. & §. sequitur uidere. uer. sed quid si fideiussor.& plenius de procuratoribus. §.j. uer. item quod est causa criminalis, cū quatuor colum. sequen. & Salic.in l.reos.C.de accusa.in cap.ueniens. de accusat. & per Alexand.in consi.cxvj.ij.parte.& plenius in l.penultim. §.ad crimen.de pub.iudi.doct.& Ange.& Imol. post Barto. ibi.& Rota in decisi.cxcvj.& doct.in l.seruum quoque.§.publicæ.de procurat. † Et per Feli.in cap. meminimus. in ultim.colum.in fin.de accus.& uide do.Pet.Philip.Cor.in consi.cclxxiij.inci. Visa. in litera D. & in consilio cccxxv.incip. Primo.per totum.in iij.parte, & in con.cxxij.incipiente, Viso.in litera A. D.E.& F.in iij.parte.]

* Procurator in criminalib. auditur, cùm libellum ineptum esse opponit.Bal.con.ccxxx.col.j.uol.ij. Aym. Cra.con.clj. nu.iij.uol.j.Aemilius Maria Manolessus.

Procurator an admittatur,ut bannitus liberetur,& contra executionem banni.Bal.in rubri.C.de iure fisc.lib.x.& Alex.in d.§.ad crimen.

Procurator non admittitur ad accusandum de falso. l. non solùm.in fi.ff.de procu.Item nec de alio crimine.l.ij.C.qui accu.non poss.& in l.penult.§.ad crimen.ff.de publi.iud. & ibi doct.& per totum.maximè,in vij. col. uersi. quæro extra gl.ubi dicit uerum,etiamsi pœna est pecuniaria.& Ioann.de Prat.in l.licet.de procur.

Procurator pro contumace excusando potest comparere in criminalibus,& facit officium iudicis conquiescere,& bannum contra eum latum non ualere.Bart.in cons.A domino Cyno de Bononia.in fi.& Bart.in pe. col.in uer. & ideo iam de facto.& Bal.in l.ubi pactum.in ult.col.uersi.ultimò inducitur.per Bart. C.de transact.

Procurator in causa criminali admittitur ad allegādum, quòd accusatio,uel inquisitio non procedat.Cy.in l.reos.C.de accusa.& ibi.Sali.& Bald.in l.ij.ad fi. C.ut nemo priua.

Procurator allegans causas absentiæ in causa criminali debet cauere.Bald.in l.exigendi.iij.col.uer.secundò quæro. C.de procura.Innoc.in cap.ueniens.circa princi.in gl.sua,in uer. accusationes.de accus.& uide Bartol. in l. penult. §. ad crimen. in vij. colum. cum sequen. uer. quæro, & intro materiam.ff.de publi.iudi.doct.& Io.de Pra.in l.seruum quoq;.§. publicæ.ff.de procur.

Procurator potest agere ciuiliter pro crimine. Bald. in l. aduersus. C. de fur. uer. item not. & suprà, Procurator. agit. uersicu.vij.

Procurator laici contra clericum in crimine sacrilegij admissus, non potest repelli in conclusione causæ. Rota in decis. ccccxxxvij.si clericus.in nouis.

Procurator in causa criminali regulariter non admittitur. d.§. ad crimen.& d.§.publicæ.Spec.tit.de procura.§.j. uer. item quod causa criminalis.Nec potest constitui.Barto.in l.licet. in pe.col.uer.xxx.oppo.de procu. glo.& Bart.in l.quamuis. C.de adult. Quod uerum, nisi ad allegandum causas absentiæ,scilicet necessariæ,non uoluntariæ,uel probabilis.Bart. in d.§.ad crimen.in viij. colum. uer.dico igitur, quod quædam. Quod fieri potest,etiam tempore feriato.l.ij.in prin.ff. de fer. Item nisi ad allegandum, quod delictum potuit impunè committi, ut quia contra bannitum.docto. & Bartol. ubi suprà, uer.iij.& Alexand. in d. §. ultim.col. Item nisi ex parte accusatoris, pro quo indistinctè admittitur procurator,si quis suam,uel suorum iniuriam prosequatur.Barto.in d. §. ad crimen. & in l.licet.in princip.ff.de procu. Item nisi pro homicidio pœna ex forma statuti esset pecuniaria:quia tunc admittitur procurator, si est consuetum, aliàs non.

Barto.not.in l.licet. §. idem scribit.in ulti. colum. uer. item facit ad q. in lect. noua.ff.de pecu. Sed uide Bart. in d. §. ad crimen.in vij.col.uer.quæro extra gloss.& ibi Alex. & tenet Bald.in l.cùm in fundo.§.si fundus.ff.de iure dot.quod admittitur. Item nisi in actione populari post litem contestatam.l.licet.in princip.& ibi Bart.ff.de procu.& Alexand. in d.§.ad crimen.& per Bald. & Alex. in l. aduersus. C. de fur. Item nisi pro reo carcerato, secundum docto. ubi suprà. & Rota in deci.cciiij.licet.in nouis.& Alexand. in d.§. ad crimen.ubi plenius. Sed Card.& Abb.contra Barto.in d. c.ueniens.de accusa.& per Bal.in d.l.reos.de accu.cum l.ij.C.de plagiarijs. Item si iudex uelit principalem comparere, tanquam melius informatũ, potest procuratorẽ repellere, qui aliàs esset admittendus. Bart.sing.in l.ij.§.defendi.prope finem. ff.ex quibus cau.in posse. ea. Quæ doctrina fecit mihi honorem coram pontifice Sixto hoc anno in causa Cechi de Picchis,ciuis Romani.& j.uer.seq.Addo Bart. in l.fin. in uer.ultimò nota practicam.C. de procu.Item si allegatur absentia per procuratorem, non retardatur processus. s. uerbo,Absentia.uersic.50.Et de qua allegatione absentiæ,uide s.uer.Causa.el j.uer.lxxxviij.

* Procurator in criminalib.admittitur ad defendendum exulem,cui aliud crimen obijcitur, cùm esse ut exul ad se defendendum uenire nullo modo posit.Ias.consi.cxliiij. uol.iiij. nu.ij.Aemilius Maria Manolessus.

10 Procurator ad respondendum inquisitioni, uel accusationi de crimine,non admittitur,nisi ad confitendum. Bal. in addi.Specu.de procur.uersi.ad media causæ.iuncto uersicu.in criminalibus.not.in l.qui seruum.de interrog. acti.& Ange. Areti.in tractatu Maleficiorum. uersic. banniat. iiij. colum. non ad negandum.& Alexand.in d.§.ad crimen. Sed potest iudex requirere principalem tanquam melius de ueritate informatum,ut compareat,ut inspiciatur quo uultu,& quo pallore loquatur: quo casu debet comparere, nec admittitur procurator, etiam habens speciale mandatum, etiamsi pœna pecuniaria uenit imponenda pro crimine,secundum Bartol. in d.l.ij.§. defendi. ex quibus cau. in pos.ea. & suprà dixi proxi. uer.& no.in l. fi.& ibi gloss. not. in uersic. iustiores.C. de procu.& ibidem Bar.in uer.ultimò no. practicam. & Bart.tenet in d.l.seruum quoque.§.publicè.in fin.colum. uersic.sed dices,quomodo.& Ioan.de Imol. in l.qui bona.§. qui alienæ.de dam.infecto.& do.Gemi. in c.j. de iudi. in vj. & ibi Ioan.de Imol.Angel.in d.l.fi.& in l.si actor. de procur. Sed Ioan.de Imola contra in dict.§.ad crimẽ. qui tenet cum Salic.in di.l.reos. Tu concorda, quòd reus cogitur comparere, si contra eum sunt indicia,& torqueri posit, aliàs nõ, secundum Pet.de Ancha.in d.c.j.& Barto.in d.§.publicè.& sentit in d.l.fin.& Gandi.tenet in tractatu Maleficiorum, in rubrica,utrum procur. potest interuenire in causa criminali. Idem tenet Cyn.in l. reos. C.de accus. Angel. Are. ubi s. Bal.in d.§.publice.ul.col.Salic.in d.l.reos.& do.Ange.in addit.ad Ange.Aret.ubi sup.

Procurator in causa criminali admittitur, quando pœna est à relegatione inclusiue infrà,non si ultra.d.l.seruum quoque. §.publicè.& Bar.post gl.ibi.in j.col.in fin.uer. ego disputationis causa.in d.§.ad crimen.in iij.col.uer.tertiò opp.& ibi Imo. & docto. Cyn.& Salic. qui aliter loquitur in l. reos. C. de accus.

Procurator in causa criminali pecuniaria admittitur.doct.ubi s.nisi iudex uelit principalem melius informatum comparere.sup.eo.uer.ix.& x.

Procurator in causa criminali si admittitur.debet habere mandatum speciale ad sic respondendum tali inquisitioni, uel accusationi.doct.Iac.Butr.Bart.ad fi.& Bald.in j.colum.uer si.quæritur,utrum.& Ange.in l.fin.C.de procur.& per Bart. in l.non solum.in ulti.colum.uersi.contra hoc.ff.eod.tit.Inno.in ij.col.magna.in fin.uersi.alij aliter dicunt. & Imo.in c. super his.de accu.Adde Bald.in l.reos.in viij.colum. uersic. quæro,an in criminali.C.de accu.Ioan.Andr. in clem. ij. de procura.Ange.de Are. ubi sup. Nec sufficit mandatum speciale,secundum Bal.in l.obseruare.in fin.col. uersic. deinde not.C.quorum appel.non reci.& in l.reos.xij. col. ff. de accus.& l.sed si unus procurator. de iniur. nec mandatum ad negocia:ut ibidem,per Bald.

Procurator ad defendendum à crimine non admittitur,nisi in casu necessitatis.Bald.in l.j.§.ne autem.in j.col.in fin. uersi. sed nunquid per alium.C.de cadu.tol.

Procurator in causa criminali,in qua per formam statuti dominus potest damnari capitaliter,admittitur non ad defendendum, sed ad allegandum causas absentiæ: secundum Bart. in d.§.ad crimen.in iij.col.& iij.oppo.& ibi Alex. & ibi Bar. & in extrauagan.ad reprimendum. uer.legitimè. & Butr.in c.ueniens.de accusati.Contrarium tenet Imo.in d. §.ad crimen.Ang.in l.reos.C.de accusa.vj.fallentia.& j. eod. uersic. xxviij.& per Bal.in l.is, qui reus. in penul.colum. de publi. iudi.& Ioan.And.in Spec.de procur.

Procurator debet admitti in causa criminali, non corporali, sed in pecuniaria,licet possit repelli in alia corporali, quando unus est inquisitus de pluribus, quorum aliquod est pœna corporis,aliquod pœna pecuniaria puniendum. Bart. in l. iam tamen. §.fin.ij.oppo.ff. iudi.solui.& Angel. Areti. ubi suprà.

Procurator si admittatur in causa capitali,in qua nõ est admittendus,ualet processus etiam in fauorem rei.glo.in cap.j.de iudi.in vj.& glos.in l.quamuis.la j.in uerbo, præsentium.C. de adulte.Bart.in d. §.ad crimen.ult. q. Barto. contra in d.l. reos.in v.col.magna,in uer.quæro quid si illa exceptio, & ibi uide per docto.& sup.uer.Processus. uersi. xxxiij. & lxx. & Alexan.in d. §.ad crimen. quod ualet usquequo opponitur.Addo Spec.in titu.de procurat.§.j. in uersicu. sed pone, quòd in causa.

* Procurator in causis, in quibus de criminibus & capite agitur,quanquam admittendus non est.l.seruum quoq;. §. publico.ff.de procur.l.pen.§.ad crimen. ff. de publicis iudici. si tamen fuerit admissus,eiq; oppositum non fuerit,processus & sententia ualet. gl. in l. quamuis dubitati. de adulteri. Bal.in l.ita demùm.C.de procurat.& in d.§.publicè.ac in c. ex conquæstione.de restit.spoliato.Ioan.And.in c.j. de iudici.in vj.Iason con. clxviij.in princip. uol.ij. à quibus tamen dissentit.Bar.in d.l.penul.d.§.ad crimen.cum gl.Bal.Ioan.& Iason sentit deci.con.cccclxix.col. fin.Ay.Crau. con. ccxx. nu.iiij.uol.ij.Aemilius Maria Manolessus.

Procurator in causa criminali admittitur pro personis illustribus. Bartol. in l. si quando. C. de iniur. & Specul.in titu. de procura.§.j.uer.sed præcedens regula. quia nõ possunt personaliter detineri.l.medicos.C.de profess.& medic. Nec torqueri.l.j.C.de quæstio.& tenet do.Aug.in additio.Ange.de Areti.ubi suprà.

Procurator quibus causis admittatur in causis criminalibus, uide omnino Ange.in d.§.ad crimen.& in d.l.reos.& glo. in c.ueniens. in glos.j. de accus. & ibi docto. Adde casum per Bart.in l.fin. C.de iniur.& in Specu.de procura.§.ratione igitur. uer.sed præcedens regula fallit, ubi enumerat casus. & Rota in decisi.cxcvj.

20 Procurator potest interuenire, ubi agitur de nullitate sententiæ latè in causa criminali. Casus fin.in cap. hæc quippe. ij.quæst.vj.

Procurator in criminalibus potest interuenire, si non opponatur.s.eod.uer.xvij.

Procurator pro ecclesia, uel uniuersitate accusata de crimine potest interuenire.Spec.tit.de procur. §. j. uersi. item quod est causa criminalis.& seq.& Bart. in l. ij. ff.de accu. & Alex. in d.§.ad crimen.ubi idem dicit,si uniuersitas accusat.

Procurator quando admittitur in causa capitali, debet dominus condemnari,non procurator.gl.& doc.in c.nihil. C. de procura.& in l.ij.C.de accusatio.& in l.seruum.§.publicè.in fi.de procu.Alex.in d.§.ad crimen.

Procurator admittitur in causa criminali in casibus,in quibus contra defunctum inquiritur ad damnandum eius memoriam.gl.xxxiiij.q.v.fanè.Alex.in d.§.ad crimen.

Procurator in causa capitali pro uniuersitate admittitur. gl.in l.sed si hac.§.fi.ff.de in ius uo.Bal.in l.ij.ff.de accus. Alex. in l.aut facta.§.fi.de pœnis.

Procurator an posit interuenire in causa criminali,in qua abbas petit monachos detrudi in carcerẽ. per do. Gaspa. Cal. in con.iij. Addo s.Mandatum speciale.uer.xxj.

Procurator ad opponenda crimina contra aliquem constitui potest,etiã cum speciali mandato.s.uerbo,Mandatum speciale.

ciale.uersicu.lxv.Innoc.in cap.super his.de accusa.in ij.col. magna,in fin.uer.alij aliter dicunt.

Procurator non admittitur pro contumace, qui ex forma statuti habeatur pro confesso,& condemnari possit. Bart. fin. in extrauaganti,ad reprimendum.uer.legitimæ.& But.in c. ueniens.de accu.quod Ioan.de Imol. uidetur infringere in d.§.ad crimen.v.charta.Sed dic ut s.eodem.uersi.xv.

Procurator in causa capitali admittitur ad opponendum exceptiones dilatorias, uidelicet inepti libelli, & incompetentiæ iudicis.Bart.in d.§.ad crimen.in antepe.col. uer. uidi, quod prædictarum.per Sali.in d.l.reos.Alex.in d.§.v.

30 Procurator carcerati alibi admittitur ad allegandum absentiam in loco, in quo inquiritur de crimine contra carceratum.suprà uer.Carceratus.uersi.lxx.cum seq.

Procurator in causa capitali admittitur pro carcerato ad appellandum,& prosequendum appellationem.l.non tantùm. & ibi Bar.in ij.oppo.ff.de appel.Bal.in addi. Spec. de appella. in secundis addit.uer.condemnatus.& in tit.de pace Constan.§.damna.Ang.in l.tale.§.qui prouocauit. ff.de pactis.licet Ang.contra.& ibi Ioan.de Pra.in d.§.publicè. & Sali. in l.reos.C.de accu.Butr.in c.ueniens.de accusa. Petr.de Sun. in l.eos.§.super his. C.de appel.& in Spe.de accusa. §.j. uer. quid si accusatus.& §.sequitur uidere. uersic.quid si fideiussor.& suprà Appellatio à sententia capitali. uers. j. & in uerbo, Appellatio à capitali.uersi.j.

Procurator ad remouẽdum clericum à beneficio admittitur. c.ex parte.de testi. Io.de Pra.in l.non solùm.§.fi.ff.de pro.

Procurator contra uxorem adulteram remouendam de matrimonio admittitur.c.tuæ.de procura.Io.de Pra.ubi suprà.

Procurator non admittitur in actionibus popularibus. l.licet. in prin.& ibi Bart.ff.de procur. l.sicubi. de uerb.signi. Paul. de Cast.in l.si quis id,quod.de iu.om.iu.

Procurator in causa suspecti tutoris criminali, in qua petitur tutorem puniri,non admittitur,si pœna est supra relegationem:sed ex parte accusatoris non potest interuenire, nisi secundum quod dicitur in alijs popularibus actionibus. Bar. in l.decreto.de suspe.tuto.uer.quærit glo.Nicola. de Neap. in l.planè.de excusa.tut.uer.quærit.gl.in lec.Bart.aliàs est l. tutor.§.tutorẽ.uersi.gl.in l.planè. quod ad accusandũ procurator non admittitur, sed ad defendendum sic. sed si ciuiliter agitur,scilicet ad remouendum admitti tunc ex parte rei procurator.l.non solùm.§.item aliud.& ibi glo.Ioan.de Prat.& doct.ff.de procuratori.& per Bal.in l.reos.xj. col. C. de accusa.& in l.penult. C. de autho. præstan. Addo Bart. in d. l. penult.§.ad crimen.in ij. col.uer. oppo. ad crimen suspecti. ff.de publ.iudic.

Procurator in causa capitali admittitur ad defendẽdum, quãdo quis est accusatus de muliere, & dubitatur de morte. Barto.in l.prætor ait.in prin. uer.item facit ad q. ff. de damno infecto.

Procurator in causa criminali ciuiliter mota potest interuenire.l.quamuis iudubitati.C. de adult.Barto. in l. decreto. de suspe.tut.uer.quærit Azo.

Procurator non potest accusare de capitalibus delictis procuratorio nomine.Bald.in l.Polla.C.de his, qui.ut indig. uer. quæro.

Procurator in causa criminali admittitur, si dubitatur an uulnus sit mortale,uel non.Bart.in l.prætor.in princi.& ibi Alexan.de dam.infect.& Bald.in l.elegáter.§.si dolo.ff.de dolo.& Alex.in d.§.ad crimen.ubi dicunt uerum,si compareat sub conditione,id est, si apparuerit uulnus nõ esse mortale.

Procurator in causa capitali admittitur ad probationem notorij.Bal.in l.ij.C.ut nemo pri.Alex.in d.§.ad crimen.

40 Procurator in capitalibus admitti non debet, etiam uigore rescripti,quod allegare prohiberetur,cùm rescriptum nõ ualeat.not.in l.fi.ff.de iureiur.Ioan.de Imol.& Alexan. in d. §.ad crimen.

Procurator in causa capitali non debet admitti per papam,uel Imperatorem de potestate ordinaria. c. ueniens.de accu. ut per delegatum.c.j.de offi.iudi.in vj.Ioan.de Imo.& Alex.in d.§.ad crimen.

Procurator in criminali causa etiam socius pro socio an audiatur.j.Socius.

Procurator non admittitur in causa criminali,in qua pœna est arbitraria,licet consueta ueniat imponenda.Bart.in d. §. ad crimen.iiij.col.

Procurator in inquisitione potest uenire. in Spe.de inquisi. §. j.uer.item potest.el ij.

Procurator appellat, & prosequitur, uel non: ut infrà eod.per totum.

† Procurator constitutus in causa principali an intelligatur constitutus etiam in causa appellationis.uide do Alex.de Imol.in consi.xxxvj.in ulti.col.in ij.parte.]

Procurator causæ principalis non cogitur esse procurator in causa appellationis.Bart.in l.qui proprio. §. item quæritur. in ulti.oppo.ff.de procu.s.uer.Aduocatus.uersi. vij. & prosequi non tenetur.in Spec.de fala.§.iij.uer.sed nunquid aduocatus.de procu.§.j.in v.charta,uer.quid si procurator intercessit.& seq.in c.non iniustè.eo.tit.& Car.in cle. j.eo. tit. v.no. Quod est uerum in procuratore ad litem, non ad negotia,quia tenetur prosequi.

Procurator litis licet prosequi non possit appellationem à diffinitiua sententia,per l.inuitus. C. de procur. tamen appellationem ab interlocutoria potest prosequi. Bart. in l. non cogendum.§.fin.in fin.ff.de procur. & in l. cùm procuratorio.in fin.princip.ff.de ope.no.nun.& tenetur prosequi: ut ibidem.& j.eod.uer.vj.

Procurationis officium nemo cogitur suscipere & licet procurator teneatur appellare,non tamen tenetur prosequi causam appellationis.l.inuitus.C.de procu. Quod tamen limita pluribus modis,ut per Iacobi.de sanc.Geor.post alios ibi in j.col.& seq.†

Procurator causæ principalis an duret in causa appellationis. per doc. & Fran. de Capi. list.in l.fi.C.de procu. & quod habetur per gl.& doc.in l.j.C.de suffra.& j.eo. uer.ix.quòd nõ.

Procurator ad appellandum constitutus potest appellare ab executione sententiæ, à qua non posset appellare principalis.arg.l.si procurator.de condi.indeb.Ang.Aret.in l.ab executione. ff.quorum appel.non reci. Et tunc requiritur speciale mandatum,cùm potest appellari:ut ibi.& tenet Barth. Cæpol.in c.ij.de appel.

Procurator appellás ab interlocutoria tenetur eam prosequi. Bart.in l.inuitus.in ij.col.uersic. & prædicta intelligo. C.de procur.per l.si quis rem.& l.ad legatum.ff.eod.tit.& Pau.de Castr.consi.xxvj.incipit,Super primo dubio & sup.eo.uersicu.iij.& Barto.in l.cùm procurator.de oper.noui nun.& ibi per Alex.ubi suprà.

Procurator ad appellandum reuocatur, si dominus appellat. j.uer.Procurator reuocatur.uersi.xxiij.

Procurator an caueat in causa appellationis.sup.uerbo,Procurator cauet.uer.xxv.quòd non,si cauit in causa principali.

Procurator desinit lata sententia, & appellatione interposita, nisi sit constitutus etiam ad prosequendum appellationem, quo casu si sine protestatione suscepit mandatum, tenetur prosequi.Rota in deci.xxj.

10 Procurator appellando non fit dominus litis.Bal. & Pet.de Su.in l.dominus.C.de app. ubi uide.

Procurator substituens potest in causa prosequi, & appellare cogitur,deficiente substituto cum clausula, donec reuocauerit.Rota in deci.ccclxxxvj.fuit dubitatum.in nouis.

Procurator sine mandato in causa appellationis non admittitur.etiã cum cautione de rato.Gul.de Cu. in l.Pomponius. §.sed & is Ioan.de Pra.in l.non solùm.de procur. in §. qui alieno.v.col.

Procurator in causa appellationis potest producere mandatũ non productum in causa principali. Cy. Bal. in ult. col.Pet. de Su.& docto.in l.per hanc.C.de tempo.appell.

Procurator potest renunciare appellationi.s.Procurator prę iudicat.uer.xxx.

Procurator uictus potest appellare, & substituere ad appellandum,non tamen tenetur prosequi.in Spec.de procur.§.j. v. charta.uersi.quid si procurator intercessit.

Procurator si non prosequatur appellationem, tenetur ad interesse.s.Procurator conuenitur.uersi.xxij.

Procurator causæ appellationis an reuocetur.in l.dominus.& ibi Bal.C.de appel.

Procurator ad comparendum in causa potest appellare ab interlocutoria,& restitutionem in integrũ petere, & omnino conne-

connexa,uel dependentiã à causa facere.Paul. de Cast.con. xxvj.incipit,Super primo dubio.

Procurator ad causam sopitam potest petere restitutionem in integrum. Casus fin. in l. qui proprio. §. item quæritur. de procur.secundum Ludo.in sing. uer. Mandatum. uer.quæro,quidam,&c.

20 Procurator quando petat restitutionem in integrũ. in Spe. de rest.in integ.in ij.parte,§.ij.uersi.prælatus.

Procuratoris legitimatio in causa principali sufficit in causa appellationis.sup.uer.Legitimatio mandati.uersi.ij. Bal. in l.ita demum.in j.no.C.de procur.

Procurator appellans per maliciã punitur extraordinariè.Bal. in addi.Spec.de appel.in secundis addi.uer.si procurator.

Procurator in causa capitali potest appellare, & prosequi pro condemnato.suprà,uer. Procurator in criminalibus causis. uersi.xxx.

Procurator ad agendum potest appellare.Bart.in l.j.§.si aduersus.in fin.ff.quando appel. sit.& suprà in uerbo, Procurator qualiter.uer.xlix.

Procurator actoris uolens non potest appellare, & prosequi, sed procurator rei sic.Bar.in l.inuitus.C.de procur.

Procurator generalis ad causas præsentes, & futuras, tenetur appellare,& prosequi. d.l.inuitus.& ibi Barto.in ij. col. uer. quæro, nunquid. & suprà, in uer. Procurator generalis. in uer.xxix.non procurator ad litem simpliciter. Cardi.in cle. j.v.not.eod.tit.

Procurator ad sententiam audiendam constitutus,non potest appellare.Archi.ij. q.vj. non solùm. Bald.& Phil.in c.Nicolao militi.de appel.& ibi uide Phil.in viij.q.

Procurator ad litem contestandam constitutus, potest appellare.l.qui procuratorem dat.ff.de proc.Bal.in d. c. Nicolao. & ibi Phi.ix.q.de appel.

Procurator ad agendum, appellandum, & prosequendum, si appellauit,tenetur prosequi.Rota in deci. cl. si procuratori.

30 Procurator causæ appellationis potest confiteri aliquid factũ esse in causa principali.Bald.in addi. Spe.de procu. uer. procurator causæ appellationis.& ibi Spec.uer.quid si procurator.§.j.& nocet domino.ut ibi.

Procurator constitutus ad appellationem, quæ uertitur, non habet sufficiens mandatum, si non uertitur appellatio tempore mandati,uirtute uerbi Vertitur,quod est tẽporis præsentis.in Spec.de proc.uer.sed pone capitulum. arg. contrà in l. Titius. de libe. & posthu. sed ibi erat in utero : & ad id, quod est in rerum natura, potest adaptari tempus præsens & præteritum. Item arg.contrà in l. pe. de test.tu. Sed illud ex natura conditionis,& substitutionis, quæ prospicit futuris casibus.Ita Bald.in addi. Spec.de procur.uersi.procurator constitutus ad appellationem.

Procurator an possit appellare.Item,

Procuratore non appellante, an dominus possit appellare. in Spec.de appel.§.j.in princip.& seq.Abb.in cap.j.ut lite non contest.& §.contumaciæ procuratoris. uer.j. & per Bartol. in l.j.§.fin.& ibi gloss.& Alexand.quando app.sit.& per Bar. & docto.in l.si procurator.si quis ius di.non obtem.Vide omnino Bal.in l.ab eo.ij.col.quomodo & quando iu. & in auth.hodie. C. de app. an si dñs reuertatur post decem dies possit appellare à sentẽtia, à qua nõ appellauit procurator.

Procuratoris scientia an arctet dominum ad appellandum intra terminum. in Specul. de appella. §. qualiter. uer. quid si procuratori.

Procuratori, qui frustratoriè appellauit,imputatur,uel qui de causa nihil nouit. in Specu. de expen. §. nunc uidendum. uer.utrum.

Procurator substituit,uel non,ut inf.eod. per totum.& de procuratore substituto.

Procurator prohibitus substituere potest mittere nuncium, qui non dicitur propriè substitus.Bald.in rubri. C. de institoria.ij.col.uer.unum scias.

† Procurator non potest ante acceptilationem mandati substituere.do.de Rota,deci.cxlv.in nouis.]

Procurator substitutus debet iterũ iurare de calumnia.§.Procurator iurat.uer.penulti.

Procurator post litem à se contestatam potest alium procuratorem facere substituere.in Spec.de lit.conte. §. fi.uer.item pòst,non antè.& j.eod.uer.vj.& xv.

Procurator ad exigendum potest alium procuratorem substituere.quia habens mandatũ ad exigendum ab inuito, & sic ad iudicia,& à sponte soluente,& sic ad negocia,potest substituere tanquam procurator ad negotia, licet non tãquam procurator ad iudicia.Bald.& Franc.de Capi. list. in l.quod quis. in j. col. C. de procurato. facit l. si procuratorem. §. si quis.& ibi Bart.ff.mandati.

Procurator constitutus post litem contestatã an possit alium substituere.Bartol.& docto.in l.nihil.in uer. quæro,an procurator.C.de procu.& l.quod quis.eo.ti.& j.e.uer.xv.& sic.

Procurator substituẽs cum clausula,donec reuocauerit, uidetur reuocare,si post ipse procedit in causa, licet substitutus acceptauerit.Rota in dec.ccclxxxix.si procurator. in nouis.

† Procurator habens mandatum ad substituendum,an si substituerit aliquem inhabilem, poterit eum reuocare, & allegare se errasse:& an tunc contra procuratorem poterit allegari functus esse officio suo,uide Felin.in c.in literis.circa fi. ij.col.de offi.deleg.]

Procurator ad substituendum in articulo mortis, si substituit, non finitur mandatum substituti morte substituentis. Rota in deci.ccccviij.si aliquis.in nouis.

10 Procurator substituens non ratificat gesta substituti, nisi expresse.Rota in dec.ccccliх.fuit dubitatum.in nouis.

Procurator releuatus ab onere satisdandi per dominum, non propterea uidetur habere mandatum ad substituendũ. Rota in deci.cccvj.in anti. & Lau. de Fano in l.in quorum.xxj. col.ff.de pigno.

Procurator substituens non potest reuocare substitutum ante litis contestationem.c.is,qui.de procura.in vj.facit l. quod si fortè.de solu. Bar.& Io.de Pra. in l.post litem. in ulti. q. ff. de procura. nisi habuerit in mandato, secundum Ioan. de Pra.ibi.& in l.j.v.col.ff.eod.tit.

Procurator cum potestate substituendi, & reassumẽdi officiũ, seu reuocandi substitutum, potest quandocunque causam reassumere reintegra, licet in ea alium substituerit. Rota in decisi.clxxxvij.si procurator.in nouis.

Procurator substitutus à procuratore an possit per dominum reuocari.doct.& Ioan.de Pra.in d.l.ante litem.

Procurator substitutus à procuratore,si comparet substituens mandato iudicis,tanquam melius informatus, non uidetur reuocatus, si postea substitutus comparet in causa. Rota in decisi.cccvij. item si procurator habens mandatũ. & sequitur Geminia.in c.si quem.§.secus.de procura.in vj.

Procurator ad lites non potest substituere alium ante litẽ contestatam,sed post.l.quod quis.& ibi Bar.& doc.C.de procu. & ibi Bal.in ij.q.nisi procurator in rem suam.& ibi per Bart. & Bal.in j.q.per l.illam.C.de dona.& secundum Sp.de procu.§.j.in v.charta.uer.quid si procurator intercessit.

† Procurator ad lites non potest aliũ substituere.l.quod quis. C.de procura.Limita prædictam regulam septem notabilibus modis,ut per Iacobi.de sancto Geor.ibi.]

Procurator ad negotia potest aliũ substituere quãdocunque. l.si procuratorem.§.fi.ff.manda. Quod uerũ,si est generalis, non si est specialis.Bart.in d.l.quod quis.& l.fi.§.j. de diuer. & tempo.præscrip.

Procurator substitutus cauet de rato. Bart.in l. de curatore. ff. de cura.bo.dan.in fi.prin.uer.quæro,procurator. Quod uerum, si substitutus est absens, & de mandato ad substituendum dubitetur.uide in Spe.de procur.§.j.uer.& nunquid.

Procurator nõ potest post litem contestatã substituere alium, domino inuito.Io. de Pra.in d.l.ante litem. vj.col.de procu. & ibi dicit,quòd est quæstio noua.

Procurator, pro quo dominus cauit iudicatum solui, non fit dominus litis,ut ante litem contestatam possit substituere. Ang.& Pau.de Castr.in l.si defunctus.ff.de procu.

20 Procurator constitutus post litem contestatam,non potest alium substituere,cùm non sit dominus litis.in Spe. de procu.§.j.in v.charta,uer.quid si procurator intercessit.

Procurator cum potestate substituẽdi potest etiam substituere ante litis contestationem.Spec.de procura.§.j.in ij. char. uer.quid si procurator constitutus.

Procurator cũ potestate substituendi, si sciuit Titiũ aliquid gerere ut substitutum ipsius, potest Titiũ substituere, & uidetur ra-

tur ratificare primo gesta. Rota in decis. ccccliij. item fuit dubitatum, utrum procurator. & But. in c. ex parte decani. de rescri. & Alex. in l. Iulianus. qui satis. cog.

Procurator non potest alium substituere in his, quę requirunt industriam certi hominis: aliàs sic. Bald. in l. j. §. ne autem. in ij. col. uersic. item procurator. C. de cadu. tollen. per l. si procuratorem. §. j. ff. mandati.

Procurator potest constitui, etiam cum potestate substituendi incertum, id est, quem ipse uoluerit. Bart. post gloss. & doc. in l. j. in prin. in secunda opp. ff. de procur.

Procurator ad unum factum potest alium substituere. l. si ego tibi. & ibi Bar. ff. quod ui, aut clàm. quam legit cum l. aut qui aliter. in fi. eo. tit.

Procurator substituens cum clausula, donec reuocauerit, potest, & debet in causa prosequi, & appellare. s. Procurator appellat. uer. xj.

Procurator ad substituendũ si substituat, tenetur notario causæ pro mercede, si substitutus sit absens, uel mortuus. Rota in decisio. cccvj. licet. in nouis.

Procurator ad substituendum si substituit, & substitutus contestatus est litem, non dicitur reuocare substitutum, respondendo positionibus, uel aliud faciendo in causa de mandato iudicis. Rota in dec. cccxxj. si procurator. in nouis.

Procurator contra debitores datus, si substituit unum ex debitoribus, potest etiam contra eum agere. Bal. in l. si consul. de adop. & Ioan. de Pra. in l. licet. §. si plures. ff. de procur.

30 Procurator ad uendendum non potest alium substituere. Bar. sing. in l. j. in fi. ff. de offi. procur. Cæs. Quod est uerum, si est electa industria personæ eius: ut ibi. & Pet. de Sun. in l. si quis. §. si seruus. de rei uendi.

Procurator dominus litis si substituat, actio mandati datur inter ipsos, non domino. Pau. de Cast. cons. cv. incipiente, Super primo quæsito. in iij. dubio.

Procurator inhabilis habens mandatũ ad substituendum, an substituat habilem. Bart. in l. si is, qui pro emptore. in xxxvj. col. uer. ex hoc facit ad q. ff. de usuca. Cyn. in l. quod quis. C. de procur. & ibi Bald. in v. q. ubi distinguit. Ioan. And. in cle. religiosus. de procur. & ibi Cardin. in xv. q. & ibi gloss. & omnino Bartol. docto. & Alexand. in l. j. §. item acquirimus. † de acquirend. posses. & in d. l. si is, qui. ubi plenè. † Et do. Barthol. Socin. in d. §. item acquirimus. & adde Pet. de Ancha. in consi. cciij. & do. de Rota in recollectis per Belenga. sub ti. de sen. excommunic.]

Procurator substituens desinit esse procurator, nisi in mandato ad substituendum sit dictum, quòd ipse remaneat procurator, uel nisi sit clausula semel, pluries, &c. Bart. in l. quod si fortè. §. qui ergo. de solu.

Procurator substitutus uidetur reuocari morte substituentis. Bar. in l. neque. in ulti. col. uersi. quæro, an iste procurator. C. de proc. per l. si epistolã. ff. de acquiren. hereditate. Quod uerum, si substitutus est ab eo, ut domino litis, & re integra, non si ab eo habente potestatem substituendi. Cardin. in clem. fin. xv. q. de procu. & suprà, Mandatum finitur. uersic. xlij.

Procurator substituens alium mandato domini, nõ potest reuocare, nisi habeat mandatum ad reuocãdum. Bal. in addi. Spe. de procur. uer. qui substituit. & ibi Spe. §. j. in v. charta, uer. sed quid si procurator constitutus est.

† Cautela, ut procurator substituens possit etiam gerere, tradit Bar. in l. quod si fortè. §. quid ergo. ff. de solu.]

Procurator post litem cõtestatam impeditus potest substituere, & debet sumptibus suis: quos tamẽ postea repetit actione mandati à domino. Bal. in Marg. uer. Procurator. uer. vj.

Procurator ante acceptatum officium non potest substituere. Rota in deci. cxlviij. si procura. in nouis.

Procurator substitutus censetur habere mandatum à domino. Item,

Procurator substitutus post litem cõtestatam potest aliũ substituere. Rota in deci. clxix. substitutus. in nouis. & in deci. cxxv. procurator. in nouis.

40 Procurator ad impetrandum non potest alium substituere, nisi habeat speciale mandatum. Inn. in c. ex parte decani. de rescript. non tamen clarè loquitur. Bald. in Marga. uer. Procurator.

Procurator ad opponendum potest substituere. in Specu. de procu. §. j. uer. quid si procurator constitutus.

Procurator uictus in causa potest substituere ad appellãdum. Item & ipse potest appellare, sed non tenetur prosequi. Specu. de proc. §. j. in v. charta, uer. quid si procurator intercessit. & sequ.

Procurator substitutus potest appellare nomine substituẽtis. Bal. in addi. Spec. de appel. in uer. substitutus.

Procurator excommunicatus an substituat. Cardin. in cle. iij. xvj. q. de procu.

Procurator substitutus in prima instãtia, non potest per collegam procuratorem in secunda instantia reuocare. Rota in deci. clxiiij. si duo. in nouis.

Procurator substitutus reuocatur per substitutionẽ alterius. Rota in dec. cxxiiij. si procurator. in nouis.

Procurator reuocatur, uel non, multis modis: ut ĩ. eod. & supple sup. uerb. Mandatum reuocatur. & uer. Mandatum finitur. per totum.

† Procurator an & quando & quomodo, & qualiter reuocetur, uide Feli. copiosè. & in c. ex parte decani. in x. uer. reuocátio. cum seq. de rescript. ubi etiam, quòd procurator effectus ribaldus censetur reuocatus. ibi in xij. col. uer. fallit.]

Procurator articulos per eum datos, etiam per iuramentum de stylo palatij reuocare potest, etiam non docto errore. Ita in Rota deci. cclx. in nouis deci.

Procurator nisi sit reuocatus ex iusta causa, non potest dominus in iudicio stare post litem cõtestatam cum procuratore. in Spe. de actore, pe. charta, uer. item qui procuratorem. & in Spe. de lit. contest. §. fi. uer. item post eam.

Procurator ad unam litem potest reuocari ante litis contestationem, non procurator uniuersalis. in Spe. de cur. §. ut autem. uer. sed nunquid. el j.

Procuratoris reuocatio debet notificari iudici, & aduersario. sup. Notificatio. uer. iiij. & vij.

Procurator post litem contestatam potest reuocari tanquam suspectus. in Specu. de instru. edi. §. nunc uerò aliqua. in vj. chart. uer. sed nunquid. el ij. & seq.

Procuratoris officium morte domini re integra reuocatur. eo. §. uer. ad secundum.

Procurator intelligitur reuocari per uoluntariã domini comparitionem, non per necessariam. Bal. in l. fideicommissa. §. si rem. de leg. iij. facit l. fi. de procura. & l. qui mutuam. §. non ideo. ff. mandati. & ibi Bart. qui dicit uerum, nisi comparendo dicat citra reuocationem sui procuratoris. & per Bal. in l. mutari. ff. de procur. & not. in c. si quem. de procur. lib. vj. per Ioan. And. in Nouella. & sup. uer. Comparitio. uer. j. Sed † non reuocatur per comparitionem domini. † Vide dom. Maria. Soc. in con. xxiiij. incip. Visa. uersi. secundò, quia positio. in j. parte.]

† Procurator reuocatur, cui soluitur per ignorantem, ipsum reuocatum, acquirit dominium rei solutæ uero creditori. Iason in l. si procuratori falso. col. iij. in fine. cum princ. seq. ff. de condict. ob causam.

Procurator constitutus propter futuram absentiam domini, etiam sine dicta clausula, domino reuerso reuocatur. not. d. c. si quem. adde sup. uer. Mandatum finitur. uer. lvij.

Procurator potest reuocari re integra refectis expensis, quas fecit ad præparationem. Bart. in l. si cùm dotem. §. eo autem tempore. & ibi Ioã. de Por. sol. matr. arg. l. si pecuniam. cum gl. ff. de condi. ob causam.

10 Procurator reuocatus, an & quando obliget dominum. in l. si pecuniam. §. j. ff. de condictio. ob causam. in l. mandatũ. C. mandati. l. si procurator. de procurato. & quod not. in l. si non sortem. §. qui filio. ff. de condi. indebi.

Procurator in rem suam non potest reuocari. Bal. in l. iij. in j. q. C. mandati.

Procurator substituens cum clausula, donec reuocauerit, uidetur reuocare, si ipse pòst in causa ꝓcedit, licet substitutus acceptauerit. Rot. in deci. cclxxxix. si procurator. in nouis.

Procurator ex causa inimicitiæ potest reuocari, etiam post litem contestatam. l. procuratoribus. cum gl. C. de procura. l. post litem. ff. eod. tit. Quod uerum, etiamsi non sit capitalis, quæ tamen requiritur, ut possit se excusare. Card. in clem. j. in sing. eod. tit.

Procura-

Procurator in quibus casibus remoueri possit, not. in l. filius. & seq. de procura.

Procurator ad iudicia uidetur reuocatus, non procurator ad negotia, quando dominus habens procuratores ad iudicia, & ad negocia, cõstituit alium ad iudicia. Rota in deci. ccvj. si quis in nouis.

Procuratori reuocato debetur salarium. ſ. uer. Salariũ. uer. xlvj.

Procuratoris reuocati gesta an ualeant. Card. plenè in cle. j. v. opp. de renun. doct. in l. mandatum. C. mandati.

Procurator ad cedendum beneficio ecclesiastico potest reuocari. cle. j. de renuncia.

Procurator ad petendum licentiam cedendi beneficio statim cùm petit, non potest reuocari. Card. post gl. in dicta clem. j. ij. q. de renun.

20 Procurator potest reuocari per literas, & per nũcium. Car. in dicta cle. j. v. q.

Procuratoris reuocandi causa iusta post litem contestatam, si est præsens, & patitur se reuocari. Bar. in l. j. C. de satisd. per gl. in l. procuratorẽ. C. eo. ti. & Alex. in l. post litẽ. de procur.

Procurator rei si defendit sine mãdato, an possit reuocari post litem contestatam. Bar. in l. si ante. vj. col. iudica. solui.

Procurator ad agendum appellandum, & prosequendum, reuocatur eo, quòd dominus appellat à sententia, uel si alium constituit ad appellandum. Rota in deci. cclxxxv. si contra. in nouis.

Procurator ad negotia reuocatus agit ad interesse. ſ. uer. Procurator ad negocia. uer. xix.

Procurator etiam legitimatus ante litis cõtestationem potest reuocari. Ang. & Ioan. de Pra. in l. ante litem. ff. de procur. & Inn. in c. in causis. de elect. in ij. col. in gl. in uer. cùm res.

Procurator ad negotia potest quandocunq; reuocari ante litis contestationem re integra. Cy. & doct. in l. nihil. & in l. procuratoribus. & in l. nulla. C. de procura. Ioan. de Pra. in l. ante litem. eod. tit.

Procurator factus dominus litis per litis contestationem in causa principali potest reuocari in causa appellationis. Rota in deci. xxviij. in antiq. & in deci. lxxvj. in nouis. & Ioan. de Pra. in d. l. ante litem. in ij. col.

Procurator institutus hæres aduersarij, post litem cõtestatam non desinit esse procurator. Ioan. de Pra. in d. l. ante litem. iiij. col. & in l. aut affinitate. de procu.

Procurator post litem contestatam, potest reuocari ex causa. d. l. ante litem. & l. seq. de qua causa debet cognosci summatim. gl. fin. in l. in causæ. eo. tit. Ioan. de Pra. in d. l. ante litem. Sed uide Bar. in l. procuratoribus. C. eod. titu. Quod uerum etiam ab hæredibus domini. not. in l. si defunctus. & Io. de † Pra. in l. quæ omnia. §. si aduersarius. eod. tit. † Et per Felin. in c. ex parte decani. de rescri. in c. postremo.]

30 Procurator intelligitur reuocatus per cõstitutionem secundi. doc. & Ioan. de Pra. in d. l. ante litem. Bar. in l. cùm semel. ff. de tut. uers. sed contra hoc oppo. l. si quis cùm procurator. §. fi. l. seq. de procura. in Spe. de lega. § finitur. uer. in summa. & Bal. in rub. C. de institoria. ultim. col. uer. iuxta prædicta. Quod uerum, si secundus constituatur circa idem, non si circa diuersa. Bar. in d. l. non semel. & Card. in cle. j. vj. q. de renun. Item uerum, etiamsi secundus constituatur in secunda instantia. Rota in deci. xxj. si secundus. Adde omnino ſ. Vicarius. uer. xxiiij. quæ reuocatio dicitur tacita, & æquiualet expressæ. Car. d. cle. j. vj. q. de renunc.

Procurator, pro quo dominus satisdedit iudicatum solui, non reuocatur morte domini, etiam ante litis contestationem. Casus fin. secundum Ang. & Paul. de Castr. & Ioan. de Prat. post Bart. in l. si defunctus. in prin. uer. not. ergo. ff. de procu rato. licet expressè possit per dominum reuocari, secũdum Paul. de Cast. ibidem. nec tenetur satisdare. Bart. in l. j. in ult. col. C. de satisdatio.

Procurator ad agendum contra debitores reuocatur morte mandantis. Ioan. de Pra. in l. si defunctus. ij. col.

Procurator ad certum actum non censetur reuocatus per constitutionem secundi generalis ad omnia constituti. gl. no. in l. uxoris. §. felicissimo. de leg. ij. & Rota in deci. ccxix. secundum Angel. de Ca. in c. non iniustè. de procura. uide Bald. in l. falsus. C. de fur. & Bar. in l. cùm semel de tutel. & Barth. Cæpol. tenet idem in singu. uersi. cxviij. & ſ. uerbo, Genus, uer. xj. Nec ecõtrà primus generalis non censetur reuocatus per secundum specialem, imò intelligitur, quòd secundo negligente primus suppleat. sup. uer. Procuratores plures. uer. antepen.

Procurator paratus adimplere non potest reuocari, nec reuocatur morte domini. Ioan. de Pra. in l. si defunctus. in fin. de procura. per l. si cùm fundum. ff. de pactis. Quod uerum intelligit Bart. in d. l. si defunctus. in princ. si pro eo dominus cauit. & sup. uersi. xxxj. & ibi Ange. & Paul.

Procurator inexpertus potest reuocari, etiam post litem contestatam. gl. & doct. & Ioan. de Prat. in l. ante litem. viij. col. ff. de procu. & ſ. eod. uer. xxxvij.

Procurator reuocatus tenetur ad interesse aduersario, si ei nõ notificet reuocationem. gloss. & docto. in cap. quamuis. de procura. in vj.

Procurator propter iuuentutem potest reuocari: nec imputatur domino, quare à principio talem cõstituit. l. post litem. uer. in causæ. per Bart. in fi. ff. de procur.

Procurator capituli, uel prælati. Item,

Procurator capituli, & prælati, per quem reuocetur. Cardi. in cle. j. vij. q. & viij. de procu. & sup. Procurator ecclesiæ. uer. v. & x. & uerbo, Procurator prælati. uer. viij. & suprà, uer. Mandatũ reuocatur. uer. iij. uer. Mandatum finitur. uer. xiij. & Bal. in l. ij. xvij. q. C. de seruitu.

40 Procurator constitutus ex causa absentiæ domini, reuocatur domino reuerso. sup. uer. Mandatum finitur. uer. lvij.

Procurator mutans statum an & quando reuocetur. sup. uer. Mandatum finitur. uer. lvij.

Procurator fisci mutatione status nõ reuocatur. sup. uer. Procurator fisci. uer. xij.

Procuratori reuocato an possit solui. sup. Debitor soluẽs. uer. lxxxv. & sequen.

Procurator uniuersitatis non reuocatur per singulos ex ea. Bald. in l. ij. xvij. q. C. de serui.

Procurator prælati desinit esse procurator, etiam lite contestata, mortuo domino. cle. si. de procur. Bal. in l. mandatum. iij. col. C. mandati. uer. nunc uenio ad secundum.

Procurator substitutus reuocatur morte substituentis. Bar. in l. neque. in pen. q. C. de procur.

Procurator reuocatus an possit esse testis pro clientulo. ſ. Testes qui esse possunt. uer. xlix.

Procurator monasterij potest reuocari per abbatem. Innoc. in c. ad hæc. in j. col. in gl. in uer. abbatem. de testi. lib. vj. & Bal. in Marg. uer. Procurator. uer. fin.

Procurator ad tradẽdum reuocatus, si ignoret reuocationem, & tradat, non transfert dominium. l. ij. §. sed & si quis donatarius. ff. de doli except. Paul. de Cast. consi. lix. incipit, Venerabilis uir. in pen. col. in fi.

50 Procurator ad renũciandum beneficium ecclesiasticũ reuocatus ignorans an possit renunciare. Paul. de Castr. in dicto con. lix. in pen. col. in fi. quòd sic. & in cle. cùm illusio. de renun. & ſ. Procurator ad negotia. uer. lxxxiiij.

Procuratoris reuocati gestã possunt ratificari. Bart. in l. Pomponius. la j. in fi. principij. ff. de neg. gest. Sed Bal. in l. falsus. iij. col. uer. secundò præmitte. C. de fal. dicit uerum ad sui præiudicium, non aliter. Vide in l. dispensatorem. de solu. & in l. quo enim. §. Iulianus. ff. rem ra. hab. siue expressè sit reuocatus, ut ibi. siue tacitè. l. cùm pater. §. Mæuius. de legã. ij. Bal. in Repertorio Spe. uer. Ratificatio. & per Bar. in l. certè. §. j. de precario. & in l. qui autem. §. constituere. uer. item ex hoc. ff. de consti. pecu. & in con. Factum tale est, Pet.

Procurator non reuocatur propter paupertatem superuenientem. Bar. in l. liberto. §. largius. ff. de annu. leg. Dy. in l. si cùm Cornelius. de sol.

Procurator etiam constitutus cum pacto de non reuocando, potest reuocari, sed cõmittitur pœna apposita, si reuocetur. l. cum precario. in prin. & ibi Bar. ff. de preca. Cyn. in l. ij. C. de iu. emphy. in gl. iij. Io. And. in c. ij. de procurat. in vj. ubi iurans non reuocare, potest reuocare, sed est periurus: ut tenet Bal. in Repertorio Spec. uer. Procurator. & Alex. consil. xviij. ij. parte.

Procuratorium potest probari per testes, sicut per instrumentum: quia parem uim obtinent instrumenta, & testes: ut in l. in exercendis. ff. de fide instru. & c. cùm Ioannes. eo. tit. gl. & Abb. in

Abb.in c.j.de procur.nec in tali receptione testium requiritur citatio partis: quia tales testes non producuntur principaliter contra dominum, sed ad legitimandum personam ipsius procuratoris. Sed in casu dubij potest exigi cautio. ar. l.uulgo.ff.de administra.tuto. Ab.in d.c.j.de procura. & per Legistas.in l.j.C.eo.tit.

Prodigus dicitur is, qui expendit ultra substantiā suam. Ang.in auth.ut deter.sit nu.cle.in j.col.colla.j. Item qui in sermone est sapiens, & in factis insipiens.not.in l.is,qui.§.diuus.& ibi Bar.ff.de tut.& cu.da ab his. Item qui animi uitio retinenda profundit. Sed largus est, qui ex ratione libenter expendit.gl.in uersi.prodigalitatis.in c.ex parte de consue. † & dicitur Græcè ἄσωτος.]

† Vide Io.Lup.in repeti.c.per uestras.col.xvij.de dona.inter uirum & uxo.ubi Ang.in loco hîc alleg. & seq. De prodigo, an & quando dari possit curator, & petenti tātum, & si non sit prodigus, & tamen datus sit prodigo: & an ipso iure cesset cura, si ad bonos mores deueniat. & plura per Decium consi.cclxxiiij.per totum.]

† Prodigalitas quomodo probatur.Ang.ubi s. & per Bal. in l. ubi adhuc.viij.col.uer.quærit hîc gl.C.de iure dot.]

† Adde, quòd prodigalitas est incontinentia, & ob intemperantiam pecuniarum profligatio, secundum Aristot.lib.iiij. Ethicorum.& dicitur Græcè ἀσωτία.]

Prodigalitas est morbus uolūtarius.Bal.in l.humanitatis. uer. quintò quæritur.in pe.col.C.de impu.& ali.substi.

Prodigus filius potest uiuo patre renunciare successioni paternæ cum iuramento, si non habet curatorem, uel cum curatore, quando est emancipatus. Bal.in l.pactum.vij.quæst. de colla.

Prodigalitas laudatur in casu singulari.in cle.j.§.j. & ibi Card. de rel.& uen.san.Quandoq; reprobatur.de consue.c.pe.

Prodigus si assumatur ad officium, nō dicitur ei remissa interdictio bonorum.Bar.in l.j.in fi. C.qui, & aduersus quos.

Prodigus priuatus officio per sententiam principis, si restituatur, non uidetur restitutus ad officium. Bald. in l. cùm fratrem.C.de his,quib.ut indig.in ij.col.magna.in fi.uer. circa instrumentum.

Prodigus hæres an priuetur hæreditate, si curator eius intra annum non impleat uoluntatem defuncti. Bal.in auth. hoc amplius.j.q. C.de fideicom.in lect.antiqua.

Prodigus, cui bonis est interdictum, an possit prouocari ad diuisionem.text.est singularis in l.ex castrensi. de castrensi pecu.& Bald.in l.iubemus.ij.col.uer.sed quæro.C.de sac.sanc. eccle.qui non decidit. Dic ut in pupillo: ut s. diuisio.uersic. vij.& sequen.

† Prodigus an habeat priuilegia concessa minoribus, uide Felin.in c. cùm non liceat. de præscri.in iij.col. circa princip. in uer.dum abbas postea.]

10 Prodigus restituitur in integrum, sicut minor.Bal.in l.iij.C. de in integ.rest.uer.tu dic.Paul.& Alex.plenius.in l.Marcellus.ff.de fideiuss.

Prodigus æquiparatur pupillo in contrahendo, non in delinquendo.Bart.in l.si procuratorem.in j.col. uer.ad secundū. C.de resti.in integ.& per Barto.in l. si quis in tantam. in iiij. col.uersic.quæro, quid de prodigo. C. unde ui. & docto. & Alex.& Io.de Por.in l.is,cui bonis.de uerb.obli.& in l. certi condictio.§.idem erit.si cert.petat.& l. Fulcinus. §. adeò ex quibus cau.in pos.ea.Addo Barto.in d.l.is, cui bonis. in penult.q. † Et per Felin.in cap.cùm non liceat.de præscri.circa fin.in ij.col.]

Prodigus, cui bonis est interdictum, gaudet priuilegijs pupilli.glo.fin.in l.ij.C. de cura furio. Bal.in c.j. de beneficio fratris.in d.l.is.Addo Bal.in l.infantis. ad fin. C.qui admit.& Imo.in l.Imperator.ff. de re iudi. ubi dicit illam glo. non esse alibi.Angel.& Imo.in l.is,cui bonis.ff.de uerb.oblig. Bal. in l.iubemus.in princip.in ij.col.uersi.sed ego quæro.C.de sacrosanct.eccle.

Prodigus æquiparatur furioso.glo.& Barto.in l.is, cui lege. in ulti.q.ff.de testa.Bald.in l.potuit.iiij.q. C.de iure del. Quod uerum ad hoc, ut non obligetur.l.Fulcinius.§.adeò.ex quibus cau.in poss.ea.l.is,cui.& ibi Alexan.de uerb.oblig. & in d.§.adeò.

Prodigus quandoque æquiparatur infanti, & quandoque pupillo, quandoque adultero.Bald.in d.l.potuit.iij.quæst.

Prodigus, luxuriosus, & dissipator, an differant, & quomodo. Ioan.de Por.in d.l.is,cui bonis.de uerbor.obligat.

Prodigus obligatur iuramento. Bald. in l. pactum.vij.q. C. de collat.Contrà tenet idem Bal.in l.fin.§.filius.C.de bon.quę lib.& in l.ij.x.q.C.de rescind.uendit.& per Bal. in l. qui habet.ff.de tute.& in l.j.ff.de cura.fur.Bart.in d. l. qui habet. §. si pupillus.in ij.colum.uersi.quæro,utrum contractus furiosi. Paul.de Castr. in l. & hæredi. §.filia. ff.de pactis.docto.& Bartol.& Alexand.in l.is,cui bonis.ulti.colum. uer.quæro, quid si aliquis.ff.de uerb.oblig.Butr.in cap. cùm contingat. de iureiur.& ibi doct.pręsertim do.Ioan.de Imol. in repetitione.& Panor.in xj.col.in uer.& per hoc putat.&Barth.Cępol.in singu.uersi.ccxiij.

Prodigus non potest esse in iudicio. docto. & Ioan. de Por. in d.l.is,cui bonis.

Prodigus non obligatur contrahenti, & scienti ipsum esse prodigum, & in malo usu pecuniam conuersurum, licet ei non fuerit per iudicem administratio interdicta.text.sing. in l.si quis cùm sciret.in fi. ff. pro empto. sed obligatur sciēti prodigum esse, sed nescienti in quem malum usum pecuniam esset conuersurus. d.l. si quis cùm sciret. in princip. uide Alexan. fin.in d.l.is,cui.in iiij.col.& suprà,uer.Contractus prodigi.uersic.j.

† Prodigus an contrahere possit cum iuramento decreto iudicis aut curatore, uide Bal.in consi.cccxcj.in ij.parte.]

20 Prodigo nocet cōfessio criminis, si sit declaratum esse prodigum.Bald.in l.j.xv.col.C.de confess.Alexan. in l.is cui, de uerb.obliga.

Prodigus obligatur ex delicto.gl.in l.si quis in tantam. C. unde ui.non ex contractu.l.is,cui bonis.de uer.oblig.Alex. in l.ciuitas.si cer.pet.& in l.is,cui.de uerb.oblig.

Prodigus obligatur ex mutuo conuerso in bonum usum, licet factum fuerit, ut in malo cōuerteretur. Ioan. And. fin.in addi.Spec.de solu. super rub.in j. col. uer. antiquam quæstionem.ubi dicit secus, si fuit expressus malus usus.

Prodigus potest acquirere, licet non possit alienare. Bart. in l. furiosi.ff.de reg.iur.

Prodigus ipso iure non priuatur ipsa administratione bonorum suorum, sed per sententiam.Bal.in addit. Spe.de actore.uer.lex nō interdicit.Bart.in l.tres.§.nō solùm. de admini.tutor.in uer.nota text.ibi:nam apertè.Bald.in l.cùm fratrem.C.de his,quibus ut indi.in ij.col. mag.in uer. circa instrumentum unum scias.ubi dicit, quòd potest contrahere, & testari, nisi sententia sit contra eum lata. Bart. uerò tenet contrarium in l.is.cui lege.in ij.q.ff.de testa.ubi omnino uide per Bart.in l.si quis cùm sciret.in j.oppo. ff.pro emptore. & in l.is,cui.in j.col.ff.de uerb.oblig. ubi Alexan.& Paul.de † Cast.Rapha.& Ludo.post gl.& Bart.& Angel. † Et per Franci.Aret.& in l.is,cui.de testa.in j.col.]

Prodigus an perdat administrationem paraphernalium uxoris.no.in c.ex parte.de consue.

Prodigus testari potest, permittente statuto.Bar.in l. si quæramus.in ulti.col.uer.circa istam quæro.ff.de testa.Contrariū sentit Bal.in auth.defuncto.in fi.ad Tertul.non furiosus: ut ibi per Bartol.in d. l.si quæramus. in uer.circa istam. Addo, quòd prodigus, cui bonis est interdictum, non potest testari ad pias causas. Bal.in l.j. in lectu. C. de sacr. sanct.ecclesi. quòd non licet in repet.tenet contrarium.Primam opin.sequitur Abb. Panor.in rubric.de testam.ubi Petr. de Ancha, † & Imo.in c.qui ingredientibus.de testam. † Vide Franc.Aret.in l.is,cui.de test.]

Prodigus si testetur, datur ex eius testamento bonorum possessio secundum tabulas.Bal.in l.certum.penul. col. C.unde cogna.uer.hîc dubitatur.

Prodigi testamentum factum ante, quàm sibi sit bonis interdictum, ualet.l.is,cui.& ibi Bart.in prin.ff.de testa. in Spec. de instru.edi.§.compendiosæ.uer.nono.prodigus.

Prodigus homicida punitur capite, sed furiosus in bonis tantùm.Bald.in l.furiosum.in fin.C.qui testa.face.poss.

Prodigo filio potest pater substituere. Bald. in l. humanitatis. xiij.col. C. de impu. & alijs substi.& in pen. col.uer. quintò quæritur. Addo etiam, q; mater potest substituere filio prodigo, & pater filio prodigo emancipato.Bal.post Bar. in d.l. huma-

humanitatis.in ij.q.principali, in x. col. magna.uersi. sextò quæritur,nisi esset prodigalitas simulata.

30 Prodigus potest petere, quòd iudex pronunciet ipsum redijsse ad bonos mores,& sibi adimatur curator,&bonorum administratio restituatur.Bart.in l.de ætate.iij.quæst.j.principalis.iij.colum.uer.quid de alijs impedimentis. ff. de minor.§.ipso iure.nam cessat interdictio,si prodigus redeat ad frugalitatem. Sed hoc est uerum, si sit notorium, quòd redierit,secundùm doct.& Alexan.in d.l.is, cui bonis. de uer. obliga.ubi plenè.

Prodigus adire debet hæreditatem sibi delatam cum authoritate curatoris.Bal.in l.potui.iiij.quæst.C.de iure delibe.ubi etiam dicit,quòd

Prodigus acquirit hæreditatem sibi delatam.Bald.ibidem.

Prodigus inuasor non tenetur ad pœnam. doc.& Bart. contra gl.in l.si quis in tantam.in iiij.col.uer.quæro, quid de prodigo.C.unde ui.& per Bart.in l.is,cui.de uerb.oblig.an teneatur de delicto.in pe.col.pen.q.& s̄.eod.uersi.xj.

Prodigo patri potest interdici bonis ad instantiam filiorũ.Bal. in l.ij.C.si quid.in fraud.patro.uer.sed pone.

Prodigus,cui est interdictum bonis,dicitur capite diminutus. no.in l.j.§.exigit.ff.de bon.poss.secundum tabu.Bar.in l.certum.pen.col.C.unde cognati.uer.hîc dubitatur.

Prodigus, cui est interdictum bonis, & declaratus prodigus, non dicitur condemnatus.Bald.in d.l.certum.penul. col.in uer.hîc dubitatur.

Prodigo quomodo fiat interdictio bonorũ,Bar.& doc.&Alex. in d.l.is,cui bonis.in j.col.&in Spec.de libel.concep. §. nũc uidendũ.uersi.xxxvj.ubi ponitur forma libelli.& s̄.uer. Interdicto.per discursum,maximè in uer.j.& ix.& eo citato,ibidem,& s̄.Contractus prodigi.

Prodigus,etiam notorius,cui non sit interdictũ bonis,an possit alienare.Bar.& doct.in d.l.is,cui.in j.oppo.quòd sic.

Prodigo ipso iure censetur interdicta administratio bonorum alienorum.Bal.in l.j.ff.de cura.fur.Raph.& Lud. Pon. & Alex.in d.l.is,cui bonis.

40 Prodigus non potest deferre iuramentum sine curatore. l. tutor.§.prodigus.& ibi doct.& Alex.de iureiurand.

Prodigus non iurat ad litem. Alex.cõtra Raph. Ful.in l. uideamus.in prin.de in lit.iur.

Prodigo in alienatione quomodo sit succursum, quando non est ei interdicta administratio.gl.in l.j.ff.de cur.furio.

Prodigus an uendicet rem emptam per alium de propria pecunia.Bal.& doct.in l.si ut proponis.in j.col.uer.idem dico.C. de rei uen.quòd sic.

† Prodigo an administratio interdici possit eo nõ citato,cùm de eius præiudicio tractetur, uide do. Bart. Soci. in consil. cclxxxix.incip. Visa donatione.uersi.præterea. in ij.parte.]

Prodigo si est datus curator,quia prodigus sit institutus hæres in testamento, non potest allegare, quòd nõ erat prodigus, ut sic teneat institutio.Rota in decis.cccclxxx.& Barth.Cæpol.in sing.uer.lxxxix.

Prodigo non habenti modum nec finem expensarum, datur curator.in Spec.de cur.§.j.in princip.& suprà, Curator prodigi.uersi.j.

† Adde, quòd proditor est qui reuelat secretum principis, & sacerdos, qui uerbo uel signo prodit peccatorem. Ista enim sunt paria.ff.si cert. pet.l.certum. Talis namq; sacerdos dicitur proditor,secretum commissum suæ fidei alij reuelando, ut in c.omnis.§.si quis.de pœni. & remis. Alijs etiam modis dicitur quis proditor,qui not.lxvj.dist.c.clericus.& xj.questio.iij. nolite. Et hoc uerum est, nisi confitens producat in testem confessorem suum:tunc enim potest ipsum prodere, sed non alium illius criminis fortè participem. & sic intelligitur cap.significasti.de adulte.not.Pet. de Anchar. & Abb. in d.c.omnis.& in cap.si sacerdos.de offic.ordina.& dicitur Græcè προδότης.]

Proditor dicitur, qui sine causa, & diffidatione offendit eum, qui de ipso confidebat. Item qui offendit maiorem suum sine causa. Item qui bellum mouet sine diffidatione. Item qui dat alteri uenenum in potionem. Bald. in l.fi.C.de summa trinita. Item qui secreta reuelat. de pœni.dist.vj.sacerdos.de pœni.& remiss.omnis.& Card. in cle. j.§.quia uerò.de sta.mona. Item qui permittit transire gentem inimicam.Item qui occultè offendit, secundum Bal. in c.j.vij.col.uer.quid de rebus ecclesiæ.qui mo.feu.am. Vide Barto.in extrauag.ad reprimendum.uer.rebelles. Item qui uẽdit arma hostibus patriæ.l.ij.& ibi Bal.C.quæ res expor. non de.l.cotem.in princ.de publica.Item & qui mutuant pecuniã hostibus, & incidunt in crimen læsæ maiestatis. Bart. in l.cuius.ff.ad legem Iul.ma.Item qui mittit literas,uel nuncium ad hostes.Bart.in l. j.in fine.eod.tit. Quid de portante literas illas scienter.Bart.in l.j.§.incidenter.ad Turpil. Item transfuga.l.proditores.& ibi gl.ff.de re mili.Item qui publicat culpam prælatorum.Card.ubi s̄.per §.de his.ij. q.vij. Et uide de materia Alex. in l. respiciendum. §. delinquunt. de pœnis. † Et per Feli.in c.j.de ho.]

Proditorum filij sunt incapaces successionis tam ex testamento,quàm ab intestato.l.quisquis.C.ad legem Iul.maiest.nec capiunt etiam ad commodum fisci. Salic. contra Cyn. ibi & Ang.Areti.in tractatu Maleficiorum,uer. che Sai tradita.

Proditor statim cœpta, & nõ perfecta administratione, perdit bonorum administrationem,& omnis alienatio reuocatur. l.fi.& ibi Cyn.ad legem Iul.ma.& per Bart.in l.post contractum.de dona. in penult. col. uer. circa prædicta. & Angel. Aret.ubi suprà.

Proditionis crimen committit rex Siciliæ,qui non habens iustum titulum regni sibi illud occupat ab ecclesia Romana. Bart.in l.lex.ff.ad legem Iul.maie.

Proditoris mortui memoria damnari potest. s̄.Memoria. uersicu.j.& ij.

Proditio reuelata sacerdoti in confessione pœnitentiali non est per eũ specificè propalanda,sed in genere, si ea est in fieri, & reuelans dixerit se nullatenus posse abstinere, secus si est perfecta, uel si reuelans dixerit posse abstinere,& promiserit sacerdoti.Innoc.in ultim. colum.in gloss.sua, in uerbo prodat.& doct.& Butr.in c.omnis utriusque.de pœni.& re. & Angel.Aret. ubi suprà. qui subdit prædicta uera, quando quis se solum reuelat:secus,si etiam socios, quia indistinctè debet in genere propalari,non specificata persona.& s̄.uerbo,Confessio.el j.uer.xlj.& xlij.

Proditor punitur ex sola attentatione. l.quisquis. C. ad legem Iul.maie.Item ex sola sciẽtia non reuelata:ut ibidem:Quod uerum,si erat delictum probabile, quia non tenetur reuelare,quod probare non poterit.Bal.singu.consi.quod incipit,

† Quanquam allegata sint multa & pulchra,&c. † Et Bal.in l. si is uiolauerit.de rerum diui.]

Proditores quomodo puniantur,uide in d.l.quisquis.& in extrauaganti,qui sint rebel.

Proditores Reipublicę non gaudent beneficijs iuris.l.si quos. & ibi Bal.C.de postli.reuer.

Prodere,& tradere differunt.glo.& Bart.in l.dolo.ff.si mu.uentris nomine.

Proditorum picturas , uel imagines in publico positas destruens,punitur.Barto.in l.si quis id,quod. §.j. de iur.om.iu in j.col.uer.tu dic.

Proditor contra tyrannum,uel contra principem,uicariũ papæ, uel Imperatoris exercentem iurisdictionem propter se, & non propter superiorem, non tenetur crimine læsæ maiestatis.Bart.in extrauag. qui sunt rebel.uer rebellando. j. col. sed Salic.in d.l.quisquis.in princ.dicit esse crimen læsæ maiestatis, etiam contra tyrannum, qui non recognoscit superiorem : uel si recognoscit, tunc tamen pœna non afficit filios.quod nota.

Proditor criminis nemo esse debet. in Spec. de renuncia.§. ij. uer.item opponitur. Caue,quia non dicit hoc.

Proditori condemnato capitaliter, nõ potest reseruari factio testamenti. Bald. in l. & militibus.in ij. q.C.de testam.mili. per l.j.in fi.ff.de obsequi.

Productio omnium iurium in sacculo facta simpliciter ualet,etiam non specificatis iuribus productis,nisi fiat cum protestatione, quòd non intendit producere,nisi ea, quæ faciant ad uictoriam causæ : quia tunc requiritur specificatio:aliàs non prodest, nisi breuitas termini,& qualitas personæ aliud suadeat. Ioan.Andr. in titu. de instrumento.edi.in addit.Spe. §.uidendum restat, qualiter instrumenta exhibeantur. uer. item non exhibens. in additione, quæ incipit, nota quia loquitur. & Butri. in cap.imputari.

putari.de fide instrum.& Lud.Pontan. in singu.uer.Terminus.uersicu.actori statuitur terminus.Vide Barto.in l.accipientis. in fin. ff.de author.tut. Addo s̃.uerbo, Instrumenti productio. uersicu.xxvij. & uer.Acta.uersicu.lxxx. & Bald. in addit.Specul.de instrumen.edit.in iiij.col. uersi.non sufficit. & in practica Papi. de producti.instru. uer.primò quidem.& Alex.in l.si finita.§.Iulianus. de dam.infec.tenet idẽ in v.charta.

Productio testium, uel instrumentorum, post conclusum in causa fieri non potest. Item exceptio,nec allegatio.facit l.fi. C. de compen.& de testibus. c.cùm dilectus. de fide instrumen. c.auditis. de procurat. c. pastoralis. de causa possess.& propriet.in Spec.de instrum.edi. §. nunc dicamus. in princip.Nisi ratio euidens iudici suadeat.d.c.pastoralis.Item nisi exceptio excommunicationis. c.pia. &c. exceptionem. de except. Item nisi iudex ex officio interroget super iam actitatis,uel inquirat. in Spe.de posi.§.iiij.uer.sed & si antè. Item nisi iudex neglexerit.c.per tuas.de testibus.Itẽ nisi papa cognoscat per se de aliqua electione. Inn.in c.ad petitionem.de accusa. Ita Io.de Lig.in consi.Nunquid post cóclu-† sum.†Et per Felin.in c.quoniam contrà.de proba.in ix.col. circa prin.in uer.gl.in uerbo,Productiones.]

Productio testium dicitur facta, cùm sunt producti, & iurati. in Spe.de teste.§.qualiter.uer.is quoque,cui datus.

Producens falsos testes an præsumatur in bona,uel in mala fide.Bald.in l.fin.C.si maior se min.dixe. & in l.fin.C.si ex fal. instrumen.

Productio statuti particularis facientis ad causam sufficit, ut non sit necesse producere totum uolumen statutorum : non autem sufficit producere particulam unius statuti, sed totum statutum debet produci.Barto.& docto.& Alexand. in rubric. ff. de oper. no. nuncia. iiij.chart. ubi idem dicunt in productione priuilegij, uel instrumenti, ut totum produci debeat, non particula tantùm, nisi producere debens habeat particulam tãtùm ut legatarius. Et adde,quòd cum statuto debet produci rubrica statuti. Alexan. ibi post Bartol.in l.inciuile.de legi.Item additio facta ad statutum.Bartol.& Alexand.ibi quod not.Adde Bar. & Alexand.ibidem, quòd particula statuti producta præsumitur esse totum statutum,nisi constet contrarium ex eius facie propter dictionem aduersatiuam, uel dictionem, &c. uel aliter : & probat, nisi opponatur, quòd non sit totum statutum dicto casu, quando non constat, ut ibi tenet Alex.in l. si constante. xiij.col.solu.mat. quod præsumitur esse totum productum, † nisi contrarium probetur. † Et per Feli.in c.contingit.de fide instru. Et quando opus sit producere,uide Feli.in c.j.de re iudi.in j.colum.& per do.Ias.May.in rub.de no.ope.nun. nu.24.& nu.25.]

Producens instrumentum,uel scripturam priuatam,si negentur,an debeat probare de ueritate eorum.s̃.Instrumẽti productio.uer.xxxij.

Producens instrumẽtum non solenne,uidetur fateri contenta in eo uera esse.Sed

Producens instrumentum falsum,uel testes falsos,secus.Bald. in l.j.in fi.C.de fideicom.liber.

* Producens rescriptum, instrumentum, aut aliud denique, ea, quæ in eo continentur, oppugnare non poterit, etiamsi dixerit, se producere in ijs tãtùm locis, & partib.quæ pro se faciunt. Io.And. in c. cum impositionibus. de iureiur.Abb. conf.xxxviij.col.ij.uol.ij. Ias.con.clvj.col.iij.uol.ij.Ay.Cra. consi.ccj.nu.6.uol.ij.c.cùm olim.de censib.docto.in c.cùm uenerabilis.de exceptio. Aemilius Maria Manolessus.

* Producens rescriptum eo uti non posset, si quæ in eo cõtinentur uera esse negaret.Bald.conf.xv.col.j.uol.ij. Ay.Cra. con.ccj.nu.7.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

* Producens rescriptum reuocare potest,quæ in eo per errorem dicta sunt, cùm per errorem dicta esse probauerit. Bal. con.cccvij.uol.v.Ay.Cra.con.ccj.nu.7.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

* Producens testes,eorum testimonia uidetur ita approbare, ut etiamsi per uerbum, Credo, deponant, non possit recusare quo minus contra se eis fides prestetur. Lud.Roma.cõ. ciiij.Ias.con.lvij.col.iiij.uol.j. Ay.Crau.con.ccj. nu.7.uol.ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Producens librum, contra producentem quoque probat, etiamsi sit productus in partibus tantùm, & locis, quæ pro producente faciunt. Paul. Castr. consil. cccxxxj. colum.ij. uolum.j. Aymo Crau.conf.lxxx.nu.7.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

* Producens instrumentum,productionem amplius reuocare non potest.Lud.Roma.consi.ccccxxxiij. Gui.Pap.decis. cxxxj.deci.ccxliij.Ay.Crau.conf.lxxx.nu.6.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

* Producens instrumentum, ut id oppugnet, non fatetur, ea quæ in eo continentur,uera esse. Ay.Crau.con.clxxv.nu.7. uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

Producens instrumentum pro se, uidetur fateri uera esse contenta in eo:sed talis confessio sibi nocet,si reprobetur,uel si reprobetur persona notarij:quo casu etiam producens potest reprobare eundem, si eius manu aliud instrumentum contra ipsum producatur,quod aliàs non esset.Bald.not.in l.si quis testibus.j.col.uer.sed nunquid.C.de testib.

10 Producens instrumentum confectum manu notarij,nõ potest reprobare personam eius.Bald.ibi.

Producens instrumentum an possit dicere illud esse nullum, uel falsum.Bar.in l.post legatum. in prin. in ij.col. uer.quæro,uidetis.ubi distinguit.ff.de his,qui.ut indig.ubi omnino. & in Spe.de instru.edi.§.ix.uer.item opponitur.

Producens instrumentum an possit illud pro parte impugnare,& pro parte acceptare.Bar.in l.Aurelius.§.idem quæsijt. in j.q.ff.de li.leg.ubi distinguit. & in l.Publia. §.fi. ff.depositi.in fin. Addo Bald.in l.j.in ult.colum.uersi.ultimò quæro. C.de eden.

Producens instrumentum,contra quod opponitur de falso, si renunciat eius usui, an uideatur fateri falsum esse, & an teneatur de falso.j̃.uer.Renuncians appellationi.uer.viij.

Productio instrumentorum an fiat notario causæ.s̃.Instrumẽ-† torum productio.uers.liij. † Adde,quòd acta,libellus,& exceptiones produci possunt notario iudicis, sicut ipsi iudici. Ias.in auth.quæ supplicatio.C.de precib.Imper.offer.

Producens falsos testes ad probandum falsum articulum, statim tenetur,licet eis non utatur : secus,si testis deponat falsum super incidentibus,dum tamen eo nõ utatur. Bart.in l. si falsos. C.de fal.& in l.iij.in fin. C.de fide instru.ubi dicit,q. non tenetur,si dicat se non usurum.

Producens plures falsos testes & instrumenta,tenetur de unica falsitate.Bal.in l.quicunque. C.de ser.fugiti.in ij.col. uer. item facit ad quæstionem.

Producens unum falsum testem,potest puniri pœna statuti de producente falsos testes.s̃.uer.Falsitas.uer.cij.

Productio falsorum instrumẽtorum facta per actorem, & per reum,uterque punitur.Bal.in rub. C.de fide instru. penult. charta,uer.incidenter.

Producens copiam cùm habeat originale, non auditur.Ange. in auth.ut spon.largi.§.hoc insuper.in fine.

* Producens falsum instrumentum,nisi quis eius author fuerit, probet, atque demonstret, illud instrumentum falsum ipse confecisse, uel conficiendum curasse existimatur. l. iubemus. C.de probatio. l.maiorem.ubi Iaco.Butrig.Bald.& Salice.in l.maiorem. C.ad legem Cornel.de fals. Alex.conf. lxxvij.col.iij.uol.j.Ias.consi.clxviij.num.3.uol.iiij. Æmilius Maria Manolessus.

20 Producens falsam scripturam non punitur, nisi de falsitate conuincatur.Bar.in l.penult.C.de proba.

Producens falsos testes, potest eodem libello accusari, quo & testes.Bar.in d.l.nihil.de adult.l.j.& ibi Cy.C.si reus uel accus.mor.fue.

Producens instrumentum pœnale,uel exceptionem, cogitur ad pœnam,etiam sine nouo processu. Bal. in l.ij. in ij.col.in ultimo notab.C.ut lite pend.

Producens uidetur uti bona fide. Bal.in l.alia.C.de his,qui.ut indig.in j.col.uer.quæro,nunquid.

Producens testamentum debet eligere ante litis contestationem,an uelit eo uti.uide in Spe.de instru.edi.§.v. & §.compendiosè.uer.tertiò oppone circa. ubi etiam dicit,quòd nõ potest uariare.

Productio incertorum iurium non releuat producentẽ.Card. in cle.ij.v.no.ut lite pen.

Producens falsum instrumentum perdit causam. glo. in c. cùm uenerabilis. de relig. domi. Item punitur de falso. l. iubem9. de procur. l. falsos. C. de fal. per Bal. in l. testamentum. C. de testi. Alex. in l. in fraudem. §. quoties. ff. de iure fis.

Productio iurium, & instrumentorum, nō potest fieri notario causæ, absente iudice, nisi de iudicis cōmissione, uel nisi sit deputatus ad aliud. doct. & Alex. post Bar. in l. si finita. §. Iul. v. char. de dam. infec. & s̄. Instrumentum producitur. & uer. liij. & s̄. uer. Notarius actorum. uer. xxiiij. & seq.

Productio exceptionum per procuratorem effectū furiosum post mandatum, an ualeat. Bal. in l. j. C. de sen. in ult. col. uer. pone, quòd procurator. ubi tenet, quòd non.

Producens instrumentum, uel testes, uidetur fateri contenta in eis uera esse, non tamen adeò, quòd non possit corrigere errorem suum. Bald. in l. cùm precium. uer. extrà quæro. C. de lib. causa. & in l. scripturæ. in ulti. colum. uersi. reuoco in dubium. C. de fide instrum. & in l. j. ulti. colum. uersicu. ultimò quæro. C. de edend. & in l. si quis testibus. C. de testi. j. colum. uersi. sed nunquid producens. & in l. alia. in j. colum. uer. quæro, nunquid. C. de his, qui. ut indig. & in l. comparationes. ij. colum. uersic. secundò oppo. C. de fide instru. & Innoc. in c. cùm olim. de censi. & in c. cùm uenerabilis. in j. col. in glo. sua, in uerbo, Cambium. de except. & s̄. uerbo, Instrumentorum productio. uersicul. xxvij. & xxx. & Rota in decisio. cclxxxvj. licet quis. in nouis. ubi uerum, nisi producat cum protestatione, quatenus pro eo, &c. & doct. & Alexand. post glo. in l. j. §. editiones. ff. de eden. & glo. in c. præsentiū. de test. † Et per Feli. in d. cùm uenerabilis. de except. ubi plenè. & per do. Ias. May. Instit. de acti. §. item si quis. nu. 24. quòd protestatio illa nō releuet, si procurator protestetur producere instrumenta in passibus pro se tantùm faciētibus, non aliter, &c.

30 Producens instrumenta debet ea dimittere notario causæ. s̄. Instrumentorum productio. uersi. liij. & melius in uersicu. xiij.

Productio libelli uel exceptionis, uel instrumētorum, potest probari per testes. Bald. in l. fi. iij. col. C. de re iudic. uersi. sed an productio.

Producens falsam narrationem, non punitur.

Producens falsam probationem, punitur. Bald. in l. quicunq;. in fin. C. de ser. fugiti. & potest inquiri per iudicem. s̄. Iudex maleficiorum. uer. ciiij.

Producens falsum instrumentum, & super eo testes falsos, an teneatur pro duplici falsitate. Bal. in d. l. quicunq;. in ul. col. uer. deinde nota gl. quòd non, & tenet Alex. in l. nunquā. de priua. deli. & in l. ij. §. sed si unus. ff. ui bono. rapto.

Producens instrumentum continens falsum extra propositum, ad quod producitur, tenetur de falso, licet instrumentum non uitietur. Ioan. And. in addi. Spe. de instru. edi. §. instrumentum. & §. restat. & Alex. in l. si unus. in fine. C. de testa. nisi ei renunciet. sicut dicitur in testibus. Bald. in l. iij. in fin. C. de fide instrumen. & in l. si falsos. C. de falsis. & s̄. eod. uersicu. xiij.

Producenti falsum testem, uel notarium, non nocet sententia lata contra eos contumaces. Bald. in l. fi. in ulti. colum. uersic. quæro hîc. C. de fide instrumen. & per Bartol. in l. ij. uersicu. & per hoc dicimus. eodem tit. Sed nec nocet lata contra eos non contumaces, secundum Bald. in l. fin. C. si nu. secun. muli. & Alex. in l. Lucius. ff. de infami. & Bart. in l. ij. de præuari. & j̄. uer. Sententia in criminalibus. uersi. xv. & uerbo, Res inter alios. uersi. unico. prope fi. ibi, item nisi in sententia falsi.

Productio instrumentorum, & iurium dicitur, quę fit realiter, non quæ fit uerbaliter. gl. & Pau. de Cast. in l. j. §. edere. uer. ad alium. ff. de eden.

Productio instrumentorum debet scribi in actis, quorum registrum probat. s̄. Instrumentorum productio. uersi. xij. & j̄. Registrum. uer. iij. cum duobus sequentibus.

Producens instrumentum in iudicio, si renunciat productioni, non potest illud iterum producere. Bal. in l. j. pe. col. uer. circa quod adde. C. de furtis.

40 Productio instrumenti per filiumfami. animo insinuandi ualet, etiam sine consensu patris. Bald. in l. j. xxj. opp. C. qui admitti.

Productio instrumenti pacis post terminum statuti facta per rusticū, etiam de consilio aduocati excusatum, nō prodest. Bal. in l. iuris ignorantia. C. qui admitti. in iij. quæstio.

Producens contraria instrumenta repugnat sibijpsi in tacita confessione, cùm uideatur fateri contenta in eis uera esse. Bal. in l. scripturæ. C. de fide instru. circa prin.

Producens scripturam priuatam falsam, tenetur de falso, sicut producens publicam. Bal. in l. fi. in j. col. ad fi. C. de fide instr. Bar. in l. penult. C. de probatio. uide l. Lucius. ad municipales. Alex. in l. diuus. ff. de falsis.

Productio instrumenti pacis, uel testamenti, ad insinuandum sufficit, etiā sine pronuncia iudicis. Bald. in l. omnium. C. de testa. in ulti. col. uer. item nota. el ij.

Producens testem, uel instrumentum nullum, & qui nulliter deposuit, an teneatur de falso. s̄. uer. Falsitas. uer. 100. & bene faciunt ibidem dicta in uer. præcedenti.

Produci potest rescriptum, etiam non dato termino ad illud producendum. Alexand. in l. fin. ff. de fer. l. si quando. & ibi Bald. C. de dilatio. & in l. cùm à nobis. & ibi Bald. & Salice. eodem titu.

Productio instrumenti non registrati in actis, est de actis sola, & non instrumentum: secus, si est registratum. s̄. uer. Instrumentum producitur. uer. xv.

Producens falsum instrumentum, uel falsum testem, potest ex officio iudicis puniri. Cyn. in l. ubi. C. de fal. Alexan. in l. diuus. eod. tit.

Producens instrumentum falsum an possit accusari de falso, uiuente eo, qui illud falsum confecit. Bald. in l. fi. ad fi. C. de fide instru. Io. de Imo. in l. diuus. xvj. col. de re iudic. Alex. in l. ij. §. j. ff. ui bo. rap.

50 Productio secundi testamenti facta per reum eneruat productionem secundi testamenti, factam per actorem. Bal. in l. fi. v. q. C. de edi. di. Adri. tol.

Producens testem pro se, an possit opponere cōtra eum, cùm inducitur contra se. in Spec. de instru. edi. §. instrumentum. uer. item opponitur. ubi ponitur, an

Producens instrumentum pro se an possit illud allegare falsum, uel dicere quòd non facit contra se. Spe. ubi s̄. Bar. in l. post legatum. in princi. in ij. col. uer. quæro. ff. de his, qui. ut indig. & s̄. eo. uer. xj.

Productio nocet producenti. Bald. in l. quod debitori. C. de solu. Unde

Producens instrumentum potest conueniri ex eo etiam per ipsum producto. ibidem, ubi casus. & Bal.

Productio quatenus facit pro producente, nocet producenti. & sic prodest aduersario. s̄. Instrumentorum productio. ubi plenè, uer. xxvij.

Producens in iudicio pluries, qua productione utatur. Bar. in l. cùm procurator. §. dominus. in fi. ff. de oper. noui nuncia. nō decidit. sed uide Ang. & Imo. ibidem distinguentes. Vide Imol. Ange. & Alex. quòd per secundam non uidetur recessum à prima.

Producens instrumentum illicitum an teneatur de falso. Bal. in l. iubemus. §. fanè. in fi. col. uer. extrà quæro. C. de sac. san. eccle. quòd non.

Productio instrumentorum non ualet sine partis citatione. s̄. Instrumentorum productio. uer. lij.

Producens duos testes ueros & duos falsos, tenetur de falso. Bal. in addi. Spe. de execu. sen. uer. sed pone, Titius.

Productio instrumentorum reuocari nō potest. Bal. in Marg. uerbo, Instrumentum. in prin.

60 Productio instrumentorum ante litis contestationem fieri non potest. Fede. de Senis in consil. In Christi nomine, casus talis est: Nimus de Tholomæis, &c. Quod uerum, nisi ex officio mercenario. Bald. in addi. Spe. de testibus. uer. an ex officio. Item nisi cùm de his fit mentio in libello, & reus petat edi, ut deliberet, an uelit cedere, uel contendere. s̄. uer. Editio quando. uersi. vj.

Producens instrumentum, quo est obligatus filiusfami. sine consensu patris contra formam statuti, & alius cum eo, incidit in pœnam statuti, si eo utitur contra filiumfami. non si contra alium correum. Bald. no. in l. cùm quid. ad fin. C. si certum petatur.

Productio testium fieri potest per tutorem, licet pupillus sit conte-

contestatus litem. Bal. in l. si quando. ix. q. C. de testi. per l. si ideo. ff. de euic.

Productio instrumentorum uerbalis intra terminum fieri potest. Pau. de Cast. cō. xvij. incip. In causa, quæ uertitur. Quod uerum, si sequatur realis etiam post, ut ibi.

Productio testium post terminum fieri non potest, nisi iuret producens de nouo repertos. Bart. in l. mancipiorum. de option. legat. in uersi. ultimo. ista lex.

Producens testem falsum, uel instrumentum, an possit accusari de falso. Bar. in l. ij. C. de fide instr. quòd non, si eo nō utatur, & dicat se eo non usurum. s. eo. uer. uer. xiij.

Productio testium an fiat in causa appellationis. s. Appellans. uersi. cxlv.

Producens scripturam suspectam debet probare esse ueram, aliàs tenetur de falso. l. iubemus. & ibi Bar. C. de probat.

Producens testem potest interrogari, & debet respondere per iuramentum calumniæ, an testis sit infamis. in Spe. de teste. §. vj. uer. quid si principalis.

70 Productio instrumenti simul cum libello nō sufficit ad obtinendum, nisi etiam fiat post litem contestatam in termino probatorio. But. in c. j. de probatio.

Profecticium peculium quod dicatur, uel non, & de eius materia uide s. uer. Peculium. uer. † xx. & uer. xxx. † Et uide do. Barth. Soc. in con. cxj. incip. Visa. uer. postremò respondeo. j. parte.]

Profectò, id est, certè. clem. j. in principio. de relig. & uene. sanc.

Professio religionis sub qua forma fiat. in Sp. de reg. uer. fi. & quando fiat, & coram quo, & de eius effectu, ibidem. per Spe. & in titulo, de sta. mona. uer. xix. & uer. xxxiij. & uer. xxxvij. & j. eod. uers. lxvij. cum sequentibus. & uersi. antepe. & in cle. eos. & in gl. & Car. de reg. an per portationem habitus per annum. j. Scriptura.

† Professionem potest quis facere in manibus abbatis, uel episcopi, in domo propria, & abbas, uel episcopus potest sibi statuere certum locū, ubi moretur, & dare sibi bona sua in administratione. no. Inn. in c. fi. qui cle. uel uouen. nullus talem citra papam potest se obligare, ut relinquat perpetuò monachum in certo loco, nisi hoc adijciatur in pactum: ut not. Inn. & ibi Abb. in d. c. fi.]

Professio religionis fit quinque modis, quas uide per Car. in cle. eos. ij. q. de regu.

† Adde, quòd ad professionem expressam sex requiruntur. Primò, quòd profitens compleuerit xiiij. annū, si sit masculus, & xij. si mulier. in c. j. de regu. in vj. Tamen in nostra sacratissima Minimorum plantula profitens debet attingere xviij. annum, secūdum Canonem approbatum à sanctissimis pōtificibus, Sixto IIII. Iulio II. Leone X. Adriano VI. & Clemente VII. Secundò, quòd professio fiat ei, qui potest religioni incorporare, uel de licentia eius, secundum Innoc. & Panor. in c. porrectum. de regula. Tertiò, quòd fiat alicui religioni approbatæ. c. unico. de uoto. in vj. Quartò, quòd prælatus requirat consilium capituli sui, aliter nō ualet. secundum Io. And. in quadam apostilla. c. ad Apostolicā. de regula. Quod est uerum de iure: secus de consuetudine. Quintò, quòd fiat simpliciter de tribus uotis. c. cùm ad monasterium. de sta. mo. Sextò requiritur, quòd uoto fiat uni religioni. Ita Anto. in c. rursus. qui cle. uel monachi.

Professio de cōsuetudine ualet ex sola promissione obedientiæ in manibus abbatis. Car. ubi s. q. iij. post Spe. de sta. mona. uer. xxxviij. & j. eo. uer. xxvij.

Professa non dicitur monialis, etiam post annum, nisi suscipiat uelum: quo non suscepto, potest redire ad seculū. Car. ubi s. q. iiij.

Professio impeditur per protestationem contra habitum annalem. Car. ubi s. q. v. & vj.

Professio an requirat annum continuum. s. Annus.

Professio ualet, etiamsi quis dicat, Profiteor aliquam de regulis approbatis: licet non exprimat quam. Card. in clem. j. de relig. domi.

Professi tertium ordinem sancti Francisci gaudent priuilegijs clericalibus. Card. in clem. pe. ij. q. & ibi glo. ordi. de senten. excommunica.

Professus non dicitur per duo semestria non continuata. Spe. de sta. mona. uer. xxxviij. & Ang. in l. fi. §. quoties. de public. And. Barba. consi. quod est ultimū. in iiij. parte consil. Alex. de Imo. Sed uide s. Annus.

† Professio an per ingressum monasterij probetur, uide Feli. in c. super. in princ. primæ col. uer. pondera. de testi.]

10 Professio potest probari per testes, etiam fratres minores. no. in c. nuper. & ibi doc. de testi.

† Professio facta per iracundiam an teneat, uide Felin. in c. si uerò. post medium. ij. col. in uer. & hoc apparet. circa fi. uer. de iureiuran.]

† Professio facta per dolū, an teneat, uide Feli. in c. in præsentia. in v. col. uer. secundò scias. de proba.]

Professio sub conditione fieri potest. Spec. de statu mona. uer. xxxiij. & ibi Bal. in addi. uer. Professio. & Pau. de Cast. cōsi. cccviij. incipiente, Visa quadam commissione.

Professus an in dubio uideatur etiam bona sua dedisse hospitali, cui se dedit. Spec. de statu mona. uers. xxxiiij. & ibidem Bald. in uer. Instrumentum. quòd si ingressi illud hospitale uiuunt sine proprio, dicuntur dedisse bona: secus, si uiuunt cum proprio: quia tunc dicūtur bona retinuisse. & in auth. ingressi. per Bal. in ij. col. mag. & ij. oppo. C. de sacrosanct. ecclesf. & s. uer. Bona ingressi. uer. vj.

Professio fit per promissionem obedientiæ, castitatis, & paupertatis. xx. q. j. uidua. de regu. c. porrectum. c. ex parte. & de statu mona. c. cùm ad monasterium. in fin. & do. Contes de Perusio in consil. Quædam mulier, nomine Titia, &c. Card. in cle. j. §. sanè. de statu mona.

Professio fieri potest, & ualet intra annum. c. ad Apostolicam. de regu. nisi in ordine mendicantium. c. constitutus. & c. nō solùm. eod. tit. in vj. & do. Contes in d. consi. Et dicitur facta per portationem habitus professorum à nouitio. s. Nouitius. uersi. vj.

Professio facta non dicitur, si intra duas uices steterit in monasterio sex menses pro qualibet uice. s. uer. Annus. uer. xj. cum concor. ibi signatis post authorem.

Professio facta per patrē de filio infante an obliget eum. Bart. & doct. in l. in pupillari. in ult. col. uersi. in quantum. Gul. de uulg. & pupil. quòd non, sed potest ipsum pœnitere usq; ad quatuordecim annos. in l. Lucius. §. pe. ad muni. tex. & gl. in c. cùm simus. de reg. & in c. cùm matri. eo. ti.

Professores artis propriè dicuntur. doc. Bal. in auth. habita. iij. no. C. ne filius pro patre. no. C. de profess. & medi. lib. x.

Professio dicitur mors ciuilis. l. Deo nobis. C. de episc. & cle. Barto. in l. j. in iij. col. in fi. uer. quæro, dicitur hîc. ff. de testa.

† Vide Ioan. Lup. in repe. rubri. de dona. inter uirum & uxo. col. cxxxviij.]

Professio filię facta ob reuerentiam patris nō tenet. Io. de Imo. in l. si cùm dotem. §. eo autem. sol. ma. Alex. in l. j. §. j. quarum rerum actio. quia uoluntarium, non coactum militem eligit Deus. xiij. q. j. si quid inuenisti.

20 Professio ingressi monasterium, quod habere potest bona in communi, non confirmat testamentum ingressi, sed professio ingressi ordinem fratrum Minorum, qui non possunt habere bona in cōmuni, uel particulari, confirmat testamētū, sicut mors naturalis. Bar. in d. l. j. in iij. col. in fi. uer. quæro, dicitur hîc. ff. de testa.

Professio parentum quomodo fiat, & an probet filiationem, & an ætatem. in l. neque tales. & ibi Bal. C. de proba. per discursum totius legis.

Professus, si est incorrigibilis, potest expelli de monasterio. Hosti. in cap. cùm causam. de elect. & Bald. in Marga. uer. Professus.

Professi non habent uocē. Inn. in c. ex ratione. de æta. & quali. in gl. sua, in uer. pueris. & Bal. ubi s.

Professi an dicātur personæ ecclesiasticæ, & teneantur ad collectas. s. uer. Oblatus. uer. iij.

Professio religionis non dicitur sacramentum ecclesiæ. Bal. in c. j. in fi. de eo, qui ar. bel. de. in usi. feu. & Ioan. And. in c. fi. de condi. appo. in Nouel.

Professio fieri potest, etiam in manibus abbatis, uel abbatissæ. Barth. Brix. in q. iuuenis quidam, &c.

Professio an fiat per promissionem solius obedientiæ. in Spe. de sta. mo. uer. xxxvij. quòd non. Bar. in l. semper. §. quibusdam. de iure immun. Bald. in addi. Spec. eod. tit. uers. an ille,

qui.& §.eod.uer.iij.cle.eos.de regu.& ibi Car.iij.q.& in cle. j.§.sanè.de statu mona.quòd non.

Professio cēsetur fieri per puellam factam adultam ingressam in monasterium,si in eo permaneat. Bal.in auth. nisi rogati pe.col.uer.quæro,quid si testator.C.ad Trebel.

Professio à masculo fieri potest in ætate quatuordecim annorum,à fœmina uerò duodecim annorum. de reg.postulasti. xx.q.ij.c.j.& c.seq.Card.in cle.si.de æta.& quali.gl.in clem. eos.de regula.

30 Professio pupilli potest impedire etiam per parentes, uel tutorem:ut ibidem.

Professio per fœminam in monasterio monachorum, & ecōtrà,ualet.Car.in cle.j.in fi.de decimis. de quo in c.tutorum. de priuileg.& c.iij.de regul.

Professus ordinem mendicantium non potest postulari ad ecclesiam extra ordinem suum,sed assumi potest ad beneficiū curatum. Car.in cle.j.in prin.iiij.q.& v.de regu.& §.Monachus promouetur.uer.viij.& seq.

Professus religionem dicitur mortuus mundo, nec potest legere literas sine licentia abbatis.Io.Lup.in repe.ru.de dona.inter uir.& uxo.col.clxxxj.]

Professus præsumitur post annum,si detulit habitum. cle.eos. & ibi Card.de reg.

Professio obligat ad specialem religionem in genere. cle. eos. in gl.de regula.

Professio tollit liberum arbitrium.xij.q.j.non dicatis.

Professus religionem non efficitur de monasterio monachi,in cuius manibus professus est: sed bene efficitur religiosus. Bar.in l.quod seruus.uer.ulterius dicunt.ff.de stipul.ser.

Professio filiæ coactæ per patrem, non ualet.glo.fin.in c. præsens. xx. q.iij. Ioan.de Imol. in l. si cùm dotem. §. eo autem. soluto matrimonio.

Professio etiam à nemine recepta ualet. c. uidua. & ibi glo.de regu.not. in c. quod interrogasti.xxvij.distin.& in c.uidua. xxvij.q.j. Quod uerum,nō quo ad beneficia professi:ut per Car.in cle.j.§.sanè.de sta.mo.uide Spe.co.ti.§.j.uer.xix.

† Professio an facta intelligatur per ista uerba,Talis est recepta in monacham,& monialem : uide Bald.in consil.ccv.in iiij.parte.]

Professus ut cognosceret carnaliter monialem, non potest exire de monasterio, sed debet fieri monachus, secundum Barth.Brix.in d.q.iuuenis quidam. & in Spec.de sta.mona. uer.xxxviij.quæritur.

Professio in manibus simplicis monachi, uel monialis, fieri potest.c.consuluit. & ibi glos.& docto.qui cle.uel uouen.& in c.fin. eodem titu. & Ioan.And.in consi.Nunquid professi,&c.ad fin.& in Specu.de statu mo.uersi.xix.quæritur. uide Arch.xx.q.j.c.uidua.ubi dicit uerum,quo ad Deum,non quo ad bona.

Professio fieri potest etiam in manibus priuatæ personæ.Spe. in d.uer.xix.& ibi Io.And.in addit.

Professi non testantur.in authen.ingressi. & ibi doct. C.de sacrosanct.eccle.

Proficisci dicitur, etiam qui intra tempus iter arripit, licet non perficiat.l.qui Romæ.§.Callimachus. & ibi Ang.Paul.& Alex.de uer.oblig.

Progenies comprehendit omnes descendentes ex linea masculina.Bald.in l.fi.iij.colum.ibi:progeniem.C.de dotis promiss. Sed Angel.in authen.de trien. & semiss.§.neque illo. uersicu.nota,quòd nepos. dicit quòd non comprehendit nepotem ex filio uel filia. Item propriè dicitur pronepos, & ulteriores, sed impropriè etiam filius, & nepos. Bald. in c. si pater.de testa. in vj. Alexand.in l.j.de iure immun.& Lau.in §.cæterùm. Institu.de legi.agna.suc.

† Vide do.Pe.Phi.Cor.in consi.cccvij. incip. Videtur.per totum.in ij.parte.]

Prooemium debet considerari tanquam causa finalis.l. ut liberis. & ibi Bal.in j.not.& doct. C. de collat. † Et per Bald.in l.j.de ori.iur. & Lanfr.in c.quoniam contrà.de proba.in repe.]

Proijciens librum apertum in aquam, uidetur habere pro derelicto: non si clausum inuolutum pannis ceratis. Barto.in l.falsus.§.fin.in j.oppositione. ff.de furtis.

Proijciens lapides dicitur furiosus. suprà uerbo, Furor. uersicu.j.

Proijciens aquam putridam in faciem, uel in pectus alicuius simul & semel, punitur pœna duplici,scilicet pro facie, & pro pectore.Bald.in l.quicunque.iij.col.uersic.& econtrà.C.de seruis fugitiuis.

Proijciens lapidem de fenestra,si ignoranter nullus tenetur.§. uer.Percutere.

Proinde, est nota improprietatis,secundum Bar. in l.qui à patre.in prin. ff. de confir.tu. no.in l.proinde. in prin.ff.ad legem Aquil.

Prohdolor. in cle.j.§.penul. & ibi Car.de pœnis. quòd sunt ambæ dictiones dolorosæ simul positæ causa maioris expressionis.

Prohibitio debet intelligi perpetua.Bal.in l.dudum.C. de contrah.emp. uer. tertio quod intendit.

† & dicitur Græcè κωλύω, prohibeo.]

* Prohibitio, ne quis exulem domi suæ sub aliqua pœna recipiat,non cōprehendit filium, qui patrem recepit,& econtrà,l. amicissimos. in extre. ff. de excu.tut.l.qui cum uno.§. fi.ff.de re milit.Ay.Crau.elegāter in con.cccix.uol.ij. Æmilius Maria Manolessus.

Prohibitio legis, & testatoris, & contrahentium, æquiparantur.Bald.in l.ea lege.ij.col.uer.j.opponitur. C. de condi.ob causam.

* Prohibet cùm aliquid lex, uel statutum, etiamsi non addiderit,nullum fore,quod secus actum fuerit,nihilominus tamen est nullum.l.non dubium.C.de legibus.c.cùm dilecta. de rescrip.c.exhibita.de iudici. gloss.in l. non intelligitur.§. Diuus.ff.de iure fisci. Iaco. Butri.& Bald.in l.si tutor.in extre. C.in quib.cau.in integr.restitut.Hipp.Mar.consi.xxiiij. nu.27.col.lvij.nu.10.uol.j.con.cxxxj.nu.22.uol.ij. Æmilius Maria Manolessus.

Prohibitio possidētis operatur, ut dicatur uim facere faciens contra prohibitionem.l.j.§.quid si ui.& ibi Bart. ff.quod ui, aut clàm.Bar.in l.iij.iiij.q.C.de pigno.

Prohibitio an tollat actionem negociorum gestorum.in l.fi. & ibi Barto.in l.no.quòd sic. C.de neg.gest.de quo uide latius ibidem in uer.iuxta hanc legem.& ibi do.Alex.

Prohibere est,non consentire.l.qui uas.§.uetare. & ibi Bartol. ff.de fur.

Prohibere,& non permittere,sunt paria.no. Cardi.in cle.j.iiij. oppo.de decimis.

Prohibitio expressa pri⁹ operatur, quàm taciturnitas.l.dedit. §.quanquam.& ibi doct.& Alex.de condi.ob cau.

Prohibitio de non intrando potest fieri,non per quemlibet de familia.§.uer.Familiaris.uersi.antepen.

Prohibitio facta ex causa publicæ utilitatis,uel propter honorem iudicis,uel propter authoritatem prætoris, non potest remitti.Bar.in l.quos prohibet.ff.de postul.

10 Prohibitio certi actus trahitur etiam ad antecedens illius actus.l.oratio.ff.de spon.

Prohibitio acquirit possessionem prohibenti ex non fieri. l.ij. C.de seruitu. Bald.in l.liberti.j.colum. C.de ope.lib.uersic. sed certè.

Prohibitio, ne quis ingrediatur fundum, nō impedit aues captas in fundo per prohibitum fieri capientis.gl.& Bart.in l. diuus.de serui.rusti.præd.& gl.in l.iij.de acquir.re.do.contra gl.Institu.de rerum diui.§.feræ.

Prohibitio extenditur ad similia. Bald.in auth.ex causa.x.col. C.de lib.præte.uer.ego uerò approbo.

Prohibitio facta per officialem durat pro tempore officij tantùm.l.fi.j.respon. ff.de pœnis. glo.& doc.in l.j. C. de postul. Vide in Spe.de aduo.§.j.ult.col.uer.in summa.

* Prohibitio domini,in bonis,quæ extra eius territoriū sunt, nullum sibi locum uendicat. Bald.consi.ccccl x.uol.j.consi. cxxxj.col.ij.uol.ij.cōs.cxix.col.ij.uol.iij. Alex. cō.xvj.uol.j. Corn. con.lxxxv.col.iiij.consil.clxij.col.j.uol.iij. Ay.Crau. con.vj.nu.114.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

Prohibitio facta ad tempus non durat post tempus.l.iiij.& ibi Flo.ff.de seruitu.l.statuliberū.§.Stichum. ubi Bar.ff.de leg. ij.l.si ea.C.qui accu.non poss.& j.Prohibitus ab officio.uer. ij. & in uer.Prohibitio alienandi. uer.ix. & l.pater.§.fundū. de leg.iij.ubi etiam Bar.in prin.

Probi-

Prohibitio, ne quis in proprio solo ædificet, an fieri possit domino soli. in Spe. de confes. & nega. uer. pone, habuisti.

Prohibitio iudicis excusat à periurio. suprà, Obligatus. uersicu. iij.

Prohibitio debet fieri ante litis contestationem agenti prohibito agere ex aliqua causa. doc. in c. quamuis. de re iudi.

Prohibitio facta filio an extēdatur ad nepotem. in auth. de restit. fideicom. §. manifestum. uer. nos ergo. Bald. in l. uoluntas. in fin. uersi. quæro, utrum si prohibeatur. C. de fideicom. quòd non. Bar. in l. Lucius. §. j. in fi. ff. de leg. iij.

20 Prohibitio facta honorato an porrigatur extra personam eius. in l. pater. §. xv. de leg. iij. quòd sic.

Prohibitio super contractu includit etiam ultimam uoluntatem. l. pater fundum. de leg. ij. Bald. tenet in c. quia V. de iudi. & in l. cùm seruus. §. fi. de leg. j. Bart. in l. si ita quis. §. ea lege. in penul. colum. uer. procedo ulterius. ff. de uerb. obliga. Lau. de Fano. in l. in quorum. xvij. col. de pigno. & ī. Prohibitio alienandi. uersi. xxiij. & ī. Prohibitus alienare. uersi. vij. & uer. lvij.

† Prohibitio si sit facta tantùm in uita, non extenditur ad ultimam uoluntatem. do. Mari. Soci. in consi. ix. incip. Pro decisione. uer. non obstant allegata. in fine, in j. parte.]

Prohibitio portandi uinum extra districtum, intelligitur etiā de fiascheta, quæ portatur causa gustus. Bal. in l. j. C. quæ res expor. non pos. Adde do. Ias. May. in l. non dubium. in xviij. col. ubi assignat rationem. C. de legib.

Prohibentur fieri multa, quæ facta tenent. in Spec. de contu. §. iiij. uer. sed nunquid excommunicatus. in fi.

Prohibentis conditio melior est. in Spe. de confessionibus. §. iiij. uer. sed pone, feci. maximè in re communi. ut ibi. & l. Sabinus. communi diui. & ī. uer. Socius. uer. cxxviij. & in Spe. de deci. uer. ultimò quæritur.

Prohibitio non præsumitur, nisi probetur. in Spec. de probatio. §. j. uer. sequitur uidere.

Prohibitio prætoris intelligitur facta in totū. in Sp. de renun. & conclu. in iij. col. uer. pone ergo.

Prohibet in alijs, qui permittit in uno. in Spe. de loca. §. vj. uer. clviij. ad finem.

Prohibitio nisi sit, permissio subest: ut ī. uer. Prohibitus alienare. uer. lxix.

Prohibere, & remouere, idem sunt. l. iiij. §. si prætor. & ibi Bart. in princip. ff. de suspe. tut.

30 Prohibere qui debet, nō potest permittere. l. alterius. si serui uen. & Pau. de Castr. consi. clj. quod incipit, Visis, & ponderatis.

Prohibentis socij conditio melior est. l. Sabinus. communi diuid. Bal. in l. ij. in iij. col. uer. statutum est Bononiæ. C. de lib. & eorum lib.

Prohibendi ius cui competat quem illicitè facientem. s̄. uer. Ius prohibendi. uer. unico.

Prohibito aliquo, intelligitur prohibitum omne id, per quod peruenitur ad illud. Alex. conf. cxciij. ij. parte. ubi plenè ponit qualiter hoc intelligatur. & dicit uerum, nisi in materia pœnali non recipiente extensionem.

Prohibitio alienandi, etiam nulla, facit pœnam cōmitti, si traditio rei facta sit, aliàs non. Bal. no. in c. j. §. aut si libellario. in ult. col. qui. mo. feu. amit.

Prohibitio alienandi facta hæredi uidetur facta etiam substituto sibi, in quo hæres alienet, & uterque alienans potest reuocare. Bald. in l. quoties. in uersi. ex his infertur. C. de fideicommiss.

* Prohibitio alienandi odiosa est: hine restringenda est, nec extendēda de una persona ad aliam, etiāsi, non enim dicam eadem, sed maior etiam prohibitionis militet ratio. l. cùm quidam. ff. de libe. & posthum. c. odia. de reg. iur. in vj. §. nos igitur. ubi nota. de restitu. fideicom. Cyn. Bald. & Salic. in l. uoluntas. C. de fideicom. Bar. & alij, in l. filiusfamiliâs, §. diui. ff. de lega. j. in l. Lucius. §. Semproniæ. ff. de lega. iij. Alex. consi. lix. uol. iij. Ias. con. xcvj. col. v. uol. quintò facit. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

Prohibitio alienandi facta per sententiam iudicis impedit dominij translationem. Bald. in l. ea lege. in fi. C. de condi. ob causam.

Prohibitio alienationis potest fieri etiam uerbo, Trado tibi rem habendam, quandiu non transtuleris in alium. Bald. in d. l. ea lege. iiij. col. in fi. uer. ego dico.

Prohibitio alienandi cum pacto, quòd res reuertatur ad ipsum, non impedit alienationem, nec res reuertitur. Bald. in d. l. ea lege. in iij. colum. uer. sunt etiam aliæ cautelæ. per l. Stichus. la ij. de manu. testa. Addo Barto. in l. filius. §. diui. in penul. col. uersi. aliud ponit Old. ff. de lega. j. & ibidem. in ij. colum. in uer. oppo. j. de manu. testa. Bartol. contrà in l. filius. §. diui. de leg. j. & in l. qui absenti. §. j. de acquir. pos. Barthol. Cæpo. in cau. lxiij. quòd etiamsi incipit alienare res, reuertitur.

Prohibitio alienationis ratione alimentorum impedit dominij translationem. l. j. C. de dona. quæ sub modo. & Bald. in d. l. ea, quæ. in iij. col. in viij. oppo.

Prohibitio diuisionis intelligitur, nisi socius sit rixosus. s̄. uer. Diuisio. uer. lxxxvj. & lxxxviij.

Prohibitio alienandi facta hæredi uidetur facta etiam hæredi hæredis. Bart. in l. filius. §. diui. ult. col. uer. quæro, utrum prohibita aliena. ff. de leg. j. l. Lucius. §. j. de le. iij. non si est facta tali hęredi: ut ibi. Addo do. Alex. in suo cōs. lvj. quod incipit, Consideratis uerbis testamenti.

Prohibitio alienandi ad tempus uidetur permissio post tempus. l. pater fundum. ubi Bart. de leg. iij. & s̄. uerbo, Prohibitio debet. uer. xv. & ī. Prohibitus alienare. uer. ij.

10 Prohibitio alienandi facta filijs non extenditur ad nepotes. Ang. in auth. de restit. fideic. ult. col. sed facta hæredi cōprehendit etiam hæredem hæredis. Bart. in d. l. Lucius. §. j. in fi. ff. de leg. iij. & s̄. Prohibitio debet. uer. xix. Addo Bart. in d. l. filius. §. diui. in ult. col. uer. quærit Dy. & do. Alex. in d. cons. lvj. quod incipit, Consideratis uerbis testamenti.

Prohibitio alienationis facta legatario fauore hęredis, licet nō dicatur expressè, tamen uidetur facta in fauorem hæredis, qui læderetur per alienationem. Bart. in l. filius. §. diui. in ij. opp. & in uer. & per hoc not. ff. de leg. j.

† Prohibitio alienationis an & quando inducat fideicommissum, & an talis prohibitus alienare cēseatur prohibitus hæredem instituere, uide Dec. consi. xxxviij. col. j. ij. & v. uer. & ex conclusione, & de materia latè idem consi. clxxxij. an res prohibita alienari in fauorem aliquorum, possit ab ultimo illorum superstite alienari: & an prohibita alienatione censeatur prohibita hæredis institutio.

Prohibitio alienādi uasallos, uel rem, in qua cadat affectio prohibētis, ualet etiam sine causa. Bar. in l. filius. §. diui. in ij. col. in uer. nota ergo. ff. de leg. j.

Prohibitio alienandi impedit rem uenire ad fiscum. l. Imperator. & ibi Alex. post Ang. de fideicom. liberta. & Ludo. in l. si finita. §. si de uectigal. de dam. infec. cōtrariū tenet ipse Lud. in l. si constante. §. fi. sol. ma. Vide Ioan. And. in Spe. de feu. §. quoniam uer. Old. contrà.

Prohibitio alienandi sine causa an ualeat. Bald. in d. §. diui. ij. colum. & in l. pater. §. Iulius Agrippa. de lega. iij. quòd non. & Bald. in l. quoties. la j. C. de fideicommiss. in uersic. sequitur glo. & ibidem uide in uersic. quæro, quid est dictum. ubi ponit, quando præceptum dicatur nudum sine causa, & quando cum causa.

* Prohibitio alienandi, ut bona in familia conseruentur, ualet. l. filiusfamiliâs. §. diui. ubi Frā. Rip. nu. 2. ff. de leg. j. l. cùm pater. §. libertus. l. cùm peto. §. fratre. ff. de lega. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Prohibita alienari extra familiam à fratre in sororem transferri possunt. l. uoluntas. C. de fideicom. Fran. Rip. in l. filiusfamiliâs. §. diui. ff. de leg. j. num. 2. Fran. Curt. mai. con. lxiij. col. xvj. Æmilius Maria Manolessus.

* Prohibitio alienationis quia maiorum bona fuerunt, ualet. l. si in emptionem. ff. de minori. Fran. Rip. in l. filiusfamiliâs. §. diui. num. 3. ff. de legatis j. Æmilius Maria Manolessus.

* Prohibitio alienationis rei ab Imperatore, uel Rege dono datæ, iusta est. Alex. alij. & Rip. in l. filiusfamiliâs. §. diui. nu. 5. ff. de leg. j. Æmilius Maria Manolessus.

Prohibitio alienandi per statutum ualet etiam, quo ad non subditos, non quo ad clericos, uel ecclesias. Bar. in d. §. diui. in iij. col. in uersi. quæro, an per statutum. & uer. secundum dubium est. ff. de lega. j. & in l. fi. C. de exac. tri. lib. x. & Pau. de Cast.

de Cast.consi.cxxvij.incipit, Posset quis dicere.& per Bald. in l.fin.in iiij.colum.uer.extra hoc dicit Bart.& ibi Barto.in ult.col.in princ. in uer. ex hoc concludo.& ibidem do Pau. de Cast.& do.Ias.in ult.colum.alia allegantem. C. de sacrosanc.eccles. & Bald.in d.l.ea lege. vj.q.ubi dicit, quòd etiam in ecclesia non potest alienari. & in l. iubemus. C. de sacrosanc.eccle.doc.in l.j.C.ne lice.habita.met.lib.xj. Barto.in l. dudum. C. de contrahen.emp. Io.de Pla.in l.ij.C.de prædi. naui.lib.xj.doct.in l.si ita quis.§.ea lege.de uerb.obli. Addo † Bart.in auth.cassa.C.de sacrosan.eccle.† Et uide Bald.in l.si sponsus. §. concessa. de donat. inter uir.& uxo. ubi quid de eleemosyna.]

Prohibitio alienandi si fiat à statuto, uel à testatore cõtemplatione alterius, ille admittitur ad reuocandũ, cuius contemplatione facta fuerit prohibitio.do.Mari.Soci.in consi.j.incip.Præsens.uer.xij.& ulti. & do.Bar.eiusdem do.Mar.filiũ, in consi.lxxxiiij.uisa.uer.iij.mouebar.in j.parte.]

Prohibitio alienandi etiam per contrarium induci potest, ut si contrà fiat, committatur obligatio ad interesse, non tamen quod impediatur dominij trãslatio. Bar.in d.l.filius. §.diui. iiij.col.uer.quæro,an per contractum.

Prohibitio alienandi facta ab arbitro in sententia non impedit dominij translationem.Bar.in d.§.diui.vj.col. uer.quæro,an per sententiam.& in l.si sciens.de contrah.emp.Inno. in c.Raynaldus.de testa.Sed

Prohibitio alienandi facta à iudice non impedit trãslationem dominij.Bal.in l.ea lege.ulti.col.uer.item quæro.C.de condi.ob causam. & Bar. ubi s. & Alex.in l.si sciens.ff.de cõtrahen.emp.& in l.qui absenti.§.j.de acqui.pos.

Prohibitio alienandi facta in testamento non nocet creditori, quin possit alienare pignus.l.j.& ibi Bald.C.de debi.uendi. pigno.impedire non posse.

20 Prohibitio alienandi per statutum fieri potest. Bal. in l.dudum. C. de contrahen.emp. Lau. in l.in quorum. de pigno. & s.eo.uer.xv.

Prohibitus alienare non potest eleemosynam facere. s. Eleemosyna.uer.xiiij.

Prohibitio alienãdi uidetur facta, si testator mandat rem in familia conseruari.Bal.in l.ij.C.de usuca.pro emp.

Prohibitio alienandi rem legatam in uno testamento non intelligitur repetita in alio testamento, in quo sit factum idem legatum eidem, uel alteri.Bar.in l.statuit.de iure fisci.

Prohibitio alienãdi facta usufructuario importat legatũ proprietatis.s.uer.Legatum ususfructus.uer.xix.

Prohibitio alienandi certam rem facta à testatore, non impedit eam dari in dotem.Paul.de Castr.consi.iij.quod incipit, Quia per supradictum eximium consultorem. & Bald. in l. uoluntas.in ij.colum.uersi.quęro,nunquid. C.de fideicom. & per Alexand.consil.xxiij.ij.parte. Addo Bart.in l.filiusfa. §.diui.iiij.colum.in uersi.quęro,hic fundus.ff.de leg.j.& ibi per do.Alex.in vj.colum. ubi allegat Pau.de Cast.in d.consil.& Salic.in l.fi.C.de reb.alie.non alienan.& do.Alex.in d. consil.lvj.

* Prohibita alienari à statuto, uel testatore, clarè & expressè, cùm generalis prohibitio huiusmodi priuilegijs derogare non possit.l.decurionibus.ubi gl.C.de silentiar.lib.xij.l.hęres absens. in prin.ubi Barto. & doct. ff.de iudici.& in auth. qua in prouincia.C.ubi de crimi.agi opor. Bald.ij.const.C. & in l.non plures.C.de sacrosan.eccle.in l.fi. C.si contra.ius uel utili.public.ubi & Pau.Cast.in §.j.in extre.quo tempore mil. in usi. feud. Ioan. Imol.in l.licitatio. §.earum. ff. de publica.glo.in c.j.uer.consuetudine.de cap.monach.in vj.Bal. in c.ecclesia S.Mariæ. col.iiij. de constitut. in c.j.col.pen.in c.cùm ordinem. ubi text. col. pen. de rescript.Archidiac.in c.reuertimini. xvj. q. j. in dotem dari possunt, nisi nominatim, ne in dotem dentur, prohibitum fuerit, authen.res quę. ubi glo. Bart.& Doct. C. communia de legat. Cyn. Bald.& Salic.in l.uoluntas.C.de fideicom.Bar.in l.filiusfamiliâs.§. diui.q.ij. ubi Alexand.ac alij, ff.de leg.j. Sali.in l.fi.q.pen. C. de reb.eccle.non alienan. Iason in termin.consi.clvij.uol.ij. quo in loco, non hanc com. tantùm doctorum esse sententiam, sed etiam ab ea neminem dissentire, affirmat. Æmilius Maria Manolessus.

Prohibitio alienandi facta à testatore, uel à lege impedit trãslationem dominij.in auth.res, quæ.C.cõmunia de leg. Bal. in d.l.ea lege.ij.col.uer.tertiò opponitur.C.de cõdi.ob causam. sed non à contrahentibus. ibi. & tenet Alex. in l.si non sortem.§.si centum.de condi.indebi.

* Prohibita alienari quæ sunt, ut feuda res restitutioni subiectæ, quæcunque alia, quæ alienari per legem, uel testamentum, aut alio modo prohibentur longo tempore, x. uel xx. anno.usucapi quidem non possunt.l.ubi lex.ff.de usucapio. l.ij.C.de usucap.pro empt.l.fin.§.penul.C.communia de legat. longissimo tamen tempore, xxx.uel xl.annor.præscribuntur. Pau.de Cast.in d.l.fi.d.§.pen. gl.& Bald.ac alij, in §. præterea.uer.pręscriptio.de capitul.Corra.Io.And.in addi. ad Spe.ti.de feud. in rub.in add.mag.col.ij.Alex.cõ.lix.uol. iij.Ias.con.lvij.nu.5.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

Prohibitio alienandi res relictas ecclesiæ facta à testatore, intelligitur etiam cum solennitate iuris.Pau.de Cast.cõsi.xvj. incipit, Dubitatur, nunquid.

Prohibitio alienandi extra familiam intelligitur, scilicet usque ad quartum gradum, & non ultra. text. singu.& ibi Iac. de Bel.in auth.de restit. fideicom. & ibi Ang.in fi.col. quod limita, ut per do. Alex. Imo.in d.consi.suo lvj.incip. Consideratis uerbis testamẽti.& de hoc omnino per Alex. consil. xxiij. ij.parte, & dicitur cum causa: ut per Alex.in l.qui Ro† mæ.§.cohæredes.de uerbo.obli.† Et uide Bald.in l.cùm pater.§.cùm inter libellos.de lega.ij. quòd non intelligitur in proprium filium.]

Prohibitio alienandi facta per testatorem hæredibus inducit inter ipsos tacitam substitutionem reciprocam. gl sing.in l. codicillis.§.instituto.uer.meis.ff.de lega.ij. per l.cùm pater. §.libertis.de leg.ij. & l.Titia. §.Seia.eo.ti.Bar.in l.uel singulis.de uul.& pup.Bal.in l.ab eo.in uer.præterea.in d.§.de fideicom. & per Alex.in l.qui Romę.§.cohęredes.de uer.obl. ubi etiam ponit, an impediat alienari requisitis illis de familia. & tenet quòd sic, & quòd alienatio statuti potest retractari, per gl.in d.§.libertis. & omnino per Anto.de Prato ueteri, in consi.xxiij.iiij.parte.

30 Prohibitio alienandi facta per testatorem hęredibus, quando ualeat.in l.pater. §.Iulius Agrippa. & §.xv.& ibi Dyn.de leg.iij.in l.filiusfa.§.diui.& ibi Bar.de leg.j.doc.& Abb.in c. Raynaldus.in vj.col.in prin.in gl.in uer. neutra pars. de testa.Oldr.consi.cciiij.incipit, Prima dubitatio. & in Spec.de propriet. §.j. uer.est alia utilis rei uẽdicatio in positionibus rei.& ualet, etiamsi fiat in perpetuũ.ut ibi.& Alex.in l.si non sortem.§.si centum.de condi.indeb.

Prohibita uenditione an quęlibet species prohibita intelligatur.no.in l.ij.C.de usu.pro empt.per Bar.in d.§.diui. ultima col.uer.quæro, prohibita uenditione.Bald.in l.uoluntas.in ulti.col. uersi. modò restat quærere. ubi distinguit. C.de fideicom.& in c.j.de feu.ali.in ulti.col.& j.Prohibitus alienare.uersi.liij.

Prohibitio alienationis facta à testatore non impedit alienationem fieri propter debita testatoris.in l.qui potuerunt.de manu.testa. & Iaco.Butrig.in l.j. C.de fideicõ.l.peto.§.prædium.& ibi Bart.de leg.ij. Adde Bal.in simili.in l.uolũtas.in ij.col.uer.sed quid si uasallus.C.de fideicom.

Prohibitio alienationis facta in contractu includit ultimam uoluntatem.in l.pater fundum.de lega.ij. Bald.in c.quia V. de iud.Bald.in l.cùm seruus.§.fi.de leg.j.Bart.in l.si ita quis. §.ea lege.in pe.col.uersi.procedo ulterius. ff.de uerb.oblig. Lau.de Fano, in l.in quorum. xvij.col. de pigno.& s.Prohibitio debet.in uersic.xxj. & j.Prohibitus alienare.uer.vij.& uer.lvij.uide Alex.consil.xxiij.in fi.ij.parte. Secus in licentia alienandi, quia intelligitur etiam per ultimam uoluntatem.l.si quis.§.certum.C.de secundis nup. & Alexan.consi. clxxxviij.ij.parte.

* Prohibitio alienationis à testatore facta, fauore hęredum ab intestato uenientium, uidetur facta. Iason conf.clxxxix.nu. 3.uol.ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Prohibiti si alienare hęredes instituti fuerint, non uidentur ad inuicem substituti, nec bona fideicõmisso subiecta intelliguntur, nisi expressè testator dixerit, se alienationẽ prohibere, quia bona in nomine, agnatione, & familia sua manere uult.l.filiusfamiliâs.§.cùm pater.ff.de lega.j. l.peto.§.fratre.§.prædium.l.unũ ex familia.§.fi. ubi Bart.l.cùm pater.§. dulcissi-

dulcissimis.ff.de leg.ij. Bart. in l. pater.§.fundum. ff. de leg. iij.Bart.Raph.Cum.Pau.de Cast.Alex. Aret. Soci. & alij, in l.qui Romæ.§.cohæredes.ff.de uerb. oblig. Pau. de Cast.& Alex.in d.l.filiusfamiliâs.§.diui.ff.de leg.j.Salic.in l.quoties ab omnibus.C.de fideicom.Iason latè consil. xcvj.uolu.iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Prohibiti si alienare omnes descendentes sint, alienationis prohibitio inducit fideicommissum, omnesq; descendentes succedunt.l.Proculus.in prin.ubi Bal.ff.de usufr.l.denique.§.interdum.ff.de pen.legat.Lud.Roma con.ccvj. Iason con.iiij.nu.iij.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

* Prohibitio alienationis quanquam extra quartum gradum non extenditur,etiamsi in perpetuũ esset prohibita. §.j. ubi Iacob.Belui.& Ang.in auth. de restitu.fideicom. aliud tamẽ est,si omnes descendentes in perpetuum alienare prohibiti sint.l.sciendum.ff.de uerb.sig.Iacob.Beluis.in d.§.j.Ias. con. iiij.nu.ij.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

Prohibitio alienationis facta hoc modo, Volo alienari. Item, Volo rem pertinere ad Titiũ,& Seium:intelligitur scilicet si alienetur:& debetur res superuiuẽti tempore obligationis, uel alienationis.l.pater.§.filiam.& ibi Bar.de leg.ij.

* Prohibitio alienationis causa certarum personarum facta non ualet, quia ab eis personis reuocari potest, aliâs cùm à quo reuocetur, non sit, non ualet. l. filiusfamiliâs.§. diui.ff. de leg.j.Æmilius Maria Manolessus.

Prohibitio alienandi facta hæredi non operatur,si non sit ei datus substitutus in casu,quo alienet. Ang.in consi. In Dei nomine,amen.punctus talis est. And.&c.non sic,si est datus ei cohæres.per gl.in l.codicillis.§.instituto. in gl. in uer. meis. ff.de leg.ij.

* Prohibitio alienationis cùm facta est, additaq; prohibitionis est pœna priuationis hæreditatis, tunc si neque cohæredes,neq; substituti superstites sunt,bona alienari prohibita ueniunt ad successores ab intestato. §. præfati.ubi Angel.in auth.de empt. Bartol. Ang. & Imol.in l. paterfamiliâs testamento.ff.de hæred. instituen. Bald.in auth. cui relictum.C. de indict.uidui.tollen.in l.j.col.x.C.de his quæ pœn. nomi. Anchar.& Imol. in c. si hæredes.de testamen. Bartol. consi. xxix.Alex.con.cxxxviij.uol.j.Iason cõs.cxxviij.nu.iij. uol. iiij.Æmilius Maria Manolessus.

* Prohibita alienari, & adempta in casu alienationis non uidentur comprehendi sub generali alienatione. l. obligatione generali.ff.de pignor.c.in generali.de reg.iur.in vj.c.fin. de offic.uicarij.in vj.c.ij.de pœniten.& remissio.in vj. Bart. Imol.& alij,in l.codicillis.§.instituto.q.pe.ff.de leg.ij.l.j.ubi Bal.C.quæ res pign.oblig. non poss. Bald. in l. uoluntas. in ext.C.de fideicom.secus est in alienatione uniuersali, & indefinita, cùm quis alienat omnia, & quæcunque bona sua, quomodocunq; quæsita.Iason latè in term.con. cxxiiij. nu. iiij.uol.iiij. Æmilius Maria Manolessus.

Prohibitio testandi facta à testatore hæredibus importat substitutionem directam.Bal.in l. precibus.xiiij.col.C.de impu.& alijs substi.

* Prohibitum aliquem ab alio esse,ne conficeret testamentũ, qui probare uult, oportet probet, eum uoluisse cõficere testamentum,& ab aliquo impeditum.l.eum qui.§.fi.ff. de his qui.ut indig.Bart.in l.fi.col.fi.ff.si quis aliq.testa.pro. Bal.in l.j.col.fin.C.j.Iason consi.xxxj.col.iij.uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Prohibitio testandi facta testatori per aliquẽ, probatur ex eo, quòd non permisit notariũ & testes ingredi ad testatorem. * Bald.in l.j.iiij.col.uer.sed quæro. C. si quis ali.testa.prohib. per l.j.& ibi Bar.ff.eodem tit. * l.Marcellus.§.fi.ff. ad Treb. ubi gl.Bal.in l.testamenti.C.de inoffi.testa.Iason cons.xxxj. col.iij.Æmilius Maria Manolessus.

Prohibitio testandi facta per uirum uxori non impedit filios succedere matri prohibitos.Bal.in l.j.pe.col. uersi. & sic deciditur quæstio. C.si quis ali.testa.prohi.& Bartol. in l. j. §.si dominus.ff.eo.tit.

Prohibens aliquem testari, quomodo conueniatur.Bar. in d.l. j.in prin.si quis ali.testa.prohi.

Prohibitio instituendi extraneum impedit translationem dominij.Pau.de Cast.consi.clxviij.quod incipit,Super secundo puncto.

Prohibens testamentum mutari, tenetur, sicut prohibens de nouo fieri. Bald. in l.j.iij. colum.uer. quarto casu. C. si quis ali.test.prohib.

Prohibens testari nõ potest accusari, nisi ab eo, cuius interest. Ang. in auth.ut cùm de appellatio.cog.§.si quẽlibet.ad finẽ.

Prohibitus testari potest codicillari.Bal.in l.fi. uersi. quid si sta tutum.él ij.C.de testa. Allegat Bart. tenere contrarium in l. ij.ff.de lega.ij.ubi nihil dicit.

Prohibitus ab officijs minoribus, nõ admittit ad maiora.Bal.in l.fi.C.si ser.exportan.ueneat.

Prohibitum ad tempus, uidetur esse permissum post tempus. l.Imperatores.ff.de postu.Bart.in l. statuliberum. §. Stichũ. de legat.ij.l.pater.§. fundum. & ibi Bart.de lega.iij. & in d.l. Imperatores.& Bald.in l.ij.in ulti.col.mag.in duobus locis. C.de lib.præte.& s̃. Prohibitio debet. uer. xv.& s̃. Prohibitus alienari.uersi.ix.

Prohibitum una uia,non debet alia uia concedi.l.scire.§.si mater.& ibi Bar.de tu.& cura.da.ab his. & in regula, cùm quid una uia.de reg.iur.in vj.per Dyn.Bal.in l.fi.ulti. col. magna. uer.item debet.C.sine censu,uel reli.Host.& Io.And.in Nouel.in c.postulasti.de foro compe.

† Prohibitus molestare,an possit molestare de iure. uide Feli. in c.in præsentia.in princip.ij.colum.uer.interest.ibi:à succesſ.de proba.]

Prohibitus scribere instrumentum pro se,potest scribere contra se.l.non putauit.§.si quis sua.ff.de bo. poss. cõtra tab. & j. Notarius de quibus.uer.xxviij.& uer.xxxij.& uer.penul.

Prohibitus substituere potest nuncium mittere.Bal.in rub. C. de exercitoria.in ij.col.uer.unum scias.& Alex. in l. qui autem.§.fi.ff.de consti.pecu.

Prohibitus à iure accrescendi, potest succedere ab intestato, nisi prohibitio sit facta fauore legitimorum. Bald. post glos. in l.j.C.de test.mil.

Prohibitus succedere ab intestato per statutũ,potest sine causa præteriri,uel exhæredari: quia habet necesse institui. Bar. in l.Gallus.§.& quid si tantum.de libe. & posth. in q.an nepos præteritus ex filio emancipato instituto rumpat testamentum.unde non potest dicere testamentum nullum. l. ij. §.j.ff.ad Tertull. Nec potest subuertere testamentum.Bal.in l.maximum.ult.col.C.de lib.præte.& Anto. Ros. in trac. de succes.ab intest.xcix. col. Addo Paul.de Castr.consi.ccclxv. quod incipit,In facto præsenti.in ulti.col.

Prohibitus esse de prioribus propter bannum, uel aliam causam subsistentem in tempore imbussulationis, non sufficit, quòd sit habilis tempore extractionis de bussula.Bal. in l.fi. in ulti.col.uer. quæro. C.de condi.ob cau.

Prohibitus portare uinum extra territorium, etiam uinũ pro suo usu portare non potest.Bald.in l.j.C.quę res expor.non de. Caue, quia non dicit hoc. sed dicit, quòd portando metretam causa gustus extra territorium, punitur. Sed ad dictum hîc doct.contrà in l.cætera.§.sed si quis ad opus. & ibi Bar.Ang.Imo.& Alex.in ij.col.ff.de leg.j. quod autem quis portet causa sui usus,probatur solo iure portantis. gloss. est nota. in uersic.negociandi.in clemen.pręsente.de censi.quã ad hoc allegat Bald.in l.cùm opponas.in pen.col.C. de naufœ.De quo per do. Alex.in d.§.sed si quis. sed potest portare acetum.Bald.in l.ij.C.de pericu.& commo. rei uen. facit l.j. de ero.mi.an.lib.xij.ubi Bartol. Addo do. Alexandrum in l. quæsitum.§.illud.in additio.Bar.ff.de lega.iij.

10 Prohibitus intrare palatium Potestatis, potest impunè intrare,quando Potestas est absens.Bartol.in l.ij.ff. de auro & arg.leg.ad fi.

† Prohibitus exercere artem,extra territorium exercere non prohibetur.Feli.in c.postulasti.in fi.j.col.ibi:secundò, dum. de foro competenti.]

Prohibitus esse curator,an possit esse tutor.gl.& Bartol.in authentic.minoris.iij.col.C.quando mul. tu. offi. fun.po.uer. uenio ad se.glos.

Prohibita non ueniunt in generali sermone.c.j. de ca. qui cur. uend.

Prohibitum emi non potest uendi, & econtrà. Paul. de Castr. consi.xix.

Prohibitus locare potest locare,uel uẽdere fructus ad tempus modicum.in cle.j.§. fi. de reb.eccle.non alie. Fede.de Senis

consi.cxxiij. Quæritur, an constitutio, &c. ꝙ prælati possunt locare res ecclesiæ, & earum fructus pro annua pensione.

Prohibitus extrahere frumentum de ciuitate, potest extrahere illud, quod ipse, uel alius aliunde adduxit in ciuitatem ad alium locum deferendum. glo. & Cy. in l. si quis post hac. C. de ędi. priua. doc. & Bar. in l. cætera. §. si quis ad opus. de leg. j. ubi omnino per do. Alex. Imo. in uer. postremò inducitur. ubi dicit esse uerum, nisi statutum diceret clarè, quòd non possit extrahi frumentum per territorium: secundum Angelum ibi. & Iacob. de Areti. & Cyn. in d. l. si quis post hac. Ioan. And. in additi. Spe. in titu. de constitu. §. j. in addi. quæ incipit, Guido de Suzar.

Prohibitus agere potest excipere, & se defendere. Gul. Bart. & Alex. in l. libertus. de in ius uoc. c. cùm inter. de excep. §. excommunicatus agit. uer. lij. & per discursum. non tamen potest opponere exceptionem lenocinij, & compensationis, qua sapiunt agere. Alex. ibidem. Sed potest excipere de incompetentia actoris. Flo. in l. iij. §. leg. Iul. de testi. & Alex. in l. seruos. de accus.

Prohibitus extrahere grassiam, potest extrahere causa sui usus. ĩ. Statutorum interpretatio. uersic. clxxviij.

Prohibitus acquirere, nõ potest acquirere ex testamento, nec ab intestato. Pau. de Cast. consi. cclxxxiij. incipit, Visis statutis. † Et per Fran. Aret. in l. uentre. in vj. col. de acquirend. hæredi. Decius consil. cxxiiij. colu. iij. circa prin. & plures casus, in quibus prohibitus alienare extra familiam, nihilominus alienare potest. Vide per Ias. in l. uoluntas. C. de fideicommis.]

Prohibitus acquirere per statutum, nõ potest acquirere etiam nudam possessionẽ, ut imperij, & iurisdictionis. Bal. in l. ij. ff. de iur. om. iud. quia nec emi, nec uendi potest. Bal. in c. j. prima colu. uer. quæritur, utrum. quæ sint rega. sed potest sibi acquirere damnosa. Dyn. Bald. & Ang. in l. qui soluendo. de hæredi. insti. Item potest acquirere, quando acquisitio esset utilis ciuitati statuenti. Pet. de Anch. in c. canonum statuta. de const. per l. si quis in graui. §. hi quoq; ad Syllan.

Prohibitus acquirere immobilia in territorio, non potest acquirere etiam actionem alternatiuè competentem ad rem immobilem. Ang. in l. si sic. §. fi. de leg. j.

Prohibitus acqrere ex dispositione testatoris, potest acquirere ex dispositiõe legis. Bar. in l. sed si mortis. §. j. ff. de lega. pstã.

Prohibitus acquirere ex forma statuti, non potest acquirere etiam cum iuramẽto partis aduersæ. Pau. de Cast. consi. cxvij. quod incipit, Circa bona.

Prohibitus acquirere immobilia, potest ęstimationem recipere rei legatæ. Bar. in l. filius. §. si quid alicui. de leg. j. Bart. in l. apud Iulianum. §. constat. eo. tit. uer. item aduerte. & Bal. in l. cùm quæstio. ad fi. uer. scias. C. de leg. Lau. de Fano in l. in quorum. vj. col. de pigno.

Prohibitus acquirere sibi possessiones, potest alteri promittere, sed non potest sibi promissiones recipere. Bar. in l. multum. uer. qualiter potest poni exemplũ. ff. de uer. obli. Quod uerum, etiam sub conditione, quando erit capax. Raph. Cuma. Io. de Por. ibi Alex. contrà in l. si Romæ. eo. tit.

Prohibitus emere, non prohibetur pignus recipere. l. in quorum. & ibi doc. & Lau. de Fano, ff. de pigno. ubi etiã per Bar. & Alex. in l. si cùm uenditor. de euic. nisi pro tanto, quòd nõ sit spes luitionis. Bar. ibi. & s̃. Forẽsis prohibitus. uer. v. Addo Bal. in l. fi. paulo post principium. C. de reb. alie. non alie. † & ĩ. latius, uer. Prohibitus alienare. uersic. lvj. † Et per Feli. in c. prælatorum. de accu. in iij. col. circa fi.]

Prohibitus acquirere, uel emere, non potest emere per filium, uel alium, cùm fraus præsumatur omnino. gl. est in c. plerique. xiij. q. iij. Lau. de Fano, in d. l. in quorum. iij. & vj. col. & Pet. de Sun. & doc. in l. acta. C. plus uale. quod agitur. Ange. in l. Antistius. de acqui. hære. facit c. inquirendum. de peculio. uersi. ij. & uersic. iiij. nisi in bannito. s̃. Bannitus contrahit. uersi. iiij.

10 Prohibitus acquirere, potest acquirere possessionẽ, non dominium. Bal. in l. ij. ff. de iur. om. iudi. Lud. Pon. in l. is cui bonis. de uer. ob. Lau. de Fano in d. l. in quorum. vj. col.

† Prohibitus acquirere, an acquirere possit, ut uendat, uide Felinum in cap. in præsentia. xxv. col. uer. sed ut intelligas. de probatio.]

Prohibitus acquirere potest acquirere, ut uendat pro alimentis, & alijs necessitatibus suis. gl. in c. j. in uerbo, cęterùm. de reli. do. lib. vj. glos. & Gul. de monte Lauduno in c. j. de statu reg. in vj. Lau. in d. l. in quorum. vj. col.

Prohibitus acquirere potest acquirere ex causa dotis. Ant. de But. in consi. Post inuocationem Christi, uiso contractu dotis. & Lau. in d. l. in quorum. vij. col.

Prohibiti acquirere uxor potest emere. Bar. in l. Imperatores. §. item rescripserunt. el ij. in j. col. in fine, in uer. & hoc inducebam. ff. ad muni. Lau. ubi s̃.

Prohibitus acquirere per contractum, potest acquirere per ultimam uoluntatem: quia cui, non potest uendi, uel donari inter uiuos, potest legari, uel donari causa mortis. s̃. Forensis prohibitus. uersi. xv. Addo do. Alex. in consi. lvj. incipit, Consideratis.

Prohibitus acquirere per cessionem potest succedere. ĩ. Statutum de contractibus. uer. lxix.

Prohibitum acquiri alicui, non potest in eum etiam ex confiscatione transferri. Alex. in l. quoties. de noua. & in l. si finita. §. si de uectigalibus. ij. col. de dam. infe.

Prohibitus acquirere potest acquirere res minimas. s̃. Forensis prohibitus. uer. xix.

Prohibitus acquirere, non potest institui, cùm capere poterit, uel acquirere. Bald. in l. eam, quam. pen. col. C. de fideicom. uer. ex his apparet. & Alex. contra Rapha. Cuma in l. si rem meam. de uer. oblig. & s̃. contractus. uide per Bartol. in l. multum. eo. tit.

Prohibitus alienare immobilia, an possit cedere nomina debitorum. Bart. in l. potest. in j. col. ubi distinguit. ff. de auth. tut. in l. si sic. §. fi. in fi. de leg. j. in l. uxor legitima. ff. de usufr. leg. Salice. in l. sancimus. de sacrosan. eccle. Ang. in auth. de non alie. §. j. Lau. in d. l. in quorum. penul. q.

20 Prohibitus acquirere immobilia, non potest acquirere rotas molendini. s̃. uer. Bona immobilia. uer. ulti.

Prohibitus acquirere titulo particulari, potest acquirere titulo uniuersali. l. si ita quis. §. ea lege. de uer. ob. ubi etiam per Bart. in l. j. penul. col. uer. procedo ulterius. & doc. in l. ea lege. C. de condi. ob causam.

Prohibitus acquirere non potest in solutum recipere. Alberi. de Rosa. in l. j. ff. de fun. do. & in l. peto. §. prædium. de leg. ij. & ibi Raph. Sed Ioan. de Por. tenet contrarium in l. cætera. §. hoc senatus. el j. de leg. j.

Prohibitus acquirere immobilia si emat, potest rem retinere, donec sibi precium restituatur. Bald. in l. fi. §. fi. uer. hoc facit ad quæ. C. communia de lega.

Prohibitus acquirere, non potest recipere delegationem debitoris: & si recipiens agens contra eum sibi delegatum repellitur exceptione delegationis inualidæ. Barto. in l. uir. uxori. de dona. inter uir.

Prohibitus contrahere cum bannito, non potest cõtrahere cũ procuratore banniti, sed cũ filio, uel seruo eius sic. Bar. in l. sed si mortis. §. j. ff. de lega. præstan.

* Prohibitus contrahere, alieno nomine contrahere poterit, & si suo non poterit. Ias. in l. more. col. penul. ff. de acq. hær. Corne. consi. xvj. col. ij. uol. iiij. Aym. Crau. consi. c. nu. j. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Prohibitus contrahere si contrahat, & cum eo alius principaliter se obliget, præsumitur fraus. s̃. uer. Contractus in fraudem. uersi. iiij.

Prohibitus contrahere, potest contrahere ex causa necessitatis, quia potest capere uictualia. l. j. C. de contra. iudi. & Gul. de Cu. & Alex. in l. principalibus. si cer. peta.

Prohibitus cedere nobili, nõ potest cedere forensi, qui postea cedat nobili. Bartol. in l. si quis. C. de hæreti. & ĩ. Prohibitus alienare. uersi. lj.

Prohibitus contrahere per statutum, etiam cum iuramento, non potest contrahere. Bartol. in l. is, cui bonis. ulti. col. in prin. uer. quęro, quid si aliquis. ff. de uerb. oblig. & in l. si quis pro eo. in princip. in v. col. uersi. quintò prohibetur. ff. de fideius. & suprà uerb. Contractus iuratus. uersi. v. Addo Pau. de Cast. consi. cvij. incipit, Circa bona. & s̃. Prohibitus acquirere. uersi. v.

Prohibitio uendendi, intelligitur etiam emendi, & econtrà. Pau. de Cast. consi. xix.

Prohibitus

Prohibitus alienare à testatore, potest alienare propter debita testatoris. supra, Prohibitio alienandi. uersi. xxxij.

Prohibitus alienare non potest alienanti consentire. no. in l. cùm pater. §. libertis. per gloss. & Bartolum, uersi. quærit gl. el ij. ff. de legatis. ij. & Bartol. in l. fi. in ij. col. C. de pactis. & in l. iubemus. C. ad Velleianum. & in l. si fundus. §. primo. de pigno. post gloss. ubi etiam Alex. & Bald. in l. ij. C. si aduer. donat. uer. sed pone. & in l. uolūtas. C. de fideicom. Caue, quia non ponit hunc casum. & l. aliud. de regu. iur. & Bal. in l. fin. ad fi. C. de suis, & legit. & in l. quoties. la ij. in uersi. ex his infertur. C. de fideicom. & uer. quæro, quid si Sali. contrà, in l. fi. C. de pac. & ibi per gl. no.

† Prohibitus alienare, si alienat, non ualet alienatio, si sit persona uolēs reuocare: aliàs secus. Bal. in con. clxxiiij. uol. v.

* l. cùm pater. §. libertis. ff. de leg. ij. l. dudū. C. de contr. empt. l. quoties. C. de fideicom. Æmilius Maria Manolessus.

Prohibita alienari fauore publico, uel odio contrahentium à lege, uel à testatore, non possunt præscribi. Bal. in l. acceptā. xxij. q. in fi. C. de usur. per l. quemadmodum. C. de agri. & censi. & in l. fi. C. de usuca. pro empt. & ibi gl. & Bart. & Paul. de Cast. in consi. xvj. incip. Dubitatur. & Alex. consi. pe. iiij. parte, nisi sint prohibita alienari sine decreto: præscriptio enim habet uim decreti, & habet locum in eis. Bal. in l. j. viij. col. uer. quædam non possunt alienari. C. de ser. fugi. Addo Bar. in materia. in l. filius. §. diui. in ult. col. uer. quæro, utrū, ff. de leg. j. & s̄. eo. uer. ultimo.

Prohibitus alienare per se in personam certam, non potest dare occasionem, quòd alienetur. Bal. in l. quoties. la j. in j. notabili. C. de fideicom. per text. sing. in c. j. §. fi. ff. de inuesti. de re. ali. fac. & gl. sing. in l. si ita quis. §. ea lege. & ibi doct. moder. de uerb. obli. * Soci. consi. xxvj. col. ij. uol. iij. Ay. Crau. consi. clxx. nu. ix. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Prohibitus alienare non potest intentare actiones in iudicio. l. ait prætor. §. j. & ibi Bar. in prin. ff. de iure delib.

Prohibitus alienare, nisi sit legitimus, uidetur tacitè grauatus restituere legitimo. Bal. in l. j. in fi. C. de donat. causa mortis.

Prohibitus alienare per contractum, an possit alienare per ultimam uoluntatem, in l. pater. §. Iulianus. de legat. iij. Bar. in l. si ita. §. ea lege. in pe. colu. uersic. procedo ulterius. & ibi Io. de Imo. quòd sic. per l. uerba gesserunt. de uerbo. signifi. Bal. in l. ea lege. v. column. ij. q. C. de condictio. ob causam. & in l. si quis. §. certum. uer. sed alij allegant. C. de secundus nup. Bal. in l. cùm seruus. §. fi. aliàs in l. seq. quæ incipit, sed si rex. ff. de leg. j. per c. quia V. de iudi. glo. in rub. C. non licere habita. metro. lib. xj. Lau. de Fano, in l. in quorum. xvij. col. de pignor. & s̄. uer. Prohibitio debet. uer. xj. & Prohibitio alienandi. uer. xxxiij. quòd non. & s̄. eo. uer. lvij. & per Alexand. consi. xxiij. ij. par. consi. cliij. ij. par. ubi ponitur, an possit instituere extraneum. quòd sic. & tenet Angel. in cons. Domina Andrea, &c. & per Alex. cons. clxxxiij. ij. parte. quòd licentia alienandi intelligitur & per ultimam uoluntatem, per d. §. certum. & per Alexand. consi. lxxj. Hilarius, &c. iij. parte. quòd potest.

Prohibitus alienare an possit alienare in ecclesiam, uel clericos. s̄. uer. Prohibitio alienandi. uersic. xv. quòd sic.

* Prohibitus immediatè aliquid facere, mediatè agere nō poterit. l. auia. §. Titio. ff. de conditi. & demonstr. Æmilius Maria Manolessus.

Prohibitus alienare an possit cedere, uel confiteri in iudicio. no. in l. ait prætor. ff. de iure deli. & in l. j. §. quòd si in litem. ff. de his, quæ in frau. cre. in l. præses. C. de transac.

10 Prohibitus alienare non potest habere rem pro derelicta. l. quod seruus. de stipul. ser. ubi Bar.

Prohibitus alienare, an possit uenire contra alienationē suam. s̄. uer. Alienatio. uer. xliij.

Prohibitus agere, potest excipere. Bart. in l. libertus. in fi. ff. de in ius uocan. & s̄. Bannitus auditur. uersi. xxx.

Prohibitus alienare partem hæreditatis extra familiā non potest alienare etiam partem sibi obuenientem per ius accrescendi, sed aliūde sic, puta emptionis. l. pater. §. xv. ff. de leg. iij. Bal. Imo. Ang. & Io. de Por. in l. si ex testamento. de uulg. & pup. & ibi Alex. de Imo. in j. notab.

* Prohibitus alienare, nec ad longum tempus, id est, ad decennium rem locare, nec in emphyteusim, feudum ue concedere potest. l. fi. ff. si ager uectig. §. alienationis. in auth. de non alienand. c. nulli. ca. ad audientiam. ubi Abb. de reb. eccle. non alienan. Innoc. S. P. in c. ad hæc. de decimis. Lud. Rom. in l. si constante. §. quoties. ff. solut. matrim. Iason cons. xxix. nu. j. & ij. ix. j. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Prohibitus alienare nō potest locare ad longum tempus. Bart. in l. codicillis. §. instituto. in j. q. ff. de legat. ij. Bal. in l. fi. C. de reb. alie. non alie. & s̄. eo. uer. xix.

Prohibitus alienare non potest dare in emphyteusim, nec seruitutem constituere, nec hypothecam, nec manumittere, nec alia facere, per quæ dominium rei transferatur. l. fi. C. de re. alie. non ali. Ang. in auth. de non alie. & §. emphyteusim. in prin. colla. ij. & Ang. in auth. de alie. & emphy. §. si uerò aliqui. uer. nota diligenter. col. xj.

* Prohibita dari in feudum, uel emphyteusim, dari possunt, si consueuerunt dari per tantum tempus, cuius initij memoria nunc extat. Iason consi. ccxxvij. col. iij. & iiij. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Prohibita alienari, & in feudum dari, ut benemerito par gratia referatur, alienari, & in feudum dari possunt, etiā ab ijs, quibus aliàs alienare non liceret. arg. l. si pater. §. fi. ff. de donatio. §. eadem lege. Insti. qui. ex cau. manumit. non lic. Bar. in proœ. ff. col. pen. in l. ambitiosa. col. j. ff. de decret. ab ordi. faci. Bald. in c. de priore. de appellatio. Iason consi. ccxxvij. col. iiij. in extre. & vij. in princip. uolum. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Prohibitus alienare rem, non potest promittere, uel uendere fructus ad mille annos. Bart. in ij. q. & Bald. in l. codicillis. §. instituto. de legat. ij. Quod uerū, nisi uendendo fructus constituat emptori ius usufructus in re. Bar. ibi. & est tex. in l. fi. C. de reb. alie. non alie.

Prohibitus alienare rem potest uniuersaliter obligare, non autem specialiter. Bar. in iij. q. & Bal. in d. l. codicillis. §. instituto. & in l. si ita quis. §. ea lege. in j. col. uer. uenio ultimò. ff. de uer. obli. & in l. ea lege. in ij. col. in princip. & ibi Pet. de Sun. C. de condi. ob causam. & quod per Bartol. in l. obligatione generali. ff. de pigno. Addo Bal. in c. j. in prin. in ij. col. uersi. sed nunquid. de prohi. feu. alie. Facit dictum Bal. in l. uoluntas. in pen. quæst. C. de fideicommis. Addo glo. & ibi Angel. in authen. de restitu. & ea, quæ parit. in gl. quæ incipit, hanc dubitationem.

Prohibitus alienare potest locare ad annos nouem, quia nō dicitur longū tempus. Ang. in l. si filio. §. fi. solu. mat. & ibi per Alex. & s̄. Locatio. uer. xx. & xxxj. Iac. de But. in con. Quidā fecit testamentum, in quo natalem, &c. Addo Bart. in l. codicillis. §. instituto.

Prohibitus alienare potest locare ad annos centum. gl. in l. codicillis. §. instituto. de leg. ij. sed reprobatur ibi per doc. & Bar. in j. q. & Dy. & per Bald. in l. fi. paulo post prin. C. de re. alie. non alie. & in d. l. uoluntas. in j. col. uer. illud certum est. & in c. aut libellario. ad fi. qui. mo. feu. ami. & Angel. in auth. de non ali. §. hoc igitur. & Lau. in d. l. in quorum. de pig. Alexand. consi. penul. in iiij. parte. & Bald. in authen. ei qui. de bo. auth. iudicis pos. & Alex. in l. si filio. §. fi. sol. mat. Sed potest locare cum clausula, ad renouandum. Bal. in l. uoluntas. in j. col. magna, in fi. uer. illud certū est. C. de fideicom. arg. l. scire. de uerb. oblig. contra quod facit no. Bartolus. in l. si finita. §. si de uectigalibus. ff. de damno infect. Item potest locare colono partiario, etiam ad centum annos. Item & cum clausula, Quot sunt anni, tot sint locationes. Bald. in §. aut si liuellario. in fi. in tit. qui. mo. feu. amit. Licet idem Bal. contrà in c. j. in princip. in vj. col. uer. secundo, an nomine alienationis. qui feu. da. pos. & But. in c. ad Apostolicæ. de donā. ubi loquitur de locatione facta per prælatū de quinquennio in quinquennium, quod non ualet, secundum Lapum in deci. xij. & s̄. Locatio. uersi. xj. xxxj. & sequē. & uer. xxxvj. cum seq. nec punitur locans. s̄. eod. uersi. xxj.

20 Prohibitus alienare etiā pro modico tēpore, non potest alienare. uide Ang. in auth. de alie. & emphy. §. si uerò aliquis. & in l. si filio. §. fi. sol. mat. & s̄. eo. uersi. xviij.

Prohibitus alienare si locat ad centum annos, non punitur, licet locatio non ualeat. Archi. xij. q. ij. abbatibus. Bald. in c. j. uer. consuetudo. ult. col. uer. item ait. qui feu. dare pos.

Prohibitus alienare potest ex necessitate alienare. l. pater filiũ. in prin. & ibi Bartol. de leg. iij. l. peto. §. prædium. & ibi Bart. ff. de leg. ij. & in l. j. de fun. dota. l. j. & ibi Bart. C. de præd. mi. gl. in uer. prohibentur. Instit. qui. alie. licet, uel non. in auth. res, quæ. C. commu. de lega. Alberic. de Rosa. in tractatu Statutorum, ij. parte. ij. q. per l. alienationes. ff. fami. ercisc. & j. eo. uer. xliij. Item propter famem. l. ij. C. de patri. qui fil. distra. Item nisi nuda, & uerbali alienatione. Bal. in c. imperialem. de prohib. feu. alie. in ij. col. in prin. uer. sed nunquid. & in §. libellare. qui. mo. feud. amit. Item nisi in casu. l. qui duos. de libe. leg. Item nisi in annuis redditibus. Bald. in l. hac edictali. §. his illud. in j. col. uers. dicunt doct. quòd annui redditus. C. de secund. nupt. & doct. in l. sciendũ. qui satis. cogan. Item nisi in causam remunerationis. Bar. in j. constitu. Digestorũ, in prin. in v. col. uer. præterea probo per l. iubemus nullam, C. de sacrosanct. eccle.

Prohibitus uendere si uendat, & nõ tradat emptori, an incidat in pœnam. s. Emphyteuta alienat. uersi. viij. cum uer. seq.

Prohibitus alienare potest in consortem alienare. l. fi. C. de habita. metro. lib. xj. l. pater. §. xv. & ibi Bart. de leg. iij. l. uoluntas. & ibi Bar. de fideicom. Bart. in l. si domus. §. fi. in fi. ff. de leg. j. & in l. si mihi & Titio. de uerb. oblig.

Prohibitus alienare per testamentũ potest in dotem dare. Bal. in d. l. uoluntas. in ij. col. uer. quæro, nunquid. & uer. sed nunquid. C. de fideicommis. Pau. de Cast. consi. xiij. & per Alex. consi. xxiij. ij. parte, & s. Prohibitio alienandi. uer. xxv. & j. eodem. uer. lxix.

* Prohibitus alienare in certas personas, eos hæredes instituere non potest. Ang. consi. vij. Ias. consi. cj. num. j. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Prohibita alienari non ueniunt in fideicommisso uniuersali. l. Lucius. §. pluribus. & ibi Bar. ad Trebel.

Prohibitus uendere nõ potest locare ad longũ tempus. Bald. in auth. ei, qui. C. de bo. autho. iudi. poss. & Alexand. consi. iij. quarta parte.

Prohibitus alienare potest irreuocabiliter alienare, etiam in extraneum, si ipse instituit hæredem unum de familia testatoris grauantis: secus, si extraneum. gl. fin. & Bar. in l. peto. §. fratre. in prin. ij. col. ff. de lega. ij. & Angel. in Repertorio. uer. Alienatio prohibita.

Prohibitus alienare non potest deferre iuramentũ. l. iusiurandum quod ex conuentione. §. pupillus. & ibi Bart. in secundo summario. ff. de iureiur.

30 Prohibitus alienare non potest permutare. Bal. in auth. res, quæ. C. commu. de leg. in ulti. col. uer. quæro ad ea. Io. And. in addi. Spe. in rub. de re. permu. pen. col. uer. est etiam sciendum. Sed an possit meliorando. Pau. de Cast. con. xvj. quod incipit, Dubitatur, nunquid hospitale, quòd sic. & Ioannes Andreas ibidem.

Prohibitus alienare rem sibi legatam potest eam alienare, si nõ potest ea uti habiliter, quia sit de loco longinquo. Bald. in l. uoluntas. in lectu. antiq. C. de fideicom. per §. sin autem annale. in auth. de eccle. tit.

† Prohibitus alienare an possit se transferendo ad religionem, & se dedicando, alienare: uide Bald. in consil. ccxlviij. in ij. parte.]

Prohibitus alienare potest repudiare hæreditatem. l. qui auté. de his quæ in frau. credi. & de dona. inter uirũ. l. si sponsus. §. si maritus. & Pau. de Cast. consi. cccxj. quod incipit, Viso puncto. in j. col. in fi.

* Prohibitus alienare extra certas personas, extraneos instituere hæredes non potest: secus, si in perpetuum alienare prohibitus sit. Ang. in l. ea lege. C. de condictio. ob causam. consi. vij. Alex. consi. lv. uol. iij. Iason consi. cj. consi. cxx. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Prohibitus alienare in certas personas, eos hæredes instituere non potest. Ang. consi. vij. Iason consi. cj. nu. ij. uolu. j. Æmilius Maria Manolessus.

Prohibitus alienare in extraneos, non potest eos instituere. Pau. de Cast. consi. cxlviij. incipit, Super secũdo puncto. per l. peto. §. fratre. de leg. ij. & j. eo. uer. lvij.

* Prohibitus alienare in perpetuum, eum qui sibi ab intestato successurus est, hæredé instituere, sec. com. opi. omnino potest. l. pater. §. cùm inter. ff. de leg. ij. gl. Bart. & Doct. in l. peto. §. fratre. ff. de leg. ij. Bar. in l. si ita quis. §. ea lege. ff. de uerb. oblig. Bal. & Ang. in l. ea lege. C. de condic. ob causam. Ang. consi. vij. Alex. consi. cliij. uol. ij. Iason consi. cxx. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Prohibitus instituere extraneum, instituendo eum non transfert dominium. Pau. de Cast. in d. consi. cxlviij.

Prohibitus alienare non potest rem in iudicium deducere. in Spe. de actore. in iiij. charta, & in ultima. uer. item quòd est tutor. & uersi. quid de clericis.

Prohibitus alienare potest compromittere, quia id nõ est alienare. Bal. in l. fi. §. fi. ad fi. C. communia de lega.

Prohibitus alienare non potest promittere. l. fi. & ibi Bald. in ij. no. C. ad legem Falci. Sed Bald. contrà, in d. l. fi. §. fi. uer. nota ex hac litera. quia potest se personaliter obligare. C. communia de lega. non rem ipsam. ut ibi. & Alexand. consil. vj. iiij. parte.

Prohibitus alienare, nõ potest obligari ad alienandum. l. si resoluendam, & ibi Bar. C. de prædi. minor.

Prohibitus alienare, non potest committere delictum, ut alienetur. l. Imperator. ff. de fideicom. liber. Bar. & Bal. in l. ea lege. C. de condi. ob cau. Caue, quia licet loquantur de prohibito alienare, tamen non ponunt istum casum. Lud. in sing. uersi. viij.

40 Prohibitus ponere rem extra manus suas, intelligitur scilicet extra dominium suum. gloss. & Bald. in l. fin. circa princip. de reb. alie. non alie. & Paul. de Castr. in l. manumissiones. de iusti. & iure. ubi etiá dicit, quòd potest locare ad tempus modicum. & pignorare, non tamen pro tanto quòd desit spes luitionis.

Prohibitus uendere non potest donare. Bart. in l. uoluntas. C. de fideicom. ubi etiam per Bald. in ulti. col. uer. modò restat quærere. & tenet Bar. in l. ij. C. de usuca. pro emptore.

Prohibitus alienare in potentiorem, potest alienare in filium proprij corporis, non in adoptiuum. Item in patrem. Bald. † in d. l. ea lege. v. q. † Vide Felin. in ca. afferte ante medium. j. col. de præsump.]

Prohibitus alienare an possit ex causa necessitatis etiam procurare. Bal. in l. uolũtas. in lect. antiqua. & in l. quoties. C. de fideicommiss. in lectura antiqua. gl. & Bart. in l. pater filium. in prin. de lega. iij. l. j. & ibi Bartol. de fun. dota. l. j. C. de prædi. mi. Alber. de Rosa. in opere Statutorum, secunda parte, secunda quest. & s. eo. uer. xxij. q. sic. Ecclesia tamen legataria prohibita alienare, non potest, etiam ex causa necessitatis alienare. s. Legatum ecclesiæ. uersi. l.

Prohibitus alienare an possit ex causa utilitatis. Bald. in d. l. uoluntas. in lectura antiqua.

Prohibitus alienare extra familiam potest alienare de consensu illorum de familia. Dyn. & Bartol. in l. qui Romæ. §. cohæredes. ubi etiam plenius per Alex. & Moder. de uerborum oblig. facit l. nihil. §. omnibus. de lega. j. l. quoties. & ibi Bartol. C. de fideicom.

Prohibitus alienare, contradicente Titio, an possit, contradicente procuratore Titij. Bald. in d. l. quoties. in lectura antiqua. Et an contradicente Titio sine ratione. Bald. ibidem in v. quæstio. Et an eo præsente, & nihil dicente. Bald. ibidem. vj. & viij. quæstio. Et an si non potest contrauenire. Baldus ibi. x. q. in lectura antiqua.

Prohibitus alienare potest concedere usumfructum rei ad uitam alicuius. Ange. in auth. de non alie. §. hoc igitur. colu. ij. Contrarium probatur. in l. fin. C. de reb. alie. & Bartol. in l. codicillis. §. instituto. de leg. ij. sed uide melius j. eo. uer. liij. & s. eo. uer. xix. & uer. xxj.

Prohibitus alienare potest uti duplici cautela. Primò, quòd patiatur rem sibi euinci, & succumbat. Secundò, quòd alienet primo in consortem: quod potest: qui postea potest alienare indistinctè, nisi utroq; casu constet de collusione & fraude. Bartol. in l. filiusfami. §. diui. in iij. col. in fin. uer. circa materiam. ff. de leg. j. l. pater. §. xv. & ibi Bar. de leg. iij. Vel secundo patiatur aliquem fingentẽ se creditorem mitti in possessionem ex primo & secundo decreto. Bart. in l. peto. §. prædium. de legat. ij. Nico. de Neapo. in l. sed si. §. j. de reb. eorũ, contra secundam cautelam Bar. & j. eo. uer. xlix.

Prohibitus alienare in contractu tenetur ad interesse: alienando tamen transfert dominium rei alienatæ, nisi prohibens reserua-

reseruauerit sibi ius in re. Bart. in l. filius. §. diui. iiij. col. ff. de leg. j. uersi. quæro, an per contractum.

Prohibitus donare an possit celebrare alios cōtractus alienationis. in l. si cōsenserit uenditioni, & seq. ff. qui. mo. pi. sol. l. fi. & quod ibi per Bar. C. de prædi. curia. libr. x. quòd nōn. l. fin. C. de iure emphyt. Addo Bar. in l. filius. §. diui. in ultima col. in prin. uer. quæro, prohibita donatio. ff. de leg. j.

50 Prohibitus cedere nobili, nō potest cedere foresi, q̄ postea cedat nobili. Bar. in l. si quis. C. de heredi. & s. Prohibitus cōtrahere. uer. iiij. In contrarium sensit Bar. in d. §. diui. de legatis. j. in cautela ij. in iiij. col. uer. quæro, an per statutum.

Prohibitus alienare potest de re transigere, & eam dimittere penes aduersarium ex transactione. Bald. in c. j. in fin. de controuer. inter uasal. & ali. & in l. quoties. circa prin. uer. an ille. C. de fideicom. ubi dicit, quòd non, si prouocat ad iudicium: secus si prouocatur. Et hoc si habet plenam administrationem, ut uasallus, tutor, prælatus, aliàs nō ualet transactio. Sed Alex. post Bart. in l. nulli. de transac. dicit prohibitam intelligi trāsactionem, quando est prohibita alienatio. Vide s. Alienatio. uer. lxiiij.

Prohibitus uendere an possit alios contractus alienationis celebrare. Bald. in c. j. de feud. alie. in ultima colum. glo. Barto. & docto. in l. ij. C. de usucap. pro empto. Bartol. in l. filius. §. diui. ultima colum. uer. quæro, prohibita uenditio. de legat. j. quòd sic. Paul. de Castr. consil. clxxvij. incipit, super prima uidetur. in primo dubio. & Bald. in c. j. per quos fiat inue. & in l. fi. in iij. q. C. de rebus alie. nō alie. & in l. uoluntas. ad fin. uer. modò restat. C. de fideicomm. & suprà, Prohibitio alienandi. uer. xxxj. Et adde text. no. in c. j. de his, quæ fiunt à prela. quòd non. Et ibi dicitur de permutatione, & donatione, quæ non comprehenduntur uerbo uenditionis. Et ibi dicit Abbas uerum, quando precij mentio habetur, ut quia statutum dicit, quòd quis non uendat sine certa solennitate, ne in precio decipiatur: quia tunc potest donare, & permutare: aliàs secus.

Prohibitus alienare non potest usumfructum constituere, etiam ad mensem, sed potest eum locare ad tempus non longum. Item potest promittere fructus dare etiam ad centum annos. Bald. in c. j. in princip. vij. col. uersi. item ait. qui feu. da. po. Sed uide l. fi. C. de reb. alie. nō alie. Bar. in l. codicillis. §. instituto. ff. de legatis. ij. & s. eodem. uersic. xix. & uersicul. xxj. & uersi. xlvij.

Prohibitus alienare rem, potest alienare fructus rei. Bal. in c. j. §. donare. in primo not. qualiter feu. pot. aliena. uide cle. j. de re. eccle. non alie.

Prohibitus alienare potest hypothecam constituere, & sic uerbo: non autem tradere in pignus. Bald. in c. j. §. aut si libellario. ultima colum. uer. sequitur in tex. qui mo. feu. ami. Sed Bart. in l. qui habebat. in fi. prin. & ibi do. Alex. in addi. ff. de leg. iij. dicit, quòd & pignorare potest, nisi pro tanto, quod nō sit spes luitionis. Item tenet Bar. in l. legata. §. fi. de supell. le. & in l. rem legatam. in fi. de adi. leg. & Bal. in l. uoluntas. in fi. C. de fideic. & in l. fi. C. de reb. alie. nō alie. paulo post prin. & s. Prohibitus acquirere. uer. viij. per Bart. in l. multum. ad finem. de uer. obli. & Alex. in l. iij. in fi. C. de lega.

Prohibitus alienare non potest instituere hæredem. l. si quis. §. certum. & ibi Bald. uer. sed alij allegant. C. de secundis nu. & Bald. in l. humanitatis. ij. colum. in v. oppo. C. de impu. & alij. sub. & omnino Pau. de Cast. consi. cclxxxiij. incipiente, Visis statutis. & consil. cxlviij. gloss. tenet contrarium in rubric. C. non lice. habita. metro. lib. xj. & Bartol. in l. si ita. §. ea lege. in pen. col. uer. procedo ulterius. de uerbo. obli. & suprà eod. uer. vij. & suprà, Prohibitio alienandi. uer. xxxij. & suprà, Prohibitio debet. uer. xxj. nisi quo ad effectum mutandi iudicij: quia alienare non dicitur quis instituendo hæredem. l. ex hoc. §. alienare. & ibi Barto. ff. de ali. iudi. mu. causa facta. Addo Bal. in l. ea lege. in ij. q. C. de condi. ob cau. Vide Alex. consi. xxiij. ij. parte, & s. eo. uer. vij. & xxxiij. & in consi. cliiij. secunda parte.

* Prohibuit si testator bonorum suorum alienationem ea de causa, quia fœminis semper exclusis bona sua in domo, agnatione, & familia sua manere perpetuò uoluit, non licuit hæredi instituto, uel alij ex descendentibus filiam suam fœminá substituere, substitutioq; illa nullius omnino momenti est. l. codicillis. §. matre. ff. de leg. ij. l. si ita quis. §. ea lege. ff. de uer. oblig. ubi Bar. idem in l. peto. §. patre. ff. de leg. ij. Ias. consi. clxiij. nu. j. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Prohibiti cùm descendentes sunt alienare, extremus è linea quemlibet potest instituere hæredem. l. Mutianæ. in extre. ff. de condi. & demonstr. Iason consi. clxiij. nu. 2. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Prohibitus alienare, obligare, permutare, uel quocunq; titulo in alium transferre, ita prorsus, ut si secus ageret, bona amitteret, extraneum hæredem instituere potest, etiamsi hoc nominatim & expressè testator uetasset. Ang. cō. vij. co. lvij. Alex. consi. cliij. uol. ij. Ias. con. clxiij. col. ij. uer. bene facit, quod egregiæ. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Prohibiti si à testatore filij sint, intra xxxij. an. ætatis bona alienare: quia uoluntas est testatoris, ut in familia bona maneant, post eam ętatem uerò fuerit ipsis permissum, de ijs ut uisum fuerit, decernere, xxxij. annis maiores etiam extraneum instituere hæredem possunt. Ias. in term. consi. clxxij. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Prohibitus alienare extra familiam testatoris, etiamsi adiecta hęc prohibitionis causa fuerit, quia uult testator bona in agnatione, & familia sua perpetuò permanere, potest hæredem sibi ab intestato successurum instituere, etiamsi ex familia testatoris nō sit, sec. com. opi. l. cum pater. §. cùm inter. ubi Bar. & Pau. de Cast. ff. de leg. ij. glo. in l. peto. §. fratre. ubi Bart. col. j. ff. e. de leg. ij. Bart. Ang. Imol. & Pau. de Cast. in l. si ita q. s. §. ea lege. ff. de uerb. obl. Bal. in l. ea lege. q. iij. ubi Ang. col. fi. C. de cōdi. ob causam. Raph. Cuma. in d. §. cùm inter. Alex. in l. qui Romæ. §. cohæredes. ff. de uer. obl. Ang. consi. vij. Lud. Rom. con. cccclvij. Alex. con. lvj. uol. j. con. lix. uol. iij. Ias. in termi. con. xxxj. uol. iij. con. xcvj. uol. iiij. con. cxx. col. iij. in prin. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Prohibitus alienare nō potest transferre ius succedendi ab intestato. l. codicillis. §. matre. & ibi Bart. de leg. ij. Vide Bar. in l. quemadmodum. in ij. col. uersi. regulariter autem, quando alienatio. C. de agri. & censi. lib. xj. ubi dicit, quòd

Prohibitus alienare in personas certas nō potest eis relinquere ex testamento, nec legare, & prohibitus debet curare, ne ad ipsum ab intestato perueniat. Secus si est prohibitus alienare simpliciter: quia potest prohibitus relinquere ex testamento, secundum Bar. ibidem, & s. eo. uer. vij. & uer. lvij.

Prohibitio alienandi intelligitur, ne quis succedat ab intestato, & per bonorum possessionem contra tab. Bal. in rubr. C. qui admitti. in fi. ubi uide omnino.

60 Prohibitus alienare debet prouidere, ne sibi succedat per bonorū possessionem contra. tab. Bal. in l. emancipati. pen. col. in fi. viij. oppo. C. de col.

Prohibitus alienare in forensem ex forma statuti, non incidit in pœnam statuti, si non consentit alienationi rerum sibi restituendarum per fideicommissariū, quæ erant suæ. in Specul. Barto. in l. Gallus. §. uidendum. ff. de lib. & posth. in uer. ita induco.

Prohibitus alienare non potest in contractu fideiubere pro alienante. Bal. in l. exceptione. C. de euictio.

Prohibitus pignorare potest omnia bona sua generaliter obligare. Bal. in l. uoluntas. in pe. q. C. de fideicom. ubi dicit, q̄

Prohibita non ueniunt in generali sermone. per c. j. de cap. qui curi. uendi. in usi. feu. & s. eo. uer. xvij.

Prohibitus uendere, non obligatur de euictione. gl. in l. imperialem. de prohi. feu. alie. per Fred. Lau. de Fano, in l. in quorum. xij. col. ff. de pigno. facit glo. in l. si patronus. §. patronū. uer. à Fauiana. ff. si quid in frau. patro.

Prohibitus alienare per statutum, an possit iussu testatoris alienare, uel permutare. Io. And. in additi. Spec. in rubr. de rer. permut. in ultim. colum. Ange. in l. senatus. in princip. de legat. j. & ibi Bal. & Imo. in l. si ita. §. ea lege. in fi. de uerb. oblig. quòd non. & alienando incidit in pœnam statuti, per illum tex. in uer. in pœnis erit locus. gl. in c. ordinarij. de offi. ordi. in vj. Lauren. in d. l. quorum. xxiij. col. Ange. in l. si dignum. & ibi do. Alexand. qui tenet contrarium. Ange. in l. qui fundum. in prin. ad leg. Fal. quòd non. Ang. in l. j. C. cōmunia de lega. Sed Bald. contrà in l. si hæres. ff. de act. empt. ubi dicit hæredem grauatum cedere forensi impunè posse, licet statutum uetet cedi forensi. Adde etiam do. Alexand. in l. si ita scriptum.

ſcriptum.in prin.ff.de lib.& poſth. & in l. ſi tibi.ff. ſi cer.pet. & omnino in d.l.ſenatus.in princi.ubi pro concordia ponit unam diſtinctionem.& in l.ſi ita.de lib.& poſth.

Prohibitus alienare extra familiam poteſt alienare in eum,qui fuit de familia tempore mortis, uel tempore teſtamẽti. Bal. in l.uoluntas.in fi. C.de fideicom.

Prohibitus alienare poteſt dare in dotem ſorori. Bald. in d. l. uoluntas. ij. colum.uerſicul. quæro, nunquid filia.Item ſibi ipſi.Bald.ibidem.uide Pau.conſil. xiij.incipiente, Quia per ſupraſcripta.in Specul. de empt.& uen.§.iij. uer. quid ergo. in auth. res, quæ. C. communia de leg.& s̃.eo.uer.xxv.& s̃. Prohibitio alienandi. uerſicul. xxv. Item uenientes ab inteſtato.s̃.Alienatio.uerſic.liij.circa medium.ibi : item & datio in dotem,&c.

Prohibitus alienare per teſtatorem poteſt renunciare fauori prohibitionis inductæ cauſa ſui.Pau.de Caſt.conſil.xvj. incipiente,Dubitatur,nunquid hoſpitale.Ioan.And. in c. Raynutius.de teſta.

70 Prohibitus alienare extra familiã, poteſt alienare in extraneum,ſi nullus ſit de familia.Pau.de Caſt.in con.xvij. incip. Videtur dicendum.Item poteſt alienare partem cohæredis redemptam per ipſum.l.pater.§.xv.& ibi Bar.de leg.iij.

Prohibitus alienare ſub pœna extra familiam,alienans liberatur ſoluendo pœnam : quam ſi non ſoluat, familiæ debetur hæreditas alienata,uel res,ſecundum Bald. in l.j.xj.q. C.de his,quæ pœ.nomi.

Prohibitus uẽdere extra familiã, poteſt donare uni de familia.Bald.in l.uoluntas.j.col.de fideicom.

Prohibitus alienare extra certas perſonas, poteſt alienare inter illas perſonas,niſi ſit eadem ratio prohibitionis.Bald. in d.l.uoluntas.ij.col.uer.pone,eſt conceſſum.j.oppo.

Prohibitus alienare non poteſt inueſtire corporaliter, ſed per annulum ſic,id eſt,abuſiuè,niſi in incorporalibus. Bal. in d. l.uoluntas.ij.col.uer.quæro,nunquid dicatur.

Prohibita alienari dicitur mea res pleno iure.Bald.d.l. uoluntas.iij.col.uer.nunquid res.

Prohibitus alienare, non poteſt dare in emphyteuſim. Ang.in authen.de non alie.§.emphyteuſim.paulo poſt prin.

Prohibitus alienare an poſsit dare in feudum. Bald. in c.j. per quos fiat inue. paulo poſt princi. quòd non. & in Marg.uer. Prælatus.uer.ultimo.

Prohibitus alienare non patitur præſcriptionẽ.s̃.uer.Præſcriptio contra quos,&c.uer.ij.

* Prohibitus detrahere quartam legitimam, & Trebellianicam,uerbis geminatis,& ſummam uoluntatem declarantibus à teſtatore, quia uult,bona ſua omnia ad ſucceſſores & poſteros ſuos ſine ulla omnino diminutione deuenire, legitimam detrahere non poterit, ſed fructus, quos uiuens ex hæreditate percipiet,legitimæ loco erunt.Raph.Cuma.in l. cohæredi.§. cùm filiæ. ff. de uul. in l. in fideicommiſſaria.ff. ad Treb.in con.lij.Fran.Cur.mi.conſi.cxx.num.16. uolu. ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

Proles quę dicatur,& qui ueniant appellatione prolis.nd. in l.diutius.C.de agr.& cenſi.li.xj.& in l.diui.& ibi docto.C.de natu.lib.& Lau. de Fano in §.cæterùm. Inſtitu. de legi.agnã.ſuc.in repet.& Alex.in l.j.de iure imm.quod dicitur ex legitimo matrimonio.Bal.in rub.C.de priui.dot.

Prolis uerbo etiam fœminæ continentur.s̃.Fœmina.uerſ. xiij.

Promitto uerbum ſubauditur in ſcriptura, in qua quis aſſerit ſe debere decem Titio.Bal. in l. contractus.iij.col.magna,in uer.quæro circa iſtam.C.de fide inſtr. & gl.in uer.cauſam. in c. ſi cautio.de fide inſtrum. Alex.in l. quidam.de conſtit.pecu.etiamſi cauſa non exprimatur.Bar. in l.ex ſententia.in fi.ff.de teſta.tute.

† Adde,quòd promiſsio eſt actus rationis, qui eſt enũciatio, & ordinatio,ſecundum beatum Tho.ij.ij.q.lxxxviij. articu. j.& dicitur Græcè.ὑπόσχεσις.]

Promitto, uerbum à teſtibus prolatum, non intelligitur cum ſtipulatione,niſi probetur, quòd interrogatio pręceſſerit,& reſponſio incõtinenti ſit ſecuta: ut ĩ. Stipulatio. uer.xv.Secus,ſi proferatur in inſtrumento publico.Bartol.& Alexan. in l.ſciendum.in iij.colum.uerſic.ſed quæ eſt ratio differentiæ. ff. de uerb. oblig. Inſtitut. de inuti.ſtipulat.§. ſi ita ſcriptum.Bald.in l.j.ij.colum.uerſicul.item ad donationem. C. quando lic.ab empt.di.& Ange. in l.ij.C. de contra. & commi.ſtip.& in l.ſciendum.§.dictum.de ædil.edi. & ibi not. Et idem ſi in ſcriptura priuata,uel epiſtola.d.l.j. & ibi docto. & Angel.& Bald.& alij,circa medium. in fine. C. de contra. & commit. ſtipul. & tenet Bald. in l.j. C. de dot. promiſsio. & Alexan.in l.j.ff.de pact.& in l.iuris. §. ſed cùm nulla. eodem tit.& §.quod ferè.in prin.ea.l.& in d.l. lecta. ubi etiam dicit, ſecundum Salic.in l.j.C.de uſuris. quòd uerbum, Promitto uſuras,in ſcriptura intelligitur per ſtipulationem. & Ludo. Pon.in l.ſciendum.viij.colum.de uerbo.oblig. contra Bald. in d.l.j.Vide per gloſſ.& Bartol.in l.j.C. de uſuris. & Bartol. in l.lecta.iij.col.in fin.uer.modò aduerte.ff.ſi cert.peta.& in l.Titia.§.fina.de uerb.oblig.Vide omnino Paul.de Caſtr. in con.lxxxiij.quod incipit,In cauſa Sylueſtri.& in l.iuris gentium.§.quod ferè.ff.de pact.& Lanfran. in d. l. ſciendum.de uer.obliga. Quod dixi de epiſtola, dic quod glo. eſt in contrarium in d.l.j.de cõtrahend.& commit.ſtipul. Sed ibi Angel. contrà, ut ſuprà. Item in inſtrumento dicitur, Promiſit permutare, non intelligitur per ſtipulationem, & ſic habet locum pœnitentia.Bald.in l.ſicut.in penul. q. C. de actio.& obli.& Alex.in d.l.ſciendũ.j.col. ubi etiam dicit, quòd promiſsio dotis etiam incertæ ualet, & intelligitur, ſcilicet per pactum nudum fauore dotis,ſecundum Bald.in l.j.C.de dotis promiſsione. de quo s̃.uerbo,Dos promiſſa.uer. iiij. Sed ſi dictum uerbum Promitto, proferatur à teſtatore iuriſperito,intelligitur ſcilicet per ſtipulationem, ſecundum Ang. in d.l.j. C. de contrahen. & commit.ſtip.Sed Bartol. contrà in l.j.C.de uſuris.Si uerò teſtis dicit, quòd ſic conuenit inter partes: ſufficit, & tenet prolatio, ſecundum Bald.in no. in l.rebus.C.de rerum permu.& s̃.uer.conuenit.uer.j.Idem Bald.in l.j.in ij.co.in uer.tu dic,quòd ibi uerbum C. de uſuris.dicit,quòd in contractu pœnali,uel uſurario, prolatum, non intelligitur per ſtipulationem,aliàs ſic,& eſt pulchra limitatio.& ibi Salic.contrà.Item ſi proferatur in epiſtola,importat pactum nudum,& parit actionem, ſecundum Barto. ſin.in l.Quintus.ff.mandati.& ſequitur Lanfran.in d.l. ſciendum. de uerb. obl. Item ſi teſtis dicit ſic partibus placuiſſe, intelligitur ſcilicet per pactum,non per ſtipulationẽ,ſecundum Salic.in l.quę fortuitis.per tex.& gl.ibi in fi.C.de pign. actio. † Vide Fran.Aret. in l. Titio.§.idem.de uerb. obli. & do.Barthol.Socin.in con.cclxvij.incip.Præſens.circa princip.in j.parte. & do.Petr.Phil.Corn.in conſi. cclxviij.incip. Viſa.in litera F.in iij.parte.]

† Si promittitur certum præmium capienti certum bãnitum, nunquid debeatur familiæ Poteſtatis capienti bannitum. Et uidetur,quòd non,quia ad hoc tenebatur ex officio.facit l.congruit.ff.de offi.præſi.& ca.j.de offic.ordi.Abb. in c. eccleſijs.de cenſi. Tu adde Bartol. in l. ſi is,qui.§. ſeruus. ff.de acqui.re do.& in l.ambitioſa. ff. de decr. ab ordi.fac. & uide Ludo.Ro.in l.ſi quis in graui.§.utrum.ff.ad Sylla.poſt Bart. & ibi Matthæum Matheſil.in l. omnes populi. ff. de iuſti. & iur.Bartol.& Moder.in l.nulla macula. C. de dila.lib.x.& uide Ange.Areti.in tracta.Malefi. in materia Capturæ. in uer. quæro xiij.& in uer. Caium Sempronium. in ulti.col.Bart. in l.j.ff.de iuſti.& iure.& Raph.in l.hæc conditio.ff. de condi.& demonſt.Facit quod uoluit Bart.in l.omnes populi. ff. de iuſti.& iure.in j q.v. quæſtionis principalis : uidelicet, ſi ſtatutum det præmium capienti bannitum,an præmium dabitur ei,qui cepit bannitum, ſed ignorabat eum bannitum. Ad quod uide bonum tex.& in l.pen. C. de decurio. & uide Bal.in l.genero.ff.de infami.& Lud.Rom.in d.§.utrum.]

† Promittens ſoluere in certo loco ſpecificato,uidetur ibi contraxiſſe, & non eſt locus pœnitentiæ : ut l. contraxiſſe.ff.de actio.& oblig.& in cap.dilecti.de fo.compe. & ideo conuenitur ibi.Quod eſt uerum,ſi ibi inueniatur:ut in c.Romana. §.contrahentes.de foro compe.lib.vj. Quod limitat uerum Abb.in c.j.de iudi.in x.colum. per gloſſ. ſing. in l. j. ff.ſi quis in ius uo.non ie. quando ſimpliciter promiſit ſoluere. Secus, ſi uniuerſaliter renunciauit promiſſor foro ſuo : quia tunc etiamſi ibi non inueniatur,habet locum remiſsio ad locum,ubi deſtinauit ſolutionem : hic enim uidetur renũciare foro ſuo.]

Promittere,& ſoluere,paria ſunt.l.fina.& ibi Bartol.& Bald.& doc.C.ad legem Falci.

† Promit-

Promittere aliud est. & aliud, promittenti consentire. d. Pet. Philipp. Corn. in consil. cciij. incip. In hac. in litera A. in iiij. parte.]

Promittens non alienare si alienet, an possit contrauenire, & an possit relinquere hæredi extraneo, uel legare. Paul. de Castr. consi. cxlviij. incipiente, Super secundo puncto. in iij. dubio, quòd non.

Promittens habere ratum & firmum sub pœna, incidit in pœnam, siue ueniat contra de iure, siue de facto. Sed

Promittens habere ratum non incidit in pœnam, si contrauenit de facto. Bart. post glo. in l. id, quod pauperibus. de episcop. & cleri. ubi uerbum, Ratum intelligitur de iure, non de facto. Et idem tenet Alex. in l. stipulatio ista. §. si quis fortè. ad fin. de uerbo. obliga. j. Ratum. uersic. ij. Et quid si promisit dominum ratum habiturũ, & dominus de facto contrauenit. ibidem. & s̄. Procurator præiudicat. uer. xl.

Promittens se obligare pro dote, an dicatur fideiussor dotis. s̄. uer. Fideiussor dotis. uer. ultimo.

Promittens pœnam, si rem non tradat, an liberetur à pœna, si res pereat. Bar. & doct. cõtra gl. in l. si decesserit. in uer. secundo quærit gl. ff. qui satisda. cog. ubi distinguit.

Promittens bis idem, non obligatur ex secunda promissione, nisi prima sit inutilis. l. qui bis idem. & ibi Bartol. ff. de uerborum oblig.

10 Promittens non imbrigare se in certa causa, nõ incurrit pœnam, si excipit Bar. in l. non solùm. §. si status. ff. de procu. in iiij. opposi.

Promittens die sequenti post interrogationem, obligatur ex constituto, non ex stipulatione. Bal. in rubr. C. de consti. pecu. in ult. col. uer. sequitur uidere de forma.

Promittens soluere contenta in testamento Titij, liberatur reuocato testamento per Titium. Bald. in l. fi. C. de constitu. pecu. per l. cùm quis decedens, in prin. de lega. iij. & l. fi. ff. de solu. & ibi Alex.

Promittens respondere sub quocunq; iudice sub pœna, nõ dicitur prorogare iurisdictionem. Bal. in l. non codicillum. in ulti. col. uer. item dicit hic Iaco. C. de testa.

Promittens se promissurum dare decem, uidetur promittere de præsenti dare decem, & de præsenti obligatur. Io. And. in addi. Spe. in j. colu. de obliga. & solut. in rubric. & Ioan. de Por. in l. fideiussor. §. meminisse. de lega. j. & Alexan. in l. cui fundus. §. j. ff. si cer. pet.

Promittens se desponsaturum Bertam, non uidetur desponsare. Io. And. in c. fi. de sponsa. Item,

Promittens se donaturum Titio fundum, nõ uidetur donare. l. si pecuniam. si cert. peta. Addo Pau. de Cast. in consil. cviij. incip. Dicta donatio. in ultim. col.

Promittens seruitutem uiæ, tenetur ad patiendum. l. quoties. j. de seruit. nisi promiserit iter fieri: quia tenetur præparare uiam, & locum pro uia. gloss. no. & Alexand. in l. v. §. Cato. de uerb. oblig.

Promittens non mouere controuersiam alicui de fundo, uel domo, censetur promittere non mouere controuersiam, de usufructu, uel usu, uel alio iure. Angel. docto. & Alex. in l. stipulatio ista. §. si quis fortè. de uerbor. obliga. Item & de possessione: ut ibi probatur, secundum Alex. in prin. & Bart. in l. uenditores. in fin. eodem titu. Sed in contrarium est l. rem. cum gl. & Bart. ff. de action. empti. & in l. si duo. §. fi. uti poss. ubi aliud est res, aliud possessio rei. & per Bal. in l. j. C. de peri. & commo. rei uendi.

Promittens habere licere Titio fundum sub pœna, potest impunè mouere controuersiam de facto. gloss. Barto. & doc. & Alexan. in d. l. stipulatio ista. in princip. & §. si quis fortè. de uerb. obl. & Bald. in l. fi. C. de act. emp.

20 Promittere decem sub pœna, uel

Promittere decẽ nomine pœnę, si non fecerit, uel soluerit, sunt paria. gl. sing. secundũ Ang. & Alex. in l. rescriptũ. §. si pacto. ff. de pactis. Alex. in l. ad diem. ubi no. de uerb. obliga.

Promittens ire, uel proficisci, uel nauigare intra certum tempus ad certum locum, liberatur, si iter arripit, licet intra terminum non perficiat. l. qui Romę. §. Callimachus. & ibi Angel. Pau. & Alex. de uerb. obli.

Promittens ædificare domum in fundo Titij, liberatur alienatione fundi. s̄. uer. Pactum extenditur uer. xxxij.

Promittens uendere, uel emere, obligatur, nec potest pœnitere. Bal. in l. quamuis. in fi. C. de transact.

Promittere intelligitur, scilicet sine fideiussione. Ioan. de Por. in l. ij. ulti. col. sol. mat.

Promittens se obligare ut tutor, uel procurator, debet probare se tutorem, uel procuratorem: aliàs tenetur ex æquitate tituli. ff. quod fal. tuto. autho. Nico. de Neapo. in l. falsus. in prin. ff. eo. tit.

Promittens sub pœna non alienare rem fideicommissi, incidit in pœnam alienando. s̄. uer. Pœna inualida. uersi. vj.

Promittens creditori patris soluere decem, si ostendat instrumentum crediti, non tenetur ad decem nisi sibi ostendatur instrumẽtũ, licet creditor dicat se illud amisisse: quia uel debet illud ostendi, uel debitum aliter probari. Bar. in l. huiusmodi. §. si ita. de legat. j.

Promittens reddere quicquid est sibi datum ab alio, debet reddere etiã sibi data ob causam. Bart. in l. fina. ff. dote præleg.

30 Promittens soluere florenos ad decem annos, quomodo teneatur, si interim mutentur floreni, & ualor. s̄. uer. Obligatio pœnalis. uer. v.

Promittens se curaturum quod alius consentiet cõtractui, ad quid teneatur. s̄. uer. Consensus. el j. uer. xciiij.

Promittens decem, nisi soluat quinq; intra mensem, non tenetur ad decem post mensem, sed ad quinq;. in alijs uerò quinque obstat exceptio usuraria. Bal. in l. cùm allegas. v. opp. C. de usur. & in l. j. in iiij. opp. C. de his, quę pœ. nomi.

Promittens stare sententiæ quomodocunq; ferendæ, non potest appellare. Bald. in l. tale. §. qui prouocauit. in repeti. de pac. secus in compromittente. j̄. Reductio.

Promittens habere ratum, & firmum, potest appellare, uel petere restitutionem in integrum. l. cùm minor. rem ratam haberi. Contrarium tenet gloss. in d. l. qui prouocauit. in gl. ultima. quòd

Promittens stare iudicatis non potest appellare. Contrarium not. in cap. ad hoc. & ibi docto. de appella. Alex. tenet d. glo. in l. si duo. §. idem Iulianus. de iureiurando.

Promittens plus, quàm debeat, potest cõdicere liberationem. l. is, qui. & ibi Bar. ff. de condict. inde. l. qui sine. & ibi Bar. de condi. sine causa.

Promittens cùm uoluerit, an possit cogi ad uolendum. Io. de Por. in l. centesimis. de uerb. obli.

Promittens factum suum tantùm, uidetur etiam promittere factum hæredis sui. Bald. in l. fin. uer. sed pone. C. de act. empt. not. in l. stipulatio ista. in princip. & §. sed si se obligat. de uerbo. obliga. & ibi per Alexan. ij. col. contra. Et sic dictio, Tantum, excludit personas extraneas, non personam hęredis: ut ibi. & tenet Alex. in l. si seruus. ff. de cõd. furt. ubi etiã dicit, quòd alienans si nolit ex pacto teneri, nisi de facto suo, tenet de facto successoris singularis: ut s̄. Alienatio. uer. xiij. & uer. Pactum inter emptorem. uer. xv. Vide omnino Alex. qui tenet contra Bald. in d. l. stipulatio ista. & subdit, quòd hæres promittens factum suum tantùm, tenetur etiam facto defuncti. gloss. Bartol. & Bald. in l. seruus. de cond. fur. & Bald. in c. primo qui suc. dic.

Promittens non facere uim sub pœna, non incidit in pœnam, si facit cum authoritate iudicis. l. factũ. §. non uidetur. de regul. iur. Bal. in l. fi. in fin. C. de actio. emp. ubi dicit, quòd

40 Promittens habere licere, incidit in pœnam, si contrarium facit authoritate iudicis. per gloss. in l. stipulatio ista. in gloss. sed nonne.

Promittens subire iudicium pro alio, cogitur præcisè. Bald. in l. ij. iij. opp. C. de hære. uel acti. uen.

Promittens usumfructum fundi, ad quid teneatur, & an liberetur mittendo in possessionem fundi. Bal. in l. corruptionem. C. de usufructu. in ij. col uer. sed reuoco in dubium.

Promittens facere aliquẽ securũ, liberatur præstando pignus, uel fideiussorem. glo. Bar. Lud. & Alex. plenè in l. j. ff. qui satisda. cogan. & ad id tenetur. Quod Ang. & Alex. ibi dicit uerum, si id promittat postea, qu m se ad aliquid obligauerat. Item uerũ, secundũ Pau. de Cast. ibi, si promittens non possideret immobilia. Item uerũ, si promisit plenè, uel idoneè cauere, uel securũ facere: aliàs secus, ut ibi plenè per Alex. post Lud. & p gl. & Alex. in l. si mãdato. §. Paulus. ff. mãdati. & Bart. in l. j. §. j. & ibi Alex. de præto. stipulatio. ubi plenè.

† Promittens tradere in genere, tenetur transferre dominiũ. Ita no. Bart. in l. si à substituto. §. fin. ff. de leg. j. Sequitur do. Iason ibi circa fin. Et per hoc secundum eum limitatur regula, l. si rem tradi. ff. de uerb. obl. ut procedat, quãdo quis promisit tradere speciem.]

Promittens pro creditore creditoris sui, an dicatur fideiussor, ut capi possit non facta discussione, & quid si non constet, quòd is, pro quo promisit, erat obligatus. Alex. cons. lviij. ij. parte, quem etiam uide in l. ubi. §. illud. de uer. obl.

Promittens Titio habere licere fundum suum, nunquam potest incidere in pœnam per conuentionem, quæ de iure fieri non potest. Raph. & Alex. in l. stipulatio. §. si quis sortem. in fi. de uerb. obl.

Promissoris facti hæredes tenentur in solidum ad faciendum, sed pro rata ad pœnam. gl. & Alexand. in l. in executione. in prin. de uer. ob.

Promittens soluere, uidetur promittere dare, si in solutione erat datio. Bar. in l. si ita stipulatus fuero te sisti. §. possum. de uer. ob. & ibi per Alex.

Promittens præsentare, liberatur præsentando prima uice. gl. in l. duobus. §. si ei. de iureiur. & Alex. in l. ita stipulatus. in prin. xj. col. de uer. ob. Ale. in l. Græcè. de fideiusso. ubi dicit uerum, nisi promiserit præsentare toties, quoties, &c. uel quoties placuerit. & s. Fideiussor iudicio sisti. uer. xxvj.

Promittens pręsentare aliquem in iudicium, an liberetur post sentẽtiam. Alex. post Bal. in l. eum, pro quo, ff. de in ius uoc. & in l. j. si quis in ius uoc. non ierit. & in l. iij. qui satisda. cog. & Bar. in Spe. de reo, j. col. uide Ale. in l. Græcè. de fideiusso. & in l. si finita. in prin. de dam. infec.

50 Promittens ꝓ alio in se suscipiendo obligationẽ, an in plus teneatur. s. uerb. Fideiussor conuenitur. uersi. xxx.

Promittẽs uendere sub pœna, incidit in pœnã, si uendat, & nõ tradat. Bal. in l. fi. C. de pac. inter emp. & uend. uer. sed pone.

Promittens uendere, liberatur dando in solutum. l. si pupillorum. §. si prætor. per Bal. ff. de reb. eorum. Caue tamen, quia loquitur aliter.

Promittens defendere, intelligitur scilicet de iure, nõ de facto. Barto. in l. damni. la ultima. de damn. infect. & in l. stipulatio ista. in prin. in pen. col. in fine. uersi. quæro, aliquis. ff. de uerbo. obli. & Flor. in l. si tam angusti. de serui. & per Bal. in l. fin. uersi. quęrũt doct. C. de acti. emp. Et quid si promittit utrũque, ibidem. & per Bartol. in l. in illa stipulatione, per te. de uer. obli. ubi dicit, quòd debet defendere, si mouetur lis de iure, uel de facto, & debet producere testes, & iura, & soluere sumptus, sed non armata manu resistere. ut d. l. fin. & ibi Bald. & tenet Angel. in Repertorio, uer. Vendens. Adde l. expulsos, & ibi Bartol. C. de actio. empt. & Alex. in l. stipulatio ista. de uerb. obliga. † Vide Franc. Aret. in l. quidã cùm. in iiij. col. de uerb. obliga. circa prin. & Feli. in c. ego N. ij. col. uer. in tex. ibi: contra omnes. in fi. uersi. de iureiur. Are. tamẽ tractat de eo, qui promisit defendere contra omnem personam. & Bal. in l. j. de euict.]

Promittens frumentum, intelligitur promittere de nobiliori. Bar. in l. frugem. ff. de uerb. signif.

Promittens mihi pro alio mandato meo, mihi nõ tenetur. Bar. in l. si debitor. la ij. ff. de sol.

Promittens de rato pro minore, uidetur promittere, quòd minor factus maior ratificabit. Bald. in l. cùm maritum. in fi. C. de solut.

Promittens soluere in urbe sacra, intelligitur de Hierusalem. Bal. in l. ij. C. de nau. fœno.

Promittens soluere mandato iudicis, soluẽdo dicitur coactus soluere. s. uer. Debitor soluens. uersic. cxij. & seq.

Promittens pati, non uidetur constituere seruitutem. Bald. in ca. si quis. de manso. v. col. uer. & nota, quòd in isto ductu. de contro. inuest. & Bart. Cæpol. de ser. urb. ca. xij.

60 Promittens tenetur de facto omnium, quos potest cogere, uel prohibere. l. fluminum. §. quãquam. de dam. infect. & Alexand. in l. stipulatio ista. in prin. de uerb. obli. & in l. in illa. & ibi doc. eod. tit. & in l. inter stipulantem.

Promittens interesse, uidetur promittere interesse, quod de iure deberi potest. s. uerb. Interesse conuentũ. uersi. secundo.

* Promittens alicui se eum fratris, uel filij loco habiturum, si eum sine causa exhæredat, ad pœnã, si est adiecta: sin minus, ad quantum interest præstandum est compellendus. l. quidam cùm filium. ubi Bar. Ang. & alij, ff. de uerb. oblig. Bald. in c. j. col. iiij. de plus petitio. in ca. per tuas. col. fin. de probatio. in ca. ego. col. ij. de iureiur. Iason consi. cxlj. nu. 14. uolu. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Promittens se restituturum, daturum, uel soluturum aliqua, quæ se accepisse confessus est, non existimatur reuerà accepisse: sed quia se accepturum ea existimabat, ita esse confessus. l. minor xxv. an. cui fideicommissum. ff. de minor. Bald. in l. si absentis. col. fin. ff. si cert. pet. Ias. consi. cxxij. uolu. j. Æmilius Maria Manolessus.

Promittens commodare turrim, uel auxiliari Titio contra omnem personam, non tenetur auxiliari contra se ipsum, nec contra filium. Bal. in l. cùm acutissimi. in j. col. ad fin. uersic. allegatur hæc lex. C. de fideicom. & ibi Alexand. in apostillis. Bald. & Alber. de Rosa. in l. frater à fratre. & ibi Bald. de cond. indebi. & Alex. ibi & in additi. Bartol. in l. Paulus. §. si sciente. ubi plenè, de pign. Bald. in l. petitionem. de aduoc. diuer. iudicum. Sed plenius per Alexand. in d. l. frater à fratre. in fine. & gloss. xxij. q. ultima de forma. Bald. in l. j. xxiiij. q. de rerum diuisio. & Ioan. de Imo. in clemen. j. extra, de iureiuran. & infrà, Vasallus serui. uer. ij. Barto. in l. j. ff. de senato. & Bald. in l. inquisitio. C. de solutio. Item nec contra patriam, nec cõtra papam, uel Imperatorem, uel regnum suũ: ut per do. Alex. in l. frater à fratre. ulti. col. de condi. indebi. † & in l. si mancipia. §. si sciente. de pig. † Et do. Bar. Soci. in l. frater à fratre. nu. 18.]

Promittens iudicatum soluere pro procuratore Titij, uel substituendo ab eo, tenetur pro utroq;. Bald. in l. pen. in j. col. in uer. & hoc facit in arg. C. de uerb. sig.

Promittens respondere creditori, intelligitur ꝓmittere soluere. s. uer. Respondere. uer. j.

Promittens scienter sine causa, uidetur donare. Bal. in l. si ueritas. §. quæro, nunquid. C. de fideicom.

* Promittens nulla causa expressa donationis causa in dubio promittere uidetur. l. campanus. ff. de oper. libert. Franc. Curti. min. consil. cxxxj. numer. 4. uolum. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Promittens id, quod se non debere scit, donare uidetur. l. cuius per errorem. ff. de reg. iur. Franc. Cur. min. cons. lvj. num. 5. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Promittens præstare legata, intelligitur scilicet deducta Falcidia. Cyn. & Bal. in l. fi. in j. q. ad legem Fal.

Promittens temerè, sibi imputet. l. si apud. & ibi Bald. C. de ædil. actio.

Promissor dotis constituitur in mora post biennium, & tenetur ad usuras, & fructus. l. fin. §. fin. C. de iure dotium.

Promittens facere uestẽ de fructib. fundi, tenetur facere uestẽ, quatenus fructus sufficiãt, nec potest recusare fructus, ne teneatur ad uestem. Bal. in l. penul. ad fi. C. de condi. infer.

* Promittens fructus fundi, ex quo bis in anno fructus percipiuntur, eos tantùm qui prima uice percepti fuerint, debet. Bar. in l. diuortio. §. quod in anno. ff. sol. mat. Fran. Cur. min. con. clxxviij. nu. 25. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Promittens domum, uel molendinũ reficere, semel tantùm, non sæpius ad reficiendum est compellendus. Bal. in l. licet. quæst. liij. C. locati. Franc. Curt. min. cons. clxxviij. num. 26. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

70 Promittens non inquietare Titium, intelligitur nisi culpa ꝓcedat ex parte Titij. Bal. in l. iij. in j. notabili. C. de nau. fœno. & Alex. in l. quæro. §. inter locatorem. ff. locati.

Promittens usuras, ne super sorte molestetur, repetit: quia nõ potest dici scienter promisisse. Bartol. in l. si non sortem. §. j. ff. de condi. indeb.

Promittens pro alio dicitur fideiussor. s. uer. Fideiussor. el j. uersi. xvij.

Promittens non opponere exceptiones, uidetur promittere non ire per ambages, sed potest excipere impunè. Bal. in addi. Spe. de obli. & sol. uer. iij.

Promittens non nocere, intelligitur, scilicet in totũ, uel in partem. Barth. Cæp. de serui. urb. c. xxxvj.

Promittens non impedire ædificantẽ, dicitur impedire, si non permittat portare calcem, & lapides, uel ligna. s. Edificium. uersi. xx.

Promit-

Promittens indemnitatem, dicitur promittere defenſionem. §.Fideiuſſor indemnitatis.uer.ij.

Promittens aliquid in genere, tenetur ad translationem dominij, non ſi in ſpecie.ĩ. Venditor tenetur.uer.lv.

Promittens ſeruitutem, promittit factũ.ĩ.Seruitus cõſtituitur.

Promittens non agere, quando dicatur incidere in ſtipulationem.Bal.in l.ſi quis maior.C.de tranſact.But.ſin. in ca. ſi diligenti.de fo.compe.Alex.in l.ſi quis maior. C. de tranſa.gl. in l.ſi poſtea.de peculio.Bar.in l.nam & poſtea.de iureiur.& in l.ſi prius.viij.oppo.de oper.no.nunc.

80 Promittẽs extrahere fideiuſſorem de damno, liberatur offerendo alium æquè idoneum. Bald.in l.quanquam. de ſen. quæ ſine cer.quan.in ij.col.uer. modò ego quæro.

Promittens ſtare mandato patris, uidetur in eum compromittere, tanquam in arbitratorem: ſecus, ſi mandato tertij, quia ut in arbitrum.Hoſt.& Ioan.And.in c.ueniens.de teſti.

Promittens contrahere matrimonium in gradu prohibito, nõ incidit in pœnas.clement.j. de conſang. & affini: ſecundum Card.ibi.q.xx.

Promittens non mouere litem ſub pœna, non incidit in pœnã per citationem, ſi citatus non comparuit. §. uerbo, Citatus. uer.lix.ſed per ſolam controuerſiæ motionem.Bar. & Alex. in l.amplius.rem ra.ha.

Promittens ſoluere, uel ſatisfacere, non liberatur præſtando fideiuſſores, uel pignora.Alex.contra Lud.Pon.in l.j. ff. qui ſatiſd.cog.

† Promittens ex quo quodammodo cauſam habere uidetur, poteſt agi contra eum, quòd cauſam ineſſe deducat. domi. Bart.Socin.in conſi.clxx.incip. In præſenti.uerſi. primo ad hoc.circa prin.in ſecunda parte.]

Promittens ſiſtere Titium in iudicio, uel ſoluere pœnam pro eo, tenetur ſoluere, ſi non ſiſtat, quia Titius ſit bannitus ex alia cauſa, ſecundum Angel.& Alex.contra Bal. in l. ſed & ſi quis.in prin.ſi quis caut.

Promittens non tenetur cauere de obſeruando quod promiſit, niſi de cauendo actum ſit.not.in l. dedi. in prin.& ibi Alexand.poſt Bar.de condi.ob cauſam.

Promittens defendere, ꝓmittit ſiſtere in iudicio.Pau. de Caſt. & Alex.in l.Græcè.de fideiuſſo.& in rubr.ff.iudic.ſolui.

Promittens ſiſtere an poſsit declinare forum. §. Fideiuſſor. de iudi.ſiſti.uer.xxiiij.nec tenetur ſiſtere hæredem eius.l.ſi deceſſerit. qui ſatiſd. cog. & ibi Alexand. in l. ſancimus. ad fin. C.de fideiuſſ.

Promittens non exigere ſub pœna, nõ incidit in pœnam, ſi recipit à ſponte ſoluente.Innoc.in c.conſtitutus. in fin. de pœnis.Bal.in Marg.uerb.Promittens.in prin.

90 Promittens reſtituere dotem, ſi matrimonium non ſequatur, debet reſtituere, ſi matrimoniũ non ſequatur culpa promittentis.Bar.in conſi. Lator pręſentis ſchedulę.&c.

Promittens dotem poteſt eam ſtipulari tempore promiſsionis, non tempore traditionis.l.ex morte. per gloſ.& Bar. C. de pac.conuen.

Promittens de rato ſub pœna, non tenetur, niſi quatenus intereſt, non habere ratum. l. ſi commiſſa. & l.in ſtipulatione. rem ra.habe.

Promittens ſine inſtrumento cogitur conſentire confici inſtrumentum.Bald.in l.nec creditoris.C.de noua. l. ſicut. de liber.cauſa.

Promittens pro altero, cogitur ſoluere, etiamſi is, pro quo promiſit, ſibi non ſoluit, nec conſeruet indemnem. l. ſi pater. & ibi Bal.C.de dona.

Promittens ratificare quicquid geſtum fuerit per procuratorem, debet ratificare omnia eius geſta, nõ unũ tantùm.Bart. in l.quæ omnia.§.plenè.de procura. Adde Lud. Roma. in l. qui bona.§.alieno.ff.de damno infec.qui dicit, quòd conſtituens procuratorẽ, & promittat ratum habiturũ quicquid per ipſum legitimè geſtum fuerit, quòd tale mandatum nõ ualet.& tenet Ioan.Faber in §.ſin autem.Inſti.de ſatiſda.

Promittens, & iurans per metũ, ſi poſtea ſoluat, uidetur ſoluere metu periurij, ideo repetit.doc. & Bar. in l.ij.C.qđ met. cau.in ulti.col.uer.quærit glo.

Promittens fundum ſub pœna centum ducatorum, &

Promittere centum, ſi fundum non dederit, ſunt paria.gloſſ.& Bart.in l.reſcriptum.§.ſi pacto.de pac.in fine.

Promittens non facere controuerſiam de certa re ſub pœna: incidit in pœnam, etiamſi facit extra ius.in Spec. de emp. & uen.§.j.uer.litem, uel controuerſiam. §. uerbo, Controuerſia.uer.primo.

100 Promittẽs factum alienum, quomodo teneatur. in Spe. de empt.& uen. §.j. uer. ſed ſi. & §.iij.& in l. ſtipulatio iſta. §. ſi quis.de uerbo.obliga.quod tenetur, ſi promittat ſe factucũ, & curaturum: ſed non tenetur ad pœnam, ſi fecit quod potuit.§.Pœna committitur.uer. xv. Nec requiritur diſcuſsio. §.Diſcuſsio, ſi tenetur, quando promiſit cum iuramento, & quando de matrimonio, & de æquitate canonica, & alijs caſibus notatis per Alex.in d. l. ſtipulatio iſta. in prin. j. col.& ĩ.§.proxi.Idem in promittendo de rato.ĩ.§.ſeq.

* Promittens factum alienum, excuſatur, ſi fecit id, quod potuit, ut id fieret. doc. in c. Gemma.de ſponſali. Deci. conſil. cccxxx.col.ij.Æmilius Maria Manoleſſus.

* Promittens factum alienum, & de ſuo ſoluere, ſi id non ita fieret, non excuſatur, etiamſi fecit, quod potuit.Franc. Aret. in l.ſi ita ſtipulatus.§.poſſum.ff.de uerb.oblig. Socin. conſi. ccclxxxviij.q.v.uol.ij.Dec.conſi.cccxxv.conſi.cccxlv.con. ccccxxxix.con.dclxxxviij.q.iiij. Ay. Crau. con. cclxxij.nu. 13.uol.j.Æmilius Maria Manoleſſus.

Promiſsio quòd quis uult eſſe homo meus, non ualet. Bal.in addi.Spec.de feu. uer. nunquid tenet promiſsio.

Promiſsio cum clauſula, Toties quoties, &c. non afficit hæredem.Pau.de Caſt.in conſi.xxxij.quod incipit, Super primo quæſito.quòd promiſsio de cõpromittendo toties quoties lis finiatur, non afficit hæredem.

Promiſsio damni, & intereſſe, non extenditur ad precium rei. Bal.in addi.Spe.de fructi.& intereſſe.uer.nunquid.

Promiſsio dupli in cõtractu uenditionis, refertur ad precium conuentum, computato ſimplo.Bald.in addi.Spe.de empt. & uend.uer.item nota, quòd promiſsio.

Promiſsio omnium bonorm non ualet.Bal.in l.j.in fin. C. pro ſocio. & Dyn.in l.nec permittendum. ff.eo.ti.

* Promiſsio omnium bonorum alicui facta, quæ aufert teſtamenti conficiendi facultatem, non ualet, etiamſi iuriſiurandi religio ad eam acceſsiſſet.l. ſtipulatio hoc modo cõcepta. ff.de uerb.oblig.l.fin.C.de pact.Bar.& doc.in d.l.ſtipulatio. Bald.conſ.xxij.uol.j.Pau.de Caſt.conſ.lxxv.col.ij.con. lxxxij.uol.ij.Abb.conſ.xlviij.uol.ij.Corn.conſ.lx. col.ij. uol.ij. Deci.con.ccxxv.col.ij.Fran.Curt.min.con.xxv.Io.Ant. Rube.Alex.con.cxxx.q.j.Æmilius Maria Manoleſſus.

* Promiſsio bonorum alteri poſt mortem promittentis facta, & iureiurando cõfirmata, ualet, ut donatio inter uiuos. Ay. Crau.con.cxxxix.uol.j.Æmilius Maria Manoleſſus.

* Promiſsio bonorum meorum non aufert mihi liberam teſtandi facultatem, cùm nõ uidear promiſiſſe, niſi bona, quæ tunc habebam.Si quidem bonorum appellatione bona tantùm præſentia ueniũt, cùm de graui præiudicio agitur.l. fin. C.quę res pig. poſſ. arguendo à contrario.ca.pen.ubi illuſt. Cardinal.Hoſtien.& alij, de iureiuran.Bartol.& docto.in l.ſi ſtipulatus.§.cùm ſtipulamur.ff.de uerb.obliga.Bald. conſil. cxij.conſil. ccclxx.uolumine j. Deci. conſil.dij.Aym.Crau. conſi.cxxxix.numer.7. uolumine j.Æmilius Maria Manoleſſus.

Promiſsio obligat etiam Deum.Bald.in l.j.ff.de pac. qui refert magiſtrum Sententiarum, & Bald.in cap.j.de natura feudi. & Anton.de Butr.in capit.j.de conſti.

Promiſsio de reficiendis omnibus expenſis, intelligitur, ſcilicet de iuſtis & moderatis.§.Expenſarum petitio.uer.xxx.

Promiſsio de ſoluendo ante menſem Iulij, intelligitur ſcilicet finitum, & ideo poteſt ſoluere de menſe Iulij.Alex. in l. ij. §. fi.ſi cer.per.

Promiſsio tradẽdi in obligatione generis importat dominiũ, non in obligatione ſpeciei.l.quę à delegato.cum gl.de leg.j. & Alex.in d.l.ex empto.

† Promiſsio an uerificetur, ſi promitto quicquid conſtiterit talem famulum meum debere, niſi cõſtet eum debere, uide dom.Bartho.Soc.in conſi.ccxciij.incip. Præſens.uer.comprobo etiam per text.in ij. parte.]

10 Promiſsio pro attinentibus de non offendendo, nõ intelligitur pro inimicitia inter eos.§.uer.Pax rumpitur.uerſi.ij.

Promiſsio de non committendo maleficium, ualet, etiam ſub pœna. l. nõ impoſsibile. & ibi Bar. de pac. Alex. in l. iuriſgentium. §. ſi ob maleficium. ff. eod. titul.

Promiſsio de non offendẽdo ſub maiori pœna, quàm ſit de iure communi expreſſa, an ualeat. Bartol. in l. ſi ita ſtipulatio facta. de uerb. oblig. & ibi per Alexand. & in c. j. §. ſi quis. de pace tenen.

Promiſsio de parendo mandato Titij, dicitur compromiſſum, non ſi partes promittant ſe parituros ſententiæ Titij. Hoſt. in c. ueniens. de iureiur. Alex. in l. j. §. & poſt operis. de oper. no. nunciat.

Promiſsio de compromittendo in duos, an expiret morte alterius eorum, uel morte promittentis. Pau. de Caſt. con. xxxj. incip. Circa principale. facit quæſt. xxxij. incip. Super primo quæſito. quòd ſic.

* Promiſsio de ſarciendo damnum futurum, non trahitur ad iam factum. l. nouiſsima. ff. iud. ſolui. And. Alc. con. cij. nu. 15. Æmilius Maria Manoleſſus.

Promiſsio omnium damnorum, & intereſſe, quæ pateretur auxiliator delinquentis, facta à principali delinquente ipſi auxiliatori, non ualet: ideo nõ poteſt agere uirtute ſtipulationis. Nico. de Neapo. in lectu. Bartol. in l. j. §. nunc tractemus. in j. colum. in uer. facit ad q. ff. de tut. & ratio. di. & gloſſ. in l. quoniam multa. in uerbo, ſupplicium. C. ad legem Iul. de ui. & ſ. Auxiliator. uerſi. xxvj.

Promiſsio de ſoluendo pro alio, an liberet principale, & an habeat uim ſolutionis, & an nouet obligationem, uel accumulet. Pau. de Caſt. conſ. xlix. quod incipit, Viſo puncto in cauſa. & conſi. l. incip. In cauſa quæ uertitur. quòd ſic.

Promiſsio indefinita moderatura à lege, ſtatuto, uel cõſuetudine. Vnde

Promiſsio dotis reſtituendę, intelligitur facta, niſi iuſtè retineri poſsit: unde non obligat, ſi ex forma ſtatuti eam lucretur. ĩ. Maritus lucratur. uer. xxx.

Promiſsio de neceſsitate facienda habetur pro facta. l. ij. ff. de euict. & Paul. de Caſtr. conſil. xiij. incip. Quia per ſupraſcripta. in j. col. in fi.

20 Promiſsio non faciendi feneſtram in proprio pariete, per quam proſpiciatur in domũ uicini, fieri poteſt. l. altius. & ibi Bal. C. de ſeruit. & Bar. Cæp. de ſerui. urb. c. lxij.

Promiſsio de ſtando iuri, intelligitur etiam de ſoluendo iudicato, & de iudicio ſiſti. glo. in l. commiſſa. rem ra. ha. Alexan. in rubr. ff. iudi. ſol.

Promittens parére mandatis curię, an teneatur ſoluere iudicatum. Bal. in l. eum, pro quo. de in ius uoc.

Promiſsio de decem, an intelligatur de decem mutuatis, uel de alijs. Bart. in l. triticum. de uerb. obli. uer. quæro quid ſi mutuaui. & in l. cùm centum. de adi. le. & in l. cùm planè. §. j. de leg. j. quòd de alijs.

Promiſsionem debitam extorquens punitur, ſicut exigens indebitum. Bald. in l. ſi quam. C. de oper. lib. per l. & generaliter. de calumniatori.

Promiſsio facta à conſanguineo meo pro me, uidetur facta à me. Bal. in l. ſi quam. in fi. C. de oper. lib.

Promiſsio de donando, re integra finitur morte promittentis. l. ſi quidam. & ibi Bal. C. de actioni. & obli.

Promiſsio facta poſt mortem, ualet. in l. j. & ibi Bal. circa prin. C. de actio. ab hæred. & contra hære. & l. ſcrupuloſam. C. de contra. & commit. ſti. Inſti. de inuti. ſtipulat. §. poſt mortem. gl. in l. fin. C. de pac. gl. in uer. accommodauerit.

Promiſsio faciẽdi aliquid intra tempus, an ualeat ſi ſit impoſſibile fieri. Bar. omnino in c. ad hæc. hîc fi. lex Conra. uer. extrà quæro. ubi diſtinguit.

Promiſsio ſine ſtipulatione facta apud acta parit officium iudicis, uel condictionẽ, ex auth. generaliter. de epiſcopis & cle. ſed cum ſtipulatione parit actionem. Bar. ibi. & ĩ. uer. lxxiij.

30 Promiſsio pro ſe & hæredibus intelligitur, ſcilicet pro hæreditarijs portionibus, ut hæres quilibet pro rata teneatur, ſicut & ſtipulatio. Bal. in l. pe. x. col. C. de cond. inſer. uer. ſed iuxta prædicta quæritur.

Promiſsio intelligitur ſecundũ naturã rei, quæ promittit. Pau. de Caſt. in conſi. cxxxj. incip. Primo quæro, cùm maritus.

Promiſsio cùm uoluerit promiſſor, ualet, eo declarante ſe uelle: non autem ualet per uerba, Promitto, ſi uoluero. l. ſi ita ſtipulatus. ſecunda. & ibi doc. & Alex. de uer. ob. & ibi uide quid ſi uerba, Cùm uoluero, ferantur in perſonam ſtipulatoris. dic ut ibi per eum, poſt Rapha.

Promiſsio per uerba, Promitto dare, cùm uoluero: ualet, me mortuo, & hęres tenetur. Bar. & Alex. in d. l. ſi ita ſtipulatus. ſecunda. & ibi Alex. poſt Ang. dicit idem in eo, qui dare promittit, ſi declarauerit uelle, ut ibi Pau. de Caſt.

† Promiſsio ſoluendi centum in bonis, & ſuper bonis, centum eſt in obligatione, & bona in ſolutione. do. Bar. Soc. in conſ. ccxiiij. incip. In cauſa. uerſi. circa primum. in ij. parte.]

† Promiſsio, & obligatio quælibet de nõ contraueniendo, debet intelligi, niſi quis ex iuſta & legitima cauſa cõtraueniat. do. Bar. Soci. in conſi. ccxv. incip. Viſa prædicta. uer. confirmatur & ſecundo. in ij. parte, & uide ĩ. eo. uer. cvj.]

Promiſsio de ſoluendo pro alio facta per Titium, & hæredes ſuos, obligat. l. j. & ibi Bal. C. de conſti. pecu.

Promiſsio indefinita, & generalis, tribuit electionem petitori. Bal. & Flo. in l. ſi cui. ff. de ſerui.

Promiſsio de reſtituendis uſuris facta ſacerdoti, obligat hæredem. ĩ. uer. Vſura. uer. clxx.

Promiſsio annua facta pauperi, intelligitur pro alimentis. Bar. in l. Stichum. §. ſtipulatio. de uerb. ob. & ibi Alex. Idem in legato. ſ. uer. Legatum annuum. uer. xvj. Item,

Promiſsio annua ad alimenta finitur morte ſtipulatoris. Idem ſi ſit ſimpliciter facta de re congrua ad alimenta, ut de grano, & uino: ſed de alia re indifferẽter. & idem ſi facta eſt pauperi, ſeu diuiti, intelligitur perpetua, & cum effectu. doc. & Bald. & Ioan. de Por. in d. §. ſtipulatio. ubi etiam per Alex. & Io. de Imo. poſt. Bald.

Promiſsio annua in dubio non tranſit ad hęredes ſtipulatoris. gl. & Bar. in d. §. ſtipulatio. per l. ſancimus. §. fi. de dona. & Io. de Imo. in d. §. ubi Pa. de Ca. dicit nõ approbari in d. §. fi. ſed potius contra. Sed de æquitate toleratur opi. Bart. ſecundũ Pau. Contraria uerò opi. eſt uerior de iure, quam tenet Dy. Bald. Raph. & Lud. in d. §. ſtipulatio. & Benedict. de Plum. in l. ſi ita fuerit. la ij. de ma. teſta. per gl. l. ſi in ſingulos. de auro & arg. leg. & Io. Fab. Inſti. de uer. oblig. §. omnis. & Alex. in d. §. ſtipulatio. quod in dubio tranſit.

40 Promiſsio de decem quo ad uiuat promittens, an intelligatur annuatim, & in cauſa alimentorum. Bar. & doc. in l. eum, qui. de uer. ob. & ibi per Alex.

Promiſsio per uerba, Deus ſit mihi teſtis: dicitur facta iuramẽto, ſicut facta per fidem meã, uel per uerba, Sub periculo animæ meæ. Ang. Lud. & Alex. in l. iij. §. dato. ff. de iureiur.

Promiſsio ſi fiat pro Titio de omni eo, quod apparebit debere Caio, intelligitur ſcilicet ſi apparebit in uita Titij aſſerti debitoris, nõ ſi eo mortuo: ideo creditor debet eſſe cautus, ut faciat de debito conſtare in uita Titij debitoris. Pau. de Caſ. & Alex. in l. qui Romæ. §. Augerius. de uer. ob.

Promiſsio facta procuratori per dominum, an ſufficiat etiam ſubſtituto. Bar. in rub. ff. iud. ſol. in fin. quòd non.

Promiſsio facta ſyndico, ne denunciet maleficium, non ualet. Bar. in l. ſi à reo. §. fi. ff. de fideiuſ. & Alex. in l. iuris gentium. §. ſi ob maleficium. ff. de pactis.

Promiſsio facta prælato hæretico, uel ſchiſmatico, non ualet. Bar. in l. ea, quæ. in fi. C. de dona. ante nup.

Promiſsio facta ſponſæ à ſponſo habente aliam uxorem alibi, non ualet. d. l. ea, quæ tibi. & ibi Bal.

Promiſsio unica tantum operatur, quantum diuturna præſtatio. gl. j. Bar. & Bal. in l. ij. C. de dotis promi. & Bart. in l. cùm de in rem uerſo. ff. de uſur.

Promiſsio facta per dominũ pro procuratore, an releuet. Bal. in addi. Spe. de procu. ult. col. uer. an promiſsio. quòd ſic.

Promiſsio Stichi ex cauſa oneroſa remanet nulla, mortuo promiſſore, qui poterat declarare, de quo Sticho ſenſerit: quòd non poteſt hæres. Secus, ſi ex cauſa lucratiua, quia hæres declarat. Bartol. & Alexand. in l. inter ſtipulantem. §. Stichum. de uerb. obli. & Alexand. in l. ſtipulatio. §. in ſtipulationibus. eo. tit.

50 Promiſsio fundi cum uſufructu facta, præſumitur per errorem facta, ſi à principio fuit actũ, quòd promittitur fundus ſine uſufructu. l. quoties. §. tantundem. & ibi Bar. de hęre. inſti. & Bar. in l. Titij. §. j. de uerb. obli. & Alex. in l. ſi quis cùm aliter. de uerb. obli.

Promiſsio intereſſe quanti iurauerit creditor, non ualet. Bald. in l.j. in j. colum. uer. pone, quòd quis. C. de ſen. quæ pro eo, quod inter. profe. doct. & Bald. in l. fi. in j. col. in fi. ff. de prætor. ſtip. ubi dicit ualere, ſi non reuocetur, antequam fiat declaratio: qua facta, poteſt peti reductio. Vide Bar. in l. iuſiurandum, quod ex conuentione. in prin. ff. de iureiur. & ſ. Intereſſe conuentum. uer. j. & ī. eo. uer. lv.

Promiſsio minoris cum conſenſu teſtatoris ualet, non obſtante ſtatuto, quòd minor non poſsit promittere. Bald. in l. fi. in fi. C. de pactis.

Promiſsio rati non inducit mandatum. Bald. in addi. Spec. de procur. in j. col. uer. clauſula rati.

Promiſsio rati facta à domino non habet uim mandati, ſed facta à procuratore ſic, quia habet uim mandati ſpecialis. Bal. ubi ſ. uer. quòd literæ.

Promiſsio de ſtando dicto, uel iuramento alicuius, an ualeat. Bar. in con. Bittonienſis. in fi. quòd non, & tenet Cyn. in l. ſi quis in conſcribendo. C. de epiſ. & cle. & Bar. in l. Theopompus. ff. de dote præle. ubi loquitur de promiſsione refectionis expenſarum, quòd ſic. & Bald. in l. j. j. col. uer. pone, quòd quis. C. de ſenten. quæ pro eo, quod inter. profe. Contrariũ no. Anto. de Bu:r. in c. ſcienti. de do. & contu. & in c. ueniens. ī. de teſti. & in c. ij. de fide inſtr. Alex. in conſil. xciiij. iiij. parte. Sed Bar. contrà, in l. iuſiurandum, quòd ex conuentione. in prin. ff. de iureiur. & in l. fi. de præto. ſtipu. & ibi Alex. in j. col. in fi. uerſi. ſecundò quærit Dyn. & ſ. eo. uer. lj. Vide Spe. de proba. §. uidendum. uer. quid ſi ibi dicitur. & ibi Io. And. & Alex. in l. iuſiurandum. niſi tutor promittat pro pupillo. Bartol. in l. iuriſiurandi. ff. de iureiur. & ibi doc. & Alexand. qui idem dicit in l. j. §. fi. de uer. obligatio. & ſ. uerbo, Clauſula, dicto eius etiã cum iuramento, &c. in clauſulis Compromiſſorũ. Nec talis promiſsio intelligitur de ſtando iuramento hæredis. Lud. & Alex. in l. fi. §. ne quis eum. & an ſingularis ſucceſſoris. Gul. de Cun. in l. cùm debitores. C. de iud.

Promiſsio facti alieni in ſpõſalibus, & matrimonijs ſemper in dubio præſumitur facta cum clauſula, ſe facturum, & curaturum. Bal. in l. fi. in pe. col. uerſic. ſed pone. C. de ſponſali. & tenet Bal. in l. fi. in j. col. in fi. uer. item quando iuratur. C. de non nu. pe. Idẽ & ſuper ſpiritualibus, ſecundũ Butr. & Abb. in c. ex literis. el ij. in primo no. de ſpon. do. Manſuetus de Peruſio in l. inter ſtipulantem. in princ. de uerb. obli. Item promittens dare filiam in uxorem Titij, intelligitur promittere, quod curabit iuxta poſſe. c. ex literis. ij. de ſponſal. & ibi Abb. & Salic. in l. fi. C. de non nu. pecu.

Promiſsio facti alieni ſimpliciter facta, non ualet regulariter, ſed cum pœna ſic. Inſti. de inuti. ſtipu. §. ſi quis alium, & ibi gl. in uer. obligatur. in prin. & in l. ſtipulatio iſta. §. alteri. de uerb. obli. Item cum iuramento ualet. Ang. in d. l. inter ſtipulantem. eo. tit. & Rapha. & Ioan. de Por. in d. l. ſtipulatio iſta. & ibi Alex. & Lud. Item ualet, cùm factum proprium ſimul promittitur, uidelicet ſe facturum, & curaturum, quòd alius faciet, d. §. alteri. cum ſi. & Bartol. in l. qui autem. §. ſi quis. in fi. ff. de conſti. pecu. & ibi dicit, quo caſu uideatur in dubio promittere quis, ſe facturum, & curaturum. Cui adde ſuprà proxi. uer. Adde Bald. in rubr. in ult. colum. uer. ſequitur uidere de forma. C. de conſti. pecu. quòd conſtituens alium ſoluturum pro ſe, uidetur promittere ſe facturum, &c. Alios † plures caſus uide per Alexan. ubi ſ. † Et quid ſi promiſsio ſit cum pœna, uide do. Pet. Phil. Corn. in conſi. ij. incip. Circa. in litera B. in iij. parte.]

Promiſsio pro uſuris dotis non tenet, ſed pro alimentis ſic, uel ſimpliciter facta. Ioan. de Imo. & Alexand. in l. inſulam. §. uſuras. ſolut. matr.

Promiſsio facta in iudicio habet executionem paratã, ſicut ſententia, uel confeſsio iudicialis. Bal. Pau. de Caſt. & Alex. de Imo. in l. eum, pro quo. ff. de in ius uocan. & Alex. in l. tale. §. qui prouocauit. de pactis.

60 Promiſsio de ſtando ſcripturæ priuatę alicuius conficiendæ, non ualet. Innoc. in c. cùm P. tabellio. de fide inſtru. & Ang. in l. pactum inter hæredem. ff. de pactis. Sed contrariũ tenet Anto. de Butr. in c. ij. vj. col. de fide inſtru. & Alexand. in conſil. xciiij. iiij. parte, & in l. fi. ff. de præto. ſtipula. & in l. nuda. poſt Bald. C. de dona. & Bal. in l. Imperator. de ſta. ho. & in l. de quibus. de legi.

* Promiſſum, uel datum quod eſt, occaſione matrimonij datum, uel promiſſum cenſetur, cauſa dotis, etiamſi non ſit expreſſum. l. quod autem. ff. de iur. dotiũ Fran. Curt. min. conſ. xxxix. nu. iij. uol. j. Æmilius Maria Manoleſſus.

Promiſsio facta uirgini ſimpliciter, intelligitur ꝑ dote. l. quod autem. & ibi doct. & Alexand. ff. de iure dotium. Quod dicit uerum, quando fit mentio de matrimonio, ſecundum Bald. in l. j. C. de ſen. quæ ſine cer. quanti. profe. & Bart. in q. quædam mulier habens amplum patrimonium. Adde Bald. in l. nulla. C. de iure dot. Et idem in legato, ſuprà, Legatum dotis. uer. xxij.

Promiſsio habere licere, idem importat quod promiſsio controuerſiam non mouere. l. ſtipulatio iſta. in princ. uer. quatenus. & ibi Alex. in §. ſi quis fortè. & ibi Bartol. & Alexand. de uerb. oblig.

Promiſsio hinc ad annũ ualet, & obligat in effectũ poſt annũ. Ang. & Alex. in l. centeſimis. de uerb. obli. per tex. ibi.

Promiſsio ueniendi ad certum locũ, ſapit factum perſonæ cohærens. l. centeſimis. §. j. & ibi Alex. de uerb. obli. l. fi. & ibi Io. de Imo. de condi. inſti. l. ſed ſciendum. ad Treb.

Promittens conuertere precium in emptionem prædiorum, intelligitur, ſcilicet in loco, in quo uendit rem ſuam, & promittit, nõ alibi. Alex. in l. fideiuſſor. §. ſi neceſſaria. qui ſatiſd. cog. & in conſi. ſuo.

Promiſsio hæredis facta teſtatori de aliquid dando, uel faciendo, ualet in uim contractus. Barto. in l. nemo poteſt. j. col. de leg. j. uer. contra hoc oppo.

Promiſsio rei ualet, etiamſi promittens rem non habeat. Ioan. de Por. in l. ſi domus. in fi. princip. de leg. j. per gloſſ. Inſti. mandati. §. fi.

Promiſsio, ne epiſcopus accuſetur de crimine atroci, uidetur facta cauſa uitandæ uexationis, & non ſufficit ad deponendum ipſum. Bald. in cap. iniuria. in vj. col. uerſic. item quæſiuit Io. Mode. de pace iura. firm. Ioan. And. in c. j. de accuſa. in vj. in nouel. poſt Ioan. Mod. ibi. dixi in tra. de Epiſcopo. & ī. e. uer. lxxxv. & ſeq.

70 Promiſsio dandi, intelligitur, ſcilicet quamprimũ dari poterit commodè. Caſus ſin. ſecundum Bart. in l. rogo. ff. quando dies leg. ced. & ī. eod. uerſic. lxxxj.

† Promiſsio tertij ad contractus minoris obſeruantiã non ualet, ſi contractus principalis minoris irritatur ex cauſa promiſſa: quia poteſt uti eadem defenſione minoris. Item quia dependens à prima, illa annullatur acceſſorium. Item quia irritata prima, ſecunda remanet ſine cauſa, & ſic in effectu inefficax. do. Bartho. Soci. in conſi. ccxv. incip. Viſa. uer. poſtremò ad hoc induco. in fi. in ij. parte.]

Promiſsio ſine publico inſtrumento, etiam non facta in codicillis, uel teſtamento, importat tacitum fideicommiſſum. Barto. in l. j. in fi. C. de delato. lib. x. & in l. non intelligitur. §. tacita. de iure fiſci.

Promiſsio an debeat inſinuari. ſ. Inſinuatio. uoluit allegare in uerb. Inſinuatio de quibus. ſed certè iſte caſus omittitur: ideo addo Bart. in l. Modeſtinus. in ij. q. ff. de dona. ubi dicit, Pone, promiſiſti mihi aliquid, facio tibi quietationẽ animo donandi: an requirat inſinuationẽ? & dicit quòd ſic, ſi promiſsio fuit facta ex eadem cauſa: ſecus, ſi ex diuerſis.

Promiſsio de ſoluendo, intelligitur ſcilicet in loco promiſsionis. Bar. in l. quòd ſi Epheſi. & in l. fi. de eo, qdʳ cer. loco. contra gloſſam in l. pe. eo. titu. quę dicit intelligi de loco, in quo petetur. Adde Bal. in l. liberti. iiij. col. C. de ope. liber. uer. circa prædicta.

Promiſsio de nõ offendendo ſub certa pœna maiori, quàm ſit pœna delicti, ualet. Barto. in l. non impoſsibile. in j. colu. uer. iuxta prædicta quæro. ff. de pac. ubi omnino. & ibi Paul. de Caſt. dicit idem, & ſubdit, quòd pœna promiſſa in dubio applicatur parti læſæ, ſed pœna delicti applicatur fiſco.

Promiſsio de non offendendo ſine pœna quid operetur. Bart. & Pau. de Caſt. in d. l. nõ impoſsibile. in j. col. ad fi. uer. quæro, promitto. ubi diſtinguit.

* Promiſsio de non offendendo aliquem, intelligitur rebus in eo ſtatu ſtantibus, niſi noua aliqua cauſa euenerit. Alexan. & alij, in l. qui ſeruum. ff. de uerb. oblig. Aym. Crau. conſ. cc. lxiiij. nu. vj. uol. ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

Promiſsio uſurarum iurata ualet. c. debitores. de iureiur.

Promiſsio de non offendendo qualiter intelligatur. Io. de Por. in l. qui ſeruum. de uerb. obli.

Promiſsio de ſoluendo ubique non obligat in locis non idoneis, id eſt, in quibus promittens nõ habet domicilium, niſi in ſpecificatis. gloſſ. in uerſic. ſoluit. in l. qui certo. de condi. inde. Addo Bartol. in l. ſi conuenerit. & ibi per Alex. Imo. ff. de iuriſ. om. iudi. per Bart. in l. Titium, aut Mæuiũ. §. tutores. ff. de admi. tuto. & in l. ſi duo. ff. de conſti. pecu. §. j. & in l. j. ff. de eo, quod cer. loco.

Promiſsio habere licere, ualet in contractu emptionis, & uenditionis: aliàs non, niſi per ſe, & hæredes. gl. in l. emptorem. §. qui aũt. ff. de actio. emp. in uerſi. per omnes. & ibi per Bart. uide Alex. in l. ſtipulatio iſta. ix. col. C. de uerb. obli. quòd autem dicitur promittere, & facta hæredis, & extranei: ut ibi no. in prin. uer. ſed quatenus.

80 Promiſsio in tribus terminis intelligitur, ſcilicet in tribus diebus, nõ de tribus annis, ut intelligatur de terminis proximioribus, ut dies, non de remotioribus, ut anni. Ludo. & Alex. in l. eum, qui. de uer. obli. & Alex. in l. qui bona. §. fi. de dam. infe. Sed Bar. contra in l. iij. de annu. leg. ſecundum Alexand. & ĩ. Terminus. in prin. Item,

Promiſsio in illis diebus fieri poteſt. l. libertas. §. poſt annos. & ibi Ang. de manu. teſt. & tenet Alex. poſt Bart. in l. eum qui. de uerb. obli. per l. inter illam. ibi alleg. in glo.

Promiſsio intelligitur facta, ut impleatur quàprimùm poteſt, & interpelletur promittens, ut pœna committatur. l. ſi ita ſtipulatus. uer. Sabinus. de uerb. oblig. Ioan. de Por. in l. ſi homo mortuus. eo. tit. & ſ̃. eo. uer. lxix.

Promiſsio de faciendo alium conſentire, quomodo intelligatur. ſ̃. Conſenſus. el j. uer. xciiij.

Promiſsio de rato non expirat morte promittentis: quia fieri poteſt ratificatio etiam eo mortuo. l. bonorum. ij. reſpon. ff. rem ra. habe.

Promiſsio de ſtando certo tempore in aliqua ciuitate, non ualet. Dyn. & Bar. in l. Titio centum. §. ij. circa prin. ff. de condi. & demonſtr.

Promiſsio ne accuſetur facta uolenti accuſare, an dicatur facta metu. in l. accuſationis. C. quod me. cauſa. in l. ſi quidem. C. de contrah. & commit. ſtip. ubi Bald. quòd non. & quòd poterit peti.

Promiſsio de non accuſando de delicto commiſſo, ualet, non de committendo, etiam cum iuramẽto. c. quemadmodum. de iureiur. & ſ̃. Iuramentum ſeruandum. uerſi. lxxxiiij.

Promiſsio per metũ iuſtum nõ reſcinditur. l. ſi mulier. in prin. & ibi Bar. ff. quod met. cauſa. l. accuſationis. C. eo. tit.

Promiſsio facta per metum quomodo reuocetur. in l. interpoſitas. & ibi gl. & doc. C. de tranſac.

90 Promiſsio de coquendo panem in furno pro Titio & familia eius, quomodo intelligitur. Barth. Cæpol. in tit. de ſerui. ur. c. de furno. Et de materia addo Bal. in l. ſi plures. in iij. co. C. de condi. inſer.

Promiſsio intuitu noui emolumenti non tenet, caſſo emolumento. l. cùm quis. §. qui teſtamento. & ibi Bar. de leg. iij.

Promiſsio pro diſcretione intelligitur pro uſuris, & non ualet, ſecundum Alex. conſi. vj. ij. parte, & ĩ. uer. Vſura. Item,

Promiſsio uini optimi quomodo intelligatur. infrà, Stipulatio. uerſi. cxxij.

Promiſsio pro alimentis uxori facta propter dotem non reſtitutam non ualet. Pet. de Anch. conſil. cxxxviij. In Chriſti nomine, amen: in quæſtione, quę uertitur inter nobilem dominam. & Alexand. in d. conſil. lxj. ij. parte, & conſil. xxvj. iiij. parte.

Promiſsio pro intereſſe pecuniæ debitæ ad tempus certum ſi non ſoluatur, ualet, ſi probetur intereſſe. Bald. in l. rogaſti. §. ſi tibi. ſi cer. pet. & Alex. in d. conſi. lxj. & melius conſi. ccxx. ij. parte, & conſi. xxvj. iiij. parte, & Ant. de Pra. ueteri, conſil. Paucis utar. quod eſt poſt conſilium xlv. Alex. in iiij. parte, ubi dicit poſt Cyn. in l. ſeruus. ea lege. de ſeruis expor. quòd promiſsio nomine intereſſe, ſi res nõ tradatur, non obligat, ſi intereſſe non plenè probetur, ſtante ſtatuto, quòd nõ poſſit peti pœna non probato intereſſe, quod no. & Bald. in l. cùm allegas. iiij. oppo. C. de uſuris & ſ̃. Pœna conuentionalis. uer. xiiij.

Promiſsio cum ſtipulatione præſumitur facta animo donandi, non ſi ſimpliciter. Ang. in l. iuris gentium. §. ſed cùm nuda. ff. de pac. & Alex. conſi. xviij. iiij. parte.

Promiſsio ex cauſa turpi de præterito, ſi continet turpitudinẽ ex parte dantis, & accipientis, nõ ualet: ſecus, ſi ex parte recipientis tantùm, quia ualet ut donatio, ſecundũ Alex. poſt doc. in l. ſi ob turpem. de dona. ob tur. cauſam. per l. ſi plagij. de uerb. obli. uide melius per Alex. in l. generaliter. eo. tit.

Promiſsio de uendendo non dicitur uenditio. Paul. de Caſtr. conſi. xliiij. incip. Tria ſunt, quæ faciunt. Addo Bar. in l. fi. in ij. col. uer. alij dicunt. ff. de condi. ob cau. Alex. in conſ. lxxij. ij. parte. & Bart. in l. ſi pupillus. ad legem Fal. & Alex. in conſ.
† c. & ſeq. iiij. parte, & in l. Iul. §. offerri. de act. empt. † Vide ĩ. eo. uer. xix.] Vide Iaſ. latè in l. in bonæ fidei. colu. ij. de eo, quod certo loco.

Promiſsio de donando non dicitur donatio. Pau. de Caſt. con. cviij. incipiẽte, Dicta donatio. in ult. col. Bar. in l. fi. in ij. col. uerſi. alij dicũt. ff. de condi. ob cauſam. & ſ̃. uer. Promittens. uer. xvj. dixi in trac. Gabel. viij. parte. & Alex. in l. iuris gentium. in prin. de pac.

100 Promiſsio indemnitatis facta ſyndico an ualeat. ut ĩ. Syndicus denunciat. uer. xvij.

Promiſsio reciproca de ſoluendo pœnam pro delictis committendis per aliquem ipſorum, non ualet. Bartol. in l. ſi reo. §. fi. ff. de fideiuſ.

Promiſsio de renunciando beneficium, non eſt renunciatio. cle. j. de renun.

† Promiſsio ad liberandum ſine cauſa an teneat. uide do. Pet. Philipp. Corne. in conſilio lxvij. incip. In hac. in litera D. in iiij. parte.]

Promiſsio de uendẽdo dicitur contractus innominatus, quia ex ea oritur actio præſcriptis uerbis. per l. Labeo ſcribit mihi. de contrahen. emp. ſecundum Bal. in l. quãuis. de tranſac. & Alex. in l. ſi pecuniam. x. col. de condi. ob cauſam.

† Adde, quòd promiſsio, ſeu pactum de uendendo, aliud importat, quàm uenditio: unde ſtatutum loquens in uendente, non habet locum in faciente pactum de uendendo. Elegans doctrina fuit Iac. Butr. in l. j. C. de pac. pig. ubi ſingulariter dicit, ſtatuto cauetur, quòd de uenditione ſoluatur gabella: dicit quòd non ſoluetur, ſi fuit factum pactum de uendendo. Facit in ar. l. amplius. ff. rem ra. ha. ubi aliud eſt agere, aliud agere uelle, & aliud petere, & aliud uelle petere. Facit quod uoluit Salic. in l. ſi quis argentum. §. ſed & ſi quidẽ. C. de don. & Domi. in c. à collatione. de appel. lib. vj. & no. in l. bonæ fidei. ff. de eo, quod certo loco. & uide Innoc. in l. in ædibus. §. ex rebus. ff. de dona. in ij. col. in fi. in c. pen. & ibi bona gl. de elect. lib. vj.

Promiſsio de donando importatur per uerba, Donabo tibi. gl. xx. diſt. in nouo. & ſ̃. Donatio. el j. uerſi. xlvj.

Promiſsio incerta nõ ualet in contractibus. gl. in l. ſi cui annũ. ff. de annu. lega. niſi in dote, & cauſis fauorabilibus, uel niſi ueniat certificanda ex aliquo. Bart. ibidem, ad finẽ. & ſ̃. uer. Dotis promiſsio. uerſi. iiij & per diſcurſum.

Promiſsio nõ contraueniendi ponitur per Bal. in l. amplius. in
† j. col. in iiij. opp. ff. rem ra. ha. † Et uide ſ̃. eo. in uerſi. xxxv.]

Promiſsio pro matrimonio contrahendo intelligitur cauſa libidinis facta, & non ualet. Abb. in c. ex literis. ij. de ſponſa per l. ſi ita. §. ſi tibi nupſero. de uer. ob. Quod dic uerum, niſi fiat nobili uxori per uirum ignobilem: ut ibi.

Promiſsio de inſtituendo aliquem hæredem non ualet. doc. Io. de Por. in l. ſtipulatio hoc modo. de uer. ob. l. literæ. & ibi Bar. ff. de codicillis. etiam cum iuramento. Barto. in l. iij. in j. col. uer. circa prin. ff. de teſta. & uer. Pactum de ſuccedendo. uer. xxiij.

Promiſsio de non exhæredando aliquem, an ualeat. Io. de Por. & doc. in d. l. ſtipulatio hoc modo.

110 Promiſsio præmij, ut promittens inſtituatur hæres, an ualeat. Io. de Por. in d. l. ſtipulatio hoc modo.

Promiſsio pro homicidio committendo debet ſeruari crimine commiſſo, quia non dicitur turpiter recipere, licet dicatur turpiter facere. tex. ſing. ſecundum Ang. & doc. in l. idem & ſi ob ſtuprum. & ibi gloſ. in uer. noua. §. ſed quod meretrici. ff. de condi. ob cauſam. ſed non ualet promiſsio de ſoluenda pœnam, ſi tale delictum commiſeris. l. ſi à reo. §. fi. & ibi Bart. ff. de fideicom. ĩ. eo. uer. cxxij.

Promiſ-

Promiſsio interpretatur pro promiſſore. ſ. Interpretatio.uerſicu.lviij.

Promiſsio cùm uolet, ſi uolet, cùm uoluerit, ſi uoluerit, an, & quando ualeat. Item,

* Promiſsio ſub conditione facta ante euentum conditionis, neque obligationem, neque actionem parit. l.cedere diem. de uerb.ſign.Franc.Curti.min.col.lxxiiij.nu.10.uol.j.Æmilius Maria Manoleſſus.

Promiſsio ad uoluntatem,& ad beneplacitum,an ualeat. doc. & Io.de Por.in l.centeſimis.de uer.obli.

Promiſsio omnium bonorum præſentium poſt mortem promittentis ualet,& dicitur donatio cauſa mortis. glo. in uer. accommodauerit.& Bar.in l.fi. C.de pac.in v.col.in uer.ſed ſi promitto. & Bar.in l.ſtipulatio iſta. in j.col. in fi.uer.quæro,aliquis.ff.de uer.obl.

Promiſsio imperſonaliter facta refertur in dubio ad promittentem.l.fin.ff.ſi cer.peta.Ioan.de Por.in l.ſtipulatio iſta.de uerbor.obliga.

Promiſsio de defendendo de iure,& de facto,quomodo intelligatur. Bar.in l.in illa ſtipulatione. per tex.de uer.obli.Bal. in l.fi.in j.col.uer.quærũt doc.C.de act.emp. Cy.in l.j.quod ui,aut clàm.Io.de Por.in d.l.ſtipulatio iſta.

Promiſsio ſimpliciter facta ex ſimplicitate quadam ſine cauſa, non obligat, niſi ſit adiecta ſtipulatio. l. cùm de indebito.§. ſed hoc. & ibi Bar.de proba. quia ſecũdum ipſum tunc cenſetur donatio.l.Campanus.ff.de oper.lib.& per Butri.in c.ſi cautio.de fide inſtr. & per Bar.in l.ij. §.circa.de doli.exce.& per Bal.in rub. C. de rer.permu. in uer.item quare donatio. & per Alex.conſi.xviij.iiij.parte.no.in l.Titio.de uer.obl.& in conſi.xiij. j. parte. no.in l.j. de doli excep. gl. & q. ij. quicunque.& Bald.in rub.de confeſ.

† Promiſsio de uendendo, & reuendendo, an nuda conuentione facta producat actionem, cùm differant uendere, & promittere uendere. do.Bar.Soci. in conſi.ccliij. incipit,In cauſa. uerſi.circa ſecundum. cum uer.ſeq.in ij.parte.uide ſ. eo.uer.xcviij.]

Promiſsio de uendendo pro precio, quod inuenitur, an obliget,quando unus magnus dominus offert precium non iuſtum,cuius metu nemo plus offert. Bart.tenet quòd non,in l.ij.ff.de pac.dota.

† Promiſsio non inuenitur inter cauſas habiles ad dominij tráslationem:quia aliud eſt uenditio, & aliud eſt promiſsio de uendendo.do.Bar.Soci.in conſi.clxx.incip.In præſenti. in prin.ibi:tamen facta.in ij.parte.]

120 Promiſsio ſine cauſa uidetur facta per errorem.Alex.conſi. xviij.iiij.parte.l.iiij.§.fi.ſi quis cautio.& plenè per Alex.in l. cùm de indebito.de proba.niſi cũ clauſula ex certa ſcientia: ut ibi.& ſ.uer.Clauſula ex certa ſcientia. uer.xj. in clauſulis Reſcriptorum. & in clauſula, Sciens promiſit. in clauſulis

† Contractuum. & ĩ.eod.uer.cl. † Et per Feli.in c.ſi cautio.de fide inſtru.& duo uerba.per Franc.Areti.in l.traditionibus. C.de pac.]

Promiſsio de uendendo rem intelligitur, ſcilicet pro precio iuſto,quod debet declarari tempore uenditionis,non tempore promiſsionis,& niſi ſoluatur & declaretur,non tranſit dominium in emptorem. Bald. in l.j. pe.col.in lec.antiqua. C.de lega.idem Alex.in l.j. ff.de contrah.emp. Et ad declarandum datur actio præſcriptis uerbis.ſ.uer.Actio præſcriptis uerbis.

Promiſsio de locando intelligitur pro iuſta penſione. Bald. ibidem.

Promiſsio pro delicto commiſſo, uel committendo, non ualet.l.ſi plagij.& ibi doc.Pau.& Alex.de uerb.obli. Quod uerum,ſecundum Alex.& ibi Rapha.in l.impoſsibilis.eo.tit.ſi promiſsio fiat delinquenti ab alio,non ſi per delinquentem fiat alteri:quia tunc ualet.Adde ſ.eo.uer.cx.

Promiſsio certæ quantitatis intelligitur cum dictione taxatiua.ſ.uer.Taxatiua.

Promiſsio de defendendo in cauſa euictionis eſt indiuidua ex parte hæredum ſtipulatoris.tex.fin.ſecundũ Raph.& Alex. in l.v.§.fi.de uerb.obli.

Promiſsio beneficij non uacantis non ualet.c.ij.cum gl.de cõceſ. præben.

Promiſsio per ſe & unum hæredũ, afficit etiam alios hæredes, nec poteſt contra diſponi. l. eum,qui ita. §. te, & Titium.de uer.obli.& ibi per Alex.poſt doct.& Pau.de Caſt.

Promiſsio facti negatiui per ſe,& unum heredum afficit etiam alios hæredes.Alex.in d.l.eum,qui.§.j.de uer.obli. & Bar.in l.centeſimis.§.fi.ulti.col.eo.tit.

Promiſsio decem dari obligat ad curandum dari. l. illa. & ibi Bar.& Alex.de uer.obl.& Bar.in l.fi.§.fi.ſi cer.pet.

130 Promiſsio de nõ offendendo,intelligitur niſi ex noua cauſa.ſ.Pax rumpitur.uer.xx.

Promiſsio,habere licere,obligat promittentẽ conſeruare rem liberam à ſeruitute in contractu oneroſo, non in lucratiuo. Io.de Por.in l.ſtipulatio iſta.de uer.oblig.

Promiſsio de preſtando uacuam poſſeſsionem non obligat ad præſtandum rem liberam. Bar.in l.Mæuius.§.fundo.in ult. col.uer.ſed quæro.de lega.ij.Io.de Pra.in l.ſtipulatio iſta.de uer.obl.nõ.in l.in conuentionalibus.§.fi.eo.ti.

Promiſsio de liberando debitorem cedit loco ſolutionis. Bar. in l.ſingularia.uer.quæro,ſunt qui.ff.ſi cer.pe.

Promiſsio de ſoluendo ante menſem, intelligitur ſcilicet finitum.Bart.in l.ij.§.creditum.in ij.col.in uer.aduerte pro huius.ſi cer.pe.per l.ſtipulationes non diuiduntur.§. fi.de uer. obli.& l.qui ante Calendas. & l.eum,qui ita.§.qui ita.eo.tit. ſ.uer. Ante.& uer.ultimo.

Promiſsio impoſsibilis ſcienter facta non obligat ad pœnam. Raph.& Alex.in l.ſi non mortuus.de uerb.oblig.& Bar.in l. ſi ſeruum.§.fi.eo.ti.

Promiſsio de dote reſtituenda nocet marito, & hæredibus, ſi facta fuit ante contractum matrimonium,uel ante conſummatum, licet poſt contractum, uel in cõſummatione ſecus: quia nõ adhuc inſurrexit amor: & ſic non preſumitur quòd animo donandi promiſerit,uel in fraudem donationis prohibitæ inter uirum & uxorem: imò præſumitur facta receptio dotis,cuius reſtitutio promittitur, ut ſ. ſecundum Cy. in auth.ſed iam neceſſe.C.de dona.ante nup.in iiij.q.Bar.in l.aſsiduis. in ij.col. uer. quæro circa literam noſtram.C.qui põ.in pig.ha.Caue tamen,quia non loquitur multum clarè. Vide Io.de Por.in l.ſi diuortio.de uer.obli.Sed nocet etiam facta poſt conſummatum matrimonium, quando conſtat dotem fuiſſe promiſſam marito per patrem uxoris. Tex.eſt ſing.in l.in contractibus.§.illis.C.de non nu.pec.Bar.in d.l. aſsiduis.& d.uerſic.& Cy.ubi ſ.Et eſt uerum,etiãſi ipſe maritus liberauit patrem uxoris per Aquilianam ſtipulationẽ à promiſsione dotis ante factam.l.pe.§.ſi uir.ff.ſolu.matr.& ſ.uer.Confeſsio mariti.uer.vj.

Promiſsio de dote reſtituenda facta per uirum, conſtante matrimonio,non ualet, cùm præſumatur in fraudem donationis.Cyn.in auth.ſed iam neceſſe.præallegata. & per Pau.de Caſt.in conſi.cxx.incip.Viſis,& conſideratis omnibus. Secus, ſi facta eſt ſoluto matrimonio quomodocunque, quia ceſſat ſuſpicio fraudis.l.ſi diuortio.ſolu.mat. & ſ.Confeſsio mariti.uerſi.vj.

Promiſsio de euictione facta per executorem teſtamenti uendentem,an obliget hæredem. ſ.uerbo,Euictio.uerſi.xxviij. quòd ſic.

Promiſsio indebiti ſcienter facta non reuocatur. l.ſi is, qui. & ibi Bar.ff.de condi.indeb.

140 Promiſsio de non ludendo ſub pœna,ualet.l.ex ea. §.mulier.& ibi Bar.ff.de uer.obli.

Promiſsio de non diuidenda ſocietate,an ualeat. ſ. uer. Diuiſio.uer.lxxxix.uer.Pactum ſociorum.uer.ij.& ĩ.Societas finitur.uerſi.iiij.

Promiſsio de ſoluendo precio frumenti ſub certa eſtimationẽ ualet.Bar.in l.ſed addes.§.ſi dominus.ff.locati.Item,

Promiſsio facta Reipub.ſine cauſa nõ ualet. l. hoc iure. de dona.Alex.in l.à Titio.de uerb.obli.

Promiſsio ſi Imperator moriatur hoc ãno, ualet. Pau.de Caſt. & Alex.in l.à Titio.de uer.obli.Item,

Promiſsio ſi matrimonium cõtrahetur inter tales, ualet. Alex. in d.l.à Titio.Hoſt.in c.gemina.de ſponſa.

Promiſsio de ſoluendis uiginti libris in florenis ſub certa eſtimatione,ualet.Bar.in d.§.ſi dominus.in fi.

Promiſsio pœnæ in matrimonio an ualeat. ſuprà,Pœna inualida.uerſic.iij.& uer.Matrimonium qua forma,uer.iij.& iiij. quòd non.

Promissio sine causa cum iuramento ualet. Alex. in l. cùm de indebito. de proba. & in l. Publia. ff. depositi. & Bartol. in l. si quis pro eo. de fideicom.

Promissio, quòd det fundum, non ualet, nisi fundus de præsenti detur. Ange. Imol. & Alexand. in l. v. §. stipulationum. de uerbo. obliga. ubi dicunt secus, quando dicitur, Promitto fundum, quem etiam tradidi, ualet: si non tradidit, uidetur concessa licentia capiendi propria authoritate. s. Licentia. uersi. xxiij.

150 Promissio sine causa in honorem matrimonij præsumitur animo donandi. Barto. in l. generaliter. iiij. colum. C. de non num. pecu.

Promissio facta decima die mensis, intelligitur scilicet intrantis, non exeuntis. Baldus de pace Constantiæ. §. die Lunæ. & Alexand. post Ludouic. Pont. in l. eum, qui. de uerborum obligationib.

Promissio sine causa, sed ex certa scientia, uidetur facta animo donandi. Bald. in rub. C. de confess. & Io. de Imol. in l. à Titio. de uerb. obli. Pau. de Cast. in l. diuortio. eo. tit. & in l. hoc iure. de donat. & tenet Alex. in l. cùm de indebito. de proba. Item ualet cum causa precedenti. Item facta in iudicio, sicut confessio. Item facta inter coniunctos de modica re. Item facta sub guarentigiæ præcepto. Item si præcedunt merita: † ut plenè prosequitur Alex. in d. l. à Titio. † Et per Feli. in c. si cautio. de fide instru. in xv. fallentia. & duo uerba per Franc. Aret. in l. traditionibus. C. de pactis. Ias. May. Insti. de act. §. in personam. nú. 19.]

Promissio, quę dicitur asseueratio, uidelicet, Promitto tibi decem, si nauis mea cum mercibus salua redibit ex Asia: & si non redibit, tu promittis mihi reddere ualorem mercium, & nauis: ut faciunt Veneti & Florentini. Casus est sing. in l. in naue Sauphelli. ff. loc. & ibi Pau. de Cast. hoc tenet dicēs, quòd alij non ponderant illum tex. secundum Alex. qui sequitur in l. à Titio. de uerb. obli. & Lauren. de Rodul. in tractatu de Vsuris tertio, iij. partis. & Io. de Ana. in c. nauiganti. de usuris.

Promissio pro alio de soluēdo secuta solutione, dicitur intercessio, & differt à solutione, quæ incipit à se, non à promissione: quia tunc aliud est soluere, aliud est promittere. Bald. in l. j. in j. no. C. ad Velle.

Promissio facta mihi, uidetur facta etiam hæredi meo. l. si pactum. ff. de proba. Bal. in l. j. ult. col. uer. modò quæro. C. per quas perso. nob. acqui. & s. uerbo, Hæres. el j. uer. 50.

Promissio mihi facta de dando Titio, non acquirit actionem Titio. l. cùm patrem. & ibi Bar. C. de iure dot.

Promissio de non probando contrarium, nisi per aliud instrumentum non ualet. Barto. & Bald. in authen. iubemus. in ij. col. uer. Cyn. dicit hîc. C. de iudi. & s. uer. Renunciatio. el j. uersic. lxx.

Promissio lucri maioris, quàm uerisimilis, an sit usuraria. Pau. de Cast. consi. cccv. incip. In causa quæ uertitur. in iiij. colum. uer. quarto loco. uide, quòd sic.

Promissio ante Calendas quomodo intelligatur. s. Stipulatio. uersi. v.

160 Promissio ante mensem Martij, intelligitur, scilicet finitum, ut sic non possit conueniri per totum mensem Martij, sed eo finito. Barto. & Alexand. in l. qui ante Calendas. de uerbo. obliga. & Imol. in l. qui hoc anno. eo. tit. & Ang. in l. eum, qui ita. eod. titu. Quod uerum de iure communi, non secundum communem usum loquendi, secundum Raph. & Alex. in d. l. qui antè. & ibi Lud. & Bald. de pace Constan. §. nobis primo.

Promissio de rato, intelligitur ut promittens liberetur faciendo pro posse. Abb. in c. ex literis. ij. de sponsa.

Promissio sub conditione, si Titius uoluerit, ualet. Rapha. & Pau. & Alex. in l. centesimis. §. fi. & l. seq. de uerb. oblig. Adde Alex. in l. à Titio. in fi. eo. ti.

Promissio de soluendo ubicunq; fuerit petitum, non requirit litis contestationem. s. Petere. el j. uer. ix.

Promissio facta uxori à Titio animo donandi, confirmatur eius morte. l. ante pe. C. de dona. inter uir. & uxo. Alex. in l. si diuortio. de uerb. oblig.

Promissio facta apud acta ualet. l. eum, pro quo. & ibi Barto. ff. de in ius uoc. & s. eo. uer. cl.

Promissio de non alienando facta inter uiuos an ualeat, & cuius sit effectus. Pau. de Cast. consi. cxlviij. incip. Super secūdo puncto. in j. col. quòd sic.

Promissio fundi simpliciter facta, intelligitur, scilicet dari. Bar. in l. cùm mota. ij. col. in fi. in uer. ex his habes. C. de trāsact. per l. si ita. §. j. de contrah. empt. & Bal. in l. si à substituto. §. fin. de leg. j. & Alex. in l. ex empto. de act. emp. Quod uerū, nisi sit promittētis, quia intelligitur, scilicet tradi. Alex. post Ludo. in l. scire. §. j. de uerb. oblig.

Promissio annua facta canonicis singulis decem, nō debetur canonicis nouis, aucto eorum numero. suprà, Obligatus. uersic. xxxvj.

† Promissio annua est una pro omnibus annis. do. Bar. Soci. in consi. ccxliij. incip. In præsenti. uer. ad tertium respōdeo. in ij. parte.]

Promissio dandi librum pro decem, non dicitur uenditio, sed contractus innominatus, do ut des. Bartol. in l. ex empto. in prin. ad finem. ff. de actio. emp.

170 Promissio generalis non comprehendit ea, quæ specialiter non promitterentur: ut s. uerbo, Generalis. uersic. xlvij. ubi plenè.

Promissio facta in subhastationibus censetur repetita in contractu. Barto. in l. sciendum. §. dictum. de ædi. edic. & dixi in tract. de Gabellis. ij. parte, vij. q.

Promissio incerta quando ualeat. s. uerbo, Incertitudo. per discursum.

Promissio de culpa famuli, intelligitur etiam de dolo. s. uer. Obligatus. uer. cxiiij.

Promissio fundi, uel domus, in genere facta, quomodo intelligatur. Ioan. de Por. in l. ita stipulatus. la grande. de uerbor. obligationib.

Promissum certa die statim solui potest. in Spe. de dolo & contuma. §. iij. uer. xxxj.

Promissio rei incertæ non parit obligationem. eod. §. uersicu. lx. Caue, quia istæ duæ allegationes sæpe corruptè allegantur.

Promissio sine causa non ualet. in Spec. de feu. §. j. uer. quartò quæritur. & plenè per Alex. in l. cùm de indebito. de probatio. & in l. à Titio. de uer. obli. & Alex. con. xviij. iiij. parte. & per Inno. in c. si cautio. de fide instr. & Alex. plenius in l. Pu- † blia. §. j. depositi. † Et per Feli. in d. c. si cautio.]

Promissio uera uel præsumpta, certa uel incerta, quam actionem pariat. Item,

Promissio præsumitur præcessisse ex temporis diuturnitate. in Spe. de feu. §. iij. uer. cæterùm. & de solu. §. iiij. & §. iij. uer. item contra promittentem.

180 Promissio est legitimè facta, quando in contractu est uerbum, Stipulatio. in Spec. de sol. §. j. uer. stipulatione sol. promissa.

Promissionis materiam supple s. uer. Pactum. & uer. Pollicitatio. per totum.

Promotus dicitur cōfirmatus, licet non ordinatus. Inn. in c. cùm in cunctis. de elec. in ulti. col. in gl. sua, in uer. promitti. & Bal. in Mar. uer. Promotus.

Promoueri ut quis possit, quæ sint consideranda. Inno. in c. ex tenore. de tempo. ordi. in j. col.

† Promotio principis an habilitet inhabilem, uide Feli. in c. si quando. pe. col. uer. dum glo. hîc dicit. & in c. nonnulli. xiij. col. uer. confirmatur. circa prin. de rescrip.]

Promotio non impeditur ex obiectu culpæ. Innocen. in c. fin. in glo. sua, in uer. postulasti. de obli. ad ratioci. Bald. ubi s. uersic. iij.

Promotus ad episcopatum non debet deponi, quòd fuerit antè in peccato mortali. Inn. in c. sicut. el j. in glo. sua, in uer. iuramenta. de iureiur. Bal. ubi s. uer. iiij.

Promouendus ad beneficia ecclesiastica debet examinari, an bene legat, bene cōstruat, & bene cantet. Car. post gl. in cle. j. in prin. de concessio. præben.

Promouendus qualis esse debeat. s. uer. Episcopus quis. tex. gl. & Car. in d. cle. j.

Promoueri non possunt ad ordines sacros ioculatores, mimi, & similes. Inno. in c. cùm decorem. in prin. de uita & ho. cle. Bald. ubi s. uer. v. Quod uerū est, nisi ingrediantur monasterium. Bal. ibi. & auth. de mona. in prin. gl. lxxxv. di. donare. dixi in

dixi in tractatu de Episcopo, lib. vj. & s. uer. Histrio. uer. ij. & uer. Ioculator. uer. ij.

Promotor inquisitionis non est de substantia processus, nec est citãdus. Inn. in c. olim. in j. col. ad fi. in gl. in uer. obediãt. de accu. Bal. ubi s. uer. fi.

Promotus per saltus non gaudet priuilegijs. l. fin. & ibi Bar. C. de aduoca. diuer. iudi.

† [Promotus indignè an uideatur dispensatus à promouente sciente indignitatem: uide Fel. in c. si quando. in iiij. col. uer. de inferioribus. de præscrip.]

† Promoti à papa, & ab Imperatore, quid præ cæteris habeãt. in c. per tuas. in uer. & dicta. de maio. & obedi.]

Promoti materiam supple s. uer. Episcopus quis. & in uerbo, Episcopus à quibus. & in uer. Episcopus qualiter. per totũ. & uerbo, Clericus. & uer. Abbas. per discursum. & uer. Monachus promouetur. per totum. & uer. Electus. & uer. Ordinatio. per totum.

Pronepos non uenit appellatione nepotis. l. Gallus. §. idem credendum. per Bartol. in ij. no. & §. instituens. ubi contrarium. Bart. in j. col. uer. ex hoc colligunt doct. & ibidem per do. Alexand. & doc. de libe. & posth. tenẽt. & Bar. in l. cui eorum. §. affinitates. ff. de posth. quòd cõtinetur. & uide Bar. in l. liberorum. ulti. col. de uer. signi. & s. uer. Nepos. uer. xciij. uerum in fauorabilibus. Bald. in l. j. C. de succedi. in fine.

Pronepos succedit in locum patris sui. Barto. in l. j. §. si quis. de suis, & legi.

Pronepos succedit in emphyteusim stipulatam in tertiam generationem. Spe. de loca. §. vj. uer. clv. & ibi Bal. in addi. uer. Ecclesia potest. el j. & uer. nomine tertiæ.

Pronepos excludit substitutum, sicut nepos, & filius. Bal. in l. cùm acutissimi. C. de fideic. in j. col. uer. quæro, si pater.

Pronomina possessiua, meus, tuus, suus, posita in legatis rerum, cõprehendunt res tantùm præsentes, non futuras: sed apposita personis comprehendunt etiam personas futuras. l. si cognatis. ff. de reb. dubijs.

Pronomina possessiua significant proprietatem. l. si ita. ff. de auro & argen. legato. Item & dominium. l. Quintus. §. argẽto. ubi Bar. eo. ti. & l. certum. §. j. & ibi Bar. in prin. ff. de confes. & s. uer. Meus. uersic. v. & Bar. in l. j. C. de thesauris. lib. x. uer. circa istam partem.

Pronominum materiam supple s. uer. Meus. & j. uerbo, Suus. per totum.

Pronunciatio fieri debet super quæstione incidenti, quæ seorsum à principali examinatur. l. præses. C. de plagi. l. quoniam Alexandrum. C. de adulter. Vide Bald. in Marg. uer. Pronunciatio. uers. ij. Inno. in c. j. de ordi. cog. Item uide Inn. in c. cùm in iure. de elec. Bar. plenè in l. j. in ij. col. & seq. C. de ordi. iudi. & ibi Bal. in pe. col. uer. ut ergo hanc gl. quem etiam uide in l. quoties. C. de Iudæis.

† & dicitur Græcè προφωρά.]

Pronunciare aliquem esse conseruandum in possessione, est idem, quod imponere silentium aduersario. Inno. in c. cùm uenissent. in j. col. de insti. & Bald. in Marg. uer. Pronunciatio. uer. fi.

Pronunciatio super nullitate non requiritur. Bar. in l. j. in uer. tertiò no. C. de thesauris. lib. x.

Pronuncia de cõdemnando non dicitur cõdemnatoria. j. uer. Scientia qualiter. uer. ix. Item,

Pronuncia de absoluẽdo non dicitur absolutoria. Bal. l. si quis filio exhæredato. §. eius. de iniust. testa. & j. Ange. in auth. de exhi. re. §. fi. & ibi gl. & Bal. in l. j. ff. de iusti. & iure.

Pronuncia de mittendo in possessionem, non dicitur missio. gl. in l. cognitio. §. bonorum. de offi. eius, cui.

Pronuncia de deponendo aliquem, non est positio. gl. in c. super eo. de offi. deleg. Io. And. in c. transmissa. de electio.

Pronuncia de restituendo, nõ est restitutio. l. fi. & ibi gl. & Bal. in c. j. ubi, & apud quem.

Pronuncia de liberando, non est liberare. l. j. cum glo. si aduer. liber. & l. qui se dicit. de iud. ut per Alexan. de Imo. in l. j. §. si quis ita. de uerb. obl.

10 Pronuncia, quòd conditio non possit impleri, an sit necessaria, priusquam pœna petatur. suprà, Pœna petitur. uersiculo xxxij.

Pronuncia, per quam imponitur perpetuum silentium, est interlocutoria, & an patiatur appellationem. s. uer. Interlocutoria. el j. uer. xiij.

Pronuncia iudicis requiritur, quòd nolens iurare, uel referre, habeatur pro confesso. Bartol. in l. manifestè. de iureiur. uer. ultimò nota.

Pronuncia requiritur super discussione. s. uer. Discussio. uer. xj. & uer. vj.

Pronuncia de mittendo in possessionem, non recipit appellationem. s. uer. Appellatio à pronuncia. uer. xvij.

Pronuncia super competentia tollit exceptionem nullitatis. Inno. in c. super literis. in ij. col. de rescriptis. & s. uer. Exceptio nullitatis. uer. iiij. Item ualidat prorogationem factam, etiam per errorem. j. uerbo, Prorogatio. uer. xlj.

Pronuncia, quòd credatur attestationibus, quid operetur. j. uerbo, Publicatio. uer. xxvj.

Pronuncia de exequendo, non dicitur mera executio. Bald. in addi. Spec. de sententia. in x. colum. in prin. uer. an pronunciatio.

Pronuncia requiritur quòd quis contrafecit statuto, puta, quòd declinauerit forum, stante statuto, puta quòd declinans forum puniatur in decem libris. Bald. in l. si quis in suo. in prin. in uersi. ulterius nota puniri. C. de inoffic. testa. & tenet Oldr. in consi. xlix. in fi. Addo Bar. in l. eum, qui. §. j. in fin. ff. de iure patro. Attende, quòd contra hoc facit illud, quòd uoluit Bald. Ang. Fulgo. & Pau. de Cast. in l. quamuis. per illum tex. ff. de in ius uocan.

Pronuncia post terminum, quòd quis non audiatur, ualet, non autem in assignatione termini. j. uer. Terminus ad agendum. uer. j.

Pronuncia super ætate ex aspectu excusat ignorantem soluentem minori, non scientem: quia potest probari contrarium. l. minor xxv. annis, adito præside. & ibi Bar. in prin. ff. de minor.

Pronuncia super contumacia non requiritur. gl. & Bal. in l. pe. §. fi. in ulti. col. uer. pone, dicit statutum. C. ad Treb. & s. uer. Contumax pro confesso. uer. xxv.

Pronunciare absoluendum potest iudex prohibitus per statutum ultimo mense absoluere. Bartol. in l. solet. in princip. circa fin. ff. de offic. proconf. & leg. Bald. in l. j. C. si aduer. lib. uer. & hæc sunt arg. & plenius per Alexan. in l. j. §. si quis ita. v. col. de uerb. oblig. & s. uer. Olim. & s. Argumentum contrà in l. si prætor. in prin. de iudi. & Alex. in l. is, cui bonis. de uer. obl. quòd paria sunt, declarare absoluendum, uel absoluere: ut s. Potestatis authoritas. uer. v.

Pronuncia super desertione dicitur interlocutoria. s. uerbo, Interlocutoria. el j. uer. xxix.

Pronuncia, quòd credatur falsis testibus, an habilitet eos. per Bal. in l. falsus. xiij. col. uer. uenio modò ad quartã. C. de fur. & sic. & in auth. si quis in aliquo. v. col. uer. sed hîc quæro. C. de edend. & j. uer. Publicatio processus. uer. antepe.

Pronunciationis materiam supple s. uer. Interlocutoria. & j. uer. Sententia. & s. uer. Iudex. per totum.

Pronurus an ueniat appellatione nurus. s. uer. Nurus. uer. penul. & Bar. in l. librorum. in pe. col. uer. quæro, an appellatione nepotum. quòd sic.

Propheta ei credendum est. Inn. in c. cùm uenerabilis. in ij. col. magna. in fi. uersi. sed opponens hic. de exceptio. Bal. in Marg. uer. Prophetæ.

† Adde, quòd prophetia est diuina inspiratio rerum futurarũ immobili ueritate denuncians, secundum bea. Tho. ij. ij. q. clxxj. ar. iij. & est dictio Græca.]

Prope quid significet. in l. non omnis. §. à barbaris. ff. de re mili. & Bal. in l. quæ fortuitis. iij. col. de pign. actio. quod aliqualem distantiam. Nico. de Neap. l. non tantùm. in §. j. in prin. ff. de excu. tuto. in lect. Bar.

Prope finem, id est, per sex menses. l. properandum. §. & si quidem. & ibi Bar. in ij. no. C. de iudi.

Propensius, uelocius, uel fortius, uel rigidius. gloss. & Car. in cle. j. de æta. & qualita.

Propinqui non dicuntur uir & uxor: & ideo statutum de propinquis non habet locũ in eis. Bar. & Bald. & doc. in l. j. C. unde uir & uxor. & j. Statutum de contractibus. uer. lvij. in iij. col. in fi. ibi: item si dicit de consen-

su propinquorum,&c.& Alex.in l.cùm alienam. C.de legatis.Item nec affines.Bar.ibidem.& in l.fi.C.de uerb.signi. Et possunt se inuicem corrigere.l.j. C.de emen. propinq. & s. Correctio.uer.xj.

† Propinqui dicuntur etiam qui distant uno milliari, ut per Feli.in c.olim.de excep.circa fi.j.col.]

Propter, dicit causam immediatam. Bartol.& Bald.in l.j. in ij.colum.in uer.nota.C.si seruus extero. & in l.ex arrhali.per Bald. C.de actio.empt.quod significat causam remotam,& accidentalem.Item causam remotam.Bar. in l.non dubium.in pen.col.uer.nota,quòd dictio. Ex C.de legi.& in l.j.§.emácipatus. in fi. ff.de cóiung.cum eman.lib. † & l.eo tempore.§.seruus.ff.de peculio.† Et per Fran.Are.in l.aditio.in iij.no.de acqui.hære.]

Proponens in consilio aliquid prohibitum, non incidit in pœnam statuti, si illud non obtineatur.Bald.in l.j.in ulti.colum.uersi.& per hoc determinatur. C.si rect.prouin. Sed Bart.contrà in l.j.uer.& secundo hoc facit. C.de peti.bono.subla.lib.x. Vide Barto.in l.si quis id, quod.§.j.de iurisdi.om.iudic.in j.col.ad fin.uer.domi. Iaco. allegat.& in l.si post mortem.in fin.prin.ff.de leg.j.& s. uer. Pœna inualida.uersi.vij.

Proponens aliquid iniustum, tenetur uti eodem iure cótra se. Bar.in l.j.§.si quis apud.in fi.ff.quod quisque iuris.

Propositum in mente retentum non releuat. l. cùm in plures. §.locator horrei.& ibi Bar.ff.locati.

† Adde,quòd propositum est actus uoluntatis deliberatæ,secundum bea. Thom.ij.ij.q.lxxxviij. arti.j.& dicitur Græcè προθεσις.]

Propositi mutatio an excuset à pœna.s.uer.Mutatio.uers.ij.& uer.Pœnitentia in delictis.uer.vij.iunctis duobus uer.præcedentibus.in uer.Pœnitentia in iudicijs.uer.vj.

Propositum primum an, & quando præsumatur licitum. per Bar.in l.cætera.§.fi.de leg.j.in uer.per hoc determinat quæstionem,ubi pulchrè loquitur distinguendo.

* Propria causa dicitur, ex qua ad me aliquod commodum, uel incommodum pertinere potest.Bal.con.ccxxvij.uol.v. Ay.Crau.consi.xcix.nu.2.uol.j.quo in loco aliquem testem esse nó posse in huiusmodi causa,tanquam in causa propria concludunt.Æmilius Maria Manolessus.

Proprietas nuda, id est, sine usufructu, legari potest. l. Mæuius.§.fundo.& Bart.in ulti.col.in prin. ff. de leg.ij.

* Proprietas legata uidetur ei, qui alienare prohibitus à testatore est. Bald. in l. Proculus. ff. de usufruc. Æmilius Maria Manolessus.

* Proprietas non uidetur legata uxori, neq; integer usufructus, sed tantùm alimenta, cùm uir in testamento expressè dixit,se ei legare uictum, & uestitum,ita tamen,ut bona sua mobilia,& immobilia, donec uiueret, rectè gubernaret,nec ea, nisi maxima necessitate coacta alienaret. Ay.Cra. consi. xxv.nu.21.cum seq.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

Proprietas fundi uenit in legato fundi. suprà,Legatum fundi. uersic.v.

Proprietas rei potest per dominum obligari,licet usufructus alteri debeatur. l.ij. & ibi Bald. C.de usufruct.& ibi Bartol. & docto.

Propriè dicitur,quod secundum quid dicitur. Bald. in l.j. in j. col.uer.modò dubitatur.qui testa.face.pos.Sed contrarium dicit in l. si non speciali. C. de test. in ij. col. uer. quæro hîc, dicitur.Item,

Propriè dicitur,quod secundum modum significandi dicitur. Bald.in l.fin.xj.q.C.de hære.insti. Item quod constat ex sui diffinitione.Bald.in l. non fine.de bon.quæ libe.in ulti.col. uer.item puto.

Proprius sensus uocabulorum dicitur is, quem lex dat, non quem uulgus.Bald.in l.maximum. de libe.præte.in ult.colum.ad fin.

Proprietas cótinetur appellatione usufructus. in casu l. Proculus.ff.de usufructu.

Proprietas uendi non potest pro alimentis præstandis. s. Hæres alienans.uer.xviij.

Proprietarius an teneatur præstare legatario annuos redditus ex fundo, cuius proprietas est legata uni, & certus fundus est legatus alteri,si fundus non fructat plus.Pau.de Cast.cósil.cxxxj.incipien. Primò quæro, cùm maritus,in secundo dubio.quòd non.

10 Proprietarius, ad quem reuertitur usufructus, dicitur habere causam lucratiuam.l.non quocunque. §. fundus.& ibi Bar.de leg.ij.

Proprietarius dicitur is, cui est legatus usufructus ad uitam in aliquo fundo.gl.& Bar.in l.Titia.la j.§.fi.ulti.col.de leg.ij. & in l.donationes. §.species.in ij.opp. ff.de,donatio.in l.iiij. in j.col.uer.& per hoc dicit.de ali.lega.gl.& Bar.in l.cùm hi. §.si uni.de transac.

Proprietatis appellatione uenit directum dominium. Bald.in l.penulti. C.si à non compe. iudi.in pen.colum. in uersic.& nota,quòd nomine.& ibi Petr.de Sun.& Bald.in l.cùm res. in fin. C.de probat.& Alexand.in l.si ager uectiga. ubi dicit uerum, nisi in lib. quia, ut ualeat, intelligitur etiam de utili. Item plenum dominium. Abb.in c.cùm ad monasterium.in † prin.de statu mona.† Et per domi.Ias.May. Inst.de act.§.omnium.nu.63.]

Proprium dicitur quatuor modis, scilicet commoditate,iure rei,iure instantiæ,iure officij. Bal.in l.dictantibus. uer.item facit.C.de testa.& in l.omnibus.in prin.C.de testib.

Proprietas uenit appellatione possessionis. s. uer.Possessio.el j.in uersi.ij.

Proprietas præsumitur ex possessione titulata. Bald. in Marg. uer.Quæstio.

Proprietarius an dicatur possidere rem, cuius usufructus ad alium pertinet.Bal.in c.j.§.marchio.in j.col.uer.extrà quæro.qui feu.da.poss.quòd non,ubi assignat rationem.

Proprietas,& quasi proprietas,reperiuntur, sicut possessio, & quasi possessio.gl.fin.in l.ij.ff.de interdic.& Alex.in l.j. ff.de public.& plenius in l.si quis ui.§.differentia.de acquir.poss. per Bal.in l.cùm res.C.de proba.c.fi.de iud.

Proprietas una est directa, & alia utilis, sicut dominium: ideo

Proprietas,& dominiũ differũt.Bal.in l.cùm res. C. de proba. & in l.pen. C.si à non compe.iudi. Alex.in l. si quis ui.§.differentia.de acqui.poss.

20 Proprium dicitur, de quo potest quis liberè disponere per modum licitum, id est, à iure non improbatum. Car.in cle. exiui.§.proinde.j.q.de uer.sign.

Proprietas in libello rei uendicationis si sit intentata,non obtinet,qui ꝓbat de utili dominio. Bal.in l.ij. ff.de cond.insti. & Alex.in l.si quis ui.§.differentia.de acqui.poss.

Proprietas alio modo æstimatur,quàm possessio.l.si mulier.§. qui possessionem.& ibi Bar.ff.quod met.cau.

Proprietas dicitur relicta usufructuario grauato altius nó tollere domum.l.Proculus.de usufruc.uel nó alienare.Bal.ibi. & Alex.in l.si constante.in prin.ij.col.ff.sol.mat.

Proprietarius emphyteusis non tenetur stare colo emphyteutæ.j. Successor singularis.uer.xx.& xxvj.

Proprietarius non tenetur stare colono usufructuarij. l.si quis domum.§.hoc subiungi. ff.locati. Bal.in l.j.ad fin. C.de iure fisci. lib.x. nisi fructus percipiantur singulo quinquennio. Et idem si locatio fuisset pro uno anno.& Alex.in l.si filio.§. fin.solu.mat.

Proprietarius potest colere fundum,etiam inuito usufructuario.l.fundi.circa medium.& l.seq.ff.de usu,& hab.

Proprietario permittuntur quædam in fundo, in quo alius habet usumfructum. Bartol.in l.j.§.quod ait. in ij.col.in fin. uer.sed hîc dubitandum.ff.uti poss.per d.l.fundi.l. si ita.§.fi. de usu,& hab.

Proprietari9 tenetur actione furti usufructuario. l. creditoris. §.j.& ibi gl.ff.de fur. Quod est uerum,scilicet adita hæreditate.l.si homo.& ibi Bar.in j.q.ff.de usucap.sed ante tenetur crimine expilatæ hæreditatis.l.ij.de crimi.expila.hæred.

Proprietas superueniens leganti emphyteusim,an cedat legato.Bal.in l.uxor.uer.sed quid. C.de legatis.Bart.in l.seruum filij.in prin.uer.& prædicta.ff.de leg.j.quòd non.

30 Proprietas ad tempus relinqui potest.l.fi. & ibi Bal.in prin. C.de legatis.

Proprietas uidetur relicta pauperibus, inter quos bona sunt distribuenda.Bald.in l.ut in epistola. C. de fideic.uer.quæro,si testator.

Proprie-

Proprietatis literæ impetratæ an extendantur ad possessioné. in Spec. de rescri. præsent. §. j. ratione autem causæ. uer. item quod facit.

† Proprietas est nobilior, quàm possessio: hinc est, quòd sententia lata super proprietate, absorbet effectum sententiæ super possessione: ut in c. cùm dilectus. de causa poss. & propriet. & sic magis dignũ trahit ad se minus dignum. c. quod in dubijs. de conse. eccle. uel alta. Abb. in d. c. cùm dilectus.]

Proprietatis materiá supple s. uer. Dominium. & uer. Dominus. & uer. Petitorium. & j. uer. Vsusfructus. per totum.

Prorogatio termini sufficit, quòd allegetur in termino prorogato. Bal. in addi. Spe. de appel. in vj. charta, in secundis additionibus. uer. Prorogatio.

Prorogatio termini ad soluẽdum, an fieri possit per nuncium, uel procuratorem ad exigendum: s. Procurator ad negocia. uer. lxviij. & uer. Nuncius. uer. liij.

† Prorogatio potest tacitè fieri, alienum iudicem adeundo, & coram eo litigando: nec requiritur expressus processus: ut no. Bart. in l. ij. ff. de iudi. & Abb. in c. significasti. de fo. cõpe. & in c. ad petitionem. de accu. in ij. col.]

† Sola patientia in sustinendo alium iudicem procedere, nõ prorogat iurisdictionem iudicis, sed oportet, quòd interueniat ex parte ipsius aliquid facti. facit quod not. Inn. in c. cùm olim. el ij. de resti. spo. Abb. in d. ad petitionem.

Prorogatio primæ dilationis debet fieri prima durante. j. uer. Terminus prorogatur. nec dicitur noua dilatio, sed eadem. l. sed si manente. in princ. ff. de precario. l. iiij. in princip. ff. de dam. infect. secundum Angelum, & ibi Alex. in l. fi. ff. de fer. ubi etiam dicit, quòd

Prorogatio primæ dilationis potest fieri sine causæ cognitione. Bald. in l. j. in fin. colum. uer. modò quæro. C. quomodo & quãdo iudex. & Pau. de Cast. in l. j. C. de dila. quem etiam uide in cõsi. cxviij. quod incipit, Si consideremus. & Barth. Cæpo. in cau. xxxj. uide Angel. Paul. & Alex. in l. fi. ff. de fer. Quid de officio prorogato: suprà, Officium. el j. uersic. xl. Quid in compromisso: s. uer. Compromissum. el j. uersi. vij. & s. Clausula, Prorogare, in clausulis Compromissorum. & per Alex. consi. xx. ij. parte.

Prorogatio dicitur esse idem cum prorogato, quando est eiusdem formæ & naturæ. glo. in c. hi, qui. de præben. in vj. uer. specialiter. Dy. Bald. & doc. in l. Titius. de excu. tuto. & Bal. † in l. testamenta. C. de test. in secũdo nota. † Et Bal. in l. Æmilius. in repeti. de mino. in v. no.]

Prorogatio termini compromisso adiecti si fiat. s. uer. Cõpromissum. el j. uer. vij.

Prorogatio termini principali facta liberat fideiussores, nisi tunc iterum promittant, uel alij, adhibeantur. l. Labeo. la ij. §. si per fideiussorem. & ibi Bartol. ff. de arbit. Bald. & Angel. & Alexand. in l. si unus. §. j. de pac. & s. Fideiussor liberatur. uersic. xj. Item nisi in omnem causam fideiusserit. Cardin. in † clem. j. §. nos. in fin. de iureiu. † Et per Felin. in c. de causis. de offi. & po. iud. dele. circa fi. ij. col. & in c. ad aures. circa princip. de simo.]

Prorogatio termini intelligitur scilicet cũ omnibus suis prioribus qualitatibus. l. Labeo. in princ. la ij. & ibi Bart. ff. de arbit. uide omnino Alex. in l. lecta. si cert. peta.

Prorogatio termini censetur facta cum tacita repetitione pœnæ. s. Obligatus. uersic. cxxxiij. non cum repetitione iuramenti. Card. in cle. j. §. nos. v. q. de iureiur. Nec cum repetitione fideiussoris ad certũ tempus dati: secus, si in omnem casum. ut ibi. in fi. Item secus in pœna excommunicationis adiecta, nisi intra tempus soluatur. de quo ibi per Card. in c. præterea. ij. & ibi doct. de appel.

10 Prorogatio termini per arbitrum non dicitur fieri ex potestate prorogandi sibi cõcessa in compromisso, nisi sequatur actus arbitri de prorogando. l. non distinguemus. §. dies. secundum Bar. ibi. de arbit.

Prorogatio termini per arbitrum ad euictionem pœnæ fieri potest, si intra illum sit impossibile fieri id, ad quod pars est condemnata. Barto. in l. cùm stipulatus. in iij. colum. uersic. item facit arbiter. ff. de uerbo. oblig. quòd sic. sed non impedit iam commissam, nec perimit, licet impediat committi, & ibi Alex.

Prorogatio termini non potest fieri per delegatum ante conditionis euentum. s. Delegatus. uer. xix.

Prorogatio termini solutionis facta à testatore operatur remissionem usurarum ꝓ tempore prorogato. Paul. de Cast. & Alex. in l. lecta. si cer. pe. post Bart. ibi per gl. in l. nõ solùm. §. potest. de libe. lega.

Prorogatio termini impedit pœnam cõmitti, sed commissam non tollit. l. cùm stipulatus sim mihi à Proculo. & ibi Alex. post Bar. de uerb. oblig. Quod uerum etiam in periurio euitando. Bar. & Alex. & doct. ibi.

Prorogatio termini præfixi à iudice ad instantiá partis potest etiam pro parte sine iudice prorogari ad euitãdum pœnam. Bar. & Alex. in d. l. cùm stipulatus sim. de uer. obli.

Prorogatio compromissi fieri potest, etiam parte non citata, sed debet notificari. Bal. in l. j. C. de sen. ex peri. reci. & Alex. consi. xxxiiij. j. parte.

Prorogatio compromissi facta per arbitrum habentem potestatem prorogandi, debet notificari partibus, aliàs habetur pro non facta, etiamsi sit clausula in compromisso, quòd possint prorogare partibus absentibus, & ignorantibus. Bal. in l. eos. §. apostolos. de appel. & ibi Sali. & Bal. in l. j. C. de sen. ex peri. reci. & Alex. con. xxxiiij. j. parte, & s. clausula, † Prorogare. in clausulis Compromissorum. † Et per Felin. in c. cùm olim. de re iudi. in ix. col.]

Prorogatio compromissi facta per arbitros uirtute potestatis attributæ per partes, debet intimari parti absenti, aliàs est nulla. uide Bald. in l. eos. §. apostolos. col. ij. C. de app. Deci. consi. xxxix. col. j.

Prorogatio compromissi facta cum clausula, quòd possit prorogare arbitrio suo, fieri potest usque ad tres menses, non ultra. Bald. in l. j. ut in poss. leg. Sed Ludo. in l. ij. ff. de re iudi. dicit, quòd fieri potest arbitrio iudicis: sed in rubrica de arbit. dicit, quòd usque ad triennium. & Alexand. in l. qui bo- * na. §. fi. de dam. infect. Item * Lud. Roma. in rub. ff. de recep. arbi. col. xviij. in l. si finita. in prin. col. j. ff. de dam. infect. Ias. consi. xxx. uer. secundò refert, & sequitur Bald. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Prorogandi compromissum si semel, & iterum arbitro data facultas fuerit, bis tantùm prorogare potest. Bald. in c. tuã nobis. in extr. de appella. Ias. consi. xxx. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Prorogandi compromissi diem si arbitro à partibus fuerit data facultas, non nisi iterum poterit prorogare. Spec. in tit. de arbit. §. excipitur. uersi. sed quid si fuerit. Iason consi. xxx. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Prorogandi compromissi facultas, si arbitro semel, bis, ter, & toties, quoties ei uisum fuerit, data est, ad longum tempus prorogare non poterit. Iason in termi. consi. xxx. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Prorogatio compromissi fieri non potest ad uitam uirtute clausulæ, quòd possit prorogare semel & bis, sed bis tãtùm. Bald. in c. tua nobis. in fi. de appella. Alex. in d. §. fi. ubi plenè de materia. & s. uer. Clausula, Prorogare. in clausulis Compromissorum.

20 Prorogatio compromissi comprehẽdit terminum probatorium. s. Compromissum. el j. uer. vij.

Prorogatio compromissi iam expirati ualet, ut nouum compromissum. Ioan. de Imo. Ludo. & Alex. in l. dies. ff. de dam. infect. & Bald. & Imo. in l. Titio centum. la picola. de condi. & demonst. Sed

Prorogatio compromissi inualidi non ualet. Bald. & Imol. & Alex. in l. legata inutiliter. de leg. j. Alex. in l. dies. de dam. in- † fect. † Et per Fran. Areti. in d. l. legata. contrarium tenentem. & do. Ias. May. in j. col. & Fran. Areti. in l. pacta nouissima. C. de pactis.]

Prorogatio termini iam elapsi non tenet. in Specul. de dolo. §. nunc uideamus. uer. sunt hæc. Lud. contra Alex. in l. dies. de * dam. infect. post Bald. in l. j. C. de tempo. appel. * cùm iam parte quæsitum iussit. Bart. & doct. in l. iiij. ff. de dam. infect. habetur in c. de causis. de offi. deleg. Deci. in c. personas. col. fi. de appellat. Soci. con. xcix. uol. iij. Ay. Crau. consi. clxxix. nu. 3. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Prorogatio termini facta per iudicem in tempus successoris, non ualet. l. cùm dies. §. si intra. & ibi Bal. ff. de arbit.

Prorogatio termini ex causa fieri potest per iudicem. l. interdum. & ibi Bart. in prin. ff. de iud. & j. uerbo, Terminus prorogatur. Quod uerum est, etiam ex officio, nemine petente. c. consuluit. de off. deleg. Adde s. uer. Dilatio breuiatur. uersic. vij.

Prorogationis termini materiam uide j. Terminus. & s. Dilatio. per totum. & in Spec. de except. §. uiso. in v. charta. uersi. item nota.

Prorogatio iurisdictionis fit multis modis. Bal. in Mar. uer. Prorogatio. uer. j. & j. eo. per totum.

Prorogatio quot modis impediatur. Bald. ubi s. uer. ij. & in l. j. in iij. q. de iurisdi. om. iudi.

Prorogatio quadruplex est. Bal. ubi s. uer. fi. & j. eo. & gl. in l. ij. §. si iudex. & ibi Bart. ff. de iudi. uer. inhibita. & Bald. in l. j. in iij. q. C. de iurisd. om. iudic.

Prorogatio officij an intelligatur cum bailia, & arbitrio concesso in primo officio. Bart. Pau. Odof. & Alexand. in l. dies. de dam. infect. & per Bald. in l. si à te. C. de pac. inter empto. & uendi.

Prorogatio iurisdictionis de quātitate ad quantitatē fieri pōt, nisi iurisdictio sit taxata certis finibus. Bal. in l. certa. in j. col. ad fi. uer. & per hanc legem. & ibi Pe. de Sun. in l. j. ff. de iudi. & doc. & Bal. in l. j. de iud. nisi ad eandem speciē iurisdictionis fiat prorogatio. Bar. in l. inter conuenientes. ff. ad muni. & Pet. & Cyn. in l. si quis ex consensu. C. de episco. audi. glo. ult. in d. l. j. ff. de iudi. no. in l. j. C. de iurisd. om. iud. & in c. P. & G. de offi. deleg. per doc. & Imo. qui dicit. in xxiij. col. per Cyn. in l. j. C. de iurisd. om. iud.

† Prorogari an possit iurisdictio, quam habet dominus feudi, uide Dec. in c. cæterum. col. j. de iudic.]

Prorogari non potest de consensu partium iurisdictio iudicis mercantiæ ad causas non mercantiales: ut ibi. & tenet Pau. de Cast. consi. xxvj. & Bal. post Sicul. in ij. q. & Sali. in l. fi. C. de iuris. om. iud. quōd conueniri non potest quis pro causa, non mercantiali coram iudicibus mercatorum.

Prorogantes iurisdictionem episcopi, tenentur stare eius iudicio, si eum sponte elegerunt. l. qui ex consensu. & ibi Bal. in prin. C. de episc. audi.

Prorogatio in criminalibus locum non habet. d. l. si qui ex cōsensu. & ibi Bald. in ij. col. uer. reuocat igitur in dubium. uide Bald. in l. j. in prin. in uersic. ex hoc infertur. ubi de cri. agi oportet. & in l. j. in ult. col. & ibi Bar. C. de iuris. om. iud. & in l. j. in v. no. C. qui pro sua iurisdictio. nisi iudex posset alias de crimine cognoscere. doct. ubi s. & Bar. & docto. post glo. in l. j. in j. col. uer. uenio ad tertiam gloss. de iudic. & Bald. in addi. Specul. de compe. iudi. adi. quōd in criminali. Item in Spe. de iur. om. iudic. in iij. charta, uersi. utrum. Adde omnino Innoc. in c. de causis. in j. col. in uer. item dicunt quidam.

† & per Alex. in l. j. ff. de iudic. † Et per Feli. in c. P. & G. de off. deleg. in iij. col.]

Prorogatio in causa criminali facta non ligat manus proprio iudici, quin procedat contra delinquentem. Bald. in d. l. j. in ulti. colum. uersic. intellige tamen. C. de iurisdict. om. iudi. Pet. de Sun. in d. l. j. v. col. ff. de iudi. doct. & Card. in c. pe. de offic. deleg.

10 Prorogatus iudex an possit monere hæredem ad implendum uoluntatem testatoris intra annum. Bald. in auth. hoc amplius. ix. q. C. de fideicom. in lect. antiqua.

Prorogatio an habeat locum, quando proceditur per inquisitionem. Bald. in l. j. in fin. C. ubi de cri. agi oportet. & Pet. de Sun. in d. l. j. de iudic. quōd non. Innoc. in c. ad petitionem. in j. col. in gl. sua, in uer. nec reclamante. de accu. Bald. in l. si qui ex cōsensu. in ij. col. uer. reuoco igitur in dubium. C. de

† epi. audi. † Vide Decium in c. at si clerici. col. ij. uersi. dictum tamen ratio. de iudic.]

Prorogatio in causa criminali nunquam ualet, quo ad testes, qui non cogantur comparere coram iudice non suo ad testificandum, licet partes prorogauerint. gl. in c. Romana. §. contrahentes. de fo. compe. in vj. doct. & Pe. de Sun. in l. j. v. col. ff. de iudic.

Prorogatio non dicitur fieri, si quis patiatur se poni in banno à iudice incōpetente. Bal. in d. l. si qui ex consensu. in iij. col. uer. deinde no. quem etiam uide in l. j. ij. col. uer. sed quid si. C. ubi de cri. agi oportet. Unde

Prorogatio non fit per contumaciam: ut ibi. & s. uerbo, Contumax. el j. uersi. ij. & plenē per Alexand. in l. ij. si quis in ius uoca. non ie. & in l. non uidetur. ff. de iudi. & ibi Bart. Quod uerum, si iudex erat ipso iure incompetens: secus, si per exceptionem. Bald. in d. l. si qui ex consensu. & Alexand. in d. l. non uidetur. Innocen. in c. præterea. de dilatio. & in c. innotuit. de eo, qui fur. or. susc. & Angel. in d. l. ij. §. finali. & per Bald. in l. j. C. de iurisdict. omn. iudic. Quod est uerum, nisi præcedat pactum de proroganda iurisdictione, secundum Ang. in l. ij. ff. si quis in ius uoc. non ie. Vide Barto. in l. iij. de iudi. & Innoc. in c. præterea. de dila. & in c. innotuit. de eo, qui fur. ordi. susce.

Prorogatio iurisdictionis ratione contractus licet facta sit, tamen contrahens conuentus alibi ex illo contractu non potest declinare forū, si alia ratione ibi sortiatur forum, quàm ratione domicilij. Ang. sing. post gl. in l. si fideicommissum. §. tractatum. de iudi. secundum Alex. in l. hæres. §. proinde. per gl. ibi. eo. tit.

Prorogatio an dicatur fieri per debitorem obligantem se posse conueniri ubique locorum. s. uer. Debitor in loco. uersic. vij. & xj.

Prorogatio iurisdictionis, etiam cum iuramēto, non tollit appellationē. gl. singularis. vj. q. iiij. quod bene, per tex. fin. in c. ad hoc. & ibi doc. & Philip. de appella. s. uer. Appellatio tollitur. uer. xx. sed facit præcisē cogi. Alex. post doc. in l. si cōuenerit. de iur. om. iudi.

Prorogatio de re ad rem fit dupliciter, s. de maiori quantitate ad minorem, & econtra. Bald. in d. l. si qui ex consensu. iiij. col. uer. modō fit prorogatio.

Prorogatio potest impediri per iudicem, qui læditur in sportulis. gl. no. in l. de iure. in prin. in gl. in uer. ad munera. ff. ad munic. Pau. de Cast. in l. j. §. & post operis. ff. de oper. no. nūcia. Bald. in l. si qui ex consensu. præallega. in iij. col. uer. sed incidenter quæritur.

20 Prorogatio in causa reductionis ad arbitrium boni uiri fieri potest, si iudex reductionis est ordinarius, cuius iurisdictio prius poterat prorogari. Secus, si est iudex appellationis, quia sicut coram eo non habet locum prorogatio, secundum Bald. singu. in titu. de pace Constan. §. in causis. alias est in §. hoc quod nos. in fin. ubi dicit non posse litigari in causa appellationis coram iudice incompetenti, etiam de consensu partium, ita nec hoc casu, secundum Bald. ubi s. & Ang. de Vbal. Modern' referebat in uoce in scholis Paduanis. & tenet Spe. de appel. §. nunc tractemus. uer. quid si de facto. & s. uer. Processus. uer. xiij. & seq. & Alex. in l. ij. in prin. ff. de iudi. Vnde

Prorogatio in causa appellationis fieri non potest, secundum

† Bald. ibidem. † Et per Felin. in cap. P. & G. de offic. deleg. in iij. colum.]

Prorogatio fieri non potest in iudicem alterius contratæ, quando iurisdictio est distincta per iudices contratarum ciuitatis, ut est Perusij. Bald. in l. certa. in j. col. in uer. & per hanc legem. C. quando prouoc. non est neces. & plenius in l. testamenta. in j. col. ad fi. uer. item facit hæc lex. C. de testa. ubi idem dicit.

Prorogatio afficit iurisdictionem, ut sapiat eandem naturam, quam prius habebat. Cyn. singul. in d. l. si qui ex consensu. & Bar. in l. episcopale. eo. ti. Vnde dicit ibi Bar. quōd

Prorogatio impedit appellationem, si aliàs à sententia iudicis prorogari nō poterat appellari: ut ibi per Bar. & doct. & Pe. de Sun. in d. l. j. v. col. ff. de iudi.

Prorogatio de tempore ad tempus fieri potest. l. ij. §. si iudex. ff. de iud. Addo Bald. in l. j. in iij. q. C. de iurisdi. om. iudi. & Innoc. in c. de causis. in j. colum. uersi. item uidetur. & melius in j. colum. in gloss. sua, in uer. consensus. ff. de offic. delega. Quod est uerum, si iurisdictio est delegata, & terminus apponitur partium fauore. Bald. in l. si qui ex consensu. iiij. colum. uer. secunda species prorogationis, uel si est ordinaria, quia potest intra idem tempus, puta quōd Potestas possit cognoscere de consensu partium, usque ad ultimum diem officij sui, posito quōd ex forma statuti nō possit cognoscere intra octo dies ante finem officij. Bald. ibi singulariter.

† Et in c. de causis. de off. delega. & per Feli. in c. inquisitionis. de accu. in §. ad petitionem. in vij. col. circa prin.]

Proro-

Prorogatio simplicis iurisdictionis fieri non potest in præiudicium superioris. Ioan. And. in c. cæterùm. de iudi. in Nouella, & Bald. in l. ij. uersic. sed nunquid ciuitas. C. de oper. liber.

Prorogatio pro causa ciuili fieri non potest in iudicem maleficiorum. Bald. post Cyn. in l. testamenta. in j. colum. uersic. & adde quòd dicit. C. de testam. & in l. j. per Cy. C. de iurisd. om. iud.

Prorogatio in dubio non præsumitur fieri ex eo, quod quis litigat corá iudice non suo: sed ille uidetur uelle potius, quod actus ualeat eo modo, quo potest. Inno. sing. in c. cùm causam. de testib. & Alex. in l. j. ff. de iudi.

Prorogatio fit etiam per consensum tacitum. Ang. & Ioan. de Imo. in l. quæro. ff. de sol. & Alex. in l. j. in fi. ff. de iudi.

30 Prorogari potest iurisdictio tabellionis. Bald. in l. iubemus. §. sanè. C. de sacrosanct. eccle. & glo. in auth. de tabel. §. pen. Ant. de But. in proœ. Decr. Sed contra Ioan. de Imo. in c. cũ P. de fide instru. & Ioan. And. in addi. Spec. de instrum. edit. Bald. in l. repetita. C. de episc. & cler. & Bald. & Alex. in l. j. post Bart. ff. de iudi.

Prorogatio non ualet, quando alter iudex citatus est ad instantiam. Alex. in l. j. de iudi. & Bald. in auth. habita. xj. col. C. ne fil. pro patre.

Prorogatio non operatur ad executionem sententiæ, licet ad cognitionem sic: ut no. Alexan. in l. pen. in princ. ff. de iur. om. iudi.

Prorogatio in quo loco fieri possit. Bald. in auth. ei qui. C. de tempp. appel.

Prorogatio de loco ad locum eiusdem iurisdictionis fieri potest, non ad alium, etiam cum cõsensu iudicis loci, ad quem fit prorogatio. Bald. & Cyn. in d. l. si qui ex consensu. v. col. uersi. quartam speciem prorogationis. & in d. l. j. in iij. q. C. de iuri. om. iud. & doct. in l. fi. & ibi Alex. ubi plenè. ff. de iurisdictio. om. iud. Bart. in l. quæro. ff. de solu. & in l. ij. §. si iudex. quem §. legit. in princ. l. ff. de iudic. & ibi Pet. de Sun. & not. in c. Statutũ. de rescriptis. in fin. Alex. post Pau. de Cast. in l. dedi. §. quanquam. de cõdict. ob causam. dicit quòd potest fieri, si iudex loci, ad quem fit prorogatio, consensit expressè: si tacitè, secus. & j. uerb. Sententia ubi sit. uersi. ij. Est uerum, quod fieri potest consensu partium sine alterius iniuria. arg. d. l. quæro, secundum Bal. in c. fi. de prohi. feu. aliena. per Fede. in vj. col. uer. quæro, an uasalli.

Prorogatio de casu ad casum fieri potest. Inn. in c. de causis. de offi. deleg. in j. col. & glo. sua, in uerb. Consensus. uersi. quidam etiam dicunt.

Prorogatio an impediat reconuentionem. glo. & doct. & Pau. de Cast. in l. & est receptũ. de iurisd. om. iud. & Pet. de Sun. in l. qui non cogitur. ff. de iud. & j. Reconuentio. uersi. xiiij. quòd non.

Prorogatio de re ad rem requirit consensum iudicis. glo. fin. in l. ij. §. si iudex. in uer. inhibita. & ibi doct. & Petr. de Sun. de iudi. Secus de persona ad personam, in qua sufficit consensus partium. & ibi per Bart. qui legit. in l. ij. in princ.

Prorogatio de tempore ad tempus requirit consensum iudicis. doct. Bart. & Pet. de Sun. in d. §. si iudex.

Prorogatio de tempore ad tempus non potest fieri in maius tempus, quàm triennium. glo. fin. secundum doct. in d. §. si iudex. in uer. inhibita.

40 Prorogatio tẽporis potest fieri delegato per partes ad causam expediendam. Pet. de Sun. in d. §. si iudex. & Inn. in d. c. de causis. in j. col. in glo. in uer. consensus.

Prorogatio impeditur per errorẽ. l. ij. in princ. ff. de iudi. Quod uerum est, siue error sit circa iurisdictionẽ ordinariam siue delegatam. ea. l. d. §. si iudex. & ibi Bart. & doct. & in l. si errorem. ad fin. ff. de iurisdictione omnium iudicum. & ibi per Angel. Quod uerum est, nisi sit pronunciatum super competentia. Bart. singulariter in l. quacunq;. in v. col. uersi. sequitur. in glo. ff. si quis in ius uoc. non ie. Alexan. & Pau. de Cast. in d. l. si per errorem. & Petr. de Sun. in d. l. ij. in princ. Inno. in c. ex literis. de rescript. Item nisi sit erratum in iudidice, qui tunc non habet iurisdictionem in partibus. Innoc. in c. ad petitionem. in j. col. in glo. in uer. reclamante. de accus. & s. Error iudicis. uer. xij. Item uerum, nisi error sit circa exercitium iurisdictionis, ut quando erant duo iudices simul delegati cum clausula, quòd non possit unus sine altero cognoscere: nam partes credentes quemlibet eorum posse cognoscere, coram altero tantùm litigauerunt, certè ualet prorogatio. Innoc. singulariter in c. prudentiam. in iij. col. in uer. reputabuntur. de offic. deleg. & Pau. de Cast. in l. pridie. de feri. & Alex. in dicta l. si per errorem. Pet. de Sun. in l. j. ff. de iud. argumentum contrà in l. j. §. j. ff. de fer. ubi

† dicitur, quòd † Et per Felin. in cap. P. & G. de offic. deleg. in iij. col.]

Prorogatio iurisdictionis suspensæ in exercitio ualet, utputa tempore feriato procedatur. d. l. j. §. j. sed rectè considerando facit pro opinione Innoc. arguendo de tempore ad personas. Vide per do. Franc. de Capi. list. in d. l. si per errorem. & Pet. de Sun. in l. ij. in princ. de iudi. Item uerum, nisi iudex prorogatus per errorem erat omnino incompetens: secus, si erat competens alternatiuè, ut in scholare habente duos iudices, scilicet episcopum, & rectorem studij. gloss. est sing. secundum doct. in l. ij. §. conuenire. ff. de iudic. in uerbo, Consensus.

† Prorogari non potest causa criminalis coram iudice causarum ciuilium: nec econtrà, ut no. in l. j. C. de iurisd. om. iud. Pet. de Anch. in c. P. & G. in penul. col. uersi. tertia est opin. de offi. delega.]

Prorogatio fit etiam per actum uerbi, quando partes conueniunt de prorogando. l. si conuenerit. ff. de iurisd. om. iudic.

Prorogatio si sit facta in prima instantia, æquiparata probat in noua instantia, in qua non potest obijci exceptio incompetentiæ. Alex. sing. contra Angel. in l. si conuenerit in fin. de iur. om. iud. & idem uerius tenet Ang. in l. si quis postea. de iudi. s. Iurisdictio.

Prorogatio fit etiamsi de iurisdictione du[illegible]tur. Inn. in c. pastoralis. de rescrip. Cyn. in l. fin. C. de ex[illegible] Ang. in l. j. ff. de iudi. Alex. in l. ij. eod. tit.

Prorogatio non potest fieri, quando papa, uel Imperator sibi iurisdictionem reseruauit. Innoc. in c. inter dilectos. de excess. præla. in c. cùm M. de consti. Archi. in cap. tibi qui. de rescrip. in vj. Alex. in d. l. ij. ff. de iudic. ubi dicit secus, si inferior reseruauit. Bald. in c. j. §. præterea. de prohi. feud. alie. per Feder.

Prorogatio non habet locum in iurisdictione, quæ procedit à Deo, ut excommunicare, uel absoluere. Bald. in l. si qui ex consensu. in fin. C. de episcopa. audi. & Alexand. in l. ij. ff. de iudic.

Prorogata iurisdictio ordinarij dicitur ordinaria, non delegata. Bald. in l. j. C. ubi in rem actio.

Prorogatio per actum uerbi potest per pœnitentiam reuocari. d. l. si conuenerit. nisi sit pronunciatum super competentia. Inno. in c. super literis. in ij. col. magna. ad fin. in gloss. in uer. forsan, uersic. sed oppones. de rescrip. & Pau. de Cast. in l. ex quacunque. ff. si quis in ius uoc. non ie. & ibi Bart. in v. colum. uersi. sequitur in gloss. & Pau. de Cast. in l. si per errorem. & Pet. de Sun. in dicta l. ij. & s. uide per Alexand. in l. j. ff. de iudic.

50 Prorogatio non fit per responsionem ad libellum actoris, si antè fiat protestatio, quod non animo consentiendi in iudicem. doct. & Pet. de Sun. in l. non uidetur. la ij. ff. de iudi.

Prorogatio non fit per petitionem copiæ libelli. Barto. in d. l. non uidetur. & in practica Papien. uerbo, nec fuisse iudicem cõpetentẽ. Quod uerum, si erat iudex incompetens omnino: secus, si suus erat, sed poterat declinari. Alex. in d. l. non uidetur. & Ang. in l. sed & si susceperit. eod. tit.

Prorogatio iurisdictionis fieri potest, quando iudex habet iurisdictionem, & tribunal, uel iurisdictionem tantùm. l. j. & ibi Bart. in ij. col. in princip. uer. uenio ad sequentem gloss. ff. de iu. aliàs non: quia consensus priuatorum non facit iudicem. l. interdum. ff. eod. tit. & l. priuatorum. C. de iurisdictione om. iud. & in Spec. de lega. §. excipi potest. in uersic. item quòd non habetis. & de recusa. in §. effectus. ante uer. uerum.

† Prorogare instantiã an procurator possit sine speciali mandato. Soci. consi. xxiiij. col. x. quòd non.]

Prorogatio an censeatur irreuocabilis per actum factum corã iudice incompetenti. Pau. de Cast. in cõsi. xxxv. incipit, Super primo quæsito. in iij. col. ubi distinguit.

Prorogatio fit ex litis contestatione, & ex solo consensu sine litis contestatione. Bart. post gloss. in dicta l. si per errorem. in fin. quem etiam uide in l. si conuenerit. in j. quæst. eod. tit. quod

Prorogatio fit per litis contestationem: ut ibi. & doct. in l. j. ff. de iudic. & in l. j. C. de iur. om. iudi. & in l. si cùm dotem. §. uerum autem. solut. mat. & Franc. de Capi. list. in dicta l. si conuenerit. Quod est uerum, etiam irreuocabiliter. doct. ibi. & in l. j. C. qui pro sua iurisdict. & Petrus de Sun. in l. j. de iudic.

Prorogatio fit per quemcunq; actum expressiuum consensus, utputa per oppositionem exceptionum dilatoriarũ, nisi sit exceptio incompetentiæ, quæ omissa inducit prorogationem. Bart. in d. l. si conuenerit. in j. q. ad fi. & in l. j. & ibi Ang. & Pet. de Sun. de iudi. & Ang. in auth. de exhiben. re. §. illud. in j. col. colla. v. & Bald. in l. si qui ex consensu. C. de episcop. audi. contra Rapha. Fulg. in d. l. si conuenerit. & s̃. uer. Exceptio contra iudicem. uer. xxxix.

Prorogatio non impeditur ex errore in non allegando priuilegium fori. gloss. not. in l. ij. §. j. ff. de iud. uersi. consensus. & Alex. in l. si conuenerit. de iuris. om. iud.

Prorogari non potest iurisdictio consensu partium, quando causa delegatur per iudicem incompetentem. Bald. in l. j. C. de peda. iudi. & in Spec. de app. §. nunc tractemus. uer. quid si de facto. & s̃. uer. Processus. uer. xij. & seq.

Prorogatio fieri non potest per uasallos sine consensu domini. gloss. fin. in c. imperialem. §. præterea. ultimo. in gloss. j. de prohi. feu. alien. per Fede. & Bart. in l. j. §. & post operis. ad finem. ff. de oper. noui nun. & ibi per Alexan. & Bart. in l. j. in j. col. & ibi Pet. de Sun. ff. de iud. & Bald. in d. l. decernimus. de sa[illegible] ct. eccle. in j. col. uer. adde tamen unum. & in l. j. in ij. [illegible] uer. & unum scias. C. si à nõ compe. iudi. & in l. si quis [illegible] conscribendo. in j. col. in iiij. not. C. de episc. & cler. & in cap. j. de inuest. in mari. fac. & in cap. j. in §. præterea. in vj. colum. in uer. quæro, an uasalli. de prohi. feu. ali. per Feder. ubi etiam dicitur, inscio domino non posse fieri prorogationem: sed potest iudex & partes inhiberi à domino, ne de causa cognoscant. Et si agens obtinet coram iudice non suo, in executione sententiæ repellitur per exceptionem nullitatis. Pau. de Cast. singulariter in dicto §. & post operis. Item tenet processus factus per iudicem prorogatum sciente, & non contradicente domino feudi. And. de Iser. in dicto §. penul. & Alexand. in dicto §. & post operis. Sed potest impediri processus per iudicem suum. Alexan. ibi.

60 Prorogari non potest iurisdictio laici per clericos. c. significasti. & c. si diligenti, de foro competẽ. & in auth. statuimus. C. de epis. & cler. & gloss. j. & Bart. in j. oppo. & doct. in l. j. in prin. ff. de iud. Quod est uerum, etiamsi cogat episcopus. gloss. ij. magna. ad fi. & doct. in eo. c. significasti. Sed econtrà potest. c. fi. de foro compe. lib. vj.

Prorogatio fit per pactum de litigando coram incompetenti iudice cum iuramento, non sine. Ang. Fulgo. doct. & Alex. in l. si conuenerit. de iurisdictio. om. iud. Item cum stipulatione, siue non, de iure ciuili: quia tunc obligat ad interesse. doct. & Alex. ibi. Item de iure canonico, per capit. j. de pac. in vj. Alexand. ibidem. Item cum pacto adiecto cõtractui. Alexand. ibidem. Item si tale pactum fiat coram iudice acceptante. Angel. Alexand. & Raph. ibidem. Item si iudex fuit episcopus, licet aliter non acceptauerit. Raph. Paulus & Alexander. Item nisi sit adiecta pœna pacto prædicto. Alexan. ibidem. Item per confessionem partis confitentis illum esse iudicem competentem. Baldus in l. si pater. C. ne de statu defunct. & Alexand. ibidem. Item si iudex erat competens, tamen ex causa potuerit recusari, quòd dictum pactum impedit recusationem. Alexand. & Angel. ibidem. Item si fiat pactum de non declinando iudicem, non obstante priuilegio de declinando. Alex. post glo. ibi. Item gesta iudicis ante pœnitentiam ualebunt. Alexan. ibidem. Item per pactum de soluendo ubicunq; fuerit inuentus. Alexand. ibidem. & suprà, uerb. Debitor in loco contractus. uersi. vij.

† Prorogatio iurisdictionis quare per laicum, & non per clericum fieri possit: & an, & quando per laicũ: & an, & quando per clericum: uide Fel. in c. significasti. in j. col. & ij. quasi per totum. de foro compe.]

Prorogatio iurisdictionis fieri non potest sine consensu iudicis sui à clerico. c. j. & & cap. significasti. de foro competenti. Et intellige de iudice mediato, ut papa: secus à laico. Bar. & Pau. de Castr. & Alexand. in l. j. §. & post operis. de oper. noui nun. nisi uertatur præiudicium iudicis propter sportulas. per gloss. in l. de iure. ad municipa. & per Alex. & Pau. ubi s̃. Item nisi iudex sit perpetuus superior, ut communitas Venetorum, uel Florentiæ: quia subditi nõ possunt prorogare iurisdictionem sine consensu communitatis. Pau. & Alex. ubi s̃.

Prorogatio iurisdictionis à clerico subdito prælato inferiori episcopo, fieri potest cum consensu episcopi, & secundi superioris mediati, non de consensu prælati inferioris immediati superioris. Ioan. And. & doct. in c. significasti. de foro compe. Alex. post Ioan. de Imo. in l. j. §. post operis. de ope. no. nuncia.

Prorogatio per laicum temporalem subditum ecclesiæ an fiat sine consensu episcopi. no. in d. cap. significasti. de foro competen.

Prorogatio iurisdictionis delegatæ fieri non potest. Bartol. & Angel. in l. j. ff. de iud. in ij. col. in princ. uer. uenio ad sequentem gloss. Sed uera opi. Gul. de Cuneo est, quòd distinguatur, ut inter easdem partes fiat prorogatio, non inter diuersas. Quod est uerum de re ad rem, siue de tempore ad tempus. gloss. in c. pen. de offic. deleg. & ibi doct. & Pet. de Sun. post glo. & Bar. in d. l. j. & uide. s̃. uer. Delegatus. el j. uer. cvj. & in uer. Delegatus ad uniuersitatem causarũ. uer. xiij. quod potest, si delegatio est ad uniuersitatem causarum. & in Spe. de deleg. §. excipi potest. in j. charta, uer. itẽ quòd est iurisdictio. † Et per Fel. in c. P. & G. de offi. deleg. in ij. col. & in c. v. §. ad petitionem. in vj. col. in princ. de accusa.]

Prorogatio iurisdictionis fieri non potest per priuatum, licet quis habeat eam sibi à principe delegatam. Bart. in l. j. ad fi. ff. de iud. nisi inter easdem personas de re ad rem, & de tempore ad tempus. Bart. ibidem. & s̃.

Prorogatio de quantitate ad quantitatem fieri potest, de consensu partium. l. de qua re. §. iudex. & ibi Bar. ff. de iudic.

Prorogatio per rusticum fieri non censetur. Ang. in l. fin. C. de exceptio.

Prorogatio non dicitur fieri per eum, qui sub pœna promittit respondere sub quocunq; iudice. Bald. in l. non codicillum. C. de testa. in ult. col. uersi. item dicit hîc Iacob. uide gl. in l. j. ff. de iudi.

Prorogati iudicis iurisdictio an possit recusari ante litis contestationem. in Spec. de offi. ordi. §. fin. uer. quid si consensi. quòd sic. non autem pòst: sed an recusetur. in Spec. de cita. §. j. uersi. quid si partes.

Prorogatus iudex potest non sedere diebus feriatis: sed pòst, si uelit. in Spe. de arbit. §. fin. in ultima charta. uersi. sed nunquid tenetur.

Prorogatio non fit ex eo quòd patitur [illegible]i genus actionis. in Spe. de recu. §. si autem reseruatio. circa finem.

Prorogatio per procuratorem an fieri possit. in Spe. de deleg. §. excipi potest. uer. sed nota.

Prorogatio fieri non potest in causis meri, uel misti imperij. in Spe. de iuris. om. iudi. uer. utrum.

Prorogationis materiam supple in Spe. de compet. iud. adi. in principio. in ij. charta. uer. quid si duo. & seq. & per Alexan. consi. clxxxij. ij. parte.

Prosapia. in l. si quis ex corpore. de muril. lib. xj. & in l. ne diutius. de agrico. & censi. eod. lib. quòd dicitur generatio, & familia. & Laur. in §. cæterùm. ix. colum. Instit. de legi. agna. suc.

Prorsus, protinus, & omnia sunt synonyma. in authen. ut defun. seu fune. coll. v. cum gloss. & Ang. post gloss. in l. si qui. C. de postulan. & gloss. in l. j. §. si pecunia. ff. depositi. & docto. in cap. quibusdam. de pœnis. & in c. j. de postu. præla. in vj. Alexand. in l. Imperator. de iure fisci.

† Et de qua dictione uide do. Socin. in consi. xxj. incip. Visis, & diligenter lectis. uersi. uerum prædictis non. circa fin. in j. parte, chart. xxxvij. & per Felin. in c. ad aures. de præscrip. in j. col.]

Prosti-

Prostituta dicitur, quæ in hospitio retinetur. l. fin. & ibi Baldus, C. si manci. ita uenierit, ne prostituatur.

Protector quid importet. per Alexan. in addi. Bart. in §. omnem. in prima constitutio. Digestorum, & ibi Bartol.

Protectioni, & regimini, si ciuitas concedatur. s. uerb. Imperium. uersi. xx. & uer. Castrum.

† Protectio etiam cum armis, debet fieri ab eo, qui protegere est obligatus. Bart. in §. omnem. ij. col. in prin. consti. Digestorum, in uerbo, & ad leges contrarias.]

Protestatio est denunciatio publicè facta causa iuris cõseruandi in futurum, quod ei protestanti competit, uel competere potest. Card. in clem. j. xiij. q. de procur. Vide Bart. in l. non solùm. §. morte. de oper. nò. nun. & doct. in c. cùm M. de constitu. Luc. fi. ibi an. 27.

Protestatio declarat animum protestantis. l. Nesennius. & ibi Bart. in j. no. ff. de negot. gest. l. qui in aliena. §. fi. C. de acqui. hęre. Bal. in l. pacta nouissima. in j. col. magna, in fi. C. de pac. l. at si quis. §. fi. de reli. & ibi Barto. dicit eam non extendi ultra uerba sua. & j. eod. uersi. lxij. Quod uerum est in his, quæ dependent à propria uoluntate, & potestate, nõ in his, quæ sunt certo modo disposita per legem, secundum Bart. in d. l. Nesennius. j. notabili. & s. uerb. Animus. uersi. j. & j. uersi. sequenti.

† Protestatio si fiat super actu, in quo ius facit præsumptionem iuris, & de iure, ut in casu c. is quidem. de sponsalibus. si sponsus protestatur, quòd intendit sponsam de futuro cognoscere animo contrahendi matrimonium, licet mulier consentiat, ex quo tamen uersatur turpitudo in protestatione, non ualet protestatio. Ita singulariter uoluit Innoc. in c. ueniens. de spon. sed ubi non uersatur turpitudo, & pars, in cuius fauorem ius præsumit, consentit protestationi, ualet protestatio: arg. eorum, quæ not. in authen. sed iam necesse. C. de don. ante nu. ubi per Cyn. & alios docto. quòd contra præsumptionem iuris, & de iure admittitur probatio per confessionem illius, in cuius fauorem ius præsumit. Si ergo ex pòst facto tollitur protestatio per confessionem patris, multo fortius ubi apparet de mente ante factum. Facit quod no. Inno. in c. quia pleriq;. de immu. eccl. Abb. in c. cùm M. Ferrariensis. de consti. in vij. col.]

† Protestatio si fiat super dependentibus à consensu, & potestate duorum, scilicet protestantis, & alterius si sit sine consensu partis, tollitur protestatio per explicationem actus: quia nõ possum protestari in præiudicium alterius sine eius consensu. Ad hoc quod no. in c. fi. de condi. appo. Sed si con sensu partis interuenit, ualet pꝫtestatio: ut no. Arch. xxviij. dist. c. diaconi. & facit c. Cumana. de elect. & quod no. Inno. in c. præsentium. de testi.]

† Protestatio si fit non super dependentibus à potestate partium, sed ex iuris dispositione, non ualet protestatio: ut colligitur ex tex. c. cùm M. Ferra. de consti. & per Innoc. in d. c. præsentium.]

† Protestatio non extenditur ad futura uerisimiliter non cogitata: arg. c. cùm inter. de renun.]

† Si factum subsequens est contrarium protestationi, & fit protestatio in dependentibus à mera potestate protestantis, an ualeat protestatio: ut si aliquis protestatur, quòd non intendit dicere aliquid contra fidem, licet dicat, an iuuet protestatio. & quid si actus pendeat à uoluntate protestantis, & alterius, an ualeat protestatio, si alter non consentiat. Bart. in d. l. non solùm. §. morte. ff. de no. oper. nun.]

† Protestatio præambula facit actum non præsumi. gloss. est singularis in c. uidua. de reg. Et si quis non audet protestari, potest nihilominus uenire contra actum, probando istum metum. Sed Hosti. dicit, quòd debet fieri protestatio coram alijs probis uiris. arg. in cap. pastoralis. §. j. de off. deleg. Dic melius, quòd si quis non audet protestari, non tenetur aliquid dicere. fortè enim timet à probis uiris releuari: unde satis est postmodum probare metum. Abb. post gloss. in c. j. quod met. causa.]

Protestatio matris alentis filium, quando alere tenetur, non prodest matri: quia alere non dependet à sua uoluntate, sed à lege. glo. & Bart. in d. l. Nesennius. in ij. col. in princ. uersic. sed pro huius declaratione. Bart. & Bald. in l. alimenta. ad fi C. eod. tit. s. uerb. Mater alere. uersi. v.

Protestatio fieri potest, etiam per procuratorem generalem. Bar. in l. actione. §. renunciare. pro socio.

Protestatio contra missionem in possessionē reddit eam nullam. s. uer. Missio. uersi. liij.

Protestari de soluendo uidetur remittere moram iam commissam. Bar. in l. Æmilius. in prin. in j. opp. ff. de minoribus.

Protestatio de soluendo inducit prorogationem intra modicum tempus. Bartol. in dicta l. Æmilius. in j. colum. uersi. alij dicunt.

Protestatio ad domum ualet. Bart. in l. licet. C. de repu.

Protestatio procuratoris ut non cogatur defendere, qualiter fiat. Card. in cle. j. xij. q. de procur.

10 Protestationi nõ uidetur renunciare procurator postea recipiendo instrumentum mandati, si fortè in protestatione dixerit, quòd non intendit recipere procuratorium, etiamsi postea illud receperit, aliàs secus, si directè ueniret contra protestationem. Card. in d. cle. j. xiiij. q.

Protestari quis debet ius suum. not. Card. in cle. j. ut lite penden. in ix. not.

Protestatio quando prosit. Car. ibi in fi. & glo. xxix. dist. diaconus. Inno. & doct. in c. Cumana. de elect.

Protestatio etiam corã unico uicino, uel una honesta persona, sufficit, licit iura dicant eam fieri coram uicinis. s. uerbo, Numerus. uer. v.

Protestatio derogatoria, quæ tacitè colligitur ex argumento à contrario sensu, non inualidat actum sequentem. text. not. cum gloss. in l. fi. de leg. ij. secundum Alex. in l. ita stipulatus. x. col. de uerb. oblig.

Protestatio de non adeundo impedit aditionem, ne inducatur ex actu postea secuto. Bartol. in l. scriptus. ff. de reli. nisi terminus ad adeundum sibi detur: ut ibi. Vide omnino Alexan. contra Ang. in §. morte. in addi. ad Bart. & tex. in l. qui in aliena. §. fin. de acqui. hæ. & l. si debitor. §. j. quib. mod. pignus solu.

† Adde, quòd si quis protestatur alicui, ne ædificet nouum opus, & arripit iter eundi ad superiorem, talis protestatio cũ arreptione itineris, habet uim denunciationis, ita quòd quicquid postea ædificatur, uenit destruendum, ac si denunciatio fuisset facta: nam uidetur talis ex arreptione itineris ad superiorem positus sub protectione superioris: arg. c. dilecti. de appel. & quod no. per Inno. & Ioan. And. in c. ut debitus. eod. tit. Ex quo infertur, quòd si timens iniuriam sibi inferri, præcipiat illi, ne iniuriam sibi inferat, & arripit iter eundi ad principem, quòd per hoc uidetur positus sub protectione principis, ut sic hoc præceptum cũ arreptione itineris habeat uim cuiusdam appellationis extraiudicialis: unde grauius uenit puniendus ille, qui intulit iniuriã post præceptum cum arreptione itineris, quàm si ista non præcessissent. Abb. in c. in causis. in iij. col. de elect.

Protestatio, cui aduersarius consensit, liberat protestantem. l. debet. §. item si prædixit. & ibi Bartol. in princ. ff. nau. cau. sta.

Protestatio facta à non habente ius protestandi, non officit. l. si maior. & ibi Bart. & Bald. de rescin. uend.

Protestatio, quòd non fiat missio in possessionem hæreditatis facta contra hæredem petentem, an impediat. Bald. in addi. Spec. de test. uer. sed pone, hæres. quòd sic, si protestatio sit exclusiua iuris: ut ibi declarat.

Protestatio debet iustificari per causam: quia sine causa non ualet. Bald. in addi. Spec. de testa. uersi. sed pone, hæres. & Bald. in l. fin. viij. colum. & in viij. oppo. de edi. diui Adri. tol. & Bald. in l. si hominem. ff. mandati. & in l. non solùm. §. morte. in x. col. cum seq. ff. de oper. no. nunc. Quod est uerum, nisi in his, quæ dependent à uoluntate protestantis: ut j. uersi. xxxj. & lxxxij.

20 Protestatio ne fiat nouitas super possessione, non ualet, nisi cum causa. Bald. in d. l. fi. viij. col. in viij. opp. C. de edi. diui Adriani tol.

Protestatio in principio litis cẽsetur repetita in quolibet actu incontinenti facto. Ioan. And. & doct. in regula, in generali. in vj. & doct. in c. j. de lit. contesta.

Protestatio ingressi in monasterium intra annum quid operetur.

tur. Bal.in addi.Spec. de sta.mona.uer.pen.& ibi Spe.uersi. lxiiij.& Bald.in l.pacta nouissima. C. de pac.j. col.in uer. & ex ista glo. & per doct.in c.j. quod met. caus.ubi textus.

Protestatio de metu quomodo fiat coram uicinis, & honestis personis.in Spec.de appel.tit.ij.uer. illud.& uer.seq.

Protestatio procuratoris facit incidere in pœnam, sicut domini.Bart.in l.cùm scitis. C. de agri.& cen.lib.xj.ij.col.uer.sequitur in textu.

Protestatio procuratoris constituit in mora. Bart. in l.si quis inficiatus. in princ. ff. deposi. quæ uera sunt, si tunc protestans docet de mandato, aliàs non. Bart.in l.qui absentem. in iij.no.ff.de procur.sed an specialis.s̄.uer.Mandatum speciale.uersi.lxxvij.

Protestatio est turbatio, & protestans dicitur turbare: & ideo tenetur interdicto,uti possidetis.no. in l.non cogendum.§. procuratori.& ibi Bal.& Ioan.de Prat.de procur.

Protestatio impedit litis contestationem.s̄.uerb. Litis contestatio impeditur.uersi.viij.

Protestatio inducit prorogationem. suprà,uerb. Prorogatio. uersi.xlix.

† Protestatio.Cautela,quòd si pars dicat in presentia iudicis, Protestor,quòd non intendo consentire in uos tanquam in iudicem cōpetentem, & hac protestatione salua: dic quòd ualet talis protestatio, nec tollitur per uerba subsequentia. Vnde iudex non potest illum condemnare, ut contumacē, quia non dicitur comparere, ex quo protestatur,quòd non intendit consentire ut in iudicem. Et ideo sis cautus,ut addas in ꝓtestatione ista uerba, nisi quatenus de iure teneor. Istud fuit dictum celebre Inno. in c.Cumana.de elect.in addi.refert Abb.in c.cùm M.de consti.in vij.col.Adde Ang.in l. non uidetur. la ij.ff. de iudi.& in l.qui aliena. ff. de acquir. hæreditat. & in consi.ccxv. Bal.in l.ij.C.ubi quis de cur.uel cohor.in uer.sciant.ubi refert hoc dictum Innoc.& dicit ibi esse text.l. pro Inno. & uide Pet. de Anch.in c.ut quis duas. de elect. lib.vj. Io.de Imo.& ibi Alex.in l.non solùm.§.morte.in fin.ff. de noui oper.nunci. Imo.& Barb.in d.c.cùm M. Ang.in auth.de exhi.reis.§.j. Bald. in c.j.in fi.in tit. an apud iudicem, uel curiam.Io.de Imo.in l.quidam consulebant.in ult.col.ff.de re iudic.& in l.si ita scriptum.ff.de leg.j.]

Protestatio, quòd quis nō consentit in iudicē,debet fieri in omni actu iudicij. Bal. in d.l.pacta nouissima.in iiij.col.mag. uersi. item in iudicijs. sed censetur repetita in omni actu. s̄. eod.uersi.xxj.

30 Protestatio contra iudicem fit cum clausula, nisi quatenus sit competens: aliàs tanquam contumax potest condemnari. suprà uerbo, Clausula non consentit, &c. in clausulis Iudiciorum.& uerb. Contumax.el ij.uersic.j. & Innoc.in c. Cumana.de elect.& Alex.in l. non solùm.§.morte.in fin.de ope.no.nunciat.

Protestatio super his quæ dependent à iuris necessitate, non à uoluntate protestantis, nō releuat protestantem.glo.Bar. & Bal.in l.alimēta.ad fi.C.de neg.gest.Bart.in l.Nesennius. ff.eod.tit.in ij. col.in princ.sed pro huius declaratione. & s̄. eod.uersi.ij.l.cùm oportet.§.cùm autem.& ibi Bal. C.de bo. quæ lib. in uer.nota,quòd illud.

† Protestatio an & quando afficiat protestatum tacentem, & non contradicentē.uide do. Barth.Soc.in consi.cvij. incip. Vt in quæstionum. uer. non obstat.in fi.in j.parte.]

Protestans contra testes potest uti eorum attestationibus ad excludendam intentionem actoris, non ad fundandam intentionem protestantis: quia esset sibi contrarius. Inno. in c.præsentium. el j.in j.col.in gloss.sua,in uer.protestatus.de testibus. scilicet petendo eos pro se recipi, non autē faciendo eis interrogatoria. ut ibi. & Bald.in Marga.uerb.Testes. iij.col. & in viij.col.in l.quamuis. & ibi Ludo. de iureiur. & Lanfr.in c.quoniam contra.x.char. de proba. Ang. in auth. de testi.§.si uerò dicatur. Etsi unicus est,& persona nobilis, probat, non obstante protestatione. But. in c. præsentium præallegato, sed non semiplenè, ergo protestanti non defertur iuramentum in supplementum, secundum Archid. xxxvij. dist. si quid. & Ludo.in fin.uerb.Testis.uersic.nota, quòd si contra. Sed potest protestans re integra recedere à protestatione contra testes facta, non à dispositione. Bald.in d.iij. col. & Innoc. ubi s̄. uide omnino in Spec.de teste.§.j.in viij.chart.uersi. item quòd is, pro quo aliquid.& sequentibus.

Protestatio contra personas testium, nisi fiat ante publicatas attestationes, non potest postea opponi contra personas eorum. s̄. Exceptio contra testes. uersic.xj. & in c. præsentium.de testibus.

Protestatio unica sufficit. quando fit à pari: sed quando fit ab inferiori,uel superiori,requiritur trina. Text. fin. in c.j. de sup.neg.præla. secundum Ant. in c.cùm causam.de offi.delegati.& Alex.in l. de pupillo.§.si quis ipsi. in addi. de oper. no.nunciat.

Protestatio contra iudicē probat eius negligentiam,quæ aliàs non præsumitur. Bart.in d.l.damni.§. Sabini.in ult.col.uer. tertiò.si iudex.ff.de dam.infec. Adde omnino s̄.uerb.Iudex negligens.uersi.j. Nec constituit eius successorem in mora, nisi etiam successori fiat cum productione actoris, secundum Bart. in consi. & Philip. in c.ex ratione.circa quintum impedimentum. de appel.

Protestatio contra iudicem appellationis fieri debet de consilio,ne appellatio deseratur. Bald.in addi. Spec. de appel.§. vij.uer.item fallunt.

Protestatio etiam unica, cōtra iudicem impeditum sufficit,ut constituatur in mora. Bart. in l.Titia.§.usuras.de legat.ij.& in l.mora.de usur. Sicu.in c pen. in antepen.col. de iud.sed tutius est, quòd geminetur, secundum Imol.in d.§.usuras. Pro qua cautela est glo.in c.cupientes.§.quòd si per uiginti. in uersi.proposita.de elect.in vj.& in l.fin.§.illud.de tempo. app.& c.statuimus.de suppl.neg.prel.Imò est necessaria geminatio.s̄.uer. Interpellatio.uer.xiiij. & xvj.& omnino per Alex.in l.de pupillo.§. si quis riuos.de ope.no.nunc. Quod uerum est, nisi iudex obmutescat. quia per eum tunc stare dicitur. c.j. & ibi Bald. in j.col. uersi. not. quòd qui non loquitur. de mil. uasal. qui contu. est. sed non adstringit, nisi petatur committi citationem partis per sententiam Phil.

Protestatio facta debitori ne soluat creditori, excusat à pœna. suprà uerb. Obligatus.uersi.iij.Bart.& Alex.in l.mulier.de lege commis.

Protestatio contra personam testis non retardat examinationem.s̄.Exceptio contra testes.uer.j.

40 Protestatio per uerba, Non aliter, nec alio modo: facit sic respondentem non posse condemnari, nisi aliud probetur.Bald.in l.si quidem.C.de except.in ij.colum.in uersi. nota gloss.

Protestatio ne soluat, quomodo fiat. Bartol.in l.j.de ope.no. nunc.in prin.& prodest.l.mulier. & ibi Bart. & Alexand.de lege commis. nisi in tribus casibus positis in auth. sed iam. & ibi Bald. C.depo. Adde Bald. in c.j. de feu.da.in ui.legis commis.

† Protestatio, Saluo honore tuo, uel non animo iniuriandi, & salua reuerentia tua, tu mentiris: & similia tam in libello, quàm in exceptionibus an excuset, & reuelet, & an actione iniuriarum quis teneatur, uide dom. Barth. Soc.in consilio cxviij.incip. Visis.uersi.ad ultimum respondetur. in j. parte.]

Protestatio intra tempora appellandi habetur pro appellatione.l.ij.& ibi Bar.C.de his,qui per me.iudi.non appel.

Protestatio secundi creditoris facta priori, ne uendat pignus, impedit uenditionem, si offert debitum,aliàs non.l.fi.& ibi Bal.C.si antiq.credi.pignus uendi.

Protestatio non trahitur retrò.l.fi. C.de neg.gest.

Protestatio debitoris facta creditori, ne uendat pignus, uel emptori ne emat, non impedit uenditionem. l. ij. C. debi. uendi.pig.impe. non pos. nisi debitum offerat. Bald. ibi. & per Bart.plenius in l.fi.ff. de dist.pig.

Protestatio fieri potest etiam sine scriptis,sed cum testib.l.fi. & ibi doct.C.de neg.gest.& ibi Bal.in ult.col. uer. quero. ij. & Bart.in pen.quæstione,qui dicit uerum,quando illa non succedit in locum actionis:aliàs sic. Sed Bart. in auth.hanc autem. C.de non nu.pe.dicit,quòd in scriptis fieri debet.& in l.non solùm.§.morte.in iij.col.in princ. uer.primo igitur. & in iiij.colum.in fi. uer. his præmissis. & ibi Lud.qui dicit, quòd si protestatio est talis,quòd ex ea causatur præiudiciū irreparabile, scriptura requiritur. Vide latius ibidem per do.Alexan.

do. Alexan. Imo. in xv. col. de ope. no. nun. Bart. in l. scire. §. oportet. in ij. col. in princ. in lect. Nic. de excu. tut. & Lanfr. in c. quoniam contra. uersi. sententias. vj. col. de proba. & j. uersi. cxliij. & seq.

Protestatio fieri debet uerbis specialibus, quando fit contra aliquem, ne se intromittat de aliqua re: sed & generalibus fieri potest, ne quis se de aliquo intromittat, uel nihilo. Bar. in l. fin. in ult. q. C. de neg. gest. & ibi per Bald. in ult. colum. & ult. quæst.

Protestans non dicitur agere, nec excipere. Host. in c. cùm dilectus. de ord. cog.

Protestatio etiam nō lecta, sed simpliciter data parti, uel affixa domui, sufficit. Bald. in l. fi. in ult col. in uer. ult. quæro. C. de neg. gest. & in l. ut perfectius. C. de anna. excep. in ij. col. in prin. loquitur tamen in citatione. Vnde

50 Protestatio sola sufficit, quando aduersarius non reperitur. d. l. ut perfectius. & Bald. in l. in contractibus. §. in omni. C. de non numera. pecu.

Protestatio statim per contractum matrimonij metu factum, quod per metum contraxit, facit illum omnino inualidum, & declarat metum. Alex. in consi. In causa prędicta, &c. in fi. quod est post consi. xliiij. Alex. in iiij. parte.

Protestatio fideiussoris futuri quod nō intendit obligari, prodest ei, nisi obliget se pro constituto in mortis articulo: quia tunc obligatur, non obstante protestatione, etiam iurata. s. Fideiussor qualiter. uersi. xiij.

Protestatio per damnum passos syndico debet fieri specialiter, scilicet quòd est passus damnum tali die, loco, in tali re, à tali persona. Bald. d. l. fin. ult. col. C. de neg. gest. in uersic. item aduerte.

Protestatio etiam ex pòst facto fieri potest, & ualet, quando aliquid fit in prӕiudicium alterius. no. in c. inter monasterium. de re iudi. & c. ij. in fi. de supplen. neg. præla.

† Protestatio noui operis non potest fieri, nisi quo ad futura. do. Barth. Soci. in consi. lj. incip. Præstantissime. uer. tertiò quia. ibi: præterea. in j. parte.]

Protestatio uolentis testari fienda ex forma statuti à mulieris coniunctis, & amicis, debet fieri specialiter, ut adsint, quia uult testari. Bal. in l. fi. C. de neg. gest. in ult. col. in uersi. item facit ad aliam quæstionem.

Protestatio de petendo interesse, quando sibi soluitur sors, an prosit. Bart. in l. si post moram. vij. co. ff. de eo, quod certo loco. uersi. ultimò quæro. ubi facit quatuor casus. Vbi etiam solus Pau. de Cast. in ult. col. transit cum Bart. De quo uide omnino ibidem per do. Iason May. in pen. col. & j. in uerb. Recipere. in uersi. vj.

Protestatio de non reuocando testamentum, an ualeat. j. uer. Testamentum reuocatur. uersi. xxxv. & j. eo. uer. cxlj.

Protestatio in libello de agendo pro alijs uitijs actione quanto minoris, operatur, ut licet agat pro uno uitio, potest agi pòst pro alijs, de quibus appareat de nouo. Bal. in l. fi. in iij. col. uer. sed pone, emi seruum. C. de ædil. actio.

Protestatio non releuat protestantem dolosum. no. in l. j. ante fi. uer. sed si proponas. ff. de act. empt. & l. quæro. eod. tit.

60 Protestatio non excusat delictum. l. iubemus. §. quia. C. de sacrosan. eccle. & in l. j. xvj. q. ff. de his, quæ pœ. no. argumentum contrà, j. eod. uer. lxxxvij.

Protestatio contraria actui remouet uoluntatē ab actu, secundum Bal. in tracta. Schismat. xxij. col. & plenius per Alex. in l. iuris gentium. §. quod ferè. de pac. & præualet actui, quando dependet à uoluntate. j. eod. uer. lxxviij.

Protestatio non est facienda per impeditū. Pau. de Cast. consi. xxj. & s. Impeditus. uersi. x.

Protestatio non operatur ultra quàm uerba patiantur. Bald. in l. at si quis. §. pleriq;. de reli. & s. eod. uersic. j. Ioan. And. in c. causa. de re iud. Inno. in c. cùm M. in j. col. in glo. sua, in uerbo, Præiudicio. de consti. & Bart. in §. morte.

Protestatio facta depositario non impedit restitutionem depositi. l. si quis uel. & ibi Bald. C. deposi. & Alex. in l. mulier. ff. de lege commis.

Protestatio contra iudicem eximit ab eius iurisdictione. l. j. & ibi Bart. C. si quacunq; prædi. potest.

Protestatio ingredientis monasterium de bonis retinendis non ualet. Bald. in l. unica. §. illos. C. de Lati. lib. tol. in fi. nec de castitate nōn seruanda. xxviij. di. diaconi. & Alexan. in §. morte. de ope. no. nun.

Protestatio ubiq; fieri potest, etiam in loco incongruo. Bar. in l. cùm filius. §. fi. de uer. obli. Addo Bart. in d. §. morte. in xvj. col. uideamus de loco.

Protestatio debitori debitoris quomodo fiat. Bart. in l. qui in alterius. de re. iur. & in l. grege. §. cum pignori. uer. aduerte. ff. de pig. & in d. §. morte. in x. col. uer. circa prin. scilicet quādo alicui. & j. eod. uer. xviij.

Protestatione pendente nihil est innouandū, si fuit legitima. Bal. in auth. sed iam cautum. in fi. C. depositi. no. in l. si suspecta. de inofficio. testam.

70 Protestatio nihil operatur, quando potestas est à iure limitata. Bal. in l. terminato. in ult. col. uer. quæro, quid si iudex. C. de fruct. & lit. expen.

Protestatio die feriata an possit fieri. Bar. in d. §. morte. in xvij. col. uersi. nunc uideamus de tempore. ubi distinguit. & in l. cùm filius. §. fi. de uerb. obli.

Protestatio præcedens contractum, nihil operatur, cùm contractus dependeat à uoluntate utriusque. Bart. contra Dy. in l. qui in aliena. §. Celsus. ad fin. ff. de acquir. hæred. Bald. in l. si repetendi. uersic. ult. per istam legem. C. de condi. ob causam. sequitur Dyn. quando ex iusto metu non poterit protestari præsenti. & suprà, uerbo Fideiussor qualiter. uersic. xiij.

Protestatio procuratoris uendentis quòd uelit dominium suum, non se obligari, intelligitur, scilicet si doceat de mandato, aliàs tenetur de euictione, non obstante protestatione. Baldus in l. j. in j. col. in fi. in uersi. item not. C. credi. euic. pi. non deb.

Protestatio, etiam unica, licet non facta cum uerbo peremptorij, sufficit ad constituendum in mora. Bart. in l. Titia. §. usuras. de leg. ij. & uide s. eod. uersi. lxxxvij.

Protestatio prodest, quòd sit saluum ius emptionis, quando exemptus subit onus sponte. l. j. & ibi Bartol. C. de his, qui spon. mu. sube. lib. x. & per Cyn. in l. uoluntariæ. §. ij. C. de excu. tut.

Protestatio, quòd recipiat saltē saluo sibi iure ad interesse petendum, quid operetur. Bart. in l. fi. ult. col. uer. ultimò quæro. ff. de eo, quod cert. loco. & s. eod. uersi. lvij.

Protestatio in his, quæ dependent ab animo, præualet actui contrario. Bal. in l. ut debitum. in j. oppo. C. de hær. act. & in tract. Schismatis. xiiij. col. ubi dicit, quod

Protestatio pręcedens actum facit animū non præsumi. Vnde

Protestatio excludit consensum. Bal. in l. si quis testib. ult. col. C. de testi. uersi. dubitatur hic

80 Protestatio in his, quæ dependent à mera uoluntate protestantis, impedit actum sequentem contrarium. Bar. in l. qui in aliena. §. Celsus. in j. notab. ff. de acqui. hære. & s. eo. uersi. lxij. & xxxj. & lxxviij.

Protestatio in his, quæ dependent à mera uoluntate pro testātis, non debet innotescere parti aduersæ, cuius præsentia non requiritur, & causam non requirit: ut ibidem per Bar. in ij. not. & adde suprà eod. uersi. lxij. & melius in uersi. xix. Item uerū, si actus contrarius sequitur statim pòst, non si ex interuallo: quia tunc per ipsum uidetur recessum à protestatione. Bar. ibidē. & in l. pacta nouissima. C. de pac. in ij. col. uer. reassume ergo. & p Alex. in d. §. morte. in lect. & in addi.

† Protestatio an & quando releuet protestantem, uide do. Pet. Phil. Corn. in consi. clxj. incipit, Subtilis. per totum in iiij. parte.]

Protestanti non debet credi super eo, quod non apparet. l. apud eos. & ibi Bal. C. de fide instru.

Protestatio in uenditione fundi per uasallum, quod uendat & tradat saluo consensu domini, nihil operatur. Bal. in l. j. xvj. q. C. de his, quæ pœn. no. Bal. contrà in c. j. §. fi. quę fit prima causa benefi. amit. uer. item in præiudicialibus.

Protestatio, quòd quis intendit tenere Titiam pro cōcubina, debet præcedere, aliàs non est licitus concubinatus, sed dicitur stuprum. Bald. in l. eam, quam. xj. col. C. de fideicom. uer. & nota, quòd licitus.

Protestatio non est necessaria in reseruatis. s. eod. uer. xxxj.

Protestatio excludit præsumptionē doli. Bal. in auth. sed cùm testator. ult. col. uer. & not. C. ad leg. Fal. & s. eod. uer. lxj.

Protestatio debet fieri ei, qui ex ea lædi potest. Bald. in l. si intra. in j. q. C. de non nu. pecu.

Protestatio facta hęredi an constituat in mala fide, & impediat præscriptionem. Pau. de Castr. quód sic, consi. ccxcij. incipiente. Visa sup. scripta facti narratione: secus, si facta sit defuncto: quia non afficit hęredem. facit l. si fundus. & ibi Bar. de rescin. uend.

Protestatio iudicis in setétia quod remaneat sibi saluum ius condemnandi in expensis, nihil operatur. Bal. in l. terminato. in ult. col. uer. quęro, quid si iudex. C. de fru. & lit. expen. & s̄. Expensarum condemnatio. uersi. xxxv.

90 Protestatio, Non astringens se ad probandum, nisi quod debet, an operetur. s̄. clausula, Non adstringens. per discursum. in clausulis Libellorū. in uer. Offerens probare. & uer. non astringens. & seq.

Protestatio non præsumitur uera, nisi probetur, licet facta reperiatur. Bal. in l. si maior. la j. in fi. C. de transactio. Protestationi contra se standum est. Inno. in c. Cumana. in vj. col. in glo. sua, in uer. Protestatio. de electione. Bald. in Marga. uer. Protestatio. uersi. v.

Protestans tenetur ostendere ius suum ei, cui protestatur petenti; sed non potest ipse petere protestationis remissionem, & nisi ei ostendatur ius protestantis, potest officium iudicis implorari, ut declaretur ius protestantis non competere. Alex. post Bart. & Imol. in l. de pupillo. §. si is, cui. de oper. no. nunc.

Protestatio in stipulatione, scilicet quód uelint partes eam ualere in uim pacti nudi, operatur, ut sic ualeat. Alex. post Angel. & Pau. de Cast. no. in l. iuris gentium. §. quod ferè. in princ. ff. de pactis.

† Protestatio an per actum contrarium tollatur, uide dom. Pet. Philip. in consilio clxj. incip. Subtilis. in litera H. in iiij. parte.]

* Protestatio non simplex, sed futurum tempus respiciens, & expressè derogans ijs, quę à se contra fierent, inutile reddit, quicquid aduersus eam, siue statim, siue interiecto tempore fuerit actum. glo. Bald. in l. pacta nouissima. C. de pact. post Cyn. Iacob. But. Bart. & omn. alios ibi. l. iiij. §. si ab ignoto. ff. de manumis. l. si tibi liberum. ubi Bar. ff. de actio. empt. Ant. But. & alij. in c. cùm M. Ferrariensis. de cōstitutio. Ias. consi. xlix. num. iij. uol. j. l. qui in aliena. §. fi. ff. de acquiren. hæred. Bart. in l. de pupillo. §. meminisse. ff. de oper. no. nunc. Alex. consi. xvj. uol. iij. Fran. Curt. min. consi. cxxvj. num. 6. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Protestatio non ualet, quando quis per actum contrarium cōtradicit protestationi suæ incompatibili. Innoc. in c. cùm M. in j. col. in gloss. sua, in uer. præiudicio. de consti. & in c. tua. in gloss. sua, in uer. uidemus. de sponsa. & Bald. ubi s̄. uersic. secundò no. in l. si seruum. §. si seruus. de acqui. hære. Bal. in l. pro hærede. §. Papinianus. in ult. col. uer. ult. ex isto §. ff. de acqui. hæred. & in l. j. iiij. col. in princ. uer. procedo ulterius. C. de lit. contest. per Flor. in l. si tam augusti. de seruitu. gl. in cle. j. de procu. Sed Card. ibi. xij. q. dicit, quòd imò si protestatio habet sua substantialia, rumpit factū. de condi. apposi. c. fi. & tenet Card. in d. c. cùm M.

Protestatio ualet ad præcauendum futura, nisi actus, qui sequitur, sit incompatibilis protestationi. Baldus ubi suprà. uersic. iij.

Protestatio non nocet tacenti, nisi fiat in iudicio. Inno. in c. Cumana. in j. glo. sua. de elect. Bald. ubi s̄. uer. iiij. Iac. de Aret. in l. ij. §. uoluntate. sol. matri.

Protestatio non afficit tacentem non contradicentem, quando fit contrahenti ad exclusionem iuris eius. Angel. Lud. & Pau. de Cast. post gloss. in l. si fideiussor. ff. qui satisd. cog. de quo plenius per Alex. ubi loquitur sing. & in suo consi. vij. & cvij. iiij. parte, ubi dicit, quod

Protestatio nocet parti tacenti, & nō cōtradicenti, per d. glossas, & glo. in l. fi. §. si prædixerit. nau. cau. sta. & per glo. xxij. dist. c. j. & Alex. in l. quæ dotis. ult. char. solu. mat.

* Protestatio non est necessariò facienda ab eo, qui ius suum prosequi impeditus est, modò impedimentum constet. Iason in l. ij. §. quod diximus. colum. iij. ff. si qui. cauti. in l. de pupillo. §. si quis ipsi prætori. ff. de ope. noui nunci. in l. ad diem. col. j. ff. de uerb. oblig. in l. properandum. §. sin autem utraq;. C. de iudici. Alex. consi. xcij. col. pen. uol. j. Lud. Gozadi. consi. lxvj. col. iij. Ay. Crau. consi. ccliij. num. 5. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Protestatio clàm facta ab eo, qui palàm protestari potuit, non ualet. Bart. & doct. in l. quæ in aliena. §. fin. ff. de acqui. hære. Anto. But. & Abb. in c. tua nos. de sponsalibus. Soci. consi. cclxiij. uol. ij. consi. xxvij. uol. iij. Ay. Crau. consi. cxx. nu. 3. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Protestatio clàm facta ab eo, qui iusto metu, quo minus publicè protestaretur, impeditus est, non ualet, cùm agitur de tertij præiudicio. Bald. in l. clari. C. de fideicom. Deci. in c. causam matrimonij. col. iij. de offic. deleg. Alex. consi. xvj. col. fin. uol. iij. Fran. Curt. min. consi. cxxvj. col. ij. uolum. ij. Aymo Cra. consi. cxx. num. vj. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

† Protestatio clandestina unius ualet, quando propter iustū metum non audet protestari. Petr. Gerar. sing. lxxx. incip. Protestatio clandestina. & ibi uide nonnullas pulchras quæstiones.]

100 Protestatio in actu necessario non prodest, nisi consentiat aduersarius. Barto. in l. pacta nouissima. C. de pact. in ij. col. uersi. reassume ergo.

Protestationem remittere quis non cogitur, nisi in operis noui nunciatione. Bald. in Mag. uerb. Protestatio. uer. vj. & per Alex. in l. de pupillo. §. si is. de oper. no. nun. allegat Innoc. in c. ij. de ord. cog. ubi nihil dicit.

Protestatio contra ius commune non ualet, nisi aduersarius, uel iudex consentiat. Innoc. in c. præsentium. in j. col. in glo. in uer. protestatus. de testi. & Bal. ubi s̄. uer. viij.

Protestatio an inducat renunciationem appellationis. Inno. in c. qua fronte. in glo. in uer. Absoluere. de appel. & s̄. uer. Appellatio tollitur. uer. xix. quòd non.

Protestatio in pręiudicialibus nihil ualet. cle. gratiæ. de rescri. Bal. in l. pacta nouissima. C. de pac. in iiij. col. uer. interdum fit in præiudicialibus.

Protestatio per clausulam, Saluo iure meo: quid operetur. in l. iiij. §. j. ff. qui. mod. pi. uel hypothe. sol. & j̄. eo. uer. cxix.

Protestatio non nocet ignoranti, cuius consensus requirebatur in actu. in c. Cumana. de elect. & Bal. in d. l. pacta nouissima. in iiij. col. in uer. item protestatio non officit.

Protestatio facit exceptionem declinatoriam posse opponi post litem contestatam, si actor consensit protestationi. Bal. in d. l. pacta. vj. col. uersic. item protestatio facit. unde nocet tacenti: ut s̄. eod. uersi. 100.

Protestatio contra iudicem fieri debet, etiam post conclusum in causa, aliàs non dicitur in mora. Bald. in auth. item si appellatione. uersi. quæro hîc. C. de tempo. app. & Phil. in c. ex ratione. circa quintum impedimentum. de app.

Protestatio impedit renunciationem appellationis fieri per actum contrarium appellationi. s̄. uerb. Appellatio tollitur. uersi. xix. & uerb. Excommunicatus appellat. uersic. xj. per Alex. in d. §. morte.

110 Protestationi de impedimento an acquiratur ad executionem impediendam. s̄. uerb. Impeditus. uer. x. quòd sic.

Protestatio operarij de opere approbando, uel mensurando, transfert periculum in dominum. Bar. in l. opus. in iij. no. ff. loca. & s̄. Operarius. uersi. xj.

Protestatio fieri potest etiam procuratori. doct. & Barto. in d. §. morte. nisi statutum requirat scientiam domini: quia etiam procuratori speciali facta non sufficit. gloss. singu. in cle. causam. de elect. Ludo. & Alexan. in d. §. morte. in addit. antepen. col.

Protestationem esse factam probari potest iuramento. l. pen. in fin. & ibi Bart. C. depositi. Alexan. in d. §. morte. in addi. antepen. col.

Protestationi an sit credendum. s̄. uerb. Operarij. uersi. xviij. & xix.

Protestatio constituit operarios in mala fide. s̄. Operarij.

Protestatio ubi fiat, quando iudicis copia non habetur. s̄. uer. Iudex negligens. uersi. xiij.

Protestatio facta per creditorem debitori sibi cesso, ne soluat cedenti, non afficit eum, nisi sibi ostendatur cessionis instrumentum, & instrumentum debiti. Bart. in l. qui in alterius. ff. de reg. iur. & in l. grege. §. cū pignori. in ij. col. in uer. aduerte.

aduerte.ff.de pig.per l.nomẽ.C.quæ res pig.ob.pof.& Bar. in §.morte.x. col. uerfi. circa primum, fcilicet quando alicui. Et ibi: & ideo practica eft.ff.de ope.no. nun.& plenius s̄.uerb. Denunciatio. uerfi.xij. & omnino per Alex. in l. de pupillo.§.fi is,cui.de oper.no.nun. Et ibi etiam dicit, quòd is, cui aliàs proteftatio fit, non habet aliquod remedium contra eam.

Proteftatio cõferuat ius proteftandi.l.iiij.§.fi in uenditione.ff. quib.mo.pig.uel hypo.fol. per Barto.& Pau. de Caft. confi. cccv.quod incipit,In caufa,quæ uertitur.Vnde

Proteftatio debitoris facta creditori uolenti uendere pignus, conferuat ius pignoris, & eft neceffaria, nifi uenditio effet nulla.d.§.in uenditione.& ibi Bart.

120 Proteftatio ineft contractui, fiue in principio, fiue in fine pofita fit.Bar.in l.fi ita fit fcriptum.in ij.no.ff.de legat.j.

Proteftatio in productione inftrumentorum quatenus faciat pro producente, & non aliàs:an profit.s̄.uer.Inftrumentorum productio.uer.xxvij.

Proteftatio non habentis ius, non ualet.l. tutor.in princ.ff.de minori. nifi in operis noui nunciatione. Bal.in d.l.pacto.v. col.uerfi.item non ualet.

Proteftatio non habentis ius non conftituit in mala fide.Bart. in d.l.tutor.in princ. & Alexan.in l. non tantùm.§. petitam. ff. de peti. hære. dicit, quòd ualet facta ab eo, qui non habet ius, quando requiritur fola fcientia: aliàs non ualet, quando fit ad finem aliquid prohibendi,uel inducendi, per d.l.tutor.

Proteftatio legitimi cõtradictoris impedit moram debitoris. l.mulier fundus.de in diem addi. Bald.in d.l.pacta.in v.col. uerfi.item proteftatio legitimi.

Proteftationi parendum eft, quando prodeft proteftanti, & proteftato non nocet. l. uirilis.§. fi adierit. de leg.præftant. & Bal.in d.l.pacta.in v.col.uer.item debet.

Proteftatio non poteft reuocari, quando ex ea eft quæfitum ius aduerfario in iudicio.no.in c.præfentium. de tefti.Fran. de Capi.lift.in l. poftquam liti. C. de pac. Vide Bald.& do. Ibb.de Peru.in l.quamuis.ff.de in ius uoc.

Proteftatio facta contra unum, qui fuit proteftatus contra alium,facit ceffare primam proteftationẽ, fi prima fit ad inducendum tacitum confenfum uerum,uel præfumptiuum. & in l.j.§. pœna. & ibi Bart.uer.extra glo. quæro.ff.de liber. agno. Secus,fi fiat ad declarationem proteftantis,uel ad inducendum morã proteftati. Cyn.in auth.offeratur.vj. q. C. de lit.cont. fecundum Lud. Pont.in fing.uer.Proteftatio.

Proteftatio inter contraria non ualet, ut quando proprietarius recipit canonem, & proteftatur: quòd fi res eft reuoluta, uult perdere ius fuum. Bald.in l.cui fundum.§. fin. de lege commif.

Proteftatio fieri poteft etiam procuratori, & fyndico. Bart.in l.aut qui aliter. §. fi quis.ff.quod ui, aut clàm. aliàs §. fed & Seruius. & de procuratore addo Bart. in d.§. morte. in xij. col.uerfi.fed an poffet.

130 Proteftatio etiam uiro pro uxore fieri poteft. Barto. in d.§. fi quis. aliàs, fed & Seruius. ubi dicit uerum, quo ad excufandum proteftantem à dolo,non ad præiudicium uxoris. & per Alexan. in §.morte. in addi. & do.Ioan.And.in regula,in generali.in vj.

Proteftatio in ecclefia fieri poteft. Bal.in l.ij.in fi.C.de fac.fan. eccle.per auth.fi quis ei.C.de adul.

Proteftatio de impedimento producendi inftrumenta,uel teftes,quid operetur.j.uerb.Reftitutio in inte. ex claufula generali.uerfi.viij.

Proteftatio clandeftina unius uitiat actum utriufq;, cafu quo propter iuftum metum nõ poterat proteftari præfenti. Dy. & Bald. in l.fi repetendi.uer. ultimò, per iftam legem. C.de condi.ob caufam. & in l.clari.uer. fed an ualeat proteftatio. C.de fideic.& s̄. uer.lxxiij.

Proteftatio per creditorem debitori ut foluat, quomodo fiat. Bartol. in l. cùm filius.§.fin. de uerborum oblig. & in l.non folùm. §. morte. vj. colum. de oper.no. nunc. uerfic. nunc uideamus de loco.

Proteftans fe accufaturum, licet pœniteat, non auditur.l. miles.§. fi focer.& ibi Bart. de adul.& Alexan.in l. qui defiftit. ad Turpil.

Proteftatio debet fieri parte præfente, uel citata,quæ ex ea poteft lædi. Ioan. Mo. in c.in generali.de reg.iur.in vj.& ibi Io. And.in Nouella.Bart.in l.non folũ.§.morte. & ibi per Alex. j.q.prin.uer.his præmiffis.de ope.no.nunc. And. de Pifis in

† l.fi quis.in prin.de leg.iij.† Et quid fi non pofsit fieri perfonæ,an fufficiat fieri ad domum,uel coram teftibus:uide Bal. in l.ij.de nau.fœnore.]

Proteftatio,ne quis faciat actum, ad quem tenetur,non impedit actum geri.l.fi quis. & ibi Bart.ff. de Publicia. & Bart.& Alex.in d.§.morte.

* Proteftatio, ne quis id agat, quod iure ei facere licet, nullius eft momenti, præfertim fi æqua & idonea caufa addita proteftationi nõ fuerit.l.fi maior. C. de refcin. uenditio.l. fi quis prohibuerit. ubi Bart.Bald.& Angel. ff. de publican.l. utram. ubi Bart.ff. de conftitut.pecu. Bart.in l. non folùm. §.morte. col.xiij.ff.de ope.noui nunc.in l.fi fideiuffor creditori.ff.de fideiuffo.Iafon confi.xlix.in princ.uol.j. Æmilius Maria Manoleffus.

Proteftatio facta per renunciantem ufui inftrumenti fufpecti de falfo, quod non intendit fateri effe falfum, operatur ut proteftans, & renuncians non uideatur fateri falfum effe, fed non operatur ad conferuandum uires inftrumenti ad probandum,quia non probat. Bald.in l.iij.uerfi.fed quid fi. C.de fide inftru. Item facit producentem non teneri ad pœnam falfi.Bald.ibidem.

Proteftatio impedit actum ualere tam in ultimis uoluntatibus,quàm in contractibus. Bald.in l.clari.uerfic.not. quòd uerba.C.de fideicom.

140 Proteftatio difpofitiua impedit actum fequentem: ut, Nolo amplius teftari: & fi fecero aliud teftamentum, nolo ualere, quia non ualebit aliud teftamentum: fed proteftatio enunciatiua non impedit actum ualere:ut,Non intendo facere aliud teftamentum. Bald.in d.l.clari.uer.dicas idem in proteftationibus,quòd adde j. uerb. Teftamentum reuocatur.uerfi.xxxv.

Proteftatio,ne fuper dominio fpoliantis cognofcatur,prodeft fpoliato, quæ omiffa noceret probato dominio. c.j.de reft. fpo.Bart.in l.naturaliter.§.nihil commune.uer. concubina. ij.q.de acqui.poffef.

Proteftationem effe factam probari debet per fcripturam.fed

Proteftationem effe factam fine opera eius, cui facta eft, probari debet eius iuramento.Bal.in l.fi quis uel.in ult.no. C.depofiti.& s̄.Depofitarius.& s̄.eod.uer.xlvj.

Proteftatio fi fiat extra iudicium à tertio, ne reddatur depofitum,uel ne foluatur falarium, uel ne inquilinus reddat poffeffionem, non aftringit. auth. fed iam cautum.& ibi Bald. C. depofiti. fed iudicialis fic, quando fit à tertio pro fuo intereffe.ibidem.

Proteftatio in inuentario,quòd omiffa habeantur pro pofitis, & pofita non ponenda habeantur pro omiffis,quid operetur.s̄.uerb.Inuentarium tutoris. uer.iiij.& in uerb.Inuentarium hæredis.uer.ult.

Proteftatio fideiufforis facta creditori,ne mutuet debitori, an ualeat. Pau.in d.§.morte. in xiij.col.uerfi. & per hoc poteft determinari. ubi diftinguit.& fup. fideiuffor qualiter.uerfi. xiij.in l. tam mandatori. C. de non.nu.pec.quòd fit ex caufa,non fine.

Proteftatio,ne quis emat rem, quia eft ipfius proteftantis,debet fieri ante emptionem, & conftituit emptorem in mala fide.l.fundum.ff.de refcin.uendi.

Proteftatio in uerbis, Tu mentiris per gulam: quid operetur. s̄.uerb.Iniuria.uerfi.lxiiij.

Proteftatio procuratoris, uel aduocati in iudicio, quòd utilia dicendo pro cliente habeantur pro dictis, inutilia uerò pro non dictis, an operetur. in Spec. de aduoca.§.iam nunc dicendum.uer.ex præmiffis.& de lit.conteft.§.j.uer.illud etiã not.ibi:coram uobis.

150 Proteftatio rei, quòd nõ animo confentiendi in iudicem, &c. & quòd exceptio fua fit falua, quid operetur. s̄. Exceptio contra iudicem.uer.xx.

Proteftatio contra teftem priufquam deponat,nocet.in Spec. de tefte.§.j.uerfi.item quod is. Sed quando, & qualiter fiat, Spe.eod.tit.§.teftes.in prin.

† Proteftatio an requirat confenfum eius, cui proteftatur,

quando sola scientia sufficit, uide do. Pet. Phi. Cor. in consi. lxxx. incip. Visa. in litera A. in iij. parte.]

Protestationis, effectus multos ponit Spe. de cita. §. iam de citatione. uer. literis. & Ioan. And. in addi. in tit. de instr. edi. §. uidendum restat. uer. quid si uelis. in addi. ego talis.

Protestatio, quam facit reus recipiens libellum actoris, ponitur in Spec. de libel. obla. uer. quo facto. & de libel. conce. §. sequitur uidere. uer. aduocatus quoq;.

Protestatio, quòd non animo litis contestandæ, ponitur in Specul. de lite contest. §. j. uersi. patet ex præmissis. & s̃. uer. Litis contestatio qualiter. uersi. xlj. per Alex. in d. §. morte.

Protestatio, quòd non intendit uendere, an faciat uenditionẽ rescindi, tanquam postea per metum factam. j. Venditio rescinditur. uersi. xj. quòd sic.

Protestatio tutoris, uel hæredis, quòd nihil est in bonis, habet loco inuentarij. Bal. in l. fi. C. qui bo. ce. poss.

Protestatio in professione an releuet. Car. in cle. eos. v. q. de re. & in q. vj. xxviij. di. diaconi. Alexand. in d. §. morte. & s̃. eod. uersi. xxij.

Protestatio contra substantiam matrimonij carnalis impedit illud. Car. ubi s̃. Ioan. And. in c. fi. de condi. appos.

Protestatio facta debitori, ne soluat creditori, nõ impedit solui, si creditor caueat debitori protestato per alium. Ang. in l. hæres. ad Treb. per l. pe. C. depo. & Alex. in l. non solùm. §. morte. in addi. de ope. no. nunciat.

160 Protestationes generales, quæ in libellis solent poni, ponit Spec. de libe. concep. §. fin. in ult. colum. uersi. item consueuerunt.

Protestationes, quę solent poni circa positiones, ponit Spe. ut dixi s̃. uer. Positionibus responsio. uer. xviij. & xxiiij.

Protestatio, quę in receptione canonis, uel pensionis solet poni, ponitur in Spe. de loca. §. vj. uer. xxv.

Protestationis materiam uide per Bart. plenè in l. non solùm. §. morte. per totam legem. ff. de ope. no. nunc. Bal. in l. pacta nouissima. per totum. C. de pac. & doct. in cap. Cumana. de elect. & in cap. cùm M. Ferrariensis. de consti. & omnino per Alex. consi. xxxiij. ij. parte.

Protinus, id est, sine interuallo temporis. Bald. in l. ij. ij. col. uersi. tertiò & ult. no. C. ut lite pen. Alexan. in l. j. §. qui præsens. in fi. de uerb. obli. & in l. j. iudi. sol. quod sine processu.

Protocollum, & de eius materia dixi plenè s̃. uerbo, Abbreuiatura. per totum.

† Protocollum si aliquid habeat scriptum in margine, de quo notarius nullam faciat mentionem, non facit fidem. Soci. consi. lx. uol. ij. consi. j. circa finem.]

Protocollo legari possunt à notario alteri, qui tamen non potest ea sine authoritate iudicis in publicam formam transmutare. in Spec. de instru. edi. §. iij. in ij. charta, post uersic. illud quoq;. & seq. & Alex. & doct. in l. si quis. §. cogentur. de edendo.

Protonotarius. Dignitas protonotariatus, & referẽdariorum hodie uilescit propter numerum excessiuum. facit c. legimus. xciij. dist. Abb. in c. j. de priuileg.

Prouerbium est scientia generalis, cui consuetudo fidem attribuit, communis opinio assensum accommodat, incorruptæ ueritatis integritas acquiescit. Hostien. in c. & si Iudæos. de Iudæ. & Alexan. in l. j. xiij. col. ff. si cer. pet.

† Prouerbia possunt allegari in decisionibus causarum. c. & si Iudæos. & ibi Ioan. And. & doct. de Iudæ. & in l. solent. in fi. de offi. procon. & in l. si chorus. de leg. iij. de conse. dist. v. ne tales. de iureiuran. quemadmodum. Alexan. ubi s̃. Et per Fel. in d. c. & si Iudæos.]

† Adde, quòd prouerbia uulgaria possunt loco iurium allegari, ut in c. & si Iudæus. de Iudæ. & ibi Io. de Ana. & ff. de offic. procon. l. solent. §. fi. & ff. de lega. iij. l. si chorus. de cõse. dist. v. ne tales. & in c. quemadmodum. de iureiu. & ibi Abb. in ij. col. & Cicero. ij. Rhetor. inquit: Prouerbium est scientia generalis, cui consuetudo fidem attribuit, opinio communis assensum accommodat, incorruptæ ueritatis integritas acquiescit. refert Ioan. And. in d. cap. & si Iudæos. & dicitur Græcè παροιμία.]

Prouincia dicitur quælibet ciuitas habens regimina per se. gloss. in uersicul. j. in una prouincia. & docto. in l. cùm longi. C. de lon. temp. præscrip. Bartol. in extrauagan. ad reprimendum. uerb. Lombardiæ. in fin. & Ibb. de Perusio in l. de die. §. qui mulierem. ff. qui satisda. cogan.

Prouincia quælibet abundat in sensu suo. xxvij. dist. utinam.

Prouincia dicitur à porrò, id est, longè, & uinco, cis. quasi locus à longe distans, & uictus à Romanis. Card. in cle. dudũ. §. ex. de sepul. & ibi ponit differentiam inter ciuitatẽ, prouinciam, & diœcesim.

† Prouincia continens Italiæ dicitur, quæ Italiæ iuncta est, uel modico freto distat. Ioan. And. in c. ubi periculum. de elect. in vj. & in iij. col. in uersi. in glo. quid sit. in Nouella. & quòd per eum in c. j. de tempo. ordi.]

Prouincia quandoq; pro diœcesi ponitur. 50. dist. studeat. de sponsa. non est. xvj. q. iij. quicunq;. cle. ne Romani. §. sanè. de elect. Car. in cle. dudum. §. ex. de sepul. & ibi not. quòd sunt diuersa. & de præb. quamuis.

Prouincia addita regno an gaudeat priuilegijs regni. s̃. Ciuitas. uersi. lxxj.

Prouincia dicitur, quæ habet decem uel undecim ciuitates, unum regem, & totidem potestates. vj. q. ij. scitote. & glo. in c. coram. in uer. in prouincia. de elect. quæ dicit inspici nuncupationem uulgarem.

Prouincia est ciuitas. s̃. uer. Ciuitas. uer. clv.

Prouincia potest dari in feudum. in tit. de feu. march. & Bald. in l. humanum. ij. col. C. de legi. in uer. or modo circa legem nostram.

Prouinciarum diuisio est de iure gentium. Bart. in l. ex hoc iure. j. col. in fi. uer. opp. dicitur hìc. ff. de iusti. & iure.

Prouincialis Minorum uel Prædicatorũ, dicitur prælatus, & potest esse procurator. Card. in cle. iij. xiij. q. de procur.

Prouincialium nomine clerici continentur. Card. in clem. j. §. nos. de reli. & uene. sanc.

Prouisio hominis facit cessare prouisionem legis. l. fi. C. de pac. conuen. & l. fin. C. ad exhiben. Quod est uerum, scilicet ordinariam, non extraordinariam. gloss. fin. in l. ij. C. de iure emphyt. in gl. mag. in uer. Repellere. in uer. item quid si. & Ioan. de Imo. in l. si cùm dotem. v. col. ff. sol. ma. & per Alex. consi. 100. iiij. parte. Contrarium not. in l. si extraneus. in prin. de condi. ob cau.

† Prouisio noua per actorem contra reum possessorem post litem introductam impetrata debet per iudicem absenti possessorij intimari. Ita fuit decisum in Rota, deci. cccxx. in nouis.]

† Prouisio noua ex falsa narratione redditur surrepticia. Ita do. de Rota, decis. cccclxxij. in nouis.]

Prouisio concessa alicui ad beneplacitum concedentis, an finiatur morte concedentis. Bald. in l. tria. in procemio Digestorum. & Io. de Por. in l. centesimis. de uerb. oblig.]

Prouisio debetur, si fisco superstit pecunia. Bart. in simili, in l. si quis. in fi. l. a ij. C. de aquæductu. lib. xj.

Prouisionis uerbum est latissimum. gloss. & Card. in cle. fi. de elect. & in c. si compromissarius. eod. tit. in vj. & Card. in cle. causam. de elect. iiij. q. & in cle. in plerisq;. in princ. xvj. q. eo. titulo, quod continet electionem, & ipsum modum reformandi ecclesiam. & in cle. fin. vij. q. eo. tit. & melius. in cle. j. §. fi. de præben.

Prouisio de ecclesia fieri non potest uigore mandati de prouidendo in ecclesia. s̃. uerb. Delegatus. uersi. xviij. Imò nec de dignitate in ecclesia, & dignitas ibi sit unica. Quod dicit uerum, etiamsi illa exprimatur in mandato hoc modo, uerũ prouideas capitulo de tali dignitate principali in tali ecclesia. Card. fin. in cle. j. §. j. de præben. & s̃. Mandatum. el j. uersi. xj.

Prouisio de certis diebus in honorẽ Dei, extenditur ad alios. glo. in l. omnes. C. de fer. Alexan. in l. j. §. ij. de oper. no. nun. But. in c. fi. de consue.

Prouisio generalis legis non tollitur per prouisionẽ legis specialis, & quando ambo procedunt de eodem edicto, uel eadem lege, secundum Bar. & Alex. in l. j. §. j. de ope. no. nun. & in l. j. §. inde quæritur. de public.

Prouisio de beneficio an ualeat, non facta inquisitione de præbenda, an sit idonea. Card. in clem. j. ij. quæst. de concess. præben.

Prouisio de beneficio minoris, uel maioris ualoris expresso in literis, an ualeat. Card. in cle. j. iiij. no. & vij. q. de conces. præben. & s. uer. Mandatum. el j. uer. xiiij.

Prouisoriarum literarum uires ponit Spec. de act. seu peti. §. iij. uersi. in summa.

Prouisio facta de authoritate mandantis de persona, ad quam non extenditur mandatum, est nulla. Innoc. in c. cùm olim. de præben. in ult. col. gloss. sua, in uer. prouidet. & Bald. in Marg. uerb. Prouisio. Vnde

Prouisio facta non seruata forma mandati, est nulla: ut ibi. & tenet Innoc. in c. dudum. de præsumpt. & Bald. ubi suprà, uersi. ij. Item,

Prouisio facta ualet illi, qui est de prole militari, etiam non discusso an sit de prole militari, quando fit commissio per rescriptum de prouidendo tali, si est natus de prole militari, nisi dictum sit ultra, uidelicet si tibi constiterit eum esse de prole militari. Si uerò dicitur, si est idoneus: nō ualet prouisio, si non constet esse idoneum. Bald. in l. neque natales. ult. col. in princ. uersic. extra not. C. de proba. Vide Bald. in l. muto. §. si sub conditione. de tutel. nec requiritur in tali discussione citatio alicuius, secundum Bald. ubi s. in uersi. sed nunquid.

Prouisio ualet uigore rescripti, Prouideas tali doctori, etiamsi non constet, an sit doctor. Sed si dicitur, Prouideas tali, si est legitimus: sufficit esse legitimum, licet non constiterit executori, nisi in rescripto requiratur esse, & probatio esse. Bal. ibi in fin. col. uersi. sed nunquid. & s. uerb. Collatio beneficij. uersi. lxj.

Prouisio ualet facta de mandato cum clausula, Prouideas tali, si est idoneus, etiamsi ille non sit idoneus, dummodo sit habilis, sed non sit dignus, nec sufficiens. Sed

Prouisio nō tenet, cùm dicitur, Prouideas tali, si est Firmanus: & ille non sit Frmanus. Bald. in Marg. in uer. Prouisor.

Prouisio facta in duobus casibus, si ambo casus simul contingant, habet locum, sicut si separatim. l. si ita scriptum. in princ. ubi Bart. & doct. de lib. & posth. & l. clemens. de hære. instit.

Prouisio in uno casu extenditur ad omnes similes. l. Gallus. §. & quid si tantum. & ibi Bartol. in summario. ff. de lib. & posthu. l. Titius. §. j. de lib. & posthu. & per Alexan. consi. cxxx. ij. parte, l. fin. C. de posth. hæred. insti. Itē ex identitate rationis. c. cū dilecta. de confir. uti. l. j. cum glo. C. de condi. indebi.

Prouisio in fauorem alicuius perditur propter dolum eius, in cuius fauorem prouisum est. l. j. §. uerba, & ibi Bartol. ff. ad Velleia. facit l. auxilium. & ibi Bart. in ultimo not. ff. de minoribus.

20 Prouisio si fiat, & appelletur, debet simul cum principali appellatio expediri. in Spec. de citatione. §. fin. uersic. quid si altera.

Prouisio ut fiat, quid sit inquirendum, quando dictum est in rescripto, Si sit idoneus. in Spec. de inquisi. §. iij. in uer. quid si pendente. cum uer. seq.

* Prouisio, uel substitutio ad omnem casum expresso similem extenditur. l. Titius. §. Lucius. ubi Bart. & doct. ff. de liber. & posth. l. tale pactum. §. fi. ubi gloss. ff. de pact. l. fin. ubi Bart. & doct. C. de insti. & substit. l. fin. ubi Bart. & doct. C. de posth. hær. insti. Bartol. in l. ex facto. col. x. ff. de uulg. in l. quandiu institutus. ff. de acqui. hære. in auth. hoc locum. C. si secun. nup. mulier. in l. j. in princ. q. iiij. pri. Sec. effect. ff. de uulga. ubi & Alexan. col. viij. Bald. in l. humanitatis. colum. pen. quæst. iiij. C. de impuber. in d. l. fin. col. fi. C. de instit. & substitu. ubi & Raph. Fulg. col. ij. gloss. in l. qui habebat. uer. pubes. ubi Imol. ff. de uulga. Imol. in c. Raynutius. de testam. Ioan. And. in addit. ad Spec. in rub. tit. de secun. nupt. Ludo. Roman. consi. vj. Alexand. consi. cxxx. uol. ij. consi. xcviij. uol. iiij. Iason consi. cciij. uolum. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Prouisionis materiam supple s. uerb. Executor. & uerb. Clausula. uer. & Collatio. & uerb. Mandatum. & j. uerb. Rescriptum. per totum.

Prouocatio dicitur omnis modus, per quē iudicis auxilium imploratur. Bar. in l. si minoris. ult. col. uer. tertio modo legitur. ff. de administra. tuto.

Prouocatio qualiter fiat. in Spe. de appel. §. ij.

Prouocationis materiam supple suprà, uerbo Appellatio. per totum.

* Prouocat, qui alteri crimen obijcit. l. j. ff. ad Turpil. Andre. Alciat. consi. cclxj. nu. 3. Æmilius Maria Manolessus.

Prouocatus ad iram non tenetur de uerbis iniuriosis. in Spec. de accusatore. in viij. col. uersi. quid si te. & s. in uerbo, Iniuria. uersi. xij.

* Prouocatis iura semper fauent. Ioan. Anan. in c. significasti. il ij. col. fin. de homicidio. Hip. Mar. consi. xxv. nu. 28. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

† Prouocatus ab aliquo an, & quando possit, & sibi liceat offendere. uide Fel. in c. dilecti. col. vij. circa finem. uersi. prouocatus. de excep.]

Prout† cadit super eo, quod pro certo affirmatur. & tunc ponitur assertiuè, & demonstratiuè, sicut dictio, Sicut. c. abbate. de uerb. sign. Si uerò ponitur in oratione imperfecta, & incerta, & tunc ponitur relatiuè: quandoq; limitatiuè, quandoq; iustificatiuè, quandoq; causatiuè. c. ij. in fi. de confes. in vj. c. ueniens. el j. in fi. de testib. l. presbyteri. de episc. & cle. l. j. de his, qui latro. cle. j. de fo. compe. c. si duo. §. fi. de procu. in vj. & omnino Bald. in l. edita. in lect. Perusina. in xxviij. col. in uer. post hoc dicamus. C. de eden. & ibi Bar. in xj. col. in uer. expedita materia. doct. & Franc. de Padua, in l. prout. de solut. & Bartol. in extrauag. ad reprimendum. uersi. prout. Bald. in l. ij. C. de erro. aduoc. in uer. ulterius not. & in uer. sed cōtra hoc sic opp. Vide Alex in consi. iij. ij. parte, ubi plenè de hoc, & de uer. commo. appare. & in

† consi. lxvj. j. parte. † Et uide per Felin. in c. ex parte. de rescrip. in x. clausula, si præsens. & Franc. Aret. in l. si testamentum. C. de insti. & subst. & do. Alex. in consi. cvj. in v. col. in ij. parte.]

Proxeneta tractat, & non concludit: & tale est eius officium, nisi habeat mandatum speciale ad cōcludendum. Bald. in l. multum. C. si quis alteri, uel sibi. in ij. col. magna. in uer. nunc uenio ad tertiam.

† Adde, quòd proxenetæ dicuntur mediatores: & salarium, quod eis datur, dicitur proxeneticum. l. j. & ij. ff. de proxe. & si in spiritualibus salarium recipiunt, sunt simoniaci. c. cū essent. de simo. glo. in c. j. de testib. in vj.

Proxeneta illiciti cōtractus priuatur honore, & dignitate. xij. q. ij. non licet papæ. & si est laicus, debet excōmunicari: si est clericus, debet deponi. j. q. j. si quis episcopus. in fin. Ludo. Pon. in sing. uer. Proxeneta illicitorum.

Proxeneta contractus usurarij tenetur ad restitutionem usurarum. gloss. not. & ibi per Alex. & Bart. in l. sciente. in glo. j. quam ibi not. Bart. ff. de parrici. Bart. in l. ij. §. incidit. in fin. ff. ad Tertul. quam tamen glo. non sequitur Bart. in c. j. §. similiter. ult. col. uersi. quæro, an proxeneta. de controuer. inuest. Vide Ioan. And. & Innoc. in c. Michael. de usur. glo. & Archi. xlvj. dist. si quòd nō duo. Lapus in deci. xciiij. & Lud. Pont. in sing. uer. usura. uersi. utrū proxeneta. Quod est uerum in subsidium, uidelicet si principalis contrahens non est soluendo, secundum Inn. ubi s. Sed uide latius per Alex. in l. iiij. §. si procurator. ff. quod quisq; iur. quid in contu. dic idem, secundum Io. And. in d. c. Michael. & idem dicit in institore, & quolibet alio exercente usuras pro alio.

Proxenetæ dolus non uitiat contractum ipso iure. s. Contractus dolosus. uer. ij. & uer. Dolus. uersi. xv.

Proxeneta tertius non eligitur duobus discordantibus. Bald. in c. j. de inuesti. in ma. fa. & Alexan. in §. arbitrorum. v. col. pro socio.

Proxeneta probat contractum esse usurarium. Car. in cle. j. §. j. iij. q. de usuris.

* Proxeneta, uel mediator matrimonij, sec. com. opini. testis idoneus non est. Felin. in c. dilectorum. in princ. de testi. co. gend. Franc. Curt. min. consi. cxxij. num. 8. uol. ij. ubi tamen concludunt, si utraq; pars eius testimonio fidem præstari uelit, aliud esse. Æmilius Maria Manolessus.

Proxeneta contractus potest esse testis de consensu utriusque partis: & tunc cogitur testificari: neutra uerò parte consentiente,

tiente, repellitur: sed altera tantùm cõsentiente, potest esse testis uolens, non inuitus. not. per doct. & Ang. in §. quoniã uerò. de testi. col. vij. & Bald. in l. omnibus. uersi. sed dubitatur. C. de testib. contra Bart. Vide in c. j. & ibi gloss. in uersi. mediatores. & doct. de testib. in vj. ubi dicitur speciale esse in crimine simoniȩ, quod dimittat, & gloss. in uer. in testem. ad fi. in c. Romana. eod. tit. & glo. in uersi. quod si. in authen. de instrum. cau. & fide. §. in his. colla. vj. & in c. dilectorum. in glo. unica. circa princ. de testi. cogen. & glo. Io. j. quæst. j. si episcopus. & Barto. in l. deferre. in princ. uersus. fin. ff. de iure fis. Lanfran. Brixi. in cap. quoniam contra. uer. testes. uer. ulterius dubitatur. de proba. & Ang. in l. debet. de ædil. edi. But. in c. non sine. pen. col. & sequen. de arbi. & in c. ex literis. secundo no. in pen. col. de transact. doct. & Geminia. in d. c. j. Alex. in consi. xviij. iiij. parte, & in d. l. deferre. & in consi. xiij. j. parte. Sed in contractu in scriptis confecto potest esse testis, quia de consensu utriusque partis adhibitus est. Bald. in auth. sed nouo. iij. col. C. si cer. pet. Idem in procuratore ad negotia. Barto. in d. l. deferre. in princ. circa fin. Bald. in d. l. omnibus. uersic. sed dubitatur. de procurat. ubi dicit, quòd ad Bart. debet poni granum salis. Et de proxeneta teste dicit idem Spec. de teste. §. j. uer. quid de proxeneta. Vide omnino Alex. consi. cxxviij. ij. parte, & in ea. l. deferre. qui ex officio iudicis non repellitur, sed parte opponente. Ant. in c. cùm dilectus. de consue. Alexan. in l. iiij. §. hoc autem. de damn. infec. † Et per Fel. in c. ueniens. de testi. post medium, j. col. & in c. cùm à nobis. de testi. in fin. & in c. dilectorum.]

† Proxeneta & mediator an & quando possit esse testis. Fran. Curt. in suo tractaru de Testib. in xliiij. conclu.]

Proxeneta quo iure petat sibi salarium. Bart. dicit, quòd officio iudicis. in l. j. ff. de proxene.

Proxeneta tenetur de dolo, & lata culpa. Ita tenet Bart. in l. ij. ff. de proxenetis. & in l. uel cuius. ff. si men. fal. mo. dixe.

Proxeneta an teneatur edere librum. s. Editio. el j. uer. xj. & in uer. Editio à quo. uersi. viij. quòd sic.

Proxenetæ libro creditur. Bald. in l. j. iiij. col. C. de eden.

Proximus dicitur per uiam sanguinis, sed consors per participationem dominij. Bal. in l. dudum. in ult. q. C. de contrahen. emp. Item proximi dicuntur uerè omnes consortes. s. Consors. uer. j. & ij. & per Laur. in §. cȩterùm. Insti. de legi. agna. suc.

* Proximus dicitur ille, qui sanguinis uinculo est nobis coniunctus Bald. in l. dudum. in extrem. C. de contra emp. Franc. Curt. min. consi. xxij. nume. 21. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Proximus dicitur ille, quem nemo antecedit. l. ij. §. hæreditas. ff. de suis & legiti. l. proximus. ff. de uerb. signifi. Iason consilio clix. colum. ij. uolum. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

Proximus pubertati dicitur masculus à decem annis, cum dimidio supra, sed fœmina à nouem annis cum dimidio s. gl. not. Insti. de inuti. stipu. §. pupillus. in uersic. proximus. l. j. & ibi gloss. Bart. Alexan. & doct. in ij. colum. uersi. uenio ad uersic. illud. ff. de nouat. Vide Bald. in l. si quis in tantam. in ij. col. mag. uersic. tertiò quærit. C. unde ui. & Ray. de For. & ibi Nicol. de Neapoli, in l. non tantùm. §. pupillorum. in lectu. Nicol. de Neapoli, ff. de excusa. tuto. & not. in l. pupillum. de regu. iur. Item per Abb. in rubr. de deli. pu. & Cardin. tenet in clem. j. v. q. de homi. ubi etiam dicit, quòd † tunc dicitur doli capax. † Et per Franc. Aret. in l. qui iurasse. de iureiur. & do. Barth. Soci. in l. j. §. adipiscimur. de acqui. poss.]

Proximus pubertati dicitur, qui est prope per sex menses. Bar. in d. l. properandum. §. & si quidem. in ij not. & ibidem Bal. in ij. notab.

Proximorum appellatione ueniunt agnati, & cognati. per Bald. in l. dudum. de contrahen. emp. Insti. de suc. cog. §. pe. l. j. §. hæreditas. de suis & legi. Old. cõsi. cliij. incipiente, Videretur, quòd filius. ubi etiam dicit uenire filium materteræ. Ioan. And. in rub. Spec. de suc. ab intest. Vide Bart. in l. si tertius. de aqua plu. arcen. & Bald. in l. exigendi. ad fin. C. de procur. & in l. fi. §. fi. C. de fur.

Proximiores si sunt substituti, non succedunt filij ipsorum. j. Substitutio interpretatur. uersi. xix. & s. uer. Fideicommissum transmittitur. uer. v.

* Proximiores si substituti à testatore sunt, ueniunt ad fideicommissum, non proximiores hȩredis, sed proximiores testatoris, de cuius bonis & hæreditate agitur. l. cùm acutissimi. C. de fideicom. l. generaliter. §. cùm aut. C. de institut. & substit. Pet. de Bel. Pert. Dy. & Bar. in l. peto. §. fratre. q. j. ff. de lega. ij. Bar. in l. si cognatis. col. fin. ff. de reb. dubi. Iason consi. clix. uol. iiij. quanquam aliud sentit Bart. Soci. in l. hȩredes mei. §. cùm ita. col. vij. ff. ad Trebel. Æmilius Maria Manolessus.

Proximus non dicitur filius sororis naturalis tantùm, qui ideo non succedit, sed excluditur per filium materteræ, stante statuto, quòd proximiores succedant. Io. And. in addi. Spe. de suc. ab inte. in rub. in fi. sed filius sororis, & soror, ut sic uideantur substituti in substitutione de proximis. Bald. consi. In nomine Domini: casus talis est, quidam Titius. Alexan. consi. lxxx. j. parte. Item,

Proximiorum appellatione non uenit uxor. l. j. & ibi doct. C. unde uir & uxor. & not. Alex. in l. cùm alienã. C. de legatis.

Proximus pubertati obligatur naturaliter tantùm. Instit. de inuti. stip. §. pupillus. l. j. ff. de nouatio.

Proximorum præsentia excludit à contractu præsumptionẽ fraudis. Bald. in l. transactione. C. de transact.

10 Proximior succedit in dignitate indigno ablata. Bald. in l. cum antiquioribus. vj. col. C. de iure delib. in uersi. quædam uerò iura.

Proximiores uenientes ab intestato habentur pro institutis, quando alius per errorem est institutus. Bald. in l. eam, quã. j. col. C. de fideicom.

Proximiores succedunt patri fratris minoris sancti Francisci ingresso ante mortem patris: aliàs uerò bona uacant. Bald. in l. si matre. in fi. C. de suis & leg.

Proximior quo tempore inspiciatur. Bart. in l. qui se patris. C. unde liberi. in ij. col. in uer. contra istam lectu. oppo.

Proximiores de familia admittuntur ad legatum, uel hæreditatem relictam familiæ testatoris: secus uerò, quando familia esset extranea testatori. Barto. in l. si cognatis. in ult. col. uer. quæro, quo ordine. ff. de reb. du. & s. uer. Fideicommissum quibus. uer. pe.

Proximior banniti succedit excluso fisco in bonis defuncti, cui bannitus succederet, si nõ esset incapax. Bart. in l. si qua pœna. de his, qui sunt sui, uel alie. iur.

Proximus non est contemnendus à nobis. in Specul. de aduoca. §. j. in ult. charta, uersi. quid si pater. & uersi. item quod postulat.

Proximum pascha uenit appellatione paschæ. in Spec. de instru. edi. §. uidendum restat. uer. sed cùm dies. l. qui Calendis. de uerb. oblig.

Proximum diligere debemus sicut nos ipsos. in Specul. de renunc. uersic. quid si mouens. ubi uide quomodo hoc intelligatur.

Prudentia. Nõ debet quis inniti prudentiæ suæ. in Spe. de deleg. §. excipi potest. uersic. item quòd nimis suæ.

† Adde, quòd prudentia est certa ratio agibilium, secundum Arist. lib. vj. Ethi. & dicitur Græcè φρόνησις.]

Pubertas in masculo dicitur in xiiij. anno, sed in fœmina in xij. Institut. de nupt. in princ. sed pubertas plena dicitur quandoque in xiiij. anno, quandoque in xv. glo. & Bar. in l. arrogator. §. non tantùm. ff. de adop. & Bart. in l. sed milites. §. iam autem. in lect. Nicol. de Neap. ff. de excu. tut. in secunda lectu. sed fauore alimentorum dicitur in xviij. in masculo, & in xiiij. in fœmina. l. Mela. ff. de ali. & cibar. legatis.

Puberis confessio an noceat. s. uerbo, Confessio minoris. per totum.

Pubertatis tempus expectatur pro quæstione impuberi inferenda. in Spec. de testa. §. iij. uersi. si autem.

† Pubes contrahens cum impubere, etiam per uerba de præsenti ante tempus pubertatis potest cum alio pubere matrimonium legitimum contrahere, non obstante promissione iuramento firmata, & superioris prohibitione. ita in Rota decisi. ccccl. in nouis.]

Puberis pubertati proximus quid dicat [illegible] in §. in suma. inst. de oblig. quæ ex delicto [illegible] aliqua de pueris delictis.

Puberis materiam supple s. uerb. Minor. & uer. Adultus. & j. uer. Pupillus. & j. uerb. Puer. per totum.

Publicanus ad testimonium non cogitur. in Spec. de teste. §. testium. in princ.

Publicanus dicitur, quasi publicè peccans. Abb. Sicu. post Io. And. in c. nouit. de iud. uel qui publica uectigalia conducit. l. j. §. hic titulus. de public.

Publicanorum materiam uide in Spec. de causa poss. & propriet. in princ. uersic. x. de loco publico. & s. uerb. Gabella. per totum.

Publicani si quid iniustè exigat, quomodo formetur libellus, & positiones contra eos. in Spe. de censi. §. ij.

Publicatio processus non est de substantia. Item,

Publicatio si omittatur, non uitiatur processus. Text. fin. in c. cùm I. & A. & ibi doct. & Innoc. & Abb. de re iud. Barto. in l. prolatam. in j. q. contra glo. ibi. C. de sent. Quod uerum, maximè in causa summaria, in qua requiritur arg. à contrario sensu. in c. fin. de hæred. lib. vj. & Bart. in extrauag. ad reprimendum. uer. figura. si pars, contra quam producti sunt testes, petat, aliàs non est necessaria. glo. in d. c. fin. in princip. in gloss. in uer. Figura. & in c. qualiter. el ij. §. debet. de accus. c. ij. eo. tit. in vj. Matth. Mathe. in no. uersic. xxxix. uide doct. in cle. sæpe. de re iud. Host. in Summa, de re iudi. & j. eod. uersi. xviij. Addo Bald. in c. j. si de inuesti. inter do. & uas. lis oria. ubi uult, quòd publicatio testium omissa non reddit iudicium nullum. tamen in d. l. prolatam. sentit contrariũ, † ubi omnino uide per do. Alex. in addi. Bart. † Et per Fel. in d. c. cùm I. & A. & not. c. licet Heli. de simo. in medio. pe. col. & do. Pet. Phi. Cor. in consi. cij. incip. In causa. in litera Con, in j. parte.]

† Publicatio scripturæ, quæ facta non fuit per tabellionem defunctũ, si publicari petatur, fiet per iudicem, uocatis his, quorum interest, & uocatis testibus, qui instrumento, uel testamento, seu scripturæ interfuerunt, & per publicã personam redigi faciet in publicam, & authenticam formam, quod prius erat in mente testium, uel etiam in charta non publicata, uel non authentica. De quo per Inno. & Abb. in c. Albericus. de testi. ubi nota, quòd si hi, quos tangit, uocati non ueniant, potest fieri publicatio, arg. auth. ut sponsalit. largitas. §. ad hoc. Item idem in priuilegio, uel indulgentia generali: ut ibi per Innoc. & doct.

† Publicatio propriè loquendo fit, quando priuata, & non authentica publicantur, authentica uerò, & publica exemplantur. not. Innoc. & Host. in c. fi. de fide instru. ubi notant ipsi, quòd habet locum publicatio non solùm in instrumentis, ut ibi, sed etiam in abbreuiaturis: ut in c. cùm P. eodem titu. & in priuilegijs. de confir. uti. cùm dilecta. & in dictis testium, ut lite non contest. quoniã. §. in alijs. & in sententijs, & generaliter in omnibus alijs, de quibus non habetur sufficiens documentum, & timetur, ne probandi facultas inposterum ualeat deperire, ut ibi. & in c. significauit. & in c. Albericus. de testib. & maximè habet locum publicatio in testamentis, non per manum publicam confectis: nam si tabellio cum numero testium ea scripsit, non requiritur publicatio, secundum canones, nisi fiat ad maiorem cautelam. Item & publicatio est necessaria in donationibus, quæ excedunt sexcentos solidos. C. de dona. l. sancimus. & l. si quis argentum. nisi sint donationes imperiales, ut ibi not. & plenè per Innoc. Host. & alios doct. in c. fi. de fide instrum.]

Publicatio processus quomodo fiat. Bald. in l. j. ij. col. uer. quæro, qualiter. C. de re iudi. & s. Conclusio. uersi. xxvij.

Publicatio testium facit eorum dicta ualere perpetuò. Bald. in l. publicati. v. q. de testam. quia non publicata non probant. Bart. in l. solam. C. de testi.

† Publicatio testium an sit de substantia, uide omnino materiam amplè per Felin. in cap. cùm I. & A. colum. j. ij. & iij. de re iudi.]

Publicatio testium dicitur interlocutoria. Bald. in d. l. publicati. v. q. & j. eod. uer. antep. ad fi. Card. in Cle. ij. secunda opp. de testi. ubi etiam dicit, quòd potest reuocari, & quòd facta præsentibus partibus transit in rem iudicatam: interlocutoria uidetur reuocari eo ipso, quòd iudex admittit producentem testes, uel alia, sed pars potest appellare. Card. in cle. ij. oppo. de testibus.

Publicatio testium non patitur appellationem. Bal. ibidem.

Publicatio testium debet fieri per iudicem, qui eos recepit, uel per eius successorem, non per alium iudicem alterius tribunalis, secundum Bald. in l. fin. in j. col. uer. reuoco ergo in dubium. C. de testi. Vide in c. constitutus. eo. tit. Bar. in d. l. solam. C. eo. tit. Bar. in l. fi. uersi. modò habens modum. C. de re iud. Addo Bart. qui uidetur aliter loqui in l. ij. ff. iudic. sol. & Imo. in c. causam. de testib.

Publicatio testiũ inualida, quia parte non citata, uel die feriata, non ualet, & ideo non impedit productionem aliorum testium. Bart. in auth. qui semel. iij. col. uer. sed hîc est dubitandum. C. de proba. sed ualida impedit. j. Testium publicatio. uer. ij. & in uerb. Testes post publica. uer. j. in j. col. circa medium, ibi: item post ipsam publicationẽ inualidam, &c. & j. eod. uersi. xxviij.

Publicatio testium in causa appellationis, & sic in diuersa instantia fieri potest. Bald. titu. de pace Constan. §. in causis. & suprà, uerb. Attestationes. uersi. xiiij. Et an instantia perempta, ibidem.

Publicatio testium fieri potest sine alijs testibus. l. in donationibus. C. de dona. Bald. in l. fi. iij. col. uer. quæro quando testes. C. de re iudi. Bal. contra. l. iurisiurandi. C. de testi. in ult. col. uer. sed nunquid. per glo. in l. solam. eo. tit.

Publicatio testium debet fieri palàm, licet examinatio facienda sit clàm. Bal. in l. nullum. in iiij. not. C. de testib.

Publicatio testium non requirit in termino ad probandum. Bal. in addi. Spec. de dila. uer. dilatio data. sed in termino ad probandum, & probatum habendum sic. Ioan. de Rictijs, & Franc. de Aret. in consi. Datus est terminus, &c. uide in practi. Papien. uersi. sunt tamen publicati.

Publicatio testium ad perpetuam memoriam ponitur in Spe. de teste. §. satis utiliter. & j. uerb. Testes antè litem contesta. uersi. v. & seq.

Publicatione testium non facta, testes etiam semiplenè non probant. Bald. in l. in bonæ fidei. iij. col. uersi. item quæritur. C. de re. cre. per l. iij. & iiij. de his, quæ in frau. cre. & l. gesta. de re iudi.

Publicatio processus non impedit fieri positiones, & concessionem. Card. in cle. j. xiiij. q. de causa poss. nec transitum de petitorio ad possessorium. ibidem.

Publicatio attestationũ requiritur in causa summaria, in qua sine figura iudicij procedi debet. not. in c. fin. de hær. in vj. à contrario sensu. Quod est uerum, si petatur ab eo, contra quem producti sunt testes. Alex. sing. in l. j. §. fin. quid si aliqua. de præto. stipul.

Publicatio processus an fiat parte citata. s. uerb. Citatio requiritur. uersi. ciij. Addo bene facere quæ ibidem ponuntur in uersi. xlv. & uersi. lxxxviij.

Publicatio testium non potest peti per tertium pro suo interesse. j. uer. Testium publicatio. uersi. ix.

Publicatio testium receptorum utraq; parte præsente, non requiritur, sed receptorum in secreto sic. Bald. in auth. si quis in aliquo. iiij. col. uersi. sed aduerte. C. de eden. Barto. in l. ij. v. col. C. eod. tit. Sed

Publicatio si non fiat, nõ uitiatur processus, sed pars potest appellare. per Inn. in c. cùm I. & A. in ult. col. in glo. sua, in uer. Publicatis. de re iud. Bar. in l. prolatum. in j. q. C. de sentent. & s. eod. uersi. ij.

Publicatio testium, uel scripturarum, non fit sine mandato iudicis. Bald. in authen. si quis in aliquo. iiij. col. de edendo. uersi. quartò requiritur.

Publicatio testium debet fieri parte petente, & parte citata. Item quòd testes iurent, & deponant. Item quòd publicentur dicta eorum, uel sigillentur, & reponantur alio tempore publicanda. Bald. in d. auth. si quis in aliquo. C. de eden. in iiij. col. uersi. secundò dixi, quòd publicatur. & s. Citatio requiritur. uersi. cx.

Publicatio testium fit per pronunciam iudicis, quòd habeantur pro apertis, & publicatis, licet aliter dicta testium non legantur per iudicem. Quod est uerum, si partes aliter sciant dicta testium. Bart. in l. j. §. sufficit. in fi. ff. de bo. poss. secundum tab.

Publi-

† Publicatio attestationum, & ostensio differunt, quia non sufficit publicatio, nisi ostendatur. not. in cap. cùm I. & A. de re iudic.]

† Adde, quòd publicatio attestationum est de iustitia, non autem de substantia, & patri non petenti imputandum est: debuit enim petere, & à denegatione appellare: ut in c. cùm I. & A. de re iud. Si ergo testibus non scriptis, uel non publicatis feratur sententia, est contra ius litigatoris, non autem contra substantialem ordinem iudiciorum. Abb. in d. c. cùm I. & A. in ij. col. & facit text. in c. fi. de hær. lib. vj. ubi dicitur, quòd propter scandalum testium euitandum potest quis subticere nomina testium, & etiam ad tempus possunt dicta testium occultari: ut si pars non audeat conuenire aduersarium propter eius potentiã, & interim timetur de testium absentia, uel morte: ut not. in c. quoniam. de litis cõtest. & Io. And. in c. j. de homi. lib. vj. Abb. in d. c. cùm I. & A. in ij. colum.

Publicatio testium examinatorum per iudicem de commissione alterius iudicis pertinet ad iudicem committentem, non ad examinantem, qui debet eos remittere sigillatos. Bart. in l. cùm ab initio. ad finem. ff. quemadmo. testa. aper.

Publicatio testium ad probandum testamentum an fieri debeat, citatis legitimis, quorũ interest, & non requiritur sententia, aut pronuncia, quòd reducantur in publicam formã. Bal. in l. publicati. C. de testa. in j. col. in ij. q.

Publicatio testium ad probandum testamentum an fieri debeat ad instantiam hæredis scripti, qui non possidet, & an ad instantiam legatarij. Bald. in dicta l. publicati. vij. q. ubi distinguit.

Publicatio testium non ritè receptorũ facta de consensu partium, nihil operatur. Bal. in d. authen. si quis in aliquo. j. col. de eden. uersic. iuxta primam rationem. Allegat Innoc. in c. significauit. & in cap. cùm causam. de testib. Addo infrà, Testium publicatio. uersi. vij. & in uerb. Testium impugnatio. uersi. xlj.

Publicatio testium receptorum ad perpetuam memoriam nõ requirit, de necessitate pronunciam iudicis, quòd attestationibus adhibeatur perpetua fides. Innoc. in c. Albericus. † in j. col. magna. in glo. sua, in uerbo, publicam. de testi. † Et per Fel. in c. cùm I. & A. circa fi. ij. col.] Sed si fiat dicta pronuncia, non potest opponi contra dicta, & personas testiũ, quod aliàs posset, secundum Bald. fin. in d. auth. si quis in aliquo. v. col. uer. sed hîc quæro. Sed arg. contrà. per Bald. in l. falsus. xiij. col. uer. uenio modò ad quartam. C. de furt. ubi dicit iudicium nullum, licet iudex pronunciet falsos testes esse ueros, uel falsum procuratorem esse legitimũ. Sed pro prima opinione facit, quia potest iudex falsum tutorem uel curatorem habilitare pronunciando eos esse ueros, & legitimos. Bald. in l. licet. in ult. col. uersi. ulterius quæro. C. de procura. Secus in falso procuratore. Bald. ubi s. & ex dicta pronuncia non oritur actio. Bald. in auth. si quis. iij. col. uer. quæro etiam. C. de testi. & talis pronuncia dicitur interlocutoria. Bald. in d. auth. si quis in aliquo. in penul. col. uersic. quæro, an sententia. & glo. in l. in lege Aquilia. si delectum. ad legem Aquil. & ibi Alex. Addo Bal. in l. publicati. in v. q. C. de testam. & s. eod. uersi. v. & s. in uerbo, Interlocutoria. el j. uersi. iij.

30 Publicatio attestationum quomodo fiat. in Spec. de instru. edi. §. xiiij. uersi. mortuo. & de teste. uersi. viij. per totum. & infrà uersi. sequen. adde j. uerb. Testium publicatio. uersi. ij. & per totum.

Publicatio testium an noceat singulari successori in alia causa super eadem re. Alex. consi. lviij. ij. parte.

Publicatio instrumentorum, uel transsumptio fit sub hac forma, uidelicet parte petente, parte altera citata specialiter, si est certa persona, cuius interest, aliàs per generale proclama, & q̃ tres notarij interueniant, quorum unus dicat, Ego Ioan. publicus imperiali authoritate notarius, uiso originali instrumento, & diligenter auscultato, uiso, & lecto, præsens exemplum extraxi: & quia in omnibus, & per omnia concordare inueni cum originali non raso, nec cancellato, ideo me subscripsi, &c. Sic etiam dicant alij duo notarij: deinde iudex pronunciet fidem esse adhibendam tali sumpto, & instrumento: & de dicta pronuncia notarius etiam facit fidem, ut traditur per doct. & Alber. in l. quicunq;. C. de fide instr. doct. & Bald. in authen. si quis in aliquo. in pen. col. uersi. nunc de exemplatione. C. de eden. Lanfran. in c. quoniam contrà. uersi. instrumenta. vij. col. de proba. Vide etiam Bal. in l. publicati. C. de testa. & Bart. in consi. In quæstione, qua quæritur, utrum testamentum. Ioan. & j. & s. Citatio requiritur. uersi. xcj. & Abb. in c. cùm P. tabellio. de fide instrum.

Publicatio scripturarum fieri debet secundum naturam, & cõsuetudinem, & statuta loci. Bal. in l. contractus. in ij. col. magna, ad fi. uersi. sed quæro hîc. C. de fide instrum.

Publicatio actorum quomodo fiat. in l. gesta. & ibi docto. & gloss. j. C. de re iudi. & suprà uerbo, Citatio requiritur. uersic. xlvij.

Publicatio testamenti an fiat uiuo testatore. Bald. in d. l. publicati. in ult. q. quòd sic. & j. uer. Testamentum aperitur. uer. j. quòd non. Et an ad instantiam hęredum uel legatarij. Bald. in l. publicati. vij. q. de testam. quòd ad instantiam utriusq;, licet dicat pronunciari contrarium in legatario.

Publicatio testamenti ad perpetuam rei memoriam ualet, & fit coram competenti ordinario, citatis uenientibus ab intestato, sine libello, & litis contestatione, facta apud acta petitione. Bald. in dicta l. publicati. in j. colum. in j. ij. & iij. quæstione.

Publicatio testamenti quomodo fiat. Bald. in l. ij. uersic. Item quærit hîc Cyn. C. quemadmodum testam. aper. ubi etiam dicit, quomodo fiat publicatio attestationum. & in l. fin. C. de re iudic. in ij. col. uersi. quæro qualiter. & in d. l. publicati. in j. col. s. uerb. proximo. Addo Spec. in tit. de instru. edi. §. omnino. in ult. charta, uer. & nota, quòd testa. & uer. & not. quòd in publicatione.

Publicatio instrumenti nouem requirit, de quibus in Spe. de instru. edi. §. ij. in princ. per Abb. omnino in c. cùm P. de fide instrum. in j. col. per totum. Et si de certæ personæ præiudicio non agitur, adhuc requiritur citatio generalis, uel per edictum. Bald. in authen. si quis in aliquo. ij. & iij. colum. C. de edeu. doct. in c. Albericus. de testib. & Alex. consi. xciij. iiij. parte.

Publicatio instrumentorum requirit præsentiam iudicis, quæ est de substantia, & omissa uitiat. Item,

Publicatio sub qua forma fiat, & de quib. instrumentis. Item,

10 Publicatio instrumentorum notarij defuncti fit de mandato iudicis per alium notarium. in Spec. eod. tit. §. ostenso. in ij. charta. uer. sed nunquid credetur. & uer. cæterùm. & seq. & s. uerb. Notarij officium. uersi. xlvj.

Publicatio instrumentorum, attestationum, priuilegiorum, apud quem iudicem fieri debeat, & per quem, & quomodo, & quibus casibus. Item,

Publicationis effectus quis sit. eod. §. uer. & quoniam de publicatione. & sequenti, usq; ad fi.

Publicationis instrumentorum materiam supple s. uerb. Instrumentum publicum. uersic. iiij. cum seq. & uerb. Notarij officium. uersi. xlviij.

Publicatio instrumenti cùm fiat parte petente, debet in actis constare, ut iudex sciat quid faciat, & ne pars possit pœnitere. Bal. in l. publicati. j. col. in ij. q. C. de testa.

Publicationi actorum, uel instrumenti si quis contradicat, debet habere terminum ad iustificandum causam. Bald. in addi. Spec. de appel. uer. & quando formatur.

Publicatio fieri non debet aliter, quàm se habeat consensus partium. gloss. in authentic. de tabel. & in l. si ex precio. C. si cer. pet.

Publicatio instrumenti non est de substantia cõtractus. Alex. consi. lxiiij. iiij. parte. & per Ioan. And. in Spec. de instr. edi. §. ostenso. uersi. illud. in addi. mag. & Ant. de Butr. & doct. in c. cùm P. tabellio. de fide instrum.

Publicatio bonorum eius, qui se occidit, an fiat ipso iure, uel per sententiam, ponit Bart. in l. fi. §. fi. uersic. quæro, utrum. ubi distinguit. ff. de his, qui mor. sibi consci. & s. uer. Bona. confiscata. uersi. xxiiij. ubi plenius.

Publicatio bonorum an fiat per sententiam, uel ipso iure, refert propter fructus, & propter facultatem testandi. Bald. in authen. incestas. in fi. C. de incest. nup.

Publicatio bonorum facta accessoriè cum condemnatione pœnæ

pœnæ capitalis, habetur pro non facta, si interim cōdemnatus appellatione pendente moriatur: quia extinguitur cum pœna principali. l. iij. & ibi Iac. But. & Bart. C. si pen. appell. mors interue. sed facta principaliter per copulam. Et nō extinguitur. Bar. & Bald. in j. col. uer. modò reuoco. & doct. ibi & Bar. in l. j. ff. eod. tit. & ibi Alex. & Ang. de Imol. in l. finito. de public. iudi. Sali. in l. si quis. C. si reus, uel accus. mor. fue. & per Bald. omnino in l. j. iij. col. uer. sed hîc dubitatur. C. ne ex deli. defunct. & quod per Bart. & Bald. in l. qui à latronibus. §. si quid. uer. oppo. si reus. ff. de testa. Est ergo cautela, quòd iudex dicat, Condemnamus T. ad pœnam capitis, & eius bona publicamus. Non autem dicat, Condemnamus ad pœnam capitis, cum publicatione bonorum: secundum Ang. de Aretio. in tract. Maleficiorū. uer. bona publicamus. in princ. & doct. ubi s.

Publicatio bonorum licet comprehendat fundum, non comprehendit instrumenta fundi. Bar. singulariter in l. fi. §. item diui. ff. de publica. nisi fuerit facta de bonis, & fundo in integro statu: quia tunc comprehendit instrumenta, & fructus. Bart. singulariter in l. ij. C. de bo. uac. lib. x. uel nisi fiat expressim de fundo cum instrumentis & fructibus. l. ij. C. de uerborum signifi.

Publicatio bonorum an comprehendat fructus. suprà, uerbo, Fructus ueniunt. uersi. xxiij. quòd sic, si facta est ipso iure, ut ibi. Sed

Publicatio bonorum an cōprehendat fructus fundi locati colono. Ioan. An. in addit. Spec. de locat. §. j. uersic. sed pone, ꝙ sic. si sint pendentes, & dominus sit soluēdo: secus, si sint separati, uel dominus non esset soluendo. & infrà eod. uersic. xxvij. cum sequenti.

Publicatio bonorum olim fiebat per condemnationē ad mortem, nisi in legitima tantùm, quæ filijs reseruabatur. l. j. ff. de bon. dam. ubi per Bart. hodie secus, nisi expressim in sententia dicatur, nisi in crimine læsæ maiestatis. Itē nisi cùm quis in exilium datur: quia nudus debet exulare. l. amissione. §. qui deficiunt. de capitis dimin. Bar. in l. tutelas. §. fin. eod. ti. Hodie tamen hoc casu debet expressim in sententia fieri publicatio. in authen. bona. C. de bon. dam. Item nisi in crimine hæresis. Bald. in l. j. v. col. uer. item interdictum à diuinis. C. de hære. institu. per authen. Manichæos. & authen. gazaros. C. de hæret. De quo articulo uide Bal. in d. l. j. v. colum. & in c. j. in v. col. uer. sed hîc quæro. de pace tenen. & in c. j. §. nos Romanorum. de pac. Const. & Ang. Are. ubi sup. & sup. uer. Bona confiscata. uersic. xxiiij. & in uer. Bona. el j. uersic. xxxviij. cum concor. quas ibi addidi post authorem. & per Bald. Salic. & Ang. in d. auth. bona. & Ang. in authen. ut nulli iudic. §. fi. col. ix.

Publicatio bonorum non fit pro crimine non publico, licet sit pœna mortis ex forma statuti, secundum Bal. in l. j. iij. col. C. si pen. app. mors interue. per glo. fin. in l. seniū. C. qui test. fa. poss. & Alex. in l. j. ff. de bon. dam. & uide Pau. de Cast. in d. l. ij. C. qui testa. fa. poss. ubi ponit, an publicentur bona eorū, qui banniuntur ex forma statuti. Item secundum Angel. & Alex. in d. l. j. hodie publicatio non fit, quādo imponitur pœna mortis, ne etiam uenientes ab intestato pœnam luant. Quod etiam tenet Iaco. de But. in authē. de incest. nup. & in auth. ut nulli iudic. Item secundum Alex. ibi, in authē. bona damnatorum. C. de bo. dam. habet locū in pœnis pecuniarijs, non in corporalibus. & Bal. in d. auth. & in l. data. xxvj. col. C. qui accus. non poss.

Publicatio bonorum comprehendit etiam bona aliena, quæ condemnatus detinet suo nomine de facto. Bal. in l. j. iij. col. uersi. secundò est arg. C. si ser. exte.

† Publicatio bonorum mobilium, quæ fit ob pacis uiolationem, uendicat sibi locum in fructibus per do. Barth. Soc. in consi. xciij. incip. Circa primū. uer. confirmo hoc. in j. parte.]

10 Publicatio bonorum non comprehendit dotem filiæ. Ang. in authen. de æqual. do. §. quia uerò. & s. uerb. Dos confiscatur. uersic. ij.

Publicatio domus faciēda ex forma statuti comprehendit etiā supellectilia. Bal. in l. iij. in ij. col. uer. unde si statuto cauetur. C. de incest. nupt. Sed Flor. in l. sed & si quis. §. proprietatis. de usufruc. tenet, quòd affixa tantùm, nisi sit publicata domus instructa. Bar. in l. fi. de sup. lega. dicit simpliciter cōtra. Vide Bal. in l. iij. in ij. col. uersic. prædicta faciunt. C. de nau. fœno. quòd si ratione ludi confiscatur domus, comprehendit etiam instrumenta ad ludum apta. & s. uerbo, Domus. uersic. xxxvij.

Publicatio bonorum per quos impediatur. suprà, Bona confiscantur. uersic. xiij.

Publicatio bonorum expressa an ualeat, quando tacitè facta erat. Bartol. in l. iij. C. si pen. appella. mors interuen. ubi distinguit.

Publicatio bonorum impeditur per uxorem cōdemnati. Bal. Angel. Imo. & Raph. in l. si marito. in prin. sol. ma. & ibidem do. Alex. Imo. in pen. col. uer. not. etiam. Ang. Areti. ubi sup. Quod uerum, secundum Ang. & Alexā. nisi uxor incumbat possessioni bonorum uiri pro iure hypothecæ dotalis.

Publicatio bonorum per quemlibet iudicem fieri potest, quādo fit de iure cōmuni, aliàs secus. doct. Bald. & Sal. in l. ij. C. ne sine iuss. princ. lic. cer. iud. confis. Ang. Are. ubi s. iij. col.

Publicatio bonorum an fiat per iudicem habētem arbitrium in pœnis. s. uer. Iudicis arbitrio. uersi. vj. quòd non.

Publicatio bonorum comprehendit omnia bona præsentia, & futura, sed non conditionalia, nec futura. l. nam ad ea. & ibi glo. in uerbo, præses. ff. de condi. & demonst. & in l. quoties. in fin. in uerb. existente conditione. per glo. & Ioan. de Imo. ff. de noua. & omnino per Alexā. in l. iij. §. illud quoq;. quod quisque iuris. ubi etiam uide, an comprehendat obligationes passiuas, & actiuas. & per Bald. in d. l. fin. de contrahen. empt. & per Alex. in d. l. quoties. ubi dicit obligationes conditionales nō transire in fiscum ex publicatione bonorum, scilicet quæ procedunt ex ultimis uoluntatibus, non ex cōtractibus, per l. inter socerum. §. fin. de pac. doct. & Bartol. in d. l. fi. in l. j. de pac. conuen. licet Angel. & Imol. contra in d. l. quoties. Angel. Areti. ubi suprà. Vide Bald. in l. fin. in v. col. magna. uersic. ulterius quæro. C. de contrahen. empt. & in l. j. in iij. oppo. C. de bon. liber. & in l. iij. uersic. & nota. C. ad leg. Falci. & in l. fin. C. quæ res pign. & in l. eius, qui. §. j. ff. de testam. ubi dicit contrarium, scilicet quòd fiscus succedit bannito in bonis quæsitis post bannum, tanquam uacantibus, exclusis agnatis. Et tenet Barthol. Cæpo. in sing. clx. & Paul. de Cast. in consi. xxxiij. incipiente, Omisso ordine suprà scriptorum. & suprà uerbo, Bona futura. uer. vij. & uers. xj. & Bal. & Imo. in l. ex facto. §. fi. de uul. & pupil. & Alexan. in l. si mandauero. §. si cuius. per illum text. ff. mandati. Sed an comprehendat commoditates concessas. suprà, Cōmoditas. uersic. ultimo.

Publicatio an comprehēdat ius patronatus. s. Ius patronatus. uersic. xxvj. quòd non.

Publicatio bonorum non comprehendit futuram substitutionem, sicut nec bona futura. l. ex facto. §. fi. & ibi Cy. Bald. & Imol. de uulg. & pupil. ubi etiam per dominum Alexā. in ij. col. in uer. item nota. l. si tibi mandauero. §. is, cui. ff. mandati. Ang. Aret. ubi s. & s. eod. uer. xvij.

20 Publicatio bonorum trāsmittit in fiscum actionem ipso iure, sed nō incorporationem bonorum, nisi actualiter fiscus capiat possessionem. Bar. in l. j. §. an bona. ff. de iure fisci. Cynus, & Ang. in l. ij. C. ad legem Iul. de ui. l. cōmissa. & ibi Bar. de publica. l. quisquis. & ibi doct. C. ad leg. Iul. maie. Angel. Areti. ubi suprà. iiij. uol.

Publicatio bonorum comprehendit etiam domum alteri pignoratam. Iaco. de Areti. in l. j. §. seruus. ff. ad Syllan. Sed ibi Bartol. & Bald. contra Cyn. & Bald. in l. pignus. C. de pign. actio. Lud. Pon. distinguit in d. §. seruus. Bald. & Ang. in d. l. pignus. quòd guastū in pignore fieri potest, creditore inuito pro delicto debitoris, si creditori potest esse aliter consultum, ut quia remaneant alia bona, aliàs non. Idem dicit ibi Baldus in bonis uiri, in quibus uxor impedit fieri guastum, cùm sibi pro dote sint obligata: non autem inquilinus, uel colonus, nisi sint eius bona conducta specialiter obligata. Sed uide Ioan. Andr. in additi. Specul. de loca. in princ. uer. sed pone.

Publicationis bonorum sententia contra unum lata afficit hæredem. gl. j. & Bar. in l. in cognitione. in ulti. col. uer. ulti. uides. ff. ad Syllan. Ang. Aret. ubi sup. Sed Bal. contrà in l. j. C. ubi cau. fisc. Vide Lud. in d. l. in cognitione.

Publicatio bonorum an comprehēdat bona alibi sita. s. uerb. Bona.

Bona.el j.uer.xij.& uer. Bona confiscata.uer.iij.& uer. Confiscatio.uer.ij.quòd non

Publicatio bonorum comprehendit nomina debitorum. Bal. in l.quam Tuberonis. uersi.in peculio.ff.de pecul. nisi dicatur,mobilia,uel immobilia:ut ibi.

Publicatio bonorum an comprehendat domum uenditam, & non traditam emptori.Gand.in ult.rub.uerbo, insuper pone.l.& hæc distinctio.& ibi Bart.ff.locati.in §.nam & si uendideris.s̄.Confiscatio. uersic.vij.quòd sic, non tamen nocet emptori:ut ibi.

Publicatio bonorum quando fit ipso iure,non requiritur processus. Bal.in l.j.iij.col.C.ne ex delic.defun. Alex.in l.j.ff.de infami.Adde s̄.uer.de facto.uersi.vij.

Publicatio bonorum an transferat in fiscum ius dicendi nullum testamentum.s̄.uerb. Fiscus agit.uersi.xxiiij.& an commoditates.s̄.uerbo,Commoditas.uer.ult.

Publicatio bonorum an ipso iure,uel per sententiam fiat,quid differat.Cyn.& Bald.in auth.incestas.C.de ince.nupt.

Publicatio bonorum immobilium comprehendit annuos reditus.Ang.& Alex. in l.si constante.§.fin. sol.mat. & Angel. in authen. de non ali.§.j.& in l.hac edictali. § his illud. & ibi Cyn.& Bald.de secun.nupt.Quod limita non procedere in annuis reditibus pro non longo tempore:ut ibi per Alexan.& Fed.de Sen.consi.x.colum.xij.& consi.lxxvj. per Geminia.in c.ij.de reb.eccles. non alie.in vj. per Abb.in c.nulli.eod.tit. in antiq.

30 Publicatio bonorum dicitur maxima pœna. Bald.in l. jj. C de proba. ult.col.uer.considera etiam hic.

Publicatio bonorum comprehendit ea tantùm, quæ uenirent ad hæredem extraneum.Glos. & Bart. in l.j.in fin. C.de bo. quæ libe.

Publicatio bonorum non comprehendit bona prohibita alienari.l.Imperator.ff.de fideicom.lib.Bart.& Bal. in l.ea lege. C.de condi.ob causam.& Alexã.in l.quoties.de nouat.& in suo consi.xxiij.j.parte.Aduerte,quia licet ponant de prohibito alienare,non istum casum ponunt,ut etiã dixi s̄.in uerbo,Prohibitus alienare.in uer.xxxix.Bar.Cæp.in sing.uers. lxxx.Adde Bart. in l.legatarius.de excusa.tuto.& in l.si finita.§.si de uectigalibus.de dam.infect.

Publicatio bonorum patris comprehendit usumfructum sibi debitum in bonis filij. Bartol.in l.si postulauerit.§.iubet.de adul.& in l.iij.§.sed utrum.in ult.col. uer. sed an publicetur. ff.de minori.& in l.si finita.§.si de uectigalibus.in vj.col.uer. vj.quæro.ff.de damno infecto.

Publicatio bonorum filij non comprehendit usumfructũ debitum patri, sed proprietatem tantùm.Bar.ubi suprà. & per Bald.in l.j.C.de bo.libe.& Angel.Aret.in Malefi.uer.publicamus. Item,

Publicatio bonorum domini non comprehendit usumfructũ alteri constitutum. Bald.in §.rursus.de contro. inuest.adde omnino notat.per Alex.in l.iij.§.illud.quod quisq; iuris.

Publicatio bonorum filij non comprehẽdit usumfructum debitum patri, sed proprietatem tantùm. Bar.ubi suprà.& per Bal.in l.j.in ij.col.in prin. uer. item non confiscatur usufructus.C.de bo.lib.& Ang.Aret.in maleficijs,in uer.bona publicamus. Item,

Publicatio bonorum domini non comprehendit usum fructũ alteri constitutum.Bald.in c.j.§.rursus.de contro.inue.in ij. col.uer.pone ergo, quidam.

Publicatio bonorum patris non comprehendit actionem de dote sibi communem cum filia. Bald. in l. si cùm dotem.§.si patri.solu.matri.

Publicatio bonorum patris nõ comprehendit peculium filij. glo.in l.j.de bo.dam.in l.iij.§.sed utrum. in fi.de mino.& ibi Bar.in ult.col.uersi.ult. nota. dicit quòd profecticium non, nec aduenticium,quo ad proprietatem. & Bartol.in vj. col. uersic.vj. quæro , & Ang.Imol.& doc. in l.si finita.§.si de uectigalibus.de dam.infect.Ang.Are.ubi suprà,pen.col.sed castrense non comprehenditur ex delicto filij.suprà,Bona castrensia.uersic.j.

40 Publicatio bonorum patris non comprehendit beneficiũ ecclesiasticum filij,nec præbendam eius.glo.in cle.pastoralis.in §.rursus.j.glos.in uersic.subiectæ.de re iudic. Ioan. de Imo.in l.cùm filius.in princ.de uerb.oblig.Ang.Aret.ubi s̄.

Publicatio bonorũ maternorum nocet filijs. l. de bonis. & ibi gl.Bal.& doc.C.de bo.dam.

Publicatio bonorum uxoris, constante matrimonio, non cõprehendit dotem,nisi in casibus,de quibus in l.quinq; legibus.ff.de bo.damnato.sed soluto matrimonio sic.l.si cõstante.& ibi doct.in fin.sol.mat. Ita tenet Barto.in d.l. quinque. Angel.Aretin.ubi suprà. Vide Bald.in l.j.C.de bon.lib.in ij. colum. in uer. item non confiscantur dotes. & Bartol.in l.si finita.§.si de uectigalibus.in vj.col.in uersic.sextò quæro.ff. de dam. infect.

Publicationis bonorum sententia non transit in rem iudicatã, etiamsi filij ab ea non appellauerunt. Bal.in c.j.vj. col.de pace tenenda.in uer.sed pone,iudex.

Publicatio bonorum contumacis non fit ex cõtumacia patris, cùm reseruentur filijs.Bald.in c.j.vj.col.uersi. item nota. de pace tenen.contra Ang.Are.ubi suprà,ult.col.

Publicatio bonorum an comprehendat emphyteusim, feudũ, uel usumfructum.Bart.Ang.& Imo. Rapha. & doct.in d.§.si de uectigalibus.& ibidem latissimè per do. Alex.Imo.Bald. in l.si quis presbyter.de episcopis,& cleric.in j.col. uersi. ex ista lege sumitur argu.Bald.Ang.& Imo. in l.insulam.de uerbor.oblig. Areti.ubi suprà,quòd non. Vide in Spec. de feu. in §.quoniam.uersic.xl.quæritur. & Paul.de Castr.in l.adoptiuum.§.patronum . de in ius uocan. Bal.in l.j.in ij.colum. in uer.item non confiscatur feudum.C.de bo.liber.& in addi.Spec.de loca.uer.emphyteusis.el j.Barthol.Cæpol.in c.j. de cog. feu. xix. differentia. & in ulti. parte principalis,uer. uenio ad septimum. Alexan.de Vicen.in c.potuit.de loca.& suprà, Emphyteusis confiscatur. uersi.j.& ij.& uerb.Feudũ. uersic.ccxlvj.

Publicatio bonorum domini an noceat emphyteutæ feudatario,& usufructuario.Bald.in c.j.§.rursus. in ij.col. uer.pone ergo.de contro.inuest.quòd non.& suprà eodem,uer.xxix.

Publicationis materiam supple s̄.uerb. Bona cõfiscata. & uer. Confiscatio.per totum.

Publicè quomodo exponatur, & quibus modis.Alexan. & Bartol.in l.de minori.§.tormenta.de quæstio. Salic.in l.ea quidem. xliiij. col.C.de accusat. in uer. & ut de hoc aduerbio.& sup.uerbo, Locus publicus uersic.j.& uer. xxxv.& j̄.uerbo, Publicum. uersi.j.& in cap.fin.de appellatio.ubi exponitur,id est, coram honestis uiris. Vide Lud.in † l.de pupillo.§.si quis riuos.de no.oper.nunc. † Et per Fran. Aret.in l.hæredes.in ij.col.de testa.]

* Publicè quod actum in prouinciæ parte est, quiuis ex prouincia scire præsumitur.c.j.ubi glos.iij. & Abb. de postulat. prælato.Ias.consil.xlvj.post num.3.uol. iij. Aemilius Maria Manolessus.

Publicè fieri dicitur, quod mihi licet ignorare. de excep. c.exceptionem.Car.in cle.j.in princ.de uita & hone.cleri.

Publiciana dicitur petitorium.sup.uerbo, Actio Publiciana.uersic.x.

Publicianæ titulus quæritur per sententiam iudicis, qua pronunciat rem esse Titij iure dominij,uel quasi. Bal. in c.cùm causam.de proba. Alex.consi.lxxvij.iiij. parte. contrà facit, quia sententia debet ferri super altera tantùm, & non super utraq;, licet simul intentata. Alexan.ibi, secundum Bald.in l.penult.ult.colum.C.si plu.una senten.sed Alexan.in dicto † consilio concordat:uide eum in pen. col. † Et uide do.Pet. Philip.Corn.in con.cxxx.incip. Eleganter.in liera H.in iiij. parte.]

Publiciana non datur contra titulo possidentem. tex. & Alex. in l.fine.§.si duobus.de Publiciana. Vide Alex. consil.xc.ij. parte,& consi.xciij.iiii.parte.

Publiciana non datur contra titulo possidentem pro hærede. Alexã.in l.Neratius.ff.de pet. hære.quem uide Instit.de act. §.actionum.nec ei,qui unquam habuit uacuam possessionẽ rei.Cyn.Bar.& Bald.in l.cùm res.C.de probatio. & Io.And. in Sp.de causa poss.§. nũc uidẽdũ. in addi.de hoc est.& Alexan.consil.cxiij.iiij. parte, ubi dicit uerum etiam ecclesiæ: quia ei nõ quæritur dominium sine traditione ad effectum Publicianæ.sup.uerbo,Dominium transfertur.uer.xxij.

Publiciana non quæritur ex sententia nulla, nec ex titulo inualido,nisi concurrat probatio certa.j̄. Sententiæ effectus. uersic.cxiiij.

Publiciana quãdo competit, potest quis, id est, quasi dominus ratificare uenditionẽ rei, quasi suæ, id est, pro qua habet Publicianam, ratificare, precium petere, iuxta l. mater. C. de rei uend. Bald. & Ang. in l. si eum seruum. & ibi Alex. si cer. pet. ubi etiam dicit post Ang. in d. l. mater. & Bald. ibi. & in d. l. si eum. Quod uerum, nisi cum quasi domino concurrat dominus uerus, qui ratificet, quia præfertur.

Publiciana an detur contra emptorem rei furtiuæ. Bald. in d. l. inciuilem. C. de fur. uer. sed dubitabat ipse. quòd non.

Publiciana an detur malæ fidei possessori. Bald. in l. inciuilem. in ij. col. C. de furtis. & in l. eũ, qui. §. prętor. per Bart. de Public. quòd non, cùm requirat bonam fidem. Intellige tamẽ, ut j. eod. uersi. xiij.

Publiciana agens si probat de dominio directo, succumbit. Angel. post glo. in auth. de trien. & semis. §. illud quoque. el ij. in j. col. in uersi. nota istam gl. & gl. in §. sed istæ. Instit. de actio. in glos. magna.

10 Publiciana non datur pro re, quæ non potest usucap. j. Vsucapio. uersi. pen.

Publiciana ut competat possessori, & non domino, non requiritur habitam esse fidem de precio. l. de precio. de Publiciana. nisi quis uelit intentare eam contra dominum. gl. singularis in l. si à Titio. de rei uendicatio. Lud. Pon. in singulari uerbo, Publiciana. uer. ad hoc ut possessori.

† Publiciana non competit ex titulo etiam apto ad transferẽdum dominium, si possessio tradita non fuit do. Pet. Philip. Cor. in consi. j. incip. In præsenti. in litera H. la ij. & in consil. lxxxix. incip. Viso. in litera T. in iij. parte.]

Publiciana non datur pro re, quæ non potest usucapi. j. Vsucapio. uer. pen.

Publiciana qui agit, quid debeat probare. dic quòd titulum, & possessionem. Instit. de acti. §. alie. l. j. ij. & iiij. & l. eum, qui. §. prætor. & §. fi. ubi Angel. & l. quæcunq;. de Public. Item debet allegare, & probare bonam fidem. suprà uerbo, Agens. & uersic. lij.

Publiciana datur pro re aliena legata. Bal. in l. j. iij. col. uer. quæro nunquid pro re aliena. C. communia de lega. & per Alex. consi. xcviij. ij. parte.

Publiciana datur etiam scienti rem esse alienam, si à principio fuit in bona fide. Bald. in d. l. ancillæ. iij. col. C. de fur. & in l. eum, qui. §. prætor. per Bar. ff. de Publi. & ibi. Alex.

Publiciana includitur sub rei uendicatione. Bald. in l. fin. in j. col. uer. sed pone. C. de act. emp. Addo sup. in uerbo, Agens. uersic. xlvij.

Publiciana contra dominum non datur. l. mandatũ. & ibi Bar. ff. mandati. nisi in casu l. si Titio. & ibi Bar. ff. de rei uendic.

Publiciana si cõpetat alicui, potest res ipsa pignorari per quasi dominum. l. si ab eo. & ibi Bar. ff. de pignoribus.

Publiciana, & rei uẽdicatio, possunt cumulari, & probationes fieri super utraq; de consuetudine. Ang. in l. j. & ibi Alex. ff. de Publiciana. imò debet actor alterã prosequi. suprà, uerb. Libellus in reali. uer. xxiiij. & seq. & in quo differat, & an simul intententur. in Spec. de actio. seu peti. §. ij. in secunda charta, uer. item nota. & s. in uerbo, Agens. uersic. xlvij. & de causa poss. §. ij.

20 Publiciana datur ei, qui sit in bona fide emẽdi, si titulum habet, & traditio sit facta, licet uenditor fuerit in dolo. l. eum. §. prætor. & ibi Ang. ff. de Publicia. & in §. fi. ubi plenius. & dicit ibi Bar. uerũ, si sit facta traditio ex titulo. & uide Bar. in l. cùm solis. de usucap. & docto. in l. cùm nemo. C. de acquir. pos. & Alex. in d. l. eod. tit.

Publicianæ materiam supple s. uerb. Actio Publiciana. per totum. & uerbo, Agens. uersi. xlvij. & lij. cum seq. & uersi. xcvj. & in Spec. de causa pos. & propriet. §. ij. per totum. ubi uide. & j. Titulus. uersic. lvij. & uersi. sequenti. Alexan. consi. lxxj. j. parte.

Publiciana quid sit, & cui, & contra quẽm, & pro quibus rebus detur, & quando detur, & quomodo libellus, & positiones formentur, uide in Spe. de causa pos. & proprieta. d. §. ij. per discursum. & s. Libellorum formæ. uersic. cxlvij. & quæ sit forma sententiæ. Bal. in l. j. C. si plu. una senten.

† Publiciana requirit traditionem. do. Pet. Phil. Cor. con. lxij. incip. Primo. in litera L. & in consi. cx. incip. Videtur. in litera D. & in consi. ccj. incip. Licet. in litera P. in prima parte.]

Publicum dicitur, quod omnibus patet. l. j. §. pen. & ibi Barto. ff. de suspe. tu. Item quod nemo potest ignorare, xvj. dist. quod dicitis. gl. in c. exceptionem. de exceptio. Card. in cle. j. §. fin. de concessio. præbend. † Et per Feli. in d. c. exceptionem. circa finem. Græcè autem dicitur publico, δημοσίῳ.]

Publicum probatur per duos testes. Bal. in auth. quod locum. in fin. de colla.

Publicum, & commune, quomodo differant. gl. in uerbo, communia. in l. quædam. ff. de rerum diuisio.

Publici officij ratione præsumitur pro aliquo. in Spec. de cita. §. iiij. uer. sed nunquid credetur.

Publico loco si quid fiat, testes requirit. in Spec. de instru. edi. §. restat uidere. uer. sed cum literis.

Publicum non præsumitur, quod semel nõ fuit publicum, nisi probetur. d. §. restat uidere. uer. & scias.

Publicum manifestum, & notorium, quomodo intelligatur. Bart. in c. uestra. de coha. cleri. & muli. & in clemen. j. xiij. q. de sepul.

Publica crimina quæ dicãtur. Bar. & doc. & Alex. in l. j. de pub. iudi. & s. Crimen. uersi. xlviij.

Publicę utilitatis causa fit, quod aliàs fieri non potest. in Spec. de instru. edi. §. instrumentum, in iiij. charta, uer. item opponitur, quòd tabellio.

Publicæ personæ dicuntur notarius, & iudex. eo. tit. §. si ante. uersic. & no. & §. vij. in Spe. de primo & secundo decreto. §. v. uer. sed quas. & Innoc. in c. j. in j. col. de fide instru.

Publicum ius authoritate & utilitate simul, uel diuisim, quod dicatur. in Spec. de renunci. & conclu. in ij. chart. uer. cui autem.

Publicorum appellatione continentur etiam sacra. in Spe. de loca. §. vj. uer. xvj. quæritur. ad finem.

* Publica pacta, inducias, fœdera, paces, & omnino quicquid publicè præconis uoce prædicatum, populisq; nunciatum est, omnes scire præsumuntur. l. dòli mali. ubi Bal. ff. de nouation. Iason consi. xcvj. post num. 3. uol. iij. Aemilius Maria Manolessus.

Pudor est iusta causa litigandi pro eius conseruatione. l. quæ omnia. §. j. per Bar. in iij. not. ff. de procura.

† Adde, quòd pudor est timor iustæ uituperationis, secundũ Aristo. unde depudiare, de quo in glos. cap. potest. de reg. iur. in vj.]

Puella debet deponi, si quæstio uertitur de ea nubẽda. no. Alex. in l. deinde. §. fi. de lib. exhib.

* Puella, ne ad suggestionem eius, apud quam educatur, indigno nubat, deponenda est. l. deinde. §. penul. ff. de lib. exhib. Aymo Crau. consil. cxc. nume. j. uolum. j. Aemilius Maria Manolessus.

* Puella, cùm periculum est, ne decepta ab eo, apud quã educatur, nubat indigno, ubi sit deponenda, in arbitrio iudicis est eligere. Bal. consil. ccccclxxvij. uol. v. Alex. consi. clxj. col. fin. uol. v. Soc. consi. cxciij. uol. ij. Aym. Crau. consi. cxc. nu. 2. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

* Puella est apud sponsum educanda. Bald. in l. Deo nobis. C. de episc. & cleri. Corn. consi. ccxcij. col. iiij. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

* Puella non est apud sponsum educãda, cùm de eius nuptijs est quæstio, & uerosimile est, eam, si sui iuris erit, in uirum non accepturam eum, diuitijs & nobilitate sibi inferiorem. Pau. Cast. con. cxxvij. uol. j. Aym. Crau. con. cxc. nu. 4. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

* Puella alenda non est apud matrem, quæ ei nuptias parauit. Aymo Crau. consi. xviij. nume. 3. uolum. j. Aemilius Maria Manolessus.

Pueri dicuntur, donec fiant puberes. l. Mela. in princ. & ibi Bar. in j. no. ff. de alimen. & ciba. lega. l. pueri. ff. de uerbor. signifi. & per Abb. in rubr. de deli. pue. quòd quandoq; usque ad xviij. annos, quandoq; ad xvij. & in c. j. & ibi Abb. de frig. & malefi. uide xxij. q. v. pueri.

Pueri ueniunt appellatione uirorum. l. seruis. & ibi Bart. ff. de lega. iij.

* Puer si puerum collusorem interficiat, homicidij pœna plectendus non est. c. fi. de delic. pueror. Ang. in l. impuberem. ff. de furt. Aemilius Maria Manolessus.

* Pueri etiam puberes, si ex consuetudine ciuitatis adinuicem contendant saxis, & aliquis alium ea in pugna occidat, pœna homicidij plectendus non est: Pet. Anch. & And. Barb. in cap. cùm uenerabilis. colum. v. de consuetu. Franc. Crem. sing. cxlix. Anchar. consil. cclxxij. Ioan. Ana. in c. felicis. in fin. princ. de torneam. Alex. consil. cvij. col. fin. uol. ij. Hipp. Mar. consi. xc. nu. 17. con. c. nu. 18. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

Puer homicida doli capax est irregularis, aliàs non. cle. j. de homici. Sic. in c. j. de deli. pue. & uer. ex prædictis.

Puella ingressa quando dicatur facere professionem. s. uerbo, Professio. uersic. xix.

Puer non potest contrahere matrimoniũ, quia non potest reddere debitum. c. ij. de frigi. & malef.

Puer nouem annorum legitur imprægnasse fœminam, secundum Abb. in c. j. de deli. pue. xx. q. j. in summa. Host. in Sum. de pœniten. §. cui. uersi. cui pueri.

Pueritia durat à septimo anno usq; ad decimumseptimũ annum. l. j. §. pueritiam. & ibi Bartolus, quem legit cum §. initium. de postul. & Sic. in dicta rub. de delic. pue. gl. in c. si eo tempore. de rescript. in sexto.

Puer non est aptus ad impetrandum præbendam. in Spec. de rescrip. presen. §. ratione autem impetrantis. uer. item quod impetrans præbendam. Sed ad impetrandum beneficium sine cura, sic, nisi illud ex priuilegio, uel consuetudine, uel aliter requirat ordines sacros. gl. in d. c. si eo tempore. de rescrip. in vj.

† Pueri an & quando sint beneficiorum capaces, uide Felin. in c. cùm uigesimum. in fi. de offi. deleg.]

Pueri, id est, serui. ij. q. vij. cùm pastor. Abb. tenet in dicta rubr. de delic. puer.

Pugnans cum bestijs non potest accusare. in Spe. de accusatore. uersi. item quod fuit.

Pugnans cum bestijs est infamis. uide in l. prima. §. bestias. ff. de postul.

Pugna est species probationis. sup. uerbo, Probatio per pugnam. per totum.

Pullus non uenit in confiscatione equæ matris. Bald. in l. tertia. in ij. col. uersic. sed pone, quòd per statutũ. C. de nauti. fœno. & s. uerb. Confiscatio. uer. xx. dixi in tracta. Gabel. ix. parte principali. Et an in uenditione equæ. Bar. in l. si ut certo. §. usq;. ff. commo. & s. Partus.

Pulli materiam supple s. uerb. Partus. per totum.

Punctus ponitur pro copula. Bart. & Bald. in l. eum duobus. §. si in coeunda. ff. pro socio. & Bal. in l. placet. in fine. C. de sacrosan. eccl. & in l. si ita quis. de hęre. insti.

Punctus pro consilio debet formari à iudice, discordãtibus partibus. sup. uerbo, Consilium sapientis. uersi. xl.

Punitio criminis facta in uno loco non potest fieri in alio. Bal. in l. j. ult. char. uer. iij. iuxta hoc quæritur. C. de sum. tri. & fide cath. & j. eo. uersi. viij.

† Adde, quòd punitio, inquantum pertinet ad iustitiam publicam, est actus iustitię cõmutatiuæ: indicatiuæ uerò, inquãtum pertinet ad immunitatem personæ singularis, secundũ b. Tho. ij. ij. q. lxx. arti. j. & dicitur Græcè κόλασις.]

Punitio usurarij pertinet ad iudicem secularem, non ad episcopum. j. uer. Vsurarius. uer. xxj. & uide etiam in uer. xxvij.

Punitus ex inquisitione non debet puniri per accusationem. s. uerb. Inquisitus. uer. iij. Et an inquisitio sileat, si accusator superueniat, uide s. in uerb. Inquisitio. uersi. cxij.

Punitionis materiam uide sup. uerb. Condemnatio. & uerbo, Pœna. per totum.

Puniendus quis non est. in Spec. de tutore. §. iiij. uersic. quid si mater.

Puniri debent crimina, undecunq; prodierint. in Spe. de præpara. iud. uer. cæterùm.

Puniri quis debet in eo, in quo deliquit. in Spec. de loca. §. vj uer. lxv. quæritur.

Puniri non debet quis bis. in Spec. de inciden. quæst. §. j. uer. porrò. & sup. eo. uer. j. & in uer. pœnæ plures. uersi. vj. & per discursum. & per Alex. in l. senatus. post Bar. de accus.

Punitus in foro ecclesiastico an puniatur etiam in foro seculari. Ant. de But. in c. tuæ. de procur. & in c. de his. de accus. &

† Alex. in l. senatus de accusa. † Et per Feli. in c. cùm sit. de foro comp. in ix. col. ibi, & est uidendum necessariò. & in c. ad corrigendos. in v. col. circa medium. de accus.]

Punitio in duobus locis an fiat. sup. uerb. Pœnæ plures. uersi. vj. & per discursum.

Punitio actus prohibiti an inferat annullationem actus. Bart. doc. & Alex. in l. fi. in prin. de ope. no. nuncia.

Puniri non debet unus pro alio. in Spe. de accus. §. sequitur uidere. uer. sed quid si fideiussor.

Punire uerbum, stat ciuiliter & criminaliter. uide Parpal. in l. si prius. fo. 25. uersi. sequitur tertia pars. ff. de ope. noui nunciatione. & no. in auth. omnes peregrini. C. cõmunia de successione. in l. j. ff. de abige. & est utile quando peto aliquem puniri. Vide Alex. in l. uiro atq; uxore. ff. sol. mat. in princ.

Punitio secundum quæ statuta fiat, & an secundum ius, suprà, Forensis ligatur. uersi. ix. & sequen.

Pupillus dicitur, qui sui iuris est morte, uel emãcipatione, non qui habet patrem. l. pupillus. de uerb. signifi. gl. in l. fi. in uerbo, constituitur curator. in uer. itẽ not. ff. ubi pupil. educ. debeat. & in l. fi. §. pupillus. de uerb. oblig. ubi Ioan. de Imo. dicit, quòd

Pupillus impropriè dicitur, qui patrem habet. quod nota pro statuto. de pupil. & est gl. & Ang. in l. peculium. §. pupillum. ff. de pecul.

Pupillus dicitur minor quatuordecim annorum. in Spe. de iudi. §. ij. uersi. curator.

Pupillus doli capax, incidit in pœnam. l. si quis in tantam. C. unde ui. Secus, si sit proximus infantiæ. glos. Bartol. & doc. ubi suprà, in iij. colum. uersi. quæro, quid de pupillo. j. codẽ. uersic. xcvj.

Pupillus proximus pubertati quis dicatur. suprà uerbo, Puer. in principio.

Pupillus proximus pubertati alienans cum authoritate tutoris, & cum iuramento, an cogatur seruare iuramentũ, & qua actione repetat alienata. per Pau. de Cast. consi. ccxvij. incipiente, Si non interesset iuramentum. quod non cogitur seruare, & quod repetet per rei uendicationem.

Pupillus non dicitur intestatus decedere, quia testari non potest. l. si autem. & ibi Bal. C. de legi. hæred. & j. eod. uersic. ix. Sed intestatus dicitur, etiam non habere hæredem. Bal. in l. cum antiquioribus. in iij. col. uer. septimò quæro. C. de iure delibe.

Pupillus an dicatur intestatus in materia statutorum. sup. uerbo, Intestatus. uersi. v.

Pupillus nõ potest testari. l. si frater. C. qui testa. fac. pos. §. præterea. Insti. eod. tit. in Spec. de pigno. §. j. uer. uerum. in posi. rei. Quod uerũ, etiamsi est doli capax, secundũ Pau. de Cast.

† ibi. † Et per Io. And. in Nouella in c. ex eo. de ele. in vj.] Itẽ uerũ, etiamsi est miles. l. fi. & ibi Bald. & in l. milites. in j. col. uersi. secundò est consideranda. C. de testa. milit. Itẽ nisi per statutũ permittatur. Bar. in l. si quæramus. ff. de testa. in ulti. col. in princ. uer. circa istam. Item uerũ etiam ad pias causas cum authoritate tutoris. Bal. in d. l. si frater. & Bar. in l. j. in repeti. in v. col. uer. ij. quęro. de sacrosan. eccl. & not. in l. j. §. ij. ff. de tut. & ratio. di. Sed quomodo factum cõfirmetur. doc. & Pau. de Cast. in d. l. si frater. & l. j. §. j. & ibi Bar. in j. col. uer. ad hãc sol. oppo. ff. de leg. iij. & in l. j. §. exigit. de bon. pos. secun. tabu. & cùm non ualet, non excludit legitimos. Bal. in

† l. si autem. C. de legi. hære. † Et per Franc. Are. in d. l. si quæramus. & in l. licet. in fi. C. de testa. mili.]

* Pupillus cùm testamentum condere non possit, intestatus decessisse propriè non dicitur. l. j. in prin. ff. de suis & legiti. Franc. Cur. min. consi. cxxxiiij. nu. 5. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

* Pupillus cùm pater ei pupillariter substituit, testatus decessisse dicitur, nec habent locum in eo statuta, quæ de morientibus ab intestato loquuntur. l. patris & filij. ff. de uulg. Fran. Cur. min. consil. cxxxiiij. num. 1. uolum. ij. Aemilius Maria Manolessus.

* Pupilli in hæreditate, cùm pater ei pupillariter substituit, & inanis facta est substitutio, substituto ante pupillum defuncto, nõ habẽt locũ statuta, quæ de successionib. ab intestato loquũtur. Sed exclusis ijs, quibus ab intestato hæreditates defunctorũ defert statutũ, admittitur mater. Fran. Cur. min. cõ. cxxxiiij. in termi. respõdit. uol. ij. Aemilius Maria. Mano.

† Pupillus

† Pupillus etiã doli capax, & etiam cum authoritate tutoris, non poteſt facere aliquem actum ultimæ uoluntatis, etiam pro anima, uel ad pias cauſas, ſicut, nec poteſt ſibi eligere ſepulturam. Ita concludit Bar. in repe. l. j. C. de ſacroſan. eccleſ. in ij. q. primæ q. prin. & ſequitur Bal. in l. ſi frater. ad fin. C. qui teſta. fa. poſ. & do. Iaſ. in l. reſcrip. in ult. col. uer. tertiò facit. C. de precib. Impe. offe. Canoniſtæ in ca. ij. de teſta. & do. Iaſ. in rub. C. qui teſta. fa. poſ.]

30 Pupillus contrahens pro alio poteſt remittere ſine authoritate tutoris, cùm de ſuo præiudicio nõ agatur. Bal. in l. j. x. q. uerſic. modò quæritur. C. ſi ſeruus extero.

Pupillus non reſtituitur in integrum aduerſus uenditionem ſolenniter factam à tutore: ſecus, ſi à protutore. l. ſi is, qui. & ibi Nico. de Neap. ff. de eo, qui pro tutore.

Pupillus non poteſt res ſuas pignorare, uel hypothecare, niſi cum authoritate tutoris, & decreto iudicis. l. j. in prin. & ibi gl. & Bart. ff. quæ res pigno. ob. poſ. Quod uerum in expreſſa hypotheca: quia in tacita non requiritur decretum. Bald. & Ang. in l. ſi conſtante in princ. ff. ſol. mat.

Pupillus nõ tenetur actione negotiorum geſtorum, niſi quatenus ſit factus locupletior. Bal. in l. Pomponius. la ij. in j. col uer. ad euidentiam præmiſſo. ff. de neg. geſt.

Pupillus non tenetur perficere negotia cœpta. l. qui aliena. §. tutoris. & ibi gl. & Bar. de neg. geſt.

Pupillus, cui eſt mota quæſtio ſtatus, & bonorũ miſſus in poſſeſsionem ex Carboniano edicto, debet cauere de reſtituendis, & non de diſsipandis bonis, caſu quo apparuerit nõ eſſe filium. l. j. & ibi Bald. in uerſic. quæro, quæ ſatiſdatio. C. ad Carb. ubi etiam dicit Bal. quòd dictus pupillus tunc eſt ſimilis uſufructuario, ut ſic lucretur fructus interim perceptos. per l. de bonis. §. non ſolùm. ad Carbo.

Pupillus dicitur factus locupletior demùm, cùm conſtat non eſſe pauperiorem. & s. Locupletior. uerſi. vij. Addo Bar. in l. j. §. impuberes. in uer. quæro, quando pupillus. ff. cõmo. glo. expreſſa in uerb. Locupletior. in §. fi. Inſti. qui. alie. licet, uel non. & tex. in l. in pupillo. ff. de ſolu.

Pupillus æquiparatur uniuerſitati, niſi quia uenditionem non patitur illa. ſic Bart. in l. j. §. quod ſi nemo. in j. oppo. ff. quod cuiuſq; uni. no.

Pupillo nõ poteſt remitti iuramentũ. l. iuriſiurandi. & ibi doc. & Alex. de iureiu. Quod uerum, ſecundum Pau. & Alex. ibi. etiamſi ipſe cum tutore detulit illud.

Pupillus nõ cogitur iurare. l. iuriſiurãdi. §. pupillus. & ibi doc. & Alex. de iureiur. & ſuprà, Iura quibus. uerſ. lxj.

Pupillus non poteſt adire cum authoritate curatoris. Bal. in l. non potuit. iij. q. C. de iure deli. & ibi Bar. in fi. gl. in §. j. uerbo, tutoris. Inſti. de authori. tuto.

Pupillus non habens tutorem poteſt agnoſcere bonorum poſſeſsionem cũ authoritate iudicis. l. bonorum. la ij. C. qui admit. non tamen poteſt adire hæreditatem. Bal. in j. q. & Pau. de Caſt. & doc. ibidem, quia

Pupillus debet adire cum authoritate tutoris. l. pupillus. la j. & ibi Bar. ff. de acqui. hære. Bart. in pen. q. & Bald. in d. l. potuit. in ij. q. Item ſolus tutor agnoſcit. Bar. in d. l. pupillus. ſcilicet cum conſenſu pupilli. in ult. q. Bar. in d. l. potuit. iiij. oppo. & in j. col. & ĩ. eod. uerſi. lvj. & no. in l. bonorũ. & ibi doc. C. qui admit.

Pupillus non requiritur, quòd ſit factus locupletior, niſi quando tutor acceſsit animo deprædandi. Bar. in l. ſi pupilli. §. ſed & ſi quis. in fi. de neg. geſt. quia

Pupillus non poteſt cõueniri à tutore, qui acceſsit animo deprædandi contrario iudicio tutelæ, niſi quando eſt factus locupletior. Bar. ibi, qui ſic intelligit. l. iij. §. ſufficit. de contrario. iudi. tu.

Pupillus emancipari poteſt, cuius pater eſſe poteſt tutor, qui rationem reddere tenetur. l. licet. & ibi Bal. C. ad leg. Falc.

Pupillus ex mandato patris conuenitur. l. ſi tibi. & ibi Bald. C. mandati.

Pupillus tenetur, ſi tutor non eſt ſoluẽdo, ſed liberatur cedẽdo actionẽ. Bar. in l. fi. in prin. ff. de admi. tu. & in l. j. in fi. quãdo ex fac. tu. Addo Bar. in l. ſi dolo. ad fi. ff. ſi quis omiſ. cau. teſta.

Pupillus iurans non præſumitur deieraſſe, etiamſi conſtat cõtrarium eius, quod depoſuit iurando. Bar. in l. qui iuraſſe. in princ. ff. de iureiuran.

Pupillus doli capax poteſt deierare, & iuramento obligatur. Bar. in d. l. qui iuraſſe. & s. uerb. Minor iurans. uerſic. xiij. ſed Bald. in l. j. v. colum. uer. & no. quòd mandans. C. de ſer. fu. dicit quòd

30 Pupillus non tenetur de periurio, quod non cadit in pupillo: ut ibi, per Bal. in l. pactum. in pen. col. C. de colla.

Pupillus ſemper facit indicium ad inquirendũ, non ad puniendum, quia inſtruit, non probat. gloſ. ſing. & Barto. in l. fin. C. de his. quibus ut indig. Lud. Pon. in rub. ff. de arbi. xj. col. & in l. j. §. in filij. ad Treb. gl. in uerb. Pupillus. in l. inuiti. la ij. ff. de teſti. & in c. j. iiij. q. iiij. & Bart. in l. ij. §. quod obſeruari. in ij. col. in fin. in uer. ſecundò probo. C. de iuramento cal. Sed aliter dicit in l. ij. §. impubes. ad Syll. quod non facit indiciũ. Sed uide in l. maritus. per Bart. in j. col. in fine. in uerſi. ulterius oppo. ff. de quæſtio. ubi dicit, ꝙ non facit indicium plenum, ſed qualequale: quod uerbum qualequale, quomodo intelligatur, uide infrà Quale, per totum. Adde ſecundũ d. glo. iiij. quæſt. iiij. c. j. quòd pupillus poteſt eſſe teſtis in crimine occiſi domini. Adde & in crimine læſæ maieſtatis. Itẽ omnino infrà, Teſtes qui. uerſi. xvj. ubi dicitur, quòd proximus pubertati poteſt eſſe teſtis in criminalibus. Item in crimine læſæ maieſtatis, aliàs facit indicium. per gloſ. in d. l. inuiti.

Pupilli teſtimonium ipſo iure non ualet. Ang. in auth. de teſti. in §. j. in uerſi. nota ſing.

Pupillus repetit debitum etiam naturale tãtum ſolutum, etiã ſine reſtitutione in integrum. no. in l. interdum. & ibi Bart. in iiij. col. ff. de condi. inde. & in l. ſi pupillus. in princ. & ibi Ang. ad leg. Fal. ubi etiam per Io. de Imo. & do. Alex. in j. col. & Bar. in l. iij. §. alterius. ff. de neg. geſtis.

Pupillus ſoluens indebitum an repetat. in l. interdum. ff. de cõdi. inde. gloſ. ulti. in §. fin. Inſtit. quib. alien. licet, uel non. quòd ſic.

Pupillus, & adultus, quibus caſibus æquiparentur. per Ludo. Pon. in l. j. §. fuit quæſitum. ad Treb. ubi Barto. in pen. col. in uer. reaſſume ergo. tenet æquiparari adulto habenti curatorem in his, quæ ad officium curatoris extenduntur. & Alex. in l. ex legati cauſa. & ſeq. de uerb. oblig. quod in iudicijs nõ æquiparantur. Vide Bald. in l. potuit. iij. quæſt. & in fi. & ibi dicit, quòd

Pupillus cum tutore apprehendens poſſeſsionem bonorum, uidetur adire. Bal. in d. l. potuit. in ult. q.

Pupillus hæres grauatus fideicommiſſo de reſtituendo tutori ſuo, non reſtituit ei cũ eius authoritate. not. in d. §. fuit quæſitum. & Bald. in l. ſancimus. in princ. C. ad Treb. & an tunc adeat cum authoritate tutoris. Rapha. Cuma. ibidem. ꝙ ſic.

Pupillus an poſsit prouocari, & prouocare ad diuiſionem. ſuprà uerb. Diuiſio. uerſic. vij. & inter ſe diuidere poſſunt. ibidem. uerſic. lxvij.

Pupillus an priuetur hæreditate, ſi tutor intra annum non impleuit uoluntatem teſtatoris. Bald. in auth. hoc amplius. j. q. in repe. C. de fideicommiſ.

40 Pupillus non poteſt dare uocem, niſi de cõſenſu omnium, nemine diſcrepante. Ioan. And. in c. ſcriptum. in Nouella, de elect. & Alexan. in l. ſpurij. §. j. de decu. & Ang. in l. cùm prætor. de iudi.

Pupillus non habet uocẽ in capitulo. c. ex eo. de. ele. in vj. ubi gloſ. in uerbo, Suffragium. gloſ. in cap. cùm M. Ferrarienſis. de conſtit. Bald. & Pau. de Caſtr. in l. fin. C. de teſta. mili. ubi Cyn. & do. Alex. Imol. circa princ. Addo Barto. in l. Lucius. §. Imperator. ff. de iure fi. ci. Card. in cle. ij. j. oppo. de æta. & quali. ſed in xvij. q dicit, minorem octodecim annis non habere uocẽ. & per Alexan. in l. Lucius. §. Imperator. ad municipal. & in l. ſpurium. §. j. de decurio. Quod uerũ, ſcilicet ad conſtituendum ſyndicum. Secus in adulto, ſecundum Bal. in addi. Spec. de ſyndico. circa princ. ibidem. Spec. in uerſi. ſed cuius ætatis. Adde ſuprà uerbo, Minor tutor. uerſi. viij. Innoc. in c. cùm ex iniuncto. prope finem. de oper. no. nuncia. dicit, quòd adultus poteſt dare uocem in capitulo. Sed Dyn. in l. ſpurij. §. j. de decu. dicit cõtrarium, & quòd minor uigintiquinque annis non eſt uocandus ad conſilium. ubi etiam Bartol. licet gloſ. dicat minorem decem & ſeptem annis non dare uocem: aliàs ſic. Opi. Dy. uerior eſt, ſecundum Bald. in l. adminiſtrãtes. §. qui corporis. ff. de excu. tu. Vide gloſ.

glo.& Bartol.in l. de pupillo.in princ.in ij.col.in princ.ff.de oper.no.nun.Bald.in l.exigendi.pen.col.C. de procur. uer. sed nunquid minor. dixi in tract. de Episcopo, primo libro, & j. eo.uer.xcj.Addo etiá do.Alex.Imo.omnino in d.l.spurij.§.j.in additionib.Bar.ubi quærit, nunquid pupillus posſit dare uócem de consensu illorũ pro consilio. De quo per † Innoc.in cap. sciscitatus. de rescript. † Et per Franc. Areti. in d.l.fin.]

Pupillus an posſit esse canonicus præbendarius. suprà, uerb. Canonicus.uer.xxxix.& j.eod.uersi. xlvij. Sed est idoneus ad beneficium, etiam ad canonicatum. c. ex eo.cũ gl.de ele. in vj.de præben.super inordinata. de rescrip. in vj.in c. si eo † tempore. † Et per Franc.Aret.in d.l.fi.]

Pupillus succedit in regno, quod potest administrare per curatorem.Bal.in l.fin.C.de test.mil.& not. in l.consilio.de cura.fur.& tunc habet uocem.per c.grandi.de sup.neg. præ.in † vj.& Alexan.in l.spurij.§.j.de decur. † Et per Franc.Aretin. in d.l.fin.]

Pupillus an impleat conditionem sine tutore. l. conditionib. pupillus.& ibi gl.j.& doct.de condi.& demon.

Pupillus ex contractu, non seruata forma statuti, naturaliter non obligatur.Bart.in l.j.ff.de noua.in pen.col. uer.quæro, de ratione prædictorum.

Pupillus potest alienare bona omnia pendente substitutione pupillari sibi facta. Angel. in l. Marcellus. §. res, quæ. ff. ad Trebell.

Pupillus potest habere præbendam.Bald.in l. administrantes. §.qui corporis.ff.de excu.tu.Rota contra.dec.cccvij. supposita.in nouis.

Pupilla desponsata,& tradita sponso,debet educari apud sponsum,nisi sit minor septennio : quo casu sponsalia nõ ualent. Ang.post Bal. in l.j.ff.ubi pu.edu.de.& per Bar. in quæstione,utrum iudex posſit iustè decernere,&c.

Pupillus non potest donare causa mortis,etiam cum authoritate tutoris.l.j.in princ. & ibi Bar. & doct.ff.de tute.& ratio. distrah.

50 Pupillus debet alere matrem, & sororem inopem.s. uerbo, Filius alit.uersi.pen.

Pupillus uẽdicans rem suam sine decreto alienam,tenetur restituere preciũ conuersum in suum usum.l.utere. C.de prędi.min. & glo.ult.in l.super.C.de euict.Nicol.de Neap.in l.si fundus.de reb.eorum.

Pupillus non potest accusare tutorem suspectum, sed bene potest adultus accusare curatorem. Bar.in l.j.§.fuit quæsitum. in ij.col.uer.dat glo.aliud simile.ff.ad Trebel.

Pupillus delinquens in pupillari ætate,non potest puniri post pupillarem ætatem.l.scimus. C.de pœnis.gl.j.in l.sciant.C. de leg.hære.

Pupillus an debeat poni in posseſsionem omnium bonorum, in inuentario tutoris descriptorum. Bartol. in consil. Ciccholus,&c.

Pupillus non potest adire hæreditatem etiam lucrosam, & in qua nulli sunt creditores, uel legatarij sine tutore.Bald.in l. quod fauore.in iij.oppo.C.de leg.& in l.potuit. ij.quæst. C. de iure deli.Ang.& Pau.de Cast.in l.mutuum.§. j. de acquiren.hæred.& in l.si quis mihi bona.§.si fisci. eo.tit. Sed Pau. de Cast.contrà in d.l.potuit. uide Insti.de auth. tut.§.j. cum glos.in uerbo,neq; ullum. quæ asſignat rationem.& in l.pupillus.la j.& ibi Bartol.de acquiren. hære. & in l.obligari.in principi.ff.de autho.tut.& in l.nulla.in prima oppo.ff.de legi.per Bartol.adde not.in l.bonorum.& ibi doct.& Alex.C. qui admit.

† Pupillus non potest adire hæreditatem cum authoritate curatoris:quia curator datur extra ordinem. do.Barto.Soc.in consi.ccxxxiiij.incip. Omiſso.uersic.xij.j. difficultate, circa fi.in ij.parte.]

Pupillus potest cõstituere procuratorem ad adeundum.Bart. in l.Paulus.in ij.colum.uersi.& eadem ratione.ff. de acquir. hæreditate.

Pupillus non habens tutorem debet adire iudicem, cuius authoritate repudiet hæreditatẽ patris damnosam, stante statuto,quòd hæres, nisi repudiet intra certum tempus,intelligatur adire.Paul.de Castr.in l. pupillorũ.C.de repud. hære. adde j. eo.uersi.xcviij.

Pupillus,cuius tutor producit falsos testes,non incidit in pœnam statuti.Pau.de Cast.in l.Polla.C.de his,qui.ut indig.

Pupillus debitor capi non potest,stante statuto, quòd debitor capi posſit. arg.l.neque impuberes. & ibi Io. de Pra.ff.de in ius uoc.sed ibi Bar.dicit,quòd personaliter capi non potest, sed debet citari uerbaliter cum tutore.

60 Pupillus gaudet priuilegijs ecclesiæ.c.fin.de resti.in integ. & s.uerb.Priuilegij extensio.uersic.xxv.

Pupillus an & quomodo faciat pacem de morte patris. j. Pax à quibus.uersic.iiij.xviij.& sequenti.

Pupillus petens sibi tutorem dari, debet adire iudicẽ, ut uideatur ex aspectu.Bal.in l.ij.in iij.no. C.de neg.gest.quod tamẽ est de consilio,non de præcepto:ut ibi.& tenet Bar.in l.non est exigendum.ff.de tutel.facit l.illud.& ibi Bar.ff. de tut. & cura. dat. ab his. quia etiam absenti datur tutor. secundum Bar.in d.l.non est.

† Pupillus tutore authore potest interpellari, & in contumacia constitui.do.Bar.Soc.in consi.cvij.incip.Vt in q.uer.itẽ habeamus.cum uersi.sed in j.parte.]

Pupillus infans minor septem annis non obligatur ciuiliter, nec naturaliter,sine tutore, sed cum tutore sic:sed maior septem annis obligatur,si ipse consentiat:aliàs non.gl.in l.j.in §.j.in uerbo,promiserit.ff.de noua. & in l.potuit. de iure deli.Instit.de inuti.stipu.§.Pupillus.& in l.iusiurandum,quod ex conuentione.§.pupillus.ff.de iureiur.in l.naturaliter.§.j. de condi.inde.& in l.si pupillus.de uerb.oblig.

Pupillus sine tutore obligari non potest. Nico. de Neap. in l.j. in prin.de contrario iud.tu.Addo tex. in §.j.Insti. de authoritate tut.§.ult.in l.pupillus.de uerb.sig.& l.si pupillus.& ibi Alex.de uerb.oblig.& in l.si certis.§.quoniam. & ibi Alex.si cert.pet. quod dicit uerum efficaciter, sed naturaliter tantùm sic,per l.j.ff.de nouatio.

Pupillus ex contractu ultrò citroq; obligatorio non obligatur sine tutore,sed aliũ sibi obligat.l. pupillus.§.j.& ibi Bar. ff.de autho.tut.& text.in §.j.Instit.eod.tit.& Alexan.consil. xxxvj.iiij. parte. Sed an posſit tũc conueniri,& quomodo, uide Bar.in d.l.pupillus.§.j.

Pupillus tutori authoranti nõ potest obligari. Nicol.de Neap. in lec.Bar.in d.l.j.in princ.circa medium.ff. de contrario iudi.tu.nisi quatenus est factus locupletior.l.pupillus.in prin. & ibi Bar.ff.de autho.tut.Item nisi cum authoritate alterius contutoris.ibidem.

Pupillus contrahens cum tutore suo,etiam naturaliter,nõ obligatur.l.quod pupillus.& ibi Bar. ff. de condi.indeb.Addo tex.in l.pupillus.in princ.& ibi Bart.ff.de auth.tut.& j.eod. uersic.cxxxv.

Pupillus dicitur doli capax, cùm proximus est pubertati.Car. Zaba.in cle.j.v.q.de homi. Abb. aliter in c.j. de delic.pue.& s.Infans.uersi.xij.

Pupillus potest exire de religione quandocũq; ante pubertatem,etiamsi sit doli capax.de regu.cap.j. in vj.contra glo.in c.cùm uirum.eod.tit.ubi Card. & idem in cle.j.v.q.in j. oppo.de homicidio.

70 Pupillus tanquam ingratus exhæredari non potest, nisi sit doli capax.Bar.in l.j.in princ.in iiij.col.in fi.uersi. quæro in id,quod.ff.de uulg.& pupil.

Pupillus ingreſsus religionem potest pœnitere usq; ad annum decimumquartum.c.ij. & c.utrum. de regu.Bart.in l.in pupillari.ult.colum.in princ.uer.quæro, quid si pupillus.ff.de uulg.& pupill.

Pupillus hæres etiam extraneus debet habere alimenta ab hæreditate intra tempora adeundi: aliàs secus, nisi sit suus.l.filius.cum gl.ff.de iure delib.

Pupillus, cuius tutor uim intulit alteri, non cadit à iure suo.l. meminerint.& ibi doc.& Bald. in uer. quid in tutoribus.C. unde ui.& in l.si quis.eod.tit.

Pupillus uim inferens alteri sine tutore, an cadat à iure suo.gl. & Bal.in l.si quis in tantam.ij.col.uer.tertiò quærit.C.unde ui.& ibidem Bar.in iij.col.in uer.quæro, quid de pupillo.&c non,si sit proximus infantiæ.& s.eod.uersi.iiij.

Pupillus, cuius tutor temerè agit, debet in expensis condemnari,& contra eum fit executio, licet tutor condemnari posſit.l.qui solidum. §. etiam.& ibi Bartol. uersic.quæro tutor. de lega.ij.

Pupillus

Pupillus liberatur cedendo actionem pro expensis contra tutorem. Bart. in l. j. §. si procurator. in ult. col. uer. uidimus. de procur. ff. si quis ius di. non obtem.

Pupillus debet stare contractui cum decreto, nisi doceat iudicem fuisse circumuentū. Pau. de Cast. consi. xciij. quod incipit, Super eo, quod quæritur. per l. si præses. C. de prædi. mi.

† Pupillus stare debet colono posito per tutorem finita tutela, qui respectu tutelæ ipsius populi habet plenum ius administrandi. do. Mari. Soc. in consi. xxxij. incip. Ex his. uer. hoc probatur. ibi: sexta conclusio. in j. parte.]

Pupillus potest facere quietationem tutori cum iuramento. Nico. de Neap. in lectu. Bar. in l. quid ergo. §. j. uer. gl. quęrit. ff. de contrario iudi. tutelæ.

Pupillus non transmittit hæreditatem non aditam ad patrem. Bal. in l. si infanti. j. q. C. de iure delib.

80 Pupillo regi quomodo detur tutor. in l. j. C. de tutori. & curatori. illu. perso.

* Pupillus apud matrem educandus est. l. j. C. ubi pupil. Fran. Curt. min. consil. cxiiij. num. 9. uolum. ij. Aemilius Maria Manolessus.

* Pupillus apud matrem, postquam ad secundas nuptias transiuit, educandus nō est. l. j. ubi glo. & doc. C. ubi pupil. educ. Franc. Curt. min. consi. cxiiij. num. 9. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

* Pupillus apud matrem, quæ secundo nupsit, est educandus, cùm cessat suspicio: uerbi gratia, quia pupilli morte ad eam hæreditas peruentura non est, uel & ipsa, & uitricus honestæ personæ sunt. Alber. in l. j. C. ubi pupil. Franc. Curt. min. consi. cxiiij. nu. 9. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

* Pupillus apud legitimos tutores, ad quos eius morte, eius hæreditas est peruentura, alendus non est. l. fi. C. ubi pupil. educar. Franc. Curt. min. con. cxiiij. num. 9. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

Pupillus ali non debet apud tutorem suum sibi substitutum in testamento à patre. Bar. in l. amicissimos. in prin. ff. de excu. tuto. in lec. Nico. de Neap. per glo. in l. qui uentri. de uen. in spi. & probatur in l. ij. C. ubi pupil. edu. debeat.

Pupillus debet renunciare bonorum possessioni præsentibus propinquis. gl. in l. tutor. de bo. pos. & Nicol. de Neap. in l. fi. ff. ubi pupil. educ. debe.

Pupilli hæres an habeat eius priuilegia. gl. in l. dabimus. de priuil. credi. quòd sic. no. in l. non solùm. §. fin. de ritu nuptiarū. gl. in uerb. datur hæredi. in l. ex pluribus. de admi. tuto. Nic. de Neap. in l. fi. in lec. Bar. ff. de tute. & ratio. distra. qui reprobat dictas gl. & j. eod. uersi. cxj.

Pupillus filiusfa. hæres an possit adire, uel repudiare, sine consensu patris. suprà, Filius hæres. uersi. xciiij. & xcvij.

Pupillus non debet necessariò loqui in contractu, qui uerbis non perficitur, sed sufficit authoritas tutoris. l. impuberes. & ibi Bar. ff. de authoritate tutorum.

Pupillus non potest contrahere matrimonium carnale. Instit. de nup. in princ. Item,

Pupillus nō potest contrahere matrimonium spirituale, & sic monasterium ingredi nō potest. Nicol. de Neap. in l. sed hic. in fi. ff. de rebus eorum.

Pupillus cum authoritate tutoris potest repudiare hæreditatem patris. l. si is, qui tres. de excu. tut. non sine tutore. l. pupillorum. C. de repu. hære. ubi omnes doc. nisi tacitè. Bar. in d. l. pupillorum. & infrà, uerb. Tutor adit. uersi. v. & ult. & s. eod. uersi. lvij. Quid autem si non habeat tutorem, quomodo fiet, uide Cyn. & Bal. & do. Alex. in d. l. pupillorum. Nec repudiat etiam damnosam sine tutore, sed cum decreto iudicis sic, conuocatis amicis, & propinquis pupilli. d. l. pupillorum. & ibi Bal. nec repudiat legatum, sed donationem sic. Pau. de Cast. consi. xj. incip. In casu præsenti.

Pupillus sine tutore nō agnoscit bonorum possessionem, nisi iudex sciens suppleat defectū tutoris. l. bonorū. & ibi Alex. & doc. C. qui admitti. Quod uerum, nisi sit maior infante filiusfa. quia solus potest agnoscere, & repudiare, patre contradicente, l. fin. §. sin autem. in ij. ætate. C. de bo. quæ libe. & ibi Bal. Item nisi statutum sit, quòd solus pupillus agnoscere possit. Ang. in l. captatorias. de hæred. instit. Quod uerū, secundum Ludo. in d. l. more. in maiore infante. Item si tale statutum sit conditum à principe, uel populo nō recognoscente superiorem. Item nisi pupillus careat tutore, & iudicis copia non habeatur; quia solus adit. Ludo. in l. de pupillo. in princ. de oper. noui nunciatio. in addi. nouis, per glos. ibi. quę tamen cōmuniter reprobatur. Ita Alex. in d. l. bonorum. ubi etiam subdit alium casum, scilicet quando pupillus sub conditione institutus implet conditionem: quia sine tutore statim fit hæres. l. conditionibus pupillus. de condit. & demon.

90 Pupillus patronus an possit præsentare. s. uerb. Patronus. el j. uersic. xij.

Pupillus an sit recipiendus in collegio. in l. spurij. §. j. & ibi gl. & Dy. ff. de decu. Bal. in l. administrantes. §. qui corporis. & ibi Nico. de Neap. in lec. Bar. ff. de excu. tut. Bal. tenet ꝙ sic, in l. fin. C. de test. mili. Et quòd potest esse caput collegij, sed non potest exercere. s. eod. uersic. xlj. & uerb. Minor tutor. uersic. viij.

Pupillus quicquid uidet, ignorat. l. j. C. de fal. mo. & Bart. in l. Aemilius. de mino. Addo Bald. in c. j. §. j. in j. col. in fin. quo tempore mil.

Pupillus hæres emphyteutæ non soluens canonem, licet ipso iure cadat ab emphyteusi, tamen propter ignorātiam in eo præsumptam restituitur in integrū. Ioan. de Port. in l. cùm filius. in fin. de uerb. oblig.

Pupillus adiens hæreditatem cum authoritate tutoris, potest restitui aduersus aditionem: sed sine tutore non potest adire. l. j. cum glos. si tutor, uel cura. inter. Institu. de author. tu. §. neque.

† Pupillus possidens bona hęreditaria unà cum tutore, an inducatur aditio, & cēseatur se hæreditati immiscere, an non. per Bar. in l. gerit. de acquir. hære. Vide do. Bar. Soci. in con. cliij. incip. Pulchra. in prin. in ij. parte.]

Pupillus quandoque corporaliter damnari potest. l. excipiuntur. ad Syllan. l. si arrogatus. de tute. Bal. in authen. sacramenta. v. col. uer. faciunt ad prædicta. C. si aduer. uen. & j. eo. uer. lxvj. Quod est uerum, quando malitia supplet ætatem, aliàs mitigatur pœna. Bal. in l. administrantes. §. qui corporis. in fin. ff. de excu. tut.

Pupillo homicidæ mitigatur pœna, ut nō teneatur de sicar. etiā propter dolū. Bal. in l. & si seuerior. in ij. col. uer. ex prędictis uidetur. C. de infa. & s. uer. Pœna alteratur. uer. xxxvij. & probatur in c. j. & ibi per Abb. de delic. pue. Sed sit irregularis propter illud, ut ibi per Abb. & cle. j. de homici. Addo j. eo. uer. clxvj. & clxxiiij.

Pupillus potest incidere in pœnam statuti, sed mitigandā per iudicem, secundum Abb. in c. ij. eo. tit. post Car. ibi Bar. in l. ij. C. de recepta.

Pupillus habet tacitam hypothecam in bonis tutoris, sicut uxor in bonis mariti. gl. unica. in l. j. C. quando fisc. uel priua.

Pupillus tenetur stare locationi tutoris. l. in uenditione. §. j. de bo. autho. iud. pos. iūcta l. si pig. in fi. qui pot. in pig. habean.

100 Pupillus non obligatur iuramento, sed maior eo sic. Quod uerum, si non est doli capax: aliàs sic. Cōmunis est opinio in auth. sacramenta. C. si aduer. uendi. Bal. in l. iij. j. col. uersi. ult. not. el j. C. de in integ. resti. & in d. authē. iiij. col. uer. modò uenio ad uerbum. & glo. in §. item sacramenta. in uer. publicum. in princ. de pace iura. fir. ubi Bal. in iij. col. in uersic. ij. quæritur. dicitur quòd. † Et per Franc. Are. in l. qui iurasse dicitur. de iureiur.]

Pupillus etiam doli capax non reputatur maior ex dolo, & iuramento. uide Bar. in auth. sacramenta. in ij. col. uer. quæro, quid si iurauit. & sup. uerb. Minor iurat. uer. xiij. & Alex. in l. qui iurasse. de iureiuran. quòd potest iurare in iudicio, nō in litem, nec in contractu.

Pupillus paterfami. uide glo. in d. §. item sacramenta. in uerbo, Publicum. in uer. quæro, nunquid.

Pupillus restituitur aduersus confessionem, etiam cum tutore factam. l. certum. §. in pupillo. cum gl. ff. de confes. Item aduersus confessionem tutoris, etiamsi non probat, an sit uera uel falsa. Ang. ibidem.

Pupillus doli capax deferens iuramentum alteri, obligatur naturaliter ad non petendum, & ideo sibi petenti obstat exceptio, & si detulit sine tutore. l. iusiurandum. §. j. & ibi doc. & Alex. ff. de iureiuran. uide in l. uideamus. de in lit. iur. & in l. excludendam. C. eod. tit. quòd non defert.

Pupillus tenetur de contractu tutoris celebrato in utilitatem ipsius.l.si in rem.& ibi Bar.C.quando ex facto tutoris.

Pupillus si ab initio cōparuit per se, & iudicium in se suscepit cum authoritate tutoris, non est amplius citandus eius tutor.Bart.in l.j.§.sufficit. in ult.col.uer.quæro,quid si pupillus.ff.de admini.tuto.& si citatur, non dicitur contumax in non comparendo. ut ibi.

Pupillus in septennio cōmuniter dicitur doli capax,licet quādoq; ante posit esse,secundum Abb.in ca.j.post glos.j.in fi. de delict. pue.

Pupillus debet accusare de morte tutoris.& in Spec.de accusatore.in iij.charta,uer.quid si aliquis.

Pupillus potest à parentibus, uel tutore eximi de monasterio, quod ingressus est.Car.in cle.fi.de æta.& quali.ubi dicit uerū,etiamsi est doli capax: quia non est obligatus ad religionem,licet intra xij. uel xiiij.annū,quæ sola ætas,scilicet pubertas obligat.ut ibidem.

110 Pupillus,& adultus, iure Digestorum & Codicis hodie paribus pasibus ambulant, quo ad alienandum immobilia.l. magis.§.ne passim.de rebus eorum.l.lex, quæ.C.de administra.tut.Angel.& Alexan.in l. pro emptore.§. si à pupillo. ff. pro emptore.

Pupillus in actione personali præfertur cæteris creditoribus. l.dabimus.§.j.de priuileg.cred. sed hoc priuilegiū non transmittit ad hæredem.l.pen.§.si puellæ. de rit.nup.Bart.in l.ex pluribus.ad fi.ff.de admi.tuto.uide s.eod.uersi.lxxxiij.

* Pupillus sine iudicis authoritate,& decreto uendere nō potest bona sua immobilia. l. magis puto.ff.de reb. eor. Franc. Curt.min.consil. xxix.nume. 2.uolum.j. Aemilius Maria Manolessus.

Pupillus uendicat res suas non legitimè uenditas.l. Titium.§. à matre.& ibi Bar.ff.de admini.tuto.

* Pupillus in solutū dare aliquod rem creditori nō potest,nisi antequā det auctor,fiat tutor. §.fi.Insti.qui.alie. nō lic.§.tutor aūt.Insti.de auth.tuto.obligari.§.tutor.ff.de auth.tutor. Frā.Cur.min.cō.liij.nu.1.uol.j. Aemilius Maria Manolessus.

* Pupillus sua quidem sine tutoris authoritate alienare nō potest, aliena autem potest acquirere.§.j. Instit. de auth. tuto. Franc.Curt.min.consil.cxlvj.nu.5. uol.ij. Aemilius Maria Manolessus.

Pupillus tenetur ex culpa tutoris, quatenus est locupletior.l. dolus.& ibi gl.& Bar.ff.quando ex fac.tu.

Pupillus tenetur de dolo suo, quatenus est factus locupletior. l.j.§.an in pupillum.& ibi Barto.ff.depo.uide l.si dolo.& ibi gl.& Bar.ff.si quis omis.cau.testa.

Pupillus tenetur ex mora tutoris,licet cedendo actionem contra tutorem liberetur.l.sed si ex stipulatu, secundum Raph. & Alex. ibi de uerb.obli.per no.in l.fi. ff.de admi. tut.& per Bar.in l.fi.§.si procurator.ult.col.in uer.uidimus. de procu. ff.si quis ius di.non obtempe.& s.uerb.Mora.el j.uersi.xiiij. & ibi uide, si tutor non soluat tributum.Addo Bar.in l.si dolo.in fi.ff.si quis omis.cau.testa.

Pupillus cùm posit citari sine tutore.l.j.§.j.de admin.tut. & s. uerb.Citatio minoris.uersic.vj.si est contumax,patitur primum decretum,sed solus sine tutore non potest in mora cōstitui,nec tenetur de interitu.d.l.sed si ex stipulatu. & ibi Axan.plenè,& ibi Io.de Por.de uerb. oblig.& s.uerb. Decretum primum.uersi.xxxij.Sed imò

Pupillus habens patrem, si citandus est, debet citari pater habens usumfructum:aliàs debet dari curator.s. Curator.

Pupillus debet citari cum authoritate tutoris. Bar.in l.neq; de in ius uoc.& sup.uerb. Citatio minoris.uersic.ij.& iij.& iiij. ubi plenius. & uerb. Minor citatur. uersic.j. & per totum.& Alex.contra Bal.in d.l.neq;. quod citatio solius pupilli non facit eum contumacem,etiam ad primū decretum.& in d.l. sed si ex stipulatu.

Pupillus non potest alienare sine decreto.l.fin.C.de admi.tut. l.ob æs.de prædi.mi.Ioan.de Por.ubi suprà. Addo text.in l. magis puto.§.ne passim.ff.de rebus eorum.

120 Pupillus doli capax sine tutore obligatur naturaliter,& ciuiliter.l.j.§.an in pupillum.ff.depositi. & quatenus fiat locupletior.in l.iij.in princ.ff.commo.glos.& doct.& Franc.Por. de fideicom.in l.ij.uide Instit. de inuti. stipul.§.pupillus. & Ioan.de Por.in l.is,cui bonis.de uerbor. oblig.l.naturaliter. §.j.& ibi Bartol.de condic.indebit. Vide Bartol. in l.j. in ij. colum.uersic.uenio ad uersic.illud.ff.de noua. & in l.iij.§.alterius.de negot. gestis. quòd naturaliter non obligatur.per l.si pupillus.de condi.indeb. † Vide domi.Pet. Phil.Corn. in consi.xxxvj.incip.In hac.in litera I.& ij.parte,& do.Bart. Soci.in consil. ccliij.incip. Visa.in princ.& ibi:quinimò.in ij.parte.]

Pupillus non præsumitur mortuus in pupillari ætate,sed post, nisi substitutus ei allegans hoc, probet extitisse conditionem,scilicet pupillum decessisse in pupillari ætate. Paul.de Cast.not.in l.ex facto.§.pen.ff.ad Treb. qui refert Barto. sic consuluisse.licet Bal.contrà in alio consi.

Pupillus an posit prorogare iurisdictionem. Bald.in l. j. C.de iur.om.iudic.in ij.colum.in uersic.iiij.quæro.quòd non.

Pupillis debet dari copia inuentarij tutoris. Bal. in l.hoc iure. de uerb.oblig.

Pupillus dicitur habere intellectum semiplenum.Bald.in ca.j. §.j.in j.col.in fi.in uer.idem post infantiam. quo tempo.mil. gl.in l.in negotijs.ff.de reg.iur.

Pupillus relictus per patrem apud aliquem debet stare apud illum.l.Quintus.§.itaq;.de annu. lega. nisi pupillo non expediat.d.l.uer.nec tamen semper.& ibi doct. & Ray. & Bar.in uer.ultimò formo.

Pupillus habitans in domo hæreditaria sciente tutore,non uidetur adire hæreditatem,nisi post decennium. Bart.in l.gerit.ad fin.de acquir.hæredi.Bene facit quod notat Bald.in l. mutuum.in fi.principij.eod.tit.

Pupillus non habet necesse habitare cum tutore in eadem domo.Bar.in l.non est cogendus.ff.de tute.

Pupillus doli capax iurans se adultum,obligatur ex contractu ignoranti esse pupillum.s. Contractus minoris.uersic.xv.

Pupillus non doli capax non potest dici periurus. Alexand.in l. qui iurasse. in princip. de iureiuran. & suprà, Periurium uersic. v.

130 Pupillus solus potest adire, & fideicommissum restituere cum decreto iudicis supplentis defectum tutoris, secundū Alex.in l.bonorum, C.qui admitti. ubi refert doc.communiter sic tenere contra Pau.de Cast. ibi & Ang.in l.restituta. §.fin.ad Trebel.

Pupillus an restituatur in integrum contra iuramentum delatum per tutorem.j. Restitutio contra iuramentum. uersi.ij.

Pupillo furioso quæ substitutio fiat.j.uerb. Substitutio pupillaris expressa.uersi.lxvij.

Pupillus an posit litigare cum tutore,durante tutela.Bar.in l. qui habet.§.quod pupillus.de tutel.in j.oppo. si non ratione administrationis tutelæ,sed rei uendicatione sic,durante tutela.

Pupillus non debet loqui,quādo sibi datur tutor,sed tutor sic. l.muto.in princ.per Bar.de tutel.

Pupillus contrahens cū suo tutore,etiam naturaliter,non obligatur.l.quod pupillus. & ibi Bart.ff.de condi.inde. & sup. eod.uersic.lxvij.

Pupillus recipiens pignus sine tutore, non potest conueniri actione pignoraticia.l.pupillo.& ibi Bar.ff.de pigno.acti.

Pupillus repetit indebitum solutum à tutore.l.cum indebitū. & ibi Bar.de condi.indeb.

Pupillus non potest constituere peculium etiam cum authoritate tutoris.Bart.in l.licet.§. parui.in lectu. noua.in fin. ff. de peculio.

Pupillus potest mulctari, & excommunicari, si sit doli capax: aliàs nō,nisi restituatur. Ang.in l.neq;.de in ius uoc. & Spe. de contumace.§.fin.in fine.

140 Pupilli priuilegium debet intelligi ne fiat alteri præiudicium. Bar.in l.idemq;.in ij.no.ff.qui po. in pig.ha.Bart.in l. impuberi.ff.de admini.tuto.

Pupillus obligatur, quatenus est factus locupletior. l. pupillus.& ibi Bar. in princ.de autho.tut.& sup.eod. uersic.cxiij. cum sequ. Qualiter autem dicatur factus locupletior, uide s.eod.uersic.xvj.

Pupillus potest interdum grauari,licet difficulter. Bal.in l.precibus.xxj.col.C.de impu.& ali.sub.

Pupillus,infans,& absens, æquiparantur.Bal.in l.sancimus.in princ.in j.not.C.ad Trebel.

Pupillus potest conueniri de dolo ex persona defuncti, & ex

persona

persona tutoris,& sua, si est proximus pubertati, quatenus est factus locupletior.l.hæredibus.§.itē in causæ.& ibi Bar. de dolo.uide l.si dolo.& ibi Bar.ff.si quis omiss.cau. testa.

Pupillus debet spoliato restituere, etiamsi facto tutoris,& iudicis authoritate sit spoliatus quis pro pupillo.Barto. in quæstione,Lapus captus.per l.neq; interdicto.de reg.iur.

Pupilli leuiter torquendi sunt.l.fi.& ibi Bal. uer.ulterius nota. C.de his,quib.ut indig.& s.uerb.Tortura.uersi.xl.

Pupillo per fideicommissarium non succeditur. Bald.in l.omnem.in prin.C.ad Tertul.

Pupillus potest habere dignitatem sine administratione, non aliter.Bal.in l.fi. C.de testa.mil.l.ij. §.impuberes.de iure immu.l.ad Rempublicam.de mu.& ho. Ang. in l. peculium.§. pupillum. de pecu. dicit simpliciter posse pupillum habere dignitatem.& ibi no.& s.uerb.Notarius quis.uersi.xliij.

Pupillus an possit esse notarius.uide in d.uersi.Notarius quis. uersi.xl.Bar.in l.impuberem.in princ.ff.de fal.quòd non.

150 Pupillus licet non possit repudiare hæreditatem, potest tamen eam non acquirere,scilicet non implendo conditionē. Bald.in d.l.pupillorum.uer.oppo. contra hanc legem.C.de repu.hæred.

Pupillus cogitur officio iudicis pati tutorē administrare. Bal. in l.j.in princ.uer.sed quæro.ff.de admini.tuto.

Pupillus litigaturus cum alio, quàm cum tutore, debet,& nolens cogitur petere sibi curatorem ad litem. glo.ult.& Ang. in l.j. C.qui pet.tu. Idem & si cum tutore. Ang.& doc.ibi. aliàs non cogitur,nec per legem,nec per iudicē:ut ibi.& plenè per Bar.in l.qui habet.§.si pupillus.de tutel.Item,

Pupillo potest cōferri administratio, scilicet bonorum suorū, uel etiam uenia ætatis, per statutum conditum à principe, uel populo nō recognoscente superiorem.per Bal.in l.iij.in prin.ff.de min.& in l.omnes populi.iij.q. principali. de iust. & iur.& in l.non ambigitur.de legibus.& Alex.in l.bonorū. C.qui admitti.& s.Administratio.

Pupillus tenetur ad relicta facta per patrem suum à tutore, licet tutoris datio non ualeat.l.peto.§.mater.& ibi Bartol.de legat.ij.

† Pupillus sine tutoris authoritate acquirere potest, licet non obligari.do.Bar.Soc.in consi.clx.incip.In præsenti.uer.Sed hanc obiectionem.ibi:opi tamen Lud.Bon.in ij.parte.]

Pupillus obligari nō potest authoritate curatoris. Bar.in l.curator.ff.de tut.& cu.da.ab his.Ang.in l.j.C.qui pet.tut.

Pupillus an teneatur stare libro tutoris.s. Liber tutoris.uer.ij.

Pupillus potest esse testis factus maior de his,quæ uidit in pupillari ætate.glos.in l.iiij.§.lege Iul.in uer. impubes.ff.de testi.& ibi tenet Alexand.glos.in §. testes. Institu.de testa.ubi Bartol.in l.notionem.§.j.in glos. ulti. ff. de uerbor. signific. Quod est uerū,si erat proximus pubertati:aliàs secus.Bart. in d.l.notionem. & in l. ad testium. §.j. uersic. per hoc dicit glos.ff.de testi.Addo glo.in §.sed neque.in uerbo, impubes. Instit.de testamen.& Angel. de Are. in §. testes. eod. titu.& per Dyn.in con.xlvj. Item uerum, quando certa ætas in testibus non requiritur,ut in testamento.glos.est xxxvij. dist. relatum.in Spec.de teste.§.j.uersic.item excipitur, quòd est impubes. & in uer. sed nunquid factus pubes. Ioan.And.in cap. ex parte. de cor.uitia:aliàs non.glos.est iij.quæst.ix.testes.docto.& Imo.in cap.cùm nobis.de præscript.Sed an in criminali.glo.in l.inuiti.ff.de testi.& in l.in testimoniū.eod. tit.quòd non,& s.eo.uersi.xxxj.& per Bal.in l.j.uel ij. de sacrosan.eccles.quid de infante. s.uerb. Infans.uersi.vj.& xij. & Spec.in d.uer. Item excipitur.& Bart.in l.j.§.impubes.ff. ad Syllania.ubi etiam dicit, quòd nō faciunt etiam indiciū.

† & s.eod. uersi.xxxj.cum seq. † Et aliquid per Feli.in c.cùm nobis.de præscrip.ante medium.iij.col. & per Franc. Areti. in l.ad testium.de testa.]

Pupillus quando potest habere ratum. Bal.in l.actor.in ij. col. in fi.uer.quæro quando.ff.rem ra.ha.quòd factus pubes.

Pupillus factus pubes potest ratificare contractū tutoris, qui de iure non ualuit.Bar.in l.fi.C.si alie.res pig.da.fit.

50 Pupillus an possit reuocare actorem, & an procuratorem suum.Bald.in d.l. actor.in pen.col. uer. sed iuxta prædicta. s.uerb.Procurator minoris.uersi.vij.quòd non solùs.

Pupillus an possit in mora cōstitui. Bar. & doc.in l.fi.ex legati causa.de uerb.oblig.quòd nō, sed debet tutor interpellari.

Pupillus ad commodum suum an & quomodo obligetur.Bar. in l.Pupillum.de acceptil.

Pupillus an eligat sibi domicilium.s.uerb. Domicilium. uersi. xxj.quòd non.

Pupillus debet ali apud matrem uiduam.l.j.& ibi Bar.& Bald. C.ubi pu.edu. de.in auth.de nup.§.eiusdem. colla.iiij.& plenius s. uerb. Mater alere.uersi.iij.& Odof. in rub.ff.ubi pupil.edu.deb.

* Pupillus, & pupilla, non sunt educandi apud matrem, quæ ad secunda uota transiuit,præsertim si eis defunctis,eorum ad ipsam peruentura hæreditas est.l. j. C.ubi pupill.educari deb.Paul.Cast.consi. cxxvij.uol.j. Bald.consil.ccccl xxxvij. uol.v.Franc. Curt. min. consil.xciiij. col.ij.uol.ij. Ay.Crau. consi.xviij.nu.3.uol.j.Aemilius Maria Manolessus.

Pupillus prēsumitur alimētatus de bonis suis.l.j.C.de ali.pup. præstan. nisi steterit apud tutorem: quia ab eo præsumitur alitus,nisi contrarium probetur.

Pupillus potest deportari, & decapitari.Bal.& Ang. in l.clarū. C.de autho.præstan. & sup.eod.uer.xcv. sed potest ei pœna mitigari.Bald.in l.& si seuerior.in ij.col.uersic. ex prædictis uidetur.C.de infamibus.& sup.eo.uersi.xcvj.& uerb. Pœna alteratur.uersi.xxxvij.

Pupillus,cuius tutor fecit à patre sibi relinqui ea, quæ pupillo relicta erant,potest agere uel contra tutorem,uel contra testamentum patris. gl. in l. pupillorum.C.de admini.tuto.in glos.in uer.amisisse.ad fi.

Pupillus an transmittat ad matrem hæreditatem non aditam. Old.in consi.xx.incip. Quidā habens matrem:in tertio dubio. quòd sic. & sup. Hæreditas transmittitur. uersic.x.& in uerbo,Mater an succedat.uersi.xliiij.

Pupillus hæres patris habens tutorem in testamento sibi substitutum, non potest adire cum authoritate sui tutoris, qui demùm per aditionem incipit esse tutor, sed adit authoritate alterius tutoris sibi dandi ad adeundum tantùm,uel cum curatore:sed si non habet substitutum,potest adire cum tutore testamentario, cuius tutela confirmatur per existentē sui hæredis.Vnde secus esset, quādo pupillus nō esset suus testatori: quo casu sibi dandus esset alius tutor,sed curator ad adeundum tantùm. Bar.& doc.in l.si nemo.la j.in uer.uenio ad quoddam.ff.de testa.tute.

170 Pupillus non potest respondere positionibus sine authoritate tutoris.Bar.in l.j.§.sufficit.in ij.col.uer.quæro,quando minor.ff.de admini.tut.& Bart.in l.certū. §. sed an ipsos. ff.de cōfes.ubi uide.& sup.Positionibus responsio. uer.xxv.

Pupillus an contrahat societatem.infrà,Societas contrahitur. uersic.viij.

Pupillus factus maior potest ratificare gesta per patruum,uel fratrem maiorem communi nomine, & sic societatem tacitam.Alex.consi.xxxvj.iiij.parte,secundum Bald.in addi.ad

* tract.Bar.de duo.fratr. * l.si pupilli.ff.de nouatio.Alex.con. xlix.col.ij.& iij. uol.j. Ay. Crau. consil.cclxxxvj.nu.2.uol.ij. Aemilius Maria Manolessus.

Pupillus non tenetur, quatenus ad eum peruenit de impetratione iuris iniqui facta per tutorem suum. gl.& Bart.in l.iij. §.si procurator.in ultimis uerbis.ff.quod quisq; iuris.

Pupillus doli capax tenetur pro delictis in committendo,non in omittendo commissis. Bart.in l.j.§.impubes. & ibi Dyn. & Bal.ff.ad Syllan. nisi quādo dolus eius argueretur expressè,etiam in omittendo.Barto.in l.excipiuntur.eod.tit.Item nisi concurrāt tria, de quibus in d.l. excipiuntur. ut ibi per Bart.& per Sicul.in c.j.de delic. puer.sed mitius,ut ibi.& s. uersi.xcvj.& clxvj.

Pupillus non restituitur aduersus facta per procuratorem.l.si quis instituatur.§.fin.& ibi Bartol. in uer. & ideo. ff. de hære.instituen.

Pupillus obligatur ex mutuo conuerso in sui usum,non aliter. l.si in rem.& ibi doc.C.quando ex offic.tu.uel cu. & no.in l. ciuitas.si cer.pet.Bal.in l.si quis seruo. in ij.col. uer. quæro, utrum.C.quod cum eo. ubi idem dicit in ecclesia. Quod uerum est utili actione.Bart.in l.post mortē.§. j. uersus finem. uer.puto.& ff.quan.ex fac.tut.

Pupillus transmittit ius deliberandi ex sola licentia tutoris, etiā qui non fecit inuentariū.Bar.& Bal.in l.fi.C. de tuto.& cura. qui satis nō dedit.& Bar.in l.j.in ij.col.uer. & per hoc

concludo.

concludo.ff.de tutel.& in l.qui duos.in prin.de rebus. dub. in iiij.col.uer.quæro, quid si erat.

Pupillus ad pœnam per tutorem non potest obligari. Bal. in l. pactum curatoris.ad finem.C.de pactis.

Pupillus læsus restitui potest, & agere potest contra tutorem. Bar.in l.Polla.C.de his,quib.ut indig.

180 Pupillus, de cuius pecunia res empta est, habet electionẽ, an uelit uẽdicare rem ipsam, uel agere actione personali ad pecuniam.gl.j.& Bald.in l.si tutor.in j.oppo.C. de seruo pigno.dato manu.gl.& Bart.in l.idemq;.in fi.prin.ff.qui po.in pig.ha.l.curator.& ibi Bar.C. arbi.tute.

Pupillus an habeat dominium utile rei emptę de pecunia sua, an hypothecam in ea empta à tertio non tutore, uel administratore.Bal.in d.l.si tutor.uer.modò ergo quæro.gl. & Bar. in d.l.idemq;.quòd sic.

Pupillus an sit res empta de pecunia sua.infrà, Res empta.uer. vij.quòd sic.

† Pupillus si est ingressus monasterium,& tutores,& parentes dissimulando consenserint intra annum, nõ possunt postea reuocare.do.Bar.Soci.in consi.lxij.incip. In præsenti.circa fi.v.col.in j.parte.]

Pupillus non potest eligere sibi sepulturam.c.licet.de sepul.in vj.Bart.in l.j.in repetitione. in v.col.ij.q.j.principalis. C.de sacrosan.ecclesi.

Pupillus ex uoto obligatur Deo.l.ij.§.uoto.de pollic.

Pupillus potest abesse causa Reipublicæ.Nic.de Neap. in l.bello.ff.de excu.tuto.in princ.in lect.Bar.

Pupillus an debeat ali de bonis tutoris.glos.ij.in l.fi.ff. ubi pupil.edu.de.& ibi Bartol.in uer. quærit glos.in lect. Nico. de Neap.quòd non.]

Pupillus an obligetur,si tutor emat rẽ pupilli palàm,uel clàm. Nico.de Neap.in l.j.in prin.de contra.iudi.tu.in lect.Barto. quòd sic,si palàm,& bona fide,non si clàm.

Pupillus læsus potest uenire contra quietationem suam, etiã cum decreto iudicis factam. Pau.de Cast.consil.cccx.incip. Aduertendum,quia si.

Pupillus an constituat sibi procuratorem.s.Procurator à quibus.uersi.xviij.quòd sic,cum authoritate tutoris.

190 Pupillus liberatur cedendo actionem contra tutorẽ Bart. in l.j.ff.quan.ex fac.tut.& in l.fi.de adm.tut.in fi.& in l.si dolo.ad fi.ff.si quis omis.cau.testa.

Pupillus de culpa obligatur naturaliter tantùm. glos. & Bar.in l.ij.ff.de fideius.Alex.in l.j.§.impuberes.ff.commodati.

Pupillus etiam infantiæ proximus,potest sibi acquirere. Insti. de inuti.stip.§.pupil.Alex.in l.is,cui.de uerb.oblig.

Pupillus an possit compromittere. s. uerbo, Compromissum per quos.uer.xj.& seq.

Pupillus,etiam infans, potest stare in iudicio cum authoritate tutoris.l.j.§.sufficit.de admi.tut.Alexã.in l. iusiurandum. §. pupil.de iureiur.

Pupilli defensio an prosit tutori. Barto.in l.post mortem.§.j.ff. quando ex fac.tut.in ij.col.uer.& ex hoc sequitur.quòd sic.

Pupillus si nolit liberare, quę sint remedia.no.in l.j.C. de usur. pupil. & glos. & Barto. in l. quid ergo.§.contrarium.ff.contrario iudi. tute.in lectu.Nico.de Neap.

Pupillus non habet priuilegium hypothecæ in bonis iudicis, qui dedit sibi malum tutorem, sed concurrit cum alijs creditoribus.tex.sing.secundum Bal. in l.j.§.priuilegium.ff.de magi.conue.

Pupillus non potest esse iudex.in Spe.de lega.§. excipi potest. uer.item qui estis indiscretus.

Pupillus ante finitam tutelam non agit. in Spe. de act.in uersi. ij.& in uer.item excipitur contra actorem.

200 Pupillus non potest accusare. in Spec. de accusatore. uer. item excipitur,quòd est pupillus.

Pupillus si compromittat sine authoritate tutoris, & fideiussorem præstet, potest peti pœna à fideiussore, ad quam pupillus aliàs non teneretur,nisi præstaret fideiussorem. in Spec. de compe.iudi.adi.in prin.iiij.char.uer.sed pone,clericus.

Pupillus an patiatur missionem in bonis ex contumacia tutoris:& an possit excommunicari.Item an.

Pupillus potest ratam habere contumaciã tutoris,uel eam purgare.in Sp.de contumacia.§.fi.ult.col.uer.sed nunquid minor.& seq.& de primo & secũdo decre.§.iij.in j.char.uersic. sed pone,quòd pupilli.& s.uer.Contumacia tutoris.uersi.j.

Pupillus non agit sine authoritate tutoris, & potest tutor iurare de calumnia.Item,

Pupillus etiam iurat de calumnia.

Pupillus agens læsus an restituatur. in Spec. de iura. calum.§. iij.uersic. sed cùm pupillus. & sequ. & titu.de reo.uer.item non potest.

Pupilli confessio non ualet.s.Confessio pupilli.uersi.j. cũ tribus sequentibus.

Pupillus an patiatur præsumptionem. s. Præscriptio contra quos.uersi.viij.quòd non.

210 Pupilli rem saluam fore stipulatio ponitur.j.tit.ff. rem pupil.sal.fore.

Pupillaris rei uenditio,sub qua forma fiat.j.uer.Venditio qualiter.uer.xvij.cum duobus uersiculis seq.& uer.xvij.

† Pupillus unà cũ tutore possidens longo tempore bona hæreditaria, an omnia præsumantur solenniter acta. uide do. Bar. Soc.in consi.cliiij.incip. Pulchra.uersi.j.& ij.in fi.in secunda parte.]

Pupilli materiam supple sup.uerb.Minor.uer.Adultus.uerbo, Puer.& j.uerb.Restitutio in int.& uer.Tutor. per totum.

Purgatio absoluit ab infamia.Innoc. in ca.cùm dilectus. in glos. sua,in uer.incestus.de pur.cano.Bal.in Marg.uer.Purgatio.uer.ij.

† Adde,quòd purgatio est quadruplex, scilicet spiritualis, canonica, uulgaris, & ignis purgatorij. Et dicitur Græcè καθαρμός, s. de qua in c.fi.xv.q.ult.& in c.non potest.de consecra.dist.iij.in ca. si quælibet.xxij.q.j.c.in scripturis.viij.q.j. in ca.presbyter.ij.q. iiij.Et nota, quòd purgatio uulgaris fit per aquam frigidam, uel feruentem, uel ignitum ferrum,& ista prohibetur, quia ibi tentatur Deus.c.Mannam.ij.q.iiij. & c.consuluisti.& c.monomachia.]

Purgatio an excludat inquisitionem.Innoc.in c.cùm inter. de purga.cano.quòd non.in Spe.de inquisi.§.j.j.col.uersi.item excipiat.

† Cùm purgatorum numerus licet sit regulariter arbitrarius, tamen est maior numerus adhibendus in maiori & minori: & quæ sit ratio diuersitatis. Abb.in c.inter solicitudines. de purg.cano.in iiij.col.& ibidem dicit modum cognoscendi, an superior in indicenda purgatione excedat modum, & arbitrium boni uiri.]

† In purgatione deficiens in crimine hæresis nunquam traditur curiæ seculari,quia hęc est probatio præsumptiua,& nõ uera,& directa, & uolens redire ad fidẽ,debet recipi,& parcitur sibi, quo ad mortem.Abb.ibi in iiij.col.licet aliter dicat ibi Host.quod ad quãcunq; pœnam agatur. deficiens in purgatione debet puniri ut conuictus. Sed gl. aliter sentit, quæ potest,secundum Abb.adduci ad statutum,quo caueatur, quòd conuictus de tali crimine puniatur tali pœna, quod deficiens in purgatione non debet puniri illa pœna statutaria:quia illa nõ est uera conuictio,sed præsumptiua,& interpretatiua: & statuta habent locum tantùm in casu uero. c.in nostra.de iniuri. & in l.iij.ff.de neg.gest. Facit quod no. Bar.in l.j.ff.de sica.quòd cùm statuta puniãt cõmuniter hodie maleficia, non incidit in pœnam statutariam, nisi perfecerit delictum: & ideo non sufficit inchoasse,fecisse,actum propinquum, sicut de iure uidebatur sufficere.l.si is, qui cũ telo.C.de sica.Cano.de pœni.dist.j. Abb.in d.c.inter sollicitudines.circa fi.Vide Sal.in d.l.si is,qui cum telo.& uide Io. And.in regula, in pœnis. de re iud.in vj.& uide tex.in c. cõmunis.iij.dist.in uerbo,qui cędem fecerit,capite plectatur. Vide Io.de Imo.in c.j.de pręsum.Ang.in l.j.§.fi.ff.quod quisque iur.Sp.in tit.de accus.§.j.uer. quid si qui.Bal.in l. si quis non dicam rapere.C.de episco.& cle.& in l.iij.C.de ser.fug. & in l.& si certus.uer.si appetitus sit.ff.ad Syl.& uide singulare dictum Io.And.in c. perpetuæ.de ele.lib.vj.ubi dicit, quod ubicunq; statutum apponit pœnam ipso facto, tũc nunquã habet locum delictum initiatũ, nisi sit cõpletum,& consummatũ. Refert Bal.in d.l. si quis non dicã rapere. & Abb.in c. j.de eo,qui mit.in poss.in vj.col.facit quod uoluit Arch.xvj. q.ij.§.si ergo. & Ro.in repe. auth.similiter.C.ad legem Falc. & Io.And.& Domi.in c.fi.de iureiur.lib.j.]

† Infamatus de delicto non compellitur se purgare tempore natiuitatis suę,quinimò si est prelatus, iurat tãtùm à tẽpore promotionis:

promotionis:nam de iure canonico tempora non sunt pręfixa ad impetrandum contra aliquem de crimine. Quod uerum, quo ad indicendam purgationem, uel quo ad procedẽdum per inquisitionem cõtra infamatum. Secus fortè esset dicendum in accusatione directa, quæ instituitur ad pœnã infligendam. Abb.in c.fi.de purga.cano.]

† Purgare, uel excusare se non debet quis per pœnitentiam: nam per pœnitentiam non tollitur pœna naturalis delicti, quia diuersi sunt effectus pœnarum. nam in foro animæ imponitur pœnitentia, ut satis faciat Deo, quem læsit: sed in foro contentioso ut satisfaciat Reipublicæ, quam scandalizauit: ideo punitur in loco, ubi deliquit: & sic non potest asserere se immunem ab illo delicto. Abb.in d.c.fi.]

Purgatio non legitimè præstita debet iterum præstari. Innoc. in ca.cùm dilectus. de purg.cano.in glos.in uerbo, incestus. Bal.ubi s̄.uersi.fi.

Purgatio uiæ quomodo intelligatur. in l.j. §. purgari. ff. de uia pub.

Purgationis iurisdictio est meri imperij. in Spec. de iuris.om. iud.in prima charta, uer.secundum canones.

Purgari debet prouincia à iudice malis hominibus.l.cõgruit. de offic.præsid. in Spec. de offic. om.iudic.§.vj.uersic. item prouinciam.

Purgatio episcopi quot testes requirat, & quot purgatio presbyteri, uel diaconi.& Spec.de teste.restat.uer.item in purgatione.j̄.uerb.Testes quot.uersi.xliiij.cum seq.

Purgatio est indicenda infamato deficiente in probatione. in Spe.de accusatione.§.j.uer.in seruo tamen.

Purgatio est potiùs indicenda, quàm inquisitio facienda, propter suspicionem principis, uel aliorum dominorũ.in Spec. de inquisitio.§.ij.uersi.utrum autem.

10 Purgatio quando, & ex quibus causis sit indicenda, & de effectu eius.in Spec.de inquisi.§.iij.uersi.probata. & per totũ
† §.& titu.de aboli.§.ij.per totũ. † Roma.consi.cclj.& de materia uide per Deci.in c. at si clerici.col.vj.uersi.in glo.j.extrà, de iudic.]

Purgatio indicẽda infamato requirit citationem eius. in Spe. de notor.cri.§.j.uer.quid si semel.

Purgatio non indicitur in notorijs, sed fit condemnatio.eod. tit.§.vij.uer.pe. de sanson.

Purgatio quando & qualiter indicatur. per textum.in ca.quoties.de purga.canoni.

Purgatorum iuramenti forma quæ sit.&

Purgationis effectus quis sit.in Sp.de aboli.§.ij.per totum.

Purgatur quis per proprium iuramentũ, quando quæritur de eius mala cõsciẽtia.in Sp.de furtis. uer. quid sit peregrinus.

Purgatorium. Vbi pœna sufficiens non est, punietur quis in purgatorio. nã qui agit in hoc seculo pœnitentiam sufficientem, non punietur in purgatorio: quia non uult Deus quem bis iudicari. xxiij.q.v.c.quid ergo. Et hoc est contra uulgares dicẽtes, quòd omnino quis debet trãsire per purgatorium. quod est falsum.unde debet quis conari, ut agat pœnitentiam hîc. Et facit contra illos, quibus pœnitentia imponitur per sacerdotem, cui dicũt se non posse facere.debent enim scire, quòd si non puniuntur hîc sufficienter, punientur in purgatorio. de quo per Host. in Summa, de pœniten.& remis.in §.& an fictè.uer.quid ergo, si aliquis.& si pœnitentia non fuit hîc peracta, peragetur in purgatorio.xxv.distin.qualis.& in d.c.quid ergo. Abb.in cap.ij.de rap.

Purus quis dicatur, & quæ puritas. Bald.in tractatu Schismatis, vij.col.uer.sequitur in tex.puris.& in c. statutũ.§.insuper.de rescrip.in vj.& in c.quia ex eo.de pac.in clene Romani.§. porrò.de iureiuran.& in c.exijt, qui seminat.

Purum dicitur omne, quod in sui essentia non suspẽditur. Bal. in l.quanquam.C.ad legem Falc.uer.est autem purum.

Purpura fit de sanguine & pilis piscis marini, habẽtis sanguinem ualde rutilantem:& soli principi conuenit.Bal.in rub.C.quæ res uen.po. uel non poss.

Putare, est iusta ratione putare.l.cùm quidam.§. quod dicitur.& ibi Bar.ij.col.uer.primo ex lege nostra. ff. de acquir.hære. & ideo uerbum, Prout putaueris.intelligigitur secundum arbitrium boni uiri, secundum Barto.in l. creditor.§.Lucius.in j.nota.ff.mandati.

Puteus diuidi potest, si solum eius est cõmune. l. per hoc. §.de puteo.& ibi Flor.ff.communi di. Vide omnino Barth.Cæp.de seru.ur.cons.xlvij.ubi ponit plenè materiam putei.

Puteus uicini an sit reficiendus sumptibus uicinorum. j̄.uerb. Vicinus.uer.xlv.Addo Spec. titulo, de censi.§.ij.uer.pone, quædam uicinia.

Puteus communis si non sufficit utrique domino, in eo præfertur proprietarius.Barth.Cæpol.ubi s̄. uide Bal.in c.j.§.si quis de manso.vij.col.uersi.quæro, quid si inter.de contro.uer.inuest.

Puteo aquam hauriens si impediatur, quomodo agat.in Spec. de causa pos.in princ.in vj.charta, uer.porrò.el j. & seq.

Puteus an ueniat in uenditione domus.in Sp.de empt.& uẽd. §.j.uer.ad euidentiam.

De litera Q.

Vadie, quomodo ponatur. Io. de Por.& doc.in l.si decem cũ petiero.ff. de uerborum oblig.

Quadragesima intelligitur feriata in causis criminalibus.in Sp.de fer.§.j.uer.porrò.& ti.de actore, in viij.charta, in fin.uersi.itẽ
† impeditur.ubi dicit non seruari, etiã in curia Romana. † & dicitur Græcè τεσσαρακοστή.]

Quadragesima quare sit inducta, de consecratio.distin.v.quadragesima.

Quadragesimæ tempore non potest matrimonium consummari.s̄.uerb.Matrimonij consummatio.uersi.j.

Quadriennium à die ultimę sententię computatur, quo ad petendum restitutionem in integrum aduersus tres sententias & probationes omissas. Ita do.de Rota. decis.clxv.in nouis. Nec obstat dictum. Innoc.& Host.in c.coram.de restit.in integ. & Arch.in c.ij.eo. tit.& Pau.in cle.unica eod.tit.

Quadriga legata nõ debetur mortuo equo ductore quadrigæ.l.peculiũ.§.quadrigę.de lega.secũdo.

Qualequale præiudicium, uel iudicium, quomodo intelligatur.s̄.Iudicium.uersic.lj.

Qualequale præiudicium quod dicatur. Alex. in l.sæpe.iiij.de iudi.gl.& Alex.in l.si duo.in princ.de iureiur. quod est præiudicium præsumptionis, per quam si probationes sint pares, præfertur ꝓbatio eius, quæ per omnes est præsumptio, secundum Ang.ibi.& in l.j. de except. rei iudi. & in l. sciendum.xiij.col.de uerb.oblig.& facit admitti testes, etiam nõ integros.j̄.Testes qui.& uer.Res.inter alios.

† Qualisqualis, quid importet, uide Franc.Aret.in l. gerit. in princ.primæ col.de acquir.hære.]

Qualitas adiecta uerbo, uel participio, debet intelligi secũdũ tẽpus uerbi, uel participij.Insti.de legiti. agna.suc.§.proximus.doc.& Franc.de Capi. listæ. in l.iij.§. hęc uerba.quod quisq; iur.Cõtrariũ not.in l.si quis posthumos.§.filiũ.& ibi doc.& Io.de Im.de lib.& posth.& per Bar. in l.in delictis.§.si extraneus. & in l.quod ait. §. Iulianus. ff. de noxa.Bar.& doc.in l.ex facto.in prin. in ij.col.ff. de uulg.
† & pup.& in l.Titius.ff.de testam.mil. † Declara hanc regu-
† lam, ut per Fel.in c.examinata.col.v.de iudi. † Et per Fel.in ca.ad audientiam. de rescriptis.el ij.in princ.j.col. & in c.auditis.de præscrip.in xj.col.circa princ.& in c. cùm illorũ.de senten.excõmuni.circa medi.j.col.Fran.Are.in l.in substitutione.de uulg.& pu.& in l.cùm stipulamur.circa fi. de uerb. oblig.& in l.cohæres.§.cùm filiæ. de uulg.& pu. in iij.col.&
* in l.j.in v.col.in prin. de test. * l.in delictis.§.si extraneus.ff. de noxalib.l.ij.ff.de auro & argen.legat.l. ex facto. §. si quis aut.ff.ad Treb.Fran.Curt.min.consi.x.nu.9.consi. xv.nu.8. uol.j.consi.lxxxj.nu.8.Aemilius Maria Manolessus.

* Qualitas adiecta uerbo non intelligitur secundum tempus uerbi, cùm alijs ex uerbis colligitur mentẽ proferentis hãc fuisse, ut senserit etiam de alio tempore.c. Raynutius.de testam.Rip.in l. Centurio.nu.144.ff.de uulg.Andr.Alcia.con. ccccxcix.nu.9.Aemilius Maria Manolessus.

Qualitas agendi est exprimenda in libello, si ex ea transferatur iurisdictio in alium, uel delictum aggrauatur. Innoc. in cap. cùm sit. de foro compet. & Bald. in Marg. uerbo, Qualitas. uersic. j.

† Adde, quòd qualitas non potest esse sine subiecto: accidentis enim est qualitas nõ esse, sed inesse: ut uult Philosophus vij. Metaphy. ergo oportet, quòd tempore dati rescripti sit res, super qua fundatur rescriptum. Abb. in cap. si proponẽte. de rescriptis. & ubi requiritur certum quid, cùm aliqua qualitate non est satisfactum iuri, si interueniat illud sine qualitate. glos. est sing. in cap. notificasti. xxxiij. q. v. quam allegat Abb. in ca. abbas. quod met. causa. facit cap. Pisanis. de restit. spol. & c. statutum. iuncto cap. licet canon. de elec. lib. vj. Iacob. de Areti. & Cyn. & Bald. in l. ij. C. de proba. Barto. in l. denunciasse. §. quid enim. ff. de adult. & in cons. x. incip. Accusatio fuit instituta. Guliel. de Cogno. & ibi Barto. in l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de his, qui not. infam. Petr. de Ancha. in cap. significasti. de adult. & in cap. quia propter. de elect. Rot. consil. clxvj. & consil. cviij. bonus text. in cap. ubi periculum. §. cæterum. de elect. lib. vj. & dicitur Græcè ποιότης.]

† Qualitas ultimo loco apposita debet intelligi repetita in omnibus præcedentibus. text. est in l. j. iuncta l. iij. §. quod ait. ff. de incen. rui. naufra. hoc uoluit Bartol. in l. iiij. §. erit. ff. ui bon. rapto. & in l. doli. ff. de seruo corrup. ubi uerbum, Dolo malo, refertur ad omnia. Quod dicit facere ad statutũ, quòd si quis fecerit sic, & sic: posteà subditur, de nocte: quòd illud uerbum, De nocte, refertur ad utrumq;. Facit quod ipse not. in l. j. ff. de public. Et adduco do. Anto. de Butr. in cle. unica, de supplen. neglig. præla. ubi tenet hanc partem. & sequitur cum Ioan. de Imo. ibi prope finem. Fallit, nisi resultaret contrarietas, seu iurium correctio, si qualitas repeteretur in omnibus, secundum eos: nam debemus euitare iurium correctionem. l. si sancimus. C. de testa. l. præcipimus. C. de app. nec per sensus subauditos debemus inducere iurium correctionem: ut est glos. sing. in cap. cupientes. §. quod per uiginti. de elect. lib. vj. imò per sensus subauditos debemus ipsam euitare. glos. est sing. secundum Lud. Ro. in auth. ex testamẽto. C. de colla. Fallit secundò, quando præcedentia salua ratione recti sermonis, possunt intelligi sine repetitione qualitatis ultimo loco positæ. Et ita secundum Io. de Imo. procedit. tex. iũcta gl. in d. cle. unica. & tex. in c. cùm singula. de præben. lib. vj. Sed dic uerius, quòd si aliter diceremus in casu d. cle. unicæ, sequeretur correctio c. de multa. de præben. secundũ do. Domi. de sanc. Gemi. in d. c. cùm singula. & Frã. Are. in l. Talis scriptura. ff. de lega. j. Et hanc regulam, quòd qualitas refertur ad omnia, tenuit do. Alex. de Imo. in consi. xlvij. aliàs lj. in primo uol. consiliorũ. & do. Fel. in c. causam, quæ. de rescrip. Hoc uoluit Io. And. in c. ubi periculũ. §. nulli. de elec. lib. vj. & ibi Domi. de san. Gemi. nã ibi tex. loquitur de mittente nuncium, uel epistolam, uel de loquente secretè, nunquid illud uerbum Secretè, referatur ad omnia præcedentia, determinãt quòd sic: quòd ubi plura sunt prohibita, & ultimo prohibito adijciatur qualitas, illa qualitas refertur ad omnia. Hoc uidetur approbare Ang. de Perusio in consi. suo xxviij. quòd ubi in aliqua dispositione apponitur genus, & deinde subnectitur species, cui apponitur aliqua qualitas, illa qualitas refertur ad genus. Hãc partem tenent Franc. Aret. in consi. cxliiij. Hoc idem uidetur sentire glo. in cle. j. in uer. appellare. de appel. ex qua gl. dicit ibi do. Abb. in apostil. quòd qualitas in fine posita concernit omnia præcedentia. Allegat Bar. in d. l. iiij. ff. ui bon. rapt. Et ita hoc anno, cùm occurreret quæstio facti, interpellatus à famosissimis causarum patronis domi. Francisco de Giliferijs, & do. Alex. de Butrigarijs, super intuitu statuti Bonon. punientis comitatiuum, siue districtualẽ ciuitatis, & comitatus Bononiæ, siue forensem terrarum laboratorem habitatorem, percutientem ciuem Bononi. dixi per prædicta, quòd illa qualitas, terrarum laborator, concernebat omnẽ comitatiuum existentem cum illa qualitate: quia si aliter diceremus, forẽsis comitatiuus terrarum non laborator esset melioris conditionis, quàm sit comitatiuus districtualis: quod esse non debet. Item ponderaui statutũ illud, ubi semper facit mentionem de colonatu. Item põderaui statutum antiquum, in quo dicebatur de comitatiuis, & alijs terrarũ laboratoribus, propter dictionem, Alius, quæ de sui natura est implicatiua: ut no. in c. sedes. de rescrip. & in l. si fugitiui. C. de seruis fug. & maximè cùm qualitas apposita sit in eadẽ oratione, debet pariformiter intelligi: & etiam in pœnalib. benigniorem uiam sequi debemus, per iura uulgaria, l. si præses. l. si interpretatione. ff. de pœnis. c. odia. & in c. in pœnis. de reg. iur. in vj. & in l. cùm quidam. ff. de libe. & posth. Et hæ allegationes mirum in modum placuêre Magnifico domino prætori, & eius uicario. & ita in facto obtinui. Tene menti ista pro intuitu illius statuti, & similium.]

* Qualitas in una oratione posita, ad eam totam referẽda est. l. Seiæ. §. Caio. ff. de fund. instruct. instru. quæ leg. And. Alci. con. xv. nu. 5. con. xcvj. nu. 1. Aemilius Maria Manolessus.

* Qualitas uerbo adiecta id restringit, limitat, ac declarat. l. in delictis. §. j. ff. de noxali. l. iij. ff. de aur. & arg. legat. And. Alci. cõ. xv. nu. 5. cõ. cclvj. nu. 1. Aemilius Maria Manolessus.

Qualitates multiplices non multiplicant duplicationem pœnæ plus, quàm semel. suprà, uerb. Duplicatio. uer. viij.

Qualitas delicti potest detrahi, & addi per iudicem inquisitionis, citatà parte aduersa, transmissa copia additionis, uel detractionis ad cameram communis. Bart. in l. in delictis. §. si detracta. ff. de noxalib. & ibi Flor. & Ang. in l. hæredes. in §. si quis post. de testam. Vide Bart. in l. denunciasse, quam legit cum l. qui uxori. §. quid tamen. in j. colum. uer. item iste §. ff. de adult. & in l. senatus. & ibi Alex. de accus. & Bald. in l. edita. uersi. sextò principaliter quæritur. C. de eden. Ang. in tractatu Maleficiorum, uer. addidit, uel detraxit. Si tamen fiat declaratio, non requiritur citatio, uel copiæ missio. Ang. in d. §. si quid. Et intellige ante nomẽ rei receptum inter reos, non post, secundum Alex. in d. l. si detracta. sed potest addi omnis quãtitas indistinctè, si sit clausula, Super quibus omnibus, & singulis: ut ibi per eum, secundum Ang. in l. si uacantia. C. de bo. uac. lib. x. & Alex. in l. senatus. de accus. ubi etiam dicit, quòd qualitatis ratione non possit amplius inquiri. per l. sepulchri uiolati actio. de sepul. uio. & Flor. in l. ita uulneratus. ad legem Aquil.

Qualitas, quæ tacitè inest, omissa in libello non uitiat. Bald. in auth. habita. vj. col. ne fil. pro patre.

Qualitas non intentata in libello nihil operatur. l. si quis libertatis. de petit. hæred. unde non potest sequi cõdemnatio de ea, licet probata. Bald. in d. l. edita. uersic. sextò principaliter quæritur. ibi: sed quid si est probata, &c. Ang. Are. ubi s. Sed Bal. tenet contrarium, in l. & si seuerior. in iij. col. uers. iij. oppò. C. de infamibus. uide per Bar. & Alex. ibi. in l. senatus. ff de accus. in iij. colum. in uer. extra glos. & Bartol. in l. iij. nau. cau. stabul.

Qualitas intentata in libello si non probetur, debet ferri absolutio: ut si intentatur percussio cum sanguine, & probatur percussio sine sanguine. Barto. in l. denunciasse. quam legit cum l. qui uxori. §. quid tamen. & ibi Angel. & doc. de adult. & in l. diuus. in j. colum. uer. sed aduerte. & ibi Raph. & Imo. de re iudic. Bald. contrà post Guliel. in l. honore. §. si aliqua. de ædil. edi. quòd debet sequi cõdemnatio de simplici percussione ex eadem instantia. Vide etiam per Alexan. quem omnino uide in consil. ccxxiij. ij. parte, qui tenet contrariũ, quòd qualitas statuti intentata sit probanda. Vide etiã Alexan. consil. cvj. iiij. parte. Bald. in l. ob hæc uerba. de infamibus. Nam accusatus de iniuria cum qualitatibus aggrauantibus potest condemnari de simplici iniuria, qualitatibus non probatis. suprà, Accusatus. Adde suprà uerb. Cicatrix. uersi. vij. ubi omnino per do. Alexan. Imo. in vj. col. in uer. & prædicta faciunt. Bald. in l. ij. C. de sica. in l. j. C. de probat. uer. quærit hîc Ia. in l. j. in iij. col. in uersic. vj. quæritur. C. de cond. indeb. Flor. in l. in delictis. §. si de tract. de noxa. & Sal. in l. ij. C. ad legem Iul. de ui. & in l. senatus. de accus. Bal. in l. & si seuerior. in iij. col. uersi iij. oppo. ad idem. C. de infamibus. Ang. Are. ubi s. & Bart. Cæpo. de serui. urba. cap. xxiiij. & per Bartol. in l. in eum. in fin. de accusat. & in suo consil. Quæstio talis est, iure municipali, &c. & quod habetur in l. ij. ff. ui bon. rapt. Ioan. And. in addit. Spec. in rub. de accusationibus. in iiij. parte. Bald. in d. l. edita. in uersic. sextò principaliter quæro. & in quæstione, accusatus de ui turbatiua, &c. & in l. si quis non dicam. iij. colum. de episco. & cler. uer. unde

unde si statutum. Item si accusatur de percussione in facie, & probatur percussio alibi, debet absolui, si statutum alterat pœnam in facie. Salicę. in l. pe. C. de accus. Quod uerum, nisi sit clausula, Peto puniri secundum formam iuris, uel statutorum: secundum Bal. in d. l. ij. & s. in clausulis Libellorum. uer. super quibus omnibus. Item nisi delictum sit non iterabile, ut homicidiũ, quia debet sequi condemnatio, licet qualitas loci uel temporis nõ sit probata, sed alia, secundũ Ang. singulariter in d. l. denunciasse. §. quid tamen. Item nisi sit cõfessatum delictum. Ang. in l. si uacantia. C. de bo. ua. lib. x. & Barth. Cæpol. de serui. urb. c. xxiiij.

† Adde, quòd quando qualitas aliqua requiritur, aut deducitur in dispositione, illa debet probari. Vide regulã cum ampliationibus, & limitationib. per Decium in c. ex parte. col. vij. uersi. sexta conclusio. ex. de rescrip.]

Qualitas tempore delicti existẽs si mutata est tempore sententię, ut quia delinquens, cùm esset forensis, factus est ciuis, an debeat condemnari ut ciuis, uel forensis. Bal. in l. j. C. an seruus ex facto suo. j. col. ad fi. in uer. alij dicunt, ꝙ ut forensis.]

* Qualitas in oratione expressa, quæ pluribus adaptari nõ potest, ad ea tantùm, quibus conuenit, est referenda. l. cùm pater. §. cùm imperfecta. l. fi. §. Seio. ff. de leg. ij. Bar. in l. Seiæ. §. Caio. col. j. & fi. ff. de fund. instruct. Fran. Curt. min. cõ. lxxiij. nu. 13. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Qualitas, quæ id, quod agitur inutile reddit, in sequẽti actu repetita non censet. l. seruo alieno. §. si ab impubere. l. si quis à filio. in prin. ubi gl. ff. de lega. j. Fran. Cur. min. con. clvj. nu. 4. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

† Qualitas, quę potest interuenire post actum, non dicitur de substantia actus. Gemi. in c. ut circa. §. j. in ult. col. de elect. in vj. sequitur do. Ias. in l. uniuersa. in pen. col. uer. secundò facit. C. de preci. Impe.]

Qualitas adiecta uni legato, an uideat repetita in altero facto eidem. Paul. de Castr. consil. ccxxviij. incip. Suprà scriptus dominus consultor. aduerte, quia licet formet istud dubiũ, tamen postea in consilio nihil dicit.

10 Qualitas statuti est intentãda in libello. Bal. in l. edita. xxiij. col. uersi. circa sextum. C. de edendo. ubi loquitur, si statutũ loquitur de uulnere, quod non sufficit intentare percussionem cum sanguine. & in l. si quis non dicam. in v. col. de epi. & cle. Bar. in l. absit. C. de priuile. do. Aug. lib. xij. Bal. in l. hi, qui. in pe. col. uer. & hoc facit ad q. C. de appel. & in c. j. in ij. col. ad fi. de mil. uas. qui cõtu. est. Io. An. in c. j. §. sanè. de stat. regu. in vj. & in c. j. de homic. in vj. Flor. in l. itẽ Mela. §. si plures. ad legem Aquil. doct. in c. si clericus. de sent. excommu. in vj. ubi dicunt, quòd uerbum ex proposito, positum in statuto, requiritur in inquisitione. & per Alex. in consil. xvij. ij. parte, & in consil. ccxxiij. ij. parte, ubi omnino cum consi. iij. iiij. parte.

Qualitas habet meliorare subiectũ. Bal. in l. si duobus. in j. col. in fi. uer. nota qui habet. C. cõmunia de leg. per legem Aquiliam. ff. de dona.

Qualitas animi debet probari per testes, qui uiderint actus exteriores. Bar. in l. si is, qui. §. diuus. in fin. ff. de tut. & cura. da. ab his. Item iuramento. §. animus. uer. x.

Qualitas omissa in inquisitione potest postea deduci in accusatione. Bald. in l. j. §. in tutela. ad finem. ff. de tu. & ratio. dist. Bar. in l. senatus. in iij. col. uersi. ex. gl. ff. de accus. & Paul. de Castr. consil. cxx. incip. Notandum, quòd adulterium.

Qualitas adiecta in uno capitulo stipulationis, an uideatur repetita in alijs. in l. ita stipulatus. §. Chrysogonus. & ibi Bart. de uerb. oblig. in iij. & iiij. col. qui facit multa membra.

† Qualitas, quę etiam est exprimenda in libello, sufficit tamẽ, quòd ex actis appareat. uide plenè per Fel. in c. si clericus lai cum. in j. col. de foro compet.]

Qualitas delicti dicitur omne, quod alterat delictum. Bal. in l. ea, quæ. vij. q. C. de cond. indebi. & in l. quicunq;. iiij. col. de ser. fugi.

Qualitas quot & quibus modis capiatur. Bal. in d. q. vij.

Qualitas criminis debet poni in libello, quando agitur ciuiliter actione famosa descendente ex delicto, sicut quando agitur criminaliter, non quando actio non est famosa, secundũ Bar. in l. inde Neratius. ad legem Aquil.

Qualitas sine substantia esse non potest. l. ij. ff. de usufru. Bar. in l. j. in fi. eo. tit. † Et per do. Ias. May. in rubr. Instit. de actio. in prin.]

Qualitas scientiæ quomodo probetur. in Specul. de prob. §. j. uer. restat.

20 Qualitas bonitatis, uel similis, quomodo probetur. ĩ. uerb. Testes deponunt. uersi. cxix.

Qualitas adiecta post duo delicta, intelligitur in utroq; adiecta. Bar. in l. doli. in prin. ff. de seruo cor. & s. Nox. uersi. ult. & Alex. in addi. Bal. in l. j. C. de leg. hære. Bar. in l. iiij. §. erit differentia. de acquir. poss.

Qualitas factorum, & personarum, debet inspici per iudicem in arbitrarijs. Bal. in l. fi. C. de obse. pa. præstan.

† Qualitas adiecta in fine cuiuslibet dispositionis, an habeat restringere præcedentem dispositionem. latè Deci. consil. xcij. per totum.]

Qualitas, quòd sit notarius, præsumitur. s. uerb. Notarij fides. uer. lxiiij.

Qualitates, cum quibus homo non nascitur, quæ non præsumuntur adesse, debent probari, ut quòd quis sit doctus, uel legalis mercator. gl. sing. in c. si fortè. de elect. uer. sciente. in vj. & in c. fi. in uer. idoneus. & ibi But. & doct. de præsumpt. & doct. post gl. in l. si uerò pro condemnato. §. j. qui satisda. cog. Ang. in auth. de hære. & Falc. §. hinc nobis. in j. col. ad fi. uer. no. hìc, col. j. & potest probari, etiam per famam. Bald. in l. prouidendum. C. de postu. & Alex. in §. tormenta. pen. col. de quæstio. & Bal. in l. j. C. de testa.

Qualitas rei legatæ inspicitur potius, quàm alia demonstratio. Alex. consil. vij. iiij. parte, quòd

Qualitas fundi præualet uocabulo: ut ibi per gl. & Angel. in l. si quis in fundi. de lega. j. & s. Legatum fundi. uer. xxiij.

Qualitas si superueniat personę, an cognoscatur de commissis antè: ut si canonicus fiat episcopus. Bal. post Bart. in l. j. §. solent. ff. quando appel. sit.

Qualitas apertè negata, ut quod quis non sit notarius, uel prelatus, per quem sit probanda. Anto. in c. innotuit. de eo, qui fur. ord. susce. & in c. quid per nouale. de uerb. significat. & Innocen. in c. ueniens. eod. tit. & in c. ex conquestione. de resti. spo.

Qualitas quid sit. Bal. in l. j. x. col. C. de confes.

30 Qualitas hominis potest ꝓbari per testes uicinos. ĩ. Testes deponunt. uersi. cxix.

Qualitas actionis alterat translationem iudicij. l. tam ex cõtractibus. & ibi Bar. in ij. no. ff. de iud. l. si seruus. ff. de infamib.

Qualitas delicti si negetur, & delictum confiteatur. s. uer. Negans. uersi. x.

† Qualitatis defectus quando habeat uitiare rescriptum, uel aliam dispositionem, uide Feli. in c. examinata. col. iiij. in fine. de iudic.]

Qualitatis ratione licet negare totum: ut si dicitur percussio facta in capite, uel cum cicatrice, licet negare, si non sit in capite, uel cum cicatrice. Bal. in addit. Sp. de appel. uer. pono, percussisti Titium, &c.

Qualitas omissa an faciat de nouo iudiciũ agitari. Bal. in l. ancillæ. in fin. C. de fur. quòd sic, intelligendo secundum eum. ibidem.

Qualitas factorum denotat qualitatem intellectus. Bal. in l. libertæ. in fi. C. de oper. libert.

Qualitas animi probatur iuramento. s. uer. Animus. uer. x.

Qualitas delicti iudicatur à qualitate pœnæ. Bald. in l. iij. C. de seruis fugi. in j. col. uer. sed contra hoc. † Et per Fel. in c. j. de calumnia. in prin.]

Qualitas rei in delictis inspicitur, quæ tempore delicti est, in actu, non quæ est in ordine, uel potentia ad actum, secundũ Bal. in l. si nondum. in fi. C. de furtis.

† Qualificatã accusatio. Fel. in c. examinata. col. iiij. de iud.]

Qualitas certa esse non potest, quando substantia nõ est certa. Bal. in l. j. in j. col. ad fi. C. de ope. liber.

40 Qualitas personarum facit præsumi quem admissum de iure, uel ex gratia. Bald. in l. ij. in vij. col. xv. q. C. de serui. & aqua.

Qualitas intentata debet probari: quia ad eam probandam uidetur pars se restrinxisse, quãdo qualitas mutat speciem accusationis, uel exceptionis, uel facit aliquem admitti ad id, ad quod aliàs non admitteretur; aliàs secus. Bald. in l. j. vj. q.

C. de condic. inde. & in l. j. paulo post prin. C. ut in pos. lega. & no. in l. ij. ui bo. rap. Ang. Are. in tract. Malefi. uer. addidit, uel detraxit. & l. qui habebat. ff. de institoria. & per Alex. cō. clxxj. ij. parte, in d. l. qui habebat.

* Qualitas cùm intentionis & petitionis nostræ fundamentū est, plenè est probanda, & plenè eam non probans succumbit. l. j. §. ait prætor. ubi Bart. ff. ne quis in flum. publi. l. Fulcinius. §. cum hoc. ubi gl. & Bart. ff. ex qui. cau. in possess. eat. l. pen. §. docere. ubi Paul. de Castr. ff. ne quis eū, qui. Bar. in l. non solùm. §. sed ut probari. ff. de oper. noui nunci. Bal. in l. si quis non dicam rapere. col. iij. C. de episc. & cler. Ioan. And. in c. j. de homic. in vj. Iason con. clxiij. nu. 3. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Qualitas personæ requisita ad præparationem negotij, sufficit probari per quasi possessionem illius qualitatis, ut quòd sit sacerdos. Idem si sit requisita qualitas ad litis decisionem, & de modico præiudicio agitur. Secus, si de magno & perpetuo: quia tunc debet probari plenè. Bald. in l. eam, quam. iij. col. in uersi. sed nunquid sufficit probare. C. de fideicom.

Qualitas alicuius si est examinanda, non admittitur substitutus examinandi. s. uer. Examinatio. uer. xij.

Qualitas dicitur detrahi eo ipso quod petitur puniri de facto simplici. Bal. in l. ij. C. de proba.

Qualitas uni rei adiecta in eadem oratione, intelligitur in alijs rebus repetita. l. Seiæ. §. Caio. de fun. instruc. l. ita stipulatus. §. Chrysogonus. de uerbo obli. per But. & Card. in cle. testibus. de testi. † Et per Fran. Aret. in d. §. Chrysogonus. & in l. si contra. de uulg. & pup. & do. Barth. Socin. in dictis locis al lega. Franc. Aret. in l. j. §. fin. de uerbo. oblig. in j. col. in uer. nume. 4.]

* Qualitas semel expressa non intelligitur amplius expressa: uerbi gratia, si uno substitutionis capite, mentionem masculorum fecit, & in alio descendentes substituit, non debemus intelligere de masculis. l. cū prætor. ff. de iudicijs. c. non ne. de præsumpt. Ioan. Ana. consil. xxij. Anchar. consil. cxix. & ita nos quoq; in consil. nostro v. & vj. consuluimus, ubi plura adduximus: secus, si in duobus, uel tribus capitibus, hoc uerbum masculi, uerbo descendentibus, additum esset. l. j. ff. de reb. dubi. l. qui filiab. in prin. ubi Bart. & docto. l. si seruus plurium. §. fin. ff. de leg. j. l. qui non militabat. §. j. ubi Bald. & Angel. ff. de hære. inst. Abb. consil. xxxvij. uol. j. Ludo. Rom. consil. ccxxxj. Iason consil. cxxxvij. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

Qualitas sequens refertur ad omnia præcedentia. Bar. in l. doli. de ser. cor. Alex. in l. prætor. ij. §. erit. ff. ui bo. rapto.

Qualitate criminis non probata, an possit iterum inquiri sine ea. Bar. in l. denunciasse. quam legit cum l. si uxori. §. quid tamen. in fi. col. in pen. q. ff. de adul. ubi distinguit. & in l. si seruum. §. fi. ad fin. ff. de acti. & obli. & in l. in delictis. §. si detracta. ad fi. ff. de noxa. & in l. senatus. in iij. col. uersi. ex gl. quæro. ff. de accus. & Bal. in l. & si seuerior. iij. col. uersi. iij. oppo. ad idem. C. de infamib. Flor. in l. si uulnerato. ad legē Aquil. Ang. Aret. ubi s. quòd sic, in pen. col.

Qualitas intentata si probari non potest, detrahatur pendente iudicio. Bar. in l. diuus. in ij. col. ff. de re iud. Flor. in d. §. si detracta. Ang. Are. ubi s.

Quandiu significat modū. Flor. in l. iiij. in prin. ff. de serui. & Bar. in l. j. in vij. col. uer. secundò principaliter quæro. ff. de condi. & demon. Item conditionem. l. pater Seuerinam. §. fi. & ibi Bar. eo. tit. in d. l. iiij. quod utrumq; significat. & Bar. & Bal. in l. j. in prin. C. de legatis. quod facit conditionem.

† Quamuis, est dictio aduersatiua. Fran. Aret. in l. debitorum. ad Velleianum.]

Quandiu, id est, quantumcunq; diu, etiamsi mille anni fluxerint. gl. j. in cle. quandiu. de appel.

Quando ponitur pro quia. l. Seius. in fine. ff. ad Treb. l. quamuis. de dam. infect. l. fi. §. fin. de eden. per Bart. in l. j. in ix. col. ff. de condi. & demon. in uer. quæro de dictione, Quando.

Quandoq;, id est, quandocunq;. l. res testatoris. de leg. iij. Aliqñ ponitur pro quamprimùm dare poterit. l. rogo. quando dies lega. ce. Vide Bar. in d. l. j. in ix. col. uer. quæro de dictione quandoq;. & Lud. Pon. in sing. uer. Legatum factum, &c.

Quandocunq;, iunctum uerbis, toties, & quoties, obligat præsentandum, etiam post sententiam. Ang. in l. quod si nolit. §. si quid ita. de ædil. edi. & s. uer. Fideiussor. de iud. sisti. uersic. xxxvij.

Quandocunq;, intelligitur etiam post præscriptionem. s. uer. Præscriptio.

Quandocunq; est aduerbium distributiuum temporis, & est distributiuum, & multiplicatiuum. Bald. in l. precib. xvj. col. uer. in cōtrarium ostēdendo euidentissimis. C. de impub. & ali. sub. Et dicit infinitatem. Alex. in l. iij. qui satisd. cog. & in consil. cxlv. in ij. parte. Addo Bald. in l. si quis ad declinandā. ij. col. in uer. restat dubium. C. de episc. & cler.

Quamprimùm quomodo ponatur. in Spec. de dispu. & alle. §. iiij.

Quanti est relatiuum quantitatis: & aliquando ponitur pro numero, id est, quot. l. si ita legatum. in princ. & ibi Bar. de leg. j. uide Bar. in l. j. x. col. uer. ex hoc cōcludo. ff. de condi. & demon.

Quantitas pro specie non potest reddi. Bar. in l. ij. §. mutui. si cer. pet. in v. colum. in uersic. pro declaranda gloss.

Quantitatis appellatione uenit etiā species. l. quisquis. de leg. iij. & ibi Bart. in l. j. in j. oppo. C. de act. & obli. & in Spec. de fru. & interes. §. vj. uer. hoc etiam.

Quantitas in specie debita perit periculo creditoris. l. si certos. & ibi Bar. de uerb. oblig.

Quantitas petita an inspiciatur, uel quantitas debita. Ang. in auth. de defen. ci. §. decreto. in uer. no. hîc expressum, quòd inspicitur, quod petitur. & in l. in offerēdis. & ibi Pet. de Su. C. de appe. no. in l. si idem. de iurisdi. om. iud. Bar. in l. pe. §. fi. eo. tit. quòd inspicitur, quod petitur.

Quantitas legata simul cum specie, puta cum frumento ex certo fundo, debet præstari legatario eodem tempore, scilicet messis tempore, quo frumētum præstandum est: quia simul legata, simul præstari debent. Bart. in l. si legatarius. §. cùm ita. de lega. iij.

Quantitas ubi petitur, debet solui. l. quod legatur. & ibi Bar. ff. de iudic.

Quantitas quando datur pro specie, æquiualente. Bal. in præl. Feu. & Alex. post Bart. in l. si in emptione. in prin. ff. de contrahen. emptio.

Quantitas bis expressa in cōtractibus censetur eadem. l. stipulatio ista. §. eum, qui. & ibi doct. de uer. oblig. Quod dicit uerum ibi Alex. post Bart. quando est eadē oratio, idem actus stipulandi: non si diuersa, nisi sit adiecta dictio, eadem. Bart. in l. ij. de duo. re. per tex. Insti. eo. tit. in prin. facit l. quinquaginta. de proba. & Bart. in l. re coniuncti. j. q. de leg. iij. Sed Imol. cōtrà in l. si quis in testamento. de legat. j. Item secus in ultimis uoluntatibus: quia quantitas bis expressa, bis debetur, cùm intelligantur diuersæ. l. Mæuio. in prin. & ibi Raph. de leg. ij. & Raph. & Alex. post glo. sing. in d. §. eum, qui. & ibi Lud. & Cy. & Pet. & Imo. in d. l. si quis in testamento. contra Bar. ibi. Sed si pluribus promittatur, uel legetur, intelligitur eadem, non plures. l. eum, qui ita. in prin. & ibi doct. & Alex. de uerb. oblig.

* Quantitates cùm diuersæ sunt, diuersæ obligationes uidentur, omnesq; debentur. l. si is qui ducēta. in prin. ubi gl. ff. de reb. dubi. Iac. Aret. & Bar. in l. cùm centum. in prin. ff. de adimen. legat. Bald. Ang. Imol. & Paul. de Castr. in l. scire debemus. in prin. ff. de uerb. oblig. Alex. con. iiij. uol. j. Iason con. lxxxvij. col. ij. uol. iij. Æmilius Maria Manolessus.

* Quantitas, cum eadem, ab eadem persona, & ex eadem etiā causa, ut mutui in pluribus instrumentis promissa est, si semel uirtute unius instrumenti fuerit exacta, exigi iterū potest. l. cùm plures. ff. de euictio. l. scire debemus. in prin. ff. de uerb. oblig. l. ne causa. ubi Nicol. de Neap. C. de discussio. li. x. l. quinquaginta. ubi gl. ff. de probatio. Bart. in l. triticum. ff. de uerb. oblig. Ang. & Imol. in l. planè. §. si eadem. ff. de leg. j. Alex. in l. qui bis idem. in extre. ff. de uerb. oblig. Alex. consi. iiij. uol. j. Iason consil. lxxxvij. col. j. uol. iij. Æmilius Maria Manolessus.

* Quantitates cùm diuersæ sunt, & una soluta, facta cautio, de amplius non petendo, uelut nostri dicunt, quietatio fuerit, alia nihilominus peti potest. l. quinquaginta. ff. de probatio.

Bar. Ang.

Bar.Ang.& alij,in l.planè.§.j.ff.de leg.j.Bart.& alij,in l.triticum.ff.de uerb. oblig. Paul. de Castr. in l. scire debemus. in prin.col.j.& ij.ff.de uer.oblig.Alex.con.iiij.uol.j. Iason con. iiij.nu.3.uol.iij.Æmilius Maria Manolessus.

* Quantitatem cùm eandem in uno instrumento uxor,in alia uir promisit simpliciter,exigi utraq; potest. Bart. in l. si Stichum.§.fin.ff.de nouatio. Iason consil.lxxxvij.col.ij.uol.iij. Æmilius Maria Manolessus.

Quantitates diuersæ dicuntur decē,& decem,non autem una, scilicet uiginti.gl.& doct. in l.v.de sol.Alex. consil.ij. ij.col. iiij.parte.

10 Quantitas magna,uel parua quæ dicatur. Bar.in l.si constante.in prin.xij.col.uer.ij.quæro,dicis.& ibi doct.sol.ma.gl.& doct.in l.sed & si susceperit.§.si libertis. ff. de iud. & in auth. nisi breuiores.C.de sent.ex peri.reci. gl. in l. si uerò. §.si pro rei.& ibi doct.ff.qui satisd.cog.doct.in l.in bonæ fidei. C. de reb.cre.& in l.adimendi.ff.eo.tit.& s̄.uer. Causa breuis.uer. j.& uer.iij.& Bart.in l.societatem.§.arbitrorum. vij.col.uer. quæro,quæ dicitur parua. ff. pro socio. ubi per Alex. in vij. col.& per doct. & Alex.in l.qui accusare.ff.de accus. & Io.de Imol.in l.si quis arbitratu.de uerb.obl.& in l.j.§.si quis ante. ff.de appel.Sed gl.& Bar.in l. Seio.ff.de rest.in integ. dicit,q̃ quantitas magna dicitur quatuor, uel tres ducati in uenditione parua,non magna. Et sic ex quantitate rei aliàs dicitur modica, usque ad duos aureos. in l.si oleum.§.meritò.& ibi Bart.ff.de dolo. Item dicitur magna uel parua ex qualitate personarum.gl.in auth.de æqua.do.§.fi.in uer.maior.& in auth. quod locum.in gl.fi.& ibi Bart.uer.quærit glo. C.de collat.Item dicitur usq; ad uiginti. Bart. in l.Titia.in prin.in ij.col.uer.quæro,quæ est differentia. ff. de uerb. oblig.per l. fin.C.de dona.inter uir.& uxo. alias dicitur ex arbitrio iudicis.Bar.in auth.minoris.in j.col.in fi.uer.sed quero. C.quando mu. tu. officio. post gloss. in corpore, & docto. in d.l. si constante.

Quantitatum cumulatio non fit,quando liber mercatorum cōtinet plures paruas summas : quia ei creditur de singulis.s̄. Liber mercatorum.uer.xvj.

Quantitas,uel æstimatio si petatur,quid iuris. in Spec. de act. seu peti. §.iij.uer.item quod iuris.

Quantitas ratione sententiæ quandoq; est nulla. in Spe.de sententia.§.iuxta propositionis.uersicul. item est nulla,ratione quantitatis.

Quantitas maior quam debita,si petatur,quæ sit pœna in Spe. de lib.concep.§.nunc ostendamus.uer.& emendari.

Quantitas certa debet in libello designari.eod.tit. §. fin.uersic. cæterùm.

Quantitatis appellatione supple s̄.uer. Debitor quātitatis.per totum.& uer.Legatum quantitatis.per totum.

Quanto citius, id est,summariè. Barto.in l.si quis.C. depositi.& Alex.in l.j.ff.iudic.sol.ubi idem.de uerb.quàm celerrimè,& statim.

Quantumcunq; quomodo ponatur, in l. balista.& ibi Bar.ff.ad Treb. quia plus operatur,quàm uerbum simplex,Quantum.Idem in uer.qualecunq;.per Alex.in l.ij.§.prętor.qui satisd.cog.uide in cle.j.§. fi.de foro compe.& in c.cùm à nobis.de testi.& Alex.consil. viij.iiij.parte.

† Quaq;,& si qua,quæ dictiones sint. per Fran.Aret.in l.si necessarias.§.si annua.de pigno.act.& ibi Bal.]

Quarta est quadruplex.glos.j.in c.in præsentia.de proba. Insti.de fideicom.hæred.§.sed quia.in glo.in uerbo,ex lege.

Quarta simpliciter petita,intelligitur de ea,quę debetur ex forma statuti,uel consuetudine. Innoc.in c. certificari. in j.col. magna,in fi.in gl.sua,in uerbo,diuersitatibus.de sepult.Pau. de Castr.in l.fi.ff.de iusti.& iur. Barth. Cæpol. in l.nominis. §.uerbum.de uerb.signi.ix.col.& Alex.in l.societatem.§.arbitrorum.pro socio.iij.col.

Quarta debita arrogato, de qua per Bal.in l.ij. C.de adopt.non adita an transmittatur ad hæredem.Cy.& doct.in l.si arrogator.de adopt.ubi Bart.in asserta repetitione, in iij. col.in vj. opp.quòd sic.Paul.de Cast.& doct. in l.cum antiquioribus. C.de iure deliber.& ibi do.Alex.in iiij.col.& s̄.in uer.Legitima.el j.uer.xxxvj.

Quarta in bonis uiri debetur uxori, quando uir eam expellit sine causa.Item quando uxor inops superest uiro diuiti.per auth.præterea.C.unde uir & uxor.Bal.in c.j.§.fi.de inuestit. de re alie.fac.& j̄.uer. Vxor.el j.uer.x. & adde in uerb. Vxor hæres.uersi.xiiij.

Quarta uxori debita non potest prohiberi per maritum. gloss. sing.in §.si uerò expressim.in auth.de hære. & Falc.uer.hæredem.

† Quarta debita uxori ex dispositione auth.preterea.C.unde uir & uxor.an extorqueatur etiam contra uoluntatem testatoris.uide do.Pet.Phil.Cor.in consil.iiij.incip. ultra.in litera B.C.D.& seq.in iiij.parte.]

Quarta pars an & quando cōtineatur sub tertia.no.in auth.nouissima.C.de inoff.testa.& Insti.de hære.quæ ab inte.defer. §.fi.quòd quarta,& tertia faciūt dimidiam : ut de duodecim tolle tertiam,restāt octo : de octo tolle quartam,restant sex: & sic dimidia totius.

Quarta patrono debita debet detrahi de singulis rebus. Bal.in l.ij.uersi.quæro,quid de quarta.C.ad legem Falc.per l.à libero.de oper.liber.uide Bal.in l.j.C.si quid in frau. pa. adde s̄. Legitima.uersi.lxxvij.& lxxj.

Quarta filio debita iure naturæ,de quibus bonis debeatur, & quomodo.s̄.uer.Legitima.el j.uer.lxxxj. & uerb. Filius hæres.uersic.100.

Quarta debita quando fit contributio legatorum & fideicommissario uniuersali,an dicat Falcidia,uel Trebellianica. Bar. in l.Marcellus.§.item Pomponius. ad fi. ff. ad Trebel.ubi distinguit.

10 Quartæ plures non possunt extrahi.s̄.uerb. Filius grauatus. uer.xiiij.& seq.ubi plenè.

Quartæ omnes,id est, legitima, Falcidia, & Trebellianica, debentur iure,& titulo lucratiuo. Bald, in l.iubemus.ij.col.C. ad Trebel.Sed aliter loquitur Bal.in l.quanquam. ad legem Falc.quòd Trebellianica debetur ex titulo lucratiuo,sed legitima dicitur æs alienum.

Quartę legitimæ materiam supple s̄.uer. Legitima.per totum.

Quartæ Falcidiæ materiam supple s̄.uer. Falcidia.per totum.

Quartæ Trebellianicæ materiam supple j̄.uerb. Trebellianica. per totum.

* Quartas duas alteram legitimam,Trebellianicam alterā retinent filij hæreditatē restituere rogati.c.Raynaldus.c.Raynutius.de testa.Iason in l.filiū quem.C.fam.ercisc.And.Alc. con.cxxvj.nu.14.Æmilius Maria Manolessus.

* Quarta quæ ex cōstitutione diui Pij impuberi ad-rogato in bonis adrogatoris debetur, nō est hodierno iure usq; ad trientem aucta.sec.com.opi.glo.in §.j.uer.hoc no.obser.in authen.de trien.& se.j.Iac.But. Bar.& Bal.in l.si arrogator.oppo.xj.ff.de adoption.Ias.con.cxlj.nu.2.uol.iiij.à qua tamen com.opi.dissentiunt,Pe.Cy.Alb.& Salic. in d.l.si arrogator. Cy.in l.ij.C.de adoptio.Æmilius Maria Manolessus.

* Quarta,quę maiori adrogato in bonis adrogatoris debetur, hodie est ad trientem aucta.Salic.in l.ij.C.de adoptio.Iason con.cxlj.nu.2.uol.iiij.Æmilius Maria Manolessus.

Quarta episcopalis est, quæ debetur episcopo de relictis factis per testatorem pro anima:ut j̄.eod.uer.seq. & uer.iiij.uer.vj.& xij.& per discursum. & de ea plenius per dominum Pet.de Peru.in tracta.de Quarta,uel de canonica episcopali:& per Bal.in l.si quis ad declinandā.§. in omnib. uer.ex.opponit.C.de epis.& cle.& in consil.item cùm quærit,&c.& in c.certificari.& ibi doc.de sepul.& in c.fi.de testa.

Quarta debetur episcopo in omnib. relictis pijs,nec compensatur cum legato sibi facto. in c. officij. de testa. per dominū Io.de Por.in l.si cùm dotem.§.si pater.solu.matr.& ibi Alex. de Imol.& Ant.de But.& Io.de Imo.in d.c.officij.Et quid in quarta parochiali.j̄.§.seq.per discursum.

Quarta episcopalis potest remitti per episcopum.Bal.in l.præses.in v.q. C.de transact.& s̄.uer.Episcopus circa res.uer.lv. & seq.

Quarta non debetur episcopo ex relictis factis pauperibus.c. requisisti.de testa.Bal.in l.si quis ad declinandā. in §.in omnibus.iij.col.de episc.& cler. & in l.id, quod pauperib.xvij. q.C.eod.tit. & in auth. similiter. in ult. q. C.ad legem Falc. & Feder. de Senis consil.lvj.& Petr. de Perusio ubi s̄. ix. c.uer. item si executor datur. Quod uerum est, maximè si sint nominati

minati certi pauperes. Bald. in d. auth. similiter. in fi. Et quid de relicto pauperibus certi hospitalis. Bal. in d. l. §. in omnibus. x. col. uersic. nunc aduertatis. quòd sic: secus, si relictum fuisset in genere.

Quarta debetur episcopo de relictis factis fratribus Minorib9 sancti Francisci. Pet. de Peru. ubi s. c. iiij. in fi. contra Fede. de Senis. in consil. uide Bald. in d. §. in omnib. iij. col. uer. redeo ad primum. qui tenet opi. Fed. de Senis. Et pro hac parte cõsului contra episcopum Firmanum ad instantiã fratris Iacobi de monte Pranduno, qui nunc est beatus in hæreditate Antonij Lucæ fundatoris ecclesiæ Annunciatæ de Firmo.

Quarta an debeatur episcopo de relictis factis fraternitati. Pe. de Peru. ubi s. iij. c. principali, uersi. ad quartum. & Bal. in d. §. in omnib. in xj. col. magna. uersi. deinde quæritur. ubi non concludit, quia pendebat quæstio de facto. & Alex. in rubr. de ope. no. nun. iij. charta.

Quarta per constitutionem inducta non habet locum in legatis pijs. Bal. in auth. similiter. C. ad legem Fal. uer. & idẽ puto.

Quarta simpliciter petita intelligitur de ea, quæ debetur ex forma statuti, uel consuetudinis. Innoc. in c. certificari. in j. col. magna. ad fi. de sepul. & s. uer. Quarta. el j. uersi. ij.

Quarta non petita per episcopum certo tempore, an petatur, non obstante præscriptione. Bal. ubi s. vj. col. uer. modò hic.

10 Quarta debetur episcopo, nõ autem archidiacono subiecto episcopo, & habenti ecclesiam subiectam sibi. Pet. de Peru. in tractatu Cano. episcop. viij. charta, uer. iiij. principali post Innoc. in c. requisisti. de testa. ubi dicit uerum, nisi archidiaconus habeat iurisdictionem episcopalem in ecclesia: sed Innoc. hoc non dicit in libro meo.

Quarta deducitur secundum consuetudinem loci, in quo res sitæ sunt. in Spec. de fer. §. j. uer. sed pone.

Quarta debetur episcopo de relictis factis hospitali cõstructo, authoritate episcopi. Bald. in l. orphanotrophos. in fin. C. de episc. & cler. & in d. §. in omnibus. xij. col. uer. sed iuxta hoc quæro. ubi plenius. & in auth. hoc ius porrectum. in ij. col. in uersic. sed hîc quæro. C. de sac. san. eccles. & in suo consil. In Dei nomine, amen. Quidam ciues Ameliani, &c. & do. Recuperius in consil. Aliqui laici, &c.

Quarta episcopo debetur de legato pio, licet de re non apta ad pium usum. Bal. in l. si filius. C. fam. ercisc.

Quarta episcopalis non debetur, nisi à subditis ecclesiæ, sed

Quarta parochialis debetur etiam ab exemptis. Ioan. And. in c. cùm in officijs. de testa. Bal. in d. §. in omnibus. iij. col. uer. iuxta hoc quæritur. & per Bal. in Marg. uer. Libellus. uer. j.

Quarta episcopalis quomodo petatur. Innoc. in d. c. certificari. de sepul. in gl. sua, in uer. diuersitatibus. Addo Bal. in d. §. in omnib. in j. col. uersic. iuxta hoc quæritur. quòd competit actione ex testamento episcopo.

Quarta episcopalis quare debeatur episcopo pro relictis factis suis ecclesijs. Bal. in d. §. in omnibus. j. col. in uer. ego uerò in hac materia.

Quarta episcopalis debet peti ab episcopo, non ab hæredibus testatoris, sed ab ecclesijs. Bald. in d. §. in omnib. j. col. uer. iuxta hoc quæritur. Sed Pet. de Peru. contrà in consil. Cùm quæritur, an ante annum, &c. quod debet peti ab executoribus, sed solutis legatis debet peti à legatarijs. Io. An. & Host. in c. de his. de sepul.

Quarta episcopalis debetur episcopo etiã à monasterijs exemptis. Innoc. in c. j. in gl. mag. de sta. mo. & Bald. in d. §. in omnibus. in iij. col. cum duobus sequentibus, in uer. redeo ad primum.

20 Quarta episcopo non debetur de relicto facto uni ex fratribus Minoribus sancti Francisci, pro libris uel pro alimentis. Bal. in d. §. in omnib. in iiij. col. uersic. ex his præmissis.

Quarta nõ debetur episcopo pro relicto facto presbytero pro missis dicendis. Bal. in d. §. in omnib. v. col. uer. & per hoc apparet, quòd opinio. & gl. in cle. dudum. uer. funeralibus. de sepul.

Quarta nõ debetur episcopo pro fabrica, uel pro alio certo relicto ad certum pium usum. c. fi. de testa. Bal. in d. §. in omnibus. in iiij. col. uer. secunda conclusio est. Quod est uerum, etiamsi relictum sit factum ad piam causam, prout Titius elegerit, & Titius eligat ecclesiam fieri de eo. Bar. in l. unum ex familia. §. j. de leg. ij. uer. & Dy. inducit. & j. eo. uer. xliij.

Quarta debetur episcopo, etiamsi specialiter non nominetur in testamento. l. fideicommissa. §. interdum. de legat. iij. Bal. in d. §. in omnibus. in j. col. uer. iuxta hoc quæritur.

Quarta episcopo non debetur ex relicto nullo facto fratribus Minoribus. Bal. in d. §. in omnibus. uer. tertia conclusio est, in iiij. col.

Quarta de relicto pro fabrica facta fratribus Prædicatoribus sancti Dominici, non debetur episcopo, nisi ex pacto sit aliud prouisum. per c. quia ex eo. de pact. in vj. Bal. in d. §. in omnibus. v. col. uer. uenio ergo ad quæstionem Prædicatorũ.

Quarta debetur de eo, quod testator mandat dari fratrib. gl. & Card. in cle. dudum. §. uerum. ij. q. de sepul.

Quartæ ualet cõuentio inter episcopum, & parochiales, & fratres. Card. ubi s. in §. nos. q. viij.

Quarta episcopo de relictis fructibus ad cultum certæ capellæ, an debeatur. Paul. de Castr. consil. ccxlv. incipiente, Videtur mihi dicendum, quòd non.

Quarta episcopo debetur, etiam de his, quæ testator in infirmitate, de qua moritur, dispensat pro anima, licet in uita sua. cle. dudum. & ibi gl. uerbo, indirectè. in prin. de sepul. & ibi Car. x. q. non de oblatis in sanitate. ibi. q. xj.

30 Quarta decimarum debitarum ecclesijs parochialibus debetur episcopo de iure communi. c. de quarta. de præscript.

Quarta oblationum pro mortuis factarũ ecclesiæ debetur episcopo. d. c. de quarta.

Quarta decimarum, & oblationũ debita episcopo, potest per episcopum donari cuicunq; ecclesiæ. xij. q. iij. in fi. Quod uerum est, cum consensu capituli. Hosti. & doct. d. c. de quarta. & ibi Panor. iij. col. in prin. uer. not. gloss. & c. pastoralis. de donat.

Quarta decimarum, & oblationũ debita episcopo, potest præscribi in totum. d. c. de quarta. & ibi doct. & Abb. in ij. no. dicit esse singularem casum in quarta oblationum.

Quarta debetur episcopo de relictis factis pro mortuarijs, & pro funeralibus, & omnium, quæ pro anima proueniunt ad ecclesiam parochialem. Bald. in d. §. in omnib. ix. col. uersic. sed oportet hoc in dubium reuocari. Idem Car. in §. uerum. q. xxviij. præallegato. & c. conquerente. de off. or. c. de quarta. de præscrip.

Quarta debetur etiã de candelis, quæ dantur in funere ad manus. gl. in cle. dudum. uer. funeralibus. de sepul.

Quarta debetur episcopo de quarta parochiali ecclesiæ debita. Bal. in d. §. in omnibus. ix. q. uer. sed oportet hoc in dubiũ reuocari, & formo talem quæstionem. Io. And. in d. c. certificari. §. x. uer. de secunda. de sepul. & Bal. ibi. x. col. Quod est uerum, nisi de relictis factis ecclesiæ parochiali, extra diœcesim. Bald. ibidem, uer. & hoc est uerum. Vide omnino Card. in cle. dudum. §. uerum. q. xxviij. de sepul.

Quarta non debetur episcopo de relictis factis ecclesiæ suæ extra diœcesim. Bal. in d. §. x. col. uersi. ulterius quæritur.

Quarta debetur episcopo etiam de relictis factis ecclesiæ non curatæ. Bal. in d. x. col. uer. sed hîc quæritur.

Quarta una debetur utriq; episcopo, & debet diuidi inter eos, quando relictum factum est ecclesię sitæ in confinibus duarum diœcesiũ. Bal. in d. ix. col. uer. ulterius quærit, an si. el j.

40 Quarta an debeatur episcopo de relictis factis fraternitati disciplinatorum, uerberatorum, seu patentium. Bald. ubi s. uer. deinde quæritur. ubi non decidit, quòd quæstio pendebat de facto. & s. eo. uer. vj. & per Alex. in rubr. de operis no. nun. iij. charta, quòd non debetur quarta de legato facto hospitali fraternitatis scopatorum, secundum Bal. ubi s.

Quarta non debetur episcopo de relictis factis uniuersitati scholarium, uel mercatorum. Bald. ubi suprà xj. col. uer. deinde quæritur.

Quarta episcopalis debet episcopo de relictis pijs, nisi sint ad certos usus. c. fi. de testa. Bar. in l. unum ex familia. §. si de Falcidia. de leg. ij. uer. & Dynus inducit.

Quarta episcopo an debeatur de relicto facto hospitali, quod ignoratur an sit constructum authoritate episcopi, & quod ei nunquam soluit quartam. Bal. ubi s. xiij. col. uer. secunda quæstio hæc est, pone commune, &c. quòd non.

Quarta debetur episcopo de relictis factis hospitali pro malè ablatis, nisi aliud obstet episcopo. Bal. in d. §. xiij. col. uer. sed modò incidenter.

Quarta

Quarta episcopo non debetur de relicto facto ecclesiæ, nō pro anima, sed pro remuneratione seruitij recepti ab ea. Innoc. in c.officij.de testam.& Bald.in d.§.xiiij.col. uer.adde,dicit Innocen.

Quarta episcopi,cui subest ecclesia parochialis,non cui sepultura debetur,quarta parochiali debita de mortuarijs sepulti extra diœcesim.Car.in d.cle.dudum.in fi.§.uerum.

Quartam episcopo non deberi ex consuetudine, potest probari per rectores ecclesiarum.s̄.Consuetudo.el j.uer.cxxvij.& j̄.Testes deponunt.uer.clxxxiij.

Quarta episcopo an debeatur de relicto distributo, arbitrio executoris. Bald.in d.§.xiiij. col.uer.sed ponamus,testator. quod erit in arbitrio eius executoris declarare : ut ibi per eum.& Pet.in tract.quartæ episc.c.ix.

Quarta episcopalis si fraudetur opera religiosorum,uide cle.j. §.ij.per Card.de priuil.

50 Quarta episcopo non debetur de relicto facto uiduæ per eā donato postea hospitali,uel ecclesiæ.Bald.ubi s̄.uer.sed pone. & Pet. ubi suprà d. c.j. ubi dicit uerum, nisi constet de fraude.

Quarta debetur episcopo de relictis factis uultui sancto, uel imaginibus sanctorum certo loco pictis. Bald.ubi s̄.in xiiij. col.uer.ultimo circa hanc materiam.

Quarta episcopo non debetur de relicto facto pro depingenda imagine episcopi uel sanctorum in ecclesia, uel pro calice.Bal. ubi s̄.xv.col.uer.si autem relinquatur.

Quarta episcopalis non potest prohiberi per testatorem.c.officij.& c.requisisti.de testa.Bald.in d.§.in omnibus.in j.col.in fi.in uer.iuxta hoc quæritur. qui dicit, quod ecclesia potest inuito te suam portionem petere.

Quarta debita ex legatis pijs certo pio loco applicanda ex forma statuti,uel consuetudinis,non potest prohiberi per testatorem.Bald.in l.filium quem habentem. in xiij. col. magna. in fin.in uer.sed adhuc quæro.C. fami.ercisc.per text.quem dicit singularem in c.Raynutius.de testa. Secus, si debita sit ex priuilegio papæ.Archidiaco.singulariter lxxxviij.distin. episcopus.secundum Lud.Pont.in singul.uer. iiij. uer. nota pulchrum.

Quarta parochialis debetur ecclesiæ parochiali tam de relictis omnibus,quàm etiam de oblationibus,etiam de candelis, & alijs, quæ dantur altari, uel ecclesiæ in qua sepelitur defunctus:secundū Abb. antiq. in c.in nostra. de sepul.& Bal.in Marg.uer.ecclesia.uer.vij.& Pet. de Peru. in tract.quartæ parochialis.ij.q. prin. uer. demùm quæritur incidenter.

Quarta parochialis debetur ecclesiæ de relicto pro dote capellæ factæ ecclesiæ fratrum Minorum.Alex.consil.cxv.ij.parte,ubi plenè de materia.

Quarta parochialis differt à quarta episcopali.Card.in cle.dudum.§.uerum.q.xxiiij.de sepul.

Quartæ an computetur legatū ecclesiæ parochiali factum.ibi. q.xxij.

† Quarta canonica legatorum an præscribi posit contra episcopum,& quanto tempore,uide Fel.in c. de quarta.in prin. de præscript.]

Quarta de mortuarijs sepulti extra diœcesim debetur ecclesię parochiali.Card.ibi.in fi:q.

Quarta debetur parochiali,in qua scholaris mortuus morabatur,de relictis factis fratribus,apud quos sit sepultus. Card. in d.cle.dudum.§.uerum.q.xxj.de sepul.

Quarta debetur etiam rectoribus ,uel uicarijs perpetuis : ut ibi.q.xxij.

Quarta debetur pro anniuersario.Card.in cle.dudum. §.uerū. vij.q.de sepul.

Quarta an habeat locum pro sepultura apud sorores tertij ordinis.Card.ibi.q.ix.

† Quarta canonica non debetur de donationibus inter uiuos ecclesijs.Iason in l.si ita quis.§.ea lege.colum. xj. ff. de uerb. oblig.]

10 Quarta non debetur de oblatis in sanitate.Car.in d.§.q.xij.

Quarta de relicto pro capella, & ornatu eius debetur : ut ibi quæst.xvj.

Quarta de bonis uagabundi, uel uiatoris, an debeatur. Card. ibi.q.xx.

Quarta potest peti ab hȩredibus, & à fratribus. gl.& Card.ibi. q.xxiij.

Quarta debetur ecclesiæ, si episcopus sepeliat in monasterio. Car.in cle. dudum.xix.q.de sepul.in prin.uel in qualibet ecclesia diœcesis.Card.ibi.in §.uerum.q.xix.

Quarta parochialis si retineatur per monachos ecclesijs parochialibus,an episcopus contra eos procedat. Card. in cle.j. iij.opp.de off.ord.

Quarta parochialis non debetur de mortuarijs pro sepultura prohibita tempore interdicti. glo. & Card.in cle.j.in fin. de sepul.

Quarta debetur de distributis in fratres per fratrem executorem.gl.& Card.in clem.dudū.§.uerum.j.q.de sepul.Item de eo,quod testator iussit dari fratribus.gl.& Card.ibi.q.ij.

Quarta debetur etiam de equis,& armis ductis in funere. Car. ibi.q.vj.

Quarta non debetur, si sit consuetudo bona fide præscripta. Card.ubi s̄.q.vj.

20 Quarta de funeralibus debetur exemptis.cle.dudum.§.uerum.& ibi Car.de sepul.& no.per eum in c.certificari.eo.tit.

Quarta parochialis debetur ecclesiæ parochiali de funeralibus, quando sepultura est electa apud fratres religiosos.cle.dudum.§.uerum.de sepul.

Quarta parochialis non debetur pro bonis leprosorum,quia illa non cedunt leprosis.Card. in clem. ij.in prin.j.q.de relig. domi.

Quarta parochialis debetur ecclesiæ, ne defraudetur debitis obsequijs.cle.dudū.§.uerum.de sepul. Bal.in d.§.in omnib. xv.col.uer.hoc præmisso,quæritur.

Quarta parochialis non debetur ecclesiæ, in qua per annum fuit cessatum à diuinis, nisi stetisset per parochianum defunctum,qui fuisset incapax diuinorum,uel aliter impeditus ad ecclesiam accedere non potuisset:quia de suis relictis debetur quarta ecclesiæ suæ.Bald.in d.§.in omnibus.xv.col.uer. ex hoc apparet.

Quarta debetur ecclesiæ de relictis factis monacho, uel religioso alicuius ordinis.Feder.de Senis consil.iiij. ubi omnino.& per Oldr.consil.ccxxiiij.Car.in cle.dudum. §. uerum. post gl.in q.xv.de sepul.

Quarta debetur ecclesiæ parochiali loci originis de omnibus relictis factis ecclesiæ, in qua forēsis defunctus est sepultus. Bald.in d.§.in omnibus.xv. col. in uer.secundò quæritur.& per Card.ubi s̄.q.xx.

Quarta parochialis nō debetur de relictis factis alijs ecclesijs, quando testator alibi,quàm in ecclesia parochiali,sepelitur. Bal.ubi s̄.uer. tertiò quæritur, si quis. in xv.col. sed tantùm de relictis factis ecclesiæ,in qua sepelitur. Bald.ibidem post Innoc.in c.ij.de sepul.in gl.sua,in uer.medietatem.

Quarta debetur ecclesiæ parochiali, etiam de uestibus bisis, quibus testator defunctus portatur indutus ad sepulturam in honorem sancti Francisci,in cuius ecclesia sepelitur.Inn. in d.c.ij.Bald.ubi s̄.in xv.col.uer.sed quid si non esset.& cle. dudum.§.uerum.de sepul.per gl.& Car.xj.q.

Quarta an debeatur ecclesiæ parochiali de relictis factis alteri ecclesiæ,in qua testator sibi sepulturam non elegit,sed in ea à cōsanguineis sepultus est.Bal.in d.§.in omnibus.xvij.col. uer.quartò quæritur.& Innoc.in c.in nostra.in gl.in uer.reliquit.de sepul.ubi distinguit.

30 Quarta debetur ecclesiæ parochiali de relictis factis ecclesiæ,uel monasterio exempto,ubi testator eligit sepulturam. Innoc.in d.c.ij.in gl.sua.in uerb. medietatem. & c.in nostra. & Bal.ubi s̄.in xvj.col.uer.quintò quæritur.

Quarta ecclesiæ parochiali debetur de dimidia relictorū, quæ tangit ecclesiam,non de dimidia,quæ tangit hospitale cruciferorum:& quando testator eligit sepulturam in hospitali ipso,& reliquit ecclesiæ,& hospitali. Innoc. in d.c.in nostra. in gl.sua,in uer.reliquit. Bald. ubi s̄.in xvj.col.uer. sed iuxta hoc quæritur.

Quarta ecclesiæ an debeatur de relictis factis alteri ecclesiæ,in qua quis elegit sepulturam, sed alibi sepultus est, quia corpus suum deferri non potuerit ad illam ecclesiam.Bal.ubi s̄. in pen.col.uer. septimò quæritur iuxta hoc.ubi tandem distinguit:aut nominatim relictum est pro sepultura : & tunc debetur,quia fingitur ibi sepultus.Secus,si relictum sit simpliciter

pliciter factum. & Car. in d. §. uerum. xiiij. q. & in q. xviij. Et quid si est excommunicatus. j. eo. uersi. xxxv.

Quarta parochialis debetur etiam de donatione causa mortis, uel facta in articulo mortis. d. cle. dudum. §. uerũ. & ibi Car. q. xiiij. Pet. de Peru. in tract. quartæ parochialis. ij. q. prin. iij. col. non autẽ. de donatione inter uiuos: ut ibidem in vj. col. uersi. quartus casus est.

Quarta parochialis petitur hoc modo, Peto quartam parochialem ecclesiæ debitã ex relictis factis per Titium. nec est necesse exprimere quid, & quantũ. Innoc. in d. c. ij. in gl. in uerbo, medietaté. in uer. item nota. Vide in Spec. de lib. concep. §. xv. uer. quid.

Quarta ecclesię non debetur de relictis factis alteri ecclesiæ, in qua sepulturam elegit, & non habuit, quia erat excommunicatus. Bald. in d. §. in omnibus. ult. col. uer. sed ponamus. & Feder. de Senis consil. cx. & Card. in d. §. uerum. xiiij. q. & in q. xviij. quòd si non eligit sepulturam apud fratres, nec sit sepultus apud eos, non debetur quarta parochialis, sed episcopalis sic.

Quarta parochialis nõ debetur ecclesiæ de relicto facto rectori alterius ecclesiæ, in qua testator elegit sepulturam amico, uel consanguineo testatori. s. Innoc. in d. c. ij. circa prin. in gl. sua, in uer. disponere. & Bal. in d. §. in omnib. in fi.

Quarta parochialis debetur etiã de relicto pro sepultura extra diœcesim. Bal. in d. §. in omnibus. x. col. uer. ulterius quærit.

Quarta parochialis an compensetur cum legato facto ecclesiæ parochiali. Fed. de Senis in consil. iij. Sali. in auth. præterea. C. unde uir & uxor. doct. in c. requisisti. de testa.

Quarta parochialis si fraudetur à testatore suasu & opera fratrum mendicantium, uel religiosorum, faciendo relinqui sororibus sanctæ Claræ, uel alijs eis subditis, tenentur fratres ad restitutionem ecclesiæ matrici. s̄. uerb. Fratres religiosi. uer. lxj & Card. in cle. j. §. j. de priuileg.

40 Quartæ parochialis materiam supple per Pet. de Peru. in tract. de cano. parochialis. & Old. in consil. ccxxiiij. & Bal. in d. §. in omnib. per totum. & s̄. uer. Ecclesia. uer. cccxxij.

Quarterium ciuitatis an posit condere statuta. Bart. in l. oẽs populi. iij. col. uer. tertiò quæro. ff. de iusti. & iure. quòd sic, si sint statuta, quæ spectant ad expediendum ea, quæ specificant ipsum quarterium: aliàs secus. & s̄. in uer. Ciuitas. uer. xlv. cum his, quæ ibi scripsi post authorem.

Quadriennium currit à die læsionis. j̄. Restitutio quando. uer. iiij. etiam ignoranti: ut ibi.

Quasi, in statutis denotat proprietatem, non improprietatẽ. Bar. singulariter in l. si in rixa. in ult. col. in prin. ff. de sica. in l. si diuortio. §. si fundum. in j. oppo. & ibi Dy. solu. mat. & Bar. in l. hoc colore. de inoff. testa. Io. de Por. in l. de diuisione. solu. matr. uide lxxxviij. dist. presbyter. de decimis. c. parochianos. & ibi Arch. Oldr. consil. clv. incip. Quia de forma electionis. & not. in l. si cum doté. §. fi. ff. solu. matr. & ibi gl. in l. posthumorum. de iniust. testa. & Alex. in l. si dari. ff. de uerb. oblig. Aliquando denotat proprietatem, & ueritatem. not. in l. j. de transact. in l. Lucius Titius. in fi. de admi. tuto. in l. cùm in hac. de reb. cred. Old. in consil. clv. Vide Io. de Por. in l. si uerò antè. in prin. solu. mat. & in l. centurio. vj. col. & in l. si pater filios. de uulg. & pupil. Bald. in l. in suis. de libe. & posthu. dicit, quòd dictio Quasi, & dictio Quemadmodũ, est nota improprietatis, & diminutionis. l. si cùm dotem. §. fi. solu. matr. l. si quis cùm à fideicommis. de condi.
† inde. † Et plenè per Fel. in c. prolatum. de off. deleg. quasi in fi. ult. col. & per Dy. in consil. j. & do. Fran. Aret. in l. qui liberis. de uulg. & pupil. & per Dyn. in suo tract. de acti. in §. sed istæ. & ibi do. Ias. May. & Aret. & do. Ias. May. in l. j. de acquir. pos. & Pet. Phil. Cor. in consil. cxcviij. in litera G. in ij. parte. & in consil. ccxxiiij. iiij. parte, in litera B. & D. & Fran. Aret. in l. si id, quod. §. quod autem. de acquir. hære. & in l. cum antiquis. C. de inoff. testa. & in l. creditor. in fin. si cer. pet. & Bal. in l. in suis. de libe. & posthu. & per do. Ias. May. Institut. de actio. §. præterea. nu. 41.

Quasi possessio iuris, uel seruitutis quæritur per patientiam, etiam uiolentam. Bar. & Alex. post doct. in l. j. §. in operis. de oper. no. nun. Ant. in c. fi. in antepen. charta, de causa pos. Innocen. in c. olim. iij. de resti. spo.

Quasi possessio quæritur etiam per unicum actum perfectum. not. in c. cùm ecclesia Sutrina. & in c. cùm olim. per Abb. de causa pos. & proprietatis.

Quasi possessio an releuet ab onere probandi. s̄. uer. Possessionis effectus. uersi. ij.

Quasi possessio probatur per usum triginta dierum ad minus. no. per Bar. & Alex. in l. j. §. j. de iti. actuq; priua. & plenius in l. sicuti. §. si quæritur. per Bart. si serui. uen. Ang. in l. si quis. §. differentia. de acquir. pos. & in l. iij. & ibi Alex. C. de acquir. posses.

Quasi, iuncta cum uerbo, Quodammodo, facit intellectum improprijssimum. Bal. in l. si abducta. in ult. col. in prin. in uer. secundò quæritur. C. de furt. per l. in tempus. §. j. ff. de usuca. Item est dictio diminutiua, secundum Bald. in l. fi. xv. oppo. uer. item dicunt. C. de edi. di. Adr. tol. & Oldr. in d. con. clv. quod incipit, Quia de forma.

Quasi possessio an resultet ex præstatione unica, uel pluribus. Bal. in l. j. uer. extrà oppo. C. de fideicom. quòd per unicum actum plenum.

Quasi possessionis materiam supple s̄. uerb. Possessio iurium. per totum.

Quasi contractus dicitur fieri inter hæredem, & defunctum. s̄. Contractus. el j. uer. liij.

10 Quasi possessio. de hac per Alexan. in l. j. §. j. de itine. actuq; priuato.

Quasi seruitus dicitur obligatio ad dandum decem annua ecclesiæ, uel domino in signũ subiectionis, uel fidelitatis. Bal. in l. j. ix. col. C. de serui. & Alex. in l. ut pomum. de serui.

Quasi falsarius intelligitur impropriè falsarius, ut si puniatur extraordinariè, non pœna falsi. glo. ij. in c. cùm olim. el ij. de off. deleg. & Bal. in c. olim. de rescrip.

Quasi litis contestatio quando dicatur. in Spec. de contuma. §. iij. uersi. si uerò agitur.

Quasi sedere uidetur æquitas. in Spe. de sent. §. iuxta. in ij. charta, uer. & sunt.

Quasi libelli qui sint, & quomodo. in Spec. de libel. concep. §. nunc uidendum. uersi. xxxij.

Quasi societas quæ sit. in Spec. de iud. §. ij. uer. hoc etiam nota. ibi: dicitur enim.

Quasi dominium quod sit. in Spec. de cau. pos. & proprie. §. j. in j. charta, uersic. aliæ sunt reales. & s̄. uerb. Dominium. el j. uersic. v. xxxv. & xxxviij.

Quasi rei uendicatio quando detur. eo. tit. §. j. in iij. charta, uer. sed opponitur.

Quasi sequestratio. uide j̄. uer. Sequestratio. Caue, quia nullum uerbum de quasi sequestratione: fortè intellexit de uersi. 33. ubi sequestratio fit in possessorio retinendæ, uel in uersi. 51.

Quatenus quomodo ponatur. in l. antiquitas. ubi Bald. in j. notab. C. de usufru. & per Bar. in l. j. in ix. col. in uer. quæro de aduerbijs. ff. de condi. & demon.
† Et in auth. de hære. & Falc. in prin. & per Fran. Aret. in l. iij. §. Neruæ. in j. no. de acqui. pos.]
* Quæcunq; est dictio generalis distributiua, quæ nihil excipit, aut excludit, sed omnia complectitur. c. solitæ. in extre. de maior. & obedient. Iason consil. cxxiiij. col. v. uer. tertiò pondero. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

Que sine diphtongo, ponitur pro &, & debet scribi breuis: aliàs est longa, & relatiuũ, & cũ dipthongo. gl. & Bart. in his uerbis. de duob. re. Bal. in l. edita. in fine. C. de edẽdo.

Quemadmodum ponit interrogatiuè. gl. & Bart. & doct. in rubr. in iiij. col. uersi. quæro primò. ff. sol. mat. sed quãdoq; ponitur comparatiuè: seu similitudinariè. l. iij. §. si duob. & ibi gl. in uerbo, utrique. ff. de adi. lega. l. quemadmodum. de acquir. posses. l. quemadmodum. C. de agri. & censi. lib. xj. ita Bar. in d. rub. solu. mat.
† in iij. col. in uer. quæro primò. † Vbi etiam uide Bal.]

Quemadmodum, aliquando est nota improprietatis, & diminutionis, sicut dictio, Quasi. Bal. in l. in suis. de lib. & posth.

Querela non est actio. Bar. in l. nam & postea. §. si minor. in ij. col. in uer. opp. secundò. ff. de iureiu. sed est remedium subsidiarium: ut ibi. & Bar. in l. maximum. ij. not.
† C. de lib. præteri. † & dicitur Græcè μομφή.]

Querela est accusatio. Bald. in l. certum. ult. col. in prin. in uer. sed quærit. C. unde cogna. Sed Bar. in l. posthumus. §. si quis in ulti-

in ultima. ff. de inofficio. testa. dicit, quòd nec est actio, nec exceptio, nec accusatio: sed officium iudicis: ut ibi per glo. in uerbo, successionem.

Querela, id est, appellatio. l. si ab arbitro. & ibi gloss. in uerbo, querela. in princ. & Bart. ff. qui satisda. cog. & Raph. & Pet. de Sun. in l. iij. C. quomodo & quando iudex. ubi etiam dicit idem de restitutione in integrum, ut ambæ comprehendantur à statuto de querela: secus dicit in beneficio causa pietatis indulto.

† Adde, quòd querelari poterit, ubi sumus in casu, in quo non potest appellari. Singularis est glo. secundum do. Car. in c. querelam. de procu. cùm querela sit actus citerior appellatione: ut dixit ibi gl. quando. Abb. ibi dicit esse no. propter statuta prouidentia contra querelantem in certis causis, ut non extendatur ad legitimè appellantem, cùm sint stricti iuris. c. in nostra. de iniurijs. l. iij. §. hæc autem uerba. ff. de neg. gest. & in l. quicquid adstringendæ. ff. de uerb. oblig.

Querela, & appellatio differunt: quia fatalia appellationis nõ seruantur in querela. Alex. in d. l. si ab arbitro. in fi. ff. qui satisd. cogan.

Querela non proposita per dominum uiuentem contra uasallum alienantem feudum, non transit ad hæredem. Bal. in c. j. §. insuper. in iij. col. uer. si uerò tu loqueris. in tit. de prohi. feu. alie. per Fed. & Pau. de Cast. consi. clix. incip. Viso, & examinato. & seq. & infrà uer. Vasallus præiudicat. uer. ij. & in uer. Vasallus priuatur. uer. v. & suprà, uer. Hæres feudatarij. uer. iij.

Querela inofficiosi testamenti an detur nepoti præterito ab auo paterno ex persona patris exhæredati. in l. si quando. l. si quis filium. & ibi doc. & Bal. in j. col. uer. hoc præmisso. C. de inoffi. testa. Bald. in l. si quis posthumos. §. filium. ult. col. de libe. & posthu. Bar. in l. pater filium. ff. de inoffi. testa. in lectu. & in repetitione. & ubique in ij. col. qui distinguit. & s. uer. Nepos. el j. uer. iij.

Querela inofficiosi testamenti non datur contra testamentum fœminarum. l. illud. §. ad testamentum. ff. de bon. poss. contra tab. Sed

Querela datur contra testamentum matris. l. j. C. de inoffi. testa. Bar. in l. in suis. in ij. col. uer. quæro, quæ est ratio. ff. de libe. & posth. l. mater. & ibi gl. & Bar. & doct. ff. de inoffi. testa. & j. eod. uersi. xxv. & xlvj.

Querela datur etiam contra fideicommissarium. no. in d. l. j. C. de inoff. testa.

Querela inofficiosi testamenti non datur patri, inuito filio. gl. ij. in l. si in personam. in prin. ff. de pac. l. Papinianus. in prin. ff. de inoff. testa. Bal. in l. fin. in prin. in penul. col. uer. quæro, quid in querela. C. de bo. quæ lib. & j. eo. uer. xxxviij.

Querela quandoque capitur pro in integrum restitutione, quandoque pro appellatione, & nullitate. Bartol. in j. col. & Pet. de Sun. in l. iij. C. quomodo & quando iud.

Querela competens filio, & repudiata, non potest per patrem intentari. gl. in uerb. recusante. & Bald. in l. fi. in prin. in pen. col. uer. quæro, quid in querela. C. de bo. quæ lib. l. Papinianus. in prin. & ibi Bar. ff. de inoffi. testa. & in Spec. de testa. §. j. gl. in l. in personam. in prin. in gl. ij. ff. de pactis.

Querela competens monacho non potest intentari per monasterium, inuito monacho. Bald. in l. fin. iij. col. C. de bo. quæ lib. in uer. idem dico in monasterio.

Querela rescindit testamentum in totum, & non pro parte legitimæ tantùm. l. Pantonius. ff. si quis à paren. fue. ma. Bart. in l. fratres. uer. quæro secundò. & ibi Bal. in ij. col. in uer. tertiò quæritur. C. de inoffi. testa. Bart. in l. mater decedens. ff. eod. tit. quod licet non debeat admitti, nisi pro parte, qua succederet ab intestato, tamẽ admissa rescinderet testamentum in totum.

* Querela inofficiosi testamenti datur fratri, cùm sacerdotis filius, concubina, damnatus ob uulnus alicui illatum, hæres institutus est. Ang. in l. j. col. fi. ff. de inof. testa. Iason con. lxxj. nu. 2. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Querela datur fratri testatoris contra testamentum, in quo sit institutus hæres usurarius. Bald. in l. improbum. C. de infamibus. & infrà, Vsurarius. uersi. 50. * ubi Salic. Anto. Butr. in c. Raynutius. de testamen. Iason consi. lxxj. nu. 2. uolum. j. Æmilius Maria Manolessus.

Querela non datur usurario contra testamentum patris. Bald. in d. l. improbum. paulo post prin. & j. Vsurarius. uer. xlviij.

Querela non datur ultra fratres. l. fratris. & ibi Bartol. C. de inoffic. testam.

Querela non rescindit testamentum ipso iure, sed demùm per sententiam. Bal. in l. fi. C. unde legi. Alex. in l. fi. C. qui admit.

Querela inofficiosi testamenti non datur ascendentibus per lineam maternam. Bar. in l. emancipatus. in princ. ff. si quis à paren. fuer. ma. sed matri præteritæ datur. l. si quis filium. & ibi doct. C. de inoffi. testam. & j.

20 Querela inofficiosi contractus non transfert dominiũ ipso iure, cùm contractus sit traditione subnixus, & ideo requiritur traditio. Bald. in l. j. in ult. col. uersic. sextò quæro. C. si quid in frau. patro. l. j. cum gl. C. de inoffi. dona.

Querela inofficiosi testamenti an requirat decretum iudicis. per Bal. in l. fi. in ul. col. uer. sed nunquid. C. qui admit. ꝗ nõ.

Querela non datur emancipato cum causa exhæredato, si intra annum non agnoscebat bonorum possessionem. Bal. in l. certum. pen. col. uersi. considera hic. C. unde cognati.

Querela exclusa per statutum non intelligitur exclusa nullitas. in prac. Pap. de execu. sen. iij. colu. & s. uerbo, Nullitas. uer. xxxix. & seq.

Querela inofficiosæ donationis datur parentibus contra donatarios filiorum. l. si filius. & ibi Bart. C. de inoff. dona.

Querela datur exhæredato, uel præterito à matre. l. filiam. C. de inoff. test. & s. eo. uer. viij. & j. eo. uer. xlvj.

Querela datur matri præteritæ à filio. l. cùm filium. & ibi Bart. C. de inoff. testa. sed hodiè patet ius dicendi nullum, quia in ascendentibus requiritur titulus institutionis, sicut in descendentibus. in auth. de hære. ab intesta. §. & hoc quidem.

Querela si pendet per appellationem, debet interim ali de hæreditate, qui obtinuit in querela. l. si instituta. §. de inofficioso. ff. de inoff. testa. & ibi Bar.

Querela non datur filio adoptato per fœminam. l. si suspecta. §. quoniam fœminam. & ibi Bar. de inoff. testa.

Querela contra substitutionem uulgarem, pupillarem, & fideicommissariam, non datur, sed contra exemplariam sic. Bal. in l. humanitatis. xiij. col. C. de impu. & ali. sub. & in iiij. col. in uersi. tertiò opposi. gl. ubi dicit exemplariam, non contra uulgarem, nec contra pupillarem.

30 Querela non datur filio, cui relicta est legitima. l. cùm quæritur. & ibi Bar. C. de inoff. testa. sed filiæ sic. j. eo.

Querela non datur transuersalibus, nisi fratri, & sorori præteritis. l. fratris. & ibi Bar. C. de inoff. testa. Bald. in auth. ex causa. xv. col. C. de lib. præteri. uer. tertiò quæro. scilicet consanguineis, uel utrinque coniunctis, non uterinis: ut ibidem per Bald. & textum.

Querela non datur nepoti furiosi præterito, durante furore. Bald. in l. humanitatis. v. col. uer. uenio ad sextum no. C. de impu. & ali. sub.

Querela an detur filio exhæredato. Bald. in d. auth. ex causa. in viij. col. iij. oppo. & iiij. quòd sic, si sit ritè exhæredatus. & s. eo. uer. xxv.

Querela inofficiosi testamenti per exhæredatum renunciari non potest antequam hæreditas sit adita. Alex. post glo. in l. si quis posthumos. §. j. in fin. de libe. & posthu.

Querela inofficiosi testamenti est odiosa. Bal. in l. si infanti. iij. q. C. de iure delib. & in l. certum. in penul. col. in uer. sed quæritur. C. unde cognati.

Querela renunciata non potest amplius intentari. Bal. in l. fin. in ij. col. uer. extrà quæro. C. de repu. hæred. Idem si est sublata. l. cùm mota. & ibi Bal. in primo no. C. de transact. l. Papinianus. §. si quis. el primo. & ibi Bart. de inoffi. testa.

Querela ad superiorem proponi potest, licet appellatio sit prohibita. Bal. in l. fi. in vj. col. in uer. & nota istam pronunciam. C. de edi. di. Ludo. Ponta. in rubr. de arbit. uer. scias tamen, quòd licet. & infrà, uer. Statutum de iudicijs. uer. ccxxix. cum sequ. & Bald. in l. fin. ad fin. C. de temp. app. & ibi Salic. in l. fin. ultima colum. C. de senten. & interloc. om. iudic. ca. ex literis. per Innoc. de resti. in integ. Abb. s. cap. querelam de procu. Ioan. de Imo. in l. consensu. §. quid de appel. Alex. consilio lxix. iiij. parte, & melius. in d. l. fin. post Paul. de Castro, C. de edic. diui Adria. tol. ubi Pau. dicit, quòd in possessorio prohibitus appellare potest querelare contra sententiam

tentiam coram eodem iudice, si lata fuit nulliter, causa non cognita, & repulso contradictore, quod tamen Alex. ibi reprobat.

Querela inofficiosi non potest exerceri inuito exhæredato. l. cùm mota. C. de transa. Bald. in l. fi. in prin. in pen. col. de bo. quæ lib. in uer. quæro, quid in querela. & s. eo. uer. x.

Querela non datur contra testamentum militis. l. de inofficioso. C. de inoffi. testa. l. testamentum. eo. tit.

40 Querela datur fratri contra turpem personam institutam à fratre in testamento. l. fratres. C. de inoffic. testa. Quod uerum, si sit uterinus tantùm, ut ibi. Item nisi uilis persona sit hæres necessarius: ut ibi. ubi etiam per Bal. Item uerum, nisi turpis persona sit honesta, uiuo testatore. Bal. ibidem. Item uerum, si honesta persona tempore institutionis fiat turpis post uiuo testatore. Pau. de Cast. in consil. Mulier maritum. consi. lix. ubi etiam dicit, quòd in casu d. l. turpis persona hæres non admittitur etiam per fideicommissum uirtute clausulæ codicillaris. quod no. s. Clausula codicillaris. uer. xlv. in clausulis Testamentorum.

Querela datur sorori sicut fratri contra testamentum fratris, † in quo turpis persona sit instituta. Pau. de Cast. con. lix. † Vide domi. Pet. Phil. Corn. consi. clxxvj. incip. In causa. per totum. in iij. parte.]

Querela datur fratri etiam instituto in legitima contra turpem personam, etiam in re minima institutam, ut auocet ab ea etiam rem minimam. Pau. de Cast. consi. lix. & Gul. de Cu. in l. fratres. C. de inoffic. testam.

Querela datur nepti exhæredatæ. l. neptem. C. de inoffic. testamen.

Querela non numeratæ pecuniæ potest proponi creditori, uel coram iudice intra biennium, sicut exceptio non numeratę pecuniæ. l. si intra. & ibi Bald. in j. q. C. de non num. pecunia. Item in scriptis, etiam absente creditore, & coram iudice loci contractus, & die feriata, etiam cum sola protestatione, si creditor non reperitur. l. in contractibus. §. in omni. & ibi Bald. eo. tit.

Querela mota per unum filium non prodest alteri filio tacenti. l. filio quidem. in prin. & ibi Bar. de inoffi. testa.

Querela datur filio præterito à matre contra testamentũ eius, quia præteritio matris habetur pro exhæredatione: ideo non est testamentum nullũ. Bart. in l. in suis. in ij. col. in uers. quæro, quæ est ratio. ff. de lib. & posthu. Instit. de exhere. lib. §. fin. & s. uer. Præteritio. uersi. v. & iiij. & in uers. Præteritus. uer. penul.

Querela non datur, nisi pro ea parte, pro qua quis esset ab intestato successurus. l. mater decedẽs. & ibi Bar. in prin. ff. de inof. testa. nisi in casu l. fratres. secundum Bal. ibi. C. eo. tit.

Querela proposita non uidetur proposita petitio hæreditatis. gl. & Bar. in l. qui de inofficioso. ff. de inoffi. testa. in uer. ultimo quidem.

Querela, & petitio hæreditatis an simul proponantur. s. uerb. Petitio hæreditatis. uersi. xxiiij.

Querela patitur ius accrescendi. l. si proponas. §. fin. & ibi Bar. ff. de inoff. testamento.

50 Querela de nouo intentari potest, quãdo fides trãsactionis non seruatur. l. si instituta. in prin. & ibi Bar. de inoffi. testa.

Querela datur filio exhæredato, etiam quem testator negauit filium. d. l. si instituta. §. j.

† Querela inofficiosi testamenti an impediatur per eum, qui acceptauit legatum. uide dom. Pet. Phil. Corn. in con. cclxv. incip. In hac. in litera G. in iij. parte.]

Querela inofficiosi testamenti locum habet hodie, quando facta est pręteritio, uel exhęredatio, inserta causa iusta, secundum ueram opi. glo. secundum Bart. in l. nam & is. §. huius. ad fi. ff. de inoff. testa. & in l. j. ff. de testa. in ij. col. in uer. quæro, quid si in te. ubi per doc. & in authen. ex causa. per Bal. in vij. col. de libe. præte. in uer. quartò oppo. ad idem.

Querelæ libellus quomodo formetur. Bartol. in d. §. huius. in prin. & in l. qui repudiantis. §. j. circa prin. eod. tit. & in Spec. de lib. concep. §. nunc uidendum. uer. sed nunquid in querela. ubi uide an requiratur. Et formam uide in tit. de testa. §. j. uer. in querela. & in uer. sed quare conterini. uidelicet, pater meus me exhæredauit in testamento, in quo te hæredẽ instituit, qui hæres adiuit, ideo peto testamentum rescindi per querelam inofficiosi testamenti: uel peto testamentum pronunciari inofficiosum. Et idẽ in forma sententię: ut ibid.

Querela pręparata dicitur per comminationem, denunciationem, uel libelli dationem. l. quemadmodum. & ibi Bartol. l. posthumus. §. fin. de inoff. testamen.

Querela datur præterito contra testamentum filij. j. Testamentum nullum. uersic. cxij.

Querela inofficiosi testamenti agens an agat petitione hæreditatis. ff. de inof. testa. §. j. Azo in Summa, eo. tit. uer. solet quæri, quòd non. & s.

Querela omissa per filium conuentum ab hærede scripto, & uictum, an possit proponi per illum in alio iudicio. Bal. quòd non, in l. peremptorias. ij. col. C. sen. rescin. non pos. & Alex. in l. Papinianus. §. si quis filius. de inoff. testa.

Querela intentata in dubio non arguit aditionem. gl. & Bart. in l. posthumus. §. fi. de inoffi. testa.

60 Querela datur contra fiscum, qui succedit hæredi scripto. l. si hæredem. C. de inoffi. testa.

Querela datur filio etiam contra testamentum, in quo sit hæres Imperator. l. Papinianus. §. si Imperator. de inoffi. testa. uel etiam Deus, uel pauperes. glo. & Bar. ibidem.

Querela non habet filius propter pupillarem substitutionem. l. Papinianus. §. si quis impuberi. & ibi Bar. in princ. ff. de inoffi. testa. sed propter fideicommissum sic. glo. ibi. & Bartol. quem etiam uide in l. ex tribus. C. eo. tit.

Querela non nascitur ante aditam hęreditatem. l. Papinianus. §. si conditioni. de inoffi. testa. Bald. in auth. ex causa. in vij. col. uersi. expeditus de contrarijs. C. de lib. pręte. & in l. certum. pen. col. unde cogna. in uer. sed quæritur.

Querela cessat, quando est aliud remedium. l. Papinianus. §. si quis impubes. & ibi Bart. in j. not. ff. de inoff. testa.

Querela mota nõ tollit id, quod succumbens in ea habet aliunde, quàm ex testamento. dicta l. & d. §. si quis impubes. per Bart. in l. etiam. & ibi Bart. eod. tit. nec donatio causa mortis. glo. Bartol. ibidem. quem etiam uide in l. si alienam. §. j. ff. de dona. causa mortis.

Querela non datur ei, qui agnoscit relictum sibi factum, siue directè, siue per consequentiam. l. nihil. in prin. & ibi Bar. ff. de inoff. testa. Pau. de Cast. consi. cxxv. incip. Dubia, de quibus. Idem per Bar. in l. parentibus. in fi. & ibi Bal. C. de inof. testa. & Bal. in l. si quando. §. cùm autem. eo. tit.

Querela non datur petenti legatum, si iudicium pendet, uel perempta est instantia, uel ipse destitit sponte. Bart. in d. l. nihil. §. j. Sed secus, si destitit fraude hæredis. l. eum, qui. in prin. eo. tit. Itẽ datur petenti legatũ sine effectu. Bar. in d. §. j.

Querela datur pro parte tantùm, quia turpis persona est instituta cum alia nõ turpi in testamento fratris. Bar. in l. fratres. C. de inoffi. testa. aliàs ad totum, non ad legitimam tantùm, quando sola persona turpis ast instituta. Bal. ibidem.

Querela mota non transmittitur ad hæredem, si destitit ab ea is, qui eam mouit. l. nam & si. & ibi Bar. ff. eo. tit. in §. hæredi.

70 Querela datur patri præterito in testamento filij in castrensibus, uel quasi. j. uer. Testamentum nullum. uer. cxij.

Querela potest intentari contra alium, quàm contra scriptum hæredem. l. filium. & ibi Bart. in iij. no. ff. de bon. poss. contra tabu.

Querela non datur ei, qui scripsit testamentum manu propria. gl. & Bar. in l. nõ putauit. §. si quis suas. de bo. poss. cõtra tab.

Querela inofficiosæ donationis non datur ei, qui agnouit iudicium defuncti, & cui relicta est legitima. l. cum donationib. C. de inoffi. dona. & j. eo. in uer. j. post sequen.

Querela an rescindat donationem in totum. Bar. in l. j. in ij. col. in uer. quæro, in quantum. & ibi Bald. in ij. col. in uersi. modò ueniamus. quòd usque ad legitimam, relatis primo octo opinionibus. C. de inoff. dona. l. si mater. eo. tit. Ang. in auth. eo. tit. ij. col. uer. dicit hic in gl.

Querela non datur filio, qui agnouit iudicium testatoris. l. parentibus. & ibi Bar. & Ang. C. de inoff. do. ubi omnino. & s. eo. uersi. j. post præcedentem.

Querela datur contra sententias tres conformes in causa matrimonij, licet non possit appellari. j. Sententia in rem iudicatam. uer. xxxj.

Querelæ proponendæ tempus minori quando currat. j. Tempus. uersi. xxvij.

Querela,

Querela, etiam non præparata, transmittitur. Bart. & Bal. in l. si quis filium. C. de inoffi. testa. & ibi Bal. in l. sancimus. §. fi. & ibi Barto. & Bald. eod. tit. l. si quis posthumus. §. filium. & ibi Bald. ff. de libe. & posthum. & in l. j. in penultima colum. uersic. ulterius quæro. C. de inoffic. dona. Angel. in authen. eod. tit. ulti. colum. uersic. item ex prædictis dico. in l. posthumos. §. fin. & ibi Bartol. ff. de inoffic. testamen. quod non transmittitur, nisi sit præparata. ut ibi. & l. si pater. & ibi Bar. C. eod. tit. & Alexand. in l. emancipata. C. qui admitti. Et an ad nepotem conceptum post mortem aui. Bal. in d. l. si quis filium. Addo Bartol. & Bald. in l. cùm mota. & utrumque in j. colum. C. de transactio. ubi etiam Moderni omnes, & maximè domi. Iason May. qui fuit in una noua & singulari opinione.

Querela non numeratæ dotis, etiam non præparata, transmittitur. Ang. in authen. de tempo. non so. pe. super do. in princ. in j. not. colla. viij.

80 Querela an detur filio contra inofficiosam uenditionem patris. Et

Querela an detur filio contra inofficiosam confessionem patris. Bal. in l. j. in vij. col. C. de inoffic. do. in uer. ulterius quęritur. distinguit.

Querela inofficiosi testamenti, & donationis debet intra quinquennium proponi. Bart. in l. si quis filium. ad fi. C. de inoffic. testam. Angel. in authen. de immen. donatio. in fin. Addo text. in l. scimus. §. illud. & ibi Bald. C. de inoffic. testa. Quod est uerum, nisi quando aliquid iure institutionis est relictum filio: quia tunc sicut querela inofficiosi testamenti datur perpetuò, scilicet usque ad triginta, usque ad supplementum legitimæ. Ita & querela inofficiosæ donationis, uide omnino Ang. ubi suprà, in ulti. col. uer. item ex prædictis apparet. ubi post gl. in l. fi. C. de inoffi. dona. tenet, quòd in hoc discordat querela inofficiosi testamenti, & querela inofficiosæ donationis: quia institutus in aliquo à patre non habet querelam inofficiosi testamenti, sed querelam inofficiosæ donationis. Et sic limita. s. uerb. Filius præteritus. uer. xxvij. Et intellige, quòd dictum quinquennium minori in xxv. anno, & sic usque ad triginta annos ætatis competit. l. adolescentiæ. ex qui. cau. in inte. resti. non est necess. & infrà uerbo, Tempus. uersi. xxvij. Addo in materia Paul. de Cast. in consi. cxxv. incip. Dubia, de quibus.

Querela inofficiosæ donationis datur omnibus, quib. querela inofficiosi testamenti. Ang. in auth. de immen. dona. ad fi.

Querela inofficiosæ donationis non datur pro donatione ususfructus facta filio per patrem. Bal. in l. cùm oportet. §. nō autem. in j. col. in uer. & nota. C. de bo. quæ lib.

Querela inofficiosi testamenti non datur, nisi facto testamento. Ang. in d. auth. de immen. dona. in fi. col. uer. sed quæro. & gl. in l. fi. C. eo. tit. Item nisi adita hæreditate per scriptum hæredem. Bald. in l. certum. pen. col. uersic. sed quæritur. C. unde cog. & s. eo. uer. lxiij. Sed

Querela inofficiosę donationis datur etiam nō facto testamento. Ita Ang. in d. uer. sed quæro.

Querela inofficiosæ donationis datur, etiamsi filius aliquid habet de bonis patris. Sed

Querela inofficiosi testamenti non datur filio aliquid habenti de bonis patris. l. si pars. §. illud. de inoff. testa. secundum Ang. in d. auth. de immen. dona. in ultima col. uersi. sed quęro. & glo. in l. fin. C. eod. tit. Quod est uerum iure institutionis hodie. Bar. in l. Papinian9. §. si quis mortis. ff. de inof. tes.

Querela inofficiosi testamenti, &

* Querela inofficiosi testamenti agit frater etiam hæres à fratre, unà cum turpib. personis institutus neque tantum agit in supplementum legitimæ, sed omnino inutile testamentum reddit, quo ad hęredis infamis institutionem, sec. com. doc. sententiā. l. Pantonius. ff. si quis à paren. fue. manu. Guliel. Cune. Bar. Bal. & Sal. in l. fratres. q. iij. C. de inof. testam. Iason con. lxxj. nu. 3. uol. j. à quibus dissentit Ang. in l. j. ff. de inoff. testa. Æmilius Maria Manolessus.

* Querela inofficiosæ donationis, inofficiosi'ue testamenti, impuberi adrogato non datur. Bald. in l. j. col. viij. C. de iur. fisci. lib. x. Alexan. con. lv. uol. j. maiori tamen adrogato datur. l. si suspecta. §. quoniam. ff. de inoffic. testamen. §. tam autem. Insti. eo. Cyn. Salic. & Raph. Fulgo. in l. ij. col. x. de adoptio. Sali. in l. si arrogator. col. xvj. ff. de adoptio. Ias. con. cxlj. nu. 10. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

90 Querela inofficiosę donationis in quibus concordent, uel discordent. Ang. ubi s. in uer. sed quæro. & gl. in d. l. fi. C. eo. tit. & ibi doc.

Querela inofficiosi testamenti potest deponi, excipiendo per modum reconuentionis, uel exceptionis. l. Papinianus. §. si filius. & ibi Bart. ff. de inoff. testamen.

Querelæ materiam supple s. uerb. Filius præteritus. & j. Testamentum nullum. per discursum. & in Spec. de lib. cōcep. §. nunc uidendum. uer. sed nunquid in querela. & seq.

Querelæ multorum mouent principem. clem. j. & ibi Card. de hęre. ubi dicit uerum, si bono zelo procedant, & debent mouere. cle. ij. in prin. & ibi Car. de pœnis. de resti. spoliato. gra uius. de deposito. c. j. & nisi moueatur, monstrum est. Card. ibi in prin. Item uerum, etiam in querelis prælatorum. cle. j. in prin. & ibi Car. de senten. excom.

Querimonia dicitur, quando lis non est contestata: ubi uerò lis est contestata, dicitur quæstio. Abb. in c. quia indicante. de præscrip. alleg. gl. in l. iij. C. C. fi. regun.

Quærere à pluribus, est facilius inuenire. in Spec. de aduoca. §. nunc tractemus. uer. habito.

† Quærendi eleemosynam facultatem habens in aliqua diœcesi sub nomine & uocabulo alicuius Sancti, an possit prohibere alios uolentes quæstum facere pro alia ecclesia, sub nomine tamen eiusdem Sancti: uide Bal. in consil. cclxxvij. in ij. parte.]

Quærendum non est sæpius de amissione unius hominis. in Spec. de inqui. §. nunc tractemus. in ulti. char. uer. ultimò quæritur.

Quæstio an dicatur ante litis contestationem, uel post. s. uerb. Controuersia. uer. quarto, quòd ante. & per Bar. in l. Lucius. §. res. in ij. q. ff. ad Trebel. & in l. amplius. in iij. col. in prin. in uer. quandoque quis promittit quęstionem. ff. rem ra. ha. quod facit pro statuto, quòd quæstiones compromittantur. † Dicitur autem Græcè ζήτημα, ατος.]

† Quæstio, uerbum an trahatur ad extraiudicialem molestantem, uide do. Pet. Phil. Corn. in cons. cclxvij. incip. In hac. in litera Q. in iiij. parte.]

Quæstio, id est, tortura. in tit. ff. de quæst. Sed tunc quæstionis appellatione quid ueniat, per tex. no. in l. item apud Labeonem. §. quæstionem. de iniur. & j. Tortura. uer. lxvj.

Quæstio decisa si incidat in alio iudicio, an possit ratificari, & in cognitionem deduci. Pau. de Cast. consi. cxcvij. incip. Vt plenè attingamus. quòd sic.

Quæstio finium regundorum cohæret causæ proprietatis, & super proprietate, & possessione recipiuntur probationes. Inn. in c. ex literis. in gl. sua, in uer. fundi. de proba. Baldus in Marg. uer. Quæstio.

Quęstio de clericatu, hæresi, excommunicatione, uel simonia, incidens coram laico, remittitur ad episcopū. Paul. de Cast. consi. cxlv. incip. In puncto præsenti. & plenius s. uer. Causa spiritualis. per totum.

Quæstio proposita debet repeti, ut melius decidatur. Iaco. de Aretin. & Albericus de Rosa. in l. cætera. §. item quæri potest. de leg. j.

Quæstio differt à querimonia. glo. in uer. Quæstio. & Bart. in l. j. C. finium regundorum.

Quæstio iuris, uel facti super matrimonio, quando dicatur. Pau. de Cast. consi. cxlv. incip. In puncto præsenti. Bart. singulariter. in l. in omni. C. de sac. san. eccle. & in l. iiij. C. de iudi. & s. uer. Causa spiritualis. uer. j. adde j. eo. uer. xij.

† Quæstio an sit iuris, uel facti, quomodo cognoscatur, uide pulchrè. Paul. de Cast. in consi. ij. incip. In puncto præsenti. in j. uol. & con. cix. incip. Visa petitione prædicta. eo. uol.]

Quæstio dominij referri non potest locatori à conductore. l. si quis conductionis. C. loca. nec commodanti à commodatario. l. ita ut si fur. ff. commodati. & plenè per Bart. in l. commodare. in j. quæstio. eo. tit. & Alexand. consilio lxxxv. iiij. parte. Quod est uerum, etiam quando contractus rescinditur. glo. singul. in glo. j. magna. & Ioann. de Prat. in l. qui proprio. §. item quæritur. de procurat. Item nec ab eo, à quo quis causam habuit. Bartolus in l. cùm res. ad fin. C. de probat.

probat. Item nec mutuanti repetenti mutuum. l. non unde. & ibi casus. C. si cert. pet. & Bald. in l. ij. §. appellata. ff. si cert. pet. & in l. si absentis. ult. col. C. eod. tit. Bart. & Alex. in l. si à furioso. ff. eo. titu. Item nec deponenti. l. si quis. & ibi Barto. in iij. not. deposi. Item nec à colono. Bartol. in l. litibus. in ij. col. in uersi. in text. ibi: idoneum. C. de agricol. & cen. lib. xj. Item nec ab alio, qui possideat alieno nomine. Bal. in l. non ab re. C. unde ui. Item nec à uiolento. l. si quis. in princ. & ibi Bart. C. de præscrip. trig. an. Vide Bald. in l. cùm seruum. C. de ser. fugi. & in l. requirendi. in fin. col. uer. quæro. eodem titulo. & suprà, uerb. Exceptio dominij. uer. xij. Item nec quando agitur actione personali descendente ex contractu. Bartol. in l. legata. de adi. leg. Item nec quando agitur actione pignoraticia. l. pignore. §. si prędo. de pig. actio. Vide Bar. in l. j. §. j. in fin. ff. de pig. & in l. si alienam. in ij. col. in uer. secundo casu principali. ff. solu. matr. & Bald. in l. res creditoris. C. de pig. actio. † Vide ad supradicta Bald. in consi. clxv. in iiij. parte.]

10 Quæstio dominij potest referri ab emptore creditori agenti hypothecaria. Ang. & Io. de Pra. in l. j. ff. de Publiciana.

Quæstio dominij potest referri minori petenti restitutionem. Pet. & Cy. in l. quo tempore. C. de resti. mili. Io. de Pra. in d. §. item queritur. viij. col. nisi habeatur causa à pupillo, secundum eum post gl. ibi. Item nisi petat restitutionem aduersus eum, cum quo non contraxit ipse, sed habens causam ab ipso: ut ibidem.

Quæstio dominij an possit referri, supple ut per Pau. de Cast. in con. iij. incipiente, In facto isto quatuor. & uer. Exceptio dominij. per totum. nec per contrahentem cum monacho, uel seruo. s. Contractus prælati. uer. antepe.

Quæstio incidens dicitur, quæ concernit factum principale, de quo est lis.

Quæstio emergens, dicitur, quæ concernit processum: secundum Abb. post glo. in c. j. in fi. de or. cog. ubi omnino uide. & melius per Bal. in l. j. C. de ord. iud.

Quæstio emergens, id est, concernens processum, debet decidi expressè, uel tacitè, non expectato fine causæ. per c. exhibita. de iud. Sed

Quæstio incidens, id est, concernens factum principale, potest differri, ut simul terminetur cum negocio principali. Ita tenet Abb. Sicul. singulariter post gl. no. & ordinariam in d. c. j. iiij. col. uer. uenio ad secundam partem. per tex. ibi. & per l. j. C. de ordi. iud. De quo articulo etiam per gl. in d. l. j. in glo. ulti. & in l. arbitro. qui satis. cog. in uerbo, Appellare. & Bart. & Bald. in d. l. j.

Quæstio incidens spiritualis remissa ad iudicem ecclesiasticū, dum discutitur, nō currit instantia causæ principalis coram laico. Sicu. in c. pen. de iud. in v. col. in princ. in uer. & ex hoc arguo.

† Cautelā, quòd quæstio incidens in causa principali coram iudice seculari cognosci nō possit, ponit Pet. Gerardus sin. xcvj. incip. Notant Bar. & do.]

Quæstionem non mouere promittens, quando teneatur. Bar. in l. amplius. rē ra. hab. & ibi doc. & Alex. & Salic. in l. si quis maior. C. de transac. & Bald. in l. non solùm. uer. si status. de procu. & talis potest petere omnia, quæ sunt ex natura contractus. l. quæro. §. inter locatorem. ff. de loca. Adde Bal. in l. j. ad fi. C. de usufruc.

Quæstio incidens an requirat plenam discussionem, uel sufficiat semiplena: & an sententia lata in causa principali pręiudicet in incidenti. in Spec. in tit. de offi. om. iud. §. postremo. in uer. tertiò uidendum est, quòd plenam. quòd sententia in principali præiudicat in incidenti: aliàs sufficit semiplena. uide ibi plenè, & Bart. & Bald. in l. j. C. de or. iudi. & in l. qui Romæ. §. duo. de uerb. obli. & ibi Alex. s̄. uerb. Sententiæ effectus. uersi. lxxxj.

20 Quæstioni maiori fit præiudicium per proponentem causam minorem. in Spec. de actore. uer. item qui facit.

Quæstio an sit iuris, uel facti, quomodo cognoscatur. s. uerbo, Causa præiudicialis. uer. ij. & in uer. Causa spiritualis. uer. j. & in Spec. de aduoca. §. vj. in iij. charta, uer. uel sic quęcūq;.

Quæstio incidens an requirat litis contestationē. s̄. Litis contestatio in quibus: uer. xv. quòd non.

Quæstionum incidentium materiam supple s̄. uer. Causa pręiudicialis. & sequ. per totum. & Spec. de inciden. quæstio. & in l. j. & ij. C. de or iudi. & in l. Titia. ubi Bar. in uersi. sed tunc quæro. ff. solu. matri.

† Quæstiones uoluntatum tacitarum testatoris determinantur ex naturali æquitate. Bal. in con. ccxxxiiij. in iiij. parte.]

Quæstor eleemosynarum circumiens quomodo recipiatur. in Spec. de pœni. & remi. in prin. & in cle. ij. in prin. & ibi gl. & Car. eo. tit.

Quæstor, qui præerat libris principalib. legendis, ponitur in Spec. de iuris. om. iud. in ij. col. uer. magni.

Quæstor multipliciter dicitur. gl. & Card. in d. cle. ij. in princ.

Quæstores non possunt absoluere ab homicidio, periurio, uel alijs peccatis. cle. ij. §. j. & ibi Car. de pœn. & remis. nec possunt remittere de pœnitentia iniuncta: ut ibidem gl. & Car. nec facere remissionem plenariam. ibidem. viij. notab.

† Quęstuarij qui dicantur, uide Bald. in consi. xvij. in j. parte.]

† Quæstus, aut conquæstus appellatione quid ueniat. Benedic. in repe. c. Raynutius. fo. 122. col. iij.

Quia regulariter ponitur pro causa. Bart. in l. demonstratio. §. quod autem. in iij. col. in uersic. item quid si testator. ff. de condi. & demon. Aliquando ponitur pro non. l. ij. ff. si cer. pet. Item dicit causam finalem. Bald. in l. j. iiij. col. uer. & nota. C. de fal. causa adiect. legat. † Et per Bal. in l. j. de ferijs.]

Qui, aliquando ponitur pro quamuis. l. Stichū, qui meus. de legat. j. Aliquando iunctum uerbo futuri temporis facit conditionem. in d. l. Stichum. Quod uerò distributiuè, non collectiuè: & ideo ponitur quod, pro quatenus. Bart. in si debitor. in ij. no. ff. de contrahen. emp. uide l. qui liberis. §. j. de uulg. & pupil. & in l. clemens. §. si ita. de hære. insti. & in l. si quis fundum. & ibi Bar. ff. de contrah. emp. & s̄. uer. Relatiuum. uersi. iiij.

Qui, quæ, quod, est relatiuum substantiæ, & non qualitatis. gl. in l. j. C. de senten. quæ sine certa quantita. profe. & Insti. de inuti. stip. §. alteri. Bart. in l. uinum. in j. colum. in j. oppo. ff. si cert. pet. de quo infrà, uer. Relatiuum. uer. ij. & iij. Item est restrictiuum præcedentium. Car. in cle. j. ix. q. de foro competen. & in clem. ij. in princip. de statu mona. Item est relatiuum collectiuum. glo. in l. siue. de duo. re. Ioan. de Imo. in l. si pater filio. de uulg. & pupil. Et regulariter facit ueram relationem, nisi quando resultat iniquitas: quia tunc facit simplicem. l. Iulianus. & ibi Bart. de hæred. instit. Vide Bart. in l. hoc articulo. in pen. colum. in uer. item habemus relatiuum. ff. de hære. insti. in l. si sic. §. j. de lega. j. in l. ea tamen. de lega. iij. l. j. ix. colum. uersic. de relatiuis uideamus. ff. de condi. & demon. l. j. in princip. per Bar. C. de summa trin. & fide catho. & in l. nam quod. §. fin. de penu lega. & ibidem omnino pulchrè per do. Iasonem May. in ij. & iij. col. ubi ponit regulam cum fallentijs. & in l. nam quod. §. fina. per Bartol. ff. de penu lega. † Et per Fran. Aret. in d. l. si pater filio. de uulg. & pupil. & in l. fin. C. de impub. & alijs substitut.]

Qui non admittitur ad partem, an faciat partem. in l. huiusmodi. §. si Titio. ff. de lega. j. & ibi glo. in uer. pars. & Bartol. in j. col. & glo. in l. j. §. j. C. de cadu. tol. in glo. in uer. ad illos. & in l. qui repudiantis. & ibi Bar. in prin. ff. de inoffi. testa. sed qui speratur admitti, facit partem. l. si ex pluribus. & ibi Barto. si pars hæred. petatur.

Qui non potest per se, non potest per alium. l. neque. C. de hære. insti. l. si minor. de uerb. obliga. Quod uerum, secundum Bal. in d. l. neq; in primo notab. quod non potest per alium sibi subiectum, sed potest per sibi non subiectū. Item uerum, si est eadem ratio in se, & in alio: secus, si diuersa. Bal. in l. humanitatis. ij. col. in iiij. oppo. C. de impub. & alijs subst. De quo per gl. & Bar. & in l. Aristo. ff. quæ res pign. oblig. pos. in ult. col. in uer. ultimò habetis.

Qui pōt plus, potest minus. gl. & Car. in cle. iij. §. irritū. de elec.

Qui omne dicit, nihil excludit. s̄. uer. Omnis. uer. pen.

Qui non habet in ære, luat in corpus. l. si familia. de iurisd. om. iud. in cap. j. §. qui uerò. de pa. iur. fir. etiam si est tutor. l. ob fœnus. de admi. tut. & ibi Bartol. & plenius suprà, uer. Debitor pauper. uer. xxxiij. & infrà, Pœna criminalis. uer. ij. & in uerbo, Pœna corporalis. uer. xxv. Addo suprà, in uerbo, Paupertas. uer. liij.

Qui

Qui uult,uel facit consequens, uidetur uelle antecedens. l. illud. de acquir. hære. Quod uerum, si sciat illud antecedens fieri posse per uoluntatem suam:ut ibi,uer.cùm sciam. Item uerum,secundum Ludo.Pon. ibi, quando antecedens non est maius, quàm consequens,per l.pen.C.de nec.ser. & Bar. in l.ij.j.col.in fin.ff.de iuris.om.iudi.per l.fin.de officio eius. Item uerum,si antecedens est necessarium.doc. in d.l.illud.

Qui uult antecedens,uult & consequens.l.quamuis,& ibi Bal. in prin.C.de fideicom.

Qui plus habet,plus ualet.l.si duobus.in princ.& ibi Bal. in ij.col.uer.item nota, quòd qui plus. C. communia de legatis.Idem in eo,qui habet meliorem artem,& prouectior est: ut ibi per Bal.in j.col.in fi.uer.sed non qui habet.

Qui non est mecum,contra me est.l.cœlicolarum.& ibi Barto. C.de Iudæis.

Qui non potest consentire expressè,non potest tacitè. gl. magna in l.interdum.ff.de condi.indeb.

Qui confirmat, an uideatur dare. s. uerb.Confirmatio.uersic. xxxj. Addo do. Iasonem May. pulchrè in l. more, in xj. col. post Bart.ff.de iurisd. omnium iudicum.

Qui,relatiuum limitat antecedens, non solùm in quantitate, sed etiam in tempore.l.à filio.§.testator.& ibi Bar.ff. de adi. leg.non alia.sed solùm antecedens,ad quod refertur d. l.à filio.§.fin.& ibi Bart.& in l.si quis ita.de aur.& arg.lega.

Qui,est generale ad masculum & fœminam,maiores & minores liberos,& in potestate cõstitutos.l.j.§. de pupillo. & ibi Bar.de consti.pecu.

Qui non sentit onus, non sentit commodum.l.j. §. pro secundo. & ibi gl. in uer. sentire. & Bal. circa fi.C.de cadu.tol.sed qui sentit commodum,sentire debet onus.l. secundum naturam.de reg.iur.nisi in dote.Bart.& Alex. in l.si constante. v.quæstio.iiij.prin.& ibi Alex.antepe.col.sol.mat. Item nisi alio casu notato per eos,ibidem.

Qui potest dare,potest tollere.l.datum.C.de leg.

Qui non potest facere directo, potest per obliquum, dum tamen id habeat in se æquitatem. Bald. in rubr. C. qui admit. ij.colum.

Qui tenetur accusare, proprio nomine debet prosequi appellationem aduersarij.Bal.in l.minoribus.C.de his,qui.ut indig.in ij.col.in uer.deinde uides.

Qui non peccat,non punitur.l.& ideo.& ibi Bal.C. ad Syllan.

Qui non potest satisdare,sibi imputet.Bal.in l.ij.in ij.not.C,de usu.& fruc.lega.

Qui confirmat, an dicatur dare. not. in l. more. & in l.& quia. per Bart. in iij. not. & plenius in ij.col.in uer.tu dic clarius. ff.de iuris.om.iud.Bal.in l.ex placito.iij. col. in uer.si autem quæritur.de rerum permuta.ubi distinguit.Ang.in auth,de leg.ciui.§.decreto.glo.in uerbo,iudicium.& Bal.in l.j.C, de codic. quod qui confirmat inualidum, uidetur relinquere de nouo.& s.Confirmatio.uer.xxxj.& Bal.in c.cùm uenissent.de testi.& in c.ex parte.in fi. de consti. & in l. aduersus. C. si aduers. rem iudi. Addo pulchrè per do. Ias.May.in d.l. more.in xj.col.ubi complectendo totam doctrinam,Barto. ibi ponit regulam negatiuam cum tribus limitationibus.

Quicquid, id est,omnia.Bart.in l.quæ omnia. §. planè. ff.de procur. & ibi not. Item comprehendit etiam iurisdictionem.Bal.in c.j.ix.col.in uersic. item Oldr. quærit de capita.qui curiam uen.

Quicquid,significat etiã fructus naturales.Flo.in l. item si fundi.de usufruc.& omnino per Bal.in l.Mæuio.§.fi.in fi. de lega.ij.qui tenet contrarium,per l.hæredes mei.in princip.ad Treb.ubi uide.

Quicquid,est uerbum præcisè uniuersale.Bal.in l.cùm uirum. C.de fideicom.in j.col.in fi.ij.oppo.† Adde Franc.Aret.in l. lex Cornelia.de uulg.& pup.& per Bal.in l.in fideicommissi.in §.nonnunquam.de usuris.quod nihil excipit.]

Quicunque, est dictio masculina comprehendens etiam fœminam. l. quicunque. & ibi Bal.in iij.col.in uer.nota tertiò.C.de seruis fugitiuis. ubi uide.& per Bart. in l. hoc articulo. in iij.col.in fin.in uer.quędam sunt distributiua.ff.de hæred.instit.& in l.j.de condi.& demonstra. in x. col. in uersic. quintò principaliter quæro. Item uniuersitatem uel collegium. l. metum. §. animaduertendum.& ibi Alexand.quod metus cau. & ibi Cy. in addi, Bal.in l.sed si hac.§.qui manumittitur.in lect. antiqua. de in ius uocan.& in auth.quicunque.de episc.& cleri. & per Innoc.in c.graue.de senten.excommuni.& quod per Bar. in l. aut facta.§.fi.de pœnis.

† Adde, quod hęc dictio, Quicunq;,est nomen generale. Ab. in c.super quæstionum.in glo.in uerbo,quicunque. de offi. deleg.Ego adduco bonum tex.in c.solitæ.in uerbo,nihil excipiens.qui dixit quodcunque.de maio.& obed.Et adduco glo.in cle. j. in uerbo, quibuscunque. de iudi. facit glo. in l. balista.ff.ad Trebel.& in l.cùm pœna.ff.de arbit.& quod uoluit do.Card.in c.fi.de accu.in uerb.quomodolibet.& quod uoluit do. Abb. de uerb. quoquomodo. in c.ad nostram.de proba.facit cle.si summus pontifex.de senten.excom.]

* Quicunque est dictio latissimè patens, omnesq; comprehendens,hinc si feudum quis pro se,& quibuscunque hęredibus accipiat, succedunt etiam extranei, qui sui natura in feudis non succedunt.Bal.in l.j.q.xlviij.ff.de rerum diuis.in c.in præsentia.col.viij.de probati.Alexan. in l. si patroni. in prin.col.pe.ff.ad Treb.ac legatarij etiam. Bal. in §.imperialem in prin. col. pen. de proh.feud.alie.per Frid.Lud.Ro.& Alex.in l.etiam.in prin.ff.solu.matr.l. id tempus.§.j.ubi Ro. ff.de usucap.Alex.in d.l.si patroni.pen.& ult.col.in princ,in l.quædam.§.nihil interest.col.j.ff.de edend.in l.gallus. §. etiamsi parente.ff.de libe.& posth.in l.quod dicitur.ff.de uerbo.oblig.Iason con.cxxiiij.col.pen.uol.iiij.Hip.Mar. consi. lxxx.nu.41.42.uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

* Quibuscunque,dictio cùm latissimè pateat,hinc si à quibuscunque exactionibus, sit aliquis municipali iure immunis esse iussus, nec ad soluendas exactiones ob bellum impositas tenetur.Bar.in l.j.§.nunciatio.ff.de oper.no.nunc.And. Alciat.con.lxxx.nu.2. Æmilius Maria Manolessus.

* Quicunque dictio etiam si latè admodum pateat,ad habiles tamen restringenda est. l. creditor. §. Lucius.ff. mandati.in dispositione hominis, in testamentis, & contractibus.gl.in l.j.ff. de eo,quod cer.loco.l.si mihi Mæuia.§.fin.ff.de leg.iij. Old.con.cclxviij.Dec.Neap.ccclxxxvj.Alcia.consi.ccclxx. no.9.Æmilius Maria Manolessus.

Quid uerificatur in qualibet particula rei : utputa quid operis.Bart.in l.si seruum.§.prætor. in secundo nota. ff.de acquirenda hæreditate.

Quid iuris.s.Consultor.uer.v.ubi plenè.

Quietatio facta per successurum ab intestato ei, qui est hæres ex testamento, nocet sibi, data ualiditate testamenti,secundum Pau.de Cast.in consi. ccvij.incip.Videndum est,utrum.in ultima col.

† Adde, quòd quies est priuatio motus in illo, de cuius aptitudine est,ut moueatur,secundũ Auicen.&Alber.Magnum super lib.Physicorum.& dicitur Græcè παῦμα.]

Quietationis instrumentum debet reddi debitori,nõ creditori.s.uer.Notarius edit.uer.xj.& seq.& uer.Instrumentorum editio.uer.xj.xiij.& xviij.& infrà eo.uer.v.

Quietatio censetur facta spe futurę numerationis, quando in continenti post eam apparet facta promissio quietanti.Bal. in l.si absentis.C.si cer.pet.in pen.col.in uer.ex his infertur. per text. sing. in l. minor xxv. an. cui fideicommissum.ff.de mino.

Quietatio generalis facta per fratrem non extenditur ad rem, quam potest uendicare.Bal.in l.pactum.xij.q. C.de colla.

Quietatio pertinet etiam ad creditorem,cùm probet debitum præcessisse: & ideo etiam creditori debet reddi per notariũ. Bal.in l.plures.in ij.not.C.de fide instrum.& suprà,uer.Notarius edit.uer.xj.& xxij.

Quietatio non liberat, sed probat liberationem factam. Paul. de Cast.consi.j.incip.Ego Paulus.

Quietatio sororis iurata an ualeat.Fred.de Senis in con.Quęritur, an domina Margareta. de quo consilio uide suprà, in uerbo,Generalis. uersic. xliij. & j. Renunciatio successionis.uer.j.quòd sic.& uer.xj.& xiij.& xiiij.

Quietatio cum iuramento facta tutori per pupillum, an ualeat. Nico. de Neapo. in lect.Bartol.in l.quid ergo.§.j. ff. de contrario iud. tute.quòd sic.& ibi gl.in uer. Contrarium. & Bartol.& docto.Sed aliter dicit glo.cap. j. §.item sacramenta. in iij. columna, in fin. in uer. quomodo probabitur iste metus. de pace iur. fir. ubi dicit Baldus, quòd ualet. Sed si dolo

si dolo facta est, debet rescindi, & causa per episcopum cognosci debet, si uiuit iurans: aliàs etiam laicus iudex cognoscit. Vide Bal. in l. j. in ij. not. C. de in integ. resti.

Quietatio per pupillum, etiam cum decreto iudicis non ualet, si sit læsus. Pau. de Cast. con. cccix. incipien. Aduertendum, quòd si.

10 Quietatio generalis inter pupillum, & substitutum non extenditur ad ius fideicommissi. Pau. de Cast. in consil. vij. incip. Circa primum uidetur. in v. col. & Bart. in l. qui Romæ. §. duo fratres. vij. quæst. de uerb. oblig.

Quietatio generalis facta tutori an liberet eum à dolo. Bald. in l. sub prætextu. la ij. in ult. col. uer. ulterius quæritur. ubi distinguit. C. de transac. in l. Aurelio. §. Caius. per Bart. ff. de liber. leg. & s̄. uer. Generalis. uer. xlv.

Quietatio facta patri à filia dotata an noceat ei in bonis maternis, quæ sunt apud patrem. Pau. de Cast. consi. clxxix. quod incipit, Contra superius consulta. quòd non, etiamsi esset iu- rata. † Adde, quòd si pater, uel frater, qui tenetur dotare filiam, uel sororem, aliquid legauerint eidem in testamento, cum clausula, quòd plus petere non possit: & ipsa acceptet legatum cum quietatione generali, quòd propterea nō perdit, quin possit petere supplementum dotis. Io. Lup. in repet. c. per uestras. col. x. de donatio. inter uir. & uxor. de renuncia.]

† Quietatio facta à filia patri ipso authorante, uel consensum authorizabilem prestante, an ualeat, & an firmetur iuramento: uide Paul. de Cast. in consil. ccccl ix. secundum ordinem meum. incip. Sequendo ordinem suprà dictorum. in primo dubio, in primo uolumine.]

Quietatio facta matri tutrici per filium, etiam cum iuramento, potest contrauenire. Pau. de Cast. con. cccix. incip. Aduertendū, quòd si. Secus in quietatione successionis. consi. ccx. incip. Viso puncto, & alijs.

Quietationis forma quæ sit inter fratres diuidentes, ponitur de iud. per Spec. iiij. parte. §. sequitur uidere. in ult. charta, & quod no. Inn. in c. audita. de restitu. spol. in gl. sua. in uerbo, formam.

Quietatio hæreditatis non extenditur ad feudum, uel emphyteusim. Bar. in l. item uidendum. §. nunc uidendum. ad fi. ff. de pe. hære. ibi Bal. & Ang. Addo Bald. latè disputantem in auth. si quas ruinas. in ij. col. uer. modò restat aliquid quærere. C. de sacrosan. eccl. & in auth. in successione. ad fin. C. de suis, & legi. ubi limitat. & omnino per do. Ias. May. in præludijs feudorum, in xxxvj. col. cum alijs concor. ibidem per eum signatis.

Quietatio facta per filiam nuptam an noceat filijs. Pau. de Cas. consi. cccx. incipiente, Viso puncto, & alijs. Addo Bald. in l. pactum. in ij. q. & ibi per Pau. de Cast. C. de colla. & suprà, in uerb. Filia renuncians. uersic. xij. & in uer. Renunciatio successioni. uersi. xj. quòd sic.

Quietationis dotis instrumentum dicitur dotis instrumentū. doct. & Pet. de Sun. in l. exigere. ff. de iud.

Quietatio de bonis maternis facta patri per filium, tollitur per legatum filio factum à patre de bonis maternis. in Specu. de testamen. §. j. j. charta, in uer. pone, filius.

Quietatio geminata de eadem quantitate, eodem loco & tempore, nō arguit solutionem binam à debitore factam. s̄. uer. Geminatio. uersi. iiij.

20 Quietatio generalis non comprehendit ius de futuro post mortem. l. Paulo Callimacho. §. j. de leg. iij. Bart. in consi. Ex themate prædicto tria dubia oriuntur. & Alex. in §. duo fratres. pen. col. de uerb. oblig.

Quietatio facta per sororem fratribus, uel per filium patri soluenti condemnationem pro ea ex forma statuti, operatur ne possit peti suppletio legitimæ. Bald. not. in l. lex Cornelia, de uulg. & pupil. Caue, quia ibi non dicit hoc, licet aliqua dicit de filio condemnato à patre soluente condemnationem uirtute statuti. Ioan. de Por. in l. cùm filius. de uerb. obligationib. Quod uerum, si sit renunciatū expressè etiam suppletioni legitimæ: aliàs secus. Bald. in l. scimus. §. cùm autem. de inoffic. testamen. & suprà, Filia renuncians. uers. vij. & uer. Filia hæres. uer. xxvij.

Quietationis sororis materiam uide in Spec. de pac. & Bart. & doc. & Io. de Por. in l. stipulatio hoc modo. in j. col. in fi. & in l. si decem. per Io. de Por. de uerb. obli. Bal. & doc. in l. pactū. in ij. & iij. col. C. de collat. & in l. fin. in iiij. col. magna, in uer. uenio ad secundam. C. de pact. & in l. j. in j. oppo. C. si aduer. transact. & in auth. sacramenta. in pe. col. in fi. in uer. ex hoc apparet. C. si aduer. uend. & j̄. uerbo, Renunciatio successionis. uer. j. & per totum.

Quietatio generalis non excludit à petitione dotis debitę per statutum, etiam nuptam sine dote. Paul. de Castr. consilio cxxxiij. incip. Licet ista domina Lisa.

† Caute. Quietatio an requirat insertionē causæ, uide in uer. Renunciatio litis. & ibi posui cautelam.]

Quietatio facta à fratre fratri non obstat, ut si alter nō impleat uoluntatem defuncti, pars eius non reuertatur ad cohæredem, quia cohæres potest eam petere. Bart. in auth. hoc amplius. in fin. C. de fideicom.

Quietatio facta an debeat insinuari. Bar. in l. Modestinus. in ij. q. ff. de donat. quòd non, si erat debitor ex diuersis summis: secus, si ex una summa. & s̄. uer. Insinuatio de quib. uer. xvj.

Quietatio à procuratore etiam habente mandatum, facta, non ualet, nisi reuerà receperit à debitore. Bal. in l. ad hoc. C. de quadrien. præscrip. Item nisi pecunia interuenerit tempore quietationis. ibidem.

Quietatio facta debitori de omnib. in quib. teneretur usque in præsentem diem, dicitur generalis, etiamsi fuit facta ratione unius capituli tantùm ex pluribus. Bal. in l. sub prętextu. la ij. C. de transact. in pen. col. in fin. in uer. iuxta præmissa quæro.

Quietatio generalis refertur solùm ad id, quod est satisfactum. l. si ex maiore. & ibi Bald. C. de excep. Vide Bart. in l. Aurelio. §. Caius. in iiij. col. in uer. quintò quæro. ff. de libe. lega. & in l. cum Aquiliana. in uer. ultimò no. ff. de transact. & infrà dicetur, uersic. xxxij. & uer. xl.

Quietatio generalis restringitur ad contractum, super quo interponitur. l. iubemus. & ibi Bal. in uer. quærunt hîc doc. C. ad Velleia. & omnino in practi. Papi. ti. de compromis. uer. poni faciatis in pos.

30 Quietatio generalis restringitur ad specificata. l. emptor. §. Lucius. & ibi Bar. ff. de pactis.

Quietatio generalis in transactione super una lite ualet. sed

Quietatio generalis facta occasione cuiuscunque litis, quę esse posset inter partes non extenditur, nisi ad ea, de quibus est actum. Bartol. in d. l. cùm Aquiliana. in j. col. uer. sed tunc opp. & j̄. Transactio super quibus. uer. xxxiiij.

Quietationem generalem quis non cogitur facere, sed specialem sic, scilicet de solutis tantùm. Bar. no. in d. l. cum Aquiliana. in uer. ultimo nota. Quod uerum etiam arbitro cogente, in quo sit factum compromissum generale, nisi sit dictum in compromisso expressim, quòd possit partes cogere ad faciendum inuicem sibi quietationem generalem. Bart. ubi s̄. ubi etiam dicit non sufficere in compromisso, quod habeat plenam potestatē. Adde Bal. in l. si pactum. xvj. q. C. de coll.

† Et per Feli. in c. dilecto. in fi. de testa.]

Quietatio an resultet ex redditione instrumenti. s̄. Liberatio. uersi. xlvij. & uide etiam in uer. xxxij. cum seq.

Quietatio qualiter fiat. Bartol. in l. Aurelio. §. Caius. in iiij. col. uer. quintò quęro principaliter. ff. de libe. lega. & in Spec. de pac. §. instrumentum. uersi. & nota. & j̄. uerbo, Renunciatio successionis. uer. v. & uersi. ult.

Quietatio debet fieri cum omnibus clausulis generalibus necessarijs ad eius robur, cum renunciatione omnibus priuilegijs, per quę actus infringi possit. Bald. in l. pactum. xvj. q. C. de collat.

Quietatio facta per filium patri de bonis maternis tollitur per legatum factum postea filio à patre de omnibus, quæ ad ipsum peruenerunt de bonis maternis: quia potest filius petere uigore legati. Spec. de testa. §. j. uer. pone. & ibi Io. And. in addi.

Quietatio facta per filiam uulgariter substitutam antequam uenerit locus substitutioni, an noceat ei, existente substitutionis conditione. Pau. de Cast. consi. ccxxxvij. incip. Dubitatio uertitur. in iij. col. uer. secundo loco uidendū est, q̄ nō.

40 Quietatio generalis legatorum facta per uxorem, an comprehendat etiam legatum dotis ei factū à uiro. per Paul. de Cas. con. cclij. incip. Primò uidendum est. quòd non. * Cum

Paulo

Paulo sentit & Raph.Ful.con.xxxix.& Iason consi.iiij.nu.2. uol.iij.Æmilius Maria Manolessus.

Quietatio debet fieri in scriptis, uel probari per quinq; testes, quando debitum probatum est per scripturam.l.testium.& ibi Bar.C.de testibus.

Quietatio generalis non extenditur ad contenta in testamento, de quo non est facta mentio.Bart.in l. qui Romæ. §. duo fratres.ij.q.de uerb.oblig.& Paul.de Cast.in consi.vij.incip. Circa primum uidetur dicendum.l.de his.de transact. & ibi doctores.

Quietationis materiam supple infrà, uer.Renunciatio successionis.per totum.& s.uer.Filia renuncians.per totum.

Quietè, id est, sine stimulo iudicij: sed syncerè, id est, cum bona fide.c.sanctorum.& ibi doct.de præscript.

Quieti religiosorum prouidendum est à superiore.cle.j. & ibi Car.de regularibus.

Quilibet, est distributiuũ: sed Omnis, est collectiuum. gl.& Bart.in l.si pluribus.in princip.in j.col.in uer.quæro secundò.ff.de lega.ij.& in l.non distinguemus.§. cùm in plures. ff.de arb.in primo summario.

Quilibet distribuit pactum in quemlibet separatim: sed omnis in quemlibet coniunctim.Bartol.in d.§.cùm in plures.in ij. summario.

Quilibet quandoque intelligitur, scilicet insolidum.Bal.in l.fi. §.ipsum.C.de bo.quæ lib.& per Bartol. in l. hoc articulo.de hær. insti.

Quilibet intelligitur, scilicet habilis.Bal.in l.cùm uirum.C.de fideicom.ult.col.& plenius per Bal.in rubr.C.qui accu.non pos.uide omnino per Alex.in l.si filius.si cert.pet.

Quilibet,& quicunque, quomodo ponantur.Bar. in l.hoc articulo.in ij. col. in uer. ut igitur ista materia.ff. de hære.instit. & in l.j.x.col.de condi.& demon. in uer. quintò principaliter quæro.

Quilibet de populo faciente syndicum ad obligandum populum, potest conueniri pro contractu syndici.infrà, Vniuersitas.uer. x.

Quilibet de populo potest petere hæredem cogi ad pia legata. suprà, uer.Legatum pium.uer.xxxiiij.& in uer. Legatorum petitio.uer.xiiij.

Quilibet de populo potest comparere in causa continente publicam utilitatem, non in continente priuatam.Bal.in l. ubi pactũ.C.de transact. in pe. col.uer.& ideo iam de facto dixi.

Quilibet de populo an sit testis in causa populi.j. Testes qui esse possunt.uer.xxxix.ubi plenè.

10 Quilibet scire præsumitur uires sui patrimonij.l. quisquis. C.de rei uen.& suprà, Ignorantia facti.uer.iij.

Quilibet in re sua est moderator,& arbiter.l.in re mandata. C. mandati.Nõ aliena. suprà, Moderator.uer.ij.Quod uerum, si legem rei superponat à iure non reprobatam. xviij. q. ij. Eleutherius.Car.in cle.ij.de relig.do.in princ.xj.no. Addo istud etiam procedere in abutendo.gl. est in l.sed & si.§.consuluit.ff.de peti.hære.

Quilibet præsumitur bonus. l. merito. pro socio. l. seruos. de manu.testa.gloss.in l. cùm quidam. la ij. in uer. offenderint. ff.de lega. ij.nisi publicanus.l.quantæ.de publican.& s.uer. Qualitas.uer.xxiij.

Quilibet de populo an admittatur ad accusandum de crimine priuato.Io.de Imo.in l.j.ff.de publi.iudi.

Quilibet de populo potest accusare de delicto capitali. Bal. in l.Polla.C.de his, qui ut indig.in ij.col.uer.sed Nico. de Matta.dicit. Item pro iniuria illata officiali publico, si pœna est à lege imposita.Bald.& Alex.in l. si quis id, quod. de iurisd. om. iudi.

Quilibet de populo non tenetur edicto, quod quisque iuris, pro statuto iniquo: sed quilibet de consilio sic, à quo sit conditum statutum.Bart.in l.j.in prin.in ult.col.uersic.nota diligenter.ff.quod quisque iuris.

Quilibet de populo non tenetur ex delicto uniuersitatis. Bar. in l.j.in prin.in ult.col.in uer.ultimo facit.ff.quod quisq; iuris.& in l.aut facta.§.fi.ff.de pœnis.in ult.col.in prin.uer. ulterius quæro.& in l.sicut.in prin.uer.itẽ quęrit gl.& ibi glo. ff.quod cu.uni.no. Sed de consuetudine contrarium est, secundum Bal. in l.etiam.in pe.co.in uer.modò restat quęrendum.C.de execu.rei iudic.& j.uer. Vniuersitas.uer.xxiij.

Quin, potest poni negatiuè,& affirmatiuè.Barto. in l.non dubium.in prin.de leg.iij.uide in l.ubi.§.fi.ff.de tut.& cur.dat.ab his.& Aul.Gel.lib.xvj.c.xiij.

Quinquennium non dicitur longum tempus. no. in l.si filiofa.§.fi.& ibi doc.sol.ma.& not.in l.fi.C.de re alie.nõ alie.& in rub.C.quę sit lon. consue.& in dubio intelligitur de continuo, nisi fauore libertatis.s.uer.Locatio.uer.50.Item intelligitur de integro.s.uer. Continuum. uer. vj.

Quisquis quandoq; est collectiuum,& quandoq; distributiuum.Bartol.in l.hoc articulo, in ij. col.in uer.ut igitur ista materia.ff.de hære.insti.& in l. ex duobus. † §.filium.& ibi Bald.ff.de uulga.& pupil.† Et Fran.Aret.in l. Lucius.in ult.col.eod.tit.& in l.fi.C. de impub. & alijs substi.& Bal.in l.si necessarias.§.si annua.de pigno.act.]

Quisquis iunctum uerbo futuri temporis, facit conditionem. l. qui liberis. in prin. & ibi Bartol. de uulg.& pupil.& Bart.in l.j.in x.col.uersi.quintò principaliter quæro.de condi.& demonstra.not.in l.Stichũ, qui meus erit.de lega.j.Vide Bart.in l. hoc articulo.in ij. col. in fi.uer. quædam sunt distributiua.ff.de hær. insti. & in l. si necessarias.§.si annua.in j.col.in uersi.sed contra.ff.de pigno.actio. Bal.in l.fi.in j.col.ad fin. in uer.quędam uerò sunt.C.de impub.& alijs substi.Addo Bart.in l. ex duobus. §. filium.ff.de uulg.& pupil.

† Quò, ponitur pro Vt.no.in l.j.C.ad legem Falcidiam. Quomodo quid importat, per Francis.Aret.in l.si extraneus.de condi.ob causam.]

Quoad ponitur pro donec, uel quousque.doc.& Bart.in l.centesimis.§.si ita.in ij.col.in fi.uer.quæro, quid si.de uerb.oblig.& in l.si decem.eo.tit.in l.Titius.in lec. Nico. de Neap. in j. col. uer.sed adhuc non restat.ff.de excusa.tuto.Nec habet in se conditionem æstimatiuam.Bar. in l.tutor.§.quod si quis. ff. de suspe.tuto.not.in l.penult.de excu.tut.per Bartol.in l.j.in vij. col. in uer. secundo principaliter quęro.ff.de condi.& demon.& in l.legatum est ita. uer. ego dicerem.ff.de annu.lega.Sed Bartol.in l.j.in princ.in uersic. nota ex ista glo. C. de legatis. dicit quòd facit conditionem sicut dictio, Quamdiu, donec, & dum: & in dubio denotat tempus adiectum esse causa finiendæ obligationis in contractu. Sed in testamento denotat tempus esse adiectũ causa multiplicandæ obligationis.per l.legatũ.in princ.de ann. lega.Rapha.& Alex.in l.eum, qui.§.qui ita.de uerb.obli.ubi uide tex.glo. & Bart. & doct. de promissione, quoad uiuat promittens.& suprà, uerb.Promissio.uer.xlij. Addo suprà, uer.Donec, per totum.& Bart.in l.eum, qui ita.§.qui ita stipulatur.in j.col.ad fi.ff.de uerb.oblig.

Quodammodo, est nota improprietatis. Bal.in l.si abducta. in ij. col. in uer. secundo quæritur.C. de fur.Bartol.in l. si ut certo.§.si duobus.v.col. uer.circa prædicta.ff.commodati.& in l.quod si uir. in fine. ff.solu.matri.& not.in l.cùm is.de sol.Pau.de Cast.con.xlix. incip.Viso puncto.in v.col. Io. de Por. in l. si uerò ante. sol. mat.& in l.centurio.vj.col.& in l.si pater.ff. de uulg. & pup. & Bar.& Alex.in l.si is, qui pro emptore.de usucap.Et si duę notæ improprietatis simul iungantur, faciunt intelligi improprijssimè.Bal.in d.l.si abducta.in d.uer.secundò quæri-† tur.per l.in tempus.§.j.de usucap.† Et per Fran.Areti. in l. si pater impub. de uulg. & pupil. & in l. si me. de acquirend. possess.]

Quod fieri debet, est inspiciendum potius, quàm quod fit.l.omnibus.per Bar.de officio præsidis.

Quod fieri potest per legem, an possit & per pactum, & econtrà: & quid negatiuè.Bart. in l.non impossibile.ff.de pac. ad fi.in uer.ultimo quæro.quòd sic affirmatiuè, non negatiuè, ut declarat Bal.in l.alia.§.eleganter.ff.sol.mat.

Quod potui nolui, quod uolui implere nequiui.l.in ambiguo, ff.de reb.dub. glo. in uer. non potuit. in l. uxor patrui. C.de lega.in Spec.de pri.& sec.decre.§.ij.uer.sed quid si.& de instru.edi.§.xiij.uer.Item pone, quòd aliquis text. cum glo.in uer.potes.in prin.in l.multum.C.si quis alteri, uel sibi.

Quod nocere potest, debet inspici.Bal.in l.quidam.§. quæ iuris.C.de necess.ser.hære.insti.

Quod potest fieri per pactum, potest & per sententiam. Bal.in l.fi.per

l. fi. pe. col. uer. quod ergo per contrarium. C. de edic. diui Adri. per l. statuliber à cæteris. §. Quintus. de statulib.

Quod non apparet, præsumitur non esse. Bal. in l. si ueritas. C. de fideicom. in uersi. nota, in uerbo, defuerit.

Quod à principio est malè ordinatum, non potest ex pòst efficaciam assumere. l. quidam. & ibi Bal. in prin. C. de fideicō.

Quod fundatur in ratione naturali, debet perpetuò custodiri. Bal. in l. j. in j. col. in primo notabili. C. de cadu. tol.

Quod nullum est funditùs, conualescere non potest. Inn. in c. prudentiam. de offic. dele. Bal. in l. fi. §. necessitate. vj. col. in uersi. subsequenter quærit gl. C. de bo. quæ lib.

10 Quod una uia prohibetur, non debet alia concedi. Bal. in l. fin. C. sine cen. uel reli. in iij. col. in uer. item non debet dari uia. arg. contrà per Alex. in consi. lvij. ij. parte. & ĩ. Vxor hæres. uer. iij. & s̄. Legatum uxori, &c. uer. viij.

Quod est in aptitudine, debet inspici, non quod est in actu. gl. & Nico. de Neap. in l. j. §. usqueadeò. in lec. Barto. in ij. col. in uer. nota, quod inspicimus. ff. de tut. & ratio. dist. cum concor. ibi alleg.

Quod fieri debet de proximo, habetur pro facto. l. j. §. sed in eo. & ibi Bar. in prin. ff. ad Syllan.

Quod fit ad diminutionem, non operatur confirmationem iuris sui. Barto. in l. si ob turpem. in j. col. in iij. oppo. de condi. ob turpem causam. Allegat Inno. in c. super hæc. de renunc. Item nec augmentum. l. legata inutiliter. de leg. j. l. legatum. de adimen. lega. de condi. & demon. l. cùm tale. §. fi. Et econtrà, l. si mancipia. de fun. instr. l. Titia. §. fin. ff. de manu. testa. Pau. de Cast. consi. ccxcvij. incip. Venditio ista uidetur fuisse. in ij. col. & s̄. Diminutio. uersic. ultimo.

Quod suppletur per legem nouam, dicitur esse de lege antiqua. l. ideo. & ibi Bar. ff. de legi.

Quod differtur, non aufertur. l. quoties. & ibi Bart. C. de preci. Impera. offe.

Quod fauore inductum est, non debet in odium retorqueri. l. quod fauore. C. de legi. l. non eo minus. & ibi Bartol. C. de procuratoribus.

Quod fieri potest per pactum, potest fieri per statutum. glo. in rub. C. de decur. lib. x. glo. in l. nec ex prætorio. & l. neque pignus. de regu. iur. doc. & Imo. in c. cùm dilectus. de consue. Gemi. in c. ij. eod. tit. in vj. Et quod prohibetur fieri per statutum, prohibetur etiam per pactum. Card. in cle. j. xx. q. de usuris. Addo gl. in l. non impossibile. ff. de pac. & tex. meliorem de iure in l. fi. ad fi. & no. Bal. C. de fideiuss. quod semper procedit affirmatiuè, non negatiuè, ut declarat Bar. in l. alia. §. eleganter. ff. sol. matri.

Quod nullum est, rumpi non potest. l. non est nobis. & ibi Bar. C. de prædi. mi. & infrà, uer. Testamentum nullum. per discursum.

Quod licet domino, licet etiam eius familiæ. l. ij. C. de episc. & cle. l. neminem. & ibi Bar. C. de sacrosan. eccle.

20 Quod non licet nomine proprio, non licet alieno. cle. j. §. j. & ibi Card. in prin. de regu. iur. xlvj. dist. sicut non suo. & in regula, quod alicui. in vj. de fal. ad falsariorum. & in cle. fina. per Cardin. de censi. & in cle. exiui. §. porrò. de uerbo. signi. † & in regu. qui per alium. in vj. † Et per Dyn. in dicta regu. quod alicui.]

Quod meum est, mihi legari non potest. l. proprias. C. de lega.

Quod tibi non uis, alijs non facias. c. dilecti. de ma. & obe.

Quod commune est, an sit proprium. s̄. uer. Meum. uersic. vij. quod sic.

Quomodocunque & qualitercunque, quid importent. s̄. in clausulis Rescriptorum. uer. quomodocunque.

Quomodolibet, in clem. ij. cum gl. de sen. excommu. cle. j. §. j. eo. tit. † Et Io. And. in Nouella, in c. indemnitatibus. de elec. in vj.]

Quoniam, ponitur pro quia, & sic causaliter, sicut & coniunctio quòd. Bart. in l. demonstratio. §. quòd autem. in ij. col. in fi. in uersic. quæro, quid de dictione quoniam. ff. de condi. & demon.

Quoque, est dictio implicatiua. Bar. in l. fin. ij. col. uer. tu uerò dic. ff. de eo, quod cer. loco. & in l. ij. in prin. ff. de pac. Item continuatiua. Cardin. in cle. j. §. j. ij. q. de † regu. Io. Mo. & Archi. de elec. in vj. † Et per Fran. Aret. in l. j. de acqui. pos. in fi. vj. col. & Dyn. in tract. de act. §. in personam. & per do. Fran. Are. in l. quod dicitur. in v. col. ante medium. de uerb. oblig. & in l. si pacto. C. de pactis. & do. Bart. Soci. in d. l. j. nu. 31.]

Quotannis, id est, singulis annis. l. defuncta. in fi. & ibi gl. & doc. ff. de usufru.

Quoties, id est, sæpius. l. si duo. §. fi. ff. de arbitr. Aliquando pro bis tantùm. l. sicut in annos. in princi. ff. quib. mod. usufru. amit. l. ueluti. §. hæc uox. ff. de eden. Bart. in l. eum, qui certarum. §. cùm purè. ult. col. ff. de uerb. oblig. & suprà, in clausulis Contractuum. in uer. Pœna toties. uer. ij. & iiij. & in uer. Pœna toties. in clausulis Compromissorū. & omnino per do. Alex. con. clxvij. ij. parte, ubi loquitur singulariter: & subdit, quòd clausula, Quoties opus fuerit, intelligitur, sed in infinitum. Et idem dicit de uerbo, quotiescunque. † Et per Franc. Aretin. in d. §. cùm iure. in ij. col. post † modum.]

Quousque, quomodo ponatur. doc. & Ioan. de Por. in l. centesimis. §. si ita. in ij. col. uer. quæro, quid si. & in l. si decem cùm petiero. ff. de uerb. oblig. Bar. in l. j. in ix. col. de condi. & demon. in uer. quæro, quid de dictione, quousque.

De litera R.

RAdens nomen alterius de charta, & inscribens nomen suum, quomodo puniatur. nota. in l. Titio. ff. ad municip. Flor. in l. in l. Aquilia, si deletum. §. sed & si quis. ad legem Aquil.

Rasura an, & quæ noceat instrumento. in Spec. de instru. edi. §. restat uidere. in prin. ĩ. eo. per totum.

* Rasura substantialis instrumenti totum instrumentū inutile reddit, in alijs autem non totum, sed eam tantùm partem, in qua est. glo. in l. fi. C. de edict. diui Adri. tollen. Doct. in c. fraternitatis. de hæreticis. Æmilius Maria Manolessus.

Rasura in parte substantiali scripturæ, de qua dubitatur, uitiat eam. gl. in l. j. §. fi. in uer. à muribus. ff. de bon. pos. secundum tabu. Bal. in l. iubemus. in fi. C. de proba. & in Specul. de rescrip. præsen. §. primò igitur. uer. item excipitur contra rescriptum. & ibi Bar. in addi. in prin. & per Bart. in d. §. fi. Inn. in c. ex literis. in gl. in uerb. Priuilegium. de fide instrumen. Quod uerum, nisi comprehendi possit quid continebatur in particula rasa, secundum Bart. ibidem, & Angel. & Salic. & Alex. in l. fi. xj. col. C. de edic. diui Adri. & gl. no. in c. uenerabilis. de reli. domib. uide Bart. & Bal. in l. si unus. C. de testa. Secus in parte instrumenti, de qua non dubitetur, nisi fit circa solennitatem totius instrumenti. Bald. in l. fin. iiij. oppo. C. de edic. diui Adri. & melius in v. q. & infrà eo. uer. viij. & Pe. de Ancha. in con. ccccxxxij. In Christi nomine, amen. præmissa, &c. Item nisi esset correcta, ita quòd omnino appareat manu eiusdem notarij. Item nisi notarius in fine instrumenti faciat mentionem de ea. Item nisi constet ex præcedentibus, & sequentibus, quòd rasura debet stare. Bar. in d. † l. j. §. fi. in fi. & Alex. in d. l. fi. † Et per do. Feli. in d. c. ex literis. de fide instru.]

* Rasura cùm non est in substantialibus, ut nostri dicunt, non obest. Docto. in c. inter dilectos. de fide instru. Tho. Gram. con. lxxv. Aemilius Maria Manolessus.

* Rasura instrumentum non reddit inutile, cùm uerba antecedentia & subsequentia demonstrant, ita legendum, ut in rasura scriptum est. docto. in c. inter dilectos. de fid. instrum. Tho. Gram. con. lxxv. Æmilius Maria Manolessus.

* Rasura non reddit instrumentum inutile, cùm literarū comparatio demonstrat eadem manu uerba illa scripta esse, qua totum instrumentū. Doct. in c. inter dilectos. de fide instru. Tho. Gram. con. lxxv. Æmilius Maria Manolessus.

Rasura uitiat rescriptum. c. licet. de cri. fal. ĩ. uerb. Rescriptum impugnatur. uer. lxiiij.

Rasura in uno instrumento de eadem re, non uitiat aliud confectum de eadem re. Baldus in l. falsus. viij. colum. uer. scias tamen.

tamen.C.de fur.per l.fin.ff.de his, quæ in test. delen.

Rasura in instrumento debiti reperto apud debitorem, præsumitur ab ipso facta, non à creditore. s. Instrumentum cancellatum.uer.ix.

Rasura in literis Apostolicis non uitiat in casu prædicto. Bald. singulariter.in l.j.C.de fide instru.circa medium.Ioan.Andr. in c.accipiemus.eod.tit.in nouella.

* Rasura in literis, gratijs, & priuilegijs principum, non obest, nisi ab ipso, qui impetrauit, commissa probetur. Illustrissimus Card.Host.in Sum.de crimi.fals.Tho.Gram.con.lxxv. nu.4.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

Rasura uitiat instrumentum in possessorio.l.fi. & ibi doc.C.de edi.diui Adri.Item in petitorio.Bart.in ij.col.& Bal.ibi in v. col.in iij.& iiij.oppo.& Bart.in l.si unus.C.de testa.in ij.oppo.& ibi Bald.in uer.oppo.quòd uitium. Quod uerum, nisi constet manifestè quid uelit dicere dictio rasa. Alexan. post Ang.in d.l.fi.& s.eo.uer.iij.

10 Rasura testamenti præsumitur facta per testatorem, apud quem erat: non si erat apud alium.Bal.in d.l. si unus.in uer. quærit hîc Pet.

Rasura chartæ totius, antequam sit scriptum in ea, ualet, ut nõ uitiet scripturam, quæ fieri potest in charta rasa: secus, si est facta post scripturam in aliqua parte. Bal.in l.fi.iiij. oppo.ff. de edi.diui Adri. Vide Alex.in §.si initiũ tabularũ.de eden. & uide s.Instrumentum qualiter.uer.ix.

* Rasum instrumentum tanquam falsum redargui potest. ca. cùm olim.de priuilegi.c. licet.de crimine fals.habetur in ca. ex literis.de fide instrum. Æmilius Maria Manolessus.

Rasum præsumitur falsum, nisi unicus testis corroboret instrumentum.Bart.in l.si ueritas.in ij.no.C. de fideicom.sed contra tenet in l.j.j.col.uer.aliquando procedit.C.ut in pos.leg. ubi dicit non ualidari per testes scripturam maculatã. quod etiam tenet Barto.in l.fin.in ij.colum.C.de edic.diui Adria.

* unum testem ad huius instrumenti confirmationem sufficere, tradit etiam Iason consil. cxiiij.col. pe. uer.non obstat aliud motiuum.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

* Rasura in instrumento non reddit inutile instrumentum, cùm alia instrumenta partem rasam declarant, quidque in ea scriptum esset demonstrant.Bal.in l.falsus.col. viij. C. de furtis.Iason con.cxiiij.col.pen.uol.j.Inn. & Fel. in c.ex literis.de fide instru.Tho.Gram.cõ.75.Æmilius Maria Manol.

* Rasura recens, non antiqua, inutile & suspectum antiquum instrumentum reddit.Inn.S.P.Fel.& alij, in c.inter dilectos. de fide instru.Tho.Gram.consi.lxxv.nu.iij. Æmilius Maria Manolessus.

Rasuræ instrumentorum materiam supple suprà, uer.Cancellatio.& uer.Instrumentum cancellatum.& j.uer. Testamentum uitiatum.per totum.

* Rasura non nocet, cùm non est impedimento, quo minus, quod scriptum est, legatur.Bar.& Deci.in l.fi.C.de edict.di. Adria.tollen.Bart.Veronen.con.lxiij.Ay.Crau.con.lxxiij. nu.15.uol.j.Aemilius Maria Manolessus.

Radix arboris si impediat fundamenta domus uicini, est excidenda, uicino petente.l.j.& ibi doc.C.de interdic.† Et dicitur Græcè ῥίζωμα.]

Radices arborum indicant cuius sit arbor. suprà, uer. Arbor. uer.ix.& seq.Item ueniunt appellatione ramorum.j. proxi. uerbo, uer.ij.

* Radice amputata, & rami decidunt: hinc prima substitutione extincta, & alias, quæ ab ea pendẽt, extinctas censeri, tradunt nostri.l.si mater.§.j.l.qui habebat.ff.de uulg.Alexand. consf.xxiiij.uol.iij.consf.cxxxix.uol.iiij.Carol.Rui.con.cliij. uol.ij.Illustrissimus Cardi.Par.con.lxxxvij.nu.37.uol.ij.Io. Ceph. consil. cclxix. num. 32. uol. ij. & exclusa matre, filios quoque excludi. l. si uiua matre. C. de bon. matern.l.j. ff.de iur.immuni.Specul. in tit.de locat.§.nunc aliqua.Bald.in l. sed si hac. §. liberos. ff. de in ius uocand.in auth.si quas ruinas.in fine.C.de sacrosanct.eccle. in l.j. C. de condit.insert. Franc.Curti.min.consi.cxlv.num.23.uol.ij. Æmilius Maria Manolessus.

Rami arboris pendentes supra solum uicini, sunt excidendi supra terram quindecim pedes, uicino petente. d. l.j.& Pet.de Su.C.de interdi.Sed an possint propria authoritate uicini excidi, s. Arbor. uer. xix.quòd non.& Bar.in l. si plures. §.j.ubi text.arb.fur.cæ.Alex.in l.j.§.nunciatio.de oper.no.nunc.quòd sic, post protestationem, domino non incidente, & non resistente incidenti. Item possunt incidi, si arbor sit in solo communi plantata. Alex.in l.j.de arbor.cæd.

Rancor est remittendus, licet iniuriam non cogatur remittere.in Speculat.de treuga & pa. uer. & nota. Quod uerum, scilicet petenti, non aliter.Bart.in l. si tibi.§.j. in ulti. q.ff.de pac.xc.dist.si quis contristatus. Card.in clem. ij.§.j.de sepul.

† Adde, quòd rancor est indignatio contra inducentes ad diuina, secundum bea.Tho.ij.ij.q.xxxv.art.iiij.]

Rancor in animo solo consistit, & differt ab odio. Cardi. ubi s. & dicit odium esse inimicitiam inueteratam, cogitantem de ultione.

Rancor remitti debet, non interesse damni iniuriati. Cardi. in cle.j.§.ciuitas.iiij.q.de pe.xlv.dist.& qui emendat. xc.dist.si quis.xxiij.q.iiij.si illic.

Rancor censetur remitti, non pœna, per eum, qui in confessione sacramentali remittit iniuriam.doc.Bar.in ulti.q. & Pau. de Cast.in l.si tibi.§.quidam.ff.de pact. ubi uide Bald. & omnino do. Alex.in j.col.uer.extra glo.quærit. Vide Bar.in l. non solùm.§.j.& ibi per Alex.& Bald.sing.uersic.quæro iuxta hoc.ff.de iniur.Inno. in c.in nostra.de iniur.& dam.dat. Io.Andr.in addi.Spec.de instrumentorum edi.§.nunc uerò aliqua. uer. per hoc uidetur solui quæstio. Item hec censetur remitti interesse partis.Bart. & docto. ubi s. & Bald.in l. iniuriarum actio.la granda.ff.de iniur.ubi singulariter limitat, quando remittens diceret in confessione, se facere plenam remissionem.Io.de Pra. in l.filiusfam. de procurà. & si parti ibi remissa sit iniuria.suprà, uer.Pax qualiter.uer.vj.uide Bal.in c.j.§.iniuria.ij.col.in uer.quæro, utrum iniuria.de pa.iu.fir.Ang.Aret.in tract.Malefi.uer.in termino defensionis. & suprà uerbo, Iniuria. uer. xxj. Vide in Spec. de accu. uer. quid si mutuatus remisit. & Alex.in l. j. de pac. & in l.si tibi.§.quedã.per Bal.eo.tit.† Et Paris de Put. in trac.Syndi. in uer.ul.& Bal.in trac.de pac.in fi.xv.col.uer.quærit Gul.]

Rapina etiam de re immobili fieri potest. c. si duo. & ibi Bal.in princip.de pace tenend.in usib. feu.

† Adde, quòd rapina est rei alienæ per uim iniusta ablatio, secundũ b.Tho.ij.ij.q.lxv.art.viij.& dicitur Græcè ἁρπαγή.]

Rapinæ pœna dupli est in casu d.c.si duo.& ibi Bald.in princi.

Raptori pœnitentiam petenti, sed non restituenti rapta, debet denegari pœnitentia.Car.in cle.j.de pœniten.& remis.c.j.& c.super eo.de rapto.

Rapina est plus, quàm furtum, & furto improbior. l. si cum exceptione.§.qui uim.ff.quod me. cau. Addo Bart. in l.j.ff. de effracto.† Adde Dyn.Instit.de act.§.sequens.in ij.col.& do. Bar.Soci.in consi.clvij.incip. Præsens. uer. primo ostenditur.circa medium.ij.col.in ij.parte.]* l.si te.ff.ex qui.cau.infa.irroge.Bart.in l.j.ff.de effrac.& expilato.Bal. in l.j.col.14. C.qui accus.non pos.Hip. Mar.in l.j.nu.46.C.de rap.uirgi. Æmilius Maria Manolessus.

Rapina, est furtum, & species furti.Bart. in l. duobus.§. si quis iurauerit.ff.de iureiuran.& Institu.ui bono.rap. in princ. In contrarium est, d.§.qui uim.uide tex.& glo.xiiij.q.v.pœnale.* Bar.sequitur Bald.in l. si quis nõ dicam rapere. col. iiij. C.de episco. & cleri. Hip. Mar.in l.j.nu.47.C.de rapt.uirgi. Æmilius Maria Manolessus.

Raptor deprehensus in rapina, tenetur actione furti manifesti. Bar.in l. si uendidero. §. cùm raptor. & in l.si quis ex domo. ff. de furtis.*

Rapina non fit sine uiolentia.l.quo naufragium.in fin.ff.de incen.rui. nau. Alex. in l. iij. §.quod prætor.ne quis eum, qui. xiiij.q.v.pœnale.* Hip.Marsil.in l.j.C.de rapt.uirgi.nu. 47. Æmilius Maria Manolessus.

* Rapina est etiam sine ui, re aliqua aduersus domini uoluntatem ablata.l.iij.§.non solùm.ff.de incend.rui.& naufr. l. si quis ex domo.l.si cùm uendidero.§.cùm raptor.ff.de furtis. c.pœnale.xiiij.q.v.M.Antoni.Nat.con.lxxix.num. 8. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Rapina an sit crimen priuatum.Bart.in d.l.si quis ex domo. in fi.quòd sic.& ibi Alex.quòd sic, illo casu speciali.

Rapinæ statutum quomodo intelligatur.Dy.Albe. & Bartho. Cæpo.in l.Marcellus.de uerb.sig.

10 Raptor bonorum ecclesiæ punitur tam in foro ecclesiastico, quàm in seculari. c. cùm sit. & ibi doct. de foro competen. & dicitur sacrilegus. xvij. q. iiij. omnes. & c. miror. ubi uide & c. qui rapit.

Raptor bonorum clerici punitur tam in foro seculari, quàm in ecclesiastico. xxiiij. q. iij. si quis depo.

Rapina, & damnum datum, sunt sibi diuersa. l. si quando. C. unde ui.

Rapinæ quomodo restituantur. infrà, uerbo, Restitutio malè ablatorum. uer. j. & in uer. Restitutio rei. uer. iij. & v.

Raptor uiolentus non excusatur à pœna, licet rem reddat ante iudicium. l. non prodest. ff. ui bonorum rapt. gl. in c. quod sicut. §. fi. uer. præterire. in uersic. argumentum contrà, de elect. Secus in publicano. l. j. §. j. secundum glo. ff. de publica.

Rapinæ æquiparatur usura. in Spec. de fer. §. ij. in ulti. col. uer. quid de causa usurarum.

Raptor enim, fur, & usurarius debent pœnitere, etiam facta restitutione. Card. in cle. j. §. fin. xiiij. q. de usuris.

Rapina etiam religiosis pro summa necessitate permissa est. c. quarto. de fur. no. in c. si furiosus. de homi. Cardin. in clem. j. xxij. q. de testa. in fine.

Raptor potest sine episcopo instituere. cap. cùm tu. de usuris. Card. in clem. j. §. j. de usuris.

Raptor an habeat beneficium. l. si debitor. de iudic. secundum Alex. ibi.

Raptor bonorum ecclesiæ est Iudæ filius, & quomodo puniatur. xvij. q. iiij. si fortè. & in paleis ibi positis.

Raptor rerum quomodo, & qua actione, & usq; ad quod tempus conueniatur. in Spec. de raptore. per totum.

Raptoris confessio nocet hæredi. suprà, Hæres delinquentis. uer. xij.

Raptor non habens facultatem restituendi non tenetur, sicut nec usurarius. Cardi. in cle. j. xiiij. q. de usuris Dy. in regula, peccatum. in vj.

Raptor contrectans rem in aliud territorium an puniatur ut fur. Bal. in c. j. §. iniuria. de pace iura fir.

Raptor bonorum dicitur, & tenetur ui bonorum raptorum, etiamsi asportauit, nemine resistente. Ioan. And. in Specu. de rapt. §. j. in princ. & Alex. in consi. ciij. j. parte.

Rapina commissa in confinibus ciuitatis an debeat emendari uigore statuti loquentis, quòd rapina commissa in territorio emendatur. Specu. in d. tit. de rap. uer. sed pone. & s. uer. Damnum. uer. lxvj. & seq.

Rapinæ rerum materiam uide in tit. ui bono. rapt. & in titu. de furtis.

Raptor mulieris meretricis non punitur pœna rapientis uirginem. Bart. in l. uerum. in fin. ff. de fur. Paul. de Cast. consi. cccvj. incipiente, Viso dicto statuto. ubi etiam uide. & s. Meretrix: uer. vj. Addo tamen, quòd si talis meretrix esset uxorata, quòd rapiens illam punitur. Istud decido per no. per Ioan. Andr. in addi. Specul. in tit. de iniurijs. & dam. dat. super rubri. dum uult, quòd meretrix uxorata non potest capi, & carcerari. De quo uide do. Iaso. May. in l. ad egregias. ff. de iureiuran. Et ad principalem materiam huius uer. uide Bal. in l. unica. in iij. col. uersic. uenio ad quæstiones. C. † de rapt. uirgi. † Vide domi. Petr. Philip. Cor. in con. ccxxxij. * incipien. Videtur. in princ. in ij. parte.] * l. quæ adulterium. ff. ad l. Iul. de adulteri. l. uerum. ff. de furtis. gl. in §. item lex Iulia. Instit. de publicis iudi. Mathes. sing. cxl. glo. & Salic. & alij, præsertim Hip. Mar. in l. j. nu. 26. C. de rapt. uirgi. Æmilius Maria Manolessus.

* Rapiens meretricem, quæ turpem uitam ducere desistit, & honestè uiuere incœpit, raptoris pœna est mulctandus. l. si uxor. ff. ad l. Iuli. de adulter. Salic. in l. j. C. de rapt. uirgi. ubi Hip. Marsil. nu. 27. Aemilius Maria Manolessus.

* Raptor meretricis alicui nuptæ est mulctandus pœna capitis. Bald. in l. j. C. de raptor. uirgin. ubi Hip. Marsi. num. 43. Æmilius Maria Manolessus.

* Raptus non committitur in muliere nupta uitam turpem, & inhonestam degente. Alber. Rosat. in iij. parte Statut. quæst. xxxij. Hip. Marsil. in rubri. ff. de fideiusso nume. 202. in l. maritus. nume. 49. ff. de questio. Æmilius Maria Manolessus.

Raptor nuptæ, id est, uxoris alienæ quomodo puniatur. Paul. de Cast. in d. consil. & per Alber. de Ros. iij. parte Stat. q. lij. quod capitis pœna.

Raptus quando dicatur. Host. in Summa, de raptore. Ang. in l. sed eximendi. ne quis eum. Alberi. de Rosa. in iij. parte. Stat. q. lxvj. Gandi. in tract. Maleficiorum. quæst. 100. & doct. in l. j. C. de raptu uirgi. xxxvj. quæst. ij. c. j. & xxxv. quæst. j. cùm ergo. quod etiam qui promissionibus seducit. Item quando puella non consentit: aliàs secus. xvj. quæst. j. c. cū causam. xxxvj. quæst. j. in fin. Non qui regatium abducit. Barth. Cæpo. in l. Marcellus. de uerbo. signif. Item nec qui de dolo inito cœpit, uel de itinere suo non excussit, sed retinuit. Bald. no. in l. sed eximendi. ff ne quis eum. & Alexand. in d. l. Marcellus. ubi plenè, de raptore.

* Raptor mulieris honestæ plectendus est capitis pœna. l. j. C. de raptor. uirgi. ubi Bal. & Hip. Marsil. nu. 16. Æmilius Maria Manolessus.

* Raptor uiduæ honestæ eidem pœnæ subiacet, cui uirginis raptor. l. j. ubi Hip. Marsil. num. 61. C. de raptor. uirgi. Æmilius Maria Manolessus.

Raptor mulieris solutæ ab alio, etiam semel cognitæ, uel osculatæ, non tenetur pœna statuti de raptore mulieris honestę. Paul. de Cast. in dicto consil. cccvj. incipiente, Viso statuto. * nec eam ui rapuisse præsumitur. Alber. in ij. parte Stat. quæ. xcij. Gandi. in trac. Malefi. in rub. de aliqui. quæst. uari. Hip. Marsil. sing. lxxiiij. & in pract. §. diligenter. nu. 105. Æmilius Maria Manolessus.

† Raptor mulieris nō dicitur ille, qui per uim eam cognoscit: sed ille, qui eam abducit per uim de loco ad locum, & eam carnaliter cognoscit. Ita tenuit consulendo super contingentia facti, Rapha. Cu. in consil. xcv. incip. Christophorus uadens ad sanctum B. & c. quem refert, & sequitur Hipp. de Marsil. sing. lxv. incip. Statuto cauetur.]

* Raptor mulieris, ut eam uiolet, si non uiolauerit, raptus pœna plectendus non est, cùm uoluit uiolare, & potuit. l. raptores. C. de episco. & cler. l. j. ubi Hip. Marsil. nu. 302. C. de rapt. uirgi. c. j. de adulteri. c. raptus. xxvij. q. ij. c. raptus. xxxvj. q. j. Ioan. Anan. in c. cum causa. de raptor. Barth. Vero. cons. lvij. Æmilius Maria Manolessus.

* Raptor mulieris, ut eam uiolet, & si uiolare non potuerit, raptus pœna est mulctandus. l. j. §. fin. ff. de extraordin. crimi. Bald. in l. si quis non dicam rapere. C. de episc. & cler. Aemilius Maria Manolessus.

* Raptoris pœna teneatur, qui cum armatis hominibus domum aliquam accessit, ut mulierem raperet, etiamsi mulierem non inuenerit. l. si quis ex domo. ubi. glo. ff. de furtis. gl. in §. j. Insti. de ui bon. raptor. Hip. Mar. in l. j. C. de rapt. uirgi. nu. 290. Ant. Corset. in fin. in uer. uis. Aemilius Maria Man.

Raptus pœna non habet locum contra mulierem rapientem masculum causa libidinis: secus, si aliam mulierem. s. Mulier punitur. uer. xv.

Raptor masculi potest occidi in ipso raptu, quia improbior est, quàm fœmina. Sali. in l. j. iij. col. C. de rap. uir.

Rapere dicitur, etiam qui rapit à non domino. Item & qui scindit, uel frangit ostia. s. Statuta de maleficijs. uer. xliij. & xlvj.

Raptor uirginum de iure ciuili potest capi in ecclesia, non de iure canonico. gl. xvij. q. iiij. sicut. xxvj. q. j. de raptoribus. & in l. ij. cum gl. C. de his, qui ad eccle. confu. arg. contrà, etiam de iure canonico, in c. frater. xvij q. iiij.

Raptus comprehenditur sub appellatione adulterij, licet raptus sit maius crimen. Bald. in l. transigere. viij. oppo. C. de transac. & Raph. in l. eum, qui. §. in popularibus. de iureiur.

10 Raptor uirginis de iure ciuili non, sed de iure canonico potest eam ducere in uxorem. l. j. C. de rap. uirgi. & ibi Iaco. de But. per gl. in c. ij. de hæreticis. in vj. gl. xx. dist. de libellis. per c. tria. xxxvj. q. ij. de puellis. Ioan. Cal. in consi. & in c. fin. de rap. & in Spec. de dispen. §. nunc de dispensatione episcopi. uersi. xxix. aliàs xlviij. Caue tamē, quod loquitur in alia materia. Quod nota pro amico liberando à pœna. & Salic. post gl. in d. l. j. sed perdit bona, licet matrimonium teneat. Salic. ibi. * c. pen. c. fi. de raptor. Hip. Marsi. in l. j. nu. 228. C. de rapt. uirgi. quo in loco concludit, multisque exemplis comprobat, in hoc ius Pontificium ciuili anteferendum. Æmilius Maria Manolessus.

Raptor est infamis. iij. q. iiij. consanguineorum. ij. q. v. costituimus.

mus.unde non poteſt eſſe teſtis:ut ibi,ſecundum Bartholo. Cæpo.in l.Marcellus.pe.col.de uerbo.ſignifi.l.j.§.qui furti. ff.de infamib.* Hip.Marſil.in l.j.C.de raptor.uirgi.nu. 289. Aemilius Maria Manoleſſus.

Raptoris monialis bona applicantur monaſterio raptę,& poſt annum fiſco, ſi monaſterium infra annum ea ſibi non uendicet.glo.in c.fin.de præſcr.in vj.ſ.uerbo,Monialis.uer.xxix. Addo tex.in §.antepe.in auth.de ſanct.epiſco.qui incipit, ſi qui rapiunt.& ibi Ang.gl.in uer.excludunt.circa prin.C.de ſacroſan.eccle.& ibidem per omnes doctores.

Raptor monialis capite punitur.l.ſi quis non dicam rapere.C. de epiſc.& cler.Addo ſ.Monialis.uerſi.xxix.* Hipp.Marſil. in l.j.nu.53.C.de rapt.uirgi. Aemilius Maria Manoleſſus.

Raptor propriæ ſponſæ punitur. per l. j. C. de rapt. uirgi. non raptor uxoris,ibidem. ubi etiam per Salic. Addo de ſponſa. Panormi.in c.cùm cauſa.in primo not.de rapt.ubi per illum text.tenet contrarium,quòd imò nō punitur.Et ſic tenet in in d. l. j. C. de rapto. non habere locum in ſponſa. Et de rapiente uxorem propriam, uide Bald. & alios in d.l.j.ulti. q. † Vide do.Pet.Phil.Cor.in con.viij.incip. Placet. per totum. in ij.parte.] * refert Abb.& ſequitur.Tho.Gram.con.xlviij. nu.5.ubi à ſacro Neapolitano ſenatu in hanc ſententiā itum affirmat.Aemilius Maria Manoleſſus.

* Raptor mulieris, cum qua prius de ea in uxorem ducenda egerat,pœna capitis mulctandus non eſt.Abb.in c.cùm cauſa.de raptor.Tho.Gram.conſi.xlviij. nu. 5. Aemilius Maria Manoleſſus.

* Raptor mulieris,ſiue nolentis pœna capitis eſt mulctandus. l.j.C.de raptor.uirg.Hip.Marſi.con.lxj.nu.3.uol.j.Aemilius Maria Manoleſſus.

* Raptor mulieris uolentis eſt pœna mulctandus, ſi malis artibus,& dolo malo circumuenta uoluit:ſecus,ſi ſua ſponte. l.j.ubi gl.in uer.uolentem.C. de rapt.uirgi.ubi Bal.& Salic. Bart.in l.j.§.uſqueadeò.ff.de iniuri. Dy.in c. ſcienti. de reg. iur.in vj.Io.Anan.in c.pen.de raptor.Hip.Marſi.con.lxj.nu. 21.22.23.uol.j.Aemilius Maria Manoleſſus.

Raptoris materiam uide in l.j.C. de rapt. uirgi. & ibi docto. in Spec.de accuſatione,in §.j.in j.col.uer.hic tamen.

Rarò iura non adaptantur ad ea,quæ rarò accidunt: ſed ad ea,quæ ſæpe.in Specul.de ſatiſd. §.uiſo.in iiij.colum. uer.quæ eſt.

Rara omnia cara ſunt. xciij. diſtin.legimus.lix.diſt.ſi officia.in auth.de conſul.§.pe.ij.q.vij.facta.ideo in d.c. legimus. dicit priuilegium apud Indos eſſe pipere carius.Item,

Rarò, id eſt, ſemel,uel bis.Bart.in tract.de inſula.in prin. † Adde, quòd rarum dicitur, id cuius partes diſtant à ſe inuicem, ſecundum Ariſto.in lib.Prædicamen.& dicitur Gręcè rarus,ἀραιός.]

Rata, id eſt,portio.Bal.in authen.defuncto.in iij. colum. in uer.ſequitur in tex.ita.C.ad Tertul.no.in l.ſic pro rata.ff.de relig.& ſump.fu.

Rata quandoque eſt uirilis,quandoque hæreditaria.Bald.in l. fi.C.de impu.& ali.ſub.in iij.oppo.

Ratificatio æquiparatur mandato.not.in l. ſi quis mihi bona.§.iuſſum.de acqui.hęre.c.ratihabitio. de reg.iur. in vj. Addo Bart. in l. ſi fundus. §. ſine ſciente.in ij.not.ff.de pign.& in l.ſi pecuniam.C.de neg. geſt.in Spec. de loca.§.vj.uerſic.clxviij.Vide in Specu. de Syndi.in j.col. uerſic.quòd ſi unus.& in Specul.de cita.§. iam de citatione. uer. hîc autem no.& ſequ.niſi ad pœnam. infrà eo. uer. xvj. item niſi quando ratihabitio poteſt operari poſt actum perfectum, non autem mandatum: ſecundum Alex. in l.Iulianus.qui ſatiſd.cog.& j.eo.† Et per Felin.in c.ſicut tuis.de ſimo.in ult.col.& in c.nonnulli.in §.ſunt & alij.de reſcript.in x.col. in princi. & plenè per do.Soci.in conſi.cxxviij.incip. Iuſtiſsime iudex. uer. ſexta concluſione.in j. parte. Cardin. cxcviij.& per Franc. Areti. in l. ſi procuratori.de condictio. ob cauſam.]

Ratificatio trahitur retrò. l. fin.ubi per Bald.plenè in j.col.qui ponit octo fallentias.C.ad Mace.quas uide in Specul. infrà eo.uer.xxxvij.l.ſi quis mihi bona.§.iuſſum.de acqui. hęre.l. j. §. ſi ratum. quod iuſſu. glo. in l. ſi fundus.in uer.ſeruum.ſi cert.pet.Vide omnino Pet.de Sun.in l.licet.& ibi doct.ff.de iudi.Bart.in l.ſi fundus.§.ſi neſciente.in ij.no.ff.de pig.& in l.obſeruare.in j.col.ff.de offi.procon.& leg.ubi uidetur contrarium.& in Specu.de loca.§.vj.uerſic.clxviij.& de Syndi. uer.quod ſi unus.Et trahitur retrò, quo ad tempus, quo facta fuit obligatio,ſi cauſa ſit in eodē ſtatu, aliter nō.in Spec. de obli.& ſol.§.j.in xvj.col.uer.item pone.el j. & ſequ. Item uide infrà eod.uer.xxxvij. & per Alex. in d.l.Iulianus.Item. † Innoc.d.c.ſicut.uide Feli. Vide Feli.in c.nonnulli.§. ſunt & alij,col.ij.iij.& iiij.de reſcrip.]

* Ratificationem retrò trahi,& mandato æquiparari,tradit etiam Rolan.à Val. conſ.lxxj.num.17.uol.ij.Aemilius Maria Manoleſſus.

* Ratificatio ſpoliationis poſſeſsionis inducitur,ſi is,cuius nomine fundi aliquis eſt poſſeſsione ſpoliatus, eius fundi fructus perceperit.Carol.Rui.conſ. xcix.col.j.uol.iiij.Rolan.à Val.conſi.iiij.nu.41.uol.ij.Aemilius Maria Manoleſſus.

* Ratificatio non re tantùm,uerùm etiam uerbis fit.l.Paulus. ff.rem rat.haberi. Rolá.à Val.con.iiij.nu.12.uol.ij.Aemilius Maria Manoleſſus.

Ratihabitio nō trahitur retrò, niſi ad id, quod à principio fuit inualidum.gl.& doc.in l. Iulianus. qui ſatiſd.cog.& Alex.in l.j.in prin.de offic.proconſul.& leg.poſt Barr.Item,

Ratihabitio non trahitur retrò,quando medium fuit inhabile. Bart.& Bald.in d.l.qui admitti.& Alex.in l.ſi uxor. §. ſi quis uxorem.de adul.

Ratificatio an faciat ualere quod ab initio non ualebat.in Spe. de deleg. §. ulti. uer. quid ſi committens. de arbi.§.ſequitur de quibuſdam.in xxij.col.uerſic. ſed pone, lata. ubi uidetur tenere,quòd non.& j.eo.uer.lxix.& lxxvj.

† Ratificatio ualidat geſta per procuratorem ſine mandato, etiam in requirente ſpeciale mandatum.Feli.in c. nonnulli. §.ſunt & alij.col.viij.de reſcriptis.]

* Ratificatio facta poſtquam ille,qui meo erat nomine poſſeſſionem nactus,poſſeſsione eſt ſpoliatus,non trahitur retrò. Anto.But.in c.cùm ueniſſent,in extre.ubi Abb.col.ij. de reſtitut.ſpoliat.Alex.in l.quod meo.ff.de acqui.poſ.Alex.con. cxxxv.col.ij.uol.vj.Dec.con.ccxlvij.col.iij.Car.Rui. conſi. clxxij.nu.14.uol.j.Lud.Gozad.con.xiiij.col.ij.Rolan.à Val. con.iiij.nu.2.conſ.xlvj.nu.39.uol.ij. Rui.conſi.cxxix.col.ij. uol.iij.Aemilius Maria Manoleſſus.

Ratificatio domini ualidat uenditionem rei ſuæ per alium factam.l.mater.C.de rei uendi.& infrà eod. uer. xl.& uer.cvj. & lxvij.

* Ratificatio, ſec.com.op. non trahitur retrò in præiudicium tertij.l.ſi patrem.§.fi.ff.quemad.ſeru.amit.Bar.in l.bonorū. ff.rem rat.haberi.in l.aliena res.in princ. ff.de pignor.actio. Iaſ.in l.filio quem.ff. de liber. & poſth. in l.ſi is qui pro emptore. ff. de uſuca. Dec. in l.ſemper.qui non prohibet.ff.de reg.iur.Ang.con.cclxxvij.Alex.con.lxxviij.uol.v.Illuſtriſs. Car.Par.con.xij.nu.17.uol.iiij.Laur.Sylua.con.xxxv.nu.53. uol.j.Aemilius Maria Manoleſſus.

Ratificatio ad præiudicium tertij non admittitur.l.obſeruare. §.poſt hæc.de offi.procon.& leg.ſed

Ratificatio non tollit ius tertij.Ioan.Andr.in regula rati.lib.vj. Addo Bart.in l.bonorum.ff.rem ra.habe.

* Ratihabitio non trahitur retrò, quotieſcunq; ius alteri quęſitum auferret.gl.in c.ratihabitionem.de reg.iur.in vj.Alex. x.col.ij.uol.j.con.lxxviij.col.iij.uol.v.Dec.con.ccxxvj.cōſ. ccxlvij.col.ij.Rolan.à Val.con.iiij.nu.13.uol.ij.l.ſi partem.§. fin.ff.quemad.ſeruit.ami.l.bonorū.ff.rem rat. habe.gl.Bart. & alij,in l.ſi indebitum.ff.eo.Dec. in l.contractus. in l.ſemper qui non prohibet.ff.de reg.iur.Illuſtriſs.Car.Par.conſil. xij.nu.xvij.uol.iiij.Laur.Sylua.con.ij.nu.9.uol.j. Aemilius Maria Manoleſſus.

* Ratum,ut firmiter habere dominus poſsit,acquiſitionē poſſeſsionis ſuo nomine à procuratore factam, neceſſe eſt, ut penes ipſum tunc, cùm ratam habet, ſit poſſeſsio: quòd ſi apud alium eſſet, tunc ratihabitio tanquam re non integra facta,nulla & infirma eſſet.Dyn.& Bart.in l.ſi uxor.§.ſi quis uxorem.ff.ad l.Iul.de adulter.Alex.con.x.col.ij.uol.j. Rolá. à Val.con.iiij.nu.14.uol.ij.Aemilius Maria Manoleſſus.

Ratificatio patris nocet etiam fideiuſſori filijfa. cui quæſita erat actio Macedoniani.Bal.in d. l.fi. C. ad Mace. paulo poſt prin.in uer.pone ergo.

10 Ratificatio non eſt neceſſaria præcedente mandato. l. ſi pro-

procurator. uersic. neque postea. ff. de condi. indeb.

Ratificatio transfert dominium in ratificantem. l. si ego. ff. de neg. gest. gl. in l. si procurator. ff. de condi. inde. in uerbo, repetendum.

Ratificatio parte absente fieri potest. Bart. in l. Pomponius. iij. col. in uer. item oppo. de l. dispensatorem. ff. de neg. gest. in l. gerit. de acqui. hære. in auth. sacramenta. in ij. col. in uer. quęro, quando adeat. C. si aduer. uen. in l. quo enim. in fi. princ. ff. rē ra. habe. Bal. in addi. Spec. de confessionibus. in iij. col. in fin. uer. Renunciatio Io. de Pra. in l. j. ff. de procur. Bald. in rubri. C. qui admitti. in iiij. colu. magna. in fin. in uer. item si hæreditas. & ibi Angel. & per domin. Alexand. in d. l. Pomponius.

† Ratificatio quando quis animum suum declarat, conquærendo etiam absente parte, quod fieri potest, nō dicitur. do. Bart. Soci. in consi. ccxx. incip. Visis. uer. quarto, & ult. circa med. in ij. parte.]

Ratificare dicitur, qui pręsens est, & non contradicit. l. si filius. ff. ad Macedo. cle. j. de procu. docto. in l. si absentis. C. si cert. peta. Io. de Pra. in d. l. j. de procur. li. vj. de acqui. hære. l. si filius. C. de peti. hære. Bal. in d. l. si absentis. in ij. col. in princi. in uer. secundò quæritur. & in l. j. in xiij. col. C. qui admitti. in uer. sed quid si pater.

Ratificare dicitur dominus, cuius procurator exegit, recipiendo pecuniam exactam. l. quidam. de euic. l. cùm indebitum. de condi. inde. Bar. in l. procurator. la ij. in j. oppo. & j. col. ff. rem ra. habe.

† Ratificare non potest dominus gesta per falsum procuratorem in audientia principis. Ias. in l. si procuratori falso. col. ij. ff. de condi. ob cau. uide Feli. reprobantem in c. nonnulli. §. sunt & alij. col. ij. in iij. ampliatione, de rescrip.]

Ratificatio non ualidat factum nuncij non habentis mandatum. Bart. in l. qui autem. §. constituere. ff. de consti. pe. & in l. Pomponius. in antepe. q. ff. de neg. gest. sed aliter loquitur in l. certè. §. j. ff. de precario. uide doc. in l. multum. C. si quis alteri. & Bald. in l. falsus. in j. col. C. de furtis. in uer. secundò præmitte.

Ratificatio licet æquiparetur mandato, ut suprà eod. uersic. j. non tamen operatur idem quod mandatum, quo ad pœnam inducendam. l. quid ergo. in prin. ff. de infamibus. Contrarium probatur in c. j. de homici. quò d

Ratificans homicidium nomine suo commissum, tenetur ac si mandasset. & tenet Angel. Areti. in tract. Maleficiorum, uer. mandatorem. Vide gl. in l. j. §. sed & si cùm quis. in uer. ratihabitione, de ui, & ui ar. & ibidem tex. expressum dicentem ratihabitionem æquiparari mandato. & ibi etiam uide Bar. in uersic. ultimò quæro. Bald. in l. fi. C. ad Maced. & addo ĩ. eod. uer. lix. Item,

Ratificans spolium nomine suo factum obligatur. Pau. de Cas. consi. cclxiij. incip. Videtur, quòd per prædicta.

Ratificatio adulterij non obligat: quia nō potest committi nomine ratificantis. Bald. in d. l. fi. ad fi. & Sali. in l. non ideo minus. C. de accus. sed quid in alijs delictis. ĩ. eo. uer. lix.

20 Ratificatio debet fieri post modicum tempus à tempore scientiæ. Bald. in l. si tutor. C. in quib. cau. in integ. resti. non est ne. in uer. & secundum hoc ille, qui non ratificauit. & Alex. in l. si uerò. §. fi. de solut.

Ratificatio debet fieri intra tempus, intra quod actus geri possit. l. bonorum. ff. rem ra. hab. tex. & glo. & Car. ij. q. vj. non solent. glo. in regula, ratihabitionem. in vj. per d. l. bonorum. Bald. in addi. Spec. de app. uersi. ratihabitio. & Bal. in Marg. uer. Coniuncta. & Card. in cle. j. xj. q. de procu. & Alex. con. cxxxv. ij. parte. aliàs non ualet. & Bal. in l. j. in xiij. colum. in uersic. sed quid si pater. C. qui admit. ubi etiam Barto. in iiij. col. in uer. contra hoc oppo. Bald. in l. si uxorem. in j. colum. in fi. C. de condi. inser. in Spec. de appel. §. j. uer. porrò. & de

† homicidio. uer. sed pone, P. uulneratus. † Vide do. Pet. Phil. Cor. in cons. 150. inci. Viso. in litera A. in iij. parte. Et an possit fieri post triginta annos, uide per eum in consi. cxxxj. incip. Visis. in litera G. in iij. parte.]

Ratificatio appellationis debet fieri intra tempus appellandi, non post. in Spec. de app. §. j. uersic. porrò. per d. l. bonorum. & Bal. in addi. Spec. de app. in primis addi. uer. ratihabitio. & Bal. in Marg. uer. coniuncta.

Ratificatio etiam extra iudicium fieri potest. Bal. in rub. C. qui admitti. in iij. col. magna, in fi. uersic. item si hæreditas. & ibi Ang. de Vbal.

Ratificans negationem procuratoris, punitur in quarto pluri, uigore statuti loquentis de negante. Ange. in auth. de trien. & semis. §. fin autem. in fi. colla. iij.

Ratificatio sequens non sufficit, quando ad ualiditatem actus requiritur consensus certo tempore limitatus. Bart. in l. qui habet. §. si pupillus. j. col. uersic. præterea ubi. ff. de tute. & s. uerbo, Consensus per statutum. uer. pe. Bal. in l. fi. in j. col. in v. fal. C. ad Macedo.

Ratificatio gestorum per minorem partem facta à tot, quot faciunt maiorem partem, non operatur ut dicatur factum à maiori parte. Flo. in l. per fundum. in fi. ff. de seruitu. rustico. prędio.

Ratificare non dicitur, qui errat. s. uerb. Errans. uersi. j. nisi errans potuerit consulere peritiorem. Bart. in l. bonorum. C. qui admit. Caue, quia in penul. col. ponit aliqua de ratificatione, tamen hoc non dicit.

Ratificatio in mutuo, & in debito facto nomine alieno, nō requiritur. l. qui absentis. & ibi Bar. & Bal. C. si cer. pe. & Alex. in l. si pupilli. §. item quæritur. de neg. gest.

Ratificationis stipulatio quando committatur. gl. sing. & Bar. in l. id, quod pauperibus. C. de episc. & cleric.

† Ratificatio nudo pacto non producit effectum. do. Bart. Socin. in con. cclxxxiiij. incip. Præstantissime. uer. tertio colo. circa prin. in ij. parte.]

30 Ratihabitio non trahitur retrò ad præiudicium tertij. Bart. in l. bonorum. rem ra. ha. & in l. ordo. & ibi Bald. in fi. C. de execu. rei iudi. Item nec in præiudiciū iuris quæsiti ex sententia. Bal. in auth. ei, qui. C. de temp. app. Alex. in l. bonorū. rem ra. haberi.

Ratificatio non æquiparatur mandato requisito pro forma à lege. Bal. in l. pen. v. col. C. de execu. rei iudi. Alexand. in d. l. bonorum.

Ratificatio debet fieri per minorē, scilicet postquam sit factus maior. Bal. in l. cùm maritum. C. de sol. & excludit restitutionem in integrum. l. j. & ibi Bart. C. si ma. fac. ra. ha.

* Ratificatio eo tantùm tempore fieri potest, quo actus geri potuit. l. bonorum. ff. rem rat. hab. Lau. Sylua. con. iij. nu. 38. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Ratificatio fieri debet etiam post mortem eius, qui de rato promisit. l. bonorum. & ibi Bart. in ij. col. uersic. quæro, utrum factum. ff. rem ra. hab. & ĩ. eod. uer. xxxiiij.

Ratificatio facit dici negocium esse nostrum. Bar. in l. si pecuniam. C. de neg. gest. in prin. in ij. col.

Ratificatio non parit actionem: & ideo quis in loco, ubi ratificat, non potest conueniri, sed in loco ubi est gestum: quòd ratificatur. Bart. in l. si pecuniam. in ij. col. uer. aduerte ergo. C. de nego. gest. & infrà eo. uer. liij.

Ratum habere possum etiam mortuo procuratore, qui gessit. Bald. in l. falsus. in vj. col. C. de fur. in uer. circa tertium. & s. eo. uersic. xxxj.

Ratificatio requirit duo, scilicet uoluntatem, & authoritatem, id est, quod uelit habere ratum, & quòd possit haberi ratū. Bald. in d. l. falsus. in viij. col. uer. ad tertiam.

Ratihabitio trahitur retrò, ut suprà eo. uer. ij. nisi quando inuenit principium affirmabile. Item nisi actus pendeat in alio quàm in cōsensu. Item nisi actus expirauerit tempore. Item nisi actus pendere nō possit. Item nisi consensus certo tempore requiratur. Item nisi consensus requiratur pro forma actus. item nisi requiratur licentia, uel consilium. Quod dicit de licentia, tenet etiam Car. in clementina prima. §. uolumus. de foro competen. Item nisi actus medius obuiet coniunctioni extremorum. Ita Bald. plenius loquens in l. fin. in j. col. per totum. C. ad Maced. adde s. eo. uer. ij.

Ratificatio patris legentis literas filij, & non contradicentis, obligat ad soluendū quod in literis continetur. suprà, Consensus, el j. uer. lv. cum concor. quas ibi addidi post authorē, & uerbo, Litera. uer. xxix. & seq.

* Ratihabitio, sec. com. op. retrotrahitur, & mandato æquiparatur, etiam ijs casib. qui expressum, & speciale, ut nostri dicunt, mandatū desiderant. Ang. in l. licet. ff. de iudici. Ias. in l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de acq. hęr. Deci. in l. semp qui

non

non prohibet.ff.de reg.iur. Feli.in c.ficut.il ij.col.fi.de fimoni.Alex.confil.xxviij.col.iij.uol.v.Illustr.Card.Parif.confil. lxxviij.num.12.uol.iij.Laur. Sylua.con.xxxv.num.36.uol.j. Æmilius Maria Manoleffus.

40 Ratificatio locum habet,etiam ubi requiritur fpeciale mandatum.l.quod fi fpeciale.ff.de mino. Bald. in l. fi maritus.C. mandati.& j.eo.uer.cx.Alex.in d.§.fi talis.& in l.bonorum. rem ra.habe.& Io.And.in c.cupientes. de elect. in vj.per c.j. de hære.eo.lib.per gl.in l.proinde.§.fi procurator.ad legem Aqui.l.cùm fundus.§.feruum.fi cer.pet.l.iij.§.fi procurator. quod quifq; iuris.

Ratificatio domini,cuius res eft per aliū pignorata,ualidat pignus etiam retrò.l.fi fundus.§.j.& ibi Bart.poft gl. ff.de pig. Bart.in l.aliena.in prin. ff. de pigno.act.non tamen impedit uenditionem pignoris factam interim per dominū pignoris.Bar.ibidem.

Ratificari poteft ad præiudicium proprium res non fuo nomine gefta,non tamen ut fibi quæratur actio negotiorum geftorum,nec ut negotium trahatur ad ipfum.d.l. fi fundus.§. j.& ibi Bart.in j.nota.& in d.l. aliena.in prin.in ij.oppo.& in l.j.per Bar.in uerfi.ad fecundam oppo. C. fi in una eademq; caufa refti.poftu.& no.in l.j.& ibi Bal. C. qui admi. ubi uide plenius in xix.oppo.& not.in l. fi feruus tuus. de precario. tex.& Bald.in l.fi quis feruo.in j.colum. in uer. fed uenio ad uer.alioquin C. quod cum eo. & in l.mater. & ibi per Bald. in iiij.oppo. C. de rei uend. aliàs regulariter contra,ut infrà proxi.uerfi.

Ratificari non poteft regulariter non geftum proprio nomine ratificantis.l.fi pupilli.§.fed fi ego.& ibi Bar.gl.& doct.ff.de neg.geft.& in Spec.de iudic.§.ij.in uer.ratihabitione. Addo Bar.in l.j.in iiij.col.uer.ulterius oppo.C.qui admitti.& Bal. in l.fi quis feruo.in j.col.uer.fed uenio.C.quod cum eo.& in l.mater.in iiij.oppo.C.de rei uend.& omnino per Bar.in l.j. §.fed & fi cum aliquis.& in uer.not.hanc gl.ff. de ui, & ui ar. nifi fauore libertatis.gl.& Bart. in d.§.fed fi ego.in ij.col.per l.j.& ibi Barto.de his,qui à non do.Et nifi,ut s̄.proxi.uerfic. Item nifi in fubfidium.j̄.eod.uer.l.item nifi in fpiritualibus. Innocen. in cap. Maffana. de elect. Alexan.in d.§.fed fi ego. Item nifi in cafu l.cùm fundus. §.j. fecundum Alexan. ibi.fi cert.pet. Item nifi in cafu l. fi pupilli.§. fi Titij feruus. cum gloff.ord. ff.de neg.geft.

† Et per do.Fran.Aret.in l.interdum.§. qui alienam. de acqui. poff.in j.col.& quod ibi in apoftil. habetur per do. Benedictum de Vadis de foro Sempronij,quibus adde do.Pet.Phi. Cor.in confil.xxix.in litera F.in iiij.parte.]

Ratificatio geftorum per alium inducitur per mandatum fuperueniens.no.in l.Iulianus.& ibi Ang.& Alex.ff.qui fatifd. cog.ubi dicunt uerum,fi mandans fciuit prius geri nomine fuo,non fi ignorauit.& j̄.eo.uer.lxxviij.

Ratificatio requiritur,quando cōiunctus appellat pro coniuncto.Bal.in Marg.uer.Coniuncta perfona.

Ratificatio requiritur,quando coniunctus recipit inueftiturā pro coniuncto.Bal.ubi s̄.uer.ij.

Ratihabitio promiffa per aliquem intelligitur cum claufula de faciendo iuxta poffe. Abb. in fingul. in cap. ex literis. ij. de fponfali.

Ratificatio an præferatur medio actui.in Spec.de obl. & fol.in §.j.in xvj.colum.uerfic.item pone,obligafti.& uerfi. quid fi G.quòd fic.

* Ratificatio actus nullius,& ipfa nulla,fec.com.do. opin. eft, c.examinata. ubi doct. de confirma. util.uel inutil. Bald. de pace Conftan. uer. fententiæ quoque. Corn. confil. xxxiij. uol.iiij.Lud.Gozad.confil.lxxij.nu.5.Cyn. & Bald.in l.eum antea.C.de arbitr.Ludo.Roma.confil.cxlj.confil.clv.confi. clxxxv.Andr.Barb.confil.xviij.uol.ij.Lanfran. in tracta. de Arbitr.q.xxxj.Socin.confil.xviij. col.xv. uol.j. confil. ccxx. col.iiij.uol.ij. Deci. confil. xxxij. Illuftr.Card. Parifi.confil. xxiiij.nu.156.uol.ij.Lauren.Sylua.confil. lxxj. nu.16. uol.ij. Æmilius Maria Manoleffus.

Ratificatio capituli an confirmet alienationem prælati. in Sp. de his,quę fiunt à præla.in uerfic. fed pone,ubi uidetur concludere,quòd non.& infrà eodem,uerfic.ult. Addo bene facere,quod uoluit Bart.in l.bonorum.in ult.quæft.ff. rem ra. habe.

Ratificatio confiftit in animo folo. Bart.in l. gerit. de acquiren.hære.

50 Ratificatio in fubfidium de eo,quod non eft geftum nomine ratificantis, fieri poteft. l. mater. C. de rei uendi.l. fi eum feruum.fi certum petatur.Bar.in l.fi pecuniam.in prima oppofitio.C.de negotijs geftis.nifi in cafu l.uenditor ex hæreditate,circa medium.& ibi Bar.ij.nota.ff.de hære. uel actio. uendi. Item nifi in cafibus gloff. not. in l. fi hominem. aliàs incipit,Iulianus.in uerbo,peteret.& ibi doct.& Pet. de Sun. ff.de rei uendi. Et de intellectu l. mater. prælleg. uide per Bart.in l.fi fundum. per fideicommif.de legat.j. & Alex.in l. quæ dotis.fol.matr.& j̄.

Ratificatio pacis factæ pro abfente poft terminum, an ualeat, fi pax facta fuit in termino ftatuti. Bald. in addi. Specu.de accufatore.in iij.col. in prin. uerfi. fi per formam. quòd fic.

† Et Bal.in l.obferuare.in §. poft hæc. in medio fecundæ col. de off.procon.]

Ratificatio pacis ruptæ fieri non poteft. Bart. in l.fi uxor.§.antepen.de adulte.Bal.in l.fi. C.ad Macedo. in j.col.in uerfi.& per hoc determinatur.

Ratificatio an requiratur in acquifitis ecclefię per conuerfum. Bar.in l.cùm hæredes.§.fi.in fi.ff.de acquir. poff. quòd non, ex quo ecclefiæ acquirit ignoranti.

Ratificatio quam actionem pariat. Bart. in l. femper. de regu. iur. actionem negotiorum geftorum, non autem mandati. Dy.in regula,ratihabitionem.in vj.& s̄.eo.uer.xxxiij.

Ratificatio fententiæ ferendæ non ualet,nifi prius,quàm feratur,fit nota partibus, fiue lata fit ab arbitro, fiue ab arbitratore:fed non per procuratorem ad acceptandum.Bal.in l.fi. xij.q. C.de contrahen.emp.

Ratificatio per minorem fine folennitate non ualet. Bald. in l. mancipia.C.de reb.alie.non ali.

* Ratificatio,ut ualeat,neceffe eft ratificanti legatur tenor inftrumenti,quod ratum habere debet. Paul. de Caftr. confil. ccccl xv.col.pen.uol.j.Laur.Sylua. confil. xciij.nu.12.uol.ij. Æmilius Maria Manoleffus.

Ratificatio peruerfo ordine non ualet.Bal.in d.l.mancipia.ad. de j̄.eo.uer.lxxiiij.

60 Ratificatio obligat.Bal.in l.j.ij.col.C.de fer.fug.

† An autem ratificans, & approbans, obligetur, uide do. Pet. Philip. Corn. confil. clxxvij. incip. In hac. in litera F. in ij. parte.]

Ratificatio delicti an æquiparetur mandato. Bal.in l.non ideo minus.in viij.col.uer.xj.quæritur,an in delictis.C.de accuf. & ibi Salic.& Ang.Aret.in tract.Maleficiorum.uer.mandatorem.& in Spec.de aboli.§.ij.uer.is igitur.Adde s̄.eod.uer. xvij.glo.in l.j.§.fed & fi cùm aliquis.in uer. ratihabitionem. & ibi Bartol. de ui, & ui ar. & Cardi. in cle. j. poft gloff. de pœnis. Quod uerum, fecundum Bartol. ibi in prin. fi delictum eft factum nomine Titij, & Titius ratificauit tanquam geftum nomine fuo. Quod etiam uerum eft iure fori: fed iure poli, quo ad Deum tenetur, etiamfi ratificet non fuo nomine factum. gloff. fingul. in cap. cùm quis. in uer.fuo nomine factum.de fentent.excommunicat. in vj. Item tenetur de iure canonico ratum habens non fuo nomine geftum, fi quid lucratus eft,fecundum Butr. in capit. cùm dilectus.in fi.prin.de ord.cognition. Item nifi in adulterio per alium nomine meo perpetrato, quia ratificare non poffum, ut puniar capitaliter. gloff. fingul. in d. §. fed & fi cùm aliquis. in uer. mandato comparari. quam tenet Baldus in l. quid ergo. de infamibus. & in l. j. §. fi procurator. fi quis ius di. non obtempe.licet Bartol.contrà in d. §. fed & fi cum aliquis. in uerfic. ultimò quæro. & Angel. in l. iij. §. j. quod quifque iuris. Adde Baldum in l.obferuare.§. proficifci.de offic. proconf. & legati. & in l. ob hoc. ff.de infamibus. & in l. fin. ad fin. C.ad Macedonia. & in dicta l. non ideo minus. in viij. colum. in uerficu. decimò quæritur. & Angelus in l. non folùm. §. fi mandato. in fin. de iniur. & in dicto §. quoties. & in l. Iulianus. qui fatifdare cogantur. Adde omnino gloffam xvij.quæftio. quarto.omnes.ubi ponit de ratificante percufsionem clerici.

Ratificatio delicti an inducatur per non cōtradictionem. Old.

 in confi.

in consi.cxcviij.incipiente, Pro fundamento attendendum est.quòd sic.

† Ratificatio an & quando habeat uim mandati, uide do.Bar. Soci.in consil.cxxviij.incip.Iustissime iudex.uer.ut conclusio.in j.parte.]

Ratificatio patris facit acquiri sibi ex agnitione filij. l.j. & ibi Bal.in xix.oppo.C.qui admitti.

Ratificari potest à patre restitutio fideicommissi facta filiofa. ex Trebelliano.l.seruo inuito.in prin.adTreb.Bal.in l.j.viij. oppo.C.qui admitti.

Ratificatio domini ualidat acquisitionem pignoris factá à creditore sine mandato.l.si inter.in prin.ff.de pignori.

Ratificatio, etiam in corde, sufficit ad obligandum ratificantem.gloss.not.in l.Pomponius.ff.de neg.gest.in gloss. prima magna.

Ratificare quando quis non cogitur.Alex.post Bart.in l.si pupilli.§.item quæritur.ff.de neg.gest. Item,

Ratificare quádo quis cogatur quod utiliter gestum est. Alex. in l.Pomponius.in fi.prin.eo.tit.post Bart.quem Bar.etiam uide in l.quamuis.solu.matr.& Bal.in l.si absentis. C. si certum peta.ij.col.

Ratificás uenditionem rei suæ factam ab alio,ut de re uendentis,non petit rem,nec precium, quando res non est perempta:uel præscripta.l.mater.& ibi doct.secundú ueram & cómunem opi.C.de rei uendi.Alex.in l.quæ dotis.sol.matr.

70 Ratificari an possint gesta falsi procuratoris. s̄. Procurator falsus.uer.x.& j̄.eo.uer.lxxvj.

Ratificatio non ualidat actum omnino nullum.l. qui in aliena. de acq.hæred.l.ij.C.communia utri.iud. Bart.plenè in l.obseruare.in j.col.in uersic.item nota.in fi.quòd ratihabitio.ff. de off.procon.& in Spe.de deleg.§.ult.in xxiij.col.uer.quid si cómittens.& ibi Bal.in addi.uer.quod nullú.& s̄.eo.uer.v.

† Vide do.Pet.Phil.Cor.in consil. clxxxvij.incip. Videtur.in litera B.& G.in iij.parte.]

Ratificatio non ualidat processum falsi delegati,nec consensus partium.Bart.in d.l.obseruare.in uersi.de quo s̄.& in l.licet. in fi.ff.de iud.Item quòd.

Ratificatio delegantis non ualidat processum, uel sententiam falsi delegati,tenet etiam gl.in uerbo,deducit. doct.& Bart. in l.licet.ff.de iud.& in l.j.in j.oppo.C. qui pro sua iurisdi.& in l.instar.in ult. col. uersic. uenio ad quartam partem.C.de iure fisci.lib.x.Cyn.in auth. qua in prouincia. ubi de cri. agi oportet.Bal.post Bart.in d.l.obseruare.& ibi Bald.& Ang.& Spec.de cita.§.iam de citatione.in ix.col.uersi.quid si iudex tulit.Pet.de Sun.in l.j.C.si à non compe.iud. Bal.in l.mancipia.C.de reb.ali.non ali.Quod est uerú, si delegans est inferior à principe,quia princeps potest ratificare. Innoc. in ca. prudentiam.ij.col.in gl.sua,in uerbo,nihil. de off.dele.Ang. & Pet.de Sun.in d.l.licet.

Ratificatio episcopi non ualidat gesta sui uicarij. gl. unica in d. l.instar.& Pet.de Sun.in d.l.licet.

Ratificatio non auget numerum præsentium in electionibus: unde absentes non computantur in numero eligentium, licet ratificent.Innoc.in c.Genesi.de elec.& Bal.in Marg.uer. Ratificatio.uersi.j.& in l.si uxorem.in j.col. magna. in uersi. ij.casu debet interuenire.C.de condi.inser. & per Card. cle. quod circa.de elect.

Ratificatio sine solennitate in ipso actu requisita non ualet.Innocen. in c.cùm dilecti.in gl.sua in uerbo,cótrariam.de emptio & uen.Bal.ubi s̄.uersi.ij.& in l.mancipia. C. de reb. ali. non ali.& s̄.eo.uer.lvij.

Ratificatio non sufficit,ubi tractatus debet præcedere. Innoc. in c.cùm nos.de his quæ fi.à præl.& Bal.ubi s̄.uer.si.nec ubi licentia.s̄.eo.

Ratificatio ualidat iudicium falsi procuratoris retro nullum.l. licet.& ibi doc.ff.de iud.etiam in casibus requirentibus speciale mandatum.glo.in c.cupientes.§. quòd si per uiginti.in gl.in uerbo,propositum.de elect.in vj. & probatur in c.j.de homici.Item uerum etiam post sententiam latam pro ratificante,non solùm contra eum.gl.in uerbo,deducit.& Bar.in d.l.licet.Item uerum,si falsus procurator erat talis,qui poterat esse procurator,aliàs non.gl.& Bart.ibi. Item nisi coram tribunali principis.s̄. uerb.Procurator falsus.uer.x. ubi plenè.Conclusio communis & uera est,quòd sententia pro uel contra falsum procuratorem lata potest ratificari per dominum,ut per gl.Bal.& doc.in l. si mater. §. hoc iure.de execu. rei iud.& Ang.& doct.in l.j.C.quib.res iud.non noc. Bal.in l.licet.in ult.col.uersi.sed ulterius quæro. C.de procur.Bar. & Pet.de Sun.in d.l.licet. de iud.& per Bal.& gl.contrariam in uerbo,non potuit.in l.si tutor.in j.col.in uersi. sed quæritur hîc,nunquid.C.in quib.cau. in integ. restit. nó est necess. ubi Bar.in iij.oppo.dicit uerum in minore tantùm. uide ibi. & Ioan.de Pra.in l.qui proprio.§.procurator.& in l.procurator,cui libera.de procurat.Sed Innoc.in ca. ex parte decani. in gl.sua,in uerbo,protulisti. de rescript. contra gloss.in d.§. hoc iure, dicit uerum ante cóclusum in causa, non pòst, nisi ad sui præiudicium. Sed imò etiam post sententiam pro eo latam potest ratificare dominus,secundum gl. & Bar.in d.§.

† hoc iure.Cætera supple s̄.Procurator falsus.uersi.x.† Et per Fel.in c.causam.lo j.de iud.& in c.j.de sent. & re iud.in prin. ult.col.] Item,

Ratificatio gestorum inducitur, si dominus utatur gestis per falsum procuratorem. Rota in decisi. cccclx. per prædicta: &c.in nouis.

80 Ratificatio superueniens in actu nondum perfecto ualidat actum.no.in l.Iulianus.& ibi doct.ff.qui satisd.cogan.Quod uerum est,si ratificans gerit actum,non si ignorauit.Alexan. ibi post Ioan.And.in Spec.de procur.§.j.uer.quid si procuratorium.

Ratificatio inducitur,si dominus falso procuratori reficit expensas.in Spe.de syndi.in iij.col.uersic.sed pone, quòd uniuersitas.facit l.iij.§.fi.ff.rem ra.ha.

Ratificari an possint gesta procuratoris reuocati.s̄.Procurator reuocatus.uer.xvij.

Ratificatio non æquiparatur iussui,nec operatur pro iussu.l.si quis mihi.§.iussum.de acquir.hære.doct. & Pet.de Sun.in l. licet.ff.de iud.

Ratificare dicitur mandatum sibi absenti factum procurator recipiens instrumenta causę à domino. Bar.in l.j.§.fi.in uer. ex.gl.de procur.per cle.j.eo.tit.

Ratificare promittens quicquid gestum fuerit,debet omnia ratificare.s̄.uer. Quicquid.uer.j.

Ratificare quis non cogitur sententiam arbitri, qui uult soluere pœnam compromissi.l. non distinguemus. §. si domi. de arbitr. Bartol. in l. non solùm. §. qui alieno. in pen. q. de procur.

Ratificatio præsumitur ex patientia longi temporis.Bal.in l.ij. uer.fateor tamen.C.de legi.hær.per no.in l.j.C.qui admit.

* Ratificatio ex spacio xxx.an.sec.com.doct.opi. pręsumitur. gl.& docto.in c.peruenit.de empt.& uen.Ioan.Ceph.consil. clxxj.nu.39.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

Ratificatio & consensus differunt, quia consensus requiritur in actu, ratificatio uerò habet temporis interuallum. Bald. in l.fi.C.ad Maced.in j.col.uer.quæro,nunquid.

Ratificatio domini requiritur,quando habens mandatum contrahit sine mandato.Bald.in l. si quis seruo.C.quod cum eo. in j.col.in fi.uer.quæro, quid si habens.

90 Ratificatio facit præsumi uoluntatem ab initio. Bart. in l.j. C.qui admitti.in pe.col.in uersi.contra hoc oppo.

Ratificatio an debeat fieri per dominum de gestis per negotiorum gestorem,ut acquiratur actio domino. Pau.de Cast. consil.lxxxiij.incipiente,in causa Syluestri.quòd sic.& s̄.uer. Negotiorum gestorem.uer.xlviij. quòd sic in rebus corporalibus,non in actu personali,secundum Paul.de Castr.ibi.

† Et per Dy.in consil.xv.]

Ratificatio scripturæ uel instrumenti non lecti,nec præsentis, etiam cum iuramento,non ualet.Paul.de Castr.consi.ccclj. incip.De causa præsenti.& in Spec.de empti. & uendi.§.iij. uer.si uerò.Et ita de facto consului.

Ratificatio non habet locum in actibus, per quos nihil acquiritur.Bal.in l.fi.in fi.C.ad Mace.

Ratificatio uenditionis factę per hæredem grauatum fideicommisso factæ à substituto,cui bona erant restituéda, facit uenditionem ualere,& precium uenire in fideicommisso per saluendú ratificanti.Bal.no.in auth.res quæ.in ult. col. in uer. quæro,nunquid.C.communia de lega.ubi dicit uerum, nisi in ecclesia.

Ratificatio patris ualidat testamentum, & donationem causa mortis

mortis filij, uel filiæ nuptæ. Bald. in l. si uxorem. ij. col. uer. ex quibus uidetur concludi. C. de cond. inser. nisi per statutum requiratur consensus in actu. Bald. ubi s. uide Bart. in l. tam his. in fi. ff. de do. ca. mor.

Ratificatio dicitur fieri per fratrē, uel socium agentem ad partem precij rei communis uenditæ per fratrem: quæ ratificatio non nocet sibi ad uendicandum rem, quādo emptor recusat soluere partem precij. Bal. singulariter in rub. C. de cōtrahen. emp. q. xx. & s. uer. Frater alienat. uer. ult.

Ratificatio post cōtradictionem non obligat in delictis, & maximè ad pœnam excommunicationis. Io. Palgiar in consil. Si primo præcedit, &c. & Fred. de Sen. in consultatione, Scribatis mihi quid tenere debeo, &c. nec in ciuilibus prodest, quo ad consequendum actionem. l. dispensatorem. de sol. & ibi Bart. & tenet Card. in cle. j. xj. q. de procur. & in Spec. de defensore. uer. sed pone, egisti.

Ratificatio nō operatur mandatum ad actum sequentem. Bar. in l. si quis mihi. §. pater filio. in fi. ff. de acq. hære.

Ratificare præcisè an quis cogatur, an uerò liberetur soluendo interesse. gl. & Bar. in l. Pomponius. vij. col. in prin. ff. de neg. gest. in uer. pro huius declaratione inter glossam.

100 Ratificare quis an cogatur uenditionē rei suæ factam pro cariori precio. gl. & Bart. in l. Pomponius. in x. col. in prin. in uer. præterea qui uendit. quòd non.

Ratificans non uidetur remittere dolum, uel reliqua. d. l. Pomponius. uer. cæterùm. & ibi Bart. in vj. col. in uersi. uenio ad uersi. sed superius. & in x. col. uersi. uenio ad ratihabitionē.

Ratificatio non sufficit pro authoritate, ut in contractibus pupillorum. Instit. de autho. tuto. §. tutor autem. & l. obligari. §. fi. ff. eo. tit. Vide Bal. in l. mancipia. C. de rebus ali. non ali. & per Bar. in l. fi. §. pupillus. ff. de uerbo. ob. Caue, quia de ratihabitione nullum uerbum. Quod uerum est, nisi statim pòst sequatur. Ang. in l. si quis mihi. §. iussum. de acquir. hære. Bal. in l. j. in vj. col. in uersi. extrà quæritur. C. qui admit. Nec pro consensu, uel præsentia. s. uer. Consensus per statutum. uer. pe. Addo Bal. in c. j. §. j. in tit. de feu. sine culpa non amit.

Ratificatio ualidat electionē syndici, quæ sine authoritate Potestatis fieri non potuit ex forma statuti. Dy. in d. l. obligari. §. fi. de autho. tuto.

Ratificatio patris an ualidet iudicium filij sine cōsensu suo agitatum. s. uer. Consensus patris. uer. lj. & uerb. Iudicium. uer. xcvj. & uerbo, Pater consentit. uersi. vj. & uerbo, Filius agit. uer. ult.

Ratificatio fieri potest quandocunq; ad ualiditatem actus nullius ratione consensus deficientis. Bartol. in l. si mater. §. hoc iure. de except. rei iud. & in l. si tutor. C. in qui. cau. in integr. resti. non est nec.

Ratificatio fieri nō potest pro parte de eadem re, uel facto. Sed Ratificari potest unum de pluribus, alterum non. Bartol. in l. si quis negotia. de neg. gest. Vide l. si procurator. rem ra. habe. ubi ponit haberi ratum pro parte, & pro parte non: & datur actio ad interesse pro parte, qua non est ratificatum.

Ratificans uenditionem rei suæ, sibi præiudicat. l. j. & ibi Bart. in ij. not. C. si in communi eademq; causa in integrum restitutio.

Ratificatio actorum retrò gestorum in eadem instantia inducitur per mandatum. Bal. in l. Iulianus ait. ff. qui satisd. cog.

110 Ratificatio sententiæ latæ per duos arbitros, nō potest per tertium fieri. gl. unica in l. instar. in uer. item est argumētum. C. de iure fisci. lib. x. Bart. in l. si uni. in fin. de re iud. & Pet. de Sun. in l. si fratres. ff. de arbitr. & Pet. de Sun. in l. licet. ff. de iud. in Spec. de cita. §. iam de citatione. in ix. col. uersi. quid si iudex tulit. & uer. hoc autem not.

Ratificatio in casibus requirētibus speciale mandatum, an ualeat. glo. in l. proinde. §. si procurator. in uerbo, absentem. ff. ad legem Aquil. in l. cùm fundū. §. seruum. si certum peta. in l. iij. §. si procurator. quod quisque iur. & s. eodem, uersic. xl. quòd sic.

Ratificare non possum factum, quod semel ratificare nolui, nisi ad præiudicium meum. in Spec. de defensore. uersic. sed pone. el j.

† Ratificatio non cadit super certis allegatis. do. Maria. Soci. in consil. xxvij. incip. Ex his. uer. nec obstat. circa fi. in prima parte.]

Ratificatio si fiat post ipsum, an pœna committatur cōtra procuratorem. Card. in cle. j. xj. q. de procur.

Ratificare potest hæres quod gestum est nomine defuncti. s. uer. Gesta. uer. xlv.

Ratificatio pro parte tantùm an fieri possit. Bar. in l. cùm debitor. rem ra. hab. & in l. cùm quæritur. de admi. tut. & Bal. in l. obseruare. §. post hoc. de off. proconsul. & leg.

Ratificatio an inducatur fideiubendo. gl. Bal. & doct. in l. exceptionem. C. de euictio.

Ratihabitio gestorum per falsum procuratorem inducitur per dationem procuratoris legitimi, lite pendente. Alex. in l. si ante. iud. sol. & in l. quo enim. rem ra. habe. per l. Iulian⁹. qui satisd. cogan.

Ratificatio absentis an faciat ualere id, quod in sui præsentia fieri debuisset. in Spec. de dila. §. nunc uideamus. uer. sed pone, ecce. quòd sic. cum modificatione, de qua ibi per eum.

Ratificatio ordinarij an faciat ualere sententiam à non suo iudice latam. in Spec. de sententia. §. sequitur uidere. uer. quid si nulla, quòd non.

120 Ratificatio an in electionibus requiratur. s. Electio confirmatur. per discursum. & in uer. Electio ad officium. uer. xiij. & uer. Episcopus confirmatur. per discursum.

Ratificatio facit dici negotium ratificantis. in Spec. de iud. §. ij. uer. ratihabitione.

Ratificatio certa an faciat ualere præcedentem contractum prælati. in Spec. de his quæ fi. à prælat. sine consen. capituli. uer. sed pone. ubi uidetur inclinare in opinionem, quòd nō. & s. eo. uersic. xlviij.

† Ratificatio, & approbatio, in quibus extendantur, uide do. Barth. Socin. in consil. clix. incip. In præsenti. uer. expresis omnibus. cum uer. seq. in ij. parte.]

Rationabiliter,

id est, non contra ius litigantis. Ioan. An. in c. ea quæ. de re iud. alias secundum Abb. ibi in j. col. intelligitur, id est, secundum ordinem iuris in procedendo, ut differat à uerbo, Iustè, quòd exponitur, id est, secundum iustitiam, quo ad partem.

Ratio

legis, est anima legis. l. cùm pater. §. dulcissimis. de leg. ij. l. adigere. §. quāuis. de iure pat. l. milites agrū. * de re mi.* l. scire oportet. §. sed & si maximè. ff. de excus. tut. Dy. in c. fi. de regu. iur. in vj. Cy. in l. non dubium. C. de legib. Bar. in l. cùm mulier. in prin. ff. solut. mat. Bal. in l. j. ff. eo. in l. si quis seruo. C. de furt. Alex. in l. fi. col. j. C. de edic. D. Adria. tollen. in l. sororem. C. de his, qui. ut indig. Anch. in c. j. de cōstitutio. Abb. con. j. col. lxxv. uol. j. Laur. Sylua. consil. xviij. nu. 7. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

† Adde, quòd ratio est natura intellectualis obumbrata, secundum bea. Tho. in j. Senten. distin. iij. q. iiij. & dicitur Græcè λόγος.]

Ratio legis est idem quod mens legis. Bart. in l. cùm mulier. in prin. solu. matrim. Bal. in l. maximum. in iij. col. in uersic. sed Iac. de Aret. C. de lib. præter.

Ratio licet non sit reddenda de secretis diuini iudicij, intelligit gl. in cap. si quando. de rescript. tamen si constat in ingenio, & ratione naturali, potest ratio reddi, ut ibi not. De his tamen, quæ consistunt in uoluntate principis, non potest ratio reddi: ut in l. non omnium. ff. de legi. Abb. in d. c. si quando. de rescript.

* Ratio generalis ampliat dictum, totamq; dispositionem generalem reddit. l. regula. §. si quis. ubi Bartol. ff. de iur. & fact. ignor. Bar. in l. pater filium. §. fundum. ff. de leg. iij. Io. Ceph. consil. ccij. nu. 20. consil. cclix. nu. 16. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Ratio eadem ubi habet locum, ibi etiam iuris dispositio locū habere debet. l. illud. ff. ad l. Aquil. l. iij. in prin. ff. de iniust. & rupt. testa. §. duorum. Instit. de nupt. §. cùm aut. Instit. qui. modis ius patri. potestat. solui. §. qua ratione. Instit. de pup. substit. Io. Ceph. con. ccxlix. nu. 9. con. cclj. nu. 23. cō. ccxcvj. nu. 15. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Ratio cùm est generalis propriè sub dispositione, sec. com. opin. comprehenduntur omnes casus, in quibus ratio habere locū potest. Bald. & Ias. in auth. quas actiones. C. de sacro. eccles. Bal. in auth. post fratres. C. de legit. hære. Alex. & alij. in l. si constante. ubi Rip. nu. 63. ff. solu. matr. Laur. Sylua. cō. ij. nu. 68. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Ratio nõ minus est inspicienda, quàm lex. Arch. in c. ubi periculum. de elect. in vj. Laur. Sylua. con. j. nu. 141. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Ratione legis correcta, dicitur etiam lex correcta. glo. no. in l. j. in §. prouidentia. ff. de leg. tut. Bal. in l. j. C. qui admit. in l. generaliter. de episcopis & cle. Iac. Butr. in l. ij. C. de condi. ob cau. Ioan. de Imol. in l. ij. in fi. ff. de dona. per c. mirandum. de ser. non ord. Sed Io. Andr. in c. transactione. de renun. tenet cõtrarium, etiamsi ratio legis sit unica, & finalis. Pro quo facit tex. Insti. de adopt. Lud. Pon. in sing. uer. Ratio. uer. quæro, nunquid primũ. tenet Alex. in l. quod dicitur. de uer. obl. † Et per Fel. in c. tua nos. de iureiur. & per Fran. Aret. in l. ij. de uulg. & pup. in iiij. col. statim post medium. & Paris de Pu. in tract. syndica. in uer. contra officiales. & in uer. qui semel ostensa.]

* Ratione cessante, & dispositio cessat. l. adigere. §. quamuis. ff. de iur. patronat. Io. Cephal. con. cclxxix. nu. 11. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Rationem unam uigere, & habere locum, satis est, etiamsi aliæ cessant. l. liberorum. §. j. ff. de his qui notã. infam. Ioan. Cepha. con. clj. nu. 27. uol. ij. Lud. Gomes in reg. de infirmi. resignant. q. xxj. Æmilius Maria Manolessus.

* Rationes duæ, cùm alicuius legis, statuti, uel decreti, uel alterius omnino dispositionis sunt, etiamsi una cessat, si tamẽ altera supersit, dispositio firma manebit. l. si uerò lex. ff. de hæred. insti. l. si quis ad exhibendum. ff. de excep. rei iud. l. si uentri. §. in bonis. ubi Bar. & Alb. ff. de priuileg. cred. §. affinitatis. Insti. de nupt. Hipp. Mar. in l. si quis uiduam. col. j. ff. de quæstio. Corn. con. cxxij. col. fi. uol. ij. Laur. Sylua. con. xxv. nu. 29. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Ratio statuti, etiam cõiecturata restringit statutum. c. gestum. & ibi doct. de appel. Item uerba legis. Dyn. in c. fi. de reg. iur.

* Ratio cùm est generalis, quanquam dispositio est specialis, ratio est spectanda. l. regula. ff. de iur. & facti ignor. Lud. Gomes in regu. de annal. possess. q. ix. Æmilius Maria Manolessus.

Ratio potest simul decidere plures casus. Instit. quibus non est permiss. facere testa. §. furiosi. cum gl. & Instit. quibus. mo. ius pa. po. sol. §. pari. l. illud. ad legem Aquil. l. his solis. ibi. tacitè cautum putamus. C. de reuo. don. secundum Bal. in rubr. C. de nau. fœno. & in l. per diuersas. j. col. C. mandati.

Ratio naturalis allegata sufficit pro lege. l. scire. §. sufficit. de excu. tut. no. in l. cùm ratio. de bo. dam. Io. And. in c. ex eo. de elect. in vj. maximè ubi lex deficit, per tex. no. secundũ Ang. in l. si idem cum eodem. de iurisd. om. iud.

Ratio naturalis dicitur clypeus optimus legis. Bald. in l. j. §. in primo. in j. no. C. de cad. tol.

Ratio naturalis non attenditur propter nimium fauorem causæ. Bal. in d. §. in primo. in ij. notab.

Ratio naturalis potest licitè allegari in decisionibus causarũ. no. in c. secundò requiris. per do. Phil. de Fran. de appel.

10 Ratio naturalis attenditur, ubi aliàs non est decisum à iure. c. fi. de transact.

Ratio in statutis attenditur potius, quàm uerba. Bal. in l. si quis seruo. in ult. col. uer. ex his apparet. C. de fur. Bar. in l. contra. ff. de legi. in uer. sed quid in statuto.

Ratio statuti, & consuetudinis, inspicitur. Bar. in d. l. contra. in uer. sed quid in statuto.

Ratio bona dicitur, qua sublata, tollitur dictum. Bar. in l. si cum exceptione. §. post annum. in fi. ff. quod met. cau.

* Ratio quę colligitur ex mente legis, statuti, uel dispositionis, censetur expressa. l. tale pactum. ff. de pact. l. quamuis. C. de fideicom. Lud. Gomes in reg. de infirmi. resignant. q. xxxiij. Æmilius Maria Manolessus.

Ratio habetur pro expressa, & certa in statuto, quando unica coniecturari potest, & non plures. Bald. singulariter in l. maximum. in iij. col. ante uer. ex prædictis apparet. C. de libe. præter. per l. j. de lib. & posthu. & l. milites agrum. de re mil. & Bal. in l. quoties. in j. col. in uer. nota ex qualitate. C. de fideicom. & in l. quamuis. eod. tit. paulo post principium. ubi Paul. de Castr. & ibidem gl. & Bar. Bal. in consil. Spectabilis, &c. in vij. col. Salic. in l. si seruus. C. de noxa. Io. de Imol. in l. fi. ff. de hære. instit. & Alex. in consil. lxvj. iiij. parte, & consil. lxxxj. Addo Bal. & Imol. in l. fi. ff. de hære. insti. gl. in uer. eligatur. in cle. j. iunctis notatis ibi per Paul. de Liaza. de ele Bal. in auth. quas actiones. in ij. col. C. de sacrosan. eccles. & Paul. de Castr. in consil. cccxxxviij. incip. Præsens casus. in ij. col. in prin. in consil. cccl. incip. Visa quadam securitate. & † Panor. in c. nihil. in vj. col. de elec. † Et per do. Ias. May. Instit. de act. §. omnium. nu. 18.]

* Ratio pro expressa habetur, cùm alia reddi non potest. gl. in l. quamuis. C. de fideicom. Soci. in l. Gallus. §. j. nu. 9. ff. de liber. & posthu. Deci. con. xv. nu. 2. con. ccxxvij. nu. 6. & 8. cõ. cclxxij. nu. 5. 6. Illustr. Card. Parisi. consi. xj. nu. 22. uol. iij. Io. Cepha. con. cxcvj. nu. 13. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Ratio consuetudinis dicitur eius titulus. Bald. in c. j. ij. col. qui feu. da. poss. Caue, quia licet dicat aliquid de consuetudine, ibi tamen non dicit hoc

Ratione, id est, iure. Alex. in consil. xxxiij. j. parte, per l. pen. de iusti. & iure.

Ratio legis in dubio præsumitur finalis, non impulsiua: secus in ratione hominis. Bal. in addi. Spec. de alleg. & disput. uer. ratio tamen legis.

Ratio legis si uincat legem, facit legem posse non seruari. gl. in l. qua ratione. §. licet. de acquir. re. do. & Bar. in prima consti. Digestorum. §. hæc autem tria. ult. col. in uer. plus dicunt.

Ratio non debet esse eadem cum dicto. l. fi. & ibi Bart. ff. de off. procur. Cæs. no. in l. j. ff. de exce. & ideo si testis deponens dicit in causa scientiæ idem, non probat. Bart. in d. l. fi. & Bart. † in l. qui interrogatus. in prin. ff. de peti. hære. † Alex. j. uolu. consil. cxxxj. col. iiij.]

Ratio legis cessans facit cessare dispositionem legis. l. quod dictum. & ibi Bar. ff. de pact. Quod est uerum, si est unica: nam si sunt duæ, & una cesset, sufficiat altera. Insti. de nupt. §. affinitatis. Bart. in l. liberorum. ff. de infamibus. in prin. & s. uer. † Effectus. uer. iiij. † Et per Dyn. in consil. xlix. & uide remissiones ibi datas in apostil. per do. Benedictum de Vadis de Foro Sempronij. & adde do. Fran. Aret. in l. possessorem. de acquir. posses. in j. col. ubi quod ratio est generaliter dicta, & ampliat dictum.]

Rationes duę uincunt unam. l. j. & ibi Bal. in uer. sed contra. C. de legi. hære. in Spe. de feudo. §. ij. uer. xvj. queritur. nisi una sit fortior plurib. Abbas in c. suggestum. in fi. de iure patro. † Adde Bal. in l. j. §. pe. de usu.]

Ratio facit dictũ intelligi. Bal. in l. suum. in fi. C. de iure deliber.

Ratio contra uim parum ualet. Bal. in tractatu Schismatis, vij. col. in uer. præterea licet genus.

Ratio indeterminatè posita comprehendit omnem determinationem, quæ potest adaptari ad eam. l. metum autem. §. animaduertendum. & ibi Bar. in j. no. ff. quod met. cau.

Ratio suspecta in teste reddit eum suspectum. Bald. in l. solam. ad fi. C. de te.

Ratio restringit dictum. l. cùm pater. §. dulcissimis. de leg. ij. l. hæc actio. & ibi Bar. de calumnia.

* Ratio legis uerba interdum restringit, nonnunquam extendit. l. fraus. ubi Bar. Bal. & Paul. de Castr. ff. de legib. l. cùm pater. §. dulcissimis. ff. de leg. ij. Iac. Phil. Portius Imol. cõ. cxlij. nu. 41. Æmilius Maria Manolessus.

Ratione carens est extirpandum. Spec. in procemio. uer. cæterùm. el ij.

Ratione maiori subnixum, maioris authoritatis esse censetur. in Spec. de aduoc. §. hìc dicendum. uer. item stando.

Ratio eadem idem ius esse facit. l. illud. ff. ad leg. Aquil. in Spec. de teste. §. j. uer. aliàs.

* Ratio eadem ubi uiget, ibi & idem ius debet esse. sec. com. opi. dispositio. §. duorum autem. Instit. de nupt. §. cùm autẽ is. Instit. qui. mod. ius patr. pote. §. qua ratione. Insti. de pupi. substit. l. quædam. §. numularios. ff. de edend. gl. in c. si postquam. de electi. Ludo. Gomes in regul. de uerisimil. notitia. obitu. q. iiij. Iac. Phil. Portius Imol. con. j. nu. 23. Æmilius Maria Manolessus.

* Ratio ubi est eadem, idem ius seruari debet, & si casus sint diuersi. l. à Titio. ff. de uerb. oblig. ubi Iason no. iij. Alex. consil. lxxxix. nu. 9. uol. vj. Iac. Phil. Portius Imol. consil. cvj. nu. 82. Æmilius Maria Manolessus.

* Ratio par ubi est, diuersum ius cõstituendũ nõ est. l. ita uulneratus. ff. ad l. Aquil. l. tutelas. ubi Bar. ff. de capit. diminu. Iac. Phil. Portius Imol. con. cxxvij. nu. 12. Æmilius Maria Man.

* Ratione

* Ratione cessante, & dispositio cessat.l.adigere.§.quamuis.ff. de iur.patrona.l.tutelas.ubi Bart. ff. de capitis diminut. Iac. Phil.Por.Imol.con.lxv.nu.35.Æmilius Maria Manolessus.

30 Ratio est seruanda pro lege.in Spec. de teste.§.vij.uer.quid de muto.non est necessaria allegatio legis, si ratio allegatur. in clem.j.in prin.per Card.de elect.l.scire.§.sufficit.de excu. tuto.

* Rationi & menti uerba prorsus cedere debent. l. non aliter. ff. de legat.iij.c.intelligentia. de uerb.signifi.l. fraus.ubi Bar. Bal.& Paul.de Castr.ff.de legib.Iac.Phil. Portius Imol.con. xxxviij.nu.36.Æmilius Maria Manolessus.

* Rationi naturali legis dispositio cedere debet.§.fin.Instit.de iur.natur.§.cõstituitur.Insti.de usufruct.l.ij.ff.de usufru.ear. rer.c.cùm inferior.de maiori.& obedi. c. pastoralis. §.cæterùm.de re iud.in cle.Iac.Phil.Portius Imo. consil.lxxj.nu.9. Æmilius Maria Manolessus.

Rationis dictorum testis materiam uide ĩ.uer. Testis deponit, & qualiter.per discursum.

Ratio redditur arbitrio boni uiri. Bal. in l.uoluntatis.j.col. ad fi.uer.item ubicunq;.C.de fideicom. per l. Thais. §.sororem. de fideicom.liber.

Ratio administratæ tutelæ pro parte reddi non potest per unũ tutorem, sed tota simul reddi debet.Bal.in l.si plures.vij.col. uer.item pone aliud exemplum.C.de condit.inser. & ĩ.uer. Tutor reddit.uer.xj.

Ratio tutelæ debet reddi etiam agnatis pupilli hæredibus ab intestato.l.si pater.& ibi Bal.C.communia de success.

Ratio cùm redditur, nihil esse substractum, probatur eo, quòd non probatur contrarium.Barto.in l.qui sub conditione.de condi.& demon.

Rationem reddere obligatus certo tempore non habens reliquum quod soluat, quid faciat.ĩ.uer. Obligatus.uer.liiij.

Rationem reddere debet hospitalarius quolibet anno, non tutor, uel curator, quod finita tutela reddunt. Card.in cle.quia contingit.§.ille.de reli.do.item.

Rationem reddere non tenetur prælatus de bonis ecclesiæ eo modo, quo hospitalarius: quia nõ est iure cautũ.Car.ibidẽ.

Ratio administrationis nõ debet filio reddi per patrem de aduenticijs.s̃.uer.Pater administrator.uer.xiiij.& xxj.

Ratio debet reddi filio per matrem tutricem. s̃.uer. Mater tutrix.uer.xvij.

10 Ratio debet reddi per filium curatorem patris furiosi.s̃. Filius tutor.uer.ij.

† Ratio semel reuisa an debeat pretextu erroris calculi iterum reuideri, non obstante sententia lata super dicta reuisione, quæ transiuit in rem iudicatam. Vide do.Pet.Phil.Corn.in consil.lxij.incip. Quanquam. per totum. usq; ad literam G. in iiij.parte.]

Rationum redditio requirit plura. Primò, quòd liber rationũ exhibeatur pupillo. ff. de libe.lega.l. fi.§. inter cætera. & ibi Bar.& l.si ita fuerit.la j.& ibi Bar.in §.quæstio.ff.de manum. testa.l.si cui libertas.de condit.& demonstr.l.cùm seruus.in fin.& ibi Bart.in prin.& Ioan. de Prat. eod.tit.l.j.§.officio.& ibi Bart.de tute.& ratio.dist. Secundò, quòd reddatur pupillo quicquid solui debet ei.l.non solùm.§.is, qui reddere.de libe.lega.l.si quis ita.§.duo.de statuli.l.quamuis.de condi.& demon.l.cum testamento.de manum. testa. Bart.in l.qui libertatis.§. seruus. de euict. quòd redditio rationis continet duo, scilicet reddere rationem, & reddere reliqua. Tertiò, quòd ostendantur debitores, cum quibus contractum est, fuisse idoneos, & soluendo tempore contractus.l. sub conditione.Item quòd ratio legaliter ostendatur & computetur.l. cùm seruus.de condit.& demonstr.Quintò, quòd ratio reddatur etiam de non gestis, quę geri debuerunt, & eius, quod tutor ex causa fideiussoris agnouit. C. de hæredi.tuto.l.pater.l.aduersus.Sextò, quòd instrumenta reddantur pupillo, pro quibus potest pupillus in litem iurare contra hæredes tutoris dolo, uel lata culpa non restituentis. l. aduersus. & l. is, qui.C.de in litem iuran. Septimò, quòd & reddituum & fructuum ratio habeatur, secundum quod cõmuniter percipi potuerint. de administr.tuto.l.si fine. §. Modestinus.el ij. Hæc Lud. Pon.in consil. Omnipotentis Dei postulato suffragio, quo ad primum. Tu uide gl.& Bal. in l.cum testamento.s̃.allega.Adde octauò, quòd reddatur plenè, & bona fide. Bal.in l.pen.vij.col.in uer.item pone.C.de condi.inser. Nonò, quòd ostendatur primò introitus, quàm exitus. Nico.de Neapol.l.spadonem.§.ratiocinatio.in lect.Barto.ff.de excu. tut.Decimò, quòd reddatur arbitrio boni uiri.s̃.eo.uer.j.

Rationem reddere iterum non tenetur, qui habet apocham rationis semel redditæ.l.semel.& ibi Bar.C.de apo. pub.lib.x. quia semel tantùm perfectè debet reddi. Card. in clem.ij.§. illi.viij.q.de reli.domib.

Rationum redditio sæpius facta sine mentione fideicommissi arguit tacitam remissionem eius post longũ tempus.l. Procula.& ibi Bar.de probatio.& sentit Bar.in l.libertis.§.j.in j. oppo.ff.de ali.lega.

* Rationis redditio, ut nostri dicunt, potest remitti. l. cùm ita. l.Lucius.l.si quis rationes.ff.de liber.legat. Bar.in l.Aurelio. §.Caius.ff.de liber.legat. Deci. con.xcij. nu.5. Ioan. Cepha. con.cxcij.nu.11.uol.ij.Affli.Decis.ccxx.nu.8.Thom.Ferrati. caut.lj.Æmilius Maria Manolessus.

Rationis redditio si remittatur, non operatur liberationem ab eo, quod debetur, nec liberat à dolo.l.si seruus uetitus.& ibi Bart.de leg.j. & l.si quis rationes. de libe.lega. sed operatur, ne scrupulosa fiat exactio.Bart.in l.nec quicquam.§. de plano.circa medium.ff.de off. procu.& leg.& Ioan. An.in addi. Spec.de locato.§.nunc uerò aliqua.uer.notandum.in additio.post formam.& s̃.uer. Liberatio.el j.uer. xiiij.& per Bar. in l.tres.de pact.per l.ei qui.ff.de lib. leg. uide per Alex.con. liiij.ij.parte, & ĩ.Tutor reddit rationem.uersi. antepe. & pe. & per Alex.consil.cij.ij.parte.

Ratio dicitur reddita, quando iuuari potest benigna & probabili suppletione.Bald.in l.j.vj.col.uer.sola ratio est bona.C. de ser.fugi.

Rationum redditio à testatore potest remitti.l. cùm necessitates.& ibi Bar.C.de fideicom.l.Aurelio. §. Caius.& ibi Bart. in iiij.col.in uer.sed quid si relinquitur.ff.de libe. leg. glo.ibi aliter loquitur.& doc.in l.nemo potest.de leg.j. sed remissio non liberat eum à restitutione reliquorum.Bar.in l.si dominus.§.seruus.ff.de pec.lega.& Franc.Cremonensis in consil. Præfatos tutores.quod est post consil.lij.Alex.iiij.parte, ubi etiam firmat, quòd nõ uidetur tutor liberatus ab eo, in quo per sententiam condemnatur, licet ei prius testator legauerit liberationem, nec à dolosa gestione.l. si quis rationes.de lib.leg. ubi uide cautelam, ut ualeat legatum liberationis à dolosè gestis. † Et per Felin.in c.quale.circa fi. in prin.de accusa.]

Ratio reddi debet in loco, ubi gesta est administratio.l.j.& ibi gl.ĩ uerbo, rationẽ.Bal.& doc.C.ubi de ratioci. agi oportet.

Rationem reddere grauatus, potest petere poni calculatores, qui reuideant, & iudicent de reliquis. l. si cui libertas.& ibi Bar.ff.de condi.& demon.

Rationem reddere debet socius socio quolibet anno. Bar. in l. ij.in ij.no.C.de naufra.lib.xj.uide l.Mutius.ff.pro soc.ubi dicit Bart.quòd

20 Ratio debet poni omni tempore, nisi aliud actum sit. Item nisi sine calumnia petatur.Bald.tenet in rub.C.pro soc.in ij. col.in uer.item in ista societate. & Bart.in l.neminem.C.de suscept.& arca.& in l.ij.in fi.C.de naui.lib.x.

* Ratio post longum & diuturnum tempus reddita esse præsumitur.Paul.de Castr.con.cxxvj.uol.ij.Ioan. Ceph.con.ccxl. nu.7.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

Rationem reddens qualiter probet expensas. Bart.in l.qui sub conditione.de conditi.& demon.& s̃.uer. Expensæ in personam.uer.lxiiij.& seq.& uer. Liber tutorum.uer.j.

Rationis redditio an petatur officio iudicis, uel quo iure.in l.j. §.officio.per Nicol.de Neapol.de tut.& ratio.di.in lect.Bar. ponit longam distinctionem.

Rationum tutelæ redditio qualiter fiat. Paul. de Castr.consil. cccix.quod incipit, Aduertendum, quòd si.& s̃.eo.uer.ij.

Rationis redditio facta per socium an possit peti post longum tempus, quo steterunt pro diuiso. Paul.de Castr.consil.xcj. incip.Non sequendo.quòd non.

Rationis liber an probet.& de eo. s̃.uer. Liber rationis. uer.ij. cũ tribus seq.& uer.viij.cũ duob.seq.& uer.xij.in uerb.Editionis effectus.uer.j.Addo Bar.in l.j.§.officio.in j.col.in uer. an aũt.in lect.Nicol.de Neapol.ff.de tute. & ra. di. quòd aut sunt expensæ magnæ, & non probat: secus, si sunt modicæ.

Rationis redditionem supple s.uer. Administrator. & uer. Curator. & uerb. Pater. & uerb. Filius. & uerb. Tutor reddit. per totum.

Rationum redditio cui fiat per tutorem, curatorem, negotiorum gestorem. in Spec. de instr. edi. §. nunc uerò aliqua. in x. charta, uersic. sed an simplex. & s. Curator. per discursum. s. Tutor reddit. uer. xij. Et an & cui per executorem testamenti. s. uer. Executor testamenti conuenitur. uer. xx.

Rationis redditæ de tutela instrumentū quomodo fiat. in Spec. de instru. edi. §. ult. in v. col. uer. porrò. & in tit. de obli. ad ratioci. in uer. j.

Rationem reddere obligatus, si ad sacros ordines promoueatur, quomodo conueniatur, & quomodo articuli contra eū formentur, & libellus. Item,

30 Ratiocinijs qui sint obligati. Item,

Rationis reddendæ instrumentū quomodo formetur. in Spec. de obli. ad ratioci. in prin. & ibidem per Io. And. in addi. super rubrica.

Ratio si reddatur, quomodo libellus & positiones formentur. in Spec. de iud. §. ij. in vij. col. uer. porrò.

Rationem reddere seruus iussus, licet reddat rationes, & reliqua, non liberatur, nisi rationes reddat, uel edat hæredi. in Spec. de emp. & uendi. §. fi. in fi.

Rationalis est de infimis iudicibus. in Spec. de iurisd. om. iud. in iij. col. uer. infimi.

Ratum dicitur quod est rationabile, & firmū. Bal. in auth. ex causa. C. de lib. præte. in iij. col. in uer. similiter, uerbum irritum.

Ratum intelligitur, scilicet de iure: firmum uerò de facto. Bar. in l. metum. §. ualenti. in ij. col. in uer. item uerbum ratum. ff. quod met. causa. gl. & Bart. in l. id, quod pauperibus. de episcopis, & cler. s. uerb. Promittens. & per Alex. in l. si quis maior. C. de transact.

Rebellis prouocat in se iram, & uindictam. Bal. in l. j. sexta col. uer. quintò oppo. C. de ser. fugi.

† Rebellis aliud est, & aliud pro rebelle haberi. do. Pet. Philip. Cor. in consil. xcvj. in litera A. in iiij. parte.]

* Rebellis nō est originarius ciuitatis occupatæ ab hostibus, si postea domum suam & ad hostes accedat, modò aduersus principem non militet. Oldr. consil. xliij. Gramma. consil. xxxj. nu. 28. Æmilius Maria Manolessus.

† Rebelles qui sunt exiticij ciuitatis, retinent possessionem ciuilem, licet non sit tutus accessus. do. Pet. Phil. Cor. in consi. lvj. incip. Licet. in litera L. in ij. parte.]

Rebelles subditos principis potest papa domare. Abb. in c. nouit. de iud. & in c. licet ex suscepto. de fo. compe.

* Rebellis occidi potest à quocunq;. l. iij. §. fi. ff. ad l. Cor. de sicar. l. proditores. ff. de re mili. Tho. Gram. not. x. nu. 36. Æmilius Maria Manolessus.

* Rebelles pœna capitis plectendi sunt, eorumq; bona in fiscum redigenda. l. amissione. ff. de capitis diminuti. l. si quis aliquod. §. transfugæ. ff. de pœn. l. ij. §. fina. ff. ad l. Iuli. maiest. l. proditores. ff. de re milit. Bartol. in extrau. qui sint rebel. in uerbo, Rebellando. Tho. Gramma. consil. xlvij. nu. 3. Æmilius Maria Manolessus.

† Rebellis pœna est, ut perdat ipso iure, quæ sunt iuris ciuilis: ut in l. amissione. ff. de capi. di. Et potest à quolibet impunè occidi. ff. ad l. Cor. de sicar. l. iij. §. fi. ff. de re mil. l. proditoris. Item potest captus tanq̃ seruus detineri. ff. de acq. re. domi. l. transfuga. Et capite punitur per iudicem. ff. de pe. l. si quis aliquid. §. transfugæ. Potest etiam ut rebellis præconizari. ut no. Bar. in extraua. quoniam nuper.

* Rebellis capi potest, & ut seruus detineri. l. transfugam. ff. de acq. rer. domi. Tho. Gram. no. x. nu. 36. Æmilius Maria Man.

* Rebellis si ab aliquo captus fuerit, sec. cō. opin. custodiēdus, non interficiendus est. Dy. Iac. Are. & Bar. in l. iij. §. transfugas. ff. ad l. Corn. de sicar. Bar. in l. laqueum. ff. de acquir. rer. domi. Tho. Gram. no. x. nu. 38. Æmilius Maria Manolessus.

* Rebellis bona à quocunq; capi, & occupari, sec. cō. op. possunt. Bar. in extrau. qui sint rebel. in uerbo, rebellando. Alex. consil. ciij. col. iij. uol. j. Tho. Gram. no. x. nu. 37. Æmilius Maria Manolessus.

Rebellibus non debet ius reddi. Cy. in l. j. C. de natura. lib. Bal. in auth. habita. in iij. col. in uer. iij. no. C. ne fili. pro patre.

Rebellium consuetudo, nec statuta ualent. Bal. in l. ij. C. quemadmo. test. aper. circa medium.

Rebellis potest conueniri ubiq; pro debitis antè contractis in proprio domicilio. Doct. & Pet. de Sun. in l. ij. §. legatis. ff. de iud. & s. uer. Bannitus auditur. uer. xxiiij.

Rebellis excommunicandus, secundum formam rescripti potest arbitrio delegati aliter puniri. Host. singulariter, & Ioan. And. in Nouel. in c. consueuit. de uer. sig. Lud. sing. uer. Rebellis. uer. ubi in rescripto.

Rebellium arma, uel insignia sunt delenda, ubicunq; reperiuntur per ciuitatem. l. eorum, qui. ff. de pœnis Lud. ubi s. uerb. Arma. uer. xj.

Rebellem quis cogitur indicare sub pœna relegationis l. Metrodorum. uer. fi. de pœnis. Lud. ubi s. uer. quæro, utrū quis.

Rebellis semel condemnatus, non potest amplius cōdemnari pro rebelli. Bald. in l. nihil. C. de manu. ujn. circa fi. in uer. & nota ex hac lege.

Rebelles principis perdunt non solùm priuilegia, sed etiam cōsuetudines priuilegiatas. Bal. in tit. de pace Constan. §. nos Romanorum. iij. col. in uer. & nota hîc expressum.

10 Rebellis dicitur inobediens principi circa cōcernentia prosperitatem. in extrauagan. qui sint rebel. & ibi Bar. & ita hoc anno cōsultus respondi reuerendissimo domino Card. Rotomagensi camerario pro interesse camerę Apostolicę. Item qui non uult obedire officiali principis propter principem, non propter ipsum officialem. Bar. in l. hostes. de captiuis.

* Iason con. lxxxvj. nu. 3. uol. iij. Æmilius Maria Manolessus.

* Rebelles sunt, ut dicunt nostri, qui sunt aduersus principem suum in proterua & notoria inobedientia. Ang. in l. ij. §. fi. ff. de iudici. Iason consil. lxxxvj. nu. 3. uol. iij. con. cxxxix. nu. 2. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Rebelles sunt, & comprehenduntur etiam sub statutis, quæ de rebellibus loquuntur ij, qui iudici parère nolunt, eiusq; iurisdictionē impediunt. Ant: But. Abb. & alij, in c. sanè. il ij. de off. dele. Ias. con. cxxxix. nu. 2. uol. iij. Æmil. Maria Man.

Rebellis officiali domini papę, uel ecclesię, uel Imperij, dicit̃ rebellis papæ, & Imperatoris. l. hostes & ibi Bar. ff. de captiuis.

† Rebellium bona permutantes cum particularibus personis, qui emerant dicta bona à communi, an regressum habeant contra suum authorem, an contra commune. uide do. Pet. Phil. Cor. in consil. lxxiij. incip. Quamuis. per totum. in iiij. parte.]

† Rebellium bonorum donatio an ualeat, & quomodo quis probetur rebellis, & qui dicatur rebellis: uide do. Petr. Phil. Cor. in consil. xcvj. incip. Licet. per totum. in iiij. parte.]

* Rebellem si aliquem esse dicat princeps in literis, in quibus alicuius bona alteri donat, non est ideo probatum, eum rebellem esse. Io. And. in c. nō licet. de reg. iur. in vj. Paul. Eliaz. Cald. Lap. Io. Imol. in c. j. de ꝓbatio. in Clem. Ias. con. xxxiiij. nu. 8. 9. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Rebellis bona, ad quemcunq; bona perueniant uniuersaliter, nō particulariter, tenetur ad debita propter statutum, quòd teneatur ad quemcunq; bona perueniant. Bald. in l. si peculium. de pec. leg. Caue tamen, quia de bonis rebellium nihil dicit.

Rebellium materiam supple per Bart. in d. extrauag. & s. uerb. Bannitus. & uerbo, exiticij. per totum.

* Rebelles non dicuntur, qui ui, metu, iurisiurandi'ue religione coacti aliquid agunt. Bal. con. xxxvj. no. iij. Io. Imol. con. xxiiij. Paul. de Castr. con. ccclxiij. uol. j. Abb. consil. iij. q. vj. uol. ij. Calcan. con. lxxxj. Ay. Crau. con. vj. nu. 84. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Recedens de loco cum rebus suis pręsumitur habere animum mutandi domicilium. s. uerb. Domicilium. uer. xvj. & seq.

Recessurus de loco non pręsumitur, qui habet in loco officinā, uel tabernam. Bar. in l. hæres absens. §. proindè. in j. col. & in prima opposi. ff. de iud.

Recedere non uidetur, qui statim reuertitur. in Spec. de sala. §. ij. uersic. j.

* Recessisse non uidetur, qui statim est reuersus. l. j. §. qui præsens. ubi Alex. ff. de uerb. oblig. Spec. in tit. de salar. §. ij. uer. j. Iac. Phil. Port. Imol. consil. lxxxiiij. nu. 18. Æmilius Maria Manolessus.

Recedens statim reuersurus habetur pro præsente. Bal. in authen. habita. viij. col. C. ne filius pro patre. & Alexand. in l. * præsens. C. de procurato. * Portius Imo. consi. lxxxiiij. nu. xix. Aemilius Maria Manolessus.

Recessus non est actus extraneus, si incontinenti reuertitur. l. j. §. qui præsens. & ibi Alex. ff. de uer. oblig.

* Recedi à contractu non licet, re non integra, nisi prius, quæ acta sunt, irrita, infirma, & nulla reddantur. l. ab emptione. ubi gl. & Doct. ff. de pact. Anchar. con. xxxiiij. Decis. Neap. decisi. ccxx. q. ij. Aym. Crau. con. lxxxiij. num. ij. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

Recens factum dicitur intra biennium: quia ultra dicitur antiquum. Host. in c. cùm inter. de re iudica.

Receptator dicitur is, qui malefactorem abscondit, nō qui dedit ei potum, uel cibum. l. j. §. quod autē. de ser. corrup. l. j. §. j. & ibi Bart. ff. de recepta. l. qui uas. §. qui furem. ff. de fur. per Bart. & Ange. & Salice. in l. j. C. de his, qui latro. Item & qui recepta mercede, uel parte rerum ablatarum à fure furem dimisit, quem capere potuerit. l. j. in fi. & ibi doc. ff. de recepta. Item & qui cohabitat. c. si clericus. in princi. & ibi Bal. in primo not. de pa. tenen. in usi feud.

† Receptare est quid facti, neq; ab animo dependet. & receptare, & receptatum habere, qualiter differunt, uide do. Bar. Soci. in cons. cclxij. incip. In causa M. Pe. uersi. secūdo, quod circa fin. in ij. parte.]

Receptator banniti scienter in domo tenetur. l. Metrodorum. ff. de pœnis. & ibi Iac. de Are. Old. Ang. in authen. de ecc. tit. §. penul. ad fi. & doc. in l. iij. §. is cuius. ff. de fica. Vide Bart. in l. j. C. de colo. Illyr. lib. xj. & in l. omnes. la ij. uersic. & est hoc utile. C. de agri. & censi. eo. lib. ubi dicit uerū esse, nisi sit hospes. & l. Seiæ. §. idem quęsijt. de fundo instructo. & Alexan. in l. j. de recepta. Item nisi uxor recepter uirum bannitum. in Spec. de dote post diuor. resti. in §. formatis. uer. quid si uir. facit l. j. C. de diuor. Angel. Aret. in tracta. Malefi. uer. astitit. in fin. Item nisi coactus recepter uim inferentem. Bal. in l. in delictis. ff. de noxa. & Angel. Aret. ubi suprà. Ludo. Pon. in l. j. §. si in eo. ad Syllan. adde ī. eo. uersi. xij. Alexand. in d. l. eos. de recepta.

Receptator præsumitur in dolo, si receptauit famosum & notorium malefactorem. Glo. & Bart. in l. j. §. j. ad fin. ff. de recepta. & domi. Ant. Rosel. in addi. ad Bal. in l. quicunq;. C. de ser. fugiti. & tenet Bal. in consilio, In nomine Domini, amē: Super primo puncto. Quo casu per iuramentum nō potest probare ignorantiam, & se excusare: quòd aliàs posset. Bal. in c. conuenticulas. j. col. in v. not. in tit. de pace iur. fir. & domini de Rota in decisio. ccccxv. & glo. in c. nulli. de elect. in vj. in uerbo, releuetur. loquitur tamen in alio casu: aliàs autē præsumitur ignorans, nisi bannum sit prolatum, secundum Bal. in d. cō. & Sal. in l. j. in fi. C. de his, qui latro. & ī. e. uer. vj.

* Receptator parens filij exulis nulla est pœna plectendus. Bald. consi. cclxxxiij. uol. j. Aym. Crau. con. xlv. num. j. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

Receptans consanguineum malefactorem, uel bannitum, tenetur mitiori pœna arbitrio iudicis. l. fin. & ibi Bart. ff. de recepta. & ibi Alex. plenē. & Bald. post Cy. in l. j. C. de his, qui latro. & s̄. Consanguineus. uersi. xxiiij.

Receptare quis non debet etiam consanguineum pacis uiolatorem: aliàs punitur, nisi iuret se ignorasse: quo casu excusatur, nisi sit notorium. Bal. singulariter in d. c. conuenticulas. in j. col. in v. no. & Rot. in decisi. ccccxv. Vnde

Receptatoris scientia probatur ex notorio. Bar. in l. j. in fi. ff. de recepta. & Rota ubi s̄.

Receptans abigeum relegatur extra prouinciam per decē annos. l. fi. in fi. C. de abige.

* Receptator raptoris mulieris honestæ, uel ipsius etiam mulieris, eadē pœna, id est, capitis, est mulctandus, quā etiā raptor. l. j. ff. de receptato. l. eos. C. de furtis. l. j. ubi Bal. & Hip. Marsil. nu. 229. C. de raptor. uirgi. Æmilius Maria Manoless.

Receptator debet puniri. l. congruit. & ibi Bar. in primo nota. ff. de offic. præsi. Quod uerū, si fuit in dolo. Bal. in l. quicunque. in j. no. Et ibidem assignat rationē. C. de ser. fugiti. Sed qua pœna, uide de pœ. dist. j. aut facta.

Receptans bannitum, etiam amicissimum, punitur. Salic. in l. nullus. C. de malefic. & Math.

* Receptans exulem, uel delinquentem affinem, uel coniunctum, non est mulctandus ea pœna, quam statutum irrogat ijs, qui huiusmodi personas receperint. l. fi. ff. de receptat. Hip. Mar. in l. diuus Adrianus. nu. vij. ff. ad l. Pompei. de parrici. Aemilius Maria Manolessus.

Receptans seruum fugitiuum, euitat pœnam, si intra uiginti dies restituat: secus, in receptatore alterius. l. is, qui fugitiuum. & ibi Bar. ff. de ser. fugi.

Receptatio dicitur unica, quando quis receptauit bannitum per plures dies continuos. Bal. in con. In Dei nomine, amē. Super primo puncto, & c. adde s̄. uerbo, Fur. uersi. xxvij.

Receptans bannitum punitur pœna, qua tenebatur bannitus, siue sciuerit, siue ignorauerit pœnam eius, & causam banni: si tamen sciuit esse bannitum. Bar. in l. j. C. de colo. Illyr. lib. xj. & suprà eo. uer. ij.

* Receptans exulem, uel criminis reum, si eum exulem, uel criminis reū ignorauerit, immunis est à pœna. gl. & Bal. in l. j. in extre. ff. de receptat. Fel. in c. à nobis. de exceptio. l. ij. §. sed & enim. ff. de incend. rui. naufr. Hip. Mar. in l. j. nu. 237. C. de rapt. uirgi. in l. qui ignorans. num. 16. in l. qui falsam. in prin. nu. 66. ff. ad l. Corn. de sicari. Aemilius Maria Manol.

* Receptans, ui & metu coactus exulem, uel reum criminis, nullam pœnā pertimescere debet. l. in omnibus. ubi Floria. ff. de noxali. Hip. Marsi. in l. j. in prin. nu. 97. & §. fi. nu. xiij. & in l. iij. §. item is cuius. num. ij. ff. ad l. Cor. de sicari. & in l. j. §. præterea. nu. 17. ff. de quæstio. Aemilius Maria Manolessus.

Receptans bannitum tenetur soluere id, quod debet bānitus. l. fi. per Bal. C. de oper. libe. Item si receptat debitorem alicuius in casibus notatis per Bal. & Salic. in l. fin. C. de oper. lib. aliàs secus: ut ibi.

Receptans furem, uel rem furatam, etiam scienter dicitur pręstare opem furi: sed non dicitur fur. Bar. in l. qui furem. ff. de fur. facit l. fur. & ibi Bal. C. de infamibus. Sed quomodo puniatur, uide s̄. uerbo, Furti actio. uer. xvij.

* Receptās furem, & res furto subtractas, mulctandus est eadem pœna, qua fur. l. eos. ubi Bal. Salic. & Paul. Castr. C. de furtis. l. j. C. de crimi. pecula. ubi doct. l. j. C. de his qui latron. l. castitati. C. de adulter. l. crimen. C. ad l. Iuli. de ui. l. j. ff. de receptat. l. iij. §. non tantùm. ff. de incendi. rui. naufr. Bald. in l. data opera. col. v. C. qui accusa. non possunt. Sed aliud sentit Gandi. in tract. Malefi. tit. de furi. & latro. co. v. Hip. Marsil. in l. si in rixa. nu. xlvj. ff. ad l. Cor. de sicar. Æmilius Maria Manolessus.

† Receptator an & quando teneatur, uide do. Barth. Soci. in consil. cclxij. incip. In causa. uer. præterea, & tertio. in ij. parte.]

Recipere significat ius dominij. Bar. in l. cùm inota. in ij. col. in uer. ex his habes. C. de transact.

Recipiens indebitum dicitur quasi contrahere. Institut. quibus mod. toll. ob. §. is quoque. Et potest ibi conueniri, ubi recepit ratione quasi contractus. l. qui certo loco. ff. de condictio. indebi. Petr. de Sun. in l. hæres absens. §. j. vj. colu. ff. de iudi. sed in l. qui certo. dicitur contrarium. & ibi no. Barto. in uersicu. tu scias. quia ibi nota: sed ubicunque alibi sic. uide ibi.

Recipiēs indebitum, tenetur quatenus est factus locupletior. l. si non sortem. §. libertus. de condictio. indebi. & ibi Barto. in j. col. in v. notab.

Recipiens æstimationem litis, non cauet de euictione, sed an teneatur de euictione. Barto. in l. iij. in uer. secundò quæro. ff. pro emptore. & Dy. in regula, pro possessore. in vj. ubi distinguit.

Recipiens indebitum, an & quando teneatur actione furti. in l. quoniam. & ibi Bar. de condi. furti. quod sic. si scienter; & Alexand. in l. in his. §. mulier. sol. ma.

Recipiens sortem ān uideatur remittere pœnam, uel interesse: & quid si protestetur saluum sibi ius ad pœnam, uel interesse, an prosit protestatio. Bar. in l. fi. ult. col. de eo, quod certo loco. in uersic. ultimò quæro. ubi facit quatuor casus. Et ibi etiam solus Paul. de Castr. in ultim. col. transit cum eo. De quo uide ibidem omnino per dominum Iason. May. in pen. col. & suprà in uerbo, Protestatio. uer. lvij.

† Recipere usuras, an sit peccatum, uide Feli. in c. debitores. v. col. uer. in glo. fi. de iureiur.]

Recipiens rem æstimatam uendendam tenetur actione æstimatoria ad rei restitutionem, uel eius æstimationem. l. j. §. j. & ibi Barto. in j. col. in fi. ff. de æstimatoria. ubi etiam dicit text. quòd tenetur de periculo contingente in re. Item tenetur præcisè rem restituere, si eam habet. Barto. ibi. Sed quomodo teneatur de periculo, uide tex. & Bart. in l. si gratuitã. §. si margaritas. ff. de præscrip. uerbis.

Recipiens rem deterioratam an sibi præiudicet. s. Locator. uer. vij. Et quomodo formet libellum, s. uerbo, Libellorum formæ. uersi. lxx.

* Recipiens commodator equi eum deteriorem, si deteriorem factum non ignorat, sibi præiudicat. Bart. & Ange. in l. qui sibi. §. qui Stichum. ff. de solutio. Ay. Crau. con. cvj. num. ij. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Recipiens locator prædium non satum, sed frumẽtum pro semine, ab eo, qui prædium satum dare promiserat, sibi præiudicat. Bald. con. cxxxj. uol. j. Ay. Crau. con. cvj. nu. ij. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

10 Recipiens de mandato alterius, obligatur. l. si literas. & ibi Bal. in princip. C. mandati.

Recipiens debitum, uidetur recipere ut hæres, nisi ex causa trãsac. recipiat: quia tũc præsumitur ex propria negotiatione recipere. Bar. in l. Imperatores. §. debitor. in fi. de trãsact.

Recipiens donationẽ pro alio, quomodo teneatur. suprà, uer. Donatio. el j. uer. xj.

Recipiens sacramentum à religioso sine licentia parochialis, non incidit in pœnam excommunicationis. Card. post glo. in clemen. j. xl. q. de priuileg.

Recipiens indebitum sciẽter, tenetur de periculo rei receptæ, non si ignoranter, nisi quatenus sit locupletior. l. in summa. §. penult. & in l. si non sortem. §. pe. de condictio. indebi. Alex. in l. in his. §. mulier. ff. solu. mat.

Recipiens rem in solutum, debet denũciare litem sibi motam, aliàs non agit de euictione. no. in l. libera. & ibi Bart. in primo no. C. de senten.

Recipiens rem inspiciendam, si non restituat, qua actione teneatur. in l. si gratuitam. §. si rem. de præscri. uerbis. non tamen tenetur de casu fortuito. d. l. §. si cùm uestimenta. & l. apud Labeonem. §. fi. & ibi Bart. eod. titu. sed de dolo & culpa: ut ibidem.

Recipiens rem, ut eam uendat, & precio utatur ut mutuo, si hoc non facit, tenetur actione præscriptis uerbis. l. rogasti. in princi. ff. de præscri. uerbis.

Recipiens non inducit de necessitate dominij translationem. Bar. in l. naturalis. §. & si quidem. in j. col. uersi. & sic nota. & ibi omnino per dominum Iasonem May. in iij. col. ff. de præscrip. uerbis.

Receptio in canonicam si impetretur, & committatur, uide in Spe. de act. seu peti. super petitionibus. per totum.

† Adde, quòd receptus authoritate superioris, nihil cõsequitur, sed receptus authoritate capituli debet habere uocem in capitulo, & distributiones. & similia: quia subuenitur ei, qui in necessitate cõstitutus est: ut in c. ab arbitris. & ibi gl. de off. de leg. lib. vj. Ita dicit Io. And. in c. cùm M. Ferra. de cõsti. Io. de Lig. hoc impugnat, quia pinguius ius habent recepti authoritate papæ, quàm authoritate capituli: ut patet in c. hi, qui. de præben. li. vj. Do. de Rota, decisi. cccclij. dicunt, quòd de consuetudine curiæ approbatum est, quòd isti recepti ultra numerum nihil interim recipiant, quia non habent plenum ius. Et an hoc sit uerum, uide dom. Ant. & do. Abb. in d. c. cùm M. in xj. col. an recepti ultra numerum debeant habere stallum in choro, & uocem in capitulo, an illud, quod quis recipit pro se, teneatur recipere contra se. Abb. in c. ex parte decani. in viij. col. de rescr.

Reclamatio aduersus laudum. infrà, Reductio. per discursum.

Reclamatio est quasi appellatio. j. Reductio. uersic. j.

Reconciliatio inter patrem & filium tollit exhæredationem iustè factam. s. Exhæredatio. uer. x. Bart. in l. iij. §. fi. ff. de adul.

† Adde, quòd reconciliatio est ad primum statum restitutio. c. notum sit. ij. q. j. & solennis reconciliatio debet fieri in scriptis. c. legum. ij. q. j. c. si qui noluerint. j. q. vij. Et dicitur Græcè διαλλαγή.]

Reconciliatio an liberet à pœna commissa. Bal. in l. insulam. §. fi. ff. so. mat. ubi uideas etiã per do. Alex. de Imo. ubi ponit, an reconciliatio tollit ius acquisitum ecclesiæ. & Io. de Por. in l. qui Romæ. §. Flauius. de uerb. ob.

Reconciliatio mutui quomodo fiat, & quid operetur. in l. ij. §. appellata. si certum petatur. & suprà, Mutuum. uersicu. xlvij. & lxv.

Reconciliatio ecclesię fit per episcopum, cum aqua benedicta, & per circuitionem eius cum cœmiterio. Archid. xv. q. iij. si quis.

Reconciliatio inimicorum quibus modis fiat. s. Iniuria. uer. xl. & xlij. & uer. Pax qualiter. uer. iiij. & seq. Et tollit exceptionem inimicitiæ. Bar. in l. iij. §. fi. ff. de adi. leg.

Recognitio feudi, uel emphyteusis, an præiudicet, si ueritas se aliter habeat. Specu. de locato. §. vj. uer. liij.

Recognitio, quòd quis sit homo alterius, ualet. Bald. in addi. Spec. de feu. uer. nunquid tenet promissio. & ibi Spec. in §. j. in iij. col. uersi. quartò quæritur. † An sufficiat unica, uide Benedictum latè in materia, in repe. ca. Ray. fol. cl. cum seq. de testa. Dicit Bald. ibi. quòd promissio, quòd quis sit homo meus, nõ ualet sine causa, sed recognitio sic: nam in speciali requiritur causa, non in reali. l. cùm falsa. C. de iur. & facti ignor. & Spe. in tit. de feud. §. j. uer. decimò ponit, opponit, & consulit causam apponi in recognitione.]

Recognitio omnium propriorum bonorum ab ecclesia in emphyteusim, an filijs noceat in bonis postea quæsitis. Bald. in addi. Sp. de loca. in ix. col. in fi. uer. ecclesia concessit. & uersicu. sed quid de eo, quòd non. quia in generali recognitione bonorum defuncti non ueniunt bona hæredis. l. Paulus. ff. de pigno.

Recognoscens tenere ab aliquo quicquid habet, an uideatur recognoscere etiam iurisdictionem. Bart. in c. j. ix. col. de capi. qui curi. uen. in uer. item Old. quærit. ubi post multa concludit. Aut recognosco quicquid possideo: & tunc non includitur iurisdictio. Aut recognosco quicquid habeo: & includitur iurisdictio.

Recognitio banniti antequam decapitetur, uel suspendatur, fieri debet: uidelicet, ut captus confiteatur ad banchum iuris se esse Martinum Titij, qui fuit aliàs inquisitus & condẽnatus ob tale crimen: & hoc constat in actis. Bald. in l. demonstratio falsa. in fi. ff. de condi. & demon. & in l. diuus. ff. de cust. reo. & in l. inter stipulantem. §. j. ff. de uerb. oblig. Et ibi dicit, quòd si semel declarauit, non potest uariare. & Bal. in l. hac consultissima. in ij. col. in uersi. sed quid econtrà, si nomẽ est multum commune. C. qui testamen. face. possunt. qui dicit hoc etiam cum tortura fieri posse. & in consi. suo, Cùm appareat Petrus, &c. ubi dicit hoc esse de cõsilio, non de necessitate. ubi dicit singu. quòd si constet de condemnatione Petri Gilini, si non constet de pluralitate nominum, licet non sit articulatum de unitate corporis, non præsumitur pluralitas. Et uide Bald. in c. j. in princ. in uer. & ideo. de feu. sine cul. non ami. ubi dicit requiri declarationem, scilicet captum esse unum, qui reperitur bannitus, & bannum esse exequẽdum. Vide Io. de Pra. in d. l. demonstratio. & Ang. Aret. in tracta. Maleficiorũ, in gl. Caium Sempronij: in prin. ubi etiam dicit esse necesse, quòd fateatur se crimen illud cõmisisse: quod etiam tenet Ang. & Alex. plenius in d. l. inter stipulãtem. §. j. ubi etiam Io. de Imo. per Bar. in l. j. C. si unus ex plu. mor. fue. & Bal. in l. uoluntatis. de fideicõmis. & Alex. in d. l. diuus. & in l. ab executore. ff. de appel. Melius loquitur Alex. post Ang. & Imo. in l. ij. de libe. & posthu. ubi Ang. damnat cautelam Bart. quia sententia tanquam incerta sit nulla. Sed Alex. in apostil. Bal. in l. si quis seruus. §. si inter. de leg. ij. dicit cautius esse, quòd bannitus confiteatur se esse illud corpus, de quo in banno, & citationem ipsum apprehendisse, & illum delictum commisisse: tunc confessio etiã ex processu inordinato sufficit.

Recognitio priuilegiorum facta per Imperatorem. uide in cle. j. §. fi. & ibi Card. de iureiur.

Recognitio non facit res allodiales esse emphyteuticas. Card. ubi suprà, xv. not.

Recognitio personarũ quomodo fiat. no. in l. ad recognoscendas. C. de inge. manu. & in l. j. C. de mu. no. Ang. de Aret. ubi sup. &

sup.& in l.cùm in diuersis.& ibi Bar.ff.de relig.& sump.fun. & Bart.in l.stigmata.C.de fabri. lib. xj. quòd ad signa, & ad cicatrices:& quod sæpius uidit.

* Recognitio facta ab aliquo eius filijs non præiudicat.Paul. Cast.in l.liberos.C.de paren.qui liber.distra.Ias.in l.ij.§.ꝙ si in patris.nu.xv.ff.so.ma.Ioan.Ceph.con.cliij.nu.xxiij.uol. ij.Æmilius Maria Manolessus.

* Recognoscere,est confiteri,seu asserere. gl.in c. per inquisitionem.de electio.in c.constitutus.de religios.domi.in cap. Odoard.de solutio.fac.c.fi.de excessi.prælat. c. per tuas. de probati.c.j.de for.compet.in vj.Iason con. lxv.col. j. uol.iij. Aemilius Maria Manolessus.

Recognoscens propriam scripturam,uidetur fateri quòd continetur in ea.Angel.& Imol.in l.ita stipulatus. §. Chrysogonus.& ibi uide domi. Alex.in ij.col.de uerb.obli. Bal. in authen.contra qui propriá.C.de non numerata pecu.in ij.col. in c.tanta.de exces.præla.in c. per inquisitionem. cum gl. in uerbo,recognouit.de electio.& in c.ij.de reb. eccle. nō alie. in vj.& in c.Odoardus.de soluti.Adde omnino do.Ias.May. * in auth.si quis in aliquo.in vj.col.C.de eden. * Bal.in l.cùm antiquitas.C.de testam.Iason con.lxv.col.j.uer.ij.principaliter.uolum.iij.Aemilius Maria Manolessus.

* Recognitio scripturæ priuatæ facit plenam probationem.l. Publia.ff.depositi.l.cùm de indebito.§.fi.ff.de ꝓbatio.Bart. in l.si contractus. C. de fide instru.Bal.con. cccclxxvj.uol.j. Pau.Castr.con.cccxij.q.ij.uol.ij.Ay.Crau.con.lxxiij.nu.xv. uolum.j.Aemilius Maria Manolessus.

10 Recognoscere scripturam priuatam quis cogitur. in authē. contra qui.& ibi Bal.C.de nō numerata pecunia.in ulti.col. uer.deinde ex ista auth.habes.

Recognitio domini facta per subditum, etiam ab alio possessum, acquirit, uel conseruat domino, etiam inscio, quasi possessionem iurisdictionis.Barto.in l.arboribus. §. de illo. de usufruct.

* Recognoscere propriè dicuntur uasalli feuda à dominis, & sic qui dicit, se aliquam rem à principe recognoscere, uidetur fateri se eam in feudum à principe obtinere. gloss. Illust. Car.Host.& Io.And.in c.relatum.de iure patronat.Iason cō. lxv.col.ij.uol.iij.Aemilius Maria Manolessus.

Recognitionem facere cogitur emphyteuta, censuarius, feudatarius,& similes.Bal.in l.plures.C.de fide instr.in ij.col.in tex.ibi:quod receptantis,&c.

* Recognitio probat, eum cui fit recognitio,directum dominum esse.Bal.in l.censualis.C.de donati.Gui. Pap.deci. cclxxviij. Fran.Curti. min.con. cx. Rip. uol.ij.respon.cxxviij. num.iij. Aym.Crau.con.xx.num.xj.con.cliij.num.v.uol.j. Ancha.con.cccx.Æmilius Maria Manolessus.

Recognitio debiti an tollat exceptionem non numeratæ pecuniæ. sup. uer. Exceptio non numeratæ pecuniæ.uersicu. xxxv.quod sic.

Recognitio feudi facta uni recipienti pro se,& consortibus,ualet,& probat etiam pro consortibus absentibus. Bald. in l.j. in fin.colum.uer.quidam confessus fuit.C.quando liceat ab empti.disce.

Recognoscens tenere castrum in feudum, an uideatur recognoscere territorium,& iurisdictionem. Old.con.cxxj.incipiente,Ad primam quæstionem,qua quæritur quod nos.

Recognitio,quòd habet ab ecclesia omnia bona, excepta domo,an ualeat.Oldra.con.xxxij.incipiente, Factum tale est, dominus S.quòd non.

Recognitio rei sine aliquo titulo sibi non nocet. l. si ancillam. & ibi Bal.C.de contrahen.empt.l.cùm falsa. per Bald. C. de iuris & fac. igno.in ij.col.in uer.super hoc quæro.

Recognitio seu confessio facta per aliquem coram notario publico,quòd talis res pertinet ad Titium,& non ad alium, an ualeat: & an cessio facta coram notario in dictū Titium occasione dictæ recognitionis ualeat, quo ad hoc, ut dicto Titio quæratur ius,uide Bal.in con.cclxj.in ij.parte,ubi cōcludit utrumq; ualere.]

Recognitio interrumpit præscriptionem.suprà uerbo,Præscriptio interrumpitur.uer.j.in prin.in j.col.circa medium. ibi, item per expressam recognitionem.

* Reconciliatio si pater cum filio,qui causam,ob quam exhęredari iure poterat, admisit, in gratiā redierit,iniurias ei remisisse uidetur.l.in ipsius.C.famil.erciscū.l.iij.§.fi. l.sequen. ubi Barto.ff.de adimen.legat. Spec.in tit. qui filij sint legiti. §.j.Alex.consil.clix.uol.vij. Dura.de art.testand.tit.iij.caut. xvij.nu.iij. Aemilius Maria Manolessus.

* Si cum legatario uel fideicommissario, qui graui iniuria testatorem affecerat,ob quam relictum amiserat,l.iij.§.fi.ff.de adimen.legat.l.sororem.ubi gl.C. de his quibus ut indig. in gratiam testator redierit,relictum ei debetur.l.quid si iterū. ff.de adimē. legat.ubi Bar.l.in ipsius.C.fam. ercisc.Alex.cō. clix. uolum.vij.Dura.de art. testand. tit.x.caut.v. Aemilius Maria Manolessus.

Recommendatio alicuius facta per testatorem heredi, nil prodest recommēdato. l.fideicommissa.§.si quis ita scripsit. de leg. iij. Quod est uerum,etiam quo ad alimenta.Bal.ibidem.Item etiam quo ad tutelam conferendam.Ioān.de Pra.ibidem.

Recommendaticia uerba non obligant. l. si uerò. la ij. §. cùm quidam.& ibi Bart.ff.mandati.l.ea,quæ.& ibi Bart. de contrahend.empt.

Recommendans rem alicui,uidetur apud eum deponere.l.Lucius.la j.& ibi Barto.in ij.not.ff.depositi.& Bald. in l. si quis uel.ad fi.C.eo.titu.

† Recommendari an & quando captus pro uno delicto possit,uel non pro alio:uide omnino Bal.in con.xcj.in ij.parte, ubi multa pulchra & quotidiana habes.]

† Recommendari quis semper potest pro debito fisci. Bal. in con.xc.in v.parte.]

Recommendati tenentur ad obsequia præstanda ciuitati, cui sunt recommendati, etiamsi per mille annos non præstiterint ea.Bar.in l.cùm scimus.in j.col.C. de agri.& cēsi. lib. xj. & in l.in filijs.C. de decu.lib.x.Adde do.Iaso.May.in l.falso. in ij.col.C.de diuer.rescrip.

Recommendati non dicuntur subditi, sed gaudent priuilegijs ciuitatis,cui sunt recommendati.Bar.in l.non dubito.de captiuis.& Ang.in auth.de ecclesia.rerum immo.alien.coll.v.

Recommendati debent seruare statuta ciuitatis, cui sunt recommendati.no.in c.j.ne sede uacan.in l.si conuenerit. §. si nuda. de pignor. act. in l. cohæredi. §. qui pactum. de pact. per Barto.in d.l.non dubito.& in l.hostes.eod. tit.in iij. col. in princip.

Recommendati non sunt de districtu.Car. in cle. ij. §. sanè, de elec.in vj.q.ubi uide omnino.

Recommendatum castrum debet tempore guerræ custodiri per eum,cui est recommendatum.Angel.in l.fi.in fi.de litig.

Reconuentio est species exceptionis. l. Papinianus. §.si filius.ff.de mino.Bal.in l.si constat. in ij.col.uer.item econtrà.C.de compensatio.

Reconuentio non tollitur per exceptionem incompetentiæ. l.cùm Papinianus.& ibi Barto.in princip. C. de senten. & ī. eod.uersi.vj.

Reconuentio non habet locum,quando agitur officio iudicis. gl.in uerbo,in possessionem. in fine. & ibi Pet. de Sun. in l. de eo.ff.de iudi.Sed Barto. & doc. contrà in auth. & consequenter.in penult.col.in fi.uersi.quæro.C.de senten.Inn. in c.uersus finem.in uer.& secundum prædicta patet, quòd etiam.& ibi doc.de mutu.peti. præsertim Panor. in pen. col. in uer.quartò quæro.& per Spe.in tit.de recon. §.nunc dicamus.uer.sed nunquid habet locum,qui tenet,quòd sic.

† Reconuentio an habeat locum in iure expellendi emphyteutam.Soci.ij.uol.con.xv.col.penul.& finali.]

Reconuentio an retardetur per appellationem in causa conuentionis interpositam.Cy.in l.per hanc. C.de tempo.app. in vij.q.distinguit. in Specu.de reconuentio. §. quarto.uer. sed pone.

Reconuentio liquidato negocio,ad quod actum est, habet locum, & impedit executionem etiam de liquidis: sed debet expectari, ꝙ reconuentio liquidetur, si de facili est, statim potest:aliàs secus.Bald.singulariter in l.neque.in uersic. ex his no.C.de compen.quem etiā uide in auth.& consequenter.ij.col.in uersi.extrà quæro,nunquid liquidato.C.de senten.& tenet Inno.in c.ij.de ordi.cog.in ij.colum. in gloss. in uerbo,uicissim.

Reconuentus non potest recusare iudicem ut suspectum, nisi ex priuilegio causæ.Barto.in d. auth. & consequenter. in v. col.in

col.in uer.quæro,utrum liceat.ubi etiam per Bal.in j. col.in uer.quæro,utrum reconuentus.ubi dicit uerum,nisi ex nouis inimicitijs:tūc potest recusari.& gl. in l. si quis testibus. C.de testibus.in uerbo,inimicitias.

Reconuentio in causa summaria pro ordinaria non habet locum.l.j.C.ubi causa sta.l.j.in fi.quæ senté. sine appel.rescin. Bart.in l.j.§.fi.ff.de extraordi.cogni.Bal.in l.& fine.uer.& ideo dicit lex. C. ad Trebel. quem etiam uide in authent. & consequenter.in ij.col. in uer. quæro quid in summarijs. & uer.præced.& ibi omnino per Bart.in vj.col.in uersic.iuxta hoc quæro.& Ioan. de Pra. & Bart. in l. sed & hæ. §. non solùm.uer.ultimo,extra glo.ff.de procura.ubi Bart.tenet contrariū.& omnino per Car. in cle.sæpe.§.non sic tamen. xix. q.de uerb.sign.Adde Spec.in tit.de recon. §.nunc dicamus. uer.sed nec habet locum reconuentio.& Inn.in c.j.uersus fi. in uer.item non habet locum reconuentio. extrà, de mutu. peti.& ibi per do.Abb.Panor.in viij.col.uer.nota gl.& Bald. in Spe.de reconuen.uer.iij. Cy.in d.auth. & consequenter. tenet opi.Innocen.

Reconuentio in causa damni infecti locum habet. l. non solū. §.sed & hæ.de proc.secundum Bart.in d.auth.& consequenter.in vj.col.in uer.iuxta hoc quæro.

Reconuentio locum non habet in causa, in qua nō offertur libellus.Bal.in l.& fine.C.ad Treb.in uersi.& ideo dicit lex.

† Reconuētioni locus nō est in causis,in quibus propriè non est iudicium,seu quæ non habet disceptationem iudiciorū. do Bar.Soc.in con.clxvij.incipiente,Non inutilis,sed necessaria.uer.secundò concludo.cum uersi.seq.]

Reconuentio fieri non potest per debitorem confessum.Bald. in l.iij.in j.not.C.quibus ad libertatem.procla.non licet.

Reconuētio coram delegato de consensu partium non habet locum:aliàs secus.sic no.in c.j.ubi Innoc.in gl.sua,in uerbo, de legatis.de mutu,peti.& nota.in l. fi.C. de senten. & doct. & Bar.in d.authen.& consequenter.in penultima colum.in uersi.quæro,quid si reus conuenitur. & ibidem Bal.in j.col. uersicu.& quæro,primo.Vide glo.in uerbo,si defendat. in l. non distinguemus.§.item si quis Romæ. de arbi. & Bald. in Marg.uer.Reconuentio.uer.j.Bald.in l.neq;.ad fin.C.de cōpensa. dicit simpliciter, quòd coram delegato habet locum reconuētio.& Bar.in l.fi.ff.quod quisq; iur. ubi dicit uerum semel tantùm.Item habet locum post litem cōtestatam cum nouis literis,non sine,secundum Ioannem Cald. & Abb. in d.c.j.v.col.uersi.sed aduer. Addo etiam aliquid per Bald. in tit.de contro.apud pa.termin. in ij.col.

Reconuentio in petitorio & possessorio an habeat locum.Inn. in c.j.paulo post princip.de sequestra.possesio.& fruc.Bal. in l.fin.in iiij.not.C.qui legit perso.& in Marg.uer. Reconuentio.uer.ij.Addo Spec. in tit. de reconuen. §. nunc dicamus.uer.quid si conuentio.quòd non.

Reconuentio coram arbitro locum non habet.cap. cùm dilectus.de arbi.Bart.in l.est receptum.in fi. de iurisdi. omnium iudicum. quem plenius uide in d. authen. & consequenter. in ult.col.& ultima quæst.contrarium sentit gl.in l.quid tamen.in princi.in uerbo,communibus.ff.de arbi.quæ potest esse uer[illegible], cùm factum est cōpromissum in iudicem ordinarium.doct.& Pet.de Sun.in d. l. quid tamen. & in l. non distinguemus.§.item si quis Romæ.& ibi Bar.eo.tit.Quod uerum,etiam coram arbitro iuris,scilicet electo necessitate statuti.in Spec.de recusa.in j.parte.§.effectus.in ix.col.uer.sed nunquid coram istis.& Bal.in addi.in princ.doct. & Petrus de Sun.in d.authen.& consequenter.Bal.in l.neque. ad fin. de cc mpensa.quòd compensatio & reconuentio coram arbitro locum non habent.Addo Panor.in c.j.in prima col.in ij.not.& a iquid in pe.co .in uer.ulti. quæro.de mutu.peti.

Reconuētio fieri potest super directo cōtrarijs : ut si peto pronunciari contractum usurarium, tu potes petere pronūciari contrarium.Lap.decisio.iij.& Abb.in c.j.de mutu.pe.

Reconuentio coram iudice prorogato locum habet.gl. in l. est receptum.in uerbo,Ius.ff.de iurisdict.omn.iud.& ibi Bar.& Paul. de Castr. & Ludo. Pon. in sing.uerbo, Reconuentio. uer. coram arbitro. & Petr. de Sun. in d. authent. & consequenter.

Reconuentio in causa, quæ celeritatem desiderat, locum non habet.Hostien.singulariter,& Ioan. And. in ca. cùm dilecti. uer.quid si.de ordi. cogni. Butr. in c.j.de mutu. peti. Ludo. ubi sup. uer. Reconuentio in causa,quæ, &c. Pet.de Sun.in d.auth.& consequenter.

Reconuentionis causa simul,cum causa conuentionis agitur: sed acta successiuè fiunt in una post aliam.Bart.in d.auth & consequenter.in v.col.in fi.in uer.quærit glo. Et quomodo simul ibidem.& Sicu.in c.j.de mutu.peti.in ij.col.in uer. ue nio nunc ad gl.cum quatuor col.sequenti.

Reconuentio reconuentionis fieri non potest. gloss.in uerbo, eundem.in uer.item quid. Bart. & doct.in d.auth. & consequenter.in v.col.in uer.quærit gl.& ibidem.Bald.in j.col.in in uer.tertiò quæro.

Reconueniri non potest spoliatus agens, quia excipit quod prius restituatur.Bar.in d.auth.& consequenter.in v.col. in uer.quæro,utrum liceat.& per Spe.de peti.& pos. in princi. & uer.porrò.

20 Reconuentio coram alio iudice fieri potest in eadem prouincia.no.in l.sed & hæ.§.non solùm.& ibi Bart. doct. & Io. de Pra.de procura.ubi dicit Bart.quòd

Reconuentio fieri potest coram episcopo de eo, cuius procurator litigat coram Potestate.

Reconuētio clerici coram iudice laico fieri potest per laicum. no.in c. si diligenti. de foro cōpe. & in c.at si clerici.de iudi. Ludo.Pon.ubi s̄.uer.licet reconuentioni.Arch.iij.q.viij.huius.& c.multi.in c.fin.de excep.docto.in ca.j. de mutu. peti. Sed docto.& Cyn.in d.auth.& consequenter.tenet contrarium.Sed Barto.ibi in ult.col.uersi. quæro , utrum clericus. non sequitur eos.& ibidem etiam per Baldum.in iij.colum. in uersi.quæro,utrum clericus.distinguētem.Vide Petr. de Sun.& ibi,& in l.ij.§.omnes.& ibi Bal.in §.sed si agant.ff.de iudi.De iure ciuili potest. per §. reuerendissimi. in auth. de sanctis.episcopis.Quod uerum,si agitur de bonis , nō de iniuria personæ:ut tenet Bal.in c.j.de controuer.apud pa.ter. in ij.col.in fi.& Sic.in d.c.at si clerici.in viij.col.in uer. restat ergo examinare. ubi firmat primam opinionem propter cōsuetudinem tantam.Et ibi uide omnino, an etiam in criminali potest reconueniri.vij. col.uer.quæro, expediendo tertiam partem.quòd non. Addo eundem Panor. qui ponit unum uerbum in c.j.in x.col.in uer.secundò nota , quòd clericus.de mutu.peti.Et de primo dicto Spec.in tit. de recon. in §.nunc dicamus.in uer.sed pone,clericus.ubi ponit regulam,quòd sic:&ponit tres casus,in quibus reconueniri non potest.

† Et per Feli.in c.at si clerici.de iudi.]

Reconuentio ab excommunicato fieri potest, nisi super alia causa.Inn. in c. si uerè. ad fi. de senten.excom. Caue tamen, quia de reconuentione uerbum nullum.& s̄.uerbo, Excommunicatus agit.uer.xl.

Reconuētio uasalli coram alio,quàm domino feudi, fieri non potest.Doc.in c.uerum.de foro competenti.Ludo. ubi sup. uer.licet Bal.in c.fi.uer.quæro, utrum corā paribus. de prohib.feud.alie.per Fred.dicit,quòd

Reconuentio fieri potest , etiam de re non feudali, coram paribus,id est, coram iudicibus uasalli , habentis causam cum domino.

Reconuentio statim fieri debet coram eodem iudice: sed corā alio fieri potest,etiam ex interuallo.gl.in c.fi.in uerbo , proprietatem.de iud.Bal.& doc.in authē. & consequenter. in j. col.quæro,quando debet fieri reconuentio. Lud.in d.uersi. licet.

† Per Fran.Arc.in l.hominem.ff.mandati.]

Reconuētio in causa appellationis fieri non potest.doc.& Pet. de Sun.in d.auth.& consequenter.& ibi Sal.iiij.quæst. doc. & Bald.in l.per hāc.in ult.col.in uerb.extrà quærit hīc Cyn. de temp.app.& Barto.omnino in d.authent. & consequenter.in ulti.col.in prin.uer.quæro,nunquid in causa appellationis.& Car.in cle.sæpe.§. non.x.q.de uerb. signific. Addo Panor.in c.j.in xviij.col.uer.tertiò quæro.de mutu.peti.

Reconuentio coram rectore scholarium,iudice incompetenti alterius partis fieri non potest.Cyn.& Bal.in authen. habita.x.col.in uer.quintò quæritur. C.ne fi.pro pa.Sed ipse Bal. contrà in auth.& consequenter.ad fi.uer.pone,scholaris.Vide Pet.de Sun.utrobique.& Abb.in d.c.j.

Reconuentio petētis executionem instrumenti confessionati fieri non potest. Bald. & doctores in d. authent. & consequenter.in iij.colum.uer.quæro, nunquid si petitur.& Bal. & doct.

& docto.in l.iij.in ij.not.C.quibus ad lib.procla.non licet.
30 Reconuentio ambasiatoris fieri potest, etiam in loco, ubi fungitur officio legationis. l. ij. §. sed si agant. ff. de iudic. Quod uerum, nisi egerit pro iniuria, uel damno illato. doct. & Pet. de Sun. in d.auth. & consequenter.
Reconueniri non potest accusator. Barto. in d. authent. & consequenter. in iiij. col. in fin. uer. ij. quæro. & infrà eod. uersi. j. post sequen.
Reconuentio de causa criminali fieri potest, licet primò sit actum ciuiliter. gl. in uerbo, eundem iudicem. in d.auth. & cõsequenter. Quod uerum, si iudex habet merum & mistum imperium. doc. Bar. in iiij. col. in fi. uer. secundò quęro. & Petrus de Sun. ibi. & ibi etiam Bal. in j. col. uer. secundò quęro. Vel si primò actum fuit criminaliter: ut ibidem per doc. Sed Bart. contrà. in l. ij. §. sed si agant. ff. de iudi. quòd
Reconueniri ciuiliter non potest accusans criminaliter. De quo articulo addo latissimè per Panor. in ca. j. in x. col. cum quatuor sequenti. in uersi. ult. gl. quærit. de mutu. peti. & per Spe. in tit. de reconuen. §. nunc dicamus. uer. sed quid si conuentus criminaliter. Item,
Reconuentio de crimine fieri non potest, quando suam iniuriã non prosequitur. Bar. in l. tutor, qui repertorium. in uersi. nihil. in j. col. in fi. de admini. tut. per l. neganda. C. qui accusa. non pos.
Reconuentio ad uiginti requiritur contra agentem ad decem, ut iudex non possit eodem iudicio, compensatione opposita, condemnare in residuo de decem. Bar. in l. in rebus. §. fi. ff. de commodato.
Reconuentio de causa præiudiciali, de qua iudex aliàs nõ possit cognoscere, fieri non potest. gl. in d. authen. & consequenter. in uerbo, eundem iudicem. in princi. & ibi Bar. in ij. col. in uersi. primò quæro.
Reconuentio de causa spirituali coram laico fieri non potest. Barto. in d. authent. & consequenter. in ij. colum. in uersic. primò quæro.
Reconueniri non potest prælatus repetens malè alienata bona ecclesiæ. doc. in c. j. de mut. pet. & in Spe. de reconuen. §. nunc dicamus. uer. sed pone, aliquis.
Reconuentio minoris fieri non potest. l. fi. & ibi Bald. in quarto no. C. qui legi. perso.
40 Reconuentio etiam super causa speciali fieri potest contra actorem agentem de causa speciali. not. in c. ueniens. & ibi doctores, de præscrip.
Reconuentio in interdicto unde ui, fieri potest contra agentem interdicto uti possidetis. d. c. ueniens. & ibi doct.
Reconuentio fieri potest etiam de maiori summa, quàm sit iurisdictio iudicis. l. si idem. §. quod si mutuò. de iurisd. om. iudi. doct. & Pet. de Sun. in d. auth. & consequenter.
Reconuentionis causa an debeat defendi per procuratorem, qui primò egit contra conuentum. doct. in auth. & consequenter. & in l. actione. & in l. inuitus. C. de procu. & s̃. Procurator conuenitur. uers. iij. quòd sic. & in Spe. de actore. in xxxviij. col. uer. sed nunquid taliter.
Reconuentio ex pluribus actionibus fieri potest, licet primo fuerit actum ex una tantùm. not. in l. omnium. & ibi Io. de Pra. ff. de procur.
Reconuentio fieri potest statim, si hoc uelit reconueniens. gl. in uerb. alioquin. doc. Bar. in v. col. in fi. uersic. sed iuxta hoc quæro. Pet. de Sun. in d. auth. & consequenter. & ibi Bart. in j. col. in uer. quęro, quando debet fieri. & suprà eo. uer. xxvj. & gl. magna in uerb. respondere. in c. j. de mu. petitio. & inf. eod. uersi. lxij.
Reconuentio non habet locum perempta instantia reconuentionis. Gul. de Cu. in l. eum, qui. §. j. de consti. pec. Ang. in l. hos accusare. §. hoc beneficio. de accu. per l. si quis repetere. ad Turpil. Quod uerum, secundum Paul. de Castr. in l. si cõuenerit. de iur. om. iudi. doct. & Pet. de Sun. in d. auth. & cõsequenter. quando ex tacito consensu partiũ esset facta prorogatio. Secus, si expressim: quia intelligitur, quòd in omnẽ effectum causa illa debeat per iudicem terminari. per glo. in cle. sæpe. de uerb. signi.
† Reconuentionis locus in quibus casibus & causis non est. uide do. Bartho. Soci. in consi. clxvij. incip. Non inutilis. in uer. circa tertiam. cum quinq; uersi. seq. in ij. parte.]

Reconuentio de pauperibus habet locum coram iudice pauperum deputato eis statuto. Bald. in c. j. in ij. col. in uersi. secundò quæro. in tit. de controuer. feu. apud pa. ter.
Reconuentio fieri potest contra actorem, etiam qui destitità lite. Ioan. And. post Spe. in tit. de reconuen. §. fi. & Alex. in l. iij. in fi. prin. ff. quod quisq; iur.
Reconuentio coram iudice unius articuli tantùm fieri nõ potest. Item,
50 Reconuentio coram iudicibus mercatorum, uel artificum habentibus authoritatem à statuto, fieri non potest de alia causa non pertinente ad eos. Ant. de But. & Abb. in cap. j. de mutu. peti.
Reconuentio tendens ad impugnandum, & perimendum primam conuentionem, admittitur in uim exceptionis, & possunt omnia eadem sententia terminari. secus, ubi reconuentio esset separata à prima conuentione. Bald. & Alex. in l. uiro. soluto matri.
Reconuentio post conclusum in causa fieri non potest, secundum do. Simonem in c. ij. de ord. cog. Ludo. Pon. in sing. ubi s̃. uer. unum adde in materia, &c. Pet. de Sun. in auth. & consequenter. sed usque ad eam gl. in uerbo, respondere, & doc. in cap. j. de mutu. peti. & per Abb. in j. charta, qui ponit multas opi. & tenet cum Card. quòd statim in litis exordio fieri debet. Vide Car. in cle. sæpe. iiij. oppo. de uerb. sig. de rescrip. dispendia. §. reus. in vj. quòd usq; ad litis contestationem. Sed glo. in d. cle. sæpe. dicit, quòd deberet fieri in exordio litis. & ibi eam sequitur Cardi.
Reconuentio an fieri dicatur, cùm opponitur compensatio. per Bal. in l. cùm Papinianus. in fi. C. de sen. quòd non propriè loquendo, sed similitudinariè loquendo sic: ut not. in l. neque. C. de compensatio.
Reconuẽtio cùm fit per uiam exceptionis oppositæ per reum contra actorem, finiri potest eadem sententia sine noua instantia. text. sing. secundum Angel. in auth. & consequenter. prælle. & tenet Bar. in l. neque scriptura. in j. not. C. de compensa. ubi uerum dicit, etiamsi cõstet prius de una, quàm de alia. & no. in l. j. & ibi Bar. C. rerum amotarum.
Reconuentio licet absorbeat originalem petitionem, non tamen causam extinguit, quo ad iurisdictionem etiam delegatam. Inn. in c. ex conquestione. in gl. sua, in uerbo, & post. de rest. spo. Bald. no. in c. fi. iiij. col. de prohi. feu. alien. per Fed. in uersi. ex prædictis apparet.
Reconuentio coram delegato ad unam causam fieri potest, licet non possit postea iterum reconueniri reus ex alia causa coram eodem. Bar. not. in l. fi. quod quisque iur. & suprà eo. uer. xj. ad fi. Sed an habeat locum, si impetrans renũciet impetrationi. Alex. & doc. in d. l. fi. in prin.
Reconuentio in causa depositi fieri potest, licet non admittatur compensatio, sed liquidum non retardatur propter non liquidũ, quinimò fit executio de liquido, & reseruatur quod probandum est. Bald. in l. si quis. in uersi. ulterius not. C. depositi. Sed Bart. in d. auth. & consequenter. in v. col. in uer. quæro, utrum liceat actori. dicit non fieri reconuentionem in causa depositi.
Reconuentio facit iudicem posse cognoscere de eo, de quo aliàs non posset. in Specu. de deleg. §. sequitur. uersicu. item ad eius.
Reconuentio non fit coram arbitris recusatorijs, sed coram iudicibus sic. in Spec. de recu. §. fin. in viij. colum. uer. sed nunquid coram istis.
60 Reconuentio coram quo debeat fieri. in Specu. de actore. uer. item reo. & s̃. tit. de reconuenti. §. j. in prin. quòd coram quolibet iudice. & per totum illum §. uide de materia.
Reconuentionis ratione sortitur quis forum. in Spec. de competen. iudi. adi. in prin. in uer. nono, ratione reconuẽtionis.
Reconuentio quo tempore debeat fieri. in Spec. de reconuen. §. iij. per totum. & s̃. eo. uer. xxv. & uers. xlv.
Reconuentionis causa qualiter agitetur. Spec. in tit. de recon. §. uidendum. in prin.
Reconuentus nolens respondere, quomodo puniatur. in Spe. de recon. §. uidendum. in uer. sed quid si actor. & in §. restat. per totum.
Reconuẽtionis causa an requirat iuramentum calumniæ. in Spec. de iura. calum. §. iiij. uersi. not.

Recuperatio de non amissis fieri non potest. in Spec. de primo & secundo decre. §.iam de effectu.in iiij.col.in prin.in uer.si uero.

Recuperatio rerum propria authoritate permissa est domino rerum,quãdo iudicis copia haberi non potest.l.nulli. C. de iudic. Caue,quia illa lex hoc non dicit, puto, quòd uoluerit allegare l. nullus. C. de Iudæis. uel quãdo resultat damnum enorme,uel quando res de facili perirent,uel aliter deteriorarentur,ut sunt uineæ,& animalia.Barto.in l.si alius.§.bellissimè.ff.quod ui,aut clàm. Barto.Cæp. de serui. urb. præ. cap.xxx.& per Alex.consi.cxxxv.prima parte.Addo Barto. in l.hostes.in penul. col.in uersi. item pro recuperatione. ff. de capti.Allegat l.nullus.C.de Iudæ.

Recuperandæ possessionis ius potest cædi.doct. & Alex. contra gl.in l.cùm fundum.de ui, & ui ar. per l. quod si in diem. §.Iulianus.de peti.hære.

Recuperatio rerum ablatarũ ciuitati permittitur contra alteram,si superior haberi non potest.Bar.in d.§.bellissimè.

Recuperatio rei ablatæ propria authoritate fieri potest,etiam post decẽ annos,si detur facultas.Bald.in l.fi.circa medium. C.de his,qui à non do.Adde s̄.uer.Incontinenti.uer.v.

Recuperatio rerum ablatarum,etiam furtiuè,& clàm, permissa est.Inn.in c.olim.el j.in pe.col.in uerbo, uim.in uer. item plus dicimus.de rest.spo. Bal. in l.j.C. unde ui.in uer. extrà quæro.& omnino per Alex.consi.cxxxv.j.parte.

Recuperatio rei ablatæ permissa est incontinenti, etiam facta coadunatione gentis.Bar.no.in l. hostes.in pe.col.in uer. item pro recuperatione.ff.de captiuis.

Recuperans rem sibi ablatam incontinenti, etiam cum gente adunata,non incidit in pœnam.l.si quis in tantam. unde ui. Bald. singulariter in l.licet. in fin. C.de except. & s̄. uer. Incontinenti.uer.v.

Recursus ad superiorem ligat officium, & manus primi iudicis.j̄.Superior.uersicu.xviij.

Recursus contra laudum impedit executionem.j̄.uerb.Reductio.uersi.ij.iiij.& seq.

Recusatio iudicis excusat à pœna promissa, stando eius sententiæ. Barto.in consil. Quòd recusatio excuset.

† Adde,quòd recusatio est iurisdictionis,uel audientiæ, causa suspicionis proposita declinatio.l.apertissimi. C. de iu.c. quòd suspecti.iij.q.v.dicitur Græcè παραίτησις.]

Recusatio iudicis in notorijs fieri non potest.ca.proposuit. de appel.sed executoris sic,secundum Phil.in fi.ibi. & in Spec. de noto.cri.§.j.per Alex.in l.magistratibus.de iurisdi. omn. iudic.in fi.& s̄.Iudex suspectus.uer.xj.

Recusanti iudicem in foro ciuili an sit necesse causam probare.& dic,quòd non,ut no.in l.apertissimi.C.de iud.&gl.in l. quia poterat.ff.ad Treb.& in l.item si suspectus.ff.de procu. Item per talem recusationem nõ remouetur ex toto iudex, sed datur sibi adiunctus,ut in auth.si non cõtingit.C.de iud. & Bartol. in l.j. ff. apud eum, à quo appel. De iure canonico secus,quia requiritur probatio causæ:& si probat, in totum remouetur iudex,ut in c. cùm speciali. de appell. & ibi Abb.in prin.& in c.si quis contra clericum.de foro comp.

† Recusationis causa si est frustratoria euidenter,non tenetur iudex eam admittere,sed debet eã spernere.ar.de offic. iud. c.j.Sic econtrariò,quando causa est rationabilis, & in causa expressa iusta,& notoria, non est necesse arbitros eligere de iure canonico.ar.in c.accedens.ut lite non conte. Abb. in c. cùm speciali.in fi.de appel.]

† Recusator si post recusationem non comparuit coram iudice recusato, licet fuerit citatus, processus postea subsecutus est nullus.Et sic intelligitur opi.Hosti.in c. cùm speciali. de appel. Sed si post recusationem comparuit, & fuit præsens in processu,tenet processus, nisi fuerit appellatũ, & sic intelligitur opinio Inn. & Antonius de But.in d.c.cùm speciali.in pen.col.]

† Recusari non potest merus executor ad nudum & merum articulum deputatus,ut in cap.nouit.de appel.Sed si est deputatus ad merum articulum, & potest occultè grauare, ut in examinatione testium,in qua executor, seu receptor inscribendo,& callidè interrogando, potest grauare partem, potest nihilominus ut suspectus recusari.no.in c.super quæstionum.de offi.dele.& ibi Abb.in ij.col.& per eũdem in c.si quis contra clericum.de foro comp.

Recusari non potest iudex, si procedat in grauibus notorijs, quando pœna est imposita & determinata à lege:si autẽ pœna uenit imponenda arbitrio iudicis, quantumcunque crimen sit notorium,admittitur recusatio, quia posset excedere iudex in arbitrando pœnam.Et sic limitatur dictum Inn. in simili.in c.ex parte.de uerb.sig.& Bar.in l.si quis fortè. ff. de pœ.Abb.in c.proposuit.de app.in ij.col.

Recusatio iudicis ordinarij debet fieri ante litis contestationem,non post.Bal.in l.fi.in j. col. in fi. in ij.no. C. de sent.& in l.apertissimi.in j.col.in fi.in uer. secundò quæro. C.de iu di.in c.inter monasterium.& ibi glo.in uer. iudicium.& docto.de re iudi.Item post,si pòst emergat suspicio.Ang.in l.fi. C.de fer.per l.non distinguemus.§.cùm quidam.de arbit.& Bar.in d.l.fin.in j.q.de sen.Non tamen post cõclusum in causa Io.And.singulariter in c.cùm dilectus.de ord.cog.&Lud. Pon.in sing.uer.exceptio.uersi.iij.nisi ante esset occulta.gl. iij.q.vj.exceptio.Item per Spec. de recusa. §.iiij.per totum. præsertim in uer.quidam tamen Legistæ.& de dila. §. nunc uideamus.uer.penul.de excep.§.iiij.uersi.& nota.Addo infrà in uerbo,Exceptio suspicionis.uer.v. † Et per Feli.in d. c.inter monasterium.& per Francisc. Aret. in l. apertissimi. C.de iud.]

Recusationis exceptio dicitur dilatoria, & debet opponi ante litis contesta.d.ca.inter monasterium.& ibi gl. in uer. iudicium.& doc.nisi ut s̄.proxi.& j̄.uer.vj.

Recusatio iudicis suspecti fieri debet cum iuramẽto calumniæ. Ioan.And.& docto.in c.ij.de iur.calum.in vj. in nouel.& in Specu.de recusa.§.qualiter. uersicu. quid si sit præsumptio. Addo Baldum in l.apertissimi. in uersic. tertiò quæro. & in v.q.C.de iud.

Recusatio debet fieri antequam opponatur alia exceptio, ne opponens uideatur in iudicem consentire.no. in d.cap. inter monasterium.& ibi docto. per Bart. in l. quidam consulebat.in ij.col. uersi. quæro, quando debet opponi. ff. de re iud.docto.in l.fi.C.de iud.& Bar.in l.apertissimi.in j.no.eo. tit.Sed docto.communiter tenent in d.c.inter. quòd potest fieri usque ad litis contestationem:ut suprà eod. uersi.iij. Vide in Spec.de recusa.§.iiij.per totũ. & s̄. Exceptio suspicionis.uer.j.& in uerb.Exceptio contra iudicem. uersi.xxxvij.

† Et per Felin.in d.c.inter monasterium.]

† Adde, quòd recusatio non habet locum, quãdo factum est notorium:imò ea non obstante,potest iudex procedere, in cap.ꝙ ad consultationẽ.de re iu.Abb. in c. si quis contra clericũ. de fo. compet. in viij. col. post conclusionem in causa non potest impediri sententia uirtute recusationis, cũ nihil possit opponi post conclusionẽ,nec in facto,nec in iure : ut no.per Io.And.in c.auditis.de proc.& in c.pastoralis.de causa poss.& proprie.de resti.spo.cap.audita. Et ex hoc limitantur iura dicentia recusationem, & exceptionem dilatoriam posse proponi,quandocunq; ius opponendi superuenerit, ut in c.insinuante.de of.dele.& in l.ij.C.de consor. eiusdem litis.& no.iij.q.ij.exceptio.ut intelligantur ante conclusionem in causa,& non post, ꝙ est menti tenendum.Et pro hoc facit, quia ex quo conclusum est, parum potest iudex nocere,cùm tunc remaneat remedium appellationis.Abb. in ca. cùm dilectus.de ordi cog.in vj.col.

Recusatio iudicis simul opposita cum alijs exceptionibus,intelligitur prior opposita, non attento ordine literæ. l. talis. in princip.de hæredi.inst.Sed uide Bal.in l.fin.in uer. secundò quæro.C.de iud.& Lanfran.in c. quoniam contra. uersi. recusatio.de prob.in j.col.

Recusatio arbitratoris suspecti fieri non potest, sed arbitri. sic Gul.de Cu.in l.episcopale. C.de episco.audien. uide s̄. uerbo,Arbitrator.uer.xxvij.& uerbo,Arbiter.uer.clxxxv.

Recusatio executoris an fieri possit.s̄.uer. Executor sententiæ. uersi.liiij.

10 Recusari potest suspectus examinator testium. gl.sing.in authẽ.de trien.& semis.in §.& quod sæpe.in uerbo,artificis. secundum Bald.in l.apertissimi.in iij. not. C. de iudi. & Lanfran.in d.c.quoniam contra.uersi.recusatio.

Recusationi uidetur renunciare,qui post litigat.cap.inter monasterium.& ibi doct.de re iudi.not.in cap.gratum.de offic. deleg.

deleg.& c.sollicitudinem.de appella.in Specu.de except. §. iiij.uersi.& nota.

Recusari potest iudex datus de cõsensu partium ex causa pôst exorta,non aliter.c.insinuante.de offic.deleg. Sed appellatio permissa est.c.causam.de re iudi.

Recusationis causa est personalis.Card.in clemen.j.xvij. q. de rescript.

† Recusatio an & quando per papam tolli possit, uide remissiuè Feli.in c.ex transmissa.de foro com.]

Recusari non potest iudex ordinarius.l.nemo.& ibi gl.j.& Barto.C.de iurisd.om. iud. & l. qui iurisdictioni. & ibi per do. & Alex.ff.eod.tit.Et hoc uerum de iure ciuili,ut ibi.& no. in l. apertissimi.& ibi per docto.& Bal.in ij.quæst.C.de iudi.sed episcopus est addendus. in authen. si uerò contigerit. eod. titu.nisi in casu l.j.C.si quacunque prædi.pote. & Lanfranc. ubi suprà, uidelicet quando iudex facit parti iniuriam facti, & pars de ea protestans recusat iudicem ut suspectum, ut ibi.Item nisi iudex succedat alteri ex litigantibus.l.Iulianus. ff.de iud. Item nisi infirmetur infirmitate perpetua. l. si longius.in prin.eodem tit.non si de febre.l.fi.de uaca.mune,secundum.Pet.de Sun.in d.l.si longius.in prin. Item nisi esset aduocatus in causa.Item nisi esset suspicio, quòd esset sibi ipsi contrarius.l.omnes.in princi.C.de appellatio. secũdum Bal.in d.l.apertissimi.in ij.q.& Lanfran.ubi suprà,ij.colum. Et de episcopo adiuncto, tenet Specu.de compe.iud. adi.in prin.uer.xxxvj.

Recusari potest ordinarius de iure canonico. Item & delegatus, si sint suspecti, scilicet cum causa legitima.cap.suspicionis.& c.cum speciali.de offi.deleg.c.secundò requiris.de appel.c.legitimam.eo.tit.in vj.c.iij. de foro competen. c. inter monasterium.de re iudi.Lanfran. ubi suprà. Pet. de Sun. in d.l.Iulianus. etiãsi sit delegatus ad uniuersitatem causarum. Bal. contra gl.in l.fi.j.col.uersi.quæro primo.C. de iud.& s̄. delegatus.el j.uer.xc.& xcij.

Recusatio ordinarij sine causa de iure ciuili fieri potest. l.apertissimi.uersi.putant.C.de iud. ubi tamen uide glos. in uerb. recusare.& docto. & Alexand. l. qui iurisdictioni. de iurisd. omnium iudicum.Quod est uerum, dum tamẽ de suspicione iuretur.glos.ibi.& est communis opinio, quam tenet Barto. in l. quia poterat. in j. columna, in uersicu. gloss. hîc inducit in argumentum. & ibidem omnino per domi. Alexand.in principio ij.colum. ad Trebellianum. Bald. in uersiculo,secundò quæro.& Angel.in d.l.apertissimi.Lanfran. ubi suprà,nisi quando quis teneretur allegare causam, & ageretur de magno præiudicio,secundum Bald. & doct. ibi. sed de iure canonico requiritur causa d. cap.secundò requiris.& ibi glos. in uerbo, allegare. & suprà proxi.uersic. & in d.c.inter.& per Paul.de Castr.consi.xlij.incipiente, Pro pleniori.in j.colum. etiam stante statuto, quòd possit recusari. Bald.in l.ij.solut.matri. Addo etiam gloss. & doct. in l. item suspectus. ff.de procura.Quæ autem sint causæ legitimæ recusationis,uide gl.in c.causam,quæ.& in c.cùm inter. & ibi per Panor.in j.col.de offi. deleg. Addo etiam, quòd de iure ciuili,etiam recusatio non debet esse temeraria, secundum Ange.in d.l.qui poterat.& ibidem per do.Alex.in ij. col.qui ponit exemplum, & alij ad hoc allegantem. † Et per Felinum in d.c.cùm inter.]

Recusatio suspendit iurisdictionem,sicut appellatio.gl.ij.q.vj. quoties.el ij.no.in c.super eo.& ibi Phi.de app.& suprà, uerbo,Processus.uer.lxxxiiij.& in Spe.de dele.§.restat.in j.col. uersi.Item per recusationem.

Recusatio an fiat,si causa est commissa, appellatione uel recusatione remota, suprà uer. Delegatio. uer. lviij. quòd non. † Adde,quòd remota appellatione simpliciter, non censetur remota recusatio.Deci.in c.postremo.in prin.de appel.]

20 Recusatio iudicis fieri potest etiam per tertium, non solùm per partes.c.cùm super.& ibi doc.de offi.deleg. & ibi Butri. & Siculus in prima col.in uer.& ex hoc,& ex gl. & Cardi. & Phi.in c.cùm speciali.xx.q.de appel.

Recusatio si fiat cum causa, & pronuncietur cõtrà,sentẽtia est nulla.j̄.uer.Sententia nulla.uer.lxxvj.

Recusatio episcopi delegato quis cognoscat de causa suspicionis.s̄.Iudex suspectus.uersi.j.circa fi.ibi:item si iudex est uicarius episcopi,&c.

Recusationis libellus iudici præsenti recusato debet porrigi in scriptis,uel superiori,si iudex est absens. d. l. apertissimi. iuncta l.fi.C. eo.ti.& Lanfran. ubi s̄. glo. in uerbo, allegare. † doc.& Phi.in d.c.secundò requiris. † Et per Feli. in c. quoniam contra.de proba.col.ix.circa fi.]

Recusatio iudicis si non fiat à maiore,datur ei restitutio in integrum.Io.de Imo.in c.ex parte.el ij.de offi.deleg.

Recusato iudice,an arbitri electi super suspicione cognoscant de causa principali.s̄.uerbo,Arbiter.uer.ciij.quòd sic.

Recusari non potest totum collegium consulum,uel iudicum, si unus tantùm sit suspectus.Io.And.in Spec.de leg. §.fin.in addi.in ista,&c. & doc. in c.j. de iudi.& Alexand. consil.iiij. ij.parte.

Recusari non possunt pro suspectis omnes doctores ciuitatis, nec totum collegium loci studij. Albe. de Rosa. in ij. parte Statutorum.q.xcviij.& s̄.uer.Iudex suspectus.uer.xvij.

Recusatio delegati ualet, etiamsi deligans eum sciuit esse partibus suspectum.Glo.in c.ad hoc.in uerbo,elegerunt.ad fi.de rescrip.Quod uerum,nisi proprio motu sit delegatus. gloss. doct.& Abb.in c.cùm olim. circa finem. de offici. delega. & no.in c.cũ inter.& ibi per Sicu.in j.col. in uer.nota,ꝙ in dubio.de excep.& Phi.in c.postremo.vij.q.de app.& in iiij.co.

Recusatio iudicis suspecti si non admittatur, potest appellari,non antè,quia à suspecto iudice nõ appellatur.no.in c.nouit.de app.

Recusatio iudicis in causa reconuentionis fieri non potest. gl. & Barto.in auth.& consequenter.in v.col.in uer.quæro, utrum liceat.C.de sen.

30 Recusatio iudicis debet fieri coram ipso allegata causa suspicionis, uidelicet una de notatis in c. postremo. de appel. & s̄.uerbo,Iudex suspectus.uersi.j. Et allegata causa sunt eligendi arbitri,qui de causa suspicionis cognoscãt, & possunt etiam esse de loco remoto per unam dietam.not.in cap.statutum.de rescriptis.in vj.& in cap. secundò requiris. de appel. Item possunt esse laici in causa temporali, etiam inter clericos,secundum do.Gemi. in c. legitima. de appel. in vj. non in spiritualibus,uel ecclesiasticis, in quibus clerici tantùm esse possunt. d.cap. legitimam.Ita do. Philip. in cap. ij. requiris. Item sufficit unus arbiter, si partes concordent de eo,aliàs plures,secundum gloss.in uerbo, Allegare. & doct. & Phili.ibidem.& in Spec. de recusa.§.effectus.uer.sed nunquid una pars. & no. in cap. ad hoc. de appel. Sed an possit ubique cognoscere.s̄.uer.Arbiter. uersi. cvj. uide in Specu. de recusa.§.v.& vj.per totum.& in Spec.de offi.leg.iiij.parte,per totum.

Recusato uicario episcopi debet adiri episcopus, qui de causa suspicionis cognoscat, non autem eliguntur arbitri. suprà uerbo,Iudex suspectus.in iij.col.in fi.ibi,item si iudex est uicarius episcopi,&c.ubi plenè.

Recusationis causa minor sufficit in iudice,quàm in teste. glo. † in uer.subesse.in c.accedens.el j.ut lite non contest. † Deci. in c.postremo,de appel.]

Recusatio impedit & tollit iurisdictionem. in Spec. de lega. §. restat.in j.col.uersi.item per recusationem.& s̄.uerb.Processus.uer.lxxxiiij.cum sequenti.& suprà eo.uer.xvij.

Recusatio quid sit.in Spec.de recusa.in prin.

Recusatio,& appellatio,sunt paria.eo.ti.& s̄. uer. sed nunquid in causa commissa.& de inquisi.§.j.in ij. col.in fin. uer. item † quod est certa ratione. † Vide Deci.in c. postremo. de appellat.quod remota appellatione, non censetur remota recusatio.]

Recusationis causas uide per Spec. de recusa. §. secundò. & s̄. uerbo, Iudex suspectus.uersi.j.ubi plenè posui.Adde Panor. ponentem tres in c.cùm super.in j.col.post gl. ibi, de offi.de † lega. † Vide Decium in c.postremo.col.j.& ij. de appel. ubi ponit de consanguineo, de familiari, de aduocato, de ecclesiastico,& similibus.]

Recusatio qualiter, & coram quo fiat. eod. titu. §. qualiter. in prin.& per totum.& suprà eo.uer.xxx.

Recusationis effectus quis sit.eodem tit.§. effectus. in prin. & per totum.

Recusari an possint per scholarem iudices ei dati à lege. in Specul. de reo. in ij.colum. uersic. item nunquid scholaris. quòd sic.

Recusatio iudicis contra pactum factum de non recusando iudice impetrando, an ualeat. in Sp. de obl. & solu. §. j. in x. col. in fi. uersi. porrò.

Recusationis materiam supple s. uer. Iudex. suspectus. uersi. j. & per totum. j. Suspicio. per totum.

Rectè significat iustitiam rei, uel causæ: sed ritè, significat iustitiam, uel solennitatem in ordine. Bar. in l. ij. ubi etiam gloss. in uerbo, rectè. ff. de inoffi. testa. in ij. not. & in l. lecta. in iiij. colum. in fi. uer. sed quæro, quid sit dictum. & ibi docto. ff. si cert. peta. Addo gl. & Bar. in l. non putauit. §. non quæuis. ff. de bon. pos. contra tab. gl. & Bart. in l. iustè possidet. ff. de acquirend. possessione. & in l. iij. de liberis & posthumis. ubi dicit quádoq; unum poni pro altero. doc. & Angel. in l. non putauit. §. non quæuis. de bon. poss. contra tab. † Ant. in proœ. Decreta. † Et per Franciscum Aretinum in d. l. iustè. & l. quamuis. §. infans. eo. tit. & in d. l. lecta. & in l. si remunerandi. ff. mandati.]

Rector prouinciæ dicitur præses. l. j. & ibi Bart. ff. de offici. præsi. Item dicitur legatus. l. pen. eo. tit. Bar. in consilio, Ciuitate Camerini, &c. † & dicitur Græcè ἀνθυπάτηρ.]

Rector prouinciç non potest alienare aliquid de bonis prouinciæ, nec iurisdictionem, nisi sequatur cõfirmatio papæ. Bar. in d. consi. Ciuitate Camerini, &c.

Rector cum uniuersitate potest facere statutum, quòd nullus doctoretur, nisi prius præsentetur rectori, sed non potest statuere, quòd nullus doctoretur, nisi rector det uocem suam. Bald. in authent. habita. in ij. col. in fi. uersi. iij. quæro. C. ne fil. pro patre.

Rector ecclesiæ non potest transigere ultra tempus uitæ suæ sine authoritate episcopi. Inn. in c. ueniens. in gl. sua, in uerbo, sacerdotem. de transac. & Bal. in Marg. uer. Rector. uer. j.

† Rector ecclesiæ si solus potest rem ecclesiæ concedere, etiá solus poterit transigere. do Barth. Soci. in consi. clxix. incip. Circa. uer. primo, quia ut narratur. in secunda parte, ubi etiá nunquid possit solus in emphyteusim concedere non solitum concedi.]

† Rector ecclesiæ repetit expensas factas pro ecclesia, & de illis testatur. Soc. consi. xiij. col. pen. uol. j.]

Rector collegij habet iurisdictionem in causa uniuersitatis, & singulorum, & sunt iudices competentes cõtra collegiatos, & non collegiatos. Innoc. in c. cùm ab ecclesiarum. in princip. de offi. ordi. & Bal. ubi s. uersi. ij. Quod uerum in his tantùm, quæ pertinent ad eorum artem. Bart. in l. fi. C. de iurisd. omn. iud.

Rector collegij electus debet confirmari à superiore. Innoc. in c. dilectus. de exces. præla. Bald. ubi s. uersi. fi. Sed idem Bal. in d. authen. habita. dicit non esse confirmandum, si ex statuto, uel consuetudine statim electus iurat in manibus consiliariorum, uel uniuersitatis: uel nisi in electiõe sit discordia quia debet recurri ad superiorẽ, qui gratificet: in dubio autem confirmari debet.

Rector electus, antequam iuret, non potest administrare. Bal. in d. auth. habita. penult. col. in princip. in uersi. dicto scholaribus. Item potest administrare etiam non confirmatus, si per superiorem steterit. Bartol. in l. qui à patre. in ultim. quæst. ff. de confirm. tut. per cap. j. & ibi Innoc. de supplen. neg. præla.

Rector hospitalis etiam laicus esse potest. cle. quia contingit. de reli. domi. & de eo uide suprà, uer. Hospitalarius. uersi. v.

† Adde, quòd tales rectores alicuius fraternitatis sunt ad similitudinem hospitalarij, & tutoris. Deci. consil. lxxij. colum. j.]

Rector ecclesiæ præsentatus à patrono debet recipi per episcopum. xvij. q. vij. monasterium.

10 Rector ecclesiæ potest compromittere de titulo suo, non de bonis ecclesiæ. suprà, Compromissum per quos. uer. xxj. cum seq.

Rector ecclesiæ potest præsentare clericos ad titulum illius, & potest eligere unum clericum ministrum in ecclesia. in cap. pen. & ibi Abb. in primo no. de iure patro.

Rector ecclesiæ contrahens eius nomine potest in contractu obligare bona ecclesiæ pro obseruatione contractus. Docto. in capit. nulli. de rebus eccles. non alien. Abb. in cap. iij. de precar. Alexand. in l. solutum. §. fin. de pig. act.

Rector ecclesię ædificans capellam in ecclesia sua, acquirit ecclesiæ, non sibi, uel suis, ius patronatus capellę. s. uerbo, Ecclesia. uer. ccxliij.

Rector prouinciæ si indicat bellum contra aliquam ciuitatem prouinciæ suæ non obediẽtem, captiui non fiunt serui, nec præda fit occupantium. Bar. in l. hostes. ff. de captiuis.

Rector ecclesiæ potest locare fructus eius ad uitam suam. c. fi. per gl. no. & ibi Abb. ne præla. uic. suas. Fed. de Sen. consilio 50. Hostien. in Summa, de his quæ fiunt à præla. §. fi. item ad septem annos: ut ibi in text. Addo suprà, Fructus beneficij. uersic. antepenul.

Rector ecclesiæ potest instituti per uicarium episcopi, quando fuit præsentatus à patrono fundatore. no. in cap. ex frequentibus. de inst. secundum Ludo. Pon. in fin. uer. Rector. uer. fundatores.

† Rector ecclesiæ an possit cogi ad capiendum secum clericum in titulum suæ ecclæsiæ. Panor. in c. fi. de præsumpt.

Rectores an possint facere statuta. Bart. in l. j. in princi. in primo not. ff. quod quisque iur. & j. uerbo, Statutum. uersi. xvij. xx. & xxij. quòd sic, si facit secundum exigentiam facti duraturam pro tempore sui officij, aliàs secus.

Rector ciuitatis an & quádo possit creare uicarium in officio. Bart. in l. obseruare. in j. col. in fi. in uersi. & ideo dic. ff. de offic. procu. & leg. & ibi Ioan. de Imo. & Alex.

Regimine alicuius commisso alicui, uenit imperium merum & mistum. Paul. de Castr. consi. cxxxvj. incipiente, Notandum est, quòd ista imperialis.

20 Rector uniuersitatis non potest esse clericus bigamus, nec clericus uxoratus, nec hermaphroditus, nec minor uiginti annis. Bal. in auth. habita. pe. col. in uersi. item dico de clerico uxorato. C. ne fil. pro pa.

Rector ecclesiæ non collegiatæ potest sine consensu episcopi repudiare hæreditatem delatam ecclesiæ. Bald. in l. pupillorum. paulo post principium. in uersi. & idem dicendum est. C. de repudi. hære.

Rector studij est iudex competens scholaribus cõuentis, non agentibus contra non scholarem. Bald. in d. auth. habita. vj. uer. sed dubitatur, utrum sicut.

Rectores tenẽtur de proprio dolo ipsorum. l. sed ex dolo. §. ex dolo. ff. de dolo.

Rector studij potest priuare scholares uocibus nolentes interuenire electioni, & contumaces. Bald. in l. j. ulti. colum. uer. xij & ulti. princip. quæst. C. quando non pe. par. pe. cap. ex literis. de consti.

Rector studij debet esse clericus. Bal. in d. auth. habita. penulti. col. in princip. uersi. secundò quæro. Bart. in l. cùm senatus. in penul. quæst. in fin. ff. de reb. dub. & in l. fi. ff. de colle. illi. in iij. col. in uersicu. sed circa hoc dubitatur. ubi etiam dicit, quòd si fiat laicus rector, non tenẽtur clerici iurare obedientiam ei. Sed Ang. in d. l. fi. dicit, quòd potest esse laicus, si maior pars scholarium sint Legistæ, & laici: aliàs debet esse clericus. & per Alexan. in d. l. fi. Item esse ętatis uiginti annorũ. Bal. in d. authen. & Alex. in d. l. fi.

Rector prouinciæ non admittens successorem, quomodo puniatur. Bart. in l. in quæstionibus. ad legem Iul. maie.

Rector uniuersitatis dicitur eius procurator, habens generalem administrationem, & acquirit ei, nec potest donare in præiudicium dictæ uniuersitatis. doct. & Paul. de Cast. in l. item magistri. ff. de pact. & ibidem omnino uide per do. Alex. Imo. in ultima colum.

Rector studij si nolit admittere ad examen scholarẽ idoneum. uide Bald. in auth. statuimus. C. de episc. & cler. in j. col. in fi. in uer. inducit etiam Petr. ad quæstionem, quòd debet priuari iure suo.

Rector studij non inquirit de iniuria illata scholaribus, sed Potestas ciuitatis tantùm. Bal. in d. authen. habita. vj. col. uersi. item habes, quod propter delictum.

30 Rectores inferunt iustum metum. l. j. C. si quacunque prædi. pote. & Bald. in Marg. uer. appellatio. uer. xliiij.

Rectores ciuitatum & ecclesiarum sunt clarissimi, & de minimis iudicibus. in Spec. de iurisdi. om. iud. in iij. col. uersi. minimi. & uersi. secundum ca.

† Rectores alicuius fraternitatis, & confratriæ, an teneantur obseruare

obseruare statutum, uel ordinationem factam per priores, puta syndicos & consiliarios ciuitatis. Deci. quòd non, suo con. lxxij. dato quòd ad ipsos recurratur pro alienatione bonorum, & confirmatione statutorum, item uniuersitati.]

Rectores prouinciæ, & alij, de quibus causis cognoscant. eod. tit. uersi. pen.

Rector ecclesiæ an agat per se de ecclesia. in Spe. de proc. §. iij. uer. item quòd constitutus est ab abbate.

Rector uniuersitatis debet eligi per maiorem eius partē. Abb. in c. iij. in ult. col. de iure patro.

Rector ecclesiæ curatæ debet esse literatus, quia ad ipsum pertinet prædicare in ecclesia. clem. dudum. §. uerum. de sepul. & ibi Card. in princip.

Rector ecclesiæ tenetur ad mutuum non conuersum. Bald. in auth. hoc ius porrectum. C. de sacrosanct. eccl. Alexan. in l. quod seruus. ff. depositi.

Rectores ecclesiarum, habentes curam, subsunt episcopo, uel archidiacono, quo ad sacramenta recipienda: sed non curati subsunt ecclesiæ parochiali, in qua habitant. Abb. in c. ad audientiam. extrà, de eccle. ædifi. & s. uer. Parochia. uer. vj.

Redactum dicitur, quod non est exactum, sed exigi potest. l. si possessor. §. redactæ. & ibi Bart. ff. de petitione hære.

Redeat, est uerbum commune in substitutione. Bart. in l. centurio. ult. colum. in princi. uer. v. dubitatur. de uulg. & pupil. & Bal. in l. fi. pen. col. in fi. uer. uenio ad communia. C. de sacrosan. eccle.

Redire ad ius commune, est fauorabile. gl. magna in cap. iij. de prebe. in vj. Ludo. Gomes. in regul. de benefi. uaca. per obit. familia. Car. q. xviij. Aemilius Maria Manolessus

Redemptio captiuorum dicitur pia causa, etiāsi sunt ex proprio delicto carcerati. Bal. in l. quamuis. ff. solut. matri.

† Adde, quòd redemptio uiuorum & mortuorum fuit passio Christi. §. semel immolatus. de consecra. dist. ij. & dicitur Græcè λύτρωσις.]

† Redemptio quandoque fieri potest sine precio: ut est text. & ibi glo. in l. seruum filij. §. fi. ff. de leg. j. do. Fabia. de monte sanc. Sa. in suo tract. de emptione, & uend. in ij. q. princ. in v. col. uer. hic tamen. & Adde, quòd licitum est redimere captiuos Christianos, etiam durante guerra, licet ex redemptione commodum, uel subsidium proueniat infidelibus. Abb. in c. significauit. de Iudæis.]

Redimens captiuum, non potest plus repetere, quàm soluit. & gl. Bal. in l. j. in j. notab. C. de episcopa. audien.

Redimere cogitur dominus nuncium suum captum à prædonibus, uel saltem cogitur redemptioni contribuere. in Spe. de iud. §. iij. uer. illud.

Redimere licitum est sanguinem proprium. in Spec. de cri. in modum excepti. oppo. uer. sed quare non proceditur.

Reddere habet significationē per se dandi. l. hæres meus. in princip. & ibi Barto. de leg. iij. uide text. in l. uerbum reddendi. de uerbor. signific. & in l. qui uxori. cum gloss. de auro & argent. leg. & in l. cùm quidam. in fin. de leg. ij. Quandoque ponitur pro præstare, ut peto mihi reddi librum, id est præstari. l. cum etiam. & ibi Bal. in secundo notabi. C. de reb. credi.

† Et per Fran. Are. in l. procuratorem. §. idem Papin. de man. & dicitur Græcè ἀποδιδόω, reddo.]

Reddita non dicitur res commodata, quæ redditur deteriorata. in Spe. de loca. §. iij. in ij. col. in prin. uers. ad euidentiam.

† Et per Franciscum Aretinum in l. sed mihi. §. si reddita. com modati.]

Redditio instrumentorum ad causam facientium, inducit recusationem. s. uer. Mandatum qualiter. uer. xxij.

Redditio instrumenti facta debitori inducit liberatione. s. uerbo, Debitor. el j. uer. cxxx. & in uer. cxxxiij. & uerb. Liberatio. uer. xxxiij. & xlvij.

Redhibitio in dubio fieri non debet, quando duo testes probant equum uenditum esse bulsum, alij uerò duo probant non esse bulsum, stante statuto, quòd non fiat redhibitio, nisi equus sit bulsus. Bald. in auth. omnes. ad fi. C. communia. de succe.

Redhibitio principalis fit quandoque propter accessoria. in Specul. de empt. & uend. §. nunc dicendum. uersicu. iij. Addo Bald. in l. fin. in ij. colum. in prin. in uer. sed nunquid ueniunt. C. de ædil. actio.

Redhibitio an habeat locum pro iuribus uenditis. in l. proinde Pomponius. de ædil. edi. Bal. in l. fi. in ij. col. in fin. uer. sed nunquid per uenditionem. C. de ædi. acti.

Redhibitoria non habet locum in uenditionibus fiscalibus, sed in uenditionibus ciuitatis sic. Bal. in d. l. fi. in fi.

† Redhibitoria habet locum etiam in contractu permutationis. tex. est in l. sciendum. in §. deinde. uersi. emptorem. ff. de ædil. edic. quem text. allegauit ad hoc pro not. Francis. Cremo. not. clviij. incip. Si res uendita. Et an actione quāto minoris intentata, possit iudex condemnari in redhibitoria, uide eundem Francisc. Cremo. not. clix. incip. Egi quanto minoris.]

Redhibitoria si est actum, potest agi quanto minoris, licet in prima succubuit. Bal. in l. si prædium. quæ est l. fi. in iij. col. in prin. uer. sed pone, egi. C. de ædi. acti.

Redhibitoria competit in solidum pro pluribus animalibus simul uenditis à plurib. uenditoribus cōtra plures uēditores. Bal. in d. l. si prædiū. in iiij. col. in uer. sed pone, ego emi.

Redhibitionis materiā supple s. uer. Emptor animalium. uer. ij. & ult. in tit. de ædi. act. & de ædil. edi. & plenius in Specu. de empt. & uend. §. j. ante uersic. & no. & uer. porrò. & in §. nunc dicendum. & ibi quomodo formetur libellus, & positiones in ea.

Reditus dicitur quasi retrò datus. Bar. in l. filio, in secundo not. ff. de lib. & posthu. & in rubri. ff. soluto. † matri. col. iiij. in uer. idem dic de uerbo, reddendi. † Et per Bald. in l. j. §. exercitorem. de exerci. act.]

† Reditus dicuntur deducta impensa, & omni onere. Io. Lup. in repet. rub. de dona. inter uir. & uxo. col. xlvij. & Fel. in ca. ad aures. col. pen. in xij. q. extrà, de rescrip.]

Reditus annui pro modico tempore non ueniunt in publicatione bonorum immobilium. aliàs quòd sic. s. Publicatio bonorum. uer. xxix.

* Reditus annui inter immobilia bona computantur, sec. cō. op. l. iubemus. in prin. C. de sacrosa. eccle. §. ulti. in auth. de non alie. c. exiui. §. cum cui annui. de uerb. sign. in cle. Tho. Gram. con. cxxxvj. nu. vij. Aemilius Maria Manolessus.

* Reditus annui, qui cum persona extinguuntur inter mobilia bona connumerandi uidentur. Io. And. in c. in ciuitate. xv. col. de usu Abb. cō. xiij. col. iv. uol. ij. Lud. Gomes. in reg. de trien. possessio. q. j. Aemilius Maria Manolessus.

Reditus deputati ad fabricam piam, possunt conferri in beneficium uigore literarum papæ de prouidendo alicui de beneficio. Car. in cle. ij. q. xiiij. de præben.

Reditus montis an sit licitus, super uerb. Impræstita uer. j. & ij.

Reditus emptus per patrem pro se, & filio, non pertinet ad filium uiuo patre. Bal. in l. liberti. vj. col. uer. quæro igitur. C. de oper. lib.

Reditus & fructus, idem sunt. Bart. in l. fundi Trebatiani. in j. col. uersi. sed quæro. ff. de usufru. lega. Sed Spec. de loca. §. j. in penul. col. uersic. illud autem. circa medium. dicit, quòd reditus appellatio est generalior, quàm fructus. Quod etiā tenet gloss. in uer. Reditus. in c. generali. de elect. in vj. & in cle. j. in gloss. in uer. fructum. de reb. eccle. nōn alie. & Barth. Cæpol. in tract. de serui. rusti. tit. de usufr. Item uide in c. pastoralis. de decimis. & ibi Car. in cle. j. in princ. de exces. prælа. quòd propriè reditus includunt omnes prouentus, sed promiscuè ponuntur.

Reditus quomodo intelligatur. Bal. in l. coheredibus. C. famil. ercisc. paulo post prin.

Reditus dicuntur tenues, uel exiles, qui non sufficiunt ad cōmodam sustentationem. glo. in c. dudum. de elect. per c. postulasti. cum glo. de rescrip.

Redituum ecclesiarum emptor an gaudeat immunitatibus ecclesiæ. in Specu. de immu. eccles. in fin. quòd non. suprà uerb. Emptor fructuum. uer. xx. & uerb. Gabella per quos. uer. xv. quòd non.

Reditus ecclesiæ non possunt cōcedi ad uitam per prælatum. cle. j. de reb. eccl. non ali.

Reditus materiam supple suprà uerbo, Fructus. & j. uerbo, Vsusfructus. per totum.

* Reditus nomẽ latè patet, & omnem utilitatem comprehendit. Inn. S. P. in c. pastoralis. de donatio. M. Anton. Nat. con. cccxxxv. nu. iiij. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

Reductio ad arbitrium boni uiri, est species appellationis: & similis ei. l. nõ distinguemus. §. cùm quidam. de arbit. Bald. in cap. j. §. fin. in ij. colum. quo tempore mil. Barto. in l. societatem. §. arbitrorum. in v. colum. in princip. in uersicu. quæro, quis erit iudex. ff. pro socio. & in Specu. de arbit. in princip. in uersicu. quid si à tempore. Paul. de Castr. consil. lxxv. incipiente, Viso compromisso. sed non est uera appellatio, sed simpliciter querela. Bald. in addit. Spec. de arbi. in ij. colum. uer. an processus. Imò est quasi appellatio. Alexand. in d. §. cùm quidam. & Bald. in d. l. fin. C. † ut lite pen. & Barto. in l. fin. de appel. † Vide Dyn. in consil. xix. & do. Soci. in consi. ccxx. incip. Viso compromisso. uer. circa secundam difficultatem. cum uer. sequen. in ij. parte, charta xcv.

* Reductionem ad arbitrium boni uiri appellationis instar esse, tradũt etiam Pau. Cas. & Alex. in l. societatem. §. arbitrorum. ff. pro socio. Ant. But. & Ab. in c. Quintauallis. de iureiur. Iac. Phil. Port. Imo. cõ. lxxvj. nu. xxiij. Aemil. Mar. Man.

† Reductio ad arbitrium boni uiri data maxima læsione, per quascunq; renunciationes tolli non potest. Vide Deci. con. xxxix. col. ij. uer. secundo principaliter. cum prin. seq.]

* Reductio ad arbitrium boni uiri, cùm uel dolo malo est arbiter uersatus, uel grauissimè altera pars arbitri sententia læsa est, nulla cautela impediri potest. Bald. in l. cùm antea. C. de arbit. in l. si unus. §. illud. q. fi. ff. de pact. Iason con. cxxxv. uol. iiij. Aemilius Maria Manolessus.

* Reductio ad arbitrium boni uiri peti potest, etiamsi in compromisso iurauerint partes, se contra id non esse uenturos, etiamsi grauissimum sibi damnum importaret. Laur. Sylua. con. lxxj. nu. v. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

Reductio est actio de iniquitate, non de nullitate. Bal. in l. j. C. de arbi. Alex. in §. arbitrorum. iiij. col. ff. pro socio.

Reductio an tollatur per clausulam in compromisso, Eligentes in bonum uirum, nõ habito respectu ad alium: s. in clausulis Compromissorum. uer. ut bonum uirum. quòd sic.

* Reductio ad arbitrium boni uiri, etiamsi post x. dies fuerit petita, laudi executionem, sec. com. op. impedit. Soci. in l. Iulianus. nu. xij. ff. de condit. & demonst. Philip. Fran. & illust. Car. Præp. in c. dilecto. x. q. princ. de appel. illust. Card. Pari. con. xlv. nu. lx. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

Reductio suspendit, sicut appellatio. Bal. in c. j. §. fin. in j. col. in fi. in uer. & nota quòd tria sunt. quo tempore mil. & s. uerb. Appellatione pendente. uer. xxij. Sed

Reductio non impedit executionem, si præstetur cautio de restituendo soluto in casu succumbentiæ. Angel. singulariter in consi. Executio laudi non impeditur, &c. Barto. in consi. Statuto cauetur, quòd lauda. Sed Bald. contrà. in d. §. fin. & in l. tale pactũ. in §. qui prouocauit. de pac. in repeti. & Lanfranc. in tracta. de arbit. vij. parte, xx. q. & suprà, Executio sententiæ. uersic. xc. ubi plenius. & per Lanfranc. ubi suprà, xxxviij. q. ubi uide. & per Lud. in rub. de arbi. & Abb. in cap. Quintauallis. de iureiuran. & Bald. in c. fi. quo tempore mil. Adde Panor. in c. Quintauallis. in xxvj. col. uer. sed hîc anne cto. ubi refert. Card. in c. exposita. [de arbi. quòd non: & ipse † tenet indistinctè, quòd imò impedit executionem. † Et Bal. in l. v. ff. pro socio.]

Reductionem petens non potest petere causam remitti ad episcopum, à quo petijt absolutionem à iuramẽto. Pau. de Cas. consi. lxxiij. incipiente, Visis. & ponderatis omnibus.

Reductio non potest peti, pendente conditione, quando laudum est conditionale. Bald. in l. bouem. §. si sub conditione. in fi. ff. de ædil. edicto.

Reductio à taxatione precij potest peti. Raph. & Ioan. de Por. in l. si quis arbitratu. de uer. ob.

Reductio cui est renunciatum, potest peti de consensu partiũ. Ray. de For. in con. Duo compromiserant, &c. Imò etiamsi fuerit renunciatum, & læsio fuerit enormis, potest peti reductio sine consensu partium. s. ut eo. uer. xlvij. ubi plenè.

10 Reductio ab interlocutoria arbitrorũ peti non potest. Bald. in addi. Spe. de arbi. in j. col. uer. ab interlocutoria.

Reductio peti non potest à sententia lata, prout arbiter ante factum in se compromissum dixit se laudaturum. sic Bald. in l. si uenditor. C. de rescin. uend.

Reductio peti potest, quando arbiter in sententia eligit uiam arbitri, & arbitratoris. s. uer. Arbiter. uer. cxj.

Reductio intra triginta annos peti potest. l. sicut. C. de præscri. trigin. ann. Bal. in l. fi. in pen. col. in uer. quæro, usq; ad quod tempus. C. de contrahend. emp. Cyn. in addi. & Ray. de Forliu. in l. si libertus. de oper. libe. Bal. in l. hi qui. in ulti. col. in uer. item quæro, an à grauamine. C. de appel. Bart. in l. fin. in penul. col. in uer. & eadem ratione dico. ff. de app. reci. & in l. si societatem. §. arbitrorum. in vj. colu. in uers. quæro intra quantum tempus. ff. pro socio. ubi singulariter loquitur, quòd intra annum non petita reductione laudum uidetur approbatum, sed si intra annum pars sit conquesta de laudo, etiam extraiudicialiter, non potest dici tacuisse, ideo potest usque ad triginta annos petere reductionem, uel iure actionis, uel per iudicis officium, uel per uiam exceptionis competat: si uerò competeret principaliter officium iudicis, ut super cõtractibus stricti iuris, id est, intra quadriennium peti debet. Car. in clem. j. vj. q. de appel. & in ca. exposita. de arbi. dicit, quòd intra annum. Vide Specu. eo. tit. §. sequitur. uer. quod tempus. Vide omnino per Alex. in d. §. arbitrorum. & uide Oldra. consi. clvj. uide Ludo. in rubric. & in l. j. in fi. de arbit. Lanfran. in tract. de arbi. vij. parte. Butri. in capit. Quintauallis. & ibidem per Panor. in xxiiij. col. in uersicu. quæro, intra quantum tempus. de iureiur. & etiam aliquid. in viij. colum. uer. uerùm uenio ad secundam quæst. Paul. Arzo. con. In præsenti quæstio. &c. Bald. in rubrica, extrà, de re iudic. Angel. in l. Papinianus. §. si filius. de inoffi. testamen. & in l. si quis libertatem. de peti. hære. Zaba. in cle. j. de resti. in integ. xxvij. q. Ioã. de Por. in l. si quis arbitratu. de uer. ob. ad de s. eo. uer. xxx.

Reductionem petens debet petere prius absolutionem à iuramẽto compromissi. Fede. de Senis con. cxxv. quod incipit, Super eo quo quæritur. in ij. dubio. Ioan. And. in con. Super quo consilio petitur, &c. Bal. l. j. ad fin. C. si aduer. uen. Caue: quia loquitur in alia materia. Ludo. Pon. in rubri. de arbit. pen. chart. uer. sed redeũdo. & Flo. in l. in lege Aquilia, si deletum. ff. ad legem Aquil. Vide etiam Bal. in l. non dubium. xij. colum. C. de legi. & Bald. in l. fi. in j. quæst. C. de non nume. pecun. ubi dicit cautius esse, quòd petatur absolutio. Facit cap. debitores. de iureiur. c. si uerò. cap. uenientes. & cap. cùm contingat. eod. tit. Adde Ioan. Pet. de Perusio in con. In Christi nomine, amen: casus talis est, quidam M. de Gualdo, &c. Sed Barto. in l. fin. ff. qui satisd. cogan. tenet contrarium. & in dicto §. arbitrorum. in princ. ulti. colum. in uersic. quæro, quid si est iuratum: & infrà eodem, uersic. xlix. Et idem Bart. in consilio, Compromittentes promiserunt, &c. Vide Angel. in quæstione, Duo inuicem litigantes, &c. v. q. principali. ubi licet, ut infrà, per Pau. de Cast. in con. lxxj. & suprà uerbo, Iuramentum seruandum. uer. xix. & in uer. Iuramenti effectus. uer. xliiij. & uerbo, Absolutio. uer. xiiij. & per Paul. de Castr. con. lxxj. incipiente, Visis compromisso. & con. lxxij. incipiente, Viso puncto suprà scripto. Quod est uerum, nisi in totum læserit arbiter, & sic enormissimè: quia tunc absolutio non requiritur. Vide ibi, & Pet. de Ancha. in q. cùm C. laicus.

Reductio coram quo iudice fiat. Barto. in d. §. arbitrorum. in v. colum. in uersicu. quæro, quis erit iudex. & Cardin. in clemen. j. v. q. de appella. dicit peti coram iudice, qui dicitur bonus uir. & ibi Sicu. & Alexand. con. cxxxj. ij. parte. & Pau. de Cast. in l. cùm hi. §. transactione. de transact. quòd coram iudice causæ principalis, & sic coram ordinario. Et tenent docto. & Benedic. Capra. in d. cap. Quintauallis. & ibi Sicu. in xxiiij. colum. in uersicu. sed dubitatur quis iudex. Sed Ange. in l. qui certo. de condi. & demonstra. & Flo. in d. §. arbitrorum. & But. in d. c. Quintauallis. aliter dicunt. Idem Ange. in l. si suscepta. §. fi. de condi. & demonst. dicit, quòd peti debet coram superiore arbitratoris, ad quem appellaretur. Quod est uerũ, stante statuto, quòd lauda producant actionẽ, & mandentur executioni, sicut sententia iudicis: quo casu bonus uir esset superior arbitratorum. Bar. & Bald. in l. ij. C. ubi, & apud quos. & Panor. in d. cap. Quintauallis. in xv. col. in uer. sed ego limito. Lanfran. de arbi. vij. parte, q. xix.

qu

quem etiam uide in vij.parte,ix.col.& Bald.in addi.Specu. de arbit.in ij.colum.uersicu.petitio reductionis.dicit,quòd coram iudice rei,contra quem petitur reductio, debet peti. per d. l. ij. & d. l. qui certo. si ibi est factum compromissum, secundum Bald. si uerò partes sunt de diuersis locis, reductio peti debet coram superiore arbitratoris, secundū Ang. in d. l. si suspecta.§. fi. Item si Venetus compromisit Firmi, reductio potest peti Firmi, secundum Pet. de Bel. in consil. Quæritur,si forensis,&c.Sed Angel.in d.l. qui certo.dicit esse petendam coram iudice rei. Quod etiam tenent Fede. de Sen.in consi.cclxxiiij.Butr. in cap. fin. de foro compe. & in cap. Quintauallis. ubi uide. Si uerò arbitrator fuerit iudex ordinarius, debet reductio peti coram iudice appellatiōis. Flo.tenet in d.§.arbitrorum.Lanfran. ubi suprà, & Bald. in c.dilecti.de appel. Sed si causa est ecclesię,& compromittatur in rectorem, ad quem petatur reductio. Oldr.con.clxvj. incipiente, Primum, de quo quæritur. Sed facto compromisso in clericum, & laicum, debet reductio peti coram episcopo. Bald. in l.præcipimus.ulti.colum. ad fin.uersicu. & est optimum argumentum.& ibi Petrus de Sun.C.de appel. Et Lanfranc.ubi sup.vij.parte,q.xliiij. Item si pro parte ecclesiæ petatur reductio, debet adiri iudex ecclesiasticus ex priuilegio ecclesiæ, quæ trahit reum ad suum forum, & non sequitur forum rei, per capit. cùm sit generale. de foro compe.& ibi docto.tenet Benedic.Capra in capit.Quintauallis. uersicu. circa quartum. ubi uide omnino. & Abb. in cap.cùm sit.iiij.col.& Federi.de Sen.consi.lxxv. & per Abb. in cap. exposita. de arbit. Item si duo Firmani compromittunt in Asculanum, reductio debet peti coram iudice rei, nisi per statutum ex laudo oriatur actio: quia tunc superior arbitratoris est adeundus: ut s̄.eo. uer. circa principium.& tenet Petr.de Anchar.in quæstione,cùm C.laicus,&c. illud not.quòd cùm laudum est iuratum, debet reductio peti coram episcopo ratione iuramenti,per not.in cap. cùm C. laicus.de foro cōpeten.in vj.& in c.uenerabilem. de elec. But. & Capra ubi sup.Idem,si est latū super matrimonio,uel causa alia spirituali, uel ecclesiastica. nota in d. c. Quintauallis. & ibi docto.

† Reductio ad arbitrium boni uiri qualiter, & quando peti possit,uide do.Bart.Soc.in consi.ccxx.incipi. Viso.uer.circa secundam.in ij.parte.& Dy.in con.xix.]

Reductio petitur ab arbitrio pœnali. suprà, uerb. Arbitrium. uersic.lxxx.

Reductionis instantia an fiat deserta per lapsum anni, sicut appellationis.s̄.Instantia.el j.uer.lx.quòd sic.

Reductione petita si laudum non producatur, debet pars per iudicem interrogari,an sit latum laudum: & si pars confitetur,sufficit: si uerò neget,debet ei silentium imponi. Bal. in l.ij.in j.col.in uersic.iuxta hoc quæro.C.ut lite penden.& s̄. uerbo, Appellans.uersi.vij.

Reductio potest peti,etiamsi factum est compromissum super contractu stricti iuris.Bal.in l.ij.iij.q.in uersic.& per hoc dico.C.de rei uendi.

20 Reductio competit,quando compromissum fuit factum in iudicem.Bal.in Marg.uer.compromissum. uersi. pe. allegat Inn.in c.de causis.de offi.deleg.ubi nihil dicit.

Reductio peti potest à sententia arbitri euidēter iniqua. Host. in c.ij.de arbitris.Archi. ij.q.vj.à iudicibus. facit c. exposita. & c.ex parte.de arbi.Host.in Summa eo.tit.§.pen.uer.quia. & in Spe. eo.ti.in prin. uer. est autem differentia. Quod est uerum, si fuit contradictum intra decem dies. Archi. ubi s̄. Butr.in d.c.Quintauallis.Lanfr. de arbi.j.parte,ij.col. Pe.de Sun.in rubr. ff.eo. tit. uide omnino Alexand.in l.arbitro.ff. qui satisda.cog.

Reductio non potest peti à laudo lato de consi.sapientis,secundum formam compromisi. sub Clausula: Secundum consilium sapientis.in clausulis Compromissorum.

Reductio quare non potest peti à sententia arbitri, sicut à laudo arbitratoris.Bart.in d.§.arbitrorum.ulti.col.uer.quæro, quæ est ratio differentiæ.

Reductio peti potest à laudo continente enormem læsionem, uidelicet ultra sextam partem. Bald. in d. §. arbitrorum. in vij.col.in uer. quæro,quę dicitur parua.per l.unde si Neruę. ff.pro soc.& glo.in l.Lucius.§.fi.in gloss.in uerbo,posse.ff.ad Trebel.Addo omnino Bal.in l.cùm antea.in ij. col.in fin.in uer.quæro ergo.C.de arbi.

Reductio non potest peti in casu singulari. no. per Barto. in l. Labeo.§.tametsi.in fi.ff.de arbi.scilicet quādo assumitur ut bonus uir.& s̄. uer. clausula, Vt bonum uirum. in clausulis Compromissorum.

Reductio petita per unam ex partibus facit alteram non incidere in pœnam interim. Bar.& Bal. in l. Iulianus. de condi. & demonstra.in uer.sed quid dices.

Reductio potest peti à laudo super hypothecaria lata contra tertium possessorem sine aliqua discussione.Bal.in l.ij.§.sed & si quis.in j. col. in uer. fuit quæsitum à me. C. communia de legatis.

Reductio cùm petitur, causa non est de necessitate exprimenda.Bal.in d.§.sed & si quis.in j. col. uer. secundò fuit quæsitum. Item nec quando appellatur à sententia lata in causa reductionis,quæ diffinitiua censetur.Bal.ibidem.

Reductione petita,nouæ probationes non recipiuntur, nisi agatur de detegēdo dolo arbitratoris, sed potest probari per testes sic fuisse probatum coram eo,uel omnia acta. Bart. in d.§.arbitrorum.in viij.col. in princ. in uersi. quæro, utrum arbitramentum.& ibi Flo. Lanfran.ubi s̄. vij.parte, xv. q. & in cap.quoniam cōtra. vij.charta, uer.sed quid in reductione.ubi dicit idem. Vide Barto.in l.Iulianus. in vj.col.uer. & prædicta sunt ualde utilia ad quæstionem.ff.de condi. in de. Bal.contrà in c. Quintauallis.de iureiur.& s̄.uerbo, Probatio quando.uer.xviij.

Reductio quo iure petatur. Bart.& doc.in d.l. si societatem.in principio.& in d.§.arbitrorum.in iiij. colum. in uer. quæro quo iure petatur.eo.tit.Bal.in addi.Spec.de arbi.in v.col.in fin.uer.quo iure petatur.& Lanfran.ubi sup.uer.xvij.quęritur,quòd petitur officio iudicis.& Bald. in l. arbitro. ij. col. qui satisd.cog.&Alex.in §.arbitrorum.iiij.col.pro soc.& intra decem dies ad cautelam ne uideatur emologari. Et adde sup.eo.uer.xiij.Addo Panor.in c. Quintauallis.in ix.col. in fi.in uer.nunc incidenter pro declaratione.

Reductio secunda an possit peti. Salice. in l. & in maioribus. C.de appel.per Pau.de Cast. con. ccclij. quod incipit,Proponitur in facto,quòd duo fratres.quòd non.

Reductionis petendæ tempus currit etiam ignoranti. Lanfr. ubi sup.uer.sed iuxta.

Reductio tollitur per statutum,quo cauetur,quòd contra laudum nihil possit opponi.Bal.in addi.Spe.de arbi. in vj. col. uer.sed an pendente.in fi.sed Secus,si dicit statutum,ꝙ non possit agi,ut ibi.& Alex.in l.j.§.parui.quod ui,aut clàm.

Reductio per statutum tolli non potest:sed potest peti,si arbiter fuit in dolo, etiam stante statuto, quòd non possit peti. Bal.in l.cùm antea. in penult. col. in uer. sed quid si per statutum.C.de arbitr. Hostien.in c. ij. eodem tit.Raph. Ful. in consi.cùm inter Antonium,& Beltramum,&c. Lud.Pon.in rubr.de arbi.pen.charta,uer. subsequenter. Lanfranc.ubi s̄. xvij. q. Butri.in con.Videtur primò non admittendum,&c. & Franc.de Albergot.in con. Reuocatur in dubium,utrum laudo.& Pau.de Cast.con.cxciiij.incipiente, In causa, quæ uertitur.in v. dubio. ubi dicitur, quòd potest peti reductio propter læsionem enormem, etiamsi statutum excludat reductionem & reclamationem. Bal. in l. necessarium. de ori. iur. dicit per statutum posse dari arbitrium, appellatione, uel reductione remota. † Vide do.Bart. Soci.in consi.ccxx. incipi. Viso compromisso.uer.tertium,quod allegatur.cum uer.seq.in ij.parte. † Adde Deci.consi.xxxix.col. fi. in prin. ubi nota.]

Reductionem petens debet probare de grauamine coram iudice reductionis,nisi causa iniquitatis sit euidens. Barto. in l.societatem.in principio.pro socio.Bald.in addi. Specu. de appel. uer. & quando formatur. ubi dicit præsumi pro laudo,etiamsi sit petita reductio, nisi petens reductionem probet contrarium. Sed Butr.cōtrà c. quoniam contrà. de proba.xviij.col.& uide Dyn.in con.Tholomeus,&c.& Bald.in consi. Quæritur,an curator,&c.& sup.uerbo, Laudum, uer. xvij.& ī.uerbo, Sententia arbi.uersi.ij. & Bal. in l.hi, qui ad ciuilia.C.de appel,& in d.§.arbitrorum.& ibi Alexan.in penulti. col. quòd iniquitas laudi debet probari per allegantem. & Alexand.in l. sciendum. vij. col. C.de uerb. oblig.& plenius

plenius in l. qui Romæ. §. duo fratres. iiij. charta, de uer. obli.
Reductio cùm petitur, non est coram arbitratore interponenda, sicut appellatio. Lanfr. ubi suprà, uer. ex prædictis notabiliter infertur.
Reductio an possit peti à sententia arbitri electi loco primi arbitri mortui lata cõtra testes examinatos per primum. Bal. in c. præsentata. de testi. adde l. fin. j. responso. C. eo. tit.
Reductio peti potest per excommunicatum. sup. Excommunicatus appellat. uer. vij.
Reductio per statutum prohibita, si laudum sit bis latum, an intelligatur, si sint conformia. Pau. de Cast. con. cccxlij. incipiẽte, Proponitur in facto. quòd sic. & s̃. e. uer. xxxiij. & seq.
40 Reductione petita à laudo, debet petens dicere, quòd dubius litis euentus ualebat multo plus, quàm condẽnauerit arbitrator: nõ autẽ dicat, quòd sibi plus debebatur, quàm cõdemnauerit arbitrator. Bart. in l. Lucius. §. fi. in fi. ff. ad Treb. in l. societatem. §. arbitrorum. in viij. col. in uersi. sed quæro, quid habet probare. in fi. ff. pro soc. & in l. si quis cùm aliter. in ij. col. in uer. & idem dico quando sententia arbitratoris. ff. de uerb. oblig. & in l. ij. C. de rescin. uend. Sed Bal. contrà in d. l. ij. viij. opp. in uer. & per hoc consueuit. & omnino per Alex. in d. §. arbitrorum. & in d. l. si quis, cùm.
Reductionis sententia an infringatur per appellationem. sup. uerb. Appellatio ab arbitrio. uer. iiij. quòd sic.
Reductione petita, fideiussor & pignora, liberantur, non pœna. sup. Fideiussor liberatur. uer. xix.
Reductionis iudex potest pronunciare de nullitate laudi. Archi. ij. q. vj. iudicibus. Bald. in c. j. §. fi. pen. col. uer. sed nunquid iudex. quo tempore mil. Bal. in d. c. dilecto. de appella. Lanfran. ubi suprà, uer. trigesimooctauò quæro. & Alexan. in §. arbitrorum. iiij. col. ff. pro socio. Item potest reformare, & pronunciare super eo, quod potuisset arbitrator. Abb. in cap. ueniens. de iureiuran. in j. colum. in fin. in uer. nota bene ex hoc dicto.
Reductio an petatur, quando conscientiæ arbitratoris stare promissum est. suprà uerbo, Conscientia. uer. xv. & in clausulis Compromissorum. in uer. secundum conscientiã, cum additionibus, quas ibi posui post authorem.
Reductio potest peti, etiamsi arbitrator habeat arbitrium plenissimum, non tamen à transactione. Bald. in l. ij. §. sed & si quis. j. col. uer. item nota, quòd licet. C. communia de lega.
Reductio potest peti, etiamsi fuit commissum ad beneplacitũ. Bald. ibidem, uer. item nota, quòd illud. & suprà. uerbo, Beneplacitum. uersi. j.
Reductioni renunciari non potest in compromisso, quia peti potest, non obstante renunciatione, si arbitrator fuit in dolo: quia intelligitur, dummodo dolus absit. Bald. in l. iubemus. in fi. princ. uersi. quapropter dicimus. C. ad Trebel. & in l. fi. in ulti. q. C. de contrahen. emp. & Bart. in d. §. arbitrorum. in vj. col. in uer. quæro, utrum possit renunciari. nisi sit clausula in magna uel parua quantitate. sup. in clausulis Cõpromissorum. in uer. lædere in parua, &c. De quo articulo renunciationis uide etiam per Bal. in addi. Spec. de arbi. vj. col. uersic. renunciari non potest. in l. cùm antea. in j. col. in uer. sed iuxta prædicta quæro. C. de arbi. & in l. iij. C. de dot. promis. in l. j. v. colum. in uer. & facit ad q. C. de his, quæ pœ. nomi. ubi dicit, quòd remittitur emologando, non per pactum. Barto. in l. j. §. j. in j. oppo. ff. qui. app. non licet. & in d. §. arbitrorum. in uer. ubi suprà. Addo Barto. in l. quidã cùm filium. in iij. colũ. in prin. in uersic. & sic noto. ff. de uerb. oblig. & Barto. in l. Iulianus. in v. col. ff. de condi. indebi. Ange. in consi. Ludo. de ciuitate Castelli, &c. Ludo. Ponta. in rubri. de arbit. penult. charta, & sequen. Lanfranc. in tracta. de Arbi. vij. parte, xiiij. q. Oldr. consi. clvj. Paul. de Cast. in consi. lxxiij. incipi. Primo, & ante. & in consi. lxxv. incipi. Quia frustrà. Et quid, si est iuramento firmata. Paul. in consi. lxxv. de quo j. eod. uersi. j. post sequentem. & sup. Iuramenti effectus. uersi. xliiij.
Reductio non tollitur per emologationem in compromisso: & sic ante latum laudum factam. Bart. in d. §. arbitrorum. in penul. col. in uersi. quæro, quid si in compromisso. & Lanfr. ubi sup. nec per acceptationem procuratoris constituti ad acceptandum laudum ferendum. Bal. in l. fin. in fi. C. de contrahen. emptio.
Reductio non tollitur per renunciationem, etiam iuratam, si læsio sit magna. Barto. in d. §. arbitrorum. in ultim. colum. in prin. in uer. quæro, quid si est iuratum. & in l. Titia. §. Imperator. in fi. de lega. ij. & in l. fin. ff. qui satisd. cogã. sup. eo. uersi. xiiij. Bald. in Marg. uer. Terminus. uer. antepe. Io. And. in addi. Spec. de arbi. §. fi. uersi. item si compromissum. Flo. in d. §. arbitrorum. & ibi Alex. vj. col. & in ult. col. Ang. in con. Ludouicus, &c. Lud. Pon. in rub. de arbi. pe. charta, uer. sed redeundo. Lanfran. ubi sup. Pe. de Sun. in l. diem. §. stari. de arbi. Imo. in c. Quintauallis. Ioan. Cal. in consi. Duo litigantes, &c. per Pau. de Cast. consi. lxxv. incipiente, Visis compromisso. † Vide do. Barth. Soc. in con. ccxx. incip. Viso cõpromisso. uer. quinimò fortius. cum uer. seq. in ij. parte.]
Reductioni ad arbitrium boni uiri an possit renunciari cum iuramento: uide do. Marc. Ant. Baue. in suo tracta. de uirtute iuramenti, in lxij. casu.
50 Reductio potest peti, etiamsi compromissum sit ratificari laudum. Bart. in l. iij. in fi. princ. ff. rem ra. habe. Alex. in §. arbitrorum. vj. col. ff. pro socio.
Reductio petita non potest statim peti pœna compromissi. sup. uer. Pœna compromissi. uersi. xviij.
Reductio per minorem potest peti, etiamsi iurauit non contrauenire. in pract. Pap. in titu. de compromiss. uersi. terminandi. ad fin.
Reductio, ne petatur, cautela est, quòd duo extranei promittãt pœnam in uicem, quòd partes non petãt reductionem. Dyn. in con. xix. Tholomæus, &c. Lanfr. ubi sup. uer. ex omnibus præmissis. Flo. in d. §. arbitrorum. & ibi Alex. vj. col. & Oldr. con. clvj. Ioan. And. in addi. Spec. de arbi. §. fin. uer. item si compromissum. & Bald. in c. Quintauallis. Adde dictũ Bar. in l. quod de bonis. §. j. ff. ad leg. Fal. Adde alias cautelas, sup. eo. & in clausulis Compromissorum. uer. secundum conscientiam. & in uer. Vt bonum uirum. & in uer. Lædere in parua. & uer. Arbiter. uer. lxxv. & cxj. ubi plenè posui, quando reductio competat, uel non.

Refectio operis debet fieri expensis operarij, cuius culpa corruit opus. Bart. in l. maritus. ff. loca. per Alex. in l. si ita stipulatus. & l. sequ. de uerborum obliga.
Refectionis materiam uide per Bart. Cepol. de serui. urb. c. lix.
Refectio castelli uidetur prohibita, sicut constructio de nouo. Bal. in l. si ut proponis. la ij. in fi. C. de nupt. de quo plenius per Alex. sing. in l. j. §. si quis ædificium. de ope. no. nun. in lec. Sed Pe. de Anch. contra in c. consuluit. de Iudæis.
Refectio spiritualis fit ex corpore Christi. cle. j. & ibi Car. de reli. & uener. sanc.
Refectio permissa intelligitur de prima. Bal. in l. licet. iiij. q. C. loca. Alex. sing. in l. boue. §. hoc sermone. de uerbo. signi.
Refectio antiqui operis totaliter diruti dicitur noua constructio, aliàs non. Alex. sing. in l. j. §. si quis ædificiũ. de ope no. nunciat.
Reficere quis cogitur domum minantem ruinam, si uicinus timeat pro persona: sed si pro domo sua, non: sed habet locũ cautio damni infecti. Bart. & Alex. in l. qui bona. §. damni. de damno infec. & Alex. in rubr. eo. titu.
Refectio requirit cautionem damni infecti. l. pe. ad fi. ff. de riuis. in l. j. §. si quis purganti. de cloacis. Alex. in l. j. §. si quis ædificium. de ope. no. nunciat.
Reficere non est de nouo facere. Bart. & Alex. in d. §. si quis ædificium. per glo. in l. j. §. pen. de mor. infer. facit c. consuluit. † de Iudæ. & l. fi. C. eod. titu. † Et per Feli. in d. c. consuluit. & in c. cùm accessissent. de constit. in ulti. col. in medio. & per Fran. de Curte, in secunda parte tract. Feu. in l. j. q. princip. & Bal. in consi. lxxij. in prima parte.]
* Reficere tutores pupillorum ædificia debent, aliàs tenentur damni nomine, in quod incurrerint. l. lex quæ tutores. ubi Ange. C. de admin. tut. Iason con. ccxxix. num. v. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.
* Reficere administratores Reip. publica ædificia debent. l. fi. C. de oper. public. nisi refectio inutilis esset: uerbi gratia, si plus impendendum in refectionẽ, quàm quanti esset ipsum ædificium. l. mediterraneæ. ubi Bar. & doc. C. de anno. & tribu. lib. x. Ang. in l. si uacantia. C. de bon. uacant. lib. x. Iason con. ccxxix. nu. v. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

Referen-

Referendarius. De his uide in Specu. de supplica. §. j. paulo post principium.

Refirmatio. De hac uide s. Officialis refirmatur. per totum.

Refirmatio in emphyteusim si fiat. per Bar. & Alexan. in l. j. §. j. de superfic.

Reformatio contractus non præiudicat tertio. Bart. in l. iuris gētium. §. adeò. de pactis.

† Reformatio quādo dicatur, uide Deci. con. clxxiiij. col. ij.]

Reformationes quando fiant. Bar. in l. j. ff. de legi. in uersi. item nota, quòd reformationes.

Reformatio quando facta est in consilio, non debet quæri de persona arrogantis. Barto. in l. uniuersi. in fi. C. de preci. Impera. offe. & Bald. in d. l. j. ff. de legi. & in l. omnes populi. de iusti. & iure.

Reformari potest etiam quod nullum est. Bald. in l. j. §. fin autem. C. de cadu. tollen.

Reformatio contra statuta habetur pro suspensione statutorum, si est facta per consiliarios habentes authoritatem suspendendi. Bald. in Marg. uerbo, Prælatus. uersi. viij. & j. eo. uer. penul.

Reformare nō possunt habentes potestatem addendi, uel minuendi. gl. in uerbo, Formare. & Ang. de Periglis in l. uectigalia. de publica. & ibi Ioan. de Imola.

Reformatio contra ius commune, & contra statutum disponens idem quod ius commune, in dubio corrigit ius commune, nisi etiam expressè deroget statuto. Flor. in l. si domus. de serui. urba. prædi. Ioan. de Ligna. in c. j. de rescriptis. contra glo. magnam, in uerbo, cùm sint. in prin. c. j. de consti. in vj. Vide Barto. in l. j. in princi. & ibidem latissimè uide do. Alex. Imo. in v. col. in uer. extra glo. quærit. Bar. ff. ad legem Falcidiam.

Reformatio, quòd repressaliæ reuideantur per priores, nō impedit interim fieri executionem, si caueatur secundum formam authen. quæ supplicatio. C. de preci. Impera. offe. Bar. tenet in l. Iulianus. in fi. de condi. indebi.

Reformatio referens se ad statutum habet locum, etiamsi statutum non reperiatur, ut quòd non soluens collectam infra menses soluat cum quarto pluri, secundum formam statuti. Alex. post Bar. in l. admonendi. v. col. de iureiur. & j. Statutorum effectus. uer. lxxx.

10 Reformatio non ualet de prohibitis proponi, & arengari. l. j. & ibi Bartol. in iij. no. C. de peti. bon. subla. lib. x. Sed an pœna cōmittatur. s. uer. Pœna cōmittitur. uers. lvj. & lxxvij. quòd non.

Reformatio, quòd numerus priorum sit in sex, nō nocet prius electis maiori numero. Bartol. in l. comperimus. circa medium. in uersic. nota ex hac litera. C. de proxi. sacr. scri. libro xij.

Reformationes, & statuta inuicem determinantur per leges. Barto. in l. sciendum. in princip. in prima oppo. ff. qui satisd. cogan. & in l. omnes populi. in iij. q. princ. ff. de iusti. & iure. Quod uerum, etiam cum clausula, Non obstante alio statuto, secundum Bar. in d. l. sciendum. in prin. in j. col. in uersic. quæro, quid si in reformatione. & ibidem uide pulchrè per do. Alex. in iij. col.

Reformatio debet publicari, aliàs non ligat, etiam scientes. l. unica. §. fi. per Bal. C. de cadu. tol.

Reformationes debent fieri in publico palatio communis, nō in secreto. Bal. in l. cùm sententiam. in uer. nota quòd secreta. C. de senten. Bart. in d. l. omnes populi. iij. q. primæ principalis. de iusti. & iure.

Reformationes statutorum censentur reuocatę, reuocatis statutis. Bal. in l. j. in prin. in ij. not. C. de Lati. lib. tol. & Alex. in l. omnes populi. vj. col. de iusti. & iure.

Reformatio an possit reuocari ab his, quibus confecta est. Bart. in l. ambitiosa. in pe. col. uer. quæro, an decretum. ff. de de decre. ab ord. fac. ubi ponit longam distinctionem.

Reformatio condita à prioribus authoritate concilij, non potest ab eis, nec ab eorum successoribus reuocari: secus, si est facta per eos authoritate propria. Bartol. in l. ij. §. data. in ulti. colum. in uersic. & prædicta sunt multum notabilia. ff. de opti. leg.

Reformatio facta per populum, & confirmata à superiore, potest reuocari per populum, dum tamen & superior reuocationem confirmet. Bald. in l. omnium. in ult. col. in uer. item nota. C. de testa. contra Bar. in d. l. omnes populi. iij. q. principali. & ibi Alexand. in vij. col. & per Bald. in l. ij. C. de iurisdi. om. iudi.

Reformatio cum clausula, Quatenus de iure fieri fieri possit, quomodo ualeat. Bar. in d. l. ambitiosa. ulti. col.

20 Reformatio de bannitis an habeat locum in carceratis. Bar. in l. Domitianus. ad Turpil. quòd sic.

Reformatio, quòd nullus uadat ad alia molendina, quàm cōmunis, an ualeat. s. uer. Molendinum. uer. xliij. quòd non.

Reformatio, non seruata solennitate statuti per populum facta, an ualeat. Bar. & Bald. in l. humanum. in j. col. in fin. uer. secundò quæro. C. de legi. & in l. j. ff. eo. ti. & in l. omnes populi. s. allega. in iij. q. prin. ubi Bar. tenet, quòd non: sed Bal. ponit longam distinctionem.

Reformatio contra statutum non præualet ei post eam obseruato, sed statutum præualet. Bal. in auth. omnes peregrini. in ulti. col. uersi. pone casum. C. communia de succes.

Reformatio non inserta in uolumine statutorum non est seruanda, sed ei præualet statutum cōtrarium. Bar. in l. omnes. circa finem. C. de peti. bono. subla. lib. x.

Reformatio debet produci in iudicio, aliter non seruit. Bar. & Alex. in d. l. omnes populi. in ult. col. in uer. circa. secundum Bal. in l. ij. circa prin. C. quādo prouo. non est nece. & Bar. in l. cum prolatis. ff. de re iudi. & Pet. de Anch. in c. j. de cōstitu. in vj. in repe.

Reformatio ualet, etiam facta in consilio ob aliam causam cōuocato. Ang. in l. hæredes. §. fi. ff. de testa.

Reformatio contra statutum non ualet, nisi expressè reuocet statutū. Bar. in d. l. omnes populi. iij. q. prin. uer. circa secundum. ubi omnino uide. & s. clausula, Non obstāte. uer. xxij. & xxxij. in clausulis Rescriptorum.

Reformatio de non arengando super facto bannitorum sub pœna, & quòd tale statutum non possit suspendi, non obstat, quin dictum statutum suspendi possit per consiliarios. Bald. in l. ij. C. si ser. expor. uen. Vide Bar. in l. humanū. C. de legi. & Bal. in l. Barbarius. v. col. in fi. in uer. & not. quòd reformationibus. ff. de offi. prętor. ubi dicit non ualere statutū, quòd contra tale statutum non possit dispensari sine tali solennitate. Adde j. Suspensio. uer. vj.

Reformationum materiam supple infrà uerbo, Statutum. per totum.

Refutatio. De ea uide s. uer. Quietatio. & uer. Filia renuncians. per totum. & j. Renunciatio successionis. per totum.

Regalia quæ dicantur in c. j. quæ sint rega. in usib. feu. & Old. consi. cxxj. incip. Ad primam quæstionem, qua quæritur.

* Regalibus aliquibus cōcessis, intelligitur eis etiam data facultas, onera uel tributa subditis imponendi. §. j. quæ sint regal. in usib. feud. Rip. respons. lib. ij. c. iiij. Mari. Soci. Nep. con. clx. nu. 6. 7. uol. ij. & vij. uol. iij. Io. Cephal. con. cliij. nu. 5. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Regalia, id est, ea iura, quæ regalia propria sunt, nunquam intelliguntur cōcessa, nisi expressè concessa sint. §. j. quę sint regalia. in usib. feud. Æmilius Maria Manolessus.

* Regalia intelliguntur concessa à rege, cùm alienauit castrum integrè, nulla alia re sibi retenta, nisi iusticia (ut nostri dicunt) sanguinis. in termi. consil. xlv. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Regalia in successorum præiudicium alienari non possunt. Felin. in c. j. col. iiij. de probati. in c. ad audientiam. ij. de prescriptio. Iason cons. j. col. iij. uol. j. consi. ccxxvij. col. v. uol. ij. con. x. nu. 4. uol. iij. Soci. cons. iiij. nu. 8. 9. col. vij. uol. iij. Carol. Rui. con. xc. con. xcj. nu. 3. uol. j. Io. Ceph. con. cliiij. nu. 1. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Regalia principalia non possunt trāsferri in alium, nec alienari, quorundam autem locorum possunt. Ias. con. x. uol. iij. Io. Ceph. cō. cliiij. nu. 11. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Regalia alienari possunt, si hac alienatione imperium non magnopere diminuatur. And. Iserni. in rub. quæ sint regalia. in usib. feud. Carol. Rui. consi. xcj. nu. 3. uol. j. Betra cons. xlij. nu.

xlij.nu.1.uol.j.Ioan.Ceph.consi.cliiij.nu.10.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

* Regalia alienantur non principaliter, sed in consequentiam alicuius castri, uel loci. Ias.consi.x.prope fi.uol.iij. Io.Ceph. con.cliiij.nu.12.uol.ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Regalia secundum commu. opinionem possunt præscribi tanto temporis spacio, cuius initij in contrarium non extat memoria.c.super quibusdam. §.præterea. de uer.sign. Abb. in c.cùm nobis.col.j.de præscriptio.Bart.in l.si publicanus. §.fi. ff.de publica. Aym. Crau.in tract.de Antiqui.temp.par. iiij.uer.xiiij.nu.22.Anto.Corset.singul.cclxxxj. Bald.consi. cccclxviij.num.4.uol.iij.con.cccxl.uol.v.Deci.con.cccxlj. con.ccccxcvj.col.ij.Laur.Sylua.cõ.xcvj.nu.4.uol.ij. Æmilius Maria Manolessus.

† Adde, quòd regalia important, quæ ad Imperatorem pertinere consueuerunt. gl.in c.generali.de elec.lib.vj.& dicitur Græcè regale, βασιλικόν.]

Regimen si committatur, uidetur etiam commissum imperium merum, & mistum. Paul.de Castr. consilio cxxxv. incip. Notandum est, quòd ista imperialis concesio.

Regimen experientia requirit. Spec. in prooemio quartæ partis, in principio.

Regimen nisi ministros haberet, inutilia essent iura. Speculat. ubi s.

Regiminis materiam supple s. uer. Rector. & j. uer. Regnum. & uer.Rex.per totum.

Regio. Consuetudo regionis est seruãda. in Spe. de aduo. §.hic dicendum.in princip. s.uerbo, Consuetudo. elj.uersi. cxviij.

Regina potest esse arbitratrix. Bart.in l.fin.C.de arbi.& s. uerbo, Compromissum in quos.uers.x. Addo tex. & c.dilecti. de arbit.

Regina habet priuilegia regis, sed non omnia. de quo s. uer. Augustus.per discursum.

Reginæ sororan succedat.j.Soror.uer.xiiij.quòd sic.

Reginæ materiam supple j.uerbo, Rex.& uerbo, Regnum. per discursum.

Registrum habetur loco originalis. Innocen. in c.j. in glo.sua, in uerbo, Gestisque.de procu.Bald. in auth.si quis in aliquo.in j.col. in fin.uer.iuxta hoc quæritur.C.de eden.

Registra, seu regesta dicuntur, quæ fiunt apud sedem Apostolicam.s.uer. Acta.

Registrum probat contra eum, qui fuit præsens, & non contradixit productioni instrumẽti, quod registratur. Io. And. in Spec.de instru.edi.§.j.uer.sed obijcitur.& Alex.in consil. vj. iiij.parte.

Registrum instrumenti, etiam in substantia registrati probat, secundum Inn.in c.quoniam contra. de proba. & Alex.in l. in fraudem.§.neque.de iure fisci.

Registrum probat, si originale sit perditum.Bald.in l.fi.in fi.C. de re iud.& in l.fi.v.circa fi.q. uer.sed pone. C.de edic.di.Adria.tol.Inno.ubi s.& s.uer. Copia.uer.iiij.& vj.& s.uer.Instrumentum producitur.uer.xij.in fi.

† Ad registrum papæ recurri debet, cùm dubitatur de falsitate priuilegij: & est registrum locus, ubi reponũtur scripturæ super rebus gestis. Abb.in ca. cùm ex literis. in iij.col.de in integr.restit.]

† Adde, quòd instrumentum non facit fidem, quia non registratum.Pau.de Cast.consi.lxxix.incip.Notandum est.in fi. Pe.de Anch.consi.clxxix. incipien.In Christi nomine, amẽ. Prima facie uideretur dicendum. & Abb. in c.fi. in viij. col. de præscrip. dixit tamen Salice.in l.cùm quidam. C.de iure do.no.Bartol.arg.ex illo tex.ut statutum generaliter disponens, quòd instrumenta publica non probent, nisi repeariantur in memorialibus registrata, non habeat locum in instrumentis dotalibus dotium fauore, quod sing. nota in practica, pro saluandis instrumentis dotalibus: & si statuto ciuitatis caueatur, quòd instrumento non registrato in memorialibus nulla detur fides, utrum in foro ecclesiastico inter laicos super restitutione usurarum sit danda fides illi instrumento. Pe.de Anch.in prẹalle.consi.clxxix.determinat, quòd sic.uide eum ibi.]

Registri materiam ponit Innoc. in d.c.j.de procur.& s.Copia. per discursum.

Regnum regis Christiani effecti hæretici efficitur catholici occupantis.Bald.in l.j.xiij.col. de eman.liber.

Regnum Hierusalem potuit cõcedi per papam regi Carolo, licet illud esset in manibus Saracenorum, quia ad ecclesiam pertinebat.Bar.in l.id quod apud hostes.de leg.j.

Regnum potest concedi alicui sub conditione, si acquiretur. Bar.in d.l.id quod apud hostes. & no.in c.abbate sanè.de re iudi.in vj.

Regnum Franciæ hodie non est sub Imperio Romanorum, licet olim fuerit. Bald. contra glo. in c.j. de pa.iur.fir. in fin.j. colum.& j.Rex.uersic.xxxix. Addo Barto.in l.si duas. §.j.in lec. Nico.de Neapo.tenentem contrarium. ff.de excu.tuto. & Nico.de Neapo.Institu. de pa.pote.in princ.Sed primam opi.tenet Spec.in tit.de appel.§.nunc tractemus.circa prin. de quo uide per And.de Iser.& Nico.de Neap.in proœ.Feudorum. † Et per Felin. in cap. cùm non liceat. de præscrip. in vj.col.]

Regnum an debeatur filio primogeniti defuncti, uel eius patruo. s.uer.Filius regis.uer.viij. & in uerbo, Patruus.uer.xiij. cum his, quæ ibi addidi post authorem.

Regnum Apuliæ pertinet ad ecclesiam. Abb. in c. cùm inter uniuersas. de elec. Et quid debeat facere primogenitus, qui succedit in regno circa prouisionẽ aliorum fratrũ.Abb.consi.xij.in viij.col. & not.in c.licet.de uoto.& ibi Io. And.& Abb. Et an in regno nepos excludat patruum, Abb.in d.c.licet. & in consi.xcvj.in viij.col. & in regnis & alijs dignitatibus secularibus succeditur per filios ordine geniture.Abb.in d.c.licet.in j.col.

† Regnũ non est propriè, nisi habeat decem diœceses, & unũ metropolitanum.Abb.ponit in c.coustitutus.de testi.]

Regnum pertinet utrique filio, quando nati sunt duo gemini ex eodem partu, & ignoratur quis fuerit prior. Bal. in auth. ex testamẽto.ult.col.uer.decimumoctauum capitulum est. C.de colla.sed in l.in quibus. C.de secundis nupti.dicit esse locum gratificationi.in ij.col.uer.pone, consuetudo.Addo, quòd primam partem tenet Bald. & Ang.in l.ex duobus.ff. de uul.& pupil.licet ibi Imo.teneat contrarium.De quo uide omnino ibidem do.Alex.per eundem in l.qui filiabus.§. si quis ita.in ult.col.in uer.quid autem si statutum.cum alijs ibi per eum assignatis.ff.de leg.j.

Regnum an debeatur legitimato. s. uerbo, Legitimatus. uersicu.xxxvj.

Regnum est diuisibile, & diuidi potest inter filios regis, uiuo rege.Bald.in auth.hoc amplius. ij.col.uer.quæro, an filij.C. de fideicom.† Contrà tenet Paris in tracta.de Syndi.in c.de excess.regum.& in c.de offi.syndi.in uer. an si rerũ.& Franc. de Ara.in iiij.parte sui tract.Feu.in xxx.q.]

Regnum cui deferatur, si non sit aliquis de domo regis.Abbas in c.licet ex suscepto.de foro compe.

10 Regnatio quid significet.tex.& Bal.in auth.sed hodie. C.de iure aure.annu.

Regno additus comitatus regitur constitutionibus regni. s. uer. Comitatus.uer.ultimo.

Regnum non uenit in collatione bonorum inter fratres, cùm detur iure primogenituræ. Bal. in auth.ex testamento.ulti. col. C.de colla.uer.decimumoctauum capitulum est.

Regnum potest esse apud duos.vij.q.j.non autem.Clemen.ne Romani.de iureiurand.in gloss.in uerbo, Reges.Ioan.And. in addi. Specu. de rescrip. præsenta. §.fina.in addi. magna, quæ incipit, licet aliud. Contrarium no.vij.q.j.in apibus.& quod per Bald.in d.auth. hoc amplius. ij.col.uer. quæro, an filij.& in l.pe.ij.col.uer.fallit etiam in feudo. C.de condi.infer.& in l.si uiua. de bo.mater.in uer.unde litera est optimũ argumentum.

† Regnum an trãseat ad filios, & successores masculos, & fœminas.uide Bal.in consi.cclxxj.in j.parte.]

Regnum transit per successionem in infinitum etiam ad agnatos, & sic ad quemcunque de domo regia, etiam in centesimo gradu, seruata gradus prerogatiua.Bal.& Ia.Alua.in c.j. in princ.in ult.col.in prin.uer.& idẽ in regno.de feu.march. Sed Bald. contrà in §.in ciuitate. de pa. Constan. in iiij.col.

Vide

Vide Cy.in uer.non ab re.in l.si uiua. C.de bo.mater.& Anto.Rose.in tract.de succe. ab intesta.xxxvij.col. unde hodie secundum Abb.in c.uenerabilem.de elec.

Regnum non transit per electionem, sicut imperium. Bald. in Marg. uerbo,Rex.uersic.ij.no. in c.grandi. de supplen.neg. præla.gl.viij.q.j.Moyses.Addo Bald.in d.§.in ciuitate.in iij. col.cum sequenti.

Regnum non est patrimoniũ.Car.in cle.j.in fi.prin.de iureiur. per c. licet.de uoto.& per Alex.in d.c.uenerabilem.

Regnum non transit ad monasterium. Bald.in l.Deo nobis. §. hoc etiam.uer.quartò nota.C.de episcop.& cleri.xxvij.q.ij. scripsit nobis.& ibi glo.

Regnum debetur secũdo genito regis, si primogenitus est insufficiens.Bald.in auth.hoc amplius.ij.col.uer.quæro,an filij regis.C.de fideicom.

Regnũ cui debeatur, si primogenitus fiat frater tertij ordinis sancti Francisci.s̃.uer.Filius regis.uer.ultimo.

20 Regnum ad quem pertineat, si rex habet filios ex secũdo & tertio matrimonio.s̃.Filius regis.uer.pen.quòd ad filios secundi matrimonij.

Regnum deuoluitur ad sequẽtem in gradu, propter delictum primogeniti.c.licet. & ibi Inn.in gl.in uer.successionem.de uoto.& Bald.in Marg.uer.Regnum.

Regnum Apuliæ iure directi dominij pertinet ad ecclesiam.c. ad Apostolicæ.de re iudi. in vj.clemen.pastoralis.eod.tit.& Bal.in l.j. C. unde cogna. quòd totum regnũ feudale est ecclesiæ, sed singula feuda regni Apuliæ sunt regis,quo ad directum dominium.

Regnum Siciliæ fuit datum in feudum per papam Clemẽtem quartum,iiij. Cal.Iulij,anno primo sui põtificatus, regi Carolo,comiti Andegauensi, filio Ludouici regis Francorum, anno Domini MCCLXV. secundum Bald. in l. cum antiquioribus. C.de iure deli.in iiij.col.in uer.constat namque, quòd dominus Clemens. & glo.& Card.in clem.j.§.j.de iureiur.xciij.distin. ualde. x.q.iij.relatum.quod regnum Siciliæ est de patrimonio ecclesiæ.& ĩ.Sicilia.Bald.de pace Cõstan.uer.sic concessimus.& uers.in nomine.& Alex.in l.j.§. fi.de requi.reis.

* Regnum Neapolitanum Impera. non cognoscit. Affli.Dec. cxviij.Iaco.Philip.Port.Imo.con.cvj.nu.12.Æmilius Maria Manolessus.

* Regnum Siciliæ est è patrimonio D.Petri,rexq́; ipse uasallus ecclesiæ.c.ad Apostolicæ. §.prætor. de re iudic. in vj.gl. & Illustrissimus Card.Zab.in c.j.§.j.de iureiur.in cle. Bald. in l.j. C. si plu.una senten.in l.j. C. de confes.in l.j.ubi Alex. C.unde cognati. Thom.Gram.consi.xlvij.num.1. Æmilius Maria Manolessus.

Regnum an possit diuidi inter filios uolentes per patrem.& s̃. eo.uer.viij.& s̃.in uerbo,Pater testatur.uer.xlj.

Regnum quicquid habet in se, intelligitur esse de iurisdictione regis,nisi contrarium ostendatur.in Spe.de iur.om.iudi. in ij.col.uersi.magni.

Regnum perdidit Roboam, quia sapientes noluit audire. in Spe.de aduoca.§.iij.in ij.col.uer.habito.

Regnum Persarum Artaxerxes uiuens renunciauit Dario filiã Aspasiam uxorem petenti promisit: sed quia pœnituit Darius,cum quinquaginta fratribus coniurauit in patrem,qui dijs ultoribus omnes cæsi sunt.Iustinus li.xj.

Regni socijs nulla fides est. Vnde Lucan9, *Nulla fides regni,&c.* in Spe.de iudi.§.iiij.in prin.

Regni materiam supple ĩ.uer.Rex.per totum.

† Regula firmatur per exceptionem. s̃.uerbo,Exceptio. el j.uersic.xiiij.† Vide do.Pe.Phi.Cor.in consi. ccxxv. incipi. Antequam. in litera C. in iij.parte. & dicitur Græcè γάθμη.]

† Regula sumitur duobus modis. Deci.in rubri.ff.de reg.iur. colum.j.]

† Adde,quòd regula non debet restringere ea,quæ ponuntur gratia exempli:ut in c.j.ne cle.uel mona.l.ita uulneratus. ff. ad legem Aquiliam. c. de Liguribus. xxiij. q. v. Item casus excepti à regula extenduntur ad omnes similes casus. gl. in l.j.de cõdi.in deb.c.cùm dilecta.de confir.uti uel inuti.Abb. in c. fin. de re iud. in iij. col. & in c. fin. ut lite non contesta. in iiij.colum.]

Regula monachalis debet legi uulgari sermone.cle.j.§.regula. & ibi Cardi.de statu monach.gl. & Card.dicunt uerum,nisi legatur inter doctos.

Regula debet comprehendere omnes casus, qui possunt in† cludi sub uerbis eius.l.si quis sic.& ibi Alex.sol.ma.† Et per Dy.in rub.de regu.iur.in vj.]

Regula antiqua traditur ad casum legis nouæ.Bald.in l.si quis seruo.C.de fur.in ulti.col.in uer.nec mireris.

Regula generalis non comprehendit casus speciales.Bart.in l. in fraudem.§.fi.de testa.mil.

Regula prohibitiua præualet permissiuæ.Bald.in l.tutor quoque.in princ.ff.de suspec.tuto.& Alexand.in l.j.§.j.de oper. no.nuncia.

Regula an faciat ius,& quomodo constituatur. Bar.in l.j. ff.de reg.iur.& ĩ.eo.uer.antepe.

Regulæ iuris sunt tenaciter obseruandæ, nisi in contrarium appareret dispositio specialis. Ita dicit Bald.in l.si tutor. in fin. C. de seruo pigno. da.manu. & do.Francis.Curt.consil. lxxiij.incip.Magnifice uir.in princip.& ideo dicit Roma.& Salice.in l.quod te.ff.si cer.peta.quòd ignorare regulam,est lata culpa.

Regula trahitur ad casus fortuitos improuisos. Bal.in l.si quis seruo. C.de fur.in ulti.col.in uer.nec mireris.

Regula generalis permissiua non continet casus specialiter prohibitos.Bal.in l.uxorem.C.de nuptijs.

* Regulam qui pro se habet, satis, sec. com.opi. intentionem suam(ut nostri dicunt)fundatam habet.Bar.in l.quoties.ff. si quis cautio.in l.ij.ubi Iason nu.33. ff.si quis in ius uoc.non ier. Deci.in l.j.nu.6.ff.de regul.iur.Alexand.consi.lxxix.nu. 5.uol.vij.Laur.Sylua.consi.lxxxviij.nu.12.cons.xcix. nu.19. uol.ij.con.lxxxvij.nu.4.j.uol.c.de abbate.de probatio.doc. & præsertim Ias.in l.j. ff. si quis ius dicen.non obtemp. Inn. S.P.in c.præterea.de dilatio. Iaco.Phi.Por.Imo.consil.clvj. nu.2. Æmilius Maria Manolessus.

* Regulam aduersus se habens & limitationem adducens, sec.comm.opi.limitationem probare debet. Dec.in l.j.ff.de regu.iur. Raph.Fulg.consi.clxxxij.col.iij.Alex.consi.cxlvij. uol.vj.Dec.consi.cxlij.Laur.Sylua.con.lxxxvij.nu.4.cons. xcix.num.19.uol.ij. Iaco.Philip.Porti.Imol.consi.clvj.nu.3. Æmilius Maria Manolessus.

Pro regula est pronunciandum,nisi probetur contrarium: secundum Bald.in c.j.in ij.col.de alie.iudi.mu.cau.fac.qui dicit ita elegãter notari per gl.in l.qui restituere. ff.de rei uendi. Sequitur do.Ias.in auth.si qua mulier.in pe.col. uer.item pro regula. C.de sacrosf.eccle.

Regula non facit ius,nec est ius.Bald.in Marg. uer.Regula.Innoc.in c.dudum. in ult.col.in glo. in uersi.retinere.in fin.de conuer.coniu.

Regulæ standum est,cùm casus non excipitur.in Spec.de offi. om.iud.§.postremò.in vj.col.in uer.quintò dicamus.

Regulæ statmus, quando casus aliter non excipitur. Paul. de Cast.in consi.mihi cix. incip.Dubia,in quibus quæritur.in j.colum.in j.uol.Fran.Curt.in consi.xj.in j.col.uersi.ultimò faciat.

Regula.supple ĩ.Regularis.uer.iiij.& per totum.

Regula Catoniana in tutelis non habet locũ.Bar. in l. si nemo. in j. q. ff. de testa. tut. Nec in legatis,in quibus cessat impedimentum ex causa,quæ retrò trahitur. Bar.in l.seruũ filij. in fi.prin.de lega.j. Nec in legato usufructus. Bar.ibi. nec quando impedimẽtum subest uerè,non iuris fictione.Bart.in l.non quocunq;. §.j.de lega.j.nec in legato conditionali. l.si optio. in fi.principij. per Bart.de opti.leg. per l.j.de reg.Cato. l.cætera.§.ij. de leg.j.& Bald.in l.seruus.in fin.C.de lega.& in d.l.j.ad fin. Pau.de Cast.consl.lxxxij.incipiente,Ad primum quæsitum. ubi ponit rationem,quam dicit poni per glo.in l.in tempus. & l.potest quis.in uerbo, Decessero.ff.de hære.instit. Addo Bar.ponentem rationem in l.j.in ulti.col.in uer. quæro,quæ est ratio.ff.de regu.Cato. nec in substitutionibus. Bald. in l. in testamento.ix.q.C.de testamen.mil.per l.ij.§.sed si extraneum.de uulg.& pupil.Nec in legato facto uxori.Nec in legato facto forensi prohibito acquirere per statutum:ut si tẽpore testamẽti erat incapax,tempore mortis erat capax,debetur totum legatum.Bar.in l.fi.ulti.col.uer.uel aliter intelligo

l. de regula v. Ioan. franc. Pauinu. in tt. de of. 2 ... c. sede vacante in ... principali col. fin idem ... Bal. in c. quod sicut. de Electio. ... l. si quis seruo col. fin. v. nec mireris C. de furtis.

† ligo hanc legem.ff.de reg.Cato. † Et aliquid per Dynum in rubr.de regulis iuris.& per Franc.de Aret.in l.ij.de uulga.& pupil.post medium.ij.col.]

Regula Catoniana habet locum, quando non est dare medium inter mortem, & aditionem. Bartol. in d.l.si optio. & in l.j. in ij.colum. in uersic.iuxta hoc quæro. de regu. Cato. Bald. in l.j. in princip. in ultima col. in uersic. quæro, nunquid ánte diem. C.de cadu.tol. Item in fideicommisso uniuersali.Bar.contra gl.in l.Catoniana,in fi.de regu.Cato. Ité in relictis factis spurio.Bal.in l.eam,quá. ix.col.uer.quæro, nunquid in eo,quod relinquitur. de fideicom. cótra gl.unicam,in uer.uel pone.in l.fi.ff.de regu.Cato.

Regularis non appellat à correctione secularis.Bald.in addi.Spec. de appellatio.in tertijs addi.uer.regularis.

Regularis nõ accusat, nisi obtenta licentia causa cognita summariè.Bal.in addi.Spe.de inquisi.uer.regularis.

Regula monachalis infringitur, quádo monachus habet proprium.c.quando.de offi.ordi. Bal.in l.j. vij.q. uer.item quia regula.C.de his,quæ pœ.nomi.

Regulæ approbatæ non est contradicendum. Bald. in Marga. uer.Regula.uersi.ij.

Regulares sunt mortui mundo,& eorum uox funesta est.

Regulares animum & corpus Deo dedicant ingressu.

Regulares sunt facti serui.

Regulares non possunt disceptare forensia negocia.

Regulares nihil habent commune cum actionibus publicis.

Regulares debent esse alieni à consortio laicorum.

Regulares non possunt uiuere sine claustro, sicut nec piscis sine aqua.in Spec.de arbi.§.ultimo, in xiiij.col. uer.sed quæro.& uersi.seq. qui incipit. sed quid de simplici monacho.& in tit.de actore.uer.item excipitur.& de aduoca.§.j.in j.col. uer.sed nunquid religiosus.

Regularis si erat excommunicatus tempore ingressus, tenet ingressus.in Spe.de regula.ad fi.uer.& nota.

Regularis an dicatur, quo ad matrimonium, & quo ad alia, is, qui in domo sua sumpsit habitum, sed nõ fecit professioné. in Spe.de sen.excom.uer.quid si uerbero.

Regularium materiam supple suprà uerbo, Monachus. per totum.

Rei uendicatio si intentatur, potest iudex ex officio post litem contestatam cogere reum ad cauendum de re non alienanda,uel seruo non manumittendo. in Specul. de offic. om. iud. §.ij. in princip. si tamen reus alienet rem ex causa, subuenitur ei. eod.§. uersicu. officium.

Rei uendicatio datur domino,qui ius alteri concesisit: scilicet contra terrium possessorem, non contra eum, cui concesisit ius.l.j.§.quod auté.cum gl.& Ange.& Bar.de superfic.Alex. in l.indebitæ.§.fi.de condi.indebi.

Rei uendicatio,& Publiciana simul possunt intentari, quia nõ sunt contraria,sed diuersa: sed debet actor alterá prosequi, & super una debet senténtia ferri. s̄.uer.Libellus in realibus. uer.xxiiij.& Alex.consi.lxxvij.iiij.parte.

Rei uendicatio,& possessorium,non sunt contraria, ideo possunt simul intentari successiuè.Alex.consi.vij.iiij.parte,no. in c.pastoralis.de causa pos.& proprie.& l.naturaliter. §.nihil.de acqui.poss.

* Rei uendicatione agés aduersus spoliantem, sec.commun. opin. debet probare se esse dominum, aliàs succumbit, nec sola possesio eum dominum probat. Illustrisimus Cardi. Host.& Ioan.Imol.in c.pastoralis.de causa poss.& propriet. Alex.& alij.in l.naturaliter.§.nihil commune. in ij.memb.j. combin.ff.de acquir.posses.Ioan.Franc.Rip.in c.cùm ecclesia Sutrina.nu.16.17.de cau.pos.& proprie. Laur.Sylua.cós. xcj.nu.9.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

Rei uendicatio utilis an detur,si non sit dominus. Alexand.in l.j.ff.de publi.

Rei uendicatio utilis datur ei, qui probat titulum, id est,quòd emerit ab eo, qui habebat uacuam possesionem. Bald.in l. cùm res.ij.col.C.de proba.& Alex.in l.j.ff.de public.

Rei uendicatio utilis datur præscribenti, nõ tamen contra uerum dominum.Inno.in c.ad aures.de præscrip. & Alex.in l. minor.§.si seruus.de euict.

Rei uendicatio cópetens hæredi contra defunctum, non confunditur per successionem. Bal.in l.si uxor. C.de bo. autho. iud.pos.& Alex.in l.fi.ff.de fideicommiss.

Rei uendicatio an detur contra simplicé detentatorem. s̄. uer. Detentator.uersi.v.Bar.& Alex.in l.Pomponius.§.si is,qui. de acqui.pos.

10 Rei uendicatio datur contra habentem facultatem rei restituendæ, licet non possideat, nec detineat. in l. serui nomine.de usucap.Bar.& Alex.in l.officium. de rei uen.& Bal.in l.ij.C.ubi in rem actio.

Rei uendicatio non datur ad incorporalia.no.in l.uendicatio. ff.de rei uen. ubi Alex.dicit uerum,nisi incorporalia sint accessoria ad rem.& s̄.Actio realis.

Rei uendicatio an detur pro iurisdictione. Bal.in l.j.ult.col.ff. si cer.pe.& s̄.Actio realis.

Rei uendicatio si ab uno non intentatur contra tertium, non potest ferri sententia, si compareat competenter, nisi iure utriusq; discusso.s̄.uer.Agens.uer.xlix.

Rei uendicatio datur contra possidentem tantùm.in Spec.de actore. uersi.item eliditur.& sequen.& de acti.seu peti. §.sequitur uidere. per discursum. præsertim in uersic. sed quid si ago. & in titulo de interroga. quæ fiunt in iudi. in §.ij.in uersi.& nota.

Rei uendicatio quid si,& cui detur,& contra quem, & an cum Publiciana concurrat. d. §.sequitur. per totum. & s̄.uerbo, Agens.uers.lxvij.& seq.liij.uersic.lxxiij.& seq.xcj.& uerbo, Actio realis.per totum.& in Spec.de interrog.quæ fi.in iud. §.ij.per totum.

Rei uendicatio quid prosequatur.in Spe.de primo & secundo decre.§.iam de effectu.in viij.col.uer.hoc quoque.

Rei uendicatio utilis & directa, cui competant, & quando, & contra quem.in Spec.de interrog.quæ fiunt in iudi.§.ij.per totum.& in titulo,de cau. posses.& proprieta.§.j.& ij.de loca. §.vj.uersi.liiij.uersi.cviij. uersi.clxviij.& sequen.& de testa.§.j.in j.colum.uersic.& no.de decimis. & reli.domi.per totum.

Rei uendicatione mota nõ possunt códici fructus rei.in Spec. de inciden. quæst.§.j.in pe.col.uer.cæterùm.

Rei uendicatio quales positiones requirat. in Spe.de posi.§.v. uer.super primo.ibi,pono super rei uendicatione.

20 Rei uendicatione utili uel directa agere uolés, quid debeat considerare. d.§.v.in ult.col.uer.in summa.

Rei uendicatione agens debet causam exprimere. in Spec. de lib.concep.§.iuxta propositionis.in ij.col.uersi.quid si in libello.& sequen.

Rei uendicatio & actio ad exhibendum an cócurrant. s̄.Actio ad exhibendum.uer.j.quòd non.

Rei uendicatio utilis datur superficiario. in Specu. de causa posses.& proprieta.§.sequitur.in vj.colum.uer.est & alia rei uendicatio.

Rei uendicatio non uidetur remissa, si sint remissa inuicem damna,& interesse.Alex.consi.clxvij.ij.parte.

Rei uendicatio datur etiam non possidenti contra non possidentem, quo casu debet sententia ferri, in qua actor declaretur dominus,& operatur effectum cótra reum,si reus postea possideat,secundum Bartol.in l.si à te. §.j.de except.rei iud. Alexand. in l.naturaliter. §. nihil commune. vj.charta, de acquir.posses.

Rei uendicatio datur etiam contra ciuiliter possidentem.glo. Bart.& doc.& Alex.in l.Pomponius. §.si is, qui. de acq.pos. gl.in rub.ff.de rei uendi.& in l.ij.C.ubi in rem actio.

Rei uendicatio non datur contra concedentem precario. glo. doc.& Alex.in l.Pomponius.§.si is,qui.de acqui.pos.

Rei uendicationis materiam supple s̄. Actio realis. per totum. & uer.Agens.in uer.quos signaui s̄.eo.uer.iij.

Relatio quid sit, & an sit idé quod remisio. in Spe.de relatio.in prin.& §.j.per totum.

† Adde, quòd relatio est ordo unius rei ad aliam, secundum beat.Thom. in quęstio.de potentia Dei,vij.art.ix.& dicitur Græcè ἀναφορά.]

* Relatio fit cũ omnibus suis qualitatibus. Bar.in l.j. ff.de receptat.Pau.Cast.cós.cclxxx.iij.col.viij.uol.j.Soc.cós.xxvij. col.iv.uol.iiij.Dec.con.xlvij.col.ij.con.clxxxij.col.vj.Ioan. Ceph.con.clvj.nu.42.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

* Relatio in dubio ad uicina facienda est, ut contrarietas præsertim euitetur. l. hæredes palàm. §. sed & si notam. ff. de testamen. Bart. in l. quæsitum. §. si quis fundum. ff. de fund. instruc. & instru. lega. l. talis scriptura. ff. de leg. j. Boer. decisio. cxlvj. nu. 2. Ioan. Cepha. consi. ccxcvj. nu. 17. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Relatio est facienda ad ea, quibus conuenit, non ad alia. no. in l. si idem cum eodem. §. fin. ff. de iurisdi. om. iudi. Ias. in l. j. col. ij. C. de liber. præter. Ioan. Ceph. consi. cliij. nu. 58. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Relatio de quibus fieri debeat, & quando, & qualiter fiat, & de eius effectu. in Spec. eod. tit. per totum. & sic per quatuor §. sequentes.

Relatio per nũcium fieri potest etiam tempore feriato in utilitatem hominum, non in honorem Dei. Bald. in l. in minorum. C. in quib. cau. in integ. restit. non est nec. in j. col. in fi. uer. sed an est dubitandũ. ubi dicit seruari cõtrarium in practica. Vide Bal. in l. dies festos. circa medium. uersi. est & tertius actus. C. de fer. & Bar. in l. j. §. nunciatio. in v. col. in uer. quærit. Iaco. de Are. & ibi Alex. ff. de ope. no. nunc. & in extraua. ad reprimendum. uer. de plano. Lanfr. in cle. sæpe. de uer. sign. Adde Bar. in l. hoc autem. §. defendi. & ibi Alex. ex qui. cau. in pos. ea. Item etiam parte absente. Bar. in l. Theopompus. de dote præleg.

Relatio nuncij fieri potest, etiam per literas suo sigillo sigillatas. Host. & Io. And. in c. quoniam contra. de proba.

Relatio nuncij debet constare in actis. Bar. in l. si finita. §. Iulianus. in vj. col. uersi. iuxta prædicta quæro. ff. de dam. infec. l. hoc autem. §. j. ibi: liquere. ff. ex quib. cau. in pos. ea. & ibi uide Bar. circa prin. Sali. in l. dies. C. de fer. & quòd debet scribi in actis, & sic est de processu, per glo. in l. pe. C. ad Trebel. Alex. in d. §. nunciatio.

Relatio nuncij debet expectari. Bal. in l. iudices. in ultimo no. C. de fide instr. & s̃. uer. Nũcius. uer. lxxviij. Addo Bar. in d. l. hoc autem. §. j. paulo post prin.

Relatio per nuncium qualiter fiat. in Spec. de primo & secũdo decreto. §. ult. uer. porrò.

Relatio ad hæredem facta comprehendit omnem hæredem. l. si ita relictum. de leg. ij.

Relatio per nuncium fieri potest etiã iudici in camera. Bart. in extrauag. ad reprimendum. uer. de plano. & Lanfr. in d. cle. sæpe. de uerbo. sig. Vnde etiam iudice non sedente pro tribunali. Bar. in d. §. Iulianus. in vj. colum. uer. iuxta prædicta quæro. ff. de dam. infec. & in l. hoc autem. §. defendi. & ibi Alexan. ex qui. cau. in pos. ea.

10 Relatio nuncij non est de ordine iudicij. Bal. in l. prolatam. in fi. C. de sen. Bar. in d. §. Iulianus. vj. col. uer. iuxta prædicta quæro. Nec de substantia. Bald. in l. falsus. xj. cos. C. de furtis. Vnde

Relatio nuncij potest omitti de consensu partium. Bald. in d. l. prolatam. in fi. aliàs non, ut processus non ualeat. Bald. in l. ij. C. de sportul.

Relatio nuncij an probet commissionem. Bal. in addi. Spe. de cita. uer. sed an presumatur, quòd nõ: & non ualet sine commissione. l. sed si hac. §. prætor. de in ius uoc. l. neminem. & ibi Bar. C. de exhi. reis.

Relatio per peritos artis uel medicorum, fieri potest, etiam die feriata in honorem Dei. Bald. Ange. Alexand. & doct. in l. j. §. j. ff. de fer. ubi Alexand. dicit uerum etiam parte non citata.

Relatio nunciorum, nihil esse in bonis alicuius, trãsfert onus probandi contrarium in allegantem. s̃. uerbo, Discussio. uersic. xxvj.

Relatio nuncij dubia non potest per iudicem declarari. Ang. & Alex. in l. inter stipulantem. §. j. de uer oblig.

Relatio nuncij sufficit, licet non constet de commissione. Innoc. in c. quoniam contra. de proba. & Alex. in l. qui nomine. de falsis.

Relatio nuncij fieri potest etiam notario actorum sine iudice. Bart. & Salic. in l. eos. §. super. C. de appella. & Bart. Imol. & Alex. post Moder. in l. si finita. §. Iulianus. de dam. infec. Bar. & Salic. in authen. quæ supplicatio. C. de preci Impera. off. contra Angel. in d. §. Iulianus. ubi Imol. dicit in practica seruari opinionem Bar.

Relatio operatur secundum tempus, ad quod fit. Bal. in l. iij. in fi. C. de fal. causa adiect. legato.

Relationi discussoris standum est. Bald. in l. ij. in uersic. ult. dic. C. de usur. & fruc. leg. nisi contrarium probetur. Bald. in l. ij. in penult. col. in prin. uersi. sed hic dubitatur. C. quando fis. uel priua.

20 Relatio nuncij contraria primæ relationi non ualet. gloss. in ca. quoniam contra. de proba. & in cap. cùm parati. de appellationib.

Relatio ad acta nihil operatur: puta, Appello, quia grauor. ut patet ex actis. Bald. singulariter in l. in minoribus. in iiij. notabili. C. ad Syllan. Sed contrarium tenet Bal. in addi. Spec. de appella. uer. habetur pro expressione. Vide s̃. Appellatio ab interlocutoria. uer. xiiij. ubi plenè.

Relationis nuncij forma est, Refero solenniter quæsiuisse: & quia personaliter inuenire non potui, ideo citaui ad domum. Bartol. in l. si tamen. in fin. ff. de lega. ij. & in l. j. §. j. in j. colum. in uersic. secundò no. ff. de liber. agnos. & in l. iiij. §. prætor. in ij. col. in uersi. erit ergo forma. ff. de dam. infec. & ualet, etiam si non exprimat ad quam domum, si plures habeat, in quarum una habitet in æstate, & altera in hyeme, cùm ad utramque citatio ualeat. Bar. in l. quòd si dubitetur.

† in fi. ff. de acq. hære. † Et per Fran. Aret. in l. hæres institutus. in j. col. de ac. hæred. in uer. ulti. Bar.]

Relationis materiam supple s̃. uerbo, Nuncius. per totum.

Relatiuum operatur id, quod expressio propriorum nominũ. Bal. in l. fi. C. de impu. & alijs substit. in ij. col. in uer. secundò oppono. Item facit in dubio specialem relationem, non generalem. Bald. ibi.

Relatiuum Qui, repetit præcedentia cum omnibus qualitatibus suis. Bar. in l. si quis seruum. §. fi. de leg. ij. l. j. in fi. si fa. fur.

† fe. di. & l. à filia. §. testator. eo. tit. † Et per Fran. Are. in l. etiã si. j̃. de uulg. & pupil. post medium. iiij. col.]

Relatiuum quantitatis iunctum uerbo futuri temporis, in dubio non facit cõditionem. l. si Titius. §. fi. & ibi Bar. de leg. ij. Sed contrarium tenet in l. si quis fundum. de contrah. emp.

† & j̃. uer. proximo. † Et Bal. in d. §. fi.]

* Relatiuum quis, iunctũ uerbo futuri temporis, secun. com. op. facit conditionem. l. Stichum, qui meus. ubi Ias. nu. 2. ff. de leg. j. Ludo. Goza. cons. iiij. nu. 9. Lau. Sylua. con. ciiij. nu. 5. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Relatiuum iunctum uerbo futuri temporis facit conditionem. l. Stichum, qui meus. de lega. j. d. l. si quis fundum. & ibi Barto. & in l. j. de peri. & commo. rei uend. Quod est uerum distributiuè, non collectiuè. Barto. in l. debitor. §. uerisimile. in j. nota. ff. de contrahen. empt. ubi exponitur. Quod natum erit, id est, quatenus natum erit. & Alexand. consil.

† xxvj. iiij. parte. † Et per Franc. Areti. in l. qui liberis. de uulg. & pupil. & in l. si quis. in §. differentia. de acqui. pos. in ij. col. & in l. quidam cùm in. §. filiusfa. de uer. obl. & in l. si ita quis. eo. tit. & in d. l. Stichum. & Bald. in l. si quis ita. de hære. insti. in j. oppo.]

Relatiuum incertę rei adiectum facit conditionem. Bal. in l. ij. in j. opp. C. de fal. causa adiec. legato.

* Relatiuum, quis, uel qui, quotiescunque apponitur sine copula uerbis generalibus antecedentibus, ea restringit, secundum commu. opin. l. ea tamen adiectio. ubi Bartol. ff. de lega. iij. Bart. & doct. in l. cunctos pop. C. de sacros. eccles. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iure. Bald. in l. precib. in prin. C. de appellati. Ang. Areti. in §. ius autem ciuile. Inst. de iur. nat. gen. & ciui. Ias. consi. xcvij. num. 1. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

* Relatiua duo cùm in eadem oratione sunt, quorum primum est sine copula, secundum cum copula, secundum non restringit, sed ampliat. Martin. Laud. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iure. Ias. consi. xcvij. nu. 3. uol. j. Æmilius Maria Manolessus.

Relatiuorum materiam uide s̃. uerbo, Qui. uer. j. ij. & xv.

† Relatum intelligitur esse in referente. Deci. consi. lxiij. col. iij. in fine.]

* Relatum in referente est, sec. com. opin. l. asse toto. ff. de hære. institu. l. institutio talis. ff. de condi. institut. l. si ita scripsero. ff. de condi. & demonstra. l. ait prætor. §. j. ff. de iudi. Alex. con. cxciij.

tradita in auth. si quis in aliquo docum. C. de Edendo.

con.cxciij.col.j.uol.vj.Lau.Sylua.consil.lxij.num.15.uol.ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Relatum in referente cum omnibus suis qualitatibus, sec. commu.opin.esse censetur. l.asse toto. ff.de hæred.insti.l.in testamento.ff.de condi.& demonst.Bar.in l.j.ff.de receptat. in l.si seruum.§.fin.nu.5.ff.de leg.ij.Illust.Card.Parisi.consi. xxxix.nu.13.uol.j.Laur.Sylua.cons.lxviij.nu.5.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

Relaxare, est in pristinum statum reponere. c.si annus. de hæret.in sexto.

Relaxationis materiam uide s. uer.Debitor suspectus.uer.xv. & seq.& uer.xxxviij. & uerbo, Captus.uersi.iiij.cum tribus seq.& ix.xv.xix.& xxv.

Relegatus potest testari. Bartol. in l. is, cui. §.si quis ob carmen. ff. de testa. & in l. eius. §. si cui.in fi. eod.titu.

Relegatio ad arbitrium relegantis finitur morte relegantis. Bald.in l.ij.§.sed & si quis.C.cōmunia de leg.Alex.in l.centesimis.§.fi.de uer.obl.& s.uer.Confinati.uer.xx.

Relegatus an restituatur in integrū. s.uer.Absens.uer.lxxiiij.

Relegati sunt infames. Bartol.in d.§.is,cui. & in d.§. si quis ob carmen.

Relegatio an sit meri imperij. in Spec.de iur.om.iudi.in v.col. uer.quid de relegatione,quòd est misti imperij. Addo Bart. tenētem,quòd imò sit meri imperij.in l.imperium. in v.col. in uer.tertium est imperium.ff.de iurisd.om.iud.

Relegati retinent bona. in Spe. de cess.act.§.j.in xvj.col.in fin. uer.illud.el ij.

Relegatus, uel bannitus in quo loco dicantur habere domicilium.in Spec.de compe.iud.adi.in prin.in xix.col.uersi.sed pone.l ultimo.iuncto uer.seq.

Relegatus,uel confinatus in aliquo loco usq; ad certum tempus, potest redire in ciuitate, finito illo tempore sine licentia superioris, quia dies licentiat pro homine. Ita no.dixit Bald. in proœmio Digestorum, §. hæc autem tria. in j. col. uer.sed quæritur. & firmat Ange.in lectura antiqua, in l.si unus. §.si cum reo. ff.de pac. & Bald.in l.actione. §.Labeo.ff. pro socio. & sequitur pro ualde not. Francis.Cre. not.xlvij. incip.Consuluimus.

Relegatio extra prouinciam quomodo intelligatur. in l.relegatorum.§.est quoddam.& ibi Alex.de interdi.

Relegatio æquiparatur suspensioni. in Spec. de suspen. §.vj. uersic.j.

Relegatio est ad tempus,sed tamen aufert existimationē. eod. §.uer.cæterùm.

Relegatio non est sentētia capitalis.Alex.in l.ij. ff.de pub.iud.

† per gl.in l.iij.in fi.de interdic.& rele.†Et per Fel.in c.ad corrigendos.de accusa.in prin.iij.col.]

Relegatorum materiam supple s.uer.Bannitus.in uerbo,Deportatus.per totum.

Relictum factum alicui post officium, non censetur factum propter officium.l.amicissimos.in prin. & ibi Bar.in lec.Nic.de Neap.ff.de excu.tu.

Relicta omnia in defectum testamēti habent uim clausulæ codicillaris.Bal.in l.eam,quam.ij.col.in uers. & adde,quòd omnia.C.de fideicom.

Relictum studenti debet præstari ei in loco studij.Bar.in l.sed & si susceperit.§.liberis.in fi.ff.de iud.

Relictum causa studij non dicitur relictum ad pias causas,nisi sit pro studio sacræ Theologiæ, secundum Bald.in repe.l.j. in vj.col.uer.item ubi episcopus.ff.de leg.ij. sequitur do.Iason in l.j.in prima lect.in pen.col.uersi.adde tamen.C.de sacrosan.ecclesi.

Relicti appellatione continetur totum.gl.in uer.uerbis.in l.ex ea.§.ex his.de testamen.

Relictum dicitur, etiam quod debetur causa conditionis implendæ.Bar.in l.cùm hi.in prin.in iij.no.ff.de transac.

Relictum contemplatione alicuius dicitur, quando de eo fit mentio, quando relinquitur. Quod nota pro relicto facto monacho,uel filiofa. uel seruo.Bar.& Bald.in l.cùm aliquis. in j.col.in uer.nota ex commemoratione. C.de iure deli. & per Bar.in l.fin.in j.col. in uer.pro huius declaratione.C.de usufruct.& Bald.in auth.similiter.C.ad legem Falcidiam.in uer.quæro, quid si donatur. Addo Bart.in l.filio.ff.de condi. & demon. & Bar.in l.simili.in l.dedit dotem.ff.de colla.bono.& j.eo.uer.x.& xj.

Relictum filiofami. intuitu patris an ueniat in fideicommisso. Bal.in l.cùm uirum.ij.col.C.de fideicom.uersi.quæro,nunquid acquisita.& distinguit.

Relictum filio pro legitima, uel pro parte sua, an intelligatur iure institutionis. uide s. uer.Institutus. & omnino p Alex. in l.humanitatis.de impub.& ali.substi.

Relictorū appellatione uenit purum, non cōditionale. l.Paulo.§.j.& ibi Bar.in prin.de leg.iij.

10 Relictum contemplatione alterius dicitur,quando de eo fit mentio in relinquendo.Vnde

Relictum monacho, uel seruo, uel filiofa. facta mentione patris, uel domini, uel monasterij, dicitur factum eorum intuitu.Bar.& Bald.in l.cùm aliquis.in j.col.uer.nota ex commemoratione.C.de iure delib.& per Bar.in l.fi.in j.col. uer. pro huius declaratione. C.de usufr. & Bal.in auth.similiter. uer.quæro,quid si donatur.C.ad leg.Fal. Adde s.eo.uer.vj. & uer.Legatum.el j.uer.xxxv.

Relictum filio per uerba communia præsumitur iure institutionis. Bal.in l.captatorias. C. de testa.mil.in j.col.in fi.uer. item circa relicta.

Relictum filio intelligitur, scilicet pro legitima. l. scimus. in prin.C.de inoffi.testamen.Bar.in l.peto.in prin.ad finem.ff. de leg.ij.& in l.Titio. §.Titio genero. in iiij.col. ff.de condi. & demon.Bal.in l.quoniam in prioribus. C. de inoff.test.in ij.col.in fin.]

Relictum filio in uita patris an ueniat in fideicommisso.Bal.in l.cùm uirum.ij.col.C.de fideicom. uer.quæro, nunquid acquisita.ubi distinguit.& uide s.eo.uer.vij.

Relictum pro benedictione factum filio,non intelligitur scilicet pro legitima.Alex.consi.lxx.ij.parte.

* Relictum sub conditione, sub contraria conditione censetur adeptum.l.aliquando.in extre.ff.de condi.& demon.l.si legatum purè.l.legata inutiliter.ff.de adimen.lega. gl.in l.ij. ff.de in diem addict. Bart. & Pau.Cast.in l.quibus diebus.§. quidā Titio.ff.de condi.& demon. Soc.cō.lij.nu.3.uol.j.cō. v.nu.6.uol.iij. Carol.Rui.consi.xxxiij.nu.3.uol.ij. Io.Ceph. con.cclxxv.nu.11.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

* Relictum cùm quid est familiæ,masculi primùm, postea ijs nō existentibus,fœminæ admittuntur.Bar.in l.ut iurisiurādi.§.si liberi.ff.de oper.liber.Anchar.consil.ccxxvij. Carol. Rui.con.cliiij.nu.3.uol.ij.Ioan.Ceph.con.cclij.nu.23.uol.ij. Æmilius Maria Manolessus.

Relinquo, an & quādo importet institutionem. s. uerbo,Institutio.uer.j.

Relinquo,est uerbum directum.Bal.in rub.C.de impu.& alijs substi.in uer.quando autem uerba.

Relinquo, est uerbum, quod trahitur ad ultimam uolūtatem. l.uerbum relinquendi.de uer.sig.Vide Bar.in l.unum ex familia.in prin.in uer.uel hic fuit dictū.ff.de leg.ij.in l.cùm hi. in prin.de transac.in j.notab.

Relinquo potest adaptari ad hæreditatem,& ad legatum.l.fin. in prin.de sacros.eccl.& in l.j.ad leg.Falc.

† Relinquo, uerbum relatum ad uniuersitatem bonorum, alio dato cohærede, non trahitur ad institutionem, sed ad fideicommissum: ut est communis opinio relata per Pau. Pic.in l.Titia.§.Titia.ff.de leg.ij.xvj.colum. Limita,quando tale uerbū relinquo,referretur ad filium, uel filiam, cui certa quātitas,uel res relinquitur,quia tunc de æquitate canonica trahitur ad institutionem, ut testamētum sustineatur. Idem Picus col.xxxvij.in fi.]

Relinquo iure institutionis,id est,instituo.Barto.in l.filium.§. sed si portio.de lega.præstan.

† Verbum Relinquo,adiectum uniuersitati bonorum, inducit institutionem: ut probatur in c. Raynutius. de testa. & uerbum Relinquo, relatum ad personam,quę iure communi debet institui, operatur institutionem. Abb.in c.Raynutius.in ij.col. no. ibi, reliquit. Sed uerbum Relinquo,adiectum certæ rei,denotat legatum ac fideicommissum,ut plenè no. ff. de hæred.insti. l.his uerbis.& l.cogi.§.generaliter. ff.ad Trebel. & plenè per Bald.in l. fin. C.famil. ercis. & per Ioan. Andr. in d. cap. Raynutius. tamen si testator uoluit illud uerbum rei adiectum institutionem importare, infallenter

lenter illam importabit, quoniam uerba quæcunque legatum importantia potest testator disponere, quòd institutionem importent. Casum singularem habemus in l. quoniam indignum. C. de test. ibi, uerbis inflexis. & ibi dum dicit, sed quibuslibet confecta sententijs, uel quolibet loquendi genere formata institutio, ualet, si modò per eum liquebit uoluntatis intentio: postquam hoc potuit, præsumendum est, quòd ita uoluit, ne alias dicendo testamentum rumpi contingat, cùm non præsumatur quis uiam eligere ad sua iudicia subuertenda: ut in l. iij. ff. de test. mil. Item uerbum Relinquo, uerificatur in donatione inter uiuos. Ita dicit Benedi. de Plumbi. in l. hoc sermone. ff. si liber. inge. esse dica. & uide glo. in cle. fi. de iure patr. in uerbo, relicti, quę dicit, quòd uerbum Relinquo, adaptatur etiam ad actum inter uiuos. Et adduco Barba. in c. ut unusquisque. de pecu. cleri. ubi dixit, quòd semel consultus per magnificos officiales ecclesię sancti Petronij, cui Eugenius papa concessit bullam, quòd de relictis ad pias causas soluatur certum quid, quòd comprehendatur donatio inter uiuos: respondit allegans Benedi. in d. l. hoc sermone. & ita hoc anno allegaui, & obtinui pro ecclesia sancti Petronij, in donatione facta inter uiuos, per nobilem uirum Bartholomeum de Garganellis cuidam capellæ sancti Petri. & uide do. Barba. plenè in c. requisisti. in iij. colu. de testa. Propriè tamen si debitum relinquo, uerificatur in actu ultimæ uoluntatis. Tex. est in l. j. C. de pecu. eius, qui lib. meruit, coniuncta ibi gloss. uoluit Nico. de Neapo. in l. his uerbis. in prin. ff. de hære. insti. allegans aliam gl. in auth. quod locum. C. si mul. secundo nupse. & idem Nico. de Neapo. in auth. de hære. & Fal. in §. quædam omnia. in uerbo, relicti. ubi glo. dicit, quòd si testator dicit, Relinquo, adaptatur ad institutionem propter uniuersitatem bonorum cui adiungitur. Vnde uerbum Relinquo, aptum natum, est comprehendere institutionem hæredum. Quod nota propter modernam consuetudinem, testantium in testamento suo dicentium, Relinquo omnia bona mea Titio: nec dicunt, Hæredem instituo. Facit d. l. cogi. §. generaliter. & dictum Specul. in titul. de teste. in §. j. uersi. si quis dicat, Relinquo omnia bona Titio. Ipse uerò Nico. de Neap. in d. §. & quidam. intelligit prædicta uera, alio nõ instituto, quod habetur loco fideicommissarij uniuersalis. Et dicit esse glo. sing. secundum Dy. in d. l. his uerbis. refert Gul. de Cu. esse casum pro illa gloss. in l. j. §. si ex fundo. ff. de hære. insti. Vide ibi Bald. & Ioan. de Imo. in l. precibus. C. de impu. & Bartol. in l. centurio. ff. de uulg. & pup. & doc. in d. c. Raynutius. ubi apertè locuti sunt de hoc uerbo Relinquo. Et uide Alexan. de Imo. in consi. cxxvj. in viij. col. in j. uol. & in consilio lxx. in secundo uolumine, & in consi. cviij. in iij. uol. uide Barb. in c. conquestus. de foro compe. & in d. c. ut unusquisque. & dicit Ang. quòd uerbum Relinquo, in testamento importat institutionem, si nullus alius sit in eo institutus, uel si debuerit institui ille, cui adijcitur uerbum Relinquo: sed in codicillis importat semper fideicommissum. Ita dicit Angel. de Perusio in consi. xlj. in iiij. col. Sed hoc uerbum Relinquo, adiectum parti quotæ, significat institutionem, uel substitutionem. Secus, si certæ singulari, secundum eundem Angel. consil. xxxviij. circa prin. & in consi. cl. in pen. colu. Et an sit, commune, uel obliquum, uide eundem Ang. consi. cxlviij. in pen. col. & dicitur, quòd est obliquum, in consi. cix. in ij. col. & relicti nomine uenit legatum de insti. secundum eundem Ang. consi. cxvij. in ij. col. & adde Io. Cal. in tit. de testi. consi. xxvj. ubi dixit, quòd uerbum Relinquo, competit etiam institutioni hæredis.

Reliquiæ sanctorum non sunt in commercio. l. nemo martyres. & ibi Bal. in prin. C. de sac. san. eccl. Item nec in dominio. c. ij. de reli. & uene. sancto. Sic. in c. nullus. in primo notab. de iure patr.

Reliquias sanctorum uendens punitur. Bald. ibidem. in j. q.

Reliquię tolluntur de ecclesia, quando patroni eius discordãt. c. j. & ij. & ibi Sicu. ubiq; in primo notabili. de iure patron.

Reliquiæ si tollantur de ecclesia, illa non ideo execratur, nisi sint sub tabula altaris. c. j. de conse. eccle. & Sic. in d. c. ij. in secundo notab.

Reliquias ecclesię nõ potest patronus cõcedere ad debitũ alteri, etiã ecclesiæ. Sicu. in c. nullus in patrimonio. de iure pat.

Reliquiarum materiam uide in tit. de reli. & uen. san.

Reliquum importat idem quod residuum. ut infrà. Residuum. uer. j. uide hundique. §. idem. de hæredibus instituendis. & Salic. in consil. In nomine Saluatoris nostri, de cuius ore, &c. ubi dicit, quòd confitens decem debere pro resto, est obligatus ad decem & liberatus ab alijs. & Bar. in l. centurio. antepe. col. uer. quæro, quid si in institutione. ff. de uulg. & pup. & in l. ij. per doc. C. de hęr. inst. per Bal. in l. ab Anastasio. in ij. col. uer. item hæc lex est argumentum. C. mandati.

Reliquorũ appellatione non uenit pecunia iam exacta, uel deposita. l. Offidius. & ibi Bar. in prin. ff. de lega. iij. sed an liberationũ. in l. si ita. la j. §. quæstio. ff. de manu. testa. quòd sic.

† **Religio est** seruitus. in Spe. de feu. §. ij. uer. prima autẽ circa hoc. † & dicitur Grecè θρησκεία, ας.]

† Adde, quòd religionis ingressus æquiualet gratiæ principis, quo ad mortem euitandã, & quia apud iurismatices uidetur istud dubiũ, attamen pro parte affirmatiua facit id, quod dicitur, scilicet quòd ingressus religiõis tollit omnes causas ingratitudinis. gl. est nota. in l. Deo nobis. C. de epis. & cleri. Et præceptor meus Ias. in auth. non licet. C. de lib. præter. & pro hoc est tex. in c. non liceat. xix. q. ulti. & est contra Salic. in d. l. Deo nobis. Nam omnis purgatur ingratitudo, quæ dictum ingressum præcessit. Et pro hoc facit textus iuncta gl. in auth. de monach. in prin. col. ij. Sed ingratitudo, quę commissa est contra patrem, est maior omni alio crimine. Est enim contra præceptũ fidei, quòd obligat ad semper. Et contra legem naturalem, quæ est, ut parẽtibus pareamus. Et est grauissimũ peccatũ, ut habetur Leuit. xix. & xx. & Deuter. iiij. & xx. Et Tobiæ iiij. Et Prouerb. xix. & xx. Et Eccl. iij. Et ad Eph. vj. Tamen quamuis sit grauissimũ, nihilominus tollitur per ingressum religionis. Et ita Panor. consil. xxvij. Nam per ingressum religionis tollitur irregularitas. gl. est p illũ tex. & ibi Inno. & Io. And. in c. j. de fili. presby. & Host. in c. ij. de aposta. gl. in c. j. & fi. extrà, de eo qui fur. ordi. suscalia glo. in ca. accedens. extrà, de purga. cano. Quod intellige sequuta professione, & quando oritur sine culpa.]

Religionum nulla est perfectior altera. Cardin. in cle. exiui. §. proinde. j. q. de uerb. signi.

Religio quot modis capiatur. Cardin. in clem. j. iiij. no. de testi. post glo. ibi.

† Religionum sancti Francisci quot species sint, & à quibus pontificibus sint approbatæ, & quæ dicant, & quæ sint propriè de regula, uide do. Bar. Soci. in cons. ccxlv. incip. Omissis. per totum. in ij. parte.]

Religio non dissoluit matrimoniũ, nisi quo ad torũ. c. j. & c. ad Apostolicã. de cõuer. coniu. s. Matrimoniũ soluitur. uersi. v.

Religioni in genere potest se quis obligare. Bald. in l. fi. C. de contrahen. emp. in pe. col. uer. ultimò quæro.

Religio coniugum facit filios esse spurios. gl. no. lxxxj. dist. minister. Inn. in c. dudum. in ij. col. in gl. sua, in uer. castitatem. de conuer. coniu. Lud. singu. uer. Religio. uer. filius.

Religiosi non debent retrahere parochianos ab accessu ecclesiæ parochialis, nec à sepultura. & in cle. j. ibi Card. post glo. de priuil. j. q. j. de sepul. in vj.

† Religiosorũ species enumerat Soci. consi. xiiij. col. vj. & qui possint habere proprium.]

† Religiosorum tres species sancti Francisci declarat Socin. ij. uolu. consi. xcij.]

Religiosi pronũciantes indulgentias indiscretas, uel non concessas, puniuntur. cle. j. §. j. & ibi Card. de priuile.

Religiosi facientes fraudari ecclesias parochiales matrices, quarta eis debita, peccant, & tenentur ad restitutionem. Cardinal. in clemen. j. §. j. de priui. & suprà, uer. Fratres religiosi. uer. lxj.

10 Religiosi de licentia parochialis presbyteri possunt ministrare sacramenta. cle. j. de priuil. de qua possunt credere parochiano. gloss. & Cardi. ibi. q. xv.

Religiosi non possunt ministrare sacramẽta. per cle. j. de priui. ne fiat præiudicium parochiano. Card. ibi xliiij. q.

Religiosi possunt ministrare sacramenta religiosis eiusdem ordinis, non alijs. Card. in cle. j. vij. q. de priuil.

Religiosi faciunt capitulum de triennio in triennium. clem. j. §. fi. de statu mona.

Religiosi etiam per indirectum nō grauentur. cle. j. & ibi Car. de exces. præla.

Religiosi curare debent ne damnentur humano iudicio. clem. exiui. de uerb. signi.

Religiosus potest doctorari. Benedi. in repe. c. Raynutius. fol. 72. col. ij.

Religiosi tenentur ad procurationes pro ecclesia sua, etiam legatis. no. in cle. j. & ibi Cardi. de censi. & c. procurationes. & c. cum instantia. de censi. de pręscri. accedentes.

Religiosus an possit accusari, & accusare. s. Monachus agit. uer. xvj. & xviij.

Religiosa loca quæ dicantur. suprà, Locus. el j. uersicul. iiij. xiij. & seq.

Religiosi non ligantur sententijs prælatorum extra diœcesim, uel loca sua. Cardi. in cle. ij. §. ab olim. j. q. de sepul.

20 Religiosis nō est prohibitum solatium causa recreationis, ut relaxentur à studio, uel oratione. cle. exiui. §. licet. & ibi Cardi. de uer. sign.

† Religiosus in quibus casibus possit esse procurator, uide Felin. in c. cùm I. & A. col. antepe. in fin. extrà, de re iud.]

Religiosus præsumitur bonæ conscientiæ, sed nō præsumitur peritus & doctus. Car. in cle. dudum. §. ac deinde. de sepul.

Religiosorum quieti est prouidendum. cle. j. de regular. & ibi Car. in cle. j. de exces. præla.

† Religiosus licitè potest assumere officium docendi, dummodò ad illud promoueatur legitimè, ut concludunt docto. in cap. quia nonnulli. de magist. Nam quemadmodum propter officium curæ potest à monasterio extrahi: ut not. in c. quod Dei. de sta. mona. & potest esse cubicularius episcopi. suprà ij. q. vij. cùm pastoris. ita fortius officium docendi, cùm ibi magis longè proficiat, quàm in prædictis casibus, cùm ad prædicta multi reperiantur idonei, & non ad officium docendi. no. Abb. in c. clerici officia. de uita & hone. cle. in v. col.]

† Ita Felin. in cap. cùm deputati. de iudici. Qui hæc scribit, habuit in praxi, & theologia canonica, & ciuili, & obtinui contra quosdam uiam ambitionis sectantes.]

† Religionis ingressus non tollit irregularitatem ex delicto prouenientem, ut in c. pe. & ult. de eo, qui fur. ordi. susce. inducit tamē dispensationem propter fauorem religionis: ut ibi not. Pet. de Ancha. Quid autem operetur ingressus religionis, uide not. in c. ij. de no. ope. nuncia.]

† Religiosi, seu monachi præsumuntur semper iustam litem mouere, cùm ipsi sua diuiserunt propter Deum. cap. nimis iniqua. de exces. præla. nec est præsumendum, quòd appetant aliena. xij. q. j. expedit. in fi. facit ix. q. iij. Lugdunensis. & gl. in c. ij. de no. op. nunc.]

† Religiosi de licentia suorum prælatorum possunt promoueri ad officium docendi, secūdum communem doctorum opinionem, in c. pen. de magist. & idem sentit Archid. in c. monachi. xvj. q. j. quamuis tamen aliqui uoluerunt tenere contrarium, contra quos dicit Hiero. ad Rusticum monachum, Longo tempore disce, quæ postmodum doceas. Et ista est communis.]

† Religiosi proferentes in eorum prædicatione aliqua uerba, quæ possunt subtrahere auditores à solutione decimarum, sunt ipso facto excommunicati. Panor. in rubr. de deci. circa fin.]

† Licet regulariter nō stetur confessioni coniugis contra matrimonium, ut in c. super eo. de eo, qui cogno. consan. uxo. suæ. tamen si uxor repetens uirum, contra quam fuit oppositum de adulterio, replicet de adulterio uiri, & hoc uir confiteatur, præiudicabit hæc confessio monasterio, etiamsi ueniat in præiudiciū professionis: ut in c. pe. de rap. Quod intelligit uerum Abb. in c. ueniens. de conuer. cōniuga. quando ingressus stat pro ingressu: & contra matrimoniū de consensu superioris, quia tūc nō est uerisimile, quòd falsum confiteatur contra se, aliàs autem suæ confessioni non creditur etiam cum iuramēto: ut in c. uidua. de regula. ualeret etiam confessio in matrimonio carnali in præiudicium monasterij, quando est facta ab eo qui stat pro matrimonio. Host. in c. attestationes. de despon. impube. Abb. in d. c. ueniens.]

† Religiosi præceptores, seu commendatores, si creantur per electionem, uel habent curam, debet interuenire authoritas diœcesani: ut in c. ij. §. priores, de sta. mona. & in c. cùm & plantare. de priui. sed si gerant simplicem custodiam, uel manualem administrationem, sufficit quod à suo priore simpliciter deputentur: ut in c. cùm ad monasterium. §. tales. de sta. mona. & hoc de consensu collegij, nisi priuilegium, uel antiqua consuetudo aliud obtineat. Abb. in c. cùm deputati de iudi. in ij. col. facit quod not. in c. ea noscitur. de his, quæ fiunt à præla.]

† Facilius dispensatur cum intrante religionem, quàm cum remanente in seculo: & hoc propter pœnitentiam diuturnam, quam ibi est acturus. pro hoc xxxiij. q. ij. admonere. Abb. in c. j. de aposta.]

† Per religionis ingressum an tollatur irregularitas, uide bonam glo. quæ quotidie allegatur in c. ij. in gl. fi. in uerbo, fauore religionis. de post. & ibi Abb. dicit, quòd non potest dari certa doctrina, quia in quibusdam tollitur, & in quibusdā non: sed illud est uerum, quòd fauore religionis mitius agitur cum irregulari. Et credit ibi abbas, quòd tantum in casibus iure expressis tollatur irregularitas p religionis ingressum, cùm non habeantur canones loquentes contrarium. Et an ingratitudo aboleatur per ingressum monasterij, seu irregularitas, uide glos. in c. fi. xix. q. iij. & uide Io. de Imo. in c. ij. in fi. de test.]

† Religiosi præceptores comparantur custodibus, uel commendatarijs, uel uisitatoribus, seu uicarijs: quia uisitare, & curare debent loca sibi per maiorem magistrum commendata, quorum officium habent. lxxiij. dist. si in plebibus. lxx. dist. sanctorum. & remouentur ad arbitriū superioris. Abb. in c. cùm deputati. in ij. col. de iud.]

† Religiosus obligatus uoto magis meret quàm laicus sponte uouēs. Facit ad hoc gl. in c. illicò. in uerbo, se ipsum. de reliq. & uene. sanc. & uide quod uoluit Bart. in l. quòd si minor. §. restitutio. ff. de mino. in ij. no. ubi dicit, quòd plus meretur ille, qui facit aliquid ex necessitate, quàm ille, qui ex uoluntate. allegat l. cùm postulassem. in fi. ff. de dam. inse. Ab. in cap. id quod. de iureiur. & in cap. primo, in fin. de sum. tri. & fide catho. & in c. magnæ. de uoto.]

† Quis potest dare se, & suo monasterio per modum conuersionis, licet aliter non fiat monachus. & erit iste conuersus monasterij, secundum gl. sing. in c. ut lex continentię. xxvij. q. j. Iste talis est magis astrictꝰ monasterio, quàm monachus, censetur enim quasi seruus monasterij, adeò ꝗ causa maioris religionis non potest inde discedere, secundum gl. sing. Quidam tamen in hoc ultimo tenet contrà, ut no. ibi Archi. & Abb. in c. in præsentia. in ij. col. de proba.]

† Religiosæ personæ sunt hospitalarij, largo modo: quia non possunt contrahere matrimonia, & promittunt obedientiā superiori, & nō possunt retrocedere ab illo statu: unde istis, uel ordini eorum conferuntur ecclesiæ, uel decimæ. Abb. in c. quamuis. de deci. & in rubr. de regular.]

† Si quis protestatur expresse, quòd propter delationem habitus nō intendit profiteri, etiam per delationem habitus annalem, non inducitur tacita professio. not. Host. Io. And. & Abb. in c. ut clerici. de reg. & in cle. eos. eo. ti. Idem si quis ingreditur monasterium, & protestatur non seruare regulam antiquitùs constitutam, sed illam, quæ seruatur de præsenti, talis enim religiosus non est, & si monasterio non se confirmauerit, compellitur profiteri, aut exire. not. Host. & Abb. in d. c. ut clerici. & in c. ex parte. eo. tit.]

† Religiosus si uult ad strictiorem religionem transire, sufficit petere licentiam sui abbatis, ut in cap. licet. de regu. Si uerò uul transire ad religionem parem cum causa, uel sine causa, requiritur dispensatio episcopi, ut in c. statuimus. ix. q. fi. Potest etiam ad laxiorem transire cum causa: tamen ex dispensatione episcopi. argu. c. non mediocriter. de conse. di. v. sine causa autem ad laxiorem non potest transire sine licentia & dispositione papę, & etiam quo ad Deum, non sufficeret licentia papæ causa cessante: ut no. in c. non est. de uoto. & ibi Abb.]

† Profiteri uidetur maior quatuordecim annis suscipiendo habitum professorum, quatuor cōcurrentibus. Primò quòd sit habitus distinctus ab habitu nouitiorū. Secundò, ꝗ sciens recipit habitum illum. Tertiò, ꝗ sponte, & quòd perseueret triduo. Quartò, quòd sit maior pubertate: ut colligitur ex not. per

not.per doc.maximè per Abb.in c.ad nostram.de regu. & talis professio nõ obligat illi religioni in specie, sed in genere, quia potest transire etiam ad laxiorem religionẽ,ut in c.constitutionem.§.j.eod.tit.lib.vj. Abb.in d.c.ad nostram.]

† Ad ualiditatem professionis requiritur, ꝙ recipiatur ab illo, qui habet potestatem incorporãdi religiosum religioni, utputa ab abbate,& conuentu simul:ut in c. porrectum. & ibi Abb.de reg.& plenius in c. ad Apostolicam.eo.tit.in fi.]

† Religioni alicui episcopus nõ potest quem incorporare,inuitis fratribus. Appellatione autem religiosorũ non ueniũt hi,qui professi sunt in manibus episcopi tantùm. Abb. in c. porrectum.de reg.Et professio per quęcunq; uerba facta,etiam non seruata forma regulari, ut quia cùm obligatio dirigitur in Deum,defectus formę non debet uitiare actũ,sicut dicitur excõmunicato,no.in c. sacro. de senten. excom. no. Lap.alle.cxxix.Abb.in d.c.porrectum.in fi.]

† Licet assumptio habitus nouitiorũ cum proposito non mutandi uitam,& relinquendi seculum, non obliget quem religioni,obligat saltem in genere,unde non potest amplius redire ad seculum,per c.consulti.cum ibi no. de reg.nõ tamen talis est uerus monachus.Ideo tenet per eũ contractus,cùm per assumptionem habitus nouitiorum non fiat professio tacita,uel expressa:ut in c.j.de not.lib.vj. Tollitur enim primum uinculum, tanquam simplex per matrimoniũ sequẽs, tanquã fortius uinculum,ut in d.c.j. Nec potest dici uotum solennizatum per talem assumptionem habitus. Secus autem in eo,qui recipit habitum professorum intra annũ probationis,quia talis uidetur professionem tacitam facere in certa religione,ut no.Io.And.in c.constitutionem.de regul. lib.vj.& in c.illicò.de uoto.lib.vj.Spec.in titu. de statu regu. uersi.xliiij.Abb.in d.c.consulti.]

† Licet malitia suppleat ętatem,quo ad matrimonium,quo ad ingressum tamen religionis requiritur decimusquartus annus completus.no. doct. & ibi Abb.in c. ad nostram. de regu.& in c.postulasti.eod. titul. contra. gloss.& ibi, quæ non tenetur.]

† Religiosi possunt de licentia abbatis habere peculium, seu administrationem peculij pro utilitate monasterij, uel pro alendo seipsum:ut in c.insinuante.qui cle.uel uouen.Secus uerò,si uellet habere ut disponeret ad libitum: quia tunc abbas non potest hoc sibi concedere,ut in c. cùm monasteriũ. de statu mona.no. Abb.in c.ij.eod.tit.in ij.col.]

† Religiosi propriè & strictè dicuntur,qui profitentur illa tria substantialia religionis, paupertatem scilicet,obedientiam, & castitatem,ut in ca.cùm ad monasterium.de sta.mo.Abb. in rubr.de regula.& in c.ij.de sta.mo.]

† Religionum uaria mutatio reprobatur:ut in c.fi.de reli. domi.ubi refert Abb.quòd propter nouas inuẽtiones tot sunt uarietates inter fratres sancti Dominici,& fratres sancti Frãcisci,ut uix inuicẽ se recognoscant.facit extrauagans Ioannis uigesimisecũdi, quæ incip. Sancta Romana. & hoc propter confusionem tantarum religionum, & propter mala, quæ exinde proueniunt:ut no.Abb.in d.c.fi.]

† Religiosæ personæ sunt ministri militiæ templi,ut in c.cùm deputati.de iud.& ibi Abb.in prin.facit quod no.in c.canonica.de sen. excom. Et qui dicantur propriè religiosi, uide gl.in cle.j.de relig.do.& in cle. cùm ex eo. de sen. excom. & Abb.in rub.de regu.& in c.ij.de sta.mo. & in c. ecclesia sanctæ Mariæ.de consti.]

† Nouitius, qui intrat monasterium, ut efficeretur professus, si interfuit unà cum professis electioni,uel alijs actibus, capitularibus scienter,& sponte se ingerendo,& triduo perseuerauerit,censetur professus:ut in c. ex eo.de electio.lib. vj. Abb.in c.uidua.de regu.]

† Religionem ingredi non solùm sponsa liberè potest inuito sponso ante carnalem copulam subsecutam,ut in c.fi.& in c. ex publico.de cõuers.coniug. sed etiamsi sponsus uiolenter cognouit sponsam,potest illa eo inuito religionem ingredi, ne delinquens sit melioris cõditionis, quàm innocens argumento cap.eum,qui.de pręben. lib. vj. Item quia non uidetur communicasse corpus suum, ex quo inuita fuit cognita. xxxij.q.vj.§.j.Et sic concludit Io.And.in reg.quæ contra.de reg.iur.lib.vj.Abb.in c.ij.de conuer.coniuga.in fi.

† Ad religionem proficisci non debet maritus ex sola scientia uxoris.c.cùm sis.de conuer.coniug.Sed si de facto facit oppositum,professio tenet,sicut dicimus,quòd uouens continentiam non debet de iure contrahere matrimonium:tamẽ si contrahit, tenet: ut in c. illicò. de uoto. lib. vj. facit quod no.in c.j.de conuers.coniuga.Abb.in c.ex parte.eo. titul. & per Lap.alle.cxxix.]

† Religionem si ingreditur maritus uxore dissimulante, siue ignorauit,siue non,si maritus nõ fuit reuocatus in uita uxoris,nõ potest post eius mortem monasteriũ exire; sed incontinenti post mortem uxoris fuit ualidata pofessio,& ex morte:quia intrans religionem semper uidetur habere propositum seruiendi Deo,& mutandi uitam. Et iste est uerus intellectus.c.consuluit.de conuer.coniuga. ut ibi no.Abb.]

† Religiosus,seu monachus factus maritus,à coniuge adultera repeti non potest,ut in c.constitutus. de conuer. cõiuga. cum c.seq. Et est ratio, quia cùm uxor illa fuit adulterata, amisit ius quod habebat in maritum,ut in c.significasti. de diuor.& perdidit seruitutem,quam in eo habebat,& sic liberè poterat agere se promoueri ad ordines.ut ibi no.Abb.]

† Religiosus si præficitur ecclesiæ seculari,nõ ut pro sit, sed ut præsit,peccat mortaliter,cùm ueniat cõtra uotũ.no. gl.in c. monachi uagantes.xvj.q.j.Abb.in c.non est.de uoto.in fi.]

† Religiosus si conuenitur ex eo,quòd euenit ante ingressum, potest monasteriũ suscipere defensionem,& illo inuito proponere omnes exceptiones sibi competentes,& sic non tantùm bona ingressi transeunt in monasterium, sed omne ius reale.& personale sibi competens:ut uult gl.in c.ueniens.& ibi Abb.de conuers.coniug.]

† Si quis profitetur ea cõditione, ut possit retinere bona suã, debet intelligi,quo ad usumfructũ, & sic res intelligatur secundum subiectam materiam, ut est bonus tex.in simili. in l.si uno.ff.loca.Abb.in c.ij.de sta.mona.]

Religiosorum appellatione etiam nouitij continentur.Car.in cle.j.de ele.in prin.& in cle.ij.xiij.q.de præben. Item fratres sancti Augustini,& sancti Benedicti,& sancti Frãcisci, & religiosi priuilegiati.glo.& Car.in cle.j.q.de decimis. Item religiosi translati ad ecclesiam secularem,nisi sit episcopus.gl. & Car.ibi.q.iij.non tamen clerici seculares,ut ibi.q. ij. post.

† glo. † Et per Feli.in c.non dubium.de sen.excom.ad fi. Itẽ fœminæ.& ibi per gl.& Card.q.iiij.]

Religiosi retinent suitatem, & succedunt suis parentibus, nec perdunt nobilitatem,nec dignitatẽ doctoratus, nec aliquid naturalitatis,nisi mendicantes,qui non succedunt. Vide de his omnib.Bened.in repe.c.Raynutius.fo.70.& 72. ubi plenè.de testamen.

Religiosus dicitur,etiam qui profitetur aliquã regulam de approbatis simpliciter,nõ expressa regula. Card.in clem.j. iiij. & v. q. de relig.non qui est de regula non approbata. Car. in cle.j.iij.q.de relig.domi.

Religiosi ædificantes ecclesiam in proprio fundo,non tenentur ad onera.Card.in cle.j.iiij.q.de cen.

Religiosorum prælati non edunt carnes in monasterijs. clem. ij.& ibi Cardi.de censi.nec auferãt uiolenter uictualia à monasterijs.ibidem.

Religiosi non possunt ministrare sacramentum matrimonij,id est,benedictionem sponsorum,sed possunt cõtrahere fœdus matrimonij pro sponsis, id est stipulari matrimonium inter sponsos.clem.j.secundum Card.xiij.q.de priuileg.

Religiosi propriè appellantur fratres.Abb. in c. causa. de iudi. gl.& Car.in cle.ij.de decimis.gl.in cle.j.de rel.dom.& in cle. cum ex eo.de sen.excom.Ioan.And.in rubrica,de reg.

† Religiosæ personæ,etiam non propriè, an quicquid acquirunt,acquirant monasterio.uide do.Barth. Soci.con.ccxlv. incip.Omissis.uer.pe.in ij.parte.]

Religio,& professio,pro eodem ponuntur.d.clem.j.sed ibi uide omnino per Card.xij.q.

30 Religiosus potest eligi ad monasteriũ,si sit professus.de ele. c.nullus.in vj.& Card.in cle.j.prima oppo.eo.tit.

† Religiosi an sint idonei testes in fauorẽ sui monasterij. Dec. consi.lxij.circa prin.]

Religiones diuersæ quæ dicantur. Card.in d.cle.j.xiij.q. quòd ex habitu coloribus uariato.

Religionis habitus ex diuersitate colorum an fiat. Cardin. in d.cle.xvj.q.

Religio-

Religiosus si deponat habitum, uide §. Monachus recedit. per discursum.
Religiosus an possit esse prælatus ecclesiæ citra episcopatum. Card. in cle. j. xxvij. q. de elec.
Religiosi dicuntur etiam fratres militiæ capituli. c. cùm deputati. & ibi Abb. de iudi. in prin.
Religiosi sunt incapaces beneficij secularis. §. Monachus ministrat. uer. x. per discursum. Item hospitalium. §. uer. Hospitale. uer. xxiij.
Religiosi professi tenentur dicere officium diuinũ. xvj. q. j. nemo. & c. si monachus. Card. in cle. j. xxix. q. de decimis.
Religiosus potest habere curam. suprà, Monachus promouetur. uer. ix.
Religiosi habentes parochiam, & curam animarum, possunt ministrare, & exigere decimas. suprà, Monachus ministrat. uersi. viij.
40 Religiosi attestatio sine iuramento, facit præsumptionem. Inn. in c. nuper. de testi.
Religiosus an possit esse testis. §. uer. Clericus testis. uer. j. cùm duobus sequentibus.
Religioso testi absque iureiurando fides præstanda non est. cap. cùm nuper. de testib. Deci. consil. ccccIxxij. numer. 17. Ioan. Cephal. consil. ccxciv. num. 31. uolum. ij. Æmilius Maria Manolessus.
Religiosus an possit esse arbiter. §. uerb. Clericus artifex. uer. vij. & uer. Abbas. uersic. xcij. quòd sic, in causa ecclesiæ. uer. Episcopus circa iudicia. uer. xxiij. & uerbo, Monachus iudex. uer. antepe. quòd non. & uer. Arbiter. uer. cxlvij.
Religiosus iudex an possit recusari pro suspecto. §. uer. Recusatio. uer. xxix. ubi innuit, quòd sic.
Religiosus an possit esse executor testaméti. §. Executor quis. uer. iiij. quòd non. Et an procurator. §. uer. Procurator quis. uer. xxiiij.
Religiosus exemptus factus executor potest cõueniri coram episcopo, non obstante priuilegio fori. Barto. in l. interdum. §. senator. de iudi.
Religiosus locus non uenit in diuisione. l. fundi. ff. fa. erc.
Religiosus an possit eligere sibi sepulturã extra locũ suũ. Inno. in c. nimis. de exces. præla. in gl. sua in uer. eligit. quòd sic.
Religiosus portans habitum proprium sub uestibus, non punitur. Oldra. consi. clxxxiij.
Religiosa res quomodo pignoretur. §. uer. Obligatio generalis. uer. xiiij.
50 Religiosa res an teneatur ad tributa. §. Collecta quibus. uer. xxv. quòd sic.
Religiosus potest implorare officium iudicis pro aliméntis sibi relictis, uel constituere procuratorem ad petendum, uel potest monasteriũ pro eo petere. Bart. in l. seruos. ff. de alimen. & ciba. lega. Addo quod etiam pro tali legato poterit agere syndicus communis ipsorum & religiosorum, etiam quilibet de populo. Ita Bart. in l. ciuitatibus. in prin. in uer. item no. iuncto uer. seq. ff. de leg. j. & ibidem etiam in uersi. sed quæro, ponit formam petendi tale legatum.
Singu. Religionem ingrediens, qui fuit attractus ad religionẽ dolo religiosorũ, ut lucretur bona sua, cogitur in religione perseuerare, sed bona non acquiruntur monasterio, & hoc in odium ipsorum, quia non propter Deum, sed propter bona temporalia induxerũt illum ad monasteriũ, siue religionem. Casus est in c. constituit. xx. q. iij. quẽ dicit singularẽ, & ualde notabilem. Panor. in c. prętere a. in gl. fi. de leg. Et ideo sint cauti hæredes, ut petant bona dicti ingressi sibi reddi, quod fieri debet in odium circumuenientium, ut §. dixi.
Religiosi non debent litigare. in Spe. de præpara. iud. ad fi.
Religiosus an possit testari. in Spe. de instr. edi. §. compendiosæ. uer. sed quid si homo. & §. uer. Clericus testatur. per totũ. Addo Spe. in eo. tit. de instru. edi. in §. nunc uerò aliqua. in xv. charta, in uersi. sępe quæritur. & uers. quid de canonicis. & in uer. quid de abbatibus. & Panor. in rub. extrà, de testa.
† in ij. col. uersi. xj. prohibetur. † Et an ex dispensatione papæ, uide Socin. consi. xiij. in j. uolum. per totum.]
Religiosus inuitus ingressus si perseuerat, præsumit consensisse. in Spe. de præsum. §. ij. uer. necessarij.
Religionis speciale est, ut summa sit ratio, quæ facit pro ea. in Spe. de loca. & conduc. §. vj. uer. lxxxvj. ad fi.

Religiosi an habeantur loco filij, uel hęredis. eo. §. uer. cliiij. ubi uidetur tenere quòd sic.
Religiosum se quis potest constituere per pactum. in Specul. de feu. §. ij. uer. j.
Religiosæ domus sunt episcopo subiectæ. in Spe. de reli. domi. & tit. de capel. mona.
Religiosorũ materiam supple §. uer. Abb. Clericus, Fratres, Episcopus, Cardinalis, Papa, Prælatus, Monachus. per totum.

Remaneat, est uerbum commune in substitutionibus. Bal. in l. fi. pe. col. in fi. in uer. uenio ad cõmunia. C. de sacrosan. eccl. Bart. in l. centurio. in ult. col. uer. iiij. quæro, dubitatur. ff. de uulg. & pup. & in l. iij. in prin. ad fi. ff. de colla, bo. & in l. tale. §. pater. uer. no. quòd uerbum. ff. de pac. sed Bal. in l. j. C. de pac. inter emp. & uen. dicit, quòd est obliquum. Barto. in l. si cùm ante. C. de donat. ante nuptias. dicit esse commune.

Remedium ordinarium facit cessare extraordinarium. no. in l. in causæ. ff. de minori. l. in prouinciali. & ibi Bartol. præsertim in pe. col. in uer. breuiter ergo. ubi tradit notabilem doctrinã. ff. de ope. no. nũ. & in l. Æmilius. de minori. Bart. in l. si minoris. ff. de admi. tu. in j. col. in
† fi. uer. oppo. ubi habet locum remedium. † Et per do. Iaso. May. Insti. de act. §. præiudiciales. num. 34. & in l. j. §. j. de no. ope. nunc. num. 11. & dicitur Gręcè φάρμακον.]
Remedium quærere ante causam uulneratam, melius est. in Spe. de app. §. v. uer. sed nũquid. el j. tex. in l. fi. C. in qui. cau. in integ. resti. non est necess.
Remedium ordinarium, & extraordinariũ concurrit, si extraordinarium est plenius ordinario. Bart. in l. fi. in uersicu. nota ergo. C. si aduer. rem iudi. Item contra diuersos concurrunt. l. fin. & ibi Bartol. in pen. oppo. C. si tutor, uel cura. Vide etiam Bartol. in d. l. si minoris. in j. col. in fi. Addo omnino Panor. in c. ex parte. de rescrip. & Pau. de Cast. in suo consi. cxxxij. quod incipit, Circa ea, quæ superius. in ij. col.
† Et per Fran. Aret. in l. uentre. in vij. col. de acq. hæ. & in l. Pantonius. eo. tit. in fi. j. col.]
† Remedium canonis reintegrandę, & quodlibet possessoriũ, cui cõpetat, & quid probare necesse sit, uide do. Barth. Soci. in consi. cclxv. incipien. In causa. uers. quartò uidendum est. cum uersi. seq. in ij. parte. & Felin. in c. dilecti. in fi. de ma. & obe. & Fran. Aret. in l. rem. de acq. poss. ubi etiam latissimè per do. Bart. Soc.]
† Remedium extraordinarium ubi est pignus tam ordinarium, prodest ut succurratur uolenti intentare remedium extraordinarium, licet competat ordinarium: ut probatur in c. literis. de in integ. rest. & no. in c. ex parte. ij. de rescrip. Ex quo infertur, quòd in senté tijs, quę transire non possunt in rem iudicatam, ut causa matrimonialis, habet pars duplex remedium, ut petat restitutionem ante sententiam, uel appellet, seu supplicet. no. Abb. in d. c. ex literis. & in c. tum ex literis. e. tit.]

Remissio in causis ciuilibus non habet locum. c. Romana. §. contrahentes. de foro cõpe. in vj. Bar. & doc. in l. hæres absens. §. si quis. in uer. circa hãc legẽ. ff. de iud. Bar. in l. j. in fi. de eo, qđ cer. lo. & Ang. in l. si quis uerò cõprehensorũ. in auth. ut nulli iud. nisi contrahentes renuncient priuilegio fori. gl. in l. j. ff. si quis in ius uo. non ie. & Bar. in d. uer. circa hanc legem. Sed Ang. cõtrà post Bar. in d. §. si quis. Bar. & doc. ibi cõmuniter. & Alex. in d. l. j. quam gl. Ioan. de Imo, in c. fi. de foro compe. dicit uerã esse, sed nõ seruari in facto. Sed Abb. in d. c. fi. eam sequitur. Adde Alex. Imo. in d. l. j. qui sequitur Ang. ibidẽ idem tenentẽ. in pe. col. Adde Bal. in l. cùm. Archimedorã. C. ut in poss. leg. Item nisi contrahentes iurauerint se litigaturos in loco contractus. in auth. de exhi. re. §. si uerò. & in auth. qui iurat. C. de bo. autho. iud. pos. & Ale. post Ang. & Pet. de Su. in d. l. hæres. §. j. & ibi dicit Ang. ꝙ illum text. inducit à capite suo. Item nisi ratione nimiæ contumaciæ. Casus singularis in l. consentaneum. C. quomodo & quando iudex. secundum Lud. in sing. uer. Remissio. uer. in causis. Item nisi latitet, & in loco contractus nihil possideat, quia remitti debet ad locum contractus. Bart. & doct. & Pet. de Sun. post gl. in d. §. j. ubi dicit Bartol. in uer. ut tamen opinio Ioan. quòd tunc iudex pronunciabit mittendũ in possessionẽ, & scribit iudici loci,

loci,in quo habet bona,qui mittet in poſſeſsionem.Card.in cle.ij.§.deniq;.xj.q.de re iudi.ubi plenè.Item niſi ratione publicæ adminiſtrationis.in tit.C.ubi de cri.agi opor.gloſſ.& doct.in d.§.j.Item niſi ex cauſa ſtatus.l.j.C. ubi cauſa ſtatus. Item niſi eſſet quæſtio de perſona, quæ diceretur ſubiecta corpori,uel uniuerſitati,à qua fugerit.l.fi.C.ubi decuria.uel cohort.Item niſi in caſu l. ij. C. ubi de cri.agi opor.Addo,q fallit,niſi quis eſſet debitor fiſcalis,ſecundum Ang.in d.l.hæres abſens.§.j.De iſta materia uide latè per do.Anto.in c.fi. de foro compe.

† Licet non ualeat conſuetudo uetans remiſsionẽ delinquentis,quia eſſet irrationabilis,& grauoſa,per c.j.& fi.de cõſue. ualet tamen conſuetudo,per quam iudex domicilij non remitteret ad iudicẽ delicti,uel econtrà:dum tamen alter prędictorum,in cuius territorio degit, uelit delinquentem punire.Et ſic limitatur dictũ Bar.in l.ſepulchra.C. de ſepulch. uiola.Abb.in ca.fin.de foro compe.in xiij.col.]

† Remiſsio non habet locũ regulariter in contractibus: quòd fallit, quando in ipſo contractu contrahens renunciat foro ſuo.ut in l. ij. ff. ſi quis in ius uoc. non ie. tunc enim uidetur uoluiſſe,ut ibi tantùm cauſa decideretur.Bar.in l. hæres abſens.ff.de iudi.Item fallit in reddẽda ratione adminiſtrationis,ut debeat remitti ad locum,ubi geſsit:ut in l.j. C. ubi de crimi.agi opor.Item fallit in cauſa ſtatus:ut ibi per Cy.Abb. in c.fi.de foro compe.in xx.col.]

† Remiſsio delinquentis neceſſariò non eſt fiẽnda per iudicẽ, ubi delinquens degit,quando per iudicem delicti non petitur fieri:& tunc licitè poteſt per iudicem domicilij puniri: ut in l.j. C.ubi de cri.agi opor.& ibi Bar.Abb.in c. fina.de foro competen.in x.col.]

† Remiſsio in leuioribus criminibus regulariter non fit, nec etiam in atrocioribus, ubi ciuiliter agitur. no. Cal. in c.j. de rap.Abb.in d.c.fi.]

† Remiſsio delinquentis ex neceſsitate debet fieri, ubi delictum eſt atrox, & petitur fieri per iudicem delicti. no. Cyn. in auth.qua in prouincia.C.ubi de cri.agi.opor.& Bartol.in l.ſi cui.ff.de accu.& gloſſ.in cle.paſtoralis.de re iudi.Abb.in d.c.fi.]

† Si criminoſus degit ſub iudice domicilij, nõ tenetur ipſe de neceſsitate,ſed de urbanitate delinquentem ad iudicem delicti eum requirentem remittere: nec per hoc poterit eum punire,ſed ſuus ſuperior.& hoc uerũ, ſi iudex domicilij intendit eum punire.no.Ioan.Cal.in c.j.de rap.Abb. in d.c. fi. Et ſi iudex delicti nõ intendit punire criminoſum, etiam ex urbanitate,ad eum non eſt fienda remiſsio,ſecundũ Io.Cal. in d.c.j.facit c.per tuas.de ſenten.excom.ex urbanitate poſſet iudex delicti remittere ad iudicem domicilij, ſicut Pilatus remiſit Chriſtum ad Herodem.Abb.in d.c.fi.]

† Remittere poteſt delinquentem ad iudicem delicti non ſolùm iudex domicilij,ſed alius,qui non eſt iudex delinquentis,ubi ipſe degit: ut in §. ſi quis comprehenſorũ. in auth. ut nulli iudi.& Cal.in c.j.de rapto.& Abb.in d.c.fi.]

† Remiſsio criminoſi fieri non debet,donec per iudicem delicti ſummaria fiat cauſæ cognitio,ne ille diffametur, ſi ligatus remittatur:ut no.gl.in clem. paſtoralis. de re iudic. Sed ſi allegatur contumacia in loco delicti, per fugam probatur præſumptiuè delictum.ar.in c.nullus.de præſump. & quod no.gl.in l.in bonæ fidei.C.de reb.cred.& iureiurand.& Bar. in l.admonendi.ff.eo.& in l.lex Cornelia.ff.ad Syllan. Si autem non conſtat de fuga,requiritur ſummaria cognitio, niſi factum ſit notorium,uel famoſum.Abb.in d.c.fi.]

† Remittendus eſt uagabundus ad locum, in quo deliquit, ut ſcandalum tollatur de loco delicti, ut ſatis fiat Reipublicæ, quam læſit,& cęteri metum habeant: ſed ſi in pluribus locis deliquit,debet fieri prius remiſsio ad iudicem, in cuius territorio prius deliquit, cùm ibi prius ſe obligauit ex delicto. ff.de actio.& obliga.obligamur.Simile not.Innoc. in c.cùm iam dudum.de præbend.Abb.in d.c.fi.]

Remiſsio ad locum contractus non fit,ſi alibi eſt deſtinata ſolutio,ſed ad locum ſolutionis ſic, ſi eſt renũciatum priuilegio fori: quo caſu debet remitti,& cogitur ſiſtere, ubi conuenit ſoluere certo loco:non ſi generaliter,ubi uelit creditor.Bal. ſingulariter in l. cùm Archimedoram. C. ut in poſſ. leg. in j. col.magna.in fi.in uer.unde dico.

Remiſsionis ratione contractus materiam uide in Spe.de primo & ſecundo decr. §. nunc uideamus. in uer. & not.in cle. ij.§.deniq;.xj.q. per Car. de re iudi.& per Bald.in l.cõſentaneum.viij.no.quomodo & quando iud. Dic uerum, niſi lis eſſet cœpta contra præſentem,ſecundum Alex.in d.l.hęres. abſens.§.j.

Remiſsio uerbum dicitur,cùm iudex mandat ſubdito ad literas alterius iudicis,quòd compareat in foro ſcribentis.Bal. in l.omnes.ij.col.C.de epiſ.& cle.aliàs eſt in §.ſi numero. in uerſi.ſed in hoc eſt differentia.ea.l.

Remiſsio cauſæ inſtructæ quomodo fiat.Bald.in addi.Specul. de remiſ.uer.pe.

Remiſsio non habet locum in cauſa criminali ciuiliter mota: quia illa æquiparatur ciuili,per ca.tuæ.de procu. Cardin.in cle.ij.§.deniq;.xij.q.de re iudic.

Remiſsio ſi non fiat,quomodo puniatur iudex.in Spec.de primo & ſec.decre.§.nunc uideamus.in uer.& no.ad fi.

Remiſsio cauſæ matrimonialis ad epiſcopũ an & quando peti poſsit poſt litem conteſtatam. Pauli de Caſtr. conſi.cxlvj. quod incipit, In puncto præſenti. quòd ſic. Addo Innoc. & Ioan.And.in c.tuam.de ordi.cog.in Nouel. & Bart. in l. Titia.ff.ſol.ma.& in l.quoties.C.de iudi. & omnino per do. Alexand. in l. Titia.in iij. col. cum duabus ſeq. uer.poſtremò dubitauit. cum multis limitationibus, & concordantijs ibi per eum ſignatis.

Remiſsio cauſarum ex quibus cauſis fiat.Bald.in addi.Specul. de remiſ.uer.nota,quòd remiſsio.

10 Remiſsio cauſę ad ſuperiorem quando fit,poſſunt reddi atteſtationes cuilibet partiũ,& dari terminus partib. ad comparendum coram ſuperiore.s.uer.Iudex remittens.uer.j.

Remitti ſe petit debitor ad primum iudicem,ſi coram alio conuenitur.Innoc.in l.cùm M.Ferrarienſis.in ulti.col.uerſi. ſed certè.de conſti.Bal.in Marg.uer.Petitio.uer.iij.

Remiſsio ad partes pro articulis probandis per inſtrumenta tantùm fieri non debet: ſecus, ſi per inſtrumenta, & teſtes. Rota in deci.cclij.quando.in nouis.& j.uer.proximo.

Remiſsio ad partes datur pro recognitione ſigillorũ & ſignorum,ſi negent:& probari non poſſunt in curia: ſed nõ ſuper inſtrumentis producẽtis.Rot.in deci.ccxxj.licet.in nouis.

Remiſsione cauſæ facta ſuperiori finitur iuriſdictio iudicis remittentis.in Specul.de iudi. deleg.§.reſtat uidere.uer. item permiſsionem.

Remiſsio extra curiam pro recipiendis probationibus quando fiat.in Spe.de dila.§.j.uer.ſed dices quare.

Remiſsio,& relatio,an ſint idem.s.Relatio.uerſic.j.

Remiſsio quid ſit,& quo tempore fieri debeat, & quomodo, & quibus caſibus,& quæ ſint neceſſaria.in Spe.de remiſ.§.j.ij. iij.& iiij.per totum tit.

† Remiſsio quæ requiratur, an ſit facienda in delictis. Guido papa deci.ccij.Deci.Tholoſ.cccxix.]

† Adde gloſſ.& ibi Abb.in c.ueniens.j. de teſtibus. Adde Bar. in l.Modeſtinus.ff.de ſolu.& in l.mulier.ff. de condictio. ob cau.gl.& ibi Bartol.in l.ſi quis obligatione. ff. de regulis iuris.& not.in l.prima.§.cùm uenditor.ff.qui. mo. pig. uel hypoth.ſol.Bal.in c.j.in tit.an alius poſ.aliena.feu. Io. de Imol. in cap.cùm contingat.ad finem.de iureiur.Bald.in l.ſi inter. C.de ſolu.& in l.tale pactum.in prin.& in l. cõtra iuris. ff. de pact.& in l.illud.C.de ſacroſan.eccle.& in d.l.ſi mulier.& in rub.C.de confeſ.& in l. creditori. C. de pac.gl. ſingularis,& ibi Bald.in l. fina. C. de iure do.Ang.conſil. incip.Pro parte negatiua,quod conſilium retulit Ludo.Rom.in dicta l.Modeſtinus.& uide l.ſi ſponſus.§.circa. ff. de donatio. inter uirum & uxor.Petr.de Anch.in c.quanquam.de uſur.lib.vj.& in regula peccatum.de reg.iu.eo.lib.

Remiſſo negotio quomodo ſe debeat habere ſuperior.eo.ti. §. utile cenſemus.in prin.

Remiſsio an probetur per literas iudicis remittentis. eod. tit. §.utile cenſemus.uer.ſed nunquid remiſsio.quòd ſic,ſi altera pars ſit præſens,& non contradicat.

Remiſsio quandoq; fit ad inferiorem.eo.tit.§.fi.in prin.

20 Remiſsio ad locum confœderatũ fieri debet de condemnato,qui nõ poteſt puniri in alio loco,ubi eſt captus, licet confœderato.Bal.in rub.in ult.col.ad fi.C.de fide inſtr.

Remiſsionis forma in delictis eſt, ut iudex competens ſcribat iudici

iudici incompetenti, ut T. capiat & remittat. Bal. in l. ij. in ij. col. in uer. sed nunquid. C. de ser. fugi. per §. si quis uerò comprehensorum. in auth. ut nul. iudi.

Remitti debet cōtumax condemnatus in mulcta per iudicem incompetentem ad competentem. Bar. in l. ij. in lectu. in fi. si quis in ius uoc. nō ie. ubi dicit uerum, si nihil possidet in loco, ubi est condemnatus, uel ubi non reperitur. per c. Romana. §. contrahentes. de fo. competen. Vide Bartol. in l. hæres. §. si quis tutelam. uer. circa hanc legē. ff. de iudi. ubi per Angel. & alios.

Remissio pro delicto minimo fieri non debet. Gemi. in ca. Romana. §. contrahentes. de foro competen. in vj. Lauren. de Fano, in l. in quorum. xxvij. col. ff. de pig.

Remissio in causa ciuili, uel criminali debet fieri causa cognita, & non aliter. Alex. post Ang. in l. hæres. §. si quis. de iudi. p l. j. C. ubi causa status. Car. in cle. ij. §. deniq;. in fi. de re iud.

Remissio potest fieri uerbo. Bald. in l. omnis. §. j. C. de epi. & cle. & Alex. in d. l. hæres. §. j.

Remissionis causa in criminalibus an cognoscatur per iudicē remittentem. Bartol. in l. non dubito. de capti. & in l. j. de sum. tri. Ioan. de Imo. in l. pen. de custo. reo. Alex. in l. si cui. §. fi. ff. de accusa.

Remissio malefactoris puniendi debet fieri per inferiorem, nō habentem authoritatē puniendi ad superiorem. Bald. in l. si Barsatoram. in j. no. C. de fideiuss. per l. ij. C. de sportul.

Remitti debet delinquens ad iudicem loci delicti, si petatur per iudicē loci originis: aliàs si non petatur, ipse iudex originis puniet. Bald. in addi. Spe. de compe. iudi. adi. uer. Iudex originis.

30 Remissio delinquentis quandocūq; capti fieri debet, præmissa summaria cognitione, an deliquerit. Bald. in add. Spe. de compe. iud. adi. uer. malefactor. & per Card. in clem. ij. §. † deniq;. in fi. de re iudica. † Et per Fran. Arc. in l. si quis post. in ij. col. de test.]

Remissio delinquētis fieri debet sumptibus loci, ad quem fit, si fiat ad petitionem iudicis, non si ad petitionem priuati: quia tunc fit sumptibus petentis. Bald. in c. si iudex. de pace tenen. in uer. sed quæro.

Remissio ad locū delicti fieri debet, quando quis non est alibi condemnatus: aliàs enim debet puniri, ubi est condemnatus: & sic fieri debet ante sententiam, non pòst. Bald. singulariter in l. executorem. C. de execu. rei iudi. in vij. colu. uer. quæro de tali quæstione.

Remissio ad locum delicti debet fieri ex toto orbe, cùm unus sit dominus orbis de iure communi. Bal. in l. executorem. in † viij. col. in fin. uer. quęstione, quòd est præses. † Vide Alex. qui tenet cōtrarium etiam post sententiam. in l. à diuo Pio. §. sententiam. col. j. ij. & seq. ff. de re iud.]

Remissio malefactoris debet fieri etiam per rectorem prouinciæ dominum illius loci. Bald. in l. fin. in ult. col. in uer. quæro, quidam commisit. C. si à non compe. iu. Ioan. And. in c. cùm æterni. de re iud. lib. vj. in Nouella.

Remissio in delictis hodie non fit de consuetudine, nisi inter subditos eidē imperio. Bal. in l. ij. in ij. col. in uer. sed nūquid. C. de ser. fugi. per no. in cle. pastor. de re iud. & ibi Card. in §. denique. & Bald. in l. ij. x. co. de hære. inst. & Bald. in l. pe. xj. col. C. de execu. rei iud. Bartol. & Alex. in l. sepulchri. de sepul. uiol. & in l. si cui. §. fi. de accus. & Bal. in l. j. in viij. co. uer. sed Fede. de Scalis. C. de hæred. insti. Addo tamen, quòd talis consuetudo, per quam non debet fieri remissio, non ualeret, si delinquens nō est, in loco domicilij, uel delicti, aliàs sic. Ita Panor. in c. fin. in xij. colu. in fin. de foro competenti. † Vbi etiam per Felin. in iiij. col.]

Remissio malefactoris debet fieri ad iudicem competentem per incompetentem. Guli. de Cu. & Ang. in l. j. ff. de iud. Vide in Spe. de pri. & sec. decre. §. nunc uideamus. uer. & no.

Remissio in criminalibus de iure communi habet locum, ut s. uer. xxv. & Ang. in auth. ut nul. iud. §. si quis uerò cōprehensorum. Old. contrà in consi. cxxiiij. uide no. in auth. qua in prouincia. C. ubi de cri. agi opor. Bal. in l. cùm Archimedoram. in pe. co. magna, in fi. uer. unde dico. C. ut in pos. leg. Sed Bald. in addi. Spe. de accusatore. uer. sed quid, si offensus dicit se nescire legem dicentem, quòd in criminalibus fiat remissio: sed de consuetudine hodie non fit. s. eod. uer. xxxv. uide in Spec. ubi s. d. §. nunc uideamus. uer. & no. per Bald. in l. ij. C. mandati. cum l. fi. in prin. C. si à non compe. iud. & doc. in c. j. de raptori. & per Bal. c. j. de cōtrouersia feu. apud pa. ter. & per Car. in cle. ij. §. deniq;. ix. q. de re iud. Sed an causa cognita. ibi. q. fi. & s. Addo Panor. in c. fi. in xj. colu. de fo. compe.

Remittere est dare. l. peculium. in princip. & ibi Bart. in uer. item no. ff. de peculio. Quod uerum est, si remittitur liquidum: aliàs secus. Bar. in l. actione. in ij. col. in fi. uersi. alij soluunt. C. de transact. & in l. transactio. eo. tit. & gloss. Pau. de Cast. in l. contra iuris. in princip. in uerbo, facere. & in l. tale. in princip. ff. de pact. & per Alex. in l. si mulier. ff. de condi. ob causam. ubi multa allegat, & tenet tunc † requiri insinuationem, sicut in donatione. † Et per Bal. in l. si sponsus. §. circa uenditionem. de dona. inter uirū, & uxo. De hoc an remittere sit dare, uide gl. Panor. Arc. & Feli. in c. ueniens. c. j. extrà, de test.]

† Remitto tibi ius fideicommissi debiti ex testamento talis, puta ex testamento paterno, & remitto ius fideicōmissi debiti, uel debendi ex testamento, uel ab intestato: & promitto, non conuenire iure fideicommissi, uel alio quocunq; iure, qualiter differant, uide do. Bar. Soci. in consi. cclxxxiiij. incip. Eleganter. in prin. in ij. parte.]

Remissio ad locum alium, &c. ut s. proxi. uersi.

Remissio ad locum alium fieri debet per satisdationē præstandam, quando præstari non potest in loco iudicij. l. de die. §. tutor. & ibi Alex. post Bart. qui satis. cog. ubi dicunt uerum, nisi extra prouinciam, uel ad locum ualde remotum.

Remissus pro articulo incidenti ad iudicem ecclesiasticū, si sit in mora, potest iudex laicus remittens ad ulteriora procedere contra illum. Bal. & Alex. in d. §. tutor.

Remissio pensionis nunquā fit ei, qui conducit tempore guerræ, uel pestis instantis. Cy. in l. ex conducto. §. j. loca. in addi. & Bald. in l. si ea. C. de usuris. & in titul. de pace Constan. §. uasalli. secūdo. & Alex. in l. interdum. §. quod ex naufragio. de acqui. poss.

Remittere exceptionem, est donare, si non habet aliud remedium agendi. Bal. in l. uenditrici. in fin. C. de reb. ali. non ali. & no. in l. si quis delegauerit. de nouat. sed remittere pœnā secus est. j. eod. uersi. xij. Item remittere pignus. j. eodem. uersic. xiiij. cum seq.

Remissio debiti præsumitur facta consanguineo post longum tempus. gl. & Bar. in l. libertis, quos. in §. j. in j. oppo. ff. de ali. & ci. le. facit l. Procula. ff. de proba. & Bald. in l. licet. j. col. in uer. iuxta hoc. C. de iure delib.

Remitti potest actio iniuriarum pro precio. Bar. in l. cùm mota. C. de transac. in j. col. in fi. in uer. & ista inducunt doc. sed non comprehendit damna. Bal. & Alex. plenè, & in l. si tibi. §. quædam. de pac. ubi dicit uerum, etiamsi precio facta sit. & Bal. & Alex. in l. si pro fure. de condi. fur. & Bald. in l. si domus. de serui. ur. præ. & in Spe. de accu. §. j. uer. sed si uulneratus. & s. Rancor. uer. pen. & ultimo. Et

Remissio generalis non comprehendit dolum. s. uerb. Generalis. uer. xlv.

Remissio debiti facta dolo debitoris à creditore, an ualeat. gl. j. & Bal. in l. de tutela. iij. opp. C. de in integ. resti. distinguit.

Remissio pœnitentiæ unius anni quomodo intelligatur. Inn. in c. quod autem. de pœni. & remis. in pe. col. in glo. j. in uer. sed quæres. ubi refert tres opiniones.

Remissio pœnę nō est donatio. s. uer. Pœnę remissio. uer. xvij.

Remissio debiti arguit remissionem pignoris. s. Pignus solutur. uer. xviij.

Remissio pignoris inter uirum & uxorem ualet, quamuis donatio non ualeat: quia

Remissio pignoris, uel hypothecæ non est donatio, ex quo remanet obligatio principalis. Bar. in l. j. §. j. ff. qui. mo. pig. uel hypo. sol. Bar. in l. etiam. in j. q. C. ad Velleian.

Remissiones factæ in concilijs populi prioribus uel alijs, de aliqua re gerenda, ualent. Bar. in l. illud. aliàs est in l. item eorum. §. si decuriones. ff. quod cuius. uni. nomi.

Remissio facta in ultima uolūtate, æquiparat remissioni factæ inter uiuos. l. fi. & ibi Bal. in j. no. C. de bo. lib.

Remissio generalis habet exceptiones. l. fi. & ibi Bald. in ij. no. C. de bo. lib.

† Remis

† Remisſio an & quando trahatur ad fideicōmiſſum debitum ex teſtamento, de quo in ſpecie non eſt facta mentio, ſed tamē in genere. uide do. Bar. Soci. in cō. cclxxxij. inci. Elegantis. circa prin. cum uer. ſeq. in ij. parte. & Dy. in conſi. xxj.]

Remittens dubium litis euentum, non poteſt allegare ſe deceptum. ar. l. j. C. de pac. & l. ſi ea. C. de uſur. & Alex. in l. ſi quis cùm aliter. de uerb. obli.

20 Remiſsio ſatiſdationis facta debitori ſuſpecto prodeſt, niſi mutatis moribus. gl. & Bal. in l. pe. ad fi. C. ut in poſ. leg.

Remiſsio pignoris, uel hypothecæ, non eſt donatio. ſuprà eo. uerſi. xv.

Remittere dicitur, qui non conqueritur. l. j. §. fi. & ibi Bartol. ff. ad Syllan.

Remiſsio conditionis arguit remiſsionem fideicōmiſsi conditionalis. Bartol. in l. j. in pen. colum. de pac. ſed ibi Salic. aliter loquitur.

Remiſsio mercedis quando fiat. ſ. Cōductor. uer. lix. cum ſeq. uſq; ad octuageſimum, per diſcurſum. & uerb. Merces. uer. † xix. & xxvj. † Et Bar. Soci. in conſi. cvj. incip. Pro iuramento. uer. ult. eiuſdem conſi. in ij. parte.]

Remiſsio penſionis fit emphyteutæ pro tempore guerræ. per Bar. & Ale. plenius in l. interdū. §. quod ex naufragio. de acqui. poſ. ubi dicit uerum, ſi conduxerit tempore guerræ. & † ſ. eod. uer. v. † Et ibi uide do. Fran. de Are.]

* Remiſsio penſionis colono, & conductori, ſec. com. opin. ob leue damnum facienda nō eſt, ſed tantùm ob maximum, & grauiſsimum. l. ex conducto. §. uis maior. ubi Bartol. & alij, ff. locati. Corne. con. cxxviij. col. iiij. & v. uol. ij. Soci. con. lxxviij. uol. j. l. habitatores. ubi omn. ff. locati. Henric. Boich, & Imo. in c. propter ſterilitatem. col. iiij. locat. Illuſtr. Cardi. Pariſ. conſ. xxxviij. num. 14. uol. j. Laur. Syl. conſi. xxxv. nu. 28. uol. j. Æmilius Maria Manoleſſus.

Remiſsio includit pactum, & renunciationem. Bald. in d. l. j. in ij. col. uer. ex hoc no. C. de pactis.

Remiſsio iniurię facta in teſtamēto quid operetur. Bal. in l. j. in fi. C. communia de lega. in lec. antiq. quod ualet, & prodeſt. ſ. Pax à quibus. uer. x. Et ſi fiat abſenti. ſ. Pax qualiter. uer. vij. & ix.

Remiſsionis iniuriæ materiam ſupple ſ. uer. Actio iniuriarū. per totum. & uer. Iniuria. uerſic. iij. & iiij. xvij. xxj. xl. & xlij. & ſequenti. & uerbo, Pax. per totum.

Remiſsio iuris patronatus an fiat per patrem in præiudicium filiorum. ſuprà, uer. Ius patronatus. uer. xxx. quòd ſic, niſi ſit auitum.

30 Remitti poteſt debitum debitori abſenti, & parit ei exceptionem. gl. in l. non ſolùm. §. liberationis. de lib. leg. gloſ. in uer. debitoris. Ray. de For. in l. poſtquā liti. C. de pac. & no. in l. idem in duobus. ff. eo. titu.

Remiſsionis peccatorum materiam uide in Specu. de pœni. & remiſ. per totum. & ſ. uerb. Indulgentia. per totum. & Card. in cle. ij. §. j. de pœni. & remiſ. ubi in penul. q. dicit etiā, quòd remiſsio de iniuncta pœnitentia non habet uim plenariæ remiſsionis, quæ à ſolo papa fiat. uide ibi.

Remiſſoria pro teſtibus fit ex cauſa, ut quia ſint in longinquis partibus, ut parcatur laboribus, & ſemel tantùm de ſtylo curiæ Romanæ, & poſt litem conteſtatam. Cardi. poſt gl. in cle. ſæpe. §. & quia licet no. de uerb. oblig. & ſuprà, Examinatio. Item uerum, etiam ad reprobandum, ſicut ad probandum. glo. & Card. ubi ſuprà, in x. q. Et petens debet iurare de calumnia, & habere teſtes in loco illo. Bal. & Alex. in l. de die. §. tutor. qui ſatiſda. cog. Non tamē debet dari ei, qui potuit facere examinari teſtes in loco iudicij, & fuit negligens. Ange. & Alexand. ibidem. Et ſi per calumniam petatur ad dilatandum iudiciū, iudex prouideat, faciendo deponi ſumptus pro eundo, & redeundo, & ſtando: & ſi petens recuſet, iudex eum non audiat. glo. nota. in c. ſtatutum. §. fi. in fin. de reſcrip. in vj.

* Remotiores ſi ſint excluſi, proximiores excluſos eſſe, non ſequitur. l. maritus. C. de procur. l. non ideo minus. C. de hære. inſtit. Ioan. Ceph. con. cclxxviij. num. 81. uol. ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

Remuneratio in tantum debet fieri, ut etiam prohibita alienari, poſsint dari in cauſam remunerationis. Bar. in prima conſti. Digeſtorum, in ult. col. uer. præterea probo. per l. iubemus nullum. C. de ſac. ſan. eccle. Sed an res eccleſiaſtica. ſ. Alienatio. uer. xcvij.

Remuneratio dicitur id quod datur ex cauſa beneficij antè recepti. Bar. in l. ſed ſi lege. §. cōſuluit. in ij. no. ff. de pe. hære.

Remuneratio eſt permiſſa inter uirum & uxorē, licèt donatio ſit prohibita. l. quod autem. §. ſi uir. de dona. inter uirum & uxorem. Bar. in l. ſi uoluntate. C. de do. promiſ. Vnde

Remuneratio non eſt donatio: de quo per Bart. in l. Aquilius. in ultim. colum. ff. de dona. & in d. prima conſti. Digeſtorum, in ultim. col. uer. præterea. & ſ. Donatio inter coniuges. uerſ. xxxv.

Remuneratio fieri debet iuxta ſeruitiū, & laborem. in Spec. de poſi. §. ſeptimò uidendum. in iij. charta, uer. ſed pone.

Remuneratio pro delicto non ualet, ſiue ſit factum, ſiue non. l. ſi plagij. & ibi doc. & Alex. de uerb. oblig. quod eſt ſing. ſecundum Pau. de Caſt. ibi.

† Adde, quòd Deus eſt remunerator aduerbiorum, & non nominum: quia non conſiderat quid fiat, ſed quomodo fiat, & quo animo. c. j. in fi. xv. q. vj. & dicitur Græcè ἀντίδωρον.]

Renouatio uidetur facta cum ſua cauſa, & non poteſt mutari in pręiudicium tertij. Bal. in l. j. pen. col. C. quando non peten. part. uerſi. ſed quid ſi dominus.

Renouatio emphyteuſis facta filijs, nihil operatur in eorum præiudicium: quia debet inſpici antiqua conceſsio facta patri. Bald. ubi ſ.

Renouatio emphyteuſis non poteſt fieri in pauperes in mulieres, & in milites. Ioan. de Imo. poſt Ioan. And. in c. potuit. de locato.

Renouatio emphyteuſis debet fieri ratione antiquitatis inſtrumenti. gl. in auth. de hære. & Fal. in prin. Item ratione neceſsitatis, ut quia ſit finita generatio, uel conſuetum ſit ſolui aliquid pro renouatione. Item ratione tollendæ obſcuritatis. Item ratione ſucceſsionis. Bal. plenè in auth. ſi quas ruinas. C. de ſacroſan. eccle. in j. & ij. col.

Renouatio emphyteuſis debet fieri ſaltem de centum in centum annis. Flo. in l. an uſusfructus. ff. de uſufruct.

Renouatio emphyteuſis requirit ſcripturam: & tacitè fieri non uidetur, quando reuertitur ad dominum. Bal. in l. j. C. quando non pe. part. pen. col. in uerſi. ſed nunquid emphyteuſis.

Renouatio requiritur, quando emphyteuſis duoluitur per ius accreſcendi. Bald. in d. l. j. xj. q. prin. xij. col.

Renouari conuenit, quod labitur paulatim. Specul. in proœmio, uer. hinc ergo.

Renouatio inſtrumentorum qualiter, & quibus cauſis fiat. in Spe. de inſtr. edi. §. oſtenſo. uer. breuiter. & uer. in quibus. & ſeq. & ſ. uer. Inſtrumentum perditum. uer. j. & uer. v.

10 Renouatio fieri debet, ne per lapſum tēporis dubitatio oriatur. in cle. j. in prin. & ibi. Card. de iureiur. per l. cùm notiſsimi. §. ſi quis. de præſcrip. trig. anno. c. j. de procura.

Renouatio emphyteuſis intelligit ſecundū naturā primæ conceſsionis. Bar. in l. ſi mihi, & Titio. de uer. obl. & Bal. in l. j. xj. q. C. quando non pe. par. Alex. conſi. lxxxviij. iiij. parte.

Renouatio emphyteuſis fieri debet in agnatos emphyteutæ mortui. ſ. uer. Emphyteuſis finita. uer. vij. Quod uerū, ſi ſunt inſtituti hæredes ab illo: aliàs extraneus hæres præfertur agnatis, ſi uelint in ipſum renouare emphyteuſim. Io. de Imo. in conſi. Quidam Thomas de Panno. & Alex. in l. j. §. permittitur. de aqua quoti. & æſtiua.

Renouatio emphyteuſis ex quibus cauſis peti poſsit. Bald. in auth. ſi quas ruinas. C. de ſac. ſan. eccle.

Renouationis ius durat anno. ſ. Ius petendi. uer. ij.

Renunciare, & paciſci differunt. Bald. in l. j. iij. colum. uerſicul. ſed incidenter quæro. C. de pactis. quia pactum habet in ſe conſenſum non ſolius renunciantis, ſed & eius cui acquiritur ex pacto: ſed renunciatio ſolius renunciantis conſenſum habet: ut ibi, niſi fieret præſenti, & acceptanti tacitè: quia ualeret ea, ſicut pactū ex conſenſu utriuſque, ſecundum Bald. ibi. & renunciatio intelligitur, ſcilicet per pactum. ibidem. Adde ſuprà, in uerbo, Pactum. el j. uer. j.

† Adde, quòd renunciatio eſt rei, uel iuris proprij facta ſcienter legitima refutatio. ca. quàm periculoſum. vij. q. j. & dicitur Græcè ἀπόταξις.]

† Renunciatio eſt quædam priuatio, quæ præſupponit habitum

tum de præsenti.do.Barth.Soci.in consi.clxxxix. incip. Viso.uersi.primo.quia dictis.circa prin.in ij.parte.]

* Renunciatio quibuscunque uerbis etiam ualde generalibus facta, sec.com.op.non includit ius cōpetens ex causa de futuro.Bar.in l.qui Romę.§.duo fratres.q.vj.ff.de uerb.oblig. Soci.in l.j.§.ueteres.not.j.ff.de acq.possess.Laur.Sylua.con. l.num.32.uol.j.l.qui superstitis.ff.de acq.hær.l.si ita scriptū. §.si sub conditione.ff.de leg.ij.doc.in l.j.C.de pa.Illust. Car. Parisi.consi.lxix.nu.1.uol.iij.Æmilius Maria Manolessus.

* Renunciatio etiam iuramento confirmata,sec.com.op.non comprehendit ius competens ex causa de futuro.c.cùm inter.de renunciat.Ias.in l.stipulatio hoc modo concepta. col. vj.& vij.ff.de uerb.oblig.Illustr.Card.Paris.consi.xcv. num. 39.uol.iij.Æmilius Maria Manolessus.

* Renunciatio omni iuris & legum auxilio,sec.com.op.impedimento non est,quo minus renuncians absolutionem à iuramento petere,& per consequens, contra renūciationem uenire possit. Corn.cons.ccxciij.col.pen.uol.iiij.Illust. Car. Parisi.consi.xx.nu.100.uol.j.Æmilius Maria Manolessus.

Renunciatio non trahitur ad futurum.Bal.in d.l.j.iij. col. uer. præterea addit. C.de pactis.& in l.pactum.vj.q. C. de col. & j.Renunciatio iurium.uer.xxxiij.& seq.& uer.xxxvij.

Renunciatio sine causa quomodo restringatur.Bald.in d.l. pactum.xvj.q.de colla.

Renunciare uidetur,qui exceptionem de statuto nō opponit. Bald.singulariter in l.certi.§.si nummos.si cert. peta. Barth. Cæpo.in fin.uer.xxxix.

Renunciari non potest consensu partium his, quæ sunt inducta causa publicæ utilitatis. l. ij. §. sed quia ueremur. & ibi Bar.in secundo summario. C.de iur.cal.

Renunciatur facilius iuri quærendo, quàm quæsito. Rota in decis.ccxcj.licet appellationi.in nouis.

Renunciatio non dicitur confessio.Bald.in l.j.iij.q.C. qui admit.in uer.unde si quis renunciat.

Renunciationes in uno instrumento an censeantur repetitæ in alijs sequentibus.Bal.in l.circa.C.loca.quòd non.

Renunciatio exceptionis peremptoriæ,uel dilatoriæ temporis,est donatio.Bartol.in l.si fraudator.in prin.ff.de his,quæ in frau.cre. Et ideo

10 Renunciatio exceptionis peremptorię non potest fieri per procuratorem non habentem speciale mandatū,secundum Bar.in l.si quis delegauerit.in j.no.ff.de noua.Sed

Renunciatio exceptionis dilatoriæ fori non est donatio.Bart. in d.l.si fraudator.in prin.

Renunciatio exceptionis ordinis an sit donatio, distinguitur an sit peremptoria, uel dilatoria. Bartol.ibi, quòd nō est donatio,nisi aliquid ex ea acquiratur alicui.per l.j.§. si fideiussor. si quid in frau. patro. & sic uenit in generali mandato. Barto.ibidem.

Renunciare quis cogitur lucro, quod fecit ex metu alteri illato.s.uer.Metus.uer.xxx.

Renūciatio nō præsumit,nisi probetur,cùm sit facti.l.j.& Bal. C.de edic.di.Adri.tol.nisi ex patientia.j.Renunciatio iuris.

Renunciatio simplex non habens promissionem annexā,non obligat.Bal.in l.iubemus.in iiij.oppo.C.ad Velleia.

Renunciatio generalis non ualet,etiam cum iuramento,ad ea, quę non sunt cogitata.s.uer.Generalis.uer.xliij.Adde j.ubi plenè in uerbo,Renunciatio iurium.uer.viij. & uer.xxvj. & xxxiiij.

† Renunciatio generalis non comprehendit legatum dotis. Ioan.Lup.in repe.Rub.de dona.inter uir.& uxo.col,xxxj.in prin.Adde,quòd qui renunciat alicui iuri ratione compromissi,quod quando requiritur, sibi non noceat renūciatio. Deci.cons.xciij.col.fi.]

† Adde, quòd renūciatio purè, & simpliciter facta, nō extenditur ad ius,quod potest in futurum competere,nisi hoc caueatur renunciatione.Bar.in l.j.& in l.qui Romæ.§. duo fratres.ff.de uer.obli.gl.& Abb.in c.ex multiplici. de deci. Bar. in l.qui cum tutoribus. ff. de transac. & in l. seq. & in l.quod Seruius.ff.de condi. ob causam. An. de But. in ca. cùm inter P.in fi.de renūcia. Et quando quis remittit omne ius, quod habet,uel habere sperat,quomodo intelligatur, uide Bar.in l.post emancipationem.ff.de libe.lega.& per Bal.in l. pactū. C.de colla.in uersi.xiij. ubi dicit, quòd intelligitur ex causa de præterito,non de futuro:quia de ea non potuit cogitari. & uide Bar.in l.si uxor. §. diuus.ff. de adul.& Abb.in c.petitio.circa fi.de iureiur. Et est ratio, quia quis non potest à se abdicare quod non habet:nam priuatio præsupponit habitum:ut in c.ad dissoluendum.de despon.impu.Sed si renunciatio iuris futuri fiat in præsentia iudicis, ualet, secundum Bart.in l.j. C. de pact.Idem si fiat parte præsente.no.Abb.in d.c.ex multiplici.circa fi.

Renunciatio an ueniat appellatione cōtractus. s. Contractus. el j.uersi.viij.quòd non.

Renunciatio allegationum impedit productionem instrumentorum,& allegationū,nō testium.gl.& Ang. in auth. ut cùm de appella.cog.§.sed hoc.uer.sed quære.colla.viij.

Renunciationes cōtrahentibus adiacētes poni possunt in contractibus ecclesiæ.Bal.in c.j.ult.col.uer.item extra not.in ti. qui succes.feu.dare tenean.per c.dilecti.de foro compe.

20 Renunciari an possit dilatio à reo in præiudicium actoris. s.uer. Actor.uer.xlix.quòd non.

Renunciatio inducta ad unum effectum nō nocet, si illum sortiri non possit:quia causa deficiente, fit caduca, & inualida. Bald.in l.j.iij.q.C.qui admit.in uer.unde si quis.

Renunciatio fieri debet in manibus confirmantis,non eligentis.Bar.in l.fi.C.de defen. ciui. gl.in c.ij.de resti. in integ.uel eligentis,quando non est confirmator. l. legatus. ff. de offi. præsi.p Bar.in l.si quis ui.§. differentia.in ult.q.ff. de acquir. possess.& in l.j.C.de pet.bo.sublat.lib.x. in uer. item præbenda. Quid autem si sit facta in manibus alterius, quàm illius, in cuius manibus fiebat, an præiudicet renuncianti. uide j. in uer.Renunciatio beneficij.uersic.xvj.

Renunciatio laudi præsumitur facta post latum laudum, non ante.Bar.in consi.Reperitur refutatio,&c.

Renunciatio exceptionis non numeratæ pecuniæ probat ueram numerationem.Bal.in l.pecuniæ.C.de solu.

Renunciatio beneficij diuisionis non inducit renūciationem beneficij cessionis.Bart.in l.Modestinus.j.q. ff. de solu. & j. Renunciatio beneficiorum.uersi.vj.

Renunciatio sine consensu propinquorum ualet, etiam stante statuto,quòd contractus sine dicto consensu nō ualeat. Bal. in rub.C.de pactis.

Renunciatio exceptionum excludit omnes exceptiones.Bal. in l.pacta nouissima.in fi.C.de pactis.

Renunciatio beneficij.l.ij.C.de rescin.uen.non nocet : si altera pars fuit in dolo.gl.in l.quisquis.C.eo.tit.& Ioan.de Por. in l.si quis cùm aliter.de uer. oblig. & j. in uer. Renunciatio beneficiorum.in uer.viij.& uer.xj.in fi.

Renunciatio dominij non præsumitur ex lapsu temporis.Inn. in ca.accedentibus.de priuileg.Bal.in Marg.uer. Statutum. uer.sexto no.in l.j.C.communi di.Sed

Renunciatio possessionis an præsumatur ex lapsu temporis. Dy.in c.iij.de reg.iur.in vj.quòd sic.

Renunciatio priuilegij an resultet ex actu contrario.Bal.in l.ij. C.de iure do.impe.quòd sic.& s.uer.Priuilegiū finitur. uer. xlj.& in uer.Priuilegiatus uer.j.Addo Odofr.Cy.& Salic.& ibi aliquid per d.Iason.May.post Bart.in l.falso.C. de diuer. rescrip.ubi distinguūt.& Bar.qui ponit eandem distinctionem in l.fi.ff.de const.pecu.Cy.& Sali.in l.uoluntaria. C. de excu.tuto.gl.& doct.in c.cùm accessissent.de consti.

Renunciatio repressaliarum an ualeat. infrà, Repressaliæ qualiter.uer.xix.

Renunciationes an fiant per procuratorem, dic quòd sic, etiā generalem.l.actione.§.renunciare.& ibi Bar.ff.pro socio.

Renunciatio fieri potest etiā procuratori acceptanti cum causa,non sine.d.l.j.§.item scriptum.& ibi Bart.

Renunciari potest alimentis præteritis cum iuramento, non futuris.Bal.in d.l.pactum.in fin.C.de col.Alex.post Bart.in l.si quis à liberis.§.parens.de lib.agnosc.per Innoc.in c.cùm contingat.de iureiur.in pe.chart. † Et per Felin.in cap.si diligenti.de foro competenti.]

Renūciari potest reseruatis à lege,& fauoribus legalibus. Bal. in l.cùm oportet.§.cùm autem.& ibi no. C. de bon.quæ lib. & j.proxi.uerbo,in uersic.xxxv.

* Renunciari non potest iuribus principaliter inductis publicæ utilitatis causa, etiamsi inde ad singulos commodū perueniat.Laur.Sylua.cons.xl.num.14.volum.j. ubi refellit op.

Rip.

Rip. aliter sentientis in l.j.nu.114.ff.solut.mat. Æmilius Maria Manolessus.

Renunciatio exceptionum facta per debitorem an & quando noceat fideiussoribus.in l.sed & si quis.§.quęsitum.ff.si quis cau.& in l.fi.ff.de pactis.

Renunciatio fori debet esse specialis & expressa.l.j.ff.si quis in ius uoc.non ie. Pau. de Cast. in l. si fideiussor. in prin. ff. qui satisd.cog.Imò sufficit tacita.glo.ibi Vide Pe.de Sé. in l. hæres absens.§.j.de iud.& Ludo.in d.l.j.

Renunciatio rescripti præsentati fieri nō potest in præiudiciū partis,contra quam fuit præsentatum.Bal.in l. petendæ. de temp.in integ.resti.pe.in ij.col.in uer.& est simile.

40 Renunciatio hypothecæ non dicitur donatio, nec requirit insinuationem: aliàs sic. l. etiam. & ibi doc. C. ad Velle. Quod uerum, quando maritus remanet soluendo: aliàs secus.Bar.in l.iubemus.in uer.ultimò scias.eo.tit.

Renunciatio fauoris, cuius ordinatio non præcessit, fieri non potest.Bal.in l.post mortem.C.de fideicom.in ij.col.

Renunciatio omnium statutorum, uel beneficij omnium statutorum,non intelligitur de iuratis.gl.in cle.dudum. de sepul.& glo.in c.cùm non deceat.de elec.in vj.in glo. ulti.& ȷ. Renunciatio beneficiorum.uer.xij.

Renunciatio in instrumentis condictioni indebiti,& sine causa,actioni in factum, & omni auxilio, non tollit condictionem indebiti: quia sicuti indebitè promisit,ita indebitè renunciauit, nisi addatur clausula, Sciens se non teneri, promisit,&c.renunciauit,&c.uel clausula, Et si aliquo casu appareret prædicta indebitè promissa, ex nunc dedit & donauit: quia nunquam datur condictio indebiti.Bartol. sing. in l.fi.§.idem quæsijt.de condi. inde. Addo Alberi. in ulti. col. post Ioan.de Are.& Gul.de Cu.in l.j. & ibidem pulchrè per do.Ias.May.in ij.col.in eo.titul.& ȷ.Renunciatio beneficiorum.uer.xiij.

Renunciatio allegationum facta extra iudiciū non nocet. glo. in auth.ut sine prohi.ma.debi.& credi.§.fi.Doc.& Bartol.in auth.iubemus.ad finem.C.de iud.doc.& Pe.de Sun. in l. iij. C.de fide instru.sed in iudicio sic.Barto.in d.auth.iubemus. ubi Bart.dicit uerum ad hoc,ut non imputetur iudici, si terminum ad allegandum non statuat:sed obstat, quin lex semper possit allegari,quia illis nō potest renūciari.l.ornamentorum.de au.& ar.leg.

Renunciatio geminata nocet,quæ simplex facta parte absente non noceret.glo.iiij.& doc.in c.si cautio.ubi Panor.ad fi.de fide instr.& not.in l.si mater.C.ad Velleian.

* Renunciatio in contractu facta, si graue, uel grauissimum renuncianti afferat detrimentum, nullius est momenti. sec. com.op.Bart.in l.fi.§.idem quæsiuit.ff.de condi.indeb.Ant. Butr.& Abb.in c.cùm contingat.de iureiur.Alexand. consi. lxxxj.col.v.uol.ij.Cor.consi.xj.consi.cxxiiij.consi.ccxxiiij. uol.iij.consi.ccxxxvj.consi.cclviij.uol.iiij.Socin. consi. cclxiij.uol.ij.Franc.Curt.min.con.cxlj.Dec.con.clxxx.con.clxxxj.Illustr.Car.Paris.con.lxxv.nu.33.uol.iij.Thom.Gram. con.lxxvj.nu.17.Laur.Sylua.con.xiij.nu.10.uol.j. Æmilius Maria Manolessus.

Renunciatio nō dicitur contractus,uel distractus.s.uerb.Contractus.el j.uer.ix.& Bal.in l.si maior.C.de dolo.

Renunciatio per pupillum fieri debet uocatis,uel pręsentibus eius propinquis.glo.unica in l.tutor.ff.de bo.pos.& Bart.in l.fina.ff.ubi pu.edu.de.in lec.Nico.de Neap. in j.col.in uers. item facit iste textus.

Renūciatio generalis non cōprehendit redhibitoriam.l.quæritur.§.si uenditor.ff.de ædil.edi.Bal.in l.fi.in ult.col. in uer. sed nunquid ędilitijs.C.e.tit.sed specialis sic.Bal.ibi.

Renunciatio etiam iurata per defunctū afficit hæredem.Fran. Tigri.in consi. Quidam nomine Ioannes.

50 Renuncians priuilegio nō uidetur renunciare beneficio iuris cōmunis.no.in l.miles.§.sexaginta.ult.respon.ff.de adul. Bald.in l.sed & si quis.§.quæsitum.in vij.q. ff. si quis cautio. Bar.Cæp.in l.nominis.§.uerbum.de uerb.sig.Item,

Renuncians beneficio iuris an uideatur renunciare beneficio statuti.ȷ.Renunciatio iurium.uersic.xlviij.

Renunciatio priuilegij facta cum uno,non nocet, quo ad aliū. per l.iubemus.C.ad Velleian.glosf.in ca.cùm tibi.de excep. Petr.de Sun.in l.j.C.res inter ali.acta.

Renunciatio generalis non nocet in feudo.ȷ.Renunciatio feudi.uersi.ij.

Renunciatio generalis restringitur ad contractum, super quo interponitur.l.iubemus.& ibi Bal.in ij.no.C.ad Velleia.

Renuncians usui instrumenti à se producti, an uideatur confiteri illud falsum.s.uer.Falsitas.uersi.cxxxix.

Renunciari non potest insinuationi, etiam cum iuramento. s. † uer.Insinuatio qualiter.uersi.xj.& Oldra.consi.clxiij. † Et per Feli.in c.si diligenti. de fo. com.]

Renunciatio beneficij de fideiussoribus,id est, quòd uelit conueniri,etiā non discusso principali,fieri non potest à fideiussore officialis,uel indemnitatis.Bartol.in l.j.C.de conue.fis. debit.lib.x.& in l.quæro.loca.Caue tamen,quia ibi nihil dicit de renunciatione.Ludo.in consi.& Bal.Moder. in l. cùm filius.de uer.ob.

Renunciari non potest solennitati subhastationis. Bartol. in l. j.C.de iure hastæ.fis.lib.x.in j.colum. in uerb.præterea. Bal. in l. fi. in j. colum. C. de iure do. impe. ubi uidetur innuere contrarium.

Renunciatio beneficij nouarum cōstitutionum, & de duobus reis,quid importet.Bar.in l.si ex duobus.§.si à Titio. in ulti. col.in pen.q.ff.de duobus reis.& ȷ.in uerb. Renunciatio beneficiorum.uersic.xix.

Renunciare literis beneficij ecclesiastici an quis possit, ut obtineat aliud beneficium. Vide Feli.in c. ad audientiam. lo ij. col.viij.in fi.uersi.nota etiam.de rescrip.

Renunciatio priuilegiorum an debeat esse generalis, uel specialis.Lud.Pon.in l.j.in fi.ff.si quis in ius uocat.non ie.quòd specialis.& s.eo.uers.xxxviij.

Renunciari non potest beneficio.l.si unquam.C.de reuoc. do. ȷ.Renunciatio beneficiorum.uers.xxij. Oldr.consi. ccxxvij. cùm mulier.in fin.Addo, quod est fortius, etiāsi talis renunciatio fuerit iuramēto uallata.Ita Bar.in l.Titia.la ij.§.Imperator.in ult.q.ff.de lega.ij.& Bal.in l.j.in ulti.col.uer.deinde quæro.C.de inoffi.dona.

Renunciatio generalis casuum fortuitorum non ualet,sed specialis sic.l.sed & si quis.§.quæsitum.& ibi Bartol.in prin.ff.si quis caut.Et dicitur specialis,etiam cùm quis renunciat casui fortuito, qui contingit in mari, licet plures contingere possunt in mari. Alex.ibi & Pau.contra Ang. Quid in iudicijs,& quid in extraiudicialibus.Bart.in l. Titius. in prin. ff. de liber.& posth.

Renunciatio dicitur fieri per actum uoluntarium, non per necessarium.Bal.in l.cùm aliquis.in iij.not.C.de iure delib.

Renunciatio inutilis nō sapit confessionem. l. sicut. & ibi Bal. in col.j.in fi.uer.quid dicemus.C.de rep.hær. Vnde

Renuncians non dicitur confiteri.d.l.sicut.& ibi Bal.in d. uer. quid dicemus.

Renunciari non potest fauori animæ.Bal.in l.ij.in j. not. C. de usu.& fru.leg.

Renunciatio legitimæ,uel querelæ,non potest reuocari.Bald. in l.fi.in ij.col.in uer.extrà quæro.C.de rep.hære.

Renunciatio etiam apud acta in iudicio potest reuocari intra annum. Bald.in d.l.fi.in fi.C.de repu.hære.Sed contrarium tenet in l.cùm ignorātia.C.de iuris & fac.igno.in ij.col.uer. nisi forte repudiatio.

Renunciatio probationibus fieri potest in iudicio, non extra. Bar.Bal.& doc.in auth.iubemus.in iij.col.uers.quæro, dicit hîc.C.de iud.per §.quia uerò. in auth. ut sine prohi. ma.debi.& cred.uide Bal.in l.unus.§.pactus.ff.de pac. Quod uerū siue probationibus per testes, siue per instrumenta. doc. & Bart. ubi s. & maximè.Bal. in d.uer.quæro,dicitur hîc.& Bar.in l.si aduersarius.C.de fide instr.in j.q.

Renunciatio à non certiorato fieri non potest.Bal. omnino in addi. Spe.de renun.& conclu.uer.sed an ualeat. ubi dicit uerum in minore,& muliere, quæ præsumūtur ignorare ius ciuile:secus in personis, quibus nō conceditur ius ignorare, & renunciant beneficio diuisionis,& cessionis: sed cautius est, quòd notarius dicat, Talis mulier certificata à me notario de beneficio Velleiani,quòd sic disponit,ei renunciauit. & ȷ.uerbo,Renunciatio beneficiorum.uer. vij. & uer. xj.Io. And.in c.ij.de pactis.in vj.dicit,quòd in quacunq; renunciatione requiritur certioratio, secundum Alex. in l. si mulier. & §.si mulier.l.si.ff.ad Vell.ubi etiā dicit hoc non procedere in casu

in casu auth. matri & auiæ. C. quando mul. tu. offi. ubi renunciatio fit de conscientia legis. & allegat Bald. in l. j. ff. si quis in ius uo. non ie.

Renuncians libello nō potest niti ex eo. l. ij. C. de iure do. Bal. in addi. Spe. de lib. concep. uersic. ille, qui. el ij.

Renunciatio testibus quid operetur. Inno. in c. cùm uenissent. in glos. sua, super uerbo, renunciatum. de test. & s̄. uer. Conclusio. uer. xxvij.

Renūciatio probationibus facta ab una parte, non habet uim conclusionis in causa: secus, si fiat ab unaquaque parte. Bal. in addi. Sp. de teste. uer. si una pars. & Bar. in auth. qui semel. in iiij. col. in uer. quæro, quid si unus. C. de prob. quòd non nocet alteri parti, per auth. iubemus. de iud. & s̄. Conclusio. uer. xxvij.

Renūciatio generalis in extraiudicialibus an ualeat. gl. & doc. & Alex. in l. sed si quis. §. Quintus. si quis cautio.

Renunciari potest prohibitioni de nō testificando contra me, nisi sit pœnalis. j. Testes qui. uer. clxiiij.

Renūciatio productioni testiū, & simil. quomodo fiat. in Spe. de teste. §. postremo. uer. item no. usq; ad fi. §.

Renūciationis & cōclusionis in causa effectus ponitur in Spe. de peti. pos. in prin. in ij. char. & uersic. scias.

Renunciare uiæ ordinariæ non intelligitur, qui eligit extraordinariam. in Specul. de instru. edi. §. nunc uerò aliqua. in xij. char. in uer. ex his.

Renunciare non intelligitur ignorans, sed sciens. in Specul. de præsc. §. quid si colonus. & de empti. & uē. §. j. & ij. in multis uer. Addo tex. in l. mater decedens. ff. de inoff. test.

Renunciationes, quæ ponuntur in instrumentis emptionum & uenditionum, & in alijs contractibus, uide in Spe. de emptio. & uendit. & de obliga. & sol. §. j.

Renunciare quis uidetur alteri aliud petendo, uel recipiendo. in Spe. de loca. & conduc. §. nunc aliqua. uer. xxix. quæritur circa medium.

Renunciatio iurium quærendorum facilius fit, quàm quæsitorum. Roma. in decis. ccxcj. licet appellationi. in nouis.

* Renunciauit cùm aliquis iuri suo, id amplius assumere, uendicareq; non potest. l. quæritur. §. si uenditor. ff. de ædili. edi. l. Herennius. in prin. ff. de euictio. gl. in l. quoties ab omnib. C. de fideicom. in c. quā sit periculosum. vij. q. j. Pau. de Cas. con. cclxxiv. col. ij. uol. j. Ias. con. ccxix. col. iij. uol. ij. Dec. cō. ccclxxxix. nu. 10. Ay. Cra. cons. xxiiij. nu. 4. con. lxxiiij. nu. 7. uol. j. Afflic. Dec. xxij. nu. 19. Marian. Soc. min. con. xciv. nu. 31. con. cxxix. nu. 21. uol. iij. Io. Cephal. cons. cxcij nu. 10. con. cclxxij. nu. 57. con. cclxxxiiij. nu. 6. uol. ij. Illustr. Card. Paris. con. xij. nu. 10. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Renunciatio, & remissio iuriū donationis uim, sec. com. op. obtinet. l. si quis delegauerit. ff. de min. Bar. & alij, in l. si fraudator. in prin. ff. de his quæ in fraud. credit. Bal. in l. uenditrici. in extr. C. de reb. alie. no. alie. Illust. Car. Par. cons. lxv. nu. 57. uol. iij. Æmilius Maria Manolessus.

Renunciare quis potest iuri, quod per se absolutè non dependet. Innoc. in c. iiij. de renun. in iiij. col. in gl. sua, in uer. exceptio. & Bal. in Marg. uer. Renuncians, uersi. iiij.

† Renūciatio facta de omni eo, quod posset prætendere in hæreditate paterna, non comprehendit feuda. Vide Dec. cons. lxxviij. col. pen. uer. & ulterius.]

Renūciatio iuris tacita fieri potest parte absente. l. ij. C. de pac. l. si filius. de mino. Cal. ubi s̄. uer. vj.

Renunciatio iurium in causa principali nō extenditur ad causam appellationis. Innoc. in c. cùm uenissent. de testi. in glo. sua, in uer. renunciatum, nisi actum sit expressum. Innoc. ibi & Bal. ubi s̄. uer. vij. no. in l. j. C. de fide instru. & s̄. Cōclusio. uer. x. Addo Bar. in auth. qui semel. in iiij. col. in uer. quæro, utrū renunciatio. C. de proba. & Spe. in tit. de renun. & con clu. in uer. hoc autem scias.

Renunciatio iurium est de substantia iudicij, & omitti non potest, aliàs processus est nullus. no. in c. quoniā contrà. de proba. in c. cùm dilectus. de fide instr. Bal. ubi s̄. uer. viij.

Renunciatio protestationi, & iuri ex ea quæsito, inducitur per actum contrarium. Innoc. in c. tua in gl. in uersic. uidemus. de spon. Bal. ubi s̄. uersic. xij. Et fieri non potest, quando ex ea est quæsitum ius parti in iudicio, aliàs sic, per cap. præsentium, el j. de testi. secundū do. Fran. de Padua, in l. postquam. C. de pact. Sed Lud. Pon. in l. quamuis. ff. de in ius uoc. dicit posse renunciari protestationi fauorabili, non odiosæ, re nō integra, sed etiam odiosæ re integra. & tenet Innoc. in d. c. præsentium. Addo etiam Bald. in d. l. postquam liti. in ulti. col. in uersi. septimò quæritur.

Renuncians unum ius ex pluribus sibi competentibus, non uidetur renunciare aliud. l. si domus. & ibi. Bart. de ser. urb. prædi. & l. si mihi. la j. in prin. & ibi Bar. de ser. rust. prædi. & Bal. in l. suum. C. de iure delib.

Renunciatio iurium non extenditur ad ignorata. Bar. in auth. qui semel. ij. col. uer. circa secundū. C. de prob. & in l. mater decedens. ff. de inoffi. test. uer. probo. per electionē. & s̄. Generalis. uer. xliv. ubi plenè. & j. eo. uer. xxvj. Quod uerum, nisi cum clausula, quòd etiam ad incognita extēdatur. Ang. in l. qui iure. de testa. mil. & in l. sicut certi. C. eod. ti. & Alex. † in l. qui Romæ. §. duo fratres. xiij. charta, de uerb. ob. † Et per * Fran. Are. in l. Clodius. de acq. hær. in j. col.] * l. in repudianda, ubi Ias. & alij, de acq. hære. l. antiqua. §. ne autē. C. ad Velleian. Ioan. Cephal. consi. ccxviij. num. 18. uolu. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Renunciari potest ius patronatus in præiudicium filiorū. Pau. de Cast. consi. clvj. incipiente, Circa præsentē casum. Archi. in c. ij. de iure patro. in vj.

10 Renunciatio iuri, & defensioni fieri potest etiam de futuro in causa ciuili ad priuatam utilitatem. Paul. de Castr. consi. lxxv. incipiente, Visis compromisso.

Renunciatio defensionum si fiat. s̄. uer. Defensio. uer. xxxix.

Renūciatio sui iuris an & quando ualeat. Bar. plenè in l. si quis in conscribendo. C. de pac. in ij. col. in prin. in uer. ut ista materia perfectè declaretur. & ibi per omnes.

† Renūciatio nō dicitur, quando renūciatur iuribus sibi cōpetentibus, uel competituris. sed repudiatio, uel abstensio. do. Pet. Phi. Cor. in consi. ccxcvj. in litera F. in iiij. parte.]

Renunciari non potest iuri prohibitiuo. glo. fin. secundū Doc. in l. j. in fi. gl. ma. C. ne fideiuss. do. den. in uersi. fideiussorem. item an possit renunciari. & Paul. de Castr. consi. ccclj. incipiente, Visa quadam securitate. Vide Bal. in auth. generaliter. ij. col. C. de epis. & cle. & Alex. in l. cū Aquilia. de transac. post Bar. dicit uerum, maximè si ius prohibitiuum annullat ipso iure. Bal. in l. si quis in cōscribendo. de episcopis & cle. Vide Bald. post. Bart. in l. j. iiij. col. C. de pact. Alex. in l. si constante. §. quoties. so. ma. dicit uerum simplici pacto, uel stipulatione: secus, si iuramentum accedit. Io. And. in Spe. de instru. edi. §. porrò. in addi. ma. Adde dicta per Alex. in l. is, cui, de uerb. obliga. Sed Bart. in l. de his. uer. quæro, nunquid. ff. de transac. allegat gl. in l. j. C. eo. tit. & ibi hoc tenet Bart. in l. ij. uer. ulti. modo quæro. Ego dico esse gloss. in uersi. parentibus. ad fi. secundum Bald. ibi ad finem. in auth. imò. C. de act. & ob. Quod dic uerum, tacitè: secus expressè per pactū, secundum Io. And. singulariter in addi. Spe. de fer. §. fin. super uersic. quid si renunciatio. & Lanfr. in cle. sæpe. uer. necessitatis. de uerbo. signi. Item,

Renunciari potest allegationi ignorantiæ. Bald. sing. in l. qui iure. ff. de test. mil.

Renunciare an possit clericus priuilegio, uel consuetudini fauorabili ecclesiæ. Innoc. in c. accedentibus. de priuilegijs.

Renunciatio possessionis non acceptata per partem, non prodest renuncianti. Alex. consi. cxviij. j. parte.

Renunciatio productioni testium an tollat ius producendi in causa appella. s̄. uer. Conclusio in causa appellationis. uer. pen. & j. Testes.

Renunciari non potest statuto negatiuo, ut quòd quis nō possit carcerari. Bal. in auth. imò. in sing. ubi dicit post glos. non ualere pactum de priuato carcere inter debitorem & creditorē, nec illi beneficio prohibitiuo & pœnali potest renunciari. Vide Pau. de Cast. con. ccclj. incipiente, Visa quadam securitate. & in consi. cxliij. incipiente, Ad bene examinandum. in secundo dubio.

Renunciari non potest statuto prohibitiuo. Bart. in d. l. de his. uer. quæro, nunquid. & Bald. in l. fi. xiij. oppo. ad fi. C. de edi. diui Adria.

20 Renunciari non potest iuri arctatiuo, etiam per Cardinales. Bal. in trac. Schisma. ij. col. uer. obligatio passiua.

† Renũciari non poteſt iuri traditiuo certæ formæ in actibus. Bal.in tract.iij.col.& Bar.in d.l.de his. uer. præterea iſta lex. & in l.cùm hi.prin.de tranſac.in uer.ult.ex hoc.]

Renunciari non poteſt legi prohibenti.Bald.in l.quoties. la ij. C.de fideicom.in j.col.uer. quęro,ad euidentiam.per l.ij.C. ne fide.do.den.

Renunciatur cum iuramento legi prohibitiuæ loquenti. Ita no.dicit do.Mar.Ant.Baue.in ſuo trac. de uirtute iuramenti,in xxxvj.caſu.

Renunciari poteſt cum iuramento ſtatuto requirenti conſenſum propinquorum, ſecundum Cano.in c. cùm contingat. de iureiur.& Io.And.in addi. Spec.de ſententia.§. ut autem. uerſi.ad hoc,& ea,quæ præmiſſa,&c.contra Bart.in l. ſi quis pro eo.in prin.in v.membro.de fideiuſ.& in l.ij.in fi.C.ne fi. de.do.den.ubi uide.& Bal.in l.ij.ix.q.C.de reſcin.uend.& ſ. uer.Iuramenti effectus.uer.lxxxix.Bar.ubi ſ.dicit,non poſſe renunciari,etiam cum iuramento, ſtatuto fauorabili, continenti publicam utilitatem,nec inducenti ſolénitaté.Bart. in d.l.ſi quis pro eo.in prin.in v.mem. Pau.con.cij. qđ incipit, Viſa quadã ſcriptura.& Bal.in tractatu Schiſma.iiij.col.

† Renunciari poteſt cũ iuramento ſolennitati tranſactionis factæ ſuper dependentib.à teſtamento:ut not.dom.Mar.Anto.Baue.in ſuo tracta.de uirtute iuramenti,in xxxv.caſu.]

* Renunciare in dubio nemo uelle præſumitur iuribus ſuis.l. cùm de indebito.§.j.ff.de probat.c.ſuper hoc. c. ſanè. de renun.Dec.con.ccclxxix.col.ij.con.ccccij.col.ij.con.ccccxix. col.ij.con. ccccliij.col.pen. con.cccclxj. col.ij.con. ccccxcv. nu.19. Aym.Crau.con.cc.nu.10.uol.j.Ioan.Ceph. con. cclxxxix.nu.29.uol.ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

* Renunciare nemo iuri ſuo eſt dicendus, cùm alia coniectura capi poteſt.Dec.in l.cuius per errorem. num. 2. ff. de reg. iur.Ioan.Cephal.con.cclxxxix.num.30.uol.ij.l.ſicut.§. non uidebitur.ff.quib.mod.pig.uel hypot. ſolua.l. cùm de indebito.ff.de probatio. Andre. Tiraq.in repet. l. ſi unquam.nu. 128.nu.207.C.de reuocãd.donatio.in tract. de iur. primogenitor.q.xxv.nu.2.Æmilius Maria Manoleſſus.

Renunciatio iuris ſui inducitur ex eo, quod quis patitur fieri obſtaculum rei ſuæ,uel iuri ſuo. l. ſi ſtillicidij. & ibi Bald. & Flo.ff.quemadmo.ſerui.amit.

* Renunciare iuribus ſuis uidetur,qui eis non utitur, neq; de eis opponit.l.ij.§.expectandi.ff.de bon.poſſeſ.ſec. tab. l. ueteres.in extre. ff. de itin. actuq; priuato.l. alienationis.ff. de uerbo.ſign.Alex.conſ.cv.col.ij.uol.v.Ioan.Ceph.con.ccxv. nu.30.uol.ij.Æmilius Maria Manoleſſus.

Renunciatio iuris,quòd poſſet alteri contra alterum competere in hæreditate,non nocet,quin pars hæredis non implentis intra annum peti poſſit.ſ.uerbo,Cohæres.uer.xviij.

Renunciatio iuriũ & exceptionum facta à minore, ruſtico & muliere ignoranter,non nocet.glo.in l.fi.§.pe.in uer.non uſurã.ff.ad Velle.Bal.in auth.ſacraméta.in pe.col.uer. ex hoc apparet.C.ſi aduer.uen.Franc.Por.in l.iij.ff.de fideic. Io. de Por.in l.ſciendum.& in l.ſi quis cùm aliter.de uerb.obl.Addo Bald.in l.ij.in iiij.q.C.de reſcin.uen.& uide ſ.Renunciatio.uerſi.lxx.& j.in uerb.Renunciatio beneficiorum.uer.vj. & uer.xj.& Bald.in addi.Spec. in tit. de renun. & conclu.in uer.ſed an ualeat.

Renunciatio iuri de futuro intelligitur,ſcilicet de eo,quod habet cauſam de præſenti:aliàs non præiudicat.Bart.in l. poſt emancipationem.§.illud.de lib.lega.Bald. in l. pactum. xiij. q.C.de colla.quem etiam uide in l.poſtquam. in iij. col. in j. q.C.de pac.& Bart.poſt gl.in l.quod Seruius. in ij. col. ff. de cond.ob cauſam.& in l.Aurelio.§.Caius.in ult.col.ff. de lib. leg.& in l.emptor. §. Lucius. de pac.& in l. qui cum tutoribus,in uer.ex hoc dico.ff.de tranſa. & in auth. hoc amplius. C.de fideicom.& per do.Fran.de Capi.liſtæ in l.j. C. de pac. in ult.q.Addo Bart. latè in l.qui Romæ. §. duo fratres. in vj. q.ff.de uer.ob.& Bar.in l.ſi uxor.§.diuus.ff.de adul. & j. eodem,uerſi.xlj.

Renunciatio iurium facta per uxorem uiro ob metum uerberum, etiam poſt menſem, non ualet, quia metus præſumitur inſtare.Bartol.poſt gloſſ.in l.j.§. quæ onerandæ. ff. quarum rerum actio non da.Vide Bartol.in l.pen. in pe. q. ff.de con. ob tur. cau. & ſ. Metus. uerſi. xv. & j. Vxor contrahit. uerſi.xxvij.

Renunciatio iuris fieri poteſt in præiudicium filiorum. Paul. de Caſt.conſi.cxxxij.

Renunciari an poſsit reſcripto impetrato. ſ. Impetratio.uerſi. antepenul.

Renunciari non poteſt pacto iure communi.no. Card.in cle.j. §.fi.de ſen.excom.& ibi gl.

Renunciatio actionis,uel iuris,an & quando tollat eam, uel illud ipſo iure.uide omnino Alex.poſt Barto. in l. Pompo.de neg.geſt.& Bar.in l.j.C.de pactis.

Renunciatio iuri de futuro reciproco an intelligatur per dictionem ſimplicem. Alex. conſi. xxxij. iiij. parte, & in l.qui Romæ.§.duo fratres.poſt Bar.de uer.oblig.

Renunciatio iurium non extenditur ad non cogitata. l. mater decedens.ff.de inoffi.teſt.ubi Bar.in uer. circa ſecundum.l. tres.& l.emptor.§.Lucius.de pac.l. fi. §. pen. ff.de conditio. inde.Pau.de Caſt. conſ.lxxij. quod incipit, Viſo puncto ſuprà ſcripto.in pe.col.& ſ.uer.Generalis.uerſi.xliiij.Itẽ præſumitur facta eodem errore, niſi ſit clauſula, Talis ſciens ſe non teneri,ſed uolens ſe obligare efficaciter,&c. Barto. in l. fin.§.penul.in j.col.ff.de condi. indebi. Adde in Spe. de excep.§.ij. uer. cæterùm. & uide ſ.in uerbo, Renunciare. uer. xliij. & ſ. eo.uer.viij.

Renunciari poteſt ſtatuto fauorabili reſeruanti exceptiones, ſcilicet faciendo cõtrarium, & non utendo beneficio ſtatuti.Bald. in l. cùm oportet.§.cum autem.C.de bo. quæ lib.in uerſic.& eſt argumentum.

Renunciatio hypothecæ in bonis uiri facta per filiam,non nocet patri,cui eſt communis actio dotis.Bald.in l.ij.§.quod ſi in patris.ff.ſol.mat.

Renunciatio iuris futuri non ualet.l.ſi ita ſcriptum.§. ſub conditione.de leg.ij.& Bald.in l.j.in ij.col.in fi.uerſicu.ſed incidenter quæro. in l. poſtquam. in iij. colum. uerſi. uenio ad quæſtionem. C.de pac.Niſi in iudicio.Bar.poſt gl.in l.j.circa princip.ff.de cura.bo.dan. & Alexan. in l.ſed & ſi quis. §. quæſitum, ſi quis cau. cum iuramento tamen poteſt iuri, etiam futuro renunciari.Alex.ibi,ſecundum Raph. Cuma.in l.is,qui hæres.de acquir.hære. ad quod uide Bal. in l. pactũ. ix.q.C.de colla.Adde ſ.uer.Generalis.uer. xliij. Vide Bald. in addi.Spe.de renun.in prin.Sed Spe.de fer.§.fi.uer.quid ſi renuncio. dicit non poſſe renunciari iuri nondum ſibi competenti.& j.eo.uer.ultimo.

Renunciatio iuris præſentis, etiam generalis, ualet. Bald. in l. pacta nouiſsima. in fi. C. de pact. & ſuprà, Generalis.uerſi. xxij.& xliij.

Renuncians priuilegio fori poteſt conueniri in loco contractus.ſ.Remiſsio.uer.j.

40 Renunciatio non extenditur ad ius poſtea quæſitum. Bal. in l.pactum.vj.q.C. de collã.& ſuprà,in uerſicul.Renunciare.uer.ij.

Renũciatio iuris,quod quis habet, uel habere poſſet in tali re, intelligitur ſcilicet rebus ſic ſtantibus,& ſic de pręſenti,unde non extenditur ad ius de futuro.Bart.in l. quod Seruius. ad fi. ff. de condi. ob cauſam.ſ.eo.uer. xxvij. & xxxiij. & ibi Alex.plenè: ſed intelligitur de iuribus, quæ poſſunt haberi re,uel ſpe,ex cauſa de præſenti, ut ibidem.

Renunciatio hypothecæ in bonis uiri facta per uxorem, nocet ei hodie. per auth. ſi qua mulier. C.ad Velle. & l. iubemus. eod.titul.ſecundum Bart.& Innoc.in l.Mæuia. §. fin.in uer. & per hoc ipſe inducit.ff.ſol.matr.& ibi do. Alexand. qui dicunt eſſe uerum, ſi maritus habeat aliunde bona.l. etiam.& ibi Bald.C.ad Velle.maximè cum iuramento.Bal.ibi & do. Alex.in d.§.fi.per.cap.cùm contingat.cum ſimil. de iureiur. Vide doct. in cap. peruenit. de emptio & uen.& Alexand. ibi,niſi ſtatutum uetet uxorem obligari pro uiro: quia obſtat,ne poſsit renunciare hypothecæ pro eo.Bal.in d. l. Mæuia.in §.j.in j.no.Item niſi maritus alia bona nõ habeat. Bartol.ibi ad fi.& in d.l.iubemus.ad fin. & Alexand. in d.l. Mæuia.§.fin. & Imo. in cap.cùm contingat.xlj. colu. de iureiur. Item niſi quo ad alios creditores, niſi confeſſa ſit precium recepiſſe.Bar.ibi.

Renunciatio ſtatuti per minorem facta præſente iudice, non ualet. Pau.de Caſt.conſi.cxlij. quod incipit, Ad bene examinandum.in ſecundo dubio.

Renunciatio actioni tutelæ facta tutori per pupillum non ualet,

let, etiam cùm iuramento. Bald. in auth. sacramenta. v. col. in uer. & ex hoc apparet. C. si aduer. uen.

Renunciatio unius seruitutis non comprehendit aliam. l. si do mus. & ibi Flo. ff. de ser. ur. præd.

* Renunciatio bonorum unius successionis non trahitur ad aliam. l. qui cum tutoribus. in princip. ff. de transactio. Andr. Tiraq. in tract. de iur. primogenior. q. cxxxvj. nu. 5. Æmilius Maria Manolessus.

* Renunciatio limitata ad unã causam, non extenditur ad aliã. l. si unus. §. sed si pactũ. §. ante omnia. ff. de pac. c. cùm inter. ubi gl. de renuncia. And. Tiraq. in trac. de iur. primogenio. q. lxxxvj. nu. 5. Æmilius Maria Manolessus.

* Renũciatio filij, aut filiæ paternę hæreditatis, non est renun cianti impedimento, quo minus fratrib. succedat, etiam in bonis, quę ad ipsos à patre peruenerũt. Raph. Fulg. in l. quã quam. in prin. C. ad l. Falcid. Pau. de Cast. & Frã. Are. in l. Pau lus. §. j. ff. de acq. hæred. Lud. Roman. Alex. Fran. Aret. Ias. & Socin. in l. j. §. ueteres. ff. de acq. hæred. Franc. Aret. in l. si pa ter. §. filio impuberi. ij. not. ff. de uulg. Dec. in l. hæreditas. in extrem. in l. quoties duplici iure. num. 6. ff. de reg. iur. Andr. Tiraq. in tracta. de iur. primogenior. q. lxxxvj. num. 6. Ange. consl. lij. Paul. de Castr. consl. cclij. uol. j. Ludo. Roman. consl. ccxxxvj. q. j. Franc. Aret. consl. clx. Benedict. Capr. consi. xij. con. lxxiij. Corn. con. cccv. uol. iiij. Guid. Pap. decisi. ccxxxj. Æmilius Maria Manolessus.

* Renunciatio feudi communis à fratre, fratri facta, nisi domi no, uel omnino facta fuerit, nõ est impedimento fratri, quo minus fratri suo absq; liberis defuncto in ipso feudo succe dat. §. fina. si de feud. fuer. controu. inter domi. & agn. §. j. de eo qui fin. fecit agnat. in usib. feud. & utrobique gl. & Doct. Bald. in l. j. q. l. ff. de rer. diuisio. in §. j. post principi. Imperat. Lothar. Euge. Pap. Alex. & Ias. in l. j. §. ueteres. ff. de acq hær. Alexand. consl. xiij. uol. v. Illustriss. Card. Zab. consl. cxxix. q. iij. And. Tiraq. de iur. primog. q. lxxxvj. nu. 7. Æmilius Ma ria Manolessus.

* Renunciatio, exclusio, uel priuatio unius iuris, non inducit renunciationem, exclusionem, uel priuationem alterius iu ris etiam in eadem re, l. si domus. ff. de seruitu. urba. prædior. l. si mihi. ff. de seruitu. rust. prædio. l. nec is qui. §. j. ff. de acq. hære. l. si prius. post princip. ff. de aq. pluuia arcen. l. quoties duplici. ff. de reg. iur. l. iubemus. C. ad S. C. Velleia. l. suum. C. de iure deliber. Guid. Suza. & Alber. in l. damni. la j. §. Sa bini. ff. de dam. infect. Luc. de Pen. in l. unicuique. C. de pro xim. sacror. scrini. lib. xij. Lap. Anchar. Gem. Phil. Fran. in c. si clericus. de præbend. in vj. Andr. Tiraq. in tract. de iur. pri mogen. q. lxxxvj. num. 8. & in tract retractatuum. tit. j. §. j. gl. ix. num. 43. num. 124. num. 159. Signor. consl. clxix. num. 16. Flor. à S. Petr. inter consil. Petr. Anchar. consl. ccclxxj. Paul. de Cast. consl. lxx. uol. ij. Lud. Rom. consl. cxxxij. consl. clxviij. Æmilius Maria Manolessus.

* Renunciatio generalis facta post aliquas renũciationes ex pressas, sec. com. opin. non complectitur nisi casus similes, aut minores expressis. Guliel. Cun. & alij, in l. iv. §. quæsitũ. ff. si quis cautio. Doct. in c. j. commod. Hip. Mar. in rub. ff. de fideiusso. num. 31. Illustr. Cardi. Paris. consl. cx. nu. 97. uolu. j. Æmilius Maria Manolessus.

Renũciare quis potest iuri suo, quo ad aduersariũ, non quoad alium. Bald. in l. suus. in ij. col. uer. oppo. quòd unusquisque. C. de repu. hære.

Renunciatio iurium suorum quibus casibus non ualeat. glo. in l. pactum inter hæredem. ff. de pactis.

Renuncians beneficio iuris, an intelligatur renunciare bene ficio statuti. Bald. in l. sed & si quis. §. quæsitum. in ultim. col. uer. quæro ulterius. ff. si quis cau. ubi dicit, se credere, quòd non: quia nomen iuris debet restringi ad ius commune. §. sed quoties. Institu. de iure na. gen. & ci. & Barth. Cæpol. in l. nominis. §. uerbum. de uerb. signi. Adde etiam, quòd noua constitutio contra ius commune, & contra statutum, in du bio corrigit solum ius commune. Io. de Lig. in c. j. de rescrip. & Flo. in l. si domus. de ser. urb. præ. Vide Bar. in l. j. in prin. in uer. quæro, si statutum. ff. ad legem Fal. contra glos. in c. j. de consti. in vj.

[R]enunciatio hypothecæ à minore sine decreto fieri non po test. Bal. & Pau. de Cast. in l. cùm hi. §. si uni. de transac.

Renũciatio iurium, etiam cum clausula, quòd habeantur pro expressis, non ualet. Ang. & Alex. in l. sed & si quis. §. quæsi tum. si quis cau. quæ clausula operatur in rescriptis cum sta tutis, in clausula, Non obstante. per discursum, in clausulis Rescriptorum.

Renunciari nõ potest iuri inducenti solennitatem. l. ius publi cum. de pac. & ibi Alex. & Io. de Imo. in c. j. de libel. obla.

Renunciatio iuris principalis est donatio. l. qui obligauit. ff. de dona. secus, si renunciatur iuri hypothecæ. l. etiã. & ibi Bal. C. ad Velleian.

Renunciatio hypothecę in una re, non extenditur ad hypothe cam in alijs rebus. Cyn. & Bal. in l. iubemus. uersi. quærunt hîc doct. C. ad Velleia. Quod est uerum, secundum Bar. ibi, in j. oppo. speciale in muliere tantùm. Item uerum, nisi mu lier confessa sit preciũ recepisse: quia etiam, quoad omnes, sibi præiudicat. Bar. ibi ad fi. & s. eo. uersi. xlij.

Renunciatio iuri hypothecæ an teneat. in Spe. de ob. & so. §. j. in ij. char. uer. tertiò quæritur. distinguit.

Renũciare quis potest iuri sibi competenti. in Spe. de recusat. §. fi. uer. item nunquid. & de actore. uersic. item quòd causæ. Secus iuri nondum competenti. in Spec. de fer. §. fina. uersi. quid si renunciatio, & de renunciatione, & conclu. per totũ, maximè in uer. pone ergo. & uer. quid si quis. & s. eo. uer. xxxvij. in fi.

Renunciatio exceptionum debet esse specialis, aliàs nõ extenditur ad ignoratas. Spe. de ex cep. §. ij. uer. cæterùm. & s. uer. proxi. in uer. viij. & uersi. xx xiij. & de renun. & cõclu. uer. pone ergo. & l. sed & si quis. §. quæsitum. & ibi Bar. in ult. col. ff. si quis caut.

Renunciatio de nullis exceptionibus opponendis ualet. uide in Spe. de renun. & conclu. in uer. porrò. & uer. quid si quis. & ibi Bal. uersi. an ualeat. Addo tex. & ibi doct. in l. sed & si quis. §. quęsitum. ff. si quis cauti. & per Cy. in l. pe. C. de pact. non odiosę. Alex. post Bar. in l. quanquã. ad Macedonia.

Renũciari potest exceptioni fauorabili. Bar. in l. pactum inter. in fi. ff. de pactis.

Renunciatio exceptionum an sit donatiò. s. uer. Renunciari. uer. xj. cum sequenti, distinguitur.

Renunciari non potest exceptioni præscriptioni statutariæ. Bartol. in l. nemo. pe. col. uer. quæro, statutum est. ff. de leg. j. Bald. in §. præterea. ad fi. de capi. Conra. docto. & Imo. in c. cùm non liceat. de præscrip. Sicu. in rubr. eo. tit. in ulti. col. uersi. ultimò quæro. per Bartol. in l. j. ad fi. ff. de usuc. Bald. in auth. quas actiones. in ij. col. magna, in fi. uersicul. sed iuxta hoc quæro. de sacrosan. eccle. Ludo. in rubr. de arbi. & suprà uerbo, Præscriptio contra quos. uersicul. xl. Anto. ubi s. te net contra Bartol. Sed Abb. ibi tenet cum Bart. & Abb. in d. c. cùm non liceat. & in c. uigilanti. eo. tit. & Alex. in l. cùm sti pulatus. de uerb. obli.

† Renuncians exceptioni doli mali, an perdat remediũ enor mis læsionis. do. Pet. Phil. Cor. in consl. ccxiij. incip. Viso. in litera D. & in iij. parte.]

Renunciatio exceptionis non numeratæ pecuniæ probat ue ram numerationem. s. uer. Renunciare. uer. xxiiij.

Renũciatio exceptionum excludit omnes exceptiones. d. uer. Renunciare. uer. xxvij.

Renunciatio exceptionum facta à minore, rustico, uel muliere ignorante, non ualet. s. Renunciatio iurium. uer. xxvj.

Renunciatio exceptionũ facta per debitorẽ an noceat fideius soribus. d. uer. Renunciare. uer. xxxvij.

10 Renũciari potest exceptioni non numeratæ pecunię. s. uer. Exceptio nõ numeratę. uer. xxvij. ubi etiam uide quid ope retur. † Et p Feli. in c. si diligenti. de foro comp. in vij. col.]

Renunciari potest exceptioni non numeratæ dotis. l. j. & ibi doct. & Bart. C. de do. cau. non numer.

Renunciatio exceptionis simulationis tollit præsumptionem simulationis, nisi de ea constet per indicia, uel probationes, quia & ipsa præsumitur simulata, nisi sit iurata. Barthol. Cæ pol. in tract. de contracti. simul. in vij. pręsump. in fi. & in ult. præsump. Adde s. eo. uer. xviij.

Renunciatio exceptionis non numeratæ pecuniæ statim post confessionem facta non nocet: quia censetur eadem facili tate lapsus ad renunciandum, qua ad confitendum. Bar. in l. si ex cautione. in ij. col. in uer. redeo ad glos. & ibi Bald. in ij. col. uer.

col.uer.secundò quæro.eo.ti.ibi Bal. dicit uerum,nisi fraus colligatur ex pacto de recognoscendo.& docto.in l.ij. C.de do.cau.non numera. Item uerum, quòd non nocet statim, etiamsi est factum pactum de non petenda numeratione. Bal.in l.in contractibus.iij.q. de non nu.pec. sed de consuetudine ualet,& seruatur.Bald.ibi.ij.q.Addo ad primum Panor.in c.cùm contingat.in xij.col.de iureiur.† Vide plenè p Felin.in c.si cautio.de fide instr.& per Iasonem May.Inst.de acti.§.fuerat.nu.76.]

Renũciari non potest exceptionibus futuris. l.sed & si quis.§. quæsitum.& ibi doct.& Alex.in l.si quis cauti.nisi cum iuramento. Alex.ibi. & Raph. Cuma.in d.l.is,qui hæres.in prin. de hære.inst.Adde Bal.in l.pactum. ix.q. C. de colla.& ĩ.eo. uersi.antepe.& s̃.eo.§.uer.xxxvij.

Renuncians omnibus exceptionibus, an intelligatur renunciare, & excludere exceptionem,quæ habet ortum ex facto aduersarij.Hippoly.de Marsi.singu.xcvj.incip.Renuncians generaliter.

Renunciatio exceptionum competentium ualet.d.§.quæsitũ. Quod uerum in causis ciuilibus, nõ in criminalibus.s̃.uerbo,Defensio.uer.xxxix.Item,

Renunciari nõ potest generaliter exceptionibus fori iam cõpetentibus.l.j.si quis in ius uoc.non ierit.Item,

Renunciari nõ potest exceptioni excommunicationis. s̃. Exceptio excommunicationis.uer.xxvij.

Renunciari non potest exceptioni simulationis. Bart.in l.nemo potest.in iij.colum.in uer.quæro,an possit. ff.de legat.j. doct.& Pet.de Sun.in l.fin. C.plus uale.quod agi.nisi ex interuallo post contractum.Bar.ibidem.Item nisi iuratum sit, omnia in instrumento contenta uera esse: quia tunc non potest opponi exceptio simulationis. & Bartho. Cæpol.in tract.de contractu simu.in septima & ultima præsum. Vide omnino do.Alexand.in d.l.nemo potest.in vj.col. uer.item inquantum. & ibi Imol. &Imo. in c. cùm contingat. in col. clxiiij.de iureiur. & ibidem Panor.in xiij.col.uer.secundus casus.& Imo.in c.ad nostrã.ad fi.de emp.& uen. & do.Alex. in l.Seius.in ult.col.in prin.ff.ad legem Falcid.cum concor. ibi per eum signatis.

Renuncians uni exceptioni,nõ uidetur renunciare alteri, nisi sint connexæ.in l.si domus. & ibi Flo.de ser.ur.præd.

20 Renunciatio exceptionum, est promittere non ire per ambages: & si uadit,incidit in pœnam efficacẽ:sed bene potest opponere exceptiones. Cy.in l.ita pudor. C.de adul. Bal.in addi.Spe.de obl.& sol.uer.iij.& ibi Spe.in §.j.in ij.col.

Renunciari non potest exceptionibus competituris, sed per pactum sic.in Spec.de renun.& conclu.uersi.quid si quis.& ibi Bal.in addi.Spe.uer.an possit.

Renunciari potest exceptionibus declinatorijs fori per reum criminis.s̃.Exceptio declinatoria.uer.xij.

Renunciare quibus exceptionibus possit reus criminis. Alexand.in l.custodias.de pub.iu. Bald.in l.j. C. qui accus. non possunt.

† Renunciatio exceptionis doli mali, & exceptionis metus causa,& exceptionis nõ numeratę pecuniæ, quid operetur. uide do.Pe.Phi.Cor.in con.xcix.in litera,& in iij.parte,ĩ.]

Renunciatio beneficiorum de iure competentium si fiat,uide ĩ.eo.per totum.

Renunciatio Velleiani in tutela matris & auiæ, ualet. Bart.in auth.matri.j.oppo.C.quando mu.tu.offi.

Renunciatio debet fieri cum clausula, Et omni legis auxilio. Bald.in addi.Spec.de tuto.uer.tenetur mater,quæ sumit.& Bar.in d.auth.matri. in iij.col. in uer. uenio ad illam gl.& in l.si quis sub conditione. vj.col. uersi.quæro per auth.requiritur.ff.de test.tut.Pau.de Cast.consi.lxxv.incip.Visis compromisso.in j.dubio.& ĩ.eo.uer.x.

Renunciatio Velleiani potest recipi per iudicem pro absente. Bar.in d.auth.matri.j.oppo.

Renunciatio omnium beneficiorum facta à correis, uel fideiussoribus, non extẽditur ad beneficium cedendarum. Bal. in l.si diuisa.C.de loca. & Alex.in l.si ex duobus. §.si à Titio. de duo.re.& in l.hi,qui.de fideius.

Renuncians beneficio diuisionis non uidetur renunciare beneficio cessionis.Barto.in l.Modestinus.j.q. de sol.s̃.in uer. Renunciatio.uer.xxv.

Renunciatio Velleiani facta à muliere, etiam sine iuramento, bene ualet,si est certiorata. doc. & Io.de Por.in l.sciendum. de uer.obl.& ibi Bar.in iij.col.in uer.iuxta prædicta quæro. gl.in l.fi.§.pe.in uer.non usuram. ff.ad Velleia.Bal.in c.cùm cõtingat.de iureiur. & Bal. in l.ij.iiij.q. C.de rescin.uen.sed Bart.in d.§.pe.dicit uerum de consuetudine,non de iure.& Alex. in l.doli.de noua. dicit,quòd opinio communis est p renũciatione. Addo do.Alex.in d.l.sciendum.in x.col.in fi. cum sequenti.ubi ponit quatuor limitationes, ubi renũciatio simplex Velleiani sine certioratione ualet.

Renunciatio beneficij l.ij. C.de rescind.uen.non nocet,quandò pars fuit in dolo.s̃.Renunciare.uer.xxviij.

10 Renunciatio Velleiani an & quando ualet. Bar.in auth. generaliter.C.ad Velleia.& ĩ.eo.uer.xj.

Renunciatio Velleiani, & omni legis auxilio fieri potest. Pau. de Cast.consil.lxxv. incip.Visis compromisso. & ĩ.eod.uersicu.ij.

Renunciatio Velleiani fieri debet à muliere certiorata de eo, aliàs non ualet.no.in l.quamuis. C.ad Velle.glo.in uer.non usuram.in l.fi.§.pe.ff.eo.ti.Bart.in l.repudianda.ff.de acquihere.quia omnis renunciatio requirit certiorationem: ut s̃. Renunciare. & s̃.Renunciatio. uer.lxx.nisi sit iurata. c.ij.& ibi Ioan.And.in Nouella,de pac.in vj. Bart. in l.si duo.§.idẽ Iulianus.in ij.colum. in uer. item per hanc legem.& ibidem omnino per do.Alex. in iiij.col. in uer. itã inducitur.ubi infinitas allegat remissiones.ff.de iureiur.ubi de minore. Pet. de Sun.in l.fi. C.ad Velle. Bal.in Marg. uer.Mulier.uer.ij.& in l.ij.ix.q.uersi.sed hîc dubitatur. C.de rescind.uend. Addo do.Anto.in c.si diligenti.in vj.col.de foro compe. & ibi Panor.in iiij.col.in fi.uersicu.secundò tangit glo.& tex.in c.ex rescripto. & ibi do.Ant.& Panor.de iureiur.& do.Alex.in l. sciendum.in x.col.in fi.uersi.quod tamen primò.ff.de uerb. oblig.cum concor.ibi per eum signatis. Nec sufficit certiorari à notario, sed à iudice, secundum Fede. de Sen.consil. cxcix. incip. Quæritur, an domina Margareta. Vnde non sufficit dicere in instrumento. T, certiorata de beneficio Velleiani à me notario infrà scripto:quia non creditur ei de facto proprio,secundum Fede.ibidem. Addo do.Anto.in c. quoniam contra.in xiij.col.de proba.& Panormit.in c.cùm causam.in vij.col.de testi.& Ludo.Roma. in d.l.sciendum. & ibi per do.Alexand. xiij.col.uer.sed quid si in instrumento cum concor. ibi datis, ubi allegat quàm plures docto.tenere contra Fede. Quid autem de renunciatione à minore. Bartol.in d.l.si duo. §.idem Iulianus.& ibidem:ut suprà dixi.do. Alexand.in iiij.col.Addo Panor.in c.si diligenti.in v. colum. in fin. uer.quartò dicit glo.de foro compe.& Barto. in d.l.sciendum.in col.iij.in uersi.& istud facit.Barto.Ange. & Pau.de Cast. in auth. sacramenta. C. si aduer.uend. & ibi per do.Iaso.May.& do. Alex.in d.l.sciendum. xiij.col.uersi. iuxta hoc quærit.cum concor.ibi per eum signatis. Itẽ quid de renunciatione beneficij l.ij.de rescin.uen. Bal. ibi in iiij. quæst. Addo s̃.Renunciare.uersic.xxvij.& s̃.eod.uersi.viij. Et adde, quòd si instrumentum continet clausulam, Certiorata de beneficio Velleiani renunciauit ei: potest notarius interrogare, quid sit Velleianum: & si respondet se nescire,mulier potest uti Velleiano. Alber.de Rosa. & Alex.in l.pen.§.fi.ff.ad Velleia. † Et per Feli.in d.c.si diligenti. de foro compe. & per do.Soci. in consi.cclxiij. incip. Capio primum consultationis.uersic.j.quòd imò.circa fin.in ij.parte, charta clxviij.]

Renunciatio beneficiorum omnium statutorum, non intelligitur de iuratis.gl.in c.cùm non deceat.de elect. & s̃.Renũciatio.uersi.xlij.

Renunciatio condictioni indebiti, & sine causa, actioni in factum, & omni legum auxilio, non tollit cõdictionem indebiti, nisi sit clausula, Sciens se non teneri, &c. uel nisi cum clausula,Et si appareret indebitè promissa, ex nũc donauit. Bar.in l.tutor. §.idem quæsijt.de condi.inde. Alb.& do.Ias. May.in l.j.eo.ti.& s̃.Renunciatio.uer.xliij.

Renunciatio generalis cuicunque auxilio competenti, ualet. authen.matri & auiæ. & ibi docto. C.quando mu. tu.offi.& ibi Bartò. iij.col. uersi.uenio ad illam glo. & comprehendit renunciationem Velleiani,sed non secundas nuptias.Bart. in l.si quis sub conditione.ix.col. uer.quæro,quid si non. ff.

de test. tu. nisi fiat expressè. Bart. ibi in d. authen. vj. col. uer. quid si non renunciauit.

Renunciari non potest beneficio l. ad egregias. de iureiur. & s. uer. Egregia. uer. iij.

Renunciatio beneficij epistolæ diui Adriani tollit inter fideiussores in insolidum obligatos beneficium diuisionis, & cedendarum. Item,

Renunciatio beneficij nouæ constitutionis de fideiussoribus tollit beneficium discussionis. Item,

Renunciatio beneficij nouæ constitutionis de duobus reis, tollit beneficium inter principales insolidum obligatos. Bald. in addi. Spec. de renun. & conclu. uer. quatuor sunt. & Ang. in auth. de duob. reis. in ij. col. in uer. & hæc est doctrina. colla. vij. Item,

Renunciatio beneficij de duobus reis, & nouarum constitutionum, quid importet: uide etiam Bar. in l. si ex duobus. §. si à Titio. in ulti. col. pen. q. ff. de duobus reis. & s. in uer. Renunciatio. uer. lix.

20 Renunciari non potest beneficio. l. si unquam. de reuo. do. Oldra. consi. ccxxxvij. quod incipit, Mulier. in fi. Vide s. in uer. Renunciatio. uer. xj.

Renunciatio beneficij de fideiussoribus, id est, quem uelit cōueniri, etiam non discusso principali, non potest fieri à fideiussore officialium. s. uerbo, Renunciare. uer. lvij.

Renuncians beneficio iuris, an uideatur renunciare beneficio statuti. s. uer. Renunciatio iurium. uer. xlviij.

Renunciatio Velleiani, etiam cum iuramēto, non prodest aduersario, nec nocet mulieri, nisi etiam renunciet beneficio nouæ constitutionis, quo tuta est ipso iure. Bal. post gl. in l. j. in fi. C. ne uxor pro marito.

Renunciatio feudi an fiat in præiudicium filiorum, uel agnatorum. in c. j. de alie. feu. Paul. de Castr. consil. clvj. quod incipit, Circa præsentem casum. & Bald. in c. j. de uasal. decre. æta. & in l. qui se patris. in viij. col. in uer. itē quæritur. C. unde lib. & s. uer. Pater adit. uer. xxj. & s. Feudum. uer. xxv. & seq. uer. xxxj. & cxxxvij. Quid in iure patronatus. in d. consi. & Archid. in c. j. de iure patro. in vj. quòd sic.

* Renunciasse feudo, sec. com. opin. non uidetur, qui generaliter hæreditati, & omnibus bonis paternis quomodocunque, & qualitercunque sibi debitis renunciauit. §. in generali. ubi Bald. Iac. Aluar. Illust. Card. Præp. & alij, si de feud. fuer. contro. §. quamuis. de inuest. de re alie. fact. §. j. ubi Iac. Aluar. de capita. qui curi. uēdid. §. j. ubi Iaco. Aluar. & Illust. Card. Præp. de eo, qui finem fecit agnat. Bar. in l. item uidēdum. §. fin. ff. de petit. hære. Albe. & alij, in l. tres fratres. ff. de pact. Bal. in §. j. col. iv. ubi alij, an agna. uel filius. Ias. in l. Gallus. §. quidam rectè. nu. 43. ff. de liber. & posthu. Soci. consil. lxx. nu. 5. uol. iij. Illust. Card. Pari. consi. xij. nu. 56. uol. j. Dissentiūt Spe. in ti. de locat. §. nūc aliqua. uer. clvj. And. Iser. in §. j. de capita. qui curi. uēdid. Deci. consi. lxxvj. cō. ccclxxxix. nu. 2. Æmilius Maria Manolessus.

Renunciatio feudi nuda non nocet, nisi patiatur alium inuestiri, uel nisi fiat in manibus domini. Bald. in auth. in successione. in fi. C. de suis, & legiti.

Renunciare feudū in manibus filij domini sui, an ualeat. Bald. in rub. de uas. æta. decre. quòd non.

Renunciatio feudi debet fieri in manibus domini: & si fiat alteri, nocet renunciāti, non autem domino. Bald. in c. j. in iij. col. cum sequen. de al. feu. & Host. in c. quæ in ecclesiarum. de constitu.

Renunciatio facta uni inuestituræ, non extenditur ad aliam, de qua constat in alio instrumento. Bal. in c. j. §. si uerò. uer. extra not. de feu. guar. & cast.

Renunciatio feudi facta per filium, an noceat nepoti ex eo postea concepto. Bal. in l. qui se patris. in viij. col. uer. itē quæritur. el ij. C. unde libe. & in l. liberti. in vj. col. C. de ope. lib. & s. uer. Nepos ex filio. uer. ult. quòd non.

Renunciatio successionis paternæ fieri potest à sorore, fratribus, & maximè cum iuramento. Fede. de Senis consil. cxxxvj. & Ludo. Pont. consi. cxcj. l. pactum. & ibi Bald. C. de colla. in quæst. & Pau. de Cast. cōsil. clxiij. quod ualet de iure cum iuramento, aliàs non. s. uer. Filia renuncians. per totum. Bald. in l. si actionem. in j. oppo. C. de pac. in authen. sacramenta. in penult. col. in fi. uersi. ex hoc apparet. C. si aduer. uend. in l. j. in fi. C. si aduer. do. ubi dicit uerum, nisi statutum sit in contrarium, ut j. eo. uersi. xxviij.

Renunciatio hæreditatis maternę per filiam patri fieri potest. Bald. in l. liberti. in x. col. uer. quid ergo, si filia. C. de ope. lib. & Pau. de Cast. in consi. Filia in potestate patris. & Ange. in consi. & s. uer. Quietatio. uersic. xij. & uer. Filia renuncians. uersic. ix.

Renunciatio hæreditatis, uel legati, non ualet ab ignorante. Bar. in l. in repudianda. ff. de acq. hær. & Bar. in l. qui Romæ. §. duo fratres. in vj. q. ff. de uerb. oblig.

Renunciatio successionis facta fratribus per sororem intuitu unius tantùm, accrescere facit illi tantùm partem renunciatam. Pau. de Cast. in l. j. §. fi. ff. ad Trebel. facit l. pen. C. de lega. Sed Bal. tenet contrarium in l. pactum. viij. q. C. de colla. & Dy. in consi. Ex testamento, &c. Vide Pau. in d. l. pactum. & j. eo. uersi. xxviij.

Renunciationis successionis, quam facit soror, quæ sit forma. in Spec. de pactis. §. instrumentum. uersi. & no. iuncto uer. ego H.

Renūciatio successionis, quam facit soror minor, an requirat solennitates, quæ requiruntur in alienatione bonorum immobilium. uide do. Pe. Phi. Cor. in cons. xj. incip. In præsenti. per totum. in iij. parte.

Renunciatio hæreditatis patre uiuo, etiam cum iuramēto facta à filio, non nocet sibi in feudo. Bal. in c. j. iiij. col. uer. sed quid si filius, an fil. uel agna. Nec facta mortuo patre. Bart. in l. item uidendum. §. nunc uideamus. ad fi. ff. de pe. hære. & s. uer. Feudum. uer. xvj. Addo Bald. in auth. in successione. ad fin. C. de legi. hæred. & Ias. May. latè in prælud. feu. in xxxvj. col. cum concor. ibi signatis per eum.

Renunciatio possessionis rei hæreditariæ arguit repudiationem hæreditatis, sicut acceptatio possessionis arguit aditionem. Bald. in l. j. ij. col. uer. quid autem, si ui renunciat. C. quando non pe. par.

Renunciatio successionis simpliciter facta, intelligitur ab intestato, non ex testamento. Bal. in l. fi. in iiij. oppo. uer. uenio ad secūdam quæstionē principalem. C. de pac. & in l. pactū. in iij. q. C. de colla. Sed Io. de Imol. post Zenzel. contrà in c. quamuis. de pact. in vj. & j. Repudiatio. uer. vij. & Alex. in l. stipulatio hoc modo. de uerbo. oblig. Addo s. in uerbo, Filia renuncians. uer. ij. & j. uer. Repudiatio. uer. ix.

Renunciatio successionis facta per matrem nocet filijs. per Bald. in l. fi. in iiij. col. uer. sed hic incidenter quæritur. C. de pac. & in d. l. pactum. ij. q. & Bart. in l. qui superstitis. in j. col. in uer. quæro secundum prædicta. ff. de acq. hære. & Pau. de Cast. in d. l. pactum. & Rayn. consilio, Super punctis ad me, &c. Item,

10 Renunciatio successionis per se, & filios, nocet de iure canonico. Bar. in d. l. qui superstitis. in uer. item uide. & s. uer. Filia renuncians. uer. xij. & j. eo. uer. xv.

Renunciatio successionis facta per filiam minorem uigintiquinque annis cum iuramento, etiam cum consensu patris. ualet, & contrauenire non potest, per c. quamuis. de pac. in vj. secundum Pau. de Cast. consil. cccxj. incip. Viso puncto, & alijs. Et intelligitur, s. si contingat mihi deuolui hæreditatem. in consi. † Et aliquid per Felin. in cap. præsentia. de prob. in fi. iij. col. †

Renunciatio filiæ dotatæ à patre, & prohibitæ plus petere de hæreditate patris, an comprehendat dotem maternam. Bal. in l. liberti. viij. col. uersic. sed dubitatur. C. de bo. lib. quòd sic. Secus, si renūciauit bonis, nisi pater nullum ius habeat, nisi dotis. Vide ibi omnino. Addo Berto. qui tenet contrarium in l. ut iurisiurandi. §. si liberi. in ult. colum. uersic. quæro, pater instituit. ff. de ope. libe. & Paul. de Castr. pulchrè in consi. cxij. quod incipit, Super primo quæsito. in vj. colum. uersi. decimotertiò uidendum. ubi consuluit, quòd etiamsi pater reliquisset plus quàm sit competens dos, quòd adhuc poterit petere dotem maternam, fructus & emolumenta dotis, & in consil. clxxix. incipiente, Contra superius consulta. ubi non obstante renunciatione iurata, & promissione de non petendo amplius, potest petere bona materna, quod bene not.

Renun

Renunciare non potest filia, etiam cum iuramento iuri dotis, & alimentorũ.Io.de Imo. & Alex.in l.stipulatio hoc modo. de uerb.obl.in iiij.col.

Renunciatio successionis facta cum iuramento per sororem fratribus, præiudicat ei, si pater uiuens consenserit, aliàs non.Alex.in l.stipulatio hoc modo.vj.col.in fi.post Bart.de uerbo.oblig.ubi dicit sic intelligendum esse c. quamuis,de pac.in vj.

Renunciatio facta per filiam patri ob metum, uel reuerẽtiam, etiam cum iuramento, non ualet obtenta absolutione à iuramento. Bald.in l.pactum. v.col. C.de colla.Alex.in l.j.§.j. quarum rerum actio.

Renunciatio per filiam successioni patris iurata ualet, etiam ad præiudicium filiorum suorum, si mater fuit dotata, aliàs non. Item non nocet filijs, si mater fuit mortua uiuo patre. Item non nocet sibi, si frater uiuo patre moriatur. Bald.in l. pactum.j.ij.& iij.q.C.de coll.Vide Oldr.consi.cxxxij.quod incipit,Titius habens filiam.s̃.eo.uer.ix.

Renunciatio per filiam,uel sororem, fratri,non nocet sibi,fratre repudiante, nisi aliud actum sit,unde non prodest hæredi extraneo.Bal. in d.l.pactum.ix.q.

Renunciatio successionis paternæ facta per filium studentem uiuo patre cum iuramento,ualet, non sine iuramento, sed tunc facit sumptus studij computari sibi in legitima. Bal.in d.l.pactum.uer.x.& xj.

† Renunciatione facta à filio patri de dote matris,an acquirat patri,& liberis, etiam ex alio matrimonio, uel fratri quietãtis,qui est ex eodem toro.Aret. consi.xcj.]

Renunciatio successionis paternæ fieri potest per filiũ prodigum cum iuramẽto uiuo patre,uel sine iuramento cum curatore,si est emancipatus.Bal.in d.l.pactum.vij.q.

20 Renuncians successioni paternæ, non uidetur renunciare etiam legitimæ. Pau.de Cast.post Cyn.in l.iij.C.de impu.& alijs substit. Sed Gul.cõtrà in l.de his.de trãsact.nisi expressim & legitimè renunciet. & Pau. de Cast.consil.cxxxij.incip.Licet ista domina Lisa.in ulti.col.quod est repetitum in consi.ccxxxvij. Sed uide omnino s̃.uer.Filia renuncians.in uer.vj. Addo tex.in l.si quando.§.& generaliter.& ibi Bart. C.de inof.testa.& Ang.de Aret.§.tam is.in fi.Instit.eo.tit. &

† s̃.uerbo,Filius hęres.uersi.xlix.†Dic quòd non,nisi expressè dicatur.Vide Ias.in l.si quando.§.& generaliter.col.j.in fi. cum seq.C.de inoff.testa.]

Renunciatio successionis,saluo iure legitimæ,non ualet, cùm sit facta pro parte,secundum Bald.per gl.in l.j.de acqui.hæred.quem etiam uide in d.l.iij.in uer.quid ergo.C.de impu. & in l.j. in ij.col.uer.quæritur, utrũ. C.de his, qui ante aper. tab.Vide Bar.in l.gerit.in vij.col.uer.sed quæro.ff.de acqui. hæred.& s̃.uer.Filius hæres.uer.xcvj.

Renuncians successioni ex testamento, uidetur etiam renunciare bonorum possessioni,secundum tabulas. Angel.Pau. de Cast.hoc dixit in uoce, filius. in l.iij.C.de impub.& alijs substitu.licet argumentum contrà in l.qui se patris.C.unde liberi.Cogita.

Renunciatio successionis,etiam cum dolo aduersarij facta ualet,& nocet,nisi renuncians sit minor.Bald.in l.si maior. C. de dolo.

Renunciatio successionis per filiam etiam iurantem se maiorem,non nocet sibi minori,stante statuto, quòd minor non possit contrahere sine curatore.Bald.in l. de tutela. in j.no. per illum tex. C. de in integrum restitut. quem etiam uide in auth.sacramenta.C.si aduer.uen.in ij.col.in uer.sed quæro etiam.uide in penult.col.in uer.ex hoc apparet.& uide s̃. eo.uersi.j.

† Renunciatio facta per filiam de bonis patris & matris, an & quando comprehendat bona fratris.Deci.consi.cclxvj. Adde, quòd renunciatione facta de bonis patris, non per hoc prohibetur succedere fratri.Deci.in l.qui se patris.col.iij.C. unde liberi.]

Renunciatio successionis non debet insinuari,licet sapiat donationem.Bald.in l.illud.iij.col.uer.quid ergo dicemus. de sacrosanctis ecclesijs.

Renunciatio legitimæ uel querelæ non potest reuocari.Bald. in l.si.C.de repu.hære.in ij.col.uer.etiam quæro. & s̃.Filius hæres.uer.liij.

Renunciatio unius hæredis an præiudicet sequentibus in gradu.doc.in l.qui superstitis.de acqui.hære.quòd non.

Renũciare hæreditati, & promittere non petere,differũt. Bal. in l.si actionem.C.de pactis.

Renunciatio successionis per unam ex duabus sororibus, prodest fratri tantùm, cui fit, non autem etiam alteri sorori.Bald.in d.l.si actionem. Sed uide Ioan.And.in addi.Specu.de testa.§.in primis.super uersic.pone,filius.adde s̃.eod. uersic.iiij.

Renunciatio successionis in bonis patris & matris per filiam, an fieri possit.Old.consi.cxxxij. quod incipit,Titius habẽs filiam.quòd sic.

Renunciatio fideicommissi debiti,uel debendi ex testamẽto, ualet,etiam non uiso testamento. Bart. in §.duo fratres.iiij. q.& ibi Ange.j.q.& Alex.ibi xij.charta,de uerbor.obliga.& ibi Pau.de Castro,& Lud.in l.in repudianda. de acquir.hæ-

† red.& Ang.consi.lviij.& consi.ccxix. † Vide per Are.in d.§. duo fratres.]

Renunciatio legati facta per uxorem legatariam fratri testatoris,credentem illum esse hæredem,non nocet ei contra aliũ uerum hæredem.Bal.in d.l.si actionem.

† Renunciatio bonorum facta per sororem uni ex suis fratribus, an prosit illi soli, an uerò etiam alijs. Vide Pau.in l.j. §. inde Neratius.ff.ad Trebel. Vide s̃.uer.iiij.& Ias.post alios, in l.si actionem.C.de pactis.]

Renunciationis successionis forma est, uidelicet, Renuncio, & dono fratribus partem meam hæreditatis paternæ: non sic:Renuncio partem meam.Pau.de Cast.in l.sicut.C.de repud.hæred. Vide formam instrumenti dictarum renunciationum,in Spe.de pac.§.ij.in j.col.ubi plenius.

Renunciatio beneficij ecclesiastici facta metu,rescinditur officio iudicis: sed facta per coactionem ordinarij, est ipso iure nulla. Rota in decisione ccclxxvij.fuit dubitatum,&c.in nouis. Item facta metu,uel ui,nulla est ipso iure.cle.ij.§.sanè.& ibi Car.de pe. c.qđ me.

† cau.in vj.† Vide de hoc,an renunciatio facta metu sit nulla, aut annullanda.Deci.consil.ccxix.col.ij.in ij.dub.Et ibi,an cõstitutio procuratoris facta ad renunciandum per metum ualeat,in tertio dubio.]

* Renunciare iuri suo expressè potest is, qui in beneficio ius aliquod habet.c.j.& per totũ. de renunc.in anti.in vj. & cle. & ij.q.j.c.ex ore.ubi gl.& doc.de his, quę fiũt à maiori parte capitu.Illust.Car.Pari.con.lxxvj.nu.1.uol.iiij.Æmilius Maria Manolessus.

* Renunciare tacitè, secun.commun. opin. beneficio potest is,qui ius in ipso habet, quę renunciatio tacita eandem uim habet,quam expressa.c.ex ore.ubi gloss.& doct. de his,quæ fiunt à maiori parte capitu. c. gratiæ. ubi Doct.de rescript. in cle.Ioan.And. & alij,in c.in nostra.de rescript. gl.& Ioan. And.in c.ueniens.de præscri. glo.Bartol. & alij,in l.naturaliter.§.nihil commune. ff.de acquiren.posses. Illustrissimus Cardi.Parisi. consi.lxxvj. nu.2.uol.iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Renunciatio beneficij ob metum facta nulla,ac infirma est, sec. commu. opin. & beneficium renuncianti est restituendum.c.super hoc. ubi Ioan.Imo. de renun.c.abbas. c.ad audientiam. de eo,quod met.cau. Calder.con.j. eo.tit.l.interpositas.C.de transact.Feli.in c.si uerò.de iureiur.Rot.in antiq.de transact.dec.ij.in nou.de renuncia.dec.v.Alex.consi. xlvj.uol.iiij.Illust.Card.Parisi.consi.lxvj.nu.1.uol.iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Renunciatio beneficij facta ob metum propinquis illatum, nullas uires,sec.com.op.obtinet,sed beneficium est renuncianti restituẽdũ.c.abbas.de eo,quod met.cau.Bart.& doc. in l.interpositas.C.de transac. Io.Im.in c.super hoc.qui matri.accus.pos. Rot.in nou.tit.de renuncia.dec.vij.Alex.con. 100.uol.iij.Illust.Card.Parisi.consi.lxvj.nu.2.uol.iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Renuncians beneficium postquam eo est spoliatus non sponte, sed coactus renunciasse uidetur. Bald. in l. generaliter. C. de non nume.pecu. Iason in prælud.Feud.col.vj.Illustrissimus Card.Parisi.consi.x.nu.64.uol.j. Aemilius Maria Manolessus.

* Renuncians beneficio in id postea se interponere non potest.Il-

test. Illustrissimus Card. Parisi. consi. cxxxv. num. 2. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Renunciatione beneficium uacare dicitur. ca. j. ca. ij. ut lite penden. in vj. §. ecce. vij. q. j. Lapus alleg. xiiij. Illustrissimus Cardi. Parisi. consil. lxxvj. nu. 4. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Renunciatio beneficij si in curia facta sit, ibi beneficium uacasse, secun. commu. opin. dicitur. glo. & Abb. in c. j. ut lite penden. in Cle. ubi. & illust. Card. Zab. q. viij. Pe. Anchar. ij. & iiij. not. & Ioan. Imol. col. ij. Archid. & Philip. Fran. in c. ij. de præben. in vj. Illust. Card. Paris. consi. x. num. 1. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Renunciatio ius beneficij iuris patronatus, facta alicui in P. M. manibus, nocet patronis. cap. j. de renuncia. in Cle. Illustriss. Card. Parisi. consil. xlvij. nu. 15. uol. iiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Renunciasse quis beneficio uidetur, eo solo, quòd acceptauit aliud beneficium incompatibile. c. gratiæ. de rescript. in Cle. Ludo. Gomes. in regu. de triennal. posses. q. x. Aemilius Maria Manolessus.

* Renunciatione renuncians, & ciuilem & naturalem possessionem amittit. Rota in nou. tit. de renuncia. deci. j. Ludouic. Gomes. in reg. de trienna. posses. q. x. Aemilius Maria Manolessus.

† Renunciatio simplicium beneficiorum non potest fieri in manibus collatoris inferioris episcopo. Istud tenuit Ber. de Bisgneto in ti. de renuncia. c. v.]

† Renunciatio beneficiorum sub cōditione, si placeat patruo suo, si non placet ei, non ualet renunciatio. Ita dictus de Bisgneto, in dicto tit. c. vj.]

† Renunciatio beneficij reseruati facta in manibus sui ordinarij, obstat agenti petitorio, uel possessorio, quamuis papa eandem renūciationem non admittendo posset renunciantem in petitorio annullare. do. de Rota decisio. ccclij. in nouis.]

† Renuncians beneficium, etiā ex causa permutationis, perdit possessionem beneficij resignati. Ita do. de Rota decisio. lxvij. in anti.]

† Renunciatio beneficij, quam quis facit in manibus ordinarij pro fratris sui liberatione, est inualida. Ita in Rota decisi. ccccIxiij. in nouis.]

† Renunciare potest præsentatus in manibus patroni ante institutionē superioris. do. de Rota deci. cclxix. in nouis.]

Renunciatio beneficij præsumitur spontanea, nisi renuncians sit spoliatus beneficio. Car. in cle. j. ix. no. de renuncia. dum dicit, mandatum procuratori ad renūciandum, beneficium præsumitur spontaneum, nisi perdat spolium.

Renunciatio beneficij debet fieri in manibus superioris. cle. j. de renun. & ibi Card. qui in vij. q. dicit uerum, scilicet in superiore qui posset inuitum destituere. per gl. sing & Car. in cle. j. de rer. permu. & Car. in cle. ij. §. sanè. de pœnis.

Renuncians beneficium non est citandus ad eius collationem, quæ fit alteri per superiorem. Inno. in c. accepta. in gl. sua, in uer. constiterit. de resti. spol. & Bald. in Marg. uer. Renuncians. uer. j.

Renūciatio iuris potest fieri in præiudicium filiorum. Paul. de Cast. consi. clvj. quod incipit, Circa præsentem casum.

Renunciatio primi beneficij post impetrationem secundi, an ualeat, & an debeat fieri prius. in Spe. de act. & peti. §. super petitionibus. uer. sed nunquid scholaris. cum sequentibus, quòd sic. & ibi Bald. in addi. uersi. fi. & Cardi. in clem. j. xv. q. de renuncia.

Renunciatio beneficij non potest fieri in fraudem habentis expectatiuam. & Ange. in l. iij. in fin. C. de repu. no. in c. ij. de renunc. in vj. & Bald. & Imo. & Alex. in l. filiæ. sol. ma. & ibidem do. Alex.

Renunciatio beneficij spontanea, licet non admissa, nocet renuncianti repetenti illud. Rota in decisio. ccclv. si opponatur. in nouis. uide xvij. q. ij. Consaldus. cum glo. quod etiam dicit, quòd non sufficit probare renunciationem, nisi etiam probetur spontanea. Quod uerum, nisi fuerit facta ex ira, & non sponte, & sic iniuste. xvij. quæst. ij. Consaldus. cum glo.

† Et per Ioan. And. in Nouella, in c. fi. de supplen. negli. præla. §. j. in uersi. quia. de pœnitentia.] Vnde

Renunciatio iniusta non præiudicat: ut ibidem.

10 Renunciatio à furioso facta non nocet. d. c. Consaldus. cum gl. quæ etiam dicit, quòd erat furiosus. uide ibi.

Renunciatio per procuratorem fieri potest constitutum ad id cum consensu capituli ecclesiæ, cui fit renunciatio, si capitulum habet. Car. in cle. j. ij. opp. de renun.

Renūciatio beneficij ꝓ liberatione fratris, uel cōsanguinei, nō ualet, cum iuramento. Item si fiat pro liberatione patrimonij, ne perdatur. Rota in deci. cccclvj. dubitatur. in nouis.

Renunciatio beneficij per procuratorem reuocatum ignorātem de reuocatione, ualet. in cle. j. de renun. Bal. in l. mādatum. iij. q. C. manda. & Pau. de Cast. consil. lix. quod incipit, Venerabilis uir, & clarissime domine.

Renūciatio beneficij debet fieri in manibus confirmantis, nō in manibus eligētis. gl. in c. ij. de resti. in integ. Bar. in l. fi. C. de defen. ciui. adde s. uer. Renunciare. uer. xxij.

Renunciatio beneficij impetrati non ualet. Bald. in l. postquā liti. ulti. col. §. octauò quæro. C. de pac. si continet aliquid, per quod quæritur ius per instantiam, uel si sola instantia est per præsentiam.

Renunciatio beneficij facta in manibus alterius, quàm superioris an, ualeat ad pręiudicium renunciantis. Pau. de Cast. consil. cccxiij. incipiente, Viso tenore suprascriptæ bullæ. quòd sic. Barto. in l. j. uersicul. item præbenda. C. de peti. bo. subla. li. x. c. quod in dubijs. de renun. & ibi gl. unica. in prin. & per Inno. in c. ex insinuatione. de simonia. & per Card. in cle. gratiæ. octauo no. de rescrip. & in cle. j. ix. q. de renun. & s. eo. uer. xxxij.

Renunciatio beneficij ecclesiastici debet esse pura, non sub modo, uel conditione. glo. magna in uerbo, ex consensu. in uer. & no. in c. cùm inter R. de elec. uide cle. j. & ibi Card. de rerum permu.

Renunciatio præbendæ uacaturæ concessæ alicui in expectatiua, non ualet. Ang. in l. is, qui hęres. ff. de acqui. hære.

Renunciatio beneficij potest reuocari ante collationem alteri factam de eo, non post. Inno. in c. quidam. de renun. Ioan. de Pra. in l. si procuratorem. in fi. de procu.

20 Renūciatio beneficij debet fieri in manibus ordinarij collatoris, aut uicecancellarij, uel alterius de mandato papæ. Rota in decisi. cccix. si actor in nouis. Item in manibus eius, qui potest inuitum deponere. ibidem. glo. & Cardi. in clem. j. vij. q. de renunc. ubi dicit uerum de beneficio, in quo quis habet ius in re, non aliter: quia renunciatio beneficij acquirendi fieri potest etiam in manibus iudicis non sui. & s. eod. uersi pen. & xxxij. Item in manibus capituli, sede uacante. Rota in deci. cccxiij. fuit dubitatū, in nouis. & decis. cccxv. & hoc insurrexit, in nouis.

Renuncians beneficium tenetur ad gabellam pro illo anno, quo fructus percepit. Gemi. in c. fi. §. porrò. in tertio not. de offi. ordi. in vj.

Renūciari potest in manibus episcopi beneficium à papa obtentum. B l. in l. adoptatum. C. de adop.

Renunciatio iuris incompatibilis non inducit acceptationem alterius iuris non assecuti. Cardi. in cle. gratiæ. v. no. de rescriptis.

Renunciare gratiæ dicitur monachus obtinens prioratum. Card. ubi s. ix. q.

Renunciatio beneficij ecclesiastici requirit eius consensum, qui est superior. no. in c. admonet. & c. quod in dubijs. de renun. etiam domini. in c. consuetudinis.

Renunciatio beneficij subiecti abbati, quoad temporalia: & episcopo, quoad spiritualia, in cuius manibus fiat. Cardi. in cle. j. viij. q. de renunciatio.

Renunciatio beneficij facta in manibus superioris, qui posset destituere inuitum, ualet cum consensu alterius, ad quem spectat institutio: & cum consensu eius, ad quē spectat præsentatio. Card. ubi s. q. x.

Renunciatio beneficij debet præcedere collationem alterius, quādo impetrauit quis gratiam super uno, & obtulit se cessurum alteri. Card. ubi s. xv. q.

Renunciatio beneficij ecclesiastici inducit renunciationem possessionis. Inn. in c. super hoc. de renuncia. But. in c. accepta. de resti. spo. Ioan. de Imo. & Abb. in c. solicitæ. eod. ti. & Alex. in l. si quis ui. §. differentia. de acqui. posses. ubi etiam dicit

dicit in fine, quòd renunciatio possessionis beneficij potest fieri aliter, quàm in manibus superioris, licet renũciatio beneficij non, nisi in manibus superioris. Inn. in c. quòd in dubijs. de renun. & Bar. in d. §. differentia. in fi.

Renunciari non potest episcopatus sine licentia papæ. c. licet. de regu. & de transac. c. ij. Car. in cle. gratiæ. xiiij. q. de rescri. sed electus sic. d. c. ij. & c. si electio. de elec. in vj.

Renunciari potest beneficium, etiam per procuratorem specialem, no. Cardi. in clemen. j. de renun. non per generalem, ut ibi.

Renunciatio beneficij in manibus eius, qui nõ posset inuitum destituere, ualet ad præiudicium renunciantis, ut probet possessionem, nõ titulum, nisi & de titulo contra eum pronuncietur in pœnam: quia quoad proprietatem, non uacat ipso iure. Card. in cle. j. ix. q. de renuncia. & in c. quòd in dubijs. post Inn. eo. tit. & s. eo. uer. xvj.

Renunciatio beneficiorum ecclesiasticorum ex causa permutationis faciendæ fieri potest, etiam expressa causa permutationis, quæ nisi sequatur, non nocet renunciatio. cle. j. & ibi Card. vj. no. & j. oppo. de rerum permu.

Renũciatio beneficiorũ si fit ex causa permutationis in fraudem expectantium, non habet locum. cle. j. de rer. permu. in gl. ibi & Card.

Renunciatio beneficij ecclesiastici facta in infirmitate, præsumitur in fraudem expectantis uacationem per mortẽ, sed tenet in præiudicium renunciantis, si conualescat. docto. & Alex. in l. filius. sol. ma. no. in c. ij. de renun. in vj.

Renunciationis beneficij exceptio licet obstet agenti possessorio, ut not. in c. accepta. de restit. spo. secus tamen est in alijs non beneficialibus. Alex. consi. cxxviij. j. parte. & Anto. de Bu. in c. in literis. de resti. spo. circa medium.

Renunciatio beneficij ecclesiastici si fit facta metu, non potest probari cõtrarium. Ioan. Anto. Imo. & Abb. in c. super hoc. de renun. & s. Metus. uer. lxxx. circa medium.

Renuncians beneficium ecclesiasticum per metum cum iuramento, non indiget noua collatione: sed impetrata absolutione à iuramẽto, petit restitutionem in integrum ad illud. Abb. in c. si uerò. in prin. de iureiur.

Renunciatio beneficij etiam sine scriptura fieri potest. Cardi. in clemen. j. xvj. q. de renunc. Item etiam per nuncium. ibidem. xvij. q.

40 Renunciatio beneficij non potest admitti per illum, qui nõ potest detinere inuitũ. Inno. in c. quod in dubijs. de renun. in gl. in uer. sponte. in fi. Bal. in Marg. uer. Admissus. uer. ij. & Rota in deci. cccxiiij. fuit dubitatum. in nouis.

Renunciationis beneficij materiam uide s. uer. Beneficium. per discursum.

* Renunciatio beneficij cùm admissa non est, beneficium nõ uacat. c. cùm in dubijs. c. admonet. de renun. c. si qui uerò. c. presbyter. vij. q. j. Ludo. Gomes. in reg. de infirm. resignant. q. xxix. Æmilius Maria Manolessus.

* Renunciatio beneficij facta à sene decursæ & exactæ iam ætatis, in fraudem uidetur facta. c. ij. de renun. in vj. Anchar. con. cclxxix. Lud. Gomes. in regu. de infirm. resignan. q. vij. Æmilius Maria Manolessus.

* Renunciatio facta ab ægro, si intra xx. dies decesserit: quia in fraudem facta præsumitur, nulla est: ut regu. de infirmi. resignant. ubi Ludouic. Gomes. q. xxv. Æmilius Maria Manolessus.

* Renuncians etiam ex causa permutationis, titulum & possessionem amittit, & detinere tantummodò beneficium dicitur. Rota in antiq. de permut. dec. xvj. & in nou. eo. tit. dec. j. Ludo. Gomes. in regu. de trienna. posses. q. xxiiij. Æmilius Maria Manolessus.

* Renuncians & ipse tantũ consensisse renunciationi dicitur, quod supplicationẽ porrexit: ut traditur in c. quidam. de renun. Lud. Gomes. in reg. de infirmi. resignan. q. xxix. in extre. Æmilius Maria Manolessus.

* Renunciare potest beneficio eo priuandus, antequam priuetur. Feli. in c. ij. de rescript. in c. inquisitionis. col. iij. de accusa. Rot. in antiquio. de re iudica. decis. v. Tho. Ferrat. caut. xliiij. Ludo. Gomes. in regu. de annal. posses. q. xlij. Æmilius Maria Manolessus.

* Renunciatio facta post sententiam perpetui carceris latam in homicidam, & post acceptationem expectãtis, ualet, sec. commu. opin. si non adhuc lata sit sententia priuationis beneficij. Rota in antiquio. de re iudic. dec. v. Feli. in c. inquisitionis. col. iij. de accusat. Ludo. Gomes. in reg. de annal. possess. q. xlij. ubi refert Illust. Car. Simonet. idem sensisse, & Rotam ita sæpe iudicasse, dissentit Domi. à S. Gemi. consil. cv. Æmilius Maria Manolessus.

Renunciatio litis, uel causæ, uel instantiæ, si fiat, & quid operetur, uide j. eo. per totum.

Renunciare causæ, est renunciare liti. Innoc. in c. in nostra. in glo. sua, in uer. recepti. de rescrip. Bald. in Marg. uer. Renuncians. uer. iij. uide doct. Bart. & Bald. in j. col. in l. postquam. C. de pactis.

† Renuncians liti & causæ, iuri sibi cõpetenti nõ censetur renũciasse. Ita do. de Rot. dec. cccvj. in nouis. Et est ratio, quia aliud est renunciare iuri, & aliud renũciare liti. c. cùm inter. de elect. c. sanè. & c. ueniens. de renun. Et ita Inn. in c. in nostra. uer. recepti. de rescrip.]

† Renũcians liti, causæ, & beneficio, nisi de facto possessionẽ dimittat, tenetur ad fructꝰ perceptos. Ita deciditur in Rota decis. clviij. in nouis. de quo etiam per Inn. in c. quod in dubijs. extrà, de renun. & c. super hoc. eo. tit.]

Renunciatio litis fieri potest parte absente. Innocen. in c. cùm pridem. de pactis. in glo. sua, in uersic. resignauit. Bald. ubi s. uer. vj. gl. in uer. renunciasti. & Bald. in d. l. postquam. iiij. colum. uer. tertiò quæro. & ibi Bar. in ij. col. uer. quæro, utrum. Quod est uerum, secundum Bart. in d. l. postquam. si iudex uel alter recipiat pro absente: aliàs non prodest absenti, & sufficit ratificatio. Bal. ibi in iiij. col. in uer. tertiò quæro. & j. eod. uersi. xxiiij.

Renunciatio unius actionis propositæ saluo iure proponendi aliam, fieri potest, per l. cùm fundum. §. fi. de ui, & ui ar. Bart. in l. edita. C. de eden. in v. col.

Renunciatio instantiæ, & actioni in totum, & causæ, fieri potest. d. l. postquam liti. & ibi doct. maximè, Bar. in v. col. uer. & aduerte quandoque actor. Adde per Bald. in addi. Specu. in titu. de lib. concep. in j. col. in uer. actor. Sed si actor nullo modo uelit insistere, nõ potest, per auth. qui semel. quomodo & quando iudex. Quandoque actor uult desistere solùm ab instantia, salua sibi actione, & causa, tunc non potest parte inuita, per d. authen. qui semel. nisi iudex uideat, quòd de necessitate ferri debeat absolutoria ab instantia, fortè propter libellum malè conceptum, uel aliud: & tunc ualet renunciatio instantiæ. Quandoque actor uult renunciare solùm causæ, remanentibus sibi saluis alijs actionibus productis ex eadem causa: & tunc est opinio inter glo. & Pet. ex una, & Odofr. ex altera parte. Nam text. in d. authentica dicit, quòd quis cogitur exercere litem super actione proposita usque ad finem, sed renunciando actioni imponitur finis omni liti: ergo ulterius non cogitur. Et hoc uerum, quòd mutatio permittitur, si iudici uidetur, & edicti authoritas permittat. d. l. edita. Ita Bartol. in d. l. edita. in d. v. col. & ibidem uide Bal. in lect. Perusina, in x. col. in uer. tertio oppo. & uidetur

Renunciare liti & causæ. Item,

Renunciare liti, & iuri differunt. Rota in deci. cccix. si actor. in nouis.

Renuncians liti, & causæ, non dicitur renunciare iuri. Rota in d. decisione.

Renunciatio litis debet fieri coram iudice causæ, aliàs non ualet ea. decis. & gl. in c. quamuis. de electio. in vj. in gl. in uerbo, Partibus.

10 Renuncians liti non potest pœnitere, & ad litem redire. d. l. postquam. & ibi Bal. in iij. no. & Bart. in l. si maritus. §. si negauerit. ff. de adul. nisi minor, uel ecclesia: quia restituuntur aduersus renunciationem. Bal. in d. l. postquam. ij. col. in iij. oppo. & ibi gl. Vnde

Renunciatio litis facta à minore, uel ecclesia ualet, sed rescinditur per restitutionem in integrum. gl. & Bald. in d. l. postquam. in uer. ex ista gl. no.

Renunciatio litis ante litis cõtestationem an ualeat. Bal. in d. l. postquam. iij. col. uer. uenio ad quæstionem. & ibi doc. post gl. quòd sic.

Renuncians liti & causæ, tenetur respondere articulis ad instan-

instantiam partis. Rota in decisio.cclxxix.sciendum est, q. sic. in antiquis.

Renunciare liti de beneficio uidetur, qui acceptat alterum incompatibile. Car. in cle. gratiæ. vj. no. de rescrip.

Renũciare uidetur liti, de episcopatu electus per impetrationem beneficij curati. Car. ubi s. xiiij. q.

Renunciari potest liti etiam in causa appellationis, ad euitationem pœnæ legalis. Alex. post Bart. in l. j. ff. de actio. emp. & s. uer. Accusator.

Renunciatio sententiæ si fiat per actorem, an reus possit uti beneficio sententiæ, inuito actore renunciante. Bald. quòd non. in d. l. si prędium. ij. col. C. de ædi. act. Alex. in l. si iudex. de minoribus.

Renuncians liti, causæ, & beneficio, tenetur de fructibus perceptis, nisi de facto possessionem dimiserit. Rota in decisio. clxj. licet. in nouis.

Renunciatio litis nõ inducitur per cessionem inualidam. l. lite. ij. respon. & ibi Bal. in iij. no. C. de litig.

20 Renunciari instantiæ non potest, nisi etiam renuncietur liti, seu causæ. Bar. in d. l. postquam liti.

Renunciari instantiæ non potest saluo iure causæ. Bart. in d. l. postquam. in prin. ij. col. sed ibi Bald. in j. col. in fi. in uer. & si quis dicat contra, dicens posse cum cõsensu aduersarij. per auth. qui semel. C. quomodo & quando iudex.

Renunciari potest instantiæ, & causæ, salua sibi alia actione. Bar. in d. l. edita. in v. col. uer. & aduerte. & Petr. de Sun. in d. auth. qui semel. & s. eo. uer. iiij. & v.

Renunciatio litis, & causæ, non inducit translationẽ dominij in reum, scilicet de re, de qua est lis. Bar. in l. si pro fundo. C. de transac. ad fi. uer. ultimo no.

Renuncians liti non uidetur fateri aduersarium fouere ius, licet sibi præiudicet. Bald. singulariter in l. si te. C. de inge. ma. Sed Bal. contrà in d. l. postquam. in pe. col. in uer. ego dico. ubi uide. Item Bal. in l. iij. C. de fide instru. dicit, quòd uidetur fateri, se non habere ius. per l. postquam. secundũ Nico. Ma. uide Lud. in sing. in uer. Renũciatio. uer. dicit tex. facit l. sicut. & ibi Bald. de repu. hære. per Alex. in l. naturaliter. §. † nihil commune. v. char. de acquir. pos. † Et per Felin. in c. per tuas. de simo. in j. col. in medio. & ibi, nunquid renũcians liti euitet infamiam. & per do. Barth. Soci. in d. l. postquam. & per do. Fran. Aret. in d. §. nihil commune.]

Renunciatio solius instantiæ requirit consensum aduersarij, non ad solennitatem sui, sed ad effectum: sed sufficit ratificatio, si fiat absente parte. Sed

Renunciatio liti & causæ quando interest aduersarij litigare, requirit partis consensum. Bald. in d. l. postquam. iiij. col. in uer. tertiò quæro.

Renunciatio litis quid operetur in actore, & quid in reo. Bal. in d. l. postquam. in iiij. q.

Renunciatio litis sine causa expressa ualet: quia sufficit præsumpta. Bal. in d. l. postquam. v. col. uer. extrà quæritur.

Renunciatio litis quoad unum articulum tantùm, ualet. Bald. in d. l. postquam. v. col. uer. secundò quæro.

30 Renunciationes seorsum factæ à partibus inducunt conclusionem in causa. Bald. in d. l. postquam. v. col. uersi. quæritur quartò.

Renuncians liti debet condẽnari in expensis, nisi causa de nouo superueniat. Bal. in d. l. postquam. in ult. col. uer. quintò quæritur. Ang. & Pe. de Sun. in l. destitisse. de iudi. quod no. Sed dic uerum, si habuit iustam causam: aliàs sic, secundum do. Fran. de Capitib. listæ, in d. l. in fi. ubi Bald. loquitur in actore: sed secus fortè in reo. arg. l. qui in alterius. de reg. iur. Addo Bal. in addi. Spe. in tit. de libe. concep. uersi. actor.

Caute. Renunciatio litis non requirit causam, ut concludit Bal. in l. postquam liti. in ulti. col. uer. extrà quæritur, utrum renunciatio. C. de pactis. Limita singulariter in renunciatione facta ab aliquo administratore: quoniam tunc debet inseri causa. Et ideo cautela est, quòd debitores, qui recipiunt refutationem à tutore, uel curatore, uel ab alijs administratoribus, ut in refutationem semper faciant inserere causam, aliàs non teneret: quia administrator sine causa refutare nõ potest. Ita no. Bar. & Ang. in l. j. C. de apochis pub. lib. x. sequitur do. Ias. in d. l. postquam. in fi.

Renuncians liti non potest statim cogi per iudicem ad satisfaciendum aduersario. gl. sing. in l. sciendum. §. si qui fundum. qui satisd. cog. Ang. in d. l. destitisse. in fi. allegat Inn. in c. accepta. de restit. spol. unde non perdit possesionem, si aliter non citetur. Allegat etiam Ang. gl. in d. §. si fundum.

Renunciatio litis fieri non potest in præiudicium aduersarij. no. in d. l. postquam. & Bar. in d. l. edita. in v. col. Pet. de Sun. in d. l. destitisse. Addo Bald. in l. suus. in ij. col. in uer. oppo. quòd. C. de repu. hære.

Renunciatio litis non dicitur spontanea, quæ fit instante sententia, uel probatione, sed metu sententiæ fieri dicitur. gl. fi. in c. dudum. el ij. de ele. xxiiij. dist. c. fi.

Renunciari potest libello producto, & admisso in causa ciuili, non in criminali. Inn. in c. licet. in gl. sua, in uer. imputandũ. de accu. Bal. in Marg. uer. Renuncians. uer. xj.

Renunciatio litis, & causæ, quo casu non tollat litis pendentiam. Card. in cle. j. xij. q. ut lite penden. & s. uerbo, Lis pendet. uersic. x.

Renunciatio litis fieri non potest, etiam ante litis contestationem ad finem euitandi pœnam commissam, propter litem motam. Ang. & Alexand. in l. quamuis. ff. de in ius uoc. uide Bar. in l. quæsitum. ff. ad Turp. & s. uer. Pœnitentia in iudicijs. uersic. vj.

Renunciatio liti & instantiæ compromissi facta, nõ potest fieri per syndicum habentem generale mãdatum ad compromittendum, & cum libera. Alex. consi. xxij. j. parte.

Renuncians liti an dicatur succumbere. j. uer. Succumbere. uersic. j.

40 Renunciatio litis facit eam non transire ad hæredem, quæ aliàs transiret per litis contestationem. Bar. in l. cùm mota. in j. col. in uer. & nota. C. de transac.

Renunciatio actioni tutelæ per pupillum tutori cum iuramẽto, ualet. Bal. in auth. sacramenta. v. col. uer. ex hoc apparet. C. si aduer. uend.

Renuncians liti non dicitur propriè succumbere, sed desistere: & non comprehenditur statuto de succumbente. Bal. in l. alia. in ij. col. in uer. ulti. nota. C. de his, qui ut indig.

Renuncians libello non potest niti ex eo. Bald. in addi. Spe. de lib. concep. in ij. col. in uer. ille, qui. el ij.

Renunciatio litis an fiat per lapsum triennij. gloss. in d. l. postquam. in uer. renunciasti. quòd non. & no. in l. si super. C. de transactionibus.

Renunciatio litis fit per eum, qui dicit se nõ uenturũ amplius ad iudicium. adde gl. in d. l. postquam. uer. renunciasti.

Renunciatio appellationis fieri potest. l. si quis libellos. & ibi doct. C. de appel. Innocen. in c. constitutos. in glo. sua, in uer. assensu. eod. tit. Bald. in Marg. uer. Renunciatio. uers. x. & s. Appellatio tollitur. uer. xvij. & seq. cum sequentibus, usque in fin. ubi plenius de materia. Bald. in l. edita. in lectura Perusina, in x. col. in uersic. sextò oppo. de eden. & in l. postquam liti. in ult. colum. uer. tertiò quęritur. C. de pact. Pau. de Cast. consi. lxxiiij. quod incipit, Primo & ante. & seq.

Renunciare nõ dicitur appellationi ab interlocutoria, qui appellat à diffinitiua. Innoc. in c. dilecto. ad fi. uer. sed quæro. de appel. Bal. ubi s. uer. xj. & per Bal. in l. generale. §. sed hoc iuramento. C. de reb. cred.

Renuncians appellationi potest agere contra iudicem à quo, pro grauamine. Innoc. in c. sæpe. ult. col. in uer. sed nunquid iudex. & ibi Abb. anti. de app. & Bal. ubi s. uer. pen. arg. contrà, j. eod. uersi. ij.

Renuncians appellationi in uno articulo, potest appellare in alio. Bald. ubi s. uer. fi. post Abb. anti. in c. dilectus. de app.

Renunciari potest appellationi futuræ per uiam pacti. Bald. in l. j. in iij. col. in uersi. quintò oppo. C. de pac. & s. Appellatio tollitur. uer. pen.

Renũciatio reductionis an fiat, & quomodo, s. uer. Reductio. in uer. j. quòd non ualet. & uide Bal. in l. cùm antea. in ij. col. in uer. sed iuxta prædicta. C. de arbi.

Renunciatio appellationis interponendę facta simpliciter, intelligitur de interponenda tam ab interlocutoria, quàm à diffinitiua. Bald. in uersic. modò quæro. & ibi Salic. & Pe. de Su. in l. si. §. fi. C. de tempo. appel. per l. j. §. si quis. qui. appel non licet. Phi. in c. interposita. §. ille. vj. q. de off. præfec. præto. & s. Appellatio tollitur. uer. xvj. & xxxj.

Renun-

Renuncians appellationi purgat omne uitium sententiæ.glo. in c.pastoralis. de offi.deleg. & uidetur fateri se frustratoriè appellasse,& per calumniam.Imo.& Cap.ibi.

Renunciatio appellationis inuito appellato fieri non potest. suprà, uerb. Appellatio tollitur. uer.xviij. & in uerb. Appellans. uersic. lxix. Adde Pet. de Anch. in cle.j. de cau.pos.& propriet. quòd non. & do. Alex.in l.si quis libellos.in apostillis.C.de appella.

10 Renunciari nō potest appellationi, cui iudex detulit.s̄. Appellatio tollitur. uer.xx.

Renunciari potest appellationi cum iuramento, ut appellans sit periurus. Pau. de Cast. consi. ccxviij.quod incipit,Circa primum quæsitum. nisi appellet ex causa: ut ibi & consilio xxij.quod incipit,In causa desertionis.Quo casu debet peti absolutio iuramenti ab episcopo,qui debet concedere, d. consi.ccxviij.ubi etiam dicit,an tunc citari debeat.& s̄.uer. Absolutio.uer.xxxj.& in uer.Citatio requiritur.uersi.lxxj.

Renuncians appellationi debet condemnari in expensis. s̄. Appellatio tollitur. uersi.xviij.& uerb. Appellans.uersi.j.& uersi.xxxij.

Renunciare appellationi dicitur excommunicatus, qui post obedit excommunicanti.s̄. uerb.Excommunicatus appellat. uersi.ij.

Renuncians appellationi intra decem dies, non potest pœnitere,& iterum appellare intra eosdem decem dies.s̄.Appellatio tollitur. uersi.xiij.

Renunciatio appellationis comprehendit etiam nullitatem. Bald.in l.j.in princ. C. de sen. ex peri.reci.per Salic.in l.fin. §.fin. C. de tempo.appel.& melius per Alex.in l.suum.C.de iure deliberan.

Renunciatio appellationi in causa criminali non ualet. l. non tantùm,& ibi doct.ff.de appellationi.in causa ciuili sic.l.fin. §.fin.& ibi doct. C. de tempo.appel.Bald.ibi in j.col.in uer. opp.quòd non posit.Pau.de Cast.in rub.ff.de re iud.Addo Bart.qui uidetur uelle contrarium in l.qui ultimo. in fin. ff. de pœnis.

Renunciatio appellationis in causa capitali tenet, quo ad præiudicium condemnati renunciantis, non quo ad tertiū,qui potest appellare pro condemnato, etiam qui renunciauerit appellationi.Bar.in l.addictos.C.de appel.

Renunciare appellationi non dicitur,qui etiam cum iuramento promittit parere sententiæ iudicis ferendæ. gloss. fin. vj. q.iiij. Quod bene nota.in c.ad hoc.& ibi doct.& Phi.& in c. interposita.§.ille.ij.q.de app. Bart.in l.si conuenerit.in fine, de re iudicata.

Renunciatio appellationis,&

20 Renunciatio iuris appellandi, differunt. Bald.in addi. Spe. de appellationi.in secundis addi.in v. charta, in uersi.quandoq; quis.

Renuncians appellationi potest petere reductionem ad arbitrium boni uiri, uel restitutionem in integrum. l. cùm minor.ff.rem rat.hab.

Renunciare an posit beneficio restitutionis in integrum minor,& ecclesia. in Spec. de resti.in integ. §.qualiter. uersic. quid si minor.& uer.sed nunquid minor.& s̄.uer.Minor restituitur.uersi.xxv. quòd non. & debet restitui: ut ibi,uersi. xxiiij.cum seq.& j̄.uer.Restitutio in integrum quib.uer.iiij. & Bart.in l.generaliter. in fi. de non nume.pec.& addo glo. & Bart.expresse in l.si iudex.ff.de mino.& Panor.in c.si diligenti.in v.col.in fi.uer.quartò dicit glo.de foro compe.& s̄. in uer.Renunciatio beneficiorū.uersi.xj.cum concor. quas ibi signaui post authorē. Addo etiam tex.in l.doli.ubi Bart. in iij.nota.ff.de noxalibus.

† Renunciare appellationi an & quando quis posit. uide Fel.in c.si diligenti.in ij.col.uer.ultimum corollarium.& in c.cū uenissent.in ij.col. uer.in gl.ij.de test.Et an per acceptationem termini, uide per eū in c.significauerunt.j.col. uer. in glo. in uer. decem.de test.]

Renunciationis appellationis materiam supple s̄.uerb. Appellatio tollitur.uersic.iij.cum seq. & uersi.xij. cum sequentib. usq; ad fi.& uer. Appellans.uer.xxxvij.& uer.xxxj.& xxxij. & uersi.lxxxiiij.

Reparatio est facilior, quàm constructio de nouo. Bal. in l.sancimus. C. de testam.in j.colum.in fin.

in uer.sed tu dic.& in c.consuluit.& ibi Abb.de Iudæis. & s̄. Castrum. uersi.v.

Repertus de nocte,uel cum armis, nō est per sententiam condemnandus,sed de facto cogendus ad pœnæ solutionem. Bart.in l.leuia.in fi.ff.de accus.Lanfr.in cle. sæpe.uer.de plano.de uerb.sig.

* Repertus in flagranti crimine, sine aliquo processu, ut nostri dicunt,condemnari potest. Pau. de Cast.in l.nullum.ff. ex quib.cau.infam.irrog. Hip.Mar.in l.unius facinoris.§.cogniturum. num.82.ff. de quæstio.in l.j.num.120. C. de rapt. uirginum. Nellus in tract. Bannitorum, in iij.parte,ij. tempor.q.lvj.Æmilius Maria Manolessus.

* Repertus in loco,in quo crimen est admissum,casu, nō data opera,ibi affuisse præsumitur.Bal.in l.j.ff.de seru.corrup. in §.j.de benefic.fratr.in usib.feud. Hip.Mar.in l.j.num.114. C. de rapt.uirgi.Fel.in c.sicut indignum.de homicid.Anch. consi.ccxvij.Æmilius Maria Manolessus.

Reperire,est scire de re perdita ubi sit.Card.in clem.j.xiij.q.de offic. delega. ubi etiam dicit, quòd constare, est certum & apertum esse.

Repertus pluries in loco eodem, an pluries puniatur. s̄. Ludus.uer.x.quòd sic.

Repertus de nocte debet sub fideiussore relaxari.&

Reperti de nocte possunt inuicem fideiubere. Bald. in l. Romanus Apulus. de tuto.& curato. dat.ab his.& Ludo. Pon. post Bart.in l.j.ff.si quis in ius uoc. non ie. Bald.in l.omnes. in prin. in uer.nota fideiussorem teneri. C.de episc.& cle.& Benedic. de Barzis in tract. Discusio.ult.artic. Addo Ang. & Imo. in l. duos reos.in prin.ff.de duobus reis.& s̄.uer.Fideiussor quis.uer.vij.& in uer.Fideiussor.uer.cxvij.

Repertus ire contra deuetum an puniatur.s̄. uerb. Gabellarū fraudes.per totum.

Repetitio præfationum præsumitur in contractu. l. Titiæ. §. idem respondit.el j.ff.de uerb.obl.& in Spec.de positio.§.vij. uersic.xvij.generaliter.& s̄.Præfatio. uersic.xj.

Repetita intelliguntur omnia, quæ adaptari possunt. Pau.de Cast.consi.xlj. quod incipit,In causa capturæ.in iiij.col.per gloss.antepe.in l.si ex falsis.C.de transact. Addo Bartol.in l. quemadmodū.§.hæc uerba,ff. ad leg.Aqui.ubi dicta in una parte statuti intelliguntur repetita in alia parte. & j̄. eodem uersi. ultimo.

Repetens usuras quomodo probet quantitatem.Pau.de Cast. consi.clvij.incip. Visis,& ponderatis omnibus.

Repetitio loci destinatæ solutionis.an uideatur facta in stipulatione pœnæ ex interuallo facta. suprà, Locus instrumenti. uersi.xviij.

Repetitio non habet locum de subauditis.Bald.in l.j.in princ. ff.quod quisq; iuris.

Repetitio censetur facta in eodem contractu, non de uno ad alterum.Item & quando sunt præparatoria sequentium,nō aliàs,scilicet quando sunt separata. Bal.in l. per retentionē. C.de usuris. Adde no.per Bar.& Alex.in l.aliam.de noua.& per Bart. in l.licet.ad fin. de leg.j.an dicta in uno contractu, censeantur repetita in secundo.

Repetitio ab intestato dicitur tripliciter, scilicet expressa, tacita,& coniecturalis.Bald.plenè in l.eam,quā. in prin.C.de fideicommis.

Repetitio de una lege ad aliam non intelligitur. Barto. in l.j.§. meminisse.ff.de uen.inspi. Sed

Repetitio de uno statuto ad aliud, an intelligatur. Bart.in l.licet Imperator. in pen. q. distinguit.ff. de legat.j. & in l.j.§.j. in fi.ff.de his,qui deie.uel effu.

† Repetitio qualitatis positæ in uno capitulo, intelligit facta in alio capitulo. d. Pet. Phi. Cor.in consi.ij.incip. Circa. in litera D. in iij.parte.]

Repetitio an, & in quibus locum habeat.Bart.in d.l.licet Imperator. in ult.col.in x.q.seq. & in l.si fundum.§.si pater.eo. tit.& in l.doli.de ser.cor.& Bald.in l.Titius.C.de ope.li.quod propriè fit in his, quæ recipiunt limitationem extrinsecus. Item ex natura relationis. Item ex natura declarationis. Itē ex natura præambuli. Item ex natura uerbi, Hoc amplius. Item ex identitate,secundum Bald.ibi.

Repetitio in stipulatione,uel pacto,an præsumatur cū eisdem qualita-

qualitatibus, no. in l. lecta. si cer. pet. quòd sic. & in l. si manente. ff. de precario.
Repetitio indebiti soluti per procuratorem cui competat. l. si procurator. per glo. & doct. ff. de condi. indeb.
Repetitores scholarum grammaticæ non gaudent priuilegijs magistrorum. gloss. fin. in l. j. C. de decre. decu. lib. x. in gloss. j. parua.
Repetitio usurarum debet fieri coram episcopo, corá quo est impetrata absolutio à iuramento interposito super contractu usurario. Bal. in l. ordinarij. in j. col. uer. ex hoc habes. C. de rei uen. Io. de Pra. in l. ij. C. ubi, & apud quem.
† Repeti an solùm per sententiam posit. uide Bald. in consi. xcij. in j. parte.]
Repetitum censetur in contractu, quicquid fuit dictum in subhastatione. Bart. in l. sciendum. §. dictum. ff. de ædil. edi. ubi etiam dicit Bart. quòd fides primo data, intelligitur tempore contractus repetita.
Repetita intelliguntur in una parte, quæ fuerunt dicta in alia. l. quemadmodum. §. hæc uerba. per Bar. ff. ad leg. Aquil. Vide etiam Bar. in l. prætor. §. ij. uer. eritq; hæc differentia. ubi latissimè ponit. ff. ui bo. rap. & ibi Alexan. & Bart. & in l. j. §. summa. in fi. ff. de his, qui deie. uel effu. nisi in casu l. sed & si me presente. §. ij. secundũ Alex. ibi, de condi. indebi. † Vide Bal. in consi. dxxj. in iij. parte.]
† Repetere potest iudex ecclesiasticus subditum suum ab illis iniustè detentum: interest enim sua, ne uioletur eius iurisdictio. Item Potestas repetit subditum suũ, ut possit munera personalia subire. l. de iure. ff. ad municip. & uide gl. in l. j. §. per hanc. ff. de rei uendicat. & dominus repetit adscripticium suum. c. ij. de Iudæ. Creditor tamen non repetit debitorem suum ab alio detentum: quia non habet ius in personam. De quo uide glo. in c. authoritate. de priuileg. lib. vj. Abb. in c. dilecti. de app. circa principium. & in c. j. de ordi. cogni. & in c. illud. de præsumpt.]
Replicatio est exceptio exceptionis. l. non exceptionibus. & ibi Bal. C. de excep. l. ij. de excep. Bal. in auth. si dicatur. in j. col. in j. oppo. C. de testi. & in Spec. de excep. & repli. §. fi. in princ.
Replicationes sunt perpetuæ, sicut actiones. l. quæsitum. §. in dolo. & ibi Bart. ff. de peculio.
Replicans an uideatur fateri. Bald. in d. auth. si dicatur. in j. col. j. oppo. & c. illud. de præscrip. quòd non. & Bald. in l. si quidem. C. de except. Angel. & Alex. in l. non utiq;. de except. Io. And. in regu. exceptionem obijciens. de regu. iur. in vj. in Mercuria.
Replicatio aduersus exceptionem perpetuam, competens aduersus actionem perpetuam, non semper est perpetua, sed quandoque temporalis. not. in l. nam & postea. §. si minor. cum glo. ff. de iureiuran.
Replicationes uidentur deductæ in libello, & adiuuant libellum. Bald. in l. fi. xvij. q. C. de hæred. insti.
Replicatio ualet, quod non interest excipientis, & eum repellit, sicut exceptio, Tua non interest: contra actorem. Alexan. in l. mater. ff. de inoffi. testam. & s̄. uerbo, excipiens. uersic. vij.
Replicatio fieri debet contra exceptionem oppositam, aliàs ipso iure non seruit. l. qui Romæ. §. duo fratres, secundum Angel. ibi, de uerb. oblig. Quod uerum est. secundum Alex. ibi. xiiij. col. nisi insit exceptioni. per not. per Bart. in l. eum, qui. §. ita quis primo. eod. tit.
Replicatio doli datur contra reũ excipientem absolutoria lata per obreptionem. s̄. uerb. Absolutoria.
Replicationem argumentorum sufficit fieri per uerba æquipollentia, non per eadem uerba ad corticem. Abb. in c. ab bate. in fi. de uerb. signifi.
10 Replicatio potest produci per pactum. not. Alex. & doct. in l. si unus. §. pactus. de pactis.
Replicationes contrariæ an admittantur. Bart. in l. nemo. de exceptio. & in l. si expressim. de appel.
Replicatio doli contra exceptionem doli non admittitur, si replicans tractat de ludo. Bart. & Alex. in l. Papinianus. §. Marcellus. de doli excep. ubi Alex. dicit uerum, nisi in casu per Innoc. in c. intelleximus. de adulterijs. Sed si tractat de damno, auditur ut s̄. nisi odio fœneratoris. c. quia frustrà. de usuris. Item nisi quando exceptio est de inhabilitate personę ad agendum, quia iudex ex officio repellit. l. quos prohibet. de postu. c. exceptionem. de excep. Ita tenet Alexan. ubi s̄. cum l. uiro. ult. col. sol. matri. uide in Spec. de except. & replica. §. fin.
Replicatio omissa non potest opponi reo absoluto, post exceptionem ab eo oppositam. l. si cùm tibi. & ibi Bal. C. de iud.
Replicatio debet probari per replicantem. Bald. in l. sed & si quis. §. fi. prope fi. ff. si quis caut.
Replicans de interruptione contra præscriptionem, non uidetur fateri præscriptionem, ex quo excipiens de præscriptione debet probare. c. illud. & ibi doct. de præscrip. & s̄. eod. uersi. iij.
Replicatio directo contraria exceptioni, debet simul probari, quando exceptio probatur: sed si non est contraria de directo, potest probari post. no. in d. c. illud. de præscrip.
Replicatio an cognoscatur post exceptionem, uel contra. Spe. de excep. & repli. §. ij. uer. sed de qua. ꝙ post exceptionem. §. hoc quoq;. & §. fi.
Replicationes contra exceptionem rei iudicatæ, transactionis, uel præscriptionis, quæ offerri possint. d. §. ij. uersic. hoc quoque.
Replicationis uerba lex concipit. eod. tit. §. iiij. in princip.
10 Replicatio quid sit, & quid duplicatio, & quid triplicatio, & quomodo fiant. in d. §. fi. per totum.
Replicatio de dolo an detur contra exceptionem doli. eod. tit. §. fin. uersi. sed nunquid. quòd non, sed datur contra aliam exceptionem ordinariam.
Reprehensio si fiat à superiore, inducitur approbatio. s̄. uer. Error. uersi. xxij.
Reprehensio debet fieri, postquam perscrutatio facta est. in Spe. de aduo. §. vj. in iij. charta, uer. postmodum.
† Adde, quòd reprehensio est authoritatis, quæ solùm maioribus conuenit: & hęc debet fieri cum beneuolentia. c. licet. xlv. dist. c. quando. lxxxvj. dist. & dicitur Græcè ἐλεγχός.]
Reprehensor bonus non est, qui suis actibus errat. eod. §. uer. postmodum. unde illud,

Turpe est doctori, quum culpa redarguit ipsum.

Repressaliæ sunt odiosæ, & ideo intelliguntur strictè, quantum potest. Bal. in auth. & omnino. in vj. col. uersi. in ista ergo materia. C. ne uxor pro ma. Addo, quòd imò sunt odiosissimæ. Bald. in l. ciues. in uersi. & facit. C. de appellationibus.
Repressalijs abutens punitur pœnis, de quibus in authen. & omnino. C. ne uxor pro mari. secundum Bald. ibi, in fin. ubi dicit uerum, etiamsi in minima quantitate abutatur, nisi error excuset. j. uerb. Repressaliæ qualiter. uer. ix. An teneatur in foro conscientiæ. j. proxi. in uer. viij. quòd non.
Repressaliæ quare concedantur, uide j. eod. uer. viij. & Ioan. de Lign. in tracta. Repressal. in princ.
† Circa hanc materiam repressaliarum uide do. Barth. Soci. in consi. ccxxxj. incip. Cùm præsenti. uersi. circa tertiam & ult. q. cum uersic. seq. usq; ad fi. in ij. parte. & do. Pet. Philip. Cor. in consi. lxij. incip. Charissime. per totum. in iij. parte. & Pari. de Put. in tract. Synd. in uer. officialis. circa fi. & do. Franc. Are. in l. stipulationum. §. item si in facto. in ij. colum. de acquir. pos.]
† Et dicuntur propriè repressaliæ, quando aliquis oriundus alicuius terræ spoliatur, uel damnificatur ab alio oriundo ab alia terra: uel etiam, si debitum non solueret ei, quia tunc datur potestas spoliato, quòd ei satisfaciat contra quemlibet in terra illa, unde est spoliator, uel delator.]
Repressaliæ quo iure concedantur. Ioan. de Lig. ibidem, quòd de iure gentium, uel de iure municipali.
Repressaliæ causa necessitatis sunt inductæ. Ioannes de Lig. ibidem.
Repressaliæ petuntur non iure actionis, nec officio iudicis, sed manus regia debet requiri, quando conceduntur per non cognoscentes superiorem, uel condictionem ex statuto, quando statutum permittit eas, uidelicet officio iudicis implorato, & porrecto libello, quando statutum non tradit formam. Ita Ioan. de Lig. ubi s̄. iiij. parte, prin. j. q. princ. Sed uide omnino Bal. in d. auth. & omnino. in j. col. in uersic. sed reuocatur in dubium.

Repres-

Repreſſaliæ committi non poſſunt pro debito naturaliter tantùm. doct. & Pet. de Sun. in d. authen. & omnino. ubi Bald. in pen. col. uer. circa primam cauſam. & j. Repreſſaliæ quibus. uerſi. vij.

Repreſſaliæ non poſſunt concedi pro debito, cui obſtat exceptio non numeratæ pecuniæ. Bald. in d. authen. & omnino. pen. col. uer. circa primam cauſam. & j. Repreſſaliæ quibus. in uerſi. vij.

Repreſſaliæ committi poſſunt, ſi ad ſuperiorem haberi poteſt recurſus cum magno ſumptu, aliter non. Bart. in l. mediterraneæ. in fin. C. de annon. & tri. lib. x. quem etiam uide in l. generali. in j. no. de decur. eod. libro.

Repreſſaliæ ſunt conceſſæ propter denegatam iuſtitiam à iudice loci. xxiij. q. ij. dominus noſter Bart. in tract. Repreſſa. in j. q. princ. uerſic. ſecundò ad hoc. & tenet in l. nullus. C. de Iudæ. & in d. authen. & omnino. & in l. fin. C. de naui. lib. xj. & in l. generali. in j. not. C. de decu. lib. x. Ang. in auth. ut cle. apud propri. epi. circa medium. col. vj. Bald. Sali. & doct. in authen. & omnino. in iij. oppo. Io. de Lig. d. tractatu. Quod uerũ, etiam ut is, cuius cauſa conceduntur, in foro conſcientiæ non teneatur. doct. & Pet. de Sun. poſt Sali. in authen. & Bart. in tracta. Repreſſaliarum, in j. q. prin. in uer. quæro, an ſint licitæ in foro conſcientiæ. & Tho. de Aquino. ij. ij. q. xl. c. ij. & ſ. Repreſſaliæ ſunt. uerſi. ij. & j. in uerbo, Repreſſaliæ

† quibus. uerſi. ij. † Per do. Pet. Philip. Cor. in d. conſi. lxij. in princ. in iij. parte.]

Repreſſaliæ ſunt prohibitæ, niſi debitor in ſua ciuitate ſit potentiſsimus. Bald. in j. colum. ad fin. & Pet. de Sun. in dicta auth. & omnino. Sed Bald. in l. ſi te. in j. not. C. de iure deli. no. ibi argumentum, quòd concedi non poſsint, cùm ob iniuriam illatam non poſsit alius moleſtari: ut ibi. Item nec pro iuſtitia denegata bannito. j. uerb. Repreſſaliæ quibus. uerſi. iiij.

10 Repreſſaliæ ſunt prohibitæ, ſi aduerſus iuſtitiam denegatam recurri poteſt ad ſuperiorem utriuſque loci: ſecus, ſi quælibet ciuitas recognoſcit ſuperiorem per ſe. argu. §. ſuper hoc. in authen. de quæſtio. facit cap. j. de mil. uaſal. qui contu. eſt. Bald. in d. authen. & omnino in j. col. in fin. quem uide in l. generali. C. de decu. lib. x. & j. Repreſſaliæ qualiter. uerſi. xv.

Repreſſaliæ, ne concedantur, cautela eſt, quòd citati cum comminatione repreſſalium faciant ſtatutum, quòd tali creditori talis fiat iuſtitia ſecundum ius commune: quia ſic creditor protrahetur in longum. Bald. in auth. habita. v. col. uerſi. quæro. C. ne filius pro patre.

Repreſſaliæ finiuntur ſoluto debito: & ſi quid reſiduũ eſt, debet aſsignari corã publicis perſonis. & poſtea reſtitui. Bal. in auth. & omnino in fi. col. iij. uer. reſtat uidere.

Repreſſaliæ committi poſſunt propter moram commiſſam, & retardatam iuſtitiam. Bald. in c. j. in j. col. de mil. uaſ. qui contumax eſt.

Repreſſaliæ qualiter concedantur, & exerceantur, uide j. eod. per totum. & Ioan. de Lig. in d. tract. Repreſſa. in cauſa formali. per totum.

Repreſſaliarum formam ponit Bald. in d. authen. habita. v. col. uerſi. deinde uos uidetis. uidelicet quòd quicunq; tali loco intret hoc territorium, poſsit retineri tam ipſe, quàm bona ſua pro tanta quantitate.

Repreſſaliæ non poſſunt concedi, niſi monitione præmiſſa, & præcedente ſententia iudicis ipſius ſpoliantis. Bald. in d. authen. & omnino. in iij. opp. Item niſi fiat fides de debito, ſuper quo iuſtitia denegatur. Item niſi fiat comminatio de repreſſalijs concedendis, & citatio peremptoria ſubſequatur, nec propter falſum debitum conceſſæ ualent, ſecundũ Bald. ubi ſ. penul. col. in princ. in uerſi. ſecundò ſequitur. Itẽ requiritur monitio, etiamſi per ſtatutũ loci denegetur audientia, puta Firmanis: nam ſi peti debet, ne aliquid fiat, requiritur monitio, ſed ut fiat aliquid, non requiritur. Bald. ibidem, in uerſi. ſed dubitatur. Et in his eſt fundatum ſtatutum Romanorum, ſuper quo quotidie contingit mihi iudicare in quæſtionibus facti.

Repreſſaliarum prætextu capta perſona, uel bona, nõ poſſunt detineri per capientem. Bart. in l. generali. in ſecundo not. C. de decur. lib. x. & per Bald. in dicta auth. & omnino. in ij. col. in fin. uerſic. nota enim, quod dicit. & Ioan. de Lig. ubi ſuprà, v. parte principali, quæſtio. ij. ubi dicit perſonas eſſe præſentandas iudici, & non res, ſed dicit inſpici formam conceſsionis. Bald. in dicta authen. iij. col. uerſi. ego dico. dicit res poſſe retineri iure pignoris, ſi ſtatim capiens fecit inuentarium.

† Adde, quòd repreſſaliæ ſi eſſent inductæ contra Florentinos, non debent extendi ad Florentinos habentes alibi domicilium, puta Bononiæ uel Senis: quia cùm ſint etiam de populo Bonon. ratione domicilij, & materia repreſſaliarum ſit odioſa, debet intelligi de populo Florentino duntaxat. quod tenet Bart. in l. prouinciales. ff. de uerb. ſignifi. & Bart. latius in tractatu Repreſſaliarum. Abb. in c. quoniam. in j. col. de offic. ordi. Et de materia repreſſaliarum uide per Cano. in c. illico. de iniurijs. lib. vj. & per Ioan. de Ana. in c. excommunicamus. §. moneantur. in fin. de hæreti. & in c. ſicut. ij. de homi. in iij. colum. & in c. j. de uſur. in x. col. & in c. ij. eod. tit. in iiij. col. & Angel. in conſi. cxxvj. & in conſilio cxcvij. & cxxij.

Repreſſaliæ committi non poſſunt ſine citatione partis per uiam proteſtationis. Item niſi fiat fides de iuſtitia denegata in foro debitoris. Item niſi interponatur decretũ ſuper inductione earum. Bald. in d. authen. & omnino in penul. col. in princ. & ibi Pet. de Sun. licet Barto. contrà in tracta. Repreſſa. Sed doctrina Bal. eſt in uſu, & ſuper ea fundatum eſt ſtatutum noſtrum Firmanum. & j. eod. uer. ult.

Repreſſaliarum conceſsio poteſt impediri per tertium, cuius interſit, ſiue ſit de populo concedente eas, ne eodem iure plectatur, ſiue ſit de populo, cõtra quem conceduntur, etiã ſine mandato. Ioan. de Lig. ubi ſ. in iij. parte. ij. q.

Repreſſaliarum cauſa captus debet relaxari, ſi non fuit ſeruatus modus in capiẽdo, uel ſi fuit percuſſus in captura. doct. & Pet. de Sun. in d. auth. & omnino. & ibi Bald. in vj. colum. uerſi. ſed queritur. arg. l. interdum. §. qui furem. ff. de fur. Idẽ ſi fuit captus tempore inhabili, niſi eſſet ſuſpectus de fuga. doct. & Pet. de Sun. ibidem.

Repreſſaliæ licet ſint reuidendæ ex forma ſtatuti, uel reformationis per duos homines, poteſt fieri executio interim, donec reuidentur, dum tamen cautio præſtetur ſecundum formam authen. quæ ſupplicatio. C. de preci. Imper. offer. ſecundum Barto. not. in l. Iulianus uerum. in fin. ff. de cond. indeb.

Repreſſalijs abutens punitur pœnis, de quibus in dicta auth. & omnino. etiamſi in minima & ſumma abutatur, niſi per errorem. Bald. ibi, in fin. & ſuprà in uerb. Repreſſaliæ ſunt. in uerſi. fin.

Repreſſaliarum cauſa ſolutum poteſt repeti per ſoluentem ab eo, cuius cauſa ſoluit. Bart. in l. nam & Seruius. in princ. in uerſic. ij. ff. de nego. geſt. & in ſuo tract. Repreſſal. ult. quæſtione princip. in uerſic. ad primum quæritur. Bald. in dicta authen. & omnino. in fin. gloſſ. in c. ij. de offi. ord. in vj. Alex. conſi. xxxvj. iiij. parte, & in l. dedi. §. quanquam. de cond. ob cau. & Ioannes Petr. in l. at qui natura. §. fin. de nego. geſtis. & quod per Flo. in l. ſi ſeruo. §. cùm autem. de his, qui deie. uel effu. Ioan. de Lig. in tracta. Repreſſal. circa formam. uer. huic membro, &c. dicit uerum, ſi captus ſoluit: ſecus, ſi iudex, qui iniuſtitiam fecit, non ſi iuſtitiam neglexerit. quod not. Bald. Angel. & Ioan. de Por. in l. ij. §. item ſi in facto. de uerbo. obli. dicunt poſſe repeti, ſi iuſtè conceſſę ſunt repreſſaliæ, aliàs non. Sed ibi Raph. Ray. & Fulgo. in d. l. nam & Seruius. dicunt idem, ſi fuerunt iniuſtè conceſſæ, ſi illæ dederunt cauſam conceſsioni, quia tenetur ad reſtitutionem ſoluti per alterum, ſecundum Ioan. de Por. ubi ſ. ubi uide etiam Alex. plenius, qui ſubdit, quòd ſi iudex iniuſtè committens repreſſalias, poſtea capitur earum occaſione, & ſoluit, non repetit.

Repreſſalias committi petens prius, quàm imploret iuſtitiam à iudice loci, puniendus eſt. Angel. in auth. ut diffe. iud. §. ſi quis uerò. in fi. col. ix.

Repreſſaliæ non conceduntur, niſi creditor prius iudicem debitoris requirat pro iuſtitia ſibi miniſtranda: quo negligente, debet adire iudicem proprium, qui iterum requirat iudicem rei, & ipſe reus citandus eſt, ſecundum Ioan. de Lig. ubi ſ. in caſu materiali, prima quæſtio. & ibi in tertia quæſtione

stione subdit, q si iudex rei negligat, debet superior adiri, & ultimo loco princeps: quo etiam negligente, repressaliæ concedantur per propriam ciuitatem. dic ut ibi.

Repressalię habere possunt executionem, etiam per literas iudicis loci concedentis ad iudicem loci, contra quem sunt concessæ, ut exequatur in bonis ibi sitis, maximè si sint confœderati. Ioan. de Lig. ubi s̄. ij. parte, iij. q. ij. prin.

Repressaliæ non conceduntur, nisi læsio sit magna, & de toto debito, non si de modica, uel de parte, secundum do. Io. de Lig. ubi s̄. iiij. q.

Repressaliæ conceduntur, quando superioris copia haberi nō potest de iure, nec de facto. xxiij. q. ij. dominus noster. Item si potest haberi de iure, sed non de facto, quia non obediat. Secus, si de facto, non de iure: ut quia tyrannus occupauit. Dic ut no. in c. nihil. per doct. de elect. Sed si haberi potest de iure, tamen difficile est haberi, de facto Imperator: quia sit ualde distans, & pars sit inops, & repressaliæ sunt permissæ, secundum do. Ioan. ubi s̄. v. q.

Repressaliæ possunt concedi, si pars timeat ire ad iudicem debitoris propter eius potentiam. Ioan. de Lig. ubi s̄. ij. q. ubi uide omnino.

Repressaliæ conceduntur demùm, si constet de iustitia denegata, scilicet per acta, uel per testes, & requiri potest primus iudex, ut faciat copiam actorum, aliàs dicitur iniustitiam facere, secundum dominum Ioan. de Lig. in causa formali. iiij. quæst.

Repressaliæ concedi non possunt, si excipitur de non iure creditoris, petens eas, uel ratione personæ, uel iuris incompetentis. Ioan. de Lig. ubi s̄. iij. q.

Repressaliæ concedi possunt, etiamsi eis est renunciatum. j. uer. Repressaliæ quibus. uer. iij.

Repressaliarum causa capta bona detinentur ex causa iudicati, si in earum concessione pars citata fuit, & præsens: si uerò fuit contumax, locus est primo, & deinde secundo decreto. secundum Ioan. de Lig. ubi s̄. v. q.

Repressaliæ si sunt concessæ, potest creditor eis uti, propria authoritate capiendo res, & personas, nisi iudicem habere possit de facili. Ioan. de Lign. ubi suprà, uer. restat uidere de forma exercendi. & per Pau. de Cast. consi. cccxiiij. incip. Super eo, quod primo.

Repressaliarum causa res captæ uendi debent authoritate iudicis, & æstimatio fieri per iudicem: & sumptuum ratio debet haberi. Quod uerum, nisi alia fuerit forma concessionis Ioan. de Lig. ubi s̄. iij. q.

Repressaliæ possunt exerceri tempore feriato in utilitatem hominum, non in honorem Dei, nisi contingeret deperire totam concessionem, ut quia illi contra quos sunt concessæ, non uenirent, nisi illis diebus feriatis, secundum quosdam, secundū do. Ioan. ubi s̄. iiij. q. ubi indistinctè tenet, non posse tempore feriato in honorem Dei exerceri. & per Bald. in dicta authen. & omnino. pe. col. in uer. sed hic quæritur de tempore.

Repressariæ ut impediantur in executione facta, requiritur plena causæ cognitio, si executio plena facta est, quia res sit uendita, uel in solutum data, aliàs secus: ut plenè per Ioan. de Lig. ubi s̄. v. q.

Repressaliæ quibus concedantur, uel non, uide j. eod. per totum.

Repressalijs utens in casibus de iure ciuili permissis, non tenetur in foro conscientiæ, dum tamen non habeat animum iniquum, nec cupiditatem nocendi, uel ulciscendi, nec crudelem: secundum Sali. in d. auth. & omnino. ad fi. & Thomam de Aquino ij. ij. q. xl. c. ij. & uide s̄. in uerb. Repressaliæ quare. uersi. viij.

Repressaliæ concedi possunt ad instantiam potestatis iniustè condemnati in syndicatu, licet ipse acceptauerit officium cum pacto non utendo repressalijs. Ioan. de Lig. in d. tracta. Repressal. iiij. parte, iij. q.

Repressaliæ bannitis concedi non possunt. Bald. in d. auth. & omnino. iiij. col. in uer. dixi de persona. ubi etiam dicit concessas ei non reconualescere, cessante banno.

Repressaliæ concedi possunt etiā ciui aduersus ciuitatem suā, quæ sibi fecit iniustitiam, si ad superiorem nō potest haberi recursus. Bal. in d. auth. & omnino. ult. col. in uer. sed quęro.

Repressaliæ concessæ contra Firmanos nō censentur concessæ ciui Firmano contra propriam ciuitatem, licet ipse sit factus per priuilegiū ciuis loci concedentis eas. Ioan. de Lig. ubi s̄. ij. parte, iij. q. ubi plenè loquitur.

Repressaliæ creditori naturaliter tantùm concedi non possunt, nec ei, qui potest ab exceptione non numeratæ pecuniæ repelli. Bal. & doct. in d. auth. & omnino. pe. col. in uer. circa primam causam. & s̄. eodem uerb. Repressaliæ quare. uersi. v. & vj.

Repressaliæ concessæ duobus contra Venetos possunt exerceri per unum, etiamsi alter dederit Venetis licentiam conuersandi. Bald. singu. & Flo. in l. si ædes. in princ. ff. de serui. urb. prædi.

Repressaliæ incolis concedi debent, etiamsi non subeant onera propter exemptionem, non si ob contumaciam ipsorum. Ioan. de Lig. ubi s̄. ij. parte, j. q. Item,

10 Repressaliæ concedi non possunt eis, qui sunt abdicati, & pro non ciuibus habentur, nec incolis munera non subeuntibus, nec his, qui non sunt sub protectione ciuitatis, nisi lędederentur per aliquid commissum in territorio, secundum Bald. in d. auth. & omnino. iiij. col. in uersic. & idem dico de ciuibus abdicatis. & Bar. in tract. Repressal. j. q. v. prin. Ioan. de Pra. in l. falsa. de condi. & demon.

Repressaliarum beneficiū non extenditur ad fœneratores habitos pro ciuibus per statutum. Bald. in d. iiij. col. in fi. uersi. sed pone, dicit statutum.

Repressaliæ ciuibus nouis possunt concedi pro iniustitia eis facta, antequam esset factus ciuis, si ipsa iniuria duret, & habeat causam successiuam, non si fuit instantanea. Bald. in d. auth. iiij. col. in fi. uer. sed quid de eo.

Repressaliæ ciuibus ex priuilegio sunt concedendæ, quoad quid, & limitatæ ciuibus, ut Potestati, scholaribus, & stipendiarijs, qui limitatæ habentur pro ciuibus, non per omnia, uidelicet in his, in quibus habentur pro ciuibus, nō quo ad alia. Ioan. de Lig. ubi s̄. ij. parte, iij. q. sed confœderatis. Bal. in d. auth. v. col. in uer. quid in hominibus confœderatis. q sic. intelligendo tamen, ut ibi per eum.

Repressaliæ sunt concedendæ his, qui debent tractari pro ciuibus. Ioan. de Lig. ubi s̄. v. q. Bald. contrà in d. auth. iiij. col. in uer. sed pone, dicit statutum.

Repressaliæ subditis concedi debent à dominis. Baldus in d. Marg. uerb. Dominus. uersi. fin. quem etiam. uide in d. auth. & omnino. j. col.

Repressaliæ à quibus concedantur, uide infrà eod. per totum. Addo Bart. in suo tract. Repressaliarum, in iij. q. prin.

Repressaliæ an concedi possint à ciuitate confœderata. Bald. in auth. & omnino. vj. col. C. ne uxor pro mari. & per Alex. in l. non dubito. de captiuis.

Repressaliæ concedi possunt per statuta in casibus à iure communi non permissis in terras subditas, non in liberas, uel confœderatas. Ioan. de Lig. in d. tract. ulti. parte. iiij. q.

Repressaliæ non possunt concedi per iudicem non habentem merum uel mistum imperium. doct. maximè. Bal. in d. auth. & omnino in iij. col. in uersi. circa personā. & ibi Pet. de Suar. l. illicitas. §. qui uniuersas. de offi. præsi. Vnde

Repressaliæ concedi possunt per Potestates terrarum, qui habent merum & mistum imperium. doct. & Pet. de Sun. in d. auth. & omnino. ubi Bald. in iij. col. in uersi. circa personam. iuncto uersi. sed iuxta hoc quæritur. dicit uerum, si sit statutum, uel consuetudo, aliàs non, nisi cum consensu procerū. & Ioan. de Lig. ubi s̄. j. parte.

Repressaliæ concedi possunt per uicarios Potestatum de commissione Potestatum, cùm delegari possint. Bald. in dicta auth. & omnino. iij. col. in fi. uersi. sed iuxta hoc quæritur. & ibi Pet. de Sun.

Repressaliæ concedi nō possunt per iudicē sine consensu populi, nisi ex forma statuti haberet authoritatem concedendi eas. Bald. in d. auth. in iij. col. uer. sed iuxta hoc quæritur. & ibi Pet. de Su. allegat Bald. not. per Innoc. in c. cùm olim. de resti. spo.

Repressaliæ per priores populi possunt concedi, quatenus eis per statutum, uel per consuetudinem permittitur. Bal. in d. auth. & omnino. in iij. col. in uer. circa personam.

Repressaliæ non possunt indici à marchione, uel comite recognoscentibus superiorem, nisi de superioris authoritate. Io. de Lig. in d. tract. j. parte.

Repressaliæ concedi possunt à ciuitate non recognoscente superiorem, saltem de facto. Ioan. de Lign. ubi supra, j. parte. in princ.

Repressaliæ per superiorem pro subditis concedi possunt. s. proxi. uerb o, uer. ult.

Repressaliæ contra quos cōcedantur, & quos afficiant, uel non, uide j. eod. per totum.

Repressaliæ concessæ contra Firmanos per Venetos, non afficiunt Firmanum habitantem Venetijs. Bar. in l. j. §. remouet. uer. & iste §. inducitur. ff. de postul. & in l. prouinciales. de uerb. signifi. & in tract. Repressal. in ij. quæst. vij. quæst. principalis. & Bald. in c. j. in §. j. in uer. item præterea. de for. fid. & in d. authen. & omnino. in ult. col. in uersi. item pone, quod ego. & ibi Pet. de Sun. & tenet Bal. in l. in adoptionē. la j. in fi. C. de adop. & Pau. de Cast. post glo. in l. si eadem. ff. de assesso. & j. eod. uersi. xlij.

† Repressaliæ concessæ Pisanis contra Senenses, an se extendant ad bona cuiusdam mulieris Pisanæ nuptæ Senis, uide Bal. in consi. clxxxv. in v. parte.]

† Repressaliæ concessæ contra Perusinos per Senenses, an comprehendant ciuem Senensem originaliter Perusinum, stante priuilegio eidem concesso, quòd ipse non possit capi pro repressalijs concessis contra Perusinos. uide do. Pet. Philip. Corn. in consilio clxxvij. incip. Circa. per totum. in iiij. parte.]

Repressaliæ contra Firmanos concessæ non afficiunt rebelles, uel bannitos Firmi. Alberi. de Rosa. in opere Statutorum, j. parte, liij. q. Pet. de Sun. & doct. in d. auth. & omnino. & Bald. in l. j. uersi. sed nunquid banniti. C. de nundinis. uer. nota quòd non possunt. & in d. auth. & omnino. v. col. uersi. quæro, nunquid repressaliæ. ubi dicit uerum, si habentur pro mortuis. aliàs secus, si retinent bona in ciuitate: quia tunc iudicantur tanquam absentes. Vide Bar. in l. huiusmodi. §. legatum. de leg. j. & in suo tract. Repressal. in vij. q. principali. & in l. tutelas. §. fi. ff. de capi dimi.

Repressaliæ non possunt concedi contra eos, qui dederunt consilium super iniustitia facienda, & non remansit per eos. Bald. in d. authent. & omnino. v. col. in uersic. & quæro circa eos.

Repressaliæ locum habent etiam contra ciuem qui desijt esse ciuis post earum concessionem. Bald. in l. quidam. in fi. C. de fideicom.

Repressaliæ contra peregrinos non habent locum. Bartol. in authen. omnes. C. communia de succes. & ibi Bald. in pen. colum. in uersic. item est arg. & Bartol. in l. ij. §. legatis. in iij. not. ff. de iud. & Ioan. de Lign. ubi supra, iij. parte, ix. q. ij. princip. Addo Bart. in tract. Repressaliarum, in ix. quæst. vij. principalis.

Repressaliæ contra Potestatem ciuitatis pro iniustitia facta concedi possunt, secundum Iac. de Belui. in auth. ut non fi. pig. Sed Ioan. de Lig. ubi s. iij. parte, ij. prin. x. q. dicit uerum indistinctè, si per uiam iuris non potest conueniri, alias secus: nec tunc est requirendus iudex propriæ ciuitatis. Vide Bar. in tract. Repressaliarum. in ij. q. vj. q. princi.

Cautelam, ut officiales Potestatis non teneantur pro iniustitia per potestatem facta, & contra eos non concedantur repressaliæ, tradit Barto. in suo tracta. Repressal. in ij. q. vij. q. princip. & uide aliam cautelam per eundem Bar. in d. tract. in j. q. iiij. q. principalis.

Repressaliæ contra officiales, uel familiam Potestatis iniustitiam facientis concedi possunt, si consenserunt iniustitiæ factæ, & tales sint, qui fuerint deputati ad consulendum, ut assessor, non alij officiales, uel famuli. Item nec si contraxerunt, uel fuerunt absentes, uel inscij, secundum Ioan. de Lig. ubi s. xj. q.

Repressaliæ contra priores populi denegantes iustitiam, concedi possunt, nisi fuerint absentes. Ioan. de Lig. ubi s. xij. q. Adde Bar. in d. suo tract. in ij. q. vj. q. prin.

10 Repressaliæ concedi possunt contra singulares personas populi innocentes propter factum domini, uel tyranni, uel alterius priuati. Ioan. de Lig. ubi s. xiij. q. & Bar. in tract. Repressal. in iiij. q. secundæ principalis. & Paul. de Castr. consi. cccxiiij. incipiente, Super eo, quod primo.

Repressaliæ concedi non possunt contra subditos, quo ad quid, & non totaliter subditos, ut quia sunt recommendati, de quibus in l. non dubito. ff. de captiuis, secundum Ioan. de Lig. ubi supra, xiiij. q. ubi dicit uerum propter delictum domini earum: secus propter delictum earum uniuersitatum. Nec afficiunt confœderatos. Bald. in d. auth. & omnino. in v. col. uer. quid in hominib. confœderatis. & ibi doct. Sed Ioan. de Lig. sentit contra ij. parte, iij. q. ij. princ. & per Alex. in d. l. non dubito.

Repressaliæ indici possunt contra certum genus hominū denegantium facere iustitiam. Ioan. de Lig. ubi s. xv. q.

Repressaliæ contra Firmanos concessæ ab Anconitanis non habent locum contra Firmanum, qui sit factus ciuis Anconæ, cùm sit facta mutatio de statu ad statum. Baldus in l. in adoptionem. la j. ad fin. C. de adop. & in dicta authentic. & omnino. in ult. colum. uersi. item pone. ubi dicit uerum, nisi talis ciuis utriusque loci fuerit in culpa. Vide Bald. in l. quidam. in fi. C. de fideicom. ubi sentit contrarium. Et adde s. eod. uersi. v. & in uersi. ij. & per Ioan. de Lig. ubi s. iij. parte, iij. q. princ.

Repressaliæ concessæ contra Firmanos, non censentur concessæ ciui Romano contra propriam ciuitatem, licet ipse sit factus ciuis per priuilegium loci concedentis illas. Ioan. de Lig. in tract. præalleg. ij. parte, iij. q. ubi plenius.

Repressaliæ non afficiunt personas inculpabiles, ut infantes, furiosos, & similes. Bald. in d. auth. & omnino. in v. colum. in uer. dubitatur igitur. qui dicit opi. Bart. in dubio ueram esse. & ibi Pet. de Sun. & Ioan. And. in regula, non debet. in Mercur. Sed ipse Bar. tenet contrarium in tracta. Repressal. cuius opi. uerior est, quia rarò sortirentur effectū. Ioan. de Lig. ubi s. ij. q. parte prima, quæst. secundæ principalis, dicit afficere eorum bona, non personas.

Repressaliæ committi non possunt contra alios de populo, si sunt certi, qui deliquerunt. Bald. in d. auth. & omnino. in ij. col. in uer. sed iuxta hoc. ubi etiam dicit non ualere statutū, quòd committantur contra omnes de populo, etiam non culpabiles. & Pau. de Cast. consi. cccxiiij. quod incipit, Super eo, quod primo.

Repressaliæ afficiunt ciues etiam aduenticios, & comitatiuos. Bart. in tracta. Repressal. in j. q. vij. q. princ. per l. j. ad muni. l. sed reprobari. §. amplius. de excu. tuto. argumentum cōtra in l. j. de tut. & cur. da. ab his secundū Pet. de Sun. in d. auth. & omnino. & ibi Bald. plenè in antep. col. uer. sed hìc dubitatur. Vide omnino Ioan. de Lig. ubi s. iij. parte. j. q. secundæ principalis. uer. restat uidere. Bald. ubi s. tenet contra Bart. cum quo tenet Ludo. in l. si finita. §. si de uectigalib. de dam. † infec. & per Alex. in l. prouinciales. de uer. sig. † Et per Fel. in c. Rodulphus. de rescrip. in ix. col. ante medium. uersi. faciunt etiam. char. cxcj. & per Franc. Aret. in l. quidam cùm. circa fin. princ.]

Repressaliæ non afficiunt ciues nouos, id est, factos post eas concessas. doct. & Pet. de Sun. in d. auth. & omnino. Bal. in l. quidam. in fi. C. de fideicom. Bene facit quod no. Bart. in l. prouidendū. C. de decur. lib. x. & Bal. in addi. Spe. de censi. † uer. item nota, quòd nouus. † Adde Pet. Phil. Cor. in consi. clxxvij. incip. Circa. per totum.]

Repressaliæ non afficiunt habitos pro ciuibus ex forma statuti. Doct. & Pet. de Sun. in dicta authen. & omnino. ubi per Bald. in iiij. colum. in fin. uersi. sed de eo. & in c. j. §. j. in uer. item prædicta. de for. fidel. Facit etiam quod no. Bald. in l. si Ruffinus. C. de testam. mil. & in l. ciues. in uersi. & facit. C. de appel. & bene facit etiam quod no. Bart. in l. iij. §. si emancipatus. de bono. poss. contra tabu. & Ludo. Pontan. aliàs Ibbus de Perusio, in l. prætor. §. patronum. de in ius uocan. quia statutum fauorabile induceret odium, quod non potest. l. quod fauore. C. de legi. & ibi uide Bal. in vij. oppo. Addo etiam bene facere quod uoluit Bald. in authen. habita. in iij. not. C. ne fil. pro pa. & in l. ea lege. in j. q. in fin. C. de condi. ob cau.

20 Repressaliæ contra Firmanos non afficiunt eum, qui appellatur Firmanus ex proprio nomine, cùm propterea non præsumatur esse de Firmo. Bart. in rub. sol. mat. in j. colum.

in uer. quidam habens repreſſalias. ubi etiam alij. Adde notata per Bald. in l. in adoptionem. la j. ad fin. C. de adop. Vide Ioan. de Lig. in tract. Repreſſal. iij. parte, j. quæſt. ſecundæ principalis.

Repreſſaliæ contra Firmanos non afficiunt ballas mercium ſignatas ſigno unius mercatoris Firmani, exiſtentes penes alium mercatorem non Firmanum. Iac. de Bel. in diſpu. quę incipit, dux in ducatu Spoletano, &c. & Andr. Barb. Sic. in rub. de fide inſtr. in repe. xxxiiij. charta.

Repreſſaliæ non afficiunt illum, qui ſoluit pedagium, uel gabellas in loco. Odofr. in auth. habita. in ij. col. uer. ſed nunquid domini. C. ne fil. pro patre. Caue tamen, quia aliter loquitur. & Bald. in c. j. j. col. uer. ex. not. quæ ſint rega. Barth. Cæp. in l. eum qui uectigal. de uerb. ſig.

Repreſſaliæ ſi inuſtè concedantur, afficiunt quemlibet de conſilio concedente illas ex edicto, quod quiſque iuris. ſed non alios de populo non conſiliarios. Bart. in l. j. in princ. in iij. colum. uerſi. & iſta faciunt. ff. quod quiſque iur. & in tracta. Repreſſal. iiij. q. vj. princ. Sed Pau. de Caſt. aliter in conſilio cccxiiij. incipiente, Super eo quod primo. & j. eod. uer. pen. & uerſi. xxx.

Repreſſaliæ non afficiunt poteſtatem, uel officiales. Bartol. in l. ij. §. legatis. in j. not. ff. de iud. & in tract. Repreſſaliarum. in ij. q. vj. q. prin.

Repreſſaliæ non afficiunt ignorantes, ſecundum Bald. in d. auth. habita. v. col. ne fil. pro patre. uerſi. deinde. Addo Bald. in d. auth. & omnino. in v. col. in uer. dubitatur ergo. ubi loquitur de abſentibus.

Repreſſaliæ non afficiunt per uim conductos in territorium. Bal. in d. auth. habita. v. col. uer. item ſi non ingreditur.

Repreſſaliæ non afficiunt teſtes productos in territorium cauſa ferendi teſtimonij, quando extra ſuum forum producuntur: ſecus, ſi de ſuo foro, ut de comitatu ad ciuitatem. Bart. in dicta l. ij. §. legatis. in ij. not. ff. de iud. & ibi Ang. in j. colum.

Repreſſaliæ non afficiunt appellantē, qui cauſam exercet extra forum ſuum. d. §. legatis. & ibi Bart. in ij. no.

Repreſſaliæ concedi non poſſunt contra populum propter delictum unius de populo, niſi populus recuſet facere iuſtitiam de illo. Angel. in authen. ut nul. iud. §. quoniam uerò. in ij. not. collat. viij. Sed contra delinquentem tantùm. Bartol. in l. prouinciales. de uerb. ſignifi. Vide Ioan. de Lig. ubi ſ. iij. parte, xiij. q. ſecundæ principalis. & tenet Paul. de Caſt. conſi. ccciiij. incipiente, Super eo, quod primo. & Bar. in tract. Repreſſal. in iiij. q. vj. q. prin.

30 Repreſſaliæ contra ſubditos, qui poſſunt iure ordinario coerceri, non poſſunt concedi. Bart. in l. j. §. itaque. ff. ſi quis teſt. lib.

Repreſſaliæ non afficiunt nondum natos, licet conceptos. facit l. qui in utero. ff. de ſtatu hom. & per Paulum de Caſtr. conſilio cccxiiij. incipiente, Super eo, quod primo. qui tenet idem.

Repreſſaliæ non afficiunt ambaſiatores. no. in d. l. ij. §. legatis, & ibi Bart. in primo no. ff. de iud. Bart. in l. ſi quis legatum. ff. de leg. j. in princ. Item nec ſocios, niſi ſupernumerarios. Bald. in l. adminiſtrantes. §. eorum. ff. de excuſa. tuto. Quod uerum tam in loco, ad quem deſtinantur, quàm in loco, per quem tranſeunt. Bart. in d. §. legatis. in j. no. & uide Ioan. de Lig. in tract. Repreſ. iij. parte, ix. q. princ. Adde Bart. in tract. Repreſſal. in vij. q. vij. q. princ.

Repreſſaliæ contra Anconitanos conceſſæ habent locum etiam contra bona Anconæ exiſtentia, ut reducantur in locum concedentem. Ioan. de Lig. ubi ſuprà, ij. parte, ij. quęſt. ij. princ.

Repreſſaliæ non afficiunt fœminas, quæ perſonaliter capi nō poſſunt. Ioan. de Lig. ubi ſ. iij. parte, iiij. q. ij. prin. Addo Bar. in d. ſuo tract. in iiij. q. v. prin.

Repreſſaliæ non afficiunt tabernarios in loco indulgentiæ. Ioan. de Lign. in dicto tract. & parte, ix. quæſt. ubi idem dicit de peregrinis euntibus ad indulgentiam. & ſuprà eod. uerſi. vj.

Repreſſaliæ ſicut non afficiunt perſonas ambaſiatorum, & ſcholarum, & aliorum priuilegiatorum, ita nec eorum bona: ſecus, in furioſis, & minoribus, quia eorum bona tantùm afficiunt. Ioan. de Lig. ubi ſ. ij. parte, j. q. ij. princ. & ſ. eod. uerſic. xv.

Repreſſaliæ non afficiunt aduenas, & eorū bona. Bal. in auth. omnes. in j. col. in uer. item eſt arg. C. communia de ſuc. & in c. j. in §. j. in uer. item prædicta. de for. fide.

Repreſſaliæ afficiunt incolas onera ſubeuntes. Ioan. de Lign. ubi ſ. iij. parte, j. q. ij. prin.

Repreſſaliæ non afficiunt abſentes ex cauſa neceſſaria, uel probabili, etiamſi ſunt inductæ fauore minoris, uel eccleſiæ. doct. Angel. & Pet. de Sun. in d. §. legatis. l. ij. de iu. ſed Bald. in d. authen. & omnino. v. col. in uer. dubitatur igitur de abſentibus. dicit ſimpliciter, quòd de æquitate non afficiunt abſentes.

40 Repreſſaliæ non afficiunt ſcholares. doct. & Bald. in dicta authen. habita. in v. col. uerſi. ſequitur. uer. nec ab. C. ne fil. pro pa. & Bart. & Alexan. in d. §. legatis. in iiij. no. & Bart. in tract. Repreſſal. in vij. q. vj. q. prin. Quod uerum, ſi ſtudeant in locis ſtudij approbati, ſecundum Ioan. de Lign. ubi ſ. iij. parte, vij. q. ſecundæ principalis. Item nec patres, uel fratres euntes ad uiſitandum ſtudentes ad locum ſtudij. Bart. in d. §. legatis. Item nec ſcriptores. Item nec bidellos. Bald. in d. authen. & omnino. in d. uer. item nec cognatos ſcholarium. Ioan. de Lig. ubi ſ.

Repreſſaliæ contra Firmanos conceſſæ non afficiunt ciuem Firmanum alibi habitantem. Bald. in rub. C. ſi à non compe. iud. Quod uerum, niſi onera ſubiret Firmi, ſecundum do. Ioan. de Lign. ubi ſ. iij. parte, ij. q. ſecundæ principalis, ubi plenius.

Repreſſaliæ non afficiunt clericos, etiam primæ tonſuræ, nec eorum bona. Bald. in l. etiam. in iiij. col. in uerſi. modò reſtat quærendum. in fin. C. de execu. rei iud. Io. de Lig. ubi ſuprà, iij. parte, v. q. primæ princip. Bart. in tract. Repreſſaliarum, in quinta quæſtione. vij. quæſt. principalis. Sed an contra coniugatos. in c. j. de cleri. coniug. in vj. Addo Bart. in dicta tracta. & d. q. ubi dicit, quòd non gaudent priuilegijs clericorum, ex quo non uadunt in habitu clericorum. Quod uerum, etiamſi iudex eccleſiaſticus contra clericos iuſtitiam deneget. Ioan. Lig. ubi ſ. vj. q. ij. princip. in iij. parte, & ibi Bart. in dicto tract. d. q. uerſi. ſed dubitatur. ubi non clarè ſe firmat.

Repreſſaliæ non afficiunt nauicularios. Bart. in l. j. C. de nauī. lib. xj. circa principium.

Repreſſaliæ non afficiunt nauigantes, qui uadunt ad portum impulſi tempeſtate maris. Ioan. de Lig. ubi ſuprà, iiij. parte, ix. quæſt. ſecundæ principalis. Adde Barto. in ſuo tractatu Repreſſaliarum in x. q. vij. q. principalis. per auth. nauigia. C. de furtis.

Repreſſaliæ non afficiunt uenientes ad nundinas, ſecundum Bald. in l. j. C. de nundinis. in uerſi. & ex hoc. & ibi Bart. & text. not. Addo Bart. in ſuo tract. Repreſſaliarum. in viij. q. vij. q. principalis.

Repreſſaliæ contra ciues Tuſcos non afficiunt Pratenſes, & Miniates, cùm non ſint ciues Tuſci, ex quo non ſunt orti in ciuitatibus. Bald. ſingulariter in l. ſi in alia. ff. de officio proconſul. & legati. Quod nota cōtra illos, qui orti in oppidis dicunt ſe ciues.

Repreſſaliæ exerceri poſſunt etiam contra non regentes, & innocentes in populo, etiam propter delictum regentium, & propter nocentes. Bart. in tract. Repreſſal. iiij. q. vj. princ. & Pau. de Caſt. conſi. cccxiiij. incipiente, Super eo, quod primo.

Repreſſaliarum materiam ponit Ioan. Andr. in Mercu. in regula, non debet quis. in vj. & Bart. in tract. Repreſſaliarum, per totum, & doct. Moder. in d. auth. & omnino. ubi etiam aliqua not. uide per Salic. † Et per do. Barth. Socin. conſi. ccxxxj. incip. Conſultatione. uerſic. circa tertiam. & ult. q. cum uerſic. uſque ad fin. in ij. parte, charta ccxj. & Paris de Pute. in tract. Syndic. in c. de offi. ſyndi. in viij. col. uerſi. quidam de regno.]

Repræſentatio Paſsionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, uel ſimile, in eccleſia fieri poteſt non autem ludi, uel ſpectacula. glo. ordi. in c. cùm decorem in gloſſ. ij. de uita & hon. clerico. de conſec. diſt. ij. ſemel. & diſt. iiij. quæris.

Repr

Reprobatio fieri nō poteſt de ſemel approbatis, niſi in caſibus, quos ponit glo. in l. Pōponius. de neg. geſt. ubi uide omnino per Bart. in vij. col. in uer. ex hoc uerſi. habes. & ī. uer. ſemel. uerſi. ix. Quid econtrà, uide Bar. ibidem, quòd non. in vij. col. in uerſi. ſed quæro, quid econuerſo. & ibi per glo. Vide Dy. in regū. quod ſemel. in vj. Cy. in l. ſicut. C. de act. & ob. uide Spe. de arbi. §. ſequit. in princ.

† Vnde † Et dicitur Græcè ἀπόδοξις, ἀποπλάνησις.]

Reprobatum ſemel non poteſt appobari: ut ibi. & ſ. Approbatio. uer. xv. & ſeq. & in Spe. de defen. uer. ſed pone. Alex. in l. diſpenſatorem. de ſolu.

Reprobatio retrotrahitur, & prohibitioni comparatur in his, quæ dependent liberè à uoluntate noſtra, ut in negotio, quod eſt noſtrum ratihabitione non in eo, quod eſt noſtrū altero de tribus modis. Ita Bart. in d. l. Pompo. in vij. col. in fi. uer. quæro utrum ſicut ratihabitio.

Reprobatio teſtium an & quomodo fiat. ī. uerb. Teſtis reprobatio. uerſi. j. & per totum.

Reprobare, & corrigere, differunt. ſ. Correctio.

Reprobationis materiam ſupple ſuprà, uerb. Approbatio. per totum.

Repudiatio non dicitur alienatio. Bald. in l. pupillorum. C. de repu. hære. Paul. de Caſtr. poſt princip.

Repudiari non poteſt, quod fieri debet de neceſsitate. Bald. in l. non iuſtam. in fi. C. ad Trebel.

Repudiatio, & aditio, æquiparantur. not. in rubric. de acqui. hæreditate.

* Repudiatio in fraudem facta non nocet, l. filiæ meæ. ff. ſolut. matri. Carol. Rui. conſi. clxiij. nu. 4. uol. iij. Boeri. deciſ. cclxxxvij. num. 8. Ioan. Cephal. conſi. ccxliij. num. 35. uol. ij. Æmilius Maria Manoleſſus.

Repudiatio præſumitur in fraudem, ſi poſtea poſsideat repudians. l. iij. & ibi. Bar. in iij. no. C. de natu. lib.

Repudians hæreditatem an perdat prælegata. ſ. uerb. Prælegatum. uerſi. xvj.

Repudians hæreditatem dicitur facere contra uoluntatē defuncti. ſ. uer. Hæres repudiat. uer. xvij.

Repudians quibus caſibus teneatur. Bald. in rub. C. ſi quis ali. teſtari prohi.

Repudiatio bonorum poſſeſsionis facta per errorem iuris, ualet, ut ſi non potuit aduocatum conſulere. l. j. C. de rep. bono. poſ. & Alex. in l. iuris. in fi. C. qui admitti.

Repudiatio hæreditatis ſimpliciter facta intelligitur, ſcilicet omni iure, id eſt, tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato. glo. ſing. ſecundum doct. in l. j. §. ſed uidendum. uer. ſuccedat. ff. de ſuc. edi. Bald. in l. j. in ij. col. in uer. ſuſtinendo glo. dic. C. quando non pe. par. ubi idem dicit in acceptatione. & ſ. Renunciatio ſucceſsionis. uer. viij. ubi aliter.

10 Repudiatio poteſt reuocari. l. fi. C. de repud. hære. niſi ſit facta per aſcendentes. Bald. poſt glo. in l. non iuſtā. in v. oppo. C. ad Treb. Bal. in l. j. vij. q. uer. ſi uis ſaluare opinionē. C. qui admitti. dicit quòd in iure repudiato non admittitur pœnitentia, maximè poſt annū, per l. filij mater. §. j. ff. ad Tertul. & ſ. uerb. Hæreditas repudiata. per totum. ſed aditio non poteſt reuocari. l. ſuus. & ibi docto. & Barto. in l. ſi cui. C. de repu. hæredi. Item facta in iudicio non poteſt reuocari. Bal. in l. ij. C. de iur. & fac. igno. ſed contra tenet ipſe, & Alexan. in d. l. fin.

Repudiatio filij nocet nepoti. Bart. & doct. in l. j. in princ. C. de his, qui ante aper. ta. Anto. Roſel. in arbo. conſan. xxx. col. Sed Bart. & Ang. contrà in l. j. §. qui ſint. ſi quis omiſ. cauſa teſta. quem legit, cum §. prætermittere.

Repudiatio filijfam. ſine iuſſu patris hodie fieri poteſt, per l. cùm non ſolū. C. de bo. quæ lib. licet olim ſecus, ut per Bar. in l. qui in aliena. in princ. in ij. col. in prin. in uerſic. quæro, nunquid filius. ff. de acqui. hæredita. & per docto. in l. j. C. qui admit. Quid econtrà, in l. is, qui hæres. §. neque filius. & ibi Bart. de acquir. hæred. paulo poſt princ. in uerſic. ſed an pater. quòd non. Addo Bald. in l. j. in xiij. col. in uerſic. & in ſexto puncto. C. qui admitti. & ī. eod. uer. xv. & Bar. in l. tutor. in j. q. ff. de bo. poſ.

Repudiatio per indignum quando præſumatur in fraudem fiſci. ſ. uer. Fiſcus ſuccedit. uer. xxxv.

Repudiatio hæreditatis non poteſt fieri, niſi tempore, quo fieri poteſt aditio: unde pendente conditione fieri non poteſt. l. is, qui hæres. in princ. & ibi Bart. ff. de acqui. hære. Et ſi fiat pendente conditione, non impedit aditionem exiſtente cōditione. Bart. ibi ad fin.

Repudiari non poteſt legatum ante aditam hæreditatem. Bar. in l. ſi fundum. la j. §. ſi Titius de lega. j. per l. liberto octuaginta. ff. de bon. libe. Adde Bart. in l. ſi mihi & tibi. in princ. in iij. oppoſi. ff. de lega. j.

Repudiatio hæreditatis delatæ monacho fieri poteſt per abbatem, non per monachum. Bart. in l. tutor. in fi. ff. de bon. poſſ. Vide Bald. in l. j. xv. colum. uerſic. quo ad decimum. C. qui admit. quem etiam uide in l. ex repudiatione. C. de fideicom. & per Bald. & Alex. in l. pupillorum. C. de repud. hæred.

Repudiatio bonorum poſſeſsionis non arguit repudiationem aditionis de iure ciuili. Bald. in l. j. iij. colum. C. quando non pe. par.

Repudiatio inducitur per mandatum ad negandum eſſe hæredem. Bal. in l. j. xxx. oppo. C. qui admit.

Repudiatio inducitur ex renunciatione poſſeſsionis rei hereditariæ, ſicut aditio ex poſſeſsione. Bal. in l. j. ij. col. C. quando non pet. part. in uerſi. ſed contra hoc ſic oppono.

20 Repudiatio ex quibus uerbis inducatur, uel non. ſ. uerb. Hæres repudiat. uerſi. xxiiij. ubi plenè.

Repudiatio bonorū in uita teſtatoris non nocet poſt eius mortem, quin adiri poſsit repudians. l. qui ſuperſtitis. & ibi gl. j. & doct. ff. de acquir. hæred.

Repudiatio inducitur ex non facto. l. recuſari. ſecundum lect. Iac. de Are. ff. de acq. hære.

Repudiatio bonorum poſſeſsionis unde cognati, comprehendit etiam bonorum poſſeſsionem unde legitimi. Salic. & Alexan. in l. j. C. quando non pe. par.

Repudians hæreditatem poteſt agnoſcere. Bald. in rub. C. qui admit. vj. q.

Repudiatio tacita inducitur ex lapſu termini. nota. in l. j. & ibi Bald. in iij. not. C. qui admit. & ibi uide Bald. in xxxvj. oppo. & in xv. colum. in l. licet. j. colum. uerſi. iuxta hoc ego formo. C. de iure delib. & in l. fin. §. j. in ij. nota. eodem titu.

† Et dominus Bartho. Soci. in conſi. lxiij. incip. In cauſa uertente. uerſic. ſed his non obſtantibus. ibi: in quibus procedit. in j. parte.]

Repudiatio præſumitur, quando hæres non adit intra terminum ad inſtantiam ſubſtituti: ſed ſi non adit ad inſtantiam creditorum, habetur pro adeunte. Bart. in l. quam diu. la iij. in iij. col. uerſic. uenio ad ultimam gloſſ. ff. de acqui. hæred. & Bald. in l. fin. §. cùm igitur. ij. colum. uer. ſed diſtingue. C. de iure delib.

Repudiari non poteſt onus iniunctum à lege. Bartol. in l. ſi ex duobus. de lega. ij.

Repudiatio patris an noceat filio. in l. is, qui. §. fina. ubi Bartol. paulo poſt princip. in uerſic. ſed an pater. quòd non. de acquir. hæred. & Baldus in l. j. in xj. colum. in uerſi. & in ſexto puncto. C. qui admit. & Bart. in l. tutor. in prima quæſtione. j. ff. de bonor. poſ. quod hodie prodeſt: quia ex quo pater repudiat, filius habet. uide Bald. in l. ex repudiatione. C. de fideicom.

Repudiatio unius partis hæreditatis non arguit repudiationem alterius partis. Doct. & Pau. de Caſt. in l. quidam elogio. C. de iure delib. licet Ant. contrà. & ibi uide glo. Bart. & doct. in l. j. ad fin. ff. de acq. hæred. Alex. in l. ſi quis ui. §. differentia. de acq. poſ.

30 Repudiatio hæreditatis per quos actus præſumatur reuocata. not. in l. ij. & ibi Cy. C. de repu. hær.

Repudiari non poteſt legatum ad commodum alterius. not. Bar. in l. ſi partem. ff. quib. mo. ſer. amit. & no. in l. ſi fundum ſub conditione. §. Titius. de leg. j.

Repudiationis materiam ſupple ſ. Hæreditas repudiatur. & uer. Hæres repudiat. per totum.

Repudium fieri non poteſt propter ſodomiam. infrà uerb. Sodomia. uerſi. ij.

Repudium de iure ciuili ex quibus cauſis permittatur, not. in l. conſenſu. C. de repu. & ſ. uer. Matrimoniū ſoluitur. uer. v. & uer. vij. & uerſi. pen.

Repudij materiam supple s. uerbo, Matrimonium soluitur. per totum.

Repugnantia in scriptura facit eã non ualere. in Spe. de rescrip. præsenta. §. iij. uersi. itē quod rescrip. repugnantiam. l. scripturæ. C. de fide instrum. & ibi per doct.

Repugnantiæ materiam supple s. uerbo, Contrarietas. per totum. præsertim in uer. si.

Requisitio quid operetur. in cle. j. & ibi Card. de decimis. & s. uer. Interpellatio. & uerbo, Monitio. per discursum.

† Adde, quòd in requisitionibus, uel monitionibus extraiudicialibus sufficit una uocatio. not. gloss. in c. si episcopus. xviij. dist. Abb. in c. cùm nobis. de elect. circa fin. & in c. cùm causam, quæ. de offi. dele. & in c. nouit. de iudi. & uide gloss. in cle. j. de hære. in uerbo, requisiuerint. uide Moder. in l. de pupillo. §. si quis ipsi prætori. ff. de op. no. nunciatio. Et nota unum singulare, quòd requisitio iudicis habet uim citationis: ut in l. ij. C. quomodo & quando iud. not. glo. in c. consuluit. de off. deleg. nam ex quo datur præsenti, non requiritur necessaria citatio, ut no. Io. And. in c. fi. de elect. lib. vj. no. Abb. in c. j. de iud. & in c. cùm causam. quæ. de offi. dele. & in d. c. consuluit. in pen. col.

Requisitio, etiam unica, sufficit de uno, quando duo debent interuenire in actu etiam extraiudiciali. glo. singu. & Card. in cle. j. §. ij. q. xix. de hære. & ibi etiam dicit non requiri terminum in ea. Item in casu clem. j. §. cæterùm. de priuileg. & Card. ibi.

Requisitio præsentiæ iudicis absentis ubi fiat. s. Iudex negligens. uersi. xiij.

Res tam corporalis, quàm incorporalis intelligitur. in Spec. † de emp. & uen. §. j. in ij. col. uersi. j. autem. † Et dicitur Græcè πρᾶγμα.]

Res est de futuro: causa est de præterito. in Spe. de obl. & solu. §. j. ante uer. si uerò.

Rerum appellatione an ueniant actiones. Abb. in c. quia monasterium. de religio. dom. & in c. fi. de præscrip. & ibidem, quid ueniat appellatione bonorum, & in cap. relatum. ij. de test. & in c. ex literis. de iure pat. Et appellatione rei largè sumpto uocabulo, uenit homo. Textus, iudicio meo, melior de iure est in l. omnia. §. fin. ff. de leg. ij. & ibi Bal. & Ioan. de Imola, & Bal. in l. j. ff. de sta. ho. ubi idem tenet, & allegat dictam l. omnia. §. fin. & l. fi. C. de uerb. signifi. & l. talem. §. fin. ff. de hæredi. instit. Et adde Bar. in l. licet. C. de pac. ubi dixit per illum text. quòd si bona reliquuntur sub appellatione rerum, continetur tota hæreditas: ut ibi, in uersi. res eius. Non obstat l. fin. ff. de usufr. leg. quia ibi erat hæres uniuersalis. & in d. l. licet. non.

Res desinit esse integra in extraiudicialibus, quando attinguntur substantialia ipsius negotij: secus, si solummodò sunt expleta aliqua pertinentia ad solennitatem actus. no. Inno. in c. in causis. de elect. & no. in cle. fi. de procura.

Res non delinquit. in Spe. de consti. uer. pone ergo statutum.

Res primò debet apparere, deinde de circunstantijs eius debet constare. in Spe. de inci. q. §. j. uer. cæterùm.

Res restituta non uidetur, nisi etiam fructus restituatur: in Specul. de primo & secun. decre. §. iij. in ij. charta, uersi. quid si in reali.

Res integra quando esse desinat. suprà uerb. Integra. uersicul. iij. iiij. & v.

Res præsumitur esse in bonis nullius, nisi cõtrarium appareat ex qualitate rei. l. fi. C. unde ui. Bal. in l. j. in prin. ff. de rerum diui. & Alex. in l. rem, quæ nobis. de acq. pos.

Res quælibet præsumitur libera, & allodialis, non feudalis. Vide Iason in l. si prius. col. xxiiij. ff. de noui ope. nuncia. ubi * amplè limitat, & declarat. * l. altius. C. de seruitu. Illust. Car. Host. & Ioan. And. in c. fi. de iudi. in c. nimis. ubi & Ant. But. de iureiur. Illust. Card. Alex. in rub. feud. col. xv. And. Alcia. lib. ij. Præsump. præs. iij. num. 1. Pau. Cast. consi. clxxix. uol. j. Alexan. consi. cxxix. uol. j. consi. lv. uol. iiij. Dec. consi. cccclxviij. consi. ccccxcviij. consi. dlxxxviij. Æmilius Maria Manolessus.

* Rem aliquam feudalem esse, fama probari potest. Iason in l. si prius, nume. 42. ff. de ope. noui nun. Alexand. consi. lxxv. col. j. uol. v. Iason consi. ccxxxv. in extr. uol. ij. Deci. consi. cclxix. num. 4. Lud. Goza. consi. 50. nume. 24. Andr. Alciat. Præsump. lib. ij. præsump. iij. nu. 2. Afflict. deci. cclv. num. 1. Ioan. Cephal. consilio clxxij. nume. 13. uolum. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Res perfecta dicitur, quando est facta executio. l. metum. §. sed quòd prætor. ff. quod met. causa.

Res eadem non potest diuerso iure censeri. l. eum, qui ædes. & * ibi. Barto. in ij. not. ff. de usucap. * Ioan. Cephal. consi. cclv. num. 13. uol. ij.

10 Rei appellatione uenit in dispositione hominis. l. si rem. & ibi Bart. in ij. oppo. ff. de rei uen. & Bart. in l. Pomponius. §. sed & his. ad fi. ff. de procura. Bald. in l. j. in princ. C. qui testa. face. pos. Sed quandoque uenit pars rei. l. ait prætor. la ij. in princip. & ibi Alexan. ff. de iureiur. & ibidem Franci. Aret. & in l. iij. §. si quis tabulas. ff. ad Syllan. quod est uerum in dispositione legis, ut ibi. Adde Barto. in l. de pupillo. §. qui nunciat. de oper. noui nun. in l. legatis uxori. de lega. ij. & in c. ij. de lib. obla. Item res debita ex quocunque contractu. l. nominis & rei. & ibi gloss. & Barthol. Cæpo. de uerb. sign. l. j. in fin. si cer. pet. Item tota hæreditas. Bald. in ultim. no. & † Bart. in l. licet. in iij. nota. C. de pac. † Adde Francis. Aret. in rubr. de acqui. poss. in v. colum. post medium. ibi: in contrarium.] Item actio, & iura, l. rei. de uerbo. signifi. Bald. in l. ex legato. in iij. oppo. C. de lega. nisi addatur uerbum, Mea. De his uide Bartol. in l. j. ff. de statu hom. & Bald. in rubr. C. de uerb. signifi. & Alexan. in rub. ff. si cer. peta. Item serui. l. omnia. §. cùm ita. el j. & ibi Bald. ff. de lega. ij. Item nomina debitorum, per Barto. plenè in l. Quintus. §. argento. in j. col. in uersic. quæro, aliquis donauit. ff. de auro & argen. leg. doct. & Abb. in cap. fin. de præscrip. & Alexand. in consi. clxxxv. † ij. parte, ult. chart. & in d. l. j. ff. si cer. pet. † Adde Bald. in l. j. de statu hom. Item nauis. Alex. in l. prætor. §. de his. de dam. infecto.]

Rei uerbum generale est. l. j. §. fi. si cer pet. l. rei. de uerb. signifi. Bar. plenè in d. §. argento. & per Barth. Cæp. in l. nominis & rei. de uerb. oblig.

Res pro re an possit retineri. in l. fin. & ibi Bald. C. commo. ubi distinguit. De quo uide pulchrè per dom. Iason. May. post Bartol. in l. si non sortem. §. si centum. ff. de condi. indebi. ubi ponit regulam quòd non, cum aliquibus limitationibus.

Res emphyteutica reuersa dicitur incorporata ad mensam episcopi, quando descripta est in libro rerum mensalium, uel quando per episcopum uel abbatem declarata est esse de mensa. l. si quando. & l. si uacantia. & ibi Bart. in iiij. no. C. de bo. uac. lib. x. uide text. doct. & Imo. in c. super. de reb. eccle. non alie.

Res semel alienata, uel data in emphyteusim, dicitur effecta alienabilis, & emphyteutica. Bart. in l. j. in fi. C. de impo. lucra. descrip. lib. x. Addo Bart. in l. pater filium. §. quindecim. ff. de lega. iij. Et propter hoc determinaui in quæstione de facto hîc Romæ hoc anno, quòd causa semel compromissa dicitur facta compromissibilis: & per consequens, pluries potest compromitti. & Alex. consi. lxx. ij. parte. & Bald. in l. ueluti. §. hæc uox. de eden. & s. Statutum de compromisso. uer. xxix. in statutis iudiciorum.

Res restituitur ex iudicio rescissorio. Bart. in l. sine hærede. §. interposito. de admini. tut. uer. ultimo iste.

Res mortua non euincitur. l. si quis seruus. & ibi Bald. C. de euictio.

Res electa dicitur esse in legato alternatiuo. l. statuliberum. §. Stichum. & ibi. Bart. de leg. ij.

Res inuenta non potest usucapi, & debet restitui, si scitur cui. sin autem, debet proclamari, & si non reperiatur aliquis, qui recognoscat, debet pauperibus erogari. Alex. in l. interdum. §. quod ex naufragio. in princ. ff. de acquir. poss. Ang. in §. nullus. Institu. de rerum diuis. de rebus inuentis. & cui acquirantur. Benedic. in repet. c. Raynutius. fol. 146. col. j. de reb. naufragatis, & in mare proiectis, quibus acquiratur. Benedic. ubi s. proximè.

Res paratæ ad usum communem duobus, non ueniunt in legato rerum paratarũ ad usum unius tantùm. l. legatis uxori. de lega. ij. s. uer. Meum. uer. vij.

Res

Res destinata ad ædificium, habetur ac si esset posita in ædificio.l.cætera.§.fi.& ibi Bar.in j.col.in uer.opp.quòd res destinata.ff.de leg.j.& s̄.uer.Pecunia.uer.xlvij.& seq.

20 Res accepta in solutum pro pecunia legata debetur legatario.Bald.in l.iij.ult.q.C.de leg.

Rem præcisè restituere quis cogitur, si eā habet. Bart.in l.j.§.j.paulo post prin.ff.de æstimatoria actio.

Res mobilis pro diuiso possideri non potest. Bart.in l.Pomponius.ff.de rei uendi.

Res, & bona, differunt.gloss.sing.secundum Barto.in l.fi.ff. de usufructu.leg.Alex.in l.j.si cer.pet.

Res prohibita alienari, si sit maioris, potest præscribi,non si sit minoris. Bart. post glo.in l.filius.§.diui.in ult.col.in pen.q. ff.de lega.j.& s̄.uer. Præscriptio contra quos.uer.ij. & uerb. Prohibitus alienare.uersi.iij.& ultimo.

Res prohibita alienari extra familiam testatoris, si alienetur, potest per illos de familia reuocari ordine successiuo. l. peto.§.frater.& ibi Bart.in prin.ff.de leg.ij.

Res prohibita alienari,aliàs iussa esse pluriū, debet esse unius tantùm, qui solus superest tempore alienationis.l. pater. §. filiam.& ibi Bart.in prin.ff.de leg.iij.

Res subiecta fideicommisso alienata per hæredem pro restitutione dotis,potest uendicari per fideicommissarium.Bal.in l.fi.§.& si præfatam.iiij.q. C.de iure delibe.

Res cuius dominium est apud alium, perit periculo domini, non periculo possessoris. not. in l. quæ fortuitis. & in l. pignus. de pig. actio. nisi possessio sit apud alium aliquo iure speciali, uel priuilegio. gl.fin. in l.non omnis.§.si pupillus. uer.eius.ff.si certum peta. & ibidem per do. Alex.in ult.col. in uer.ex his.& do.Iason May.post Pau.de Cast.& Lud.Ro. qui dicit se aliàs obtinuisse in quæstione facti per ibidem notata.Lud.Pon.in singulari.Addo aliam limitationem per text.in l.Titius. & ibi no.do.Iason May.in ij.nota.ff.de præscrip. uerbis.

Res esse dicitur,ubi perpetuò esse debet,nō ubi est ad tempus. l.ex facto.& ibi Bart.ff.de hæredi.insti.

30 Res in dubio uidetur uendi libera.l. si arborem. §. hæc lex. & ibi Flo.ff.de serui.urb.prædi.

Res non solenniter alienata potest præscribi. l. seruos. & ibi Bald.C.si uen.pig.ha.

Res litigiosa non pignoratur. l.ij. §. quid ergo. ff. quæ res pig. oblig. pos.

Res sacræ, uel religiosæ, & quæ non sunt in commercio, non possunt pignorari.l.j.§. eam rem. & ibi Bart. ff. quæ res pig. obliga.pos.& Bart.in l.in quorum.ff.de pigno.

Res mobilis cohærens immobili,censetur immobilis. s̄.uerb. Mobilia.uersi.j.

Res habita pro derelicta quando dicatur. in l. falsus.§. fi. & ibi Bart.in prin.ff.de fur.& in tit.ff.pro derelicto.

Res apud debitorem repertæ præsumuntur esse debitoris,nisi tertius contradicens executioni probet contrarium. gloss. & Bald.in l.ob maritorum. circa medium. uersic.reuoco in dubium. C. ne uxor pro ma. Bart.in l.is,cui.§.bonorum.ad fi. ut in pos.leg.

Res in tenutam accepta ex primo decreto, potest dari conseruanda alteri, si creditor retinere non potest. Bartol. in l. is, cui. §. qui seruandorum. circa medium. ff. ut in pos. legatorum.

Res transit cum causa sua.l.si conuenerit.§. si fundus.ff. de pigno. actione.

Res una potest pluribus pignorari.l.aliena.§.j.& ibi Bart.ff.de pigno. actio.

40 Res uacans occupata an fiat uitiosa, uel furtiua.glo.& Bar. in l.fi.in ij.col.uer.quæro,utrum si aliquis. C.unde ui.quòd sic,si antè fuerit possessa à domino: aliàs non.

Res reddita deteriorata habet pro non reddita in actione bonæ fidei: & sic prima actio durat.l.iij.§.si reddita.& ibi Bar. ff.commodati. Sed quomodo formetur libellus.s̄.uerb.Libellorum formæ.uersi.lxvj.

Res quandoq; succedit loco precij. in Spe. de usur.uer.pone, usurarius, & econtrà ibid.& s̄.Precium.uer.lxx.

Res pro re in solutum an dari possit per iudicem. Bald. in l.j. C. de rerum permuta. Anto. de But.in c. cùm contingat.de dolo & contuma.

Res debita si non apparet perempta, sed ignoratur quid sit, de ea. uide in l.quod te.per Bar. in fi.col.in pe.q.ff.si cer.pet.

Res perempta debet peti, licet æstimatio possit,solui. Bart.in l.stipulationes non diuiduntur.in xxj.colum.in uersi.sextò quæro.ff. de uerb. oblig. & in l.si seruum.in princ.in ij.opp. eod.tit. quem etiam uide in l.iij.in j.not.& in l.in re furtiua. de condi.fur.

Res mea si peruenit ad te sine causa, potest à me condici.l. si me,& Titium.& ibi Bart.ff.si cer.pet.& in l.seruus,quem.in prin.de act.empti.

* Res mea mihi non potest acquiri.l.ei à quo. in extre. ff. de usucapi.l. neq; pignus.ff. de reg.iur.l.iij.§. ex pluribus.ff.de acqui. posses.l. & an eadem.§.actiones.ff. de excepti. rei iudic.l.cùm quis.in princ.ff. de leg.iij.§. sed si rem. Insti.de legatis.§.sic itaque.Insti.de actio.Ioan. Cephal.consi.cxcviij. num.3.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

* Rem meam,ipsius ac propriam si conducam ab aliquo,conductio non ualet. Soci. consi.clxxix.uol.ij.consi.cxxx.uol. iiij. Deci.consi.cxix. Ioan. Ceph.consi.ccxc.num.21.uol.ij. Æmilius Maria Manolessus.

Rem deterioratam an cogatur quis recipere. suprà uerb. Locator. uersi.vij.

Res perit domino.l. pignus. & ibi Bald.C.de pign. act. Limita ut s̄.uer.xxviij.

Res pupilli, uel minoris, non potest pignorari per tutorem, uel curatorem pro causa propria. l. iiij. & ibi Bald. C. si res alie.pig.da.

50 Res data in causam iudicati ex primo decreto, debet uendi per iudicem.l.ij.& ibi Baldus C.si in causam iud.pig.da.sit. Et si non reperitur emptor, debet dari in solutum. l. fin. & ibi Bald.eod.tit.

Res ecclesiæ possunt cōfiscari pro delicto rectoris.l. iubemus. la j.& ibi Bal.in iij. not. C. de sacrosan.eccle.

Res confiscata propter gabellam, uel collectam non solutam, an possit emi salua conscientia. Ioan.And.in c.eos.in ij.col. uersi.sed quia.s̄.dixi.de immuni.eccle.lib.vj.in Nouella distinguit.

Res ecclesiæ possunt diuidi, quo ad fructus. Item quo ad dominium, si prouocatur ad diuisionē, uel si prouocat sociū, & sibi expediat.Bal.in l.iubemus. in princ.la ij.in ij.col.uer. tu ex omnibus. C.de sacrosan.eccle. & Lau. de Fano.in l.in quorum.xiiij.col.ff.de pigno.

Res minorum possunt uendi sine subhastatione.Bald.in auth. hoc ius porrectum.de sacrosan.eccle.in iij. col. in uersi. sed hîc quæritur.

Res prohibitæ alienari per testatorem possunt alienari propter necessitatem, si non sint alia bona:aliàs secus.Bal.in d. auth.hoc ius porrectum.in ult.col. uersi. sed pone, cuidam. Item propter dotem,uel donationem propter nuptias.Bar. in l.filius. §. diui. in iiij.col.in princ.uer.quæro.hic fundus. ff.de leg.j. Bald.in l.ij.in fi. C.si aduer.uen.pig.Pau.de Cast. consi.xj.& in consi.xiij.& seq. Item propter debitum testatoris.l.peto.§.prædium. & ibi Bart.de lega.ij.

* Res subiectæ fideicommisso, & alienari prohibitæ,cùm ex causa necessitatis alienari possint, si non sit unde creditoribus hæredis satisfiat,alienari poterunt.Ioan.Cephal.consi. cclxj.nu.20.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

* Res subiecta fideicommisso alienata, donec is, qui alienauit superstes est, reuocari nullo modo potest.l.peto. §.prædium.ubi Bart.ff.de leg.ij. Bart.in l.pater filium.in princ.ff. de leg.iij.Iason in l. Marcellus.§.res quæ.ff.ad Treb.in auth. res quæ. C.de fideicom. Carol. Rui.consi.cix.num.1.26.29. uol.ij.Ioan.Cephal.consi.cclxj.num.21.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

* Res fideicommisso subiecta,exusta ac refecta,fideicommissario expensarum ratione habita restituenda est. l. domos. ff.de leg.j.Ioan.Ceph.consi.cclxxj.num.9. uol.ij. Æmilius Maria Manolessus.

Res prohibita alienari,non potest fieri sacra,uel religiosa.arg. l.ea quidem.C.si man.ita fue.alie.doct.& Pet.de Sun.in l.ea lege.C.de condi.ob causam.

* Res alienari prohibitæ in dotem dari, & propter nuptias donari possunt. authent.res quæ.C.com. de legat.l. mulier. §.cùm proponeretur.ubi Alexan.& Soci.ff.ad S.C.Trebel.

l.à filia.

l. à filia. in princ. ff. eod. l. fi. in extre. C. de litig. Iac. Are. Cyn. Bald. & Salic. in l. uoluntas. C. de fideicom. Iac. Aret. Barto. & omn. in l. filiusfamiliâs. §. diui. ff. de leg. j. Bald. & Salicet. in l. fin. col. fi. C. de reb. alien. non alienand. Matthæ. Afflict. in constitut. Siciliæ. Scire uolumus. colum. ij. And. Tiraq. in tracta. de iur. primogeni. quæst. lxj. num. 4. Spec. in tit. locati. §. nunc aliqua. uersi. cix. & ibi Ioan. Andr. in additio. Pau. Cast. consi. lxxx. consi. cxxxj. uol. j. Alex. consi. lvj. q. ij. uol. j. Franc. Curti. mai. consi. xxvij. col. vj. Æmilius Maria Manolessus.

Res indebita potest retineri pro debita. uide per Bartol. omnino in l. si non sortem. §. si centum. in ult. opp. ff. de condi. indeb.

Res simpliciter data aduocato, intelligitur scilicet ad eius uitã data pro patrocinio præstando, & ideo potest repeti ab hæredibus, eo mortuo. Gul. & Bart. in l. cũ quid. in ult. q. ff. si cer. pet. Idem si est indoctus, uel inhabilis: ut ibidem.

Res debita sub conditione non est in dominio, pendente conditione, nisi in casu l. ij. cum glo. in uersi. conditionalis. ff. de in diem addi.

60 Res etiam inanimata punitur, cum qua sit delictum commissum. s̃. uer. Animal.

Res mea in fundum tuum delata ui, & impetu fluminis, potest à me uendicari, nisi cohæserit fundo, & cum terra sit unita. l. prætor. de dam. infect. & ibi doct. Bart. & Alex. quo casu si unitur cum terra, cogitur dominus fundi soluere precium domino rei, secundum Pau. de Cast. & Alexan. ibi per gloss. in l. Pomponius scribit, si frumentum. §. arbore. de rei uen. & gloss. in l. adeò. §. j. de acqui. re. do. & in §. præterea. Insti. de rei uendi. Sed si nolit soluere precium, cogitur peti rem auferri de fundo sine læsione fundi. Alex. ubi suprà. Et si nescitur cuius sit res, fiat proclama. suprà uerb. Proclama. uersi. v.

Res aliena non potest pignorari. l. rem alienam. de pign. actio. gloss. j. in l. rem alienam. ff. de contrahen. emp. l. ij. & ibi Bar. ff. de pig. actio. nisi domino consentiente, uel ratificante. l. aliena. & ibi Bart. eod. tit. Vide Bart. in l. j. §. j. ff. de pig. & in l. si fundus. §. si nesciente. eod. tit. l. ij. & ibi Bald. C. si res alie. pig. da. sit. & Alex. in l. ij. ff. de pig. actio. Item nisi sub conditione, si efficietur debitoris. dicta l. si fundus. §. aliena. per Bart. Item nisi sit pignoranti debita. l. iij. §. j. & ibi Bart. in j. not. ff. qui po. in pi. ha. no. in l. j. ff. de pig. Nec confirmatur pignus, licet dominus succedat debitori pignoranti. l. si Titio. & ibi Bart. eod. tit. Adde j̃. uer. tacere. uer. xxij. Item nisi sit possessa bona fide. l. si ab eo. ff. de pig. Alexan. in l. ij. ff. de pig. actio.

Res aliena quare non potest hypothecari, sed uendi. per Bald. in l. si fine. C. ad Velle. Et si hypothecatur, non præscribitur hypotheca, etiam per sexaginta annos. Bald. ibi. & s̃. uerb. Hypotheca.

Res in dubio debet diuidi in duodecim partes, sicut hæreditas. l. interdum. in prin. ff. de hære. insti. & ibi Bart. in ult. no. singulariter dicit, quòd petens duas partes fundi, uel rei, nisi aliter declaret, intelligitur petere duas tantùm de duodecim. Quod etiam tenet Bar. in l. qui non militabat. §. Lucio. eod. tit. & Angel. in Repertorio, uer. Res. & Flo. in l. etiã partis. ff. de usufruct.

Res uendita à non domino potest uendi à domino. l. rei creditor. & ibi Bald. C. de distr. pig.

Res plus ualens potest tota adiudicari pro debito. Bald. singulariter. l. fin. C. de iure do. impe. in ij. col. in uer. sed sic quidam not. Sed

Res minus ualens impetrata à creditore iure dominij, extenuat debitum. Bal. in d. l. fi. in d. ij. col. & d. uer.

Res ecclesiastica, uel fiscalis, si fiat profana, fit præscriptibilis. Bart. in l. Pantonius. in fi. de acquirend. hæredi.

Res obligata pro sorte, est obligata etiam pro usuris. l. Lucius. ff. qui potio. in pig. ha. Flo. in l. Proculus. ff. de usufructu.

70 Res obligata non potest donari etiam ecclesiæ, nisi is, cui est obligata, sciat, & non contradicat. Baldus in l. j. C. de remis. pig.

Res præscriptibiles, & impræscriptibiles quæ sint. Innoc. in cap. auditis. de præscrip. in j. col. in fin. in gloss. sua, in uer. præscripsisse.

Res prohibita alienari sine certa solennitate, non potest sine eadem ratificari. Inno. in c. cùm dilecti. in glo. in uer. contrariam. de empt. & uend. & in c. prudentiam. de offi. delega. & Bal. in Marga. uer. Res. uer. fin.

Rerum materiam supple s̃. uer. Bona. per totum.

Res empta de pecunia militis, est militis. l. si ut proponis. & ibi doct. Bartol. & Bald. C. de rei uen. Ang. in l. interdum. ff. qui po. in pig. hab.

* Res suas cuilibet uẽdere & alienare licet. l. dudũ. ubi Doct. C. de cõtrahen. emptio. l. falso. C. de commu. rer. alienat. l. j. ubi Bald. Salic. & Pau. Cast. C. commu. diuidũ. Corn. consi. xxix. uol. iij. Deci. consi. lxxix. nu. 2. Io. Ceph. consi. clxxviij. num. & uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Res empta de pecunia mea nomine alterius, non est mea, sed ementis, uel hæredis sui. l. ad probationem. la j. & ibi Bald. in formatione casus. & in ult. not. C. de proba. l. j. C. si quis alteri, uel sibi. l. si ex pecunia. C. de rei uendi. Sed an

Res empta de pecunia mea sit mea, Bart. plenè in d. l. si ut proponis. & ibi plenius per Bal. in v. q. quòd sic in subsidium. & j̃. uer. proxi. & gloss. in l. uxor marito. in uer. non potest. ff. de dona. inter uirum. quòd est mea utiliter.

Res empta de pecunia uxoris est uxoris, quo ad dominium, si uir nõ est soluendo. Bar. in d. l. si ut poponis. in fi. & ibid. q. v. licet gl. xij. q. ij. Apostolicos. dicat simpliciter fieri uxoris. & glo. in c. inquirendum. in uer. comparauerit. de pecul. cle. & ibi per docto.

Res empta de pecunia mutuata, est hypothecata. Bald. in l. super. C. de pig. & s̃. Creditor in hypotheca. uer. xxxvij. & uer. Mutuans. uer. x. xj. & xiij.

Res empta de pecunia uxoris donata uiro potest uendicari. l. uxor marito. & ibi glo. in uerbo, separatur. & Bart. ff. de dona. inter uirum & uxo. Ang. in l. interdum. ff. qui po. in pig. ha. l. si ut proponis. & l. mater. & ibi Cyn. C. de rei uend. Bal. in l. etiam. C. de fideicom. in uer. quęro, si pręlatus. loquitur tamen in prælato, & ecclesia.

Res empta de pecunia pupilli efficitur pupilli, si fuit empta à tutore, uel curatore minoris, non si ab extraneo, quia tunc non, nisi in subsidium, uendicari potest. l. filiæ. & ibi gloss. & docto. Bart. in fin. ff. de sol. & Bartol. in l. Titium. §. altero. in tertia oppo. ff. de administra. tu. & in l. ij. in secunda opp. ff. quando ex fac. tuto. & in dicta l. si ut proponis. de rei. uen. ubi gloss. j. & Bald. latius in iij. quæst. & per Alexan. consilio xxxvj. iiij. parte. & gloss. no. xij. quæst. ij. Apostolicos. quæ allegat l. iij. C. arbi. tute. Et datur utilis rei uendicatio pro ea, quando efficitur pupilli: sed si uult pupillus, potest eligere etiam hypothecam in eadem re. Gl. & Bar. in l. idemq́;. in fin. ff. qui pot. in pign. habe. & l. quamuis. la ij. & ibi Bart. C. de pig. & l. quamuis. & ibi Bart. C. de pigno. Item est eius electio, an uelit rem, uel pecuniam suã. in l. curator. C. arbi. tute. Secus uerò in re empta ex pecunia redacta ex uenditione rei pupillaris, quia illa non efficitur pupilli. dicto §. altero. ubi Bart. in iij. oppo. circa princip. & in l. circa. per Bar. eod. titu. de admini. tuto. & in l. si patruus. in ij. colum. uersi. ex hoc dixi. C. communia utri. iudi. secundum Bartol. in l. Imperator. §. fin. in uersic. simile in eo. ff. de lega. ij. & Barth. Cæpo. in l. Labeo. §. item dominus. vj. q. de uerb. signifi. uide d. l. curator. & in l. quamuis. la ij. & ibi Bartol. C. de pig. & Bald. in l. etiam. C. de fideicom. in uersi. quæro, si prælatus. Item,

Res empta pręsumitur ex pecunia peruenta ad manus emptoris. Bart. in d. l. Imperator. §. fin. in pe. q. per l. fin. C. de pig. & Bartol. in l. fin. §. fi. in fi. C. ad Maced. & in l. si uentri. §. fin. in fi. ff. de priuileg. credi.

Res empta de pecunia mea, non est mihi obligata, nisi actum sit expressè. l. licet. C. qui po. in pig. ha. & ibi Angel. & Ang. glo. ij. Bart. in l. interdum. in uersi. secundò quæro. ff. qui po. in pig. ha. Quod uerum est in maiore: secus, in pupillo: ut s̃. eod. uersic. vj. Idem etiam probatur in l. quamuis. la ij. & ibi Bar. & Bald. C. de pig. Sed Bald. in d. l. licet. & ibi tex. dicit, quòd creditor præfertur priori in re empta de pecunia sua. uide in d. l. si ut proponis. & ibi doct.

10 Res empta de pecunia dotis putatiuæ dicitur, quasi dotalis. &

Res empta de pecunia dotis, uerè dicitur dotalis. Bart. & do

& Al

& Alex. in l. si cùm dotem. §. fi. in j. opp. & in uer. & sic not. ff. sol. ma. l. ita constante. ff. de iure do. cõtrarium dicit l. ex pecunia. C. de iure dot. sed glo. in uerbo, quæritur. ibi concordat, pro qua concordia uide Alex. ubi s.

Res empta de fructibus pignoris est emptoris, & nõ extenuat sortem. l. iij. & ibi Bal. C. qui cau. pig. ta. contra. Nec est obligata creditori. ibid. ubi etiam tenet Bart.

Res empta per hæredem grauatum fideicommisso de precio rei hæreditariæ uenditæ per eum, uenit in fideicommisso. l. Imperator. §. fin. ubi plenè per Bart. de leg. ij. ubi etiam dicit in j. col. in uer. unde pro declaratione.

* Res empta ex precio rerum, quę sunt fideicommisso subiectæ, fideicommisso subiectæ esse existimantur. l. Imperator. §. fi. ff. de leg. ij. gloss. in l. Titius rogatus. ff. ad Trebel. in l. fideicommissi. §. nõnunquam. ff. de usuris. Iason cõsi. ccxxxj. nu. 1. uol. ij. Illust. Card. Parisi. consi. lv. num. 67. uol. iij. Ay. Crau. consi. ccxcv. nu. 4. uol. ij. Ioan. Cephal. consi. cclxxxj. num. 2. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Res una pro alia ueniat in petitione hæreditatis. de quo in l. si possessor. §. bonæ fidei. & l. utrum. & l. sequent. de peti. hæredi.

Res empta de usuris potest uendicari ab eo, qui soluit usuras, si usurarius est factus non soluendo. in Spec. de usur. uersi. pone usurarius. & ibi Bald. in uersi. j. Lapus in allegat. lxxix. Barth. Cæpo. in l. Labeo. §. item si dominus. v. q. de uerborum signifi.

Res empta nomine alieno sine mandato, cuius sit ante ratihabitionem eius, pro quo est empta. doct. post gloss. reprobatam in l. si ego. de nego. gest. & per Bart. in l. si sponsus. §. si uxor. de dona. inter uirũ & uxo. Ang. & Alex. in l. qui iure. de acquir. posses.

Res empta de pecunia peculij dicitur peculiaris, & est inter fratres diuidenda cum peculio. Bald. in l. certum. C. fami. ercis. ij. col. in uer. ex prædictis.

Res empta de precio pignoris uenditi per creditorem, est creditoris. l. fi. & ibi Bal. C. de distra. pig.

Res empta per uxorem de pecunia uiri non potest uendicari per hæredes uiri, quia pecunia debet repeti. l. j. & ibi Bal. in princ. C. si quis alteri, uel sibi. l. ad probationem. la j. C. de proba. l. & si tua. & ibi Barto. C. de dona. inter uirum & uxorem.

20 Res empta per unum socium, uel fratrem, nomine proprio an conferatur. s. uerb. Frater acquirit. uersi. ix. & seq. & uer. Pecunia. uer. lvij. cum his quæ ibi addidi post authorem. & Bal. in d. l. j. in uersi. item non esset. quòd ipsi soli acquiritur, sed postea tenetur communicare.

Res empta de pecunia ecclesiæ, est ecclesiæ. Bart. & Bald. in d. l. si ut proponis. gloss. & Sali. in d. l. j. in uersi. constitutam. C. si quis alteri, uel sibi. & in l. uxor marito. in uer. non potest. ff. de dona. inter uirum & uxo. quòd datur utilis rei uendicatio. & Ang. in l. interdum. qui po. in pign. habe. & Bald. in l. etiam. in uersi. quæro, si prælatus. C. de fideicom. ubi dicit secus in re empta de pecunia mutuata ecclesiæ per prælatũ: sed primo casu est ecclesiæ, etiamsi sit pactum inter emptorem & uenditorem, quòd dominium rei quęratur emptori, & hæredibus, ut ibi per Bald. in uersi. sed si est actum. sed in secundo casu Bald. sentit contrarium in c. decedente. in vij. col. in princ. uer. idem quod dicit pecunia. qui feu. da pos. in usi. feud. & s. Pecunia. uer. xxij. Hosti. in c. inquirendum. de pecu. cleric. dicit, quòd non reperitur iure cautum per aliquem textũ, quòd res empta de pecunia ecclesiæ quæratur ecclesię, sed hoc uoluit interpretatio magistrorum, secundũ And. Barb. consi. Afferã, &c. quod est post consi. xlvij. Alex. in iiij. parte. Imò est textus in c. Apostolicos. in fi. secundum glo. in xij. q. ij. quæ etiã allegat c. j. & c. si quis. de pecu. cleri. Et idem in pupillo, in milite, & uxore.

Res empta de fructib. fundi paterni assignati filio pro alimentis, dicitur profecticia, & quæritur patri, nisi filius emens sit emancipatus. Bal. in c. cùm oportet. C. de bo. quæ lib. ij. col. in princ. in uer. quæro, pater dedit filio.

Res empta non præsumitur facta minoris precij, nisi probetur. Cyn. & Iacob. de Aret. in authen. sed quamuis. C. de rei. uxo. act.

Rei emptæ materiam supple s. uer. Emptio. per totum.

Res tantum ualet, quantum communiter uendi potest. l. si seruus. la ij. in princ. & ibi glo. in uer. inuenit. & Bart. in iij. not. & in uer. ultimò uenio. ubi alij doct. ff. de condi. furt. Quod est uerum scienti conditionem, & qualitatem rei. l. mortis causa capimus. §. fi. cum glo. j. & doct. & ibi Bart. ff. de donat. causa mor. & Bart. in d. uersi. ultimò uenio. & in l. j. §. si hæres. in ij. no. ff. ad Trebel.

† Et per do. Soci. cõsi. viij. incip. Visis, & diligenter inspectis uer. & stant ista simul. ibi: quinimò singulariter. in j. parte, charta viij. & uide do. Mari. Soci. post Felin. in c. cum causa. de testibus. & per Dyn. in c. cùm Ioannes. de fide instrum. & per Bald. in l. si seruus. de condi. ex lege. Item homini experto. gloss. in l. si non mortis. ff. eod. titu. Et intelligenti rei qualitatem: ut sup. & tenet Ang. in l. in lege Falcidia. §. corpora. ff. ad legem Fal. & ibidem uide do. Alexan. qui dicit: Non sequitur, res fuit empta tali precio, ergo tantum ualet. Bart. & Flo. in l. illud. §. si seruum. ad legem Aqui. Bald. in l. illud. ad fi. C. de colla. Lanfran. in c. quoniam contrà. uersi. testes. de proba. uersi. quæro igitur, qualiter probetur ualor rei. & Barth. Cæp. in tract. de contracti. simu. xxxv. col. Item uerum, quantum uendi potest homini non existenti in egestate, uel necessitate, uel leuitate, uel in magna affectione, uel commoditate, secundum Bartho. Cæpol. ibidem, & j. Item uerum quantum uendi potest tempore contractus, secundum Barth. Cæp. ibi post Ray. Host. & beatũ Bernardinum. Bart. in l. non intelligitur. §. diui. ff. de iure fis. doct. in l. ij. C. de rescin. uendi. ubi Bald. in penultima col. uersic. caue tibi. Et intellige de tempore contractus, nõ de eodem die tantùm, sed antè, uel pòst. l. precia. & ibi Bart. ff. ad legem Falcidiam. ubi omnino uide do. Alexan. in v. col. cum sequenti. & Bart. in d. l. si seruus. in princ. uersic. ultimò uenio. & Angel. in d. l. in lege. §. corpora. Bartho. Cæpol. ubi s. Item quantum uendi potest communiter cum onere suo, & fine, & sic cum qualitatibus suis. Bart. in l. j. §. si hæres. in ij. not. ff. ad Trebel. Angel. in d. l. in lege. §. corpora. Bartho. Cæpo. ubi suprà. Facit quod not. Pau. de Castr. in l. si quis stipulatus sit Stichum. de uerb. oblig. & Bart. in d. l. in lege. la iij. & in l. quantitas. eod. tit. Item uerum, quantum uendi potest in foro publico. l. septem. & ibi Barto. C. de ero. mil. an. lib. xij. & Bart. in d. l. si seruum. in princ. uersi. ultimò uenio. & in d. l. precia. ad fin. & probatur in cap. j. ibi: quam in mercato. de emp. & uendi. Butr. in c. cùm causa. uer. ad secundum de modo, &c. eod. titu. & Barth. Cæpol. ubi suprà. Item quantum uendi potest in loco, in quo est res, licet alibi plus uenderetur, uel minus. l. fi. C. de admini. tut. & tenet Lud. Pon. in l. j. §. si hæres. ff. ad Trebel. Pone exemplum de libro in loco studij, secundum Bartol. & in l. & equo. de lega. j. Item quantum uendi potest pactis appositis, non autem simpliciter. Bald. in c. decedenti. v. col. uersic. & de pacto. ff. qui feu. da. pos. l. si uenditor. §. fi. ff. de ser. expor. not. in c. cùm Ioannes. de fide instrum. Prædicta uera etiam in actione, ut tantum ualeat, quantũ uendi potest modis prædictis. Bald. in l. per diuersas. j. q. C. mandati. Item tantum ualet res, quantum est æstimata in æstimo communis. l. hi, qui. & ibi Bart. C. de prædi. nauicula. lib. xj. in j. q. Bald. contrà, l. ij. in penul. col. C. de rescind. uendi. Item si res fuit patris, uel maiorum suorum, plus interest habere propter affectionem. l. si in emptione. ff. de min. cum glo. in uer. maiorũ. & in Spec. de fruct. & interesse. §. uiso. circa princip. & adde s. eod. Itẽ si non reperiatur emptor, quia quilibet fingit nolle emere, ut uiliori precio emant, & uenditor sit constitutus in necessitate: tamẽ dicitur iustũ precium eo modo æstimatum. Bar. in d. l. & equo. & in d. l. j. §. si. hæres. in secundo not. & s. eod. * l. illud. ff. de manu. uind. quẽ text. Ioan. Cephal. cõsi. ccvij. nu. 15. uol. ij. adducit ad probandum, cũ quęrimus, quanti res aliqua sit, non unius hominis delicias, sed cõmunem æstimationẽ spectandam. Æmil. Maria Manol.

Res iudicata dicitur post tempora appellandi, nõ ante, id est, donec potest appellari à sententia. Paulus de Castr. consi. xxxviij. quod incipit, In casu pręsenti. per Barto. in rubric. ff. de re iudi. in j. quæst. l. eleganter. §. si post rem. cum glo. de condi. indebi. & in l. litigatoribus. C. de app. ubi Bart. in j. no. & in q. ibi posita, dicit quòd etiam intra tempora appellandi dicitur res iudicata. Ad de secun-

de secundum Bart. in Marg. uerb. Compromissum. uersi. ij. quod etiam post sententiam intra tempora appellandi, quo casu nō dicitur res liquida, potest fieri cōpromissum, quod fieri non posset post rem liquidatam. Quod bene nota. & s. uerb. Compromissum de quib. uer. viij. & uer. xvj. cum his, quæ ibi scripsi post authorem.

* Res iudicata pro ueritate habetur, & controuersijs finem imponit. l. ingenuum. ff. de statu homi. l. j. ff. de re iudic. l. res iudic. ff. de reg. iur. Corn. consi. ccxxviij. nu. 1. uol. iiij. Ioan. Cephal. consi. clxxxv. num. 47. consi. cclxxij. nu. 79. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Res iudicata an prosit alteri. infrà uerbo, Sententiæ effectus. uersi. lv.

Res iudicata inter alios an noceat alijs. j. uerb. Res inter alios acta. per totum.

Rei iudicatæ materiam supple j. uerb. Sententia. per totum.

Res inter alios acta non præiudicat alij. C. res inter ali. acta. l. sæpe. ff. de re iudica. c. quamuis. eod. tit. & c. cùm super. eod. tit. ubi idem dicitur in sententia contra subditos: quia non nocet domino. & per Alex. fin. consi. clv. ij. parte, & in l. cùm filius. in princ. post Bar. de uerb. oblig. & j. uer. Sententiæ effectus. uer. cxl. viij. † Et per Felin. in d. c. quamuis. & Cyn. in tract. de act. §. in personam. in fin.] Quod uerum est, nisi cum sententia facit ius, ut super querela in officiosi testamenti, quia nocet legatarijs scientibus, non ignorantibus. Inn. in d. c. cùm super. in j. col. magna, in fin. in uersi. imò plus dicemus. tex. & Bart. in l. si seruus. la j. §. j. de legat. j. & in l. si quis. §. si quis. & ibi Alex. ff. de condi. indebi. & in l. posthumus. §. si quis. in j. oppo. ff. de inoffi. testa. & in l. qui repudiantis. §. cum cōtrà. & ibi omnino per Bart. uersi. quæro, si cum hærede. eod. tit. & Bald. in auth. ex causa. vj. col. in fin. uer. oppo. ergo. C. de libe. præte. & glo. in d. §. si quis. in uer. successionem. in prin. & in l. Papinianus. §. si ex causa. in uer. nō ualent. in fi. quod sententia super querela pro uno lata prodest omnibus. Sed contrarium est in l. filio. in prin. eod. tit. & per Lanfr. in cap. quoniam contra. uersi. sententia. uer. quæro, quis posset. de proba. Dic secundum Bart. in d. l. §. cum contra. in d. uersi. quæro, si cum hærede. quòd lata contra hæredem contumacem ad sententiam tantū, non nocet legatarijs, sed alia acta cum eo sic. & ibi glo. ubi uide. Item nisi sit lata sententia, cōsuetudinem esse: quia nocet omnibus. Et sic dicitur, consuetudinem esse obtentam in contradictorio iudicio, in quo fuit allegatum, consuetudinem nō esse, secundum Archid. sing. c. frustrà. x. dist. Item nisi tertius sit citatus: quia ei nocet. j. uerb. Sententiæ effectus. uersic. cxxxiij. Item nisi cùm possessio quæritur per unum ex cohæredibus, quia prodest etiam alijs. l. j. de cri. expi. hæred. Item nisi defensio spectet ad alium, & sciens causam agitari permisit alium subire defensionem: ut quia debitor permittit creditorem agere hypothecaria. quæ competit contra possessorem: & cùm maritus permittit uxorem agere rei uendicatione ad rem dotalem, constante matrimonio: quia sententia nocet marito, & debitori, etiam qui nunquam fuerint in iudicio. l. sæpe. in princip. & ibi Bart. in ij. q. & doct. Item uerum. quo ad plenum præiudicium: sed quo ad qualemqualem præsumptionem, bene nocet. l. si duo. in princip. ff. de iureiuran. ubi per do. Ias. May. ibidem, qui declarat quid operetur illa qualisqualis præsumptio. glo. in uerbo, exhiberi. ad fin. & ibi Bal. in l. is, apud quem. C. de eden. in penulti. col. ubi per dom. Iason. May. in ult. col. secundum do. Lanfran. in c. quoniam contra. uer. appellatio. uer. quæro, quis posset appellare. de probationi. De hoc articulo uide plenè per Bald. in d. l. is, apud quem. in penult. col. in uer. uenio ad secundam partē. & ibidem latissimè per dō. Alexan. in vj. col. cum uersi. seq.

† Et per Fel. in c. quamuis.] Exemplum de qualiquali præsumptione est in attestationibus, quę contra unum, uel pro alio, etiā in alia causa probant aliquali præsumptione. Bart. in l. si quis libertatem. in ij. col. in fi. uersi. quæro circa istud. ff. de petitio hæredita. & in l. admonendi. & ibi Alex. penul. charta, de iureiurand. Butr. & Abb. in c. fi. eod. tit. & Alex. in l. cùm liti. iudi. sol. Sed an tunc sit locus iuramento in supplementum probationis, s. uerbo, Iuramentum in supplementum. uersi. ix. in iij. col. in princ. Item fallit, quando pro actore, &c. Adde Bal. in l. j. C. ad leg. Falci. & Alex. in l. sæpe ff. de re iudica. quomodo sententia inter alios faciat alijs qualequale præiudicium. Item intellige, quod facit qualequale præiudicium tertio habenti iura annexa cum eis, inter quos res fuit acta, non aliàs. Bal. in l. ij. v. col. C. de eden. & ibi. Angel. & tenet Alex. in d. l. si duo. ubi etiam sing. dicit post Gul. de Cu. quòd tunc testes etiam non integri admittuntur pro eo, pro quo resultat talis præsumptio. & ibidem quod sup. tenet Alexan. in l. à sententia. ff. de appel. Item in sententia filiationis lata inter patrem & filium, quia probat, quo ad alios. Bart. in l. j. §. planè. de libe. agnoscen. Secus in sententia legitimitatis, uel illegitimatis. Innoc. in c. causam, quæ. in j. col. in glo. in uer. iudicare. qui filij sint legitimi. & j. Sententiæ effectus. uersi. vij. Item si hæres fuerit pronunciatus indignus, non præiudicat legatarijs. Bald. in l. ij. C. qui. res iudi. non no. & Alex. in d. §. si ex causa. Sed quid de sententia lata contra hæredem in fauorem creditorū. Ioan. de Imo. in l. filiusfami. §. diui. post Bart. de lega. j. Item nisi in causa seruitutis, in qua sententia pro uno prodest alijs, quibus seruitus debeatur. l. loci. §. si fundus. & ibi Flo. & Bart. in ij. not. ff. si serui. uen. & j. Sententiæ effectus. uersic. lviij. Item in sententia ciuilitatis pro uno ex fratribus lata, quia prodest alijs. Ang. in §. ad hoc. in fin. in auth. ut liceat matri. & auiæ colla. viij. Item nisi super ętate: quia facit ius, quo ad omnes. j. uer. Sententiæ effectus. uer. lxvij. & seq. & Bart. in l. de ætate. ult. q. ff. de mino. Sed an sententia, quod non sit infamis, an faciat præiudicium in alijs causis. Bald. in l. ingenuum. de sta. ho. Item nisi in sententia contra hæreditatem, quia nocet omnibus. Bart. in d. l. Papinianus. §. fi. in ij. no. & s. eod. Item quando petitur à iudice fieri aliquid, ut rescindi testamentum, sententiam, uel contractum, uel similia, sententia pro uno lata prodest omnibus. Bart. in d. §. si quis ex his. in j. oppo. & Inno. in c. super his. in j. glo. de accu. & in c. in nostra. ad fin. de procur. Item uerum, etiam inter fratres: quia lata sententia contra unum non nocet alteri. l. ij. & ibi Bal. C. de except. Item nisi in sententia falsi, uel de periurio lata contra unum, quia probat, cùm in alio iudicio, & inter diuersas personas. Abb. in c. j. de excep. & in c. ex parte Adę. de testi. sed sententia contra testes falsos nō pręiudicat producenti. Bald. in l. si. C. si mi. se maio. di. Alex. in l. Lucius. de infamibus. Sed an sententia contra notarium de falso præiudicet parti. Bart. in l. ij. ff. de præuari. & s. uer. Producens. & j. uerb. Sententia in criminalibus. uersi. lv. & xxvij. Quid in sententia lata pro uno de seruitute constituta, uel constituēda, an prosit alijs, & lata cōtra unū an noceat alijs. Alex. post doct. in l. ij. §. ex his. de uerb. oblig. Item nisi in primo decreto, quod concessum uni, prodest alteri. l. fin. C. de bo. autho. iudi. pos. l. cùm unus. ff. eod. tit. Bald. in Marga. uerb. Sententia. ult. col. secus in secundo decreto. Bald. ibidem. Item nisi sententia sit declarata ad petitionem eius, cuius non interest: quia prodest ei, cuius interest. Innoc. in d. c. in nostra. in ult. col. de procur. Item nisi sententia sit super his, quæ continent diminutionem status, uel famæ: quia habetur pro ueritate, quo ad omnes. Bart. in l. athletas. §. fi. in j. q. ff. de infamibus. Item nisi tertius se intruserit possessioni lite pendente. Rota in decisio. cccclxxx. supposito, & c. in nouis. & in deci. cccclxxxiij. & seq. in nouis. Item lata pro excommunicato, uel infami, & cōtradictor interuenerit. Bart. in d. l. de ætate. in ult. q. Item & sententia cōtra electum nocet electoribus. Bald. in l. si fine. in ult. col. uersic. nunquid sententia lata. C. ad Velleia. ubi dicit uerum, si actum est de non iure electorum: secus, si de inhabilitate electi tantùm. Item nisi tertius sciuerit, & non defenderit, cùm potuerit. d. l. sæpe. in fi. & d. c. quamuis. per gloss. unicam. & Innoc. in princ. de re iudica. & Innoc. in cap. auditis. de præscrip. circa princip.

* Res inter alios acta, alijs non præiudicat. l. fin. ff. de re iudic. l. si cui. §. ijsdem. ff. de accusatio. l. Modestinus. ff. de exceptio. l. j. ff. de exceptio. rei iudic. l. ij. C. de fide instrum. l. j. C. res int. alios acta. c. cū super. c. pe. de re iudicat. c. inter dilectos. de fide instr. glo. & Doct. in l. ij. C. de edend. Pau. Cast. consi. cxxxix. uol. j. Io. Cephal. consi. ccxv. nu. 55. consi. cclx. nu. 23. uol. ij. And. Tiraq. in tract. suo, res inter alios acta. in princ. Æmilius Maria Manolessus.

* Res inter alios acta alijs nec nocet, nec prodest. l. ij. C. qui. res iud. c. non noc. toto. tit. C. res int. alios act. Ioan. Ceph. consi. ccxx. nu. 37. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.
* Res inter alios acta, alijs præiudicat, cùm in utroq; casu eadẽ militat ratio. l. illud. ff. ad l. Aquili. Io. Ceph. con. clxxvij. num. 31. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.
* Res inter alios acta obest ijs, de quorũ præiudicio non principaliter, sed in consequentiam tractatur, sec. com. oppo. l. j. §. denunciari. ff. de uentr. inspici. l. ex contractu. ff. de re iudic. gl. Ang. Imo. & Alex. in l. de unoquoq;. ff. de re iudi. Bar. in l. diem. ff. de aqu. pluui. arcen. Bal. in l. nam ita diuus. ff. de adoptio in l. ab eo. col. fi. C. quom. & quand. iud. in rubri. C. de succes. edict. in l. iubemus. col. ij. C. ad Treb. in l. obseruare. §. proficisci. ff. de offic. proconsi. in l. si suspecta. ff. de inoff. testa. in rubr. de rescrip. col. ij. Ang. & Imo. ac alijs in l. filiusfamiliàs. §. diui. ff. de leg. j. Ias. in l. rescriptum. col. ij. ff. de pac. in l. si quis nec causam. col. ij. ff. si cert. petat. Domi. in c. fi. de electio. in vj. Fel. in c. de causis. col. iiij. de offic. deleg. in c. illa. de accus. Alex. consi. lxvj. nco. clvj. uol. ij. con. lviij. uol. v. consi. lxxxv. uol. vj. And. Barb. consi. j. col. iij. consi. xlix. col. ij. uol. ij. Deci. consi. ccclxvij. Aemilius Maria Manolessus.
* Res inter alios acta nocet ijs, qui etiamsi adessent, impedimento esse non possent, ne id fieret, nullaq; ratione, ne ita fieret, impedire ualerent. l. qui potest. ubi glos. & Doct. ff. de reg. iur. l. recusare. ff. ad Treb. l. iiij. §. illud uideamus. ff. de fideicom. libert. c. cùm olim. de re iud. gl. & Alex. in l. j. C. qui admit. Io. Fab. in l. ij. in extr. C. si per uim uel ali. mod. Imo. in l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de acqu. hære. Io. And. in c. ij. de oper. noui nuncia. & in addi. ad Spe. tit. de senten. §. species. Archi. in c. Romana. de appellat. in vj. Abb. in c. causam quæ. col. j. de rescrip. in c. bonæ. il j. col. iiij. de electio. in c. auditis. col. iij. de procur. in c. accepta. in extr. de appella. Old. con. xcv. Raph. Cuma. cõ. xcviij. Lud. Rom. con. ccxij. Alex. consil. cxxx. uol. j. consi. vj. uolu. iij. Lud. Bologni. consil. lix. Hip. Marsi. sing. xxx. Aemilius Maria Manolessus.
* Res inter alios acta, cùm sentẽtia lata est à principe, quæ inter omnes facit ius, alijs præiudicat. §. sed & quod. Instit. de iure natur. l. fin. C. de legib. c. in causis. de re iud. Alex. in l. fi. col. xxij. ff. de re iudi. Aemilius Maria Manolessus.

Respublica læsa restituitur. l. respublica. C. ex quibus cau. ma. in Spec. de loca. §. vj. uersi. xv. ad finem. But. in c. j. de resti. in integ.

Respublica quæ dicatur. in Sp. de resti. in integ. §. ij. in iij. charta, uer. idem quoq;. la ij. per Bart. in l. cùm rem. C. qui po. in pigno. ha. quod Romanorũ est propriè: sed impropriè, aliarum ciuitatum. l. eum, qui. de uerborum significatio. Card.
† in cle. ij. de re iud. † Et Bar. in auth. de hære. & Fal. in princ.

Respublica, & res fisci differunt. Barto. in l. j. C. de pœ. iud. qui malè iudi. in j. oppo.

Respublica utitur iure minoris. d. uersi. idem quoq;.

Respublica acephala conueniri non potest. in Spe. de reo. uer. item. Respublica.

Rescriptum habetur pro lege. Io. de Port. in l. fructus. iiij. col. sol. matri. Quod intellige, si est conforme iuri communi: quo casu potest allegari ad differentiarum decisionem. gl. in uerb. subscriptionem. & doct. in l. j. C. quomodo & quando iudex. in l. ij. C. de legi.

Rescriptum & Beneficium quomodo differãt. Bar. in l. beneficium. ff. de consti. princ. j. col. in fin. uer. quæro, quæ sit differentia. & ibi omnino per do. Ias. May.

† Rescriptum gratiosum, per quod alteri præiudicium infertur, non ualet, nisi de primo faciat mentionem. De quo per docto. in l. quoties. C. de preci. Imp. offer. & ita do. de Rota decis. cccxxix. in nouis.]

Rescriptum quanto tempore duret. Bart. in d. l. beneficium. in ult. col. in uer. quæro, quanto tempore. quòd sunt perpetua, si concedantur ad obseruantiam iuris, ut est text. in d. l. falsa. ubi Bal. C. de diuer. rescrip. & ibi Bart. & Innoc. in c. plerumq;. in gl. in uer. annuum. de rescrip. Host. in c. cùm ad sedem. de rescriptis.

† Rescriptorum conclusio semper attẽditur, & non narratio. Ias. in l. si prius. col. x. ff. de oper. noui nunc.]

Rescriptum, & ius commune æquiparantur, quo ad ualiditatem facti. Bal. in l. liberos. C. de collatio.

Rescriptum ad lites habet uim epistolæ. Bald. in l. falsus. in vij. col. C. de fur. in uer. item scias.

Rescriptum non probat in uerbis narratiuis. c. si papa. de priuileg. in vj. Bal. in l. non epistolas. in princ. C. de probatio.

Rescriptum non habetur loco libelli, qui debet offerri parti. Bal. in addi. in Spec. de lib. concep. uer. ij. aliàs sic. ibi, uer. iij. & Inno. in c. dudum. el ij. in iij. col. in gl. uer. ctõesta. de elec. Item habetur pro libello, quo ad actionem perpetuam, non quo ad ordinem iudicij præsumendum, & ualiditatem sententiæ. Bal. in l. j. in primo not. C. quando libel. princ. da. & ibi etiam Fulg. & do. Ias. May. in primo not. & in l. j. in quinto no. C. si contra ius uel uti. pub. Sed Salic. in authẽ. qui semel. ij. col. quomodo & quando iudex. tenet indistinctè haberi pro libello, etiam quo ad ualiditatem sententiæ, licet alius libellus non appareat. Item habetur pro libello, quo ad concludendum iurisdictionem iudicis. not. per Bal. in l. j. in iij. not. C. de preci. Impera. offeren. Addo do. Anto. in c. præterea. in ij. col. de dila. Item in causis summarijs semper habetur pro libello. Innoc. & Abb. Sic. in c. præterea. iij. col. in uer. sed pro declaratione. de dila. & in c. dudũ. el ij. in glo. de qua sup. de electio. ubi dicit in spiritualibus sufficere rescriptũ pro libello, quia in eis proceditur summariè. in cle. dispendiosam. de iudic. Alex. plenius in consi. cc. ij. parte, & in l. j. §. libelli. de app. & ibi uide, an appellatio sit loco libelli. & per Alexan. in l. j. §. fi. de extraord. cogn. post Innocẽ. in d. c. dudum. quòd quando oritur actio, uel officium iudicis ex rescripto producto, habetur ipsum loco libelli. Addo Bal. in additio. Spec. in tit. de libel. concept. uer. litera Apostoli-
† ca. † Et per Felin. in c. cùm olim. de offic. deleg. circa princ. iij. colum.]

Rescripti conclusio debet inspici potius, quàm partis petitio. Bald. in addi. Spe. de lib. concep. uersi. conclusio.

Rescripti forma est inferenda libello. Inno. & Host. in d. c. dudum. in iij. col. de elec. Bal. in Marg. uer. Forma. uer. iij.

10 Rescriptum transit ad hæredem, si sit super re transibili ad hæredem, si res non est integra, ut quia citatio emanauit: secus, re integra, nisi in certis casib. super re uerò non transibili non transit ad hæredem indistinctè, secundum Abb. singulariter post glos. & docto. in c. significauit. in j. col. in fin. de rescrip. Addo ĩ. eod. uer. Rescriptũ interpretatur. in uersi. xviij. & uide in c. dilecti. de foro comp. & ibi doct. Et habeo nunc de facto hîc Romæ in causa nobilium de Capranica, cum nobilibus de Mutis. Et uide Spe. de rescrip. §. ij. & ĩ. eo. uer. xviij. l. si operarum. de ope. lib. Adde text. Bald. Fulg. & ibidem per do. Ias. May. in l. j. in secundo no. C. quãdo libel. princ. datus.

Rescripto actoris eo nõ utẽtis reus uti nõ potest, inuito actore. Host. & Io. And. in c. ex conquestione. de resti. spol. Alex. consi. xxxiiij. j. parte.

Rescriptum motu proprio non tollit ius tertij. Rota in deci. ccccl v. no. motus proprius. in antiquis.

Rescriptum non adimit contractum. Bal. in l. exprimere. C. de duobus reis. in fine

Rescriptum impetratum per mendacium tribuit iurisdictionem. Bart. in l. præscriptione. in iij. col. in fi. in uer. quæro, utrum rescriptum. C. si contra ius, uel uti. pub. Inno. in c. cæterùm. in gl. in uer. nec lædere. c. cùm dilecta. & in c. auditis. & c. super literis. de rescrip. in antepen. col. Quod limita, ut per Bal. in l. j. per illũ tex. C. de collu. detegen. & Lud. Rom. in consi. cccxxx. quod incipit, Circa primum propositę. Secus, si sit omnino falsum, id est, quod nunquã exiuit de cancellaria. Inno. in dicto c. super. & Bar. ubi s. in iiij. col. in uer. quæro, utrum rescriptum omnino falsum. Addo Canonistas omnes tenentes in hoc contra Bart. in d. c. super literis. uidelicet, Io. And. do. Ant. in xxiij. col. & Imo. in x. col. & Panor. in c. fi. & omnino per do. Ias. May. in d. l. præscriptione. in xviij. col. cum duabus sequentibus.

† Rescriptum impetratum à falso procuratore non potest ratificari per dominum. Ias. in l. si procuratori falso. col. ij. in fine. ff. de condi. ob cau.

Rescriptum cum clausula, Omnes, & singulas causas, quas mouere intendit, &c. an faciat delegatũ in una causa posse procedere in alia. Pau. de Cast. consi. cccxv. incip. Ad confirmationem. quod non. sed in expressa tantùm.

Reſcriptum refert ſe ad ſupplicationem.ī.uerbo, Reſcriptum interpretatur.uerſi.xx.

Reſcriptum ſecundum non reuocat primum, niſi in ſecundo fiat mentio de primo,& de proceſſu agitato per primũ. not. in c.inter monaſterium.de re iud.de priuile.ex parte.de reſcript.ca.conſtitutus. Quod uerum eſt,ſi ſecundum inducit exceptionem dilatoriam, non ſi peremptoriam, ſecundum Io.de Imo.in d.c.inter monaſterium.Item uerum de proceſſu etiam in genere, ſcilicet de articulis principalibus,de exceptionibus,de iudicibus,& de his,de quibus agitur. Inno. in gl.j.Sicu.in iiij.not. & in ult.col.in princ. in uer.nunc extra gl.& doct.in d.c.inter.poſt Io.And.ibi. Item debet continere clauſulam primi reſcripti, ſecundum Abb.in c.ex conqueſtione.in j.col.in uer.no.argu.optimum.de reſtit.ſpo. & ī.uer.Reſcriptum impugnatur.uerſi.xliij.lviij.& lxvj.

Reſcriptum non perpetuatum non tranſit ad hæredem. in Sp. de lega.§. reſtat. uer. quid ſi impetraui. & ibi Bald. in addi. uer.ſi committitur. & infrà uerbo, Reſcriptum interpretatur.uerſic.xviij.

Reſcriptum,& ſtatutum,æquiparantur.Innoc.in c. quæ in eccleſiarum.in gloſ.& in uer.conſtituerint. de conſti. Bal.in l. j.in prin.ff.de legiti.

20 Reſcriptum principis non tollit conſuetudinem. Archi. xj. diſt.in his.

Reſcriptum debet intelligi ſecundum ius commune.ī. uerbo, Reſcriptum interpretatur.uerſi.ij.

Reſcriptum licet allegetur falſum, tamen delegatus ex eo interim procedit.Bar.in l.item fiet.in prin.ff.de teſt.tut.

Reſcriptum dicitur ſecundum ius commune: ſed ſi cõceditur contra ius commune,dicitur priuilegium.gl.in c. j. de cõſti. in vj.in uerbo,noſcatur.

Reſcriptum,& priuilegium,quomodo differant.Bar.in l. præſcriptione.in j.col.in fi.uer.dic ergo breuiter.C. ſi cõtra ius, uel uti.pub.no.in c.fi.ut lite pen.& quod per Bar.in l.fi.in j. col.in fi.uer.quæro,quæ eſt differẽtia.& ibi omnino per do. Iaſ.May.ff.de conſti.prin.in Spe.de reſcrip.in princ.ubi etiã dicit differre à iure communi.

Reſcriptum in materia uſurarum quomodo concludat. in Sp. de reſcripti præſenta. §. ratione formæ. uer. circa materiam uſurarum.cum ſequentibus.

Reſcriptum,& inſtantia ab ipſo fundata, non tranſit ad ſingularem ſucceſſorem.Inno.in c.quia V.de iud.in gl.in uer.terminetur.& Bal.in Marg.uer. Reſcriptum.uer.j.Quod uerũ, niſi ſuccedat cum uitio,quia trãſit etiam re integra.d.c.quia V.& ibi gl.magna.& doct.

Reſcripti uerba enunciatiua probant plenè, quando concernunt factũ proprium reſcribẽtis, & ſuper eis fundatur eius intentio:ſecus, ſi factum alienum,quia ſemiplenè probant. Sed ſi non fundatur intentio ſuper illis non probant.cle.ſ.& ibi gloſ.in uer.feciſſe.& doct.de proba.& no. in c.ſi papa. de priuileg.in vj.

Reſcriptum ſi continet formam iuris,quid operetur. per Abb. in iiij.col.poſt gl.in l.in uerbo,iuris ordinem.in cap. cùm dilecta.de reſcript.

Reſcripta beneficialia æquiparantur litigioſis, & ad futura non trahuntur.cle.fi.Car.in prin.de reſcrip.

30 Reſcriptum non operatur, niſi faciat mentionem expreſsè de certa perſona: nec ſufficit in genere illã exprimi per uerba,contra quaſcunq; perſonas cuiuſcunq; gradus, uel conditionis, quando de certa perſona agitur. gloſ.fi.in cap. inquiſitores.uer. expreſsè. de hære. in vj. Alexan. conſil. ciij. iiij.parte.

Reſcriptum contra tertium an habeat effectum contra hęredẽ eius mortui ante citationem.no.in c.ſignificauit.de reſcrip. in vj.Cyn.& Bal.in l.j.C.quando lic. prin. da.Bald. in l.fi. ff. de conſtit.prin.& Ang.in l.ſi deceſſerit.qui ſatiſdare cog. & Alex.in dicta l.fi.& melius in l.cùm hominem. ff. de fideiuſ. poſt Innoc. in d.c. ſignificauit. quòd ſic, ſi ſit in eo nomẽ rei expreſſum.

Reſcripta quando uideantur inuicẽ derogare.ī.uerbo, Reſcriptum impugnatur.per diſcurſum.& Hoſt.in ca.j.de reſcrip. & in c.cùm ad ſedem.eod.tit.Et

Reſcriptum an afficiat ſucceſſorẽ beneficij,an patrimonij.Hoſti.in c.ſignificauit.de reſcrip.& s̄.eod.uerſi.x.

Reſcriptum non prodeſt, quando impetrans facit cõtra illud. Inno.in c.mandatum.de reſcrip.in ult.col.

Reſcriptũ accipit uires ex intellectu reſcribentis.Bal.in Marg. uer.Reſcriptum.uer.fi.

Reſcripti copiæ ſumptæ apud acta creditur. in Spe. de reſcrip. præſen.in prin.uer.ſed obijcitur.& ibi Bal.in addi.uer.j.

Reſcriptum ſi tribuat iuriſdictionem, quibus modis finiatur. in Spec.deleg.§.vj.per totum.

Reſcriptum an ſit exhibendum integraliter, uel quomodo.in Spec.de reſcrip.præſen.in prin.

Reſcriptum eſt commune utriq; parti.d.§.j.uerſic.j. Quod uerum, ſi ſit præſentatum.ī.uerbo, Reſcriptum præſentatur. uerſic. iiij.

40 Reſcriptum Apoſtolicum ſi abradatur, uel uitietur, eod.ti. §.ij.uerſi.quintò,cùm in literis .quòd excommunicatio incurritur.

Reſcriptum confirmatorium cum clauſula, Ex certa ſcientia, ponitur eodem titu.§.ratione formæ.in iij. charta,uerſic.ſequitur uidere.

Reſcriptum in cauſis matrimonialibus ponitur in Spe. eod. §. in iiij.char. uer. nunc igitur ad inſtructionem. ubi etiam de reſcrip.in cauſis beneficialibus,& contentioſis.

Reſcripti ordo ſeruandus eſt. in Spe. de cita.§. iam de citatione.uer.porrò.

Reſcriptum ſi non tribuat iuriſdictionem,qualiter iudex pronunciabit.in Spe.de excep.& replica. §. dicto. de dilatorijs. in vij.charta,in uer.præfixo igitur.

Reſcriptum unum ſi faciat mentionem de altero, quomodo alterum exhibeatur: & quid ſi alterum non apparet. in Spec. de inſtru.edi.§.uidendum reſtat.uer.ſed pone.

Reſcripto ſi impetrans non utatur intra annum, an dicatur renunciatum. in Spe. de reſtit.in integ.§.iij. uer. quid ſi ſtetit, quòd ſic.Et ſi fuit in dolo,nõ datur reſtitutio: ſecus,ſi in negligentia:ut ibi.& not.in c.ſi autem.de reſcrip.Inno. in gloſ. ſua,in uer.& poſt uer.alij dicunt. & doct.in c. ex cõqueſtione.de reſti.ſpol.

Reſcriptum reducitur ad ius commune. in Spe. de inquiſi.§.j. uer.quid ſi in litera.

Reſcriptum impetratur,& obtineri debet,ſi petens iuret ſibi de negatam iuſtitiam in partibus ſuis. Ro.in deci.xlv.ſi impetratur, &c.in nouis.

† Reſcriptum an & quando poſsit impetrari ſine mandato, & qualiter,& quomodo, hanc materiam per regulam,ampliationes,& limitationes explicat Fel. in c.nonnulli.§. ſunt & alij.col.j.cum uiginti col.ſeq.de reſcrip.]

Reſcriptum impetrari poteſt extra prouinciam.s̄. Delegatus. el j.uerſi.lxxxiij.

Reſcripto impetrato poteſt renũciari,antequam præſentetur. Inno.& doc.in c.ex conqueſtione.in glo.in uerſi. & poſt.de reſti.ſpo.in Spec.de reſcrip.præſen.§.iij.ad fi. & eo aduerſarius nõ utitur,inuito impetrante,ut ibi:aliàs ſecus.per Car. ibi,& in cle. conſtitutionem.§.inſuper. de elect. non autem poſt præſentationem. Bal.in l.petente.in ij.col.in uer. & eſt ſimile.C.de temp.in integ.reſti.peten.

Reſcripti impetratio ſola dicitur contrauentio. s̄. Obligatus. uerſic.cix.

Reſcripta contra uſurarios quomodo impetrentur. in Spe.de reſcrip.præſenta.§.ratione formæ. in ij. char.uer.nũc circa.

Reſcriptum impetrari poteſt contra pupillum,& contra tutorem nomine pupilli. Hoſt. titu. de reſcrip.præſen.§.circa.in prin.& Phil.de Franc.in c.ex parte.in prin.de appel.

Reſcriptum quando impetratur, debet pars citari,quæ poteſt lædi.gloſ.& Alexan.poſt Bartol. plenius in l.nam ita diuus. ff.de adop. per text. ibi. & l.in cauſæ.§. cauſa. de mino. cap. pen.de confir.uti.uel inuti. Bal.in l.fi. C.qui.res iud. nõ no. in j.opp.ubi uide Barth. Cæpol.in rubri.de uerb. ſignifi.iiij. q.ult.prin.Contrarium tenet Abbas Sicu.in cap.cùm olim. in vij. col. in princ.de re iud.& no.in cap.ex parte ueſtra. de uerb.ſignific.quòd non dicitur ſubreptitia, ſi ſit impetratũ, parte non citata. Sed dicit Sicu. ubi s̄. in uer. ego relinquo. poſſe gratiam impetrari, parte nõ citata, niſi ſtylus curię ſit in cõtrarium:ſecus in literis iuſtitiæ.And.Barb.conſi. Scripſi.cccix.x.col.quod eſt poſt conſilium ciiij.Alex.iiij. parte. dicit

dicit se aliàs consuluisse, quòd clausula, Ex certa scientia, in rescripto impetrato, parte absente, & non contradicente, nihil operatur. Addo de hoc articulo, nunquid citatio requiratur. Bar. in l. ij. in prin. in ij. not. C. de temp. appel. qui distinguit. Aut non lædit partem, nec requirit cognitionem causæ, & non requiritur citatio: aliàs secus. Vide Bar. in l. Gallus. §. & quid si tãtum. ff. de libe. & posthu. in pen. col. in uer. pro declaratione. & Pau. de Cast. in consi ij. & omnino per do. Alexan. in d. l. ij. in addition. ad Bar. Et pro distinctione Bartol. addo Bald. in terminis in rubri. extrà, de rescript. in ij. colum. & domi. Ias. May. in l. quoties. in j. not. C. de preci. Impera. offer.

Rescriptum etiã à falso nuncio potest impetrari. Bal. in l. j. circa medium. C. de preci. Impera. offeren. Bart. in l. Gallus. §. forsitan. in ulti. col. in princ. uer. quæro iuxta prædicta. ff. de lib. & posthu. per l. uniuersis. C. de preci. Imper. offer. & ibi Bar. per c. nonnulli. & c. ex parte. de rescrip. Sed

Rescripti impetratio requirit mandatum speciale. c. nulli. & c. cùm ordinem. de rescrip. nisi ad beneficia, priuilegia, & immunitates, quibus casibus sufficit generale mandatum. glo. in c. ad aures. in gl. j. de rescrip. & Lud. in sing. uer. rescriptũ. uer. quæro, an impetratio, &c. Adde s̄. uer. Mandatũ speciale. uer. vj. & omnino in Spe. de rescrip. præsen. §. ratione impetrantis. & Ang. in l. j. in fi. de iniu.

10 Rescriptũ impetrari potest etiam per filiumfam. Rot. in decis. clxxviij. commissio, &c. in nouis. & j̄. Rescriptum impugnatur. uer. lxviij. Item per coniunctam personam.

Rescriptum impetrari potest, pendente termino iuris: sed in exercitiũ deduci nõ potest, nisi elapso termino: & quod fit non ualet. Rota in deci. cxcviij. dic quòd si appellatum, &c. in antiquis.

Rescriptum à clerico contra laicum impetratum an ualeat. in Spec. de compe. iud. adi. in prin. uer. xxx. & seq. quòd sic. ubi etiam ponit quid ecõtrà, nunquid rescriptum impetratum à laico cõtra clericũ teneat. Et in effectu tenet, quòd sic, si causa sit talis, quę possit agitari coram iudice laico, aliàs nõ.

Rescriptum ratione impetrationis quib. modis impugnetur, ponit Spe. de rescrip. præsen. §. ratione autem impetrantis. per totum. Item ratione eius, ad quem impetratur. eod. tit. §. ratione quoq; eius. per totum.

Rescripti impetrati tempus quandoq; inspicitur, quandoque præsentationis. Spec. eod. tit. §. ratione autem impetrantis. uer. item nunquid. & uide in §. fin. eod. tit. & j̄. uer. Tempus. uer. lxxiiij. & uer. 100.

Rescriptum impetratum contra quod opponitur, debet probari uerum: sed opponens potest probare contrariũ. in Spe. de excep. §. ij.

Rescriptum impetratum ab excommunicato an ualeat. j̄. uer. Rescriptum impugnatur. uersi. vj. quòd non. ubi etiam supple materiam impetrationis.

Rescriptum præsentatur capitulo, non autem executoribus. Innoc. in cap. literis. de rescrip.

Rescriptum debet intra annum præsentari, aliàs ecclesiæ datur restitutio in integrum, si affuit negligentia, non si dolus. Car. in cle. j. xiij. q. de rest. in integ.

Rescriptum produci potest, etiam nõ data dilatione. s̄. uerbo, Productio.

Rescriptum præsentatum fit commune aduersario. Bal. in l. petendæ. C. de tempo. in integ. rest. pe. in ij. col. in uer. & est simile. & in Spe. de rescrip. præsen. §. j. uer. j. & s̄. in uerbo, Rescriptum. el j. uer. xxxix.

Rescriptum præsentatum iudici incompetenti non potest postea præsentari competenti. Bar. in l. si quis. la ij. in additio. C. de aquæductu. lib. xj.

Rescriptum à die præsentationis accipit robur, nõ ante. j̄. uer. Tempus. uer. lxxiiij.

Rescripti præsentatio est de actis. in Spec. de rescrip. præsen. in prin. uer. sed obijcit. & ibi Bal. in addi. Spe. uer. j.

Rescripti præsentatio sola sine citatione an perpetuet iurisdictionem. Item,

Rescripti præsentationis pręuẽtio an habeat locum in beneficialibus, sicut in rescriptis ad lites. in Spec. de competen. iudi. adi. §. ij. post medium.

10 Rescripti Apostolici præsentatio qualiter fiat, & qualiter recipiatur à iudice.

Rescriptum falsum si præsentetur, quid faciat iudex, & quid si suspectum. Item,

Rescriptum præsentans actor quid debeat facere. Item,

Rescriptum præsentandum debet poni in actis per notarium, & de præsentatione debet fieri instrumentum publicum: & ad quid ualeat. in tit. de rescrip. præsen. in prin. per totum.

Rescriptum pręsentatum an integraliter exhibeatur, eod. ti. in princ. & s̄. eod. Rescriptum habetur. in uersi. xxxviij.

Rescriptum cùm præsentatum est, debet libellus cõcipi aliter, quod concludat cum rescripto, aliàs non ualet. in Spec. de lib. concep. §. iuxta propositionis. uer. item non ualet. el iij.

Rescriptum interpretatur latissimè contra principem cõcedentẽ. Bald. in l. iiij. C. de emanc. libe. Vide Bar. in l. beneficium. in j. col. ff. de consti. prin. & Inno. in c. causam, quæ. circa princ. de rescrip.

Rescriptum debet impetrari secundum ius commune. not. in l. ex facto. in princ. & ibi Ioan. de Imo. de uul. pupil. ubi etiã domi. Alexan. in iij. colum. in princ. uer. item nota. in c. causam, quę. per Innoc. & Ioan. And. de rescrip. in glo. in uer. recipere. Ioan. And. in cap. cùm olim. de uerbor. signific. & Io. And. in reg. contra eum. lib. vj. Item no. in c. cùm dilecta. de rescrip. & Bal. in l. si quando. C. de inoffic. testa. & Alex. in l. beneficium. de consti. princ. ubi dicunt uerum, secundũ ius † commune municipale, nõ ciuile. † Et per Feli. in c. causam, quæ. de rescrip. in uer. interpretatio.] Item,

† Rescriptum, quantum fieri potest, reducitur ad intellectum iuris communis. Deci. con. xiij. col. ij. in fi. & col. seq. ubi per plura de interpretatione rescripti. & consi. ccix. col. ij. & cõ. xxvij. circa fi. j. col.

Rescriptum papæ interpretatur secundum ius canonicum, nõ secundum ius ciuile. Bal. in l. si quando, in prin. ff. de inoffic. testa. & Alex. ubi s̄.

Rescriptum debet intelligi secundum ius commune, sicut statutum. Bal. in auth. omnes. in ult. col. uersi. ult. no. C. cõmunia de succes. & debet reduci ad ius commune. s̄. eod. uerb. Rescriptum habetur. in uersi. xxj.

Rescriptum in dubio non intelligitur concessum cum præiudicio tertij. l. ij. §. si quis à principe. & §. merito. ff. ne quid in loco publ. & no. in l. ex facto. in princ. & ibi Bald. ff. de uulg. & pupilla. & gl. ult. in cap. primo, ut lite penden. cũ si. Nisi in eo rescribatur directo contra ius tertij. cap. quamuis. de rescrip. in vj. cap. cùm in tua. de consuetu. eod. lib. ca. super eo. de offic. delega. Ioã. And. in cap. j. de rerum permu. in vj. in uer. collationem. circa med. in clemen. j. & ibi Paul. de Leaza. eod. tit. Adde infrà uerbo, Rescriptum impugnatur. uer. xxix. Bald. in l. fi. ult. col. in uer. modò uenio. C. de fructi. & lit. expen. & idem in l. fi. in fi. C. si contra ius. & Rota in deci. cccx. item obtinens. ca. constitutus. de rescrip. Addo de hoc articulo, an possit concedi rescriptum cum præiudicio tertij. glos. magistralis est in l. fi. in glo. fi. & ibi Bar. in j. col. in fi. uer. ij. quæro. & ibidem omnino per do. Ias. May. in ij. col. cũ duabus sequentibus. C. si contra ius, uel utili. publ. ubi ponit regulam, quòd non, cum sex limitationibus.

Rescriptum interpretatur cum clausula, Saluo iure tertij, & salua iustitia. Bald. in l. j. C. de consti. princ. & in l. monumenta. C. de lega. glos. in cap. cùm dicat. de condi. indeb. & Bartol. in l. dotalem. ff. de testamen. mil. & in Spec. de salar. §. j. uersic. quid si alicui scholari. & de fruct. & interesse. §. ij. uersic. & nota.

Rescriptum motu proprio non tollit ius tertij in dubio. Rota in deci. ccccxlv. no. motus proprius, &c. in antiquis.

Rescriptum quod fiat ius, uel procedatur secundum ius, intelligitur, scilicet, ius municipale, uel consuetudinarium. glos. sing. in c. j. ut lite penden. in glo. j. Bar. Cæp. in l. non is. §. uerbum. xviij. col. de uerb. sig. & s̄. uerb. Clausula rescriptorum. uer. fiat ius. & uer. ius. el j. uer. xxix. & xxxj.

Rescriptum, quòd pœna remittatur, non intelligitur de pœna soluta. Bal. in l. nec damnosa. C. de preci. Imper. offer. in uer. & hoc facit ad quæstionem. & s̄. uerb. Gratia. uer. ix.

10 Rescriptum adaptatur ad ea, quę proponũtur. Bal. in l. eam, quam. C. de fideicom. in ij. colum. in princ. in uersi. item ibi sequentes.

Reſcripti beneficialis uerba intelliguntur propriè, & ſtrictè. cle.ij.& ibi Car.xvij.q.de præb.& c.quamuis.eod.tit.

Reſcriptum audiat, intelligitur ſcilicet ſummariè, prout petitur.ca.olim.de reſcrip.& in c.dilecti.de don.Quod uerũ eſt in cauſa eccleſiaſtica,non in cauſa profana, ſecundam Rotã in deci.ccclviij.§.in cõmiſsione.in nouis.Vide deci.ccclxj. aliàs eſt deci.lxxix.itẽ ſi petatur. per c.j.de reſcrip.& ibi Moderni,& Alex.in l.filius.de dona.quẽ etiam uide in l.fi. ſi cõtra ius uel uti.pub.in apoſtil.Neap.

Reſcriptũ de fratre, intelligitur de fratre carnali in primo gradu.Bald.in l.uxor.C.qui accuſ.poſſ. & Alexan.conſil.xcvij. ij.parte.

Reſcriptum ſimplex comprehẽdit petitorium, & poſſeſſoriũ. Car.in cle.j.j.oppo.de cauſa poſ.& propriet.per c.j. & ij.eo. tit.& ſ.uerb.Petitorium.

Reſcriptum an poſsit tollere dominium rei.ſ. Imperator.uerſ. xv.& xxvj.cum ſeq.uer.cv.

Reſcriptum cum clauſula,Studeas alienata reuocare:quomodo intelligatur. Bal.in addi. Spe.de reſcrip.præſen. uer.ille, cui : quia debet procedi tunc iudiciario ordine, & non per modum inquiſitionis.Item,

Reſcriptum , Vocatis uocãdis ueritatem inquiras, intelligitur quòd eodem modo,ſcilicet ordine,iuris procedatur,nõ per inquiſitionem.Bal.in addi.ad Spe. ubi ſ.qui allegat Spe. in uer.item quòd ex reſcripto Apoſtolico.& uer.item quòd in reſcripto continetur.

Reſcriptum non eſt interpretandum, quòd extendatur ultra perſonas in eo deſcriptas. Bartol. in l.j.§.fin. in j.quæſt.ff.à. qui.appell.non licet. & in l.j.in ij.col.in uerſic.ſi uerò quæritur.ff.de conſti.princ. Nec ad hæredes eius,cõtra quem fuit impetratum. Anto.de Butr. in cap.quia V. de iudic.doct.in cap.j.de reſcrip.Adde ſuprà eo.uerbo,Reſcriptum habetur. uerſi.x.& Alexan.in l.beneficium.de cõſti.prin. Sed ad perſonas ſic,de quib. in præfationibus dictum eſt,ſi agitur de leui præiudicio:quia reſcriptum ſit ſecundum ius commune. l.j.& ibi Bar.in fi.C.de diuer.reſcrip.& ibi Bal. in ij.oppo.& j.eod.uerſic.xxiij.

Reſcriptum interpretari non poteſt ſine citatione partis. Pau. de Caſt.cõ.lv.incip.Quia exceptiones.& in Spe. de reſcrip. præſen.§.ix.uer.item quod ad reſcrip.Quod intellige de interpretatione modificatiua, uel correctiua, non de propria, id eſt,quando uerbum dubium declaratur,ſecundum Paul. ibi.Quid autem quando, impetratur reſcriptũ,nunquid requiratur citatio partis. Vide ſuprà, in uerb.Reſcriptum impetratur.uerſic.vij.

20 Reſcriptum refert ſe ad ſupplicationem. Innoc. in cap.j. de tranſac.in gloſ.in uer.tranſactioni. & Ioan. Andr. in cap.uenerabilis. de confir. uti. uel inuti. maximè quia in reſcripto eſt uerbum,&c.quod refert quicquid in ſupplicatione continetur.l.Gallus.§. nunc de lege. de lib.& poſth.& ibi doct. & Ioan.Andr.in cap.literæ. de dila.& Rota. in deciſ.lxxij.& ccclij.in nouis. Adde text. qui quotidiè ad hoc allegatur in l.j.C.de diuer.reſcrip. & ibi omnino per domi. Iaſo. May.in ſecundo nota.& text.in uer. inter dilectos in uer. cæterùm. de fide inſtrumen. & ibi Bald.ibi not. in antepenult.colum. Imo.in l.iudex.in viij.col.ff.de re iudic.& do.Alexã.Imol.in in conſi.lxxxiiij. quod incipit, In cauſa uertente inter cameram.in ult.col.

* Reſcriptum ſecundum ſupplicationem intelligendum eſt.l. ſi defenſor.§.qui interrogatus.ff.de interrog.actio. §.prꝑterea.Inſti.de inutili.ſtipul.c.inter dilectos.§.cꝑterùm. de fide inſtrum.ubi Felin.& in c.ſuper literis.nu.22.de reſcrip. Illuſtr.Card. Pariſ.conſi.ix.nu.42.uol.ij.Ioan.Ant.Rube.Alex. conſi.xvj.nu.2. Brun.conſi.lxxiij.nu. 6.7.Io. Cephal. conſi. cclxxxiv.nu.10. uol.ij. Aemilius Maria Manoleſſus.

Reſcriptum intelligitur ſecundum formam petitionis. Vnde Reſcriptum prodeſt etiam fideiuſſori, de quo eſt facta mentio in precibus,licet non in reſcripto.Bald.in l.j.C.de diuer.reſcrip.& ſ.eod.uerſi.xviij.& omnino per do.Iaſ.May.in d.l.j. in j.col.in fi.cum ſeq.

Reſcriptum contra laicos, & quoſdam alios, cõprehendit etiã † clericos.Rota in deci.lxxiiij.ſi clericus.in nouis. † Et per Felin.in c.cauſam te.de reſcrip.in uer.aliud.]

Reſcriptum ſecundum an intelligatur reuocare primum. ſup. uerbo, Reſcriptum habetur.in uer.xviij.quòd non: niſi fiat mentio de primo.

Reſcriptum intelligitur perpetuum.ſ.Reſcriptum habetur.in uerſic.iij.

Reſcripti uerba quando reſtringantur. Bal.in l.uoluntatis. iij. col.C.de fideicom.in uer.item non debet reſtringi.

Reſcriptum cum uerbo, Pecunia,debet ſtrictè intelligi. ſ. uer. Pecunia.uerſi.xlij.

Reſcriptum cum clauſula,Cenſura eccleſiaſtica compellas,intelligitur ſcilicet per excommunicationem , per interdictũ ab ingreſſu eccleſiæ , per ſuſpenſionem à diuinis, non quòd alibi non puniantur.Hoſt.ſing. & Ioan.Andr.in Nouella, in c.conſueuit.de uerb. ſigni.Ludo. in ſing.uerb. Reſcriptum. uer. ibi in reſcripto.

Reſcriptum cum clauſula, Vt aſſeris: differt ab alio, cũ clauſula,Vt aſſeritur.ſ.uerb.Clauſula reſcriptorum. in iiij. charta, in uer.ut aſſeritur.

30 Reſcriptum, Adeas iudicem, non imponit neceſsitatem iudici.Bartol. in l.ſæpe. in fin.ff.de offic.præſi.& Bald.in l.j. in ij.colum.in fin.uer.modò quæro, nunquid. C. quomodo & quando iudex.

Reſcriptum,quòd prouideatur alicui de aliqua dignitate in tali eccleſia,non habet locum,quando in ea eccleſia eſt unica & principalis dignitas. Car. in cle.j.§.j. de præben. quod dicit eſſe ſingulare.

Reſcriptum, quòd non poſsit obijci exceptio,intelligitur etiã de peremptoria , non tantùm de friuola. Bal.& Alex.in l.iij. §.fi.id.quod quiſq; iur.

Reſcriptum,quòd poſitiones admittantur,intelligitur ſcilicet in prima inſtantia,nõ in ſecũda uel tertia. Rot.in deci. xcvj. commiſsio,&c.in nouis.

Reſcriptum cum clauſula,Nõ obſtante exceptione, uel appellatione:quomodo intelligatur.ſup.clauſula, Non obſtante, per diſcurſum.in clauſulis Reſcriptorum.

Reſcriptum impugnatur multis modis: ut infrà eodem . per totũ.

Reſcriptum tollens ius naturale,nõ ualet.gl.ſing.in l.fi. in uer. generali.C.ſi cõtra ius,uel util.pub.& ibi doc.& Bal. in uer. ſecunda quæſtio.Bar.in l.j.in ult.col.uer.an contra ius naturale. ff. de conſtitu. princ. ubi dicit uerum ſine cauſa , ſecus cum cauſa.

Reſcriptum contra ius commune,uel conſuetudinem,non ualet:quia præſumitur ſubrepticium , niſi in eo de eis fiat mentio cum clauſula, Non obſtante. Bal.in d.l.fi.in ij.col.uerſic. quarta quæſtio. C.ſi contra ius. Vide etiam Bald.in l.reſcripta.j.col. C.de precibus Impera.offer.& in c.j.ij.col.qui feuda.poſſ.& ſup.uerbo, Clauſula reſcriptorum. uerſi. non obſtante.per totum.& j.eod.uerſi.ix.

Reſcriptum ualet, etiamſi aliquid committatur in precibus.l. j.& ibi Bar.C.ſi contra ius,uel uti. pub.

Reſcriptum papæ,quòd emphyteuta non cadat ab emphyteuſi propter canonem non ſolutum, non ualet.Bal.ſingulariter in l.ſi à te. C. de pactis inter empt. & uendit. uerſic. & nota, quòd reſcriptum.

Reſcriptum impetratum per excommunicatum contra ſentẽtiam nullam , non ualet.c.j.de reſcrip. in vj.ſecundum doct. contra Hoſt. in c. quod ad conſultationem. de re iud. Adde ſup.Excommunicatus impetrat.uerſi.j.& iij.

Reſcriptum impetratum per procuratorem non impugnatur per dominum. & in Spe.de reſcrip.præſen.§. ratione quoq; defectus.in uer.fi.quòd ſic.

Reſcriptum non ualet, ſi paupertas aſſerta in precibus,non eſt in impetrante.ſup.uer. Paupertas.uerſi.lxj.

Reſcriptum contra ius non ualet, niſi cauſa diſpenſationis inferatur.l.iij.& ibi Bal. de adopt.Et uide Bal. in l.reſcripta.j. col.C.de preci.Imper.offe.

10 Reſcriptum cõtinens magnam iniuriam tertij , præſumitur ſubrepticium , niſi conſtet in eo de certa ſcientia principis, non ſi paruam.Bal.in l.nec auus.C.de eman. liberorum.

Reſcriptum per mendacium impetrarum non ualet.l.præſcriptione.& ibi Bald. C. ſi contra ius. ubi etiam per Bar. in iij. col.qui plenè loquitur an,& quando uitietur propter mẽdacium,uel dolum. Addo not.per omnes in cap. ſuper literis. de reſcrip.

Reſcripta

Refcripta hæreticorum ipfo iure funt nulla, quia præfumũtur fubrepticia. Baldus in l.ij. in ij. oppo. C. de fumma trin. & fide catho.

Refcriptum papæ, quòd clericus pofsit teftari, etiam de bonis ecclefiæ, non ualet, etiam cum claufula, Non obftante aliqua decretali: fed ualet cum claufula, Non obftante concilio Lateranenfi, de quo in c.cũ in officijs. de teft. Bal. in l. humanũ. j. col. in iij. not. C. de legib. Lud. in fing. uerb. claufula.

† Refcriptum papę, per quod mandatur prouideri de ecclefia, uel præbenda uacatura, an comprehendat illam, quæ uacabat tempore datæ. uide Felin. in c. conftitutus. col. xij. de refcrip. Et ibi, quid fi dicat de uacante, an comprehendat uacaturã, & quòd intelligitur de prima uacatura, uide ibi amplè. Adde quę funt exprimẽda in refcripto ad hoc, ut ualeat, & quæ habeant uitiare refcriptum, uel nõ uide infinita per. Felin. in c. in noftra. col. vij. uer. theorica. cum pluribus col. feq. de refcript.]

Refcriptum impetratum infcio principe pręfumitur fubrepticium, & non ualet. glo. in c. cùm inter. de excep. in gl. in uer. ex certa fcientia.

Refcriptum contra priuilegium non ualet, nifi fiat mentio de priuilegio. in Spe. de refcrip. præfenta. §. ratione etiam eius. uerfi. item excipitur.

Refcriptum fi fit nullum, ut quia impetratum per excommunicatum ualet, tamen fententia fuper eo lata, fi eft oppofitũ de nullitate, & pronunciatum fuper ea. Gemi. & doct. poft Lapum in c. primo, de refcrip. in vj. facit l. j. §. j. quę fentẽ. fine appel. refcin. quia ualet fententia de exequendo fententiam etiam nullam, fi de nullitate fuit cognitum, & fuper ea pronunciatum exprefsè, uel tacitè: ut ibi.

Refcriptum fuper beneficio obrepticium ipfo iure non ualet: fecus fuper iuftitia. uer. Obreptio. uer. j.

Refcriptum, in quo dicitur hofpitale annexum certũ, cùm fit econtrà, eft ecclefia annexa hofpitali, dicitur fubrepticium. Car. in cle. ij. xvij. q. de præben. Item,

† Refcriptum ad lites & beneficia, item priuilegiũ, confirmatio, & fimilia, fi fint fubrepticia, an fint ipfo iure nulla, uide Fel. in c. ad audientiam. lo ij. col. xv. cum feq. de refcrip. Soc. iiij. uol. confi. cxx. in princ.]

Refcriptũ, quo dicitur ecclefia cum hofpitali annexo, eft fubrepticium, fi ecclefia eft annexa hofpitali. ut ibi.

20 Refcriptum impetratum ex falfa caufa, uel tacita ueritate, nõ ualet. l. fed fi hac. §. patronum. cũ gl. in uer. per obreptionem. & doct. de in ius uocan. l. præfcriptione. & ibi doct. C. fi contra ius. & plenius per Ioan. And. in addi. Spe. de caufa pof. & propriet. in princ. in ij. charta, uerfi. quid de colligentibus in fecunda additione, nifi in eo fiat mentio de multis, quæ ponit glof. ordinaria in cap. fuper literis, de refcript. in uer. literas.

Refcripta impetrata à potentibus curiæ funt ipfo iure nulla. Bar. in l. j. C. de fun. limitro. lib. xj.

Refcriptum præfumitur ex importunitate conceffum: fed lex motu proprio, & ex deliberatione facta præfumitur. Bar. in prima confti. Digeftorum, §. omnem. in iij. col. in fin. uer. itẽ quęrit glo. quid. de refcript. & in l. iij. in prin. quod quifq; iuris. quem etiam uide in l. j. C. de peti. bon. fublat. lib. x. uer. quid importet. per c. fi motu. de præben. in vj. nifi in refcripto fit claufula, Non obftãte. l. j. & ibi Bar. uerfi. quæro, quid fi Imperator. C. de peti. bon. fubla. fecundum Bal. in l. quod fauore. C. de legi. in ij. col. in ij. oppo.

Refcriptum contra ius diuinum ualet, fcilicet derogando uel interpretando, non abrogando fine caufa: fecus, fi cũ caufa. Bar. in l. j. in ij. col. uerfi. quęro, nunquid refcriptum. ff. de cõftit. prin. ubi ponit exempla. uide Cy. & Bar. in uerfi. quæro ergo primò. & Bal. in l. fi. in j. col. in uer. & primò quæro. C. fi contra ius. & ibi gl. magna, in uerbo generali.

† Refcriptũ cõtra ius in dubio præfumitur conceffum per importunitatem, ut per glo. in c. j. in uer. nofcatur. de confti. in vj. Secus in conceffo motu proprio. Ita no. Bal. in l. quod fauore. in ij. col. uerfi. ad iftud cõtrarium. C. de legi. & Panor. in c. accedentes. de præfcrip. fe quitur Feli. in c. caufam, quæ uertitur. in pen. col. de teftib.]

Refcriptum contra ius gentium fine caufa non ualet: fed cum caufa fic. Bartol. in d. l. j. in ult. col. uer. fed an pofsit. ff. de cõfti. prin. & in prima confti. Digeftorũ. §. omnem. in iiij. col.

Refcriptum falfum, uel per mendaciũ impetratum an tribuat iurifdictionem. fup. eod. uerbo, Refcriptum habetur. uerfi. xiiij. quòd fic.

Refcriptum contra legem fine claufula, Nõ obftante tali lege: an ualeat. s. in claufulis Refcriptorum. in uerb. Non obftante. uer. iiij. cum fequentibus. & uer. xij. cum fequentibus.

Refcriptum impetratum per duos, quorum unus eft excõmunicatus, alter non, fuper re communi in diuidua, non ualet: fecus, fi res fit diuifibilis: quia ualet pro parte non excõmunicati. Io. And. in Merc. in regula, utile. in vj. & Lud. in fing. uer. Excommunicatus. uer. quæro, utrum.

Refcriptum debet continere caufas omnes, ex quibus moueri poteft animus refcribentis ad concedendum, uel denegandum, aliàs non ualet, tãquam, fubrepticium. c. fuper literis. & ibi Inno. in j. col. in gl. in uer. in cõmuni forma. de refcrip. not. in c. inter monafterium. de re iud. Bar. in l. præfcriptionem. in iij. col. C. fi contra ius. Quod eft uerum exprefsè, & fpecificè, non autem in genere. c. dilecta. de refcript. & c. ex literis. de dolo & contu. & tenet Abb. in d. c. cùm dilecta. ij. notab. Item etiam caufam impulfiuam, per quam fuperior non ita de facili concefsiffet. Text. fingul. in cap. poftulafti. de refcript.

Refcriptum non habet neceffe continere ius tertij inualidum & nullum. c. ex parte. de refcrip. & c. quamuis. eo. tit. in vj. & fup. Refcriptum interpretatur. uer. v. maximè ab alia conceffum. Lapus ibi per ca. mandatum. & c. fuper literis. eo. tit. in antiq. & c. fi. eo. tit. in vj. & ibi per do. Gem. Et ita iudicaui in caufa nobilium de Moliano primo anno practicæ.

30 Refcriptum dicitur fubrepticium ex narratione eius, quod non eft, & taciturnitate eius, quod eft. d. c. fuper literis. de refcript. & plenè in Spe. eod. titu. §. viij. j. eod. uerf. lviij. & uer. xxxiiij. & xlj.

Refcriptum non ualet, fi tempore eius datę mortuus eft is, cui concedatur, fecundũ Abb. in c. fignificauit. in fin. de refcrip. per text. no. in l. Neratius. de reg. iur. Idem fi mortuus eft is, contra quem datur iudex in eo, fecundum Abb. ibi, in pen. col. uer. fed concludo breuiter. per l. ij. ff. quæ fen. fi app. refcin. & gl. in c. quia V. de iudi.

Refcriptum, quòd procurator in caufa capitali admittatur, nõ ualet. l. fi. ff. de iniur. Io. de Imo. & Alex. in l. pen. §. ad crimẽ. de pub. iud.

Refcriptum non uitiatur propter mendacium extrinfecum. Card. in cle. fi Romanus. in fi. de præben.

† Refcripto ad beneficia an fit facienda mentio de patrimonio. Feli. in c. poftu. col. ix. de refcrip.]

Refcriptum dicitur obrepticium, in quo impetrans tacuit de pofsefsione aduerfarij. Inno. in c. dudum. in gl. fua prima, circa prin. de priui. Bal. in Marg. uer. taciturnitas. & Bald. in fimili, in addi. Spe. de refcrip. præfen. uer. tacendi. no. in l. meminerint. C. unde ui.

Refcriptum debet facere mentionem de precio beneficij impetrati, nifi quando impetrans habet aliud beneficium nomine tantùm, & non re. Bald. in l. fi is, qui tres. §. eum qui. ff. de excufa. tuto. Car. in cle. j. in prin. de pręben. dicit de ftylo curiæ debere fieri mentionem de ualore, licet de iure fecus. Rot. in deci. lxiiij. impetrans. deci. ccxcv. in nouis. & Card. in cle. j. iiij. no. de concef. præben. Et quòd de maiori uel de minori non poteft prouidere, nifi dictum fit ufq; ad tantam

† quantitatem: quia intelligitur, & j. † Et per Feli. in c. ad aures. de refcrip.]

Refcriptũ, q̃ actio diuidatur, non ualet, fi obligatio fuit duorũ in folidum. l. exprimere. & ibi Bal. C. de duob. reis. Vnde Refcriptum non adimit contractum, ut ibidem.

Refcriptum omnino falfum euidenter, id eft, quod nunquam exiuit de cancellaria, non ualet. Bar. in l. præfcriptione. in ij. colum. in fi. uerfi. ulterius opp. & in iiij. colum. uerfi. quæro, utrum refcriptum. & ibidem uide do. Iaf. May. xviij. colum. cum feq. C. fi cõtra ius. & Inno. in c. fuper literis. de refcript. in ij. col. in gl. in uerbo, Forfan.

Refcriptum contra P. canonicum, ualet, etiamfi multi funt P. canonici: & poteft impetrans declarare de quo fenfit. Angel. in l. fi quis intentione. in fi. ff. de iud. & in Spe. de cita. §. j. uer. quid fi impetro.

40 Rescriptum dicitur emanare ex certa scientia, quando papa est certificatus de omnibus, quę possunt eum mouere ad non rescribendum. Abb. Sicu. in §. præterea. in cap. pasto. de offi. deleg. & And. Barb. consi. quod est post consi. ciij. Alex. iiij. parte, x. col.

Rescriptum, per quod causa committitur, non dicitur subrepticium, si impetrans non facit mentionem in precibus de appellatione, uel de causa appellationis, uel de statu causæ. Inno. in c. ex literis. de officio deleg. ubi etiam dicit singulariter, quòd licet in alijs literis multa sint exprimēda, de quibus in c. cæterùm. de rescrip. in c. inter monasterium. de re iudi. ubi Panor. in iiij. no. & in ult. col. in prin. in uer. nūc extra gl. & in c. ij. de dolo & cōtu. tamē in rescripto super causa appellationis à diffinitiua sufficit simpliciter impetrare super appellatione, uel causa, licet de alia causa ipsius appellationis non fiat mentio. Sed si impetratur super appellatione ab interlocutoria, requiritur expresio appellationis, & causæ ipsius: quæ causa appellandi nisi exprimatur, rescriptum est subrepticium, secundum Innocē. singulariter ibi in gl. expressa, in fi. & tenet do. Phil. de Franc. in c. ex parte nobis. de appell. Item nisi fiat commisio causæ in eo statu, in quo est. j. eod. uersi. xlviij.

Rescriptum impetratum parte non citata, an ualeat. s. Rescriptum impetratur. uersi. vij. quòd non.

Rescriptum secundum contra primum non ualet, nisi in secūdo fiat mentio de primo. s. uerbo, Rescriptum habetur. uers. xvij. † Vide Decium post Abb. & Fel. in c. cæterùm. in prin. uersi. nota primò regulam. de rescrip.]

Rescriptum cum clausula, Nō obstante sententia, iustitiam facias, ualet: nō sine dicta clausula. glo. unica, & Bal. in l. fi. in j. col. uer. quæro, quid si in rescripto. in ij. col. in uer. pone ergo. C. senten. rescin. non pos. ubi etiam dicit, quid iuris, si ex sententia sit quæsitum ius, & translatum dominium potest tolli per rescriptum. & per Alex. consi. xciiij. secunda parte, & consi. xlj.

Rescriptum contra sententiam non ualet. l. fi. & ibi glo. & doc. C. senten. rescin. non possess. & plenius in Spec. de restitu. in integrum. §. fin. uersic. quid in causa. in ij. parte. nisi cum dicta clausula.

Rescriptū quòd non obstante desertione appellationis in causa appellationis procedatur, an ualeat. Bald. in d. l. fin. in ult. col. & no. ex l. nostra. & in l. ij. in j. col. magna. in fin. in uer. ex hoc collige. C. ut lite pen. quòd non, nisi cum clausula, Non obstante tali lege, ut ibidem.

Rescriptum, per quod remittitur satisdatio, non ualet, nisi cū clausula, Nō obstante tali lege. gl. & Bal. in l. uniuersa. in ult. col. uer. quærit gl. C. de preci. Impera. offe.

Rescriptum non subscriptum manu principis, non ualet. l. sacri. & ibi Bal. C. de diuer. rescrip.

Rescriptum debet cōtinere clausulam, Si preces ueritate nitātur: aliàs nō ualet. l. fi. & ibi Bal. C. de diuer. rescrip. ubi Bar. dicit uerum in rescriptis, quæ conceduntur sine consensu procerū. Item uerum de iure ciuili, sed de iure canonico talis clausula subintelligitur. Bal. ibi: & tex. in c. ij. de rescript. Addo, quòd Bar. uisus est uelle, quòd etiam de iure ciuili talis clausula, si sit commissa, subintelligitur, in l. à diuo Pio. in prin. in ij. col. ff. de re iud. & addo sup. in clausulis Rescriptorum. in uer. si preces ueritate. in prin.

50 Rescripto non uult princeps resuscitare causas iam finitas. in Spe. de excep. §. iij. uer. rursus.

Rescriptum faciens mētionem de sententia, est subrepticiū, si non exprimatur in precibus, quòd sententia transiuit in rē iudicatam: quia non sufficit dicere, quòd sit facta executio. Alex. consi. xliiij. ij. parte.

Rescriptum non faciens mentionem de sententia nulla, ualet: quia non dicitur tunc subrepticium. Alex. consi. xlj. iiij. parte, quòd sic. limitat gl. in ca. super literis. de rescrip. & l. fi. C. sent. resci. non pos. & in c. inter monasterium. de re iud. cum si. & sic exceptio rei iudicatæ tunc non obstat rescripto.

Sing. Rescriptum principis geminatum an habeat uim clausulæ, Motu proprio: & sic an tollat uitium surreptionis, posui in uer. Clausula. in uersi. motu proprio.

Rescriptum delegatorium causæ est surrepticium, si in precib. non fiat mentio, quòd causa sit cœpta coram ordinario, etiā per solam citationem. Abb. sing. in c. ut debitus. de app. per glos. not. ibi.

Rescriptum, in quo cōmittitur prouideri de beneficio, habet tacitam clausulam, si talis est legitimus. c. innotuit. de elect. Bal. in l. neq; in fi. C. de prob.

Rescriptum de soluendo minus pro censu, & collectis, nō ualet. l. fi. & ibi Bal. C. ne rei do. uel temp. & tenet Bal. in l. omnium. in fin. C. de uecti. & commis. quòd

Rescripto remitti non potest collecta, uel gabella. Item,

Rescriptum contra ius ualet concessum à principe sciente, & ex causa iusta, uel ex æquitate aliqua, ut opponat se fraudi. Rota in deci. ccccluj. & dom. Pet. de Reguardatis de Nursia, in consi. Visis actis in causis Gabrielis. in fi.

Rescriptum nō faciens mentionem de statu causæ, non ualet, tanquam subrepticium. c. inter monasterium. cum glo. de re iudi. nisi committatur causa in eo statu, in quo est: quia tunc est certa per relationem ad acta. Rot. in deci. ccclxxxiij. Sufficit, &c. in anti. ibi not. quòd causa, &c. & ita practicatur in curia Romana. & in Spe. de offi. om. iud. §. deseruit quoque. in vij. col. uer. quid si proponens. & de excep. §. ij. uersi. licet. & uer. sed nunquid. Et debet fieri mentio de processu in specie, non in genere, id est, debet fieri mentio de articulo principali, de exceptionibus, de iudicibus, & de litigantibus, secundum Abb. in d. c. inter. in ult. col. in prin. uer. nunc extra glos. & suprà eo. uer. xlj.

Rescriptum cū clausula, Non obstante tali lege: an ualeat. s. in clausulis Rescriptorū. in uer. clausula, Nō ostante. uer. iiij. & seq. & uer. xij. cum uer. sequentibus. & glos. in uer. non oportet. in fi. & Bald. in l. causas. C. de trans. ad fi. uer. quæro, utrū ualeat rescriptum.

60 Rescriptum in materia usurarum quomodo concludat, ut ualeat. in Spe. de rescrip. præsen. §. ratione formæ.

Rescriptum quod credatur uni testi, non ualet. viij. q. iij. aliàs. Lud. Pont. in sing. uerb. Testis. uer. domini ciuitatis.

Rescriptum non uitiatur ex scriptura imperfecta, uel Latinitate, dum tamen constet de mente. l. si in testamēto. & ibi Dy. de leg. j. facit c. ex parte. de fide instru. l. qui habebat. de manu. test. sed

Rescriptum uitiatur per falsam Latinitatem. s. Falsa grammatica. uersi. j. & ij.

Rescriptum uitiatur propter rasuram. c. licet. de cri. fal. no. in l. fi. C. de edi. di. Adri.

Rescriptum ualet. licet non fiat mentio de rescripto præambulo nullo. c. tenor. & ibi doct. de re iud. Idem tenet glo. in uer. ius posterius. & Sicu in cap. suggestum. in j. col. in uer. item nota, quòd concurrentibus. de iure pat. ubi dicit. Item quādo primum potest elidi per exceptionem. & per do. Alex. in con. xlj. iiij. patre. Sed secus, si primum ualet. c. ex literis. de offic. deleg. Item si esset de causa, in qua sententia non transiret in rem iudicatam. & ibi. & c. super literis. de rescrip.

Rescriptum non solùm debet facere mentionem de primo rescripto. c. ex literis. de offi. deleg. sed etiam de clausula speciali in primo rescripto posita, quæ sit notabilis. c. ex literis. de dolo & contumac. secundum Andream Barbatiam cons. Scripsit Ecclesiasticus. ij. col. quod est post consilium ciij. Alex. iiij. parte.

Rescriptum ualet, etiam impetratum per filiumfa. Rota in decis. clxxviij. commisso. in nouis. & suprà, Rescriptum impetratur. in uersi. x.

Rescriptum nō est subrepticium ex omni taciturnitate, sed ex eo tacito: quòd si papa sciuisset, non rescripsisset. Item,

Rescriptum magis creditur subrepticium propter expressionem, quàm propter omissionem. Et

70 Rescriptum non dicitur subrepticium ex eo omisso, quod papa potuit scire ex dispositione iuris, uel regulæ cancellariæ. Rota in decis. cccclxxj. extra Rotam, &c. & j. eo. uersic. proximo.

Rescriptum, in quo tacetur exceptio, de qua patet per instrumentū, non est subrepticium. Ant. de But. in c. super literis. xviij. col. de rescrip.

Rescriptum habens plura capitula separata, si committatur uitium in uno, totum corruit, & uitiatur. Bal. in c. ad audientiam. de rescrip. & And. Barb. Sicu. consilio, Scripsit præclarè magnus Ecclesiastes, &c. in v. char. Addo Io. Fab. idē decidentem

267. col. 2. ... Et q̃stiu conseruat ius siquod est aut cõpetat parti ... cons. 33. ... cons. 2. lib. ... 57.

cidentem in l.præscriptione.circa fi.C.si contra ius, uel uti. pub.& ibidem per Ias.May.in xxij.col.& Panor.aliter tenentē in c.sedes.in ij.col. in tertia limitatione,de rescript. & per eundem melius considerantem in c. super literis. in iij. col. † uersic. ij. princ. in eodem titulo. † Et per Felin. in l. sedes. de rescript.]

Rescriptum continens falsam demonstrationem, uitiatur.ca. significauit.de rescript.& ibi glos.j. & doct. quòd uerum,secundum Innoc. quando non constat, papam de alio sensisse.Secus, si constaret, ut refert & sequitur Bar. in l.demonstratio.in princ.in vj. col. in v. quæst.ff.de condi.& demonstra.& Dy.in l.si Fortidianū. C.de leg.Adde gl.& tex. in cle. j.de proba.in uerbo,fecisse.

Rescriptum ratione falsi qualiter impugnetur. Item,

Rescripti falsitas qualiter reprehendatur,uel ratione bullę,uel ratione scripturæ,uel alia ratione.in Spe.de rescrip.præsen. §.ij.per totum.

Rescriptum ratione formæ qualiter impugnetur,& de uarijs formis rescriptorū.in Sp.eo.tit.§.ratione formę. per totum.

Rescriptum speciale derogat generali.eod.§.

Rescripta super executione sentētiæ impetrata quomodo impugnentur. eod.§.

Rescripta super excommunicationibus,& super usuris.eod.§. usq; ad uersi.sequitur uidere de confirmationibus.

80 Rescriptum ratione impetrantis, quomodo impugnetur, & à quibus impetrari possit, uel non.eod.tit.§.ratione autē impetrantis.per totum.

Rescriptum ratione eius, ad quem impetratur, quibus modis impugnetur.eod.tit.§.ratione quoq; eius.per totum.

Rescriptū ratione taciturnitatis quando & qualiter impugnetur.eod.tit.§.ratione quoq; defectus.per totum.

Rescripto quę exceptiones obstent ante litis contestationem, & quæ non.

Rescriptum pro excōmunicato impetratum an ualeat. s̄. Excommunicatus impetrat.uersi.j.& iij.

Rescripto beneficiali quæ opponantur exceptiones. eod. ti.§. iij.uer.sed quæro.& seq.

Rescriptum an debeat facere mentionem de exceptione dilatoria uel peremptoria.eo.§.uer.item utrum.

Rescripto quæ exceptiones possunt opponi. eod.tit.§.iiij.uer. quòd si reus.

Rescriptum suspectum etiā per aduersarium admissum potest repelli à iudice. in Spec.de sententia.§.sequitur. uersi. quid si noscit.

Rescriptum contra contractum,uel sententiā an ualeat.in Sp. de resti.in integ.§.fi.uer.quid si in causa.in ij.parte.

90 Rescripto non possunt opponi exceptiones contingentes negotium principale,ante litis cōtestationem.Rota in deci. clxxiiij.item quòd commissio.in nouis.per c.j.de lit.conte. in vj.per Inno.in c.ex parte. in uer.assignant.de foro comp. & c.abbate sanè. de re iud.in vj.

Reseruatio fructuum dotis non ualet. l. iiij. in princ. de pac.do.Sed contrarium no.in l. diuortio. §. fi.sol.matrimonio.

† Reseruatio quando fuit facta copulatiuè dispositioni papæ & sedi Apostolicæ,tunc per mortem papæ non censetur reuocata.Deci.consi.clxviij.col.ij.uer.& cum prædicta.]

Reseruatio beneficiorum per papam facta, exceptis spectantibus ad collationem episcopi, intelligitur etiam de spectantibus ad colllationem episcopi, uel capituli, simul & communiter.Gem. in c.cùm in illis.§.fi. de præben.in vj.post Ioan. Cald.in consi.xxij.eo.tit.Item,

† Reseruatio papalis obstat agēti possessorio super beneficio, ut restitutio impediatur.ita in Rota deci.xvj.in nouis.]

Reseruatio papæ beneficij afficit beneficij proprietatē & possessionem:& sic obstat agenti possessorio.Abb.in c.in literis.de rest.spo.

Reseruatio beneficiorum est odiosa, quia contra potestatem ordinarij.ut ibi.

Reseruatio beneficij an possit fieri per inferiorem à papa gl. in cle.j.de prob.& Host.in c.constitutus.el j.de appel.

Reseruatio beneficij per legatū dicitur personalis, & expirat cum legatione ca.præsenti.de offic. leg.in vj.Card. in d.cle. j.iiij.q.de prebeṅ.

† Reseruatio beneficiorum est odiosa.gl.in c. præsenti. in uerbo, finitur. de offic.deleg. in vj. Quod limita, nisi esset facta motu proprio. Dec. consil. clxviij.colum.j.uersic. modò in causam.]

Reseruatio fructuum facta per dominum coloni, uel emphyteutę,ualet.gl.ordi.in l.certo generi. in prin. in uerbo, actū. in uer.& proficiūt.ff.de serui.rust.prædi.& in l.damni.§.Sabini.de dam.infec.Bal.in l.diuortio.§.fi.ff.solu. matri.nisi in fundo non esset colonus : quia tunc nihil ualet. Flo.in l.si in uenditione.ff.communia præd. Quod uerum,nisi partes sciuerint nullum esse colonum, præter ipsum uenditorē: quia tūc sibi cedit pars coloni reseruata:aliàs secus:ut ibi.& not. Bar.in l.si quis legauerit.de lega.j.Adde dictum Barto.in l.si mercedem.§.fi.ff.de act.empt.

Reseruatio bonorum facta per ingressum religionē,an ualeat. s̄.uerb.Bona ingressi.uersi.iij. cum concor. quas ibi addidi post authorē.& uer.Ingressus.uer.pen.Bar.in auth.ingressi. in lectura.in ij.col.in uersic.quæro ulterius. & in repe.in vj. col.in uer. quęro ergo, quid si ut distinguit.C. de sacrosan. eccles.Bar.Cæpol.de serui.ti.de usuris.

† Reseruationes beneficiorū factæ per papam,quando uideātur remitti per nouam constitutionem, & plura de materia reseruationis,Dec.consi.clxviij.]

Reseruatio exceptionum per iudicem interloquētem operatur,ut illis uerificatis factum habeatur pro non facto. Ang. & Imo.post Bar.in l.ille.§.si de testam.in uersi. quæro, quid operatur.ff.ad Trebellianum. & Alex.in l. prætor. in princ. de dam.infec. Et an ualeat reseruatio, s̄. Exceptio quando. uersic.cxxj.

Reseruationes factę per papam,uel alium ex causa, cessant causa cessante.Flo.in l.sub conditione.ff.de usufruct.

Reseruatio an uitiet stipulationem.j̄. Stipulatio.uer.lx.

Reseruatio simpliciter intelligitur de meliori.glo.in l.si fuerit. de reb.dub.per l.si ita scriptum.de leg.j.Alex.in l.j.§.pen.de uerbor.oblig.

Reseruatio facta per papam sibi, finitur eius morte,non reseruatio sedi Apostolicæ.in clem.j.in prin. per Card. de proba. sed si est facta sibi,uel sedi Apostolicæ, successor interpretatur,ut ibi.q.iij.

Reseruatio in ultima inuestitura non pręiudicat pactis positis in prima. Paulus de Castr.consi. clxiiij.quod incipit, Circa id quod.

Reseruatur, uerbum positum in substitutionibus importat fideicōmissum.Bar.in l.filiam.ff.de aur.& argen.leg.in fi.

Residentia per quos clericos fieri debeat. in tit.de cler. non resi. per totum.

† Residentiam requirunt quæcunq; beneficia, quæ dantur in titulum.uide Dec.in c.peruenit. in prin. de appel.Beneficia autem simplicia de generali consuetudine non dicuntur requirere,nisi aliud speciali iure sit inductū. Fel.in c. dilectus. ij.col.j.in j.conclu.de rescrip.]

Residere in domo intelligitur, qui ad tempus resedit. in Spec. qui fil.sint leg.in ult.char.uer. quid si mater.

Residere intelligitur ciuili modo, nō amare, id est, ut nunquā liceat discedere. Card.post glo.in cle.j.xij.q.de foro compe. Item intelligitur,quòd residens seruiat ecclesiæ, & curā habeat de beneficio,ut ibi in q.xiij.

Residuum refertur ad totum. l. secunda. & ibi Paul. de Cast.& Bal.C.de hære.insti.Bar.in l.cēturio. antepe.col.uer.quæro quid si in institutione.ff.de uul.& pupil.Bal.in l.ab Anastasio.uer.item hęc lex est.arg.C.manda. & suprà uerbo, Reliquum. uersi.j. & Alexan. consil.xxv. in iiij.parte.

Resignatio facta uenit metu rescindēda officio iudicis, quamuis ipso iure non sit nulla: de quo per do.de Rota,deci.ccclxxiiij.in nouis.

Rescissio decretorum factorū per priores populi,quo iure,& intra quantum tempus, & coram quo petatur. Bald. in l.ambitiosa. in xij.colum.cum duabus sequentibus.in uersic. quæro,quando decretum.ff.de decre.ab ordi. fa. ubi dicit, quòd petitur iure actionis, uel condictione ex dicta l. quando petitur uniuersaliter: aliàs uerò per modum exceptionis, uel appellationis. Item petitur coram iudice appellationis, uel alio superiore.

superiore: cuius authoritate factum est. Item peti debet inter decem dies, si petitur iure actionis ab eo, qui prætendit proprium interesse: sed si petitur per modum excusationis, uel appellationis, debet peti intra tempus statutum. Bartol. ubi suprà.

Rescisio contractus quo iure petatur, distingue secundũ Bar. in l. ij. j. q. C. de rescin. uen.

Rescisio contractus uidetur petita per restitutionem in integrũ in libello minoris petẽtis rem sibi restitui. Ant. de But. in c. cõstitutus. de relig. dom. & Alex. in rub. C. qui admitti.

Rescisio contractus uidetur petita in libello, quo petitum est rem restitui: ut s. Libellus in reali. uer. ix.

Resistere est turbare, & quæstionem, uel controuersiam facere. Bald. in l. j. C. de testa.

Resistere quis potest uiolento. l. ut uim. de iusti. & iure l. iiij. in prin. de ui, & ui ar. l. j. C. unde ui.

Resistentiæ materiam supple s. uerb. Defensio. per totum.

Resolutio. Resoluto iure dantis, resoluitur accipientis. not. Abb. in c. cùm contra. de pig. & allegat l. lex uectigali. ff. de pig. & uoluit idẽ Abb. in ca. nuper. in fi. de dona. inter uirum & uxorem. & de dot. post diuor. restit.

† Resolutio contractus an operetur translationem dominij ipso iure. Vide Deci. consi. clxxxix. col. iij. in fi.]

Respondere quandoq; ponitur pro soluere: & promittens respondere certo loco, intelligitur, id est, soluere. Bald. in l. eam, quam. ij. colum. in princ. uersi. ibi, respondere. C. de fideicommis. & suprà. Debitor in loco contractus. uersi. x. Adde per Bal. in l. non codicillum. ad fi. C. de testamen. & omnino per Bal. & Alex. in l. j. de in ius uocan. quòd quandoq; respondere intelligitur pro comparere: in contractibus tamen intelligitur pro eo soluere. Et uide per gl. & Bald. in l. eum qui res. C. de procur. & Alex. in l. ij. §. defendi. ff. ex quibus cau. in pos. ea. Alex. in l. si conuenerit. de iurisd. om. iud. † Et per Feli. in c. de iudi. in iiij. col. ibi: nota quartò.]

Respondere in criminalibus quis cogitur negando, uel confitendo, ut uolens soluere non audiatur, nisi prius neget, uel confiteatur. Bal. no. in l. ea, quæ. in fi. C. de condi. indebi.

Responsio, Credo T. non uiuere: uel, Non credo T. uiuere, differunt. in Spe. de posi. §. sextò tractandum est. in uer. hoc tamen certum est.

Responsio, quòd est hæres, intelligitur, scilicet insolidum, nisi aliter limitetur. l. si defensor. §. j. ff. de interrog. act.

Respondens in iudicio, uidetur quasi cõtrahere. s. uer. Interrogationes. uer. xxiiij. l. iij. §. idem scribit. ff. de pecul. ubi Bart.

Responsio ad interrogationem, uel positionem factam in iudicio, præiudicat, quo ad interrogationem tantùm. in l. fin. & Bar. ff. de interrog. act.

Respõdens inquisitioni de pluribus criminibus, præsumitur confiteri ea, de quibus tacet. Bald. in l. siue. in ij. colum. uer. item pone. C. de probat. per cap. nónne. de præsumpt. adde j. eod. uersi. xxvj.

Responsio, Credo prout in instrumento cõtinetur: ualet. Bal. in addi. Spec. de teste. uersi. ualet hæc responsio. & de instrumen. edi. in j. chart. uersic. ista responsio. & in l. ij. §. quod obseruari. in ulti. col. in uersic. ulterius. C. de iura. calum. ubi in fine dicit uerum, si de instrumento fiat mentio in positione. & in l. ij. in ulti. not. C. de erro. aduo. ubi dicit eam regulari, secundum instrumentum: & si in instrumento nihil continetur, responsio nihil est, tanquam inefficax, & nihil operatur. Adde dictum notabile Alexan. in l. j. ff. de eden. & in l. de ætate. §. fi. de interrog. act.

Responsio inquisitioni, Nego me esse culpabilem, non debet admitti. Bartol. in l. j. §. accusationem. ad fi. uer. item facit ad aliam quæstionem. ff. ad Turpil. & Bald. in auth. contra qui propiam. in pen. col. uersi. iuxta prædicta quæro. C. de non nume. pecu. ubi addit, quòd processus ualet, si admittatur. Bal. in l. j. C. de ędil. actio.

† Responsio rei semper in eius fauorem interpretatur. Deci. consi. cxviij.]

10 Responsio positioni debet fieri clara, & sigillatim. Bal. in addi. Sp. de posi. uer. sicut positio. & uer. clara. Quod uerũ est, etiamsi quæratur implicitè. Bal. in l. precibus. j. col. & in primo not. C. de impub. & ali. substi. Item,

Responsio obscura habetur pro non facta: quia

Respondere obscurè, & nihil respondere, sunt patria. l. de ætate. §. nihil interest. & ibi Bar. ff. de interrog. act. & in Spec. de teste. §. iij. uer. quid ergo. quòd incerta responsio non tenet. & tit. de interrog. quæ fi. in iudi. §. j. uer. hæc quoque. & j. eo. uersi. lvj. & per Alex. in d. §. nihil.

Responsio obscura in iudicio est declarãda. Bald. in l. qui se patris. iij. col. in uer. dominus autem Nico. C. unde liberi.

† Responsio qualificata quando admittatur, uide Bal. in l. j. C. de ædil. actio.]

Responsio inquisitioni, Credo quatenus cõstet de crimine cõmisso, dicitur obscura, & non debet admitti per iudicẽ. Bar. in d. §. nihil interest.

Responsio debet esse conformis interrogationi. l. j. & ibi glos. uer. ut interrogatus. ff. de uerb. oblig.

Respondens cum clausula, Et non aliter, nec alio modo, nõ potest tanquã confessus condemnari, nisi aliud probetur. Bal. singulariter in l. si quidem. in ij. col. in princ. uer. no. glos. C. de except.

Responsio alternatiua, & incerta positioni facta, non ualet. l. certum. de confes. glos. in c. præsentiũ. de testi. in vj. & Alex. in l. de ætate. §. nihil. de inter. act. Item,

Responsio non releuans ab onere probandi, non ualet. Bal. in d. §. quod obseruari. ij. q. Item,

Responsio conditionalis non ualet. Bal. ubi s. & Alex. in d. l. fi.

20 Responsiones actoris, & rei contrariæ cũ iuramento factæ, sunt ad concordiam reducendæ. Bald. post Cy. in l. cùm falsa. ad fi. C. de iur. & fac. igno. & in l. fi. in prin. C. de reb. credi. & in l. cùm precum. C. de libera. cau. & Alex. in l. inter stipulantem. §. j. de uerbor. oblig.

Respõdens ad id, quod non est, sibi præiudicat. l. si fine. de interrog. act. nisi respondeat sub protestatione. gl. in c. cùm cõtingat. in uerbo, nihilominus. de offic. delega. Quod est uerum de impertinentibus: secus, de pertinentibus, quia confessio derogat protestationi. Bal. in addi. Spec. de posi. uersi. qui respondit.

Respõsio facta positionibus potest reuocari. gl. in c. cùm in positionibus. in uersi. iusta causa. in uer. sed quid dices. de iureiuran. in vj. Bald. in l. edita. C. de eden. Quod uerum est, antequã reducatur in scriptis. gl. est xxxij. q. j. apud misericordem iudicẽ. in uerbo, reuertitur. per c. olim. de censi. & Pet. de Sun. in fi. C. si ex fal. instru. Bal. in l. j. vij. col. uersi. & noto, quòd interdum. C. de fur. dicit, quòd confitens unam positionem, si negat aliam idem continentem, potest se corrigere in continenti. per c. pręterea. de testib. cog. Item uerũ, nisi sit positio probata per ponẽdum: per not. per Bar. in l. eum, qui. in prin. de iureiur. & Alex. in l. j. §. si quis ita. in fi. de uer. oblig. Vide Bar. in d. l. post legatum. in prin. uersi. quæro, ergo negaui. ubi contra. Adde s. Positionibus responsio. uers. x. Item primo si quis negat, potest confiteri aliam idem continentem, secundũ Bald. singulariter in l. Gallus. §. quidã recte. de libe. & post. Caue, quia licet ibi in ij. col. in fi. aliquid dicat de respondẽte positioni, tamen nõ dicit hoc. & Lud. in l. j. de uerb. oblig. & dixi plenius s. uer. Cõfessio habet uim. uer. xxxiij. & uer. Credo. uer. xv. & in uerb. Positionib. respõsio. uer. xxvj. Alex. in l. quicquid. de uerb. oblig. ubi plenè.

Responsio negatiua potest quandoq; reuocari allegando errorem, & cõfitendo positionem aduersarij. Bar. plenè in l. plenè. in l. post legatum. in princ. in pen. col. uersi. quęro aduersarius. ff. de his, qui. ut indig. Sed Bald. in l. error. ij. col. in ij. opp. C. de iur. & fac. igno. dicit ibi esse casum, quòd post sententiam reuocari non potest, quod Bartol. non sequitur, quãdo responsio facta est aduersario ponẽte. Secus, si sponte confessus est. Item,

Responsio non potest reuocari post conclusum in causa. Bald. in d. l. error. & Ludo. Pon. in con. cccxiij.

Respõsio unica facta ad duo quæsita, refertur ad utrũq;. l. consilio. §. quæsitum. & ibi gl. & Bar. de cura. furi. Vnde

Responsio facta positioni cõtinenti duo membra, refertur ad omnia, secundum Dyn. Ray. & doct. in §. quæsitum. sup. alleg. & in Spec. de positi. §. vij. uer. xj. considerandum est. ubi tenet referri solùm ad id, de quo principaliter agitur, & ad omnia. Angel. tenet idem in consi. Procedit per inquisitionem, &c. & sup. uer. Fur. uer. 50. & liij. Idem tenet. Spec. eod. titu.

titu.§.vj.uersi.item nota. Vide Angel.in authen. de hære.& Falc.§.hinc nobis.in fin.col.j. Vide Abb. omnino in c.j.ulti. col.de plus petitionibus. Adde, quòd si respondeat quis uni quæsito negatiuè, uidetur alteri respondere affirmatiuè, & econtra secundum Bar. & Bal.post glo.in l.ait prætor.§.sed quod Papinianus. in ij.not.ff.de mino.uide in ca. nónne.de præsum. & Bar. in d.§.quæsitum. sed Bart.in l.j.C.de diuer. rescrip.dicit interrogatum de duobus, si respondeat de uno tantùm,non uidetur respondere de altero.& probatur in d. c.nónne. Adde Bald.in l.fine.in ij. col. uer. item pone. C.de proba.& sup.eod.uer.vij. Et adde nota.in l.eius,qui.ff.si cer. pe.& per Alex.in l.quæ dotis.ult char.sol.mat.& s.uerb.Interrogatio.uer.xl.

Responsio in rescriptis non refertur ad petita. Io. de Imo. in l. iudex.viij.col.ff.de re iud.& Alexá.in l.si defensor.§.j.de interroga.actio.

Responsio facta uni in uno iudicio, nõ nocet sibi cõtra aliũ in alio iudicio.s.uerb. Confessio iudicialis.uersi.xxvj.

Responsio non præsumitur facta incontinenti post interrogationem,nisi in scriptura.infrà, Stipulatio.uersic.xv.

30 Responsio positioni, Nego habuisse, & si constet,dico restituisse:non dicitur simplex, stante statuto, quòd simpliciter debeat respõderi.Bar.in l.j.in j.col.uer.expeditus de cõtrarijs.ff.de uulg.& pup. Sed de iure communi procedit per l. si quidem.& ibi Bal.in ij.col.in uer.nota istam responsionẽ. & doc.C.de except.

Responsio inquisitioni,Nego me percussisse, & quatenus constet,dico fecisse ad defensionem,non debet admitti.Bald.in d.l.si quidem.uer.nota istam responsionem. Bart. contrà in l.cùm de indebito.in prin.ff.de proba.& sup. uerbo, Inquisitus.uersic.ix.

Respondens se occidisse ad ultionem, intelligitur scilicet ad defensionem.Bar.in l.deuotum.C.de meta.lib.xij.

Respondens inquisitioni per uerba, Confiteor omnia & singula in inquisitione contenta:uidetur confiteri unum furtum tantùm in ea contentum, non autem qualitates, id est,se esse publicum & famosum furem: licet in inquisitione contineatur.s.uerb.Fur.& uersi.l.& uer.Inquisitus.uer.ij.

Respõsio incerta intelligitur, scilicet quandò interrogatio fuit incerta. Paul.de Castr. consil.cccxvj.incipiente, Quoniam adiectione.

Responsio simpliciter facta intelligitur,scilicet cum qualitatibus interrogationis,uel positionis.l. si defensor.§.j.de interroga.actio.& ibi per Alex.glo.in c.tua.in uer.dispensauerit. de spon.& in c.peruenit.el ij.in gl.in uerbo, recusant.de testi.cogen.& in l.j.& in uersi.prospectũ.C. de diuer. rescript. per Bar.in l.de ætate.§.quod autem.de interroga.act.& in l. j.§.si cùm plures.si fami.fur.fe.di. & per doc.& per Bart.in l. si cui.la j.§.j.de lega.j.ubi etiam Io. de Por.& Bal. & per Bal. in l.j.§.si quis simpliciter. de uerbo.oblig.& Spec. de posi.§. vij.uer.xj.considerandum est. & sup. eo.uer.xxvj.& uer. inquisitus.uers.xxxv.& omnino per Alex.in l.si idem.§.fin.de iurif.om.iudi. & Oldrad.consi. cclxiij.& per Alex. in l.inter stipulantem.§.j.de uerb.obliga.

Responsio declarat positionem dubiam, quæ debet intelligi secundum responsionem rei. Bar. in l. Aurelius.§.Sticho de lib.legat.

Responsio, Nego omnia, & singula facta ab accusato de falso, non facit eum teneri de falso, licet etiam neget se disposuisse.Iaco.But.singulariter in l.quod sæpe.§. si uendidi.de con trahen.empt.

Responsio positionibus per uerbum, Nego, est eadem ac si facta sit per uerbum,Non credo.Bald.in addi.Spec.de posi.in v.col.uer.idem est.

Respondens positionibus quòd nescit ueritatem, cogitur per iudicem respondere per uerbum Credo, uel non credo.Archi.50.dist.penderet.Lud.in sing.uerbo, respondere cõpellitur.sup.Positionibus responsio.uersi.xvj.

40 Responsio debet fieri taliter,ne ordo iuris cõuertatur.Bar. in l.licet.§.si filius.in lec.noua.in ij.col.ff.de pecu.

Respondere recusans inquisitioni,cogitur ad omnia capitula respondere,aliàs habetur pro confesso. Alex. post. Bar.in d. l.de ætate.§.quod autem.de interrog.act.

Respondere interrogatorijs recusans, & contumax,quare habeatur pro negante:secus in positionibus. sup. Contumax, pro confesso.

Responsio refertur ad ea quæ sunt principaliter deducta in positione,uel libello,licet sit generalis.per Barto.& doct.in l.si cui.§.si à filio. de legat.j. Alex.in l. ex diuerso.§. licet. in dotalibus.so. matrimonio.

Responsio ad duas orationes simul factas fieri potest diuersis orationibus.Bart.in l.licet.§.si filius. in lect. noua. in primo nota.ff.de peculio.

Respõsio libello etiam porrecto contrà dominum fieri potest per procuratorem.Bart.in d.l.licet.§.idem.ult.col.uersi.uenio ad secundum nota.de peculio.

Responsio in absentia partis monitæ ad interessendum ualet, quæ non ualeret parte non citatá. Bal. in l.generaliter.§.his de præsentibus.in iij.no.C.de reb.cred.

Responsio facta per unum procuratorem negatiuè, licet alter procurator confiteatur,præualet.sup.uerbo, Procuratores plures.uer.vj.& uer.xiiij.

Respondere quis non tenetur aduersario, nisi de mandato iudicis:si tamen respondet sponte, sibi præiudicat. Inno. cap. prout.in princ. de dolo & contu. & Bald. in Marga. uer. responsio.uersi.j.

Respondere quis debet in criminalibus per uerbum ueritatis, non per uerbum credulitatis.Bar.in l.iiij.§.quod obseruari. in fin.C.de iur.calum.& in l.de ætate. §. nihil. de interroga. act.& Alex.post Bar.in l.inter omnes.§.rectè.de furtis.

50 Respondere tenentur querelantibus omnes illi,qui sunt in concilio prouinciali. Inno.in c.graue.in j.col. in fi.uer.item nota.de præben.Bal.in Mar.uer.Responsio.uer.iij.

Respondere quis non tenetur in criminalibus sine citatione. Inno.in d.c.graue.in d.uer.item no.& Bal.ubi s.uer.fi.

Respondere nolens habetur pro contumace, nisi super liquidis.Inno.in c.ueniens.in gl.sua,in uerbo, Contumaciam.de accusa.& Bald.ubi s.uer.fi.& habetur pro confesso, si iussus non respondeat.c.fi.de iur.calum. Card.in clemen.ij.§.fi.in prin. de appel.

Respondens deliberatè, non potest uariare.j. uerb. Terminus ad respondendum.uer.ij.

Responsio, Non credo,nisi appareat:est certa,& ualet.Bart.in l.de ætate.§.nihil.de interro.act.

Responsio inquisitioni debet esse certa. Item,

Responsio, Confiteor occidisse:non tamen loco,& tẽpore deductis,non ualet.Bar.in l.de ætate.§.quod autem. de interroga.act.ubi etiam dicit idem, quando responsio est modificata,non simplex.

Respondens positionibus per uerbum Credo, si est periurus, debet de periurio puniri, sicut respondens per uerbum ueritatis.glos.no.in cap.ex literis. de iureiur. Inno.in ca.super his.in ij.col.magna.in uer.sed quid dices. de accus. Cataldi. de Visso in consi. Consueuit dubitari. Vide Bar. in l.de ætate,§.si cùm esset.de interrog.act. Adde Bal.in l.ex falsis. in ulti.col.uer.sed quid in testibus.C.de trãsac. & in Sp. de posi. §.ix.uersi.pen.& sup. Credo.uersi. xiij.& suprà,Periurus. in uersic.xlvj.& adde suprà in uerbo, Positionibus responsio, uersic.xxj.

Respõdere quomodo quis debet rationibus aduersarij. in Sp. de aduoca.§.vj.ij.charta,uer.uel ita nihil.

Respondere nemo cogitur in iudicio, nisi præsens intelligat quæ proponuntur. Item,

60 Respondere quis non obligatur ad uerba nõ intellecta. eo. §.in ult.col.uer.sed nunquid.

Respondere non tenetur quis subitò, sed cum deliberatione, eod.ti.§.iiij.uer.item sit cautus non subitò.

Responsurus in iudicio an possit per aduocatum informari. eod.titu.§.utriusque. in ij.colum.uer. sed nunquid clientulum.quòd non.

Respõdere quis tenetur p se.eo.uer.& s. Aduocatus.uers.lviij.

Responsio in criminalibus, Nõ sum culpabilis, non ualet.Bar. & Alex.in l.j.§.accusationem.ff. ad Turpil. & in consi.Bart. Super eo,quod quęritur,utrũ Potestas, &c.Bald.in l.j.C.de lit.contest. Secus in sententia, quòd quis sit culpabilis: quia ualet,licet non cõdemnet. Alex.ubi sup.post Bal.in l. si quis non dicam.in iiij.col.C.de episc.& cle.

Responsio sine interrogatione facta non ualet, quæ debet esse certa.

certa. & in Spe. de interro. quæ fi. in iud. ante lit. contest. §. j. uersi. hoc quoq;. & fi. & sup. eo. uer. xij.

Respondere quis non cogitur ad incertū, uel impertinens. &

Respondens falsum quomodo puniatur. in Spe. de posi. §. v. in uer. item ad penitùs incertum. & seq.

Respondendi modum allegationibus, uide in Spec. de ele. §. j. uersi. & no. el j. & uer. Allegatio. per discursum.

Restitutio in integrum est repositio in pristinū statum. l. quòd si minor. §. restitutio. & ibi Bar. ff. de mino. & omnino per Bar. in l. ab hostib. §. sed quod simpliciter. in fi. & in ij. col. uer. ueritas est ista. ff. ex quib. cau. mai. & in Sp. de resti. in integ. §. j. in ij. parte. & Bar. in l. interdum. de condi. indebi. in j. col. uer. cōtra hoc oppo. Card. in cle. j. iij. nota. de restit. in integ. Addo Bart. in l. Gallus. §. & quid si tantum. in v. col. in uer. quæro, * quid si filius. ff. de liberis & posthu. * l. uideamus. §. in Fauiana. ff. de usur. Bartol. & Alberi. in l. quæro. §. item quærit. ff. de procur. Aret. in l. si filius qui patri. col. iiij. ff. de uulg. gl. in §. cùm autem. uer. statū. Instit. qui. mod. ius patr. potest. sol. Ias. in §. rursus. nu. 85. Insti. de actio. Rimin. cō. lxj. nu. 21. uol. j. Ioan. Cephal. consi. clxxx. num. 23. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

Restitutio in integrum uenit actionis appellatione. l. j. §. idem Pomponius. per Bar. in j. nota. ff. de dolo. uide j. uerb. Restitutio qualiter. uersi. ix.

Restitutio in integrum dicitur beneficium personale, quia nō transit ad fideiussores: sed reale, quia trāsit ad hæredes. Bar. in l. fi. C. de fideiuss. mino. in uer. sed contra hoc opponitur. Addo text. & Bart. in l. minor autem magistratus. §. non solùm. ff. de mino. & pulchrè per Bar. in l. qui duos. in ij. col. ff. de reb. dub. & j. in uerb. Restitutio transit. in uersi. iiij. & uer. v. & uide etiam s. Minor restituitur. uersi. xxij. cum his, quę ibi addidi post authorem. & j. Restitutio quibus. uersic. lxv. cum duobus sequentibus.

Restitutionis in integrum causa est summaria. sup. uerbo, Cognitio. uersi. xj.

Restitutio semel obtenta potest iterum peti, etiamsi non prosit minori. Bal. in l. ij. in fi. C. si sæpius in integ. resti. po. contra Spe. de appel. §. viij. uide Bal. in l. fi. C. si sæpius in integ. rest. po. Et limita, ut in l. fi. §. ubi. de bo. quæ libe.

Restitutio in integrum, & appellatio, æquiparantur. l. præses. ff. de mino. nisi in casib. per Car. in cle. ij. q. xiij. de testi. Bar. in l. ab hostibus. §. sed quod simpliciter. vij. col. in fi. uer. si uerò petit. ff. ex quib. cau. mai. imò contra, quia appellatio per statutum non tollitur. s. Appellatio tollitur. uer. vj. restitutio sic: ut infra.

Restitutio in integrum est remedium extraordinarium. glo. in c. ex literis. de resti. in integrum. Ioan. And. in c. j. eod. tit. lib. vj. in Nouel. ij. col. Sicu. in ca. cùm uenissent. eod. tit. in viij. col. uersi. sed aduerte, quia gl. per Bar. post gl. in l. mandato. C. de minoribus.

Restitutio in integrum est potius decretum, quàm sententia. Bald. in addi. Spec. de resti. in integ. uer. in causa restitutionis. in fi. uer.

Restitutionis causa debet compromitti in arbitrum, & in arbitratorem. Bar. & doc. in l. fi. uer. uenio ad secundam particulam. cum uer. seq. C. ubi, & apud quem. in Spec. de arbi. §. restat uidere. uersic. item de causa. & j. eod. uersic. Restitutio à quibus. uer. antepenult.

Restitutio in integrum datur aliquo non respondente. Bar. in l. qui repudiantis. §. cùm cōtra. de inoffic. testa. in uer. secundum gl. istam nota.

Restitutio in integrum est restringenda, quatenus uidetur iuri communi contraria. Inno. in cap. ex transmissa. in glo. sua, in uer. hostilitatis. el ij. in uersic. nos dicimus. de præscript. Bal. in Marg. Restitutio. uersi. antepen. & j. Restitutio qualiter. uersi. xxxvj.

Restitutionis in integrum causa an possit delegari, & cuius naturæ sit. in Sp. de iurisd. om. iud. in v. col. uer. quæ autem meri. & sequenti.

Restitutio qualiter petatur, & detur. Restitutio in integrū an requirat libellum. s. uer. Libellus restitutionis. uer. j. & per totū. & infrà eod. uersi. xv.

† Adde, quòd restitutio est in pristinum statum repositio. l. restituere. ff. de uerb. signifi. & dicitur Græcè ἀπόδοσις.]

Restitutio aduersus sententiā latam ex falsis instrumentis datur officio iudicis. Barto. in l. nam & postea. §. si minor. in ij. col. uer. contra hoc oppo. ff. de iureiur.

Restitutio in integrum an concurrat cum condictione indebiti, uel sine causa, uel cū alia actione. in l. in causæ. la ij. §. Pomponius. & ibi Bart. in fi. ff. de mino. quòd sic, nisi cum actione speciali.

Restitutio contra usucapionem datur officio iudicis. gl. in cle. j. de resti. in integ. in gl. magna, in uerbo, si minus. circa medium. in uersi. item concludit.

Restitutio in integrum requirit mandatum speciale. sup. uerb. Mandatum speciale. uersi. xvij. & xviij. Prælatus tamen pro ecclesia petit sine speciali mandato. gl. & Car. in cle. j. j. q. de resti. in integ. non procurator eius sine mādato speciali, nisi incidenter: ut ibi. in iiij. q.

Restitutio in integrum intra decem dies post sententiam, dicitur incidenter peti, ideo non requiritur mandatum specialiter: quia sufficit generale, cuius uigore tunc posset appellare, secundum Abb. post gl. in c. suscitata. de rescrip.

Restitutio debet peti, aliàs concedi non potest, etiam officio iudicis: quia iudex in hoc non supplet. Card. in cle. j. de rest. in integ. sup. eo.

† Restitutionē agri petēs pro suo beneficio, nō cogitur ipsum agrum probare ad huiusmodi beneficiū pertinere, sed duntaxat ipsius agri possessionē apprehendisse. Ita in Rota decis. cclxxvj. in nouis.]

† Restitutionem petens ad unam rem præbendalem, debet restitui non solùm ad illam, qua spoliatus fuit, sed etiā ad omnes alias res, maximè continuas. do. de Rota deci. cclxxvij. in nouis. nec obstat cōtrarietas. Host. & Inno. in c. in literis. de restit. spolia. in antiq.]

† Restitutionem beneficij petens debet probare coloratum titulum specificum. Vnde sufficit dicere in libello, quòd canonicè possidebat, secundū do. de Rota, deci. cclvij. in nouis.]

† Restitui se petens ad appellandum debet docere aliquid de suo iure ultra probationem impedimentorum. do. de Rota, deci. lxxxvij. in nouis.]

Restitutio quando petitur, an sit probanda læsio, & qualiter, in Spec. de restit. in integ. §. j. uer. illud. & docto. in c. auditis. eod. titu. Ioan. de Imo. in c. ij. eod. tit. & in l. quo tempore. iij. q. C. de restit. mil. Bart. in l. j. §. nunciatio. penult. col. de ope. no. nun. & in l. nam & postea. §. si minor. de iureiur. Bald. in l. fi. C. si aduer. lib. & in l. j. de confes. Salic. in l. j. si aduer. rem iudi. Aliquos casus, in quibus læsio non sit probanda, uide Ioan. And. in addi. Spec. in d. §. j. in addi. ij. & Cyn. in auth. si omnes. C. si ut se ab hære. absti. Bald. in l. j. in fin. eod. ti. & in l. j. C. de resti. in integ. & Io. de Imo. in l. necessarijs. de acqui. hære. & glo. in d. §. si minor.

10 Restitutio in integrum potest concedi in contumaciam partis, etiam lite non contestata. sup. Litis cōtestatio in quibus causis. uersi. xxv. & j. eod. proxi. uer. & uer. xv.

Restitutionis in integrum causa non patitur primum decretū contra contumacem. Ioan. And. post Spec. de resti. in integ. §. ij. in fin. Alexan. in §. Iulianus. in l. si finita. x. char. de dam. infect. & ideo proceditur ad sententiā in causa lite non contestata: ut ibi. & s. Litis cōtestatio in quib. causis. uer. xxv.

† Restitutio an petatur per uiam exceptionis. no. in l. si preteritus. de bo. pos. contra tabu. in l. Papi. §. si filius. de inoffi. testa. Dyn. in l. cùm post. §. fi. ff. de admini. tuto. Ang. in authē. de temp. non solu. §. j. post gl. in j. col. in uer. an autem beneficium. col. viij. & Dyn. tenet Instit. de act. §. rursus. in glo. in l. nam & postea. §. si minor. de iureiur. ubi etiam per Bart. in j. col. quòd sic. sed non potest quadrienniū. Car. in cle. j. xxvij. q. & se. de restit. in integ. Itē an per uiam replicationis. Alex. post doct. & Bar. in d. §. si minor.]

† Adde, quòd restitui se petens ad prebendam, debet probare redituarios sibi paruisse, & sibi de fructib. illius aliquid soluisse, & se mansum ingressum fuisse, quia corpore & animo acquiritur possessio. l. j. ff. de acquiren. possess. ita domi. de Rota, decis. cclxxv. Quod est uerum, nisi consuetudo esset ecclesiæ, quòd alio modo acquireretur possessio: quę bene ualeret, si probaret eā: quæ si negaretur, probare teneretur,

tur, secundum Inno. in c.ij. de consuet. qui hoc notat in c. in literis. de restit. spolia.]

Restitutio in integrũ potest deduci per modum exceptionis, ut concludit Car. Zabarella in c. tum ex literis. ad fi. de in integ. resti. & in c.ij. in v. no. de offic. iud.

Restitutio in integrum etiam non petita potest concedi per iudicem ex offic. Io. And. singulariter in ca. cùm uenissent. de consti. & Lud. Pontan. in sing. uer. officium. uer. quæro, nũquid. contrà tenet Card. in cle. j. de resti. in integ. v. notab.

Restitutio aduersus aditam hæreditatem, sub qua forma fiat. in auth. si omnes. C. si ut se ab hæred. absti. & ibi glos. in uerbo, uocentur. Bal. & docto.

Restitutio incidenter peti potest etiam sine litis cõtestatione. Bal. in d. auth. si omnes. ij. col. uer. ubicunq; autem dixi. Bar. in l. diuus. in fine. ff. de rest. in integ. dicit, quòd si petitur aduersus sententiam diffinitiuam, requirit libellum, & litis cõtestationem, non si aduersus interlocutoriam: quia iudex suo officio potest expedire. per ca. fi. de offic. iud. & in l. minor. la iij. ff. de mino. Addo Inno. in c. pen. in gl. in uer. incidenter. de in integ. resti. Item si agitur contra certum aduersarium, uel principaliter requiritur litis contestatio. Bart. in l. Papinianus exuli. §. fi. ff. de mino. & in l. in causæ. la j. §. causa. eod. tit. Adde Bald. expressè in d. auth. si omnes. in ij. col. in prin. in uer. ego teneo. & sup. uerb. Libellus restitutionis. uersi. j. & s. uerb. Litis contestatio in quib. causis, uersi. iiij. & seq. & uers. xxv. Item in Spe. de offic. om. iud. §. j. uer. si uerò. & uer. porrò. & seq. & §. incidenter. per totum. Addo omnino Bar. in l. ab hostibus. §. sed quod simpliciter. in vij. col. in uer. sed quæro, quale sit. ff. ex quibus cau. maio.

Restitutio in integrum concedi potest etiam lite non contestata, si reus est absens, uel præsens, & nolit contestari litẽ. Bal. in addi. Spe. de resti. in integ. uer. causa restitutionis. Inno. in c. dudũ. el ij. in iij. col. in gl. sua. in uer. contestatione. de elec. Ang. in l. fi. §. illud. de temp. appel.

Restitutio petita, & denegata propter ætatem non probatam, potest iterum peti. l. fi. & ibi Bald. & Bartol. C. si mi. se ma. di. Quod uerum est ex noua causa. Bald. in addi. Spe. de restit. in integ. uer. ex noua. & l. j. & ij. & ibi Bar. & Bal. C. si sæpius in integ. rest. postule.

Restitutio in integrum requirit officium iudicis. Bal. in l. fi. ad fi. C. ubi, & apud quem. glo. & Ang. in auth. de temp. non so. pec. §. j. in j. col. uer. quæro igitur. col. viij. Item.

Restitutio in integrum est officium iudicis, non actio. Bart. in l. in causæ. la ij. in prin. ff. de mino. l. quòd si minor. in prin. & ibi Bar. & in §. fi. & ibi Bar. de mino. Sed uenit appellatione actionis. Bartol. in l. j. §. idem Pomponius. el ij. in primo no. ff. de dolo.

20 Restitutio semel obtenta potest iterum peti. s. eod. uerbo, Restitutio in integrum. cum uer. v.

Restitutionis in integrum causa est summaria. sup. uerbo, Cognitio. uersi. xj.

Restitutio in integrum debet peti in certa causa, non autẽ obscurè, uel coloratè. l. minor autẽ magistratus. §. j. & ibi Bart. de mino. & in l. ab hostibus. §. sed quod simpliciter. viij. col. ex quib. cau. maio. in uer. sed quæro, quale sit.

Restitutio ad testes producendos post didicita testificata dari debet, si saltem summariè constet de læsione, & interesse petentis. Sed

Restitutio contra sententiam, uel contractum, dari debet, si cõstet plenè de læsione. Bald. in addi. Spec. de restit. in integ. uer. si petitur. & in ca. ij. ult. col. in fi. uer. quæro, utrum post. quid sit inue. Quod uerum minori. doct. & Bald. in auth. qui semel. in j. col. uersic. v. fallit. C. de probatio. & in l. petendæ. in ult. col. in uer. item per hanc legem. C. de tempo. in integ. resti. pe. & per Bar. qui etiam dicit ibi in fi. eam prodesse etiã aduersario minoris. facit l. j. C. de reputa. quæ fiunt in iudicio in integ. resti.

Restitutio in integrum datur ecclesiæ, si probetur læsio. Card. in cle. j. de resti. in integ.

Restitutio in integrum datur causa cognita, id est, cognito eo, quòd causa, ex qua petitur, sit iusta, & uera. l. ij. & ibi Bar. ff. de resti. in integ.

Restitutio in integrum requirit partis præsentiam, uel contumaciam. l. in causæ. §. causa cognita. de mino. Bartol. in l. ij. eod. tit. in Spec. de contu. §. iiij. uersi. sed pone. l. ult.

Restitutio in integrũ non conceditur, nisi citatis his, quorum interest. l. etiam. la j. §. fi. & ibi Bar. & Bal. ff. de mino. & uide Bar. in auth. item si. in j. opp. C. de tempo. appel.

Restitutio in integrum datur aliquo non respondente. s. eod. uer. Restitutio in integrum. uer. antepenul.

30 Restitutionis in integrum ad tempus instantiæ decursum forma ponitur in authen. item si appellatione. per Bartol. C. de tempo. appella. quòd non requiritur ordo iuris, nec libellus, sed citatio partis. Caue, quia non dicit de citatione partis. Et incidenter peti censetur, ut sic à procuratore generali petatur: nec contra sententiam per desertionem petenda est. Rota in decis. xiij. an lata sententia. in antiquis. Ber. de Bisgneto.

Restitutio in integrum ad audientiam, uel ad probationem cùm petitur, dicitur peti semiplena tãtùm restitutio: & ideo ordo iudicij non requiritur, sed requiritur præsumpta probatio. Bald. in Marga. uer. Petitio. uer. v. allegat Inno. in ca. j. de in integ. restit. qui nihil dicit. & infrà, Restitutio ad probandum. uersic. iiij.

Restitutio in integrum potest cumulari cum nullitate conditionaliter, & nõ copulatiuè: ut, dico sententiam nullam: & si qua est, peto restitui aduersus eam. Bald. in l. edita. vij. q. in repetitione Perusina. C. de edẽ. Inno. in c. constitutus. in gl. sua, in uer. nullã. de rest. in integ. & Bal. in Marg. uerb. Restitutio. uersi. ij. quod cumulatur: sed intellige ut s. Libellus restitutionis. uersi. ix.

Restitutionis in integrum libellus formatur sic: Peto me reponi in pristinum statum. Barto. in l. diuus. in ult. col. in princ. uer. debes enim scire. ff. de in integ. restit. Vide Spe. de resti. in integ. §. j. & ij. per totum. in iij. parte. & sup. Libellus restitutionis. uersi. viij.

Restitutio in integrum potest implorari, incidenter super incidenti, uel emergẽti, nõ super principali, scilicet ad fundandam originem petitionis, sed ad fundandam exceptionem uel replicationem potest peti restitutio incidenter. Bald. in addi. Sp. de resti. in integ. uer. restitutio in integ. in ij. parte.

Restitutio petitur de plano per interlocutoriam. Bal. in Marg. uerbo, Restitutio. uersi. j.

Restitutio est restringenda, quatenus est iuri cõmuni contraria. secundum Inno. in ca. ex transmissa. in gl. sua, in uer. hostilitatis. la ij. de præscrip. & Bald. in Marg. uerb. Restitutio: uer. antepe. & de s. Restitutio in integ. & uer. antepen.

Restitutio in integrum si petatur per non condemnatum, debet pronunciari superuacuo petitam esse. Bal. in l. ij. uer. tertium exemplum. C. de erro. aduo. allegat no. per Inno. in c. G. perpetuus. de fide instru.

Restitutio in integrum simul cum rescissoria an intentetur. in Sp. de act. seu. pe. §. iij. in iij. charta, uer. sed nunquid possunt simul. & de resti. in integ. uer. sed nũquid. & sup. eo. uer. iiij.

Restitutio potest peti per patrem pro filio. in Spec. de coniuncta persona. uer. quid ergo.

Restitutionem petens debet duo probare. in Spe. de teste. §. j. uer. quid ergo. & in l. nam & postea. §. si minor. de iureiurã. nisi petatur restitutio beneficij, quia debet quinq; probare. eo. tit. §. nunc uidendum. uer. sed pone.

Restitutio semel tantùm datur. in Spec. de appella. §. quoties. uersi. penult.

40 Restitutio in integrum per ecclesiam petitur, etiam nõ expresso, quòd sit læsa dolo aduersarij, uel sui facilitate. Car. in cle. j. quæst. xviij. de restit. in integrum. in Spec. eod. titu. §. qualiter. in princ.

Restitutio in integrum potest fundari cum pluribus causis læsionis, quæ dici possunt, proponi & ꝓsequi: imò si una proponitur, potest aliã prosequi, usq; ad tempus, quo licet mutare libellum. Car. in cle. j. q. xix.

Restitutio in integrum qualiter petatur. Spec. in tit. de resti. in integ. §. iij. in prin. cum seq. in ij. parte.

Restitutio in integrum an perpetuetur per litis contestationẽ. eod. tit. §. ult. uidendum. uer. sed nunquid. quòd nõ. & Car. in cle. j. vj. no. de resti. in integ. quòd nõ. quia durat eius causa quatuor annis tantùm.

Restitutio in integrum si detur ecclesiæ contra uenditionem à prælato factam, quid debet facere ecclesia emptori. in Sp. de empt.

empt.& uen.§.nunc dicendum restat.in fin. quòd debet resicere sumptus,& melioramenta.

Restitutio in integrum quãdo detur & petatur. uide j.eod.per totum.& in Sp.de resti.in integrũ.§.intra quod tempus.per totum.& de loca.§.vj.uersi.xvj.& seq.

* Restitutio in integrũ non datur ei, qui graue crimen admisit.l.auxilium.§.j.ff. de minor.l.j. C.si aduersus delict. Alex. consil.ciij.col.v.uol.j.Io. Cepha. consil.ccxlj.num.10.uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

* Restitutio in integrum contra lapsum temporis ob probabilem ignorantiam datur. Bar.in l. j.§.si quis.autem.ff.de itin. actuq; priuat. Bal.& Ang.in l.sicut. C.de præscript.xxx.uel xl.an.Ang.in §.rursus. Insti.de actio.Ias.in §.fuerat.Instit.de actio.nu.84. Felin.in c. uigilanti.col.j. de præscriptio. & est com.doct.conclusio, contra lapsum temporis ob probabilem ignorantiam dari restitutionem. And. Tiraq.de retract. §.xxxv.gl.iiij.num. xxxv. & lxiij.Gui. Pap.decis.xxiiij. Carol.Rui.consi.clxxxiiij.nu.11.uol.ij.consi.liiij.num.9.uol. v. Riminal.consi.lxxxviij.nu.30.con.xcv.nu.37.uol.j.Io. Ant. Rube.Alex.con.xiij.col.fi.Io.Cephal.consi. clxxx. num. 29. uol.ij. Aemilius Maria Manolessus.

* Restitutio in integrum ob crassam & supinam ignorantiam non conceditur Fel.in c.uigilanti.consi.ij.de præscrip. Dec. con.dlxiiij.nu.19.Io. Cephal.con.ccxv.nu.8.uol.ij .M. Ant. Nat.con.ccxxx.nu.4.uol.j.Aemilius Maria Manolessus.

* Restitutio in integrum datur minori aduersus singularé successorem.l.in causæ.ff.de minor.Ioan. Ceph.consi.clxij.nu. 31.uol.ij.Aemilius Maria Manolessus.

* Restitutio in integrum non datur minori aduersus tertium singularem possessorem, nisi in subsidium.l. in causæ.§. fin. ff.de minor.glos.in l.minor.in princ.ff.de euictio.Alex.con. lxvij.uol.v.Ay.Cra.consi.vij.num.15.uol.j. Aemilius Maria Manolessus.

* Restitutio in integrum intra quadrienniũ tantùm datur minori aduersus tertium possessoré. Cy. in l. ij.q.xj. C.de resc. uend.Ay.Cra.con.vij.nu.15.uol.j.Aemilius Maria Manoless.

* Restitutio in integrum non conceditur,cùm præscriptio lapsa non est, cũ non sit necessaria.l.cùm & minores. C.si aduers.rem iudica.l.si curatorem. C.de in integ.restit.l.nam & si sub condictione.§.post defectum.ff.de iniust.rapt. & irrit. testa.Corn.con.xlv.nu.4.uol.iiij. Io. Cephal.cons.ccxv.nu. 26.uol.ij. Aemilius Maria Manolessus.

* Restitutio in integrum non datur minoribus, cùm aduersus eorum auctores maiores,& cœpta & completa præscriptio est.l.j.ubi gl.C.si aduers.rem iudi. Pau.Cast.in l.fi.C. in qui. cau.maio.Illust.Car.Paris.con.xlvij.nu.26.uol.iij.Io. Ceph. con.ccxv.nu.10.uol.ij.Aemilius Maria Manolessus.

* Restitutio in integrum aduersus præscriptionem datur ob instrumẽta inuẽta,quę latebant.l.Imperatores.ff.de re iud.l. sub specie.C.eo.c.suborta.eo.ti. ubi Doct.Pau.Cast.in l.sub prætextu.nu.4.ubi Alexan.num.6.C. de transactio. Aemilius Maria Manolessus.

Restitutionis causa durat per quadriennium:& ideo nõ perpetuatur litis cõtestatione.Car.in cle.j.de resti. in integ.& debet proponi intra tẽpus, ut intra quadrienniũ terminetur. Car.ibi in ul.opp. in fi.nec potest per iudicẽ prorogari.Car. in cle.j.xxij.q.de resti.in integ.

Restitutio in integrum debet peti intra quadrienniũ, si minor est lęsus in tẽpore maiori quadriennio: sed si in minori, debet peti intra tantum tempus, quantum est illud, in quo est læsus:sed si est læsus in cõtractu,uel quasi,semper debet peti intra quadriennium. Bart. post glos.in l. interdum.in uer. quæro ꝙ tempus.ff.de mino. & in l.ab hostibus. §. sed quod simpliciter.in pe. col. uer. uenio ad tertiũ.ff.ex quibus cau. ma.& quod per gl.in l.diuus.& in l.fi. ff. de in integ.resti. Vide omnino Barto.in d.§.sed quod simpliciter.ij.& pe.col.in d.uer.uenio.Secus in ecclesia:ut j.eo.uer.xxiiij.& per Bart. in l.fi in ij.col.uer. ueritas est.C.de tempo.in integ.resti. pe. & in cle.j.de restit.in integrũ.Bart.in l. nec non §.j.ex quib. cau.maio.Et an currat minori hæredi minoris.Bart.post gl. in d.l.interdum.in fin.quòd non.

Restitutionis tempus incipit currere à die responsionis,& læsionis. Bar.in d.§.sed quod simpliciter.viij.col.uer.uenio ad secundã. ubi etiam dicit post glos. quòd si præscriptio triginta annorũ cœpit contra absentem primo anno absentię, & reuersus est absens,& stetit uigintinouẽ annis,finita pręscriptione,petet restitutionẽ ad illum annũ, qui cucurrit in absentia:& quod currat à fine lęsionis,ut à fine termini peremptorij,tenet Car.in cle.j.xxiiij.q.de resti.in integ.& j.

Restitutio datur etiam post completam usucapionem post rẽ alienatam. l. cùm miles. §.si is qui. & ibi Bartol. ex quibus cau. maio.

Restitutio datur ad totum annum læso pro maiori parte anni. gl.& Bar.in l.necnõ.§.j.ad fi.uer. quęrit gl.ff.ex qui.cau.ma. & j.eod.uer.iij.& iiij. Sed Car.contrà in cle.j.vij.no.de rest. in integ.quod imò ad tantundem temporis.

Restitutio ad appellandum datur intra decẽ dies finita minori ætate.gl.j.& ibi Bart.in ij.col.uer.& per hoc apparet.& Bal. in l.fi.in fi.col.uer.ex hoc apparet.C.de temp.in integ. resti. pe. Vide gl.& Bart.in l.interdum.uer. quæro quod tempus. ff.de mino.& in l.diuus.pe.q.de restit. in integ.in d. §. sed ꝙ simpliciter.in x.col. uer.uenio ad tertium. Sed Io.And.in c. j.& ij.de resti.in integrũ. in Nouel. dicit dari intra decẽ dies post sententiam,& lapsum terminũ appellandi.Sed Bald.in Marg.uer. Cõtumax.uers.vij. dicit posse peti etiam post decem dies:sed intra decem dies post concessam restitutioné, debet appellari.Rota in decis.ccccclj.si lata.in nouis.

Restitutio aduersus sententiam non potest peti, etiam quãdiu potest appellari.Rot.in dec.ccxxviij.si contra.in nouis.Sed

Restitutio aduersus sententiam potest peti,etiam pẽdente appellatione.gl.in l.j.in uer.iudicij. C.si aduer.rẽ iud. in Sp.de appel.§.qualiter.el j.ad fi.Quod uerum est,ut causa appellationis suspendatur,non ut super utraq; procedatur. Bald.in l.iij.in fi.C.de appel.

Restitutio aduersus tres sentẽtias conformes datur intra quadriennium à die ultimæ sententiæ. Rota in decis.clxviij. latis.in nouis. Sed non nisi constet de iustitia earum.Rota in deci.ij.aduersus.in nouis.

Restitutio ad unam diem læsionis potest peti etiam aduersus modicum tempus ante diem sibi præfixam ad petendum restitutioné,intra quod se præparauit.Bartol.in d.§. sed quod simpliciter.ult. col.in princ.

Restitutio contra sententiam ex iuramento latam,datur intra triginta annos.j.uer.Restitutio contra sententiã.uersi.ij.

Restitutio contra sententiam latam per gratiam, uel ambitionem,uel præuaricationẽ,competit in quadriennium.j. Restitutio contra sententiam.uersi.xxv.

Restitutionis tempus quando currat, & an sit utile, uel continuum.in Spe.de appel.§.v.

Restitutio datur post uigintiquinq; annos,intra quatuor,quia tunc dicitur læsio perfecta.Inno.in c.coram.in prin. de rest. in integ.Bal.in Marg.Terminus.uer.viij. Addo tex. & doct. in l.fi. C.de temp.in integ.rest.petit.

Restitutio post quadriẽnium, etiam per uiam exceptionis nõ petitur.Car.in cle.j.ante pe. & pe.q.de rest.in integ.

Restitutio post quadriennium potest peti, quando læsus fuit ignorans,etiam per centum annos.Bald.in l.falsum.C. si ex fal.instr.& Alex.con.lij.iiij.parte. & j.Terminus currit.

Restitutio ciuitati datur contra pręscriptionẽ intra quadriennium à die læsionis intimatæ.Alex.plenè consil.j.iiij.parte.

Restitutio datur minori aduersus aditionem intra legitimum tempus.l.j. C.si tu.uel cu.inter.

10 Restitutio in integrũ aduersus sententiã latã ex falsis instrumẽtis,debet peti intra quadrienniũ,à tẽpore sentẽtiæ, si nõ sit appellatũ, aliàs à tẽpore sentẽtiæ in causa appellationis. Bal.in l.falsam.in j.q.& Pet.de Sun.in l.& qui.C.si ex fal.instrum.Addo infrà,Restitutio contra sententiam.uer.xij.

Restitutio in integrum pẽtita, & cõcessa post quadriennium, ualet, secundum do. Franc.in apostil.in l.superuacuum,secundum Dy.qui tamen non determinat. in l.scire.§. consequens. de excusa.tuto.qui tex.facit in cõtrarium. & ibi Bar. in uer.item facit iste tex.in lectu. Nico de Neap.quod nõ ualet.Et quòd non ualeat,tenet gl. & ibi plenè per Car. in cle. xxj.q.de resti.in integ.

Restitutio in integrum potest peti per procuratorem absentis tempore absentiæ. Bart.in l.j.in ij.oppo. C.de tempo. in integ.rest.pet.

Restitutio

Restitutio ex clausula generali aduersus sententiam propter instrumenta de nouo reperta, intra quod tempus petatur. doct. in c. inter monasterium. de re iud. Cy. & Bald. in l. j. in j. col. in fi. C. de condi. inde. Bar. in l. agnatis. de excep. & in l. j. uer. quæro, quid si fiscus. C. de sent. aduer. fisc. lat. lib. x. Paul. de Castr. & Salic. in l. si sub specie. C. de re iud. & Raph. Cu. in l. Imperatores. ff. eo. tit. quod intra quadriennium hodie, secundum Bar. Sed Raph. Fulg. secundum Alex. in l. admonendi. de iureiur. dicit, quòd etiam post quadriennium. Sed Paul. de Castr. ibi tenet contrà, & cum eo Alex.

Restitutio in integrum datur ecclesiæ intra quadriennium. c. j. de restit. in integrũ. lib. vj. uidelicet à die mortis prælati, qui contraxit. gl. fi. ibi: quæ dicit uerum, etiamsi contractus prælati fuit iuratus. Card. in cle. j. xvij. q. de restit. in integ. Vide Innoc. in c. cùm ex literis. eo. tit. in j. col. in glo. in uer. obstat. per ca. sacerdotes. xiij. q. iij. & Lud. Pon. in sing. uer. Restitutio in integ. uer. ita competit. Sed Bart. in d. l. ab hostibus. §. sed quod simpliciter. in pen. col. in uers. ego teneo. dicit currere quadriennium ecclesiæ à die læsionis, per d. c. j. in vj. & Card. in cle. j. xxiiij. q. eo. tit. & dicit Barto. ibi, quòd ecclesia semper habet quadriennium, etiam aduersus læsionem minoris temporis. Quod secus est in minore. & s. eod. uersi. ij. Item uerum est, si probetur læsio. cle. j. & ibi Card. eo. tit.

Restitutio in integrum potest peti, etiam post cõclusum in causa. Paul. de Castr. consi. cccxvij. incipiente, Vt bene attingatur. Quod uerum etiam ad probandũ cap. auditis. de restit. in integ. secundum Card. in cle. j. xiij. q. de testibus.

Restitutio ecclesiæ cõtra aliam ecclesiam datur intra quadriennium aduersus præscriptionem. gloss. magna. Bal. & doct. in auth. quas actiones. in iij. col. uer. sextò quærit glo. C. de sacrosan. eccl. Ang. in auth. ut ecclesia Romana. colla. ij. in uer. scias tamen. & j. Restitutio quibus. uer. 100.

Restitutio non datur aduersus id, quod factum est intra quadriennium, post minorem ætatem. l. fi. & ibi Bar. in j. col. in uer. nota ex hac gl. C. de tempo. in integ. restitu. pet. ubi dicit uerum, nisi in causa singulari. l. fi. & ibi Bar. C. de repu. hære. & s. eo. uer. iij. & iiij.

Restitutio à quibus detur, uel non, uide j. eo. per totum. & Spec. de acto. uer. item repellitur. & seq. & de restit. in integrum uidendum restat. per totum.

Restitutio in integrum potest hodie cõcedi per quemlibet magistratum. gl. in l. fi. C. ubi, & apud quem. Bar. in l. in causæ. la ij. §. nunc uidendũ. in ij. oppo. ff. de mino. gl. & Imol. in l. j. de ope. no. nun. Sal. in l. placet. C. de peda. iud. Bar. in l. nec quicquam. §. ubi decretum. de off. proconf. & leg. in ult. col. uer. fallit in restitutione.

Restitutio in integrum non cõceditur per minorem magistratum aduersus maiorem. in d. l. in causæ. §. nũc uidendum. & ibi Bar. in j. opp. & gl. minor. in l. minor. in prin. de minor.

Restitutio ad appellandũ debet peti coram superiore pronunciantis, non coram iudice à quo. Bal. in l. j. in fi. C. si sępius in integ. resti. po. & s. Minor restituitur. uer. xlix. & uer. lxxxiij. & Bal. in l. cùm & minores. in iij. oppo. C. si aduer. rem iud.

Restitutio in integrum potest peti à iudice, qui læsit. l. pręfecti. ff. de mino. & omnino per Bartol. in l. præses. uer. ult. Iac. de Aret. C. de appel. & in l. j. in fine. C. si sæpius in integr. restit. pe. quòd coram utroq;.

Restitutio aduersus laudum petitur coram superiore arbitratoris, stante statuto, quòd laudum producat actionem, & habeat uim sententiæ, aliàs petitur coram iudice rei. Barto. & Bald. in l. ij. C. ubi, & apud quos. & s. uerb. Reductio. uer. xv. ubi plenè.

Restitutio ad totam causam reducit causam coram eodem iudice. Bal. in l. cùm & minores. C. si aduer. rem iud. in iij. opp. † Adde, quòd restitutio non est cõcedenda aduersus tres sententias conformes, nisi iudici prius constiterit de iniustitia earundem. Ita decisum fuit in Rot. in no. decisi. decisi. ij. Et ita tenuit Innoc. per notata in c. auditis. & c. ex literis. de restit. in integ.]

Restitutio in integrum potest concedi per uicarium episcopi aduersus suam sententiam. Item & per ipsum. arg. l. præfecti. de mino. no. in c. ex literis. & ibi Abb. Sicul. in iij. col. in uer. & ex hoc dicto no. de resti. in integ. Phil. in c. dilecti. ix. q. de appel. quòd per episcopum contra sententiam uicarij: ut ibi & Petr. de Sun. in l. à proconsulibus. C. de appel. & econtrà. Phil. ibi. q. x. contra Abb. ubi s.

Restitutio in integrum per inferiorem à principe concedi potest, & intelligitur scilicet sine præiudicio tertij. Bar. in l. Gallus. §. & quid si tantum. in v. col. in uer. quæro, quid si filius. ff. de lib. & posth. & j. Restitutio transit. in uer. xiiij.

10 Restitutio in integrum coram Potestate loci debet peti de iure communi, uidelicet coram iudice eius, cõtra quem petitur. d. l. ij. ubi, & apud quos. Car. in cle. j. v. q. de rest. in inte. ut in tit. C. ubi, & apud quem. & ibi doct. & Bal. in l. quod in rerum. §. si quis post. de leg. j. Ang. in l. si uacantia. C. de bon. uacan. lib. x. nisi in clerico minore, etiam pro bonis patrimonialibus contra laicum: quia episcopũ adire potest. tex. sing. in c. constitutus. de in integ. rest.

Restitutio minoris læsi in appellatione interponẽda datur per iudicem à quo. l. pe. & fi. ff. de resti. in integ. & de mino. l. & si sine. §. fina. Sed in interposita datur per iudicem ad quem. Bald. plenè in addi. Specul. de appel. in addi. ij. in iij. charta, in uer. quæritur quis restituat. & s. uerb. Minor restituitur. uersi. lxxxiij.

Restitutio in integrum contra sententiam potest peti coram executore, nisi fuerit lata à principe. Bal. in addi. Spe. de sententia. in v. col. uer. an coram. el ij.

Restitutio in integrum per arbitratorem concedi non potest. Bald. in l. si libertas. C. de testa. manu. Vide omnino doct. & Bar. in l. fi. uer. uenio ad tertiam particulã, & in uersic. quæro circa hoc. C. ubi, & apud quem. Sed an per arbitrũ incidenter. Car. in cle. j. ix. q. de app. uide in c. causa. de resti. in integ. in Spec. de arbitr. §. iij. uer. item de causa, & seq. & s. in uerb. Restitutio in integ. est. uer. ix.

Restitutio in integrum per delegatum potest dari. l. fin. C. ubi, & apud quem. & Bart. in l. ij. ff. de restit. in integ. nisi contra suam interlocutoriã. Bar. in l. cùm fideicom. in ult. col. uersi. quæro, an iudex. ff. de confessis. Bal. in l. aduersus. in ij. q. C. si aduer. rem iud.

Restitutio in integrum non potest concedi per legatum aduersus sententiam papæ. no. in d. c. ex literis. de rest. in integ.

Restitutio quibus detur, uel non, uide j. eo. in omnibus uer. seq. & in Spec. de in integ. rest. in §. ij. uer. j. & in omnibus uer. sequentibus.

Restitutio in integrum, an impediatur propter decretũ. s. uer. Decretum. el j. uer. ix. quòd non.

Restitutio in integrum datur ad interesse affectionis, & prętendenti illud. l. si in emptionem. de mino.

Restitutionis beneficio non potest minor renunciare, ergò ea datur etiam ei, qui renunciauit illi. Glo. & Alex. post Bart. in l. si iudex. de mino. & s. Minor restituitur. uersic. xxiiij. cum duobus sequentib. & gl. & Sicu. in c. si diligenti. de fo. compe. & gl. in uer. pacto priuatorum. circa medium. & Sicu. in c. si diligenti. de fo. compe. in v. col. in fin. in uer. quartò dicit gl. Addo Spec. in tit. de in integ. rest. in ij. parte, in §. qualiter. uer. sed nunquid. l ultimo. & uer. quid si minor.

Restitutio nõ datur uolenti lucrari cum alieno damno. l. sciendum. & ibi Bart. in fi. ff. ex qui. cau. ma. & Bart. in l. j. in j. q. C. de anna. excep. l. si is, qui. de fur. nisi contra uiolentum. Bal. ibi sing. in d. l. j. in ij. col. uer. fallit solũ, cùm agitur cõtra uiolentũ. & gl. in l. j. §. rectissimè. de ui, & ui ar. quam alleg. Bal. pro singulari in d. l. j. uide j. eo. uersi. cxxvij.

Restitutio datur minori contra præscriptionem cœptam cum maiore. j. uer. Restitutio contra præscriptionem. uer. j.

Restitutio datur minori contra solutionem sibi factam authoritate iudicis. l. ait. §. permittitur. de min. gl. in uer. debet. in l. iusiurandum, quod ex conuentione. §. j. ff. de iureiurando.

Restitutio in integrum datur aduersus instantiam peremptã negligentia iudicis, etiamsi lex, uel statutũ puniat iudicem. l. properandum. §. sin autem utraq;. cum gl. in uer. trium librarum. & ibi Bar. in l. fi. in uersi. quærit gl. C. de iud. & Butr. in c. pe. de iud. Quod no. pro statuto Romano. & s. in uer. Minor restituitur. uer. clxxxv. Sed Glo. in auth. item si appellatione. de tempo. appel. & ibi Bar. & Bal. dicit contrarium in causa principali, contra quam est in d. §. sin autem. cum d. gl. Item si culpa tertij, qui non sit soluendo. glo. in d. auth. aliàs datur actio de dolo. l. arbitrio. §. dolo. ff. de dolo. ibi per Bar. in uersi. sed tunc opponitur. Vide Abb. in c. ex ratione. in ij. colum.

col. um. uersi. secundo casu. & ibi Phil. de appel. Pau. de Cast. in d. l. properandũ. §. sin autem. dicit, ut etiam refert Marian. Soci. in c. pen. uersi. circa. xxij. de iudi. quòd instantia perempta solo facto iudicis datur restitutio minori, non maiori, & minori in subsidium tantùm. l. properandum. §. finali. Sed si perijt instantia, & actio, datur restitutio. Illud uerò quod suprà dicitur, restitutionem non dari ad instantiam peremptã culpa iudicis, intellige uerum, nisi posit iudex se probabiliter excusare, ut propter multitudinem causarũ, quia tunc datur restitutio in causa principali: quia tunc iudex non tenetur in syndicatu: ergo in subsidium datur restitutio secundum Lud. in l. si uerò. in §. de uiro. xlv. fallentia. ff. solu. matr. & doct. moderni in d. §. sin autem utraq;. maximè do. Alex. in j. col. qui de hoc articulo allegat multos tenere opinio. gl. Bar. & Bald. in d. auth. item si appellatione.

Restitutio in integrum non datur ei, qui utitur iure communi. l. non uidetur. C. de in integ. resti.

10 Restitutio an detur minori ad recuperandum debitum solutum extans, uel consumptum. Bart. post gl. in l. interdum. ff. de condi. inde. in j. col. quòd sic.

Restitutio datur ei, qui tutus est exceptione. gl. & Bart. in l. in causæ. la ij. in prin. in uer. quæreret gl. ff. de mino. & in l. ij. C. de fideiuss. mino. Sed contrarium tenet Bart. in l. ij. de filiofam. mino. & in l. iij. §. sed utrum. de mino. in j. oppo.

Restitutio non datur absenti ex causa necessaria tantùm, si potuit dimittere procuratorem, aliàs sic. l. Papinia. exuli. & ibi Bart. in prin. ff. de mino. & j. eo. uer. cix.

Restitutio cessat, ubi æquitas cessat. l. nec utilem. & ibi Bart. in prin. ff. ex quib. cau. ma.

Restitutio non datur, etiam ex causa iusta contra præsumptionem iuris, & de iure. Ang. & Io. de Por. in l. inter stipulantẽ. §. si Stichum. de uer. obl.

Restitutio circa sortem non extenditur ad usuras. j. Restitutio transit. uer. v.

Restitutio non datur minori, si per creditorem probatur mutuatã sibi pecuniã ab ipso uersam esse in sui utilitatẽ. no. in l. j. C. si aduer. credi. & in l. nã & postea. §. si minor. ff. de iureiu.

Restitutio non potest peti, stante statuto, quòd contra instrumentum non posit opponi aliqua exceptio. Bal. singulariter in l. in causæ. la j. in prin. ff. de mino. & in addi. Spec. de arbitr. in vij. col. uersi. sed an pendente. & s. Minor restituitur. uersi. cxxiiij. Alex. in l. arbitro. qui satisdare cogan.

Restitutio datur pupillo etiam læso in iudicio, uel extra, authoritate tutoris. l. ij. & ibi Bar. & Bal. C. si tutor, uel cura. inter. Addo tex. in l. si quidã. C. de prædi. mino. & Panor. in c. cùm causa. de emptio. & uen. Imò quod est singularius, si est statutum, quòd minor posset contrahere sine cõsensu alicuius, si fuerit læsus, adhuc petit restitutionem in integrum, ut singulariter Bald. in l. j. ad fi. C. si de mo. pos. fue. appel. & uide j. Restitutio contra cõtractum. uer. xvij. & xxv. Sed eligat, an agat ad restitutionẽ, uel contra tutorẽ, uel curatorẽ. l. etiam. eo. tit. C. si tut. uel cur. interue. Quod limita secundum Ang. in auth. de hære. & Falc. §. illud. uer. nota istam gl. quòd non eligit, quando instantia est elapsa.

Restitutio datur pupillo etiam in his, quæ solus tutor gessit, licet etiam tutor cõueniri posit. l. etiam. & ibi Bar. C. si tutor uel curat.

20 Restitutio datur læso ad id, in quo est læsus, & sic etiam absenti ad recuperandum dominium, uel possessionem amissam, & similia. Bartol. in d. §. sed quod simpliciter. ult. col. ex qui. cau. ma. in uer. tu dicas.

Restitutio datur patri, ut successori filij minoris, sicut ipsi filio in castrẽsi peculio. l. iij. §. Pompon. & ibi Bar. ff. de mino. Sed

Restitutio non datur patri ex persona filij minoris læsi per contractũ iussu patris initum. l. iij. §. sed utrũ. & ibi Bart. in prin. ff. de mino. Quod est uerum ob ætatem filij, sed propter absentiam sic. Vnde

Restitutio ex persona filij absentis datur patri, quamuis non daretur propter ætatem filij minoris. Bar. in d. §. sed utrum. in j. col. in fin. Et est casus in l. cùm quidam. in prin. ff. de acq. hære. & j. Restitutio contra contractum. uer. x. & seq.

Restitutio datur minori filiofa. ad contractum, etiam iussu patris initum, sed non porrigitur ad patrem. §. sed utrum. & ibi Bar. in prin. & j. Restitutio contra contractum. uer. ix.

Restitutio datur ei, qui fecit aliquid sibi præiudiciale ad persuasionem alterius. Bar. in l. j. in prin. uer. & per hoc dico. ff. de eo, per quem fac. erit.

Restitutio non datur procuratori generali, sed speciali. s. uerb. Mandatum speciale. uer. xvij. & seq. j. eo. uer. xxxiij.

Restitutio datur ad actionẽ non natã, sicut ad amissam. l. si quis stipulatus. & ibi Bar. ff. ex quib. cau. ma.

Restitutio datur ecclesiæ læsæ per procuratorem, si nolit agere cõtra procuratorem ad interesse, secundum Abb. post gl. in c. cùm uenissent. in v. col. in gl. in uer. restituim⁹. ubi uide de resti. in integ. Quod uerum, siue dolo, siue negligẽtia eius sit læsa. Item siue procurator sit soluendo, siue non, secundũ Abb. ibi in gl. s. dicta.

Restitutio datur ecclesię ob negligentiam prælati, uel canonicorum læsæ. Card. in cle. j. vj. q. de resti. in integ.

30 Restitutio in integrũ nõ impeditur per statutũ tollens exceptionẽ. gl. & Bal. sing. in l. in causæ. la ij. in prin. de mino. Ale. in l. admonẽdi. ij. col. de iureiu. uide melius j. eo. uer. lxxxix.

Restitutio datur minori contrahenti etiam cùm decreto iudicis. j. uer. Restitutio ad cõtractum. uer. vij. & xxv. adde s. eo. uer. xviij.

Restitutio non datur filio contra patrem, cum quo contraxit. j. uer. Restitutio ad contractum. uer. viij.

Restitutio potest peti per patrem pro filio, & per syndicum pro uniuersitate, etiam sine mandato speciali, & per procuratorem cum mandato speciali. l. j. & ibi Bar. & Bal. C. etiam per procur. causam in integ. resti. Item per legitimos administratores sine mandato speciali. Bar. in d. l. j. in ult. oppo. Spe. de restit. in inte. §. ij. ix. col. in fi. uer. Prælatus. & ibi Bal. in addi. uer. Legitimi. & s. Mandatum speciale. uer. xviij. & xx.

Restitutio non datur hæredi minoris contra testamentum uel donationem, causa mortis factam, sine curatore. not. in l. Aurelio. §. Caius. de lib. leg. doct. in l. j. in prin. uer. ex. quæro. de tu. & ratio. dist. Addo Bar. in l. j. uerba contraxerunt. de uer. sign. ubi dicit idem, quòd nõ datur ipsi minori. & in l. j. §. fuit quæsitũ. in antepe. q. ff. ad Treb. & s. Minor restituit. uer. xc.

Restitutio datur carcerato, uel impedito cõtra ꝓcessum, quando iudex ignorauit impedimentum citati, non si sciuit: quia tunc processus est nullus ipso iure, & Bar. in l. seruum. §. publicè. in ult. q. ff. de procur. Addo Bar. in l. ij. §. si quis in iudicio. in ult. q. ff. si quis caut. Sed cautius est, ꝙ pro citato compareat aliquis, & iudici alleget impedimentũ, ut si iudex fiat sciens, & eo procedente processus erit nullus. Addo Bart. in l. si quis in iudicio. in fine. Vide Bal. & Bar. in l. ij. C. ex quib. caus. maior. Pet. de Sun. in l. si prætor. §. Marcellus. C. de iud. Lanfr. in c. quoniam contra. uer. Citatio. de proba. iij. col. & s. uer. Processus. uer. xxiij.

Restitutio absenti non datur, si eodem modo præsens fuit læsus & negligens. l. pen. ff. ex quib. cau. ma. secundum Bart. in §. sed quod simpliciter. iiij. col. eõ. tit. uersic. vj. ille non debet restitui.

Restitutio dari debet, ita quòd non præiudicetur alicui actui, aduersus quem nõ sit danda restitutio. Bart. in d. §. sed quod simpliciter. iiij. col. uer. ix. restitutio. per d. l. iij. §. sed utrum. de mino.

Restitutio an detur minori læso circa appellationem. s. uer. Minor restituitur. uer. v. xlvj. xlix. & lxxxiij.

Restitutio an detur minori, qui fœminam non exclusit, stante statuto, quòd masculus fœminã excludat. Bald. singulariter in l. non pro numero. C. ad Orifici. in lect. antiqua. & s. Minor restituitur. uersi. cj.

40 Restitutio datur uniuersitati magnæ, quę per alios regitur, non paruæ, quæ per se. Paul. de Castr. con. cccxvij. quod incipit, Vt bene attingatur. sicut minori. l. si respublica. C. ex quib. cau. maio. Barth. Cæpol. in l. eum, qui uectigal. iij. q. de uerb. sign. nisi cõtractus sit iuratus: quia non restituit respublica, sicut nec minor, sed ecclesia sic. Bal. in l. generaliter. in prin. in j. col. in uersic. pone enim. C. de reb. cred. & j. eo. uer. lxxviij. Addo Bart. post gl. in d. l. si respublica. Sed an castro. s. Castrum. uer. j. & ij. quòd non. ubi idem dicit in uilla.

Restitutio an detur procuratori minori legitimato, id est, admisso in iudicio, ueluti maior. doc. in l. j. C. si de momen. pos. fu. app. in l. cùm lis. de transa. Io. de Pra. in l. cùm minor xxv. an. de procur. quòd non. & j. eo. uer. xliiij.

Restitutio

Restitutio non datur minori aduersus naturalem tantùm obligationem. Bar. in l. minor. in prin. in ij. col. in prin. in uer. nota, quòd contra naturalem. ff. de procur. & in l. interdum. in j. col. ff. de condi. inde. ubi dicit uerum, quando minor non læditur: secus, si læditur: ut quia soluit. & tenet Bar. in l. Marcellus. in iij. oppo. ff. de fideiuſ. & Io. de Pra. in d. l. minor. & j. Restitutio contra contractum. uersi. xij.

Restitutio an detur alijs ciuitatibus, quàm Romanæ. s. uer. Ciuitas. uersi. cxxvj. quòd sic.

Restitutio datur læso aduersus omissas allegationes ante sententiam, uel post: & similiter si est omissa appellatio. Bart. in l. minor autem magistratus. §. si autem. ff. de mino. & l. minor xxv. annis. omissam. & ibi gl. in uer. allegationē. & Bar. eo. ti.

Restitutio in integrum datur interpretanti aduersus lapsum mensis, si procurator eius missus ad acceptandum beneficium decessit in itinere intra mensem inscio domino, si res est integra, quia beneficium nō sit alteri collatum. s. uer. Impetrans. uersic. xxxv.

Restitutio an detur uniuersitati cerdonū, uel pistorum. in Spe. de resti. in integ. §. ij. in vj. col. uer. ad doctrinam. ibi, item pari ratione. quòd non.

Restitutio in integrum datur minori, etiam legitimato in iudicio etiam admisso, ut maior. l. ij. C. de his qui ueni. æta. impe. Secus, si tanquam minor. gl. in l. j. uerbo, reformationem. C. si de momen. poss. sed si simpliciter legitimatur per statutū, nō tollitur restitutio: secus, si ad certum actum, & illum actū confirmat, non datur restitutio, secundum do. Io. de Pra. in d. l. minor xxv. an. de procur. & Ang. in l. cùm hi. §. si cùm lis. de transact. Caue, quia non loquitur ita: sed loquitur, ut dixi j. eo. uer. lxxxvij. post Bar. & Paul. consil. ciiij. quod incip. Non est dubium.

Restitutio datur etiam non læso incommodo pecuniario, sed uexato litibus. l. minoribus. & ibi Bar. ff. de minorib.

Restitutio non datur procuratori minoris, uel ecclesiæ contra sententiā super mandato latam, quòd nō sit legitimus. Bart. in l. Pomponius. §. rati. ff. de procur. in ij. col. uer. sed oppo.

Restitutio nō datur hæredi, licet nō defuncto, quando in puncto mortis perficitur læsio. l. Pantonius. de acq. hæred. l. j. de resti. mil. Bar. in l. nō solùm. de resti. in integ. & in l. qui duos. ij. col. uer. oppo. ex. gl. de reb. dub. & j. eo. uer. lxvij.

Restitutio non datur minori læso in ultima uoluntate, sed in contractu. l. fi. C. si quis ali. test. prohi. Bart. in l. j. §. fuit. in ult. col. in uer. quæro, si adultus. ff. ad Trebel. & doct. in l. si frater. C. qui testa. fa. pos. Addo Bart. in l. uerbis cōtraxerunt. ff. de uerb. signifi. & uide s. eo. uersic. xxxiiij. j. Restitutio contra contractum. uersic. xiij. & s. Minor restituitur. uersi. xc.

Restitutio an detur executori testamentorū aduersus nō prosecutam appellationem à testatore interpositam. doct. in c. ij. de resti. in integ. in vj. & Rot. in deci. cccxlv.

Restitutio non datur ei, qui nō potest appellare, ut in casu possessorij. Io. And. in c. primo, in j. col. de restit. in integ. in vj. in Nouel. Goffred. in summa, eo. tit. in Nouella, uide in l. præfecti, de mino. tex. & Bar. in l. minor autem magistratus. §. sed & eo. tit. Contrariū habetur in Pra. Papien. de appel. & diffinitiua. uer. coram uobis. per l. falsam. C. si ex fal. instrumen. Adde j. Restitutio contra sententiam. uer. xxvij. & xxxj. uer. xxxiij. & per Paul. de Castr. consil. cccxvj. incip. Vt bene attingat, quòd sic. & tenet Bal. in addi. Spec. de appel. in addi. secunda. in j. col. uersi. minor xxv. an. in fi. & Bal. in l. j. in ult. col. in uersic. nunquid contra sententiā. C. ne lic. tertio prouoc. & j. eo. uersic. cvij.

Restitutio datur creditori aduersus debitorem liberatum ab ipso dolo eius. l. antepen. ff. de dolo.

Restitutio datur fideiussori exacto contra principalem sibi nō condemnatum. l. fi. & ibi doct. C. de usuris rei iud. & ibi Pet. de Sun.

Restitutio etiam posthumo danda est. l. etiam. la ij. ff. de resti. in integrum.

Restitutio non datur monasterio instituto hæredi sub conditione, si non impleuit conditionem intra annū. Bal. in l. pupillorum. C. de repu. hær. & in l. j. vj. q. C. de his quæ pœnæ. no. in lectu. anti. per Bald. & Lud. in l. si insulam. ult. char. de uerb. obl. & Ang. in consi. clxv.

Restitutio datur agnatis pupilli minoribus, si tutorem non petierunt. in Spec. de resti. in integ. §. ij. in vij. col. uer. sed cùm etiam alij agnati. Idem dicas in matre minore, quæ non petijt tutorem, ut ibidem, in uer. sed & si pater.

Restitutio non datur ei, qui ueniam ætatis impetrauit. l. j. C. de his, qui ue. æta. impe.

60 Restitutio non datur militi, nisi fuerit occupatus in re militari. l. fi. & ibi Bar. C. de resti. mili.

Restitutio datur absenti, contra quem sunt producti testes nō producendi. Innoc. in c. ex parte. in j. col. in gl. sua, in uer. absenti. de test. Bal. in Mar. uer. Testis. xvj. col.

Restitutio ambasiatoribus qualiter concedatur. s. uer. Ambasiator. uer. xvj.

Restitutio aduersus rescriptum non usum intra annum non datur. Arch. & Io. And. in c. j. in fi. de resti. in integ. in vj. in Nouella.

Restitutio in integrum datur minori, & ecclesiæ ad producendum testes, si producti nihil probant, uel si sine causa. in Sp. de resti. in integ. in ij. parte. §. ult. uer. quid si in causa.

Restitutionis beneficium non transmittitur ad hæredes minoris in casu l. nō solùm. de rest. in integ. Bart. ibi. & Alex. item in casu l. paterfam. de priuil. cred. secundū Alex. ubi s. aliàs sic. l. minor autem magistratus. de min.

Restitutio ad adeundum datur hæredi hæredis mortui ante aditionem sibi absenti delatæ hæreditatis. s. Hæres hæredis. uer. xxxvij.

Restitutio datur hæredi pupilli ad hæreditatem pupillo delatam, sciente tutore non aditam. Iac. de Aret. in l. qui duos. & ibi Bar. in ij. col. in uersi. oppo. ex. gl. ff. de rebus dub. & Bar. in consil. Perusinus quidam, &c. in fi. & Bar. in l. non solùm. ubi omnino uide. ff. de resti. in integ. Io. And. in c. in præsentia. de proba. dicit quòd datur hæredi pupilli, licet non pupillo, quia adhuc uiuens adire poterat. Vnde quia in puncto mortis perficitur læsio, datur restitutio hæredi aduersus non aditam. Et tenet Bart. in l. qui duos. s. alleg. & uide Bal. in l. si infanti. ij. q. de iure delib. & s. eo. uer. iij. & s. eo. uer. 50. Addo s. in uerb. Minor restituitur. uer. xxij. cum his, quæ ibi addidi post authorem.

Restitutio datur ecclesiæ opponenti contra rescriptum subrepticium, si nō admittatur. Ioan. And. in c. j. ij. col. de restit. in integ. lib. vj. in Nouella.

Restitutio ecclesiæ contra ecclesiam an detur. j. eo. uer. 100. q. sic. & s. Restitutio quando. uer. pen.

70 Restitutio datur ad repudiandum ei, qui fuit restitutus ad adeundum. l. ait prætor. §. restitutus. & ibi Bar. ff. de min.

Restitutio datur minori, qui negauit delictum, ad illud confitendum, ne pœna augeatur per negationem. Bart. in l. si ex causa. §. nunc uidendum. in j. no. ff. de min.

Restitutio datur minori, & ecclesiæ, ut habeatur pro transacto, quando tractatus non fuit perfectus. l. si ex causa. §. nunc uidendum. & ibi Bar. in ij. no. ff. de mino.

Restitutio non datur minori procuratori ad commodum domini. l. cum mandato. ff. de mino. nisi fuerit ad negotia sine mādato, quia restituitur, & per cessionem liberatur. l. quod si minor. in prin. & ibi Bar. eo. tit.

Restitutio datur contumaci etiam uicto per interlocutoriam. Bar. in l. diuus. ij. q. de rest. in integ.

Restitutio datur minori aduersus liberationem factam debitoribus. glo. j. & Io. de Pra. in l. qui proprio. §. item quæritur. ff. de procur.

Restitutio non datur uero contumaci. Innoc. in c. cùm olim. in j. col. de dolo & contu. Bal. in Mar. uer. Contumax. uer. viij. uide in l. diuus. & ibi Bar. ff. de rest. in integ.

Restitutio non datur minori, uel ecclesiæ, ad opponenda crimina, uel defectus. Bald. in addi. Specu. de rest. in integ. uer. nec ecclesia, & j. Restitutio contra exceptiones, uer. v. Card. in cle. j. xiiij. q. eo. tit.

Restitutio datur Reipublicæ. l. j. & ibi Bart. C. de officio eius, qui ui. alterius ge. l. respublica. ubi Bar. & alij, C. ex qui. cau. ma. nisi contractus sit iuratus. s. eod. uer. xl. uide in Spec. de loca. §. vj. uer. xv.

Restitutio datur absenti aduersus neglecta, nō aduersus facta, uel contractus. l. quæ à patre. & ibi Bar. C. de resti. mil.

80 Restitutio datur læso ex causa iustę ignorantiæ. Bal. & Nic. de Neap. in l. falso. ff. quod fal. tu. autho.

Restitutio an detur pupillo contra contractum falsi tutoris. ſ. Restitutio contra contractum. uer. xxiij. quòd non, quia est ipso iure nullus.

Restitutio minori non datur contra diuisionem sorte factam. Bar. singulariter in l. ait prætor. §. hodie. in fi. ff. de mino.

Restitutio actionis fit absenti cum onere suo. l. si quis Titio. & ibi Bar. ff. ex qui. cau. ma.

Restitutio an detur filiof. aduersus mutuum, quod iussu patris percepit, licet detur aduersus alios cōtractus iussu patris ini tos. s. uer. Filius obligatur. uer. x. & uer. mutuum. uer. xlix.

Restitutio in integrum nō potest peti per eum, qui prohibitus est à statuto opponere exceptionē. Bal. in l. in causæ. de iniu. sed gl. ob. in l. j. C. si de momē. pos. & in l. si minor xxv. annis. omissam. de minori. Alex. in l. j. §. & parui. quod ui, aut clàm. adde s. eo.

Restitutio datur læso ex sua responsione facta positioni dolo aduersarij. Bar. in l. j. ff. de eo, per quem fac. & s. eo. uer. xxv.

Restitutio datur læso, licet statutum ualidet actum aliàs inuali dum. Paul. de Castr. consil. ciiij. incip. Non est dubium. Ang. in l. cùm hi. §. si cùm lis. de transact. Caue, quia Ang. non dicit hoc: solùm dicit, si contenditur in iudicio super re immo bili, quòd super lite non potest fieri transactio sine decreto, ideo adde Bald. in l. j. in fi. C. si de mo. poss. fue. appel. & s. eo. uer. xlvij.

Restitutio datur minori læso per cōtractum suum. ſ. Restitutio contra contractum. uer. vij. & xxv.

Restitutio in integrum an possit tolli per statutum. Io. An. in c. fi. de app. in vj. in Nouel. & Bal. in Mar. uer. Legatus. uer. pe. in fi. ubi arguit pro & contrà. & s. eo. uer. xvij. quòd sic. Vide Bar. in l. cùm hi. §. si cùm lis. de transact. uide s. eo. uer. xxx.

† Et per Fran. Aret. in l. more. in ij. col. de acquir. hære.]

90 Restitutio datur minori contra præceptum guarentigiæ, licet appellatio non habeat locum. Bal. in addi. Spec. de app. uer. minori xxv. an. in fi.

Restitutio non datur fisco in pœnis, quando iudex condemnauit in minus. l. auxilium. de mino. Bal. in additio. Spe. de accusatore. in vj. col. uer. quid si iudex. Vide contrà per Bar. in l. quid ergo. §. pœna. de infamibus. in iiij. col. in uersic. quæro, utrum iudex. & ibi tenet Ang. & Alex. in d. l. auxilium.

Restitutio datur minori, & prælato ecclesiæ aduersus renunciationem litis. Bal. in l. postquam. in ij. col. in uer. ex ista gl. nota. C. de pact. per gl. ibi.

Restitutio nō datur ad lucrum cum iniuria testatoris. ar. l. sciendum. ex qui. cau. ma. Bald. in l. pupillorum. ad fi. C. de repu. hæred.

Restitutio ad totam causam datur absenti ex causa Reipublicæ, ut possit uti defensionibus suis. gl. & Bar. in l. fi. j. col. uer. uenio ad uer. & nota. ff. de rest. in integ. per l. j. ff. ex qui. cau. ma. & l. qui absente. de procur.

Restitutio minori datur aduersus instantiam peremptam propter absentiā suam. Item datur maiori ex causa. l. ait prætor. §. fi. & ibi Bar. ff. de mino. Sed si dolo partis perempta est, nō datur restitutio, sed actio de dolo. l. arbitrio. §. dolo cuius. & ibi Bar. circa medium. ff. de dolo.

Restitutio non datur aduersus errorem iuris. Bart. in l. cùm fideicommissum. in ult. col. uer. quæro, an aduersus. ff. de con fes. & in l. j. §. j. de separa.

Restitutio datur contra errorem facti, licet de eo quæri non possit per causam sopitam. d. l. cùm fideicommissum. & ibi Bar. in fi.

Restitutio datur ecclesiæ, & fisco, ad inuentarium non confectum, sicut minori. Ang. in authen. ut cùm de appel. cog. §. si unum. in primo notabili.

Restitutio nō datur minori aduersus exceptiones omissas per procuratorem intra terminum statuti, nisi in subsidiū, id est, curatore non reperto soluendo. gl. & Ang. in auth. de hæredi. & Fal. §. illud quoq;. paulo post principium.

100 Restitutio ecclesiæ contra ecclesiam datur intra quadriennium aduersus præscriptionem. gl. magna, in uer. excludun tur. Bal. & doct. in authen. quas actiones. in ij. col. magna, in uer. sexto quęrit gl. C. de sac. san. eccles. Ang. in auth. ut eccle si. Romana. col. ij. in uer. scias tamen. & s. Restitutio quando detur. uer. pen.

Restitutio matri infantis datur, si tutor fuit in culpa, nō adeundo, & tutor non est soluendo, uel si nō habuit tutorem propter absentiam: aliàs secus. Bald. in l. j. §. in nouissimo. in ult. col. C. de cadu. tol. & ibi uide quid de adulto. & per doct. & Bar. in l. qui duos. in ij. col. ff. de rebus dub.

Restitutio datur minori læso per procuratorem in contractu. l. cùm mandato. cum gl. in uer. audiri. & Bar. de mino.

Restitutio datur læso per procuratorē in iudicio, sicut per tutorem, uel curatorem. l. cùm minori. in fi. C. si aduersus rem iud. Quod uerum, secundum Raph. ibi, etiamsi procurator sit soluendo. Sed Alex. de Imol. ibi reprobat per gl. j. in l. cū, qui. ff. de mino. quæ dicit uerum, si procurator non est soluendo: aliàs secus, cùm sit uoluntarius. & l. cum mandato. & ibi gl. in uer. audiri. & Bar. eo. tit. & Sicu. in c. cùm uenissent. de rest. in integ. v. col. in gl. in uerbo, restituimus. & Innoc. in c. suscitata. eo. tit.

Restitutio an detur læso ex negligentia, uel supina ignorantia. Bar. quòd non, in l. j. C. de sent. aduer. fis. la. Cyn. & Bal. contrà in l. j. C. de condi. inde. Vide Bal. in l. j. ad fi. C. de requir. re. & omnino per Alex. in l. j. §. j. ff. ex qui. cau. maio.

Restitutio in integrum non datur minori contra remissionem fideicommissi reciproci collati in tempus mortis. Casus sin. in l. de fideicommiss. in fi. C. de transact. secundum Bal. in l. cùm Archimedoram. in j. col. unum scias. C. ut in pos. leg. & ſ. Restitutio contra contractum. uer. pen.

Restitutio non datur læso modicè, & pro re minima. l. scio. de resti. in integr. Bald. & Petr. de Sun. in l. & in maioribus. C. de appella.

Restitutio datur minori, uel ecclesiæ loco tertiæ appellationis prohibitæ. Bald. & Pet. de Sun. in l. j. in ult. col. uer. sed nunquid. C. ne lice. ter. prouo. l. minor autem magistratus. §. sed & proc. & ibi Bart. ff. de mino. quòd datur restitutio contra duas sententias conformes. & in Specu. de appel. §. quoties. uer. licet. uide s. eo. uer. 50.

Restitutio datur læso propter ferias repentinas, non propter solennes. l. sed & si per prætorem. §. si feriæ. & ibi Bart. ff. ex qui. cau. maio.

Restitutio pręsenti contra absentem an detur. ſ. Restitutio contra quos. uer. xj. quòd non, nisi quando instantia periret.

110 Restitutio datur hæredi minoris mortui ante aditam hæreditatem. Bar. in l. j. in j. oppo. C. de rest. mil.

Restitutio non datur minori contrahenti cum iuramento. s. uer. Iuramentum seruandum. uer. xxx. & in uerb. Iuramenti effectus. uer. iiij. & uer. xij. lxxxj. & uer. cx.

Restitutio non est necessaria, quando consensus ipso iure non præiudicat. l. ij. & ibi Bal. C. si aduer. dona.

Restitutio non dātur minori matriculato, licet lęso, quia uidetur approbatus, nisi sit læsus in aliquo non concernente artem suam, in qua matriculatus est. Bar. in l. j. uer. & eadem ratione putarem. C. qui, & aduersus quos.

Restitutio non datur minori industrio. d. l. j. & ibi Bartol. circa prin. & doct. C. qui, & aduer. quos.

Restitutio non datur maiori læso in contractibus. l. in contractibus. & ibi doct. ex qui. cau. ma.

Restitutio datur absenti ex causa iusta. l. j. C. ex quib. cau. ma.

Restitutio datur repudianti re integra, id est, bonis non distractis. l. quòd si minor. §. Scæuola. & ibi Bar. ff. de mino.

Restitutio non datur absenti, qui potuit dimittere procuratorem, & non dimisit: uel dimisit, & mortuus est, sed fuerit absens ex causa necessaria. l. sed & si per prætorem. §. aduersus, & ibi Bar. ff. ex qui. cau. ma. & s. eo. uer. xij.

Restitutio competens minori datur etiam successori suo, licet maiori. l. minor autem magistratus. §. fi. de mi.

120 Restitutio competens filio in peculio: competit etiam eius patri succedenti filio ut hæres: non autem ei occupanti peculium tanquam pater. Bar. in l. pater, qui. ad fi. ff. de cast. pecu. post gl. ibi. l. iij. §. Pomponius. & ibi Bar. de mi.

Restitutio non datur in malis moribus. Bald. in l. j. C. de secundis nup. in j. col. uer. item quia in malis moribus.

Restitutio non datur minori contra sententiam præfecti prætorio. in Spec. de iurisd. om. iud. in ij. col. uer. magni sunt.

Restitutio quibus casib. detur ecclesijs tam minoribus, quàm maiorib. in Spec. de off. om. iud. §. j. uer. si uerò. & uer. porrò.

Restitutio non datur minori ratione odiosa. in Spec. de actio. xxj. col. uer. quid si filiusfam. egit.

Restitutio

Restitutio quandoq; datur ad producendum nouos testes. in Spec. de teste. §. iij. in ult. col. uer. item nota.

Restitutio datur minori, uel ecclesiæ contra cessionem causæ in potentiorem factam, & læsis. in Specul. de cess. act. §. j. in j. col. §. quid si minor.

Restitutio non datur ad lucrum cum aliena iactura. l. si is qui. de fur. l. sciendũ. ubi Bar. in l. fi. ff. ex quib. cau. ma. nisi agatur contra uiolentum, & modici dies supererant ad præscribendum. gloss. in l. j. §. rectissimè. de ui, & ui ar. & Bar. in l. j. C. de anna. excep. ij. col. uer. fallit solum, cùm agitur. & uide s̃. eo. uersic. v.

Restitutio quando denegatur minori, fortius denegatur impedito causa Reipub. gloss. in l. necnon. §. qua clausula. ex qui. cau. ma. Bald. in l. in contractib. in prin. C. de non nume. pe. & probat in l. fi. ibi. Bal. ff. de iureiur. Sed gl. uerior est in contrarium in l. cùm quidam. de acquir. hære. & Bart. in l. si qua militi. ex quibus cau. ma. & Alex. in l. cùm filius. §. in hac. de uerb. oblig.

Restitutio an detur doctori læso circa concernentia professionem. s̃. uer. Doctor. uersi. cxij.

Restitutio in integrum datur hospitali læso, sicut ecclesiæ. Io. And. in c. ij. de rest. in integrum. in vj. in Nouel. Sicul. in c. ij. in ij. no. de consue.

130 Restitutio datur læso contra ea, quæ nimis properè facit iudex. in Spe. de primo & secundo decr. §. nunc dicamus. uer. scias ergo. ibi: in causæ autem cognitione.

Restitutio non datur, alias iterum restitutio. in d. §. scias ergo.

Restitutio minori, & ecclesiæ, in quibus casibus detur. in Spe. de rest. in integ. §. vj. per totum. & s̃. eo. uer. cxxiij.

Restitutio contra quos detur, uel non, uide j̃. eo. per totum. & in uer. seq.

Restitutio in integrum datur contra hæredes. l. cùm miles. in prin. & ibi Bar. ex quib. cau. ma.

Restitutio datur etiam contra præsentem, qui ex causa non fecit potestatem agendi secum. l. ait prætor. in prin. & ibi Bar. ff. ex quib. cau. ma. Item contra eum, qui non patitur secum litem contestari. d. l. ait prætor. §. fi. & ibi Bar. in prin.

Restitutio datur contra quemcunq; possessorem. l. in causæ. §. fi. la j. ff. de mino. & ibi per Bar. plenè. & not. in l. minor. ff. de euictio.

Restitutio non datur filio contra patrem, cum quo contraxit. j̃. Restitutio ad contractum. uer. viij.

Restitutio non datur cõtra statutum, quòd uir lucretur totam dotem præmortuæ uxoris. Bal. in l. j. in ij. no. C. si aduer. dotem. per l. si sine. §. Lucius. ff. de admi. tu.

Restitutio datur creditori contra debitorem, dolo debitoris. l. antepe. ff. de dolo.

Restitutio datur contra pupillum, qui quæsiuit ex contractu facto cum falso tutore: quo casu pupillo nõ tenetur restitutus ad sumptus litis. Ita Bart. in l. nouissimè. ff. q̃d fal. tu. autho.

Restitutio contra dolum, etiam in omittendo, non datur. Bal. in l. pupillorum. in fi. C. de repu. hære.

Restitutio datur contra eum, qui in ius uocari non potest. l. sed & si per prætorẽ. §. hæc clausula. & ibi Bal. ff. ex qui. cau. ma.

Restitutio præsenti contra absentem non datur, nisi quando periret actio, uel instantia. l. ait prætor. in fi. & l. cùm miles. §. item ex reliquis. ubi per Bar. & plenius in l. is, qui rei. per gl. & Bar. in j. col. ff. ex quib. cau. ma.

Restitutio datur domino contra uasallum recusantem iurare fidelitatem. doct. & But. in c. si diligenti. de præscript.

Restitutio contra patrem nõ datur. l. ij. & ibi omnino per Bart. C. qui, & aduer. quos. & in Specu. de acto. in xj. col. uer. item quòd est filius.

Restitutio non datur contra patronum liberto. eo. ti. in xj. col. uersi. item quòd est libertus.

Restitutio transit, & extenditur, uel non. ut j̃. eo. per totum. & s̃. uer. prox. per discursum.

Restitutio contra præscriptionem cœptam cum uno, an detur alteri. j̃. uer. Restitutio contra præscriptionẽ. uer. j. quòd sic.

Restitutio in integrum non transit ad defensorem sine mandato. l. eum, qui. & ibi Bar. ff. de mino.

Restitutio est beneficium personale, quia non transit ad fideiussorem, sed est reale: quia transit ad hæredes. Bart. in l. fi. in j. col. in fi. uer. sed contra hoc. C. de fideius. mino. & s̃. uerbo, Restitutio in integ. uersic. iij. & Bald. in l. j. in iiij. not. C. si aduer. dotem. Quod dictum est de fideiussore, probatur in l. j. ubi Bald. eod. tit. & l. Marcellus, cum gl. magna in uer. hoc ergo casu. ff. de fideiuss. nisi dolus patris interuenerit. d. l. j. ubi Bal. in prin. & Bar. in prin. Item nisi in fideiussore pupilli. l. si pupillus. & ibi Bart. de acquir. hære. & l. minor. & ibi Bart. in prin. ff. de procur. ubi j̃. Adde, quòd prodest fideiussori iudicij, nõ cõtractus. Bal. in d. l. fi. in uer. deinde oppo. el j. Addo Bar. in d. l. minor. in prin.

Restitutio in integrum transmittitur ad hæredes. l. non solùm. ff. de restit. in integ. Bart. in d. l. fin. de fideiuss. mino. & quod not. in l. Pantonius. ubi Imol. & Paul. de Castr. ff. de acquir. hæred. in l. minor autem magistratus. §. fin. ff. de mino. in l. j. C. de rest. mil. Bald. in l. si intra. C. de restit. in integr. Paul. de Castr. tenet in l. si infanti. C. de iure deli. ubi Bar. in pen. col. in uersic. ultimò aduerte, & ibidem omnino per do. Alexan. Imol. & alios modernos in pen. col. in uersic. extrà gloss. tractat Bart. Sed ibi Rapha. contrà, & per Bald. in l. cùm antiquioribus. in ult. col. uer. secundò autem casu. C. eod. tit. Et si hæres est minor, non currit ei tempus. Glo. magna. & Bar. in l. interdum. ad fin. ff. de mino. & infrà uer. ix. Et dic transmitti, nisi hæres approbauerit gesta minoris læsi. gloss. sing. in l. paterfamil. ff. de priuileg. cre. in gloss. magna. & Ludo. Pont. in fin. uerb. restitutio in integrum. Item nisi minor decedat in puncto, quo expirabat beneficium restitutionis in integrum: quia tunc non restituitur hæres. gloss. & Bart. in l. non solùm. de restitu. in integrum. & s̃. uer. præce. Addo ad primum dictum suprà, uerb. Restitutio quibus. uersic. lxv. cum duobus sequentib. & Paul. de Castr. in consi. cccxxxix. quod incipit, Primum dubium. & dom. Alexan. in consil. xx. quod incipit, Viso processu causæ. in ult. colum. & s̃. uerb. Minor restituitur. uersic. xxij. cùm his, quæ ibi addidi post authorem.

Restitutio concessa minori circa sortẽ, non extenditur ad usuras. l. fin. in fin. ff. de condi. inde. Quod est uerum, si concedatur à iudice: secus, si à lege, id est, ipso iure. C. de hære. in authen. idem de Nestorianis. Item nisi aliàs restitutio esset inutilis. Io. de Pra. in d. l. fi.

Restitutio concessa minori in re indiuidua prodest etiam socio maiori. gloss. in l. j. in uerbo, patrocinari. C. si in communi causa in integrum restitutio postul. per l. loci. §. si fundus. ff. si seruitus uendi. Sed doctores ibi contrà, & dicunt uerum, nisi ratione connexitatis, secundum Floren. in d. §. si fundus. uide Bartolum in d. l. j. in uersic. ad tertium notabile.

Restitutionis causa incœpta non impeditur morte rei conuenti. l. si intra. & ibi Bar. C. de rest. in integ.

Restitutio transit ad hæredem, cui non currit tempus nisi finita minori ætate. l. minor autem magistratus. §. non solùm. & ibi Bar. ff. de mino. Bar. post gl. magnam in l. interdum. ad fi. eo. tit. & in l. si minoris. ff. de admi. tuto. & ult. col. uersic. sed tunc instatur.

10 Restitutio concessa fideiussori, non prodest reo principali. l. j. C. de fideiussori. minorum. Addo gl. & Bart. in pen. quæst. in l. fi. eo. tit. l. iij. §. sed utrum. de minor. l. minor. la ultima. in prin. & ibi Bar. eo. tit.

Restitutio prodest etiam hæredibus restituti. Bal. in l. j. C. de fideiusso. mino. per l. nõ solùm. de restit. in integ. l. j. & ibi Bal. in iiij. not. C. si aduer. dot.

Restitutionis beneficium cedi potest. l. si minoris. & ibi Bar. in prin. & ult. col. uer. secundo modo legitur. ff. de administr. tut. l. quod si minor. in prin. & ibi Bar. de mino. Bal. in l. non solùm. in j. no. ff. de resti. in integ.

Restitutio contra sententiam uidetur etiam data contra executionem sententiæ. l. si ex causa. in prin. & ibi Bar. de mino.

Restitutio non extenditur ad præiudicium tertij. Bar. in l. Gallus. §. & quid si tantum. de lib. & posthu. in v. col. uer. quæro, quid si filius. & s̃. Restitutio à quibus. uer. ix.

Restitutio data uni non prodest alteri correo. l. fi. & ibi Bar. C. si unus ex pluribus appella. licet in appellatione secus. ut j̃. eo. uer. fin.

Restitutio unius an noceat alteri. Bart. in l. ex duob. in ult. col. in prin. xiij. q. ff. de duo. reis. quòd sic. nisi ut ibi.

Restitutio concessa filiofa. minori non porrigitur ad patrem. j̃. uerb.

j.uerb.Restitutio contra cõtractum.uersic.x.& s.Restitutio quibus,uer.xxiij.

Restitutio concessa minori,prodest aduersario, nisi eius dolo fuerit læsus minor.tex.fin.secundum Bart. in l. qui res.ff.de sol.Alex.in l.j.§.renunciatio.in fi.de oper.no.nuncia.

Restitutio in integrum concessa uni,nõ extenditur ad socium eiusdem litis,nec ad accessoria specificè non deducta.Bal.in addi.Spec.de resti.in integ.uer.singulare ius.l.fi. & ibi Bart. C.si unus ex plu.appel.& s.eo.uer.xv.

Restitutio ex clausula generali, si qua mihi iusta causa esse uidetur,datur etiam maioribus xxv. annis.l.j.ff.ex qui.cau.ma.de qua per Spe.plenius in tit.de loc. §.vj.uersi.xv.& sequenti.& de instru.edi.§.fi.in pen.col.uer. quid si hæres.& j.eod.uer.seq.& in d.tit. ex quibus cau.ma. per totum.

Restitutio ex clausula generali datur ei,cui non est facta editio contra uolentem edere aduersus sententiam, ut reponatur in pristinum statum,si is qui uoluit edere, est soluẽdo interesse.Bar.in l.argentarius.§.fi.de eden. Innoc. in c.præterea. de dila.ult.col.magna,in prin.uer.sed si iudex.

Restitutio ex clausula generali datur carcerato. s. Restitutio. uer.xxxv.

Restitutio ex clausula generali datur hæredi ponenti in inuentario res non ponendas per errorem,uel hæredi non ponenti res ponendas.Ang.in l.j.§.hæc stipulatio.antepe. col. ff. si cui plus,quàm per legem Falc.

Restitutio ex clausula generali datur contra sententiam gratiosè latam ex illo capite,ne fiant illicitæ retentiones,quando uictus fuit inscius,uel negligens : ut quia non uidit acta: uel si uidit,non appellauit. Bald.in l.j.iiij.oppo.C.de condi. inde.Contra Bart.in l.seruo. §. cùm prætor.in ult.oppo.ubi dicit negligenti non dari eam.ad Treb. & j.uerb. Restitutio contra sententiam.uer.xxxiiij.& seq.

Restitutio ex clausula generali non datur læso per suum consensum,etiam dolo extortum.gloss.in uer.in admittenda.& Ang.in l.j.§.si quis.ff.de dolo.

Restitutio ex clausula generali datur hæredi aduersus non aditam hæreditatem per ignorãtiam post triginta annos. Lud. Pon.in l.fi.C.unde cog.per no. per Bart.in l.j.§.si propter.ff. de iti.actuq; priua.per glos.in l.si sic.in uerbo,seruitus est.ff. quemad.ser.amit.& in l.sicut.de præscript. xxx. anno. Sed uide Ang.de Vbal.moder.in rubr.C.qui admit. xv.col.Item præscriptionem decursam contra impeditum de facto, non de iure:s.Præscriptio contra quos.uer.iij.& uer. Restitutio quib.uer.xxxv. & j.uer. Restitutio contra præscriptionem. uer.vij.Sed an si non fuit adita per restitutionem.Alex.con. lxij.ij.parte.

Restitutio ex clausula generali contra sententiam datur impedito producere testes,uel instrumenta,si iudici ante sententiam allegauit impedimenta.Innoc.singulariter in cap.ultra tertiam.circa medium.in uer.sed dices.de testi. in Specu.de execu.sent.§.postremo.in iiij.col.uer.illud.Paul.de Castr.in l.Imperatores.ff.de re iud.& ibi per Rapha. Cu.& doct.moder.& Salic.& Pet. de Su.in l.sub specie.C.eo.tit. & per Bar. in l.j.C.de sent.aduer.fis.latis.lib.x.in j.col.in fi. in uer. item in id,quod dicit gl.

Restitutio ex clausula generali datur,cũ debitor ad diem moritur ante diem:quia etiam nõ adita hæreditate pœna committitur.in Spec.de loca.§.vj.& uer.xix.

10 Restitutio ex clausula generali datur cõtra præscriptionem ignoranti decursam.j.uer. Restitutio contra præscriptioné. uersic.ij.

Restitutio in integrum ex clausula generali, hodie est parum in usu.in l.ij.ff.ex quibus cau.ma.Alexan.in l.admonendi.ff. de iureiur.

Restitutio ex clausula generali contra sententiam propter instrumẽta de nouo reperta,datur intra quadriennium.s. uer. Restitutio quando.uer.xxiij.Item ad producendum instrumenta reperta post conclusum in causa.Cy.in l.j.C.de condi.inde.Io.And.post Spec.de sent.excom.§.fin.uer. illud.& Bar.in l.j.C.de sent.aduer.fis.lat.lib.x.Io.de Imol.& Alex.in l.Imperatores.de re iud.

Restitutio ex clausula generali non datur contra præscriptionem triginta annorũ.Alex.in l.cùm filius.§. in hac.de uerb. oblig.Ioan.de Imol.in c.fi. de præscriptio. & Abb.in c.uigilanti.eo.tit.

Restitutio in integrum ex clausula generali, an detur hæredi aduersus pœnam commissam cõtra hæreditatem iacentem: suprà,Hæreditas iacens.uersic.xviij.Item aduersus præscriptionem completam cõtra hæreditatem iacentem.Ang.no. in l.sed si in conditione.§.seruus.de hære.instituen.& Alex. in l.si cõstante.§.j.solu.matri.Adde j.Restitutio contra præscriptionem.uer.v.

Restitutio ex clausula generali datur, ut testes iterum examinentur,quando attestationes sunt perditę ante sententiam. Item ut testes recipiantur, quos ultra numerum productos iudex noluit admittere,pro refrenãdo numero eorum,si alij admissi plenè non probauerunt.Innoc.in c.auditis.de resti. in integ.& in c.cõstitutus.in gl.in uer.aperire.de test. & Bal. in Mar.Attestationes.uer.fi.

Restitutio ex causa iustæ ignorantiæ potest peti.Bal. & Nicol. de Neapol.in l.si falso.ff. quod fal.tu.au.& s. Restitutio quibus.uer.lxxx. Sed non ex causa ignorantiæ supinæ, nec ex causa negligentię,de quo uide omnino per Alex.in l.j.§.j.ff. ex qui.cau.ma.

Restitutio ex clausula generali contra læsionem ex iusto errore datur.Bar.in l.j.in fi.ff.de rest.in integ.

Restitutio contra contractum quando detur, uel non. j.eodem.& s. uerb Restitutio quibus. uersic. lxxxj.

Restitutio datur etiam aduersus contractum bonæ fidei. l. tutor.in prin.ff.de mino.

Restitutio ad partem contractus facit eum cessare in totum, si pars uelit ab eo recedere.d.l.tutor.§.curator. & ibi Bartol. de mi.

Restitutio datur contra pactum circa dotem positum. l. pen.§. mulieri.& ibi Bar.ff.de mino.

Restitutio petita aduersus contractum,debet dari etiam aduersus pacta posita iuxta contractum, no. in l. fundi partem.de contrahen.emp.

Restitutio non datur minori, si creditor probet pecuniam mutuatam esse uersam in utilitatẽ minoris. l.j. C. si aduer. cred. & no.in l.nam & postea.§.si minor.de iureiur.

Restitutio datur minori contrahenti,etiam cum decreto iudicis.l.ij. C. de fideius. mino. sed non datur contrahenti cum præcepto iudicis. l.ait prætor. §. permittitur. de mino.uide l.ij.& ibi Bartol.C.si tutor,uel cura. & Paul. de Castr.consil. ciiij.quod incipit,Non dubium.Adde Panor. in c.cùm causa.de empt.& uend.& s.in uer. Restitutio quibus. uer.xviij. & j.eo.uer.cxxv.

Restitutio non datur filio contra contractum cum patre initũ. l.fi.& ibi Bar.& Bald. C. qui,& aduer. quos.Quod intellige, quando filius est emancipatus, aliàs nõ teneret contractus, ut ibi Bald.in fin.

Restitutio datur filiofam.minori ad cõtractum,etiam iussu patris initum,sed non porrigitur ad patrem.l.si cum mandato. ff.de mino.Addo textũ in l.iij.§.sed utrũ.& ibi Bart. in prin. ff.de mino.& s.Restitutio quib.uer.xxiiij.

10 Restitutio non porrigitur ad patrem ex persona filij læsi per contractum iussu patris initum.l.iij.§. sed utrum. & ibi Bar. in prin.ff.de mino. Quod est uerum ob ætatem filij, sed propter absentiam sic.Vnde

Restitutio ex persona filij absentis datur patri, quamuis non daretur propter ætatem.l.cùm quidam.in prin. de acq.hær. & d.§.sed utrum.ubi Bart.in j.col.in fi.& s.Restitutio quib. uer.xxiij.& seq.

Restitutio non datur contra naturalem obligationem tantùm. Bar.in l.minor.in ij col.in prin.ff. de procur. & s.in uer.Restitutio quibus.uer.xlij.

Restitutio datur minori læso in cõtractu, non in ultima uoluntate.l.fi.C.si quis ali.test.prohi.Bar.in l.j.§. fuit quæsitum.in antepen. quæst. ad Treb. doct.in l. si frater. C. qui test.faco. pos.& s.Restitutio quibus.uer.lj.

Restitutio non datur minori ad contractum per ipsum approbatum.Bar.in l.Iulia.§.si quis.el j.in fi.ff.de act.emp.

Restitutio non datur contra contractum ratificatum in maiori ætate tacitè,uel expressè.l.j.C.si maior factus ra.hab.& ibi Bar.& doct.

Restituti

Restitutio non datur minori contra contractum iuratum, etiamsi non certioratus renunciauit. suprà, Minor restituitur.uer.xxiiij.

Restitutio in integrum non potest concedi per iudicem minorem contra sententiam latam à minore. Alex.post Bartol.& Raph. in l.nam & postea.§.si minor.de iureiu.

Restitutio non datur per iudicem laicum contra contractum alienationis rei ecclesiasticæ, in quo episcopus decretũ interposuit.Ful.&Ale.in l.nã & postea.§.si minor.ff.de iureiu.

Restitutio datur cõtra uenditionem factam per negligentiam commissam tempore absentiæ iustę.l.si cum militaribus.C. de rest. mil.

20 Restitutio contra donationem moderatam nuptialem factã de rebus, quæ seruari non possunt, non datur. l.j.& ibi Bar.C.si aduer.donatio.

Restitutio datur cõtra cõsensum.l.ij.& ibi Bart.C.si aduer.do.

Restitutio nõ datur absenti contra contractum.l. quæ à patre. & ibi Bar.C.de rest.mil.

Restitutio non est necessaria pupillo contra contractum falsi tutoris,quia est ipso iure nullus.Nic.de Neap. in l.j.ff. quod fal.tu.Adde no.per ipsum in l.nouissimè.eo.tit.

Restitutio contra diuisionem an detur.s̄.Restitutio quibus detur. uer.lxxxij.quòd non.

Restitutio datur contra contractum, etiam cum authoritate tutoris,uel curatoris initum à minore.Pau.de Cas.cõs.ciiij. incip. Non est dubium.& in tit. C. si tutor uel cura. inter. & ibi Bar.& doct.s̄.eo.uersi.vij.

Restitutio non datur minori contra transactionẽ de fideicommisso reciproco.Bald.in l.cùm Archimedoram.C.ut in pos. leg.in j.col.uer.unum scias.& s̄.Restitutio quibus.uer. cv.

Restitutio non datur maiori contra contractum.l.in contractibus.& ibi doct.C ex qui.cau.ma.

Restitutio contra iuramentum proprium, id est à se susceptum,non datur, sed contra iuramentum alteri delatum sic.l. nam & postea. §. si minor. & ibi Bart.ad finem.ff.de iureiur.& Bald.in c.item sacramenta.in prin.de pace iur.fir.

Restitutio contra iuramentum delatum per tutorem datur pupillo propter probationes superuenientes ei,si tutor nõ habuit necesse litem mouere, & sic fuit in culpa, mouendo litem,cùm probationes nõ haberet:aliàs secus.Ale.post Pau. de Cast.in l.tutor. in prin.de iureiur.

Restitutio puberi non datur contra proprium iuramentum.in † Spec.de emp.& uen.§.iiij.in j.col.in fi.uer.illud. † Et omnino do.Fran.Aret.in l.sciendum.de uerb.oblig.in v.col.

Restitutio contra confessionem factam à pupillo,etiam cum authoritate tutoris,datur.l.certum.§.in pupillo.& ibi Bar.& doc.ff.de confes.post glo.ibi.

Restitutio non datur minori contra confessionem factam in delictis atrocibus.Bart.in l.auxilium.ff.de mino.in uer.nota ex hac lege.

Restitutio non datur contra confessionem erroneam. Flo. in l.proinde. §.si procurator.ff.ad legem Aqui.licet appellatio sic.Bal.in l.ij.C.de erro.aduo.in j.co.in uer.tertiũ exemplũ.

Restitutio contra confessionem datur, etiamsi falsitas probari non possit.per Alex.in l.nam & postea.§.si minor.de iureiu.

Restitutio datur minori confesso delictum contra confessionem,si aliter de delicto non constat.Angel.in l. certum.§.in pupillo. ff. de confes. Alex.in l. nam & postea.§.si minor.de iureiur.ubi etiam dicit,quòd quando minor contra confessionem habet probare de lęsione,sufficit probare per unum testem:quia eo ipso, quòd apparet habere unum testem, & sic habebat præsumptionem pro se, est læsus,si illi præsumptioni derogauit per confessionem.Bal.sing. in l.j.xvij. col. & ibi Sali.C.de confes.

Restitutio datur minori contra confessionem tutoris,uel curatoris. Bald. in l. ij. §. quod obseruari.iij.col.uer.quartò quæro.C. de iur. cal.Sed caue,quia de restitutione nullũ uerbũ.

Restitutio contra confessionem an detur ecclesiæ.s̄.uerb.Ecclesia.uersi.lxvj.

Restitutio datur contra confessionem fundatam super falso. l. qui agnitis.de except.l.diuus.de re iudi.secundum Bald. in addi.Spec.de execut.sen.uersic.sed quomodo possunt. ubi etiam dicit esse necessariam restitutionem, quando falsitas est participata cum parte: aliàs autem datur actio, & exceptio,per l.qui nomine.de fal.Cyn.in l.j.& in l.satis. C.de fal. secundum eum.

Restitutio datur contra exceptiones omissas dilatorias, uel peremptorias, in causa ciuili,uel criminali, & ad testes post publicatas attestationes producendos, & ad allegationes omissas,quando litigauit quis per procuratorem, non quando per se cum iuramento, uel per procuratorem constitutum cum iuramento, & hoc incidenter ante sententiam sine libello, uel post sententiam principaliter cum libello.Bar.in l.minor xxv.an.omissam. post glo. in uerbo, allegationẽ. de minori.& quod per Bart.in l.minor. autem magistratus.§.si autem.uer.item not.ff.eo.tit.

Restitutio datur cõtra exceptiones omissas per ignorantiam. c.coram.de rest.in integ.Io.de Pra.in l.qui procuratorem.§. si quis omiserit.de procurator.

Restitutio datur contra exceptiones iustas,non omissas,si opponens obtulit se probaturum eas, uel secus: tamen si non obtulit se probaturũ,uel si ipsæ oppositæ sunt iniustæ.Bart. in l.ij. ff. de restitu. in integ. circa medium.& uer.& per hoc aduerte.

Restitutio datur ecclesiæ non admissæ ad opponendum contra rescriptũ.Io.And.in c.j.de resti.in integ.li.vj.in Nouella.

Restitutio ad opponenda crimina, uel defectus,non datur minori,uel ecclesiæ.Bal.in addi.Spec.de resti.in integ.uer.nec ecclesia.& s̄.Restitutio quib.uer.lxxvij.

Restitutio ad opponendum exceptiones debet dari, si exceptio sit iusta.Bal.ubi s̄.uersi.si petitur.

Restitutio non datur ad exceptiones omissas per curatorem intra terminum.s̄.Restitutio à quib.uer.xcix.

Restitutio ad terminum probatorium elapsum,uel aliũ, debet dari probato lapsu termini, si probatio sit iusta.Bald.in addi.Spec.de resti.in integ.uer.si petitur.& ibi Specul.in §.fin.in xiiij.col.uer.illud quoque.& Bart.in l. nam & postea.§.si minor.in ulti.col.uer.item per hoc habes. ff. de iureiur. quod non sufficit probari lapsus termini, nisi etiam probetur læsio.

Restitutio ad terminum præfixum per statutum ad accusandum,non datur minori.Bal.in l.fi.ulti.col.C.in quibus cau. in integ.resti.non est neces.Alex.in l.auxilium.de mino.

Restitutio in integrum datur aduersus instantiam dolo partis. Alex.post Bart.in l.hæredibus.§.dolo.de dolo.& per glo.& doc.in c.cùm uenerabilẽ.de iud.& s̄.Instantia.uer.lxxxiij.

Restitutio ad terminum opponendi dilatorias non datur, nisi æquum iudici uideatur.Car.in cle.j.xv.q.de rest.in integ.

Restitutio ad terminum peremptorium datum ad opponenda crimina non datur. Card.in cle.j.xiiij.q.de resti.in integ. contra.s̄.§.Restitutio quando.

Restitutio ad terminum elapsum datur ad tantundem, quantum fuit tempus læsionis. Cardin.in cle.j.vij.no.de restit.in integ.& in viij.q.

Restitutio ad lapsum termini datur.gl.in clem.j.vij.q.per Car. de restit.in integ.quæ gl.ponit exempla.

Restitutio aduersus lapsum instantiæ an detur ecclesiæ. s̄. Ecclesia.uer.xxxvj.

Restitutio ad terminum rescripti non præsentati datur. s̄.Rescriptum.el j.uer.pe.& in uer.Rescriptũ præsentatur.uer.ij.

Restitutio non datur minori ad terminum instantiæ elapsum, nisi in subsidium, id est, curatore non existente soluendo. gl.sing.in uerbo,nihil.& Ang.in §.illud.circa princ. in auth. de hære.& Fal.

Restitutio ad unam diem læsionis potest peti etiam aduersus modicum tempus ante diem sibi præfixam ad petendũ restitutionem,intra quod se præparauit.Bart.in l.ab hostibus. §.sed quod simpliciter.in ij.col. in uersi. ex hoc etiam debet dici.ff.ex qui.cau.ma.

Restitutio aduersus lapsum fataliũ est modici præiudicij. Pet. de Anch.in consil. lxxxiij.incip.In causa,& quæstione,quæ inter uniuersitatem,&c. Ludo.in sing.uer.Fatalia.uer. Restituere. nec requiritur ordo iudicij.Barto.in auth.item si.uer. sed aduerte.C.de temp.appel.

Restitutio ad probandum potest dari post attestationes publicatas,quę prodest etiam aduersario.j.uer.Testes post publi.

procu. in uersi. j. in ij. col. & debet dari, saltem summariè, constito de læsione, & interesse petentis: sed secus, si petatur cōtra sententiam, uel contractum, quia debet plenè constare de læsione. Bal. in addi. Spec. de resti. in integ. uer. si petitur. & Bal. in c. ij. in pe. col. in uersic. quæro, utrum post didicita. quid sit inuest. Et datur minori. Bald. & doct. in auth. qui semel. in j. col. uersi. quinto fallit. C. de proba. & in d. l. petendæ. per Bar. ad fin. uer. item per hanc legem. C. de tempo. in integrum restitutio. pet.

Restitutio datur ecclesiæ ad producendum testes post publicatas attestationes, si constet læsio, & de subornatione non timeatur. Car. in cle j. xvj. q. de rest. in integ. datur ad producendū alios testes, si primò producti sunt repulsi exceptione excommunicationis, uel aliàs, uel ad producendum eosdem, cessante impedimento. ut ibi. q. xvij.

Restitutio ad probandum debet dari, si probatio est iusta, & terminus est elapsus. Bald. in d. uersic. si petitur.

Restitutio ad audientiam, uel ad probationem cùm petitur, dicitur peti semiplena tantùm restitutio, & ordo iudicij non requiritur, & sufficit præsumpta probatio. Bal. in Marg. uer. Petitio. uer. quinto allegat. Innoc. in c. j. de rest. in integ. qui nihil dicit. & s. Restitutio qualiter. uer. xxxj.

Restitutio datur ad producendum nouos testes. in Spec. de teste. §. iij. in ulti. col. uer. item nota.

Restitutio ad producendum datur post conclusum in causa. c. auditis. de resti. in integrum. & Card. in cle. ij. xiij. q. de testi. ubi ideo dicit, quòd

Restitutio in integrum non datur ad probandum esse publicatas attestationes: de quo aliter dic, ut suprà eo. uer. j. & infrà, Testes post publicationem processus. uer. j. ubi plenè.

Restitutio datur minori ad probandum super accusatione criminali per eum producta. in Spec. de rest. in integ. §. qui autem. uer. sed pone. Io. And. in c. auditis. de resti. in integ. glo. in cle. ij. de procur. Bal. in l. auxilium. de mino. Alex. in addi. ad Bar. in §. nunciatio. ult. col. de oper. no. nunciat.

Restitutio in integrum datur ad probationem necessariam omissam, etiam non probata læsione, ut ad probandum præscriptionem. no: Sicu. in c. suscitata in ij. no. de resti. in integ.

Restitutio contra sententiam latā ex falsis instrumentis datur officio iudicis. Bart. in l. nam & postea. §. si minor. in ij. col. in uer. contra hoc oppo. ff. de iureiuran. Item contra latam ex falsis probationibus. l. diuus. de re iu. c. cùm uenerabilis. de except. in c. licet causam. de proba. & Alex. consi. lij. iiij. parte.

Restitutio contra sententiam latam ex iuramento datur. Bart. in l. admonendi. de iureiur. Bal. in l. j. j. col. in prima oppo. C. de condi. inde. Quod uerum est, secundum Raph. Fulg. ibi, intra triginta annos, licet non sit necessaria, secundum Gul. & Ang. uide in l. si prætor. §. Marcellus. de iudi. & in l. diuus. de re iud.

Restitutio datur contra sententiam latam per errorem. l. seruo. uer. cùm prætor. ad Treb. Bald. in l. diuus. in j. col. in uer. oppo. de quadam. gl. ff. de re iudi. & per Bart. in l. pe. in fi. co. in uer. item nota limitationem. ff. de confes. Item contra sententiam latam ex confessione erronea. l. pe. per gl. & Bar. ff. de confes. & Bar. in l. non fatetur. eod. tit. & in l. error. de iur. & fac. igno. Alex. in d. consi.

Restitutio contra sententiam, qua declaratur priuilegium fori non competere, non datur. Inn. in c. coram. in j. col. in gl. sua, in uerbo, interlocuti. de resti. in integ. Ang. & Pet. de Sun. in l. ij. §. conuenire. de iud.

Restitutio contra sententiam interlocutoriam latam ex falsis probationibus non datur, nisi tractetur de magno præiudicio. Inn. in c. coram. de resti. in integ. in gl. sua, in uerb. interlocuti. doc. & Pe. de Sun. in l. si prætor. §. Marcellus. de iud.

Restitutio datur contra sententiam latam odio uel amore. d. l. seruo. §. cùm prætor. & ibi docto. & Bart. in ulti. oppo. ff. Trebel. doct. & Pet. de Su. in d. l. si prætor. §. Marcellus. non si lata est dolo, uel culpa lata. glo. in d. §. cùm prætor. in uer. authoritatem. & Bal. in l. j. iiij. oppo. C. de condictio. indeb. & suprà, Restitutio ex clausula generali. uersi. v. & infrà eo. uersic. xxiiij.

Restitutio datur contra sententiam latam, prætextu fasarum probationum, etiamsi pars, pro qua lata est, uelit docere de ueritate aliarum probationum, & per alias ueras probationes uelit iustificare sententiam ipsam. Glo. ultima. Bar. & docto. in l. si is ad quem. in uer. pro cuius declaratione. ff. de acqui. hære. Bal. in l. j. C. de condi. inde. in ij. col. in uer. ultimo opp. Pe. de Su. in d. §. Marcellus. tenet cōtra. Bart. per gl. ibi, quod non possit iustificare. Adde Bar. in l. diuus. in fi. ff. de re iudi. & j. Sententia ex falsis. uer. iij. & s. Probatio. uer. xx.

Restitutio datur filio contra sententiam pro patre latam. l. ij. per gl. in uerbo, exhibebit. & doc. C. si aduer. rem iud.

Restitutio contra laudum, coràm quo petatur. s. Restitutio à quibus. uer. vj.

10 Restitutio contra sententiam potest incidenter peti, etiam per procuratorem, sine speciali mandato, non autem principaliter. suprà, Mandatum speciale. uer. xx.

Restitutio contra sententiam non potest peti, quamdiu potest appellari. Rota in deci. ccxxviij. si contra. in nouis.

Restitutio contra sententiā diffinitiuam an requirat libellum & litis contestationem. s. uerb. Restitutio qualiter. uersic. ij. & xv.

Restitutio contra decretum iudicis datur, sed non appellatio. Bald. in l. j. uer. sed hîc quærit Iac. de Areti. C. de contrahen. emp. per l. ait prætor. §. permittitur. de minoribus.

Restitutio non datur contra tres sententias conformes, nisi constet de iniustitia earum. Rota in deci. ij. aduersus. in nouis. contra Spec. de appel. §. viij. quòd datur restitutio in integrum loco tertiæ appellationis. & infrà eo. uer. xxxij.

Restitutio potest peti contra sententiam, etiam pendente appellatione. s. Restitutio quando. uersi. viij. & seq.

Restitutio non datur procuratori minoris, uel ecclesiæ contra sententiam super mandato latam. Barto. in l. Pomponius. §. rati. in ij. col. in uer. sed opp. & uidetur. ff. de procuratorib.

Restitutio contra tres sententias conformes quando detur. s. uer. Restitutio quando. uer. x.

Restitutio an detur contra sententiam, à qua non potest appellari. s. uer. Restitutio quibus. uer. liij. quòd non.

Restitutio in integrum contra sententiā arbitri datur, nisi statutum dicat non posse aliquid opponi contra eam. j. Sententia arbitri. uer. ultimo.

20 Restitutio ex clausula generali, Si qua mihi iusta causa, &c. datur contra sententiam propter probationes de nouo repertas, quando non competit regressus contra alium. j. uer. Sententia retractatur. uer. xxvij.

Restitutio contra sententiam datur ex nouis probationibus, si non opponitur, quòd sententia transiuit in rem iudicatam. Alex. consi. lij. Callimachus, & c. iiij. parte. Inn. & docto. in c. cùm dilecta. de rescrip. & in c. fraternitatis. de frig. & malef.

Restitutio contra sententiam an suspendat executionem. infrà, Restitutionis effectus. in uersi. ij. ubi plenè quòd sic.

Restitutio datur contra sententiā latam contra fiscum absente aduocato fiscali. Bar. in l. j. in j. q. C. de sen. aduer. fis. lat. li. x.

Restitutio datur contra sententiam latam per dolum, uel culpam, uel gratiam, uel per sordes, non per pecuniam. glo. no. in l. seruo. §. cùm prætor. in uerbo, authoritatem. ff. ad Treb. & suprà eo. uer. vj. Gul. de Cu. & Cyn. in l. pen. de iust. & iur. Bald. in l. j. C. quomodo & quando iu. in ult. col. ubi allegat. gl. in d. §. cùm prætor. quia dicit unicam & singularem in iure. Et ibidem uide Pe. de Su. text. & Bar. in l. sed & si per prætorem. §. ait prætor. ff. ex quib. cau. ma. Secus, si jus perijt culpa actoris, quia non datur ei restitutio: ut ibi no. & per Bar. ibidem, in summario.

Restitutio contra sententiam latam per gratiam, ambitionem uel præuaricationem, datur intra quadrienniū. glo. j. & Bar. in l. j. in ij. col. in uer. quæro si præuaricatio. C. de sen. aduer. fis. lat. lib. x. Bal. in l. j. j. col. & in j. oppo. in fin. C. de condi. inde. qui dicit uerum in lata contra fiscum, ecclesiam pupillū, & furiosum: quibus etiam ipso iure succurritur: ut ibi per Bal. & j. Sententia uenalis. uer. v.

Restitutio debet peti contra sententiam latam ex falsis instrumentis: aliàs tenet ipso iure. l. ij. & fi. & ibi Pe. de Su. & doct. C. si ex fal. instru. & ibi per gl. in uer. audiuntur. per l. diuus. ff. de re iudi.

Restitutio datur ecclesiæ contra sententiā latam in causa possessorij. c. ij. de resti. in integ. de quo per Io. And. in c. j. eo. tit. in vj. in Nouel. ij. col.

Restitutio contra sententiam data, uidetur etiam data contra executionē eius.l.si ex causa.in prin.& ibi Bar.ff.de mino.

Restitutio non datur contumaci, & contra interlocutoriam. Bart.in l.diuus.ij.q.de restit.in integ.

30 Restitutio contra sententiam habet uim diffinitiuæ, sed ad appellandum habet uim interlocutoriæ.Bal. in addi. Spec. de restitu.in integ.in prin. & j. Restitutio ad appellandum. uersic.x.

Restitutio datur minori, & ecclesiæ contra tertiá sententiam, licet tertiò non possit appellari.Bal.in l.j.in ulti.col. in uers. sed nunquid contra sententiam.C.ne.lice.in una causa tertiò prouo.Sed

Restitutio datur loco secundæ appellationis contra duas sententias conformes,licet tertio nō liceat appellare. l. minor. §.sed &. ff.de mino. & in Specu.de appel.§. quoties.uer.pe. ubi plenius.& suprà eod.uersi.xiiij.

Restitutio datur contra sententiam in causa possessorij. Paul. de Cast. consi. cccxvij. quod incipit, Vt bene attingatur. & §. Appellatio à sententia possessorij.uersi.viij.

Restitutio contra præceptū guarentigiæ potest implorari per minorem.Bal.plenè in addi.Spec.de appel.in secundis addi.in j.col.in uer.minori.xxv.annis.

Restitutio contra sententiam pœnalem,qua condemnauit iudex in minus,non datur fisco.l.auxilio. ff. de mino. Bald.in addi.Spec.de accusatore.v.col.uer.quid si iudex.Vide contrarium per Bart.in l.quid ergo.§.pœna.in iiij.col. uer. ueniamus ad diminutionem.ff.de infamibus.

Restitutio contra sententiam nondum latam,si petatur,debet pronunciari superuacuo petitam esse. Bald.in l.ij.in j.col.in uersi.tertium exemplum. C. de erro.aduo. & Innoc.in c.G. perpetuus.de fide instru.

Restitutio in integrum datur etiam contra sententiam papæ, etiam per ipsum met papam. no. in c. suscitata.& ibi Sicu.in j. not. de restit. in integ. & plenius in c.tum ex literis. in iij. no.eod.tit.

Restitutio cōtra sententiam datur citato peremptoriè, uel per tria edicta,probanti sibi non innotuisse citationem. Cardi. in cle.j.ulti.q.de iudi.

Restitutio in integrum contra sententiam non datur minori, qui succubuit iterum,donec priuilegium fori quæsiuit.glo. & docto.in l.ij.§.conuenire.de iud.& Alex.in l.minor.iij.de mino.

40 Restitutio in integrum contra sententiam, à qua minor nō appellauit,non datur,nisi sit læsio.Bart.Bald.Ange.& Alex. in l.nam & postea.§.si minor.de iureiur.

Restitutio contra sententiam de competentia iudicis an detur.Io.de Imo.in l.quidam.xvj.col.de re iudi.

Restitutio contra sententiam latam ex inimicitia capitali datur.Alex.in l.non distinguemus. §. cùm quidam. ff. de arbi. & Bal.in l.uenales.C.quando prouo.non est necess.

Restitutionis contra sententiam,materiam supple, ut in tit.C. si aduer.rem iudi.& ibi per doc.& infrà,uer.Sententia uena lis.uer. v. & uer. xlj. & in uerbo, Sententia ex falsis.uer.j.& per totum.& in uer. Sententia retractatur. per totum. præsertim in uersic.xxx.

Restitutio ad appellandum datur ex iusto impedimento.Rota in deci. ccxxviij. contrà, &c. Innocen.& docto.de illo,& de iure suo,in deci.xc. non sufficit.in nouis.

Restitutio ad prosequendum appellationem post biennium datur.Car.post gl.in cle.j.viij.q.de resti.in integ. & in ca. ex ratione. de appel.

Restitutio ad appellandum reponit casum in statum, ac si sententia non transisset in rem iudicatam. Ita in Rota decisio. ccccxlvj.in nouis.

Restitutio ad terminum appellandi datur ad tantundē, id est, ad decem dies.Car.in cle.j.in fi.eo.tit.de resti.in integ.

Restitutio ad appellandum reponit in eo statu, in quo sententia non transiuit in rem iudicatam.Rota in deci.ccccij.si lata,&c.in nouis.

Restitutio ad appellandum intra quantum tempus detur. suprà,Restitutio quando.uersic.vij.& infrà eod.uersic. v. Addo suprà,Minor restituitur.uer.xlvj.& xlix.

Restitutio ad appellandū,uel ad totam causam,ad quid prosit. Bal.in l.cùm & minores.in ij.col.in prin.in iij.oppo.C.si aduer.rem iudi. quòd

Restitutio ad appellandum facit deuolui causam ad superiorē, & petitur post lapsum terminum appellandi:sed

Restitutio ad totá causam potest peti antè, & pòst,& facit eam uerti coram eodem iudice, & facit restitui contra læsionem inductam ex sententia:& ex actis,quòd nō est in restitutione ad appellandum, in qua proceditur secundum naturam appellationis, non secundum naturam restitutionis in integrum,secundum Bald.ibi,uide Barto. in l.diuus. in ulti.col. in princ.uersic.quæro,quid est hoc dictum.ff. de resti.in integ.Adde Bal.in l.j.in fi.C.si sæpius in integ.rest.pos.

Restitutio circa appellationem lædentem quomodo petatur. suprà,Minor restituitur.uersic.xlvj.& uer.lxxxiij.

10 Restitutio ad appellandum data habet uim interlocutoriæ, sed contra sententiam habet uim diffinitiuæ, Bald. in addi. Spec.de rest.in integ.in prin.& suprà, Restitutio contra sententiam.uer.xxx.

Restitutio ad appellandum à diffinitiua, quæ transiuit in rem iudicatam,non petitur per excommunicatum, nisi in causa matrimoniali,& beneficiali.Rota in deci. ccccl viij. fuit dubitatum.in nouis.

Restitutio ad fatalia decursa petitur sine ordine iudicij. suprà, Restitutio qualiter.uer.xxx.

Restitutio contra solutionem factam minori authoritate iudicis non datur.l.ait prætor. §. permittitur. de minor. Gl. in l. iusiurandum quod ex conuentione. §.j.ff.de iureiuran.in glo.in uer.debet.Addo gl.in uer.ex diuerso.in §.fin.& ibi Angel.de Areti. Instit. quibus alie.licet, uel non.

Restitutio datur contra solutionem factam abbati, si pecunia soluta non sit uersa in utilitatem ecclesiæ.Pau. de Cast.con. j.incipiente,Ego Paulus.

Restitutionis contra solutionem materiam supple in tit. C.si aduer.sol.

Restitutio contra præscriptionem incœptam cum maiore,& finitam cum minore,datur minori.gl.in uerbo,amisit.& Bar.in l.etiam.la ij.in j.col.ff.de minori.

Restitutio ex clausula generali contra præscriptionem ignoranti decursam, etiamsi fuit ignoranti, scilicet præsumpta, datur.gl.in l.si patrem.in §.j.in uer.non utendo. & in l.si sic. in uersic.seruitus est.quemad.ser.amit.Alex.& Inn. de Por. in l.cùm filius.§.in hac.de uerb.oblig.& ibi Bartol. & glo.in l.j.C.de patria po.& glo.& docto.in l.ij.C.de iur.emphyt.& Bald.in l.Aristo.§.fin. de dona.& in Specu.de præscript.§.j. uersic.pone,colonus.Alexand. consil.viij.ulti.col.iij.parte, & in cons.lij.iiij.parte,Callimachus,&c.& plenius per eundem Alex.in d.§.in hac.ubi dicit eam dari etiam contra præscriptionem triginta annorum.& suprà,Restitutio ex clausula generali. uersicu. x. Vide etiam per Alexand. consilio lxxxiij. j. parte, ubi ponit de præscriptione quadraginta annorum.

Restitutio datur contra præscriptionem statutariam decē annorum decursam contra ignorantem, nisi fuerit ignorantia iuris,uel supina.Ioan.de Imo.in c.fi.iiij.charta, de præscrip. per no.per Bart.in l.j.§.si quis autem propter.& ibi Alexan. de iti.actuque priua. Adde Bald. in l.si mater.C. ne de statu defunc.& suprà,Præscriptio contra quos.uersi.xiiij.& xxv. & in uerbo,Præscriptio tollitur.uer.pen.

Restitutio in integrum datur contra interruptam præscriptionem.per glo.in l.j.C.de pat.po.& in l.si partem.§.j.quemad. ser.amit.Alexan.in l.iij.§.Labeo.de acqui.pos.Bartol.in l.j. §.sin autem propter.de iti.actuque priua.docto. & Petr. de Sun.in l.peremptorias.C.senten.rescin.non pos.Io.de Prato in l.qui procuratorem.§.si quis omiserit.de procu. & Bartho.Cæp.de serui.urba.c.xxiiij.ubi dicit uerum,siue sit longi,siue longissimi temporis,siue statutaria. & tenet Paul. de Cast. in d. l. si sic. & in l. Attilicinus.& Raph. Fulg.in l.iuris ignorantia.ff.de iuris & fac.igno.& in l.senatus.de offi.præsi.& Abb.Sicu.in c.uigilanti.in j.col.in ulti.no.de præscrip. & §. Præscriptio contra quos. uer. xxvj. & xxviij. & datur quandocunque, quia tempus quadriennij nunquam currit ignoranti. Bald. sing. in l.falsam.C.si ex fal.instru.Alexand, consi.lij.iiij.parte,& infrà,Terminus currit.

Restitutio non datur contra præscriptionem decursam contra hæreditatem iacentem. Barto. in l. ad diem. ad finem. ubi Ioan. de Por. ff. de uerb. obliga. Caue, quia dicit contrarium Bald. in l. fi. ult. col. C. in qui. cau. in integ. restitu. non est necessa. & uide infrà eo. uerbo, restitutio in pœnalibus. in uer. iiij. Sed contrà tenet Ang. in l. sed si conditione. §. seruus. C. de hęre. institu. Alex. in l. si constante. §. j. sol. ma. quòd datur restitutio ex clausula generali.

Restitutio contra usucapioné datur officio iudicis. glo. in uer. finiri. in cle. j. de resti. in integ.

Restitutio datur contra præscriptionem decursam contra impeditum de facto, & non de iure. l. Attilicinus. de serui. rust. præd. Pau. de Cast. in l. ij. §. si quis iudicio. si quis cau. Bal. in l. j. in j. col. in v. oppo. dicitur hìc, quòd impedito. C. de bo. mater. uidelicet ex clausula generali. l. j. §. si propter. ff. de iti. actuque priua. per Bart.

Restitutio datur etiam post completam usucapionem, & post rem alienatam. l. cùm miles. §. si is. qui. & ibi Bart. ff. ex qui. cau. maio.

Restitutio datur contra præscriptionem decursam contra seruitutem, si negligentia imputari non potest ei, qui seruitutem amisit. gl. in l. qui fundum. ff. qui. mod. usufruc. amit. Caue, quia gl. hoc non dicit: uoluit fortè allegare gl. in l. sic. in uerbo, seruitus est. ff. quemad. serui. amit.

10 Restitutio quibus casibus detur minori contra pręscriptionem. gl. fin. in uer. nihil. in auth. de hære. & Fal. §. illud. uidelicet in spacio decem dierum ad appellandum. in authen. de appel. & intra quæ tempora. §. j. Item instantia causæ. C. de iudi. l. properandum. in fi. Item in præscriptione ad accusandum. l. auxilium. de mino. Item in præscriptione, quæ obijcitur minori ad tuendum statum defuncti. C. ne de sta. de fun. l. non est. Item præscriptio dotis non numeratæ, quæ obijcitur minori succedenti alteri, ut etiam non restituatur ultra tempora. in auth. de tempo. non sol. pecu. §. si autem minores. secundum d. gl. in uerbo, nihil. Adde Car. in cle. j. ix. q. de resti. in integ.

Restitutio datur contra usucapionem completam contra pręsentem. doc. & Ang. in l. quod tempore. C. de resti. mil. contra Bart. in l. ab hostibus. §. sed quod simpliciter. in ij. col. in fi. ff. ex qui. cau. maio.

Restitutio non datur contra interruptionem præscriptionis per inundationem. docto. contra gloss. & ibi Alex. in l. iij. §. Labeo. de acqui. pos.

Restitutio in integrum contra præscriptionem decursam negligentia prælati, uel canonicorum datur ecclesiæ. Cardi. in cle. j. vj. q. de resti. in integ.

Restitutio contra præscriptionem etiam quadraginta annorum datur ecclesiæ. Car. contra gl. in d. cle. ix. q. sed Alex. tenet gl. illam consi. clxviij. & gl. in c. ad audientiam. eo. tit.

Restitutio datur ecclesiæ contra usucapionem. Car. in d. cle. j. xj. q. & s. Ecclesia.

Restitutio in integrum contra præscriptionem an detur maiori, & intra quantum tempus. Alexand. consilio lxxxix. ij. parte.

Restitutio in integrum an detur contra præscriptionem quadraginta annorum, ex capite ignorantiæ. Alex. cons. clxviij. ij. parte, & consi. lxxxiiij. j. parte.

Restitutio contra præscriptionem decursam contra ciuitaté, datur intra quadriennium à die intimatæ læsionis. Alexan. consi. j. iiij. parte, ubi plenè.

Restitutionis contra præscriptionem materiam supple s. uer. Præscriptio contra quos. uer. ij.

Restitutio contra testamentum uel donationem causa mortis non datur hęredi minoris, qui sine curatore testatus est, uel donauit. l. Aurelio. §. Caius. de li. lega. Bal. & doc. in l. j. in prin. uer. extrà quæro. ff. de tu. & ratio. di. Addo Bart. in l. uerba contraxerunt. ff. de uerb. sig.

Restitutio non datur minori contra testamentum suum inconsultè factum. Bar. in l. j. §. fuit quæsitum. uersi. quæro, si adultus. ff. ad Treb. Vnde

Restitutio non datur minori læso in ultima uoluntate, sed in contractu sic. d. §. fuit. per Bart. in l. fin. si quis ali. test. prohi. & in l. uerba contraxerunt. de uerb. sig. & Bald. in l. pupillorum. uer. & ideo uidetur. C. de repu. hęre. Addo s. Restitutio quib. uersi. xxxiiij. & lj. & in uer. Restitutio contra contractum. uer. xiij. & s. Minor restituitur. uer. xc.

Restitutio non facit ualere testamentum inutile sine confirmatione. j. uerbo, Restitutionis effectus. uer. xij.

Restitutio contra aditionem datur minori intra legitimum tempus. l. j. C. si tu. uel cura.

Restitutio requiritur, quando minor adiuit hæreditatem, ut eam repudiet. l. j. & ibi Bal. ad fi. C. si ut se ab hær. absti. per l. impuberibus. ubi per gl. unicam. & doc. de acqui. hære. Bar. & gl. in l. ait prætor. §. restitutus. de mino. Inn. de hære. quali. & dif. §. extraneis. in l. necessarijs. ubi Bart. in princi. ff. de acqui. hære. in l. si minor. eo. tit.

Restitutio contra aditam hæreditatem qua forma petatur. s. Restitutio qualiter. uer. xiiij.

Restitutio ad adeundum non aditam per hæredem ignorantem datur hæredi suo. s. Hæres hæredis. uer. pen.

Restitutio hæredi quando detur. suprà, Restitutio quib. uersi. 50. & lxv. cum tribus sequentib. & s. Minor restituitur. uer. xxij. cum his, quæ ibi addidi post authorem.

Restitutio pupillo aduersus non aditam quando detur. d. uer. Restitutio quibus. uersic. lxvij. & d. uerbo, Minor restituitur. uer. xx.

Restitutio an detur, si testator ignorans non adiuit intra quadraginta annos. Alexan. consil. clxij. ij. parte, & consilio xx. j. parte.

Restitutio an detur minori, qui adiuit hæreditatem, si non probet esse damnosam. Alexand. consi. xxj. j. parte.

Restitutio datur ad hęreditatem repudiatam re integra, id est, bonis non distractis. l. quòd si minor. §. Scæuola. & ibi Bart. ff. de mino.

Restitutio contra aditionem non rescindit gesta per hæredé, quæ agere potuit tanquam hæres, si bona fide gesta sunt. l. ex contractu. de re iudi. Angel. in consi. Gagliardus de Bonicianis, &c.

Restitutio ad inuentarium intra annum non cófectum, datur minori. Bal. in l. fi. ij. col. in uer. item fallit in tempóre inuentarij. C. in qui. cau. in integ. resti. non est necessa. & in l. fin. in princ. ij. q. C. de iure deli. Angel. in l. j. §. hæc stipulatio. ff. si cui plus, quàm per legem Falcid. glo. in l. auxilium. in uerbo, calumniæ. circa medium. ff. de mino. Inn. in c. fi. gl. in uerbo, ad appellationem. de in integ. rest.

Restitutio in pœnalibus, uel in delictis, non datur: in Spec. de excep. & repl. §. iiij. uer. sed pone. in iij. col. ꝑpe fi. uer. & de ces. act. §. j. in j. col. uer. quid si minor.

Restitutio non datur aduersus executionem pœnarum. l. auxilium. & ibi Bar. in j. oppo. ff. de mino.

Restitutio non datur contra confessionem in atrocioribus delictis. Bar. in l. auxilium. in uer. nota ex hac.

Restitutio contra pœnam commissam propter moram contra hæreditatem iacentem datur hæredi, sicut læso de iure communi. Bar. & Ioan. de Por. in l. ad diem. de uerb. oblig. ubi etiam Ang. Adde Bald. in l. fin. ulti. col. C. in qui. cau. in integ. resti. non est neces. Addo Spec. qui dubitat in tit. de locato. §. nunc aliqua. uer. xiij. cum seq. Addo etiam Ang. & Imo. in l. sed & si sub conditione. §. seruus. ff. de hære. insti. & domi. Alex. in d. l. ad diem. in ij. col. in uer. utrum autem. qui distinguit, cum alijs ibidem per eum adductis.

Restitutio aduersus pœnam incursam an detur ecclesiæ. Bald. in l. j. C. de his, quæ pœ. no. in lec. anti. viij. q. & suprà, Ecclesia. uer. xlvij.

Restitutio datur minori, qui negauit delictum, ut habeatur pro confesso, ne pœna sibi augeatur per negationem. l. si ex causa. §. nunc uidendum. & ibi Bar. in j. no. ff. de mino.

† Restituere tenetur medicus infirmo in utroque foro, ex officio iudicis id, quod sibi datum est ultra debitum, cùm non uideatur datum ex mera liberalitate, sed propter timorem uitæ perdendæ, & propter sanitatem recuperandam: & sic uidetur posse repeti, per l. si medicus. ff. de uar. & extraor. cog. no. Inno. & Abb. post eum in d. c. quia pleriq;.]

Restituere tenetur in utroque foro is, qui lucratur ad ludum prohibitum per legem communem, seu municipalé. Idem si lucratur ab eo, qui non habebat plenam administrationem pecuniæ, ut à filiofamiliàs, seruo, uel monacho. Idem si fuit lucratus cum falsis taxillis, in quo casu potest ludens puniri

puniri de furto, uel saltem extra ordinem coerceri.arg.l.falsus.C.de fur.& uide plenè de hac materia per Abb. in c.clerici officia. de uita & hone. cle. & glo. in c. episcopus.xxxv. dist.Bald.super rubr. de condi. ob tur. cau. ubi ponit dictos casus, ut refert Abb.in d.c.quia plerique.in xviij.col.

† Restituere tenetur in foro animæ is, qui lucratur ad taxillos, siue fiat recreationis causa, uel non, siue sit modicũ lucrum, uel immoderatus, siue sit attractus, uel attrahit: nam omne tale lucrum subiacet restitutioni, sicut dictum est de meretrice, cùm non excuset ludenté à peccato: ut concludit Anto.de Butri.in d.c.quia plerique.ut ibi refert Ab.q.xj.]

† Restituere non tenetur quis in foro animæ rem cum pœna dupli, uel quadrupli: sed satis est satisfacere in prima substantia rei. Abb.in c.ij.in fin.de testa.]

† Restituere tenetur hypocrita bona, quæ sub nomine boni Christiani extorsit, eo quòd per fraudem illa acquisiuit: ut in c.fi.xiiij.q. v. & non solùm tenetur ad eorum restitutioné in foro pœnitentiali, sed etiam in foro contentioso: quia talia bona non sunt sua, sed ecclesiæ uniuersalis, sicut cætera bona ecclesiastica.arg.xij.q.ij.uidentes.& in c. requisisti. de test. quia uidentur data Dei contemplatione: & Deus fuit causa proxima & immediata ipsius lucri areorum, quæ no. Bart.in l.sed si plures.§.in arrogato.ff.de uulg.& pup.substi. Et talis restitutio non debet fieri, ei qui dedit quia iam ille consecutus est mercedem à Deo.ar.in cap.ex transmissa. de deci. sed debet restitui Deo in eleemosynam. Ita concludit Abb.post Innoc.& Anton.in dicto cap. quia pleriq;.in xiiij. quæstio.]

† Capitulum, reintegranda.quod remedium inducatur, uide glo.& ibi doc.& Abb.in c.cùm ad sedem.de resti.spo.& glo. in c.sæpe.eod tit.& ibi Inn.& in c.querelam.de elec.Gof.in Summa, de resti.spo.in §.sciendum.Archi. in c. reintegranda.iij.q.j.Host.in dicto c.cùm ad sedem.Io.Cal.Ant.de But. Io.de Lig.& ferè omnes ibi.Bart. in l.fi. C.de fur.& ff.de acqui.pos.l.rem, quæ nobis.& in l.coloni.C.de agrico.& censi.lib.xj.Abb.in d.c.cùm ad sedem.in xiij.col.& in d.c.sæpe. in iij.& vj.col.& per Lap.all.lij.& hoc pro scholasticis.]

† Condictio cap.sępe.de restitu.spolia.cui competat, & quando habet locum.Abb.in d.c.sæpe.in vij.& viij.col.]

† Restituere tenetur quis id, quod habuit ex furto, rapina, oppressione, dolo, uel calumnia.xiiij.q.v.c.ij.& idem in omnibus casibus, in quibus competit repetitio: & hoc etiam habet locum in foro animæ.nam ubicunque ius positiuum habens concursum legis, seu æquitatis naturalis, disponit super retentione, seu restitutione facienda, seruanda est talis lex in foro conscientiæ. no. Abb. in c. quia plerique.de immu.eccle.in iij.col.]

† Restituendus est prędo, & possessor malę fidei spoliatus, nisi constet in iudicio eum esse prædonem.quod no.pro limitatione c.in literis.de resti.spo.facit ca.ad decimas.eo. tit. lib. vj.& quod no.in c.constitutus, de fil.presb.per Inn.Abb. in d.c.in literis.& in c.cùm ecclesia Sutrina. de causa possess.& propriet.in v.col.]

† Restitutionem beneficij petentis satis est probare ad restitutionem consequendam ipsam spoliationem, nec arctatur ad probandum aliquid de titulo: ut est casus in c. accepta. de restitu.spo.& ibi Abb.in princ.]

† Restitutio rei licet non debeat fieri cum peccato, tamen prędo spoliatus restituendus est, si non constet eum esse prædonem.& sic intelligitur ca. in literis. de spo.unde potest dicere, quo ad te liberas, ædes habes.ut in l.loci.§.competit.ff.si ser.uendi.no.Abb.in d.c.in literis.in iij.col.]

† Contra petentem restitutionem coniugis non potest objici de adulterio, nisi notario, uel per euidentiá rei, uel per confessionem partis: unde per testes non potest probari ad impediendum restitutionem spoliati.hoc ideo, quia spoliatio priuilegiata est: ut in c.fin.de ordi.cogn. Abb. in c.intelleximus.de adul.]

† Restitutionem petenti obstat exceptio notarietatis, proprietatis: ut in c.ad decimas.de restitu.spoli.lib.vj.& in cap. porrò.& in cap.significasti.de diuor.& ibi abbas.]

† Restitutionem potest quis petere in statu, in quo prius erat, in casu, in quo non potest causari possessio: & sic non solùm cùm quis spoliatur possessione, uel quasi, potest agere ad restitutionem, sed etiam cùm mutatur status uiolenter, & iniustè, potest agere, ut restituatur ad pristinum statum.Ab. in c.querelam.de elec.facit c.fi.de resti.spo.]

† Restitutionem decimarum laicus petens non auditur. no. doct. de titulo saltem colorato. est enim talis possessio euidenter iniusta, quæ non causat possessionem. no. Inno. in c. bonæ.ij.de postu.præla. Abb.in d.c.ex parte.in xiij.col.]

† Licet ius resistat aliquibus personis potestatem habendi, nõ tamen possidendi: ut in muliere, quæ non potest habere res sibi donatas à uiro: ut in c.fin.de dona.inter uir.& uxor. potest tamen mulier restitutionem petere: ut in l.j.§.deijcit. ff. de ui, & ui ar.ex quo nota, quòd non solùm ciuilis possessio causat, possessionem, sed etiam naturalis. Abb.ibi.]

† Restitutionem beneficij petenti, etiamsi ius commune resistat, ut quia petebat duo beneficia incompatibilia, uel patiebatur defectum in ætate respectu illius beneficij, non denegatur restitutio, etiam no.doc.de titulo: ut est tex.in c.ex insinuatione.de procur. & facit c. referente. de præben. Abb. in c.in literis.de rest.spo.in x.col. & ibi respõdet ad c.ad decimas.eo tit.lib.vj.]

Restitutionis effectus est, ut in pristinum statum reponatur.supra eod.el.j.uersic.j.

Restitutio in integrum impedit executionem sententiæ, nisi requiratur altior indagatio.Bar.in l.si prætor.§.fi.ff.de.iudi. ibi dicit idem, nisi peteretur causa dilatandi.& tenet Bar.in l.defendente.in uer. secundò not.ff. de autho. tuto.& in l.j. C.in integrũ resti.po.ne quid no.fi.& ibi Bal.qui distinguit. & in l.fi. per Bald.in ij.col.in uer.item quæro.C.si ex fal.instrum. Addo Barto.in l.iiij.§.condemnatum.in j.col.in uer. item si petatur restitutio.& ibidem uide etiam per do. Alex. quando dicatur requirere altiorem indaginem. & Bald. in auth.quæ supplicatio.in ij.nota.& ibi aliquid per do. Iason. May.in iij.not. C.de preci.Impera.offe. & in l.si causa. in iij. nota.& ibidem per do.Alexan.in ij.nota.C.de transact.& in Mar.uer.Causa.uer.viij.& in addi.Specul.de restit.in integ. uer.minor post sententiam.ubi dicit, quòd impedit, cùm restitutio non desiderat altiorem indaginem: aliàs secus. Vnde dicit, quòd si petitur restitutio contra sententiá tanquam latam per dolum, cessat executio, nisi petatur restitutio per malitiam: quod arbitrio iudicis relinquitur: ut ibi per Bald. Sed si petatur restitutio post sententiam ad opponendum exceptionem peremptoriam, nõ impeditur executio: quia tunc requiritur altior indagatio: ut ibi tenet Bal.qui in d.authen.quæ supplicatio.dicit, quòd si restitutio petitur bona fide, suspenditur executio. Si uerò petitur temerè, euidéter, quia incoloratè petitur, nõ suspéditur. Sed si coloratè, & p temeritatem uelatam, & lex præsumat contra petentem restitutionem, fit executio præstita satisdatione, & non aliter. ar. d.authen.& c. suscitata. quod sic debet intelligi, secundũ Bal.ibi.sed Bald.in d.l.si causa.dicit executionem suspendi, nisi restitutio sapit naturam supplicationis: ut quando petitur contra sententiam principis. Et sic dicit intelligi c.suscitata.ubi etiam per doct.& per Inn.in c.pastoralis. in ult.col. in glo.sua, in uer.iniustam.de offi.deleg.& Bal.in Marg.uer. Causa.uer.viij.& Lanfran.in c.quoniam contra.uer.sententia.uer.sed plus. Quæ omnia bene nota ad causam Prosperi de sancta C.ciuis Romani, contra domi.Iacobellam de tenimento castri Campanilis, in qua ego ut commissarius domini papæ, tuli sententiam, contra quam petitur restitutio in integrum, & executio pro parte aduersa. Si tamen executio sit irretractabilis, impeditur per restitutionem in integrum, non obstante satisdatione præstita. Paul.de Liaza. in cle.j.de re iudi. Sicu.in c.suscitata.& præal.in iiij. col. in fin. uer. adde tamen unum dictum post Bald. qui ponit exemplum in capto carcerando.in l.j. C.in integ.restitu.postu.ne quid no.fiat.ubi idem tenet. Et adde, quòd Ang.in l.falsam. C.si ex fal.instru.secundum Lanfr.ubi s.refert Inno. in d.c. suscitata. & doc.tenere, quòd si præsumptio est contra petentem restitutionem, non impeditur executio, sed præstatur cautio.d.c.suscitata. secundum unam lecturam. Si uerò præsumptio non est contra petenté, & tunc impeditur executio.d.l.si causa. & si talis restitutio habet naturá supplicationis, ut quia petatur contra sententiá principis, pręstatur, & fit executio.quod not. Adde s.uer.Executio senteti.uer. cxlij.&

cxlij.& sequ.& uer.cxlviij.& s. Appellatione pendente.uer. xxij.& j.eo.uer.xj. Addo Imol.in d. §. condemnatum. indistinctè tenentem, quòd restitutio in integrum impedit executionem sententiæ.& ibidem do. Alex.Imo.in ix.col.istud idem tenet per multa ibi per eum adducta, ubi etiam ponit duas limitationes, ad quas limitationes etiam dat limitationem, ut ibi pulchrè per eum.

Restitutio in integrum impedit alienationem rei.l.j.& ibi Bal. in integ.restitu.po.ne quid no.fiat.in j.notab.

Restitutione petita pendente, nil debet innouari.in titu.C.in integ.resti.po.ne quid no.fiat. & s. Appellatione pendente. uer.xxij.& in Spec.de compe.iu.adi.§.effectus. uer. fi. & ibi Bal.in addi.uer.fi.& de restit.in integ. §. ultimò uidendum. in princ. Et si fertur excommunicatio, requiritur absolutio: nec sufficit retractatio per uiam attentati. Rota in deci. 382. si committatur, &c. Item si fit executio sententiæ, an retractetur. s. Executio sententiæ.uer.cxlij.& cxlviij.

Restitutio concessa uni, an & quando prosit alteri. s. Restitutio transit.uersic.iiij.vij.x.xv.& uersi.ult.

Restitutus in integrum non potest implorare contrarium.l.fi. §.pe.& ibi Bal.C.de bo.quæ lib.

Restitutio tollit exceptionem,& restituit actionem, uel ius agendi, non rem Bart.in l. qui proprio. §. item quæritur.in j. no.ff.de procur.

Restitutio ad totam causam, uel ad appellandum, ad quid prosit. s. uer. Restitutio ad appellandum.uer.iiij. & vj.cum sequentibus.

Restitutus ad principale, non dicitur restitutus ad accessoriũ. j.uer. Restitutus.uer.v.

10 Restitutio non tollit actionem, nec obligationem naturalem, sed producit exceptionem. Bartol.in l. Iulianus.in xiij. col.uer.circa quodlibet istorum.ff.de condi.indeb.glo.in l. iij.§.sed utrum.ff.de minoribus.

Restitutio in integrum malitiosè petita non impedit executionem: aliàs secus. Inno.in c.tum ex literis.in pe. col.in glo. in uerbo, principali.de rest. in integ.& Bald.in addi.Specul.de execu.sen.§.j.uersi.j.& suprà eod.uersi.ij. Addo suprà, Executio sententiæ.uersi.clxviij.

Restitutio non facit ualere testamentum inutile sine confirmatione, ideo non conualescit testamentum eius, qui per papam redditus est intestabilis, licet postea restituatur in integrum. Idem in testamento hæretici facto tempore hæresis, ut non conualescat, si postea fiat catholicus: sed factum tempore habili, deinde fiat habilis, & restituatur, & iterum fiat habilis, conualescit. Bal.in l.j.§. si filius.ff.de leg.iij.

Restitutio contra aditionem quid operetur. s. Restitutio contra aditionem.uer.ultimo.

Restitutionis in integrum multos effectus uide in Spec.de restit.in integ.§.vj.per totum.

Restitutio facit cessare querelam inofficiosæ donationis.l. si filius. C. de inoffi.dona. Alex.in l.j.§.fin.de oper.no.nunciat.

Restitutio in integrum an perpetuetur per litis contestationẽ. eod.tit.§.vj.& suprà, uer. Litis contestationis effectus.uer. xvij.& seq.

Restitutio fideicommissi ex Trebelliano, est cedere. Bal. in l.pe.§.j.in j.col.uersic.sed quid in tertio casu.C.ad Trebel.

Restitutio ex Trebelliano non potest fieri procuratori in rem suam. Bart.in l.restituta.in prin.in pen.q.& ibi per do. Alex. in j.col.in uersi.item nota.ff.ad Trebel.Bal.in l. sancimus.in prin.in j.q.suprà eo.tit.& in l.cùm secundum. C. de fideicõ. in j.col.in uer.hinc est, quòd non potest. sed potest fieri pro curatorio nomine fideicommissarij. sed nõ potest cedi. Bal. ubi suprà.& suprà, uer. Fideicommissum restituitur. uersic. xxij.& sequen.

Restitutio ex Trebelliano an fiat per procuratorẽ in rem suam. Bal.in d.l.pe.§.j.in ulti.col.in uer.sed iuxta hoc quæro. C.ad Treb. quod sic, maximè, quo ad actiones actiuas: secus fortè, secundũ eum, quo ad actiones passiuas. suprà, Fideicommissum restituitur.uer.xxvij.

Restitutio ex Trebelliano facta filiofamil. potest ratificari per patrem.l.seruo inuito.in prin.ff.ad Treb.& Bal.in l.j.viij.oppo.C.qui admit.

Restitutio ex Trebelliano fit non iure actionis, sed officio iudicis. Bart.in l.Papinianus.ff.ad Treb.& ibi per do.Alexan. in secundo not.

Restitutio unius rei facta per hæredem substituto, operatur etiam in omnibus reb.l.restituta. & ibi Bart.in prin.ij.q.ff.ad Treb.& ibidem per do. Alex.in j.col. in uer.item nota, quòd restitutio.

Restitutionis ex Trebelliano materiam supple suprà, uer. Fideicommissum.per totum.

Restitutio spoliatorum debet fieri ante omnia. l. si quis ad se fundum. C.ad leg.Iul.de ui. & infrà, uer. Spoliatus.uersic.j.ubi plenè.& in Spec.in tit.de peti.& pos. in princ.uer.quid si. Addo text.in l.si quis in tantam. C. unde ui. etiamsi sit prædo: text. est in c. in literis. in fin. de restit.spo.

Restitutio spoliati cùm petitur, debet duo probare actor. in Spec.de teste.§.j.uer. quid ergo. l ultimo.& est in ul.charta.

Restitutionem beneficij petens, debet tria probare. eod. tit. §. nunc uidendum.uer.pone.el j.

Restitutio iurisdictionis qualiter petatur. in Specul. de causa pos.& propri.in prin. uer. porrò.el penultimo.& est in xiiij. columna.

Restitutio natalibus quomodo fiat, de ea in Spec.de sententia. §. ut autem. pen. colum.uer.quid si is. & suprà, uer. Legitimatio.el j.uersi.j.ubi plenius. & in tit.C. de nata.restit.& plus operatur quàm liberatio à iure patronatus, quia tollit reuerentiam,& reuocari non potest. l. fin. C.de oper.lib. Addo Bald.in l.fi.in pen.col. in uer. item oppo.dixi suprà.C.de senten.pas.

Restitutio malè ablatorum incertorum, & rapinarum, debet fieri per episcopum loci, in quo rapina facta est,& ablatio, cui episcopo sunt bona consignanda, distribuenda, nõ pro se retinenda: sed debet in alimentis pauperum dare, uel in substentationem filiorum inopum prædonis, si episcopo uideatur. Bald.in cap.in curia. ij. col. in fi. uer.quæro, quam satisdationem. de pace iur.fir.in usi.feud. & s.uer. Episcopus executor.uer.xj.& per Car.in clem.dudum.§.si uerò. de sepul. † Et per Feli.in c.cùm si.de Iudæis. in medio.j.col.]

Restitutionis appellatione uenit plenaria, secundum glo.not. & Card.in cle.fin.de censi.

Restitutio ablatorum non sufficit de iniuria illata homini, & Deo.xiij.q.vj.si res. Car.in cle.fi.de censi.

Restitutio illicitè acquisitorum est una species legatorum do tribus.in Spec.de instrum.edi.§.xiiij.uer.circa.

Restitutio coniugis potest peti: & de ea in Spe.de sponsa.§. iiij. & v. per totum. & j. Vxor.el j.uersic. xxij.& seq.

Restitutio, est uerbum obliquum in substitutione.l.cohæredes.§.cùm filiæ.& Bartol.in l. centurio. xviij.colum.uersic.quædam sunt uerba obliqua.ff.de uulg. & pupil.

Restituatur, est uerbum obliquum in substitutione. Bald. in l. fin.pe.col.C.de sacrosan.ecclesijs.& in l.humanitatis.in xij. col.magna, in uerb.mirabile. & in rubri. paulo post principium.C.de impub.& ali.sub. ubi uide Ale.in l.inter omnes. qui satisda.cog. dicit uerbũ, Restituat adaptari ad directam substitutionem,& allegat Bal.ubi s.

Restituat, positum in sententia, comprehendit etiam fructus, quando de iure ueniunt restituendi. Bal. in rubr.in prin. C. de fruc.& lit.expen. Alex.in l.ex diuerso.§. j. de rei uen.& s. uer. Fructuum condemnatio.uer.pen.

Restitutio rei ut fiat præcisè, quis cogitur, si eam habet. Bart.in l.j.§.j. paulo post principiũ. ff.de æstimatoria.

Restituendæ rei petitio frustratoria est.in Spec.de pet. & pos. in §.j.uer.quid si.

Restitutio rei occupatæ fieri debet sumptibus occupatoris. s. Occupare.uersic.xxviij.

Restitutio in rei uendicatione an ueniat iure actionis.uer.officio iudicis. Alex.post Bar.in l.qui restituere.de rei uen. & in l. si prius.ij.quæst.post Bartol. & ibi Ioan. de Imol. de oper. noui nuncia.

Restitutio rei subtractæ fieri dicitur propriè, quando res ipsa restituitur: sed impropriè, quãdo præstatur eius æstimatio, quæ

quæ propriè facta liberat alios correos, si ab uno tantũ fiat: secus, si fiat impropriè, quia non liberatur possessor, secundum Flo. in l. item Mela. §. si plures. iij. colum. ff. ad legem Aqui. & no. in l. Stichum. §. dolo. de solu. & not. in l. etiam. §. penul. ff. de peti. hær. & Petr. de Sun. in l. j. C. de condict. furtiua.

Restitutio dotis an debeat insinuari uigore pacti de lucro dot. Bald. in l. fi. in prin. ult. col. uersic. item quæro, quòd non. C. de iure do. & s. uer. Insinuatio de quibus. uersic. xij. & uersic. xxix.

Restitutionis dotis materiam supple suprà, uerbo, Dos restituitur. per totum.

Restitutio bonorum confiscatorum non trahitur ad alienata. j. proxi. uer. Restitutus, uer. j.

Restitutus ad gratiam per fiscum, non censetur restitutus ad bona per fiscum distracta, ne fiat præiudicium emptoribus. l. fi. & ibi doc. C. de repu. hæredi. l. fi. & Bart. in iiij. colum. in uer. pro declaratione huius gl. C. de senten. pas. Ioan. de Imo. in l. si marito. in princ. ubi do. Alex. in fin. soluto matrim. Ludo. Pon. in l. sed si hac. §. liberos. de in ius uocan. in vij. colum. Bart. in l. Gallus. §. & quid si tantum. penul. colum. ubi etiam per Alexan. in uer. ex quo no. ff. de libe. & posthu. in l. j. §. fin. de quæsti. Bart. in l. quæcunque. in uer. ultimò hæc lex facit. C. de fide instru. & iure has. fis. lib. x. dicit quòd ea recuperat, sed debet precium emptoribus à fisco restitui. Angel. in l. senatus. ad Syllan. Bald. in d. l. fi. iij. colum. & in iij. oppo. C. de senten. pas. limitat. & ibidem in iij. colum. in uersic. ex prædictis determinatur talis quæstio. addit idem esse, si hæredi occisi sit applicata pars bonorum occisoris: quia illa nõ recuperat restitutus. Item, secundum Bal. ibidem, non posset id facere expressè restituens: quia ius esset quęsitum hæredi, quod per statutum sine causa auferri non possit. Et ita obseruat in gratijs reuerendissimus do. Card. Rothomagensis camerarius. & omnino suprà, Bannitus liberatur. uer. vij. Addo nota: in l. fi. maximè per do. Ias. May. in ij. col. cum sequentibus. C. si contra ius, uel uti. pub. Et ad primum addo Bald. in cap. j. in vj. col. in uer. est autem sciendum. hîc finitur lex Conradi. & per Panor. in c. fin. de paro. & do. Alex. in d. l. Gallus. §. & quid si tantum. in xiij. colum. cum concor. & limitationibus ibi per eum signatis. † Et per Felin. in c. inter quatuor. de maio. & obe. in c. de hac. de accus. in fin. & in c. ex literis. de const. in iiij. col. & in c. uergentis. de hæreticis.]

Restitutus per principem tenetur primis creditoribus, si sit restitutus etiã ad bona confiscata. Bal. in d. l. si marito. in prin. sol. mat. & per Bartol. in l. j. de sen. pas. per do. Alex. ulti. col. in uersi. quærit Bal. in l. si marito.

Restitutus ad bona, uidetur etiam restitutus ad castrum confiscatum propter delictum commissum in dominum. Flo. singulariter in l. loci. §. si cui. si serui. uendi. contrarium facit l. ij. C. de sen. pas.

Restitutio ad gratiam non fingit retrò. Bart. in l. Gallus. §. & quid si tantum. in pe. col. in uer. ex quo no. ff. de lib. & post. & in l. si quis filio. §. quatenus. circa prin. ff. de iniusto testa.

Restitutus ad principalem obligationem censetur restitutus etiam ad pœnam. in Spec. de rest. in integ. §. j. uer. etiam contra not. per Bald. in l. fi. j. q. quando prouo. non est neces. & Alex. in l. fi. ff. de cond. ind. ubi dicit, quòd restitutus ad principale, non censetur restitutus ad accessorium.

Restituti testamentum non conualescit ipso iure. Bartol. in l. si quis filio. §. quatenus. uer. quæro, hîc dicitur. ff. de iniusto testamento.

Restitutus ad gratiam, uidetur restitutus ad officium, uel dignitatẽ prodigo ablatam. Bal. in l. cùm fratrem. in ij. col. magna. in uer. circa instrumentum. C. de his, quibus ut indig.

Restitutus ad gratiã potest offendi, stante statuto, quòd offendens possit offendi ab offenso, ut consuluit do. Io. de Prat. in ciuitate Florentiæ, ut refert in l. sed si hac. §. patronum. de in ius uoc.

Restitutus ad pœnam homicidij, pro quo fuit condemnatus in contumaciam, restitutus censetur etiam ad famam. Alex. consi. cxij. ij. parte, no. & s. Bannitus liberatus. uer. xxij.

10 Restitutus per uerbum, Restituo te, intelligitur restitutus etiam ad bona per uerbũ, Indulgeo tibi: quia ad solam pœnam uidetur restitutus. Bald. & Imo. in l. liber homo. §. hæres. de hære. insti. per gl. Insti. qui. mo. ius pa. po. sol. & Alex. in l. si marito. sol. mat.

Restitutus quis non dicitur, nisi consequatur plenariam restitutionem, etiam corporalem pacificã possessionem. c. uenerabilis. & ibi Abb. de offi. deleg.

Restitutio deportati non prodest. l. qui absenti. in prin. de acq. pos. contra Bar. in l. fi. C. de sen. pas. contra quem Bart. facit d. l. & c. si gratiosæ. de rescrip. in vj. & c. si tibi absenti. de preben. in vj.

Restitutus ad bona, intelligitur restitutus ad sua tantùm, non ad aliena, quæ habebat tempore confiscationis. Bald. in l. penul. C. de capt. & postli. reuer. ubi etiam dicit recuperare bona etiam mobilia aliena, quę tamen erant apud ipsum. Item intelligitur restitutus ad bona sua per alium possessa, secundum Bartol. in l. si qua. §. j. ff. ex qui. cau. maio. Sed an ad fructus bonorum. Ang. in authen. de hære. & Fal. in prin. in ij. col. in uersic. item nec ratione fructuum. & probatur quòd non, in authen. idem est. C. de hæret. Addo Bald. expressè in l. fina. in pen. col. in uer. hinc est, quòd restitutio non trahitur ad fructus. de sen. pas. & do. Alexand. in l. Gallus. §. quid si tantum. in col. xv. uer. prædictis adde. ff. de lib. & posthu.

Restitutus an recuperet ius fideicommissi. doc. in l. ex facto. §. Iulius Longinus. de uul. & pu. quòd sic.

Restitutus ad gratiam, an intelligatur restitutus ad sententiam latam contra ipsum tempore rebellionis. Bald. in tit. de pa. Constan. §. sententiæ quoque. in princ. quòd sic, si lata fuit occasione rebellionis, non ad latas ex alijs causis, puta pro debitis ciuilibus.

Restitutus an recuperet feudum. Bal. in c. j. in ult. col. uersi. pone, rex Francorum. hîc fi. lex Conra. incip. Consue. re. quòd sic, si erat feudum apertum regi, aliàs secus. & suprà, Feudum. §. cxxvj.

Restituti materiam supple s. uer. Bannitus liberatur. per totũ. & uer. Gratiam. per totum.

* Restringenda uerba non sunt, nisi recti sermonis id ratio patiatur. Bart. in l. creditor. §. Lucius. ff. de pact. Ang. in l. obligatione generali. ff. de pignori. Imol. in c. j. de transact. Ias. in l. si de certa. col. fin. C. de transact. Alex. consi. xj. col. ij. uol. ij. Caro. Rui. con. lxxiij. nu. 13. uol. iij. Ioan. Ceph. con. ccxxviij. nu. 17. uol. ij. Æmilius Maria Manolessus.

Retentio fortius datur ei, cui actio competit. l. cum soluta. & ibi Bal. C. de condi. ind.

Retineri possunt libri scholaris mortui pro sumptibus funeris. Bal. in l. j. C. etiam ob chiro. pe. Alex. post Bar. in l. si non sortem. §. si centum. in addi. de condi. indeb.

Retentio habet locum fauore dotis. l. si filio. in princ. sol. matr. Alex. in d. §. si centum. & in l. neque. de compens.

Retentio in causa appellationis non potest opponi. Bald. in l. per hanc. in iiij. col. uersi. sed certè ista exceptio. C. de temp. app. Salic. in auth. & consequenter. iiij. col. C. de sent.

Retentio pro expensis transit etiam ad singularem successorẽ, l. in hoc iudicio. in prin. & ibi Bar. ff. communi diui. & Alex. ibi in l. qui exceptionem. §. si pars. de cond. indeb.

Retentio permittitur ex non solenni testamento. l. ij. & ibi Bal. C. de fideicommis.

Retentio unius rei pro alia, an fieri possit. in l. si non sortem. §. si centum. & ibi Barto. in ultima oppo. post glo. ff. de condi. inde. & ibi per Alexand. in lect. & in apostil. ubi Bartolus dicit posse retineri rem pro debito obligatam retinenti: uel etiam rem non obligatam, dummodo retineatur propter sumptus, uel melioramenta in rem facta, quæ peruenit ad ipsum occasione illius debiti, non rem, quæ peruenit propter aliud. Et uide clarius per domi. Ias. May. in d. §. si centum. ponentem regulam cum limitationibus. Adde s. uer. Depositarius. uersic. xliij. & xliiij. uer. Emens. uersic. iij. uer. expendens in rem. uer. xxxix. & uer. Negociorum gesto. uer. xxv. & infrà, uer. proxi. & per Bald. in l. fin. C. commoda. & Alexand. in l. colonus. de ui, & ui ar. Item retineri potest res pro expensis in præiudicium prioris creditoris, † suprà, Creditor in hypotheca. uersi. xxxviij. & sequent. † Et Paris de Puteo in tracta. de Syndi. in cap. de exces. Bartolus in ulti. col.]

Retineri potest res obligata. in Spec. de contuma. §. iij. uer. sed pone. & suprà proxi. uer. secundum Barto. in d. §. si centum. & ibi per do. Iaſ. May. Item res, in qua sit quasi pignus. l. Iulian. §. offerri. de act. emp. l. hæreditatis. de hære. uel act. uen.

Retineri potest res, quam quis propria authoritate apprehenderit sine uitio. in tit. de peti. & poſ. in prin. xij. col. uer. item no. item retentio rei fieri potest, quę peruenit ad eum sine uitio, uel delicto. c. fin. de or. cogni. in l. j. §. rediguntur. quorum lega. Alex. in l. si nõ sortem. §. si centum. in addi. ad Bar. de cond. indeb.

Retineri quandoq; potest, id ad quod actio non daretur. in tit. de ceſ. actio. §. j. in xiiij. col. uer. sed quid. el j. in fin. uer. & de sponsa. §. j. ulti. col. uer. item quæritur.

* Retinere uolentibus multo magis iura fauent, quàm petentibus. Deci. in l. diem functo. nu. 15. ff. de off. aſſeſ. in l. diuus. nu. 5. ff. de reg. iur. Carol. Rui. con. lxvj. nu. 17. uol. j. Bal. con. cccclv. col. ij. uol. ij. Io. Cephal. consi. cclxxxix. num. 5. consi. ccxcix. nu. 34. uol. ij. Aemilius Maria Manoleſſus.

* Retinemus multa honestè, quæ honestè non petimus. l. ij. §. fin. ff. de orig. iur. l. j. §. proinde. ff. de uari. & extraordi. cogniti. Imol. in l. affectionis. ff. de donat. Io. Cepha. consi. ccc. nu. 28. uol. ij. Aemilius Maria Manoleſſus.

Retorquutio iuris, iniqui fit in statuentem. in titu. ff. quod quisque iuris. uel impetrantem, ut ibi. & fit ipso iure. Alex. in l. j. eo. titu.

Retorquutio retorquutionis fieri non potest. Bar. in l. post legatum. in prin. pe. col. de his, qui. ut indig. & Barth. Cæp. de serui. urba. c. xxiiij.

Retractatio sententiæ contra absentem latæ fieri debet, si iusta fuit absentiæ causa. in Spec. de contu. §. j. in ult. col. in prin. uer. no.

Retractari an debeat iudicium, si causa sit perdita dolo, negligentia, uel imperitia aduocati, uel procuratoris. in Spec. de aduo. §. fi. in pe. col. uer. quid si per imprudentiam. & seq.

Retractari non debet ex euentu superuenienti, quod ritè non est factum. in Specul. de test. §. j. in x. col. in fin. uersic. quid si post.

Retraditio inducitur per incisionem instrumenti. glo. no. in l. ab emptione. in prin. ff. de pac.

Reuelans credentias iuratas, non est periurus, si reuelat cum licentia: nec tenetur ad pœnam. Bal. in c. j. in fi. de no. for. fide. Sed si sine licentia, debet suo officio priuari. Bal. in tit. de pac. Constan.

† §. credentia. ad fin. & ibi tex. no. † Et Paris de Puteo in trac. de Synd. in c. de excep. consiliorum.]

Reuelans secreta alicuius tenetur, etiamsi ei damnum non inferat. Bal. in c. j. uersi. no. reuelationem. qui. mo. feu. amit. & j. eo. uersi. xiij.

† Adde, quòd reuelans secretum capituli, seu consilij, quòd iurauit tenere sub silentio, est falsus, quia mentitur ut periurus: ideo non creditur sibi. Io. And. in c. literas, de præsumptio. & Bal. in l. nullum. C. de testib.]

Reuelare quis potest impunè secreta ex causa iusta, ut si producatur in testem, etiamsi iurauerit non reuelare. Innoc. & Abb. in ca. qualiter. el j. ad fin. uersi. imò plus dicimus. de accu. & Bald. in Marga. uer. Testis. x. col. Abb. in cap. si sacerdos. de offi. ord. ubi dicit uerum, etiamsi sit sacerdos, cui sit dictum in pœnitentia, & non confessione. quod no. & infrà, Sacerdos. in uer. xxviij. & uer. xxx. Abb. in cap. dilectus. de exceſ. præla.

Reuelans crimen læsæ maiestatis uenia dignus est. l. quisquis. in fin. C. ad legem Iul. maie. adde infrà, Scire. uersic. xx.

Reuelans factum iuratum in consilio, est periurus. Bald. in l. nullum. in j. col. in fi. uersic. sed hîc incidenter quæro. C. de

† testi. † Et Paris de Puteo in tract. de Syndi. in c. de exce. consiliorũ.] Vbi dicit quomodo probetur factum esse in consilio, si iurata est credentia de eo. Inn. in c. literas. el ij. in glo. j. de præsum.

Reuelans secreta punitur de falso. l. j. §. is, qui. ff. de fal. & uide Ang. Aret. in tract. Maleficiorum. uer. falsario.

Reuelans malefactorem ad sui excusationem, quia inculpabatur de crimine, non lucratur præmium statuti de reuelante loquentis. Bart. in l. nulla macula. C. de delatore. lib. x.

Reuelans socium criminis non lucratur pręmium statuti. Bar. in l. si quis in graui. §. si ex stipulatu. ad Sylla. & in leg. idem. §. si tibi. uersic. ultimò nota istum uersic. ff. de cond. ob tur. causam. Bal. in l. j. C. eo. tit. in ij. col. in uer. sed quæro, quid in socio. Quod uerum est, nisi sit dictum expreſsè, etiam de socio criminis, secundum Angel. in d. §. si ex stipulatu. & ita seruatur practica. Item uerum, quando deponit interrogatus: secus, si sponte. Bald. in d. l. j. ij. col. in d. uer. sed quæro, quid in socio.

Reuelans socium criminis, euitat pœnam, si eum ducat ad iudicium. l. j. §. cùm quis. & ibi Bar. in prin. ff. de quæstio.

10 Reuelans confeſsionem sacramentalem an puniatur. suprà, uer. Confeſsio sacramentalis. uersic. xlij. quòd sic potest reuelari à sacerdote, id quod ei sit dictum in pœnitentia, non tamen in confeſsione. s. eo. uersi. iij. & Abb. in c. si sacerdos. de off. ordi. & melius in c. dilectus. de exceſ. præla. ubi etiam dicit, quòd non debet confeſſor reuelare peccatum sibi dictum in confeſsione, etiamsi papa mandet. Item nec si episcopus dicat se uelle scire in confeſsione. Item nec, etiamsi producatur in testem. Qualiter autem hoc probetur, ponit Spec. in tit. de proba. §. proba. circa fi.

Reuelare quis an teneatur occulta. Inn. in c. officij. in gl. in uer. satisfacio. de pœn. & remiſ. distinguit.

Reuelans se ipsum criminosum an lucretur præmium statuti. s. uer. Præmium. uer. xiiij. quòd non.

Reuelans secreta alicuius, tenetur ei actione in factum ad intereſſe, & actione iniuriarum, si iniuriæ causa fecit. l. in lege. §. sed & si quis. ff. ad legem Aquil. & ibi Flo.

Reuelare debet sciens crimen læsæ maiestatis. j. uerb. Scire. uersic. xiiij.

Reuelatur sæpe minori, quod maior neſcit. in Spec. de aduo. §. iij. in ij. col. uer. habito: item partem domini. l. utrum. de parricidijs. & ibi Bart.

Reuelationes diuinas non creditur aſſerenti se habuiſſe. cle. j. §. intelleximus. & ibi Car. de relig. & uen. sanc.

Reuelare crimen committendum per alium an sciens teneatur. Abb. Sic. in c. j. de rest. spo. & per Io. And. in c. Petrus. de homi. & in Specul. de leg. §. iuxta. iiij. col. uer. quid si amici.

† Alex. in l. utrum. de parricid. † Et per Felin. in c. quod. ad fin. j. col. de sen. excom.]

Reuelare filium criminosum pater non tenetur. l. milites agrũ. §. desertorem. de re mil. Alex. in d. l. utrum.

Reuerentia debetur etiam ab exemptis. Bald. in l. fina. uer. item per hunc text. C. de bo. libe. & suprà, in uerb. Monachus mouetur. uer. x.

† Adde, quòd reuereri, est actus timoris, & ut debetur Deo, est actus latriæ, secundum b. Tho. ij. ij. q. lxxxj. art. ij. & dicitur reuerentia Græcè, αἰδώς.]

Reuerentia patris afficit uitio metus cõtractum filij cum ipso initum, non cum extraneo, & filio, etiam ceſſantibus minis, uel uerberibus, secundum Ludo. Ponta. in l. si cùm dotem. §. eo autem tempore. ubi Alex. tenet contra. solu. mat.

Reuerentia patris, uel mariti, uel superioris, quãdo arguat metum, & faciat contractum reſcindi. Alex. plenè in d. §. eo autem tempore. sol. mat.

Reuerentia episcopi, patris, uel uiri, non facit reſcindi consensum præstitum à subdito, filio, uel uxore. l. si fideiuſſor. §. pater. de pig. Alex. in d. §. quæ onerandæ.

Reuerentia filij tacẽtis habetur pro traditione. Bal. in l. j. C. de bo. mater. Alex. in l. j. §. j. ff. quarum re. act. non da.

Reuerentia æquiparatur timori. glo. in l. j. §. quæ onerandæ. ff. quarum rerum actio non da. contra quam tenet Inno. in c. causam matrimonij. in gl. sua, in uer. confeſſa est. de of. dele. & Bal. in Marg. uer. Totum. uer. fin. & suprà uer. Metus. uersic. lxxviij.

Reuerentiæ causa factum quomodo retractetur. s. uer. Factũ. uer. xj. quòd officio iudicis.

Reuerentiæ præstatio arguit conceſſum. Bald. in tract. Schismatis, xv. col.

Reuerentia debetur iure naturali. l. fi. per Bal. in uersi. ult. nota. C. de operis libertorum.

Reuerentia non requirit mandatum, nec potest remitti pacto. Bald. in l. liberti. ij. col. in uer. pone, ego promitto alicui. C. de oper. liber.

Reuerentia

Reuerentia cùm debetur, facit personam, cui debetur nõ posse uocari in ius sine uenia. Spec. de actore. in xj. col. in fi. uer. sed nunquid edictum.

Reuerentia iudici facienda est, & qualiter. in Spec. de aduo. §. hic dicendum est. in prin.

Reuertatur, uerbum positum in substitutione, importat dominij translationem: puta cùm dicitur, Hærede mortuo, hæreditas reuertatur ad Titium. Bart. in l. quisquis. C. de omni agro deserto. lib. xj. & in l. centurio. ult. col. in uer. sextò dubitatur. ff. de uulg. & pup. & in l. j. in ult. col. in uersi. ulterius nota. ff. de dona. & Bal. in l. si nunquam. in fine. C. de reuocan. donatio. & in l. si totas. in fi. C. de inofficio. dona. Ang. in auth. de restitut. & ea, quę pa. col. iiij. ubi etiam dicit, quod uerbum

Reuertatur, non importat translationem possessionis, sed dominij sic.

Reuertatur, est uerbum commune in substitutionibus. Bal. in l. si. pen. col. C. de sacrosan. eccle. & in l. centurio. per Bar. ul. col. uersic. sextò dubitatur. ff. de uulg. & pupil. Sed Bartol. in l. qui ea lege. C. de pac. inter empt. & uend. dicit esse obliquum.

Reuertatur, idem significat, quod uerbum, Pertineat. Bart. in l. j. ad fi. uer. ulterius no. ff. de dona. & in l. Seia. circa finẽ principij. uer. ult. no. ff. de don. causa mor. & in d. l. centurio. ulti. col. in uersi. sextò dubitatur.

Reuersus citò non dicitur recessisse. l. quicquid calore. §. fi. ff. de regulis iuris.

Reuersus dicitur, qui redijt intra præsidia suorum. Bartol. in l. postlimi. el j. §. j. ff. de captiuis. ubi etiam dicitur, ꝙ non dicitur captus quis, donec ducit intra præsidia gentis inimicæ.

Reuiuiscere nõ potest obligatio semel extincta. in Spe. de salar. §. postremo. uer. j. & in Specul. de prob. §. j. in x. col. uer. circa noua.

Reuiuiscentia est, quando actus iure naturali uiuens, sed iure ciuili extinctus resurgit: sed reualescentia est, quando non est extinctus actus, sed debilitatus, & infirmatus, medela tamen iuris liberatus. Bal. in l. ij. circa fi. C. qui admitti.

Reuocatio procuratoris debet intimari procuratori reuocato. s̄. uer. Notificatio. uersi. tertio.

Reuocans procuratorem tenetur ad interesse parti contrahenti cum eo, nisi ei sit intimata reuocatio. l. antepen. ff. de dolo. secundum Ioan. de Prato in l. si procuratorem. in fi. ff. de procura.

Reuocans procuratorem statim, tenetur ei ad interesse actione de dolo. Bart. in l. quidam debitor. ff. de dolo.

Reuocatio procuratoris constituti apud acta, debet fieri apud acta. l. j. & ibi Bart. in j. col. in fin. in uer. circa reuocationem. C. de satisda.

Reuocari procuratoris gesta, & ignorantis reuocationem, ualent, quoad obligandum dominum, non quoad dominij translationem re integra: secus, si procurator sit obligatus ad tradendum. Bal. notat. in l. si liberam. uersi. quæro, quid si habens liberam. C. quod cum eo. quem uide in l. mandatũ. iij. quæstione. C. mandati. & per Bart. in l. j. C. de satisdan. & omnino Paul. de Cast. consil. lix. quod incipit, Venerabilis uir. & per Car. in cle. j. quinta oppo. de renunc.

Reuocandi procuratorem generalem, forma ponitur in l. sed si. de quo. in princip. ff. de institoria. & Cyn. in l. mandatum. C. mandati.

Reuocatio procuratoris debet notificari debitoribus, aliàs soluentes procuratori liberantur. Bar. in l. si non sortem. §. qui filio. ff. de cond. inde. & in l. qui hominem. §. si Titium. de sol. & Bal. in l. mandatum. iiij. q. & per Alex. in d. §. si Titium. ubi omnino. & suprà, Notificatio. uersi. iij.

Reuocatio mandati potest probari etiam per testes. c. ex insinuatione. de proc. Bal. in l. j. ad fin. C. de man. pri. & in l. si. ij. col. uer. quæro, nunquid acta iudicij. C. de re iud.

Reuocatio procuratoris debet notificari per publica loca, uel per edicta publicè posita. Bart. in d. l. qui hominem. §. si Titium. & ibi Alex. & Bald. in d. l. mandatum. iiij. q. Item non est necesse fieri publicè, sed sufficit fieri procuratori. Cardi.
† in clem. j. xiiij. q. de renun. † Et per Feli. in c. ex parte decani. de rescrip. in uer. reuocatio.]

10 Reuocatio tenutæ ex primo uel secundo decreto est de imperio. l. v. §. si quis fortè. cum glo. de dam. infec. P aul. de Cast. in l. iubere cauere. de iur. om. iud.

Reuocans donationẽ ex causa ingratitudinis, non dicitur habere in ea causam lucratiuam. Bart. in l. j. in §. lucratiuas. in iij. no. C. de impo. luc. descri. lib. x.

Reuocatio procuratoris etiã tacita, fieri potest, scilicet per constitutionem secundi. Item per literas, & per nuncium. Card. in cle. j. v. & vj. q. de renunc.

Reuocatio procuratoris debet probari per constituentem, & reuocantem. Card. ibi. vij. q.

Reuocationis intimatio si impediatur, datur restitutio in inte. Card. ubi s̄. xiiij. q. in fi.

Reuocatio mandati fit etiam per mutationem status procuratoris in peius. s̄. Mandatum reuocatur. uer. xxj.

Reuocatio pactorum non comprehendit pactum confirmatũ prius à principe reuocante. glo. in cle. dudum. de sepul. & Alex. in consi. ciij. iiij. parte, iij. col.

Reuocandi alienationem ius competens agnato ex forma statuti, durat anno tantùm. Bal. in c. si Titius. si de feu. fue. contro. & Alex. in l. j. §. permittitur. de aqua quoti. & æstiua.

Reuocatio donationis causa mortis non ualet, nisi adita, licet confirmatio sic. Ang. singulariter in l. senium. §. j. C. qui test. facè. pos.

Reuocatio primi procuratoris, uel uicarij inscij, facta per constitutionem secundi, non impedit gesta primi. s̄. Gesta. uer. xlvj. & seq. & uersi. ult.

20 Reuocatio testamenti debet fieri specificè de tali testamento, quando sunt plura: secus, si unicum, quia tunc sufficit dicere, reuocans omne aliud testamentum. Bart. in l. ij. de lib. & posthum. & in l. si quis. in prin. in v. col. in uer. sed quæro, si esset ponere casum. ff. de leg. iij.

Reuocatio legati probatur etiam iuramento legatarij, qui primò negauit legatum. Bal. in l. fi. ult. col. uer. quæro, nunquid reuocatio. C. de fideicom. Item per testamentum: ut ibi pe. col. in uer. restat quærere. & j̄. eod. uer. xxv.

Reuocatio uerbalis de grauamine uerbali sufficit, non quandò grauamen est reale: quia requiritur realis reuocatio. Bal. in l. acceptam. j. opp. in fi. C. de usur. per c. si iudice. in fin. de appel. in vj.

Reuocatio attentatorum appellatione pendente quomodo fiat, & contra quem. s̄. uerbo, Appellatione pendente. uer. xxvij. cum multis sequentibus. & uer. Attentata. uersi. iij.

Reuocatio reuocari non potest. Bald. in l. j. ulti. col. C. de fur. & Bar. in l. post legatum. in prin. ult. col. de his, qui. ut indig.

Reuocatio legatorum probatur etiam per testamentum, licet uiua uoce testium nõ coadiuuetur. Bal. in l. fin. de fideicom. in pe. col. in uer. restat quærere. s̄. eo. uersi. xxj.

Reuocari potest appellatione pendente id, quod potest reuocari ante sententiam. Bald. in l. si quis ius. in uer. deinde no. C. de reb. cred.

† Reuocatio franchesiarum, & libertatum, dicitur odiosa. Io. Neuiza. in quodam suo consilio, inter consilia Alberti Bruni, consi. xij. col. xxxij. in fi.

Reuocatio interlocutoriæ an & quando fiat. s̄. Interlocutoria reuocatur. per totum. & in Spec. de excep. & replica. §. uiso. uer. sed iudex.

Reuocatio substitutionis facta in codicillis ad quid trahatur. in l. j. de codi. per Bar. in ult. q.

Reuocatio legati quot testibus probet. s̄. Inimicitia. uer. xxviij.

30 Reuocatio mandati ad delictum quomodo intimetur. suprà, uer. Mandatum reuocatur. uer. vj. & Bal. in l. mandatũ. in fi. col. in uer. sed hîc incidenter quæro. C. mandati.

Reuocatio statutorum trahitur etiam ad reformationes. Bald. in l. j. in prin. in ij. no. C. de Lati. liber. tol.

Reuocatur quod fit contra appellantem, non quod fit contra appellatum. Inno. in c. quia propter. in pen. col. in glo. sua, in uerbo, si opus. de elec. Bal. in Mar. uer. Reuocatio. uer. j. Ad do Bal. omnino ibi, uer. fi.

Reuocatio literarum papę est odiosa, & ualent literę, licet non faciat mentionem de appel. Bald. ubi s̄. uer. ij. Innoc. in c. ex literis. paulo post principium, in gl. sua, in uerb. expressam. de offi. deleg.

Reuocatio principalis operatur etiam in accessorijs. Card. no. in cle. j. de immuni. eccle.

Reuocatio trahitur retrò. Car. post glo. sing. in cle. j. de immu. eccle.

Reuocatio procuratoris contra iuramentũ facta ualet, quamuis periurium committatur. s. Periurus. uersic. xj.

Reuocatio legati potest fieri cum tot testibus, quot requiruntur in legatis ex forma statuti. Bal. in l. fi. ul. col. C. de fideicõ. Alex. in l. inter stipulantem. §. sacram. de uerb. oblig.

Reuocatio requirit omnia, quæ confessio actus requisiuit. in auth. econtrà. C. de repu. & Barto. in l. quod iussu. de re iud. Alex. in l. centesimis. §. fi. in fi. de uerb. obliga. & infrà uerbo, Solennitas. uersi. viij.

Reuocari possunt, quæ de facto fiunt. Inn. in c. ex literis. in glo. sua, in uerbo, reuocatus. de offi. dele. Bal. ubi s. uersi. iij. glo. in l. minor. in prin. in uerb. Seium. ff. de euictio. Bald. in rub. in ij. col. in uer. & si quid in prædictis. C. de successo. edic. Item,

Reuocari possunt per iudicẽ præcepta eius malè facta, & quæ in facto consistunt. in Spec. de primo & secundo decre. in §. iam de effectu. in vij. col. in prin. uer. sed quid si iudex. & in tit. de secundo decre. §. j. in viij. col. uer. illud autem. in fi.

Reuocare quandoq; solet papa, & Imperator sententiã suam, & facta sua. in Speculat. de excep. & repli. in §. uiso. uer. si iudex.

Reuocare an possit dominus gesta procuratoris. in Spec. de satisd. §. expedito. in j. col. uer. hoc autem.

Reuocari an possit confessio facta ad interrogationem partis. in Spec. de interro. quæ fi. ante lit. contest. §. ij. in prin.

Reuocatoriarum materiam uide in Specul. de remis. §. ij. per totum.

Reuocatoriæ actionis materiam, & per quam actionem reuocentur bona alienata. in Spec. de rebus ecclesiæ non alie. ul. col. uer. est & quarta.

Reus quando debet absolui diffinitiuè, & quãdo ab obseruatione iudicij. s. uerbo, Absolutio. uersi. xcvij. & uerbo, Actor. uersi. iij.

† Adde, quòd reus dicitur à re, quę petitur: quia quamuis conscius sceleris non sit, tamen dicitur reus, quamdiu in iudicio pro re aliqua petitur. c. forus. de uer. sig. Et dicitur Græcè ἔνοχος.]

Reus comparens in termino dato ad respondendum, si petit terminum ad opponendum, debet in expensis condemnari. s. uerb. Expensarum condemnatio. uersi. xj.

Reus non comparens non dicitur contumax, quando non interest actoris. l. j. & ibi Bar. in lect. penul. col. in uersic. ueni ad uersic. si quis. ff. si quis in ius uo. non ierit.

Reus non contestans litem de mandato iudicis, patitur primum decretum. s. uer. Decretum primum. uer. xxxv.

Reus conuentus ad rem, si non est certus ex libello actoris, potest petere rem sibi ad oculum demonstrari, ut certioretur, an uelit cedere, uel contendere. Bart. in l. ij. iij. col. uer. quęro, si reus. ff. de eden.

Reus potest impunè calumniari, & impunè excipere, & mendax esse, quando libellus est ineptus. Bald. in l. edita. in lec. Paduana, antepe. col. C. de eden. & s. uer. Negans. uer. xix.

Reus, qui non potest fideiubere, iuret se staturum in iudicio sub pœna. gl. sing. in l. iij. §. item sciendum. uers. compelli. ff. si cui plus, quàm per legem Falc. Item iuret, quòd nõ reperit fideiussores. gloss. in uer. suscepto. circa medium. in auth. de exhi. reis. §. sancimus.

Reus, qui non potest conueniri pluribus actionibus, non potest ex una condemnari, nisi prius ab alijs absoluatur. l. si pupillus. de noua. l. non solùm. de rei uen. secundum Lu. Pon. in l. quod in hæredem. §. eligere. de tribu.

† Reus criminis an possit diffinitiuè condemnari ad mortem, uel ad membri mutilationem, si non uult confiteri delictũ, stantibus probationibus de ipso delicto contra eum. uide Bald. in c. ad nostram. de proba. circa fi. uer. & no. & Hippo. de Marsi. sing. cviij. incip. Aliàs fui interrogatus.]

* Reum conuictum claris & apertis probationibus quæstioni subijcere iudex non debet, cùm ad tormenta non sit ueniendum, nisi in probationis supplementum, & ita est com. docto. sententia, l. diuus. in princ. l. edictum. ff. de quæstio. l. quoties. C. eo. de quæst. Cyn. in l. ij. C. quor. appel. nõ recip. Bal. in l. j. & ij. C. quor. appel. nõ recipia. in l. qui sententiam. C. de pœn. Ang. in l. & si certus. ff. ad S. C. Sylla. Hipp. Mar. in l. in criminibus. nu. 7. ff. de quæst. Io. And. in c. cùm in contemplatione. de regul. iur. Ang. Aret. in tract. Malefic. uer. fama publica. Catal. in tract. Syndicat. uersic. cxxxij. uer. ccix. ccx. ccxj. Aemilius Maria Manolessus.

Reus debet publicatis testibus actoris facere suas defensiones, & probare sibi incumbentia, si opponit exceptionem non directò contrariam intentioni actoris: quod potest, nõ aliàs, quia quando opponit directò contraria, debet probare simul cum actore, aliàs est fatuus, secundum Io. And. in c. de testibus. de testi. & Ang. in auth. eo. tit. §. quia uerò. ij. col. uer. sed est dubium. ubi uide practicam.

10 Reus conuentus coram diuersis iudicibus, excipiendo de lite pendente, facit actorem perdere litem. l. j. in fin. C. de asser. tol. Quod est uerum in casu speciali illius legis, secundum Innocent. in c. ex tenore. de rescrip. & Ioan. de Imol. & Alexand. & post Bart. in l. prætor. §. Celsus. de dam. infec. & per docto. in c. cùm dilectus. de pur. cano. Anto. de But. in c. fi. in fi. de seque. pos. & fruc. & doc. in c. fi. de rescri. contra gl. ibi, & contra gl. xj. q. j. placuit. & contra glo. in l. nemo. C. de iur. om. iud.

Reus potest producere instrumentum solutionis, licet nõ opponat exceptionem solutionis. s. uerb. Exceptio qualiter. uersi. xvij. arg. contrà j. eo. uer. xxviij.

* Reus cùm pares præsumptiones pro utroque faciunt, obtinere debet. Deci. con. cccxc. nu. 9. Io. Cephal. con. clij. nu. 30. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

* Reus in dubio est absoluendus. l. Arrianus. ff. de act. & oblig. c. ex literis. de probatio. l. qui accusare. C. de eden. Ioan. Cephal. consi. ccxviij. nu. 4. consi. ccxcviij. nu. 18. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

* Reus est absoluendus, cùm actor minus plenè probauit. §. commodum. Insti. de interdi. c. ex literis. de probatio. l. qui accusare. C. de eden. Ioan. Cephal. con. ccl. num. 1. uolum. ij. Aemilius Maria Manolessus.

Reus debet succumbere in pari probatione. Bal. in l. fi. v. q. uer. iiij. generaliter consideret. C. de edic. di. Adria. tollen.

Reus credendi potest agere contra debitorem, etiam sine consensu correi, etiãsi non caueat pro eo de defendendo ipsum in causa recõuentionis. Bar. post gl. in l. nõ solùm. in ult. col. in uersi. secundò no. ff. sol. mat. Item potest agere contra debitorem, nec tenetur ei cauere de ratihabitione correi, sed de defendendo aduersus correum. l. fideicommissa. §. plerunq;. & ibi Bar. de le. iij. uide gl. in uer. quæ cõmunis. in d. l. non solùm.

Reus non potest pati ut conueniatur actione non competenti. Bart. in l. si socer. in prin. in uer. pro declaratione induco. ff. de do. præleg.

Reus potest trahi ad forum actoris. s. uer. Actor. uer. xxxj.

Reus non tenetur respondere libello, nisi edantur sibi petenti instrumenta deducta in libello. suprà, uerb. Editio de quibus. uer. xxxix.

Reus non cogitur recipere libellum incertum, nisi prius actor eligat actionem, qua agere uelit. Bald. in l. fi. iij. col. in uersi. secundò oppo. dicitur hic. C. de codic. Item non cogitur respondere libello generali non declarato, secundum Bal. ibidem, & s. Libellus generalis. uer. lix. cum duobus seq.

Reus non cogitur respondere libello actoris, saluis exceptionibus suis. Host. & Io. And. in Nouel. in c. cùm contingat. de off. dele. Bal. in l. peremptoriam. j. col. in iij. no. C. sen. rescin. non poss.

* Reus de iure suo interrogatus respondere cogendus nõ est. l. in speciali. ff. de rei uend. Aemilius Maria Manolessus.

* Reus quo titulo possideat interrogatus, respondere cogendus non est. l. ij. C. de prob. l. cogi. C. de peti. hæredi. Marant. in Spec. vj. part. princ. part. iud. vij. mem. nu. 5. Ioan. Cephal. con. cclx. nu. 11. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

Reus perempta instantia an possit petere actorem priuari iure suo. Bal. in l. j. in fi. C. de plus peti.

20 Reus citatus specificè, dicitur necessarius: sed uoluntarius dicitur, qui comparet ad citationem generalem factam omnium, quorum interest. Bal. in Marg. uer. Reus. uer. tertio. Vide Bal. in addi. Specul. de cita. in iij. col. uer. quis citatus. & suprà,

† & suprà, Excommunicatus agit uersic.ij. † Et per Fel. plenè in c.cùm inter. de excep]

Reus nō tenetur respondere actori, nisi libellus sibi offeratur. gl.ult.Bal.in l.ij.in fi.C.de hære.uel act.uend.

Reus debet respondere prius positionib.actoris. Bald.in addi. Spec.de dila.uer.primò respōdetur, nisi positiones suæ sint præiudiciales positionibus actoris.Bal.in addi. Sp. de posi. in j.col.uersi.si positio.

Reus non recepto libello non potest opponere exceptiones. Bal.in addi.Spec.de excep.in j.col.in fi.uer.antequam.

Reus si post litem contestatā faciat se expelli de possessione. in Spec.de interrog.quæ fi.ante lit.contest.§.fi.in pen.col.uer. sed ecce.quòd actor excuset expulsorem de ui: qui si erit cō tumax, suam capiat possessionem: si confiteatur, condemnabitur: si neget, non proderit reo.

Reus contumax passus tenutam ex primo decreto, si comparet, & offert reficere expensas, sed non satisdat, nec offert satisdare, quia actor non petat, non auditur, quia debet offerre satisdationem, etiamsi non petatur. Alex.de Imol. singulariter in l.si finita.§.Iulianus.octaua charta.de dam.infect.

Reus contumax passus primum decretum, nō auditur uolens euitare secundum decretum, si comparet petens litem contestari, & in causa procedi usq; ad sententiam, nec uelit recuperare tenutam.Bald.post Cy.in auth.ei qui.ij.col.C.de bo. autho.iud.pos.probatur in l.sancimus.C.de iud. Imò cogitur recuperare tenutā, & satisdare, & damna reficere. Arch. in ru.de eo, qui mit.in pos.in vj.Alex.in l.si finita.§.Iulianus. viij.char.de dam.infect.sed Bal.contrà in l.ij.ff.si ex nox.causa aga.ubi dicit, quòd

Reus passus tenutam ex primo decreto, non cogitur ad reluendum.de quo per Ioan.And.in addi.Spec.de primo & secundo decreto.§.sequitur in addi. quòd iudex. & Ioan. And. in d.rubrica.& But. in c.quoniam in alijs. ut lite non contest. sed docto. in d. rubrica dicunt, quòd à iudice non cogitur reluere tenutam, sed in causa prosequi, secundum Alexan. ubi suprà.

Reus nō debet festinare in positionibus faciendis. Bal.in addi. Spec.de positio.in j.col.uersi.reus non debet.

Reus potest excipere contraria.Bald.in addi. Spe. de posi.in j. col.in fi.uer.etiam reus.& uide Bal.in l.fi.j.col.& j.not.C.de fideicom.& in l.scripturæ.in ult.col.in uer.quæro, nunquid hæc lex.C.de fide instr.ubi etiam dicit, quòd nō potest probare contraria, licet possit excipere contra. Vide Io.And.in reg.imputari.in vj.& Alex.in l.nemo.de excep.Bar.in l.cùm de indebito.in prin.ij.no.ff.de probat.& in l.Titio.de cond. & demon.per Bal.in Marg.in uerb.Reus.uer.j. & uersi.ij. & antiquus Abb.in c.ueniens.de præscript.ubi dicit uerum, si discordet ratione finis, cùm contraria excipit, non si resultet idem effectus. Sed uide ibi per Innoc. uide Ang. in auth.de trien.& semisse.§.illud.el ij.in j.col. & s̄.uerb. Exceptio.el j. uersi.cxlix.

30 Reus ratione partis potest negare totum.l.is, qui ducenta.§. utrum.de rebus dubijs.Bald.in l.ea, quæ.ix. q. C. de condi. inde.& j̄.eo.uersic.liiij.& excusatur à mora totius.l.in fideicommissi.in prin.per Bart.ad fin.ff.de usuris.& omnino per Abb.in ca.j.de plus peti.pen.col. Et si offerat partem, debet absolui ab obseruatione iudicij pro parte oblata.l. si debitor.de sol.l.si reus.de procur. & Instit. de perpe. & tempora. actio.in fi.& Alex.in l.quidam.si cer. pe. ubi omnino uide in prin.& in fi.& omnino in l.j.§.si stipulanti. de uerb.oblig.& s̄.Positionibus responsio.uer.iij.

Reus an & quādo uideatur in exceptionibus intentare ius de futuro.Bald.in addi.Spec.de appel.in xxiij.col.uer.quid est dicere.quòd sic, ut ei prosit ius quandoq; superueniens ei, dummodo de nouo excipiat de eo: sicut & actor uidetur deducere ius, quod habet.Bald.ibi.& adde s̄.uer. Ius superueniens.uer.ij.xij.xiij.& seq.

Reus, qui in causa principali opposuit exceptionem pacti, & succubuit, non potest in causa appellationis probare exceptionem non numeratæ pecuniȩ, quia est diuersa: sicut non potest actor, agens arborum furtim cæsarum, in causa appellationis prosequi actionem ex locato.Bald.in addi.Spec.de appell. in xv. colum. uersic. egi contra colonum. cum uer. sequen.

Reus non cogitur respondere libello, quando iurisdictio fundatur in loco contractus, nisi prius fundata iurisdictione. Innoc.in c.Romana.in gl.sua, in uersic. contractibus, de fo. comp.Bal.in Marg.uer.Reus.uer.ij.

* Reus actori ad actionem confirmandam edere æquitate nō debet.gl.in c.j.§.cæterùm.de usuris.in cle.Bald. in l.j.§.editiones.C.de eden.Dec.in c.j.nu.25 de prob. Io.Ceph.consi. clxv.nu.4.uol.ij. Æmilius Maria Manolessus.

* Reus actori ad actionem confirmandam in causa dotis, alimentorum, & legitimæ edere debet.glo.in l.si quis ad declinandam.in prin.C.de episc.& cle.Alexan.in l.fi.nu.19.C.de eden.Dec.in c.j.nu.21.de prob.Io.Ceph.con.clxv.nu.7.uol. ij.Æmilius Maria Manolessus.

Reo non currit terminus, actore non uolente agere. Innoc.in c.prudentiam.de off.deleg.& Bal.ubi s̄.uer.iij. Item,

Reus propriè dicitur possessor in petenda possessione hæreditatis.Bald.in l.fin.ij.col.in uersi.ex quibus conclu.C.de edi. diui Adria.toll.quòd

Reum facit possessio.& tenet Bal.ibi.in vj.q.

Reus excipiens non uidetur se astringere ad probandum, nisi actor probet.Bal.in l.alia.in j.col.uer.quæro, nunquid.C.de his, qui.ut indig.& in l.exceptionem.in pen. col. in fi.in uer. modò sequitur uidere. C.de prob.

Reus cōtestatus litem, saluis exceptionibus suis, non uidetur exceptionem opposuisse.s̄.uer. Exceptio qualiter.uer.xxxj.

Reus reconuentus ad uiginti ab eo, quem conuenit ad decem, licet sit opposita compensatio, non potest eodem iudicio condemnari ad uiginti, & sic in residuo. Bar. in l.in rebus.§. fi.ff.commodati.

40 Reus soluens, uel iurans se nō debere respondere iudicio, debet absolui ab instantia iudicij.gl. Bart. & doct.in l.iusiurandum.§.cùm res.ff.de iureiur.ubi Raph.contra omnes dicit, quòd imò diffinitiuè debet absolui.sed Alex.ibi dicit absolutoriam illam habere uim diffinitiuæ, per not. per Bar.in l.Titia.de accus. Vide Io.de Imol.& Alex.in l.stipulationum aliæ.in prin.de uerb.oblig.

Reus debet absolui, si pendēte lite ius actoris perit. l. si seruus. la ij.in prin.& Bar.in ij.no.ff.de cond.fur.

Reus an propria authoritate repellat actorem missum ex primo decreto indebitè.in Specul.de pri.& sec. decre.§.iam de effectu.in pe.col.in prin.uer.sed quid si.ubi ponit, quæ sunt remedia contra expulsorem.

Reus potest moram purgare usq; ad litis contestationem.l.sed si alia.& ibi Bar.in prin.ff.de const.pec.

Reus opponens actori exceptionem exclusiuam iuris actoris, non tenetur probare de iure suo.l.Paulus.§.fin.& ibi Bar.in fi.ff.qui.mo.pig.uel hypo.sol.

Reus qui in exceptione succubuit, potest causam in iudicio deducere per uiam actionis.Bar.omnino in l.uendicantem. ff.de euict.

Reus an teneatur de fructibus percipiendis post moram.Bart. in l.fideicommissi.in prin.ff.de usur.quòd sic.& ibi no.

Reus potest in se onus probandi suscipere, & si non probet, succumbit, ac si ageret, nisi ponat clausulam, Non adstringens, &c.Bar.no.in l.circa.ff.de proba.& in l.actor. C.de proba.& s̄.Actor.uer.iij.

Reus potest allegare priuilegium, & exceptionem. ca. auditis. de præscript.

Rei nomen inter reos dicitur receptum, cùm descriptum est in libro Maleficiorum curiæ, & cùm primum incipit de crimine cognosci cōtra eum.Bal.in l.quamuis.paulo post principium.C.si pen.appel.mors interue.& per Bar. in l.adulterij accusatione.C.de adul.uel quādo est pronunciatum, esse procedendum super accusatione. Barto.in l.ij.in fi.C.ut ne. priua.non autem statim quòd accusatur.in Spec.de aduo.§. viij.& j̄.eo.uersi.lxxxiij.& per Bal.in l.j.xviij. col. & in l.neganda. C.qui accus.non pos.Bald.& Imol. in l. cùm mulier. sol.mat.† Et per Fran.Are.in d.l.ij.in fi.]

† Reus etiam nihil opponens debet absolui, si actor caret actione.gl.& Bar.in l.si unus.§.pactus.in ix.col.in uer. item nota ex ista gl.ff.de pact.gl.magna in uer. pœna. in l. ubi pactum. C.de transact.nisi assumpserit in se onus probandi. s̄.uerb. Actor.uer.iij.Sed uide de materia per Bar.doct.& Alex.in l. eum qui ita.in §.qui ita.de uer.obl.

Reus mendax non facit conditionem suam deteriorem, nisi in expensis. Bald. in l. j. vj. col. in uer. circa secundum, quando reus. C. de furt.

Reus an renunciet dilationi in prȩiudiciũ actoris. s̄. uer. Actio. uer. xlix. & uer. Dilatio. el j. uer. xviij. quòd non.

Reus propriè dicitur post litem contestatam, non ante. Bal. in auth. litigiosa. C. de litig. circa medium.

Reus excipiens præsumitur scire qualitatem iudicij. Bald. in l. fi. paulo post principium. C. de litig.

Reus conuentus rei uendicatione si probet de dominio suo, confirmanda est ei possessio, & proprietas adiudicanda, ac si egisset. Innoc. in c. ex cõquestione. circa medium. in uersi. idem etiam dicimus. Bald. in Marg. uerbo, Reus. uersic. iiij. Vide Bald. in l. frustrà. C. de proba. Quod uerum, si hoc reus petijt, aliàs non: sed solùm debet absolui. Hosti. in c. examinata. de iud. & Bal. in Marg. uer. Reus. uer. vj. sed si nõ probet de dominio, nec etiã actor, licet absoluatur reus, non tamen sententia facit eum dominũ. l. si superatus. & ibi Bart. in uer. ultimò nota. ff. de pig. no. in l. exceptio. de excep. rei iud. ubi loquitur aliter. & per Bartol. in l. Pomponius. §. si iussu. in ij. col. in prin. in uer. uideamus ergo. ff. de acquir. pos. sed tamẽ tũc dominus præsumitur. l. ij. & ibi Bal. in prin. C. de proba. Vide etiam Alex. in l. ij. §. si publico. de adult.

Reo probante, actor condemnatur. Bald. in Marg. uerb. Reus. uersic. v. ubi plenè.

Reus nõ potest uti beneficio sententiæ, cui actor renunciauit, scilicet inuito actore. s̄. Renunciatio litis. uersic. xvj.

Reus non potest uti rescripto impetrato per actorem, eo inuito, & non utente illo. s̄. uer. Rescriptum. el j. uer. xj.

Reus passus secundum decretum, quando comparens audiatur. Bart. in l. si finita. §. Iulianus. x. col. de dam. infect. Io. An. in Spec. de primo & secundo decreto. §. restat. uer. sed pone.

60 Reo opponenti cõtrarias exceptiones an currat terminus datus actori, & reo simul. Bal. in l. j. ix. col. C. de furtis.

Reus ad admittatur ad probandum id, quod non excipit. Bal. in l. per hanc. vj. col. C. de tempo. appel. Io. de Imol. in l. quidam. xviij. col. de re iud. Alex. in l. j. ff. de except.

Reus debet absolui, quando testes hincinde sunt pares. gl. in c. in nostra. de testi. Bart. & Alexan. in l. si duo. uti pos. & j. Turbatio.

Reus debet, absolui actore non probante. l. qui accusare. C. de eden. ubi omnes, maximè do. Iason in ult. no. ubi uide per Bal. aliquas fallentias. & Sali. & per Ias. ponentem in iij. col. alias fallentias. & ibidem gl. ponit alias fallẽtias. Alias uide per gl. in c. j. ut ecclesia. benefi. & in Spec. de act. seu peti. §. in anterioribus. in ult. col. uer. sed & si. & s̄. uerb. Actor. uer. iij. Quod uerum est, siue in actione personali: siue reus probet, siue non, dummodo non probet actor: siue in reali, quo ad simplicem petitionem, nõ quo, ut declaretur dominus, si de dominio non probauit. Bald. in l. frustrà. C. de proba. & per Paul. de Castr. consil. iij. quod incipit, In facto isto quatuor. Addo, quòd suprà dicta regula non solùm procedit in ciuilibus, sed etiam in criminalibus. gl. in d. l. qui accusare. & iuribus in ea allegatis.

Reus si cadat à possessione, quæ reuertat ad actorem, qui prius succubuit, potest agere contra actorem. l. sed & si. §. fi. & ibi Bal. de iureiur. & Bal. in Mar. uer. Reus. uer. vj. & in pract. Papien. de sent. diffi. uer. relaxandum.

Reus ex pluribus causis, puta mutui, & depositi obligatus, cõuentus ex una, uel obligatus ex una tantùm, si cõuenitur ex altera, & confiteatur debitum, non tamen ex causa, ex qua conuentus est, debet absolui, actore non probante. l. deposui. de pecu. l. non possumus. si pars hære. pe. Innoc. in c. j. circa medium. in uer. item dicunt aliqui. de lit. contest. not. d. c. examinata. de iud. in l. j. si men. fal. mo. di. in Spec. de teste. §. j. in xxx. col. in prin. uer. sed pone egi. & ibi. Io. An. in addi. & adde s̄. Iudex appellationis. uer. xij.

Reo nihil potest mandare iudex, actore nihil probante. Innoc. in c. solet. in iij. col. magna. de sent. excom. & in c. j. §. sancimus. circa prin. in uersi. nota, quòd iudex. quo tempore mil. in usi. feu.

Reus absolui potest eadem sententia, qua actor nihil probauit, & qua actor condemnatur. Bar. in l. athletas. in fi. de fals.

Reus uoluntarius debet legitimare personam suam in iudicio: sed necessarius non tenetur, quia habet legitimam personã eo quòd citatur. & Bal. in Marg. uerb. Reus. uer. viij. Allegat Innoc. in c. pastoralis. de excep. qui hoc non clarè dicit.

Reus simpliciter negans, nõ cogitur probare de dominio suo: sed sufficit quòd alleget titulum: secus, si excipit. & Bal. ubi s̄. uer. ix. & in l. frustrà. C. de proba. ubi uide omnino Bal.

70 Reus condemnatus per sententiã nullam potest petere per officium iudicis declarari nullam. Bal. in d. uer. Reus. uer. x.

Reus potest absolui per iudicem nullitatis, qui declarauit sententiam nullam. Bald. ubi s̄. uer. fi. & s̄. uer. Iudex appellationis. uer. xij.

Reus conuentus ad rem potest dicere rem non extare, & non tenetur, nisi probetur rem esse, uel quòd dolo rei desijt esse. Quod est uerum, quando res non probatur unquam fuisse: sed si apparet, quòd aliquando fuit, debet reus probare casualem amissionẽ: aliàs tenetur. Bart. in l. cùm ita. §. species. de leg. ij. quem etiam uide in l. si quis ex argentarijs. §. prohibet. aliàs, §. an uero hæredi. de edendo.

Reus quomodo condemnetur, si exceptionem dilatoriam nõ opponit, sed de ea constat iudici: uel si opponit. Bal. in l. exceptionẽ. in j. col. uersi. sed reuocatur in dubiũ. C. de proba. & s̄. uer. Exceptio. el j. uer. cxj.

Reus in prima responsione agnoscens bonam fidem, & confitens debitum, non debet condemnari in expensis. Bald. in auth. contra qui. in fi. C. de. non. num. pecu.

Reus absolutus, quia actor non probauit, uel quia non possidebat, potest iterum conueniri, si probatio, uel possessio superuenit actori. s̄. uer. Actor. uer. iiij.

Reus potest pati se conueniri sine actione. no. Bar. & Alex. in l. si Titius. de uerb. oblig. & in l. si quis. aliàs, Iulianus. §. quantum. ad exhibendum. & l. ubi pactum. de transact. l. eleganter. §. pe. de dolo. Cy. & Barto. in l. cum mota. C. de transact. Quod uerum, quando actio semel orta fuit, & deinde extincta. secus, si nunquam fuit orta. per l. ij. & ibi Bartol. de dote præleg. Rapha. Lud. & Alex. in d. l. si Titius.

Reus possidens potest petere imponi silentium actori: secus, si non possidet. Bal. & ibi omnino Sali. & doct. C. qui bo. ce. pos. & Alex. in l. si finita. §. eleganter. de dam. infecto.

Reus in exceptionibus dicitur actor. l. exceptio. de except. l. quinquaginta. de probatio. quod uerum, quo ad onus probandi, nõ quòd exceptio sit actio. Bal. in l. frustrà. in j. oppo. C. de proba. & in Spec. de dispu. & alleg. uer. ij.

Reus debet opponere de dolo, uel metu, etiamsi constet de dolo, uel metu. gl. & Bar. in l. si unus. §. pactus. in ix. col. in prin. uer. secundò not. quòd si de pacto. ff. de pactis. & s̄. uerb. Exceptio qualiter. uer. xxxvij.

80 Reus allegans pactum de non petendo post litem contestatam, uidetur opponere. Bar. in l. si unus. §. pactus. in ix. col. in prin. in uer. secundò nota, quòd si de pacto. ff. de pactis.

Reus obtinet duobus modis, actor uerò unico. in Spec. de aduo. §. consequenter. in prin.

Reus fauorabilior est, quàm actor. l. fauorabiliores. de reg. iur. & in Spe. de aduo. §. sequit. in prin. & §. utriusq;. in j. col. uer. sit etiam cautus. & de feri. §. j. in ij. col. in fi. uer. sed pone. De † quo plenius per Alex. in l. de die. qui satisd. cog. † Sed nunquid fauor datus reo, datur etiã in iudicio, in quo est actor: uide Fel. in c. significauerũt. de exceptio. in fi. quòd sic.]

Reus non dicitur statim quòd accusatur, sed statim quòd conuincitur. Item,

Reorum est fugere, & causam extenuare. in Specul. de aduo. §. utriusq;. uer. sit etiam. & §. sequitur. circa principium. & de feri. §. j. uer. sed quid si iudex.

Reus, & actor, non debent ad imparia iudicari. in Spec. de contu. §. nunc dicamus. uer. sed pone.

Reo licet, quod licet actori. in Spe. de teste. §. ij. in iij. col. in uer. in hoc autem est differentia. & quod reo non licet, nec etiam actori. in tit. de contuma. §. iiij. uer. per unam. Item,

Reus, contra quem est oblatus libellus, informatur ad defensionem faciendam. in Spe. de acti. seu peti. §. in anterioribus per totum.

Reus si est contumax, qualiter procedatur cõtra ipsum. in Spe. de contu. §. iij. in prin.

Rei cautela circa comparitionem in termino, ponitur in Spe. de compari. in ter. in ij. col. uer. reum quoq;.

90 Reo

90 Reo data dilatio an prosit actori. in Spec. de dila. §. uidendum. in ij. co. in prin. uer. & no. & s. uer. Dilatio. el j. uer. xvij. & uer. xxx. cum seq. quòd sic.

Rei forum actor sequitur. in Spec. de feri. §. j. in ij. col. in fi. uer. sed pone. & s. uer. Actor. uer. xxxj. & plenius in Spe. de com pe. iud. adi. in prin. & est tex. in c. cùm sit generale. cum si. de foro compe.

Rei fauore fieri debet interpretatio. in Spec. de except. §. iij. in vij. col. uer. quid de excep. el iiij.

Reus si erat puniendus in pœna corporali, quia non soluit pecuniariam in termino, poterit tamẽ per iudicẽ puniri pœna pecuniaria. Fran. Credi. no. cij. incip. Titius cõdẽnatus, &c.

Rei conditio non est deterior, quàm actoris. in Spec. de posi. §. x. sequitur. in iij. col. uersi. sed pone. Sed est melior in dubijs. in Spec. de leg. uersic. quid si actor habet.

Reus an cogatur litem cõtestari, & iudicium pati. s. Iudicium. uer. xxj.

Reus potest officio iudicis petere declarari sibi exceptionem cõpetere, uel se liberatum esse. Bart. & Alex. plenè post Lud. Pon. in l. si finita. §. eleganter. de dam. infect. & per gl. & doc. in l. si contendat. ff. de fideiuss. & ibi Bart. & in l. j. ff. de condi. ex leg. in rub. C. eo. tit.

Reus offerens debitum non cogitur subire iudicium. s. Offerens. uer. iij.

Rei dicto standum est in dubio. d. §. x. & uer. eo. & per Ang. lib. xiij. c. ij.

Reus debet laborare ad extenuandam intentionem actoris. in Spec. de alle. & dispu. §. ij. uer. j.

* Reus qui se aliquem occidisse est confessus, sed id sui defendendi causa fecisse affirmat, nisi probauerit se eum interfecisse, ut salutem suam aduersus eius impetum tueretur, erit pœna mulctandus. Bar. in l. Aurelius. §. idem quæsijt. ff. de liber. legat. Bal. in l. si filius. §. in exceptionib. ff. de interrogat. actio. in l. codicillũ. C. de codicil. in l. j. C. de cõfes. Bal. Imol. & alij, in l. ij. ff. de uerb. oblig. gl. & Abb. in c. cùm uenissent. de institut. Abb. in c. bonæ. de postu. prælat. Docto. in c. j. de cõfes. in vj. Hip. Marsil. in sing. clxxxv. & in pract. §. postquã. nu. 23. Æmilius Maria Manolessus.

* Reus qui se aliquem, ut se defenderet, interfecisse est confessus, nisi hoc probauerit, est pœna quidem mulctandus, sed non capitis. Abb. in c. auditis. ubi Feli. de præscriptio. Feli. in c. significasti. il ij. de homicid. Alex. in l. non solùm. §. sciendum. ff. de ope. noui nuncia. Hippol. Marsil. singul. clxxxv. & in pract. §. postquam. nu. 24. ubi affirmat, se paucis illis diebus quendam è mortis pœna liberasse, qui inquisitus de furto, confessus erat se res cõtrectasse, & asportasse, sed tanquã bona sua: & postea non probauerat, ea bona sua esse. Æmilius Maria Manolessus.

* Reus minori est pœna mulctandus, cùm ex indicijs & coniecturis damnatur, quàm cùm ex ueris probationibus. Innoc. in c. quia uerisimile. de præsumpt. doct. in c. afferte. de præsumptio. Abb. in c. auditis. col. antepen. de præscriptio. Ant. Buc. & Abb. in c. quanto. de præsumpt. in c. constitutus. de testib. Bal. in l. non est uerisimile. ff. de eo. quod met. cau. in l. eius. §. j. ff. de testamen. in §. j. in usibus feud. quib. mod. feud. amit. Anchar. in c. semel malus. de reg. iur. in vj. Hip. Marsil. in l. j. C. ad l. Corn. de sicari. in l. repeti. ff. de quæstio. in l. j. nu. 149. C. de rapt. uirgi. & in practi. §. postquam. nu. 50. Spec. in tit. de præsumpt. §. species. Oldr. consil. cxcij. Bal. con. ccxx. uol. iij. Alex. consil. clxxxviij. uol. vij. Hippo. Marsil. consil. x. Æmilius Maria Manolessus.

* Reus, contra quem clara & indubitata indicia adsunt, mulctari pœna capitis potest. l. si qui. ubi Doct. C. ad le. Iuli. de adulter. l. fi. C. arbitri. tutel. l. antiquæ. C. ad Velleia. l. indicia. C. de rei uendi. l. fi. C. de probati. l. fin. ff. quod met. caus. c. afferte. de præsumptio. c. is qui. de sponsali. c. quia uerisimile. de præsumpt. c. excommunicamus. de hæreti. c. sciant cuncti. ij. q. viij. Spec. in tit. de probati. §. uidendum. ubi Io. And. Bar. in l. ij. ff. de furt. Bal. & Salic. in l. fi. C. de probatio. Ang. Aret. in tract. Malefic. uer. comparuerũt dicti inquisiti. Contrariũ tamẽ tenuit Gandi. in tract. Malefic. tit. de præsumpt. Ang. in l. ij. ff. de furtis. Barth. Veron. con. vij. Franc. Brun. in tract. de indici. & tortur. Hip. Marsi. in pract. §. quoniam. nu. 30. & seq. Æmilius Maria Manolessus.

Rei materiam supple in Spec. tit. de reo. & s. uerb. Exceptio. & uer. debitor. & j. proximè, per totum.

Rei plures non dicuntur, qui insolidum sunt obligati. Bar. in l. rem hęreditariam. ff. de euict. nec gaudent beneficio de duobus reis: ut ibi per Bar. Prædicta uera, cùm tenentur insolidum extra naturam rei in obligatione deductæ, nisi actũ sit. Bar. in l. si ut certo. §. si duobus. v. col. uersic. item dubitatur, an semper. ff. commo. uide gl. in uer. in solidum. & Bart. in l. j. C. quo. ord. quis. conue. lib. xj. quòd non dicuntur rei, nisi actum sit. Et per Fran. Aret. in l. ij. de duobus re. in ij. col. ante medium.

Rei an opponant de beneficio diuisionis tempore executiõis. s. uer. Beneficium. uer. lxxxj. Caue quia loquitur aliter, & in alia materia. & similiter uer. xxxvj.

Rei in solidum obligati habent de iure Authenticorum beneficium diuisionis: quia quilibet debet cõueniri pro parte tantùm, nisi alter sit inops, uel absens. in auth. de duobus reis. in prin. col. viij. & in auth. hoc ita. C. eo. tit. Item nisi renunciauerint beneficio diuisionis. Ang. ubi s. in prin. ij. col. uer. & hæc est doctrina. & gl. in uer. ad solutionem. in fin. & Bald. in addi. Spec. de renun. & conclu. uer. quatuor sunt beneficia. Sed Bart. in l. si mandato. la ij. §. Paulus. el iij. ff. manda. dicit conueniri insolidum, addito quòd solutio unius prosit alteri, nisi constet unum possidere. Bar. in l. si duo. deposi.

Rei plures an cogantur litigare per unum procuratorem. Bal. in l. fi. in iij. col. magna. in prin. uer. sed pone, econtrà. C. de ædil. actio. qui distinguit.

Rei si in ultima uoluntate cõstituantur, & unus soluat, repetit partem ab alio. Bal. in l. sancimus. ad fi. in uer. item non competit actio. C. de uerbo. signifi.

Rei duo debendi in solidum non dicuntur, quando agitur inter eos, quòd periculum sit commune. Bald. in l. rem mihi. §. in exercitu. ff. commodati.

Rei duo dicuntur, qui ex eadem causa & obligatione obligati sunt, non ex diuersis. Paul. de Castr. consil. xlix. incip. Viso † puncto. † Et per Fran. Aret. in d. l. ij. in ij. col. statim post medium.]

Rei plures in distractu reputantur, sicut in contractu. Bal. in l. quòd si nolit. §. nam si unus. de ædil. edicto.

Reus credendi potest agere sine consensu correi contra debitorem. s. uer. Reus. uer. xij.

10 Reus soluens totum repetit partem à socio, si ambo erãt in solidum obligati, si pecunia eis mutuata peruenit æqualiter ad utrumq;. Bal. in l. j. j. col. in ij. no. C. de duo. reis. Quod uerum, nisi sint rei debẽdi ex causa lucratiua: quia unus soluẽs totum, non repetit ab altero. & similiter correorum credendi ex causa lucratiua unus totum exigens non tenetur alteri correo. Ex quo sequitur, quòd si ab uno totum petitur, nõ potest recipere quod sibi cedantur actiones cõtra correum: nam potest uti beneficio de duobus reis, de quo in auth. hoc ita. C. de duo. re. quæ loquitur de duobus reis ex causa onerosa. Ita sing. dicit Alex. in l. reos. ff. de duobus reis.

Rei simul obligati in eodem instrumento, & uno contextu uerborum, censentur obligati in solidum. Bal. in d. auth. hoc ita. in j. col. in fi. C. de duo. re.

Rei simul obligati si sunt diuersi fori, possunt conueniri coram eodem iudice. Bal. in auth. hoc ita. in j. col. in uer. sed pone, quòd statuto.

Rei plures simul obligati si sunt soluendo, non possunt nisi pro parte, quilibet conueniri. in Spec. de iud. §. ij. in vj. col. in fi. uer. uerum.

Rei socij intelliguntur, siue sint socij omnium bonorum, siue illius obligationis, de qua agitur. gl. in l. si duo. & ibi Alex. ff. si quis caut. & gl. in l. ij. §. nunc de effectu. de lib. leg. & l. si quis uni. rem ra. ha. & ibi Alex.

Reorum credendi unius pecunia si sit mutuata, uide Bart. in l. frater à fratre. xij. col. ff. de condi. indeb.

Reorum credendi unus an possit debitorem liberare, & an cõpromittere. Ang in l. si unus de pactis.

Reorum unus si conuentus sit, nõ potest alius cõueniri. l. quoties. §. si creditor. de peculio. Quod uerum, nisi primò conuentus sit contumax. l. quamuis. §. Celsus. & ibi Bar. doct. & Alex. de dam. infect. & Paul. de Castr. ibi, & Azo in Summa. C. de duo. re. Sed Ang. in d. §. Celsus. dicit contrariũ probari, in l. cre-

in l.creditor.in prin.ff.manda.ubi alter reus conueniri potest,licet correus primò conuentus se defendat. Dic secundum Alexand.ubi s.quòd pendente lite contra unum correorum potest agi contra alium,etiamsi primus non sit contumax,per l.fi.& ibi Bar.C.de fideiuſ.& in l.fi.& ibi Bald.C. de duobus reis.

Rei duo uidentur inuicem fideiubere,quando ad alterum principaliter peruenit pecunia mutuata, uel spectat negotium. Bar.in auth.hoc ita.in repe.in x.charta,uersi. quartò principaliter est uidendum.C.de duo.re.Sed & uide Bartol. in l.si unus.in prin.pro socio.& in l.reos.in j.col.uer.restat uidere, an duo rei.ff.de duo.re.& ibi no.& gl. sing.in l.sed Iulianus. §.item si duos.in gl.in uerbo,intererit.ff.ad Maced.& per gl. magnam in uerbo, intercesſionem factam. in l. uir uxori.§. mulier.& l.Titius.cũ l.seq.in uer. intercesserint. ff. ad Velle. per Bart.in l.iiij.in prin.si quis caut.& in l.si cõstante.§.quoties.in j.col.in uersic.& pro Dy. facit.ff. sol.mat.& ibi Alex. qui dicit uerum,maximè quãdo fideiusſio est prohibita.per d.§.mulier.Bald.in d.l.sancimus. ad fi. in uer.item non competit actio.C.de uerb.signi.& in l.per diuersas.xv.q.C.manda.Lud.Pon.in l.generaliter.de fideiuſ.Paul.de Castr.consi. lxxxiij.quod incipit, In causa Syluestri. Addo Ang. in auth. de duo.re.in ult.col.in uer.item,an duo rei.& Alex. in l.Marcellus.ff.de fideiuſ.& Alex.in l.uerum.ff.de compenſ.& in l. reos.ff.de duo.re.& Bal.in l.j.C.eo.tit.& per Alex.consil.liij. iiij.parte.& per Bal.in auth.hoc amplius.C.de fideiuſ.quòd, quando duo non sunt pariter obligabiles, primò nominatus in contractu censetur principalis,& alter fideiussor: secus,si sunt pariter obligabiles,quia censentur ambo principales,nisi cõtrahatur super re unius tantùm, uel nisi ad unũ tantùm res perueniat, uel nisi color sit quæsitus, ut quia fideiusſio sit prohibita. Alex.in d.§.quoties.

Rei credendi,& debendi plures dicuntur ex una & eadem re debita,non quando promittunt plures pluribus non offendere,quia quilibet promittit diuersam rem,& factum suum. Bar.in d.l.opere.ff.de ope.lib.

20 Reorum duorum unus debet prius conueniri pro pecunia mutuata,ad quem pecunia peruenit,licet duo pro ea se principaliter obligauerint,& hoc ad instantiam correi id petentis fieri sumptibus suis, & periculo, quando nihil actum est à principio,quis eorum sit conueniendus.Bart.in l.iij.§.fin. ult.col.in fin.uer.vij.quæro.ff.de duo.re. Vide Bald.in auth. hoc amplius.in pe.col.in uer.& no.hic argu.C.de fideicom. & gl.in d.l.sed Iulianus.§.item si duos.in uer. intererit. ff. ad Maced.& tenet Angel.in l.hinc quæritur.§. potest esse.ff.de pecu.Sed Bal.contrà in l.si non singuli.in j.no. C. si cer.pet. ubi uide omnino:quem etiam uide in d. auth. hoc amplius.

† pe.col.in uer.& nota hic arg.† Et per Fran.Aret.in d.§.fi.]

Rei debendi plures constitui posſunt,& insolidum.Bald.in l.si non singuli.C.si cer.pe.in uer.ex prædictis ergo.

Rei si plures confitentur recepisse, quod unus recepit, qui nihil recepit,ad nihil tenetur,nisi constituerint se reos in solidum occasione receptionis ab uno factæ, uel nisi inuicem fideiuberent,uel nisi contra confesſionem chirographi intra biennium nihil opponant.Bal.in d.l.si non singuli.j.notab.

Rei duo pro dote conseruanda obligari posſunt. Bart. & Alex. in l.si constante.§.quoties.sol.mat.

Rei pro uirili obligati,& non insolidum,non dicuntur propriè rei,uel correi,uel inuicem fideiussores.Alexan. in d. §. quoties.l.reos.§.cùm in tabulis.de duo. re.l. si mihi, & Titio.de uerb.oblig.

Reorum unus si eximatur,alij correi remanẽt in solidum obligati ad onus, quando omnes erant in solidum obligati: secus,si quilibet pro parte.Barto.in l.ab omnibus.in prin.uer. quæro,quid in contractib.ff.de leg.j. Vide in l.iij.§. nunc de effectu.in ij.col.uer.quæro,pone.& ibi gl.in uerb. si socij.& doct.de lib.leg.& per Bar.in l.ex duob.la ij.in vij. col.in uer. vj.quæro.ff.de duobus.reis.

Rei credendi constituuntur per dictionẽ Aut,tam in testamento,quàm in contractu.l.si Titio aut Seio.& ibi Bart. in j.no. ff.de leg.ij.Idem in reis debẽdi:ut ibi per Bar. in l.si ex toto. §.j.de leg.j.& auth.si quando.C.de consti.pecu.

Rei plures credendi,uel debendi, quomodo cõstituantur.per Bar.in l.fi.ff.de duob.re.& in l.j.eo.tit.

Rei duo habent beneficium nouæ constitutionis, de quo in Spec.de excep.& repli.§.iij.in vj.col.in fi.uer.quid de exceptione beneficij,& seq.

Reorum duorum materiam uide in Spec.de renun.& cõclu.x. col.in prin.in uer.sequitur uidere de beneficio nouę.& Bar. in l.ex duob.la ij.per totum.& in auth. hoc ita in repetitiõe. C.de duo.re.ff.de duo.re.& s.uer. Correus.per totum.

30 Rei plures an conueniantur uno libello.s. Libellus cui.uer. xv.cum seq.& uersi.xix.& uersic. xl. & omnino per Alex. in l.in duobus.§.ubi duo.ff.de duo.reis.

Reorum appellatione in statuto ueniunt rei ex contractu,non ex delicto.j.Statuta interpretantur.uer. ij. Nec fideiussores. Io.de Imo.in l.j.ff.de fideiuſ. contra gl.in l. Stichum.§. quod uulgo.de sol.& ibi Alex.

Reorum unus potest opponere compensationem, & prodest alijs.s.Compensatio.uer.lj.

Rei an habeant beneficium diuisionis.Cy.in l.si diuisa. x. q. C. locati.Bal.in l.cum fideiuſ.C.de non nu.pecu.& in auth.hoc amplius.pe.col.C.de fideiuſ.uide in auth.hoc ita. C.de duo. re.ubi correus habet exceptionem, & beneficiũ diuisionis, nisi quando alter est inops,uel absens.

Rei plures simul constituuntur.in Spec.de obl.& sol.§.j.in vij. col.uer.no.& seq.

Reorum exhibendorum & custodiendorum materiam ponit Spec.de accuſ.§.j.& tit.de exhi.& intro.re.in auth.de custo. reo.ff.& C.per totum.

Rex dicitur lex animata in regno suo. Bald.in auth.hoc amplius.ij.col.in uersi.quæro,an filij regis.C.de fideicom.

† Et per Fel.in c.cùm non liceat. de præscript. circa medium. ij.col.& dicitur Græcè βασιλεύς.]

* Rex cùm in suo regno lex animata sit, maiorem authoritatem habet quàm lex,aut consuetudo. Oldr.consi.cclvij.col. fin.Rolan.à Val.consi.lxvj.nu.20.uol.ij.Æmilius Maria Manolessus.

Rex potest plus quàm lex communis,uel cõsuetudo in regno suo.Bal.in d.auth.& col.in d.uersi.quæro,an filij regis.

† Rex non recognoscens superiorem in territorio suo,an habeat tantam potestatem in territorio suo, quantã habet Imperator in uniuerso.Abb.in c.quæ in ecclesiarum.de consti. in ij.col.Bar.in l.hostes.ff.de capti. & postli. reuer. & in l.infamẽ.ff.de publ.iud.Innoc.in c.cùm P. tabellio.de fide instr. & Bal.in c.cùm uenissent.de eo, qui mit.in poſ.causa rei seruan.Bal.in c.j.in tit.de pace iur.fir.in usi. feu.& And. de Iser. in c.j.in iij.col.in tit.qui feu.da.poſ.Bald.in l.fi.C.de don.inter uirum & uxo.Bald.in l.j.ff.de aqua plu.arcen.& in l.si publicanus.§. in omnibus. ff. de publi. Abb.in cap. pastoralis. de off.deleg.]

† Rex,seu Imperator,potest quilibet dici de domo sua:ut in c. duo sunt.xxiiij.q.iiij.& uide fabulam Io. An. in c. uenerabilibus.de cle.de rege nolente parere rustico in domo sua. & ibi Abb.in xij.col.]

† Regis filius si impubes remansit post mortem patris, iurisdictionem per tutorem an exercebit,ad instar furiosi,seu mente capti.Abb.in c.cùm uicesimum.de off.deleg.Bal.in l.quidam consulebant.ff.de re iud.& Old.consi.lij.]

† Regi non subijciuntur clerici, etiamsi temporalia habeant ab eo.Innoc.& Abb.in c.solitæ.de maio.& obe.]

† Rex tenetur confiteri episcopo propriæ parochiæ, & tenetur decimas soluere tam personales,quàm prædiales.glo.& doct.& ibi Abb.in c.omnes principes.de maio.& obed.]

† Rex ubi est, ibi est curia,& communis patria.no.in c.ego N. de iureiur.& in c.fi.de foro compe.& ibi Abb.xxv.col.]

† Rex unus debet regnum regere, ne unitas diuidatur. Oldr. consil.xciiij.in vj.col.]

† Rex licet ungatur,ut in c.illicò. de sacra unctio. non tamen recipit potestatem super iuribus ecclesiasticis,nec recipit ordinem ecclesiasticum,sed laicorum numero continetur: ut c.tua.j.de deci.ideo nec de spiritualibus, nec etiam de temporalibus,etiamsi commodum ecclesiæ respiciant,potest se intromittere.ut ibi no.gl.& Abb.]

† Rex succedit in regnum per succesſionem, & non per electionem.Abb.in c.licet.de uoto.]

† Rex solus potest ponere uectigal,seu pedagium. Abb. in ca. innouamus.de censib.]

† Rex Boemiæ fuit olim dux, & tamen non habet nisi unum episcopum Pragẽsem: unde potest dici rex sine regno, quia caret prouincia competẽti: ut patet vj. q. iij. scitote. abundat tamen militib. strenuis, & reditibus plusquam alij reges, qui pluribus ciuitatibus dominantur, & eius dominium dilatatum est. no. Host. in c. constitutus. ij. de testi. & ibi Abb.]

† Rex Siciliæ non solùm fidelitatem, sed etiam homagiũ prę̃stat Romanæ ecclesiæ: ut in c. ueritatis. & ibi Host. & Abb. de iureiuran.]

† In regno proueniente ex successione generis ulterioris, an nepos præferatur patruo, plenè per Abb. in c. licet. de uoto. & per Bal. in l. cum antiquiorib. C. de iure delibe. dixi plenè in repetitione. c. grandi de supplen. negli. præla. lib. vj.]

† Rex potest repellere episcopum, si non sit sibi fidelis. Abb. in c. ex parte. de testib.]

† Rex an possit aliquid facere in præiudiciũ subditorum, eis non requisitis, & an solus possit componere de damnis datis tempore guerræ: & ad suam uoluntatem possit disponere de bonis subditorum, Abb. in c. quanto. de iureiur.

* Rex si aliquid statuit, agit, uel decernit, quod graue regno est detrimentum allaturum, non ualet, cùm regi regni cura, non dilapidatio demandata sit. Bald. con. cclxxj. col. ij. uol. j. con. clviij. col. ij. uol. iij. Rola. à Val. consi. j. num. cxvj. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

* Rex quanquam res regni donare, & cõtrahere de ijs potest, non ualet tamen donatio, si in graue regni incommodum detrimentumque redundet. l. idem Iulianus. §. fin. ff. de leg. iij. Io. Igne. in l. donationes. nu. 13. 31. 34. C. de donatio. inter uir. & uxor. Rola. à Val. con. 1. nu. 116. uol. ij. ca. intellecto. de iureiu. c. abbate sanè. de re iudic. in vj. Bart. in l. prohibere. §. planè. ff. quod ui aut clàm. Bald. in §. j. de succes. feu. Spec. in tit. de instit. §. nunc autem. circa fi. Iason con. 1. num. 1. & ij. uol. j. Aemilius Maria Manolessus.

* Rex Hispaniæ sec. com. op. non cognoscit superiorem. gl. in c. Adrianus. il ij. dist. lxiij. in cap. & si necesse. de donatio. int. uir. & uxo. Ruui. Palati. in rep. c. per uestra. in introduct. nu. xviij. eo. tit. gl. in §. j. in prin. de pace tenen. in usib. Doc. in c. per uenerabilem. qui filij sint legiti. Abb. in c. nouit. col. vj. de iudi. Illust. Card. de Tur. Cremat. in c. in apibus. vij. q. j. Iason in l. cunctos populos. C. de sum. tri. nu. x. Segura. in repet. l. imperator. ff. ad Treb. Nico. Vbald. in tract. de succes. ab intestat. uer. ultimus modus legitimandus. Ioan. And. in addi. ad Spe. tit. de priuileg. Tho. Gram. con. clxix. num. xij. Aemilius Maria Manolessus.

* Rex Hispaniæ cunctis regibus est præferendus, cùm plura ei regna pareant, quàm alij cuiq;. Bar. Cassan. in tracta. Gloriæ mundi, part. v. consid. xxvij. & xxxvij. Tho. Gram. con. clxix. nu. x. Aemilius Maria Manolessus.

† Rex non potest alienare bona regni: quia bona sunt dignitatis, & coronæ regiæ, & non personæ. Abb. in cap. intellecto. de iureiur.

Reges Hispaniæ non recognoscunt Imperatorẽ, quia de faucibus infidelium eruerunt illa regna. De rege Franciæ dic, ut no. in c. per uenerabilem. qui filij sint leg. & illud, quod dicitur, quòd omnia sunt Imperatoris: intellige quo ad iurisdictionem, non autem quo ad dominium. nam dominium de iure gentium est apud priuatas personas. l. ex hoc iure. ff. de iusti. & iur. nec potest Imperator sine causa priuare quem dominio suo. no. Inn. in c. quę in ecclesiarum. de consti. Bar. in l. fi. C. si contra ius. & in procemio Digestorum. & in l. j. ff. de rei uen. Cy. in l. præscriptione. C. si contra ius uel utili. publi. Abb. in d. c. per uenerabilem. in x. co. & in c. nouit. de iudi. in x. col. & in c. sicut. el ij. de iureiur. & in c. peruenit. de immunitate eccle. & glo. & Abb. in ca. super specula. de priuil. ubi de istis regibus.

Reges sunt dati à Deo populis ad uindictam malefactorum, & ad laudem bonorum. xj. q. j. magnum. in fin.

Rex Angliæ non cognitus in uenatione, fuit receptatus à rustico subdito, & quia noluit obedire rustico, recepit ab eo alapam, tãquam à patrono domus. Postea uerò rex cùm uocasset ad se illum rusticum, & iussisset eum sedere cum alijs rusticis, obediuit statim: sicque rex remansit frustratus uoluntate sua, cùm uellet rustico reddere alapam ex eadem causa: sed nihilominus rex eidem multa bona fecit, ut referunt Io. And. & Abb. Sicu. in c. uenerabilem. de elec. inferentes se ex eo quod dicitur, quòd quilibet est rex in domo sua. xxiij. q. iiij. duo ista.

Rex Pipinus pater Caroli Magni dedit ecclesiæ Bononiam, & Romandiolam. s. uer. Pipinus. uer. unico.

Rex non potest priuare filium regno, quando regnum defertur per successionem: item nec consanguineos, secundum doc. in c. fi. de sup. negli. præla.

Rex pater potest dare regnum secundogenito, quãdo primogenitus est insufficiens. Bal. in d. auth. & col. in uer. quæro, an filij regis. uide Old. consi. xciiij. quod incipit, Eleganter circa negotium. ubi plenius.

Reges orti sunt de iure gentium. Bal. in tract. Schisma. x. col. in uer. & est notandum, quòd duplex est concordia. Addo † Bald. in repe. l. j. in v. col. magna. C. de eman. lib. † Et Paris de Puteo in tractatu de Syndicatu. in c. de regib.]

Rex habet ius exigendi gabellas. Bar. in l. publicanus. §. in uectigalibus. in j. col. ff. de publica. & s. uer. Gabella à quibus. uer. iij. Dixi in tractatu Gab. in j. parte. no. in c. j. quæ sint rega. per Bal. in ult. col. in uer. ulti. no. & etiam in prima col. in uer. item omnis portus ad regem. & Bar. Cæpol. de ser. rust. † ti. de portu. & in l. eum, qui. ult. col. de uerb. sign. † Et per Felin. in d. c. cùm non liceat. in dicta col.]

10 Rex habet regalia fisci. Bal. in l. iij. C. ad Trebel.

Reges dicuntur habere Rempublicam Romanorum, secundum Bal. in d. l. iij. C. ad Trebel.

Rex donãs castellum, uidetur donare iurisdictionem qualemqualem habet in eo, licet minimam. Bald. in l. monumenta. C. de legatis.

Regis filius grauatus ire ad recuperandum terram sanctam, debet personaliter ire, non mittere. Bald. in l. j. §. ne autem. in ij. col. in uer. & hæc faciunt ad q. C. de cadu. tol. per cap. licet. de uoto.

Regis filius non implens uoluntatem patris, uel non soluens legata, non priuatur regno, nec legitima. Bald. in auth. hoc amplius. ij. col. in uer. item speciale est. in d. §. licet. C. de fideicom. & per Flo. in l. si seruus. ad legem Aqu. & gl. in uerbo, priuandum. in c. licet. de uoto.

Regem unum habere, magis expedit, quàm plures. Bald. in d. authen. hoc amplius. ij. col. in uer. item quia dignitas. vij. q. in partibus.

Rex transmittit iurisdictionem ad posteros. Bald. in l. mandatum. iij. col. in uer. tertium membrum. C. mandati. per cap. licet. de uoto.

Rex potest authoritate regia donare filijs, etiam non emancipatis. Bal. in c. item sacramenta. in vj. col. in fi. uer. sed hîc uertuntur. de pa. iur. fir. Addo Lud. Roma. in auth. ex testamento. in iij. col. C. de coll. & in l. si uerò. §. de uiro. in repet. iij. char. ff. sol. ma. & do. Ale. in l. quãquam. C. de test. mili. & do. Ias. May. in præludijs feu. & in xvij. col. & in l. frater à fratre. in pe. col. ff. de condi. indeb.

Rex potest unũ regnũ assignare uni filio, & alterũ alteri in uita sua, licet filij consentiãt, & iurẽt habere ratũ, non tamẽ potest facere substitutionẽ inter eos. Bal. in c. itẽ sacramenta. in vj. col. in uer. sed hîc uertuntur alia dubia. de pa. iu. fir. Item, Regis filij possunt inter se uiuo patre diuidere regnum, de consensu patris, non de eius permissione. Bal. in d. auth. hoc amplius. ij. col. in uersi. quæro an filij regis.

20 Rex potest diuidere regnũ inter filios uolentes. Bal. in d. authẽ. itẽ sacramenta. vj. col. in fi. uer. sed hîc uertuntur alia dubia. Sed contrariũ sentit in c. j. vj. col. in uer. quæro, utrũ pater. de prohi. feu. alie. per Fed. & s. uer. Pater testatur. uer. lxj. Sed potest dici, ꝙ ibi loquitur in simplici uasallo, nos loquimur in rege, cui est permissum propter authoritatem regiã, ut s. dictũ est. Sed si pater diuisit regna inter filios, & illi iurauerunt stare contenti diuisioni authorante & consentiente, an possit pater postea inter filios facere subscriptionem. Alex. sentit, quòd non, in l. cum duobus. §. pen. pro socio.

Rex cùm creatur per papam, omnia regalia uidentur ei concedi. Bald. in c. j. in fi. col. in uer. ulti. not. quæ sint rega.

Rex Angliæ, &

Rex Vngariæ in eorum regnis conferunt prębendas, & beneficia ex priuilegio papæ. Bal. in l. rescripta. pe. col. in uersi. & ideo Rex Anglorum. C. de preci. Impera. offe.

Rex recipiens à Iudæis aliquid ob permisſionẽ uſurarum, eſt excommunicatus. Card. in cle. j. xv. q. de uſuris.

Rex Francorum primus fuit baptizatus à Remigio abbate, ſecundum Geminia. in c. ij. de præben. in vj.

Regis proprium eſt, donare. Inn. in c. fi. de ſupplen. negli. prælato. & ideo

Regis filius poteſt donare. Inn. ubi s. & s. Filius regis. uer. x.

Rex Hiſpaniæ non recognoſcit Imperatorem in ſuperiorem: quia regnum eruit de faucibus hoſtium. gl. lxiij. diſt. Adrianus. ij. ubi etiam loquitur de rege Franciæ. & per Abb. in ca. † nouit. de iudi. & j. eo. uer. xxxix. † Et per Feli. in d. c. cùm nõ liceat. in d. col. & per Bal. in l. ex hoc iure. poſt medium, pen. col. in uer. tertiò quæritur. de iuſt. & iure.]

Rex non poteſt regalia concedere in præiudicium ſucceſſoris: quia non poteſt iura regni ſubuertere, uel diminuere. Bart. & Alex. in l. prohibere. §. planè. quod ui, aut clàm. & Bald. in c. j. de uaſ. qui contra conſtit. Loth. Adde Cyn. in l. digna. C. de legi. Bal. in l. pe. C. de bo. quæ lib.

30 Rex poteſt eſſe iudex in cauſa propria. Item,

Rex poteſt ſe ſubijcere minori, & æquali. Barto. & ibi Alex. loquitur de rege Francorum, in l. & eſt receptum. uer. idem eſt in regibus. ff. de iuriſd. om. iu. Inn. in c. ex parte. el j. in gl. ſua, in uerſi. fecerunt. de uerbor. ſignifi. & ſuprà uer. Iudex quis. uerſi. lij.

Rex poteſt alienare moderatè, dumtamen non lædatur dignitas regia. Inno. in c. intellecto. de iureiur. Bald. in Marg. uer. Rex. uer. fi. Item,

Rex non poteſt immoderatè donare, ut lædatur regnum. Old. conſi. xliiij. quod incipit. Eleganter circa negotium. & Pau. de Caſt. conſi. xxvj. incipiente, Quia fruſtrà diſputaretur. & per Bart. & Ale. in l. prohibere. §. fi. quod ui, aut clàm. & gl. & Bart. in l. ſi finita. §. j. de dam. infec.

Rex non poteſt teſtando priuare filium, uel fratrem regno, quod defertur per ſucceſsionem: ſecus, ſi per electionem. Inn. in c. grandi. in gl. ſua, in uerbo, regni. de ſupplen. negli. prælato. & Bal. in Marg. uer. Rex. uer. primo.

Reges quam libertatem dẽt eccleſijs. Inn. in c. auditis. in prin. in gl. ſua, in uer. liberati. de reſtit. in integ.

Regi neſcienti regnum gubernare dandus eſt curator: uel ſi iuſtitiam non ſeruet, maximè locis pijs, & pauperibus. Inn. in d. c. grandi. in gl. ſua, in uer. utilitatem. de ſupplen. negli. prælat. & Bal. ubi s. uer. iij. Itẽ ſi factus eſt prorſus inutilis. s. uer. Curator regi. uer. ij. & uer. Coadiutor. uer. vj. & in Spe. de tuto. §. ij. uer. pe. & de feu. §. quoniam. in fin. ubi loquitur de coadiutore regis.

Rex nõ poteſt apud ſe retinere feudum reuerſum ob delictum baronis, ſed debet illud alteri concedere pro eiſdem ſeruitijs, uel muneribus. Bal. in c. j. §. ſi uerò uel in totum. ad fin. uer. & no. ar. quali. feu. olim po. alie.

Rex poteſt filium ſuum conſtituere regem, quo ad nomen, nõ quo ad regimen. Arch. ij. q. j. obijcitur. maximè in regno Siciliæ, in quo ſufficit ſolus titulus ſine inueſtitura, ſecundum And. de Iſer. in titu. qui mo. feud. amit. & Bald. in prælu. feu. xxiiij. col. in fi. in uer. an rex poſsit.

Rex Francorum ſubeſt imperio Romanorum. Bald. in ca. j. in prin. in ij. col. in prin. ubi glo. in uerbo, legitimè puniatur. in titul. de pa. iur. fir. Barto. in l. ſi duos. §. grammatici. in lec. Nico. de Neap. in j. col. in uerſic. nota principem Romanum. ff. de excu. tut. per Abb. in c. per uenerabilem. qui fil. ſint legi. in cap. nouit. de iudi. Old. in conſi. lxix. incipiente, Conſueuit dubitari. Sed Bald. in c. j. de inue. in mari. fac. in ij. col. dicit, quòd is non recognoſcit ſuperiorem, & ideo poteſt in cauſis ſuis conſtituere iudicem ordinarium. Sed concorda, ut de facto non recognoſcat, de iure ſic. Sed imò nec de iure. Car. in cle. j. in fin. princi. de iureiur. dixi in tracta. de Epiſcopo. Sed Spec. de act. §. iij. dicit eum in temporalibus non recognoſcere ſuperiorem. Addo Bal. in l. j. §. j. ff. de offi. præfec. præto. † Et per Felin. in c. cùm non liceat. de præſcrip. in ulti. col. in fi. & per Fran. Are. in l. cunctos. C. de ſum. tri.]

† Vide plenè ad hoc quæ dixi in repet. mea l. de precatio. C. ad legẽ Rho. de iactu, quam Louanij, iuſſu illuſtriſsimæ dominæ Margaretæ, ſolenniter repetij: ubi etiam tenui eum nõ poſſe excommunicari, ſecundum gl. in c. ubi periculum. de elec. in vj.

Rex Francorum non eſt ſubiectus Imperatori. Ita expreſsè firmat Spe. in ti. de appel. §. nunc tractemus. circa prin. & in tit. de feud. §. quoniam. uerſi. xv. quæritur, quid igitur, ſi aliquis Baro regis Frãciæ. allegando text. in c. per uenerabilem. qui filij ſint, legi. per quem tex. cõmuniter tenetur, regem Francorum non ſubeſſe Imperatori, ſecundum do. Iaſo. in l. j. in j. lec. col. iij. uer. nunquid autem rex Francorum. C. de ſum. tri. & fide catho. Et idem tenet gloſſ. in uerbo, filij noſtri. in extrauag. Ioan. XXII. prodiens. ſub tit. de cri. fal. & Oldr. qui, ut inquit Pa. de Caſt. in l. is, qui putat. in fi. ff. de acquir. hære. ſuo tempore pater legum appellabatur, dicit expreſsè in conſil. lxix. incip. Conſueuit dubitari, an omnes reges, &c. in fin. quòd rex Franciæ nec de facto, nec etiam iure recognoſcit ſuperiorem. & Bald. in conſil. mihi ccxvij. incip. Ego puto. in ultima col. uer. illud etiam. iij. uol. dicit, regem Francorum eſſe Francum à iure Romano. & in princi. illius conſilij, dicit, quòd contra regis Franciæ decorem; id eſt, prima uexilla inuictiſsimi regis Francorum nemo præſumat honorẽ. & Bal. conſ. ccxviij. inci. Petita uenia, flexiſq; genibus loquar, &c. eo. uo. iij. in j. col. uer. & ideo dicit, quòd ſuper omnes reges Chriſtianorum rex Francorum obtinet coronam libertatis, & gloriæ. Et refert Guido papæ in quæſtionibus ſuis, in q. cxiiij. quòd reges Franciæ conſueuerũt in eorum conſecrationibus ungi ampulla, quam apportauit de cœlo columba cum chriſmate roſtro ſuo, & de quo chriſmate tunc temporis fuit baptizatus primus rex Franciæ Chriſtianus, uocatus Clodoueus, ut plenius legitur in floribus Sanctorum, in legenda ſancti Remigij. Poſui in apoſtil. ad Spec. in d. §. nunc tractemus.

† Rex Franciæ iure optimo dat epiſcopatus in ſuo regno: de quo uide latiſsimè in addi. ad Butrig. in l. cunctos. in iiij. col. C. de ſum. tri. & fide catho.]

40 Reges omnes ſubſunt papæ. c. per uenerabilem. qui fi. ſint leg. per Inn. in gl. ſua. in uerbo, recognoſcat. Itẽ imperatori. l. in nomine. de offi. præfe. præto. Affri. l. fi. de cenſ. Ol. in cõ. lxix. inci. Conſueuit dubitari. & s. uer. Imperator. uer. vj.

Rex Siciliæ. cle. j. & ibi Car. de iureiur.

Rex in regno ſuo dicitur Imperator. Bal. in l. exemplo in ij. col. uer. quæritur hîc. C. de proba.

Regi ſoli creditur. Bal. in l. j. C. de off. præfe. præto. Caue, quia Bal. non legit illum titulum in Codice, ideo uoluit allegare in l. j. §. j. ff. eo. ſed etiam ibi hoc non dicit: ſolùm dicit, quòd illud, quod credit princeps, nos credere debemus. Paul. de Caſt. conſi. ſuo xxxvij. incipiente, Priuſquam

Reges ſunt uocandi filij à papa. cle. j. §. j. & ibi Card. de iureiur. c. quàm graui. de cri. fal.

Reges ſubiecti eccleſiæ Romanę, debent eccleſiam tueri. xxij. q. v. de forma. Card. cle. j. §. j. de iureiur.

Rex habens feudum ab Imperatore dicitur eius ſubditus ratione rei, non ratione domicilij. cle. ij. §. denique. & ibi Car. de re iudi.

Rex dicitur illuſtris. c. nouit. de iudi. Alex. in l. j. viij. col. de officio eius. ubi dicit etiam, quòd

Regis ſententia non patitur appellationem. s. Appellatio ab Imperatore. uer. unico.

Rex Francorum fuit depoſitus per papam propter laſciuiam in mulieres. xv. q. vj. alius.

50 Rex poteſt priuari regno per papam ex cauſa, uel per alium ſuperiorẽ. c. licet. de uoto. Inn. in c. fi. de ſup. negli. prælator.

Rex, uel Imperator an poſsit alteri ſtipulari. Anto. de Butr. in prin. decretalis.

Rex aſsimilatur Imperatori in regno ſuo. Bald. in l. nec ex. de proba. & in c. j. in prin. de pace iura. fir. Old. in con. ccl. incip. Nos regimus. Quod eſt uerum, ſi eſt comes. Bal. in l. recepticia. in j. col. C. de conſti. pecu. uide omnino Alexan. in l. ſi mihi, & Titio. de uerb. oblig. quòd æquiparatur principi, quando ſuperiorem non recognoſcit. Alexan. in l. hoſtes. de capti. & Ioan. And. in addi. Spec. de inſtr. edi. §. porrò. in addi. mag. † Et per Felin. in c. cùm non liceat. in d. col.]

Rex non poteſt alienare caſtellum, uel ciuitates inuitis hominibus caſtelli, uel ciuitatis. Bald. in c. j. §. j. uerſi. quęro, an dominus. quo tempore miles. & in c. generali. in j. q. ſi de feu. fue. contro. Hoſt. in c. dilecti. de maio. & obedi. Pau. de Caſt. cõ. lxxvj. quod incipit, Quia fruſtra. Old. cõ. xcij. incipiẽte,

Rex ha-

Rex habuit. Alex. in l. prohibere. §. planè. quod ui, aut clàm.
† Et per Feli. in c. ad audientiam. de præscrip. in ij. col.]

Rex Siciliæ non habens iustum titulum regni, incidit in crimen læsæ maiestatis. Bar. in l. lex xij. tab. ff. ad legẽ Iul. maie.

Regis filius, etiã pupillus, succedit in regnum, & dignitatem, quod administratur per tutorem. Bal. in l. fi. C. de testa. mili.

Regis filius dicitur etiam natus, antè, quàm pater esset rex. s. uer. Primogenitus. uer. x. & uer. Filius regis. uersicu. j.

Regis sigillum potest authenticare sententiam, etiam pro rege latam. Bal. in l. exemplo. in uer. quæritur hîc. C. de proba.

Rex puer si sit, uæ regno. Bal. in l. cum antiquiorib. pe. col. uer. decimò hoc probatur. C. de iure delib. Old. con. lij. Vnde

Rex senior magis expedit regno. Bald. ubi suprà.

60 Rex dicitur etiam filius regis uiui. xviij. q. j. c. fi. per gl. per l. in suis. & ibi Bal. de lib. & posthu.

Rex potest alienare iurisdictionem certorum castrorum, cui uult. Bart. in consi. Ciuitati Camerini, &c.

Rex an possit restituere in integrum. Old. consi. lxix. quod incipit, Consueuit dubitari, quòd sic.

Rex potest condere leges in regno suo. Bart. in l. j. in princip. j. col. in uer. idem in regibus. ff. quod quisque iur. & infrà, Statuta à quibus. uer. xxj.

Rex non potest dispensare cum infamia. Bart. in l. infamem. in ult. col. in pen. q. ff. de publi. iudi. Inno. in cap. cùm te. in glo. sua, in uer. infamia. de re iudi. ubi Sicu. in vij. col. in uer. ad septimum. dicit uerum, si recognoscit superiorem.

Rex iustus est melior, quàm lex iusta pro populis. Bar. in l. præsenti. in prin. in j. no. C. de his, qui ad ecclesiam confug.

Rex Christianus factus hæreticus, & paganus, perdit regnum, quod efficitur occupantis catholici. Bal. in l. j. xiij. col. in repetitione C. de emanci. lib.

Rex dicitur exceptus à iuramento, sicut Imperator. Bal. in c. fi. ult. col. uer. quæro, utrum sicut. de prohi. feu. ali. per Fede.

Rex potest creare milites, etiam extra regnũ. Bart. in l. j. in xij. col. in uer. sed dubitatur, nunquid rex. C. de digni. lib. xij.

Rex concorditer electus, potest etiã non coronatus concedere priuilegia. Bal. in ti. de pa. Cõstã. §. hoc quòd nos. in prin.

70 Rex creatus, postquam papa, uacante regno, infeudauit certas terras regni, an habeat ius in feudatarios. Bal. in ti. de pace Constan. §. in ciuitatis. in fi.

Regi an sit potius obediendum, quàm episcopo, uel ecõtrà. in Spe. de cita. §. j. in vj. col. in prin. uersi. item quòd, uocatus.

Rex habens supremum imperium, potest creare notarios. in Spe. de instru. edi. §. restat uidere. in viij. col. in prin. uer. sed quis potest. & sup. Notarius à quo. uersi. v.

Regibus subsunt episcopi. gl. xxiij. q. viij. tributum. & ideo

Regi potius, quàm archiepiscopo, debet episcopus parere. Inno. in c. cùm parati. de app. & Alex. con. cxxiiij. j. parte.

Rex ungitur. c. j. de sacra unct. Sic. in c. intellecto. de iureiur.

Rex non potest filios priuare regno sola uoluntate, licet papa, uel superior, possit ex causa. Cardi. in cle. ij. §. notorium. de re iudica.

Rex non habet districtum, uel territorium, de iure communi. Card. in cle. ij. §. ut illud. de re iudi. j. q.

Reges tenentur ad tributum Imperatori, etiam pro capite suo, nisi probent esse exemptos. gl. lxiij. dist. Adrianus.

Rex an possit facere decretum in præiudicium priuati. Ioan. And. in addi. Spec. de instru. edi. §. instrumentum. in addi. ubi post eum, &c.

80 Rex Apuliæ dicitur feudatarius papæ, uel ecclesiæ Romanæ, & ideo habet utile dominium generale totius regni: sed inquantum ipse concedit castra regni comitibus, uel baronibus regni in feudum, dicitur in illis habere directum dominium, & comites utilẽ. per Bal. singulariter, & Alex. in l. j. C. unde cogna. & per Bal. in l. j. C. si plu. una. sen. & in l. j. C. de confes. & in prin. Digestorum.

Rex, qui iurisdictionem generalem habet in hominibus, uel rebus regni sui. Item,

Regi an potius, quàm baroni, debeant parère uasalli baronis, in Specu. de feu. §. quoniam. uer. xiij. quæritur. & seq. quòd non. q. iij. nullus. cum simi. ibi allegatis, nisi in rege Franciæ: ut ibi.

Rex alienans terras regni sui, potest uenire contra alienationẽ suam, & reuocare, sicut posset successor suus. Paul. de Castr. con. lxxvj. quod incipit, Quia frustra. Vide in Spe. de instru. edit. §. nunc autem. in ulti. col. in uersi. quid si Imperator. & j. Successor in regno. uer. vj. Quod uerum, etiam si iurauit non alienare. c. intellecto. & ibi Abb. de iureiur.

† Rex Francorum nõ potest alienare unã de ciuitatibus regni sui, inuitis illius ciuibus. Ita dicit Bald. in c. in generali. si de feu. controuer. fue. inter domi. & agna. Allegat Hostien. in c. dilecti filij. extrà, de maio. & obe. & ibi Ioan. And. in Nouel. Et ideo Constantinus Imperator, quando donauit urbẽ Romam papæ Syluestro, fecit cum consensu populi Romani, ut refert Bal. ubi sup. & sequitur Guido Papę in quęstionib. suis, in q. ccxxxix. incipit, Rex Frãciæ, &c. similiter sequitur Iason. in l. debitorum. in ij. col. C. de pac. Vide do. Fabia. de monte san. Saui. in suo tracta. de Emptione & uendi. in iii. q. prin. in v. col. uer. xj. quæro, an rex.]

Rex Parthorum salutari non poterat sine munere, ut refert P. Candidus in proœmio Appiani Alexandrini, in prin. de bellis ciuilibus, ut ibi dicit se id accepisse ab Annæo.

Rex pupillus an possit administrare per se. Old. consi. lx. quod incipit, Quæstio est talis. ubi plenè. & s. eo. uer. xxxvj. quòd non, sed non per tutorem.

Rex non potest regnum subijcere seruituti. Old. consi. ccxxx. quod incipit, Titius, de quo.

Rex debet iurare non alienare aliquid de regno, quando coronatur. c. intellecto. & ibi Sicu. de iureiur.

Rigor scriptus in specie, præfertur æquitati in genere. Bart. in l. nam hoc natura. de condictio. inde. in l. placuit. C. de iudi. & sup. uer. Aequitas. uer. j.

Rigor quot modis intelligatur. Abb. in cap. super literis. de rescri. in j. col. & quid sit rigor, uide glo. in ca. ut constitueretur. l. dist. nam rigor propriè est quidam excessus iuris, & quædam austeritas facta ad terrorem: & quandoque sumitur pro subtilitate iuris, seu stricto ordine iuris, ut in c. si clericus laicum. de foro compe. & ibi Abb. in ij. col. & in c. in literis. de rest. spo. & ibi per eundem. & in d. c. super literis. & an rigor debeat præferri æquitati, uide plenè per Legistas in l. placuit. C. de iud. & Io. de Imo. in c. fi. de transac.]

Rigor adeò uitandus est, quòd melius est reddere rationem de misericordia, quàm de seueritate. in Spec. de senten. §. ut autem. in xxij. col. uersic. si igitur aliquis.

Rigor iuris dicitur strictus ordo iuris. Abb. in cap. si clericus. de foro compe.

Ripa cedit fundo. l. riparum. ff. de re. diui. Inst. eo. tit. §. riparum. ubi gl. dicit uerum, etiamsi uia est media. & Bar. in l. quo minus. viij. q. ff. de flumi. Quòd nota pro domino Camillo in causa Caneti, siti in ripa Tyberis.

* Riparum usus publicus est. §. riparum. Insti. de rerũ diuisio. Ioan. Cephal. con. clxxx. nu. 8. uol. ij. Aemil. Maria Manol.

Ripa arabilis debet mensurari cum fundo, aliàs non. Barto. in tracta. Tyberia. j. li. ij. charta, uer. idem dico de ripis. Vide omnino Bal. in rub. C. de contrahen. emp. iiij. q. ubi etiam uide, an & quando.

Ripæ ueniunt in uenditione fundi. & per Barto. ubi sup. uer. quæro, cùm ager.

Ripæ non ueniunt appellatione fluminis in statuto. Bald. in rub. ff. de re. diui. vj. col. in uer. sed dubitatur, cùm appendices. & Bart. Cæpo. in tit. de ripa. in tract. de ser. rusti.

Ripatica, quæ soluunt transeuntes flumina per nauiculam, dicuntur regalia. Bal. in c. j. j. col. uer. item ripæ fluminum. quę sint rega.

Ripam fluminis licet reficere, & munire. in Spe. de cau. pos. & proprie. in prin. in xij. col. in prin. sed & prohibito.

Risus nõ est sine causa faciendus corã superiore: nam secũdũ Salamonem, Risus est in ore stulti. Sp. & Io. An. in addi. de aduo. §. hîc dicendũ. in j. col. in fi. uer. itẽ non rideat.

† Adde, quòd risus est uox confusa, lætitiæ insultationem immoderata hilaritate denuncians, secũdum Cassiodo. super Psal. & dicitur Græcè γέλως.]

Ridendus est imperitus matheseos, disputans contra mathematicos. eo. tit. §. nunc de exordijs. in iiij. uer. uerum tamen.

Riuus præsumitur distinguere confines. l. iiij. ff. fi. regun.

Riui an sint publici, uel priuati. Bart. in tracta. Tyberia. ij. parte, de insula ante primam figuram.

Riuorum interdictorum.& eius materia ponitur ff.de riuis.& in Spe.de causa possessio.& proprie.in prin. in iiij. col. uer. sed & si.& sequ.

Rite, id est, solenniter. Cardina. Zaba. in cle. testibus. in prin. de testi. de quo in l. lecta. & ibi Barto. in iiij. colum. in fin. uersic. sed quæro. & docto. ff. si cert. peta. & ibi omnino per Alex. & in l. ij. ff. de inoffi. test. ubi Barto. & s. uer. Rectè. uer. unico. ubi dixi, quid differant uerba Ritè, & Rectè. † Et per Franc. Aret. in l. iustè. de acquiren. pos. Philip. in l. ij. C. qui, & ad uer. quos.]

Ritè, quibus modis dicatur. Cardi. in d. cle. ij. ij. q. post glo. ibi non ritè dicitur, id est, parte citata, uel sine iuramento, uel si persona est inhabilis. Car. in d. cle. ij. q. ij. Adde per Alex. in l. iustè. de acqui. possessione.

Ritè subauditur in materia statutorum, ut quia statutũ de bannito offendendo intelligitur de ritè bannito. Bart. in l. iiij. §. condemnatum. in fi. & ibidem Ang. ff. de re iud. & in l. non putauit. §. non quæuis. ff. de bo. pos. contra tabu.

Rixa intelligitur facto, non uerbis tantùm. l. si ex plagis. §. j. ff. ad legem Aqui. & quod no. in l. si in rixa ff. de sica. & Sicu. in c. j. in iiij. not. ne cleri. uel mona. quod facto, id est, percussionibus, contentio uerò in uerbis, lis in iudicijs.

† Adde, quòd rixa est audax uoluntas uindicandi iniuriam factam, secũdum Albertum Mag. lib. iij. Compendij, c. xvij. & dicitur Græcè ἔριτεια.]

† Rixosus, seu cauillosus, nõ est idoneus fideiussor, licet sit soluendo. Ita tenet Bart. in l. ij. in prin. ff. qui satisda. cogan. & sequitur do. Ias. in l. ij. in prin. in v. col. uer. gl. in uerbo, suspectum. ff. sol. ma. ubi, quòd est incommodum contrahẽtium contrahere cum homine rixoso, & sibi se obligare: & ibi addit quator optima ad illam gl.]

Rixator si percutiat seipsum, ut uideatur percussus in rixa ab inimico suo, tenetur: ut tenet Ang. in l. excusantur. ff. ad Syllan. ubi uide.

Rixæ causa etiam tempore feriato agitur. in Sp. de peti. & pos. in prin. in j. col. uer. sed pone.

Robaria intelligitur grosso modo, secundum uulgus Bald. in authen. sed nouo iure. in ij. col. in uer. quæro etiam qualiter. C. de seruis fugiti. & Ange. Are. in tracta. Malefi. uer. testem. in prin.

Robator confessus se derobasse, & proiecisse cadauer in flumẽ, an puniatur, cùm uerificari non possit. s. uerbo, Occidens puniatur. uer. viij.

Robaria, & furtum, idem sunt, & statutũ de uno, habet locum in altero de iure, licet aduocati seruent contrarium. Bal. in l. transigere. in iiij. col. in princ. uer. ponamus, quòd statuto cauetur. C. de transa. Sed contrarium dicit in l. si te. C. de infami. & in auth. sed nouo iure. in pen. col. C. de ser. fugi. & Are. in trac. Malefi. uer. uestem cœlestẽ. & text. xiiij. q. pœnale.

Robaria an sit casus fortuitus. s. uer. Furtũ. uer. xxxv. quòd sic. & Bal. in l. j. in j. q. deposi.

Robaria etiam absenti fieri potest. Bal. in l. si quis in tantam. in pe. col. in uer. ista lex non est alibi. C. unde ui. & in c. si duo. in j. col. uer. an robaria. de pace tenen. & Bald. in l. j. C. ui bo. rap. Alex. in l. si quis ex domo. de fur.

Robaria non probatur ex occisione, & non sequitur: occisus, ergo derobatus. l. j. & ibi Bal. in j. no. C. depo.

Robator stratarũ potest impunè propria authoritate occidi. l. j. & ibi Barto. C. quando liceat se si. iud. uin. gloss. xxiij. q. v. cùm homo.

Robator quis dicatur. in l. capitalium. §. famosos. & ibi per Alexan. de pœnis.

Robaria punitur lege Iulia, de ui pub. uidelicet pro prima uice, non pœna furcarum. gl. & Bart. in l. capitalium. §. famosos. in ij. opp. ff. de pœnis. per l. iiij. post princ. de ui pub. sed pro pluribus punitur pœna furcarum. d. §. famosos. secundum secundam lecturam.

Robariæ materiam supple s. uer. Furtum. per totum.

Roboam rex amisit regnum, quia noluit audire sapientes. in Specu. de aduo. uersic. iij. in ij. colum. §. habito.

* Robustior, i. e. ex fratribus, ille qui cæteris, uirtute ac fortitudine est præstantior, prius natus præsumitur, in dubióq; primogenituræ iura ei sunt deferenda. l. si fuerit. §. fi. ubi Bar. ff. de rebus dubi. gl. & Bald. in l. idem erit. ff. de statu homin. Paul. Cast. in d. §. si Deci. in l. ij. nu. 47. ff. de regu. iur. Guid. Pap. in tract. Præsumptio. col. iij. An. Tiraq. in tract. de iur. primogeniorum, q. viij. quamuis aliquantulum dubius esse uideatur. Aemilius Maria Manolessus.

Rogatio maiorum habetur per iussum. l. j. in prin. ff. quod iussu. & Bar. in trac. de Tyran. vij. q. prin. Bal. in l. si mandator. quòd cum eo. Paul. de Cast. con. lxxxvj. quod incipit, Quia frustra. cle. dudum. §. fi. & ibi Card. de sepul. & Alex. in l. & quia. pe. col. de iu. om. iud. & in cons. cxxiiij. j. parte. unde uersus:

Est rogare diuũm species uiolenta iubendi.

ut ibi per eum. & doct. ubi s.

Rogatio testium unius instrumenti præsumitur repetita in instrumentis sequẽtibus. Io. de Imo. in l. patris & filij. de uulg. & pup. & Sali. in l. eo, quòd à multis. ff. si cert. pet. Sed uide domi. Alexan. in d. l. patris & filij. in ulti. colum. tenentem contrarium.

Rogatio testis nõ præsumitur, nisi probetur, & quomodo probetur. in Spe. de inst. edi. §. breuiter. uer. post locum. & per Alex. con. clxxix. ij. parte, & in l. sciendum. xiiij. col. & seq. de uer. obli. ubi omnino uide. & j. eo. per discursum. & maximè in uer. xiiij. & in Spe. de teste. §. j. uer. quid ergo.

Rogatus testis præsumitur, qui passus est se scribi in instrumento pro teste. Ale. in d. l. sciẽdum. xv. col. post Bal. in rub. C. de fide inst. x. col. & in l. j. xj. co. de fi. inst. & iure hastæ fis. lib. x. & Pau. de Cast. in l. Domitius. de testa. & Bal. in auth. rogati. C. de testi. & in l. hac consultissima. C. de testa. quod uerum, secundum Alex. ubi s. si sciuit pars eius, actus geritur. Item,

Rogati testes præsumuntur, qui adhibentur in testamẽto scripto à notario, quando testator est peritus, & hæredes sunt scripti uenientes ab intestato. Bal. in l. j. ff. de hære. insti. sed Alex. contrà in d. l. sciendum. antepen. col.

Rogatio testium præsumitur ex uerbis instrumenti, præsentibus testibus rogatis, &c. Bal. in l. hac consultissima. in prin. C. de testa. quem uide in rub. C. de fid. instru. vij. col. in uer. sequitur quartum. & Bart. in l. hæredes. §. in testamentis. ff. de testa. doct. & Ioan. de Por. & Bart. in l. sciendum. in pen. col. ff. de uerb. oblig. & Bart. in addi. Spec. de teste. in iij. col. in prin. uersi. si scriptura testamenti. & ibi Spec. §. j. in antepe. col. uer. quid ergo. Iulti.

Rogatio testium, etiam incontinenti pòst, ualet, & facit ualere testamentum. Bald. in l. fi. ij. col. in uer. modò circa testes. C. de fideicom.

Rogatio testium est de substantia, & solennitate instrumenti. doc. & Io. de Por. post Bar. in d. l. sciendum. de uer. obli. cum no. per Bart. in l. hæredes. §. in testamenti. ff. eo. tit.

Rogatio testium in instrumento non præsumitur ex uerbis, præsentibus testibus, nisi addatur uerbum, & rogatis. Bart. & docto. in d. l. sciendum. in penult. col. in uer. quæro, si dixit talibus testibus. & ibi uide do. Alex. in xvj. colum. in uer. extra glo. qui ponit regulam cum tribus fallen. & Bart. Rapha. & Paul. in l. hæredes. §. in testamentis. prααlle. & in l. Domitius. eod. tit. & in l. diuus Traianus. ff. de testa. mil. & eod. uersi. iiij. & Ange. in authen. de tabellio. in ij. col. in uersi. no. tabellionem præsumi. collatione iiij. & Bald. in d. l. hac consultissima. in princip. quod etiam ex uerbis, præsentibus testibus, &c. præsumitur rogatio propter naturam uerbi, &c. quæ est ampliatiua. Vide Bald. in d. rubri. de fi. inst. iij. col. uer. sed dubitatur à quo. iuncto uer. seq. & vij. co. in uer. sequitur quartum. & per Bald. in Spe. de teste. uer. si scriptura. & ibi Spec. §. j. uer. quid ergo. Item si se subscripserunt in instrumento, præsumitur rogatio. Bart. in dicta l. sciendum. in ulti. col. in princip. uersi. quid si testis subscribit. & ibi do. Alex. in xv. col. in uer. quod primò limita. & Bart. in d. l. Domitius. in uer. quod ergo dicitur. & Bald. in d. l. hac consultissima. in prin. & Io. de Imo. in d. l. Domitius. Item † Et ibi uide do. Fran. Aret. & in d. l. hæredes. §. in testamentis. in j. col. uer. in glo. ibi posita.]

10 Rogatio testium præsumitur ex uerbis instrumenti, testibus uocatis, secundum Alb. de Rosa. in auth. rogati. C. de testi. ubi dicit sic fuisse de facto obtentum. & Bar. in d. §. in testamentis. in uer. sed quæro. & Lanfr. in c. quoniam contra. uer. testes. de proba. & Alex. cõ. clxxix. ij. parte. & melius in l. scien-

l.sciendũ.xv.col.de uer. ob.ubi idem dicit de uer. adhibitis.

Rogatio testium præsumitur ex uerbis, Testibus rogatis, etiãsi non dicatur ad hoc: quia subintelligitur, uidit.Bar.in d.§.in testamẽtis.uer.sed quæro.& in d.l.sciendũ.in pe.col.in fi.in uer. quæro, si dicit, adhibitis.& ibi do.Alex.in xvj.col.in fi. in uer.& subdit, cum alijs ibidem per eum adductis.Bart.in l.ij. §. homines.ui bo.ra.& in l.Fulcinius.§.quid autẽ.paulo post principium.ff.ex quib.cau.in pos.eatur.

Rogatus testis non præsumitur, nisi deponat de rogitu sui, id est, ꝙ fuit rogatus.Bar.in d.l.diuus Traianus.in fin.Bald.in addi.Specu.de teste.in ij.col.in fin.uer. non præsumitur testis.& ibi per Spec.§.j. antepenult. colum. uer. quid ergo. l ultimo.& uer.sed in prędictis. & aliter nõ probat testamentum, ut ibi.& Ange.in l.quæcunque.§.fin.in j. col. uer. & ex præmisis.ff.de Publicia.& plenius per Alex.post Bart. in l. sciendum.xiiij.col.de uerb. ob.& j̃.eo.uersi.xiiij.

Rogati præsumuntur testes, qui patientiam & præsentiã præstiterunt in instrumento.Bal.in d.rub.vj.col.de fi.instr.& in d.l.hac consultissima.ubi dicit uerum, si addatur uerbũ, &c. & s̃.eo.uersi.iiij.vj & ix.

Rogatio testium potest probari per duos testes. Bald. & Paul. de Castr.in l.ij.in pe.col.in uer.pone, in instrumento.& ibidem do.Alex.in ult.col.C.de bo.pos. secundum tab. & in l. comparationes.j.col.in iij.no.C.de fi.inst. & in Sp. de teste. §.j.in antep.col.uer.quid ergo. l ultimo.& Alexan. in consi. xlvij. ij. parte, uel per ipsosmet dicentes fuisse rogatos. suprà eod.uer.xij.

Rogatio testium debet fieri à partibus, non à notario, secundum Ang.in auth.de testi.§.& licet.in j.col.in fi.Bald. in authen.rogati.in j.q.C.de testi. Quod uerum in contractibus, sed in testamento, à testatore sunt, & rogati præsumũtur ab eo, ut in con.In puncto transmisso, &c.per do.Thorellum, & tenet Bart.in d.l.sciendum.in ult.col.in prin.uer.quid si dicit notarius, &c.ubi idem dicit in contractu, ut præsumantur rogati à partibus, uel à parte, ad cuius petitionem fit cõtractus.& ibi etiam per doc.& per Alex.consi.xlvij. ij.parte. ubi tenet, quòd in testamento sufficit esse rogatos à quocũque, secundum Io.Fabrum.Insti.de testamẽ.§.fi.Dy.& Imo. in l.hæredes palàm.§.in testamentis.de test.

Rogati testes dicuntur, si interrogati quid faciunt ibi, respondent se fuisse uocatos.Bald.in d.auth.rogati.in ij.q.

Rogatio testium ad hoc debet constare. Bar.in l. Fulcinius. §. quid autem. paulo post principium. ff. ex quib. cau. in pos. ea.& in d.§.in testamentis.& j̃.uer.proxi.

Rogatio notarij debet constare, aliàs non præsumitur.Bart.in d.§.in testamẽtis.in uersi.sed quid in notario.& in d.l.sciendum.in ult.col.in uersi.quid si dicitur. & ibidem uide omnino do.Alexan.in xvij. col.in uer. quærit etiam hic Bart. ubi multa allegat pro & contrà, & tandem tenet cum Bart. sed Bal. contrà in d. l. hac consultissima. in prin. de test. & in d. auth.rogati.in ij.q.quòd

Rogatus notarius licet præsumatur.Bar.in l.Domitius. uer. item ille, qui.de testa.& in Spec. de instr. edi. §.ij.uer. & no. & plenius in dicta l.sciendum. non tamẽ testis, nisi sit descriptus in instrumento.Vide Bald.in rubrica C. de fide instru. iij. col. uersi.sed dubitatur, nunquid notarius, uel nisi sit subscriptus in instrumento, secundum Bald.in dicta l.hac consultissima.& Bart.in d.l.Domitius.uersi. quid ergo dicitur. & suprà eod.uersi.ix.sicut & notarius subscriptus.ut ibi per Bald.in auth.de tabel.§.nos autem.& ibi gl.no.in uerbo, iniungantur. De hoc tamen, quòd hìc dicitur de teste descripto in instrumento, qui præsumitur rogatus, addo do.Alex. in d.l.sciendum.in xvij.col.in uersi.secundò signanter limita.cum alijs ibidem per eum adductis.

20 Rogatus præsumitur notarius à partibus, uel à testatore ex uerbis instrumenti, & ego Titius notarius rogatus scripsi, secundum Bart.in l.j.in principio.ff.de hære.institu. Addo, quòd debet rogari ab utraque parte, nec sufficeret rogatum ab una.Ita Angel.in auth.de tabel. in ij. col. uer.nota, an hìc sit necesse.

Rogatus debet esse notarius à partibus contrahentibus, si plures sint, uel ab una tantùm, si una sit, ut de protestatione, de testamento, de aditione, uel repudiatione: de morte uerò hominis, uel equi, uel donatione, seu origine, scriptura quomodocunque mandante facta, non probat, nisi iudicis cognitio, uel authoritas interueniat: facit tamen indicium, ut deferatur iuramentum in supplementum, ut quando amba siatori moritur equus conductus in itinere, creditur iuramento suo, si portat instrumentum de morte equi.Bald. in rubr. de fide instr.ij.col.in fi.in uer.sed dubitatur à quo.& s̃. Notarius de quib.uer.xxij.& omnino per Ale.cõ.cx.ij.part.

Rogatio facit admitti testẽ etiam inhabilẽ.Bal.in l.parentes.in j.col.in uer.uel dic latius.C.de testi.per gl.in auth.eo.tit.§.licet.in uer.simplicis.& gl.& Alex.in l.inuiti.ff.de testib.

Rogati non debent esse testes ad probandum negatiuam, s. ꝙ testamentum non sit uerum.Bal.in l.pendente.in ult.col.in uer.quæro extrà.C.de bon.pos.secundum tab. nec ad roborandum instrumentum.Bald.in l. in exercendis. in ult. col. uer.sed pone, quòd in instrumento.C.de fide instr.

Rogati testes pręsumuntur, qui scripti sunt in eadem charta in diuersis testamentis.Io.de Imo.in l.patris, & filij.in fin. ff.de uulg.& pup.& ibidem uide omnino per do.Alex.in ult.col. in prin. in uer.extra gl. Item in præcedenti instrumẽto, uel testamento.Bal.& Ang.ibi.& Alex.in l.si quis. §.si inuitum. ff.de edendo.

Rogare testes, nil est aliud, quàm eis denunciare, ut assistãt.in Spe.de teste.in antepe.col.uer.quid ergo.ult. col. & ibi Bal. in additio.in ij.col.uer.testes.per l.diuus.de test.mil. & Bal. in auth.rogati.C.de testib.& in rubr.de fide instr. vij. col. & Bart.in l.fi.in ult.col.in uer.ultimò uenio.C.de codicil.& in l. scripturas.in j.col.ibi, adhibitis.C.qui po.in pig. ha. quòd sufficit rogatio, ut assistant actui, nec est necesse rogare eos genibus flexis.Item,

Rogati testes dicuntur non fortuiti, uel transeuntes, item adhibiti ad confectionem testamenti, ut sufficiat esse adhibitum ad testamentum, licet non dicatur, ꝙ in testem.Bar.in l.Domitius.in j.col.in uer.sed dubium eius erat de testib.in Spe. de teste.§.j.in antepe.col.in fin.uer.quid ergo.l ultimo.

Rogari testes regulariter nõ debent de necessitate. l.ad fidem. ff.de testibus. Quod uerum in non instrumentarijs, secundũ Bald.in rub.de fide instru.ij.col.uer.sed dubitatur, nisi in casibus no.per glo.ordi.in dicta authen.rogati. C. de testibus. scilicet in testamento, in solutione debiti in scriptis, in confessione de recepto, & in diuortio.Vide tex.gloss. & doct.in d.auth.rogati.in glo.in uer.ut in testamentis. & j̃. proximè. Et de testamento tenet Spec.de testa.§.j.in antepenult.col. in fin.uer. quid ergo. l ultimo. & sequen.ubi etiam dicit rogatos testes non pręsumi, nisi constet.& ibi ponit omnes casus, in uer. item quòd non fuit rogatus. Idem in testamento probatur in l.hæredes.§.in testamentis.ff.de testa.in tantum, quòd non probatur illud per testes, nisi dicant se fuisse rogatos. suprà eo.uersi.xiiij.per Alexand.consil.lxx.ij. parte, & Barto.& Bald.idem dicunt in l.diuus.de testa.mil. nisi testamentum sit ad pias causas. infrà, Testamentum qualiter.uer.v. Sed an de iure canonico testes testamenti debeãt esse rogati. Alexand.consilio lxx. ij.parte, quòd sic, scilicet ad causam profanam. Anto.de But.& Io.de Imo.in c.cùm esses.de testa. Abb.in c.relatum.j.de testa. ubi uide. nõ autem in codicillis. l.fina.& ibi Bal.ad fi.C.de cod.& Bar.in d.§.in testamentis.Item nisi ad probandum dissolutionem cõtractus in scriptis, quia rogatio requiritur.in auth.de testi. §. & licet.& ibi Ang.in ij.col.in fi.uer.oppo.dicitur hìc.

Rogari testes hodie debent regulariter.in auth.de test. §. & licet.& ibi Ang.circa prin.& d. auth. rogati. Quod uerum, etiã in casibus proximo uer.numeratis, ut ibi. & Azo in Summa, C.de test.iij.colum.& omnino per Spec.ubi s̃. siue scilicet agatur de probatione solutionis debiti, siue de testamẽto.d.l.hac consultissima.Sed quare in testamento.Bald.in l. fi.ad fi.C.de codi.siue de confessione creditoris.d.auth.rogati.siue de diuortio.l.nullum.C.de diuor.& gl.& doc.in d. auth.rogati.in uer.in testamentis. Item ubi certus numerus testium requiritur à statuto, uel à lege ad certum actum, secundum Petr.de Sun.in d.auth.rogati.sed tenet cõtra Ang. in auth.de tab.in prin.in ij.col.colla.iiij.Sed

Rogatio testium in criminalibus non requiritur.Bal.in l.parẽtes.in j.col.ad fi.C.de testi.Item,

30 Rogatio testium in testamento inter filios non requiritur. doc.& Bal.in auth. quod sine. in j. col. in fin. in uer. quæro,

nunquid sufficiant. C. de test. glo. in uer. excepto testamento. in l. fi. C. de codicil. secundum Ludo. Ponta. in singu. uer. Testis. uer. ad solennitatem.

Rogare, & mandare, paria sunt. l. j. §. fi. ff. manda. Bar. in l. negotium. C. de neg. gest.

Rogatio in testibus instrumentarijs regulariter non requiritur. Bald. in rubri. C. de fi. instr. vj. col. uer. sequitur quartò. Quod uerum dicit de iure, sed de consuetudine secus, secundum Bal. in addi. Spe. de testi. in tertia columna, in princip. in uer. an de consuetudine.

Rogás testatorem, ut se instituat hæredem, incidit in edictum, si quis aliquem testari prohi. sicut cogens. Bal. in l. j. in ulti. col. C. eod. tit. si quis aliquem.

Rogatus si non sit testis, sed fortuitus, quandoque probat. in Spe. de inst. edi. §. iij. uer. sed nunquid.

Rogationis materiam supple s. uer. Notarius rogatus. & j. uer. Testis rogatus. per totum.

† Verbũ rogo, ponitur pro præcipio, secũdum subiectam materiam, ut no in c. rogatio. xj. q. iij in cap. quia indicante. de præscrip. & ibi Abb & rogatio, seu exhortatio superioris uidetur præceptum. Io. de Imo. in cle. procuratorem. de proc. & in cle. j. de testi. Abb. in c. cùm inter R in iij. col. de elec. facit gl. in l. unica. C. si rector prouinciæ. & uide Abb. in c. abbas. in j. col. quod metus causa.]

* Rogatus restituere totam hęreditatem, quartam Trebellianicam detrahere potest. Paul. Castr. & Corne. in auth. sed cũ testator. C. ad l. Fal. Io. Ceph. con. ccliij. num. xxxviij. uol. ij. Aemilius Maria Manolessus.

Roma condita est à Romulo & Remo fratribus, undecimo Calendas Maij, regnante Acham rege, sepulto in ciuitate Dauid, incipiẽte septima Olympiade, quæ incœpta fuit anno quadringentesimo octauo post deletam Troiam cum Iliensibus, ut colligitur ex Solino in prin. dũ loquitur de Olympiade: & in historia Scholastica, ij. Regum. c. anno xvij. Phaceæ regis. in princip. & in fi. Item condita est ante aduentum Christi annis septingentis quinquaginta duobus: ut legitur in historia Schola. in Testamento nouo. ibi: Natus est Saluator, &c. & dicta est à Romulo, ut legitur in prin. Liuij j. li. primæ deca. ij. char. uer. cõdita urbs conditoris nomine, &c. & aliàs in elegia mea, quã hoc anno recitaui in senatu Romano. ibi:

Romulus urbe noua fruitur rerum solus, ipso
Nomine tum Roma est Romule dicta tuo.

† Adde, quòd Roma, secundum Ioã. Mo. dicitur, eo quòd manus rodit: pro quo ponit hunc uersiculum,

Romanus rodit: quos rodere non ualet, odit.

glo. in c. fundamenta. de elec. in vj.]

Roma dicitur omnis locus, in quo est curia papæ. cap. ij. de pri ui. in vj. & Inn. in c. ego N. in gl. in uer. apostolorum. de iureiur. † Vide plenè per Fel. in d. c. ego N. & in ca. quod de his. de senten. excommu. in fin. remissiuè. & Bald. in l. consensisse. §. legans. de iudi.]

Roma est de temporali dominio ecclesiæ glo. in uerbo, districtum. la ij. in cle. pasto. de re iudi. & est domini papæ, ut j. eõ. uersic. v j.

Romani promouerunt Imperium uirtutibus. xxiij. quæstione j. §. ex his.

Romani dicuntur liberi. x. distin. si in adiutorium.

Romæ priuilegia ponit Oldra. in consilio lxxxv. incip. Sanctissime pater.

Roma dicitur interdicta, cuicunque est interdicta propria ciuitas. l. qui exportandus. & ibi Bart. C. si ser. expor. ue.

Roma est domini papæ. Barto. & gloss. in l. j. §. cùm urbem. in iij. no. ff. de offi. præfec. ur. Bald. in rubric. constitu. feu. Lotharij, in usib. feu. c. fundamẽta. de elec. in vj. Vide But. in c. fi. de foro competen. lxiij. di. ego. xxiij. q. ultima. igitur. Cardin. in clem. j. §. nos. xx. not. de iureiur. & in cle. ij. §. rursus. de re iudi. quod est de districtu papæ. & ibi gl. & c. Constantinus. xcvj. di. & no. ualere statuta Imperatoris non facta Romæ, quo ad Romam: sed habens uim legis generalis, quo ad alias urbes. Bal. in rubric. constitu. feudalis. Alexan. in l. j. in princ. ff. de offi. præfe. urb.

Roma est cõmunis patria omnibus. l. Roma. ad municip. doc. in l. ij. §. omnes. ff. de iud. Bart. in l. sed & reprobari. §. fin. in lec. Nic. de Nea. in j. col. in fin. ff. de excu. tut. quod etiam tenet Spe cu. de deleg. §. sequitur uidere. post princip. Quod uerum, etiam quo ad bannitionem. suprà Bannitus. el. j. uersi. xij. Item est uerum, quo ad clericas, id est, clericos, in Romana curia residentes, secundum Nico. de Neap. in lec. Bar. in j. col. in fi. & tenet Butri. in c. fi. de foro compe. ubi dicit, quòd lex Romana est hodie correcta, quia procedebat olim, cùm Roma erat Imperatoris. hodie uerò est in dominio papæ, per c. fundamenta. de electio. in vj. & ideo secus. Et subdit, quòd hodie communis patria est sedes Imperij. & Alex. in d. l. hæres. §. pe. de iudi. Sed Io. de Imo. in d. c. fin. & Phi. in c. meminimus. de appel. tenet contrarium. quòd etiam hodie sit communis patria, & forus. per c. cùm expediat. de ele. in vj. Vnde

Romæ potest quilibet conueniri, tãquam in communi patria: ut ibi, & d. l. Roma. & doc. in l. ij. §. omnes. de iudi. Quod uerum, etiam laicus non subditus papæ, secundum Io. de Imo. contra But. in d. c. fi. Quod uerum etiam personaliter, secundum Bal. in d. c. meminimus. & ibi Phi. Item nisi in contractu Romæ celebrato, sit alibi destinata solutio, quòd tunc non censetur Romæ celebratus contractus. Ang. Alex. in l. qui Romæ. de uer. ob. in prin. Item nec ad effectum solutionis Romæ fiendę inuito creditori, nisi soluatur etiam interesse ratione loci, ut ibi per eos.

Roma sola habet fiscum. l. ad probandum. in prin. & ibi Bal. C. de iudi. & Alex. plenè in l. non tantum. §. ait senatus. ff. de pe ti. hære.

Roma noua est communis patria, sicut Roma uetus, secũdum Bal. in rub. C. qui accu. non pos.

Roma duplex est, scilicet uetus, & noua. Bal. in d. rubri. & in l. omni. C. de sacrosan. eccle.

Romanus populus qui dicatur hodie. suprà, Populus. uer. vij.

Romanæ curiæ stylus est sequendus: quia

Roma est tanquam magistra ab omnibus sequenda. j. Stylus. uersi. viij.

Rosura totalis chordulæ uitiat testamentum, & priuilegium. l. j. §. fi. & ibi Bart. in princ. ff. de bo. pos. secundum tabu. ubi dicit secus, si remanet tãtum de chordula, quod sustineat sigillum.

Rosura in parte substantiali uitiat scripturam, nisi comprehendi possit id quod cõtinebatur in loco corroso. per c. cùm olim. de censi. secundum Bar. post gl. in d. l. j. §. fi. ff. eo. tit. uide Bart. in l. in fraudem. §. sicut. ff. de testa. mil. & Bal. in cons. In dubium reuocatur, & c. & suprà, uerb. Instrumentum cancellatum. uersi. ix. & uersi. xxiij.

Rota molendini cõputatur inter bona immobilia. Bal. in c. contingit. pe. col. de do. & contu. Lau. de Fano in l. in quorum. in fin. ff. de pig. Adde s. uer. Bona immobilia. uer. ultimo.

Rotæ paratæ ad usum quotidianum, ut hæ, quibus faba molitur, & frangitur, ueniunt appellatione supellectilis. l. dolia. §. molas. & ibi Bar. ff. de fun. instr.

Rubrica generalior textu nigro supplet illum, & contra. But. in prœmio Decretal. §. sanè. ij. col. Sed

† Rubrica dicitur Græcè γάθμα.]

Rubrica si contradicit nigro, statur nigro. Butr. ubi s. & Alex. in rubr. ff. de officio eius, cui man. est iuris. & in l. j. ff. si cert. pet. Paul. de Castr. cons. cccxxxiiij. ut idem dicit in rub. statuti. & Alexan. ibi, & Io. de Imo. de uerbo. obligatio. iiij. col. Sali. Ludo. Pon. in d. l. j. ff. si cer. pet. & Alex. in con. clxxxix. ij. parte, quod allegari potest pro tex. ubi cõtinet orationem perfectam, & omnino per Alex. consi. j. iiij. parte. ubi sing. loquitur, & maximè de statuto habente rubricam, quòd filia dotata nõ succedat, quod habeat locum etiam in filia dotata à patre, licet nigrum in statuto loquatur de filia dotata à matre, uel auia. Quod etiam tenet Alex. in d. l. j. si cer. pet. ubi plenè ponit materiam rubricarum.

Rubrica dicitur de tex. Car. in d. §. sanè. & gl. in proœ. vj. li. uersi. & ibi Zenzel. Ang. in auth. de incest. nup. in prin. in j. col. in uer. no. ex ista gl. Bar. Cæpo. in rub. de testi. iij. q. & Alex. in d. rub. si cer. pet. ubi ideo dicit, quòd scriptor, qui tenetur scribere librum, tenetur etiam scribere rubricas.

Rubrica de duobus composita, facit quòd nigrum loquens de uno com-

uno comprehendat alterum.docto.in l.j.C. de diuer. rescri. Sal.& Fran.Padua.in l.j.ff.si cer.pet.

Rubricæ in corpore iuris ciuilis præsumuntur authenticæ, & habentur pro textu. Spe.de alleg.& dispu.§.v.uer. & no. uide omnino Barth.Cæpo.in rub.de test.ij.q.Ioan.de Imo. in rub.ff.de uerb.ob.Bal.in rub.C.an ser.ex fac.suo. & in l.j. ff. si cer. pet.de pœ.dist.j.§.hoc auté.in gl.& in l.j.§.hoc autem. quod quisq; iur.in Spe.de dispu.& alle.§.fi.Arch.ix.di. quis nesciat.& ibi Dominicus.& s̄.eod.uer.xij.

Rubrica negatiua per Ne, uel ut, si sit conformis nigro, habet † uim textus, & decidit Bal.in rubri.an ser. ex facto suo. † Et per Feli.in rub.ut lite non contest.]

Rubrica contractus non probat contractum non aliter scriptū difformem à præcedenti: secus, si habet sequelam ab eo. Bart.in l.admonendi.in viij.col.in fi.uer.quæro, pone quòd in libro notarij.ff.de iureiur. quod facit præsumptioné, uel semiplenam probationem.uide ibi.Adde Bal. omnino.in l. nostram.in j.col.& in l.si unus.C.de test.

Rubrica debet esse generalis ad nigrum.l.j.& ibi Bart.in ij.col. in j.no.& Ang.& doct.ff.si cert.pet.maximè si nigrum est generale, & econtrà. Si rubrica est generalis, etiam nigrū debet esse generale. Bart.in l.j.in fi.C.de capi.ciui.cen.exi. lib. xj.per gl.ibi.Sed

Rubrica quandoque est generalior textu.gl.in auth. de incest. nup.in prin.& gl.in rubr.C.de re.cre.& gl.in uer. sancimus. in authen.ut nul.iu.& tunc unum per aliud suppletur.s̄.eo. uer.proximo.

10 Rubricæ debet nigrum conuenire.no.in c.tibi qui.de rescr. in vj.per gl.& in c.bonæ.de confir.uti.uel inuti. & in c.si super.de offi.dele.in vj.& Abb.in c.si sacerdos.de offi.ord.

Rubrica contradicens nigro, præsumitur corrupta, quia nigrū disponit, & rubrica declarat.Butr.in d.c.sanè.

Rubricæ Decretorum sunt authēticæ.ut eccle.benefi. c. ut nostrum.ante fi.& in proœ.vj.lib.§.sanè.& gl.de pœ.di.j.§.hoc autem.in Spec.de dispu.& alleg.§.fi.Archi.in d. ca.quis nesciat.ix.dist.gl.Io.And.in d.§.sanè.in uer.titulis.in proœ. vj. & Butr.in d.§.sanè.in proœ.ubi dicit uerum, inquantū consonent nigro.in c.j.& in rubri.ut eccle.benefi. & in l.j. C. ne quis in sua causa. Quod dicit uerum, quando rubrica habet aliquam orationem perfectā: aliàs secus: ut j̄.e.uer. xvij. & seq.Item rubrica facit ius.Car.in cle.j.vj.q.de priuile.

Rubricæ Decretorum non sunt authenticæ, quia diuersi fuerunt authores nigri & rubri, & quia quandoque falsæ reperiuntur, ut patet iij.q.ix.chartæ.xvj.q.ij.placuit.Spe.in d. §. fi.uer.idem dico de rubricis.Archi.in d.c.quis nesciat. Ioan. And.ubi s̄.in Nouel.& But.in d.§.sanè.qui dicit, secundum Io.And.in addi.Spec.in d.§.fi.quòd hoc fallit in prima rubr. Decre.quæ est authentica.& Alex.in d.rubri.si cer.pet. Sed an liber Decretorū sit approbatus, & sit authenticus, ut allegari possit: Ioan.And.& But.in c.ex parte.in fi.de rescri.& ibi Card.in iiij.& vj.opp.Io.And.in c.fi.de feu.Arch.50.dist. de his. el ij. Fed.de Senis, consi. lxxvj. incipiente, Domino † auditori, &c. † Et plenè uide Felin. in c. ex parte de rescrip. in uer.liber decre.& in rubri.de aui.& do.Iason May. in rubri.de actio.Inst.] Et scias, quòd liber Decretorum fuit compilatus anno M. CV. uel uerius anno M. CL. ut dicit gl. no.ij.q.vj.forma.secundum Bo.doc.& chronicas, liber Decretalium fuit compilatus anno M CC XXII. item chronicas, & Fasciculum temporum.

Rubrica potest induci in argumentum, exceptis rub. Decretorum. Spe.de dispu.& alle.§.fi. uer.idem dico de rubricis. gl. in uerbo, discerni.& Ang.in l.non idcirco.in prin.ff.de iudi. gl.in l.ij.in uerbo, possidet.ff.si quis om.cau.te.& in l.j.§.j. si quis te.lib.& in l.j.in uer.retractare. C.ne li. in una causa. & in l.j.de deb.ciui.in gl.j.lib.xj.in auth. ut fac.no.consti. §. ut autem.col.v.& in auth.de fi.instru.§.fin uerò talem.uer. collatio literarum.& in §.sed si instrumenta.in glo.j.eo.tit.& in proœ.vj.lib.§.sanè.in uer.titulis.Cy.in l.fi.C.de edi.di.Adr. tol.Bar.& doc.in l.j.in ij.no.ff.si cer.pe.Ang.in auth.ad hæc. † C.de usur.Salic.in l.j. C.ne fideiuss.do.den. † Et per do. Ias. May.in rubri.de act.Insti.nu.ix.]

Rubricam solam potest quis allegare, & sufficit, uel etiam sufficit allegare generaliter, uidelicet quòd lex, uel ius ita uult, absq; expressione legis certæ.in Sp.de alleg.& dispu.§.porrò.uer.in summa nota. & probatur j.q.j.ut euidenter. & ibi gl.ibi, quodam loco sic ait.& not.ij.q.v.omnibus. in fi. vj. q. iij.cap.j.in prin.de conse.di.j.solennitates. c. Apostolicæ.in princip.de dona.c.nostra.de coha. cle. & mul. c. ad audientiam.de spon.c.cōtinebatur.de despon.impu.in auth. quod locum.C.de testa.mili.Instit.de actio. §. æquè. In contrariū no.iiij.q.ij.§.item in criminali.ibi, sicut.in xxij.lib. Digestorum, &c.& l.j.§.antepe.de restitu.& §.pen.ff.de postul.Insti. de pœna te.litigan.§.fin.in l.necessarijs.de acq.hær. in auth. sed cùm testator.C.ad legem Fal.ibi, ut diximus in ti.de leg. uide Spec.in d.uer.in summa qui concordat.

Rubricæ effectus multiplex est.Primò disponit, & ius facit: ut in rubri.C.ne fideiuss.do.in Specu.de dispu.& alleg. §.fin.in uersicu.idem dico de rubricis. C.ne quis in sua causa. C. ne li.ter.prouo.Angel.in rubr.de uerbor.obligat.Ludo.in l.j.si certum peta. & Alexand. in rubri. eod. titu. ubi ponit effectus tres.l.j.imperfectè.

Rubrica incipiens per Vt, est summarium nigri, secundū Dio. de Perusio, qui hoc audiuit à Baldo in uoce, Vt refert And. Barb.in rep.rub.de fide instr.iiij.col.& probatur in ti. ut nemo inuitus.& in tit.ut eccle. benefi.Item,

Rubrica incipiens per Vt, uel per Ne, habet uim textus: secus si incipit per Si.gl.est in rub.ff.si quis te.lib.Bald.in l.j. C.ne seruus ex fact.suo.Alex.in d.l.j.si cert.pet.

Rubrica dat intelligere nigrum.Bald.in l.j.in j.colum.C. ne li. in una causa ter.prouo.& Alexand.consi.xxxviij.ad fin. iiij. parte.& in d.l.j.

20 Rubricæ negatiuæ renunciari non potest.s̄.uer. Renunciatio iurium.uer.xxij.& Bal.in l.quoties.la j.in j.col.uer.quæro ad euidentiam.C.de fideicom.

Rubrica non producit actionem, etiāsi disponat idem quod nigrū, sed actio oritur ex nigro, secūdū Io.de Imo. in proœ. vj. li.§.sed hic.ubi aliter loquitur Pet.de Anch.& do.Domi. de sancto Gemi.quorū opi.sequitur Bar. Cęp. in rub.de tes.vj. q.prin.uer.septimus effectus.maximè in rubrica affirmatiua, non aūt in negatiua, ex qua non cōpetit actio.sed officiū iudicis, secundum Bal.sing.in l.si soror.ij.opp.C.de col.

Rubrica debet concipi in numero plurali propter diuersas species eius, qđ dicitur in rubrica, ut de testamētis, de actionibus, & si.gl.est in rub. Inst.de actio.& ibi Io.de Pla.& per Io. And.in rub.de test.& in rub.de test.& per doc.& do.Prosdoci.Contem.& in rub.de fi.inst.& per do.& per Barth.Cępo. in rubri.de test.iiij.q.princ.uer.opp.iiij.

Rubricæ attestationum qualiter fiant.in Spec.de testa.§.publicatis autem.in prin.

† Rubrum est quandoq; generalius nigro, & ecōuersò. Abb.ibi.Io.de Ana.in rub.de sagit.uide gl.in auth.de incestis nup.in prin.& facit rub.de offi.dele. lib. vj. iuncto c.j.& c.fi.eo.tit.& li.& uide Abb.in rub.de peregri.& rubro debet conuenire nigrum.gloss.est in c.tibi, qui.de rescri.lib.vj.& in c.super gratia.de offi.deleg.eod.lib. & in cle. unica.eo.tit.& in c.cùm ad monasterium. de ele. & in c. bonæ.de confir.uti.uel inuti.Abb.in c.illud. de præsump. in c. ad audientiam.de reb.eccl.non alie.per illum tex.& in c.fin. circa fi.de re iud.& in d.c.bonæ.& gl. in c. illico. de peregri. & per do.Barba.in rub.de cōsti.facit gl.& ibi per Io. de Imo. in cle.j.de elec.& facit simile quod habetur C. etiam ob chirographa.pecuniam.in rubr.& quod ibi nota.]

Rumor est minus, quàm fama.Inn.in c. tertio loco. in glo. sua in uerbo, confessi sunt.de præsump.& Bal. in Mar.uer.Rumor.uer.j. Ale.in §. tormēta.de quæstio. & in l. si cùm doté.§.si maritus.sol.ma.& in Sp.de noto.cri. §.nunc de rumore. in princ.& Abb.in c.testimoniū.de testi. gl. in c. super eo.de cōsan.& affini.& gl.in c.si duo.xxxv.q.vj.Bal.in † l.j.C.de prob.& in l.quidam.ij.col.de accu. † Et Io. And.in cap.ubi periculum.de elec.in vj.in Nouella.]

† Addo, quòd rumor est ueritas sine certo authore. & dicitur Græcè φήμη.]

Rumor est iusta causa excusandi à pœna. l.fina. & ibi Barto. ff. de hæredi.institu.& Alexan.in l.si cùm dotem. §. si maritus. sol.matri.

Rumor facilius nascitur & moritur, quàm fama.l.fin.de hæredi.insti.& Bald.ubi s̄.

Rumor est uocū obstrepentiū multitudo. Fama uerò est opinio com-

nio communis. Inn. in c. ad petitionem. de accu. Bald. ubi s. Item per Spe. de noto. cri. uer. nunc de rumore. ad fi. quòd

Rumor est particularis assertio ex incerto authore, & sola suspicione proueniēs. Item rumor est, cùm pauci aliquid, non tamen publicè dicunt: sed fama est communis uiciniæ acclamatio, secundum Specu. ibi. & Alexand. consil. xcvj. iiij. parte.

Rumor dicitur instantaneus clamor. Bald. in rubr. in ij. col. in uer. forma uerò. C. de proba. & in l. ea quidem. C. de accu.

Rumor falsus non debet prodesse, uel obesse. in Spec. de instr. edi. §. compendiose. in xvj. col. in fin. uel quid si is.

Rumor an probet. in Spe. de noto. cri. §. nunc de rumo. quòd minus quàm fama.

Rumoris materiam supple s. uer. Fama. per totum.

† Ruina si immineat ex dolo uicini, qualiter agatur cõtra illum. † & dicitur Græcè πτῶσις.]

Ruinæ imminentis metu si quis domui uicini aliquid imponat. in Spec. de rapto. uer. cæterùm. & uer. si autem. & in tit. de deposito. §. j. uer. si autem. & in tit. de incen. rui. nau.

Ruina domorum ecclesiæ non est permissa clericis, quia ad dirutas domos reficiendas tenentur. gl. & Card. in clem. ij. in princ. & ibi no. de relig. domib.

Ruit sæpe, qui super astra uolat. in Spec. de aduo. §. vj. uer. sunt nonnulli.

Ruptor pacis potest accusari per quemlibet de populo, in quantum dimidia pœna est fisco applicanda, non pro parte offensi. Bald. in l. j. in fin. ff. de iure fis. & in l. arbiter intra. ff. de arbi.

Ruptor securitatis punitur capite, si offendit personam: sed si certa bona, punitur pœna arbitraria. Gul. de Cu. in tra. Securitatis, ad fi. uide l. j. ff. ad legem Iul. maiest. & per Bar. in l. iij. uer. fi. ff. de fica.

Rumpens ostium uicini causa furandi, uel adulterandi, punitur de raptura, licet non de furto, uel de adulterio non commissis. Bald. in l. si quis non dicam rapere. in pen. col. in uer. sed quando ex tali delicto. C. de episco. & cleri. Et an teneatur de ui compulsiua, uel ablatiua. Paul. de Castr. consi. ccclxxxj. incipien. Visa inquisitione. quod de neutra tenetur. sed de ui attentatiua.

Ruptum amplius rumpi non potest. Bald. in l. ij. in j. oppo. C. de bon. pos. contra tab. in Specu. de dolo & contumacia. in princip. uersi. primo.

Rursus, id est, iterum. l. fideicommissa. §. si quis decem. de lega. iij. & ibi Bartol. paulo post principium. & in l. eum, qui certarum. §. cùm purè. in ulti. col. ff. de uerb. obli. Et de natura huius dictionis adde Imo. & do. Alex. in l. qui bona. §. fin. & in l. si finita. in princi. ff. de dam. infec. & in l. si † cùm dotem. §. j. so. ma. † Et do. Ias. May. Insti. de actio. §. rursus. num. 11.]

Rusticitas non excusat in his, quæ sunt iuris naturalis. in Specu. de posses. §. nonò tangendum est. in ult. col. uersic. sed nunquid est differentia. Item nec in his, quæ sunt contra honestatem. Bal. in l. quicunq;. in pen. col. in fi. in uer. & nota. C. de ser. fugit. per l. j. C. de interdicto matri. uel in his, quæ fiunt clàm. d. l. j.

Rustico erranti in iure quasi naturali non parcitur, sicut nec quando facit actum clàm. do Iason in l. ij. in secundo no. C. de in ius uocan.

† Adde hîc unum notabile, quòd rusticorum uerba capiuntur grosso modo, ut dispositio ualeat. gl. & ibi Bart. in l. stipulatio ista. §. hi quoque. ff. de uerbo. oblig. Abb. in c. quoties. in iiij. col. de testi. & uide Inn. in c. cùm clamor. de testib. & in c. per tuas. ff. eo. tit. & Ang. in l. ij. ff. de duo. reis. Bal. in l. j. C. de confes. in ij. col. ubi dixit, testis deponit de sensu uisus, & debebat deponere de sensu auditus: ex quo est grossus homo, toleratur. Allegat text. singu. de hoc in ca. cùm dilectus. de succes. ab intest. facit glossa singu. in c. testes. iij. quæs. viij. quæ dicit, quòd uerbum Visus, largè sumitur. gloss. in simili. in l. ij. ff. de orig. iur. & in lege quoties. C. fami. ercis. Sed Bal. in c. præterea. de testa. tenuit contrarium eius, quod dixit in d. l. j. quòd si testis deponit de uisu, & uolebat deponere de auditu, quòd non ualet dictum eius. Tu potes concordare, quòd dictum Bal. in d. c. præterea. procedit data peritia testis. Facit ad hoc glos. in l. & si nepotes. ff. de excu. tu. & in d. l. j. data ruditate. Facit q uoluit Host. in c. ad dissoluendū. de despon. impub. ubi dixit: pone q libellans dixit, Accuso, uel denuncio, si crimen erat committendum, libellus uerificatur super uerbo Denuncio: si commissum, super uerbo Accuso. Facit quod uoluit Inn. in ca. in præsentia. de renun. & Abb. in c. per tuas. qui filij sint legi. cum si. & notant iudices.

Rusticitas regulariter excusat. leg. ij. & ibi Bar. in lect. in penul. col. in iij. no. si quis in ius uoca. non ie. l. si quis id quod. §. j. de iurisdi. omn. iudi. & infrà, per discursum. & per Alexan. in l. iuris. C. qui admitti. & ibi dicit uerum post Raph. & Lud. Pon. in his tantùm, in quib. reperitur in iure expressum. per l. fi. C. de iur. & facti ignor. & Anto. de Butr. in cap. ij. de constitut. & ibi Ioan. de Imol. & quod per Bartol. in l. j. C. de iuris & fac. igno. Item nisi in rigore iudicij, uel forma seruanda in actu: quia non excusat. Barto. & Alexan. in l. j. §. nunciatio. de oper. no. nunc. Bald. & Moderni in l. iuris ignorantia. C. qui admitti. Sali. in l. penult. eod. titu. Petr. de Anchar. in repeti. cap. canonum statuta. uersicu. quæro, statuto cauetur, &c. & infrà.

Rusticitas an & quando excuset à dolo, & ab ignorantia iuris, uide latè & pulchrè do. Ias. in l. si quis id, quod. in vij. col. in v. not. ff. de iurisdi. om. iudi.

Rusticus non conficiens inuentarium ex ignorantia iuris, uel faciens minus solenne, non excusatur. Bal. in l. fi. in prin. iij. q. C. de iure delib. qui dicit uerum, nisi de æquitate. & per Alex. in l. iuris. C. qui admitti. & Bart. in consi. Maritus fecit hæredem uxorem. Addo do. Alex. in l. iuris. in pe. col. in uer. ult. tene menti. C. de iur. & fac. igno.

Rusticus excusatur à præsumpta fraude usurarum propter ignorantiam iuris. glo. in l. cùm allegas. & ibi Bald. iiij. oppo. C. de usur. in uer. tu dic, quòd si consueuit. & mouetur arg. glo. d. l. cùm allegas.

Rusticus emens cum pacto de retrouendendo, non dicitur usurarius. Raph. Fulg. & Pe. de Sun. in d. l. cùm allegas.

Rusticus consulens peritum iuris, non excusatur, si habuit ab eo malum consiliū, cùm potuerit consulere plures peritos, aliàs secus. Bal. in l. iuris ignorantia. C. qui admit. & ibi doc. Ludo. & Pau. de Cast. & do. Alexan. in ij. col. in prin. in uer. tetigit etiam Bart. & per Bart. in l. bonorum. uer. item facit. ff. de bo. pos. & Rapha. Cu. in l. si duo. ff. de acqui. hære. sup. uerbo, Imperiti. uer. antepē. Vide omnino Alexan. in l. properandum. §. sin autem alterutra. de iudi.

Rusticus debet ire ad ciuitatem pro consilio, sicut ad syluam pro lignis, aliàs non excusatur ignorantia iuris. Bal. in d. l. iuris ignorātia. in j. q. & ibi do. Alexan. in j. col. qui refert Lud. idem tenentem, & limitantem in l. si duo. ff. de acqui. hæred. & Alex. & doc. in d. l. iuris ignorantia. Quod uerum, etiam uicinam, non tamen periculosam, nec ad ualde distantem. doc. & Alex. ibi. & s. Periti. uer. vj.

Rusticus de cōsilio aduocati, uel ex defectu aduocati nō producens in termino instrumētum pacis, sed post terminum, non excusatur. Bal. & Alex. in d. l. iuris. in iij. q. & Fran. de Capitib. listæ in l. fi. eo. tit. Addo do. Alexan. in d. l. iuris. in pen. col. in uer. ultimò tene menti.

Rusticus incidit in pœnam. l. si quis in tantam. C. unde ui. secundum glo. Bart. & doc. in d. l. si quis in tantā in iij. col. in uer. quæro, quid de milite & rustico. & ibi Bal. in ij. col. uer. nunquid miles. Quod uerum, si potuit cōsulere peritiores, & non consuluit, secundum Alex. in l. iustè. de acqui. pos. & Ang. in l. sed si lege. §. scire. de peti. hære.

Rusticus præsumitur ignorare ius. Bal. in l. ij. in j. q. C. de fideicom. per l. pater. in prin. de doli excep. Bal. in l. cùm allegas. iiij. co. per gl. ibi. C. de usur. & Ale. in l. qd Nerua. ff. depositi.

10 Rusticus hæres soluens legatum non solenne, per conscientiam, non potest illud repetere. Bald. in d. l. ij. in j. q. C. de fideicommis.

Rusticus uendens uel emens debet certiorari de beneficio. l. ij. C. de rescind. uendi. aliàs renuncians ei potest uti beneficio dictæ legis, secundum Bald. ibi. in iiij. quæst. ubi idem dicit in muliere, & in minore.

Rusticus contumax uerus appellat. Ang. in l. ubi exigere. post Ia. Bu. de eden. & Phi. de Fran. in ca. Nicolao. ultima col. de appel. & Alexan. in l. ij. si quis in ius uoc. non ie. ubi plenius: quia rusticus excusatur à uera cōtumacia, & nō excluditur à benefi-

à beneficio appellandi. Et not. quòd excusatur à dolo præsumpto. Et idem in milite, fœmina, & minore, secundũ Angel. in d. l. ubi. & Alexan. in d. l. ij. & in d. l. v. Nec comprehenditut in statuto de contumace, nisi sit in dolo expresso. Pau. de Castr. in d. l. ubi. & ibidem do. Alexan. Imo. in ij. col. uer. & prædicta etiam faciunt. Aliquid per Bald. in l. j. §. fi. eo. tit. per Imo. l. ex consensu. §. fi. in fi. pe. charta. ff. de appel.

Rusticorum si maior pars iuit ad molendinum, credens esse iter tutum, si bestiæ eis auferantur ab hostibus, culpa eis non imputatur, propter factum & credentiam maioris partis. Bal. in l. pignus. in fin. C. de pig. act.

Rusticus præsumitur se obligare ex quadam simplicitate, & ideo non obligatur, etiam cum iuramento tanquam captioso, à quo debet absolui per episcopum. Bal. in rub. C. de re. permu. in uer. itẽ quare donatio. ubi dicit idem in muliere.

Rusticus non consulens peritiorem, cùm possit: uel cõsulens, & non obediens eius consilio, propter desidiã, uel rusticitatem excusatur ab ignorantia iuris. Raph. Fulg. Franc. de Padua, & Alex. & doc. in d. l. iuris ignorãtia. & in l. fi. C. qui admit. Bal. in l. scripturæ. in ulti. col. in uer. quærunt doc. C. de fide instr. refert tenuisse contrarium, quòd non excusetur, si potuit consulere peritiorem, ut quando producit scripturas cõtrarias. & j. eo. uer. xx. & Alex. in l. iustè. de acqui. pos.

Rustici habitantes in montanis excusantur ab ignorantia iuris. gl. in l. athletæ. in §. de rusticis. in uerbo, rusticitas. ff. de excusa. tut. nisi stent prope ciuitatem: quia possunt ire pro consilio, sicut ad syluam pro lignis. Bal. & Pau. de Cast. in d. l. iuris. in j. q. & ibidem do. Alex. in j. col. & uide sup. eod. uer. vij. & Alex. in l. si seruum. §. Stichum. in fi. de uerb. obligat. & Alex. in l. iustè. de acqui. pos.

Rusticus an excusetur ab ignorantia iuris in his, quæ sunt ad rigorem iuris conseruandum. l. ambiguitates. & ibi doc. C. de testa. Bal. Pau. de Cast. & Alex. in d. l. iuris. in iij. q. & ibidem omnino per do. Alex. Imo. in pen. col. in uer. ulti. tene menti. cum alijs ibi per eum adductis.

Rusticus omittens formam etiam per errorem, nõ excusatur, sed omissio actum uitiat. Bal. in d. l. iuris. in iij. q.

Rusticus producens contrarias scripturas, non excusatur, si potuit cõsulere peritiores. Bal. in l. scripturę. in ulti. col. in uer. quærunt doc. C. de fide instru. & s. eo. uer. xvj.

20 Rusticus excusatur à dolo præsumpto, not. in l. ubi de eden. & ibi per dominum Alex. j. col. in uer. & ex hac glo. habes. qui dicit uerum in dolo pręsumpto, & præterito: secus, in futuro. & docto. in l. si quis id quod. §. doli. & ibi per domi. Alexand. Imo. in uersic. item nota, quòd rusticitas. cum infinitis remissionibus ibidẽ per eum adductis, de iur. om. iu. Bal. in l. fi. in prin. iij. q. C. de iure deli. nisi in his, quæ sunt in genere prohibitorum, id est, delictis. Item nisi sit sagax doct. ubi sup. & gl. in l. athletæ. §. de rusticis. de excus. tut. in uer. rusticitas. & Alex. in l. si quis id quod. de iuris. omn. iudi. & in l. ij. post Bald. ff. si quis in ius uoc. non ie. Item nisi clàm faciat. l. j. & ibi Bald. C. de interdic. ma. inter tu. & pu. & Alex. ubi sup. uide omnino. & per Alexan. in l. cùm de in rem uerso. de usuris. Item fallit in rustico faciente clàm. gl. in l. j. & ibi Bald. C. de interdic. matri.

Rusticus falsarius non punitur de falso. Ange. in auth. de testi. §. & licet. in ij. col. in uer. not. quòd quando testis. ubi uide omnino, quia uerum dicit, nisi id faciat per malitiam, non si per errorem, & quia sit nullatenus intelligens: ad quod iudex debet aduertere multum. & Ioan. And. tenet in ca. cùm Ioãnes. de fide instr. Sed Bal. in l. scripturæ. in ult. col. in uer. quærunt doc. C. de fide instru. dicit, quòd rusticis & fœminis contrariantibus sibi in testimonijs, non parcitur. Ange. ubi s. dicit uerum, si dolo, non si errore.

Rusticus non potest post sententiam opponere exceptiones, nisi habuerit iustam causam ignorantiæ: quia tunc restituitur ex clausula generali. Bart. post gl. in uer. armatæ. in l. j. in ult. col. in uer. quærit gl. utrum ista lex. C. de iur. & fac. igno. & ibidem per alios omnes, & præsertim per do. Iaso. May. in vj. col. & Alex. in l. iuris. C. qui admitti. ubi in fi. dicit uerum, nisi potuit consulere peritiorem.

Rusticus dicens se possidere, uidetur dicere se detinere. gl. j. & Bar. in l. stipulatio ista. §. hoc quoque. paulo post principiũ. in uer. & not. inducit. in arg. ff. de uerb. obli. & quod per Bal. in l. j. in princip. C. communia de usuc. quòd excusatur, dicens uidisse colonum possidere.

Rusticus non promouetur ad honores municipales. Bald. in Marga. uer. Rusticus. nisi emat dignitates, & iurisdictionem. Bal. in c. ex eadem. in j. col. in uer. & est notandum, quòd rusticus. de lege Conra. Vide Ang. in authen. de defen. ciui. in prin. ad fi. uer. no. istum tex. cùm ciues habitãtes in rure. col. iij. quòd non debet assumi ad officia ciuitatis, sicut nec ciuis habitans in rure. Et hoc not. contra Nursinos & Cassianos. & l. j. C. ne rustici ad ullum obsequi. deuocentur.

Rusticus tenetur præstare decimas ecclesijs de consuetudine quæ seruatur. Bart. post gl. in l. litibus. in ulti. col. in uer. nota diligenter hunc uersiculum. C. de agric. & censi. lib. xj.

Rusticus portans arma, qualiter puniatur. in §. si quis rusticus. de pa. ten. in usi. feu. ubi Bal. dicit, quòd portãs arma, uidetur habere animum malè faciendi. & s. uer. Arma. uersi. vij. & seq.

Rusticus custos hospitalis portans aliquod signũ, dicitur persona ecclesiastica. Bald. in addi. Specul. de sta. mona. ij. col. uer. an rusticus.

Rusticus promittẽs dimidiam partem fructus uaccarum, non deducit expensas. Bald. in l. j. ij. col. uer. pone, rusticus. C. de fruc. & lit. expen.

Rustici comedunt panem grossum, non album, nec pullos: sed caseum, & cæpe, & fabas. gl. in uer. ex libellis. in l. seruis urbanis. in prin. ff. de leg. iij.

30 Rusticus non uidetur prorogare iurisdictionem comparendo, & litigando coram iudice incompetenti. Angel. in l. fin. C. de excep.

Rusticis credendum est de alluuione. Bart. in §. omnem. in prima const. Digestorum, in pe. col. in fi. in uer. item no. per gl. in §. præterea. Insti. de rerum diuisio. in uer. longiore.

Rusticus diuidit quæstionem per medium, id est, rem de qua est quæstio in manibus suis reposita. Barto. in l. Nesennius. in j. col. in fin. in uer. itẽ nota contra rusticos. ff. de neg. gest. sed tunc reprehenditur per gl. ibi.

Rusticus legans domino id, quod consueuerat ei præstare annuatim, uidetur legare ex forma suæ obligationis. Dyn. & Bar. in l. Scio. §. medico. de ann. leg.

Rusticus ex annua præstatione non obligatur. s. Præstatio. uer. v. ubi plenè.

Rusticus solitus præstare alicui omni anno unum parcaponum, non obligatur in futurum. Bal. in c. j. §. si uerò uasallus. quid sit inue. Vide Bart. in d. l. cùm de in rem uerso. in ulti. col. in prin. uer. quæro, rusticus. de usuris. & debet præstare uiuos. s. Obligatus. uer. v. Addo Bart. in l. quod te. circa fin. ff. si cert. pet.

Rusticitas sancta omnia palàm habet. Barto. in l. eo iure. ff. qui. mo. pig. ta. cõtrahi. & gl. Insti. de act. §. item Seruiana. in uer. coloni. & gl. in l. certi iuris. C. loca. in uer. ea quoque.

Rusticus cogi potest per iudicem ad constituendum sibi procuratorem. Host. in c. pastoralis. de iud. Lanf. in c. quoniam contra. xij. col. de proba.

Rustici dicuntur omnes habitantes extra muros ciuitatis, uel castri, & habitantes in castro, in quo est hominum penuria. Barto. in l. conficiuntur. §. codicilli. uer. quæro, qui dicantur rustici. ff. de iure codi. & in l. j. C. ne rusti. ad ullum obsequi. deuocen. Item qui continuè, aut maiori parte anni habitant in rure, licet sint nobiles. Raph. Fulg. in l. fin. C. de testa. & ibidem remissiuè uide per do. Alexand. Imo. in ulti. col. quòd sint rustici.

Rusticus tenetur ad collectas, etiamsi uelit renunciare, & cedere fundo, pro quo est imposita collecta. Flo. in l. cùm fructuarius paratus. ff. de usufru.

40 Rusticus colens idoneè, non potest capi pro debito. auth. agricultores. & ibi Bal. C. quæ res. pig. oblig. pos. dicit tamẽ, quòd non seruatur.

Rusticus occidens falconem uenatoris, tenetur ei ad æstimationem. Bar. in q. comes Guido, &c.

Rusticus diues non potest exigi pro eo, qui est pauper, etiam de consuetudine. Bar. in l. legatorum. in prin. de legat. ij.

Rusticus tenetur de periculo uini contingẽte in itinere, quando uinum portat ad domum domini contra domini prohibitionẽ per uiam deteriorẽ, nisi dominus posuerit manum ad adiuuandum: quia de cõsuetudine perdit ius suum. Bal. post gl.

post gl.in l.j.ij.col.in uer. quidam ponunt in consuetudine. C.quæ sit lon.consue.

Rusticus potest testari in rure coram quinq; testibus tantùm. inf.uer.Testamentũ qualiter.uersi.vij j.col.circa fi.ibi:idem si fiat in rure,&c.& in l.fi.& ibi Bal.& doc. C.de testa. etiam sine scriptura,ut ibi.& Bart.in l.conficiuntur. §. codicilli. in fi.de iure codi.& in l.qui testamento.§.fi.in iij.opp. ff. de testamẽ.Item uerum,si plures haberi non possunt,de quo stetur assertioni notarij rogati de testamento.Bar.in d. §.codicilli.in uer.ibi dicitur. Item uerum etiam contra consuetudinem.Bart.ibi.j.q.& gl.Insti.de testa.§.fi.in uerbo, septem testibus.Ang.in repertorio,uer.Testamentum. Non si testatur in ciuitate,licet rusticus sit.Raph.Ful.in d. l. fi. Item uerum, quando tempore testamenti est rusticus, licet postea fiat ciuis:quia inspicitur tempus conditi testamẽti. l. si quis suum.& ibi Bal.circa medium.C.de insti.& substi.

Rustici garrulitatem existimant authoritatem. in Sp. de excc. & repli.in §.uiso.in pe.col.uer.item no.uersus finem.

Rusticus turbans dominum in possessione, quomodo conueniatur. in Specu. de causa possess. & propriet. §. j. in xvj. colum.uer.si uerò.& seq. de rest.spo. §.j. maximè in uer. sed pone,rusticus.

Rusticus facit licitum esse, quod aliàs non liceret. eodem §. uer.fin.in fin.

Rusticus non præsumitur soluere sine causa iusta. in Specul. de feud.§. quoniam. in iiij. colum. in uer. quartò quæritur. Addo, quòd

Rusticus emendans, uel mutans libellum, tenetur primò reficere expensas. Bartol.in l.edita.in ult.colum. & ibidem Salicet.in x.col.ad fin.do.Alexand.in ult.col. C. de eden. licet Bald.ibi in lec. Paduana, in ij. col. & Fulg. teneant contrarium: de quo omnino ibi per do.Ias.in ulti. col. hodie defendentem opi.Bart.& sequacium.

50 Rusticitati succurritur in tempore petendæ bonorum possessionis,siue potuit consulere peritiores, siue non. Rapha. & Ludo.Roma.in l.iuris.C.qui admitti.Sed Pau.de Cast.& Sali.& Rapha.tenent post Bal.& ibi Alexan. contrà in l.quicunque.C.eo.tit.ubi uide.

Rusticus & mulier,æquiparantur,quo ad iuris ignorantiam.l. ij.in fi.ff.de iure fis.l.j.in fi.ff.de eden. Alex.in d. l. quicunq;. Anto.de But.& Imo.in cap.ij.de consti.

Rusticus iustè ignorans, si non potuit consulere peritiores, restituitur ex clausula generali.Barto.& Salicet.in l. j. C. de iur. & fac. ignor. & Alexand.in l. j. §. nunciatio. de ope. no. nunciat.

Rusticus non restituitur ad producendos testes,post didicita testificata.Barto.doct.& Alex.in l.j.§.nunciatio. de ope.no. nun. Bald. & Moderni in l.iuris ignorantia. C. qui admitti. Salic.in l.pen.eod.tit.Barto.in consi.Maritus fecit uxorem. Bald.in l.fi.C.de iure delib.

QVARTI TOMI FINIS.

BASILEAE,

APVD AMBROSIVM ET AVRELIVM FROBENIOS, FRATRES.

Repertoriū. Bertachini. t.

calibrite
colorchecker CLASSIC
mm